Holy Bible

Aionian Edition®

Українська Біблія, Івана Огієнка

Ukrainian Bible, Ivan Ogienko

Holy Bible Aionian Edition ®
Українська Біблія, Івана Огієнка
Ukrainian Bible, Ivan Ogienko

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025
Source text: Crosswire.org
Source version: 6/26/2023
Source copyright: Public Domain
Ivan Ogienko, 1930
ISBN: 978-1-67814-587-3

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
AionianBible.org

Published by Nainoia Inc, https://Nainoia-Inc.signedon.net
All profits are given to https://CoolCup.org

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Передмова

Український at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Український at AionianBible.org/History

06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
10/20/24 - Gospel Primer handout format.
11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Зміст

Старий заповіт

Буття 1
Вихід 37
Левит 66
Числа 88
Повторення Закону 118
Ісус Навин 144
Книга Суддів 161
Рут 178
1 Самуїлова 181
2 Самуїлова 204
1 царів 223
2 царів 246
1 хроніки 267
2 хроніки 286
Ездра 310
Неемія 317
Естер 327
Йов 333
Псалми 350
Приповісті 392
Екклезіяст 407
Пісня над піснями 412
Ісая 415
Єремія 449
Плач Єремії 488
Єзекіїль 492
Даниїл 527
Осія 538
Йоїл 543
Амос 545
Овдій 549
Йона 550
Михей 552
Наум 555
Авакум 557
Софонія 559
Огій 561
Захарія 563
Малахії 569

НОВИЙ ЗАВІТ

Від Матвія 573
Від Марка 595
Від Луки 609
Від Івана 633
Дії 651
До римлян 674
1 до коринтян 683
2 до коринтян 692
До галатів 698
До ефесян 701
До филип'ян 704
До колоссян 707
1 до солунян 709
2 до солунян 711
1 Тимофію 713
2 Тимофію 716
До Тита 718
До Филимона 719
До євреїв 720
Якова 727
1 Петра 730
2 Петра 733
1 Івана 735
2 Івана 738
3 Івана 739
Юда 740
Об'явлення 741

Додаток
Керівництво для Читачів
Глосарій
Карти
Доля
Ілюстрації, Doré

Старий заповіт

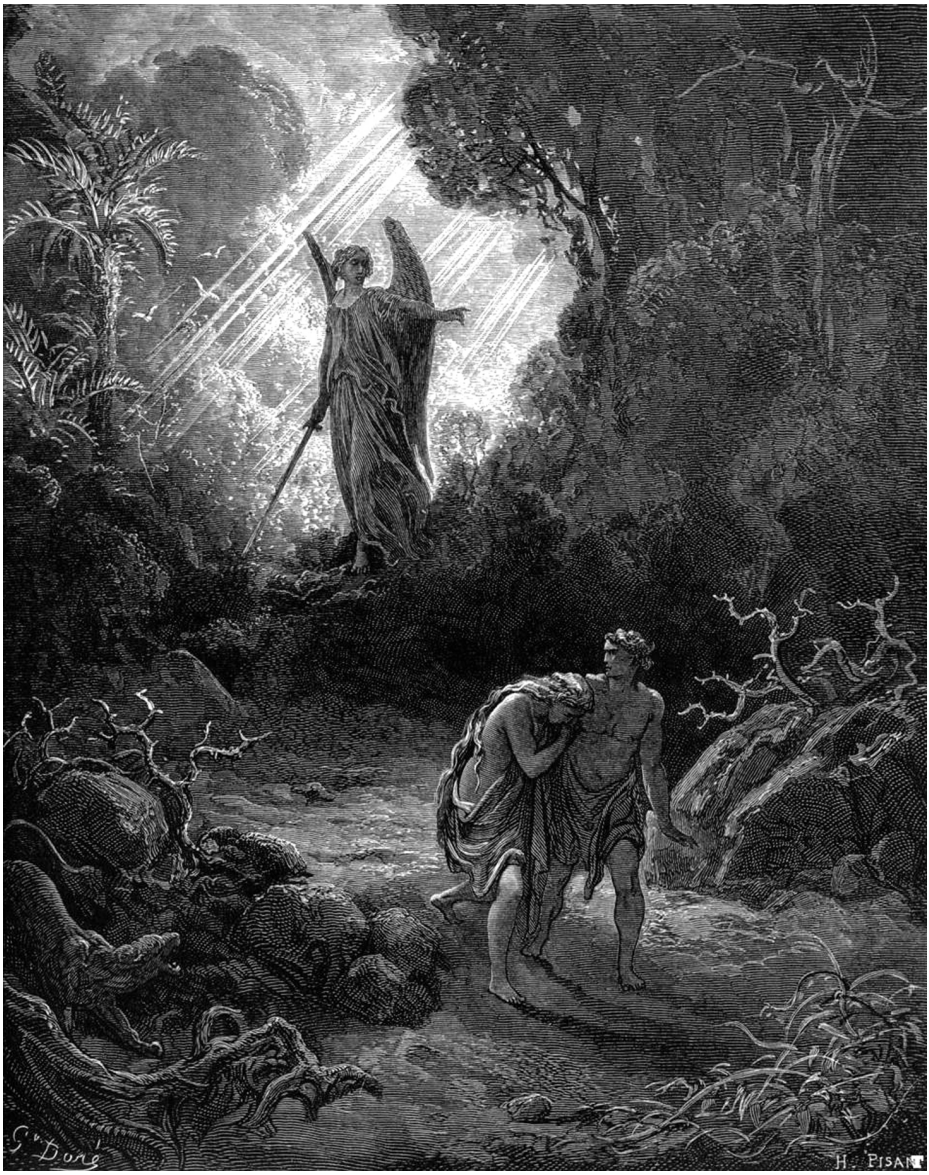

І вигнав Господь Бог Адама. А на схід від еденського раю поставив Херувима і меча полум'яного, який обертáвся навколо, щоб стерегти дорогу до дерева життя.

Буття 3:24

Буття

1 На поча́тку Бог створив небо та землю. **2** А земля́ була пуста та порожня, і те́мрява була
над безоднею, і Дух Божий ширяв над поверхнею
води. **3** І сказав Бог: „Хай станеться світло!“І
сталося світло. **4** І побачив Бог світло, що добре
воно, — і Бог відділив світло від те́мряви. **5** І Бог
назвав світло: „День“, а темряву назвав: „Ніч“. І
був вечір, і був ранок, — день перший. **6** І сказав
Бог: „Нехай станеться твердь посеред води, і
нехай відділяє вона між водою й водою.“ **7** І Бог
твердь учинив, і відділив воду, що під твердю
вона, і воду, що над твердю вона. І сталося так.
8 І назвав Бог твердь: „Небо“. І був вечір, і був
ранок — день другий. **9** І сказав Бог: „Нехай
збереться вода з-попід неба до місця одного, і
нехай суходіл стане видний“. І сталося так. **10** І
назвав Бог суходіл: „Земля“, а місце зібра́ння
води назвав: „Море“. І Бог побачив, що добре
воно. **11** І сказав Бог: „Нехай земля вродить
траву, ярину, що насіння вона розсіває, дерево
овочеве, що за родом своїм плід приносить, що в
ньому насіння його на землі“. І сталося так. **12** І
земля траву видала, ярину, що насіння розсіває
за родом її, і дерево, що приносить плід, що
насіння його в нім за родом його. І Бог побачив,
що добре воно. **13** І був вечір, і був ранок, —
день третій. **14** І сказав Бог: „Нехай бу́дуть
світила на тверді небесній для відділення дня
від ночі, і нехай вони стануть знаками, і часами
умовленими, і днями, і роками. **15** І нехай
вони стануть на тверді небесній світилами, щоб
світити над землею“. І сталося так. **16** І вчинив
Бог оби́два світила великі, — світило велике,
щоб воно керувало днем, і світило мале, щоб
керувало ніччю, також зорі. **17** І Бог умістив
їх на тверді небесній, щоб світили вони над
землею, **18** і щоб керували днем та ніччю, і щоб
відділювали світло від те́мряви. І Бог побачив,
що це добре. **19** І був вечір, і був ранок, —
день четвертий. **20** І сказав Бог: „Нехай вода
вироїть дрібні істоти, душу живу, і птаство, що
літає над землею під небесною твердю“. **21** І
створив Бог риби великі, і всяку душу живу
плазуючу, що її вода вироїла за їх родом, і всяку
пташину крилату за родом її. І Бог побачив, що
добре воно. **22** І поблагословив їх Бог, кажучи:
„Плодіться й розмножуйтеся, і наповнюйте воду
в морях, а птаство нехай розмножується на
землі!“ **23** І був вечір, і був ранок, — день п'ятий.
24 І сказав Бог: „Нехай видасть земля живу душу
за родом її, худобу й плазуюче, і зе́мну звіри́ну
за родом її“. І сталося так. **25** І вчинив Бог зе́мну
звіри́ну за родом її, і худобу за родом її, і все
земне плазуюче за родом його. І бачив Бог, що
добре воно. **26** І сказав Бог: „Створімо людину
за образом Нашим, за подобою Нашою, і хай
панують над мо́рською рибою, і над птаством
небесним, і над худобою, і над усею землею, і над
усім плазуючим, що плазує по землі“. **27** І Бог
на Свій образ людину створив, на образ Божий
її Він створив, як чоловіка та жінку створив
їх. **28** І поблагословив їх Бог, і сказав Бог до
них: „Плодіться й розмножуйтеся, і наповнюйте
землю, оволоді́йте нею, і пануйте над мо́рськими
рибами, і над птаством небесним, і над кожним
плазуючим живим на землі!“ **29** І сказав Бог:
„Оце дав Я вам усю ярину, що розсіває насіння,
що на всій землі, і кожне дерево, що на ньому
плід деревни́й, що воно розсіває насіння, —
нехай буде на їжу це вам! **30** І зе́мній усій
звірині і всьому птаству небесному, і кожному,
що плазує по землі, що душа в ньому жива, —
уся зелень яринна на їжу для них.“І сталося
так. **31** І побачив Бог усе, що вчинив. І ото, —
вельми добре воно! І був вечір, і був ранок, —
день шостий.

2 І були скі́нчені небо й земля, і все во́їнство
їхнє. **2** І скінчив Бог дня сьомого працю Свою,
яку Він чинив. І Він відпочив у дні сьомім від усієї
праці Своєї, яку був чинив. **3** І поблагословив Бог
день сьомий, і його освятив, бо в нім відпочив
Він від усієї праці Своєї, яку, чинячи, Бог був
створив. **4** Це ось походження неба й землі, коли
створено їх, у дні, як Господь Бог створив небо
і землю. **5** І не було на землі жодної польової
рослини, і жодна ярина польова не росла, бо
на землю дощу Госпо́дь Бог не давав, і не було
людини, щоб порати землю. **6** І пара з землі
підіймалась, і напувала всю землю. **7** І створив
Господь Бог люди́ну з пороху зе́много. І дихання
життя вдихнув у ніздрі її, — і стала люди́на
живою душею. **8** І насадив Господь Бог рай ув
Едені на сході, і там осадив людину, що її Він
створив. **9** І зростив Господь Бог із землі кожне
дерево, принадне на вигляд і на їжу смачне, і
дерево життя посеред раю, і дерево пізна́ння
добра і зла. **10** І річка з Едену виходить, щоб
поїти рай. І звідти розділюється і стає чотирма́
початками. **11** Імення одному Пішон, — оточує
він усю землю Хавіла, де є золото. **12** А золото
тієї землі добре; там бделій і камінь онікс. **13**
Ім'я́ ж другої річки Ґіхон, — вона оточує ввесь
край Етіопії. **14** А ім'я річки третьої — Тигр, —
вона протікає на сході Ашшуру. А річка четверта
— вона Ефрат. **15** І взяв Господь Бог людину,
і в еденському ра́ї вмістив був її, щоб порала
його та його доглядала. **16** І наказав Господь Бог
Адамові, кажучи: „Із кожного дерева в раю́ ти

можеш їсти. 17 Але з дерева знання́ добра й зла
— не їж від нього, бо в день їди́ твоєї від нього
ти напевно помреш!“ 18 І сказав Господь Бог:
„Не добре, щоб бути чоловіку самотнім. Створю
йому поміч, подібну до нього“. 19 І вчинив
Господь Бог із землі всю польову звірину́, і
все птаство небесне, і до Адама привів, щоб
побачити, як він їх кликатиме. А все, як покличе
Адам до них, до живої душі — воно ймення
йому. 20 І назвав Ада́м імена всій худобі, і
птаству небесному, і всій польовій звірині. Але
Адамові помочі Він не знайшов, щоб подібна
до нього була. 21 І вчинив Господь Бог, що на
Адама спав міцний сон, — і заснув він. І Він узяв
одне з ребер його, і тілом закрив його місце.
22 І перетворив Господь Бог те ребро, що взяв
із Адама, на жінку, і привів її до Адама. 23 І
промовив Адам: „Оце́ тепе́р вона — кість від
костей моїх, і тіло від тіла мого. Вона жінкою
буде зватися, бо взята вона з чоловіка. 24 Покине
тому чоловік свого батька та матір свою, та й
пристане до жінки своєї, — і стануть вони одним
тілом“. 25 І були вони на́гі обоє, Адам та жінка
його, і вони не соро́мились.

3 Але змій був хитріший над усю польову
звірину, яку Господь Бог учинив. І сказав він
до жінки: „Чи Бог наказав: Не їжте з усякого
дерева ра́ю?“ 2 І відповіла жінка змієві: „З плодів
дерева раю ми можемо їсти, 3 але з плодів
дерева, що в сере́дині ра́ю, — Бог сказав: „Не їжте
із нього, і не доторкайтесь до нього, — щоб вам
не померти“. 4 І сказав змій до жінки: „Умерти
— не вмрете! 5 Бо відає Бог, що дня того, коли
будете з нього ви їсти, ваші очі розкриються, і
станете ви, немов Боги, знаючи добро й зло“.
6 І побачила жінка, що дерево добре на їжу,
і принадне для очей, і пожадане дерево, щоб
набути знання. І взяла з його плоду, та й з'їла, і
разом дала теж чоловікові своєму, — і він з'їв.
7 І розкрилися очі в обох них, і пізнали, що
на́гі вони. І зшили вони фіґові листя, і зробили
опаски собі. 8 І почули вони голос Господа Бога,
що по ра́ю ходив, як повіяв денний холодок.
І сховався Адам і його жінка від Господа Бога
серед дерев раю. 9 І закликав Господь Бог до
Адама, і до нього сказав: „Де ти?“ 10 А той
відповів: „Почув я Твій голос у раю́ — і злякався,
бо наги́й я, — і сховався“. 11 І промовив Господь:
„Хто сказав тобі, що ти нагий? Чи ти не їв з того
дерева, що Я звелів був тобі, щоб ти з нього не
їв?“ 12 А Адам відказав: „Жінка, що дав Ти її, щоб
зо мною була, вона подала мені з того дерева, —
і я їв“. 13 Тоді Господь Бог промовив до жінки:
„Що́ це ти наробила?“А жінка сказала: „Змій
спокусив мене, — і я їла“. 14 І до змія сказав
Господь Бог: „За те, що зробив ти оце, то ти
проклятіший над усю худобу, і над усю звірину
польову! На своїм череві будеш плазувати, і
порох ти їстимеш у всі дні свойо́го життя. 15 І Я
покладу ворожнечу між тобою й між жінкою,
між насінням твоїм і насінням її. Воно зітре
тобі голову, а ти будеш жали́ти його в п'яту“. 16
До жінки промовив: „Помножуючи, помножу
терпіння твої та болі вагітности твоєї. Ти в муках
родитимеш діти, і до мужа твого пожада́ння
твоє, — а він буде панувати над тобою“. 17 І до
Адама сказав Він: „За те, що ти послу́хав голосу
жінки своєї та їв з того дерева, що Я наказав був
тобі, говорячи: „Від нього не їж“, — проклятa
через тебе земля! Ти в скорботі будеш їсти від
неї всі дні свойо́го життя. 18 Тернину й осо́т
вона буде родити тобі, і ти будеш їсти траву
польову. 19 У поті свойо́го лиця ти їстимеш
хліб, аж поки не вернешся в землю, бо з неї ти
взятий. Бо ти порох, — і до пороху вернешся“.
20 І назвав Ада́м ім'я своїй жінці: Єва, бо вона
була мати всього живого. 21 І зробив Господь
Бог Адамові та жінці його одежу шкуряну́ — і
зодягнув їх. 22 І сказав Господь Бог: „Ось став
чоловік, немов один із Нас, щоб знати добро й
зло. А тепер коли б не простяг він своєї руки, і
не взяв з дерева життя, і щоб він не з'їв, — і не
жив повік віку“. 23 І вислав його Господь Бог
із еденського раю, щоб порати землю, з якої
узятий він був. 24 І вигнав Господь Бог Адама. А
на схід від еденського раю поставив Херувима і
меча полум'яного, який оберта́вся навколо, щоб
стерегти дорогу до дерева життя.

4 І пізнав Адам Єву, жінку свою, і вона
завагітніла, і породила Каїна, і сказала:
„Набула чоловіка від Господа“. 2 А далі вона
породила брата йому Авеля. І був Авель пастух
отари, а Каїн був рільник. 3 І сталось по
деякім часі, і приніс Каїн Богові жертву від
плоду землі. 4 А Авель, — він також приніс від
своїх первородних з отари та від їхнього лою. І
зглянувся Господь на Авеля й на жертву його, 5 а
на Каїна й на жертву його не зглянувся. І сильно
розгнівався Каїн, і обличчя його похилилось. 6 І
сказав Господь Каїнові: „Чого ти розгнівався, і
чого похилилось обличчя твоє? 7 Отож, коли ти
добре робитимеш, то підіймеш обличчя своє,
а коли недобре, то в дверях гріх підстерігає. І
до тебе його пожада́ння, а ти мусиш над ним
панувати“. 8 І говорив Каїн до Авеля, брата
свого. І сталось, як були вони в полі, повстав
Каїн на Авеля, брата свого, — і вбив його. 9 І
сказав Господь Каїнові: „Де Авель, твій брат?“А
той відказав: „Не знаю. Чи я сторож брата
свого́?“ 10 І сказав Господь: „Що́ ти зробив?

Голос крови брата твого взиває до Мене з землі.
11 А тепер ти проклятий від землі, що розкрила
уста свої, щоб прийняти кров твого брата з твоєї
руки. 12 Коли бу́деш ти порати землю, вона
більше не дасть тобі сили своєї. Мандрівником
та заволокою будеш ти на землі“. 13 І сказав
Каїн до Господа: „Більший мій гріх, аніж можна
знести. 14 Ось Ти виганяєш сьогодні мене з цієї
землі, і я буду ховатись від лиця Твого. І я стану
мандрівником та заволокою на землі, і буде,
— кожен, хто стріне мене, той уб'є мене“. 15 І
промовив до нього Господь: „Через те кожен,
хто вб'є Каїна, семикратно буде пімщений“. І
вмістив Господь знака на Каїні, щоб не вбив
його кожен, хто стріне його. 16 І вийшов Каїн
з-перед лиця Господнього, й осів у країні Нод,
на схід від Едену. 17 І Каїн пізнав свою жінку, і
стала вона вагітна, і вродила Еноха. І збудував
він місто, і назвав ім'я тому містові, як ім'я
свого сина: Енох. 18 І народився в Еноха Ірад,
а Ірад породив Мегуяїла, а Мегуяїл породив
Метушаїла, а Метушаїл породив Ламеха. 19 І
взяв собі Ламех дві жінки, — ім'я одній Ада, а
ймення другій Цілла. 20 І породила Ада Явала,
— він був батьком тих, що сидять по наметах і
мають череду. 21 А ймення брата його Ювал,
— він був батьком усім, хто держить у рука́х
гусла й сопілку. 22 А Цілла також породила
Тувалкаїна, що кував всіляку мідь та залізо. А
сестра Тувалкаїнова Ноема́. 23 І промовив Ламех
до жінок своїх: „Адо й Цілло, послухайте ви
мого голосу, жони Ламехові, почуйте ви сло́ва
мого! Бо якби я мужа забив за уразу свою, а
дитину — за рану свою, 24 і як буде усемеро
пімщений Каїн, то Ламех — у сімдесятеро й
семеро!“ 25 І пізнав Адам ще свою жінку, — і
сина вона породила. І назвала ймення йому:
Сиф, бо „Бог дав мені інше насіння за Авеля, що
забив його Каїн“. 26 А Сифові теж народився був
син, і він назвав імення йому: Енош. Тоді зачали
були призивати Ймення Господнє.

5 Оце книга нащадків Адамових. Того дня, як
створив Бог людину, Він її вчинив на подобу
Божу. 2 Чоловіком і жінкою Він їх створив,
і поблагословив їх. І того дня, як були вони
створені, назвав Він їхнє ймення: Люди́на. 3 І
жив Адам сто літ і тридцять, та й сина породив
за подобою своєю та за образом своїм, і назвав
ім'я йому: Сиф. 4 І було́ Адамових днів по тому,
як він Сифа породив, вісім сотень літ. І породив
він синів і дочок. 5 А всіх Адамових днів було́,
які жив, дев'ять сотень літ і тридцять літ. Та
й помер він. 6 І жив Сиф сто літ і п'ять літ,
та й породив він Еноша. 7 І жив Сиф по тому,
як Еноша породив, вісім сотень літ і сім літ. І
породив він синів і дочок. 8 А були всі дні Сифові
дев'ять сотень літ і дванадцять літ. 9 І жив Енош
дев'ятдесят літ, та й породив він Кенана. 10 І
жив Енош по тому, як Кенана породив, вісім
сотень літ і п'ятнадцять літ. І породив він синів
та дочок. 11 А були всі Еношеві дні дев'ять сотень
літ і п'ять літ. Та й помер він. 12 І жив Кенан
сімдесят літ, та й породив він Магалал'їла. 13
І жив Кенан по тому, як породив Магалал'їла,
вісім сотень літ і сорок літ. І породив він синів
та дочок. 14 А всіх Кенанових днів було́ дев'ять
сотень літ і дев'ять літ. Та й помер він. 15 І
жив Магалал'їл шістдесят літ і п'ять літ, та й
породив він Яреда. 16 І жив Магалал'їл по тому,
як Яреда породив, вісім сотень літ і тридцять
літ. І породив він синів та дочок. 17 А були всі
дні Магалал'їлові вісім сотень літ і дев'ятдесят
і п'ять літ. Та й помер він. 18 І жив Яред сто
літ і шістдесят і два роки, та й породив він
Еноха. 19 І жив Яред по тому, як породив він
Еноха, вісім сотень літ. І породив він синів та
дочок. 20 А були всі Яредові дні дев'ять сотень
літ і шістдесят і два роки. Та й помер він. 21 І
жив Енох шістдесят і п'ять літ, та й породив
Метушалаха. 22 І ходив Енох з Богом по тому,
як породив він Метушалаха, три сотні літ. І
породив він синів та дочок. 23 А всіх Енохових
днів було́ три сотні літ і шістдесят і п'ять літ.
24 І ходив із Богом Енох, і не стало його, — бо
забрав його Бог. 25 І жив Метушалах сто літ і
сімдесят і сім літ, та й Ламеха породив. 26 І
жив Метушалах по тому, як породив він Ламеха,
сім сотень літ і вісімдесят і два роки. І породив
він синів та дочок. 27 А всіх Метушалахових
днів було́ дев'ять сотень літ і шістдесят і дев'ять
літ. Та й помер він. 28 І жив Ламех сто літ і
вісімдесят і два роки, та й сина породив, 29 ім'я
йому назвав: Ной, говорячи: „Цей нас потішить
у наших ділах та в труді рук наших коло землі,
що Господь її викляв“. 30 І жив Ламех по тому,
як Ноя породив, п'ять сотень літ і дев'ятдесят і
п'ять літ. І породив він синів та дочок. 31 А всіх
Ламехових днів було́ сім сотень літ і сімдесят і
сім літ. Та й помер він. 32 І був Ной віку п'ять
сотень літ, та й породив Ной Сима, Хама та
Яфета.

6 І сталося, що розпочала люди́на
розмножуватись на поверхні землі, і їм
народилися дочки. 2 І побачили Божі сини
лю́дських дочок, що вродливі вони, і взяли
собі жінок із усіх, яких вибрали. 3 І промовив
Господь: „Не буде Мій Дух перемагатися в
люди́ні навіки, — бо блудить вона. Вона тіло, і
дні її будуть сто і двадцять літ“. 4 За тих днів на
землі були ве́летні, а також по тому, як стали

прихо́дити Божі сини до лю́дських дочок. І вони
їм народжували, — то були силачі, що славні від
віку. 5 І бачив Господь, що велике розбе́щення
людини на землі, і ввесь нахил думки серця
її — тільки зло повсякде́нно. 6 І пожалкував
був Господь, що людину створив на землі. І
засмутився Він у серці Своїм. 7 І промовив
Господь: „Зітру Я люди́ну, яку Я створив, з
поверхні землі, — від людини аж до скотини,
аж до плазунів, і аж до птаства небесного. Бо
жалкую, що їх Я вчини́в“. 8 Але Ной знайшов
милість у Господніх очах. 9 Це ось о́повість про
Ноя. Ной був чоловік праведний і невинний
у своїх поколіннях. Ной з Богом ходив. 10 І
Ной породив трьох синів: Сима, Хама й Яфета,
11 І зіпсулась земля перед Божим лицем, і
напо́внилась земля насильством. 12 І бачив Бог
землю, — і ось зіпсулась вона, кожне бо тіло
зіпсуло дорогу свою на землі. 13 І промовив
Господь до Ноя: „Прийшов кінець кожному
тілу перед лицем Моїм, бо напо́внилась земля
насильством від них. І ось Я винищу їх із
землі. 14 Зроби собі ковчега з дерева ґофер.
З перегородками зробиш ковчега, і смолою
осмолиш його ізсере́дини та ізнадвору. 15 І отак
його зробиш: три сотні ліктів довжина ковчега,
п'ятдесят ліктів ширина йому, а тридцять ліктів
височина йому. 16 Отвір учиниш в ковчезі, і
звузиш на лікоть його від гори, а вхід до ковчегу
влашту́єш на боці його. Зробиш його на поверхи
долішні, другорядні й третьорядні. 17 А Я ось
наведу́ пото́п, воду на землю, щоб з-під неба
винищити кожне тіло, що в ньому дух життя.
Помре все, що на землі! 18 І складу Я заповіта
Свойого з тобою, і вві́йдеш до ковчегу ти, і сини
твої, і жінка твоя, і жінки́ твоїх синів із тобою.
19 І впровадиш до ковчегу по двоє з усього, — з
усього живого, із кожного тіла, щоб їх заховати
живими з тобою. Вони будуть самець і самиця.
20 Із птаства за родом його, і з худоби за родом
її, із усіх плазунів на землі за родом їх, — по
двоє з усього уві́йдуть до тебе, щоб їх зберегти
живими. 21 А ти набери собі з кожної їжі, що
вона на спожива́ння, — і буде для тебе й для
них на поживу.“ 22 І зробив Ной усе, — як звелів
йому Бог, так зробив він.

7 І сказав Господь Ноєві: „Увійди ти й увесь дім
твій до ковчегу, бо Я бачив тебе праведним
перед лицем Своїм в оцім роді. 2 Із усякої
чистої худоби візьмеш собі по семеро, самця та
самицю її, а з худоби нечистої — двоє: самця
та самицю її. 3 Також із птаства небесного по
семеро, самця та самицю, щоб насіння сховати
живим на поверхні всієї землі. 4 Ось бо по семи
днях Я литиму на землю дощ сорок день і сорок
ночей, — і всяку істоту, яку Я вчинив, зітру
з-над поверхні землі!“ 5 І зробив Ной усе, як
звелів був Господь. 6 А Ной був віку шостисот
літ, і стався пото́п, — вода на землі. 7 І ввійшов
Ной, і сини його, і жінка його, і невістки його з
ним до ковчегу перед водою потопу. 8 Із чистої
худоби та з худоби, що нечиста вона, і з птаства,
і всього, що плазує на землі, 9 по двоє ввійшли
до Ноя до ковчегу, самець і самиця, як Бог Ноєві
був ізвелів. 10 І сталося по семи днях, — і во́ди
потопу лину́ли на землю. 11 Року шостої сотні
літ життя Ноєвого, місяця другого, сімнадцятого
дня місяця, — цього дня відкрилися всі джере́ла
великої безодні, і розчинилися небесні розтвори.
12 І був дощ на землі сорок день і сорок ночей.
13 Того саме дня до ковчегу ввійшов Ной, і Сим, і
Хам та Яфет, сини Ноєві, і жінка Ноєва, і три
невістки його з ними, 14 вони та всяка звірина
за родом її, і всяка худоба за родом її, і всяке
плазуюче, що плазу́є по землі, за родом його,
і всяке птаство за родом його, усяка пташка
крилата. 15 І ввійшли до Ноя, до ковчегу по двоє
із кожного тіла, що в нім дух життя. 16 А те,
що ввійшло, — самець і самиця з кожного тіла
ввійшли, як звелів йому Бог. І замкнув Господь
за ним ковчега. 17 І був пото́п сорок день на
землі, і збільшилась вода, і поне́сла ковчега. І
він ви́соко став над землею. 18 І прибула вода, і
сильно збільши́лась вона на землі, — і пливав
ковчег на поверхні води. 19 І дуже-дуже вода на
землі прибула́, і покрились усі гори високі, що
під небом усім. 20 На п'ятнадцять ліктів уго́ру
вода прибула, — і покрилися гори. 21 І вимерло
всяке тіло, що рухається на землі: серед птаства,
і серед скотини, і серед звірини, і серед усіх
плазунів, що плазують по землі, і кожна люди́на.
22 Усе, що в ніздрях його дух життя, з усього,
що на суходолі — вимерло було. 23 І винищив
Бог усяку істоту на поверхні землі, від людини
аж до скотини, аж до плазуна́, і аж до птаства
небесного, — вони стерлись з землі. І зостався
тільки Ной та те, що з ним у ковчезі було. 24 І
прибувала вода на землі сто і п'ятдесят день.

8 І згадав Бог про Ноя, і про кожну звірину́ та
про всяку худобу, що були з ним у ковчезі. І
Бог навів вітра на землю, — і вода заспоко́їлась. 2
І закрились джере́ла безодні та небесні розтвори,
— і дощ з неба спини́вся. 3 І верталась вода з-над
землі, верталась постійно. І стала вода спада́ти
по ста й п'ятидесяти днях. 4 А сьомого місяця,
на сімнадцятий день місяця ковчег спинився на
горах Араратських. 5 І постійно вода спадала
аж до десятого місяця. А першого дня десятого
місяця завиднілися гірські вершки. 6 І сталося
по сорока днях, Ной відчинив вікно ковчегу,

що його він зробив. 7 І вислав він крука. І літав
той туди та назад, аж поки не висохла вода з-
над землі. 8 І послав він від себе голубку, щоб
побачити, чи не спа́ла вода з-над землі. 9 Та не
знайшла та голубка місця спочинку для стопи
своєї ноги, і вернулась до нього до ковчегу, бо
стояла вода на поверхні всієї землі. І вистромив
руку, і взяв він її, та й до себе в ковчег упустив
її. 10 І він зачекав іще других сім день, і знову з
ковчегу голубку послав. 11 І голубка вернулась
до нього вечірнього ча́су, — і ось у неї в дзюбку́
лист оливковий зірваний. І довідався Ной, що
спала вода з-над землі. 12 І він зачекав іще
других сім день, і голубку послав. І вже більше
до нього вона не вернулась. 13 І сталося, року
шістсотого й першого, місяця першого, першого
дня місяця — висохла вода з-над землі. І Ной
зняв даха ковчегу й побачив: аж ось висохла
поверхня землі! 14 А місяця другого, двадцятого
й сьомого дня місяця — висохла земля. 15 І
промовив Ноєві Господь, кажучи: 16 „Вийди з
ковчегу ти, а з тобою жінка твоя, і сини твої,
і невістки твої. 17 Кожну звірину, що з тобою
вона, від кожного тіла з-посеред птаства, і з-
посеред скотини, і з-посеред усіх плазунів, що
плазують по землі, повиводь із собою. І хай
роя́ться вони на землі, і нехай на землі вони
плодяться та розмножуються“. 18 І вийшов Ной,
а з ним сини його, і жінка його, і невістки його.
19 Кожна звірина, кожен плазун, усе птаство,
усе, що рухається на землі, за родами їхніми
— вийшли з ковчегу вони. 20 І збудував Ной
жертівника Господе́ві. І взяв він із кожної чистої
худоби й з кожного чистого птаства, і приніс
на жертівнику цілопа́лення. 21 І почув Господь
пахощі любі, і в серці Своєму промовив: „Я вже
більше не буду землі проклинати за людину,
бо нахил людського серця лихий від віку його
молодого. І вже більше не вбиватиму всього
живого, як то Я вчинив був. 22 Надалі, по всі
дні землі, сівба та жнива, і холоднеча та спека, і
літо й зима, і день та ніч — не припиняться!“

9 І поблагословив Бог Ноя й синів його, та й
промовив: „Плодіться й розмножуйтеся, та
наповнюйте землю! 2 І ляк перед вами, і страх
перед вами буде між усією звіриною землі, і
між усім птаством небесним, між усім, чим
роїться земля, і між усіма рибами моря. У ваші
руки віддані вони. 3 Усе, що плазує, що живе
воно, — буде вам на їжу. Як зеле́ну ярину́ — Я
віддав вам усе. 4 Тільки м'яса з душею його,
цебто з кров'ю його, не будете ви споживати.
5 А тільки Я буду жадати вашу кров із душ
ваших, з руки кожної звірини буду жада́ти її, і
з руки чоловіка, з руки ко́жного брата його Я
буду жадати душу лю́дську. 6 Хто виллє кров
людську з люди́ни, то виллята бу́де його кров,
бо Він учинив люди́ну за образом Божим. 7
Ви ж плодіться й розмножуйтеся, роїться на
землі та розмножуйтесь на ній!“ 8 І сказав Бог
до Ноя та до синів його з ним, кажучи: 9 „А
Я, — ось Свого заповіта укладаю Я з вами та з
вашим пото́мством по вас. 10 І з кожною живою
душею, що з вами: серед птаства, серед худоби, і
серед усієї зе́мної звірини́ з вами, від усіх, що
виходять з ковчегу, до всієї земної звірини. 11 І
Я укладу заповіта Свого з вами, і жодне тіло не
бу́де вже знищене водою пото́пу, і більш не буде
пото́пу, щоб землю нищити“. 12 І Бог промовляв:
„Оце знак заповіту, що даю Я його поміж Мною
та вами, і поміж кожною живою душею, що з
вами, на вічні покоління: 13 Я веселку Свою дав
у хмарі, і стане вона за знака заповіту між Мною
та між землею. 14 І станеться, коли над землею
Я хмару захмарю, то буде виднітися в хмарі
веселка. 15 І згадаю про Свого заповіта, що між
Мною й між вами, і між кожною живою душею в
кожному тілі. І більш не буде вода для пото́пу,
щоб вигубляти кожне тіло. 16 І буде веселка
у хмарі, і побачу її, щоб пам'ятати про вічний
заповіт між Богом і між кожною живою душею в
кожному тілі, що воно на землі“. 17 І сказав Бог
до Ноя: „Це знак заповіту, що Я встановив поміж
Мною й поміж кожним тілом, що воно на землі“.
18 І були сини Ноєві, що вийшли з ковчегу: Сим, і
Хам, і Яфе́т. А Хам — він був батько Ханаанів. 19
Оці троє були сини Ноєві, і від них залю́днилася
вся земля. 20 І зачав був Ной, муж землі, садити
виноград. 21 І пив він вино та й упився, й
обнажився в сере́дині свого намету. 22 І побачив
Хам, батько Ханаанів, наготу батька свого, та й
розказав обом браттям своїм надво́рі. 23 Узяли
тоді Сим та Яфет одежину, і поклали обидва
на плечі свої, і позадкува́ли, та й прикрили
наготу батька свого. Вони відвернули дозаду
обличчя свої, і не бачили наготи батька свого. 24
А Ной ви́тверезився від свого вина, і довідався,
що́ йому був учинив його син наймолодший.
25 І сказав він: „Про́клятий будь Ханаан, —
він буде рабом рабів своїм браттям!“ 26 І
сказав він: „Благословенний Господь, Симів Бог,
— і хай Ханаан рабом буде йому! 27 Нехай
Бог розпросто́рить Яфета, і нехай пробуває в
наметах він Симових, — і нехай Ханаан рабом
буде йому́!“ 28 А Ной жив по пото́пі триста
літ і п'ятдесят літ. 29 А всіх Ноєвих днів було́
дев'ятсот літ і п'ятдесят літ. Та й помер.

10 Оце нащадки синів Ноєвих: Сима, Хама та
Яфета. А їм народились сини по потопі: 2
Сини Яфетові: Ґомер, і Маґоґ, і Мадай, і Яван,

і Тувал, і Мешех, і Тирас. 3 А сини Ґомерові:
Ашкеназ, і Рифат, і Тоґарма. 4 А сини Явана:
Еліша, і Таршіш, і китти, і додани. 5 Від них
відділилися острови́ народів у їхніх краях,
кожний за мовою своєю, за своїми родами, у
наро́дах своїх. 6 А сини Хамові: Куш, і Міцраїм, і
Фут, і Ханаан. 7 А сини Кушові: Сева, і Хавіла, і
Савта, і Раама, і Савтеха. А сини Раами: Шева та
Дедан. 8 Куш же породив Німрода, — він розпочав
на землі ве́летнів. 9 Він був дужий мисли́вець
перед Господнім лицем. Тому то говориться:
„Як Німрод, дужий мисливець перед Господнім
лицем“. 10 А початком царства його були:
Вавилон, і Ерех, і Аккад, і Калне в землі Шінеар.
11 З того краю вийшов Ашшур, та й збудував
Ніневію, і Реховот-Ір, і Калах, 12 і Ресен поміж
Ніневією та поміж Калахом, — він оте місто
велике. 13 А Міцра́їм породив лудів, і анамів, і
легавів, і нафтухів, 14 і патрусів, і каслухів, що
звідси пішли филистимляни, і кафторів. 15 А
Ханаан породив Сидона, свого первородного,
та Хета, 16 і Евусеянина, і Амореянина, і
Ґірґашеянина, 17 і Хіввеянина, і Аркеянина, і
Синеянина, 18 і Арвадеянина, і Цемареянина,
і Хаматеянина. А потім розпорошилися роди
Ханаанеянина. 19 І була границя Ханаанеянина
від Сидону в напрямі аж до Ґерару, аж до Ґази,
у напрямі аж до Содому, і до Гомори, і до
Адми, і до Цевоїму, аж до Лашу. 20 Оце сини
Хамові, за їхніми родами, за мовами їхніми,
у їхніх країнах, у їхніх наро́дах. 21 А Симові
— теж народились йому, він батько всіх синів
Еверових, брат старший Яфетів. 22 Сини Симові:
Елам, і Ашшур, і Арпахшад, і Луд, і Арам. 23
А Арамові сини: Уц, і Хул, і Ґетер, і Маш. 24 А
Арпахшад породив Шелаха, а Шелах породив
Евера. 25 А Еверові народилося двоє синів: ім'я
першому Пелеґ, бо за днів його поділилась
земля, а ймення його брата — Йоктан. 26 А
Йоктан породив Алмодада, і Шелефа, і Хасар-
Мавета, і Єраха, 27 і Гадорама, і Узала, і Диклу,
28 і Увала, і Авімаїла, і Шеву, 29 і Офіра, і Хавілу,
і Йовава. Усі вони — сини Йоктанові. 30 А оселя
їхня була від Меші в напрямі аж до Сефару,
гори східньої. 31 Оце сини Симові, за їхніми
родами, за мовами їхніми, у їхніх країнах, у
їхніх народах. 32 Оце роди синів Ноєвих, за
нащадками їхніми, у їхніх народах. І народи від
них поділились на землі по пото́пі.

11 І була́ вся земля — одна мова та слова́
одні. 2 І сталось, як руша́ли зо Сходу вони,
то в Шинеарському краї рівнину знайшли, і
оселилися там. 3 І сказали вони один о́дному:
„Ану, наробімо цегли, і добре її випалімо!“ І
сталася цегла для них замість каменя, а смола
земляна́ була їм за вапно. 4 І сказали вони:
„Тож місто збудуймо собі, та башту, а вершина
її аж до неба. І вчинімо для себе ймення,
щоб ми не розпоро́шилися по поверхні всієї
землі“. 5 І зійшов Господь, щоб побачити місто
та башту, що людські сини будували її. 6 І
промовив Господь: „Один це наро́д, і мова одна
для всіх них, а це ось початок їх праці. Не буде
тепер нічого для них неможливого, що вони
замишляли чинити. 7 Тож зійдімо, і змішаймо
там їхні мови, щоб не розуміли вони мови
один о́дного“. 8 І розпоро́шив їх звідти Господь
по поверхні всієї землі, — і вони перестали
будувати те місто. 9 І тому то на́звано ймення
йому: Вавилон, бо там помішав Господь мову
всієї землі. І розпорошив їх звідти Господь по
поверхні всієї землі. 10 Оце нащадки Симові:
Сим був віку ста літ, та й породив Арпахшада,
два роки по потопі. 11 І жив Сим по тому, як
породив Арпахшада, п'ять сотень літ. І породив
він синів і дочок. 12 А Арпахшад жив тридцять
і п'ять літ, та й породив він Шелаха. 13 І жив
Арпахшад по тому, як породив він Шелаха,
чотири сотні літ та три роки. І породив він синів
та дочок. 14 Шелах же жив тридцять літ, та й
породив він Евера. 15 І жив Шелах по тому, як
породив він Евера, чотири сотні літ і три роки.
І породив він синів та дочок. 16 Евер же жив
тридцять літ і чотири, та й породив він Пелеґа.
17 І жив Евер по тому, як породив він Пелеґа,
чотири сотні літ і тридцять літ. І породив він
синів та дочок. 18 Пелеґ же жив тридцять літ,
та й породив Реу. 19 І жив Пелеґ по тому, як
породив Реу, дві сотні літ і дев'ять літ. І породив
він синів та дочок. 20 А Реу жив тридцять і
два роки, та й породив Серуґа. 21 І жив Реу по
тому, як породив Серуґа, дві сотні літ і сім літ.
І породив він синів та дочок. 22 А Серуґ жив
тридцять літ, та й породив Нахора. 23 І жив
Серуґ по тому, як породив Нахора, дві сотні
літ. І породив він синів та дочок. 24 А Нахор
жив двадцять літ і дев'ять, та й породив він
Тераха. 25 І жив Нахор по тому, як породив він
Тераха, сотню літ і дев'ятнадцять літ. І породив
він синів та дочок. 26 Терах же жив сімдесят літ,
та й породив Аврама, і Нахора, і Гарана. 27 А
оце нащадки Терахові: Терах породив Аврама, і
Нахора, і Гарана. А Гаран породив Лота. 28 Гаран
же помер за життя свого батька, у краї свого
народження, в Урі халдейському. 29 І побрали
Аврам та Нахор для себе жінок. Ім'я Аврамовій
жінці Сара, а ймення Нахоровій жінці Мілка,
дочка Гарана, Мілчиного батька і батька Їски. 30
А Сара неплідна була, — не мала нащадка вона.
31 І взяв Терах Аврама, сина свого, і Лота, сина

Таранового, сина свого сина, і Сару, невістку
свою, жінку Аврама, свого сина, та й ви́йшов
з ними з Уру халдейського, щоб піти до краю
ханаанського. І прийшли вони аж до Харану, та
й там оселилися. 32 І було́ днів Терахових дві
сотні літ та п'ять літ. І Терах помер у Харані.

12 І промовив Господь до Аврама: „Вийди зо
своєї землі, і від роди́ни своєї, і з дому
батька свого до Краю, який Я тобі покажу́. 2 І
наро́дом великим тебе Я вчиню, і поблагословлю
Я тебе, і звеличу ймення твоє, — і будеш
ти благослове́нням. 3 І поблагословлю́, хто
тебе благосло́вить, хто ж тебе проклинає, того
прокляну. І благословляться в тобі всі племена
землі!“ 4 І відправивсь Аврам, як сказав був
до нього Господь, і з ним пішов Лот. Аврам же
мав віку сімдесят літ і п'ять літ, як виходив
з Харану. 5 І Аврам узяв Сару, свою жінку, та
Лота, сина брата свого, і ввесь маєток, який
набули́, і людей, що їх набули у Харані, та й
вийшли, щоб піти до Краю ханаанського. І до
Краю ханаанського вони прибули. 6 І пройшов
Аврам по Краю аж до місця Сихему, аж до дуба
Мамре́. А ханаанеянин тоді проживав у цім
Кра́ї. 7 І Господь явився Авраму й сказав: „Я дам
оцей Край потомству твоєму“. І він збудував
там жертівника Господе́ві, що явився йому. 8
А звідти він рушив на го́ру від сходу від Бет-
Елу, і намета свого розіп'яв, — Бет-Ел від заходу,
а Гай від сходу. І він збудував там Господу
жертівника, і прикли́кав Господнє Ймення. 9 І
подавався Аврам усе далі на південь. 10 І стався
був голод у Кра́ї. І зійшов Аврам до Єгипту, щоб
там перебути, бо голод у Краї тяжкий став. 11
І сталося, як він близько прийшов до Єгипту,
то сказав був до жінки своєї Сари: „Отож то
я знаю, що ти жінка вродлива з обличчя. 12 І
станеться, як побачать тебе єги́птяни й скажуть:
Це жінка його, — то вони мене вб'ють, а тебе
позоставлять живою. 13 Скажи ж, що сестра моя
ти, — щоб добре було через тебе мені, і щоб
я позостався живий через тебе.“ 14 І сталось,
як прийшов був Аврам до Єгипту, то єги́птяни
побачили жінку, що дуже вродлива вона. 15
І побачили її вельможі фараонові, і хвалили
її перед фараоном. І взята була та жінка до
дому фараонового. 16 І він для Аврама добро
вчинив через неї. І одержав він дрібну та велику
худобу, і осли, і раби, і невільниці, і ослиці, і
верблюди. 17 І вдарив Господь фараона та дім
його великими пора́зами через Сару, Аврамову
жінку. 18 І прикликав фараон Аврама й сказав:
„Що́ ж то мені ти вчинив? Чому не сказав мені,
що вона — твоя жінка? 19 Для чого сказав ти:
Вона моя сестра? І я собі взяв був за жінку її.
А тепер ось жінка твоя, — візьми та й іди!“ 20
І фараон наказав людям про нього. І вислали
його, і жінку його, і все, що в нього було.

13 І піднявся Аврам із Єгипту, — сам, і жінка
його, і все, що в нього було, і Лот разом із
ним, до Неґеву. 2 А Аврам був вельми багатий
на худобу, на срібло й на золото. 3 І пішов він
в мандрівки свої від Неґеву аж до Бет-Елу, аж
до місця, де напочатку намет його був поміж
Бет-Елом і поміж Гаєм, 4 до місця жертівника,
що його́ він зробив там напочатку. І Аврам там
прикли́кав Господнє Ймення. 5 Так само й у
Лота, що з Аврамом ходив, дрібна та велика
худоба була та намети. 6 І не вміщала їх та
земля, щоб їм разом пробува́ти, бо великий був
їхній маєток, і не могли вони разом пробува́ти.
7 І сталася сварка поміж пастухами худоби
Аврамової та поміж пастухами худоби Лотової. А
ханаанеянин та періззеянин сиділи тоді в Краю́.
8 І промовив до Лота Аврам: „Нехай сварки не
буде між мною та між тобою, і поміж пастухами
моїми та поміж пастухами твоїми, бо близька́
ми рідня. 9 Хіба не ввесь Край перед обличчям
твоїм? Відділися від мене! Коли пі́деш лево́руч,
— то я піду право́руч, а як ти праворуч, — то
піду́ я ліворуч“. 10 І звів Лот свої очі, і побачив
усю околицю Йорданську, що наводнена вся
вона аж до Цоару, — перед тим, як Содом та
Гомору був знищив Господь, — як Господній
садок, як єгипетський край! 11 І Лот вибрав собі
всю околицю йорданську. І Лот рушив на схід, і
вони розлучилися один від о́дного. 12 Аврам
оселився в землі ханаанській, а Лот оселився в
рівнинних містах околиці, і наметував аж до
Содому. 13 А люди содомські були дуже злі та
грішні перед Господом. 14 І промовив Господь
до Аврама, коли Лот розлучився із ним: „Зведи
очі свої, та поглянь із місця, де ти, на північ,
і на південь, і на схід, і на захід, 15 бо всю
цю землю, яку бачиш, Я її дам навіки тобі та
потомству твоєму. 16 І вчиню Я потомство твоє,
як той порох землі, так, що коли хто потрапить
злічити порох зе́мний, то теж і потомство твоє
перелічене буде. 17 Устань, пройдись по Кра́ю
вздовж його та вши́ршки його, — бо тобі його
дам!“ 18 І Аврам став наметувати, і прибув, і
осів між дубами Мамре, що в Хевроні вони. І він
збудував там жертівника Господе́ві.

14 І сталось за днів Амрафела, царя Шинеару,
Арйоха, царя Елласару, Кедор-Лаомера,
царя Еламу, і Тидала, царя Ґоїму, — 2 вони
вчинили війну з Бераєм, царем Содому, і з
Біршаєм, царем Гомори, з Шин'авом, царем
Адми, і Шемевером, царем Цевоїму, і з царем

Белаю, що Цоар тепер. 3 Усі ці зібрались
були до долини Сіддім, — вона тепер море
Солоне. 4 Дванадцять літ служили вони Кедор-
Лаомерові, а року тринадцятого повстали. 5 А
року чотирнадцятого прибув Кедор-Лаомер та
царі, що були з ним, і побили Рефаїв в Аштерот-
Карнаїмі, і Зузів у Гамі, і Емів у Шаве-Кір'ятаїмі,
6 і Хорянина в горах Сеїру аж до Ел-Парану, що
він при пустині. 7 І вернулись вони, і прибули до
Ен-Мішпату, — воно тепер Кадеш, — і звоювали
всю землю Амали́ка, а також Аморея, що сидів у
Хаццон-Тамарі. 8 І вийшов цар Содому, і цар
Гомори, і цар Адми, і цар Цевоїму, і цар Белаю, —
тепер він Цоар, — і вишикувалися з ними на бій
у долині Сіддім, — 9 із Кедор-Лаомером, царем
Еламу, і Тидалом, царем Ґоїму, і Амрафелом,
царем Шинеару, і Арйохом, царем Елласару, —
чотири царі проти п'ятьо́х. 10 А долина Сіддім
була повна смоляних ям; і втекли цар Содому
й цар Гомори, та й попадали туди, а позосталі
повтікали на го́ру. 11 І взяли вони ввесь маєток
Содому й Гомори, і всю їхню поживу, — і пішли.
12 І взяли вони Лота, сина брата Аврамового,
— бо пробува́в у Содомі, — і добро його та
й пішли. 13 І прийшов був недо́биток, та й
розповів єврею Аврамові, — а він жив між
дубами амореянина Мамре, брата Ешколового
й брата Анерового, Аврамових спільників. 14 І
почув Аврам, що небіж його взятий у неволю, та
й узброїв своїх вправних слуг, що в домі його
народились, три сотні й вісімнадцять, і погнався
до Дану. 15 І він поділився на гурти́ вночі, він
та раби його, і розбив їх, і гнався за ними аж
до Хови, що ліворуч Дамаску. 16 І вернув він
усе добро, а також Лота, небожа свого, і добро
його повернув, а також жінок та людей. 17
Тоді цар Содому вийшов назустріч йому, як він
повертався, розбивши Кедор-Лаомера та царів,
що були з ним, до долини Шаве, — вона тепер
долина Царська. 18 А Мелхиседек, цар Салиму,
виніс хліб та вино. А він був священик Бога
Всевишнього. 19 І поблагословив він його та
й промовив: „Благословенний Аврам від Бога
Всевишнього, що створив небо й землю. 20 І
благословенний Бог Всевишній, що видав у руки
твої ворогів твоїх“. І Аврам дав йому десятину
зо всього. 21 І сказав цар содомський Аврамові:
„Дай мені людей, а маєток візьми собі“. 22
Аврам же сказав цареві содомському: „Я звів
свою руку до Господа, Бога Всевишнього, Творця
неба й землі, — 23 що від нитки аж до ремінця
сандалів я не візьму з того всього, що твоє,
щоб ти не сказав: Збагатив я Аврама. 24 Я не
хо́чу нічо́го, — даси тільки те, що слуги поїли,
та частину людям, що зо мною ходили: Анер,
Ешкол і Мамре, — частину свою вони візьмуть“.

15 По цих-о подіях було слово Господнє
Аврамові в видінні таке: „Не бійся, Авраме,
— Я тобі щит, нагорода твоя вельми велика“.
2 А Аврам відізвався: „Господи, Господи, —
що́ даси Ти мені, коли я бездітний ходжу́, —
а керівник мого господарства — він Елі-Езер із
Дамаску“. 3 І сказав Аврам: „Отож, Ти не дав
нащадка мені, і ото мій керівник — спадкое́мець
мені“. 4 І ось слово Господнє до нього таке:
„Він не бу́де спадкое́мець тобі, але той, хто
вийде з твойого нутра, — він буде спадкое́мець
тобі“. 5 І Господь його вивів надвір та й сказав:
„Подивися на небо, та зорі злічи, коли тільки
потрапиш ти їх полічити“. І до нього прорік:
„Таким буде потомство твоє!“ 6 І ввірував Аврам
Господе́ві, а Він залічив йому те в праведність.
7 І промовив до нього: „Я Господь, що вивів
тебе з Уру халдейського, щоб дати тобі землю
оцю, щоб став ти спадкое́мець її“. 8 І промовив
Аврам: „Господи, Господи, — з чого я довідаюся,
що буду спадкое́мець її?“ 9 Він же промовив
до нього: „Візьми трилітнє теля, і трилітню
козу, і трилітнього барана, і горлицю, і пташеня
голубине“. 10 І взяв він для Нього все те, і
розсік його пополовині, і дав кожну частину
його відповідно до другої, але птаства не розсік.
11 І зліталося хиже птаство на трупи, та Аврам
відганяв його. 12 Коли ж сонце схилялось на
захід, то спав сон на Аврама. І ось спадає на
нього жах темний, великий. 13 І промовив
Господь до Аврама: „Добре знай, що потомство
твоє буде прихо́дьком в землі не своїй. І будуть
служити вони, і будуть їх мучити чотири сотні
літ. 14 Але наро́д, якому служити вони будуть,
Я засуджу́; та вони потім вийдуть з великим
маєтком. 15 А ти до своєї рідні при́йдеш у мирі, у
старості добрій похований будеш. 16 А покоління
четверте повернеться сюди, бо досі не повний
ще гріх амореянина“. 17 І сталось, коли зайшло
сонце й була те́мрява, то ось появилась мов
димуюча піч, та смолоскип огняни́й перейшов
поміж тими кусками жертви. 18 І того дня склав
Господь заповіта з Аврамом, говорячи: „Насінню
твоєму Я дав оцю землю від річки Єгипту аж до
річки великої, до річки Ефрата: 19 хенеянина, і
кенізеянина, і кадмонеянина, 20 і хіттеянина, і
періззеянина, і рефаеянина, 21 і амореянина, і
ханаанеянина, і ґірґашеянина, і евусеянина“.

16 А Сара, Аврамова жінка, не родила йому.
І в неї була́ єги́птянка невільниця, а
ймення їй Аґар. 2 І сказала Сара Аврамові:
„Ось Господь затримав мене від породу. Прийди

ж до моєї невільниці, — може від неї одержу
я сина“. І послухався Аврам голосу Сари. 3 І
взяла Сара, Аврамова жінка, єгиптянку Аґар,
свою невільницю, по десяти літах перебува́ння
Аврамового в землі ханаанській, і дала її
Аврамові, чоловікові своєму, за жінку. 4 І він
увійшов до Аґари, — і вона зачала́. Як вона
ж побачила, що зачала, то стала легковажити
господиню свою. 5 І сказала Сара Аврамові: „Моя
кривда на тобі! Я дала була свою невільницю
до лоня твого, а як вона побачила, що зачала,
то стала легковажити мене. Нехай розсудить
Господь поміж мною та поміж тобою!“ 6 І
промовив Аврам до Сари: „Таж невільниця твоя
в руці твоїй! Зроби їй те, що вгодне в очах твоїх“.
І Сара гноби́ла її. І втекла Аґар від обличчя її.
7 І знайшов її Ангол Господній біля джерела
води на пустині, біля джерела на дорозі до
Шур, 8 і сказав: „Аґаро, Сарина невільнице,
звідки ж то прийшла ти, і куди ти йдеш?“Та
відказала: „Я втікаю від обличчя Сари, пані
моєї“. 9 А Ангол Господній промовив до неї:
„Вернися до пані своєї, — і терпи під руками її!“
10 І Ангол Господній промовив до неї: „Сильно
розмножу потомство твоє, і через бе́зліч буде
воно незліче́нне“. 11 І Ангол Господній до неї
сказав: „Ось ти зачала, і сина породиш, і назвеш
ім'я́ йому Ізма́їл, бо прислу́хавсь Господь до
твоєї недолі. 12 А він буде як дикий осел між
людьми, — рука його на всіх, а рука всіх — на
нього. І буде він жити при всіх своїх браттях“.
13 І назвала вона Ймення Господа, що мовив до
неї: „Ти Бог видіння!“Бо сказала вона: „Чи й тут
я дивилась на Того, Хто бачить мене?“ 14 Тому
джерело́ було назване „Джерело Живого, Хто
бачить мене“, — воно поміж Кадешем та поміж
Баредом. 15 І вродила Аґар Аврамові сина, а
Аврам назвав ім'я свого сина, що вродила Аґар:
Ізмаїл. 16 А Аврам був віку восьмидесяти літ
і шести літ, коли Аґар вродила була Аврамові
Ізмаїла.

17 І був Аврам віку дев'ятидесяти літ і дев'яти
літ, коли явився Господь Аврамові та й
промовив до нього: „Я Бог Всемогутній! Ходи
перед лицем Моїм, і будь непорочний! 2 І дам
Я Свого заповіта поміж Мною та поміж тобою,
і дуже-дуже розмножу тебе“. 3 І впав Аврам
на обличчя своє, а Бог до нього промовляв,
говорячи: 4 „Я, — ось Мій заповіт із тобою, і
станеш ти батьком багатьох наро́дів. 5 І не буде
вже кли́катись ім'я твоє: Аврам, але буде ім'я
твоє: Авраа́м, бо вчинив Я тебе батьком багатьох
народів. 6 І вчиню Я тебе дуже-дуже плідним, і
вчиню, щоб вийшли з тебе народи, і царі з тебе
вийдуть. 7 І Я складу заповіта Свого поміж Мною
та поміж тобою, і поміж твоїм потомством по
тобі на їхні покоління на вічний заповіт, що буду
Я Богом для тебе й для нащадків твоїх по тобі. 8
І дам Я тобі та потомству твоєму по тобі землю
скитання твого, увесь Край ханаанський, на
вічне володіння, — і Я буду їм Богом“. 9 І сказав
Авраамові Бог: „А ти заповіта Мого стерегтимеш,
ти й потомство твоє́ по тобі в їхніх поколіннях.
10 То Мій заповіт, що його ви виконувать будете,
поміж Мною й поміж вами, і поміж потомством
твоїм по тобі: нехай кожен чоловічої статі бу́де
обрізаний у вас. 11 І бу́дете ви обрізані на тілі
крайньої плоті вашої, і стане це знаком заповіту
поміж Мною й поміж вами. 12 А кожен чоловічої
ста́ті восьмиденний у вас буде обрізаний у всіх
ваших поколіннях, як народжений дому, так і
куплений за срібло з-поміж чужоплемінних, що
він не з пото́мства твого. 13 Щодо обрі̂зання, —
нехай буде обрізаний уроджений дому твого й
куплений за срібло твоє, — і буде Мій заповіт на
вашім тілі заповітом вічним. 14 А необрізаний
чоловічої статі, що не буде обрізаний на тілі
своєї крайньої плоті, то стята буде душа та з
наро́ду свого, — він зірвав заповіта Мого!“ 15 І
сказав Авраамові Бог: „Сара, жінка твоя, нехай
свого ймення не кличе вже: Сара, бо ім'я́ їй:
Сарра. 16 І поблагословлю́ Я її, і теж з неї дам
сина тобі. І поблагословлю Я її, і стануться з
неї наро́ди, і царі народів бу́дуть із неї“. 17
І впав Авраам на обличчя своє, і засміявся. І
подумав він у серці своїм: „Чи в столітнього буде
народжений, і чи Сарра в віці дев'ятидесяти літ
уродить?“ 18 А до Бога сказав Авраам: „Хоча
б Ізмаїл жив перед лицем Твоїм!“ 19 Бог же
сказав: „Але Сарра, твоя жінка, сина породить
тобі, а ти назвеш ім'я́ йому Ісак. І Свого заповіта
з ним Я складу, щоб був вічний заповіт для
нащадків його по нім. 20 А щодо Ізмаїла, Я
послухав тебе: Ось Я поблагословлю його, і
вчиню його плідним, і дуже-дуже розмножу
його. Він породить дванадцять князів, і великим
наро́дом учиню Я його. 21 А Свого заповіта Я
складу з Ісаком, що його Сарра вродить тобі на
цей час другого року“. 22 І Він перестав говорити
з ним. І Бог вознісся від Авраама. 23 І взяв
Авраам Ізмаїла, сина свого, і всіх уроджених
у домі його, і всіх, хто куплений за срібло
його, кожного чоловічої ста́ті з-поміж людей
Авраамового дому, і обрізав тіло крайньої плоті
їх того самого дня, як Бог говорив з ним. 24 А
Авраам був віку дев'ятидесяти й дев'яти літ, як
обрізано було тіло крайньої плоті його. 25 А
Ізма́їл був віку тринадцяти літ, як обрізано було
ті̂ло крайньої плоті його. 26 Того самого дня був
обрізаний Авраам та Ізмаїл, син його. 27 І всі

мужі дому його, — наро́джені дому й куплені за
срібло з-поміж чужоплемінних, — були́ обрізані
з ним.

18 І явився до нього Господь між дубами
Мамре́, а він сидів при вході в намет під час
денної спеки. **2** І він ізвів очі свої та й побачив:
ось три Мужі стоять біля нього. І побачив, і вибіг
із входу намету назустріч Їм, і вклонився до
землі, **3** та й промовив: „Господи, коли тільки
знайшов я милість в очах Твоїх, — не проходь
повз Свойо́го раба! **4** Принесуть трохи води, — і
ноги Свої помийте, і спочиньте під деревом. **5**
І хай хліба шматок принесу я, а Ви підкріпіть
серце Ваше. Потому пі́дете, бо на те Ви йдете
повз свойо́го раба“. І сказали вони: “Зроби так,
як сказав“. **6** І Авраам поспішив до намету
до Сарри й сказав: „Візьми швидко три міри
пшеничної муки, замісúи, і зроби коржі“. **7** І побіг
Авраам до товару, і взяв молоде та добре теля,
і дав слузі, а той швидко його пригото́вив. **8**
І взяв масла й молока, та теля приготовлене,
та й поклав перед Ними, а сам став біля Них
під деревом. І їли Вони. **9** І сказали до нього:
„Де Сарра, жінка твоя?“А він відказав: „Ось у
наметі“. **10** І сказав один з Них: „Я напевно
вернуся до тебе за рік цього самого ча́су. І
ось буде син у Сарри, жінки твоєї...“А Сарра
це чула при вході намету, що був за Ним. **11**
Авраам же та Сарра старі були, віку похилого. У
Сарри перестало бувати звичайне жіноче. **12** І
засміялася Сарра в нутрі своїм, говорячи: „Коли
я зів'яла, то як станеться розкіш мені? Таж пан
мій старий!“ **13** І сказав Господь до Авраама:
„Чого то сміялася Сарра отак: Чи ж справді
вроджу, коли я зоста́рілась? **14** Чи для Господа є
річ занадто трудна? На означений час Я вернуся
до тебе за рік цього самого часу, — Сарра ж тоді
матиме сина“. **15** А Сарра відріклася, говорячи:
„Не сміялася я“, бо боялась. Але Він відказав:
„Ні, — таки сміялася ти!“ **16** І повставали звідти
ті Мужі, і поглянули на Содом, а Авраам пішов з
Ними, щоб Їх відпровадити. **17** А Господь сказав:
„Чи Я від Авраама втаю, що Я маю зробити? **18**
Бож Авраам справді стане народом великим та
дужим, і в ньому поблагословляться всі народи
землі! **19** Бо ви́брав Я його, щоб він наказав
синам своїм і домові своєму по собі. І будуть
вони дотримуватися дороги Господньої, щоб
чинити справедливість та право, а то для того,
щоб Господь здійснив на Авраамові, що сказав
був про нього“. **20** І промовив Господь: „Через
те, що крик Содому й Гомори великий, і що гріх
їхній став дуже тяжкий, **21** зійду́ ж Я та й побачу,
чи не вчинили вони так, як крик про них, що
доходить до Мене, — тоді їм загибіль, а як ні
— то побачу“. **22** І повернулися звідти ті Мужі,
і пішли до Содому, а Авраам — усе ще стоя́в
перед Господнім лицем. **23** І Авраам підійшов та
й промовив: „Чи погубиш також праведного з
нечестивим? **24** Може є п'ятдесят праведних у
цьому місті, — чи також вигубиш і не пробачиш
цій місцевості ради п'ятидесяти тих праведних,
що в ньому є? **25** Не можна Тобі чинити так,
щоб убити праведного з нечестивим, бо стане
праведний як нечестивий, — цього ж не можна
Тобі! Чи ж Той, Хто всю землю судить, не
вчинить правди?“ **26** І промовив Господь: „Коли
Я в Содомі, у цьому місті, знайду́ п'ятдесят
праведних, то вибачу цілій місцевості ради
них“. **27** І відповів Авраам та й промовив: „Оце
я осмілився був говорити до Господа свого,
а я порох та попіл. **28** Може п'ятдесят тих
праведних не матиме п'яти, чи Ти знищиш ціле
місто через п'ятьох?“І промовив Господь: „Не
знищу, коли там знайду сорок і п'ять!“ **29** І
промовив до Нього він ще, та й сказав: „Може
сорок там зна́йдеться?“А Господь відказав: „Не
зроблю́ й ради сорока́!“ **30** І сказав Авраам:
„Хай не гніває це мого Го́спода, і нехай я скажу́:
„Може тридцять там зна́йдеться?“А Господь
відказав: „Не зроблю́, коли й тридцять знайду́
там!“ **31** І сказав Авраам: „Оце я осмі́лився був
говорити до Господа мого: Може двадцять там
знайдеться?“А Господь відказав: „Не зроблю й
ради двадцяти!“ **32** І сказав Авраам: „Хай не
гніває це мого Го́спода, і нехай я скажу́ тільки
ра́зу цього: Може хоч десять там зна́йдеться?“А
Господь відказав: „Не знищу й ради десятьох!“ **33**
І пішов Господь, як скінчив говорити до Авраама.
А Авраам вернувся до свого місця.

19 І прибули́ оби́два Анголи́ до Содому
надвечір, а Лот сидів у брамі содомській. І
побачив Лот, і встав їм назустріч, і вклонився
обличчям до землі, **2** та й промовив: „Ось, панове
мої, зайдіть до дому вашого раба, і переночуйте,
і помийте ноги свої, а рано встанете й пі́дете на
дорогу свою“. А вони відказали: „Ні, бо будемо
ми ночувати на вулиці“. **3** А він сильно на
них налягав, і вони до нього з дороги зійшли,
і ввійшли до дому його. І вчинив він для них
прийняття, і напік прісного — і їли вони. **4**
Ще вони не полягали, а люди того міста, люди
Содому — від малого аж до старого, увесь наро́д
звідусюди оточили той дім. **5** І вони закричали
до Лота, і сказали йому: „Де ті мужі, що ночі
цієї до тебе прийшли? Виведи їх до нас, — щоб
нам їх пізнати!“ **6** І Лот вийшов до входу до них,
а двері замкнув за собою, **7** і сказав: „Браття мої,
— не чиніть лихого! **8** Ось у мене дві доньки,
що мужа не пізнали. Нехай я їх до вас виведу, а

ви їм робіть, що вам до вподоби. Тільки мужам
оцім не робіть нічого, бо на те вони прийшли під
тінь даху мого“. 9 А вони закричали: „Іди собі
геть!“І сказали: „Цей один був прийшов, щоб
пожити чужинцем, а він став тут суддею! Тепер
ми зло гірше тобі заподієм, ніж їм!“І сильно
вони налягали на мужа, на Лота, і підійшли, щоб
висадити двері. 10 Тоді вистромили свою руку ті
мужі, і впровадили Лота до себе до дому, а двері
замкнули. 11 А людей, що при вході до дому
зібрались, вони вдарили сліпотою, — від малого
аж до великого. І ті попомучилися, шукаючи
входу. 12 І сказали ті мужі до Лота: „Ще хто
в тебе тут? Зятів і синів своїх, і дочок своїх, і
все, що в місті твоє, — виведи з цього місця, 13
бо ми знищимо це місце, бо збільшився їхній
крик перед Господом, і Господь послав нас, щоб
знищити його“. 14 І вийшов Лот, і промовив
до зятів своїх, що мали взяти дочок його, і
сказав: „Уставайте, вийдіть із цього місця, бо
Господь знищить місто“. Але в очах зятів він
здавався як жартун. 15 А коли зійшла світова
зірниця, то Анголи принагля́ли Лота, говорячи:
„Уставай, візьми жінку свою та обох дочок своїх,
що знаходяться тут, щоб тобі не загинути через
гріх цього міста“. 16 А що він вагався, то ті мужі
— через Господню до нього любов — схопили
за руку його, і за руку жінки його, і за руку
обох дочок його, і вивели його, і поставили поза
містом. 17 І сталося, коли один з них виводив їх
поза місто, то промовив: „Рятуй свою душу, —
не оглядайся позад себе, і не затримуйся ніде в
околиці. Ховайся на го́ру, щоб тобі не загинути“.
18 А Лот їм відказав: „Ні ж бо, Господи! 19 Ось
Твій раб знайшов милість в очах Твоїх, і Ти
побільшив Свою милість, що зробив її зо мною,
щоб зберегти при житті мою душу; але я не
встигну сховатись на го́ру, щоб бува не спіткало
мене зло, і я помру. 20 Ось місто це близьке,
щоб утекти туди, а воно — маленьке. Нехай
сховаюсь я туди, — чи ж воно не маленьке? — і
буде жити душа моя“. 21 І відказав Він до нього:
„Ось Я прихиливсь до твого прохáння, щоб не
зруйнувати мі̂ста, про яке ти казав. 22 Швидко
сховайся туди, бо Я не зможу нічого зробити, аж
поки не при́йдеш туди“. Тому й назвав ім'я́ тому
місту: Цоар. 23 Сонце зійшло над землею, а Лот
прибув до Цоару. 24 І Господь послав на Содом
та Гомору дощ із сірки й огню́, від Господа з
неба. 25 І поруйнував ті міста, і всю околицю, і
всіх мешканців міст, і рослинність землі. 26 А
жінка його, Ло́това, озирнулася позад нього, — і
стала стовпом соляним! 27 І встав Авраам рано
вранці, і подався до місця, де стояв був він перед
лицем Господнім. 28 І він подивився на Содом
та Гомору, і на всю поверхню землі тієї околиці.
І побачив: ось здіймається дим від землі, немов
дим із вапнярки... 29 І сталося, як нищив Бог
міста тієї околиці, то згадав Бог Авраама, і вислав
Лота з сере́дини руїни, коли руйнував ті міста,
що сидів у них Лот. 30 І піднявся Лот із Цоару, і
осів на горі, й обидві дочки́ його з ним, бо боявся
пробува́ти в Цоарі. І осів у печері, він та обидві
дочки його. 31 І промовила старша молодшій:
„Наш ба́тько старий, а чоловіка немає в цім
краї, щоб прийшов до нас, як звичайно на цілій
землі. 32 Ходи, — напіймо свого ба́тька вином,
і покладімося з ним. І оживимо нащáдків від
нашого батька“. 33 І ночі тієї вони напоїли вином
свого батька. І прийшла старша та й поклалася з
батьком своїм. А він не знав, коли вона лягла
й коли встала... 34 І сталося другого дня, і
старша сказала молодшій: „Ось я минулої ночі
поклалась була з своїм батьком. Напіймо його
вином також ночі цієї, і прийди ти, покладися з
ним, — і оживимо нащáдків від нашого батька“.
35 І також ночі тієї вони напоїли вином свого
батька. І встала молодша та й поклалася з ним.
А він не знав, коли вона лягла й коли встала...
36 І завагітніли обидві Лотові дочки від батька
свого. 37 І вродила старша сина, і назвала ім'я́
йому: Моав. Він батько моавів аж до цього
дня. 38 А молодша — вона вродила також, і
назвала ймення йому: Бен-Аммі. Він батько
сині̂в Аммону аж до цього дня.

20 І вирушив звідти Авраам до краю Неґев
поміж Кадешем і поміж Шуром, і оселився
часово в Ґерарі. 2 І сказав Авраам на Сарру, жінку
свою: „Вона сестра моя“. І послав Авімеле́х,
цар Ґерару, і взяв Сарру. 3 І прийшов Бог до
Авімелеха у сні нічнім, і сказав до нього: „Ось
ти вмираєш через жінку, яку взяв, бо вона
має чоловіка“. 4 А Авімелех не зближався до
неї, і сказав: „Господи, чи Ти вб'єш також люд
праведний? 5 Чи ж не він був сказав мені: Вона
моя сестра, а вона — також вона сказала: Він
мій брат. Я те зробив у невинності серця свого й
у чистоті рук своїх“. 6 І промовив до нього Бог у
сні: „І Я знаю, що в чистоті свого серця вчинив ти
оце, і Я теж удержав тебе, щоб не згрішив проти
Мене. Тому то не дав Я тобі доторкнутись до неї.
7 А тепер верни жінку цього мужа, бо він пророк,
і буде молитися за тебе, і живи. А коли ти не
вернеш, то знай, що справді помреш ти й усе, що
твоє“. 8 І встав Авімелех рано вранці, і покликав
усіх рабів своїх, та й сказав усі ці слова до їхніх
ушей. А люди ті сильно злякалися. 9 І закликав
Авімелех Авраама, і промовив до нього: „Щó ти
нам учинив? І чим згрішив я проти тебе, що
ти приніс на мене й на царство моє великий

гріх? Учинки, яких не роблять, ти зо мною
вчинив!“ 10 І сказав Авімелех Авраамові: „Щó ти
мав на увазі, що вчинив таку річ?“ 11 І сказав
Авраам: „Бо подумав я: Нема ж стрáху Божого
в місцевості цій, тому вб'ють мене за жінку
мою. 12 І притім вона справді сестра моя, —
вона дочка батька мого, тільки не дочка матері
моєї, — і стала за жінку мені. 13 І сталося, коли
Бог учинив мене мандрівником з дому батька
мого, то сказав я до неї: То буде твоя ласка,
яку вчиниш зо мною: у кожній місцевості, куди
прийдем, — говори ти на мене: він мій брат“. 14
І взяв Авімелех дрібну та велику худобу, і рабів
та невільниць, та й дав Авраамові. І вернув йому
Сарру, жінку його. 15 І сказав Авімелех: „Ось
край мій перед обличчям твоїм, — осядь там, де
тобі до вподоби“. 16 А Саррі сказав: „Ось тисячу
сéклів срібла я дав братові твоєму. Оце тобі
накриття на очі перед усіма, хто з тобою. І перед
усіма ти оправдана“. 17 І помолився Авраам
Богові, — і вздорóвив Бог Авімелеха, і жінку
його, і невільниць його, — і почали вони знову
роджати. 18 Бо справді стримав був Господь
кожну утрóбу Авімелехового дому через Сарру,
Авраамову жінку.

21 А Господь згадав Сарру, як сказав був, і
вчинив Господь Саррі, як Він говорив. 2
І Сарра зачалá, і породила сина Авраамові в
старості його на означений час, що про нього
сказав йому Бог. 3 І назвав Авраам ім'я́ синові
своєму, що вродився йому, що Сарра йому
породила: Ісак. 4 І обрізав Авраам Ісака, сина
свого, коли мав він вісім день, як Бог наказав був
йому. 5 А Авраам був віку ста літ, як уродився
йому Ісак, син його. 6 І промовила Сарра: „Сміх
учинив мені Бог, — кожен, хто почує, буде
сміятися з мене“. 7 І промовила: „Хто б сказав
Авраамові: Сарра годує синів? Бо вродила я
сина в старості його“. 8 І дитина росла, і була
відлучена. І справив Авраам велику гостину в
день відлучення Ісака. 9 І побачила Сарра сина
Аґари єги́птянки, що вродила була Авраамові,
що він насміхається. 10 І сказала вона Авраамові:
„Прожени ту невільницю та сина її, бо не буде
наслідувати син тієї невільниці разом із сином
моїм, із Ісаком“. 11 Але ця справа була дуже
не до вподоби Авраамові через сина його. 12 І
промовив Господь Авраамові: „Нехай не буде
не до вподоби тобі це через хлопця та через
невільницю твою. Усе, що скаже тобі Сарра,
послухай голосу її, бо Ісаком буде покликане
тобі потомство. 13 І також сина невільниці тієї
— учиню його нарóдом, бо він — твоє насіння“.
14 І встав рано Авраам, і взяв хліба й бурдюкá
води, і дав до Аґари на плече її, також дитину,
та й послав її. І пішла вона, та й заблудила
в пустині Беер-Шева. 15 І скінчилась вода в
бурдюці, і покинула вона дитину під одним із
кущів. 16 І пішла вона, і сіла собі навпроти, на
віддалі — як стрілити луком, бо сказала: „Нехай
я не бачу смерти цієї дитини!“І сіла навпроти, і
піднесла свій голос та й заплакала. 17 І почув Бог
голос того хлопця. І кликнув до Аґари Божий
Ангол із неба, і сказав їй: „Що тобі, Аґаро? Не
бійся, бо почув Бог голос хлопця, де він там. 18
Устань, підійми хлопця, і рукою своєю держи
його, бо великим нарóдом зроблю Я його“. 19
І відкрив Бог очі її, і вона побачила криницю
води. І пішла вона, і наповнила бурдюка водою,
та й напоїла хлопця. 20 І з хлопцем був Бог, — і
він виріс. І осів у пустині, і став він стрілець-
лучник. 21 І осів він у пустині Паран, а мати
його взяла йому жінку з єгипетського крáю. 22
І сталося чáсу того, і сказав Авімелéх і Піхол,
головний провідник його війська, до Авраама,
говорячи: „Бог із тобою в усьому, щó ти робиш!
23 А тепер присягни ж мені Богом отут, що ти
не обманиш мене, і нащадка мого, і онука мого.
І яка була ласка, яку я до тебе чинив, ти вчиниш
зо мною та з краєм, що ти в нім чужинцем
пробувáєш“. 24 І сказав Авраам: „Я присягаю!“
25 І Авраам дорікав Авімелехові за криницю
води, що її відняли були Авімелехові раби. 26
І сказав Авімелех: „Я не знаю, хто вчинив оту
річ, — ані ти не розповів мені, й ані я не чув,
хібащо сьогодні“. 27 І взяв Авраам дрібну та
велику худобу, та й дав Авімелехові, і оби́два
вони склали умову. 28 І поставив Авраам сім
овечок з дрібного товару осібно. 29 І сказав
Авімелех до Авраама: „Щó вони, сім овечок отих,
що ти їх поставив осібно?“ 30 А той відказав:
„Бо з моєї руки сім овечок ти візьмеш, щоб
для мене були на свідоцтво, що я́ викопав цю
криницю“. 31 Тому то назвав він це місце Беер-
Шева, бо там поклялися вони. 32 І склали умову
вони в Беер-Шеві. І встав Авімелех та Піхол,
головний провідник його війська, і вернулись
вони до краю филистимського. 33 А Авраам
посадив тамариска в Беер-Шеві, і кликав там
Ім'я́ Господа, Бога Вічного. 34 І Авраам пробуя́в
у филистимській землі багато днів.

22 І сталось після цих випадків, що Бог
випробóвував Авраама. І сказав Він до
нього: „Аврааме!“А той відказав: „Ось я!“ 2 І
промовив Господь: „Візьми свого сина, свого
одинакá, що його полюбив ти, Ісака, та й піди
собі до краю Морія, і принеси там його в
цілопáлення на одній із тих гір, що про неї
скажý тобі“. 3 І встав Авраам рано вранці, і свого

осла осідлав; і взяв із собою двох слуг та Ісака,
сина свого, і для цілопалення дров нарубав. І
встав, і пішов він до місця, що про нього сказав
йому Бог. 4 А третього дня Авраам звів очі
свої, та й побачив те місце здалека. 5 І сказав
Авраам своїм слугам: „Сідайте собі тут з ослом,
а я й хлопець пі́дем аж туди, і покло́нимося,
і повернемося до вас“. 6 І взяв Авраам дро́ва
для цілопа́лення, і поклав на Ісака, сина свого, і
взяв в свою руку огонь та ножа, і пішли вони
ра́зом обоє. 7 І сказав Ісак до Авраама, свого
батька, говорячи: „Батьку мій!“А той відказав:
„Ось я, сину мій!“І промовив Ісак: „Ось огонь
та дро́ва, а де ж ягня на цілопа́лення?“ 8 І
відказав Авраам: „Бог нагледить ягня Собі на
цілопалення, сину мій!“І пішли вони ра́зом обоє.
9 І вони прийшли до місця, що про нього сказав
йому Бог. І збудував там Авраам жертівника,
і дрова розклав, і зв'язав Ісака, сина свого, і
поклав його на жертівника над дровами. 10 І
простяг Авраам свою руку, і взяв ножа, щоб
зарізати сина свого... 11 Та озвався до нього
Ангол Господній із неба й сказав: „Аврааме,
Аврааме!“А той відізвався: „Ось я!“ 12 І Ангол
промовив: „Не витягай своєї руки до хлопця,
і нічого йому не чини, бо тепер Я довідався,
що ти богобійний, і не пожалів для Мене сина
свого, одинака́ свого“. 13 А Авраам звів очі
свої та й побачив, — аж ось один баран зав'яз
у гуща́вині своїми рогами. І пішов Авраам,
і взяв барана́, і приніс його на цілопа́лення
замість сина свого. 14 І назвав Авраам ім'я́
місця того: „Господь нагледить“, що й сьогодні
говориться: „На горі Господь з'я́виться“. 15 А
Ангол Господній із неба озвався до Авраама
подруге, 16 і сказав: „Клянуся Собою, — це
слово Господнє, — тому, що вчинив ти цю річ, і
не пожалів був сина свого, одинака свого, 17
то благословляючи, Я поблагословлю тебе, і
розмножуючи, розмножу потомство твоє, немов
зорі на небі, і немов той пісок, що на березі моря.
І потомство твоє внаслідує брами твоїх ворогів.
18 І всі народи землі будуть Насінням твоїм
благословляти себе через те, що послухався
ти Мого голосу“. 19 І вернувсь Авраам до слуг
своїх. І встали вони, та й пішли разом до Беер-
Шеви. І осів Авраам у Беер-Шеві. 20 І сталося
по тих випадках, і сказано Авраамові так: „Ось
також Мілка вродила синів Нахорові, братові
твоєму: 21 Уца, первородного його, і Буза, брата
його, і Кемуїла, батька Арамового, 22 І Кеседа, і
Хазо, і Пілдаша, і Їдлафа, і Бетуїла. 23 А Бетуїл
породив Ревеку. Цих восьмеро́х породила Мілка
Нахорові, братові Авраамовому. 24 А наложниця
його — а їй на ймення Реума — вродила й вона
Теваха й Ґахама, і Тахаша й Мааху.

23 І було життя Сарриного сто літ і двадцять
літ і сім літ, — літа життя Сарриного. 2 І
вмерла Сарра в Кіріят-Арбі, — це Хеврон у кра́ї
ханаанському. І прибув Авраам голосити над
Саррою та плакати за нею. 3 І встав Авраам
від обличчя небіжки своєї, та й сказав синам
Хетовим, говорячи: 4 „Я прихо́дько й захо́жий
між вами. Дайте в себе мені власність для гробу,
і нехай я поховаю свою небіжку з-перед обличчя
свого“. 5 І відповіли́ сини Хетові Авраамові,
та й сказали йому: 6 Послухай нас, пане мій,
— ти Божий князь серед нас! У добірнім із
наших гробів поховай небіжку свою. Ніхто з
нас не затримає гробу свого від тебе, щоб
поховати небіжку твою“. 7 І встав Авраам, і
вклонився наро́ду тієї землі, синам Хетовим, 8
та й промовив до них і сказав: „Коли ви згідні
поховати небіжку мою з-перед обличчя мого,
то послухайте мене, і настирливо просіть для
мене Ефрона, сина Цохарового, 9 і нехай мені
дасть він печеру Махпелу, що його, що в кінці
його поля, за гроші повної ваги, — хай мені
її дасть поміж вами на власність для гробу“.
10 А Ефрон пробува́в серед Хетових синів. І
відповів хіттеянин Ефрон Авраамові, так що
чули сини Хетові й усі, хто входив у браму
його міста, говорячи: 11 „Ні, пане мій, послухай
мене! Поле віддав я тобі, і печеру, що на нім,
віддав я тобі, — на очах синів народу мого
я віддав її тобі. Поховай небіжку свою“. 12 І
вклонивсь Авраам перед народом тієї землі, 13
та й сказав до Ефрона, так що чув був наро́д
тієї землі, говорячи: „Коли б тільки мене ти
послухав! Я дам срібло за поле, — візьми ти від
мене, і хай поховаю небіжку свою“. 14 А Ефрон
відповів Авраамові, говорячи йому: 15 „Пане
мій, послухай мене! Земля чотирьох сотень
шеклів срібла, — що вона поміж мною та поміж
тобою? А небіжку свою поховай!“ 16 І послухав
Авраам Ефрона. І відважив Авраам Ефронові
срібло, про яке той був сказав, так що чули сини
Хетові, — чотири сотні шеклів срібла купецької
ваги. 17 І стало поле Ефронове, що в Махпелі
воно, що перед Мамре, поле й печера, що на
ньому, і кожне дерево, що в полі, що в усій
границі його навколо, 18 купном Авраамові в
присутності синів Хетових, усіх, хто входив до
брами міста його. 19 І по цьому Авраам поховав
Сарру, жінку свою, в печері поля Махпели, перед
Мамре, — це Хеврон у землі ханаанській. 20 І
стало поле й печера, що на нім, Авраамові на
власність для гробу від синів Хетових.

24 А Авраам був старий, у літа ввійшов. І
Господь Авраама поблагословив був усім. **2**
І сказав Авраам до свого раба, найстаршого дому
свого, що рядив над усім, що він мав: „Поклади
свою руку під стегно́ моє, **3** і я заприсягну
тебе Господом, Богом неба й Богом землі, що
ти не вїзьмеш жінки для сина мого з-посеред
дочок ханаанеянина, серед якого я пробуваю.
4 Бо ти пїдеш до краю мого, і до місця мого
наро́дження, і вїзьмеш жінку для сина мого,
для Ісака“. **5** І сказав раб до нього: „Може та
жінка не схоче за мною піти до цієї землі, то чи
справді поверну я твого сина до краю, звідки
ти вийшов?“ **6** І промовив до нього Авраам:
„Стережися, — щоб ти не вернув мого сина туди!
7 Господь, що взяв мене з дому батька мого й
з краю мого народження, і що промовляв був
до мене, і що присягнув мені, кажучи: „Твоїм
нащадкам Я дам оцю землю“, Він пошле Свого
Ангола перед обличчям твоїм, і ти візьмеш
звідти жінку для сина мого! **8** А коли ота жінка
не схоче піти за тобою, то ти бу́деш очищений
з цієї присяги своєї. Тільки сина мого ти туди
не вертай“. **9** І раб поклав свою руку під стегно́
Авраама, пана свого, і йому присягнув на цю
спра́ву. **10** І взяв той раб десять верблюдів із
верблюдів пана свого, та й пішов. І взяв різне
добро свого пана в руку свою. І він устав, і пішов
в Месопотамію до міста Нахора. **11** І поставив
верблюди навколішки за містом при водній
криниці надвечір, на час, як виходять жінки
воду брати, **12** та й промовив: „Господи, Боже
пана мого Авраама, — подай же сьогодні мені це,
і милість вчини з паном моїм Авраамом! **13** Ось я
стою над водним джерелом, а до́чки мешканців
міста виходять воду брати. **14** І станеться, що
дівчина, до якої скажу: Нахили но глека свого,
я нап'юся, — а вона відповість: Пий, і так само
верблюди твої я понапуваю, — її Ти призначив
для раба Свого, для Ісака. І з цього пізнаю, що Ти
милість учинив з моїм паном“. **15** І сталося, поки
він закінчив говорити, аж ось виходить Ревека,
що була народжена Бетуїлові, синові Мілки,
жінки Нахора, Авраамового брата. А її глек — на
плечі в неї. **16** А дівчина та — вельми вродлива
з обличчя; була дівиця, і чоловік не пізнав ще
її. І зійшла вона до джерела, і напо́внила глека
свого, та й вийшла. **17** І вибіг той раб назустріч
їй, та й сказав: „Дай но напитись води з твого
глека!“ **18** А та відказала: „Напийся, мій пане!“І
вона поспішила, і зняла свого глека на руку
свою, — і напоїла його. **19** А коли закінчи́ла поїти
його, то сказала: „Також для верблюдів твоїх
наберу́ я води, аж поки вони не нап'ються“. **20** І
метнулась вона, і глека свого спорожнила до
пійла. І ще до криниці побігла набрати, і набрала
води всім верблюдам його. **21** А чоловік той
дивувався їй та мовчав, щоб пізнати, чи Господь
пощастив дорогу йому, чи ні? **22** І сталося, як
перестали верблюди пити, то взяв той чоловік
золоту сережку, — пів шекля вага їй, — і два
на́ручні на руки її, — на десять шеклів золота
вага їм, — **23** та й сказав: „Чия ти дочка? Скажи
ж мені, чи в домі батька твойо́го є місце для нас
ночувати?“ **24** Вона відказала йому: „Я дочка
Бетуїла, сина Мілки, що його породила вона
для Нахора“. **25** І сказала до нього: „І соломи,
і паші багато є в нас, також місце ночувати“.
26 І той чоловік нахилився, і вклонився Богові
аж до землі, **27** та й сказав: „Благословенний
Господь, Бог пана мого Авраама, що не опустив
милости Своєї й вірности Своєї від пана мого!
Я був у дорозі, Господь припровадив мене до
дому братів мого пана“. **28** І побігла дівчина, і
розповіла́ в домі своєї матері про цю пригоду.
29 А в Ревеки був брат, на ймення йому Лава́н. І
побіг Лаван до того чоловіка надвір, до джерела.
30 І сталося, як він побачив сережку та на́ручні
на руках сестри своєї, і коли почув слова Ревеки,
сестри своєї, що говорила: „Отак говорив мені
той чоловік“, то прибув він до того чоловіка, —
а той ось стоїть при верблюдах біля джерела, —
31 і сказав: „Увійди, благословенний Господа!
Чого стоятимеш надворі? А я опорожнив дім і
місце для верблюдів“. **32** І ввійшов той чоловік
до дому. А Лаван порозсідлував верблюди, і
дав соломи й паші для верблюдів, і води, щоб
умити ноги йому й ноги людям, що були з ним.
33 І поставлено перед ним, щоб він їв. А той
відказав: „Не бу́ду їсти, аж поки не розкажу́ своєї
справи“. А Лаван відказав: „Говори!“ **34** І той став
говорити: „Я раб Авраамів. **35** А Господь ще́дро
поблагословив мого пана, і він став великий. І
дав Він йому худобу дрібну та велику, і срібло, і
золото, і рабів, і невільниць, і верблюди, й осли.
36 А Сарра, жінка пана мого, бувши старо́ю,
уродила панові моєму сина. А він йому все дав,
що мав. **37** І заприсяг мене пан мій, говорячи:
„Не візьмеш жінки для сина мого з-посеред
дочок ханаанеянина, що я пробува́ю в його краю.
38 Але підеш до дому батька мого, і до мого роду,
і вїзьмеш жінку для сина мого“. **39** І сказав я до
пана свого: „Може та жінка не піде за мною?“ **40**
І сказав він до мене: „Господь, що ходив перед
обличчям моїм, пошле Свого Ангола з тобою,
і дорогу твою пощастить, і ти візьмеш жінку
для сина мого з роду мого й з дому батька
мого. **41** Тоді будеш очищений ти від закля́ття
мого́, як при́йдеш до роду мого, а коли вони не
дадуть тобі, то будеш ти чистий від закля́ття

мого́. 42 І прибув я сьогодні до джерела, та й
сказав: „Господи, Боже пана мого Авраама, коли
б же Ти вчинив щасливою дорогу мою, що нею
ходжу́ я! 43 Ось я стою над джерелом води, і
станеться, що дівчина, яка вийде води брати, а я
їй скажу́: Дай но мені напитися трохи води з
свого глека, 44 вона ж відкаже мені: Пий і ти, і
для верблюдів твоїх наберу́ я води, то вона та
жінка, яку призна́чив Госпо́дь для сина пана
мого.“ 45 І поки скінчи́в я говорити в своїм
серці, аж ось виходить Ревека, а її глек на плечі в
неї. І зійшла вона до джерела, та й набрала води.
І сказав я до неї: Напій же мене! 46 І метнулась
вона, і свого глека з себе зняла та й сказала: Пий,
а я понапуваю й верблюди твої. І я пив, а вона
понапувала й ті верблюди. 47 А я запитався її та
й сказав: Чия ти дочка? А вона відказала: Я дочка
Бетуїла, сина Нахорового, якого породила йому
Мілка. І сережку надів я до носа її, і наручні на
руки її. 48 І я нахилився, і вклонився до землі
Господе́ві, і поблагословив Господа, Бога пана
мого Авраама, що Він провадив мене дорогою
ви́значеною, щоб узяти дочку брата пана мого
для сина його. 49 А тепер, якщо милосердя та
правду ви чините з паном моїм, то скажіть
мені; коли ж ні, — то скажіть мені, і я звернуся
право́руч або ліво́руч“. 50 І відповіли Лаван і
Бетуїл та й сказали: „Від Господа вийшла та річ,
— ми не можем сказати тобі нічого злого чи
доброго. 51 Ось перед тобою Ревека, — візьми та
й іди, і нехай вона стане за жінку синові пана
твого, як Господь говорив був“. 52 І сталося, коли
їхні слова почув раб Авраамів, то вклонивсь до
землі Господе́ві. 53 І вийняв той раб срібний
по́суд, і по́суд золотий та шати, і дав Ревеці, і
дав цінні речі братові її та матері її. 54 І їли й
пили він та люди, що з ним, і ночували. А коли
рано встали, то він сказав: „Відішліть мене до
пана мого“. 55 І сказав її брат та мати її: „Нехай
посидить дівчина з нами хоч днів з десять,
— потім пі́деш“. 56 І сказав він до них: „Не
спізняйте мене, бо Господь пощастив мою путь.
Відішліть мене, і нехай я піду́ до пана свого“. 57 А
вони відказали: „Покличмо дівчину, і запитаймо
її саму.“ 58 І покликали Ревеку, і сказали до
неї: „Чи ти пі́деш з оцим чоловіком?“А вона
відказала: „Піду́“. 59 І послали вони Ревеку,
сестру свою, і няньку її, і раба Авраамового, і
людей його. 60 І вони поблагословили Ревеку й
сказали до неї: „Ти наша сестра, — будь матір'ю
для тисячі десятків тисяч, і нехай нащадки твої
внаслідують брами твоїх ворогів“. 61 І встала
Ревека й служниці її, і посідали на верблюдів, і
поїхали за тим чоловіком. І взяв раб Ревеку й
відійшо́в. 62 А Ісак був вернувся з по́дорожі до
криниці Лахай-Рої, і сидів у краї південному. 63
І вийшов Ісак на прогулянку в поле, як вечір
наставав. І він звів свої очі, і побачив, — ось
верблюди йдуть. 64 І Ревека звела́ свої очі, та
й Ісака побачила, — і злізла з верблюда. 65 І
сказала вона до раба: „Хто отой чоловік, що
полем іде нам назустріч?“А раб відповів: „То мій
пан“. І вона покрива́ло взяла, та й накрилась.
66 І раб розповів Ісакові про всі речі, які він
учинив. 67 І впровадив її Ісак до намету Сарри,
матері своєї. І взяв він Ревеку, і за жінку йому
вона стала, і він її покохав. І Ісак був утішений
по смерті матері своєї.

25 А Авраам іще взяв жінку, а ймення їй
Кетура́. 2 А вона породила йому Зімрана, і
Йокшана, і Мадана, і Мідіяна, і Їшбака, і Шуаха. 3
А Йокшан породив був Шеву та Дедана. А сини
Деданові були: ашшури, і летуші, і леуми. 4 А
сини Мідіянові: Ефа, і Ефер, і Ханох, і Авіда, і
Елдаа, — усі вони сини Кетури. 5 І віддав Авраам
усе, що мав, Ісакові. 6 А синам наложниць,
що були в Авраама, дав Авраам подарунки, і
відіслав їх від Ісака, сина свого, коли сам ще
живий був, на схід, до краю східнього. 7 А оце
дні літ Авраамового життя, які він прожив: сто
літ, і сімдесят літ, і п'ять літ. 8 І спочи́в та
й умер Авраам у старощах добрих, старий і
нажившись. І він прилучився до своєї рідні. 9
І поховали його Ісак та Ізмаїл, сини його, у
печері Махпелі, на полі Ефрона, сина Цохара
хітте́янина, що навпроти Мамре́, — 10 поле,
що його Авраам був купив від синів Хетових,
— там був похований Авраам і Сарра, жінка
його. 11 І сталося по Авраамовій смерті, —
і поблагословив Бог Ісака, сина його. І осів
Ісак при криниці Лахай-Рої. 12 А оце нащадки
Ізмаїла, Авраамового сина, що його породила
Авраамові єгиптянка Аґар, невільниця Саррина.
13 І оце імена синів Ізмаїла, за їхніми іменами й
за нащадками їх: первородний Ізмаїлів Невайот,
і Кедар, і Адбеїл, і Мівсам, 14 І Мішма, і Дума, і
Масса, 15 Хадад, і Тема, Єтур, Нафіш, і Кедма.
16 Оце вони, сини Ізмаїлові, і їхні ймення за
дворами їх і за їх кочови́щами, — дванадцять
начальників для їхніх племен. 17 А оце літа
життя Ізмаїлового: сто літ, і тридцять літ, і сім
літ. І спочи́в та й умер він, і був узятий до своєї
рідні. 18 І розложилися вони від Хавіли аж до
Шуру, що навпроти Єгипту, як іти до Ашшуру. І
він оселився перед усіма свої́ми братами. 19
А оце о́повість про Ісака, Авраамового сина.
Авраам породив Ісака. 20 І був Ісак віку сорока
літ, як він узяв собі за жінку Ревеку, дочку
Бетуїла арамеянина, з Падану арамейського,

сестру арамеянина Лавана. 21 І молився Ісак
до Господа про жінку свою, бо неплідна була.
І Господь був ублаганий ним, — і завагітніла
Ревека, жінка його. 22 І кидалися діти в утробі
її. І сказала вона: „Коли так, то для чого я це
переношу!“І пішла запитатися Господа. 23 І
промовив до неї Господь: „Два племе́на в утробі
твоїй, і два наро́ди з твого нутра́ будуть виділені,
і стане сильніший наро́д від наро́ду, і старший
молодшому бу́де служити“. 24 І сповнились
дні її, щоб родити, — і ось близнюки в утробі
її. 25 І вийшов перший червонуватий, увесь він
— немов плащ волосяний. І назвали ймення
йому: Ісав. 26 А потім вийшов його брат, а
рука його трималася п'яти Ісава. І назвав ім'я́
йому: Яків. А Ісак був віку шостидесяти літ,
коли народились вони. 27 І виросли хлопці.
І став Ісав чоловіком, що знався на вловах,
чоловіком поля, а Яків — чоловіком мирним,
що в наметах сидів. 28 І полюбив Ісак Ісава,
бо здобич мисливська його йому смакувала,
а Ревека любила Якова. 29 І зварив був Яків
ї́жу, а з поля прибув Ісав, і змучений був. 30
І сказав Ісав до Якова: „Нагодуй мене отим
червоним, червоним отим, бо змучений я“.
Тому то назвали ймення йому: Едом. 31 А Яків
сказав: „Продай же нині мені своє первородство“.
32 І промовив Ісав: „Ось я умираю, — то нащо
ж мені оте первородство?“ 33 А Яків сказав:
„Присягни ж мені нині“. І той присягнув йому, і
продав первородство своє Якову. 34 І Яків дав
Ісавові хліба й сочевичного варива. А той з'їв,
і випив, і встав та й пішов. І знехтував Ісав
первородство своє.

26 І настав був голод у Краю́, окрім голоду
першого, що був за днів Авраамових. І
пішов Ісак до Авімелеха, царя филистимського,
до Ґерару. 2 І явився йому Господь і сказав: „Не
ходи до Єгипту, — оселися в землі, про яку Я
скажу́ тобі. 3 Оселися хвилево в землі тій, і Я
буду з тобою, і тебе поблагословлю, бо тобі та
нща́дкам твої́м дам усі оці землі. І Я виконаю
присягу, що нею поклявся був Авраамові, батьку
твоєму. 4 І розмножу нща́дків твої́х, немов
зорі на небі, і потомству твоєму Я дам усі оці
землі. І поблагословляться в потомстві твоїм усі
наро́ди землі, 5 через те, що Авраам послухав
Мого голосу, і виконував те, що виконувати Я
звелів: заповіді Мої, постанови й закони Мої“.
6 І осів Ісак у Ґерарі. 7 І питалися люди тієї
місцевости про жінку його. А він відказав: „Вона
сестра моя“, бо боявся сказати: „Вона жінка
моя“, щоб не вбили мене люди тієї місцевости
через Ревеку, бо вродлива з обличчя вона“. 8
І сталося, коли він там довго жив, і дивився
Авімелех, цар филистимський, через вікно, та
й побачив, — ось Ісак забавляється з Ревекою,
жінкою своєю. 9 І покликав Авімелех Ісака та
й сказав: „Тож оце вона жінка твоя! А як ти
сказав був: „Вона сестра моя?“Ісак же йому
відповів: „Бо сказав, щоб не вмерти мені через
неї!“ 10 І сказав Авімелех: „Що́ ж то нам учинив
ти? Один із народу був мало не ліг із твоєю
жінкою, — і ти гріх би спровадив на нас!“ 11 І
наказав Авімелех усьому народові, говорячи:
„Хто доторкнеться цього чоловіка та жінки його,
той певно буде забитий“. 12 І посіяв Ісак у
землі тій, і зібрав того року стокротно, і Господь
поблагословив був його. 13 І забагатів оцей
чоловік, і багатів усе більше, аж поки не став
сильно багатий. 14 І була в нього отара овець та
кіз, і череда товару, і багато рабів. І заздрили
йому филистимляни. 15 І всі криниці, що їх
повикопували раби батька його, за днів батька
його Авраама, филистимляни позатикали, — і
понаповнювали їх землею. 16 І сказав Авімелех
Ісакові: „Іди ти від нас, бо зробився ти значно
сильніший за нас!“ 17 І пішов Ісак звідти, і
в долині Ґерару розта́борився, та й осів там.
18 І знову Ісак повикопував криниці на воду,
що їх повикопували були за днів батька його
Авраама, а позатикали були їх филистимляни
по Авраамовій смерті. І він назвав їм імення,
як імення, що батько його був їм назвав. 19 І
копали Ісакові раби в долині, і знайшли там
криницю живої води. 20 І сварилися пастухи
ґерарські з пастухами Ісаковими, кажучи: „Це
наша вода!“І він назвав ім'я́ для тієї криниці:
Есек, бо сварилися з ним. 21 І викопали вони
іншу криницю, і сварилися також за неї. І він
назвав для неї ім'я́: Ситна. 22 І він пересунувся
звідти, і викопав іншу криницю, — і не сварились
за неї. І він назвав для неї ім'я́: Реховот, і сказав:
„Тепер нам поширив Господь, — і в Краю́ ми
розмножимось“. 23 А звідти піднявся він до
Беер-Шеви. 24 І явився йому Господь тієї ночі й
сказав: „Я Бог Авраама, батька твого; не бійся, бо
Я з тобою! І поблагословлю Я тебе, і розмножу
нща́дків твої́х ради Авраама, Мойого раба“.
25 І він збудував там жертівника, і покликав
Господнє Ймення. І поставив він там намета
свого, а раби Ісакові криницю там викопали. 26
І прийшов до нього з Ґерару Авімелех, і Ахуззат,
товариш його, і Піхол, головний начальник
війська його. 27 І сказав їм Ісак: „Чого ви до мене
прийшли? Ви ж знена́видили мене, і вислали
мене від себе“. 28 А ті відказали: „Ми бачимо
справді, що з тобою Господь. І ми сказали: Нехай
буде клятва поміж нами, — поміж нами й поміж

тобою, і складімо умову з тобою, 29 що не
вчиниш нам злого, як і ми не торкнулись до
тебе, і як ми робили з тобою тільки добро, і тебе
відіслали з миром. Ти тепер благословенний від
Господа!“ 30 І він учинив для них гостину, — і
вони їли й пили. 31 А рано вони повставали,
і присягли один о́дному. І відіслав їх Ісак, і
вони пішли від нього з миром. 32 І сталося того
дня, і прийшли Ісакові раби, і розказали йому
про криницю, яку вони викопали. І сказали
йому: „Ми воду знайшли!“ 33 І він назвав її:
Шів'а, чому ймення міста того Беер-Шева аж до
сьогоднішнього дня. 34 І був Ісав віку сорока літ,
і взяв жінку Єгудиту, дочку хіттеянина Беері,
і Босмату, дочку хіттеянина Елона. 35 І вони
стали гіркотою духа для Ісака й Ревеки.

27 І сталося, що зостарівсь Ісак, і зате́мнились
очі йому, і він не бачив. І покликав він
старшого сина свого Ісава, і промовив до нього:
„Мій сину!“А той відказав йому: „Ось я!“ 2
І промовив до нього Ісак: „Оце я зостарівся,
не знаю дня смерти своєї... 3 А тепер візьми
знаряддя своє, — сагайдака свого й лука свого, та
й вийди на поле, і злови мені здо́бич мисливську.
4 І зготуй мені наїдок смачний, як я люблю́, і
принеси мені, і нехай я з'їм, щоб поблагословила
тебе душа моя, поки помру“. 5 А Ревека чула,
як говорив Ісак до Ісава, сина свого. І пішов
Ісав на поле, щоб зловити й принести здобич
мисливську. 6 А Ревека сказала Якову, синові
своєму, говорячи: „Ось я чула, як твій ба́тько
казав до Ісава, брата твого, говорячи: 7 „Принеси
но здобич мисливську мені, і зроби мені наїдок
смачний, — нехай з'їм, і поблагословлю тебе
перед лицем Господнім перед смертю своєю“.
8 А тепер, сину мій, послухай мого голосу, те,
що я розкажу́ тобі. 9 Іди до отари, і візьми мені
звідти двоє добрих козлят, а я їх приготую, як
наїдок смачний для батька твого, як він любить.
10 І принесеш батькові своєму, і бу́де він їсти,
щоб поблагословити тебе перед смертю своєю“.
11 І промовив Яків до Ревеки, матері своєї: „Таж
брат мій Ісав — чоловік волохатий, а я — чоловік
гладенький! 12 Може обмацає мене батько мій, і
я стану в очах його як обманець, і спроваджу на
себе прокля́ття, а не благослове́ння“. 13 І сказала
йому його мати: „На мені прокляття твоє, сину
мій! Тільки послухай слів моїх, та йди принеси
мені“. 14 І пішов він, і взяв, і приніс своїй матері.
І зробила мати його наїдок смачни́й, як любив
його ба́тько. 15 І взяла Ревека гарні вбрання́
свого старшого сина Ісава, що були в домі з нею,
і вбрала молодшого сина свого Якова. 16 А шкури
козлят наділа на руки йому, і на гладеньку шию
його. 17 І дала смачний наїдок та хліб, що вона
спорядила, у руку Якова, сина свого. 18 І прибув
він до ба́тька свого та й сказав: „Батьку мій!“А
той відказав: „Ось я. Хто ти, мій сину?“ 19 А Яків
промовив до батька свого: „Я Ісав перворідний.
Я зробив, як сказав ти мені. Уставай, сядь і
попоїж із здо́бичі мисливської, щоб душа́ твоя
поблагословила мене“. 20 І сказав Ісак до сина
свого: „Як це ти так швидко знайшов, сину
мій?“А той відказав: „Бо мені допоміг Господь,
Бог твій“. 21 І промовив Ісак до Якова: „Підійди
но, і нехай я обмацаю тебе, сину мій, чи ти — це
син мій Ісав, чи ні“. 22 І підійшов Яків до Ісака,
батька свого. А той обмацав його та й сказав:
„Голос — голос Яковів, а руки — руки Ісавові“. 23 І
не впізнав він його, бо були́ його руки — як руки
Ісава, брата його, волохаті, і поблагословив він
його. 24 І сказав він: „То ти син мій Ісав?“А той
відказав: „Я“. 25 І промовив Ісак: „Подай же мені,
і нехай з'їм з мисливської здо́бичі сина мого,
щоб поблагословила тебе душа моя“. І подав він
йому, і він їв, і приніс йому вина, і він пив. 26 І
промовив до нього Ісак, його батько: „Підійди
ж, і поцілуй мене, сину мій!“ 27 І він підійшов, і
поцілував його. А той понюхав запах вбрання
його, і поблагословив його, та й сказав: „Дивись,
запах сина мого — немов запах поля, що його
Господь благословив! 28 І хай Бог тобі дасть з
роси Неба, і з ситости землі, і збіжжя багато й
вина молодого! 29 Нехай тобі служать наро́ди,
і народи нехай тобі кланяються! Будь паном
для бра́ттів своїх, і нехай тобі кланяються сини
матері твоєї. Хто тебе проклинає — прокля́тий,
а хто поблагосло́вить тебе — благослове́нний!“
30 І сталося, як закінчив був Ісак благословляти
Якова, і сталося, тільки но вийшов був Яків
від обличчя Ісака, батька свого, аж Ісав, його
брат, прийшов з полюва́ння свого. 31 І також
він приготовив наїдок смачний, і батьку своєму
приніс. І сказав він до батька свого: „Нехай встане
мій батько, і хай їсть із здобичі мисливської
сина свого, щоб душа твоя благословила мене!“
32 І озвався до нього Ісак, його батько: „Хто ти?“А
той відказав: „Я син твій, — твій перворідний
Ісав“. 33 І Ісак затремтів тремтінням аж надто
великим, та й сказав: „Хто ж тоді той, що
мисливську здобич зловив, і до мене приніс,
а я попоїв від усього, поки прийшов ти, і я
поблагословив його? І він буде благослове́нний!“
34 Як Ісав почув слова́ батька свого, то закричав
криком сильним та вельми гірким. І сказав
він до батька свого: „Поблагослови мене, —
також мене, батьку мій!“ 35 А той відказав:
„Обманом прийшов був твій брат, та й забрав
благослове́ння твоє!“ 36 І промовив Ісав: „Тому

звалось ім'я́ його: Яків, і він обманив два рази
мене: забрав первородство моє, а це тепер забрав
благослове́ння моє“. І сказав він: „Чи ти не
заховав для мене благослове́ння?“ 37 А Ісак
відповів і промовив до Ісава: „Тож я вчинив його
паном для тебе, та дав йому всіх братів його
за рабів. І я забезпечив його хлібом і молодим
вином. А що ж тоді тобі я зроблю́, сину мій?“ 38
І сказав Ісав до батька свого: „Чи в тебе одне
те благослове́ння, батьку мій? Поблагослови
мене, — також мене, батьку мій!“І підніс Ісав
голос свій, та й заплакав... 39 І відповів Ісак,
батько його, та й промовив до нього: „Ото
буде сади́ба твоя без ситости землі, і без роси
небесної згори. 40 І зо свого меча будеш жити, і
будеш служити ти брату своєму. Та однако коли
постараєшся, то зламаєш ярмо його з шиї своєї...“
41 І знена́видів Ісав Якова через благослове́ння,
що поблагословив його батько його. І сказав
Ісав у серці своєму: „Нехай наближаться дні
жало́би по батьку моєму, — і я вб'ю Якова,
брата свого“. 42 І розказано Ревеці слова Ісава,
її старшого сина. І послала, і покликала Якова,
молодшого сина свого, та й сказала до нього:
„Ось Ісав, брат твій, тішиться тим, що уб'є тебе.
43 А тепер, сину мій, послухай мого голосу, — і
встань, і втечи собі до Лавана, брата мого, до
Харану. 44 І посидиш у нього кілька ча́су, аж
поки відвернеться лютість твого брата, 45 аж
поки відвернеться гнів твого брата від тебе, і він
забуде, що́ ти зробив був йому. Тоді я пошлю й
заберу́ тебе звідти. Чого маю я стратити вас обох
одного дня?“ 46 І сказала Ревека Ісакові: „Життя
мені обридло через дочок Хетових. Коли Яків
візьме жінку з дочок Хетових, як ці, з дочок
цього Краю, то нащо й жити мені?“

28 І покликав Ісак Якова, і поблагословив
його, і наказав йому та й промовив: „Не
бери жінки з дочок ханаанських. 2 Устань,
піди до Падану арамейського, до дому Бетуїла,
батька твоєї матері, і візьми собі звідти жінку
з дочок Лавана, брата матері твоєї. 3 А Бог
Всемогутній поблагосло́вить тебе, і розплодить
тебе, і розмножить тебе, — і ти станеш громадою
народів. 4 І дасть тобі благослове́ння Авраамове,
тобі та потомству твоєму з тобою, щоб віддати
тобі землю твого́ тимчасового замешкання,
що Бог дав був її Авраамові“. 5 І послав Ісак
Якова, і пішов він до Падану арамейського, до
Лавана, сина Бетуїлового, арамеянина, брата
Ревеки, матері Якова й Ісава. 6 І побачив Ісав,
що Ісак поблагословив Якова, і послав його
до Падану арамейського, щоб узяв собі звідти
жінку, і поблагословив його, кажучи: „Не бери
жінки з дочок ханаанських“, 7 і що послухався
Яків батька свого й матері своєї, та й пішов до
Падану арамейського. 8 І побачив Ісав, що до́чки
ханаанські недобрі в очах Ісака, батька його, 9
і пішов Ісав до Ізмаїла, і взяв Махалату, дочку
Ізмаїла, сина Авраамового, сестру Невайотову,
до жінок своїх за жінку. 10 І вийшов Яків із Беер-
Шеви, і пішов до Харану. 11 І натрапив він був на
одне місце, і ночував там, бо сонце зайшло було.
І взяв він з каміння того місця, і поклав собі в
голови. І він ліг на тім місці. 12 І снилось йому, —
ось драбина поставлена на землю, а верх її сягав
аж неба. І ось Анголи́ Божі виходили й сходили
по ній. 13 І ото Господь став на ній і промовив:
„Я Господь, Бог Авраама, батька твого, і Бог
Ісака. Земля, на якій ти лежиш, — Я дам її тобі
та нща́дкам твоїм. 14 І буде потомство твоє,
немов порох землі. І поши́ришся ти на захід, і на
схід, і на північ, і на південь. І благословля́ться в
тобі та в нща́дках твоїх всі племе́на землі. 15 І
ось Я з тобою, і буду тебе пильнувати скрізь,
куди піде́ш, і верну́ тебе до цієї землі, бо Я не
покину тебе, аж поки не вчиню́, що Я сказав
був тобі“. 16 І прокинувся Яків зо свого сну, та
й сказав: „Дійсно, Господь пробува́є на цьому
місці, а того я й не знав!“ 17 І злякався він і
сказав: „Яке страшне́ оце місце! Це ніщо інше, як
дім Божий, і це брама небесна“. 18 І встав Яків
рано вранці, і взяв каменя, що поклав був собі в
голови, і поставив його за пам'ятника, і вилив
оливу на його верх. 19 І назвав він ім'я́ тому
місцю: Бет-Ел, а и́мення того міста напочатку
було Луз. 20 І склав Яків обі́тницю, говорячи:
„Коли Бог буде зо мною, і буде мене пильнувати
на цій дорозі, якою ходжу́, і дасть мені хліба їсти
та одежу вдягнутись, 21 і я з миром вернуся до
дому батька свого, то Госпо́дь буде мені Богом,
22 і цей камінь, що я поставив за пам'ятника,
буде домом Божим. І зо всього, що даси Ти мені,
я, — щодо десятини, — дам десятину Тобі!“

29 І зібрався Яків, і пішов до кра́ю синів
Кедему. 2 І побачив, — аж ось криниця
в полі, і ото там три отарі лежали біля неї,
бо з тієї криниці напувають стада́. А на отворі
криниці лежав великий камінь. 3 І збирались
туди всі стада, і скочували каменя з отвору
криниці, і напоювали отару, і привалювали
каменя на отвір криниці знов на його місце. 4 І
сказав до пастухів Яків: „Браття мої, звідкіля
ви?“А ті відказали: „Ми з Харану“. 5 І сказав
їм: „Чи ви знаєте Лавана, сина Нахорового?“І
відказали: „Знаємо“. 6 І сказав їм: „Чи гаразд із
ним?“І відказали: „Гаразд. А ось Рахі́ль, дочка
його, приходить з отарою“. 7 І сказав: „Тож
іще багато дня, не час зганяти худобу. Напійте
отару, та йдіть пасіть“. 8 А вони відказали: „Не

можемо, аж поки не будуть зігнані всі стада, і
не відкотять каменя з отвору криниці, — тоді
понапуваємо отару“. 9 Іще він говорив із ними,
аж ось приходить Рахіль з отарою батька свого,
бо була вона пастушка. 10 І сталося, коли Яків
побачив Рахіль, дочку Лавана, брата матері своєї,
та отару Лавана, брата своєї матері, то підійшов
Яків і відкотив каменя з отво́ру криниці, і напоїв
отару Лавана, брата матері своєї. 11 І поцілував
Яків Рахіль, і підніс свій голос, і заплакав... 12
І Яків оповів Рахілі, що він брат батька її, і
що він син Ревеки. А та побігла, і розповіла
батькові своєму... 13 І сталося, коли Лаван почув
вістку про Якова, сина сестри своєї, то побіг
йому назустріч, і обняв його, і поцілував його,
і привів його до свого дому. А він розповів
Лаванові про всі ті пригоди. 14 І промовив до
нього Лаван: „Поправді, ти кість моя й тіло
моє́!“І сидів він із ним місяць ча́су. 15 І сказав
Лаван до Якова: „Чи тому, що ти брат мій, то ти
будеш служити мені даре́мно? Скажи ж мені,
яка плата тобі?“ 16 А в Лавана було дві дочки́:
ім'я́ старшій Лія, а ім'я́ молодшій Рахіль. 17
Очі ж Лііні були хворі, а Рахіль була гарного
стану та вродливого вигляду. 18 І покохав Яків
Рахіль, та й сказав: „Я буду сім літ служити тобі
за Рахіль, молодшу дочку́ твою“. 19 І промовив
Лаван: „Краще мені віддати її тобі, аніж віддати
мені її іншому чоловікові. Сиди ж зо мною!“ 20 І
служив Яків за Рахіль сім літ, а вони через любов
його до неї були в його очах, як кілька днів. 21 І
сказав Яків Лаванові: „Дай мені жінку мою, бо
виповнилися мої дні, і нехай я до неї ввійду́!“
22 І зібрав Лаван усіх людей тієї місцевости,
і справив гостину. 23 І сталося ввечері, — і
взяв він дочку свою Лію, і до нього впровадив
її. І Яків із нею зійшовся. 24 А Лаван дав їй
Зілпу, невільницю свою, дав Лії, дочці своїй,
за невільницю. 25 А вранці виявилося, що то
була Лія! І промовив Яків до Лавана: „Що́ це
ти вчинив мені? Хіба не за Рахіль працював я
в тебе? На́що ж обманив ти мене? 26 А Лаван
відказав: „У нашій місцевості не робиться так,
щоб віддавати молодшу перед старшою. 27
Виповни тиждень для цієї, і буде да́на тобі також
та́, за працю, що бу́деш працювати в мене ще
сім літ других“. 28 І зробив Яків так, і виповнив
тиждень для цієї. І він дав йому Рахіль, дочку
свою, дав йому за жінку. 29 І дав Лаван Рахілі,
дочці своїй, Білгу, невільницю свою, дав їй за
невільницю. 30 І прийшов він також до Рахілі, і
покохав також Рахіль, більше, як Лію. І працював
у нього ще сім літ других. 31 І побачив Господь,
що знена́виджена Лія, і відкрив її утро́бу, а
Рахіль була неплідна. 32 І завагітніла Лія, і
сина породила, і назвала ім'я́ йому: Руви́м, бо
сказала була: „Господь споглянув на недолю
мою, бо тепер покохає мене чоловік мій!“ 33 І
завагітніла вона ще, і сина породила, і сказала:
„Господь почув, що я знена́виджена, і дав мені
також цього. І назвала ймення йому: Симеон. 34
І завагітніла вона ще, і сина породила, і сказала:
„Тепер оцим разом буде до мене прилучений
мій чоловік, бо я трьох синів породила йому“.
Тому й назвала ім'я йому: Левій. 35 І завагітніла
вона ще, і сина породила, і сказала: „Тим разом я
буду хвалити Господа!“Тому назвала ім'я йому:
Юда. Та й перестала роджати.

30 І побачила Рахіль, що вона не вродила
Якову. І заздрила Рахіль сестрі своїй, і
сказала до Якова: „Дай мені синів! А коли ні, то
я вмираю!“ 2 І запалився гнів Яковів на Рахіль,
і він сказав: „Чи я замість Бога, що затримав
від тебе плід утроби?“ 3 І сказала вона: „Ось
невільниця моя Білга. Прийди до неї, і нехай
вона вродить на коліна мої, і я також буду
мати від неї дітей“. 4 І вона дала йому Білгу,
невільницю свою, за жінку. І ввійшов до неї
Яків. 5 І завагітніла Білга, і вродила Якову
сина. 6 І сказала Рахіль: „Розсудив Бог мене, а
також вислухав голос мій, і дав мені сина.“Тому́
назвала ймення йому: Дан. 7 І завагітніла
вона ще, і вродила Білга, невільниця Рахілина,
другого сина Якову. 8 І сказала Рахіль: „Великою
боротьбою боролась я з сестрою своєю, — і
перемогла. І назвала ймення йому: Нефтали́м.
9 І побачила Лія, що вона перестала родити, і
взяла Зілпу, свою невільницю, і дала́ її Якову
за жінку. 10 І вродила Зілпа, невільниця Леїна,
Якову сина. 11 І сказала Лія: „Прийшло щастя“, і
назвала ймення йому Ґад. 12 І вродила Зілпа,
невільниця Ліїна, другого сина Якову. 13 І
промовила Лія: „ То на блаже́нство моє, бо
будуть уважати мене за жінку блаженну“. І
назвала ймення йому: Аси́р. 14 І пішов Рувим
за тих днів, коли жато пшеницю, і знайшов на
полі мандрагорові яблучка, і приніс їх до Лії,
матері своєї. І сказала Рахіль до Лії: „Дай мені
з мандрагорових яблучок сина твого!“ 15 А та
відказала їй: „Чи мало тобі, що забрала мого
чоловіка? І забереш також мандрагорові яблучка
сина мого?“І сказала Рахіль: „Тому то він ляже з
тобою цієї ночі за мандрагорові яблучка сина
твого!“ 16 І прийшов Яків з поля ввечері, а Лія
вийшла назустріч і сказала: „Увійдеш до мене, бо
справді найняла я тебе за мандрагорові яблучка
сина мого“. І лежав він із нею ночі тієї. 17 І
вислухав Бог Лію, і завагітніла вона, і вродила
Якову п'ятого сина. 18 І промовила Лія: „Дав Бог

заплату мені, що дала я невільницю свою своєму
чоловікові“. І назвала ймення йому: Іссаха́р. 19
І завагітніла Лія ще, і вродила Якову шостого
сина. 20 І промовила Лія: „Обдарував мене Бог
добрим подарунком, — цим разом замешкає в
мене мій чоловік, бо я породила йому шестеро
синів“. І назвала ймення йому: Завуло́н. 21 А
потому вродила дочку, і назвала ймення їй:
Діна. 22 І згадав Бог про Рахіль, і вислухав
її Бог, і відчинив їй утробу. 23 І завагітніла
вона, і сина вродила, і сказала: „Бог забрав
мою ганьбу!“ 24 І назвала ймення йому: Йо́сип,
кажучи: „Додасть Господь мені іншого сина!“
25 І сталося, коли Рахіль породила Йо́сипа, то
сказав Яків до Лавана: „Відпусти мене, і нехай я
піду́ до свого місця й до Кра́ю свого. 26 Дай же
жінок моїх і дітей моїх, що служив тобі за них,
і нехай я піду́, бо ти знаєш службу мою, яку я
служив був тобі“. 27 І промовив до нього Лаван:
„Коли я знайшов милість в очах твоїх, побудь
з нами, бо я зрозумів, що поблагословив мене
Господь через тебе“. 28 І далі казав: „Признач
собі заплату від мене, — і я дам“. 29 А той
відказав: „Ти знаєш, як я служив тобі, і якою
стала худоба твоя зо мною. 30 Бо те мале, що
було в тебе до мене, розмножилося на велике, і
Господь поблагословив тебе, відко́ли нога моя
в тебе. А тепер, коли ж я буду працювати для
власного дому?“ 31 І сказав Лаван: „Що́ ж я
тобі дам?“А Яків промовив: „Не давай мені
нічого. Коли зробиш мені оцю річ, то вернуся,
буду пасти отару твою, буду пильнувати. 32 Я
сьогодні перейду́ через усю отару твою, щоб
вилучити звідти кожну овечку крапчасту й
перепола́су, і кожну овечку чорну — з-поміж
овець, і переполасе й крапчасте з-поміж кіз,
— і це буде заплата мені. 33 І справедливість
моя посвідчить за мене в завтрішнім дні, коли
при́йдеш гля́нути на заплату мою від тебе. Усе,
що воно не крапчасте й не переполасе з-поміж
кіз і не чорне з-поміж овець, — крадене воно в
мене“. 34 А Лаван відказав: „Так, — нехай буде за
словом твоїм!“ 35 І того дня вилучив він козлів
пасастих і покрапованих, і всі кози крапчасті
й переполасі, усе, що біле було́ в ньому, і все
чорне серед овець, і дав до рук своїх синів. 36
І визначив дорогу триденну поміж собою й
поміж Яковом. А Яків пас позосталу Лаванову
отару. 37 І взяв собі Яків сирого кия тополевого,
і мігдалового, і каштанового, і налупив з них
білих лушпин, відкриваючи білість, що на киях
була. 38 І поставив кийки, що їх облупив, перед
отарою при жолобах при коритах води, куди
отара приходить пити. І вони злучувалися, як
прихо́дили пити. 39 І злучувалася отара при
киях, і котилася овечками та козами пасастими,
крапчастими й переполасими. 40 І відділя́в
Яків тих овечок, і ставив отару обличчям до
пасастого й до всього чорного серед отари
Лавана. І клав свої стада окремо, і не клав їх
до отари Лаванової. 41 І бувало, що кожного
разу, коли злучувалася отара міцна, то Яків
клав при жолобах киї перед очі отари, щоб вона
злучувалася при тих киях. 42 А як отара слаба
була, то не клав. І ставалось, що слабе припадало
Лаванові, а міцніше — Якову. 43 І дуже-дуже
зможнів той чоловік. І було в нього багато отар,
і невільниці, і раби, і верблюди, і осли.

31 І почув був Яків слова Лаванових синів, що
казали: „Яків забрав усе, що було в нашого
батька. І з того, що було в батька нашого, зробив
собі всю оцю честь“. 2 І побачив Яків Лаванове
обличчя, а ото — він тепер інший до нього, як
був учора, позавчора. 3 І промовив Господь до
Якова: „Вернися до кра́ю батьків своїх, і до місця
твого наро́дження. А Я бу́ду з тобою“. 4 І послав
Яків, і покликав Рахіль і Лію на поле до отари
своєї, 5 та й промовив до них: „Я бачив обличчя
вашого батька, що він тепер інший до мене,
як був учора й позавчора. Та Бог батька мого
був зо мною. 6 А ви знаєте, що всією силою
своєю я служив вашому ба́тькові. 7 І ба́тько
ваш сміявся з мене, і десять раз міняв заплату
мені, але Бог не дав йому чинити зо мною
зле. 8 Коли він говорив був отак: „Крапчасте
буде заплата твоя“, то й котяться всі овечки та
кози крапчасті. А коли скаже так: „Пасасте буде
заплата твоя“, то й котяться всі овечки та кози
пасасті. 9 І відня́в Бог худобу вашого батька,
та й дав мені. 10 І сталося в час, коли отара
злучувалася, звів був я очі свої та й побачив у
сні: аж ось козли, що спинались на овечок та на
кіз, були пасасті, крапчасті й рябі. 11 І сказав
мені Ангол у сні: „Якове!“А я відказав: „Ось я!“
12 Він промовив: „Зведи свої очі й побач: усі
козли, що спинаються на овечок та на кіз, —
пасасті, крапчасті й рябі, бо Я бачив усе, що
Лаван виробляє тобі. 13 Я Бог Бет-Елу, що ти
намастив був там пам'ятника, і Мені склав там
обітницю. Тепер уставай, вийди з цієї землі,
і вертайся до землі твого наро́дження“. 14 І
відповіла Рахіль та Лія, та й сказали йому: „Чи
ми маємо частку та спадщину в домі нашого
батька? 15 Таж він нас полічив за чужинців, бо
продав нас, і справді пожéр наше срібло. 16 Бож
усе багатство, що Бог вирвав від нашого батька,
— воно наше та наших синів. А тепер зроби
все, що Бог наказав був тобі“. 17 І встав Яків, і
посадив синів своїх і жінок своїх на верблюди.

18 І він забрав усю худобу свою, і все майно
своє, що набув, здобуту худобу свою, що набув у
Падані арамейськім, щоб прийти до Ісака, батька
свого, до землі ханаанської. 19 А Лаван пішов
стригти отару свою, а Рахіль покрала домових
божків, яких батько мав. 20 І Яків обманив
Лавана арамейського, бо не сказав йому, що
втікає. 21 І втік він, і все, що його. І встав, і
перейшов річку, і прямував до Ґілеядської гори.
22 А третього дня розказано Лаванові, що Яків
утік. 23 І взяв він з собою братів своїх, і гнався
за ним дорогою семи день, та й догнав його на
горі Ґілеядській. 24 І прийшов Бог до Лавана
арамеянина в нічнім сні, та й до нього сказав:
„Стережися, щоб ти не говорив з Яковом ані
доброго, ані зло́го“. 25 І догнав Лаван Якова.
А Яків поставив намета свого на горі, і Лаван
поставив з братами своїми на горі Ґілеядській.
26 І промовив Лаван до Якова: „Що́ ти зробив?
Ти обманив мене, і забрав моїх дочок, немов
бранок меча! 27 Чого втік ти таємно, і обікрав
мене, і не сказав мені? А я був би відіслав тебе з
радістю, із співами, з бубном, і з гуслами. 28 І ти
не дозволив мені навіть поцілувати онуків моїх
і дочок моїх. Тож ти нерозумно вчинив! 29 Я
маю в руці своїй силу, щоб учинити з вами зле.
Але́ Бог вашого батька вчора вночі сказав був до
мене, говорячи: „Стережися, щоб ти не говорив
з Яковом ані доброго, ані зло́го“. 30 А тепер
справді пі́деш, бо ти сильно затужив за домом
батька свого. Але на́що ти покрав моїх богів?“
31 А Яков відповів і сказав до Лавана: „Тому,
що боявся, бо я ду́мав: Аби но він не забрав від
мене своїх дочок! 32 При кому ж ти зна́йдеш
своїх богів, не буде він жити. Перед нашими
братами пізнай собі, що́ твого́ в мене, і візьми
собі“. А Яків не знав, що Рахіль їх покрала. 33 І
ввійшов Лаван до намету Якового, і до намету
Ліїного, і до намету обох невільниць, та нічого
не знайшов. І вийшов він із намету Ліїного і
ввійшов до намету Рахілиного. 34 А Рахіль узяла
божки, і вложила їх до сідла верблюда, та й
сіла на них. І обмацав Лаван усього намета, — і
нічого не знайшов. 35 А вона сказала до батька
свого: „Нехай не палає гнів в очах батька мого,
бо я не можу встати перед обличчям твоїм, бо в
мене тепер звичайне жіноче“. І перешукав він,
— та божків не знайшов. 36 І запалав Яків гнівом,
і сварився з Лаваном. І відповів Яків, і сказав до
Лавана: „Яка провина моя, який мій гріх, що ти
гнався за мною, 37 що ти обмацав усі мої речі?
Що́ ти знайшов зо всіх речей свого дому, положи
тут перед моїми братами і братами своїми, —
і нехай вони розсудять поміж нами двома. 38
Я вже двадцять літ із тобою. Вівці твої та кози
твої не мертвили свого плоду, а баранів отари
твоєї я не їв. 39 Розшарпаного диким звірем я не
прино́сив до тебе, — я сам ніс ту шкоду. Від мене
домагався ти того, що́ було вкрадене вдень, і
що́ було вкрадене вночі. 40 Бувало, що вдень
з'їдала мене спекота, а вночі па́морозь, а мій сон
мандрував від моїх очей. 41 Таке мені двадцять
літ у твоїм домі... Служив я тобі чотирнадцять
літ за двох дочок твоїх, і шість літ за отару твою,
а ти десять раз зміняв мені свою заплату! 42
Коли б не був при мені Бог батька мого, Бог
Авраамів, і не Той, Кого боїться Ісак, то тепер ти
відіслав би мене впорожнї!... Біду мою й труд
рук моїх Бог бачив, — і виказав це вчора вночі“.
43 І відповів Лаван і сказав до Якова: „До́чки —
дочки мої, а діти — мої діти, а отара — моя отара,
і все, що́ ти бачиш — то моє. А дочкам моїм, що́
зроблю їм сьогодні, або їхнім дітям, що вони
породили їх? 44 А тепер ходи, — я й ти вчинімо
умову, і оце буде свідком поміж мною й поміж
тобою“. 45 І взяв Яків каменя, і поставив його
за пам'ятника. 46 І сказав Яків браттям своїм:
„Назбирайте каміння“. І назбирали каміння
вони, та й зробили могилу, і їли там на тій
могилі. 47 І назвав її Лаван: Еґар-Сагадута, а
Яків її назвав: Ґал-Ед. 48 І промовив Лаван:
„Ця могила — свідок між мною й між тобою
сьогодні", тому то й названо ймення її: Ґал-Ед
49 і Міцпа, бо сказав: „Нехай дивиться Господь
між мною й між тобою, коли ми розійдемося
один від о́дного. 50 Коли ти будеш кри́вдити
доч́ок моїх, і коли візьмеш за жінок понад дочок
моїх, то не люди́на з нами, а дивися — Бог свідок
між мною й між тобою!“ 51 А Яків сказав до
Лавана: „Ось ця могила, й ось той пам'ятник,
якого поставив я між собою й між тобою. 52
Свідок ця могила, і свідок цей пам'ятник, що я
не перейду́ цієї могили до тебе, і ти не пере́йдеш
до мене цієї могили та цього пам'ятника на
зле. 53 Розсудить між нами Бог Авраамів і Бог
Нахорів, Бог їхнього батька“. І Яків присягнув
Тим, Кого боїться його батько Ісак. 54 І приніс
Яків жертву на горі, і покликав братів своїх їсти
хліб. І вони їли хліб і ночували на горі. 55 І встав
Лаван рано вранці, і поцілував онуків своїх, і
дочок своїх, — і поблагословив їх. І пішов, та й
вернувся Лаван до місця свого.

32 А Яків пішов на дорогу свою. І спіткали
його Божі Анголи́. 2 І Яків сказав, коли
їх побачив: „Це Божий табір!“І він назвав ім'я́
тому місцю: Маханаїм. 3 І послав Яків послів
перед собою до Ісава, брата свого, до землі Сеїр,
до краю едомського. 4 І наказав їм, говорячи:
„Скажіть так моєму панові Ісавові: Так сказав
раб твій Яків: Я мешкав з Лаваном, і заде́ржався

аж дотепер. 5 І маю я вола та осла, і отару, і раба,
і невільницю. І я послав розказати панові моєму,
щоб знайти милість в очах твоїх“. 6 І вернулися
посли до Якова, та й сказали: „Ми прийшли
були до брата твого до Ісава, а він також іде
назустріч тобі, і чотири сотні людей з ним.“
7 І Яків сильно злякався, і був затурбований.
І він поділив наро́д, що був з ним, і дрібну та
велику худобу, і верблюди на два табори. 8 І
сказав: „Коли при́йде Ісав до табору одного, і
розі́б'є його, то вціліє позосталий табір“. 9 І
Яків промовив: „Боже батька мого Авраама, і
Боже батька мого Ісака, Господи, що сказав Ти
мені: „Вернися до Краю свого, і до місця свого
народження, і Я зроблю́ тобі добре“. 10 Я не
вартий усіх отих милостей, і всієї вірности, яку
Ти чинив був Своєму рабові, бо з самою своєю
палицею перейшов я був цей Йорда́н, а тепер
я стався на два табори. 11 Збережи ж мене від
руки мого брата, від руки Ісава, бо боюсь я його,
щоб він не прийшов та не побив мене і матері з
дітьми. 12 А Ти ж був сказав: „Учинити добро —
учиню я з тобою добро; а наща́дки твої́ покладу,
як той мо́рський пісок, що його не злічити через
безліч“. 13 І він переночував там тієї ночі, і взяв
із того, що́ під руку прийшло, дар для Ісава,
брата свого: 14 кіз двісті, і козлів двадцятеро,
овець двісті, і баранів двадцятеро, 15 верблюдиць
дійних та їх жереб'ят тридцятеро, корів сорок,
а биків десятеро, ослиць двадцятеро, а ослят
десятеро. 16 І дав до рук рабів своїх кожне стадо
окремо. І сказав він до рабів своїх: „Ідіть передо
мною, і позоставте відстань поміж стадом і
стадом“. 17 І він наказав першому, кажучи:
„Коли спіткає тебе Ісав, брат мій, і запитає
тебе так: Чий ти, і куди ти йдеш, і чиє те, що
перед тобою? 18 то скажеш: Раба твого Якова це
подарунок, посланий панові моєму Ісавові. А
ото й він сам за нами“. 19 І наказав він і другому,
і третьому, також усім, що йшли за стадами,
говорячи: „Таким словом будете говорити до
Ісава, коли ви зна́йдете його, 20 і скажете: Ось
і раб твій Яків за нами, бо він сказав: Нехай я
вблагаю його оцим дарунком, що йде передо
мною, а потім побачу обличчя його, — може
він піді́йме обличчя моє.“ 21 І йшов подарунок
перед ним, а він ночував тієї ночі в таборі. 22
І встав він тієї ночі, і взяв обидві жінки свої, і
обидві невільниці свої та одинадцятеро дітей
своїх, і перейшов брід Яббок. 23 І він узяв їх, і
перепровадив через потік, і перепровадив те,
що в нього було. 24 І зостався Яків сам. І боровся
з ним якийсь Муж, аж поки не зійшла досвітня
зоря. 25 І Він побачив, що не подужає його, і
доторкнувся до сугло́бу стегна́ його. І звихнувся
сугло́б стегна́ Якова, як він боровся з Ним. 26
І промовив: „Пусти Мене, бо зійшла досвітня
зоря“. А той відказав: „Не пущу́ Тебе, коли не
поблагосло́виш мене“. 27 І промовив до нього:
„Як твоє ймення!“Той відказав: „Яків“. 28 І сказав
„Не Яків буде називатися вже ймення твоє, але
Ізра́їль, бо ти боровся з Богом та з людьми, — і
подужав“. 29 І запитав Яків і сказав: „Скажи ж
Ім'я Своє“. А Той відказав: „Пощо питаєш про
Ймення Моє!“І Він поблагословив його там. 30 І
назвав Яків ім'я́ того місця: Пенуїл, бо „бачив
був Бога лицем у лице, та збереглася душа моя“.
31 І засвітило йому сонце, коли він перейшов
Пенуїл. І він кульгав на своє стегно́. 32 Тому не
їдять Ізраїлеві сини жили стегна, що на сугло́бі
стегна́, аж до сьогодні, бо Він доторкнувся був
до стегна́ Якового, жили стегна.

33 І звів Яків очі свої, та й побачив, аж ось
іде Ісав, а з ним чотири сотні людей. І
він поділив своїх дітей на Лію, і на Рахіль, і
на обо́х невільниць своїх. 2 І поставив він тих
невільниць і дітей їх напереді, а Лію й дітей її
перед останніми, а Рахіль та Йо́сипа останніми.
3 А сам пішов перед ними, і вклонився до землі
сім раз, аж поки підійшов до брата свого. 4 І
побіг Ісав назустріч йому, і обняв його, і впав
на шию йому, і цілував його. І вони заплакали.
5 І звів свої очі Ісав, і побачив жінок та дітей.
І сказав: „Хто то такі?“А той відказав: „Діти,
якими обдарував Бог твого раба“. 6 І підійшли
сюди невільниці, і їхні діти, та й вклонилися. 7 І
підійшла також Лія та діти її, і вклонилися, а
потім підійшов Йо́сип і Рахі́ль, та й вклонилися.
8 І сказав Ісав: „А що це за ці́лий табір той, що я
спіткав?“А той відказав: „Щоб знайти милість в
очах мого пана“. 9 А Ісав сказав: „Я маю багато,
мій брате, — твоє нехай бу́де тобі“. 10 А Яків
сказав: „Ні ж бо! Коли я знайшов милість в очах
твоїх, то візьми дарунка мого з моєї руки. Бож
я побачив обличчя твоє, ніби побачив Боже
лице, і ти собі уподобав мене. 11 Візьми ж
благослове́ння моє, що припроваджене тобі, бо
Бог був милостивий до мене, та й маю я все“. І
благав він його, — і той узяв. 12 І промовив Ісав:
„Рушаймо й ходім, а я піду́ обік те́бе“. 13 А той
відказав: „Пан мій знає, що діти молоді, а дрібна
та велика худоба в мене дійні. Коли погнати їх
один день, то вигине вся отара. 14 Нехай же піде
пан мій перед очима свого раба, а я піду́ поволі
за ногою скотини, що передо мною, і за ногою
дітей, аж поки не прийду́ до пана свого до Сеїру“.
15 І промовив Ісав: „Позоставлю ж з тобою трохи
з людей, що зо мною“. А той відказав: „Пощо
знаходжу я таку милість в очах свого пана?“ 16 І
вернувся того дня Ісав на дорогу свою до Сеїру.

17 А Яків подався до Суккоту, і збудував собі
хату, а для худоби своєї поробив курені̂, тому
назвав ім'я́ тому місцю: Сукко́т. 18 І Яків, коли
він прийшов із Падану арамейського, прибув
спокійно до міста Сихем у Кра́ї ханаанському,
і розта́борився перед містом. 19 І купив він
кусок поля, де розклав намета свого, з руки
синів Гамора, батька Сихема, за сто срібнякі̂в.
20 І поставив там жертівника, і назвав його: Ел-
Елогей-Ізраїль.

34 І вийшла була Діна, дочка Лії, яка вродила її
Якову, щоб подивитися на дочок того кра́ю.
2 І побачив її Сихем, син Гамора хіве́янина,
начальника того краю, і взяв її, і лежав із нею,
і збезчестив її. 3 І пригорнулася душа його
до Діни, дочки Якової, і покохав він дівчину,
і говорив до серця дівочого. 4 І сказав Сихем
до Гамора, батька свого, говорячи: „Візьми те
дівча за жінку для мене!“ 5 А Яків почув, що
той збезчестив Діну, дочку його, а сини його
були з худобою його на полі. І мовчав Яків, аж
поки прибули́ вони. 6 І вийшов Гамор, Сихемів
батько, до Якова, щоб поговорити з ним. 7 І
прийшли сини Яковові з поля, коли почули, і
засмутились ці люди, і сильно запалав їхній
гнів, бо той ганьбу зробив в Ізраїлі тим, що
лежав із дочкою Якова, а так не робиться. 8 А
Гамор говорив з ними, кажучи: „Син мій Сихем,
— запрагла душа його вашої дочки. Дайте ж її
йому за жінку! 9 І посвоячтеся з нами, — дайте
нам ваші дочки, а наші дочки візьміть собі.
10 І осядьтеся з нами, а цей край буде перед
вами. Сидіть і перемандруйте його, і набувайте
на власність у нім“. 11 І промовив Сихем до
батька її та до братів її: Нехай я знайду́ милість
у ваших очах, і що ви скажете мені — я дам. 12
Сильно побільші̂ть на мене ві̂но та дарунок, а я
дам, як мені скажете, — та тільки дайте мені
дівчину за жінку!“ 13 І відповіли́ сини Якова
Сихемові та Гаморові, батькові його, підступом,
сказали, бо він збезчестив Діну, сестру їх. 14 І
сказали до них: „Ми не можемо зробити тієї
речі, видати сестру нашу чоловікові, що має
крайню плоть, бо то ганьба для нас. 15 Ми тільки
за те прихилимось до вас, коли ви станете, як
ми, — щоб у вас був обрізаний кожний чоловічої
статі. 16 І дамо вам своїх дочок, а ваших дочок
візьмемо собі, й осядемось із вами, і станемо
одним наро́дом. 17 А коли ви не послухаєте
нас, щоб обрізатися, то ми візьмемо свої дочки,
та й пі̂демо“. 18 І їхні слова були добрі в очах
Гамора та в очах Сихема, сина Гаморового.
19 І не загаявся юнак той учинити ту річ, бо
полюбив дочку Якова. А він був найповажніший
у всім домі батька свого. 20 І прибув Гамор та
Сихем, син його, до брами міста, і промовили
до людей свого міста, говорячи: 21 „Ці люди —
вони приязні до нас, і нехай осядуть у краю, і
нехай перемандрують його, а цей край ось —
розлогий перед ними. Дочок їхніх візьмі̂мо собі
за жінок, а наших дочок даймо їм. 22 Тільки
за це прихиляться до нас ці люди, щоб сидіти
з нами, і щоб стати одним народом, — коли в
нас бу́де обрізаний кожен чоловічої статі, як
і вони обрізані. 23 Отара їхня, і майно їхнє, і
вся їхня худоба — хіба не наші вони? Тільки
прихилімося до них, і нехай вони осядуть із
нами. 24 І послухали Гамора та Сихема, сина
його, усі, хто виходив з брами його міста. І були
обрізані всі чоловічої статі, усі, хто виходив з
брами міста його. 25 І сталося третього дня,
коли вони хворі були, то два сини Яковові,
Симеон і Левій, брати Дінині, взяли кожен меча
свого, і безпечно напали на місто, і повбивали
всіх чоловіків. 26 Також Гамора й Сихема, сина
його, забили мечем, і забрали Діну з дому
Сихемового, та й вийшли. 27 Сини Якова напали
на трупи, і пограбували місто за те, що вони
збезчестили їхню сестру. 28 Забрали дрібну й
велику худобу їх, і осли їх, і що було в місці, і що
на полі, 29 і ввесь маєток їхній, і всіх їхніх дітей, і
їхніх жінок забрали в неволю, і пограбували все,
що́ де в домі було. 30 І сказав Яків до Симеона
й до Левія: „Ви зробили мене нещасливим,
бо зробили мене зненавидженим у мешканців
цього краю, у ханаане́янина й периззеянина. Ми
люди нечисленні, а вони зберуться на мене, та й
поб'ють мене, і буду знище́ний я та мій дім“. 31
А вони відказали: „Чи він мав би зробити нашу
сестру блудницею?“

35 І сказав Бог до Якова: „Уставай, вийди
до Бет-Елу, і там осядься, і зроби там
жертівника Богові, що явився тобі, як ти втікав
був перед Ісавом, братом своїм“. 2 І сказав Яків
до дому свого, до всіх, хто був із ним: „Усуньте
чужинних богів, які є серед вас, і очистьтеся,
і зміні̂ть свою одіж. 3 І встаньмо, і підім до
Бет-Елу, і зроблю́ я там жертівника Богові,
що відповів мені в день мого утиску, і був зо
мною в дорозі, якою ходив я“. 4 І вони віддали
Якову всіх чужинних богів, що були в їх руках, і
сережки, що в їхніх ушах, а Яків сховав їх під
дубом, що перед Сихемом. 5 І вирушили вони. І
великий жах обгорнув ті міста, що навколо них,
і вони не гналися за синами Якова. 6 І прибув
Яків до Лузу, що в землі ханаанській, цебто до
Бет-Елу, він і ввесь наро́д, що був з ним. 7 І
збудував він там жертівника, та й назвав те
місце: Ел Бет-Ел, бо там явився йому Бог, коли

він утікав перед своїм братом. 8 І вмерла Девора,
мамка Ревеки, і була похована нижче Бет-Елу
під дубом, а він назвав ім'я йому: Аллон-Бахут.
9 І ще явився Бог до Якова, коли він прийшов
був із Падану арамейського, і поблагословив
його. 10 І сказав йому Бог: „Ім'я твоє Яків. Не
буде вже кликатися ім'я твоє Яків, але Ізра́їль
буде ім'я́ твоє“. І назвав ім'я йому: Ізра́їль. 11 І
сказав йому Бог: „Я Бог Всемогутній! Плодися й
розмножуйся, — наро́д і громада народів буде
з тебе, і царі вийдуть із сте́гон твоїх. 12 А той
Край, що я дав його Авраамові та Ісакові, —
дам його тобі, і нащадку твоєму по тобі дам
Я той Край“. 13 І вознісся Бог з-понад нього
в місці, де з ним говорив. 14 І поставив Яків
пам'ятника на тому місці, де Він говорив з ним,
пам'ятника кам'яного, і вилив на нього винне
лиття, і полив його оливою. 15 І назвав Яків
ім'я місцю, що там говорив із ним Бог: Бет-Ел.
16 І він рушив із Бет-Елу. І була ще ківра землі
до Ефрати, а Рахіль породила, і були важкі її
пологи. 17 І сталося, коли важкі були її пологи,
то сказала їй баба-сповитуха: „Не бійся, бо й це
тобі син“. 18 І сталося, коли виходила душа її,
бо вмирала вона, то назвала ім'я йому: Бен-Оні,
а його батько назвав його: Веніями́н. 19 І вмерла
Рахіль, і була похована на дорозі до Ефрати,
це є Віфлеєм. 20 І поставив Яків пам'ятника на
гробі її, — це надгро́бний пам'ятник Рахілі аж до
сьогодні. 21 І рушив Ізраїль, і розтягнув намета
свого далі до Міґдал-Едеру. 22 І сталося, коли
Ізраїль перебував у тім краї, то Рувим пішов і
ліг із Білгою, наложницею батька свого. І почув
Ізраїль, і було це злим йому. 23 Сини Ліїні:
перворідний Якова Руви́м, і Симео́н, і Леві́й,
і Юда, і Іссаха́р, і Завуло́н. 24 Сини Рахілині:
Йо́сип і Веніями́н. 25 А сини Білги, невільниці
Рахілиної: Дан і Нефтали́м. 26 А сини Зілпи,
невільниці Ліїної: Ґад і Аси́р. Оце сини Якова,
що йому народжено в Падані арамейському. 27 І
прибув Яків до Ісака, свого батька, до Мамре́, до
Кир'ят-Арби, цебто Хеврону, що там жив Авраам
та Ісак. 28 І були Ісакові дні сто літ і вісімдесят
літ. 29 І впоко́їв Ісак та й помер, і прилучився
до своєї рідні, старий та нажившись. І поховали
його Ісав та Яків, сини його.

36 А оце нащадки Ісава, цебто Едома. 2 Ісав
узяв жінок своїх з дочок ханаанських, —
Аду, дочку Елона хіттеянина, та Оголіваму,
дочку Ани, дочку Ців'она хівеянина, (questioned) 3
та Босмат, дочку Ізмаїлову, сестру Невайотову.
4 І породила Ада Ісавові Еліфаза, а Босмат
породила Реуїла, 5 а Оголівама породила Суша, і
Ялама, і Кораха. Оце сини Ісавові, що були йому
народжені в ханаанській землі. 6 І взяв Ісав
жінок своїх, і синів своїх, і дочок своїх, і всі душі
дому свого, і худобу свою, і все стадо своє, і все
своє майно, що набув у ханаанській землі, та й
пішов до Краю від обличчя Якова, брата свого,
7 бо маєток їх був більший, щоб пробува́ти їм
разом, і край їх часового замешкання не міг
вмістити їх через їхню худобу. 8 І осівся Ісав на
горі Сеїр, Ісав — він Едом. 9 А оце нащадки Ісава,
батька Едому на горі Сеїр. 10 Оце ймення синів
Ісавових: Еліфаз, син Ади, жінки Ісавової, Реуїл,
син Босмати, Ісавової жінки. 11 А сини Еліфазові
були: Теман, Омар, Цефо́, і Ґатам, і Кеназ. 12
А Тимна була наложниця Еліфаза, Ісавового
сина, і породила вона Еліфазові Амали́ка. Оце
сини́ Ади, Ісавової жінки. 13 А оце сини
Реуїлові: Нагат і Зера, Шамма й Мізза. Оце
сини Босмати, Ісавової жінки. 14 А оці були
сини Оголівами, дочки Ани, дочки Ців'она,
Ісавової жінки, — і вродила вона Ісаву Єуша, і
Ялама, і Корея. 15 А оце провідники Ісавових
синів. Сини Еліфаза, Ісавового перворідного:
провідник Теман, провідник Омар, провідник
Цефо, провідник Кеназ, 16 провідник Корей,
провідник Ґатам, провідник Амалик. Оце
провідники Еліфаза в краю Едома, оце сини Ади.
17 А оце сини Реуїла, Ісавового сина: провідник
Нагат, провідник Зерах, провідник Шамма,
провідник Мізза. Оце провідники Реуїлові в
краю едомському, оце сини Босмати, Ісавової
жінки. 18 А оце сини Оголівами, жінки Ісава:
провідник Еуш, провідник Ялам, провідник
Корей, — оце провідники Оголівами, дочки
Ани, Ісавової жінки. 19 Оце сини Ісава, цебто
Едома, і оце їхні провідники. 20 Оце сини Сеїра,
хореянина, мешканці цієї землі: Лотан і Шовал,
і Ців'он, і Ана, 21 і Дішон, і Ецев, і Дішан, —
оце провідники хореянина, сини Сеїру, краю
едомського. 22 А сини Лотана були: Хорі й
Гемам, а Лотанова сестра — Тимна. 23 А оце
сини Шовалові: Алван і Манахат, і Евал, Шефо, і
Онам. 24 А ото сини Ців'онові: і Айя, і Ана, той
Ана, що знайшов був в пустині гарячі джерела,
коли пас осли Ців'она, свого батька. 25 А оце
діти Ани: Дішон, і Оголівама, дочка Ани. 26 А оце
сини Діше́нові: Хемдан, і Ешбан, і Ітран, і Керан.
27 Ото сини Ецера: Білган, і Зааван, і Акан. 28
Оце сини Дішана: Уц і Аран. 29 Оце провідники
хореянина: провідник Лотан, провідник Шовал,
провідник Ців'он, провідник Ана, 30 провідник
Дішон, провідник Ецер, провідник Дішан, — оце
провідники хореянина за їхніми провідниками
в краї Сеїр. 31 А оце царі, що царювали в
краю Едома перед царюва́нням царя в синів
Ізраїлевих. 32 І царював в Едомі Бела, син
Беора, а ймення його міста Дінгава. 33 І вмер

Бела, і зацарював замість нього Йовав, син
Зераха з Боцри. 34 І вмер Йовав, і зацарював
замість нього Хушам із землі теманіянина. 35 І
вмер Хушам, і зацарював замість нього Гадад,
син Бедада, що побив мідіян на полі Моава,
а ймення його міста Авіт. 36 І вмер Гадад, і
зацарював замість нього Самла з Машеку. 37 І
вмер Самла, і зацарював замість нього Саул з
Реховоту надрічного. 38 І вмер Саул, і зацарював
замість нього Баал-Ханан, син Ахборів. 39 І вмер
Баал-Ханан, син Ахборів, і зацарював замість
нього Гадад, а ім'я його міста Пау, а ім'я його
жінки Мегетав'іл, дочка Матреди, дочки Ме-
Загава. 40 А оце імена провідників Ісавових за
їхніми родами, за місцями їх, їхніми іменами:
провідник Тимна, провідник Алва, провідник
Етет, 41 провідник Оголівама, провідник Ела,
провідник Пінон, 42 провідник Кеназ, провідник
Теман, провідник Мівцар, 43 провідник Маґдіїл,
провідник Ірам. Оце провідники Едома — він
же Ісав, батько Едому за їхніми осе́лями в кра́ї
їхнього володіння.

37 І осівся Яків у Краї мешкання батька свого,
в Краї ханаанському. 2 Оце о́повість про
Якова. Йо́сип, віку сімнадцяти літ, пас, як юнак,
отару з братами своїми, з синами Білги та
з синами Зілпи, жінок батька свого. І Йо́сип
доносив недобрі звістки про них до їхнього
батька. 3 А Ізра́їль любив Йо́сипа над усіх синів
своїх, бо він був у нього сином старости. І він
справив йому квітчасте вбрання́. 4 І бачили
його браття, що їх батько полюбив його над
усіх братів його, — і знена́виділи його, і не
могли говорити з ним спокійно. 5 І снився
був Йо́сипові сон, і він розповів своїм браттям,
а вони ще збільшили нена́висть до нього. 6 І
сказав він до них: „Послухайте но про той сон,
що снився мені. 7 А ото ми в'яжемо снопи серед
поля, і ось мій сніп зачав уставати, та й став. І
ось оточують ваші снопи, — та й вклоняються
снопові моєму“. 8 І сказали йому його браття:
„Чи справді ти будеш царювати над нами, чи
теж справді ти будеш панувати над нами?“І
вони збільшили ненависть до нього через сни
його та через слова його. 9 І снився йому ще
сон інший, і він оповів його братам своїм, та
й сказав: „Оце снився мені ще сон, — і ось
сонце та місяць та одинадцять зір вклоняються
мені“. 10 І він розповів це батькові своєму та
браттям своїм. І докорив йому ба́тько його, та й
промовив до нього: „Що́ то за сон, що снився
тобі? Чи справді при́йдемо ми, я та мати твоя
та брати твої, щоб уклонитися тобі до землі?“
11 І заздрили йому брати його, а батько його
запам'ята́в ці слова. 12 І пішли брати його пасти
отару свого батька в Сихем. 13 І сказав Ізра́їль
до Йо́сипа: „Таж брати твої пасуть у Сихемі! Іди
ж, і я пошлю тебе до них!“А той відказав йому:
„Ось я!“ 14 І сказав він до нього: „Піди но, побач
стан братів твоїх і стан отари, та й дай мені
відповідь“. І він послав його з долини Хеврону, і
той прибув до Сихему. 15 І знайшов його один
чоловік, — а він ось блукає по полю. І запитав
його той чоловік, кажучи: „Чого ти шукаєш?“ 16
А той відказав: „Я шукаю братів своїх. Скажи
ж мені, де вони випасають?“ 17 І сказав той
чоловік: „Вони пішли звідси, бо я чув, як казали
вони: Ходімо до Дотаїну“. І пішов Йо́сип за
своїми братами, і знайшов їх у Дотаїні. 18 А вони
побачили його зда́лека, і поки він набли́зився
до них, то змовлялися на нього, щоб убити його.
19 І сказали вони один о́дному: „Ось іде той
сновидець! 20 А тепер давайте вбиймо його,
і вкиньмо його до однієї з ям, та й скажемо:
Дикий звір з'їв його! І побачимо, що буде з його
снами“. 21 І почув це Руви́м, і визволив його з
руки їхньої, і сказав: „Не губімо душі його!“ 22 І
сказав до них Рувим: „Не проливайте крови, —
киньте його до ями тієї, що в пустині, а руки́ не
кладіть на нього", щоб визволити його з їхньої
руки, щоб вернути його до батька його. 23 І
сталося, коли прийшов Йо́сип до братів своїх, то
вони стягнули з Йосипа вбрання його, вбрання
квітчасте, що на ньому було. 24 І взяли його, та
й кинули його до ями, а яма та порожня була,
— не було в ній води. 25 І сіли вони попоїсти
хліба. І звели вони очі свої та й побачили, —
ось караван ізмаїлітів іде з Ґілеаду, а верблюди
їхні несуть пахощі, і бальзам, і ладан, — іде він
спровадити це до Єгипту. 26 І сказав Юда до
своїх братів: „Яка ко́ристь, що вб'ємо нашого
брата, і затаїмо́ його кров? 27 Давайте продамо
його Ізма́їльтянам, — і рука наша нехай не буде
на ньому, бо він брат нам, він наше тіло“. І
послухалися брати його. 28 І коли прохо́дили
мідіяніти, купці, то витягли й підняли Йо́сипа з
ями. І продали Йосипа ізмаїльтянам за двадцять
срібняків, а ті повели Йосипа до Єгипту. 29 А
Рувим вернувся до ями, — аж нема Йосипа в
ямі! І розірвав він одежу свою... 30 І вернувся він
до братів своїх, та й сказав: „Немає хло́пця! А
я, —— куди я піду́?“ 31 А вони взяли Йо́сипове
вбрання́, і зарізали козла, і вмочили вбрання
в кров. 32 І послали вони квітчасте вбрання, і
принесли до свого батька, та й сказали: „Оце
ми знайшли. Пізнай но, чи це вбрання — твого
сина воно, чи ні?“ 33 А він пізнав його та й
сказав: „Вбрання мого сина... Дикий звір його
з'їв... Справді розшарпаний Йо́сип!“ 34 І роздер

Яків одіж свою, і зодягнув вере́тище на сте́гна
свої, і багато днів справляв жалобу по синові
своє́му... 35 І зачали всі сини його та всі дочки
його потіша́ти його. Але він не міг утішитися,
та й сказав: „У жало́бі зійду я до сина мого до
шеолу“. І плакав за ним його ба́тько. (Sheol h7585)
36 А мідіяніти продали Йо́сипа до Єгипту, до
Потіфара, царедворця фараонового, начальника
царської сторожі.

38 Сталося того ча́су, і відійшов Юда від
братів своїх, і розташувався аж до одного
адулламітянина, а ймення йому Хіра. 2 І побачив
там Юда дочку одного ханаанеянина, а ім'я йому
Шуа, і взяв її, і з нею зійшовся. 3 І завагітніла
вона, і породила сина, а він назвав ім'я йому:
Ер. 4 І завагітніла вона ще, і породила сина, і
назвала ім'я йому: Она́н. 5 І ще знову, і породила
сина, і назвала ім'я йому: Шела. А батько був
у Кезиві, як вона породила його. 6 І взяв Юда
жінку для Ера, свого первородного, а ім'я їй:
Тамара. 7 І був Ер, Юдин первородний, злий в
очах Господа, — і Господь його вбив. 8 І сказав
Юда до Онана: „Увійди до жінки брата свого,
і одружися з нею, — і встанови насіння для
брата свого“. 9 А Онан знав, що не його буде
насіння те. І сталося, коли він сходився з жінкою
брата свого, то марнував насіння на землю, аби
не дати його своєму братові. 10 І було зле в
очах Господа те, що він чинив, і вбив Він також
його. 11 І сказав Юда до Тамари, невістки своєї:
„Сиди вдовою в домі батька свого, аж поки не
виросте Шела, син мій“. Бо він був подумав:
„Аби не вмер також він, як брати його“. І пішла
Тамара, та й осілася в домі батька свого. 12
І минуло багато днів, і вмерла Шуїна дочка,
Юдина жінка. А коли Юда був утішений, то
пішов до Тімни, до стрижіїв отари своєї, він і
Хіра, товариш його адулламітянин. 13 А Тамарі
розповіли, кажучи: „Ось тесть твій іде до Тімни
стригти отару свою“. 14 І зняла вона з себе
одежу вдівства свого, і покрилася покрива́лом, і
закрилася. І сіла вона при брамі Енаїм, що по
дорозі до Тімни. Бо знала вона, що виріс Шела, а
вона не віддана йому за жінку. 15 І побачив її
Юда, і прийняв її за блудни́цю, бо закрила вона
обличчя своє. 16 І він збочив до неї на дорогу
й сказав: „А ну но я ввійду до тебе!“Бо він не
знав, що вона невістка його. А вона відказала:
„Що́ даси мені, коли при́йдеш до мене?“ 17
А він відказав: „Я пошлю козлятко з отари“.
І сказала вона: „Якщо даси заста́ву, аж поки
пришлеш“. 18 А він відказав: „Яка та застава, що
дам я тобі?“Та сказала: „Печатка твоя, і шнурок
твій, і палиця твоя, що в руці твоїй“. І він дав їй,
і зійшовся з нею, а вона завагітніла від нього.
19 І встала вона та й пішла, і зняла покрива́ло
своє з себе, і зодягнула одежу вдівства свого. 20
А Юда послав козлятко через при́ятеля свого
адулламітянина, щоб узяти заставу з руки тієї
жінки. Та він не знайшов її. 21 І запитав він
людей її місця, говорячи: „Де та блудни́ця, що
була в Енаїм при дорозі?“Вони відказали: „Не
була тут блудни́ця“. 22 І вернувся він до Юди й
сказав: „Не знайшов я її, а також люди місця того
говорили: Не була тут блудни́ця“. 23 І сказав
Юда: „Нехай візьме собі ту заставу, щоб ми не
стали на ганьбу. Ось я послав був те козлятко, та
її не знайшов ти“. 24 І сталося так десь по трьох
місяцях, і розповіджено Юді, говорячи: „Упала
в блуд Тамара, твоя невістка, і ось завагітніла
вона через блуд“. А Юда сказав: „Виведіть її,
— і нехай буде спа́лена“. 25 Коли її вивели,
то послала вона до тестя свого, говорячи: „Я
завагітніла від чоловіка, що це належить йому“.
І сказала: „Пізнай но, чия то печатка, і шнури, і
ця палиця?“ 26 І пізнав Юда й сказав: „Вона стала
справедливіша від мене, бо я не дав її Шелі,
синові своєму“. І вже більше не знав він її. 27 І
сталося в часі, як родила вона, — а ось близнята в
утробі її. 28 І сталося, як родила вона, показалася
рука одного; і взяла баба-сповитуха, і пов'язала
на руку йому нитку червону, говорячи: „Цей
вийшов найперше“. 29 І сталося, що він втягнув
свою руку, а ось вийшов його брат. І сказала
вона: „На́що ти роздер для себе перепо́ну?“І
назвала ім'я йому Перец. 30 А потім вийшов
брат його, що на руці його була нитка червона. І
вона назвала ім'я йому: Зе́рах.

39 А Йо́сип був відведений до Єгипту. І
купив його Потіфа́р, царедворець фараонів,
начальник царської сторожі, муж єги́птянин,
з руки ізмаїльтян, що звели його туди. 2 І був
Госпо́дь з Йо́сипом, а він став чоловіком, що
мав щастя. І пробува́в він у домі свого пана
єги́птянина. 3 І побачив його пан, що Господь
з ним, і що в усьому, що він робить, Госпо́дь
щастить у руці його. 4 І Йо́сип знайшов милість
в очах його, і служив йому. А той призна́чив
його над домом своїм, і все, що мав, віддав в
його руку. 5 І сталося, — відко́ли він призна́чив
його в домі своїм, і над усім, що він мав, то
поблагословив Господь дім єгиптянина через
Йосипа. І було благослове́ння Господнє в усьому,
що він мав, — у домі й на полі. 6 І він позоставив
усе, що мав, у руці Йо́сиповій. І не знав він при
ньому нічого, окрім хліба, що їв. А Йо́сип був
гарного стану та вродливого вигляду. 7 І сталося
по тих пригодах, і звела́ свої очі на Йосипа жінка
пана його. І сказала вона: „Ляж зо мною!“ 8 А він
відмовився, і сказав до жінки пана свого: „Тож

пан мій не знає при мені нічого у домі, а все,
що його, він дав у мою руку. 9 Нема більшого
в цім домі від мене, і він не стримав від мене
нічого, хібащо тебе, — бо ти жінка його. Як же я
вчиню це велике зло, і згрішу перед Богом?“ 10 І
сталося, що вона день-у-день говорила Йо́сипові,
а він не слухав її, щоб лягти при ній і бути
з нею. 11 І сталося одного дня, і прийшов він
додому робити діло своє, а там у домі не було́
нікого з людей дому. 12 І схопи́ла вона його за
одежу його, кажучи: „Лягай же зо мною!“А він
позоставив свою одежу в її руці, та й утік, і вибіг
надвір. 13 І сталося, як побачила вона, що він
позоставив свою одежу в її руці та й утік надвір,
14 то покликала людей свого дому, та й сказала
їм, говорячи: „Дивіться, — він припровадив нам
якогось єврея, щоб той забавлявся нами! Він
прийшов був до мене, щоб покластись зо мною,
та я закричала сильним голосом. 15 І сталося, як
почув він, що я підняла свій голос і закричала,
то позоставив одежу свою в мене, та й утік, і
вибіг надвір. 16 І я поклала його одежу при собі
аж до прихо́ду пана його до свого дому“. 17 І
вона переказала йому цими словами, говорячи:
„До мене прийшов був оцей раб єврей, що ти
його привів до нас, щоб забавлятися мною. 18 І
сталося, як підняла я свій голос і закричала, то
він позоставив свою одежу при мені, та й утік
надвір“. 19 І сталося, як почув пан його слова
своєї жінки, що оповідала йому, кажучи: „Отакі
то речі вчинив мені твій раб“, то запалився гнів
його. 20 І взяв його Йо́сипів пан, та й віддав
його до дому в'язни́чного, до місця, де були
ув'я́знені царські̂ в'язні. І пробува́в він там у тім
домі в'язничнім. 21 А Господь був із Йосипом,
і прихилив до нього милосердя, та дав йому
милість в очах начальника в'язничного дому.
22 І начальник в'язничного дому дав у руку
Йосипа всіх в'язнів, що були в домі в'язничнім, і
все, що́ там робили, робив він. 23 Начальник
в'язничного дому не бачив нічого в руці його,
бо Бог був із ним, і що́ він робив, щастив йому
Господь.

40 І сталося по тих пригодах, чашник
єгипетського царя та пекар провинилися
були панові своєму, цареві єгипетському. 2 І
розгнівався фараон на двох своїх е́внухів, — на
начальника чашників і на начальника пекарів. 3
І віддав їх під варту до дому начальника царської
сторожі до в'язничного дому, до місця, де Йосип
був ув'я́знений. 4 А начальник царсько́ї сторожі
приставив Йосипа до них, і він їм услуговував.
І були вони деякий час під вартою. 5 І снився
їм обом сон, кожному свій сон, однієї ночі,
кожному за зна́ченням його сна, чашникові й
пекареві царя єгипетського, що були ув'язнені
у в'язничному домі. 6 І прибув до них Йосип
уранці, і побачив їх, а вони ось сумні. 7 І запитав
він фараонових евнухів, що були з ним під
вартою в домі пана його, говорячи: „Чого ваші
обличчя сьогодні сумні̂?“ 8 А вони сказали йому:
„Снився нам сон, а відгадати його немає кому“.
І сказав до них Йосип: „Чи ж не в Бога відгадки?
Розповіджте но мені“. 9 І оповів начальник
чашників Йо́сипові свій сон, і сказав йому: „
Бачив я в сні своїм, — ось виноградний кущ
передо мною. 10 А в виноградному кущі три
виноградні галу́зки, а він сам ніби розцвів,
пустив цвіт, і дозріли грона його ягід. 11 А в
моїй руці фараонова чаша. І взяв я ті ягоди, і
вичавив їх до фараонової чаші, і дав ту чашу в
руку фараона“. 12 І сказав йому Йо́сип: „Оце
відгадка його: три виноградні галузки — це
три дні. 13 Ще за три дні підійме фараон твою
голову, і верне тебе на твоє становище, і ти
даси́ чашу фараона до руки його за першим
звича́єм, як був ти чашником його. 14 Коли ти
згадаєш собі про мене, як бу́де тобі добре, — то
вчиниш милість мені, коли згадаєш про мене
перед фараоном, і випровадиш мене з цього
дому. 15 Бо я був справді вкрадений із Краю
єврейського, а також тут я не вчинив нічого,
щоб мене вкинути до цієї ями“. 16 І побачив
начальник пекарів, що він добре відгадав, і
промовив до Йосипа: „І я в сні своїм бачив, —
ось три коші пе́чива на голові моїй. 17 А в коші
горі̂шньому — зо всякого пекарського виробу
фараонове їдження, а птах їв його з коша з-над
моєї голови“. 18 І відповів Йосип і сказав: „Оце
відгадка його: три коші — то три дні. 19 Ще за
три дні піді̂йме фараон голову твою з тебе, і
повісить тебе на дереві, — і птах поїсть тіло
твоє з тебе.“ 20 І сталося третього дня, у день
народження фараона, і вчинив він гостину для
всіх своїх рабів. І підняв він голову начальника
чашників і голову начальника пекарів серед
своїх рабів. 21 І вернув він начальника чашників
на його місце, і він подав чашу в руку фараонову.
22 А начальника пекарів повісив, як відгадав був
їм Йо́сип. 23 Та начальник чашників не пам'ятав
про Йосипа, та й забув за нього.

41 І сталося по закінченні двох літ ча́су, і
сниться фараонові, — ось він стоїть над
Річкою. 2 І ось виходять із Річки семеро корів
гарного вигляду й ситого тіла, — і па́слися
на лузі. 3 А ось виходять із Річки за ними
семеро корів інших, бридкі виглядом і худі
тілом. І вони стали при тих коровах на березі
Річки. 4 І корови бридкі̂ виглядом і худі тілом
поз'їда́ли сім корів гарних виглядом і ситих.

І прокинувся фараон. 5 І знову заснув він. І
снилося йому вдруге, — аж ось сходять на однім
стеблі семеро колосків здорових та добрих. 6 А
ось виростає за ними семеро колосків тонких
та спалених східнім вітром. 7 І проковтнули ті
тонкі́ колоски сім колосків здорових та повних.
І прокинувся фараон, — а то був сон. 8 І сталося
рано, — і занепоко́їв ся дух його. І послав він,
і поскликав усіх ворожбитів Єгипту та всіх
мудреців його. І фараон розповів їм свій сон, —
та ніхто не міг відгадати їх фараонові. 9 І говорив
начальник чашників з фараоном, кажучи: „Я
сьогодні згадую гріхи свої. 10 Розгнівався був
фараон на рабів своїх, і вмістив мене під варту
дому начальника царськóї сторожі, мене й
начальника пекарів. 11 І однієї ночі снився нам
сон, мені та йому, кожному снився сон за своїм
зна́ченням. 12 А там з нами був єврейський
юнак, раб начальника царської сторожі. І ми
розповіли́ йому, а він відгадав нам наші сни,
кожному за сном його відгадав. 13 І сталося, —
як він відгадав нам, так і трапилося: мене ти
вернув на становище моє, а того повісив“. 14
І послав фараон, і покликав Йóсипа, — і його
сквапно вивели з в'язниці. І оголився, і змінив
одежу свою, — і він прибув до фараона. 15 І
промовив фараон до Йосипа: „Снився мені сон,
та нема, хто б відгадав його. А я чув про тебе
таке: ти вислухуєш сон, щоб відгадати його“.
16 А Йосип сказав до фараона, говорячи: „Не
я, — Бог дасть у відповідь мир фараонові“. 17
І сказав фараон до Йосипа: „ Бачив я в сні
своїм — ось я стою на березі Річки. 18 І ось
виходять із Річки семеро корів ситих тілом і
гарних виглядом. І вони па́слися на лузі. 19
А ось виходять за ними семеро корів інші,
бідні та дуже бридкі виглядом і худі тілом.
Таких бридки́х, як вони, я не бачив у всьому
краї єгипетському. 20 І корови худі та бридкі
поз'їда́ли сім корів перших ситих. 21 І ввійшли
вони до черева їхнього, та не було знати, що
ввійшли вони до черева їхнього, — і вигляд їх
був лихий, як на початку. І я прокинувся. 22 І
побачив я в сні своїм знов, аж ось сходять на
однім стеблі семеро колосків повних та добрих.
23 А ось виростає за ними семеро колосків
худих, тонких, спалених східнім вітром. 24
І проковтнули ті тонкі колоски сім колосків
добрих. І розповів я те ворожбитам, та не було,
хто б мені роз'яснив“. 25 І сказав Йóсип до
фараона: „Сон фараонів — один він. Щó Бог
робить, те Він звістив фараонові. 26 Семеро корів
добрих — то сім літ, і семеро колосків добрих —
сім літ вони. А сон — один він. 27 А сім корів
худих і бридки́х, що вийшли за ними, — сім
літ вони, і сім колосків порожніх і спалених
східнім вітром — то бу́дуть сім літ голодних.
28 Оце та річ, що я сказав був фараонові: Щó
Бог робить, те Він показав фараонові. 29 Ось
приходять сім літ, — великий достаток у всім
краї єгипетськім. 30 А по них настануть сім літ
голодних, — і буде забутий увесь той достаток
в єгипетській землі, і голод винищить край.
31 І не буде видно того достатку в краї через
той голод, що настане пóтім, бо він буде дуже
тяжки́й. 32 А що сон повторився фараонові двічі,
це значить, що справа ця постановлена від Бога,
і Бог незабаром виконає її. 33 А тепер нехай
фараон наздрить чоловіка розумного й мудрого,
і нехай поставить його над єгипетською землею.
34 Нехай учинить фараон, і нехай призна́чить
урядників над краєм, і нехай за сім літ достатку
збирає п'ятину врожаю єгипетської землі. 35
І нехай вони позбирають усю їжу тих добрих
років, що приходять, і нехай вони позбирають
збіжжя під руку фараонову, на їжу по містах,
і нехай бережуть. 36 І буде та їжа на запа́с
для краю на сім літ голодних, що настануть в
єгипетській землі, — і край не буде знищений
голодом“. 37 І була ця річ добра в оча́х фараона
та в очах усіх його рабів. 38 І сказав фараон своїм
рабам: „Чи зна́йдеться чоловік, як оцей, що Дух
Божий у нім?“ 39 І сказав фараон Йосипові:
„Що Бог відкрив тобі це все, то немає такого
розумного й мудрого, як ти. 40 Ти бу́деш над
домом моїм, а слів твоїх уст буде слухатися
ввесь нарóд мій. Тільки троном я буду вищий
від тебе“. 41 І сказав фараон Йóсипові: „Дивись,
— я поставив тебе над усім краєм єгипетським“.
42 І зняв фараон персня свого з своєї руки,
та й дав його на руку Йóсипову, і зодягнув
його в одежу віссóнну, а на шию йому повісив
золотого ланцюга. 43 І зробив, що він їздив його
другим пóвозом, і кричали перед обличчям
його: „Кланяйтеся!“І поставив його над усім
єгипетським краєм. 44 І сказав фараон Йосипові:
„Я фараон, а без тебе ніхто не підійме своєї
руки та своєї ноги в усім краї єгипетськім“. 45 І
назвав фараон ім'я Йосипові: Цофнат-Панеах,
і дав йому за жінку Оснату, дочку Поті-Фера,
жерця Ону. І Йосип піднявся над єгипетським
краєм. 46 А Йосип був віку тридцяти літ, коли він
став перед лицем фараона, царя єгипетського. І
пішов Йосип від лиця фараонового, і перейшов
через увесь єгипетський край. 47 А земля в сім
літ достатку родила на повні жмені. 48 І зібрав
він усю їжу семи літ, що була в єгипетськім
кра́ї, і вмістив їжу по містах: їжу поля міста,
що навколо нього, вмістив у ньóму. 49 І зібрав
Йóсип збіжжя дуже багато, як мóрський пісок,

аж перестав рахувати, бо не було вже числа.
50 А Йосипові, поки прийшов рік голодний,
уродилися два сини, що вродила йому Осната,
дочка Поті-Фера, жерця Ону. 51 І назвав Йо́сип
ім'я́ перворідному: Манасі́я, бо „Бог зробив мені,
що я забув усе своє терпіння та ввесь дім мого
батька“. 52 А ймення другому назвав: Єфрем,
бо „розмножив мене Бог у краї недолі моєї“.
53 І скінчи́лися сім літ достатку, що були в
єгипетськім краї. 54 І зачали наступати сім літ
голодні, як сказав був Йосип. І був голод по
всіх краях, а в усім єгипетськім краї був хліб.
55 Але виголоднів увесь єгипетський край, а
наро́д став кричати до фараона про хліб. І сказав
фараон усьому Єгиптові: „Ідіть до Йосипа. Що́
він вам скаже, те робіть“. 56 І був той голод на
всій поверхні землі. І відчинив Йосип усе, що
було́ в них, і продавав поживу Єгиптові. А голод
зміцнявся в єгипетськім краї. 57 І прибували зо
всієї землі до Йосипа купити поживи, бо голод
зміцнявся по всій землі.

42 А Яків побачив, що в Єгипті є хліб. І сказав
Яків до синів своїх: „Пощо ви споглядаєте
один на о́дного?“ 2 І сказав він: „Ось чув я,
що в Єгипті є хліб; зійдіть туди, і купіть нам
хліба ізвідти, — і будемо жити, і не помремо“.
3 І зійшли десятеро Йосипових братів купити
збіжжя з Єгипту. 4 А Веніями́на, Йо́сипового
брата, Яків не послав із братами його, бо сказав:
„Щоб не спіткало його яке нещастя!“ 5 І прибули
Ізра́їлеві сини купити хліба разом з іншими, що
прихо́дили, бо був голод у Краї ханаанськім.
6 А Йосип — він володар над тим краєм, він
продавав хліб усьому народові тієї землі. І
прибули́ Йо́сипові брати, та й уклонилися йому
обличчям до землі. 7 І побачив Йо́сип братів
своїх, і пізнав їх, та не дав пізнати себе. І говорив
із ними суворо, і промовив до них: „Звідкіля
прибули́ ви?“А вони відказали: „З ханаанського
Кра́ю купити їжі“. 8 І пізнав Йосип братів своїх,
а вони не впізнали його. 9 І згадав Йосип сни,
що про них йому снились були́. І сказав він
до них: „Ви шпигуни́! Ви́ прибули́ підглянути
слабі місця цієї землі“. 10 А вони відказали
йому: „Ні, пане мій, а раби твої прибули́ купити
їжі. 11 Ми всі — сини одного чоловіка, ми
правдиві. Раби твої не були́ шпигунами!“ 12
Він же промовив до них: „Ні, — бо ви прийшли
підглянути слабі місця цієї землі!“ 13 А вони
відказали: „Дванадцятеро твоїх рабів — брати
ми, сини одного чоловіка в ханаанському Краї. А
наймолодший тепер із батьком нашим, а одного
нема“. 14 І промовив їм Йо́сип: „Оце те, що я
сказав був до вас, говорячи: Ви шпигуни. 15
Оцим ви будете ви́пробувані: Клянуся життям
фараоновим, що ви не вийдете звідси, якщо
не при́йде сюди наймолодший ваш брат! 16
Пошліть з-поміж себе одно́го, і нехай ві́зьме
вашого брата, а ви бу́дете ув'язнені. І слова
ваші будуть піддані пробі, чи правда з вами; а
коли ні, — клянуся життям фараоновим, що ви
шпигуни!“ 17 І він забрав їх під варту на три
дні. 18 А третього дня Йо́сип промовив до них:
„Зробіть це — і живіть. Я Бога боюся, 19 якщо
ви правдиві. Один брат ваш буде ув'язнений в
домі вашої варти, а ви йдіть, принесіть хліба
для заспокоєння голоду ваших домів. 20 А
свого наймолодшого брата приведіть до мене,
— і бу́дуть потверджені ваші слова, а ви не
повмираєте“. І вони зробили так. 21 І говорили
вони один о́дному: „Справді, винні ми за нашого
брата, бо ми бачили недолю душі його, коли
він благав нас, а ми не послухали. Тому то
прийшло це нещастя на нас!“ 22 І відповів їм
Рови́м, говорячи: „Чи не говорив я вам, кажучи:
Не грішіть проти хло́пця, та ви не послухали.
А оце й кров його жадається“ 23 А вони не
знали, що Йо́сип їх розуміє, бо був поміж ними
перекладач. 24 А він відвернувся від них та й
заплакав... І вернувся до них, і говорив із ними.
І взяв від них Симео́на, та й зв'язав його на
їхніх очах. 25 А Йосип наказав, щоб напо́внили
їхні мішки збіжжям, а срібло їхнє вернули
кожному до його мішка, і дали їм поживи на
дорогу. І їм зроблено так. 26 І поне́сли вони
хліб свій на ослах своїх, і пішли звідти. 27 І
відкрив один мішка свого, щоб ослові своєму
дати паші на нічлігу, та й побачив срібло своє,
— а воно ось в отворі мішка його! 28 І сказав він
братам своїм: „Повернене срібло моє, — і ось
воно в мішку моїм!“І завмерло їм серце, і вони
затремтіли, говорячи один до о́дного: „Що́ це
Бог нам зробив?“ 29 І прибули вони до Якова,
батька свого, до Кра́ю ханаанського, і розповіли́
йому все, що́ їх спіткало було, говорячи: 30 „Той
муж, пан того краю, говорив із нами суворо, і
прийняв був нас як шпигунів того краю. 31 А
ми сказали йому: „Ми правдиві, — не були ми
шпигунами! 32 Ми дванадцятеро братів, сини
нашого ба́тька. Одного нема, а наймолодший
тепер з нашим батьком у ханаанському Краї“.
33 І сказав до нас муж той, пан того кра́ю: „З
того пізна́ю, що правдиві ви, — зоста́вте зо мною
одно́го вашого брата, а на голод домів ваших
візьміть хліб та й ідіть. 34 І приведіть до мене
брата вашого найменшого, і бу́ду я знати, що
ви не шпигуни, що ви правдиві. Тоді віддам
вам вашого брата, і ви можете перехо́дити
цей край для купівлі.“ 35 І сталося, — вони
випоро́жнювали мішки свої, а ось у кожного

вузлик срібла його в його мішку! І побачили
вузлики срібла свого, вони та їх батько, — і
полякались. 36 І сказав до них Яків, їх батько:
„Ви позбавили мене дітей, — Йосипа нема, і
Симеона нема, а тепер Веніямина заберете? Усе
те на мене!“ 37 І промовив Руви́м до батька
свого, кажучи: „Двох синів моїх уб'єш, коли не
приведу його до тебе! Дай же його на руку мою,
а я поверну його до тебе“. 38 А той відказав: „Не
зі́йде з вами мій син, бо брат його вмер, а він
сам позостався... А трапиться йому нещастя в
дорозі, якою підете, то в смутку зведете мою
сивину до шео́лу!“ (Sheol h7585)

43 А голод став тяжки́й у тім краї. 2 І сталося,
як вони скінчи́ли їсти хліб, що привезли
були з Єгипту, то сказав до них ба́тько їх:
„Верніться, купіть нам трохи їжі!“ 3 І сказав
йому Юда, говорячи: „Рішуче освідчив нам
той муж, кажучи: Не побачите лиця мого без
вашого брата з вами!“ 4 Як ти пошлеш брата
нашого з нами, то ми зі́йдемо, і купимо тобі
їжі. 5 А коли не пошлеш, не зі́йдемо, бо муж
той сказав нам: Не побачите лиця мого без
вашого брата з вами“. 6 І промовив Ізра́їль:
„На́що зло ви вчинили мені, що сказали тому
мужеві, що ще маєте брата?“ 7 А вони відказали:
„Розпитуючи, випитував той муж про нас та про
місце нашого народження, говорячи: Чи батько
ваш іще живий? Чи є в вас брат? І ми розповіли
йому відповідно до цих слів. Чи могли ми знати,
що скаже: Приведіть вашого брата?“ 8 І сказав
Юда до Ізраїля, батька свого: „Пошли ж цього
юнака зо мною, і встаньмо, та й ходім, і бу́демо
жити, і не повмираємо і ми, і ти, і наші діти. 9 Я
поручуся за нього, — з моєї руки бу́деш його ти
жадати! Коли я не приведу його до тебе, і не
поставлю перед лицем твоїм, то буду винним
перед тобою по всі дні! 10 А коли б ми були не
відтягалися, то тепер уже б вернулися були́ два
рази“. 11 І сказав їм Ізра́їль, їх батько: „Коли так,
то зробіть ви оце. Візьміть із плодів цього Краю, і
віднесіть дарунка мужеві тому: трохи бальзаму,
і трохи меду, пахощів, і ладану, дактилів, і
мигдалів. 12 А срібла візьміть удвоє в руку
свою. А срібло, повернене в отвір ваших мішків,
верніть своєю рукою, — може то помилка. 13
А брата вашого заберіть, — і встаньте, ідіть до
того мужа. 14 А Бог Всемогутній нехай дасть
вам милосердя перед лицем того мужа, і нехай
він відпустить вам другого вашого брата й
Веніями́на. А я, — певно стратив сина свого́!“
15 І взяли ті люди того дарунка, і взяли вдвоє
срібла в руку свою, і Веніямина, і встали, та й
зійшли до Єгипту. І стали вони перед лицем
Йосиповим. 16 І побачив Йосип Веніямина з
ними, і сказав до того, що був над його домом:
„Упровадь цих людей до дому, і нехай заріжуть
худобину, і приготуй, бо зо мною бу́дуть їсти
ці люди опівдні“. 17 І той чоловік зробив, як
Йосип сказав був. І впровадив той чоловік тих
людей до Йо́сипового дому. 18 І полякалися
ті люди, що були впроваджені до Йо́сипового
дому. І сказали вони: „Через срібло, повернене
напочатку в наших мішках, ми впроваджені, щоб
причепитись до нас, і напасти на нас, і забрати
за рабів нас та наші осли“. 19 І приступили
вони до чоловіка, що над домом Йо́сиповим,
та й говорили до нього при вході в дім. 20 І
сказали вони: „Послухай, о пане мій, ми зійшли
були напочатку купити їжі. 21 І сталося, коли
ми прийшли на нічліг, і відкрили мішки свої,
— а ось срібло кожного в отворі мішка його,
наше срібло за вагою його! І ми вертаємо його
нашою рукою! 22 А на купівлю їжі ми знесли
нашою рукою інше срібло. Ми не знаємо, хто
поклав був наше срібло до наших мішків“. 23
А той відказав: „Мир вам! Не бійтеся! Бог ваш
і Бог вашого батька дав вам скарб до ваших
мішків. Срібло ваше прийшло до мене“. І вивів
до них Симеона. 24 І впровадив той чоловік тих
людей до Йо́сипового дому, і дав води, а вони
вмили ноги свої, і дав паші їхнім ослам. 25 І
вони пригото́вили дарунки до приходу Йосипа
опі́вдні, бо почули, що там вони їстимуть хліб.
26 І ввійшов Йо́сип до дому, а вони прине́сли
йому до дому дарунка, що в їхній руці. І вони
поклонилися йому до землі. 27 А він запитав їх
про мир і сказав: „Чи гара́зд вашому батькові
старому, про якого ви розповідали? Чи він ще
живий?“ 28 А вони відказали: „Гаразд рабові
твоєму, батькові нашому. Ще він живий“. І вони
схилилися, і вклонилися до землі. 29 І звів
він очі свої, та й побачив Веніямина, свого
брата, сина матері своєї, і промовив: „Чи то ваш
наймолодший брат, що ви мені розповідали?“І
сказав: „Нехай Бог буде милости́вий до тебе,
мій сину!“ 30 І Йо́сип поспішив, бо порушилася
його любов до брата його, і хотів він заплакати.
І ввійшов він до іншої кімнати, і заплакав там...
31 І вмив він лице своє, і вийшов, і стримався,
та й сказав: „Покладіть хліба!“ 32 І поклали
йому окремо, а їм окремо, й єгиптянам, що
їли з ним, окремо, бо єгиптяни не можуть їсти
хліб з євреями, бо це огида для Єгипту. 33 І
вони посідали перед ним, — перворідний за
перворідством своїм, а молодший за молодістю
своєю. І здивувалися ці люди один перед о́дним.
34 І він посилав дари страви від себе до них.

А дар Веніяминів був більший від дару всіх їх
уп'ятеро. І пили вони, і повпива́лися з ним.

44 І наказав він тому, що над домом його,
говорячи: „Понаповнюй мішки цих людей
їжею, скільки зможуть вони нести. І поклади
срібло кожного до отвору мішка його. **2** А чашу
мою, чашу срібну, поклади до отвору мішка
наймолодшого, та срібло за хліб його“. І зробив
той за словом Йо́сиповим, яке він сказав був.
3 Розвиднилось рано вра́нці, і люди ці були́
відпущені, вони та їхні осли. **4** Вони вийшли з
міста, ще не віддалилися, а Йо́сип сказав до того,
що над домом його: „Устань, побіжи за тими
людьми, і дожени їх, та й скажи їм: „На́що ви
заплатили злом за добро? **5** Хіба це не та чаша,
що з неї п'є пан мій, і він, ворожачи, ворожить
нею? І зле ви зробили, що вчинили таке “. **6** І той
їх догнав, і сказав їм ті слова. **7** А вони відказали
йому: „Нащо пан мій говорить отакі то слова?
Далеке рабам твоїм, щоб зробити таку річ. **8**
Таж срібло́, що знайшли ми в отворах наших
мішків, ми вернули тобі з Краю ханаанського. А
як би ми вкрали з дому пана твого срібло чи
золото? **9** У кого із рабів твоїх вона, чаша, буде
знайдена, то помре він, а також ми станемо
рабами моєму панові“. **10** А той відказав: „Тож
тепер, як ви сказали, так нехай буде воно! У кого
вона знайдена буде, той стане мені за раба, а ви
будете чисті“. **11** І поспішно поспускали вони
кожен свого мішка на землю. І порозв'язували
кожен мішка свого. **12** І став він шукати. Розпочав
від найстаршого, а скінчив наймолодшим. І
знайдена чаша в мішку Веніяминовім! **13** І
пороздирали вони свою одіж! І кожен нав'ючив
осла свого, і вернулись до міста. **14** І ввійшли Юда
й брати його до дому Йосипа, — а він ще був там.
І попа́дали вони перед лицем його на землю.
15 І сказав до них Йо́сип: „Що́ це за вчинок,
що ви зробили? Хіба ви не знали, що справді
відгадає такий муж, як я?“ **16** А Юда промовив:
„Що́ ми скажемо панові моєму? Що́ будемо
говорити? Чим виправдаємось? Бог знайшов
провину твоїх рабів! Ось ми раби панові моєму,
і ми, і той, що в руці його була знайдена чаша“.
17 А Йо́сип відказав: „Дале́ке мені, щоб зробити
оце. Чоловік, що в руці його була знайдена чаша,
— він буде мені за раба! А ви йдіть із миром до
вашого батька“. **18** І приступив до нього Юда
та й промовив: „О мій пане, нехай скаже раб
твій слово до ушей пана свого, і нехай не палає
гнів твій на раба твого, бо ти такий, як фараон.
19 Пан мій запитав був рабів своїх, говорячи:
„Чи є в вас батько або брат?“ **20** І сказали ми до
пана мого: „Є в нас батько старий та мале дитя
його старости, а брат його вмер. І позостався
він сам у своєї матері, а батько його любить. **21**
А ти був сказав своїм рабам: „Зведіть до мене
його, і нехай я кину своїм оком на нього“. **22** І
сказали ми до пана мого: „Не може той хлопець
покинути батька свого. А покине він батька
свого, то помре той “. **23** А ти сказав своїм
рабам: „Коли не зійде з вами наймолодший
ваш брат, не побачите більше лиця мого“. **24** І
сталося, коли ми зійшли були до раба твого,
до нашого батька, то ми розповіли йому слова
мого пана. **25** А батько наш сказав: „Верніться,
купіть нам трохи їжі“. **26** А ми відказали: „Не
можемо зійти. Коли найменший наш брат буде
з нами, то зійдемо ми, бо не можемо бачити
лиця того мужа, якщо брат наш наймолодший
не буде з нами“. **27** І сказав до нас раб твій, наш
батько: „Ви знаєте, що двох була́ породила мені
жінка моя. **28** Та пішов від мене один, і я сказав:
справді, дійсно розшарпаний він. І я не бачив
його аж дотепе́р. **29** А заберете ви також цього
від мене, і спіткає його нещастя, то зведете ви
сивину мою цим злом до шеолу“. **(Sheol h7585)**
30 А тепер, коли я прийду́ до раба твого, мого
батька, а юнака не буде з нами, — а душа його
зв'язана з душею тією, — **31** То станеться, коли
він побачить, що юнака нема, то помре. І зведуть
твої раби сивину раба твого, нашого батька,
у смутку до шеолу. **(Sheol h7585)** **32** Бо раб твій
поручився за юнака батькові своєму, кажучи:
Коли я не приведу́ його до тебе, то згрішу перед
батьком своїм на всі дні! **33** А тепер нехай же
сяде твій раб замість того юнака за раба панові
моєму. А юнак нехай іде з своїми братами! **34**
Бо як я прийду́ до батька свого, а юнака зо мною
нема? Щоб не побачити мені того нещастя, що
спіткає мого батька“.

45 І не міг Йосип здержатися при всіх, що
стояли біля нього, та й закричав: „Виведіть
усіх людей від мене!“І не було з ним нікого́,
коли Йо́сип відкрився браттям своїм. **2** І він
го́лосно запла́кав, і почули єгиптяни, і почув
дім фараонів. **3** І Йо́сип промовив до браттів
своїх: „Я Йо́сип... Чи живий ще мій батько?“І
не могли його браття йому відповісти, бо вони
налякались його. **4** А Йосип промовив до братів
своїх: „Підійдіть же до мене!“І вони підійшли,
а він проказав: „Я Йо́сип, ваш брат, якого ви
продали́ були до Єгипту. **5** А тепер не сумуйте, і
нехай не буде жа́лю в ваших очах, що ви продали
мене сюди, бо то Бог послав мене перед вами для
вижи́влення. **6** Бо ось два роки голод на землі, і
ще буде п'ять літ, що не буде орки та жнив. **7** І
послав мене Бог перед вами зробити для вас,
щоб ви позостались на землі, і щоб утримати
для вас при житті велике число спасених. **8** І

виходить тепер, — не ви послали мене сюди,
але Бог. І Він зробив мене батьком фараоновим
і паном усього дому його, і володарем усього
краю єгипетського. 9 Поспішіть, і йдіть до
батька мого, та й скажіть йому: Отак сказав син
твій Йо́сип: Бог зробив мене володарем усього
Єгипту. Зійди ж до мене, не гайся. 10 І осядь
у землі Ґошен, і будеш близьки́й до мене ти, і
сини твої, і сини синів твоїх, і дрібна та велика
худоба твоя, і все, що твоє. 11 І прогодую тебе
там, бо голод буде ще п'ять років, щоб не збіднів
ти, і дім твій, і все, що твоє. 12 І ось очі ваші й
очі брата мого Веніямина бачать, що це мої уста
говорять до вас. 13 І оповісте́ батькові моєму
про всю славу мою в Єгипті, та про все, що́ ви
бачили. І поспішіть, і приведіть вашого батька
сюди". 14 І впав він на шию Веніямину, братові
своєму, та й заплакав, і Веніями́н плакав на
шиї його... 15 І цілував він усіх братів своїх, і
плакав над ними... А пото́му говорили брати
його з ним. 16 І розголо́шено в домі фараоновім
чу́тку, говорячи: „Прийшли Йосипові брати!"І
було це добре в очах фараонових та в очах
його рабів. 17 І промовив фараон до Йосипа:
„Скажи своїм братам: Зробіть оце: Понав'ючуйте
худобу свою, та й ідіть, прибудьте до Краю
ханаанського. 18 І заберіть вашого батька й
доми ваші, та й прийдіть до мене, а я дам
вам до́бра єгипетського краю. І споживайте
ситість землі. 19 А ти одержав наказа сказа́ти:
Зробіть це: Візьміть собі з єгипетського краю
вози́ для ваших дітей та для ваших жінок, і
привезіть свого батька й прибудьте. 20 А око
ваше нехай не жалує ваших речей, бо добро
всього єгипетського краю — ваше воно". 21
І зробили так Ізра́їлеві сини. А Йо́сип дав їм
вози на приказ фараонів, і дав їм поживи на
дорогу. 22 І дав усім їм кожному переміни
одежі, а Веніяминові дав три сотні срібла та
п'ять перемін одежі. 23 А ба́тькові своєму послав
він оце: десять ослів, нав'ючених з добра Єгипту,
і десять ослиць, нав'ючених збіжжям, і хліб, і
поживу для батька його на дорогу. 24 І відпустив
він своїх братів, і вони пішли. І сказав він до
них: „Не сваріться в дорозі!" 25 І вийшли вони
з Єгипту, та й прибули до ханаанського Краю,
до Якова, батька свого. 26 І розповіли йому,
кажучи: „Ще Йо́сип живий", і що він панує над
усім єгипетським краєм. І зомліло серце його,
бо він не повірив був їм... 27 І переказували
йому всі слова Йосипові, що́ говорив він до них.
І як побачив він вози́, що послав Йосип, щоб
везти його, то ожив дух Якова, їхнього батька.
28 І промовив Ізра́їль: „До́сить! Ще живий Йосип,
мій син! Піду ж та побачу його, поки помру!"

46 І вирушив Ізраїль, і все, що його, і прибув до
Веер-Шеви, і приніс жертви Богові батька
свого Ісака. 2 І промовив Бог до Ізраїля в нічному
видінні, і сказав: „Якове, Якове!"А той відказав:
„Ось я!" 3 І сказав Він: „Я Той Бог, — Бог батька
твого. Не бійся зійти до Єгипту, бо Я вчиню
тебе там великим народом. 4 Я зійду́ з тобою
до Єгипту, і Я також, виводячи, виведу тебе, а
Йосип закри́є рукою своє́ю очі твої". 5 І встав
Яків з Беер-Шеви. І пове́зли Ізраїлеві сини свого
батька Якова, і дітей своїх, і жінок своїх возами,
що послав фараон, щоб привезти його. 6 І взяли́
вони стада́ свої, і маєток свій, що набули́ в землі
ханаанській, і прибули́ до Єгипту Яків та ввесь
рід його з ним. 7 Він привів із собою до Єгипту
синів своїх, і синів своїх синів з собою, дочок
своїх, і дочок синів своїх, і ввесь рід свій. 8 А оце
ймення синів Ізраїлевих, що прибули до Єгипту:
Яків та сини його: перворідний Яковів Руви́м. 9 І
сини Рувимові: Ханох, і Паллу, і Хецрон, і Кармі.
10 І сини Симеонові: Ємуїл, і Ямін, і Огад, і Яхін, і
Цохар, і Саул, син ханаанеянки. 11 І сини Левієві:
Ґершон, Кегат і Мерарі. 12 І сини Юдині: Ер, і
Онан, і Шела, і Перец, і Зерах. І вмер Ер і Онан у
ханаанській землі. А сини Перецеві були: Хецрон
і Хамул. 13 І сини Іссаха́рові: Тола, і Цувва, і Йов,
і Шимрон. 14 І сини Завуло́нові: Серед, і Елон,
і Яхлеїл. 15 Оце сини Ліїні, що вродила вона
Якову в Падані арамейськім, та дочку його Діну.
Усіх душ синів його й дочок його тридцять три.
16 І сини Ґадові: Ціфйон, і Хаґґі, Шуні, і Ецбон,
Ері, і Ароді, і Ар'їлі. 17 І сини Аси́рові: Їмна, і
Їшва, і Їшві, і Верія, і Сірах, сестра їх. І сини Верії:
Хевер і Малкіїл. 18 Оце сини Зілпи, що Лаван був
дав її своїй дочці Лії, а вона вродила їх Якову,
шіснадцять душ. 19 Сини Рахілі, жінки Якова:
Йо́сип і Веніями́н. 20 І вродилися Йосипові
в єгипетськім краї Манасі́я та Єфре́м, що їх
уродила йому Оснат, дочка Поті-Фера, жерця
Ону. 21 І сини Веніяминові: Бела, і Бехер, і Ашбел,
Ґера, і Нааман, Ехі, і Рош, Муппім, і Хуппім, і
Ард. 22 Оце сини Рахілині, що вродилися Якову,
усіх душ чотирнадцять. 23 І сини Данові: Хушім.
24 І сини Нефтали́мові: Яхсеїл, і Ґуні, і Єцер, і
Шіллем. 25 Оце сини Білги, що її Лаван дав був
своїй дочці Рахілі. І вона породила їх Якову, усіх
душ сім. 26 Усіх душ, що прийшли з Яковом в
Єгипет, що походять із сте́гон його, окрім жінок
синів Якова, усіх душ шістдесят і шість. 27 А
сини Йосипа, що народилися йому в Єгипті,
дві душі. Усіх душ дому Якова, що прийшли
були до Єгипту, сімдесят. 28 І послав він перед
собою Юду до Йосипа, щоб показував перед
ним доро́гу до Ґошену. І прибули́ вони до краю
Ґошен. 29 І запріг Йосип свою колесницю, і

вирушив назустріч батькові своєму Ізраїлеві
до Ґошену. І він показався йому, і впав йому
на шию, та й плакав довго на шиї його. 30
І промовив Ізраїль до Йосипа: „Нехай тепер
помру я, побачивши обличчя твоє, що ти ще
живий!“ 31 А Йосип промовив до своїх братів і до
дому батька свого: „Піду́ й розкажу́ фараонові,
та й повім йому: Брати мої й дім батька мого, що
були в Кра́ї ханаанськім, прибули до мене. 32 А
люди ці — пастухи отари, бо були скотарі. І вони
припровадили дрібну та велику худобу свою, і
все, що їхнє було́. 33 І станеться, коли покличе
вас фараон і скаже: Яке ваше зайняття? 34 то
ви відкажете: „Скотарями були твої раби від
молодости своєї аж дотепе́р, і ми, і батьки наші“,
щоб ви осіли в країні Ґошен, бо для Єгипту
кожен пастух отари — огида“.

47 І прийшов Йосип, і розповів фараонові
та й сказав: „Мій батько, і брати мої, і
їхні отари, і худоба їх, і все їхнє прибули́ з
ханаанського Кра́ю. І ось вони в країні Ґошен“.
2 І взяв він із своїх братів п'ятеро чоловіка,
та й поставив їх перед лицем фараоновим.
3 І сказав фараон до братів його: „Яке ваше
зайняття?“А вони відказали фараонові: „Пастухи
отари раби твої, — і ми, і наші батьки“. 4 І
сказали вони фараонові: „Ми прибули́, щоб
ме́шкати в кра́ї цім, нема бо паші для отари,
що є в рабів твоїх, бо в ханаанському Краї
тяжки́й голод. А тепер нехай же осядуть раби
твої в країні Ґошен“. 5 І промовив фараон до
Йосипа, говорячи: „Батько твій та брати твої
прибули́ до тебе. 6 Єгипетський край — він
перед лицем твоїм. У найліпшім місці цього
краю осади батька свого та братів своїх, — нехай
осядуть у країні Ґошен. А коли знаєш, і між ними
є здатні люди, то зроби їх зверхниками моєї
череди“. 7 І привів Йосип батька свого Якова, та
й поставив його перед лицем фараоновим. І Яків
поблагословив фараона. 8 І промовив фараон
до Якова: „Скільки днів ча́су життя твого?“ 9 А
Яків сказав до фараона: „Днів ча́су мандрівки
моєї — сто й тридцять літ. Короткі та лихі були
дні ча́су життя мого, і не досягли вони днів
ча́су життя батьків моїх у днях ча́су мандрівки
їхньої“. 10 І Яків поблагословив фараона, та й
вийшов від обличчя фараонового. 11 І осадив
Йо́сип батька свого та братів своїх, і дав їм
володіння в єгипетській країні, у найкращім
місці цієї землі — у країні Рамесес, як наказав
був фараон. 12 І постачав Йосип хліб для батька
свого й братів своїх, та для всього дому свого
батька відповідно до числа дітей. 13 А хліба
не було в усім тім краї, бо голод став дуже
тяжки́й. І ви́снажився єгипетський край та Край
ханаанський через той голод. 14 І зібрав Йосип
усе срібло, що знаходилося в єгипетськім краї
та в Краї ханаанськім, за поживу, що вони
купували. І Йосип вніс те срібло до фараонового
дому. 15 І вичерпалося срібло в краї єгипетськім
та в Краї ханаанськім. І прибув увесь Єгипет до
Йосипа, говорячи: „Дай же нам хліба! Нащо нам
умирати перед тобою, тому́ що вичерпалося
срібло?“ 16 А Йосип сказав: „Дайте свою худобу,
а я дам вам за худобу вашу, коли вичерпалося
срібло“. 17 І вони припровадили худобу свою
до Йосипа. І дав їм Йо́сип хліба за коні, і за
отари, і за череди худоби, і за осли. І він того
року постачав їм хліб за всю їхню худобу. 18
І скінчи́вся той рік, і вони прибули до нього
другого року, та й сказали йому: „Не скажемо
неправди перед паном своїм, — що вичерпалося
срібло, а че́реди здобутку в нашого пана. Нічого
не зосталося перед нашим паном, — хібащо
наше тіло та наша земля! 19 На́що ми маємо
вмирати на очах твоїх, і ми, і наша земля?
Купи нас та нашу землю за хліб, і бу́демо ми та
наша земля рабами фараонові. А ти дай насіння,
— і будемо жити, і не помремо́, а земля не
опустіє“. 20 І Йосип купив усю землю єгипетську
для фараона, бо єгиптяни спро́дували кожен
поле своє, посилився бо був голод між ними.
І стала земля фараоновою. 21 А народ — він
перепроваджував його до міст від кінця границі
Єгипту й аж до кінця її. 22 Тільки землі жерців
не купив він, бо для жерців була устава жити на
прибутки від фараона. І вони їли свій пай, що
давав їм фараон, тому не продали́ своєї землі. 23
І сказав Йосип до наро́ду: „Оце купив я сьогодні
для фараона вас і землю вашу. Ось вам насіння,
— і засійте землю. 24 А настануть жнива́, то
дасте п'яту частину фараонові, а чотири частині
бу́дуть вам на насіння для поля й на їжу вам та
тим, хто в домах ваших, та на їжу для ваших
дітей“. 25 А вони відказали: „Ти нас уде́ржав при
житті. Нехай же зна́йдемо милість в очах свого
пана, — і станемо рабами фараонові“. 26 А Йо́сип
поклав це за постанову на єгипетську землю аж
до сьогоднішнього дня: на п'яту частину для
фараона. Сама тільки земля жерців не стала
фараоновою. 27 І осів Ізраїль в єгипетськім краї
в країні Ґошен, і набули в нім володіння. І вони
розродилися й сильно розмно́жилися. 28 І жив
Яків в єгипетськім краї сімнадцять літ. І були́
дні Якова, літа життя його, сто літ і сорок і сім
літ. 29 І набли́зилися дні Ізраїля до смерти.
І кликнув він до сина свого до Йосипа, та й
промовив йому: „Коли знайшов я милість в
очах твоїх, поклади руку свою під стегно́ моє, і
вчини зо мною милість та правду: Не поховай

мене в Єгипті! 30 І ляжу я з батьками своїми, —
і ти винесеш мене з Єгипту, і поховаєш мене
в їхньому гробі“. А той відказав: „Я вчиню за
словом твоїм“. 31 А Яків сказав: „Присягни ж
мені!“І він присягнув йому. І вклонився Ізраїль
на зголов'я постелі.

48 І сталося по тих випадках, і сказано було
Йосипові: „Ось батько твій хворîє“. І він
узяв із собою обох своїх синів, Манасîю та
Єфре́ма. 2 І промовив він до Якова й сказав: „Ось
до тебе прийшов твій син Йосип!“І зміцнився
Ізраїль, та й сів на постелі. 3 І сказав Яків до
Йосипа: „Бог Всемогутній явився був мені в Лузі
в землі ханаанській, і поблагословив мене. 4
І сказав Він до мене: „Ось Я розплоджу́ тебе й
розмно́жу тебе, і вчиню тебе громадою народів.
А цю землю Я дам нща́дкам твоїм по тобі
володінням навіки“. 5 А тепер два сини твої,
уроджені тобі в єгипетськім краї до прибуття
мого до тебе до Єгипту, — вони мої! Єфрем і
Манасія, як Руви́м і Симео́н, бу́дуть мої. 6 А
нащадки твої, що породиш по них, — вони будуть
твої. Вони будуть зватися на ймення своїх братів
у наслідді своїм. 7 А я, коли я прийшов був з
Падану, померла мені Рахіль у Краї ханаанськім
на дорозі, коли була ще ківра землі, щоб прийти
до Ефрати. І я поховав був її там, на дорозі до
Ефрати, — це Віфлеєм“. 8 А Ізраїль побачив синів
Йо́сипових та й сказав: „Хто вони?“ 9 І сказав
Йосип до батька свого: „Вони мої сини, що Бог
дав мені тут“. А той відказав: „Візьми ж їх до
мене, — і я їх поблагословлю́“. 10 А очі Ізраїлеві
стали тяжкі від старости, — він не міг дивитися.
І Йосип підвів їх до нього, а той поцілував їх і
пригорнув їх. 11 І сказав Ізраїль до Йосипа: „Не
сподівався я побачити обличчя твого, а ось Бог
дав мені побачити й насіння твоє“. 12 І Йосип
відвів їх від колін його, та й упав на обличчя
своє до землі. 13 І Йосип узяв їх обох, — Єфрема
своєю правицею від лівиці Ізраїля, а Манасію
своєю лівицею від правиці Ізраїля, та й до нього
підвів. 14 І простяг Ізраїль правицю свою та й
поклав на голову Єфрема, — а він молодший,
а лівицю свою на голову Манасії. Він схрестив
свої руки, хоч Манасія — первородний. 15 І він
поблагословив Йосипа, та й промовив: „Бог,
що перед обличчям Його ходили батьки мої
Авраам та Ісак, що пасе мене, відколи існую
аж до цього дня, 16 Ангол, що рятує мене від
усього лихого, — нехай поблагосло́вить цих
юнаків, і нехай бу́де зване в них ім'я́ моє й
ім'я́ батьків моїх Авраама та Ісака, і нехай вони
множаться, як та риба, посеред землі“. 17 А
Йосип побачив, що батько його кладе правицю
свою на голову Єфремову, — і було це не до
вподоби йому. І він підпер руку батька свого,
щоб зняти її з-над голови Єфрема на голову
Манасіїну. 18 І сказав Йосип до батька свого:
„Не так, батьку мій, бо оцей первородний, —
поклади правицю свою на його голову!“ 19 А
батько його не хотів, і сказав: „Знаю, мій сину,
знаю! І він буде наро́дом, і він буде великий,
але його менший брат буде більший від нього,
а потомство його стане повнею наро́дів“. 20 І
він поблагословив їх того дня, кажучи: „Тобою
буде благословляти Ізраїль, говорячи: „Нехай
Бог учинить тебе як Єфрема і як Манасію!“І
поставив Єфрема перед Манасією. 21 І сказав
Ізраїль до Йосипа: „Ось я вмираю... А Бог бу́де з
вами, і поверне вас до Краю ваших батьків! 22 А
я тобі дав понад братів твоїх одну частку, яку
я взяв був з руки амореянина своїм мечем та
луком своїм“.

49 І покликав Яків усіх синів своїх та й
промовив: Зберіться, а я сповіщу́ вам, що́
вас спіткає напри́кінці днів. 2 Зійдіться та
слухайте ви, сини Якова, і прислу́хайтеся до
Ізраїля, вашого батька! 3 Руви́ме, — ти мій
первородний, моя міць і поча́ток ти сили моєї,
верх вели́чности й верх ти могутности! 4 Ти
пі́нився був, як вода, — та не втримаєшся, бо ти
увійшов був на ложе свойого отця, і збезчестив
його, на постелю мою ти піднявся! 5 Симео́н
і Левîй — то брати́, їхня зброя — знаря́ддя
насильства. 6 Хай до їхньої змови не входить
душа моя, і нехай не прилу́читься слава моя до
їх зборів, бо вони в своїм гніві люди́ну забили,
а в своїй самоволі вола копи́т позбавили...
7 Проклятий гнів їхній, бо сильний, та їхня
лютість, тяжка́ бо вона! Поділю́ їх я в Якові, і їх
розпоро́шу в Ізраїлі! 8 О Юдо, — похва́лять тебе
твої браття! Рука твоя — на шиї твоїх ворогів,
сини батька твого тобі вкло́няться. 9 Юда — лев
молодий! Ти, мій сину, вертаєшся з здо́бичі:
прихиливсь він, поклався як лев й як левиця,
— зведе хто його? 10 Не відîйметься бе́рло від
Юди, ані в його сте́гон законодавець, аж прийде
Примири́тель, що Йому буде по́слух наро́дів.
11 Він прив'язує до винограду свого молодого
осла, а до вибраної виноградини — сина ослиці
своєї. Він одежу свою буде прати в вині, а шату
свою — в виноградній крові́! 12 Від вина він
зробивсь мутноокий, а від молока — білозубий.
13 Завуло́н буде мешкать над берегом мо́рським,
над берегом тим, де стають кораблі, а границя
його — до Сидону. 14 Іссаха́р — то костистий
осел, що лежить між кошарами. 15 І побачив
він спо́кій, що добрий, та землю, що стала
приємна, і він нахилив свої плечі, щоб не́сти, і
став працювать на податок. 16 Дан буде судить

свій наро́д, як один із Ізра́їльських родів. 17 Дан
буде вуже́м при дорозі, змією отру́йливою при
шляху́, що п'я́ти коневі кусає, і його верхіве́ць
позад себе впаде. 18 Спасіння від Тебе чекаю, о
Господи! 19 Ґад — на нього юрба нападатиме, та
він нападе на їх п'я́ти. 20 Аси́р — його хліб буде
ситий, і він буде давати присма́ки царські. 21
Нефтали́м — вільна ланя, він прекрасні слова́
видає. 22 Йо́сип — вітка родюча, вітка родючая
над джерело́м, її віття по муру спина́ється. 23 І
огірчи́ли його та з луку стріляли, і знена́видили
були стрі̂льці його. 24 Та зостався міцним його
лук, і стали пружні̂ рамена́ його рук, — від рук
Сильного Якового, звідти Па́стир, Тверди́ня синів
Ізраїлевих. 25 Проси ти від Бога, свойого Отця,
— і Він допоможе тобі, і проси Всемогутнього —
і Він благосло́вить тебе благослове́нням небе́с,
що на висоті, благослове́нням безодні, що долі
лежить, благослове́ннями перс та утро́би. 26
Благослове́ння батька твого стали сильніші від
благослове́ння батьків моїх, — аж до пожада́них
висот віковічних. Нехай вони бу́дуть на голову
Йо́сипову, на ма́ківку вибраного з-поміж братів
своїх! 27 Веніями́н — хижий вовк: вранці їсть він
лови́тву, а на вечір розділює здо́бич". 28 Оце всі
дванадцять племен Ізраїлевих, і те, що́ говорив
їм батько їх. І він поблагословив їх, — кожного за
благослове́нням його поблагословив їх. 29 І він
наказав їм, і промовив до них: „Я прилучаюся
до своєї рідні... Поховайте мене при батьках
моїх у печері, що на полі Ефрона хіттеянина, 30
у тій печері, що на полі Махпели, що навпроти
Мамре́ в ханаанській землі, яке поле купив був
Авраам від Ефрона хіттеянина на володіння для
гробу. 31 Там поховано Авраама й жінку його
Сарру, там поховали Ісака та його жінку Ревеку,
і там поховав я Лію. 32 Поле й печера, що на
нім, то добуток від синів Хета". 33 І закінчив
Яків заповіта синам своїм, і втягнув свої ноги до
ліжка, та й спочи́в. І він прилучився до своєї
рідні.

50 І впав Йосип на лице батька свого, та й
плакав над ним, і цілував його. 2 І звелів
Йо́сип рабам своїм лікарям забальзамува́ти
батька його. І забальзамува́ли ці лікарі Ізраїля. 3 І
спо́внилося йому сорок день, бо так сповняються
дні бальзамува́ння. І оплакував його Єгипет
сімдеся́т день. 4 А як минули дні опла́кування
його, то сказав Йосип до дому фараонового,
говорячи: „Коли знайшов я ласку в очах ваших,
то говоріть до ушей фараонових так: 5 „Батько
мій заприсяг був мене, говорячи: „Ось я вмираю.
У гробі моїм, що я собі викопав у Країні
ханаанській, — там поховаєш мене". А тепер
нехай я піду́, і похова́ю батька свого, та й
верну́ся". 6 І сказав фараон: „Піди, і поховай
свого батька, як заприсяг він тебе". 7 І пішов
Йо́сип поховати ба́тька свого, а з ним пішли всі
раби фараонові, старші дому його, і всі старші̂
єгипетського кра́ю, 8 і ввесь дім Йо́сипів, і
браття його, і дім батька його. Тільки дітей
своїх та дрібну й велику худобу свою вони
позоста́вили в кра́їні Ґошен. 9 І вирушили з ним
також колесни́ці та комо́нники. І був табір їх
дуже великий. 10 І прийшли вони до Ґорен-
Атаду, що по другім боці Йорда́ну, і плакали
там великим та дуже ревним плаче́м... І він
учинив ба́тькові своєму семиденну жало́бу. 11
І побачили мешканці того Краю, ханаанеяни,
жало́бу в Ґорен-Атаді, та й сказали: „То сильна
жало́ба для Єгипту!" Тому то кликнули ім'я́
його Авел-Міцраїм, що на тім боці Йордану.
12 І вчинили йому сини його так, як він їм
заповів був. 13 І поне́сли його сини його до
ханаанського Кра́ю, та й поховали його в печері
поля Махпели, яке поле купив був Авраа́м на
володіння для гробу від хіттеянина Ефрона,
навпроти Мамре́. 14 А Йосип, як поховав він
батька свого, вернувся до Єгипту, він і брати
його, та всі, хто ходив з ним ховати батька його.
15 І побачили Йо́сипові брати, що вмер їхній
батько, та й сказали: „А що́ як знена́видить
нас Йосип, і справді верне нам усе зло, що ми
йому були́ заподіяли?" 16 І переказали вони
Йосипові, говорячи: „Батько твій заповів був
перед своєю смертю, кажучи: 17 Отак скажіть
Йосипові: Прошу́, вибач гріх братів твоїх та їхню
провину, бо вони тобі зло були́ заподіяли! А
тепер вибач гріх рабам Бога батька твого!" І
заплакав Йо́сип, як вони говорили до нього... 18
І пішли також бра́ття його, і впали перед лицем
його, та й сказали: „Ось ми тобі за рабів!" 19 А
Йо́сип промовив до них: „Не бійтеся, бо хіба ж я
замість Бога? 20 Ви заду́мували були́ на мене
зло, та Бог заду́мав те на добре, щоб зробити,
як вийшло сьогодні, — щоб заховати при житті
великий наро́д! 21 А тепер не лякайтеся, —
я бу́ду утримувати вас та дітей ваших!" І він
потішав їх, і промовляв до їхнього серця. 22 І
осівся Йо́сип в Єгипті, він та дім батька його. І
жив Йосип сто і десять літ. 23 І побачив Йо́сип в
Єфрема дітей третього покоління. Також сини
Махіра, сина Манасіїного, були народилися на
Йосипові коліна. 24 І сказав Йо́сип до братів
своїх: „Я вмираю, а Бог конче згадає вас, і виведе
вас із цієї землі до Кра́ю, якого присягнув був
Авраамові, Ісакові та Якову". 25 І Йо́сип заприсяг
Ізра́їлевих синів, гово́рячи: „Конче згадає Бог
вас, а ви ви́несете звідси кості мої!" 26 І впокоївся

Йо́сип у віці ста й десяти літ. І забальзамува́ли
його, і він був покладений у труну в Єгипті.

Вихід

1 А оце ймення Ізраїлевих синів, що прийшли
з Яковом до Єгипту. Кожен із домом своїм
прибули: **2** Руви́м, Симео́н, Леві́й і Юда, **3**
Іссаха́р, Завуло́н і Веніями́н, **4** Дан і Нефтали́м,
Ґад і Аси́р. **5** І було всіх душ, що вийшли з
стегна́ Якового, сімдесят душ. А Йо́сип був ув
Єгипті. **6** І вмер Йо́сип і всі браття його, та ввесь
той рід. **7** А Ізра́їлеві сини плодилися сильно, і
розмножувались, та й стали вони надзвича́йно
сильні. І напо́внився ними той край. **8** І став над
Єгиптом нови́й цар, що не знав Йосипа. **9** І сказав
він до народу свого: „Ось наро́д Ізра́їлевих синів
численніший і сильніший від нас! **10** Станьмо ж
мудріші за нього, щоб він не мно́жився! Бо буде,
коли нам трапиться війна, то прилучиться й
він до ворогів наших, — і буде воювати проти
нас, і вийде з цього краю“. **11** І настановили над
ним начальників податків, щоб його гноби́ти
своїми тягарами. І він будував міста на запаси
фараонові: Пітом і Рамесес. **12** Але що більше
його гноби́ли, то більше він мно́жився та більше
ширився. І жахалися єгиптяни через Ізраїлевих
синів. **13** І Єгипет змушував синів Ізраїля тяжко
працювати. **14** І вони огірчували їхнє життя
тяжко́ю працею коло глини та коло цегли, і
коло всякої праці на полі, кожну їхню працю,
яку змушували тяжко робити. **15** І звелів був
єгипетський цар єврейським бабам-сповитухам,
що одній ім'я Шіфра, а ім'я другій — Пуа, **16**
і говорив: „Як будете бабува́ти єврейок, то
дивіться на по́рід: коли буде син, то вбийте
його, а коли це дочка, — то нехай живе“. **17** Але
баби-сповитухи боялися Бога, і не робили того,
як казав їм єгипетський цар. І вони лишали
хлопчиків при житті. **18** І покликав єгипетський
цар баб-сповитух, та й сказав їм: „На́що ви
робите цю річ, та лишаєте дітей при житті?“ **19** І
сказали баби-сповитухи до фараона: „Бо єврейки
не такі, як єгипетські жінки, — бо вони самі баби-
сповитухи: поки при́йде до них баба-сповитуха,
то вони вже й народять“. **20** І Бог чинив добро́
бабам-сповитухам, а наро́д розмножувався, і
сильно міцнів. **21** І сталося, тому, що ті баби-
сповитухи боялися Бога, то Він будував їм доми.
22 І наказав фараон усьому народові своєму,
говорячи: „Кожного народженого єврейського
сина — кидайте його до Річки, а кожну дочку —
зоставляйте при житті!“

2 І пішов один муж з дому Левія, і взяв собі
за жінку дочку Левієву. **2** І завагітніла та
жінка, та й сина вродила. І побачила його,
що він гарний, та й ховала його три місяці.
3 Та не могла його більше ховати. І взяла
йому папірусову скриньку, і виасфальтувала її
асфальтом та смолою, і положила до неї дитину,
та й поклала в очереті на бе́резі Річки. **4** А сестра
його стояла здалека, щоб довідатися, що йому
станеться. **5** І зійшла фараонова дочка купатися
на Річку, а служниці її ходили понад Річкою.
І побачила вона ту скриньку серед очерету, —
і послала невільницю свою, щоб узяла її. **6** І
відчинила, та й побачила дитину, — ось хлопчик
плаче. І вона змилосе́рдилася над ним, та й
сказала: „Це з єврейських дітей!“ **7** І сказала
сестра його до фараонової дочки: „Чи не піти
й не покликати тобі жінку-мамку з єврейок, і
вона годуватиме тобі дитину?“ **8** І сказала їй
дочка фараонова: „Іди“. І пішла та дівчина, і
покликала матір дитини. **9** А дочка фараонова
сказала до неї: „На́ тобі цю дитину, та й годуй
її для мене. А я дам тобі заплату“. І взяла та
жінка дитину, і годувала її. **10** І підросло те
дитя, і вона привела його до фараонової дочки,
— і він став їй за сина. І вона назвала йому
ймення Мойсей, і сказала: „бо з води я витягла
його“. **11** І сталося за тих днів, і підріс Мойсей. І
вийшов він до братів своїх, та й приглядався
до їхніх терпінь. І побачив він єги́птянина, що
бив єврея з братів його. **12** І озирнувся він туди
та сюди, і побачив, що ніко́го нема, — та й
убив єгиптянина, і заховав його в пісок. **13** І
вийшов він другого дня, — аж ось сва́ряться двоє
євреїв. І сказав він несправедливому: „Нащо ти
б'єш свого ближнього?“ **14** А той відказав: „Хто
тебе настановив за начальника та за суддю над
нами? Чи ти думаєш убити мене, як ти вбив був
єгиптянина?“І злякався Мойсей та й сказав собі:
„Справді, та справа стала відо́ма!“ **15** І почув
фараон про цю справу, та й шукав, щоб убити
Мойсея. І втік Мойсей від фараонового лиця, й
оселився в країні Мідіян. **16** А в мідіянського
жерця було сім дочок. І прийшли вони, і
витягали воду, і напо́внили корита, щоб напоїти
ота́ру свого батька. **17** І прийшли пастухи й
відігнали їх. І встав Мойсей, та й оборонив їх, і
напоїв їхню отару. **18** І прибули́ вони до Реуїла,
свого батька, а той поспитав: „Чого ви сьогодні
так скоро прийшли?“ **19** А ті відказали: „Якийсь
єгиптянин оборонив нас від руки пастухів, а
також навіть натягав нам води й напоїв отару“.
20 І сказав він до своїх дочок: „А де він? Чому
ви покинули того чоловіка? Покличте його, і
нехай він з'їсть хліба“. **21** І погодився Мойсей
сидіти з тим чоловіком, а той видав за Мойсея
дочку свою Ціппору. **22** І породила вона сина,
а він назвав ім'я йому: Ґершом, бо сказав: „Я
став приходьком у чужому краї“. **23** І сталося по

довгих днях, — і вмер цар Єгипту. А Ізраїлеві
сини стогнали від тієї роботи та кричали. І їхній
зойк через ту роботу донісся до Бога. 24 І почув
Бог їхній стогін. І згадав Бог Свого заповіта з
Авраамом, Ісаком та Яковом. 25 І Бог бачив
синів Ізраїлевих, і Бог зглянувся над ними.

3 А Мойсей пас отару тестя свого Їтра́, жерця
Мідіянського. І провадив він цю отару за
пустиню, і прийшов був до Божої гори, до
Хори́ву. 2 І явився йому Ангол Господній у
по́лум'ї огняному з-посеред терно́вого куща. І
побачив він, що та терни́на горить огнем, але
не згоря́є кущ. 3 І сказав Мойсей: „Зійду но, і
побачу це велике видіння, — чому не згоряє та
терни́на?“ 4 І побачив Господь, що він зійшов
подивитися. І кликнув до нього Бог з-посеред
тієї терни́ни і сказав: „Мойсею, Мойсею!“А той
відказав: „Ось я!“ 5 І сказав Він: „Не зближайся
сюди! Здійми взуття́ своє з ніг своїх, бо те місце,
на якому стоїш ти, — земля це свята!“ 6 І сказав:
„Я Бог батька твого, Бог Авраама, Бог Ісака й Бог
Якова!“І сховав Мойсей обличчя своє, бо боявся
споглянуть на Бога! 7 І промовив Господь: „Я
спра́вді бачив біду Свого народу, що в Єгипті, і
почув його зойк перед його гнобителями, бо
пізнав Я болі його. 8 І Я зійшов, щоб визволити
його з єгипетської руки, та щоб вивести його
з цього краю до Краю доброго й широкого,
до Краю, що тече молоком та медом до місця
хананеянина, і хіттеянина, і амореянина, і
періззеянина, і хіввеянина, і євусеянина. 9 А
тепер — ось зойк Ізраїлевих синів дійшов до
Мене, і Я також побачив той утиск, що ним
єгиптяни їх тиснуть. 10 А тепер іди ж, і Я пошлю
тебе до фараона, і виведи з Єгипту наро́д Мій,
синів Ізраїлевих!“ 11 І сказав Мойсей до Бога:
„Хто я, що піду до фараона, і що виведу з Єгипту
синів Ізра́їлевих?“ 12 А Він відказав: „Та Я бу́ду з
тобою! А це тобі знак, що Я послав тебе: коли ти
виведеш народ із Єгипту, то ви бу́дете служити
Богові на оцій горі“. 13 І сказав Мойсей до Бога:
„Ото я прийду́ до Ізраїлевих синів та й скажу
їм: „Бог ваших батьків послав мене до вас“, то
вони запитають мене: „Яке Ім'я Його?“Що я
скажу їм?“ 14 І сказав Бог Мойсеєві: „Я Той, що
є“. І сказав: „Отак скажеш Ізраїлевим синам:
Су́щий послав мене до вас“. 15 І сказав іще Бог до
Мойсея: „Отак скажи Ізра́їлевим синам: Госпо́дь,
Бог батьків ваших, Бог Авраама, Бог Ісака й Бог
Якова послав мене до вас. А оце Ім'я Моє навіки,
і це пам'ять про Мене з роду в рід. 16 Іди, збери
старши́х Ізраїлевих та й скажи їм: Господь, Бог
батьків ваших, явився мені, Бог Авраама, Ісака
та Якова, говорячи: Згадуючи, згадав Я про вас,
та про заподіяне вам ув Єгипті“. 17 І сказав
Я: „Я виведу вас з єгипетської біди до Краю
хананеянина, і хіттеянина, й амореянина, і
періззеянина, і хіввеянина, і євусеянина, до
Краю, що тече молоком та медом. 18 І вони
послухають сло́ва твого, і при́йдеш ти та старші
Ізраїлеві до єгипетського царя, та й скажете
йому: Господь, Бог євреїв, стрівся був нам. А
тепер ми пі́демо в триденну дорогу в пустиню,
і складемо жертви Господе́ві, Богові нашому!
19 І Я знаю, що єгипетський цар не дасть вам
піти, як не буде змушений рукою сильною. 20 І
Я витягну Свою руку, та й поб'ю Єгипет усіма
чудами Моїми, що вчиню серед нього, а потому
він відпустить вас. 21 І Я дам милість цьому
наро́дові в очах Єгипту, — і станеться, коли
пі́дете, не пі́дете ви впорожні! 22 Бо позичить
жінка від сусідки своєї і від ме́шканки дому
свого по́суд срібний і по́суд золотий та одежу, і
покладете це на синів ваших та на дочок ваших,
— і заберете здобич від Єгипту“.

4 І відповів Мойсей та й сказав: „Таж вони
не повірять мені, і не послухають голосу
мого, бо скажуть: Господь не явився тобі!“ 2
І промовив до нього Господь: „Що то в руці
твоїй?“Той відказав: „Палиця“. 3 І сказав Він:
„Кинь її на землю!“І той кинув її на землю, —
і вона стала вуже́м. І втік Мойсей від нього. 4
І сказав Господь до Мойсея: „Простягни свою
руку, і візьми його за хвоста!“І він простяг свою
руку й узяв його, — і той став палицею в долоні
його. 5 „Щоб повірили, що явився тобі Господь,
Бог їхніх батьків, — Бог Авраама, Бог Ісака й Бог
Якова“. 6 І сказав Господь йому ще: „Засунь свою
руку за пахви́ну свою!“І засунув він руку свою
за пахви́ну свою, і витягнув її, — аж ось рука
його побіліла від прокази, як сніг! 7 А Він сказав:
„Поклади знов свою руку за пахвину свою!“І
він поклав знову руку свою до своєї пахвини, і
витягнув її з пахвини своєї, — і ось вона стала
зно́ву, як тіло його. 8 „І станеться, коли не
повірять тобі, і не послухають голосу першої
ознаки, то повірять голосу ознаки наступної. 9 І
станеться, коли вони не повірять також обом
тим ознакам, і не послухають твого голосу, то
ти візьмеш води з Річки, і виллєш на суходіл. І
переміниться та вода, що ти візьмеш із Річки,
і станеться кров'ю на суходолі“. 10 Та Мойсей
сказав до Господа: „О Го́споди — я не промовець
ні від учора, ні від позавчора, ані відтоді, коли
Ти говорив був до Свойого раба, бо я тяжкоустий
та тяжкоязикий“. 11 І сказав йому Господь: „Хто
дав уста людині? Або Хто робить німим, чи
глухим, чи видючим, чи темним, — чи ж не Я,
Господь? 12 А тепер іди, а Я буду з устами твоїми,
і буду навчати тебе, що́ ти маєш говорити“. 13

А він відказав: „Молю Тебе, Господи, — пошли
іншого, кого маєш послати“. 14 І запалав гнів
Господній на Мойсея, і Він сказав: „Чи ж не
Ааро́н твій брат, Левит? Я знаю, що він добре
буде говорити. Та ось він ви́йде навпроти тебе,
— і побачить тебе, і зрадіє він у серці своїм. 15 І
ти бу́деш говорити до нього, і вкладеш слова ці
в уста його, а Я буду з устами твоїми й з устами
його, і буду навчати вас, що́ маєте робити. 16 І
він буде говорити за тебе до наро́ду. І станеться,
— він буде тобі устами, а ти будеш йому замість
Бога. 17 І ти візьмеш у руку свою оцю па́лицю,
якою ознаки чинитимеш“. 18 І пішов Мойсей,
і вернувся до тестя свого Їтра, і сказав йому:
„Піду я, і вернуся до братів своїх, що в Єгипті,
і побачу, чи ще живі вони“. А Їтро сказав до
Мойсея: „Іди в мирі!“ 19 І сказав Господь до
Мойсея в Мідіяні: „Іди, вернися до Єгипту, бо
вимерли всі люди, що шукали твоєї душі“. 20 І
взяв Мойсей жінку свою та синів своїх, і посадив
їх на осла, та й вернувся до єгипетського краю.
І взяв Мойсей палицю Божу в руку свою. 21 І
сказав Господь до Мойсея: „Коли ти пі́деш, щоб
вернутися до Єгипту, гляди, щоб усі чуда, які Я
вклав у твою руку, ти вчинив їх перед лицем
фараона, а Я ожорсто́чу серце його, — і він не
відпустить наро́ду. 22 І ти скажеш фараонові:
„Так сказав Господь: Син Мій, Мій первородний
— то Ізраїль. 23 І кажу́ Я тобі: Відпусти Мого сина,
— і нехай Мені служить. А коли ти відмовиш
пустити його, то ось Я вб'ю твого сина, твого
первородного“. 24 І сталося в дорозі на нічлігу, —
стрів був його Господь і шукав, щоб убити його.
25 Та Ціппора взяла кременя, і обрізала крайню
плоть свого сина, і доторкнулася нею до ніг його
та й сказала: „Бо ти мені наречений крови!“ 26 І
пустив Він його. Тоді вона сказала: „Наречений
крови через обрі́зання“. 27 І сказав Господь до
Аарона: „Іди назустріч Мойсею в пустиню!“І він
пішов, і стрів його на горі Божій, і поцілував
його. 28 І розповів Мойсей Ааронові всі слова
Господа, що послав його, і всі ті ознаки, що Він
наказав був йому. 29 І пішов Мойсей та Аарон, і
зібрали вони всіх старши́х Ізраїлевих синів. 30 І
переказав Аарон усі слова, що Господь говорив
був Мойсеєві. А той ті ознаки чинив на очах
народу. 31 І повірив наро́д той. І почули вони,
що згадав Господь Ізраїлевих синів, і що побачив
біду їх, — і вони схилилися, і поклонилися до
землі.

5 А потім прийшли Мойсей й Аарон, та й
сказали до фараона: „Так сказав Господь, Бог
Ізраїлів: Відпусти наро́д Мій, — і нехай вони
святкують Мені на пустині!“ 2 А фараон відказав:
„Хто Господь, що послухаюсь сло́ва Його, щоб
відпустити Ізраїля? Не знаю Господа, і також
Ізраїля не відпущу́!“ 3 І сказали вони: „Бог євреїв
стрівся з нами. Нехай же ми пі́демо триденною
дорогою на пустиню, і принесемо жертви
Господе́ві, Богові нашому, щоб не доторкнувся
Він до нас мором або мечем“. 4 І сказав до
них цар Єгипту: „Чому ви, Мойсею та Аароне,
відриваєте народ від його робіт? Ідіть до своїх
діл!“ 5 І сказав фараон: „Таж багато тепер
цього простолюду, а ви здержуєте їх від їхніх
робіт“. 6 І того дня фараон наказав погоничам
народу та писарям, говорячи: 7 „Не давайте
більше наро́дові соломи, щоб робити цеглу,
як учо́ра й позавчо́ра. Нехай ідуть самі, та
збирають собі соломи. 8 А призна́чене число
цегли, що вони робили вчо́ра й позавчо́ра,
накладете на них, — не зменшуйте з нього.
Вони нероби, тому кричать: „Ходім, принесімо
жертву нашому Богові!“ 9 Нехай буде тяжка́
праця на цих людей, і нехай працюють на ній,
і нехай покинуть облудні слова“. 10 І вийшли
погоничі народу й писарі його, та й сказали до
того народу, говорячи: „Так сказав фараон: Я не
буду давати вам соломи. 11 Самі йдіть, наберіть
собі соломи, де́ знайдете, бо нічого не зменшене
з вашої роботи!“ 12 І розпоро́шився народ
той по всій єгипетській землі, щоб збирати
стерню́ на солому. 13 А погоничі наставали,
говорячи: „Скінчі́ть вашу щоденну працю в час
так, як коли б була́ солома“. 14 І були биті
писарі синів Ізраїлевих, що їх настановили над
ними фараонові погоничі, говорячи: „Чому ви
не скінчи́ли свого при́ділу для виробу цегли
й учора й сьогодні, як було дотепер?“ 15 І
прибули́ писарі Ізраїлевих синів, та й кричали
до фараона, говорячи: „Для чого ти так робиш
рабам своїм? 16 Соломи не дають твоїм рабам, а
цеглу — кажуть нам — робіть! І ось раби твої биті,
— і грішиш ти перед народом своїм!“ 17 А він
відказав: „Неро́би ви, неро́би! Тому ви говорите:
Ходім, принесімо жертву Господе́ві. 18 А тепер
ідіть, працюйте, а соломи не дадуть вам! Але
призна́чене число цегли ви дасте!“ 19 І бачили
Ізраїлеві писарі себе в біді, коли говорено:
„Не зменшуйте з цегли вашої щоденного в
його часі!“ 20 І стріли вони Мойсея та Аарона,
що стояли насупроти них, як вони виходили
від фараона, 21 та й сказали до них: „Нехай
побачить вас Господь — і нехай вас осудить, бо
ви вчинили нена́висним дух наш в очах фараона
й в очах його рабів, — щоб дати меча в їхню руку
повбивати нас!“ 22 І вернувся Мойсей до Господа
та й сказав: „Господи, чому Ти кривду вчинив
цьому наро́дові? Чому Ти послав мені це? 23 Бо
відко́ли прийшов я до фараона, щоб говорити

Твоїм Ім'я́м, він ще більшу кривду чинить цьому
народові, а насправді Ти не визволив народу
Свого!“

6 І сказав Господь до Мойсея: „Тепер побачиш,
що вчиню́ Я фараонові, бо він, змушений
рукою сильною, їх відпу́стить, і, змушений
рукою сильною, вижене їх із кра́ю свого“. **2** І
говорив Бог до Мойсея, та й сказав йому: „Я
— Господь! **3** І являвся Я Авраамові, Ісакові та
Яковові Богом Всемогутнім, але Йменням Своїм
„Господь" Я не дався їм пізнати. **4** А також Я
склав був із ними Свого заповіта, що дам їм
землю ханаанську, землю їх мандрування, в
якій вони мандрували. **5** І почув Я теж стогін
синів Ізраїлевих, що єгиптяни роблять їх своїми
рабами, — і згадав заповіта Свого. **6** Тому скажи
синам Ізраїлевим: „Я — Господь! І Я виведу вас
з-під тягарів Єгипту, і визволю вас від їхньої
роботи, і звільню́ вас витягненим раме́ном та
великими при́судами. **7** І візьму́ вас Собі за
народа, і буду вам Богом, і ви познаєте, що
Я — Господь, Бог ваш, що виводить вас із-під
тягарів Єгипту! **8** І введу́ вас до того Кра́ю, що
про нього Я підняв був Свою руку, щоб дати
його Авраамові, Ісакові та Якову. І Я дам його
вам на спа́дщину. Я — Госпо́дь!“ **9** І так говорив
Мойсей до синів Ізраїлевих, та вони не слухали
Мойсея через легкодухість та тяжку́ роботу.
10 І казав Господь до Мойсея, говорячи: **11**
„Увійди, говори до фараона, царя єгипетського,
і нехай він відпустить Ізраїлевих синів із свого
кра́ю“. **12** І казав Мойсей перед лицем Господнім,
говорячи: „Таж Ізраїлеві сини не слухали
мене, — як же послухає мене фарао́н? А я —
необрізановустий! **13** І казав Господь до Мойсея
та до Аро́на, і дав їм накази до Ізраїлевих
синів та до фараона, царя єгипетського, щоб
вивести Ізраїлевих синів з єгипетського кра́ю.
14 Оце го́лови ба́тьківських домів їхніх. Сини
Руви́ма, первородного Ізраїлевого: Ханох і Паллу,
Хецрон і Кармі, — це роди́ни Руви́мові. **15** А
сини Симеонові: Ємуїл, і Ямін, і Огад, і Яхін, і
Цохар, і Шаул, син ханаанеянки, — це роди́ни
Симеонові. **16** А оце імена синів Леві́євих за
їхніми роди́нами: Ґершон, і Кегат, і Мерарі. А
літа́ життя Леві́євого — сто і тридцять і сім
літ. **17** Сини Ґершонові: Лівні, і Шім'ї за їхніми
роди́нами. **18** А сини Кега́тові: Амрам, і Їцгар,
і Хеврон, і Уззіїл. А літа життя Кегатового —
сто і тридцять і три роки. **19** А сини Мерарі:
Махлі та Муші. Оце роди́ни Леві́єві за їхніми
ро́дами. **20** І взяв Амрам свою тітку Йохевед
собі за жінку, і вона породила йому Аро́на
та Мойсея. А літа життя Амрамового — сто і
тридцять і сім літ. **21** А сини Їцга́рові: Корах,
і Нефеґ, і Зіхрі. **22** А сини Уззіїлові: Мішаїл, і
Елцафан, і Сітрі. **23** І взяв Аро́на Елішеву, дочку
Амінадавову, сестру Нахшонову, собі за жінку, і
вона породила йому Надава, і Авігу, і Елеазара, і
Ітамара. **24** А сини Корахові: Ассир, і Елкана, і
Аваасаф, — це роди́ни Корахові. **25** А Елеаза́р,
син Ааронів, узяв собі з дочок Путіїлових за
жінку, і вона породила йому Пінхаса. Оце го́лови
ба́тьківських домів Левітів за їхніми роди́нами.
26 Оце Аро́на і Мойсей, що Господь говорив їм:
„Виведіть Ізраїлевих синів з єгипетського кра́ю
за їхніми військовими відділами“. **27** Вони ті,
що говорили до фараона, царя єгипетського,
щоб вивести Ізраїлевих синів з Єгипту, — це
Мойсей та Аро́н. **28** І сталося в дні, коли Госпо́дь
говорив до Мойсея в єгипетськім краї, **29** то казав
Господь до Мойсея, говорячи: „Я — Госпо́дь!
Говори фараонові, цареві єгипетському, усе,
що Я говорю́ тобі“. **30** І сказав Мойсей перед
обличчям Господнім: „Таж я необрізановустий!
Як же слухати буде мене фарао́н?“

7 І сказав Господь до Мойсея: „Диви́сь, — Я
поставив тебе замість Бога для фараона, а
твій брат Аарон буде пророк твій. **2** Ти бу́деш
говорити все, що Я накажу́ тобі, а брат твій
Аарон буде говорити фараонові, — і нехай він
відпустить Ізраїлевих синів з свого кра́ю. **3** А Я
вчиню́ запеклим фараонове серце, і помно́жу
ознаки мої та чуда мої в єгипетськім кра́ї. **4**
І не послухає вас фараон, а Я покладу́ Свою
руку на Єгипет, і виведу війська Свої, наро́д Мій,
синів Ізраїлевих, з єгипетського кра́ю великими
при́судами. **5** І пізнають эгиптяни, що Я Госпо́дь,
коли простягну Свою ру́ку на Єгипет — і виведу
від них Ізраїлевих синів“. **6** І вчинив Мойсей
та Аарон, — як звелів їм Господь, так учинили
вони. **7** А Мойсей був віку восьмидесята літ,
а Аро́н восьмидесяти і трьох літ, коли вони
говорили до фараона. **8** І промовив Господь
до Мойсея й до Аарона, говорячи: **9** „Коли
бу́де до вас говорити фараон, кажучи: Покажіть
своє чудо, то скажеш Ааронові: Візьми свою
палицю, та й кинь перед лицем фараоновим, —
нехай станеться вужем! **10** І ввійшов Мойсей
та Аарон до фараона, та й вчинили так, як
наказав був Господь. І кинув Аарон палицю свою
перед лицем фараона й перед його рабами,
— і вона стала вужем! **11** І покликав фараон
також мудреців та ворожбитів, — і вчинили
так само й вони, чарівники́ єгипетські, своїми
ча́рами. **12** І кинули кожен палицю свою, — і
вони постава́ли вужа́ми. Та Ааронова па́лиця
проковтнула палиці їхні. **13** Та затверділо
фараонове серце, — і він не послухався їх,
як говорив був Госпо́дь. **14** І сказав Господь

до Мойсея: „Запекле фараонове серце, — він
відмовив відпустити наро́д! 15 Піди до фараона
рано вранці. Ось він вийде до води, а ти стань
навпро́ти нього на бе́резі Річки. А палицю, що
була змінена на вужа, ві́зьмеш у свою ру́ку. 16 І
скажеш йому: „Господь, Бог євреїв, послав мене
до те́бе, кажучи: Відпусти Мій наро́д, і нехай
вони служать Мені на пустині! Та не послухався
ти дотепе́р“. 17 Так сказав Господь: „По цьому
пізнаєш, що Я Господь: Ось я вда́рю па́лицею,
що в руці моїй, по воді, що в Річці, — і вона
змі́ниться на кров! 18 А риба, що в Річці, погине.
І засмердиться Річка, і попому́чаться єги́птяни,
щоб пити во́ду з Рі́чки!“ 19 І сказав Господь до
Мойсея: „Скажи Ааронові: Візьми свою па́лицю,
і простягни́ свою руку над водою єги́птян, над
їхніми річка́ми, над їхніми потоками, і над
става́ми їхніми, і над кожним водозбором їхнім,
— і вони стануть кров'ю. І буде кров по всій
єгипетській землі, і в по́суді дерев'янім, і в
каміннім.“ 20 І Мойсей та Аарон зробили так,
як наказав був Господь. І підняв він палицю, та
й ударив во́ду, що в Річці, на очах фараона й
на очах його рабів. І змінилася вся вода, що в
Річці, на кров! 21 А риби, що в Річці, погинули. І
засмерділася Рі́чка, і не могли єги́птяни пити
воду з Річки. І була кров у всім єгипетськім
кра́ї. 22 І так само зробили єгипетські чарівники́
своїми ча́рами. І стало запеклим фараонове
серце, — і він не послухався їх, як говорив був
Господь. 23 І повернувся фараон, і ввійшов до
до́му свого́, і не приклав він свого серця також
до цього. 24 І всі єги́птяни копа́ли біля річки,
щоб дістати води до пиття́, бо не могли пити
води з річки. 25 І минуло сім день по то́му, як
Господь ударив річку.

8 І промовив Господь до Мойсея: „Іди до
фараона, та й скажи йому: Так сказав Господь:
Відпусти Мій наро́д, — і нехай вони служать
Мені. 2 А коли ти відмо́вишся відпустити,
то ось Я вда́рю ввесь край твій жабами. 3 І
стане річка рої́ти жаби, і вони повиходять, і
ввійдуть до твого дому, і до спальної кімна́ти
твоєї, і на ліжко твоє, і до домів рабів твоїх, і
до народу твого, і до печей твоїх, і до діжо́к
твоїх. 4 І на тебе, і на народ твій, і на всіх рабів
твоїх повилазять ці жаби“. 5 І сказав Господь
до Мойсея: „Скажи Ааронові: Простягни свою
руку з палицею своєю на річки́, на потоки, і на
ставки́, і повиво́дь жаб на єгипетський край“. 6 І
простяг Аарон ру́ку свою на єгипетські во́ди,
— і вийшла жабня́, та й покрила єгипетську
землю. 7 Та так само зробили й єгипетські
чарівники своїми чарами, — і ви́вели жаб на
єгипетську зе́млю. 8 І покликав фараон Мойсея
й Аарона, та й сказав: „Благайте Господа нехай
виведе ці жаби від мене й від народу мого, а я
відпущу́ наро́д той, — і нехай прино́сять жертви
для Господа!“ 9 І сказав Мойсей фараонові:
„Накажи мені, коли маю молитися за тебе, і
за слуг твоїх, і за народ твій, щоб понищити
жаби від тебе й від домів твоїх, — тільки в річці
вони позоста́нуться“. 10 А той відказав: „На
завтра“. І сказав Мойсей: „За словом твоїм! Щоб
ти знав, що нема Такого, як Госпо́дь, Бог наш! 11
І відійдуть жаби від тебе, і від домів твоїх, і від
рабів твоїх, і від народу твого, — тільки в річці
вони позоста́нуться“. 12 І вийшов Мойсей та
Аарон від фараона. І кли́кав Мойсей до Господа
про ті жа́би, що навів був на фараона. 13 І зробив
Господь за словом Мойсея, — і погинули жаби
з домів, і з подвір'їв, і з піль. 14 І збирали їх
ці́лими ку́пами, — і засмерді́лась земля! 15 І
побачив фараон, що сталась полегша, і знову
стало запеклим серце його, — і не послухався
їх, як говорив був Господь. 16 І сказав Господь
до Мойсея: „Скажи Ааронові: Простягни́ свою
па́лицю, та й удар зе́мний порох, — і нехай
він стане во́шами в усьому єгипетському кра́ї!“
17 І зробили вони так. І простяг Аарон руку
свою з палицею своєю, та й ударив зе́мний
порох, — і він стався во́шами на люди́ні й на
скоти́ні. Увесь зе́мний порох стався во́шами в
усьому єгипетському краї! 18 І так само робили
чарівники своїми чарами, щоб навести воші,
— та не змогли. І була вошва́ на люди́ні й
на скоти́ні. 19 І сказали чарівники фараонові:
„Це палець Божий!“Та серце фараонове було
запеклим, — і він не послухався їх, як говорив
був Господь. 20 І сказав Господь до Мойсея:
„Устань рано вранці, та й стань перед лицем
фараоновим. Ось він пі́де до води, а ти скажи
йому: Так сказав Господь: Відпусти Мій наро́д,
і нехай вони служать Мені! 21 Бо коли ти не
відпу́стиш народу Мого, то ось Я пошлю́ на тебе,
і на слуг твоїх, і на наро́д твій, і на доми́ твої рої́
мух. І єгипетські доми будуть повні мушні́, а
також земля, на якій вони живуть. 22 І відділю́
того дня землю Ґошен, що Мій народ живе на
ній, щоб не було́ там роїв мух, щоб ти знав,
що Я — Господь посеред землі! 23 І зроблю́ Я
різницю між народом Моїм та народом твоїм.
Узавтра буде це знаме́но!“ 24 І зробив Господь
так. І найшла численна мушня́ на дім фараона, і
на дім рабів його, і на всю єгипетську землю. І
нищилась земля через ті рої мух! 25 І кликнув
фараон до Мойсея та до Аарона, говорячи:
„Підіть, принесіть жертви вашому Богові в цьому
кра́ї!“ 26 А Мойсей відказав: „Не годи́ться чинити
так, бо то огиду для Єгипту ми прино́сили б

у жертву Господу, Богові нашому. Тож бу́демо прино́сити в жертву огиду для еги́птян на їхніх очах, і вони не вкамену́ють нас? 27 Триденною дорогою ми підемо на пустиню, і принесе́мо жертву Господе́ві, Богові нашому, як скаже Він нам“. 28 І сказав фарао́н: „Я відпущу́ вас, і ви принесете жертву Господе́ві, Богові вашому на пустині: Тільки дале́ко не віддаляйтесь, ідучи́. Моліться за мене!“ 29 І сказав Мойсей: „Ось я вихо́джу від тебе, і буду благати Господа, — і відступить той рій мух від фараона, і від рабів його, і від народу його взавтра. Тільки нехай більше не обманює фараон, щоб не відпустити народу принести жертву Господеві“. 30 І вийшов Мойсей від фараона, і став просити Господа. 31 І зробив Господь за словом Мойсея, — і відвернув рої мух від фараона, від рабів його, і від народу його. І не зосталося ані однієї. 32 А фараон зробив запеклим своє серце також і цим разом, — і не відпустив він народу того!

9 І сказав Господь до Мойсея: „Увійди до фараона, і говори до нього: Так сказав Господь, Бог євреїв: Відпусти Мій наро́д, і нехай вони служать Мені! 2 Бо коли ти відмо́вишся відпустити, і бу́деш держати їх ще, 3 то ось Господня рука буде на худобі твоїй, що на полі, — на ко́нях, на ослах, на верблю́дах, на худобі великій і дрібній, — морови́ця дуже тяжка́. 4 І відділить Господь між худобою Ізраїля й між худобою Єгипту, і не загине нічого зо всього, що належить Ізраїлевим синам“. 5 І призна́чив Господь уста́лений час, кажучи: „Узавтра Господь зробить цю річ у цім кра́ї“. 6 І зробив Господь ту річ назавтра, — і вигинула вся єгипетська худоба, а з худоби Ізраїлевих синів не згинуло ані одне. 7 І послав фараон довідатись, — а ось не згинуло з худоби Ізраїлевої ані одне! І стало фараонове серце запеклим, — і не відпустив він народу того! 8 І сказав Господь до Мойсея й до Аарона: „Візьміть собі повні ваші жмені сажі з пе́чі, і нехай Мойсей кине її до неба на очах фараонових. 9 І стане вона ку́рявою над усією єгипетською землею, а на люди́ні й скотині стане гнояка́ми, що кинуться прища́ми в усьо́му єгипетському кра́ї“. 10 І набрали вони сажі з пе́чі, та й стали перед фараоновим лицем. І кинув її Мойсей до неба, і стали прищува́ті гнояки́, що кинулися на люди́ні й на скотині. 11 А чарівники не могли стати перед Мойсеєм через гнояки́, бо гнояк той був на чарівниках і на всіх еги́птянах. 12 І вчинив запеклим Господь фараонове серце, — і він не послухався їх, як говорив був Господь до Мойсея. 13 І сказав Господь до Мойсея: „У стань рано вра́нці, і стань перед лицем фараоновим та й скажи йому: Отак сказав Господь, Бог євреїв: Відпусти Мій наро́д, і нехай вони служать Мені! 14 Бо цим ра́зом Я пошлю́ всі ура́зи Мої на серце твоє, і на рабів твоїх, і на наро́д твій, щоб ти знав, що немає на всій землі Такого, як Я! 15 Бо тепер, коли б Я простягнув Свою руку, то побив би тебе та народ твій мором, і ти був би ви́гублений із землі. 16 Але Я для то́го залиши́в тебе, щоб показати тобі Мою силу, і щоб оповіда́ли про Йме́ння Моє по всій землі. 17 Ти ще опираєшся проти наро́ду Мого, щоб їх не відпустити. 18 Ось Я взавтра, цього са́ме ча́су, зішлю дощем тяже́нний град, що такого, як він, не бувало в Єгипті від дня його заложення аж до сьогодні. 19 А тепер пошли, позаганяй худобу свою та все, що твоє в полі. Кожна люди́на й худоба, що буде застукана в полі, і не бу́де за́брана додому, — то зійде на них град, і вони повмирають!“ 20 Хто з фараонових рабів боявся Господнього сло́ва, той зігнав своїх рабів та свою худобу до домів. 21 А хто не звернув свого серця до слова Господнього, той позалиша́в рабів своїх та худобу свою на полі. 22 І сказав Господь до Мойсея: „Простягни́ свою руку до неба, — і нехай буде град у всьому єгипетському кра́ї на люди́ну, і на худобу, і на всю польову́ траву в єгипетській землі!“ 23 І простяг Мойсей па́лицю свою до неба, — і Господь дав гро́ми та град. І зійшов на землю огонь, і Господь дощи́в градом на єгипетську землю. 24 І був град, і огонь горів посеред тяже́нного граду, що не бувало такого, як він, у всім єгипетськім кра́ї, відко́ли він став був наро́дом. 25 І повибивав той град у всім єгипетськім кра́ї все, що на полі, — від люди́ни аж до худоби! І всю польову́ росли́нність побив той град, а кожне польове́ дерево поламав! 26 Тільки в землі Ґошен, де жили Ізраїлеві сини, не було гра́ду. 27 І послав фараон, і покликав Мойсея та Аарона, та й сказав до них: „Згрішив я тим ра́зом! Господь — справедливий, а я та народ мій — несправедливі! 28 Благайте Господа, і до́сить бути Божим грома́м та гра́дові! А я відпущу́ вас, і ви більше не зали́шитеся“. 29 І сказав до нього Мойсей: „Як вийду я з міста, то простягну руки свої до Господа, — гро́ми перестануть, а гра́ду вже не буде, — щоб ти знав, що Господня ця земля! 30 А ти й раби твої, — знаю я, що ви ще не боїте́ся перед лицем Господа Бога!“ 31 А льон та ячмінь був побитий, бо ячмінь дозрівав, а льон цвів. 32 А пшениця та жито не були ви́биті, бо пі́зні вони. 33 І вийшов Мойсей від фараона з міста, і простяг руки свої до Господа, — і перестали гро́ми та град, а дощ не лив на землю. 34 І побачив фараон, що перестав дощ, і град та гро́ми, — та й далі

грішив. І чинив він запеклим своє серце, він та
раби́ його. 35 І стало запеклим фараонове серце,
— і він не відпустив Ізраїлевих синів, як говорив
був Господь через Мойсея.

10 І сказав Господь до Мойсея: „Увійди до
фараона, бо Я зробив запеклим серце його
та серце рабів його, щоб показати ці ознаки
Мої серед нього́, 2 і щоб ти розповідав в уші
сина свого та онука свого, що́ зробив Я в Єгипті,
та про озна́ки Мої, що вчинив я серед них. І
ви бу́дете знати, що Я — Господь!“ 3 І ввійшли
Мойсей та Аарон до фараона, та й сказали йому:
„Так сказав Господь, Бог євреїв: Аж доки ти
бу́деш відмовля́тися впокори́тися передо Мною?
Відпусти Мій наро́д, — і нехай вони служать
Мені! 4 Бо коли ти відмо́вишся відпустити народ
Мій, то ось Я взавтра спроваджу сарану́ на твій
край. 5 І покриє вона поверхню землі, і не можна
буде бачити землі. І поїсть вона решту вцілілого,
позосталого вам від граду, і поїсть вона кожне
дерево, що росте вам з землі. 6 І перепо́вняться
нею доми́ ваші, і доми́ всіх рабів ваших, і доми́
всього Єгипту, чого не бачили батьки́ ваші
та батьки батьків твоїх від дня існува́ння їх
на землі аж до сьогодні!“І він відвернувся, і
вийшов від фараона. 7 І сказали раби фараона
до нього: „Аж доки цей буде нам па́сткою?
Відпусти цих людей, — і нехай вони служать
Господе́ві, Богові своєму. Чи ти ще не знаєш,
що знищений Єгипет?“ 8 І пове́рнено Мойсея
та Аарона до фараона, а він їм сказав: „Ідіть,
служіть Господе́ві, Богові вашому. Хто та хто
пі́де?“ 9 І відповів Мойсей: „Ми пі́демо з мо́лоддю
нашою та з старими нашими, з синами нашими
та з дочками нашими, з дрібною нашою худобою
та з великою нашою худобою пі́демо, — бо в нас
свято Господнє“. 10 А він відказав: „Нехай буде
так Господь із вами, як я відпущу́ вас і дітей
ваших! Та глядіть, бо щось лихе перед вами.
11 Тож нехай ідуть самі чоловіки, та й служіть
Господе́ві, бо того ви бажаєте“. І вигнано їх від
лиця фараонового. 12 І сказав Господь до Мойсея:
„Простягни свою руку на єгипетську землю
сарано́ю, і нехай вона на́йде на єгипетський
край, і нехай поїсть усю зе́мну траву, усе, що
град позалиша́в“. 13 І простяг Мойсей свою
па́лицю на єгипетську землю, — і Господь навів
схі́дній вітер на землю, ці́лий день той і ці́лу
ніч. Настав ранок, — і східній вітер наніс сарани́!
14 І найшла сарана́ на всю єгипетську землю, і
залягла́ в усім єгипетськім кра́ї, дуже багато!
Перед нею не було́ такої сарани́, як вона, і по ній
не бу́де такої! 15 І покрила вона поверхню всієї
землі, і поте́мніла земля! І поїла вона всю зе́мну
траву та ввесь плід де́рева, що град позоста́вив.
І не зоста́лось ніякої зелені ані на дереві, ані
на польові́й росли́нності в усім єгипетськім
кра́ї! 16 І поспішив фараон покликати Мойсея
та Ааро́на, та й сказав: „Згрішив я Господе́ві,
Богові вашому, та вам! 17 А тепер пробач же
мій гріх тільки цього ра́зу, і помолі́ться до
Господа, вашого Бога, — і нехай тільки відве́рне
від мене цю смерть!“ 18 І він вийшов від фараона
й молився до Господа. 19 І поверну́в Господь
за́хідній дуже сильний вітер назад, і він поніс
сарану́, та й укинув її до Червоного моря. Не
позоста́лась жодна сарана́ в усім єгипетськім
кра́ї. 20 Та Господь учинив запеклим фараонове
серце, — і він знов не відпустив Ізраїлевих
синів. 21 І сказав Господь до Мойсея: „Простягни
свою руку до неба, — і станеться те́мрява на
єгипетській землі, і нехай бу́де те́мрява, щоб
відчули її.“ 22 І простяг Мойсей свою руку
до неба, — і ста́лася густа те́мрява по всій
єгипетській землі три дні. 23 Не бачили один
о́дного, і ніхто не вставав з свого місця три дні!
А Ізраїлевим синам було́ світло в їхніх сади́бах.
24 І покликав фараон Мойсея, та й сказав: „Ідіть,
служіть Господе́ві! Тільки дрібна ваша худоба та
ваша худоба велика нехай позоста́неться. Також
дітвора́ ваша нехай іде з вами!“ 25 Та Мойсей
відказав: „Дай в наші руки також жертви та
цілопа́лення, і ми спорядимо́ жертву Господе́ві,
Богові нашому. 26 І також худоба наша піде з
нами, — не зоста́неться ані копи́та, бо з нього
ми ві́зьмемо на слу́ження Господе́ві, Богові
нашому. Бо ми не знаємо, поки прибудемо туди,
чим будемо служити Господе́ві“. 27 І вчинив
запеклим Господь фараонове серце, і він не хотів
відпустити їх. 28 І сказав йому фараон: „Іди від
мене! Стережися, щоб ти не бачив більше лиця
мого, бо того дня, коли побачиш лице моє, ти
помреш!“ 29 А Мойсей відказав: „Так сказав ти...
Я більш уже не побачу лиця твого́!“

11 І сказав Господь до Мойсея: „Ще одну
пора́зу наведу́ Я на фараона й на Єгипет.
Потому він відпустить вас ізвідси. А коли він
бу́де відпускати вас, то зовсім вас вижене звідси!
2 Скажи ж у ву́ха народу, і нехай пози́чить
кожен від свого ближнього, а кожна від своєї
ближньої по́суд срібний та по́суд золотий“, 3
І дав Господь милість тому наро́дові в очах
Єгипту. Також і цей муж, Мойсей, був дуже
великий в єгипетськім кра́ї в очах фараонових
рабів та в очах того наро́ду. 4 І промовив Мойсей:
„Так сказав Госпо́дь! Коло пі́вночі Я вийду
посеред Єгипту. 5 І помре кожен перворідний
єгипетської землі від перворідного фараона,

що сидить на своїм престолі, до первородного
невільниці, що за жо́рнами, і все первоpідне з
худо́би. 6 І зді́йметься великий зойк по всій
єгипетській землі, що такого, як він, не бувало, і
такого, як він, більш не буде. 7 А в усіх синів
Ізраїлевих — від люди́ни й аж до худоби — навіть
пес не висуне язика́ свого́, щоб ви знали, що
відділює Господь між Єгиптом і між Ізраїлем. 8 І
зі́йдуть усі оці раби твої до мене, і покло́няться
мені, кажучи: Вийди ти та ввесь наро́д, що
слухає тебе. По цьому я вийду". І він вийшов від
фараона, розпа́лений гнівом. 9 І сказав Господь
до Мойсея: „Не послухав вас фараон, — щоб
могли помно́житись чу́да Мої в єгипетськім
краї". 10 А Мойсей та Аарон учинили всі оці чу́да
перед лицем фараоновим. Та зробив запеклим
Господь фараонове серце, — і він не відпустив
Ізраїлевих синів із своєї землі.

12 І сказав Господь до Мойсея й до Аарона в
єгипетськім краї, говорячи: 2 „Оцей місяць
для вас — поча́ток місяців. Він вам перший
між місяцями року. 3 Скажіть усій ізра́їльській
громаді, говорячи: „У десятий день цього місяця
нехай візьмуть собі кожен ягня́ за домом батьків,
ягня на дім. 4 А коли буде той дім замали́й, щоб
з'їсти ягня, то нехай ві́зьме він і найближчий
до його дому сусід його за числом душ. Кожен
згідно з їдо́ю своєю полі́читься на те ягня. 5 Ягня
у вас нехай бу́де без вади, самець, однорічне.
Візьміть його з овечок та з кіз. 6 І нехай буде воно
для вас пильноване аж до чотирнадцятого дня
цього місяця. І заколе його ці́лий збір Ізраїлевої
громади на смерка́нні. 7 І нехай візьмуть тієї
крови, і нехай покроплять на обидва бокові́
одві́рки, і на одві́рок верхній у тих дома́х, що
бу́дуть їсти його в них. 8 І нехай їдять тієї ночі
те м'ясо, спе́чене на огні, та опрі́сноки. Нехай
їдять його на гірких травах. 9 Не їжте з нього
сирово́го та варе́ного, зва́реного в воді, бо до їди
тільки спе́чене на огні, голова його з голі́нками
його та з нутро́м його. 10 І не лишайте з нього
нічого до ра́нку, а полишене з нього до ра́нку
спаліть на огні. 11 А їсти його бу́дете так: сте́гна
ваші підпере́зані, взуття́ ваше на ногах ваших, а
па́лиця ваша в руці вашій, і бу́дете ви їсти його в
поспіху. Па́сха це для Господа! 12 І перейду Я тієї
ночі в єгипетськім краї, і повбиваю в єгипетській
землі кожного первородного від люди́ни аж
до скотини. А над усіма єгипетськими бога́ми
вчиню́ Я суд. Я — Господь! 13 І буде та кров вам
знаком на тих домах, що там ви, — і побачу ту
кров, і обмину вас. І не буде між вами згу́бної
пора́зи, коли Я вбиватиму в єгипетськім краї.
14 І стане той день для вас па́м'яткою, і бу́дете
святкувати його, як свято для Господа на всі
роди ваші! Як постанову вічну бу́дете святкувати
його! 15 Сім днів бу́дете їсти опрі́сноки. Але́
першого дня зро́бите, щоб не було́ ква́шеного
в ваших домах, бо кожен, хто їстиме ква́шене,
— від дня першого аж до дня сьомого, — то
буде ви́тята душа та з Ізраїля. 16 А першого
дня бу́дуть у вас священні збори, і сьомого дня
священні збори. Жодна праця не буде робитися
в них, тільки що́ їсти кожній душі, те єдине
роби́тимете ви. 17 І ви будете доде́ржувати
опрі́сноків, бо саме того дня Я вивів війська
ваші з єгипетського краю. І бу́дете доде́ржувати
того дня в ваших родах, як постанови вічної.
18 Першого місяця, чотирна́дцятого дня місяця
бу́дете їсти опрісноки аж до вечора дня двадцять
першого того ж місяця. 19 Сім день ква́шене
не буде знахо́дитися в ваших дома́х, бо кожен,
хто їстиме квашене, то буде ви́тята душа та з
Ізраїльської громади, чи то серед прихо́дьків,
чи то тих, хто народився у кра́ї. 20 Жодного
ква́шеного не бу́дете їсти в усіх ваших оселях, —
будете їсти опрі́сноки!" 21 І покликав Мойсей
усіх старши́х Ізраїлевих, та й промовив до них:
„Спровадьте й візьміть собі дрібну худо́бину
за роди́нами вашими, і заколіть па́сху. 22 І
візьміть в'язку ісо́пу й умочіть у кров, що в
посу́дині, і доторкніться горі́шнього одві́рка й
двох одвірків бічни́х кров'ю, що в посудині. А
ви, — ніхто не вийдете з дверей дому свого аж
до ра́нку! 23 І пере́йде Господь ударити Єгипет, і
побачить ту кров на одвірку горі́шнім і на двох
одвірках бічни́х, — і обмине́ Господь ті двері,
і не дасть згубникові ввійти до ваших домів,
щоб ударити. 24 А ви бу́дете дотримувати цю
річ, як постанови для себе й для синів своїх
аж навіки. 25 І станеться, коли ви ввійдете до
того Кра́ю, що дасть вам Господь, як Він обіцяв
був, то ви бу́дете доде́ржувати цієї служби.
26 І станеться, коли запитають вас ваші сини:
„Що́ то за служба ваша?" 27 то відкажете: „Це
жертва — Пасха для Господа, що обминув був
доми Ізраїлевих синів в Єгипті, коли побивав
Єгипет, а доми наші зберіг". І схилився наро́д,
— і вклонивсь до землі. 28 І пішли й учинили
сини Ізраїля, — як наказав був Господь Мойсеєві
та Ааронові, так учинили вони. 29 І сталося в
половині но́чі, і вдарив Господь в єгипетськім
кра́ї кожного первородного, від первородного
фараона, що сидить на своїм престолі, аж до
первородного полоне́ного, що у в'язни́чному
домі, і кожного первородного худоби. 30 І встав
фараон уночі́, він та всі раби його, та ввесь
Єгипет. І зня́вся великий зойк в Єгипті, бо не
було́ дому, щоб не було там померлого!... 31 І
покликав фараон Мойсея та Аарона вночі́, та

й сказав: „Устаньте, вийдіть з-посеред народу
мого, — і ви, і сини Ізраїлеві. І йдіть, служіть
Господе́ві, як ви казали! 32 І дрібну вашу худобу,
і худобу вашу велику візьміть, як ви казали, та
й ідіть. І поблагословіть і мене!“ 33 І квапили
єги́птяни наро́д той, щоб спішно відпустити їх
із кра́ю, бо казали: „Усі ми помремо́!“ 34 І поніс
той наро́д тісто своє, поки воно вкисло, діжки́
свої, зав'язані в їхні одежі, на плечах своїх. 35 І
Ізраїлеві сини вчинили за словом Мойсеєвим,
і пози́чили від єги́птян посуд срібний і по́суд
золотий та шати. 36 А Господь дав милість тому
народові в очах Єгипту, — і вони позичили —
і забрали здобич від Єгипту. 37 І вирушили
Ізраїлеві сини з Рамесесу до Суккоту, близько
шости сот тисяч чоловіка піхоти, крім дітей,
38 а також багато різного люду підняли́ся з
ними, і дрібна худоба й велика худоба, маєток
дуже великий. 39 І пекли вони те тісто, що
винесли з Єгипту, на прісні коржі́, бо не вкисло
воно, бо вони були вигнані з Єгипту, і не могли
бари́тися, а поживи на дорогу не пригото́вили
собі. 40 А перебува́ння Ізраїлевих синів, що
сиділи в Єгипті, — чотириста років і тридцять
років. 41 І сталося в кінці чотирьохсот років
і тридцяти років, і сталося саме того дня, —
вийшли всі Господні війська з єгипетського
кра́ю. 42 Це ніч сторо́жі для Господа, бо Він
вивів їх з єгипетського кра́ю. Ця сама ніч —
сторо́жа для Господа всім синам Ізраїля на їхні
поколі́ння. 43 І сказав Господь до Мойсея й
до Аарона: „Це постанова про Пасху: жоден
чужи́нець не бу́де їсти її. 44 А кожен раб
лю́дський, ку́плений за срібло, коли обріжеш
його, тоді він буде їсти її. 45 Прихо́дько та
на́ймит не бу́де їсти її. 46 В само́му домі буде
вона їстися, не винесеш із дому назо́вні того
м'яса, а костей його не зламаєте. 47 Уся громада
Ізраїлева буде справляти її. 48 А коли буде
ме́шкати з тобою прихо́дько, і схоче справляти
Пасху Господе́ві, то нехай буде обрі́заний в нього
кожен чоловічої статі, а тоді він приступить
справляти її, і він буде, як наро́джений в краї. А
кожен необрі́заний не буде їсти її. 49 Один зако́н
буде для тубі́льця й для прихо́дька, що мешкає
серед вас“. 50 І вчинили всі Ізраїлеві сини, —
як наказав був Господь Мойсеєві та Ааронові,
так учинили вони. 51 І сталося того саме дня, —
вивів Господь Ізраїлевих синів з єгипетського
кра́ю за їхніми відділами.

13 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Посвяти Мені кожного первородного, що
розкриває всяку утро́бу серед Ізраїлевих синів,
серед люди́ни й серед худоби, — для Мене воно!“
3 І сказав Мойсей до народу: „Пам'ятайте той
день, коли ви вийшли з Єгипту, із дому ра́бства!
Бо силою руки Господь вивів вас ізвідти; і не
будете їсти ква́шеного. 4 Ви виходите сьогодні,
у місяці авіві. 5 І станеться, коли Господь уведе
тебе до краю ханаанеянина, і хіттеянина, й
аморейянина, і хіввеянина, й євусеянина, що про
нього присягнув був батькам твоїм, щоб дати
тобі край, який тече молоком та медом, то ти
бу́деш служити ту службу того місяця. 6 Сім
день бу́деш їсти опрісноки, а дня сьомого —
свято для Господа! 7 Опрі́сноки будуть їстися
сім тих день, і не побачиться в тебе квашене, і
не побачиться в тебе квашене в усім кра́ї твоїм!
8 І оповіси́ синові своєму того дня, говорячи:
Це для того, що вчинив мені Господь, коли я
виходив із Єгипту“. 9 І буде тобі це за знака на
руці твоїй, і за па́м'ятку між очима твоїми, щоб
Господній Зако́н був в устах твоїх, бо сильною
рукою Господь вивів тебе із Єгипту. 10 І будеш
доде́ржуватися цієї постано́ви в означенім ча́сі
її з року в рік. 11 І станеться, коли введе тебе
Господь до землі ханаанеянина, як присяг був
тобі та батькам твоїм, і дасть її тобі, 12 то
відділиш усе, що розкриває утро́бу, для Господа,
і все первородне худоби, що буде в тебе, — самці́
для Господа! 13 А кожного віслюка́, що розкриває
утробу, викупиш овечкою; а коли не викупиш,
то зламай йому шию. І кожного первородного
лю́дського серед синів твоїх викупиш. 14 І
станеться, коли взавтра запитає тебе син твій,
говорячи: Що́ то? то відповіси йому: Силою Своєї
руки вивів нас Господь із Єгипту, із дому рабства.
15 І сталося, коли фараон учинив запеклим
своє серце, щоб не відпустити нас, то Господь
повбивав усіх первородних в єгипетськім краї, від
первородного лю́дського й аж до первородного
худоби. Тому то я прино́шу в жертву Господе́ві
все чоловічої статі, що розкриває утро́бу, а
кожного первородного синів своїх викупляю.
16 І станеться це за знака на руці твоїй, і за
пов'я́зку поміж очима твоїми, бо силою Своєї
руки вивів нас Господь із Єгипту“. 17 І сталося,
коли фараон відпустив був той народ, то Бог
не повів їх дорогою землі филистимської, хоч
була близька́ вона. Бо Бог сказав: „Щоб не
пожалкував той наро́д, коли він побачить війну,
і не вернувся до Єгипту“. 18 І повів Бог той народ
окружно́ю дорогою пустині аж до Червоного
моря. І вийшли Ізраїлеві сини з єгипетського
краю узбро́єні. 19 А Мойсей забрав із собою кості
Йо́сипа, бо присягою той закляв був Ізраїлевих
синів, кажучи: „Напевно згадає Бог вас, і ви
винесете з собою кості мої звідси“. 20 І вони
ру́шили з Суккоту, і розта́борилися в Етам, на
границі пустині. 21 А Господь ішов перед ними

вдень у стовпі хмари, щоб провадити їх дорогою,
а вночі в стовпі огню́, щоб світити їм, щоб ішли
вдень та вночі. 22 Не відступав удень стовп
хмари тієї, а вночі стовп огню з-перед обличчя
народу!

14 І говорив Господь до Мойсея, кажучи: 2
„Скажи Ізраїлевим синам, і нехай вони
повернуть, і нехай ота́боряться перед Пі-
Гахіротом, між Міґдолом і між морем, перед
Баал-Цефоном. Навпроти нього ота́боритесь над
морем. 3 І скаже фараон про Ізраїлевих синів:
заблудились вони в землі цій, за́мкнено пустиню
для них. 4 І вчиню запеклим фараонове серце,
і він буде гнатися за вами, а Я прославлюся
через фараона та через військо його. І пізнають
єги́птяни, що Я — Господь!“І вони вчинили так.
5 І повідомлено царя єгипетського, що втік той
наро́д. І змінилося серце фараона та рабів його до
того народу, і сказали вони: Що́ це ми зробили,
що відпустили Ізраїля від роботи нам?“ 6 І запріг
він свою колесни́цю, і забрав наро́д свій з собою.
7 І взяв він шість сотень добі́рних колесни́ць,
і всі колесни́ці Єгипту, і трійкових над усіма́
ними. 8 І Господь учинив запеклим серце
фараона, єгипетського царя, — і він погнався
за Ізраїлевими синами. Але Ізраїлеві сини
виходили сильною рукою! 9 І гналися єги́птяни
за ними, уся кіннота, колесни́ці фараонові, і
комо́нники його та військо його, — і догнали їх,
як вони ота́борилися були над морем, під Пі-
Гахіротом, перед Баал-Цефоном. 10 А фараон
наближа́вся. І звели Ізраїлеві сини свої очі,
аж ось єги́птяни жену́ться за ними! І дуже
злякались вони... І кликали Ізраїлеві сини до
Господа, 11 а Мойсеєві дорікали: „Чи через те, що
не було гробів в Єгипті, ти забрав нас умирати
в пустині? Що́ це вчинив ти нам, щоб вивести
нас із Єгипту? 12 Чи це не те саме ми говорили
до тебе в Єгипті, кажучи: Позостав нас, і нехай
ми робимо Єгиптові! Бо ліпше нам ра́бство
Єгиптові, аніж помирати нам у пустині!“ 13 І
сказав Мойсей до народу: „Не бійтеся! Стійте,
і побачите спасі́ння Господа, що вчинить вам
сьогодні. Бо єги́птян, яких бачите сьогодні,
більше не побачите їх уже повіки! 14 Господь
буде воювати за вас, а ви мовчіть!“ 15 І промовив
Господь до Мойсея: „Що́ ти до Мене кли́чеш?
Говори до синів Ізраїлевих, нехай руша́ють! 16
А ти підійми свою палицю, і простягни руку
свою на море, і розітни його, — і нехай увійдуть
Ізраїлеві сини в сере́дину моря, на суходіл. 17 А
Я, — ось Я вчиню запеклим серце єги́птянам, і
вони ввійдуть за ними. І буду Я просла́влений
через фараона, і через усе його військо, і через
колесниці, його, і через комо́нників його. 18 І
пізнають єги́птяни, що Я — Господь, коли буду Я
прославлений через фараона, і через колесниці
його, і через комо́нників його!“ 19 І рушив Ангол
Божий, що йшов перед Ізраїльським табо́ром,
і пішов за ними; і рушив стовп хмари перед
ними, і став за ними, 20 і ввійшов він у сере́дину
між та́бір Єгипту й між та́бір Ізраїлів. І була та
хмара й темрява для Єгипту, а ніч розсвітлив він
для Ізраїля. І не зближався один до о́дного цілу
ніч. 21 І простяг Мойсей руку свою на море, — і
Господь гнав море сильним сх́іднім вітром ці́лу
ніч, і зробив море суходолом, — і розступилася
вода. 22 І ввійшли Ізраїлеві сини в сере́дину
моря, як на суходіл, а море було для них муром
із прави́ці їхньої та з ліви́ці їхньої. 23 А єги́птяни
гналися, і ввійшли за ними всі фараонові коні й
колесни́ці його, та його комо́нники до сере́дини
моря. 24 І сталося за ранньої сторожі, і поглянув
Господь на єгипетський та́бір у стовпі огня й
хмари, та й привів у замі́шання єгипетський
та́бір. 25 І поскида́в колеса з колесни́ць його, і
вчинив, що йому було́ тяжко ходити. І єги́птяни
сказали: „Утікаймо від ізраїльтя́н, бо Господь
воює за них з Єгиптом!“ 26 І промовив Госпо́дь до
Мойсея: „Простягни свою руку на море, і нехай
ве́рнеться вода на єги́птян, на їхні колесни́ці й на
комо́нників їхніх“. 27 І простяг Мойсей руку свою
на море, — і море вернулося, коли настав ранок,
до сили своєї, а єги́птяни втікали навпроти
нього. І кинув Господь єги́птян у сере́дину моря!
28 І вернулась вода, і позакривала колесни́ці та
комо́нників усьому фараоновому військові, що
ввійшло за ними в море. Ані жоден із них не
зостався! 29 А Ізраїлеві сини йшли суходо́лом у
сере́дині моря, а море було для них муром із
правиці їхньої та з лівиці їхньої. 30 І визволив
Господь того дня Ізраїля з єгипетської руки. І
бачив Ізра́їль мертвих єги́птян на березі моря.
31 І побачив Ізра́їль сильну руку, яку ви́явив
Господь у Єгипті, — і став боятися той народ
Господа! І ввірував він у Господа, та в Мойсея,
раба Його.

15 Тоді заспівав Мойсей та Ізраїлеві сини оцю
пісню Господе́ві, та й проказали, говорячи:
„Я буду співать Господе́ві, бо дійсно звели́чився
Він, — коня й верхівця́ його кинув до моря! 2 Моя
сила та пісня — Госпо́дь, і Він став на спасі́ння
мені! Це мій Бог, — і просла́влю Його, Він Бог
батька мого, — і звеличу Його! 3 Госпо́дь —
Муж війни, Єгова́ — Йому Йме́ння! 4 Колесни́ці
фараонові й військо його вкинув у море, а вибір
його трійкови́х у Червоному морі зато́плений. 5
Безодні їх позакривали, зійшли до глиби́н, як той
камінь! 6 Права рука Твоя, Господи, всла́влена
силою, прави́ця Твоя тро́щить ворога, Господи! 7

А Своєю безмірною ве́личчю Ти розбиваєш Своїх заколо́тників, посилаєш палю́чий Свій гнів, — він їх поїдає, немов ту солому! 8 А по́дувом ні́здер
Твоїх вода ску́пчилась, вир спинився, немов
та стіна, потоки загу́сли були в серці моря! 9
Нахваля́вся був ворог: „Поженусь — дожену́!
Попаю́ю здобичу, — душа моя спо́вниться ними!
Меча свого ви́хоплю я, — і понищить рука моя
їх!“ 10 Та дмухну́в Ти був духом Своїм — і закрило
їх море: вони потопи́лись в бурхливій воді,
немов о́ливо! 11 Хто подібний Тобі серед бо́гів, о
Господи? Хто подібний Тобі, Препросла́влений
святістю? Ти в славі грізни́й, Чудотворче! 12
Простягнув Ти правицю Свою — і земля їх
погли́нула! 13 Милосердям Своїм вів наро́д,
якого Ти визволив, Своєю Ти силою ввів у
мешка́ння Своєї святині! 14 Почули наро́ди — і
тремтіли, обгорнула тривога мешка́нців землі
филисти́мської! 15 Старши́ни едо́мські тоді
побенте́жились, моа́вських вельмож обгорнуло
тремті́ння, розпливлися усі ханаа́нці! 16 Напали
на них страх та жах, через ве́лич раме́на Твойо́го
замовкли, як камінь, аж поки пере́йде наро́д
Твій, о Господи, аж поки перейде народ, що
його Ти набув! 17 Ти їх уведеш, і їх посадиш
на го́ру спа́дку Твого, на місці, яке вчинив,
Господи, жи́тлом Своїм, до Святині Господньої,
що поставили руки Твої, 18 і Господь зацарює
навіки віків!“ 19 Бо коли ввійшов був до моря
кінь фараона з колесни́цею його та з його
комо́нниками, то Господь повернув на них води
мо́рські, а Ізраїлеві сини пішли суходолом у
сере́дині моря. 20 І взяла́ бубна пророчиця
Марія́м, сестра Ааронова, а за нею повихо́дили
всі жінки́ з бубнами та з танцями. 21 І відповіла
їм Марія́м: Співайте для Господа, бо дійсно
звели́чився Він, — коня й верхівця його кинув до
моря!“ 22 І повів Мойсей Ізраїля від Червоного
моря, і вийшли вони до пустині Шур. І йшли
вони три дні в пустині, — і не знахо́дили води. 23
І прийшли вони до Мари, і не могли пити води
з Мари́, бо гірка́ вона. Тому названо ймення їй:
Мара́. 24 І став наро́д ре́мствувати на Мойсея,
говорячи: „Що́ ми бу́демо пити?“ 25 І він кли́кав
до Господа! І показав йому Господь дерево, і він
кинув його до води, — і стала вода та солодка!
Там Він дав йому постанову та право, і там
його ви́пробував. 26 І сказав Він: „Коли дійсно
будеш ти слухати голосу Господа, Бога твого,
і будеш робити слушне в очах Його, і будеш
слухатися за́повідей Його, і будеш виконувати
всі постанови Його, то всю хворобу, що Я поклав
був на Єгипет, не покладу на тебе, бо Я —
Господь, Лікар твій!“ 27 І прийшли вони до
Єліму, а там дванадцять во́дних джере́л та
сімдесят пальм. І вони ота́борилися там над
водою.

16 І рушили вони з Єліму, і вся громада
Ізраїлевих синів прибула́ до пустині Сін,
що між Єлімом та між Сіна́єм, п'ятнадцятого дня
другого місяця по ви́ході їх з єгипетського кра́ю.
2 І стала ре́мствувати вся громада Ізраїлевих
синів на Мойсея та на Аарона в пустині. 3 І
говорили їм Ізраїлеві сини: „Коли б ми були
повмирали від Господньої руки в єгипетськім
кра́ї, як ми сиділи над горшком м'яса, як ми їли
хліба до́сить! Бо ви вивели нас до цієї пустині,
щоб поморити голодом увесь цей збір“. 4 І
промовив Господь до Мойсея: „Ось Я спускатиму
вам дощем хліб із неба, а наро́д вихо́дитиме
й щоденно збиратиме, скільки треба на день,
щоб ви́пробувати його, чи буде він ходити в
Моєму Зако́ні, чи ні. 5 А настане шостий день,
то приготують, що принесу́ть, і буде подвійне
супроти того, що збирають день-у-день “. 6 І
сказали Мойсей та Аарон до всіх Ізраїлевих
синів: „Настане вечір — і ви довідаєтеся, що
Господь вивів вас із єгипетського кра́ю. 7 А
настане ра́нок, то побачите славу Господню, бо
Він почув ваші ре́мствування на Господа. А ми
що́, що ви ре́мствуєте на нас?“ 8 І сказав Мойсей:
„Довідаєтесь, як увечорі Господь дасть вам м'яса
на їжу, а рано хліба на наси́чення, бо почув
Господь ре́мствування ваші, що ви ре́мствуєте
на Нього. А ми́ що? Не на нас ре́мствування
ваше, а на Господа!“ 9 І сказав Мойсей до
Аарона: „Скажи всій громаді Ізраїлевих синів:
Наблизьтеся перед лице Господа, бо Він почув
ваші ре́мствування!“ 10 І сталося, коли говорив
Аарон до всієї громади Ізраїлевих синів, то
обернулися вони до пустині, — аж ось слава
Господня показалася в хмарі! 11 І промовив
Господь до Мойсея, говорячи: 12 „Я почув
ре́мствування Ізраїлевих синів. Промовляй до
них, кажучи: Під вечір бу́дете їсти м'ясо, а
рано наси́титесь хлібом, — і познаєте, що Я —
Господь, Бог ваш!“ 13 І сталося ввечорі, і зняли́ся
перепели́ці, і покрили та́бір. А рано була верства́
роси навколо табо́ру. 14 І підняла́ся верства́
тієї роси, — аж ось на пове́рхні пустині щось
дрі́бне, вузькувате, дрібне, немов па́морозь на
землі. 15 І побачили Ізраїлеві сини, та й казали
один до одного: „Ман гу?“, бо не знали, що́ то. А
Мойсей відказав їм: „Це той хліб, що дав вам
Господь на їжу. 16 Це те, що про нього Господь
наказав: Збирайте з нього кожен у міру їди́ своєї,
го́мер на голову, за числом ваших душ: візьміть
кожен для того, хто в наме́ті його. 17 І зробили
так Ізраїлеві сини, і назбирали хто більше, а
хто менше. 18 І зміряли вони гомером, — і не

мав зайвого той, хто зібрав більше, а хто зібрав
менше, не мав нестачі, — зібрали кожен у міру
своєї їди́! 19 І сказав до них Мойсей: „Нехай ніхто
не лишає з нього до ра́нку!“ 20 Та не послухали
вони Мойсея, і дехто позоставля́ли з нього до
ранку, а воно зачерви́віло, і стало смердюче. І
розгнівався на них Мойсей! 21 І збирали його
щора́нку, кожен у міру своєї їди. А розгрівалося
сонце — і воно розтавало. 22 І сталося шостого
дня, — поназби́рували вони хліба подвійно, два
гомери на одного. І посхо́дилися всі начальники
громади, і розповіли Мойсеєві. 23 А він сказав до
них: „Це те, що говорив Господь: Повний спокій,
субота свята для Господа взавтра. Що бу́дете
пекти — печіть, а що бу́дете варити — варіть,
а все позостале покладіть собі на схо́вок до
ра́нку“. 24 І поклали його аж до ранку, як Мойсей
наказав, і не засмерділось воно, і черви́ не було
в нім. 25 І сказав Мойсей: „Їжте його сьогодні,
бо сьогодні субота для Господа. Сьогодні не
зна́йдете його на полі. 26 Шість день будете
збирати його, а дня сьомого — субота: не бу́де в
ній того “. 27 І сталося сьо́мого дня, повихо́дили
були з наро́ду збирати, та не знайшли. 28 І
сказав Господь до Мойсея: „Аж доки ви будете
відмовлятися виконувати заповіді Мої та зако́ни
Мої? 29 Побачте, — Господь дав вам суботу, тому
Він дає вам шостого дня хліба двох днів. Сидіть
кожен у себе, — нехай сьомого дня не виходить
ніхто з свого місця!“ 30 І сьомого дня наро́д
відпочивав. 31 І назвав Ізраїлів дім ім'я́ тому:
ма́нна. Вона була́, як коріяндрове насі́ння, біла,
а смак її, — як тісто в меду. 32 І сказав Мойсей:
„Оце те, що наказав Господь: Напо́вни нею го́мер
на схо́вок для ваших поколінь, щоб бачили той
хліб, яким Я годував вас на пустині, коли Я
виводив вас із єгипетського кра́ю“. 33 І сказав
Мойсей до Аарона: „Візьми одну посу́дину, і
поклади туди повний го́мер ма́нни, і постав її
перед Господнім лицем на схо́вок для ваших
поколінь“. 34 І як наказав Бог Мойсею, так
поставив її Аарон перед ковчегом свідоцтва на
сховок. 35 А Ізраїлеві сини їли ту манну сорок
літ, аж до прибуття́ їх до краю заселеного, їли
манну аж до прихо́ду їх до границі ханаанського
кра́ю. 36 А го́мер — він десята частина ефи.

17 І рушила вся громада Ізраїлевих синів
із пустині Сін на похо́ди свої з нака́зу
Господнього, і ота́борилася в Рефідімі. І не
було води пити наро́дові. 2 І сварився наро́д
із Мойсеєм, і казали вони: „Дайте нам води,
і ми бу́демо пити!“А Мойсей їм сказав: „Чого
ви сваритеся зо мною? Нащо випробо́вуєте
Господа?“ 3 І наро́д був там спраглий води. І
ре́мствував наро́д на Мойсея й говорив: „На́що
це ти ви́провадив нас із Єгипту? Щоб повбивати
спраглого мене та синів моїх, та ота́ри мої?“
4 І кли́кав Мойсей до Господа, кажучи: „Що я
вчиню́ цьому наро́дові? Ще трохи, — і вони
вкамену́ють мене!“ 5 І сказав Господь до Мойсея:
„Перейдися перед наро́дом, і візьми з собою
декого з старши́х Ізраїлевих, а па́лицю, що нею
ти вдарив був Річку, візьми в свою руку, та й
іди! 6 Ось Я стану перед лицем твоїм там, на
скелі в Хориві, а ти вдариш у скелю, — і вийде із
неї вода, і буде пити наро́д!“І зробив Мойсей так
на оча́х старши́х Ізраїлевих. 7 І назвав він ім'я́
того місця: Масса́ та Мери́ва через колотнечу
Ізраїлевих синів і через ви́пробування ними
Господа, коли казали: „Чи є Господь серед нас,
чи нема?“ 8 І прибув Амали́к, і воював з Ізра́їлем
у Рефідімі. 9 І сказав Мойсей до Ісуса: „Вибери
нам людей, і вийди, воюй з Амали́ком. Узавтра
я стану на верхі́в'ї гори, а Божа па́лиця буде
в моїй руці“. 10 І зробив Ісус, як сказав йому́
Мойсей, щоб воювати з Амали́ком. А Мойсей,
Аарон та Хур вийшли на верхі́в'я гори. 11 І
сталося, коли Мойсей підіймав свої руки, то
перемага́в Ізра́їль, а коли руки його опускались,
то перемагав Амали́к. 12 А ру́ки Мойсеєві стали
тяжкі. І взяли́ вони ка́меня, і поклали під ним. І
сів він на ньому, а Аарон та Хур підтримували
ру́ки йому, один із цього боку, а один із того.
І були його руки ста́лі аж до за́ходу сонця. 13
І переміг Ісус Амали́ка й народ його ві́стрям
меча́. 14 І сказав Господь до Мойсея: „Напиши це
на пам'ятку в книзі, і поклади до вух Ісусових,
що докра́ю зітру Я па́м'ять Амали́кову з-під
неба.“ 15 І збудував Мойсей же́ртівника, і назвав
ім'я́ йому: Єгова-Ніссі. 16 І проказав він: „Бо
рука на Господньому пра́порі: Господе́ві війна з
Амали́ком із роду в рід!“

18 І почув Їтро́, жрець мідіянський, Мойсеїв
тесть, усе, що́ зробив був Бог для Мойсея та
для Свого наро́ду Ізра́їлевого, що вивів Господь
Ізраїля з Єгипту. 2 І взяв Їтро, Мойсеїв тесть,
жінку Мойсеєву Ціппору, по відісла́нні її, 3
та обох синів її, що и́мення одному Ґершом,
бо сказав був: „Я став прихо́дьком у чужому
краї“, 4 а и́мення другому Еліезер, бо „ Бог
мого батька був мені по́міччю, і визволив мене
від фараонового меча“. 5 І прибув Їтро, тесть
Мойсеїв, і сини його та жінка його до Мойсея
в пустиню, де він ота́борився там біля Божої
гори. 6 І сказав він до Мойсея: „Я, тесть твій Їтро,
прихо́джу до тебе, і жінка твоя, і оби́два сини її
з нею“. 7 І вийшов Мойсей навпроти свого тестя,
та й уклонився до землі, і поцілував його. І
питали вони один о́дного про мир, і ввійшли до

намету. 8 І оповів Мойсей своєму те́стеві про все,
що́ зробив був Господь фараонові та Єгиптові
через Ізраїля, про всі ті труднощі, які він спіткав
був по дорозі, та Господь визволив їх. 9 І тішився
Їтро всім тим добром, що вчинив Господь
для Ізраїля, що визволив його з єгипетської
руки. 10 І промовив Їтро: „Благослове́нний
Господь, що ви́зволив вас з єгипетської руки
та з руки фараонової, що визволив народ з-під
руки єгипетської. 11 Тепер я знаю, що Господь
більший за всіх богів, бо зробив це за те, що
єги́птяни вихваля́лись над ними“. 12 І взяв
Їтро, Мойсеїв тесть, цілопа́лення та жертви для
Бога. І прийшов Аарон та всі старші́ Ізраїлеві
їсти хліб з Мойсеєвим тестем перед Божим
обличчям. 13 І сталося назавтра, і сів Мойсей
судити народ, а народ стояв навколо Мойсея від
ра́нку аж до ве́чора. 14 І побачив тесть Мойсеїв
усе, що́ він робить наро́дові, та й сказав: „Що́
це за річ, що ти робиш народові? Для чо́го ти
сидиш сам один, а ввесь народ стоїть навколо
від ранку аж до вечора?“ 15 А Мойсей відказав
своєму те́стеві: „Бо народ приходить до мене
питатися су́ду Бога. 16 Бо як мають вони справу,
то приходять до мене, і я суджу́ поміж тим і тим,
та оголошую постанови Божі та зако́ни Його“.
17 І сказав тесть Мойсеїв до нього: „Недобра ця
річ, що ти чиниш. 18 Справді сто́мишся і ти, і
народ той, що з тобою, бо ця справа тяжча за
тебе. Не потра́пиш ти чинити її сам один! 19
Тепер послухай мого слова, пораджу тобі, — і
буде Бог із тобою! Стій за народ перед Богом,
і принось справи до Бога. 20 І ти остереже́ш
їх за постанови та за зако́ни, і об'я́виш їм ту
путь, якою вони підуть, і те діло, яке вони
зроблять. 21 А ти на́здриш зо всього народу мужів
здібних, богобоязли́вих, мужів справедливих,
що нена́видять зиск, і настано́виш їх над ними
тисяцькими, сотниками, п'ятдесятниками та
десятниками. 22 І будуть вони судити народ
кожного ча́су. І станеться, — кожну велику
справу вони принесуть до тебе, а кожну малу
справу — розсудять самі. Полегши́ собі, і нехай
вони несуть тягар із тобою. 23 Коли ти зробиш
цю річ, а Бог тобі накаже, то ти втримаєшся, а
також увесь народ цей при́йде на своє місце
в мирі“. 24 І послухався Мойсей голосу тестя
свого, і зробив усе, що́ той був сказав. 25 І
вибрав Мойсей здібних мужів зо всього Ізраїля,
і настанови́в їх начальниками над народом, —
тисяцькими, сотниками, п'ятдесятниками та
десятниками. 26 І судили вони народ кожного
ча́су. Справу трудну приносили Мойсеєві, а
кожну малу справу — судили самі. 27 І відпустив
Мойсей тестя свого, і він пішов собі до кра́ю
свого́.

19 Третього місяця по ви́ході Ізраїлевих синів
із єгипетського краю, того дня прибули́
вони на Сіна́йську пустиню. 2 І рушили вони
з Рефідіму, і ввійшли до Сінайської пустині,
та й ота́борилися в пустині. І ота́борився там
Ізраїль навпроти гори. 3 А Мойсей увійшов
до Бога. І кликнув до нього Господь із гори,
говорячи: „Скажеш отак дому Якова, і звістиш
синам Ізраїля: 4 Ви бачили, що́ Я зробив був
Єгиптові, і носив вас на кри́лах орли́них, і привів
вас до Себе. 5 А тепер, коли справді послухаєте
Мого голосу, і будете дотримувати заповіту
Мого, то станете Мені власністю більше всіх
народів, бо вся земля — то Моя! 6 А ви станете
Мені ца́рством священиків та народом святим.
Оце ті речі, що про них будеш казати Ізраїлевим
синам“. 7 І прибув Мойсей, і покликав і старши́х
наро́дніх, та й виложив перед ними всі ті слова́,
що Господь наказав був йому. 8 І відповів увесь
народ ра́зом, та й сказав: „Усе, що Господь
говорив, зро́бимо!“А Мойсей доніс слова́ народу
до Господа. 9 І промовив Господь до Мойсея: „Ось
Я до те́бе прийду́ в густій хмарі, щоб чув народ,
коли Я говоритиму з тобою, і щоб повірив і тобі
навіки!“І переповів Мойсей слова народу до
Господа. 10 І промовив Господь до Мойсея: „Іди
до люде́й, і освяти їх сьогодні та взавтра, і нехай
вони ви́перуть одіж свою. 11 І нехай вони будуть
готові на третій день, бо третього дня зійде
Господь на го́ру Сіна́й на оча́х усього народу. 12
І обведеш границею народ довко́ла, говорячи:
Стережіться схо́дити на го́ру й доторкуватися
до кра́ю її. Кожен, хто доторкне́ться до гори́,
буде ко́нче забитий! 13 Нехай не доторкне́ться
до неї рука, бо буде ко́нче вкамено́ваний, або
буде справді застрілений, чи то худо́бина, чи
то люди́на, — не буде жити вона. Як сурма
засурмить протяжливо, вони вийдуть на го́ру“.
14 І зійшов Мойсей з гори до народу, і освятив
народ, а вони ви́прали одежу свою. 15 І він
сказав до народу: „Будьте готові на третій день;
не входьте до жіно́к “. 16 І сталося третього
дня, коли ра́нок настав, — і знялися гро́ми та
бли́скавки, і густа хмара над горою та сильний
голос сурми! І затремтів увесь народ, що був
у табо́рі... 17 І вивів Мойсей наро́д із табо́ру
назустріч Богові, і вони стали під горою. 18 А
гора Сіна́й — уся вона димува́ла через те, що
Господь зійшов на неї в огні! І піднявся дим
її, немов дим вапня́рки, і сильно затремтіла
вся гора. 19 І розлігся голос сурми́, і він сильно
все могутнів: Мойсей говорить, а Бог відповідає
йому голосно. 20 І зійшов Господь на го́ру Сіна́й,

на верхі́в'я гори. І покликав Господь Мойсея на
верхів'я гори. І вийшов Мойсей. 21 І промовив
Господь до Мойсея: „Зійди, остережи народ,
щоб не рвався до Господа, щоб побачити, бо
багато з нього загине. 22 А також священики,
що будуть підходити до Господа, нехай перше
освятяться, щоб Господь їх не повбива́в“. 23 І
сказав Мойсей до Господа: „Не зможе народ
вийти на го́ру Сінай, бо Ти засві́дчив між нами,
говорячи: Обведи границею цю го́ру, і освяти її“.
24 І промовив до нього Господь: „Іди, зійди, а
потім вийди ти й Аарон з тобою, а священики й
народ нехай не рвуться до Господа, щоб Я не
повбива́в їх. 25 І зійшов Мойсей до народу, і
сказав їм це все.

20 І Бог промовляв всі слова і оці, кажучи:
2 „Я — Господь, Бог твій, що вивів тебе з
єгипетського кра́ю з дому ра́бства. 3 Хай не буде
тобі інших богів передо Мною! 4 Не роби собі
різьби́ і всякої подо́би з того, що на небі вгорі́, і
що на землі до́лі, і що в воді під землею. 5 Не
вклоняйся їм і не служи їм, бо Я — Господь, Бог
твій, Бог ревнивий, що карає за прови́ну батьків
на синах, на третіх і на четвертих поколі́ннях
тих, хто нена́видить Мене, 6 і що чинить милість
тисячам поколінь тих, хто любить Мене, і хто
держиться Моїх за́повідей. 7 Не призивай Іме́ння
Господа, Бога твого, надаре́мно, бо не помилує
Господь того, хто призиватиме Його Йме́ння
надаре́мно. 8 Пам'ятай день суботній, щоб
святити його! 9 Шість день працюй і роби всю
працю свою, 10 а день сьомий — субо́та для
Господа, Бога твого: не роби жодної праці ти й
син твій, та дочка́ твоя, раб твій та неві́льниця
твоя, і худоба твоя, і прихо́дько твій, що в
брамах твоїх. 11 Бо шість день творив Господь
небо та землю, море та все, що в них, а дня
сьомого спочив, тому́ поблагослови́в Господь
день суботній і освятив його. 12 Шануй свого
батька та матір свою, щоб довгі були твої дні
на землі, яку Господь, Бог твій, дає тобі! 13 Не
вбивай! 14 Не чини пере́любу! 15 Не крадй́! 16 Не
свідку́й неправдиво на свого бли́жнього! 17 Не
жадай дому ближнього свого́, не жадай жони
ближнього свого́, ані раба його, ані невільниці
його, ані вола його, ані осла його, ані всього, що
ближнього твого!“ 18 І ввесь народ бачив та чув
гро́ми та по́лум'я, і голос сурми́, і го́ру димля́чу.
І побачив народ, — і всі тремтіли та й поставали
здале́ка. 19 І сказали вони до Мойсея: „Говори з
нами ти, і ми послухаємо, а нехай не говорить із
нами Бог, щоб ми не повмирали“. 20 І промовив
Мойсей до народу: „Не бійтеся, бо Бог прибув
для ви́пробування вас, і щоб страх Його був на
ваших обли́ччях, щоб ви не грішили“. 21 І став
народ здале́ка, а Мойсей підійшов до мо́року, де
був Бог. 22 І промовив Господь до Мойсея: „Отак
скажеш до Ізраїлевих синів: Ви бачили, що Я
говорив з вами з небе́с. 23 Не будете робити
при Мені богів із срібла, і богів із золота не
будете робити собі. 24 Ти зробиш для Мене
же́ртівника з землі, і будеш прино́сити на ньому
свої цілопа́лення й свої мирні жертви, і дрібну
худобу свою, і велику худобу свою. На кожному
місці, де Я згадаю Йме́ння Своє, Я до тебе прийду́
й поблагословлю́ тебе. 25 А коли зробиш Мені
же́ртівника з каменів, то не будеш будувати
його з обте́саних, бо ти підно́сив би над ним
знаряддя своє, і занечи́стив би його́. 26 І не
будеш вхо́дити до Мого же́ртівника ступе́нями,
щоб не була відкрита при ньому твоя нагота́“.

21 А оце зако́ни, що ти викладеш перед ними:
2 Коли купиш єврейського раба, нехай він
працює шість років, а сьомого нехай вийде
да́рмо на волю. 3 Якщо при́йде він сам один,
нехай сам один і вийде; коли він має жінку,
то з ним вийде й жінка його. 4 Якщо пан його
дасть йому жінку, і вона породить йому синів
або доч́ок, — та жінка та діти її нехай будуть для
пана її, а він нехай вийде сам один. 5 А якщо
раб той щиро скаже: „Полюбив я пана свого,
жінку свою та дітей своїх, — не вийду на волю“,
6 то нехай його пан приведе́ його до суддів, і
підведе його до дверей або до бічни́х одві́рків,
та й проколе пан його вухо йому шилом, — і він
буде робити йому повіки! 7 А коли хто продасть
дочку́ свою на неві́льницю, — не вийде вона, як
виходять раби. 8 Якщо вона невгодна в оча́х
свого пана, який призна́чив був її собі, то нехай
позволить її викупити. Не вільно йому продати
її до народу чужого, коли зрадить її. 9 А якщо
призна́чить її для сина свого, то зробить їй за
правом доч́ок. 10 Якщо візьме собі іншу, то не
зменшить поживи їй, одежі їй і подру́жнього
пожиття́ їй. 11 А коли він цих трьох речей не
робитиме їй, то вона вийде да́рмо, без о́купу. 12
Хто вдарить люди́ну, і вона вмре, той конче буде
забитий. 13 А хто не чатува́в, а Бог підвів кого в
його руку, то дам тобі місце, куди той утече. 14
А коли хто буде замишляти на ближнього свого,
щоб забити його з хитрістю, — ві́зьмеш його від
же́ртівника Мого на смерть. 15 А хто вдарить
батька свого чи матір свою, той конче буде
забитий. 16 А хто вкраде люди́ну і продасть її,
або буде вона зна́йдена в руках його, той конче
буде забитий. 17 І хто проклинає батька свого чи
свою матір, той конче буде забитий. 18 А коли
будуть свари́тися люди, і вдарить один о́дного
ка́менем або кулаком, і той не вмре, а зляже на

посте́лю, 19 якщо встане й буде проходжуватися
надворі з опертям своїм, то буде оправданий
той, хто вдарив, тільки нехай дасть за прогаяння
ча́су його та справді вилікує. 20 А коли хто
вдарить раба свого або невільницю свою києм,
а той помре під рукою його, то конче буде
покараний той. 21 Тільки якщо той переживе
день або два дні, то не буде покараний, бо він
— його гроші. 22 А коли будуть битися люди,
і вдарять вагі́тну жінку, і скине вона дитину,
а іншого нещастя не станеться, то конче буде
покараний, я́к покладе на нього чоловік тієї
жінки, і він дасть за присудом суддів. 23 А якщо
станеться нещастя, то даси ду́шу за ду́шу, 24 око
за око, зуба за зуба, руку за руку, ногу за ногу,
25 опа́рення за опарення, рану за рану, синяка за
синяка. 26 А коли хто вдарить в око раба свого,
або в око невільниці своєї, і знищить його, той
на волю відпустить його за око його. 27 А якщо
виб'є зуба раба свого, або зуба невільниці своєї,
той на волю відпустить того за зуба його. 28 А
коли віл ударить чоловіка або жінку, а той умре,
конче буде вкамено́ваний той віл, і м'ясо його не
буде їджене, а власник того вола невинний. 29 А
якщо віл був битли́вим і вчора, і третього дня, і
було те засвідчене у власника його, а той його
не пильнував, і заб'є той віл чоловіка або жінку,
— буде він укамено́ваний, а також власник буде
забитий. 30 Якщо на нього буде накладений
ви́куп, то дасть викупа за душу свою, скільки
буде на нього накла́дене. 31 Або вдарить віл
сина, або вдарить дочку́, — буде зро́блено йому
за цим законом. 33 А коли хто розкриє яму, або
викопає яму й не закриє її, і впаде́ туди віл або
осел, 34 власник ями відшкодує, — верне гроші
власникові його, а загинуле буде йому. 35 А
коли чийсь віл ударить вола його ближнього, і
згине той, то продадуть вола живого, а гроші за
нього поділять пополови́ні, і також загинулого
поділять пополови́ні. 36 А коли буде відо́ме,
що віл був битли́вим і вчо́ра й третього дня, а
власник його не пильнував його, то конче нехай
відшкоду́є вола за того вола, а забитий буде
йому.

22 Коли хто вкраде вола або овечку, і заріже
його або продасть його, то відшкодує п'ять
штук великої худоби за вола того, а чотири
дрібної худоби за ту овечку. 2 Коли зло́дій буде
зло́влений в підко́пі, і буде побитий так, що
помре, то нема прови́ни крови на тому, хто
побив. 3 Але як засвітило сонце над ним, то є на
ньо́му прови́на крови. Злодій конче відшкодує,
а якщо він нічого не має, то буде про́даний за
свою краді́жку. 4 Якщо та крадіжка справді буде
зна́йдена в руці його живою, від вола аж до осла,
до ягняти, то нехай відшкодує удвоє. 5 Коли
хто ви́пасе поле або виноградинка, і пустить
свою худобу й буде випаса́ти на чужому полі,
відшкодує найліпшим із поля свого й найліпшим
із свого виноградника. 6 Коли вийде огонь і
попаде на тернину, і буде спалена скирта, або
збіжжя стояче, або поле, — конче відшкодує той,
хто запалив пожежу. 7 Коли хто дасть свое́му
ближньому срібло або по́суд на збере́ження,
а воно буде вкра́дене з дому того чоловіка, —
якщо буде зна́йдений злодій, нехай відшкодує
вдвоє. 8 Якщо ж злодій не буде зна́йдений, то
власник дому буде приведений до суддів, на
присягу, що не простягав своєї руки на працю
свого ближнього. 9 У кожній справі провини,
— про вола, про осла, про овечку, про одіж,
про все згублене, про яке хто скаже, що це
його, нехай справа обох при́йде до судді. Кого
суддя визнає за винного, той відшкодує вдвоє
своєму ближньому. 10 Коли хто дасть своєму
ближньому на збере́ження осла, або вола, або
овечку, чи яку іншу худобину, а вона згине, або
буде скалічена, або буде заграбована, і ніхто
того не бачив, — 11 прися́га Господня нехай
буде між обома, що він не простяг своєї руки на
власність свого ближнього, а власник її нехай
забере, а позваний не буде відшкодо́вувати. 12 А
якщо справді буде вкрадена від нього, то нехай
відшкодує власнико́ві її. 13 Якщо дійсно буде
розша́рпана вона, нехай принесе її як свідо́цтво,
а за розша́рпане він не відшкодує. 14 А коли
хто позичить від свого ближнього худобину,
а вона буде скалічена або згине, а власник її
не був із нею, то конче відшкодує; 15 якщо ж
її власник був із нею, не відшкодує. А якщо
худобина була найнята, то піде та шкода в
заплату її. 16 А коли хто підмо́вить дівчину,
яка не зару́чена, і ляже з нею, то нехай дасть їй
ві́но, і візьме її собі за жінку. 17 Якщо батько
її справді відмовить віддати її йому, — нехай
відважить срібла згідно з віном дівочим. 18
Чарівни́ці не зоставиш при житті. 19 Кожен, хто
зляжеться з худобиною, конче буде забитий. 20
Кожен, хто прино́сить жертву богам, крім Бога
Одного, підпадає закляттю. 21 А прихо́дька не
будеш утискати та гноби́ти його, бо й ви були
прихо́дьками в єгипетськім кра́ї. 22 Жодної
вдови та сироти не будеш гноби́ти; 23 якщо ж ти
справді гноби́тимеш їх, то коли вони, кли́чучи,
кли́катимуть до Мене, то конче почую їхній
зойк, 24 і розпалиться гнів Мій, і повбиваю вас
мечем, і стануть жінки́ ваші вдо́вами, а діти
ваші си́ротами. 25 Якщо позичиш гроші народові
Моєму, бідному, що з тобою, то не будь йому, як
суворий позича́льник, — не покладеш на нього

лихви. 26 Якщо дійсно вʼзьмеш у заста́ву одежу
ближнього свого, то вернеш її йому до за́ходу
сонця, 27 бо вона — єдине накриття́ його, вона
одіж на тіло його; на чому він буде лежати? І
станеться, коли буде він кликати до Мене, то
почую, бо Я милосердний. 28 Бога не будеш
лихосло́вити, а начальника в народі твоїм не
будеш проклинати. 29 Не будеш спізнюватися,
щодо жертов, із щедрістю збіжжя та з пли́нами
твоїми. Перворідного з синів своїх даси́ Мені. 30
Так зробиш волові своєму, і дрібній худобі своїй:
сім день буде вона з своєю матір'ю, а восьмого
дня даси її Мені. 31 І ви будете Мені святими
людьми, і не бу́дете їсти м'яса, розша́рпаного в
полі, — псові кинете його!

23 Не будеш розносити неправдивих
поголосок. Не покладеш руки своєї з
несправедливим, щоб бути свідком неправди. 2
Не будеш з більшістю, щоб чинити зло. І не будеш
висловлюватися про по́зов, прихиляючись
до більшости, щоб перегнути правду. 3 І не
будеш потура́ти вбогому в його по́зові. 4 Коли
стрінеш вола свого ворога або осла його, що
заблудив, то конче повернеш його йому. 5
Коли побачиш осла свого ворога, що лежить
під тягаре́м своїм, то не зага́їшся помогти
йому, — конче поможеш ра́зом із ним. 6 Не
перегинай суду на бік вбогого свого́ в його
по́зові. 7 Від неправдивої справи відда́лишся,
а чистого й справедливого не забий, бо Я не
всправедливлю несправедливого. 8 А хабара́ не
візьмеш, бо хаба́р осліплює зрячих і викривляє
слова справедливих. 9 А прихо́дька не будеш
тиснути, бож ви познали душу прихо́дька, бо
самі були прихо́дьками в єгипетськім кра́ї. 10
І шість літ будеш сі̂яти землю свою, і будеш
збирати її врожай, 11 а сьомого — опустиш її та
полишиш її, і будуть їсти вбогі народу твого, а
позостале по них буде їсти польова́ звірина́.
Так само зробиш для виноградинка твого, і для
оливки твоєї. 12 Шість день будеш робити діла́
свої, а сьомого дня спочи́неш, щоб відпочив віл
твій, і осел твій, і щоб відідхнув син невільниці
твоєї й прихо́дько. 13 І все, що Я сказав вам,
будете вико́нувати. А йме́ння інших богів не
згадаєте, — не буде почуте воно на устах твоїх.
14 Три ра́зи на рік будеш святкува́ти Мені.
15 Будеш дотримувати свято Опрі̂сноків; сім
день будеш їсти опрісноки, як наказав тобі,
окресленого часу місяця авіва, бо в нім ти був
вийшов з Єгипту. І не будете являтися перед
лицем Моїм з порожніми руками. 16 І свято
жнив первопло́ду праці твоєї, що сієш на полі.
І свято збира́ння при закінченні року, коли
ти збираєш з поля працю свою. 17 Три рази
на рік буде являтися ввесь чоловічий рід твій
перед лицем Владики Господа. 18 Не будеш
прино́сити крови жертви Моєї на квашенім, а
лій Моєї святкової жертви не буде ночува́ти аж
до ра́нку. 19 Поча́тки первопло́ду твоєї землі
принесеш до дому Господа, Бога твого. Не будеш
варити ягняти в молоці його матері. 20 Ось Я
посилаю Ангола перед лицем твоїм, щоб він
охороня́в у дорозі тебе, і щоб провадив тебе
до того місця, яке Я пригото́вив. 21 Стережися
перед лицем Його, і слухайся Його голосу! Не
протився Йому, бо Він не проба́чить вашого
гріха, — бо Ім'я́ Моє в Ньому 22 Коли ж справді
послухаєш ти Його голосу, і вчиниш усе, що
говорю́, то Я буду ворогува́ти проти ворогів
твоїх, і буду гноби́ти твоїх гноби́телів. 23 Бо
Мій Ангол ходитиме перед лицем твоїм, і
запрова́дить тебе до амореянина, і хіттеянина,
і періззеянина, і ханаанеянина, хіввеянина, і
євусеянина, — а Я зни́щу його. 24 Не будеш
вклонятися їхнім бога́м, і служити їм не будеш,
і не будеш чинити за вчинками їх, бо конче
порозбиваєш і конче поламаєш їхні стовпи́
для богів. 25 І будеш служити ти Господе́ві,
Богові своєму, і Він поблагосло́вить твій хліб та
воду твою, і з-посеред тебе усуне хворо́бу. 26
У твоїм кра́ї не буде такої, що скидає плода́,
ані неплідної. Число твоїх днів Я доповню.
27 Свій страх пошлю перед лицем твоїм, і
приведу в замішання ввесь цей наро́д, що ти
ввійдеш між нього́. І всіх ворогів твоїх оберну́
до тебе поти́лицею. 28 І пошлю ше́ршня перед
тобою, і він вижене перед тобою хіввеянина,
ханаанеянина та хіттеянина. 29 Не вижену їх
перед тобою в однім році, щоб не став той
край спусто́шеним, і не розмно́жилася на тебе
польова́ звірина́. 30 Помалу Я буду їх виганяти
перед тобою, аж поки ти розро́дишся, і посядеш
цей край. 31 І покладу́ границю твою від моря
Червоного й аж до моря Филистимського, і
від пустині аж до річки, бо дам в вашу руку
ме́шканців цього кра́ю, — і ти виженеш їх перед
собою. 32 Не складай умови з ними та з їхніми
бога́ми. 33 Не бу́дуть сидіти вони в твоїм кра́ї,
щоб не ввести тебе в гріх супроти Мене, коли
будеш служити їхнім бога́м, бо це буде па́стка
тобі!“

24 А до Мойсея сказав Він: „Вийди до Господа
ти й Аарон, Надав та Авігу́, та сімдеся́т
із Ізраїлевих старши́х, і вклоніться здале́ка.
2 А Мойсей нехай піді̂йде до Господа сам, а
вони не піді̂йдуть. А наро́д з ним не вийде“.
3 І прибув Мойсей, та й оповів наро́дові всі
Господні слова та всі зако́ни. І ввесь народ
відповів одноголосно, та й сказали: „Усе, про що

говорив Господь, зро́бимо!“ 4 І написав Мойсей
всі Господні слова. І встав він рано вранці, та й
збудува́в же́ртівника під горою, та дванадцять
кам'яни́х стовпів для дванадцяти́ Ізраїлевих
племе́н. 5 І послав він юнакі̂в, синів Ізраїлевих, і
вони зложили цілопа́лення, і прине́сли жертви,
мирні жертви для Господа, бички. 6 І взяв
Мойсей половину крови, і влив до мідниць, а
другу половину тієї крови вилив на же́ртівника.
7 І взяв він книгу заповіту, та й відчитав вголос
народові. А вони сказали: „Усе, що говорив
Господь, зробимо й послухаємо!“ 8 І взяв Мойсей
тієї кро́ви, і покропив на народ, та й сказав:
„Оце кров запові̂ту, що Господь уклав із вами
про всі оці речі!“ 9 І вийшов Мойсей й Ааро́н,
Надав та Авігу, та сімдеся́т Ізраїлевих старши́х,
10 і вони споглядáли на Ізраїлевого Бога, а під
ногами Його ніби зро́блене з сапфірової плити́,
і немов саме небо, щодо ясности. 11 І він не
простяг Своєї руки на достойних із синів Ізраїля.
І вони споглядали на Бога, — і їли й пили. 12 І
промовив Господь до Мойсея: „Вийди до Мене
на го́ру, і будь там. І дам тобі кам'яні табли́ці, і
зако́на та за́повідь, що Я написав для навча́ння
їх“. 13 І встав Мойсей та Ісус, слуга його, і
вийшов Мойсей на Божу го́ру. 14 А до старши́х
сказав він: „Сидіть нам на цім місці, аж поки
ми ве́рнемось до вас! А ось Аарон та Хур будуть
із вами. Хто матиме справу, нехай при́йде до
них“. 15 І вийшов Мойсей на го́ру, а хма́ра
закрила го́ру. 16 І слава Господня спочива́ла на
горі Сіна́й, а хма́ра закривала її шість день. А
сьомого дня Він кликнув до Мойсея з сере́дини
хмари. 17 А вид Господньої слави — як огонь,
що пожирає на верхі̂в'ї гори, на оча́х Ізраїлевих
синів. 18 І ввійшов Мойсей у сере́дину хмари,
і вийшов на го́ру. І Мойсей пробува́в на горі
со́рок день та со́рок ноче́й.

25 А Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Промовляй до Ізраїлевих синів, і нехай
вони ві̂зьмуть для Мене прино́шення. Від
кожного мужа, що́ дасть добровільно його серце,
ві̂зьмете прино́шення для Ме́не. 3 А оце те
прино́шення, що ві̂зьмете від них: золото, і
срібло, і мідь, 4 і блаки́ть, і пу́рпур, і че́рвень,
і віссо́н, і кози́на вовна, 5 і шкурки́ бара́нячі,
начервоно пофарбо́вані, і шкурки тахаше́ві, і
дерево ака́цій, 6 олива на осві̂тлення, пахощі
до оливи нама́щення, і пахощі для кади́ла, 7
і камі̂ння оніксове, і каміння на опра́ву до
ефо́ду й до нагру́дника. 8 І нехай збудують Мені
святиню, — і перебува́тиму серед них. 9 Як усе,
що Я покажу́ тобі — будо́ву скинії та будову
рече́й її, — і так зро́бите. 10 І зроблять вони
ковче́га з акаці̂йного дерева, — два лі̂кті й пів
довжина́ його, і лі̂коть і пів ширина́ його, і лікоть
і пів вишина його. 11 І пообкладаєш його щирим
золотом зсере́дини та іззо́вні. І зробиш вінця́
золотого навко́ло над ним. 12 І виллєш для нього
чотири золоті каблу́чки, і даси на чотирьох
кутах його, — дві каблу́чки на одному боці його, і
дві каблучки на другому боці його. 13 І поробиш
держаки́ з акаційного дерева, і пообкладаєш їх
золотом. 14 І повсо́вуєш ці держаки́ в каблу́чки
на боках ковче́гу, щоб ними носити ковче́га. 15
В ковче́гових каблу́чках будуть ці держаки́; не
відступлять вони від нього. 16 І покладеш до
ковче́гу те свідо́цтво, що Я тобі дам. 17 І зробиш
ві̂ко зо щирого золота, — два лікті й пів довжина́
його, і лікоть і пів ширина́ його. 18 І зробиш два
золоті херуви́ми, — роботою кутою зробиш їх з
обох кі̂нців віка. 19 І зроби одного херувима з
кінця́ звідси, а одного херувима з кінця́ звідти.
Від того ві̂ка поробите тих херувимів на обох
кі̂нцях його. 20 І будуть ті херувими простягати
кри́ла догори́, і зати̂нювати своїми кри́льми
над віком, а їхні обличчя — одне до о́дного;
до віка будуть обличчя тих херувимів. 21 І
покладеш те віко згори́ на ковче́га, а до цього
ковчега покладеш свідо́цтво, яке Я тобі дам. 22 І
Я буду тобі відкриватися там, і буду говорити з
тобою з-над віка з-посеред обох херувимів, що
над ковче́гом свідо́цтва, про все, що розповім
тобі для синів Ізраїлевих. 23 І зробиш стола з
акаційного дерева, — два лікті довжина́ його, і
лікоть ширина́ його, і лікоть і пів вишина́ його.
24 І пообкладаєш його щирим золотом, і зробиш
вінця́ золотого для нього навко́ло. 25 І ли́штву
зробиш для нього в долоню навко́ло, і зробиш
вінця́ золотого навко́ло, — для ли́штви його. 26 І
зробиш для нього чотири каблу́чки із золота,
та й даси ці каблучки на чотирьох кінцях,
що при його чотирьох ніжках. 27 Навпроти
лиштви будуть ці каблучки, на вклада́ння для
держакі̂в, щоб носити стола. 28 І поробиш ті
держаки́ з акаційного дерева, і пообкладаєш
їх золотом, і на них бу́дуть носити стола. 29
І поро́биш миски́ його, і кади́льниці його, і
чаші його та кухлі його, щоб ними лити, — зо
щирого золота їх ти поро́биш. 30 А на столі
покладеш хліб показни́й, що за́вжди перед Моїм
лицем. 31 І зробиш свічника́ зо щирого золота,
— роботою кутою нехай буде зро́блено цього
свічника. Стовп його, і раме́на його, ке́лихи
його, ґудзі його й квітки́ його — будуть із нього.
32 І шість раме́н вихо́дитимуть із боків його, —
три рамені свічника з одно́го боку його, і три
рамені свічника з другого боку його. 33 Три
ке́лихи мигдалоподібні в однім рамені, ґудзь і
квітка, і три мигдалоподібні келихи в рамені

другім, ґудзь і квітка. Так на шости раме́нах, що
виходять із свічника. 34 А на стовпі свічника
чотири келихи мигдалоподібні, ґудзі його та
квітки́ його. 35 І ґудзь під двома раме́нами з
нього, і ґудзь під іншими двома раме́нами з
нього, і ґудзь під третіми двома раменами з
нього, — у шости рамен, що виходять із свічника.
36 Їхні ґудзі та їхні раме́на нехай будуть із
нього. Увесь він — одне куття́ щирого золота.
37 І зробиш сім лямпа́док до нього, і нехай
засвітять його лямпадки, і нехай він світить
на передню сторону його. 38 А його щи́пчики
та його лопа́тки на ву́гіль — щире золото. 39 З
тала́нту щирого золота зробиш його та ввесь
цей по́суд. 40 І диви́сь, і зроби за тим зразко́м,
що тобі показувано на горі.

26 А ски́нію зробиш із десяти покривал із
суканого віссо́ну, і блаки́ті, і пу́рпуру та
з червені. Херувими — мистецькою роботою
зробиш ти їх. 2 Довжина́ одного покривала
— двадцять і вісім ліктів, а ширина́ одного
покрива́ла — чотири лікті. Усім покрива́лам міра
одна. 3 П'ять покрива́л буде поспи́наних одне до
о́дного, і п'ять покрива́л інших буде поспи́наних
одне до о́дного. 4 І поробиш блаки́тні пете́льки
на краю́ одного покрива́ла з кінця в спина́нні. І
так само зробиш на краю кінцевого покрива́ла в
спина́нні другім. 5 П'ятдесят пете́льок поробиш
у покрива́лі однім, і п'ятдесят петельок поробиш
на кінці покрива́ла, що в другім спина́нні.
Ті пете́льки протилеглі одна до однієї. 6 І
зробиш п'ятдеся́т золотих гачків, і поспина́єш ті
покривала одне до одного тими гачка́ми, — і
буде одна ски́нія. 7 І поробиш покривала з вовни
кози́ної на наме́та над внутрішньою скинією,
— зробиш їх одина́дцять покривал. 8 Довжина
одного покривала — тридцять ліктів, а ширина
одного покривала — чотири лікті. Одинадцятьо́м
покрива́лам міра одна. 9 І поспина́єш п'ять
покривал осібно, і шість покривал осібно, а шосте
покрива́ло складеш удвоє напереді наме́ту. 10
І поробиш п'ятдесят петельок на краю одно́го
покрива́ла, кінцевого в спина́нні, і п'ятдесят
петельок на краю́ покривала другого спина́ння.
11 І зробиш п'ятдесят мідяни́х гачків, і повсо́вуєш
ті гачки́ в пете́льки і поспинаєш намета, —
і буде він один. 12 А те, що звисає, лишок
в наметових покривалах, половина залишку
покривала, — буде звисати ззаду скинії. 13 І
лікоть із цього, і лікоть із того боку в залишку в
довжині наме́тового покрива́ла буде звішений
на боки скинії з цього й з того боку на покриття́
її. 14 І зробиш накриття́ для скинії, — бара́нячі
начерво́но пофарбовані шкурки, і накриття
зверху з тахаше́вих шкурок. 15 І поробиш для
скинії стоячі дошки́ з акаці́йного дерева. 16
Десять ліктів довжина́ дошки, і лікоть і півліктя
ширина́ однієї до́шки. 17 В одній дошці дві
ручки, сполучені одна до однієї. Так зробиш
усім дошкам скинійним. 18 І поробиш дошки
для скинії, — двадцять дощо́к на бік південний,
на по́лудень. 19 І сорок срібних підста́в поробиш
під тими двадцятьма́ дошками, — дві підставі
під однією до́шкою для двох ручок її, і дві
підставі під до́шкою другою для двох ру́чок її.
20 А для другого боку скинії, в сторону пі́вночі
— двадцять дощо́к. 21 І для них сорок срібних
підстав, — дві підставі під одну до́шку, і дві
підставі під до́шку другу. 22 А для заднього
боку скинії на захід зробиш шість дощо́к. 23 І
дві до́шки зробиш для кутів скинії на заднього
бока. 24 І нехай вони будуть поєднані здолу,
і нехай ра́зом будуть поєднані на верху її
до однієї каблучки. Так нехай буде для обо́х
них; нехай вони будуть для обо́х кутів. 25 І
буде вісім дощо́к, а їхні підстави зо срібла, —
шістнадцять підстав: дві підставі під одну дошку,
і дві під дошку другу. 26 І зробиш за́суви з
акаційного дерева, — п'ять для дощо́к одного
боку скинії, 27 і п'ять за́сувів для дощо́к другого
боку скинії, і п'ять за́сувів для дощо́к заднього
боку на за́хід. 28 А середній за́сув посере́дині
дощо́к буде засувати від кінця́ до кінця́. 29 А ці
дошки пообкладаєш золотом, а кабл́учки їхні,
на вклада́ння для за́сувів, поробиш із золота; і
ці за́суви пообкладаєш золотом. 30 І поставиш
скинію згідно з при́писами, як тобі показано
на горі. 31 І зробиш заві́су з блаки́ті, і пу́рпуру,
і черве́ні та з суканого віссо́ну. Мистецькою
роботою зробити її з херувимами. 32 І повісь її
на чотирьох акаційних стовпа́х, пообкладаних
золотом, — гаки́ їх золоті, — на чотирьох срібних
підставах. 33 І повісь ту завісу під гачка́ми, і
внесеш туди за завісу ковче́га свідо́цтва. І ця
завіса буде відділяти вам між святинею й між
Святе́є Святи́х! 34 І покладеш те ві́ко на ковче́га
свідо́цтва в Святому Святих. 35 І поставиш стола
назовні завіси, а свічника́ — навпроти столу
на боці скинії на пі́вдень, а стола поставиш на
боці пі́вночі. 36 І зробиш засло́ну входу скинії
з блакиті, і пу́рпуру, і червені та з су́каного
віссону, — робота гаптівника́. 37 І зробиш для
засло́ни п'ять акаційних стовпів, і пообкладаєш
їх золотом; гаки́ їх — золото; і виллєш для них
п'ять мідяних підста́в.

27 І зробиш же́ртівника з акаційного дерева,
— п'ять ліктів довжина́, і п'ять ліктів
ширина́; квадрато́вий нехай буде той же́ртівник,
а вишина́ його — три лікті. 2 І поробиш ро́ги

його на чотирьох кута́х його, — із нього нехай
будуть роги його. І пообкладаєш його міддю.
3 І поробиш горшки́ на зси́пування по́пелу з
нього, і лопа́тки його, і кропи́льниці його, і
виде́льця його, і його лопатки на вугіль. Для
всього по́суду його будеш уживати міді. 4 І
зробиш для нього мідяну́ мере́жу роботою сітки,
а над мережею зробиш чотири мідяні́ каблучки
на чотирьох кі́нцях його. 5 І покладеш її здо́лу
під ли́штву же́ртівника, і буде та мере́жа аж
до половини жертівника. 6 І поробиш держаки́
для же́ртівника, держаки з акаційного дерева,
і пообкладаєш їх міддю. 7 І буде всунено
держаки його в каблучки; і будуть ті держаки́
на двох боках жертівника при но́шенні його. 8
Порожня́вим усере́дині зробиш його з дощо́к. Як
показано було тобі на горі, так нехай зроблять. 9
І зробиш скині́йне подві́р'я. На південну сторону,
на по́лудень запо́ни для подвір'я, — суканий
віссон; довжина першій стороні сто ліктів. 10 А
стовпів для нього — двадцять, а їхніх підстав із
міді — двадцять. Гаки́ тих стовпів та обручі́ їхні —
срібло. 11 І так само на сторону півночі вдовжину́
запо́ни: довжина́ — сто ліктів; а стовпів для
нього — двадцять, а підстав для них — двадцять,
із міді. Гаки́ тих стовпів та обручі їхні — срібло.
12 А ширина́ подві́р'я в сторону за́ходу: запони
— п'ятдесят ліктів, а для них стовпів — десять, а
їхніх підстав — десять. 13 А ширина подвір'я в
сторону переду, сходу, — п'ятдесят ліктів. 14 І на
п'ятнадцять ліктів запони для боку; стовпів для
них — три, і підстав для них — три. 15 А для боку
другого — п'ятнадцять ліктів запони; стовпів
для них три, і підстав для них — три. 16 А для
брами подвір'я — заслона на двадцять ліктів
із блаки́ті, і пу́рпуру, і червені та з суканого
віссону, — робота гаптівника. Для них стовпів
— чотири, і підстав їхніх — чотири. 17 Усі
стовпи подвір'я поспи́нані навколо сріблом;
їхні гаки́ — срібло, а підстави їхні — мідь. 18
Довжина подвір'я — сто ліктів, а ширина —
скрізь п'ятдесят, а вишина — п'ять ліктів. Запони
з су́каного віссону, а підстави стовпів — мідь.
19 Усі речі скинії — для всякої І служби в ній,
усі кілки́ її й усі кілки подвір'я — мідь. І 20
І ти накажеш Ізраїлевим синам, і нехай вони
приносять тобі оливу з оливок, чисту, то́вчену,
для осві́тлення, щоб за́вжди горіла лямпа́да. 21
У ски́нії заповіту назо́вні завіси, що на свідоцтві,
приготує її на запалення Аарон та сини його
від вечора аж до ранку перед лицем Господнім.
Це вічна постанова їхнім родам від Ізраїлевих
синів!

28 А ти візьми до себе брата свого Аарона та
синів його з ним, з-поміж Ізраїлевих синів,
щоб він був священиком для Мене, Аарона,
Надава, і Авігу, Елеазара та Ітамара, синів
Ааронових. 2 І зробиш свяще́нні ша́ти для брата
свого Аарона на славу й красу́. 3 І ти скажеш усім
мудросердим, що Я напо́внив їх духом мудрости,
і вони зроблять Ааронові ша́ти для посвя́чення
його, щоб був священиком для Мене. 4 А оце ті
ша́ти, що вони зроблять: нагру́дник, і ефо́д, і
верхню ша́ту, і хіто́н пле́тений, завій і пояс. І
зробиш свяще́нні ша́ти для брата свого Аарона
та для синів його, щоб він був священиком
для Мене. 5 І ві́зьмуть вони золота, і блакиті,
і пурпуру, і червені та віссо́ну, — 6 і зроблять
ефо́да з золота, блакиті, і пурпуру, і червені та з
віссону су́каного, — робота мистця́. 7 Два злучені
нараме́нники будуть у нього при обох кі́нцях
його, і буде він сполучений. 8 А пояс мистецький
його ефо́ду, що на нім, тієї ж роботи, нехай буде
з нього, — з золота, блакиті, і пурпуру, і червені
та з су́каного віссону. 9 І ві́зьмеш два о́ніксові
ка́мені, та й вирізьбиш на них імена́ Ізраїлевих
синів, — 10 шість із їхніх імен на камені однім,
а ймення шости позосталих на камені дру́гім,
за їхнім наро́дженням. 11 Роботою різьбаря́
каменя, різьбою печатки вирізьбиш на тих
обох каменях імена Ізраїлевих синів; оточені
золотими гні́здами зробиш їх. 12 І положиш
оби́два камені на нараме́нниках ефо́ду, — камені
пам'яти для Ізраїлевих синів. І буде носити
Аарон їхні ймення перед Божим лицем на обох
плеча́х своїх на пам'ять. 13 А гні́зда поробиш
із золота. 14 І два ланцюги́ зо щирого золота,
— плетеними поробиш їх, роботою шнурів. І
даси ті плетені ланцюги́ на гні́зда. 15 І зробиш
нагрудника су́дного, роботою мистця́, як робота
ефоду зробиш його, — із золота, блакиті, і
пурпуру, і червені та зі віссону су́каного зробиш
його. 16 Квадрато́вий нехай буде він, зложений
удвоє, — п'ядь довжина його, і п'ядь ширина
його. 17 І понасаджуєш на ньому каменеве
наса́дження, — чотири ряди каменя. Ряд: рубі́н,
топа́з і смара́гд — ряд перший. 18 А ряд другий:
карбу́нкул, сапфі́р і я́спіс. 19 А ряд третій: опа́ль,
ага́т і і амети́ст. 20 А четвертий ряд: хризолі́т, і
о́нікс, і бери́л, — вони будуть вставлені в золото
в своїх гніздах. 21 А камені нехай будуть на
ймення дванадцяти Ізраїлевих синів, на ймення
їх; різьбою печатки кожен на ймення його нехай
будуть для дванадцяти́ родів. 22 І поробиш на
нагруднику сукані ланцюги́ плетеною роботою
зо щирого золота. 23 І зробиш на нагруднику
дві золоті каблучки, і даси ці дві каблучки на
двох кінцях нагрудника. 24 І даси два золоті
шнури на дві ті каблучки до кінців нагрудника.
25 А два кінці двох шнурів даси до двох гнізд, і

даси на нараменники ефо́ду спереду його. 26 І
зробиш дві золоті каблу́чки, і покладеш їх на
двох кінцях нагрудника на краї його, що до
сторони ефо́ду, всере́дину. 27 І зробиш дві золоті
каблучки, та й даси їх на обидва нараменники
ефоду здо́лу, спе́реду його, при сполу́ченні його,
над мистецьким поясом ефоду. 28 І прив'яжуть
нагрудника від каблучок його до каблучок ефоду
блаки́тною ниткою, щоб був на мистецькім поясі
ефоду, — і не буде рухатись нагру́дник із-над
ефоду. 29 І буде носити Аарон імена́ Ізраїлевих
синів в су́днім нагруднику на серці своїм, як
буде входити до святині, — на повсякчасну
пам'ять перед Господнім лицем. 30 І даси до
судного нагрудника урі̂м та тумм̂м, — і будуть
вони на Аароновім серці при вході його перед
Господнє лице. І буде за́вжди носити Аарон суд
Ізраїлевих синів на своїм серці перед Господнім
обличчям. 31 І зробиш ве́рхню ша́ту для ефоду,
усю блаки́тну. 32 І нехай буде в сере́дині її
о́твір для голови його; край отвору нехай буде
навколо роботою ткача, як панцерний отвір буде
їй, — щоб їй не дертися. 33 І поробиш на подолку
її грана́тові яблука з блакиті, і пурпуру та з
червені, на подолку її навко́ло, і золоті дзвінки́
поміж ними навколо, — 34 золотий дзвінок і
гранатове яблуко, золотий дзвінок і гранатове
яблуко на подолку тієї ша́ти навколо. 35 І нехай
вона бу́де на Ааронові для слу́ження, і нехай
буде чутий голос його при вході його до святині
перед Господнє обличчя, і при виході його, —
щоб йому не померти. 36 І зробиш квітку зо
щирого золота, і ви́різьбиш на ній, як різьба́
печатки: „Святиня для Господа“. 37 І покладеш її
на нитці з блакиті, і нехай вона буде на заво́ї, —
на переді завою нехай буде вона. 38 І нехай буде
вона на Аароновім чолі̂, і нехай носить Аарон
гріх тієї святощі, що Ізраїлеві сини посвятять
її для всіх своїх святих дарунків. І нехай вона
буде за́вжди на його чолі на благоволі̂ння для
них перед Господнім лицем. 39 І витчеш хітона
з віссону, і зробиш завоя з віссону, і зробиш
пояса роботою гаптяра́. 40 І для синів Ааронових
поробиш хітони, і поробиш їм пояси́, і поробиш
їм покриття голови на славу й красу́. 41 І
понадягаєш їх на брата свого Аарона та на синів
його з ним. І помажеш їх, і рукоположиш їх, і
посвятиш їх, — і будуть вони священиками Мені.
42 І пороби їм льняну спі̂дню о́діж, щоб закрити
тілесну наготу, — від сте́гон аж до голінок нехай
будуть вони. 43 І нехай будуть вони на Ааронові
та на синах його при вході їх до скинії заповіту,
або при прихо́ді їх до же́ртівника на слу́ження в
святині, — і не понесуть вони гріха, і не помруть.
Це вічна постанова йому та нащадкам його по
ньому!

29 А оце та річ, яку ти зробиш їм для
посвя́чення їх, щоб вони були священиками
Мені. Візьми одного бичка молодого та два
безвадні барани́, 2 і прі̂сний хліб, і прісні калачі,
змішані з оливою, і прісні коржі, помазані
оливою, — із ліпшої пшеничної муки поробиш їх.
3 І покладеш їх до одного коша́, і принесеш їх у
коші, і того бичка та два ті барани́. 4 А Аарона та
синів його приведи до входу скинії умовлення, і
обмиєш їх водою. 5 І ві̂зьмеш ша́ти та й убереш
Аарона в хітона, і в ефодну ша́ту, і в ефо́да,
і в нагру́дника, і опере́жеш його мистецьким
поясом ефо́ду. 6 І наложиш заво́я на його голову,
а на заві̂й даси вінця́ святости. 7 І ві̂зьмеш оливу
пома́зання, і виллєш йому на голову, — та й
пома́жеш його. 8 І приведеш синів його, та й
повбираєш їх у хіто́ни. 9 І попідпері̂зуєш їх
поясом, Аарона та синів його, і наложиш їм
покриття́ голови, — і буде для них свяще́нство
на вічну постанову. І рукоположиш Аарона
та синів його. 10 І приведеш бичка до скинії
запові̂ту, і покладе Аарон та сини його руки свої
на голову того бичка. 11 І заріжеш того бичка
перед Господнім обличчям при вході до скинії
заповіту. 12 І ві̂зьмеш крови бичка, і помажеш
на рогах жертівника пальцем своїм, а всю кров
виллєш до основи же́ртівника. 13 І візьмеш увесь
лій, що покриває нутро́, і сальника́ на печінці, і
оби́дві ни́рки та лій, що на них, та й спалиш на
же́ртівнику. 14 А м'ясо бичка, і шкуру його та
нечисто́ти його спалиш в огні поза табо́ром, —
це жертва за гріх. 15 І ві̂зьмеш одного барана, і
нехай покладу́ть Аарон та сини його свої руки
на голову того барана́. 16 І заріжеш того барана,
і ві̂зьмеш кров його, та й покро́пиш жертівника
навко́ло. 17 А того барана порозтина́єш на куски
його, і ви́полощеш ну́трощі його та голі̂нки
його, і покладеш на куски його та на голову
його. 18 І спалиш усього барана́ на же́ртівнику,
— це цілопа́лення для Господа, пахощі любі,
огняна́ жертва, — для Господа вона. 19 І візьмеш
другого барана, — і покладе́ Аарон та сини його
руки свої на голову того барана. 20 І заріжеш
того барана, і ві̂зьмеш крови його, та й даси на
пи́пку Ааронового вуха, і на пипку правого вуха
синів його, і на великий палець правої руки
їхньої, і на великий палець їхньої правої ноги. І
покропиш ту кров на же́ртівника навко́ло. 21 І
візьмеш із крови, що на жертівнику, і з оливи
пома́зання, та й покро́пиш на Аарона й на шати
його, та на синів його й на шати синів його з
ним. І освятиться він, і шати його та сини й шати
синів його з ним! 22 І візьмеш із того барана

лій та курдюка́, і лій, що покриває ну́трощі, і
сальника́ на печінці, й оби́дві нирки, і лій, що на
них, і праве стегно́, бо це баран посвя́чення. 23 І
один буханéць хліба, і один хлібний оливний
кала́ч, і один коржик із коша́ з прі́сним, що
перед лицем Господнім. 24 І покладеш усе те на
руку Аарона й на руки синів його, і поколиха́єш
його, як колиха́ння перед Господнім лицем.
25 І візьмеш його з їхньої руки, та й спалиш
на жертівнику на цілопа́лення, на пахощі любі
перед Господнім лицем, — це огняна́ жертва
для Господа. 26 І візьмеш груди́ну з барана
посвя́чення, що Ааронів, і поколихаєш її, як
колиха́ння перед Господнім лицем, — і це буде
твоя частина. 27 І посвятиш груди́ну колиха́ння
та стегно́ прино́шення, що були́ коли́хані, і що
було принесене з барана рукоположення, з того,
що Ааронове, і з того, що синів його. 28 І буде це
Ааронові та синам його на вічну постанову від
Ізраїлевих синів, бо це прино́шення. І буде воно
прино́шенням від Ізраїлевих синів і мирних
їхніх жертов, — їхнє прино́шення для Господа.
29 А свящéнні шати, що Ааронові, будуть по
ньому синам його на пома́зання в них і на
рукоположення їх. 30 Сім день носитиме їх
той із синів його, що буде священиком замість
нього, що вві́йде до скинії заповіту на слу́ження
в святині. 31 І візьмеш барана посвя́чення, і
звариш м'ясо його в святім місці. 32 І буде
їсти Аарон та сини його м'ясо того барана,
та той хліб, що в коші, при вході до скинії
заповіту. 33 І поїдять вони те, чим окуплено їх
на рукополо́ження їх, на посвя́чення їх. А чужий
не буде їсти, — бо святість воно! 34 А якщо
позоста́неться з м'яса посвя́чення та з того хліба
до ранку, то спалиш позостале в огні, — не буде
те їджене, бо святість воно! 35 І зробиш Ааронові
та синам його так, як усе, що Я наказав був
тобі. Сім день будеш посвячувати їх. 36 А бичка,
жертву за гріх, будеш споряджа́ти щоденно
для оку́плення. І будеш очищати жертівника,
коли будеш чинити оку́плений його. І помажеш
його на його посвя́чення. 37 Сім день будеш
складати окупа на жертівнику — й освятиш
його, і стане той жертівник найсвятї́шим. Усе,
що доторкнеться до жертівника, освятиться. 38
А оце те, що будеш споряджати на жертівнику:
ягнята, однорічного віку, двоє на день — за́вжди.
39 Одне ягня споряди́ш уранці, а друге ягня
спорядиш під вечір. 40 І десятину ефи пшеничної
муки, мішаної в товченій оливі, чверть гіну, і
на лиття чверть гіну вина на одне ягня. 41 А
ягня друге споряди́ш під вечір; як хлібну жертву
ранку й як жертву пли́нну її споряди́ш йому, —
на па́хощі любі, огняна́ жертва для Господа, —
42 стале цілопа́лення для ваших поколінь при
вході до скинії заповіту перед Господнім лицем,
що буду там відкриватися вам, щоб говорити до
тебе там. 43 І буду відкриватися там Ізраїлевим
синам, і це місце буде освячене Моєю славою.
44 І освячу скинію заповіту, і жертівника, і
Аарона та синів його освячу, щоб вони були
священиками Мені. 45 І буду Я спочивати серед
Ізраїлевих синів, — і буду їм Богом. 46 І пізнають
вони, що Я Господь, їхній Бог, що вивів їх із
єгипетського кра́ю, щоб перебувати Мені серед
них. Я — Господь, їхній Бог!

30 І зробиш жертівника на кадї́ння кади́ла,
— з акаційного дерева зробиш його. 2
Лікоть довжина́ його, і лікоть ширина́ його, —
квадрато́вий нехай буде він, а два лікті вишина́
його. З нього виходитимуть ро́ги його. 3 І
пообкладаєш його щирим золотом, — дах його
та стіни його навко́ло, та ро́ги його. І зробиш
йому вінця золотого навко́ло. 4 І дві золоті
каблучки зробиш йому під вінця його, — на двох
боках його зробиш, на двох сторонах, — і буде це
на вклада́ння для держакі́в, щоб ними носити
його. 5 І поробиш держаки́ з акаційного дерева, і
пообкладаєш їх золотом. 6 І поставиш його перед
завісою, що над ковчегом свідо́цтва, перед віком,
що на свідо́цтві, яким Я буду тобі об'являтися
там. 7 І бу́де Аарон кадити на ньому кадило
па́хощів щора́нку, — коли він поправлятиме
лямпадки, то буде кадити його. 8 І при запа́ленні
лямпадок під, вечір він буде кадити його. Це
постійне кадило перед Господнім лицем на
ваші покоління! 9 Не запалите на ньому чужого
кадила, ані цілопа́лення, ані жертви хлі́бної, і
жертви рідинної не бу́дете лити на ньому. 10 І
складе́ Аарон о́купа на роги його, раз у році, — з
крови жертви за гріх раз у році дня Оку́плення
складе́ він окупа на нього на ваші покоління.
Це найсвятіше для Господа!“ 11 І промовив
Господь до Мойсея, говорячи: 12 „Коли будеш
робити пере́лік Ізра́їлевих синів за тими, кого
повинно лічити, то дадуть вони кожен викупа
за душу свою Господе́ві при переліку їх, — і не
буде між ними моровиці при переліку їх. 13
Оце дасть кожен, що переходить на переліку:
половину ше́кля, на міру шеклем святи́ні, —
двадцять ґер той шекель; половина цього шекля
— прино́шення для Господа. 14 Кожен, хто
переходить на переліку, від віку двадцяти літ
і вище, дасть прино́шення для Господа. 15
Багатий не побільши́ть, а вбогий не зме́ншить від
половини шекля, даючи прино́шення Господе́ві
для склада́ння окупу за ваші душі. 16 І вї́зьмеш
гроші окупу від Ізраїлевих синів, та й даси їх на
роботу скинії заповіту. І буде воно Ізраїлевим

синам на пам'ять перед Господнім обличчям
для оку́плення за ваші душі“. 17 І Господь
промовляв до Мойсея, гово́рячи: 18 „І зробиш
умивальницю з міді, і підстава її — мідь, на
вмива́ння. І поставиш її між скинією заповіту
й між же́ртівником, і наллєш туди води. 19
І бу́дуть Аарон та сини його мити з неї свої
руки та ноги свої. 20 Коли вони вхо́дитимуть до
скинії заповіту, то будуть мити в воді, — щоб
їм не вмерти, або коли будуть відходити до
же́ртівника на слу́ження, щоб спалити огняну́
жертву для Господа. 21 І будуть вони вмивати
руки свої та ноги свої, — щоб їм не вмерти. І бу́де
це для них вічна постанова, — для нього й для
нща́дків його на їхні покоління!“ 22 І Госпо́дь
промовляв до Мойсея, гово́рячи: 23 „А ти візьми
собі найкращих пахощів: самотечної мірри п'ять
сотень шеклів, і запашно́го цинамону половину
його: двісті й п'ятдеся́т, і запашної очере́тини
— двісті й п'ятдеся́т, 24 і касії п'ять сотень
шеклів на міру шеклем святині, та гін оли́вкової
оливи. 25 І зробиш її миром святого пома́зання,
масть скла́дену, робота робітника масти. Це
буде миро святого пома́зання. 26 І намасти́ш
ним ски́нію заповіту, і ковче́га свідо́цтва, 27
і стола та всі речі його, і свічника та речі
його, і жертівника кадила, 28 і жертівника
цілопа́лення та всі речі його, і вмивальницю
та підставу її. 29 І освятиш їх, і стануть вони
найсвятішим, — усе, що доторкне́ться до них,
освя́титься! 30 І помажеш Аарона та синів його,
та посвятиш їх на священнослу́ження Мені. 31 А
до синів Ізраїлевих будеш говорити, ка́жучи:
Це буде Мені миро святого пома́зання на ваші
покоління. 32 На лю́дське тіло не буде воно лите,
і за постановою про нього не буде робитися, як
воно, — святиня воно, воно буде святиня для
вас! 33 Кожен, хто сам робитиме масть, як воно,
і хто дасть із нього на чужого, той буде витятий
із наро́ду свого́“. 34 І промовив Господь до
Мойсея: „Візьми собі пахощів: бальза́му, і ониху,
і хелбану, пахощів, та чистого ла́дану, — кожне
буде в рівній частині. 35 І зробиш з цього кадило,
масть, робота робітника масти, посолене, чисте,
святе. 36 І зітреш із неї надрібно, і даси з неї
перед обличчям свідо́цтва в скинії заповіту, що
Я буду являтися тобі там, — це буде найсвятіше
для вас! 37 А кадило, що зробите, за постановою
про нього це зробите собі, — воно буде тобі
святість для Господа! 38 Кожен, хто зробить, як
воно, щоб нюхати з нього, той буде витятий із
наро́ду свого́!“

31 І промовив Господь до Мойсея, говорячи:
2 „Дивися, — Я покликав на ім'я́ Бецал'їла,
сина Урієвого, сина Хура, Юдиного племени,
3 і напо́внив його Духом Божим, мудрістю, і
розумуванням, і знання́м, і здібністю до всякої
роботи, 4 на обми́слення мистецьке, на роботу
в золоті, і в сріблі, і в міді, 5 і в обро́бленні
каменя, щоб всаджувати, і в обробленні дерева,
щоб робити в усякій роботі. 6 І Я ото дав із
ним Оголіява, Ахісамахового сина, Данового
племени. А в серце кожного мудросердого Я дав
мудрість, — і зроблять вони все, що Я наказав був
тобі: 7 ски́нію заповіту, і ковчега для свідоцтва, і
віко, що на ньому, і всі скинійні речі, 8 і стола та
речі його, і чистого свічника та всі речі його, і
жертівника кадила, 9 і жертівника цілопа́лення
та всі речі його, і вмивальницю та підставу її, 10
і ша́ти служебні, і ша́ти свяще́нні для священика
Аарона, і ша́ти синів його на священнослу́ження,
11 і оливу пома́зання, і запашне́ кадило для
святині, — як усе, що Я наказав був тобі, вони
зроблять“. 12 І промовив Господь до Мойсея,
гово́рячи: 13 „А ти промовляй Ізраїлевим синам,
говорячи: Тільки суботи Мої бу́дете пильнувати,
бо це знак поміж Мною та поміж вами для
ваших поколінь, щоб ви пізнали, що Я — Госпо́дь,
що освячує вас! 14 І будете пильнувати суботу,
бо вона святість для вас. Хто опога́нить її, той
конче буде забитий, бо кожен, хто робить у
ній роботу, то буде стята душа та з-посеред
наро́дів її! 15 Шість день буде робитися праця,
а дня сьомого — субота відпочинку від праці,
святість для Господа. Кожен, хто робить роботу
за суботнього дня, той конче буде забитий! 16
І будуть Ізраїлеві сини доде́ржувати суботу,
щоб зробити суботу вічним заповітом для своїх
поколінь. 17 Це знак навіки поміж Мною та
поміж Ізра́їлевими синами, бо шість день творив
Господь небо та землю, а дня сьомого — перервав
працю та спочив“. 18 І дав Він Мойсе́єві, коли
закінчив говорити з ним на Сінайській горі,
дві табли́ці свідо́цтва, табли́ці кам'яні, писані
Божим пальцем.

32 І побачив наро́д, що загаявся Мойсей зійти
з гори. І зібрався наро́д проти Аарона, та
й сказали до нього: „Устань, зроби нам богів,
що бу́дуть ходити перед нами, бо той Мойсей,
муж, що вивів був нас із єгипетського кра́ю, —
ми не знаємо, що сталось йому“. 2 І сказав їм
Аарон „Поздіймайте золоті сере́жки, що в ушах
ваших жінок, ваших синів та доч́ок ваших, і
поприносьте до мене“. 3 І ввесь наро́д поздіймав
з себе золоті сережки, що в їхніх ушах, та й
позно́сили до Аарона. 4 І взяв він це з їхньої
руки, і вформував його в глині, і зробив із
нього лите теля. А вони сказали: „Оце твої боги,
Ізраїлю, що вивели тебе з єгипетського кра́ю!“

5 І побачив це Аарон, і збудував жертівника
перед ним. І кликнув Аарон та й сказав: „Завтра
свято для Господа!“ 6 І повставали вони взавтра
ра́но вранці, і принесли цілопа́лення, і привели́
мирну жертву. І засів наро́д до їди́ та до пиття́,
і встали ба́витися. 7 А Господь промовляв до
Мойсея: „Іди, зійди, бо зіпсувся наро́д твій,
якого ти вивів із єгипетського краю. 8 Зійшли
вони скоро з дороги, що наказав був Я їм, —
зробили собі лите теля, і поклонились йому,
і склали йому́ жертви, та й сказали: Оце твої
боги, Ізраїлю, що вивели тебе з єгипетського
краю!“ 9 І промовив Господь до Мойсея: „Я
бачив наро́д той, і ось наро́д — твердошиїй
він! 10 А тепер залиши Мене, — і розпа́литься
гнів Мій на них, і Я ви́нищу їх, а тебе зроблю́
великим наро́дом“. 11 І Мойсей став благати
лице Господа, Бога свого, та й сказав: „На́що,
Господи, розпа́люється гнів Твій на народ Твій,
якого Ти випровадив з єгипетського кра́ю силою
великою та міцно́ю рукою? 12 На́що будуть
казати єги́птяни, говорячи: На зле ти їх вивів,
щоб їх повбивати в гора́х, та щоб винищити
їх з пове́рхні землі?. Вернися з ро́зпалу гніву
Свого, та й відверни́ зло від Свого́ наро́ду! 13
Згадай про Авраама, Ісака та Ізраїля, рабів Своїх,
що Ти їм присягався був Собою, та говорив їм:
„Помно́жу ваших нща́дків, немов зорі небесні,
і всю оту землю, що про неї казав, дам вашим
нща́дкам, — і вони посядуть навіки“. 14 І
відверну́в Господь зло, про яке говорив, щоб
зробити Своєму народо́ві. 15 І повернувся, і
зійшов Мойсей із гори, — а в руці його дві
табли́ці свідо́цтва, писані з обох їхніх сторін, —
звідси й звідти вони були́ писані. 16 А табли́ці
— Божа робота вони, а письмо — Боже письмо
воно, ви́різьблене на табли́цях. 17 І почув Ісус
голос наро́ду, як кричав він, та й сказав до
Мойсея: „Крик бо́ю в табо́рі!“ 18 А той відказав:
„Це не крик сили перемо́жців і не крик слабости
переможених, — я чую голос співу!“ 19 І сталося,
коли він набли́зився до табо́ру, то побачив теля
те та та́нці... І розпали́вся гнів Мойсеїв, і він
кинув табли́ці із рук своїх, — та й розторо́щив
їх під горою!. 20 І схопи́в він теля, що зробили
вони, та й спалив на огні, та змолов, аж став
порох І розси́пав на поверхні води, і напоїв тим
синів Ізра́їлевих. 21 І сказав Мойсей Ааронові:
„Що́ вчинив тобі наро́д цей, що ти гріх великий
навів на нього?“ 22 А Аарон відказав: „Нехай не
запа́литься гнів мого пана! Ти знаєш наро́д цей,
що він у злому. 23 І вони сказали мені: Зроби
нам богів, що будуть ходити перед нами, бо той
Мойсей, муж, що вивів нас із єгипетського кра́ю,
— ми не знаємо, що сталось йому. 24 І сказав я
до них: Хто має золото, — поздіймайте з себе.
І дали вони мені, а я кинув його в огонь, — і
вийшло те теля“. 25 І побачив Мойсей народ,
що незагну́зданий він, бо Аарон розгнузда́в
його на га́ньбу поміж їхніми ворогами. 26 І
став Мойсей у брамі табо́ру й сказав: „Хто за
Господа — до мене!“І зібралися до нього всі
Левіїні сини. 27 І сказав він до них: „Так сказав
Господь, Бог Ізраїлів: Припашіть кожен меча
свого́ на стегно́ своє, перейдіть, і верніться від
брами до брами в табо́рі, — і повбивайте кожен
брата свого, і кожен приятеля свого, і кожен
бли́жнього свого́“. 28 І зробили Левіїні сини
за словом Мойсеєвим. І впало з наро́ду того
дня близько трьох тисяч чоловіка. 29 І сказав
Мойсей: „Освятіть сьогодні себе для Господа, бо
кожен мстився на сині своїм та на браті своїм, і
щоб сьогодні Він дав вам благослове́ння“. 30 І
сталося назавтра, і сказав Мойсей до народу:
„Ви згрішили великим гріхом, а тепер зійду́ я до
Господа, — може складу́ оку́плення за ваш гріх“.
31 І вернувся Мойсей до Господа та й сказав:
„О, згрішив цей наро́д великим гріхом, — вони
зробили собі золотих богів! 32 А тепер, коли б
Ти пробачив їм їхній гріх! А як ні, — витри мене
з книги Своєї, яку Ти написав“. 33 І промовив
Господь до Мойсея: „Хто згрішив Мені, того
витру із книги Своєї. 34 А тепер іди, провадь цей
народ туди, куди казав Я тобі. Ось Мій Ангол
піде перед лицем твоїм. А в день кари Моєї —
покараю їх за їхній гріх! 35 І Господь ударив той
народ за те, що вони зробили теля, яке Аарон
учинив був.

33 І говорив Господь до Мойсея: „Іди, вийди
звідси ти та той народ, що ти вивів
його з єгипетського кра́ю до того Краю, що Я
присяг був його Авраамові, Ісакові та Якову,
говорячи: Нща́дкам твоїм дам його, 2 і
пошлю перед лицем твоїм Ангола, і попроганяю
ханаанеянина, амореянина, і хіттеянина, і
періззеянина, хіввеянина, і євусеянина, — 3 до
кра́ю, що тече молоком та медом, бо Я не піду́
серед тебе, — бо ти народ твердошиїй, — щоб Я
не вигубив тебе в дорозі“. 4 І почув народ ту
лиху вістку, та й засмутився, і ніхто не поклав
на себе своєї оздо́би. 5 Бо промовив Господь
до Мойсея: „Скажи Ізраїлевим синам: Ви народ
твердошиїй, — якщо одну хвилину піду́ серед
тебе, то ви́гублю тебе! Тож тепер здійми оздобу
свою з себе, — Я знатиму, що вчиню́ тобі“. 6 І
поздіймали Ізраїлеві сини свої оздоби під горою
Хори́в. 7 А Мойсей узяв наме́та, та й нап'я́в
його поза табо́ром, далеко від табо́ру, і назвав
його: скинія заповіту. І бувало, — кожен, хто
шукав Господа, входив до скинії заповіту, що

поза табо́ром. 8 І бувало, коли вихо́див Мойсей
до скинії, то підво́дився ввесь народ, і ставали
кожен при вході свого намету, і дивилися за
Мойсеєм, аж поки він не входив до скинії. 9 І
бувало, коли входив Мойсей до скинії, то сходив
стовп хмари, і ставав при вході скинії, та й
говорив Бог із Мойсеєм. 10 І ввесь наро́д бачив
стовпа хмари, що стояв при вході скинії. І ввесь
народ підво́дився, та й вклонялися, кожен при
вході намету свого. 11 І говорив Господь до
Мойсея лице в лице, як говорить хто до друга
свого́. І вертався він до табо́ру, а слуга його,
юнак Ісус, син Нави́нів, не вихо́див із сере́дини
скинії. 12 І сказав Мойсей до Господа: „Дивися,
— Ти гово́риш мені: Випровади цей наро́д, а
Ти не дав мені знати, кого зо мною пошлеш.
А Ти сказав був: Я знаю тебе на ім'я́, а також
знайшов ти милість в оча́х Моїх. 13 Тож тепер,
коли знайшов я милість в оча́х Твоїх, об'яви ж
мені доро́гу Свою, і я пізнаю, я́к знайти милість
в очах Твоїх. І побач, бо цей люд — то народ
Твій“. 14 А Він відказав: „Сам Я піду́, — і введу́
тебе до відпочинку“. 15 І сказав він до Нього:
„Коли Сам Ти не пі́деш, то не виводь нас ізвідси.
16 Бож чим тоді пізна́ється, що знайшов милість
в очах Твоїх я та наро́д Твій? Чи ж не тим, що
Ти пі́деш із нами? І бу́демо ви́різнені я та народ
Твій від кожного народу, що на поверхні землі“.
17 І промовив Госпо́дь до Мойсея: „Також цю
річ, про яку говорив ти, зроблю́, бо ти знайшов
милість в оча́х Моїх, і Я знаю на ім'я́ тебе“.
18 А він відказав: „Покажи мені славу Свою!“
19 І Він промовив: „Я переведу́ все добро Своє
перед тобою, і покличу Господнім Ім'я́м перед
тобою. І Я помилую, до кого милости́вий, і
змилосе́рджуся, до кого милосе́рдний“. 20 І Він
промовив: „Ти не зможеш побачити лиця Мого́,
— бо люди́на не може побачити Мене — і жити“.
21 І промовив Господь: „Ось місце при Мені, — і
ти станеш на скелі. 22 І станеться, коли буде
переходити слава Моя, то Я вміщу́ Тебе в щілині
скелі, і закрию тебе рукою Своєю, аж поки Я
перейду́. 23 А здійму руку Свою, — і ти побачиш
Мене ззаду, а обличчя Моє не буде види́ме“.

34 І промовив Господь до Мойсея: „Витеши
собі дві кам'яні́ табли́ці, як перші, і Я
напишу на цих табли́цях слова, що були на
перших табли́цях, які ти розбив. 2 І приготовся
на рано. І вийдеш рано вра́нці на го́ру Сіна́й, і
станеш Мені там на верхі́в'ї гори́. 3 А з тобою
ніхто не вийде, і на всій горі нехай нікого не
бу́де видно. І також дрібна худоба й худоба
велика нехай не пасеться навпроти тієї гори“. 4 І
витесав він дві кам'яні табли́ці, як перші. І встав
Мойсей рано вранці, та й вийшов на го́ру Сіна́й,
як Господь звелів був йому. І взяв він у руку
свою дві табли́ці кам'яні́. 5 А Господь зійшов у
хмарі, і став там із ним, та й покликав Ім'я́м
Господа. 6 І перейшов Господь перед лицем
його, та й викликнув: „Господь, Господь, — Бог
милосердний, і милости́вий, довготерпели́вий, і
многомилости́вий та правдивий, 7 що дотри́мує
милість для тисяч, що вибачає провину й
переступ та гріх, та певне не вважає чистим
винуватого, бо карає провину батькі́в на ді́тях,
і на дітях діте́й, і на третіх, і на четвертих
поколіннях“. 8 І Мойсей поквапно вклонився до
землі, і впав, 9 та й сказав: „Якщо я знайшов
милість в очах Твоїх, Владико, то нехай же
Владика йде серед нас, бо наро́д цей твердоши́їй.
І Ти пробачиш нашу провину та наш гріх, і
зробиш нас спа́дком Своїм“. 10 А Він відказав:
„Ось Я складаю заповіта перед усім наро́дом
твоїм. Я чинитиму чу́да, які не були́ тво́рені
на всій землі і в жодного наро́ду. І побачить
увесь народ, серед якого ти знаходишся, чин
Господній, що Я чиню́ його з тобою, — який
він страшни́й! 11 Виконуй те, що Я наказую
тобі сьогодні. Ось Я виганяю перед тобою
амореянина, і ханаанеянина, і хіттеянина, і
періззеянина, і хіввеянина, і євусеянина. 12
Стережися, щоб не склав ти умо́ви з мешканцем
тієї землі, що ти входиш на неї, — щоб він не став
па́сткою серед тебе. 13 Бо ви їхні жертівники
поруйнуєте, а їхні камінні стовпи́ для богів
поторощите, а їхні дерева святі повиру́буєте.
14 Бо не будеш ти кла́нятись богові іншому, бо
Господь — ревнивий ім'я Його, Бог ревнивий
Він! 15 Щоб не склав ти умови з мешканцем
кра́ю, як будуть вони любоді́яти вслід за богами
своїми, і будуть богам своїм жертви прино́сити,
то якщо він покличе тебе, то ти не будеш їсти із
жертви його. 16 І не візьмеш із доч́ок його для
синів своїх, бо будуть вони любоді́яти вслід за
бога́ми своїми, і вчинять розпу́сниками синів
твоїх вслід за богами своїми. 17 Литих богів
не зробиш собі. 18 Будеш вико́нувати свято
Опрі́сноків. Сім день будеш їсти опрі́сноки, що
Я наказав був тобі на умо́влений час місяця
аві́ва, бо в місяці авіві ти вийшов з Єгипту. 19
Усе, що відкриває утро́бу — то Моє, як і всяка
твоя худоба, що є самець, відкриття утроби вола
та вівці. 20 А відкриття утроби осла викупиш
ягня́м. А якщо його не викупиш, то заб'єш його,
зла́вши шию. Кожного перворі́дного з синів
твоїх ви́купиш. І не будуть являтися перед
обличчя Моє з порожньою рукою. 21 Шість день
будеш працювати, а дня сьомого спочи́неш від
праці; в о́рці й у жнива́ спочинеш від праці. 22 І
свято тижнів зробиш собі, і первопло́ду жнив

пшениці, і свято збору врожаю під кінець року.
23 Тричі в році вся чоловіча стать буде являтися
перед лице Владики Господа, Бога Ізраїлевого.
24 Бо Я ви́жену людей перед лицем твоїм, і
розширю границю твою, і ніхто не запрагне твоєї
землі, коли ти ходитимеш являтися перед лице
Господа, Бога твого, тричі в році. 25 Не будеш
прино́сити на ква́шенім крови жертви твоєї, і не
переночує до рана святко́ва жертва Пасхи. 26
Поча́ток первопло́дів твоєї землі принесе́ш у дім
Господа, Бога твого. Не будеш варити ягняти в
молоці його матері". 27 І промовив Господь до
Мойсея: „Напиши собі слова́, бо згідно з цими
словами склав Я заповіта з тобою та з Ізраїлем".
28 І був він там з Господом сорок день і сорок
ночей, хліба не їв і води не пив. І написав на
табли́цях слова Заповіту, — Десять Заповідей. 29
І сталося, коли схо́див Мойсей з гори Сіна́й, — а
оби́дві табли́ці свідоцтва в Мойсеєвій руці при
сході його з гори, — що Мойсей не знав, що лице
його стало промені́ти, бо Бог говорив з ним. 30
І побачив Аарон та всі Ізраїлеві сини Мойсея,
— аж ось лице його променіло, і вони боялися
підійти до нього! 31 І кликнув до них Мойсей, і
звернулися до нього Аарон та всі начальники в
громаді. І Мойсей говорив до них. 32 А потім
попідхо́дили всі Ізраїлеві сини, і він наказав їм
усе, що Господь говорив з ним на горі Сіна́й. 33 І
скінчи́в Мойсей говорити з ними, і дав на лице
своє покрива́ло. 34 А коли Мойсей вхо́див перед
Господнє лице на розмову з Ним, то здіймав
покрива́ло аж до свого ви́ходу. І він вихо́див, і
говорив до Ізраїлевих синів, що́ було наказано
йому. 35 І бачили Ізраїлеві сини лице Мойсеєве,
— що променіло лице Мойсеєве. І Мойсей знов
накладав покривало на лице своє аж до відходу
свого, щоб говорити з Ним.

35 І зібрав Мойсей усю громаду Ізраїлевих
синів, та й промовив до них: „Ось ті
речі, що Господь наказав їх чинити. 2 Шість
день буде робитися праця, а дня сьомого буде
вам свято, — субота спочинку від праці для
Господа. Кожен, хто робитиме працю в нім, буде
забитий! 3 Не розпалите огню за суботнього
дня по всіх ваших оса́дах". 4 І сказав Мойсей
до всієї громади Ізраїлевих синів, ка́жучи:
„Оце та річ, що Господь наказав, говорячи: 5
Візьміть від себе прино́шення для Господа.
Кожен за щедрим серцем своїм принесе його,
прино́шення Господе́ві: золото, і срі́бло, і мідь, 6
і блаки́ть, і пу́рпур, і че́рвень, і віссо́н, і вовну
кози́ну, 7 і начервоно пофарбовані баранячі
шкурки, і шкурки тахашеві, і акаційні дере́ва,
8 і оливу на освітлення, і пахощі на оливу
пома́зання, та пахощів на кадило, 9 і камі́ння
оніксове, і каміння на оправу до ефо́ду й до
нагрудника. 10 А кожен із вас мудросердий
при́йде та зробить, що́ наказав був і Господь: 11
скинію внутрішню та її намета зовнішнього, і
покриття́ її, і гачки її, і дошки її, засуви її, стовпи
її та підстави її; 12 ковчега, і держаки його, віко й
завісу заслони; 13 стола, і держаки його, і всі речі
його, і хліб показни́й; 14 і свічника освітлення, і
речі його, і лямпадки його, і оливу освітлення;
І 15 і жертівника кадила, і держаки його, і
оливу пома́зання, і кадило пахощів та заслону
входу і при вході; 16 же́ртівника цілопа́лення, і
мідяну його сітку, держаки його, і всі речі його,
умивальницю й підставу її; 17 запони подвір'я,
стовпи його, і підстави його та заслону брами
подвір'я; 18 кілки скинії, і кілки подвір'я та
шнури їхні; 19 і ша́ти служебні на слу́ження в
святині, свяще́нні шати для священика Аарона,
та шати синів його, на священнослу́ження".
20 І вийшла вся громада Ізраїлевих синів від
Мойсея. 21 І прихо́дили кожен чоловік, кого
вело́ серце його, і кожен, кого дух його чинив
щедрим, і прино́сили прино́шення Господе́ві
для роботи скинії заповіту, і на кожну працю
його, і на свяще́нні шати. 22 І прихо́дили ті
чоловіки з жінками, кожен щедросердий, і
прино́сили гачка, і носову сережку, і пе́рсня, і
сережку, всякі золоті речі, та все, що люди́на
прино́сила, як золото прино́шення для Господа.
23 І кожна люди́на прине́сла, що́ хто мав: блакить,
і пурпур, і червень, і віссон, і вовна козина,
і баранячі начервоно пофарбовані шкурки, і
шкурки тахашеві. 24 Кожен, хто жертвував срібне
та мідяне прино́шення, прино́сив Господнє
прино́шення, і кожен, хто мав, поприно́сили
акаційне дерево, на всяке зайня́ття коло
тієї роботи. 25 І кожна мудросерда жінка
пря́ла руками своїми, і прино́сила пряжу:
блакить, і пурпур, і червень, і віссон. 26 І всі
жінки́, кого вело їхнє серце, пряли козину
вовну. 27 А начальники поприно́сили каміння
оніксу, і каміння вста́влення для ефо́ду та для
нагрудника, 28 і пахощі, і оливу на освітлення, і
для оливи пома́зання, і для запашно́го кадила.
29 Кожен чоловік та жінка, кого їхнє серце
схиляло прино́сити для кожної праці, яку
Господь наказав робити рукою Мойсея, —
Ізраїлеві сини прино́сили добровільний дар
для Господа. 30 І сказав Мойсей до Ізраїлевих
синів: „Дивіться, — Господь назвав на ім'я
Бецал'їла, сина Урієвого, сина Хура, Юдиного
роду. 31 І напо́внив його Духом Божим, мудрістю,
розумуванням, і знанням, і здібністю до всякої
роботи 32 на обми́слення мистецьке, на роботу

в золоті, і в сріблі, і в міді, 33 і в обро́бленні
каменя, щоб всаджувати, і в обробленні де́рева,
щоб робити в усякій мистецькій роботі. 34 І
вклав в його серце, щоб навчав, він і Оголіяв, син
Ахісамаха, Да́нового племени. 35 Він напо́внив їх
мудрістю се́рця, щоб робили вони всяку роботу
обрі́бника, і мистця, і гаптівника в блакиті, і
в пурпурі, і в червені, і в віссоні, і ткача, що
роблять усяку роботу й заду́мують мистецькі
речі.

36 І зробить Бецал'їл та Оголіяв, та кожен
мудросердий чоловік, кому Господь дав
мудрости та розсудку, щоб уміти зробити кожну
працю роботи в святині на все, що Господь
наказав був. 2 І покликав Мойсей Бецал'їла та
Оголіява, та кожного мудросердого чоловіка,
кому Господь подав мудрість у серце, кожного,
кого вело серце зблизитися до тієї праці, щоб
зробити її. 3 І взяли́ вони від Мойсея все
прино́шення, що позно́сили Ізраїлеві сини для
праці служби святині, щоб зробити її. А вони
ще прино́сили до нього щоранку добровільного
дара. 4 І прибули всі мудреці, що роблять усю
роботу святині, кожен із праці своєї, яку вони
роблять, 5 і сказали до Мойсея, говорячи: „Народ
приносить більше, ніж потрібно було́ для праці,
яку Господь звелів був зробити“. 6 І Мойсей
наказав проголоси́ти в табо́рі, говорячи: „Ні
чоловік, ні жінка нехай не роблять уже нічого
на прино́шення для святині“. І був стриманий
народ від прино́сів. 7 А нагото́вленого було
до́сить для кожної праці, щоб зробити її, і ще
зоставалось. 8 І зробили кожен мудросердий
із тих, що робили скинійну працю: десять
покрива́л із суканого віссону, і блакиті, і пурпуру
та з червені. Херувими — мистецькою роботою
він поробив їх. 9 Довжина́ одного покрива́ла
— двадцять і вісім ліктів, а ширина́ одного
покрива́ла — чотири лікті. Усім покрива́лам
міра одна. 10 І поспина́в він п'ять покрива́л одне
до о́дного, і п'ять інших покривал поспинав одне
до о́дного. 11 І поробив він блакитні петельки
на краю́ одно́го покрива́ла з кінця в спина́нні.
Так само зробив на краю́ кінцевого покрива́ла в
спина́нні другім. 12 П'ятдеся́т петельок зробив
він у покривалі однім, і п'ятдесят петельок
зробив він на кінці покривала, що в другім
спина́нні. Ті петельки протилеглі одна до однієї.
13 І зробив він п'ятдеся́т золотих гачків, і
поспина́в ті покрива́ла одне до о́дного тими
гачками, — і стала одна скинія. 14 І зробив
він покрива́ла з вовни козиної до намета над
внутрішньою скинією, — одина́дцять покрива́л
зробив таких. 15 Довжина́ одного покрива́ла —
тридцять ліктів, а ширина́ одного покривала —
чотири лікті. Одинадцятьо́м покрива́лам міра
одна. 16 І поспина́в він п'ять покривал осібно,
а шість тих покривал осібно. 17 І поробив він
п'ятдеся́т петельок на краю́ кінцевого покривала
в спинанні, і п'ятдесят петельок поробив на
краю покривала другого спинання. 18 І зробив
він п'ятдесят мідяних гачків на спина́ння скинії,
щоб стала вона одна. 19 І зробив він накриття
для скинії, — баранячі начервоно пофарбовані
шкурки, і накриття зверху з тахашевих шкурок.
20 І поробив він для скинії стоячі дошки з
акаційного дерева. 21 Десять ліктів довжина́
до́шки, і лікоть і півліктя ширина́ однієї до́шки.
22 В одній до́шці дві ручки, сполучені одна до
однієї. Так він поробив усі дошки скинії. 23
І поробив він дошки для скинії, — двадцять
дощо́к на бік південний, на по́лудень. 24 І
сорок срібних підстав поробив він під тими
двадцятьма́ дошками, — дві підставі під однією
дошкою для ручок її, і дві підставі під дошкою
другою для двох ручок її. 25 А для другого
боку скинії, у бік пі́вночі — зробив він двадцять
дощо́к. 26 І для них сорок срібних підстав, — дві
підставі під одну до́шку, і дві підставі під до́шку
другу. 27 А для заднього боку скинії на за́хід
зробив він шість дощо́к. 28 І дві до́шки зробив
він для скинійних кутів на заднього бока. 29 І
були вони поє́днані здолу, і ра́зом були вони
поєднані на верху́ її до однієї каблучки. Так
зробив він для них обох, для обох куті́в. 30 І
було вісім дощо́к, а їхні підстави зо срібла, —
шіснадцять підстав: по дві підставі під одну
до́шку. 31 І зробив він засуви з акаційного
дерева, — п'ять для дощок одного боку скинії,
32 і п'ять засувів для дощок другого боку скинії,
і п'ять засувів для дощок заднього боку на за́хід.
33 І зробив він середнього засува, щоб засувати
по сере́дині дощок від кінця до кінця. 34 А ці
дошки він пообкладав золотом, а каблучки їхні,
на вклада́ння для засувів, поробив із золота; і
ці засуви він пообкладав золотом. 35 І зробив
він завісу з блакиті, і пурпуру, і червені та з
суканого віссону. Мистецькою роботою зробив
її з херувимами. 36 І він зробив для неї чотири
акаційні стовпи, і пообкладав їх золотом, — гаки
їх золоті, — і вилив для них чотири срібних
підставі. 37 І зробив він заслону для входу скинії
з блакиті, і пурпуру, і червені та з суканого
віссону, — робота гаптівника. 38 А стовпи́ її —
п'ять, а гаки їх золоті; і він пообкладав їх верхи́
та їх обручі золотом; а підстави їхні — п'ять із
міді.

37 І зробив Бецал'їл ковче́га з акаційного
дерева, — два лікті й пів довжина його, і

лікоть і пів ширина його, і лікоть і пів вишина
його. 2 І пообкладав він його щирим золотом
зсере́дини та іззо́вні. І вінця золотого зробив
навколо над ним. 3 І він вилив для нього чотири
золоті каблучки на чотирьох кута́х його, — дві
каблучки на одному боці його, і дві каблучки на
другому боці його. 4 І він поробив держаки з
акаційного дерева, і пообкладав їх золотом. 5 І
він повсо́вував ці держаки в каблучки на боках
ковче́гу, щоб носити ковчега. 6 І віко зробив
зо щирого золота, — два лікті й пів довжина
його, і лікоть і пів ширина його. 7 І зробив два
золоті херуви́ми, — роботою кутою зробив їх з
обох кі́нців віка. 8 І зробив одного херувима з
кінця звідти, а одного херувима з кінця звідси. З
того віка поробив тих херувимів на обох кі́нцях
його. 9 І були ті херувими з простя́гненими
догори́ крилами, і затінювали своїми крилами
над віком, а їхні лиця — одне до о́дного; до віка
були схи́лені лиця тих херувимів. 10 І зробив він
стола з акаційного дерева, — два лікті довжина
його, і лікоть ширина його, і лікоть і пів вишина
його. 11 І пообкладав його щирим золотом,
і зробив вінця золотого для нього навколо.
12 І ли́штву зробив він для нього в доло́ню
навколо, і зробив вінця золотого навколо для
ли́штви його. 13 І він вилив для нього чотири
каблучки із золота, та й дав ті каблучки на
чотирьох кінцях, що при його чотирьох ніжках.
14 При лиштві були ті каблучки, вклада́ння для
держаків, щоб носити стола. 15 І поробив він
ті держаки з акаційного дерева, і пообкладав
їх золотом, щоб носити стола. 16 І поробив він
ті речі, що на столі: миски його, і кадильниці
його, і кухлі його та чаші його, що ними лито,
— золото щире. 17 І зробив він свічника зо
щирого золота, — роботою кутою зробив він
того свічника. Стовп його, і раме́на його, келихи
його, ґудзі його й квіти його — виходили з
нього. 18 І шість рамен вихо́дило з боків його, —
три рамені свічника з одно́го боку його, і три
рамені свічника з другого боку його. 19 Три
келихи мигдалоподі́бні в однім рамені, ґудзь і
квітка, і три мигдалоподібні келихи в рамені
другім, ґудзь і квітка. Так на шости раме́нах, що
виходять із свічника. 20 А на стовпі свічника
чотири келихи мигдалоподібні, ґудзі його та
квітки його. 21 І ґудзь під двома́ раме́нами з
нього, і ґудзь під другими двома раменами з
нього, і ґудзь під третіми двома раменами з
нього, — у шости рамен, що виходять із свічника.
22 Їхні ґудзі та їхні раме́на вихо́дили з нього.
Увесь він — одне куття щирого золота. 23 І зробив
він сім лямпадок до нього; а його щи́пчики та
його лопатки на вугіль — зо щирого золота. 24 З
таланту щирого золота зробив він його та всі
його речі. 25 І зробив він кадильного же́ртівника
з акаційного дерева, — лікоть довжина його, і
лікоть ширина його, квадратовий, а два лікті
вишина його. З нього були його роги. 26 І
пообкладав він його щирим золотом, — верх
його та стіни його навколо, та роги його. І
вінця золотого навколо зробив. 27 І дві золоті
каблучки зробив йому під вінця його, — зробив
на обох боках його, на вклада́ння для держаків,
щоб ними носити його. 28 І держаки поробив із
акаційного дерева, і золотом пообкладав їх. 29
І зробив він миро святого пома́зання, і чисте
кадило пахощів, — робота робітника́ масти.

38 І зробив він же́ртівника з акаційного
дерева, — п'ять ліктів довжина його, і п'ять
ліктів ширина його, квадрато́вий, а вишина
його — три лікті. 2 І поробив він роги його на
чотирьох кутах його, — з нього були його роги. І
пообкладав його міддю. 3 І він поробив усі речі
жертівника: горшки, і шуфлі, і кропильниці,
видельця, і лопатки на вугілля. Усі речі його
поробив він із міді. 4 І мере́жу зробив він із міді
для жертівника роботою сітки, під лиштву його
здолу до половини його. 5 І вилив він чотири
каблучки на чотирьох кінцях його для мідяної
мережі, на вклада́ння для держаків. 6 І поробив
він держаки з акаційного дерева, і пообкладав їх
міддю. 7 І повсовував він ті держаки в каблучки
на боках жертівника, щоб ними носити його.
Порожнявим усере́дині зробив його з дощо́к. 8 І
зробив він умивальницю з міді та підставу її з
міді, з дзерка́лами жінок, що сповняли службу
при вході скинії заповіту. 9 І зробив він подвір'я.
На півде́нну сто́рону, на по́лудень запони того
подвір'я, — суканий віссон, сто ліктів. 10 А
стовпів для нього — двадцять, а їхніх підстав із
міді — двадцять. Гаки тих стовпів та обручі їхні
— срібло. 11 А в сторону пі́вночі — сто ліктів;
стовпів для них — двадцять і підстав для них
— двадцять, із міді. Гаки тих стовпів та обручі
їхні — срібло. 12 А в сторону за́ходу, — запони,
п'ятдеся́т ліктів; стовпів для них — десять, і
підстав для них десять. Гаки тих стовпів та
обручі їхні — срібло. 13 А в сторону пе́реду,
сходу, — п'ятдесят ліктів. 14 Запони до бо́ку
— п'ятнадцять ліктів; стовпів для них — три, і
підстав для них — три. 15 А для другого боку з
цієї й з тієї сторони брами подвір'я — запони
на п'ятнадцять ліктів; стовпів для них — три, і
підстав для них — три. 16 Всі запони подвір'я
навколо — віссо́н су́каний. 17 А підстави для
стовпів — мідь, гаки стовпів та обручів їхніх —
срібло. А обклад верхів їх — срібло, і вони —
всі стовпи подвір'я — поспи́нані сріблом. 18 А

заслона брами подвір'я — робота гаптівника:
блакить, і пурпур, і червень та суканий віссон; і
двадцять ліктів довжина, а вишина в ширині
— п'ять ліктів, відповідно запонам подвір'я. 19
А стовпів для них — чотири, і підстав для них
— чотири, із міді. Гаки їх — срібло, і обклад
верхів їх та їхніх обручів — срібло. 20 А всі
кілки для скинії й для подвір'я навколо —
мідь. 21 Оце перелік скинії, скинії свідоцтва,
що був обрахований на при́каз Мойсея, — за
допомогою Левитів під рукою Ітамара, сина
Аарона, священика. 22 А Бецал'їл, син Урія,
сина Хура, Юдиного племени, поробив усе,
що Господь наказав був Мойсеєві. 23 А з ним
Оголіяв, син Ахісамахів, Данового племени,
обро́блювач, і мисте́ць, і гаптівник блакиттю, і
пурпуром, і червенню, і віссоном. 24 Усе золото,
вжите для праці в усій роботі святині, то було
золото колихання, — двадцять і дев'ять тала́нтів
та сім сотень і тридцять шеклів на міру шеклем
святині. 25 А срібло полічених у громаді мужів
— сто талантів та тисяча, і сімсот і сімдесят
і п'ять шеклів на міру шеклем святині, 26 на
голову бека, цебто половина шекля на міру
шеклем святині для кожного, хто переходив
при переліку від віку двадцяти літ і вище, —
для шостисот тисяч і трьох тисяч і п'ятисот
і і п'ятидесяти. 27 І було сто тала́нтів срібла
на відлиття́ підстав святині та підстав завіси,
— сотня підстав на сотню талантів, талант на
підставу. 28 А з тисячі й семисот і семидесяти
й п'яти шеклів поробив він гаки для стовпів,
і пообкладав їхні верхи́ та поспина́в їх. 29 А
міді колихання було сімдесят талантів та дві
тисячі й чотириста шеклів. 30 І поробив він із
неї підстави входу скинії заповіту, і жертівника
мідяного, і його мідяну мережу, та всі речі
жертівника, 31 і підстави подвір'я навколо, і
підстави брами подвір'я, і скинійні кілки, і всі
кілки подвір'я навколо.

39 А з блакиті й пурпуру та червені поробили
вони службові шати для слу́ження в
святині. І поробили священні шати, що вони
для Аарона, як Господь наказав був Мойсеєві. 2 І
зробив він ефо́да з золота, блакиті, і пурпуру, і
червені та з суканого віссону. 3 І повибивали
вони золоті бляхи, та й настригли нито́к на
роботу серед блакиті, і серед пурпуру, і серед
червені, і серед віссону, — робота мистця́. 4
Вони зробили для нього злучені нараменники,
на обох кінцях його він був сполу́чений. 5
А пояс мистецький для накладання ефо́ду,
що з ним з'є́днаний і одна́кового з ним
виробу, — золото, блакить, і пурпур, і червень,
і суканий віссон, як Господь наказав був
Мойсеєві. 6 І поробили вони камені оніксові,
оточені золотими гні́здами, ви́різьблені різьбою
печатки, з імена́ми Ізраїлевих синів. 7 І
він їх поклав на ефодові нараменники, —
камені на пам'ять для Ізраїлевих синів, як
Господь наказав був Мойсеєві. 8 І зробив він
нагрудника, роботою мистця, як робота ефоду,
— золото, блакить, і пурпур, і червень, і суканий
віссон. 9 Квадрато́вий він був, скла́деним удвоє
зробили нагру́дника, — п'ядь довжина його,
і п'ядь ширина його, складений удвоє. 10 І
понаса́джували на ньому чотири ряди каменя.
Ряд: рубі́н, топа́з і смара́гд — ряд перший. 11
А ряд другий: карбу́нкул, сапфі́р і я́спіс. 12 А
ряд третій: опа́ль, ага́т і амети́ст. 13 А четвертий
ряд: хризолі́т, о́нікс і бері́л, — вони вставлені
золотими наса́дами в своїх гні́здах. 14 А камені
ті — на ймення дванадцятьо́х Ізраїлевих синів
вони, на ймення їх; різьбою печатки кожен на
ім'я́ його для дванадцяти́ племен. 15 І поробили
вони на нагруднику сукані ланцюги плетеною
роботою зо щирого золота. 16 І зробили вони
два золоті гнізда та дві золоті каблучки, і дали ці
каблучки на двох кінцях нагрудника. 17 І дали
два золоті шнури на дві ті каблучки до кінців
нагрудника. 18 А два кінці обох шнурів дали
до двох гнізд, і дали на нараменники ефоду
спереду його. 19 І зробили дві золоті каблучки,
та й поклали на обох кінцях нагрудника на
краї́ його, що до сторони ефоду, всере́дину. 20 І
зробили вони дві золоті каблучки, та й дали їх на
обидва нараменники ефоду здолу, спе́реду його,
при сполученні його, над мистецьким поясом
ефоду. 21 І прив'язали нагрудника від каблучок
його до каблучок ефоду блакитною ниткою,
щоб був на мистецькім поясі ефоду, — і не буде
ру́хатись нагрудник ізнад ефоду, як Господь
наказав був Мойсеєві. 22 І зробив він ша́ту для
ефоду, ткацькою роботою, всю блакитну. 23
А о́твір ша́ти в сере́дині її, як отвір па́нцера;
край отво́ру її обрамований навколо, — щоб
не де́ртися їй. 24 І поробили вони на подо́лку
шати гранатові яблука з блакиті, і пурпуру та з
суканої червені. 25 І поробили дзвінки́ зо щирого
золота, і дали ті дзвінки поміж гранатові яблука
на подолку ша́ти навколо, поміж ті гранатові
яблука, — 26 дзвінок і гранатове яблуко, дзвінок і
гранатове яблуко на подолку шати тієї навколо,
на слу́ження, як Господь наказав був Мойсеєві. 27
І поробили вони хіто́ни з віссону, робота ткача,
для Аарона та для синів його, 28 і заво́я з віссону,
і шапки́ накриття з віссону, і льняна́ спі́дня
о́діж із суканого віссону, і пояса з суканого
віссону, 29 і блакиті, і пурпура та з червені,

робота гаптяря, як Господь наказав був Мойсеєві.
30 І зробили квітку, вінця святости, зо щирого
золота, і написали на нім письмом різьби
печатки: „Святість для Господа“. 31 І дали́ на
нім блакитну нитку, щоб була́ на заво́ї згори, як
Господь наказав був Мойсеєві. 32 І скінчи́лася вся
робота скинії, скинії заповіту. І зробили Ізраїлеві
сини все, — як Господь наказав був Мойсеєві, так
зробили вони. 33 І позно́сили вони до Мойсея
скинію внутрішню, намета зовнішнього та всі
речі її: гачки її, дошки її, засуви її, і стовпи її та
підстави її, 34 і накриття з баранячих начервоно
пофарбованих шкурок, і накриття з тахашевих
шкурок, і завісу заслони, 35 ковчега свідоцтва, і
держаки його, і віко, 36 стола, усі речі його, і
хліб показни́й, 37 чистого свічника та лямпадки
його, лямпадки розста́влені, та всі речі його
й оливу освітлення, 38 і золотого жертівника,
миро пома́зання, і запашне́ кадило, і завісу
при вході скинії, 39 мідяного жертівника, і
його мідяну мережку, держаки його, і всі речі
його, умивальницю та підставу її, 40 запони
подвір'я, стовпи його, і підстави його, і заслону
для брами подвір'я, шнури його, і кілки його, і
всі речі для служби в скинії, у скинії заповіту, 41
службо́ві шати для слу́ження в святині, священні
шати священика Аарона, і шати синів його
для священнослу́ження. 42 Усе так, як Господь
наказав був Мойсеєві, так зробили Ізраїлеві
сини всю ту роботу. 43 І побачив Мойсей усю
ту роботу, і ось — вони зробили її! Як Господь
наказав був, так зробили вони. І поблагословив
їх Мойсей!

40 А Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Першого місяця, першого дня місяця
поставиш намета для скинії заповіту. 3 І
поставиш там ковчега свідоцтва, і закриєш
ковчега завісою. 4 І внесеш стола, і порозкладаєш
належне йому; і внесеш свічника, і запалиш його
лямпадки. 5 І поставиш золотого жертівника
для кадила перед ковчегом свідоцтва; і повісиш
заслону входу скинії. 6 І поставиш жертівника
цілопа́лення перед входом скинії, скинії
заповіту. 7 І поставиш умивальницю між скинією
заповіту та між жертівником, і даси туди води.
8 І поставиш подвір'я навколо, і даси заслону
брами подвір'я. 9 І візьмеш миро пома́зання, та
й пома́жеш скинію та все, що в ній, і освя́тиш
її та всі речі її, — і стане вона святістю. 10 І
помажеш жертівника цілопа́лення та всі речі
його, і освя́тиш жертівника, — і стане жертівник
Найсвятішим. 11 І помажеш умивальницю та
підставу її, — і освя́тиш її. 12 І приведе́ш
Аарона та синів його до входу скинії заповіту,
та й обмиєш їх водою. 13 І зодягнеш Аарона
в священні шати, і помажеш його, і освя́тиш
його, — і він буде священнослужити Мені.
14 І приведе́ш синів його, і позодягаєш їх у
хітони. 15 І помажеш їх, як помазав їхнього
батька, — і будуть вони священнослужити Мені.
І станеться, що пома́зання їх буде на них на
вічне свяще́нство, на їхні покоління!“ 16 І зробив
Мойсей усе, — як Господь наказав був йому, так
він зробив. 17 І сталося першого місяця другого
року, першого дня місяця, — була поставлена
скинія! 18 І поставив Мойсей скинію, і дав
підстави її, і поклав дошки її, і дав засови її,
і поставив стовпи її. 19 І розтягнув намета
над внутрішньою скинією, і поклав скинійне
накриття́ на неї згори́, як Господь наказав був
Мойсеєві. 20 І взяв він і поклав свідоцтво до
ковчега, а на ковчега поклав держаки́, і дав
на ковчега віко згори. 21 І вніс він ковчега до
скинії, і повісив завісу заслони, і закрив ковчег
свідоцтва, як Господь наказав був Мойсеєві. 22
І дав він стола в скинію заповіту, на стороні
скинії на північ, поза завісою. 23 І порозклада́в
на ньому розклад хліба перед Господнім лицем,
як Господь наказав був Мойсеєві. 24 І поставив
свічника в скинії заповіту навпроти стола, на
стороні скинії на пі́вдень. 25 І позасвічував
лямпадки перед Господнім лицем, як Господь
наказав був Мойсеєві. 26 І поставив золотого
жертівника в скинії заповіту перед завісою.
27 І кадив він на ньому запашні́ кадила, як
Господь наказав був Мойсеєві. 28 І повісив
входо́ву заслону до скинії. 29 А жертівника
цілопа́лення поставив при вході скинії, скинії
заповіту, і приніс на ньому цілопа́лення та
жертву хлібну, як Господь наказав був Мойсеєві.
30 І поставив умивальницю між скинією заповіту
та між жертівником, і туди дав води на миття.
31 І вмивали з нього Мойсей й Аарон та сини
його руки свої та ноги свої. 32 Коли вони
вхо́дили до скинії заповіту, і коли зближа́лися
до же́ртівника, вони обмивалися, як Господь
наказав був Мойсеєві. 33 І поставив подвір'я
навколо скинії та жертівника, і повісив заслону
брами подвір'я. 34 А хмара закрила скинію
заповіту, і слава Господня напо́внила скинію.
35 І не міг Мойсей увійти до скинії заповіту,
бо хмара спочивала над нею, а слава Господня
напо́внила скинію. 36 А коли підіймалася хмара
з-над скинії, то Ізраїлеві сини руша́ли в усі свої
по́дорожі. 37 А якщо хмара не підіймалася, то не
руша́ли вони аж до дня, коли вона підійма́лася,
38 бо над скинією вдень була хмара Господня,
а вночі був огонь у ній, — на оча́х усього
Ізраїлевого дому в усіх його по́дорожах!

Левит

1 І кликнув Господь до Мойсея, і промовляв
до нього з скинії заповіту, говорячи: **2**
„Промовляй до Ізраїлевих синів та й скажеш до
них: Коли хто з вас принесе́ жертву для Господа
зо скотини, то з худоби великої й худоби дрібної
принесете вашу жертву. **3** Якщо жертва його —
цілопа́лення з худоби великої, то нехай принесе
його, самця́ безва́дного; нехай приведе його
до скинії заповіту, щоб він був уподобаний
перед лицем Господнім. **4** І покладе він руку
свою на го́лову цілопа́лення, — і буде йому
да́но вподо́бання на очи́щення від гріхів його.
5 І заріже він ягня перед Господнім лицем. А
Ааронові сини, священики, принесуть кров, і
покро́плять тією кров'ю на же́ртівника навко́ло,
що при вході до скинії заповіту. **6** І здере він
шкуру з жертви цілопа́лення, і розі̂тне його
на куски його. **7** І дадуть сини священика
Аарона огню на жертівника, і покладуть дров
на тім огні. **8** І порозклада́ють Ааронові сини,
священики, ті куски, голову та товщ, на дро́вах,
що на огні, який на жертівнику. **9** А його ну́трощі
та голінки його обмиє водою. І священик усе
те спалить на жертівнику, — це цілопа́лення,
огняна́ жертва, пахощі любі для Господа. **10**
А якщо його жертва з дрібної худо́бини, — з
овець або з кіз на цілопалення, то нехай приведе
його, безвадного самця́, **11** і заріже його на боці
жертівника на пі̂вніч, перед Господнім лицем. І
покроплять сини Ааронові, священики, кров'ю
його на жертівника навколо. **12** І розі̂тне його
на куски його, і голову його, і товщ його, а
священик порозкладає їх на дро́вах, що на огні,
який на жертівнику. **13** А нутрощі та голінки
обмиє водою. І священик принесе все це, та
й спалить на жертівнику, — це цілопалення,
огняна жертва, пахощі любі для Господа. **14** А
якщо цілопа́лення його — жертва для Господа
з пта́ства, то нехай з го́рлиць або з голубенят
принесе жертву свою. **15** І принесе її священик
до жертівника, і проб'є йому нігтем великим
голову, та й спалить на жертівнику, а кров
його буде вилита при стіні жертівника. **16** І
зді̂йме його воло в пір'ї його, і кине його при
жертівнику на схід на місце по́пелу. **17** І роздере
його між кри́льми його, але не відділить їх.
А священик спалить його на жертівнику на
дро́вах, що на огні, — воно цілопа́лення, огняна́
жертва, пахощі любі для Господа.

2 А коли хто принесе́ жертву, жертву хлі̂бну
для Господа, то нехай пшенична мука буде
жертва його, а він поллє на неї оливи, і дасть
на неї ладану. **2** І принесе її до Ааронових
синів, священиків, і ві̂зьме звідти повну свою
жменю пшеничної муки її, і оливи її зо всім її
ладаном, та й спалить священик на жертівнику
за пригáдувальну частину, — це огняна́ жертва,
пахощі любі для Господа. **3** А позостале з цієї
хлібної жертви — для Аарона та для синів його,
це Найсвятіше з Господніх же́ртов! **4** А коли
принесеш жертву, жертву хлібну випеченого
в печі, то нехай це буде пшенична мука, —
прісні калачі, мішані в оливі, та прісні коржики,
помазані оливою. **5** А якщо твоя жертва — жертва
хлі̂бна на лопатці, то нехай це буде пшенична
мука, мішана в оливі, прісна. **6** Поламати її
на шматочки, і поллєш на неї оливи, — це
хлібна жертва. **7** А якщо твоя жертва — жертва
хлібна сма́ження, то нехай буде зроблена в
оливі з пшеничної муки. **8** І принесеш хлібну
жертву, що зроблена з тих речей, для Господа,
і подаси її до священика, а він принесе її до
жертівника. **9** І принесе священик із хлібної
жертви за пригáдувальну частину її, та й спалить
на жертівнику, — це огняна́ жертва, любі пахощі
для Господа. **10** А позостале з цієї хлібної же́ртви
— для Ааро́на та для синів його́: це Найсвятіше з
Господніх же́ртов! **11** Кожна хлі̂бна жертва, яку
принесете Господе́ві, не буде зро́блена квашена,
бо все квашене й усякий мед — не спалите
з нього огняної жертви для Господа. **12** Як
жертву первоплоду принесіть її для Господа, а на
жертівника вона не приноситься на любі пахощі.
13 І кожну жертву, жертву хлібну, посолиш
сіллю. І хлібної жертви твоєї не позбавиш соли
заповіту Бога твого, — на кожній жертві твої́й
принесеш соли. **14** А якщо принесеш хлі̂бну
жертву первопло́дів для Господа, то колосся,
пряжене в огні, як потовчене зе́рно принесеш
хлібну жертву своїх первоплодів. **15** І полий на
неї оливи, і поклади на неї ладану, — це жертва
хлібна. **16** І спалить священик за пригáдувальну
частину її з потовченого зе́рна, із оливи її на
всім ладані її, — це огняна́ жертва для Господа.

3 А якщо його жертва — ми́рна, якщо з великої
худоби він приносить чи самця́, чи сами́цю,
— він принесе її безва́дну перед Господнє лице,
2 і покладе свою руку на голову жертви своєї,
та й заріже її при вході до скинії заповіту. А
Ааронові сини, священики, покроплять тією
кров'ю на жертівника навколо. **3** І принесе він із
мирної жертви огняну́ жертву для Господа, —
лій, що закриває ну́трощі, та ввесь лій, що на
ну́трощах, **4** і оби́дві ни́рки, і лій, що на них,
що на сте́гнах, а сальника́ на печінці — зді̂йме
його з ни́рками. **5** І спалять те сини Ааронові
на жертівнику на цілопа́лення, що на дро́вах,

яке на огні, — це огняна́ жертва, пахощі любі
для Господа. 6 А якщо з дрібної худоби його
жертва на мирну жертву для Господа, саме́ць
чи сами́ця, то безва́дну принесе її. 7 Якщо
приносить він на жертву вівцю́, то принесе її
перед Господнє лице, 8 і покладе свою руку на
голову жертви своєї, та й заріже її перед скинією
заповіту. А Ааронові сини покро́плять кров'ю її
на жертівника навколо. 9 І він принесе з мирної
жертви огняну́ жертву для Господа, — ці́лого
курдюка́, якого здійме при хребті, і лій, що
закриває ну́трощі, і ввесь лій, що на ну́трощах, 10
і обидві нирки та лій, що на них, що на сте́гнах,
а сальника на печінці — здійме його з нирками.
11 І священик спалить те на жертівнику, — хліб
огняно́ї жертви для Господа. 12 А якщо жертва
його коза, то піднесе її перед лице Господнє,
13 і покладе свою руку на голову її, та й заріже
її перед скинією заповіту. А Ааронові сини́
покро́плять кров'ю її на жертівника навколо.
14 І він принесе з неї жертву свою, жертву для
Господа, — лій, що закриває ну́трощі, та ввесь
лій, що на ну́трощах, 15 і оби́дві нирки, і лій, що
на них, що на стегнах, а сальника на печінці —
здійме його з нирками. 16 І священик спалить
їх на жертівнику, — це пожива, огняна́ жертва
на любі пахощі; увесь лій — для Господа. 17 Оце
постанова вічна для ваших родів у всіх оса́дах
ваших: жодного лою й жодної крови не будете
їсти“.

4 Господь промовляв до Мойсея, говорячи: 2
Промовляй до Ізраїлевих синів, говорячи:
“Коли хто невмисне згрішить проти якої зо всіх
за́повідей Господніх, — чого не треба чинити,
а він учинить проти однієї з них, — 3 якщо
пома́заний священик згрішить на провину
наро́ду, то він принесе за гріх свій, що згрішив
ним, бичка́, — молоде з худоби великої, —
безвадного для Господа на жертву за гріх. 4 І
приведе́ він того бичка до входу скинії заповіту
перед Господнє лице, і покладе́ свою́ руку на
голову того бичка, та й заріже бичка перед
Господнім лицем. 5 А помазаний священик
візьме кро́ви того бичка, та й внесе її до скинії
заповіту. 6 І вмочить священик пальця свого
в ту кров, та й покро́пить тією кров'ю сім раз
перед Господнім лицем пе́ред завіси святині. 7 І
дасть священик з тієї крови на ро́ги жертівника
кадила пахощів, перед Господнім лицем, що він
у скинії заповіту, а всю кров бичка виллє до
підстави жертівника цілопа́лення, що при вході
скинії заповіту. 8 А ввесь лій бичка́ жертви за
гріх — принесе з нього лій, що закриває нутрощі,
і ввесь лій, що на нутрощах, 9 і оби́дві нирки
та лій, що на них, що на стегнах, а сальника
на печінці — здійме його з нирками, 10 як
приноситься з вола мирної жертви, — і священик
спалить те на жертівнику цілопалення. 11 А
шкуру бичка та все м'ясо його з головою його та
голі́нками його, і нутрощі його, і нечистість їх,
— 12 і всьо́го бичка винесе поза та́бір до чистого
місця, до місця висипа́ння по́пелу, і спалить
його на дро́вах в огні, — на висипа́нні попелу
буде спа́лений він. 13 А коли вся Ізраїлева
громада помилково згрішить, і ді́ло буде зата́єне
з очей зборів, і зроблять що проти якої зо всіх
Господніх за́повідей, чого не можна робити,
і завиня́ть, 14 а гріх буде пі́знаний, що вони
згрішили ним, — то збори принесуть бичка,
молоде з худоби великої, на жертву за гріх. І
вони приведу́ть його перед скинію заповіту. 15
А старші громади покладуть свої руки на голову
бичка перед Господнім лицем, та й заріже
один з них бичка перед лицем Господнім. 16
А помазаний священик внесе крови бичка до
скинії заповіту. 17 І вмочить священик пальця
свого в ту кров, та й покро́пить сім раз перед
Господнім лицем пе́ред завіси. 18 І дасть він
із тієї крови на роги жертівника, що перед
Господнім лицем, що він у скинії заповіту,
а всю ту кров виллє до підстави жертівника
цілопа́лення, що при вході скинії заповіту. 19
А ввесь його лій принесе з нього та й спалить
на жертівнику. 20 І зробить з тим бичком те
саме, що робив бичкові жертви за гріх, так само
зробить із ним. І так священик дасть очи́щення
за них, — і буде про́щено їм. 21 І винесе бичка
поза та́бір, та й спалить його, як палив бичка
першого, — він жертва за гріх зборів. 22 Коли
згрішить начальник, і зробить що невмисне
проти якої зо всіх за́повідей Господа, Бога його,
чого робити не можна, та й завини́ть, 23 і буде
пі́знаний ним гріх його, що згрішив ним, то
приведе він жертву свою — безвадного козла, 24
і покладе свою руку на голову того козла, та й
заріже його в місці, де ріжеться ціл опалення
перед Господнім лицем, — він жертва за гріх.
25 А священик візьме з крови жертви за гріх
своїм пальцем, та й дасть на роги жертівника
цілопа́лення, а кров його виллє до підстави
жертівника цілопалення. 26 А ввесь лій його
спалить на жертівнику, як лій мирної жертви,
та й так очистить священик його з гріха його,
— і буде про́щений йому. 27 А коли яка душа з
народу землі невмисне згрішить, коли зробить
що проти якої з заповідей Господніх, чого робити
не можна, та й завини́ть, 28 і буде пі́знаний ним
гріх його, що згрішив, то він приведе жертву
свою — безвадну козу, самицю, за гріх свій,
що він згрішив був, 29 і покладе свою руку на

голову жертви за гріх, та й заріже цю жертву за
гріх у місці цілопалення. 30 А священик вїзьме
своїм пальцем із крови її, та й дасть на роги
жертівника цілопа́лення, а всю її кров виллє
до підстави жертівника. 31 А ввесь її лій він
здїйме, як знятий був лій із мирної жертви,
і священик спалить на жертівнику на пахощі
любі для Господа. І так священик очистить його,
— і буде про́щено йому. 32 А якщо він приведе
вівцю в жертву свою за гріх, то приведе безвадну
сами́цю, 33 і покладе свою руку на голову жертви
за гріх, та й заріже її на жертву за гріх у місці,
де ріже він жертву цілопа́лення. 34 І вїзьме
священик із крови жертви за гріх своїм пальцем,
та й дасть на роги жертівника цілопа́лення, а
всю кров її виллє до підстави жертівника. 35
А ввесь лій її здійме, як здійма́ється лій вівці
з мирної жертви, та й спалить священик його
на жертівнику на огняні жертви Господні. І
так очистить його священик за гріх його, що
згрішив був, — і буде про́щено йому.

5 А коли хто згрішить: почує голос прокляття,
і був свідком, або бачив, або знав, але не
виявив, то понесе свою провину; 2 або особа,
що доторкнеться якої нечистої речі, або па́дла
звірини нечистої, або падла худоби нечистої,
або падла нечистого плазуючого, і буде це
незна́не їй, то вона — нечиста й завини́ть; 3 або
коли доторкнеться нечистости люди́ни, всякої
нечистости її, що нею стане нечиста, і буде це
незна́не їй, а вона довідається, то завини́ть; 4
або коли хто присягне́, вимовляючи нерозважно
устами своїми, чинити зло або чинити добро, на
все, що нерозважно вимовляє люди́на в прися́зі,
і буде це незна́не йому́, а він довідається, що
завини́в одним із цих, — 5 то станеться, що
завинить одним із цих, і ви́знає, чим він згрішив
у тому. 6 І приведе він Господе́ві жертву за
провину, за гріх свій, що згрішив, самицю з
дрібної худоби, — вівцю́ або козу́ — на жертву
за гріх, а священик очистить його від гріха́
його. 7 А якщо рука його не спроможна на
ягня, то принесе в жертву за провину свою,
що згрішив він, дві го́рлиці або двоє голубенят
Господе́ві, — одне на жертву за гріх, а одне на
цілопа́лення. 8 І принесе їх до священика, а
він перше принесе те, що на жертву за гріх, і
натне великим нігтем голову його від шиї її, але
не відділить. 9 І покро́пить із крови жертви за
гріх на стіну́ жертівника, а позостала кров буде
вилита до підстави жертівника, — це жертва
за гріх. 10 А другого зробить цілопа́ленням за
уставом. І очистить його священик від гріха́
його, що згрішив той, — і буде про́щено йому.
11 А якщо він не спроможний на дві горлиці
або на двоє голубенят, то принесе в жертву
свою за те, чим згрішив, десяту частину ефи
пшеничної муки на жертву за гріх, не докладе
до неї оливи й не дасть на неї ладану, — бо вона
жертва за гріх. 12 І принесе її до священика,
а священик вїзьме з неї повну свою жменю,
за пригадувальну частину її, та й спалить на
жертівнику на огняні жертви Господе́ві, — вона
жертва за гріх. 13 І очистить його священик від
гріха його, що згрішив він одним із них, і буде
йому про́щений; і буде вона для священика,
як жертва хлібна". 14 І Господь промовляв до
Мойсея, говорячи: 15 „Коли хто пере́ступом
спроневіриться, і невмисне згрішить проти
Господніх святощів, то він приведе жертву
за провину свою до Господа, — безвадного
барана́ з дрібної худоби, за твоєю оцінкою срібла
шеклів, на міру шеклем святині на жертву за
провину. 16 А те, що згрішив проти святощів,
пове́рне, і додасть до нього п'яту частину його
священикові, а священик очистить його бараном
жертви за гріх, — і буде про́щено йому. 17 А якщо
згрішить коли хто, і зробить що проти якої зо
всіх Господніх за́повідей, чого не можна робити,
і не знатиме, і завинить, і понесе свій гріх, 18 то
він приведе до священика безвадного барана
з дрібної худоби в оцінці твоїй на жертву за
провину. І очистить його священик за по́милку
його, що нею помилився, бо він не знав, — і буде
про́щена йому. 19 Це жертва за провину: він
справді завинив Господе́ві".

6 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Коли хто згрішить і переступом
спроневіриться проти Господа, і скаже неправду
на ближнього свого щодо да́ного на схо́вок,
щодо даного в за́клад, або щодо грабунку, або
вимусить утиском у ближнього свого, 3 або
зна́йде яку́сь згубу та й скаже неправду про неї,
і присягне́ неправдиво на одне зо всього, що́
робить люди́на, і згрішить тим, 4 то станеться,
коли він згрішить і завини́ть, — нехай пове́рне
грабу́нок, що заграбував, або ви́мушення, що
був вимусив, або дане на сховок, що було
зложене в нього, або згубу, що знайшов, 5
або все, що присяг про нього неправдиво, — і
поверне його насамперед, і додасть до нього
п'яту частину тому́, чиє воно, дасть його в
день, коли виявиться провина його. 6 І він
приведе Господе́ві до священика жертву за
провину свою, — безвадного барана з дрібної
худоби за твоєю оцінкою на жертву за провину.
7 І священик очистить його перед Господнім
лицем, і буде йому про́щено все до одно́го, що́ і
він зробив на провину". 8 І Господь промовляв

до Мойсея, ка́жучи: 9 „Накажи Ааронові та синам
його, повіда́ючи: Оце зако́н цілопа́лення: Воно
приноситься на о́гнищі своїм на жертівнику ці̂лу
ніч аж до ра́нку, а огонь жертівника горітиме на
ньому. 10 І надіне священик льняну́ свою шату,
і льняне спіднє зодягне на тіло своє, і збере
по́піл, що на нього огонь спалить цілопалення на
жертівнику, та й покладе його при жертівнику.
11 І здї̂йме він шати свої, і зодя́гне одіж іншу, та
й винесе попіл поза та́бір до чистого місця. 12
А огонь на жертівнику горітиме на ньому, не
погасне, а священик пали́тиме на ньому дро́ва
щора́нку, і кластиме на нього цілопалення, і
палитиме на ньому лій мирних жертов. 13 Огонь
за́вжди горітиме на жертівнику, не погасне. 14
А оце зако́н про хлібну жертву: Ааронові сини
принесуть її перед лице Господнє до пе́реду
жертівника. 15 І вї̂зьме він із неї жменею своєю з
пшеничної муки́ хлібної жертви, та з оливи її, та
ввесь ладан, що на хлібній жертві, та й спалить
на жертівнику, — любі пахощі, це частина її, як
пригадувальна для Господа. 16 А позостале з
неї їстимуть Аарон та сини його, — прі̂сне буде
їджене воно в святім місці, на подвір'ї скинії
заповіту бу́дуть їсти її. 17 Не буде пе́чена вона
квашеною. Їхню частину — Я дав це з огняни́х
Моїх жертов; вона — Найсвятіше, як жертва за
гріх та жертва за провину. 18 Кожен нащадок
чоловічої статі поміж Ааронових дітей буде її
їсти, — вічна постанова для ваших поколінь, — з
огняни́х жертов Господніх. Усе, що доторкнеться
до них, освя́титься“. 19 І Господь промовляв
до Мойсея, говорячи: 20 „Оце жертва Аарона
та синів його, що принесуть Господе́ві в дні
пома́зання його: десята частина ефи́ пшени́чної
муки, це постійна хлібна жертва: половина її —
рано, а половина її — ввечорі. 21 На лопа́тці в
оливі буде вона зро́блена; принесеш її вимішану,
випечену жертву хлібну в кусках принесеш,
— любі пахощі для Господа. 22 А пома́заний
священик зробить її — замість нього зробить
її котрийсь із синів його, — це вічна Господня
постанова. Уся вона буде спалена. 23 А кожна
священикова хлібна жертва буде ціла, — не буде
їджена“. 24 І Господь промовляв до Мойсея,
гово́рячи: 25 „Промовляй до Аарона та до
синів його, говорячи: Оце зако́н про жертву
за гріх: На місці, де зарізується цілопа́лення,
буде зарізувана жертва за гріх перед лицем
Господнім, — Найсвятіше вона! 26 Священик,
що складає її як жертву за гріх, буде їсти її, —
на місці святому буде вона їджена, на подвір'ї
скинії заповіту. 27 Усе, що доторкнеться до м'яса
її, стане святе; а що з її крови покро́пить на
оде́жу, — що покро́питься нею, те випереш на
місці святому. 28 А гли́няний по́суд, що в ньому
вона ва́рена, буде розбитий. А якщо в мідянім
по́суді була вона ва́рена, то буде ви́чищений
до блиску й виполосканий водою. 29 Кожен
чоловічої статі із священиків буде їсти її, —
Найсвятіше вона. 30 А кожна жертва за гріх, що
з крови її буде внесено до скинії заповіту на
оку́плення в святині, не буде їджена, — в огні
буде спалена.

7 А оце зако́н жертви за провину, — Найсвятіше
вона. 2 На місці, де ріжуть цілопалення,
заріжуть жертву за провину, а кров її священик
покропить на жертівника навколо. 3 А ввесь
її лій із неї він принесе́, — курдюка́, і лій, що
покриває ну́трощі, 4 і оби́дві нирки, і лій, що
на них, що на стегнах, а сальника на печінці
здійме з нирками, 5 та й спалить те священик
на жертівнику, — це огняна́ жертва для Господа,
жертва за провину вона. 6 Кожен чоловічої статі
серед священиків буде їсти її, — на місці святому
буде вона їджена, Найсвятіше вона. 7 Як про
жертву за гріх, так само про жертву за провини
— зако́н їм один: священикові, що очистить нею,
йому вона буде. 8 А священик, що приносить
чиєсь цілопалення, — шкура цілопалення, яке
приніс він, священикові, йому вона бу́де. 9 І
кожна жертва хлібна, що в печі буде печена, і
кожна пригото́влена в горшку та на лопатці, —
священикові, що приносить її, йому вона бу́де.
10 А кожна хлібна жертва, мішана в оливі й суха,
— буде вона всім синам Аароновим, як одному,
так і другому. 11 А оце зако́н про мирну жертву,
що хтось принесе її Господе́ві. 12 Якщо принесе
її на подяку, то він принесе на жертву подяки
прісні калачі̂, мішані в оливі, і прісні коржі,
помазані оливою, і вимішана пшенична мука,
калачі, мішані в оливі. 13 Разом із калачами
ква́шеного хліба принесе він жертву свою, при
мирній жертві подяки його. 14 І принесе він
щось одне з кожної жертви, — прино́шення для
Господа; це буде священикові, що кро́пить кров
мирної жертви, — буде йому. 15 А м'ясо мирної
жертви подяки його буде їджене в дні його
жертви, — не позоставить із нього ніч́ого до
ра́нку. 16 А якщо жертва його прино́шення —
обі̂тниця, або добровільний дар, то вона буде
їджена в день прине́сення ним його жертви, а
позостале з неї й назавтра буде їджене. 17 А
позостале з м'яса кривавої жертви в третім дні
буде спалене. 18 А якщо справді буде їджене
з м'яса мирної жертви його в третім дні, то
не буде вподо́баний той, хто прино́сить її, —
це не буде залічене йому, буде не́чисть; а хто
їстиме з неї, понесе свій гріх. 19 А те м'ясо,
що доторкнеться до чогось нечистого, не бу́де

їджене, — на огні буде спа́лене. А м'ясо чисте
— кожен чистий буде їсти м'ясо. 20 А душа,
що буде їсти м'ясо з мирної жертви, що вона
Господня, а не́чисть його на ньому, то буде
вона винищена з наро́ду свого́. 21 А коли хто
доторкнеться до чогось нечистого, до нечистоти
лю́дської, або до нечистої худоби, або до всього
нечистого плазу́ючого, та проте буде їсти з
м'яса мирної жертви, що Господня вона, то буде
той ви́нищений із наро́ду свого". 22 І Господь
промовляв до Мойсея, говорячи: 23 „Кажи
до Ізраїлевих синів, говорячи: жодного лою
волового, ані овечого, ані козиного не бу́дете
їсти. 24 А лій із па́дла й лій пошмато́ваного буде
вживаний для всякої потреби, але їсти — не
будете їсти його́. 25 Бо кожен, хто їсть лій із
худоби, що з неї приносить огняну́ жертву для
Господа, то душа та, що їсть, буде ви́нищена
з наро́ду свого́. 26 І жодної крови пта́ства та
худоби не будете їсти по всіх ваших осе́лях.
27 Кожна душа, що їстиме яку-будь кров, — то
буде винищена душа та з-посеред наро́ду свого́".
28 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
29 „Промовляй до Ізраїлевих синів, говорячи:
Хто приносить свою мирну жертву до Господа,
той принесе своє прино́шення Господе́ві з своєї
мирної жертви. 30 Руки його принесу́ть огняні
жертви Господні, — лій із грудиною, принесе
груди́ну, щоб колиха́ти її, як колиха́ння перед
Господнім лицем. 31 І священик спалить той лій
на же́ртівнику. А та грудина буде Ааронові та
синам його. 32 А праве стегно з мирних же́ртов
ваших дасте священикові, як прино́шення. 33
Хто з Аро́нових синів приносить кров мирних
жертов та лій, — йому буде на па́йку праве
стегно́. 34 Бо Я взяв від Ізраїлевих синів грудину
колиха́ння й стегно прино́шення з мирних
жертов їхніх, та й дав їх священикові Аро́нові й
синам його на вічну постанову від Ізраїлевих
синів. 35 Оце ча́стка з пома́зання Аро́на
та частка з пома́зання синів його з огняни́х
же́ртов Господніх у день прино́шення їх на
священнослу́ження Господе́ві, 36 що наказав
Госпо́дь давати їм у день їхнього пома́зання
від Ізра́їлевих синів, — вічна постанова на їхні
покоління! 37 Оце зако́н про цілопа́лення, про
хлібну жертву, і про жертву за гріх, і про жертву
за прови́ну, і про посвя́чення, та про жертву
мирну, 38 що Госпо́дь наказав був Мойсеєві на
Сіна́йській горі в день нака́зу Його Ізра́їлевим
синам прино́сити жертви свої Господе́ві в
Сіна́йській пусти́ні".

8 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи: 2
„Візьми Аро́на та синів його з ним, і шати, і
оливу пома́зання, і бичка жертви за гріх, і два
барани́, і коша́ з опрісноками. 3 І збери всю
громаду до входу скинії заповіту". 4 І зробив
Мойсей, як Госпо́дь наказав був йому. І зібралась
громада до входу скинії заповіту. 5 І промовив
Мойсей до громади: „Оце та річ, що Господь
наказав зробити". 6 І привів Мойсей Аро́на й
синів його, та й умив їх водою. 7 І дав він на
нього хіто́на, й оперeза́в його поясом, і зодягнув
його ша́тою, і дав на нього ефо́да, і оперезав
його поясом ефоду, і прикріпив ним ефода
на ньо́му. 8 І поклав на нього нагру́дника, і
дав до нагрудника урі̂м та тумми̂м. 9 І поклав
заво́я на голову його, і поклав на завоя спереду
його золоту квітку, вінця святости, як Господь
наказав був Мойсе́єві. 10 І взяв Мойсей оливу
пома́зання, і намастив скинію, і все, що в ній,
та й освятив їх. 11 І покропи́в він із неї сім
раз на же́ртівника, і намастив жертівника та
ввесь по́суд його, і вмивальницю та підставу її,
щоб їх освятити. 12 І вилив з оливи пома́зання
на Аро́нову голову, та й пома́зав його, щоб
його посвятити. 13 І привів Мойсей Аро́нових
синів, і зодягнув їх у хітони, й оперезав їх
поясом, і поклав на них накриття́ голови, як
Господь наказав був Мойсеєві. 14 І підвів він
бичка жертви за гріх, — і поклав Аро́н та сини
його свої ру́ки на голову того бичка жертви
за гріх. 15 І зарізав, і взяв Мойсей кро́ви і дав
своїм пальцем на ро́ги навколо же́ртівника, — і
очистив жертівника. А кров вилив до підстави
жертівника, і освятив його для очища́ння на
ньому. 16 І взяв він увесь лій, що на ну́трощах, і
сальника́ на печінці, і оби́дві ни́рки та їхній лій,
— і Мойсей спалив на жертівнику. 17 А бичка́,
і шкуру його, і м'ясо його, і нечистість його
спалив в огні поза табо́ром, як Господь наказав
був Мойсеєві. 18 І привів він барана́ цілопа́лення,
— і поклали Аро́н та сини його руки свої на
голову барана. 19 І зарізав, і покропив Мойсей
кров'ю навколо жертівника. 20 А барана розсік на
куски його, — і Мойсей спалив голову, і куски, і
товщ. 21 А ну́трощі та голі̂нки пообмивав водою.
І Мойсей спалив ці̂лого барана на жертівнику,
— це цілопа́лення на па́хощі любі, це огняна́
жертва для Господа, як Господь наказав був
Мойсеєві. 22 І привів барана другого, барана
посвя́чення. І поклали Аарон та сини його руки
свої на голову того барана. 23 І зарізав, і взяв
Мойсей із кро́ви його та й дав на пи́пку правого
вуха Аро́нового й на великого пальця правої
руки його, і на великого пальця правої ноги
його. 24 І привів Аро́нових синів, і дав Мойсей
із кро́ви тієї на пи́пку правого їхнього вуха, і на
великого пальця правої руки їх, і на великого
пальця правої ноги їх. І покропив Мойсей тією

кров'ю жертівника навко́ло. 25 І взяв він лій, і
курдюка́, і ввесь лій, що на ну́трощах, і сальника
на печінці, і оби́дві ни́рки й їх лій, і стегно́
правиці. 26 А з коша́ з опрісноками, що перед
лицем Господнім, узяв одного прі́сного калача та
калача хлі́бного, одну оливу та одного коржика,
і поклав на лої й на правім стегні́. 27 І дав
він усе на руки Аарóна, і на руки синів його, і
заколиха́в це, як колиха́ння перед Господнім
лицем. 28 І взяв це Мойсей із їхніх рук, та
й спалив на жертівнику на цілопалення, —
воно жертва посвячення, на пахощі любі, воно
огняна жертва для Господа. 29 І взяв Мойсей
груди́ну та й заколиха́в її, як колиха́ння перед
Господнім лицем, із барана́ посвяче́ння. Вона
була́ для Мойсея на па́йку, як Господь наказав
був Мойсеєві. 30 І взяв Мойсей оливи пома́зання
та кро́ви, що на жертівнику, і покропи́в на
Аарóна, на ша́ти його, і на синів його, і на
ша́ти синів його з ним. І посвятив Аарона, ша́ти
його, і синів його, і ша́ти синів його з ним.
31 І сказав Мойсей до Аарóна й до синів його:
„Варіть м'ясо при вході скинії заповіту, і там
бу́дете їсти його, і хліб, що в коші посвя́чення,
як я наказав був, говорячи: Аарон та сини його
будуть їсти його. 32 А позостале з м'яса та з
хліба спалите в огні. 33 А із входу скинії заповіту
не вийдете сім день, аж до дня ви́повнення
днів вашого посвя́чення, бо Він буде сім день
посвя́чувати вас. 34 Як учинив я сьогодні, так
наказав Госпóдь робити, щоб очистити вас. 35 А
при вході скинії заповіту бу́дете сидіти день і ніч
сім день, і будете викóнувати варту Господню,
— щоб вам не померти, бо так мені наказано“.
36 І зробив Аарон та сини його все те, як наказав
був Господь через Мойсея.

9 І сталося восьмого дня, закликав Мойсей
Аарóна та синів його, та старши́х Ізраїлевих,
2 та й сказав до Аарóна: „Візьми собі теля з
худоби великої, на жертву за гріх, і барана́
на цілопа́лення, безвадних, і принеси перед
Господнє лице. 3 А до синів Ізраїлевих будеш
казати, говорячи: Візьміть козла на жертву
за гріх, і теля й ягня однорічних, без вад,
на цілопа́лення, 4 і вола, і барана на жертву
мирну, на зарі́з перед Господнім лицем, і хлі́бну
жертву, мішану в оливі, бо сьогодні об'я́виться
вам Госпóдь“. 5 І вони взяли, що наказав був
Мойсей, перед скинію заповіту. І прийшла вся
громада, та й стала перед Господнім лицем.
6 І сказав Мойсей: „Оце та річ, що Господь
наказав був, — зрóбите, і об'я́виться вам слава
Господня“. 7 І сказав Мойсей до Аарóна: „Підійди
до жертівника, і вчини свою жертву за гріх
та своє цілопа́лення, і очисти себе та нарóд, і
вчини жертву за нарóд, і очисти їх, як наказав
був Господь“. 8 І підійшов Аарóн до жертівника,
та й зарізав теля жертви за свій гріх. 9 А сини
Аарóнові принéсли до нього кров, — і вмочив він
свого пальця в кров, та й дав на роги же́ртівника,
а кров вилив до підстави жертівника. 10 А лій і
нирки та сальника́ на печінці з жертви за гріх
спалив на жертівнику, як Господь наказав був
Мойсеєві, 11 а м'ясо та шкуру спалив в огні поза
табóром. 12 І зарізав він жертву цілопа́лення, а
Аарóнові сини подали йому кров, і він покропив
на жертівника навко́ло. 13 А цілопа́лення —
достачали йому його части́нами, і голову, а він
палив на жертівнику. 14 І обмив він ну́трощі та
голінки, і спалив на цілопа́ленні на жертівнику.
15 І приніс він жертву за нарóд, і взяв козла́
жертви за гріх нарóду, та й зарізав його, — і склав
його в жертві за гріх, як і першого. 16 І він приніс
цілопа́лення, і вчинив його за постановою.
17 І він приніс хлі́бну жертву, і наповнив із
неї руку свою, та й спалив на жертівнику,
крім цілопа́лення ранко́вого. 18 І зарізав він
вола й барана — жертву мирну, що належить
нарóдові, а сини Аарóнові принéсли йому кров,
і він покропив нею жертівника навко́ло, 19 і
принéсли лій з вола та з барана, курдюка́, і лій,
що покриває ну́трощі, і нирки, і сальника на
печінці. 20 І поклали вони лій на груди́ну, а
він спалив лій на жертівнику. 21 А груди́ну
та праве стегно́ Аарóн колиха́в, як колиха́ння
перед Господнім лицем, як наказав був Мойсей.
22 І підняв Аарóн свої руки до нарóду, та й
поблагословив його, і зійшов від принóшення
жертви за гріх і цілопа́лення та мирної жертви.
23 І ввійшов Мойсей та Аарóн до скинії заповіту;
і вийшли вони, і поблагословили нарóд, — і
слава Господня показалася всьому нарóдові. 24 І
вийшов огонь від лиця Господнього, і спалив на
же́ртівнику цілопа́лення та товщ. А ввесь нарóд
бачив це, — і закричали вони з радости, та й
попа́дали на обличчя свої.

10 І взяли́ Аарóнові сини, Нада́в та Аві́гу,
кожен кадильницю свою, і дали́ в них огню,
і поклали на ньому кадило, і принéсли перед
Господнє лице чужий огонь, якого Він не наказав
був принóсити їм. 2 І вийшов огонь від лиця
Господнього, та й спалив їх, — і вони повмирали
перед Господнім лицем. 3 І сказав Мойсей до
Аарóна: „Це те, про що говорив був Господь,
кажучи: Серед близьки́х Моїх Я буду свя́чений,
і перед усім нарóдом буду просла́влений“. І
замовк Аарон. 4 І покликав Мойсей Мисаїла
та Елцафана, синів Уззіїла, Аарóнового дя́дька,
та й промовив до них: „Підійдіть, винесіть
братів своїх із святині поза та́бір“. 5 І вони

підійшли, та й винесли їх в їхніх хітонах поза
та́бір, як наказав був Мойсей. 6 І сказав Мойсей
до Аарона, та до Елеазара й до Ітамара, синів
його: „Голів ваших не відкривайте, і одеж ваших
не роздирайте, — щоб вам не померти, і щоб
на всю громаду не розгнівався Він. А брати
ваші, — увесь дім Ізраїлів будуть оплакувати
те спа́лення, що спалив Господь. 7 А зо входу
скинії заповіту не ви́йдете ви, щоб не померти,
бо на вас олива Господнього пома́зання“. І
зробили вони за Мойсеєвим словом. 8 А Господь
промовляв до Ааро́на, говорячи: 9 „Вина та
п'янко́го напою не пий ані ти, ані сини твої з
тобою при вході вашім до скинії заповіту, — щоб
вам не померти. Це вічна постанова для ваших
поколінь, 10 і щоб розрізняти між святістю й
між несвятістю, і між нечистим та між чистим,
11 і щоб навчати Ізра́їлевих синів усіх постанов,
про що́ говорив до них Господь через Мойсея“.
12 І Мойсей промовляв до Ааро́на та до Елеазара
й до Ітамара, позосталих синів його: „Візьміть
хлі́бну жертву, полишену з огняни́х Господніх
же́ртов, та й їжте її прісну при жертівнику, бо це
— Найсвятіше. 13 І будете їсти її в місці святому,
бо вона — уставова пайка твоя й уставова пайка
синів твоїх з огняни́х жертов Господніх, бо так
мені наказано. 14 А грудину колиха́ння та стегно́
прино́шення будете їсти в місці чистому, ти й
сини твої, та твої до́чки з тобою, бо уставова
пайка твоя й уставова пайка синів твоїх дані
з мирних жертов Ізраїлевих синів. 15 Стегно́
прино́шення й груди́ну колиха́ння на огняни́х
жертвах лою принесуть вони, щоб колихати як
колихання перед Господнім лицем. І буде це
для тебе та для синів твоїх з тобою на вічну
постанову, як наказав Господь“. 16 А козла
жертви за гріх пильно шукав Мойсей, і ось він
був спа́лений. І розгнівався на Елеазара й на
Ітамара, позосталих Ааронових синів, кажучи:
17 „Чому ви не з'їли жертви за гріх у місці
святому? Бо вона — Найсвятіше, і її я дав вам, щоб
унева́жнити провину громади, щоб очистити
їх перед Господнім лицем. 18 Тож не внесено
крови її до святині всере́дину. Будете конче
їсти її в святині, як я наказав“. 19 І промовляв
Ааро́н до Мойсея: „От сьогодні прине́сли вони
свою жертву за гріх і цілопа́лення своє перед
Господнє лице, — і трапилося мені оце. А буду я
їсти жертву за гріх сьогодні, — чи буде це добре
в Господніх оча́х?“ 20 І почув Мойсей, — і було́
це добре в його оча́х.

11 І Господь промовляв до Мойсея та до
Аарона, гово́рячи їм: 2 „Промовляйте до
Ізраїлевих синів, ка́жучи: Оце та звірина́, що
будете їсти зо всієї худоби, що на землі: 3
Кожну з худоби, що має розді́лені копи́та, і
що має копита роздво́єні розривом, що жує
жу́йку, — її будете їсти. 4 Тільки цього не будете
їсти з тих, що жують жуйку, і з тих, що мають
розділені копи́та: верблю́да, бо він жує жуйку,
та розділених копит не має, — нечистий він для
вас. 5 І тушка́нчика, бо він жує жуйку, та не має
розді́лених копи́т, — нечистий він для вас. 6 І
зайця, бо він жує жуйку, та не має розді́лених
копит, — нечистий він для вас. 7 І свині́, бо вона
має розділені ра́тиці, і має ра́тиці роздво́єні
розри́вом, та жуйки не жує, — нечиста вона
для вас. 8 Їхнього м'яса не будете їсти, а до
їхнього па́дла не будете доторкатися, — нечисте
воно для вас. 9 Оце будете їсти зо всього, що
в воді: усе, що має плавці́ та лску́ в воді, у
морях та в річка́х, — їх будете їсти. 10 А все, що
не має плавці́в та лски́ в морях і в річках, зо
всього, що ро́їться в воді, і зо всього, що пливає
в воді, — гидо́та вони для вас! 11 І вони будуть
гидо́та для вас, — їхнього м'яса не будете їсти,
а їхнього па́дла будете бри́дитися. 12 Усе, що
не має плавців та лски́ в воді, — гидота воно
для вас. 13 А з пта́ства будете бри́дитися оцього,
— не будете їх їсти, гидота вони: орла, грифа
й морського орла, 14 і коршака, і сокола за
родом його, 15 усякого крука за родом його,
16 і струся, і сови, і яструба за родом його,
17 і пугача, і рибалки, та і́біса, 18 і лебедя, і
пелікана, і сича, 19 і бусла, чаплі за родом її, і
одуда, і нетопира. 20 Уся комашня́, що ходить
на чотирьох, — гидота вона для вас. 21 Тільки
те будете їсти зо всієї комашні, що ходить на
чотирьох, що має голінки вище своїх ніг, щоб
ними скакати на землі. 22 Оці серед них будете
їсти: сарану́ за родом її, і сол'ам за родом його,
і харґол за родом його, і хаґав за родом його.
23 А вся га́дина летюча, що має чотири ноги, —
гидота вона для вас. 24 І через них ви будете
ставати нечисті: кожен, хто доторкнеться до
їхнього па́дла, буде нечистий аж до вечора. 25 А
кожен, хто понесе що з їхнього падла, випере
одежу свою, і буде нечистий аж до вечора. 26
Щодо всякої худоби, що має розділене копи́то,
і що не має роздвоєного розривом копита, і
жуйки не жує, — нечисті вони для вас. Кожен,
хто доторкнеться до них, буде нечистий. 27 А
кожне серед усякої звірини́, що ходить на лапах
своїх, що ходить на чотирьох, — нечисті вони
для вас. Кожен, хто доторкнеться до їхнього
па́дла, буде нечистий аж до вечора. 28 А хто
носить їхнє па́дло, випере одежу свою, і буде
нечистий аж до вечора. Нечисті вони для вас. 29
А оце вам нечисте серед плазуні́в, що плазу́ють
по землі: кріт, і миша, і ящірка за родом її, 30

і ховрах, і щур, і слимак, і їжак, і тхір. **31** Оці
нечисті для вас серед усього плазуючого. Кожен,
хто доторкнеться до них, коли вони мертві, буде
нечистий аж до вечора. **32** І все, що впаде на
нього, коли вони мертві, буде нечисте, кожна
річ, — з дерева, або з одежі, або зо шкури, або
з грубої тканини, кожна річ, що вживається
до праці, — в воду треба покласти їх, і будуть
нечисті аж до вечора, а потому стануть чистими.
33 А всякий глиняний посуд, що з них упаде що
до його середини, — усе, що в середині його,
стане нечисте, а його розїб'єте. **34** Кожна їжа, що
їсться, на якій була вода з такого посуду, буде
нечиста; а кожен напій, що п'ється, у кожнім
такім посуді стане нечистим. **35** І все, що на
нього впаде з їхнього падла, стане нечисте: піч
та огнище буде розвалене, — вони нечисті, і
нечисті будуть для вас. **36** Тільки джерело та
яма, збір води, будуть чисті. А хто доторкнеться
до їхнього падла, буде нечистий. **37** А коли що
впаде з їхнього падла на всяке насіння сівби, що
сіється, — чисте воно. **38** А коли буде налита
вода на насіння, і впаде на нього з їхнього
падла, нечисте воно для вас. **39** А коли помре
що з худоби, що вона на їжу для вас, то хто
доторкнеться падла її, той буде нечистий аж до
вечора. **40** А хто їсть із падла її, той випере одежу
свою, і буде нечистий аж до вечора. І хто носить
падло її, той випере одежу свою, і буде нечистий
аж до вечора. **41** А все плазуюче, що плазує по
землі, гидота воно, — не буде їстися. **42** Усе, що
повзає на животі, і все, що повзає на чотирьох,
аж до всього, що багатоножне, усе плазуюче,
що плазує по землі, — не будете їх їсти, бо
гидота вони. **43** Не занечищуйте душ своїх усім
плазуючим, що плазує, — і не зробитеся нечисті
ними, і не станете нечисті ними. **44** Бо Я —
Господь, Бог ваш, і ви освятитеся, і будьте святі,
бо святий Я, і не занечищуйте душ своїх усяким
плазуючим, що плазує по землі. **45** Бо Я —
Господь, що вивів вас із єгипетського краю, щоб
бути для вас Богом. І будьте святі, бо святий
Я. **46** Оце закон про худобу, і про птаство, і
про всяку живу звірину, що рухається в воді,
і про всяку душу, що плазує по землі, **47** щоб
відділювати між нечистим та між чистим, і між
звіриною, що їсться, та між звіриною, що не
їсться“.

12 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи: **2**
„Промовляй до Ізраїлевих синів, говорячи:
Коли жінка зачне, і породить дитя чоловічої
статі, то буде нечиста сім день; як за днів
нечистоти місячного її, буде нечиста вона. **3** А
восьмого дня буде обрізане тіло крайньої плоті
його. **4** І буде вона сидіти в крові очищення
тридцять день і три дні. До всякої святощі не
буде вона доторкатися, а до святині не ввійде
аж до виповнення днів очищення її. **5** А якщо
породить дитя жіночої статі, то буде нечиста
вона два тижні, як за нечистости її місячної, і
буде сидіти вона на крові очищення шістдесят
день і шість день. **6** А по виповненні днів
очищення її за сина або за дочку, принесе вона
однорічне ягня на цілопалення, та голубеня
або горлицю на жертву за гріх, до входу скинії
заповіту до священика. **7** І він принесе це перед
Господнє лице, і очистить її, і вона очиститься
від джерела своєї крови. Це закон про породіллю
дитини чоловічої або жіночої статі. **8** А коли
рука її не спроможеться на ягня, то візьме
вона дві горлиці або двоє голубенят, — одне
на цілопалення й одне на жертву за гріх, й
очистить її священик, — і вона стане чиста“.

13 І Господь промовляв до Мойсея й Аарона,
говорячи: **2** „Чоловік, коли буде на шкурі
тіла його напухлина, або лишай, або біла пляма,
і буде на шкурі тіла його ніби болячка прокази,
то буде спроваджений він до священика Аарона
або одного з синів його, священиків. **3** І огляне
священик ту болячку на шкурі тіла, а волосся на
болячці перемінилося на біле, і вигляд болячки
глибший від шкури тіла його, — болячка прокази
воно. І огляне її священик, і визнає його за
нечистого. **4** А якщо болячка — біла вона на
шкурі тіла його, а вигляд її не глибший від
шкури, і волосся її не перемінилося на біле,
то замкне священик хворого на сім день. **5** І
огляне її священик сьомого дня, а ось — болячка,
на погляд його, спинилася, не поширилася та
болячка по шкурі, то замкне його священик
удруге на сім день. **6** І огляне його священик
сьомого дня вдруге, а ось — болячка поблідла, не
поширилася та болячка по шкурі, то священик
визнає його за чистого, — лишай вона. І випере
він одежу свою та й стане чистий. **7** А якщо
справді пошириться лишай той по шкурі по
явленні священику на очищення його, то явиться
він удруге до священика. **8** І огляне священик,
а ось — лишай той поширився по шкурі, то
священик визнає його за нечистого, — проказа
воно. **9** Коли буде на людині болячка прокази,
то буде приведена до священика. **10** І огляне
священик, а ось на шкурі біла напухлина, і вона
перемінила волосся на біле, і на напухлині
ріст живого м'яса, **11** то це стара проказа на
шкурі тіла його. І священик визнає його за
нечистого, але не замкне його, бо справді давно
він нечистий. **12** А якщо справді кинеться та
проказа по шкурі, і покриє та проказа всю
шкуру хворого від голови його аж до ніг його,

куди лиш глянуть очі священикові, 13 і огляне
священик, а ось — проказа та покрила все тіло
його, то він визнає за чисту ту болячку: вся
вона перемінилася на білу, — чиста вона. 14
А того дня, коли в ній побачиться живе м'ясо,
він стане нечистий. 15 І огляне священик живе
м'ясо, і визнає його за нечистого; те живе
м'ясо — нечисте воно, прока́за воно. 16 Або
коли живе м'ясо зно́ву перемі̂ниться на біле,
то він при́йде до священика. 17 І огляне його
священик, а ось — перемінилася болячка на
білу, то священик визнає ту болячку за чисту,
— чиста вона. 18 А тіло, коли буде на ньому
на шкурі його гноя́к, і він ви́лікуваний, 19 а
на місці гнояка́ буде біла напу́хлина, або біла,
червоня́ва пляма, то покажеться священикові.
20 І огляне священик, а ось — вигляд її нижчий
від шкури, а волосся її перемінилося на біле,
то священик визнає її за нечисту, — болячка
прокази вона, вона кинулась на гнояку́. 21 А
якщо огляне її священик, а ось — нема в ній
білого волосся, і вона не нижча від шкури, і
вона бліда, то замкне його священик на сім
день. 22 А якщо справді пошириться по шкурі, то
священик ви́знає його за нечистого, — болячка
прока́зи вона. 23 А якщо біла пляма спинилася
на своєму місці, не поши́рилася, — вона струп
чиряка́, і священик ви́знає його за чистого. 24
Або тіло, коли буде на шкурі його опа́лення
від огню, і буде заріст того опа́лення плямкою
білою червонявою або білою, 25 то огляне її
священик, а ось — перемінилось волосся в плямі
на біле, а вид її глибший від шкури, — проказа
вона, в опа́ленні кинулась. І визнає священик
його за нечистого, — болячка прокази вона.
26 А якщо священик огляне її, а ось у плямі
нема білого волосу, і вона не нижча від шкури,
і вона блída, то священик замкне його на сім
день. 27 І огляне його священик во́сьмого дня.
Якщо справді поши́риться по шкурі, то священик
визнає його за нечистого — болячка проркази
вона. 28 А якщо пляма спи́ниться на своїм
місці, не поши́рилася по шкурі, і вона блída, —
вона напухлина опа́лення. І священик визнає
його за чистого, бо струп опа́лення вона. 29 А
чоловік або жінка, коли буде на кому болячка
на голові або на бороді, 30 то священик огляне
ту болячку, а ось — вид її глибший від шкури, а
в ній жовтий, тонки́й волос, то священик ви́знає
його за нечисту, — па́рші вона, вона прока́за
голови або бороди. 31 А коли священик огляне
болячку па́ршів, а ось — вид її не глибший від
шкури, і в ній нема чорного во́лосу, то священик
замкне хворого на парші на сім день. 32 І огляне
священик ту болячку сьо́мого дня, а ось — не
поши́рилися парші, і волосся в них не стали
жовті, а вид паршів не глибший від шкури, 33 то
він пого́литься, а паршів не поголить. І замкне
священик хворого на парші вдруге на сім день.
34 І огляне священик па́рші сьомого дня, а ось —
парші не поши́рилися по шкурі, і їхній вид не
глибший від шкури, то священик визнає його
за чистого, — і він випере одежу свою, і стане
чистий. 35 А якщо справді поши́ряться па́рші по
шкурі по його очи́щенні, 36 то священик огляне
його, а ось — поши́рились парші по шкурі, то
священик не буде досліджувати щодо жовтого
волосся, — нечистий він. 37 А якщо, на його
погляд, парші спини́лися, і в них виросло чорне
волосся, то парші ви́лікувані, — він чистий. І
священик визнає його за чистого. 38 А чоловік
або жінка, коли на шкурі їхнього тіла буде
багато білих плям, 39 то огляне священик, а
ось — на шкурі їхнього тіла бліді білі плями, —
лишай воно, кинувся на шкурі, чистий він. 40 А
коли в кого облізе голова його, лисий він, — він
чистий. 41 А якщо голова його облізла спереду
його, лисий він спе́реду, — він чистий. 42 А
коли на ли́сині ззаду або на лисині спе́реду буде
біла червонява болячка, — це проказа, кинулась
вона в лисині за́дній його або в лисині пере́дній
його. 43 І огляне його священик, а ось напухлина
болячки біла червонява в лисині задній його
або в лисині передній його, як вигляд прокази
на шкурі тіла, 44 то це чоловік прокаже́ний, —
нечистий він. Конче визнає священик його за
нечистого, — на голові його болячка його. 45
А прокаже́ний, що проказа на ньому, — одежа
його буде розде́рта, а голова його буде відкрита,
і по у́ста закриє, і буде кричати: „Нечистий,
нечистий!“ 46 По всі дні, коли болячка на ньому,
буде нечистий, — він нечистий. Самітний буде
пробува́ти він, — поза табо́ром оселя його. 47
А одежа, коли буде на ній зараза прокази, на
одежі вовняній або на одежі льняній, 48 або
на нитці прямовісній, або на нитці позе́мій із
льону та вовни, або на шкурі, або на всякім
шкурянім ви́робі, 49 і буде та зараза зеленя́ва
або червоня́ва на одежі, або на шкурі, або на
нитці прямовісній, або на нитці поземій, або на
всякій шкуряній речі, — зараза прокази воно.
І буде воно показане священикові. 50 І огляне
священик ту зара́зу, та й замкне заразливе на
сім день. 51 А дня сьомого огляне він ту заразу;
коли зараза та поши́рилася на одежі, або на
нитці прямові̂сній, або на нитці позе́мій, або на
шкурі, на всьому, що зро́блене зо шкури, — та
зараза злосли́ва проказа, нечиста вона. 52 І він
спалить ту одежу, або нитку прямовісну, або
нитку позему в вовні або в льоні, або всяку річ

шкуряну́, що буде на ній зараза, — бо злослива
проказа це, огнем буде спа́лена. 53 А якщо
священик побачить, а ось — не поши́рилася
зараза на одежі, або на нитці прямовісній, або
на нитці поземій, або на всякій речі шкуряній,
54 то священик накаже, і виперуть те, що на
ньому зараза. І він замкне́ те вдруге на сім
день. 55 І огляне священик заразу по ви́пранні,
і ось, — зараза не перемінила свого вигляду, і
зараза не поши́рилася, — нечиста вона, огнем
її спалите; вона загли́блення на стороні його
передній або на стороні його задній. 56 А якщо
священик побачив, а ось — зараза та зблідла
по ви́пранні її, то він відірве її від одежі або
від шкури, або від нитки прямовісної, або від
нитки поземої. 57 А якщо вона покажеться
ще на одежі, або на нитці прямовісній, або
на нитці поземій, або на якій шкуряній речі,
— то це ши́риться вона, огнем спалиш те, що
на ньому та зараза. 58 А одежа, або нитка
прямовісна, або нитка позе́ма, або яка шкуряна́
річ, що випереш і зійде від них та зараза, то буде
випрана вдруге, — і буде чиста. 59 Оце зако́н
про хворобу прокази на одежі вовняній або на
льняній, або на нитці прямовісній, або на нитці
позе́мій, або на шкурі, — на очи́щення її або на
призна́ння її за нечисту“.

14 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Оце буде зако́н про прокаже́ного в
дні очи́щення його: І буде він приве́дений до
священика. 3 І ви́йде священик поза та́бір, і
огляне священик, а ось — ви́лікувана хвороба
прокази в прокаже́ного, 4 то священик накаже,
і візьме для очищуваного двох живих чистих
птахів, і ке́дрового дерева, і червону нитку, та
ісо́пу. 5 І накаже священик, і заріже одно́го пта́ха
до гли́няного по́суду над живою водою. 6 Птаха
живого — він візьме його, і ке́дрового дерева, і
червону нитку, та ісопу, і вмочить їх та живого
птаха в крові птаха, зарізаного над живою водою.
7 І покро́пить на очи́щуваного від прокази сім
раз, та й очистить його, а живого птаха пустить
у поле. 8 А очи́щуваний випере одежу свою й
поголить усе волосся своє, і обмиється в воді, —
стане чистий. А потому ввійде до табо́ру, і буде
жити поза наме́том своїм сім день. 9 І станеться
сьомого дня, поголить він усе волосся своє, свою
голову, і бороду свою, і брови очей своїх, і все
волосся своє оголить, і випере одежу свою, і
вимиє тіло своє в воді, — і стане він чистий. 10 А
во́сьмого дня візьме він двоє баранців безва́дних,
і одну однорічну безвадну вівцю́ і три десятих
пшеничної муки, — жертва хлі́бна, мішана
в оливі, і одного лоґа оливи. 11 І поставить
священик, що очищує, чоловіка очищуваного з
ними перед Господнім лицем при вході скинії
заповіту. 12 І візьме священик одного баранця, і
принесе його на жертву за гріх, та лоґа оливи,
та й буде колихати їх, як колиха́ння перед
Господнім лицем. 13 І він заріже того баранця в
місці, де ріже жертву за гріх і цілопа́лення, у
місці святині, бо як жертва за гріх та жертва
за провину, — вона для священика, найсвятіше
вона. 14 І візьме священик крови жертви за
провину, та й дасть священик на пи́пку правого
вуха очищуваного, і на великого пальця правої
руки його та на великого пальця правої ноги
його. 15 І візьме священик з лоґу оливи, та
й виллє на ліву долоню свою. 16 І вмочить
священик правого пальця свого в оливу, що на
лівій долоні його, і покропить з оливи пальцем
своїм сім раз перед Господнім лицем. 17 А
з решти оливи, що на долоні його, священик
дасть на пипку правого вуха очищуваного, і на
великого пальця правої руки його та на великого
пальця правої ноги його на кров жертви за
провину. 18 А позостале з оливи, що на долоні
священиковій, дасть на голову очищуваного.
І священик очистить його перед Господнім
лицем. 19 І вчинить священик жертву за гріх, і
очистить очищуваного з нечистоти́ його, а по́тім
заріже цілопа́лення. 20 І зложить священик те
цілопалення та ту хлібну жертву на жертівнику,
і священик очистить його, — і стане він чистий.
21 А якщо він бідний, і рука його неспромо́жна,
то візьме одного баранця на жертву за провину
на колиха́ння, щоб очистити його, і одну десяту
ефи́ пшеничної муки, мішану в оливі, і лоґа
оливи, 22 та дві го́рлиці або двоє голубеня́т, на
що спроможна рука його, і буде одне — жертва
за гріх, а одне — цілопа́лення. 23 І він принесе їх
восьмого дня на своє очи́щення до священика,
до входу скинії заповіту перед Господнє лице.
24 І візьме священик ягня жертви за провину й
лоґа оливи, та й буде колихати їх священик, як
колиха́ння перед Господнім лицем. 25 І заріже
ягня жертви за провину, і візьме священик
кро́ви жертви за провину, та й дасть на пипку
правого вуха очищуваного, і на великого пальця
правої руки його та на великого пальця правої
ноги його. 26 А з оливи виллє священик на ліву
доло́ню свою. 27 І покро́пить священик своїм
правим пальцем з оливи, що на лівій доло́ні
його, сім раз перед Господнім лицем. 28 І дасть
священик із оливи, що на долоні його, на пи́пку
правого вуха очищуваного, і на великого пальця
правої руки його та на великого пальця правої
ноги його, на місце крови жертви за провину. 29
А позостале з оливи, що на священиковій долоні,
дасть на голову очищуваного на очи́щення його

перед Господнім лицем. 30 І він спорядúть
одну з горлиць або з голубенят із того, на що
спромóжна рука його, 31 на що спромóжна рука
його, одне — жертва за гріх, а одне — цілопáлення
понад жертву хлíбну. І очистить священик
очищуваного перед Господнім лицем. 32 Оце
закóн про того, що в ньому хвороба прокази,
що рука його неспромóжна при очищенні
його“. 33 І Господь промовляв до Мойсея й
до Аарона, говорячи: 34 „Коли ви ввíйдете до
ханаáнського Крáю, що Я даю вам на володíння,
і наведý хворобу прокази на доми Крáю вашого
володіння, 35 то прúйде той, що його той дім, та
й скаже священикові, говорячи: „Ніби зараза
показалася мені в домі“. 36 І накаже священик, і
опорожнять той дім, поки прúйде священик,
щоб оглянути заразу, — щоб не стало нечистим
усе, що в домі. А потóму ввíйде священик, щоб
оглянути той дім. 37 І він огляне заразу, і
ось — у стінах дому заглúблення зеленя́ві або
червоня́ві, а їхній вид нижчий від стіни. 38 І
вийде священик із того дому до вúходу дому
того, і замкнé той дім на сім день. 39 І вéрнеться
священик сьомого дня та й огляне, а ось —
пошúрилася та зараза на стíнах того дому. 40 І
накаже священик, і витягнуть каміння, що на
них та зараза, та й кинуть їх поза місто, до місця
нечистого. 41 А дім той він вúшкребе зсерéдини
кругом, а глину, що вúшкребли, вúсиплють поза
містом, до нечистого місця. 42 І вíзьмуть інше
каміння, і покладуть замість того каміння, і
вíзьме інший тинк і обтинкýє той дім. 43 А
якщо вернеться та зараза, і кинеться в домі по
вúтягненні того каміння й по вúшкребанні того
дому й по обтинкувáнні, 44 то ввíйде священик і
огляне, а ось — пошúрилася та зараза в тім домі,
— проказа злослúва вона в тім домі, нечистий
він. 45 І розвалить той дім, і каміння його, і
дерево його, і ввесь тинк дому, і винесе поза
місто, до нечистого місця. 46 А хто входить до
того дому всі дні, коли він замикав його, той
буде нечистий аж до вечора. 47 А хто лежить
у тім домі, той випере одежу свою, і хто їсть
у тім домі, той випере одежу свою. 48 А якщо
знóву ввійде священик і побачить, а ось — не
пошúрилася зараза в домі по обтинкувáнні
дому, то священик вúзнає той дім за чистий, бо
зараза вúлікувана. 49 І візьме він на очúщення
того дому два птахи, і кéдрового дéрева, і
чéрвені, та ісóпу. 50 І заріже однóго птаха до
глúняного пóсуду над живою водою. 51 І візьме
він кéдрового дерева, та ісóпу, і чéрвені, і живого
птаха, та й умочить їх у крові зарізаного птаха
та в живій воді, — і сім раз покропить на той
дім. 52 І очистить він той дім пташúною кров'ю,
і живою водою, і птахом живим, і кéдровим
деревом, і ісопом, і чéрвенню. 53 І пустить він
живого птаха поза місто на поле, і очистить
дім той, — і він стане чистий. 54 Оце закóн для
всякої хвороби прокази та для пáршів, 55 і для
прокази одежі, і для дому, 56 і для напýхлини, і
для лишаю, і для білої плями, — 57 для навчáння
на день занечúщення й на день відчúщення. Оце
закóн про проказу“.

15 І Господь промовляв до Мойсея й до Ааронá,
говорячи: 2 „Промовляйте до Ізрáїлевих
синів і скажіть їм: Кожен чоловік, коли з його
тіла тектúме тéча його, — нечистий він. 3 А
це буде про нечистість його в течі його: коли
тіло його випускає течу свою, або коли в тілі
його задéржалась тéча йогó, — воно нечистість
його. 4 Кожне лóже, що течúвий ляже на ньому,
буде нечисте, і кожна річ, що він сяде на ній,
буде нечиста. 5 І кожен, хто доторкнеться ложа
його, випере свою одежу й обмиється в воді, і
буде нечистий аж до вечора. 6 А хто сяде на
річ, що на ній сидів течúвий, той випере одежу
свою й обмиється в воді, і буде нечистий аж до
вечора. 7 А хто доторкнеться до тіла течивого,
той випере одежу свою й обмиється в воді, і
буде нечистий аж до вечора. 8 А коли течúвий
плюне на чистого, то випере той одежу свою й
обмиється в воді, і буде нечистий аж до вечора.
9 І кожен пóвіз, що на нім конно їде течивий,
буде нечистий. 10 І кожен, хто доторкнеться до
всього, що буде під ним, буде нечистий аж до
вечора. А хто їх носить, той випере одежу свою й
обмиється в воді, і буде нечистий аж до вечора.
11 І кожен, кого доторкнеться течивий, — а рук
своїх він не обілля́в водою, — то випере він
одежу свою й обмиється в воді, і буде нечистий
аж до вечора. 12 А глúняний пóсуд, що його
доторкнеться течúвий, буде розбитий, а кожен
пóсуд дерев'яний буде обмитий водою. 13 А
коли течивий стане чистий від течі своєї, то
він відлічить сім день на своє очúщення, — і
випере одежу свою, і обмиє тіло своє в живій
воді, — і стане чистий. 14 А восьмого дня він
візьме собі дві горлиці або двоє голубенят,
та й прúйде перед лице Господнє до входу
скинії заповіту, і дасть їх священикові. 15 І
спорядúть їх священик: одне — жертвою за
гріх, а одне — цілопáленням, та й очистить
священик його перед Господнім лицем від тéчі
його. 16 А чоловік, коли вийде з нього насіння
парувáння, то обмиє в воді все тіло своє, і буде
нечистий аж до вечора. 17 А всяка одежа й всяка
шкура, що на ній буде насіння парувáння, то
вона буде вúпрана в воді, і буде нечиста аж
до вечора. 18 І жінка, що чоловік лежатиме з

нею на парува́ння, то обмиються вони в воді, і
будуть нечисті аж до вечора. 19 А жінка, коли
буде течи́ва, — кров буде те́чею її в тілі її — то
сім день буде в своїй нечистості, а кожен, хто
доторкнеться її, буде нечистий аж до вечора.
20 І все, на чо́му вона лежатиме в нечи́стості
своїй, буде нечисте; і все, на чому вона сяде,
буде нечисте. 21 А кожен, хто доторкнеться
до місця лежа́ння її, той випере одежу свою й
обмиється в воді, і буде нечистий аж до вечора.
22 А кожен, хто доторкнеться до всякої речі,
на якій вона сидить, той випере одежу свою й
обмиється в воді, і буде нечистий аж до вечора.
23 А якщо було́ б щось на ложі або на тій речі,
що вона сиділа на ній, і він доторкнеться того,
то буде нечистий аж до вечора. 24 А якщо буде
лежати чоловік із нею, то нечистість її буде на
ньому, і буде він нечистий сім день. 25 А жінка,
коли буде текти теча крови її багато днів не в
часі нечистости її, або коли буде текти понад
нечистості її, то всі дні течі нечистости її буде
вона, як за днів нечистости її, — нечиста вона.
26 Кожне ложе, на якому вона лежатиме всі дні
течі її, буде для неї, як ложе її нечистости. І
кожна річ, на яку вона сяде, буде нечиста, як
нечистість місячного очищення її. 27 І кожен, хто
доторкнеться до них, буде нечистий, — і випере
одежу свою, і обмиється в воді, і буде нечистий
аж до вечора. 28 А якщо вона очиститься від
течі своєї, то відлічить собі сім день, а пото́му
стане чиста. 29 А во́сьмого дня вїзьме собі дві
горлиці, або двоє голубенят, та й принесе їх
до священика до входу скинії заповіту. 30 І
споряди́ть священик одне — жертвою за гріх, а
одне — цілопаленням, та й очистить священик
її перед Господнім лицем від течі нечистости
її. 31 І віддїлите Ізра́їлевих синів від їхньої
нечистости, — щоб не повмирали вони в своїй
нечистості через занечи́щення їхнє Моєї скинії,
яка серед них. 32 Оце зако́н про течи́вого та про
того, що з нього виходить насіння лежа́ння, що
ним занечищується, 33 і про хвору в місячнім
очищенні її, і про течи́вого на те́чу свою, для
чоловіка й для жінки, та для чоловіка, що буде
лежати з нечистою“.

16 І Госпо́дь промовляв до Мойсея по смерті
обох Ааро́нових синів, коли вони були
набли́зилися перед Господнє лице — і померли.
2 І сказав Господь до Мойсея: „Промовляй до
Ааро́на, брата свого, і нехай він не входить
кожного ча́су до святині за завісу, перед віко,
що на ковче́зі, — щоб не вмер він, бо Я в
хмарі являюся над тим віком. 3 З оцим увїйде
Ааро́н до святині, — з теля́м на жертву за гріх
та з бараню́м на цілопа́лення. 4 Він зодя́гне
свяще́нного льняно́го хіто́на, і льняна́ спїдня
одіж буде на тілі його, і підпере́жеться льняним
поясом, і обви́неться льняним завоєм, — вони
свяще́нні ша́ти. І обмиє в воді своє тіло, та й
зодя́гне він їх. 5 А від громади Ізра́їлевих синів
вїзьме він два козли на жертву за гріх та одного
барана́ на цілопалення. 6 І принесе Ааро́н теля
жертви за гріх, що належить йому, та й очистить
себе та свій дім. 7 І вїзьме він обох тих козлів, та
й поставить їх перед Господнім лицем при вході
скинії заповіту. 8 І кине Аарон на обох тих козлів
жеребки́, — один жеребо́к для Господа, і один
жеребок для Азазеля. 9 І принесе Аарон козла, що
на нього вийшов жеребо́к для Господа, і вчинить
його жертвою за гріх. 10 А козел, що на нього
випав жеребо́к для Азазеля, буде поставлений
живим перед Господнє лице, щоб очистити
його, і щоб послати його до Азазеля на пустиню.
11 І принесе Аарон бичка жертви за гріх, що
належить йому, та й очистить себе та свій дім; і
заріже бичка́ жертви за гріх, що належить йому.
12 І вїзьме повну кадильницю горючого вугілля
з-над жертівника перед Господнім лицем, і
повні жмені свої тонко то́вченого запашно́го
кадила, та й внесе за завісу. 13 І покладе він
те кадило на огонь перед Господнім лицем, а
хмара кадила закриє віко, що над свідоцтвом, —
щоб він не помер. 14 І візьме він крови бичка,
та й покропить пальцем своїм на пе́реді віка
на схід, а перед віком покро́пить з кро́ви сім
раз своїм пальцем. 15 І заріже козла жертви
за гріх, що належить наро́дові, і внесе його
кров за завісу, та й зробить із кров'ю його, як
зробив був із кров'ю теляти, — і покропить
її на віко та перед віком. 16 І очистить він
святиню з нечистости Ізраїлевих синів та з їхніх
пере́ступів через усі гріхи їхні. І так він зробить
для скинії заповіту, що знаходиться з ними
серед їхньої нечистости. 17 І жоден чоловік
не буде в скинії заповіту, коли він входить
на очищення до святині, аж до ви́ходу його. І
очистить він себе та дім свій, та всю громаду
Ізра́їлеву. 18 І ви́йде він до жертівника, що перед
Господнім лицем, та й очистить його; і вїзьме
крови теляти й крови козла, та й дасть на ро́ги
жертівника навколо. 19 І покропить на нього
з крови пальцем своїм сім раз, та й очистить
його, та освятить його від нечистости Ізраїлевих
синів. 20 А коли він скінчи́ть очищення святині
й скинії заповіту та жертівника, то приведе
живого козла. 21 І покладе Аарон оби́дві руки
свої на голову живого козла, і ви́знає над ним
усі гріхи Ізра́їлевих синів та всі їхні провини
через усі їхні гріхи, і складе їх на голову козла,
та й пошле через призначеного чоловіка на

пустиню. 22 І понесе той козел на собі всі їхні
гріхи до кра́ю неврожайного, і пустить того
козла в пустиню. 23 І ввійде Ааро́н до скинії
заповіту, і здійме льняні шати, що зодягнув
був при вході його до святині, і покладе їх
там. 24 І обмиє він тіло своє в воді в місці
святім, і зодя́гне шати свої та й вийде, і вчинить
цілопа́лення своє та цілопалення за наро́д, і
очистить себе та наро́д. 25 А лій жертви за гріх
спалить на жертівнику. 26 А той, хто відводив
козла до Азазеля, випере одежу свою й обмиє
тіло своє в воді, а потому ввійде до табо́ру. 27
А теля жертви за гріх та козла жертви за гріх,
що їхню кров вне́сено на очищення в святині,
ви́провадять поза та́бір, та й спалять в огні їхні
шкури, і їхнє м'ясо та їхні нечи́стости. 28 А той,
хто їх палить, випере одежу свою й обмиє своє
тіло в воді, а пото́му ввійде до табо́ру. 29 І це
стане для вас на вічну постанову, — сьо́мого
місяця, десятого дня місяця бу́дете впокоряти
ваші душі, і жодної праці не робитимете ви,
ані тубілець, ані прихо́дько, що мешкає серед
вас, 30 бо того дня буде окуп ваш на очи́щення
ваше, — зо всіх гріхів ваших станете чисті перед
Господом. 31 Субота повного відпочинку від
праці вона для вас, і ви будете впокоряти душі
свої, — це вічна постанова. 32 А очистить той
священик, що пома́зали його, і що посвятили
його бути священиком замість батька свого. І
зодя́гне він льняні шати, шати священні, 33 та
й очистить Святеє Святих, і скинію заповіту, і
жертівника очистить, і очистить священиків та
ввесь наро́д громади. 34 І буде це для вас на
вічну постанову на очи́щення Ізраїлевих синів
зо всіх їхніх гріхів раз у році“. І він учинив, як
Господь наказав був Мойсеєві.

17 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Промовляй до Аарона й до синів його,
та до всіх Ізра́їлевих синів, та й скажеш їм:
Оце та річ, що Господь наказав був, говорячи:
3 Кожен чоловік з Ізра́їлевого дому, що заріже
вола, або ягня, або козу в табо́рі, або щось заріже
поза табо́ром, 4 а до входу скинії заповіту не
приведе того на прине́сення жертви для Господа
перед скинію Господню, то кров буде полічена
тому чоловікові, — він пролив кров. І буде
ви́нищений чоловік той з-посере́д наро́ду свого́,
5 щоб приво́дили Ізраїлеві сини свої жертви, які
вони ріжуть на чистому полі, і спроваджали для
Господа до входу скинії заповіту до священика,
і різали їх, як мирні жертви для Господа. 6 І
покропить священик тією кров'ю на Господнього
жертівника при вході скинії заповіту, та й
спалить лій на любі пахощі для Господа. 7 І
щоб вони вже не різали своїх жертов козлам-
демонам, за якими вони блу́дять. Це буде для
них вічна постанова на їхні покоління. 8 А їм
скажеш: Кожен чоловік із Ізра́їлевого дому та з
прихо́дька, що буде ме́шкати серед вас, який
принесе цілопа́лення або жертву, 9 а до входу
скинії заповіту не принесе того, щоб учинити
його для Господа, — то буде знищений чоловік
той з-посеред наро́ду свого! 10 А кожен чоловік
із Ізраїлевого дому та з прихо́дька, що мешкає
серед них, який буде їсти кров, то Я зверну лице
Своє проти тієї душі, що їсть вона ту кров, — і
винищу її з-посеред народу її, 11 бо життя тіла
— в крові вона, а Я дав її для вас на жертівника
для очищення за душі ваші, бо кров та — вона
очищує душу. 12 Тому́ сказав Я Ізра́їлевим
синам: Кожна душа з вас не буде їсти крови, і
прихо́дько, що мешкає серед вас, не буде їсти
крови. 13 А кожен чоловік із Ізраїлевих синів та
з прихо́дька, що мешкає серед них, що вполю́є
здо́бич звірини́ або пта́ства, що їджене, то він
виллє кров того й закриє її піском. 14 Бо життя
кожного тіла — кров його, життя його вона. І
сказав Я Ізраїлевим синам: Крови кожного тіла
ви не бу́дете їсти, бо життя кожного тіла — кров
його вона. Усі, що їдять її, будуть понищені. 15
А всяка душа, що їстиме па́дло та розша́рпане
серед тубільця і серед прихо́дька, нехай випере
одежу свою й обмиється в воді, і буде нечистий
аж до вечора, а потім стане чистий. 16 А якщо
він не випере, а тіла свого не обмиє, то понесе
свою провину.

18 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Промовляй до Ізраїлевих синів, і скажеш
їм: Я — Госпо́дь, Бог ваш! 3 За чином єгипетського
кра́ю, що сиділи ви в нім, не робіть, і за
чином Кра́ю ханаанського, що Я впроваджую
вас туди, не зробите, і звичаями їхніми не
піде́те. 4 Ви вико́нуватимете уста́ви Мої, і будете
додержувати постанови Мої, щоб ними ходити.
Я — Господь, Бог ваш! 5 І будете додержувати
постанов Моїх та уста́вів Моїх, що люди́на їх
вико́нує й ними живе. Я — Госпо́дь! 6 Жоден
чоловік не набли́зиться до жодної однокровної
своєї, щоб відкрити наготу́. Я — Господь! 7
Наготи́ батька свого й наготи́ матері своєї не
відкриєш, — вона мати твоя, не відкриєш наготи́
її! 8 Наготи́ жінки батька твого не відкриєш,
вона нагота батька твого! 9 Наготи́ сестри своєї,
дочки батька свого або дочки́ матері своєї, що
народи́лися в домі або народилися назо́вні, —
не відкриєш їхньої наготи! 10 Наготу́ дочки сина
свого або дочки́ дочки своєї, — не відкриєш
наготи́ їхньої, бо вони — нагота твоя! 11 Наготи́
дочки жінки батька свого, наро́дженої від батька

твого, — вона сестра твоя, не відкриєш наготи її!
12 Наготи́ сестри батька свого не відкриєш, —
вона однокровна ба́тька твого! 13 Наготи́ сестри
матері своєї не відкриєш, бо вона однокровна
матері твоєї. 14 Наготи брата ба́тька свого не
відкриєш, до жінки його не набли́зишся, — вона
тітка твоя! 15 Наготи́ невістки своєї не відкриєш,
— вона жінка сина твого, не відкриєш наготи
її! 16 Наготи жінки брата свого не відкриєш,
— вона нагота брата твого! 17 Наготи жінки
й дочки́ її не відкриєш; дочки сина її й дочки
дочки її не вїзьмеш, щоб відкрити її наготу,
— вони однокровні її, це кровозмїшання! 18 І
жінки з сестрою її не візьмеш на супе́рництво,
щоб відкрити наготу її при ній за життя її.
19 А до жінки в час віддїлення нечистости її
не набли́зишся, щоб відкрити наготу її. 20 А з
жінкою свого ближнього не будеш лежати на
насіння, щоб нею не стати нечистим. 21 А з
насіння свого не даси на жертву Молохові, —
і не зневá́жиш Імени Бога свого. Я — Господь!
22 А з чоловіком не будеш лежати як з жінкою,
— гидота воно! 23 І з жодною худобиною
не злижешся, щоб не стати нею нечистим. І
жінка не стане перед худо́биною на злягання,
— це паску́дство! 24 Не занечи́щуйтеся тим
усім, бо всім тим занечи́щені ті люди, яких
Я виганяю перед вами. 25 І стала нечиста та
земля, і Я полічив на ній її гріх, — і та земля
ви́ригнула мешканців своїх! 26 І ви будете
доде́ржувати постанов Моїх та уста́вів Моїх,
і не зробите жодної зо всіх тих гидот, як і
тубїлець чи прихо́дько, що мешкає серед вас.
27 Бо всі ті гидо́ти робили люди тієї землі, які
перед вами, — і стала нечиста та земля. 28
І щоб та земля не ви́ригнула вас через ваше
занечищення її, як вона виригнула наро́д, який
перед вами. 29 Бо кожен, хто зробить одну зо
всіх тих гидот, то ду́ші, що роблять, будуть
винищені з-посеред їхнього наро́ду. 30 І ви
будете додержувати нака́зів Моїх, щоб не чинити
чого з тих гидотних постано́в, що ро́блені перед
вами, — і не спога́нитеся ними. Я — Госпо́дь, Бог
ваш!“

19 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Промовляй до всієї громади Ізра́їлевих
синів, та й скажеш їм: Будьте святі, бо святий
Я, — Госпо́дь, Бог ваш! 3 Кожен буде боятися
матері своєї та батька свого, а субіт Моїх будете
доде́ржувати. Я — Господь, Бог ваш! 4 Не
зверта́йтеся до ідолів, і не робіть собі литих
божкїв. Я — Господь Бог ваш! 5 А коли ви
принесете мирну жертву для Господа, — на
вподо́бання вас принесете її. 6 Ви будете їсти її в
день прине́сення вашого та взавтра, а позостале
до дня третього — огнем буде спа́лене. 7 А
якщо справді буде їджене воно третього дня,
— нечистість воно, не буде вподо́бане. 8 А хто
те їсть, понесе він свій гріх, бо спога́нив він
святиню Господню, — і буде винищена душа
та з-посеред народу свого! 9 А коли ти будеш
жати жни́во своєї землі, не докінчуй жати до
кра́ю свого поля, а попадалих колосків твого
жни́ва не бу́деш збирати; 10 а виноградника
свого не вибереш дорешти, а попадалих ягід
виноградника свого не будеш збирати, — для
вбогого та для прихо́дька позостав їх. Я —
Господь, Бог ваш! 11 Не будете красти, і не
будете неправдиво заперечувати, і не будете
говорити неправди один на о́дного! 12 І не
будете присягати Моїм Іменем на неправду,
бо зневажиш Ім'я́ Бога свого. Я — Господь!
13 Не будеш гноби́ти ближнього свого, і не
будеш грабувати, і не задержиш в себе через
ніч аж до ранку заробітку наймита. 14 Не
будеш проклинати глухого, а перед сліпим
не роби перешкоди, — і будеш боятися Бога
свого. Я — Господь! 15 Не зробите кривди в
суді: не будеш потура́ти особі вбогого, і не
будеш підлещуватися до особи вельможного,
— за правдою суди свого ближнього! 16 Не
будеш ходити плїткаре́м серед наро́ду свого. Не
будеш наставáти на життя свого ближнього. Я —
Господь! 17 Не будеш нена́видіти брата свого
в серці своє́му. Конче вияви неправду свого
ближнього, — і не понесеш гріха за нього. 18 Не
будеш мститися, і не будеш нена́видіти синів
свого наро́ду. І будеш любити ближнього свого,
як самого себе! Я — Господь! 19 Постанов Моїх
будете дотримувати. Не зробиш, щоб худоба
твоя злучувалася двоїсто. Поля свого не будеш
обсівати двоїсто. А одежа двоїста, мішани́на
нито́к, не ввїйде на тебе. 20 А чоловік, коли
буде злягатися з жінкою, а вона — невільниця,
заручена чоловікові, а справді не була вона
ви́куплена, або ви́зволення не було дане їй, — то
нехай буде кара, але не будуть вони забиті, бо
не увільнена вона. 21 І спровадить він жертву за
провину свою Господе́ві до входу скинії заповіту,
— барана жертви за провину. 22 І очистить
його священик бараном жертви за провину
перед Господнім лицем за гріх його, що він був
згрішив. І про́ститься йому гріх його, що він був
згрішив. 23 А коли ви ввїйдете до кра́ю цього, і
понаса́джуєте всяке їстивне́ дерево, то плід його
вважатимете за необрізаний, — три роки буде
воно для вас необрізане, не буде їджене. 24 А
року четвертого ввесь плід його присвятиться
для Господа. 25 А року п'ятого бу́дете їсти плід
його, щоб помно́жився для вас урожай його. Я —

Господь, Бог ваш. 26 Не будете їсти з кров'ю. Не
будете ворожи́ти, і не будете чарува́ти! 27 Не
будете стригти волосся довко́ла голови вашої,
і не будеш ни́щити кра́ю бороди своєї. 28 І не
зробите на тілі своїм нарізу за душу померлого,
і не зробите на собі нако́леного на́пису. Я —
Господь! 29 Не безчесть своєї дочки, і не роби її
блудли́вою, щоб не стала блудли́вою ця земля, і
не напо́внилась земля розпустою. 30 Субіт Моїх
будете доде́ржувати, а святиню Мою будете
шанувати. Я — Господь! 31 Не звертайтесь до
ду́хів померлих та до ворожбитів, і не доводьте
себе до опога́нення ними. Я — Господь, Бог ваш!
32 Перед лицем сивизни́ встань, і вшануй лице
старо́го, і будеш боятися Бога свого. Я — Господь!
33 А коли мешкатиме з тобою прихо́дько в вашім
краї, то не будете гноби́ти його. 34 Як тубілець
із вас буде для вас прихо́дько, що мешкає з
вами, — і ти будеш любити його, як самого себе,
бо прихо́дьки були ви в єгипетськім кра́ї. Я —
Господь, Бог ваш! 35 Не будете чинити кривди в
суді́, у мірі, у вазі́ та в мірі рідини́. 36 Вага вірна,
тягарці вірні, ефа вірна, гін вірний буде в вас. Я
— Господь, Бог ваш, що вивів вас із єгипетського
кра́ю! 37 І ви будете держати всі постанови
Мої та всі устави Мої, і вико́нуватимете їх. Я —
Господь!“

20 І Госпо́дь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „І скажеш до Ізраїлевих синів: Кожен
чоловік із Ізраїлевих синів та з прихо́дька, що
мешкає в Ізраїлі, який дасть із насіння свого
Молохові, буде конче забитий, — наро́д кра́ю
заки́дає його камінням. 3 А Я зверну лице Своє
проти того чоловіка, і ви́нищу його з-поміж
наро́ду його, бо з насіння свого дав він Моло́хові,
щоб занечи́стити святиню Мою, збезче́стити
Моє святе Ймення. 4 А якщо справді люди того
краю сховають свої очі від того чоловіка, коли
він дасть із насіння свого Молохові, щоб не
забити його, 5 то Я зверну́ Своє лице проти
того чоловіка та проти роди́ни його, — і ви́нищу
його й усіх, що блу́дять за ним, блу́дячи за
Молохом, з-посеред наро́ду його. 6 А душа, що
звертається до померлих ду́хів та до чарівників,
щоб блуди́ти за ними, — то Я зверну Своє лице
проти тієї душі, — і винищу того з-посеред
наро́ду його. 7 І ви будете освячуватися, і
будьте святі, бо Я — Господь, Бог ваш! 8 І
ви будете держати постанови Мої, і будете
виконувати їх. Я — Господь, що освячує вас! 9
Бо кожен чоловік, що прокляне́ свого батька
чи матір свою, буде конче забитий, — батька
свого чи матір свою він прокляв, кров його на
ньому! 10 А кожен, хто буде чинити пере́люб
із чиєю жінкою, хто буде чинити перелюб із
жінкою свого ближнього, — буде конче забитий
перелю́бник та перелю́бниця. 11 І А хто буде
лежати із жінкою ба́тька свого, він відкрив
наготу свого батька, — будуть конче забиті обо́є
вони, кров їхня на них! 12 А хто буде лежати з
невісткою своєю, — будуть конче забиті обо́є
вони, гидо́ту вчинили вони, кров їхня на них!
13 А хто лежа́тиме з чоловіком як із жінкою,
— гидоту вчинили обоє вони, — будуть конче
забиті, кров їхня на них! 14 А хто ві́зьме жінку
й матір її, — гидо́та це, в огні спалять його
та її, і не буде кровозмішання серед вас! 15 А
хто парува́тиметься з скоти́ною, — буде конче
забитий, і скоти́ну ту заб'єте. 16 А жінка, що
набли́зиться до якої скотини, щоб лежати з нею,
то заб'єш ту жінку та скотину ту, — будуть конче
забиті вони, кров їхня на них! 17 А хто візьме
сестру свою, дочку батька свого або дочку матері
своєї, і побачить наготу її, а вона побачить
наготу його, — га́ньба це! І будуть вони знищені
на оча́х синів їхнього наро́ду, — він наготу
сестри своєї відкрив, він понесе провину свою!
18 А хто буде лежати із жінкою, ча́су хвороби
місячним, і відкриє її наготу, — він джерело́ її
обнажи́в, а вона відкрила джерело́ своєї крови,
— то будуть вони обоє знищені з-посеред народу
свого! 19 І не відкриєш наготи́ сестри матері
своєї й сестри батька свого, бо однокровну
свою обнажи́в би ти, — вони понесу́ть провину
свою. 20 А хто буде лежати з тіткою своєю,
— він відкрив наготу́ дядька свого, гріх свій
вони понесуть, — бездітні помруть! 21 А хто
ві́зьме жінку брата свого, — це нечисть, він
відкрив наготу брата свого, — бездітні будуть.
22 І ви будете додержувати всі постанови Мої й
усі уста́ви Мої, і будете виконувати їх, — і не
ви́ригне вас земля та, куди Я впроваджаю вас,
щоб сиділи ви в ній. 23 І не бу́дете ви ходити за
звичаями люду, що Я виганяю перед вами, бо
все те робили вони, — і Я їх обри́див. 24 І сказав
Я до вас: ви вспадкуєте їхню зе́млю, а Я дам її
вам на спа́дщину її, землю, що плине молоком
та медом. Я — Господь, Бог ваш, що відділив вас
від тих наро́дів! 25 І ви відділяйте між худобою
чистою та нечистою, і між пта́ством нечистим
та чистим, і не занечищуйте душ своїх худобою
й птаством, і всім, що роїться на землі, що Я
відділив для вас, як нечисте. 26 І будьте для
мене святі, бо святий Я, Господь. І Я відділю вас
від тих наро́дів, щоб ви були Мої. 27 А чоловік
або жінка, коли будуть вони викликáти духа
мерців або ворожити, — будуть конче забиті,
камінням заки́дають їх, кров їхня на них!“

21 І сказав Господь до Мойсея: „Говори до
священиків, Ааро́нових синів, і скажеш

їм: Ніхто з вас нехай не занечи́ститься через
доторкнення до померлого серед свого наро́ду.
2 Бо тільки через доторкнення до близьки́х
однокровних своїх, — через матір свою, і
через батька свого, і через сина свого, і через
дочку свою, і через брата свого, 3 і через
сестру свою, дівчину близьку́ йому, що не була́
замужем, — через тих він може занечиститися
доторкненням. 4 Бувши одру́жений, нехай
не занечи́ститься серед рідні своєї, щоб не
збезче́стити себе. 5 Не зроблять вони ли́сини на
голові своїй, і кра́ю бороди своєї не підстрижуть,
а на тілі своїм не наріжуть надрізів. 6 Святі
вони будуть для Бога свого, і не збезчестять
вони Ймення Бога свого, бо вони приносять
огняні́ Божі жертви, хліб свого Бога. І будуть
вони святі. 7 Жінки блудли́вої та збезчещеної
вони не візьмуть, і не візьмуть жінки, вигнаної
від чоловіка свого, бо святий він для Бога свого.
8 І освятиш його, бо він приносить хліб Бога
твого, — святий він буде для вас, бо святий Я,
Господь, що освячує вас! 9 А священикова дочка́,
коли зачне́ робити блуд, вона безчестить батька
свого, — ув огні буде спа́лена. 10 А священик,
найбільший від братів своїх, що на голову
його буде виллята олива пома́зання, і буде
посвячений на одяга́ння шат, він голови своєї не
запустить і шат своїх не роздере, 11 і до жодного
вмерлого не ввійде, — навіть через батька свого
та через матір свою не сміє занечи́ститься. 12
І він не відійде від святині, і не занечи́стить
святині Бога свого, бо на ньому посвя́чення
оливи пома́зання його Бога. Я — Господь! 13 І він
візьме жінку в дівоцтві її. 14 Удови́, і розве́деної,
і збезчещеної, блудливої, — тих він не візьме, а
тільки діви́цю з-поміж рідні своєї він візьме за
жінку. 15 І не збезче́стить він насіння свого в
рідні своїй, бо Я — Господь, що освячує його“.
16 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
17 Промовляй до Ааро́на, говорячи: Чоловік із
насіння твого на їх покоління, що буде в нім
вада, не приступить, щоб прино́сити хліб свого
Бога. 18 Бо жоден чоловік, що в нім вада, не
приступить: чоловік сліпий, або кульга́вий, або
кирпа́тий або довготеле́сий, 19 або чоловік,
що матиме зламану ногу або зламану руку,
20 або горбатий, або ви́сохлий, або більмо́ на
оці його, або коро́стявий, або парши́вий, або з
розчавленими я́драми, — 21 кожен чоловік із
насіння священика Ааро́на, що на нім ця вада,
не приступить, щоб прино́сити Господні огняні
жертви, — вада в нім, не приступить він, щоб
прино́сити хліб свого Бога. 22 Він буде їсти хліб
свого Бога з Найсвятішого та зо святощів. 23
Та до завіси не підійде він, і до жертівника не
присту́пить, бо вада в нім, — і не збезче́стить
святині Моєї, бо Я — Госпо́дь, що освячує їх“. 24
І Мойсей промовляв до Аарона й до синів його,
та до всіх синів Ізра́їлевих.

22 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Промовляй до Аарона й до синів його, і
нехай вони обере́жно поводяться зо святощами
Ізраїлевих синів, які вони посвячують Мені, і
нехай не безчестять Мого святого Ймення. Я —
Господь! 3 Скажи їм: На ваші покоління кожен
чоловік, що набли́зиться зо всякого вашого
насіння до святощів, які Ізраїлеві сини посвятять
Господе́ві, а нечистість його на нім, то буде
винищена душа та з-перед лиця Мого. Я —
Господь! 4 Кожен чоловік з Ааро́нового насіння,
коли він прокаже́ний або течи́вий, не буде
їсти зо святощів, аж поки очиститься. А хто
доторкнеться всякого нечистого від мертвого
тіла, або чоловік, що з нього вийде насіння
лежа́ння, 5 або хто доторкнеться до всякого
плазуна́, через якого він стане нечистий, або до
людини́, через яку стане нечистий, через усяку
нечистість її, — 6 особа, що доторкнеться до
того, то стане нечиста аж до вечора, і не буде
їсти зо святощів, поки не обмиє свого тіла в
воді. 7 А коли за́йде сонце, то стане він чистий,
а потім буде їсти зо святощів, бо це хліб його. 8
Па́дла та розша́рпаного не буде він їсти, щоб не
занечиститись ним. Я — Господь! 9 І будуть вони
стерегти́ Мої при́кази, — щоб не понести через
те гріха́ на собі, і щоб не померти через нього,
коли б збезче́стили їх. Я — Господь, що освячує
їх! 10 А кожен чужий не буде їсти святощів;
осілий у священика й на́ймит не будуть їсти
святощів. 11 А коли священик купить чоловіка,
— купівля срібла його це, — той буде їсти їх,
також уро́джений дому його, — вони будуть
їсти його хліб. 12 А священикова дочка́, коли
буде видана чужому чоловікові, вона не буде
їсти принесених святощів. 13 А священикова
дочка́, коли буде вдова, або розве́дена, а дітей
не має, і ве́рнеться до дому свого батька, — як за
мо́лодости своєї, буде їсти з хліба ба́тька свого.
А кожен чужий не буде їсти його. 14 А чоловік,
коли з'їсть святощі через по́милку, то докладе
до неї п'яту частину її, і віддасть священикові ті
святощі, 15 і священики не збезчестять святощів
Ізра́їлевих синів, що вони приносять Господе́ві,
16 і не стягнуть на себе вини за провину їдження
своїх святощів. Бо Я — Господь, що освячує їх“.
17 І промовляв Господь до Мойсея, говорячи: 18
„Промовляй до Ааро́на й до синів його, та до
всіх Ізраїлевих синів, і скажеш їм: Кожен чоловік
з Ізраїлевого дому та з прихо́дька між Ізраїлем,

що принесе свою жертву за всякими своїми
обітницями та за всякими дарува́ннями своїми,
що принесе Господе́ві на цілопа́лення, 19 то
нехай принесе на вподобання ваше безвадного
самця́ з худоби великої, з овець і з кіз. 20
Жодного, що в нім вада, не принесете, бо не
буде воно на вподо́бання вас. 21 А чоловік, коли
принесе Господе́ві мирну жертву на виразно
ви́словлену обітницю або на дарунок, із худоби
великої чи з худоби дрібної, — безвадна буде
на вподо́бання, жодна вада не буде в ній: 22
сліпа, або зла́мана, або скалічена, або шолуди́ва,
або коро́стява, або паршива, — не принесете
тих Господеві, і жертви огняно́ї не дасте з них
на жертівника для Господа. 23 А вола та вівцю
з занадто довгим чи занадто коротким яким
членом добровільно принесеш у жертву, а на
обітницю вони не вгодні Богові. 24 А того, що
має ядра розчавлені, чи збиті, чи відірвані, чи
відрізані, — не піднесете Господе́ві, і в вашому
Кра́ї не зробите того. 25 І з руки чужи́нця не
принесете хліба нашого Бога зо всіх таких, бо в
них зіпсуття їх, вада в них, — вони не будуть
вгодні для вас“. 26 І Господь промовляв до
Мойсея, говорячи: 27 „Віл, або вівця, або коза,
коли вродиться, то буде сім день під своєю
матір'ю, а від дня во́сьмого й далі буде вгодне на
жертву огняну́ для Господа. 28 А корови та вівці,
— її й маля́ її не заріжете одно́го дня. 29 А коли
будете прино́сити вдячну жертву для Господа,
то приносьте так, щоб вона була вгодна. 30
Того дня буде вона з'їджена, — не зоставите з
неї аж до ра́нку. Я — Господь! 31 І заповіді Мої
будете додержувати, і будете виконувати їх. Я —
Господь! 32 І не будете безчестити Мого святого
Ймення, і Я буду освячений серед Ізраїлевих
синів. Я — Господь, що освячує вас, 33 що вивів
вас із єгипетського кра́ю, щоб бути вашим Богом.
Я — Господь!“

23 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Промовляй до Ізраїлевих синів і скажеш
їм: Свята Господні, що в них склика́тимете
святі збори, оце вони, свята Мої: 3 Шість
день буде робитись робота, а дня сьомого
— субота повного відпочинку, святі збори,
жодної роботи не будете робити. Це субота
відпочинку для Господа по всіх оселях ваших! 4
Оце свята Господні, святі збори, що скличете
їх у їхнім означенім часі: 5 У місяці першім,
чотирна́дцятого дня місяця під вечір — Па́сха
для Господа. 6 А п'ятна́дцятого дня того місяця
— свято Опрі́сноків для Господа, сім день будете
їсти опрі́сноки. 7 Першого дня будуть святі
збори для вас, — жодного робочого зайня́ття не
будете робити. 8 І будете прино́сити для Господа
жертву сім день; сьомого дня — збори святі,
жодного робочого зайня́ття не будете робити“.
9 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
10 „Промов до Ізраїлевих синів і скажеш їм:
Коли ви ввійдете до того Кра́ю, що Я даю вам, і
будете жати жни́во його, то снопа первопло́ду
ваших жнив принесете до священика, 11 а
він буде колиха́ти снопа того перед лицем
Господнім, щоб набути вподо́бання вам; першого
дня по свя́ті священик буде колихати його. 12
І ви приря́дите в дні вашого колиха́ння снопа
однорічне безвадне ягня на цілопа́лення для
Господа. 13 А хлі́бна його жертва — дві десяті ефи
пшеничної муки, мішаної в оливі, огняна́ жертва
для Господа, пахощі любі; а жертва лита його —
вино, чверть гіна. 14 А хліба, і пря́женого зе́рна,
і свіжих зе́рен ви не будете їсти аж до самого
того дня, аж до вашого прине́сення жертви
для вашого Бога. Це вічна постанова для ваших
поколінь по всіх ваших оселях. 15 І відлічите
ви собі першого дня по святі, від дня вашого
прине́сення снопа колиха́ння, сім тижнів, повні
будуть вони. 16 А до першого дня по сьомім
тижні відлічите п'ятдеся́т днів, та й принесете
хлі́бну нову́ жертву для Господа. 17 З ваших
осель принесете два хлі́би колиха́ння, — дві
десяті ефи́ пшеничної муки будуть вони, будуть
спечені ква́шені, первопло́ди для Господа. 18 І
принесете понад той хліб сім ягнят безвадних
у віці року, й одного бичка та два барани, —
вони будуть цілопа́лення для Господа, і жертва
хлі́бна, і жертви литі для них, огняна́ жертва,
пахощі любі для Господа. 19 І спорядите́ одно́го
козла на жертву за гріх, та двоє ягнят у віці
року на жертву мирну. 20 І священик буде
колихати їх ра́зом із хлібом первопло́дів, як
колиха́ння перед Господнім лицем, над двома́
ягнятами. Вони будуть святощі для Господа, для
священика. 21 І скличете того самого дня, — і
будуть святі збори для вас, жодного робочого
зайня́ття не будете робити. Це вічна постанова
для ваших поколінь по всіх ваших оселях! 22
А коли ви будете жати жни́во вашої землі,
не дожинай кра́ю поля твого́, а попадалих
колосків жни́ва твого не будеш збирати, — для
вбогого та для прихо́дька позоставиш їх. Я —
Господь, Бог ваш!“ 23 І промовив Господь до
Мойсея, говорячи: 24 „Промовляй до Ізраїлевих
синів, говорячи: Сьомого місяця, першого дня
місяця буде вам повний спочинок, — пам'ять
су́рмлення, святі збори. 25 Жодного робочого
зайняття не будете робити, і принесете огняну́
жертву для Господа“. 26 І Господь промовляв
до Мойсея, говорячи: 27 „А десятого дня того
самого місяця — день Очи́щення він, збори святі

бу́дуть для вас, і бу́дете впокоряти душі ваші,
і принесете огняну́ жертву для Господа. 28 І
жодного зайняття не будете робити того самого
дня, бо він — день Очищення, щоб очистити за
вас перед лицем Господа, Бога вашого. 29 Бо
кожна душа, що не буде впоко́рюватись того
самого дня, то буде вона ви́нищена з своєї рідні.
30 А кожна душа, що буде робити яке зайняття
того самого дня, — то Я ви́гублю ту душу з-
посеред наро́ду її. 31 Жодного зайняття не будете
робити. Це постанова вічна для ваших поколінь
по всіх ваших оселях! 32 Він субота повного
спочинку для вас, — і ви будете впокоряти душі
свої, ввечері дев'ятого дня місяця від вечора
аж до вечора будете святкувати вашу суботу“.
33 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
34 „Промовляй до Ізраїлевих синів, ка́жучи:
П'ятна́дцятого дня того сьомого місяця, — свято
Ку́чок, сім день для Господа. 35 Першого дня
святі збори, жодного робочого зайняття не
будете робити. 36 Сім день будете прино́сити
огняну́ жертву для Господа; во́сьмого дня — святі
збори будуть для вас, і принесете огняну́ жертву
для Господа; це відда́ння свята, — жодного
робочого зайняття не будете робити. 37 Оце
свята Господні, що скликуватимете на них
святі збори, щоб прино́сити огняну́ жертву для
Господа, цілопа́лення, хлі́бну жертву й зако́лену
жертву, і жертви литі, — належне дневі в його
дні, 38 окрім Господніх суббі́т, і окрім да́рів ваших,
і окрім усіх ваших обі́тниць, і окрім усіх ваших
дарува́нь, що дасте́ Господе́ві. 39 А п'ятнадцятого
дня сьомого місяця, коли ви збираєте врожай
землі, будете святкува́ти свято Господнє сім
день; першого дня повний спочинок, і восьмого
повний спочинок. 40 І ві́зьмете собі першого дня
пло́ду гарного дерева, па́льмові віття, і галу́зку
многолистого дерева та припото́чних топо́ль,
— і будете весели́тися перед лицем Господа,
Бога вашого, сім день. 41 І будете святкувати
його, як свято для Господа, сім день у році.
Постанова вічна для ваших поколінь, — сьомого
місяця будете святкува́ти його. 42 У ку́чках
будете сидіти сім день, — кожен тубі́лець в
Ізраїлі сидітиме в ку́чках, 43 щоб ваші покоління
пізнали, що Я в ку́чках посадив був Ізраїлевих
синів, коли виводив їх з єгипетського кра́ю. Я —
Господь, Бог ваш!“ 44 І Мойсей промовляв до
Ізра́їлевих синів про свята Господні.

24 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Накажи Ізраїлевим синам, і вони
принесуть тобі чистої, ви́чавленої оливи
з оли́вкового дерева на освітлення, щоб
запалювати вічну лямпа́ду. 3 Поза завісою
свідо́цтва в скинії заповіту приряди́ть її Ааро́н
від вечора аж до ра́нку перед Господнім
лицем наза́вжди. Це вічна постанова для ваших
поколінь! 4 На чистім свічнику́ прирядить він
ті лямпади перед Господнім лицем наза́вжди.
5 І ві́зьмеш пшеничної муки, і випечеш із неї
дванадцять калачів, — по дві десяті ефи́ буде
один кала́ч. 6 І покладеш їх у два ряди́, шість у
ряд, на чистому столі перед Господнім лицем,
7 і поклади на ряд чистого ладану, і він стане
для хліба за приґа́дувальну частину, — огняна́
жертва для Господа. 8 Щосуботи він покладе його
перед Господнім лицем за́вжди, від Ізраїлевих
синів, вічний запові́т. 9 І він буде для Аарона та
для синів його, і вони будуть їсти його в святому
місці, бо він найсвятіше з огняни́х жертов
Господніх. Це вічна постанова“. 10 І вийшов
син ізраїльтя́нки, — а він був син єги́птянина,
— між Ізраїлевих синів. І сварився в табо́рі
син тієї ізраїльтя́нки з одним ізраїльтя́нином.
11 І син тієї ізраїльтя́нки богозневажив Ім'я́
Господнє, і проклинав. І привели́ його до Мойсея.
А ймення матері його — Шеломіт, дочка́ Діври,
з Данового племени. 12 І посадили його під
сторожу аж до ви́яснення через уста Господні.
13 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
14 „Виведи того, що проклинав, поза табір, і
покладуть усі, хто чув, свої руки на голову
його, і закидає його камінням уся громада.
15 А до Ізраїлевих синів будеш промовляти,
говорячи: Кожен чоловік, коли прокляне́ Бога
свого, то понесе він свій гріх. 16 А той, хто
богознева́жив Господнє Ймення, — буде конче
забитий, конче укаменує його́ вся громада; чи
прихо́дько, чи тубілець, коли богозневажа́тиме
Ймення Господнє, буде забитий. 17 І кожен,
хто заб'є люди́ну, — буде конче забитий. 18
А хто заб'є яку скоти́ну, той відшкодує її, —
життя за життя. 19 І кожен, коли зробить ваду
своєму ближньому, — як хто зробив, так буде
зро́блено йому: 20 злама́ння за зламання, око за
око, зуб за зуба, — яку ваду зробить хто кому,
така буде зро́блена йому. 21 А хто заб'є скотину,
той відшкодує її, а хто заб'є люди́ну, той буде
забитий. 22 Суд один буде для вас, — прихо́дько
буде як тубілець. Бо Я — Господь Бог ваш!“ 23 І
Мойсей промовляв до Ізраїлевих синів. І вони
вивели того́, хто проклинав, поза та́бір, та й
заки́дали його камінням. І зробили Ізраїлеві
сини, як Господь наказав був Мойсеєві.

25 І Господь промовляв до Мойсея на
Сіна́йській горі, говорячи: 2 „Промовляй
до Ізраїлевих синів, та й скажеш їм: Коли ви
вві́йдете до землі, що Я даю вам, то святкува́тиме
земля та суботу для Господа. 3 Шість літ будеш
засівати своє поле, і шість літ обтина́тимеш

свого виноградника, і збиратимеш урожай його,
4 а сьомого року — субота повного відпочинку
буде для землі, повний відпочинок, субота
для Господа: поля свого не будеш обсіювати,
а виноградинка свого не будеш обтина́ти. 5
Самоpóслого колосу жнив твоїх не будеш жати,
а ґрон з необрізаних виногра́дин твоїх не
збиратимеш, — рік повного відпочинку буде для
землі. 6 І те, що саме́ вродиться в цім відпочинку
землі, буде для вас на їжу, — для тебе, і для раба
твого, і для невільниці твоєї, і для наємника
твого, і для осілого твого, що мешкають з тобою,
7 і для скотини твоєї, і для звірини, що в кра́ї
твоїм, — буде ввесь урожай його́ на їжу. 8 І
відлічиш собі сім субо́тніх років, по сім років
сім раз, і будуть для тебе дні семи суботніх
років сорок літ і дев'ять. 9 І засу́рмите у су́рми
сьомого місяця, десятого дня місяця, — в день
Очи́щення засу́рмите в су́рми по цілому кра́ю. 10
І освятите рік п'ятдесятріччя, і оголосите волю в
краю́ для всіх ме́шканців його́, — ювіле́й він буде
для вас: і ве́рнеться кожен до своєї посілости, і
кожен до родини своєї ве́рнеться. 11 Ювіле́й цей
рік п'ятдесятріччя буде для вас: не будете сіяти,
і не будете жати самоpóслі колóсся її, і не будете
збирати грон з необрізаних виногра́дин їх, 12
бо це ювілей, святощі будуть для вас, — з поля
бу́дете їсти врожай його́. 13 У році того ювілею
ве́рнетесь кожен до своєї посілости. 14 А коли
продасте́ що своєму ближньому, або купите
з руки свого бли́жнього, не обманюйте один
о́дного. 15 За числом років по ювілеї купиш від
ближнього свого, за числом років урожаю він
продасть тобі. 16 За многістю літ побі́льшиш
ціну́ тієї купі́влі, а за малістю літ зме́ншиш
ціну́ тієї купі́влі, бо він продає тобі число літ
урожаю. 17 І не обманите один о́дного, і будеш
боятися Бога свого́, бо Я — Господь, Бог ваш!
18 І ви ви́конаєте постанови Мої, а уста́ви Мої
будете держати, і будете виконувати їх, — і
безпе́чно сидітимете на землі. 19 І земля дасть
плід свій, а ви будете їсти доси́та, і безпечно
сидітимете на ній. 20 А коли ви скажете: Що́
бу́демо їсти сьо́мого року, тож не бу́демо сіяти,
не бу́демо збирати врожаї свої? 21 І зошлю Я
благослове́ння Своє на вас шо́стого року, — і
зродить врожай на три роки. 22 І будете сіяти
во́сьмий той рік, і будете їсти з старих урожаїв
аж до року дев'ятого, — аж до ви́росту врожаю
його будете їсти старе. 23 А земля не буде
продаватися наза́вжди, бо Моя та земля, бо
ви прихо́дьки та осілі в Мене. 24 А ви в усій
землі вашої посілости дозволяйте ви́куп землі.
25 Коли збідні́є твій брат, і продасть із своєї
посілости, то при́йде вику́пник його, близьки́й
йому, — і викупить про́даж брата свого. 26 А
чоловік, коли не буде йому викупника, а рука
його стане спроможна, і зна́йде потрібне на
викуп його, 27 то облічить він літа́ про́дажу
свого, і ве́рне позостале чоловікові, що продав
йому, та й ве́рнеться до своєї посілости. 28 А
якщо рука його не зна́йде потрібного на заплату
йому, то буде про́даж його в руці покупця́ його
аж до ювілейного року, — і ви́йде він в ювілеї,
та й ве́рнеться до посілости своєї. 29 А коли
хто продасть мешкальний дім в обмуро́ваному
місті, то викуп його буде до кінця року від часу
про́дажу його, — рік буде на викуп його. 30
А якщо він не буде ви́куплений аж до кінця
року, то стане той дім, що в місті, яке має мур,
наза́вжди для покупця́ його на покоління його,
— не вийде він в ювілеї. 31 А доми́ в оселях, що
не мають муру навколо, до поля землі буде те
прирахо́ване, — і буде йому викуп, і в ювілеї
він вийде. 32 А міста́ Левитів, доми́ в містах
їх посілости — викуп для Леви́тів за́вжди буде
можливий. 33 А хто викупить від Левитів, то
про́даж дому й міста посілости його вийде в
ювілеї, бо то доми міст Левитів, їхня посілість
серед Ізраїлевих синів. 34 А пасови́сько навко́ло
їхніх міст не буде про́дане, бо це вічна посілість
для них. 35 А коли збідніє твій брат, а його
рука неспромо́жною стане, то підтри́маєш його,
прихо́дько він чи осілий, — і житиме він із тобою.
36 Не вʼзьмеш від нього ли́хви та прибу́тку, і
будеш боятися Бога свого, — і житиме брат
твій з тобою. 37 Срібла свого не даси йому на
ли́хву, і на прибуток не даси їжі своєї. 38 Я
Господь, Бог ваш, що вивів вас із єгипетського
кра́ю, щоб дати вам ханаанську зе́млю, щоб бути
вашим Богом. 39 А коли збідніє брат твій при
тобі, і буде про́даний тобі, то не будеш робити
ним праці раба, — 40 як на́ймит, як осілий
він при тобі, аж до ювілейного року буде він
працювати тобі. 41 І вийде від тебе він та сини
його з ним, і ве́рнеться він до роди́ни своєї, і до
посілости батьків своїх ве́рнеться він: 42 бо вони
— Мої раби, що Я вивів їх з єгипетського кра́ю,
не будуть вони про́дані про́дажем раба. 43 Не
будеш володіти ним жорстоко, і будеш боятися
Бога свого. 44 А раб твій та невільниця твоя,
що будуть твої, будуть із наро́дів, що навко́ло
вас, — із них купите раба й невільницю. 45 А
також із синів осілих, що мешкають з вами, з
них купите та з племені їхнього, що з вами, що
породили в Кра́ї вашім, — і будуть вони вам
на посілість. 46 І передасте́ їх, як спа́дщину,
вашим синам по вас на спа́док посілости навіки,
ними бу́дете робити, а брата́ми вашими, синами
Ізраїлевими, один о́дним, не будете володіти

жорстоко. 47 А коли рука прихо́дька чи осілого
при тобі спромо́жна, а брат твій збідніє при
ньому, і буде про́даний прихо́дькові чи осілому
в тебе, або наща́дкові племени прихо́дька, 48 то
по́тім, як буде про́даний, викуп буде йому, —
один із братів його викупить його, 49 або дя́дько
його, або син дядька його викупить його, або з
однокровних його, із роду його викупить його,
або спроможна рука його, — і буде ви́куплений.
50 І облічить він із тим, хто набув його, від
року про́дажу його́ аж до ювілейного року, —
і буде ціна про́дажу його за числом літ; як за
дні наймита буде полічено йому. 51 Якщо ще
багато літ, то згідно з ними він верне свій викуп
із сріблá його купівлі. 52 А якщо позостало мало
літ до ювілейного року, то облічить йому, —
згідно з роками його верне свого ви́купа. 53 Як
щорічний наймит він буде при ньому, — він не
буде жорсто́ко панувати над ним на твоїх очáх.
54 А якщо він не буде ви́куплений у тих роках,
то вийде ювілейного року він та сини його з
ним, 55 бо Ізраїлеві сини — Мої раби, Мої раби
вони, що Я вивів їх із єгипетського крáю. Я —
Господь, Бог ваш!

26 Не зробите собі божкі́в та ідола, і кам'яного
стовпá не поставите собі, і кáменя з
фіґурами не покладете в вашім крáї, щоб
клáнятися перед ними. Бо Я — Господь, Бог ваш!
2 Суббі́т Моїх будете доде́ржувати, а святиню
Мою будете шанувати. Я — Господь! 3 Якщо
будете ходити згідно з постановами Моїми, а
зáповідей Моїх будете додержувати й будете
виконувати їх, 4 то дам ваші дощі в їхнім часі,
і земля дасть свій урожай, а польове́ дерево
дасть плід свій. 5 І моло́чення досягне вам
виноградобрáння, а виноградобрáння досягне
сіяння, і ви будете їсти хліб свій доси́та, і
будете сидіти безпечно в вашому крáї. 6 І дам
мир у краю́, і ви будете лежати, і ніхто не
вчинить, щоб ви тремтіли, — бо злу звірину́
винищу з землі, а меч не перейде через край
ваш. 7 І ви будете гнати ворогів своїх, а вони
попáдають перед вами від меча. 8 І п'ятеро з вас
поженуть сотню, а сотня з вас пожене десять
тисяч, — і попадають вороги ваші перед вами
від меча. 9 І оберну́сь Я до вас, і розплоджу́
вас, і розмно́жу вас, і виконаю Свого заповіта з
вами. 10 І ви будете їсти старе-перестаріле, і
повикидаєте старе перед нови́м. 11 І поставлю
місце перебувáння Свого серед вас, — і душа Моя
не обри́дить вами. 12 І Я буду ходити серед вас, і
буду вам Богом, а ви будете Мені наро́дом. 13 Я
— Господь, Бог ваш, що вивів вас з єгипетського
крáю, щоб ви не були їм рабами. І Я поламав
зано́зи вашого ярмá, — і вивів вас із підне́сеною
головою. 14 А коли ви не будете слухня́ні Мені,
і не вико́нуватиме всіх тих зáповідей, 15 і
якщо постановами Моїми будете пого́рджувати,
і якщо душа ваша бри́дитиметься зако́нами
Моїми, щоб не виконувати всіх зáповідей Моїх,
щоб ламати вам заповіта Мого, — 16 то й Я
зроблю́ вам оце: поставлю над вами пере́страх,
сухоти й пропасницю, що винищують очі й
обезсилюють душу. І ви надаремно сі́ятимете
насіння своє, — бо поїдять його вороги ваші. 17 І
зверну Я лице Своє на вас, — і ви будете вдарені
перед своїми ворогами. І будуть панувати над
вами ненáвисники ваші, — і ви будете втікати,
хоч ніхто вас не гнатиме. 18 А якщо й при
тому не будете слухняні Мені, то Я семикрáтно
побільшу́ кару на вас за ваші гріхи́. 19 І зломлю́
пиху́ вашої сили, і зроблю́ ваше небо як залізо,
а землю вашу як мідь! 20 І надаремно буде
вичéрпуватися ваша сила: земля ваша не дасть
свого врожаю, а дерево на землі не дасть свого
пло́ду. 21 А якщо й тоді пі́дете проти Мене, і не
схочете бути слухня́ними Мені, то Я семикратно
збільшу́ над вами удара Свого згідно з вашими
гріхами. 22 І пошлю́ на вас пі́льну звірину, а вона
винищить вам дітей, і вигубить вашу худобу, і
зменшить кількість вашу, і попустошить ваші
дороги. 23 А якщо цими карами не бу́дете
нáвчені, і будете ходити проти Мéне, 24 то й Я
піду́ проти вас, і вдáрю вас і Я семикрáтно за
ваші гріхи. 25 І приведу́ на вас меча, що помстить
пімсту за заповіта, — і ви будете зі́брані до
ваших міст, і Я пошлю морови́цю на вас, і ви
будете ві́ддані в руку ворога. 26 Коли Я знищу
вам хліб, підпору вашу, то десять жіно́к будуть
пекти хліб вам в одній печі́, і вернуть хліб
ваш вагою, а ви будете їсти — і не наси́титеся.
27 А якщо й тим не станете слухня́ні Мені, і
будете ходити проти Мéне, 28 то й Я з лютістю
піду́ проти вас, і також Я семикрáтно покараю
вас за ваші гріхи, — 29 і ви тіло своїх синів
бу́дете їсти, і тіло дочок своїх бу́дете поїдáти...
30 І поруйную ваші висо́ти, і повитинаю ваші
стовпи́ сонця, і поскладаю трупи ваші на трупах
божків ваших, — і обри́дить душа Моя вас! 31 І
вчиню́ міста ваші руїною, і поспусто́шую ваші
святині, — і не прийму́ ваших пахощів любих.
32 І спусто́шу Я край той, — і будуть дивуватися
з то́го ваші вороги, що мешкають у ньому. 33 А
вас порозпоро́шую поміж наро́дів, і вийму за
вами меча, — і стане край ваш спусто́шенням,
а містá ваші будуть руїною... 34 Тоді земля
та надолу́жить собі за суботні роки по всі дні
спусто́шення її. Коли будете в краї ваших ворогів,
тоді ваша земля святкуватиме відпочинок, і
надолу́жить собі за свої суботні роки. 35 По всі

дні спусто́шення святкува́тиме вона відпочинок,
чого не святкувала в суботні роки, коли ви
сиділи на ній. 36 А щодо позосталих серед
вас, то впрова́джу в їхні серця полохли́вість в
краях їхніх ворогів, — і буде їх гнати навіть
шелест подму́хненого вітром листу, і будуть
вони втікати, як утікають перед мече́м, та й
попа́дають, хоч ніхто не женеться... 37 І будуть
вони спотика́тися один об о́дного, ніби від меча́,
хоч ніхто не женеться за ними. І ви не зможете
стати проти ваших ворогів. 38 І погинете серед
поганів, і пожере́ вас земля ваших ворогів. 39 А
позосталі серед вас помарніють у краях ворогів
ваших за гріх свій, а також за гріхи батьків своїх
помарні́ють із ними. 40 І ви́знають вони гріх свій
та гріх батькі́в своїх, що ними спроневі́рилися
були Мені, а також, що ходили проти Ме́не.
41 Також і Я піду́ проти них, і впрова́джу їх
до кра́ю їхніх ворогів. Якщо тоді впоко́риться
їхнє необрізане серце, то тоді понесу́ть кару
за свої гріхи. 42 І Я згадаю заповіта Свого з
Яковом, а також заповіта Свого з Ісаком, і також
заповіта Свого з Авраамом згадаю, і згадаю
той край. 43 А край той буде позбавлений їх, і
надолу́жить собі свої суботні роки, опустілий
від них, а вони понесуть кару за свої гріхи, а то
для то́го, що зако́нами Моїми пого́рджували,
а постанови Мої оги́дила була їхня душа. 44
А проте, коли вони пробува́ли в краю́ своїх
ворогів, то Я не пого́рджував ними, і не збри́див
їх, щоб винищити їх, щоб зламати заповіта
Свого з ними. Бо Я — Господь, Бог їх! 45 І Я
пам'ятатиму їм заповіта з предками, що Я вивів
їх з єгипетського кра́ю на оча́х поган, щоб бути
їм Богом. Я — Господь!“ 46 Оце постанови, і
уста́ви та зако́ни, що дав Госпо́дь між Собою
та між Ізраїлевими синами на Сіна́йській горі
через Мойсея.

27 І Госпо́дь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Промовляй до Ізраїлевих синів та й
скажеш їм: Коли хто складає обі́тницю Богові за
твоєю оці́нкою душ для Господа, 3 то буде твоя
оці́нка: чоловіка від віку двадцяти́ літ і аж до віку
шости́десяти літ, — і буде твоя оці́нка п'ятдеся́т
ше́клів срібла на міру ше́клем святині; 4 а якщо
жінка вона, то буде твоя оці́нка тридцять шеклів.
5 А якщо від віку п'яти літ і до віку двадцяти
літ, то буде твоя оці́нка: чоловіка — двадцять
шеклів, а для жінки — десять шеклів. 6 А якщо
від віку місяця й аж до віку п'яти літ, то буде
твоя оці́нка: чоловіка — п'ять шеклів срібла, а
для жінки твоя оцінка — три шеклі срібла. 7
А якщо від віку шостидесяти літ і вище: якщо
чоловік, то буде твоя оці́нка п'ятна́дцять шеклів,
а для жінки — десять шеклів. 8 А якщо він
обіднілий проти твоєї оцінки, то поставить його
перед священиком, і священик оціну́є його, —
за тим, що спроможна рука того, хто обіцяв,
оціну́є його священик. 9 А якщо буде худоба, що
з неї прино́сять жертву для Господа, — усе, що
дається із неї для Господа, буде святощами. 10
Не вільно обміняти її, ані заступити її, добру
— злою, або злу — доброю; а якщо справді
заступить худобу худобою, то буде вона та
засту́пство її — буде святощами. 11 А якщо та
всяка худоба нечиста, що з неї не приносять
жертов для Господа, то він поставить ту худобу
перед священиком, 12 і священик оціну́є її чи
то добре, чи недобре. Як оціну́є священик, так
нехай буде. 13 А якщо він справді викупить її,
то додасть п'яту частину її над оці́нку твою́. 14
А коли хто посвятить дім свій на святість для
Господа, то священик оціну́є його чи то добре, чи
недобре. Як оціну́є його священик, так стане. 15
А якщо той, хто посвячує, викупить свого дома,
то додасть п'яту частину срібла твоєї оцінки над
нього, — і буде його. 16 А якщо хтось посвятить
Господе́ві з поля своєї посілости, то буде оці́нка
твоя посівом його, — по́сів хомера ячме́ню за
п'ятдеся́т шеклів срібла. 17 Якщо він посвятить
своє поле від ювілейного року, то воно стане за
оці́нкою твоєю. 18 А якщо посвятить поле своє
по ювілеї, то священик облічить йому те срібло
за роками, позосталими до ювілейного року,
і те буде відняте від оці́нки твоєї. 19 А якщо
справді викупить те поле той, хто посвячує
його, то додасть п'яту частину срібла оці́нки
над нього, — і стане воно його. 20 А якщо він не
викупить поля того, і якщо він продасть те поле
кому іншому, то вже не буде воно ви́куплене.
21 І буде те поле, коли воно вийде в ювілеї,
святість для Господа, як поле закля́ття, — для
священика буде посілість ним. 22 А якщо він
посвятить Господе́ві поле купі́влі своєї, що не з
поля посілости його, 23 то священик облічить
йому суму твоєї оцінки аж до ювілейного року,
і дасть твою оцінку того дня, як святість для
Господа. 24 В ювілейному році ве́рнеться те
поле до того, від кого купив його, що його
посілість тієї землі. 25 А вся оці́нка твоя буде
ше́клем святині, — двадцять ґер буде ше́кель.
26 Тільки перворі́дного в худобі, що визнане,
як перворі́дне для Господа, ніхто не посвятить
його, — чи то віл, чи то овечка, — Господе́ві воно!
27 А якщо в худобі нечистій, то викупить за твоєю
оцінкою, і додасть п'яту частину над нього. А
якщо не буде ви́куплене, то буде про́дане за
оці́нкою твоєю. 28 Тільки ко́жне закля́ття, що
люди́на заклене́ Господе́ві зо всього, що його, —
від люди́ни, і худоби, і від поля його посілости,

не буде про́дане й не буде ви́куплене, — воно
найсвятіше для Господа. **29** Ко́жне закля́ття, що
буде оголошене за закляття з-посеред людей,
не буде ви́куплене, — буде конче забите. **30** А
всяка десятина з землі, з насіння землі, з пло́ду
дерева, — Господе́ві воно, святощі для Господа!
31 А якщо дійсно викупить хтось свою десятину,
— той додасть п'яту частину її над неї. **32** А всяка
десятина худоби великої та худоби дрібної, усе,
що пере́йде під палицею, — десяте буде святість
для Господа. **33** Не буде перебирати між добрим
та злим, і не замінить його. А якщо справді
заступить його, то буде воно та засту́пство його,
— буде святість, не буде ви́куплене“.

Числа

1 І Господь промовляв до Мойсея в Сінайській
пустині в скинії заповіту першого дня другого
місяця, другого року від ви́ходу їх з єгипетського
кра́ю, гово́рячи: **2** „Перелічіть усю громаду
Ізра́їлевих синів за родами їхніми, за дома́ми
їхніх батьків числом усіх чоловічої статі за
їх го́ловами, **3** від віку двадцяти́ літ і вище,
кожного, хто здатний до війська в Ізраїлі, — за
військовими відділами їхніми перелічіть їх ти
та Аарóн. **4** А з вами бу́дуть по одному мужеві
для племени; той муж — голова дому батькі́в
своїх він. **5** А оце ймення тих мужі́в, що стануть
із вами: для Руви́ма — Еліцур, син Шедеурів;
6 для Симеóна — Шелуміїл, син Цурішаддаїв;
7 для Юди — Нахшон, син Аммінадавів; **8** для
Іссаха́ра — Натанаїл, син Цуарів; **9** для Завулóна
— Елів, син Хелонів; **10** для Йóсипових синів, від
Єфрема — Елішама, син Аммігудів; від Манасії
— Гамаліїл, син Педацурів; **11** для Веніями́на
— Авідан, син Ґід'оніїв; **12** для Да́на — Ахіезер,
син Аммішаддаїв; **13** для Аси́ра — Паг'іїл, син
Охранів; **14** для Ґада — Ел'ясаф, син Деуїлів;
15 для Нефтали́ма — Ахіра, син Енанів. **16** Оце
покли́кані громади, начальники племен їхніх
батьків. Вони голови тисяч Ізраїлевих. **17** І
взяв Мойсей та Аарóн тих мужі́в, що були́
названі пойменно, **18** і вони зібрали всю ту
громаду першого дня другого місяця. І вони
виявили родоводи свої за домами їхніх батьків
числом імен від віку двадцяти́ літ і вище, за
го́ловами їх, **19** як Госпóдь наказав був Мойсеєві.
І він перелічив їх у Сінайській пустині. **20** І
було синів Руви́ма, первородного Ізраїлевого,
їхніх нащáдків за їхніми рóдами, за дома́ми
їхніх батьків числом імен за го́ловами їх, усіх
чоловічої статі від віку двадцяти́ літ і вище,
кожен, хто здатний до війська, **21** перелічені їхні
від Рувимового племені — сорок і шість тисяч і
п'ятсот. **22** У Симеонових синів їхніх нащáдків
за їхніми родами, за домами їхніх батьків
пере́лік їх числом імен за головами їхніми, усі
чоловічої статі від віку двадцяти літ і вище,
кожен, хто здатний до війська, **23** перелічені
їхні від Симеонового племени — п'ятдеся́т і
дев'ять тисяч і триста. **24** У Ґадових синів їхніх
нащадків за їхніми родами, за домами їхніх
батьків числом імен від віку двадцяти літ і вище,
кожен, хто здатний до війська, **25** перелі́чені
їхні від Ґадового племени — сорок і п'ять
тисяч і шістсот і п'ятдесят. **26** У Юдових синів
їхніх нащадків за їхніми родами, за домами
їхніх батьків числом імен від віку двадцяти
літ і вище, кожен, хто здатний до війська, **27**
перелі́чені їхні від Юдового племени — сімдеся́т
і чотири тисячі й шістсот. **28** У Іссаха́рових синів
їхніх нащадків за їхніми родами, за домами
їхніх батьків числом імен від віку двадцяти
літ і вище, кожен, хто здатний до війська, **29**
перелічені їхні від Іссаха́рового племени —
п'ятдеся́т і чотири тисячі й чотириста. **30** У
Завулóнових синів їхніх нащáдків за їхніми
родами, за домами їхніх батьків числом імен
від віку двадцяти́ літ і вище, кожен, хто здатний
до війська, **31** перелічені їхні від Завулонового
племени — п'ятдеся́т і сім тисяч і чотириста.
32 У Йóсипових синів: у Єфремових синів їхніх
нащадків за їхніми родами, за домами їхніх
батьків числом імен від віку двадцяти літ і вище,
кожен, хто здатний до війська, **33** перелічені
їхні від Єфремового племени — сорок тисяч
і п'ятсот. **34** У синів Манасії їхніх нащáдків
за їхніми рóдами, за дома́ми їхніх батьків
числом імен від віку двадцяти літ і вище, кожен,
хто здатний до війська, **35** перелічені їхні від
племени Манасіїного — тридцять і дві тисячі й
двісті. **36** У Веніями́нових синів їхніх нащáдків
за їхніми родами, за домами їхніх батьків
числом імен від віку двадцяти літ і вище, кожен,
хто здатний до війська, **37** перелічені їхні від
Веніяминового племени — тридцять і п'ять
тисяч і чоти́риста. **38** У Да́нових синів їхніх
нащадків за їхніми родами, за домами їхніх
батьків числом імен від віку двадцяти літ і вище,
кожен, хто здатний до війська, **39** перелічені
їхні від Данового племени — шістдеся́т і дві
тисячі й сімсóт. **40** У Аси́рових синів їхніх
нащадків за їхніми родами, за домами їхніх
батьків числом імен від віку двадцяти літ і вище,
кожен, хто здатний до війська, **41** перелічені
їхні від Аси́рового племени, — сорок і одна
тисяча й п'ятсóт. **42** У синів Нефтали́мових
їхніх нащадків за їхніми родами, за домами
їхніх батьків числом імен від віку двадцяти
літ і вище, кожен, хто здатний до війська, **43**
перелічені їхні від племени Нефтали́мового —
п'ятдеся́т і три тисячі й чотириста. **44** Оце ті
перелічені, кого перелічив Мойсей й Аарóн та
Ізраїлеві начальники, дванадцятеро мужа, —
вони були по однóму мужеві для дому батьків
своїх. **45** І були всі перелічені з Ізраїлевих
синів за домами батьків своїх від віку двадцяти́
літ і вище, кожен, хто здатний до війська, в
Ізраїлі, **46** і були всі перелічені — шістсóт тисяч і
три тисячі й п'ятсот і п'ятдеся́т. **47** А Левити
не були перелічені серед них за племенем
батьків своїх. **48** І Господь промовляв до Мойсея,
говорячи: **49** „Тільки Левієвого племени не
переглянеш і не перелічиш їх серед Ізраїлевих

синів. 50 А ти постав Леви́тів нагля́дачами
над скинією свідоцтва, і над усіма речами її
та над усім, що її. Вони будуть носити скинію
та всі її речі, і вони будуть обслуго́вувати її, і
ота́боряться навко́ло скинії. 51 А коли скинія
буде руша́ти, Левити розберуть її, а коли буде
спиня́тися скинія, Левити поставлять її. А якщо
набли́зиться чужий, — він нехай буде забитий.
52 І ота́боряться Ізраїлеві сини кожен у табо́рі
своїм, і кожен при своїм пра́порі за своїми
військо́вими відділами. 53 А Левити ота́боряться
навко́ло скинії свідо́цтва, — щоб не було гніву
на громаду Ізраїлевих синів. І будуть Левити
виконувати сторо́жу скинії свідо́цтва“. 54 І
зробили Ізраїлеві сини, — згідно зо всім, як
наказав був Господь Мойсеєві, так зробили вони.

2 Господь промовляв до Мойсея та до Аарона,
говорячи: 2 „Ота́боряться Ізраїлеві сини
кожен при пра́порі своїм за ознаками домів своїх
батьків, — навпроти скинії заповіту навколо
ота́боряться. 3 Напереді на схід ота́боряться:
пра́пор Юдиного табо́ру за своїми військо́вими
відділами, а начальник Юдиних синів — Нахшон,
син Аммінадавів; 4 а його військо та його
пере́лік — сімдеся́т і чотири тисячі й шістсо́т. 5
А при ньому ота́бориться Іссаха́рове пле́м'я, а
начальник Іссахарових синів — Натанаїл, син
Цуарів; 6 а його військо та його пере́лік —
п'ятдеся́т і чотири тисячі й чоти́риста. 7 Пле́м'я
Завуло́нове, а начальник Завулонових синів —
Еліяв, син Хелонів; 8 а його військо та його
пере́лік — п'ятдеся́т і сім тисяч і чоти́риста. 9
Усіх перелічених Юдиного табо́ру — сто тисяч і
вісімдеся́т тисяч і шість тисяч і чотириста за
своїми військо́вими відділами. Вони рушать
найперше. 10 Пра́пор Рувимового табо́ру —
на пі́вдень, за військо́вими відділами своїми,
а начальник Рувимових синів — Еліцур, син
Шедеурів; 11 а його військо та його перелік —
сорок і шість тисяч і п'ятсо́т. 12 А при ньому
ота́бориться Симеонове пле́м'я, а начальник
Симеонових синів — Шелуміїл, син Цурішаддаїв;
13 а його військо та його пере; лік — п'ятдеся́т
і дев'ять тисяч і три́ста. 14 І Ґадове пле́м'я, а
начальник Ґадових синів — Ел'ясаф, син Реуїлів;
15 а його військо та його перелік — сорок і п'ять
тисяч і шістсо́т і п'ятдеся́т. 16 Усіх перелічених
Рувимового табо́ру — сто тисяч і п'ятдеся́т і
одна тисяча й чотириста й п'ятдесят за своїми
військовими відділами. Вони рушать другі. 17
І як рушить скинія заповіту, то та́бір Леви́тів
буде серед табо́рів. Як вони ота́боряться, так
вирушать, — кожен на своїм місці за своїми
прапора́ми. 18 Пра́пор Єфре́мового табо́ру за
військо́вими відділами своїми — на за́хід, а
начальник Єфремових синів — Елішама, син
Аммігудів; 19 а його військо та їхній пере́лік —
сорок тисяч і п'ятсо́т. 20 А при ньому плем'я
Манасіїне, а начальник синів Манасіїних —
Гамаліїл, син Педацурів; 21 а його військо та
їхній пере́лік — тридцять і дві тисячі й двісті. 22 І
Веніяминове пле́м'я, а начальник Веніяминових
синів — Авідан, син Ґід'оніїв; 23 а його військо
та їхній пере́лік — тридцять і п'ять тисяч і
чоти́риста. 24 Усіх перелічених Єфремового
табо́ру — сто тисяч і вісім тисяч і сто за своїми
військо́вими відділами. Вони рушать треті. 25
Пра́пор Да́нового табо́ру — пі́вніч, за своїми
військо́вими відділами, а начальник Данових
синів — Ахіезер, син Аммішаддаїв; 26 а його
військо та їхній перелік — шістдеся́т і дві тисячі
й сімсо́т. 27 А при ньому ота́бориться Асирове
пле́м'я, а начальник Асирових синів — Паґ'іїл,
син Охранів; 28 а його військо та їхній перелік
— сорок і одна тисяча й п'ятсо́т. 29 І пле́м'я
Нефтали́мове, а начальник синів Нефтали́мових
— Ахіра, син Енанів; 30 а його військо та їхній
перелік — п'ятдеся́т і три тисячі й чотириста.
31 Усіх перелічених Да́нового табо́ру — сто
тисяч і п'ятдеся́т і сім тисяч і шістсо́т. Вони
рушать наоста́нку за прапора́ми своїми“. 32 Оце
перелічені Ізраїлевих синів за домами батьків
своїх, усіх перелічених тих табо́рів за своїми
військо́вими відділами — шістсот тисяч і три
тисячі й п'ятсот і п'ятдеся́т. 33 А Левити не
перелічені серед Ізраїлевих синів, як Господь
наказав був Мойсеєві. 34 І Ізра́їлеві сини зробили
все, що Господь наказав був Мойсеєві, — так
вони таборува́ли за прапора́ми своїми, і так
руша́ли кожен за своїми родами при домі своїх
батьків.

3 А оце нащ́адки Аро́нові та Мойсеєві в
дні, коли Господь промовляв до Мойсея
на Сінайській горі. 2 І оце імена́ Ааронових
синів: перворідний Надав, і Авігу, Елеазар
та Ітамар. 3 Оце імена́ Ааронових синів,
пома́заних священиків, що він посвятив їх
бути священиками. 4 Та помер Надав та Авігу
перед Господнім лицем, коли вони прине́сли
були чужий огонь перед Господнім лицем у
Сінайській пустині, а синів у них не було. І
були священиками Елеазар та Ітамар за життя
батька свого Аро́на. 5 І Господь промовляв до
Мойсея, говорячи: 6 „Приведи Левієве пле́м'я,
і постав його перед священиком Аароном, —
і вони будуть услуго́вувати йому. 7 І будуть
вони вико́нувати сторо́жу його та всієї громади
перед скинією заповіту, щоб виконувати службу

скинійну. 8 І будуть вони стерегти́ всі речі
скинії заповіту та сторо́жу Ізраїлевих синів, щоб
виконувати службу скинійну. 9 І даси Левитів
Аарóнові та синам його, — власне йому вони дані
від Ізраїлевих синів. 10 А Аарона та синів його
постав, щоб вони пильнували свого свяще́нства,
а чужий, хто набли́зиться, — буде забитий“. 11 І
Господь промовляв до Мойсея, говорячи: 12 „А
Я оце взяв Левитів з-посеред Ізраїлевих синів
замість кожного первородного, що розкривають
утрóбу, з Ізраїлевих синів. І будуть Леви́ти Мої,
13 бо Мій кожен первородний. Того дня, коли Я
був ударив кожного первородного в єгипетськім
кра́ї, Я посвятив Собі кожного первородного в
Ізраїлі від люди́ни аж до скотини, — Мої вони
будуть. Я — Господь!“ 14 І Господь промовляв
до Мойсея в Сінайській пустині, говорячи:
15 „Перелічи Левієвих синів за дома́ми їхніх
батьків, за ро́дами їхніми, кожного чоловічої
статі від місячного віку й вище перелічиш їх“.
16 І Мойсей перелічив їх за Господнім словом, як
йому наказано. 17 І були за йменнями своїми
оці Левієві сини: Ґершон, і Кегат, і Мерарі.
18 А оце імена́ Ґершонóвих синів за їхніми
родами: Лівні та Шім'ї. 19 А сини Кега́тові за
їхніми родами: Амрам і Їцгар, Хеврон і Уззіїл.
20 А сини Мерарі за їхніми родами: Махлі та
Муші. Оце вони, роди Левієві, за домами своїх
батьків. 21 Від Ґершóна: рід Лівнієвих та рід
Шім'їєвих. Оце вони, роди Ґершонових. 22
Перелічені їхні числом кожного чоловічої статі
від місячного віку й вище, перелічені їхні —
сім тисяч і п'ятсóт. 23 Роди Ґершонових будуть
таборува́ти за наме́том на за́хід. 24 А начальник
ба́тьківського дому Ґершонових — Ел'ясаф, син
Лаїлів. 25 А дóгляд Ґершонових синів у скинії
заповіту: скинія внутрішня і наме́т зовнішній, і
покриття́ його, і завіса входу скинії заповіту, 26 і
запони подвір'я, і заслóна входу подвір'я, що на
скинії та на же́ртівнику навкóло, і шнури її — до
всієї служби його. 27 А від Кегата: рід Амрамових,
і рід Іцхарових, і рід Хевронових, і рід Оззіїлових,
— оце вони, роди Кегатових. 28 Числом кожного
чоловічої статі від місячного віку й вище, —
вісім тисяч і шістсóт, що пильнували сторóжу
святині. 29 Роди Кегатових синів ота́боряться
на подовжньому боці скинії на пі́вдень. 30 А
начальник ба́тькового дому родів Кегатових
Еліцафан, син Уззіїлів. 31 А їхній догляд: ковче́г,
і стіл, і свічник, і жертівники, і святі речі, що
служать ними, і завіса, — і вся служба при тому.
32 А начальник Левієвих начальників — Елеазар,
син священика Аарóна, що мав догляд над тими,
хто пильнує сторóжу святині. 33 Від Мерарі: рід
Махлієвих, і рід Мушієвих, — оце вони, роди
Мерарієві. 34 А перелічені їхні числом кожного
чоловічої статі від місячного віку й вище, —
шість тисяч і двісті. 35 А начальник ба́тьківського
дому Мерарієвих родів — Цуріїл, син Авіхаїлів.
Вони ота́боряться на подовжнім боці скинії на
пі́вніч. 36 А догляд сторóжі Мерарієвих синів:
дошки скинії, і засóви її, і стовпи́ її, і підста́ви
її, і всі речі її, — і вся служба її, 37 і стовпи́
подві́р'я навкóло, і їхні підстави, і кілки́ їхні,
і їхні шну́ри. 38 А ті, що таборують спе́реду
перед скинією, перед скинією заповіту на схід,
Мойсей й Аарóн та сини його, — вони виконують
сторóжу святині, сторожу за Ізраїлевих синів.
А чужий, хто набли́зиться, — буде забитий. 39
Усі перелічені Леви́тів, що перелічив Мойсей
та Аарóн на Господній нака́з за їхніми родами,
кожен чоловічої статі від місячного віку й вище,
— двадцять і дві тисячі. 40 І сказав Господь до
Мойсея: „Перелічи всіх первородних чоловічої
статі Ізраїлевих синів від місячного віку й вище,
і перелічи число імен їх. 41 І візьми для Мене
Леви́тів — Я — Госпóдь! — замість кожного
первородного Ізраїлевих синів, а худобу Левитів
— замість кожного первородного серед худоби
Ізраїлевих синів“. 42 І перелічив Мойсей, як
Господь наказав був йому, усіх первородних
серед Ізраїлевих синів. 43 І було всіх первородних
чоловічої статі числом імен від місячного віку
й вище, за їхніми переліченими — двадцять і
дві тисячі двісті і сімдесят і три. 44 І Господь
промовляв до Мойсея, говорячи: 45 „Візьми
Леви́тів замість кожного первородного серед
Ізраїлевих синів, а худобу Леви́тів — замість
їхньої худоби, і будуть Левити Мої. Я — Господь!
46 А на óкуп тих двохсóт і семидесяти́ і трьох,
що позостали понад Левитами з первородного
Ізраїлевих синів, 47 то візьми по п'яти шеклів
на гóлову, на міру шеклем святині ві́зьмеш,
— двадцять ґер шекель, 48 і даси ті гроші
Ааронові та синам його, як óкуп за позосталих
серед них“. 49 І взяв Мойсей гроші окупу від
позосталих понад ви́куплених Левитами, 50 від
первородного Ізраїлевих синів узяв він ті гроші,
— тисячу і триста і шістдеся́т і п'ять на міру
ше́клем святині. 51 І дав Мойсей гроші óкупу
Аарóнові та синам його за Господнім нака́зом,
як Господь наказав був Мойсе́єві.

4 І Господь промовляв до Мойсея й до Аарона,
говорячи: 2 „Перелічи Кегатових синів серед
синів Левієвих за їхніми родами, за домами
їхніх батьків 3 від віку тридцяти́ літ і вище й аж
до віку п'ятидесяти літ, кожного, хто здатний до
війська, щоб виконувати працю в наметі скинії
заповіту. 4 Оце служба Кегатових синів у скинії
заповіту: носи́ти Святеє Святих. 5 Коли табір

руша́тиме, то ввї́йде Аарóн та сини його, та й
здіймуть завісу заслóни, і покриють нею ковче́га
свідóцтва. 6 І дадуть на нього шкуряне́ тахашеве
накриття, і розкладуть згори покрива́ло, усе з
блакиті, і накладуть держакú його. 7 А на столі
показних хлібів розкладуть блакитну шату, і
дадуть на нього мискú, і ложки, і чаші, і кухлі
на лиття, і хліб повсякча́сний буде на ньому. 8 І
розкладуть на них шату з че́рвені, і покриють її
шкуряни́м тахашевим покриття́м, і накладуть
держаки його. 9 І візьмуть блакитну шату, і
покриють свічника освї́тлення, і лямпадки його,
і щипці його, і його лопатки на вугіль, і всі
посудини для оливи його, якими служать при
ньому, 10 і покриють його і ввесь пóсуд його
шкуряни́м тахашевим покриттям, і покладуть на
держаки. 11 А на золотий жертівник розкладуть
блакитну шату, і покриють його шкуряним
тахашевим покриттям, і вкладуть його держаки.
12 І візьмуть увесь пóсуд слу́ження, що ним
служать у святині, і дадуть до блакитної шати, і
покриють їх шкуряним тахашевим покриттям,
і покладуть на держаки. 13 І заберуть пóпіл
із жертівника, і розклади́ть на ньому шату
пурпурóву, 14 і покладуть на нього ввесь пóсуд
його, що ним служать на ньому: лопатки на
вугіль, видельця, і шуфлі, і кропильниці, —
ввесь пóсуд жертівника; і розкладуть на ньому
шкуряне тахашеве покриття, і вкладуть держаки
його. 15 І скінчить Аарóн та сини покривати
святиню та ввесь святий пóсуд, коли та́бір
рушає, а потім ввї́йдуть Кегатові сини, щоб
нести, але не доторкнуться до святого, щоб
не повмирати. 16 А догляд Елеазара, сина
священика Аарона, — олива освітлення, і кадило
пахощів, і повсякча́сна хлібна жертва, і олива
помазання, догляд усієї скинії та всього, що
в ній, у святині та в речах її“. 17 І Господь
промовляв до Мойсея й до Аарóна, говорячи:
18 „Не винищуйте пле́мени Кегатових родів з-
посеред Левитів. 19 І оце зробіть їм, і будуть
жити й не повмирають, коли вони підходять до
Святого Святих: увійдуть Аарóн та сини його, і
розмістять їх одного по óдному на службі його
та на нóшенні його. 20 А самі вони не ввї́йдуть,
щоб ані на хвилю не бачити святині, — і щоб не
повмирати“. 21 І Господь промовляв до Мойсея,
говорячи: 22 „Перелічи також Ґершонових синів,
— вони за домами своїх батьків, за родами
своїми, 23 від віку тридцяти́ літ і вище аж до віку
п'ятидесяти літ перелічиш їх усіх, хто здатний
для праці, щоб служити в скинії заповіту. 24
Оце служба Ґершонових родів, — на службу й
на нóшення: 25 вони будуть носити покрива́ла
скинії, і скинію заповіту, покриття її й покриття
тахашеве, що на ній згори, і завісу входу скинії
заповіту, 26 і запóни подвір'я, і заслону входу
брами подвї́р'я, що при скинії та при же́ртівнику
навкóло, і шну́ри їхні, і ввесь пóсуд служби їх,
і все, що буде зроблене для них, — і будуть
служити вони. 27 На наказ Аарона та синів його
буде вся служба Ґершонових синів щодо всього
нóшення їхнього та щодо всієї служби їхньої.
І доручите їм пильнувати про все, що вони
будуть носити. 28 Оце служба родів Ґершонових
синів у скинії заповіту, а їхня сторóжа — у руці
Ітамара, сина священика Ааронового. 29 Синів
Мерарієвих за родами їхніми, за домами їхніх
батьків перелічиш їх 30 від віку тридцяти́ літ і
вище, й аж до віку п'ятидесяти літ, перелічиш їх
кожного, хто здатний для праці, щоб служити в
скинії заповіту. 31 А оце те, що вони повинні
носити під час їхньої служби в скинії заповіту:
дошки скинії, і засуви її, і стовпи її, і підстави її,
32 і стовпи подвір'я навколо, і їхні підстави, і їхні
кілки, і їхні шну́ри, — зо всіма́ їхніми речами, і зо
всією службою їхньою, — і пойменно перелічиш
речі, що вони дбають про їхнє нóшення. 33 Оце
служба родин синів Мерарї́євих щодо всієї їхньої
служби в скинії заповіту під рукою Ітамара, сина
священика Аарона“. 34 І перелічив Мойсей та
Аарóн, та начальники громади Кегатових синів
за їхніми родами й за домами їхніх батьків 35 від
віку тридцяти літ і вище, і аж до віку п'ятидесяти
літ, кожного, хто входить до відділу на службу в
скинії заповіту. 36 І булó їхніх перелічених за
їхніми родами — дві тисячі сімсóт і п'ятдеся́т.
37 Оце перелічені Кегатових родів, кожен, хто
працює в скинії заповіту, що перелічив Мойсей
та Аарон за Господнім наказом через Мойсея.
38 А перелічені Ґершонових синів за своїми
родами та за домами своїх батьків 39 від віку
тридцяти літ і вище, і аж до віку п'ятидесяти
літ, кожен, хто входить до відділу на службу в
скинії заповіту, — 40 і було їхніх перелічених за
родами їхніми, за домами своїх батьків — дві
тисячі й шістсот і тридцять. 41 Оце перелічені
родів Ґершонових синів, кожен, хто працює в
скинії заповіту, що перелічив Мойсей та Аарóн
за Господнім наказом. 42 А перелічені родів
синів Мерарієвих за їхніми родами, за домами
своїх батьків 43 від віку тридцяти літ і вище, і
аж до віку п'ятидесяти літ, кожен, хто входить
до відділу на службу в скинії заповіту, — 44
і булó їхніх перелічених за родами їхніми —
три тисячі й двісті. 45 Оце перелічені родів
синів Мерарієвих, що перелічив Мойсей та
Аарóн за Господнім наказом через Мойсея. 46
Усі перелічені Левити, кого перелічив Мойсей
й Аарон та Ізраїлеві начальники, за родами

своїми, за домами своїх батьків 47 від віку
тридцяти літ і вище, і аж до віку п'ятидесяти
літ, кожен, хто входить, щоб виконувати працю
служби й працю но́шення в скинії заповіту, — 48
і було́ їхніх перелічених — вісім тисяч і п'ятсот і
вісімдесят. 49 За Господнім наказом перелічено
їх через Мойсея кожного на службі його та на
но́шенні його. І були́ перелічені, як Господь
наказав був Мойсеєві.

5 Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Накажи Ізраїлевим синам, і нехай
повисилають з табо́ру кожного прокаже́ного, і
кожного течи́вого, і кожного нечистого через
дото́ркнення до мертвого тіла. 3 І чоловіка
й жінку бу́дете висилати, поза та́бір будете
висилати їх, і вони не занечистять табо́рів своїх,
що Я серед них пробува́ю“. 4 І зробили так
Ізраїлеві сини, і повисила́ли їх поза та́бір, — як
Господь промовляв був Мойсеєві, так зробили
Ізраїлеві сини. 5 І Господь промовляв до Мойсея,
говорячи: 6 „Промовляй до Ізраїлевих синів:
Чоловік або жінка, коли зробить який лю́дський
гріх, чинячи тим спроневі́рення проти Господа,
і завинить душа та, 7 то вони визнають свій
гріх, що зробили, і кожен зверне найперше
ціну провини своєї, і додасть до неї п'ятину
її, та й дасть тому, кому завинив він. 8 А
якщо в того чоловіка нема викупника́, щоб
йому звернути ту ціну провини, то провина та
буде зве́рнена Господе́ві, і буде це священикові,
опріч барана очищення, що ним очистить його.
9 А кожне прино́шення зо всяких святощів
Ізра́їлевих синів, що принесу́ть священикові,
буде йому. 10 І що́ хто посвяти́ть, буде йому. Що́
хто дасть священикові, буде йому́“. 11 І Господь
промовляв до Мойсея, говорячи: 12 „Промовляй
до Ізраїлевих синів і скажи їм: Кожен чоловік,
коли жінка його зрадить і спроневірить його́,
13 і буде хто злягатися з нею і буде затаєне
від очей її чоловіка, і буде захо́ване, і вона
занечиститься, а свідка проти неї нема, і вона
не буде схо́плена, 14 та на ньому пере́йде
дух ревнощів, і він буде ревни́вий за свою
жінку, що вона занечи́щена; або перейде на
ньому дух ревнощів, і він буде ревнивий за
свою жінку, а вона не була занечищена, 15 то
приведе́ той чоловік свою жінку до священика,
і принесе за неї жертву її, — десяту частину
ефи́ я́чної муки, оливи на неї вилле, і не дасть
на неї ладану, бо це хлі́бна жертва ревнощів,
жертва прига́дувальна, що прига́дує провину.
16 І священик приведе її, і поставить перед
Господнім лицем. 17 І ві́зьме священик святої
води в гли́няну посудину, і пороху, що буде на
долівці скинії, ві́зьме священик, та й дасть до
води. 18 І поставить священик ту жінку перед
лицем Господнім, і відкриє го́лову тієї жінки, і
дасть на руки її хлібну жертву прига́дувальну, —
це хлібна жертва ре́внощів. А в руці священика
буде гірка вода, що наводить прокля́ття. 19
І закляне її священик та й скаже до жінки:
„Якщо ніхто не лежав із тобою, і якщо ти не
зрадила нечистим гріхом, живши з чоловіком
своїм, — очиться від гіркої води, що наводить
прокляття! 20 А коли ж ти зрадила, живши
з чоловіком своїм, і коли ти занечи́стилась,
і хтось злігся з тобою, крім твого чоловіка“,
— 21 і закляне священик ту жінку клятвою
прокляття, і скаже священик тій жінці: „Нехай
дасть тебе Господь на прокляття та клятву серед
наро́ду твого тим, що Господь зробить стегно́
твоє опалим, а живіт твій напухлим, 22 і вві́йде
ця вода, що наводить прокляття, до нутра́ твого,
щоб зробити живіт напухлим, і щоб зробити
стегно́ опалим“. А жінка та скаже: „Амінь, амінь!
23 І напише священик ті прокляття на звої, й
обмиє гірко́ю водою, 24 і напо́їть ту жінку гіркою
водою, що наводить прокляття; і вві́йде в неї та
вода, що наводить прокляття, і дає гіркий біль.
25 І ві́зьме священик із руки тієї жінки ту хлібну
жертву ревнощів, і буде колиха́ти ту хлібну
жертву перед Господнім лицем, та й принесе її
до жертівника. 26 І ві́зьме священик жменю з
хлібної жертви, як прига́дувальну частину, та й
спалить на жертівнику. А по́тім напоїть ту жінку
водою. 27 І напоїть водою, і станеться, — якщо
була вона занечищена й спроневірила своє́му
чоловікові, то ввійде в неї та вода, що наводить
прокляття, і дасть гірки́й біль, — і опухне живіт
її, і западе стегно́ її, і стане та жінка прокляттям
серед народу свого. 28 А якщо та жінка не була
занечищена, і чиста вона, то буде очищена, і
буде здатна родити дітей. 29 Оце зако́н про
ревнощі, коли зрадить жінка чоловікові своєму,
і занечиститься, 30 або коли на чоловіка на́йде
дух ревнощів, і він буде ревнивий за жінку свою,
то поставить ту жінку перед Господнім лицем, а
священик виконає над нею ввесь цей зако́н. 31 І
буде очищений той чоловік від гріха́, а жінка та
понесе свій гріх“.

6 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Промовляй до Ізраїлевих синів, і скажи
їм: Чоловік або жінка, коди вирішиться скласти
обі́тницю назі́ра, щоб посвятити себе Господе́ві,
3 то він стримається від вина та п'янко́го напо́ю,
не буде пити о́цту винного та оцту з п'янко́го
напою, і жодного виноградного соку не питиме,
і не їстиме ані свіжого, ані сухого винограду.
4 Усі дні посвя́чення свого не буде він їсти
нічого, що зро́блене з винограду, від зе́рнят

аж до лушпи́ння. 5 Усі дні його посвячення на назі́ра бритва не торкнеться голови його; аж до
ви́повнення днів, що посвятить Господе́ві, він
буде святий, — мусить запустити воло́сся голови
своєї! 6 Усі дні посвячення його Господе́ві не
підійде він до мертвого тіла, 7 навіть через
батька свого та через матір свою, через брата
свого та через сестру свою не занечи́ститься
ними, коли б вони померли, бо на голові його
посвячення Богу його. 8 Усі дні посвячення його
— святий він для Господа. 9 А коли хто помре при
ньому несподівано нагло, і він занечи́стить цим
голову свого посвя́чення, то оголить голову свою
в день очищення свого, — сьомого дня оголить
її. 10 А во́сьмого дня він принесе дві горлиці або
двоє голубенят до священика до входу скинії
заповіту. 11 І священик принесе одне на жертву
за гріх, а одне на цілопа́лення, і очистить його
з того, що занечистився він мертвим тілом, і
посвятить його го́лову того дня. 12 І почне він
зно́ву дні посвячення свого Господе́ві, і принесе
однорічне ягня на жертву за провину. А перші
дні його будуть надаремні, бо занечистилося
його посвячення. 13 І оце зако́н про назі́ра: того
дня, коли випо́внюються дні його посвячення,
священик приведе́ його до входу скинії заповіту.
14 І принесе він Господе́ві жертву свою, — одне
безвадне однорічне ягня — на цілопа́лення, і
одну безвадну однорічну вівцю — на жертву за
гріх, і одного безвадного барана — на жертву
мирну, 15 і кіш опрісноків із пшеничної муки,
калачі, мішані в оливі, і прісні коржі, пома́зані
оливою, і хлібну їхню жертву, і їхні литі жертви.
16 І принесе священик перед Господнє лице, і
принесе його жертву за гріх та його цілопа́лення.
17 А барана принесе мирною жертвою для
Господа на коші опрісноків, і священик принесе
його хлібну жертву та його жертву литу. 18 І
оголить той назі́р голову свого посвя́чення у
входа скинії заповіту, і візьме волосся голови
свого посвячення та й покладе на огонь, що під
мирною жертвою. 19 І візьме священик варену
лопатку з барана, і одного прісного калача з
коша, і одного прісного коржика, та й дасть
на долоні назі́ра, як він оголить голову свого
посвячення. 20 І священик буде колихати їх, як
колиха́ння перед Господнім лицем. Це святощ
для священика, понад груди́ну колихання й
понад стегно прино́шення. А по цьому той назір
може пити вино. 21 Оце зако́н про назіра, що
обіцяє свою жертву Господе́ві за своє посвячення,
крім того, на що спроможна рука його. За
обі́тницею своєю, що обіцює, так він зробить
за зако́ном про посвячення його". 22 І Господь
промовляв до Мойсея, говорячи: 23 „Промовляй
до Аарона та до синів його, говорячи: Так
благословляйте Ізраїлевих синів, говорячи їм:
24 Нехай Господь поблагосло́вить тебе, і нехай
Він тебе стереже! 25 Нехай Господь засяє на тебе
лице́м Свої́м, і нехай буде милости́вий до тебе!
26 Нехай Господь зверне на тебе лице Своє, і хай
дасть тобі мир! 27 Вони будуть кликати Ймення
Моє на Ізраїлевих синів, а Я благословлятиму
їх!"

7 І сталося того дня, коли Мойсей закінчи́в
ставити скинію, і пома́зав її, і посвятив її та
всі речі її, і же́ртівника та всі речі його, і помазав
їх та посвятив їх, 2 то поприно́сили Ізраїлеві
начальники, го́лови домів своїх батьків, — вони
начальники племе́н, вони ті, що стояли над
переліком, — 3 і принесли свою жертву перед
Господнє лице: шість критих возів, і дванадцять
волів, — віз на двох начальників, а віл на одно́го,
і поставили їх перед скинію. 4 І промовив
Господь до Мойсея, говорячи: 5 „Візьми від
них, — і будуть вони, щоб виконувати службу
скинії заповіту, і даси їх Левитам, кожному
за службою його". 6 І взяв Мойсей вози́ та
воли, та й дав їх Левитам: 7 два вози та
чотири воли дав Ґершоновим синам, за їхньою
службою, 8 а чотири вози та вісім волів дав
синам Мерарієвим за їхньою службою під рукою
Ітамара, сина священика Аарона. 9 А Кегатовим
синам не дав, бо на них лежить служба святині,
— на пле́чах повинні носити. 10 І поприно́сили
начальники жертву на поно́ву же́ртівника в день
його пома́зання, і поприно́сили начальники
свою жертву перед жертівника. 11 А Господь
промовляв до Мойсея: „По одному начальнику
на день нехай приносять своє прино́шення на
поно́ву же́ртівника". 12 І був той, хто першого
дня приніс своє прино́шення, Нахшон, син
Аммінадавів, Юдиного пле́мени. 13 А жертва
його: одна срібна миска, — сто й тридцять шеклів
вага її, одна срібна кропи́льниця, — сімдеся́т
шеклів на міру шеклем святині, оби́дві повні
пшеничної муки, мішаної в оливі, на хлі́бну
жертву, 14 одна кади́льниця, — десять шеклів
золота, повна кадила, 15 одне теля, один баран,
одне однорічне ягня на цілопа́лення, 16 один
козел на жертву за гріх, 17 а на мирну жертву
— два воли́, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять
ягнят однорічних, — оце прино́шення Нахшона,
Аммінадавого сина. 18 Другого дня приніс
Натанаїл, син Цуарів, начальник Іссаха́рів. 19
Приніс він своє прино́шення: одна срібна миска,
— сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна
кропи́льниця, — сімдесят шеклів на міру шеклем
святині, обидві повні пшеничної муки, мішаної
в оливі, на хлі́бну жертву. 20 одна кадильниця,

— десять шеклів золота, повна кадила, **21** одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопа́лення, **22** один козел на жертву за гріх, **23** а на мирну жертву — два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, — оце жертва Натанаїла, Цуарового сина. **24** Третього дня — начальник Завулонових синів Еліяв, син Хелонів. **25** Його жертва: одна срібна миска, — сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропи́льниця, — сімдеся́т шеклів на міру шеклем святині, оби́дві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на хлібну жертву, **26** одна кадильниця, — десять шеклів золота, повна кадила, **27** одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопа́лення, **28** один козел на жертву за гріх, **29** а на мирну жертву — два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, — оце жертва Еліява, Хелонового сина. **30** Четвертого дня — начальник Рувимових синів Еліцур, син Шедеурів. **31** Його жертва: одна срібна миска, — сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропи́льниця, — сімдеся́т шеклів на міру шеклем святині, оби́дві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на хлібну жертву, **32** одна кади́льниця, — десять шеклів золота, повна кадила, **33** одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопа́лення, **34** один козел на жертву за гріх, **35** а на мирну жертву — два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, — оце жертва Еліцура, ІПедеурового сина. **36** П'ятого дня — начальник Симеонових синів Шелумиїл, син Цурішаддаїв. **37** Його жертва: одна срібна миска, — сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропи́льниця, — сімдеся́т шеклів на міру шеклем святині, оби́дві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на хлібну жертву, **38** одна кади́льниця, — десять шеклів золота, повна кадила, **39** одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопа́лення, **40** один козел на жертву за гріх, **41** а на мирну жертву — два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, — оце жертва Шелумиїла, Цурішаддаєвого сина. **42** Шо́стого дня — начальник Ґадових синів Ел'ясаф, син Деуїлів. **43** Його жертва: одна срібна миска, — сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропи́льниця, — сімдеся́т ше́клів на міру шеклем святині, оби́дві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на хлібну жертву, **44** одна кадильниця, — десять шеклів золота, повна кадила, **45** одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопалення, **46** один козел на жертву за гріх, **47** а на мирну жертву — два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, — оце жертва Ел'ясафа, Деуїлового сина. **48** Сьомого дня — начальник Єфремових синів Елішама, син Аммігудів. **49** Його жертва: одна срібна миска, — сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропильниця, — сімдесят шеклів на міру шеклем святині, обидві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на хлібну жертву, **50** одна кадильниця, — десять шеклів золота, повна кадила, **51** одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопа́лення, **52** один козел на жертву за гріх, **53** а на ми́рну жертву — два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, — оце жертва Елішами, Аммігудового сина. **54** Во́сьмого дня — начальник синів Манасії, Гамаліїл, син Педоцурів. **55** Його жертва: одна срібна миска, — сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропи́льниця, — сімдеся́т шеклів на міру шеклем святині, оби́дві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на хлібну жертву, **56** одна кадильниця, — десять шеклів золота, повна кадила, **57** одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопа́лення, **58** один козел на жертву за гріх, **59** а на мирну жертву — два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, — оце жертва Гамаліїла, Педоцурового сина. **60** Дев'ятого дня — начальник Веніяминових синів Авідан, син Ґід'оніїв. **61** Його жертва: одна срібна миска, — сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропи́льниця, — сімдеся́т шеклів на міру шеклем святині, оби́дві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на хлібну жертву, **62** одна кадильниця, — десять шеклів золота, повна кадила, **63** одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопалення, **64** один козел на жертву за гріх, **65** а на мирну жертву — два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, — оце жертва Авідана, Ґід'онієвого сина. **66** Десятого дня — начальник Данових синів Ахіезер, син Аммішаддаїв. **67** Його жертва: одна срібна миска, — сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропи́льниця, — сімдеся́т ше́клів на міру шеклем святині, оби́дві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на хлібну жертву, **68** одна кадильниця, — десять шеклів золота, повна кадила, **69** одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопа́лення, **70** один козел на жертву за гріх, **71** а на мирну жертву — два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, — оце жертва Ахіезера, Аммішаддаєвого сина. **72** Одина́дцятого дня — начальник Асирових синів Паґ'іїл, син Охранів. **73** Його жертва: одна срібна миска, — сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропи́льниця, — сімдеся́т шеклів на міру шеклем святині, оби́дві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на мучну жертву, **74** одна кадильниця, — десять шеклів золота, повна кадила, **75** одне теля, один баран, одне однорічне

ягня на цілопа́лення, 76 один козел на жертву
за гріх, 77 а на мирну жертву — два воли, п'ять
баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних,
— оце жертва Паг'ії́ла, Охранового сина. 78
Дванадцятого дня — начальник Нефталимових
синів Ахіра, син Енанів. 79 Його жертва: одна
срібна миска, — сто й тридцять шеклів вага її,
одна срібна кропильниця, — сімдесят шеклів на
міру шеклем святині, оби́дві повні пшеничної
муки, мішаної в оливі, на мучну жертву, 80
одна кадильниця, — десять шеклів золота,
повна кадила, 81 одне теля, один баран, одне
однорічне ягня на цілопалення, 82 один козел
на жертву за гріх, 83 а на мирну жертву — два
воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят
однорічних, — оце жертва Ахіри, Енанового
сина. 84 Оце обря́д освя́чення же́ртівника в дні
його пома́зання, від Ізраїлевих начальників:
срібних мисок дванадцять, срібних кропильниць
дванадцять, золотих кадильниць дванадцять,
85 сто й тридцять шеклів одна срібна миска, і
сімдеся́т одна кропильниця. Усе срібло посу́дин
— дві тисячі й чотириста ше́клів на міру шеклем
святині. 86 Кадильниць золотих дванадцять,
повні кадила, по десяти шеклів кадильниця на
міру шеклем святині; усе золото кадильниць
— сто й двадцять шеклів. 87 Уся велика худоба
на цілопа́лення: дванадцять телят, баранів
дванадцять, ягнят однорічних дванадцять, та
жертва хлі́бна їх, і козлів дванадцять на жертву
за гріх. 88 А вся худоба мирної жертви: двадцять
і чотири теляті, баранів шістдесят, козлів
шістдесят, ягнят однорічних шістдесят. Оце
обря́д освя́чення жертівника по пома́занні його.
89 А коли Мойсей входив до скинії заповіту, щоб
говорити з Ним, то він чув голос, що говорив до
нього з-понад віка, яке на ковчезі свідо́цтва, —
з-поміж обо́х херувимів говорив Він до нього.

8 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Промовляй до Ааро́на та й скажи йому:
Коли ти світитимеш лямпа́дки, то з пе́реду
свічника будуть світити сім лямпа́док“. 3 І Аарон
зробив так, — з пе́реду свічника засвітив його
лямпа́дки, як Господь наказав був Мойсеєві. 4
А оце робота свічника: він куття́ золоте аж до
підстави його, аж до квіток його куття він. За
взірце́м, що Господь показав був Мойсеєві, так
він зробив свічника. 5 І Господь промовляв до
Мойсея, говорячи: 6 „Візьми Левитів з-посеред
Ізраїлевих синів, та й очисть їх. 7 І так зробиш
їм, щоб очистити їх: покропи́ на них водою
жертви за гріх, і нехай обголять бритвою все тіло
своє, і нехай ви́перуть одежу свою, — і стануть
чисті. 8 І вони вї́зьмуть теля, а його хлібна
жертва — пшенична мука, мішана в оливі, і друге
теля вї́зьмеш на жертву за гріх. 9 І приведеш
Левитів до скинії заповіту, і збереш усю громаду
Ізра́їлевих синів. 10 І приведеш Левитів перед
Господнє лице, а Ізраїлеві сини покладуть свої
руки на Левитів. 11 І буде Аарон посвя́чувати
Левитів, як посвя́чення перед Господнім лицем
від Ізраїлевих синів, — і будуть вони на роботу
Господньої служби. 12 А Левити покладуть свої
руки на го́лову телят, — і зроби одного жертвою
за гріх, а одного — цілопа́ленням для Господа,
щоб очистити Левитів. 13 І поставиш Левитів
перед Аароном та перед синами його, — і будеш
посвя́чувати їх, як посвя́чення для Господа. 14
І відділиш Левитів з-поміж Ізраїлевих синів,
і бу́дуть Левити Мої. 15 А по цьому Левити
вві́йдуть, щоб служити в скинії заповіту, — і ти
їх очистиш, і віддаси їх, як жертву посвя́чення,
16 бо вони да́ні, — Мені вони дані з-поміж
Ізраїлевих синів; замість перворідного кожного
з Ізраїлевих синів, що розкриває кожну утро́бу,
узяв Я їх Собі, 17 бо Мій кожен перворідний
серед Ізраїлевих синів, — серед люди́ни й серед
худоби; того дня, коли Я побивав кожного
перворідного в єгипетськім кра́ї, Я посвятив
їх Собі. 18 І взяв Я Левитів замість кожного
перворідного серед Ізраїлевих синів. 19 І дав Я
Левитів, як дар Ааро́нові та синам його з-поміж
Ізраїлевих синів, щоб вони чинили службу
Ізраїлевих синів в скинії заповіту, щоб очищали
Ізраїлевих синів, — щоб не було́ поразки серед
Ізраїлевих синів, щоб Ізраїлеві сини підхо́дили
до святині“. 20 І зробив Мойсей й Ааро́н та вся
громада Ізраїлевих синів для Левитів усе, —
як Господь наказав був Мойсеєві про Левитів,
так зробили їм Ізраїлеві сини. 21 І очистилися
Левити, і випрали одяг свій, а Ааро́н посвятив їх
перед Господнім лицем, — і очистив їх Аарон,
щоб стали чистими. 22 А по тому ввійшли
Левити, щоб виконувати свою службу в скинії
заповіту перед Аароном та перед синами його.
Як Господь наказав був Мойсеєві про Левитів,
так їм зробили вони. 23 І Господь промовляв
до Мойсея, говорячи: 24 „Оце щодо Левитів:
від віку двадцяти й п'яти літ і вище ввійдуть
вони до праці на службу скинії заповіту. 25 А
від віку п'ятидесяти літ відійдуть від служби,
— і не бу́дуть уже служити. 26 І будуть вони
обслуговувати братів своїх у скинії заповіту,
щоб виконувати сторо́жу, а служби не будуть
робити. Так зробиш Левитам у їхній службі“.

9 І Господь промовляв до Мойсея в Сінайській
пустині другого року по ви́ході з єгипетського
кра́ю, першого місяця, говорячи: 2 „І нехай
справлять Ізраїлеві сини Па́сху в означений час.
3 Чотирнадцятого дня цього місяця надвечір

справите її означеного часу його, — за всіма
постановами її та за всіма уста́вами її спорядите́
її“. 4 І Мойсей промовляв до Ізраїлевих синів,
щоб справили Па́сху. 5 І справили вони Пасху
першого місяця, чотирнадцятого дня місяця
на́двечір у Сінайській пустині, — усе, як Господь
наказав був Мойсеєві, так зробили Ізраїлеві
сини. 6 Та були люди, що були нечисті від
дотику до тіла померлої люди́ни, і не могли
справити Пасху того дня. І прийшли вони того
дня до Мойсея й до Аарона, 7 та й сказали ті
люди до нього: „Ми нечисті через дотик до тіла
померлої людини. Чому ми бу́демо позбавлені
ласки прине́сти жертву Господню означеного
ча́су серед Ізраїлевих синів?“ 8 І сказав до них
Мойсей: „Постійте, а я послухаю, що Господь
накаже про вас“. 9 І Господь промовляв до
Мойсея, говорячи: 10 „Промовляй до Ізраїлевих
синів, говорячи: Кожен чоловік із вас, або з ваших
наща́дків, коли буде нечистий через дотик до
мертвого тіла, або буде в далекій дорозі, то й він
справить Па́сху для Господа. 11 Місяця другого,
чотирна́дцятого дня надвечір спорядять вони її,
— з опрісноками та з гірки́м зіллям будуть їсти
її. 12 Не позоставлять із неї до ра́нку, а костей
не зламають у ній, — за повною постановою
Пасхи справлять її. 13 А чоловік, який чистий,
а в дорозі не є, і стримається споряджа́ти
Пасху, то буде винищена душа та з наро́ду її,
бо Господньої жертви він не приніс означеного
ча́су її. Гріх свій понесе той чоловік! 14 А коли
перебуватиме з вами прихо́дько, то справить він
Пасху для Господа, — за постановою про Пасху
та за уста́вом про неї, так зробить. Постанова
одна буде для вас, — і для прихо́дька, і для
тубі́льця землі. 15 А того дня, коли поставлено
скинію, хмара покрила скинію над ковче́гом
свідо́цтва. А ввечорі було́ над скинією, як подоба
огню, аж до ранку. 16 Так за́вжди бувало: удень
покривала його та хмара, а вночі — подо́ба
огню́. 17 І коли підіймалася хмара з-над скинії,
то потому руша́ли Ізраїлеві сини, а на тому́
місці, на якому хмара ставала, там таборува́ли
Ізраїлеві сини. 18 На Господній наказ рушали
Ізраїлеві сини, і на Господній нака́з таборува́ли.
Усі ті дні, коли хмара перебувала над скинією,
вони таборува́ли. 19 А коли хмара багато днів
позоставалася над скинією, то Ізраїлеві сини
виконували Господню сторо́жу, — і не руша́ли.
20 І бувало, що хмара була́ над скинією полічені
дні, то вони на Господній нака́з таборува́ли, і на
Господній наказ руша́ли. 21 І бувало, що хмара
була від вечора аж до ра́нку, а підіймалася
хмара вранці, то рушали вони. Або день і ніч
була, і підіймалася хмара, то рушали вони. 22
Або два дні, або місяць, або рік хмара була́ над
нею, над скинією, — Ізраїлеві сини таборува́ли, і
не рушали, а коли вона підіймалась, — рушали
вони. 23 На Господній наказ таборува́ли вони, і на
Господній наказ рушали вони. Вони виконували
Господню сторожу на Господній наказ через
Мойсея.

10 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Зроби собі дві срібні сурмі̂, — куттям
зробиш їх; і будуть вони тобі на скли́кання
громади та на руша́ння табо́рів. 3 І засурмля́ть
у них, — і збереться до тебе громада при
вході скинії зборів. 4 А якщо засурмлять в
одну, то зберуться до тебе начальники, го́лови
Ізраїлевих тисяч. 5 А засурмлять на споло́х,
то ру́шать табо́ри, що табору́ють на сході. 6 А
засурмите́ на споло́х удру́ге, то ру́шать табо́ри,
що табору́ють на пі́вдні, — будуть сурмити на
споло́х, щоб руша́ли вони. 7 А на скли́кання
зборів засурмите, але без сполоху. 8 А сурми́ти
в су́рми бу́дуть Ааронові сини, священики. І ці
су́рмлення будуть для вас на вічну постанову
для ваших поколінь. 9 А коли пі́дете війною
в вашому Кра́ю на ворога, що гно́бить вас, і
засурмите́ на сполох, то ви бу́дете згадані перед
лицем Господа, Бога вашого, — і будете спасені
від ваших ворогів. 10 А в день вашої радости,
і в ваші свята та першого дня ваших місяців
засурмите́ в ті су́рми на ваших цілопа́леннях
та на мирних жертвах ваших, — і вони будуть
вам на при́гад перед лицем вашого Бога. Я
— Господь, Бог ваш!“ 11 І сталося, другого
року, другого місяця, дванадцятого дня місяця
підняла́ся хмара з-над скинії свідо́цтва. 12 І
рушили Ізраїлеві сини з Сінайської пустині на
похо́ди свої, і хмара спинилася в пустині Паран.
13 І рушили вони вперше за Господнім нака́зом
через Мойсея. 14 І найперш рушив пра́пор
табо́ру синів Юдиних за своїми військо́вими
відділами, а над військом його — Нахшон,
син Аммінадавів. 15 А над військом пле́мени
синів Іссахара — Натанаїл, син Цуарів. 16 А
над військом племени Завулонових синів —
Еліяв, син Хелонів. 17 І була розібрана скинія,
і рушили Ґершонові сини та сини Мерарієві,
носії скинії. 18 І рушив пра́пор табо́ру Рувима за
своїми військо́вими відділами, а над військом
його — Еліцур, син Шедеурів. 19 А над військом
племени Симеонових синів — Шелумі́їл, син
Цурішаддаїв. 20 А над військом племени Ґадових
синів — Ел'ясаф, син Деуїлів. 21 І рушили сини
Кегатові, носії святині, та й поставили скинію
до прихо́ду їх, усіх інших. 22 І рушив пра́пор
табо́ру синів Єфремових за своїми військо́вими

відділами, а над військом його — Елішама, син
Аммігудів. 23 А над військом племени синів
Манасіїних — Гамаліїл, син Педацурів. 24 А
над військом племени Веніяминових синів —
Авідан, син Ґідеонів. 25 І рушив пра́пор табо́ру
синів Данових — як задня сторожа для всіх
табо́рів — за своїми військо́вими відділами, а
над військом його — Ахіезер, син Аммішаддаїв.
26 А над військом племени Асирових синів —
Паг'їїл, син Охрана. 27 А над військом племени
синів Нефталимових — Ахіра, син Енанів. 28 Оце
похо́ди Ізраїлевих синів за їхніми військо́вими
відділами. І рушили вони. 29 І сказав Мойсей до
Ховава, сина мідіянітянина Реуїла, Мойсеєвого
тестя: „Ми руша́ємо до того місця, що про нього
Господь був сказав: Його дам вам. Ходи ж із
нами, — і ми зробимо тобі добро́, бо Господь
промовляв був добро про Ізраїля“. 30 Та той
відказав йому: „Не піду́, але піду́ до кра́ю свого
та до місця своєї ба́тьківщини“. 31 А Мойсей
відказав: „Не покидай нас, бо через те, що ти
знаєш наше таборува́ння в пустині, то будеш
нам очима. 32 І станеться, коли пі́деш із нами,
то те добро, що Господь учинить нам, ми його
вчи́нимо тобі“. 33 І рушили вони від Господньої
гори триденною доро́гою. А ковче́г заповіту
Господнього рушав перед ними триденною
дорогою, щоб ви́відати для них місце спини́тися.
34 А хмара Господня була над ними вдень, коли
вони рушали з табо́ру. 35 І бувало, коли ковчег
вирушав, то Мойсей промовляв: „Устань же, о
Господи, і хай розпоро́шаться Твої вороги́, і хай
повтікають Твої ненави́сники з-перед Твойо́го
лиця“. 36 А коли він ставав, то говорив: „Вернися,
о Господи, до десятьтисячок тисяч Ізраїля!“

11 І став народ голосно нарікати до Господніх
ушей. І почув Господь, і запалав Його гнів,
— і загорівся між ними Господній огонь, та й
пожер їх у кінці табо́ру. 2 І наро́д став кричати
до Мойсея. А Мойсей помолився до Господа,
— і погас той огонь. 3 І він назвав ім'я́ того
місця: Тав'ера, бо між ними горів був Господній
огонь. 4 А збирани́на, що була серед нього,
стала вередувати, і також Ізраїлеві сини стали
плакати з ними та говорити: „Хто нагодує нас
м'ясом? 5 Ми згадуємо рибу, що їли в Єгипті
даремно, огірки й дині, і пір, і цибулю, і часник.
6 А тепер душа наша в'яне, немає нічого, —
тільки ма́нна нам перед очима“. 7 А манна
— як коріяндрове насіння вона, а вигляд її,
— як вигляд кришталу. 8 Люди розхо́дилися,
і збирали її та мололи жо́рнами або товкли
в ступі, і варили в горшку та й робили з неї
калачі. А смак її був, як смак олійного коржа́.
9 А коли роса спада́ла на та́бір, спада́ла й та
манна на нього. 10 І почув Мойсей, що наро́д
плаче в родинах своїх, кожен при вході наме́ту
свого́. І сильно запалав гнів Господній, і в оча́х
Мойсеєвих то було зле. 11 І сказав Мойсей до
Господа: „На́що вчинив Ти зло своєму рабові, і
чому́ я не знайшов милости в оча́х Твоїх, що
Ти поклав тягара́ всього наро́ду на мене? 12
Чи я був вагітни́й усім тим наро́дом, чи я його
породив, що Ти кажеш мені: Неси його на лоні
своїм, як мамка носить ссунця́, до землі, яку Ти
присягну́в батька́м його? 13 Звідки мені взяти
м'яса, щоб дати всьому цьому наро́дові? Бо вони
плачуть передо мною, говорячи: Дай же нам
м'яса, і ми бу́демо їсти! 14 Не подола́ю я сам
носити всього цього народа, — бо він тяжчий
за мене! 15 А якщо Ти таке мені робиш, то
краще забий мене, якщо я знайшов милість в
очах Твоїх, щоб я не побачив нещастя свого!“
16 І сказав Господь до Мойсея: „Збери ж мені
сімдесятеро люда зо старши́х Ізраїлевих, яких
знаєш, що вони старші́ народу та його наглядачі,
і візьми їх до скинії заповіту, і стануть вони там
із тобою. 17 І Я зійду́, і буду розмовляти там із
тобою, і візьму́ від Духа, що на тобі, і покладу на
них, — і вони носитимуть із тобою тягара́ того
народу, і не будеш носити ти сам. 18 А до наро́ду
скажи: Освятіться наза́втра, і будете їсти м'ясо,
бо ви плакали до Господніх ушей, говорячи:
Хто дасть нам їсти м'яса, бо добре було нам в
Єгипті? І дасть Господь вам м'яса, і ви будете
їсти. 19 Не один день будете ви їсти, і не два дні,
і не п'ять день, і не десять день, і не двадцять
день, 20 але ці́лий місяць, аж поки не ви́йде
воно з ваших ніздрів, і стане вам на огиду, бо ви
зне́хтували собі Господа, що серед вас, і плакали
перед лицем Його, говорячи: Чого це ми вийшли
з Єгипту?“ 21 І сказав Мойсей: „Шістсот тисяч
піхоти той наро́д, що я серед нього, а Ти сказав:
Я дам їм м'яса, і вони будуть їсти місяць ча́су.
22 Чи худоба дрібна та худоба велика заріжеться
для них, — і ви́стачить їм? Чи також збереться
для них уся морська риба, — і вистачить їм?“ 23
А Господь сказав до Мойсея: „Чи Господня рука
буває коротка? Тепер ти побачиш, чи спо́вниться
тобі Моє слово, чи ні“. 24 І вийшов Мойсей,
і промовляв до того народу Господні слова.
І зібрав він сімдесятеро чоловіка зо старши́х
народу, і поставив їх навколо скинії. 25 І зійшов
Господь у хмарі, та й промовляв до нього, і взяв
від Духа, що на ньому, і дав на сімдеся́т чоловіка
старши́х. І сталося, як спочив на них Дух той, то
вони стали пророкувати, та потім перестали.
26 І зоста́лося двоє людей в табо́рі, ім'я́ одному
Елдад, а ймення дру́гому Медад. І спочив на них
Дух; а вони були серед записаних, та не вийшли

до скинії, і пророкували в табо́рі. 27 І побіг юнак,
і промовив до Мойсея й сказав: „Елдад і Медад
пророкують у табо́рі!“ 28 І відповів Ісус, син
Навинів, Мойсеїв слуга від своєї мо́лодости, та
й сказав: „Пане мій Мойсею, — заборонни їм!“
29 І сказав йому Мойсей: „Чи ти за́здрісний за
мене? О, якби то ввесь Господній наро́д став
пророками, коли б дав Господь Духа Свого і на
них!“ 30 І вернувся Мойсей до табо́ру, він та
старші́ Ізра́їлеві. 31 І знявся вітер від Господа,
і навіяв перепелиці від моря, і опустив їх над
табо́ром, — як денна дорога туди й як денна
дорога сюди навко́ло табо́ру, і коло двох ліктів
на поверхні землі. 32 І встав наро́д, і ці́лий
той день і ці́лу ту ніч, і ці́лий день назавтра
збирали перепели́цю. Хто збирав мало, той
зібрав десять хомерів, і порозкладали їх собі
скрізь навколо табо́ру. 33 Те м'ясо було ще
між їхніми зубами, поки було пожуване, а
гнів Господній запалився на народ! І вдарив
Господь дуже великою пора́зкою в народ... 34 І
названо ймення того місця: Ківрот-Гаттаава, бо
там поховали народ пожадли́вий. 35 З Ківрот-
Гаттаави рушили люди до Гацероту, і були в
Гацероті.

12 І нарікали Марія́м та Аарон на Мойсея за
жінку куши́тянку, що взяв, бо він узяв був
жінку кушитянку. 2 І казали вони: „Чи тільки з
Мойсеєм Господь говорив? Чи ж не говорив Він
також із нами?“І почув це Господь. 3 А той муж,
Мойсей, був найлагідні́ший за всяку люди́ну,
що на поверхні землі. 4 І нагло сказав Господь
до Мойсея й до Аарона та до Марія́м: „Вийдіть
ви троє до скинії заповіту“. І вони троє вийшли.
5 І зійшов Господь у стовпі хмари, і став при
вході скинії, та й покликав Аарона й Марія́м. І
вийшли обо́є вони. 6 І сказав Він: „Послухайте
ж ви Моїх слів: Якщо бу́де між вами пророк,
то Я, Господь, дамся пізнати в виді́нні йому,
у сні говорити з ним бу́ду. 7 Не так раб мій
Мойсей: у всім домі Моїм він дові́рений! 8
Говорю́ Я з ним у́ста до уст, а не виді́нням і не
зага́дками, і Образ Господа він оглядає. І чому́ не
боялися ви нарікать на Мойсея, Мойого раба?“ 9
І запалав гнів Господній на них, — і Він пішов, 10
а хмара відступила з-над скинії. А ось Маріям —
прокаже́на, збілівши, як сніг! І обернувся Аарон
до Маріям, аж ось вона прокажена! 11 І сказав
Аарон до Мойсея: „Будь ла́скав, мій пане, — не
поклади ж на нас гріха́, що були ми нерозумні
та що прогріши́лись! 12 Нехай же не буде вона,
як та мертва дитина, що, як виходить з утро́би
матері своєї, то зітліла половина тіла її“. 13 І
Мойсей кли́кав до Господа, говорячи: „Боже,
вилікуй же її!“ 14 І сказав Господь до Мойсея:
„А коли б її ба́тько справді плюнув на обличчя
її, чи не буде вона сім день засоро́млена? Вона
буде за́мкнена сім день поза табо́ром, а потім
пове́рнеться“. 15 І була за́мкнена Марія́м поза
табо́ром сім день, а наро́д не ру́шив аж до
повернення Маріям. 16 А потім рушив народ із
Гацероту, і таборува́в у пустині Пара́н.

13 І промовляв Господь до Мойсея, говорячи:
2 „Пошли людей, і вони розвідають
хана́анський край, що Я даю Ізраїлевим синам;
пошлете по одно́му чоловікові від пле́мени
своїх батьків, кожного начальника в них“. 3 І
послав їх Мойсей з пустині Пара́н за Господнім
нака́зом. Усі вони мужі достойні, — вони го́лови
Ізраїлевих синів. 4 А оце ймення їх: для
Рувимового племени — Шаммуа, син Заккурів; 5
для Симеонового племени — Шафат, син Хоріїв;
6 для Юдиного племени — Калев, син Єфуннеїв;
7 для Іссаха́рового племени — Їг'ал, син Йосипів;
8 для Єфре́мового племени — Осія, син Навинів;
9 для Веніями́нового племени — Палті, син
Рафуїв; 10 для Завуло́нового племени — Ґаддіїл,
син Содіїв; 11 для Йо́сипового племени, для
племени Манасіїного — Ґадді, син Сусіїв; 12 для
Да́нового племени — Аммії́л, син Ґемаллії́в; 13
для Аси́рового племени — Сетур, син Михаїлів;
14 для Нефтали́мового племени — Нахбі, син
Вофсіїв; 15 для Ґа́дового племени — Ґеуїл, син
Махіїв. 16 Оце ймення тих людей, що Мойсей
послав був розві́дати той край. І назвав Мойсей
Осію, Навинового сина: Ісу́с. 17 І послав їх Мойсей
розві́дати край хананський, та й промовив до
них: „Підіть тут на пі́вдень, і ввійдете на го́ру, 18
та й побачите той край — який він, і наро́д, що
сидить у ньому, — чи си́льний він, чи слаби́й,
чи мали́й він, чи числе́нний? 19 І який той
край, що він сидить у ньому, — чи він добрий
чи злий? І які ті міста, що він сидить у них, —
чи в табо́рах, чи в тверди́нях? 20 І яка та земля,
— чи масна́ вона, чи пісна́? Чи є на ній дерево,
чи ні? І будьте відва́жні, і візьміть з пло́ду землі;
а дні ці — дні виноградного первопло́ду“. 21 І
зняли́ся вони, і розвідали той Край від пустині
Цін аж до Рехова, у напрямі до Хамоту. 22 І
пішли вони на пі́вдень, і прибули́ аж до Хевро́ну,
а там були Ахіман, Шешай та Талмай, нща́дки
ве́летня. А Хеврон був збудований за сім літ
перед Цоаном єгипетським. 23 І прибули́ вони
аж до долини Ешколу, і витяли там галузку
з одним гроном винограду, і вдвох поне́сли
його на жерди́ні; також узяли́ із гранатів та з
фіґ. 24 Те місце назвали: Нахал-Ешкол, через те
гроно, що Ізраїлеві сини витяли були там. 25 І
вернулися вони з ро́звідки того кра́ю по сорока́

днях. 26 І пішли, і прийшли вони до Мойсея й
до Аарóна та до всієї громади Ізраїлевих синів,
до пустині Паран, до Кадешу, і здалú справу їм
та всій тій громаді, і показали плід того крáю.
27 І вони розповілú йому та й сказали: „Прибулú
ми до крáю, куди ти послав був нас, — а він
тече молоком та медом, а оце плід його! 28 Та
нарóд той, що сидить у тім крáї, міцнúй, а міста
укрі̂плені, дуже великі. А також бачили ми там
нащадків вéлетня... 29 Амалúк сидить у краї
південнім, а хіттéянин, і євусéянин, і аморéянин
сидять на горі, а ханаанéянин сидить над морем
та при Йордáні“. 30 А Калев утихомирював нарóд
перед Мойсеєм та й сказав: „Конче вві̂йдемо ми
й заволоді̂ємо ним, бо ми справді переможем
його!“ 31 Та люди, що ходили з ним, сказали:
„Ми не зможемо ввійти до того нарóду, бо
він сильніший за нас“. 32 І пустили вони між
Ізраїлевими синами злу вістку про той край,
що розві̂дали його, говорячи: „Той край, що ми
перейшлú по ньому, щоб розвідати його, це
край, який поїдає своїх мéшканців. А ввесь той
народ, що ми бачили в ньому, люди високі на
зріст. 33 І там ми бачили вéлетнів, синів Енáка,
з роду велетнів, і булú ми в своїх очáх немов та
саранá, і такими були ми і в їхніх очáх“.

14 І зняла́ зойк уся та громада, та й заголосила.
І плакав народ той тієї ночі. 2 І нарікали на
Мойсея та на Аарона всі Ізраїлеві сини. І сказала
до них вся громада: „О, якби ми померли булú
в єгипетськім крáї, або щоб ми померли були
в цій пустині! 3 І нащо Господь провадить
нас до того крáю, щоб нам попáдати від меча?
Жінкú наші та діти наші стануть здóбиччю...
Чи не краще нам вернýтися до Єгипту?“ 4 І
сказали вони один до óдного: „Оберімо собі
гóлову, та й вертаймось до Єгипту!“ 5 І впали
Мойсей та Аарон на обличчя свої перед усім
збором громади Ізраїлевих синів. 6 А Ісýс,
син Навúнів, та Калев, син Єфуннеїв, із тих,
що розвідували той Край, пороздирали одежу
свою, 7 та й сказали до всієї громади Ізраїлевих
синів, говорячи: „Той край, що перейшлú ми по
ньому, щоб розвідати його, край той дуже-дуже
хороший! 8 Якщо Господь уподóбає Собі нас, то
впровадить нас до того Крáю, і дасть його нам,
край, який тече молоком та медом. 9 Тільки не
бунтуйтесь проти Господа, — і не бійтеся нарóду
того крáю, бо вони — хліб для нас! Їхня тінь
відійшла від них, а з нами Господь, — не бійтеся
їх! 10 І сказала була вся громада, щоб камі̂нням
закидати їх, та слава Господня появилася в
скинії заповіту всім Ізрáїлевим синам... 11 І
промовив Господь до Мойсея: „Аж доки буде
цей нарóд зневажáти Мене, і аж доки не будуть
вони ві̂рувати в Мене, у всі ті ознáки, що Я
учинив був серед нього? 12 Ударю його поразою,
і позбáвлю його насліддя, а тебе зроблю́ народом
більшим і сильнішим від нього“. 13 І сказав
Мойсей до Господа: „І почує Єгипет, що Ти з-
посеред нього вивів Своєю силою нарóд цей, 14
та й скаже до мéшканців цього крáю, які чули,
що Ти Господь серед цього нарóду, що око-в-око
являєшся Ти, Господи, а хмара Твоя стоїть над
ними, і що Ти ходиш перед ними в стовпі хмари
вдень, а в стовпі огню вночі, — 15 якщо заб'єш
Ти цей нарóд, як одну людúну, то скажуть ті
люди, що чули слух про Тебе, говорячи: 16 Через
неспромóжність Господа впровáдити той народ
до крáю, якого Він заприсяг був їм, вигубив їх
у пустині. 17 А тепер нехай же звелúчиться
сила Господня, як Ти наказав був, говорячи: 18
„Господь довготерпелúвий, і багатомилостúвий,
Він прощає провину та перéступ, і не очистить
винного, а карає провину батьків на третіх і на
четвертих поколі̂ннях“. 19 Прости ж провину
цього народу через велику милість Свою, як
прощáв Ти цьому нарóдові від Єгипту й аж
сюди!“ 20 А Господь сказав: „Я простив за словом
твоїм. 21 Але, як Я живий, — слава Господня
напóвнить увесь оцей край. 22 Томý всі ті люди,
що бачили славу Мою та ознáки Мої, що чинив
Я в Єгипті та в пустині, але випробóвували Мене
оце десять раз та не слухалися голосу Мого, 23
поправді кажу, — не побачать вони того крáю, що
Я заприсяг був їхнім батькам. І всі, хто зневажає
Мене, не побачать його́! 24 Але раб Мій Калев
за те, що з ним був дух інший, і він викóнував
накази Мої, то Я введý його до того краю, куди
він увійшов був, і потóмство його оволодіє ним.
25 А амаликúтянин та ханаанéянин сидить у
долині. Узавтра оберніться, та й рушáйте на
пустиню дорогою Червоного моря!“ 26 І Господь
промовляв до Мойсея й до Аарóна, говорячи: 27
„Аж доки цій злій громаді нарікати на Мене?
Нарікáння Ізраїлевих синів, що вони нарікають
на Мене, Я чув. 28 Скажи їм: Живий Я! Мова
Господня: Поправді кажу, — як ви говорили до
ушей Моїх, так Я зроблю́ вам. 29 У цій пустині
попáдають ваші трупи, та всі перелічені ваші
всім вашим числом від віку двадцятú літ і вище,
що нарікали на Мене. 30 Поправді кажу, — ви
не ввійдете до того крáю, що Я підносив був
на присягу руку Свою, що будете перебувати
в нім, — окрім Калева, сина Єфуннеєвого, та
Ісуса, сина Навúнового. 31 А діти ваші, що про
них казали ви: станете здóбиччю ворогові, то
впровáджу Я їх, і пізнають вони цей край, яким
ви обрúдили. 32 І ваші власні трупи попáдають
у цій пустині! 33 А ваші сини будуть блукати на

пустині со́рок літ, і відповідатимуть за зраду
вашу, аж поки ви́гинуть ваші трупи на пустині.
34 Числом тих днів, що розві́дували ви той
край, сорок день, будете ви нести ваші гріхи
по року за день — сорок літ, і пізнаєте, що
значить бути покинутими Мною! 35 Я, Господь,
говорив: Поправді кажу, — оце зроблю́ всій цій
злій громаді, що змовляється проти Мене: у
цій пустині вигинуть, і тут повмирають“. 36
А ті люди, яких Мойсей послав був розві́дати
той край, коли вернулися, то зробили, що вся
громада нарікала на нього, і пустили злу вістку
на той край, 37 то ті люди, що пустили були
злу вістку на той край, повмирали від пора́зи
перед Господнім лицем. 38 А Ісус, син Нави́нів,
та Калев, син Єфуннеїв, жили́ з тих людей,
що ходили розвідати той край. 39 І говорив
Мойсей ці слова́ до всіх Ізраїлевих синів, —
і наро́д був у тяжкій жало́бі! 40 І повставали
вони рано вранці, та й повихо́дили на верхі́в'я
гори, говорячи: „Ось ми, — і ми пі́демо до місця,
що Господь був сказав, бо ми прогрішили“.
41 А Мойсей сказав: „Чому́ ж ви переступаєте
нака́з Господній? Таж це не вдасться! 42 Не
виходьте, бо Господь не серед вас, а то бу́дете
побиті своїми ворогами. 43 Бо там перед вами
амалики́тянин і ханаане́янин, і ви попа́даєте від
меча, бо ви відвернулися від Господа, і не буде
Господь із вами“. 44 Але вони осмі́лилися вийти
на верхів'я гори, а ковче́г свідоцтва Господнього
та Мойсей не ру́шилися з-посеред табо́ру. 45
І зійшов амаликитянин та ханаанеянин, що
сидить на тій горі, та й побили їх, і били їх аж
до Хорми.

15 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Промовляй до Ізраїлевих синів і скажеш
їм: Коли ви ввійдете до кра́ю ваших осель, що
Я даю вам, 3 і принесете огняну́ жертву для
Господа, цілопа́лення, або криваву жертву на
спо́внення обі́тниці, або в да́рі, або в озна́чених
часа́х при споря́дженні любих пахощів для
Господа з худоби великої або з худоби дрібно́ї, 4
то той, хто приносить, принесе свою жертву для
Господа, хлібну жертву, — десяту частину ефи
пшеничної муки, мішаної в чверті гіна оливи, 5
і вина для литої жертви принесеш чверть гіна
на цілопа́лення або для жертви для кожного
ягняти. 6 Або для барана принесеш хлі́бну
жертву, — дві десятих частини ефи пшеничної
муки, мішаної в оливі третьої частини гіна. 7 І
вина для литої жертви третю частину гіна, —
принесеш пахощі любі для Господа. 8 А коли
принесеш молодого бичка як цілопалення, або
як жертву на спо́внення обі́тниці, або як мирну
жертву для Господа, 9 то принесе́ш молодого
бичка і хлібну жертву, — три десяті частини ефи
пшеничної муки, мішаної в оливі половини гіна.
10 І принесеш на литу жертву пів гіна вина, —
жертва огняна, пахощі любі для Господа. 11 Так
буде робитися для одно́го вола, або для одного
барана, або для ягняти з-поміж овець, або з-
поміж кіз. 12 За числом жертов, що принесете,
так зробите для кожної, за числом їх. 13 Кожен
тубі́лець так принесе це, щоб принести огняну́
жертву, пахощі любі для Господа. 14 А коли
з вами буде тимчасо́во ме́шкати прихо́дько,
або той, що серед вас, — постанова для ваших
поколінь, — то він принесе огняну́ жертву,
пахощі любі для Господа, — як принесете ви, так
принесе й він. 15 Збори, — постанова одна для
вас та для прихо́дька, що ме́шкає тимчасово, —
постанова вічна для ваших поколінь: як ви, так і
прихо́дько буде перед Господнім лицем! 16 Один
зако́н і одна постанова буде вам і прихо́дькові,
що мешкає тимчасово з вами“. 17 І Господь
промовляв до Мойсея, говорячи: 18 „Промовляй
до синів Ізраїлевих, та й скажи їм: Як ви ввійдете
до кра́ю, що Я впроваджую вас туди, 19 то
станеться, коли ви їстимете хліб того кра́ю,
— ви принесете прино́шення для Господа. 20
Як початок діж ваших, калача́ принесете на
прино́шення, — як прино́шення то́ку, принесете
його. 21 Від поча́тку діж ваших дасте Господе́ві
прино́шення, — постанова для ваших поколінь!
22 А коли ви помилитеся, і не виконаєте всіх тих
за́повідей, що Господь говорив до Мойсея, 23
усього, що наказав вам Господь через Мойсея,
від дня, коли Господь наказав був і далі для
ваших поколінь, 24 то станеться, коли зро́блено
по́милку через недо́гляд громади, нехай вся
громада принесе одного бичка́, молоде з великої
худоби, на цілопа́лення, на пахощі любі для
Господа, а хлі́бна його жертва та лита жертва
його за постановою, і козла на жертву за
гріх. 25 І очистить священик всю громаду
синів Ізраїлевих, і буде про́щено їм, бо то
по́милка, а вони принесли жертву свою, жертву
огняну́ для Господа та жертву свою за гріх
перед лице Господнє за свою по́милку. 26 І
буде про́щено всій громаді Ізраїлевих синів та
прихо́дькові, що мешкає тимчасово серед них,
бо то помилко́вий гріх усього наро́ду. 27 А якщо
згрішить помилко́во одна душа, то вона принесе
однорічну козу на жертву за гріх. 28 І очистить
священик ту душу, що помили́лась, що згрішила
помилково перед Господнім лицем, на очищення
її, — і буде про́щено їй. 29 Тубі́льцеві серед
Ізраїлевих синів та прихо́дькові, що мешкає
тимчасово серед них, — зако́н один буде вам для

того, хто зробить гріх помилково. 30 А та душа,
що зробить зухва́лою рукою, — чи з тубі́льця,
чи з прихо́дька, — він Господа зневажає, і буде
винищена душа та з-посеред наро́ду її. 31 Бо він
зне́хтував слово Господа, і зламав Його за́повідь,
— конче буде винищена душа та, гріх її на
ній“. 32 І були́ Ізраїлеві сини в пустині, та й
знайшли чоловіка, що збирає дро́ва суботнього
дня. 33 І привели́ його ті, хто знайшов його, як
збирав дро́ва, до Мойсея й до Аарона та до всієї
громади. 34 І взяли́ його під сторо́жу, бо не було
вирішене, що́ зробити йому. 35 І сказав Господь
до Мойсея: „Конче буде забитий цей чоловік,
— заки́дати його камінням усій громаді поза
табо́ром!“ 36 І ви́провадила його вся громада
поза та́бір, та й закидала його камінням, — і
він помер, як Господь наказав був Мойсеєві.
37 І сказав Господь до Мойсея, говорячи: 38
„Промовляй до Ізраїлевих синів, та й скажи їм:
Нехай вони зроблять собі кута́си на краях своїх
одеж, вони й їхні покоління, і дадуть на кута́са
поли́ блакитну нитку. 39 І буде вона вам за
кута́са, — і будете бачити його, і пам'ятатимете
всі Господні за́повіді, і виконаєте їх, і не бу́дете
оглядатися за серцем своїм та за очима своїми,
за якими йдучи́, ви зраджуєте, 40 щоб згадували
ви та виконували всі Мої заповіді, — і будьте
святі для вашого Бога! 41 Я — Господь, Бог ваш,
що вивів вас з єгипетського кра́ю, щоб бути
вашим Богом. Я — Господь, Бог ваш!

16 І взяли Коре́й, син Їцгара, сина Кегата,
сина Левієвого, і Дата́н, і Авіро́н, сини
Еліявові, та Он, син Пелета, сини Руви́мові,
2 та й повстали проти Мойсея, а з ними двісті й
п'ятдеся́т мужа Ізраїлевих синів, начальники
громади, закли́кувані на збори, люди вельможні.
3 І зібра́лися вони на Мойсея та на Ааро́на, та
й сказали до них: „До́сить вам, бо вся громада
— усі вони святі, а серед них Госпо́дь! І чому́
ви несе́теся понад зборами Господніми?“ 4 І
почув це Мойсей, та й упав на обличчя своє. 5 І
промовив він до Коре́я та до всієї громади його,
говорячи: „Уранці Господь дасть знати, хто́ Його
та хто́ святий, щоб набли́зити його до Себе; а кого
вибере, того Він і набли́зить до Себе. 6 Зробіть
ви оце: візьміть собі кадильниці, Коре́ю та вся
громадо твоя́, 7 і дайте в них огню та покладіть
на них кадила перед Господнє лице взавтра.
І станеться, — той чоловік, що Господь його
вибере, — він святий. До́сить вам, Левієві сини!“
8 І сказав Мойсей до Корея: „Слухайте ж, Левієві
сини, — 9 чи вам мало, що Бог Ізраїлів відділив
вас від Ізраїлевої громади, щоб набли́зити вас
до Се́бе, і щоб ви виконували службу Господньої
скинії, і стояли перед громадою, щоб служити
їй? 10 І Він набли́зив тебе та всіх братів твоїх,
Левієвих синів, із тобою; а ти будеш домагатися
ще й свяще́нства? 11 Тому ти та вся громада
твоя змовилися проти Господа. А Ааро́н, —
що́ він, що ви ремствуєте проти нього?“ 12
І послав Мойсей та Ааро́н закли́кати Дата́на
й Авіро́на, синів Еліявових, та сказали вони:
„Не ви́йдемо! 13 Чи мало того, що ти вивів
нас із кра́ю, який тече́ молоком та медом, щоб
повбивати нас у пустині? Хочеш ще панувати
над нами, щоб бути також вельмо́жею? 14 Ти не
впровадив нас ані до кра́ю, що тече молоком
та медом, ані не дав нам на власність поля́ та
виноградники. Чи ти ви́береш очі цим лю́дям?
Не вийдемо!“ 15 А Мойсей сильно запалився, та
й сказав до Господа: „Не обернися до їхнього
прино́шення! Я не взяв від них жодного осла,
і зла не вчинив жодному з них!“ 16 І сказав
Мойсей до Коре́я: „Ти та вся громада твоя будьте
перед Господнім лицем, ти й вони та Ааро́н
узавтра. 17 І візьміть кожен свою кади́льницю, і
покладіть на неї кадила та й принесе́те перед
Господнє лице кожен кади́льницю свою, двісті
й п'ятдеся́т кадильниць, і ти та Ааро́н, кожен
кадильницю свою“. 18 І взяли кожен кадильницю
свою, і поклали на них огню, і поклали на неї
кадила, та й стали при вході скинії заповіту,
а також Мойсей та Аарон. 19 І Коре́й зібрав
на них усю громаду до входу скинії заповіту.
І показалася слава Господня всій громаді! 20
І промовив Господь до Мойсея та до Аароиа,
говорячи: 21 „Відділіться від цієї громади, —
Я винищу їх умить!“ 22 А вони попа́дали на
обличчя свої та й сказали: „Боже, Боже духів і
кожного тіла! Як згрішить один чоловік, чи Ти
будеш гніватися на всю громаду?“ 23 І Господь
промовляв до Мойсея, говорячи: 24 „Скажи до
громади, говорячи: Відступіться зо всіх боків від
місця ме́шкання Коре́я, Дата́на й Авіро́на!“ 25 І
встав Мойсей, і пішов до Датана та Авірона, і
пішли за ним ста́рші Ізраїлеві. 26 І він промовляв
до громади, говорячи: „Відступіть від наметів
тих несправедливих людей, і не доторкніться
до всьо́го, що їхнє, щоб і ви не загинули за всі
їхні гріхи!“ 27 І вони відступи́лися від місця
ме́шкання Корея, Датана й Авірона зо всіх боків;
а Дата́н та Авіро́н вийшли, і стояли при вході
наметів своїх, і жінки́ їх, і сини їх, та діти їхні.
28 І сказав Мойсей: „Оцим пізнаєте, що Господь
послав мене зробити всі діла́ ці, що вони не з
моєї ви́гадки. 29 Якщо вони повмирають, як
умирає кожна люди́на, і їх спіткає доля кожної
люди́ни, то не Господь послав мене! 30 А коли
Господь створить щось нове́, і земля відкриє уста
свої та й поглине їх та все, що їхнє, і вони зі́йдуть

живі до шеóлу, то пізнаєте, що люди обрáзили Господа“. (Sheol h7585) 31 І сталося, як скінчúв
він говорити всі ці словá, то розступúлася та
земля, що під ними! 32 А земля відкрила свої
уста, та й поглинула їх, і домú їхні, і кожну
людúну, що Кореєва, та ввесь їх маéток. 33 І
зійшли вони та все, що їхнє, живі до шеóлу, і
накрила їх земля, і вони погинули з-посеред
збору! (Sheol h7585) 34 А ввесь Ізрáїль, що був
навкóло них, повтікав на їхній крик, бо казали:
„Щоб земля не поглинула й нас!“ 35 І вийшов
огонь від Господа, та й поїв тих двісті й п'ятдесят
чоловіка, що принóсили кадило! 36 І Господь
промовляв до Мойсея, говорячи: 37 „Скажи до
Елеазáра, сина священика Ааро́на, і нехай він
позбирає ті кадильниці з-посеред погорі̂лища,
а огонь повикидає геть, бо вони освятилися,
38 кадильниці тих грішників, їхньою смертю.
І нехай і вони зроблять із них биті бля́хи на
покриття для жертівника, бо принóсили їх перед
Господнє лице, і вони освятилися. І будуть вони
знаком для Ізраїлевих синів“. 39 І взяв священик
Елеазáр мідяні̂ кадильниці, що принóсили їх
ті, що спалені, і перекувáли їх на покриття
для жертівника, 40 пам'ятка для Ізраїлевих
синів, щоб чужий чоловік, хто не з Ааронового
насіння, не наближáвся кадити кадило перед
Господнім лицем, щоб не сталося з ними, як із
Кореєм та з громадою його, як Господь говорив
йому через Мойсея. 41 А назавтра вся громада
Ізраїлевих синів нарікали на Мойсея та на
Аарона, говорячи: „Ви повбивали Господній
нарóд!“ 42 І сталося, коли громада збиралася
на Мойсея та на Аарона, то обернулися вони
до скинії заповіту, — аж ось покрила її хмара,
і показáлася слава Господня! 43 І ввійшли
Мойсей та Аарон до пéреду скúнії запові̂ту. 44
І Господь промовляв до Мойсея, говорячи: 45
„Вийдіть з-посеред цієї громади, а я вúнищу їх
умить!“І вони попáдали на обличчя свої. 46 І
сказав Мойсей до Аарона: „Візьми кадильницю,
і поклади на неї огню від жéртівника, і поклади
кадила, та й понеси швидко до громади, та й
очисть її, бо вийшов гнів від Господнього лиця, і
розпочалася порáзка“. 47 І взяв Аарон, як говорив
Мойсей, і побіг до серéдини зборів, аж ось —
розпочалася порáзка нарóду! І він поклав кадила,
і очистив нарóд. 48 І став він поміж умéрлими та
поміж живими, — і затрималась та порáзка. 49 І
булó померлих поразкою чотирнáдцять тисяч
і сімсóт, окрім померлих у справі Корея. 50
І вернувся Аарон до Мойсея до входу скинії
заповіту, а порáзка припинилася.

17 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Промовляй до Ізраїлевих синів, і візьми
від них по одній пáлиці для бáтьківського
дому, від усіх їхніх начальників для дому їхніх
батьків, дванадцять палиць; і напиши ймення
кожного на палиці його. 3 А Ааронове ймення
напишеш на Левієвій пáлиці, бо одна пáлиця
для голови дому батьків їх. 4 І покладеш їх у
скинії заповіту перед ковчегом свідоцтва, де Я,
за умовою, буду являтися вам. 5 І станеться,
— той чоловік, що Я виберу його, його палиця
зацвіте. І Я відхилю́ від Себе нарікáння Ізраїлевих
синів, що вони нарікáють на вас“. 6 І Мойсей
промовляв до Ізраїлевих синів, і далú йому
всі їхні начальники по палиці від кожного
начальника для дому їхніх батьків, дванадцять
пáлиць. А пáлиця Ааронова — серед їхніх палиць.
7 І поклав Мойсей ті палиці перед Господнім
лицем у скинії заповіту. 8 І сталося назáвтра,
— і ввійшов Мойсей до скинії заповіту, аж ось
зацвілá Ааро́нова палиця для Левієвого дому, — і
пустила пýп'янки, і зацвілá квіткою, і випустила
дозрілі мигдáлі! 9 І виніс Мойсей усі ті палиці з-
перед Господнього лиця до всіх Ізраїлевих синів,
і вони побачили, і взялú кожен свою палицю. 10
І сказав Господь до Мойсея: „Верни Ааро́нову
палицю до ковчéгу свідóцтва, щоб берегтú на
ознаку для неслухня́них синів, і спúниш їхні
нарікáння проти Мене, щоб не повмирали вони“.
11 І зробив так Мойсей, — як Господь наказав був
йому, так він і зробив. 12 І сказали Ізрáїлеві сини
до Мойсея, говорячи: „Тож ми повмираємо,
погинемо, усі ми погинемо! 13 Кожен, хто
наблúзиться до Господньої скинії, помре. Чи ж
ми дорешти вúмремо?“

18 І сказав Господь до Аарона: „Ти й сини твої
та дім батька твого з тобою понесете на
собі гріх щодо святині; і ти, і сини твої з тобою
понесете на собі гріх щодо вашого свящéнства.
2 А також ти наблúзиш до себе братів своїх,
плéм'я Левіїне, плéм'я батька свого, і вони
злýчаться з тобою, і будуть прислужувати тобі,
а ти й сини твої з тобою будете перед скинією
свідоцтва. 3 І бýдуть вони виконувати твою
сторóжу та сторóжу всієї скинії, — тільки до
речей святині та до жéртівника не приступлять,
щоб не повмирали як вони, так і ви. 4 І злýчаться
вони з тобою, і будуть виконувати сторожу
скинії заповіту, для всякої служби в скинії,
а чужий не пристýпить до вас. 5 І будете
ви виконувати сторожу святині та сторожу
жертівника, щоб не булó вже гніву на Ізраїлевих
синів. 6 А Я оце взяв ваших братів Левитів з-
посеред Ізраїлевих синів для вас, як дар вони
дані Господéві, щоб виконувати службу скинії
заповіту. 7 А ти та сини твої з тобою бýдете
допильнóвувати ваше свящéнство для всякої

речі жертівника та для того, що поза завісою, і
будете робити. Як службу да́ру даю Я свяще́нство
вам, а чужий, хто приступить, буде забитий“. 8
І Господь промовляв до Аарона: „Я оце доручив
тобі пильнувати за прино́шеннями Моїми. Від
усього посвяченого синами Ізраїлевими Я дав
частку тобі та для синів твоїх на вічну постано́ву.
9 Оце буде тобі з найсвятіших жертов, без огню:
кожна їхня хлі́бна жертва, і кожна їхня жертва
за гріх, і кожна їхня жертва за провину, що
звернуть Мені як найсвятіше, — тобі це та для
твоїх синів! 10 На найсвятішому місці бу́деш ти
їсти оце. Кожен чоловічої статі буде їсти, — це
буде святість для тебе. 11 А це тобі прино́шення
їхнього да́ру всіх колиха́нь Ізраїлевих синів,
— Я дав їх тобі, і синам твоїм та дочка́м твоїм
з тобою на вічну постанову, — кожен чистий
у твоїм домі буде це їсти. 12 Усе найкраще зо
свіжої оливи, і все найкраще з молодого вина
та збіжжя, їхні первопло́ди, що вони дадуть
Господе́ві, — Я віддав їх тобі. 13 Первопло́ди
усього, що в їхньому краю́, що вони принесуть
Господе́ві, будуть для тебе, — кожен чистий
у твоїм домі буде те їсти. 14 Усе закляте
між Ізраїлем буде тобі. 15 Усе, що розкриває
утро́бу кожного тіла, що принесуть Господе́ві з-
поміж людей та з-поміж скотини, буде для тебе.
Тільки конче викупиш первородного люди́ни, і
первородне з нечистої худобини викупиш. 16
А ви́куп його: від місячного віку викупиш за
твоєю оці́нкою, — п'ять ше́клів срібла на міру
шеклем святині, двадцять ґер він. 17 Тільки
первородного з волів, або первородного з овечок,
або первородного з кіз не викупиш, — вони
святість: їхньою кров'ю окро́пиш же́ртівника,
а їхній лій спалиш, як огняну́ жертву на любі
пахощі для Господа. 18 А їхнє м'ясо буде для тебе,
— як грудина колиха́ння, і як стегно́ правиці
буде для тебе. 19 Усі свя́тощі прино́шення, що
Ізраїлеві сини принесуть для Господа, Я віддав
тобі, і синам твоїм та дочкам твоїм із тобою,
вічною постановою. Це міцни́й заповіт, — він
вічний перед Господнім лицем для тебе та для
насіння твого з тобою“. 20 І сказав Господь до
Аарона: „У їхньому краю́ ти не будеш мати
власности, і не буде тобі частки між ними, — Я
ча́стка твоя та власність твоя поміж Ізраїлевими
синами! 21 А Левієвим синам Я дав ось кожну
десятину в Ізраїлі на спа́дщину, взамін за
їхню службу, бо вони виконують службу скинії
заповіту. 22 І Ізраїлеві сини не приступлять
уже до скинії заповіту, щоб не поне́сти гріха,
і не вмерти. 23 І буде Леви́т сам виконувати
службу скинії заповіту, і сам понесе́ вину свою.
Це вічна постанова для ваших поколінь, а між
Ізра́їлевими синами не будуть вони діди́чити
спадщину, 24 бо десятину Ізраїлевих синів, що
вони принесуть як прино́шення для Господа,
Я дав Левитам за спа́дщину. Тому Я сказав до
них: Між Ізраїлевими синами не будуть вони
діди́чити спа́дщину“. 25 І Господь промовляв до
Мойсея, говорячи: 26 „А до Левитів будеш ти
промовляти та й скажеш їм: Коли візьмете від
Ізраїлевих синів ту десятину, що Я дав вам від
них на ваше спа́дщину, то ви принесе́те з неї
Господнє прино́шення, — десятину з десятини.
27 І буде пораховане ваше прино́шення як збіжжя
з то́ку, і як по́вня з кадки чави́ла. 28 Так
принесете й ви Господнє прино́шення зо всіх
ваших десятин, що візьмете від Ізраїлевих синів,
і дасте з того Господнє прино́шення священикові
Ааронові. 29 Зо всіх ваших да́рів принесе кожен
Господнє прино́шення, зо всього найкращого
посвя́чення з нього. 30 І скажи їм: коли ви бу́дете
прино́сити найкраще з нього, то це порахується
Леви́там, як урожай то́ку, і як урожай кадки
чави́ла. 31 І будете їсти це на кожному місці
ви та дім ваш, бо це нагоро́да для вас взамін
за вашу службу в скинії заповіту. 32 І ви не
понесете через це гріха́, коли будете приносити
найкраще з нього, а свя́тощів Ізраїлевих синів
не збезче́стите, і не повмираєте“.

19 І Господь промовляв до Мойсея та до
Аарона, говорячи: 2 „Промовляй до
Ізраїлевих синів, і нехай вони візьмуть для
тебе безвадну руду ялівку, — що в ній нема
вади, що на неї не накладали ярма́. 3 І дасте
її до священика Елеаза́ра, а він виведе її поза
та́бір. І заріжуть її перед ним. 4 І візьме Елеаза́р
пальцем своїм її кро́ви, та й покро́пить кров'ю
її пе́ред скинії заповіту сім раз. 5 І спа́литься
та я́лівка на його оча́х, — шкура її, і м'ясо її, і
кров її з її нечистостями спа́литься. 6 І візьме
священик ке́дрове дерево, і ісо́п та че́рвень, та й
кине до сере́дини погорі́лища тієї ялівки. 7 І
випере той священик шати свої та обмиє тіло
своє в воді, а потім увійде до табо́ру. І буде той
священик нечистий аж до ве́чора. 8 А той, хто
палить її, випере одежу свою в воді й обмиє тіло
своє в воді, та й буде нечистий аж до вечора.
9 І збере чистий чоловік по́піл тієї я́лівки, і
покладе поза табо́ром в чистому місці, — і буде
це для громади Ізраїлевих синів на сховок для
очища́льної води, — це жертва за гріх. 10 А
той, хто збирає попіл тієї ялівки, випере одежу
свою, і буде нечистий аж до вечора. І це буде
на вічну постанову для Ізраїлевих синів та для
прихо́дька, що мешкає серед них тимчасо́во. 11
А той, хто доторкається до всякого мертвого
тіла люди́ни, то буде нечистий сім день. 12

Він очи́ститься тим попелом дня третього та
дня сьомого, — і буде чистий. А якщо він не
очиститься дня третього та дня сьомого, —
не буде чистий. 13 Кожен, хто дото́ркується
до померлого, до тіла люди́ни, що померла,
і не очиститься, — він занечи́стив Господню
скинію, і буде винищена душа та з Ізраїля, бо
очища́льна вода не була покро́плена на нього,
— нечистий він буде, нечистість його в ньому.
14 Оце той зако́н: коли в наметі помре люди́на,
то кожен, хто входить до того намету, та все,
що в наметі, — буде нечисте сім день. 15 І
кожна відкрита посу́дина, що на ній нема міцно
прив'язаного накриття́, нечиста вона. 16 А
кожен, хто доторкне́ться на поверхні поля до
трупа від меча́, або до померлого, або до костей
люди́ни, або до гро́бу, — буде нечистий сім
день. 17 І вїзьмуть для того нечистого — по́роху
з погорі́лища жертви за гріх, і наллю́ть на нього
живої води до по́суду. 18 А чистий чоловік
вїзьме ісо́пу, і вмочить у ту воду, та й покро́пить
на того намета, і на всі посудини, і на душі ті,
що були там, та на того, хто дото́ркується до тієї
кістки, або до трупа, або до померлого, або до
гро́бу. 19 І покро́пить той чистий на нечистого
дня третього та дня сьомого, та й очистить
його сьомого дня. І випере він одежу свою й
обмиє в воді, — і стане чистий увечері. 20 А
чоловік, що стане нечистим і не очиститься, то
буде знищена душа та з-посеред збору, бо він
занечи́стив Господню святиню, — очища́льна
вода не була кро́плена на нього, нечистий він.
21 І буде це для них на вічну постанову, а той,
хто кропить очища́льну воду, випере одежу
свою, а хто доторка́ється до очища́льної води,
буде нечистий аж до вечора. 22 А кожен, до кого
доторкне́ться нечистий, буде нечистий, а особа,
що дото́ркується, буде нечиста аж до вечора“.

20 І ввійшли Ізраїлеві сини, уся громада, до
пустині Цін першого місяця, та й засів
наро́д у Кадеші. І померла там Маріям, і була́
там похо́вана. 2 І не було води для громади, і
вони зібра́лися проти Мойсея та проти Аарона.
3 І сварився той наро́д із Мойсеєм, та й сказали,
говорячи: „О, якби ми повмирали були́, коли
наші брати вмирали перед Господнім лицем!
4 І на́що ви привели́ Господню громаду на цю
пустиню, щоб повмирали тут ми та худо́ба наша?
5 І на́що ви ви́вели нас із Єгипту, щоб приве́сти
нас на це зле місце? Тут не родить збіжжя, ані
фіґи, ані виноград, ані грана́тове яблуко, і навіть
немає напитись води!“ 6 І ввійшли Мойсей та
Аарон від громади до входу скинії заповіту, та
й попа́дали на обличчя свої. І слава Господня
появилася їм! 7 І Господь промовляв до Мойсея,
говорячи: 8 „Візьми же́зло, та збери громаду ти
та брат твій Ааро́н, і скажете до тієї скелі на їхніх
оча́х, — і вона дасть свою воду. І виведеш для
них во́ду з тієї ске́лі, та й напо́їш ту громаду та
їхню худо́бу“. 9 І взяв Мойсей те же́зло з-перед
Господнього лиця, як Він наказав був йому.
10 І зібрали Мойсей та Аарон громаду перед
тією скелею. І сказав він до них: „Послухайте ж,
неслухня́ні, чи з цієї скелі ми виведемо для вас
воду?“ 11 І підніс Мойсей руку свою, та й ударив
ту скелю своїм жезлом два ра́зи, — і вийшло
багато води! І пила́ громада та їхня худоба! 12 І
сказав Господь до Мойсея та до Аарона: „За те,
що ви не ввірували в Мене, щоб явилася святість
Моя на оча́х Ізраїлевих синів, ви не введе́те
цієї громади до кра́ю, що Я дав їм.“ 13 Це вода
Меріви, де сварилися Ізраїлеві сини з Господом,
і святість Його явилася їм. 14 І послав Мойсей
послів із Каде́шу до царя едо́мського сказати:
„Так каже брат твій Ізра́їль: Ти знаєш усю тяготу́,
що впала на нас. 15 І зійшли були наші батьки́
до Єгипту, і сиділи ми в Єгипті багато ча́су,
а Єгипет чинив зло нам та батька́м нашим.
16 І голосили ми до Господа, і Він почув наш
голос, та й послав Ангола, і вивів нас із Єгипту,
а оце ми в Каде́ші, що при самім кінці твоєї
границі. 17 Нехай же ми пере́йдемо через твій
край! Ми не підемо полем та виноградником, і
не бу́демо пити води з криниці, — ми підемо
дорогою царсько́ю, не збо́чимо ні право́руч, ні
ліво́руч, аж поки не пере́йдемо границі твоєї“.
18 І сказав до нього Едо́м: „Ти не пере́йдеш
у мене, бо інакше я з мечем вийду проти
те́бе!“ 19 І сказали йому Ізраїлеві сини: „Ми
пі́демо битою дорогою, а якщо бу́демо пити воду
твою я та худоба моя, то я дам заплату за неї.
Нічого більше, — тільки нехай перейду́ я своїми
ногами!“ 20 А той відказав: „Не пере́йдеш!“І
вийшов Едом навпроти нього з числе́нним
народом та з сильною рукою. 21 І відмовив Едом
дати Ізраїлеві перейти його границі, і Ізра́їль
збо́чив від нього. 22 І ру́шили з Каде́шу, і вийшли
Ізраїлеві сини, уся громада, до Гор-гори. 23 І
сказав Господь до Мойсея та до Аарона на Гор-
горі, на границі едо́мського кра́ю, говорячи: 24
„Нехай прилучиться Аарон до своєї рідні, бо
він не ввійде до того Краю, що Я дав Ізраїлевим
синам, через те, що ви були неслухня́ні наказу
Моєму при воді Мері́ви. 25 Візьми Аарона та
сина його Елеаза́ра, та й виведи їх на Гор-го́ру.
26 І нехай Ааро́н зді́йме шати свої, і зодягне в них
сина свого Елеазара, — і Ааро́н буде за́браний,
та й помре там“. 27 І зробив Мойсей, як Господь
наказав був, і вийшли вони на Гор-го́ру на оча́х
усієї громади. 28 І зняв Мойсей з Аарона шати

його, і зодягнув у них сина його Елеаза́ра, —
і Аарóн помер там на верхів'ї гори. І зійшов
Мойсей та Елеаза́р із гори. 29 І бачила вся
громада, що помер Аарон, і оплакував Аарóна
ввесь Ізраїлів дім тридцять день.

21 І почув ханаане́янин, цар Ара́ду, що сидів
на полу́дні, що Ізраїль увійшов дорогою
Атарім, — і він став воювати з Ізраїлем, і взяв
у нього до неволі полоне́них. 2 І склав Ізраїль
обі̂тницю Господе́ві й сказав: „Якщо справді
даси Ти нарóд той у мою руку, то я вчиню́ їхні
міста закля́ттям“. 3 І вислухав Господь голос
Ізраїлів, — і дав йому ханаане́янина, і він учинив
закля́ттям їх та їхні міста, і назвав ім'я́ тому
містові: Хорма. 4 І рушили вони з Гор-гори
дорогою Червоного моря, щоб обійти едóмський
край. І підупала душа того нарóду в тій дорозі.
5 І промовляв той народ проти Бога та проти
Мойсея: „Нáщо ви вивели нас із Єгипту, щоб
ми повмирали в пустині? Бож нема тут хліба й
нема води, а душі нашій обри́дла ця непридатна
ї́жа“. 6 І послав Господь на той нарóд змі́їв
сара́фів, і вони кусали нарóд. І померло багато
народу з Ізраїля. 7 І прийшов народ до Мойсея
та й сказав: „Згрішили ми, бо говорили проти
Господа та проти тебе. Молися до Господа, і
нехай Він забере від нас цих змі́їв“. І молився
Мойсей за народ. 8 І сказав Господь до Мойсея:
„Зроби собі сара́фа, і вистав його на жерди́ні.
І станеться, — кожен поку́саний, як погляне
на нього, то буде жити“. 9 І зробив Мойсей
мідяно́го змія, і виставив його на жерди́ні. І
сталося, якщо змій покусав кого, то той дивився
на мідяно́го змія — і жив! 10 І рушили Ізраїлеві
сини, і таборува́ли в Овоті. 11 І рушили вони з
Овоту, і таборува́ли в Ійе́-Гааварімі, на пустині,
що перед Моавом, від схóду сонця. 12 Звідти
вони рушили, і таборува́ли в долині Зереду. 13
Звідти рушили й таборували на тім боці Арнону
в пустині, що виходить із аморейської границі,
бо Арнон — границя Моаву між Моавом та
амоpе́янином. 14 Тому розповідається в „Книжці
воєн Господніх“: „Вагев у Суфі, і потоки Арнону,
15 і спад потоків, що збóчив на місце Ару, і
на моавську границю опертий“. 16 А звідти
до Бееру. Це той Беер, що про нього сказав
Господь до Мойсея: „Збери нарóд, і нехай Я
дам їм воду“. 17 Тоді заспівав був Ізраїль цю
пісню: „Піднесися, крини́це, співайте про неї!
18 Криниця, — вельмóжі копали її, її викопали
нарóдні достойники бе́рлом, жезла́ми своїми“.
А з Мідбару до Маттани, 19 а з Маттани до
Нахаліїлу, а з Нахаліїлу до Бамоту, 20 а з Бамоту
до долини, що на моавському полі, у верхівки
Пісґі, що зве́рнена до пустині. 21 І послав Ізраїль
послів до Сигона амоpе́йського царя, говорячи:
22 „Нехай я перейду́ в твоїм краї! Ми не збочимо
ні на поле, ні на виноградник, не будемо пити
води з криниці, — ми підемо царськóю дорогою,
аж поки пере́йдемо землю твою“. 23 І не дав
Сигóн Ізраїлеві перейти в границі його. І зібрав
Сигон увесь свій народ, та й вийшов навпроти
Ізраїля на пустині, і прибув до Йогці, і воював з
Ізраїлем. 24 І вдарив його Ізраїль ві̂стрям меча, і
посів край його від Арнону аж до Яббоку, аж до
синів Аммону, бо Аз — границя синів Аммону.
25 І позабирав Ізраїль усі ті міста́. І осів Ізраїль у
всіх аморейських містах: у Хешбоні й по всіх
залежних містах його. 26 Бо Хешбóн — місто
Сигона, царя аморейського він; і він воював з
першим моавським царем, і забрав увесь його
край з його руки аж до Арнону. 27 Тому й
розповідають кобзарі: „Підіть до Хешбóну, —
нехай він збуду́ється, і хай міцно поставиться
місто Сигóнове. 28 Бо вийшов огонь із Хешбóну, а
пóлум'я з міста Сигонового, — він місто моавське
пожер, волода́рів арнонських висот. 29 Горе
тобі, о Моаве, ти згинув, нарóде Кемóшів! Він
зробив був синів своїх утікача́ми, а дочок своїх
дав у неволю Сигону, царю аморейському. 30 І
розбили ми їх, — згинув Хешбон до Дівону, і ми
попустóшили аж до Нофаху, що аж до Медви́“.
31 І Ізраїль осів в аморейському краї. 32 І послав
Мойсей розвідати про Язера, — і вони здобули́
його залежні міста, і заволоділи амоpе́янином,
що жив там. 33 І повернулись вони, і пішли
дорóгою Башану. І вийшов Оґ, цар баша́нський,
насупроти них, він та ввесь його народ, на війну
до Едреї. 34 І сказав Господь до Мойсея: „Не бійся
його, бо в руку твою дав Я його й увесь народ
його та край його, і зробиш йому, як зробив
ти Сигону, цареві аморейському, що сидів у
Хешбоні. 35 І вони побили його й синів його та
ввесь народ його, так що нікого не зосталося. І
вони заволоділи краєм його.

22 І рушили Ізраїлеві сини, та й таборува́ли
в моавських степах по тім боці
приєрихонського Йорда́ну. 2 І побачив
Бала́к, син Ціппóрів, усе, що зробив Ізра́їль
амоpе́янинові. 3 І дуже злякався Моав того
нарóду, бо він був великий. І настра́шився
Моав Ізра́їлевих синів. 4 І сказав Моав до
мідія́нських старших: Тепер повиску́бує оця
громада всі наші околиці, як виску́бує віл
польову́ зелени́ну“. А Бала́к, син Ціппóрів, був
того часу моавським царем. 5 І послав він
послів до Валаа́ма, Беорового сина, до Петору,
що над Річкою, до кра́ю синів народу його,
щоб покликати його, говорячи: „Ось вийшов

народ із Єгипту, ось покрив він пове́рхню землі,
і сидить навпроти мене. 6 А тепер ходи ж,
прокляни́ мені цей народ, бо він міцніший за
ме́не. Може я потра́плю вдарити його, і вижену
його з кра́ю, бо знаю, що кого ти поблагосло́виш,
той благослове́нний, а кого проклянéш, —
проклятий". 7 І пішли моавські старші та
старші Мідіяну, — а дарунки за чари в руці їх,
— і прийшли до Валаама, та й промовляли
до нього Балакові слова́. І 8 А він їм сказав:
„Ночуйте тут і цієї но́чі, і я перекажу́ вам слово,
як Господь промовлятиме до мене". І зостались
моавські вельможі в Валаама. 9 І прийшов Бог
до Валаама та й сказав: „Хто ці люди з тобою?"
10 І сказав Валаа́м до Бога: „Балак, син Ціппорів,
цар моавський, послав до мене сказати: 11 Ось
народ виходить з Єгипту, і закрив пове́рхню
землі; тепер іди ж, прокляни мені його, — може
я потра́плю воювати з ним, і вижену його". 12 І
сказав Бог до Валаама: „Не пі́деш ти з ними,
не проклянéш того народу, бо благослове́нний
він!" 13 І встав Валаам уранці та й сказав до
Валакових вельмож: „Верта́йтесь до свого кра́ю,
бо відмовив Господь позволити мені піти з
вами". 14 І встали моавські вельможі, і прийшли
до Балака та й сказали: „Відмовив Валаам піти з
нами". 15 А Балак зно́ву послав вельмож, більше
й поважніших від тих. 16 І прибули́ вони до
Валаама та й сказали йому: „Так сказав Балак,
син Ціппорів: Не стримуйся прийти до мене, 17
бо справді дуже вшаную тебе, і все, що скажеш
мені, зроблю́. І ходи ж, — прокляни мені народ
той!" 18 І відповів Валаам, і сказав Балаковим
рабам: „Якщо Балак дасть мені повний свій
дім срібла та золота, то й тоді я не зможу
переступити наказу Господа, Бога мого, щоб
зробити річ малу чи річ велику. 19 А тепер
посидьте й ви тут цієї но́чі, а я пізна́ю, що ще
Господь буде говорити мені". 20 І прийшов Бог
уночі до Валаама та й сказав йому: „Якщо ці
люди прийшли покли́кати тебе, — устань, іди
з ними. Але тільки те, що Я промовля́тиму
до тебе, — те́ ти зробиш". 21 І встав Валаам
уранці, і осідлав свою осли́цю, та й пішов із
моавськими вельмо́жами. 22 І запалився гнів
Божий, що він іде. І став Ангол Господній на
дорозі за перешкоду йому, а він їде на своїй
ослиці, і двоє слуг його з ним. 23 І побачила та
ослиця Господнього Ангола, що стоїть на дорозі,
а ви́тягнений меч його в руці його. І збо́чила
ослиця з дороги, і пішла полем, а Валаам ударив
ослицю, щоб збочила на доро́гу. 24 І став Ангол
Господній на стежці виноградників, — стіна
з цієї сторони, і стіна з тієї. 25 І побачила та
ослиця Господнього Ангола, і прити́снулася
до стіни, та й притиснула до стіни Валаамову
ногу. І він далі її бив. 26 І Ангол Господній
знов перейшов, і став у тісно́му місці, де нема
дороги збочити ні право́руч, ні ліво́руч. 27 І
побачила та ослиця Господнього Ангола — і
лягла під Валаамом. І запалився гнів Валаамів, і
він ударив ослицю києм. 28 І відкрив Господь
уста ослиці, і сказала вона до Валаама: „Що́ я
зробила тобі, то ти оце тричі вдарив мене?" 29 І
сказав Валаам до ослиці: „Бо ти виставила мене
на сміх. Коли б меч був у руці моїй, то тепер я
забив би тебе!" 30 І сказала осли́ця до Валаама:
„Чи ж я не ослиця твоя, що ти їздив на мені,
скільки живеш, аж до цього дня? Чи ж справді
звикла я робити тобі так?"І він відказав: „Ні!"
31 І відкрив Господь очі Валаамові, і побачив
він Господнього Ангола, що стоїть на дорозі, а
його ви́тягнений меч у руці його. І схилився
він, і впав на обличчя своє. 32 І сказав до нього
Ангол Господній: „На́що ти вдарив ослицю свою
оце тричі? Ось я вийшов за перешкоду, бо ця
дорога погибельна передо мною. 33 І побачила
мене ця ослиця, і збо́чила перед лицем моїм
ось власне тричі. І коли б вона не збо́чила була
перед лицем моїм, то тепер я й забив би тебе,
а її позоставив би живою". 34 І сказав Валаам
до Господнього Ангола: „Я згрішив, бо не знав,
що ти стоїш да дорозі навпроти ме́не. А тепер,
якщо це зле в оча́х твоїх, то я вернуся собі". 35 І
сказав Ангол Господній до Валаама: „Іди з цими
людьми́, і те слово, що скажу́ тобі, — його тільки
будеш говорити". І пішов Валаам з Балаковими
вельмо́жами. 36 І почув Балак, що прийшов
Валаам, і вийшов навпроти нього до Їр-Моаву,
що на границі Арнону, що на краю́ границі. 37
І сказав Балак до Валаама: „Чи ж справді не
послав я до тебе, щоб покли́кати тебе, — чому ж
не пішов ти до мене? Чи справді я не потра́плю
вшанувати тебе?" 38 І сказав Валаам до Балака:
„Ось я прибув до тебе тепер. Чи потра́плю я
сказати щось? Те слово, що Бог вкладе в уста
мої, його тільки я буду промовляти". 39 І пішов
Валаам із Балаком, і прибули́ вони до Кір'ят-
Хуцоту. 40 І прині́с Балак на жертву худо́бу
велику та худобу дрібну́, і послав Валаамові
та вельможам, що з ним. 41 І сталося вранці, і
взяв Балак Валаама, та й вивів його на Бамот-
Баал, щоб побачив ізвідти тільки частину того
народу.

23 І сказав Валаам до Бала́ка: „Збудуй мені
тут сім же́ртівників, і приготуй мені тут
сім бичків та сім баранів". 2 І зробив Балак,
як Валаам говорив. І приніс Балак та Валаам
бичка та барана на кожному жертівнику. 3
І сказав Валаам до Балака: „Стань над своїм

цілопа́ленням, а я піду́, — може стрі̂ну Господа
навпроти себе, і що́ Він об'я́вить мені, я
перекажу́ тобі“. І він пішов на лису го́ру. 4 І
стрівся Валаамові Бог, і сказав він Йому: „Сім
жертівників склав я, і приніс бичка та барана на
кожному жертівнику“. 5 І вклав Господь слово до
Валаамових уст та й сказав: „Вернись до Балака,
і будеш так промовляти“. 6 І вернувсь він до
нього, аж ось він стоїть над своїм цілопа́ленням,
він та всі вельможі моавські. 7 І він виголосив
свою приповістку проро́чу й сказав: „Із Араму
мене припрова́див Валак, цар моавський, з
гір сходу: Іди ж, прокляни мені Якова, а йди
ж, скажи зло на Ізраїля! 8 Що ж я буду того
проклинати, що Бог не прокляв був його? І що ж
буду казать зло на то́го, що гніву на нього не
має Госпо́дь? 9 Бо я бачу його з вершка скель, і з
пагі̂рків його оглядаю, — тож наро́д пробуває
самітно, а серед людей не рахується. 10 Хто
ж перелічив порох Яковів, і хто зрахував пил
Ізраїлів? Хай душа моя вмре смертю праведних,
і кінець мій хай буде такий, як його!“ 11 І
сказав Балак до Валаама: „Що́ ти зробив мені?
Я взяв тебе, щоб ти прокляв моїх ворогів, а
оце ти справді поблагослови́в їх!“ 12 А той
відповів та й сказав: „Чи ж не те, що́ Господь
вкладе в мої уста, я буду пильнувати, щоб те́
говорити?“ 13 І сказав до нього Балак: „Ходи ж
зо мною до іншого місця, звідки побачиш його.
Тільки частину його будеш бачити, а всього
його не побачиш. І прокляни мені його, мого
ворога, звідти!“ 14 І він узяв його на Седе-Цофім,
на верхів'я Пісґі, і збудував сім жертівників, і
приніс бичка та барана на кожнім жертівнику.
15 І сказав він до Балака: „Стань тут над своїм
цілопа́ленням, а я стріну там Господа “. 16 І
стрів Господь Валаама, і вклав слово до уст
його та й сказав: „Вернися до Балака, і будеш
так промовляти“. 17 І прийшов він до нього,
аж ось він стоїть над своїм цілопа́ленням, а з
ним вельможі моавські. І сказав йому Балак:
„Що́ ж говорив Господь?“ 18 І він виголосив
свою приповістку пророчу й сказав: „У стань
же, Балаку, та й слухай, нахили своє ухо до
мене, о сину Ціппо́рів! 19 Бог не чоловік, щоб
неправду казати, і Він не син лю́дський, щоб
Йому жалкува́ти. Чи ж Він був сказав — і не
зробить, чи ж Він говорив — та й не виконає?
20 Оце — я оде́ржав наказа — поблагослови́ти, і
поблагослови́в Він, і я того не відверну́! 21 Не
видно стражда́ння між Яковом, і не запримі̂тно
нещастя в Ізраїлі, — з ним Господь, його Бог, а
між ним — голосни́й крик на славу Царя! 22 Бог,
що вивів був їх із Єгипту, Він для нього, — як міць
однoро́жця! 23 Бо нема ворожби́ поміж Яковом,
і ча́рів нема між Ізраїлем, — тепер буде сказане
Якову та Ізраїлеві, що́ Бог учинив. 24 Тож устане
наро́д, як левиця, і піді̂йметься він, немов лев!
Він не ляже, аж поки не буде він жерти здобичу,
і аж поки не буде він пить кров забитих!“ 25
І сказав Балак до Валаама: „Ні проклинати
— не проклинай його, ні благословити — не
благословляй його!“ 26 І сказав Валаам, і відповів
до Балака: „Чи ж не казав я тобі, говорячи: Усе,
що́ буде промовляти Господь, те зроблю́?“ 27 І
сказав Балак до Валаама: „Ходи ж, візьму́ тебе
ще до іншого місця, — може сподо́бається в
Божих оча́х, і ти звідти проклянеш мені його“.
28 І взяв Балак Валаама на верхів'я Пеору, що
зве́рнений до пустині. 29 І сказав Валаам до
Балака: „Збудуй мені тут сім жертівників, і
приготуй мені тут сім бичків та сім баранів“. 30
І зробив Балак, як сказав був Валаам, і приніс
бичка та барана на кожному жертівнику.

24 І побачив Валаам, що Господе́ві вгодно
поблагословити Ізраїля, і не пішов, як
кожного ра́зу, на ворожбу́, і звернув лице́ своє́
до пустині. 2 І звів Валаам очі свої, та й побачив
Ізраїля, що пробува́в за своїми племена́ми. І
на ньому був Дух Божий! 3 І він виголосив
свою приповістку пророчу й сказав: „Мова
Валаама, сина Беорового, і мова мужа з очима
відкритими, 4 це мова того, хто слухається
Божих слів, хто бачить виді̂ння Всемогу́тнього,
що падає він, але очі відкриті йому. 5 Які,
Якове, гарні намети твої, місця перебува́ння
твойого, Ізраїлю! 6 Вони розтягли́ся, немов ті
долини, немов ті садки́ понад річкою, вони як
дере́ва ало́йні, що Господь насадив, як ке́дри над
во́дами! 7 Вода потече з його відер, а насіння
його — над великими во́дами. Його цар стане
вищий за Аґаґа, і царство його піднесе́ться. 8 Із
Єгипту Бог вивів його, Він для нього — як міць
однoрожця! Поїсть він людей, що ворожі йому, і
їхні кості потро́щить, а стрі̂ли його поламає. 9
Нахилився він, ліг, немов лев, і як леви́ця, —
хто піді̂йме його? Хто благословляє тебе — той
благослове́нний, а хто проклинає тебе — той
проклятий!“ 10 І запалав гнів Балаків на Валаама,
і сплеснув він у долоні свої! І сказав Бала́к до
Валаама: „Я покликав тебе проклясти ворогів
моїх, а ти ось, благословляючи, поблагословив їх
оце тричі! 11 А тепер утікай собі до свого місця! Я
сказав був: конче пошаную тебе, та ось стримав
тебе Господь від пошани“. 12 І сказав Валаа́м
до Балака: „Чи ж не казав я також до посланці̂в
твоїх, яких послав ти до мене, говорячи: 13
Якщо Балак дасть мені повний свій дім срібла
та золота, то й тоді я не змо́жу переступити

наказу Господнього, щоб зробити добре чи зле
з власної волі, — що́ казатиме Господь, те́ я
буду говорити! 14 А тепер я оце йду до народу
свого́. Ходи ж, я звіщу́ тобі, що і зро́бить той
народ твоєму народові на кінці днів“. 15 І він
виголосив свою приповістку пророчу й сказав:
„Мова Валаама, сина Беорового, і мова мужа з
очима відкритими, 16 мова того, хто слухається
Божих слів, і знає думку Всевишнього, хто
бачить виді̂ння Всемогутнього, що падає він, але
очі відкриті йому. 17 Я бачу його, та не тепер,
дивлюся на нього, та він не близький! Сходить
зоря́ он від Якова, і підіймається бе́рло з Ізраїля,
— ламає він скроні Моава та че́репа всіх синів
Сифа! 18 І стане Едом за спа́дщину, і стане Сеїр
за посілість своїх ворогів, а Ізраїль робитиме
справи великі! 19 І той запанує, хто з Якова,
і вигубить рештки із міста“. 20 І побачив він
Амали́ка, і виголосив свою приповї̂стку пророчу
й сказав: „Початок наро́дів — Амали́к, та загине
напри́кінці й він!“ 21 І побачив він кенеянина, і
виголосив свою приповістку пророчу й сказав:
„Міцна́ ця оселя твоя, і поклав ти на скелі гніздо́
своє! 22 Але ви́гублений буде Каїн, незаба́ром
Ашшу́р поневолить тебе!“ 23 І він виголосив
свою приповістку пророчу й сказав: „О, хто ж
буде жити, як зачне Бог робити оце? 24 І кораблі
припливуть від кіттеїв, і Ашшура впоко́рять, і
Евера впокорять. Та загине напри́кінці й він!“ 25
І встав Валаам і пішов, та й вернувся до місця
свого́. А Балак також пішов на дорогу свою.

25 І осівся Ізра́їль у Шіттімі, і наро́д зачав
ходити на розпусту до моавських доче́к, 2
а вони закликáли народ до жертов їхнім богам,
— і народ їв та вклонявся богам їхнім. 3 І
Ізраїль приліпився був до пеорського Ваала. І
запалав гнів Господній на Ізраїля. 4 І сказав
Господь до Мойсея: „Візьми всіх голів наро́ду,
та й повішай їх для Господа навпроти сонця.
І відве́рнеться палючий Господній гнів від
Ізраїля“. 5 І сказав Мойсей до Ізраїлевих су́ддів:
„Позабивайте кожен мужів своїх, приліплених
до пеорського Ваала“. 6 Аж ось прийшов один
із Ізраїлевих синів, та й привів до братів своїх
мідіянї̂тянку на оча́х Мойсея й на очах усієї
громади Ізраїлевих синів, а вони плакали при
вході скинії заповіту. 7 І побачив це Пінхас,
син Елеазара, сина священика Аарона. І встав
він з-посе́ред громади, і взяв списа́ в свою
руку. 8 І ввійшов він за Ізраїлевим мужем до
сере́дини ме́шкання, та й пробив їх обох —
ізра́їльтянина та ту жінку, — аж через її черево.
І була́ стримана поразка Ізраїлевих синів. 9 І
померло в поразці двадцять і чотири тисячі.
10 І промовив Господь до Мойсея, говорячи: 11
„Пінхас, син Елеазара, сина священика Аарона,
відвернув Мою лють від Ізраїлевих синів, коли
він запалився горливістю Моєю серед них. І Я не
вигубив Ізраїлевих синів у Своїй горли́вості. 12
Тому́ скажи: ось Я даю йому свого заповіта: мир.
13 І буде йому та насінню його по нім заповіт
вічного свяще́нства за те, що він запалився
для Бога свого, і очистив Ізраїлевих синів“. 14
А ймення забитого Ізраїлевого мужа, що був
забитий з тією мідіянї̂тянкою, — Зімрі, син Салу,
начальник ба́тькового дому Симеона. 15 І ім'я́
тієї забитої мідіянї̂тської жінки — Козбі, дочка
Цура, що був головою племен батькового дому
в Мідіяні. 16 І Господь промовляв до Мойсея,
говорячи: 17 „Нена́видіти мідіянітів, і бу́дете їх
забивати! 18 Бож вони нена́видять вас у своїх
пі̂дступах, що зво́дили вас через Пеора, і через
Козбі, дочку мідіянї̂тського начальника, сестру
їх, забиту дня поразки за Пеора. І сталося по
пора́зці,

26 і сказав Господь до Мойсея й до Елеазара,
сина священика Аарона, говорячи: 2
„Перелічіть усю громаду Ізраїлевих синів від
віку двадцяти літ і вище за домами їхніх
батьків, кожного, хто здатний до ві̂йська в
Ізраїлі. 3 І говорив до них Мойсей та священик
Елеазар у моавських степа́х над приєрихонським
Йорда́ном, говорячи: 4 „ Перелічіть від віку
двадцяти літ і вище, як наказав був Господь
Мойсеєві і Ізраїлевим синам, що виходили
з єгипетського кра́ю“. 5 Руви́м, первородний
Ізраїлів. Рувимові сини: Ханох — рід Ханохів,
від Паллу — рід Паллуїв, 6 від Хецрона — рід
Хецронів, від Кармі — рід Карміїв. 7 Оце Руви́мові
роди. І були їхні перелічені: сорок і три тисячі й
сімсот і тридцять. 8 А сини Паллуєві: Еліяв. 9
А сини Еліявові: Немуїл, і Датан, і Авірон. Це
той Дата́н та Авіро́н, покликані громади, що
підбу́рювали проти Мойсея та проти Аарона в
Кореєвій громаді, коли вони підбурювали на
Господа. 10 І відкрила земля свої уста, та й
поглинула їх та Корея при смерті тієї громади,
коли огонь пожер був двісті і п'ятдеся́т люда,
і стали вони за ознаку. 11 А Кореєві сини не
померли. 12 Сини Симео́нові за їхніми ро́дами:
від Немуїла — рід Немуїлів, від Яміна — рід
Ямінів, в Яхіна — рід Яхінів, 13 від Зераха —
рід Зерахів, від Саула — рід Саулів. 14 Оце
Симеонові ро́ди, — двадцять і дві тисячі й двісті.
15 Сини Ґадові за їхніми ро́дами: від Цефона —
рід Цефонів, від Хаґґі — рід Хаґґіїв, від Шуні
— рід Шуніїв, 16 від Озні — рід Озніїв, від Ері
— рід Еріїв, 17 від Арода рід Ародів, від Ар'елі
— рід Ар'еліїв. 18 Оце ро́ди Ґадових синів, за

їхнім переліченням: сорок тисяч і п'ятсо́т. 19
Сини Юдині: Ер та Онан; і помер Ер та Онан у
ханаанськім Кра́ї. 20 І були Юдині сини за їхніми
ро́дами: від Шели — рід Шелин, від Переца — рід
Перецiв, від Зераха — рід Зерахів. 21 А Пе́рецеві
сини були́: від Хецрона — рід Хецронів, від
Хамула — рід Хамулів. 22 Оце Юдини ро́ди за
їхнім переліченням: сімдеся́т і шість тисяч і
п'ятсо́т. 23 Сини Іссаха́рові за їхніми ро́дами:
Тола — рід Толин, від Цувви — рід Цуввин, 24 від
Яшува — рід Яшувів, від Шімрона — рід Шімронів.
25 Оце Іссаха́рові ро́ди за їхнім переліченням:
шістдеся́т і чотири тисячі й триста. 26 Сини
Завуло́нові за їхніми ро́дами: від Середа — рід
Середів, від Елона — рід Елонів, від Яхлеїла —
рід Яхлеїлів. 27 Оце Завулонові роди за їхнім
переліченням: шістдеся́т тисяч і п'ятсо́т. 28 Сини
Йо́сипа за їхніми ро́дами: Манасі́я та Єфре́м. 29
Сини Манасі́їні: від Махіра — рід Махірів, а Махір
породив Ґілеада, від Ґілеада — рід Гілеадів. 30
Оце Ґілеадові сини́: Єзер — рід Єзерів, від Хелека
— рід Хелеків, 31 і Асріїл — рід Асріїлів, і Шехем
— рід Шехемів, 32 і Шеміда — рід Шемідин,
і Хефер — рід Хеферів. 33 А Целофхад, син
Хеферів, не мав синів, а тільки дочо́к. А ймення
дочо́к: Махла й Ноа, Хоґла, Мілка й Тірца. 34
Оце ро́ди Манасіїні, а їхні перелічені: п'ятдеся́т
і дві тисячі й сімсот. 35 Оце Єфре́мові сини́ за
їхніми ро́дами: від Шутелаха — рід Шутелахів,
від Бехера — рід Бехерів, від Тахана — рід
Таханів. 36 А оце Шутелахові сини́: від Ерана —
рід Еранів. 37 Оце ро́ди Єфремових синів за їхнім
переліченням: тридцять і дві тисячі і п'ятсот.
Оце Йо́сипові сини́ за їхніми ро́дами. 38 Сини́
Веніями́нові за їхніми ро́дами: від Бели — рід
Белин, від Ашбела — рід Ашбелів, від Ахірама —
рід Ахірамів, 39 від Шефуфама — рід Шефуфамів,
від Хуфама — рід Хуфамів. 40 А сини́ Белині
були: Ард, і Нааман, від Арда — рід Ардів, від
Наамана — рід Нааманів. 41 Оце Веніями́нові
сини́ за їхніми ро́дами, а перелічені їхні: сорок
і п'ять тисяч і шістсо́т. 42 Оце Да́нові сини за
їхніми ро́дами: від Шухама — рід Шухамів. Оце
Данові ро́ди за їхніми родами. 43 Всі Шухамові
ро́ди за їхнім перелі́ченням: шістдеся́т і чотири
тисячі і чоти́риста. 44 Аси́рові сини́ за їхніми
ро́дами: від Їмни — рід Їмнин, від Їшві рід
Їшвіїв, від Берії — рід Беріїв. 45 Сини Берії:
від Хевера — рід Хеверів, від Малкіїла — рід
Малкіїлів, 46 а ймення Аси́рової дочки́ Сарах. 47
Оце ро́ди Аси́рових синів за їхнім переліченням:
п'ятдеся́т і три тисячі й чотириста. 48 Сини
Нефтали́мові за їхніми ро́дами: від Яхцеїла —
рід Яхцеїлів, від Ґуні — рід Ґуніїв, 49 від Єцера —
рід Єцерів, від Шіллема — рід Шіллемів. 50 Оце
ро́ди Нефтали́мові за їхніми ро́дами й за їхнім
перелі́ченням: сорок і п'ять тисяч і чотириста.
51 Оце перелічені Ізраїлевих синів: шістсот тисяч
і тисяча й сімсо́т і тридцять. 52 І промовив
Господь до Мойсея, говорячи: 53 Для цих буде
поділений край у спа́док за числом імен. 54
Числе́нному примно́жиш спа́дщину його, —
а малому зме́ншиш спа́док його, кожному за
переліченням його буде дана спа́дщина його.
55 Тільки жеребко́м поділиться землю, — вони
будуть володіти за іменами племе́н їхніх батьків.
56 За жеребком буде поділена спа́дщина його
поміж числе́нним та мали́м. 57 А оце перелічені
Левити за їхніми ро́дами: від Ґершона — рід
Ґершонів, від Кегата — рід Кегатів, від Мерарі —
рід Мераріїв. 58 Оце роди Леві́єві: рід Левіїв, рід
Хевроніїв, рід Махліїв, рід Мушіїв, рід Кореїв, а
Кегат породив Амрама. 59 А ймення Амрамової
жінки — Йохевед, дочка́ Левіева, що вродила
її Левієві жінка його в Єгипті, а вона вродила
Амрамові Аарона, і Мойсея, і сестру їх Марія́м. 60
І вродилися Ааро́нові Надав, й Авігу, й Елеазар,
й Ітамар. 61 А Надав та Авігу померли, коли
вони прино́сили чужий огонь перед Господнє
лице. 62 І були́ їхні перелічені — двадцять і
три тисячі, кожен чоловічої статі від місячного
віку й вище; бо вони не були перелічені серед
Ізраїлевих синів, — не да́на бо їм спа́дщина серед
Ізраїлевих синів. 63 Оце перелічені Мойсея та
священика Елеаза́ра, що перелічували Ізраїлевих
синів у моавських степа́х над приєрихо́нським
Йорда́ном. 64 А серед тих не було вже нікого з
перелічених Мойсея та священика Аарона, що
перелічували Ізраїлевих синів на Сінайській
пустині, 65 бо Господь був сказав їм: „Конче
повмираєте ви на пустині“. І не позостався з
них ніхто, крім Кале́ва, сина Єфуннеєвого, та
Ісуса, сина Нави́нового.

27 І прийшли до́чки Целофхада, сина
Хеферового, сина Ґілеадового, сина
Махірового, сина Манасіїного, з ро́дів Манасії,
сина Йо́сипового, а оце ймення дочо́к його:
Махла, Ноа, і Хоґла, і Мілка, і Тірца. 2 І стали вони
перед Мойсеєм і перед священиком Елеазаром
та перед начальниками, і всією громадою при
вході скинії заповіту, говорячи: 3 „Наш ба́тько
помер у пустині, і він не був серед громади
змо́вників на Господа в Кореєвій громаді, бо
він помер за свій гріх, а синів він не мав. 4
Чому ймення нашого батька буде відняте з-
посеред його роду, що немає в нього сина? Дай
же нам володіння серед братів нашого батька!“
5 І приніс Мойсей їхню справу перед Господнє
лице. 6 І сказав Господь до Мойсея, говорячи:
7 „Целофхадові до́чки слушно говорять. Конче

даси їм володіння спадко́ве серед братів їхнього
батька, і зробиш, щоб перейшла їм спадщина
їхнього батька. 8 А до Ізраїлевих синів будеш
промовляти, говорячи: Коли хто помре, а сина
в нього нема, то зробите, щоб спа́док його
перейшо́в дочці його. 9 А якщо в нього немає
дочки́, то дасте спа́дщину його братам його. 10
А якщо в нього немає братів, то дасте спа́док
його братам батька його. 11 А якщо в його
батька немає братів, то дасте спа́дщину його
ро́дичеві, близькому йому з його роду, і він
посяде його. А це стане для Ізраїлевих синів
на правну постанову, як Господь наказав був
Мойсеєві“. 12 І сказав Господь до Мойсея: „Вийди
на цю го́ру Аварім, і побач той край, що Я
дав Ізра́їлевим синам 13 І побачиш його, і
будеш прилу́чений до своєї рідні і ти, як був
прилучений твій брат Аарон, 14 бо ви були
неслухня́ні наказам Моїм у пустині Цін при
сварці громади, щоб явилася святість Моя через
воду на їхніх оча́х“. Це вода Меріви Кадеської в
пустині Цін. 15 І промовив Господь до Мойсея,
говорячи: 16 „Нехай призна́чить Господь, Бог
ду́хів і кожного тіла, чоловіка над громадою,
17 що вийде перед ними, і що ввійде перед
ними, і що випровадить їх, і що впровадить їх,
і не буде Господня громада, як ота́ра, що не
має пастуха“. 18 І сказав Господь до Мойсея:
„Візьми собі Ісуса, Нави́нового сина, мужа, що в
ньому Дух, і покладе́ш свою ру́ку на нього. 19 І
поставиш його перед священиком Елеазаром
та перед усією громадою, і накажеш йому на
їхніх оча́х. 20 І даси на нього з влади своєї, щоб
чула вся громада Ізраїлевих синів. 21 І стане
він перед священиком Елеазаром, і він запитає
для нього ви́року урі́му перед Господнім лицем.
І за нака́зом його вийдуть, і за нака́зом його
ввійдуть він та всі Ізраїлеві сини з ним і вся
громада“. 22 І зробив Мойсей, як Господь наказав
був йому. І взяв він Ісуса, і поставив його перед
Елеазаром та перед усією громадою. 23 І поклав
він руки свої на нього, і заповів йому́, як Господь
промовляв через Мойсея.

28 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Накажи Ізраїлевим синам, і скажи їм:
Ви будете пильнувати жертву Мою, хліб Мій
для огняни́х Моїх же́ртов, пахощі любі Мої, щоб
прино́сити Мені означеного ча́су. 3 І скажи їм:
Оце огняна́ жертва, що принесете Господе́ві:
безвадні однорічні ягнята, — двоє на день,
цілопа́лення за́вжди. 4 Одне ягня принесеш
уранці, а ягня друге принесеш на́двечір. 5 І
десяту частину ефи пшеничної муки на хлібну
жертву, мішану в то́вченій оливі чверть гіна. 6
Це стале цілопа́лення, принесене на Сінайській
горі на пахощі любі, огняна́ жертва для Господа.
7 А лита жертва його — чверть гіна для одного
ягняти. У святині принесеш литу жертву вина
для Господа. 8 А друге ягня принесеш на́двечір,
принесеш як хлі́бну жертву ра́нку й як жертву
литу його, — це огняна́ жертва, любі пахощі для
Господа. 9 А суботнього дня — двоє однорічних
безвадних ягнят, і дві десяті пшеничної муки,
жертва хлібна, мішана в оливі, і жертва лита
його. 10 Це суботнє цілопа́лення щосуботи
його, — окрім цілопа́лення ста́лого та його
литої жертви. 11 А першого дня ваших місяців
принесе́те цілопа́лення для Господа: бички,
молоде з великої худоби — два, і одного барана,
однорічні ягнята — сім безвадних, 12 і три десяті
ефи пшеничної муки, жертву хлібну, мішану в
оливі, для одно́го бичка, і дві десяті пшеничної
муки, жертву хлібну, мішану в оливі, для одно́го
барана, 13 і по десятій частині ефи пшеничної
муки, жертву хлібну, мішану в оливі, для одно́го
ягняти. Це цілопа́лення, пахощі любі, огняна́
жертва для Господа. 14 А їхні литі жертви:
пів гіна вина буде для бика, а третина гіна
для барана, а четвертина гіна для ягняти. Це
новомісячне цілопа́лення кожного молодика,
для всіх молодиків року. 15 І буде принесений
один козел на жертву за гріх для Господа, крім
сталого цілопа́лення, і лита жертва його. 16 А
першого місяця, чотирна́дцятого дня місяця
— Па́сха для Господа. 17 А п'ятна́дцятого дня
того місяця — свято, сім день опрі́сноки їсти. 18
Першого дня — святі збори, жодного робочого
зайня́ття не будете робити. 19 І принесе́те
огняну́ жертву, цілопа́лення для Господа: бички,
молоде з великої худоби — два, і одного барана,
і сім однорічних ягнят, — безвадні вони будуть
у вас. 20 А їхня хлібна жертва — пшенична мука,
мішана в оливі, принесете три десяті ефи для
бичка й дві десяті для барана. 21 По десятій
частині ефи́ принесеш для одно́го ягняти, так
для семи ягнят. 22 І одного козла жертви за
гріх на очи́щення вас, 23 окрім цілопа́лення
ранку, що належить до сталого цілопа́лення,
принесе́те оце. 24 Як оце, бу́дете прино́сити
щоденно сім день хліб огняно́ї жертви, любі
пахощі для Господа; окрім сталого цілопа́лення
буде це принесене, і лита жертва його́. 25 А
сьо́мого дня будуть для вас святі збори, —
жодного робочого зайняття не будете робити. 26
А дня первопло́дів, коли приносите нову́ хлібну
жертву для Господа в ваших тижнях, будуть для
вас святі збори, — жодного робочого зайня́ття
не будете робити. 27 І принесе́те цілопа́лення
на любі пахощі для Господа: бички, молоде з
великої худоби — два, барана одного, сім ягнят

однорічних. 28 А їхня хлі́бна жертва: пшенична
мука, мішана в оливі, три десяті ефи для одного
бичка, дві десяті для одного барана, 29 по
десятій частині ефи для одного ягняти, так для
семи ягнят. 30 Козел один, — на очи́щення вас,
31 окрім сталого цілопалення та хлібної його
жертви це принесете, — вони будуть безвадні у
вас, — і їхні литі жертви.

29 А сьомого місяця, першого дня місяця
— святі збори будуть для вас, жодного
робочого зайняття не будете робити, це буде для
вас день су́рмлення. 2 І спорядите́ цілопа́лення
на пахощі любі для Господа: бичка, молоде з
великої худоби, одного, барана одного, однорічні
ягнята, — семеро безвадних. 3 А їхня хлібна
жертва: пшенична мука, мішана в оливі, три
десяті ефи для бичка, дві десяті для барана, 4 і
одна десята для одного ягняти, так для семи
ягнят, 5 і один козел, жертва за гріх, на очищення
вас, 6 окрім новомі́сячного цілопа́лення й
хлібної його жертви та цілопалення сталого,
і хлібної його жертви та їхніх литих же́ртов
за їхньою постановою, на любі пахощі, огняна́
жертва для Господа. 7 А десятого дня того
сьомого місяця будуть для вас святі збори, — і
будете впокоря́ти свої душі, жодного зайняття
не будете робити. 8 І принесете цілопа́лення для
Господа, любі пахощі: бичка, молоде з великої
худоби, одного, барана одного, однорічних ягнят
— семеро, безвадні будуть у вас. 9 А їхня хлібна
жертва: пшенична мука, мішана в оливі, три
десяті ефи для бичка, дві десяті для одного
барана, 10 по десятій для одного ягняти, так для
семи ягнят. 11 Козел один, жертва за гріх, окрім
жертви за гріх очищення й сталого цілопа́лення,
і його жертви хлібної та їхніх литих жертов. 12
А п'ятнадцятого дня сьомого місяця будуть для
вас святі збори, — жодного робочого заняття
не будете робити, і будете святкува́ти сім день
для Господа. 13 І принесете цілопа́лення, огняну́
жертву, пахощі любі для Господа: бички, молоде
з великої худоби, — трина́дцятеро, барани
— два, однорічних ягнят — чотирна́дцятеро,
безвадні будуть вони. 14 А хлібна їхня жертва:
пшенична мука, мішана в оливі, три десяті ефи
для кожного з тринадцяти́ бичків, дві десяті
для одного барана́, для двох баранів, 15 і по
десятій для кожного з чотирнадцяти́ ягнят,
16 і один козел, жертва за гріх, окрім сталого
цілопа́лення, його хлібної жертви та його
жертви литої. 17 А другого дня: бички́, молоде з
великої худоби, — двана́дцятеро, барани́ — два,
однорічні ягнята — чотирна́дцятеро, безвадні.
18 А хлібна їхня жертва та їхні литі жертви для
бичкі́в, для баранів і для ягнят — за числом
їх, за постановою. 19 І козел один, жертва за
гріх, окрім сталого цілопа́лення й хлібної його
жертви та їхніх литих же́ртов. 20 А третього
дня: бички — одина́дцятеро, барани́ — два,
однорічні ягнята — чотирна́дцятеро, безвадні.
21 А хлібна їхня жертва та їхні литі жертви для
бичків, для баранів і для ягнят — за числом їх, за
постановою. 22 І козел жертви за гріх один, окрім
сталого цілопа́лення й його хлібної жертви та
його литої жертви. 23 А четвертого дня: бички́
— десятеро, барани́ — два, однорічні ягнята —
чотирна́дцятеро, безвадні. 24 Хлібна їхня жертва
та їхні литі жертви для бичків, для баранів і для
ягнят — за числом їх, за постановою. 25 І козел
один, жертва за гріх, окрім сталого цілопа́лення
їхньої хлібної жертви та їхньої литої жертви.
26 А п'ятого дня: бички — дев'ятеро, барани
— два, однорічні ягнята — чотирнадцятеро,
безвадні. 27 А хлібна їхня жертва та їхні литі
жертви для бичків, для баранів і для ягнят —
за числом їх, за постановою. 28 І козел жертви
за гріх один, окрім сталого цілопа́лення та
його хлібної жертви та його литої жертви.
29 А шостого дня: бички — восьмеро, барани
— двоє, однорічні ягнята — чотирна́дцятеро,
безвадні. 30 А хлібна їхня жертва та їхні литі
жертви для бичків, для баранів і для ягнят —
за числом їх за постановою. 31 І козел жертви
за гріх один, окрім сталого цілопа́лення його
хлібної жертви та його литих жертов. 32 А
сьомого дня: бички́ — семеро, барани — двоє,
однорічні ягнята — чотирнадцятеро, безвадні.
33 А хлібна їхня жертва та їхні литі жертви для
бичків, для баранів і для ягнят — за числом їх,
за постановою. 34 І козел жертви за гріх один,
окрім сталого цілопа́лення його хлібної жертви
та його литої жертви. 35 А восьмого дня буде
для вас віддання́ свята, — жодного робочого
зайняття не будете робити. 36 І принесете
цілопа́лення, огняну́ жертву, пахощі любі для
Господа: бичка́ — одного, барана́ — одного,
однорічних ягнят — семеро, безвадні. 37 Хлібна
їхня жертва та їхні литі жертви для бичка,
для барана й для ягнят — за числом їх, за
постановою. 38 І козел жертви за гріх один, окрім
сталого цілопалення та його хлібної жертви
та його литої жертви. 39 Оце принесете для
Господа в ваші свята, окрім ваших обітниць та
ваших да́рів, для ваших цілопа́лень, і для ваших
хлібних же́ртов, і для ваших литих жертов, і
для ваших жертов мирних“. 40 І Мойсей сказав
Ізраїлевим синам усе так, як Господь наказав
Мойсеєві.

30 І Промовляв Мойсей до голів племе́н
Ізраїлевих синів, говорячи: „Оце та річ, що

Господь наказав: 2 Коли хто складає обі́тницю
для Господа або присягне́ прися́гу заректи́
заро́ка на душу свою, хай той не порушить свого
слова, — нехай зробить усе, як вийшло було з
його уст. 3 А жінка, коли складає обітницю для
Господа, і зарече́ заро́ка в домі свого батька в
своїй мо́лодості, 4 і почує її батько обітницю
її та заро́ка, що зарекла́ на свою душу, та буде
мовчати їй ба́тько її, то будуть важні всі обі́тниці
її, і буде важний кожен зарі́к її, що вона зарекла́
на ду́шу свою́. 5 А якщо батько її заборонить
їй того дня, коли був почув, усі обі́тниці її та
заро́ки її, що зарекла́ на свою душу, то не будуть
вони важні́, а Госпо́дь пробачить їй, бо її ба́тько
заборонив їй. 6 А якщо буде вона замі́жня, а
обі́тниці її на ній або мова уст її, що зарекла́ на
душу свою, 7 і почує її чоловік, і буде мовчати їй
того дня, коли почує, то будуть важні́ обі́тниці
її, і заро́ки її, що зарекла́ на свою душу, будуть
важні́. 8 А якщо того дня, коли чоловік її почув,
він заборонить їй і унева́жнить обі́тниці її, що
на ній, і мову уст її, що зарекла́ на свою душу,
то Господь пробачить їй. 9 А обі́тниця вдови
та розве́деної, усе, що зарекла́ на свою душу,
буде важне́ на ній. 10 А якщо вона обі́тувала
в домі свого чоловіка, або зарекла́ заро́ка на
свою душу прися́гою, 11 а чоловік її чув та
змо́вчав їй, не заборонив їй, то будуть важні́
всі обі́тниці її, і кожен зарі́к, що зарекла́ на
свою душу, буде важни́й. 12 А якщо справді
унева́жнить їх чоловік її того дня, коли він
почує, то все, що вийшло з її уст для її обітниць
та для заро́ків душі її, не буде важне́, — її чоловік
унева́жнив їх, і Господь про́стить їй. 13 Кожна
обі́тниця й кожна прися́га заро́ку впокоря́ти
свою душу, — чоловік її зробить важно́ю, або́
чоловік її унева́жнить її. 14 А якщо чоловік її,
замо́вчуючи, буде мовча́ти їй з дня на день,
то зробить важни́ми всі її обі́тниці, або всі її
заро́ки, що на ній; зробив їх важни́ми, бо він
мовчав їй того дня, коли був почув. 15 А якщо
справді унева́жнить він їх по то́му, як був почув,
то понесе він гріх її. 16 Оце постанови, що
Господь наказав був Мойсеєві, у цій справі між
чоловіком та його жінкою, між ба́тьком та його
дочкою в її мо́лодості в домі батька свого“.

31 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Пімсти́ мідіяні́там за кривду Ізра́їлевих
синів, по́тім бу́деш прилу́чений до своєї ріднї́“.
3 І промовив Мойсей до наро́ду, гово́рячи:
„Озбройте з-поміж себе людей для ві́йська,
і будуть вони на мідіян, щоб дати Господню
пі́мсту на мідіян. 4 По тисячі з пле́мені зо всіх
Ізраїлевих племе́н пошле́те до війська“. 5 І були
призна́чені з Ізраїлевих тисяч — тисяча з племені
— дванадцять тисяч узброєних для війська. 6 І
послав їх Мойсей — тисячу з кожного племени —
до їх війська, і Пінхаса, сина священика Елеазара,
на війну, і святий по́суд, і су́рми для су́рмлення
в його руці. 7 І ру́шили війною па Мідіяна,
як наказав був Господь Мойсеєві, і позабива́ли
кожного чоловічої статі. 8 І крім тих забитих,
позабивали мідія́нських царів: Евія, і Рекема, і
Цура, і Хура, і Реву, — п 'ять мідіянських царів,
і Валаама, Беорового сина, забили мечем. 9 І
полони́ли Ізраїлеві сини мідіянських жінок і
їхніх діте́й, і всю їхню худобу, і всі їхні стада́
та ввесь їх має́ток пограбува́ли. 10 А всі їхні
міста по їхніх оса́дах та всі їхні оселі попали́ли
огнем. 11 І позабирали вони все захо́плене
й усю здо́бич, людей та худобу. 12 І вони
привели́ до Мойсея й до священика Елеаза́ра
та до громади Ізраїлевих синів полоне́них і
здо́бич, і захо́плене до табо́ру, до моавських
степі́в, що над приєрихо́нським Йорда́ном. 13
І вийшли Мойсей і священик Елеаза́р та всі
начальники громади назустріч їм поза та́бір. 14
І розгнівався Мойсей на військо́вих провідникі́в,
тисячників та сотників, що верталися з війська
тієї війни. 15 І сказав до них Мойсей: „Чи ви
позоставили живими всіх жіно́к? 16 Тож вони
були́ для Ізраїлевих синів — за радою Валаама
— причиною на відсту́плення від Господа через
Пеора! І була пора́зка в Господній громаді. 17 А
тепер позабивайте кожного хлопця між ді́тьми, і
кожну жінку, що познала чоловіка на мужеськім
ло́жі, повбивайте. 18 А всіх молодих жінок, що не
познали мужеського ло́жа, зоставте живими для
себе. 19 А ви пробудьте поза табо́ром сім день.
Кожен, хто забив кого́, і кожен, хто доторкався
тру́па, очистьтеся дня третього й дня сьомого
ви та ваші бра́нці. 20 І ви очистите кожну
одежу, і кожну шкуряну́ річ, і все зроблене з
кози́ної вовни, і кожну дерев'я́ну річ“. 21 І сказав
священик Елеаза́р во́їнам, що ходили на війну:
„Оце постанова зако́ну, що Господь наказав був
Мойсеєві: 22 Тільки золото й срібло, мідь, залізо,
ци́ну та олово, 23 кожну річ, що видержить в
огні, перепрова́дите через огонь, — і стане чиста,
тільки перше очища́льною водою очи́ститься; а
все, що не виде́ржує огню, перепрова́дите через
воду. 24 І виперете одежу свою сьомого дня,
і станете чисті, а потому ввійдете до табо́ру“.
25 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
26 „Перелічи здо́бич бра́нців між людьми́ й
між худобою ти й священик Елеаза́р та голови
ба́тьківських домів громади. 27 І поділиш ту
здо́бич пополовині між учасниками війни, що
входять до війська, і між усією громадою. 28 І
принесеш дани́ну для Господа від військо́вих, що

входять до війська, одну душу від п'яти сотень
від люди́ни й від великої худоби, і від ослів, і
від худоби дрібно́ї. 29 З їхньої половини візьми,
і даси священикові Елеазарові як Господнє
прино́шення. 30 А з половини Ізраїлевих синів
вїзьмеш одного вийнятого з п'ятидесяти — з
люди́ни, з худоби великої, з ослів та з худоби
дрібно́ї, з кожної скотини, та й даси їх Левитам,
що виконують сторожу Господньої скинії". 31 І
зробив Мойсе́й та священик Елеаза́р, як Господь
наказав був Мойсе́єві. 32 І була здо́бич, позостале
грабунку, що захопи́ли були́ військо́ві: дрібної
худоби — шістсо́т тисяч і сімдеся́т тисяч і п'ять
тисяч. 33 А худоба велика -сімдесят і дві тисячі.
34 І осли — шістдеся́т і одна тисяча. 35 А душ
лю́дських із жінок, що не пізнали мужеського
ло́жа, усіх душ — тридцять і дві тисячі. 36 І була
половина, ча́стка тих, що вхо́дили до війська,
число худоби дрібно́ї — триста тисяч і тридцять
тисяч і сім тисяч і п'ять сотень. 37 І була дани́на
для Господа з худоби дрібної, — шість сотень
сімдесят і п'ять. 38 А худоба велика: тридцять
і шість тисяч, а їхня дани́на для Господа —
сімдесят і двоє. 39 А осли: тридцять тисяч і п'ять
сотень, а їхня дани́на для Господа — шістдеся́т і
один. 40 А душ лю́дських: шістнадцять тисяч, а
їхня данина для Господа — тридцять і дві душі.
41 І дав Мойсей дани́ну Господнього прино́шення
священикові Елеазарові, як Господь наказав
був Мойсеєві. 42 І з половини Ізраїлевих синів,
що Мойсей відділив, від людей, що вирушали
на війну, — 43 і була грома́дська половина
з дрібної худоби — триста тисяч і тридцять
тисяч і сім тисяч і п'ять сотень. 44 А худоба
велика — тридцять і шість тисяч. 45 А осли —
тридцять тисяч і п'ять сотень. 46 А лю́дських
душ — шістнадцять тисяч, — 47 і взяв Мойсей з
половини Ізраїлевих синів вийнятого одно́го з
п'ятидесяти з люди́ни та зо скотини, та й дав
їх Левитам, що виконують сторо́жу Господньої
скинії, як Господь наказав був Мойсеєві. 49
та й сказали Мойсеєві: „Твої раби перелічили
військо́вих, що під нашою рукою, і нікого з нас не
бракува́ло. 50 І ми прине́сли Господню жертву,
кожен, хто знайшов що з золота, ланцюжо́к
на ноги, і нараме́нник, пе́рстень, сере́жки та
наши́йника на очищення наших душ перед
Господнім лицем". 51 І взяв Мойсей та священик
Елеазар від них те золото, кожну зро́блену
річ. 52 І було́ всього золота прино́шення, що
прине́сли для Господа, — шістнадцять тисяч
сімсот і п'ятдесят шеклів від тисячників і від
сотників. 53 Військо́ві грабува́ли кожен для себе.
54 І взяв Мойсей та священик Елеазар те золото
від тисячників та сотників, і вне́сли його до
скинії заповіту, — па́м'ятка для Ізраїлевих синів
перед Господнім лицем.

32 А в Руви́мових синів та в синів Ґа́дових були́
великі стада́, дуже числе́нні. І побачили
вони край Язерський та край Ґілеадський, а
ото це місце — місце добре для худоби. 2 І
прийшли Ґадові сини та сини Рувимові, та й
сказали до Мойсея й до священика Елеазара
та до громадських начальників, говорячи: 3
„Аторот, і Дівон, і Язер, і Німра, і Хешбон, і
Ел'але і Севам, і Нево, і Беон, — 4 та земля, що
Господь побив був перед Ізра́їлевою громадою,
— вона земля добра для худоби, а в твоїх рабів є
худо́ба". 5 І сказали вони: „Якщо ми знайшли
ласку в очах твоїх, то нехай да́но буде ту землю
твоїм рабам на володіння. Не перепроваджуй
нас через Йорда́н!" 6 І сказав Мойсей до Ґадових
синів та до синів Рувимових: „Чи брати ваші
пі́дуть на війну́, а ви будете тут сидіти? 7 І для
чого ви стримуєте серце Ізраїлевих синів від
перехо́ду до того кра́ю, що дав їм Господь? 8
Так зробили були́ ваші батьки́, коли я посилав
їх із Кадеш-Барнеа побачити той край. 9 І
ввійшли вони в Ешкольську долину, і побачили
були той край, — і стримали серце Ізраїлевих
синів, щоб не вхо́дити до того кра́ю, що дав їм
Господь. 10 І запалився Господній гнів того дня, і
присягнув Він, говорячи: 11 „ Поправді кажу́, — не
побачать ці люди, що виходять з Єгипту, від віку
двадцяти́ літ і вище, тієї землі, що Я присягнув
був Авраамові, Ісакові та Якову, бо вони не
виконували наказів Моїх, 12 окрім Калева,
Єфуннеєвого сина, кеніззеянина, та Ісуса, сина
Нави́нового, бо вони вико́нували накази за
Господом. 13 І запалився був гнів Господній
на Ізраїля, і Він зробив, що вони ходили по
пустині сорок літ, аж поки не скінчи́лося все те
покоління, що робило зло в Господніх оча́х". 14 А
оце стали ви замість ваших батьків, як нща́дки
грішних людей, щоб збільши́ти ще палю́чий гнів
Господній на Ізраїля. 15 Бо як ви відве́рнетесь від
Нього, то Він ще далі триматиме його в пустині,
і ви спричи́ните згубу всьому цьому наро́дові".
16 А вони підійшли до нього та й сказали: „Ми
побудуємо тут коша́ри для нашої худоби та
міста́ для наших дітей, 17 а ми самі узбро́їмося,
готові до бо́ю перед Ізраїлевими синами, аж
поки не введе́мо їх до їхнього місця. А діти
наші осядуть по тверди́нних містах, охороняючи
себе перед ме́шканцями цієї землі. 18 Ми не
ве́рнемось до наших домів, аж поки Ізраїлеві
сини не заволодіють кожен спа́дком своїм. 19
Бо ми не бу́демо володіти з ними по той бік
Йорда́ну й далі, бо прийшла нам наша спа́дщина
з цього боку Йорда́ну на схід". 20 І сказав їм

Мойсей: „Якщо ви зробите цю річ, якщо ви
узбро́їтесь на війну перед Господнім лицем, 21 і
пере́йде кожен ваш узбро́єний Йорда́н перед
Господнім лицем, аж поки Він не вижене ворогів
Своїх перед Собою, 22 то буде здобутий той край
перед Господнім лицем, і ви потому ве́рнетеся,
і будете невинні перед Господом та перед
Ізраїлем. І буде вам цей край на володіння перед
Господнім лицем. 23 А якщо не зробите так, то
ви згрішили Господе́ві, і знайте, що ваш гріх
знайде вас! 24 Побудуйте собі міста для ваших
дітей, та коша́ри для ваших ота́р. А що вийшло
з ваших уст, те зробі́ть“. 25 І сказали Ґадові
сини та сини Руви́мові до Мойсея, говорячи:
„Раби твої зро́блять, як пан наш приказує.
26 Діти наші, жінки́ наші, ста́до наше та вся
наша худоба бу́дуть там, у ґілеадських міста́х.
27 А раби твої пере́йдуть, кожен військо́вий
озбро́єний, перед Господнім лицем на війну,
як пан наш наказує“. 28 І Мойсей наказав про
них священикові Елеазарові й Ісусові, синові
Нави́новому, та го́ловам ба́тьківських домів
племен Ізраїлевих синів. 29 І сказав Мойсей
до них: „Якщо Ґадові сини та сини Рувимові
пере́йдуть із вами Йорда́н, кожен озбро́єний на
війну перед лицем Господнім, і буде здобу́тий
край перед вами, то дасте їм ґілеадський край
на володіння. 30 А якщо вони не пере́йдуть з
вами озбро́єні, то отримають володіння серед
вас в ханаанському кра́ї“. 31 І відповіли Ґадові
сини та сини Рувимові, говорячи: „Що говорив
Господь до твоїх рабів, так зро́бимо. 32 Ми
пере́йдемо озбро́єні перед Господнім лицем
до ханаанського кра́ю, а з нами буде наше
володіння по цей бік Йорда́ну“. 33 І Мойсей
дав їм, Ґадовим синам і синам Рувимовим та
половині пле́мені Манасії, Йо́сипового сина,
царство Сігона, царя аморейського, і царство Оґа,
царя башаньского, той край по містах його, у
границях міст того кра́ю навко́ло. 34 І збудували
Ґадові сини Дівон, і Атарот, і Ароер, 35 і Атарот
Шофан, і Язер, і Йоґбегу, 36 і Бет-Німру, і Бет-
Гаран, тверди́нні міста та коша́ри для ота́ри. 37
А Рувимові сини збудували: Хешбон, і Ел'але, і
Кір'ятаїм, 38 і Нево, і Баал-Меон, зміненоіменні,
і Сивму, і назвали йменнями міста́, що вони
збудували. 39 І пішли сини Махіра, сина Манасії,
до Ґілеаду, та й здобули́ його і позбавили
спа́дщини амореянина, що в ньому. 40 І дав
Мойсей Ґілеад Махірові, синові Манасії, і той
осів у ньому. 41 А Яір, син Манасіїн, пішов і
здобув їхні се́ла, та й назвав їх: Яірові села. 42 А
Новах пішов та й здобув Кенат та залежні від
нього міста, і назвав його своїм ім'я́м: Новах.

33 Оце походи Ізраїлевих синів, що вийшли з
єгипетського кра́ю за своїми військо́вими
відділами під рукою Мойсея та Аарона. 2 А
Мойсей написав їхні ви́ходи з їхніми похо́дами
за Господнім наказом, і оце їхні похо́ди за
їхніми ви́ходами. 3 І рушили вони з Рамесесу
першого місяця, п'ятнадцятого дня першого
місяця, другого дня по Пасці вийшли Ізраїлеві
сини сильною рукою на оча́х усього Єгипту. 4
А Єгипет ховав, кого побив Господь серед них,
— кожного первородного, а над їхніми богами
зробив Господь суди́. 5 І рушили Ізраїлеві сини
з Рамесесу, і таборува́ли в Суккоті. 6 І рушили
з Суккоту й таборува́ли в Етамі, що на краю́
пустині. 7 І рушили з Етаму, а вернулися до Пі-
Хіроту, що перед Баал-Цефоном, і таборува́ли
перед Міґдолом. 8 І рушили з-перед Хіроту,
і перейшли́ серед моря до пустині, і йшли
тридéнною дорогою в Етамській пустині, і
таборува́ли в Марі. 9 І рушили з Мари й увійшли
до Еліму, — а в Елімі — дванадцять джере́л води
та сімдеся́т пальм, — і таборува́ли там. 10 І
рушили з Еліму й таборува́ли над Червоним
морем. 11 І рушили з-над Червоного моря й
таборува́ли в пустині Сін. 12 І рушили з пустині
Сін і таборува́ли в Дофці. 13 І рушили з Дофки
й таборували в Алуші. 14 І рушили з Алушу й
таборували в Ріфідімі, — і не було там води
на пиття для народу. 15 І рушили з Ріфідіму
й таборували в пустині Сіна́й. 16 І рушили з
пустині Сінай і таборували в Ківрот-Гаттааві.
17 І рушили з Ківрот-Гаттаави й таборували в
Хацероті. 18 І рушили з Хацероту й таборували
в Рітмі. 19 І рушили з Рітми й таборували в
Ріммоні Переца. 20 І рушили з Ріммону Переца
й таборували в Лівні. 21 І рушили з Лівни
й таборували в Ріссі. 22 І рушили з Рісси й
таборували в Кегелаті. 23 І рушили з Кегелати й
таборували на горі Шефер. 24 І рушили з гори
Шефер і таборували в Хараді. 25 І рушили з
Харади й таборували в Макгелоті. 26 І рушили з
Макгелоту й таборували в Тахаті. 27 І рушили
з Тахату й таборували в Тераху. 28 І рушили з
Тераху й таборували в Мітці. 29 І рушили з Мітки
й таборували в Хашмоні. 30 І рушили з Хашмони
й таборували в Мосероті. 31 І рушили з Мосероту
й таборували в Бене-Яакані. 32 І рушили з Бене-
Яакану й таборували в Хорі Ґідґаду. 33 І рушили з
Хору Гідґаду й таборували в Йотваті. 34 І рушили
з Йотвати й таборували в Авроні. 35 І рушили з
Аврони й таборували в Ецйон-Ґевері. 36 І рушили
з Ецйон-Ґеверу й таборува́ли в пустині Цін, це —
Кадеш. 37 І рушили з Кадешу й таборува́ли на
Гор-горі, на краю́ едомської землі. 38 І зійшов
священик Ааро́н на Гор-го́ру з Господнього

наказу, та й помер там сорокового року ви́ходу
Ізраїлевих синів з єгипетського кра́ю, п'ятого
місяця, першого дня місяця. 39 А Аро́н був віку
ста й двадцяти й трьох літ, коли помер він на
Гор-горі. 40 І почув ханаанеянин, цар Араду,
— а він сидів на півдні в краї ханаанськім, —
що йдуть Ізраїлеві сини. 41 І рушили від Гор-
гори Й таборува́ли в Цалмоні. 42 І рушили з
Цалмони й таборували в Пуноні. 43 І рушили
з Пунону й таборували в Овоті. 44 І рушили з
Овоту й таборували в Ійє-Гааварімі, на моавській
границі. 45 І рушили з Ійїму й таборували
в Дівоні Ґаду. 46 І рушили з Дівону Ґаду й
таборува́ли в Алмон-Дівлатаймі. 47 І рушили
з Алмон-Дівлатайми й таборува́ли в гора́х
Аварім перед Нево. 48 І рушили з гір Аварім, і
таборували в моавських степа́х. 49 І таборува́ли
вони над Йорда́ном від Бет-Єшмоту аж до
Авел-Шіттіму в Моавських степа́х. 50 І Господь
промовляв до Мойсея в моавських степах
над приєрихо́нським Йорда́ном, говорячи: 51
„Промовляй до Ізраїлевих синів та й скажеш до
них: Коли ви пере́йдете Йорда́н до ханаа́нського
кра́ю, 52 то проженете всіх ме́шканців того Кра́ю
перед собою, і понищите всі їхні зобра́ження,
і всіх литих ідолів їхніх понищите, і всі їхні
висо́ти поруйнуєте. 53 І ви заволодієте тим
Кра́єм, і осядете в ньому, бо Я дав вам той Край
на власність. 54 І ви заволодієте тим Краєм
жеребко́м за вашими родами: числе́нному
збі́льшите власність його, а малому зме́ншите
власність його, — де вийде йому жеребо́к,
туди йому буде, за племенами ваших батьків
бу́дете володіти собі. 55 А якщо ви не виженете
ме́шканців того Кра́ю від себе, то будуть ті,
кого позоставите з них, колючка́ми в ваших
оча́х та те́рнями в ваших бока́х. І будуть вас
утискати на тій землі, що на ній ви сидітимете.
56 І станеться, — як Я ду́мав був учинити їм,
учиню́ те вам“.

34 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
2 „Накажи Ізраїлевим синам та й скажи
їм: Коли ви ввійдете до ханаанського кра́ю, —
це буде той край, що припаде́ вам у спа́дщині,
ханаанський край по границях його. 3 І буде
вам півде́нна сторона́ від пустині Цін при Едомі,
і буде вам південна границя від кінця Солоного
моря на схід. 4 І скерується вам та границя
з полу́дня до Маале-Акраббіму, і пере́йде до
Ціну, і будуть ви́ходи її з полу́дня до Кадеш-
Барнеа. І ви́йде вона до Хацар-Аддару й пере́йде
до Ацмону. 5 І скерується границя з Ацмону до
єгипетського пото́ку, і будуть її ви́ходи до моря.
6 А границя за́хідня, — буде для вас море Велике,
це буде для вас за́хідня границя. 7 А оце буде
для вас півні́чна границя: від Великого моря
ви́значите собі за границю Гор-го́ру. 8 Від Гор-
гори визначите в на́прямі до Гамату, і будуть
ви́ходи границі до Цедаду. 9 І вийде границя
до Зіфрону, і будуть її ви́ходи до Гацар-Енану.
Це буде вам північна границя. 10 І визначите
собі за границю на схід — від Гацар-Енану до
Шефаму. 11 І зі́йде границя від Шефаму до
Рівли, на схід Аіну. І зі́йде границя, і ді́йде на
беріг Кінеретського моря на схід. 12 І зі́йде
границя до Йорда́ну, і будуть її ви́ходи — море
Солоне. Це буде для вас край по його границях
навко́ло“. 13 І Мойсей наказав Ізраїлевим синам,
говорячи: „Оце та земля, що ви поділите собі
її жеребко́м, що Господь наказав дати дев'яти
племена́м і половині племені. 14 Бо взяли́
пле́м'я Рувимових синів за дома́ми батьків
своїх, і пле́м'я Ґадових синів за домами батьків
своїх, і половина пле́мени Манасіїного взяли́
спа́дщину свою, 15 два пле́мені й половина
племени взяли вже свою спа́дщину з того боку
приєрихо́нського Йорда́ну на схід та на пі́вдень.“
16 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
17 „Оце імена́ тих мужів, що поділять для вас
той край на спа́док: священик Елеазар та Ісус,
син Навинів, 18 та ві́зьмете по одно́му князеві з
племени, щоб поділити той край на власність. 19
А оце ймення тих мужів: для Юдиного племени
— Калев, син Єфуннеїв; 20 а для племени
Симео́нових синів — Шемуїл, син Аммігудів;
21 а для племени Веніями́нового — Елідад, син
Кіслонів; 22 для племени Да́нових синів —
князь Буккі, син Йоґліїв. 23 для Йо́сипових
синів, для племени синів Манасіїних — князь
Ханніїл, син Ефодів; 24 а для племени Єфре́мових
синів — князь Кемуїл, син Шіфтанів; 25 а для
племени Завуло́нових синів — князь Еліцафан,
син Парнахів; 26 а для племени Іссаха́рових
синів — князь Палтіїл, син Аззана; 27 а для
племени Аси́рових синів — князь Ахігуд, син
Шеломіїв; 28 а для племени синів Нефтали́мових
— князь Педаїл, син Аммігудів. 29 Оце ті, кому
наказав Господь поділити ханаанський Край на
спа́дщину для Ізраїлевих синів.

35 І Господь промовляв до Мойсея на
моавських степах над приерихо́нським
Йорда́ном, говорячи: 2 „Накажи Ізраїлевим
синам, і нехай вони дадуть Левитам зо спа́дку
свого володіння міста́ на сидіння; і пасови́ську
для міст навколо них дасте ви Левитам. 3 І
будуть ті міста їм на сидіння, а їхні пасови́ська
будуть для їхньої скотини, і для їхньої худоби
та для всієї їхньої звірини. 4 А пасови́ська тих
міст, що дасте Левитам, будуть тягнутись від

міської стіни й назо́вні — тисяча локтів навко́ло.
5 І відміряєте поза містом на схі́дню сторону —
дві тисячі лі́ктів, і на півде́нну сторону — дві
тисячі ліктів, і на за́хідню сторону — дві тисячі
ліктів, і на півні́чну сторону — дві тисячі ліктів,
а місто — усере́дині. Це будуть для вас міські
пасови́ська. 6 А з міст, що дасте́ Левитам, буде
шість міст на схо́вища, що дасте, щоб утікати
туди убі́йникові. А окрім них дасте́ сорок і два
міста. 7 Усі ті міста, що дасте Левитам, — сорок
і вісім їхніх міст та їхні пасови́ська. 8 А ті міста,
що дасте з володіння Ізраїлевих синів, — від
більшого дасте більше, а від меншого — менше,
кожен за спа́дком своїм, яким володітиме, дасть
із своїх міст Левитам“. 9 І Господь промовляв до
Мойсея, говорячи: 10 „Промовляй до Ізраїлевих
синів та й скажи їм: Коли ви пере́йдете Йорда́н
до ханаанського кра́ю, 11 то виберіть собі міста,
— вони будуть на схо́вища для вас, і втече туди
убійник, що заб'є душу невмисне. 12 І будуть
для вас ті міста на схо́вища перед месником, і
не помре убійник, поки не стане на суд перед
громадою. 13 А ті міста, що дасте, — шість міст на
схо́вища буде для вас. 14 Три місті дасте по той
бік Йорда́ну, а три місті дасте в ханаанському
кра́ї, — вони будуть міста на схо́вища. 15 Ці
шість міст будуть на схо́вища для Ізраїлевих
синів, і для прихо́дька та для осілого серед них,
щоб утік туди кожен, хто заб'є кого невми́сне.
16 А коли б хто вдарив кого залізним знаря́ддям,
а той помер, — він убійник, буде конче забитий
той убійник. 17 А якщо вдарив його ка́менем,
що був у руці, що від нього можна померти, і
той помер, — він убійник, буде конче забитий
той убійник. 18 Або вдарив його дерев'я́ним
знаряддям, що було в руці, що від нього можна
померти, і той помер, — він убійник, буде конче
забитий той убійник. 19 Месник за кров — він
заб'є убійника; як спіткає його, він заб'є його.
20 А якщо пхне його з не́нависти, або кине на нього
чим навмисне, а той помре, 21 або з ворогува́ння
вдарив його своєю рукою, а той помер, — буде
конче забитий той, хто вдарив, він убійник;
ме́сник за кров заб'є убійника, як спіткає його.
22 А як хто випадко́во, без не́нависти пхнув
кого або кинув на нього невмисне якимбудь
знаря́ддям, 23 або якимбудь ка́менем, що від
нього можна померти, кинув на нього не бачачи,
і той помер, а він не був ворог йому й не
шукав йому зла, 24 то розсудить громада між
убійником та між ме́сником за кров за цими
постановами. 25 І громада ви́зволить убійника
з руки месника за кров, і громада верне його
до міста схо́вища його, що втік був туди. І
ося́де він у ньому аж до смерти найвищого
священика, пома́заного святою оливою. 26 А
якщо убійник, виходячи, вийде з границі міста
схо́вища його, куди втік був, 27 і зна́йде його
месник за кров поза границями міста схо́вища
його, і замордує месник за кров убійника, —
нема йому вини кро́ви! 28 Бо він пови́нен сидіти
в місті сховища свого аж до смерти найвищого
священика. А по смерті найвищого священика
ве́рнеться убійник до землі володіння свого.
29 І буде це для вас на правну постанову для ваших
поколінь по всіх ваших оселях. 30 Коли хто
заб'є кого, то месник за словами свідків заб'є
убійника. А одного свідка не до́сить проти кого,
щоб осудити на смерть. 31 І не ві́зьмете окупу
для душі убійника, що він повинен умерти,
бо буде він конче забитий. 32 І не ві́зьмете
о́купу від змушеного втікати до міста схо́вища
його, щоб вернувся сидіти в краю́ до смерти
священика. 33 І не збезче́стите того кра́ю, що
ви в ньому, бо та кров — вона безче́стить край,
а краєві не проща́ється за кров, що проли́та в
ньому, як тільки кров'ю того, хто її пролив. 34 І
не занечи́стиш того кра́ю, що ви сидите в ньому,
що Я пробуваю серед нього. Бо Я — Господь, що
пробуваю посеред синів Ізраїлевих!“

36 І поприхо́дили го́лови ба́тьківських домів
родів синів Ґілеада, сина Махіра, сина
Манасіїного з родів Йо́сипових синів, і
промовили перед Мойсеєм та перед князя́ми,
го́ловами ба́тьківських домів Ізраїлевих синів, 2
і сказали: „Господь наказав моєму панові дати
жеребком цей край Ізраїлевим синам, і пан
мій отримав Господнього нака́за дати спа́док
нашого брата Целофхада його до́чкам. 3 І якщо
вони будуть за жінок кому́ з синів інших племен
Ізраїлевих синів, то буде віднята їхня спа́дщина
зо спа́дку наших батьків, і буде до́дане над
спа́док тому пле́мені, що вони стануть їм за
жінок, а з жеребка́ нашого спа́дку буде відняте.
4 А якщо Ізраїлевим синам буде ювілей, то буде
їхня спа́дщина до́дана до спа́дку племени, що
стануть їм за жінок, і їхня спадщина буде віднята
від спа́дку племени наших батьків“. 5 І наказав
Мойсей Ізраїлевим синам за Господнім нака́зом,
говорячи: „Слушно говорить пле́м'я Йо́сипових
синів. 6 Оце та річ, що Господь заповів про
Целофхадових доче́к, говорячи: Вони стануть за
жінок тим, хто їм подо́бається, тільки родові
племени їхнього батька вони стануть за жіно́к. 7
І не буде перехо́дити спа́дщина Ізраїлевих синів
від племени до племени, бо кожен із Ізраїлевих
синів буде держатися спа́дщини племени своїх
батьків. 8 А кожна дочка́, що посяде спа́дщину від
племени Ізраїлевих синів, стане за жінку одно́му

з роду племени батька свого, щоб Ізраїлеві
сини володіли кожен спа́дком батьків своїх. 9
І не буде перехо́дити спа́док від племени до
іншого племени, бо кожен із племен Ізраїлевих
синів буде держатися спа́дку свого“. 10 Як
Господь наказав був Мойсеєві, так учинили
Целофхадові до́чки. 11 І стали Целофхадові
до́чки: Махла, Тірца, і Хоґла, і Мілка, і Ноа за
жіно́к для синів дядьків своїх. 12 Тим, що з
родів синів Манасіїних, сина Йо́сипового, стали
вони за жіно́к, а їхня спа́дщина залиши́лася за
пле́менем роду їхнього батька. 13 Оце за́повіді
та постанови, що Господь наказав був через
Мойсея Ізраїлевим синам у моавських степа́х
над приєрихо́нським Йорда́ном.

Повторення Закону

1 Оце ті слова, що Мойсей говорив був до всього́
Ізраїля по тім боці Йорда́ну в пустині, на
степу́, навпроти Червоного моря, між Параном,
і між Тофелем, і Лаваном, і Гецеротом, і Ді-
Загавом, **2** одина́дцять день дороги від Хориву,
дорога до гори Сеїру, аж до Кадеш-Барнеа.
3 І сталося сорокового року, одина́дцятого
місяця, першого дня місяця говорив Мойсей до
Ізраїлевих синів усе, що Господь наказав був
йому про них, **4** по тому, як забив він Сигона,
царя аморейського, що сидів у Хешбоні, і Оґа,
царя баша́нського, що сидів в Аштароті в Едреї.
5 На тім боці Йорда́ну в моавському кра́ї став
Мойсей виясняти Зако́на, говорячи: **6** „Господь,
Бог наш, промовляв до нас на Хори́ві, говорячи:
До́сить вам сидіти на цій горі! **7** Оберніться
й рушайте, і йдіть на го́ру амореянина, та до
всіх сусідів його на степу́, на горі, і в долині,
і на півдні, і на побережжі моря, — до кра́ю
ханаанського та до Ливану, аж до Великої Річки,
— річки Ефра́ту. **8** Ось Я дав вам цей край!
Увійдіть, і заволодійте цим кра́єм, що на нього
Господь був присяг вашим батькам, — Авраамові,
Ісакові та Якову, що дасть його їм та їхньому
насінню по них“. **9** І сказав я того ча́су до вас,
говорячи: „Не мо́жу я сам носити вас. **10** Господь,
Бог ваш, розмно́жив вас, і ось ви сьогодні, щодо
численности, як зо́рі небесні! **11** Господь, Бог
ваших батьків, нехай додасть вам у тисячу раз, і
нехай поблагосло́вить вас, як Він говорив вам.
12 Як я сам понесу тяготу́ вашу, і тяга́р ваш, і
ваші супере́чки? **13** Візьміть собі му́жів мудрих,
і випробуваних, і знаних вашим племенам, і я
поставлю їх на чолі́ вас“. **14** І ви відповіли́ мені та
й сказали: „Добра та річ, що ти кажеш зробити“.
15 І взяв я голі́в ваших племе́н, мужів мудрих
та знаних, і поставив їх го́ловами над вами, —
тисячниками, і сотниками, і п'ятдесятниками, і
десятниками, та урядниками для ваших племе́н.
16 І наказав я того ча́су вашим су́ддям, говорячи:
„Вислухо́вуйте суперечки між вашими братами,
і розсуджуйте справедливо між чоловіком та
між братом його, та між прихо́дьком його. **17**
Не будете звертати уваги на обличчя в суді, —
як мало́го, так і великого ви́слухаєте, не будете
боятися обличчя люди́ни, бо суд — Божий він!
А ту справу, що буде занадто тяжка́ для вас,
принесете мені, і я вислухаю її“. **18** І наказав я
вам того ча́су про всі ті речі, що ви зробите. **19** І
ми рушили з Хори́ву, та й перейшли цю велику
й страшну́ пустиню, що бачили ви, дорогою до
гори амореянина, як наказав нам Господь, Бог
наш, і ми прийшли аж до Кадеш-Барнеа. **20** І
сказав я до вас: „Прийшли ви до Аморейської
гори, що Господь, Бог наш, дає нам. **21** Ось,
Господь, Бог твій, віддає тобі цей край. Увійди,
заволодій, як говорив був тобі Господь, Бог
батьків твоїх. Не бійся й не лякайся!“ **22** А ви
всі підійшли до мене та й сказали: „Пошлімо
мужів перед собою, і нехай вони ви́слідять нам
той край, та нехай принесуть нам відо́мість
про дорогу, що нею підемо, та про міста́, куди
ввійдемо“. **23** І була́ та річ добра в моїх оча́х,
і взяв я у вас дванадцять му́жа, — муж один
для пле́мени. **24** І вони відійшли, і зійшли на
го́ру, і прийшли аж до долини Ешкол, та й
вислідили його, Край. **25** І взяли вони в свою
ру́ку з пло́ду того кра́ю, і прине́сли до нас, і
здали́ нам справу, і сказали: „Добрий той край,
що Господь, Бог наш, дає нам!“ **26** Та ви не
хотіли йти, і були неслухня́ні наказам Господа,
Бога вашого. **27** І нарікали ви по ваших наметах
і говорили: „З не́нависти до нас Господь вивів
нас з єгипетського кра́ю, щоб дати нас у руку
амоpе́янина на ви́гублення нас. **28** Куди ми
пі́демо? Брати́ наші розслабили наше серце,
говорячи: Наро́д той більший та вищий від нас,
міста великі й умі́цнені аж до неба, і навіть
ве́летнів ми бачили там“. **29** І сказав я до вас:
„Не лякайтеся й не бійтеся їх! **30** Господь, Бог
наш, що йде перед вами, Він буде воювати для
вас, як зробив був з вами в Єгипті на ваших
оча́х, **31** і в пустині, де ти бачив, що Господь,
Бог твій, носив тебе, як носить чоловік сина
свого, у всій дорозі, якою ви йшли, аж до вашого
прихо́ду до цього місця. **32** Та все таки ви не
віруєте в Господа, вашого Бога, **33** що йде перед
вами в дорозі, щоб вишукати для вас місце
на ваше табору́вання, — вночі огнем, щоб ви
бачили в дорозі, що бу́дете нею ходити, а хмарою
вдень“. **34** І Господь вислухав голос ваших слів,
та й розгнівався, і заприсягнув, говорячи: **35**
Поправді кажу́, — ніхто серед цих людей, цього
злого покоління, не побачить того доброго кра́ю,
що присяг Я дати вашим батькам, **36** окрім
Калева, Єфуннеєвого сина, — він побачить його,
і йому Я дам той край, по якому ступав він, та
синам його, через те, що він виповняв наказа
Господнього. **37** Також на мене розгнівався був
Господь через вас, говорячи: „І ти не ввійдеш
туди! **38** Ісус, син Нави́нів, що стоїть перед
тобою, він увійде туди; зміцни його, бо він
зробить, що Ізраїль заволодіє ним. **39** А діти
ваші, про яких ви сказали: „На здо́бич будуть
вони“, та сини ваші, що сьогодні не знають ні
добра, ані зла, — вони ввійдуть туди, і їм дам Я
його, і вони заволодіють ним. **40** А ви йдіть, та й
рушайте в пустиню дорогою Червоного моря“.

41 А ви відповіли та й сказали мені: „Згрішили
ми Господе́ві! Ми ви́йдемо, і будемо воювати,
цілком так, як наказав нам Господь, Бог наш“. І
приперезáли ви кожен військóву збрóю свою, і
відважилися вийти на гóру. 42 Але Господь до
мене сказав: „Скажи їм: Не вийдете, і не будете
ви воювати, — бо Я не серед вас, щоб не були
ви побиті вашими ворогами“. 43 І промовляв я
до вас, та ви не послухали, і були неслухня́ні
наказам Господнім. І ви свавільно переступили
наказа, і зійшли на гóру. 44 І вийшов навпере́йми
вас аморе́янин, що сидить на тій горі, і гнали
вас, як роблять то бджоли, і товкли́ вас в Сеїрі
аж до Горми. 45 І вернулися ви, і плакали перед
Господнім лицем, — та не слухав Господь вашого
голосу, і не нахилив Свого вуха до вас. 46 І
сиділи ви в Кадешу багато днів, — стільки днів,
скільки там ви сиділи.

2 І обернулися ми та й рушили в пустиню
дорогою до Червоного моря, як Господь
промовляв був до мене. І кружля́ли ми навколо
гори́ Сеїр багато днів. 2 І сказав Господь до мене,
говорячи: 3 „Дóсить вам кружля́ти навколо
цієї гори́, — оберніться на північ! 4 А нарóдові
наказуй, говорячи: Ви перехóдите границі ваших
братів, Ісавових синів, що мешкають у Сеїрі.
І будуть вони боятися вас, та й ви пильно
стережіться! 5 Не дражні́ть їх, бо Я не дам вам з
їхнього крáю місця ані на стопу́ ноги, бо гóру
Сеїр Я дав Ісавові, як спáдщину. 6 Їжу купите
від них за срібло — і будете їсти, а також воду
будете купувати в них за срібло — і будете пити.
7 Бо Господь, Бог твій, поблагослови́в тебе в
кожному чині твоєї руки, знає Він ходу́ твою
в цій великій пустині. Оце сорок літ Господь,
Бог твій, з тобою, — не відчув ти недостачі ні
в чóму“. 8 І перейшли ми від наших братів,
Ісавових синів, що сидять у Сеїрі, від дороги
сте́пу, від Елату, і від Ецйон-Ґеверу. І обернулися
ми, та й перейшли дорогою моавської пустині. 9
І сказав Господь мені: „Не ворогу́й з Моавом, і не
драту́й їх війною, бо Я не дам тобі з його крáю
спáдщини, — бо Лотовим синам дав Я Ар на
спáдок“. 10 Перед тим сиділи в ньому еми, народ
великий, і числе́нний, і високий, як ве́летні.
11 Рефаями вважалися й вони, як ве́летні, а
моавітяни кличуть їх: еми. 12 А в Сеїрі перед
тим сиділи були гореї, а Ісавові сини заволоділи
ними та вигубили їх перед собою, та й осіли
замість них, як зробив Ізраїль крáєві спáдку
свого, що дав їм Господь. 13 „Тепер устаньте, і
перейдіть поток Зеред“. І перейшли ми поті́к
Зеред. 14 А час, що ходили ми від Кадеш-Барнеа,
аж перейшли поті́к Зеред, — тридцять і вісім
літ, аж вимерло все те покоління військóвих із
табóру, як Господь присягнув був їм. 15 Також і
Господня рука була на них, щоб вигубити їх із
табóру аж до решти. 16 І сталося, коли вигинули
всі військóві і вимерли з-посеред нарóду, 17
то Господь промовляв до мене, говорячи: 18
„Ти сьогодні прохóдиш моавську границю — Ар.
19 І при́йдеш близько до Аммонових синів, —
не ненáвидь їх і не драту́й їх, бо не дам тобі
спáдку з крáю Аммонових синів, бо Лотовим
синам Я дав його на спáдщину“. 20 За край
рефаїв вважався також він, — рефаї сиділи в
ньому перед тим, а аммоні́тяни кликали їх:
замзуми, 21 нарóд великий, і числе́нний, і
високий, як ве́летні. І вигубив їх Господь перед
ними, і вигнали їх, і осіли замість них, 22 як
зробив Він Ісавовим синам, що сидять у Сеїрі, що
заволоділи хореянами перед ними, — і вигнали
їх, і осіли замість них, і сидя́ть аж до сьогодні.
23 А аввеїв, що сидять по оселях аж до Ази,
вигубили їх кафтори, що вийшли з Кафтору, та
й осіли замість них. 24 „Уставайте, рушайте, та
й перейдіть поті́к Арнон! Ось — Я дав у твою
руку Сигона, царя Хешбону, амореянина, а край
його зачни забирати, та й воюй з ним. 25 Того
дня Я зачну́ навóдити страх та жах перед тобою
на нарóди під усім небом, які, коли почують
чутку про тебе, то затремтя́ть, і жахнуться перед
тобою“. 26 І послав я послів з пустині Кедемот до
Сигона, царя хешбонського, з мирними словами,
говорячи: 27 „Нехай же я перейду́ в твоїм крáї в
дорозі, — я піду́ дорогою, не збочу ні правóруч,
ні лівóруч. 28 їжу за срібло продаси мені, — і я
їстиму, і воду даси мені за срібло, — і я питиму.
Нехай тільки перейду́ я ногами, 29 як зробили
мені Ісавові сини, що сидять у Сеїрі, і моави,
що сидять у в Арі, аж перейду́ я Йордáн до того
крáю, що його нам дає Господь, Бог наш“. 30
Та не хотів Сигон, цар хешбонський, дати нам
перейти через свою землю, бо Господь, Бог твій,
зробив запеклим дух його, та ожорстóчив його
серце, щоб дати його в руку твою, як сьогодні це
ви́дко. 31 І сказав Господь мені: „Ось, Я зачав
давати перед тобою Сигона та його край; зачни
заволодівáти, щоб успадкувáти його край.“ 32 І
вийшов Сигон навпроти нас, він та ввесь народ
його, на війну до Ягацу. 33 І дав його нам
Господь, Бог наш, і ми побили його й синів його
та ввесь його народ. 34 І того чáсу ми здобули́
всі його міста, і зробили закляттям кожне місто,
чоловіків і жінок та дітей, нікого не позоставили
ми. 35 Тільки худобу забрали ми собі на здóбич,
та захóплене в містах, що ми їх здобули́. 36 Від
Ароеру, що на березі арнонського потóку, і від
міста, що в долині, і аж до Ґілеаду не було міста,
яке було б сильніше від нас, — усе віддав нам

Господь, Бог наш. 37 Тільки до кра́ю Аммонових
синів не набли́зився ти, до всього побережжя
потоку Яббоку, і до міст гори, та до всього, про
що наказав був Господь, Бог наш.

3 І обернулися ми, та й пішли дорогою до
Батану. І вийшов навпере́йми нас Оґ, цар
башанський, він та ввесь його наро́д, на війну до
Едреї. 2 І сказав Господь до мене: „Не бійся його,
бо в твою руку Я дав його, і ввесь наро́д його та
край його, і зробиш йому, як зробив ти Сигонові,
цареві амореян, що сидів у Хешбоні“. 3 І дав
Господь, Бог наш, у нашу руку також Оґа, царя
башанського, та ввесь його народ, — і побили
ми його, так що нікого не позоста́лося в нього. 4
І здобули́ ми всі міста́ його, і того ча́су не було
мі́ста, що не взяли б ми від них, — шістдеся́т
міст, усю арґовську околицю, ца́рство Оґа в
Башані. 5 Усі ці міста́ укріплені, — мур високий,
воро́та й за́сув, окрім дуже багатьох відкритих
міст. 6 І вчинили ми їх закля́ттям, як зробили
були Сигонові, цареві хешбонському, — учинили
закляттям усе місто, чоловіків, жінок та дітей.
7 А всю худобу й захоплене з міст забрали ми
собі на здо́бич. 8 І взяли ми того ча́су той край
з руки обох царів амореянина, що по другому
боці Йорда́ну, від Арнонського пото́ку аж до
гори Гермо́н, — 9 сидо́няни кличуть на Гермо́н
Сірйо́н, а амореяни кличуть на нього Сені́р, — 10
усі міста́ на рівни́ні, і ввесь Ґілеад, і ввесь Баша́н
аж до Салхи й Едреї, міст царства Оґа в Башані.
11 Бо тільки Оґ, цар башанський, позостав із
решти рефаїв. Оце його ло́же, ложе залізне; чи
ж не воно в Раббі Аммонових синів, — дев'ять
ліктів довжина́ його, і чотири лікті ширина́
його, на міру ліктем чоловіка. 12 А край той того
ча́су посіли ми. Від Ароеру, що над Арнонським
пото́ком, і половину гори Ґілеад, і міста́ його я
дав Руви́мовим та Ґадовим. 13 А решту Ґілеаду
та ввесь Башан, царство Оґа, віддав я половині
пле́менн Манасіїного, усю околицю арґовську,
— на ввесь той Башан кличеться: край рефаїв. 14
Яір, син Манасіїн, узяв всю Арґову околицю аж
до границі ґешурів та маахатів, і він назвав їх
своїм і́менем: Баша́н, се́ла Яіра, і так їх кли́чуть
аж до цього дня. 15 А Махірові дав я Ґілеад. 16
А Рувимовим та Ґадовим дав я від Ґілеаду й
аж до Арнонського пото́ку, сере́дину потоку
та границю, і аж до потоку Яббоку, границі
Аммонових синів, 17 і степ, і Йорда́н, і границю
його від Кіннерету аж до моря сте́пу, моря
Солоного, у узбіччя Пісґі на схід. 18 І ча́су того́
наказав я вам, говорячи: „Господь, Бог ваш, дав
вам цей край, щоб ви посіли його; узброєні
пере́йдете перед вашими братами, Ізраїлевими
синами, усі військо́ві. 19 Тільки ваші жінки, і
ваші діти та ваша худоба, — я знаю, що худоба
ваша велика! — будуть сидіти по ваших міста́х,
що я дав вам, 20 аж Господь дасть спочи́нок
братам вашим, як вам, і посядуть також вони
той край, що Господь, Бог ваш, дає вам по той
бік Йорда́ну, — і ве́рнетесь кожен до спа́дку
свого, що я дав вам“. 21 А Ісусові наказав я того
ча́су, говорячи: „Ото твої очі бачили все, що
зробив був Господь, Бог ваш, обом тим царям,
— так зробить Господь усім ца́рствам, куди ти
переходиш. 22 Не будеш боятися їх, бо Господь,
Бог ваш, Він Той, що воює для вас“. 23 І благав
я того ча́су Господа, говорячи: 24 „Владико
Господи, — Ти зачав показувати рабові Своєму
ве́лич Свою та міцну́ Свою руку! Бо хто інший
Бог на небі та на землі, що зробить, як чи́ни
Твої, як великі діла́ Твої? 25 Нехай перейду́ ж
я та побачу той хороший край, що по тім боці
Йорда́ну, ту гарну гірську́ землю та Лива́н!“
26 Та Господь розгнівався на мене через вас,
і не послухав мене. І сказав Господь до мене:
„До́сить тобі, — не говори більше до Мене в цій
справі! 27 Вийди на верхі́в'я Пісґі, і зведи свої
очі на за́хід, і на північ, і на пі́вдень, і на схід, і
побач своїми очима, — бо ти не пере́йдеш цього
Йорда́ну! 28 І напоуми́ Ісуса, і зміцни його, й
укріпи його, бо він пере́йде перед цим наро́дом,
і він зробить, що вони посядуть той край, який
ти побачиш“. 29 І осіли ми в долині навпроти
Бет-Пеору.

4 А тепер, Ізра́їлю, послухай постанов та
зако́нів, що я навчаю вас чинити, щоб жили́
ви, і ввійшли, й посіли цей край, що Господь,
Бог батьків ваших, дає вам. 2 Не додава́йте
до того, що я вам наказую, і не зменша́йте з
того, щоб виконувати заповіді Господа, Бога
вашого, що я наказав вам. 3 Очі ваші бачили
те, що Господь зробив був з Ваалом пеорським,
бо кожного чоловіка, що пішов за пеорським
Ваалом, вигубив його Господь, Бог твій, з-
посеред тебе. 4 А ви, що ли́нули до Господа,
Бога вашого, усі ви живі сьогодні. 5 Дивіться,
— навчив я вас постанов та зако́нів, як наказав
мені Господь, Бог мій, чинити так серед того
Кра́ю, куди ви входите, щоб посісти його. 6
Бережіть, і виконуйте їх, бо це мудрість ваша та
ваш розум на оча́х наро́дів, що ви́слухають усіх
постанов тих та й скажуть: Тільки він мудрий
та розумний наро́д, цей великий люд! 7 Бо
хто інший такий великий народ, що мав би
богів, таких йому близьки́х, як Господь, Бог наш,
кожного ра́зу, як ми кличемо до Нього? 8 І хто
і́нший такий великий народ, що має постанови й

зако́ни такі справедливі, як увесь той Зако́н, що
я даю перед вами сьогодні? 9 Тільки стережися,
і дуже пильнуй свою душу, щоб не забув ти
тих речей, що бачили очі твої, і щоб вони не
повихо́дили з серця твого по всі дні життя твого,
а ти подаси їх до ві́дома синам твоїм та синам
твоїх синів, 10 про день, коли стояв ти перед
лицем Господа, Бога твого, на Хори́ві, як Господь
говорив був до мене: „Збери Мені той народ, і
вони слухатимуть слів Моїх, із яких навчаться
боятися Мене по всі дні, скільки вони житимуть
на землі, та й синів своїх понавча́ють“. 11 І
поприхо́дили ви, та й поставали під горою, а гора
та горіла огнем аж до самих небес, а при тому
була темрява, хмара та мряка. 12 І промовляв
Господь до вас із сере́дини огню, — голос слів
ви чули, та виду ви не бачили, окрім голосу.
13 І Він оголосив перед вами заповіта Свого,
що наказав вам чинити, — Десять Заповідей, і
написав їх на двох камі́нних табли́цях. 14 А мені
Господь наказав того ча́су навчати вас постанов
та зако́нів, щоб виконували ви їх у краю́, куди
ви перехо́дите володіти ним. 15 І бу́дете ви
сильно стерегти свої душі, бо не бачили ви того
дня жодної постаті, коли говорив Господь до
вас на Хориві з сере́дини огню, 16 щоб ви не
зіпсулися, і не зробили собі ідола на подобу
якогось бовва́на, зобра́ження самця́ чи самиці,
17 зобра́ження всякої худобини, що на землі,
зобра́ження всякого крилатого пта́ха, що літає
під небом, 18 зобра́ження всякого плазу́ючого
по землі, зобра́ження всякої риби, що в воді під
землею, 19 і щоб ти, звівши очі свої до неба, і
побачивши сонце, і місяць, і зорі, — усе військо
небесне, щоб не був ти зве́дений і не вклонявся
їм, і не служив їм; бо Господь, Бог твій, приділив
їх усім наро́дам під усім небом. 20 А вас Господь
узяв та й вивів вас із залізної гутни́чої пе́чі,
— з Єгипту, щоб ви стали для Нього наро́дом
наді́лу, як сьогодні це ви́дко. 21 А Господь був
розгнівався на мене за ваші діла́, і поклявся,
що не перейду́ я Йорда́ну, і не ввійду́ до того
хорошого кра́ю, що Господь, Бог твій, дає тобі
на спа́дщину. 22 Бо я умру в цьому кра́ї, я не
перейду́ Йорда́ну, а ви пере́йдете й посядете той
хороший край. 23 Стережіться, щоб не забули
ви заповіту Господа, вашого Бога, якого склав з
вами, щоб не зробили ви собі бовва́на на подобу
всього, як наказав тобі Господь, Бог твій. 24 Бо
Господь, Бог твій, — Він палю́чий огонь, Бог
за́здрісний. 25 Коли ти породиш синів, і синів
твоїх синів, і поста́рієте ви в краю́, і зіпсуєтеся, і
зробите бовва́на на подобу чогось, і зробите зло
в оча́х Господа, Бога свого, та Його розгнівите́,
26 то беру Я сьогодні за свідків проти вас небо й
землю, що незаба́ром конче погинете в краю́, на
вспадкува́ння якого ви перехо́дите туди Йорда́н.
Не будуть довгі ваші дні в ньому, бо конче ви
будете ви́гублені. 27 І розпоро́шить вас Господь
посеред народів, і будете ви нечисле́нні поміж
людами, куди попрова́дить вас Господь. 28 І
будете служити там богам, ділу рук лю́дських,
дереву та каменеві, які не бачать, і не чують,
і не їдять, і не нюхають. 29 Та коли ви будете
шукати звідти Господа, Бога свого, то зна́йдете,
якщо будете шукати Його всім серцем своїм та
всією душею своєю. 30 Як будеш у біді своїй, і
коли спіткають тебе в кінці днів усі оці речі, то
ве́рнешся ти до Господа, Бога свого, і послухаєш
Його голосу. 31 Бо Господь, Бог твій — Бог
милости́вий: Він не залишить тебе й не знищить
тебе, і не забуде заповіту батьків твоїх, яким
їм присягнув був. 32 Бо питай но про перші
дні, що були перше тебе, від того дня, коли Бог
створив люди́ну на землі, і від кінця неба й
аж до кінця неба, — чи бувало щось таке, як
ця велика річ, або чи чуте було щось таке, як
вона: 33 чи чув народ голос Бога, що говорив
із сере́дини огню, як чув ти і жив? 34 Або чи
намагався який бог піти взяти собі народ з-
посеред іншого народу пробами, ознаками, і
чудами, і війною, і сильною рукою, і раме́ном
ви́тягненим, і стра́хами великими, як усе те,
що зробив був вам Господь, Бог ваш, в Єгипті
на оча́х твоїх? 35 Тобі було показане це, щоб
ти пізнав, що Господь — Він Бог, і нема іншого,
окрім Нього. 36 Він дав тобі з неба почути Його
голос, щоб навчити тебе, а на землі показав
тобі Свій великий огонь, і слова́ Його чув ти з
сере́дини огню. 37 І тому, що кохав Він батьків
твоїх, то вибрав їхнє насіння по них, і Сам Він
вивів тебе Своєю великою силою з Єгипту, 38
щоб прогнати перед тобою народи, більші й
сильніші за тебе, щоб ввести тебе, та дати тобі
їхній край на спа́док, як сьогодні це ви́дко. 39
І пізнаєш сьогодні, і ві́зьмеш до серця свого,
що Господь — Він Бог на небі вгорі й на землі
долі, — іншого нема. 40 І будеш пильнувати
постанов Його та заповідей Його, що я наказую
тобі сьогодні, щоб було добре тобі та синам
твоїм по тобі, і щоб ти продо́вжив дні на землі,
що Господь, Бог твій, дає тобі на всі дні". 41 Тоді
виділив Мойсей три місті по той бік Йорда́ну
на схід сонця, 42 щоб утікав туди убійник, що
замордує свого ближнього ненароком, а він
не був йому ворогом ні вчора, ані позавчора. І
втече він до одно́го з цих міст, і буде жити: 43
Бецер у пустині, у кра́ї рівниннім, Рувимовому,
і Рамот у Ґілеаді Ґадовому, і Ґолан у Башані
Манасіїному. 44 І оце Зако́н, що Мойсей поклав

перед Ізраїлевими синами, 45 оце свідо́цтва, і
постанови, і зако́ни, що Мойсей говорив їх до
Ізраїлевих синів при виході їх із Єгипту, 46 по
той бік Йорда́ну в долині навпроти Бет-Пеору
в краю́ Сигона, царя аморейського, що сидів у
Хешбоні, якого побив Мойсей та Ізраїлеві сини
при виході їх із Єгипту. 47 І вони оволоділи
краєм його та краєм Оґа, башанського царя,
обох аморейських царів, що по той бік Йорда́ну
на схід сонця, 48 від Ароеру, що над берегом
арнонського потоку, і аж до гори Сіон, цебто
Гермон, 49 і ввесь степ по тім боці Йорда́ну на
схід і аж до моря сте́пу під узбі́ччям Пісґі.

5 І скликав Мойсей усього Ізраїля, та й сказав до
нього́: „Слухай, Ізраїлю, постанови й зако́ни,
які я говорю́ сьогодні в ваші уші, і навчіться їх, і
будете пильнувати виконувати їх. 2 Господь,
Бог наш, склав з нами заповіта на Хориві. 3 Не з
батьками нашими склав Господь заповіта того,
але з нами самими, що ми тут сьогодні всі живі.
4 Обличчям в обличчя говорив Господь із вами
на горі з сере́дини огню. 5 Я того ча́су стояв
між Господом та між вами, щоб передавати
вам Господні слова, бо ви боялися огню, і ви не
зійшли на го́ру, коли Він говорив: 6 „Я Господь,
Бог твій, що вивів тебе з єгипетського кра́ю, з
дому ра́бства. 7 Хай не буде тобі інших богів
при Мені! 8 Не роби собі різьби й усякої подо́би
з того, що на небі вгорі, і що на землі до́лі, і що в
воді під землею. 9 Не вклоняйся їм, і не служи
їм, бо Я — Господь, Бог твій, Бог ревнивий, що
карає провину батьків на синах, на третіх і на
четвертих поколіннях тих, що нена́видять Мене,
10 і що чинить милість тисячам поколінь тих,
хто любить Мене, і хто виконує Мої заповіді.
11 Не присягай Іменем Господа, Бога твого,
надаре́мно, бо не помилує Господь того, хто
присягає Його Ім'я́м надаре́мно. 12 Пильнуй
дня суботнього, щоб святити його, як наказав
тобі Господь, Бог твій. 13 Шість день працюй,
і роби всю працю свою, 14 а день сьо́мий —
субота для Господа, Бога твого: не роби жодної
праці ти й син твій та дочка́ твоя, і раб твій та
невільниця твоя, і віл твій, і осел твій, і всяка
худоба твоя, і прихо́дько твій, що в брамах твоїх,
— щоб відпочив раб твій і невільниця твоя, як
і ти. 15 І будеш пам'ята́ти, що був ти рабом в
єгипетському кра́ї, і вивів тебе Господь, Бог твій,
звідти сильною рукою та витягненим раме́ном,
тому наказав тобі Господь, Бог твій, святкувати
суботній день. 16 Шануй свого ба́тька та матір
свою, як наказав був тобі Господь, Бог твій, щоб
довгі були твої дні, і щоб було тобі добре на
землі, яку Господь, Бог твій, дає тобі. 17 Не
вбивай! 18 Не чини пере́любу! 19 Не краде́! 20
Не свідчи́ неправдиво проти ближнього свого!
21 І не бажай жони бли́жнього свого, і не бажай
дому ближнього свого, ані поля його, ані раба
його, ані невільниці його, ані вола його, ані осла
його, ані всього, що є в ближнього твого! 22
Слова ці Господь промовляв до всього вашого
зібра́ння, на горі з сере́дини огню, хмари та
мряки, сильним голосом. І більш не говорив,
і написав їх на двох камінних табли́цях, і дав
їх мені. 23 І сталося, коли ви слухали той
голос з-посеред те́мряви, а гора горіла огнем,
то прийшли до мене всі го́лови ваших племе́н
та ваші старші̂, 24 та й сказали: „Тож Господь,
Бог наш, показав нам славу Свою та ве́лич Свою,
і голос Його чули ми з сере́дини огню. Цього
дня ми бачили, що говорить Бог з люди́ною, — і
вона жива! 25 А тепер на́що маємо вмирати? Бо
спалить нас той великий огонь! Якщо ми бу́демо
ще далі слухати голосу Господа Бога нашого, то
помре́мо. 26 Бо чи є таке тіло, щоб чуло, як ми,
голос Бога Живого, що промовляє з сере́дини
огню, і жило б? 27 Приступи сам, і слухай усе,
що́ скаже Господь, Бог наш, і ти будеш говорити
нам усе, що промовля́тиме Господь, Бог наш,
до тебе, а ми будемо слухати й виконаємо“.
28 І почув Господь голос ваших слів, коли ви
промовляли до мене. І сказав до мене Господь:
„Чув Я голос цього наро́ду, що промовляли до
тебе. Добре все, що вони промовляли. 29 О, коли
б їхнє серце було їм на те, щоб боялись Мене
й пильнували всіх Моїх заповідей по всі дні,
щоб було добре їм та синам їхнім навіки! 30
Іди, скажи їм: Вертайтесь собі до наметів своїх!
31 А ти стій тут зо Мною, і Я буду промовляти
до тебе кожну заповідь, і постано́ви, і зако́ни,
що будеш навчати їх, щоб вони виконували їх
у кра́ї, що Я даю їм на спа́дщину його“. 32 І
будеш пильнувати виконувати їх, як наказав
вам Господь, Бог ваш, — не збочите ні право́руч,
ні ліво́руч. 33 Усією тією дорогою, що наказав
вам Господь, Бог ваш, будете ходити, щоб жили
ви й було вам добре, і щоб довгі були ваші дні в
кра́ї, що ви оволодієте ним.

6 А оце заповідь, постанови та зако́ни, що
наказав Господь, Бог ваш, щоб навчити вас
виконувати їх у кра́ї, що ви переходите туди
посісти його, 2 щоб ти боявся Господа, Бога
свого, щоб пильнувати всіх постано́в Його та
заповідей Його, що я наказую тобі, ти й син твій,
та син твого́ сина по всі дні життя твого, і щоб
були довгі твої дні. 3 І слухай, Ізраїлю, і пильнуй
виконувати це, щоб було добре тобі, і щоб ви
си́льно розмно́жились, як прирік був Господь,
Бог батьків твоїх, дати край, що тече молоком

та медом. 4 Слухай, Ізраїлю: Господь, Бог наш
— Господь один! 5 І люби Господа, Бога твого,
усім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією
силою своєю! 6 І будуть ці слова, що Я сьогодні
наказую, на серці твоїм. 7 І пильно навчиш
цього синів своїх, і будеш говорити про них, як
сиді́тимеш удома, і як ходи́тимеш дорогою, і
коли ти лежатимеш, і коли ти вставатимеш. 8 І
прив'яжеш їх на ознаку на руку свою, і будуть
вони пов'я́зкою між очима твоїми. 9 І напишеш
їх на бічни́х одвірках дому свого та на брамах
своїх. 10 І станеться, коли Господь, Бог твій,
уведе тебе до того краю́, якого присягнув був
батькам твоїм, Авраамові, Ісакові та Якову, щоб
дати тобі великі та гарні міста́, яких ти не
будував, 11 та доми, повні всякого добра, яких
ти не напо́внював, і те́сані колодязі, яких ти
не теса́в, і виноградники та оливки, яких ти
не садив, і ти будеш їсти й наси́тишся, — 12
стережися тоді, щоб ти не забув Господа, що
вивів тебе з єгипетського кра́ю, з дому ра́бства!
13 Бійся Господа, Бога свого, і Йому будеш
служити, і Йменням Його будеш присягати. 14
Не будеш ходити за іншими богами з богів тих
наро́дів, що в околицях ваших, 15 бо Господь,
Бог твій — Бог ревнивий посеред тебе; щоб
не запалився на тебе гнів Господа, Бога твого,
і щоб Він не вигубив тебе з поверхні землі.
16 Не будете спокуша́ти Господа, Бога вашого,
як спокушали ви в Массі. 17 Будете конче
пильнувати заповідей Господа, Бога вашого, і
свідо́цтва Його, і постанови Його, що наказав
Він тобі. 18 І будеш робити справедливе та
добре в Господніх очах, щоб було тобі добре,
і щоб увійшов ти та посів той хороший Край,
що Господь присягнув був батькам твоїм, 19
щоб вигнати всіх ворогів твоїх перед тобою, як
говорив був Господь. 20 Коли запитає тебе син
твій колись, говорячи: „Що це за свідо́цтва й
постанови та зако́ни, що вам наказав Господь,
Бог наш?“ 21 то скажеш синові своєму: „Ми
були раби фараонові в Єгипті, а Господь вивів
нас із Єгипту сильною рукою. 22 І дав Господь
ознаки та чуда великі та страшні на Єгипет, і на
фараона та ввесь дім його на наших оча́х. 23
А нас вивів звідти, щоб увести нас та дати той
край, що присягнув був Він нашим батькам. 24 І
наказав нам Господь чинити всі ті постанови,
щоб боятися Господа, Бога нашого, щоб було́
добре нам усі дні, щоб утри́мати нас при житті,
як дня цього. 25 І буде нам праведність у тому,
коли будемо пильнувати виконувати всі ці
заповіді перед лицем Господа, Бога нашого, як
Він наказав нам“.

7 Коли Господь, Бог твій, уведе і тебе до того
кра́ю, куди ти входиш, щоб заволодіти ним,
то Він вижене числе́нні поганські народи перед
тобою: хіттє́янина, і ґірґаше́янина, і аморе́янина,
і ханаане́янина, і періззе́янина, і хіввє́янина,
і євусе́янина, — сім народів, численніших та
міцніших за тебе. 2 І коли дасть їх Господь, Бог
твій, тобі, то ти їх понищиш: конче учиниш їх
закляттям, — не складеш із ними заповіту, і не
будеш до них милосердний. 3 І не споріднюйся
з ними: дочки́ своєї не даси його синові, а
його дочки́ не візьмеш для сина свого, 4
бо він відверне сина твого від Мене, і вони
служитимуть іншим богам, — і запалиться
Господній гнів на вас, і Він скоро тебе вигубить.
5 Але тільки так будете їм робити: жертівники
їхні порозбиваєте, а їхні стовпи поламаєте, святі
їхні дере́ва постинаєте, а бовванів їхніх попалите
в огні, 6 бо ти святий наро́д для Господа, Бога
свого, — тебе вибрав Господь, Бог твій, щоб ти
був Йому ви́браним народом зо всіх народів, що
на поверхні землі. 7 Не через числе́нність вашу
понад усі народи Господь уподо́бав вас та вибрав
вас, бож ви найменші зо всіх народів, 8 але з
Господньої любови до вас, і через доде́ржання
Його присяги, що присягнув був вашим батькам,
— Господь вивів вас сильною рукою, і викупив
тебе з дому ра́бства, з руки фараона, царя
єгипетського. 9 І ти пізна́єш, що Господь, Бог
твій, — Він той Бог, той Бог вірний, що стереже
заповіта та милість для тих, хто любить Його, та
хто доде́ржує Його заповіді на тисячу поколінь,
10 і що надолу́жить нена́висникам Своїм, їм
самим, щоб вигубити їх; не загаїться Він щодо
Свого нена́висника, — відплатить йому самому.
11 А ти будеш виконувати заповіді й постанови
та зако́ни, що Я сьогодні наказую виконувати їх.
12 І станеться, — за те, що ви будете слухатися
цих зако́нів, і будете додержувати, і будете
виконувати їх, то й Господь, Бог твій, буде
додержувати для тебе заповіт та милість, що був
присягнув батькам твоїм. 13 І буде Він любити
тебе, і поблагосло́вить тебе, і розмно́жить тебе, і
поблагосло́вить плід твоєї утро́би та плід твоєї
землі, — збіжжя твоє, і сік твій виногра́дний,
і сік твоїх оли́вок, по́рід биків твоїх і коті́ння
ота́ри твоєї на тій землі, яку присягнув батькам
твоїм дати тобі. 14 Ти будеш благослове́нний
поміж усіма наро́дами, — не буде серед тебе
безплідного та безплідної, також і між худобою
твоєю. 15 І Господь відхи́лить від тебе всяку
хворобу, і жодних лютих єгипетських неду́г, які
ти знаєш, не наведе́ їх на тебе, а дасть їх на всіх
твоїх ворогів. 16 І ти винищиш всі ті народи, що
Господь, Бог твій, дає тобі, — не змилосе́рдиться

око твоє над ними, і не будеш служити їхнім
богам, бо то па́стка для тебе. 17 Коли скажеш
у серці своїм: „Ті люди численні́ші від мене,
— як я зможу вигнати їх?“— 18 не бійся їх!
Пильно пам'ятай, що́ зробив був Господь, Бог
твій, фараóнові та всьому Єгиптові, — 19 ті великі
випробóвування, що бачили твої очі, і ознаки
та чу́да, і сильну руку та ви́тягнене раме́но, що
ними вивів тебе Господь, Бог твій, — так Господь,
Бог твій, учинить усім тим нарóдам, що ти їх
боїшся. 20 Також і ше́ршнів пошле Господь, Бог
твій, на нього, аж поки не вигинуть позосталі та
ті, що поховалися перед тобою. 21 Не бійся їх,
бо серед тебе Господь, Бог твій, Бог великий та
страшни́й. 22 І викидатиме Господь, Бог твій,
тих людей помалу з-перед тебе; не зможеш
вигубити їх скоро, щоб не розмнóжилася над
тобою польова́ звірина́. 23 І дасть їх Господь, Бог
твій, перед тобою, і побенте́жить їх великим
бентеженням, аж поки не будуть ви́гублені. 24 І
віддасть їхніх царів у руку твою, а ти вигубиш
їхнє ім'я́ з-під неба, — не встоїть ніхто перед
тобою, аж поки ти не ви́губиш їх. 25 Бовва́нів
їхніх богів попа́лите в огні, — не будеш жадати
срібла та золота, що на них, і не вíзьмеш його
собі, щоб тим не впасти до па́стки, бо то оги́да
для Господа, Бога твого. 26 І не внесеш цієї оги́ди
до дому свого, і не станеш закляттям, як вона.
Конче зоги́диш її, і конче будеш бри́дитися нею,
бо закля́ття вона.

8 Усі заповіді, що я сьогодні наказав тобі,
будете пильнувати виконувати, щоб ви жили́,
і мнóжилися, і ввійшли й посіли той край, що
Господь присягнув вашим батькам. 2 І будеш
пам'ятати всю ту дорóгу, що Господь, Бог твій,
вів тебе нею по пустині ось уже сорок літ,
щоб упокори́ти тебе, щоб ви́пробувати тебе,
щоб пізнати те, що в серці твоїм, чи будеш ти
держати заповіді Його, чи ні. 3 І впокóрював
Він тебе, і мори́в тебе голодом, і годував тебе
ма́нною, якої не знав ти й не знали батьки
твої, щоб дати тобі знати, що не хлібом самим
живе люди́на, але всім тим, що виходить із
уст Господніх, живе люди́на. 4 Одежа твоя не
витиралася на тобі, а нога твоя не спухла от
уже сорок літ. 5 І пізнаєш ти в серці своїм,
що, як навчає чоловік сина свого, так навчає
тебе Господь, Бог твій. 6 І будеш викóнувати
заповіді Господа, Бога свого, щоб ходити Його
дорогами, та щоб боятися Його, 7 бо Господь,
Бог твій, уводить тебе до кра́ю хорошого, до
краю водних потóків, джере́л та безóдень, що
виходять у долині й на горі, 8 до кра́ю пшениці,
й ячме́ню, і винограду, і фіґи, і грана́ту, до
краю оли́вкового де́рева та меду, 9 до кра́ю, де
подостатком будеш їсти хліб, де не забракне
нічого, до кра́ю, що каміння його — залізо, а з
його гір добуватимеш мідь. 10 І будеш ти їсти й
наси́тишся, і поблагослóвиш Господа, Бога свого,
у тім добрім кра́ї, що дав Він тобі. 11 Стережися,
щоб не забув ти Господа, Бога свого, щоб не
пильнувати Його заповідей, і закóнів Його, і
постанов Його, що я сьогодні наказую тобі, 12
щоб, коли ти будеш їсти й наси́тишся, і добрі
доми будуватимеш, і осядеш у них, 13 а худоба
твоя велика та худоба твоя мала розмнóжиться,
і срібло та золото розмнóжаться тобі, і все, що
твоє, розмнóжиться, 14 то щоб не загорди́лося
серце твоє, і щоб не забув ти Господа, Бога
свого, що вивів тебе з єгипетського кра́ю, з
дому ра́бства, 15 що веде тебе цією великою
пустинею, яка збуджує страх, де вуж, сара́ф, і
скорпіóн, і висохла земля, де немає води; що Він
випроваджує тобі воду з крем'янóї скелі, 16 що в
пустині годує тебе манною, якої не знали батьки
твої, щоб упокоря́ти тебе, і щоб випробóвувати
тебе, щоб чинити тобі добро наоста́нку, 17 щоб
ти не сказав у серці своїм: „Сила моя та міць
моєї руки здобули́ мені цей добрóбут“. 18 І
будеш ти пам'ятати Господа, Бога свого, бо
Він Той, що дає тобі силу набути поту́гу, щоб
виконати Свого заповіта, якого присягнув Він
батькам твоїм, як дня цього. 19 І станеться, якщо
справді забудеш ти Господа, Бога свого, і пíдеш
за іншими богами, і будеш їм служити, і будеш
вклонятися їм, то врочисто свідчу вам сьогодні,
— ви конче погинете! 20 Як ті люди, що Господь
вигубля́є з-перед вас, так ви погинете за те,
що не будете слухатися голосу Господа, Бога
вашого!

9 Слухай, Ізраїлю: ти сьогодні перехóдиш
Йорда́н, щоб увійти й заволодіти народами,
більшими й міцнішими від тебе, містами
великими й укріпленими аж до неба, 2 народом
великим та високим, ве́летнями, яких ти знаєш,
і про яких ти чув: „Хто стане перед ве́летнями?“
3 І пізнаєш сьогодні, що Господь, Бог твій, Він Той,
що переходить перед тобою, як огонь поїдаючий,
— Він вигубить їх і Він пони́жуватиме їх перед
тобою. І ти виженеш їх і вигубиш їх незаба́ром,
як Господь говорив був тобі. 4 Не скажи в серці
своїм, коли Господь, Бог твій, буде їх виганяти
з-перед тебе, говорячи: „Через пра́ведність мою
ввів мене Господь посісти цей Край, і через
непра́ведність цих людей Господь виганяє їх
з-перед мене“. 5 Не через пра́ведність твою,
і не через простоту́ твого серця ти входиш
володіти їхнім Краєм, але через неправедність
цих людей Господь, Бог твій, виганяє їх з-перед
тебе, і щоб виконати те слово, що присягнув був

Господь батькам твоїм, Авраамові, Ісакові та
Якову. 6 І пізнаєш, що не через пра́ведність твою
Господь, Бог твій, дає тобі посісти цей хороший
Край, бо ти народ твердоши́їй. 7 Пам'ятай, не
забудь, що ти гніви́в Господа, Бога свого, — у
пустині від дня, коли вийшов ти з єгипетського
кра́ю аж до прихо́ду вашого до цього місця,
неслухня́ні були ви проти Господа. 8 І на Хори́ві
розгніви́ли були ви Господа, — і Господь був
розгнівався на вас, щоб вигубити вас. 9 Коли я
схо́див на го́ру взяти кам'яні табли́ці заповіту,
що Господь склав був із вами, то сидів я на горі
сорок день і сорок ночей, хліба не їв, і води
не пив. 10 І Господь дав мені оби́дві кам'яні
табли́ці, писані Божим пальцем, а на них усі ті
слова́, що Господь говорив був із вами на горі з
сере́дини огню в дні зборів. 11 І сталося, на кінці
сорока́ день і сорока́ ночей дав мені Господь дві
кам'яні табли́ці, табли́ці заповіту. 12 І сказав
мені Господь: „Устань, швидко зійди звідси,
бо зіпсувся наро́д твій, що ти вивів з Єгипту.
Вони скоро збо́чили з дороги, яку Я наказав
їм, — зробили собі литого бовва́на“. 13 І сказав
Господь до мене, говорячи: „Бачив Я той наро́д,
— і ось він наро́д твердоши́їй. 14 Позостав Мене, і
Я ви́гублю їх, і зітру́ їхнє ймення з-під неба, тебе
зроблю́ народом міцнішим та численнішим від
нього“. 15 І я обернувся, і зійшов із гори, а гора
палає в огні, і оби́дві табли́ці заповіту в обох
руках моїх. 16 І побачив я, а ось ви згрішили
проти Господа, Бога вашого, — зробили собі
теля, литого бовва́на, зійшли скоро з дороги,
яку Господь наказав був вам! 17 І схопи́в я
за оби́дві табли́ці, та й кинув їх з обох своїх
рук, — і розторо́щив їх на ваших оча́х!... 18 І
впав я перед Господнім лицем, як перше, сорок
день і сорок ночей хліба не їв і води не пив,
за ввесь ваш гріх, що згрішили ви, як чинили
зло в оча́х Господа, щоб Його розгніви́ти, 19 бо
боявся я гніву та люті, якими розгні̂вався був на
вас Господь, щоб ви́губити вас, — та вислухав
Господь мене й цього ра́зу. 20 А на Аарона
Господь дуже розгнівався був, щоб погубити
його. І молився я того ча́су також за Аарона́. 21
А гріх ваш, що вчинили ви, теля́ те я взяв та й
спалив його в огні, і розторо́щив його, добре
змолов, аж стало воно дрібни́м, немов порох.
І кинув я порох його до пото́ку, що сходить з
гори. 22 І в Тав'ері, і в Массі, і в Ківрот-Гаттааві
гніви́ли ви Господа. 23 А коли Господь посилав
вас з Кадеш-Барнеа, говорячи: „Увійдіть, та й
посядьте той край, що Я дав вам“, то були ви
неслухня́ні нака́зу Господа, Бога вашого, і не
повірили Йому, і не послухалися Його голосу.
24 Неслухня́ні були ви Господе́ві від дня, як я вас
пізнав. 25 І впав я перед Господнім лицем на
ті сорок день і сорок ночей, що я був упав, бо
Господь сказав, що ви́губить вас. 26 І молився
я до Господа й говорив: „Владико Господи, не
губи народу Свого та насліддя Свого, що Ти
викупив Своєю вели́чністю, що Ти вивів його́ з
Єгипту сильною рукою! 27 Згадай Своїх рабів —
Авраама, Ісака та Якова, не вважай на запеклість
цього наро́ду й на несправедливість та гріх його,
28 щоб не сказав той кра́й, звідки вивів ти нас:
Не міг Господь увести їх до того кра́ю, що Ти
говорив їм, та з Своєї не́нависти до них Ти вивів
їх, щоб побити їх у пустині. 29 А вони народ Твій
та насліддя Твоє, що Ти вивів Своєю великою
силою та Своїм ви́тягненим раме́ном“.

10 Того ча́су сказав був до мене Господь:
„Ви́теши собі дві кам̂інні табли́ці, як перші,
та й вийди до Мене на го́ру, і зроби собі
дерев'яного ковче́га. 2 А Я напишу на тих
табли́цях слова́, що були на перших табли́цях,
які ти побив, і покладеш їх у ковче́зі.“ 3 І
зробив я ковче́га з акаці̂йного дерева, і витесав
я дві камінні табли́ці, як перші, та й зійшов
на го́ру, а оби́дві табли́ці в руці моїй. 4 І Він
написав на тих табли́цях, як перше письмо́,
Десять Заповідей, що Господь говорив був до вас
на горі з сере́дини огню в день зборів. І Господь
дав їх мені. 5 І обернувся я, та й зійшов із гори,
і поклав ті табли́ці, що зробив, до ковче́гу. І
були вони там, як наказав був Господь. 6 А
Ізраїлеві сини рушили з Бееротy Яаканових
синів до Мосери. Там помер Ааро́н, і був там
похо́ваний, а священиком став замість нього
його син Елеаза́р. 7 А звідти рушили до Ґудґоди,
а з Ґудґоди до Йотвати, до кра́ю водних потоків.
8 Того ча́су Господь відділив був Левієве пле́м'я,
щоб носило ковчега Господнього заповіту, щоб
стояло перед Господнім лицем, щоб служило
Йому, і щоб благословля́ло Його Йменням аж
до цього дня. 9 Тому́ не було Левієві частки
та спа́дку з братами. Господь — Він спа́дщина
його, як промовляв був Господь, Бог твій, йому.
10 А я стояв на горі, як за тих перших днів,
сорок день і сорок ноче́й. І вислухав Господь
мене також цього ра́зу, — не захотів Господь
погубити тебе. 11 І сказав був до мене Господь:
„Устань, іди в по́хід перед народом. І вві̂йдуть
вони, і посядуть той край, що Я присягнув був
їхнім батькам дати їм“ 12 А тепер, Ізра́їлю,
чого жадає від тебе Господь, Бог твій? Тільки
того, щоб боятися Господа, Бога твого, ходити
всіма́ Його доро́гами, і любити Його, і служити
Господе́ві, Богу твоєму, усім серцем своїм і всією
душею своєю, 13 виконувати заповіді Господа та
постанови Його, що я наказую тобі сьогодні, щоб

було тобі добре. 14 Тож належить Господе́ві,
Богу твоєму, небо, і небо небе́с, земля й усе, що
на ній. 15 Тільки батьків твоїх уподо́бав Господь,
щоб любити їх, і вибрав вас, їхнє насіння по
них, зо всіх наро́дів, як ба́чиш цього дня. 16 І ви
обріжете кра́йню плоть свого серця, а шиї своєї
не зробите більше твердо́ю, 17 бо Господь, Бог
ваш — Він Бог богі̂в і Пан панів, Бог великий,
сильний та страшни́й, що не подивиться на
обличчя, і пі̂дкупу не ві̂зьме. 18 Він чинить
суд сироті та вдові, і любить прихо́дька, щоб
дати йому хліба й одежу. 19 І будете ви любити
прихо́дька, бо прихо́дьками були ви самі в
єгипетськім кра́ї. 20 Господа, Бога свого, будеш
любити, Йому будеш служити, і до Нього будеш
горну́тись, а Йменням Його будеш присягати. 21
Він хвала́ твоя, і Він Бог твій, що з тобою зробив
був великі та страшні̂ діла́, які бачили очі твої.
22 Сімдесятьма́ душами зійшли були твої батьки
до Єгипту, а тепер, щодо численности, Господь,
Бог твій, зробив тебе, як зо́рі на небі!

11 І будеш ти любити Господа, Бога свого,
і будеш доде́ржувати постанови Його, і
звича́ї Його, і зако́ни Його, і заповіді Його по всі
дні. 2 І ви пізнаєте сьогодні, — бо я навчаю не
синів ваших, які не пізнали й не бачили кара́ння
Господа, Бога вашого, — величність Його, руку
Його сильну й раме́но Його ви́тягнене, 3 і ознаки
Його, і чини Його, що зробив був серед Єгипту
фараонові, єгипетському царе́ві та всьому́ його
кра́єві, 4 і що́ Він зробив був війську Єгипта,
ко́ням його та колесни́цям його, що пустив над
ними воду Червоного моря, коли вони гнались
за вами, і вигубив їх Господь, і так є аж до дня
цього, 5 і що́ Він зробив був для вас у пустині
аж до вашого прихо́ду до цього місця, 6 і що́
Він зробив був Дата́нові й Авіро́нові, синам
Еліява, Рувимового сина, що земля відкрила
була свої уста й погли́нула їх, і їхні доми́, і
їхні намети, і всю власність, що була з ними,
посеред усього Ізраїля. 7 Бо очі ваші — то ті, що
бачили всякий великий чин Господа, що Він
зробив. 8 І будете ви вико́нувати всі заповіді
Його́, що я сьогодні наказую, щоб стали ви
сильні, і ввійшли, і заволоділи тим кра́єм, куди
перехо́дите ви, щоб посісти його, 9 і щоб довго
жили ви на тій землі, що Господь присягну́в
був вашим батька́м дати їм та їхньому насінню
край, що тече молоком та медом. 10 Бо цей край,
куди входиш ти заволодіти ним, він не такий,
як єгипетський край, звідки вийшли ви, де ти
засієш було насіння своє й полива́єш працею
ніг своїх, як горо́д варивни́й. 11 А цей край,
куди ви перехо́дите посісти його, то край гір
та долин, — із небесного дощу́ він напо́юється.
12 край, що про нього дбає Господь, Бог твій,
за́вжди на ньому очі Господа, Бога твого, від
поча́тку року аж до кінця року. 13 І станеться,
якщо справді ви будете слухати Моїх заповідей,
що Я вам сьогодні наказую, — любити Господа,
Бога вашого, і служити Йому всім вашим серцем
і всією вашою душею, 14 то Я дам вам дощ
вашого кра́ю своєча́сно, дощ ра́нній і дощ пі̂зній,
і збереш ти своє збіжжя, і свій сік виноградний,
і оливу свою. 15 І дам Я траву на твоїм полі для
твоєї худоби, і будеш ти їсти й наси́тишся. 16
Стережіться, щоб не було зве́дене ваше серце,
і щоб ви не відступили, і не служили іншим
бога́м, і не вклонялися їм. 17 А то запалиться
гнів Господній на вас, і замкне́ небо, і не буде
дощу́, а земля не дасть свого урожаю, і ви скоро
погинете з тієї доброї землі, що Господь дає вам.
18 І покладете ви ці слова́ Мої на свої серця́ та на
свої ду́ші, і прив'яжете їх на зна́ка на руці своїй,
і вони будуть пов'я́зкою між вашими очима. 19 І
будете навчати про них синів своїх, говорячи
про них, коли ти сидітимеш у домі своїм, і коли
ходитимеш дорогою, і коли лежатимеш, і коли
вставатимеш. 20 І ти понаписуєш їх на бічни́х
одві̂рках дому свого і на брамах своїх, 21 щоб дні
ваші та дні синів ваших на землі, яку́ Господь
присягнув був батькам вашим дати їм, були
такі довгі, як дні неба над землею. 22 Бо якщо
будете ви конче виконувати всі ті заповіді, що я
наказав вам чинити їх, — щоб любити Господа,
Бога свого, щоб ходити всіма́ доро́гами Його, і
щоб горну́тись до Нього, — 23 то Господь вижене
всі ті народи перед вами, і ви посядете народи
більші й міцніші від вас. 24 Кожне місце, що на
нього ступить ваша нога, буде ваше. Від пустині
й Ливану, від Річки, річки Ефра́ту й аж до моря
Оста́ннього буде ваша границя. 25 Не всто́їть
ніхто перед вами, — ляк перед вами й страх
перед вами дасть Господь, Бог ваш, на кожен той
край, що ви ступите на нього, як Він говорив вам.
26 Ось, сьогодні я даю перед вами благослове́ння
й прокля́ття: 27 благослове́ння, коли будете
слухатися заповідей Господа, Бога вашого, які я
наказую вам сьогодні, 28 і прокля́ття, якщо не
будете слухатися заповідей Господа, Бога свого,
і збо́чите з дороги, яку я наказую вам сьогодні,
щоб ходити за іншими бога́ми, яких ви не знали.
29 І станеться, коли Господь, Бог твій, уведе́ тебе
до краю, куди ти входиш посісти його, то даси
благослове́ння на горі Ґарізі̂м, а прокля́ття на
горі Ева́л. 30 От вони на то́му боці Йорда́ну за
дорогою за́ходу сонця, у кра́ю ханаанеянина,
що сидить у степу́ навпроти Ґілґалу при діброві
Море́. 31 Бо ви переходите Йорда́н, щоб увійти
посісти той край, що дає вам Господь, Бог ваш. І

посядете його, й осядете в ньому, 32 і будете
доде́ржувати, щоб виконувати всі постанови й
зако́ни Його́, які я сьогодні даю вам.

12 Оце постанови та зако́ни, які ви
пильнува́тимете виконувати в кра́ї, що дав
Господь, Бог батьків твоїх, на насліддя його
всі дні, які жи́тимете на цій землі. 2 Конче
ви́нищите всі ті місця, що служили там люди,
яких ви виганяєте, своїм богам на високих гора́х
і на пагірках, та під кожним зеленим де́ревом. 3
І розвалите їхні жертівники, і поламаєте камінні
стовпи для богів, і їхні святі дере́ва попа́лите в
огні, а бовва́нів їхніх богі́в порубаєте, і ви́губите
їхнє ймення з того місця. 4 Не робитимете
так Господе́ві, вашому Богові, 5 бо тільки на
місці, яке вибере Господь, Бог ваш, зо всіх ваших
племе́н, щоб покласти там Ім'я́ Своє, на місці
перебува́ння Його будете шукати, і ти при́йдеш
туди. 6 І принесе́те туди свої цілопа́лення, і свої
жертви, і свої десятини та прино́шення рук своїх,
і обі́тниці свої, і да́ри свої, і перворідних худоби
своєї великої та худоби своєї дрібно́ї. 7 І будете
їсти там перед лицем Господа, Бога вашого, і
будете тішитися всім, до чого доторкне́ться ваша
рука, ви та доми́ ваші, якими поблагослови́в
тебе Господь, Бог твій. 8 Там ви не зробите так,
як ми робимо сьогодні тут, — кожен усе, що́
йому здається справедливим в оча́х тільки його,
9 бо ви дотепе́р не ввійшли до мі́сця відпочи́нку
й до спа́дщини, що Господь, Бог твій, дає тобі. 10
А коли ви пере́йдете Йорда́н і осядете в кра́ї,
що Господь, Бог ваш, дає вам на спа́дщину, і Він
заспоко́їть вас від усіх ворогів ваших навколо,
і ви сидітимете безпечно, 11 то станеться, на
те місце, що його ви́бере Господь, Бог ваш,
щоб Ім'я́ Його перебува́ло там, туди принесете
все, що я вам наказую: свої цілопа́лення, і свої
жертви, десятини свої та прино́шення рук своїх,
і всі добі́рні жертви обі́тниць своїх, що обіцяєте
Господе́ві. 12 І будете ті́шитися перед лицем
Господа, Бога вашого, ви й сини ваші, і до́чки
ваші, і раби ваші, і невільниці ваші, і Левит, що в
ваших брамах, бо нема йому частки й спа́дку з
вами. 13 Стережися, щоб не прино́сив ти своїх
цілопа́лень на кожному місці, яке побачиш, 14
бо тільки на тому місці, яке вибере Господь
в одно́му з племе́н твоїх, там принесеш свої
цілопа́лення, і там зробиш усе, що я наказую
тобі. 15 Але скільки запра́гне душа твоя, будеш
різати й будеш їсти м'ясо, за благослове́нням
Господа, Бога твого, що його́ дав тобі в усіх
брамах твоїх; нечистий і чистий буде їсти
його, як са́рну й як о́леня. 16 Тільки кро́ви не
їстимеш, — на землю ви́ллєш її, як во́ду. 17
Не зможеш ти їсти в брамах своїх десятини
збіжжя свого, і соку виноградного свого, і оливи
своєї, і перворідних худоби своєї великої й
худоби своєї дрібно́ї, і всіх обі́тниць своїх, що
будеш обіцяти, і добровільних да́рів своїх, і
прино́шення своєї руки, 18 бо тільки перед
лицем Господа, Бога свого, будеш їсти його в
місці, яке вибере Господь, Бог твій, ти, і син
твій, і дочка́ твоя, і раб твій, і невільниця твоя,
і Леви́т, що в брамах твоїх. І будеш ти радіти
перед лицем Господа, Бога свого, усім, до чого
доторкнеться рука твоя. 19 Стережися, щоб не
залишив ти Левита по всі дні на землі своїй. 20
Коли Господь, Бог твій, поширить границю твою,
як Він говорив тобі, і ти скажеш: „Нехай я їм
м'ясо“, бо бу́де жадати душа твоя їсти м'ясо, то
за всім жада́нням душі своєї будеш ти їсти м'ясо.
21 Коли буде далеке від тебе те місце, що вибере
Господь, Бог твій, щоб перебувало там Ім'я́ Його,
то заріжеш із худоби своєї великої та з худоби
своєї дрібної, що дав Господь тобі, як наказав я
тобі, і будеш їсти в брамах своїх усім жада́нням
своєї душі. 22 Тільки як їсться са́рну й о́леня, так
будеш їсти його, — нечистий та чистий однаково
можуть їсти його. 23 Тільки будь обере́жним,
щоб не їсти кро́ви, бо кров — вона душа, і ти не
будеш їсти душі ра́зом з м'ясом. 24 Не будеш
їсти її, — на землю виллєш її, як во́ду. 25 Не
будеш їсти її, щоб було́ добре тобі та синам
твоїм по тобі, коли робитимеш справедливе в
Господніх оча́х. 26 Тільки святощі свої, що будуть
у тебе, та обі́тниці свої понесеш, і при́йдеш
до місця, яке вибере Господь. 27 І принесеш
своє цілопа́лення, м'ясо та кров, на же́ртівнику
Господа, Бога свого, а кров твоїх інших же́ртов
буде вилита на же́ртівнику Господа, Бога твого,
а м'ясо будеш їсти. 28 Виконуй і слухай усі
ті слова́, що я наказую тобі, щоб було добре
тобі та синам твоїм по тобі навіки, коли будеш
робити добре та справедливе в оча́х Господа,
Бога свого. 29 Коли Господь, Бог твій, вигубить
народи, куди ти входиш, щоб посісти їх перед
собою, і посядеш їх, і осядеш у їхньому кра́ї,
30 то стережися, щоб не впасти до пастки за
ними, коли вони будуть ви́гублені перед тобою,
і щоб не шукав ти їхніх богів, говорячи: Як
служать ті люди бога́м своїм, то зроблю́ так і
я. 31 Не зробиш так Господе́ві, Богу своєму; бо
всяку гидо́ту, яку Господь знена́видів, робили
вони бога́м своїм, бо навіть синів своїх та доч́ок
своїх вони палять в огні для богів своїх. 32
Кожне слово, що я наказую його вам, будете
додержувати виконувати, — не додаси до нього,
і не відіймеш від нього.

13 Якщо повстане серед тебе пророк або
снови́дець, і дасть тобі ознаку або чудо, 2

і збу́деться та ознака й те чудо, що сказав він
тобі, до того говорячи: „Ходімо ж за іншими
бога́ми, яких ти не знав, і бу́демо їм служити“,
3 то не слухайся слів того пророка або того
снови́дця, бо цим Господь, Бог ваш, випробо́вує
вас, щоб пізнати, чи ви любите Господа, Бога
вашого, усім своїм серцем і всією своєю душею.
4 За Господом, Богом вашим, будете ходити,
і Його будете боятися, і заповіді його будете
виконувати, і голосу Його будете слухатися,
і Йому будете служити, і до Нього будете
ли́нути. 5 А пророк той або той снови́дець
нехай буде забитий, бо намовляв на відсту́пство
від Господа, Бога вашого, — що вивів вас із
єгипетського кра́ю й викупив вас з дому ра́бства,
— щоб звести тебе з дороги, що наказав тобі
Господь, Бог твій, ходити нею; і вигубиш зло з-
посеред себе. 6 Коли намовить тебе брат твій,
син твоєї матері, або син твій, або дочка́ твоя,
або жінка твого лоня, або твій при́ятель, який
тобі як душа твоя, таємно говорячи: „Ходімо
ж і служім іншим бога́м“, яких не знав ти та
батьки твої, 7 з богів тих народів, що навколо
вас, близьки́х тобі або далеких від тебе, від
кінця землі й аж до кінця землі, 8 то не будеш
зго́джуватися з ним і не будеш слухатися його,
і не буде милосе́рдитися око твоє над ним,
і не змилосе́рдишся й не сховаєш його, 9 бо
конче заб'єш ти його, рука твоя буде на ньому
найперше, щоб забити його, рука всього народу
— наоста́нку. 10 І заки́даєш його камінням, і він
помре, бо жадав відвернути тебе від Господа,
Бога твого, що вивів тебе з єгипетського кра́ю, з
дому ра́бства. 11 А ввесь Ізраїль буде слухати
і буде боятись, і більше не буде робити такої
злої речі серед тебе. 12 Коли почуєш про одне з
своїх міст, яке Господь, Бог твій, дає тобі, щоб
сидіти там, що про нього кажуть: 13 вийшли
люди, сини велійя́лові, з-поміж тебе, і звели́
з правдивої дороги ме́шканців свого міста,
кажучи: „Ходімо ж, і служім іншим бога́м“,
яких ви не знали, 14 то будеш допитуватися, і
будеш досліджувати, і будеш добре питати, а
ось — воно правда, дійсна та річ, була зроблена
та гидо́та посеред тебе, 15 то конче ви́бий
ме́шканців того міста вістрям меча, — віддай
на закляття його й усе, що в ньому, та худобу
його вибий вістрям меча. 16 А всю здо́бич його
збереш до сере́дини майда́ну його, і спалиш
огнем те місто та всю здо́бич його цілковито
для Господа, Бога твого. І стане воно купою руїн
навіки, не буде вже воно відбудо́ване. 17 І нічого
з закляття нехай не прилипне до руки твоєї, щоб
відвернувся Господь від палючого гніву Свого й
дав тобі милосердя, і змилосе́рдився над тобою,
і розмно́жив тебе, як присягнув був батькам
твоїм, 18 коли будеш слухатися голосу Господа,
Бога свого, щоб виконувати всі заповіді Його,
що я сьогодні наказую тобі, щоб виконувати те,
що справедливе в оча́х Господа, Бога твого.

14 Ви сини Господа, Бога вашого, — не будете
робити нарізів, і не вистрига́йте волосся
над вашими очима за поме́рлого, 2 бо ти святий
наро́д для Господа, Бога твого, і Господь тебе
вибрав, щоб був ти Йому ви́браним наро́дом
зо всіх народів, що на поверхні землі. 3 Не
будеш їсти жодної гидо́ти. 4 Оце та худоба,
що ви будете їсти: віл, кожне з овець і кожне
з кіз, 5 о́лень, і са́рна, і бу́йвіл, і ла́ня, і зубр, і
антило́па, і жира́фа. 6 Кожну з худоби, що має
розділені копи́та та що має копи́та, роздвоєні
розри́вом, що жує жу́йку між худобою, — те
будете їсти. 7 Тільки цього не будете їсти з тих,
що жують жуйку й що мають розділені копи́та,
розщіплені: верблю́да, і зайця, і тушка́нчика, бо
вони жують жуйку, та копит не розділили, —
нечисті вони для вас. 8 І свинї̂, бо має розділені
ра́тиці, а жуйки не жує, — нечиста вона для вас:
їхнього м'яса не будете їсти, а до їхнього па́дла
не доторкне́теся. 9 Оце будете їсти зо всього,
що в воді, — усе, що має плавці та лску́, будете
їсти. 10 А все, що не має плавців та луски, не
будете їсти, — нечисте воно для вас. 11 Кожного
чистого птаха будете їсти. 12 А оце, чого з них
ви не будете їсти: орла́, і ґри́фа, і морського
орла, 13 і ко́ршака, і со́кола за родом його, 14
і всякого кру́ка за родом його, 15 і стру́ся, і
сови, і я́струба за родом його, 16 пу́гача, й ї̂біса,
і ле́бедя, 17 і пеліка́на, і сича́, і риба́лки, 18 і
бу́сла, і ча́плі за родом її, і о́дуда, і кажана́. 19 І
кожне плазуюче з пта́ства — нечисте воно для
вас, не будете їсти. 20 Кожного чистого птаха
будете їсти. 21 Не будете їсти жодного па́дла,
— даси його прихо́дькові, що в брамах твоїх,
і він їстиме його, або продаси чужи́нцеві, бо
ти народ святий для Господа, Бога свого. Не
будеш варити ягняти в молоці матері його. 22
Конче даси десятину з усього врожа́ю насіння
твого, що рік-річно на полі зросте́. 23 І будеш
ти їсти перед лицем Господа, Бога свого, у
місці, яке Він вибере, щоб Ім'я́ Його перебува́ло
там, десятину збіжжя свого, виноградного соку
свого, і оливки своєї, і перворідних худоби своєї
великої й худоби своєї дрібно́ї, щоб навчився ти
боятися Господа, Бога свого, по всі дні. 24 А коли
дорога буде занадто довга для тебе, так що не
зможеш поне́сти того́, бо буде занадто далеке
від тебе місце, яке вибере Господь, Бог твій, щоб
покласти Ім'я́ Своє там, коли поблагосло́вить
тебе Господь, Бог твій, 25 то даси в сріблі, і

зав'яжеш те срібло в руці своїй, і пі̂деш до місця,
яке вибере Господь, Бог твій. 26 І витратиш те
срібло на все, чого буде жадати душа твоя, —
на худобу велику й худобу дрібну, і на вино,
і на п'янки́й напі́й, і на все, чого зажадає від
тебе душа твоя, і будеш ти їсти там перед лицем
Господа, Бога свого, і будеш тішитися ти та дім
твій. 27 А Левит, що живе́ по брамах твоїх, —
не кидай його, бо нема йому частки й спа́дку
з тобою. 28 На кінці трьох років відділиш усю
десятину свого врожаю в тім році, і покладеш
у брамах своїх. 29 І при́йде Левит, бо нема
йому частки й спа́дку з тобою, і прихо́дько, і
сирота, і вдова, що в брамах твоїх, і будуть їсти
й наси́тяться, щоб поблагослови́в тебе Господь,
Бог твій, у кожному чині твоєї руки, що будеш
робити.

15 У кінці семи літ зробиш відпу́щення. 2 А оце
те відпу́щення: кожен позикодавець, що
позичає своєму ближньому, не буде натиска́ти
на свого ближнього та на брата свого, бо
оголошено відпу́щення ради Господа. 3 На
чужи́нця будеш натискати, а що буде твоє в
брата твого, те відпустить йому рука твоя,
4 та тільки не буде серед тебе вбогого, бо
конче поблагосло́вить тебе Господь у кра́ї, якого
Господь, Бог твій, дає тобі на спа́док, щоб ти посів
його, 5 якщо тільки конче будеш ти слухатися
голосу Господа, Бога свого, щоб додержувати
виконувати кожну ту заповідь, що я наказую тобі
сьогодні. 6 Бо Господь, Бог твій, поблагослови́в
тебе, як говорив був тобі, і ти зробиш, що
багато людей даватимуть тобі по́зичку, а ти
не даватимеш по́зички. І будеш ти панувати
над багатьма́ народами, а над тобою не будуть
панувати. 7 Коли буде серед тебе вбогий, один із
братів твоїх ув одній із брам твоїх у кра́ї твоїм,
що Господь, Бог твій, дає тобі, то не зробиш
запе́клим свого серця, і не замкне́ш своєї руки
від убогого брата свого, 8 бо конче відкриєш
свою руку йому, і конче позичиш йому за його
потребою, що буде бракувати йому. 9 Стережися,
щоб у серці твоїм не зродилася зла думка,
щоб ти не сказав: „Набли́зився сьомий рік, рік
відпу́щення“, і буде зле твоє око на вбогого брата
твого, і не даси ти йому, то він буде кли́кати
на тебе до Господа, і буде на тобі гріх. 10 Конче
даси йому, і нехай не жаліє твоє серце, коли ти
даватимеш йому, бо за ту річ поблагосло́вить
тебе Господь, Бог твій у кожнім чині твоїм, і в
усьому, до чого доторкнеться рука твоя. 11 Бо
не переведеться убогий з-посеред кра́ю, тому́
я наказую тобі, говорячи: „Конче відкривай
руку свою для брата свого, і вбогого свого, і для
незаможного свого́ в кра́ї своїм“. 12 Коли буде
про́даний тобі брат твій єврей або єврейка, то
буде служити тобі шість літ, а сьо́мого року
відпустиш його вільним від себе. 13 А коли
відпустиш його вільним від себе, не відпустиш
його по́рожньо, — 14 конче наділи́ його з худоби
своєї дрібно́ї, і з то́ку свого, і з кадки чави́ла
свого, — чим поблагослови́в тебе Господь, Бог
твій, те даси йому. 15 І будеш пам'ятати, що
рабом був ти сам у єгипетськім кра́ї, та викупив
тебе Господь, Бог твій, тому я наказую тобі про
цю річ сьогодні. 16 І станеться, коли він скаже
тобі: „Не вийду від тебе, бо полюбив я тебе та
дім твій“, бо добре йому з тобою, 17 то ві̂зьмеш
шило та й проко́леш його вухо до двере́й, — і
стане він тобі вічним рабо́м; і невільниці своїй
зробиш так само. 18 Нехай не буде тобі тяжки́м
в оча́х твоїх те, що ти відпускаєш його вільним
від себе, бо нае́мницьку платню́ він відроби́в
тобі вдвоє за шість літ, і поблагосло́вить тебе
Господь, Бог твій, у всім, що́ ти робитимеш. 19
Кожного первородного самця́, що народиться в
худобі твоїй великій та в худобі твоїй дрібній,
посвятиш Господе́ві, Богові своє́му. Не будеш
працювати первородним вола свого, і не будеш
стригти первородного ота́ри своєї. 20 Перед
лицем Господа, Бога свого, рік-річно будеш його
їсти ти та дім твій у місці, яке вибере Господь.
21 А коли буде в нім вада, — кульга́ве або сліпе,
усяка зла вада, то не принесе́ш його в жертву
для Господа, Бога свого, — 22 у брамах своїх
будеш його їсти, нечистий і чистий ра́зом, як
са́рну й як о́леня. 23 Тільки крови його не будеш
їсти, — на землю виллєш її, як воду.

16 Додержуй місяця авіва, і спра́виш Па́сху
для Господа, Бога свого, бо в місяці авіві
вивів тебе Господь, Бог твій, з Єгипту вночі.
2 І заколи пасху для Господа, Бога свого, з худоби
дрібної та з худоби великої в місці, яке вибере
Господь, щоб там перебувало Ім'я́ Його. 3 Не
будеш їсти при тому ква́шеного, сім день будеш
їсти при тому опрі̂сноки, хліб біду́вання, — бо
в по́спіху вийшов ти з єгипетського кра́ю, —
щоб усі дні життя свого пам'ятати день свого
ви́ходу з єгипетського кра́ю. 4 І не буде бачене
в тебе ква́шене сім день у всім кра́ї твоїм. А з
м'яса, що заколеш у жертву ввечері першого
дня, ніщо́ не буде ночувати до ра́нку. 5 Не будеш
зако́лювати пасху в одно́му з тих твоїх міст,
які Господь, Бог твій, дає тобі. 6 Але́ тільки
на тому місці, яке вибере Господь, Бог твій,
щоб там перебувало Ім'я́ Його, заколеш пасху
ввечері, при за́ході сонця, у час твого ви́ходу
з Єгипту. 7 І будеш варити, і будеш їсти на
тому місці, яке вибере Господь, Бог твій. А рано
обе́рнешся, і підеш до наметів своїх. 8 Шість день

будеш їсти опрі́сноки, а сьомого дня — віддання́
свята для Господа, Бога твого, ие будеш робити
зайняття. 9 Сім тижнів відлічиш собі, — від
початку праці серпа́ на дозрілому збіжжі зачнеш
лічити сім тижнів. 10 І справиш свято Тижнів
для Господа, Бога свого, у міру добровільного
да́ру своєї руки, що нею даси, як поблагосло́вить
тебе Господь, Бог твій. 11 І будеш радіти перед
лицем Господа, Бога свого, ти, і син твій, і дочка́
твоя, і раб твій, і невільниця твоя, і Левит, що
в брамах твоїх, і прихо́дько, і сирота, і вдова,
що серед тебе в місці, яке вибере Господь, Бог
твій, щоб там перебувало Ім'я́ Його. 12 І будеш
пам'ятати, що ти сам був рабом в Єгипті, і
будеш додержувати це, і будеш виконувати ці
постанови. 13 Свято Ку́чок будеш справляти собі
сім день, коли збереш з то́ку свого та з ка́дки
чави́ла свого. 14 І будеш радіти в святі своїм ти,
і син твій, і дочка́ твоя, і раб твій, і невільниця
твоя, і Левит, і прихо́дько, і сирота, і вдова, що
в брамах твоїх. 15 Сім день будеш святкувати
Господе́ві, Богові своєму, у місці, яке вибере
Господь, бо поблагосло́вить тебе Господь, Бог
твій, у всім урожаї твоїм, і в усякім чині рук
твоїх, і ти будеш тільки радісний. 16 Три рази в
році вся чоловіча стать буде з'являтися перед
лице Господа, Бога твого, у місці, яке Він вибере:
у свято Опрісноків, і в свято Тижнів, і в свято
Кучок, і ніхто не буде бачений перед лицем
Господнім упорожні́, — 17 кожен принесе дар
руки своєї, за благослове́нням Господа, Бога
свого, що дав Він тобі. 18 Суддів та урядників
настано́виш собі в усіх містах своїх, які Господь,
Бог твій, дає тобі по племена́х твоїх, і вони
будуть судити народ справедливим судом. 19
Не викривиш зако́ну, — не будеш дивитися на
осо́бу, і не ві́зьмеш пі́дкупу, бо пі́дкуп осліплює
очі мудрих і викри́влює слова́ справедливих.
20 За справедливістю, лише за справедливістю
будеш гнатися, щоб жити й заволодіти краєм,
що Господь, Бог твій, дає тобі. 21 Не посадиш собі
святого де́рева, усякого де́рева при жертівнику
Господа, Бога твого, що зробиш собі, 22 і не
поставиш собі стовпа, що ненавидить Господь,
Бог твій.

17 Не будеш прино́сити в жертву Господе́ві,
Богові своєму вола або одне́ з дрібної
худоби, що буде на ньому вада, усяка зла річ, бо
це гидота для Господа, Бога твого́. 2 Коли буде
зна́йдений серед тебе в одному з міст твоїх, які
Господь, Бог твій, дає тобі, чоловік або жінка,
що зробить зле в оча́х Господа, Бога твого, щоб
недотримати заповіту, 3 що пішов би й служив
би іншим богам, і вклонявся б їм та сонцеві або
місяцеві, або всім зо́рям небесним, чого я не
наказав, 4 і буде розказано тобі, і ти почуєш, і
будеш добре допитуватися, а ото — воно правда,
дійсна та річ, була зро́блена ота гидо́та серед
Ізраїля, 5 то ви́провадиш того чоловіка або ту
жінку, що зробили ту злу річ, до брам своїх, того
чоловіка або ту жінку, і вкамену́єш їх камі́нням, і
вони погинуть. 6 На слова́ двох свідків або трьох
свідків буде забитий обвинувачений, що має
померти; на слова одно́го свідка не буде забитий.
7 Рука свідків буде на ньому найперше, щоб
забити його, а рука всього народу — наоста́нку. І
вигубиш зло з-посеред себе. 8 Коли б у суді була
тобі неясна́ справа між кров'ю та кров'ю, між
суперечкою та суперечкою, і між раною та раною
справи суперечки в брамах твоїх, то встанеш, і
пі́деш до місця, яке вибере його Господь, Бог
твій. 9 І при́йдеш до священиків-Левитів і до
судді, що буде в тих днях, і допитаєшся, і вони
дадуть тобі слово при́суду. 10 І ти поступиш за
тим словом, що подадуть тобі з того місця, яке
вибере Господь, і будеш пильнувати робити все
так, як на́вчать тебе. 11 Ти поступиш за зако́ном,
що навчать тебе, і за ви́роком, що скажуть тобі,
— не відступиш ні право́руч ні ліво́руч від сло́ва,
що подадуть тобі. 12 А коли хто через зухва́лість
не послухається священика, що стоїть там на
слу́женні Господе́ві, Богові твоєму, або судді,
то помре той, і вигубиш те зло з Ізраїля. 13 А
ввесь народ буде слухати та буде боятися, —
і вже не буде поступати зухва́ло. 14 Коли ти
ввійдеш до того кра́ю, що Господь, Бог твій, дає
тобі, і посядеш його, і осядеш у ньому, та й
скажеш: „Нехай я поставлю над собою царя, як
усі народи, що в моїх око́лицях“, 15 то, ставлячи
над собою царя, якого вибере Господь, Бог твій,
— конче з-посеред братів своїх поставиш над
собою царя, не зможеш поставити над собою
чоловіка чужи́нця, що він не брат твій. 16 Тільки
щоб він не примно́жував собі ко́ней, і не вертав
народу до Єгипту, щоб примно́жити ко́ней, бож
Господь сказав вам: „Не вертайтеся вже більше
тією дорогою“. 17 І хай не примно́жить він собі
жіно́к, щоб не відступило його серце, і сріблá та
золота хай він не примно́жить собі дуже. 18 І
станеться, як буде він сидіти на троні ца́рства
свого, то напише собі відписа цього Зако́ну з
книги, що перед лицем священиків-Левитів. 19 І
буде вона з ним, і буде він читати в ній усі дні
свого життя, щоб учився боятися Господа, Бога
свого, щоб доде́ржувати всіх слів цього Зако́ну
та тих постанов, щоб вико́нувати їх, 20 щоб не
го́рдувало серце його своїми братами, і щоб
не збо́чував він ні право́руч, ні ліво́руч від цієї
заповіді, щоб продо́вжив дні на своїм царстві
він та сини його серед Ізраїля.

18 Священикам-Левитам, усьому Левієвому
пле́мені не буде частки та спа́дку разом з
Ізраїлем, — огняні́ жертви Господа та ча́стки
Його будуть їм. **2** А спа́дку не буде йому серед
братів його: Господь — Він спа́док його, як
Він говорив був йому. **3** А оце буде належати
священикам від народу, від тих, хто приносить
жертву: коли це віл, коли це одне з дрібної
худоби, то даси священикові плече́, і щоки,
і шлу́нок. **4** Початок від збіжжя свого, від
виноградного соку свого, і від оливки своєї, і
початок стри́ження отари своєї даси ти йому. **5**
Бо його вибрав Господь, Бог твій, зо всіх племен
твоїх, щоб ставав він служити в Господнє Ім'я́,
він та сини його по всі дні. **6** А коли при́йде
Левит з одної з брам твоїх з усього Ізраїля, де він
мешкає там, і прибуде за всім жада́нням своєї
душі до місця, яке вибере Господь, **7** і буде він
служити в Ім'я́ Господа, Бога свого, як усі його
браття Левити, що стоять там перед Господнім
лицем, **8** то по рівній частці будуть вони їсти,
опріч маєтку, про́даного по батьках. **9** Коли
будеш вхо́дити до кра́ю, що дає тобі Господь, Бог
твій, то не навчися чинити такого, як гидо́та
цих народів. **10** Нехай не знайдеться між тобою
такий, хто переводить свого сина чи дочку́
свою через огонь, хто ворожить ворожбу́, хто
ворожить по хмарах, і хто ворожить по птахах,
і хто чарівни́к, **11** і хто чорнокни́жник, і хто
викликає духа померлого та духа віщого, і хто
питає померлих. **12** Бо гидо́та для Господа кожен,
хто чинить таке, і через ті гидо́ти Господь, Бог
твій, виганяє їх перед тобою. **13** Бездоганний
будеш ти перед Господом, Богом своїм, **14** бо
ці народи, що ти посядеш їх, слухають тих,
хто ворожить по хмарах та ворожби́тів, а ти —
не таке дав тобі Господь, Бог твій. **15** Пророка
з-посеред тебе, з братів твоїх, Такого, як я,
поставить тобі Господь, Бог твій, — Його будете
слухати, **16** згідно з усім, чого жадав ти від
Господа, Бога свого, на Хори́ві в дні зборів,
говорячи: „Щоб більше не чути мені голосу
Господа, Бога свого, а цього великого огню вже
не побачити й не померти“. **17** І сказав до мене
Господь: „Добре сказали вони. **18** Поставлю
Пророка для них з-поміж їхніх братів, Такого,
як ти, і дам Я слова Свої в у́ста Його, і Він їм
говоритиме все, що Я накажу. **19** І станеться,
кожен, хто не слухатиме слів Моїх, що Той
Пророк говоритиме Моїм Ім'я́м, — Я покара́ю
того. **20** А той пророк, що зухвало відважиться
промовляти Моїм Ім'я́м слова́, яких Я не наказав
був йому говорити, і що буде говорити ім'я́м
інших богів, хай помре той пророк“. **21** А коли ти
скажеш у серці своєму: Як ми пізнаємо те слово,
якого Господь не говорив? **22** Що́ буде говорити
той пророк Ім'я́м Господа, і не станеться та річ,
і не при́йде, то це те слово, якого не сказав
Господь. У зухва́лості говорив його той пророк, і
ти не будеш боятися його.

19 Коли Господь, Бог твій, повигублює народи,
що Господь, Бог твій, дає тобі їхній край, і
ти повиганяєш їх, і осядеш по їхніх містах та
по їхніх домах, **2** то три місті відділиш собі
в сере́дині свого кра́ю, що Господь, Бог твій,
дає його тобі на володі́ння. **3** Приготуєш собі
дорогу, і поділиш натроє землю твого кра́ю,
що Господь, Бог твій, дає тобі на спа́док, і це
буде на втікання туди кожного убійника. **4**
А оце справа убійника, що втече туди й буде
жити: хто вб'є свого ближнього ненаро́ком, а
він не був ворогом його від учора й позавчора; **5**
або хто ввійде з своїм ближнім до лісу рубати
дере́ва, і розмахнеться рука його з сокирою,
щоб зрубати де́рево, а залізо спаде з топори́ща й
попаде в його бли́жнього, і той помре, то він
утече до одного з тих міст, і буде жити, **6** щоб
не гнався месник за кров за убійником, коли
розпалиться серце його, і щоб не догнав його,
якщо буде довга та дорога, і не вбив його, хоч він
не підлягає смерті, бо не був він ворогом його
від учора й позавчора. **7** Тому то я наказую тобі,
говорячи: „Три міста відділиш собі“. **8** А якщо
Господь, Бог твій, розши́рить границю твою,
як присягнув був батькам твоїм, і дасть тобі
всю оцю землю, що говорив був дати батькам
твоїм, **9** коли ти будеш доде́ржувати всі ці
заповіді, щоб виконувати їх, що я наказую тобі
сьогодні, — щоб любити Господа, Бога свого, і
щоб ходити дорогами Його всі дні, — то додаси
собі ще три міста понад ті три, **10** щоб не була́
пролита неповинна кров серед твого кра́ю, що
Господь, Бог твій, дає тобі на спа́док, і не буде
на тобі кров. **11** А коли хто бу́де нена́видіти
свого ближнього, і буде чатувати на нього, і
повстане на нього та й уб'є його, і той помре, і
втече він до одного з тих міст, **12** то пошлють
старші́ його міста, і ві́зьмуть його звідти, і
дадуть його в руку месника крови, і він помре.
13 Не змилосе́рдиться око твоє над ним, і ти
усу́неш кров неповинного з Ізраїля, і буде добре
тобі. **14** Не пересунеш межі свого ближнього,
яку розмежува́ли предки в наді́лі твоїм, яке
посядеш ти в краю́, що Господь, Бог твій, дає
його тобі на володі́ння. **15** Не стане один свідок
на кого для всякої провини і для всякого гріха́,
— у кожнім гріху́, що згрішить, на слова́ двох
свідків або на слова трьох свідків відбу́деться
справа. **16** Коли стане на кого неправдивий
свідок, щоб сві́дчити проти нього підступно, **17**

то стануть двоє цих людей, що мають суперечку,
перед лицем Господнім, перед священиками
та суддями, що будуть у тих днях. 18 І судді
добре дослідять, а ось свідок — неправдивий той
свідок, неправду говорив на брата свого, 19 то
зробите йому так, як він замишляв був зробити
своєму бра́тові, — і вигубиш зло з-посеред себе.
20 А позосталі будуть слу́хати, і будуть боятися,
і більш вже не будуть робити серед себе такого,
як та річ зла. 21 І не змилосе́рдиться око твоє:
життя за життя, око за око, зуб за зуба, рука за
ру́ку, нога за но́гу.

20 Коли ти вийдеш на війну проти свого
ворога, та побачиш коні й вози, та народ,
численніший від тебе, то не будеш боятися їх,
бо з тобою Господь, Бог твій, що вивів тебе
з єгипетського кра́ю. 2 І станеться, коли ви
приступите до бо́ю, то підійде священик і буде
промовляти до народу, 3 та й скаже до них:
„Слухай, Ізраїлю, ви приступаєте сьогодні до
бо́ю проти ваших ворогів. Нехай не зм'якне
серце ваше, — не бійтеся, і не страшіться, і
не лякайтеся їх, 4 бо Господь, Бог ваш, Він
Той, що йде з вами воювати для вас з вашими
ворогами, щоб спасти вас!“ 5 А урядники будуть
промовляти до народу, говорячи: „Хто є тут
такий, що збудував нови́й дім, та не справив
обряду поно́вин? Нехай він іде й вертається
до свого дому, щоб не померти на війні, і щоб
інший хто не справив на ньому обряду поно́вин.
6 І хто є тут такий, що засадив виноградинка та
не користався ним? Нехай він іде й вертається
до свого дому, щоб не померти на війні, і щоб
інший хто не скористався ним. 7 А хто є тут
такий, що засватав жінку, та не взяв її? Нехай
він іде й вертається до свого дому, щоб не
померти на війні, і щоб інший хто не взяв її“.
8 І далі промовлятимуть урядники до народу
та й скажуть: „Хто є тут такий, що лякли́вий
та м'якосе́рдий? Нехай він іде й вертається до
свого дому, щоб не розсла́бив він серця́ братів
своїх, як є серце його“. 9 І станеться, коли
урядники закінча́ть промовляти до народу, то
призначать зверхників для військо́вих відділів
на чоло́ народу. 10 Коли ти приступиш до міста,
щоб воювати з ним, то запропонуй йому перше
мир. 11 І станеться, якщо воно відповість тобі:
„Мир“, і відчинить браму тобі, то ввесь той
народ, що знаходиться в ньому, буде тобі на
данину, і буде служити тобі. 12 А якщо воно
не зами́рить з тобою, і буде прова́дити з тобою
війну, то обло́жиш його. 13 І Господь, Бог твій,
дасть його в руку твою, а ти повбиваєш усю
чоловічу стать його вістрям меча. 14 Тільки
жіно́к, і дітей, і худобу, і все, що буде в тім
місті, всю здо́бич його забере́ш собі, і будеш ти
їсти здо́бич ворогів своїх, що дав тобі Господь,
Бог твій. 15 Так ти зробиш усім містам, дуже
далеким від тебе, що вони не з міст цих народів.
16 Тільки з міст тих народів, які Господь, Бог твій,
дає тобі на володіння, не позоставиш при житті
жодної душі, 17 бо конче вчиниш їх закляттям:
Хіттеянина, і Амореянина, і Ханаанеяннна, і
Періззеянина, і Хіввеянина, і Євусеянина, як
наказав був тобі Господь, Бог твій, 18 щоб вони
не навчили вас робити такого, як усі їхні гидо́ти,
що робили вони богам своїм, бо тоді згрішите́
ви перед Господом, Богом своїм. 19 Коли будеш
обляга́ти місто багато днів, щоб воювати з ним
та щоб здобути його, то не знищиш його де́рева,
і не піднесеш сокири на нього, бо з нього ти
їстимеш, і його не будеш стинати, бо чи ж пільне
де́рево — то чоловік, щоб увійти перед тобою
до обложеного міста? 20 Тільки дерево, що про
нього ти знаєш, що воно не дерево на їжу, його
знищиш та зітне́ш, і будеш будувати з нього речі
обляга́ння проти того міста, яке провадить з
тобою війну, аж до упадку його.

21 Коли на землі, яку дає тобі Господь, Бог твій
на володіння, буде зна́йдений забитий,
що впав на полі, і не буде відо́мим, хто́ вбив
його, 2 то повиходять старші твої та судді
твої, та й виміряють до тих міст, що навколо
забитого. 3 І станеться, коли довідаються про
місто, найближче до забитого, то вїзьмуть
старші того міста телицю з худоби великої,
що нею не працьовано, що вона не тягана в
ярмі. 4 І старші того міста зведуть ту телицю до
долини висиха́ючого потоку, що на ньому не
о́рано, і що він не засіюваний, і там у долині
висиха́ючого потоку переріжуть шию тій телиці.
5 І підійдуть священики, Левієві сини, — бо їх
вибрав Господь, Бог твій, щоб служили Йому, і
щоб благословляли Господнім Ім'я́м, і за їхніми
словами буде рішатися всяка супере́чка та всяка
пораза. 6 І всі старші того міста, найближчі
до забитого, умиють свої руки над телицею,
що в долині висиха́ючого потоку їй перерізана
шия. 7 І освідчать вони та й скажуть: „Руки наші
не пролили цієї крови, а очі наші не бачили.
8 Прости наро́дові своє́му, Ізра́їлеві, якого Ти,
Господи, викупив, і не дай неповинної крови
посеред народу Свого, Ізраїля“, І буде про́щена
їм та кров. 9 А ти усунеш неповинну кров з-
посеред себе, коли робитимеш справедливе в
Господніх оча́х. 10 Коли ти ви́йдеш на війну на
ворогів своїх, і Господь, Бог твій, дасть їх у твою
руку, і ти пополо́ниш із них полоне́них, 11 і
побачиш серед полоне́них гарновиду жінку, і
вподобаєш її собі, і вїзьмеш собі за жінку, 12 то

впровадиш її до сере́дини свого дому, а вона
ого́лить свою голову й обітне свої нігті. 13 І
зді́йме вона з себе одіж полону́ свого, і осяде
в твоєму домі, та й буде оплакувати батька
свого та матір свою місяць ча́су, а по тому ти
ввійдеш до неї й станеш їй чоловіком, і вона
стане тобі за жінку. 14 І станеться, коли ти потім
не полюбиш її, то відпустиш її за її волею, а
продати — не продаси її за срібло, і не будеш
пово́дитися з нею як з невільницею, бо ти жив
із нею. 15 Коли хто матиме дві жінки, одна
кохана, а одна знена́виджена, і вони вродять
йому синів, та кохана й та знена́виджена,
і буде первородний син від знена́видженої,
16 то станеться того дня, коли він робитиме
синів своїх спадкоємцями того, що́ буде його,
то не зможе він зробити первородним сина
тієї коханої за життя того первородного сина
знена́видженої, 17 але за первородного визнає
сина знена́видженої, щоб дати йому подвійно з
усього, що в нього зна́йдеться, бо він початок
сили його, — його право перворо́дства. 18 Коли
хто матиме неслухняного й непокірного сина,
що не слухається голосу батька свого та голосу
своєї матері, і докоря́тимуть йому, а він не буде
їх слухатися, 19 то ба́тько його та мати його
схо́плять його, і приведуть його до старши́х
його міста та до брами того місця. 20 І скажуть
вони до старших міста його: „Оцей наш син
неслухня́ний та непокі́рний, — він не слухає
голосу нашого, ласу́н та п'яни́ця“. 21 І всі люди
його міста заки́дають його камінням, — і він
помре. І вигубиш те зло з-посеред себе, а ввесь
Ізраїль буде слухатися й буде боятися. 22 А коли
буде на кому гріх смертного при́суду, і буде
він убитий, і ти повісиш його на де́реві, 23 то
труп його не буде ночувати на дереві, але конче
поховаєш його того дня, бо повішений — Боже
прокляття, і ти не занечи́стиш своєї землі, яку
Господь, Бог твій, дає тобі на спа́док.

22 Коли побачиш вола свого брата або щось
із ота́ри, що заблуди́ли, то ти не сховаєшся
від них, а конче вернеш їх своєму братові. 2
А якщо брат твій не близьки́й до тебе, чи ти
не знаєш його, то забереш те до дому свого, і
воно буде з тобою, аж поки брат твій не буде
шукати його, — і пове́рнеш його йому. 3 І так
зробиш ослові його, і так зробиш одежі його, і
так зробиш усякій згу́бі брата свого, що згу́блена
в нього, а ти зна́йдеш її, — не зможеш ховати її.
4 Коли побачиш осла свого брата або вола його,
що впали на дорозі, то ти не сховаєшся від них,
— конче підійме́ш їх ра́зом із ним. 5 Не буде
чоловіча річ на жінці, а мужчи́на не зодягне́
жіночої одежі, бо кожен, хто чинить це, — огида
він для Господа, Бога свого. 6 Коли спіткається на
дорозі пташи́не кубло перед тобою на якомубудь
дереві чи на землі з пташеня́тами або з яйцями,
а мати сидить на пташенятах або на яйцях,
то не візьмеш тієї матері з дітьми, — 7 конче
відпустиш ту матір, а дітей візьмеш собі, щоб
було добре тобі, і щоб ти продовжив свої дні. 8
Коли збудуєш нови́й дім, то зробиш пору́ччя для
да́ху свого, і не напровадиш крови на дім свій,
коли спаде з нього хтось. 9 Не будеш засівати
свого виноградника подвійним насінням, щоб
не зробити заклятим усе насіння: і що засієш, і
врожай виноградинка. 10 Не будеш орати волом
і ослом ра́зом. 11 Не одягнеш одежі з двійно́го
матеріялу, — з вовни й льо́ну ра́зом. 12 Поро́биш
собі кута́си на чотирьох краях свого покриття,
що ним покриваєшся. 13 Коли хто візьме жінку,
і ввійде до неї, але потім знена́видить її, 14
і зводитиме на неї ганьбли́ві слова́, і пустить
про неї неславу та й скаже: „Жінку цю взяв я, і
збли́зився з нею, та не знайшов у неї діво́цтва“,
15 то візьме батько тієї дівчини та мати її,
і віднесуть доказа діво́цтва тієї дівчини до
старши́х міста, до брами. 16 І скаже батько тієї
дівчини до старши́х: „Я дав тому чоловікові
дочку́ свою за жінку, та він знена́видів її. 17 І ось
він зводить на неї ганьбли́ві слова, говорячи:
„Я не знайшов у твоєї дочки́ діво́цтва“, а оце
знаки дівоцтва моєї дочки“. І розтягнуть одежу
перед старши́ми міста. 18 А старші́ того міста
візьмуть того чоловіка, та й покарають його, 19 і
накладуть на нього пеню́, сто шеклів срібла, — і
дадуть батькові тієї дівчини, — бо він пустив
неславу на Ізраїлеву дівчину, а вона буде йому
за жінку, — він не зможе відпустити її по всі
свої дні. 20 А якщо правдою було́ це слово, — не
зна́йдене було діво́цтво в тієї дівчини, — 21 то
приведуть ту дівчину до дверей дому батька її, і
вкаменують її люди її міста камінням, — і вона
помре, бо зробила негідність між Ізраїлем на
спроневі́рення дому батька свого, — і вигубиш
зло з-посеред себе. 22 Коли буде зна́йдений хто,
що лежить із замі́жньою жінкою, то помруть
вони обо́є, — той чоловік, що лежав із жінкою, і
та жінка, і вигубиш зло з Ізраїля. 23 Коли дівчина
буде зару́чена чоловікові, і спіткає її хто в місті,
і ляже з нею, 24 то виведете їх обох до брами
того міста, і вкаменуєте їх камінням, і вони
помруть, — ту дівчину за те, що не кричала в
місті, а того чоловіка за те, що збезчестив жінку
свого ближнього, і вигубиш зло серед себе. 25
А як хто на полі спітка́є зару́чену дівчину, і
схо́пить її та й ляже з нею, то помре той чоловік,
що ліг із нею, він сам, 26 а тій дівчині не зробиш

нічо́го, — нема тій дівчині смерте́льного гріха́,
бо це таке, як повстане хто на свого ближнього
й уб'є його, така це річ. 27 Бо в полі він спіткав
її, — кричала та зару́чена дівчина, та не було
кому врятувати її. 28 Коли хто спіткає дівчину,
що не була зару́чена, і схо́пить її, і ляже з нею, і
застануть їх, 29 то той чоловік, що лежав із нею,
дасть батькові тієї дівчини п'ятдеся́т шеклів
срібла, і вона стане йому за жінку, за те, що
збезчестив її, — не зможе він відпустити її по всі
свої дні. 30 Ніхто не вїзьме жінки свого батька, і
не відкриє подо́лка одежі ба́тька свого́.

23 Не ввїйде на збори Господні ране́ний
розча́вленням я́тер та з відрізаним членом.
2 Неправоложний не ввїйде на збори Господні,
також десяте покоління його не ввїйде на
збори Господні. 3 Не ввійде на збори Господні
аммонїтянин та моавїтянин, також десяте їхнє
покоління не ввїйде на збори Господні, аж
навіки, 4 за те, що вони не вийшли назустріч вас
із хлібом та водою в дорозі, коли ви вихо́дили
з Єгипту, і що найняли́ були на тебе Валаама,
Беорового сина з Петору Араму двох річо́к, щоб
прокляти тебе. 5 Та не хотів Господь, Бог твій,
слухати Валаама, і перемінив тобі Господь, Бог
твій, те прокляття на благослове́ння, бо любить
тебе Господь, Бог твій. 6 Не будеш бажати для
них миру й добра по всі свої дні навіки. 7 Не
обри́диш собі Ідуме́янина, бо він твій брат; не
обри́диш собі Єги́птянина, бо був ти прихо́дьком
у кра́ї його. 8 Сини, що народяться їм, покоління
третє ввїйде з них на збори Господні. 9 Коли
та́бір вийде на ворогів твоїх, то будеш стерегтися
всякої злої речі. 10 Коли поміж тебе буде хто, що
буде нечистий з нічної пригоди, то він ви́йде
поза та́бір, — до сере́дини табо́ру не ввїйде. 11
А коли наступатиме вечір, обмиється в воді,
а по за́ході сонця ввїйде до сере́дини табо́ру.
12 А місце на потребу буде тобі поза табо́ром,
щоб виходити тобі туди назо́вні. 13 А лопатка
буде в тебе на поясі твоїм; і станеться, коли
ти сидітимеш назо́вні, то будеш копати нею, і
зно́ву закриєш свою нечи́стість, 14 бо Господь,
Бог твій, ходить у сере́дині табо́ру твого, щоб
тебе спасати, і видавати ворогів твоїх тобі. І
буде та́бір твій святий, і Він не побачить у
тебе соромїтної речі, і не відве́рнеться. 15 Не
видавай панові раба його, який сховається до
тебе від пана свого. 16 З тобою він сидітиме
серед вас у місці, яке він вибере за добре собі
в одній з твоїх брам, і ти не будеш гноби́ти
його. 17 Блудни́ця не буде з Ізраїлевих дочо́к,
і блудодїй не буде з Ізраїлевих синів. 18 Не
принесеш дару розпу́сниці й ціни пса до дому
Господа, Бога твого, ні за яку обїтницю, бо тож
вони обоє — гидо́та перед Господом, Богом
твоїм. 19 Не будеш позичати братові своєму на
відсо́ток срібла, на відсоток їжі та всякої речі,
що позичається на відсо́ток. 20 Чужому пози́чиш
на відсо́ток, а братові своєму не позичиш на
відсоток, щоб поблагословив тебе Господь, Бог
твій у всьому, до чо́го доторкнеться рука твоя
на тій землі, куди ти входиш на володїння її.
21 Коли ти складеш обїтницю Господе́ві, Богові
твоєму, не загаюйся виконати її, бо конче буде
жадати Господь, Бог твій, від тебе, і буде на
тобі гріх. 22 А коли ти не складав обїтниці, не
буде на тобі гріха. 23 Що вийшло з уст твоїх,
будеш додержувати й будеш виконувати, як
обіцяв ти Господе́ві, Богові своєму, добровільну
жертву, що промовляв ти своїми устами. 24
Коли ввїйдеш до виноградника свого ближнього,
то будеш їсти виноград, скільки схоче душа
твоя, до свого наси́чення, а до по́суду свого не
вїзьмеш. 25 Коли ти ввїйдеш на дозріле збіжжя
свого ближнього, то будеш рвати колоски рукою
своєю, а серпом не будеш жати на дозрілім
збіжжі свого ближнього.

24 Як хто вїзьме жінку, і стане їй чоловіком,
і коли вона не зна́йде ласки в оча́х його,
бо знайшо́в у ній яку ганебну річ, то напише
їй листа розводо́вого, і дасть в її руку, та й
відпустить її з свого дому. 2 І ви́йде вона з
його дому, і пїде, і вийде за іншого чоловіка,
3 і коли знена́видить її той останній чоловік,
то напише їй листа розводо́вого, і дасть в її
руку, та й відпустить її з свого дому. Або коли
помре той останній чоловік, що взяв був її
собі за жінку, 4 не може перший її муж, що
відпустив її, вернути й узяти її, щоб стала йому
за жінку по тому, як була занечи́щена, бо це
огида перед Господнім лицем, і ти не зробиш
грішною тієї землі, яку Господь, Бог твій, дає тобі
на спа́док. 5 Коли хто недавно одружився, не
пїде він до війська, і ніяка справа не покладеться
на нього, — вільний він буде один рік для свого
дому, і пора́дує свою жінку, що взяв. 6 Ніхто
не вїзьме в заста́ву долїшнього каменя жо́рен
або горїшнього каменя жорен, бо він душу взяв
би в заста́ву. 7 Коли буде хто зна́йдений, що
вкрав кого з братів своїх, з Ізраїлевих синів, і
буде пово́дитися з ним як із невільником, або
й продасть його, то нехай помре той злодій, і
ти вигубиш зло з-посеред себе. 8 Стережися в
хворобі прока́зи, щоб дуже пильнувати, і робити
все те, як навчать вас священики-Левити; як
наказав я їм, будете додержувати, щоб виконати
те, 9 Пам'ятайте те, що зробив був Господь,
Бог твій, Марія́мі в дорозі, коли ви вихо́дили з
Єгипту. 10 Коли ти позичиш своєму ближньому

по́зичку з чогось, не вві́йдеш до дому його, щоб
узяти заста́ву його, — 11 назовні будеш стояти,
а той чоловік, що ти позичив йому, винесе до
тебе заста́ву назо́вні. 12 А якщо він чоловік
убогий, не ляжеш спати, маючи заста́ву його,
— 13 конче ве́рнеш йому ту заста́ву при за́ході
сонця, і буде він спати на одежі своїй, і буде
благословляти тебе, а тобі буде це за праведність
перед лицем Господа, Бога твого. 14 Не бу́деш
утискати на́ймита, убогого й незаможного з
братів своїх та з прихо́дька свого, що в кра́ї
твоїм у брамах твоїх. 15 Того ж дня даси йому
заплату, і не за́йде над нею незапла́ченою сонце,
бо вбогий він, і до неї лине душа його. І не буде
він кликати на тебе до Господа, і не буде гріха́ на
тобі. 16 Не будуть забиті батьки за синів, а сини
не будуть забиті за батьків, — кожен за гріх свій
смертю пока́раний буде. 17 Не скривиш суду на
прихо́дька, на сироту, і не будеш брати в заста́ву
вдови́ної одежі. 18 І будеш пам'ятати, що рабом
був ти сам у Єгипті, і викупив тебе Господь, Бог
твій, звідти, тому я наказую тобі робити цю річ.
19 Коли будеш жати жни́во своє на своїм полі, і
забудеш на полі снопа, не ве́рнешся взяти його,
— він буде прихо́дькові, сироті та вдові, щоб
поблагословив тебе Господь, Бог твій, у всім чині
твоїх рук. 20 Коли будеш оббивати оливку свою,
не будеш переоббивати в галу́зках за собою:
воно буде прихо́дькові, сироті та вдові. 21 Коли
будеш збирати виноград свого виноградника,
не будеш збирати поли́шеного за собою, — воно
буде прихо́дькові, сироті та вдові. 22 І будеш
пам'ятати, що рабом був ти в єгипетськім кра́ї,
тому́ я наказую тобі робити цю річ.

25 Коли буде супере́чка між людьми́, і вони
при́йдуть до су́ду, то розсудять їх, — і
оправдають справедливого, а несправедливого
осудять. 2 І станеться, якщо вартий биття́ той
несправедливий, то покладе його суддя, і буде
його бити перед собою, — число ударів згідно
з його несправедливістю. 3 Сорока́ ударами
буде його бити, не більше; щоб не бити його
більше над те великим биття́м, і щоб не був
злегкова́жений брат твій на оча́х твоїх. 4 Не
зав'яжеш ро́та волові, коли він молотить. 5
Коли браття сидітимуть ра́зом, і один із них
помре, а сина в нього нема, то жінка померлого
не вийде за́між назовні за чужого, — ді́вер її
при́йде до неї та й ві́зьме її собі за жінку, і
подіверу́є її. 6 І буде перворідний, що вона
породить, — стане він ім'я́м його брата, що
помер, і не буде стерте ім'я́ його з Ізраїля. 7 А
якщо той чоловік не схоче взяти своєї братово́ї,
то братова́ його ви́йде до брами до старши́х та й
скаже: „Ді́вер мій відмовився відновити своєму
братові ім'я́ в Ізраїлі, не хотів подіверува́ти
мене“. 8 І покличуть його старші його міста,
і промовлятимуть до нього, а він устане та й
скаже: „Не хочу взяти її“, 9 то піді́йде його
братова́ до нього на оча́х старши́х, і зді́йме йому
чобота з ноги його, і плюне в обличчя його, і
заговорить, і скаже: „Так робиться чоловікові, що
не будує дому свого брата“. 10 І буде зване ім'я́
його в Ізраїлі: Дім роззутого. 11 Коли чоловіки
будуть сваритися ра́зом один з о́дним, і піді́йде
жінка одно́го, щоб оберегти свого чоловіка від
руки того, що б'є його, і простягне свою руку,
і схо́пить за сором його, 12 то відрубаєш руку
її, — нехай не змилосе́рдиться око твоє! 13 Не
буде в тебе в торбі твоїй подвійного ка́меня до
ваги́, великого й мало́го, 14 не буде тобі в твоїм
домі подвійної ефи́, великої й мало́ї. 15 Камінь
до ваги буде в тебе повний і справедливий,
ефа́ буде в тебе повна й справедлива, щоб
продо́вжилися дні твої на землі, яку Господь,
Бог твій, дає тобі. 16 Бо огида перед Господом,
Богом твоїм, кожен, хто чинить таке, хто чинить
несправедливість. 17 Пам'ятайте, що́ зробив
був тобі Амали́к у дорозі, коли ви вихо́дили з
Єгипту, 18 що спіткав тебе в дорозі, і повбивав
між тобою всіх задніх осла́блених, коли ти був
зму́чений та стру́джений, а він не боявся Бога.
19 І станеться, коли Господь, Бог твій, дасть тобі
мир від усіх ворогів твоїх навколо в кра́ї, що
Господь, Бог твій, дає тобі як спа́док, щоб посісти
його, то зітреш пам'ять Амали́ка з-під неба. Не
забудь!

26 І станеться, коли ти вві́йдеш до того кра́ю,
що Господь, Бог твій, дає тобі як спа́док, і
посядеш його, і осядеш у ньому, 2 то ві́зьмеш
із поча́тків усякого пло́ду землі, що збереш із
Кра́ю свого, що Господь, Бог твій, дає тобі, і
покладеш їх у кіш, та й пі́деш до місця, яке
вибере Господь, Бог твій, щоб там пробува́ло
Ім'я́ Його. 3 І при́йдеш ти до священика, що
буде тими днями, та й скажеш йому́: „Засвідчую
це сьогодні Господе́ві, Богові твоєму, що я
ввійшов до краю, що Господь заприсягнув був
батькам нашим, щоб дати нам“. 4 І ві́зьме
священик того коша́ з твоєї руки, і покладе
його перед же́ртівником Господа, Бога твого.
5 А ти відповіси та й скажеш перед лицем
Господа, Бога свого: „Мандрівни́й араме́янин
був мій батько, і він зійшов до Єгипту, і часово
замешкав там із небагатьма́ людьми́, та й став
там народом великим, сильним та числе́нним.
6 І чинили нам зло єги́птяни, і гноби́ли нас, і
давали нас на роботу тяжку́. 7 І голосили ми до
Господа, Бога батьків наших. І почув Господь

голос наш, і побачив нашу біду́, і труд наш, і
у́тиск наш. 8 І вивів нас Господь із Єгипту рукою
сильною та раме́ном ви́тягненим, і стра́хом
великим, і ознаками та чудами. 9 І привів нас
до цього місця, і дав нам цей край, край, що
тече молоком та медом. 10 А тепер оце приніс
я поча́ток пло́ду тієї землі, яку Ти дав мені,
Господи". І покладеш його перед лицем Господа,
Бога свого́, і покло́нишся перед лицем Господа,
Бога свого́. 11 І будеш радіти всім добром, що
дав тобі Господь, Бог твій, тобі та до́мові твоєму,
ти, і Левит, і прихо́дько, що посеред те́бе. 12
А коли ти скінчи́ш десяти́нити всю десятину
врожаю свого року третього, року десятини,
і даси Левиту, прихо́дькові, сироті та вдові, і
будуть вони їсти в брамах твоїх і наси́тяться,
13 то скажеш перед лицем Господа, Бога свого:
„Забрав я присвячене з дому, та й дав його
Левиту та прихо́дькові, сироті та вдові, за всіма́
Твоїми заповідями, що Ти наказав був мені,
— я не переступив котроїсь із заповідей Твоїх
і не забув. 14 Не їв я з нього в жало́бі своїй, і
не брав з нього в нечистості, і не дав з нього
для померлого, — я слухався голосу Господа,
Бога свого, чинив усе, як наказав Ти мені. 15
Споглянь же з святого ме́шкання Свого, із небе́с,
і поблагослови наро́д Свій, Ізраїля, та землю, яку
Ти дав нам, як присягнув був нашим батькам,
Край, що тече молоком та медом". 16 Цього дня
Господь, Бог твій, наказує тобі виконувати ці
постанови та зако́ни, а ти будеш додержувати,
та будеш виконувати їх усім серцем своїм та
всією душею своєю. 17 Ти сьогодні засві́дчив
Господе́ві, що Він буде тобі Богом, і що ти будеш
ходити доро́гами Його, і що будеш виконувати
постанови Його, і заповіді Його, і зако́ни Його, і
що будеш слу́хатися голосу Його. 18 А Господь
сьогодні засві́дчив тобі, що ти будеш Йому
наро́дом ви́браним, як Він наказав був тобі, і що
ти вико́нуватимеш усі заповіді Його, 19 і що Він
ставить тебе найвищим понад усі наро́ди, яких
Господь учинив, на хвалу́, і на ім'я́, і на славу, і
що будеш ти для Господа, Бога свого, народом
святим, як Він говорив вам.

27 І наказав Мойсей та Ізра́їлеві старші́
народові, говорячи: „Додержуйте всіх
за́повідей, що я сьогодні наказую вам! 2 І
станеться того дня, коли ви пере́йдете Йорда́н
до того кра́ю, що дає тобі Господь, Бог твій, то
поставиш собі велике каміння, і пова́пниш їх
вапно́м. 3 І понапи́суєш на них усі слова́ цього
Зако́ну, коли пере́йдеш, щоб увійшов ти до того
кра́ю, що Господь, Бог твій, дає тобі, край, що тече
молоком та медом, як промовляв був Господь,
Бог батьків твоїх, до тебе. 4 І станеться, коли ви
пере́йдете Йорда́н, поставите те каміння, що я
наказую вам сьогодні, на горі Ева́л, і пова́пните їх
вапно́м. 5 І збудуєш там же́ртівника для Господа,
Бога свого, жертівника з каміння, — не піднесеш
над ними заліза. 6 З нетесаного камі́ння збудуєш
же́ртівника Господа, Бога свого, і принесеш на
ньому цілопа́лення Господе́ві, Богові своєму. 7 І
принесеш на жертву мирні жертви, і будеш там
їсти, і будеш тішитися перед лицем Господа,
Бога свого. 8 І напишеш на тих камі́ннях усі
слова цього Зако́ну дуже вира́зно". 9 І промовляв
Мойсей та всі священики-Левити, до всього
Ізраїля, говорячи: „Уважай та слухай, Ізраїлю, —
ти цього дня став народом Господа, Бога свого.
10 І будеш ти слу́хатися Господа, Бога свого, і
будеш виконувати заповіді Його та постанови
Його, що я наказую тобі сьогодні". 11 І наказав
Мойсей того дня наро́дові, говорячи: 12 „Оці
стануть на горі Ґарізі́м, щоб благословляти
народ, коли ви пере́йдете Йорда́н: Симео́н, і
Леві́й, і Юда, і Іссаха́р, і Йо́сип, і Веніями́н. 13
А оці стануть для клятви на горі Ева́л: Руви́м,
Ґад, і Аси́р, і Завуло́н, Дан і Нефтали́м. 14 І
відповідять Левити, і скажуть до всіх Ізраїлевих
мужів сильним голосом: 15 „Проклята́ люди́на,
що зробить бовва́на різаного або литого, гидо́ту
для Господа, чин різьба́рських рук, і поставить
таємно! І відповість увесь наро́д, та й скаже:
амі́нь! 16 Проклятий той, хто легкова́жить свого
батька та свою матір! А ввесь народ скаже:
амі́нь! 17 Проклятий, хто пересуває межу́ свого
бли́жнього! А ввесь народ скаже: амі́нь! 18
Проклятий, хто робить блудя́чим сліпого в
дорозі! А ввесь народ скаже: амінь! 19 Проклятий,
хто перекручує право прихо́дька, сироти та
вдови! А ввесь народ скаже: амінь! 20 Проклятий,
хто лягає з жінкою батька свого, бо відкрив він
подолка одежі свого батька! А ввесь народ скаже:
амінь! 21 Проклятий, хто лягає з усяким скотом!
А ввесь народ скаже: амінь! 22 Проклятий, хто
лягає з сестрою своєю, дочко́ю свого батька або
з дочкою своєї матері! А ввесь народ скаже:
амінь! 23 Проклятий, хто лягає з тещею своєю!
А ввесь народ скаже: амінь! 24 Проклятий, хто
вбиває свого ближнього потаємно! А ввесь народ
скаже: амінь! 25 Проклятий, хто бере пі́дкупа,
щоб забити кого, пролляти кров непови́нну! А
ввесь народ скаже: амінь! 26 Проклятий, хто не
дотримає слів цього Зако́ну, щоб виконувати їх!
А ввесь народ скаже: амінь!"

28 „І станеться, якщо дійсно будеш ти
слухатися голосу Господа, Бога свого, щоб
додержувати ви́конання всіх Його заповідей,
що я наказую тобі сьогодні, то поставить тебе
Господь, Бог твій, найвищим над усі народи

землі. 2 І при́йдуть на тебе всі оці благослове́ння,
і досягнуть тебе, коли ти слухатимешся голосу
Господа, Бога свого. 3 Благослове́нний ти в місті,
і благослове́нний ти на полі! 4 Благослове́нний
плід утроби твоєї, і плід твоєї землі, і плід
худоби твоєї, по́рід биків твоїх і котїння ота́ри
твоєї! 5 Благослове́нний твій кіш та діжа́
твоя! 6 Благослове́нний ти у вході своїм, і
благослове́нний ти в ви́ході своїм! 7 Господь
учинить, що вороги́ твої, які повстають на тебе,
будуть побиті перед тобою, — вони однією
доро́гою вийдуть навпере́йми тебе, а сімома́
дорогами втікатимуть перед тобою. 8 Господь
накаже Своєму благослове́нню бути з тобою в
комо́рах твоїх, та в усьому, чого доторкнеться
рука твоя, і благословлятиме тебе в краю́, що
Господь, Бог твій, дає тобі. 9 Господь поставить
тебе Собі за святий народ, як присягнув був
тобі, коли ти будеш доде́ржуватися за́повідей
Господа, Бога твого, і пїдеш дорогами Його. 10
І побачать усі народи землі, що Господнє Ім'я́
кличеться на тобі, — і будуть боятися тебе. 11
І Господь дасть тобі добрий при́ріст у пло́ді
утроби твоєї, і в пло́ді худоби твоєї, і в пло́ді
поля твого на тій землі, що Господь заприсягнув
був батькам твоїм, щоб дати тобі. 12 Господь
відчинить для тебе Свою добру скарбни́цю,
небеса́, щоб дати дощ для кра́ю твого в ча́сі
його, і щоб поблагослови́ти всякий чин твоєї
руки. І ти позичатимеш багатьом народам, а
сам не позичатимеш ні в кого. 13 І вчинить
тебе Господь головою, а не хвостом, і ти будеш
тільки ве́рхом, а не будеш до́лом, коли будеш
слухатися заповідей Господа, Бога свого, що
я сьогодні наказую тобі, щоб додержувати й
виконувати, 14 і не відступиш від усіх тих
слів, що я сьогодні наказую вам, ані право́руч,
ані лево́руч, щоб ходити за іншими бога́ми
й служити їм. 15 Та станеться, коли ти не
будеш слухатися голосу Господа, Бога свого, щоб
додержувати викона́ння всіх Його заповідей та
постанов Його, що я сьогодні наказую тобі, то
при́йдуть на тебе всі оці прокля́ття, і досягнуть
тебе: 16 Прокля́тий ти в місті, і прокля́тий ти
в полі! 17 Проклятий кіш твій та діжа́ твоя!
18 Проклятий плід утро́би твоєї та плід твоєї
землі, по́рід биків твоїх та котїння отари твоєї!
19 Прокля́тий ти у вході своїм, і проклятий
ти в виході своїм! 20 Пошле Господь на тебе
прокля́ття, і замїшання, і нещастя на всякий
по́чин твоєї руки, що ти зробиш, аж поки ти
не будеш ви́гублений, і аж поки ти скоро не
загинеш через зло твоїх чи́нів, що опустив ти
Мене. 21 Прилїпить Господь до тебе морови́цю,
аж поки вона не вигубить тебе з-над землі,
куди ти входиш посісти її. 22 Ударить Господь
тебе сухо́тами, і пропа́сницею, і запа́ленням,
і гаря́чкою, і мече́м, і посу́хою, і іржéю, — і
вони будуть гнати тебе, аж поки ти не загинеш.
23 І стане небо твоє, що над твоєю головою,
міддю, а земля, що під тобою, залізом. 24 Дасть
Господь замість дощу Краєві твоєму ку́ряву, а
порох із неба буде схо́дити на тебе, аж поки не
будеш ти вигублений. 25 Віддасть тебе Господь
на пора́зку твоїм ворогам. Однією дорогою ти
ви́йдеш навперейми його, а сімома́ дорогами
втікатимеш перед ним, і будеш розпорошений
по всіх ца́рствах землі. 26 І буде твій труп на їжу
для всякого пта́ства небесного та для худоби
зе́мної, і не буде нікого, хто б їх пополо́шив.
27 Ударить тебе Господь єгипетським гнояко́м,
ґу́дзами, лишая́ми, стру́пами такими, що не
зможеш їх ви́лікувати. 28 Ударить тебе Господь
божевїллям, і сліпото́ю, і туподу́мством. 29 І
будеш ти ма́цати в пївдень, як ма́цає сліпий у
те́мряві, і не матимеш пово́дження в дорогах
своїх, і будеш ти по всі дні тільки ути́скуваний
та грабо́ваний, та не буде кому боронити. 30
Одру́жишся з жінкою, та хто інший лежатиме
з нею. Хату збудуєш, та в ній не сидітимеш.
Засадиш виноградинка, та не будеш користатися
ним. 31 Заколений буде віл твій на оча́х твоїх,
та їсти не будеш із нього. Твій осел буде
заграбо́ваний перед тобою, і не вернеться до
тебе. Ота́ра твоя вїддана буде ворогам твоїм,
і не буде кому боронити тебе. 32 Сини твої та
до́чки твої будуть віддані іншому наро́дові, а
очі твої будуть бачити й гинути за ними цїлий
день, а твоя рука не матиме сили. 33 Плід твоєї
землі та ввесь труд твій поїсть народ, якого
ти не знав, а ти будеш тільки ути́скуваний
та гно́блений по всі дні. 34 І ти збожево́лієш
від того, що бачитимуть очі твої. 35 Ударить
тебе Господь злим гнояко́м на колінах і на
сте́гнах, від якого не зможеш ви́лікуватися, від
стопи ніг твоїх і аж до че́репа твого. 36 Відведе́
Господь тебе та царя твого, якого поставиш над
собою, до народу, якого не знав ти та батьки́
твої, і ти будеш служити там іншим бога́м, —
де́реву та ка́меневі. 37 І станеш ти страхїттям,
погово́ром та посміхо́вищем серед усіх наро́дів,
куди відведе́ тебе Господь. 38 Багато насіння
ви́несеш на поле, та мало збереш, — бо пожере́
його сарана́. 39 Позасаджуєш виноградники й
будеш обробляти, та не будеш пити вина й не
будеш збирати, — бо пожере його черва́. 40
Будуть у тебе оливки по всім кра́ї твоїм, та
оливою не будеш маститися, — бо поспада́є
оливка твоя. 41 Ти поро́диш синів і дочо́к, та
не будуть для тебе вони, — бо пїдуть у неволю.

42 Усяке твоє де́рево та плід твоєї землі обсяде
черва́. 43 Прихо́дько, що серед тебе, піднесеться
понад тебе ви́соко-ви́соко, а ти зі́йдеш низько-
низько. 44 Він тобі позичатиме, а ти йому не
позичатимеш, він стане головою, а ти станеш
хвостом. 45 І при́йдуть на тебе всі оці прокля́ття,
і будуть гнати тебе, і доженуть тебе, аж поки
ти будеш ви́гублений, бо не слухав ти голосу
Господа, Бога свого, щоб виконувати заповіді
Його та постанови Його, що Він наказав був тобі.
46 І будуть вони на тобі на озна́ку та на до́каз,
та на насінні твоєму аж навіки. 47 За те, що не
служив ти Господе́ві, Богові своєму, у радості
та в добрі серця, із рясно́ти всього, 48 то будеш
служити во́рогові своєму, якого Господь пошле
на тебе, у голоді, і в пра́гненні, і в наготі́, і в
недостатку всього, а він дасть залізне ярмо́ на
твою шию, аж поки вигубить тебе. 49 Господь
нанесе на тебе народ іздале́ка, з кінця землі,
так, як летить орел, народ, що мови його ти не
розумієш, 50 народ жорсто́кий, що не зважатиме
на старо́го, а для юнака́ не буде милости́вий.
51 І він буде жерти плід твоєї худоби та плід
твоєї землі, аж поки вигубить тебе, і він не
позоставить тобі збіжжя, ані виноградного со́ку,
ані оливи, ані по́роду биків твоїх, ані коті́ння
ота́ри твоєї, аж поки вигубить тебе. 52 І він
буде облягати тебе в усіх твоїх бра́мах, аж
поки порозвалює по всім твоїм кра́ї твої міцні
і укрі́плені му́ри, на які ти наді́явся, і буде
гноби́ти тебе в усіх твоїх брамах по всім твоїм
кра́ї, що дав тобі Господь, Бог твій. 53 І будеш
ти їсти плід утро́би своєї, тіло синів своїх та
доч́ок своїх, що дав тобі Господь, Бог твій, в
обло́зі та в у́тиску, яким буде гноби́ти тебе твій
ворог. 54 Кожен найлагідні́ший серед тебе й
найбільше ви́пещений, — буде око його лихе на
брата свого, і на жінку ло́ня свого, і на решту
синів своїх, що позоставить їх ворог, 55 щоб
не дати ані о́дному з них тіла синів своїх, що
буде він їсти, бо йому не позоста́неться нічого в
обло́зі та в у́тискові, яким буде утиска́ти тебе
твій ворог по всіх твоїх брамах. 56 Найлагідні́ша
між тобою й найбільше ви́пещена, що через
пе́щення та ніжність не про́бувала ставити на
землю стопи́ своєї ноги, — зле буде око її на
мужа ло́ня свого, і на сина свого, і на дочку́
свою, 57 і на по́слід, що виходить з-поміж ніг
її при породі, і на дітей своїх, що поро́дить, —
бо поїсть їх таємно через недостаток усього
в обло́зі та в у́тиску, яким буде гноби́ти тебе
твій ворог у брамах твоїх. 58 Якщо ти не будеш
доде́ржувати, щоб виконувати всі слова́ цього
Зако́ну, написані в цій книзі, щоб боятися того
славного й страшно́го Ймення Господа, Бога
твого, 59 то Господь наведе́ надзвичайні порази
на тебе, та порази на насіння твоє, порази
великі та певні, і хвороби злі та постійні. 60
І наведе́ Він на тебе всякий єгипетський біль,
якого боявся ти, а він пристане до тебе. 61
Також усяку хворобу та всяку поразу, що не
написана в книзі цього Зако́ну, — наведе́ їх
Господь на тебе, аж поки бу́деш ти ви́гублений.
62 І позостане вас мало, — за́місто того, що були
ви, щодо числе́нности, як зо́рі небесні, — бо
ти не слухався голосу Господа, Бога свого. 63 І
станеться, як Господь радів був вами, коли робив
вам добро, і коли розмно́жував вас, так буде
радіти Господь вами, коли вигубля́тиме вас та
коли вини́щуватиме вас, — і ви будете ви́рвані
з-над цієї землі, куди ти входиш посісти її. 64 І
розпоро́шить тебе Господь серед усіх народів від
кінця землі й аж до кінця землі, і ти служитимеш
там іншим бога́м, яких не знав ані ти, ані батьки
твої, — де́реву та ка́меневі. 65 І поміж цими
народами не будеш ти спокійний, і не буде
місця спочи́нку для стопи́ твоїх ніг. І Господь
дасть тобі там серце тремтя́че, і осла́блення
очей, і омлива́ння душі. 66 І буде життя твоє
ви́сіти на волоску перед тобою і ти боятимешся
вдень та вночі, і не будеш певний свого життя.
67 Уранці ти скажеш: „О, якби вечір!“, а ввечері
скажеш: „О, якби ра́нок!“зо стра́ху серця свого,
що будеш боятися, та з виді́ння очей своїх,
що будеш бачити. 68 І верне тебе Господь до
Єгипту на кораблях тією дорогою, про яку я
казав тобі, що вже більше не побачиш її, і там ви
продаватиметеся ворогам своїм за рабів та за
невільниць, — та не буде покупця́“.

29 Оце слова заповіту, що наказав був Господь
Мойсеєві скласти з Ізраїлевими синами в
моавському кра́ї, окрім того заповіту, що склав
був із ними на Хори́ві. 2 І скликав Мойсей усього
Ізраїля та й сказав їм: „Ви бачили все, що́ зробив
був Господь на ваших оча́х в єгипетськім кра́ї
фараонові, і всім рабам його та всьому його
кра́єві, — 3 ті великі ви́пробування, що бачили
очі твої, ті великі ознаки та чу́да, 4 та не дав вам
Господь серця, щоб пізнати, і очей, щоб бачити, і
ушей, щоб слухати, аж до дня цього. 5 І провадив
я вас сорок літ пустинею, — не зужили́ся одежі
ваші на вас, а чо́біт твій не зужився на твоїй
нозі. 6 Не їли ви хліба, і вина та п'янко́го напо́ю
не пили ви, щоб пізнати, що Я — Господь, Бог
ваш. 7 А коли ви прийшли до цього місця, то
вийшов був навпере́йми вас на війну Сиго́н,
цар хешбо́нський, та Оґ, цар баша́нський, — і
побили ми їх, 8 і забрали ми їхній край, та й
дали його на спа́док Руви́мовим та Ґа́довим та

половині племени Манасі́їного. 9 Додержуй же
слів цього́ заповіту, і виконуй їх, щоб мали ви
пово́дження в усьому, що́ будете робити. 10 Ви
стоїте́ сьогодні всі перед лицем Господа, Бога
вашого: го́лови ваші, племе́на ваші, старші́ ваші
та урядники ваші, усякий Ізраїлів муж, 11 діти
ваші, ваші жінки́ та твій прихо́дько, що посеред
табо́рів твоїх від колі́я дров твоїх аж до черпача́
твоєї води, 12 щоб ти ввійшов у заповіт Господа,
Бога свого, та в клятву Його, що Господь, Бог
твій, сьогодні складає з тобою, 13 щоб поставити
сьогодні тебе народом для Себе, а Він буде тобі
Богом, як Він говорив був тобі, і як присягнув
був батька́м твоїм, Авраамові, Ісакові та Якову.
14 І не з вами самими я складаю цього заповіта
та цю клятву, 15 але теж і з тим, хто тут з
нами сьогодні стоїть перед лицем Господа, Бога
нашого, так і з тим, хто сьогодні не з нами тут.
16 Бо ви знаєте, що ми сиділи були в єгипетськім
кра́ї, і що ми прохо́дили серед тих народів, які
ви перейшли́, 17 І ви бачили їхні огиди та їхніх
бовва́нів, дерево та камінь, срібло та золото, що
з ними. 18 Стережіться, щоб не був серед вас
чоловік або жінка, або рід, або пле́м'я, що серце
його сьогодні відверта́ється від Господа, Бога
нашого, щоб піти служити богам цих народів,
щоб не був серед вас корінь, що виро́щує їдь та
поли́н, 19 щоб не було, що коли він почує слова́
цього прокля́ття, то поблагословиться в серці
своїм, говорячи: Мир буде мені, хоч і ходитиму
в сваволі свого серця. Тоді загине і напо́єний,
і спра́гнений. 20 Не захоче Господь простити
йому́, бо тоді запа́литься Господній гнів та
лютість Його на цього чоловіка, і буде лежати
на ньому все прокляття, написане в цій книзі, і
Господь витре ім'я́ його з-під неба. 21 І відділить
його Господь на зло від усіх Ізраїлевих племе́н,
згідно з усіма́ прокляттями заповіту, написаного
в цій книзі Зако́ну. 22 І скаже останнє покоління,
ваші сини, що постануть за вами, і чужий, що
при́йде з далекої країни, і побачить порази
цього Кра́ю та його хвороби, які пошле́ Господь
на нього: 23 сірка та сіль, погорі́лище — уся
земля його, не буде вона засі́юванa, і не пустить
росли́н, і не зі́йде на ній жодна трава, як по
знищенні Содо́му та Гомо́ри, Адми та Цевоїму,
що поруйнував був Господь у гніві Своїм та
в люті Своїй. 24 І скажуть усі ті наро́ди: „Для
чого Господь зробив так цьому кра́єві? Що то
за горіння цього великого гніву?“ 25 І скажуть:
„За те, що вони покинули заповіта Господа,
Бога сво́їх батьків, якого Він склав був із ними,
коли виво́див їх з єгипетсього кра́ю. 26 І вони
пішли, і служили іншим богам, і вклонялися їм,
богам, що не знали їх, і що Він не приділив їм.
27 І запалився Господній гнів на цей край, щоб
навести на нього все прокляття, написане в цій
книзі. 28 І вирвав їх Господь з-над цієї землі в
гніві, і в люті, і в великім обу́ренні, та й кинув
їх до іншого кра́ю, як цього дня. 29 Закрите те,
що є Господа, Бога нашого, а відкрите — наше
та наших синів аж навіки, щоб вико́нувати всі
слова́ цього Зако́ну“.

30 І станеться, коли при́йдуть на тебе всі ці
слова, благослове́ння та прокля́ття, що
я дав перед тобою, і ти ві́зьмеш їх до свого
серця серед усіх цих народів, куди закинув тебе
Господь, Бог твій, 2 і ти наве́рнешся до Господа,
Бога свого, і будеш слухатися Його голосу в
усьому, що я сьогодні тобі наказую, ти та сини
твої, усім своїм серцем та всією своєю душею,
3 то пове́рне з неволі Господь, Бог твій, тебе, і
змилосе́рдиться над тобою, і зно́ву позбирає
тебе зо всіх народів, куди розпоро́шив тебе
Господь, Бог твій. 4 Якщо буде твій вигна́нець
на кінці неба, то й звідти позбирає тебе Господь,
Бог твій, і звідти Він візьме тебе. 5 І введе́ тебе
Господь, Бог твій, до кра́ю, що посіли батьки
твої, і ти посядеш його, і Він учинить добро тобі,
і розмно́жить тебе більше за батьків твоїх. 6 І
обріже Господь, Бог твій, серце твоє та серце
насіння твого, щоб ти любив Господа, Бога
свого, усім своїм серцем та всією душею своєю,
щоб жити тобі. 7 І дасть Господь, Бог твій, усі
ці прокля́ття на ворогів твоїх, та на тих, хто
нена́видить тебе, хто гнав тебе. 8 А ти ве́рнешся,
і бу́деш слу́хатися Господнього голосу, і будеш
вико́нувати всі Його заповіді, які я сьогодні
наказую тобі. 9 І зробить Господь, Бог твій, що
будеш ти мати на́дмір у кожному чині своєї
руки, у пло́ді утро́би своєї, і в пло́ді худоби
своєї, і в плоді своєї землі на до́бре, бо Господь
зно́ву буде радіти тобою на добро, як радів
був твоїми батька́ми, 10 коли будеш слухатися
голосу Господа, Бога свого, щоб дотримувати
заповіді Його та постанови Його, написані в цій
книзі Зако́ну, коли наве́рнешся до Господа, Бога
свого, усім серцем своїм та всією душею своєю,
11 бо ця заповідь, що я сьогодні наказую тобі,
не тяжка́ вона для тебе, і не дале́ка вона. 12 Не
на небі вона, щоб сказати: Хто зі́йде на небо
для нас, та нам її ві́зьме і нам оголо́сить, а ми
будемо виконувати її? 13 І не по тім боці моря
вона, щоб сказати: Хто пі́де для нас на той бік
моря, і візьме її нам, і оголо́сить її нам, а ми
будемо виконувати її? 14 Бож дуже близька́ до
тебе та річ, — вона в устах твоїх та в серці твоїм,
щоб виконувати її. 15 Дивися: я сьогодні дав
перед тобою життя та добро, і смерть та зло. 16
Бо я сьогодні наказую тобі любити Господа, Бога

свого, ходити Його дорогами, та додержувати
заповіді Його, і постанови Його, і зако́на Його,
щоб ти жив, і розмножився, і поблагосло́вить
тебе Господь, Бог твій, у кра́ї, куди ти входиш
на насліддя. 17 А якщо серце твоє відве́рнеться,
і не будеш ти слухатися, і даси себе зве́сти, і
станеш вклонятися іншим бога́м, і будеш їм
служити, 18 я сьогодні представив вам, що конче
погинете ви, недовго житимете на цій землі,
до якої ти перехо́диш Йорда́н, щоб увійти туди
на оволоді́ння її. 19 Сьогодні взяв я за свідків
проти вас небо й землю, — життя та смерть дав
я перед вами, благослове́ння та прокля́ття. І ти
ви́бери життя, щоб жив ти та насіння твоє, 20
щоб любити Господа, Бога свого, щоб слухатися
голосу Його та щоб ли́нути до Нього, бож Він
життя твоє, і довгота́ днів твоїх, щоб сидіти
на цій землі, яку заприсягнув Господь батька́м
твоїм Авраамові, Ісакові та Якову, дати їм".

31 І пішов Мойсе́й, і промовляв до всього
Ізраїля оці слова́, 2 та й сказав їм: „Я
сьогодні віку ста й двадцяти́ літ. Не можу вже
вихо́дити та вхо́дити, і Господь сказав мені:
Не пере́йдеш ти цього Йорда́ну. 3 Господь, Бог
твій, — Він пі́де перед тобою, Він вигубить ці
народи перед тобою, і ти заволодієш ними. Ісус
пере́йде перед тобою, як говорив був Господь. 4
І зробить їм Господь, як зробив був Сигонові та
Оґові, аморейським царям та їхньому кра́єві,
яких вигубив Він. 5 І дасть їх Господь перед вас,
а ви зробите їм згідно з усією за́повіддю, що я
вам наказав був. 6 Будьте сильні та відважні, не
бі́йтеся, не лякайтеся перед ними, бо Господь,
Бог твій, Він Той, хто ходить з тобою, — не
опу́стить Він тебе й не покине тебе". 7 І покликав
Мойсей Ісуса, та й до нього сказав на оча́х
усього Ізраїля: „Будь сильний та відважний,
бо ти вві́йдеш з цим наро́дом до того кра́ю,
якого Господь заприсягну́в їхнім батькам, щоб
їм дати, і ти даси їм його на спа́док. 8 А
Господь, Він Той, що пі́де перед тобою, — не
опустить тебе й не покине тебе, — не бійся й
не лякайся". 9 І написав Мойсей цього Зако́на,
та й дав його до священиків, Левієвих синів,
що носять ковче́га Господнього заповіту, та до
всіх Ізраїлевих старши́х. 10 І наказав їм Мойсей,
говорячи: „У кінці́ семи літ, окре́сленого ча́су
року відпу́щення, у свято Кучок, 11 коли при́йде
ввесь Ізраїль з'явитися перед лицем Господа,
Бога свого, у місці, яке вибере Він, будеш читати
цього Зако́на перед усім Ізраїлем до їхніх ушей.
12 Збери той народ, — чоловіків, і жінок, і дітей,
і прихо́дька свого, що в твоїх брамах, щоб вони
чули й щоб навчалися, і боялися Господа, Бога
вашого, і доде́ржували виконувати всі слова
цього Зако́ну. 13 А їхні сини, що не знали, будуть
чути та навчатися боятися Господа, Бога вашого,
по всі дні, що ви жи́тимете на цій землі, куди ви
перехо́дите Йорда́н, щоб посісти її". 14 І сказав
Господь до Мойсея: „Оце набли́зилися дні твої до
смерти. Поклич Ісуса, і станьте в скинії заповіту,
а Я йому накажу́". І пішов Мойсей та Ісус, і
стали в скинії заповіту. 15 І появився Господь у
скинії в стовпі хмари, і став той стовп хмари
біля скинійного входу. 16 І сказав Господь до
Мойсея: „Ось ти спочинеш з батьками своїми, а
цей наро́д устане та й буде блудодіяти з богами
того чужого Кра́ю, куди він увіхо́дить, щоб
бути в сере́дині його, і покине Мене, і зламає
заповіта Мого, що склав був Я з ним. 17 І того
дня запа́литься Мій гнів на нього, і Я покину їх, і
сховаю Своє лице від них, а він буде знищений,
і зна́йдуть його числе́нні нещастя та у́тиски. І
скаже він того дня: „Хіба не через те, що нема в
мене мого Бога, знайшли мене ці нещастя?" 18 А
Я того дня конче сховаю лице Своє через усе те
зло, що зробив він, бо зверну́вся до інших богів.
19 А тепер запишіть собі оцю пісню, і навчи її
Ізраїлевих синів. Вклади її в їхні уста, щоб була
мені ця пісня за свідка на Ізраїлевих синів. 20
Коли Я введу́ його до тієї землі, яку присягнув
його батька́м, що тече молоком та медом, і він
буде їсти й наси́титься, і потовстіє, і звернеться
до інших богів, і будуть служити їм, а Мене
кинуть з обра́зою, і зламає він заповіта Мого,
21 то станеться, коли зна́йдуть його численні
нещастя та утиски, що пісня ця стане проти
нього за свідка, бо вона не забу́деться з уст
насіння його. Бо Я знаю наставлення серця його,
що він чинить сьогодні, перше ніж введу його до
того кра́ю, що Я присягнув". 22 І написав Мойсей
ту пісню того дня, і навчив її Ізраїлевих синів.
23 І наказав він Ісусові, Нави́новому синові,
та й сказав: „Будь сильний та відважний, бо
ти впрова́диш Ізраїлевих синів до того кра́ю,
що Я присягнув їм, а Я буду з тобою". 24 І
сталося, як Мойсей скінчи́в писати слова цього
Зако́ну до книги аж до кінця їх, 25 то Мойсей
наказав Леви́там, що носять ковче́га Господнього
заповіту, говорячи: 26 „Візьміть книгу цього
Зако́ну, і покладіть її збоку ковче́га заповіту
Господа, Бога вашого, і вона буде там на тебе
за свідка. 27 Бо я знаю неслухня́ність твою та
тверду́ твою шию. Бо ще сьогодні, коли я живу
з вами, ви були́ неслухня́ні Господе́ві, а тим
більш будете по смерті моїй! 28 Зберіть до мене
всіх старши́х ваших племе́н та урядників ваших,
а я буду промовляти до їхніх ушей ці слова́,
і покличу небо й землю на сві́дчення проти

них. 29 Бо я знаю, що по смерті моїй, псуючися,
зіпсуєтеся ви, і відхилитесь з тієї дороги, яку я
наказав вам, і в кінці днів спітка́є вас нещастя,
коли будете робити зло в Господніх оча́х, щоб
гніви́ти Його чином своїх рук“. 30 І промовляв
Мойсей до ушей всієї Ізраїлевої громади слова́
оцієї пісні аж до закінчення їх:

32 „Слухай, небо, а я говори́тиму, і хай почує
земля мову уст моїх! 2 Нехай ллється
наука моя, мов той дощ, хай тече, як роса́, моя
мова, як кра́плі дощу на траву, та як зли́ва на
зелень. 3 Як буду я кли́кати Йме́ння Господнє,
то славу віддайте ви нашому Богові! 4 Він
Скеля, а діло Його доскона́ле, всі бо дороги
Його справедливі, — Бог вірний, і кривди немає
в Ньому, справедли́вий і праведний Він. 5
Зіпсу́лись вони, — не Його то сини́, покоління
невірне й покру́чене. 6 Чи тим віддасте́
Господе́ві, наро́де нікче́мний й немудрий? Чи
ж не Він — Ба́тько твій, твій Творе́ць? Він тебе
вчинив, і Він міцно поставив тебе. 7 Пам'ятай про
дні давні, розважайте про ро́ки усіх поколі́нь, —
запитай свого ба́тька, і покаже тобі твоїх тих
старши́х, а вони тобі скажуть. 8 Як Всевишній
наро́дам спа́док давав, коли Він розділяв синів
лю́дських, Він поставив границі наро́дам за
числом Ізраїлевих синів. 9 Бо частка Господня
— наро́д Його, Яків — відмі́ряний у́діл спа́дщини
Його. 10 Знайшов Він його на пустинній землі
та в степу́ завива́ння пусте́льних гієн, та й
його оточи́в, уважав Він за ним, зберіга́в Він
його, як зіни́цю оту́ свого ока. 11 Як гніздо́
своє будить орел, як ширя́є він понад своїми
маля́тами, крила свої простягає, бере їх, та
носить їх він на раме́ні крилатім своїм, — 12
так Господь Сам прова́див його, а бога чужого
при нім не було́. 13 Він його садови́в на висо́тах
землі, і він їв польові́ врожа́ї, Він медом із скелі
його годува́в, і оливою з ске́льного кре́меня,
14 маслом з худоби великої та молоком від
худоби дрібно́ї, ра́зом із лоєм ягнят та бара́нів з
Баша́ну й козлів, ра́зом з такою пшеницею, як
лій на нирка́х, і кров виноградної я́годи пив ти
вином. 15 І потовстів Єшуру́н та й брика́тися
став. І ти потовсті́в, погрубів, став гладки́й. І
покинув він Бога, що його створи́в, і Ске́лю
спасі́ння свого злегкова́жив. 16 Чужими богами
Його роздражни́ли, Його розгніви́ли своїми
гидо́тами. 17 Вони де́монам жертви складали,
не Богу, складали бога́м, що не відали їх, нови́м,
що недавно прийшли, — не лякалися їх батьки
ваші! 18 Забуваєш ти Ске́лю, Яка породила
тебе, і забуваєш ти Бога, що тебе народив. 19
І побачив Госпо́дь, та й знена́видів їх, через
гнів на синів Своїх і на доч́ок Своїх, 20 та й
сказав: „Лице Я Своє заховаю від них, побачу,
який їх кіне́ць, бо вони покоління розбе́щене,
діти, що в них нема віри. 21 Роздражни́ли Мене
вони тим, хто не Бог, Мене розгніви́ли своїми
марно́тами, тому роздражню́ Я їх тим, хто не
наро́д, — нерозумним наро́дом розгніваю їх.
22 Бо був загорівся огонь Мого гні́ву, і пали́вся
він аж до шео́лу найглибшого, і він землю поїв
та її врожай, і спалив був підва́лини гір. (Sheol
h7585) 23 Я на них нагрома́джу нещастя, зуживу́
Свої стріли на них. 24 Будуть ви́снажені вони
голодом, і поїджені будуть огнем та зара́зою
лютою, і зу́ба звіри́ни нашлю́ Я на них, з отрутою
плазуні́в по землі. 25 Надворі́ забива́тиме меч, а
в кімна́тах — страхі́ття, як юнака́, так і ді́вчину,
грудне́ немовля́ з чоловіком поси́вілим. 26 Я
сказав: Повигу́блюю їх, відірву́ від людей їхню
пам'ять, 27 та це Я відклав з-за ворожого гніву,
щоб проти́вники їх не згорди́лися, щоб вони
не сказали: Підне́слася наша рука, і не Господь
учинив усе це. 28 Бо вони — люд безрадний, і
нема в них розумува́ння. 29 Коли б були мудрі
вони, зрозуміли б оце, розсудили б були́ про
кінець свій. 30 Як може один гнати тисячу, а два
— проганять десять тисяч, коли то не те, що їх
продала́ їхня Скеля, і Господь видав їх? 31 Не
така бо їх скеля, як наша та Ске́ля, хай су́дять
самі вороги. 32 Бо їх виноград — з винограду
содо́мського та з піль тих гомо́рських, винні
ягоди їхні — отру́йні то я́годи, вони гро́на
гірко́ти для них. 33 вино їхнє — зміїна отру́та
і гадю́ча поги́бельна їдь! 34 Чи за́мкнене в
Мене не це, у скарбни́цях Моїх запеча́тане? 35
Моя пі́мста й відпла́та на час, коли їхня нога́
посковзне́ться, бо близьки́й день поги́белі їх,
поспішає майбутнє для них. 36 Бо розсудить
Господь Свій наро́д, і змилосе́рдиться Він над
Своїми рабами, як побачить, що їхня рука
ослабі́ла, і нема ні невільного, ані вільного.
37 І Він скаже тоді: Де їх бо́ги, де скеля, що
в ній поховались вони, 38 що їли вони лій
кривавих їх же́ртов, пили вино же́ртов їх литих?
Нехай встануть і вам допоможуть, і хай будуть
покровом для вас. 39 Побачте тепер, що Я —
Я є Той, і Бога немає крім Мене. Побиваю й
ожи́влюю Я, і не врятує ніхто від Моєї руки. 40 Бо
до неба підно́шу Я руку Свою та й кажу́: Я навіки
Живий! 41 Поправді кажу вам: Я ві́стря Свого
меча нагострю́, і рука Моя схо́питься суду, тоді
відімщу́ Я Своїм ворогам, і Своїм ненави́сникам
Я відплачу́. 42 Я стріли Свої понапо́юю кров'ю, —
а Мій меч поїда́тиме м'ясо, кров'ю забитого й
бра́нця, головами кучма́тими ворога. 43 Радійте,
погани, з наро́дом Його, бо Він відімсти́ться за

кров Своїх всіх рабів, і пімсту поверне Своїм
ворогам, і ви́купить землю Свою, Свій наро́д“.
44 І прийшов Мойсей, і промовляв всі слова́ цієї
пісні до ушей наро́ду, він та Ісус, син Нави́нів.
45 А коли Мойсей скінчи́в промовляти всі ці
слова до всього Ізраїля, 46 то сказав він до
них: „Приложіть свої серця́ до всіх тих слів,
які я сьогодні чинив свідками проти вас, що
ви накажете їх своїм синам, щоб додержували
виконувати всі слова́ цього Зако́ну. 47 Бо це для
вас не слово порожнє, — воно життя ваше, і цим
словом ви продо́вжите дні на цій землі, куди ви
переходите Йордан, щоб посісти її“. 48 І Господь
промовляв до Мойсея того самого дня, говорячи:
49 „Вийди на ту го́ру Аварім, на гору Нево́, що в
моавському кра́ї, що навпроти Єрихону, і побач
ханаанський край, що Я даю Ізраїлевим синам
на володіння. 50 І вмри на горі, куди ти вийдеш,
і долучися до своєї рідні, як помер був твій брат
Аарон на Гор-горі, і долучився до своєї рідні, 51
за те, що ви спроневірилися були Мені серед
Ізраїлевих синів при воді Меріви в Кадешу на
пустині Цін, за те, що ви не освятили Мене серед
Ізра́їлевих синів. 52 Бо знавпроти побачиш ти
той край, та не ввійдеш туди, до того кра́ю, що Я
даю Ізраїлевим синам“.

33 А оце благослове́ння, яким поблагословив
Ізраїлевих синів Мойсей, чоловік Божий,
перед своєю смертю, 2 та й сказав: „Госпо́дь
від Сіна́ю прибув, і зійшов від Сеїру до них,
появився у світлі з Пара́ну гори, і прийшов із
Мерїви Каде́шу. По прави́ці Його — огонь Зако́ну
для них. 3 Теж наро́ди Він любить. Всі святії його́
— у руці Твоїй, і вони припада́ють до ніг Твоїх,
слухають мови Твоєї. 4 Дав Мойсей нам Зако́на,
спа́дщину зборові Якова. 5 І був Він царем в
Єшуру́ні, як наро́днії голови ра́зом збирались,
племе́на Ізра́їлеві. 6 Рови́м хай живе, і нехай не
помре, і число люду його нехай буде велике“.
7 А це про Юду. І він сказав: „Почуй, Господи,
голосу Юди, і до наро́ду його Ти впрова́диш його.
Йому воюва́тимуть ру́ки його, а Ти будеш поміч
йому на його ворогів“. 8 А про Левія сказав:
„Твій туммїм і твій урїм — для чоловіка святого
Тво́го, що його Ти був ви́пробував у Массі, що
суперечку з ним мав над водою Мерїви, 9 що
каже про батька свого та про матір свою: „Не
бачив тебе“, що братів своїх не пізнає́, і не знає
синів своїх, — бо доде́ржують слова Твого, і вони
заповіту Твого стереже́ть. 10 Навчають вони
про права́ Твої Якова, а про Зако́на Твойого —
Ізра́їля, приносять кадило Тобі та на же́ртівник
Твій цілопа́лення. 11 Поблагослови його силу, о
Господи, а чин його рук уподо́бай Собі. Поламай
сте́гна тим, що стають проти нього, та не́нависть
мають на нього, — щоб більш не повстали
вони!“ 12 Про Веніямина сказав: „Він Господній
улю́бленець, перебуває безпечно при Ньо́му,
а Він окриває його цїлий день і в раме́нах
Його спочиває“. 13 А про Йо́сипа він сказав:
„Благословенний від Господа край Його дара́ми
з неба, з роси та з безодні, що долі лежить,
14 із да́ру врожаїв від сонця, і з да́ру рослини
від місяців, 15 із верхїв'я гір сходу, і з да́ру
відвічних пагїрків, 16 із дару землі та її повноти́.
А милість Того, що в терно́вім кущі пробува́в,
нехай при́йде на голову Йо́сипа та на тїм'я
ви́різненого між братами своїми. 17 Вели́чність
його — як вола його первородного, а ро́ги його
— роги бу́йвола, — ними буде колоти наро́ди
всі ра́зом, аж до кінців землі, а вони — міріяди
Єфре́мові, а вони — Манасїїні тисячі“. 18 А про
Завуло́на сказав: „Радій, Завуло́не, як будеш
вихо́дити, і ти, Іссаха́ре, у наметах своїх! 19
Вони кличуть наро́ди на го́ри, прино́сять там
праведні жертви, бо будуть вони споживати
доста́ток морськи́й та скарби, зариті в піску́“. 20
А про Ґада сказав: „Благословенний, хто Ґа́да
розши́рює! Він ліг, як леви́ця, і жере рам'я́ й
че́реп. 21 Забезпечив він ча́стку для себе, бо там
ча́стка прихо́вана від Праводавця, і прийшов із
головами наро́ду, виконав правду Господню і
Його постанови з Ізраїлем“. 22 А на Да́на сказав:
„Дан левів левчу́к, що з Баша́ну вискакує“.
23 А на Нефтали́ма сказав: „Нефтали́м ситий
ми́лістю, і повен Господнього благослове́ння,
— захід та пївдень посядь!“ 24 А про Асира
сказав: „Аси́р благословенний найбільше з синів,
уподо́баний серед братів своїх, і в оливу вмочає
він но́гу свою. 25 Залізо та мідь — то запо́ра
твоя, а сила твоя — як усі твої дні. 26 Немає
такого, як Бог, Єшуру́не, що їде по небу на
поміч тобі, а Своєю вели́чністю їде на хмарах. 27
Покро́ва твоя — Бог Предвічний і ти в вічних
раме́нах Його. І вигнав Він ворога перед тобою, і
сказав: Повинищуй його! 28 І перебуває Ізраїль
безпечно, самотно, він Яковове джерело́ в краї
збіжжя й вина, а небо його сипле кра́плями
ро́су. 29 Ти блаженний, Ізраїлю! Який інший
наро́д, якого спасає Господь, як тебе? Він Щит
допомоги твоєї, і Меч Він твоєї вели́чности. І
будуть твої вороги при тобі упоко́рюватись, а ти
по висо́тах їх будеш ступати“.

34 І вийшов Мойсей із моа́вських степїв на
го́ру Нево́, на верхів'я Пісґї, що навпроти
Єрихо́ну, а Госпо́дь дав йому побачити ввесь
край: Ґілеа́д аж до Да́ну, 2 і ввесь Нефтали́м,
і край Єфрема та Манасії, і ввесь край Юди
аж до Оста́ннього моря, 3 і пївдень, і рівнину
долини Єрихо́ну, пальмового міста аж до Цоару.

4 І сказав Господь до нього: „Оце той край,
що Я присягнув Авраамові, Ісакові та Якову,
говорячи: Насінню твоєму Я дам його. Я вчинив,
що ти бачиш його власними очима, та туди не
пере́йдеш“. **5** І впоко́ївся там Мойсей, Господній
раб, у моавському кра́ї на при́каз Господа. **6**
І похова́ний він у долині в моавському кра́ї
навпроти Бет-Пеору, і ніхто не знає гро́бу його
аж до цього дня. **7** А Мойсей був віку ста й
двадцяти́ літ, коли він помер, та не зате́мнилось
око його, і воло́гість його не зменшилась. **8** І
оплакували Мойсея Ізраїлеві сини в моавських
степа́х тридцять день, та й покінчи́лися дні
опла́кування жало́би за Мойсеєм. **9** А Ісус, син
Нави́нів, був повний духа мудрости, бо Мойсей
поклав свої руки на нього. І слухали його
Ізраїлеві сини, і робили, як Господь наказав був
Мойсеєві. **10** І не появився вже в Ізраїлі пророк,
як Мойсей, що знав його Господь обличчя-в-
обличчя, **11** щодо всіх ознак та чуд, що Господь
послав його чинити в єгипетськім кра́ї фараонові
й усім рабам його та всьому його краєві, **12**
і щодо всієї тієї сильної руки, і щодо всього
того стра́ху великого, що Мойсей чинив на оча́х
усього Ізраїля.

Ісус Навин

1 І сталося по смерті Мойсея, раба Божого, і
сказав Господь до Ісуса, сина Нави́нового,
Мойсеєвого слуги, говорячи: **2** „Мойсей, раб Мій,
помер. А тепер уставай, перейди цей Йорда́н ти
та ввесь народ цей до того кра́ю, що Я даю їм,
Ізраїлевим синам. **3** Кожне місце, що стопа́ ноги
вашої сту́пить на ньому, Я дав вам, як Я говорив
був Мойсеєві. **4** Від пустині й цього Лива́ну й
аж до Великої Річки, річки Ефра́ту, увесь край
хітте́ян, і аж до Великого моря на за́хід буде ваша
границя. **5** Не встоїть ніхто перед тобою по всі
дні життя твого. Як був Я з Мойсеєм, так буду з
тобою, — не залишу́ тебе й не покину тебе. **6** Будь
сильний та відва́жний, бо ти зробиш, що народ
цей посяде той край, що Я присягнув був їхнім
батька́м дати їм. **7** Тільки будь дуже сильний та
відважний, щоб доде́ржувати чинити за всім
тим Зако́ном, що наказав був тобі Мойсей, Мій
раб, — не відхи́лишся від нього ні прави́руч, ні
ліво́руч, щоб щастило тобі в усьому, де ти будеш
ходити. **8** Нехай книга цього Зако́ну не відійде
від твоїх уст, але будеш розду́мувати про неї
вдень та вночі, щоб доде́ржувати чинити все,
що написано в ній, бо тоді зробиш щасливими
доро́ги свої, і тоді буде щастити тобі. **9** Чи ж
не наказав Я тобі: будь сильний та відва́жний?
Не бійся й не лякайся, бо з тобою Госпо́дь, Бог
твій, у всьому, де́ ти будеш ходити“. **10** І наказав
Ісус урядникам наро́ду, говорячи: **11** „Перейдіть
посеред табо́ру, і накажіть наро́дові, говорячи:
Приготуйте собі пожи́ву на дорогу, бо по трьох
днях ви перехо́дите цей Йорда́н, щоб увійти
посісти той край, що Господь, Бог ваш, дає вам
його на спадщину“. **12** А Руви́мовому й Ґадовому
та половині пле́мени Манасіїного Ісус сказав,
говорячи: **13** „Пам'ятайте те слово, що вам
наказав був Мойсей, раб Господній, говорячи:
Господь, Бог ваш, що відпочи́нок дає вам, дав
вам цей край. **14** Ваші жінки́, діти ваші та ваша
худоба зоста́нуться в кра́ї, що дав вам Мойсей
по той бік Йорда́ну, а ви пере́йдете озбро́єні
перед вашими братами, усі сильні військо́ві, і
допоможете їм, **15** аж поки Господь не дасть
відпочи́нку вашим братам, як вам, і посядуть і
вони той край, що Господь, Вог ваш, дає їм. І
ви ве́рнетеся до краю вашого спа́дку, і посядете
його, що дав вам Мойсей, раб Господній, по той
бік Йорда́ну на схід сонця“. **16** А вони відповіли́
Ісусові, говорячи: „Усе, що накажеш нам, ми
зро́бимо, і до всього, куди пошлеш нас, пі́демо.
17 Усе так, як слухалися ми Мойсея, так будемо
слу́хатися тебе́, тільки нехай буде Господь, Бог
твій, з тобою, як був Він із Мойсеєм. **18** Кожен,
хто буде неслухня́ний нака́зам твоїм, і не буде
слухатися слів твоїх щодо всього, що накажеш
йому, нехай буде вбитий. Тільки будь сильний
та відважний!“

2 І послав Ісус, син Нави́нів, із Ситті́му
двох таємних вивідувачів, говорячи: „Ідіть,
розгляньте цей край та Єрихо́н“. І вони пішли, і
ввійшли до дому однієї блудни́ці, а ім'я́ їй Раха́в.
І переночува́ли вони там. **2** І було донесено
єрихо́нському царе́ві, говорячи: „Ось цієї но́чі
прийшли сюди якісь люди з Ізраїлевих синів,
щоб ви́відати цей край“. **3** І послав єрихо́нський
цар до Раха́ви, говорячи: „Виведи тих людей, що
до тебе прийшли, що ввійшли до твого дому, бо
вони прийшли, щоб ви́відати ввесь цей край“. **4**
А та жінка взяла́ двох тих людей, та й сховала їх.
І сказала: „Так, прихо́дили були до мене ті люди,
та я не знала, звідки вони. **5** А коли замика́лася
брама зо сме́рком, то ті люди вийшли. Не знаю,
куди ті люди пішли. Швидко женіться за ними,
то ви дожене́те їх“. **6** А вона відвела́ їх на дах, та
й сховала їх у жмута́х льо́ну, що були зложені
в неї на даху́. **7** А ті люди погналися за ними
йорда́нською дорогою аж до бро́дів; а браму
замкнули, як тільки вийшла погоня за ними.
8 І поки вони лягли спати, то вона ввійшла до
них на дах, **9** і сказала до тих людей: „Я знаю,
що Господь дав вам цей край, і що жах перед
вами напав на нас, і що всі ме́шканці цього кра́ю
умлівають зо страху перед вами. **10** Бо ми чули
те, що Господь висушив воду Червоного моря
перед вами, коли ви вихо́дили з Єгипту, і що́
зробили ви обом аморейським царям, що по той
бік Йорда́ну, Сигонові та Оґові, яких ви вчинили
закля́ттям. **11** І чули ми це, і зомліло наше серце,
і не стало вже духу в люди́ни зо стра́ху перед
вами, бо Господь, Бог ваш, — Він Бог на небеса́х
угорі́ й на землі долі! **12** А тепер присягніть мені
Го́сподом, що як я вчинила з вами ми́лість, так
зробите й ви ми́лість з домом батька мого, і
дасте мені правдивого знака. **13** І зоставите при
житті ба́тька мото, і матір мою, і братів моїх, і
сесте́р моїх, і все, що їхнє, і врятуєте наше життя
від смерти“. **14** І сказали їй ті люди: „Душа наша
за вас нехай віддана буде на смерть, якщо ви не
відкриєте цієї нашої справи. І буде, коли Господь
передава́тиме нам оцей край, то ми вчинимо
тобі милість та правду“. **15** І вона спустила їх
шну́ром через вікно, бо дім її був у стіні́ міського́
му́ру, і в мурі вона жила́. **16** І сказала вона їм:
„Ідіть на го́ру, щоб не спіткала вас погоня. І
ховайтеся там три дні, аж поки не ве́рнеться
пого́ня, а пото́му пі́дете своєю дорогою“. **17** І
сказали до неї ті люди: „Ми будемо чисті від

цієї присяги тобі, що ти заприсягла́ нас, якщо ти
не вчиниш так. 18 Оце, як ми будемо вхо́дити
до краю, то ти прив'яжеш шнурка́ з цієї нитки
че́рвені в вікні, що ти ним нас спустила. А батька
свого, і матір свою, і братів своїх, і ввесь дім
свого батька збереш до себе до до́му. 19 І буде,
— усі, хто вийде а дверей твого дому назо́вні,
кров його на голові його, а ми чисті. А всі,
хто буде в домі з тобою, кров його на голові
нашій, якщо наша рука буде на ньому. 20 А коли
ти відкриєш цю нашу справу, то ми будемо
чисті від присяги тобі, якою ти заприсягла нас".
21 А вона сказала: „Як ви сказали, нехай буде
воно так". І відпустила їх, а вони пішли. І вона
прив'язала в вікні червоного су́каного шнурка́.
22 І вони пішли, і вийшли на го́ру, та й сиділи
там три дні, аж поки вернулася пого́ня. І шукала
погоня по всій дорозі, та не знайшла їх. 23
І повернулися ті два му́жі, і зійшли з гори, і
перейшли Йорда́н, і прийшли до Ісуса, сина
Нави́нового, та й розповіли́ йому все, що їх
спітка́ло. 24 І сказали вони до Ісуса: „Справді
Госпо́дь дав у нашу руку всю цю землю, а всі
ме́шканці цього кра́ю омліли зо стра́ху перед
нами".

3 І встав Ісус рано вранці, і вони рушили з
Ситтіму, та й прийшли аж до Йорда́ну він
та всі Ізраїлеві сини́. І переночува́ли вони там
перше, ніж перейшли. 2 І сталося по трьох днях,
і перейшли́ урядники між табо́ром, 3 і наказали
наро́дові, говорячи: „Коли ви побачите ковче́га
заповіту Господа, Бога вашого, та священиків-
Левитів, що несуть його, то ви рушите з вашого
місця, і пі́дете за ним. 4 Тільки ві́ддаль між
вами та між ним буде мірою коло двох тисяч
ліктів. Не наближа́йтеся до нього, щоб ви знали
ту доро́гу, якою пі́дете, бо ви не ходили цією
дорогою ані вчора, ані позавчора". 5 І сказав
Ісус до наро́ду: „Освятіться, бо Господь узавтра
чинитиме чу́да поміж вами". 6 І сказав Ісус
до священиків, говорячи: „Понесіть ковчега
заповіту, і перейдіть Йордан перед народом". І
поне́сли вони ковчега заповіту, і пішли перед
народом. 7 І сказав Господь до Ісуса: „Цього
дня розпічну́ Я звели́чувати тебе на оча́х усього
Ізраїля, який буде бачити, що я́к був Я з Мойсеєм,
так буду з тобою. 8 А ти накажеш священикам,
що носять ковчега заповіту, говорячи: Коли
ви ввійдете до кра́ю води Йорда́ну, станете в
Йорда́ні". 9 І сказав Ісус до Ізра́їлевих синів:
„Підійдіть сюди, і послухайте слів Господа, Бога
вашого". 10 І Ісус сказав: „По цьому пізнаєте, що
Бог Живий поміж вами, і конче Він вижене перед
вами ханаане́янина, і хітте́янина, і хіввéянина,
і періззе́янина, і ґірґаше́янина, і євусе́янина.
11 Оце ковчег заповіту Владики всієї землі
перехо́дить перед вами через Йорда́н. 12 А тепер
візьміть собі дванадцять мужі́в з Ізраїлевих
племе́н, по одно́му му́жеві на пле́м'я. 13 І
станеться, коли спи́няться сто́пи ніг священиків,
що носять ковчега Господа, Владики всієї землі,
у воді Йорда́ну, буде спи́нена вода, що тече
зве́рху, і стане одним валом". 14 І сталося, коли
рушив наро́д зо своїх наметів, щоб перейти
Йорда́н, а священики, що не́сли ковчега заповіту
перед народом, 15 і коли носії ковчегу прийшли
до Йорда́ну, а ноги священиків, що несли
ковчега, зану́рилися в во́ду скра́ю, а Йорда́н був
повний по всі берегі́ свої всі дні жнив, 16 то
спини́лась вода, що зве́рху текла́, стала одним
ва́лом, дуже дале́ко від міста Ада́ма, що збоку
Цортану, а та, що текла до сте́пу, до Солоного
моря, стекла́ зо́всім, і була́ відділена, а народ
перейшов навпроти Єрихо́ну. 17 А священики,
що не́сли ковчега заповіту Господнього, стали
міцно на сухому посере́дині Йорда́ну, і ввесь
Ізраїль перехо́див по сухому, аж поки не скінчи́в
переходити Йорда́н увесь народ.

4 І сталося, як увесь народ закінчи́в перехо́дити
Йорда́н, то сказав Господь до Ісуса, говорячи:
2 „Візьміть собі з народу дванадцять мужі́в, по
одно́му му́жеві з пле́мени. 3 І накажете їм,
говорячи: Винесіть звідси, із сере́дини Йорда́ну,
із місця, де міцно стояли ноги священиків,
дванадцять ка́менів, і перенесе́те їх із собою,
і покладете їх на нічлі́гу, що в ньому будете
ночувати цієї ночі". 4 І покликав Ісус тих
дванадцятьох мужів, що настановив з Ізраїлевих
синів, по одному му́жеві з пле́мени, 5 та й
сказав їм Ісус: „Підіть перед ковче́гом Господа,
Бога вашого, до сере́дини Йорда́ну, і підійміть
собі кожен на плече́ своє одно́го ка́меня за
числом племе́н Ізраїлевих синів, 6 щоб то було́
знаком між вами, коли взавтра запитають ваші
сини, говорячи: Що це в вас за камі́ння? 7
то скажете їм, що була́ відді́лена йорда́нська
вода перед ковчегом Господнього заповіту, —
коли він перехо́див в Йорда́ні, була відді́лена
йорда́нська вода. І будуть ті камі́ння за па́м'ятку
для Ізра́їлевих синів аж навіки". 8 І зробили
Ізра́їлеві сини так, як наказав Ісус, — і поне́сли
вони дванадцять ка́менів із сере́дини Йорда́ну,
як говорив Господь до Ісуса, за числом племен
Ізраїлевих синів. І перене́сли їх із собою до
нічлі́гу, та й поклали їх там. 9 А інших
дванадцять ка́менів поставив Ісус в сере́дині
Йорда́ну на місці, де стояли но́ги священиків,
що несли ковчега заповіту, — і вони там аж до
дня цього. 10 А священики, що не́сли ковчега,

стояли в сере́дині Йорда́ну аж до закі́нчення
всього, що Господь наказав був Ісусові сказати
наро́дові, згідно з усім тим, що наказав був
Мойсей Ісусові. А народ ква́пився і перехо́див.
11 І сталося, як увесь народ скінчи́в перехо́дити,
то перейшов Господній ковчег та священики
перед наро́дом. 12 І перейшли́ Руви́мові сини й
сини Ґадові та половина пле́мени Манасі́їного,
озбро́єні до бо́ю, перед Ізраїлевими синами, як
Мойсей говорив був до них. 13 Коло сорока тисяч
озбро́єних вояків перейшли перед Господнім
лицем на війну до єрихо́нських степі́в. 14 Того
дня звели́чив Господь Ісуса на оча́х усього
Ізраїля, і стали боятися його, як боялися Мойсея
по всі дні його життя. 15 І сказав Господь до
Ісуса, говорячи: 16 „Накажи священикам, що
носять ковче́га запові́ту, і нехай вони вийдуть
з Йорда́ну“. 17 І наказав Ісус священикам,
говорячи: „Вийдіть з Йорда́ну!“ 18 І сталося,
коли священики, що не́сли ковчега Господнього
заповіту, вийшли з сере́дини Йорда́ну, а сто́пи
ніг священиків відірвалися від нього, щоб стати
на сухо́му, то вода Йорда́ну верну́лася на своє
місце, і пішла, як учора-позавчора, по всіх його
берега́х. 19 А народ вийшов із Йорда́ну десятого
дня першого місяця, та й таборува́в у Ґілґа́лі,
на схі́дньому боці Єрихо́ну. 20 А дванадцять
тих ка́менів, що взяли́ з Йорда́ну, Ісус поставив
у Ґілґалі. 21 І сказав він до Ізра́їлевих синів,
говорячи: „Коли взавтра запитають вас ваші
сини своїх батькі́в, говорячи: Що це за камі́ння?
22 то познайо́мте ваших синів, говорячи: По
сухому перейшов був Ізраїль цей Йорда́н, 23
бо Господь, Бог ваш, висушив воду Йорда́ну
перед вами, аж поки ви не перейшли́, як зробив
був Господь, Бог ваш, морю Червоному, яке Він
висушив перед нами, аж поки ми не перейшли́,
24 щоб усі наро́ди землі пізнали ру́ку Господню,
що сильна́ вона, щоб боялися ви Го́спода, Бога
вашого, по всі дні“.

5 І сталося, як усі аморе́йські царі́, що по то́й
бік Йорда́ну на за́хід, і всі ханаа́нські царі, що
над морем, почули, що Госпо́дь висушив був
воду Йорда́ну перед Ізраїлевими синами, аж
поки вони перейшли, то зомліло їхнє серце, і не
було вже в них духу зо стра́ху перед Ізраїлевими
синами. 2 Того ча́су сказав Господь до Ісуса:
„Нароби собі камі́нних ножі́в, і пообрізуй
Ізраїлевих синів зно́ву, другий раз“. 3 І наробив
собі Ісус камінних ножі́в, та й пообрізував
Ізраїлевих синів при Ґів'ат-Гааралоті. 4 А оце та
причина, чому́ Ісус пообрізував: увесь народ, що
вийшов був із Єгипту, чоловічої статі, усі вояки́,
повмирали в пустині в дорозі, коли вийшли
з Єгипту. 5 Бо був обрізаний увесь народ, що
вихо́див, а всього народу, що народився в пустині
в дорозі по ви́ході з Єгипту, не обрізували. 6
Бо сорок літ ходили Ізраїлеві сини в пустині,
аж поки не вигинув увесь той народ, ті вояки́,
що вийшли були з Єгипту, що не слухалися
Господнього голосу, що Господь заприсягнув
був їм не показати їм того кра́ю, що Господь
заприсягнув був їхнім батька́м дати їм край,
який тече молоком та медом. 7 А їхніх синів
поставив замість них. Їх пообрізував Ісус, бо вони
були необрізані, бо їх не обрізували в дорозі. 8 І
сталося, як увесь наро́д закінчи́в обрі́зуватися,
то вони осіли в табо́рі на своїх місцях аж до
ви́дужання. 9 І сказав Господь до Ісуса: „Сьогодні
Я зняв з вас єгипетську ґа́ньбу“. І назвав те
місце ім'я́м: Ґілґал, і так є аж до цього дня. 10 І
таборува́ли Ізраїлеві сини в Ґілґалі, і спра́вили
Пасху ввечорі чотирнадцятого дня місяця на
єрихо́нських степа́х. 11 А назавтра по Па́сці
їли вони того самого дня з урожа́ю того кра́ю,
опрі́сноки та пра́жене. 12 І перестала падати
ма́нна з другого дня, як вони їли з урожаю
того кра́ю, і вже більш не було Ізраїлевим
синам манни, — і їли вони того року з урожаю
ханаанського кра́ю. 13 І сталося, коли Ісус був
при Єрихо́ні, то звів очі свої та й побачив, аж ось
стоїть навпроти нього чоловік, а ви́тягнений
його меч у руці його. І підійшов Ісус до нього, та
й сказав йому́: „Чи Ти наш, чи наших ворогів?“
14 А Той відказав: „Ні, бо Я Вождь Господнього
ві́йська, тепер Я прийшов“. І впав Ісус на обличчя
своє до землі, і вклонився, та й сказав Йому: „Що
говорить мій Пан своєму рабові?“ 15 І сказав
Вождь Господнього війська до Ісуса: „Скинь
взуття́ своє з своїх ніг, бо це місце, на якому
стоїш ти, святе воно!“І зробив Ісус так.

6 А Єрихо́н замкнувся, і був за́мкнений зо
страху перед Ізраїлевими синами, — ніхто
не вихо́див і не вхо́див. 2 І сказав Господь до
Ісуса: „Ось, Я дав у твою ру́ку Єрихо́н та царя
його, сильних вояків. 3 І обі́йдете навколо це
місто, всі вояки́, — о́бхід навко́ло міста один
раз. Так зробиш шість день. 4 А сім священиків
будуть нести сім сурем із баранячих ро́гів перед
ковчегом. А сьомого дня обі́йдете навколо те
місто сім раз, а священики засурмлять у ро́ги. 5
І станеться, коли засурми́ть бара́нячий ріг, коли
ви почуєте голос тієї сурми́, а ввесь народ крикне
гучни́м криком, то мур цього міста впаде́ на
своєму місці, а народ увійде кожен перед себе“.
6 І покликав Ісус, син Навинів, священиків, та й
сказав до них: „Несіть ковчега заповіту, а сім
священиків будуть нести сім су́рем із баранячих

ро́гів перед Господнім ковчегом“. 7 А до народу
сказав: „Підіть, обійдіть навколо це місто, а
озбро́єний пі́де перед Господнім ковчегом“. 8
І сталося, як Ісус сказав це наро́дові, то сім
священиків, що не́сли сім су́рем із баранячих
рогів, ішли та сурми́ли в ці су́рми, а ковчег
Господнього заповіту йшов за ними. 9 А озбро́єні
йшли перед священиками, що сурми́ли в роги, а
ві́йсько заднє йшло за ковчегом. І все сурми́ли
в су́рми. 10 А народові Ісус наказав, говорячи:
„Не будете кричати, і не дасте почути вашого
голосу, і не вийде слово з ваших уст аж до дня,
коли я скажу́ вам: Закричіть! І ви закричите́“.
11 І Господній ковчег пішов навколо міста, —
обійшов один раз. І ввійшли до табо́ру, та й
ночували в табо́рі. 12 І встав Ісус рано вранці, і
поне́сли священики Господнього ковчега. 13 А
сім священиків, що не́сли сім су́рем із баранячих
рогів перед Господнім ковчегом, ішли та все
сурми́ли в сурми, а озбро́єні йшли перед ними,
а ві́йсько заднє йшло за Господнім ковчегом.
І все сурми́ли в су́рми. 14 І обійшли навколо
міста другого дня один раз, та й вернулися до
табо́ру. Так зробили шість день. 15 І сталося
сьомого дня, і повставали вони рано вранці, як
схо́дила ра́ння зоря́, і обійшли навколо міста за
тим при́писом сім раз. Тільки того дня обійшли
місто навколо сім раз. 16 І сталося, коли сьо́мого
ра́зу засурми́ли священики в су́рми, то Ісус
сказав до народу: „Закричіть, бо Господь віддав
вам це місто! 17 І станеться це місто закляттям,
— воно та все, що в ньому, для Господа. Тільки
блудни́ця Раха́в буде жити, вона та всі, хто
з нею в домі, бо вона сховала була послів,
яких ми посилали. 18 Та тільки стережіться
закля́того, щоб ви самі не стали закляттям,
і не взяли́ з заклятого, і щоб тим не завели́
Ізраїлевого табо́ру під закляття, і не довели́
його до нещастя. 19 А все срібло та золото, і речі
мідяні та залізні, — це святість для Господа, воно
ввійде до Господньої скарбни́ці“. 20 І закричав
народ, і засурми́ли в су́рми. І сталося, як народ
почув голос сурми́, і закричав народ гучни́м
криком, то впав мур на своє́му місці, а народ
увійшов до міста, кожен перед се́бе. І здобули́
вони те місто. 21 І зробили вони закляттям усе,
що в місті, — від чоловіка й аж до жінки, від
юнака́ й аж до старого, і аж до вола, і штуки
дрібно́ї худоби, і осла, — усе зни́щили ві́стрям
меча́. 22 А до двох тих людей, що вивідували
край, Ісус сказав: „Увійдіть до дому тієї жінки
блудни́ці, і ви́ведіть звідти ту жінку та все, що її,
як ви заприсягли були́ їй“. 23 І ввійшли юнаки́,
вивідувачі, і вивели Раха́в, і ба́тька її, і матір
її, і братів її, і все, що її, і всі ро́ди її вивели й
умістили поза Ізраїлевим табо́ром. 24 А місто та
все, що в ньому, спалили огнем. Тільки срібло та
золото, і речі мідяні та залізні дали до скарбни́ці
Господнього дому. 25 А блудни́цю Раха́в, і дім її
батька, і все, що її, Ісус позоставив при житті.
І осіла вона серед Ізраїля, і так є аж до цього
дня, бо сховала була послів, яких послав був
Ісус ви́відати Єрихо́н. 26 І того ча́су заприсягнув
Ісус, говорячи: „Проклятий перед Господнім
лицем кожен, хто встане й відбуду́є це місто
Єрихо́н, — на перворіднім своїм він заложить
його, і на наймолодшім своїм поставить брами
його́“. 27 І був Господь з Ісусом, а слава його
розійшла́ся по всім кра́ї.

7 І спроневі́рилися Ізраїлеві сини в заклятому,
— Ахай, син Кармія, сина Завдієвого, сина
Зерахового, Юдиного племени, узяв із заклятого.
І запали́вся Господній гнів на Ізраїлевих синів.
2 І послав Ісус мужів з Єрихону в Ай, що при
Бет-Евені, на схід від Бет-Елу, і сказав до них,
говорячи: „Підіть, і ви́відайте цей Край“. І пішли
ті му́жі, і вивідали той Ай. 3 І вернулися вони
до Ісуса та й сказали до нього: „Нехай не йде
ввесь наро́д, — коло двох тисяч лю́да або коло
трьох тисяч люда нехай вийдуть, і поб'ють
Ай. Не труди всього народу туди, бо ті вороги
нечисле́нні“. 4 І пішли туди з народу коло
трьох тисяч люда, — та вони повтікали перед
айськими людьми́. 5 І айські люди повибива́ли
з них коло тридцяти й шости чоловіка, та й
гнали їх з-перед брами аж до Шеварім, і розбили
їх на узбі́ччі гори. І охля́ло серце народу, та й
стало як вода. 6 І роздер Ісус одежу свою, та й
упав на обличчя своє на землю перед Господнім
ковчегом, і лежав аж до вечора він та Ізраїлеві
старші́, і посипа́ли порохом свою го́лову. 7 І
сказав Ісус: „Ах, Владико Господи, для чого Ти
конче перепровадив цей наро́д через Йорда́н,
щоб дати нас у руку аморе́янина, щоб вигубити
нас? О, коли б ми були позоста́лися, і осіли
по той бік Йорда́ну! 8 О, Господи! Що я скажу́
по тому, як Ізраїль обернув потилицю перед
своїми ворога́ми? 9 І почують ханаанеянин та
всі ме́шканці цього краю, і зберуться навколо
на нас, і знищать ім'я́ наше з землі. І що́ Ти
зробиш Своєму великому Йменню?“ 10 І сказав
Господь до Ісуса: „Устань, — по́що то ти падаєш
на обличчя своє? 11 Ізраїль згрішив, і вони
переступили Мого заповіта, що Я наказав їм, і
взяли з заклятого, а також крали, і обманювали,
і клали поміж свої речі. 12 І не зможуть Ізраїлеві
сини встоя́ти перед своїми ворогами, — вони
обернуть спи́ну перед ворогами своїми, бо стали
закляттям. Не буду більше з вами, якщо не
ви́губите заклятого з-поміж себе! 13 Устань,

освяти народ та й скажеш: Освятіться на завтра,
бо так сказав Господь, Бог Ізраїлів: Закляте
серед тебе, Ізраїлю! Ти не зможеш устóяти
перед своїми ворогами, аж доки ви не викинете
з-поміж себе того заклятого. 14 І підходьте
рáно вранці за вашими племенáми. І станеться,
те плéм'я, що його виявить Господь, нехай
підходить за рóдами; а рід, що його виявить
Господь, підходитиме за домáми, а дім, що його
виявить Господь, підходитиме за мужчи́нами. 15
І станеться, хто буде ви́явлений у заклятім, той
буде спалений в огні, — він та все, що його, бо
переступив він заповіта Господнього, і вчинив
безсоромне між Ізраїлем". 16 І встав Ісус рано
вранці, і привів Ізраїля за його племенáми, —
і булó виявлене Юдине плéм'я. 17 І привів він
Юдині рóди, і був виявлений рід Зархіїв. І привів
він Зархіїв рід за роди́нами, і був виявлений
Завдій. 18 І привів він його дім за мужчи́нами, і
був виявлений Ахан, син Кармія, сина Завдія,
сина Зераха з Юдиного племени. 19 І сказав
Ісус до Ахана: „Сину мій, воздай же славу для
Господа, Бога Ізраїля, і признайся Йому, і подай
мені, щó ти зробив? Не скажи неправди передо
мною!" 20 І відповів Ахан до Ісуса та й сказав:
„Дійсно, згрішив я Господéві, Богові Ізраїля, і
зробив так та так. 21 І побачив я в здóбичі одного
доброго шін'арського плаща, і дві сотні шеклів
срібла, і одного золотого зли́вка, п'ятдесят
шеклів вага його, — і забажав я їх, і взяв їх. І ось
вони сховані в землі в серéдині намету мого,
а срібло під ним". 22 І послав Ісус посланців, і
побігли вони до намету, аж ось сховане воно
в наметі, а срібло під ним. 23 І забрали його́
з серéдини намету, і принéсли його́ до Ісуса
та до всіх Ізраїлевих синів, і поклали його́
перед Господнім лицем. 24 І взяв Ісус Ахана,
Зерахового сина, і те срібло, і того плаща, і того
золотого зли́вка, і синів його, і дочóк його, і
вола його, і осла його, і отару його, і намета
його, і все, що його, а ввесь Ізраїль із ним, та
й повивóдили їх до долини Ахор. 25 І сказав
Ісус: „Нáщо ти навів нещастя на нас? Нехай на
тебе наведé це нещастя Господь цього дня!"І
вкаменувáли його, увесь Ізраїль, камінням. І
попалили їх в огні, і вкаменували їх камінням.
26 І поставили над ним велику камінну могилу,
що стоїть аж до цього дня. І спинив Господь
лютість гніву Свого, тому назвав ім'я́ того місця:
Ахор, аж до цього дня.

8 І сказав Господь до Ісуса: „Не бійся й не
лякайся, — візьми з собою ввесь військóвий
люд, та й устань, піди на Ай. Подивися: ось дав Я
в руку твою айського царя, і нарóд його, і місто
його, і край його. 2 І зробиш Аєві, і цареві його,
як ти зробив Єрихонові та цареві його, — тільки
здóбич його та худобу його заберете собі. Постав
собі зáсідку на місто позад нього". 3 І встав
Ісус та ввесь військóвий люд, щоб іти на Ай. І
вибрав Ісус тридцять тисяч чоловіка сильних
воякі̂в, та й послав їх уночі. 4 І він наказав
їм, говорячи: „Глядіть, чатуйте на Ай з-позад
міста, — не віддаляйтеся дуже від міста, і будьте
всі готові. 5 А я та ввесь народ, що зо мною,
при́йдемо до міста. І станеться, коли вийдуть
навперéйми нам, як перше, то ми втечемо перед
ними. 6 І вийдуть вони за нами, а ми відтя́гнемо
їх від міста, бо скажуть: Вони втікають перед
нами, як перше. І ми втечемо перед ними. 7
А ви встанете з зáсідки, і здобудете те місто, і
Господь, Бог ваш, дасть його вам у вашу руку. 8
І станеться, як ви ві̂зьмете місто, то підпáлите
місто огнем, — зробите за Господнім словом.
Глядіть, — я вам наказав". 9 І послав їх Ісус, і
пішли вони на зáсідку, та й засіли між Бет-Елом
та між Аєм, із зáходу від Аю. А Ісус ночував тієї
ночі серед нарóду. 10 І встав Ісус рано вранці, і
перегля́нув нарóд, і пішов він та Ізраїлеві старші̂
перед нарóдом до Аю. 11 А всі вояки́, що були
з ним, пішли під гóру, і підійшли, і прийшли
навпроти того міста, і таборувáли з пі̂вночі Аю,
а між ним та між Аєм була долина. 12 І взяв
він коло п'яти тисяч чоловіка, і поставив їх як
зáсідку між Бет-Елом та між Аєм з зáходу міста.
13 І розклав народ, увесь тáбір, що з пі̂вночі
міста, а задню частину його з зáходу міста. І
прийшов Ісус тієї ночі на серéдину долини. 14 І
сталося, як побачив це айський цар, то люди
того міста поспішили, і встали рано, і вийшли
навперéйми Ізраїля на бій, він та ввесь його
нарóд, на ознáчений час перед стен. А він не
знав, що є зáсідка на нього з-позад міста. 15 А
Ісус та ввесь Ізраїль удавали, ніби побиті перед
ними, і втікали дорогою на пустиню. 16 А ті
скликали ввесь народ, що в місті, щоб гнатися за
ними. І гналися вони за Ісусом, і віддали́лися від
міста. 17 І не полишився ніхто в Аї та в Бет-Елі,
хто не погнався б за Ізраїлем. І позостáвили вони
місто відчи́неним, та й гналися за Ізраїлем. 18 І
сказав Господь до Ісуса: „Простягни́ списа, що в
руці твоїй, до Аю, бо в руку твою його віддам". І
простягну́в Ісус списá, що в руці його, до міста.
19 А зáсідка швидко встала зо свого місця, та й
побігли, як він простягну́в свою руку. І ввійшли
вони до міста, і здобули́ його, і поквáпилися та
й підпалили те місто огнем. 20 І оберну́лися
айські люди позад себе, та й побачили, аж ось
знявся дим міста до неба! І не було в них сили,
щоб утікати ані сюди, ані туди... А народ, що
втікав до пустині, обернувся на тих, хто гнався

за ним. 21 А Ісус та ввесь Ізраїль, як побачили,
що за́сідка здобула́ те місто, і що знявся дим із
міста, то вернулися, та й повбивали айських
людей. 22 А ті повихо́дили з міста навпере́йми
них, і опинилися серед Ізраїля: ті з цього боку, а
ті з того. І повбивали їх, так що не позоста́лося
з них нікого, хто врятувався б чи втік. 23 А
айського царя вони схопи́ли живого, і привели́
його до Ісуса. 24 І сталося, як покінчи́в Ізраїль
забивати всіх айських ме́шканців на полі, у
пустині, що гнали їх по ній, і попа́дали вони від
ві̂стря меча аж до останнього, то вернувся ввесь
Ізраїль до Аю, і перебили його ві̂стрям меча. 25 І
було всіх, що впали того дня, від чоловіка й аж
до жінки, дванадцять тисяч, усі айські ме́шканці.
26 А Ісус не опуска́в своєї руки, що витягнув
зо списом, аж поки не вчинив закля́ттям усіх
айських ме́шканців. 27 Тільки худобу та здобич
того міста позабирав собі Ізра́їль за словом
Господа, що наказав був Ісусові. 28 І спалив Ісус
Ай, і поклав його вічною руїною, пусткою, і так
є аж до цього дня. 29 А айського царя повісив
на дереві аж до вечі̂рнього ча́су. А коли сонце
захо́дило, Ісус наказав, і зняли його трупа з того
дерева та й кинули його до входу брами міста. І
наки́дали над ним велику камінну могилу, що
стоїть аж до цього дня. 30 Тоді Ісус збудував
жертівника для Господа, Бога Ізраїлевого, на
горі Ева́л, 31 як наказав був Мойсей, раб
Господній, Ізраїлевим синам, як написано
в книзі Мойсеєвого Зако́ну, — же́ртівника з
ці̂лого каміння, що над ними не підіймали
заліза. І прине́сли на ньому цілопа́лення для
Господа, і прино́сили мирні жертви. 32 І він
написав там на тих камінням ві̂дписа Мойсеєвого
Зако́ну, що той написав перед Ізраїлевими
синами. 33 А ввесь Ізраїль, і старші̂ його,
і урядники, і су́дді його, стояли з цього й
з того боку ковчегу навпроти священиків-
Левитів, що носять ковчега Господнього заповіту,
як прихо́дько, так і тубі̂лець, — половина
його навпроти гори Ґарізі̂м, а половина його
навпроти гори Ева́л, як наказав був Мойсей,
раб Господній, благословляти Ізраїлів народ
найперше. 34 А по́тім він читав усі слова́ того
Зако́ну, благослове́ння та прокля́ття, усе так, як
написано в Зако́ні. 35 Не було сло́ва зо всього,
що наказав був Мойсей, чого не читав би Ісус
перед усіма́ зборами Ізраїля, і жіно́к, і дітей, і
прихо́дька, що ходить серед них.

9 І сталося, коли це почули всі царі, що по
той бік Йорда́ну, на горі та на поді̂ллі,
та на всім бе́резі Великого моря навпроти
Лива́ну: хітте́янин, і аморе́янин, ханаане́янин,
періззе́янин, хіввéянин і євусе́янин, 2 то вони
зібралися ра́зом, щоб однодушно воювати проти
Ісуса та проти Ізраїля. 3 А ме́шканці Ґів'ону
почули, що́ Ісус зробив Єрихо́нові та Аєві, 4
то зробили й вони хитрість. І пішли вони, і
забезпе́чились живністю на дорогу, — і взяли́
повити́рані мішки для ослів своїх, і бурдюки́
для вина повити́рані, і потріскані, і пов'я́зані, 5 і
взуття повитиране та пола́тане на їхніх ногах,
і одежа на них поношена, а ввесь хліб їхньої
поживи на дорогу був сухий, заплісні̂лий. 6 І
пішли вони до Ісуса, до табо́ру в Ґілґалі, та й
сказали до нього та до мужів Ізраїлевих: „Ми
прийшли з далекого кра́ю, а ви тепер складіть
з нами умову“. 7 І сказали Ізраїлеві мужі до
хіввéян: „Може ви сидите́ побли́зу нас, то я́к ми
складемо з вами умову?“ 8 І сказали вони до
Ісуса: „Ми твої раби“. А Ісус сказав до них: „Хто́
ви та звідки прихо́дите?“ 9 І вони сказали йому:
„З дуже далекого кра́ю прийшли твої раби до
Йме́ння Господа, Бога твого, бо ми чули чутку
про Нього, і все, що́ Він зробив був в Єгипті, 10 і
все, що́ Він зробив двом аморейським царям,
що по той бік Йорда́ну, — Сигонові, цареві
хешбонському, та Оґові, цареві башанському,
що в Аштароті. 11 І сказали до нас наші старші̂
та всі ме́шканці нашого кра́ю, говорячи: Візьміть
у свою руку поживу на дорогу, і йдіть навпроти
них та й скажете їм: Ми ваші раби, а тепер
складіть із нами умову. 12 Оце наш хліб: теплим
ми забезпечилися ним у поживу на дорогу з
наших домів у день нашого ви́ходу, щоб іти до
вас, а тепер ось він висох і став заплісні̂лий. 13
А ці бурдюки́ вина, що понапо́внювали ми нові,
ось поде́рлися! А ось одежа наша та взуття́ наше
повитира́лося від цієї дуже далекої дороги“.
14 І взяли́ люди з їхньої поживи на дорогу, а
Господніх уст не питали. 15 І вчинив їм Ісус
мир, і склав з ними умову, щоб зоставити їх при
житті, і присягнули їм начальники громади. 16 І
сталося по трьох днях по тому, як склали з ними
умову, то почули, що близькі̂ вони до нього, і
сидять вони поміж ними. 17 І рушили Ізраїлеві
сини, і третього дня прибули́ до їхніх міст. А їхні
міста: Ґів'он, і Кефіра, і Беерот, і Кір'ят-Єарім. 18
І не повбивали їх Ізраїлеві сини, бо начальники
громади присягли́ були їм Господом, Богом
Ізраїля. І нарікала вся громада на начальників.
19 І сказали всі начальники до всієї громади:
„Ми присягнули їм Господом, Богом Ізраїля, а
тепер ми не можемо доторкнутися до них. 20
Оце зробімо їм, — позоставимо їх при житті, і не
буде на нас гніву за прися́гу, що ми присягнули
їм“. 21 І сказали до них начальники: „Нехай
вони живуть“. І стали вони рубати дро́ва та
носи́ти воду для всієї громади, як говорили їм

начальники. 22 І покликав їх Ісус, і промовляв
до них, говорячи: „Чому́ ви обмани́ли нас,
говорячи: Ми дуже далекі від вас, а ви ось
сидите́ серед нас? 23 А тепер ви прокля́ті, і
не переведеться з-посеред вас раб, і рубачі̂
дров, і носі̂ї̂ води для дому Бога мого“. 24 А
вони відповіли Ісусові та й сказали: „Бо справді
ви́явлено рабам твоїм, що Господь, Бог твій,
наказав Мойсеєві, Своєму рабові, дати вам увесь
цей край, і ви́губити всіх ме́шканців цієї землі
перед вами. І ми дуже налякалися за своє життя
зо страху перед вами, і зробили оцю річ. 25
А тепер ми оце в руці твоїй: я́к добре, і я́к
справедливо в оча́х твоїх учинити нам, учини“.
26 І він зробив їм так, — і врятував їх від руки
Ізраїлевих синів, і не повбивали їх. 27 І дав їх
Ісус того дня за рубачі̂в дров та за носі̂їв води
для громади й для Господнього же́ртівника, і
так є аж до цього дня, до місця, яке він вибере.

10 І сталося, як почув єрусалимський цар
Адоні-Цедек, що Ісус здобув Ай та вчинив
його закля́ттям, і що як зробив Єрихонові й
цареві його, так зробив Аєві та цареві його, і
що ме́шканці Ґів'ону склали мир з Ізраїлем та
були серед них, 2 то дуже налякалися, бо Ґів'он
місто велике, як одне з міст царськи́х, і що він
більший за Ай, а всі люди його лицарі. 3 І послав
єрусалимський цар Адоні-Цедек до хевронського
царя Гогама, і до ярмутського царя Пір'ама,
і до лахіського царя Яфії, і до еґлонського
царя Девіра, говорячи: 4 „Прийдіть до мене, і
допоможіть мені, і ми поб'ємо Ґів'она, бо він
замири́в з Ісусом та з Ізраїлевими синами“. 5
І вони зібралися, і пішли п'ять аморейських
царів: цар єрусалимський, цар хевронський, цар
ярмутський, цар лахіський, цар еґлонський,
вони та всі табо́ри їхні, і розтаборува́лися
при Ґів'оні, і воювали проти них. 6 І послали
ґів'онські люди до Ісуса та до табо́ру в Ґілґал,
говорячи: „Не стримуй своєї руки від своїх рабів!
Прийди до нас скоро, і спаси нас та допоможи
нам, бо зібралися на нас усі аморейські царі,
що замешкують го́ри“. 7 І рушив Ісус із Ґілґалу,
він та з ним усі вояки́ й військо́ві лицарі. 8
І сказав Господь до Ісуса: „Не бійся їх, бо Я
віддав їх у твою руку, — ніхто з них не встоїть
перед тобою“. 9 І прибув до них Ісус знена́цька,
— ці̂лу ніч ішов із Ґілґалу. 10 І Господь навів
на них замі̂шання перед Ізраїлем, і побив їх
великою пора́зкою в Ґів'оні. І він гнав їх дорогою
входу до Бет-Хорону, і бив їх аж до Азеки
та аж до Маккеди. 11 І сталося, коли вони
втікали перед Ізраїлем і були на сході від Бет-
Хорону, то Господь кидав на них із неба велике
каміння аж до Азеки, і вони вмирали. Тих, що
повмирали від градово́го каміння, було більше
від тих, що Ізраїлеві сини повбивали мече́м.
12 Тоді Ісус говорив Господе́ві того дня, коли
Господь дав аморе́янина перед Ізраїлевих синів,
та й сказав на оча́х Ізраїля: „Стань, сонце, в
Ґів'оні, а ти, місяцю, ув айялонській долині! 13 І
сонце затри́малося, а місяць спинився, аж поки
народ відімстився своїм ворогам“. Чи це не
написане в книзі Праведного? І сонце стало на
половині неба, і не поспішалося заходити майже
ці̂лий день. 14 І не було такого, як день той,
ані перед ним, ані по ньому, щоб Господь так
слухав лю́дського голосу, — бо Господь воював
для Ізраїля. 15 І вернувся Ісус, а з ним увесь
Ізраїль до табо́ру в Ґілґал. 16 А ті п'ять царів
повтікали, та й схова́лися в печері в Маккеді.
17 І було доне́сено Ісусові й сказано: „Зна́йдені
ті п'ять царів, схо́вані в печері в Маккеді“. 18
А Ісус відказав: „Приваліть велике каміння на
о́твір печери, і призначте до неї людей, щоб їх
стерегти. 19 А ви не стійте, — женіться за своїми
ворогами, і понищте їхні за́дні сте́жі, і не давайте
їм вхо́дити до їхніх міст, бо Господь, Бог ваш,
віддав їх у вашу руку“. 20 І сталося, як завдав їм
Ісус та Ізраїлеві сини дуже велику пора́зку, так,
що прийшов їм кінець, а врято́вані повтікали
від них, і повхо́дили до тверди́нних міст, 21 то
ввесь народ у споко́ї вернувся до табо́ру до Ісуса
в Маккеді, і ніхто не поворушив язика свого
проти кого з Ізраїлевих синів! 22 І сказав Ісус:
„Відчиніть о́твір печери, і приведіть до мене з
печери тих п'ятьо́х царів“. 23 І вони зробили так,
і вивели до нього з печери тих п'ятьох царів:
царя єрусалимського, царя хевронського, царя
ярмутського, царя лахіського, царя еґлонського.
24 І сталося, як привели́ тих царів до Ісуса, то
Ісус закли́кав усіх Ізраїлевих людей, і сказав
військо́вим начальникам, що йшли з ним:
„Підійдіть, — поста́вте свої ноги на шиї цих
царів“. І вони попідхо́дили, і поста́вили свої ноги
на їхні шиї. 25 І сказав до них Ісус: „Не бійтеся
й не лякайтеся, будьте сильні та відважні, бо
Господь зробить так усім вашим ворогам, із
якими ви воюєте“. 26 А по цьому Ісус бив їх,
і повбивав їх, і повісив їх на п'ятьох дере́вах.
І висіли вони на тих дере́вах аж до вечора.
27 І сталося на час за́ходу сонця, Ісус наказав,
і поздіймали їх із дере́в, і повкида́ли їх до
печери, де вони були поховалися, і понакладали
велике каміння на о́твір печери, де воно аж
до цього дня. 28 А Маккеду Ісус здобув того
дня, і побив ві̂стрям меча її та царя її, учинив
закляттям їх та кожну особу, хто був у ній,
— не позоставив жодного врятованого в ній.

І зробив він її цареві те саме, що зробив був
цареві єрихонському. 29 А Ісус та ввесь Ізра́їль із
ним перейшов з Маккеди до Лівни, та й воював
проти Лівни. 30 І дав Господь в Ізра́їлеву ру́ку
також її та царя її, і він побив вї́стрям меча її та
кожну особу, що в ній, — не позоставив жодного
врятованого в ній. І зробив він цареві її, як
зробив був цареві єрихонському. 31 І перейшов
Ісус та ввесь Ізраїль із ним із Лівни до Лахішу, і
таборува́в при ньому та воював проти нього́. 32
І дав Господь в Ізраїлеву руку Лахіш, — і здобув
він його другого дня, і побив вї́стрям меча його
та кожну особу, що в ньому, — усе так, як зробив
був Лівні. 33 Тоді прийшов ґезерський цар Горам
допомогти Лахішу, та Ісус побив його й народ
його, так що не позоставив жодного в ньому. 34
І перейшов Ісус та ввесь Ізра́їль із ним з Лахішу
до Еґлону, і таборува́ли при ньому та воювали з
ним. 35 І здобули́ його того дня, і побили його
вї́стрям меча, а кожну особу, що в ньому, того
дня зробили закляттям, — усе так, як зробив
був Лахішу. 36 І пішов Ісус та ввесь Ізраїль із
ним з Еґлону до Хеврону, і воював із ним. 37 І
здобув його, і побив вї́стрям меча його та царя
його, і всі міста його, і кожну особу, що в ньому,
— не позоставив жодного врято́ваного, усе так,
як зробив був Еґлонові. І зробив закляттям його
та кожну особу, що в ньому була́. 38 І вернувся
Ісус та ввесь Ізраїль із ним до Девіру, і воював
із ним. 39 І він здобув його, і царя його, і всі
міста його, і повбивали їх вї́стрям меча, та й
зробив закляттям кожну душу, що в ньому, не
позоставив жодного врято́ваного, — як зробив
був Хевронові, так зробив Девірові та цареві
його, і як зробив був Лівні та цареві її. 40 І
побив Ісус увесь край: гору, і Неґев і Шефелу, і
узбі́ччя, і всіх їхніх царів, — не зоставив жодного
врятованого, а кожну особу зробив закляттям,
як наказав був Господь, Бог Ізраїлів. 41 І бив
їх Ісус від Кадеш-Барнеа та аж до Аззи, і ввесь
ґошенський край, і аж до Ґів'ону. 42 А всіх тих
царів та їхній край Ісус здобув одним ра́зом, бо
Господь, Бог Ізраїлів, воював для Ізраїля. 43 І
вернувся Ісус та ввесь Ізраїль із ним до табо́ру в
Ґілґал.

11 І сталося, як почув це хацорський цар Явін,
то послав до мадонського царя Йовава, і
до царя шімронського, і до царя ахшафського,
2 і до царів, що з пі́вночі на горі та в степу́
на пі́вдень Кінроту, і в Шефелі, і на верхах
Дори з за́ходу, — 3 ханаане́янин зо сходу та з
за́ходу, а аморе́янин, і хітте́янин, і періззе́янин,
і євусе́янин, а хіввє́янин під Гермоном, у краї
Міцпи́. 4 І вийшли вони та всі їхні табо́ри з ними,
народ, числе́нний кі́лькістю, як пісок, що на
березі моря, і ко́ней та колесни́ць — дуже багато.
5 І змо́вилися всі ці царі, і прийшли й таборува́ли
ра́зом при озері Мером, іщоб воювати з Ізраїлем.
6 І сказав Господь до Ісуса: „Не бійся їх, бо взавтра
коло цього ча́су Я покладу їх усіх тру́пами перед
Ізраїлем; їхнім ко́ням попідрі́зуєш жили ніг, а
їхні колесниці попалиш в огні“. 7 І вийшов на
них знена́цька Ісус та всі вояки́ з ним при озері
Мером, та й напали на них. 8 І дав їх Господь в
Ізраїлеву руку, і вони повбивали їх, і гнали їх
аж до Великого Сидону, і аж до Місрефот-Маїму,
і аж до долини Міцпи на схід, і повибива́ли їх,
так що не зоставили їм жодного врято́ваного.
9 І зробив їм Ісус, як сказав йому Господь:
їхнім ко́ням попідрізував жили, а їхні колесни́ці
попалив ув огні. 10 І вернувся Ісус того ча́су, і
здобув Хацор, а його царя вбив мечем, бо Хацор
перед тим був головою всіх тих царств. 11 І
вони повбивали вї́стрям меча кожну особу, що в
ньому, зробили їх закляттям, — не позосталася
жодна душа, а Хацора спалив огнем. 12 А всі
царські́ міста́ та всіх їхніх царів Ісус здобув, та й
повбивав їх вї́стрям меча, зробив їх закляттям,
як наказав був Мойсей, раб Господній. 13 Тільки
всі міста́, що стоять на згі́р'ях своїх, не спалив
їх Ізраїль, крім Хацору, — одно́го його́ спалив
Ісус. 14 А всю здо́бич тих міст та худобу Ізраїлеві
сини забрали собі; тільки кожну люди́ну побили
вї́стрям меча, аж поки вони не вигубили їх, — не
позоставили жодної душі. 15 Як Господь наказав
був Мойсеєві, Свое́му рабові, так Мойсей наказав
Ісусові, і так зробив Ісус, — не занеха́в ані сло́ва
зо всього, що Господь наказав був Мойсеєві. 16 І
взяв Ісус ввесь той край: го́ри Юди і ввесь Неґев,
і ввесь ґошенський край, і Шефелу, і Араву, і
гори Ізра́їлеві, і їхню надмо́рську низину́, 17 від
гори Халак, що тягнеться до Сеїру, і аж до Баал-
Ґаду в лива́нській долині під горою Гермо́н. А
всіх їхніх царів він забрав, і би́в їх, і повбивав
їх. 18 Довгий час провадив Ісус війну зо всіма́
тими царями. 19 Не було міста, що склало б
мир з Ізраїлевими синами, окрім хіввє́янина,
ґів'онських ме́шканців, — усе взяли́ війною. 20
Бо від Господа було́, щоб зробити запеклим
їхнє серце на війну проти Ізраїля, щоб учинити
їх закляттям, щоб не було для них милости,
але щоб вигубити їх, як Господь наказав був
Мойсеєві. 21 І прийшов Ісус того ча́су, і вигубив
ве́летнів із гори, з Хеврону, з Девіру, з Анаву, і з
усіх Юдських гір, і з усіх Ізраїлевих гір, — ра́зом
з їхніми містами Ісус зробив їх закляттям. 22 Не
позоставив ве́летня в кра́ї Ізраїлевих синів, —
вони позостали тільки в Аззі, в Ґаті та в Ашдоді.
23 І взяв Ісус увесь край, усе так, як говорив був
Господь до Мойсея. І Ісус дав його Ізра́їлеві на

спа́док, за їхнім поділом на їхні племе́на. А край
заспоко́їв від війни.

12 А оце царі того кра́ю, яких побили Ізра́їлеві
сини, і посіли їхній край по тім боці
Йорда́ну на схід сонця, від арнонського пото́ку
аж до гори Гермо́н, та ввесь степ на схід: **2**
Сиго́н, цар аморейський, що сидів у Хешбо́ні, що
панував від Ароеру, що над берегом арнонського
пото́ку, і сере́дина потоку, і половина Ґілеаду, і
аж до потоку Яббоку, границі синів Аммонових,
3 і степ аж до о́зера Кінроту на схід, і аж до
степово́го моря, моря Солоного на схід, дорогою
на Бет-Гаєшімот, і від Теману під узбі́ччями
Пісґі. **4** І границя Оґа, царя башанського, із
оста́тку рефа́їв, що сидів в Аштароті, і в Едреї,
5 і що панував на горі Гермо́н, і на Салха, і
на всім Башані аж до границі ґешурейської та
маахатейської, і половина Ґілеаду, — границя
Сигона, царя хешбонського. **6** Мойсей, раб
Господній, та Ізраїлеві сини повбивали їх. І
дав його Мойсей раб Господній, на спа́док
Руви́мовому та Ґадовому та половині пле́мени
Манасіїного. **7** А оце царі того кра́ю, що повбивав
Ісус та Ізраїлеві сини по той бік Йорда́ну на
за́хід від Баал-Ґаду в ливанській долині аж до
гори Халак, що підіймається до Сеїру, і Ісус
віддав її Ізраїлевим племе́нам на спа́док за їхнім
поділом, **8** на горі, і в Шефілі, і в Араві, і на
узбі́ччі, і в пустині, і на півдні, — хіттеянина,
амореянина, і ханаанеянина, періззеянина,
хівеянина й євусеянина: **9** цар єрихонський
один, цар гайський, що з боку Бет-Елу, один, **10**
цар єрусалимський один, цар хевронський один,
11 цар ярмутський один, цар лахіський один, **12**
цар еґлонський один, цар ґезерський один, **13**
цар девірський один, цар ґедерський один, **14**
цар хоремський один, цар арадський один, **15**
цар лівенський один, цар адулламський один,
16 цар маккедський один, цар бет-елський один,
17 цар тапнуахський один, цар хеферський один,
18 цар афекський один, цар шаронський один, **19**
цар мадонський один, цар хацорський один, **20**
цар шімронський один, цар ахшафський один,
21 цар таанахський один, цар меґіддівський
один, **22** цар кедеський один, цар йокнеамський
при Кармелі один, **23** цар дорський при Нафат-
Дорі один, цар ґоїмський при Ґілґалі один, **24**
цар тірцький один. Усіх царів тридцять і один.

13 А Ісус поста́рівся й увійшов у дні. І сказав
Господь до нього: „Ти поста́рівся та ввійшов
у дні, а кра́ю позостається ще дуже багато, щоб
посісти його. **2** Оце позосталий край: усі округи
филисти́мські, і ввесь Ґешурей, **3** від Шіхору,
що навпроти Єгипту, і аж до границі Екрону
на пі́вніч, що до ханаанеянина залічений, п'ять
филистимських князів: аззатський, ашдодський,
ашкелонський, ґаттійський і екронський, та
аввеї. **4** Від пі́вдня вся ханаанська земля та
Меара, що сидонська, аж до Афеки, аж до
аморейської границі, **5** і ґівлейська земля, і
ввесь Ливан на схід сонця від Баал-Ґаду під
горою Гермон аж до входу до Хамату. **6** Усіх
ме́шканців гір від Ливану аж до Місрефот-
Маїму, усіх сидо́нян, — Я повиганяю їх перед
Ізраїлевими синами. Тільки поділи́ її жеребком
на спа́док Ізра́їлеві, як Я наказав був тобі. **7**
А тепер поділи цей край на спа́док дев'яти́
племе́нам та половині пле́мени Манасі́їному“.
8 Ра́зом із ним Руви́мові та Ґа́дові взяли свій
спа́док що дав їм Мойсей по той бік Йорда́ну
на схід, як дав їм Мойсей, раб Господній, **9**
від Ароеру, що на березі арнонського потоку,
і місто, що серед тієї долини, і вся медевська
рівнина аж до Дівону, **10** і всі міста Сигона, царя
аморейського, що царював у Хешбоні, аж до
границі Аммонових синів, **11** і Ґілеад, і границя
ґешурейська та маахейська, і вся гора Гермон,
і ввесь Башан аж до Салхи, **12** усе царство Оґа
в Башані, що царював в Аштароті та в Едреї,
— він позостався з останку рефаїв, а Мойсей
повбивав їх та повиганяв їх. **13** І не вигнали
Ізраїлеві сини ґешуре́янина, і маахате́янина, —
і сидів Ґешур та Маахат серед Ізраїля, і так є
аж до цього дня. **14** Тільки Левієвому племені
не дав він спа́дку, — огняні́ жертви Господа,
Бога Ізраїля, то спа́док його, „як Я говорив був
йому.“ **15** І дав Мойсей племені Рувимових синів
спа́док за їхніми ро́дами. **16** І була їм границя
від Ароеру, що на березі арнонського потоку, і
місто, що серед тієї долини, і вся рівни́на при
Медеві, **17** Хешбон і всі міста його, що на рівнині,
Дівон, і Бамот-Баал, і Бет-Баал-Меон, **18** і Ягца, і
Кедемот, і Мефаат, **19** і Кір'ятаїм, і Сівма, і Церет-
Гашшахар на горі Емеку, **20** і Бет-Пеор, і узбіччя
Пісґі, і Бет-Гаєшімот, **21** і всі міста рівни́ни, і все
царство Сигона, царя аморейського, що царював
у Хешбоні, що Мойсей убив його та мідіянських
начальників: Евія, і Рекема, і Цура, і Хура, і Реву,
сигонових князів, мешканців того кра́ю. **22** А
Валаама, Беорового сина, чарівника́, Ізраїлеві
сини забили мечем серед інших, яких вони
побили. **23** І була́ границя Рувимових синів:
Йорда́н і границя. Це спа́док Рувимових синів за
їхніми родами, їхні міста та їхні оселі. **24** І дав
Мойсей Ґадовому племені, синам Ґада за їхніми
родами, **25** і була їм границя: Язер, і всі ґілеадські
міста, і половина краю аммонових синів аж до
Ароеру, що навпроти Рабби, **26** А з Хешбону аж
до Рамат Гамміцпі й Бетоніму, а від Маханаїму

аж до границі Девіру, 27 і в долині Бет-Гараму, і
Бет-Німра, і Суккот, і Цафон, останок царства
Сигона, царя хешбонського, Йорда́н і границя
аж до кінця озера Кіннерет по тім боці Йорда́ну
на схід. 28 Це спа́док Ґадових синів за їхніми
ро́дами, міста та їхні оселі. 29 І дав Мойсей
половині племени Манасіїного, і воно було
половині племени Манасіїних синів за їхніми
ро́дами. 30 І була їхня границя від Манахаїму,
увесь Башан, усе царство Оґа, царя башанського,
і всі села Яіру, що в Башані, шістдеся́т міст. 31
А половина Ґілеаду, і Аштарот, і Едрея, міста
Оґового царства в Башані, — синам Махіра,
Манасіїного сина, половині синів Махіра за
їхніми ро́дами. 32 Оце те, що Мойсей дав на
спа́док в моавських степа́х по тім боці Йорда́ну
на схід. 33 А Левієвому племені Мойсей не дав
спа́дку, — Господь, Бог Ізраїлів, Він їхній спа́док,
як говорив їм.

14 А оце те, що посіли Ізраїлеві сини в
ханаанському краї, що дали їм на спа́док
священик Елеаза́р, і Ісус, син Навинів, та го́лови
батьків племен Ізраїлевих синів. 2 Жеребко́м
приділили їхній спа́док, як наказав був Господь
через Мойсея, дев'яти племе́нам і половині
пле́мени. 3 Бо дав Мойсей насліддя двох племе́н,
та половини пле́мени по той бік Йорда́ну, а
Левитам спа́дку не дав серед них. 4 Бо Йо́сипових
синів було двоє поколінь, Манасі́я та Єфре́м,
а Левитам не дали спа́дку в краю́, а тільки
міста на осе́лення та їхні пасови́ська для їхньої
худоби та для їхнього маєтку. 5 Як наказав був
Господь Мойсеєві, так зробили Ізраїлеві сини, та
й поділили край. 6 І підійшли Юдині сини до
Ісуса в Ґілґалі, та й сказав до нього Кале́в, син
Єфуннеїв, кеназзе́янин: „Ти знаєш те слово, що
Господь говорив до Мойсея, Божого чоловіка,
про мене та про тебе в Кадеш-Барнеа. 7 Я був
віку сорока́ літ, коли Мойсей, раб Господній,
посилав мене з Кадеш-Барнеа ви́відати той край.
І я доклав йому справу, як було в серці моїм. 8 А
мої браття, що ходили зо мною, знеси́лили були́
серце народу, а я обстава́в за Господом, Богом
моїм. 9 І присягнув Мойсей того дня, говорячи:
„ Поправді кажу́, — той край, що нога твоя
ходила в ньому, буде на спа́док тобі та синам
твоїм аж навіки, бо ти обстава́в за Господом,
Богом моїм. 10 А тепер оце Господь позоставив
мене при житті, як говорив. Оце сорок і п'ять
літ відтоді́, як Господь говорив був це слово
Мойсеєві, коли Ізраїль ходив у пустині. А тепер
ось я віку восьмидесяти й п'яти літ. 11 Сьогодні
я ще сильний, як того дня, коли Мойсей посилав
мене, — яка сила моя тоді, така сила моя й
тепер, щоб воювати, і вихо́дити, і прихо́дити.
12 А тепер дай же мені цей гористий край, про
який Господь говорив того дня, бо ти чув того
дня, що там ве́летні та великі укрі́плені міста́.
Може Господь буде зо мною, і я повиганяю їх,
як говорив був Господь“. 13 І поблагословив
його Ісус, і дав Калевові, синові Єфуннеєвому,
Хевро́н за спа́док. 14 Тому став Хевро́н Калевові,
синові Єфуннеєвому, кеназзе́янинові, за спадок,
і так є аж до цього дня, за те, що він обстава́в
за Господом, Богом Ізраїля. 15 А ім'я́ Хеврону
давніше було Кір'ят-Арба, що між ве́летнів був
найбільший чоловік. А Край заспоко́ївся від
війни.

15 І був жеребо́к для пле́мени Юдиних синів
за їхніми ро́дами: до едомської границі
пустиня Цін, на пі́вдень від теманського кра́ю. 2
І була їм південна границя від кінця Солоного
моря, від затоки, зве́рненої на пі́вдень. 3 І
йде вона на пі́вдень від Маале-Акраббіму, і
перехо́дить до Ціну, і підіймається з пі́вдня,
від Кадеш-Барнеа й перехо́дить до Хецрону, і
підіймається до Аддару й обертається до Кар
до Каркаї. 4 І перехо́дить вона до Адмону, і йде
до єгипетського потоку, і границя закі́нчується
на за́хід. Це буде для вас південна границя. 5
А границя на схід — Солоне море аж до кінця
Йорда́ну. А границя у бік пі́вночі: від морської
затоки з кінця Йорда́ну, 6 і підіймається границя
до Бет-Хоґли й перехо́дить на пі́вніч від Бет-
Гаарови; і підіймається та границя до Евен-
Боган-Бен-Рувена. 7 І підіймається та границя
від ахорської долини, а на пі́вночі звертáється
до Ґілґалу, що навпроти Маале-Адумміму, що
на південь від потоку. І переходить та границя
до Ме-Ен-Шемешу, і закінчується при Ен-Роґелі.
8 І підіймається та границя до Ґе-Бен-Гінному
побіч євусеянина з пі́вдня, — це Єрусали́м.
І підіймається та границя до верхі́в'я гори,
що навпроти Ґе-Гінному на за́хід, що в кінці
Емек-Рефаіму на пі́вніч. 9 І біжить та границя
від верхі́в'я гори до джерела́ Ме-Нефтоаху, і
йде до міст гори Ефро́ну; і біжить та границя
до Баали, — це Кір'ят-Єарім. 10 І оберта́ється
та границя з Баали на за́хід до гори Сеїр, і
переходить до плеча́ гори Єарім з пі́вночі, — це
Кесалон; і сходить до Бет-Шемешу й переходить
до Тімни. 11 І йде та границя по край Екрону
на пі́вніч, і біжить та границя до Шіккарону, і
перехо́дить до гори Баали, і йде до Явнеїлу. І
границя закінчується при за́ході. 12 А за́хідня
границя — до Великого моря. А границя ця
— границя Юдиних синів навколо за їхніми
ро́дами. 13 А Калеву, синові Єфуннеєвому, він
дав частку серед Юдиних синів, за Господнім

нака́зом до Ісуса, Кір'ят-Арби, батька ве́летнів,
воно — Хеврон. 14 І Кале́в повиганяв звідти
трьох ве́летнів: Шешая, і Ахімана, і Талмая,
уро́джених ве́летнів. 15 І пішов він звідти до
девірських ме́шканців, а ім'я́ Девіра давніше
— Кір'ят-Сефер. 16 І сказав Калев: „Хто поб'є
Кір'ят-Сефер та здобу́де його, то дам йому дочку́
мою Ахсу за жінку“. 17 І здобув його Отніїл,
син Кеназів, брат Калевів. І він дав йому свою
дочку́ Ахсу за жінку. 18 І сталося, коли вона
відхо́дила, то намовила його жадати по́ля від
її батька. І зійшла вона з осла, а Кале́в сказав
їй: „Що́ тобі?“ 19 І вона сказала: „Дай мені дар
благослове́ння! Бо ти дав мені землю суху, то
даси мені це й водні джере́ла“. І він дав їй Ґуллот
горі̂шній та Ґуллот до́лішній. 20 Оце спа́док
племени Юдиних синів за їхніми ро́дами. 21 І
були ті міста від краю племени Юдиних синів
до едомської границі на півдні: Кавцеїл, і Едер, і
Яґур, 22 і Кіна, і Дімона, і Ад'ада, (questioned) 23 і
Кедеш, і Хацор, і Їтнан, 24 Зіф, і Телем, і Беалот,
25 і Хацор-Хадатта, і Керійот-Хецрон, це Хацор,
26 Амам, і Шема, і Молада, 27 і Хацор-Ґадда, і
Хешмон, і Бет-Пелет, 28 і Хацар-Шуал, і Беер-
Шева, і Бізйотея, 29 Баала, і Ійїм, і Ецем, 30 і
Елтолад, і Хесіл, і Хорма, 31 і Ціклаґ, і Мадманна,
і Сансанна, 32 і Леваот, і Шілхім, і Аїн, і Ріммон.
Усіх міст двадцять і дев'ять та їхні оселі. 33 На
Шефалі: Ештаол, і Цор'а, і Ашна, 34 і Заноах, і Ен-
Ґаннім, Таппуах і Гаенам, 35 Ярмут, і Адуллам,
Сохо й Азека, 36 і Шаараїм, і Адітаїм, і Ґедера, і
Ґедеротаїм, — чотирна́дцять місць та їхні оселі.
37 Ценан, і Хадаша, і Міґдал-Ґад, 38 і Діл'ан, і
Міцпе, і Йоктеїл, 39 Лахіш, і Боцкат, і Еґлон, 40
і Каббон, і Лахмас, і Кітліш, 41 і Ґедерот, Бет-
Даґон, і Наама, і Маккеда, — шістнадцять міст
та їхні оселі. 42 Лівна, і Етер, і Ашан, 43 і Ївтах,
і Ашна, і Неців, 44 і Кеіла, і Ахзів, і Мареша, —
дев'ять міст та їхні оселі. 45 Екрон і підлеглі
міста його та оселі його. 46 Від Екрону й до
моря усе, що при Ашдоді та їхні оселі. 47 Ашдод,
підлеглі міста його та оселі його; Азза, підлеглі
міста її та оселі її до єгипетського потоку, і море
Велике, і границя. 48 І на горах: Шамір, і Яттір,
і Сохо, 49 і Данна, і Кір'ят-Санна, він Девір, 50
і Анав, і Ештемо, і Анім, 51 і Ґошен, і Холон, і
Ґіло, — одина́дцять міст та їхні оселі. 52 Арав, і
Дума, і Еш'ан, 53 і Янім, і Бет-Таппуах, і Афека,
54 і Хумта, і Кір'ят-Арба, це Хеврон, і Ціор, —
дев'ять міст та їхні оселі. 55 Маон, Кармел, і
Зіф, і Юта, 56 Їзреїл, і Йокдеам, і Заноах, 57
Каїн, Ґів'а, і Тімна, — десять міст та їхні оселі.
58 Халхул, Бет-Цур, і Ґедор, 59 і Маарат, і Бет-
Анот, і Елтекон, — шість міст та їхні оселі. 60
Кір'ят-Баал, він Кір'ят-Єарім, і Рабба, — двоє
міст та їхні оселі. 61 На пустині: Бет-Гаарава,
Міддін, і Сехаха, 62 і Нівшан, і Ір-Гаммелах, і Ен-
Ґеді, — шість міст та їхні оселі. 63 А євусе́ян,
ме́шканців Єрусалиму, Юдини сини не могли їх
вигнати, — і осів Євусе́янин і̂з Юдиними синами
в Єрусалимі, і так є аж до цього дня,

16 І вийшов жеребок для Йо́сипових синів:
від єрихонського Йорда́ну до єрихонської
води на схід пустиня, що тягнеться від Єрихону
по горі до Бет-Елу. 2 І виходить вона з Бет-Елу
до Луз, і перехо́дить до границі Арки до Атароту,
3 і сходить на захід до границі яфлетської, аж до
границі Бет-Хорону до́лішнього, і аж до Ґезеру, і
закінчується при морі. 4 І посіли це Йо́сипові
сини, Манасія та Єфрем. 5 І була границя
Єфремових синів за їхніми ро́дами, а границя
їхнього спа́дку на схід була: Атрот-Аддар аж до
горі̂шнього Бет-Хорону. 6 І виходить та границя
до Міхметату з пі̂вночі, і пове́ртається границя
на схід до Таанат-Шіло, та й переходить його
зо сходу до Яноаху. 7 І сходить вона з Яноаху
до Атароту та до Наари, і дотикає Єрихону, і
виходить до Йорда́ну. 8 А з Таппуаху границя
йде на за́хід до потоку Кана, та й закінчується
при морі. Це спа́док племени Єфремових синів
за їхніми ро́дами. 9 І міста́, відділені для
Єфремових синів, були серед спа́дку Манасіїних
синів, усі ті міста та їхні оселі. 10 Та не вигнали
вони ханаане́янина, що сидів у Ґезері. І сидів
ханаане́янин посеред Єфрема і так є аж до цього
дня, і давав данину працею.

17 І ви́йшов жеребо́к для Манасіїного
племени, бо він пе́рвенець Йо́сипів,
Махірові, Манасіїному пе́рвенцеві, Ґілеадовому
батькові, бо він був воя́к, то був йому Ґілеад
та Башан. 2 І було для позосталих Манасіїних
синів за їхніми ро́дами: синам Авіезера, і синам
Хелека, і синам Азріїла, і синам Шехема, і синам
Хефера, і синам Шеміда. Оце сини Манасії,
Йо́сипового сина, му́жі, за їхніми ро́дами. 3
А в Целофхада, сина Хефера, сина Ґілеада,
сина Махіра, сина Манасіїного, не було в нього
синів, а тільки до́чки. А оце імена́ його доч́ок:
Махла, і Ноа, і Хоґла, Мілка та Тірца. 4 І
прийшли́ вони до священика Елеазара, і до
Ісуса, Навинового сина, та перед начальників,
говорячи: „Госпо́дь наказав був Мойсеєві дати
нам спа́док серед наших братів“. І дав їм на
Господній наказ спа́док серед братів їхнього
батька. 5 І випало для Манасії десять наділів,
окрім землі Ґілеаду та Башану, що по той бік
Йорда́ну, 6 бо Манасіїні до́чки посіли спа́док
серед синів його, а гілеадський край був для
позосталих Манасіїних синів. 7 І була Манасіїна

границя від Ашер-Гамміхметату, що навпроти
Сигему, і йде та границя на пі́вдень до мешканців
Ен-Таппуаху. 8 Для Манасії був край Таппуах,
а місто Таппуах при Манасіїній границі — для
Єфремових синів. 9 І сходить та границя до
потоку Кана, на південь від потоку. Ці міста́
Єфре́мові серед Манасіїних міст. А границя
Манасії від пі́вночі до потоку, а кінча́лася при
морі. 10 На пі́вдень — Єфремове, а на пі́вніч
— Манасіїне, а границею того було море. А в
Аси́рі вони стикалися з пі́вночі, а в Іссаха́рі
зо сходу. 11 І було для Манасії в Іссахарі та в
Асирі: Бет-Шеан та його залежні міста, і Ївлеам
та його залежні міста, і ме́шканці Доару та
його залежні міста, і мешканці Таанаху та
його залежні міста, і мешканці Меґіддо та його
залежні міста, три верховини. 12 Та Манасіїні
сини не могли повиганяти ме́шканців цих міст,
і ханаане́янин продовжував сидіти в тому кра́ї.
13 І сталося, коли Ізраїлеві сини стали сильні,
то дали ханаанеянина на дани́ну, а вигнати
— не вигнали його. 14 І говорили Йо́сипові
сини з Ісусом, кажучи: „Чому ти дав мені на
спа́док один жеребо́к та наділ один, а я ж народ
числе́нний, бо до цього ча́су благослови́в мене
Господь“. 15 І сказав до них Ісус: „Якщо ти народ
числе́нний, то піди до лісу, та й повикорчо́вуєш
собі там у кра́ї періззе́янина та рефаїв, бо
Єфремова гора стала тісна́ для тебе“. 16 І сказали
Йо́сипові сини: „Не ви́стачить нам тієї гори, та
й залізна колесни́ця в кожного ханаане́янина,
що сидить у долині, як у того, що в Бет-Шеані та
в його залежних містах, так і в того, що в долині
Ізрее́льській“. 17 І сказав Ісус до Йо́сипового
дому, до Єфрема та до Манасії, говорячи: „Ти
числе́нний народ, і в тебе сила велика, — не буде
тобі один жеребо́к, 18 але буде тобі гористий
край; а що там ліс, то ви́корчуй його, і будуть
тобі й його кі́нці. Бо ти виженеш ханаане́янина,
хоч у нього колесни́ці залізні, хоч він сильни́й“.

18 І була зі́брана вся громада Ізраїлевих синів
до Шіло́, і вони помістили там скинію
заповіту, а перед ними був здобутий край.
2 І позоставалося серед Ізраїлевих синів сім
племе́н, що не поділили ще спа́дку свого. 3 І
сказав Ісус до Ізраїлевих синів: „Аж доки ви
будете лінува́тися піти посісти той край, що
дав вам Госпо́дь, Бог ваших батьків? 4 Дайте від
себе по три му́жі на пле́м'я, і я пошлю їх. І вони
встануть, і будуть ходити по кра́ю, і опишуть
його за їхнім спа́дком, та й при́йдуть до мене.
5 І вони поділять його собі на сім частин. Юда
стане на своїй границі з пі́вдня, а Йо́сипів дім
стане на своїй границі з пі́вночі. 6 А ви опишете
той край, сім частин, і принесе́те о́писа мені
сюди, а я кину вам жеребка́ тут перед лицем
Господа, Бога нашого. 7 А Левитам нема частки
поміж вами, бо священноді́яння Господнє —
спа́дщина його. А Ґад, і Руви́м, та половина
Манасі́їного пле́мени взяли́ свій спа́док по той
бік Йорда́ну на схід, що дав їм Мойсей, раб
Господній“. 8 І встали ті му́жі й пішли. А
Ісус наказав тим, що пішли опи́сувати край,
говорячи: „Ідіть і походіть по кра́ю, і опишіть
його, та й вертайтеся до ме́не. А я кину вам
жеребка́ тут перед Господнім лицем у Шіло́“.
9 І пішли ті му́жі, і перейшли по кра́ю, та й
описали його за міста́ми на сім частин у книжці.
І прийшли вони до Ісуса до табо́ру в Шіло́. 10 І
кинув їм Ісус жеребка́ в Шіло́ перед Господнім
лицем. І поділив там Ісус край для Ізраїлевих
синів за їхніми по́ділами. 11 І вийшов жеребо́к
для пле́мени Веніями́нових синів за їхніми
ро́дами, і вийшла границя їхнього жеребка між
синами Юдиними та між синами Йо́сиповими.
12 І була́ їм границя на півні́чну сто́рону від
Йорда́ну. І підіймається та границя до кра́ю
Єрихо́ну з пі́вночі, і підіймається на го́ру на
за́хід, і закінчується при пустині Бет-Евен. 13
А звідти перехо́дить та границя до Лузу, до
кра́ю Лузу на пі́вдень, це — Бет-Ел. І схо́дить та
границя до Атрот-Аддару на го́ру, що з пі́вдня
до до́лішнього Бет-Хорону. 14 І тягнеться та
границя, і поверта́ється на за́хідній бік, на
пі́вдень від гори, що навпроти Бет-Хорону на
пі́вдень, і закінчується при Кір'ят-Баалі, це —
Кір'ят-Єарім, місті Юдиних синів. Це за́хідня
сторона́. 15 А півде́нна сторона — від кінця
Кір'ят-Єаріму. І виходить та границя на за́хід, і
виходить до джерела́ Ме-Нефтоаху. 16 І сходить
та границя до кінця́ гори, що навпроти Ґе-Бен-
Гіннома, що в долині Рефаїм на пі́вніч. І сходить
Ґе-Гінном побіч євусе́янина на пі́вдень, і сходить
до Ен-Роґелу, 17 і тягнеться вона з пі́вночі, і
виходить до Ен-Шемешу, і виходить до Ґелілоту,
що навпроти Маале-Адуммім. І схо́дить вона
до Евен-Боган-Бен-Реувену. 18 І переходить
побіч навпроти Арави на пі́вніч, та й схо́дить
до Арави. 19 І перехо́дить та границя побіч
Бет-Хоґли на пі́вніч, і закінчується границя
при зато́ці Солоного моря на пі́вніч, до кінця
Йорда́ну з пі́вдня. Це границя півде́нна. 20 А
Йорда́н грани́чить його зо схі́дньої сторони.
Це спа́док Веніями́нових синів за границями
його навко́ло, за ро́дами його. 21 І були міста
для пле́мени Веніями́нових синів за їхніми
ро́дами: Єрихон, і Бет-Хоґла, і Емек-Кеціц, 22 і
Бет-Гаарава, і Цемараїм, і Бет-Ел, 23 і Аввім, і
Пара, і Офра, 24 і Кефар-Гаммоні, і Офні, і Ґева,

— дванадцять міст та їхні оселі. 25 Ґів'он, і Рама,
і Беерот, 26 і Міцпе, і Кефіра, і Моца, 27 і Рекем, і
їрпеїл, і Пар'ала, 28 і Цела, Елеф, і Євусі, воно
Єрусалим, Ґів'ат, Кір'ят- Єарім, — чотирна́дцять
міст та їхні оселі. Це спа́док Веніями́нових синів
за їхніми ро́дами.

19 А другий жеребо́к вийшов Симеонові,
племені Симеонових синів за їхніми
ро́дами. І був їхній спа́док серед спа́дку Юдиних
синів. 2 І був їм у спа́дку: Беер-Шева, і Молада,
3 і Хацар-Шуал, і Бала, і Ецем, 4 і Елтолад, і
Бетул, і Хорма, 5 і Ціклаґ, і Бет-Гаммаркавот,
і Хацар-Суса, 6 і Бет-Леваот, і Шарухен, —
тринадцять міст та їхні оселі. 7 Аїн, Ріммон, і
Етер, і Ашан, — чотири місті та їхні оселі. 8 А всі
оселі, що навколо тих міст аж до Баалат-Беер-
Рамат-Неґеву, це спа́док племени Симеонових
синів за їхніми ро́дами. 9 З наділу Юдиних
синів — спадок синів Симеонових, бо наділ
Юдиних синів був численні́ший від них. І посіли
Симеонові сини в сере́дині їхнього спа́дку. 10 А
третій жеребо́к вийшов Завуло́новим синам за
їхніми ро́дами, і була́ границя їхнього спа́дку
аж до Саріду. 11 І підіймається їхня границя до
Яму та Мар'али, і стикається з Даббешетом, і
стикається з потоком, що навпроти Йокнеаму,
12 і вертається з Саріду на схід, до сходу сонця, на
границю Кіслот-Фавору, і виходить до Доврату, і
підіймається до Яфія. 13 А звідти переходить
на схід, на схід до Ґат-Хеферу, Ет-Каціну, до
Ріммон-Гамметоару, до Неї. 14 І поверта́ється
його границя з пі́вночі Ханнатону, і закі́нчується
при Ґе-Їфтах-Елі. 15 І Каттат, і Нагалал, і Шімрон, і
Їд'ала, і Віфлеєм, дванадцять міст та їхні оселі. 16
Це спа́док Завуло́нових синів за їхніми ро́дами,
оці міста́ та їхні оселі. 17 Четвертий жеребо́к
вийшов Іссаха́рові, — Іссаха́ровим синам за
їхніми ро́дами. 18 І була́ їхня границя: їзреел,
і Кесуллот, і Шунем, 19 і Хафараїм, і Шіон,
і Анахарат, 20 і Раббіт, і Кішйон, і Евес, 21 і
Ремет, і Ен-Ґаннім, і Ен-Хадда, і Бет-Паццец. 22 І
дотикається та границя до Фаво́ру, і Шахаціми, і
Бет-Шемету, і їхня границя закінчується при
Йорда́ні, — шістнадцять міст та їхні оселі. 23
Оце спа́док пле́мени Іссаха́рових синів за їхніми
ро́дами, — міста́ та їхні оселі. 24 А п'ятий
жеребо́к вийшов племені Асирових синів за
їхніми ро́дами. 25 І була́ їхня границя: Хелкат, і
Халі, і Бетен, і Ахшат, 26 і Алламмелех, і Ам'ад,
і Міш'ал, і дотикається Карме́лю на за́хід та
Шіхор-Лівнату, (questioned) 27 і вертається на схід
сонця до Бет-Даґону, і дотикається Завуло́на та
Ґе-Їфтах-Елу, на пі́вніч Бет-Гаемеку та Ніелу, і
виходить до Кавулу зліва. 28 І Еврон, і Рехов,
і Хаммон, і Кана аж до Сидону Великого. 29 І
вертається та границя до Рами́ та аж до міста
Мівцар-Цору, і вертається границя до Хоси,
і закінчується при за́ході від околиці Ахзіву,
30 і Умма, і Афек, і Рехов, — двадцять і двоє
міст та їхні оселі. 31 Оце са́ддок пле́мени
Аси́рових синів за їхніми ро́дами, ті міста та
їхні оселі. 32 Синам Нефталимовим вийшов
шостий жеребо́к, — для синів Нефталимових
за їхніми ро́дами. 33 І була їхня границя: від
Хелефу, від Елону при Цааннанні́мі, і Адамі —
Ганнекев, і Явнеїл аж до Лаккуму, і кінча́лася
вона при Йорда́ні. 34 І повертається та границя
на за́хід до Ашнот-Фавору, і виходить звідти до
Хуккоку та дотикається Завуло́на з полу́дня, а
Асира дотикається з за́ходу, а Юди при Йорда́ні
на схід сонця. 35 А міста тверди́нні: Ціддім,
Цер, і Хаммат, Раккат і Кіннерет, 36 і Адама, і
Рама, і Хацор, 37 і Кедеш, і Едреї, і Ен-Хасор,
38 і Їр'он, і Міґдал-Ел, Хорем, і Бет-Анат, і Бет-
Шамеш, — дев'ятнадцять міст та їхні оселі. 39
Оце спа́док племени синів Нефтали́мових за
їхніми ро́дами, міста́ та їхні оселі. 40 А пле́мені
Да́нових синів за їхніми ро́дами вийшов сьомий
жеребок. 41 І була границя їхнього насліддя:
Цор'а, і Ештаол, і Ір-Шемеш, 42 і Шаалаббін, і
Айялон, і Їтла, 43 і Елон, і Тімната, і Екрон, 44
і Елтеке, і Ґіббетон, і Баалат, 45 і Єгуд, і Бене-
Берак, і Ґат-Ріммон, 46 і Ме-Яркон, і Раккон із
границею навпроти Яфи. 47 І вийшла границя
Данових синів від них. А Да́нові сини пішли й
воювали з Лешемом, і здобули його, і побили
ві́стрям меча, і посіли його, та й осілися в
ньому. І вони назвали Лешему ім'я́: Дан, як ім'я́
їхнього батька Дана. 48 Оце спа́док племени
Да́нових синів за їхніми ро́дами, ті міста́ та їхні
оселі. 49 І скінчи́ли вони посідати край згідно з
його границями. І дали Ізраїлеві сини спа́док
Ісусові, синові Навиновому, посеред себе. 50
На Господній нака́з дали йому те місто, яке
він жадав: Тімнат-Серах на Єфремовій горі. І
збудував він місто, та й осівся в ньому. 51
Оце той спа́док, що священик Елеазар і Ісус,
син Навинів, та голови домів батьків давали
племе́нам Ізраїлевих синів жеребком у Шіло́
перед Господнім лицем при вході до скинії
заповіту. І покінчи́ли вони ділити край.

20 І Госпо́дь промовляв до Ісуса, говорячи: 2
„Промовляй до Ізраїлевих синів, говорячи:
Дайте собі міста на схо́вища, про які Я говорив
вам через Мойсея, 3 щоб утікав туди убі́йник, що
заб'є кого ненаро́ком невмисне, і вони будуть
для вас на місце схо́вища від ме́сника за кров.
4 І втече він до одно́го з тих міст, і стане при
вході міськи́ї брами, та й буде голосно говорити
старши́м того міста про свою справу. І вони

вїзьмуть його до міста до се́бе, і дадуть йому
місце, і він осяде з ними. 5 А коли буде гнатися
за ним ме́сник, то не видадуть убійника в руку
його, бо він невмисне забив свого ближнього, і
не був йому ворогом ані вчора, ані позавчора.
6 І буде він сидіти в тому місті, аж поки не
стане перед громадою на суд, аж до смерти
найвищого священика, що буде в тих днях.
Тоді пове́рнеться убійник, та й увї́йде до свого
міста та до свого дому, до того міста, звідки
він утік“. 7 І посвятили вони Кедеш в Ґалілі на
Нефталимовій горі, і Сихем на Єфремовій горі та
Кір'ят-Арбу, воно Ефрон, на горі Юдиній. 8 А по
той бік єрихонського Йорда́ну на схід вони дали:
Бецер на пустині, на рівнині, із Рувимового
племени, і Рамот у Ґілеаді з Ґадового племени, і
Ґалан у Башані з Манасіїного племени. 9 Оце
були міста призна́чення для всіх Ізраїлевих
синів та для прихо́дька, що мешкає чужи́нцем
серед них, на схо́вище туди кожному, хто вб'є
кого ненаро́ком. І не помре він від руки ме́сника
за кров, аж поки не стане перед громадою.

21 І підійшли голови домів батьків Левієвих
до священика Елеазара й до Ісуса, сина
Навинового, та до голів домів батьків племен
Ізраїлевих синів, 2 та й говорили до них у
Шіло́ в ханаанському кра́ї, кажучи: „Госпо́дь
наказав був через Мойсея дати нам міста на
сидіння, а їхні пасови́ська для нашої худоби“. 3
І дали́ Ізраїлеві сини Левитам зо свого надї́лу
на нака́з Господній ті міста та їхні пасови́ська.
4 І вийшов жеребо́к для родів кегате́янина. І
були синам священика Аарона з Левитів від
племени Юдиного, і від племени Симеонового, і
від племени Веніяминового тринадцять міст.
5 А Кега́товим синам, що позосталися з ро́дів
племени Єфремового й з племени Данового
та з половини племени Манасіїного жеребко́м
дісталося десять міст. 6 А для Ґершонових
синів від родів Іссаха́рового племени, і від
Аси́рового племени, і від Нефтали́мового
племени, і від половини Манасї́їного племени в
Башані жеребком дісталося тринадцять міст. 7
Мерарї́євим синам за їхніми ро́дами дісталося
від племени Руви́мового, і від племени Ґа́дового,
і від племени Завуло́нового — дванадцять міст.
8 І дали Ізраїлеві сини Левитам ті міста та
їхні пасови́ська, як наказав був Господь через
Мойсея, жеребко́м. 9 І дали вони з племени синів
Юдиних та з племени синів Симеонових ті міста,
що будуть нижче на́звані йме́нням своїм. 10 І
було для Ааронових синів із родів кегатеянина, з
Левієвих синів, бо їм був жеребок найперше. 11 І
дали їм місто Кір'ят, батька ве́летнів Арби, воно
Хевро́н, на Юдиних горах, та його пасови́ська
навколо нього. 12 А мійське поле та оселі його
дали Калеву, синові Єфуннеєвому, на власність
його. 13 А синам священика Ааро́на дали місто
схо́вища вбійника: Хевро́н та його пасови́ська,
і Лівну та її пасови́ська, 14 і Яттір та його
пасови́ська, і Ештемоа та її пасовиська, 15 і Холон
та його пасовиська, і Девір та його пасовиська, 16
і Аїн та його пасовиська, і Ютту та її пасовиська,
Бет-Шемеш та його пасовиська, — дев'ять міст
від двох тих племе́н. 17 А від Веніями́нового
племени: Ґів'он та його пасовиська, Ґеву та
її пасовиська, 18 Анатоль та його пасовиська,
і Алмон та його пасовиська, — міст четверо.
19 Усіх міст Ааронових синів, священиків, —
тринадцять міст та їхні пасови́ська. 20 А ро́дам
Кегатових синів, Левитам, що позостали від
Кегатових синів, міста́ їхнього жеребка́ були́
від Єфремового пле́мени. 21 І дали їм місто
схо́вища вбійника: Сихем та його пасови́ська,
на Єфремовій горі, і Ґезер та його пасовиська.
22 І Ківцаїм та його пасовиська, і Бет-Хорон
та його пасовиська, міст четверо. 23 А від
Данового племени: Елтеке та його пасовиська,
Ґіббетон та його пасовиська, 24 Айялон та його
пасовиська, Ґат-Ріммон та його пасовиська, —
міст четверо. 25 А від половини Манасіїного
племени: Таанах та його пасовиська, і Ґат-
Ріммон та його пасовиська, — міст двоє. 26
Усіх міст — десять та їхні пасовиська для
родів позосталих Кегатових синів. 27 А для
Ґершонових синів з Левієвих ро́дів від половини
Манасіїного племени місто схо́вища вбійника:
Ґолан у Башані та його пасовиська, і Беештера та
її пасовиська, — міст двоє. 28 А від Іссаха́рового
племени: Кіш'йон та його пасовиська, Доврат та
його пасовиська, 29 Ярмут та його пасовиська,
Ен-Ґаннім та його пасовиська, міст четверо.
30 А від Асирового племени: Міш'ал та його
пасовиська, Ардон та його пасовиська, 31 Хелкат
та його пасовиська, Рехов та його пасовиська, —
міст четверо. 32 А від Нефтали́мового племени
місто схо́вища вбійника: Кедеш у Ґаліл та його
пасовиська, і Хаммот-Дор та його пасовиська,
і Картан та його пасовиська, — міст троє. 33
Усіх міст Ґершо́нових за їхніми родами —
тринадцять міст та їхні пасови́ська. 34 А для
родів Мерарієвих синів, Левитів, позосталих
від племени Завуло́нового: Йокнеам та його
пасовиська, Карта та її пасовиська. 35 Дімна та її
пасовиська, Нагалал та його пасовиська, — міст
четверо. 36 А від Рувимового племени: Бецар
та його пасовиська, і Ягца та її пасови́ська, 37
Кедемот та його пасови́ська, і Мефаат та його
пасовиська, — міст четверо. 38 А від Ґадового

племени місто схо́вища вбійника: Рамот у
Ґілеаді та його пасовиська, і Маханаїм та його
пасовиська, 39 Хешбон та його пасовиська, Язер
та його пасовиська, — усіх міст четверо. 40 Усіх
міст для Мерарієвих синів за їхніми ро́дами,
що позосталися з Левієвих ро́дів, було за їхнім
жеребко́м дванадцять міст. 41 Усіх Левієвих міст
серед вла́сности Ізраїлевих синів — сорок і вісім
міст та їхні пасовиська. 42 Будуть ті міста такі:
кожне місто з пасовиськом його навколо нього,
— так для всіх тих міст. 43 І дав Господь Ізраїлеві
ввесь той край, що присягну́в був дати його́
їхнім батька́м, і вони посіли його та й осілися в
ньому. 44 І Господь дав їм мир навко́ло, усе так,
як присягнув був їхнім батька́м. І ніхто зо всіх
їхніх ворогів не встояв перед ними, — усіх їхніх
ворогів Господь дав у їхню руку. 45 Нічо́го не
було неви́конаного з усього того доброго слова,
що Господь говорив до Ізраїлевого дому, — усе
збуло́ся.

22 Тоді покликав Ісус племе́но Рувимове та
Ґадове, та половину Манасіїного племени,
2 та й сказав їм: „Ви виконували все, що вам
наказав був раб Господній Мойсей, і ви слухалися
голосу мого про все, що я вам наказував. 3 Ви
оце не лишали братів своїх довгі дні аж до цього
дня, і ви додержували ви́конання за́повідей
Господа, Бога вашого. 4 А тепер Господь, Бог
ваш, дав мир вашим братам, як вам говорив
був. І тепер поверні́ться, та й ідіть собі до
наметів своїх, до кра́ю вашої власности, що
вам дав Мойсей, раб Господній, на тім боці
Йорда́ну. 5 Тільки дуже пильнуйте виконувати
заповідь та Зако́на, що наказав був вам Мойсей,
раб Господній: любити Господа, Бога вашого,
і ходити всіма́ Його дорогами, і додержувати
Його заповіді, і линути до Нього, і служити Йому
всім вашим серцем та всією вашою душею“. 6
І поблагословив їх Ісус, та й послав їх, а вони
пішли до наме́тів своїх. 7 А половині Манасіїного
племени Мойсей дав у Башані, а половині його
дав Ісус з їхніми братами на цім боці Йорда́ну
на за́хід. І також, коли Ісус відпускав їх до їхніх
наме́тів, то поблагословив їх, 8 та й сказав
до них, говорячи: „Верніться до своїх наметів
із великими маєтками та з дуже числе́нною
худобою, зо сріблом, і з золотом, і з міддю, і з
залізом, і з дуже багатьома́ одежами. Поділіть
здо́бич від ваших ворогів із вашими братами“.
9 І вернулися, і пішли сини Рувимові й сини
Ґадові та половина Манасіїного племени від
Ізраїлевих синів, із Шіло́, що в ханаанському
краї, щоб піти до кра́ю Ґілеад, до кра́ю своєї
власности, що посіли його на наказ Господній
через Мойсея. 10 І прийшли до йорда́нських
могил, що в ханаанському кра́ї, і збудували
там сини Рувимові й сини Ґадові та половина
Манасіїного племени же́ртівника над Йорда́ном,
жертівника великого на вид. 11 І почули Ізраїлеві
сини таке: „Оце збудували сини Руви́мові й
сини Ґадові та половина Манасіїного племени
же́ртівника навпроти ханаанського кра́ю, при
йорданських моги́лах, на боці Ізраїлевих синів.
12 І почули це Ізраїлеві сини, і була́ зібрана вся
громада Ізраїлевих синів до Шіло́, щоб піти на
них війною. 13 І послали Ізраїлеві сини до синів
Руви́мових і до синів Ґадових та до половини
Манасіїного племени ґілеадського кра́ю Пінхаса,
сина священика Елеазара, 14 та з ним десять
начальників, по одному начальникові для
батькового дому з усіх Ізраїлевих племен; а
кожен із них — голова дому їхніх батьків, вони
для тисяч Ізраїлевих. 15 І прийшли вони до синів
Руви́мових й до синів Ґадових та до половини
Манасіїного племени до ґілеадського кра́ю, та
й говорили з ними, кажучи: 16 „Так сказала
вся Господня громада: Що́ це за пере́ступ, що
ви спроневі́рилися ним проти Ізраїлевого Бога,
щоб відвернутись сьогодні від Господа? Бо
ви збудували собі же́ртівника, щоб сьогодні
збунтуватися проти Господа. 17 Чи нам мало
Пеорового гріха́, з якого ми не очистилися аж
до цього дня, і була пора́за в Господній громаді?
18 А ви відверта́єтеся сьогодні від Господа. І
станеться, — ви збунтуєтеся сьогодні проти
Господа, а Він узавтра розгнівається на всю
Ізраїлеву громаду. 19 І справді, — якщо край
вашої посілости нечистий, перейдіть собі до
кра́ю Господньої посілости, що там пробу ває
Господня скинія, і візьміть посілість серед нас,
а на Господа не бунтуйтеся, і не бунтуйтеся
проти нас вашим збудува́нням собі же́ртівника,
окрім жертівника Господа, Бога нашого. 20
Чи ж не Ахан, син Зерахів, спроневі́рився був
пере́ступом у заклятому, а гнів був на всю
Ізраїлеву громаду? І він був єди́ний чоловік,
що не помер своєю смертю через свій гріх“.
21 І відповіли сини Руви́мові, сини Ґадові та
половина Манасіїного племени, і говорили
з головами тисяч Ізраїлевих: 22 „Бог богів
Господь, Бог богів Господь, — Він знає, і Ізра́їль
— він буде знати. Не пощади́ нас цього дня,
якщо бунтом і якщо пере́ступом проти Господа
ми це зробили, 23 якщо ми збудували собі
же́ртівника на відве́рнення від Господа; а якщо
ми будували на прине́сення цілопа́лення та
жертви хлі́бної, і якщо на споря́дження на ньому
мирних жертов, то Господь — Він відплатить,
24 і якщо ми не зробили цього з оба́вою про
таку річ, гово́рячи: Завтра скажуть ваші сини

до наших синів, говорячи: Що вам до Господа,
Бога Ізраїлевого? 25 Бо Господь дав границю
поміж нами та поміж вами, сини Рувимові
та сини Ґадові, Йорда́н, — нема вам наділу в
Господі! І ваші сини відірвуть наших синів від
бо́язні Господа. 26 Тож сказали ми: Зробім собі,
збудуймо жертівника не на цілопа́лення й не на
жертву, 27 але щоб він був свідком між нами
та між вами, і між поколіннями нашими по
нас, що ми служили служби Господні перед
Його лицем нашими цілопа́леннями, і нашими
жертвами, і нашими жертвами мирними. І не
скажуть ваші сини взавтра до наших синів:
нема вам наділу в Господі! 28 І сказали ми: І
станеться, коли так скажуть до нас та до наших
поколі́нь узавтра, то ми скажемо: Подивіться
на вигляд жертівника, що зробили були наші
батьки не на цілопа́лення й не на жертву, але
щоб був він свідком між нами та між вами.
29 Борони нас, Боже, бунтуватися нам проти
Господа, і відверта́тися сьогодні від Господа,
щоб будувати жертівника на цілопа́лення, і на
жертву хлі́бну, і на жертву, окрім жертівника
Господа, Бога нашого, що перед скинією Його“.
30 І почув священик Пінхас та начальники
громади й го́лови тисяч Ізра́їлевих, що були
з ним, ті слова́, що казали сини Рувимові
й сини Ґадові та сини Манасіїні, і було це
добре в їхніх оча́х. 31 І сказав Пінхас, син
священика Елеазара, до синів Рувимових, і до
синів Ґадових та до синів Манасіїних: „Сьогодні
ми пізнали, що Господь серед вас, що ви не
спроневі́рилися Господе́ві тим пере́ступом,
— тепе́р ви ви́зволили Ізраїлевих синів від
Господньої руки“. 32 І вернувся Пінхас, син
священика Елеазара, та начальники від синів
Рувимових, і від синів Ґадових з ґілеадського
кра́ю до Кра́ю ханаанського до Ізраїлевих синів,
і здали́ їм звіт. 33 І була́ добра та річ в оча́х
синів Ізраїлевих. І поблагословили Бога Ізраїлеві
сини, і не сказали йти на них війною, щоб
знищити край, що сини Рувимові та сини Ґадові
сидять у ньому. 34 І назвали сини Рувимові та
сини Ґадові ім'я́ жертівникові: Ед, бо він свідок
між нами, що Господь — Він Бог.

23 І сталося по багатьох днях по то́му, як
Господь дав мир Ізраїлеві від усіх їхніх
ворогів навко́ло, а Ісус поста́рів, увійшов у літа́,
2 то покликав Ісус усього Ізраїля, його старши́х,
і голів його, і суддів його, і урядників його, та
й сказав до них: „Я поста́рів, увійшов у літа́. 3
А ви бачили все, що́ зробив був Господь, Бог
ваш, усім цим лю́дям для вас, бо Господь, Бог
ваш, — Він Той воюючий для вас! 4 Дивіться,
— ось я поділи́в вам жеребком цих позосталих
людей на спа́док для ваших племен від Йорда́ну,
і всі народи, що вигубив я, аж по море Велике,
місце за́ходу сонця. 5 А Господь, Бог ваш, —
Він пожене їх перед вами, і вижене їх перед
вами, і ви посядете їхній край, як говорив
був Господь, Бог ваш, до вас. 6 І ви будете
дуже сильні, щоб вико́нувати й чинити все,
написане в книзі Зако́ну Мойсеєвого, щоб не
відхилятися від нього ані право́руч, ані лево́руч,
7 щоб ви не змішувалися з цими людьми́, цими
позосталими з вами, а ім'я́ їхніх богів ви не
згадаєте, і не будете заприсягати ними, і не
будете служити їм, і не будете вклонятися їм,
8 бо ви бу́дете горнутися тільки до Господа,
Бога вашого, як робили ви аж до цього дня.
9 І вигнав Господь перед вами народи великі
та сильні, а ви — не встояв ніхто перед вами
аж до цього дня. 10 Один чоловік із вас сам
жене тисячу, бо Господь, Бог ваш — Він той
Воя́к для вас, як говорив був Він вам. 11 І
бу́дете ви дуже пильнувати про свої ду́ші, щоб
любити Господа, Бога вашого. 12 Бо якщо справді
будете ви відверта́тися й приліпитеся до решти
цих народів, цих позосталих із вами, і будете
сва́татися з ними, і будете змішуватися з ними,
а вони з вами, 13 то дійсно будете ви знати, що
Господь, Бог ваш, більш не гнатиме ці наро́ди
перед вами, і вони стануть для вас сіткою й
па́сткою, та батого́м на ваші бо́ки, та те́рням
на ваші очі, аж поки ви не ви́гинете з-над цієї
доброї землі, яку дав вам Господь, Бог ваш. 14 А я
оце сьогодні відхо́джу доро́гою всієї землі. А ви
будете знати всім своїм серцем та всією своєю
душею, що не відпало ані одне слово зо всіх тих
добрих слів, що про вас говорив був Господь,
Бог ваш, — усе збуло́ся вам, не відпало з нього
ані одне слово. 15 І станеться, ота́к, як збуло́ся
вам усе те добре слово, що про вас говорив був
Господь, Бог ваш, так наведе́ Господь на вас усе
те слово зле, аж поки Він вигубить вас з-над
цієї доброї землі, яку вам дав Господь, Бог ваш.
16 Коли ви пересту́пите заповіта Господа, Бога
вашого, що Він наказав вам, і пі́дете й будете
служити іншим богам, і будете вклонятися їм,
то запа́литься гнів Господній на вас, і ви скоро
погинете з того хорошого кра́ю, що його́ Він вам
дав“.

24 І зібрав Ісус усі Ізраїлеві племе́на до
Сихе́му, і покликав Ізраїлевих старши́х,
і голів його, і суддів його, і урядників його, і
поставали вони перед Божим лицем. 2 І сказав
Ісус до всього наро́ду: „Так сказав Господь, Бог
Ізраїлів: По тім боці Річки сиділи були ваші
батьки від віків: Терах, батько Авраамів та батько
Нахорів, і служили іншим бога́м. 3 І взяв Я

вашого ба́тька Авраама з того бо́ку Річки, і водив
його по всьо́му ханаанському кра́ї, і розмно́жив
насіння його, і дав йому Ісака. 4 І дав Я Іса́кові
Якова та Іса́ва, і дав Ісавові го́ру Сеїр, щоб її
посів, а Яків та сини його зійшли до Єгипту. 5 І
послав Я Мойсея та Ааро́на, та й уда́рив Єгипет,
як зробив Я серед нього, а потому Я вивів вас. 6
І вивів Я ваших батьків із Єгипту, і ввійшли ви
до моря, а Єгипет гнався за вашими батька́ми
колесни́цями та верхівця́ми до Червоного моря.
7 І кли́кали вони до Господа, і Він поклав те́мряву
між вами та між Єги́птянином, і навів на нього
море, і воно покрило його, — і ваші очі бачили
те, що́ зробив Я в Єгипті. І сиділи ви в пустині
багато днів. 8 І ввів я вас до кра́ю амоpе́ян, що
сидять по тім боці Йорда́ну, і вони воювали з
вами, а Я дав їх у вашу руку. І ви посіли їхній
край, і Я вигубив їх перед вами. 9 І встав був
Бала́к, син Ціппо́рів, цар моавський, і воював
з Ізраїлем. І він послав і покликав Валаа́ма,
Бео́рового сина, щоб проклясти́ вас. 10 Та не
хотів Я слухати Валаама, і він, благословляючи,
поблагословив вас, і Я врятував вас від його руки.
11 І перейшли ви Йорда́н, і прийшли до Єрихо́ну. І
воювали з вами господарі Єрихону: періззеянин,
і ханаанеянин, і хіттеянин, і ґіргашеянин, і
хіввеянин, і євусеянин, а Я дав їх у вашу руку.
12 І послав Я перед вами ше́ршня, і він вигнав їх
перед вами, двох царів аморейських, — не мече́м
твоїм і не лу́ком твоїм. 13 І дав Я вам край, що
над ним ти не трудився, і міста́, що їх ви не
будували, і ви осілися в них; , виноградники та
оливки, яких ви не садили, ви їли. 14 А тепер
бійтеся Господа й служіть Йому в неви́нності та
в правді, і повідкидайте богі́в, яким служили
ваші батьки́ на тому бо́ці Рі́чки та в Єгипті, та й
служіть Господе́ві. 15 А якщо зле в оча́х ваших
служити Господе́ві, виберіть собі сьогодні, кому
будете служити, — чи бога́м, яким служили
ваші батьки́, що по то́му боці Річки, та чи богам
аморейським, що ви сидите́ в їхньому кра́ї. А
я та дім мій будемо служити Господе́ві". 16 І
відповів народ та й сказав: „Борони, нас Боже,
покинути Господа, щоб служити іншим бога́м!
17 Бо Господь, Бог наш, — Він Той, що вивів нас
та наших батьків з єгипетського кра́ю, з дому
ра́бства, і що зробив на наших оча́х ті великі
знаме́на, і стеріг нас на всій дорозі, що нею
ми ходили, і по всіх народах, що ми перейшли
серед них. 18 І повиганяв Господь усі народи та
амореянина, ме́шканця цього кра́ю, перед нами.
І ми бу́демо служити Господе́ві, бо Він — Бог
наш". 19 І сказав Ісус до народу: „Ви не здолі́єте
служити Господе́ві, бо Він — Бог святий, Бог
ревнивий Він. Не про́стить Він вашу провину
та ваших гріхів. 20 Коли ви покинете Господа, і
бу́дете служити чужим богам, то Він ве́рнеться,
і зробить вам зло, і ви́губить вас по то́му, як
робив був добро вам". 21 І сказав наро́д до
Ісуса: „Ні, таки Господе́ві бу́демо служити!" 22 І
сказав Ісус до наро́ду: „Ви свідки на себе, що ви
вибрали Господа служити Йому". І сказали вони:
„Свідки!" 23 „А тепер покиньте чужих богі́в, що
серед вас, і прихиліть своє серце до Господа,
Бога Ізраїлевого". 24 І сказав народ до Ісуса:
„Господе́ві, Богові нашому, ми бу́демо служити,
а голосу Його будемо слухатися!" 25 І склав
Ісус заповіта з наро́дом того дня, і дав йому
постанови та зако́ни в Сихе́мі. 26 І написав Ісус
ті слова в книзі Божого Зако́ну, і взяв великого
ка́меня, та й поставив його там під тим дубом,
що в Господній святині. 27 І сказав Ісус до
всього наро́ду: „Ось оцей ка́мінь буде на нас на
сві́дчення, бо він чув усі Господні слова́, що Він
говорив з нами. І він буде на вас за свідка, щоб
ви не ви́реклися вашого Бога". 28 І відпустив
Ісус народ, кожного до спа́дку його. 29 І сталося
по тих випа́дках, і вмер Ісус, син Нави́нів, раб
Господній, віку ста й десяти літ. 30 І похова́ли
його́ в границі спа́дку його, у Тімнат-Серахові,
що в Єфремових гора́х, на пі́вніч від гори Ґааш.
31 І служив Ізраїль Господе́ві по всі дні Ісуса
та по всі дні старших, що продо́вжили дні свої
по Ісусі, і що знали всякий чин Господній, що
зробив Він Ізраїлеві. 32 А Йо́сипові кості, які
Ізраїлеві сини ви́несли були з Єгипту, поховали
в Сихемі, на ділянці поля, що купив був Яків від
синів Гамора, Сихемового батька, за сто кеситів.
33 І Елеазар, син Ааронів, умер, і поховали його
на верхі́в'ї Пінхаса, його сина, яке було́ йому
да́не на Єфремовій горі.

Книга Суддів

1 І сталося по смерті Ісуса, і питалися Ізра́їлеві
сини Господа, говорячи: „Хто з нас ви́йде
спе́реду на ханаане́янина, щоб воювати з ним?“
2 І сказав Господь: „Юда пі́де. Оце Я дав Край у
його руку“. **3** І сказав Юда до Симеона, свого
брата: „Іди зо мною на мій жеребо́к, і бу́демо
воювати з ханаанеянином, то піду́ й я з тобою
на твій жеребо́к“. І пішов із ним Симео́н. **4** І
піднявся Юда, а Господь дав ханаанеянина та
періззеянина в їхню руку. І вони побили їх у
Безеку, — десять тисяч чоловіка. **5** І знайшли
вони в Безеку Адоні-Безека, і воювали з ним, і
побили ханаане́янина та періззе́янина. **6** І втікав
Адоні-Безек, а вони гналися за ним, і злови́ли
його, і повідру́бували великі пальці його рук
та його ніг. **7** І сказав Адоні-Безек: „Сімдеся́т
царів з відру́баними великими пальцями їхніх
рук та їхніх ніг часто збирали поживу під
столом моїм. Як робив я, так відплатив мені
Бог!“ **8** І воювали Юдині сини з Єрусалимом,
і здобули́ його, і побили його ві́стрям меча́, а
місто пустили з огнем. **9** А потому Юдині сини
зійшли воювати з ханаане́янином, ме́шканцем
гори, і Неґеву, і Шефелі. **10** І пішов Юда до
ханаанеянина, що сидить у Хевроні, — а ім'я́
Хеврону було колись: Кір'ят-Арба, — і побили
Шешая, й Ахімана та Талмая. **11** А звідти пішов
він до мешканців Девіру, а ім'я́ Девіру колись:
Кір'ят-Сефер. **12** І сказав Калев: „Хто поб'є Кір'ят-
Сефер та здобуде його, то дам йому Ахсу, дочку
мою, за жінку“. **13** І здобув його Отніїл, син
Кенезів, брат Калевів, молодший від нього. І він
дав йому свою дочку́ Ахсу за жінку. **14** І сталося,
коли вона прийшла, то намовила його жадати
по́ля від її батька. І зійшла вона з осла, а Калев
сказав їй: „Що тобі?“ **15** І вона сказала йому:
„Дай мені дара благословення! Бо ти дав мені
землю суху, то дай мені водні джере́ла“. І Калев
дав їй Ґуллот-горі́шній та Ґуллот-до́лішній.
16 А сини Кенея, Мойсеєвого тестя, пішли з
міста Пальм з Юдиними синами до Юдиної
пустині, що на півдні Араду. І пішов він, і осівся
з народом. **17** І пішов Юда з Симеоном, своїм
братом, та й побили ханаанеянина, ме́шканця
Цефату, і вчинили його закляттям. І назвав
ім'я́ того міста: Хорма. **18** І здобув Юда Аззу
та границю її, й Ашкелон та границю його, і
Екрон та границю його. **19** І був Господь з Юдою,
і він повиганяв мешканців гори. Та не міг він
повиганяти ме́шканців долини, бо вони мали
залізні колесни́ці. **20** І дали Калевові Хевро́н, як
говорив був Мойсей, і він вигнав звідти трьох
ве́летнів. **21** А євусеянина, ме́шканця Єрусалиму,
не вигнали Веніяминові сини, — і осів євусеянин
із Веніяминовими синами в Єрусалимі, і сидя́ть
тут аж до цього дня. **22** І пішов також дім Йо́сипів
до Бет-Елу, а Господь був з ними. **23** І ви́відав
Йо́сипів дім у Бет-Елі, а ім'я́ того міста колись
було Луз. **24** І побачили сторожі́ чоловіка, що
виходив із того міста, та й сказали до нього:
„Покажи нам вхід до міста, а ми вчинимо тобі
ми́лість!“ **25** І він показав їм вхід до міста, і вони
побили те місто ві́стрям меча, а того чоловіка
та ввесь його рід відпустили. **26** І пішов той
чоловік до кра́ю хітте́ян, і збудував місто, та й
назвав ім'я́ йому: Луз, — воно ім'я́ його аж до
цього дня. **27** А Манасія не повиганяв мешканців
Бет-Шеану та його залежних міст, і Таанаху
та його залежних міст, і ме́шканців Дору та
його залежних міст, і ме́шканців Їблеаму та
його залежних міст, і мешканців Міґіддо та його
залежних міст, — і ханаане́янин волів сидіти в
тому кра́ї. **28** І сталося, коли Ізраїль зміцни́вся,
то він наклав на ханаанеянина дани́ну, але
вигнати — не вигнав його. **29** І Єфрем не вигнав
ханаане́янина, що мешкає в Ґезері, — і осівся
ханаанеянин серед нього в Ґезері. **30** Завуло́н
не повиганяв ме́шканців Кітрону та мешканців
Нагалолу, — і осівся ханаане́янин серед нього, і
став за дани́ну. **31** Аси́р не повиганяв ме́шканців
Акко, і ме́шканців Сидону, і Ахлаву, і Ахзіву,
і Хелби, і Афіку, і Рехову. **32** І осівся аси́рець
серед ханаане́янина, мешканця того кра́ю, бо
він не вигнав його. **33** Нефтали́м не повиганяв
ме́шканців Бет-Шемешу, і мешканців Бет-Анату,
— і він осівся серед ханаанеянина, мешканця
того краю, а мешканці Бет-Шемешу та Бет-Анату
стали їм за данину. **34** І тиснув аморе́янин
Данових синів на го́ру, бо не давав йому схо́дити
на долину. **35** І волів амореянин сидіти на
горі Херес в Айялоні та в Шаалевімі, та стала
сильною рука Йо́сипового дому, — він став за
данину. **36** А границя аморейська — від Маале-
Акраббім, і від Сели та вище.

2 І прийшов Ангол Господній з Ґілґалу до
Бохіму, та й сказав: „Я вивів вас із Єгипту до
того кра́ю, що присягнув був вашим батька́м. І
сказав Я: не зламаю Свого заповіту з вами повіки!
2 А ви не складете заповіту з ме́шканцями цього
краю, їхні же́ртівники порозбиваєте, — та не
слухали ви Мого голосу. Що́ це ви зробили? **3**
І Я теж сказав: Не прожену́ їх від вас, і вони
стануть вам те́рням у боки, а їхні боги стануть
вам па́сткою“. **4** І сталося, як Ангол Господній
говорив ці слова́ до всіх Ізраїлевих синів, то
народ підніс свій голос, та й заплакав. **5** І
назвали ім'я́ того місця: Бохім, і прино́сили
там жертви Господе́ві. **6** А Ісус відпустив наро́д,

і Ізраїлеві сини розійшлися кожен до свого
спа́дку, щоб посісти той край. 7 І служив народ
Господе́ві по всі дні Ісуса та по всі дні ста́рших,
які продовжили дні свої по Ісусі, що бачили
всякий великий чин Господа, якого зробив
Він Ізра́їлеві. 8 І вмер Ісус, син Навинів, раб
Господній, віку ста й десяти літ. 9 І поховали
його в ме́жах спа́дщини його, у Тімнат-Хересі, в
Єфремових гора́х, на пі́вніч від гори Ґааш. 10
І також усе це покоління було прилучене до
батьків своїх, а по них настало інше покоління,
що не знало Господа, а також тих діл, які чинив
Він Ізраїлеві. 11 І Ізраїлеві сини чинили зло в
Господніх оча́х, і служили Ваалам. 12 І вони
покинули Господа, Бога батьків своїх, що вивів
їх із єгипетського кра́ю, та й пішли за іншими
бога́ми, за бога́ми тих народів, що були в їхніх
око́лицях, і вклонялися їм, і гніви́ли Господа. 13 І
покинули вони Господа, та й служили Ваа́лові та
Аста́ртам. 14 І запала́в Господній гнів на Ізраїля,
і Він дав їх у руку грабіжників, — і вони їх
грабува́ли. І Він передав їх у руку навко́лишніх
їхніх ворогів, і вони не могли вже встояти
перед своїми ворогами. 15 У всьому, де вони
ходили, Господня рука була проти них на зло,
як говорив був Господь, і як заприсягнув їм
Господь. І Він дуже їх тиснув. 16 І поставив
Господь су́ддів, і вони рятували їх від руки їхніх
грабіжників. 17 Та вони не слухалися також
своїх суддів, бо блудили за іншими богами, і
вклонялися їм. Вони скоро відхиля́лися з тієї
дороги, якою йшли їхні батьки, щоб слухатися
Господніх нака́зів. Вони так не робили! 18 А
коли Господь ставив їм суддів, то Господь був
із суддею, і рятував їх із руки їхніх ворогів по
всі дні того судді́, бо Господь жалував їх через
їхній сто́гін через тих, що їх переслідували та
гноби́ли їх. 19 І бувало, як умирав той суддя,
вони зно́ву псувалися більше від своїх батьків,
щоб іти за іншими богами, щоб їм служити
та щоб їм вклонятися, і вони не кидали чи́нів
своїх та своєї неслухня́ної дороги. 20 І запалився
Господній гнів на Ізраїля, і Він сказав: „За те,
що люд цей переступив Мого заповіта, що Я
наказав був їхнім батькам, і не слухалися Мого
голосу, 21 тож Я більше не виганятиму перед
ними нікого з тих народів, що Ісус позоставив,
умира́ючи, 22 щоб ви́пробувати ними Ізраїля, —
чи держатимуться вони Господньої дороги, щоб
нею ходити, як держалися їхні батьки, чи ні. 23
І Господь позоставив тих людей, щоб їх скоро не
виганяти, і не дав їх у руку Ісусову.

3 А оце ті народи, що Господь позоставив
на ви́пробування ними Ізраїля, — усі ті,
що не знали всіх війн ханаанських, 2 тільки
щоб пізнали покоління Ізраїлевих синів, щоб
навчити їх війни́, тільки таких, що перед тим не
знали їх: 3 п'ять воло́дарів филистимських, і всі
ханаане́яни, і сидо́няни, і хіввéяни, ме́шканці
гори Ливану, від гори Баал-Гермон аж до
ви́ходу до Гамату. 4 І були вони залишені на
ви́пробування ними Ізраїля, щоб пізнати, чи
будуть вони слухатися за́повідей Господа, які
Він наказав був їхнім батькам через Мойсея. 5
А Ізраїлеві сини сиділи серед ханаанеянина,
хіттеянина, і амореянина, і періззеянина, і
хіввеянина, і євусеянина. 6 І вони брали їхніх
доч́ок собі за жіно́к, а своїх доч́ок давали їхнім
синам, та служили їхнім богам. 7 І Ізраїлеві
сини робили зло в Господніх оча́х, і забули
Господа, Бога свого, та й служили Ваа́лам та
Аста́ртам. 8 І запалився Господній гнів на
Ізраїля, і Він передав їх у руку Кушан-Ріш'атаїма,
царя Араму двох річо́к. І служили Ізраїлеві
сини Кушан-Ріш'атаїмові вісім літ. 9 І кликали
Ізраїлеві сини до Господа, і Господь поставив
для Ізраїлевих синів рятівника́, і він врятував їх,
— Отніїла, сина Кеназа, брата Калева, молодшого
від нього. 10 І був на ньому Дух Господній,
і судив він Ізраїля. І вийшов він на війну́, і
Господь дав у його руку Кушан-Ріш'атаїма, царя
арамського. І була сильна рука його над Кушан-
Ріш'атаїмом. 11 І мав край мир сорок літ, і
помер Отніїл, син Кеназа. 12 А Ізраїлеві сини
й далі чинили зло в Господніх оча́х, і Господь
зміцнив Еґлона, царя моавського, над Ізраїлем
через те, що вони робили зло в Господніх оча́х.
13 І зібрав він до себе синів Аммонових та
Амали́кових, та й пішов і підбив Ізраїля. І вони
посіли Місто Пальм. 14 І служили Ізраїлеві сини
Еґлонові, цареві моавському, вісімнадцять літ.
15 І кликали Ізраїлеві сини до Го́спода, і Госпо́дь
поставив їм рятівника́, — Егуда, сина Ґерового,
сина ємінеянина, чоловіка лівшу́, з безвладною
правою рукою. І послали Ізраїлеві сини через
нього дару́нка Еґлонові, цареві моавському. 16 І
зробив собі Егуд меча, а в нього два ві́стря, ґошед
довжина його, — він прип'я́в його під своїм
убра́нням на стегні́ своєї правиці. 17 І приніс
він того дару́нка Еґлонові, цареві моавському.
А Еґлон — чоловік дуже товсти́й. 18 І сталося,
коли він скінчи́в підно́сити того дару́нка, то
відпустив тих, що не́сли того дару́нка. 19 А
він вернувся від бовва́нів, що при Ґілгалі, та й
сказав: „У мене таємна справа до тебе, о ца́рю!“А
той сказав: „Тихо!“І вийшли від нього всі, хто
стояв при ньо́му. 20 І Егуд увійшов до нього,
а він сидить у прохоло́дній го́рниці, що була
для нього самого. І сказав Егуд: „Я маю Боже
слово для тебе“. І той устав із стільця́. 21 І

простяг Егуд свою лівицю, і витяг меча з-над
стегна́ своєї правиці, — та й загна́в його йому в
живіт. 22 І ввійшла також ру́чка за вістрям, а
сало закрило за вістрям, бо він не витягнув меча
з його живота. І ввійшло вістря до міжкро́ччя.
23 І вийшов Егуд до сіне́й, і зачинив за собою
двері тієї го́рниці, та й замкнув. 24 І він вийшов.
А царські раби ввійшли та й побачили, аж ось
двері горниці за́мкнені. І вони сказали: „Певне
він для потреби своєї в прохоло́дному покої“. 25
І чекали вони аж допізна, а ото він не відчиняє
дверей го́рниці. І взяли вони ключа, і відчинили,
— аж ось їхній пан лежить мертвий на землі!
26 А Егуд утік, поки вони зволіка́лись. І він
перейшов ті боввани, і сховався втечею до Сеїру.
27 І сталося, коли він прийшов, то засурми́в
у сурму́ на Єфремових гора́х. І Ізраїлеві сини
зійшли з ним з гори́, а він перед ними. 28 І сказав
він до них: „Біжіть за мною, бо Господь дав у
вашу руку ваших моавських ворогів!“І зійшли
вони за ним, і захопи́ли йорда́нські перехо́ди до
Моаву, і не дали нікому перейти. 29 І побили
вони Моава того ча́су, — бли́зько десяти тисяч
чоловіка, — кожного креме́зного й кожного
сильного чоловіка, і ніхто не втік. 30 І був того
дня прибо́рканий Моав під Ізраїлеву руку, а
Край мав мир вісімдеся́т літ. 31 А по ньому був
Шамґар, син Аната. І побив він филисти́млян
шістсот чоловіка києм на худобу. І він теж
урятува́в Ізраїля.

4 А Ізраїлеві сини ще більше чинили зло в
Господніх оча́х, а Егуд умер. 2 І передав їх
Господь у руку Явіна, царя ханаанського, що
царював у Гацорі. А зверхником його війська
був Сісе́ра, і він сидів у Харошет-Ґаґґоїмі. 3
І кли́кали Ізраїлеві сини до Господа, бо той
мав дев'ятсо́т залізних колесни́ць, і він сильно
утискав Ізраїлевих синів двадцять літ. 4 А
Дево́ра пророчиця, жінка Лаппідота, — вона
судила Ізраїля того ча́су. 5 І сиділа вона під
Дево́риною Па́льмою, між Рамою та між Бет-
Елом в Єфре́мових гора́х, а Ізраїлеві сини
прихо́дили до неї на суд. 6 І вона послала й
покликала Бара́ка, Авіноамового сина, з Кедешу
Нефтали́мового. І сказала до нього: „Ось наказав
Господь, Бог Ізраїлів: Іди, зійдеш на го́ру Фаво́р,
і візьмеш з собою десять тисяч чоловіка з синів
Нефтали́мових та з синів Завуло́нових. 7 А я
приведу́ до тебе, до Кішонської долини, Сісе́ру,
начальника Явінового війська, і колесни́ці його,
і натовп його, та й дам його в твою руку“. 8 І
сказав до неї Бара́к: „Якщо ти підеш зо мною, то
піду́, а якщо не підеш зо мною, — не піду́“. 9 А
вона відказала: „Піти — піду́ з тобою, тільки не
буде твоя слава на тій дорозі, якою ти підеш, бо
в руку жінки Господь передасть Сісе́ру“. І встала
Дево́ра, і пішла з Бара́ком до Кеде́шу. 10 І скликав
Бара́к Завуло́на та Нефтали́ма до Кеде́шу, і
пішло за ним десять тисяч чоловіка. І пішла з
ним Дево́ра. 11 А кенеянин Хевер відділився від
Каїна, з Ховавових синів, Мойсеєвого те́стя, і
розклав намета свого аж до Елону в Цааананімі,
що при Кедеші. 12 І доне́сли Сісері, що Бара́к,
син Авіноамів, зійшов на го́ру Фаво́р. 13 І
скликав Сісе́ра всі свої колесни́ці, дев'ятсо́т
залізних колесни́ць, та ввесь народ, що з ним, з
Харошет-Ґаґґоїму до кішонської долини. 14 І
сказала Дево́ра до Барака: „Уставай, бо це той
день, коли Господь дав Сісе́ру в твою руку. Ось
Господь вийшов перед тобою“. І зійшов Барак
з гори Фаво́р, а за ним десять тисяч чоловіка.
15 І Господь привів у замішання Сісе́ру, і всі
колесни́ці та ввесь той та́бір вістрям меча перед
Бараком. І зійшов Сісера з колесни́ці, і побіг
пішки. 16 А Бара́к гнався за колесни́цями та за
табо́ром аж до Харошет-Ґаґґоїму. І впав увесь
та́бір Сісерин від вістря меча, — не позосталось
ані одно́го. 17 А Сісе́ра втік пішки до намету
Яїли, жінки кенеянина Хевера, бо був мир між
Явіном, царем Гацору, та між домом кенеянина
Хевера. 18 І вийшла Яїл навпроти Сісе́ри, і
сказала до нього: „Зайди, пане мій, зайди до
ме́не, — не бійся!“І він зайшов до неї до наме́ту,
і вона накрила його ки́лимом. 19 І сказав він до
неї: „Напій мене трохи водою, бо я спра́гнений“.
І відкрила вона молочного бурдюка́, і напоїла
його, та й накрила його. 20 І сказав він до неї:
„Стань при вході наме́ту. І якщо хто ввійде
й запитає тебе та скаже: Чи є тут хто? то ти
відповіси: Нема“. 21 І взяла́ Яїл, жінка Хеверова,
наме́тового кілка́, і взяла́ в свою руку молотка́, і
підійшла тихо до нього, та й всадила того кілка́ в
його скро́ню, аж у землю. А він спав, зму́чений, —
і він помер. 22 А ось Барак женеться за Сісерою. І
вийшла Яїл навпроти нього й сказала йому: „Іди,
і я покажу́ тобі того чоловіка, що ти шукаєш“. І
ввійшов він до неї, а ось Сісе́ра лежить мертвий,
а кіло́к у скро́ні його! 23 Так приборкав Бог того
дня Явіна, царя ханаанського, перед Ізраїлевими
синами. 24 А рука Ізраїлевих синів була все
тяжча над Явіном, царем ханаанським, аж поки
вони вигубили Явіна, царя ханаанського.

5 І співала Дево́ра й Бара́к, син Авіноамів, того
дня, говорячи: 2 „Що в Ізраїлі закнязюва́ли
князі, що наро́д себе же́ртвувати став, —
поблагословіте ви Господа! 3 Почуйте, царі,
уші наставте, князі: я — Господе́ві я буду
співати, виспівувати буду Господа, Бога Ізраїля!
4 Господи, — як Ти йшов із Сеїру, як виходив
із поля едо́мського, то тремтіла земля, також

капало небо, і хмари дощи́ли водою. 5 Перед
Господнім лицем розпливалися гори, — цей
Сіна́й перед Господом, Богом Ізраїля. 6 За днів
Шамґара, сина Анатового, спорожніли доро́ги,
подоро́жні ж ходили крутими доро́гами. 7
Нестало селя́нства в Ізраїлі, не стало, аж поки я
не повстала, Дево́ра, аж поки я не повстала, мати
в Ізраїлі. 8 Коли вибрав нови́х він богі́в, тоді в
брамах війна зачала́сь. Поправді кажу́ вам, —
небачений щит був і спис в сорок тисяч Ізраїля!
9 Серце моє до Ізраїлевих тих начальників, що
жертвуються для наро́ду, — поблагословіте ви
Господа! 10 Ті, хто їздить на білих осли́цях,
хто сидить на килима́х та дорогою ходить, —
оповідайте! 11 Через крик при ділі́нні здоби́чі
між місця́ми, де воду беру́ть, — там виспівують
правди Господні, правди селя́нства Його у Ізраїлі.
Тоді то зійшов був до брам Господній наро́д.
12 Збудися, збудися, Дево́ро! Збудися, збудися,
— і пісню співай! Устань, Бара́ку, і візьми до
неволі своїх полоне́них, сину Авіноа́мів! 13
Тоді позосталий зійшов до поту́жних наро́ду,
проти хоробрих Господь був до мене зійшов.
14 Від Єфрема прийшли були ті, що в Амали́ку
їх корень; Веніямин за тобою, серед наро́дів
твоїх; від Махі́ра зійшли були провідники́; а
від Завуло́на оті, хто веде пером пи́саря. 15 І
князі Іссахарові ра́зом з Дево́рою, і Іссаха́р, як
Бара́к, був відпу́щений пішки в долину. Великі
вивідування у Рувимових відділах! 16 Чого ти
усівсь між коша́рами, щоб слухати ме́кання
стад? Великі вивідування у Рувимових відділах!
17 Пробуває Ґілеад на тім боці Йорда́ну, а Дан
— чому на кораблях буде ме́шкати він? На
березі моря осівся Аси́р, і при потоках своїх
пробува́є. 18 Завуло́н — це народ, що прирік свою
душу на смерть, а Нефтали́м — на польови́х
висота́х. 19 Царі прибули́, воювали, тоді воювали
царі ханаанські в Таанах при воді Меґідда, та
здоби́чі срібла не взяли́. 20 Із неба войовано, —
зо́рі з доріг своїх битих воювали з Сісерою. 21
Кішонський потік позмітав їх, потік стародавній,
Кішонський потік. З силою будеш ступати, о
душе́ моя! 22 Тоді стукотіли копи́та коня від бігу
швидко́го, від бігу його скакуні́в! 23 „Проклянїте
Мероза“, каже Ангол Господній, „проклясти́
— проклянїть його ме́шканців, бо вони не
прийшли Господе́ві на поміч, Господе́ві на поміч
з хоробрими!“ 24 Нехай буде благословенна
між жінка́ми Яїл, жінка кенаиеянина Хевера, —
нехай буде благословенна вона між жінка́ми в
наметі. 25 Води́ він просив — подала́ молока, у
царській чаші прине́сла п'янке́ молоко. 26 Ліву
руку свою до кілка́ простягає, а прави́цю свою
— до молотка́ робітни́чого. І вгатила Сісеру, і
розбила вона йому го́лову, і скро́ню розбила
й пробила йому́. 27 Між но́ги її він схилився,
упав і лежав, між но́ги її він схилився, упав,
— де схиливсь, там забитий упав. 28 Через
вікно виглядала та голосила Сісе́рина мати
крізь ґрати: „Чому коле́сниця його припізни́лась
вернутись? Чому припізнились коле́са запря́жок
його?“ 29 Мудрі княги́ні її дають відповідь їй,
та й вона сама відповідає собі: 30 „Ось здо́бич
знахо́дять та ділять вони, — бра́нка, дві бра́нці
на кожного му́жа! А здо́бич із шат кольоро́вих —
Сісері, здобич із шат кольоро́вих, різноба́рвна
ткани́на, на два боки гапто́вана, — жінці на
шию“. 31 Нехай отак згинуть усі вороги Твої,
Господи! А хто любить Його, той як сонце, що
сходить у силі своїй!“І Край мав мир сорок літ.

6 А Ізраїлеві сини чинили зло в оча́х Господніх,
і Господь дав їх у руку мідіянїтян на сім
літ. 2 І зміцніла Мідія́нова рука над Ізраїлем.
Ізраїлеві сини поробили собі зо страху перед
мідіянітянами прохо́ди, що в гора́х, і печери,
і тверди́ні. 3 І бувало, якщо посїяв Ізраїль, то
підіймався Мідія́н і Амали́к та сини Кедему,
і йшли на нього. 4 І вони таборува́ли в них, і
нищили врожа́й землі аж до пїдходу до Га́зи.
І не лишали вони в Ізраїлі ані поживи, ані
штуки дрібно́ї худоби, ані вола, ані осла, 5
бо вони й їхня худоба та їхні намети ходили,
і прихо́дили в такій кїлькості, як сарана́, а
їм та їхнім верблю́дам не було числа. І вони
прихо́дили до кра́ю, щоб пусто́шити його. 6 І
через Мідія́на Ізраїль дуже зубо́жів, і Ізраїлеві
сини кли́кали до Господа. 7 І сталося, коли
Ізраїлеві сини кликали до Господа через Мідіяна,
8 то Господь послав до Ізраїлевих синів му́жа
пророка, а він сказав їм: „Так сказав Господь,
Бог Ізраїлів: Я вивів вас із Єгипту, і випровадив
вас із дому ра́бства. 9 І Я спас вас з руки Єгипту,
і з руки всіх, хто вас ти́снув. І Я повиганяв їх
перед вами, а їхній край віддав вам. 10 І сказав
Я до вас: Я Господь, Бог ваш! Не будете боятися
аморейських богів, що в їхньому кра́ї сидите́ ви.
Та ви не послухалися Мого голосу!“ 11 І прийшов
Ангол Господній, і всівся під дубом, що в Офрі,
який належить аві-езріянину Йоашеві. А син
його Гедео́н молотив пшеницю в виноградному
чави́лі, щоб заховатися перед мідіянїтянами. 12
І явився до нього Ангол Господній, і промовив
йому: „Господь з тобою, хоробрий му́жу!“ 13 А
Гедеон сказав до нього: „О, Пане мій, — якщо
Господь з нами, то на́що прийшло на нас усе
це? І де всі Його чу́да, про які оповідали нам
наші батьки́, говорячи: Ось з Єгипту вивів нас
Господь? А тепер Господь покинув нас, і віддав

нас у руку Мідія́на“. 14 І обернувся до нього
Господь і сказав: „Іди з цією своєю силою, і ти
спасеш Ізраїля з мідія́нської руки. Оце Я послав
тебе“. 15 І відказав Йому Гедеон: „О, Господи
мій, — чим я спасу́ Ізраїля? Ось моя тисяча
найнужденні́ша в Манасії, а я наймолодший у
домі ба́тька свого́“. 16 І сказав йому Госпо́дь:
„Але Я бу́ду з тобою, і ти поб'єш мідіяні́тян,
як одно́го чоловіка“. 17 А той до Нього сказав:
„Якщо знайшов я милість в оча́х Твоїх, то зроби
мені озна́ку, що Ти гово́риш зо мною. 18 Не
відходь же звідси, аж поки я не прийду́ до
Тебе, і не принесу́ дарунка мого́, і не покладу́
перед лицем Твоїм“. А Той відказав: „Я буду
сидіти аж до твого пове́рнення“. 19 І Гедеон
увійшов до хати, і спорядив козеня́, і опрі́сноків
з ефи́ муки, м'ясо поклав до коша́, а юшку влив
до го́рщика. І приніс він до Нього під дуб, та
й поставив перед Ним. 20 І сказав до нього
Ангол Божий: „Візьми це м'ясо й ці опрі́сноки,
та й поклади на оцю ске́лю, а юшку вилий“. І
той так зробив. 21 І витягнув Ангол Господній
кінець па́лиці, що в руці Його, і доторкнувся
до м'яса та до опрі́сноків, — і знявся зо скелі
огонь, та й поїв те м'ясо та опрі́сноки, а Ангол
Господній зник з його очей. 22 І побачив Гедео́н,
що це Ангол Господній. І сказав Гедео́н: „Ах,
Владико, Господи, бож я бачив Господнього
Ангола обличчя в обличчя“. 23 І сказав йому
Господь: „Мир тобі, — не бійся, не помреш!“ 24 І
Гедео́н збудував там же́ртівника для Господа,
і назвав ім'я́ йому: Єгова-Шалом. Він іще є аж
до цього дня в Офрі Авіезеровій. 25 І сталося
тієї ночі, і сказав йому Господь: „Візьми бичка з
волів батька свого́, і другого бичка семилітнього,
і розбий Ваалового же́ртівника батька свого,
а святе дерево, що при ньому, зрубай. 26 І
збудуєш жертівника Господе́ві, Богові своєму,
на верху́ цієї тверди́ні, у порядку. І ві́зьмеш
другого бичка, і принесеш цілопа́лення дрова́ми
з святого дерева, яке зрубаєш“. 27 І взяв Гедео́н
десять людей зо своїх рабів, і зробив, як говорив
до нього Господь. І сталося, через те, що боявся
дому батька свого та людей того міста, щоб
робити вдень, то зробив уночі́. 28 І встали
люди того міста рано вранці, аж ось жертівник
Ваа́лів розбитий, а святе дерево, що при ньому,
пору́бане, а другого бичка прине́сено в жертву
на збудованому же́ртівнику. 29 І говорили вони
один о́дному: „Хто́ зробив оцю річ?“І вони
виві́дували й шукали, та й сказали: „Гедео́н, син
Йоа́шів, зробив оцю річ“. 30 І сказали люди того
міста до Йоа́ша: „Виведи сина свого, і нехай
він помре, бо розбив Ваа́лового жертівника та
порубав святе дерево, що при ньому“. 31 І сказав
Йоа́ш до всіх, що стояли при ньому: „Чи ви
будете обставати за Ваа́лом? Чи ви допоможете
йому? Хто буде обставати за ним, той буде
забитий до ра́нку. Якщо він Бог, то нехай сам
заступається за себе, коли той розбив його
же́ртівника“. 32 І він назвав ім'я́ йому того дня:
Єрубба́ал, говорячи: „Нехай змагається з ним
Ваа́л, бо він розбив його же́ртівника“. 33 А всі
мідіяні́ти й амалики́тяни та сини Кедему були
зі́брані ра́зом, і перейшли Йорда́н, і таборува́ли
в долині Ізреел. 34 А Дух Господній зійшов на
Гедео́на, і він засурми́в у сурму́, і був скликаний
Авієзер за ним. 35 І він послав послів по всьому
Манасі́ї, і був скликаний за ним і він. І послав він
послів до Аси́ра, і до Завуло́на, і до Нефтали́ма,
— і вони вийшли навпере́йми них. 36 І сказав
Гедео́н до Бога: „Якщо Ти спасеш Ізраїля моєю
рукою, як говорив, — 37 то ось я розстелю́ на
то́ці во́вняне руно́; якщо роса́ буде на самім
руні́, а на всій землі сухо, то я буду знати, що Ти
спасеш Ізраїля моєю рукою, як говорив!“ 38 І
сталося так. І встав він рано взавтра, і розстели́в
руно́, і вичавив росу́ з руна́, — повне горня́ води.
39 І сказав Гедеон до Бога: „Нехай не запа́литься
гнів Твій на мене, нехай я скажу́ тільки цей раз,
нехай но я спро́бую руно́м тільки цей раз: нехай
буде сухо на самім руні́, а на всій землі нехай
буде роса́“. 40 І Бог зробив так тієї ночі, — і було́
сухо на самім руні́, а на всій землі була роса́.

7 І встав рано вра́нці Єрубба́ал, — це Гедео́н,
— та ввесь народ, що з ним, і таборува́ли
над Ен-Хародом. А мідіяні́тянський та́бір був із
пі́вночі від Ґі́в'ат-Гамморев долині. 2 І сказав
Господь до Гедеона: „Числе́нний той народ, що
з тобою, щоб Я дав мідіянітян в його руку, —
щоб не запиша́вся надо Мною Ізраїль, говорячи:
Рука моя спасла мене. 3 А тепер поклич до ушей
люду, говорячи: Хто боїться й тремтить, нехай
ве́рнеться й віді́йде від гори Ґіле́а́д“. І верну́лося
з народу двадцять і дві тисячі, а десять тисяч
позоста́лось. 4 І сказав Господь до Гедеона: „Ще
числе́нний цей народ. Зведи їх до води, і Я там
переберу́ його тобі. І буде, як Я скажу́ тобі: Цей
пі́де з тобою, — той пі́де з тобою, а кожен, що
скажу́ тобі: Цей не пі́де з тобою, той не пі́де“. 5 І
привів він народ до води. І сказав Господь до
Гедеона: „Кожен, хто буде хле́птати воду язиком
своїм, як хле́пче пес, поставиш його окремо. А
кожен, хто припаде́ на коліна свої, щоб пити, —
поставиш його окремо “. 6 І було число тих, що
хле́птали, носячи рукою своєю до уст своїх, три
сотні чоловіка, а вся решта народу припали на
коліна свої, щоб пити во́ду. 7 І сказав Господь до
Гедеона: „Трьома́ сотнями мужів, що хле́птали,
спасу тебе, і дам мідіяні́тян у твою руку, а ввесь

наро́д пі́де кожен на своє місце“. 8 І взяли́ вони
в свою руку пожи́ву народу та свої су́рми, а
всіх інших ізра́їльтян він відпустив, кожного
до наме́ту свого́, а три сотні мужа затримав. А
мідіяні́тянський та́бір був під ним у долині. 9
І сталося тієї ночі, і сказав до нього Господь:
„Устань, зійди́ до табо́ру, бо Я дав його в руку
твою. 10 А якщо ти боїшся зійти, зійди ти та
Пура, твій слуга, до табо́ру. 11 І почуєш, що́
вони говорять, а потім змі́цняться твої ру́ки,
і ти зі́йдеш до табо́ру“. І зійшов він та Пура,
слуга його, до кра́ю озброєних у табо́рі. 12 А
мідіяні́тяни й амалики́тяни та всі сини Кедему
лежали в долині, як сарана́, щодо числе́нности.
А верблю́дам їх нема числа, — як пісок на бе́резі
моря, щодо числе́нности. 13 І прийшов Гедео́н,
аж ось один оповідає другові своєму сон. І він
казав: „Оце снився мені сон, а ото бухане́ць
ячмі́нного хліба ко́титься в мідіяні́тянському
табо́рі. І докоти́вся він аж до наме́ту, та й ударив
його, а той упав, і переверну́в його догори́,
і намет той бу́хнув“. 14 І відповів його друг
та й сказав: „Це ніщо інше, як меч Гедеона,
Йоашового сина, мужа Ізраїльського, — Бог дав
у його руку мідіяні́тян та ввесь та́бір“. 15 І
сталося, як Гедеон почув оповіда́ння про той
сон та розга́дку його, то вклонився, і вернувся
до Ізраїлевого табо́ру та й сказав: „Уставайте,
бо Господь дав у вашу руку мідіяні́тянський
та́бір!“ 16 І поділив він три сотні тих мужів
на три відділи, і дав у руку їх усіх су́рми, і
порожні гле́ки, та смолоски́пи до сере́дини
тих гле́ків. 17 І сказав він до них: „ Що́ будете
бачити від мене, то й ви так зробите. А ось я
піду́ до кра́ю табо́ру, і буде, — я́к я зроблю́, так
зробите й ви. 18 І засурмлю́ в сурму́ я та всі, що
зо мною, то засурмите́ в су́рми й ви навколо
всього табо́ру, та й скажете: меч за Господа та за
Гедеона!“ 19 І прийшов Гедеон та сотня мужів,
що з ним, до кра́ю табо́ру, на початку середньої
сторо́жі, коли тільки но поставили сторо́жу. І
засурми́ли вони в су́рми, і побили гле́ки, що
в їхніх руках. 20 І засурми́ли три відділи в
су́рми, і поторо́щили гле́ки, і тримали рукою
своєї ліви́ці смолоски́па, а рукою своєї прави́ці
— су́рми, щоб сурми́ти. І кричали вони: „Меч за
Господа та за Гедеона!“ 21 І стояли кожен на
своїм місці навко́ло табо́ру, а ввесь та́бір бігав,
і вони кричали й утікали. 22 І засурми́ли три
сотні су́рем, а Господь обернув меча одного на
о́дного та на ввесь та́бір. І та́бір побіг аж до Бет-
Гашшітта до Церери, аж до Сефат-Авел-Мехоли
при Таббаті. 23 І були скликані ізра́їльтяни
з Нефтали́му, і з Асиру, і з усього Манасі́ї,
— і вони гналися за мідіяні́тянами. 24 А по
всіх Єфремових гора́х Гедеон послав послів,
говорячи: „Зійдіть навпере́йми мідіяні́тян, і
заступіть їм воду аж до Бет-Бари та Йорда́н“. І
скликали всіх Єфремових людей, та й заступили
воду аж до Бет-Бари та Йорда́н. 25 І вони
захопи́ли двох мідіяні́тянських князі́в: Орева та
Зеева, і вбили Орева в Цур-Ореві, а Зеева вбили в
Екев-Зееві. І гналися за мідіянітянами, а го́лови
Орева та Зеева перене́сли до Гедеона на той бік
Йорда́ну.

8 І сказали йому му́жі Єфремові: „Що́ це за річ
зробив ти нам, що не покликав нас, коли йшов
воювати з Мідія́ном?“І вони сильно сперечáлися
з ним. 2 І сказав він до них: „Що я зробив тепер
таке, як ви? Чи не ліпше пізні виноградини
Єфремові від авіезерового винобра́ння? 3 У
вашу руку Бог дав мідіянітянських князі́в, —
Орева та Зеева, — і що́ міг я зробити, як ви?“Тоді
заспоко́ївся їхній дух проти нього, як він сказав
оце сло́во. 4 І прийшов Гедеон до Йорда́ну, і
перейшов він та три сотні мужів, що з ним,
зму́чені в пого́ні. 5 І сказав він до людей Сукко́ту:
„Дайте но буханці́в хліба наро́дові, що за мною,
бо вони зму́чені, а я женуся за Зевахом та
Цалмунною, царями мідіянітянськими“. 6 І
сказали суккотські князі: „Чи рука Зеваха та
Цалмунна вже в твоїй руці, щоб давати хліб
твоєму ві́йську?“ 7 І сказав Гедео́н: „Тому́
то, коли Господь дасть у мою руку Зеваха
та Цалмунну, то я буду молотити ваше тіло
пустинними те́рнями та колючка́ми!“ 8 І пішов
він звідти до Пенуїлу, і говорив до них те саме.
А люди Пеиуїлу відповіли́ йому, як відповіли́
люди Сукко́ту. 9 І він сказав також до людей
Пенуїлу, говорячи: „Коли я верта́тимусь у ми́рі,
— розіб'ю́ оцю ве́жу“. 10 А Зевах та Цалмунна
були в Каркорі, і з ними їхні табо́ри, близько
п'ятнадцяти тисяч, — усі позосталі з усього
табо́ру синів Кедему. А тих, що впали, — було сто
й двадцять тисяч чоловіка, що витяга́ли меча.
11 А Гедеон пішов дорогою Шехуне-Боголіму зо
сходу до Коваху й Йоґбеги. І розбив він табо́ра,
коли та́бір був безпечний. 12 І втікали Зевах та
Цалмунна, а він гнався за ними. І він схопи́в
обох мідіянітянських царів, Зеваха та Цалмунну,
а на ввесь та́бір нагнав жаху. 13 І вернувся
Гедео́н, син Йоашів, із війни з Маале-Гахересу.
14 І захопи́в він юнака́ з людей Суккоту, та й
запита́вся його. І той написав йому ймення
князів Суккоту та старши́х його, — сімдеся́т і
сім чоловіка. 15 І прийшов він до людей Сукко́ту
та й сказав їм: „Ось Зе́вах та Цалму́нна, що ви
ображали мене, говорячи: Чи рука Зеваха та
Цалмунни тепер у твоїй руці, що дамо́ хліба

твоїм змученим лю́дям?“ 16 І схопи́в він старши́х
того міста, і пустинне те́рня та колючки́, і побив
ними суккотських людей. 17 А пенуїльську ве́жу
розбив, і позабивав людей того міста. 18 І сказав
він до Зе́ваха та до Цалму́нни: „Які ті люди,
що ви повбивали на Фаво́рі?“А ті сказали: „Як
ти, так вони — одне, мають вигляд царськи́х
синів“. 19 А він сказав: „То брати мої, сини моєї
матері. Як живий Господь, — коли б ви були
позоста́вили їх при житті, не повбивав би я вас!“
20 І сказав він до Єтера, свого пе́рвенця: „Устань,
— забий їх!“Та той юна́к не витяг свого меча,
бо боявся, — бо він був ще мали́й. 21 І сказав
Зевах та Цалмунна: „Устань ти, і кинься на нас,
бо по чоловікові сила його“. І встав Гедеон,
і вбив Зеваха та Цалмунну, і забрав оздо́бні
мі́сяці, що були на шиях їхніх верблю́дів. 22
І сказали Ізраїлеві мужі до Гедеона: „Пануй
над нами і ти, і син твій, і син твого сина, бо
ти спас нас від руки Мідія́на“. 23 І сказав до
них Гедеон: „Не буду панувати над вами я, і
не буде панувати над вами син мій, — Господь
панува́тиме над вами“. 24 І сказав до них Гедеон:
„Попрошу́ від вас проха́ння, — і дайте мені
кожен носову́ сере́жку зо своєї здо́бичі“, — бо
в них, мідіянітян, були золоті носові сере́жки,
бо ізмаїльтя́ни вони. 25 І сказали вони: „Дати
— дамо́“. І розтягнули одежу, і кидали туди
кожен носову сере́жку зо своєї здо́бичі. 26 І була
вага золотих носових сере́жок, що він просив,
тисяча й сімсо́т шеклів золота, крім оздобних
місяців, і сере́жок, і пу́рпурових шат, що були
на мідіянітянських царях, і окрім наши́йників,
що на шиях їхніх верблю́дів. 27 А Гедеон зробив
із того ефо́да, і поставив його́ у своєму місті, в
Офрі. І за ним чинив там пере́люб увесь Ізра́їль, і
це стало па́сткою для Гедеона та для дому його.
28 І був упоко́рений Мідіян перед Ізраїлевими
синами, і він більш не підіймав своєї голови́.
І Край мав мир сорок літ за Гедеонових днів.
29 І пішов Єруббаа́л, син Йоашів, та й осівся в
своїм домі. 30 А в Гедеона було сімдеся́т синів,
що походили зо сте́гон його, бо він мав багато
жіно́к. 31 А нало́жниця його, що в Сихемі, —
породила йому сина й вона, а він назвав ім'я́
йому: Авімелех. 32 І помер Гедео́н, син Йоашів,
у добрій сивизні́, і був похо́ваний у гробі Йоаша,
батька свого, в Офрі авіезеровій. 33 І сталося, як
помер Гедео́н, то Ізра́їлеві сини́ зно́ву чинили
пере́люб і́з Ваа́лами, і поставили собі Ваал-
Берита за бога. 34 І Ізраїлеві сини не пам'ятали
Господа, Бога свого, що спасав їх від руки всіх
їхніх навко́лишніх ворогів. 35 І не зроби́ли вони
ми́лости з домом Єруббаа́ла-Гедеона такої, як
усе те добро, яке він зробив для Ізраїля.

9 І пішов Авімелех, син Єруббаалів, до Сихему,
до братів своєї матері, і говорив до них та
до всього́ роду ба́тьківського дому своєї матері,
кажучи: 2 „Говорі́ть го́лосно до всіх сихемських
госпо́дарів: Що́ ліпше для вас: чи панува́ння
над вами семидесяти́ мужів, усіх Єруббаа́лових
сині́в, чи панува́ння над вами му́жа одно́го? І
пам'ятайте, що я кість ваша та тіло ваше“. 3 І
говорили брати його матері про нього го́лосно
до сихемських госпо́дарів усі ті слова́, — і
їхнє серце схилилося до Авімелеха, бо вони
сказали: „Він наш брат“. 4 І дали́ йому сімдеся́т
шеклів срібла з дому Баал-Беріта, а Авімелех
найняв за них пустих та легкова́жних людей,
— і вони пішли за ним. 5 А він прийшов до
дому свого батька в Офру, і повбивав своїх
братів, синів Єруббаа́лових, сімдеся́т чоловіка
на однім камені. І позостався тільки Йотам, син
Єруббаа́лів, наймолодший, бо сховався. 6 І були́
зі́брані всі сихемські госпо́дарі та ввесь Бет-
Мілло, і вони пішли та й настановили Авімелеха
за царя при Елон-Муццаві, що в Сихемі. 7
І повідомили про це Йотама, і він пішов, і
став на верхі́в'ї гори Ґаріззі́м, і підвищив свій
голос, і закликав та й сказав їм: „Почуйте мене,
сихемські госпо́дарі, і хай почує вас Бог! 8 Пішли
були раз дерева́, щоб пома́зати царя над собою, і
сказали вони до оли́вки: Царюй ти над нами! 9 А
оли́вка сказала до них: Чи я загубила свій товщ,
що Бога й людей ним шанують, і сторожити піду́
над дере́вами? 10 І сказали дере́ва до фіґи: Іди
ти, та й над нами царю́й! 11 І сказала їм фіґа: Чи
я загубила свої солодо́щі та свій добрий вро́жа́й,
і сторожи́ти піду́ над дере́вами? 12 І дере́ва
промовили до винограду: Іди ти, та й над нами
царюй! 13 І промовив до них виноград: Чи я
загубив свого со́ка, що Бога й людей весели́ти, і
сторожи́ти піду́ над дере́вами? 14 Тоді всі дере́ва
сказали терни́ні: Іди ти, та й над нами царюй!
15 А терни́на сказала дере́вам: якщо справді
мене на царя над собою пома́зуєте, — підійді́ть,
похова́йтеся в тіні моїй! А як ні, — то ось вийде
огонь із терни́ни, та кедри лива́нські поїсть! 16 А
тепер, — якщо направду й у невинності зробили
ви, що настанови́ли Авімелеха царем, і якщо ви
добре зробили з Єруббаалом та з домом його, і
якщо ви зробили йому за заслугою рук його, 17
бо мій ба́тько воював за вас, і кинув був життя
своє на небезпе́ку, і врятував вас із руки Мідія́на,
18 а ви сьогодні повстали на дім ба́тька мого, та й
повбивали синів його, сімдеся́т люда, на одно́му
камені, і настановили царем Авімелеха, сина
його невільниці, над сихемськими госпо́дарями,
бо він брат ваш, 19 і якщо в правді й невинності
зробили ви з Єруббаалом та з домом його цього

дня, — то радійте Авімелехом, і нехай і він радіє
вами! 20 А як ні, — ви́йде огонь з Авімелеха, та й
поїсть госпо́дарів Сихему й Бет-Мілло, і ви́йде
огонь із госпо́дарів Сихему й з Бет-Мілло, та й
з'їсть Авімелеха“. 21 І втік Йотам і збіг, і пішов
до Бееру, і сидів там перед братом своїм. 22 І
володів Авімеле́х над Ізраїлем три роки. 23 І
послав Господь злого духа між Авімелехом та
між сихемськими госпо́дарями, — і зрадили
сихемські госпо́дарі Авімелеха, 24 щоб прийшла
кривда семидесяти Єрубба́алових синів, а їхня
кров спала на Авімелеха, їхнього брата, що
їх повбивав, та на сихемських господарів, що
зміцнили його руки забити братів своїх. 25
І сихемські господарі̂ поставили на верхів'ях
гір чатівників на нього, і вони грабува́ли все,
що прихо́дило до них на дорозі. І сказано про
це Авімелеху. 26 І прийшов Ґаал, Еведів син,
та брати його, і вони прийшли до Сихему, —
і дові̂рилися йому сихемські господарі̂. 27 І
вихо́дили вони в поле, і збирали виноград свій, і
вича́влювали, і робили празник. І входили вони
до дому свого бога, і їли й пили та проклинали
Авімелеха. 28 І говорив Ґаал, син Еведів: „Хто
Авімелех і хто Сихе́м, що бу́демо служити йому?
Чи ж він не син Єрубба́алів, а Зевул начальник
його? Служіть людям Гемора, батька Сихема, а
чому ми бу́демо служити йому? 29 А хто дав
би цього народа в мою руку, то я прогнав би
Авімелеха. І він скаже до Авімелеха: Помнож
своє ві̂йсько, та й вийди!“ 30 І почув Зевул,
голова міста, слова Ґаала, сина Еведового, — і
запалився його гнів. 31 І послав він послів до
Авімелеха з хитрістю, говорячи: „Ось Ґаал, син
Еведів, та брати його прихо́дять до Сихему, і ось
вони підбу́рюють місто проти тебе. 32 А тепер
устань уночі ти та той наро́д, що з тобою, і чату́й
на полі. 33 І буде, — встанеш рано вранці, як
схо́дитиме сонце, і нападеш на місто. І ось, —
він та народ той, що з ним, ви́йдуть до тебе,
а ти зробиш йому, як зна́йде потрібним рука
твоя“. 34 І встав уночі Авімелех та ввесь народ,
що з ним, та й чатували над Сихемом чотири
відділи. 35 І вийшов Ґаал, син Еведів, і став
при вході міськи́ї брами. І встав Авімелех та
народ, що з ним, із за́сідки. 36 А Ґаал побачив
той народ, та й сказав до Зевула: „Ось народ
схо́дить із верхі̂в гір“. І сказав до нього Зевул:
„Ти бачиш гірську́ тінь, немов людей!“ 37 А
Ґаал далі говорив та казав: „Ось народ сходить
з верхі̂в'я, а один відділ приходить із дороги
Елон-Меоненіму“. 38 І сказав до нього Зевул: „Де
тоді уста твої, що говорили: Хто Авімелех, що
ми бу́дем служити йому? А оце той народ, що ти
пого́рджував ним. Виходь же тепер, та й воюй
з ним!“ 39 І вийшов Ґаал перед сихемськими
господаря́ми, та й воював з Авімелехом. 40 І
Авімелех погнав його, і він побі̂г перед ним. І
напа́дало багато трупів аж до входу до брами.
41 І осівся Авімелех в Арумі, а Зевул вигнав Ґаал
а та братів його, щоб не сиділи в Сихемі. 42 І
сталося другого дня, і вийшов наро́д на поле, а
Авімелеху доне́сли про це. 43 І взяв він людей,
і поділив їх на три ві̂дділи, та й чатував на
полі. І побачив він, аж ось народ вихо́дить із
міста, — і встав він на них, та й побив їх. 44 А
Авімелех та відділи, що з ним, напали й стали
при вході міськи́ї брами, а два відділи напали на
все, що в полі, та й повбивали їх. 45 І Авімелех
воював із містом ці̂лий той день, та й здобув
місто, а народ, що був у ньому, позабивав. І
зруйнував він те місто, та й обсіяв його сіллю. 46
І почули про це всі, хто був у сихемській башті,
і ввійшли до твердині, до дому бога Беріта.
47 І було доне́сено Авімелехові, що зібралися
всі господарі̂ сихемської ба́шти. 48 І вийшов
Авімелех на го́ру Цалмон, він та ввесь народ, що
з ним. І взяв Авімелех сокири в свою руку, та
й настина́в галу́ззя з де́рева, і позно́сив його, і
поклав на своє плече. І сказав він до народу, що
з ним: „Що ви бачили, що́ зробив я, — поспішно
зробіть, як я“. 49 І настина́в також увесь народ
кожен галу́ззя собі, і пішли за Авімелехом, і
поскладали над печерою, та й підпалили над
ними ту печеру огнем. І повмирали всі люди
сихемської ве́жі, близько тисячі чоловіків та
жінок. 50 І пішов Авімелех до Тевецу, і таборува́в
при Тевеці, та й здобув його. 51 А в сере́дині міста
була́ міцна́ башта, і повтікали туди всі чоловіки
й жінки та всі господарі̂ міста, і замкнули за
собою, та й вийшли на дах тієї башти. 52 І
прийшов Авімелех аж до башти, та й воював
із нею. І підійшов він аж до входу башти, щоб
спалити її огнем. 53 Тоді одна жінка кинула
горі̂шнього ка́меня від жо́рен на Авімелехову
голову, — та й розторо́щила йому че́репа. 54 І
він зараз кликнув до юнака́, свого́ зброєно́ші,
та й сказав йому: „Витягни свого меча, та й
забий мене, щоб не сказали про мене: Його
жінка забила!“І його юна́к проколов його, —
і він помер. 55 І побачили ізра́ільтяни, що
Авімелех помер, та й порозхо́дилися кожен на
своє місце. 56 І Бог віддав Авімелехові зло, яке
він зробив був своєму батькові, що повбивав
сімдеся́т братів своїх. 57 А все зло сихемських
людей Бог повернув на їхню го́лову, — і прийшло
на них прокля́ття Йотама, Єрубба́алового сина.

10 І став по Авімелехові на спасіння Ізраїля
Тола, син Пуї, сина Додового, муж Іссахарів.
І він сидів у Шамірі в Єфремових гора́х. 2 І судив

він Ізраїля двадцять і три роки, та й помер, і
був похо́ваний в Шамірі. 3 І став по ньому Яір
ґілеадеянин, і судив Ізраїля двадцять і два роки.
4 І було в нього тридцять синів, що їздили на
тридцяти молодих ослах, а в них тридцять міст,
— їх кличуть аж до цього дня: Яірові се́ла, що в
ґілеадському кра́ї. 5 І помер Яір, і був похований
в Камоні. 6 А Ізраїлеві сини й далі чинили зло в
Господніх оча́х, і служили Ваа́лам та Аста́ртам, і
богам арамським, і богам сидонським, і богам
моавським, і богам аммонських синів, і богам
филисти́мським. І покинули вони Господа, і не
служили Йому. 7 І запалився Господній гнів на
Ізраїля, і Він передав їх в ру́ку филисти́млян
та в руку синів Аммонових. 8 І вони били й
мучили Ізраїлевих синів від того ро́ку, і гнобили
вісімнадцять років усіх Ізраїлевих синів, що
по той бік Йорда́ну в аморейському кра́ї, що в
Ґілеаді. 9 І перейшли Аммонові сини Йорда́н,
щоб воювати також з Юдою й з Веніями́ном
та з Єфремовим домом. І Ізраїлеві було́ дуже
тісно! 10 І кли́кали Ізраїлеві сини до Господа,
говорячи: „Згрішили ми Тобі, бо ми покинули
свого Бога, і служили Ваа́лам“. 11 І сказав Господь
до Ізраїлевих синів: „Чи ж не спас Я вас від
Єгипту, і від аморе́янина, і від Амм́онових синів,
і від филисти́млян? 12 А сидо́няни, і Амали́к,
і Маон гноби́ли вас, і ви кли́кали до Мене, — і
Я спас вас від їхньої руки. 13 А ви полишили
Мене, і служили іншим бога́м, тому більше не
спаса́тиму вас. 14 Ідіть, і кличте до тих богів, що
ви вибрали їх, — вони спасуть вас у ча́сі вашого
у́тиску“. 15 І сказали Ізраїлеві сини до Господа:
„Згрішили ми! Зроби Ти нам усе, як добре в
оча́х Твоїх. Тільки спаси нас цього дня!“ 16 І
повикидали вони з-поміж себе чужих богів, та й
служили Господе́ві. І знетерпели́вилась душа
Його через Ізраїлеве стражда́ння. 17 А Аммонові
сини були скли́кані, та й таборува́ли в Ґілеаді.
І були зі́брані Ізраїлеві сини, та й таборува́ли
в Міцпі. 18 І сказали той наро́д та ґілеадські
князі, один до о́дного: „Хто той чоловік, що
зачне воювати з Аммоновими сина́ми? Він стане
головою для всіх ґілеадських ме́шканців“.

11 А ґілеадянин Їфта́х був хоробрий воя́к. А
він був син блудли́вої жінки, і з нею Ґілеа́д
породив Їфта́ха. 2 І породила Ґілеадова жінка
йому синів. І повиро́стали сини тієї жінки, та
й вигнали Їфтаха, і сказали йому: „Не будеш
володіти в домі нашого батька, бо ти син іншої
жінки!“ 3 І втік Їфта́х перед своїми братами, і
осівся в кра́ї Тов. І зібралися до Їфтаха гуля́щі
люди, та й виходили з ним. 4 І сталося по часі, і
воювали Аммонові сини з Ізраїлем. 5 І сталося,
як воювали Аммонові сини з Ізраїлем, то пішли
ґілеадські старші́, щоб забрати Їфтаха з кра́ю Тов.
6 І сказали вони до Їфтаха: „Іди ж, і будеш нам
провідником, і будемо воювати з Аммоновими
сина́ми“. 7 І сказав Їфтах до ґілеадських старши́х:
„Чи ж не ви знена́видили мене, і вигнали мене
з дому мого батька? І чого ви прийшли до мене
тепер, коли ви в біді?“ 8 І сказали ґілеадські
старші́ до Їфтаха: „Зате ми тепер вернулися
до тебе! І ти піди з нами, і бу́демо воювати з
Аммоновими синами, і станеш нам головою для
всіх ме́шканців ґілеадських“. 9 І сказав Їфтах до
ґілеадських старших: „Якщо ви мене вернете
воювати з Аммоновими синами, і Господь дасть
їх, щоб були побиті передо мною, то чи я стану
вам головою?“. 10 І сказали ґілеадські старші
до Їфтаха: „Нехай Господь буде свідком поміж
нами, що так, як слово твоє, так зро́бимо“. 11 І
пішов Їфтах з ґілеадськими старшими, і народ
настанови́в його собі за го́лову та провідника́, а
Їфтах промовляв усі свої слова́ перед Господнім
лицем у Міцпі. 12 І послав Їфтах послів до царів
Аммонових синів, говорячи: „Що тобі до мене,
що ти прийшов до мене воювати з моїм кра́єм?“
13 І сказав цар Аммонових синів до Їфтаховнх
послів: „Бо Ізраїль забрав мій край, коли він
вихо́див з Єгипту, від Арнону й аж до Яббоку та
аж до Йорда́ну. А тепер верни ж їх у мирі“. 14
А Їфтах ще послав послів до царя Аммонових
синів, 15 і сказав йому: „Так сказав Їфта́х: Не
взяв Ізра́їль кра́ю Моавого та краю Аммонових
синів, 16 бо коли йшли вони з Єгипту, то
Ізраїль ішов по пустині аж до Червоного моря, і
прийшов до Каде́шу. 17 І послав Ізраїль послів
до едо́мського царя, говорячи: Нехай я перейду́
твоїм кра́єм, — та не послухав едомський цар.
І послав він також до царя моа́вського, — та
й той не хотів. І осівся Ізраїль у Каде́шу. 18 І
пішов він пустинею, і обійшов край едо́мський
та край моа́вський, і прийшов зо сходу сонця
до моавського кра́ю, та й таборува́ли по тім
боці Арно́ну, а в моавські границі не входили,
бо Арнон — границя Моава. 19 І послав Ізра́їль
послів до Сихо́на, царя аморе́йського, царя
хешбо́нського, і сказав йому Ізраїль: „Нехай
ми пере́йдемо твоїм краєм аж до місця свого“.
20 І не вірив Сихо́н Ізраїлеві, щоб він ми́рно
перейшов його границями. І зібрав Сихон увесь
народ свій, та й таборува́ли в Йохці, і воювали з
Ізраїлем. 21 І дав Господь, Бог Ізраїля, Сихона
та ввесь народ його в Ізраїлеву руку, — вони
побили їх. І посів Ізраїль увесь край аморе́янина,
ме́шканця того кра́ю. 22 І вони посіли всю
аморе́йську країну від Арно́ну й аж до Яббо́ку, і
від пустині та аж до Йорда́ну. 23 А тепер Госпо́дь,
Бог Ізраїлів, вигнав Аморе́янина перед народом

Своїм, Ізраїлем, а ти посядеш його? 24 Отож,
що дасть тобі на наслідця Кемош, бог твій, те
ти посядеш, а все, де вигнав Господь, Бог наш,
перед нами, те ми посядемо. 25 А тепер чи
справді ти ліпший від Бала́ка, Ціппорового сина,
царя моа́вського? Чи сваритися — сварився він
з Ізраїлем? Чи воювати — воював із ними? 26
Коли Ізраїль сидів у Хешбоні та в підлеглих
містах його, і в Ар'орі та в підлеглих містах
його, і по всіх містах, що над Арноном, три
сотні літ, то чому́ не відібрали ви їх за той
час? 27 А тобі я не згрішив, а ти робиш зо мною
зло, щоб воювати зо мною. Нехай розсудить
Господь, що судить сьогодні між Ізраїлевими
синами та між синами Аммоновими“. 28 Та цар
Аммонових синів не послухався слів Їфтаха, що
до нього посилав. 29 І Дух Господній перебував
на Їфта́хові, і він перейшов Ґілеа́д та Манасі́ю, і
перейшов ґілеа́дську Міцпе́, а з ґілеадської Міцпе
перейшов до Аммонових синів. 30 І обіцяв Їфтах
обі́тницю Господе́ві й сказав: „Якщо справді
даси Ти Аммонових синів у мою ру́ку, 31 то
станеться, — виходя́чий, що ви́йде з дверей
мого дому навпроти мене, коли я верта́тимусь з
ми́ром від Аммонових синів, то буде він для
Господа, і я принесу́ його в цілопа́лення“. 32 І
прийшов Їфтах до Аммонових синів воювати з
ними, а Господь дав їх у його руку. 33 І він побив
їх дуже великою пора́зкою від Ароеру й аж туди,
де йти до Мінніту, двадцять міст, і аж до Авел-
Кераміму. І впокори́лися Аммонові сини перед
синами Ізраїлевими. 34 І прийшов Їфтах до
Міцпи́ до свого дому, аж ось виходить навпроти
нього дочка́ його з бу́бнами та з та́нцями! А вона
була в нього тільки одна, — не було в нього,
окрім неї, ані сина, ані дочки́. 35 І сталося, як
він побачив її, то розде́р одежу свою та й сказав:
„Ах, до́чко моя! Ти справді повалила мене, і ти
стала однією з тих, що нещасли́влять мене. Бо
я дав Господе́ві обі́та, і не мо́жу відмовитися
від нього“. 36 А вона відказала йому: „Ба́тьку
мій, ти дав обі́тницю Господе́ві, — зроби мені,
як вийшло з твоїх уст, коли Господь зробив тобі
пі́мсту на твоїх ворогів, на Аммонових синів“.
37 І сказала вона до свого батька: „Нехай буде
мені зро́блена оця річ: відпусти мене на два
місяці, і нехай я піду́ й зійду́ на го́ру, і нехай
опла́чу дівува́ння своє я та при́ятельки мої“.
38 А він сказав: „Іди!“І послав її на два місяці.
І пішла вона та її при́ятельки, і оплакувала
дівува́ння своє. 39 І сталося в кінці двох місяців,
і верну́лася вона до ба́тька свого, а він учинив
над нею свою обі́тницю, яку обіцяв був, і вона
не пізнала мужа. І сталося це звичаєм в Ізраїлі:
40 рік-річно ходять Ізраїлеві до́чки плакати за
дочко́ю ґілеадянина Їфтаха, чотири дні в році.

12 І були скликані Єфре́мові люди, і перейшли
на пі́вніч та й сказали до Їфта́ха:
„Чому́ перейшов ти Йордан, щоб воювати з
Аммоновими синами, а нас не покликав піти з
собою? Ми спа́лимо огнем твій дім із тобою. 2 І
сказав їм Їфта́х: „Велику боротьбу́ мав я та народ
мій з Аммоновими синами. І кликав я вас, та ви
не спасли мене з його руки. 3 І коли я побачив,
що ви не спасе́те, то поклав я ду́шу свою на
небезпе́ку, і перейшов Йордан до Аммонових
синів, а Господь дав їх у мою руку. І чого́
прийшли ви до мене цього дня, щоб воювати зо
мною?“ 4 І зібрав Їфта́х усіх ґілеа́дських людей,
та й воював з Єфремом. І побили ґілеадські люди
Єфрема, бо ті сказали: „Ви Єфремові втікачі́, —
Ґілеад поміж Єфремом та поміж Манасією“. 5 І
зайняв Ґілеад йорда́нські перехо́ди до Єфрема.
І сталося, коли говорили Єфремові втікачі:
„Нехай я перейду́“, то ґілеадські люди йому
говорили: „Чи ти єфремівець?“Той казав: „Ні“.
6 І казали йому: „Скажи но шіббо́лет“. А той
казав: „Сіббо́лет“, бо не міг ви́мовити так. І
хапа́ли його, і різали при йорданськім перехо́ді.
І впало того часу в Єфрема сорок і дві тисячі.
7 І судив Їфта́х Ізраїля шість років. І помер
ґілеадянин Їфтах, і був похований у місті Ґілеаді.
8 А по ньому Ізраїля судив Івцан з Віфлеє́му.
9 І було в нього тридцять синів, а тридцять
дочо́к він відпустив заміж назо́вні, і тридцять
дочо́к впровадив для синів своїх з-назо́вні. І
судив він Ізраїля сім літ. 10 І помер Івцан
і був похований в Віфлеємі. 11 А по ньому
Ізраїля судив завуло́нівець Елон, і судив Ізраїля
десять літ. 12 І помер завуло́нівець Елон, і був
похований в Айялоні, у Завулоновім кра́ї. 13
А по ньому Ізраїля судив Авдо́н, син Ґіллела,
пір'атонянин. 14 І було в нього сорок синів
та тридцять ону́ків, що їздили на семидесяти
молодих ослах. І судив він Ізраїля вісім літ.
15 І помер Авдон, син Ґіллела, пір'атонянин,
і був похований в Єфремовім кра́ї, на горі
амалике́янина.

13 А Ізраїлеві сини й далі робили зло в
Господніх оча́х. І Господь віддав їх у руку
филисти́млян на сорок літ. 2 І був один чоловік
з Цар'ї, да́нівець з роду, а ім'я́ йому — Мано́ах. А
жінка його була неплідна, і не родила. 3 І явився
Ангол Господній до тієї жінки, та й промовив
до неї: „Ось ти неплі́дна, і не роджала, але ти
зачнеш і породиш сина. 4 А тепер стережись, і
не пий вина та п'янко́го напо́ю, і не їж нічого
нечистого, 5 бо ось ти зачнеш, і сина породиш,

і бри́тва не торкнеться його голови, бо дитя
те буде Божим назоре́єм від утро́би, — і він
зачне спаса́ти Ізраїля з руки филисти́млян“. 6 І
прийшла та жінка, та й сказала до чоловіка свого,
говорячи: „Божий чоловік прихо́див до мене, а
вигляд його — як вигляд Божого Ангола, дуже
грізни́й. І я не питала його, звідки він, а йме́ння
свого він мені не сказав. 7 І сказав він мені: Ось
ти зачне́ш, і поро́диш сина, а тепер не пий вина
та п'янко́го напо́ю, і не їж жодної нечистости,
бо дитя те буде Божим назоре́єм від утро́би аж
до дня смерти своєї“. 8 І благав Мано́ах Господа,
та й сказав: „О Господи, — Божий чоловік, що
його́ посилав Ти, нехай при́йде ще до нас, і
нехай нас навчи́ть, що́ ми зробимо для дитини,
що народиться“. 9 І вислухав Бог цей Маноахів
голос, і прийшов Божий Ангол ще до тієї жінки.
А вона сиділа на полі, і Мано́аха, чоловіка її, не
було́ з нею. 10 І поспішила та жінка, і побігла та
й оповіла́ чоловікові своєму, і сказала до нього:
„Ось з'явився мені той чоловік, що прихо́див був
того дня до ме́не“. 11 І встав, і пішов Маноах за
своєю жінкою, і прийшов до того чоловіка, та й
сказав йому: „Чи ти той чоловік, що говорив до
цієї жінки?“А той сказав: „Я“. 12 І сказав Маноах:
„Тепер нехай спо́вниться слово твоє. Та як нам
вихо́вувати ту дитину, і що чинити з нею? 13 І
сказав Ангол Господній до Маноаха: „Усього,
що́ сказав я жінці, нехай вона стереже́ться. 14
Усього, що́ виходить із виноградного куща́, не
буде вона їсти, а вина та напо́ю п'янко́го нехай
не п'є, і нічого нечистого нехай не їсть. Нехай
додержує всього, що я наказав“. 15 І сказав
Маноах до Ангола Господнього: „Нехай ми
заде́ржимо тебе, і пригото́вимо для тебе козля́“.
16 І сказав Ангол Господній до Маноаха: „Якщо
ти заде́ржиш мене, я не бу́ду їсти твого хліба.
А якщо приготу́єш цілопа́лення — для Господа
принесеш його“. Бо Маноах не знав, що це Ангол
Господній. 17 І сказав Маноах до Господнього
Ангола: „Яке ім'я́ твоє? Коли спо́вниться твоє
слово, то ми вшануємо тебе“. 18 І сказав йому
Ангол Господній: „Чому ти питаєшся про моє
ім'я́? Воно дивне“. 19 І взяв Маноах козля́ та
жертву хлі́бну, і на скелі приніс Господе́ві. І Він
учинив чудо, а Маноах та його жінка бачили
те. 20 І сталося, коли по́лум'я підіймалося з-
над жертівника до неба, то Ангол Господній
вознісся в по́лум'ї жертівника. А Маноах та
жінка його бачили це, та й попа́дали обличчям
своїм на землю. 21 І Ангол Господній більш
уже не появлявся до Маноаха та до жінки його.
Тоді Маноах пізнав, що це Ангол Господній. 22
І сказав Маноах до своєї жінки: „Ми справді
помремо́, бо ми бачили Бога“. 23 І сказала йому
жінка його: „Коли б Господь хотів був повбивати
нас, не взяв би з нашої руки цілопа́лення та
хлібної жертви, і не дав би нам побачити всього
цьо́го, і не об'явив би нам цього ча́су речі, як
це“. 24 І породила та жінка сина, і назвала ім'я́
йому: Самсо́н. І виро́став той хло́пець, і Господь
благословля́в його́. 25 А Дух Господній почав
дія́ти в ньо́му в Дановім табо́рі між Цор'а та між
Ештаолом.

14 І зійшов Самсо́н до Тімни́, і побачив у
Тімні жінку з филистимських дочо́к. 2 І
пішов він, і розповів своєму ба́тькові та своїй
матері, та й сказав: „Я нагледів у Тімні жінку з
филистимських дочо́к, а тепер візьміть її мені
за жінку“. 3 І сказав йому батько його та мати
його: „Чи ж нема жінки серед дочо́к братів твоїх
та серед усього мого народу, що ти йдеш узяти
жінку з необрізаних филисти́млян?“І сказав
Самсон до свого батька: „Візьми її мені, бо вона
люба оча́м моїм“. 4 А батько його та мати його
не знали, що це від Господа, бо він шукав за́чіпки
з филисти́млянами. А того ча́су филисти́мляни
панували над Ізраїлем. 5 І зійшов Самсо́н і
батько його та мати його до Тімни́, і прийшли
аж до тімненських виноградників, — аж ось
навпроти нього ричи́ть левчу́к. 6 І зійшов на
нього Дух Господній, і він розірвав того левчука,
як розривають ягня, а в руці його не було нічого.
І він не сказав своєму батькові та своїй матері,
що́ зробив. 7 І він зійшов, і говорив до тієї жінки,
і вона стала улю́блена в Самсонових оча́х. 8
А по ча́сі він вертався забрати її, і звернув із
дороги побачити па́дло лева, — аж ось рій бджіл
у тілі того лева та мед. 9 І він ви́шкріб його на
свою до́лоню, і пішов, і їв та й їв. І він пішов
до батька свого й до матері своєї, та й дав їм,
і вони їли. І він не сказав їм, що той мед він
зішкрі́б із тіла лева. 10 І зійшов його батько до
тієї жінки, а Самсо́н справив там прийняття́,
бо так роблять юнаки́. 11 І сталося, коли вони
побачили його, то взяли тридцятеро дружкі́в, і
були з ним. 12 І сказав їм Самсон: „Нехай но я
загадаю вам за́гадку. Якщо справді розгадаєте її
мені за сім день прийняття́, і відгадаєте, то я
дам вам тридцять лляни́х сорочо́к та тридцять
змін одежі. 13 А якщо не зможете розгадати
мені, то ви мені дасте тридцять лляни́х сорочо́к
та тридцять змін одежі“. І вони сказали йому:
„Зага́дуй за́гадку свою, а ми послухаємо її“. 14
І він сказав їм: „З їдячого вийшло їсти́вне, а
з сильного вийшло солодке“. І не могли вони
розгадати за три дні. 15 І сталося сьомого дня,
і сказали вони до Самсонової жінки: „Намов
свого чоловіка, і нехай він розгадає нам ту
за́гадку, щоб ми не спалили огнем тебе та дім

твого ба́тька. Чи ви нас покликали, щоб посісти
ма́єток наш, чи ні?“ 16 І плакала Самсонова
жінка при ньому сім день і казала: „Ти певне
нена́видиш мене й не любиш мене. Ти загадав
за́гадку синам мого народу, а мені не розгадав“.
А він їй сказав: „Таж батькові своєму та матері
своїй не розгадав я, а розгадаю тобі?“ 17 А вона
плакала при ньому сім день, коли в них було́
прийняття. І сталося сьомого дня, і він розгадав
їй, бо вона докуча́ла йому. А вона розгадала
ту за́гадку синам свого народу. 18 І сказали
йому люди того міста сьомого дня, поки зайшло
сонце: „Що солодше від меду, і що сильніше
від лева?“А він їм відказав: „Якби ви не орали
моєю телицею, то ви за́гадки не відгадали б
моєї“. 19 І зійшов на нього Дух Господній, і він
пішов до Ашкелону, та й побив з них тридцятеро
чоловіка, і пороздягав їх, і віддав ті зміни одежі
тим, що розгадали за́гадку. І запали́вся гнів
його, і він пішов до дому батька свого. 20 А
Самсонова жінка досталася дружко́ві його, що
приятелюва́в із ним.

15 А по часі сталося в днях жнив пшениці,
і відвідав Самсон з козля́м свою жінку
та й сказав: „Нехай увійду́ я до моєї жінки,
до кімна́ти“. Та батько її не дав йому ввійти.
2 І сказав її батько: „Я дійсно поду́мав був,
що ти справді знена́видив її, а тому я дав її
твоєму дружко́ві. Чи молодша сестра її не ліпша
від неї? Нехай же вона буде тобі замість неї“.
3 І сказав їм Самсо́н: „Цього ра́зу я не буду
винний перед филисти́млянами, коли я зроблю́
їм зло“. 4 І пішов Самсон, та й зловив три
сотні лисиць. І взяв він смолоски́пи, і обернув
хвоста до хвоста, і прив'язав одного смолоскипа
всере́дині поміж два хвости. 5 І запалив він
огонь у тих смолоски́пах, і пустив лисиць в
филистимські жита́. І попали́в він сти́рти та
жита́, і оли́вкові сади́. 6 І сказали филистимляни:
„Хто́ це зробив?“А їм відказали: „Самсон, зять
тімнеянина, бо він забрав його жінку й віддав
її дружко́ві його“. І пішли филистимляни, та
й спалили огнем її та батька її. 7 І сказав їм
Самсон: „Хоч ви й зробили так, як це, та проте
я конче пімщу́ся на вас, і аж тоді переста́ну“.
8 І він сильно побив їх дошкульною пора́зкою.
І пішов він, і осівся в щі́лині скелі Етам. 9
І посхо́дили филистимляни, і таборува́ли в
Юди, і розтягли́ся до Лехі. 10 І сказали Юдині
люди: „Чого ви посхо́дили проти нас?“А ті
відказали: „Ми прийшли зв'язати Самсона, щоб
зробити йому, як нам він зробив“. 11 І пішли
три тисячі люда від Юди до щі́лини скелі Етам.
І сказали вони Самсонові: „Чи ти не знав, що
над нами панують филисти́мляни? І що́ це ти
нам учинив? А він їм сказав: „Як вони зробили
мені, так я зробив їм“. 12 І сказали йому: „Ми
зійшли зв'язати тебе, щоб віддати тебе в руку
филисти́млян“. І сказав їм Самсон: „Присягніть
мені, що ви не заб'е́те мене“. 13 А вони сказали
йому, говорячи: „Ні, а тільки зв'я́жемо тебе та
дамо́ тебе в їхню руку, а забити — не заб'ємо
тебе“. І зв'язали його двома́ нови́ми шну́рами, і
звели його зо скелі. 14 Він прийшов аж до Лехі, а
филисти́мляни зняли́ крик проти нього. І зійшо́в
на нього Дух Господній, і стали ті су́кані шну́ри,
що на раме́нах його, як ллянї́, що перегоріли
в огні, — і поспада́ли з його рук пу́та його. 15
І знайшов він свіжу осля́чу ще́лепу, і простяг
свою руку й узяв його, та й побив ним тисячу
чоловіка. 16 І сказав Самсон: „Осля́чою цією
ще́лепою дійсно поклав їх на ку́пу, — осля́чою
цією ще́лепою тисячу люда побив я“. 17 І сталося,
як скінчи́в він це говорити, то кинув ту ще́лепу
зо своєї руки, і назвав ім'я́ тому місцю: Рамат-
Лехі. 18 І сильно він спрагнув, і кли́кнув до
Господа та й сказав: „Ти дав у руку Свого раба це
велике спасі́ння, а тепер я помру́ від пра́гнення,
і впаду́ в руку необрі́заних“. 19 І пробив Бог
джере́ло, що в Лехі, і вийшла з ньо́го вода, — і він
напився, і вернувся його дух, і він ожив. Тому
назвав він ім'я́ йому́: Ен-Гаккоре, що в Лехі, і
так воно зветься аж до цього дня. 20 І судив він
Ізраїля за днів филистимлян двадцять літ.

16 І пішов Самсо́н до Га́зи, і побачив там жінку
блудни́цю, і ввійшов до неї. 2 А аззеянам
донесли, говорячи: „Самсон прийшов сюди!“І
оточи́ли вони, і чатували на нього всю ніч у
міські́й брамі. І вони тихо поводилися всю ніч,
говорячи: „ Будемо чатувати аж до ранішнього
світу, — і заб'ємо його“. 3 І лежав Самсон аж
до пі́вночі. А опі́вночі встав, і схопи́в за двері
місько́ї брами та за оби́два бічні́ одві́рки, та
й вирвав їх ра́зом із за́сувом, і поклав на свої
плечі, і виніс їх на верхі́в'я гори, що навпроти
Хевро́ну. 4 І сталося потому, і покохав він жінку
в долині Сорек, а ім'я́ їй Деліла́. 5 І прийшли
до неї филистимські воло́дарі, та й сказали їй:
„Намов його та й побач, — у чо́му його велика
сила, і чим переможемо його та зв'яжемо його,
щоб упокори́ти його? А ми кожен дамо́ тобі
тисячу й сто шеклів срібла“. 6 І сказала Деліла
до Самсона: „Розкажи мені, у чо́му твоя велика
сила, і чим можна зв'язати, щоб упокори́ти
тебе?“ 7 І сказав їй Самсон: „Якщо зв'яжуть
мене сімома́ мокрими шну́рами, що ще не
ви́сушені, то осла́бну та й стану, як кожен із
людей“. 8 І прине́сли їй филистимські володарі
сім мокрих шну́рів, що ще не були ви́сушені,

а вона зв'язала його ними. 9 А за́сідка сиділа
в неї в іншій кімна́ті. І вона сказала до нього:
„Филисти́мляни на тебе, Самсоне!“І він розірва́в
ті шну́ри, як розривається нитка з кло́ччя, коли
понюхає огню. І не пізнана була його сила. 10
І сказала Делі́ла до Самсона: „Оце ти обмани́в
мене, і говорив мені лжу. Розкажи ж мені
тепер, чим можна зв'язати тебе?“ 11 А він їй
сказав: „Якщо справді зв'яжуть мене нови́ми
су́каними шну́рами, якими не робилася робота,
то ослабну й стану, як кожен із людей“. 12 І
взяла Деліла нові́ шну́ри, та й зв'язала його
ними, і сказала до нього: „Филисти́мляни на
тебе, Самсоне!“А за́сідка сиділа в іншій кімна́ті.
І він зірвав їх зо своїх плече́й, немов нитку. 13 І
сказала Деліла Самсонові: „Досі ти обма́нював
мене, і говорив мені лжу. Розкажи ж мені, чим
можна зв'язати тебе?“А він їй сказав: „Якщо
утчеш сім ку́черів моєї голови з основою“.
14 І вона прибила їх ткацьким клинко́м, та
й сказала до нього: „Филистимляни на тебе,
Самсоне!“А він обудився зо сну́ свого, та й
вирвав ткацького клинка́ ткани́ни та осно́ву.
15 І сказала вона до нього: „Як ти говориш:
кохаю тебе, а серце твоє не зо мною? Оце тричі
обмани́в ти мене, і не розповів мені, у чо́му
твоя велика сила“. 16 І сталося, коли вона
докуча́ла йому своїми словами по всі дні, та
напирала на нього, то знетерпели́вилася душа
його на смерть. 17 І виложив він їй усе серце
своє, та й сказав їй: „Бритва не торкалась моєї
голови, бо я Божий назоре́й від утро́би своєї
матері. Якщо я буду ого́лений, то відступить
від мене сила моя, і я ослабну, та й стану, як
кожна люди́на“. 18 І побачила Деліла, що він
розповів їй усе своє серце, і послала й покликала
филистимських воло́дарів, говорячи: „Прийдіть
і цим ра́зом, бо він розповів мені все своє серце“.
І прийшли до неї филистимські воло́дарі, і
зне́сли срібло в своїй руці. 19 А вона приспала
його на колінах своїх, і покликала чоловіка та
й наказала оголи́ти сім ку́черів його голови. І
став він сла́бнути, і відступила від нього сила
його. 20 І сказала вона: „Филисти́мляни на тебе,
Самсоне!“І збудився він зо сну́ свого та й сказав:
„Вийду я, як раз-у-раз, і стрясуся“. А він не знав,
що Господь відступився від нього. 21 І взяли́ його
филисти́мляни, та й ви́брали очі йому́. І вони
звели́ його до Га́зи, і зв'язали його мі́дяними
ланцюга́ми, і він молов у домі ув'язнених. 22 А
волос голови його зачав рости по тому, як був він
ого́лений. 23 А филистимські воло́дарі зібра́лися,
щоб прине́сти велику жертву Даґо́нові, своєму
бо́гові, та повесели́тися. І сказали вони: „Наш бог
передав у нашу ру́ку Самсо́на, ворога нашого“.
24 І бачив його народ, і хвалили своїх богів, і
говорили: „Наш бог передав у нашу руку нашого
ворога та спустоши́теля нашого кра́ю, який
наші тру́пи намно́жив“. 25 І сталося, коли їхнє
серце звеселилося, то сказали вони: „Покличте
Самсона, і нехай він посміши́ть нас“. І покликали
Самсона з дому ув'я́знених, і він витіва́в жарти
перед ними, а вони поставили його поміж
стовпа́ми. 26 І сказав Самсо́н юнако́ві, що держав
його за руку: „Пусти мене, і дай доторкнутися
мені, до тих стовпі́в, що на них цей дім стоїть
міцно, і нехай я обіпру́ся на них“. 27 А той дім
був повен чоловіків та жіно́к, і туди зібралися всі
филистимські воло́дарі, а на даху́ було близько
трьох тисяч чоловіків та жіно́к, що приглядалися
до жартів Самсона. 28 І кли́кнув Самсон до
Господа, та й сказав: „Владико Господи, згадай
же про мене, та зміцни мене тільки цього ра́зу,
Боже, і нехай я пімщу́ филисти́млянам одну
пімсту за дво́є очей своїх!“ 29 І обняв Самсон
оби́два середи́нні стовпи́, що на них міцно
стояв той дім, і обпе́рся на них, — на одно́го
прави́цею своєю, а на одно́го ліви́цею своєю.
30 І сказав Самсон: „Нехай помру́ я ра́зом із
филисти́млянами!“І він з великою силою сперся
на стовпи, — і впав той дім на володарів та на
ввесь той наро́д, що в ньому. І були ті померлі,
що він повбивав їх при своїй смерті, численні́ші
за тих, що повбивав їх за свого життя. 31 І
зійшли його брати́ та ввесь дім його батька, і
поне́сли його, і ви́несли та й поховали його між
Цор'а та між Ештаолом у гро́бі Мано́аха, батька
його. А він судив Ізраїля двадцять літ.

17 І був чоловік з Єфремових гір, а ім'я́ йому
Миха́. 2 І сказав він до своєї матері: „Тисяча
й сто шеклів срібла, що в тебе взяті, а ти прокляла́
за них, і також сказала це, щоб і я чув, — ось
те срі́бло зо мною, це я його взяв“. І сказала
мати його: „Благослове́нний син мій у Господа!“
3 І він вернув ту тисячу й сто шеклів срібла
своїй матері. І сказала його мати: „Я справді
посвятила те срі́бло Господе́ві з своєї руки за
сина свого, щоб зробити бовва́на рі́зьбленого
та боввана ли́того. А тепер звертаю його тобі“.
4 Та він вернув те срі́бло своїй матері. І взяла́
його мати дві сотні шеклів срі́бла та й дала
його золотаре́ві, а він зробив із нього бовва́на
рі́зьбленого та боввана ли́того; і було це в домі
Миха́. 5 А цей чоловік Миха́ мав удома божни́цю.
І зробив він ефо́да та тера́фи, і ви́святив одно́го
з синів своїх, і він був йому за священика. 6
Того ча́су не було царя в Ізраїлі, — кожен робив,
що правдиве було в його оча́х. 7 І був юна́к
із Віфлее́му Юдиного, з Юдиного ро́ду, а він
Левит, і він був там прихо́дько. 8 І пішов той

чоловік з того міста, із Віфлеєму Юдиного, щоб
часо́во пожити, де зна́йде. І прийшов він до
Єфремових гір до дому Михи́, щоб далі йти
своєю дорогою. 9 І сказав йому Миха́: „Звідкіля
ти прихо́диш?“А той йому відказав: „Я Левит
із Віфлеєму Юдейського, а я йду, щоб часо́во
пожити, де знайду́“. 10 І сказав йому Миха:
„Зоставайся ж зо мною, і будь мені за отця́ та за
священика, а я дам тобі десять шеклів срібла на
рік і потрібну одежу та поживу твою“. І пішов
той Левит до нього, 11 і погодився Левит сидіти
з тим чоловіком. І був той юна́к йому, як один із
синів його. 12 І Миха ви́святив того Левита, і був
йому той юна́к за священика, і був у Михиному
домі. 13 І сказав Миха́: „Тепер я знаю, що Господь
зробить добро мені, бо цей Левит став мені за
священика“.

18 Того ча́су не було царя в Ізраїлі, і того
ча́су Данове пле́м'я шукало собі надїлу на
оселю, бо до того дня не випало йому жеребка́
на надїл серед Ізраїлевих племе́н. 2 І Данові
сини послали зо свого ро́ду п'ятеро люда з
загалу́ людей військо́вих, щоб вони вивідали
Край та дослідили його. І сказали до них: „Ідіть,
дослідіть цей Край“. І вони зійшли на Єфремові
гори аж до Михиного дому, і переночували там.
3 Коли вони були біля Михиного дому, то вони
пізнали голос того юнака Левита, та й зайшли
туди й сказали йому: „Хто тебе привів сюди, і
що́ ти тут робиш? І що́ ти тут маєш?“ 4 І сказав
він до них: „Так і так зробив мені Миха, — і він
найняв мене, і я став йому за священика“. 5 А
вони сказали йому: „Запитай же Бога, і нехай ми
пізнаємо, чи пощаститься наша дорога, якою ми
йдемо́“. 6 І сказав їм священик: „Ідіть із ми́ром,
— перед Господом ваша дорога, якою ви пїдете“.
7 І пішли ті п'ятеро людей, і прийшли в Лаїш та
й побачили той народ, що в ньому, — він сидить
безпечно, за зви́чаєм сидо́нян, спокійний та
безпечний. І не було нико́го, хто робив би їм
щось зле в Краю́, посів би вла́ду над ними, і вони
дале́ко від сидо́нян, і нема їм дїла ні до кого.
8 І прийшли вони до братів своїх у Цор'у та в
Ештаол. І сказали їм брати їх: „Що́ ви прине́сли?“
9 А вони відказали: „Устаньте, і пїдемо на них,
бо ми бачили той Край, і ось — дуже він добрий.
А ви мовчите́? Не лініться, щоб піти, щоб прийти
та посісти той Край. 10 Як ви пїдете, то ввійдете
до народу безпечного, а Край той широкий, —
бо Бог дав його в вашу ру́ку, — це місце, що там
нема недостачі жодної речі, що на землі“. 11
І рушили звідти з Данового роду з Цор'и та з
Ештаолу шістсот чоловіка, опере́заних збро́єю.
12 І пішли вони й таборува́ли в Кір'ят-Єарімі
в Юді. Тому вони назвали ім'я тому місцю:
Махане-Дан, і так воно зветься аж до цього
дня, — оце за Кір'ят-Єарімом. 13 І перейшли
вони звідти на Єфремові го́ри, і прийшли аж
до Михиного дому. 14 І відповіли п'ятеро тих
мужів, що ходили ви́відати той Край до Лаїшу, і
сказали своїм бра́ттям: „Чи ви знаєте, що в цих
домах є ефо́д та тера́фи, і бовва́н рїзьблений та
бовван литий? А тепер знайте, що́ зробите“. 15 І
вони зайшли туди до дому того юнака Левита,
до Михиного дому, і запитали його про мир.
16 А шість сотень мужа, що з Данових синів,
опере́заних своєю зброєю, стояли при вході
до брами. 17 І пішли п'ятеро тих мужів, що
ходили ви́відати той Край, увійшли туди, узяли
рїзьбленого боввана, і ефо́да та тера́фи, і боввана
литого. А при вході до брами стояв священик та
шістсот мужа, опере́заних зброєю. 18 І ті ввійшли
до Михиного дому, і взяли рїзьбленого боввана,
ефода й терафи та боввана литого. І сказав до
них той священик: „Що́ ви робите?“ 19 А вони
відказали йому: „Мовчи! Поклади свою руку на
уста свої та й іди з нами, і стань нам за отця та
за священика. Чи тобі ліпше бути священиком
дому одно́го чоловіка, чи бути тобі священиком
для пле́мени та для роду Ізра́їлевого?“ 20 І стало
добре на серці того священика, і він узяв ефо́да
та тера́фи й рїзьбленого боввана, і ввійшов
поміж народ. 21 І повернулися вони та й пішли,
а дітей, і худобу, і тяга́р пустили перед себе. 22
Коли вони віддали́лися від Михиного дому, то
люди, що в дома́х, які разом із домом Михиним,
були скликані, та й догнали Данових синів. 23 І
кричали вони до Данових синів, а ті обернули
обличчя свої та й сказали до Михи: „Що́ тобі, що
ти кричиш?“ 24 І він сказав: „Ви забрали бога
мого, що я зробив, та священика, та й пішли.
І що мені ще? І що то ви говорите мені: що
тобі?“ 25 І сказали до нього Данові сини: „Мовчи,
щоб не чути нам твого голосу, а то наші люди
із зло́сти нападуть на вас, і ти долучиш душу
свою до своєї рідні. 26 І Данові сини пішли на
свою дорогу. І побачив Миха, що вони сильніші
від нього, і обернувся, та й пішов до свого
дому. 27 А вони взяли́, що́ зробив був Миха, та
священика, що був у нього, та й пішли на Лаїш,
на народ спокійний та безпечний. І вони побили
їх вїстрям меча, а місто спалили огнем. 28 А
рятівника́ не було, бо далеке воно від Сидону, і
не було в них дїла ні з ким, і воно було в долині,
що при Бет-Рехові. А вони збудували місто, та й
осілися в ньому. 29 І вони назвали ім'я́ тому
містові: Дан, іменем Дана, їхнього батька, що
був уроджений Ізраїлеві, але напочатку ім'я́
того міста було Лаїш. 30 І поставили Данові
сини того рїзьбленого боввана в себе, а Йонатáн,

син Ґершома, Манасіїного сина, він та сини
його були священиками для Данового племени
аж до дня ви́ходу на вигна́ння того кра́ю. 31
І поклали вони в себе Михиного рі́зьбленого
боввана, що зробив він, і він був у них по всі дні
буття Божого дому в Шіло́.

19 І сталося тими днями, — а царя в Ізраїлі
не було — і був один Левит прихо́дько на
узбі́ччях Єфремових гір. І взяв він собі жінку
нало́жницю з Юдиного Віфлеєму. 2 А нало́жниця
його чинила пере́люб при ньому, та й пішла
від нього до дому свого батька, до Віфлеєму
Юдиного, і була там чотири місяці ча́су. 3 І
встав її муж та й пішов за нею, щоб поговорити
до серця її, щоб вернути її, а з ним був слуга
його та пара ослів. І вона ввела́ його до дому
батька свого. І побачив його ба́тько тієї молодої
жінки, та й радісно вийшов назу́стріч йому. 4
І тримав його тесть його, батько тієї молодої
жінки, і сидів із ним три дні, — і їли й пили
вони та ночували там. 5 І сталося четвертого
дня, і повставали вони рано вранці, та й встали,
щоб іти. І сказав батько тієї молодої жінки до
зятя свого: „Підкріпи своє серце кавалком хліба,
а потім пі́дете“. 6 І сіли вони, і обоє ра́зом їли та
пили. А батько тієї молодої жінки сказав до того
чоловіка: „Зволь же й переночуй, і нехай буде
добре тобі на серці!“ 7 Але встав той чоловік,
щоб іти, а тесть його сильно просив його. І
вернувся він, і переночував там. 8 І встав він
рано вранці п'ятого дня, щоб іти, а батько тієї
молодої жінки сказав: „Підкріпи ж своє серце!“І
зволіка́ли вони аж до схи́лку дня, і їли обоє
вони. 9 І встав той чоловік, щоб іти, він та
наложниця його та слуга його. І сказав йому
тесть його, батько тієї молодої жінки: „Ось день
схилився на вечір, — переночуй же! Ось день
кладеться, — ночуй тут, і нехай буде добре
тобі на серці! І встанете взавтра рано, у доро́гу
свою́, та й пі́деш до намету свого“. 10 Та той
чоловік не хотів ночувати. І встав він та й пішов,
і прийшов навпроти Євусу, — це Єрусалим. А з
ним пара нав'ю́чених ослів, і його наложниця
з ним. 11 Вони були́, при Євусі, а день дуже
схилився. І сказав слуга до пана свого: „Ходім,
і зайді́мо до цього євусейського міста, та й
переночуємо в ньому“. 12 І сказав до нього пан
його: „Не заходьмо до міста чужи́нців, бо вони
не з Ізраїлевих синів, а перейдімо до Ґів'и“. 13 І
сказав він до слуги свого: „Ходім, і при́йдемо до
одного з тих міст, і переночуємо в Ґів'ї або в
Рамі“. 14 І перейшли вони та й пішли. А сонце
зайшло їм при Ґів'ї, що була́ Веніяминова. 15
І зійшли вони туди, щоб увійти переночувати
в Ґів'ї. І він увійшов та й сів на майда́ні того
міста, та ніхто не брав їх до дому переночувати.
16 Аж ось стари́й чоловік іде вве́чорі з поля з
своєї роботи. А цей чоловік був з Єфремових гір,
і він був прихо́дько в Ґів'ї. А люди того місця
— сини́ Веніяминові. 17 І звів він очі свої та й
побачив того чоловіка мандрівника́ на міськи́му
майда́ні. І сказав той старий чоловік: „Куди ти
йдеш та звідки прихо́диш?“ 18 А той до нього
сказав: „Ми перехо́димо з Юдиного Віфлеєму аж
до узбіччя єфремових гір, — звідти я. І ходив я
аж до Юдиного Віфлесму, і йду до Господнього
дому, та нема нікого, хто взяв би мене до дому.
19 Є й солома, і паша для наших ослін, є хліб та
вино мені й невільниці твоїй та слузі з твоїми
рабами, — не бракує жодної речі“. 20 І сказав
той старий чоловік: „Мир тобі, — нехай уся
недоста́ча твоя на мені, тільки на майда́ні не
ночуй!“ 21 І він увів його́ до свого дому, і дав
ослам ко́рму, а самі́ вони пообмивали ноги свої
та й їли й пили. 22 Коли вони звеселили серце
своє, аж ось люди того міста, люди розпусні,
оточили той дім та сту́кали в двері. І каза́ли
вони тому старо́му чоловікові, власникові того
дому, говорячи: „Виведи чоловіка, що ввійшов
до дому твого, — і ми пізнаєм його!“ 23 І вийшов
до них той чоловік, власник того дому, та й
сказав їм: „Ні, мої браття, не робіть же ви зла! По
то́му, як увійшов цей чоловік до мого дому, не
зробіть такої гидо́ти! 24 Ось дочка́ моя дівчина,
та його наложниця, — я їх ви́веду, а ви візьміть
їх, і зробіть їм, що вам до вподоби, а тому
чоловікові ви не зробите цієї оги́дної речі!“ 25
Та ті люди не хотіли слу́хати його. І схопи́в той
чоловік свою наложницю, і вивів до них назо́вні.
І вони познали її, і безчестили її ці́лу ніч аж до
ранку, і відпустили її, як зійшла ра́ння зоря́.
26 І прийшла та жінка, як ранок вертався, та й
упала, і лежала при вході дому того чоловіка,
що пан її був там, аж до світу. 27 А пан її встав
рано, і відчинив двері дому та й вийшов, щоб
іти своєю дорогою, — аж ось та жінка, його
нало́жниця, лежить при вході до дому, а руки
її на порозі. 28 І сказав він до неї: „Уставай і
пі́демо!“Та вона не відповіла́, бо вмерла. І взяв
він її на осла. І встав той чоловік, і пішов до
свого місця. 29 І ввійшов він до дому свого, і взяв
ножа, і схопи́в свою нало́жницю та й порізав її
за костями її на дванадцять кусків, і порозсилав
по всій Ізраїлевій країні. 30 І сталося, кожен, хто
це бачив, то говорив: „Не бувало й не ба́чено
такого, як це, від дня ви́ходу Ізраїлевих синів з
єгипетського кра́ю аж до цього дня! Зверніть
увагу на це, радьте та говоріть!“

20 І повихо́дили всі Ізраїлеві сини, і була́
зібрана громада, як один чоловік, від Дану

аж до Беер-Шеви, а ґілеадський край до Господа
в Міцпу. 2 І стали проводирі всього того народу,
усі Ізраїлеві племе́на, на зборах Божого народу,
— чотириста тисяч пішого люду, хто витягує
меча. 3 І почули Веніяминові сини, що Ізраїлеві
сини ввійшли до Міцпи. І сказали Ізраїлеві сини:
„Скажіть, я́к сталося таке́ зло?“ 4 І відповів той
чоловік Левит, чоловік тієї замордо́ваної жінки,
та й сказав: „До Ґів'и, що Веніяминова, увійшов
я та наложниця моя, щоб ночувати. 5 І встали на
мене госпо́дарі Ґів'и, і вночі оточили через мене
той дім. Мене замишляли забити, а наложницю
мою збезче́стили, — і померла вона. 6 І схопи́в я
наложницю, і порізав її, та й послав її по всьому
полі Ізраїлевого володі́ння, бо вони вчинили
розпу́сту та гидо́ту серед Ізраїля. 7 Ось ви всі
Ізраїлеві сини, — дайте собі тут слово та раду!“
8 І встав увесь народ, як оди́н муж, говорячи:
„Не пі́демо ніхто до намету свого, і не за́йдемо
ніхто до дому свого! 9 А тепер оце та річ, що
зро́бимо Ґів'ї: підемо на неї за жеребко́м! 10 І
візьмемо десятеро людей на сотню, щодо всіх
Ізраїлевих племен, і сотню на тисячу, і тисячу на
десять тисяч, щоб узяли поживи для народу, щоб
вони прийшли зробити Ґів'ї Веніямина, згідно
з усією гидо́тою, що він зробив Ізраїлеві“. 11 І
був зі́браний кожен ізра́їльтянин до того міста
ра́зом, як один чоловік. 12 І послали Ізраїлеві
племе́на людей по всіх Веніями́нових ро́дах,
говорячи: „Що́ це за зло, що сталось між вами?
13 А тепер давайте тих людей, розпусних синів,
що в Ґів'ї, — і ми повбиваємо їх, та й ви́губимо
зло з Ізраїля“. Та не хотіли Веніяминові сини
слухати голосу своїх братів, Ізраїлевих синів.
14 І Веніяминові сини були зі́брані з міст до
Ґів'ї, щоб піти на війну з Ізраїлевими синами.
15 І Веніяминові сини з міст були перелі́чені
того дня, — двадцять і шість тисяч чоловіка,
що витягують меча, окрім ме́шканців Ґів'и, —
із них були перелічені сім сотень вибраного
чоловіка. 16 З усього того наро́ду було сім сотень
вибраного чоловіка, із нечинною рукою прави́ці
своєї, лівші, — кожен той кидав каменем із пращі
на волос, і не схи́бував. 17 І були перелічені
ізра́їльтяни, окрім Веніямина, — чотириста
тисяч чоловіка, що витягують меча, кожен
військо́вий. 18 І встали вони, і ввійшли до Бет-
Елу, і питалися Бога, та й сказали Ізраїлеві сини:
„Хто пі́де нам спе́реду на бій з Веніяминовими
синами?“І сказав Господь: „Юда спе́реду“. 19 І
встали Ізраїлеві сини рано вра́нці, і таборува́ли
при Ґів'ї. 20 І вийшов Ізра́їльтянин на війну
з Веніямином, і сточи́ли ізра́їльтяни з ними
бій при Ґів'ї. 21 І вийшли Веніяминові сини
з Ґів'и, та й повалили між Ізраїлем того дня
двадцять і дві тисячі чоловіка на землю. 22 І
зміцнився наро́д, Ізраїлеві мужі, і точили бій
далі в тому місці, де точили бій першого дня. 23 І
ввійшли Ізраїлеві сини до Бет-Елу, та й плакали
перед Господнім лицем аж до вечора. І питалися
вони Господа, говорячи: „Чи далі піду́ я на
бій з синами Веніямина, мого брата?“І сказав
Господь: „Ідіть на нього!“ 24 І прийшли Ізраїлеві
сини до Веніяминових синів дня другого. 25 А
Веніямин вийшов із Ґів'ї другого дня навпроти
них, та й повалив між Ізраїлевими синами на
землю ще вісімнадцять тисяч чоловіка, — усі ті,
що витягають меча. 26 І прийшли всі Ізраїлеві
сини та ввесь народ, і ввійшли до Бет-Елу, та й
плакали, і сиділи там перед Господнім лицем, і
по́стили того дня аж до вечора. І прине́сли вони
цілопа́лення та мирні жертви перед Господнім
лицем. 27 І питалися Ізраїлеві сини Господа (а
за тих днів ковче́г Божого заповіту був там. 28 А
Пінхас, син Елеазара, Ааронового сина, стояв
тими днями перед Його лицем), говорячи: „Чи
далі піду́ ще на бій з синами Веніямина, мого
брата, чи спинюся?“А Господь сказав: „Ідіть, бо
взавтра Я дам його в твою руку“. 29 І поставив
Ізраїль за́сідку навколо Ґів'ї. 30 І пішли Ізраїлеві
сини на синив Веніяминових третього дня, і
сточили бій проти Ґів'ї, як і раніш. 31 І вийшли
Веніяминові сини навпроти народу, одірвалися
від міста, і зачали класти трупи з народу, як раз-
у-раз, на битих дорогах, що одна йде до Бет-Елу,
а одна до Ґів'ї, у полі, — коло тридцяти чоловіка
між Ізраїлем. 32 І сказали Веніяминові сини:
„Биті вони перед нами, як перше!“А Ізраїлеві
сини сказали: „Утікаймо, — і відірвемо їх від
міста на дороги“. 33 І кожен муж Ізраїля повстав
із свого місця, і сточили бій у Баал-Тамарі,
а Ізраїлева за́сідка рушила з свого місця, з
Мааре-Ґева. 34 І прийшли перед Ґів'у десять
тисяч чоловіка, ви́браного з усього Ізраїля, і бій
став тяжки́й. А вони не знали, що суне на них
те зло. 35 І вдарив Господь Веніямина перед
Ізраїлем, і Ізраїлеві сини повалили того дня між
Веніямином двадцять і п'ять тисяч і сто чоловіка,
— усі ті, що витягають меча. 36 І побачили
Веніяминові сини, що побиті вони, а ізра́їльтяни
уступили місце Веніяминові, бо вірили за́сідці,
яку поставили на Ґів'у. 37 А за́сідка поспішилася,
і напала на Ґів'у. І за́сідка вступилася, і побила
все місто вістрям меча. 38 А Ізра́їльтянин
мав із за́сідкою умовленого знака, — щоб із
міста підняла великий дим. 39 І відступили
ізраїльтяни в бою, а Веніямин зачав класти трупи
в Ізраїлі, близько тридцятеро люда, бо казали
вони: „Дійсно, справді побитий він перед нами,
як за першого бою!“ 40 А з міста став підійматися

стовп диму. І обернувся Веніямин позад себе,
— аж ось усе місто піднялося димом до неба!
41 І обернувся Ізра́їльтянин, а Веніями́нівець
перестра́шився, бо побачив, що досягло його те
зло. 42 І обернулися вони перед Ізра́їльтянином
до дороги на пустиню, та бій досягав його, а
ті, що з міст, валили його в сере́дині його́. 43
Вони оточили Веніямина, гнали його до Менухи,
топтали його аж до Ґів'ї зо сходу сонця. 44
Полягло тоді з Веніямина вісімнадцять тисяч
чоловіка, — усе це люди хоробрі. 45 І поверну́лися
вони, і втікли в пустиню до Села-Ріммону. А
ті побили поодиноких утікачів по дорогах, як
дозби́рюється останній виноград, п'ять тисяч
люда. І гналися за ними аж до Ґід'ому, і побили
з нього дві тисячі люда. 46 І було всіх, що впали
того дня з Веніямина, двадцять і п'ять тисяч
чоловіка, що витягають меча, — усе це люди
хоробрі. 47 І обернулися вони, і повтікали в
пустиню до Села-Ріммону, — шістсот чоловіка. І
сиділи вони в Села-Ріммоні чотири місяці. 48 А
ізра́їльтяни вернулися до Веніяминових синів,
та й повбивали їх ві́стрям меча, — мужчин із
міста, і худобу, і все зна́йдене. А всі міста, що
знаходились по дорозі, пустили з огнем.

21 І присягнув Ізра́їльтянин в Міцпі, говорячи:
„Жоден із нас не дасть своєї дочки́
Веніяминові за жінку!“ 2 І посхо́дився народ
до Бет-Елу, та й сидів там аж до вечора перед
Божим лицем. І підне́сли вони го́лос свій, та
й плакали плаче́м великим. 3 І сказали вони:
„Чому, Господи, Боже Ізраїлів, сталося це між
Ізраїлем, щоб сьогодні бракувало з Ізраїля одне
пле́м'я?“ 4 І сталося назавтра, і встав рано
наро́д, та й збудували же́ртівника, і прине́сли
цілопа́лення та мирні жертви. 5 І сказали
Ізраїлеві сини: „Хто зо всіх Ізраїлевих племен не
ввійшов до зборів до Господа? Бо та присяга була
велика на того, хто не прийшов до Господа, до
Міцпи, говорячи: „ Такий буде конче забитий“.
6 І жалували Ізраїлеві сини за Веніямином,
своїм братом, та й сказали: „Сьогодні відру́бане
з Ізраїля одне пле́м'я! 7 Що́ ми зробимо їм,
позосталим, щодо жіно́к? А ми присягнули
Господом, що не дамо їм із дочо́к наших за
жіно́к“. 8 І сказали вони: „Яке́ одне́ з Ізраїлевих
племен не прийшло́ до Господа до Міцпи?“Аж
ось ви́явилось, що з Явешу ґілеадського ніхто
не прихо́див до табо́ру на збори. 9 І був
переглянений народ, а оце — не було там
нікого з ме́шканців Явешу ґілеадського! 10 І
послала громада туди дванадцять тисяч чоловіка
хоробрих людей, і наказали їм, говорячи: „Ідіть,
і повбиваєте ме́шканців ґілеадського Явешу
вістрям меча, — і жінок і дітей. 11 А це та
річ, що ви зробите: Кожного чоловіка та кожну
ланку, що пізна́ла чолові́ка, зробите закляттям“.
12 І знайшли вони з ме́шканців ґілеадського
Явешу чотири сотні дівчат паннів, що не пізна́ли
чолові́ка, і спровадили їх до табо́ру в Шіло́, що в
ханаанському Кра́ї. 13 І послала вся та громада,
а ті говорили до Веніяминових синів, що в Села-
Ріммоні, та й кликнули їм: „Мир!“ 14 І вернувся
Веніямин того ча́су, і дали́ їм тих жінок, яких
позоставили при житті, із жінок ґілеадського
Явешу. Та не знайшли їм до́сить. 15 А народ
той жалував за Веніямином, бо Господь зробив
проло́ма в Ізраїлевих племенах. 16 І сказали
старші́ громади: „Що́ ми зробимо позосталим
щодо жінок? Бо вигублена жінка з Веніямина“.
17 І сказали вони: „Останки наслідця — для
Веніямина, і не буде витерте пле́м'я з Ізраїля. 18
А ми не можемо дати їм жінок із наших дочо́к, бо
Ізраїлеві сини присягли́, говорячи: „Проклятий,
хто дає жінку Веніяминові!“ 19 І сказали вони:
„Ось буває рік-у-рік свято Господнє в Шіло́, що
на північ від Бет-Елу, на схід сонця від дороги,
що провадить з Бет-Елу до Сихему, і з пі́вдня
від Левони“. 20 І наказали вони Веніяминовим
синам, говорячи: „Ідіть, і будете чатува́ти в
виноградниках. 21 І побачите, аж ось до́чки
Шіла́ вийдуть танцювати та́нці, то ви вийдете з
виноградників, та й схо́пите собі кожен свою
жінку з дочо́к Шіла́, і пі́дете в Веніяминів край. 22
І буде, коли їхні батьки або їхні брати при́йдуть
до нас сваритися, то ми скажемо їм: Змилуйтеся
над ними, бо не взяли́ ми для кожного з них
жінку на війні, і ви не дали́ їм, тому цього
ча́су ви винні“. 23 І зробили так Веніяминові
сини, і взяли жінок за числом своїм із тих, що
танцювали, що їх вони викрали. І пішли вони, і
вернулися до наді́лу свого, і побудували міста́,
та й осілися в них. 24 І порозхо́дилися звідти
Ізраїлеві сини того ча́су кожен до племени свого
та до роду свого, і пішли звідти кожен до спа́дку
свого. 25 Того ча́су не було царя в Ізраїлі, —
кожен робив, що здавалося правдивим в його
оча́х!

Рут

1 І сталось за ча́су, коли судді судили, то був
голод у Краю́. І пішов був чоловік з Юдиного
Віфлеєму мешкати в моавських поля́х, він і
жінка та двоє синів його. **2** А ім'я́ тому чоловікові
Елімеле́х, а ім'я́ жінці його Ноомі̂; і ім'я́ двох
синів його — Махлон і Кілйон, ефратяни з
Віфлеєму Юдиного. І прийшли вони на моавські
поля́, та й залишилися. **3** І помер Елімелех,
муж Ноомі̂, і зоста́лася вона та два їхні си́ни. **4**
І взяли вони собі за жіно́к моавітянок, — ім'я́
одній Орпа́, а ім'я другій Рут. І сиділи вони там
близько десяти літ. **5** І повмирали й вони обоє,
Махлон та Кілйон. І позосталася та жінка по двох
ді́тях своїх та по чоловікові своєму. **6** І встала
вона та невістки її, і вернулися з моавських
піль, бо почула на моавському полі, що Госпо́дь
згадав про наро́д Свій, даючи їм хліба. **7** І вийшла
вона з того місця, де була́ там, та оби́дві невістки
з нею, та й пішли дорогою, щоб вернутися до
Юдиного кра́ю. **8** І сказала Ноомі̂ до двох своїх
невісток: „Ідіть, верніться кожна до дому своєї
матері. І нехай Господь зробить із вами милість,
як ви зробили з померлими та зо мною. **9** Нехай
Господь дасть вам, — і ви зна́йдете відпочинок
кожна в домі свого мужа!“І вона поцілувала їх, а
вони підняли́ свій голос та плакали. **10** І вони
сказали до неї: „ Ні, — з тобою ми ве́рнемось до
народу твого!“ **11** А Ноомі̂ сказала: „Вертайтеся,
до́чки мої, — чого ви пі̂дете зо мною? Чи я маю
ще в утро́бі своїй синів, а вони стануть вам за
чоловіків? **12** Верніться, до́чки мої, ідіть, бо я
занадто стара́, щоб бути для мужа. А коли б я
й сказала: Маю надію, і коли б цієї ночі була з
мужем, і також породила синів, — **13** чи ж ви
чекали б їх, аж поки повироста́ють? Чи ж ви
зв'язалися б з ними, щоб не бути замужем? Ні,
до́чки мої, бо мені значно гірше, як вам, — бо
Господня рука знайшла мене“. **14** І підняли́ вони
голос свій, і заплакали ще. І поцілувала Орпа
свою свекру́ху, а Рут пригорну́лася до неї. **15** І
сказала Ноомі: „Ось зови́ця твоя вернулася до
наро́ду свого та до богів своїх, — вернися й ти за
зови́цею своєю!“ **16** А Рут відказала: „Не силуй
мене, щоб я покинула тебе, щоб я вернулася
від тебе, бо куди пі̂деш ти, туди піду́ й я, а де
житимеш ти, там житиму й я. Наро́д твій буде
мій народ, а Бог твій — мій Бог. **17** Де помреш
ти, там помру й я, і там буду похована. Нехай
Господь зробить мені так, і так нехай додасть,
і тільки смерть розлучить мене з тобою“. **18** І
побачила Ноомі̂, що вона настоює йти за нею,
і перестала вговорювати її. **19** І пішли вони
вдвох, аж прийшли до Віфлеєму. І сталося, коли
вони вхо́дили до Віфлеєму, то зашуміло все
місто про них, і говорили: „Чи це Ноомі̂?“ **20**
А вона сказала їм: „Не кличте мене: Ноомі̂, —
кличте мене: Мара́, бо велику гірко́ту зробив
мені Всемогу́тній. **21** Я замо́жною пішла була, та
порожньою вернув мене Господь. Чого кличете
мене: Ноомі̂, коли Господь свідчив проти мене,
а Всемогутній послав мені горе?“ **22** І вернулася
Ноомі̂ та з нею моавітянка Рут, невістка її, що
верталася з моавських піль. І прийшли вони до
Віфлеєму на початку жнив ячме́ню.

2 А Ноомі мала родича свого чоловіка, мужа
багатого, з Елімелехового ро́ду, а ім'я́ йому
Бо́аз. **2** І сказала моавітянка Рут до Ноомі̂: „Піду́
но я на поле, і назбираю колосся за тим, у кого в
оча́х знайду́ милість“. А та їй сказала: „Іди, моя
до́чко!“ **3** І пішла вона, і прийшла та й збирала
за женця́ми. А припа́док навів її на діля́нку
поля Бо́аза, що з Елімеле́хового ро́ду. **4** Аж ось
прийшов із Віфлеєму Бо́аз, та й сказав до женці̂в:
„Господь з вами!“А вони відказали йому: „Нехай
поблагосло́вить тебе Господь!“ **5** І сказав Бо́аз до
слуги свого, поставленого над женця́ми: „Чия
це ді̂вчина?“ **6** І відповів той слуга, поставлений
над женця́ми, і сказав: „Дівчина — моавітянка
вона, що вернулася з Ноомі̂ з моавських піль. **7**
А вона сказала: Нехай я збиратиму, та назбираю
між снопа́ми за женця́ми! І прийшла вона, і
стала від самого ра́нку й аж дотепе́р; а вдома
вона була мало“. **8** І сказав Бо́аз до Рут: „Ото
чуєш, до́чко моя, — не ходи збирати на іншому
полі, і не йди звідси, і так пристань до моїх
дівча́т. **9** Доглядай цього поля, де будуть жати,
і ти пі̂деш за ними. Ось я наказав слу́гам не
займати тебе. А як спрагнеш, то пі̂деш до на́чинь,
та й нап'єшся з того, що поначе́рпують слу́ги!“
10 І впала вона на обличчя своє, та й вклонилася
до землі, і сказала йому: „Чому знайшла я
ми́лість в оча́х твоїх, що ти прихилився до
мене, хоч я чужа́?“ **11** І відповів Бо́аз і сказав їй:
„Докладно розповіджено мені все, що зробила
ти з своєю свекру́хою по смерті твого чоловіка,
— і ти кинула батька свого й матір свою та
край свого народження, і пішла до народу, якого
не знала вчора-позавчора. **12** Нехай Господь
заплатить за чин твій, і нехай буде нагоро́да
твоя повна від Господа, Бога Ізраїлевого, що
ти прийшла сховатися під крильми́ Його!“ **13**
А вона сказала: „Нехай я знайду́ милість в
оча́х твоїх, пане мій, бо ти потішив мене, і
говорив до серця своєї невільниці. А я не є
навіть як одна з твоїх невільниць!“ **14** І сказав їй
Бо́аз у час їди́: „Підійди сюди, та з'їж хліба й
замочи у квасі шматок свій“. І сіла вона збоку
женців, а він подав їй пра́женого зе́рна. І їла

вона й наситилася, і ще й позоста́вила. **15** І
встала вона збирати. А Бо́аз наказав слу́гам
своїм, говорячи: „І між снопа́ми нехай збирає,
і не кри́вдьте її. **16** І також конче киньте їй
зо снопів, і позоставте, і буде вона збирати, а
ви не лайте її“. **17** І збирала вона на полі аж
до вечора, і ви́молотила те, що назбирала, і
було близько ефи́ ячме́ню. **18** І понесла вона,
і ввійшла до міста, і її свекру́ха побачила, що
вона назбирала. А вона вийняла, і дала́ їй, що
позоставила по своїй ї́жі. **19** І сказала їй свекру́ха
її: „Де́ ти збирала сьогодні, і де́ ти робила? Нехай
буде благослове́нний, хто прийняв тебе!“І вона
розповіла́ своїй свекрусі, у кого працювала, та
й сказала: „Ім'я́ того чоловіка, що я сьогодні
робила в нього, Бо́аз“. **20** І сказала Ноомі́ до
невістки своєї: „Благословенний він у Господа,
що не позбавив милости своєї ані живих, ані
померлих“. І сказала їй Ноомі: „Близьки́й нам
той чоловік, — він із наших ро́дичів“. **21** І
сказала моавітянка Рут: „Він також сказав мені:
Пристань до моїх слуг, аж поки не скінча́ть
моїх жнив“. **22** І сказала Ноомі до своєї невістки
Рут: „Добре, до́чко моя, що ти ви́йдеш з його
служни́цями, щоб не чіпали тебе на іншому
полі“. **23** І вона пристала до Боазових служниць,
щоб збирати аж до закі́нчення жнив ячме́ню та
жнив пшениці. І вона жила з своєю свекрухою.

3 І сказала їй свекруха її Ноомі: „До́чко моя,
ось я пошукаю для тебе місця спочи́нку, що
буде добре тобі. **2** А тепер ось Бо́аз, наш ро́дич,
що була ти з його служницями, ось він цієї ночі
буде ві́яти ячмінь на току́. **3** А ти вмийся, і
намасти́ся, і надягни на себе кращу одежу свою,
та й зійди на тік. Але не показуйся на очі тому
чоловікові, аж поки він не скінчи́ть їсти та пити.
4 І станеться, коли він ляже, то ти зауваж те
місце, де він лежить. І ти при́йдеш, і відкриєш
прині́жжя його та й ляжеш, а він скаже тобі, що
маєш робити“. **5** А та відказала до неї: „Усе, що
ти кажеш мені, я зроблю́“. **6** І зійшла вона на
тік, і зробила все, як наказала їй свекруха її. **7** А
Бо́аз з'їв та випив, та й стало ве́село йому на
серці, і прийшов він покластися біля копи́ці. А
вона тихо прийшла, і відкрила його прині́жжя
та й лягла. **8** І сталося опі́вночі, і затремтів той
чоловік, та й звівся, — аж ось жінка лежить у
прині́жжі його! **9** І він сказав: „Хто ти?“А вона
відказала: „Я невільниця твоя Рут. Простягни ж
крило над своєю невільницею, бо ти мій родич“.
10 А він сказав: „Благословенна ти в Господа,
до́чко моя! Твоя остання ласка до мене ліпша
від першої, — що не пішла ти за юнака́ми, чи
вони бідні, чи вони багаті. **11** А тепер, до́чко
моя, не бійся! Усе, що скажеш, я зроблю́ тобі,
— бо все місто народу мого знає, що ти жінка
чесно́тна! **12** А тепер справді, що я родич, — та є
родич ще, ближчий від мене. **13** Ночуй цю ніч,
а ра́нком, — якщо він викупить тебе — добре,
нехай викупить. А якщо він не схоче викупити
тебе, то викуплю тебе я, — як живий Господь!
Лежи тут аж до ра́нку“. **14** І лежала вона у
прині́жжі його аж до ранку, і встала, перше ніж
можна розпізнати один о́дного. А він сказав:
„Нехай не пізнають, що жінка прихо́дила на тік“.
15 І він сказав: „Дай хустку, що на тобі, і подерж
її“. І держала вона її, а він відмі́ряв шість мір
ячме́ню, і поклав на неї, та й пішов до міста. **16**
А вона прийшла до своєї свекрухи. А та сказала:
„Як спра́ва, до́чко моя?“А вона розповіла́ їй усе,
що зробив їй той чоловік. **17** І сказала: „Ці шість
мір ячме́ню він дав мені, бо сказав: Не приходь
по́рожньо до своєї свекрухи“. **18** А та сказала:
„Почекай, моя до́чко, аж поки довідаєшся, як
ви́паде справа, бо той чоловік не заспоко́їться,
доки не викінчить цієї справи сьогодні“.

4 А Бо́аз прийшов до брами, та й сів там. Аж
ось проходить родич, про якого говорив був
Боаз. І він сказав йому́: „Зайди сюди, послухай, і
сядь отут!“І той зайшов і сів. **2** А Боаз узяв десять
мужа зо старши́х того міста та й сказав: „Сідайте
тут!“І вони посідали. **3** І сказав він до родича:
„Діля́нку поля, що нашого брата Елімеле́ха,
продала́ Ноомі́, яка вернулася з моавського
поля. **4** А я постановив: Подам тобі до ушей
твоїх, говорячи: Купи при тих, що сидять тут,
та при старши́х мого народу. Якщо викупиш
— викупи, а якщо не викупиш — скажи мені, і
нехай я знаю, бо окрім тебе нема кому викупити,
а я за тобою“. А той сказав: „Я викуплю“. **5**
І сказав Бо́аз: „Того дня, коли набу́деш поле
з руки Ноомі, то набудеш також моавитянку
Рут, жінку померлого, — щоб поставити ім'я́
померлому на наді́лі його“. **6** А родич сказав: „Не
можу я викупити собі, щоб не понищити свого
наді́лу. Викупи собі мого викупа, бо я не можу
викупити“. **7** А оце було колись серед Ізраїля
на викуп, і на заміну, і на ствердження кожної
справи: чоловік здіймав санда́лю свою, і давав
своєму ближньому, і це було свідо́цтвом серед
Ізраїля. **8** І сказав родич до Боаза: „Купи собі!“І
зняв свою́ санда́лю. **9** І сказав Боаз до старши́х
та до всього народу: „Ви свідки сьогодні, що я
набув усе, що Елімеле́хове, і все, що Кілйонове та
Махлонове з руки Ноомі́. **10** А також моавітянку
Рут, Махлонову жінку, набув я собі за жінку, щоб
поставити ім'я́ померлому на спа́дкові його, — і
не буде знищене ім'я померлого між братами

його та з брами його місця. Ви сьогодні свідки
на це! “ 11 І сказав увесь народ, що були в
брамі, та старші, свідки: „Нехай дасть Господь
цю жінку, що входить до дому твого, як Рахи́ль
та як Лі́ю, що вони оби́дві збудували Ізраїлів
дім. І розбагатій в Ефраті, і здобуть собі славне
ім'я́ в Віфлеємі. 12 А з насіння, що Господь
дасть тобі від цієї молодої жінки, нехай стане
дім твій, як дім Переца, що Тамар породила
була Юді“. 13 І взяв Бо́аз Рут, і вона стала
йому за жінку. І він увійшов до неї, а Господь
дав їй вагітність, — і вона породила сина. 14
І сказали жінки́ до Ноомі́: „Благословенний
Господь, що не позбавив тебе сьогодні родича! І
буде славним ім'я́ його серед Ізраїля. 15 І він
буде тобі потішителем душі та на вижи́влення
твоєї сивини́, бо породила його твоя невістка,
що любить тебе, що ліпша тобі за сімо́х синів“.
16 І взяла́ Ноомі ту дитину, і поклала її на коліна
свої, і була їй за няньку. 17 А сусідки назвали ім'я́
йому, говорячи: „Народився син для Ноомі́!“І
назвали ім'я йому: Ове́д. А він — батько Єссе́я,
Дави́дового батька. 18 А оце Перецові нащадки:
Перец породив Гецрона, 19 а Гецрон породив
Рама, а Рам породив Аммінадава, 20 а Аммінадав
породив Нахшона, а Нахшон породив Салмона;
21 а Салмон породив Бо́аза, а Бо́аз породив
Ове́да; 22 а Ове́д породив Єссе́я, а Єссе́й породив
Дави́да.

1 Самуїлова

1 І був один чоловік із Раматаїм-Цофіму, з
Єфремових гір, а ім'я́ йому Елкана, син
Єрохама, сина Іли̂я, сина Тоху, сина Цуфа,
єфре́млянин. **2** А він мав дві жінки, — ім'я́
одній Анна, а ім'я другій Пеніна. І були в
Пеніни діти, а в Анни дітей не було́. **3** А той
чоловік рік-у-рік ходив із свого міста до Шіло́,
щоб вклонятися та прино́сити жертви Господу
Сава́оту. А там два Іли̂єві сини, — Гофні та
Пінхас, були священиками для Господа. **4** І як
бував той день, і Елкана приносив жертви, то
він давав своїй жінці Пеніні й усім синам її
та до́чкам її частини, **5** а Анні давав частину
подвійну, бо любив її. Та Господь замкнув її
утро́бу. **6** А її супе́рниця розпалювала їй гнів,
щоб докучати їй, бо Господь замкнув її утро́бу.
7 І так робив він рік-у-рік, коли вона вхо́дила
до Господнього дому, а та так гніви́ла її. І вона
плакала й не їла. **8** І сказав їй чоловік її Елкана:
„Анно, чого ти плачеш і чому́ не їси? І чого
сумне́ твоє серце? Чи ж я не ліпший тобі за
десятьох синів?“ **9** І встала Анна по їді та по
питті в Шіло́, а священик Іли̂й сидів на стільці
при бічно́му одві̂рку Господнього храму. **10** А
вона була ско́рбна духом, і молилася до Господа
та плакала гірко. **11** І склала вона обі̂тницю,
та й сказала: „Господи Сава́оте, якщо дійсно
спогля́неш на біду Твоєї невільниці, і згадаєш
мене, і не забудеш Своєї невільниці, і даси Своїй
невільниці наща́дка чоловічої статі, то я дам
його Господе́ві на всі дні життя його, а бритва
не торкнетья його голови“. **12** І сталося, коли
вона довго молилася перед Господнім лицем,
то Іли̂й пильнував за її устами. **13** А Анна —
вона говорила в серці своїм: тільки гу́би її
порушувалися, а голос її не був чутий. І вважав
її Ілій за п'я́ну. **14** І сказав до неї Іли̂й: „Аж
доки ти будеш п'я́ною? Ви́тверезись зо свого
вина!“ **15** А Анна відповіла та й сказала: „Ні,
пане мій, — я жінка скорбна духом, а вина та
п'янко́го напо́ю не пила́ я. І я вилила душу свою
перед Господнім лицем. **16** Не вважай своєї
невільниці за негідницю, бо я говорила аж доти
з великої своєї скорботи та з туги́ своєї“. **17** І
відповів Іли̂й та й сказав: „Іди з миром! А Бог
Ізраїлів дасть тобі бажа́ння твоє, яке ти від Нього
жадала“. **18** А вона сказала: „Нехай невільниця
твоя зна́йде милість в оча́х твоїх!“І пішла та
жінка своєю дорогою, та й їла, а обличчя її не
було вже сумне. **19** І встала вона рано вранці, і
вклонилася перед Господнім лицем. І вернулися
вони, і ввійшли до свого дому до Рами. І Елкана
пізнав свою жінку Анну, а Господь згадав про
неї. **20** І сталося по році, і завагітніла Анна,
та й сина породила. І назвала вона ім'я йому:
Самуїл, бо від Господа жадала його. **21** І пішов
той чоловік Елкана та ввесь дім його вчинити
для Господа річну́ жертву та обі̂тниці свої. **22** А
Анна не пішла, бо сказала до чоловіка свого: „Аж
коли буде відлу́чений цей хлопчик, то відведу́
його, — і він з'я́виться перед Господнім лицем,
і наза́вжди позоста́неться там!“ **23** І сказав їй
чоловік її Елкана: „Роби те, що добре в оча́х
твоїх! Залишайся, аж поки відлу́чиш його, тільки
нехай виконає Господь Своє слово“. І залишалась
та жінка, і годувала свого сина, аж поки вона
відлучила його. **24** А коли відлучила, то повела
його з собою та з трьома́ бичками й одною
ефо́ю муки, і бурдюко́м вина, і привела́ його до
Господнього дому до Шіло́. А той хлопчик був
ще мали́й. **25** І зарізали бичка, і привели́ того
хлопчика до Іли̂я. **26** І вона сказала: „О, пане мій,
як жива душа твоя, мій пане, — я та жінка, що
стояла з тобою отут, щоб молитися Господе́ві.
27 Я молилася за дитину цю, — і Господь дав
мені жада́ння моє, що я просила від Нього. **28** А
тепер я віддаю́ його Господе́ві на всі дні, скільки
він жада́ний для Господа“. І вклонилася там
Господе́ві.

2 І молилася Анна та й проказала: „Звесели́лося
Господом серце моє, мій ріг став високим у
Го́споді! Розкри́лися у́ста мої на моїх ворогів,
бо радію з спасіння Твого́! **2** Немає святого,
подібного Господу, немає нико́го, крім Те́бе, і
скелі немає, як Бог наш! **3** Більше не говоріть
зарозумі̂ло, нехай з ваших уст не виходить
зухва́льство, бо Господь — Бог знання́, і Він
упляно́вує вчинки! **4** Лук сильних пола́маний, а
немічні оперeза́лися силою! **5** Наймаються ситі
за хліб, а голодні відпочивають, аж неплідна
сімо́х породила, а многодітна — знеси́ліла. **6**
Госпо́дь побиває й оживлює, до шео́лу знижає й
підно́сить до неба. **(Sheol h7585)** **7** Господь зубо́жує
та збагачує, понижує Він та звели́чує. **8** Підіймає
нужде́нного з по́роху, підно́сить убогого зо
смітникі̂в, щоб посадити з вельмо́жами й
престол слави їм дать на спа́дщину, бо Госпо́дні
основи землі, і на них Він поставив вселе́нну.
9 Він ноги святих Своїх стереже, нечестиві ж
погинуть у те́мряві, бо сильним не з сили стає
чоловік. **10** Господь — хай поламані будуть
Його супроти́вники! У небі Господь загримить,
і розсудить Він кі̂нці землі! І Він подасть
силу Своєму царе́ві, і рога повищить Свого
помаза́нця!“ **11** І пішов Елкана до Рами, до
дому свого. А той отрок служив Господе́ві
при священикові Іли̂ї. **12** А сини Іли̂я були
люди негідні, — вони не знали Господа, **13**

ані зви́чаю священичого з народом. Коли
хто прино́сив жертву, то, як варилося м'ясо,
прихо́див священиків слуга, а в його руці —
тризубе виде́льце. 14 І він із грюкотом стромляв
до мідниці, або до кітла, або до горшка, або до
горня́ти, — і все, що витягне видельце, священик
собі брав. Так вони робили всьому Ізраїлеві, що
прихо́див туди до Шіло́. 15 Також поки пали́ли
лій, то прихо́див священиків слуга, та й говорив
до чоловіка, що приносив жертву: „Дай м'яса
на печеню для священика, бо він не вїзьме від
тебе м'яса варе́ного, а тільки сире!“ 16 А як той
чоловік відповідав йому: „Нехай перше спалять
і той лій, а ти потім візьми собі, скільки буде
жадати душа твоя!“А той говорив: „Ні, таки
зараз давай! А коли ні, візьму́ силою!“ 17 І був
гріх тих юнакі́в дуже великий перед Господнім
лицем, бо ті люди безче́стили Господню жертву
18 А Самуїл служив перед Господнім лицем.
Отрок був оперезаний лляни́м ефо́дом. 19 А
малу верхню одежину робила йому його мати, і
прино́сила йому з року на рік, коли прихо́дила з
своїм мужем прино́сити річну жертву. 20 А Ілій
поблагословив Елкану й його жінку та й сказав:
„Нехай Господь дасть тобі наща́дків від цієї
жінки, за вї́дданого, що Господь узяв“. І пішли
вони на місце своє. 21 І Господь згадав про Анну,
і вона завагітні́ла, та й породила трьох синів
та дві до́чки. А о́трок Самуїл ріс із Господом.
22 А Іли́й був дуже стари́й. І почув він усе, що́
сини його роблять усьому Ізраїлеві, і що вони
злягаються з жінками, які відбувають службу
при вході скинії заповіту. 23 І він сказав їм:
„Нащо ви робите такі речі, про які я чую? Про
ваші злі вчинки я чую від усього цього народу. 24
Ні, сини мої, — недобра та чутка, що я чую, — ви
відхиляєте Господній наро́д від Закону! 25 Якщо
хто згрішить супроти люди́ни, то помо́ляться
за неї перед Богом. А якщо люди́на згрішить
супроти Господа, — хто заступиться за неї?“Та
вони не слухали голосу батька свого, бо Господь
постановив погубити їх. 26 А о́трок Самуїл усе
ріс, та здобува́в ла́ску як у Господа, так і в людей.
27 І прийшов Божий чоловік до Ілія, та й сказав
йому: „Так сказав Господь: Чи ж Я справді не
об'явився до́мові твого батька, як були вони в
Єгипті, у фараоновім домі? 28 Я вибрав його
Собі зо всіх Ізраїлевих племен за священика,
щоб він входив до Мого жертівника, щоб кадив
кадило, щоб носив ефо́да перед Моїм лицем. І
дав Я до́мові твого батька всі жертви Ізраїлевих
синів. 29 Чого ж ви бере́те під ноги Мою жертву
та Мою жертву хлібну, що Я заповів для скинії?
І ти вшанував синів своїх більш, як Мене, щоб
ви потовстіли від найкращих частин усякого
Ізраїлевого да́ру перед лицем Моїм. 30 Тому́ то
слово Господа, Бога Ізраїлевого, таке: Говорячи,
сказав Я: Дім твій та дім батька твого будуть
ходити перед Моїм лицем аж навіки. А тепер
слово Господнє: Не буде в Мене такого, бо Я
шаную тих, хто шанує Мене, а ті, хто зневажає
Мене, будуть зневáжені! 31 Ось приходять дні, і
Я відітну́ раме́но твоє та раме́но дому батька
твого, щоб не було старо́го в домі твоєму. 32 І
побачиш біду Мого ме́шкання, хоч у всьому Я
добре чинив Ізра́їлеві, і не буде старого в домі
твоїм по всі дні. 33 Я не витну в тебе всіх від
Мого жертівника, щоб вибрати очі твої, і щоб
зробити біль душі твоїй, — та ввесь до́ріст твого
дому повмирає в силі віку. 34 А оце тобі озна́ка,
що при́йде на обох синів твоїх, на Хофні та
Пінхаса, — оби́два вони помруть одно́го дня.
35 А Я поставлю Собі священика вірного, — він
буде робити згідно з серцем Моїм та з Моєю
душею. І Я збудую йому тривалий дім, і він буде
ходити перед Моїм пома́занцем по всі дні. 36
І станеться, — кожен, хто полишиться в домі
твоїм, при́йде вклонятися йому за аґору срібла
та за бухане́ць хліба, і скаже: Долучи мене до
одного з священицтв, щоб їсти кавалок хліба“.

3 А о́трок Самуїл служив Господе́ві при Ілії.
А Господнє слово було рідке́ за тих днів,
видіння не було часте́. 2 І сталося того дня,
коли Ілі́й лежав на своєму місці, а очі його
стали затемня́тися, він не міг бачити, 3 і поки
Божий світильник ще не погас, а Самуїл лежав
у Господньому храмі, там, де Божий ковче́г,
4 то покли́кав Господь до Самуїла: „Самуїле,
Самуїле!“А він відказав: „Ось я!“ 5 І побіг він до
Ілі́я та й сказав: „Ось я, бо ти кликав мене“. А
той відказав: „Я не кликав. Вернися, лягай“. І він
пішов і ліг. 6 А Господь далі покликав: „Самуїле,
Самуїле!“І встав Самуїл, і пішов до Ілія та й
сказав: „Ось я, бо ти кликав мене“. А той відказав:
„Не кликав я, си́ну мій. Вернися, лягай“. 7 А
Самуїл ще не пізнав голосу Господа, і ще не
відкрилося йому Господнє слово. 8 А Господь
далі покли́кав Самуїла третій раз. І він устав, і
пішов до Ілі́я та й сказав: „Ось я, бо ти кликав
мене“. І зрозумів Ілій, що то Господь кличе
о́трока. 9 І сказав Ілій до Самуїла: „Іди, лягай. І
якщо знову покличе тебе, то скажеш: „Говори,
Господи, бо раб Твій слухає Тебе!“І пішов Самуїл,
та й ліг на своє місце. 10 І ввійшов Господь, і став,
і покли́кав, як перед тим: „Самуїле, Самуїле!“А
Самуїл відказав: „Говори, Господи, бо раб Твій
слухає!“ 11 І сказав Господь до Самуїла: „Ось Я
зроблю́ таку річ серед Ізраїля, що в кожного, хто
почує про неї, задзвени́ть в обох ву́хах його. 12

Того дня Я виконаю над Ілі̂єм все, що Я говорив
про дім його, від поча́тку й до кінця. 13 І розповім
йому, що Я суджу́ дім його навіки за гріх, про
який він знав, що сини його богозневажають, та
не спиняв їх. 14 Тому́ присягнув Я домом Ілі̂я,
що не очиститься гріх Ілі̂євого дому жертвою та
жертвою хлібною навіки". 15 І лежав Самуїл аж
до ра́нку, і відчинив двері Господнього дому. А
Самуїл боявся розповісти Ілі̂єві про те видіння.
16 І покликав Ілі̂й Самуїла, та й сказав: „Самуїле,
сину мій!"А той сказав: „Ось я!" 17 І сказав він:
„Що́ то за річ, про яку Він говорив до тебе?
Не крий правди передо мною. Нехай Господь
зробить тобі так, і нехай додасть, якщо ти
скажеш неправду передо мною про щось зо
всього того, що говорив Він до тебе!" 18 І розповів
йому Самуїл усе те, і не сказав неправди перед
ним. А той сказав: „Він — Господь, нехай зробить
те, що́ добре в оча́х Його!" 19 І виростáв Самуїл,
а Господь був із ним, і не опустив ані жодного зо
всіх Його слів. 20 І ввесь Ізра́їль, від Дана аж до
Беер-Шеви, пізнав, що Самуїл вірний, як пророк
Господній. 21 А Господь далі показувався в Шіло́,
бо Господь явився був у Шіло́ Самуїлові в слові
Господньому.

4 І було Самуїлове слово для всього
Ізраїля. І вийшов Ізраїль на війну проти
филистимлян, та й таборувáв при Евен-Гаезері,
а филисти́мляни таборувáли в Афеку. 2 І
ви́шикувались филисти́мляни навпроти Ізраїля,
а коли бій став тяжкий, то Ізраїль був побитий
перед филисти́млянами. І вони побили в
боєво́му ши́кові на полі близько чотирьох тисяч
чоловіка. 3 І прийшов наро́д до табо́ру, а Ізраїлеві
старші̂ сказали: „Чому́ вдарив нас Господь
сьогодні перед филисти́млянами? Візьмі̂мо
собі з Шіло́ ковчега Господнього заповіту, і
нехай вві̂йде поміж нас, і нехай спасе нас
із рук наших ворогів". 4 І послав народ до
Шіло́, і поне́сли звідти ковчега заповіту Господа
Саваота, що сидить на херувимах. А там були
двоє Ілі̂євих синів, Хофні та Пінхас, із ковчегом
Божого заповіту. 5 І сталося, як ковчег заповіту
Господнього прибув до табо́ру, то ввесь Ізраїль
скрикнув великим окриком, — аж застогнала
земля! 6 А филисти́мляни почули голос окрику,
та й сказали: „Що́ це за голос цього великого
окрику в єврейському табо́рі?"І довідалися вони,
що Господній ковчег прибув до табо́ру. 7 І
полякалися филисти́мляни, і говорили: „Бог
прибув до табо́ру!"І сказали вони: „Біда нам, бо
такого, як це, не було́ ще ніко́ли! 8 Біда нам! Хто
нас урятує від руки цих поту́жних богі̂в? Оце
вони, ті боги, що вдарили були Єгипет усякою
пора́зою у пустині! 9 Зміцніться та будьте
му́жні, филисти́мляни, щоб ви не служили
євреям, як вони служили вам. І будьте мужні,
— і воюйте!" 10 І воювали филисти́мляни. І
був побитий Ізраїль, і кожен утікав до свого
наме́ту. І та поразка була дуже велика. І впало
з Ізраїля тридцять тисяч піхоти. 11 А Божий
ковче́г був узятий, і два Ілі̂єві сини, Хофні та
Піихас, полягли́. 12 І побіг один веніями́нівець
із бо́ю, і прибув того дня до Шіло́; а одежа
його була подерта, і порох на голові його. 13
І прибув він, — аж ось Ілі̂й сидить на стільці
при дорозі й виглядає, бо серце йому тремтіло
за Божого ковчега. А той чоловік прийшов, і
розповів у місті, — і закричало все місто! 14 А
Ілі̂й почув голос того крику та й сказав: „Що́ це
за голос того на́товпу?"А той чоловік поспішив і
прийшов, та й розповів Ілі̂єві. 15 А Ілі̂й був віку
дев'ятидесяти й восьми літ, а очі його поме́ркли,
і він не міг бачити. 16 І сказав той чоловік до
Ілі̂я: „Я той, що прибіг із бо́ю, і я втік сьогодні
з бойови́х лав". І сказав Ілій: „Що́ то сталося,
мій сину?" 17 І відповів вісник і сказав: „Ізраїль
побіг перед филисти́млянами, і сталась велика
пора́зка в наро́ді. І оби́два сини твої, Хофні та
Пінхас, полягли́. А ковче́г Божий узятий!" 18
І сталося, як згадав він про Божого ковче́га,
то впав Ілій зо стільця на́взнак при брамі, —
зламався карк йому, і він помер, бо той муж
був стари́й та тяжки́й. А він судив Ізраїля сорок
літ. 19 А невістка його, Пінхасова жінка, була
важка́, близька́ до ро́дів. І як зачула вона ту
звістку, що взятий Божий ковчег і помер тесть її
та чоловік її, то впала на коліна, та й породи́ла,
бо прийшли на неї породільні болі її. 20 А як
настав час смерти її, то казали ті, що стояли при
ній: „Не бійся, бо ти породила сина!"Та вона
не відповіла́, і не взяла цього до серця свого́.
21 І вона назвала ім'я́ тому хлопцеві: Іхавод,
кажучи: „Відійшла Ізраїлева слава!"Бо почула
про взяття́ Божого ковче́гу, і про тестя свого та
про мужа свого́, 22 та й сказала: „Відійшла слава
від Ізраїля, бо взятий Божий ковче́г".

5 А филисти́мляни взяли́ Божого ковчега, і
прине́сли його з Евен-Гаезеру до Ашдо́ду.
2 І взяли́ филисти́мляни Божого ковче́га, і
прине́сли його до Даґонового дому, і поставили
його біля Даґо́на. 3 А другого дня вранці
повставали ашдодяни, аж ось Даґо́н лежить
ницьма́ на землі перед Господнім ковче́гом! І
взяли́ вони Даґо́на, і поставили його на його
місце. 4 А наступного дня повставали вони
рано, — аж ось Даґон лежить ницьма́ на землі
перед Господнім ковчегом! А Даґонова голова
та оби́дві долоні рук його лежать відтяті на

порозі, — тільки тулуб Даґо́нів позостав при
ньому. 5 Тому то жерці та всі, хто входить
до Даґо́нового дому, не ступають на Даґонів
порі́г у Ашдо́ді аж до цього дня. 6 І стала тяжка́
Господня рука на ашдо́дян, — і Він їх пусто́шив
та бив їх боля́чками, Ашдо́д та довкі́лля його.
7 І побачили ашдо́дяни, що так, та й сказали:
Нехай не зостається з нами ковчег Ізраїлевого
Бога, бо стала тяжко́ю Його рука на нас та
на Даґо́на, бога нашого!“ 8 І послали вони, і
зібрали до себе всіх филисти́мських володарів,
та й сказали: „Що́ ми зробимо з ковчегом
Ізраїлевого Бога?“А ті відказали: „Нехай ковчег
Ізраїлевого Бога пере́йде до Ґату“. І вони
перенесли ковчега Ізраїлевого Бога. 9 І сталося
по то́му, як вони перене́сли його, то Господня
рука була проти міста, — сталося дуже велике
замі́шання. І вдарив Він людей того міста від
мало́го й аж до великого, — і появилися на них
боля́чки. 10 І вони вислали Божого ковчега до
Екро́ну. І сталося, як Божий ковчег прибув до
Екро́ну, то екро́няни стали кричати, говорячи:
„Перене́сли до нас ковче́га Ізраїлевого Бога,
щоб вигубив нас та наро́д наш!“ 11 І послали
вони, і зібрали всіх филисти́мських володарів,
та й говорили: „Відішліть ковчега Ізраїлевого
Бога, нехай вернеться на місце своє, і нехай не
поб'є нас та наро́да нашого“, бо було́ смертельне
замі́шання в усьо́му місті. І Божа рука стала там
дуже тяжка́. 12 А ті люди, хто не повмира́в, були
вдарені боля́чками, — і зойк міста підня́вся до
неба!

6 І був Божий ковче́г у филисти́мській землі
сім місяців. 2 І покликали филисти́мляни
жерці́в та ворожби́тів, говорячи: „Що́ робити з
Господнім ковчегом? Скажіть нам, як відіслати
його на його місце? “ 3 А ті сказали: „Якщо
ви відсилаєте ковчега Ізраїлевого Бога, то не
відсилайте його по́рожньо, але конче принесіть
Йому жертву за провину, — тоді будете
ви́лікувані, і ви пізнаєте, чому́ не відступає
Його рука від вас“. 4 І ті спитали: „Яка ж та
жертва за провину, що ми принесемо́ Йому?“А ті
відказали: „За числом филисти́мських воло́дарів
— п'ять золотих боля́чок та п'ять золотих
мишей. Бо одна пора́за для всіх вас та для ваших
володарів. 5 І зробі́ть подоби ваших боля́чок та
подоби ваших мише́й, що вигу́блюють землю, і
воздайте славу Ізраїлевому Богові, — може Він
поле́гчить Свою руку з-над вас і з-над ваших богів
та з-над вашого кра́ю. 6 І чого́ ви будете робити
запеклими свої серця́, як робили запеклим
серце своє Єгипет та фарао́н? Чи ж не тоді, як
Він чинив дивні речі з ними, не відпустили їх, і
вони пішли? 7 А тепер візьміть, і зробіть одно́го
ново́го воза, і візьміть дві дійні́ коро́ві, що на
них не накладалося ярма́, і запряжіть ті корови
до воза, а їхні телята відведете від них додому.
8 І ві́зьмете Господнього ковче́га, та й поставите
його на воза, а золоті речі, що ви принесе́те
Йому жертвою за провину, покладете в скри́ні
збо́ку її. І відпустите його, і він пі́де. 9 І побачите:
Якщо він увійде до Бет-Шемешу дорогою до своєї
границі, — він зробив нам це велике зло. А якщо
ні, то пізнаємо, що не його рука доторкнулася
нас, — випа́док то був нам“. 10 І зробили ті люди
так. І взяли́ вони дві дійні́ коро́ві, і запрягли́
їх до воза, а їхніх телят замкнули вдома. 11 І
поставили вони Господнього ковчега на воза, і
скри́ню, і золоті миші, і подоби їхніх боля́чок. 12
І коро́ви пішли просто дорогою до Бет-Шемешу.
Ішли вони однією би́тою дорогою та все ревли́,
і не відхиля́лися ні право́руч, ні лево́руч. А
филисти́мські володарі йшли за ними аж до
границі Бет-Шемешу. 13 А люди Бет-Шемешу
жали пшеницю в долині. І звели́ вони очі свої та
й побачили ковчега, — і зраділи, що побачили!
14 А віз увійшов на поле бет-шемеша́нина Ісуса,
та й став там, а там був великий камінь. І
вони накололи дров із воза, а корів прине́сли
цілопа́ленням для Господа. 15 А Левити зняли
Господнього ковчега та скриню, що була́ з ним,
що в нім були золоті речі, та й поставили
при великому ка́мені. А люди Бет-Шемешу
прине́сли цілопа́лення, і прино́сили того дня
жертви для Господа. 16 А п'ять филистимських
володарів бачили це, і вернулися того дня
до Екрону. 17 А оце ті золоті болячки, що
филистимляни звернули Господе́ві жертвою за
провину: одна за Ашдо́д, одна за Га́зу, одна за
Ашкело́н, одна за Ґат, одна за Екро́н. 18 А золоті
миші були́ за числом усіх филистимських міст
п'ятьох володарів, від міста тверди́нного й аж
до безмурного села́, і аж до великого ка́меня,
що на ньому поставили Господнього ковчега, і
він знахо́диться аж до цього дня на полі бет-
шемешанина Ісуса. 19 І вдарив Господь людей
Бет-Шемешу, бо вони заглядали в Господній
ковчег. І вибив Він між наро́дом п'ятдеся́т
тисяч чоловіка та сімдеся́т чоловіка. І був народ
у жало́бі, бо Господь ударив народ великою
пора́зкою. 20 І сказали люди Бет-Шемешу: „Хто
зможе стати перед лицем Господа, Того Бога
Святого? І до кого Він пі́де від нас?“ 21 І вони
послали послів до мешканців Кір'ят-Єаріму,
говорячи: „Филисти́мляни вернули Господнього
ковчега. Зійдіть, знесіть його до се́бе“.

7 І поприхо́дили люди Кір'ят-Єаріму, та й
підняли́ Господнього ковчега, і вне́сли його
до Авінадавого дому на узгір'ї в Ґів'ї, а сина

його Елеазара посвятили стерегти́ Господнього
ковчега. 2 І сталося, від дня, коли ковчег
полишився у Кір'ят-Єарімі, минуло багато ча́су,
а було його двадцять літ. А ввесь Ізраїлів дім
плакав за Господом. 3 І сказав Самуїл до
всього Ізраїлевого дому, говорячи: „Якщо ви
ці́лим вашим серцем верта́єтеся до Господа,
повикидайте з-поміж себе чужих богів та Аста́рт,
і міцно прихиліть свої серця до Господа, і
служіть Самому Йому, — і Він спасе́ вас із руки
филисти́млян“. 4 І повикидали Ізраїлеві сини
Ваа́лів та Аста́рт, та й служили Господе́ві, Самому
Йому. 5 І сказав Самуїл: „Зберіть усього Ізраїля
до Міцпи́, а я буду молитися за вас до Господа!“
6 І зібралися до Міцпи́, і че́рпали воду та лили
перед Господнім лицем, і по́стили того дня, та й
казали там: „Ми згрішили перед Господом!“І
судив Самуїл Ізраїлевих синів у Міцпі́. 7 І почули
филисти́мляни, що Ізраїлеві сини зібралися до
Міцпи́, — і підняли́ся филистимські володарі
на Ізраїля. І почули про це Ізраїлеві сини,
та й злякалися филисти́млян. 8 І сказали
Ізраїлеві сини до Самуїла: „Не переставай
кли́кати за нас до Господа, нашого Бога, і
нехай Він спасе́ нас від руки филисти́млян“.
9 І взяв Самуїл одне моло́чне ягня́, і приніс
його повним цілопа́ленням для Господа. І
кли́кав Самуїл до Господа за Ізраїля, а Господь
відповів йому. 10 І прино́сив Самуїл цілопа́лення,
а филисти́мляни приступи́ли до бо́ю проти
Ізраїля. І загримів Госпо́дь того дня сильним
громом на филисти́млян, та й привів їх у
замі́шання, — і були́ вони побиті перед Ізраїлем.
11 І повихо́дили Ізраїлеві люди з Міцпи́, та й
гнали филисти́млян, і били їх аж під Бет-Кар.
12 І взяв Самуїл одного ка́меня, і поклав між
Міцпою та між Шенам, та й назвав ім'я́ йому:
Евен-Єзер. І він сказав: „Аж доти допоміг нам
Господь“. 13 І були филистимляни перемо́жені,
і далі вже не вхо́дили в Ізраїлеві границі. І була
Господня рука на филисти́млянах за всі дні
Самуїлові. 14 І вернулися до Ізраїля ті міста́,
що филисти́мляни забрали були́ від Ізраїля, від
Екро́ну й аж до Ґа́ту, а їхню границю Ізраїль
урятував від руки филисти́млян. І був мир між
Ізраїлем та між Аморе́янином. 15 І судив Самуїл
Ізраїля всі дні життя свого. 16 І ходив він рік-
річно, і обходив Бет-Ел, і Ґілґа́л, і Міцпу́, — і
судив Ізраїля по всіх тих місця́х. 17 І вертався до
Рами́, бо там був дім його, і там судив Ізраїля. І
він збудував там же́ртівника для Господа.

8 І сталося, як Самуїл поста́рівся, то поставив
синів своїх за су́ддів для Ізраїля. 2 І було
ім'я́ перворі́дного сина його Йоїл, а ім'я́ другого
його — Авійя, судді в Беер-Шеві. 3 А сини його
не йшли його дорогою, — і вхиля́лись до зи́ску, і
брали пі́дкупа, і ламали Зако́на. 4 І зібралися всі
Ізраїлеві старші́, і прийшли до Самуїла до Рами́,
5 та й сказали до нього: „Ось ти поста́рівся,
а сини твої не йдуть доро́гами твоїми. Тепер
настанови́ нам царя́, щоб судив нас, як у всіх
наро́дів“. 6 І була та річ зла в Самуїлових оча́х,
як вони сказали: „Настанови́ нам царя́, щоб
судив нас“. І молився Самуїл до Господа. 7 І
сказав Господь до Самуїла: „Послухай голосу
того наро́ду щодо всього, про що́ він сказав
тобі, бо не тобою вони пого́рдували, але Мною
пого́рдували, щоб Я не царюва́в над ними. 8
Як усі ті діла́, що вони чинили від дня, коли
Я вивів їх з Єгипту, і́ аж до цього дня, і як
вони ки́дали Мене й служили іншим бога́м,
так вони чинять і тобі. 9 А тепер послухай
їхнього голосу, тільки конче остереже́ш їх, і
розповіси їм пра́во того царя, що буде царюва́ти
над ними“. 10 І переказав Самуїл всі Господні
слова́ до наро́ду, що жадав від нього царя, 11 і
сказав: „Оце буде пра́во царя, що царюва́тиме
над вами: він ві́зьме синів ваших і поставить
собі в колесни́ці свої та серед їздців своїх, і вони
бу́дуть бігати перед колесни́цею його́; 12 і щоб
поставити собі тисячників та п'ятдесятників, і
щоб орати о́рку його, і щоб жати жни́во його, і
щоб робити збро́ю військо́ву його та колесни́чні
прила́ддя його. 13 А дочо́к ваших забере за
мирова́рниць, і за куха́рок, і за пе́карок. 14 І він
позабирає поля ваші, і виноградники ваші, та
кращі ваші оли́вки, — і пороздає своїм слу́гам.
15 А з вашого по́сіву та з ваших виноградників
братиме десятину, і даватиме своїм е́внухам та
своїм слу́гам. 16 І він забере рабів ваших, і ваших
невільниць, і найліпших ваших юнакі́в, і ваших
ослів, — і буде вживати їх на роботу свою. 17 Він
братиме десятину з вашої ота́ри, а ви станете
йому за рабів. 18 І ви будете кли́кати того дня
проти вашого царя́, якого собі ви́брали, — та не
відпові́сть вам Господь того дня!“ 19 Та наро́д
відмо́вився слухати Самуїлового голосу, та й
сказав: „Ні, — нехай тільки цар буде над нами! 20
І бу́демо ми, як усі люди, і буде нас судити наш
цар. І він ходи́тиме перед нами, і прова́дитиме
наші ві́йни“. 21 І вислухав Самуїл усі слова́
наро́ду, і переказав їх го́лосно Господе́ві. 22 А
Господь сказав до Самуїла: „Послу́хайся їхнього
голосу, і постав їм царя́!“І сказав Самуїл до
Ізраїлевих людей: „Ідіть кожен до міста свого!“

9 І був чоловік із Веніями́нового племени, а ім'я́
йому Кіш, син Авіїла, сина Церорового, сина
Бехоратового, сина Афіяхового, веніями́нівець,
люди́на заможна. 2 І був у нього син, а ім'я́ йому
Сау́л, молодий та гарний. І з Ізраїлевих синів

не було нікóго вродливі̂шого за нього, — цілою
головою він був вищий від кожного з усього
нарóду. 3 І пропáли були Кі̂шові, Сáуловому
бáтькові, ослúці. І сказав Кіш до свого сина
Саула: „Візьми з собою однóго із слуг, і встань, —
іди, пошукай ослиці!“ 4 І він перейшов Єфрéмові
гóри, і перейшов край Шаліша, — та не знайшли.
І перейшли вони край Шеаліму, — та нема. І
перейшов він край Веніяминів, та не знайшли.
5 Увійшли вони до крáю Цуф, і Саул сказав до
свого слуги, що з ним: „Давай вернí̂мося, щоб не
занехáв бáтько ослúць, та не став журúтися за
нами!“ 6 А той відказав йому: „Ось у цьому місті
є чоловік Божий, а той чоловік шанований. Усе,
що він говорить, конче спрáвджується. Тепер
сходí̂мо туди, — може він покаже нам нашу
дорогу, що нею ми пішли б“. 7 І сказав Саул
до свого слуги: „Ось ми пі̂демо, — та щó ми
принесéмо цьому чоловікові? Бо хліб вийшов із
наших торб, а подарýнка нема, щоб принéсти
Божому чоловікові. Щó ми маємо?“ 8 А той
слуга далі відповідав Саулові та й сказав: „Ось у
руці моїй знахóдиться чверть шéкля срібла, і я
дам Божому чоловікові, а він розповість нам про
нашу дорогу“. 9 Колись в Ізраїлі, коли хто ходив
питáтися Бога, то так говорив: „Давайте пі̂демо
до провúдця“. Бо що сьогодні „пророк“, колись
звалося „провúдець“. 10 І сказав Саул до свого
слуги: „Добре твоє слово. Давай пі̂демо!“І пішли
вони до того міста, де був чоловік Божий. 11
Коли вони підіймалися по узбі̂ччях до міста, то
знайшли дівчат, що вийшли були набрати води.
І сказали вони до них: „Чи є тут провúдець?“ 12
А ті відповілú їм та й сказали: „Є, — ось перед
тобою! Поспіши тепер, бо сьогодні він прийшов
до міста, — бо сьогодні в нарóда жертва на
пáгірку. 13 Як уві̂йдете до міста, так знáйдете
його, поки він не вийде на пáгірок їсти, —
бо народ не їсть аж до його прихóду, бо він
благословляє жертву, потім їдять поклúкані. А
тепер увійдіть, бо зараз ви знáйдете його“. 14 І
підняли́ся вони до міста. Як вони вхóдили до
серéдини того міста, аж ось Самуїл виходить
навпрóти них, щоб іти на пáгірок. 15 А Господь,
за день перед Сауловим прихóдом, виявив був
Самуїлові, говорячи: 16 „Цього чáсу взавтра
пошлю до тебе чоловіка з Веніямúнового крáю,
і ти помáжеш його на володаря над Моїм
Ізраїлевим народом, і він спасе нарóд Мій від
руки филистúмлян. Я бо зглянувся на народ
Мій, бо голосі̂ння його дійшлó до Мене!“ 17 А
коли Самуїл побачив Саýла, то Господь сказав
йому: „Оце той чоловік, що Я казав тобі, — він
володі̂тиме нарóдом Моїм“. 18 І підійшов Саýл
до Самуїла в серéдині брами та й сказав: „Скажи
мені, дé тут дім провúдця?“ 19 І відповів Самуїл
Саулові та й сказав: „Я той провúдець. Вийди
перед мене на пáгірок, і ви бýдете їсти зо мною
сьогодні. А рано я відпущý тебе, і про все, що в
серці твоїм, я розпові̂м тобі. 20 А щодо ослúць,
що пропáли тобі, — сьогодні вже три дні, — не
журися за них, бо знайшлися вони. Та для кого
все пожадáне в Ізраїлі? Хіба ж не для тéбе та для
всього дому батька твого?“ 21 І відповів Саул та й
сказав: „Чи ж я не веніямúнівець, із найменших
Ізраїлевих племен? А рід мій найменший з
усіх родів Веніямúнового плéмени. І чого ти
говориш мені отаке слово?“ 22 І взяв Самуїл
Саула та слугу його, і ввів їх до кімнáти, і дав їм
місце на чолі̂ поклúканих, а тих було близько
тридцятú чоловіка. 23 І сказав Самуїл до кýхаря:
„Дай же ту чáстку, що дав я тобі, що про неї
я сказав тобі: Відклади її в себе!“ 24 І подав
кýхар стегнó та те, що на ньому, і поклав перед
Саулом. А Самуїл сказав: „Оце позостáвлене!
Поклади перед собою та їж, бо воно схóване для
тебе на умóвлений час, коли я сказав: Покликав
я нарóд“. І Саул їв із Самуїлом того дня. 25 І
зійшли вони з пáгірка до міста, і він розмовляв із
Саулом на даху́ свого дому. 26 І повставали вони
рано вранці. І сталося, як зійшлá рáння зоря́,
то Самуїл кликнув до Саула на дах, говорячи:
„Уставай же, і я відпущý тебе!“І встав Саул, і
вони вийшли обóє, він та Саул, на вулицю. 27
Коли вони підхóдили на край міста, то Самуїл
сказав до Саула: „Скажи тому слузі, і нехай
він іде перед нами“. І той пішов. „А ти зараз
спинúся, — я оголошý тобі Боже слово!“

10 І взяв Самуїл посýдинку оливи, та й вилляв
на його гóлову, і поцілував його та й сказав:
„Чи це не помáзав тебе Господь над спáдком
Своїм на володаря? (І будеш ти царювáти над
народом Господнім, і ти вúзволиш його від
руки ворогів його навкóло. І ось тобі ознáка,
що Господь помáзав тебе над спáдком Своїм на
володаря.) 2 Як пі̂деш ти сьогодні від мене, то
при Рахúлинім грóбі, у Веніямúновій країні в
Целцаху, знáйдеш двох людей, і вони скажуть
тобі: Знáйдені ті ослиці, яких ти шукати ходив.
А оце бáтько твій занехáяв справи тих ослиць, та
й зажурúвся за вас, говорячи: Щó я зроблю для
свого сина? 3 І перéйдеш ти звідти й далі, і пі̂деш
аж до дібрóви Фавóрської, а там знáйдуть тебе
три чоловіки, що йдуть до Бога до Бет-Елу, —
один несе трьох ягнят, а один несе три буханці̂
хліба, а один несе бурдюкá вина. 4 І запитають
вони тебе про мир, та дадуть тобі два хлі̂би, і
ти ві̂зьмеш із їхньої руки. 5 Потому вúйдеш ти
на Божий горбок, де намісники филистимські.
І станеться, як ти ввійдеш там до міста, то

стрі̂неш громаду пророків, що сходять з па́гірка,
а перед ними а́рфа, та бу́бон, та сопі̂лка, та
ци́тра, і вони пророку́ють. 6 І злине на тебе
Дух Господній, і ти будеш з ними пророкува́ти,
і станеш іншою люди́ною. 7 І станеться, коли
збу́дуться тобі ці озна́ки, — роби собі, що зна́йде
рука твоя, бо Бог з тобою. 8 І зі̂йдеш ти передо
мною до Ґілґа́лу, а я зійду́ до тебе, щоб прине́сти
цілопа́лення, щоб прино́сити мирні жертви.
Сім день будеш чекати, аж поки прийду́ я до
тебе, і завідо́млю тебе, що́ будеш робити". 9 І
сталося, як повернувся він, щоб іти від Самуїла,
то Бог змінив йому серце на інше, а всі ті ознаки
прийшли того дня. 10 І прийшли вони туди до
Ґів'ї, аж ось громада пророків назустріч йому́. І
злинув на нього Дух Божий, — і він пророкував
серед них. 11 І сталося, — кожен, хто знав його
відда́вна, а тепер побачили, — ось він пророкує
ра́зом із пророками, то казали один до о́дного:
„Що́ то сталося Кі̂шовому синові? Чи й Саул
між пророками?" 12 І відповів чоловік звідти
й сказав: „А хто їхній ба́тько?"Тому́ то стало
за приказку: „Чи й Саул між пророками?" 13 І
перестав він пророкувати, і прийшов на па́гірок.
14 І сказав Саулів дя́дько до нього та до слуги
його: „Куди ви ходили?"А той відказав: „Шукати
ослиць. І побачили ми, що нема, і прийшли до
Самуїла". 15 А дя́дько Саулів сказав: „Скажи
ж мені, що́ сказав вам Самуїл?" 16 І сказав
Саул до дядька свого: „Справді розповів нам, що
зна́йдені ті ослиці". А про справу ца́рства, що
говорив Самуїл, не розповів йому. 17 І скликав
Самуїл наро́д до Господа, до Міцпи́, 18 та й
сказав до Ізраїлевих синів: „Так сказав Господь,
Бог Ізраїлів: Я вивів Ізраїля з Єгипту, і спас вас із
руки Єгипту та з руки всіх царств, що гноби́ли
вас. 19 А ви сьогодні пого́рдували своїм Богом,
що Він спасає вас з усіх нещасть ваших та у́тисків
ваших. І ви сказали йому: „ Ні, таки царя постав
над нами. А тепер ставайте перед Господнім
лицем за вашими племе́нами та за вашими
тисячами". 20 І привів Самуїл усі Ізраїлеві
племе́на, і було́ виявлене Веніями́нове пле́м'я.
21 І привів він Веніяминове пле́м'я за ро́дами
його, і був виявлений рід Матріїв. І привів він рід
Матріїв за їхніми мужчи́нами, і був ви́явлений
Са́ул, син Кішів. І шукали його, та не знахо́дили.
22 І питалися Господа ще: „Чи при́йде він ще
сюди?"А Господь відповів: „Он він захова́вся між
речами!" 23 І вони побігли, і взяли́ його звідти. І
він став серед народу, — і був вищий від усього
народу на ці́лу го́лову. 24 І сказав Самуїл до
всього наро́ду: „Чи бачите, кого вибрав Господь?
Бо нема такого, як він, серед усього наро́ду". І
ввесь народ ізняв крик та й сказав: „Хай живе
цар!" 25 А Самуїл промовляв до наро́ду про
права́ царства, і записав те до книги, та й поклав
перед Господнім лицем. І відпустив Самуїл увесь
народ, кожного до дому свого́. 26 І також Саул
пішов до дому свого до Ґів'ї, а з ним пішли ті
вояки́, що Господь діткнувся їхніх серде́ць. 27 А
негідні сини говорили: „Що, нас спасе отакий?"І
гордували ним, і не прине́сли йому дара. Та він
мовчав.

11 І вийшов аммоні̂тянин Нахаш, і таборува́в
при ґілеадському Явешу. І сказали всі
явеські люди до Нахаша: „Склади з нами умову,
— і ми бу́демо служити тобі!" 2 І сказав до
них аммоні̂тянин Нахаш: „Про це складу́ з
вами умову, — щоб кожному з вас ви́брати
праве око, і я вчиню́ це на га́ньбу для всього
Ізраїля". 3 І сказали до нього явеські старші̂:
„Зачекай нам сім день, і нехай ми пошлемо́
послів у всі Ізраїлеві краї. І якщо нема нам
порятунку, то вийдемо до тебе". 4 І прийшли ті
посли до Саулової Ґів'ї, і говорили ті слова́ до
ушей народу. І ввесь народ підніс свій голос,
та й заплакав. 5 Аж ось Саул іде за худобою з
поля. І сказав Саул: „Що́ народові, що плачуть?"І
розповіли́ йому слова явеських людей. 6 І
злинув Божий Дух на Саула, як слухав він ті
слова́, і дуже запалав його гнів! 7 І взяв він
пару худобин, і порізав її, і порозсилав по всім
Ізраїлевім Краї через послів, говорячи: „Хто
не ви́йде за Саулом та за Самуїлом, — отак
буде зро́блено худобі його!"І великий страх
спав на людей, і вони повихо́дили, як один
чоловік. 8 І він перелічи́в їх у Безеку, - і було
Ізраїлевих синів триста тисяч, а Юдиних людей
— тридцять тисяч. 9 І сказали вони до послів, що
прийшли: „Так скажете ме́шканцям ґілеадського
Явешу: Узавтра, як пригріє сонце, буде вам
поряту́нок". І прийшли ті посли, і розповіли́
явеським людям, — і вони зраділи. 10 І сказали
явеські люди: „Узавтра ми вийдемо до вас, а
ви зробите нам усе, що добре в оча́х ваших".
11 І сталося назавтра, і склав Саул із наро́ду
три відділи, і вони пройшли в сере́дину табо́ру
за ранньої сторо́жі, та й били Аммона аж до
спеко́ти дня. І сталося, — позосталі розбіглися, і
не позоста́лося між ними двох ра́зом. 12 І сказав
народ до Самуїла: „Хто́ той, що запитував: Саул
буде царювати над нами? Дайте тих людей, а
ми їх повбиваємо!" 13 Та Саул сказав: „Ніхто
не буде забитий цього дня, бо Госпо́дь сьогодні
зробив спасі̂ння серед Ізраїля". 14 А Самуїл
сказав до народу: Ходіть, і пі̂демо в Ґілґа́л, та й
відновимо там ца́рство!" 15 І пішов увесь народ
до Ґілґалу, і настановили царем там Саула перед
Господнім лицем у Ґілґалі, і прино́сили мирні

жертви перед Господнім лицем. І дуже радів
там Саул та всі Ізраїлеві му́жі!

12 І сказав Самуїл до всього Ізраїля: „Ось я
послухався вашого голосу в усьому, що
ви говорили мені, — і поставив над вами царя́.
2 А тепер той цар ось ходить перед вами. А я
поста́рів та посивів, а сини мої — ось вони з
вами. І я ходив перед вами від своєї мо́лодости
аж до цього дня. **3** Ось я! Свідку́йте проти мене
перед Господом та перед Його пома́занцем:
чийо́го вола я взяв, чи осла чийо́го взяв я? А кого
я гнобив, кому чинив наси́льство? І з чиєї руки
взяв я пі́дкупа, і відвернув свої очі від нього? І
все це я поверну́ вам“. **4** А вони сказали: „Не
гноби́в ти нас, і не чинив нам наси́льства, і ні
від ко́го ніче́го не брав“. **5** І він сказав: „Госпо́дь
свідок на вас, і свідок Його пома́занець цього
дня, що ви нічого не знайшли в моїй руці“. А
народ сказав: „Свідок!“ **6** І сказав Самуїл до
народу: „ Свідок Господь, що поставив Мойсея та
Ааро́на, і що вивів наших батьків із єгипетського
кра́ю. **7** А тепер станьте, і я буду суди́тися з вами
перед Господнім лицем про всі доброді́йства
Господні, які Він учинив із вами та з вашими
батька́ми. **8** Як Яків прийшов був до Єгипту,
і батьки́ ваші кли́кали до Господа, то Господь
послав Мойсея та Аарона, і вони вивели ваших
батьків із Єгипту, і осади́ли їх у цьому місці. **9** Та
вони забу́ли Господа, Бога свого, і Він передав їх
у руку Сісе́ри, начальника хацорського війська,
і в руку филисти́млян та в руку моавського
царя, — і вони воювали проти них. **10** І кли́кали
вони до Господа та говорили: „Згрішили ми,
бо покинули Господа та й служили Ваа́лам та
Аста́ртам. А тепер урятуй нас із руки наших
ворогів, і ми бу́демо служити Тобі. **11** І послав
Господь Єрубба́ла, і Беда́на, і Їфта́ха, і Самуїла,
— і врятував вас із руки довко́лишніх ваших
ворогів, і ви сиділи безпечно. **12** А коли ви
побачили, що Нахаш, цар аммонських синів,
прийшов на вас, то сказали мені: Ні, — нехай
царює над нами цар! А Цар ваш — Госпо́дь, Бог
ваш. **13** А тепер ось той цар, якого ви вибрали,
якого жадали, і ось дав Господь над вами царя.
14 Якщо ви бу́дете боятися Господа, і бу́дете
служити Йому, і бу́дете слухатися Його голосу, і
не бу́дете непокі́рні до Господніх заповідей, то
будете й ви, і цар, що царює над вами, ходити
за Господом, Богом вашим. **15** А якщо ви не
будете слухатися Господнього голосу, і будете
непокі́рні до Господніх за́повідей, то Господня
рука буде проти вас та проти ваших батьків! **16** І
ось тепер станьте, і побачте ту велику річ, що
Господь зробить на ваших оча́х. **17** Чи ж сьогодні
не жнива́ на пшеницю? Я покличу до Господа, і
Він пошле грім та дощ, а ви пізнаєте й побачите,
що велике ваше зло, яке ви зробили в Господніх
оча́х жада́нням для себе царя“. **18** І кли́кнув
Самуїл до Господа, а Господь послав того дня
грім та дощ. І ввесь народ сильно злякався
Господа та Самуїла! **19** І сказав увесь народ до
Самуїла: „Помолися за своїх рабів до Господа,
Бога твого, щоб нам не померти, бо понад усі
наші гріхи́ додали́ ми ще й оце зло, що жадали
для себе царя“. **20** І сказав Самуїл до народу:
„Не бійтеся! Ви зробили все те зло, тільки не
відступіть від Господа, і служіть Господе́ві всім
серцем своїм! **21** І не відступайте, і не йдіть за
марно́тами, які не допоможуть і які не врятують,
бо марно́та вони. **22** Бо Господь не поли́шить
народу Свого ради Свого великого Йме́ння, бо
зволив Господь зробити вас народом Своїм. **23**
Також я, — не дай мені, Боже, грішити проти
Господа, щоб перестав я молитися за вас! І я буду
наставля́ти вас на дорогу добру та про́сту. **24**
Тільки бійтеся Господа, і служіть Йому правдиво
всім вашим серцем, бо ви бачили, які великі діла
вчинив Він із вами! **25** А якщо справді бу́дете
чинити зло, — погинете й ви, і цар ваш!“

13 Рік був, як Саул зацарюва́в, і два роки
царював над Ізраїлем. **2** І вибрав собі Саул
три тисячі з Ізраїля, — дві тисячі були з Саулом
у Міхмаші та на горі Бет-Елу, а тисяча були з
Йоната́ном у Веніяминовій Ґів'ї. А решту народу
відпустив він кожного до наметів своїх. **3** І побив
Йоната́н филистимського намісника, що в Ґеві.
І почули це филисти́мляни, а Саул засурми́в
у сурму́ по всьому Кра́ю, говорячи: „Нехай
почують євреї!“ **4** А ввесь Ізраїль чув, говорячи:
„Саул побив филистимського намісника, і тим
Ізраїль став нена́висним серед филисти́млян“.
І скликаний був народ за Саулом до Ґілґалу.
5 А филисти́мляни були зібрані воювати з
Ізраїлем, — тридцять тисяч возів і шість тисяч
верхівці́в, а народу, щодо численности, як
піску на морському березі. І вийшли вони, і
таборува́ли в Міхмаші, на схід Бет-Авену. **6** А
Ізра́їльтянин побачив, що скру́тно йому, що
наро́д був пригно́блений, — і народ ховався по
пече́рах, і по щі́линах, і по ске́лях, і по льоха́х та
по яма́х. **7** А інші євреї перейшли Йорда́н до кра́ю
Ґада та до Ґілеаду. А Саул був ще у Ґілґалі, а ввесь
народ із тривогою поспішав за ним. **8** І чекав він
сім день умо́вленого ча́су, що призначив Самуїл,
та Самуїл не прийшов до Ґілґа́лу, — і народ став
розбігатися від нього. **9** І сказав Саул: „Приведіть
до мене призначене на цілопалення та мирні
жертви“. І він приніс цілопа́лення. **10** І сталося,
як скінчи́в він прино́сити цілопа́лення, то ось
прихо́дить Самуїл. І вийшов Саул, щоб зустріти

його, щоб привітати його. 11 І сказав Самуїл:
„Що́ ти зробив?“А Саул відказав: „Бо я бачив, що
народ розбігається від мене, а ти не прийшов
на умо́влений час тих днів. А филисти́мляни
зібралися в Міхмаші. 12 І я сказав: Тепер
филисти́мляни зі́йдуть до мене до Ґілґалу, а
Господнього лиця я ще не вблагав. І я вирішив,
і приніс цілопа́лення!“ 13 І сказав Самуїл до
Саула: „Ти зробив нерозумне! Не послухав ти
наказів Господа, Бога свого, що наказав був тобі,
бо тепер Господь міцно поставив би аж навіки
твоє царство над Ізраїлем. 14 А тепер царство
твоє не буде стояти, — Господь пошукав Собі
мужа за серцем Своїм, і Господь наказав йому
бути володарем над народом Своїм, бо ти не
ви́конав, що́ наказав був тобі Господь“. 15 І встав
Самуїл, і зійшов із Ґілґалу до Веніяминової Ґів'ї.
А Саул перелічив народ, що знахо́дився з ним,
— близько шости сотень чоловіка. 16 І Саул і син
його Йонатáн та народ, що знахо́дився з ним,
сиділи в Веніяминовій Ґеві, филисти́мляни ж
таборувáли в Міхмаші. 17 І вийшли руїнники з
филистимського табо́ру трьомá відділами: один
відділ звертається на офрійську дорогу до крáю
Шуал, 18 і один відділ звертається на дорогу до
Бет-Хорону, а один відділ звертається на дорогу
до границі, що провадить від Ґе-Цевоїму до
пустині. 19 А коваля́ не було по всім Ізраїлевім
Крáї, бо филисти́мляни сказали: „Щоб не робили
євреї мечá чи списа!“ 20 І схо́див увесь Ізраїль
до филисти́млян гострити кожен свого плуга,
і зáступа свого, і сокиру свою, і серпá свого,
21 коли тупи́лися ві́стря плугів, і заступів, і
вил, і сокир, і мусіли схо́дити, щоб направити
ві́стря рожнá. 22 І сталося за дні́в війни, — і
не знайшлося ані меча, ані списá в руці всього
народу, що був з Саулом та з Йонатáном, та був
знáйдений тільки для Саула та для сина його
Йонатáна. 23 І вийшла филистимська залóга до
перехо́ду Міхмашу.

14 Одно́го дня сказав Йонатáн, син Саулів, до
слуги, свого зброєно́ші: „Ходім, і перейдімо
до филистимської залóги, що з того бо́ку“. А
батькові своєму він цього не розповів. 2 А Саул
сидів на кінці згір'я під гранáтовим де́ревом,
що в Міґроні. А народу, що з ним, було близько
шости сотень чоловіка. 3 А Ахійя, син Ахітува,
брата Іхавода, сина Пінхаса, сина Іли́я, священика
в Шіло́, носив ефо́да. А народ не знав, що пішов
Йонатáн. 4 А між тими переходами, що Йонатáн
хотів перейти до филистимської залоги, була
зубчáста скеля з цього боку перехо́ду й зубчаста
скеля з того боку переходу. А ім'я́ одній Боцец,
а ім'я другій Сенне. 5 Один зуб — скеля —
стовп із пі́вночі, навпроти Міхмашу, а один із
пі́вдня, навпроти Ґеви. 6 І сказав Йонатан до
слуги, свого зброєно́ші: „Ходім, і перейді́мо
до сторо́жі тих необрізаних, може Господь
зробить поміч для нас, — бо Госиоде́ві нема
перешкоди спасати через багатьох чи через
небагатьох“. 7 І сказав йому його зброєно́ша:
„Роби все, що на серці твоїм! Звертай собі, —
ось я з тобою, куди хоче серце твоє“. 8 І сказав
Йонатан: „Ось ми приходимо до тих людей, і
покажемось їм. 9 Якщо вони скажуть до нас так:
Стійте тихо, аж ми при́йдемо до вас, — то ми
станемо на своєму місці, і не піді́ймемося до
них. 10 А якщо вони скажуть так: Підійми́ться
до нас, — то піді́ймемося, бо Господь дав їх у
нашу руку. Це для нас буде знáком“. 11 І вони
обидва показалися филистимській сторо́жі. І
сказали филисти́мляни: „Ось виходять із щі́лин
євреї, що поховалися там“. 12 І люди залóги
відповіли́ Йонатáнові та його зброєноші та й
сказали: „Підіймися до нас, — і ми вам щось
скажемо!“І сказав Йонатан зброєноші своєму:
„Підіймайся за мною, бо Господь дав їх у
Ізраїлеву руку!“ 13 І піднявся Йонатан на руках
своїх та на ногах своїх, а за ним його зброєно́ша.
І падали филисти́мляни перед Йонатаном, а
його зброєноша добивав за ним. 14 І булá перша
порáзка, що вдарив Йонатан та його зброєноша,
близько двадцяти чоловіка, на половині скиби
оброблюваного парою волів поля на день. 15
І стався сполóх у табо́рі, на полі, та в усьому
народі. Залóга та нищи́телі — затремтіли й вони.
І задрижала земля, і знявся великий сполóх! 16 І
побачили Саулові вартівники́ в Веніяминовій
Ґів'ї, аж ось нáтовп розпливається, і біжить
сюди та туди. 17 І сказав Саул до народу, що
був з ним: „Перегляньте й побачте, хто́ пішов
від нас?“І переглянули, аж ось нема Йонатана
та його зброєноші. 18 І сказав Саул до Ахійї:
„Принеси Божого ковчега!“Бо Божий ковчег був
того дня з Ізраїлевими синами. 19 І сталося,
коли Саул говорив до священика, то замі́шання
в филистимському табо́рі все більшало та
ши́рилось. І сказав Саул до священика: „Спини
свою руку!“ 20 І зібралися Саул та ввесь народ, що
був із ним, і вони пішли аж до місця бо́ю, — аж
ось меч кожного на його ближнього, замі́шання
дуже велике! 21 А між филистимлянами, як і
давніш, були євреї, що поприхо́дили з ними з
табо́ром, — і вони теж перейшли, щоб бути з
Ізраїлем, що був із Саулом та Йонатáном. 22 А
всі ізрáїльтяни, що ховалися в Єфремових горáх,
почули, що филисти́мляни втікають, і погналися
за ними й вони до бо́ю. 23 І спас Господь
Ізраїля того дня. А бій перейшов аж за Бет-

Евен. 24 Та ізра́їльтянин був пригно́блений того
дня. А Саул наклав клятву на наро́д, говорячи:
„Проклѧ́тий той чоловік, що буде їсти хліб
до вечора, поки я пімщу́ся на своїх ворогах.“І
ввесь той народ не їв хліба 25 І ввесь народ
пішов до лісу, а там був мед на га́лявині. 26
І ввійшов народ до то́го лісу, аж ось струмо́к
меду! Та ніхто не простяг своєї руки до уст
своїх, бо народ боявся присѧ́ги. 27 А Йонатáн не
чув, коли батько його заприсягну́в був наро́д. І
простягнув він кінець кия, що був у руці його, і
вмочив його в стільни́к меду, та й підніс руку
свою до уст своїх. І роз'ясни́лися очі йому!
28 А на це один із народу промовив і сказав:
„Заприсягаючи, заприсяг твій батько наро́д,
говорячи: Проклѧ́тий той чоловік, що буде їсти
хліб сьогодні! І змучився від цього народ“. 29 І
сказав Йонатáн: „Знещасливив мій батько цю
землю! Подивіться но, як роз'ясни́лися очі мої,
коли я скуштува́в трохи цього меду. 30 А що, коли
б народ сьогодні справді був їв зо здо́бичі своїх
ворогів, що знайшов? Чи тепер не збільши́лася
б пора́зка филисти́млян?“ 31 І били вони того
дня між филистимлянами від Міхмашу аж до
Айялону. А народ дуже змучився. 32 І кинувся
народ на здо́бич, і позабирали худобу дрібну́ й
худобу велику та телят, та й різали на землю. І їв
народ із кров'ю! 33 І розповіли́ Саулові, кажучи:
„Ось народ грішить проти Господа, — їсть із
кров'ю!“А той відказав: „Зрадили ви! Прикотіть
до мене сьогодні великого ка́меня“. 34 І сказав
Саул: „Розійді̂ться між людьми, та й скажіть
їм: Приведіть до нас кожен вола свого, і кожен
штуку дрібно́ї худобини, і заріжте тут. І будете
їсти, і не згрішите́ проти Господа, якщо́ не будете
їсти з кров'ю. І поприво́див увесь народ тієї
ночі кожен вола свого своєю рукою, і порізали
там. 35 І збудував Саул же́ртівника для Господа;
його першого зачав він будувати, як жертівника
для Господа. 36 І сказав Саул: „Зійді̂мо вночі
за филистимлянами, та й винищуймо їх аж до
ранко́вого світла, — і не полишімо між ними
нико́го“. А вони сказали: „Роби все, що добре в
оча́х твоїх“. А священик сказав: „Приступі̂мо
тут до Бога!“ 37 І запитався Саул Бога: „Чи зійти
за филисти́млянами? Чи даси їх в Ізраїлеву
руку?“Та Він не відповів йому того дня. 38 І
сказав Саул: „Зійдіться сюди всі видатні̂ народу,
і пізнайте та побачте, у чо́му стався той гріх
сьогодні. 39 Бо як живий Господь, що допоміг
Ізраїлеві, — якщо він був хоча б на сині моїм
Йонатані, то конче помре він!“Та ніхто не
відповів йому з усього наро́ду. 40 І сказав він до
всього Ізраїля: „Ви станете на один бік, а я та
син мій Йонатáн на дру́гий бік“. І сказав той
народ до Саула: „Зроби, що добре в оча́х твоїх!“
41 І сказав Саул до Господа, Бога Ізраїля: „Дай же
тумі̂м!“І був ви́явлений жеребком Йонатан та
Саул, а народ повихо́див оправданим. 42 І сказав
Саул: „Киньте поміж мною та поміж сином
моїм Йонатаном“. І був ви́явлений Йонатáн. 43
І сказав Саул до Йонатана: „Розкажи мені, що́
ти зробив?“І розповів йому Йонатан і сказав:
„Я справді скуштува́в кінцем кия, що був у
руці моїй, трохи меду. Ось я помру за це!“ 44
І сказав Саул: „Так нехай зробить Бог, і так
нехай додасть, що конче помреш, Йонатáне!“
45 А народ сказав до Саула: „Чи помирати
Йонатáнові, що зробив оце велике спасі̂ння в
Ізраїлі? Борони Боже! Як живий Господь, — не
спаде́ волоси́на з голови його на землю, бо з
Богом робив він цього дня!“І визволив наро́д
Йонатана, і він не помер. 46 І відійшов Саул від
филисти́млян, а филисти́мляни пішли на своє
місце. 47 І здобув Саул царюва́ння над Ізраїлем,
і воював навколо зо всіма́ своїми ворогами: з
Моавом, і з синами Аммона, і з Едомом, і з
царями Цови, і з филистимлянами. І скрізь,
проти кого він оберта́вся, мав у́спіх. 48 І склав
він військо, та й побив Амали́ка, і врятував
Ізраїля з руки грабіжника. 49 І були в Саула
сини: Йонатан, і Їшві, і Малкішуя; а ім'я́ двох
доче́к його: ім'я́ ста́ршій Мера́в, а ім'я молодшій
Мелхо́ла. 50 А ім'я́ Саулової жінки: Ахіноам,
дочка Ахіма́аца. А ім'я́ провідника́ його ві̂йська:
Авне́р, син Нера, Саулового дя́дька. 51 А Кіш
— батько Саулів, а Нер — батько Авнера, син
Авіїлів. 52 І була сильна війна на филисти́млян
за всіх Саулових днів. І коли Саул бачив якого
чоловіка хороброго та якого сильного, то брав
його до се́бе.

15 І сказав Самуїл до Саула: „Господь послав
був мене пома́зати тебе на царя над
народом Його, над Ізраїлем. А тепер послухайся
голосу Господніх слів. 2 Так сказав Господь
Саваот: Я згадаю, що́ зробив був Амалик Ізраїлеві,
що клав йому перешкоду на дорозі, коли
він вихо́див із Єгипту. 3 Тепер іди, і поб'єш
Амали́ка, і вчиниш закляттям усе, що його, і
не змилосе́рдишся над ним. І позабиваєш усе,
від чоловіка аж до жінки, від дитини й аж до
немовляти, від вола й аж до штуки дрібно́ї
худо́бини, від верблю́да й аж до осла“. 4 І Саул
оповістив народ, і перелічив їх у Телаїмі, —
двісті тисяч піхоти та десять тисяч мужа Юди. 5
І прийшов Саул аж до Амали́кового міста, та й
засів у долині. 6 І сказав Саул кене́янам: „Ідіть,
відокремтесь, вийдіть з-поміж Амалики́тянина,
щоб я не долучив вас до них, бо ви зробили були
милість усім ізра́їльтянам, коли вони виходили

з Єгипту“. І відокремився Кенеянин з-поміж
Амали́ка. 7 А Саул побив Амалика від Хавіли
аж до місця, де йдеш до Шуру, що навпроти
Єгипту. 8 І зловив він Аґага, амаликського царя,
живого, а ввесь народ зробив закляттям, та й
побив вістрям меча. 9 Та змилосе́рдився Саул
і народ над Аґаґом, і над найліпшим з його
худоби дрібно́ї й з худоби його великої та з
товару вгодо́ваного, і над вівцями, та над усім
добром, і не хотіли зробити їх закляттям. А все
маловарте й худе — його зробили закляттям. 10
І було Господнє слово до Самуїла й казало: 11
„Жалкую, що Я настанови́в Саула за царя, бо він
відвернувся від Мене, а слів Моїх не ви́конав“. І
запалився гнів Самуїлів, і він кли́кав до Господа
цілу ніч. 12 А рано вранці Самуїл устав, і пішов
назу́стріч Саулові. І Самуїлові доне́сли, говорячи:
„Саул прийшов до Карме́лу, і ось ставить собі
па́м'ятника, а потому поверну́вся й пішов, і
зійшов до Ґілґалу“. 13 І прийшов Самуїл до
Саула, а Саул сказав йому: „Благослове́нний
ти в Господа! Я виконав слово Господнє“. 14 А
Самуїл сказав: „А що́ це за ме́кання цієї отари в
ушах моїх, та рик великої худоби, що я чую?“
15 І сказав Саул: „Від Амаликитянина привели́
їх, бо народ змилосе́рдився над найліпшим із
худоби дрібно́ї та з худоби великої, щоб зарізати
в жертву для Господа, Бога твого, а позостале
вчинили закляттям“. 16 А Самуїл сказав до
Саула: „Поки́нь, а я розповім тобі, що́ Господь
говорив мені цієї ночі“. А той сказав йому:
„Говори“. 17 І сказав Самуїл: „Хоч ти мали́й був
в оча́х своїх, — чи ж ти не голова Ізраїлевих
племе́н? Чи ж не пома́зав тебе Господь на царя
над Ізраїлем? 18 І послав тебе Господь дорогою,
і сказав: Іди, і вчиниш закляттям нечестивих
амалнки́тян, і будеш воювати з ними, аж поки
ти не ви́губиш їх. 19 І чому́ ти не послухався
Господнього голосу, але кинувся на здо́бич, і
зробив оце зло в Господніх оча́х?“ 20 І сказав
Саул до Самуїла: „Та я послухався Господнього
голосу, і пішов дорогою, якою послав був мене
Господь, — і привів я Аґаґа, царя амаликського,
а Амалика зробив закляттям. 21 А народ узяв
зо здо́бичі худобу дрібну́ та худобу велику,
як поча́ток закляття, щоб прино́сити в жертву
Господе́ві, Богові твоєму, в Ґілґалі“. 22 І сказав
Самуїл: „Чи жада́ння Господа цілопа́лень та
жертов таке, як по́слух Господньому голосу?
Таж по́слух ліпший від жертви, покірливість —
краща від баранячого ло́ю! 23 Бо непокірливість
— як гріх ворожби́тства, а свавільство — як
провина та служба бовва́нам. Через те, що ти
відкинув Господні слова, то Він відкинув тебе,
щоб не був ти царем“. 24 І сказав Саул до
Самуїла: „Прогріши́вся я, бо переступив накази
Господні та слова́ твої, — бо я боявся народу, та
послухався його голосу. 25 А тепер прости ж
мій гріх, і вернися зо мною, — і я поклонюсь
Господе́ві“. 26 Та Самуїл сказав до Саула: „Не
вернуся з тобою, бо ти погорди́в Господнім
словом, а Господь погорди́в тобою, щоб не був
ти царем над Ізраїлем“. 27 І повернувся Самуїл,
щоб піти, а Саул схопи́в по́лу плаща його, та й
відірвав. 28 І сказав до нього Самуїл: „Господь
відірвав сьогодні від тебе Ізраїлеве царство, та
й передав його твоєму ближньому, ліпшому
від тебе! 29 І також Ізраїлева Слава не скаже
неправди та не буде каятися, бо Він не люди́на,
щоб каятись“. 30 А Саул сказав: „Прогріши́вся
я! Але вшануй мене перед старши́ми мого
народу та перед Ізраїлем, і вернися зо мною,
а я поклонюся Господе́ві, Богові твоєму“. 31 І
вернувся Самуїл за Саулом, і Саул поклонився
Господе́ві. 32 І сказав Самуїл: „Підведіть до мене
Аґаґа, царя амаликського“. І пішов до нього Аґаґ
весело. І сказав Аґаґ: „Справді, — відступилася
гірко́та смерти!“ 33 А Самуїл сказав: „Як твій меч
позбавляв жінок дітей, так позба́виться дітей
твоя мати між жінка́ми“. І посік Самуїл Аґаґа
перед Господнім лицем у Ґілґалі. 34 І пішов
Самуїл до Рами́, а Саул зійшов до дому свого, до
Саулової Ґів'ї. 35 І більше не бачив Самуїл Саула
аж до дня його смерти, та Самуїл сумува́в за
Саулом. А Господь жалкував, що настановив був
Саула царем над Ізраїлем.

16 І сказав Господь до Самуїла: „Аж доки ти
сумува́тимеш за Саулом? Таж Я відкинув
його, щоб не царював над Ізраїлем. Напо́вни
рога свого оливою, та й іди, — пошлю тебе до
віфлеє́млянина Єссея, бо Я наглянув Собі царя
між синами його“. 2 І сказав Самуїл: „Як я
піду́? А почує Саул, то вб'є мене“. А Господь
сказав: „Візьми в свою руку теля з великої
худоби, та й скажеш: Я прийшов, щоб прине́сти
жертву для Господа. 3 І закличеш Єссе́я на
жертву, а Я тобі дам знати, що́ маєш робити, і
пома́жеш Мені того, кого скажу́ тобі“. 4 І зробив
Самуїл, що́ Господь говорив. І прийшов він до
Віфлеєму, а старші міста вийшли йому назустріч
із тремтінням. І сказали вони: „Чи твій при́хід
— то мир?“ 5 А він відказав: „Мир! Я прийшов,
щоб прине́сти жертву Господе́ві. Освятіться, і
при́йдете зо мною до жертви“. І освятив він
Єссе́я та синів його, і покликав їх на жертву. 6 І
сталося, як вони поприхо́дили, то побачив він
Еліява, та й сказав: „Справді — перед Господом
пома́занець Його!“ 7 Та Господь сказав Самуїлові:
„Не дивись на обличчя його та на високість

зросту його, бо Я відкинув його Собі! Бо Бог
бачить не те, що бачить люди́на: чоловік бо
дивиться на лице, а Господь дивиться на серце“.
8 І покликав Єссе́й Авінадава, і привів його перед
Самуїла, та той сказав: „Також цього не вибрав
Господь!“ 9 І привів Єссе́й Шамму, та Самуїл
сказав: „Також цього не вибрав Господь“. 10 І
привів Єссей сімох своїх синів перед Самуїла. І
сказав Самуїл до Єссея: „Цих не вибрав Господь“.
11 І сказав Самуїл до Єссея: „Чи то всі твої діти?“А
той відказав: „Ще позостався найменший, — він
пасе отару“. І сказав Самуїл до Єссея: „Пошли ж
приве́сти його, бо не сядемо за стіл, аж поки він
не при́йде сюди“. 12 І послав він, і привів його, а
він — рум'яний, із гарними очима та хорошого
стану. А Господь сказав Самуїлові: „Устань,
пома́ж його, — бо це він!“ 13 І взяв Самуїл рога
оливи, та й пома́зав його серед братів його. І
Дух Господній злинув на Давида, і був на ньо́му
від того дня й далі. А Самуїл устав, і пішов до
Рами́. 14 І Дух Господній відступився від Саула,
а напав його дух злий, по́сланий від Господа. 15
І сказали раби Саула до нього: „Оце злий дух
від Бога нападає на тебе. 16 Нехай скаже пан
наш, — раби твої пошукають тобі кого, хто вміє
грати на гу́слах. І станеться, коли буде на тебе
злий дух від Бога, то заграє той рукою своєю, — і
буде тобі добре“. 17 І сказав Саул до рабів своїх:
„Нагляньте мені кого, хто добре грає, і приведіть
до ме́не“. 18 І відповів один із слуг, і сказав:
„Ось бачив я сина віфлеємлянина Єссе́я, що вміє
грати, — ли́цар та вояка, і розуміється на речах,
і чоловік хорошої поста́ви. І Господь із ним“. 19 І
послав Саул послів до Єссе́я й сказав: „Пошли до
мене Давида, сина свого, що при отарі“. 20 І взяв
Єссе́й осла, наладованого хлібом, та бурдюка́
вина, та одне козля, і послав через сина свого
Давида до Саула. 21 І прийшов Давид до Саула,
та й став перед ним. І той сильно полюбив його,
і він став йому зброєно́шею. 22 І послав Саул до
Єссея, говорячи: „Нехай остається Давид при
мені, бо він знайшов ласку в оча́х моїх“. 23
І бувало, коли злий дух від Бога нападав на
Саула, то Дави́д брав гу́сла, та й грав своєю
рукою. І легшало Саулові, і ставало йому добре,
і відступа́в від нього той злий дух.

17 І зібрали филисти́мляни свої ві́йська на
війну. І зібралися вони до Сохо, що Юдине,
і таборува́ли між Сохо та між Азекою в Ефес-
Даммімі. 2 І зібра́лися Саул та ізра́їльтяни, і
таборува́ли в долині Елі, і вставилися до бо́ю
проти филисти́млян. 3 І стояли филисти́мляни
на горі з того боку, а Ізраїль стояв на горі з
цього боку, а поміж ними долина. 4 І вийшов із
филистимських табо́рів однобо́рець, ім'я́ йому
Ґолія́т із Ґату. Високий був — шість ліктів і
п'ядь. 5 А на голові його — мідяний шоло́м,
і він одя́гнений був у па́нцера з луски́; а вага
того па́нцера — п'ять тисяч шеклів міді. 6
А на нога́х його — мідяні наголі́нники, а за
плечи́ма його — мідяний спис. 7 А держа́к списа
його — як ткацький вал, а ві́стря спи́су його
— шістсот шеклів заліза. А перед ним ходив
щитоно́ша. 8 І став він, і кликнув до Ізраїлевих
полків, та й сказав до них: „Чого ви вийшли
ставати до бо́ю? Чи ж я не филисти́млянин, а
ви не раби Саулові? Оберіть собі кого, і нехай
він зі́йде до мене. 9 Якщо він зможе воювати
зо мною, і вб'є мене, то ми ста́немо вам за
рабів. А якщо я перемо́жу його, і вб'ю його,
то ви станете нам за рабів, і будете служити
нам“. 10 І сказав филисти́млянин: „Я цього дня
зневажив Ізраїлеві полки́. Дайте мені чоловіка,
і бу́демо битися вдвох“. 11 І чув Саул та ввесь
Ізраїль ці слова филисти́млянина, — і вони
перестра́шилися та сильно налака́лися. 12 А
Давид — син того мужа ефра́тянина, з Юдиного
Віфлеєму, а ім'я́ йому Єссе́й, що мав во́сьмеро
синів. І цей чоловік за Саулових днів був стари́й,
увійшов у літа. 13 І пішли троє найстарших
Єссеєвих синів, пішли за Саулом на війну́. А
імена́ трьох синів його, що пішли на війну:
перворідний Еліяв, а другий його — Авінадав, а
третій — Шамма. 14 А Давид — він найменший,
а три найстарші пішли за Саулом. 15 А Давид
ходив до Саула, та вертався па́сти отару свого
батька в Віфлеємі. 16 А той филисти́млянин
підхо́див ранком та ввечорі, і виступав сорок
день. 17 І сказав Єссей до сина свого Давида:
„Візьми но для братів своїх ефу́ цього пра́женого
зе́рна, і десять цих хлі́бів, та й віднеси́ скоренько
до табо́ру до своїх братів. 18 А цих десять кусків
сиру віднесеш для тисячника, і розізнаєш про
пово́дження братів своїх, і вивідай про їхні
потреби.“ 19 А Саул і вони, та всі ізра́їльтяни були
в долині Елі, — воювали з филисти́млянами.
20 І встав Давид рано вранці, і полиши́в ота́ру
свою на сто́рожа; і взяв та й пішов, як наказав
йому Єссей. І ввійшов він до обо́зу, а ві́йсько
вихо́дило до бойово́го стро́ю, і підняли́ вони
окрик у бою́. 21 І ви́шикувалися Ізраїль та
Филисти́млянин ла́ва проти ла́ви. 22 І Давид
позоставив свою но́шу в сто́рожа речей, та й
побіг до по́лку. І ввійшов він, і запитав своїх
братів про пово́дження. 23 А коли він розмовляв
із ними, аж ось виходить із филистимських
полкі́в одноборець, филисти́млянин Ґолія́т ім'я́
йому, із Ґату. І промовляв він ті самі слова́, а
Давид почув. 24 А всі ізра́їльтяни, коли бачили
того чоловіка, то втікали перед ним та дуже

лякалися. 25 І говорив Ізра́їльтянин: „Чи бачите
ви цього чоловіка, що виходить? А виходить він,
щоб зневажа́ти Ізраїля. І буде, — того чоловіка,
що вб'є його, збагати́ть його цар великим
багатством, і дочку́ свою віддасть йому, а дім
його батька зробить вільним в Ізраїлі“. 26 І
спитався Давид тих людей, хто стояв з ним,
говорячи: „Що́ буде зро́блене тому, хто вб'є цього
филисти́млянина й здійме обра́зу з Ізраїля?
Бо хто цей необрізаний филисти́млянин, що
так зневажає полки́ Живого Бога?“ 27 А народ
сказав йому те саме слово, говорячи: „Отак буде
зро́блено чоловікові, хто вб'є його“. 28 І почув
Еліяв, його найстарший брат, як він говорив
до людей. І запалився Еліявів гнів на Давида,
і він сказав: „Чого то зійшов ти? І на ко́го ти
позоставив трохи тієї отари в пустині? Я знаю
зарозумі́лість твою та порожнечу твого серця,
бо ти зійшов, щоб подивитися на війну́!“ 29 А
Давид відказав: „Та що́ я зробив тепер? Чи не на
нака́з батька?“ 30 І він відвернувся від нього до
іншого, і запитував про те саме. А народ відповів
йому те саме, як перше. 31 І були почуті слова
ті, що говорив Давид, і донесли їх Саулові, і він
покликав його. 32 І сказав Давид до Саула: „Хай
не лякається нічиє серце через нього. Раб твій
піде, і буде битися з отим филистимлянином“.
33 І сказав Саул до Давида: „Ти не можеш піти
на того филистимлянина битися з ним, бо ти
мали́й, а він воя́к від своєї мо́лодости“. 34 І
сказав Давид до Саула: „Твій раб був пастухо́м
свого батька при отарі, і прихо́див лев, а також
— ведмідь, та й тягнув штуку дрібно́ї худоби
зо стада, 35 а я вихо́див за ним, і побивав
його, і виривав те з па́щі його. А як він ставав
на мене, то я хапав його за його гри́ву, та
й побивав його. 36 І лева, і ведмедя побива́в
твій раб. І цей необрізаний филисти́млянин
буде, як один із них, бо він зневажив полки́
Живого Бога!“ 37 І сказав Давид: „Господь, що
врятува́в мене з лапи лева та з лапи ведмедя, Він
урятує мене з руки цього филисти́млянина“. І
сказав Саул: „Іди, і нехай Господь буде з тобою!“
38 І зодягнув Саул Давида в свою о́діж, і дав
мідяно́го шоло́ма на його голову, і надів на
нього па́нцера. 39 І прип'я́в Давид меча його на
одежу свою, та й силкува́вся йти, бо він не звик
був до того. І сказав Давид до Саула: „Не мо́жу в
цьому ходити, бо я не звик!“І поскида́в Давид
їх із себе. 40 І взяв він кия свого в свою руку,
і вибрав собі п'ять ви́гладжених камінці́в із
потоку, і поклав їх у пастушу то́рбу, яку мав, та в
торби́ну, а його пра́ща — у руці його. І він пішов
до филисти́млянина. 41 А филисти́млянин
підхо́див усе ближче до Давида, і чоловік ніс
щита́ перед ним. 42 І подивився филисти́млянин,
та й побачив Давида, — і злегкова́жив його, бо
той був ще хлопець, рум'яний юна́к струнко́ї
поста́ви. 43 І сказав филисти́млянин до Давида:
„Чи я пес, що ти вийшов на мене з ки́єм?“І
филисти́млянин прокляв Давида своїми богами.
44 І сказав филисти́млянин до Давида: „Ходи ж
до мене, а я твоє тіло віддам пта́ству небесному
та звірині́ польові́й“. 45 І сказав Давид до
филисти́млянина: „Ти йдеш на мене з мечем
і списом та ра́тищем, а я йду на тебе в Ім'я́
Господа Сава́та, Бога військ Ізра́їлевих, які́ ти
зневáжив. 46 Сьогодні віддасть тебе Господь у
мою ру́ку, — і я поб'ю́ тебе́, і відітну́ голову твою
з тебе, і дня цього я дам па́дло филистимського
табо́ру птаству небесному та земній звірині́.
І пізнає вся земля, що є Бог Ізраїлів! 47 І
пізнає вся громада те, що Господь спасає не
мече́м та списом, — бо це війна Господа, і
Він віддасть вас у нашу руку“. 48 І сталося,
коли филисти́млянин устав і пішов, і збли́зився
до Давида, то Давид поспішив і побіг до ла́ви
навпроти филисти́млянина. 49 І простя́г Давид
руку свою до то́рби, і взяв звідти ка́меня, та й
кинув із пращі, — і вдарив филисти́млянина в
чоло́ його. І той камінь втявся йому в чоло́, — і він
упав на обличчя своє на землю. 50 І отак переміг
Давид филисти́млянина пра́щею та ка́менем, —
і вдарив він филисти́млянина, та й убив його, а
меча́ не було в Давидовій руці. 51 І підбіг Давид, і
став на филисти́млянина, і ви́хопив його меча́, і
витяг його з його пі́хви, — та й убив його, і відтяв
ним йому го́лову! І побачили филисти́мляни,
що помер їх сила́ч, — і стали втікати! 52 А
люди Ізраїлеві та Юдині схопи́лися, і зняли́
крик, та й погнали филисти́млян аж доти, де
йдеться до Ґа́ю, і аж до брами Екро́ну. І падали
трупи филисти́млян по дорозі аж до Шаараїму,
і аж до Ґату, і аж до Екрону. 53 І верну́лися
Ізраїлеві сини з пого́ні за филистимлянами,
та й розграбува́ли їхні табо́ри. 54 А Давид
узяв го́лову того филисти́млянина, і приніс
її до Єрусалиму, а збро́ю його склав у своєму
наме́ті. 55 А як Саул побачив Давида, що вихо́див
напроти филисти́млянина, то сказав до Авне́ра,
провідника́ війська: „Чий син оцей хло́пець,
Авне́ре?“А Авне́р відказав: „Присягаю життям
твоїм, о ца́рю, що не знаю!“ 56 І сказав цар:
„Запитай, чий син цей юна́к?“ 57 А коли Давид
вертався, побивши филисти́млянина, то Авне́р
узяв його й привів його перед Саула, а голова́
филисти́млянина — у руці його. 58 І сказав
до нього Саул: „Чий ти син, хло́пче?“А Давид
відказав: „Я син раба твого віфлеємлянина
Єссе́я“.

18 І сталося, як скінчи́в він говорити до Саула,
то Йонатáнова душа зв'язáлася з душею
Давидовою, — і полюбив його Йонатан, як душу
свою. 2 І того дня взяв його Сау́л, і не пустив
його вернутися до дому його бáтька. 3 І склав
Йонатáн із Давидом умову, бо полюбив його, як
душу свою. 4 І зняв Йонатáн із себе плащá, що
був на ньому, та й дав його Давидові, і вбрання́
своє, і все аж до меча свого, і аж до лу́ка свого, і
аж до пóяса свого. 5 І ходив Давид скрізь, куди
посилав його Саул, і робив мудро. І настанови́в
його Саул над вояка́ми, і він подóбався усьому
нарóдові, а також Сауловим рабам. 6 І сталося,
як вони йшли, коли Давид вертався, побивши
филисти́млянина, то повихóдили жінки́ зо всіх
Ізраїлевих міст, — щоб співати та танцювáти
назустріч царя Саула, із бу́бнами, із радістю,
та з цимбáлами. 7 І викрикували ті жінки́, що
грали, та й казали: „Саул повбивáв свої тисячі, а
Давид — десятки тисяч свої!“ 8 І дуже запалився
Саулів гнів, і та річ була неприéмна йому, і
він сказав: „Давидові дали́ десятки тисяч, а
мені дали тисячі, — йому бракує ще тільки
царювáння!“ 9 І від того дня й далі Саул дивився
зáздрісним оком на Давида. 10 І сталося другого
дня, і напав злий дух від Бога на Саула, і він
став несамови́тий в себе вдома, а Давид грав
своєю рукою, як щоденно, а в Сауловій руці був
спис. 11 І кинув Саул списа, кажучи про себе:
„Удáрю в Давида, і приб'ю його до стіни́! Та
Давид два рáзи ухили́вся від нього. 12 І боявся
Саул Давида, бо з ним був Госпóдь, а від Саула
Він відступи́в. 13 І віддали́в його Саул від себе, і
настанови́в його собі тисячником, і він вихóдив
на війни, і вертáвся перед нарóдом. 14 І мав
Давид повóдження в усіх дорогах своїх, і з ним
був Господь. 15 І побачив Саул, що той має
велике повóдження, і налякався його. 16 А ввесь
Ізраїль та Юда любили Давида, бо він вихóдив
на війни, і вертáвся перед ними. 17 І сказав
Саул до Давида: „Ось моя найстарша дочкá
Мерав, — її я дам тобі за жінку. Тільки будь мені
хоробрим та воюй Господні вȋйни!“А про себе
Саул сказав: „Нехай не буде на ньому моя рука,
— а нехай буде на ньому рука филисти́млян!“
18 А Давид сказав до Саула: „Хто я, і яке життя
моє та рід мого батька в Ізраїлі, що я стану
зя́тем цареві?“ 19 І сталося, коли настав час дати
Давидові Мерав, Саулову дочку́, то вона була
ви́дана за жінку мехолатитянинові Адріїлові,
20 а Давида покохала Мелхóла, друга Саулова
дочкá. І розповіли́ про це Саулові, і ця річ була
слу́шна в очáх його. 21 І сказав Саул про себе:
Дам я її йому, і нехай вона стане йому за пáстку,
— і нехай буде на ньому рука филисти́млян!“А
до Давида Саул сказав удруге: „Посвоя́чишся
сьогодні зо мною“. 22 І наказав Саул своїм рабам:
„Промовляйте до Давида поти́ху, говорячи: Ось
цар уподóбав тебе собі, а всі його раби полюбили
тебе, а тепер ти посвоя́чишся з царем“. 23 І
Саулові раби говорили ці слова до Давидових
ушей. А Давид сказав: „Чи то легко в ваших
очáх посвоя́читися з царем? Таж я люди́на вбога
та маловажна!“ 24 І розповіли́ це раби Саула
йому, говорячи: „Отак говорив Давид“. 25 І
сказав Саул: „Так скажете Давидові: Не бажає цар
заплати за молоду́, а бажає тільки сто крайніх
плотів филистимських, щоб пімститися на
нéприятелях царя“. А Саул ду́мав тим зробити,
щоб Давид попав до руки филисти́млян. 26 І
його раби переказали ці слова Давидові, і ця річ
була мила в Давидових очах, щоб посвоя́читися
з царем. І в недовгому чáсі 27 встав Давид,
та й пішов він та його люди, і забив серед
филисти́млян двісті чоловіка. І Давид приніс
їхні крайні плоті, і дав їх у повному числі цареві,
щоб посвоя́читися з царем. І Саул дав йому за
жінку дочку́ свою Мелхóлу. 28 І побачив Саул,
і пізнав, що Господь із Давидом, а Мелхóла,
Саулова дочкá, полюбила його. 29 А Саул ще й
далі боявся Давида. І Саул ненáвидів Давида по
всі дні. 30 І вихóдили воювати филистимські
провідники́, і бувало — скільки вони вихóдили,
то Давид мав найбільше повóдження від усіх
Саулових рабів. І стало ім'я́ його дуже шановане.

19 І говорив Саул до свого сина Йонатáна та
до всіх своїх рабів, щоб убити Давида. Та
Йонатан, син Саулів, дуже кохав Давида. 2 І
розповів Йонатан Давидові, говорячи: „Батько
мій Саул хоче вбити тебе. А тепер уранці
стережися, — сиди в укриттȋ, і сховáйся. 3 А я
вийду, і стану при своєму бáтькові на полі, де
ти будеш, і я буду говорити про тебе до свого
батька. І щó побачу, те розповім тобі“. 4 І говорив
Йонатан своєму батькові Саулові добре про
Давида, і сказав йому: „Нехай не згрішить цар
проти раба свого, проти Давида, бо не згрішив
він проти тебе, а вчинки його дуже добрі для
тебе. 5 І наражав він на небезпéку життя своє,
і вбив филисти́млянина, — і Господь учинив
велике спасȋння для всього Ізраїля. Ти це бачив
та радів. І для чого згрішиш ти проти невинної
крóви, бажаючи вбити Давида безпричи́нно?“ 6
І послу́хався Саул Йонатанового голосу. І Саул
присягнув: „ Як живий Господь, — не буде
той убитий!“ 7 І покликав Йонатан Давида, і
переказав йому Йонатан усі ті словá. І привів
Йонатан Давида до Саула, і він був перед ним,
як давніше. 8 А війна була далі. І вийшов Давид,
і воював з филисти́млянами, та й завдав їм

велику пора́зку, — і вони повтікали перед ним.
9 А злий дух від Господа був на Саулі, і він
сидів у своїм домі, і спис його — в руці його,
а Давид грав рукою. 10 А Саул хотів ударити
списом у Давида, прибити його до стіни, та
відхили́вся той перед Саулом, і він увігнав списа
в стіну́, а Давид утік, і був урято́ваний тієї
ночі. 11 І послав Саул посланців до Давидового
дому, щоб стерегли його й щоб убили його
вранці. І розповіла́ Давидові його жінка Мелхола,
говорячи: „Якщо ти не врятуєш свого життя цієї
ночі, то взавтра ти будеш забитий“. 12 І Мелхола
спустила Давида через вікно, і він пішов і втік,
і врятувався. 13 І взяла Мелхола домашнього
божка́, і поклала до ліжка, а поду́шку з ко́зячого
во́лосу поклала в голова́х його, та й прикрила
плаще́м. 14 І послав Саул посланці̂в, щоб узяти
Давида, а вона сказала: „Він хворий!“ 15 І послав
Саул тих посланці̂в побачити Давида, говорячи:
„Принесіть його в лі̂жку до мене, щоб забити
його!“ 16 І ввійшли ті посланці̂, аж ось у ліжку
домашній божо́к, а в голова́х його — поду́шка з
ко́зячого во́лосу! 17 І сказав Саул до Мелхоли:
„На́що ти так обмани́ла мене, і відпустила мого
ворога, і він урятувався?“А Мелхола відказала
Саулові: „Він сказав мені: Відпусти мене, бо
інакше вб'ю тебе!“ 18 А Давид утік і врятувався. І
прийшов він до Самуїла до Рами́, і розповів йому
все, що́ зробив йому Саул. І пішов він та Самуїл,
та й осілися в Найоті. 19 І розпові̂джено Саулові,
говорячи: „Ось Давид у Найоті в Рамі̂“. 20 І
послав Саул посланці̂в, щоб узяли́ Давида. І вони
побачили громаду пророків, що пророкувала, а
Самуїл стояв над ними. І на Саулових посланців
злинув Дух Божий, і пророкували й вони. 21
І розповіли́ про це Саулові. І послав він інших
посланці̂в, та пророкували також і вони. А Саул
послав посланці̂в ще третіх, та пророкували й
вони. 22 І пішов і він до Рами́, і прийшов аж до
великої ями, що в Сеху, і запитав, і сказав: „Де
Самуїл та Давид?“А запитаний відказав: „Ось у
Найоті в Рамі“. 23 І пішов він туди до Найоту в
Рамі. І зли́нув Божий Дух також на нього, — і він
усе пророкував, аж поки не прийшов у Найот у
Рамі. 24 І зняв і він одежу свою, і пророкував і
він перед Самуїлом, і лежав нагі́й ці̂лий той
день та ці̂лу ніч. Тому то й говорять: „Чи й Саул
між пророками?“

20 І втік Давид з Найо́ту в Рамі̂, і прийшов та
й сказав перед Йонатаном: „Що́ я зробив,
яка провина моя й який мій гріх перед батьком
твоїм, що він шукає моєї душі?“ 2 А той відказав:
„Борони Боже, — ти не помреш! Таж ба́тько мій
не робить жодної справи, великої чи справи
малої, коли не відкриває на вухо мені, то чому
мій батько заховає від мене цю справу? Цього
не бу́де!“ 3 А Давид іще присягнув та й сказав:
„Добре пізнав твій батько, що я знайшов милість
в оча́х твоїх. І сказав він: Нехай не довідається
про те Йонатан, щоб не був він засму́чений. Але
як живий Господь і як жива душа твоя, — між
мною та смертю не більше кро́ку!“ 4 І сказав
Йонатан до Давида: „Що́ підкаже душа твоя, те
зроблю́ тобі!“ 5 І сказав Давид до Йонатана: „Ось
узавтра новомі̂сяччя, коли звичайно сиджу́ я з
царем, щоб їсти з ним. Але ти відпусти мене,
а я сховаюся в полі аж до третього вечора. 6
Якщо дійсно згадає про мене твій батько, то
скажеш, що конче жадав від мене Давид, щоб
йому забігти до свого міста Віфлеєму, бо там
річна́ жертва для всього роду його. 7 Якщо
він скаже так: „Добре!“то мир твоєму рабові.
А якщо дійсно запалає йому гнів, то знай, що
постано́влене те зло від нього. 8 І зробиш
милість своє́му рабові, бо ти ввів свого раба в
Господній заповіт із собою. А якщо є на мені
прови́на, — убий мене ти, а до батька твого по́що
мене ве́сти?“ 9 І відказав Йонатан: „Борони тебе,
Боже! Бо якщо справді пізна́ю, що в мого батька
постановлене зло, щоб прийшло на тебе, чи ж
того я не розкажу́ тобі?“ 10 І сказав Давид до
Йонатана: „Хто повідо́мить мене, якщо батько
твій відповість тобі жорсто́ке?“ 11 А Йонатан
сказав до Давида: „Ходи ж, і ви́йдемо на поле“. І
вийшли вони оби́два на поле. 12 І сказав Йоната́н
до Давида: „ Свідок Господь, Бог Ізраїлів, що
післязавтра цього ча́су ви́відаю я батька свого.
Нехай скарає мене Бог, якщо тоді не пошлю́ до
тебе, і не сповіщу́ тебе, — 13 так нехай зробить
Госпо́дь Йонатану, і так нехай додасть! А якщо
моєму ба́тькові вгодно зробити зло тобі, то
сповіщу́ тебе, і відішлю́ тебе, і ти пі̂деш у мирі, а
Господь буде з тобою, як Він був із моїм ба́тьком.
14 І ти, якщо я бу́ду ще живий, хіба не зро́биш
зо мною Господньої ми́лости? Коли ж я помру́,
15 то не відбирай своєї ми́лости від дому мого
навіки, а навіть тоді, як Господь понищить усіх
Давидових ворогів із поверхні землі. 16 І нехай
пошукає Господь душі̂ від Давидових ворогів!“І
склав Йонатан умову з Давидовим домом. 17 І
Йонатан далі присягався Давидові в своїй любові
до нього, бо він покохав його, як свою душу. 18 І
сказав йому Йонатан: „Узавтра новомісяччя, і
ти будеш зга́даний, бо буде порожнє твоє місце.
19 А третього дня скоро зі̂йдеш, і при́йдеш до
місця, де ти ховався у день твого чину, і сядеш
при камені Азе́л. 20 А я пущу́ три стрілі̂ набік,
ніби стріляючи собі до мети. 21 І ось пошлю́ я
слугу: „Іди, знайди ті стрі̂ли!“Якщо, говорячи,
скажу́ я до хлопця: „Он ті стрі̂ли тут перед

тобою, візьми їх“, то прихо́дь, бо мир тобі, і
нема нічого злого, як живий Господь!“ 22 А
якщо я скажу́ до того юнака́ так: „Он ті стріли
за тобою далі“, то втікай, бо Господь відпускає
тебе. 23 А та річ, що про неї говорили ми, я та
ти, — ось Господь буде свідком між мною та між
тобою аж навіки!“ 24 І сховався Давид у полі.
І було новомі́сяччя, а цар засів до ї́жі. 25 І сів
цар на стільці́ своїм, як раз-у-раз, на стільці́ при
стіні. І встав Йонатан, а Авне́р сів збо́ку Саула, а
Давидове місце було порожнє. 26 Та Саул нічого
не говорив того дня, бо сказав собі: „Це випа́док,
Давид не чистий, бо не очистився“. 27 І сталося
другого дня, на другий день новомісяччя, —
було́ порожнє Давидове місце. І сказав Саул
до сина свого Йонатана: „Чому́ не прийшов на
хліб Єссеїв син і вчора, і сьогодні?“ 28 І відповів
Йонатан Саулові: „Дійсно просився Давид у мене
до Віфлеєму. 29 І він говорив: Пусти мене, бо в
тому місті для нас родова́ жертва, і запросив
мене брат мій. А тепер, якщо знайшов я милість
в оча́х твоїх, нехай я побіжу́ та побачу братів
моїх. Тому́ не прийшов він до царсько́го столу“.
30 І запалав Саулів гнів на Йонатана, і він сказав
йому: „Негідний і неслухня́ний си́ну! Чи ж не
знаю я, що ти вибрав Єссеєвого сина на свій
сором та на сором і неславу своєї матері? 31
Бо всі дні, поки Єссеїв син живий на землі, не
будеш міцно стояти ані ти, ані царство твоє. А
тепер пошли, і приведи́ його до мене, бо він
призначений на смерть“. 32 І відповів Йонатан
своєму батькові Саулові та й сказав йому: „Чому́
він буде забитий? Що́ він зробив?“ 33 Тоді Саул
кинув списа на нього, щоб убити його. І пізнав
Йонатан, що то постановлене від батька, щоб
убити Давида. 34 І встав Йонатан від сто́лу,
розпалений гнівом, і не їв хліба і дру́гого дня
новомісяччя, бо був засмучений за Давида, бо
його обра́зив його батько. 35 І сталося вранці,
і вийшов Йонатан на поле, на умо́влений з
Давидом час, а з ним був мали́й хлопець. 36
І сказав він до хлопця свого: „Побіжи, знайди
ті стріли, що я ви́стріляю“. Хлопець побіг, а
він пустив стрілу́ поза нього. 37 І прийшов
хлопець до місця стріли́, що пустив Йонатан, а
Йонатан кликнув за хлопцем і сказав: „Он та
стріла за тобою далі!“ 38 І кликнув Йонатан за
хлопцем: „Скоро, поспіши, не ставай!“І зібрав
Йонатанів хлопець стрі́ли, та й прийшов до
свого пана. 39 А той хлопець нічого не знав, —
тільки Йонатан та Давид знали ту справу. 40 І
віддав Йонатáн свою зброю юнако́ві, якого мав,
та й сказав йому: „Іди, занеси це до міста!“ 41
Той юна́к пішов, а Давид устав із південного
бо́ку, і впав на обличчя своє на землю, та й
поклонився три рази. І поцілували вони один
о́дного, і оплакували один о́дного, а Давид гірко
плакав. 42 І сказав Йонатан до Давида: „Іди з
миром! А що присягнули ми двоє в Господнє
Ім'я́, говорячи: Господь нехай буде свідком між
мною та між тобою, і між насінням моїм та
насінням твоїм, — нехай буде аж навіки!“І встав
Давид і пішов, а Йонатан пішов до міста.

21 І прийшов Давид до Но́ва, до священика
Ахімеле́ха. А Ахіме́лех із тремтінням стрів
Давида й сказав йому: „Чому́ ти сам, і ніко́го
немає з тобою?“ 2 І сказав Давид до священика
Ахімелеха: „Цар наказав мені справу, і до мене
сказав: Нехай ніхто не знає цього, тієї справи,
за якою я посилаю тебе, і яку наказав тобі. А
слуг я умовив на озна́чене місце. 3 А тепер,
що́ є в тебе під рукою? П'ять хлібів дай у мою
руку, або що́ зна́йдеться“. 4 А священик відповів
Давидові та й сказав: „Нема в мене звича́йного
хліба під рукою, а є тільки хліб святий, якщо
твої́ слуги зде́ржалися від жінки“. 5 І відповів
Давид священикові, та й сказав йому: „Так, бо
жіно́к не було при нас як учора, так і позавчора,
відко́ли я вийшов, і тіла слуг були чисті. А то
хліб звичайний, особливо коли сьогодні замість
цього інший хліб у посу́дині стане святим“. 6 І
дав йому священик святе, бо не було там іншого
хліба, крім хлібів показних, що були зняті з-
перед Господнього лиця, щоб покла́сти теплий
хліб того дня, коли його забирають. 7 А там того
дня знахо́дився один із Саулових рабів перед
Господнім лицем, а ім'я́ йому Доеґ, ідуме́янин,
провідник пастухів, яких мав Саул. 8 І сказав
Давид до Ахімеле́ха: „Чи нема тут у тебе під
рукою списа або меча́? Бо я не взяв до своєї руки
ані меча свого, ані іншої збро́ї своєї, бо царська́
справа була на́гла“. 9 А священик сказав: „Є меч
филисти́млянина Ґоля́та, що ти вбив його в
долині Ела, — ось він за ефо́дом, заго́рнений
одежею. Якщо вʼзьмеш його собі, — візьми, бо
тут нема іншого, окрім нього“. І сказав Давид:
„Нема іншого такого, як він, — дай його мені!“
10 І встав Давид, і втікав того дня перед Саулом,
і прибув до Ахі́ша, царя ґа́тського. 11 І сказали
до нього Ахі́шеві раби: „Чи ж не цей Давид цар
Кра́ю? Хіба ж не про нього співають у та́нцях,
говорячи: „Саул повбивав свої тисячі, а Давид
— десятки тисяч свої“. 12 І заховав Давид ті
слова́ в своєму серці, і сильно боявся Ахіша, царя
ґатського. 13 І змінив він свій ро́зум на їхніх
оча́х, і шалів при них, і бив по две́рях брами, і
пускав сли́ну свою на свою бо́роду. 14 І сказав
Ахі́ш до своїх рабів: „Ось бачите чоловіка, що
схо́дить із розуму. На́що привели́ його до мене?
15 Чи мені бракує безумних, що ви привели́

його, щоб схо́див із розуму передо мною? Чи
такий може вхо́дити до мого дому?“

22 І пішов Давид звідти, і втік до печери
Адулла́м. А брати його та ввесь дім батька
його почули про це, та й посхо́дилися до
нього туди. 2 І позбиралися до нього кожен
пригно́блений, і кожен, хто був задо́вжений,
і кожен огі̂рчений в душі, — і він став над
ними провідника́м. І було їх із ним близько
чотирьох сотень люда. 3 І пішов Давид ізвідти
до Моавської Міцпи́, та й сказав до моавського
царя: „Нехай при́йде батько мій та мати моя, і
будуть із вами, аж поки я бу́ду знати, що́ зро́бить
мені Бог“. 4 І він привів їх до моавського царя,
і вони осілися з ним на всі дні Давидового
перебува́ння в тверди́ні. 5 А пророк Ґад сказав
до Давида: „Ти не бу́деш сидіти в тверди́ні, —
іди, і пере́йдеш собі до Юдиного кра́ю!“І пішов
Давид, і прийшов до лісу Херет. 6 І почув Саул,
що пі̂знаний Давид та люди, хто з ним. А Саул
сидів у Ґі́в'ї під тамариском на узгір'ї, а спис
його був у руці його, і всі його раби стояли прн
ньому. 7 І сказав Саул до слуг своїх, що стояли
при ньому: „Послухайте, веніями́нівці! Чи вже ж
Єссе́їв син дасть усім вам поля́ та виноградники?
Чи вже ж настано́вить усіх вас тисячниками та
сотниками, 8 що всі ви змовилися на мене, і не
доне́сли до вуха мого, що син мій склав умову з
Єссе́євим сином, і ніхто з вас не змилосе́рдився
надо мною, і не відкрив мені, що син мій
поставив мого раба чатува́ти на мене, і те
діється і цього дня?“ 9 І відповів ідуме́янин
Доеґ, — а він стояв при Саулових слу́гах, — і
сказав: „Я бачив Єссе́євого сина, що прихо́див
до Но́ва, до Ахімеле́ха, Ахітувового сина, 10 і
він питав для нього Господа, і дав йому поживи
на дорогу, і дав йому меча́ филисти́млянина
Ґолія́та“. 11 І послав цар покликати священика
Ахімеле́ха, сина Ахітувового, та ввесь дім його
батька, священиків, що в Нові. І всі вони прибули́
до царя. 12 А Саул сказав: „Слухай но, сину
Ахітувів!“А той відказав: „Ось я, мій пане!“ 13
І сказав до нього Саул: „На́що ви змо́вилися
на мене, ти та Єссе́їв син, коли ти дав йому
хліба та меча, і питав для нього Бога, щоб
повстав він на мене й чига́в, як цього дня?“ 14
І відповів Ахімеле́х цареві та й сказав: „А хто
серед усіх рабів твоїх вірний, як Давид, царів
зять, і має при́ступ до тайної ради, і шанований
у твоєму домі? 15 Хіба сьогодні зачав я питати
для нього Бога? Борони мене Боже! Нехай цар
не кладе закиду на раба свого та на ввесь дім
батька мого, бо в усьому тому твій раб не знає
нічого, — ані мало́го, ані великого“. 16 А цар
сказав: „Конче помреш, Ахімелеху, ти та ввесь
дім батька твого!“ 17 І сказав цар слу́гам, що
стояли при ньому: „Підійдіть, і повбивайте
Господніх священиків, бо й їхня рука ра́зом
із Давидом, бо вони знали, що втікає він, та
не доне́сли до вуха мого“. Та не хотіли цареві
раби простягнути своєї руки, щоб діткнутися
до Господніх священиків. 18 Тоді цар сказав до
Доеґа: „Підійди ти, і вдар священиків!“І підійшов
ідуме́янин Доеґ, та й ударив священиків, — і
вбив того дня вісімдеся́т і п'ять чоловіка, що
носять лляно́го ефо́да. 19 А Нов, священиче
місто, цар побив ві̂стрям меча все, — від чоловіка
й аж до жінки, від дитини й аж до немовляти,
і вола, і осла, і дрібну́ худо́бину, — усе побив
ві̂стрям меча. 20 Та втік один син Ахімелеха,
Ахітувового сина, а ім'я́ йому: Евіята́р. І втік
він до Давида. 21 І Евіята́р доніс Давидові, що
Саул повбивав Господніх священиків. 22 А Давид
сказав до Евіята́ра: „Я знав того дня, що там
ідумеянин Доеґ, яки́й конче розповîсть Саулові.
Я став причиною загибелі всіх душ дому твого́
батька! 23 Зостанься ж зо мною, не бійся, бо той,
хто шукатиме моєї душі, шукатиме й душі твоєї,
та ти бу́деш стере́жений у мене“.

23 І доне́сли Давидові, говорячи: „Ось
филисти́мляни облягли́ Кеїлу, і грабують
клу́ні“. 2 І запитав Давид Господа, говорячи: „Чи
піду́ й перемо́жу тих филисти́млян?“А Госпо́дь
сказав до Давида: „Іди, — і поб'єш филисти́млян
та спасеш Кеїлу“. 3 А Давидові люди сказали до
нього: „Ось ми боїмо́ся тут у Юді, а що ж буде,
коли пі̂демо в Кеїлу, проти филистимських
лав?“ 4 А Давид ще далі питався Господа, і
Господь відповів та сказав йому: „Устань, зійди́
до Кеїли, бо Я даю филисти́млян у твою руку“. 5
І пішов Давид та люди його до Кеїли, та й воював
із филисти́млянами, і зайняв їхню худобу, і
наніс їм велику пора́зку. І спас Давид ме́шканців
Кеїли. 6 І сталося, коли втікав Евіята́р, син
Ахімелеха, до Давида в Кеїлу, то ефо́д був у його
руці. 7 А Саулові доне́сено, що Давид увійшов
у Кеїлу. І сказав Саул: „Бог віддав його в мою
руку, бо він замкнув себе, коли ввійшов до міста
з воро́тами та за́сувом“. 8 І скликав Саул увесь
народ на війну, щоб зійти до Кеїли облягти
Давида та людей його. 9 І дізнався Давид,
що Саул задумує лихо на нього, і сказав до
священика Евіята́ра: „Принеси ефо́да!“ 10 І Давид
сказав: „Господи, Боже Ізраїлів! Дослухуючися,
чув Твій раб, що Саул хоче ввійти до Кеїли, щоб
вигубити місто через мене. 11 Чи ви́дадуть мене
громадя́ни Кеїли в його руку? Чи зі̂йде Саул, як
чув твій раб? Господи, Боже Ізраїлів, розповîж
же Своєму рабо́ві!“І сказав Господь: „Зі̂йде“.
12 І запитався Давид: „Чи видадуть громадя́ни

Кеїли мене та людей моїх у Саулову руку?“А
Господь сказав: „Видадуть“. 13 І встав Давид та
його люди, бли́зько шости сотень чоловіка, та й
вийшли з Кеїли, і ходили, де можна було ходити.
А Саулові доне́сено, що Давид утік із Кеїли, і
він занеха́яв по́хід. 14 І осівся Давид у пустині
в тверди́нях, і осівся на горі в пустині Зіф. А
Саул шукав його повсякденно, та Бог не дав
його в руку йому. 15 І побачив Давид, що Саул
вийшов шукати душі його, а Давид пробува́в у
пустині Зіф у Хореші. 16 І встав Йонатан, Саулів
син, і пішов до Давида до Хорешу, і зміцнив
його на дусі в Бозі, 17 та й сказав до нього:
„Не бійся, бо не зна́йде тебе рука мого батька
Саула! І ти бу́деш царювати над Ізраїлем, а я
буду тобі засту́пником. І це знає й батько мій
Саул“. 18 І вони оби́два склали умову перед
Господнім лицем. І осівся Давид у Хорешу, а
Йонатан пішов до свого дому. 19 А зіфе́яни
прийшли до Саула до Ґів'ї, говорячи: „Ось Давид
ховається в нас у тверди́нях у Хорешу, на взгі́р'ї
Хахіла, що з пі́вдня від Єшішону. 20 А тепер,
за всім жада́нням своєї душі, о ца́рю, конче
зійди, а нам — хіба́ видати його в цареву руку“.
21 І сказав Саул: „Благослове́нні ви в Господа,
бо змилосе́рдилися надо мною! 22 Ідіть же,
приготу́йте ще, і розпізна́йте, і побачте місце
його, де буде нога його, хто його там бачив, бо
казали мені: сильно хитру́є він! 23 І подивіться,
і розізнайте всі схо́ванки, де́ він ховається, і
ве́рнетесь до мене з певною звісткою, — і я піду́ з
вами. І буде, якщо він є в Краю́, то пошукаю його
по всіх Юдиних тисячах“. 24 І встали вони, і
пішли в Зіф перед Саулом. А Давид та його люди
були в Маонській пустині в Араві, на пі́вдень від
Єшімону. 25 А Саул та його люди пішли шукати.
І доне́сли про це Давидові, і він зійшов до Сели,
і спинився в Маонській пустині. А Саул прочув,
та й гнався за Давидом до Маонської пустині.
26 І пішов Саул з цього боку гори, а Давид та
його люди — з того боку гори. І поспішав Давид
відійти перед Саулом, а Саул та люди його
оточували Давида та людей його, щоб схопи́ти
їх. 27 І прийшов посланéць до Саула, говорячи:
„Іди поспішно, бо филисти́мляни кинулися на
Край!“ 28 І вернувся Саул з погоні за Давидом,
і пішов навпере́йми филисти́млян. Тому то
назвали ім'я́ тому місцю: Села-Гаммахлекот. 29
А Давид вийшов звідти, і осівся в тверди́нях Ен-
Ґеді.

24 І сталося, як вернувся Саул із погоні
за филисти́млянами, то доне́сли йому,
говорячи: „Ось Давид у пустині Ен-Ґеді“. 2 І
взяв Саул три тисячі ві́йська, ви́браних з усього
Ізраїля, і пішов шукати Давида та людей його на
поверхні газельських скель. 3 І прийшов він до
коша́р на отари при дорозі, а там пече́ра. І Саул
увійшов туди для потреби, а по бока́х печери
сиділи Давид та люди його. 4 І сказали люди
Давида до нього: „Оце той день, що Господь
говорив до тебе: Ось Я даю ворога твого в
твою руку, і ти зробиш йому, як буде добре в
твоїх оча́х“. А Давид устав, і тихо відтяв по́лу
Саулового плаща́. 5 І сталося по́тім, і серце
Давидове все докоряло йому, що він відтяв
полу Саулового плаща. 6 І сказав він до своїх
людей: „Борони мене, Господи, щоб зробити ту
річ моєму панові, Господньому пома́занцеві,
щоб простягнути руку свою на нього, бо він —
пома́занець Господній!“ 7 І Давид стримав цими
словами людей своїх, і не дав їм повстати на
Саула. А Саул устав із печери, і пішов дорогою. 8
А пото́му Давид устав, і вийшов із печери, та
й закричав за Саулом, говорячи: „Пане мій, о
ца́рю!“А Саул озирну́вся назад, а Давид схилився
обличчям до землі та й поклонився. 9 І сказав
Давид до Саула: „На́що ти слухаєш слів того,
хто каже: Давид хоче тобі зла? 10 Ось цього
дня очі твої бачать те, що Господь дав був тебе
сьогодні в мою руку в печері. І радили мені
забити тебе, та я змилосе́рдився над тобою й
сказав: Не простягну своєї руки на свого пана,
бо він — пома́занець Господній! 11 І подивися,
ба́тьку мій, і поглянь на по́лу плаща свого в
моїй руці, бо коли я відрізував цю по́лу плаща
твого, то я не забив тебе. Пізнай та побач, що в
моїй руці нема зла та гріха, і не згрішив я проти
тебе, а ти чига́єш на душу мою, щоб забра́ти
її! 12 Нехай розсудить Господь між мною та
між тобою, і нехай пімсти́ться Господь тобі за
мене, а моя рука не буде на тобі! 13 Як говорить
стародавня при́казка: Від безбожних виходить
безбожність, а моя рука не буде на тобі! 14 За
ким вийшов Ізраїлів цар? За ким ти ганяєшся?
За мертвим псом, за однією блохою? 15 І нехай
буде Господь за суддю, і нехай Він розсудить між
мною та між тобою. І побачить Він, і заступиться
за мою справу, і висудить мене з твоєї руки“. 16
І сталося, як Давид скінчив говорити ці слова́ до
Саула, то Саул сказав: „Чи це твій голос, сину мій
Давиде?“І підняв Саул голос свій, та й заплакав.
17 І сказав він до Давида: „Справедливі́ший ти
від мене, бо ти робив мені добро, а я робив тобі
лихо. 18 Бо ти сьогодні засвідчив, що зробив зо
мною добро тим, що Господь видав мене в твою
руку, а ти не вбив. 19 Як чоловік зна́йде свого
ворога, то хіба відпускає його доброю дорогою?
І Господь відпла́тить тобі добром за те, що ти
зробив мені цього дня. 20 А тепер я ось пізнав,
що дійсно будеш ти царюва́ти, і стане в руці

твоїй Ізраїлеве царство. 21 А тепер присягни
мені Господом, що не вигубиш насіння мого
по мені, і що не вигубиш імени мого з дому
батька мого“. 22 І Давид заприсягну́в Саулові. І
пішов Саул до дому свого́, а Давид та люди його
ввійшли до тверди́ні.

25 І вмер Самуїл, і зібрався ввесь Ізраїль, та
й оплакував його, і поховали його в його
домі в Рамі. А Давид устав, і пішов у пустиню
Пара́н. 2 І був чоловік у Мао́ні, а оселя його на
Карме́лі, і цей чоловік був дуже багатий, і мав
три тисячі дрібно́ї худоби та тисячу кіз. І був він
на Карме́лі, коли стригли отару його́. 3 А ім'я́
тому чоловікові Нава́л, а ім'я жінці його Авіґа́їл.
А жінка та була доброго розуму та вродли́ва,
чоловік же той був жорсто́кий та злочинний, із
роду Калева. 4 А Давид почув у пустині, що Навал
стриже свою отару. 5 І послав Давид десять
хлопців. І сказав Давид до тих хлопців: „Вийдіть
на Карме́л, і при́йдете до Навала й запитаєте
його в моєму йменні про мир, 6 та й скажете так
братові моєму: І тобі мир, і дому твоєму мир, і,
всьому, що твоє, мир! 7 А тепер почув я, що в
тебе стрижуть. Пастухи твої були з нами, — ми
не кри́вдили їх, і нічого не пропало їм по всі дні
перебува́ння їх на Кармелі. 8 Запитай своїх слуг,
і вони розповідять тобі. І нехай зна́йдуть в оча́х
твоїх милість мої хлопці, бо доброго дня ми
прийшли. Дай же рабам своїм та синові своєму
Давидові, що зна́йде рука твоя!“ 9 І прийшли
Давидові хлопці, і промовили до Навала, в імені
Давида, усі ці слова́. І спини́лися. 10 І відповів
Навал Давидовим рабам, і сказав: „Хто такий
Давид та хто Єссеїв син? Сьогодні намно́жилося
рабів, що вириваються кожен від пана свого! 11 І
я візьму́ хліб свій і воду свою та зарізане, що
нарізав я для своїх стрижіїв, та й дам лю́дям,
яких не знаю, звідки то вони?“ 12 І Давидові
хлопці пішли назад на свою дорогу, і вернулися,
і прийшли, і розповіли́ йому всі ці слова́. 13
А Давид сказав до людей своїх: „Припережіть
кожен меча свого!“І приперезáли кожен меча
свого, і приперезáв і Давид свого меча. І вийшло
за Давидом близько чотирьох сотень чоловіка, а
дві сотні остались при речáх. 14 А один хлопець
із Навалових слуг доніс Авіґа́їл, Наваловій жінці,
говорячи: „Ось Давид послав був із пустині
посланців, щоб привітати нашого пана, а він
кинувся на них. 15 А ті люди дуже добрі для
нас, і не були ми покривджені, і нічого нам
не пропало за всі дні, коли ми ходили з ними,
як були́ ми на полі. 16 Муром були вони над
нами і вночі, і вдень повся́кчас, коли ми були
з ними, як ми пасли отари. 17 А тепер пізнай
та побач, що́ зробиш, бо дозріло зло на нашого
пана та на ввесь дім його. А він негідний, із ним
не можна говорити“. 18 Тоді Авіґа́їл поспішно
взяла́ двісті хлібів, і два бурдюки́ вина, і п'ятеро
приготовлених з отари, і п'ять сеїв пряженого
зе́рна, а сто — родзи́нок, та двісті — су́шених фіґ.
І склала це на ослів. 19 І сказала вона до своїх
слуг: „Ідіть передо мною, а я ось піду́ за вами“.
20 І сталося, як вона їхала на ослі й спускалася в
гірсько́му укриттї̂, аж ось Давид та люди його
сходять навпере́йми їй. І вона стрінула їх. 21 А
Давид, сказав: „Надармо ж пильнував я все, що
належить тому чоловікові в пустині, і зо всього
його нічого не пропало. Та він вернув мені злом
за добро! 22 Так нехай зробить Бог Давидовим
ворогам, і так нехай додасть, якщо я позоставлю
до ра́нку зо всього належного йому бодай те,
що мочиться до стіни!“ 23 А Авіґа́їл побачила
Давида, і поспішно зійшла з осла, і впала перед
Давидом на обличчя своє, та й вклонилася до
землі. 24 І впала вона до ніг йому та й сказала:
„На мені самій, пане мій, ця провина! І дозволь
говорити твоїй невільниці до ушей твоїх, а ти
послухай слів своєї невільниці. 25 Нехай же пан
мій не кладе свого серця на цього негідного
чоловіка, на Навала, бо яке ім'я́ його, такий
він: Нава́л ім'я́ йому́, і глупо́та з ним! А я,
невільниця твоя, не бачила хлопців мого пана,
що ти посилав. 26 А тепер, мій пане, — як живий
Господь і як жива душа твоя! — Господь стримає
тебе, щоб ти не ввійшов до пролиття́ крови, і
щоб рука твоя не допомогла в цьому тобі! А
тепер нехай стануть, як Навал, вороги твої та ті,
що шукають зла на пана мого! 27 А оце дару́нок,
якого прине́сла твоя невільниця своєму панові,
буде да́ний хлопцям, що служать моє́му панові.
28 Прости ж провину невільниці своєї, бо конче
зробить Господь моєму панові вірний дім, бо
пан мій прова́дить ві̂йни Господні, і зло не буде
зна́йдене в тобі за твоїх днів. 29 І хоч повстане
хто гнати тебе, і шукати твоєї душі, то буде душа
мого пана зв'я́зана у в'язці живих із Господом,
Богом твоїм, а душу ворогів твоїх — нехай Він її
кине, як із пра́щі! 30 І станеться, коли Господь
зробить моєму панові все добре, що говорив
про тебе, і настано́вить тебе володарем над
Ізраїлем, 31 то це не буде тобі на спотика́ння та
на споку́су серця мого пана, як коли б пролив
ти надармо кров, і пан мій пімстився сам. А
коли Господь зробить добро моєму панові, то
ти згадаєш про свою невільницю!“ 32 І сказав
Давид до Авіґа́їл: „Благослове́нний Господь, Бог
Ізраїлів, що послав тебе на це навпроти мене! 33
І благословенний розум твій, і благословенна
ти, що стримала мене цього дня, щоб я не пішов
на пролиття́ крови, і щоб рука моя не відімстила

за мене. 34 Але — живий Господь, Бог Ізраїлів, що
стримав мене зробити тобі зло, бо коли б ти була
не поспішила, і не прийшла назустріч мені, то
до світла ра́нку Навалові не зоставлено б навіть
те, що мочиться до стіни!“ 35 І взяв Давид із руки
її те, що вона прине́сла йому, а їй сказав: „Іди з
миром до свого дому! Бачиш, — я послу́хався
голосу твого, і простив тобі!“ 36 І прийшла
Авіґаїл до Навала, аж ось у нього прийняття́ в
його домі, немов прийняття́ царське́! А Навалове
серце було веселе в ньому, і він був дуже
п'я́ний. І вона не розповіла́ йому нічого, — ані
малого, ані великого аж до світла ра́нку. 37 І
сталося, вранці, коли Навал ви́тверезився, то
жінка його розповіла́ йому про цю справу. І
завмерло йому серце в його сере́дині, і він став,
як камінь. 38 І сталося днів через десять, і вра́зив
Господь Навала, і той помер. 39 І почув Давид,
що Навал помер, і сказав: „Благословенний
Госпо́дь, що розсудив справу обра́зи моєї від
Навала, а раба Свого стримав від зла, — зло
Навала звернув Господь на його го́лову!“І Давид
послав, і говорив про Авіґа́їл, щоб узяти її собі за
жінку. 40 І прийшли Давидові раби до Авіґа́їл на
Карме́л, і промовляли до неї, говорячи: „Давид
послав нас до тебе, щоб узяти тебе йому за
жінку“. 41 А вона встала, і вклонилася лицем до
землі, та й сказала: „Ось твоя служни́ця готова
стати невільницею, щоб мити но́ги рабів пана
мого!“ 42 І Авіґаїл поспішно встала, і сіла на
осла, а п'ятеро служанок її йшли при нога́х її. І
пішла вона за Давидовими посланця́ми, та й
стала йому за жінку. 43 А Ахіноам узяв Давид з
Їзреелу, і вони оби́дві стали йому за жінок 44
А Саул віддав дочку́ свою Мелхо́лу, Давидову
жінку, Палтієві, Лаїшевому синові, що з Ґалліму.

26 І прийшли зіфе́яни до Саула до Ґів'ї,
говорячи: „Он Давид ховається на взгір'ях
Гахіли навпроти Єшімону!“ 2 І встав Саул,
і зійшов у пустиню Зіф, а з ним три тисячі
чоловіка, вибраних із Ізраїля, щоб шукати
Давида в пустині Зіф. 3 І таборував Саул на згір'ї
Гахіли, що навпроти Єшімону, на дорозі. А Давид
пробува́в у пустині, і побачив, що Саул вийшов
за ним до пустині. 4 І послав Давид підгля́дачів,
і довідався, що Саул дійсно прийшов. 5 А Давид
устав, і прийшов до місця, де таборува́в Саул.
І Давид побачив те місце, де лежав Саул та
Авне́р, син Нерів, керівни́к його війська. А Саул
лежав у табо́рі, а наро́д таборува́в навколо нього.
6 І звернувся Давид, і сказав до хітте́янина
Ахімелеха та до Авішая, Церуєвого сина, Йоавого
брата, говорячи: „Хто зі́йде зо мною до Саула до
табо́ру?“І сказав Авішай: „Я зійду́ з тобою!“ 7 І
прийшов Давид та Авішай до Сау́лового народу
вночі, аж ось Саул лежить, — спить у табо́рі, а
спис його встромлений у землю в приголі́в'ї
його, а Авне́р та народ лежать навколо нього. 8 І
сказав Авіша́й до Давида: „Сьогодні Бог видав
твого ворога в руку твою, а тепер проколю́ я його
списом аж до землі одним ударом, і не повторю́
йому!“ 9 І сказав Давид до Авіша́я: „Не губи
його, бо хто простягав руку свою на Господнього
пома́занця, і був невинний?“ 10 І сказав Давид: „
Як живий Господь, — тільки Господь ура́зить
його: або при́йде день його — і він помре, або
він пі́де на війну́ і загине. 11 Борони мене,
Господи, простягнути свою руку на Господнього
пома́занця! А тепер візьми цього списа, що в
приголі́в'ї його, та горня́ води, і ходімо собі!“ 12
І взяв Давид списа та горня́ води з Саулового
приголів'я, та й пішли собі. І ніхто не бачив, і
не знав, і не збудився, бо всі вони спали, бо на
них упав сон від Господа. 13 І перейшов Давид
на той бік, і став зда́лека на верхови́ні гори, а
між ними — велика про́сторінь. 14 І крикнув
Давид до народу та до Авне́ра, Нерового сина,
говорячи: „Чи ж не відповіси́, Авне́ре?“А Авне́р
відповів та сказав: „Хто ти, що кликав до царя?“
15 І сказав Давид до Авнера: „Чи ти не муж? І хто
рівний тобі в Ізраїлі? І чому не пильнував ти
свого пана, царя? Бо прихо́див один із народу,
щоб погубити царя, твого пана. 16 Не добра
це річ, що ти зробив! Як живий Господь, — ви
повинні померти, бо не пильнували ви пана
свого, Господнього пома́занця! А тепер побач, де
царів спис, та де горня́ води, що були в приголі́в'ї
його?“ 17 І пізнав Саул Давидів голос, та й сказав:
„Чи це твій голос, сину мій Дави́де?“А Давид
сказав: „Мій голос, пане мій, ца́рю!“ 18 І далі
сказав: „На́що то пан мій ганя́ється за своїм
рабом? Бо що́ я зробив, і яке зло в моїй руці? 19
А тепер нехай пан мій, цар, послухає слів свого
раба. Якщо Господь намовив тебе проти мене, то
нехай це станеться запашно́ю жертвою, а якщо
лю́дські сини, — прокля́ті вони перед Господнім
лицем, бо вони відігнали мене сьогодні, щоб я
не належав до Господнього спа́дку, говорячи:
„Іди, служи іншим богам!“ 20 А тепер нехай не
проллється моя кров на землю перед Господнім
лицем, бо вийшов Ізраїлів цар шукати однієї
блохи, як женуть куропа́тву в гора́х!“ 21 І сказав
Саул: „Прогрішив я! Вернися, сину мій, Давиде,
бо не вчиню́ вже тобі зла за те, що дороге́ було
моє життя в оча́х твоїх цього дня. Оце був я
нерозумний, і дуже багато помиля́вся“. 22 А
Давид відповів та й сказав: „Ось царів спис,
— і нехай при́йде один із слуг, і нехай його
ві́зьме. 23 А Господь відпла́тить кожному за його
справедливість та правду його, — що Господь

дав тебе сьогодні в руку мою, та я не хотів
підіймати своєї руки на Господнього помáзанця.
24 І ось, — яке велике було життя твоє цього
дня в очáх моїх, таке велике нехай буде моє
життя в очáх Господа, і нехай Він урятує мене
від усякого ýтиску!“ 25 І сказав Саул до Давида:
„Благослове́нний ти, сину мій Давиде! І ти
дійсно зрóбиш, і дійсно зможеш ти!“І пішов
Давид на свою дорóгу, а Саул вернувся на своє
місце.

27 І сказав Давид у серці своїм: „Колись
я попадуся в Саулову руку. Нема мені
ліпшого, як, утікаючи, утечý до филистимського
крáю, — і відмовиться від мене Саул, щоб шукати
мене вже по всій Ізраїлевій країні, і я втечý
від руки його“. 2 І встав Давид, і перейшов він
та шість сотень чоловіка, що з ним, до Ахіша,
Маохового сина, ґатського царя. 3 І осівся Давид
з Ахі̂шем у Ґаті, він та люди його, кожен із
домом своїм, Давид та дві жінки його: ізреелі̂тка
Ахінóан та Авіґáїл, коли́шня жінка Навáлова,
кармелі̂тка. 4 І донесено Саулові, що Давид утік
до Ґату, і він більш уже не шукав його. 5 А Давид
сказав до Ахіша: „Якщо я знайшов милість в очáх
твоїх, нехай дадуть мені місце в одному з міст
цієї землі, і нехай я осяду там. І чого сидітиме
раб твій у місті твого царства рáзом із тобою?“ 6
І дав йому Ахіш того дня Ціклаґ, чому належить
Ціклаґ Юдиним царя́м аж до цього дня. 7 А
число днів, що Давид сидів на филистимській
землі, було рік та чотири місяці. 8 І схóдив
Давид та люди його, і нападáли на Ґешуреянина,
і на Ґірзеянина, і на Амаликитянина, бо вони
ме́шканці цього крáю відвіку, аж доти, як іти до
Шуру, і аж до єгипетського краю. 9 І побивав
Давид той край, і не лишав при житті ані
чоловіка, ані жінки, і забирав худобу дрібну́ та
худобу велику, і осли, і верблю́ди, і одежу, — і
вертався, і прихóдив до Ахіша. 10 І питався Ахіш:
„На кóго нападали ви сьогодні?“А Давид казав:
„На пі̂вдень Юдин, і на пі̂вдень Єрахмеелеянина,
і на пі̂вдень Кенеянина“. 11 А Давид не лишав
при житті ані чоловіка, ані жінки, щоб приве́сти
до Ґату, говорячи: „Щоб не доне́сли на нас,
кажучи: Так зробив Давид, і такий його зви́чай
по всі дні, коли сидів на филистимській землі“.
12 І вірив Ахіш Давидові, говорячи: „Справді
обри́днув він своєму народові в Ізраїлі, і буде
мені за вічного раба!“

28 І сталося тими днями, і зібрали
филистимляни свої військóві табóри, щоб
воювати з Ізраїлем. І сказав Ахіш до Давида:
„Щоб ти певно знав, що ви́йдеш зо мною в
табóрі, ти та люди твої“. 2 І сказав Давид до
Ахіша: „Томý тепер ти пізнáєш, щó зробить
твій раб“. А Ахіш сказав до Давида: „Тому
то зроблю́ тебе сторожем моєї голови по всі
дні“. 3 А Самуїл тоді помер, і оплакував його
ввесь Ізраїль, і поховали його в Рамі, у його
місті. А Саул повиганя́в із Крáю ворожби́тів та
віщуні̂в. 4 І зібрáлися филисти́мляни, і прийшли,
і таборувáли в Шунемі. А Саул зібрав усього
Ізраїля, і таборувáли в Ґілбоа. 5 І побачив Саул
филистимський тáбір та й злякався, і сильно
затремтіло йому серце. 6 І питався Саул Господа,
та не відповів йому Господь ані в снах, ані
урі̂мом, ані пророками. 7 І сказав Саул до своїх
рабів: „Пошукайте мені жінку ворожку, і я підý
до неї, і запитаю її“. І відповіли йому раби його:
„Ось жінка ворожка, в Ен-Дорі“. 8 І перебрався
Саул, і надів іншу одежу, і пішов він та двоє
людей з ним, і прийшли до тієї жінки вночі.
А він сказав: „Поворожи мені, і виклич мені
тогó, кого скажý тобі“. 9 А та жінка відповіла
йому: „Ти ж знаєш, що зробив Саул, — що в
Краю́ він вигубив ворожбитів та віщунів. І нáщо
ти важиш на мою душу, щоб забити її?“ 10 І
Саул присягнув їй Господом, говорячи: „ Як
живий Господь, — не спіткає тебе вина за цю
річ!“ 11 І сказала та жінка: „Кого я ви́кличу
тобі?“А він відказав: „Самуїла виклич мені“.
12 І побачила та жінка Самуїла, та й крикнула
сильним голосом! І сказала та жінка до Саула,
говорячи: „Нащо ти обманив мене, — таж ти
Саул!“ 13 І сказав їй цар; „Не бійся! Але щó
ти бачиш?“А та жінка відказала Саулові: „Я
бачу ніби богів, що виходять із землі!“ 14 І
він їй сказав: „Який його вид?“А та відказала:
„Виходить стари́й чоловік, зодя́гнений у довгу
одежу“. І Саул пізнав, що то Самуїл, і схилив
своє обличчя до землі, та й уклонився. 15 І
сказав Самуїл до Саула: „Нáщо ти непокóїш
мене, мене викликаючи?“А Саул сказав: „Дуже
тяжко мені, — филисти́мляни воюють зо мною,
а Бог відступився від мене, і не відповідає мені
вже ані через пророків, ані в снах. І покликав я
тебе, щоб ти навчив мене, щó я маю робити“. 16
І сказав Самуїл: „І нáщо ти питаєш мене, коли
Господь відступився від тебе, і став із твоїм
ворогом? 17 І Госпóдь зробив йому, як говорив
був через мене, — Господь узяв царство з твоєї
руки, і дав його твоєму ближньому, — Давидові.
18 Як ти не слухався Господнього голосу, і не
виконав полум'я́ного гніву Його на Амалика,
тому Господь зробив тобі цю річ цього дня.
19 І Госпóдь віддав із тобою також Ізраїля до
руки филисти́млян. А взавтра ти та сини твої
бýдете рáзом зо мною; також Ізраїлевого табóра
віддасть Господь до руки филисти́млян“. 20 І

Саул відразу повалився на землю всім своїм
зростом, — сильно він злякався Самуїлових слів,
та й сили не було в ньому, бо не їв він хліба
ці́лий той день та ці́лу ту ніч. 21 І підійшла́
та жінка до Саула й побачила, що він дуже
пригні́чений. І сказала до нього: „Ось невільниця
твоя послухалася твого голосу, — і наразúла
життя своє на небезпеку, бо я послухалася
слів твоїх, що ти говорив мені. 22 А тепер ти
послухай також голосу своєї невільниці, — я
покладу́ перед тобою шматок хліба, а ти з'їж
і буде в тобі сила, коли пі́деш дорогою“. 23
А він відмовився й сказав: „Не буду їсти!“Та
сильно просили його слуги його та тая жінка, —
і він послухався їхнього голосу. І звівся він із
землі, і всівся на ліжку. 24 А та жінка мала в
домі годо́ване теля, — і поспішно зарізала його.
І взяла́ вона муки й замісила, і спекла́ з того
прісне́. 25 І прине́сла те перед Саула та перед
слуг його, — і вони їли. Потім устали й пішли
тієї ночі.

29 І зібрали филистúмляни всі свої війська́
до Афеку, а Ізраїль таборував в Аїні, що
в Їзреелі. 2 А филистимські князі перехо́дили
за сотнями та за тисячами, Давид же та люди
його ішли накінці́ ра́зом з Ахішем. 3 І казали
филистúмські князі́: „Що́ це за євреї?“А Ахі́ш
відказав филистимським князя́м: „Таж це Давид,
раб Саула, Ізраїлевого царя, що був зо мною
певний час, чи то роки, а я не знайшов у ньому
нічого злого від дня його прихо́ду аж до дня
цього.“ 4 І гнівалися на нього филистимські
князі́. І сказали йому филистимські князі:
„Заверни того́ чоловіка, і нехай він ве́рнеться до
свого місця, де ти призна́чив йому, і нехай він не
йде з нами на війну, і не стане нам противником
на війні. І чим він може подо́батися своєму
панові? Хіба головами цих людей? 5 Чи ж це
не той Давид, що про нього співали в танцях,
говорячи: „Саул повбивав свої тисячі, а Давид —
десятки тисяч свої!“ 6 І покликав Ахіш Давида,
і сказав до нього: „ Як живий Господь, — ти
правдивий, і в моїх оча́х добрий твій вихід та
вхід твій зо мною в табо́рі, бо я не знайшов у
тобі зла від дня прихо́ду твого до мене аж до
цього дня. Та в оча́х князі́в ти не добрий. 7 А
тепер вернися та йди в мирі, і не зробиш зла в
оча́х филистимських князів“. 8 А Давид сказав
до Ахіша: „Що́ ж зробив я? І що́ ти знайшов у
своєму рабові від дня, коли став я перед твоїм
облúччям, аж до цього дня, що я не вúйду й
не буду воювати з ворогами мого пана, царя?“
9 І відповів Ахіш і сказав до Давида: „Знаю я,
що ти добрий в оча́х моїх, немов Ангол Божий.
Та филистимські князі сказали: Нехай не йде
він із нами на війну́! 10 А тепер устань рано
вранці ти та раби пана твого, що прийшли
з тобою. І повставайте рано вранці, і як вам
розсвіне́, ідіть!“ 11 І встав рано вранці Давид
та люди його, щоб піти ра́нком і вернутися до
филистимського кра́ю. А филистúмляни пішли
до Ізраїля.

30 І сталося, коли Давид та люди його йшли
до Цікла́ґу, третього дня, то амаликúтяни
вдерлися до пі́вдня та до Ціклаґу, — і побили
Ціклаґ та спалили його огнем. 2 І позабирали
вони до неволі жіно́к, що були в ньому, від
мало́го аж до великого, нікого не забили, але
забрали, та й пішли своєю дорогою. 3 І прийшов
Давид та його люди до того міста, а воно спа́лене
огнем! А їхні жінки, та сини їхні, та їхні до́чки
— забрані в неволю. 4 І підніс Давид та народ,
що з ним, свій голос, та й плакали, аж поки не
стало їм сили плакати. 5 І були взяті до неволі
обúдві Давидові жінкú: їзреелі́тка Ахіноам та
Авіґаїл, колúшня жінка кармелітянина Навала.
6 І було Давидові дуже гірко, бо народ говорив,
щоб його вкаменувати, бо засмутилася душа
всього народу, — кожен обурився за синів своїх
та за доч́ок своїх. Та Давид зміцнúвся Господом,
Богом, своїм. 7 І сказав Давид до священика
Евіятара, Ахіме́хового сина: „Принеси до мене
ефо́да!“І Евіята́р приніс ефода до Давида. 8
І запитав Давид Господа, говорячи: „Чи мені
гнатися за тією ордою, чи дожену́ її?“А Він
відказав йому́: „Женися, бо конче доженéш,
і конче вúзволиш“. 9 І пішов Давид, він та
шість сотень люда, що з ним, і вони прийшли
аж до потоку Бесор; а відсталі спинилися. 10
І гнався Давид, він та чотири сотні чоловіка.
А двісті люда спинúлися, бо були слабі, щоб
перейти потока Бесор. 11 І знайшли вони в полі
єгúптянина, і привелú його до Давида, і дали
йому хліба, а він їв, і напоїли його водою. 12 І
далú йому половину грудки сушених фіґ та дві
в'язки родзúнок. І він з'їв, і вернувся дух його
до нього, бо він не їв хліба та не пив води три
дні та три ночі. 13 І запитав його Давид: „Чий ти
та звідкіля́ ти?“А той відказав: „Я єгипетський
юнак, раб амаликитянина. Та покинув мене
пан мій, бо я захворі́в три дні тому. 14 Ми
були вдерлися на пі́вдень керетеїв, і на той,
що Юдин, та на південь Калева. А Ціклаґ ми
спалили огнем“. 15 І сказав йому Давид: „Чи
не заведеш мене до тієї орди?“А той відповів:
„Присягни мені Богом, що не вб'єш мене, і що
не вúдаси мене в руку мого пана, то спрова́джу
тебе до тієї орди“. 16 І він спрова́див його, аж
ось — вони розпоро́шені по пове́рхні всієї тієї

землі, їдять та п'ють та святкують з при́воду
всієї тієї великої здо́бичі, що вони набрали з
филистимського кра́ю та з Кра́ю Юдиного. 17 І
бив їх Давид від ранку аж до вечора насту́пного
дня, і не втік із них ніхто, крім чотирьохсот
чоловіка хлопців, що повсіда́ли на верблю́дів, і
повтіка́ли. 18 І врятував Давид усе, що позабирав
був Амалик. І оби́дві свої жі́нки Давид урятував.
19 І не пропало їм нічого: усе, від мало́го й аж до
великого, і аж до синів та доч́ок, і від здо́бичі,
і аж до всьо́го, що ті взяли були собі, — усе
вернув Давид! 20 І взяв Давид усю худобу дрібну́
та худобу велику, а ті, що йшли перед тією
чередою, говорили: „Це Давидова здо́бич!“ 21
Пото́му прийшов Давид до тих двохсот людей,
що були слабі́, щоб іти за Давидом, і що їх він
лишив був при потоці Бесо́р, а вони повихо́дили
назу́стріч Давидові та назустріч народові, що з
ним. І підійшов Давид до народу, і запитався
їх про мир. 22 І стали говорити всі люди злі та
негідні з тих людей, що ходи́ли з Давидом, та
й сказали: „Вони не ходили з нами, тому не
дамо їм зо здо́бичі, що ми відняли, бо кожному
дамо тільки жінок його та синів його, нехай
відведуть, і нехай ідуть!“ 23 А Давид сказав:
„Не робіть так, браття мої, з тим, що дав нам
Госпо́дь, і пильнував нас, і дав орду́, що йшла на
нас, у нашу руку. 24 А хто послухає вас у такій
речі? Бо яка частина того, хто ходив до бо́ю,
то така частина й того, хто сидів при ре́чах, —
рівно поділять“. 25 І сталося від цього дня й далі,
і зробив він це за постанову та за зви́чай для
Ізраїля, і він існу́є аж до цього дня. 26 І прийшов
Давид до Цікла́ґу, і послав зо здо́бичі Юдиним
старши́м, при́ятелям своїм, говорячи: „Оце вам
подарок зо здо́бичі Господніх ворогі́в“, — 27
тим, що в Бет-Елі, і тим, що в Рамо́ті півде́ннім,
і тим, що в Яттері, 28 і тим, що в Ароері, і тим,
що в Сіфмоті, і тим, що в Ештемоа, 29 і тим, що в
Рахалі, і тим, що в міста́х Єрахмелеянина, і тим,
що в містах Кене́янина, 30 і тим, що в Хормі, і
тим, що в Бор-Ашані, і тим, що в Атаху, 31 і тим,
що в Хевро́ні, і до всіх тих місць, куди ходив
Давид, він та люди його.

31 А филисти́мляни воювали з Ізраїлем.
І побігли Ізраїлеві му́жі перед
филисти́млянами, і падали трупами на горі
Ґілбоа. 2 І догнали филисти́мляни Саула та його
синів. І повбивали филисти́мляни Йонатана
й Авінадава та Малкі-Шуя, Саулових синів. 3
І став бій тяжки́й для Саула, і його знайшли
лу́чники, — він був дуже пора́нений тими
лу́чниками. 4 І сказав Саул до свого зброєно́ші:
„Витягни меча свого, і пробий мене ним, щоб не
прийшли ці необрі́зані, і не пробили мене, і не
знуща́лися надо мною!“Та не хотів зброєно́ша,
бо дуже боявся. Тоді взяв Саул меча, — та й упав
на нього! 5 І побачив зброєноша, що помер
Саул, і впав і він на свого меча, та й помер
із ним. 6 І помер того дня Саул і троє синів
його та зброєноша, також усі люди ра́зом. 7 А
ізра́їльтяни, що мешкали на тім боці долини
й на тім боці Йорда́ну, коли побачили, що
повтікали ізра́їльтяни, і що померли Саул та
сини його, поки́дали ті міста й повтікали, а
филисти́мляни поприхо́дили й осілися в них. 8 І
сталося другого дня, і прийшли филисти́мляни,
щоб пообдирати трупи, — та й знайшли Саула
та трьох синів його, що лежали на горі Ґілбоа. 9
І вони стяли йому го́лову, і поздира́ли збро́ю
його, і послали в филистимські краї́ навко́ло,
щоб сповістити в дома́х їхніх божкі́в та наро́дові.
10 І вони поклали зброю його в домі Аста́рти,
а тіло його прибили на мурі Бет-Шану. 11 І
почули ме́шканці ґілеадського Явешу про те, що́
филисти́мляни зробили Саулові, 12 і встали всі
хоробрі, і йшли всю ніч, і взяли́ Саулове тіло та
тіла синів його з муру Бет-Шану, і прийшли до
Явешу, та й спалили їх там. 13 І взяли́ вони їхні
кості, і поховали під тамари́ском в Явешу, та й
по́стили сім день.

2 Самуїлова

1 І сталося по Сауловій смерті, коли Давид
вернувся, розбивши Амали́ка, то він сидів у
Ціклаґу два дні. **2** І сталося третього дня, аж
ось прийшов чоловік із табо́ру від Саула, — а
одежа його роздерта, і по́рох на його голові. І
сталося, як прийшов він до Давида, то впав на
зе́млю й поклони́вся. **3** І сказав йому Давид:
„Звідки це ти прихо́диш?“А той відказав: „Я
втік з Ізра́їлевого табо́ру“. **4** І сказав до нього
Давид: „Що́ це сталося, — розкажи́ но мені!“А
той відказав: Наро́д утік із бо́ю, а також багато
з народу попа́дало й повмирало, і теж Саул та
син його Йонатáн померли“. **5** А Давид сказав
юнако́ві, що розповідав йому: „Як ти пізна́в, що
помер Саул та син його Йонатáн?“ **6** І сказав той
юна́к, що розповідав йому: Припа́дком натрапив
я на горі Ґілбоа, — аж ось Саул, настро́млений
на списа свого, а колесни́ці та їздці доганяють
його́. **7** І він оберну́вся до мене, і побачив мене,
та й покликав мене. А я відповів: Ось я! **8** І
сказав він до ме́не: Хто ти? А я відказав йому́:
Я амалики́тянин. **9** І сказав він до мене: Стань
надо мною, та й убий мене, бо схопи́в мене корч,
а вся душа ще в мені! **10** І став я при ньому, та й
убив його, бо я знав, що він не бу́де живи́й по
упадку своїм. І взяв я вінця́, що на голові його,
та напле́чника, що на плечі його, і приніс сюди
до пана свого́“. **11** І схопи́вся Давид за одежі свої,
та й розде́р їх, і теж усі люди, що були з ним. **12**
І голоси́ли вони й плакали, та по́стили аж до
ве́чора за Саулом та за сином його Йонатаном, і
за наро́дом Господнім та за Ізраїлевим домом,
що попа́дали від меча́. **13** І сказав Давид юнако́ві,
що розповідав йому: „Звідки ти?“А той відказав:
„Я син одного прихо́дька, амалики́тянина“. **14** І
сказав йому Давид: „Як ти не побоя́вся простягти́
руку свою, щоб убити Господнього пома́занця?“
15 І покликав Давид одно́го з слуг своїх і сказав:
„Підійди, — убий його́!“І той уда́рив його, і він
помер. **16** І сказав до нього Давид: „Кров твоя
на голові твоїй, бо уста твої посві́дчили проти
тебе, гово́рячи: Я вбив Господнього пома́занця“.
17 І Давид заголоси́в за Саулом та за його сином
Йонатáном такою жало́бною піснею, **18** та й
сказав навчи́ти Юдиних синів пісні про лу́ка.
Ось вона напи́сана в книзі Праведного: **19** „О
пишно́то Ізраїлева, побита із лука на згі́р'ях
своїх, ой попа́дали ли́царі! **20** Не розказуйте в
Ґа́ті про це, не сповіща́йте на ву́лицях Ашкало́ну,
щоб не ті́шилися филисти́млянські до́чки, щоб
не раді́ли до́чки необрізаних! **21** Ґілбоа́вські
гори, — щоб на вас не було́ ні роси, ні дощу́, ані
по́ля для жертви прине́сення! Бо сплямлений
там щит хоробрих, щит Саулів, як ніби оливою
він не пома́заний! **22** Від крови забитих, від ло́ю
хоробрих не відрива́вся був лук Йонатанів, і
не верта́вся меч Саулів напо́рожньо! **23** Саул
та Йонатáн, ці улю́блені й милі за свойо́го
життя, — і в смерті своїй нерозлу́чні, прудкі́ші
були́ від орлі́в та сильніші від ле́вів! **24** До́чки
Ізра́їлеві, — за Саулом запла́чте, що вас зодягав
у багряни́цю з прикра́сами, що ордо́блював
золотом вашу оде́жу! **25** Ой, попа́дали ли́царі
посеред бо́ю! Йонатáн на пагі́рках твоїх ось
забитий! **26** Скорблю по тобі, Йонатáне, мій
брате! Ти для мене був ве́льми улю́блений, —
коха́ння твоє розкішні́ше для мене було від
коха́ння жіно́чого! **27** Ой, попа́дали ли́царі, і
заги́нула збро́я військо́ва!“

2 І сталося пото́му, і запита́вся Давид Господа,
говорячи: „Чи йти мені в одне з Юдиних
міст?“А Господь відказав йому: „Іди!“І сказав
Давид: „Куди я піду́?“А Він відказав: „У Хеврóн!“
2 І ввійшов туди Давид, а також дві жі́нки його:
їзреелі́тка Ахіно́ам та Авіґа́їл, коли́шня жінка
кармеля́нииа Нава́ла. **3** І людей своїх, що були з
ним, привів Давид кожного та дім його, і вони
осі́лися по хеврóнських міста́х. **4** І посхо́дилися
Юдині му́жі, і пома́зали там Давида царем над
Юдиним домом. А Давидові розповіли́, кажучи:
„Люди ґілеáдського Яве́шу похова́ли Саула“. **5** І
послав Давид людей до ґілеáдського Яве́шу, і
сказав до них: „Благослове́нні ви для Господа, що
зробили цю милість із своїм паном, із Саулом,
та похова́ли його́! **6** А тепер нехай Господь
зро́бить вам милість та правду, і я теж зроблю́
вам те добро за те, що ви зроби́ли цю річ. **7**
А тепер нехай зміцня́ться ваші руки, і бу́дьте
мужні, бо помер пан ваш Саул, а також Юдин
дім пома́зав мене царем над собою“. **8** А Авне́р,
Не́рів син, провідни́к Саулового війська, узяв
Іш-Бо́шета, Саулового сина, та й привів його до
Маханаїму. **9** І він настанови́в його царем над
Ґілеадом, і над Ашуре́янином, і над Їзрее́лем,
і над Єфремом, і над Веніямином, і над усім
Ізраїлем. **10** Іш-Бо́шет, Саулів син, був віку сорока́
літ, коли зацарюва́в над Ізраїлем, і царюва́в два
роки, — тільки дім Юди був за Давидом. **11** А
число днів, що Давид був царем у Хеврóні над
Юдиним домом, — сім літ і шість місяців. **12** І
вийшов Авне́р, Нерів син, та слу́ги Іш-Бо́шета,
Саулового сина, з Маханаїму до Ґів'ону. **13** А
Йоа́в, син Церуї, та Давидові слу́ги вийшли
й зустрі́ли їх ра́зом при ґів'онському ста́ві. І
засіли вони — ті з того бо́ку ставу, а ті з цього
боку ста́ву. **14** І сказав Авне́р до Йоава: „Нехай
встануть ці юнаки́, і поба́вляться перед нами!“І

сказав Йоа́в: „Нехай встануть“. 15 І встали, і
перейшли́ в числі дванадцяти́ для Веніямина та
для Іш-Бошета, Саулового сина, та дванадцять
із Давидових слуг. 16 І схопи́ли один о́дного
за го́лову, та й всадили свого меча́ до бо́ку
один о́дного, — і попадали ра́зом. І назвали ім'я
тому місцю: Хелкат-Гаццурім, що в Ґів'о́ні. 17
І зня́вся того дня дуже жорсто́кий бій, і був
побитий Авне́р та Ізраїлеві люди Давидовими
слу́гами. 18 І були там три сини Церуї: Йоав,
і Авішай, і Асаїл. А Асаїл був легки́й в нога́х
своїх, як польова́ та газе́ля. 19 І гнався Асаїл
за Авнером, і не збочував, ані право́руч, ані
ліво́руч із погоні за Авнером. 20 І оберну́вся
Авне́р позад себе й сказав: „Чи це ти, Асаїле?“А
той відказав: „Я“. 21 І сказав йому Авне́р: „Збоч
собі на правицю свою чи на лівицю свою, і
схопи́ собі одно́го із слуг, і візьми́ собі збро́ю
його́“. Та не хотів Асаїл спини́ти пого́ні за ним.
22 А Авнер знов говорив до Асаїла: „Спини́ся
в гонитві за мною! На́що я вб'ю тебе́? І як
зведу́ я обличчя своє́ до брата твого́ Йоа́ва?“
23 А той відмо́вився спини́тися. І вдарив його
Авнер заднім кінце́м списа в живіт, — і спис
вийшов ізза́ду його! І впав він там, і помер на
місці. І сталося, — кожен, хто прихо́див до того
місця, де впав Асаїл та помер, то спинявся. 24
І гналися Йоав та Авішай за Авнером. І сонце
зайшло, а вони прийшли до згір'я Амма, що
навпроти Ґіаху, на дорозі до Ґів'о́нської пустині.
25 І зібралися Веніями́нові сини при Авнері, і
склали один відділ, та й спини́лися на верхі́в'ї
одно́го взгір'я. 26 І кликнув Авнер до Йоава й
сказав: „Чи за́вжди меч буде жерти? Чи ти не
знаєш, що гірко́та бу́де наоста́нку? І аж доки
ти не скажеш наро́дові спини́тися в гонитві
за своїми брата́ми?“ 27 А Йоав відказав: „ Як
живий Бог, — коли б ти не сказав був іншого,
то ще від ра́нку наро́д був би перестав гнатися
за братом своїм“. 28 І засурми́в Йоав у сурму́,
і спини́вся ввесь наро́д, і не гналися вже за
Ізраїлем, і більше вже не воюва́ли. 29 А Авне́р та
люди його йшли сте́пом усю ту ніч, і перейшли
Йорда́н, і пройшли ввесь Бітро́н, і прийшли
до Махана́їму. 30 І Йоав вернувся з погоні
за Авнером, і зібрав увесь наро́д, і забра́кло
з Давидових слуг дев'ятнадцяти́ чоловіка та
Асаїла. 31 А Давидові слу́ги побили з Веніямина
та з людей Авнера, — три сотні й шістдеся́т
чоловіка, що померли. 32 І ви́несли Асаїла, і
поховали його в гро́бі батька його́, що в Віфлеємі.
І йшли ці́лу ніч Йоав та люди його, а розсвіло́ їм
у Хевро́ні.

3 І була́ довга та війна́ між домом Сауловим
та між домом Давидовим. А Давид усе
змі́цнювався, а Саулів дім усе сла́бнув. 2 І в
Хевро́ні народи́лися Давидові сини, — і був його
пе́рвісток Амно́н, від їзреелі́тки Ахіно́ам; 3 а
другий син його — Кіл'а́в від Авіґа́їл, коли́шньої
жінки кармеля́нина Навала; а третій Авесало́м,
син Маахи, дочки Талмая, царя ґешурського;
4 а четвертий — Адо́нійя, син Хаґґіт, а п'ятий
— Шефатія, син Авітал, 5 а шостий — Їтреам,
від Еґли, Давидової жінки, — оці народи́лися
Давидові в Хевро́ні. 6 І сталося, коли була́ війна
між домом Сауловим та домом Давидовим,
то Авне́р тримався Саулового до́му. 7 І мав
Саул нало́жницю, а ім'я́ їй Ріцпа, дочка Айї. І
сказав Іш-Бошет до Авнера: „Чого ти прийшов
до нало́жниці батька мого?“ 8 І дуже запалився
Авне́рові гнів на слова Іш-Бошетові, і він сказав:
„Чи я псяча юдська голова́? Сьогодні я роблю́
ласку домові твого батька Саула, його брата́м
та його при́ятелям, і не відда́в тебе в Дави́дову
руку, а ти сього́дні згадав на мені гріх цієї жінки?
9 Нехай так зро́бить Бог Авне́рові, і нехай ще
дода́сть йому, якщо я не зроблю́ Давидові так, як
Господь присягну́в був йому, 10 щоб перене́сти
ца́рство від Саулового дому, і щоб поставити
Давидів трон над Ізраїлем та над Юдою від
Дану й аж до Беер-Шеви“. 11 І той не міг уже
відповіда́ти Авнерові ані сло́ва, бо боявся його.
12 І послав Авне́р замість себе послів до Давида
сказати: „Чия це земля?“І ще сказати: „Склади́
ж свою умову зо мною, і ось рука моя буде з
тобою, щоб приверну́ти до тебе всього Ізраїля“.
13 А Давид відказав: „Добре, я складу́ з тобою
умову! Тільки одніє речі я жада́ю від тебе, а
саме: ти не побачиш обли́ччя мого, якщо ти
не приведе́ш Мелхи́, Сау́лової дочки́, коли ти
при́йдеш побачити мене“. 14 І послав Давид
послів до Іш-Бо́шета, Саулового сина, говорячи:
„Віддай жінку мою Мелху́, яку я заручи́в був
собі за сотню крайніх плотів филисти́мських“.
15 І послав Іш-Бошет, і взяв її від її чоловіка, від
Палтіїла, сина Лаїша. 16 І пішов з нею чоловік її,
і все плакав за нею аж до Бахуріму. І сказав до
нього Авнер: „Іди, верни́ся!“І той вернувся. 17 А
Авне́рове слово з Ізраїлевими старши́ми було
таке: „Ви вже давно бажаєте мати Давида царем
над собою. 18 А тепер зробіть це, бо Господь
сказав був до Давида, говорячи: „Рукою Мого
раба Давида Я спасу́ наро́д Мій, Ізраїля, від руки
филисти́млян та від руки всіх ворогів його“. 19 І
говорив Авне́р також до ушей Веніями́нових. І
також пішов Авнер говорити до ушей Давидових
у Хевро́ні, — усе, що добре в оча́х Ізраїля та в
оча́х усього дому Веніяминового. 20 І прийшов
Авнер до Давида до Хевро́ну, а з ним двадцятеро
люда. І Давид зробив прийняття́ Авне́рові та

лю́дям, що з ним. 21 І сказав Авнер до Давида:
„Нехай я встану й піду́, і приведу́ до пана, царя
мого, усього Ізраїля, а вони складу́ть із тобою
умову, і ти будеш царюва́ти над усім, чого бу́де
жадати душа твоя“. І відпустив Давид Авне́ра, і
він пішов із ми́ром. 22 Аж ось прийшли слу́ги
Давидові та Йоав із похо́ду, і прине́сли з собою
велику здо́бич. А Авнера не було з Давидом
у Хевроні, бо він відпустив його, і той пішов
із миром. 23 А Йоав та все військо, що було з
ним, прийшли. І розповіли́ Йоаву, говорячи:
„Прихо́див Авнер, син Нерів, до царя, а він
відпустив його, — і той пішов із миром“. 24
І прийшов Йоав до царя та й сказав: „Що́ ти
зробив? Ось прихо́див до тебе Авнер, — на́що
ти відпустив його, і він відійшов? 25 Ти знаєш
Авнера, Нерового сина, — він прихо́див, щоб
намовити тебе та щоб ви́відати твій вихід та
вхід твій, і щоб ви́відати все, що́ ти робиш“. 26 І
вийшов Йоав від Давида, і послав посланці́в за
Авнером, і вони заверну́ли його з Бор-Гассіри, а
Давид про те не знав. 27 І вернувся Авнер до
Хевро́ну, а Йоав відвів його в сере́дину брами,
щоб поговорити з ним таємно, та й ударив його
там у живіт, — і той помер за кров брата його
Асаїла. 28 А по́тім почув про це Давид і сказав:
„Невинний я та ца́рство моє перед Го́сподом аж
навіки в крові́ Авнера, Нерового сина. 29 Нехай
вона спаде́ на го́лову Йоава та на ввесь дім його
батька! І нехай не перестає в Йоавовому домі
течи́вий, і прокаже́ний, і той, хто опирається на
кия, і хто падає від меча, і хто не має хліба!“ 30 А
Йоав та брат його Авішай убили Авне́ра за те, що
він забив їхнього брата Асаїла в Ґів'оні в бою́. 31
І сказав Давид до Йоава та до всього́ наро́ду, що
був з ним: „Роздеріть вашу оде́жу, і опережіться
вере́тищем, та й голосіть за Авнером!“А цар
Давид ішов за ма́рами. 32 І похова́ли Авнера
в Хевро́ні, а цар підніс свій голос та й плакав
над Авне́ровим гробом, і плакав увесь наро́д.
33 І заспівав цар жало́бну пісню над Авнером
та й сказав: „Чи Авне́р мав загинути смертю
неґі́дного? 34 Твої ру́ки були не пов'я́зані, не
забиті були́ твої но́ги в кайда́ни, — ти впав, як від
непра́ведних па́дають!“І ввесь народ ще більше
плакав над ним. 35 І прийшов увесь народ,
щоб намо́вити Давида покріпи́тися хлібом ще
того дня, та присягну́в Давид, говорячи: „Нехай
так зробить мені Бог, і нехай ще додасть, якщо
я перед за́ходом сонця скушту́ю хліба або
чогобу́дь!“ 36 А ввесь наро́д дові́дався про це, і
це було добре в їхніх оча́х, як і все, що́ робив
цар, було добре в оча́х усього наро́ду. 37 І того
дня дові́далися ввесь народ та ввесь Ізра́їль, що
то не було́ від царя, щоб забити Авнера, сина
Нерового. 38 І сказав цар своїм слу́гам: „Ото ж
знайте, що вождь та великий муж упав цього
дня! 39 А я сьогодні слаби́й, хоч пома́заний цар,
а ті люди, сини Церуї, сильніші від мене. Нехай
відплатить Господь злочи́нцеві за його зло!“

4 І почув Саулів син, що помер Авне́р у Хевро́ні,
— і опустилися ру́ки його, а ввесь Ізраїль
збенте́жився. 2 А Саулів син мав двох му́жів,
керівників відділів, — ім'я́ одно́му Баана, а ім'я́
дру́гому Рехав, сини бееротянина Ріммона, з
Веніяминових синів, бо й Беерот залі́чений був
на Веніямина. 3 Та повтікали бееротяни до
Ґіттаїму, і ме́шкали там прихо́дьками, і так
є аж до цього дня. 4 А Йонатан, Саулів син,
мав кульга́вого сина; він був віку п'яти літ,
коли прийшла звістка про Саула та Йонатана з
Їзреелу. А нянька його не́сла його й утікала; і
сталося, коли вона поспішно втікала, то він упав
й окривів. А ім'я́ його Мефіво́шет. 5 І пішли сини
бееротянина Ріммона, Рехав та Баана, і ввійшли,
як була денна спеко́та, до Іш-Бошетового дому,
— а він лежав у півде́нному спочи́нку. 6 І ото
ввійшли вони аж до сере́дини дому, ніби взяти
пшениці, та й уда́рили його в живіт. І Рехав та
брат його Баана втекли́. 7 Отож, увійшли вони
до дому, а він лежить на лі́жку своїм у своїй
спа́льні, — і вони вда́рили його, і вбили його, і
зняли́ йому го́лову. І взяли́ вони його голову, і
йшли степово́ю дорогою всю ніч. 8 І прине́сли
вони Іш-Бошетову голову до Давида в Хевро́н,
та й сказали царе́ві: „Оце голова́ Іш-Бошета,
Саулового сина, твого ворога, що шукав був твоєї
душі. І дав Господь цього дня панові моє́му,
цареві, пімсту над Саулом та над насінням
його“. 9 І відповів Давид Реха́вові та братові його
Баані, синам бееротеянина Ріммона, і сказав їм:
„ Як живий Господь, що визволив душу мою від
усякого утиску, 10 коли того, хто розповів мені,
кажучи: Ось помер Саул, — а він був в оча́х своїх,
як приємний ві́сник, — я схопи́в його, і вбив
його в Ціклаґу, замість дати йому нагоро́ду за
звістку, 11 тим більше, коли люди несправедли́ві
вбили справедли́вого чоловіка в домі його́ на
посте́лі його! А тепер чи я не пошука́ю його
кро́ви з вашої руки, і не ви́гублю вас із Кра́ю?“
12 І Давид наказав слу́гам, — і вони вбили їх, і
відрубали їхні ру́ки та їхні но́ги, та й повісили
над ста́вом у Хевро́ні. А Їш-Бошетову го́лову
взяли й поховали в Авнеровім гробі в Хевроні.

5 І посхо́дилися всі Ізраїлеві племе́на до Давида
в Хевро́н та й сказали йому: „Оце ми кість
твоя́ та тіло твоє́ ми! 2 І давніш, коли Саул
був царем над нами, ти водив Ізраїля на війну
і приво́див назад. І Господь тобі сказав: Ти

будеш пасти́ наро́да Мого́, Ізра́їля, і ти бу́деш
володарем над Ізраїлем“. 3 І прийшли всі
Ізра́їлеві старші́ в Хеврóн, а цар Давид склав
із ними умову в Хеврóні перед Господнім
лицем. І пома́зали вони Давида царем над
Ізра́їлем. 4 Давид був віку тридцяти літ, коли
став царюва́ти, і сорок літ царюва́в він. 5 У
Хеврóні царював він над Юдою сім літ і шість
місяців, а в Єрусалимі царював тридцять і три
роки над усім Ізраїлем та Юдою. 6 І пішов цар
та люди його до Єрусалиму на Євусе́янина,
ме́шканця того Кра́ю. А той сказав Давидові,
говорячи: „Ти не ввійдеш сюди, хіба́ повиганя́єш
сліпих та кривих!“А це значить: Давид нікóли
не ввійде сюди! 7 Та Давид здобу́в тверди́ню
Сіон, — він став Дави́довим Мі́стом. 8 І сказав
Давид того дня: „Кожен, хто заб'є євусе́янина,
нехай скине до кана́лу, а з ним і кривих та
сліпих“, зненави́джених для Давидової душі.
Тому говорять: „Сліпий та кривий не ввійде до
дому!“ 9 І осі́вся Давид у тверди́ні, і назвав ім'я
їй: Давидове Місто. І будува́в Давид навкóло
від Мілло й усере́дині. 10 І Давид ставав усе
більшим, а Госпóдь, Бог Саваот, був із ним. 11 І
послав Хіра́м, цар ти́рський, послів до Давида,
та ке́дрового де́рева, і теслів, і каменярі́в для
стін, і вони збудували дім для Давида. 12 І
пересві́дчився Давид, що Господь поставив його
міцно царем над Ізраїлем, і що Він підніс царство
його ради нарóду Свого Ізраїля. 13 А Давид
узяв ще налóжниць та жінóк з Єрусалиму по
ви́ході його з Хеврону, — і народи́лися Давидові
ще сини та дóчки. 14 А оце імена́ народжених
йому в Єрусалимі: Шаммуа, і Шовав, і Натан,
і Соломон, 15 і Ївхар, і Елішуа, і Нафеґ, і Яфіа,
16 і Елішама, і Еліяда, і Еліфалет. 17 І почули
филисти́мляни, що Давида пома́зали царем
над Ізраїлем, і вийшли всі филисти́мляни, щоб
шукати Давида. І Давид почув про це, і зійшов
до тверди́ні. 18 А филисти́мляни прийшли та
розташува́лися в долині Рефаїм. 19 А Давид
запитався Господа, говорячи: „Чи вихóдити мені
проти филисти́млян? Чи даси́ їх у мою руку?“І
Господь відказав до Давида: „Виходь, бо справді
дам филисти́млян у руку твою!“ 20 І прийшов
Давид до Баал-Пераціму. І побив їх там Давид та
й сказав: „Господь розірва́в ворогів моїх передо
мною, як розрива́ють вóди“. Тому він назвав ім'я́
тому місцю: Баал-Перацім. 21 І вони полиши́ли
там своїх божкі́в, а їх забрав Давид та люди
його. 22 А филисти́мляни знóву прийшли та
розташува́лися в долині Рефаїм. 23 І запита́вся
Давид Господа, а Він сказав: „Не виходь, — оточи́
їх з-поза́ду, і прийди́ до них від бальза́мового
ліска́. 24 І станеться, коли ти почуєш ше́лест
крóку на верхові́ттях бальза́мового ліска́, тоді
поспішися, бо то тоді вийшов Господь перед
тобою, щоб побити филистимський та́бір“. 25
І Давид зробив так, як наказав йому Господь,
— і він побив филисти́млян від Ґеви аж туди,
кудою йти до Ґезера.

6 А Давид знóву зібрав ви́бране ві́йсько в Ізраїлі,
тридцять тисяч. 2 І встав та й пішов Давид
та ввесь нарóд, що був з ним з Юдиного Баалу,
щоб ви́нести звідти Божого ковче́га, що над
ним кли́четься Ім'я́, — Ім'я́ Господа Саваóта, шо
замешкує на херуви́мах. 3 І вони поста́вили
Божого ковчега на новóго вóза, і винесли його з
Авінадавового дому, що в Ґів'ї. А Узза та Ахйо,
сини Авінадавові, прова́дили того новóго вóза. 4
І не́сли його з Авінадавового дому, що в Ґів'ї,
і йшли з ковчегом Божим, а Ахйо йшов перед
ковчегом. 5 А Давид та ввесь Ізраїлів дім грали
перед Божим лицем усією силою та пісня́ми, і
на ци́трах, і на а́рфах, і на бу́бнах, на гу́слах, і
на цимба́лах. 6 І прийшли вони аж до Ґорен-
Нахону, а Узза простяг руку до Божого ковчегу,
і схопи́в його́, бо знорови́лась була́ худóба. 7 І
запали́вся Господній гнів на Уззу, — і Бог ура́зив
його там за цю провину. І він помер там при
Божому ковчезі. 8 І запалився Давидів гнів за те,
що Господь покарав Уззу, і він назвав ім'я тому
місцю: Перец-Узза, і так воно зветься аж до цього
дня. 9 І Давид злякався Господа того дня та й
сказав: „Як ввійде до ме́не Господній ковчег?“
10 І не хотів Давид перенóсити Господнього
ковчега до себе, до Давидового Міста, а скерува́в
його Давид до дому ґатянина Овед-Едома. 11 І
пробува́в Господній ковчег у домі ґатянина Овед-
Едома три місяці, і Господь поблагослови́в Овед-
Едома та ввесь його дім. 12 І доне́сено цареві
Давидові, говорячи: „Господь поблагослови́в
дім Овед-Едома та все, що його, ради ковчегу
Божого“. І пішов Давид, і виніс Божого ковчега з
дому Овед-Едома до Давидового Міста з радістю.
13 І сталося, коли ті, хто ніс Господнього ковчега,
ступали шість кроків, то він принóсив у жертву
вола та відгодóвану штуку худоби. 14 А Давид
танцював перед Господнім лицем зо всієї сили.
І Давид був опере́заний лляни́м ефóдом. 15 І
Давид та ввесь Ізраїлів дім не́сли Господнього
ковчега з óкриком та з сурмленням сурми́. 16
І сталося, коли Господній ковчег увійшов до
Давидового Міста, то Мелхóла, Саулова дочка,
виглядала через вікно, і побачила царя Давида,
що танцюва́в та скакав перед Господнім лицем.
І вона погорди́ла ним у серці своєму. 17 І
прине́сли Господнього ковчега, і поставили
його на місці його серед наме́ту, що для нього
поста́вив Давид. І приніс Давид цілопа́лення

перед Господнім лицем та жертву мирну. 18
А коли Давид скінчи́в прино́сити цілопа́лення
та мирні жертви, то він поблагослови́в народ
Іменем Господа Саваота. 19 І він роздав для
всього наро́ду, для всього Ізраїлевого на́товпу,
від чоловіка й аж до жінки, для кожного по
одно́му буханце́ві хліба, по одному кава́лкові
пече́ного м'яса та по одному виноградному
калаче́ві. І пішов увесь наро́д кожен до дому
свого́. 20 І вернувся Давид, щоб поблагословити
свій дім. І вийшла Мелхо́ла, Саулова дочка,
навпроти Давида й сказала: „Який славний був
сьогодні Ізраїлів цар, що обнажа́вся сьогодні
на оча́х невільниць своїх рабів, як обнажується
який з пустуні́в!“ 21 І сказав Давид до Мелхоли:
„Перед лицем Господа, що вибрав мене над
твого батька та над увесь дім його, і наказав мені
бути володарем над Господнім наро́дом, над
Ізраїлем, — буду весели́тися перед Господнім
лицем! 22 І коли я буду пого́рджений ще більш
від того, і буду низьки́й у своїх оча́х, то при
невільницях, що ти говорила, — і при них я буду
шанований!“ 23 І в Мелхоли, Саулової дочки́, —
по цьо́му не було їй дитини аж до дня смерти її.

7 І сталося, коли цар осів у своєму домі, а
Госпо́дь дав йому відпочи́нути від усіх ворогів
його навколо, 2 то цар сказав до пророка Ната́на:
„Подивися, — я сиджу́ в ке́дровому домі, а
Божий ковчег знахо́диться під заві́сою!“ 3 І
сказав Ната́н до царя: „Усе, що в серці твоїм, іди
й зроби, бо Госпо́дь з тобою“. 4 І сталося тієї
ночі, і було Господнє слово до Ната́на, кажучи:
5 „Іди й скажеш до раба Мого, до Давида: Так
сказав Господь: Чи ти збудуєш Мені дім на Моє
пробува́ння? 6 Бо Я не пробува́в у домі від дня
ви́ведення Мого Ізраїлевих синів з Єгипту й аж
до цього дня, але ходив у наметі та в шатрі. 7
Скрізь, де ходив Я поміж Ізраїлевими сина́ми,
чи промовив Я хоч слово з яким із Ізраїлевих
племе́н, якому наказав Я пасти́ наро́да Мого,
Ізраїля, говорячи: Чому не збудува́ли ви Мені
ке́дрового дому? 8 А тепер так скажеш Моєму
рабові Давидові: Так сказав Господь Саваот: Я
взяв тебе з пасови́ська, як ходив ти за отарою,
щоб ти став володарем над народом Моїм, над
Ізраїлем. 9 І був Я з тобою в усьому, де ти ходив,
і ви́губив Я всіх ворогів твоїх з-перед тебе, і
зробив тобі велике ім'я́, як ім'я́ великих на
землі. 10 І встановив Я місце для наро́ду Мого,
для Ізраїля, і він пробува́тиме на своєму місці, і
не буде вже непоко́єний, і кривдники не будуть
більше гноби́ти його, як перед тим. 11 А від того
дня, як Я настанови́в суддів над народом Моїм,
Ізраїлем, то Я дав тобі мир від усіх ворогів твоїх.
І Господь об'являє тобі, що Господь побуду́є тобі
дім. 12 Коли ви́повняться твої дні, і ти ляжеш із
своїми батьками, то Я поста́влю по тобі насіння
твоє, що вийде з утро́би твоєї, і зміцню́ його
царство. 13 Він збуду́є дім для Йме́ння Мого́, а Я
зміцню́ престо ла його царства навіки. 14 Я буду
йому за Батька, а він буде Мені за сина. Коли
він скри́вить дорогу свою, то Я покараю його
лю́дською па́лицею та пора́зами лю́дських синів.
15 Та ми́лість Моя не відхилиться від нього, як
відхилив Я її від Саула, якого Я відкинув перед
Тобою. 16 І буде певним твій дім та царство твоє
аж навіки перед тобою. Престол твій бу́де міцно
стояти аж навіки!“ 17 Як усі ці слова́, як усе
це виді́ння, — так говорив Ната́н до Давида. 18
Тоді прийшов цар Давид, і сів перед Господнім
лицем та й сказав: „Хто я, Господи Боже, і що́
мій дім, що Ти привів мене аж сюди? 19 Та й
це ще було мале́ в оча́х Твоїх, Господи Боже, і
Ти говорив також про Свого раба в будуччині.
А це за зако́ном лю́дським, Господи Боже! 20
І що́ ще більше говори́тиме Давид Тобі? Та Ти
знаєш Свого раба́, Господи Боже! 21 Ради сло́ва
Свого та за серцем Своїм Ти зробив усю цю
вели́чність, звіща́ючи це Своєму рабо́ві. 22 Тому
Ти великий, Господи Боже, бо немає такого, як
Ти, і немає Бога, окрім Тебе, згідно з усім, що ми
чули своїми уши́ма. 23 А який є ще один люд на
землі, як Твій народ, Ізраїль, щоб Бог приходив
ви́купити його Собі за наро́д, і щоб установити
йому Своє́ Йме́ння, — і щоб учинити вам цю
вели́чність, — та страшні́ речі для Свого Кра́ю
ради наро́ду Свого, якого ви́купив Собі з Єгипту,
від людей та від богів його? 24 І Ти зміцни́в Собі
народ Свій, Ізраїля, — Собі за наро́д аж навіки, і
Ти, Господи, став для них за Бога. 25 А тепер,
Господи Боже, затверди аж навіки те слово, що
Ти говорив про Свого раба та про дім його, і
вчини, як Ти говори́в! 26 Нехай буде великим
Ім'я́ Твоє аж навіки, щоб говорити: Госпо́дь
Сава́от — Бог над Ізраїлем! А дім Твого раба
Давида буде міцно стояти перед лицем Твоїм!
27 Бо Ти, Го́споди Сава́оте, Боже Ізра́їлів, об'яви́в
Своєму рабові, говорячи: Збуду́ю тобі дім, тому́
раб Твій здобу́вся на відва́гу помолитися до
Тебе цією молитвою! 28 А тепер, Господи Боже,
Ти — Той Бог, а слова́ Твої будуть правдою, і
Ти говорив Своєму рабові це добро. 29 А тепер
зволь поблагослови́ти дім Свого раба, щоб був
навіки перед лицем Твоїм, бо Ти, Господи Боже,
говорив це, і від Твого благослове́ння буде
поблагосло́влений навіки дім раба Твого!“

8 І сталося по то́му, і побив Давид
филисти́млян, і поконав їх. І взяв Давид ке́рму
вла́ди з руки́ филисти́млян. 2 І побив він Моава,
і перемі́ряв їх шну́ром, поклав їх на зе́млю,

— і відмі̂ряв два шну́ри на побиття́, а повен
шнур — на позоста́влення при житті. І стали
моавитяни Давидовими рабами, які прино́сили
йому дани́ну. 3 І побив Давид Гадад'езера,
сина Рехова, царя Цови, коли той ішов був
віднови́ти вла́ду свою при рі̂чці Ефра́ті. 4 І
здобу́в Давид від нього тисячу й сім сотень їздців
та двадцять тисяч чоловіка пішого. А коням
усіх тих колесни́ць Давид попідрі̂зував жили, і
позоста́вив із того сто колесни́ць. 5 І прийшов
Ара́м дама́ський, щоб допомогти Гадад'езерові,
цареві Цови, та Давид побив в Арамі двадцять
і дві тисячі чоловіка. 6 І настанови́в Давид
зало́ги в дама́ському Арамі, — і став Арам для
Давида за рабів, що прино́сили данину йому,
а Господь допомагав Давидові в усьому, де́ він
ходив. 7 І забрав Давид золоті щити, що були в
рабів Ґадад'езера, і приніс їх до Єрусалиму. 8
А з Бетаху та з Беротаю, міст Гадад'езерових,
цар Давид узяв дуже багато міді. 9 А коли
почув Тоі, цар Хамоту, що Давид побив усе
ві̂йсько Гадад'езера, 10 то Тоі послав свого сина
Йора́ма до царя Давида, щоб повіта́ти його, та
щоб поблагослови́ти його за те, що він за́вжди
воював з Гадад'езером та побив його, бо Тоі
воював проти Гадад'езера. А в руці його були́
речі золоті, і речі срібні, і речі мідяні. 11 Тако́ж їх
присвятив цар Давид Господеві ра́зом зо сріблом
та золотом, що він присвятив був із за́браного
в усіх наро́дів, яких він здобув: 12 з Араму, і з
Моаву, і з синів Аммона, і з филисти́млян, і з
Амали́ка, і зо здо́бичі Гадад'езера, сина Рехова,
царя Цови. 13 І здобу́в Давид собі ім'я́, коли він
вернувся з побиття́ вісімнадцяти тисяч Араму в
Беґе-Мелах. 14 І він поста́вив зало́ги в Едо́мі,
— в усьому Едомі поставив зало́ги. І став увесь
Едом за рабів для Давида. І допомагав Господь
Давидові в усьому, де́ він ходив. 15 І царював
Давид над усім Ізраїлем, і чинив Давид суд та
справедливість для всього наро́ду свого. 16 А
Йоав, син Церуї, був над ві̂йськом, а Йосафа́т, син
Ахілудів, був канцлером. 17 А Садо́к, син Ахітува,
та Ахімелех, син Евіятара, були священики,
Серая був писарем. 18 А Беная, син Єгояди,
був над Керетянином та над Пелетянином. А
Давидові сини були нача́льниками царсько́го
дво́ру.

9 І сказав Давид: „Чи є ще хто, хто позостався
з Саулового дому? Я зроблю́ йому ласку
ради Йонатáна“. 2 А при Сауловім домі був
раб, а ім'я́ йому — Ціва. І покликали його до
Давида, а цар сказав йому: „Чи ти Ціва?“А той
відказав: „Раб твій!“ 3 І сказав цар: „Чи нема
вже кого з Саулового дому, щоб я зробив йому
Божу ласку?“. І сказав Ціва до царя: „ Є ще син
Йонатанів, кривий на но́ги“. 4 І сказав йому
цар: „Де він?“А Ціва відказав цареві: „Ось він у
домі Махіра, Аммії́лового сина, в Ло-Деварі.“ 5
І цар Давид послав, і взяв його з дому Махіра,
Аммії́лового сина, із Ло-Девару. 6 І прийшов
Мефівошет, син Йонатана, Саулового сина, до
Давида, і впав на обличчя своє й поклонився. І
Давид сказав: „Мефіво́шете!“А той відказав: „Ось
твій раб!“ 7 І сказав йому Давид: „Не бійся, бо
справді зроблю́ тобі ласку ради батька твого
Йонатáна, і зверну́ тобі все поле твого батька
Саула. А ти будеш за́вжди їсти хліб при моєму
столі“. 8 А той уклонився й сказав: „Що́ твій раб,
що ти звернувся до такого мертвого пса, як я?“
9 А цар кликнув до Ціви, Саулового слуги́, і до
нього сказав: „Усе, що було́ Саулове та всього
його дому, я дав синові твого пана. 10 І бу́деш
працювати йому на землі ти й сини твої та
раби твої. І будеш прино́сити з урожаю, і буде
хліб для сина твого пана, і він буде його їсти. А
Мефіво́шет, син пана твого, буде за́вжди їсти
хліб при моєму столі̂“. А Ціва мав п'ятнадцять
синів та двадцять рабів. 11 І сказав Ціва до царя:
„Усе, як накаже мій пан цар своєму рабові, так
зробить твій раб“. „А Мефіво́шет — сказав цар —
буде їсти при моєму столі̂, як один із царськи́х
синів“. 12 А Мефівошет мав малого сина, а ім'я́
йому — Міха. І всі, хто ме́шкав у домі Цівн, були
раби для Мефівошета. 13 А Мефіво́шет сидів
в Єрусалимі, бо він за́вжди їв при царсько́му
столі̂. І він був криви́й на оби́дві свої ноги́.

10 І сталося по то́му, і помер цар
аммонітський, а замість нього зацарював
син його Гану́н. 2 І сказав Давид: „Зроблю́ я
ласку Ганунові, Нахашевому синові, як батько
його зробив був ласку мені“. І послав Давид, щоб
його пора́дувати, щодо батька його, через своїх
рабів. І прибули́ Давидові раби до аммонітського
краю. 3 А аммонітські князі сказали до пана
свого Гануна: „Чи Давид шанує батька твого́ в
оча́х твоїх тим, що послав тобі потіши́телів? Чи
ж Давид послав до тебе своїх слуг не на те, щоб
оглянули місто та щоб його ви́відати, а потім
зни́щити його?“ 4 І взяв Гану́н Давидових слуг,
та й оголив половину їхньої бороди́, та обрізав
їхню одежу на полови́ну, аж до сиді̂ння їх, та
й відпусти́в їх. 5 І доне́сли про це Давидові, а
він послав назу́стріч їм, бо ті му́жі були дуже
осоро́млені. І цар їм сказав: „Сидіть в Єрихоні, аж
поки відросте́ вам борода́, потім пове́рнетесь“. 6
І побачили аммоні̂тяни, що вони зненави́джені
в Давида. І аммонітяни послали й найняли́
Арам -Бет-Рехову й Арам-Цови, двадцять тисяч
піхоти́нців, та царя Маахи, тисячу чоловіка, і

тов'ян дванадцять тисяч чоловіка. 7 А коли
Давид прочу́в про це, то послав Йоава та все
лица́рське військо. 8 І повихо́дили аммонї́тяни,
і встанови́лися до бо́ю при вході до брами.
А Арам-Цова, і Рехов, і Тов'янин, і Мааха, —
вони самі були на полі. 9 І побачив Йоа́в, що
бойови́й фронт звернений на нього спе́реду
та поза́ду, то вибрав Ізраїлевих ви́браних, та й
установи́в їх навпро́ти Ара́ма. 10 А решту наро́ду
дав під руку свого брата Авшая, і встановив
навпроти аммонітян, 11 і сказав: „Якщо Ара́м
бу́де сильніший від мене, то будеш мені на
поміч, а якщо аммонітяни бу́дуть сильніші від
те́бе, то я піду́ допомага́ти тобі. 12 Будь му́жній,
і станьмо міцно за наро́д наш та за міста нашого
Бога, а Госпо́дь нехай зро́бить, що добре в оча́х
Його!“ 13 А коли Йоав та народ, що був із ним,
підійшли́ на бій з Арамом, то ті повтіка́ли перед
ним. 14 А аммонітяни побачили, що втік Арам,
то й вони повтікали перед Авішаєм, і ввійшли до
міста. І верну́вся Йоав від аммонітян і ввійшов
до Єрусалиму. 15 А коли побачив Арам, що
він побитий Ізраїлем, то вони позбиралися
ра́зом. 16 І послав Гадад'езер, і вивів Арама, що з
другого боку Річки, і ввійшли вони до Гела́му.
А Шовах, провідни́к Гадад'езерового вї́йська,
був перед ними. 17 І було́ доне́сено Давидові, і
він зібрав усього Ізраїля, і перейшов Йордан,
та прийшов до Геламу. А Арам установився
навпроти Давида, і воював із ним. 18 І побіг
Арам перед Ізраїлем, а Давид повбивав з Араму
сім сотень колесни́ць та сорок тисяч верхівцї́в.
І вбив він Шоваха, зверхника вї́йська його, і
той там помер. 19 А коли всі царі, підле́глі
Гадад'езера, побачили, що вони побиті Ізраїлем,
то замири́лися з Ізраїлем, і служили йому. І
Арам уже боявся допомагати аммонї́тянам.

11 І сталося по ро́ку, у час ви́ходу царів на
війну, то послав Давид Йоава й своїх слуг
із ним, та всього Ізраїля, і вони ви́губили
аммонї́тян й облягли Раббу́. А Давид сидів в
Єрусалимі. 2 І сталося надвечір, і встав Давид із
ло́жа свого, і прохо́джувався на даху́ царсько́го
дому. І побачив він із да́ху жінку, що купалася.
А та жінка була дуже вродли́ва. 3 І послав
Давид, і запитався про ту жінку. А посланий
сказав: „Таж то Вірсавї́я, Еліямова дочка, жінка
хітте́янина Урї́ї!“ 4 І послав Давид посланців, і
взяв її. І вона прийшла до нього, і він поклався
з нею. А вона очистилася з нечи́стости своєї, і
вернулася до свого дому. 5 І завагітнї́ла та жінка.
І послала вона, і доне́сла Давидові й сказала: „Я
завагітнї́ла!“ 6 А Давид послав до Йоава: „Пошли
мені хітте́янина Урї́ю“. І Йоав послав Урї́ю до
Давида. 7 І прийшов Урї́я до нього, а Давид
запитався про стан Йоава, і про стан народу, і
про стан війни́. 8 І сказав Давид до Урії: „Іди до
свого дому та обмий свої но́ги“. І вийшов Урї́я
з царсько́го дому, а за ним поне́сли гости́нця
царсько́го. 9 Та Урія спав при вході до царсько́го
дому з усіма слу́гами пана свого́, а до свого дому
не пішов. 10 І доне́сли Давидові, говорячи: „Урї́я
не пішов до дому свого́“. І сказав Давид до Урії:
„Чи ж не з дороги ти прихо́диш? Чому́ ти не
пішов до свого дому?“ 11 І сказав Урія до Давида:
„Ковчег і Ізраїль та Юда сидять у шатра́х, а
пан мій Йоав та раби мого пана табору́ють на
голому полі. А я піду́ до свого дому, щоб їсти
й пити та лежати зо своєю жінкою? Клянуся
життям твоїм та життям душі твоєї, що не
зроблю я такої речі!“ 12 І сказав Давид до Урії:
„Позоста́нься тут і сьогодні, а взавтра я відпущу́
тебе“. І позостава́вся Урія в Єрусалимі того дня
та дня другого. 13 І покликав його Давид, і
той їв та пив перед ним, а він підпоїв його. І
вийшов він увечорі, щоб покла́стися на ло́жі
своїм ра́зом зо слу́гами пана свого, а до дому
свого не пішов. 14 І сталося ра́нком, і написав
Давид листа до Йоава, і послав через Урї́ю.
15 А в листі тому́ він написав так: „Поставте
Урію напе́реді найтяжчого бо́ю, і відступї́те від
нього, щоб він був уда́рений, і помер“. 16 І
сталося, коли Йоав обло́жував місто, то поставив
Урію на те місце, про яке знав, що там хоробрі
мужі. 17 І вийшли люди того міста, і воювали з
Йоавом, — і впали дехто з наро́ду, із Давидових
слуг, і повмирали, також хітте́янин Урї́я. 18 І
послав Йоав, і доніс Давидові про всі справи
того бо́ю. 19 І наказав він послові, говорячи: „Як
покінчи́ш ти оповіда́ти цареві про всі справи
того бо́ю, 20 і буде, якщо ти розгніваєш царя, і
він скаже тобі: „Чого ви так близько підійшли
до міста воювати? Чи ви не знали, що бу́дуть
кидати на вас з-над муру? 21 Хто забив був
Авімелеха, Єруббешетового сина? Чи не жінка
ки́нула на нього горї́шнього ка́меня від жо́рен
з муру, і він помер у Тевеці? Чого ви близько
підійшли до муру?“То ти скажеш: Помер також
хітте́янин Урї́я“. 22 І пішов посол і прийшов,
і доніс Давидові все, що послав був Йоав. 23 І
сказав посол Давидові: „Вони стали сильніші за
нас, і вийшли проти нас на поле, та ми були
переможцями над ними аж до входу в бра́му.
24 А стрільцї́ стріляли на твоїх рабів з муру, і
померли дехто з царе́вих рабів, а також помер
твій раб хітте́янин Урї́я“. 25 І сказав Давид до
посла́: „Так скажеш до Йоава: Нехай не буде
злою в оча́х твоїх ця річ, бо меч пожирає то
цьо́го, то то́го. Підсиль війну свою проти міста,

та й розвали його! І підбадьо́р його, Йоава! “ 26 І
прочула Урі̂єва жінка, що помер її чоловік Урі̂я,
і голоси́ла за своїм чоловіком. 27 А як минула
жало́ба, то Давид послав, і забрав її до свого
дому, і вона стала йому за жінку, і породи́ла
йому сина. Та в Господніх оча́х була злою та річ,
що оце зробив був Давид.

12 І послав Господь Ната́на до Давида, а він
прийшов до нього та й сказав йому: „Два
чолові̂ки були́ в одно́му місті, — один замо́жний,
а один убогий. 2 У замо́жного було дуже багато
худоби дрібно́ї та худоби великої. 3 А вбогий
нічого не мав, окрім однієї мало́ї овечки, яку
він набув та утри́мував при житті. І росла вона з
ним та з синами його ра́зом, — із кавалка хліба
його їла й з келіха його пила́, та на лоні його
лежала, і була́ йому як дочка́. 4 І прийшов до
багатого чоловіка подоро́жній, та той жалував
узяти з худоби своєї дрібно́ї чи з худоби своєї
великої, щоб спорядити їжу для подоро́жнього,
що до нього прийшов, — і він узяв овечку того
вбогого чоловіка, і спорядив її для чоловіка, що
до нього прийшов“. 5 І сильно запала́в Давидів
гнів на того чоловіка, і він сказав до Ната́на:
„ Як живий Господь, — вартий смерти той
чоловік, що чинить таке́. 6 А овечку він опла́тить
чотирикро́тно, за те, що зробив таку річ, і за
те, що не змилосе́рдився“. 7 І сказав Ната́н до
Давида: „Ти́ той чоловік! Так сказав Господь,
Бог Ізраїлів: Я пома́зав тебе над Ізраїлем, і Я
спас тебе з Сау́лової руки. 8 І дав тобі дім твого
пана, та жіно́к пана твого на лоно твоє, і дав
тобі дім Ізраїля та Юди, а якщо цього мало,
то додам тобі ще цього та того. 9 І чому ти
зневá́жив Господнє слово, і вчинив це зло в оча́х
Його? Хіттеянина Урію вбив ти мече́м, а його
дружи́ну взяв собі за жінку. А його вбив мечем
Аммонових синів. 10 А тепер не відсту́пить меч
від твого дому аж навіки за те, що зневá́жив
ти Мене́, і взяв дружи́ну хіттеяника Урії, щоб
була тобі за жінку. 11 Так сказав Господь: Ось Я
наведу́ на тебе зло з твого дому, і заберу́ жінок
твоїх на оча́х твоїх, і дам ближньому твоєму, а
він покладе́ться з жінка́ми твоїми при світлі
цього сонця. 12 Хоч ти вчинив потае́мно, а Я
зроблю́ цю річ перед усім Ізраїлем та перед
сонцем“. 13 І сказав Давид до Ната́на: „Згрішив
я перед Господом!“А Ната́н сказав до Давида: „І
Господь зняв твій гріх, — не помреш! 14 Та що
ти спонука́в зневá́ження Господа цією річчю, то
син твій, наро́джений тобі, конче помре“. 15 І
пішов Ната́н до свого дому, а Господь ура́зив
дитя, що Давидові породи́ла Урієва жінка, і воно
захво́ріло. 16 А Давид молив Бога за дитинку, і
по́стив Давид, і вхо́див до кімна́ти, і ночував,
поклавшись на землю. 17 І прийшли старші̂ його
дому до нього, щоб підня́ти його з землі, та
він не хотів, і не підкріпи́вся з ними хлібом.
18 І сталося сьо́мого дня, — і поме́рло те дитя,
а Давидові слу́ги боялися доне́сти йому, що
померло те дитя, бо казали: „Ось як була́ та
дити́на живою, говорили ми до нього, та не
слухав він нашого голосу; а як ми скажемо
до нього: „Померло це дитя“, то ще вчинить
щось лихе“. 19 А Давид побачив, що слу́ги його
шепо́чуться поміж собою, — і зрозумів Давид,
що поме́рло те дитя. І сказав Давид до своїх
слуг: „Чи не поме́рло те дитя?“А ті відказали:
„Поме́рло“. 20 І звівся Давид із землі, і помився,
і намасти́вся, і змінив свою оде́жу, і ввійшов
до Господнього до́му та й поклони́вся. Потому
ввійшов до свого до́му, і захотів їсти, — і поклали
йому хліба, і він їв. 21 І сказали йому слу́ги
його: ‚Що́ це за річ, яку ти вчинив? Коли те дитя
жило́, ти по́стив та плакав; а як поме́рло те дитя,
ти встав та й їв хліб?“ 22 А він відказав: „Коли
те дитя ще жило́, я по́стив та плакав, бо казав:
Хто знає, може Господь учинить мені милість, і
буде жити дитя те? 23 А тепер, — поме́рло воно.
На́що то я б по́стив? Чи змо́жу ще повернути
його? Я піду́ до нього, а воно не ве́рнеться до
мене“. 24 І потішив Давид жінку свою Вірсаві̂ю,
і прийшов до неї, і ліг із нею. І вона вроди́ла
сина, а він назвав ім'я́ йому: Соломо́н. І Госпо́дь
полюбив його, 25 і послав пророка Ната́на, і
той назвав ім'я́ йому: Єдід'я, ради Господа. 26
А Йоа́в воював з Раббо́ю аммоні̂тян, і здобув
царське́ місто. 27 І послав Йоав послів до Давида,
і сказав: „Воював я з Раббою, і здобув я місто
води. 28 А тепер збери́ решту наро́ду, і табору́й
біля міста, та здобудь його, щоб не здобу́в те
місто я, і щоб не було воно на́зване моїм ім'я́м“.
29 І зібрав Давид увесь наро́д, і пішов до Рабби, і
воював із нею, та й здобув її. 30 І взяв він коро́ну
з голови їхнього царя, а вага її — тала́нт золота,
та дорогий ка́мінь, і Давид поклав її на свою
го́лову. І він виніс дуже багато здо́бичі з того
міста. 31 А наро́д, що був у ньому, він повиво́див,
і поклав їх під пи́лку, і під залі̂зні доло́та та під
залізні сокири, і позаганя́в їх до цегельня́ної
пе́чі. І так робив він усім аммонітським міста́м.
І вернувся Давид та ввесь наро́д до Єрусалиму.

13 І сталося по тому, — мав Авесало́м, син
Давидів, уродли́ву сестру́, а ім'я́ їй Тама́ра.
І покохав її Амно́н, син Давидів. 2 І вболівав
Амнон так, що він аж захво́рів через свою́
сестру́ Тамару, бо вона була дівчина, і Амнонові
здавалося трудно щось їй зроби́ти. 3 А Амно́н
мав това́риша, а ім'я́ йому́ Йонада́в, син Шім'ї,

Давидового брата. І Йонада́в був чоловік дуже
хитрий. 4 І він сказав йому: „Чого ти, царе́вичу,
такий марни́й щора́нку? Чи ж не розповіси́
мені?“І сказав йому Амнон: „Я кохаю Тамару,
сестру́ брата свого Авесало́ма“. 5 І сказав йому
Йонадав: „Ляж на ложі своєму, і вдавай хворого.
А коли при́йде твій батько, щоб побачити тебе,
то скажи йому: Нехай при́йде сестра моя Тама́ра,
і нехай підкріпи́ть мене хлібом, і нехай зробить
на моїх оча́х ту ї́жу, щоб я бачив та їв із руки́
її“. 6 І поклався Амнон, і вдавав хворого, а
цар прийшов побачити його. І сказав Амнон до
царя: „Нехай при́йде сестра моя Тамара, і нехай
спече́ на моїх оча́х два млинці̂, і я попої́м з її
руки“. 7 І послав Давид до Тамари, до дому,
говорячи: „Іди до дому твого брата Амнона,
і пригото́в йому ї́жу“. 8 І прийшла Тамара
до дому свого брата Амнона, а він лежить.
І взяла́ вона тіста, і замісила, і пригото́вила
на оча́х його, та й спекла млинці. 9 І взяла́
вона сковорі̂дку, і виложила перед ним, та він
відмовився їсти. І сказав Амнон: „Випровадь
від мене всіх людей“. І повихо́дили від нього
всі люди. 10 І сказав Амнон: „Принеси ї́жу до
кімна́ти, і я з'їм із твоєї руки“. І взяла́ Тамара
млинці̂, що пригото́вила, та й прине́сла своєму
братові Амнонові до кімна́ти. 11 І вона прине́сла
до нього, щоб їв, а він схопи́в її, та й сказав до
неї: „Ходи, ляж зо мною, моя се́стро!“ 12 А вона
йому відказала: „Ні, брате мій, не безче́сть мене,
бо не ро́биться так в Ізраїлі! Не роби цієї гидо́ти
13 І куди я понесу́ свою га́ньбу? А ти станеш, як
один із мерзо́тників в Ізраїлі. Ти переговори́ з
царем, — і він не відмовить віддати мене тобі“.
14 Та він не хотів слу́хати її голосу. І був він
сильніший від неї, — і збезче́стив її, і лежав із
нею... 15 І по цьому дуже знена́видів її Амнон
великою не́навистю, бо ця не́нависть, якою він
зненавидів її, була більша від любови, якою
любив її. І сказав до неї Амнон: „Уставай, — іди
собі!“ 16 А вона відказав йому: „Через це велике
зло, по то́му, що зробив ти зо мною, хочеш ще
ви́гнати мене?“Та він не хотів її слу́хати. 17
І покликав він юнака́ свого, слугу свого, та й
сказав: „Ви́женіть оцю від мене геть, і замкни́ за
нею двері“. 18 А на ній була квітча́ста ту́ніка,
бо так за́вжди вбира́лися царські̂ до́чки, панни́.
І його слуга ви́провадив її назо́вні, і замкнув
за нею двері. 19 А Тама́ра посипала по́пелом
свою го́лову, а квітча́сту ту́ніку, що була на
ній, розде́рла, і поклала руку свою на го́лову
свою, і все ходила та голоси́ла... 20 І сказав
до неї брат її Авесало́м: „Чи брат твій Амнон
був із тобою? А тепер, се́стро моя, мовчи, —
брат же твій він! Не бери цієї речі до серця
свого́“... І осіла Тамара, зні̂вечена, у домі брата
свого Авесало́ма. 21 А цар Давид почув про це
все, — і сильно розгні̂вався! 22 І не говорив
Авесало́м з Амноном ні про добре, ні про зле,
бо Авесало́м зненавидів Амнона за те, що той
збезче́стив сестру́ його Тама́ру. 23 І сталося по
двох ро́ках, і мав Авесалом стри́ження ове́ць
у Баал-Хацорі, що при Єфремі, — і Авесало́м
закли́кав усіх царськи́х синів. 24 І прийшов
Авесало́м до царя́ та й сказав: „Ось у раба твого
стри́ження, — нехай пі̂де цар та раби́ його з
твоїм рабом“. 25 І сказав цар до Авесало́ма:
„Ні, сину мій, не пі̂демо ж ми всі, щоб не бути
тобі на тяготу́“. І той сильно просив його, та
він не хотів піти, але поблагослови́в його. 26 І
сказав Авесало́м: „А як ні, нехай пі̂де з нами брат
мій Амно́н!“І сказав йому цар: „Чого вій пі̂де з
тобою?“ 27 Та Авесало́м сильно просив його, і
він послав з ним Амно́на та всіх царськи́х синів.
28 А Авесало́м загада́в юнака́м своїм, говорячи:
„Дивіться, як Амнон звеселіє на серці від вина,
то скажу вам: Ударте Амнона! — і ви вб'єте його.
Не бійтеся, — чи ж не я загадав вам? Будьте
міцні та відважнії!“ 29 І зробили Авесаломові
юнаки́ Амнонові, як загадав був Авесалом. А
царські̂ сини повставали, і сіли ве́рхи кожен на
мула свого, та й повтіка́ли. 30 І сталося, були
вони ще в дорозі, а вістка прийшла́ до Давида
така: „Авесалом повбивав усіх царськи́х синів, і
не позосталося з них ні одно́го“. 31 І цар устав, і
розде́р ша́ти свої, та й упав на землю, і всі слу́ги
його стояли при ньому з розде́ртими ша́тами. 32
І відповів Йонадав, син Шім'ї, Давидового брата,
та й сказав: „Нехай не каже мій пан: Усіх юнакі̂в,
царськи́х синів, повбивали, бо помер тільки сам
Амно́н. Бо на нака́з Авесалома це було ви́рішене
від дня, як той збезче́стив сестру́ його Тамару. 33
А тепер нехай мій пан цар не кладе на своє серце
такого, говорячи: Усі царські̂ сини повмирали,
— бо помер тільки сам Амнон“. 34 І Авесалом
утік. А юна́к вартівни́к звів свої очі й побачив,
аж ось числе́нний народ іде дорогою, що була́ за
ним, від боку гори. 35 І сказав Йонадав до царя:
„Ось прийшли царські̂ сини, — як слово раба
твого, так сталося“. 36 І сталося, як скінчи́в він
говорити, аж ось поприхо́дили царські сини,
і підне́сли свій голос та й плакали. А також
цар та всі слу́ги його плакали ве́льми ре́вним
плаче́м... 37 А Авесалом утік, і пішов до Талмая,
Амміхурового сина, царя ґешурського. А Давид
був у жало́бі за сином своїм усі ті дні. 38 А
Авесалом утік, і пішов до Ґеші́ру, і пробув там
три ро́ки. 39 І перестав цар Давид гні̂ватися
на Авесало́ма, бо він був зча́сом поті̂шений за
Амнона, що помер.

14 А Йоав, син Церуї, пізнав, що царе́ве серце
прихили́лося до Авесалома. **2** І послав Йоав
до Теко́її, і взяв звідти мудру жінку, та й сказав до
неї: „Удавай жало́бу, і вберись у жало́бні шати, і
не намащуйся оливою, і будеш, як та жінка, що
багато днів у жало́бі за померлим. **3** І при́йдеш
ти до царя, та й скажеш до нього таке то слово“.
І Йоав поклав ці слова в її уста. **4** І говорила
та текоїтянка до царя, і впала на обличчя своє
на землю, і вклонилася та й сказала: „Поможи,
ца́рю!“ **5** І сказав до неї цар: „Що́ тобі?“А та
відказала: „Та я жінка вдова, а чоловік мій
помер. **6** А в невільниці твоєї двоє синів. І
посвари́лися вони оби́два в полі, а рятівника́
між ними не було, — і вдарив один одно́го, та й
убив його. **7** А ось увесь рід устав на невільницю
твою та й кажуть: Видай убійника свого брата, і
ми вб'ємо його за душу його брата, якого він
убив, і вигубимо також спадкое́мця. І пога́сять
вони останню І́скру мою, яка позоста́лася, щоб
не лишити моє́му чоловікові ані йме́ння, ані
наща́дків на поверхні землі“. **8** І сказав цар
до тієї жінки: „Іди до свого дому, а я накажу́
про тебе“. **9** І сказала та текоїтянка до царя:
„На мене, пане мій ца́рю, той гріх, та на дім
мого батька, а цар та трон його невинні“. **10** І
сказав цар: „Того, хто буде говорити на тебе,
приведе́ш його до мене, і він більш уже не за́йме
тебе“. **11** Та вона відказала: „Нехай згадає цар
Господа, Бога свого, щоб не помно́жити на згубу
ме́сника за кров та щоб вони не погубили мого
сина“. А він відказав: „ Як живий Господь, — не
впаде́ на землю й волоси́на сина твого́!“ **12** І
сказала та жінка: „Нехай но невільниця твоя
скаже слово до свого пана царя!“А він відказав:
„Говори!“ **13** І сказала та жінка: „А чому ти так
думаєш проти Божого народу? Бо цар, коли
сказав таке слово, сам себе обвинува́тив, бо
цар не верта́є свого вигна́нця. **14** Бо ми конче
помремо, і ми як та вода, вилита на землю, що її
не зібрати. Та Бог не знищить душі, і Він заду́мав
не відвернути від Се́бе відІ́гнаного. **15** І оце тепер
прийшла я сказати панові моєму цареві оцю
справу, бо той наро́д настра́шив мене. І сказала
твоя невільниця: Нехай скажу́ я цареві, — може
виконає цар слово своєї невільниці. **16** Бо цар
вислухає, щоб урятува́ти свою невільницю з
руки того чоловіка, що хоче ви́губити мене та
мого сина ра́зом із Божого спа́дку. **17** І сказала
твоя невільниця: Нехай станеться слово мого
пана царя на втіху мені, бо мій пан цар як
Ангол Божий, і розуміє добре та зле. А Господь,
Бог твій, буде з тобою!“ **18** А цар відповів та й
сказав до тієї жінки: „Не заховай передо мною
нічого, про що́ я спитаю тебе“. І сказала та жінка:
„Нехай же говорить пан мій цар!“ **19** І цар сказав:
„Чи не Йоавова рука з тобою в усьому цьому?“І
відповіла та жінка та й сказала: „ Як жива душа
моя, пане мій царю, — не можна відхилитися ані
право́руч, ані лево́руч від усього, що́ говорив мій
пан цар, бо твій раб Йоа́в — він наказав мені це,
і він уклав в уста твоєї невільниці всі ці слова́.
20 Щоб змінити вигляд тієї справи, раб твій Йоав
зробив оцю річ. А пан мій мудрий, як мудрий
Божий Ангол, щоб знати про все, що на землі“. **21**
І сказав цар до Йоава: „Ось зробив ти цю річ, тож
піди, поверни́ того юнака́, Авесало́ма!“ **22** І впав
Йоав на обличчя своє на землю, і поклонився, та
й поблагослови́в царя. І сказав Йоав: „Сьогодні
раб твій пізнав, що знайшов ласку в оча́х твоїх,
пане мій ца́рю, бо цар виконав проха́ння свого́
раба“. **23** І встав Йоав і пішов до Ґешуру, і привів
Авесало́ма до Єрусалиму. **24** А цар сказав: „Нехай
він ве́рнеться до свого дому, але́ обличчя мого
не побачить“. І вернувся Авесалом до дому
свого, та царсько́го обличчя не бачив. **25** А
такого вродли́вого мужа, як Авесалом, не було
в усьому Ізраїлі, щоб був так дуже хва́лений,
— від стопи ноги його й аж до ве́рху голови́
його не було в ньо́му ва́ди. **26** А коли він голив
свою голову, — а голив він щороку, бо тяжке́
було волосся на ньому, тому голив його — то
ва́жив воло́сся голови своєї на двісті шеклів
царсько́ї ваги. **27** І народи́лися Авесаломові троє
синів та одна дочка́, а ім'я́ їй Тама́ра. Вона була
жінка вродли́ва з ви́гляду. **28** І сидів Авесало́м в
Єрусалимі два роки ча́су, а царсько́го обличчя
не бачив. **29** І послав Авесало́м до Йоа́ва, щоб
послати його до царя, та він не хотів прийти
до нього. І послав він іще другий раз, та той
не хотів прийти. **30** І сказав він до своїх слуг:
„Погляньте на Йоавову ділянку поля, що поруч
мого, а в нього там ячмінь, — ідіть і підпаліть
його огнем“. І Авесаломові слу́ги підпалили ту
ділянку поля огнем. **31** Тоді Йоав устав і прийшов
до Авесалома до дому, та й сказав йому: „Нащо
слу́ги твої підпалили огнем ту мою ділянку
поля?“ **32** І сказав Авесалом до Йоава: „Я ж
посилав до тебе, говорячи: Прийди сюди, і нехай
я пошлю́ тебе до царя сказати: Чого я прийшо́в
із Ґешу́ру? Добре було б мені ще лишатися там.
А тепер нехай я побачу царське́ обличчя, а якщо
є на мені гріх, то нехай уб'є мене“. **33** І прийшов
Йоав до царя, і розповів йому те. І покликав
він Авесало́ма, а той прийшов до царя та й
поклонився йому обличчям своїм до землі. А
цар поцілував Авесалома...

15 І сталося по то́му, і завів собі Авесалом
по́воза та коні, та п'ятдесят чоловіка, що
бігали перед ним. **2** І вставав Авесалом рано, та

й ставав при дорозі до брами. І, бувало, кожного
чоловіка, що мав супере́чку та йшов до царя
на суд, то Авесалом кликав його та й питав:
„З якого ти міста?“І той говорив: „З одно́го з
Ізраїлевих племен твій раб“. 3 І говорив до
нього Авесалом: „Дивися, слова́ твої добрі та
слушні, та в царя нема кому тебе вислухати“. 4
І говорив Авесалом: „Коли б мене настановлено
суддею в Краю́, то до мене прихо́див би кожен
чоловік, що мав би супере́чку чи судо́ву справу,
а я випра́вдував би його“. 5 І, бувало, коли хто
підхо́див поклонитися йому, то він простягав
свою руку, і хапав його́ та цілував його́. 6 І
робив Авесало́м, як ось це, усьому Ізраїлеві, хто
прихо́див на суд до царя. І крав Авесалом серця́
Ізраїлевих людей! 7 І сталося в кінці сорока літ,
і сказав Авесало́м до царя: „Піду́ я та ви́повню
обі̂тницю мою, що я обіцяв був Господе́ві в
Хевро́ні. 8 Бо раб твій, коли осів був у Ґешу́рі в
Арамі, склав обі̂тницю, говорячи: Якщо Господь
справді поверне мене до Єрусалиму, то я бу́ду
служити Господе́ві“. 9 І сказав йому цар: „Іди
з миром!“І той устав та й пішов до Хеврону.
10 І порозсилав Авесалом вивідувачів по всіх
Ізраїлевих племенах, говорячи: „Коли ви почуєте
су́рмлення сурми́, то скажете: Зацарював
Авесало́м у Хевроні!“ 11 А з Авесаломом
пішли двісті чоловіка з Єрусалиму, що були
покликані; а йшли вони в простоті̂ своїй, і
нічо́го не знали. 12 І послав Авесалом покликати
ґілонянина Ахіто́фела, Давидового дора́дника,
з його міста з Ґіло, як він мав прино́сити
жертви. І був то сильний бунт, і народ все
змножувався з Авесало́мом. 13 І прийшов вісник
до Давида, говорячи: „Серце ізра́їльтян стало
за Авесаломом“. 14 І сказав Давид до всіх своїх
слуг, що були з ним в Єрусалимі: „Уставайте
і втікаймо, а то не зможемо втекти перед
Авесаломом. Поспішіть відійти, щоб він не
поспішив і не догнав нас, і щоб не було нам від
нього лиха, і не побив цього міста ві̂стрям меча“.
15 І сказали цареві царські̂ раби: „Усе, що вибере
наш пан цар, то при то́му твої раби!“ 16 І вийшов
цар та ввесь його дім пі̂шки, а цар позоставив
десять жіно́к наложниць, щоб стерегли дім. 17 І
вийшов цар та ввесь народ пішки, і стали вони в
Бет-Гамерхаку. 18 А всі його слу́ги йшли перед
ним, а також усі керетяни й усі пелетяни та всі
ґатяни, — шість сотень чоловіка, що прийшли
були пі̂шки з Ґату, ішли перед царем. 19 А цар
сказав до ґатянина Іття́я: „Чого пі̂деш і ти з
нами? Вернися, і сиди з тим царем, бо ти чужий
та й вигна́нець зо свого місця. 20 Учора прийшов
ти, а сьогодні я мав би турбувати тебе йти з
нами? А я йду, куди піду́, — куди доведе́ться.
Вернися, і забери братів своїх із собою. А Господь
учинить тобі милість та правду!“ 21 І відповів
Іття́й до царя та й сказав: „ Як живий Господь
і живий мій пан цар, — тільки в то́му місці, в
якому бу́де мій пан цар, — чи то на смерть, чи
то на життя, — то там буде твій раб!“ 22 І сказав
Давид до Іття́я: „Іди й перейди!“І перейшов
ґатянин Іття́й та всі його люди, та всі діти,
що були з ним. 23 А ввесь той Край плакав
ревним голосом, і ввесь народ перехо́див. А цар
перехо́див потї̂к Кедро́н, і ввесь народ перехо́див
доро́гою до пустині. 24 А ось ішли й Садо́к та
всі Левити з ним, що не́сли ковчега Божого
заповіту. І вони поставили Божого ковчега, а
Евіята́р прино́сив цілопалення, аж поки ввесь
наро́д не вийшов із міста. 25 І сказав цар до
Садока: „Поверни Божого ковчега до міста. Якщо
я знайду́ милість у Господніх оча́х, і Він поверне
мене, то я побачу Його та ме́шкання Його. 26
А якщо Він скаже так: Не бажаю тебе, — ось
я: нехай зробить мені, як добре в оча́х Його́“.
27 І сказав цар до священика Садо́ка: „Чи ти
бачиш це все? Вернися з миром до міста, а син
твій Ахіма́ац та син Евіятарів Йонатáн, оби́два
ваші сини будуть із вами. 28 Глядіть, я буду
проволікати в степа́х цієї пусти́ні, аж поки не
при́йде від вас слово, щоб повідо́мити мене“. 29
І повернув Садо́к та Евіятар Божого ковчега до
Єрусалиму, та й осілися там. 30 А Давид схо́див
узбіччям на го́ру Оливну, та все плакав. А голова
його була покрита, і він ішов бо́сий. А ввесь
народ, що був із ним, усі позакривали го́лову
свою, і все йшли та плакали... 31 А Давидові
доне́сли, говорячи: „Ахіто́фел серед зрадників з
Авесало́мом“. І Давид сказав: „Господи, учини ж
нерозумною Ахітофелову раду!“ 32 І сталося,
коли вийшов Давид на верхі̂в'я, де вклоняються
Богові, аж ось навпроти нього аркеянин Хуша́й
у роздертій ту́ніці, а порох на його голові. 33 І
сказав йому Давид: „Якщо ти пі̂деш зо мною,
то будеш мені тягаре́м. 34 А якщо ве́рнешся до
міста й скажеш Авесаломові: „Я буду раб твій, о
ца́рю! Я був віддавна рабом батька твого, а тепер
я твій раб“, то зламаєш мені Ахіто́фелеву раду.
35 І чи ж не будуть там із тобою священики
Садо́к та Евіята́р? І станеться, — усяку річ, яку ти
почуєш із царе́вого дому, розповіси́ священикам
Садо́кові та Евіята́рові. 36 Ось там із ними двоє
їхніх синів: Ахіма́ац у Садока та Йонатан у
Евіята́ра — і ви пошлете через них до мене кожне
слово, яке почуєте“. 37 І ввійшов Хуша́й, Давидів
друг, до міста. А Авесало́м також увійшов до
Єрусалиму.

16 А коли Давид пройшов трохи з верхі̂в'я, аж
ось Ціва́, Мефівошетів слуга назу́стріч йому,

та пара в'ючених ослів, а на них двісті хлібі̂в, і сто
в'язок родзи́нок, і сто літніх плоді̂в, та бурдю́к
вина. 2 І сказав цар до Ціви: „Що це тобі?“А
Ціва́ відказав: „Ці осли для царсько́го дому на
їзду, а хліб та літні плоди́ — на їду юнака́м,
а вино — на пиття́ зму́ченому в пустині“. 3 І
сказав цар: „А де син твого пана?“А Ціва відказав
царе́ві: „Он він сидить в Єрусалимі, бо сказав:
Сьогодні Ізраїлів дім поверне мені царство мого
батька“. 4 І сказав цар до Ціви: „Ось тобі все, що
в Мефівошета“. А Ціва відказав, уклонившись:
„Нехай я знайду́ ласку в оча́х твоїх, пане мій
ца́рю“. 5 І прийшов цар Давид до Бахурі̂му, аж
ось виходить ізвідти чоловік з роду Саулового
дому, а ім'я́ йому Шім'ї́, син Ґерин. Він ішов
і все проклинав. 6 І він кидав камі̂нням на
Давида та на всіх рабів царя Давида, хоч увесь
народ та всі ли́царі були на прави́ці його та на
ліви́ці його. 7 І отак говорив Шім'ї в прокльо́ні
своїм: „Іди, іди геть, кривавий пересту́пнику
та чоловіче неґі̂дний! 8 Госпо́дь обернув на
тебе всю кров Саулового дому, що зацарюва́в
ти замість нього. І віддав Госпо́дь царство в
руку сина твого Авесалома, а ти ось у своєму
злі, бо ти кривавий переступник!“ 9 І сказав
до царя Авішай, син Церуї: „Нащо проклинає
цей мертвий пес мого пана царя? Піду́ я, і зітну́
йому голову!“ 10 А цар відказав: „Що́ обходить
це мене та вас, сини Церуїні? Що він проклинає,
то це Господь йому сказав: Прокляни Давида!
А хто скаже: На́що ти так зробив?“ 11 І сказав
Давид до Авішая та до всіх своїх слуг: „Ось син
мій, що вийшов з утро́би моє́ї, шукає моєї душі, а
що́ вже говорити про цього веніями́нівця! Дайте
йому спо́кій, і нехай проклинає, бо так наказав
йому зробити Господь! 12 Може зглянеться
Господь над моєю бідою, і пове́рне мені цього
дня добром замість його прокляття“. 13 І йшов
Давид та люди його дорогою, а Шім'ї́ йшов
узбіччям гори навпроти нього. І він ішов та
все проклинав, і кидав камінням на нього, та
поро́шив по́рохом. 14 І прийшов цар та ввесь
народ, що був із ним, зму́чені, і відідхну́ли
там. 15 А Авесало́м та ввесь ізра́їльський народ
увійшли до Єрусалиму, а з ними Ахіто́фел.
16 І сталося, як прийшов аркеянин Хуша́й,
Давидів товариш, до Авесалома, то сказав Хушай
до Авесалома: „Нехай живе цар, нехай живе
цар!“ 17 І сказав Авесало́м до Хуша́я: „Це така
ласка твоя з при́ятелем твоїм? Чому не пішов
ти з своїм при́ятелем?“ 18 І сказав Хуша́й
до Авесалома: „Ні, бо кого вибрав Господь та
цей народ, та кожен Ізраїлів муж, то я буду
його, і з ним позоста́нуся. 19 А подруге, кому
я буду служити? Чи ж не синові його? Як
служив я ба́тькові твоєму, так буду й тобі“. 20 І
сказав Авесало́м до Ахіто́фела: „Дайте пораду,
що маємо робити“. 21 І сказав Ахіто́фел до
Авесалома: „Прийди до наложниць свого батька,
яких він позоставив стерегти дім. І коли почує
ввесь Ізраїль, що став ти зненави́джений у свого
батька, то зміцняться руки всім, хто з тобою“.
22 І розтягли́ Авесаломові намета на даху́, і
Авесалом прийшов до наложниць батька свого
на оча́х усього Ізраїля. 23 А Ахіто́фелова порада,
яку він радив тими днями, була така певна, як
питати про Боже слово, — така була Ахіто́фелова
порада і для Давида, і для Авесалома!

17 І сказав Ахіто́фел до Авесалома: „Виберу
я дванадцять тисяч чоловіка, і встану, і
поженуся цієї ночі за Давидом. 2 І нападу́ я
на нього, а він зму́чений та слабоси́лий, і він
затремтить, — і повтікає ввесь народ, що з ним, а
я вб'ю й самого царя. 3 І наверну́ я ввесь народ до
те́бе; як не буде чоловіка, якого душі̂ ти шукаєш,
то ввесь наро́д буде мати мир“. 4 І була люба ця
річ в оча́х Авесалома та в оча́х усіх Ізраїлевих
старши́х. 5 І сказав Авесалом: „Поклич теж
аркеянина Хуша́я, та нехай послухаємо, що
в устах його, — нехай скаже також він“. 6 І
прийшов Хушай до Авесалома, а Авесалом сказав
до нього, говорячи: „Отак говорив Ахітофел.
Чи виконаємо слова́ його? Якщо ні, говори
ти“. 7 І сказав Хушай до Авесалома: „Не добра
та рада, яку цього ра́зу радив Ахітофел“. 8 І
сказав Хушай: „Ти знаєш батька свого та людей
його, що вони ли́царі, та розлю́чені вони, як
медве́диця, позба́влена на полі дітей. А батько
твій воя́к, і не буде ночувати з народом. 9 Ось
тепер він ховається в одній з ям, або в іншому
місці. І коли б сталося, що хтось упаде́ серед
них, нападаючих, напоча́тку, а хтобудь почує
та скаже: Сталася пора́зка в народі, який за
Авесаломом, 10 а хоча б він і хоробрий, якого
серце — як серце ле́в'яче, то справді ослабне, бо
ввесь Ізраїль знає, що батько твій ли́цар і хоробрі
ті, що з ним. 11 Тому ра́джу я: нехай конче
збереться до тебе ввесь Ізра́їль від Дана й аж до
Беер-Шеви, многото́ю як пісок, що над морем, і
ти сам пі̂деш до бо́ю. 12 І при́йдемо ми проти
нього в одне з місць, та й нападемо на нього, як
падає роса́ на землю, і не позоставимо ані при
нім, ані між усіма людьми́, що з ним, ані одно́го.
13 А якщо він збереться до якого міста, то ввесь
Ізраїль занесе́ на те місто шну́ри, та й потя́гнемо
його аж до потоку, так, що не зали́шиться там
ані камінчика“. 14 І сказав Авесалом та всі
Ізраїлеві мужі: „Ліпша рада аркеянина Хушая
від ради Ахітофелової!“Бо це Господь наказав

зламати добру Ахітофелову раду, щоб Господь
приніс зло на Авесалома. 15 І сказав Хушай до
священиків Садо́ка та Евіятара: „Так і так радив
Ахітофел Авесаломові та Ізраїлевим старши́м, а
я радив так і так. 16 А тепер швидко пошліть
і донесіть Давидові, говорячи: Не ночуй цієї
ночі в степа́х пустині, але конче перейди на той
бік, щоб не був погли́нутий цар та ввесь народ,
що з ним“. 17 А Йонатан та Ахіма́ац стояли в
Ен-Роґелі. І пішла невільниця й розповіла́ їм, а
вони пішли й доне́сли цареві Давидові, бо не
могли ані показатися, ані ввійти до міста. 18 Та
їх побачив один юна́к та й доніс Авесаломові. І
вони оби́двоє швидко пішли, та й увійшли до
дому чоловіка в Бахурімі, що мав колодязя на
своїм подвір'ї, і спусти́лися туди. 19 А жінка тая
взяла́ й розтягла́ заслону на верху́ колодязя, і
розложила на ньому зе́рна, — і нічого не було
пізнано. 20 І прийшли Авесаломові раби до тієї
жінки до дому та й сказали: „Де Ахіма́ац та
Йонатан?“А жінка та їм сказала: „Перейшли́
через во́ду“. І ті шукали й не знайшли, та й
вернулися до Єрусалиму. 21 І сталося по їхньому
відхо́ді, вони вийшли з колодязя, і пішли та
доне́сли Давидові. І сказали вони до Давида:
„Уставайте, і перехо́дьте швидко во́ду, бо отак
радив на вас Ахітофел“. 22 І повставали Давид
та ввесь народ, що з ним, та до ра́нішнього
світла перейшли Йордан, і не позоста́лося ані
одно́го, що не перейшов би Йорда́ну. 23 А коли
Ахітофел побачив, що порада його не виконана,
то осідлав осла, і встав та й пішов до свого дому,
до свого міста. І він зарядив про дім свій, та й
повісився, і помер, і був похований у гро́бі свого
батька... 24 А Давид прийшов до Маханаїму, а
Авесалом перейшов Йордан, він та всі Ізраїлеві
мужі із ним. 25 І Авесалом настанови́в над
військом Амасу замість Йоава. А Амаса був
син чоловіка, що ім'я́ йому Їтра, їзрееліт, який
увійшов був до Авиґаїл, дочки́ Нахашової, сестри
Церуї, Йоавиної матері. 26 І таборува́в Ізраїль та
Авесалом у ґілеадському кра́ї. 27 І сталося, коли
Давид прийшов до Маханаїму, то Шові, Нахашів
син з аммонітської Рабби, і Махір, Амміелів син
з Ло-Девару, і ґілеадянин Барзіллай з Роґеліму
28 поприносили посте́лі, і чаші, і ганча́рський
по́суд, і пшениці, і ячменю, і муки, і пра́женого
зе́рна, 29 і меду, і масла, і худобу дрібну́, і
товщу з худоби великої, — для Давида та для
народу, що з ним, щоб їли, бо сказали: „Цей
народ голодний і зму́чений та спра́гнений у
пустині“.

18 А Давид переглянув наро́д, що з ним,
і настанови́в над ними ти́сячників та
со́тників. 2 І послав Давид народ, — третину під
рукою Йоа́ва, і третину під рукою Авіша́я, сина
Церуї, Йоавового брата, а третину під рукою
ґатянина Іття́я. І сказав цар до народу: „Конче
піду́ також і я з вами!“ 3 Та народ сказав: „Ти
не піде́ш! Бо якщо ми справді втече́мо, вони
не звернуть на нас уваги. І якщо половина
нас повмирає, вони не звернуть на нас уваги,
бо ти — як нас десять тисяч. А тепер буде
ліпше, як бу́деш допомага́ти нам із міста“. 4
І сказав до них цар: „Що́ буде добре в оча́х
ваших, зроблю́“. І став цар при брамі, а ввесь
наро́д повихо́див за сотнями та за тисячами.
5 А цар наказав Йоавові й Авішаєві та Іттаєві,
говорячи: „Обере́жно будьте мені з моїм юнако́м
Авесаломом!“А ввесь народ чув, як цар наказав
усім провідника́м про Авесало́ма. 6 І вийшов
народ на поле навпере́йми Ізраїля, і був бій в
Єфремовому лісі. 7 І був побитий там Ізраїлів
народ Давидовими раба́ми. І була там того дня
велика пора́зка, — полягло двадцять тисяч! 8
І поши́рився там бій по всій тій землі, і того
дня більш народу пожер ліс, ніж поїв меч. 9 І
спітка́вся Авесало́м із Давидовими рабами, а
Авесалом їхав на мулі. І підбіг мул під гуща́вину
великого дуба, а його воло́сся запле́талося в
ду́бі, і він опинився між небом та між землею,
а мул, що під ним, перебіг. 10 І побачив це
один чоловік, і доніс Йоаву та й сказав: „Ось я
бачив Авесалома, що ви́сить на дубі“. 11 І сказав
Йоав до чоловіка, що доно́сив йому: „Ось ти
бачив, а чому́ ти не вра́зив його там на землі,
а я дав би був тобі десять шеклів срібла та
одно́го пояса“. 12 І сказав той чоловік до Йоава:
„А коли б я важив на руці своїй навіть тисячу
шеклів срібла, — не простягну́ своєї руки на
царсько́го сина, бо ми чули на власні вуха, що
цар наказав тобі й Авішаєві та Іттаєві, говорячи:
Збережіть мені мого юнака́ Авесалома! 13 Або
коли б я допусти́вся в душі своїй неправди, — а
всяка річ не зата́їться перед царем! — то й ти
став би проти мене“. 14 І сказав Йоав: „Не буду
отак зволіка́ти з тобою!“І він узяв три стрілі́ в
ру́ку свою, і вбив їх у серце Авесалома, що ще
живий ви́сів на сере́дині дуба. 15 І оточили його
десять юнаків, Йоавові зброєноші, і вда́рили
Авесало́ма, та й убили його. 16 І засурми́в
Йоав у сурму́, а народ повернувся з погоні за
Ізраїлем, бо Йоав стримав наро́д. 17 І взяли
вони Авесалома, та й кинули його в лісі до
великої ями, і наки́дали над ним дуже велику
могилу з каміння, а ввесь Ізраїль повтіка́в кожен
до намету свого. 18 А Авесалом узяв був і
поставив собі ще за життя свого пам'ятника, що
в царській долині, бо він казав: „Нема в мене
сина, щоб згадувати про йме́ння моє“. І він

назвав пам'ятникові ім'я на своє ім'я́. І звалось
його: Яд-Авесалом, і так зветься він аж до цього
дня. 19 А Ахіма́ац, Садоків син, сказав: „Побіжу́
я й сповіщу́ цареві, що Господь ви́зволив його
від руки його ворогів“. 20 І сказав йому Йоав:
„Не ти вісник цього дня, а сповісти́ш іншого
дня. А цього дня не сповісти́ш тому́, що це ж
царськи́й син помер“. 21 І сказав Йоав до кушита:
„Іди, донеси цареві, що́ ти бачив“. А кушит
уклонився Йоавові, та й побіг. 22 А Ахіма́ац, син
Садока, знову сказав до Йоава: „А нехай бу́де, що
буде! Побіжу́ й я за кушитом!“Йоав же відказав:
„Пощо ти побіжи́ш, мій сину, коли нема доброї
вістки?“ 23 „А нехай буде, що буде, — побіжу́!“І
той сказав йому: „Біжи!“І побіг Ахіма́ац дорогою
рівнини, і ви́передив кушита. 24 А Давид сидів
між двома брамами. А вартівни́к пішов на дах
брами на мур, і звів свої очі та й побачив, —
аж ось біжить самі́тний чоловік. 25 І кликнув
вартівни́к, і доніс цареві. А цар сказав: „Якщо він
сам, — вістка в устах його!“А чоловік усе йшов
та зближа́вся. 26 І побачив вартівни́к іншого
чоловіка, що біг. І кликнув вартівник до сторожа
брами й сказав: „Ось біжить самі́тний чоловік“.
А цар сказав: „І цей зо звісткою!“ 27 І сказав
вартівник: „Я бачу біг першого, як біг Ахіма́аца,
Садокового сина“. А цар сказав: „То чоловік
добрий, і прихо́дить з доброю звісткою“. 28
І кликнув Ахіма́ац, і сказав до царя: „Мир!“І
вклонився він цареві своїм обличчям до землі
та й сказав: „Благословенний Господь, Бог твій,
що видав людей, які підне́сли були руку свою
проти мого пана царя!“ 29 А цар сказав: „Чи
гаразд із моїм юнаком Авесаломом?“І сказав
Ахіма́ац: „Я бачив велике замі́шання, коли Йоав
посилав царсько́го раба та мене, твойого раба,
та я не знаю, що́ то“. 30 І сказав цар: „Відійди
на́бік, стань отут“. І той відійшов на́бік та й
став. 31 Аж ось прихо́дить кушит. І сказав кушит:
„Нехай при́йме звістку мій пан цар, бо сьогодні
ви́зволив тебе Господь від руки всіх повстаючих
на тебе“. 32 І сказав цар до кушита: „Чи гаразд
із моїм юнако́м Авесаломом?“І сказав кушит:
„Нехай станетья, як тому юнако́ві, ворогам мого
пана царя та всім, що повста́ли на тебе на
зло!“ 33 І затремтів цар, і вийшов на горі́шній
по́верх брами, та й заплакав. А коли йшов, то так
говорив: „Сину мій, Авесало́ме, сину мій! Сину
мій, Авесаломе! О, якби я був помер замість
тебе, Авесаломе! Сину мій, сину мій!“

19 А Йоаву донесено: „Ось цар плаче, і
зачав жало́бу по Авесаломові“. 2 І того
дня ця перемо́га обернулася на жало́бу для
всього народу, бо того дня народ почув, що
казали: „Засмутився цар за своїм сином!“ 3
І прокрада́вся народ того дня, щоб увійти до
міста, як прокрадається народ, засоро́млений
своєю втечею з бо́ю. 4 А цар закрив своє обличчя.
І голосив цар сильним голосом: „Сину мій,
Авесаломе! Авесаломе, сину мій! Сину мій!“
5 І прийшов Йоав до дому царя, та й сказав:
„Сьогодні ти засоро́мив обличчя всіх своїх рабів,
які сьогодні врятували життя твоє, і життя синів
твоїх та доч́ок твоїх, і життя жінок твоїх, і життя
наложниць твоїх, 6 через те, що ти любиш тих,
хто тебе нена́видить, і нена́видиш тих, хто тебе
любить, бож сьогодні ти виявив, що нема в тебе
вожді́в ані слуг. Бо сьогодні я знаю, що коли
б Авесало́м був живий, а ми всі сьогодні були
мертві, то тоді це було б любе в оча́х твоїх... 7
А тепер устань, і говори до серця свої́х рабів.
Бо присяга́ю Господом, якщо ти не ви́йдеш,
то цієї ночі ніхто не буде ночува́ти з тобою, і
це буде тобі гірше за всяке зло, що прихо́дило
на тебе від молодости твоєї аж дотепер!“ 8 І
цар устав та й засів у брамі, а всьому наро́дові
доне́сли, говорячи: „Ось цар сидить у брамі!“І
посхо́дився ввесь народ перед царське́ обличчя,
а Ізраїль повтікав кожен до своїх наметів. 9
І спереча́вся ввесь народ по всіх Ізраїлевих
племе́нах, говорячи: „Цар урятував нас від
руки всіх наших ворогів, він же врятував нас із
руки филисти́млян, а тепер утік із кра́ю перед
Авесаломом. 10 А Авесало́м, якого ми пома́зали
були́ над собою, помер на війні. А тепер чого ви
зволікаєте щоб вернути царя?“ 11 І цар Давид
послав до священиків, до Садока та до Евіятара,
говорячи: „Говоріть так до Юдиних старши́х:
Чого ви бу́дете останніми, щоб вернути царя до
його дому? А слово всього Ізраїля прийшло вже
до царя, до його дому. 12 Ви бра́ття мої, ви кість
моя та тіло моє! І чого ви бу́дете останніми,
щоб вернути царя? 13 А Амасі́ скажете: Чи ж ти
не кість моя та не тіло моє? Нехай так зробить
мені Бог, і нехай ще додасть, якщо ти не бу́деш
у мене вожде́м ві́йська по всі дні замість Йоава“.
14 І прихилив він серце всіх Юдиних мужів,
як одно́го чоловіка. І послали вони до царя:
„Вернися ти та всі твої слу́ги!“ 15 І вернувся цар,
і прийшов аж до Йорда́ну, а Юда прийшов до
Ґілґалу назу́стріч царе́ві, щоб перепрова́дити
царя через Йордан. 16 А Шім'ї, Ґерин син,
Веніяминівець, що з Бахуріму, поспішив і зійшов
з Юдиними мужами на зу́стріч царя Давида. 17 І
з ним було тисяча чоловіка з Веніямина, та Ціва,
слуга Саулового дому, і п'ятнадцятеро синів
його та двадцятеро його рабів із ним. І вони
перейшли Йордан перед царем. 18 І перейшов
поро́н, щоб перепрова́дити царськи́й дім та
зробити, що було добре в оча́х його. А Шім'ї,

Ґерин син, упав перед царем, як той перехо́див
Йордан, 19 та й цареві сказав: „Нехай пан не
порахує мені пере́ступу, і не пам'ятай, що раб
твій провинився був того дня, коли мій пан цар
вийшов був з Єрусалиму, — щоб цар не поклав
це до серця свого! 20 Бо раб твій знає, що згрішив
він, і ось я прийшов сьогодні з усього Йо́сипового
дому перший, щоб вийти зустрі̂ти мого пана
царя“. 21 А Авіша́й, син Церуїн, відповів та й
сказав: „Чи ж не буде забитий Шім'ї за те, що
проклинав Господнього пома́занця?“ 22 А Давид
відказав: „Що́ вам до мене, сини Церуїні, що
ви сьогодні стаєте мені за сатану́? Чи сьогодні
буде забитий хто в Ізраїлі? Хіба ж я не знаю, що
сьогодні я цар над Ізраїлем?“ 23 А до Шім'ї цар
сказав: „Не помреш!“І заприсягну́в йому цар. 24 І
зійшов спітка́ти царя й Мефіво́шет, онук Саулів.
А він не оправля́в ніг своїх і не оправляв вуса
свого, і не оправляв своєї одежі від дня, як цар
вийшов, аж до дня, коли він вернувся з миром.
25 І сталося, коли прийшов він до Єрусалиму
зустріти царя, то сказав йому цар: „Чому́ ти не
пішов зо мною, Мефіво́шете?“ 26 А той відказав:
„Пане мій ца́рю, — раб мій обмани́в мене! Бо
я, раб твій, сказав: осідлаю собі осла, і сяду на
нього, та й поїду з царем, бо раб твій кульга́вий.
27 Та він очерни́в раба твого перед паном моїм
царем. А мій пан цар, — немов Божий Ангол,
тому зроби, що́ добре в оча́х твоїх! 28 Бож хіба
ввесь дім батька мого не був вартий смерти
перед моїм паном царем? Та ти вмістив раба
свого серед їдців свого сто́лу. І яке ж я маю
право ска́ржитися перед царем?“ 29 І сказав
йому цар: „По́що ти говориш іще оці свої слова?
Я сказав: ти та Ціва поді̂лите поле“. 30 І сказав
Мефіво́шет до царя: „Нехай він ві̂зьме навіть усе
по тому, коли мій пан, цар прийшов із миром
до дому свого́!“ 31 А ґілеа́дянин Барзіллай
зійшов з Роґеліму, і перейшов з царем Йордан,
щоб прове́сти його за Йордан. 32 А Барзілла́й
був дуже стари́й, віку восьмидесяти́ літ. І він
годував царя, як той сидів був у Маханаїмі,
бо він був дуже заможна люди́на. 33 І сказав
цар до Барзіллая: „Перейди зо мною, і я буду
годувати тебе при собі в Єрусалимі“. 34 І сказав
Барзіллай до царя: „Скільки ще ча́су життя мого,
що я піду́ з царем до Єрусалиму? 35 Я сьогодні
віку восьмидесяти́ літ. Чи можу я розпізнавати
між добрим та злим? Чи розкуштує твій раб,
що́ буду їсти та що́ буду пити? Чи послухаю
я ще голосу співаки̂в та співа́чок? І по́що буде
ще раб твій тягарем для свого пана царя? 36
Трохи пере́йде твій раб із царем за Йордан. І
чого́ цар висві̂дчує мені оце? 37 Нехай раб твій
ве́рнеться, і нехай помре у своєму місті при
гробі батька свого та своєї матері. А ось раб
твій, син мій Кімган пере́йде з паном моїм,
із царем, а ти зроби йому, що́ добре в оча́х
твоїх“. 38 І сказав цар: „Кімга́н пере́йде зо мною,
а я зроблю́ йому, що́ миле в оча́х твоїх. І все,
що́ вибереш у мене, я зроблю́ тобі!“ 39 І ввесь
народ перейшов Йордан, перейшов і цар. І цар
поцілував Барзілла́я, та й поблагословив його,
і той вернувся на своє місце. 40 І перейшов
цар до Ґілґалу, а з ним перейшов Кімган та
ввесь Юдин народ, і вони перепрова́дили царя, а
також перейшла́ половина Ізраїлевого наро́ду.
41 Аж ось усі ізра́їльтяни прийшли до царя. І
сказали вони цареві: „Чому вкрали тебе наші
браття, люди Юдині, і перепрова́дили царя та
його дім через Йордан, та всіх Давидових людей
з ним? 42 І відповіли́ всі Юдині люди Ізраїлеві:
„Бо близьки́й цар до нас! І чого то запали́вся тобі
гнів на цю річ? Чи справді з'їли ми що в царя?
Чи теж справді він роздав нам які дару́нки?“
43 І відповіли́ ізра́їльтяни юдеям та й сказали:
„Нас десять частин у царя, а також і в Давида
ми ліпші від вас. Чому ж ви злегковажили нас?
Хіба ж не нам було перше слово, щоб вернути
царя?“Але слово юдеїв було гостріше від слова
ізра́їльтян.

20 І трапився там негідний чоловік, а ім'я́
йому Ше́ва, син Біхрі̂, веніяминівець. І
засурми́в він у сурму́ та й сказав: „Немає нам
ча́стки в Давиді, і нема нам спа́дщини у сина
Єсе́євого! Ізраїлю, — усі до наме́тів своїх!“ 2 І
пішов кожен ізра́їльтянин від Давида за Ше́вою,
сином Біхрі, а юде́янин позостався при свое́му
цареві від Йорда́ну й аж до Єрусалиму. 3 І
прийшов Давид до свого дому в Єрусалим. І взяв
цар десять жіно́к наложниць, яких настановив
був пильнувати дім, та й віддав їх до до́му
сторо́жі; і він їх годував, але до них не прихо́див.
І були вони ув'я́знені аж до дня своєї смерти,
— удівство за життя чоловіка. 4 І сказав цар
до Амаси: „Склич мені юде́ян у три дні, а ти
стань отут!“ 5 І пішов Амаса́, щоб скликати
Юду, та спізни́вся від озна́ченого ча́су, про
який він умовився. 6 І сказав Давид до Авішая:
„Тепер Ше́ва, сни Біхрі̂, зробить нам зло більше
від Авесалома. Візьми́ ти слуг свого пана, та
й поженися за ним, щоб він не знайшов собі
тверди́нних міст, і не щез із наших оче́й“. 7
І вийшли за ним Йоавові люди, і керетянин,
і пелетянин та всі ли́царі, і повихо́дили вони
з Єрусалиму, щоб гнатися за Шевою, сином
Біхрі. 8 Вони були при великому камені, що в
Ґів'оні, а Амаса вийшов проти них. А Йоав був
зодя́гнений в ша́ту свою, а на ній пояс із мечем,
прип'я́тим на стегні̂ його в пі̂хві, з якої ле́гко

вихо́див і вхо́див. 9 І сказав Йоав до Амаси:
„Чи гаразд тобі, брате мій?“І Йоав узяв правою
рукою Амасу за бороду, щоб поцілувати його. 10
А Амаса́ не остерігся меча, що був у Йоавовій
руці. І той ударив його ним у живіт, і ви́лив
нутро́ його на землю, і не повторив йому, а той
помер... І Йоав та брат його Авішай гналися за
Шевою, сином Біхрі. 11 А один з Йоавових слуг
став над ним та й говорив: „Хто жадає Йоава, і
хто за Давида, — за Йоавом!“ 12 А Амасу валявся
в крові́ на сере́дині битої дороги. І побачив
той чоловік, що ввесь народ став, то стягнув
Амасу́ з битої дороги на поле, і накинув на
нього оде́жину, бо бачив, що кожен прихо́див
до нього та ставав. 13 Як був він стя́гнений з
битої дороги, пішов кожен чоловік за Йоавом,
щоб гнатися за Ше́вою, сином Біхрі́. 14 А той
перейшов серед усіх Ізраїлевих племе́н до Авелу
та до Бет-Маахи, і серед усіх береян, — і були
вони зі́брані, і теж пішли за ним. 15 А Йоавові
люди прийшли й облягли́ його в Авелі Бет-
Маахи, і наси́пали при місті ва́ла, що стояв на
передму́р'ї. А ввесь наро́д, що був з Йоавом,
заходи́вся завали́ти му́ра. 16 І покликала мудра
жінка з міста: „Слухайте, слухайте, — скажіть
но Йоавові: Підійди сюди, й я бу́ду говорити до
тебе!“ 17 І він підійшов до неї, а та жінка сказала:
„Чи ти Йоав?“А він відказав: „Я“. І вона сказала
йому: „Послухай слів своєї невільниці!“А він
відказав: „Я слухаю“. 18 І сказала вона, говорячи:
„Коли́сь треба було перегово́рювати, а саме,
— конче запитатися в Аве́лі, і так закінчи́ли б
справу. 19 Я із спокійних та вірних міст Ізраїля,
ти ж шукаєш погубити місто та матері́в серед
Ізраїля. По́що ти нищиш спа́дщину Господню?“
20 А Йоав відповів та й сказав: „Борони Боже,
борони мене, Боже! Присягаю, що не зни́щу й не
ви́гублю! 21 Це не так, бо чоловік з Єфремових
гір, Ше́ва, син Біхрі, ім'я́ йому, підніс свою руку
на царя на Давида. Дайте його само́го, й я піду
від міста“. І сказала та жінка до Йоава: „Ось
го́лову його кинуть тобі через мур!“ 22 І пішла
та жінка до всього народу в своїй мудрості,
— і відруба́ли голову Ше́ви, сина Біхрі, та й
кинули до Йоава. А той засурми́в у сурму́, — і
розійшлися від міста кожен до наметів своїх.
А Йоа́в вернувся в Єрусалим до царя. 23 І став
Йоав над усім Ізраїлевим ві́йськом, а Бена́я, син
Єгоядин, над керетянином та над пелетянином;
24 а Адорам — над даниною, а Йосафат, син
Ахілудів, був канцлером; 25 а Сева — писарем, а
Садок та Евіятар — священиками. 26 А також
яірянин Іра був священиком у Давида.

21 І був голод за днів Давида три роки, рік за
роком. І шукав Давид Господнього лиця, а
Господь сказав: „Кров на Саула та на його дім за
те, що повбива́в він ґів'оні́тян“. 2 І покликав цар
ґів'оні́тян та й сказав їм про це. А ґів'оні́тяни,
— вони не з Ізра́їлевих синів, а з останку
аморе́янина, а Ізраїлеві сини були присягну́ли
їм. Та Саул шукав, щоб повбивати їх через свою
горливість для синів Ізраїля та Юди. 3 І сказав
Давид до ґів'оні́тян: „Що́ я зроблю́ вам і чим
надолу́жу, щоб ви поблагослови́ли Господню
спа́дщину?“ 4 І сказали йому ґів'оні́тяни: „Не
треба нам ані срібла, ані золота від Саула та від
дому його, і не треба нам забивати чоловіка в
Ізраїлі“. А він сказав: „Що́ ви скажете, зроблю́
вам“. 5 І сказали вони до царя: „Чоловік той,
що вигубив нас, і що замишляв на нас, щоб нас
ви́нищити, щоб ми не стали в усій Ізраїлевій
границі, — 6 нехай буде нам да́но семеро мужа
з синів його, і ми повішаємо їх для Господа
в Ґів'аті Саула, Господнього вибра́нця“. А цар
сказав: „Я дам“. 7 Та змилосе́рдився цар над
Мефівошетом, сином Йоната́на, Саулового сина,
через Господню прися́гу, що була поміж ними,
— між Давидом та між Йонатаиом, Сауловим
сином. 8 І взяв цар двох синів Ріцпи, дочки́
Айї, яких вона породила Саулові, Армонія та
Мефівошета, і п'ятьох синів Мелхоли, Саулової
дочки́, що вона породила Адріїлові, синові
мехолатянина Барзіллая, 9 та й дав їх у руку
ґів'оні́тян, — і вони повішали їх на горі перед
Господнім лицем. І впали семеро ра́зом, а були
вони побиті в перших днях жнив, коли поча́ток
жнив ячме́ню. 10 А Ріцпа, дочка Айїна, взяла́
вере́тище, і простягла́ його собі на скелі, і
була там від поча́тку жнив аж поки не зійшли́
на них во́ди з неба, і не дала́ вона спочити
на них пта́ству небесному вдень, а польові́й
звірині́ вночі. 11 І було доне́сено Давидові, що́
зробила Ріцпа, Айїна дочка́, Саулова нало́жниця.
12 А Давид пішов, і взяв кості Саула та кості
сина його Йоната́на від госпо́дарів ґілеадського
Явешу, що ви́крали були їх із майда́ну Бет-Шану
що їх повісили там филисти́мляни того дня,
коли филисти́мляни побили Саула в Ґілбоа.
13 І виніс він звідти кості Саула та кості сина
його Йонатана, і зібрали кості пові́шаних. 14 І
поховали кості Саула та сина його Йонатана
в Веніяминовому кра́ї, в Целі, в гробі батька
його Кіша. І зробили все, що наказав був цар,
— і пото́му Бог був убла́ганий Кра́єм. 15
І була ще війна филисти́млян з Ізраїлем. І
зійшов Давид та з ним слуги його, і воювали з
филисти́млянами. І змучився Давид. 16 І був
Ішбі в Нові, що з наща́дків Рафи, а вага його
списа́ три сотні шеклів міді, і опере́заний він був
ново́ю зброєю. І він сказав, щоб забити Давида. 17

Та поміг йому Авіша́й, син Церуїн, — і він ударив
филисти́млянина, та й забив його. Тоді Давидові
люди присягли́ йому, говорячи: „Ти не ви́йдеш
уже з нами на війну, — і не пога́сиш Ізраїлевого
світильника!“ 18 І сталося по́тім, і була́ ще
війна в Нові з филисти́млянами. Тоді хушанин
Сіббехай побив Сафа, шо з нща́дків Рафи. 19
І була́ ще війна в Нові з филисти́млянами, і
віфлеємець Елханан, син Яаре, побив ґатянина
Ґоліята, — а держа́к списа́ його був, як тка́цький
вал. 20 І була ще війна в Ґаті. А там чоловік
великого зросту, що мав на руках та на нога́х
по шість пальців, числом двадцять і чотири.
Також і він був наро́джений тому Рафі. 21 І
зневажав він Ізраїля, — та вбив його Йонатан,
син Шім'ї, Давидового брата! 22 Четверо тих
були наро́джені тому Рафі в Ґаті, — і попа́дали
вони від руки Давида та від руки його слуг.

22 І промовив Давид до Господа слова́ оціеї
пісні того дня, як Господь урятува́в був його
з руки́ всіх його ворогів та з доло́ні Саулової,
2 та й сказав: „Госпо́дь моя ске́ля й тверди́ня
моя, і для мене Спаси́тель Він мій! 3 Мій Бог
— моя ске́ля, сховаюсь я в ній, Він щит мій і
ріг Він спасі̂ння мого́, Він ба́шта моя та моє
пристано́вище! Спаси́телю мій, — Ти врятуєш
мене від наси́лля! 4 Я кли́чу: Преславний
Госпо́дь, і я ви́зволений від своїх ворогів! 5
Бо хви́лі смерте́льні мене оточи́ли, потоки
велійя́ла лякають мене. 6 Тене́та шео́лу мене
оточи́ли, а па́стки смерте́льні мене попере́дили!
(Sheol h7585) 7 В тісноті̂ своїй кличу до Господа, і
до Бога свого́ я вола́ю, — І Він почує мій голос
із храму Свого́, і в ушах Його — зойк мій. 8
Захита́лась земля й затремті̂ла, затрясли́ся й
хитались небесні підва́лини, — бо Він запалився
від гніву! 9 Із ні̂здер Його бу́хнув дим, з Його
ж уст — пожиру́щий огонь, запаливсь жар від
Нього! 10 Він небо простя́г — і спустився, а
хмара густа́ під нога́ми Його. 11 Усівся Він
на херуви́ма — й летів, і явився на ві̂тряних
кри́лах. 12 А навколо Себе поклав те́мряву, мов
курені̂, збір води, густі хмари висо́кі. 13 Від
бли́ску, що був перед Ним, запали́лось вугі̂лля
горю́че. 14 Госпо́дь загримів у небеса́х, і Свій
голос Всевишній подав. 15 Він послав Свої
стріли та їх розпоро́шив, послав бли́скавку й
їх побенте́жив. 16 І показа́лися рі̂чища во́дні,
і відкрились основи вселе́нної, — від сва́ру
Твойо́го, о Господи, від по́диху вітру із ні̂здер
Його. 17 Він послав із високо́сти, узяв Він
мене, витяг мене з вод великих. 18 Він мене
врятував від мойого поту́жного ворога, від моїх
ненави́сників, — бо сильніші від ме́не вони. 19
Напали на мене вони в день нещастя мого́, — та
Господь був моїм опертя́м. 20 І на місце широке
Він вивів мене, Він мене врятува́в, — бо вподо́бав
мене! 21 Нехай Господь зробить мені по моїй
справедли́вості, хай заплатить мені згідно з
чи́стістю рук моїх! 22 Бо беріг я доро́ги Господні,
і від Бога свойо́го я не відступи́в, 23 бо всі Його
при́суди передо мною, постано́ви ж Його́, — не
вступлю́ся від них! 24 І був я Йому непоро́чним,
і стерігся своєї провини. 25 І Госпо́дь заплатив
був мені по моїй справедли́вості, за чистото́ю
моє́ю перед очима Його́. 26 З справедли́вим
Ти справедли́во пово́дишся, із чесним — по-
че́сному, 27 із чистим — пово́дишся чисто, а з
лукавим — за лука́вством його́! 28 І народ із
біди Ти спасаєш, а очі Твої — на зухва́лих, яких
Ти принижуєш. 29 Бо світильник Ти, Господи,
мій, і освітить Господь мою те́мряву! 30 Бо
з Тобою поб'ю́ я ворожого відділа, із Богом
своїм проберу́сь через мур! 31 Бог — непорочна
доро́га Його, слово Господнє очи́щене, щит Він
для всіх, хто вдається до Нього́! 32 Бо хто Бог,
окрім Господа? І хто скеля, крім нашого Бога?
33 Бог — сильне моє пристано́вище, і дорогу
мою Непоро́чний вивідував. 34 Він чинить ноги
мої, як оле́нячі, і ставить мене на висо́тах моїх,
35 Мої руки навчає до бо́ю, і на раме́на мої
лука мі̂дяного напина́є. 36 І дав Ти мені щит
спасі̂ння Свого́, і чинить великим мене Твоя
поміч! 37 Ти чиниш широким мій крок підо
мною, — і сто́пи мої не спіткну́ться. 38 Жену́
я своїх ворогів, і повигу́блюю їх, і не верну́ся,
аж поки не ви́нищу їх! 39 Я їх повигу́блюю й
їх потрощу́, — і не встануть вони, і повпадають
під ноги мої. 40 Ти ж для бо́ю мене підпері̂зуєш
силою, ва́лиш під мене моїх ворохо́бників. 41
Поверну́в Ти плечима до мене моїх ворогів, моїх
ненави́сників, — й я їх пони́щу! 42 Озирались
вони — та немає спаси́теля, кли́кали до Господа
— і не відповів їм! 43 І я їх зітру́, як той по́рох
землі, як болото на ву́лицях — їх розітру́ й
розтопчу́ їх! 44 Ти ж від бунту наро́ду мойо́го
мене бережеш, на го́лову лю́ду мене стереже́ш,
мені бу́дуть служити наро́ди, яких я й не знав! 45
Передо мною чужи́нці підле́щуються, на вістку
про мене — слухня́ні мені. 46 В'януть чужи́нці, і
тремтя́ть у тверди́нях своїх. 47 Живий Господь,
— і благословенна будь, Скеле моя, і нехай
піднесе́ться Бог скелі спасі̂ння мого́! 48 Бог,
що по́мсти за ме́не дає, і що народи під мене
позни́жував, 49 що рятує мене від моїх ворогі̂в,
— Ти звели́чив мене над повста́нців на мене,
спасаєш мене від насильника! 50 Тому́ то хвалю́
Тебе, Господи, серед народів, Іме́нню Твое́му
співаю! 51 Ти башта спасі̂ння Свойо́го царя, і

милість вчиняєш Своєму пома́занцеві, — Давиду
й насінню його аж навіки!“

23 А оце останні Давидові слова: „Сло́во
Давида, сина Єссе́євого, і слово му́жа
високопоста́вленого, пома́заного Богом
Якововим, і солодкого піснотво́рця Ізра́їлевого.
2 Дух Господній гово́рить в мені, а слово Його
— на моїм язику́! **3** Сказав Бог Ізраїлів, Скеля
Ізраїлева говорила мені: пану́ючий серед людей,
— справедливий панує у Божім страху́! **4** І він
буде, як світло пора́нку безхма́рного, коли сонце
вихо́дить уранці, і як з бли́ску трава виростáє
з землі по дощі! **5** Чи мій дім не такий перед
Богом? Вічного бо запові́та в усьому мені там
укла́дено — і він стереже́ться, бо він усе спасі́ння
моє й усе жада́ння! Хіба Він не дасть, щоб він
виріс? **6** А нечестивий, як те́рен, відки́нений, і
вони всі, бо рукою його не беруть. **7** А хто хоче
до них доторкну́тись, нехай запасе́ться залізом
чи де́ржаком спи́са, і на місці своїм огнем
будуть попа́лені!“ **8** А оце імена Давидових
ли́царів: Йошев-Башшевет, тахкемонець, голова
ґвардії, — він вимахував своїм держако́м
одним ра́зом на вісім сотень побитих. **9** По
ньому Елеаза́р, син Додо, сина Ахохі, був серед
трьох лицарів з Давидом. Коли филисти́мляни
зневажа́ли ізраїльтян, що зібралися там на
війну, і повтікали всі ізра́їльтяни, **10** він устав,
та й ударив на филисти́млян, аж змучилася
рука його, і приліпилася рука його до меча.
І зробив Господь велике спасі́ння того дня, а
наро́д вертався за ним тільки на грабува́ння.
11 А по ньому Шамма, син Аґе, гарарянин. І
зібралися филисти́мляни до Лехи, а там була
діля́нка поля, повна сочеви́ці, а наро́д повтікав
перед филисти́млянами. **12** І став він посере́дині
тієї діля́нки та й врятував її, а филисти́млян
побив. І зробив Господь велике спасі́ння. **13** І
зійшли троє з тридцяти напоча́тку, і прийшли
в жнива́ до Давида, до твердині Адуллам. А
громада филисти́млян таборува́ла в долині
Рефаїм. **14** Давид же тоді був у твердині, а
залога филистимська була тоді в Віфлеємі. **15** І
спра́гнув Давид та й сказав: „Хто напо́їть мене
водою з криниці, що в брамі?“ **16** І про́дерлися
ці три ли́царі до филистимського табо́ру, і
зачерпну́ли води з віфлеємської криниці, що в
брамі. І вони ви́несли, і прине́сли до Давида, та
він не схотів її пити, — і вилив її для Господа,
17 та й сказав: „Борони мене, Господи, чинити
таке! Чи я буду пити кров тих му́жів, що
ходили, наража́ючи життям своїм? І не хотів
він пити її... Оце зроби́ли три ці ли́царі. **18**
А Авіша́й, брат Йоава, Церуїного сина, — він
голова цих тридцяти. І він вимахував своїм
списо́м над трьо́ма сотнями, що побив. І він
мав славу серед тих трьох. **19** Із тих тридцятьо́х
він був найбільше поважа́ний, і став він їм за
провідника́. А до тих трьох не належав. **20**
А Бена́я, син Єгоядин, син хороброго мужа,
багаточи́нний, з Кавцеїлу, побив двох синів
Аріїла моавського. І він зійшов, і забив лева в
сере́дині ями сніжного дня. **21** Також побив він
одного єги́птянина, мужа поставно́го, а в руці
цього єги́птянина був спис. І зійшов він до нього
з києм, і видер списа́ з руки того єги́птянина,
— та й убив його списо́м його. **22** Оце зробив
Беная, син Єгоядин, і його слава була серед
тих трьох лицарів. **23** З тих тридцяти він був
поважні́ший, а до тих трьох не належав. І Давид
призна́чив його до своєї таємної ради. **24** Асаїл,
Йоавів брат, серед тих тридцяти; Елханан,
син Додів, із Віфлеєму; **25** Шамма хародянин,
Еліка хародянин, **26** Хелец палтянин; Іра, син
Іквешів, текоїтянин; **27** Авіезер аннетотянин,
Мевуннай хушатянин, **28** Цалмон ахохянин,
Магарай нетофатянин, **29** Хелев, син Баанин,
нетофатянин; Іттай, син Ріваїв, міґґів'атянин,
сини Веніяминові; **30** Беная пір'ятонянин,
Гіддай з Нахале-Ґаашу, **31** Аві-Алвон арватянин,
Азмавет бархум'янин, **32** Ел'яхба шаалвонянин,
сини Яшемові, Йонатан, **33** Шамма гарарянин;
Ахіам, син Шарарів, арарянин; **34** Еліфелет,
син Ахасбаїв, сина маахатянина; Еліям, син
Ахітофелів, ґіллонянин; **35** Хецрав кармелянин,
Паарай арб'янин, **36** Їг'ал, син Натанів, з Цови;
Бані ґадянин, **37** Целек аммонеянин; Нахарай
беероттянин, зброєноша Йоава, сина Церуїного;
38 Іра їтрянин, Ґарев їтрянин, **39** Урі́я хіттянин,
— усіх тридцять і сім.

24 І зно́ву запалився Господній гнів на Ізраїля,
і намовив сатана́ Давида проти них,
говорячи: „Іди, перелічи Ізраїля та Юду!“ **2** І
сказав цар до Йоава, вожда́ війська, що з ним:
„Перемандру́й серед усіх Ізраїлевих племе́н від
Дану аж до Беер-Шеви, і перелічіть народ, — і
я пізна́ю число цього наро́ду“. **3** І сказав Йоа́в
до царя: „Нехай же Господь, Бог твій, додасть
до народу в сто раз стільки, скільки є, а очі
мого пана, царя, бачать. Та на́що пан мій, цар,
уподо́бав собі таку річ?“ **4** Та цареве слово до
Йоава та на військо́вих провідникі́в перемогло́. І
вийшов Йоав та військо́ві провідники́ від царя,
щоб перелічити Ізраїлів народ. **5** І перейшли
вони Йордан, і таборува́ли в Ароері, з правого
бо́ку міста, що лежить в сере́дині долини Ґаду та
при Язері. **6** І прийшли вони до Ґілеаду та до кра́ю
Тахтім-Ходші. І прийшли́ до Дан-Яану, і навко́ло
до Сидо́ну. **7** І прийшли вони до твердині Цор
й до всіх міст хіввеянина та ханаанеянина, і

вийшли до Юдиного Неґеву, до Беер-Шеви. 8 І
мандрували вони по цілому краю, і прийшли
в кінці дев'яти місяців та двадцяти днів до
Єрусалиму. 9 І дав Йоав цареві число пере́ліку
народу. І було Ізраїля вісімсот тисяч сильних
мужів, що витяга́ють меча, а Юдиного мужа
— п'ятьсот тисяч чоловіка. 10 І збенте́жилося
Давидове серце, як перелічив він народ. І сказав
Давид до Господа: „Я дуже згрішив, що зробив це!
А тепер, Господи, відсунь же провину Свого́ раба,
бо я дуже немудро вчинив!“ 11 І встав Давид
рано вранці, а Господнє слово було до пророка
Ґада, Давидового прозорли́вця, говорячи: 12
„Іди, та й скажеш Давидові: Так сказав Господь:
Три карі кладу́ Я на тебе, — вибери собі одну
з них, і Я зроблю́ її тобі“. 13 І прийшов Ґад до
Давида, і розповів йому та й до нього сказав: „Чи
при́йдуть тобі сім літ голоду в твоїм кра́ї, чи
теж три місяці твого́ втіка́ння перед ворогами
твоїми, а вони тебе гна́тимуть, чи теж буде три
дні морови́ця в твоїм Кра́ї? Подумай тепер та й
ріши, яке слово верну́ я Тому, Хто послав мене“.
14 І сказав Давид до Ґа́да: „Сильно скорблю́
я! Нехай же впаде́мо ми до Господньої руки,
„бо велике Його милосе́рдя“, а в руку лю́дську
нехай я не впаду́!“ 15 І дав Господь морови́цю
в Ізраїлі від ра́нку й аж до ча́су умо́влення,
— і померло з народу від Дану й аж до Беер-
Шеви сімдеся́т тисяч чоловіка... 16 І простя́г той
Ангол свою руку на Єрусалима, щоб ви́губити
його, та Господь пожалував щодо того зла. І
сказав Він до Ангола, що вигубляв серед народу:
Забагато тепер, попусти́ свою руку!“А Ангол
Господній був при то́ці євусе́янина Аравни. 17
І сказав Давид до Господа, коли побачив того
Ангола, що побива́в серед народу, і проказав: „Я
ось згрішив, і пішов проти Зако́ну. А ці вівці, —
що́ зробили вони? Нехай же рука Твоя буде на
мені та на домі батька мого!“ 18 І прийшов того
дня Ґад до Давида, та й сказав йому: „Устань,
постав Господе́ві жертівника на току́ євусе́янина
Аравни“. 19 І пішов Давид за словами Ґадовими,
як наказав був Господь. 20 І виглянув Аравна, і
побачив царя та його слуг, що йдуть до нього. І
вийшов Аравна, і вклонився цареві обличчям
своїм до землі. 21 І сказав Аравна: „Чого прийшов
пан мій, цар, до свого раба?“А Давид відказав:
„Купити від тебе цього то́ка, щоб збудувати
же́ртівника для Господа, — і буде стримана
зараза від наро́ду“. 22 І сказав Аравна до Давида:
„Нехай пан мій, цар, візьме, і нехай принесе́
жертву, що́ добре в оча́х його. Дивися, — ось
худоба на цілопа́лення, а молоті́лки та я́рма —
на дро́ва. 23 Усе віддає Аравна, о ца́рю, цареві“. І
сказав Аравна до царя: „Господь, Бог твій, нехай
уподо́бає Собі тебе!“ 24 І сказав цар до Аравни:
„Ні, — бо тільки куплю́ від тебе за ці́ну, і не
принесу́ да́рмо цілопа́лень Господе́ві, Богові
моєму“. І купив Давид то́ка й худобу за срібло
п'ятидесяти́ ше́клів. 25 І Давид збудува́в там
же́ртівника для Господа, і приніс цілопа́лення
та мирні жертви. І Господь був убла́ганий для
Кра́ю, — і була стри́мана зараза від Ізра́їля.

1 царів

1 А Давид поста́рів, увійшов у літа. І покривали
його одежами, та не було йому те́пло. **2** І
сказали йому його раби: „Нехай пошукають для
пана царя молоду дівчину, — і стане вона перед
царем, і буде йому за догля́дачку. І буде вона
лежати при лоні твоїм, — і буде те́пло панові
цареві!“ **3** І шукали дівчину вродли́ву по всій
Ізраїлевій границі, та й знайшли шунаммітку
Авіша́ґ, і привели́ її до царя. **4** А та дівчина була
дуже вродли́ва. І була́ вона цареві догля́дачкою,
і прислугóвувала йому, та цар не пізнав її. **5** А
Адóнія, син Хаґґітин, бундю́чився та говорив:
„Я буду царювати!“І справив він собі пóвоза
та верхівців, та п'ятдесят чоловіка бігунів
перед собою. **6** А батько його нікóли його не
засмучував, щоб сказати: „Чому́ ти так робиш?“А
він також був дуже вродли́вий, і мати народила
його по Авесаломі. **7** І мав він змову з Йоавом,
сином Церуї, та зо священиком Евіятаром, — і
вони помагали Адонії. **8** А священик Садок, і
Беная, син Єгоядин, і пророк Ната́н, і Шім'ї, і
Реї та Давидові лицарі не були з Адонією. **9** І
приніс Адóнія в жертву худоби дрібнóї та худоби
великої, та худоби ситої при Евен-Газзохелеті,
що при Ен-Роґелі, і закли́кав усіх братів своїх,
царськи́х синів, та всіх Юдиних мужів, царськи́х
слуг. **10** А пророка Натана, і Бенаю, і лицарів
та брата свого Соломона він не покли́кав. **11** І
сказав Ната́н до Вірсавії, Соломонової матері,
говорячи: „Чи ти не чула, що зацарюва́в Адóнія,
син Хаґґітин, а пан наш Давид не знає про те?
12 А тепер іди, я тобі пора́джу, — і рятуй життя
своє та життя сина свого Соломóна! **13** Іди, і
ввійдеш до царя Давида та й скажеш до нього:
Чи ж не ти, пане мій ца́рю, присягнув був своїй
невільниці, говорячи: Син твій Соломóн буде
царюва́ти по мені, і він буде сидіти на троні
моїм. Чому́ ж зацарюва́в Адóнія? **14** Ото, ти
ще будеш говорити там із царем, а я ввійду́ за
тобою, і потверджу́ слова твої“. **15** І ввійшла
Вірсавія до царя в кімна́ту, — а цар був дуже
стари́й, і шунаммітка Авішаґ послугóвувала
цареві. **16** І похилилася Вірсавія, і вклонилася
цареві до землі. А цар сказав: „Щó тобі?“ **17** І
вона сказала йому: „Пане мій, ти присягнув
був своїй невільниці Господом, Богом своїм:
Соломóн, син твій, буде царювати по мені, і
він сидітиме на троні моїм. **18** А тепер ось
зацарюва́в Адóнія, а ти, пане мій ца́рю, не знаєш
про те. **19** І приніс він у жертву багато волів
і худоби ситої та худоби дрібнóї, і покликав
усіх царськи́х синів, і священика Евіятара та
Йоава, вождя́ війська, а раба твого Соломóна не
покликав. **20** А ти, пане мій ца́рю, — очі всього
Ізраїля на тобі, щоб ти сказав їм, хтó буде сидіти
на троні пана мого царя по ньому. **21** Іна́кше
станеться, як спочи́не пан мій цар з батьками
своїми, то буду я та син мій Соломóн винними“.
22 І ось, ще вона говорила з царем, а прийшов
пророк Ната́н. **23** І доне́сли цареві, говорячи:
„Ось пророк Ната́н!“І ввійшов він перед цареве
обличчя, і впав перед царем обличчям своїм
до землі. **24** І сказав Ната́н: „Пане мій ца́рю!
Чи ти сказав: Адонія буде царювати по мені,
і він буде сидіти на троні моїм? **25** Бо зійшов
він сьогодні, і приніс у жертву багато волів і
худоби ситої та худоби дрібнóї. І він покли́кав
усіх царськи́х синів, і провідників війська, і
священика Евіятара, і ось вони їдять та п'ють
перед ним, і говорять: Нехай живе цар Адóнія!
26 А мене — я раб твій! — і священика Садóка, і
Бена́ю, сина Єгоядиного, та раба твого Соломона
не покли́кав. **27** Чи ця річ була від пана мого
царя, а ти не повідóмив раба свого, хтó буде
сидіти на троні мого пана царя по ньому?“ **28**
А цар Давид відповів та й сказав: „Покличте
мені Вірсавію!“І прийшла́ вона перед царське́
обличчя, і стала перед царем. **29** І присягну́в цар
та й сказав: „ Як живий Господь, що визволив
душу мою від усякого лиха, — **30** як присягнув
я тобі Господом, Богом Ізраїля, говорячи: Син
твій Соломóн буде царюва́ти по мені, і він
буде сидіти на моєму троні замість мене, —
так я й зроблю́ цього дня!“ **31** І вклонилася
Вірсавія обличчям своїм до землі, і впала перед
царем та й сказала: „Нехай живе пан мій, цар
Давид, навіки!“ **32** І сказав цар Давид: „Покличте
мені священика Садóка, і пророка Ната́на та
Бена́ю, сина Єгоя́диного“. І поприхóдили вони
перед царе́ве обличчя. **33** І сказав цар до них:
Візьміть із собою слуг вашого пана, і посадіть
мого сина Соломона на мою му́лицю, і зведіть
його до Ґіхону. **34** А там помаже його священик
Садок та пророк Натан на царя над Ізраїлем. І
засурміть у сурму́ та й скрикнете: Нехай живе
цар Соломон! **35** Потім підете за ним, а він
увійде та й сяде на моєму троні, і він буде
царюва́ти замість мене, і йому наказав я бути
володарем над Ізраїлем та над Юдою“. **36** І
відповів Беная, син Єгоядин, та й сказав: „Амінь.
Так нехай скаже Господь, Бог пана мого царя!
37 Як був Госпóдь із паном моїм царем, так
нехай буде з Соломоном, і нехай Він звели́чить
трон його над трона пана мого царя Давида!“
38 І пішов священик Садок та пророк Натан, і
Беная, син Єгоядин, і керетянин, і пелетянин, і
посадили Соломона на мулицю царя Давида, та
й повели́ його до Ґіхону. **39** І взяв священик Садок

рога оливи із скинії, та й помазав Соломона. І
засурми́ли в сурму́, та й кричав увесь народ:
„Нехай живе цар Соломон!“ 40 І піднявся за
ним ввесь народ. А народ грав на сопі́лках та
радів великою радістю, аж земля розпада́лася
від їхнього голосу! 41 І почув це Адонія та всі
покли́кані, що були з ним, а вони тількищо
скінчи́ли їсти. І почув Йоав голос сурми́ та й
сказав: „Що це за крик та гамір у місті?“ 42 Ще
він говорив, аж ось прихо́дить Йоанатан, син
священика Евіятара. А Адонія сказав: „Увійди,
бо ти муж гідний, і звісти нам щось добре!“ 43 І
відповів Йонатан та й сказав до Адонії: „Таж пан
наш цар Давид настанови́в на царя Соломона!
44 І послав із ним цар священика Садока та
пророка Натана, і Бенаю, Єгояди́ного сина, і
керетянина, і пелетянина, і вони посадили його
на царську́ му́лицю. 45 І пома́зали його в Ґіхоні
священик Садок та пророк Натан на царя. І
повихо́дили вони звідти веселі, і зашуміло місто.
Це той голос, що ви чули. 46 І Соломон уже
засів на троні царства. 47 І також посхо́дилися
царські́ слу́ги, щоб поблагословити нашого пана
царя Давида, говорячи: Нехай Бог твій учинить
Соломонове ім'я́ славнішим від твого імени, і
нехай звеличить його трон над трона твого́! І
вклонився цар на ло́жі своїм. 48 І сказав цар
так: Благословенний Господь, Бог Ізраїлів, що
сьогодні дав сидя́чого на моїм троні, а мої очі
те бачать!“ 49 І затремтіли, і повставали всі
покли́кані, що були з Адонією, і пішли кожен на
доро́гу свою... 50 А Адонія боявся Соломона. І
встав він, і пішов, і схопи́вся за роги же́ртівника.
51 І донесено Соломонові, кажучи: „Ось Адо́нія
злякався царя Соломона, й ось він схопи́вся за
роги же́ртівника, кажучи: Нехай цар Соломон
зараз присягне́ мені, що не вб'є свого раба
мече́м!“ 52 І сказав Соломон: „Якщо він буде
му́жем че́сним, ані волоси́на його не впаде
на землю! А якщо зна́йдеться в ньому зло, то
помре“. 53 І послав цар Соломон, і відвели́ його
від же́ртівника. І прийшов він, і впав перед
царем Соломоном, а Соломон йому сказав: „Іди
до свого дому!“

2 І набли́зилися Давидові дні до смерти, і він
наказав своєму синові Соломонові, говорячи:
2 „ Ось я йду дорогою всієї землі, а ти будеш
міцни́й та станеш мужем. 3 І будеш ти стерегти́
нака́зи Господа, Бога свого, щоб ходити Його
дорогами, щоб стерегти́ постанови Його, заповіді
Його, та устави Його й свідчення Його, як писано
в Мойсеєвім Зако́ні, щоб тобі щастило в усьому,
що будеш робити, і скрізь, куди зве́рнешся, 4
щоб ви́повнив Господь слово Своє, яке говорив
мені, кажучи: Якщо сини твої будуть стерегти
дороги свої, щоб ходити перед лицем Моїм у
правді всім своїм серцем та всією душею своєю,
то, сказав: Не буде переводу нико́му від тебе
на троні Ізраїлевім! 5 А також ти знаєш, що́
зробив мені Йоа́в, син Церуїн, що́ зробив він
двом провідника́м Ізраїлевих військ, — Авнерові,
Неровому синові, та Амасі, синові Єтеровому.
Він повбивав їх, і пролив воєнну кров у час
миру, і поплямив воєнною кров'ю свого пояса,
що на сте́гнах його, та санда́лі свої, що на нога́х
його. 6 І ти зро́биш за своєю мудрістю, і не даси
зни́зитися сивині́ його мирно до шео́лу. (Sheol
h7585) 7 А синам ґілеадянина Барзіллая зробиш
ласку, і нехай вони будуть серед тих, що їдять
за твоїм столом, бо вони отак прийшли до ме́не,
коли я втікав перед Авесаломом, твоїм братом.
8 А ось з тобою Шім'ї, Ґерин син, веніяминівець
із Бахуріму. А він прокля́в був мене гострим
прокля́ттям того дня, коли я йшов до Маханаїму.
Та він прийшов до Йорда́ну стрі́нути мене, і я
присягнув йому Господом, говорячи: Не заб'ю
тебе мечем! 9 А тепер не прощай йому́, бо ти
муж мудрий, і знатимеш, що́ зробити йому, — і
ти сивину́ його зведе́ш у крові до шео́лу“. (Sheol
h7585) 10 І спочив Давид з батьками своїми, і
був похо́ваний у Давидовім Місті. 11 А дні, що
Давид царював над Ізраїлем, сорок літ: у Хевроні
царював він сім літ, а в Єрусалимі царював
тридцять і три роки. 12 І сів Соломон на троні
Давида, батька свого, і його царюва́ння було
дуже міцне́. 13 І прийшов Адо́нія, син Гаґґітин,
до Вірсавії, Соломонової матері, а вона сказала:
„Чи при́хід твій — з миром?“І він відказав: „З
миром“. 14 І сказав: „Справа в мене до те́бе“.
А вона відказала: „Говори!“ 15 І він сказав: „Ти
знаєш, що моє було це царство, і на мене звернув
увесь Ізраїль своє обличчя, щоб мені царювати.
Та відійшло царство, і доста́лось моєму братові,
бо від Господа це сталось йому. 16 А тепер одне
бажа́ння жадаю я від тебе: Не відмовляй мені!“А
вона сказала йому: „Говори!“ 17 І він сказав:
„Скажи цареві Соломонові, — бо він не відмовить
тобі, — щоб він дав мені шунаммітку Авішаґ за
жінку“. 18 І сказала Вірсавія: „Добре, — я скажу́
про тебе царе́ві“. 19 І прийшла Вірсавія до царя
Соломона, щоб сказати йому про Адонія. А цар
устав назустріч їй, і вклонився їй, та й сів на
своєму троні. І поставив він трона й для царевої
матері, і вона сіла по прави́ці його. 20 І сказала
вона: „Одне мале жада́ння бажаю я від тебе, — не
відмов мені“. І сказав їй цар: „Жадай, мати моя,
бо я не відмо́влю тобі“. 21 І сказала вона: „Нехай
шунаммітка Авішаґ буде да́на братові твоєму
Адонії за жінку“. 22 І відповів цар Соломон
та й сказав своїй матері: „І на́що ти про́сиш

шунаммітку Авішаґ для Адонії? Та попроси для
нього й царства, бо він брат мій, ста́рший від
мене, і для нього, і для священика Евіятара,
і для Йоава, Церуїного сина“! 23 І присягнув
цар Соломон Господом, говорячи: „Так нехай
зробить мені Бог, і так нехай додасть, коли не на
душу свою говорив Адонія це слово... 24 А тепер,
— як живий Господь, що міцно поставив мене й
посадовив мене на троні мого батька Давида, і
що зробив мені дім, як говорив був, — сьогодні
буде вбитий Адо́нія!“ 25 І послав цар Соломон
через Бенаю, Єгоядиного сина, — і він ура́зив
його, і той помер... 26 А священикові Евіятарові
цар сказав: „Іди до Анатоту на поля́ свої, бо
ти чоловік смерти, а цього дня не вб'ю тебе,
бо носив ти ковчега Владики Господа перед
обличчям батька мого Давида, і що терпів ти в
усьому, в чому терпів мій батько“. 27 І вигнав
Соломон Евіятара, щоб не був священиком для
Господа, щоб ви́повнилося слово Господнє, яке
говорив у Шіло́ на дім Іліїв. 28 А звістка про
це прийшла аж до Йоава, бо Йоав схилявся
до Адонії, а до Авесалома не схилявся. І втік
Йоав до Господньої скинії, і схопи́вся за роги
же́ртівника... 29 І доне́сено цареві Соломонові,
що Йоав утік до скинії Господньої, і ось він при
жертівнику. І послав Соломон Бенаю, Єгоядиного
сина, говорячи: „Іди, — уразі́ його!“ 30 І ввійшов
Беная до Господньої скинії, та й сказав до нього:
„Так сказав цар: Вийди!“А той відказав: „Ні, я
тут помру!“І передав Беная цареві це слово,
говорячи: „Так сказав Йоав, і так відповів мені“.
31 І сказав йому цар: „Зроби, як я говорив, і
вразі́ його. І поховаєш його, і здї́ймеш невинну
кров, що Йоав пролив був, з мене та з дому мого
батька. 32 І нехай оберне Господь його кров
на його голову, що він ура́зив був двох мужів
справедливих та ліпших від нього, і повбивав їх
мече́м, а батько мій Давид того не знав: Авнера,
Нериного сина, провідника́ Ізраїлевого війська,
та Амасу, сина Єтеревого, провідника́ Юдиного
війська. 33 І нехай зве́рнеться їхня кров на
голову Йоава та на голову насіння його навіки.
А Давидові й насінню його та дому його й трону
його нехай буде мир від Господа аж навіки“. 34 І
пішов Беная, Єгоядин син, і вра́зив його, та й
убив його. І був він похо́ваний у своїм домі в
пустині. 35 А цар, замість нього, настанови́в над
ві́йськом Бенаю, Єгоядиного сина, а священика
Садока цар настановив замість Евіятара. 36 І
послав цар, і покликав Шім'ї та й сказав йому:
„Збудуй собі дім в Єрусалимі, й осядеш там, і не
ви́йдеш звідти ані сюди, ані туди. 37 І буде того
дня, як ти ви́йдеш і пере́йдеш потік Кедро́н,
то щоб ти добре знав, що конче помреш. Кров
твоя буде на голові твоїй!“ 38 І сказав Шім'ї до
царя: „Добра це річ. Як наказав пан мій цар,
так зробить раб твій'.“І сидів Шім'ї в Єрусалимі
багато днів. 39 І сталося в кінці трьох років, і
втекли́ двоє рабів Шім'ї до Ахіша, Маахіного
сина, ґатського царя. І доне́сли Шім'ї, говорячи:
„Ось раби́ твої в Ґаті!“ 40 І встав Шім'ї, й осідлав
осла свого та й подався до Ахіша, щоб пошукати
своїх рабів. І пішов Шім'ї, і привів своїх рабів з
Ґату. 41 А Соломонові доне́сено, що Шім'ї пішов
з Єрусалиму в Ґат і вернувся. 42 І послав цар, і
покликав Шім'ї та й сказав до нього: „Чи ж я не
заприсяг тебе Господом, і не взяв свідка проти
тебе, говорячи: Того дня, коли ти ви́йдеш і пі́деш
туди чи сюди, щоб ти добре знав, що конче
помреш? І ти сказав мені: Добра це річ, що я чув.
43 І чому́ ти не додержувався Господньої присяги
та нака́за, що я наказав був тобі?“ 44 І сказав
цар до Шім'ї: „Ти знаєш усе те зло, і знало твоє
серце, що зробив ти Давидові, батькові моєму.
І поверне Господь твоє зло на твою голову. 45
А цар Соломон — благословенний, а Давидів
трон буде стояти міцно перед Господнім лицем
аж навіки“. 46 І цар наказав Бенаї, Єгоядиному
синові, і той вийшов і вра́зив його, — і він номер.
І царство зміцніло в Соломоновій руці.

3 І посвоя́чився Соломон із фараоном,
єгипетським царем, і взяв фараонову дочку́,
і ввів її до Давидового Міста, ще доки він
не закінчи́в будувати свого дому й храму
Господнього, та муру навколо Єрусалиму. 2 Та
народ прино́сив жертви на па́гірках, бо не був ще
збудований дім для Господнього Імени аж до тих
днів. 3 І полюбив Соломон Господа, щоб ходити
постановами свого батька Давида, тільки й він
прино́сив жертви та кадив на па́гірках. 4 І пішов
був цар до Ґів'ону, щоб прино́сити там жертви,
бо то найбільший па́гірок. Тисячу цілопа́лень
приніс Соломон на тому же́ртівникові. 5 У
Ґів'оні з'явився Господь до Соломона в нічно́му
сні. І Бог сказав: „Проси, що Я маю дати тобі!“
6 А Соломон відказав: „Ти зробив був велику
милість із рабом Своїм Давидом, батьком моїм,
як він ходив перед лицем Твоїм правдою та
праведністю, та простото́ю серця з Тобою. І
зберіг Ти йому ту велику милість, і дав йому
сина, що сидить на його троні, як є й цього
дня. 7 А тепер, Господи, Боже, Ти вчинив Свого
раба царем замість батька мого Давида, — а я
недо́росток, не знаю ви́ходу та входу. 8 А раб
Твій серед народу Твого, якого Ти вибрав, —
він народ числе́нний, що його не можна ані
злічити, ані зрахувати через многоту́. 9 Дай
же Своєму рабові серце розумне, щоб судити
народ Твій, щоб розрізня́ти добре від злого, бо

хто потрапить керувати цим великим народом
Твоїм?“ 10 І була́ та річ приємна в Господніх
оча́х, що Соломон попросив оцю річ. 11 І сказав
Бог до нього: „За те, що просив ти цю річ, а не
просив для себе днів довгих та багатства, і не
просив душ ворогів своїх, а просив собі розуму,
щоб уміти судити, 12 то ось зроблю́ Я за словом
твоїм, — ось Я даю тобі серце мудре та розумне,
так що такого, як ти, не було́ перед тобою й не
встане такий, як ти, по тобі. 13 А також те, чого
не просив ти, Я даю тобі: і бага́тство, і славу
таку, що такого, як ти, не було перед тобою й
не буде ніко́го серед царів усе життя твоє. 14
А якщо ти ходи́тимеш Моїми дорогами, щоб
дотримувати постанови Мої та заповіді Мої, як
ходив був батько твій Давид, то продо́вжу дні
твої!“ 15 І прокинувся Соломон, аж ось — це
був сон. І ввійшов він до Єрусалиму, та й став
перед ковчегом Господнього заповіту, і приніс
цілопа́лення та вчинив жертви мирні. І зробив
він гостину для всіх своїх слуг. 16 І прийшли
до царя дві жі̂нки блудни́ці, та й стали перед
обличчям його. 17 І сказала одна жінка: „Прошу́,
пане мій, — я та ця жінка сидимо́ в одно́му домі.
І породила я при ній у цьому домі. 18 І сталося
третього дня по по́роді моїм, і породила теж
оця жінка. А ми були́ ра́зом, ніко́го чужого в
домі з нами не було́, тільки двоє нас було в
домі. 19 А вночі помер син цієї жінки, бо вона
налягла на нього. 20 І встала вона серед ночі, і
взяла́ мого сина від мене, — а невільниця твоя
спала, — і поклала його при своєму лоні, а свого
померлого сина поклала при лоні моїм. 21 І
встала я рано, щоб погодува́ти сина свого, аж
ось — помер він! І придивилася я до нього рано,
а ото — не був це син мій, що я породила“... 22 А
інша жінка відказала: „Ні, то мій син — живий,
а твій син — мертвий!“А та говорила: „Ні, то
твій син — мертвий, а мій син — живий!“І так
сперечались вони перед царем. 23 І сказав цар:
„Ця говорить: Це мій син живий, а син твій
— мертвий, а та говорить: Ні, то син твій —
мертвий, а мій син — живий“. 24 І сказав цар:
„Подайте мені меча́!“І прине́сли меча перед
цареве обличчя. 25 І сказав цар: „Розітні̂ть це
живе дитя надво́є, і дайте половину одній, а
половину дру́гій!“ 26 І сказала до царя жінка,
що син її — той живий, бо запалилася любов її
до сина свого, — і сказала вона: „Прошу́, пане
мій, дайте їй немовлятко живим, а забити —
не забивайте його́!“А та каже: „Хай не буде ні
мені, ні тобі, — розтинайте!“ 27 А цар відповів
та й сказав: „Дайте їй це живе немовлятко, а
вбивати — не вбивайте його. Вона його мати!“
28 І почув увесь Єрусалим про той суд, що цар
розсудив, і стали боятися царя, бо бачили, що в
ньому Божа мудрість, щоб чинити суд.

4 І був цар Соломон царем над усім Ізраїлем.
2 А оце його провідники́: Азарія, Садоків син,
священик. 3 Еліхореф та Ахійя, сини Шіші,
писарі. Йосафа́т, син Ахілудів, канцлер. 4 А
Бена́я, Єгоядин син, — над військом, а Садо́к
та Евіятар — священики. 5 А Азарія, Натанів
син, — над намісниками, а Завуд, син Натанів
— священик, товариш царів. 6 А Ахішар — над
домом, а Адонірам, Авдин син — над даниною.
7 А в Соломона було дванадцять намісників над
усім Ізраїлем, і вони годували царя та дім його,
— місяць на рік був на одно́го на годува́ння. 8 А
оце їхні імена: Бен-Гур — в Єфремових гора́х,
9 Бен-Декер — у Макаці, і в Шаалевімі, і в Бет-
Шемеші, і в Елоні Бет-Ганану. 10 Бен-Гесед — в
Арубботі, йому належали: Сохо та ввесь край
Хеферу. 11 Бен-Авінадав — уся околиця Дору;
Тафат, Соломонова дочка́, була йому за жінку.
12 Баана, Ахілудів син — Таанах і Меґіддо та
ввесь Бет-Шеан, що при Цартані, нижче Їзреелу,
від Бет-Шеану аж до Авел-Мехола, аж до того
боку Йокмеаму. 13 Бен-Ґевер — у ґілеадському
Рамоті, йому належали: оселі Яїра, сина Манасії,
що в Ґілеаді, йому околиця Арґову, що в Башані,
— шістдеся́т міст великих, із муром та з мідя́ним
засу́вом. 14 Ахінадав, син Іддо — в Маханаїмі. 15
Ахіма́ац — в Нефталимі; також він узяв Босмат,
Соломонову дочку́, за жінку. 16 Баана, Хушаїв
син, в Асирі та в Бе-Алоті. 17 Йосафа́т, Паруахів
син, в Іссахарі. 18 Шім'ї, Елин син, — у Веніямині.
19 Ґевер, — син Уріїв, — у ґілеадському кра́ї, у
кра́ї Сигона, царя аморейського, та Оґа, царя
башанського. А один намісник, що в усьому
Кра́ї. 20 Юда та Ізраїль були числе́нні, як пісок,
що над морем, щодо многоти́. Вони їли й пили
та тішилися! 21 А Соломон панував над усіма́
царствами від Річки аж до филистимського кра́ю
та аж до границі Єгипту. Вони прино́сили дари
та служили Соломонові по всі дні його життя.
22 І була́ Соломонова пожива на один день:
тридцять ко́рів пшеничної муки, а шістдесят
ко́рів іншої муки. 23 Десятеро з великої ситої
худоби, і двадцятеро з худоби великої з паші
та сотня худоби дрібно́ї, окрім о́леня, і са́рни,
і антило́пи та ситих гусо́к. 24 Бо він панував
по всій цій стороні Річки від Тіфсаху та аж
до Аззи́ над усіма́ царями по цей бік Річки. І
був у нього мир зо всіх сторін його навко́ло.
25 І безпечно сидів Юда та Ізраїль, кожен під
своїм виноградником та під своєю фіґою від
Дану й аж до Беер-Шеви всі дні Соломона. 26 І
було в Соломона сорок тисяч стійлів для ко́ней
колесни́ць його та дванадцять тисяч верхівці̂в.

27 І годували ці намісники царя Соломона та
кожного, хто прихо́див до сто́лу царя Соломона,
кожен свій місяць, і не було недостачі ні в
чо́му. 28 А ячме́ню та соломи для ко́ней та для
румакі̂в спроваджували до місця, де хто був,
кожен за постановою для нього. 29 І дав Бог
Соломонові дуже багато мудрости та розуму,
а широкість серця — як пісок, що на березі
моря. 30 І збільши́лася Соломонова мудрість над
мудрість усіх синів сходу та над усю мудрість
Єгипту. 31 І був він мудрі̂ший від усякого
чоловіка, — від Етана езрахітського, і Гемана,
і Калкола та Дарди, Махолових синів. А ім'я́
його було славне серед усіх людей навко́ло. 32
І він проказав три тисячі при́казок, а пісень
його було — тисяча й п'ять. 33 І говорив він
про дере́ва, від кедру, що на Лива́ні, й аж до
ісо́пу, що росте на стіні. І говорив про худобу,
і про пта́ства, і про плазу́юче та про риб. 34
І прихо́дили від усіх народів, щоб послу́хати
Соломонову мудрість, від усіх царів кра́ю, що
чули про мудрість його.

5 І послав Хіра́м, цар Тиру, своїх слуг до
Соломона, бо почув, що його пома́зали на царя
на місце батька його, бо Хіра́м був при́ятелем
Давидовим по всі дні. 2 І послав Соломон до
Хірама, говорячи: 3 „Ти знаєш мого батька
Давида, що не міг він збудувати дому для Імени
Господа, Бога свого, через ві̂йни, що ото́чували
його, аж поки Господь не віддав їх, ворогів, під
сто́пи ніг його. 4 А тепер Госпо́дь, Бог мій, дав
мені відпочи́нок навко́ло, — нема противника,
і нема злого випа́дку. 5 І ото я маю на думці
збудувати дім Імени Господа, Бога мого, як
Господь говорив був моєму ба́тькові Давидові,
кажучи: Син твій, якого дам замість тебе на
трон твій, він збудує той дім для Йме́ння Мого́.
6 А тепер накажи, і нехай зітнуть мені кедри
з Лива́ну, а раби мої будуть із рабами твоїми,
а в нагороду за твоїх рабів я дам тобі все, що
скажеш, бо ти знаєш, що серед нас немає ніко́го,
хто вмів би стинати дерева, як сидо́няни“. 7
І сталося, як почув Хіра́м Соломонові слова́,
то дуже зраді̂в та й сказав: „Благослове́нний
Господь сьогодні, що дав Давидові мудрого
сина над цим великим наро́дом!“ 8 І послав
Хірам до Соломона, говорячи: „Почув я про
те, про що посилав ти до мене. Я ви́конаю все
бажа́ння твоє, щодо де́рева ке́дрового та дерева
кипари́сового. 9 Мої раби спу́стять із Ливану
до моря, а я їх поскладáю в плоти́, і відпра́влю
морем аж до місця, про яке пошлеш мені звістку,
і порозбива́ю їх там, і ти забере́ш. А ти ви́конаєш
моє бажа́ння, — дати хліба для мого дому“.
10 І давав Хірам Соломонові дере́ва ке́дрові та
дерева кипари́сові, — усе за бажа́нням його.
11 А Соломон давав Хірамові двадцять тисяч
ко́рів пшениці, — живність для дому його, та
двадцять тисяч ко́рів то́вченої оливи. Так давав
Соломон Хірамові рік-у-рік. 12 А Господь дав
Соломонові мудрість, як обіцяв був йому́. І був
мир між Хірамом та між Соломоном, і оби́два
вони склали умову. 13 А Соломон зібрав дани́ну
робітникі̂в зо всього Ізраїля, і була та данина —
тридцять тисяч чоловіка. 14 І він посилав їх до
Ливану, по десять тисяч на місяць, напереміну:
місяць були вони на Лива́ні, два місяці — у домі
своїм; а Адонірам доглядав над робітника́ми.
15 І було в Соломона сімдеся́т тисяч тягаро́вих
носіїв та вісімдеся́т тисяч ламачі̂в у гора́х, 16
окрім трьох тисяч і трьох сотень керівникі̂в,
що настанови́в Соломон над працею, — вони
правили над народо́м, що робили працю. 17
І цар наказав, і вони лама́ли велике амі̂ння,
каміння дороге, щоб закла́сти дім із те́саного
каміння. 18 І їх оте́сували будівни́чі Соломонові
й будівни́чі Хірамові та ґівляни, і нагото́вили
де́рева та амі̂ння на збудува́ння храму.

6 І сталося, року чотирисотого й вісімдесятого
по ви́ході Ізраїлевих синів з єгипетського
кра́ю, четвертого року Соломонового царюва́ння
над Ізраїлем, місяця зіва, почав він будувати
той храм для Господа. 2 А той храм, що цар
Соломон збудував для Господа, — шістдеся́т
ліктів довжина́ його, а двадцять — ширина́ його,
а тридцять ліктів — вишина́ його. 3 А притво́р
перед храмом цього дому — двадцять ліктів
довжина його, відповідно широ́кости храму,
десять лі̂ктів ширина його перед храмом. 4
І зробив він для храму прозо́рі ві̂кна, широкі
знадво́ру й вузькі̂ всере́дині. 5 А до стіни храму
збудував він прибуді̂вку навко́ло, зо стінами
дому навколо храму та найсвяті̂шого, і поробив
бічні̂ кімна́ти навко́ло. 6 До́лішня прибуді̂вка —
ширина її п'ять лі̂ктів, а середня — шість лі̂ктів
ширина її, а третя — сім лі̂ктів ширина її, бо
він дав навко́ло храму знадво́ру ви́ступи, щоб
не тримати їх у сті̂нах храму. 7 А храм, коли
був будо́ваний, будувався з ви́кінченого ка́меня
з каменоло́мні, а молотки́ та сокира, всяке
залізне знаря́ддя не було чуте в храмі, коли його
будували. 8 Вхід до сере́дньої бічно́ї кімна́ти
був з правого боку храму, а кру́ченими схо́дами
вхо́дили до середньої, а з середньої — до третьої.
9 І збудував він той храм та й покінчи́в його. І
покрив він храм дошка́ми та бруска́ми ке́дрових
дере́в. 10 І збудував він прибуді̂вку на ввесь храм,
— п'ять ліктів вишина її, і вона трималася храму
ке́дровими дереви́нами. 11 І було́ Господнє слово

до Соломона, говорячи: 12 „Цей храм, що ти
будуєш, — якщо ти ходи́тимеш Моїми уставами
й постано́ви Мої бу́деш вико́нувати, і будеш
дотри́мувати всі Мої за́повіді, щоб ними ходити,
то Я ви́повню на тобі Своє слово, яке Я говорив
був ба́тькові твоєму Давидові. 13 І пробува́тиму
посеред Ізраїлевих синів, і не покину Свого
Ізра́їлевого наро́ду“. 14 І збудував Соломон
той храм та й скінчи́в його. 15 І побудував
він стї́ни храму зсере́дини з ке́дрових дощо́к,
від підлоги храму аж до стін стро́пу покрив
усере́дині де́ревом, а підло́гу храму покрив
кипари́совими до́шками. 16 І збудував тих
двадцять лї́ктів стіни́ з-заду храму з ке́дрових
дощо́к, від підлоги аж до стін стропу, і це
збудував йому зсере́дини за девіра, за Святеє
Святих. 17 А той храм був на сорок лї́ктів,
він — той, що перед девіром. 18 А на кедри́ні
всере́дині храму була різьба́ огірків та відкритих
квї́тів. Усе — кедри́на, камінь був невидний.
19 А найсвятіше він приготовив усере́дині храму,
щоб дати туди ковче́га Господнього заповіту.
20 А сере́дина найсвятішого двадцять лї́ктів
довжина́, і двадцять ліктів ширина́, і двадцять
ліктів вишина́ його, і він покрив його щи́рим
золотом, і також покрив ке́дрового же́ртівника.
21 І Соломон покрив той храм зсере́дини щирим
золотом, а перед найсвятішим перетягнув
золотими ланцюга́ми, та покрив його золотом.
22 І ввесь храм він покрив золотом аж до
кінця всього храму і всього же́ртівника, що
при найсвятішому, покрив золотом. 23 І зробив
у найсвятішому двох херуви́мів з оливкового
дерева, — десять лї́ктів вишина́ його. 24 І п'ять
ліктів одне крило́ херуви́ма, і п'ять ліктів дру́ге
крило херувима; десять ліктів від кї́нця одно́го
його крила і аж до кї́нця другого його крила.
25 І десять лї́ктів був і другий херувим, — одна
міра й один вид обом херуви́мам. 26 Височина́
одно́го херувима — десять ліктів, і так і другого
херувима. 27 І дав він тих херувимів усере́дині
внутрішнього храму. І херувими простяга́ли свої
крила, і торкалося крило́ одно́го однієї стіни, а
крило́ другого херувима торкалося другої стіни.
А їхні внутрішні кри́ла дотикалися крило́ до
крила́. 28 І він покрив херувимів золотом. 29 А
всі стіни храму навколо приозді́бив ритими
рї́зьбами херувимів і пальм та розкритих
квітів, зсере́дини та від зо́внішньої частини.
30 А підлогу храму він покрив золотом для
внутрішньої та для зо́внішньої частини. 31 А на
вхід до найсвятішого зробив двері з оли́вкового
де́рева; стовп, бічні одвї́рки — п'ятику́тні. 32
І двоє двере́й були з оли́вкового де́рева, і на
них були поро́блені рї́зьби херувимів і пальм
та розкритих квітів, і покрив золотом; і обклав
золотом тих херувимів та ті па́льми. 33 І
так поробі́в і одвї́рки для входу до храму, з
оливкового дерева, одвірки чотирику́тні. 34 А
двоє двере́й були з кипари́сового де́рева. Дві
частині одних дверей та дві частині других
дверей були рухомі. 35 І повирї́зував на них
херувимів і пальми та розкриті квіти, і покрив
золотом, ви́кутим по різьбї́. 36 І збудував він
уну́трішній двір, — три ряди те́саного каменя та
ряд стя́того ке́дрового бру́сся. 37 Року четвертого
був зало́жений храм Господній, у місяці зів, 38 а
року одина́дцятого, у місяці бул, — він місяць
во́сьмий — був закї́нчений той храм зо всіма́
речами його та за всіма́ планами його. І він
будував його сім років.

7 А свій дім Соломон будував тринадцять років,
та й скінчи́в увесь свій дім. 2 І збудував він
дім Ливанського Лісу, — сто ліктів довжина
його, і п'ятдесят ліктів ширина його, і тридцять
ліктів вишина його, на чотирьох ряда́х ке́дрових
стовпї́в, а ке́дрові бру́сся — на стовпа́х. 3 І
покритий він був кедри́ною зве́рху на бічни́х
кімна́тах, що на сорока й п'яти стовпа́х, по
п'ятнадцять на ряд. 4 А лу́тків було три ряди,
вікно до вікна три рази. 5 А всі двері та бічні
одвї́рки — чотирику́тні, з поро́гами, а навпро́ти
— вікно до вікна три ра́зи. 6 І зробив він сіни
зо стовпів, — п'ятдеся́т ліктів довжина́ їх та
тридцять ліктів ширина їх, і інші сіни перед
ними, і стовпи, і причї́лок да́ху. 7 І зробив
він трона́ву залю, де судив, залю судову́, і
покрив кедри́ною від підлоги до сте́лі. 8 А його
дім, де жив, на іншому дворї́, зсере́дини сіне́й,
був такий, як та робота. І зробив він дім для
фарао́нової дочки́, яку взяв Соломо́н, — як ті
сіни. 9 Усе це з дорогого камї́ння, те́саного за
мірою, обрї́заного пи́лкою зсере́дини та іззо́вні,
і від осно́ви аж до сте́лі, а іззо́вні аж до великого
двора́. 10 А засно́ваний він був на дорогих
камї́ннях, камінних великих, — каміння десяти
ліктів та каміння восьми ліктів, 11 А згори —
дорогі камї́ння, те́сані за мірою, та кедри́на.
12 А навколо — великий двір, три ряди́ тесаного
каміння та ряд стя́того ке́дрового бру́сся; те саме
й для внутрішнього дво́ру Господнього храму
та для сіней храму. 13 І послав цар Соломон, і
взяв із Тиру Хірама, — 14 це син однієї вдови,
з пле́мени Нефталимового, а ба́тько його —
тирянин, що робив на міді. І був він напо́внений
мудрістю й розумом, та вмї́нням робити всяку
роботу на міді. І прийшов він до царя Соломона,
і зробив усю його роботу. 15 І він відлив два
мідянї́ стовпи́, — вісімнадцять ліктів височина́

одного стовпа́, а шнур дванадцяти ліктів оточи́в
би його; такий і стовп другий. 16 І зробив він дві
ма́ковиці, щоб дати на верхи́ тих стовпів, відлив
їх із міді; п'ять ліктів височина однієї ма́ковиці,
і п'ять ліктів височина маковиці другої. 17 А на
тих ма́ковицях, що були на верха́х стовпів, було
мере́живо пле́теної роботи та шнурки́ роботою
ланцюжкі́в, — сім на ма́ковиці одній і сім на
маковиці другій. 18 І поробив він ті стовпи́ так,
що два ряди́ грана́тових яблук були навколо
на одному мере́живі, щоб покрити ма́ковиці,
що на верху́; і так зробив і маковиці другій.
19 А ма́ковиці, що на верху́ тих стовпів, були
зро́блені як лілі́ї, на чотири лікті, у притво́рі.
20 І ма́ковиці на обох стовпах також зве́рху,
навпроти ви́пуклини, що з боку мере́жива. А тих
грана́тових яблук — двісті, ряда́ми навколо на
маковиці другій. 21 І поставив він ті стовпи до
притво́ру храму. І поставив він правого стовпа́, і
назвав ім'я́ йому: Яхін; і поставив стовпа лівого,
і назвав ім'я́ йому: Боаз. 22 А на верху́ стовпів —
зро́блено як лілі́ї. І була́ скі́нчена робота стовпів.
23 І зробив він ли́те море, десять лі́ктів від кра́ю
його аж до кра́ю його, навколо кругля́сте, і п'ять
ліктів височина́ його. А шнур на тридцять лі́ктів
оточи́в би його навколо. 24 А здолу на краях
його ото́чували його подоби огірки́в, по десять
у лікті, — вони оточували море навколо. Було
два ряди тих огірків, вилитих при литті́ його.
25 Воно стояло на дванадцятьо́х вола́х, — три
обе́рнені на пі́вніч, і три обе́рнені на за́хід, і три
обе́рнені на пі́вдень, і три обе́рнені на схід. А
море на них зве́рху, а ввесь зад їх — до нутра́. 26
А грубина́ його — долоня, а краї його подібні
до краю ке́лиха, як квітки лілі́ї. Містило воно
дві тисячі батів. 27 І зробив він десять мідяни́х
підстав, — чотири лі́кті довжина однієї підстави,
і чотири лікті ширина її, а три лікті вишина
її. 28 А оце робота підста́ви: у них ли́штви, а ті
ли́штви поміж прута́ми. 29 А на ли́штвах, що між
прута́ми, леви́, воли та херувими. А на прута́х
— зве́рху підні́жки, а під лева́ми та волами —
ки́тиці, зро́блені розло́жистими. 30 І чотири
мідяні́ ко́ла для однієї підстави та мідяні́ о́сі. А
на чотирьох ро́гах — їхні раме́на, під мідни́цею
— раме́на литі, з кожного боку ки́тиці. 31 А
ги́рло його — з нутра́ ма́ковиці й вище лі́коть;
а ги́рло кругля́сте, роботи підніжка, лі́коть і
півлі́ктя; і також на гирлі його різьби́, а раме́но
їх квадрато́ве, не кругля́сте. 32 І чотири ті ко́ла
були під ли́штвами, а о́сі коле́с — у підставі. А
вишина одного ко́ла — лі́коть і півлі́ктя. 33 А
робота тих кіл — як робота ко́ла возо́вого; їхні
о́сі, і їхні обі́ддя, і їхні шпи́ці, і їхні ма́точини —
усе лите. 34 І чотири раме́на на чотирьох ро́гах
однієї підстави; з підстави вихо́дили раме́на її.
35 А на верху́ підстави було округле навкі́лля,
півліктя вишини; а на верху підстави ру́чки її та
ли́штви її з неї. 36 І він повирі́зував на табли́цях
ру́чок її та на ли́штвах її херувимів левів та
пальми, на кожнім вільнім місці, та китиці
навколо. 37 Як це, він зробив десять підстав, —
лиття́ одне, міра одна, одна робота для них усіх.
38 І зробив він десять мідяних умива́льниць, —
сорок ба́тів ма́ла кожна вмива́льниця; чотири
лікті кожна вмивальниця; одна вмивальниця на
одній підставі, так для десяти підстав. 39 І дав
ті підстави — п'ять на боці храму з правиці, і
п'ять на боці храму з лівиці його, а море дав на
правому боці храму, наперед, навпроти полу́дня.
40 І поробив Хірам умивальниці й лопатки
та кропильниці. І покінчи́в Хірам робити всю
ту роботу, що зробив цареві Соломонові для
храму Господнього: 41 два стовпи та дві голі́вки
ма́ковиць, що на верху́ стовпів, і два мере́жива
на покриття́ двох голівок ма́ковиць, що на
верху́ стовпів; 42 і чотири сотні грана́тових
яблук для двох мере́жив, — два ряди́ грана́тових
яблук для одного мере́жива, на покриття́ обох
голі́вок ма́ковиць, що на верху́ стовпів; 43 і
підстави — десять, і вмивальниці — десять; 44
і одне море, і воли — дванадцять під морем;
45 і го́рнята, і лопа́тки, і кропи́льниці та всі ті
речі, що Хірам поробив цареві Соломонові в
Господньому домі, — усе ви́полірувана мідь.
46 На Йорда́нській рівни́ні повідлива́в їх цар у
глибокій землі між Суккотом та між Царетаном.
47 І порозставля́в Соломон усі ці речі; через
дуже велику многоту́ їх не була спра́вджена
вага міді. 48 І поробив Соломон усі речі, що
в Господньому храмі: золотого же́ртівннка, і
золотого стола́, що на ньому хліб показни́й, 49 і
свічники́, — п'ять з правиці та п'ять з лівиці,
перед найсвятішим, зо щирого золота; і квітки, і
лямпа́ди, і щи́пчики, — з золота; 50 і миски́, і
но́жиці, і кропи́льниці, і ложки, і лопа́тки, —
золото щире; і чопи́ для дверей внутрішнього
храму, для Святого Святих, для дверей дому
для храму — золото. 51 І була покі́нчена вся ця
праця, яку цар Соломон зробив в Господньому
храмі. І Соломон повно́сив освячені речі свого
батька Давида; срібло й золото та речі дав у
скарбниці Господнього храму.

8 Тоді Соломон зібрав усіх Ізра́їлевих старши́х
та голі́в племе́н, керівників ба́тьківських
домі́в Ізраїлевих синів, до царя Соломона до
Єрусалиму, щоб перене́сти ковчега Господнього
заповіту з Давидового Міста, воно — Сіон. 2 І
були зі́брані до царя Соломона всі ізра́їльтяни в
свято в місяці етанім, він — місяць сьомий. 3 І

поприхо́дили всі Ізраїлеві старші̂, а священики
поне́сли ковчега. 4 І поне́сли вони Господнього
ковчега, і скинію заповіту та всі святі речі, що
в ковчезі; і поне́сли їх священики та Левити.
5 А цар Соломон та вся Ізраїлева громада,
що зібралися при ньому, були з ним перед
ковчегом, і прино́сили в жертву худобу дрібну́
та худобу велику, що через мно́гість не була
вона ані запи́сувана, ані лі̂чена. 6 І вне́сли
священики ковчега Господнього заповіту до
девіру храму, до Святого Святих, під кри́ла
херувимів. 7 Бо херувими простяга́ли кри́ла
над місцем ковчегу, і̂ заті̂нювали херувими над
ковчегом та над його держака́ми зве́рху. 8 А
ті держаки́ були довгі, і голо́вки тих держакі̂в
були видні з святині перед найсвятішим, а
знаво́вні не були́ видні. І вони там аж до
цього дня. 9 У ковчезі не було нічо́го, тільки
дві камінні табли́ці, що поклав туди Мойсей
на Хори́ві, коли Господь склав був заповіта з
Ізраїлевими синами при виході їх з єгипетського
кра́ю. 10 І сталося, як священики вихо́дили з
святині, то хмара напо́внила Господній храм.
11 І не могли священики стояти й служити
через ту хмару, бо слава Господня напо́внила
Господній храм! 12 Тоді Соломон проказав:
„Промовив Господь, що Він пробува́тиме в
мряці. 13 Буду́ючи, я збудува́в оцей храм, на
осе́лю Тобі, місце Твого пробува́ння навіки“! 14 І
повернув цар обличчя своє, та й поблагословив
Ізраїлів збір, увесь же Ізраїлів збір стояв. 15
І він сказав: „Благослове́нний Господь, Бог
Ізраїлів, що Своїми устами говорив був із моїм
батьком Давидом, і рукою Своєю тепер ви́конав,
говорячи: 16 Від того дня, коли Я вивів Свій
наро́д, Ізраїля, з Єгипту, Я не вибрав Собі міста
зо всіх Ізраїлевих племе́н, щоб збудувати храм
на пробува́ння Мого Йме́ння там. І вибрав Я
Давида, щоб був над Моїм Ізраїлевим наро́дом.
17 І було на серці мого батька Давида збудувати
храм для Йме́ння Господа, Бога Ізраїля. 18 Та
сказав Господь до мого батька Давида: За те,
що на твоєму серці було збудувати храм для
Йме́ння Мого, ти зробив добре, що було тобі це
на серці. 19 Тільки ти не збуду́єш цього храму,
але син твій, що ви́йде із сте́гон твоїх, — він
збудує цей дім для Йме́ння Мого! 20 І ви́конав
Господь Своє слово, що Він говорив. І став я на
місце батька мого Давида, та й сів на Ізраїлевому
троні, як говорив був Господь, і я збудував оцей
храм для Ймення Господа, Бога Ізраїлевого. 21 І
встановив я там місце для ковчега, де Господній
заповіт, якого Він склав із нашими батьками,
коли виводив їх з єгипетського кра́ю.“ 22 І
став Соломон перед Господнім же́ртівником
навпроти всього Ізра́їлевого збо́ру, і простяг
ру́ки свої до неба та й сказав: 23 „Господи, Боже
Ізраїлів! Нема подібного Тобі Бога на небеса́х
угорі̂ та на землі до́лі. Ти стережеш заповіта
та милість для Своїх рабів, що ходять перед
Твоїм лицем усім своїм серцем. 24 Ти доде́ржав
Своє́му рабові, Давидові, ба́тькові моєму, те,
що говорив йому. І говорив Ти йому Своїми
устами, а рукою Своєю виконав, як цього дня.
25 А тепер, Господи, Боже Ізраїлів, додерж для
Свого раба Давида, мого́ батька, те, що говорив
був йому, кажучи: Не буде в тебе перево́ду з-
перед лиця Мого нико́му з тих, що сиді̂тимуть на
Ізраїлевім троні, якщо тільки сини твої бу́дуть
держа́тися своїх доріг, щоб ходити перед Моїм
лицем, як ти ходив перед лицем Моїм. 26 А
тепер, Боже Ізраїлів, нехай буде запе́внене слово
Твоє, яке Ти говорив рабові Своєму Давидові,
моєму батькові. 27 Бо чи ж справді Бог сидить
на землі? Ось небо та небо небе́с не обійма́ють
Тебе, — що́ ж тоді храм той, що я збудува́в? 28 Та
Ти зглянешся на молитву Свого раба та на його
блага́ння, Господи, Боже мій, щоб почути спів та
молитву, якою раб твій мо́литься перед лицем
Твоїм сьогодні, 29 щоб очі Твої були відкриті на
цей храм уночі та вдень, на те місце, про яке Ти
сказав: Нехай буде Йме́ння Моє там, щоб почути
молитву, якою буде моли́тися Твій раб на цьому
місці! 30 І Ти будеш прислуха́тися до блага́ння
Свого́ раба, та Свого народу, Ізраїля, що будуть
молитися на цьому місці. А Ти почуєш на місці
Свого пробува́ння, на небесах, — і почуєш, і
про́стиш. 31 Як згріши́ть люди́на проти свого
ближнього, і вимага́тимуть від нього клятви,
щоб він поклявся, і для клятви при́йдуть перед
Твій же́ртівник у цьому храмі, 32 то Ти почуєш
із небе́с, і зробиш, і розсу́диш Своїх рабів, —
осу́диш несправедливого, щоб дати його дорогу
на його голову, і всправедли́виш праведного,
щоб віддати йому за його справедливістю. 33
Коли Твій народ, Ізраїль, буде вдарений ворогом
за те, що прогріши́в Тобі, і коли вони зве́рнуться
до Те́бе, і будуть сла́вити Ім'я́ Твоє, і будуть
моли́тися, і будуть благати Тебе в цьому храмі,
34 то Ти почуєш із небес, і про́стиш гріх наро́ду
Свого, Ізраїля, і ве́рнеш їх до землі, яку дав Ти
їхнім батькам. 35 Коли замкне́ться небо й не буде
дощу́, бо прогріша́ться Тобі, то коли знову вони
помо́ляться на цьому місці, і будуть сла́вити
Ім'я́ Твоє, — і від гріха́ свого відве́рнуться, бо
Ти будеш їх впокоря́ти, — 36 то Ти почуєш на
небеса́х, і про́стиш гріх Своїх рабів та народу
Свого, Ізраїля, бо покажеш їм ту добру дорогу,
якою вони пі̂дуть, і Ти даси́ дощ на край Свій,
якого Ти дав Своєму наро́дові на спа́дщину. 37

Голод коли бу́де в кра́ю, морови́ця коли буде,
посу́ха, жовта́чка, сарана́, черва́ коли бу́де, коли
його ворог стане тісни́ти його́ в краю́ міст
його, коли буде яка пора́за, яка хвороба, — 38
усяка молитва, усяке блага́ння, що буде від якої
люди́ни чи від усього наро́ду Твого, Ізраїля,
коли кожен почує рану свого серця, і простя́гне
руки свої до цього храму, 39 то Ти почуєш із
небе́с, із місця постійного пробува́ння Свого, — і
прости́ш, і зробиш, і даси кожному за всіма́ його
дорогами, бо Ти Сам знаєш серце всіх лю́дських
синів, 40 щоб вони боялися Тебе по всі дні, доки
вони жи́тимуть на пове́рхні землі, яку Ти дав
батькам нашим. 41 Також і чужи́нця, що він не з
наро́ду Твого́, Ізраїля, і він при́йде з далекого
кра́ю ради Йме́ння Твого́, — 42 бо почують і
вони про велике Ім'я́ Твоє, і про сильну руку
Твою та про ви́тягнене раме́но Твоє, — і при́йде
він і помолиться в цьому храмі, 43 Ти почуєш це
з небе́с, місця постійного пробува́ння Свого́, і
зробиш усе, про що буде кли́кати до Тебе той
чужи́нець, щоб усі народи землі пізнали Ім'я́
Твоє, щоб боялися Тебе, як народ Твій, Ізраїль,
і щоб пізнали вони, що Ім'ям́ Твоїм на́звано
цей храм, що я збудува́в. 44 Коли народ Твій
ви́йде на війну́ на свого ворога, дорогою, якою
Ти пошлеш їх, і помо́ляться вони до Господа в
напрямі до міста, що Ти вибрав його, та храму,
що я збудував для Йме́ння Твого́, 45 то почуєш
Ти з неба їхню молитву та їхнє блага́ння, — і
вчиниш їм суд! 46 Коли вони згріша́ть Тобі, —
бо немає люди́ни, щоб вона не згрішила, — і
Ти розгні́ваєшся на них, і віддаси́ їх во́рогові,
а їхні полони́телі відведу́ть їх у неволю до
ворожого кра́ю далекого чи близько́го, 47 і
коли вони при́йдуть до розуму в краю́, куди
взяті в неволю, і наве́рнуться, і будуть благати
Тебе в краю́ полони́телів своїх, говорячи: Ми
згрішили, і безбожне чинили, були́ ми винні;
48 і коли вони наве́рнуться до Тебе всім своїм
серцем і всією душею своєю в краю́ ворогів
своїх, що їх понево́лили, і помо́ляться до Те́бе в
напрямі до свого кра́ю, що Ти дав їхнім батькам,
у напрямі міста, яке Ти вибрав, та храму, що я
збудував для Імени Твого́, 49 то Ти почуєш на
небеса́х, постійному місті пробува́ння Свого́,
їхню молитву та їхнє блага́ння, і зробиш їм
суд, 50 і пробачиш Своєму наро́дові, що́ вони
згрішили Тобі, і всі їхні провини, що завини́ли
проти Тебе, і нахи́лиш до любови полони́телів
їхніх, і вони змилосе́рдяться над ними, 51 бо
вони — наро́д Твій та наді́л Твій, яке Ти вивів з
Єгипту, з сере́дини залізної гутни́чої пе́чі, — 52
щоб очі Твої були́ відкриті на блага́ння Твого́
раба та на блага́ння народу Твого, Ізраїля, щоб
прислу́хуватися до них, коли вони кли́катимуть
до Тебе. 53 Бо Ти виділив їх зо всіх народів Собі
на наді́л, як говорив був через Мойсея, Свого
раба, коли Ти виво́див наших батьків із Єгипту,
Владико мій, Господи!“ 54 І сталося, як Соломон
скінчи́в цю молитву й блага́ння до Господа, то він
устав від Господнього же́ртівника, де він стояв
на колінах своїх, а руки його були простя́гнені
до неба. 55 І встав він, і поблагослови́в усі
Ізраїлеві збори, говорячи сильним голосом: 56
„Благословенний Госпо́дь, що дав мир Своєму
наро́дові, Ізраїлеві, усе, як обіцяв був, — не
відпало ані одне слово зо всіх Його добрих слів,
які Він говорив був через раба Свого Мойсея.
57 Нехай буде Госпо́дь, Бог наш, з нами, як був
Він із нашими батьками, нехай Він не опустить
нас, нехай Він не покине нас, 58 щоб прихиля́ти
наше серце до Себе, щоб ми ходили всіма́ Його
дорогами, щоб ми дотримувалися нака́зів Його,
і уставів Його та постанов Його, як і Він наказав
був нашим батькам. 59 І нехай бу́дуть оці слова
мої, якими я благав перед Господнім лицем,
близькі́ до Господа вдень та вночі, щоб чинити
суд для раба Свого́ та суд для Свого наро́ду,
Ізраїля, день-у-день, 60 щоб знали всі народи
землі, що Господь — Він Бог, і нема вже іншого!
61 І нехай буде все серце ваше з Господом, Богом
нашим, щоб ходити постановами Його та щоб
перестеріга́ти заповіді Його, як цього дня!“ 62
А цар та ввесь Ізраїль з ним прине́сли жертву
перед Господнім лицем. 63 І приніс Соломон
жертву для мирних жертов, що прино́сив для
Господа: двадцять і дві тисячі худоби великої,
а худоби дрібно́ї — сто й двадцять тисяч. І
ви́конали освячення Господнього храму цар
та всі Ізраїлеві сини. 64 Того дня цар освятив
сере́дину дво́ру, що перед храмом Господнім, бо
пригото́вив там цілопа́лення й хлібну жертву
та лій мирних жертов, бо мідяни́й же́ртівник,
що перед Господнім лицем, був мали́й для
прийняття́ цілопа́лення й хлібної жертви та
лою мирних жертов. 65 І вчинив Соломон того
ча́су свято, і з ним увесь Ізраїль, збір великий,
що зійшовся звідти, де йдеться до Гамату аж
до єгипетського потоку, перед лицем Господа,
нашого Бога, сім день і сім день, — чотирна́дцять
день. 66 Во́сьмого дня він відпусти́в народ, а
вони поблагослови́ли царя та й пішли до наметів
своїх, радісні та веселосерді через усе те добро,
що Господь учинив Своє́му рабові Давидові та
Своєму наро́дові Ізраїлеві.

9 І сталося, як Соломо́н покінчи́в будувати храм
Господній та дім царський, та все, що було
бажа́нням Соломона, що пра́гнув він зробити, 2
то Госпо́дь явився Соломонові другий раз, як

явився йому в Ґів'оні. 3 І сказав Господь до нього:
„Вислухав Я моли́тви твої та блага́ння твої,
якими благав ти перед лицем Моїм, — Я освятив
той храм, що ти збудував, щоб покласти Ім'я́
Моє там аж навіки. І бу́дуть там Мої очі та серце
Моє по всі дні. 4 А ти, якщо будеш ходити перед
лицем Моїм, як ходив був батько твій Давид, у
чистості серця та в правоті, щоб зроби́ти все,
що наказав Я тобі, якщо бу́деш дотримуватися
уставів Моїх та постанов Моїх, 5 то трона
царства твого над Ізраїлем Я поста́влю навіки,
як Я говорив був батькові твоєму Давидові,
кажучи: Не бу́де перево́ду ніко́му з нащадків
твоїх на Ізраїлевім тро́ні. 6 Якщо ж справді
відве́рнетеся ви та ваші сини́ від Мене, і не
бу́дете дотри́мувати за́повідей Моїх та уставів
Моїх, що Я дав вам, і пі́дете, і будете служити
іншим богам, і будете вклонятися їм, 7 то
Я ви́нищу Ізраїля з поверхні землі, яку дав
їм, а цей храм, що Я освятив для Йме́ння
Свого, відкину від лиця Свого. І стане Ізраїль
за припові́стку та за посміхо́вище серед усіх
народів! 8 І храм цей найвищий, — кожен, хто
прохо́дитиме біля нього, скам'яні́є та свисне від
здивування. І скажуть: За що Господь зробив так
цьому Кра́єві та храмові цьому?. 9 І відкажуть:
За те, що вони покинули Господа, Бога свого,
Який вивів їхніх батьків з єгипетського кра́ю, і
держа́лися міцно інших богів, і вклонялися їм, і
служили їм, — тому Господь навів на них усе
оце лихо!“ 10 І сталося по двадцяти роках, коли
Соломон збудував ті два доми, храм Господній
та дім царськи́й, 11 а Хіра́м, цар ти́рський,
достача́в Соломонові ке́дрові дере́ва й дере́ва
кипари́сові, та золото на кожне бажа́ння його,
тоді цар Соломон дав Хірамові двадцять міст
у кра́її Ґаліл. 12 І вийшов Хірам із Тиру, щоб
побачити ті міста, які дав йому Соломон, — і
не вподо́бались йому вони. 13 І він сказав: „Що́
це за міста́, які ти дав мені, мій брате?“ І він
назвав ім'я їм: Край Кавулу, і так вони звуться
аж до цього дня. 14 І послав Хірам цареві сто й
двадцять тала́нтів золота. 15 А оце нака́з тих
поборів, які брав цар Соломон на збудува́ння
храму Господнього та дому свого, і Мілло, і муру
єрусалимського, і Хацору, і Меґіддо, і Ґезеру.
16 Фараон, єгипетський цар, прийшов і здобув
Ґе́зер, та й спалив його огнем, а ханаане́янина,
що сидів у місті, убив, і віддав його як ві́но для
своєї дочки́, Соломонової жінки. 17 І вибудував
Соломон Ґезера, і Бет-Горона До́лішнього, 18
і Баалата, і Тамара в пустині того кра́ю, 19
і всі міста на запа́си, що були Соломонові,
і міста на колесни́ці, і міста на верхівців, і
інші бажа́ння Соломонові, що бажав збудувати
в Єрусалимі та на Ливані, та в усьому Кра́ї
панува́ння його́. 20 Увесь народ, що позоста́вся
з аморе́ян, хітте́ян та періззе́ян, хіввеян та
євусе́ян, що вони не з Ізраїлевих синів, 21 їхні
сини́, що були позоста́влені по них у Кра́ю,
яких Ізра́їлеві сини не могли ви́губити, — то
взяв їх Соломон за побороо́вих працівники́в, і
так є аж до цього дня. 22 А з Ізраїлевих синів
Соломон не дав раба, бо вони — вояки́, і його
раби, і провідники́ його́, і старші́ над трьома́,
і провідники над його колесни́цями та його
верхівці́. 23 Оце приста́влені провідники́, що
були над Соломоновою роботою, п'ятдесят і
п'ять сотень, що правили наро́дом, який робив
на праці. 24 Тільки фараонова дочка́ вийшла з
Давидового Міста до свого дому, якого збудував
їй; тоді збудував він Мілло́. 25 І прино́сив
Соломон три ра́зи річно цілопа́лення та мирні
жертви на же́ртівнику, що збудував Господе́ві,
і кадив на тому, що перед Господнім лицем. І
ви́кінчив він той дім. 26 І цар Соломон наробив
кораблі́в в Ецйон-Ґевері, що при Елоті на бе́резі
Червоного моря в едо́мському кра́ї. 27 І послав
Хіра́м кораблями своїх рабів, моряки́в, що знають
море, з рабами Соломоновими. 28 І прийшли
вони до Офіру, і взяли́ звідти чотири сотні й
двадцять тала́нтів золота, та й приве́зли до царя
Соломона.

10 А цариця Ше́ви, коли почула була про
славу Соломона, щодо Господнього Імени,
то прийшла ви́пробувати його за́гадками. 2 І
прийшла́ вона до Єрусалиму з дуже великим
багатством, — з верблю́дами, що не́сли па́хощі, і з
дуже числе́нним золотом, і з дорогим камі́нням.
І прийшла́ вона до Соломона, і говорила йому
все, що було на серці її. 3 І Соломон ви́яснив їй усі
її слова́, — не було речі, незна́ної цареві, якої не
порішив би він їй. 4 І побачила цариця Шеви всю
Соломонову мудрість, та дім, що він збудував,
5 і ї́жу сто́лу його, і ме́шкання рабів його, і
поста́ву слуг його та їхні одежі, і напо́ї його, і
цілопа́лення, що він прино́сить у Господньому
домі, — і не могла вона з дива вийти! 6 І сказала
вона до царя: „Правдою було те, що я чула в своїм
кра́ї про твої діла та про твою мудрість. 7 І не
повірила я тим словам, аж поки не прийшла та
не побачили мої очі, — і ось не була́ предста́влена
мені й половина: ти перевищив мудрість та
добро тієї слави, про яку я чула! 8 Щасливі
люди твої, щасливі оці твої слуги, що за́вжди
стоять перед обличчям твоїм, що слухають твою
мудрість! 9 Нехай буде благословенний Господь,
Бог твій, що вподо́бав тебе, щоб посадити тебе́
на Ізраїлів трон, через Господню любов до

Ізраїля навіки. І Він настанови́в тебе царем,
щоб чинити право та справедливість.“ 10 І дала́
вона цареві сто й двадцять тала́нтів золота,
і дуже багато па́хощів та дорогого камі́ння.
Більш уже ніко́ли не прихо́дило так багато,
як оці па́хощі, що цариця Шеви дала цареві
Соломонові! 11 І також Хірамові кораблі, що
дово́зили золото з Офіру, спрова́джували з Офіру
багато алму́ґового дерева та дороге камі́ння.
12 І поробив цар з алмуґового дерева пору́ччя
для Господнього храму та для дому царсько́го, і
гу́сла, і а́рфи для співаків. Ніко́ли не прихо́дило
так багато алмуґового де́рева, і не ба́чено аж
до цього дня! 13 А цар Соломон дав цариці
Шеви на жада́ння її все, чого вона бажала, окрім
того, що дав їй як царськи́й дару́нок Соломонів.
І обернулася вона, та й пішла до свого кра́ю,
вона та слуги її. 14 І була́ вага того золота,
що прихо́дило для Соломона в одно́му році,
шість сотень шістдеся́т і шість талантів золота,
15 окрім того, що прихо́дило від купців та з
торгі́влі ходячих, та від усіх царів Арабії та
краєви́х намісників. 16 І зробив цар Соломон
дві сотні великих щиті́в із ку́того золота, —
шість сотень шеклів золота йшло на одно́го
щита, 17 та три сотні щитів менших із кутого
золота, — три міні золота йшло на одного щита.
І цар віддав їх до дому Ливанського Лісу. 18 І
зробив цар великого тро́на зо слоно́вої ко́сти, і
покрив його щирим золотом. 19 У трона було
шість ступе́нів; а голова в трона кругля́ста позад
його та пору́ччя з того й з того боку при місці
сиді́ння, та два леви, що стояли при пору́ччях. 20
І дванадцять левів стояли там на шости ступе́нях
із того й з того боку. По всіх царствах не було
так зро́бленого! 21 І ввесь по́суд на пиття царя
Соломона — золото, і всі речі дому Ливанського
Лісу — щире золото, нічо́го із срібла, — воно
за Соломонових днів не рахувалося за щось.
22 Бо цар мав на морі таршіські кораблі́ ра́зом
із кораблями Хірамовими. Раз на три роки
прихо́дили таршіські кораблі, що дово́зили
золото, і срібло, і слоно́ву кість, і мавп, і пав.
23 І став цар Соломон найбільшим від усіх
зе́мних царів, щодо багатства та щодо мудрости.
24 І вся земля хотіла бачити Соломона, щоб
послухати його́ мудрости, що Бог дав у його
серце. 25 І вони прино́сили кожен свого да́ра,
— речі срібні та речі золоті, й одежу, і збро́ю,
і па́хощі, коні та мули, — із року в рік. 26 І
назбирав Соломон колесни́ць та верхівці́в, і було
в нього тисяча й чотири сотні колесни́ць та
дванадцять тисяч верхівці́в, і він порозміщував
їх по колесни́чних міста́х та з царем в Єрусалимі.
27 І Соломон наскладáв в Єрусалимі срібла, як
каміння, а ке́дрів наскладав, щодо числе́нности,
як сикомо́ри, що в Шефелі! 28 А ко́ней, що були в
Соломона, приво́дили з Єгипту та з Кеве; царські́
купці брали їх із Кеве за встано́влені гро́ші. 29 І
вхо́дила й вихо́дила колесни́ця з Єгипту за шість
сотень шеклів срібла, а кінь — за сто й п'ятдеся́т.
І так вони вивóзили все це своєю рукою для всіх
царів хіттійських та царям сирійським.

11 А цар Соломон покохав багато чужи́нних
жінок: і дочку́ фараонову, моавітянок,
аммонітянок, едомітянок, сидонянок, хіттіянок,
2 із тих народів, що про них Господь сказав
був Ізраїлевим синам: „Не ввійдете між них,
і вони не ввійдуть між вас, бо вони справді
нахилять ваші серця до своїх богі́в“. До них
прихили́вся Соломон коха́нням. 3 І було в нього
жінок-княгинь сім сотень, а наложниць — три
сотні. І жінки́ його прихили́ли його серце. 4
І сталося на час Соломонової старости, жінки́
його прихили́ли його серце до інших богі́в; і
серце його не було все з Господом, Богом, як
серце його батька Давида. 5 І пішов Соломон за
Астартою, богинею сидонською, та за Мілкомом,
гидо́тою аммонітською. 6 І робив Соломон зле в
оча́х Господніх, і не йшов певно за Господом,
як його батько Давид. 7 Тоді Соломон збудував
же́ртівника для Кемоша, моавської гидо́ти, на
горі, що навпроти Єрусалиму, та для Молоха,
гидо́ти аммонських синів. 8 І так він зробив
для всіх своїх чужи́нних жіно́к, що кадили та
прино́сили жертви для своїх богів. 9 І розгнівався
Господь на Соломона, бо його серце відхили́лося
від Господа, Бога Ізраїлевого, що два ра́зи йому
являвся, 10 і наказував йому про цю річ, — щоб
не ходити за іншими богами. Та не вико́нував
він того, що наказав був Господь. 11 І сказав
Господь до Соломона: „Тому́, що було це з тобою,
і не вико́нував ти Мого заповіту та постанов
Моїх, що Я наказав був тобі, Я конче відберу́
царство твоє, та й дам його твоєму рабові. 12
Тільки за твоїх днів не зроблю́ того ради батька
твого Давида, — з руки сина твого відберу́
його! 13 Та всього царства Я не відберу́, — одне
племе́но Я дам синові твоєму ради раба Мого
Давида та ради Єрусалиму, якого Я вибрав“. 14
І поставив Господь Соломонові за проти́вника
едо́млянина Гада́да, — він із царсько́го насіння в
Едо́мі. 15 І сталося, коли Давид був з Едомом,
коли Йоа́в, начальник війська, пішов поховати
трупи, то він повбивав кожного чоловічої статі
в Едомі. 16 Бо шість місяців сидів там Йоав та
ввесь Ізраїль, аж поки він не ви́губив кожного
чоловічої статі в Едомі. 17 І втік Гада́д, він
та з ним мужі едомські, зо слуг його батька,
щоб піти до Єгипту; а Гадад був тоді малим

хлопцем. 18 І встали вони з Мідія́ну й пішли до
Пара́ну; і набра́ли вони з собою людей з Парану,
та й прийшли до Єгипту, до фараона, царя
єгипетського, а той дав йому дім та призна́чив
йому утри́мання, і дав йому зе́млю. 19 І знайшов
Гадад велику милість у фараонових оча́х, і він
дав йому за жінку сестру́ своєї жінки, сестру
цариці Тахпенеси. 20 І породи́ла йому сестра
Тахпенеси сина його Ґенувата, а Тахпенеса
ви́ховала його в фараоновому домі. І був Ґенува́т
у фараоновому домі серед фараонових синів.
21 І почув Гадад в Єгипті, що Давид спочив із
своїми батька́ми, та що помер Йоав, начальник
ві́йська. І сказав Гадад до фараона: „Відпусти
мене, й я піду́ до свого Кра́ю!“ 22 А фараон
йому відказав: „Чого тобі браку́є при мені, що
ти оце хочеш іти до свого кра́ю?“Та той сказав:
„Ні, таки конче відпусти́ мене!“ 23 І поставив
Бог йому, Соломонові, за противника ще й
Резона, сина Ел'яди, що втік від Гадад'езера,
царя Цови, свого пана. 24 І зібрав він при собі
людей, та й став провідником банди, коли Давид
розбивав їх. І пішли вони до Дама́ску, й осілися
в ньому, і панували в Дамаску. 25 І був він
проти́вником для Ізраїля за всіх Соломоновіих
днів, а це окрім того лиха, що чинив Гадад. І
бри́див він Ізраїлем, і запанував над Сирією. 26
А Єрово́м, син Неватів, єфре́мівець, із Цереди, а
ім'я́ його матері — Церуа, жінка вдова, — був
раб Соломонів. І підняв він ру́ку на царя. 27 А
оце та причина, що він підняв руку на царя:
Соломон будував Мілло́, і попра́вив проліи у
Місті Давида, свого батька. 28 А той муж Єровоам
був відважний. І побачив Соломон цього юнака́,
що він роботя́щий, і призна́чив його над усіма́
носія́ми Йо́сипового дому. 29 І сталося того
ча́су, і вийшов Єровоам з Єрусалиму. І знайшов
його на дорозі шілонянин Ахі́йя, пророк. Він
був одя́гнений в нову́ одіж, й оби́два вони були
самі на полі. 30 І схопи́в Ахі́йя за ту нову́ одежу,
що була на ньому, та й подер її на дванадцять
кусків. 31 І сказав він до Єрово́ама „Візьми
собі десять кусків, бо так сказав Господь, Бог
Ізраїля: Оце Я віддира́ю царство з Соломонової
руки, і дам тобі десять племе́н. 32 А одне
племе́но буде йому ради Мого раба Давида та
ради Єрусалиму, міста, що Я вибрав його зо
всіх Ізраїлевих племе́н. 33 Це тому́, що вони
покинули Мене і вклоня́лися Аста́рті, сидонській
богині, і Кемошеві, богові моавському, та
Мілкомові, богові аммонітському, і не пішли
Моїми дорогами, щоб вико́нувати добре в Моїх
оча́х, і постанови Мої та заповіді Мої, як батько
його Давид. 34 Та не візьму́ Я всього царства
з руки його, бо оставлю його володарем по
всі дні життя його ради раба Мого Давида,
що Я вибрав його, який доде́ржував заповідів
Моїх та постанов Моїх. 35 І візьму́ Я царство з
руки його сина, та й дам його тобі, оті десять
племе́н. 36 А синові його дам одне племе́но, щоб
позоставався світильник рабові Моєму Давидові,
по всі дні перед лицем Моїм в Єрусалимі, місці,
що Я вибрав Собі, щоб там перебувало Моє
Йме́ння. 37 А тебе Я візьму́, і ти будеш царюва́ти
над усім, чого пожадає душа твоя, і ти будеш
царем над Ізраїлем. 38 І станеться, коли ти
слу́хатимешся всього, що Я накажу́ тобі, і пі́деш
Моїми дорогами, і робитимеш добре в оча́х
Моїх, щоб виконувати постанови Мої та заповіді
Мої, як робив раб Мій Давид, то Я бу́ду з тобою,
і побудую тобі міцни́й дім, як Я збудував був
Давидові, і дам тобі Ізра́їля. 39 І буду впокоря́ти
Давидове насіння ради того, тільки не по всі
дні“. 40 І шукав Соломон, щоб забити Єрово́ама.
І встав Єрово́м, і втік до Єгипту, до Шішака,
єгипетського царя. І пробува́в він в Єгипті аж до
Соломонової смерти. 41 А решта Соломо́нових
діл, і все, що він зробив був, та мудрість його, —
ото вони написані в книзі „Соломонові діла“.
42 А днів, коли Соломон царював в Єрусалимі
над усім Ізраїлем, було́ сорок літ. 43 І спочив
Соломон зо своїми батьками, і був похо́ваний
у Місті Давида, батька свого, а замість нього
зацарював син його Рехав'а́м.

12 І пішов Рехав'а́м до Сихе́му, бо до Сихему
зійшовся ввесь Ізраїль, щоб настанови́ти
його царем. 2 І сталося, що це почув Єрово́ам,
Неватів син, коли був іще в Єгипті, куди втік
від царя Соломона. І осівся Єровоам ув Єгипті.
3 І послали й покликали його. І прийшов
Єрово́ам та всі Ізраїлеві збори, і вони говорили
до Рехав'ама, кажучи: 4 „Твій батько вчинив
був тяжки́м наше ярмо́, а ти тепер полегши́
жорсто́ку роботу батька свого та тяжке́ його
ярмо, що наклав він був на нас, і ми бу́демо
служити тобі“. 5 А він відказав їм: „Ідіть ще
на три дні, і верніться до мене“. І пішов той
народ. 6 І радився цар Рехав'а́м зо старши́ми, що
стояли перед обличчям його батька Соломона,
коли був він живий, говорячи: „Як ви радите
відпові́сти цьому наро́дові?“ 7 І вони говорили
йому, кажучи: „Якщо ти сьогодні будеш рабом
цьому наро́дові, і будеш служити їм, і відповіси́
їм, і говоритимеш їм добрі слова, то вони будуть
тобі рабами по всі дні“. 8 Та він відкинув
пораду старших, що радили йому, і радився
з молодика́ми, що виросли ра́зом із ним, що
стояли перед ним. 9 І сказав він до них: „Що́
ви радите, і що́ відповімо́ цьому наро́дові, який
говорив мені, кажучи: Полегши́ ярмо́, що твій

батько наклав був на нас“. 10 І говорили до
нього ті молодики́, що виросли з ним, кажучи:
„Так скажеш тому наро́дові, що промовляв до
тебе, говорячи: Твій батько вчинив був тяжки́м
наше ярмо́, а ти дай полегшу нам. Отак скажеш
до них: Мій мізи́нець грубший за сте́гна мого
батька! 11 А тепер: мій батько наклав був на
вас тяжке́ ярмо́, а я дода́м до вашого ярма!
Батько мій карав вас бича́ми, а я каратиму
вас скорпіо́нами!“ 12 І прийшов Єровоа́м та
ввесь народ до Рехав'ама третього дня, як цар
говорив, кажучи: „Верніться до мене третього
дня“. 13 І цар жорсто́ко відповів народові, і
відкинув пораду старши́х, що радили йому. 14 І
він говорив до них за порадою тих молодиків,
кажучи: „Мій батько вчинив був тяжки́м ваше
ярмо, а я дода́м до вашого ярма. Батько мій карав
вас бича́ми, а я каратиму вас скорпіонами!“ 15
І не послухався цар народу, бо причина була
від Господа, — щоб спра́вдилося слово Його, яке
говорив був Господь через шілонянина Ахійю до
Єровоама, Неватового сина. 16 І побачив увесь
Ізраїль, що цар не послухався їх, і народ відповів
цареві, кажучи: „Яка нам части́на в Давиді? І
спа́дщини нема нам у сині Єссе́я! До наметів
своїх, о Ізраїлю! Позна́й тепер дім свій, Давиде!“І
пішов Ізраїль до наметів своїх. 17 А Ізраїлеві
сини, що сиділи в Юдиних містах, — тільки
над ними зацарюва́в Рехав'а́м. 18 І послав цар
Рехав'ам Адоніра́ма, що був над даниною, та
ввесь Ізраїль заки́дав його́ камі̂нням, і він помер.
А цар Рехав'ам поспіши́в сісти на колесницю та
втекти́ до Єрусалиму. 19 І збунтувався Ізраїль
проти Давидового дому, і від нього відпав, і
так є аж до цього дня. 20 І сталося, як увесь
Ізраїль почув, що вернувся Єровоа́м, то послали
й покликали його на збори, та й настанови́ли
його царем над усім Ізраїлем. За домом Давида
не було ніко́го, окрім одного Юдиного пле́мени.
21 І прийшов Рехав'а́м до Єрусалиму, і зібрав
увесь Юдин дім та Веніяминове племе́но, сто
й вісімдеся́т тисяч ви́браних військо́вих, щоб
воювати з Ізраїлевим домом, щоб вернути
царство Рехав'амо́ві, Соломоновому синові. 22
І було Боже слово до Шема́ї, чоловіка Божого,
говорячи: 23 „Скажи Рехав'амові, Соломоновому
синові, цареві Юдиному, та всьому домові
Юдиному й Веніяминовому, і решті народу,
говорячи: 24 Так говорить Господь: Не йдіть і не
воюйте з своїми брата́ми, Ізраїлевими синами!
Верніться кожен до дому свого, бо ця річ сталася
від Мене!“І вони послухалися Господнього слова,
і вернулися, щоб піти за Господнім словом. 25 І
збудував Єровоам Сихема в Єфремових гора́х, та
й осівся в ньому. І вийшов він звідти, і збудував
Пенуїла. 26 І сказав Єровоам у своєму серці:
„Тепер ве́рнеться царство до Давидового дому!
27 Якщо наро́д цей буде ходити до Єрусалиму,
щоб прино́сити жертви в Господньому домі, то
ве́рнеться серце цього народу до їхнього пана,
до Рехав'ама, царя Юдиного. І вони заб'ють мене,
та й ве́рнуться до Рехав'ама, царя Юдиного“.
28 І порадився цар, і зробив два золоті тельці̂,
і сказав до народу: „До́сить вам ходити до
Єрусалиму! Оце, Ізраїлю, бо́ги твої, що вивели
тебе з єгипетського кра́ю“. 29 І поставив він
одного в Бет-Елі, а одного в Дані. 30 І була́ та річ
на гріх, бо народ ходив до одно́го з них аж до
Дану. 31 І зробив він жертівне́ місце на па́гірку,
і настановив священиків з усього народу, що не
були з Левієвих синів. 32 І встановив Єровоам
свято в восьмому місяці, п'ятнадцятого дня
місяця, подібне до свята, що в Юді, — і прино́сив
жертву на жертівнику. Так зробив він у Бет-
Елі, щоб прино́сити в жертву тельцям, які він
зробив. І настановив він у Бет-Елі священиків
па́гірків, що поробив. 33 І прино́сив він жертви на
жертівнику, що зробив у Бет-Елі, п'ятнадцятого
дня восьмого місяця, якого ви́мислив з свого
серця. І вчинив він свято для Ізраїлевих синів, і
підійшов до же́ртівника, щоб покадити.

13 А ось чоловік Божий прийшов за Господнім
словом із Юди до Бет-Елу. А Єровоам стояв
при же́ртівнику, щоб кадити. 2 І кликнув чоловік
Божий при жертівнику за словом Господнім і
сказав: „Же́ртівнику, же́ртівнику, — так сказав
Господь: Ось у Давидовому домі наро́диться
син, Йосія ім'я́ йому, і він на тобі принесе в
жертву священиків па́гірків, що на тобі ка́дять, і
кості лю́дські спа́ляться на тобі. 3 І дасть він
того дня чудо, гово́рячи: Оце те чудо, про яке
говорив Господь: Ось цей же́ртівник розпаде́ться,
і ви́сиплеться попіл, що на ньому!“ 4 І сталося,
як цар почув слова цього Божого чоловіка, що
кликав до же́ртівника в Бет-Елі, то Єровоам
простяг руку свою від же́ртівника, говорячи:
„Схопі̂ть його!“І всохла рука йому, яку він
простяг до нього, і він не міг вернути її до
себе. 5 А же́ртівник розпався, і попіл висипався
з жертівника, за тим чудом, що дав Божий
чоловік за словом Господнім... 6 А цар відповів і
сказав до Божого чоловіка: „Умилости́в лице
Господа, Бога твого, і помолися за мене, і нехай
ве́рнеться рука моя до мене!“І чоловік Божий
умилости́вив Господнє лице, і царська́ рука
вернулася до нього, і була, як перед тим... 7 І
сказав цар до Божого чоловіка: „Увійди зо мною
до дому й попоїж, і я дам тобі да́ра!“ 8 А чоловік
Божий сказав до царя: „Якщо ти даси мені пів
дому свого, — не ввійду́ я з тобою, і не їстиму

хліба, і не питиму води в цьому місці!. 9 Бо так
наказано мені за словом Господнім, говорячи:
Ти не їстимеш хліба, і не питимеш води, і не
ве́рнешся дорогою, якою пішов!“ 10 І пішов він
іншою дорогою, і не вернувся тією дорогою,
що нею прийшов був до Бет-Елу. 11 А один
старий пророк сидів у Бет-Елі. І прийшли його
сини, і розповіли́ йому про ввесь чин, що зробив
Божий чоловік сьогодні в Бет-Елі, про ті слова́,
що він говорив до царя, — і оповіли́ їх своєму
батькові. 12 І промовив до них їхній батько:
„Де́ ж та дорога, якою він пішов?“А його сини
бачили ту дорогу, якою пішов Божий чоловік, що
прийшов був з Юди. 13 І сказав він до синів своїх:
„Осідла́йте мені осла!“І вони осідлали йому
осла, і він сів на нього. 14 І поїхав він за Божим
чоловіком, і знайшов його, як сидів під дубом. І
сказав він до нього: „Чи ти той Божий чоловік,
що прийшов із Юди?“А той відказав: „Я“. 15 І
сказав він до нього: „Іди зо мною до дому та з'їж
хліба!“ 16 А той відказав: „Не мо́жу вернутися з
тобою та ввійти з тобою, і не їстиму хліба, і не
питиму води з тобою в цьому місці! 17 Бо було
мені ска́зано за словом Господнім: Не їстимеш
хліба й не питимеш там води, і не вернешся
тією дорогою, якою ти йшов!“ 18 А той відказав
йому: „І я пророк, як ти! А Ангол говорив мені
за Господнім словом, кажучи: Заверни його з
собою до дому свого́, і нехай він їсть хліб і нехай
п'є во́ду“. Він же говорив йому неправду! 19 І він
вернувся з ним, і їв хліб у його домі та пив воду.
20 І сталося, як сиділи вони при столі, то було
Господнє слово до пророка, що вернув його́. 21 І
він кликнув до Божого чоловіка, що прийшов
із Юди, говорячи: „Так сказав Господь: Тому́,
що був ти неслухняний Господнім нака́зам, і
не додержував тієї заповіді, що наказав тобі
Господь, Бог твій, 22 і ти вернувся, і їв хліб та
пив воду в місці, про яке Він говорив тобі: Не
їж хліба й не пий води, — то не ввійде твій,
труп до гро́бу батьків твоїх!“ 23 І сталося, як
той поїв хліба та напився, то він осідлав йому
осла, тому проро́кові, що він вернув його. 24 І
той подався, та спіткав його на дорозі лев, та й
забив його. І був ки́нений труп його на дорозі,
а осел стояв при ньому, а той лев стояв при
тру́пі. 25 Аж ось прихо́дять люди, і побачили
того тру́па, ки́неного на дорозі, та лева, що
стояв при трупі. І вони прийшли́ й говорили
в тім місті, де сидів стари́й пророк. 26 І почув
про це той пророк, що вернув його з дороги,
та й сказав: „Це той Божий чоловік, що був
неслухня́ний Господнім наказам, і Господь дав
його левові, і він роздер його та вбив його за
Господнім словом, що говорив йому“. 27 І сказав
він до синів своїх, говорячи: „Осідлайте мені
осла!“І осідлали. 28 І поїхав він, і знайшов його
трупа, ки́неного на дорозі, й осла та лева, що
стояли при трупі, — не з'їв той лев трупа й не
роздер осла. 29 І підняв той пророк трупа Божого
чоловіка, і поклав його на осла, та й вернув його.
І ввійшов стари́й пророк до міста, щоб оплакати
та поховати того. 30 І поклав він його в своїм
гробі, і плакали над ним: „Ой, брате мій!“ 31 І
сталося по його по́хороні, і сказав він до синів
своїх, говорячи: „Коли я помру́, то поховаєте
мене в гро́бі, що в ньому похований цей Божий
чоловік. При костя́х його покладіть мої кості! 32
Бо конче збудеться те слово, що він кликнув був
за Господнім словом над тим же́ртівником, що в
Бет-Елі, та над усіма жертівнико́вими місцями
на па́гірках, що в містах самарійских.“ 33 По
цій приго́ді Єровоа́м не зійшов зо своєї злої
дороги, і настановля́в священиків па́гірків з
усього народу, — хто хотів, той призначався, і
ставав священиком па́гірків. 34 І стала та річ
гріхом для Єровоамового дому, і на ви́гублення,
і на ви́нищення з-над поверхні землі.

14 Того ча́су заслаб Авійя, Єровоамів син 2
І сказав Єровоам до своєї жінки: „Устань та
переберися, і не пізнають, що ти Єровоамова
жінка. І пі́деш до Шіло́, — ото там пророк Ахі́йя,
який говорив про мене, що я буду царем над
цим народом. 3 І візьми в свою руку десять
хлібі́в і калачі та дзба́нок меду, і ввійдеш до
нього. Він скаже тобі, що́ буде хлопцеві“. 4 І
зробила так Єровоамова жінка. І встала вона, та
й пішла до Шіло́, і ввійшла до Ахійєвого дому. А
Ахійя не міг бачити, бо очі йому стемні́ли через
його старість. 5 І Господь сказав до Ахійї: „Ось
приходить Єровоамова жінка, щоб запитати
від тебе слово про сина свого, бо він слаби́й.
Отак і так бу́деш їй говорити. І станеться, коли
вона ввійде, то вдаватиме чужу“. 6 І сталося, як
Ахійя почув шаруді́ння ніг її, як вона вхо́дила
до входу, то сказав: „Увійди, Єровоамова жінко!
Чому́ то ти вдаєш чужу́? А я по́сланий до тебе з
твердо́ю звісткою. 7 Іди, скажи Єровоамові: Так
сказав Господь, Бог Ізраїлів: Тому́, що Я підніс
тебе з-посеред народу, і дав тебе за кня́зя над
Моїм наро́дом, Ізраїлем, 8 і відірвав царство
від Давидового дому й дав його тобі, та ти не
був, як Мій раб Давид, що додержував за́повідей
Моїх, і що ходив за Мною всім серцем своїм,
щоб робити тільки добре в оча́х Моїх, 9 і робив
ти гірше за всіх, хто був перед тобою, і ти пішов
і наробив собі інших богі́в та литих бовва́нів,
щоб гніви́ти Мене, а Мене ти відкинув геть, 10
тому́ ось Я наво́джу лихо на Єровоамів дім, і
ви́гублю в Єровоама навіть те, що мочить на

стіну, невільника й вільного в Ізраїлі, і ви́мету
позостале по Єровоамовім домі, як вимітається
сміття́, аж не зоста́неться ніч́ого. 11 Померлого
в Єровоама в місті поїдять пси, а померлого на
полі поїсть птаство небесне. Так сказав Господь.
12 А ти встань, іди до свого дому. Як но́ги твої
входитимуть до міста, то помре той хлопець. 13
І буде його оплакувати ввесь Ізраїль, і поховають
його, бо він — один в Єровоама ввійде до гро́бу,
бо тільки в ньому в Єровоамовім домі була́
знайдена добра річ для Господа, Бога Ізраїлевого.
14 А Господь поставить Собі царя над Ізраїлем,
який ви́губить Єровоамів дім того дня. Та що
станеться тепер? 15 І поб'є Господь Ізраїля, і
він захитається, як хитається очерет на воді! І
вирве Він Ізраїля з-над цієї хорошої землі, яку
дав їхнім батькам, і порозкида́є їх по той бік
Річки за те, що вони поробили собі Астарти,
що гнівають Господа. 16 І Він видасть Ізраїля
через гріх Єровоа́ма, що грішив сам, і що ввів
у гріх Ізраїля“. 17 І встала Єровоамова жінка,
і пішла, і прийшла до Тірці́. Як вона вхо́дила
до порога дому, то той хлопець помер. 18 І
поховали його, й оплакував його ввесь Ізраїль
за словом Господа, що говорив через раба Свого
пророка Ахійю. 19 А решта Єровоамових діл, як
він воював та як він царював, ось вони написані
в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів. 20 А час,
який царював Єровоа́м, — двадцять і два роки. І
спочив він із батька́ми своїми, а замість нього
зацарював син його Нада́в. 21 А Рехав'ам, син
Соломонів, царював у Юді. Рехав'а́м був віку
сорока й одного року, коли зацарюва́в, а царював
він сімнадцять літ в Єрусалимі, у тому́ місті,
яке вибрав Господь зо всіх Ізраїлевих племе́н,
щоб покласти там Своє Йме́ння. А ім'я́ його
матері: аммонітка Наама. 22 А Юда робив зло
в Господніх оча́х, і вони гніви́ли Його більш
від усього того, що чинили їхні батьки своїм
гріхо́м, яким гріши́ли. 23 І також вони будували
собі же́ртівники на па́гірках, і стовпи́, і Астарти
на кожному високому взгі́р'ї та під кожним
зеленим деревом. 24 І також були блудодії в
тому́ кра́ї, — вони чинили всю гидо́ту тих людей,
що Господь прогнав їх від Ізраїлевого обличчя.
25 І сталося п'ятого року царя Рехав'ама, пішов
Шуша́к, єгипетський цар, на Єрусалим. 26 І
позабирав він скарби́ Господнього дому та
скарби дому царе́вого, — і все забрав. І забрав
він усі золоті щити́, що Соломон поробив був.
27 А цар Рехав'а́м поробив замість них мідяні́
щити, і віддав їх на руки провідників бігуні́в, що
стерегли́ вхід до царсько́го дому. 28 І бувало, як
тільки цар ішов до Господнього дому, бігуни́
носили їх, а потім вертали їх до комори бігунів.
29 А решта Рехав'амових діл та все, що́ він
зробив, ось вони написані в Книзі Хроніки
Юдиних царів. 30 А війна між Рехав'амом та
між Єровоамом точи́лася по всі дні. 31 І спочив
Рехав'ам зо своїми батька́ми, і був він похо́ваний
зо своїми батька́ми в Давидовому Місті. А ім'я́
його матері — аммоніття́нка Наама. А замість
нього зацарював його син Авійям.

15 А вісімнадцятого року царя Єровоама,
Неватового сина, над Юдою зацарював
Авійя́м. 2 Три роки царював він в Єрусалимі. А
ім'я́ його матері — Мааха, Авесаломова дочка́. 3 І
він ходив в усіх гріхах свого батька, які той робив
перед ним, і серце його не було́ все з Господом,
Богом своїм, як серце його батька Давида. 4
Бо Господь, Бог його, ради Давида дав йому
світи́льника в Єрусалимі, щоб поста́вити сина
його по ньому та укріпи́ти Єрусалим. 5 Бо Давид
робив добре в Господніх оча́х, і не відступав від
усього що Він наказав був йому, по всі дні життя
свого, окрім справи хітття́нина Урії́. 6 А війна між
Рехав'а́мом та між Єровоа́мом точи́лася по всі
дні життя його. 7 А решта Авійямових діл та все,
що́ він зробив, ось вони написані в Книзі Хроніки
Юдиних царів. І війна точи́лася між Авійямом
та між Єровоамом. 8 І спочив Авійям зо своїми
батька́ми, і поховали його в Давидовому Місті,
а за́мість нього зацарюва́в син його Аса́. 9 А
року двадцятого Єровоама, Ізраїлевого царя,
зацарював Аса́, цар Юдин. 10 І він царював в
Єрусалимі сорок і один рік. А ім'я́ його матері
— Мааха, Авесаломова дочка́. 11 І робив Аса́
добре в Господніх оча́х, як батько його Давид.
12 І вигнав він блудоді́їв із кра́ю, і повикидав
усіх божкі́в, яких поробили були їхні батьки́. 13
І на́віть матір свою Мааху, — і її він позбавив
пра́ва бути царицею, бо вона зробила була́ і́дола
для Астарти. І Аса порубав ідола її, та й спалив
у долині Кедро́н. 14 А па́гірки не минулися;
тільки Асине серце було все з Господом по всі
його дні. 15 І вніс він до Господнього дому
присвячені речі свого батька та присвячені речі
свої, — срібло, і золото, і по́суд. 16 А війна
точи́лася між Асою та між Башою по всі їхні
дні. 17 І пішов Баша́, цар Ізраїлів, на Юду, і
будував Раму́, щоб не дати нікому від Аси, царя
Юдиного, вихо́дити та вхо́дити. 18 І взяв Аса́ все
срібло та золото, позостале в скарбни́цях храму
Господнього та дому царе́вого, та й дав його
до руки́ своїх слуг. І послав їх цар Аса до Бен-
Гадада, сина Тавримонна, сина Хезйонового,
сирійського царя, що сидів у Дама́ску, говорячи:
19 „Є умова між мною та між тобою, між ба́тьком
моїм та між батьком твоїм. Ось послав я тобі
да́ра, срібла та золота, — іди, зламай умову

свою з Башею, царем Ізраїлевим, і нехай він відійде від ме́не“. 20 І послухався Бен-Гаддад
царя Аси, і послав провідників свойого війська
на Ізра́їлеві міста, та й побив Іййона, і Дана, і
Авела, Бат-Мааху, і всього Кінерота та всю землю
Нефтали́мову. 21 І сталося, як Баша це почув, то
перестав будувати Раму, й осівся в Тірці. 22 А
цар Аса́ закликав до по́слуху всього Юду, ніко́го
не виключа́ючи, і вони повино́сили камі́ння
Рами та її дерево, що з них будував був Баша.
І цар Аса збудував з того Веніяминову Ґеву.
23 А решта діл Аси та вся лица́рськість його, і
все, що́ він зробив був, і міста, які побудував,
— ось вони напи́сані в Книзі Хроніки Юдиних
царів; тільки на час ста́рости своєї він заслаб
був на свої но́ги. 24 І спочив Аса з батька́ми
своїми, і був похований з батька́ми своїми
в Місті Давида, свого батька. А замість нього
зацарював його син Йосафа́т. 25 А над Ізраїлем
зацарював Надав, Єровоамів син, у другому році
Аси́, царя Юдиного, та й царюва́в над Ізраїлем
два роки. 26 І робив він зле в Господніх оча́х, і
ходив доро́гою батька свого та в гріху́ його, що
вводив теж у гріх Ізраїля. 27 І змо́вився на нього
Баша, син Ахійї, з Іссаха́рового до́му, та й побив
його Баша в Ґіббетоні филистимському. А Нада́в
та ввесь Ізраїль облягáли Ґіббетон. 28 І вбив
його Баша в третьому році Аси́, царя Юдиного,
та й зацарював замість нього. 29 І сталося, як
зацарював він, то побив увесь Єровоамів дім, —
не позоставив Єровоа́мові жодної душі, аж поки
не ви́губив його, за словом Господа, що говорив
через Свого раба шілонянина Ахійю, 30 за гріх
Єровоа́ма, що грішив сам і що вводив у гріх
Ізраїля, через свій гнів, яким гніви́в Господа,
Бога Ізраїлевого. 31 А решта діл Надава та все,
що́ він був зробив, — ось вони написані в Книзі
Хроніки Ізраїлевих царів. 32 А війна точилася
між Асо́ю та між Баше́ю, Ізраїлевим царем, по
всі дні їх. 33 Третього року Аси́, царя Юдиного,
зацарював Баша́, син Ахійїн, над усім Ізраїлем у
Тірці, на двадцять і чотири роки. 34 І робив він
зло в Господніх оча́х, і ходив дорогою Єровоама
та в гріху́ його, що вводив у гріх Ізраїля.

16 І було Господнє слово до Єгу́, Хананієвого
сина, про Башу́, говорячи: 2 „Тому́, що
Я підні́с тебе з по́роху, і настановив тебе
володарем над Моїм наро́дом, Ізраїлем, а ти
пішов Єровоамовою доро́гою та вводив у гріх
наро́д Мій, Ізраїля, щоб гніви́ти Мене гріха́ми їх,
3 то ось Я ви́гублю по Баші та по домі його, —
зроблю́ твій дім, як дім Єровоама, Неватового
сина. 4 Померлого в Баші в місті з'їдять пси,
а померлого йому на полі, — поїсть пта́ство
небесне“. 5 А решта діл Баші, і що́ він зробив
був, і лица́рськість його, — ось вони написані
в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів. 6 І спочив
Баша́ зо своїми батька́ми, і був похований в
Тірці, а замість нього зацарював син його Ела́. 7
І було слово Господнє через пророка Єгу, сина
Хананієвого, до Баші та до дому його, а то через
усе те зло, що ко́їв він у Господніх оча́х, щоб
гніви́ти Його чином своїх рук, щоб бути, як
Єровоамів дім, що Він побив його. 8 Двадцять і
шостого року Аси, царя Юдиного, зацарював Ела,
Башин син, над Ізраїлем у Тірці, на два роки. 9 І
змовився на нього його раб Зімрі, провідни́к
половини колесни́ць. І коли він, п'я́ний, пив
у домі Арци, що був над його домом У Тірці,
10 то прийшов Зімрі й убив його, і вбив його в
двадцятому й сьомому році Аси, царя Юдиного,
та й зацарював замість нього. 11 І сталося, як
він зацарював та сів на його троні, то він ви́бив
увесь Башин дім, — не позоста́вив навіть того,
що мочить на стіну, ані рідних його́, ані дру́зів
його́. 12 І ви́губив Зімрі ввесь Башин дім, за
словом Господа, що промовляв був до Баші через
пророка Єгу, 13 за всі гріхи́ Баші та гріхи Елі,
його сина, що грішили самі, і що вво́дили в гріх
Ізраїля, щоб гніви́ти Господа, Бога Ізраїлевого,
своїми гидо́тами. 14 А решта діл Елі та все, що́
він робив, — ось вони написані в Книзі Хроніки
Ізраїлевих царів. 15 У році двадцятому й сьомому
Аси, царя Юдиного, зацарював Зімрі в Тірці на
сім день, коли наро́д облягáв филистимський
Ґіббетон. 16 І прочу́в наро́д, що облягав, таке:
„Змо́вився Зімрі та й убив царя!“ І ввесь Ізра́їль
настанови́в царем над Ізраїлем Омрі, провідника́
війська, того дня в табо́рі. 17 І підняли́ся Омрі
та ввесь Ізраїль із ним із Ґіббетону, і облягли́
Тірцу. 18 І сталося, як побачив Зімрі, що місто
здобуте, то ввійшов до пала́цу царе́вого дому, та
й спалив над собою царськи́й дім огнем, і помер
19 за гріх свій, що грішив ним, щоб робити зло в
Господніх оча́х, щоб ходити дорогою Єровоама
та в гріху́ його, який він чинив, щоб вводити
в гріх Ізраїля. 20 А решта діл Зімрі та змова
його, що вчинив був, — ось вони написані в
Книзі Хроніки Ізраїлевих царів. 21 Тоді Ізраїлів
народ поділи́вся пополовині: половина народу
була за Тівні, Ґінатового сина, щоб настанови́ти
його царем, а половина — за Омрі. 22 Та був
сильніший наро́д, що стояв за Омрі, від наро́ду,
що був за Тівні, Ґінатового сина. І помер Тівні, а
зацарюва́в Омрі. 23 У році тридцятому й першому
Аси, царя Юдиного, над Ізраїлем зацарював на
дванадцять літ Омрі. У Тірці царював він шість
років. 24 І купив він від Шемера го́ру Шомеро́н
за два тала́нти срібла, і забудував го́ру, і назвав
ім'я́ міста, яке збудував, іменем пана тієї гори:

Шомерон. 25 І робив Омрі зло в Господніх оча́х, і
чинив зло більше від усіх, хто був перед ним.
26 І ходив він усією дорогою Єровоама, сина
Неватового, та в гріхах його, якими вводив у
гріх Ізраїля, щоб гніви́ти Господа, Бога Ізраїля,
гидо́тами своїми. 27 А решта діл Омрі, що робив
він, та лица́рськість його, яку він чинив був, —
ото вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих
царів. 28 І спочив Омрі з своїми батька́ми, і був
похований у Самарії. А замість нього зацарював
його син Аха́в. 29 Аха́в, син Омрі, зацарював над
Ізраїлем у році тридцятому й восьмому Аси,
царя Юдиного. І царював Ахав, син Омрі, над
Ізраїлем у Самарії двадцять і два роки. 30 І робив
Ахав, син Омрі, зло в Господніх оча́х більше від
усіх, хто був перед ним. 31 І було́ йому мало
ходити в гріхах Єровоама, Неватового сина,
— і він узяв за жінку Єзаве́ль, дочку́ Етбаала,
сидонського царя. І він пішов, і служив Ваа́лові,
і вклонявся йому. 32 І він поставив же́ртівника
для Ваа́ла в Вааловому домі, якого збудував у
Шомероні. 33 І зробив Ахав Астарту. І Ахав далі
чинив, щоб гнівити Господа, Бога Ізраїлевого,
більше від усіх Ізраїлевих царі̂в, що були перед
ним. 34 За його днів Хіїл з Бет-Елу відбудува́в
Єрихо́на, — на первоpіднім своїм Авірамові він
заклав його фундаме́нти, а на наймолодшім
своїм Сеґівові повставляв брами його, за словом
Господа, що говорив через Ісуса, Нави́нового
сина.

17 І сказав тішб'я́нин Ілля́, з ґілеадських
ме́шканців, до Ахава: „ Як живий Господь,
Бог Ізраїлів, що перед лицем Його я стою́, —
цими рока́ми не буде роси та дощу, але тільки за
моїм словом!“ 2 І було до нього слово Господнє,
говорячи: 3 „Іди звідси, й обе́рнешся собі на
схід, і сховаєшся при пото́ці Керіті, що навпроти
Йорда́ну. 4 І станеться, — будеш ти пити з
пото́ку, а кру́кам наказав Я годувати тебе там“.
5 І він пішов, і зробив за Господнім словом: і
пішов, й осівся при потоці Кері̂ті, що навпроти
Йорда́ну. 6 А кру́ки прино́сили йому хліба та
м'яса вранці, і хліба та м'яса вве́чорі, а з пото́ку
він пив. 7 І сталося на кінці днів, і ви́сох поті̂к,
бо в краю́ не було дощу́. 8 І було Господнє слово
до нього, говорячи: 9 „Устань, іди до Саре́пти
сидо́нської, й осядеш там. Ось наказав Я там
одній вдові, щоб годувала тебе“. 10 І він устав
та й пішов до Саре́пти. І прибу́в він до входу
міста, аж ось там збирає дро́ва одна вдова. І він
кликнув до неї й сказав: Візьми мені трохи води
до посу́дини, й я нап'ю́ся“. 11 І пішла вона взяти.
А він кликнув до неї й сказав: „Візьми мені й
шматок хліба в свою руку!“ 12 А та відказала: „
Як живий Господь, Бог твій, — не маю я калача́,
а тільки повну при́горщу бо́рощна в дзбанку́
та трохи олії в горня́ті. А оце я назбираю дві
полінці дров, і піду́, і пригото́влю це собі та
синові своєму. І з'їмо́ ми, — та й помремо́“...
13 І сказав до неї Ілля: „Не бійся! Піди, зроби
за своїм словом. Тільки споча́тку зроби мені
з того малого калача́, і ви́несеш мені, а для
себе та для сина свого зробиш по́тім. 14 Бо так
сказав Господь, Бог Ізраїлів: Дзба́нок муки́ не
скінчи́ться, і не забра́кне в горня́ті олії аж до
дня, як Господь дасть дощу на пове́рхню землі“.
15 І пішла вона, і зробила за словом Іллі, і їла
вона й він та її дім довгі дні, — 16 „дзба́нок муки
не скінчи́вся, і не забра́кло в горня́ті олії“, за
словом Господа, що говорив через Іллю́. 17 І
сталося по тих приго́дах, — заслаб був син тієї
жінки, господині того дому. І була його хвороба
дуже тяжка́, аж духу не позосталося в ньому. 18
І сказала вона до Іллі: „Що́ тобі до мене, чоловіче
Божий? Прийшов ти до мене, щоб згадувати мій
гріх та щоб убити мого сина!“ 19 І сказав він
до неї: „Дай мені сина свого́!“І він узяв його з
лоня її, і виніс його в го́рницю, де він сидів, і
поклав його на своєму ліжку. 20 І кли́кнув він до
Господа й сказав: „Господи, Боже мій, чи й цій
удові̂, що я в неї ме́шкаю, учиниш зло, щоб убити
її сина?“ 21 І витягся він тричі над дитиною,
і кли́кав до Господа та казав: „Господи, Боже
мій, нехай ве́рнеться душа цієї дитини в неї!“
22 І вислухав Господь голоса Іллі, і верну́лася
душа дитини в неї, — і вона ожила́... 23 І взяв
Ілля дити́ну, і зніс її з го́рниці додо́лу, і віддав
її матері її. І сказав Ілля: „Дивися, — твій син
живий!“ 24 І сказала та жінка до Іллі: „Тепер то
я знаю, що ти Божий чоловік, а Господнє слово в
устах твоїх — правда!“

18 І минуло багато днів, і було Господнє
слово до Іллі третього року, говорячи: „Іди,
покажися до Аха́ва, а Я дам дощ на поверхню
землі“. 2 І пішов Ілля показатися до Ахава.
А в Асирії був сильний голод. 3 І покликав
Ахав Овді̂я, що був над домом, а Овді̂й був
дуже богобі̂йний. 4 І сталося, коли Єзаве́ль
вигу́блювала Господніх пророків, то Овді̂й узяв
сотню пророків, та й сховав їх по п'ятидесяти
чоловіка в пече́рі, і годува́в їх хлібом та водою.
5 І сказав Ахав до Овдія: „Іди по кра́ю до всіх
во́дних джере́л та до всіх потоків, — може
зна́йдемо трави, і позоста́вимо при житті коня
та мула, і не ви́губимо худоби“... 6 І поділили
вони собі Край, щоб перейти по ньому, — Ахав
пішов однією дорогою сам, Овді̂й пішов сам
другою дорогою. 7 І був Овдій у дорозі, аж ось
Ілля назу́стріч йому́. І пізнав він його, і впав
на обличчя своє та й сказав: „Чи то ти, пане

мій Іллє?“ 8 А той відказав йому: „Я. Іди, скажи
панові своєму: Ось тут Ілля!“ 9 А він сказав:
„Чим я прогрішив, що ти віддаєш свого раба в
Ахавову руку, щоб він убив мене? 10 Як живий
Господь, Бог твій, — немає наро́ду та царства,
що туди не посилав би пан мій шукати тебе. А
коли говорили: Нема його, то він заприсяга́в
те царство та той народ, що зна́йдуть тебе. 11
А тепер ти говориш: Іди, скажи своє́му панові:
Ось тут Ілля! 12 І станеться, я піду́ від тебе, а
Дух Господній понесе тебе на те місце, якого
не знаю. І прийду́ я, щоб доне́сти Ахаву, а коли
він не зна́йде тебе, то вб'є мене. А раб твій
боїться Господа від своєї мо́лодости. 13 Чи ж
не було сказано панові моєму те, що́ зробив я,
коли Єзаве́ль побивала Господніх пророків, а я
сховав був із Господніх пророків сотню чоловіка,
по п'ятидесяти чоловіка в печері, і годував їх
хлібом та водою? 14 А тепер ти кажеш: Іди,
скажи своєму панові: Ось тут Ілля, — і він мене
вб'є!“ 15 Та Ілля відказав: „ Як живий Господь
Сава́от, що я стою́ перед Його лицем, — сьогодні
я покажу́ся йому!“ 16 І пішов Овді́й назу́стріч
Аха́ву, та й доніс йому те. І пішов Ахав навпро́ти
Іллі. 17 І сталося, коли Ахав побачив Іллю, то
Ахав сказав до нього: „Чи це ти, що непоко́їш
Ізраїля?“ 18 А той відказав: „Не я внещасли́вив
Ізраїля, а тільки ти та дім твого батька через
ваше недотри́мання Господніх за́повідей, та
й ти пішов за Ваалами. 19 А тепер пошли,
збери до мене на го́ру Кармє́л усього Ізраїля та
чотири сотні й п'ятдесят Ваалових пророків, та
чотири сотні пророків Астарти, що їдять зо сто́лу
Єзаве́лі“. 20 І послав Ахав по всіх Ізраїлевих
синах, і зібрав пророків на го́ру Кармє́л. 21 І
підійшов Ілля до всього наро́ду й сказав: „Чи
довго ви бу́дете скака́ти на двох галу́зках? Якщо
Господь — Бог, ідіть за Ним, а якщо Ваал — ідіть
за ним!“Та не відповів йому народ ані слова.
22 І сказав Ілля до наро́ду: „Я сам позоста́вся
Господній пророк, а пророків Ваалових — чотири
сотні й п'ятдесят чоловіка. 23 І нехай дадуть
нам двох бичкі́в, і нехай вони ви́беруть собі
одно́го бичка́, і нехай заріжуть його, і нехай
покладуть на дро́ва, а огню́ не покладу́ть. І
я приготу́ю одного бичка́, і дам на дро́ва, а
огню не покладу́. 24 І ви покличете ім'я́ бога
вашого, а я покли́чу Ім'я́ Господа. І станеться, той
Вог, що відповість огнем, — Він Бог!“І відповів
той наро́д та й сказав: „Це добре слово!“ 25 І
сказав Ілля до Ваалових пророків: „Виберіть
собі одно́го бичка́, і приготу́йте перші, бо ви
численні́ші, і покличте ім'я́ свого́ бога, а огню́ не
покладете“. 26 І взяли́ вони того бичка, що він
дав їм, і вони приготува́ли й кли́кали Ваалове
ім'я́ від ра́нку й аж до полу́дня, говорячи: „Ваа́ле,
почу́й нас!“Та не було ані голосу, ані ві́дповіді. І
скакали вони біля же́ртівника, що зроби́ли. 27 І
сталося опі́вдні, і сміявся з них Ілля й говорив:
„Кличте голосом сильні́шим, бо він бог! Може
він розду́мує, або відлучи́вся, або в дорозі! Може
він спить, то проки́неться!“ 28 І стали вони
кликати голосом сильні́шим, і коло́лися, за своїм
зви́чаєм, меча́ми та ра́тищами, аж лила́ся з них
кров. 29 І сталося, як минувся пі́вдень, то вони
пророкували аж до часу прине́сення хлібної
жертви, — та не було́ ані голосу, ані відповіді,
ані слуху... 30 І сказав Ілля до всього наро́ду:
„Підійдіть до ме́не!“І підійшов увесь наро́д до
нього, а він поправив розбитого Господнього
же́ртівника. 31 І взяв Ілля дванадцятеро каміння,
за числом племе́н синів Якова, до якого було
слово Господнє, говорячи: „Ізра́їль буде їм'я́
твоє!“ 32 і збудува́в із того камі́ння же́ртівника в
Ім'я́ Господнє, і зробив рова, площею на дві са́ті
насіння, навколо же́ртівника. 33 І наклав дров,
і зарізав бичка та й поклав на дро́вах. 34 І він
сказав: „Напо́вніть чотири відрі́ води, і нехай
виллють на цілопа́лення та на дро́ва“. І сказав:
„Повторіть!“І повтори́ли. І сказав: „Зробіть
утре́те!“І зробили втре́те. 35 І потекла вода
навколо же́ртівника, а також рів напо́внився
водою. 36 І сталося в час прине́сення хлі́бної
жертви, що підійшов пророк Ілля та й сказав:
„Господи, Боже Авраамів, Ісаків та Ізраїлів!
Сьогодні пізна́ють, що Ти Ізраїлів Бог, а я Твій
раб, і що все оце я зробив Твоїм словом. 37
Вислухай мене, Господи, вислухай мене, і нехай
пізна́є цей наро́д, що Ти — Господь, Бог, і Ти
обе́рнеш їхнє серце наза́д!“ 38 І спав Господній
огонь, та й поже́р цілопа́лення, і дро́ва, і камі́ння,
і по́рох, і ви́лизав воду, що в рові. 39 І побачили
це всі люди, та й попа́дали на обличчя свої й
говорили: „Господь, — Він Бог, Господь, — Він
Бог!“ 40 І сказав до них Ілля: „Схопі́ть Ваалових
пророків! Нехай ніхто не втече́ з них!“І похапа́ли
їх, а Ілля звів їх до потоку Кішо́н, та й порізав
їх... 41 І сказав Ілля до Ахава: „Увійди, їж і пий,
бо ось чути шум дощу́“. 42 І пішов Ахав, щоб
їсти та нити, а Ілля зійшов на верхі́в'я Кармє́лу,
і нахили́вся до землі, і поклав обличчя своє
між свої колі́на. 43 І сказав він до свого хло́пця:
„Вийди, подивися в на́прямі моря!“І той вийшов
і подивився та й сказав: „Нема ніч́ого“. Та він
відказав: „Вернися сім раз!“ 44 І сталося сьомого
разу, і він сказав: „Ось мала хмара, немов долоня
лю́дська, підійма́ється з моря“. А він сказав:
„Піди, скажи Ахавові: Запрягай і зійди, і не
затримає тебе дощ“. 45 І сталося по недовгому
ча́сі, і поте́мніло небо від хмар, і зірвався вітер,

— і пішов великий дощ. А Ахав сів на воза, та й
відправився в Їзреел. 46 А Господня рука була́ на
Іллі. І він опереза́в свої сте́гна, та й побіг перед
Ахавом аж до самого Їзреелу.

19 А Аха́в доніс Єзаве́лі все, що́ зробив був
Ілля, і все те, що він повбивав усіх пророків
мече́м. 2 І послала Єзаве́ль посланця́ до Іллі,
говорячи: „Отак нехай зро́блять мені бо́ги, і так
нехай додадуть, якщо цього ча́су взавтра я не
зроблю́ душі твоїй, як зро́блено душі кожного
з них!“ 3 І побачив він це, і встав та й пішов,
боячи́сь за душу свою́. І прийшов він до Юдиної
Беер-Шеви, і позоставив там свого хло́пця. 4
А сам пішов пустинею, дорогою одного дня, і
сів під одним ялівце́м, і зажадав собі смерти,
і сказав: „До́сить тепер, Господи! Візьми душу
мою, бо я не ліпший від батькі́в своїх!“ 5 І
поклався він, і заснув під одним ялівце́м. Аж ось
Ангол діткнувся його та й сказав йому: „Устань
та попоїж!“ 6 І глянув він, аж ось у його голова́х
кала́ч, спечений на вугіллі, та дзба́нок води.
І він їв та пив, і зно́ву поклався. 7 І вернувся
Ангол Господній удруге, і діткнувся його та й
сказав: „Устань, попоїж, бо дорога тяжка́ перед
тобою“. 8 І він устав, і попоїв та напився. І він
ішов, підкрі́плений тією їжею, сорок день та
сорок ноче́й аж до Божої гори Хори́в. 9 І прибу́в
він туди до печери, і переночува́в там, аж ось
Господнє слово до нього. І сказав Він йому: „Чого́
ти тут, Іллé?“ 10 А той відказав: „Я був дуже
горливий для Господа, Бога Сава́та, бо Ізраїлеві
сини покинули заповіта Твого та порозбива́ли
же́ртівники Твої, а пророків Твоїх повбивали
мече́м, — і позостався я сам. І шукали вони душу
мою, щоб узяти її“. 11 А Він відказав: „Вийди,
і станеш на горі перед Господнім лицем. Аж
ось перехо́дитиме Господь, а перед Господнім
лицем вітер великий та міцни́й, що зриває го́ри
та скелі лама́є. Та не в вітрі Господь. А по вітрі
— трус землі, та не в трусі Господь. 12 А по трусі
огонь, — і не в огні Господь. А по огні — тихий
ла́гідний голос“. 13 І сталося, як почув це Ілля, то
закрив своє обличчя плаще́м своїм, та й ви́йшов,
і став у входа печери. Аж ось до нього Голос, що
говорив: „Чого́ ти тут, Іллé?“ 14 А він відказав:
„Я був дуже горливий для Господа, Бога Сава́та,
бо Ізраїлеві сини покинули заповіта Твого та
порозбивали же́ртівники твої, а пророків Твоїх
повбивали мече́м, — і позоста́вся я сам. І шукали
вони душу мою, щоб узяти її“. 15 І сказав до
нього Господь: „Іди, вернися на свою доро́гу
на Дамаську пустиню. І при́йдеш, і пома́жеш
Хазаїла на царя над Сирією. 16 А Єгу, Німшієвого
сина, помажеш на царя над Ізраїлем, а Єлисе́я,
Шафатового сина з Авел-Мехоли, помажеш на
пророка замість се́бе. 17 І станеться, — хто втече
від Хазаїлового меча, того вб'є Єгу, а хто втече
від меча Єгу, того вб'є Єлисе́й. 18 А в Ізраїлі
Я позоста́вив сім тисяч, — усі коліна, що не
схиля́лися перед Ваалом, та всі уста, що не
цілували його“. 19 І пішов він ізві́дти, і знайшов
Єлисе́я, Шафатового сина, а він оре́. Дванадцять
за́прягів перед ним, а він при дванадцятому. І
підійшов до нього Ілля та й кинув йому свого
плаща́. 20 І позоставив той волів, та й побіг за
Іллею й сказав: „Нехай поцілую я батька свого́ та
свою матір, — та й піду́ за тобою!“А той відказав
йому: „Іди, але вернися, бо що́ я зробив тобі?“
21 І вернувся він від нього, і взяв за́пряга волів та
й прині́с його в жертву, а я́рмами волів зварив
його м'ясо, і дав народові, а ті їли. І він устав, і
пішов за Іллею, та й служив йому.

20 А Бен-Гада́д, цар сирі́йский, зібрав усе своє
ві́йсько та тридцять і два царі з ним, і коні,
і колесни́ці. І пішов він, і обліг Самарію та й
воював проти неї. 2 І послав він послів до Ахава,
царя Ізраїлевого, до міста, 3 та й сказав йому:
„Так сказав Бен-Гада́д: Срібло твоє та золото
твоє — моє воно, а жінки́ твої та сини́ твої, ці
найліпші, — мої вони“! 4 І відповів Ізраїлів цар
та й сказав: „ Буде за словом твоїм, пане мій
ца́рю! Твій я та все, що моє!“ 5 І знову верну́лися
ті посли та й сказали: „Так сказав Бен-Гада́д,
говорячи: Я посилав до те́бе, говорячи: Ти даси
мені срібло своє, і золото своє, і жіно́к своїх,
і синів своїх. 6 А взавтра цього ча́су пошлю́ я
своїх рабів до тебе, і вони перешука́ють дім
твій та доми твоїх рабі́в. І станеться, — на
все, що сподо́бається їм, вони накладуть свої
руки, та й заберуть“. 7 І скликав Ізраїлів цар
усіх старши́х Кра́ю та й сказав: „Дові́дайтеся й
побачите, що він шукає зла, бо послав до мене
по жіно́к моїх, і по синів моїх, і по срібло моє,
і по золото моє, — і я йому не відмовив“. 8
І сказали до нього всі старші́ та ввесь народ:
„Не слухай, і не пого́джуйся!“ 9 І сказав він
до послів Бен-Гадада: „Скажіть моєму панові
цареві: Усе, про що́ посилав ти до свого раба
напоча́тку, я зроблю́, а цієї речі зробити не
мо́жу“. І пішли посли, і відне́сли йому відповідь.
10 І послав до нього Бен-Гада́д та й сказав:
„Нехай так зро́блять мені бо́ги, і нехай так
додаду́ть, якщо самарійського по́роху вистачить
по жмені всьому народо́ві, що стоїть при мені!“
11 І відповів Ізраїлів цар та й сказав: „Кажіть:
Хай не хва́литься той, хто меча припина́є, а
той, хто розв'я́зує“! 12 І сталося, як почув він
цю відповідь, — а він пив, він та царі в ша́трах,
— то сказав до своїх рабів: „Пустіть тарани́!“І

вони пустили тарани́, на місто. 13 Аж ось один
пророк підійшов до Аха́ва, Ізраїлевого царя, та й
сказав: „Так сказав Господь: Чи бачив ти ввесь
оцей великий на́товп? Ось Я даю його сьогодні в
руку твою, і ти пізна́єш, що Я — Господь!“ 14 І
сказав Ахав: „Ким?“А той відказав: „Так сказав
Господь: Слу́гами начальників округ“. І сказав:
„Хто розпічне́ війну?“А той відказав: „Ти“. 15 І
перелічив він слуг начальників суді́вих окру́г, і
було дві сотні й тридцять два. А по них перелічив
увесь наро́д, усіх Ізраїлевих синів, — сім тисяч.
16 І вийшли вони опі́вдні, а Бен-Гадад пив п'я́ний
у ша́трах, він та царі, — тридцять і два царі, що
допомагали йому. 17 І вийшли напоча́тку слуги
начальників округ. І послав Бен-Гадад, і доне́сли
йому, кажучи: „Ось повихо́дили люди з Самарії.“
18 А він відказав: „Якщо на мир вийшли вони, —
схопі́ть їх живих, а якщо на війну повихо́дили,
— теж живими схопі́ть їх у неволю!“ 19 А то
вийшли з міста слуги начальників округ та ві́йсько, що йшло за ними. 20 І побива́ли вони
один о́дного, і побігли сирі́яни, а Ізра́їль їх гнав.
Та втік Бен-Гадад, сирійський цар, на коні та
з верхівця́ми. 21 І вийшов Ізраїлів цар, та й
побив коні та колесни́ці, і завдав в Сирії великої
пора́зки. 22 І підійшов пророк до Ізраїлевого
царя та й сказав йому: „Іди, тримайся мужньо,
і пізнай та побач, що́ ти зробиш, бо, як мине
рік, сирійський цар зно́ву пі́де на тебе“. 23 А
слуги сирійського царя сказали йому: „Бог гір
— їхній Бог, тому́ вони були сильніші від нас.
Але воюймо з ними на рівни́ні, — присягаємо,
що бу́демо сильніші від них! 24 І зроби цю річ:
Поскида́й тих царів, кожного з його місця, і
понаставля́й намі́сників замість них. 25 А ти
збереш собі ві́йсько, як те, що відпало від тебе, і
ко́ней, скільки було ко́ней, і колесни́ць, скільки
було колесни́ць, і бу́демо воювати з ними на
рівни́ні. Присягаємо, що ми бу́демо сильніші
від них!“І він послухався їхнього голосу, і
зробив так. 26 І сталося по році, і Бен-Гада́д
переглянув Сирію, і пішов до Афеку на війну з
Ізраїлем. 27 А Ізраїлеві сини були перегля́нені й
забезпечені живністю, та й вийшли навпроти
них. І таборува́ли Ізраїлеві сини навпроти них,
як дві отарі кіз, а сиріяни напо́внили Край. 28 І
підійшов Божий чоловік, і говорив до Ізраїлевого
царя та й сказав: „Так сказав Господь: Тому́, що
сказали сирі́яни: Господь — Бог гір, а не Бог
долин Він, то дам увесь цей великий на́товп у
твою руку, і ви пізна́єте, що Я — Господь!“ 29 І
таборува́ли ті навпроти тих сім день. І сталося
сьомого дня, і розпали́вся бій, — і побили
Ізраїлеві сини Сирію, сто тисяч піхоти, одно́го
дня. 30 А позосталі повтікали до Афеку, до міста,
та впав мур на двадцять і сім тисяч позосталих
чоловіка. А Бен-Гадад утік і ввійшов до міста, до
вну́трішньої кімнати. 31 І сказали до нього його
слуги: „Ось ми чули, що царі Ізраїлевого дому
— вони царі милости́ві. Покладім вере́тища на
сте́гна свої, а шнури́ — на свої голови, і вийдім
до Ізраїлевого царя, — може він пощади́ть твою
душу“. 32 І підпереза́ли вони вере́тищами сте́гна
свої, а шнури — на свої голови, і прийшли
до Ізраїлевого царя та й сказали: „Твій раб
Бен-Гадад сказав: Нехай живе душа моя!“А той
відказав: „Чи він іще живий? Він мій брат!“
33 А ті люди взяли́ це за натя́ка, і поспішили
скориста́тися з того й сказали: „Брат твій Бен-
Гадад!“І той відказав: „Підіть, приведіть його!“І
вийшов до нього Бен-Гадад, а той посадив його
на колесни́цю. 34 І сказав до нього Бен-Гадад: „Ті
міста, що ба́тько мій був забрав від твого батька,
я поверну́. І ти уря́диш собі в Дама́ску вулиці, як
мій батько урядив був у Самарії“. „А я — сказав
Ахав — по умові відпущу́ тебе“. І він склав з ним
умову, та й відпустив його. 35 Тоді один чоловік
із пророчих синів сказав до свого ближнього за
Господнім словом: „Удар мене!“Та відмовився
той чоловік ударити його. 36 І сказав він йому:
„За те, що ти не послухався Господнього голосу,
то ось ти пі́деш від мене — і вб'є тебе лев!“І пішов
той від нього, і спіткав його лев та й забив. 37 І
знайшов він іншого чоловіка та й сказав: „Удар
мене!“І той чоловік ударив його, — ударив та й
зранив. 38 І пішов той пророк, і став цареві на
дорозі, і перебрався, і закрив хусткою очі свої.
39 І сталося, цар прохо́див, а він кричав до царя
й говорив: „Раб твій ввійшов у сере́дину бою.
Аж ось один чоловік відійшов, і підвів до мене
мужа й сказав: Пильнуй цього мужа! Якщо його
не стане, то буде твоє життя замість його життя,
або відважиш тала́нта срібла. 40 І сталося, раб
твій робив тут та тут, а він зник“. І сказав до
нього Ізраїлів цар: „Такий твій при́суд, — ти сам
проказа́в“. 41 А той спішно зняв хустку з-над
очей своїх, — і пізнав його Ізраїлів цар, що він
із пророків. 42 А той йому сказав: „Так сказав
Господь: Тому́, що ти ви́пустив із руки чоловіка,
Мені призна́ченого, то буде життя твоє за його
життя, а наро́д твій — за його народ!“ 43 І пішов
Ізраїлів цар до свого дому незадово́лений та
гнівни́й, і прибув у Самарі́ю.

21 І сталося по цих приго́дах таке. У
їзреєля́нина Наво́та, що в Їзрее́лі, був
виногра́дник при палаті Ахава, самарійського
царя. 2 І говорив Ахав до Навота, кажучи: „Дай
мені свого виногра́динка, і він буде мені за
яри́нного горо́да, бо він близьки́й до мого дому.
А я дам тобі замість нього виногра́дника ліпшого

від нього. Якщо це добре в оча́х твоїх, я дам тобі
срібла, ціну́ його“. 3 І сказав Навот до Ахава:
„Заборо́нено мені від Господа, щоб я дав тобі
спа́дщину моїх батьків“. 4 І ввійшов Ахав до
дому свого незадово́лений та гнівни́й через
те слово, яке говорив йому їзреелянин Наво́т,
бо той сказав: „Не дам тобі спа́дщини батьків
моїх!“І ліг він на ліжку своїм, і відвернув своє
обличчя, і не їв хліба. 5 І прийшла до нього жінка
його Єзаве́ль та й сказала йому: „Чого́ це твій дух
сумни́й, і ти не їси хліба?“ 6 І сказав він до неї:
„Бо я говорив до їзреелянина Наво́та. І сказав я
йому: Дай мені свого винограда́дника за срібло,
або, якщо ти хочеш, дам тобі замість нього
виноградника ліпшого. Та він відказав: Не дам
тобі свого́ виноградника!“ 7 І сказала до нього
його жінка Єзаве́ль: „Отепер ти зробишся царе́м
над Ізраїлем. Устань, поїж хліба, і нехай буде
веселе твоє серце. А виноградника їзреелянина
Навота дам тобі я“. 8 І понаписувала вона листи́
в імені Ахава, і позапеча́тувала їх його печа́ткою,
та й порозсилала ті листи до старши́х та до
вельмо́жних, що були в його місті, що сиділи з
Навотом. 9 А в тих листа́х вона понапи́сувала
так: „Оголосіть піст, і посадіть Наво́та на чолі̂
наро́ду. 10 І посадіть двох негідних людей
навпроти нього, — нехай сві̂дчать на нього,
кажучи: Ти зневажив Бога й царя. І ви́ведіть
його, і вкамену́йте його, — і нехай він помре“. 11
І зроби́ли мужі його міста, старші та вельможні,
що сиділи в його місті, так, як послала до
них Єзаве́ль, як було́ напи́сано в листа́х, які
вона порозсила́ла до них. 12 Оголоси́ли вони
піст, і посадили Навота на чолі̂ народу. 13 І
прийшли два чоловіки негідні, і сіли навпроти
нього. І ті негідні люди сві̂дчили на нього,
на Навота, перед народом, говорячи: „Навот
знева́жив Бога й царя!“І вивели його поза
місто, та й укаменува́ли його камінням, — і він
помер. 14 І послали вони до Єзаве́лі, говорячи:
„Наво́т укамено́ваний і помер“. 15 І сталося,
як почула Єзаве́ль, що Наво́т укамено́ваний і
помер, то сказала Єзавель до Ахава: „Устань,
посядь виноградника їзреелянина Навота, що
відмовив дати його тобі за срібло, бо Наво́т не
живий, а помер“. 16 І сталося, як почув Ахав,
що Навот помер, то Ахав устав, щоб зійти до
виноградника їзреелянина Навота, щоб посісти
його. 17 І було Господнє слово до тішб'я́нина
Іллі, говорячи: 18 „Устань, зійди назу́стріч
Ахава, Ізраїлевого царя, що в Самарії, ось він у
Навотовому винограднику, куди зійшов, щоб
посісти його. 19 І будеш говорити до нього,
кажучи: Так сказав Господь: Ти вбив, а тепер
хочеш посісти? І говоритимеш до нього, кажучи:
Так сказав Господь: На тому місці, де пси лизали
Навотову кров, пси лизатимуть і твою власну
кров!“ 20 І сказав Ахав до Іллі: „Ось ти знайшов
мене, во́роже мій!“А той відказав: „Знайшов,
бо ти запро́дався чинити зло в Господніх оча́х.
21 Ось Я спрова́джую на тебе лихо, і ви́гублю
все за тобою, і вигублю Ахавові навіть те, що
мо́чить на стіну, і невільного та вільного в
Ізраїлі! 22 І зроблю́ з твоїм домом, як із домом
Єровоама, Неватового сина, й як із домом Баші,
Ахієвого сина, за той гнів, яким розгніви́в ти
Мене та ввів у гріх Ізраїля“. 23 І також до Єзавелі
говорив Господь, кажучи: „Пси з'їдять Єзавель
на передму́р'ї Їзрее́лу. 24 Померлого в Ахава в
місті поїдять пси, а померлого на полі — поїсть
птаство небесне. 25 Бо ще не було такого, як
Ахав, що запро́дався чинити зло в Господніх
оча́х, що його намовила жінка його Єзаве́ль. 26 І
він чинив дуже гидке, ідучи за ідолами, усе так,
як робили амор́еяни, що їх Господь повиганя́в
перед Ізраїлевими сина́ми“. 27 І сталося, як
Аха́в почув ці слова, то розде́р він шати свої̂,
і зодягну́в на тіло своє вере́тище, і по́стив, і
лежав у вере́тищі, і ходив сумови́то... 28 І було
Господнє слово до тішб'янина Іллі, говорячи:
29 „Чи ти спостері̂г, що Ахав упокори́вся перед
лицем Моїм? За те, що він упокори́вся перед
Моїм лицем, не наведу́ Я лиха за його днів, — за
днів його сина наведу́ Я те лихо на його дім“.

22 І прожили́ вони три роки, і не було війни
між Сирією та між Ізраїлем. 2 І сталося
третього року, і зійшов Йосафа́т, цар Юдин, до
Ізраїлевого царя. 3 І сказав Ізраїлів цар до своїх
слуг: „Чи ви знаєте, що ґілеадський Рамот —
наш? А ми мовчимо́, замість того, щоб забрати
його з руки сирійського царя“. 4 І сказав він до
Йосафа́та: „Чи ти пі̂деш зо мною на війну до
ґілеадського Рамоту?“А Йосафа́т відказав: „Я —
як ти, народ мій — як народ твій, мої коні —
як твої коні!“ 5 І сказав Йосафа́т до Ізраїлевого
царя: „Вивідай зараз слово Господнє!“ 6 І зібрав
Ізраїлів цар пророків, близько чотирьох сотень
чоловіка, та й сказав до них: „Чи йти мені на
війну на ґілеадський Рамот, чи занеха́ти?“А ті
відказали: „Іди, а Господь дасть його в цареву
руку“. 7 І сказав Йосафа́т: „Чи нема тут іще
Господнього пророка, — і ви́відаємо від нього“.
8 І сказав Ізраїлів цар до Йосафата: „ Є ще
один муж, щоб від нього вивідати Господа. Та
я нена́виджу його, бо він не пророкує на мене
добре, а тільки зле. Це Міхей, син Їмлин“. А
Йосафа́т відказав: „Нехай цар не говорить так!“
9 І покликав Ізраїлів цар одного є́внуха, і сказав:
„Приведи скоріш Міхея, Їмлиного сина!“ 10 І
цар Ізраїлів та цар Юдин сиділи кожен на троні

своїм, повби́рані в ша́ти при вході до брами
Самарії, а всі пророки пророкували перед ними.
11 А Седекія, Кенаанин син, зробив собі залізні
ро́ги й сказав: „Так сказав Господь: Оцим будеш
побивати сиріян аж до ви́гублення їх!“ 12 І всі
пророки пророкували так, говорячи: Виходь
до ґілеадського Рамоту, і пощастить тобі, — і
Господь дасть його в цареву руку“. 13 А той
послане́ць, що пішов покликати Міхея, говорив
до нього, кажучи: „Ось слова тих пророків,
— одноусто звіщають цареві добро. Нехай же
буде слово твоє, як слово кожного з них, і ти
говори́тимеш добре“. 14 І сказав Міхей: „ Як
живий Господь, — те, що скаже мені Госпо́дь, я
те говоритиму!“ 15 І прийшов він до царя, а цар
сказав до нього: „Міхе́ю, — чи пі́демо на війну́
до ґілеа́дського Рамо́ту, чи занеха́ємо?“А той
відказав йому: „Вийди, і пощастить тобі, — і
Господь дасть у цареву руку“. 16 І сказав йому
цар: „Аж скільки разі́в я заприсягав тебе, що
ти не говоритимеш мені нічо́го, тільки правду
в Ім'я́ Господа?“ 17 А той відказав: „Я бачив
усього Ізраїля, розпоро́шеного по гора́х, немов
ове́ць, що не мають пастуха́. І сказав Господь:
Немає в них пана, — нехай ве́рнуться з миром
кожен до дому свого“. 18 І сказав Ізраїлів цар до
Йосафа́та: „Чи ж не казав я тобі, — він не буде
пророкувати мені доброго, а тільки лихе́?“ 19
А Міхей відказав: „Тому́ послухай Господнього
слова: Бачив я Господа, що сидів на престолі
Своїм, а все небесне ві́йсько стояло при Ньому
з прави́ці Його та з ліви́ці Його. 20 І сказав
Господь: Хто́ намовить Ахава, і він вийде й
упаде в ґілеадському Рамоті? І говорив той так,
а той говорив так. 21 І вийшов дух, і став перед
Господнім лицем та й сказав: Я намо́влю його! І
сказав йому Господь: Чим? 22 А той відказав:
Я вийду й стану духом неправди в устах усіх
його пророків. А Господь сказав: Ти намовиш,
а також переможеш; вийди та й зроби так! 23
А тепер оце Господь дав духа неправди в уста
всіх оцих пророків, а Господь говорив на тебе
лихе́“... 24 І підійшов Седекія, Кенаанин син, і
вдарив Міхея по щоці та й сказав: „Кудою це
перейшов Дух Господній від мене, щоб говорити
з тобою?“ 25 А Міхей сказав: „Ось ти побачиш
це, коли вбіжиш до найдальшої кімна́ти, щоб
схова́тися“. 26 І сказав Ізраїлів цар: „Візьми
Міхея, і відведи до Амона, начальника міста,
та до Йоаша, царевого сина, 27 та й скажеш:
Отак сказав цар: Посадіть оцього до в'язни́чного
дому, і давайте йому їсти скупо хліба й скупо
води, аж поки я не верну́ся з миром“. 28 А Міхей
відказав: „Якщо справді ве́рнешся ти з миром, то
не говорив Господь через мене!“І до того сказав:
„Слухайте це, всі наро́ди!“ 29 І вийшов Ізраїлів
цар та Йосафа́т, цар Юдин, до ґілеадського
Рамо́ту. 30 І сказав Ізраїлів цар до Йосафата: „Я
переберу́ся, і піду́ на бій, а ти вбери свої царські
шати!“І перебрався Ізраїлів цар, і пішов на бій.
31 А сирійський цар наказав керівника́м своїх
колесни́ць, тридцятьом і двом, говорячи: „Не
бу́дете воювати з мали́м та з великим, а тільки
з самим Ізраїлевим царем“. 32 І сталося, як
керівники́ колесни́ць побачили Йосафа́та, то
вони сказали: „Це дійсно Ізраїлів цар!“І зайшли
на нього, щоб воювати, а Йосафа́т закричав. 33
І сталося, як керівники́ колесни́ць побачили,
що це не Ізраїлів цар, то поверну́ли від нього.
34 А один чоловік зне́хотя натягнув лука, та
й ударив Ізраїлевого царя між підв'яза́нням
пояса та між па́нцерем. А той сказав своєму
візникові: „Поверни назад, і виведи мене з
табо́ру, бо я ране́ний“... 35 І знявся бій того
дня, а цар був поста́влений на колесни́ці проти
Сирії, і помер уве́чорі. І кров із рани текла
в колесни́цю. 36 А як сонце захо́дило, нісся
крик у табо́рі такий: „Кожен — до міста свого́,
і кожен — до кра́ю свого́!“ 37 І помер цар, і
був приве́зений до Самарії. І поховали царя в
Самарії. 38 І полоска́ли колесни́цю над ставом
у Самарії, і пси лиза́ли його кров, а блудни́ці
мили своє тіло, за словом Господнім, що Він
говорив. 39 А решта Ахавових діл, і все, що́
він зробив був, і дім зо слоно́вої кости, що він
збудував, і всі міста́, які він побудува́в, — отож
вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
40 І спочив Ахав із батька́ми своїми, а замість
нього зацарюва́в син його Ахазія. 41 А Йосафа́т,
Асин син, зацарював над Юдою в четвертому
році Ахава, царя Ізраїлевого. 42 Йосафат був
віку тридцяти й п'яти літ, коли він зацарював,
і двадцять і п'ять літ царював в Єрусалимі. А
ім'я́ його матері — Азува, дочка́ Шілхи. 43 І
ходив він усією дорогою батька свого Аси, і не
збо́чував із неї, щоб чинити добре в Господніх
оча́х. Тільки па́гірки не були пони́щені, — народ
іще прино́сив жертви й кадив на па́гірках. 44
І Йосафат замирив з Ізраїлевим царем. 45 А
решта Йосафатових діл та лица́рськість його,
що́ він чинив був та як воював, — отож вони
написані в Книзі Хроніки Юдиних царів. 46
А решту блудоді́їв, що позостава́лися за днів
його батька Аси, він вигубив із Кра́ю. 47 А
царя не було в Едомі, — був намісник царів. 48
А Йосафат наробив був таршіських кораблі́в,
щоб піти до Офіру по золото, та не пішов, бо
порозбива́лися кораблі при Ецйон-Ґевері. 49 Тоді
сказав Ахазія, син Ахавів, до Йосафата: „Нехай
пі́дуть на корабля́х мої раби з рабами твоїми“. Та

Йосафат не захотів. **50** І спочив Йосафат із своїми
батьками. І був він похо́ваний в Місті Давида,
свого батька, а замість нього зацарював син
його Єгорам. **51** Ахазія, Ахавів син, зацарював
над Ізраїлем у Самарії, в сімнадцятому році
Йосафата, Юдиного царя, і царював над Ізраїлем
два роки. **52** І робив він лихе́ в Господніх оча́х,
і ходив дорогою ба́тька свого́ й дорогою своєї
матері, та дорогою Єровоама, Неватового сина,
що вводив у гріх Ізраїля. **53** І служив він Ваалові,
і вклоня́вся йому, та й гніви́в Го́спода, Бога
Ізраїлевого, — усе так, як робив його ба́тько.

2 царів

1 А по смерті Ахава збунтува́вся Моав на
Ізраїля. **2** А Аха́зія випав через ґрати в своїй
го́рниці, що в Самарії, та й захворі́в. І послав він
послів, і сказав до них: „Ідіть, запитайте Ваал-
Зевува, екронського бога, чи ви́дужаю я з своєї
цієї хвороби?“ **3** А Ангол Господній говорив до
тішб'янина Іллі: „Устань, вийди назу́стріч послів
самарійського царя та й скажи їм: Чи через те,
що нема в Ізраїлі Бога, ви йдете питатися Ваал-
Зевува, екронського бога? **4** Тому так сказав
Господь: Із того ліжка, що на нього ти ліг, не
встанеш із нього, бо напевно помреш!“І пішов
Ілля. **5** І вернулися посли до царя, а він сказав до
них: „Що́ це ви верну́лися?“ **6** А вони відказали
йому: „Назу́стріч нам вийшов один чоловік, і
сказав нам: Ідіть, верніться до царя, що послав
вас, і скажіть йому: Так сказав Господь: Чи через
те, що нема в Ізраїлі Бога, ти посилаєш ви́відати
Ваал-Зевува, екронського бога? Тому́ те ло́же,
що на нього ти ліг, — не встанеш із нього, бо
напевно помреш“... **7** А він їм сказав: „Якого
ви́гляду той чоловік, що вийшов назу́стріч вас, і
говорив вам оці слова?“ **8** Вони ж відказали: „ Де
чоловік волоха́тий, а шкуряни́й пояс опере́заний
на сте́гнах його“. А він сказав: „Це тішб'янин
Ілля!“ **9** І послав він до нього п'ятдеся́тника
та його п'ятдеся́тку. І вийшов він до нього, аж
ось він сидить на верхі́в'ї гори. І сказав він
до нього: „Чоловіче Божий, цар сказав: Зійди
ж ізвідти!“ **10** А Ілля відповів і говорив до
того п'ятдесятника: „А якщо я Божий чоловік,
нехай зі́йде з неба огонь, і нехай пожере́ тебе
та п'ятдесятку твою!“І зійшов із неба огонь,
і поже́р його та його п'ятдесятку... **11** І цар
знову послав до нього іншого п'ятдесятника
та його п'ятдесятку. І він відповів і сказав до
нього: „Чоловіче Божий, отак сказав цар: Зійди
ж скоро!“ **12** І відповів Ілля та й сказав до нього:
„Якщо я Божий чоловік, нехай зі́йде з неба
огонь, і нехай пожере́ тебе та твою п'ятдесятку!“І
зійшов із неба Божий огонь, і поже́р його та
його п'ятдесятку... **13** І зно́ву послав він третього
п'ятдесятника та його п'ятдесятку. І вийшов,
і прийшов третій п'ятдесятник, та й упав на
коліна свої перед Іллею, і благав його та до нього
говорив: „Чоловіче Божий, нехай же буде дорога́
душа моя та душа твоїх рабів, тих п'ятидесяти́,
в оча́х твоїх! **14** Ось зійшов був огонь із неба, та
й поже́р тих двох перших п'ятдеся́тників та їхні
п'ятдеся́тки; а тепер нехай буде дорога́ душа
моя в оча́х твоїх!“ **15** А Ангол Господній сказав
до Іллі: „Зійди з ним, не бійся його́!“І він устав, і
зійшов з ним до царя́, **16** Та й сказав до нього:
„Так сказав Господь: Тому́, що ти посилав послів,
щоб ви́відати від Ваал-Зевува, екронського бога,
— ніби в Ізраїлі нема Бога, щоб ви́відати слова́
Його, — тому́ те ло́же, що на нього ти ліг, —
не встанеш із нього, бо напевно помреш!“ **17** І
той помер, за словом Господа, що говорив до
Іллі, а замість нього зацарюва́в Єгора́м, другого
року Єгорама, сина Йосафа́та, Юдиного царя,
бо не було в нього сина. **18** А решта діл Ахазії,
що він зробив був, — ото вони написані в Книзі
Хроніки Ізраїлевих царів.

2 І сталося, коли Господь мав узяти Іллю в
ви́хрі на небо, то йшов Ілля та Єлисе́й із
Ґілґа́лу. **2** І сказав Ілля до Єлисея: „Сиди тут, бо
Госпо́дь послав мене аж до Бет-Елу“. Та Єлисей
відказав: „ Як живий Господь і жива́ душа твоя,
— я не залишу́ тебе!“І зійшли вони до Бет-Елу.
3 І повихо́дили бет-ельські пророчі сини до
Єлисе́я та й сказали до нього: „Чи ти знаєш, що
сьогодні Господь бере пана твого́ від тебе?“А
він відказав: „Я також знаю, — мовчіть!“ **4** І
сказав йому́ Ілля: „Єлисею, сиди тут, бо Господь
послав мене́ до Єрихо́ну“. Та той відказав: „ Як
живий Господь і жива́ душа твоя́, — я не залишу́
тебе!“І прийшли вони до Єрихо́ну. **5** І підійшли́
єрихонські пророчі сини до Єлисея та й сказали
до ньо́го: „Чи ти знаєш, що сьогодні Господь бере
пана твого від тебе?“А він відказав: „Я також
знаю, — мовчіть!“ **6** І сказав йому́ Ілля: „Сиди
тут, бо Господь послав мене́ до Йорда́ну!“Та
той відказав: „ Як живий Господь і жива душа
твоя, — я не залишу́ тебе!“І пішли вони обо́є.
7 І п'ятдеся́т чоловіка пророчих синів також
пішли, і стали навпро́ти зда́лека, а вони оби́два
стали над Йорда́ном. **8** І взяв Ілля плаща свого, і
згорнув, і вдарив по воді, — і вона розділи́лась
пополовині туди́ та сюди́... **9** І сталося, як вони
перейшли, то Ілля сказав до Єлисе́я: „Проси,
що маю зробити тобі, поки я бу́ду взятий від
тебе!“І сказав Єлисе́й: „Нехай же буде на мені
подві́йний твій дух!“ **10** А той відказав: „Тяжко́го
зажадав ти! Якщо ти побачиш мене, що буду
взятий від тебе, — буде тобі так, а якщо ні —
не бу́де“. **11** І сталося, як вони все йшли та
говорили, аж ось появився огняни́й віз та огняні́
коні, і розлучи́ли їх одного від о́дного. І возні́сся
Ілля в ви́хрі на небо... **12** А Єлисей це бачив,
і він закричав: „Ба́тьку мій, ба́тьку мій, во́зе
Ізраїлів та верхівці́ його!“Та вже не побачив
його... І схопи́вся він сильно за одежу свою та й
роздер її на дві части́ні. **13** І підняв він Ілле́вого
плаща́, що спав із нього, і вернувся, і став на
бе́резі Йорда́ну. **14** І взяв він Ілле́вого плаща́,
що спав із нього, і вдарив по воді та сказав: „Де
Господь, Бог Іллі?“І також він ударив по воді, — і

вона розділи́лася пополови́ні туди та сюди!... 15
І побачили його знавпро́ти єрихо́нські пророчі
сини, та й сказали: „На Єлисеї спочи́в дух Іллів!“І
пішли́ вони назу́стріч йому́, і попа́дали перед
ним до землі, 16 та й сказали до нього: „Ось із
твоїми рабами є п'ятдеся́т чоловіка хоробрих, —
нехай вони пі́дуть та пошукають твого пана, — а
ну ж забра́в його Дух Господній, і ки́нув його на
одну з гір або в одну з долин!“А той відказав:
„Не посилайте!“ 17 Та вони сильно благали його,
аж доку́чили йому, то він сказав: „Посилайте!“І
посла́ли вони п'ятдеся́т чоловіка, і шукали три
дні, та не знайшли його́. 18 І вони верну́лися до
нього (а він ме́шкав в Єрихо́ні). І сказав він до
них: „Чи ж не казав я вам: Не йдіть“? 19 І сказали
люди того міста Єлисеєві: „Ось поло́ження цього
міста хороше, як пан бачить, та вода нехороша, а
земля неплі́дна“. 20 А він сказав: „Подайте мені
нового́ дзба́нка, і покладіть туди со́ли“. І вони
подали́ йому. 21 І він вийшов до джерела́ води, і
кинув туди со́ли й сказав: „Так сказав Господь:
Уздоро́вив Я цю воду, — не бу́де вже звідти
смерти, ані неплі́ддя!“ 22 І була́ ви́лікувана та
вода, і так є аж до цього дня, за словом Єлисея,
яке він говорив. 23 І відійшов він звідти до Бет-
Елу. А коли він ішов дорогою, то малі́ хлопці
вихо́дили з того міста й насміхалися з нього, і
казали йому: „Ходи, лисий! Ходи, лисий!“ 24 І
він оберну́вся назад і побачив їх, та й прокля́в
їх Іменем Господнім. І вийшли дві ведмеди́ці з
лі́су, і розірва́ли з них сорок і двоє дітей. 25 А він
пішов звідти до гори Кармéл, а звідти вернувся
до Самарії.

3 А Єгора́м, Ахавів син, зацарював над Ізраїлем
у Самарії, у вісімнадцятому році Йосафа́та,
Юдиного царя, і царював дванадцять років. 2
І чинив він лихо в Господніх оча́х, тільки не
так, як ба́тько його та мати його, — він викинув
Ваалового бовва́на, що зробив був батько його.
3 Проте гріхів Єровоама, Неватового сина, що
вво́див у гріх Ізраїля, він трима́вся, і не відставав
від них. 4 А Меша, цар моавський, розво́див
дрібну́ худобу, і давав Ізраїлевому цареві сто
тисяч ягнят та сто тисяч ру́нних баранів.
5 І сталося, як помер Ахав, то збунтувався
моавський цар проти Ізра́їлевого царя. 6 І
вийшов того дня цар Єгорам із Самарії, і
перелічи́в усього Ізраїля. 7 І пішов він, і
послав до Йосафа́та, царя Юдиного, говорячи:
„Збунтувався проти мене цар моавський. Чи
пі́деш зо мною на війну до Моаву?“А той відказав:
„Ви́йду. Я — як ти, мій народ — як твій народ, мої
коні — як твої коні!“ 8 І сказав: „Котро́ю дорогою
пі́демо?“А той відказав: „Дорогою едомської
пустині“. 9 І пішов цар Ізраїлів, і цар Юдин, і
цар едомський, і йшли обхідно́ю доро́гою сім
день. І не було води табо́рові та худобі, що
була при них. 10 І сказав Ізраїлів цар: „Ах,
Госпо́дь ви́кликав трьох оцих царів, щоб віддати
їх у руку Моава“. 11 І сказав Йосафа́т: „Чи
нема тут Господнього пророка, щоб через нього
вивідати слово Господа?“І відповів один із слуг
Ізраїлевого царя й сказав: „Тут є Єлисей, Шафатів
син, що служив Іллі“. 12 І сказав Йосафа́т: „Слово
Господнє з ним!“І зійшли до нього цар Ізраїлів, і
Йосафат, і цар едомський. 13 І сказав Єлисей
до Ізраїлевого царя: „Що́ тобі до мене? Іди
до пророків батька свого та до пророків своєї
матері!“А Ізраїлів цар відказав йому: „Ні, бо
Госпо́дь покли́кав трьох цих царів, щоб віддати
їх у руку Моава“. 14 І сказав Єлисей: „ Як живий
Госпо́дь Сава́от, що я стою́ перед лицем Його, —
коли б я не зважа́в на Йосафата, Юдиного царя,
не споглянув би на тебе, і не побачив би я тебе. 15
А тепер приведіть мені гуслярá“. І сталося, коли
грав гусля́р, то на Єлисеї була Господня рука, 16 і
він сказав: „Так сказав Господь: Накопайте на цій
долині яму за ямою! 17 Бо так сказав Господь:
Не побачите вітру, і не побачите дощу́, а потік
цей бу́де напо́внений водою. І бу́дете пити ви,
та че́реди ваші, та ваша худо́ба. 18 Та буде цього
мало в Господніх оча́х, — і Він видасть і Моава в
вашу руку. 19 І ви поб'е́те всяке укріплене місто
та всяке місто ви́бране, і всяке добре дерево
повалите, і всі водні джере́ла зага́тите, і всяку
добру полеву́ ділянку завалите камі́нням“. 20
І сталося ра́нком, коли прино́ситься хлі́бна
жертва, аж ось полила́ся вода з едомської дороги.
І напо́внилася земля водою. 21 А ввесь Моав
почув, що ті царі вийшли воювати з ними. І
вони скли́кали всіх, хто но́сить по́яса й старше,
і постава́ли на границі. 22 І повстава́ли вони
рано вранці, і сонце засвітило над водою. І
побачили моавляни навпроти воду, червону, як
кров. 23 І казали вони: „Це кров, — рубаючися,
поруба́лися царі меча́ми, і позабива́ли один
о́дного. А тепер на здо́бич, Моаве!“ 24 І прийшли
вони до Ізраїлевого табо́ру. І встав Ізраїль та
й побив моавля́н, і ті повтіка́ли перед ними. І
вони ввійшли до них, і били моавля́н, 25 а міста
руйнува́ли, і на всяку добру польову́ ділянку —
усі ки́дали свого ка́меня й закида́ли її, і всяке
джерело́ води зага́чували, і вали́ли всяке добре
дерево, й аж тільки в Кір-Харешеті позоста́вили
камі́ння його. І оточи́ли тарани́, та й били його.
26 І побачив моавський цар, що бій перемага́є
його́, і взяв він сім сотень чоловіка, що орудують
мече́м, щоб проде́ртися до едомського царя́,
та не зміг. 27 І він узяв свого перворі́дного
сина, що мав царюва́ти замість нього, і приніс

його цілопа́ленням на мурі. І повстав великий
гнів на Ізраїля, — і вони відступи́ли від нього, і
верну́лися до свого кра́ю.

4 А одна з жінок пророчих синів кли́кала
до Єлисей, говорячи: „Помер раб твій, мій
чоловік! А ти знаєш, що раб твій боявся Господа.
А позича́льник прийшов ось, щоб забрати собі
двоє дітей моїх за рабів“. **2** І сказав до неї
Єлисей: „Щó я зроблю тобі? Розкажи мені, щó є
в тебе в домі“. А та відказала: „Нічого нема в
домі твоєї невільниці, — є тільки горня́ оливи“.
3 А він сказав: „Іди, позич собі насторонї́ по́суд
від усіх сусї́док твоїх, по́суд порожній. Не бери
мало! **4** І ввійдеш, і замкне́ш двері за собою та за
синами своїми, і поналива́єш у всі ті посу́дини,
а повні повідставля́й“. **5** І пішла вона від нього, і
замкну́ла двері за собою та за синами своїми.
Вони подава́ли їй по́суд, а вона налива́ла. **6** І
сталося, коли понапо́внювано по́суд, то сказала
вона до сина свого: „Подай мені ще по́суду!“А
він відказав їй: „Нема вже по́суду“. І спини́лася
олива. **7** І вона прийшла, і доне́сла Божому
чоловікові. І він сказав: „Іди, продай ту оливу,
та й заплати своєму позича́льникові. А ти та
сини́ твої будете жити на позоста́ле“. **8** І сталося
певного дня, і прийшов Єлисе́й до Шуна́му, а
там була багата жінка, — і вона сильно просила
його до себе поїсти хліба. І бувало, скільки
разів прихо́див він, захо́див туди їсти хліб. **9** І
сказала вона до чоловіка свого: „Ось я познала,
що Божий чоловік, який за́вжди прихо́дить до
нас, він святий. **10** Зробім же малу муровану
го́рницю, і поставимо йому там ліжко, і стола,
і стільця́, і свічника́. І коли він прихо́дитиме
до нас, то захо́дитиме туди“. **11** Одно́го ра́зу
прийшов він туди, і зайшов до горниці та й
ліг там. **12** І сказав він до свого слуги Ґехазі:
„Поклич оцю шунамі́тянку!“І той покли́кав її, і
вона стала перед ним. **13** І сказав він до нього:
„Скажи їй: Ось ти старанно піклува́лася про всі
наші потреби. Щó зробити тобі за це! Чи є що,
щоб сказати про тебе цареві або начальникові
війська?“А вона відказала: „ Ні, — я сиджу́ серед
народу свого!“ **14** І сказав він: „Щó ж зробити
їй?“А Ґехазі відказав: „Та вона не має сина, а
чоловік її стари́й“. **15** А він сказав: „Поклич її“. І
він покликав її, і вона стала при вході. **16** І він
сказав: „На цей озна́чений час, коли саме цей
час ве́рнеться, ти обійма́тимеш сина!“А вона
відказала: „Ні, пане, чоловіче Божий, не говори
неправди своїй невільниці!“ **17** Та зачала́ та
жінка, і породи́ла сина на той озна́чений час,
того саме ча́су, про який говорив до неї Єлисей.
18 І росло те дитя. А одно́го ра́зу вийшло воно
до свого́ ба́тька до женцї́в. **19** І сказало воно до
свого батька: „Голова моя, голова моя!“А той
сказав слузі: „Занеси́ його до його матері!“ **20**
І той поніс його, і приніс його до його матері.
І сиділо воно на її колінах аж до полу́дня, та
й померло... **21** І ввійшла вона, і поклала його
на ліжко Божого чоловіка, і замкну́ла за ним
двері та й вийшла. **22** І покликала вона свого
чоловіка та й сказала: „Пришли мені одно́го
із слуг та одну з ослиць, і я поїду до Божого
чоловіка й вернуся“. **23** А він сказав: „Чому ти
їдеш до нього? Сьогодні не новомісяччя й не
субота“. А вона відказала: „Добре!“ **24** І осідла́ла
вона ослицю, і сказала до свого слуги: „Поганяй
та йди. Не затримуй мені в їзді, аж поки не
скажу́ тобі“. **25** І поїхала вона, і приїхала до
Божого чоловіка, до гори Карме́л. І сталося, як
Божий чоловік побачив її зда́лека, то сказав
до слуги свого Ґехазі: „Ось та шунамі́тянка! **26**
Побіжи ж назу́стріч їй та й скажи їй: Чи все
гара́зд тобі, чи гаразд чоловікові твоєму, чи
гаразд дитині?“А та відказала: „Усе гаразді“ **27**
І прийшла вона до Божого чоловіка на го́ру, і
сильно схопи́ла за но́ги його. А Ґехазі підійшов,
щоб відіпхну́ти її, та Божий чоловік сказав:
„Позостав її, бо затурбо́вана душа її, а Господь
затаїв це передо мною й не сказав мені“. **28** А
вона сказала: „Чи я жадала сина від пана? Чи я
не говорила: Не впрова́джуй мене в обма́ну?“ **29**
І він сказав до Ґехазі: „Опережи сте́гна свої, і
візьми мою па́лицю в руку свою та й іди. Коли
спітка́єш кого, не повітаєш його, а коли хто
повітає тебе, не відповіси́ йому. І покладеш
мою палицю на хло́пцеве обличчя“. **30** А мати
того хлопця сказала: „ Як живий Господь і жива
душа твоя, — я не полишу́ тебе!“І він устав і
пішов за нею. **31** А Ґехазі пішов перед ними,
і поклав ту палицю на хлопцеве обличчя, та
не було ані голосу, ані чуття. І вернувся він
навпроти нього, і доніс йому, говорячи: „Не
збуди́вся той хлопець!“ **32** І ввійшов Єлисей у
дім, аж ось той хлопець лежить мертвий на
ліжку його! **33** І ввійшов він, і замкнув двері
за ними обома́, та й молився до Господа. **34** І
ввійшов він, і ліг на того хло́пця, і поклав уста
свої на уста його, а очі свої на очі його, і долоні
свої на долоні його. І схилився над ним, і стало
тепле тіло тієї дитини!... **35** І він зно́ву ходив по
дому раз сюди́, а раз туди́. І ввійшов він, і знову
схилився над ним, — і чхнув той хлопець аж до
семи раз. І розплю́щив той хлопець очі свої. **36**
І покликав він Ґехазі та й сказав: „Поклич ту
шунамі́тянку!“І той покликав її. І прийшла вона
до нього, і він сказав: „Забери свого сина!“ **37** І
ввійшла вона, і впала до його ніг, і вклони́лася
до землі. І взяла́ вона сина свого та й вийшла...

38 І вернувся Єлисей до Ґілґалу. А в Краю́ був
голод, і пророчі сини сиділи перед ним. І сказав
він до свого хлопця: „Пристав великого горшка́,
і звари їжу для пророчих синів“. 39 І вийшов
один на поле, щоб назбирати ярини́, і знайшов
там витку́ рослину, і назбирав із неї повну свою
одежу диких огірки́в. І він прийшов, і накриши́в
до горшка́ ї́жі, бо вони не знали того́. 40 І
поналива́ли вони лю́дям їжі. І сталося, як вони
їли ту їжу, то закричали й сказали: „Смерть у
горшку, чоловіче Божий!“І не могли вони їсти...
41 А він сказав: „Дайте муки́!“І він всипав її
до горшка і сказав: „Наливай наро́дові, і нехай
їдять!“І вже не було́ нічого злого в горшку́.
42 І прийшов один чоловік із Баал-Шалішу, і
приніс Божому чоловікові хліб первопло́ду, —
двадцять ячмінних хлібці́в та зе́рна в колоска́х
у своїй торбі. І сказав Єлисе́й: „Дай наро́дові,
і нехай вони їдять!“ 43 А слуга його сказав:
„Що оце покладу я перед сотнею чоловіка?“Та
він відказав: „Дай наро́дові, і нехай їдять, бо
так сказав Господь: їжте й позоставте!“ 44 І він
поклав перед ними, і вони їли й позоставили, за
словом Господнім.

5 А Наама́н, нача́льник війська сирійського
царя, був муж великий перед своїм паном,
вельмиповажа́ний, бо через нього Господь дав
перемогу Сирії. І був це муж дуже хоробрий, але
прокаже́ний. 2 А сирійці вийшли були́ о́рдами, і
взяли́ до неволі з Ізраїлевого кра́ю малу́ дівчину,
і вона услуго́вувала жінці Наамана. 3 І сказала
вона до своєї пані: „Ох, коли б пан мій побував у
того пророка, що в Самарії, то він вилікував би
його від прока́зи його!“ 4 А Нааман прийшов,
і доніс своєму панові, говорячи: „Отак і отак
говорила та ді́вчина, що з Ізраїлевого кра́ю“. 5 І
сказав сирійський цар: „Тож піди, а я пошлю́
свого листа до Ізраїлевого царя“. І той пішов, і
взяв із собою десять талантів срібла та шість
тисяч шеклів золота, і десять змін оде́жі. 6 І він
приніс до Ізраїлевого царя такого листа: „Ось
тепер, як при́йде оцей лист до тебе, то знай:
ото послав я до тебе свого раба Наамана, а ти
ви́лікуєш його від прока́зи його.“ 7 І сталося, як
Ізраїлів цар перечита́в цього листа, то роздер
свої ша́ти й сказав: „Чи я Бог, щоб убивати чи
лишати при житті, що той посилає до мене,
щоб я ви́лікував чоловіка від прока́зи його?
Тож зна́йте й дивіться — це він шукає проти
мене за́чіпки“. 8 І сталося, як почув Єлисей,
Божий чоловік, що Ізраїлів цар роздер шати свої,
то послав до царя, говорячи: „Нащо роздер ти
шати свої? Нехай той при́йде до мене, і пізнає,
що є пророк ув Ізраїлі!“ 9 І прибув Нааман зо
своїми ки́ньми та з колесни́цею своєю, і став
при вході Єлисеєвого дому. 10 І послав Єлисей
до нього посла, говорячи: „Іди, і ви́миєшся
сім раз у Йорда́ні, і вигоїться тіло твоє тобі,
— й очи́стишся“. 11 І розгнівався Нааман, і
пішов і сказав: „Ось я подумав був: він ви́йде
до мене, і стане, і закличе Ім'я́ Господа, Бога
свого, і покладе́ свою́ руку на те місце, і вилікує
прокаже́ного... 12 Чи ж не ліпші Авана та Парпар,
дама́ські річки́, від усіх Ізраїлевих вод? Чи не міг
я ви́митися в них, і стати чистим?“І повернувся
він, і пішов у гніві. 13 І підійшли його раби, і
говорили до нього, і сказали: „Батьку мій, коли
б велику річ говорив тобі той пророк, чи ж ти не
зробив би? А що ж, коли він сказав тобі тільки:
Умийся — і будеш чистий!“ 14 І зійшов він, і
зану́рився в Йорда́ні сім раз, за словом Божого
чоловіка. І сталося тіло його, як тіло мало́го
хлопця, — і став він чистий!... 15 І верну́вся
до Божого чоловіка він та ввесь та́бір його. І
прийшов він, і став перед ним та й сказав: „Оце
пізнав я, що на всій землі нема Бога, а тільки в
Ізраїлі! А тепер візьми́ дару́нка від свого раба“.
16 Та Єлисей відказав: „ Як живий Господь, що
стою́ перед лицем Його, — я не візьму́!“А той
сильно просив його взяти, та він відмо́вився. 17
І сказав Наама́н: „А як ні, то нехай буде да́но
твоєму рабові землі, скільки понесу́ть два мули,
бо твій раб не буде вже прино́сити цілопа́лення
та жертву іншим богам, а тільки Господе́ві! 18
Тільки оцю річ нехай про́стить Господь твоєму
рабові: коли мій пан при́йде до Ріммонового
дому, щоб там поклоня́тися, і опира́тиметься на
мою руку, то й я схилю́ся в Ріммоновім домі.
Коли я кла́нятимуся в Ріммоновім домі, то нехай
про́стить Госпо́дь твоєму рабові цю річ!“ 19 А
той відказав: „Іди з миром!“І відійшов від нього
на невелику ві́дстань. 20 І сказав Ґеха́зі, слуга
Єлисея, чоловіка Божого: „Ось мій пан стримав
цього сирі́янина Наамана, щоб нічого не взяти з
руки його, що він приніс. „ Як живий Господь,
— побіжу́ за ним і візьму́ щось від нього!“ 21 І
погнався Ґеха́зі за Наама́ном. І побачив Нааман
бігуна за собою, і зіскочив із воза навпроти нього
й сказав: „Чи все гаразд?“ 22 А той відказав:
„Гаразд! Пан мій послав мене, говорячи: Ось
тепер прийшли до мене з Єфремових гір двоє
юнаки́в, пророчі сини. Дай їм талант срібла та
дві зміні одежі!“ 23 А Нааман відказав: „Будь
ласкав, — візьми два тала́нти!“І він упро́шував
його. І зав'язав він два тала́нти срібла в дві
то́рбі, та дві змі́ні одежі, і дав своїм слу́гам, а
вони поне́сли перед ним. 24 І прийшов він до
згі́р'я, і взяв з їхньої руки, і вмістив у домі, а тих
людей відпустив, і вони пішли. 25 А він прийшов
та й став перед паном своїм. І сказав до нього

Єлисей: „Звідки ти, Ґеха́зі?“А той відказав: „
Нікуди не ходи́в твій раб, — ані туди, ані сюди“... 26 І сказав Єлисей до нього: „ Чи моє серце не
ходило з тобою, коли оберну́вся той муж зо
свого воза назу́стріч тобі? Чи час бра́ти срібло та
бра́ти одежі, і оливки, і виноградинка, і худобу
дрібну́ та худобу велику, і рабів, і невільниць? 27 Тож Нааманова прока́за нехай прилі́питься до
тебе та до насіння твого навіки!“І той вийшов
від нього прокаже́ний, побілівши, як сніг!

6 І сказали пророчі сини до Єлисея: „Ось те
місце, де ми сидимо перед тобою, затісне́
для нас. 2 Ходім аж до Йорда́ну, і візьмі́мо
звідти кожен по одній дереви́ні, і зробимо собі
місце, щоб сидіти там“. А він сказав: „Ідіть“. 3 І
сказав один: „Будь же ласка́вий, і ходи зо своїми
рабами!“А він сказав: „Я піду́“. 4 І пішов він із
ними, і вони прийшли до Йорда́ну, і руба́ли
дерево. 5 І сталося, коли один вали́в дереви́ну,
то впала сокира до води. А той скрикнув і сказав:
„Ох, пане мій, таж вона пози́чена!“ 6 І сказав
Божий чоловік: „Куди вона впала?“А той показав
йому те місце. І він відрубав кусок дерева й
кинув туди, — і ви́пливла сокира! 7 І він сказав:
„Витягни собі!“А той простя́г свою руку і взяв.
8 Сирійський цар воював з Ізраїлем. І радився
він зо слу́гами своїми, говорячи: „На такому
то й такому то місці буде моє таборува́ння“. 9
А Божий чоловік послав до Ізраїлевого царя,
говорячи: „Стережися перехо́дити оце місце,
бо там схо́дяться сирі́яни!“ 10 І послав Ізраїлів
цар до того місця, про яке говорив йому Божий
чоловік та остеріга́в його; і він стері́гся там не
раз і не два. 11 І сильно занепоко́їлося серце
сирійського царя про ту річ, і він покликав
своїх слуг та й сказав до них: „Чи не розповісте́
мені, хто з наших зраджує перед Ізраїльським
царем?“ 12 І сказав один з його слуг: „Ні, пане
мій ца́рю, це не наш, а це Єлисей, той пророк,
що в Ізраїлі, доно́сить Ізраїлевому цареві ті
слова, що ти гово́риш у спальні своїй!“... 13 А
він відказав: „Ідіть, і подивіться, де́ він, — і я
пошлю́ й візьму́ його!“І доне́сено йому, кажучи:
„Ось він у Дотані!“ 14 І послав він туди коні, і
колесни́ці та ві́йсько. І прийшли вони вночі й
оточили те місто. 15 А слуга Божого чоловіка
встав рано і вийшов, аж ось ві́йсько ото́чує місто,
і коні, і колесни́ці! І сказав його слуга до нього:
„Ох, пане мій, що́ бу́демо робити?“ 16 А той
відказав: „Не бійся, бо ті, що з нами, численні́ші
від тих, що з ними“. 17 І молився Єлисе́й і
говорив: „Господи, розкрий йому очі, і нехай він
побачить!“І відкрив Господь очі того слуги́, і він
побачив, аж ось гора́ повна ко́ней та огняни́х
колесни́ць навко́ло Єлисе́я!... 18 І зійшли сирійці
до нього, а Єлисей помолився до Господа й
сказав: „Удар цей люд сліпото́ю!“І Він ударив
їх сліпото́ю за Єлисеєвим словом... 19 І сказав
до них Єлисей: „Це не та доро́га й не те місто.
Ідіть за мною, й я проведу́ вас до того чоловіка,
якого ви шукаєте“. І він завів їх у Самарі́ю.
20 І сталося, як прийшли вони до Самарії, то
Єлисей сказав: „Го́споди, відкрий оці очі, і нехай
вони побачать!“І Господь відкрив їхні очі, і вони
побачили, — аж ось вони в сере́дині Самарії!... 21
І сказав Ізраїлів цар до Єлисея, коли побачив їх:
„Чи побити їх, чи побити, мій ба́тьку?“ 22 А той
відказав: „Не вбивай! Чи ти повбиваєш тих, кого
ти взяв до неволі своїм мече́м та своїм списо́м?
Поклади хліб та воду перед ними, і нехай вони
їдять та п'ють, і нехай ідуть до свого пана“. 23 І
справив цар для них велику гости́ну, і вони їли
й пили; і він відпустив їх, і вони пішли до свого
пана. І сирійські о́рди вже більш не вхо́дили до
Ізраїлевого Кра́ю. 24 І сталося по тому, і зібрав
Бен-Гадад, сирійський цар, увесь свій та́бір, і
він зійшов і облі́г Самарію. 25 І був великий
голод у Самарії. І ось ті обляга́ли їх, а осляча
голова коштувала вісімдеся́т шеклів срібла, а
чвертка каву голуби́ного поме́ту п'ять шеклів
срібла. 26 І сталося, прохо́див Ізраїлів цар по
мурі, а одна жінка крикнула до нього, говорячи:
„Поможи, пане ца́рю!“ 27 А він відказав: „Як тобі
не поможе Господь, звідки я поможу́ тобі? Чи
з то́ку, або з чави́ла?“ 28 І сказав до неї цар:
„Що тобі?“А та відказала: „Оця жінка сказала
мені: Дай свого сина, і ми з'їмо́ його сьогодні, а
мого сина з'їмо́ взавтра. 29 І зварили ми мого́
сина та й з'їли його... І сказала я до неї дру́гого
дня: Дай сина свого, і ми з'їмо́ його, та вона
сховала свого сина“. 30 І сталося, як цар почув
слова цієї жінки, то роздер шати свої, і він ходив
по мурі. І наро́д побачив, — аж ось вере́тище
на тілі його зо спо́ду! 31 І він сказав: „Отак
нехай зробить мені Бог, і так нехай додасть,
якщо позоста́неться голова Єлисея, Шафатового
сина, на ньому сьогодні!“ 32 А Єлисей сидів у
своєму домі, а з ним сиділи старші́. І послав
цар чоловіка від себе. Поки прийшов посол до
нього, то він сказав до старши́х: „Чи ви бачите,
що цей син уби́вника послав зняти мою го́лову?
Глядіть, як при́йде цей посол, то замкніть двері,
— і прити́снете його в две́рях. Ось і шаруді́ння
ніг пана його за ним“. 33 Ще він говорив із
ними, аж ось прихо́дить до нього послане́ць.
І він сказав: „Отаке зло від Господа! Чого ще
чекати від Господа?“

7 І сказав Єлисей: „Послухайте слово Господнє:
Так сказав Господь: Цього ча́су взавтра буде

се́я пшеничної муки — за ше́кля, і дві сеї ячме́ню
— за шекля в брамі Самарії“. 2 І відповів
Божому чоловікові вельможа царя, що він на
його руку спирався, і сказав: „Якби Господь
поробив отво́ри в небі, чи сталася б ця річ?“А
той відказав: „Ось ти побачиш своїми очи́ма, —
та їсти звідти не бу́деш“. 3 І були при вході до
брами чотири прокаже́ні чоловіки. І сказали
вони один до о́дного: „Чого ми сидимо́ тут, аж
поки не помремо́? 4 Якщо ми скажемо: Увійді́мо
до міста, а в місті голод, то помремо́ там; а якщо
сиді́тимемо тут, то теж помремо́. Отож, ходіть,
і перейді́мо до сирійського табо́ру, — якщо
там позоставлять нас при житті, бу́демо жити,
а якщо заб'ють нас, то помремо́“. 5 І встали
вони на́двечір, щоб іти до сирійського табо́ру. І
прибули́ вони до кра́ю сирійського табо́ру, аж
ось — нема там нікого́! 6 Бо Господь учинив, що
сирійський та́бір почув стуко́тняву колесни́ць
і їржа́ння ко́ней, та га́лас великого ві́йська.
І сказали вони один до о́дного: „Ось Ізраїлів
цар найняв на нас хіттейських царів та царів
єгипетських, щоб пішли на нас!“ 7 І встали вони,
і повтікали надвечір, і полишили свої намети,
й осли свої, і та́бір, як він був, та й повтікали,
спасаючи життя своє! 8 І прийшли ті прокаже́ні
аж до краю табо́ру, і ввійшли до одно́го намету,
— і їли й пили, і повино́сили звідти срібло й
золото та вбрання́, і пішли й захова́ли. І вони
зно́ву ввійшли до іншого намету, і повино́сили
звідти, і пішли та й схова́ли. 9 І сказали вони
один до о́дного: „Неслушно ми ро́бимо. Цей
день — він день доброї звістки, а ми мовчимо́. Як
ми бу́демо чекати аж до ранішнього сві́тла, то
впаде́ на нас провина. А тепер ході́мо, і ввійді́мо
й донесі́мо царевому дому!“ 10 І прийшли вони,
і покликали міськи́х воротарі́в, та й доне́сли їм,
говорячи: „Увійшли ми до сирійського табо́ру, а
там нема ані люди́ни, ані лю́дського голосу, а
тільки поприв'я́зувані коні та поприв'язувані
осли, та намети, як вони були!“ 11 І воротарі́
покликали, і доне́сли про це до самого царсько́го
дому. 12 І встав цар уночі й сказав своїм слу́гам:
„Розкажу́ я вам, що́ нам зробили сирійці. Вони
знають, що ми голодні, і повихо́дили з табо́ру,
щоб схова́тися на полі, говорячи: „Коли ті
повихо́дять із міста, то ми схо́пимо їх живих,
та й ув́ійдемо до міста!“ 13 І відповів один
із його слуг і сказав: „Нехай ві́зьмуть п'я́теро
позосталих ко́ней, що лишилися в ньому, у
місті. Ось вони, — (із усього війська Ізраїлевого
тільки й лишилися, із усього війська Ізраїля,
що згинуло), — і пошле́мо, і побачимо“. 14 І
взяли́ вони дві колесни́ці з кі́ньми, і цар послав
їх услід за сирійським табо́ром, говорячи: „Ідіть
і подивіться“. 15 І пішли вони за ними аж
до Йорда́ну, аж ось уся дорога повна вбрання́
та рече́й, що поки́дали сирійці, як поспішали!
І верну́лися ці посли, і доне́сли цареві. 16 І
вийшов наро́д, і розграбува́ли сирійський та́бір.
І ко́штувала се́я пшеничної муки по шеклю, і дві
сеї ячме́ню по шеклю за словом Господнім! 17 І
цар призна́чив того вельможу, що на його руку
він опирався, доглядати над брамою. Та затопта́в
його наро́д у брамі, і він помер, як казав був
Божий чоловік, який говорив, коли прихо́див
до нього цар. 18 І сталося, коли Божий чоловік
говорив до царя, кажучи: „Дві сеї ячменю по
шеклю, і сея пшеничної муки́ по шеклю буде
того ча́су взавтра в брамі Самарії, 19 то цей
вельможа відповів Божому чоловікові й сказав:
„Якби Господь поробив отво́ри в небі, чи сталася
б ця річ?“А той відказав: „Ось ти побачиш своїми
очи́ма, — та їсти звідти не бу́деш“. 20 І сталося
йому так, і затоптав його наро́д у брамі, і він
помер.

8 А Єлисей говорив до жінки, що її сина він
воскреси́в, кажучи: „Устань та й іди ти та дім
твій, і мешкай дебудь, бо Господь прикликав
голод, і він прийшов до кра́ю на сім літ“. 2 І
встала та жінка, і зробила за словом Божого
чоловіка. І пішла вона та її дім, і заме́шкала
в филистимському кра́ї сім літ. 3 І сталося
напри́кінці семи років, вернулася та жінка з
филистимського кра́ю, і пішла до царя благати
за свій дім та за своє поле. 4 А цар говорив до
Ґехазі, слуги Божого чоловіка, кажучи: „Розкажи
мені про все те велике, що́ зробив Єлисей“. 5 І
сталося, як він оповідав цареві, що той воскресив
померлого, аж ось та жінка, що він воскресив
сина її, благає царя за свій дім та за своє поле. 6
І сказав Ґехазі: „Пане мій ца́рю, оце та жінка, і це
той син її, що воскресив Єлисей!“ 7 І прийшов
Єлисей до Дамаску, а Бен-Гадад, сирійський
цар, хворий. І доне́сено йому, кажучи: „Божий
чоловік прийшов аж сюди!“ 8 І сказав цар до
Газаїла: „Візьми в свою руку подару́нка, та й іди
зустріти чоловіка Божого. І запитайся Господа
через нього, кажучи: „Чи ви́дужаю я від оцієї
хвороби?“ 9 І пішов Газаїл спіткати його, і
взяв подару́нка в руку свою́, та зо всього добра́
Дамаску тягару́ на сорок верблю́дів. І прийшов, і
став перед ним та й сказав: „Син твій Бен-Гадад,
цар сирійський, послав мене до тебе, питаючи:
Чи видужаю я з оцієї хвороби?“ 10 І сказав
до нього Єлисей: „Іди, скажи йому: Жити —
жи́тимеш, та Господь показав мені, що напевно
помре він“. 11 І наставив він обличчя своє на
нього, і довго вдивлявся, аж той збенте́жився. І
заплакав Божий чоловік. 12 А Газаїл сказав: „Чого

плаче мій пан?“А той відказав: „Бо знаю, що ти
зробиш лихо Ізраїлевим синам: їхні тверди́ні
пустиш з огнем, і їхніх вояки́в позабива́єш мече́м,
і дітей їхніх порозбиваєш, а їхнє вагітне́ —
посічеш“. 13 А Газаїл сказав: „Та що таке твій раб,
цей пес, що зробить таку велику річ?“І сказав
Єлисей: „Господь показав мені тебе царем над
Сирією!“ 14 І пішов він від Єлисея, і прийшов
до свого пана. А той сказав йому: „Що́ говорив
тобі Єлисей?“І він сказав: „Говорив мені: жити
— жи́тимеш!“ 15 І сталося другого дня, і взяв
він покрива́ло, і намочив у воді, і поклав на
його обличчя, — і той помер. І зацарював Газаїл
замість нього. 16 А п'ятого року Йорама, Ахавого
сина, Ізраїлевого царя, за Йосафата, Юдиного
царя, зацарював Єгорам, син Йосафатів, цар
Юди́н. 17 Він був віку тридцяти й двох літ, коли
зацарював, а царював вісім літ в Єрусалимі. 18 І
ходив він дорогою Ізраїлевих царів, як робив
Ахавів дім, бо Ахавова дочка́ була йому за
жінку. І робив він зло в Господніх оча́х. 19 Та не
хотів Господь погубити Юду ради раба Свого
Давида, як обіцяв був йому дати світильника
йому та синам його по всі дні. 20 За його
днів збунтува́вся був Едом, — вийшли з-під
Юдиної руки, і настанови́ли над собою царя. 21 І
пішов Йорам до Цаіру, а з ним усі колесни́ці.
І сталося, коли він уночі встав і побив Едома,
що оточив був його, і керівники́в колесни́ць, то
народ повтікав до наметів своїх. 22 І збунтувався
Едом, і вийшов з-під Юдиної руки, і так є аж до
цього дня. Тоді того ча́су збунтувалася й Лівна.
23 А решта діл Йорама, та все, що́ він зробив, ось
вони написані в Книзі Хроніки Юдиних царів.
24 І спочив Йорам із батька́ми своїми, і був
похо́ваний із батьками своїми в Давидовому
Місті, а замість нього зацарював син його Аха́зія.
25 У дванадцятому році Йорама, Ахавого сина,
Ізраїлевого царя, зацарював Ахазія, син Єгорама,
Юдиного царя. 26 Ахазія був віку двадцяти і
двох літ, коли він зацарював, і царював він один
рік в Єрусалимі. А ім'я́ його матері — Аталія,
дочка́ Омрі, Ізраїлевого царя. 27 І ходив він
дорогою Ахавого дому, і робив зло в Господніх
оча́х, як і Ахавів дім, бо він був зять Ахавого
дому. 28 І пішов він з Йорамом, Ахавовим
сином, на війну з Газаїлом, сирійським царем,
до ґілеадського Рамоту, та побили сирі́яни
Йорама. 29 І вернувся цар Йорам лікуватися в
Їзрее́лі від тих ран, що вчинили йому сирі́яни
в Рамі, як він воював з Газаїлом, сирійським
царем. А Ахазія, Єгорамів син, цар Юди́н, зійшов
побачити Йорама, Ахавового сина, в Їзреелі, бо
той був слаби́й.

9 А пророк Єлисей покликав одно́го з пророчих
синів і сказав йому: „Підпережи́ свої сте́гна,
і візьми це горня́ оливи в свою руку, і йди до
ґілеа́дського Рамо́ту. 2 І при́йдеш туди, і побач
там Єгу́, сина Йосафа́та, Німшієвого сина. І ти
вві́йдеш, і ві́зьмеш його з-між братів його, і
введеш його до вну́трішньої кімна́ти. 3 І ві́зьмеш
горня́ цієї оливи, і ви́ллєш на його голову та й
скажеш: Так сказав Господь: Пома́зую тебе на
царя над Ізраїлем! А по тому відчи́ниш двері
й утечеш, і не будеш чекати“. 4 І пішов той
слуга, слуга пророка, до ґілеадського Рамоту. 5 І
прийшов він, аж ось сидять керівники́ ві́йська. І
він сказав: „Слово мені до тебе, о керівнику!“А
Єгу відказав: „До ко́го з усіх нас?“І той сказав:
„До тебе, о керівнику!“ 6 І він устав, і вийшов
до дому, а той вилив оливу на його голову. І
сказав він йому: „Так сказав Господь, Бог Ізраїля:
Пома́зую тебе на царя над народом Господнім,
над Ізраїлем! 7 І ти поб'єш дім Ахава, пана
свого, і помстиш за кров Моїх рабів пророків, і
за кров усіх Господніх рабів від руки Єзаве́лі.
8 І згине ввесь Ахавів дім, і ви́гублю Ахавові
навіть те, що мочиться на стіну́, і невільного та
вільного в Ізраїлі! 9 І зроблю́ Ахавів дім, як дім
Єровоама, Неватового сина, і як дім Баші, сина
Ахійїного. 10 А Єзаве́лю з'їдять пси в Їзрее́левій
діля́нці, і не буде, хто б її поховав“. І відчини́в
він двері та й утік... 11 А Єгу́ вийшов до слуг
свого пана, і вони сказали йому: „Чи все гаразд?
Чого прихо́див той несамови́тий до тебе?“А
він відказав: „Ви знаєте того чоловіка та його
мову“. 12 А вони відказали: „Неправда! Розкажи
ж нам!“І той сказав: „Отак і так сказав він до
мене, говорячи: Так сказав Господь: Пома́зую
тебе на царя над Ізраїлем!“ 13 А ті поспішно
взяли́ кожен шати свої, і постели́ли під ним
на верху́ сходів. І засурми́ли вони в сурму́, і
сказали: „Зацарював Єгу!“ 14 І змовився Єгу, син
Йосафа́та, Німшієвого сина, проти Йорама. А
Йорам стеріг ґілеадського Рамота, він та ввесь
Ізраїль перед Газаїлом, сирійським царе́м. 15 І
вернувся цар Єгора́м лікуватися в Їзреелі від
ран, що вчинили йому сирі́яни, як він воював з
Газаїлом, сирійським царем. І сказав Єгу: „Якщо
згода ваша на те, нехай не вийде жо́ден утікач із
міста, щоб піти доне́сти в Їзреелі“. 16 І сів ве́рхи
Єгу, і поїхав до Їзреелу, бо Йорам лежав там. А
Ахазія, цар Юди́н, зійшов побачити Йорама. 17
А на башті в Їзрее́лі стояв вартови́й. І побачив
він на́товп Єгуїв, як він ішов, і сказав: „Я бачу
на́товп!“А Єгорам відказав: Візьми верхівця́, і
пошли назу́стріч їм, і нехай він скаже: Чи все
гаразд?“ 18 І відправився верхіве́ць назу́стріч
йому, і сказав: „Так сказав цар: Чи все гара́зд?“А

Єгу́ відказав: „Що́ тобі до того? Повертай за
мною!“І доніс вартови́й, говорячи: „Прийшов
той посо́л аж до них, та не вернувся“. 19 І послав
він другого верхівця́, і він прийшов до них
та й сказав: „Так сказав цар: Чи все гара́зд?“А
Єгу відказав: „Що тобі до гара́зду? Повертай за
мною!“ 20 І доніс вартови́й, говорячи: „Прийшов
він аж до них, та не вернувся. А кі́нна їзда́, як
їзда Єгу, Німшієвого сина, бо їде несамовито“.
21 І сказав Єгорам: „Запрягай!“І запріг його
колесни́цю. І відправився Єгорам, Ізраїлів цар,
та Ахазія, Юдин цар, кожен своєю колесни́цею,
щоб зустріти Єгу, — і спітка́ли його в діля́нці
їзреелянина Навота. 22 І сталося, як Єгорам
побачив Єгу, то сказав: „Чи все гаразд, Єгу?“А
той відказав: „Який гаразд при пере́любі твоєї
матері Єзавелі та її багатьох чарів?“ 23 І обернув
Єгорам руки свої та й утік. І сказав він Ахазії:
„Зра́да, Ахазіє!“ 24 А Єгу взяв лука в руку
свою, і вдарив Єгорама між його раме́нами, —
і проби́ла стріла його серце, і він похили́вся
на колесни́ці своїй... 25 І сказав Єгу до Бідкара,
вельможі свого́: „Візьми, кинь його на діля́нці
поля їзреелянина Навота. Бо пам'ятай, — я й ти
їхали вдвох за Ахавом, батьком його, а Господь
прорік на нього оце пророцтво: 26 Поправді
кажу, що бачив Я вчора кров Навота та кров
синів його, говорить Господь, і відплачу́ тобі на
цій же діля́нці, говорить Господь. А тепер кинь
його на цій діля́нці за словом Господнім“. 27 А
Ахазія, Юдин цар, побачив це, і втікав дорогою
на Бет-Гаґґан, а Єгу́ погна́вся за ним і сказав:
„Убийте й його на колесни́ці!“І поранили його
в Маале-Ґурі, що при Їв леамі, а він утік до
Меґіддо та й помер там. 28 А раби його відве́зли
його ве́рхи до Єрусалиму, та й поховали його в
його гро́бі з батька́ми його в Давидовому Місті.
29 А в одина́дцятому році Йорама, Ахавового
сина, над Юдою зацарював Ахазія. 30 І прийшов
Єгу до Їзрее́ля, а Єзаве́ль почула про це, і
нафарбувала очі свої, і прикра́сила голову свою,
та й виглянула через вікно. 31 А Єгу входить
до брами. І сказала вона: „Чи все гаразд, Зімрі,
убивце пана свого́?“ 32 І підняв він обличчя
своє до вікна та й сказав: „Хто зо мною, хто?“І
виглянули до нього два-три є́внухи. 33 А він
сказав: „Скиньте її!“І викинули її, — і бри́знула
кров її на стіну́ та на коні. І він топтав її... 34
І він увійшов, і їв та пив, та й сказав: „Підіть
до тієї проклятої, і поховайте її, бо все ж таки
вона царева дочка́!“ 35 І пішли поховати її,
та не знайшли з неї нічо́го, а тільки че́репа,
та ноги, та долоні рук. 36 І вони вернулися,
і доне́сли йому про це. А він відказав: „Це
слово Господа, що казав був через раба Свого
тішб'янииа Іллю, говорячи: В Їзрее́левій діля́нці
пси з'їдять Єзаве́лине тіло! 37 І буде Єзаве́лин
труп, як погні́й на пове́рхні поля в Їзреелевій
діля́нці, так що не скажуть: Це Єзаве́ль“.

10 А Аха́в мав сімдеся́т синів у Самарії. І
понапи́сував Єгу листи, і порозсила́в до
Самарії, до провідників Їзреелу, до старши́х
і до вихо́вників Ахавових синів, говорячи: 2
„Як тільки при́йде лист цей до вас, — а з вами
сини вашого пана, і з вами колесни́ці, і коні, і
тверди́ні, і збро́я, — 3 то виберіть найліпшого
та найвідповідні́шого з синів вашого пана, і
посадіть його на трон вашого батька, та й
воюйте за дім вашого пана!“ 4 А вони дуже-
дуже налякалися й сказали: „Ось два царі́ не
вст́ояли перед ним, якже встоїмо́ ми?“ 5 І
послали ті, що були над домом та над тим
містом, і старші́, і виховники до Єгу, говорячи:
„Ми раби твої, і зро́бимо все, що ти нам скажеш.
Та ми не настано́вимо царем нікого́, — що
добре в оча́х твоїх, те роби!“ 6 А він написав
до них другого листа, пишучи: „Якщо ви мої, і
слухня́ні моєму го́лосові, візьміть го́лови мужів,
синів вашого пана, і прийдіть до мене цього
ча́су взавтра до Їзреелу“(а царськи́х синів було
сімдеся́т чоловіка, при міськи́х вельможах, що
ви́ховали їх). 7 І сталося, як прийшов той лист
до них, то побрали вони царських синів, та
й позабивали сімдеся́т чоловіка. І поскладали
вони їхні го́лови в ко́шики, та й послали до
нього в Їзреел. 8 І прибув посо́л, і доніс йому,
кажучи: „Прине́сли го́лови царськи́х синів!“А
він сказав: „Покладіть їх на дві купі при вході
до брами до ра́нку“. 9 І сталося вранці, і він
вийшов і став, і сказав до всього́ наро́ду: „Ви
неви́нні. Я вчинив змову на свого пана й убив
його. А хто повбивав усіх цих? 10 Знайте ж
тепер, що з Господнього слова не промине́ться
нічо́го, що́ Господь говорив на Ахавів дім, і
Господь зробив те, що говорив був через раба
Свого Іллю“. 11 І Єгу повбивав усіх позосталих з
Ахавого дому в Їзреелі, і всіх вельмож його, і
знайо́мих його, і священиків його, так, що не
позоста́вив йому і врятованого! 12 І встав він і
відійшов, і пішов до Самарії. А коли він був на
дорозі при Бет-Екед-Гароімі, 13 то спіткав братів
Ахазії, Юдиного царя, і сказав: „Хто ви?“А ті
відказали: „Ми Ахазієві брати, а йдемо́ запитати
про гаразд царе́вих синів та синів цариці!“ 14
А він сказав: „Схопі́ть їх живих!“І схопи́ли їх
живих, і позабивали їх до ями Бет-Екеду, сорок і
два чоловіка, — і він не позоставив ані одно́го з
них! 15 І пішов він ізвідти, і спіткав Єгонадава,
Рехавового сина, що йшов навпроти нього, і

привітав його та й сказав до нього: „Чи твоє
серце щире до мене, як моє серце до те́бе?“А
Єгонадав відказав: „Так! Дай же свою́ ру́ку!“І той
дав руку свою, і підняв його до себе до колесни́ці,
16 і сказав: „Іди ж зо мною, і приглянься до
моєї запопа́дливости для Господа!“І посадили
його в колесни́цю його́. 17 І прибув він до
Самарії, і повбивав усіх позосталих в Ахава в
Самарії, і ви́бив аж до кінця його, за словом
Господа, що говорив був до Іллі. 18 І зібрав Єгу
ввесь наро́д і сказав до них: „Ахав мало служив
Ваалові, — Єгу служи́тиме йому більше! 19 А
тепер покличте до мене всіх пророків Ваала,
усіх, хто служить йому, та всіх священиків.
Нехай нікого не бракува́тиме, бо в мене велика
жертва для Ваала. Кожен, хто буде відсутній, не
буде живи́й!“А Єгу зробив це пі́дступом, щоб
вигубити тих, хто служить Ваалові. 20 І сказав
Єгу́: „Оголосіть святочні збори для Ваала!“І вони
оголосили. 21 І послав Єгу по всьому Ізраїлю.
І посхо́дилися всі, хто служить Ваалові, і не
позостався ніхто, хто не прийшов би. І прибули́
вони до Ваалового дому, — і перепо́внився Ваалів
дім від входу до входу. 22 І сказав він тому,
хто над царсько́ю шатнею: „Винеси одежу для
всіх тих, хто служить Ваалові“. І той виніс їм
ту одежу. 23 І ввійшов Єгу та Єгонадав, Рехавів
син, до Ваалового дому, і сказав до Ваалових
служи́телів: „Пошукайте й подивіться, щоб не
був тут із вами ніхто з Господніх слуг, а тільки
самі ті, хто служить Ваалові“. 24 І ввійшли вони,
щоб прине́сти жертви та цілопа́лення. А Єгу́
поставив собі назо́вні вісімдеся́т чоловіка й
сказав: „Кожен, у кого втече хто з тих людей, що
я ввів на ваші руки, — життя його буде за життя
того́!“ 25 І сталося, як скінчи́в він приря́джувати
цілопа́лення, то Єгу сказав до бігунів та до
старши́н: „Увійдіть, повбивайте їх, — нехай
ніхто не вийде!“І повбивали їх ві́стрям меча́,
і поскидали їх ті бігуни́ та старши́ни. Потому
пішли до міста Ваалового дому. 26 І повино́сили
вони бовванів Ваалового дому, і попали́ли те. 27
І розбили вони Ваалового боввана, і розбили
Ваалів дім, та й зробили з нього нечисте місце,
і так є аж до сьогодні. 28 І ви́губив Єгу Ваала
з Ізраїля. 29 Тільки не відступив він від гріхів
Єровоама, Неватового сина, що вводив у гріх
Ізраїля, від золотих тельці́в, що в Бет-Елі та що
в Дані. 30 І сказав Госпо́дь до Єгу: „Тому́, що
ти добре зробив угодне в оча́х Моїх, зробив
Ахавовому домові все, що було на серці Моєму, —
сиді́тимуть сини твої на Ізраїлевому троні аж до
четвертого покоління “. 31 Та Єгу не пильнував
ходити за Зако́ном Господа, Бога Ізраїля, усім
своїм серцем, не відступив від гріхів Єровоама,
що вводив у гріх Ізраїля. 32 За тих днів розпочав
Господь відру́бувати від Ізраїля частини, — і
побив їх Газаїл в усій Ізраїлевій країні, 33 від
Йорда́ну на схід сонця, увесь край Ґілеаду, Ґадів,
Рувимів та Манасіїн, від Ароеру, що над потоком
Арнон, і Ґілеад та Башан. 34 А решта діл Єгу, і
все, що́ він зробив, і вся лица́рськість його́, — ось
вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
35 І спочив Єгу зо своїми батька́ми, і поховали
його в Самарії, а замість нього зацарював син
його Єгоахаз. 36 А дні, що царював Єгу над
Ізраїлем у Самарії, були двадцять і вісім літ.

11 А коли Аталія, мати Ахазії, побачила, що
помер її син, то встала та й вигубила все
цареве насіння. 2 А Єгошева, дочка́ царя Йорама,
сестра Ахазії, взяла Йоаша, сина Ахазії, та й
викрала його з-поміж вби́ваних царськи́х синів,
його та няньку його, і сховала в спальній кімна́ті.
І схова́ли його від Аталії, і він не був забитий. 3
І ховався він із нею в Господньому домі шість
років, а Аталія царювала над краєм. 4 А сьомого
року послав Єгоя́да, і взяв сотників із карійців
та бігунів, і привів їх до себе до Господнього
дому, і склав із ними умову, і заприсягнув їх у
Господньому домі, і показав їм царсько́го сина.
5 І він наказав їм, говорячи: „Оце та річ, яку
зро́бите. Третина з вас, що прихо́дите в суботу,
будете виконувати сторо́жу царсько́го дому. 6 А
третина буде в брамі Сур, а третина — у брамі за
бігуна́ми, — і будете виконувати сторо́жу дому
на зміну. 7 А дві частині з вас, усі, що відходять у
суботу, будуть виконувати сторо́жу Господнього
дому при цареві. 8 І оточите царя навколо,
кожен із своєю зброєю в руці своїй; а хто ввійшов
би до рядів, нехай буде забитий. І будете ви з
царем при виході його та при вході його“. 9
І зроби́ли сотники все, що наказав священик
Єгояда. І взяли́ кожен людей своїх, що прихо́дять
у суботу та виходять у суботу, і прийшли до
священика Єгояди. 10 І дав священик сотникам
списи́ та щити́, що нале́жали цареві Давидові,
що були в Господньому домі. 11 І постава́ли
бігуни́, кожен зо зброєю своєю в руці своїй, від
правого боку дому аж до лівого боку дому, при
же́ртівнику та при домі, навколо біля царя. 12
А він вивів царе́вого сина, і поклав на нього
корону та нараме́нники. І зробили вони його
царем, і пома́зали його, і вдарили в долоні та й
крикнули: „Нехай живе цар!“ 13 І почула Аталія
голос бігунів та наро́ду, і прийшла до народу
до Господнього дому. 14 І побачила вона, аж
ось цар стоїть за зви́чаєм на помо́сті, а при царі
зверхники та су́рми, а ввесь народ кра́ю тішиться
та сурми́ть у су́рми. І роздерла Аталія шати свої
та й крикнула: „Зрада, зрада!“ 15 А священик

Єгояда наказав сотникам, поставленим над
військом, і сказав до них: „Ви́провадьте її поза
ряди́, а хто піде за нею, того́ забийте мечем!“Бо
священик сказав: „Нехай вона не буде забита
в Господньому домі!“ 16 І зробили їй про́хід, і
вона прийшла Кінським входом до царського́го
дому, і там була́ забита. 17 І склав Єгояда
заповіта між Господом та між царем і між
народом, щоб був народом Господнім, і між
царем та між народом. 18 І ввійшов увесь наро́д
Кра́ю до Ваалового дому, та й прозбива́ли його
та же́ртівники його, і бовва́нів його зовсім
полама́ли, а Маттана, Ваалового священика,
убили перед же́ртівниками. А при Господньому
домі священик поставив ва́рти. 19 І взяв він
сотників і карійців, і бігунів та ввесь народ кра́ю,
і ви́вели царя з Господнього дому. І ввійшли
вони через браму бігунів до царського́го дому, і
той сів на царсько́му троні. 20 І тішився ввесь
народ кра́ю, а місто заспоко́їлось. А Аталію
вбили мечем у царсько́му домі. 21 Єгоаш був
віку семи років, коли зацарював.

12 Сьомого року Єгу зацарював Єгоаш, і сорок
років царював він в Єрусалимі. А ім'я́ його
матері — Ців'я, з Беер-Шеви. 2 І робив Єгоаш
угодне в Господніх оча́х по всі дні, коли вказував
йому священик Єгояда. 3 Тільки па́гірки не
були понищені, — народ ще прино́сив жертви та
кадив на па́гірках. 4 І сказав Єгоаш до священика:
„Усе посвячене срібло, що буде вне́сене до
Господнього дому, срібло перелічених людей,
срібло за душі за вартістю їх, усе срібло, скільки
люди́ні спаде́ на серце прине́сти до Господнього
дому, 5 вїзьмуть собі священики, кожен від
знайо́мого свого, і вони зро́блять напра́ву
Господнього дому в усьому, що буде зна́йдене
там на напра́ву. 6 І сталося двадцятого й третього
року царя Єгоаша, священики не напра́вили
ушкодження храму. 7 І покликав цар Єгоаш
священика Єгояду й священиків, та й сказав їм:
„Чому ви не направля́єте ушкодження храму? А
тепер не беріть срібла від ваших знайо́мих, а
на напра́ву ушкодження храму віддасте́ його“.
8 І погоди́лися священики не брати срібла від
народу, і не направля́ти ушкодження храму. 9 І
взяв священик Єгояда одну скриньку, і продовба́в
дірку на віку її, і поставив її при же́ртівнику
право́руч, як входити до Господнього дому. І
давали туди священики, що стерегли́ порога, усе
срібло, що прино́силося до Господнього дому.
10 І бувало, як вони бачили, що намно́жилося те
срібло в скрині, то прихо́див царськи́й писар
та великий священик, і вони в'язали в мішки
та рахували срібло, знайдене в Господньому
домі. 11 І давали те перелічене срібло на руки
робітника́м праці, поставленим до Господнього
дому, а вони давали його те́слям та будівни́чим,
що робили в Господньому домі. 12 І муляра́м, і
каменяра́м, і на за́куп де́рева та те́саного каменя,
та на направу ушко́дження Господнього дому, та
на все, що йшло на храм для направи. 13 Тільки
не робилися для Господнього дому срібні чаші,
ножиці, кропи́льниці, су́рми, усяка річ золота
та річ срібна з того срібла, що прино́силося до
Господнього дому, 14 бо його давали робітника́м
праці та направляли ним дім Господній. 15 І не
облічували тих людей, яким давали те срібло до
їхніх рук, щоб вони давали робітника́м праці, бо
ті робили чесно. 16 Срібло ж жертви за провину
та жертов за гріх не вно́силося до Господнього
дому, — воно було для священиків. 17 Вийшов
тоді Газаїл, сирійський цар, та й воював з Ґатом,
— і здобув його. І намірився Газаїл іти на
Єрусалим. 18 І взяв Єгоаш, Юдин цар, усі святі
речі, що присвятили були Йосафа́т, і Єгорам, і
Ахазія, батьки́ його, царі Юдині, та святі речі
свої, і все золото, що знайшлося в скарбни́цях
Господнього дому та дому царського́го, та й послав
Газаїлові, цареві сирійському, — і той відійшов
від Єрусалиму... 19 А решта діл Йоаша, і все,
що́ він зробив, — он вони написані в Книзі
Хроніки Юдиних царів. 20 І встали його слуги, і
вчинили змову, та й забили Йоаша в Бет-Мілло,
де йдеться до Сілли. 21 Йозахар, Шім'атів син, та
Єгозавад, Шомерів син, його слуги, забили його,
і він помер. І поховали його з батька́ми його в
Давидовім Місті, а замість нього зацарював син
його Амаці́я.

13 Двадцятого й третього року Йоаша, сина
Ахазії, Юдиного царя, зацарював над
Ізраїлем у Самарії Єгоахаз, син Єгу, на
сімнадцять літ. 2 І робив він зло в Господніх
оча́х, і ходив у гріхах Єровоама, Неватового
сина, що вводив у гріх Ізраїля, і не відхиля́вся
від того. 3 І запалився гнів Господа на Ізраїля,
і Він дав їх у руку Газаїла, царя сирійського,
та в руку Бен-Гадада, Газаїлового сина, на всі
ті дні. 4 Та вблагав Єгоахаз лице Господнє,
— і Господь його вислухав, бо бачив Він горе
Ізраїля, бо тиснув їх сирійський цар. 5 І дав
Господь Ізраїлеві спаси́теля, і вони вийшли з-
під руки Сирії. І сиділи Ізраїлеві сини в своїх
наметах, як давніш. 6 Тільки не відійшли вони з
гріхів дому Єровоама, що вводив у гріх Ізраїля, і
сам у тому ходив, і Астарта стояла в Самарії. 7
А Сирія не позоставила Єгоахазові наро́ду, як
тільки п'ятдеся́т верхівці́в та десять возів, та
десять тисяч піхоти, бо їх вигубив сирійський

цар, і зробив їх порохом на топта́ння. 8 А
решта діл Єгоахаза, і все, що́ він робив, та
його лица́рськість, он вони написані в Книзі
Ізраїлевих царів. 9 І спочив Єгоахаз з батька́ми
своїми, і поховали його в Самарії, а замість
нього зацарював син його Йоаш. 10 Тридцятого
й сьомого року Йоаша, Юдиного царя, зацарював
над Ізраїлем у Самарії Йоаш, Єгоахазів син, на
шістнадцять літ. 11 І робив він зле в Господніх
оча́х, і не відходив від усіх гріхів Єровоама,
Неватового сина, що вводив у гріх Ізраїля, і в
тому́ ходив. 12 А решта діл Йоаша, і все, що
він робив, і лица́рськість його́, як він воював з
Амацією, Юдиним царем, — он вони написані в
Книзі Хроніки Ізраїлевих царів. 13 І спочив Йоаш
з батьками своїми, а Єровоам сів на троні його. І
був похований Йоаш у Самарії, з Ізраїлевими
царями. 14 А Єлисей заслаб на неду́гу, що з
неї й поме́р. І зійшов до нього Йоаш, Ізраїлів
цар, і плакав над ним і говорив: „Ба́тьку мій,
батьку мій, колесни́це Ізра́їлева та верхівці̂
його!“ 15 І сказав йому Єлисей: „Візьми лука та
стрі̂ли“. І приніс той до нього лука та стріли.
16 А він сказав Ізраїлевому цареві: „Поклади
свою руку на лука!“І той поклав свою руку. А
Єлисей поклав свої руки на руки цареві. 17 І він
сказав: „Відчини вікно на схід!“І той відчинив. І
сказав Єлисей: „Стріляй!“І той вистрілив, а він
сказав: „Стріла́ спасі̂ння Господнього, і стріла
спасіння проти Сирії. І поб'єш ти Сирію в Афеку
аж до кінця!“ 18 І він сказав: „Візьми стрі̂ли!“І
той узяв, а він сказав до Ізраїлевого царя: „Удар
по землі!“І він ударив три рази та й став. 19 І
розгнівався на нього Божий чоловік і сказав:
„Щоб ти був ударив п'ять або шість раз, тоді
побив би Сирію аж до кінця! А тепер тільки три
рази поб'єш ти Сирію“. 20 І спочи́в Єлисей, і
поховали його. А моавські о́рди прийшли до
Кра́ю наступного року. 21 І сталося, як ховали
одно́го чоловіка, то погребальники побачили ті
о́рди, та й кинули того чоловіка до Єлисеєвого
гро́бу. А коли впав і доторкнувся той чоловік до
Єлисеєвих косте́й, то воскрес, і встав на ноги
свої... 22 А Газаїл, сирійський цар, тиснув Ізраїля
всі дні Єгоахаза. 23 Та Господь був милости́вий
до них, і змилувався над ними, і звернувся до
них ради заповіта Свого з Авраамом, Ісаком та
Яковом, і не хотів ви́губити їх, і не відкинув їх
від Свого лиця аж дотепер. 24 І спочи́в Газаїл,
сирійський цар, а замість нього зацарював син
його Бен-Гадад. 25 І Йоаш, Єгоахазів син, узяв
назад ті міста з руки Бен-Гадада, Газаїлового
сина, що взяв був із руки Єгоахаза, свого батька,
у війні. Три ра́зи побив його Йоаш, і вернув
Ізраїлеві міста.

14 Другого року Йоаша, Йоахазового сина,
Ізраїлевого царя, зацарював Амація, Йоашів
син, цар Юдин. 2 Він був віку двадцяти й п'яти
літ, коли зацарював, і царював в Єрусалимі
двадцять і дев'ять років. А ім'я́ його матері
Єгоаддан, з Єрусалиму. 3 І робив він угодне в
Господніх оча́х, тільки не так, як його батько
Давид, — він робив усе, що робив його батько
Йоаш. 4 Тільки пагірки не були знищені, —
народ прино́сив жертву та кадив на па́гірках. 5 І
сталося, як зміцнилося царство в руці його, то
він повбивав своїх слуг, що забили його батька
царя. 6 А синів убійників він не позабивав, як
написано в Книзі Мойсеєвого Зако́ну, що наказав
був Господь, говорячи: „Не будуть забиті батьки
за синів, а сини не будуть забиті за батьків, а
тільки кожен за гріх свій буде забитий“. 7 Він
побив Едома в Соляній долині, десять тисяч,
і взяв у війні Селу, і назвав ім'я́ їй: Йоктеїл,
і так вона зветься аж до цього дня. 8 Тоді
Амація послав послів до Йоаша, сина Єгоахаза,
сина Єгу, Ізраїлевого царя, говорячи: „Іди ж,
поміряємось!“ 9 І послав Йоаш, Ізраїлів цар,
до Амації, Юдиного царя, говорячи: „Терен, що
на Ливані, послав до кедри́ни, що на Ливані,
кажучи: Дай же дочку́ свою моєму синові за
жінку! Та перейшла́ польова́ звірина́, що на
Ливані, і ви́топтала той те́рен. 10 Побити —
побив ти Едома, і піднесло тебе твоє серце.
Пишайся собі та сиди в своїм домі! І пощо
бу́деш ти дрочи́тися зо злом, бо впадеш ти та
Юда з тобою?“ 11 Та не послухався Амація. І
вийшов Йоаш, Ізраїлів цар, і помірялися він
та Амація, цар Юдин, у Юдиному Бет-Шемеші.
12 І був розбитий Юда Ізраїлем, і повтікали
кожен до намету свого́. 13 А Йоаш, цар Ізраїлів,
схопи́в Амацію, Юдиного царя, сина Йоаша, сина
Ахазії, у Бет-Шемеші, і прибув до Єрусалиму, і
зруйнував єрусалимський мур від Єфремової
брами аж до брами нарі̂жної, чотири сотні
ліктів. 14 І забрав він усе золото й срібло, та
ввесь по́суд, що знахо́дився в Господньому домі
та в скарбни́цях дому царе́вого, та запоручників,
і вернувся в Самарію. 15 А решта діл Йоаша, що
зробив він, та лица́рськість його, і як воював з
Амацією, Юдиним царем, — ось вони написані в
Книзі Хроніки Ізраїлевих царів. 16 І спочив Йоаш
зо своїми батьками, і був похований у Самарії з
Ізраїлевими царями, а замість нього зацарював
син його Єровоа́м. 17 І жив Амація, Йоашів сии,
цар Юдин, по смерті Йоаша, Єгоахазового сина,
Ізраїлевого царя, п'ятнадцять літ. 18 А решта діл
Амації, — ось вони написані в Книзі Хроніки
Юдиних царів. 19 І вчинили на нього змову
в Єрусалимі, та він утік до Лахішу. І послали

за ним до Лахішу, — і вбили його там. 20 І
пове́зли його на ко́нях, і він був похований
з батька́ми своїми в Давидовому Місті. 21 І
взяв ввесь Юдин наро́д Азарію, — а він був віку
шістнадцяти літ, — і настановили його царем
замість батька його Амації. 22 Він збудував
Елат, і вернув його Юді, як цар спочив зо своїми
батьками. 23 П'ятнадцятого року Амації, сина
Йоаша, Юдиного царя, зацарював Єрово́ам, син
Йоаша, Ізраїлевого царя, у Самарії, на сорок і
один рік. 24 І робив він зло в Господніх оча́х, не
відступався від усіх гріхів Єровоама, Неватового
сина, що вводив у гріх Ізраїля. 25 Він вернув
Ізраїлеву границю відти, де йдеться до Гамату,
аж до степово́го моря, за словом Господа, Бога
Ізраїля, що говорив через раба Свого Йону, сина
пророка Амміттая, що з Ґат-Гахеферу, 26 бо
Господь побачив Ізраїлеву біду, дуже гірку́, і
не було вже невільного та вільного, і не було
помічника́ Ізраїлеві. 27 Та не говорив Госпо́дь
знищити Ізраїлеве ім'я́ з-під неба, і споміг їх
рукою Єровоама, Йоашового сина. 28 А решта
діл Єровоама та лица́рськість його, як воював, і
як вернув Юді Дамаск та Хамат в Ізраїлі, — ось
вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
29 І спочив Єровоам із батька́ми своїми та з
Ізраїлевими царями, а замість нього зацарював
син його Захарій.

15 Двадцятого й сьомого року Єровоама,
Ізраїлевого царя, зацарював Аза́рія, син
Амації, Юдиного царя. 2 Він був віку шістнадцяти
літ, коли зацарював, і царював в Єрусалимі
п'ятдеся́т і два роки. А ім'я́ його матері — Єхолія,
з Єрусалиму. 3 І робив він угодне в Господніх
оча́х, усе так, як робив його батько Амація.
4 Тільки па́гірки не були знищені, — народ
ще прино́сив жертву та кадив на па́гірках. 5
І вдарив Господь царя, і він був прокаже́ний
аж до дня своєї смерти, і сидів ув осібному
домі. А над домом був Йотам, царів син, —
він судив народ Кра́ю. 6 А решта діл Азарії
та все, що він робив, — ось вони написані в
Книзі Хроніки Юдиних царів. 7 І спочив Азарія
з своїми батьками, і його поховали з його
батьками в Давидовому Місті, а замість нього
зацарював син його Йотам. 8 Тридцятого й
восьмого року Азарії, Юдиного царя, зацарював
над Ізраїлем у Самарії Захарій, син Єровоама, на
шість місяців. 9 І робив він зле в Господніх оча́х,
як робили батьки його, — не відступився від
гріхів Єровоама, Неватового сина, що вводив у
гріх Ізраїля. 10 І вчинив змову на нього Шаллум,
Явешів син, і бив його перед наро́дом і вбив
його, і зацарював замість нього. 11 А решта діл
Захарія, — ось вони написані в Книзі Хроніки
Ізраїлевих царів. 12 Оце Господнє слово, що Він
промовляв до Єгу, говорячи: „Сини чотирьох
поколінь будуть сидіти тобі на Ізраїлевому
троні“. І сталося так. 13 Шалл́у́м, Явешів син,
зацарював тридцятого й дев'ятого року Уззійї,
Юдиного царя, і царював місяць ча́су в Самарії.
14 І пішов Менахе́м, Ґадіїв син, з Тірци, і прибув
у Самарію, та й побив Шаллума, Явешового сина,
в Самарії, і вбив його, і зацарював замість нього.
15 А решта днів Шаллума та змова його, яку він
учинив був, — ото вони написані в Книзі Хроніки
Ізраїлевих царів. 16 Тоді побив Менахем місто
Тіфсах та все, що в ньому, і границі його від
Тірци, бо не відчини́ло воно брами. І він вибив
його, а все вагітне́ повитина́в. 17 Тридцятого й
дев'ятого року Азарії, Юдиного царя, зацарював
над Ізраїлем у Самарії Менахем, Ґадіїв син, на
десять літ. 18 І робив він зле в Господніх оча́х,
не вступився від гріхів Єровоама, Неватового
сина, що вводив у гріх Ізраїля. За його днів 19
прийшов Пул, асирійський цар, на край. І дав
Менахем Пулові тисячу талантів срібла, щоб
його руки були з ним, щоб зміцнити царство в
його руці. 20 А Менахем розклав це срібло на
Ізраїля, на всіх вояки́в, щоб дати асирійському
цареві, по п'ятдесят шеклів срібла від кожного
чоловіка. І вернувся асирійський цар, і не стояв
там у Краю́. 21 А решта діл Менахема та все,
що він робив, — ото вони написані в Книзі
Хроніки Ізраїлевих царів. 22 І спочив Менахем
з батька́ми своїми, а замість нього зацарював
син його Пекахія. 23 П'ятдесятого року Азарії,
Юдиного царя, зацарював над Ізраїлем у Самарії
Пекахія, син Менахемів, на два роки. 24 І робив
він зло в Господніх оча́х, — не відступався від
гріхів Єровоама, Неватового сина, що вводив у
гріх Ізраїля. 25 І вчинив на нього змову Пе́ках,
син Ремалії, старшина́ його, і забив його в
палаті царсько́го дому, з Арґовом та з Ар'єм,
а з ним було п'ятдесят чоловіка з ґілеадян. І
він убив його, і зацарював замість нього. 26
А решта діл Пекахії та все, що він робив, —
ото вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих
царів. 27 П'ятдесятого й другого року Азарії,
Юдиного царя, зацарював у Самарії над Ізраїлем
Пеках, син Ремалії, на двадцять років. 28 І робив
він зло в Господніх оча́х, — не відступався від
гріхів Єровоама, Неватового сина, що вводив
у гріх Ізраїля. 29 За днів Пекаха, Ізраїлевого
царя, прийшов Тіґлат-Піл'есер, цар асирійський,
і взяв Іййона, і Авел-Бет-Мааху, і Йоноаха, і
Кедеша, і Хацора, і Ґілеада, і Ґаліла, увесь край
Нефталимів, та й вигнав їх до Асирії. 30 А Осі́я,
син Елин, склав змову на Пекаха, сина Ремалії, і

вдарив його та й убив його, і зацарював замість
нього двадцятого року Йотама, Уззійїного сина.
31 А решта діл Пекаха та все, щó він зробив, — ото
вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
32 Другого року Пекаха, сина Ремалії, Ізраїлевого
царя, зацарював Йотам, син Уззійї, Юдиного
царя. 33 Він був віку двадцяти й п'яти років,
коли зацарював, і шістнадцять літ царював в
Єрусалимі. А ім'я́ його матері — Єруша, Садокова
дочка́. 34 І робив він угодне в Господніх оча́х,
— усе, що робив був його батько Уззійя, робив
він. 35 Тільки па́гірки не були знищені, — наро́д
іще прино́сив жертви та кадив на па́гірках. Він
збудував горі̂шню браму Господнього дому. 36
А решта діл Йотама та все, щó він зробив, —
ото вони написані в Книзі Хроніки Юдиних
царів. 37 За тих днів зачав Господь посилати на
Юду Реціна, сирійського царя, та Пекаха, сина
Ремалії. 38 І спочив Йотам із своїми батька́ми, і
був похований з батьками своїми в Місті Давида,
свого батька, а замість нього зацарював син його
Ахаз.

16 Сімнадцятого року Пекаха, сина Ремалії,
зацарював Ахаз, син Йотама, Юдиного
царя. 2 Ахаз був віку двадцяти літ, коли він
зацарював, і царював в Єрусалимі шістнадцять
років, і не робив угодного в оча́х Господа, Бога
свого, як батько його Давид. 3 І ходив він
дорогою Ізраїлевих царів, і навіть сина свого
провів через огонь для Молоха, за гидо́тою тих
народів, що Господь вигнав їх перед Ізраїлевими
синами. 4 І прино́сив він жертву та кадив на
па́гірках, і на згі̂р'ях, та під усяким зеленим
деревом. 5 Тоді прийшов Реці̂н, сирійський цар,
та Пеках, син Ремалії, Ізраїлів цар, на війну до
Єрусалиму. І облягли́ вони Ахаза, та не змогли́
звоювати. 6 Того ча́су Рецін, сирійський цар,
вернув Едомові Елата, і вигнав юдеїв з Елоту.
І едо́мляни прибули́ до Елату, й осілися там,
і живуть тут аж до цього дня. 7 І послав Ахаз
послів до Тіґлат-Пелесера, асирійського царя,
говорячи: „Я твій раб та син твій, — вийди й
спаси мене з руки сирійського царя та з руки
царя Ізраїлевого, що повстають на ме́не“. 8 І взяв
Ахаз срібло та золото, зна́йдене в Господньому
домі та в скарбницях дому царе́вого, і послав
дару́нка до асирійського царя. 9 І послухав його
асирійський цар. І пішов асирійський цар на
Дамаск і взяв його, а його мешканців вигнав
до Кіру, а Реціна вбив. 10 І пішов цар Ахаз
назу́стріч Тіґлат-Піл'есера, асирійського царя,
до Дамаску, і побачив дамаського же́ртівника.
І послав цар Ахаз до священика Урії подобу
же́ртівника та взір його всієї його будови. 11 І
збудував священик Урі̂я же́ртівника, — як усе,
що послав був цар Ахаз із Дамаску, так зробив
священик Урія до прихо́ду царя Ахаза з Дамаску.
12 І прибув цар із Дамаску, і побачив цар того
жертівника, і приступив цар до жертівника, і
приніс на ньому жертву. 13 І спалив він своє
цілопа́лення та свою жертву хлі̂бну, і вилив
свою ливну жертву, і покропив кров'ю своїх
мирних жертов того же́ртівника. 14 А мідяно́го
же́ртівника, що перед Господнім лицем, він
переставив із переднього боку храму, з-поміж
жертівника та з-поміж Господнього дому, і
поставив його на бік жертівника на північ. 15 І
наказав цар Ахаз священикові Урії, говорячи: „На
великому жертівнику пали ра́нішнє цілопа́лення
та вечірню хлібну жертву, і цілопа́лення цареве
та хлібну його жертву, і цілопа́лення всього
народу Кра́ю та хлібну їхню жертву, і їхні ливні
жертви. І всю кров цілопа́лення та всю кров
жертви покро́пиш на нього. А щодо мідяно́го
жертівника, то я розва́жу“. 16 І зробив священик
Урія все так, як наказав був цар Ахаз. 17 А цар
Ахаз повідрубував рами підстав, і відсунув із
них умивальницю, і зняв море з мідяни́х волів,
що під ним, і поставив його на камінну підло́гу.
18 І закритий суботній перехі̂д, що збудували
при храмі, і зо́внішній царськи́й вхід він обернув
до Господнього дому задля асирійського царя.
19 А решта діл Ахаза, щó він зробив, ото вони
написані в Книзі Хроніки Юдиних царів. 20 І
спочив Ахаз із батьками своїми, і був похований
з батька́ми своїми в Давидовому Місті, а замість
нього зацарював син його Хізкійя.

17 Дванадцятого року Ахаза, Юдиного царя,
зацарював над Ізраїлем у Самарії Осі̂я,
син Елин, на дев'ять років. 2 І робив він зле в
Господніх оча́х, тільки не так, як ті Ізраїлеві
царі, що були перед ним. 3 На нього вийшов
Салманасар, цар асирійський, і Осі̂я став йому
за раба́, і давав йому дани́ну. 4 Та асирійський
цар знайшов в Осі̂ї змову, що він посилав
послів до Со, єгипетського царя, та не прино́сив
асирійському цареві данини, як рік-у-рік те
робив був. І замкнув його асирійський цар,
і зв'язав його в в'язни́чому домі. 5 І вийшов
асирійський цар на ввесь Край, і прийшов до
Самарії, й облягáв її три роки. 6 Дев'ятого року
Осі̂ї асирійський цар здобув Самарію, та й вигнав
Ізраїля до Асирії, і осадив їх у Халаху, і в Хаворі
над річкою Ґозан, і в містах Мідії. 7 І сталося,
коли Ізраїлеві сини грішили проти Господа, Бога
свого, що ви́провадив їх з єгипетського кра́ю
з руки фараона, єгипетського царя, і боя́лися
інших богів, 8 і ходили уставами тих народів, що
Госпо́дь повиганяв їх перед Ізраїлевими синами,

та Ізраїлевих царів, які вони встановили,
а Ізраїлеві сини вимишляли на Господа, Бога
свого, слова́, що не були слушні, і будували
собі па́гірки по всіх своїх містах, від вартово́ї
башти аж до тверди́нного міста, 10 і ставили
собі стовпи для богів та Астарти на кожному
високому взгі́р'ї та під усяким зеленим деревом,
11 і кадили там на всіх па́гірках, як ті люди,
що Господь повиганяв перед ними, і робили
злі речі, щоб гніви́ти Господа, 12 і служили
бовва́нам, про яких Господь говорив їм: „Не
бу́дете робити цієї речі“, 13 то Господь засві́дчив
в Ізраїлі та в Юді через усіх Своїх пророків
та всіх прозорли́вців, говорячи: „Верніться з
ваших злих доріг, і додержуйте Моїх заповідей,
уставів Моїх, згідно зо всім Зако́ном, якого Я
наказав був вашим батькам, і якого послав до
вас через Моїх рабів пророків“. 14 Та не слухали
вони, і робили тверд́ою свою шию, як шия їхніх
батькі́в, що не вірили в Господа, Бога свого. 15
І не́хтували вони постанови Його, і заповіта
Його, що склав з їхніми батька́ми, і свідо́цтва
Його, що засві́дчив на них, і пішли за гидо́тою й
марно́тами, та за наро́дами, що були навколо
них, про яких Господь наказав був їм не робити,
як вони. 16 І полишили вони всі заповіді Господа,
Бога свого, і зробили собі литого бовва́на, двох
телят, і зробили Астарту, і вклонялися всьому
небесному ві́йськові та служили Ваалові. 17
І вони перево́дили через огонь своїх синів та
доч́ок своїх, і чарува́ли ча́рами, і ворожили, і
віддавалися робити зло в Господніх оча́х, щоб
гнівити Його. 18 І сильно розгнівався Господь
на Ізраїля, і відкинув їх від Свого лиця, — не
позостало нікого, тільки саме Юдине пле́м'я. 19
Та й Юда не додержував заповідей Господа, Бога
свого, — і ходили вони Ізраїлевими постановами,
які вони встанови́ли. 20 І відвернувся Господь
від усього Ізраїлевого насіння, і впокоря́в їх,
і давав їх у руку грабі́жників, аж поки не
кинув їх від лиця Свого, 21 бо Ізраїль розірвав
з Давидовим домом, і вони зробили царем
Єровоама, Неватового сина, а Єровоам відвернув
Ізраїля від Господа, і вводив їх у великий гріх.
22 І ходили Ізраїлеві сини в усіх Єровоамових
гріхах, які він робив, не відсту́палися з того, 23
аж поки Господь не відкинув Ізраїля від лиця
Свого, як говорив був через усіх Своїх рабів
пророків. І пішов Ізраїль на вигна́ння з своєї
землі до Асирії, і він там аж до цього дня. 24 І
спрова́див асирійський цар людей з Вавилону,
і з Кути, і з Авви, і з Гамоту, і з Сефарваїму,
й оселі́в по містах Самарії замість Ізраїлевих
синів. І посіли вони Самарію, й осілися по містах
її. 25 І сталося, на поча́тку пробува́ння їх там
не боялися вони Господа, — і Господь послав
на них левів, і вони нищили їх. 26 І сказали
вони до асирійського царя, говорячи: „Ті люди,
яких ти вигнав та оселі́в по містах Самарії,
не знають прав Бога цього Кра́ю, і Він послав
на них оцих левів, і ось вони нищать їх, бо
вони не знають права Бога цього Кра́ю“. 27 І
наказав асирійський цар, говорячи: „Відведіть
туди одно́го зо священиків, яких вигнали звідти,
і пі́дуть, і осядуть там, і він навчатиме їх пра́ва
Бога цього кра́ю“. 28 І прибув один із священиків,
яких вигнали з Самарії, й осівся в Бет-Елі, і він
навчав їх, як мають боятися Господа. 29 Та крім
того кожен народ робив свого бога, і ставили
їх у па́гірковому місці, що робили попередні
самаряни, кожен народ по своїх містах, де
вони сиділи. 30 А вавилоняни зробили Суккот-
Бенота, а кутяни зробили Нереґала, а гаматяни
зробили Ашіму, 31 а авв'яни зробили Нівхаза та
Тартака, а ме́шканці Сефарваїму палили синів
своїх ув огні Адраммелехові й Анаммелехові,
сефарваїмським богам. 32 І при тому вони
боялися Господа, і настанови́ли собі з-серед себе
священиків па́гірків, і вони прино́сили їм жертви
в пагірковому місці. 33 Вони боялися Господа, і
богам своїм служили за правом тих народів,
звідки повиганя́ли їх. 34 Аж до цього дня вони
роблять за колишнім правом, — вони не бояться
Господа, і не роблять за уставами своїми та за
правом своїм, ані за Зако́ном, ані за заповіддю,
як наказав був Господь синам Якова, якому дав
ім'я́ Ізраїля. 35 І склав Господь із ними заповіта, і
наказав їм, говорячи: „Не будете боятися інших
богів, і не будете вклонятися їм, і не будете
служити їм, і не будете прино́сити жертов їм,
36 а тільки Господа, що вивів вас із єгипетського
кра́ю великою силою та ви́тягненим раме́ном,
Його будете боятися, і Йому будете вклонятися,
і Йому будете прино́сити жертви. 37 І устави,
і права́, і Зако́на, і заповідь, які написав вам,
бу́дете доде́ржувати, щоб вико́нувати по всі дні,
а богів інших не будете боятися. 38 А заповіта,
що Я склав із вами, не забудете, і не будете
боятися інших богів, 39 а тільки Господа, Бога
вашого, будете боятися, і Він вирятує вас із руки
всіх ваших ворогів“. 40 Та не послухали вони,
бо все робили за своїм попереднім зви́чаєм. 41
І ті народи все боялися Господа, але служили
бовва́нам своїм. Так само сини їхні та сини їхніх
синів, — як робили батьки їхні, так роблять вони
аж до цього дня.

18 І сталося третього року Осі́ї, сина Елиного,
Ізраїлевого царя, зацарював Єзекія, син
Ахазів, цар Юдин. 2 Він був віку двадцяти й
п'яти літ, коли зацарював, і царював в Єрусалимі

двадцять і дев'ять літ. А ім'я його матері — Аві,
дочка́ Захарія. 3 І робив він угодне в Господніх
оча́х, усе так, як робив був його батько Давид.
4 Він понищив па́гірки, і поламав стовпи для
богів, і стяв Астарту, і розбив мідяно́го змія,
якого зробив був Мойсей, бо аж до цих днів
Ізраїлеві сини все кадили йому й кликали
його: Нехушта́н. 5 Він надїявся на Господа, Бога
Ізраїля, і такого, як він, не було між усіма́ царями
Юдиними, ані між тими, що були перед ним. 6 І
міцно тримався він Господа, не відступався від
Нього, і додержував заповіді Його, що наказав
був Господь Мойсеєві. 7 І був Господь із ним, —
у всьому, куди він ходив, він мав пово́дження.
І збунтувався він на асирійського царя, і не
служив йому. 8 Він побив филисти́млян аж
до Аззи́ та границі її від вартово́ї башти аж
до тверди́нного міста. 9 І сталося четвертого
року царя Єзекії, — це сьомий рік Осїї, Елиного
сина, Ізраїлевого царя, — пішов Салманаса́р,
цар асирійський, на Самарію, та й обліг її. 10
І здобув він її по трьох рока́х: шостого року
Єзекії, — це дев'ятий рік Осїї, Ізраїлевого царя,
— була здобута Самарія. 11 І вигнав асирійський
цар Ізраїля до Асирії, і попровадив їх у Халах,
і в Хавор, над річку Ґазан, та до мідійських
міст. 12 Це за те, що не слухалися вони голосу
Господа, Бога свого, і переступали заповіта
Його; усього, що наказав був Мойсей, раб
Господній, вони ані не слухали, ані не робили.
13 А чотирнадцятого року царя Єзекії прийшов
Санхерїв, цар асирійський, на всі укріплені
Юдині міста́, та й захопи́в їх. 14 І послав Єзекія,
цар Юдин, до царя асирійського, до Лахішу,
говорячи: „Згрішив я! Відійди від мене, а що
накладе́ш на мене, понесу́.“І наклав асирійський
цар на Єзекію, Юдиного царя, три сотні талантів
срібла та тридцять талантів золота. 15 І віддав
Єзекія все срібло, зна́йдене в Господньому домі
та в царе́вих скарбни́цях. 16 Того ча́су Єзекія
відрубав золото з дверей Господнього дому та
зо стовпів, що покрив був Єзекія, Юдин цар,
золотом, і дав його́ асирійському цареві. 17
А асирійський цар послав із Лахішу до царя
Єзекії головного кома́ндувача, і великого е́внуха
та великого ча́шника з великим вїйськом до
Єрусалиму. І пішли вони, і прийшли та й стали
над водотя́гом горїшнього ставу, що на битій
дорозі до поля Валю́шників. 18 І кли́кнули вони
до царя, і до них вийшов Еліяким, син Хілкійї,
начальник палати, і писар Шевна, та Йоах, син
Асафів, ка́нцлер. 19 І сказав до них великий
ча́шник: „Скажіть Єзекії: Отак сказав великий
цар, цар асирійський: Що́ це за надія, на яку
ти надїєшся? 20 Чи думаєш ти, що слово уст,
то вже рада та сила до війни? На ко́го тепер
надїєшся, що збунтувався проти мене? 21 Тепер
оце ти надієшся собі опе́ртися на оту пола́ману
очерети́ну, на Єгипет, що коли хто опирається
на неї, то вона вхо́дить у долоню йому й
продіря́влює її. Отакий фараон, цар єгипетський,
для всіх, хто надіється на нього. 22 А коли ви
скажете мені: Ми надїємось на Господа, Бога
нашого, то чи ж Він не Той, що Єзекія понищив
па́гірки Його та же́ртівники Його, і сказав Юді та
Єрусалимові: перед оцим тільки же́ртівником
будете вклонятися в Єрусалимі? 23 А тепер
піди в за́клад із моїм паном, ассирійським
царем, і я дам тобі дві тисячі ко́ней, якщо ти
зможеш собі дати на них верхівцїв. 24 І як же ти
проженеш хоч одно́го намісника з найменших
слуг мого пана? А ти собі надїєшся на Єгипет
ради колесни́ць та верхівців! 25 Тепер же, чи без
Господа прийшов я на це місце, щоб знищити
його? Господь сказав був мені: Піди на той
край та знищ його!“ 26 І сказав Еліяким, син
Хілкійї, і Шевна та Йоах до великого ча́шника:
„Говори до своїх рабів по-араме́йському, бо ми
розуміємо, і не говори з нами по-юде́йському
в слух тих людей, що на мурі“. 27 І сказав до
них великий ча́шник: „Чи пан мій послав мене
говорити ці слова́ до твого пана та до тебе? Хіба
не до цих людей, що сидять на мурі, щоб із
вами їсти вій кал та пити свою се́чу?“ 28 І став
великий чашник, і кликнув гучним голосом по-
юдейському, і говорив і сказав: „Послухайте
слово великого царя, царя асирійського: 29 Так
сказав цар: Нехай не ду́рить вас Єзекія, бо він не
зможе врятува́ти вас від руки його! 30 І нехай
не запевня́є вас Єзекія Господом, говорячи:
Рятуючи, врятує вас Господь, і не буде да́но
цього міста в руку царя асирійського. 31 Не
слухайте Єзекії, бо так сказав цар асирійський:
Примиріться зо много, та й ви́йдіть до мене, та
й їжте кожен свій виноград та кожен фіґу свою,
і пийте кожен воду зо своєї ко́панки, 32 аж поки
я не прийду́ й не візьму́ вас до краю такого ж,
як ваш Край, до кра́ю збіжжя та виноградного
соку, до краю хліба та виноградників, до краю
оливки, оливного соку та меду, — щоб ви жили
й не вмирали! І не слухайте Єзекії, коли він
намовляє вас, говорячи: Господь порятує нас! 33
Чи справді врятували боги тих народів, кожен
свій край від руки асирійського царя? 34 Де боги
Гамату та Арпаду? Де боги Сефарваїму, Гени
та Івви? Чи врятува́ли вони Самарію від моєї
руки? 35 Котрий з-поміж усіх богів цих країв
урятував свій край від моєї руки, — то невже
ж Господь урятує Єрусалим від моєї руки?“
36 І мовчав той наро́д, і не відповів йому ані

сло́ва, бо це був нака́з царя, що сказав: „Не
відповідайте йому́!“ 37 І прийшов Еліяким, син
Хілкійї, начальник палати, і писар Шевна, і Йоах,
Асафів син, ка́нцлер, із роздертими шатами, до
Єзекії, і доне́сли йому слова́ великого чашника.

19 І сталося, як почув це цар Єзекі́я, то розде́р
свої шати та накрився вере́тою, і ввійшов
до Господнього дому. 2 І послав він Еліякима,
начальника палати, і писаря Шевну, та старши́х
із священиків, покритих вере́тами, до пророка
Ісаї, Амосового сина. 3 І сказали вони до нього:
„Так сказав Єзекія: Цей день — це день горя
й карта́ння та нару́ги! Бо підійшли діти аж
до виходу утро́би, та немає сили породити! 4
Може почує Господь, Бог твій, всі слова́ великого
чашника, що його послав асирійський цар, пан
його, на обра́зу Живого Бога, і Господь, Бог твій,
покарає за слова́, які чув, а ти принесе́ш молитву
за рештку, що ще знахо́диться“. 5 І прийшли раби
царя Єзекії до Ісаї. 6 І сказав їм Іса́я: „Так скажете
вашому панові: Так сказав Господь: Не бійся тих
слів, що почув ти, якими ображали Мене слуги
асирійського царя! 7 Ось Я дам в нього духа, і
він почує звістку, — і ве́рнеться до свого краю. І
Я вражу́ його мече́м у його кра́ї“. 8 І вернувся
великий чашник, і знайшов асирійського царя,
що воював проти Лівни, бо почув, що той рушив
із Лахішу. 9 А коли він почув про Тіргаку, царя
етіопського, таке: „Ось він вийшов воювати з
тобою!“то вернувся, і послав послів до Єзекії,
говорячи: 10 „Так скажете до Єзекії, Юдиного
царя, говорячи: „Нехай не зво́дить тебе Бог
твій, що ти наді́єшся на Нього, кажучи: Не буде
да́ний Єрусалим у руку асирійського царя. 11
Ось ти чув, що́ зроби́ли асирійські царі всім
краям, щоб учинити їх закляттям, а ти будеш
урято́ваний? 12 Чи врятували їх боги тих
народів, яких понищили батьки мої: Гозана, і
Харана, і Рецефа, і синів Едена, що в Телассарі?
13 Де він, цар Гамату, і цар Арпаду, і цар міста
Сефарваїму, Гени та Івви?“ 14 І взяв Єзекія ті
листи з руки послів, і прочитав їх, і ввійшов у
Господній дім. І Єзекія розгорну́в одного листа
перед Господнім лицем. 15 І Єзекія молився
перед Господнім лицем і сказав: „Господи, Боже
Ізраїлів, що сидиш на херуви́мах! Ти Той єдиний
Бог для всіх царств землі, Ти створив небеса́
та землю! 16 Нахили́, Господи, ухо Своє та й
почуй! Відкрий, Господи, очі Свої та й побач, і
почуй слова Санхеріва, що прислав ображати
Живого Бога! 17 Справді, Господи, асирійські
царі попусто́шили ті народи та їхній край. 18
І кинули вони їхніх богів на огонь, бо не боги
вони, а тільки чин лю́дських рук, дерево та
камінь, і понищили їх. 19 А тепер, Господи, Боже
наш, спаси нас від руки його, і нехай знають усі
царства землі, що Ти Господь, Бог єдиний!“ 20
І послав Ісая, Амосів син, до Єзекії, говорячи:
„Так сказав Госпо́дь, Бог Ізраїлів: Я почув те,
про що ти молився до Мене, про Санхеріва,
царя асирійського. 21 Ось те слово, яке Господь
говорив про нього: Горду́є тобою, сміється із тебе
діви́ця, сіонська дочка́, вслід тобі головою хитає
дочка́ Єрусалиму! 22 Кого лаяв ти та ображав, і на
ко́го пови́щив ти голос та вго́ру підніс свої очі?
— На Святого Ізраїлевого! 23 Через послів своїх
Господа ти ображав та казав: Із бе́зліччю своїх
колесни́ць я вийшов на го́ри високі, на боки
Ливану, і позру́бую ке́дри високі його, добі́рні
його кипари́си, і ви́йду аж на верш́ок його на
нічліг, — у гущину́ його саду. 24 Я копаю та п'ю
чужу воду, і стопо́ю своєї ноги повису́шую я всі
єгипетські рі́ки! 25 Хіба ти не чув, що віддавна
зробив Я оце, що за днів стародавніх Я це був
створи́в? Тепер же спровадив Я це, що ти нищиш
міста поукріплювані, на купу румо́вищ обертаєш
їх... 26 А ме́шканці їхні безсилі, настрашені та
побенте́жені. Вони стали, як зілля оте польове́,
мов трава зеленіюча, як трава на даха́х, як
попа́лене збіжжя, яке не доспіло... 27 І сидіння
твоє, і твій вихід та вхід твій Я знаю, і твоє проти
Мене обу́рення. 28 За твоє проти Мене обу́рення,
що горди́ня твоя надійшла до ушей Моїх, то на
ні́здрі твої Я сережку привішу, а вуди́ло Моє
— в твої у́ста, і тебе поверну́ Я тією дорогою,
якою прийшов ти! 29 А оце тобі знак: їжте
цього року збіжжя самосі́йне, а другого року
— саморо́сле, а третього року — сійте та жніть,
і садіть виноградники, та й їжте їх плід. 30 А
врятоване Юдиного дому, що лишилося, пустить
корі́ння додолу, і свого плода́ дасть уго́ру. 31 Бо
з Єрусалиму вийде позоста́ле, а рештки — від
гори Сіону. Ревність Господа Саваота зробить
це! 32 Тому́ так сказав Господь про асирійського
царя: Він не ввійде до міста оцього, і туди він не
кине стріли́, і щито́м її не попере́дить, і ва́ла на
нього не ви́сипле! 33 Якою дорогою при́йде, то
нею пове́рнеться, у місто ж оце він не ввійде,
говорить Господь! 34 І це місто Я оборону́ на
спасі́ння його ради Себе та ради Давида, Мойого
раба“! 35 І сталося тієї ночі, і вийшов Ангол
Господній, і забив в асирійському табо́рі сто й
вісімдеся́т і п'ять тисяч. І повставали вони рано
вранці, аж ось — усі мертві тру́пи! 36 А Санхерів,
асирійський цар, рушив та й пішов, і вернувся й
осівся в Ніневі́ї. 37 І сталося, коли він молився
в домі Нісроха, свого бога, то Адраммелех та
Шар'ецер убили його мече́м, а самі втекли́ до
кра́ю Арара́т. А замість нього зацарював син
його Есар-Хаддон.

20 Тими днями смертельно захворі́в був
Єзекія. І прийшов до нього Іса́я, Амо́сів
син, пророк, і сказав до нього: „Так сказав
Господь: Заряди своїм домом, бо ти вмреш, а
не ви́дужаєш“. **2** А той відвернув обличчя своє
до стіни, і помолився до Господа, говорячи: **3**
„О, Господи, згадай же, що я ходив перед лицем
Твоїм правдою та ці́лим серцем, і робив я добре
в оча́х Твоїх“. І заплакав Єзекія ревним плаче́м.
4 І сталося, Ісая не вийшов ще з сере́дини міста,
а до нього було Господнє слово, говорячи: **5**
„Вернися, і скажеш до Єзекії, володаря Мого
народу: Так сказав Господь, Бог батька твого
Давида: Почув Я молитву твою, побачив Я сльозу́
твою! Ось Я вилікую тебе, — третього дня зі́йдеш
ти до Господнього дому! **6** І до днів твоїх Я
дода́м п'ятнадцять літ, і з руки асирійського
царя врятую тебе та це місто, й обороню́ це місто
ради Себе та ради раба Свого Давида“. **7** А Ісая
сказав: „Візьміть грудку фіг“. І взяли́ й поклали
на того гнояка́, — і він ви́дужав... **8** І сказав Єзекія
до Ісаї: „Який знак, що Господь мене ви́лікує, і
що я третього дня зійду́ до Господнього дому?“
9 І сказав Ісая: „Ось тобі знак той від Господа,
що Господь зробить ту річ, про яку говорив:
Чого хочеш, — щоб пішла тінь уперед на десять
ступені́в, чи щоб верну́лася на десять ступені́в?“
10 І сказав Єзекія: „Легко тіні похили́тися вперед
на десять ступені́в; ні, — а нехай тінь ве́рнеться
назад на десять ступені́в!“ **11** І кли́кнув пророк
Ісая до Господа, і Він заверну́в тінь на ступеня́х,
де вона спускалася на ступені́ Ахазові, на десять
ступені́в... **12** Того ча́су послав Бородах-Бал'адан,
син Бал'аданів, вавилонський цар, листа́ та
дару́нка до Єзекії, бо прочув був, що Єзекія
захворі́в. **13** І вислухав їх Єзекія, і показав їм усю
скарбни́цю свою, — і срібло, і золото, і па́хощі,
і добру оливу, і всю зброївню свою, і все, що
знахо́дилося в його скарбницях. Не було речі,
якої не показав би їм Єзекія в домі своїм та в
усім володі́нні своїм. **14** І прийшов пророк Іса́я
до царя Єзекії та й сказав до нього: „Що́ говорили
ці люди? І звідки вони прийшли до тебе?“А
Єзекія сказав: „Вони прийшли з далекого кра́ю,
з Вавилону“. **15** І той сказав: „Що́ вони бачили
в домі твоїм?“І Єзекія сказав: „Усе, що в домі
моїм, вони бачили, — не було речі, якої не
показав би я їм у скарбни́цях своїх“, **16** І сказав
Ісая до Єзекії: „Послухай Господнього слова: **17**
Ось прихо́дять дні, і все, що́ в домі твоєму, і що
були зібрали батьки твої аж до цього дня, буде
ви́несене до Вавилону. Нічого не позоста́неться,
говорить Господь! **18** А з синів твоїх, що вийдуть
із тебе, яких ти поро́диш, де́кого заберуть, — і
вони будуть є́внухами в палатах вавилонського
царя!“ **19** І сказав Єзекія до Ісаї: „Добре Господнє
слово, яке ти сказав!“І подумав собі: „Так, мир
та безпека буде за моїх днів!“ **20** А решта діл
Єзекії та вся лица́рськість його, і як він зробив
ста́ва та водотя́га, і впровадив воду до міста,
— ото вони написані в Книзі Хроніки Юдиних
царів. **21** І спочив Єзекія зо своїми батьками, а
замість нього зацарював син його Манасі́я.

21 Манасі́я був віку дванадцяти літ, коли
він зацарював, і царював в Єрусалимі
п'ятдесят і п'ять літ. А ім'я́ його матері — Хевці-
Ваг. **2** І робив він зло в Господніх оча́х, за
гидо́тою тих народів, яких Господь повиганяв з-
перед обличчя Ізраїлевих синів. **3** І він зно́ву
побудував па́гірки, що їх винищив був його
батько Єзекія, і понаставля́в же́ртівників Ваалові,
і зробив Аста́рту, як зробив був Ахав, Ізраїлів
цар, і вклонявся всім небесним світи́лам та
служив їм. **4** І побудував він же́ртівники в
Господньому домі, про якого сказав був Господь:
„В Єрусалимі покладу́ Я Ім'я́ Своє!“ **5** І побудував
він жертівники для всіх небесних світил на обо́х
подві́р'ях Господнього дому. **6** І він перепрова́див
свого сина через огонь, і гадав, і ворожив, і
настанови́в викликувачів духів померлих та
духів віщих, і багато робив зла в оча́х Господа,
щоб гнівити Його. **7** І поставив він бовва́на
Астарти, якого зробив, у домі, про якого Господь
сказав був до Давида та до сина його Соломона:
„У цьо́му домі та в Єрусалимі, що його Я вибрав
зо всіх Ізраїлевих племен, покладу́ Я Ім'я́ Своє
навіки! **8** І більше не мандрува́тиме Ізраїлева
нога з тієї землі, яку Я дав їхнім батькам, якщо
тільки вони бу́дуть пильнува́ти робити все так,
як наказав Я їм, та ввесь Зако́н, що наказав їм
Мій раб Мойсей“. **9** Та не послухалися вони.
І Манасія звів їх до того, щоб робити гірше
від тих народів, яких Господь вигубив з-перед
обличчя Ізраїлевих синів. **10** І говорив Господь
через Своїх рабів пророків, кажучи: **11** „За те, що
Манасія, цар Юдин, зробив ці гидо́ти, учинив
гірше від усього, що́ робили були амоpе́яни,
що були перед ним, і ввів у гріх також Юду
божка́ми своїми, **12** тому так сказав Господь, Бог
Ізраїлів: Ось Я наво́джу таке зло на Єрусалим
та на Юду, що в кожного, хто почує про це,
задзвени́ть в обох ву́хах! **13** І протягну́ Я на
Єрусалим мірку Самарії, та вагу Ахавого дому, і
ви́тру Єрусалим, як витира́ють миску: витер і
перевернув її догори́ дном! **14** І Я покину останок
наді́лу Мого, і дам їх у руку їхнім ворогам, і вони
будуть на грабі́ж та на здо́бич для всіх їхніх
ворогів, **15** тому́, що вони робили зло в Моїх
оча́х, і все гніви́ли Мене він дня, коли вийшли
їхні батьки з Єгипту, й аж до дня цього“... **16**

А також Манасі̂я пролив дуже багато невинної
кро́ви, аж напо́внив нею Єрусалим від входу
до входу, окрім свого гріха́, що ввів у гріх Юду,
щоб чинити зле в Господніх оча́х. 17 А решта
діл Манасії, та все, що́ він зробив, і гріх його,
яким він грішив, ото вони написані в Книзі
Хроніки Юдиних царів. 18 І спочив Манасія
з батьками своїми, і був похований в садку́
свого дому, в Уззиному садку́, а замість нього
зацарював син його Амо́н. 19 Амо́н був віку
двадцяти й двох років, коли він зацарював, і
царював він в Єрусалимі два роки. А ім'я́ його
матері — Мешуллемет, дочка́ Харуца з Йотви.
20 І робив він зло в Господніх оча́х, як робив
його батько Манасія. 21 І ходив він усією тією
дорогою, якою ходив його ба́тько, і служив тим
бовва́нам, яким служив батько його, і вклонявся
їм. 22 І покинув він Господа, Бога батьків своїх,
і не ходив Господньою дорогою. 23 І вчинили
змову слу́ги Амона на нього, і вбили царя в його
домі. 24 Та наро́д Краю перебив усіх змо́вників
на царя Амона. І народ настановив царем Кра́ю
замість нього сина його Йосі̂ю. 25 А решта діл
Амона, усе, що́ робив він, ото вони написані в
Книзі Хроніки Юдиних царів. 26 І поховали його
в його гробі в Уззиному садку́, а замість нього
зацарював син його Йосія.

22 Йосі̂я був віку восьми літ, коли він
зацарював, і царював в Єрусалимі тридцять
і один рік. А ім'я́ його матері Єдида, дочка́ Адаї
з Боцкату. 2 І робив він угодне в Господніх
оча́х, і ходив усією дорогою свого батька Давида,
і не вступався ані праворуч, ані ліворуч. 3 І
сталося вісімнадцятого року царя Йосії, послав
цар Шафана, сина Ацалії, Мешулламового сина,
писаря, до Господнього дому, говорячи: 4 „Піди
до Хілкійї, первосвященика, і нехай перелі̂чить
те срібло, що зне́сене до Господнього дому,
що зібрали від народу сторожі̂ поро́га. 5 І
нехай дадуть його на руку викона́вцям роботи,
поставленим у Господньому домі, а ті нехай
дадуть його тим, хто працює в Господньому
домі, щоб направляти ушко́дження хра́му, — 6
теслярам, і будівни́чим, і мулярам, щоб купувати
дерево та те́сане каміння на направу хра́му.
7 Тільки нехай не облічуються з ними про те
срібло, що да́не на їхню руку, бо чесно вони
роблять“. 8 І сказав Хілкійя, первосвященик, до
писаря Шафана: „Я знайшов у Господньому домі
Книгу Зако́ну!“І дав Хілкійя ту Книгу Шафанові,
і той перечитав її. 9 І ввійшов писар Шафан до
царя, і приніс цареві вістку, і сказав: „Раби твої
ви́сипали те срібло, що зна́йдене в домі, і дали́
його на руку виконавцям робо́ти, поставленим
у Господньому домі“. 10 І доніс писар Шафан
цареві, говорячи: „Священик Хілкійя дав мені
книгу“. І Шафан перечитав її перед царем. 11 І
сталося, як цар почув слова Книги Зако́ну, то
роздер свої шати... 12 І наказав цар священикові
Хілкійї, і Ахікамові, Шафановому синові, і
Ахборові, Міхаїному синові, і писареві Шафанові,
і Асаї, царе́вому слузі, говорячи: 13 „Ідіть,
зверніться до Господа про мене й про народ,
та про всього Юду, про слова цієї зна́йденої
книги. Великий бо гнів Господній, що запалився
на нас за те, що батьки наші не слухалися слів
цієї книги, щоб робити все, що написано про
нас“. 14 І пішов священик Хілкійя, і Ахікам,
і Ахбор, і Шафан, і Асая до пророчиці Хулди,
жінки Шаллума, сина Тікви, сина Хархасового,
сто́рожа шат, — вона сиділа в Єрусалимі, на
Ново́му Місті, — і говорили до неї. 15 А вона
сказала до них: „Так говорить Господь, Бог
Ізраїлів: Скажіть чоловікові, що послав вас до
мене: 16 Так говорить Господь: Ось Я наведу́ лихо
на оце місце та на ме́шканців його, усі слова́ тієї
книги, що читав Юдин цар, 17 за те, що вони
покинули Мене, і кадили іншим богам, щоб
гніви́ти Мене всім ді̂лом своїх рук. І розпали́вся
Мій гнів на це місце, — і він не погасне! 18
А Юдиному цареві, що послав вас звернутися
до Господа, скажете йому так: Так говорить
Господь, Бог Ізраїлів, — ті слова́, які ти чув: 19 За
те, що зм'я́кло твоє серце, і ти впокори́вся перед
Господнім лицем, коли почув, що́ Я говорив
про це місце та про ме́шканців його, що вони
стануть спусто́шенням та прокля́ттям, і що ти
роздер шати свої та плакав перед Моїм лицем,
то Я також почув, — говорить Господь. 20 Тому́
то Я прилучу́ тебе до батьків твоїх, і ти будеш
прилу́чений до гробів своїх у мирі, і очі твої не
побачать усього того лиха, що Я наво́джу на оце
місце“. І вони прине́сли цю вістку цареві.

23 А цар послав, і зібрали до нього всіх
старши́х Юди та Єрусалиму. 2 І ввійшов
до Господнього дому цар та кожен муж Юди, а
з ним усі мешканці Єрусалиму, і священики,
і пророки, і ввесь народ від мало́го й аж до
великого, і він прочитав до їхніх ушей усі слова́
Книги Заповіту, зна́йденої в Господньому домі.
3 І став цар на підвищенні, і склав заповіта перед
Господнім лицем, щоб ходити за Господом та
доде́ржувати заповіді Його, і сві̂дчення Його,
і постанови Його всім серцем та всією душею,
щоб виконати слова́ того заповіту, що написані
в тій книзі. І ввесь народ пристав до заповіту. 4
І наказав цар Хілкійї, великому священикові,
й іншим священикам та сторожа́м поро́га,
щоб повино́сили з Господнього храму всі речі,
зро́блені для Ваала та для Аста́рти, та для

всіх небесних світил. І він попали́в їх поза
Єрусалимом на кедро́нських поля́х, а їхній
по́рох відніс до Бет-Елу. 5 І він поскидав жерці́в,
що їх понаставля́ли були Юдині царі, і що вони
кадили на па́гірках по Юдиних містах та в
око́лицях Єрусалиму, і кадили для Ваала, і
для сонця, і для місяця, і для планет, і для
всіх небесних світил. 6 І він виніс Астарту з
Господнього дому поза Єрусалим до кедро́нської
долини, та й спалив її в кедро́нській долині,
і стер на по́рох, а її по́рох кинув на гроби́
звичайних людей. 7 І він порозбива́в доми
культу блудодійників, що були при Господньому
домі, де жінки́ ткали завісу для Аста́рти. 8 І він
ви́провадив усіх священиків з Юдиних міст, і
опога́нив па́гірки, де священики кадили, від
Ґеви аж до Беер-Шеви, і порозбивав па́гірки
брам, що були при вході брами Ісуса, зверхника
міста, що ліво́руч тому́, хто вхо́див до брами
міста. 9 Але священики па́гірків не вхо́дили
до Господнього же́ртівника в Єрусалимі, а
тільки їли прісне́ серед своїх братів. 10 І він
опога́нив місце ста́влення на огні, що в долині
Гінномового сина, щоб ніхто не перево́див через
огонь сина свого та дочку́ свою для Молоха.
11 І він повідставляв коні, яких давали Юдині
царі для сонця, від входу до Господнього дому,
при кімна́ті є́внуха Нетан-Мелеха, що був у
Парварімі, а колесни́ці сонця попали́в ув огні. 12
А же́ртівники, що були на даху́ Ахазової го́рниці,
що пороби́ли Юдині царі, та жертівники, що
пороби́в Манасія на двох подві́р'ях Господнього
дому, цар порозбива́в. І він звідти побіг, і кинув
їхній по́рох до кедро́нського пото́ку. 13 А па́гірки,
що навпроти Єрусалиму, право́руч гори Згуби,
які побудува́в був Соломон, Ізраїлів цар, для
Астарти, гидо́ти сидо́нської, і для Кемота, гидо́ти
моавської, і для Мілкома, гидо́ти Аммонових
синів, цар поопога́нював. 14 І він порозбивав
стовпи для богів, і постинав посвя́чені дере́ва,
а їхнє місце напо́внив лю́дськими кістка́ми.
15 А також жертівника, що в Бет-Елі, па́гірка,
що зробив був Єровоам, син Неватів, що ввів у
гріх Ізраїля, також же́ртівника цього та цього
па́гірка він розбив, і спалив того па́гірка та
стер на по́рох, і Аста́рту спалив. 16 І оберну́вся
Йосі́я, та й побачив гроби́, що були там на
горі. І послав він, і позабирав кості з гробі́в,
і попали́в на жертівнику, — і опога́нив його,
за словом Господнім, яке кли́кав був Божий
чоловік, що проріка́в оці речі. 17 І сказав цар:
„Що́ це за надгро́бок, що я бачу?“А люди того
міста сказали йому: „Це надгро́бок Божого
чоловіка, що прийшов з Юдеї й прорік оці речі,
які зробив ти на же́ртівнику в Бет-Елі“. 18 А він
сказав: „Дайте йому спо́кій, — нехай ніхто не
рухає косте́й його“. І зберегли його кості, кості
того пророка, що прийшов був із Самарії. 19 А
також усі доми́ па́гірків, що по самарійських
містах, що поробили були Ізраїлеві царі, щоб
гніви́ти Господа, Йосія понищив, і зробив з
ними те саме, що зробив у Бет-Елі. 20 І порізав
він усіх священиків па́гірків, що були там, на
жертівниках, і попалив на них лю́дські кості, та й
вернувся до Єрусалиму. 21 І наказав цар усьому
наро́дові, говорячи: „Справте Пасху для Господа,
вашого Бога, як написано в оцій Книзі Заповіту“.
22 Бо не справля́лася ця Пасха від днів суддів,
що судили Ізраїля, по всі дні царів Ізраїлевих
та царів Юдиних. 23 І тільки вісімнадцятого
року царя Йосії справлялася Пасха для Господа
в Єрусалимі. 24 А також викликачів духів
померлих, і духів віщих, і домови́х божків, і
бовва́нів, і всякі гидо́ти, що появилися в Юдинім
кра́ї та в Єрусалимі, повини́щував Йосія, щоб
поставити слова Зако́ну, написані в книзі, що
знайшов священик Хілкійя в Господньому домі.
25 А такого царя, як він, не було перед ним, що
наверну́вся б до Господа всім своїм серцем, і
всією душею своєю, і всією силою своєю, за всім
Мойсеєвим Зако́ном, і по ньому не повставав
такий, як він. 26 Тільки не спинився Господь від
ре́вности Свого великого гніву, яким запалився
Його гнів на Юду за всі огі́рчення, якими гніви́в
Його Манасія. 27 І сказав Господь: „Також Юду
відкину Я від лиця Свого, як відкинув Я Ізраїля,
і відкину це місто, яке вибрав, Єрусалим, та цей
храм, про який Я сказав: Ім'я́ Моє буде там!“
28 А решта діл Йосії та все, що́ він робив, — ото
вони написані в Книзі Хроніки Юдиних царів.
29 За його днів пішов фараон Нехо́, єгипетський
цар, на асирійського царя, на річку Єфра́т. І
вийшов цар Йосія навпроти нього, та той убив
його в Меґіддо, коли він побачив його... 30 І
його раби пове́зли його мертвого з Меґіддо, і
приве́зли його до Єрусалиму, і поховали його
в гробівці́ його́. А народ кра́ю взяв Єгоахаза,
сина Йосії, і пома́зали його, та й настанови́ли
його царем замість його батька. 31 Єгоахаз був
віку двадцяти й трьох літ, коли він зацарював,
і царював в Єрусалимі три місяці. А ім'я́ його
матері — Хамуталь, дочка́ Єремі́ї, з Лівни. 32
І робив він зло в Господніх оча́х, усе так, як
робили його батьки. 33 І фараон Нехо́ зв'язав
його в Рівлі, в гаматському кра́ї, щоб він не
царював в Єрусалимі, і наклав ка́ру на цей край,
— сто талантів срібла та талант золота. 34 А
царем настанови́в фараон Нехо Ел'якима, сина
Йосії, замість батька його Йосії, і змінив ім'я́
його на Єгояким. А Єгоахаза він узяв, і той

прибув до Єгипту та й помер там. 35 І Єгояким
давав фараонові срібла та золота; тільки розклав
це на край, щоб давати те срібло на фараонів
наказ, — він стягав те срібло та золото з наро́ду
кра́ю за оцінкою землі кожного, щоб віддати
фараонові Нехо. 36 Єгояки́м був віку двадцяти
й п'яти літ, коли він зацарював, і одинадцять
років царював в Єрусалимі. А ім'я́ його матері —
Зевуда, дочка Педаї, з Руми. 37 І робив він зло в
Господніх оча́х, усе так, як робили батьки́ його.

24 За його днів прийшов Навуходоно́сор, цар
вавилонський, а Єгояки́м був йому три
роки невільником, та пото́му збунтувався на
нього. 2 А Господь послав на нього о́рди халде́їв,
і о́рди сирійські, і о́рди моавські, та о́рди синів
Аммона. І він послав їх на Юду, щоб ви́губити
їх за словом Господа, що Він говорив через
рабів Своїх пророків. 3 Тільки на нака́з Господа
сталося це на Юду, щоб відкинути його від лиця
Його за гріхи Манасії, за все, що́ він робив, 4
а також за непови́нну кров, яку він пролив, і
напо́внив Єрусалим непови́нною кров'ю; і не
хотів Господь простити. 5 А решта Єгояки́мових
діл, та все, що́ він робив, — ото вони описані в
Книзі Хроніки Юдиних царів. 6 І спочив Єгояким
зо своїми батьками, а замість нього зацарював
син його Єгоя́хін. 7 І більше вже не вихо́див
єгипетський цар зо свого кра́ю, бо вавилонський
цар забрав усе від Єгипетського потоку аж до
річки Ефра́ту, усе, що належало єгипетському
цареві. 8 Єгоя́хін був віку вісімнадцяти літ, коли
він зацарював, і царював в Єрусалимі три місяці.
А ім'я́ його матері — Нехушта, дочка́ Елнатана, з
Єрусалиму. 9 І робив він зло в Господніх оча́х,
усе так, як робив його батько. 10 Того ча́су
прийшли до Єрусалиму раби Навуходоно́сора,
царя вавилонського, і місто попало в обло́гу.
11 І прийшов Навуходоно́сор, вавилонський
цар, на місто, а його раби обляга́ли його. 12 І
вийшов Єгоя́хін, цар Юдин, до вавилонського
царя, він та мати його, і слуги його, і князі́ його,
і є́внухи його, — і вавилонський цар узяв його
восьмого року свого царюва́ння. 13 І позабирав
він звідти всі скарби́ Господнього дому та
скарби́ дому царе́вого, і повідру́бував всі золоті
речі, які поробив був Соломо́н, цар Ізраїлів, у
Господньому храмі, як говорив Господь. 14 І
повиво́див він увесь Єрусалим, і всіх князі́в, і
всіх ли́царів військо́вих, — десять тисяч пішло до
неволі, — і всіх те́слів та ковалі́в. Не позоставив
нікого, окрім нужде́нного народу Краю... 15 І він
вивів до Вавилону Єгоя́хіна та царе́ву матір, і
царськи́х жіно́к, і його є́внухів, і видатних у кра́ї,
— усіх ви́провадив у неволю з Єрусалиму до
Вавило́ну. 16 І всіх військо́вих, сім тисяч, і теслів
та ковалів тисячу, усіх ли́царів, що займалися
війною, — вивів їх вавилонський цар у неволю до
Вавилону. 17 А царем настанови́в вавилонський
цар Маттанію, дядька Єгоя́хіна, замість нього, і
переміни́в ім'я́ його на Седекі́ю. 18 Седекі́я був
віку двадцяти й одно́го року, коли він зацарював,
і він царював в Єрусалимі одинадцять років. А
ім'я́ його матері — Хамуталь, дочка́ Єремії з
Лівни. 19 І робив він зло в Господніх очах, усе
так, як робив був Єгояким. 20 Бо за Господній
гнів сталося це на Єрусалим та на Юду, і Він
відкинув їх від Свого лиця. І Седекія збунтувався
проти вавилонського царя.

25 І сталося дев'ятого року його царюва́ння,
десятого місяця, десятого дня місяця,
прийшов Навуходоно́сор, цар вавилонський, він
та все ві́йсько його, на Єрусалим, і розта́борився
проти нього, і побудува́ли проти нього вала
навко́ло. 2 І було́ місто в обло́зі аж до
одинадцятого року царя Седекії. 3 Дев'ятого
дня місяця настав сильний голод у місті, і
не було хліба для народу кра́ю. 4 І пробитий
був пролі́м у му́рі міста, і всі вояки́ повтікали
вночі дорогою брами між двома му́рами, що
при царсько́му садку́, бо халдеї були при
місті навколо. А цар утік дорогою в степ. 5 А
халдейське ві́йсько погналося за царем, та й
догнали його в єрихо́нських степа́х, а все його
ві́йсько розпоро́шилося від нього. 6 І схопи́ли
царя, і відвели́ його до вавилонського царя до
Рівли, і там його той засудив. 7 А синів Седекії
зарізали на його оча́х, а очі Седекії він вибрав, і
скував його двома́ мідяни́ми кайданами, та й
відвів його до Вавило́ну... 8 А п'ятого місяця,
сьомого дня місяця, — це дев'ятнадцятий рік
царя Навуходоно́сора, вавилонського царя, —
прийшов до Єрусалиму Невузар'адан, начальник
царськи́х сторожі, слуга вавилонського царя.
9 І він спалив дім Господній та дім царе́вий,
і всі доми́ в Єрусалимі, і кожен великий дім
спалив огнем. 10 І мури навколо Єрусалиму
порозбива́ло все халдейське ві́йсько, що було
з начальником царськи́х сторожі. 11 А решту
народу, що позостався в місті, і тих, що перебігли
до вавилонського царя, і решту про́стого люду
повиганяв Невузар'адан, начальник царськи́х
сторожі. 12 А з бідноти́ Кра́ю начальник царськи́х
сторо́жі позоставив декого за винярі́в та за
рільникі́в. 13 А мідяні́ стовпи́, що в Господньому
домі, і підста́ви, і мідяне море, що в Господньому
домі, халдеї поламали, і відне́сли їхню мідь
до Вави лону. 14 І го́рнята, і лопа́тки, і ножі, і
ложки, і ввесь мідяний по́суд, що вживається
при службі, позабира́ли. 15 І кади́льниці, і ча́ші,

усе, що було золоте — забрав золото, а що
було́ срібне — срібло взяв начальник царської
сторожі. 16 Два стовпи́, одне море та ті підстави,
що Соломон поробив був для Господнього дому,
— не було й ваги для всіх цих рече́й! 17
Вісімнадцять ліктів високість одного стовпа й
одна мідяна ма́ковиця, а високість ма́ковиці
— три лікті, та мере́жка, і грана́тові яблука на
ма́ковиці навколо, усе мідь. І для другого стовпа́
з мере́жкою — так само. 18 І начальник царської
сторожі взяв Сераю, первосвященика, і Цефанію,
другого священика, та трьох сторожів поро́га.
19 А з міста взяв він одного є́внуха, що був
начальником над військо́вими, та п'ять чоловіка
з тих, що бачать цареве обличчя, що були
зна́йдені в місті, і писаря, зверхника військо́вих
відділів, що записував народ краю до військо́вих
відділів, і шістдеся́т чоловіка з народу кра́ю,
що знахо́дилися в місті. 20 І позабирав їх
Невузар'адан, начальник царської сторожі, і
відвів їх до вавилонсього царя, до Рівли. 21 І
вдарив їх вавилонський цар, і повбивав їх у Рівлі,
у гаматовому кра́ї. І пішов Юда на вигна́ння
з своєї землі. 22 А народ, що позостався в
Юдиному кра́ї, якого позоставив Навуходоно́сор,
вавилонський цар, то настанови́в над ним
Ґедалію, сина Ахікама, Шафанового сина. 23 І
почули всі військо́ві зверхники, вони та люди,
що вавилонський цар настанови́в Ґедалію, то
поприхо́дили до Ґедалії до Міцпи і Ізмаїл,
син Нетаніїн, і Йоханан, син Кареахів, і Серая,
син нетофатянина Танхумета, і Яазанія, син
маахатянина, вони та їхні люди. 24 І присягну́в
Ґедалія їм та їхнім лю́дям, і сказав їм: „Не
бійтеся бути підда́ними халдейцям, осядьте
в Кра́ї та служіть вавилонському цареві, — і
буде вам добре!“ 25 І сталося сьомого місяця,
прийшов Ізмаїл, син Нетанії, Елішамового сина,
з царсько́го насіння, та десять мужів із ним, і
вдарили вони Ґедалію, — і він помер, і юдеїв, і
халдеїв, що були з ними в Міцпі. 26 І знявся ввесь
наро́д, від мало́го й аж до великого, та зверхники
військ, і пішов до Єгипту, бо боявся халдеїв.
27 І сталося тридцятого й сьомого року неволі
Єгояхіна, Юдиного царя, дванадцятого місяця,
двадцять сьомого дня місяця, Евіл-Меродах,
цар вавилонський, у році свого запарюва́ння,
змилувався над Єгояхіном, Юдиним царем, і
вивів його з дому ув'я́знення. 28 І він говорив
із ним ласка́во, і поставив тро́на його понад
трона царів, що були з ним у Вавилоні. 29 І
змінив в'язни́чну одежу його, і він за́вжди їв
хліб перед ним по всі дні свого життя. 30 А
ї́жа його, їжа стала, видавалася йому від царя,
щоденне щоденно, по всі дні його життя.

1 хроніки

1 Адам, Сиф, Енош, **2** Кенан, Магалал'їл, Яред,
3 Енох, Метушелах, Ламех, **4** Ной, Сим, Хам та
Яфет. **5** Сини Яфетові: Ґомер, і Маґоґ, і Мадай, і
Яван, і Тувал, і Мешех, і Тірас. **6** А сини Ґомерові:
Ашкеназ і Діфат, і Тоґарма. **7** А сини Яванові:
Еліша й Таршіша, кіттяни й роданяни. **8** Сини
Хамові: Куш і Міцра́їм, Пут і Ханаан. **9** А сини
Кушеві: Шева, і Хавіла, і Савта, і Раама, і Савтеха.
А сини Рамині: Шева й Дедан. **10** А Куш породи́в
Німрода, — він зачав бути ве́летом на землі. **11**
А Міцраїм породив лудян, і анам'ян, і легав'ян, і
нафтух'ян, **12** і патрусян, і каслух'ян, що вийшли
звідти филисти́мляни, і кафторян. **13** А Ханаан
породив Сидона, свого первородженого, і Хета,
14 і євусеянина, і амореянина, і ґірґашеянина,
15 і хіввеянина, і аркеянина, і сінеянина, **16** і
арвадянина, і цемарянина, і хаматянина. **17**
Сини Симові: Елам, і Ашшу́р, і Арпахшад, і Луд, і
Ара́м. Сини Арамові: і Уц, і Хул, і Ґетер, і Мешех.
18 А Арпахшад породив Шалаха, а Шалах породив
Евера. **19** А Еверові народилося двоє синів, —
ім'я́ одно́му Пелеґ, бо за його днів була поділена
земля, а ім'я́ брата його — Йоктан. **20** А Йоктан
породи́в Алмодада, і Шелефа, і Хацармавета, і
Єраха, **21** і Гадорама, і Узала, і Діклу, **22** і Евала, і
Авімаїла, і Шеву, **23** і Офіра, і Хавілу, і Йовава,
— усі вони сини Йоктанові. **24** Сим, Арпахшад,
Шелах, **25** Пелеґ, Реу, **26** Серуґ, Нахор, Терах, **27**
Аврам, він же Авраа́м. **28** Сини Авраамові: Ісак
та Ізмаїл. **29** Оце їхні нща́дки: первороджений
Ізмаїлів Невайот, і Кедар, і Адбеїл, і Мівсам, **30**
Мішма, і Дума, Масса, Хадад, і Тема, **31** Єтур,
Нафіш, і Кедема, — оце вони сини Ізмаїлові.
32 А сини Кетури, Авраамової наложниці: вона
породила Зімрана, і Йокшана, і Медана, і Мідіяна,
і Їшбака, і Шуаха. А Йокшанові сини: Шева й
Дедан. **33** А Мідіянові сини: Ефа, і Ефер, і Ханох, і
Авіда, і Елдаа, — ці всі сини Кетури. **34** А Авраа́м
породив Ісака. Ісакові сини: Ісав і Ізра́їль. **35**
Ісавові сини: Еліфаз, Реуїл, і Єуш, і Йалам, і Кора.
36 Сини Еліфазові: Теман і Омар, Цефі й Ґатам,
Кеназ і Тімна, і Амалик. **37** Сини Реуїлові: Нахат,
Зерах, Шамма й Мізза. **38** А сини Сеїрові: Лотан,
і Шовал, і Ців'он, і Ана, і Дішон, і Ецер, і Дішан.
39 А сини Лотанові: Хорі, і Гомам, і Ахот, Лотан,
Тімна. **40** Сини Шовалові: Ал'ян, і Манахат, і Евал,
Шефі, і Онам. А сини Ців'онові: Айя й Ана. **41** А
сини Анині: Дішон. А сини Дішонові: Хамран, і
Ешбан, і Їтран, і Керан. **42** Сини Ецерові: Білган, і
Зааван, Яакан. Сини Дішонові: Уц та Аран. **43** А
оце царі, що царювали в Едо́мовому кра́ї перед
зацарюванням царя в Ізраїлевих синів: Бела,
Беорів син, а ім'я́ його міста — Дінгава. **44** І
помер Бела, а замість нього зацарював Йовав,
Зерахів син з Боцри. **45** І помер Йовав, а замість
нього зацарював Хушам із кра́ю теманянина.
46 І помер Хушам, а замість нього зацарював
Гадад, Бедадів син, що побив був Мідіяна на
Моавському полі, а ім'я́ місту його Авіт. **47** І
помер Гадад, а замість нього зацарював Самла
з Масреки. **48** І помер Самла, а замість нього
зацарював Саул з Рехевот-Ганнагару. **49** І помер
Саул, а замість нього зацарював Баал-Ханан,
син Ахборів. **50** І помер Баал-Ханан, а замість
нього зацарював Гадад, а ім'я́ його міста — Раї, а
ім'я́ жінки його — Мегетав'їл, дочка Матреда,
дочки́ Ме-Загавової. **51** І помер Гадад. І були
потому провідники́ Едому: провідни́к Тімна,
провідник Ал'я, провідник Єтет, **52** провідник
Оголівама, провідник Ела, провідник Пінон, **53**
провідник Кеназ, провідник Теман, провідник
Мівцар, **54** провідни́к Маґдіїл, провідник Ірам, —
оце провідники́ Едому.

2 Оце Ізраїлеві сини: Руви́м, Симео́н, Левї́й,
і Юда, Іссаха́р, і Завуло́н, **2** Дан, Йо́сип,
Веніями́н, Нефтали́м, Ґад і Аси́р. **3** Юдині
сини: Ер, і Онан, і Шела, — троє народилися
йому від ханаане́янки Бат-Шуї. І був Ер, Юдин
перворо́джений, нечестивий в оча́х Господа,
— і Він забив його. **4** А Тамар, невістка його,
породила йому Пе́реца та Зе́ваха, — усіх Юдиних
синів п'я́теро. **5** Сини Перецові: Хецрон та Хамул.
6 А сини Зерахові: Зімрі, і Етан, і Геман, і Калкол,
і Дера, — усіх їх п'я́теро. **7** А Кармієві сини: Ахар,
що напровадив біду на Ізраїля, що спроневі́рився
в заклятті. **8** А сини Етанові: Азарія. **9** А сини
Хецронові, що народилися йому: Єрахмеїл, і
Рам, і Келувай. **10** А Рам породи́в Аммінадава,
а Аммінадав породив Нахшона, начальника
синів Юдиних. **11** А Нахшон породив Салму, а
Салма породив Боаза, **12** а Боаз породив Оведа, а
Овед породив Єссе́я. **13** А Єссе́й породив свого
перворо́дженого Еліава, і Авінадава другого, і
Шім'у третього, **14** Натаніїла четвертого, Раддая
п'ятого, **15** Оцема шостого, Давида сьомого.
16 А їхні сестри: Церуя й Авідаїл. А Церуїні
сини: Авшай, і Йоав, і Аса-Ел, — усіх троє. **17**
А Авігаїл породила Амасу, а батько Амасин —
їшмеелянин Єтер. **18** А Калев, Хецронів син,
породив зо своєю жінкою Азувою та з Еріот
дітей. А оце сини її: Єшер, і Шовав, і Ардон. **19** І
померла Азува, а Калев узяв собі Ефрату, і вона
породила йому Хура. **20** А Хур породив Урі, а
Урі породив Бецаліїла. **21** А потому прийшов
Хецрон до дочки́ Махіра, Ґілеадового батька, і
він узяв її, — а він був віку шостидесяти років,
— і вона породила йому Сеґува. **22** А Сеґув
породив Яіра, і він мав двадцять і три місті

в ґілеадському кра́ї. 23 Але Ґешур та Арам
забрали від них Яірові оселі, Кенат та залежні від
нього міста, шістдеся́т міст. Усе це сини Махіра,
Ґілеадового батька. 24 А по Хецроновій смерті
прийшов Калев до Єфрати, і Хецронова жінка
Авійя породила йому Ашхура, батька Текої. 25 А
сини Єрахмеїла, Хецронового перворо́дженого,
були́: перворо́джений Рам, і Буна, і Орен, і Оцем,
Ахійя. 26 І була́ в Єрахмеїла інша жінка, а ім'я́
їй Атара, — вона мати Онама. 27 А сини Рама,
Єрахмеїлового перворо́дженого, були: Маац, і
Ямін, і Екер. 28 А сини Онамові були́: Шаммай, і
Яда. А сини Шаммая: Надав та Авішур. 29 А ім'я́
Авішуровій жінці — Авіхаїл, і вона породила
йому Ахбана та Моліда. 30 А сини Надавові:
Селед та Аппаїм, а Селед помер без дітей. 31 А
сини Аппаїмові: Їш'ї, А сини Їш'ї: Шешан. А сини
Шешанові: Ахлай. 32 А сини Яди, Шаммаєвого
брата: Єтер і Йонатан. І помер Єтер без дітей. 33
А Йонатанові сини: Пелет, і Заза, — оце були
сини Єрахмеїлові. 34 А в Шешана не було синів,
а тільки до́чки. Був у Шешана раб єги́птянин, а
ім'я́ йому Ярха. 35 І дав Шешан рабові своєму
Ярсі свою дочку́ за жінку, і вона породила йому
Аттая. 36 А Аттай породив Натана, а Натан
породив Завада, 37 А Завад породив Ефлала, а
Ефлал породив Оведа. 38 А Овед породив Єгу, а
Єгу породив Азарію, 39 а Азарія породив Хелеца,
а Хелец породив Ел'асу. 40 А Ел'аса породив
Сісмая, а Сісмай породив Шаллума. 41 А Шаллум
породив Єкамію, а Єкамія породив Елішаму.
42 А сини Калева, Єрахмеїлового брата: Меша,
його перворо́джений, він ба́тько Зіфа. І сини
Мареші, Хевронового батька. 43 А Хевронові
сини: Корах, і Таппуах, і Рекем, і Шама. 44 А
Шама породив Рахама, Єракеамового батька, а
Рекем породив Шаммая. 45 А сини Шаммаєві:
Маон, а Маон був основник Бет-Цуру. 46 А Ефа,
нало́жниця Калева, породила Харана, і Моцу,
і Ґазеза. А Харан породив Ґазеза. 47 А сини
Єгдаєві: Реґем, і Йотам, і Ґешан, і Фелет, і Ефа, і
Шааф. 48 Калевова нало́жниця Мааха породила
Шевера та Тірхату. 49 І породила вона Шаафа,
батька Мадманни, Шеву, батька Махбени, та
батька Ґів'и. А дочка Калевова — Ахса. 50 Оце
були сини Калева, сина Гура, первородженого
Ефрати: Шовал, ба́тько Кір'ят-Єаріму, 51 Салма,
батько Вифлеєма, Гареф, ба́тько Бе-Ґадеру. 52
У Шовала, батька Кір'ят-Єаріму, були сини:
Гарое, Хаці-Гамменухот. 53 А ро́ди Кір'ят-Єаріма:
їтряни, путяни, шуматяни, мішраяни, — від
них пішли цор'атяни та ештауляни. 54 Сини
Салмині: Бет-Лехем, і нетофаляни, Атрот, Бет-
Иоав, і хаці-гаммонахтяни, цоряни. 55 А роди
писарів, ме́шканців Ябецу, тір'атяни, шім'атяни,
сухатяни, — вони кіняни, що похо́дять від
Хамата, батька Бет-Рехавового.

3 А оце були́ Дави́дові сини, що народилися
йому в Хевро́ні: перворо́джений — Амно́н,
від їзреелі́тянки Ахіноам; другий — Даниїл, від
кармелі́тянки Авіґаїл; 2 третій — Авесало́м,
син Маахи, дочки́ Талмая, царя ґешурського;
четвертий — Адонійя, син Хаґґіт; 3 п'ятий —
Шефатія, від Авітал; шостий — Їтреам, від жінки
його Еґли; 4 шестеро наро́джено йому в Хевроні.
І царював він там сім років і шість місяців, а
тридцять і три роки царював в Єрусалимі. 5
А оці народи́лися йому в Єрусалимі: Шім'а, і
Шовав, і Натан, і Соломон, — четверо від Вірсаві́ї,
Амміїлової дочки́, 6 і Ївхар, і Елішама, і Еліфалет,
7 і Ноґаг, і Нефеґ, і Яфія, 8 і Елішама, і Еліяда, і
Еліфелет, — де́в'ятеро. 9 Усе це Давидові сини́,
окрім синів нало́жниць та сестри́ їх Тамари. 10
А син Соломонів — Рехав'ам, його син Авійя,
його син — Аса, його син — Йосафат, 11 його
син — Йорам, його син — Ахазія, його син —
Йоаш, 12 його син — Амація, його син — Азарія,
його син — Йотам, 13 його син — Ахаз, його
син — Хізкійя, його син Манасія, 14 його син
— Амон, його син — Йосія. 15 А сини Йосії:
перворо́джений — Йоханан, другий — Єгояким,
третій — Седекія, четвертий — Шаллум. 16 А
сини Єгоякимові: Єхонія — син його, та син його
Седекія. 17 А сини Єхонії: Ассір, Шеал'тіїл, син
його, 18 і Малкірам, і Педая, і Шен'аццар, Єкам'я,
Гошама, і Недав'я. 19 А сини Педаї: Зоровавель і
Шім'ї. А сини Зоровавеля: Мешуллам, і Хананія,
і сестра їхня Шеломіт, 20 і Хашува, і Огел, і
Верех'я, і Хасад'я, Юшав-Хесед, п'я́теро. 21 А син
и Хананії: Пелатія та Єшая, сини Рефаї, сини
Арнонові, сини Овадії, сини Шеханії. 22 А сини́
Шеханії: Шемая. А сини́ Шемаї: Хаттиш, і Їґ'ал, і
Баріах, і Неарія, і Шафат, — ше́стеро. 23 А син и
Неарії: Ел'йоенай, і Хізкійя, і Азрікам, — троє. 24
А сини Ел'йоенаєві: Годав'я, і Ел'яшів, і Пелая, і
Аккув, і Йоханан, і Делая, і Анані, — се́меро.

4 Сини Юдині: Перец, Хецрон, і Кармі, і Хур, і
Шовал. 2 А Реая, син Шовалів, породив Яхата,
а Яхат породив Ахуман та Лахада, — оце ро́ди
цор'атян. 3 А оці Аві-Етамові: Їзреел, і Їшма, і
Їдбаш, а ім'я́ їхній сестрі — Гаццелелпоні. 4 А
Пенуїл — батько Ґедора, а Езер — батько Хуші.
Оце сини Хура, Єфремового перворо́дженого,
батька Віфлеєму. 5 А в Ашхура, батька Текої,
були́ дві жінки: Хел'а та Наара. 6 І породила
йому Наара Ахуззама, і Хефера, і Темені, і
Ахаштарі, — оце сини́ Наарині. 7 А сини Хел'ині:
Церет, і Цохар, і Етнан. 8 А Коц породив
Анува, і Гаццовеву, і роди Ахархела, сина

Гарумового. 9 А Ябец був поважáний більше
від своїх братів, і мати його назвала йому́ ім'я́
Ябец, говорячи: Я породила його в болісті. 10
І кликнув Ябец до Бога Ізраїлевого, говорячи:
„Коли б Ти, благословляючи, поблагословив
мене, і побільши́в границю мою, і рука Твоя
була зо мною, і зробив охорону від ли́ха, щоб не
засмучувати мене!“ І Бог послав, чого він просив.
11 А Келув, брат Шухи, породив Мехіра, — він
батько Ештона. 12 А Ештон породив Бет-Рафу, і
Пасеаха, і Техінну, батька міста Нахаша. Це люди
Рехи. 13 А сини Кеназа: Отніїл та Серая. А сини
Отніїлові: Хатат. 14 А Меонотай породив Офру, а
Серая породив Яава, батька Ремісничої Долини,
бо вони були ремісники́. 15 А сини Калева,
Єфуннеєвого сина: Іру, Ела та Наам. А Елин син
— Кеназ. 16 А сини Єгаллел'їлові: Зіф і Зіфа, Тір'я
й Асар'їл. 17 А сини Езри: Єтер, і Мередь, і Ефер, і
Ялон. А оце сини Біт'ї, фараонової дочки́, що
взяв Мередь; і вона зачалá й породила Мір'яма, і
Шаммая, і Їшбаха, батька Ештемої. 18 А жінка
його юдéянка породила Єреда, батька Ґедору, і
Хевера, батька Сохо, і Єкутіїла, батька Заноаха.
19 А сини жінки Годійї, сестри Нахама, батька
ґарм'янина Кеїли та маахатянина Ештемоа, 20 а
сини Симеонові: Амнон, і Рінна, Бен-Ханан, і
Тілон. А сини Їш'ї: Зохет та Бен-Зохет. 21 Сини
Шели, Юдиного сина: Ер, бáтько Лехи, і Лада,
батько Мареші, і рóди дому робітникі́в віссону, з
дому Ашбеа. 22 І Йокін, і люди Козеви, і Йоаш, і
Сараф, що володіли Моавом, і Яшуві-Лехем. Та
це справи стародáвні. 23 Вони були ганчарі́, і
замéшкували садки́ та горóди; вони жили там
у царя для його роботи. 24 Сини Симеонові:
Немуїл, і Ямім, Ярів, Зерах, Саул, 25 його син —
Шаллум, його син — Мівсам, його син — Мішма.
26 А сини Мішми: Хаммуїл — син його, його син
— Заккур, його син — Шім'ї. 27 А в Шім'ї було
шістнадцять синів та шість дочóк, а брати його
не мали багатьóх синів, і не помнóжили ввесь
свій рід так, як сини Юдині. 28 І осілися вони
в Беер-Шеві, і в Моладі, і в Хацар-Шуалі, 29 і в
Білзі, і в Ецемі, і в Толаді, 30 і в Бетуїлі, і в Хормі,
і в Ціклаґу, 31 і в Бет-Маркавоті, і в Хацар-Сусімі,
і в Бет-Бір'і, і в Шаараїмі, — оце їхні міста аж
до запарювáння Давидового. 32 А їхні осади:
Етам, і Аїн, Ріммон, і Тохен, і Ашан, — п'я́теро
міст. 33 А всі їхні осáди, що навколо тих міст,
аж до Баалу; це місця їх осéлення та родоводи
їх про них. 34 А Мешовав, і Ямлех, і Йоша, син
Амаці́ї, 35 і Йоїл, і Єгу, син Йошів'ї, сина Сераї,
сина Асіїлового, 36 і Елйоенай, і Якóва, і Шохая,
і Асая, і Адіїл, і Єсімі́їл, і Беная, 37 і Зіза, син
Шіф'і, сина Аллона, сина Єдаї, сина Шімрі, сина
Шемаї. 38 Це ті, що входять в імена́ князів у свої
рóди, а дім своїх батьків сильно розмнóжили.
39 І пішли вони до Мево-Ґедору, аж до схі́днього
боку долини, щоб пошукати пасови́ська для
своїх отáр. 40 І знайшли вони пасови́сько сите
та добре, а той край був простóрий, і тихий та
спокійний, бо від Хама похóдили ті, що сиділи
там колись. 41 І пішли ці, записані іменáми
за днів Єзекії, царя Юдиного, і розби́ли їхні
намети там, і побили меінітів, що були знáйдені
там, що їх учинили заклятттям аж до цього дня,
й осілися замість них, бо там пасови́сько для
їхньої дрібнóї худоби. 42 А з них, з Симеонових
синів, пішли на гóру Сеїр п'ять сотень чоловіка, а
Пелатія, і Неарія, і Рефая, і Уззіїл, сини Їш'ї, були
на чолі́ їх. 43 І вони побили остáнок урятóваних
Амали́ка, й осі́лися там аж до цього дня.

5 А сини Руви́ма, Ізраїлевого перворóдженого,
— бо він первороджений, та за збезчéщення
ним ложа свого батька перворі́дство було дане
синам Йóсипа, сина Ізраїлевого, та вони не
могли приписатися до перворі́дства. 2 Бо
Юда став найсильнішим серед братів своїх, і
кня́зем, сильнішим від нього, а перворі́дство
дісталося Йóсипові. 3 Сини Руви́ма, Ізраїлевого
первородженого: Ханох і Паллу, Хецрон і Кармі.
4 Йоїлові сини: Шемая — син його, його син Ґоґ,
син його — Шім'ї, 5 син його Міха, син його —
Реая, син його — Баал, 6 син його Беера, якого
вигнав Тіллеґат-Пілнеесер, цар асирійський. Він
був начальником Руви́мівців. 7 А брати́ його,
за його рóдами, у приписувані за потóмством
їх, були: голова Єіїл, і Захарій, 8 і Бела, син
Азаза, сина Шеми, Йоїлового сина, — він сидів в
Ароері й аж по Нево та Баал-Меон. 9 А на схід
він сидів аж до ви́ходу на пустиню від річки
Ефрáт, бо їхні чéреди в ґілеадському краї стали
числéнні. 10 А за Саулових днів вони провадили
війну з агарянами, і ті впали в їхні руки, а
вони сиділи в їхніх намéтах на всім простóрі
на схід від Ґілеаду. 11 А Ґадові сини сиділи
навпроти них у башáнському крáї аж до Салхи.
12 Йоїл — голова, а Шафам — другий, і Янай,
і Шафат у Башані. 13 А їхні брáття за домáми
своїх батьків: Михаїл, і Мешуллам, і Шева, і
Йорай, і Якан, і Зія, і Евер, — сéмеро. 14 Оце сини
Авіхаїла, сина Хурі, сина Яроаха, сина Ґілеада,
сина Михаїла, сина Єшішая, сина Єхдо, сина
Буза. 15 Ахі, син Авдіїла, сина Ґунієвого, голови́
дому батькі́в їх. 16 І сиділи вони в Ґілеаді, в
Башані та в залежних від нього містах, та в усіх
пасови́ськах Шарону, на місцях виходу їх. 17 Усі
вони були́ переписані в днях Йотама, Юдиного
царя, та в днях Єровоама, царя Ізраїлевого. 18
Синів Рувима, і ґадян, і половини Манасіїного

племени, людей військо́вих, що носять щита й
меча та натягують лука, та ви́практикуваних
у війні — було сорок і чотири тисячі і сім
сотень і шістдеся́т, що вихо́дили з ві́йськом. 19 І
прова́дили вони війну з агарянами, і з Ітуром, і
з Нафішем, і з Нодавом. 20 І да́на була їм поміч
на них, і ві́ддані були в їхню руку ті агаряни
та всі, що з ними, бо вони кликали до Бога в
бою́, і Він був убла́ганий, бо вони наді́ялися
на Нього. 21 І вони зайняли їхні че́реди: їхніх
верблю́дів п'ятдеся́т тисяч, і дрібно́ї худоби
двісті й п'ятдесят тисяч, і ослів дві тисячі, а
лю́дських душ — сто тисяч. 22 Бо трупів попадало
багато, бо від Бога була ця війна. І сиділи вони на
своєму місці аж до неволі. 23 А сини половини
Манасіїного племени сиділи в краю́ від Башану
аж до Баал-Хермону й Сеніру та гори́ Герме́ну.
Вони розмно́жилися. 24 А оце го́лови домів їхніх
батьків: і Ефер, і Їш'ї, і Еліїл, і Азріїл, і Їрмея, і
Годавія, і Яхдіїл, — мужі відважні, мужі славні,
го́лови домів їхніх батькі́в. 25 Та спроневі́рилися
вони Богові своїх батьків, і блуди́ли за богами
народів Кра́ю, яких Бог вигубив перед ними. 26 І
Бог Ізраїлів збудив духа Пула, царя асирійського,
і духа Тілленат-Піл'несера, царя асирійського, і
він ви́селив їх, Рувимівців і Ґадівців та половину
Манасіїного племени, і запровадив їх у Халах, і
Хавор, і Хару, та до річки Ґозан, і вони там аж
до цього дня.

6 Левієві сини: Ґершон, Кегат і Мерарі. 2 А сини
Кегатові: Амрам, Їцхар, Хеврон, і Уззіїл. 3
А сини́ Амрамові: Ааро́н, і Мойсе́й, і Міріям. А
сини Ааронові: Надав і Авігу, Елеазар і Ітамар.
4 Елеазар породив Пінхаса, Пінхас породив
Авішую, 5 а Авішуя породив Буккі, а Буккі
породив Уззі. 6 А Уззі породив Зерахію, а Зерахія
породив Мерайота. 7 Мерайот породив Амарію,
а Амарія породив Ахітува. 8 А Ахітув породив
Садока, а Садок породив Ахімааца. 9 А Ахімаац
породив Азарію, а Азарія породив Йоханана.
10 А Йоханан породив Азарію, — це той, що
був священиком у Господньому домі, якого
вибудував Соломо́н в Єрусалимі. 11 І Азарія
породив Амарію, а Амарія породив Ахітува.
12 А Ахітув породив Садока, а Садок породив
Шаллума. 13 А Шаллум породив Хілкійю, а
Хілкійя породив Азарію. 14 А Азарія породив
Сераю, а Серая породив Єгоцадака. 15 А Єгоцадак
пішов до неволі, коли Господь вивів Юду та
Єрусалим через Навуходоно́сора. 16 Сини Левієві:
Ґершом, Кегат та Мерарі. 17 А оце йме́ння
Ґершомових синів: Лівні та Шім'ї. 18 А сини
Кегатові: Амрам, і Їцхар, і Хеврон, і Уззіїл. 19
Сини Мерарієві: Махлі та Муші. А оце Левієві
ро́ди за їхніми батьками: 20 у Ґершома: Лівні
його син, син його Яхат, його син — Зімма, 21
його син — Йоах, його син — Іддо, його син —
Зерах, його син — Єатрай. 22 Сини Кегатові:
Аммінадав — син його, його син — Корах, син
його — Ассір, 23 син його — Елкана, син його —
Ев'ясаф, син його — Ассір, 24 син його — Тахат,
син його — Уріїл, син його Уззійя та Саул — син
його. 25 А сини Елкани: Амасай та Ахімот. 26
Елкана — його син, Цофай — син його, і Нахат —
син його, 27 Еліяв — син його, Єрохам — син
його, Елкана — син його. 28 А Самуїлові сини:
первоpо́джений Йоїл, а другій Авійя. 29 Сини
Мерарієві: Махлі, його син — Лівні, його син —
Шім'ї, його син Узза, 30 син його — Шім'а, син
його — Хаґґійя, син його — Асая. 31 А оце ті, яких
Давид поставив для співа́ння в Господньому
домі, від часу ми́ру ковчега. 32 І вони служили
перед скинією, скинією заповіту, піснею, аж
поки Соломон не збудував Господнього дому
в Єрусалимі. І вони ставали, за уставом своїм,
на свою службу. 33 А оце ті, що стояли, та їхні
сини: співа́к Геман, син Йоїла, сина Самуїла, 34
сина Елкани, сина Єрохама, сина Еліїла, сина
Тоаха, 35 сина Цуфа, сина Елкани, сина Махата,
сина Амасая, 36 сина Алкани, сина Йоїла, сина
Азарії, сина Цефанії, 37 сина Тахата, сина Ассіра,
сина Ев'ясафа, сина Кораха, 38 сина Їцхара, сина
Кегата, сина Леві, сина Ізраїля. 39 А брат його
Асаф, що стояв на правиці його: Асаф був сином
Берехії, сина Шім'ї, 40 сина Михаїла, сина Баасеї,
сина Малкійї, 41 сина Етні, сина Зераха, сина
Адаї, 42 сина Етана, сина Зіммі, сина Шім'ї, 43
сина Йахата, сина Ґершома, сина Леві. 44 А сини
Мерарі, брати їхні на лівиці: Етам, син Кіші,
сина Авді, сина Маллуха, 45 сина Хашав'ї, сина
Амації, сина Хілкійї, 46 сина Амці, сина Бані,
сина Шамері 47 сина Махті, сина Муші, сина
Мерарі, сина Леві. 48 А брати їх Левити дані на
всяку роботу скинії Божого дому. 49 А Ааро́н та
сини його палили на жертівнику цілопа́лення
та на кадильному жертівнику, і були на всяку
роботу Святого Святих, та на очи́щення Ізраїля,
згідно зо всім тим, що наказав був Мойсей,
раб Божий. 50 А оце Ааро́нові сини: Елеазар
— син його, його син — Пінхас, його син —
Авішуя, 51 його син — Буккі, його син — Уззі,
його син — Зерахія, 52 його син — Мерайот,
його син — Амарія, його син — Ахітув, 53 його
син — Саді́к, його син — Ахімаац. 54 А оце
місце їхнього сидіння за їхніми оса́дами, в їхніх
границях, синам Аароно́вим, з роду Кегатівців,
бо для них був такий жеребо́к. 55 І дали́ їм
Хевро́н в Юдиному кра́ї, та пасови́ська його
навколо нього. 56 А міське поле та осади його
дали Калеву, синові Ефунне. 57 А Аароновим

синам дали міста схо́вища: Хевро́н, і Лівну та
її пасови́ська, і Яттір, і Ештемоа та пасови́ська
його, 58 і Хілен та пасови́ська його́, Девір та
пасови́ська його́, 59 і Ашон та пасови́ська його, і
Бет-Шемеш та пасови́ська його. 60 А з племени
Веніяминового: Ґеву та пасови́ська її, і Алемет
та пасови́ська його, і Анатот та пасови́ська його,
— усіх їхніх міст в їхніх родах — тринадцять
міст. 61 А Кегатовим синам, позоста́лим із
роду племени, дано з половини племени,
племени Манасіїного, жеребко́м десять міст.
62 А Ґершомовим синам, за їхніми ро́дами, з
племени Іссаха́рового, і з племени Аси́рового,
і з племени Нефтали́мового, і з племени
Манасі̂їного в Баша́ні дано тринадцять міст.
63 Синам Мерарієвим за ро́дами їх із племени
Руви́мового, і з племени Ґадового, і з племени
Завуло́нового дано за жеребко́м дванадцять
міст. 64 І дали Ізраїлеві сини Левитам ті міста
та їхні пасови́ська. 65 Вони дали жеребко́м із
племени Юдиних синів, і з племени Симеонових
синів, і з племени Веніяминових синів ті міста,
що їх вони назвали імена́ми. 66 А щодо тих,
що з родів Кегатових синів, то міста границь
їх були́ від Єфремового племени. 67 І дали їм
міста схо́вища: Сихе́м та пасови́ська його, в
Єфремових горах, і Ґезер та пасови́ська його,
68 і Йокмеам та пасови́ська його, і Бет-Хорон та
пасови́ська його, 69 і Айялон та пасови́ська його,
і Ґат-Ріммон та пасови́ська його. 70 А з половини
Манасіїного племени: Анер та пасови́ська його, і
Біл'ам та пасови́ська його, за ро́дами позосталих
Кегатових синів. 71 Ґершомовим синам із роду
половини Манасіїного племени: Ґолан у Башані
та пасови́ська його, і Аштарот та пасови́ська його́.
72 А з Іссаха́рового племени: Кедеш та пасови́ська
його́, і Доврат та пасови́ська його́, 73 і Рамот та
пасови́ська його́, і Анем та пасови́ська його́. 74
А з Аси́рового племени: Машал та пасови́ська
його, і Авдон та пасови́ська його, 75 і Хукок та
пасови́ська його, і Рехов та пасови́ська його́. 76
А з племени Нефтали́мового: Кедеш у Ґалілі та
пасови́ська його, і Хаммон та пасови́ська його, і
Кір'ятаїм та пасови́ська його. 77 А позоста́лим
Мерарієвим синам із Завулонового племени:
Ріммон та пасови́ська його, Фавор та пасови́ська
його. 78 А з другого боку Йорда́ну при Єрихо́ні,
на схід від Йорда́ну, з Рувимового племени:
Бецер на пустині та пасови́ська його, і Ягца та
пасови́ська її, 79 і Кедемот та пасови́ська його,
і Мефаат та пасови́ська його. 80 А з Ґадового
племени: Рамот у Ґілеаді та пасови́ська його, і
Маханаїм та пасови́ська його, 81 і Хешбон та
пасови́ська його, і Яазір та пасови́ська його,

7 А Іссаха́рові сини: Тола, і Пуа, Яшув і Шімрон,
— четверо. 2 А Толині сини: Уззі, і Рефая, і
Єріїл, і Яхмай, і Ївсам, і Самуїл, — го́лови їхніх
ба́тьківських домі̂в Толи, хоробрі воякі́ своїх
ро́дів. Число їх за Давидових днів — двадцять і
дві тисячі і шість сотень. 3 А сини Уззі: Їзрахія.
А сини Їзрахії: Михаїл, і Овадія, і Йоїл, Їшшійя, —
п'я́теро, вони всі го́лови. 4 А в них, за їхніми
наща́дками, за домом їхніх батькі̂в, були бойові
військо́ві вата́ги, тридцять і шість тисяч, бо вони
мали багато жіно́к та синів. 5 А їхніх братів по
всіх Іссаха́рових ро́дах, хоробрих воякі̂в, було
вісімдеся́т і сім тисяч, — усі вони перепи́сані.
6 Веніями́н: Бела, і Бекер, і Єдіяїл, — троє. 7 А
сини Белині: Ецбон, і Уззі, і Уззіїл, і Єрімот, і
Ірі, — п'я́теро голі̂в ба́тьківських домів, хоробрі
воякі́. А в родово́дах їх — двадцять і дві тисячі
тридцять і чотири. 8 А сини Бехерові: Земіра,
і Йоаш, і Еліезер, і Елйоенай, і Омрі, і Єремот,
і Авійя, і Анатот, і Алемет, — усе це Бехерові
сини. 9 А в родово́дах їх, за їхніми наща́дками,
го́ловами дому їхніх батьків, хоробрих вояків,
— двадцять тисяч і двісті. 10 А сини Єдіяїлові:
Білган. А сини Білганові: Єуш, і Веніямин, і Егуд,
і Кенаана, і Зетан, і Таршіш, і Ахішахар. 11 Усіх
цих Едіяїлових синів, за головами дому батьків,
хоробрих вояків, було сімнадцять тисяч і двісті,
що виходили з військо́вим відділом на війну.
12 І Шуппім, і Хуппім, сини Іра, Хушім — син Ахера.
13 Сини Нефталимові: Яхціїл, і Ґуні, і Єцер, і
Шаллум, — сини Білги. 14 Сини Манасіїні: Асріїл,
якого породила його наложниця арамітка; вона
породила й Махіра, Ґілеадового батька. 15 А
Махір узяв жінку для Хуппіма та Шуппіма, а ім'я́
його сестрі Мааха, а ім'я́ другому — Целофхад. А
в Целофхада були тільки до́чки. 16 І породила
Мааха, Махірова жінка, сина, і назвала ім'я́ йому
Переш, а ім'я́ братові його — Шареш. А його сини
— Улам і Рекем. 17 А Уламові сини: Бедан. Оце
сини Ґілеада, сина Махіра, сина Манасіїного.
18 А сестра його Молехет породила Ішгода, і
Авіезера, і Махлу. 19 А сини Шеміди були: Ахіян,
і Шехем, і Лікхі, і Аніям. 20 А сини Єфремові:
Шутелах, і Веред, син його, і син його Тахат, і син
його Ел'ада, і син його Тахат, 21 і син його Завад,
і син його Шутелах, і Езер, і Ел'ад. І повбивали їх
люди Ґату, наро́джені в Краю́, бо вони зійшли
були забрати їхні че́реди. (questioned) 22 І був у
жало́бі їх ба́тько Єфрем числе́нні дні, а брати
його прихо́дили розважа́ти його. 23 І ввійшов він
до жінки своєї, і зачала́ вона, і породила сина, а
він назвав ім'я́ йому: Берія, бо зло було́ в домі
його. 24 А дочка́ його — Шеера. І вона збудувала
Бет-Хорон до́лішній і горі̂шній та Уззен-Шееру.
25 І син його Рефах, і Решеф, і син його Телах,

і син його Тахан, 26 син його Ладан, син його
Аммігуд, син його Елішама, 27 син його Нон, син
його Ісус. 28 А їхня посі́лість та місця їхнього
осе́лення — Бет-Ел та нале́жні йому міста, а на
схід — Нааран, а на захід — Ґезер та нале́жні
йому міста, і Сихем та належні йому міста, аж
до Айї та належних йому міст. 29 А на руки
Манасіїних синів: Бет-Шеан та нале́жні йому́
міста, Танах та належні йому міста, Меґіддо
та належні йому міста, Дор та належні йому
міста, — у них сиділи сини Йо́сипа, Ізраїлевого
сина. 30 Сини Асирові: Їмна, і Їшва, і Їшві, і
Берія, та сестра їх Серах. 31 А сини Беріїні:
Хевер і Малкіїл, — він батько Бірзаіта. 32 А Хевер
породив Яфлета, і Шомера, і Хотама, і сестру́
їх Шую. 33 А сини Яфлетові: Пасах, і Бімхал, і
Ашват, — оце сини Яфлетові. 34 А сини Шемерові:
Ахі і Рогаґґа, Яхебба та Арам. 35 А сини Гелема,
його брата: Цофах, і Їмна, і Шелеш, і Амал. 36
Сини Цофахові: Суах, і Харнефер, і Шуал, і Бері, і
Їмра, 37 Бецер, і Год, і Шамма, і Шілша, і Їтран, і
Беера. 38 А сини Єтерові: Єфунне, і Піспа, і Ара.
39 А сини Улли: Арах, і Ханніїл, і Ріція. 40 Усе
це Аси́рові сини, го́лови ба́тьківських домі́в,
ви́брані ли́царі вояки́, го́лови начальників. А в
родовідних книгах військо́вих записано, число
їхніх людей було — двадцять і шість тисяч.

8 А Веніямин породив перворо́дженого свого
Белу, дру́гого — Ашбелу, і третього — Ахраха,
2 четвертого — Наху, і п'ятого — Рафу. 3 А в Бели
були сини: Аддар, і Ґера, і Авігуд, 4 і Авішуя, і
Нааман, і Ахоах, 5 і Ґера, і Шефуфан, і Хурам. 6
А оце сини́ Ехудові, — вони були го́лови дому
батькі́в, ме́шканців Ґеви, та переселено їх до
Манахату: 7 і Нааман, і Ахійя, і Ґера, — він
їх переселив, і породив Уззу та Ахіхуда. 8 А
Шахараїм породив дітей на моавському полі по
то́му, як він відіслав своїх жінок Хушім та Баару.
9 І породив він від Ходеш, своєї жінки: Йовава,
і Цівію, і Мешу, і Малкам, 10 і Єуц, і Сохію, і
Мірму, — це сини його, го́лови ба́тьківських
домів. 11 А від Хушім він породив Авітува та
Елпаала. 12 А сини Елпаалові: Евер, і Міш'ам, і
Шемер, — він збудував Оно й Лод та належні
йому міста. 13 А Берія та Шема — вони го́лови
дому батькі́в, ме́шканців Айялону; вони вигнали
мешканців Ґату. 14 А Ахйо, Шашак і Єремот, 15
і Зевадія, і Арад, і Адер, 16 і Михаїл, і Їшна, і
Йоха — сини Берії. 17 А Зевадія, і Мешуллам, і
Хізкі, і Хевер, 18 і Їшмерай, і Їзлія, і Йовав, —
сини Елпаалові. 19 А Яким, і Зіхрі, і Завді, 20 і
Еліенай, і Ціллетай, і Еліїл, 21 і Адая, і Берая, і
Шімрат, — сини Шімеієві. 22 А Їшпан, і Евер, і
Еліїл, 23 і Авдон, і Зіхрі, і Ханан, 24 і Хананія, і
Елам, і Антотійя, 25 і Їфдея, і Пенуїл, — сини
Шашакові. 26 А Шамшерай, і Шехарія, і Аталія, 27
і Яарешія, і Елійя, і Зіхрі, — сини́ Єрохамові. 28
Оце го́лови дому батькі́в за їхніми нща́дками,
голови, що вони сиділи в Єрусалимі. 29 А в
Ґів'оні сиділи: ба́тько Ґів'ону, а ім'я́ його жінці
— Мааха, 30 і перворо́джений син його Авдон, і
Цур, і Кіш, і Баал, і Надав, 31 і Ґедор, і Ахйо, і
Зехер. 32 А Міклот породив Шім'у. І вони теж
сиділи в Єрусалимі, при брата́х своїх, зо своїми
брата́ми. 33 А Нер породив Кіша. А Кіш породив
Саула, а Са́ул породив Йонатана́, і Малкі-Шуя,
і Авінадава, і Ешбаала. 34 А син Йонатанів —
Мерів-Баал, а Мерів-Баал породив Міху. 35 А
сини Міхи: Пітон, і Мелех, і Тареа, і Ахаз. 36
А Ахаз породив Єгоадду, а Єгоадда породив
Алемета, і Азмавета, і Зімрі; а Зімрі породив
Моцу. 37 А Моца породив Бін'ю, його син — Рафа,
його син — Ел'аса, його син — Ацел. 38 А в Ацела
було ше́стеро синів, а оце їхні імена́: Азрікам,
Бохеру, і Ізмаїл, і Шеар'я, і Овадія, і Ханан, —
усі вони сини Ацелові. 39 А сини Ешека, брата
його: перворо́джений його Улам, другий — Єуш,
третій — Еліфелет. 40 А Уламові сини були мужі
хоробрі вояки́, що натягували лука й що мали
багато синів та онуків, — сотню й п'ятдеся́т. Усі
вони з Веніяминових синів.

9 А ввесь Ізраїль був перепи́саний, й ось
вони були запи́сані в книзі Ізраїлевих
царів. А Юда був пересе́лений до Вавилону за
своє спроневі́рення. 2 А перші ме́шканці, що
сиділи в своїй посілості, по своїх містах, були:
Ізраїль, священики, Левити та слуги храму.
3 А в Єрусалимі сиділи з Юдиних синів, і з
Веніяминових синів, і з синів Єфремових та
Манасіїних: 4 Утай, син Аммігуда, сина Омрі,
сина Імрі, сина Бані, з синів Переца, Юдиного
сина. 5 А з шілонян: перворо́джений Асая та
сини́ його. 6 А з синів Зерахових: Єуїл та брати
їх, — шість сотень і дев'ятдеся́т. 7 А з синів
Веніяминових: Саллу, син Мешуллама, сина
Годавії, сина Сенуї, 8 і Їв'нея, син Єрохамів;
і Ела, син Уззі, сина Міхрі, і Мешуллам, син
Шефатії, сина Реуїла, сина Їв'ніїї, 9 і брати
їхні за їхніми нща́дками, — дев'ять сотень і
п'ятдеся́т і шість. Усі ці мужі — го́лови батькі́в,
дому батьків своїх. 10 А із священиків: Єдая, і
Єгоярів, і Яхін. 11 А Азарія, син Хілкійї, сина
Мешуллама, сина Садока, сина Мерайота, сина
Ахітава, — управи́тель Божого дому; 12 і Адая,
син Єрохама, сина Нашхура, сина Малкійї; і
Масай, син Адіїла, сина Яхзери, сина Мешуллама,
сина Мешіллеміта, сина Іммера; 13 і брати їх,
го́лови дому своїх батьків — тисяча й сім сотень
і шістдеся́т, дуже добрі мужі на працю в ділі
Божого дому. 14 А з Левитів: Шемая, син Хассува,

сина Азрікама, сина Хашав'ї, з синів Мерарі;
15 і Бакбаккар, Хереш, і Балал, і Маттанія, син
Міхи, сина Зіхрі, сина Асафа; 16 і Авадія, син
Шемаї, сина Ґалала, сина Єдутуна; і Берехія, син
Аси, сина Елкани, що сидів в осадах нетоф'ян.
17 А придве́рні: Шаллум, і Аккув, і Талмон, і
Ахіман, і брати їхні; Шаллум був голова. 18 І
аж дотепе́р вони в царські́й брамі на схід, вони
придве́рні табо́рів Левієвих синів. 19 А Шаллум,
син Коре, сина Ев'ясафа, сина Кораха, і брати
його з дому його батька, корахівці, на праці
служби, стерегли́ пороги скинії, а їхні батьки
були над Господнім табо́ром, стерегли вхід. 20
І Пінхас, син Елеазарів, був над ними колись
зве́рхником, і Господь був із ним. 21 Захарій, син
Мешелемії, був придве́рний при вході скинії
заповіту. 22 Усіх їх, ви́браних на придве́рних
при поро́гах, було двісті й дванадцять. Вони
переписані по своїх оса́дах. Їх поставив Давид
та прозорли́вець Самуїл за їх вірність. 23 І вони
та їхні сини були при брамах Господнього дому,
дому скинії, за ва́ртами. 24 На чотири боки
були придве́рні: на схід, на за́хід, на пі́вніч, на
пі́вдень. 25 А брати їхні були по се́лах, мусіли
прихо́дити на сім день, від ча́су до ча́су, щоб
бути з ними на службі, 26 бо в службі були
чотири перші придве́рні, вони Левити; вони ж
доглядали поме́шкань та скарбів Божого дому.
27 І вони всю ніч перебува́ли навколо Божого
дому, бо на них був обов'я́зок ва́рти, і вони
щоранку відмикали двері. 28 І з них були дехто
коло службо́вого по́суду, бо за числом його
прино́сили, і за числом його вино́сили. 29 І
з них дехто були призначені до по́суду та до
всяких святих речей: і над пшеничною мукою, і
над вином, і над оливою, і над ладаном, і над
па́хощами. 30 А з священичих синів були ті,
що мішали запашне́ на кадило. 31 А Маттітія
з Левитів, — він первоpо́джений корахівця
Шаллума, — був у службі над справою сковорід.
32 А з синів кегатівців, з їхніх брати́в, були над
хлі́бом показни́м, щоб приготовля́ти щосуботи.
33 А оце співаки́, го́лови ба́тьківських домів
Левитів, по кімна́тах, були вільні від іншої праці,
бо вдень та вночі були́ вони при своїй роботі. 34
Оце го́лови ба́тьківських домів Левитів за їхніми
наща́дками, го́лови, що сиділи в Єрусалимі. 35
А в Ґів'оні сиділи: ба́тько Ґів'ону Єїїл, а ім'я́
його жінці Мааха, 36 і первоpо́джений син його
Авдон, і Цур, і Кіш, і Баал, і Нер, і Надав, 37 і
Ґедор, і Ахйо, і Захарій, і Міклот. 38 А Міклот
породив Шім'ама. І вони теж сиділи в Єрусалимі
при брата́х своїх, зо своїми брата́ми. 39 А Нер
породив Кіша, а Кіш породив Саула, а Саул
породив і Йонатана, і Малкі-Шую, і Авінадава,
і Ешбаала. 40 А син Йонатанів — Мерів-Баал,
а Мерів-Баал породив Міху. 41 А сини Міхи:
Пітон, і Мелех, і Тахрея. 42 А Ахаз породив Яру,
а Яра, породив Алмета, і Азмавета, і Зімрі. А
Зімрі породив Моцу. 43 А Моца породив Бін'ю,
його син — Рефая, його син — Ел'аса, його син
— Ацел. 44 А в Ацела було ше́стеро синів, а оце
їхні імена: Азрікам, Бохеру, і Ізмаїл, і Шеар'я, і
Овадія, і Ханан, — оце сини Ацелові.

10 А филисти́мляни воювали з Ізраїлем.
І побігли Ізраїлеві мужі перед
филисти́млянами, і па́дали тру́пами на горі
Ґілбоа. 2 І гналися филисти́мляни за Саулом та
за його сина́ми. І повбивали филисти́мляни
Йоната́на, і Авінадава, і Малкі-Шуя, Сау́лових
синів. 3 І став бій тяжки́й для Саула, і лу́чники
ки́нулися на нього, — і він злякався тих
лу́чників. 4 І сказав Саул до свого зброєно́ші:
„Ви́тягни меча свого, і пробий мене ним, щоб
не прийшли ці необрі́зані, і не знущалися на до
мною!“Та не хотів зброєно́ша, бо дуже боявся.
Тоді взяв Сау́л меча́ — та й упав на нього. 5 І
побачив зброєно́ша, що помер Сау́л, і впав і він
на меча, та й помер... 6 І помер Саул і троє
синів його, та ввесь його дім поме́рли ра́зом.
7 І побачили всі ізра́їльтяни, що мешкали в
долині, що всі втікають, та що помер Саул та
сини його, то поки́дали свої міста́ й повтікали,
а филисти́мляни поприхо́дили, й осі́лися в
них... 8 І сталося другого дня, і прийшли
филисти́мляни, щоб пообдира́ти тру́пи, — та
й знайшли Саула та синів його, що лежали
на горі Ґілбоа. 9 І вони пообдира́ли його, і
поне́сли го́лову його та збро́ю його, і послали в
филистимські краї навко́ло, щоб сповістити
в домах своїх божкі́в та наро́дові. 10 І вони
поклали збро́ю його в домі свого бога, а го́лову
його прибили в домі Даґона. 11 І почув увесь
ґілеадський Явеш про все, що́ филисти́мляни
зробили Саулові, 12 і встали всі хоробрі, і
поне́сли Саулове тіло та тіла́ синів його, і
прине́сли до Явешу, та й похова́ли їхні ко́сті
під дубом в Явеші, і по́стили сім день. 13 І
помер Саул за своє беззако́ння, що він ним
спроневі́рився проти Господа через Господнє
слово, якого не тримався, а також через те,
що питався віщого духа, щоб ви́відати, 14 а не
виві́дував від Господа. І Він убив його, а царство
його передав Дави́дові, Єссе́євому синові.

11 І зібрався ввесь Ізра́їль до Давида в Хевро́н,
говорячи: „Оце ми кість твоя та тіло твоє!
2 І давніш, коли Саул був царем, ти водив та
приво́див Ізраїля на війну. І сказав Господь, Бог
твій, тобі: Ти бу́деш пасти́ наро́да Мого, Ізраїля, і

ти будеш князе́м над наро́дом Моїм, Ізраїлем“. 3
І прийшли всі Ізраїлеві старші́ в Хевро́н, а Давид
склав із ними умову в Хевроні перед Господнім
лицем. І пома́зали вони Давида царем над
Ізраїлем, за Господнім словом через Самуїла. 4 І
пішов Давид та ввесь Ізра́їль до Єрусалиму, —
він Євус, і там були євусе́яни, ме́шканці того
кра́ю. 5 І сказали ме́шканці Євусу до Давида: „Ти
не ввійдеш сюди!“Та здобу́в Дави́д тверди́ню
Сіо́н, — він Місто Давида. 6 І сказав Давид:
„Кожен, хто найперше поб'є євусе́янина, той
стане за го́лову та за зве́рхника“. І ввійшов
найперше Йоа́в, син Церуїн, і став за го́лову. 7
І осівся Дави́д у тверди́ні, тому́ назвав ім'я їй:
Дави́дове Мі́сто. 8 І він збудува́в місто навко́ло,
від Міллó й аж навко́ло, а Йоав віднови́в решту
міста. 9 І Давид ставав усе більшим, а Госпо́дь
Сава́от був із ним. 10 А оце го́лови Давидових
ли́царів, що хоробро труди́лися з ним у його
царстві, з усім Ізраїлем, щоб настанови́ти його
царем, за Господнім словом, над Ізраїлем. 11
А оце число Давидових ли́царів: Яшов'ам, син
Гахмоні, голова тридцяти, — він махнув своїм
списо́м — і побив за один раз три сотні! 12
А за ним Елеазар, син Додо, ахох'янин, — він
один із трьох ли́царів. 13 Він був із Давидом
у Пас-Дамімі, а филисти́мляни зібралися там
на бій. І була там діля́нка поля, повна ячме́ню,
а наро́д утікав перед филисти́млянами. 14 Та
вони стали посеред діля́нки, і врятували її та й
побили филисти́млян. І Господь подав велику
перемогу! 15 І зійшли троє з тих тридцяти на
пе́реді на скелю до Давида, до печери Адуллам.
А филистимський та́бір таборува́в у долині
Рефаїм. 16 Давид же був тоді в тверди́ні, а
филистимська зало́га була тоді в Віфлеємі. 17 І
спра́гнув Давид та й сказав: „Хто напо́їть мене
водою з віфлеємської крини́ці, що в брамі?“ 18 І
проде́рлися ці троє до филистимського табо́ру, і
зачерпну́ли води з віфлеємської криниці, що в
брамі. І вони ви́несли й прине́сли до Давида, та
Давид не схотів її пити, — і вилив її для Господа,
19 та й сказав: „Борони мене, Боже мій, чинити
таке! Чи я буду пити кров цих мужів, що ходили,
наражаючи життя своє? Бо життям своїм вони
прине́сли її!“І не хотів він пити її. Оце зробили
троє цих ли́царів. 20 А Авшай, Йоавів брат, — він
голова тих трьох. І він махнув своїм списо́м —
і побив три сотні! І він мав найславніше ім'я́
серед трьох. 21 З тих трьох серед двох він був
найшановні́ший, і став їм за провідника́. А до
тих трьох не дося́г. 22 Беная, син Єгоядин, син
хороброго мужа, великий у діла́х, з Кавцеїлу,
— він побив двох синів Аріїла моавського. І він
зійшов і забив лева в сере́дині ями сніжного
дня. 23 І він побив одно́го єги́птянина, мужа
поставно́го, на п'ять ліктів, а в руці єги́птянина
був спис, як тка́цький вал. І зійшов він до нього
з києм, і вирвав списа́ з руки того єги́птянина,
— та й його забив його списо́м. 24 Оце зробив
Беная, син Єгоядин, і його ім'я́ було серед тих
трьох хоробрих. 25 З тих тридцяти він був
найповажні́ший, а до тих трьох не дося́г. І Давид
призна́чив його до своєї прибі́чної сторо́жі. 26 А
хоробрі му́жі були ці: Асаїл, Йоавів брат, Елханан,
син Додо, із Віфлеєму, 27 гарор'янин Шаммот,
пелонянин Хелес, 28 Іра, син Іккешів, текоянин,
антотянин Авіезер, 29 хушатянин Сіббехай,
ахох'янин Ілай, 30 нетофатянин Магарай,
Хелед, син Баанин, нетофатянин, 31 Ітай,
син Ріваїв, з Гів'ї Веніяминової, пір'атонянин
Беная, 32 Хурай з Нахале-Ґаашу, арв'янин
Авіїл, 33 бахарум'янин Азмавет, шаалвонянин
Ел'яхба, 34 сини ґізонянина Гашема, Йонатан,
син Шаґе, гарар'янин, 35 Ахійям, син Сахарів,
гарар'янин, Еліфал, син Урів, 36 мехар'янин
Хефер, пелонянин Ахійя, 37 кармелянин Хіцро,
Наарай, син Езлаїв, 38 Йоїл, брат Натанів, Мівхар,
син Гаґрі, 39 аммонітянин Целек, беротянин
Нахрай, зброєно́ша Йоава, Церуїного сина,
40 їтрянин Іра, їтрянин Ґарев, 41 хіттеянин
Урійя, Завад, син Ахлая, 42 Адіна, син Шізин,
Руви́мівець, голова Рувимівців і над тридцятьма́,
43 Ханан, син Маахин, і мітнянин Йосафат, 44
аштерянин Уззійя, Шама, і Еуїл, сини ароерянина
Хотама, 45 Єдіаїл, син Шімрі, і Йоха, його брат,
тіцянин, 46 махав'янин Еліїл, і Єрівай, і Йошав'я,
сини Ел'наамові, і моавітянин Їтма, 47 Етіїл, і
Овед, і Яасіїл із Цови.

12 А це ті, що поприхо́дили до Давида в
Ціклаґ, коли він ще ховався перед Саулом,
сином Кішевим, і вони були серед ли́царів, що
допомагали в війні, 2 що були озбро́єні лу́ком,
що кидали правицею та лівицею камі́ння та
стріли з лука, з Саулових братів, від Веніямина:
3 голова Ахіезер та Йоаш, сини ґів'янина Шемаї,
і Єзіїл та Пелет, Азмаветові сини, і Бераха, і
аннетотянин Єгу, 4 і ґів'онянин Їшмая, ли́цар
серед тридцятьох та старши́й над тридцятьма́, і
Їрмея, і Яхазіїл, і Йоханан, і ґедерянин Йозавад, 5
Ел'узай, і Єрімот, і Беал'я, і Шемарія, і гаріф'янин
Шефатія, 6 Елкана, і Їшшійя, і Азареїл, і Йоезер,
і Яхов'ам, хорх'яни, 7 і Йоїла та Зевадія, сини
Єрохамові, з Ґедору. 8 А з ґадян відділилися до
Давида до твердині в пустиню лицарі вояки́,
мужі відважні, на війні, озбро́єні великим щито́м
та списо́м. А їхні обличчя — то обличчя ле́в'ячі, а
щодо швидкости — вони були, як са́рни на гора́х.
9 Голова — Езер, другий — Овадія, третій — Еліав,

10 четвертий — Мішманна, п'ятий — Їрмея, 11
шо́стий — Аттай, сьо́мий — Еліїл, 12 во́сьмий
— Йоханан, дев'ятий — Елзавад, 13 десятий —
Єремія, одина́дцятий — Махбанай. 14 Оці були
з Ґадових синів, голови військо́вих відділів,
мали́й — один на сотню, а великий — на тисячу.
15 Це ті, що перейшли Йорда́н першого місяця,
коли він був перепо́внений понад усі береги
свої, і порозганя́ли всіх ме́шканців долин на схід
та на за́хід. 16 І прийшли з синів Веніяминових
та Юдиних аж до твердині до Давида. 17 А
Давид вийшов перед них, і, відповіда́ючи, сказав
їм: „Якщо ви прийшли до мене з миром, щоб
допомагати мені, буде моє серце з вами за одне,
а якщо зрадите мене супроти ворогів моїх, коли
нема обмани в руках моїх, то побачить це Бог
наших батьків, і покарає!“ 18 І зійшов Дух на
Амасая, голову тридцяти, і він проказав: „Мир,
Давиде, тобі, і з тобою, о сину Єссе́їв! Мир тобі,
і мир то́му, хто тобі помагає, бо тобі помагає
твій Бог!“ І прийняв їх Давид, і поставив на чолі̂
війська. 19 І з Манасії перебігли до Давида, коли
він ішов із филисти́млянами проти Саула на
війну, — а він не поміг їм, бо филистимські
князі̂, порадившись, відіслали його, говорячи:
„За ціну наших голів він хоче перейти до свого
пана Саула!“ 20 Коли він ішов до Ціклаґу, збігли
до нього з Манасії: Аднах, і Йозавад, і Єдіаїл, і
Михаїл, і Йозавад, і Елігу, і Ціллетай, — го́лови
Манасіїних тисячок. 21 І вони допомагали
Давидові проти юрби́, бо вони всі — хоробрі
вояки́, і поставали провідника́ми військо́вих
ві̂дділів. 22 Бо день-у-день прихо́дили вони до
Давида помагати йому, аж став та́бір великий, як
та́бір Божий. 23 А оце число головни́х озбро́єних
військо́вих відділів, — вони прийшли до Давида
в Хевро́н, щоб передати Саулове царство йому, за
Господнім словом: 24 Юдиних синів, що носили
великого щита́ та списа́, — шість тисяч і вісім
сотень озбро́єного ві̂йська. 25 З Симеонових
синів хоробрих воякі̂в військово́го відділу —
сім тисяч і сто. 26 З Левієвих синів — чотири
тисячі й шість сотень. 27 І Єгояда, проводи́р
синів Ааронових, а з ним три тисячі й сім
сотень. 28 І юна́к Садо́к, хоробрий вояк, та дім
його батька, — зверхників двадцять і два. 29
А з Веніяминових синів, Саулових братів, —
три тисячі, а більша частина їх аж дотепе́р
трималися Саулового дому. 30 А з Єфремових
синів — двадцять тисяч і вісім сотень хоробрих
воякі̂в, мужів славних дому їхніх батьків. 31 А з
половини Манасіїного племени — вісімнадцять
тисяч, що були́ докладно зазна́чені за і̂менем,
щоб прийти настанови́ти Давида царем. 32 А
з Іссаха́рових синів, що мали розумі̂ння ча́су,
щоб знати, що́ буде робити Ізра́їль, їх голів було
двісті, а всі їхні брати́ робили за їхнім нака́зом.
33 Із Завулона тих, що виходять на війну, що
ставляться в бойово́му поря́дку зо всякими
військо́вими речами, — п'ятдесят тисяч, щоб
допомагати з ці̂лим серцем. 34 А з Нефтали́му
— тисяча зверхників, а при них зо щито́м та
списо́м — тридцять і сім тисяч. 35 А з Данян тих,
що ставляться в бойово́му поря́дку — двадцять
і вісім тисяч і шість сотень. 36 А з Аси́ра тих,
що виходять на війну, щоб ставитися в бойові̂м
поря́дку, — сорок тисяч. 37 А з того бо́ку Йорда́ну
з Руви́мівців, і Ґа́дівців, і з полови́ни Манасі̂ї, зо
всякими військо́вими знаря́ддями для бою — сто
й двадцять тисяч. 38 Усі ці люди — військо́ві, що
ставилися в бойово́му поря́дку, ці̂лим серцем
поприхо́дили до Хевро́ну, щоб настанови́ти
Давида царем над усім Ізра́їлем. Та й решта
Ізраїля були односе́рді, щоб настанови́ти Давида
царем. 39 І були́ вони там із Давидом три дні,
їли та пили, бо їхні брати́ нагото́вили їм. 40 А
також ті, що були близькі̂ до них, аж до Іссаха́ра,
і Завуло́на, і Нефтали́ма, спрова́джували хліб
ослами, і верблю́дами, і му́лами, і худобою
великою, їжу мучну́, спресо́вані фіґі, і родзи́нки,
і вино, і оливу, і худобу велику, і худобу дрібну́,
дуже багато, бо радість була в Ізраїлі.

13 І ра́дився Давид із тисячниками та з
сотниками, зо всіма́ значни́ми. 2 І сказав
Давид до всієї Ізраїлевої грома́ди: „Якщо вам
це добре, а від Господа, Бога нашого вподо́бане,
пошлі̂мо до наших братів, позосталих по всіх
Ізраїлевих края́х, а з ними до священиків та
Левитів, по містах та по їхніх пасовиськах, і
нехай зберу́ться до нас. 3 І вернімо ковчега
нашого Бога до нас, бо не зверта́лися ми до
нього за Саулових днів“. 4 І сказала вся громада,
щоб зробити так, бо слу́шна була та річ в оча́х
усього народу. 5 І зібрав Давид усього Ізраїля
від єгипетського Шіхору й аж туди, де йде́ться
до Хамату, щоб спрова́дити Божого ковчега з
Кір'ят-Єаріму. 6 І пішов Давид та ввесь Ізра́їль у
Баалу, в Юдин Кір'ят-Єарім, щоб ви́нести звідти
ковчега Бога, Господа, що сидить на херувимах,
що ім'я́ Його приклика́ється. 7 І пове́зли Божого
ковчега на ново́му возі з Авінадавового дому, а
Узза та Ахйо прова́дили того воза. 8 А Давид та
ввесь Ізраїль грали перед Божим лицем з усієї
сили, — із пісня́ми, і на ци́трах, і на а́рфах, і на
бу́бнах, і на цимба́лах, і на су́рмах. 9 І прийшли
вони аж до Кідонового то́ку, і простяг Узза свою
руку, щоб підхопи́ти ковчега, бо воли нахили́ли
його. 10 І запалився на Уззу гнів Господній,
і Він убив його за те, що простяг руку свою
до ковчега. І помер він там перед Господнім

лицем... 11 І зажури́вся Давид тим, що Господь
убив Уззу, і він назвав ім'я тому місцю: Перец-
Узза, і так воно зветься аж до цього дня. 12 І
того дня Давид злякався Бога, говорячи: „Як я
внесу́ до се́бе Божого ковчега?“ 13 І не повіз
Давид ковчега до се́бе, до Давидового Міста, а
напра́вив його до дому гатянина Овед-Едома. 14
І пробува́в Божий ковчег із домом Овед-Едома в
його домі три місяці. А Господь поблагослови́в
дім Овед-Едома, та все, що було його́.

14 А Хіра́м, цар тирський, послав до Давида
послів, і ке́дрового дерева, каменярі́в та
теслярі́в, щоб збудувати йому дім. 2 І пізнав
Дави́д, що Госпо́дь міцно поставив його́ царем
над Ізраїлем, бо царство його було підне́сене
ви́соко ради народу його, Ізраїля. 3 І взяв Давид
іще жіно́к в Єрусалимі, — і Давид породив іще
сині́в та дочо́к. 4 А оце імена́ наро́джених
йому в Єрусалимі: Шаммуа і Шовав, Натан і
Соломон, 5 і Ївхар, і Елішуя, і Елпелет, 6 і
Ноґах, і Нефеґ, і Яфія, 7 і Елішама, і Ел'яда, і
Еліфелет. 8 І почули филисти́мляни, що Давид
був пома́заний на царя над усім Ізраїлем, —
і підняли́ся всі филисти́мляни, щоб шукати
Давида. А Давид почув про це, і вийшов проти
них. 9 А филисти́мляни прийшли й стали
табо́рами в долині Рефаїм. 10 І питався Давид у
Бога, говорячи: „Чи вихо́дити на филисти́млян,
і чи даси Ти їх в руку мою?“І відказав йому
Господь: „Вийди, — і Я дам їх у руку твою“. 11 І
зійшли́ вони до Баал-Пераціму, — і Давид побив
їх там. І сказав Давид: „Розбив Бог ворогів моїх
рукою моєю, як прори́в води!“Тому назвали ім'я́
того місця: Баал-Перацім! 12 А вони позоста́вили
там богів своїх, і Давид наказав, — і вони
були спа́лені в огні. 13 А филисти́мляни ще
ота́борилися в долині. 14 А Давид іще питався
Бога, і Бог йому сказав: „Не пі́деш за ними, а
поверни́ від них, і прибу́деш до них з-навпроти
бальза́мового ліска́. 15 І станеться, як ти почуєш
шелест ніби кроків на верхові́ттях бальза́мових
дерев, тоді ви́йдеш на бій, бо то вийшов Бог
перед тебе, щоб побити филисти́мський та́бір“.
16 І зробив Давид так, як наказав йому Бог, і
вони побили филисти́мський та́бір від Ґів'ону
аж до Ґезеру. 17 І не́слося Дави́дове ім'я́ по всіх
края́х, а Госпо́дь дав, що всі наро́ди боялись
його́.

15 І поробо́в він собі доми́ в Давидовому Місті,
і пригото́вив місце на Божого ковче́га,
і розтягнув для нього ски́нію. 2 Тоді Давид
сказав, щоб ніхто не носив Божого ковчега,
окрім Левитів, бо їх вибрав Господь носити
ковчега Господа та служити Йому́ аж навіки. 3 І
Давид зібрав усього Ізраїля до Єрусалиму, щоб
ви́нести Господнього ковче́га на його місце, яке
пригото́вив йому́ він. 4 І зібрав Давид Аро́нових
синів та Левитів. 5 Від Кегатових синів: зверхник
Уріїл, а братів його — сотня й двадцять. 6 Від
синів Мерарі: зверхник Асая, а братів його —
двісті й двадцять. 7 Від Ґершомових синів:
зверхник Йоїл, а братів його — сотня й тридцять.
8 Від Еліцафанових синів: зверхник Шемая, а
братів його — двісті. 9 Від Хевронових синів:
зверхник Еліїл, а братів його — вісімдесят.
10 Від Уззіїлових синів: зверхник Аммінадав,
а братів його — сотня й дванадцять. 11 І
покликав Давид священиків Садо́ка та Евіятара,
та Левитів: Уріїла, Асаю, і Йоїла, Шемаю і Еліїла,
і Аммінадава 12 та й сказав до них: „Ви го́лови
родів Левитів. Освятї́ться ви та ваші брати, і
перенесе́те ковчега Господа, Бога Ізраїлевого,
до місця, яке пригото́вив я йому́. 13 Бо через
те, що споча́тку не ви це робили, то вдарив нас
Господь, Бог наш, бо ми не шукали Його так,
як належало“. 14 І освятилися священики та
Левити, щоб перене́сти ковчега Господа, Бога
Ізраїлевого. 15 І поне́сли сини Левитів Божого
ковчега, як наказав був Мойсей за Господнім
словом, на пле́чах своїх, на держака́х, на собі.
16 І сказав Давид зверхникам Левитів, щоб
поставили своїх братів співакі́в на прила́ддях
пісні, на ци́трах, а́рфах, та тих, що грають на
цимба́лах, щоб підне́сти голос на радість. 17 І
поставили Левити Гемана, Йоїлового сина, а
з братів його — Асафа, сина Берехії, а з сині́в
Мерарі, їхніх братів — Етана, сина Кушаї. 18 А з
ними їхніх братів других: Захарія, і Яазіїла, і
Шемірамота, і Єхіїла, і Унні, Еліава, і Бенаю, і
Маасею, і Маттітію, і Еліфлея, і Мікнею, і Овед-
Едома, і Єїїла, — придве́рних. 19 А співаків:
Гемана, Асафа та Етана — грати на мідяни́х
цимба́лах. 20 А Захарія, і Азіїла, і Шемірамота, і
Єхіїла, і Унні, і Еліава, і Маасею, і Бенаю — на
ци́трах, на аламот. 21 А Маттітію, і Еліфелегу, і
Мікнею, і Овед-Едома, і Єїла, і Азазію — на а́рфах,
на окта́ві, щоб починати гру. 22 А Кенанію,
зверхника Левитів, — над но́шенням; він навчав
носити, бо вмів того. 23 А Берехія та Елкана —
придве́рні при ковчезі. 24 А Шеванія, І Йосафат,
і Натанаїл, і Амасай, і Захарій, і Беная, і Еліезер,
священики, — сурми́ли в су́рми перед Божим
ковчегом, а Овед-Едом та Єхійя — придве́рні для
ковчега. 25 І пішов Давид і Ізраїлеві старші́ та
тисячники, щоб перене́сти ковчега Господнього
заповіту з Овед-Едомового дому з радістю. 26 І
сталося, коли Бог допомагав Левитам, що не́сли
ковчега Господнього заповіту, то вони прине́сли
в жертву сім биків та сім баранів. 27 А Давид

був зодя́гнений в одежу з вісо́ну, як і всі Левити,
що не́сли ковчега, і співаки́, і Кенанія, зверхник
но́шення і співакі̂в, а на Давиді був ще й льняни́й
ефо́д. 28 І ввесь Ізраїль ніс ковчега Господнього
заповіту з радісним криком, і зо звуком рога, і з
су́рмами, і з цимба́лами, гра́ючи на ци́трах та
на а́рфах. 29 І сталося, коли ковчег Господнього
заповіту прийшов аж до Давидового Міста, то
Мелхо́ла, Саулова дочка́, виглядала через вікно.
І побачила вона царя Давида, що танцював та
грав, і зневá́жила його в своєму серці.

16 І прине́сли вони Божого ковчега, і
поставили його в сере́дині скинії, що
розтягну́в для нього Давид, і прине́сли
цілопа́лення та мирні жертви перед Божим
лицем. 2 І покінчи́в Давид прино́сити
цілопа́лення та мирні же́ртви, та й
поблагослови́в наро́д Ім'я́м Господнім. 3 І
він поділив для всякого Ізраїлевого му́жа,
від чоловіка й аж до жінки, кожному по
буханце́ві хліба, і по кава́лкові м'яса та по
виноградному калаче́ві. 4 І він попризна́чував
перед Господнім ковчегом із Левитів слу́жачих,
щоб вони визнава́ли, і прославляли, і хвалили
Господа, Бога Ізраїлевого: 5 Асаф був головою, а
другий по ньому — Захарій, Єїїл, і Шемірамот, і
Хіїл, і Маттітія, і Еліяв, і Беная, і Овед-Едом, і
Єїїл — на знаря́ддях цитр та на арфах, а Асаф
голосно грав на цимба́лах. 6 А священики
Беная та Яхазіїл — на су́рмах, за́вжди перед
ковчегом Божого заповіту. 7 Того дня, тоді
Давид дав уперше псалма на подя́ку Господе́ві
через Асафа та братів його: 8 „Дякуйте Господу,
кличте Ім'я́ Його, серед наро́дів звіщайте про
вчи́нки Його́! 9 Співайте Йому́, грайте Йому́,
говоріть про всі чу́да Його! 10 Хваліться святим
Його Йме́нням, хай ті̂шиться серце шукаючих
Господа! 11 Пошу́куйте Господа й силу Його́,
лице Його́ за́вжди шукайте! 12 Пам'ятайте про
чу́да Його, які Він учинив, про озна́ки Його та
про при́суди уст Його 13 ви, насіння Ізраїля,
раба Його, сини Яковові, вибра́нці Його́! 14 Він —
Госпо́дь, Бог наш, по ці̂лій землі Його при́суди!
15 Пам'ятайте наві̂ки Його заповіта, слово, яке
наказав Він на тисячу ро́дів, 16 що склав Він
Його з Авраамом, і прися́гу Його — для Ісака.
17 І Він поставив його за Зако́на для Якова,
Ізра́їлеві — заповітом навіки, 18 говорячи: „Дам
тобі край ханаа́нський, як наділ спна́дщини для
вас!“ 19 Тоді їх було невелике число, нечисле́нні
були та прихо́дьки на і̂ншій землі, 20 і від
наро́ду ходили вони до наро́ду, і від царства
до іншого люду. 21 Не дозво́лив ніко́му Він
кри́вдити їх, і за них Він царям докоря́в: 22 „Не
дото́ркуйтеся до Моїх помаза́нців, а пророкам
Моїм не робіте лихо́го!“ 23 Господе́ві співайте,
вся зе́мле, з дня-на-день сповіщайте спаці̂ння
Його! 24 Розповідайте про славу Його між
пога́нами, про чу́да Його — між усіма наро́дами.
25 Бо великий Господь і просла́влений ве́льми,
і Він найгрізні̂ший над бо́гів усіх! 26 Бо всі
бо́ги наро́дів — божки́, а Господь небеса́
сотворив! 27 Слава та ве́лич — перед лицем
Його, сила та радість — на місці Його. 28 Дайте
Господу, ро́ди наро́дів, дайте Господу славу та
силу, 29 дайте Господу славу Йме́ння Його,
прино́сьте дарунка й прихо́дьте перед лице
Його! Кланяйтеся Господе́ві в вели́ччі святому!
30 Перед лицем Його затремти́, уся зе́мле, — бо
міцно поста́влений все́світ, щоб не захита́вся!
31 Хай небо радіє, і хай весели́ться земля, і хай
серед наро́дів говорять: „Царю́є Госпо́дь!“ 32
Нехай гримить море й його повнота́, нехай
поле радіє та все, що на ньо́му! 33 Тоді перед
Господнім лицем дере́ва лісні̂ заспівають, бо
землю судити йде Він. 34 Дякуйте Господу,
добрий бо Він, бо навіки Його милосе́рдя! 35 І
промовте: Спаси нас, о Боже спаці̂ння нашого,
і збери нас, і нас урятуй від наро́дів, щоб
дякувати Йме́нню святому Твоє́му, щоб Твоєю
хвалитися славою! 36 Благослове́нний Господь,
Бог Ізраїлів, від віку й навіки!“А наро́д увесь
сказав: „Амінь“і „Хвала́ Господе́ві!“ 37 І Давид
позоставив там перед ковчегом Господнього
заповіту Асафа та братів його, щоб за́вжди
служили перед ковчегом, що́ в якій день треба
було́, 38 і Овед-Едома та братів його, шістдеся́т
і вісьмо́х; а Овед-Едома, Єдутунового сина,
та Хоса — за придве́рних; 39 а священика
Садока та братів його священиків — перед
Господнім наметом на па́гірку, що в Ґів'оні, 40
щоб прино́сити цілопа́лення для Господа на
же́ртівнику цілопа́лення, за́вжди ра́нком та
вве́чорі, та на все інше, що написане в Зако́ні
Господа, що наказав був Ізраїлеві. 41 А з ними
Геман та Єдутун, та решта ви́браних, що були́
докла́дно зазначені поіменно, щоб „Дякувати
Господе́ві, бо навіки Його милосе́рдя!“ 42 А з
ними су́рми та цимба́ли для тих, що грають,
та знаря́ддя для Божої пісні. А сини Єдутунові
— сторожі до брами. 43 І порозхо́дився ввесь
народ, кожен до дому свого. А Давид вернувся,
щоб поблагословити свій дім.

17 І сталося, як Давид сидів був у домі своїм,
то сказав Давид до пророка Натана: „Ось я
сиджу́ в ке́дровому домі, а ковчег Господнього
заповіту — під занаві̂сами!“ 2 І сказав Ната́н
до Давида: „Зроби все, що в серці твоєму, бо
Бог із тобою!“ 3 І сталося тієї ночі, і було́ Боже
слово до Натана, говорячи: 4 „Іди, і скажеш

Моєму рабові Давидові: Так сказав Господь: Не
ти збудуєш Мені цього храма на перебува́ння. 5
Бо Я не сидів у храмі від дня, коли вивів Ізраїля,
аж до дня цього, і ходив від шатра́ до шатра́, і від
намету до намету. 6 Скрізь, де тільки ходив Я
між усім Ізраїлем, чи сказав Я хоч слово котро́му
з Ізраїлевих су́ддів, яким наказав Я па́сти народа
Мого: Чому́ ви не збудували Мені ке́дрового
храма? 7 А тепер так скажеш рабові Моєму
Давидові: Так сказав Господь Сава́от: Я взяв тебе
з пасови́ська від ота́ри, щоб став ти володарем
над Моїм народом, Ізраїлем. 8 І був Я з тобою
скрізь, де́ ти ходив, і ви́нищив Я всіх ворогів
Твоїх перед тобою, і зробив Я тобі ім'я́, як ім'я́
тих великих, що на землі. 9 І дав Я місце Моє́му
наро́дові Ізраїлеві, і посадив його так, що він
перебува́тиме на тому́ самому місці. І він уже
не тремті́тиме, а кри́вдники не будуть нищити
його, як перше. 10 А від днів, коли Я настанови́в
су́ддів над Своїм наро́дом, Ізраїлем, то пони́зив
усіх ворогів твоїх. І звіщаю тобі, що Господь
збудує тобі дім. 11 І станеться, коли ви́повняться
твої дні, щоб піти до батькі́в своїх, то Я поста́влю
по тобі твоє насіння, що буде з синів твоїх, і
поставлю міцно його царство. 12 Він збудує
Мені храм, а Я поста́влю його тропа міцно аж
навіки. 13 Я бу́ду йому за батька, а він буде
Мені за сина, а милости Своєї Я не відійму́ від
нього, як відняв Я від того, що був перед тобою.
14 І поставлю його в храмі Своїм та в царстві
Своїм аж навіки, і трон його буде міцно стояти
навіки". 15 За всіма́ цими словами, за всім цим
виді́нням, — так говорив Ната́н до Давида. 16
І прийшов цар Давид, і сів перед Господнім
лицем та й промовив: „Хто́ я, Господи, Боже,
і що́ таке дім мій, що Ти довів мене аж сюди?
17 Та й це було мале в оча́х Твоїх, Боже, і Ти
говорив про дім Свого раба на майбутнє, і Ти
показав мені покоління лю́дське, і підніс мене,
Господи Боже! 18 Що́ Давид додасть ще до Твого
на вшанува́ння Твого раба? А Ти Свого раба
знаєш! 19 Господи, ради Свого раба та за серцем
Своїм зробив Ти все це велике, щоб завідо́мити
про всі ті великі речі. 20 Господи, нема Такого,
як Ти, і нема Бога, окрім Тебе, за всім тим, що́ ми
чули своїми уши́ма. 21 І який є ще один люд на
землі, як Твій наро́д, Ізраїль, щоб Бог приходив
ви́купити його Собі за наро́да, і щоб установити
Собі ймення великих та страшни́х рече́й, щоб
ви́гнати наро́ди перед наро́дом Своїм, якого Ти
ви́купив із Єгипту? 22 І зробив Ти наро́д Свій,
Ізраїля, Собі за наро́да аж навіки, і Ти, Господи,
став йому́ за Бога! 23 А тепер, Господи, нехай
стане певним аж навіки те слово, яке говорив Ти
про Свого раба, і зроби, як говорив! 24 А Твоє Ім'я́
нехай буде міцне́, і нехай буде велике аж навіки,
щоб казали: Господь Сава́от, Бог Ізраїлів — Бог
для Ізраїля, а дім Твого раба Давида поста́влений
міцно перед лицем Твоїм. 25 Бо Ти, Боже мій,
об'явив Своєму рабові, що Ти збудуєш йому
дім, тому раб Твій знайшов потребу молитися
перед лицем Твоїм. 26 А тепер, Господи, Ти
Той Бог, і сказав про Свого раба оце добре.
27 А тепер був Ти ласка́вий поблагословити
дім Свого раба, щоб бути навіки перед лицем
Твоїм, бо Ти, Господи, поблагословив, — і він
поблагосло́влений навіки!"

18 І сталося по то́му, і побив Давид
филисти́млян та поконав їх; і взяв він Ґат
та належні йому міста з руки филисти́млян.
2 І побив він Моава, — і стали моавітяни
Давидовими рабами, що прино́сили да́ри. 3
І побив Давид Гадад'езера, царя цовського, в
Хаматі, коли той ішов, щоб поставити вла́ду
свою на річці Ефра́ті. 4 І здобу́в Давид від
нього тисячі колесни́ць і сім тисяч верхівці́в
та двадцять тисяч пі́шого лю́ду. І попідрі́зував
Давид жили коням усіх колесни́ць, і позоста́вив
із них тільки сотню для колесни́ць. 5 І
прийшов Арам із Дамаску на поміч Гадад'езерові,
цареві цовському, та Давид вибив серед сирі́ян
двадцять і дві тисячі чоловіка. 6 І поставив
Давид у Сирії Дама́ській зало́гу, і сирі́яни
стали для Давида рабами, що прино́сили да́ри.
А Господь допомагав Давидові скрізь, де́ він
ходив. 7 І позабирав Давид золоті щити́,
що були на Гадад'езерових раба́х, і позно́сив
їх до Єрусалиму. 8 А з Тівхату та з Куну,
Гадад'езерових міст, позабирав Давид дуже
багато міді, — з неї поробив Соломо́н мідяне
море й стовпи́, та мідяні ре́чі. 9 І прочув Тоу,
цар хамотський, що Давид побив усе ві́йсько
Гадад'езера, царя цовського. 10 І послав він сина
свого Гадорама до царя Давида, щоб привітати
його, та щоб поблагословити його за те, що
воював із Гадад'езером та й побив його, — бо
Гадад'езер прова́див війну з Тоу, — а з ним
послав всякі речі золоті, і срібні, і мідяні. 11
І Давид присвятив їх Господе́ві ра́зом із тим
сріблом та золотом, що повино́сив від усіх
наро́дів з Едому, і з Моаву, і від Аммонових синів
та від Амали́ка. 12 А Авшай, син Церуїн, побив
Едома в Соляній долині, вісімнадцять тисяч.
13 І поставив він в Едомі зало́гу, і став увесь
Едом Давидовими раба́ми. А Госпо́дь допомагав
Давидові скрізь, де́ він ходив. 14 І царював Давид
над усім Ізраїлем, і чинив суд та справедливість
усьо́му своє́му наро́дові. 15 А Йоав, син Церуїн,
був над ві́йськом, а Йосафат, син Ахілудів, —
ка́нцлер. 16 А Садо́к, син Ахітувів, та Аві́ме́лех,

син Ев'ятарів, були священики, а Шавша — писар.
17 А Беная, син Єгоядин, був над керетянином
та над пелетянином, а Давидові сини — перші
при царе́вій руці.

19 І сталося по то́му, і помер Нахаш, цар
аммонітський, а замість нього зацарював
син його Ханун. 2 І сказав Давид: „Зроблю́ я
ми́лість Ханунові, Нахашевому синові, як ба́тько
його зробив був ми́лість мені“. І Давид послав
послів, щоб потішити його за його ба́тька. І
прибули́ Давидові раби до аммонітського кра́ю,
до Хануна, щоб потішити його́. 3 А начальники
аммонітян сказали до Хануна: „Чи Давид ша́нує
батька твого в оча́х твоїх тим, що послав тобі
потіши́телів? Чи ж раби його прийшли до тебе
не на те, щоб ви́відати, і щоб зни́щити, і щоб
ви́шпигувати край?“ 4 І взяв Ханун Давидових
рабів та й оголив їх, й обрізав їхню оде́жу в
половині аж до сиді́ння, та й відпустив їх... 5
І пішли й доне́сли Давидові про тих мужів, а
він послав навпро́ти них, бо ті мужі були дуже
осоро́млені. І цар їм сказав: „Сидіть в Єрихо́ні, аж
поки відросте́ вам борода, потім пове́рнетесь“. 6
І побачили аммоні́тяни, що вони знена́виджені
в Давида. І послав Ханун та аммоні́тяни тисячу
тала́нтів срібла, щоб ви́найняти собі колесни́ці
та верхівці́в з Араму двох річок і з Араму Маахи
та з Цови. 7 І найняли вони собі тридцять і дві
тисячі колесни́ць, і царя Мааих та наро́д його, —
і прийшли й таборува́ли перед Медевою. Також
аммоні́тяни зібралися зо своїх міст і прийшли
до бо́ю. 8 А коли Давид прочув про це, то послав
Йоава та все ві́йсько ли́царів. 9 І повихо́дили
аммоні́тяни, і вставилися до бо́ю при вході до
міста. А царі, що прийшли, — вони самі були
на полі. 10 І побачив Йоа́в, що бойови́й фронт
став на нього спе́реду та поза́ду, то вибрав зо
всього ви́браного в Ізраїлі, та й установи́в їх
навпроти сирі́ян. 11 А решту наро́ду дав під ру́ку
свого брата Ав'шая, й їх установи́ли навпроти
аммоні́тян, 12 і сказав: „Якщо сирі́яни бу́дуть
сильніші від мене, то будеш мені на поміч, а
якщо аммоні́тяни будуть сильніші від тебе, то
допоможу́ тобі. 13 Будь мужній, і стіймо міцно
за наро́д наш та за міста́ нашого Бога, а Господь
нехай зробить, що́ добре в оча́х Його́!“ 14 А коли
Йоав та народ, що був із ним, підійшов перед
сирі́ян до бо́ю, то ті повтікали перед ним. 15 А
аммоні́тяни побачили, що повтікали сирі́яни, то
й вони повтікали перед братом його Ав'шаєм, і
ввійшли до міста, а Йоа́в прибув до Єрусалиму.
16 А коли побачили сирі́яни, що вони побиті
Ізраїлем, то послали послів, і привели́ сиріян,
що з другого боку Річки, а Шофах, зверхник
Гадад'езерового ві́йська, був перед ними. 17
І було доне́сено Давидові, і він зібрав усього
Ізраїля, і перейшов Йорда́н та прийшов до них,
і вста́вився проти них. І встанови́вся Давид
на бій проти сиріян, і вони воювали з ним.
18 І побігли сирі́яни перед Ізраїлем, а Давид
повбивав із сирі́ян сім тисяч колесни́ць та сорок
тисяч пішого люду. І вбив він Шофаха, зверхника
ві́йська... 19 А коли Гадад'езерові раби побачили,
що вони побиті Ізраїлем, то замири́лися з
Давидом і служили йому. І сиріяни вже не
хотіли допомагати аммоні́тянам.

20 І сталося по році, того ча́су, як царі
вихо́дили на війну, то Йоав повів військо́ву
силу, та й нищив аммонітський край. І прийшов
він і обліг Раббу, а Давид сидів в Єрусалимі.
І побив Йоав Раббу, і зруйнував її. 2 І зняв
Давид корону їхнього царя з голови його, і
знайшов, що вага́ її талант золота, а на ній
камі́ння дорогоцінне, — і була покладена вона
на голову Давидову! І він виніс дуже багато
здо́бичі з того міста. 3 А наро́д, що був у ньому,
повиво́див, і перетина́в їх пи́лками, і забивав
залі́зними доло́тами та сокирами... І так робив
Давид усім аммонітським міста́м. І вернувся
Давид та ввесь наро́д до Єрусалиму. 4 І сталося
по то́му, і була війна в Ґезері з филисти́млянами.
Тоді хуша́нин Сіббехай убив Сіппая, з Рефаєвих
наща́дків, і вони були поко́нані. 5 І була ще війна
з филисти́млянами, і Елханан, син Яірів, побив
Лахмі, брата ґатя́нина Ґоліята, — а держа́к списа́
його був, як ткацький вал! 6 І була́ ще війна в
Ґаті. А там був чоловік великого зро́сту, що мав
по шість пальців, — усього двадцять і чотири. І
він також був із наща́дків Рефая. 7 І зневажа́в
він Ізраїля, — та забив його Йонатан, син Шім'ї,
Давидового брата. 8 Ці також похо́дили від
Рефая в Ґаті, — і попа́дали вони від руки Давида
та від руки його слуг.

21 І повстав сатана́ на Ізраїля, і намо́вив
Давида переліч́ити Ізраїля. 2 І сказав Давид
до Йоава та до начальників народу: „Ідіть,
перелічіть Ізраїля від Беер-Шеви й аж до Дану, і
донесіть мені, — і я знатиму число їх!“ 3 І сказав
Йоа́в: „Нехай Господь додасть до наро́ду Свого в
сто раз стільки, скільки є! Чи не всі вони, пане
мій ца́рю, раби мого пана? На́що буде шукати
цього пан мій, нащо це буде за провину для
Ізраїля?“ 4 Та цареве слово перемогло Йоава. І
вийшов Йоав, і ходив по всьо́му Ізраїлі, і вернувся
до Єрусалиму. 5 І дав Йоав Давидові число
пере́ліку наро́ду. І було́ всього Ізраїля тисяча
тисяч і сто тисяч чоловіка, що витяга́ють меча, а
Юди — чотири сотні й сімдеся́т тисяч чоловіка,

що витягають меча. 6 А Левія та Веніямина
він не перерахува́в серед них, бо царське́ слово
було огидою для Йоа́ва... 7 І було зло в Божих
оча́х на ту річ, — і Він ударив Ізраїля! 8 І сказав
Давид до Бога: „Я дуже згрішив, що зробив оцю
річ! А тепер прости ж гріх Свого раба, бо я
зробив дуже нерозумно!“... 9 І сказав Господь
до Ґада, Давидового прозорли́вця, говорячи: 10
„Іди, і бу́деш говорити Давидові, кажучи: Так
говорить Госпо́дь: Три карі кладу́ Я на те́бе,
— вибери собі одну з них, і Я зроблю́ тобі“.
11 І прийшов Ґад до Давида та й сказав йому́:
„Так сказав Госпо́дь: Ви́ бери собі: 12 чи три
роки голоду, чи теж три місяці твого втіка́ння
перед ворогами твоїми, а меч ворогів твоїх
доганя́тиме тебе́, чи три дні Господнього меча
та морови́ці в Краю́, і Ангол Господній бу́де
нищити по всій Ізраїлевій границі. А тепер
розваж, яке слово верну́ Я Тому́, Хто послав
мене“... 13 І сказав Давид до Ґада: „Тяжко мені
дуже! Нехай же впаду́ я в руку Господа, бо
дуже велике Його милосе́рдя, а в руку лю́дську
нехай я не впаду́!“ 14 І дав Господь морови́цю
в Ізраїлі, — і впало з Ізраїля сімдеся́т тисяч
чоловіка! 15 І послав Бог Ангола до Єрусалиму,
щоб зни́щити його. А коли він нищив, Господь
побачив і пожалував про це ли́хо. І сказав Він
до Ангола, що вигублював: „Забагато тепер!
Попусти свою ру́ку!“А Ангол Господній стояв
при то́ці євусе́янина Орнана. 16 І підняв Давид
очі свої та й побачив Господнього Ангола, що
стояв між землею та між небом, а в руці його
був ви́тягнений меч, скеро́ваний на Єрусалим. І
впав Давид та ті старші́, покриті вере́тами, на
обличчя свої. 17 І сказав Давид до Бога: „Чи
ж не я сказав рахувати в народі? І я той, хто
згрішив, і вчинити зло — я вчинив зло, а ці ві́вці
— що́ зробили вони, Господи, Боже мій? Нехай
же рука Твоя буде на мені та на домі батька
мого, а не на наро́ді Твое́му, щоб погубити його
“. 18 А Ангол Господній говорив до Ґада, —
сказати Давидові, щоб Давид пішов поставити
же́ртівника для Господа на току євусе́янина
Орнана. 19 І пішов Давид за словом Ґада, що
говорив в Господньому Імені. 20 І обернувся
Орнан, і побачив Ангола, а чотири сини його,
що були з ним, похова́лися. А Орнан молотив
пшеницю. 21 І прийшов Давид до Орнана. І
виглянув Орнан, і побачив Давида, — і вийшов із
то́ку, і поклонився Дави́дові обличчям до землі.
22 І сказав Давид до Орнана: „Дай же мені місце
цього то́ку, й я збудую на ньому же́ртівника для
Господа. Дай мені його за срібло повної ваги, — і
буде стри́мана морови́ця від наро́ду“. 23 І сказав
Орнан до Давида: „Візьми собі, і нехай зробить
мій пан цар, що добре в оча́х його. Дивися, — я
даю цю худобу на цілопа́лення, а молота́рки —
на дро́ва, а пшеницю на хлібну жертву. Усе я
даю!“ 24 І сказав цар Давид до Орнана: „Ні, бо
купу́ючи, куплю́ за срібло повної ваги, бо не
піднесу́ твого в жертві для Господа, і не спалю́
цілопа́лення да́рмо!“ 25 І дав Давид Орнанові
за місце золота вагою шість сотень ше́клів. 26 І
збудував там Давид же́ртівника для Господа, і
приніс цілопа́лення та мирні жертви. І кликнув
він до Господа, і Він відповів йому́ огнем із небе́с
на же́ртівник цілопа́лення. 27 І сказав Господь до
Ангола, і він уклав меча свого до пі́хов його́. 28
Того ча́су, як Давид побачив, що Господь відповів
йому на току́ євусе́янина Орнана, то прино́сив
там жертву. 29 А Господня скинія, яку зробив
був Мойсей у пустині, та же́ртівник цілопа́лення
були того ча́су на па́гірку в Ґів'оні. 30 Та не міг
Давид піти перед нього, щоб запитатися в Бога,
бо настра́шився меча Господнього Ангола.

22 І Давид сказав: „Це той дім Господа Бога, і
це же́ртівник на цілопа́лення для Ізраїля!“
2 І сказав Давид, щоб зібрати прихо́дьків, що були
в Ізраїлевому Кра́ї, і поставив каменярі́в теса́ти
бри́ли каміння, щоб збудувати Божого дома.
3 І загото́вив Давид силу заліза на цвяхи для
брамних дверей та на клямри, і таку силу міді,
що їй не було ваги, 4 і ке́дрового дерева без числа,
бо сидо́няни та тиря́ни спрова́дили Давидові
силу ке́дрового дерева. 5 І сказав Давид: „Мій син
Соломон ще юна́к та тенді́тний, — приготую ж
йому все на цей храм на збудува́ння для Господа,
щоб підне́сти його ви́соко на славу та на ве́лич
для всіх краї́в. Приготую ж я все для нього!“І
Давид заготовив бе́зліч усього перед своєю
смертю. 6 І він покликав сина свого Соломо́на,
і наказав йому збудувати храм для Господа,
Бога Ізраїля. 7 І сказав Давид до Соломона:
„Сину мій, я мав на своєму серці ви́будувати
храм для Ймення Господа, Бога мого. 8 Та було
про мене Господнє слово, кажучи: Бе́зліч крови
пролив ти та війни великі прова́див. Не збудуєш
ти храма для Мого Ймення, бо багато крови
пролив ти на зе́млю перед лице́м Моїм! 9 Ось
наро́диться тобі син, — він буде муж мирний, і
Я дам йому мир від усіх ворогів його навко́ло,
бо Соломон буде ім'я́ йому, і Я дам на Ізраїля
за його днів мир та ти́шу. 10 Він збудує храм
для Мого Ймення, і він буде Мені за сина, а
Я йому за Батька, і Я міцно поставлю трона
царства його над Ізраїлем аж навіки! 11 Тепер,
сину мій, нехай Госпо́дь буде з тобою, і буде
щасти́ти тобі, і збудуєш ти дім для Го́спода,
Бога свого, як говорив Він про тебе. 12 Тільки
нехай дасть тобі Господь розум та розважність, і

нехай поставить тебе над Ізраїлем, і ти будеш
стерегти́ Зако́н Господа, Бога свого. 13 Тоді буде
щасти́ти тобі, якщо бу́деш доде́ржувати, щоб
чинити устави та права, які наказав був Господь
Мойсеєві про Ізраїля. Будь сильний та міцни́й,
не бійся й не страха́йся! 14 І ось я в скудо́ті
своїй загото́вив для Господнього дому сто тисяч
талантів золота та тисячу тисяч талантів срібла,
а для міді та для заліза — нема ваги, бо бе́зліч
того; і де́рева, і каміння заготовив я, а ти до
них додаси́. 15 А в тебе бе́зліч робітникі́в для
праці, — теслярі́в і каменярі́в та деревору́бів,
та всяких здібних на всяку роботу. 16 Зо́лоту,
сріблу, і міді та залізу — нема числа. Стань і
зроби, і нехай Господь буде з тобою!“ 17 І наказав
Давид усім Ізраїлевим князя́м, щоб допомага́ли
синові його Соломо́нові: 18 „Чи Господь, Бог
ваш, не з вами? І Він дав вам мир навко́ло, бо
дав у мою руку мешканців цієї землі, — і була́
здобута ця земля перед лицем Господа та перед
наро́дом Його. 19 Тепер прихиліть серце ваше
та душу вашу, щоб шукати Господа, Бога вашого.
І встаньте, і збудуйте святиню Господа Бога,
щоб перене́сти ковчега Господнього заповіту
та святі Божі речі до храму, збудо́ваного для
Господнього Ймення“.

23 А коли Давид постарів і наси́тився днями,
то він поставив царем над Ізраїлем сина
свого Соломона. 2 І зібрав він усіх Ізраїлевих
князі́в, і священиків та Левитів. 3 І були
перелі́чені Левити від віку тридцяти років і
вище, і було число їх, за їхніми го́ловами, за
мужчинами — тридцять і вісім тисяч. 4 Із
них для керува́ння над роботою Господнього
дому — двадцять і чотири тисячі, а урядників
та суддів — шість тисяч, 5 і чотири тисячі
придве́рних, і чотири тисячі тих, що славлять
Господа на музичних знаря́ддях, „які я зробив
на сла́влення“. 6 І поділив їх Давид на черги за
синами Левія, — для Ґершона, Кегата та Мерарі.
7 З Ґершонівців — Ладан і Шім'ї. 8 Ладанові
сини: голова Єгіїл, і Зетам, і Йоїл, троє. 9 Сини
Шім'ї: Шеломіт, і Хазаїл, і Гаран, троє, вони
го́лови ба́тьківських домів Ладана. 10 А сини
Шім'ї: Яхат, Зіза, і Єуш, і Берія, — оце сини Шім'ї,
четверо. 11 І був Яхат головою, а Зіза другий,
а Єуш та Берія не мали багато синів, і стали
за один ба́тьківський дім при переліченні. 12
Кегатові сини: Амрам, Іцгар, Хеврон та Уззіїл,
четверо. 13 Амрамові сини: Аарон та Мойсей. І
був відді́лений Аарон, щоб посвятити його до
Святого Святих, його та синів його аж навіки,
щоб кадити перед лицем Господа, щоб служити
Йому та щоб благословляти Ім'ям Його аж
навіки. 14 А Мойсей — Божий чоловік, сини
його полі́чені до Левієвого племени. 15 Сини
Мойсеєві: Ґершом та Еліезер. 16 Сини Ґершомові:
Шевуїл, голова. 17 А сини Еліезерові були́:
Рехавія, голова; і не було́ в Еліезера інших синів,
а сини Рехавії сильно помно́жились. 18 Сини
Їцгарові: Шеломіт, голова. 19 Сини Хевронові:
Єрійя — голова, Амарія — другий, Яхазіїл —
третій, і Єкам'ам — четвертий. 20 Сини Уззіїлові:
Міхал — голова, а Їшшійя — другий. 21 Сини
Мерарієві: Махлі й Муші. Сини Махлі: Елеазар
і Кіш. 22 І помер Елеазар, і не було в нього
сині́в, бо тільки до́чки, і їх побрали собі Кішові
сини, їхні брати́. 23 Сини́ Мушієві: Махлі, і
Едер, і Єремот, — троє. 24 Оце сини́ Левієві
за домом батьків їх, голови дому батьків за
перегля́ненням їхнім, числом іме́н за особами
їх, що чинили роботу для буді́ви Господнього
дому, від віку двадцяти років і вище. 25 Бо
Давид сказав: Господь, Бог Ізраїля, дав мир
Своєму наро́дові, і він осівся в Єрусалимі аж
навіки. 26 І також Левитам не треба носити
скинії та всіх рече́й її для служби їй“, 27 бо за
останніми наказами Давида вони становлять
число Левієвих сині́в від віку двадцяти літ і вище.
28 Бо їхнє стано́вище — при руці Ааронових синів
для служби Господнього дому над подві́р'ями,
і над кімна́тами, і над чистістю усіх святощів
та роботи служби Господнього дому, 29 і при
хлібі виставні́м, і при пшеничній муці на хлі́бну
жертву та на прісні́ коржі, і при ско́вородах,
і при пра́женні, і при всякій мірі ваги та мірі
довжини́. 30 І щоб ставати щора́нку на подяку
та на хвалу Господа, і так і на вечір. 31 І при
всякому спа́ленні цілопа́лень для Господа на
суботи, на молодики́, і на свята в числі за правом
на них, за́вжди перед лицем Господнім. 32 І
чини́ли вони охорону скинії заповіту, і сторо́жу
святині, і охорону Ааронових синів, своїх братів,
при службі Господнього дому.

24 А в Аро́нових синів такі їхні че́рги:
Аро́нові сини: Надав і Авігу, Елеазар і
Ітамар. 2 Та повмирали Надав та Авігу за життя
їхнього батька, і не мали вони сині́в, тому
священнодіяли Елеазар та Ітамар. 3 І поділив їх
Давид і Садо́к, з Елеазарових синів, та Ахіме́лех, з
Ітамарових синів, за їхнім уря́дом в їхній службі.
4 І були зна́йдені Елеаза́рові сини численні́шими,
щодо голів чоловіків, від синів Ітамарових. І
вони поділили їх: для Елеаза́рових синів голів
дому батьків було шістнадцять, а для Ітамарових
синів для дому батьків їх — вісім. 5 І поділили
їх жеребка́ми, тих з тими, бо головними в
святині та головними перед Богом були з синів
Елеазарових та серед синів Ітамарових. 6 І
записав їх Шемая, син Натанаїлів, писар із

Левитів, перед царем, і головни́ми, і священиком
Садо́ком, і Ахіме́лехом, сином Евіятаровим, і
го́ловами дому батьків священиків та Левитів.
Один ба́тьківський дім був узятий для Елеазара, а
один був узятий для Ітамара. 7 І вийшов перший
жеребо́к для Єгоя́рів, другий — для Єдаї, 8
третій — для Харіма, четвертий — для Сеоріма,
9 п'ятий — для Малкійї, шо́стий — для Мійяміна,
10 сьо́мий для Гаккоца, во́сьмий — для Авійї, 11
дев'ятий — для Єшуї, десятий — для Шеханії,
12 одина́дцятий — для Ел'яшіва, дванадцятий
— для Якіма, 13 тринадцятий — для Хуппи,
чотирна́дцятий — для Єшев'ава, 14 п'ятнадцятий
— для Білґи, шістнадцятий — для Іммера, 15
сімнадцятий — для Хезіра, вісімнадцятий — для
Гаппіццеца, 16 дев'ятнадцятий — для Петах'ї,
двадцятий — для Єхезкела, 17 двадцять і перший
— для Яхіна, двадцять і другий — для Ґамула,
18 двадцять і третій — для Делаї, двадцять і
четвертий — для Маазії. 19 Оце поря́док їхньої
служби, щоб прихо́дити до Господнього дому за
їхньою постановою через Ааро́на, їхнього батька,
як йому наказав був Господь, Бог Ізраїлів. 20 А
від позосталих Левієвих синів: від Амрамових
синів — Шуваїл, від синів Шуваїлових — Єхедія.
21 Від Рехавії, від синів Рехавії: голова Їшшійя. 22
Від Їцгарівців: Шеломот, від Шеломотових синів:
Яхат. 23 А сини Хевронові: Єрійя, другий —
Амарія, третій — Яхазіїл, четвертий — Єкам'ам.
24 Сини Уззіїлові: Міха, сини Міхині: Шамір. 25
Брат Міхи — Їшшійя, сини Їшшійїні — Захарій.
26 Сини Мерарієві: Махлі та Муші, сини Яазійї
— Бено. 27 Сини Мерарієві, від Яазійї: Бено, і
Шогам, і Заккур, і Іврі. 28 У Махлі: Елеазар, у
нього не було синів. 29 Від Кіша, сини Кішові:
Єрахмеїл. 30 А сини Мушієві: Махлі, і Едер, і
Єрімот. Оце сини Левитів, за домом їхніх батьків.
31 І кидали жеребки́ і вони відповідно до братів
своїх, Ааро́нових синів, перед царем Давидом, і
Садо́ком, і Ахімелехом, і го́ловами дому батьків
священиків та Левитів, го́лови родин нарівні зо
своїм меншим братом.

25 І відділи́в Давид та зверхники війська на
службу синів Асафа, і Гемана, і Єдутуна,
що провіщували на ци́трах, і на а́рфах, і на
цимба́лах. А число їх, людей праці до служби,
було таке: 2 від Асафових синів: Заккур, і
Йосип, і Нетанія, і Асар'їла, Асафові сини, при
Асафі, що пророкував при царі. 3 Від Єдутуна,
Єдутунові сини: Ґедалія, і Цері, і Ісая, Хашавія,
і Маттітія, — ше́стеро при своєму батькові
Єдутуні, що пророкував на цитрі на дяку та
на хвалу Господе́ві. 4 Від Гемана, Геманові
сини: Буккійя, Маттанія, Уззіїл, Шевуїл, і Єрімот,
Хананія, Ханані, Еліата, Ґіддалті, і Ромамті,
Езер, Йошбекаша, Маллоті, Готір, Махазіот. 5
Усі ці — сини́ Гемана, царсько́го прозорли́вця
в Божих слова́х, щоб підви́щувати силу. І дав
Бог Геманові чотирна́дцять синів та три дочки́.
6 Усі вони були при своє́му батькові, на співі
Господнього дому, на цимба́лах, на а́рфах та
ци́трах для служби в Божому домі; при царі —
Асаф, Єдутун та Геман. 7 І було їхнє число з
їхніми брата́ми, ви́вченими співу для Господа,
усіх розуміючих, — двісті й вісімдеся́т і вісім. 8 І
кинули вони жеребки́, черга́ відповідно черзі,
як мали́й, так і великий, учитель з у́чнем. 9 І
вийшов перший жеребо́к від Асафа для Йо́сипа,
другий — Ґедалія, він і брати́ його та сини́ його,
дванадцять. 10 Третій Заккур, сини його та
брати його, дванадцять. 11 Четвертий — для
Їцрі, сини його та брати його, дванадцять. 12
П'ятий — Нетанія, сини його та брати його,
дванадцять. 13 Шо́стий — Буккійя, сини його та
брати його, дванадцять. 14 Сьо́мий — Єсар'їла,
сини його та брати його, дванадцять. 15 Во́сьмий
— Іса́я, сини його та брати його, дванадцять.
16 Дев'ятий — Маттанія, сини його та брати
його, дванадцять. 17 Десятий — Шім'ї, сини його
та брати його, дванадцять. 18 Одинадцятий —
Азаріїл, сини його та брати його, дванадцять.
19 Дванадцятий — для Хашав'ї, сини його та
брати його, дванадцять. 20 Тринадцятий — для
Шуваїла, сини його та брати його, дванадцять.
21 Чотирна́дцятий — для Маттітії, сини його та
брати його, дванадцять. 22 П'ятнадцятий — для
Єремота, сини його та брати його, дванадцять.
23 Шістнадцятий — для Хананії, сини його
брати його, дванадцять. 24 Сімнадцятий — для
Йошбекаші, сини його та брати його, дванадцять.
25 Вісімнадцятий — для Ханані, сини його та
брати його, дванадцять. 26 Дев'ятнадцятий — для
Маллоті, сини його та брати його, дванадцять.
27 Двадцятий — для Елійяти, сини його та брати
його, дванадцять. 28 Двадцять і перший — для
Готіра, сини його та брати його, дванадцять.
29 Двадцять і другий — для Ґіддалті, сини
його та брати його, дванадцять. 30 Двадцять
і третій — для Махазіота, сини його та брати
його, дванадцять. 31 Двадцять і четвертий —
для Ромамті-Езера, сини його та брати його,
дванадцять.

26 Че́рги придве́рних, від Кора́хівців:
Мешелемія, син Коре, з Асафових синів. 2
А в Мешелемії сини: перворо́джений — Захарій,
другий — Єдіаїл, третій — Зевадія, четвертий —
Ятніїл, 3 п'ятий — Елам, шостий — Єгоханан,
сьомий — Ел'єгоенай. 4 А в Овед-Едома сини:
перворо́джений — Шемая, другий — Єгозавад,
третій — Йоах, четвертий — Сахар, і п'ятий —

Натанаїл, 5 шо́стий — Аммі́їл, сьо́мий — Іссахар,
во́сьмий — Пеуллетай, бо поблагословив його
Бог. 6 У сина його Шемаї народи́лися сини, що
панували над домом їхнього батька, бо вони —
хоробрі вояки́. 7 Сини Шемаї: Отні, і Рефаїл,
і Овед, Елзавад; його брати, мужі хоробрі, —
Елігу та Шемахія. 8 Усі ці — з Оведових сині́в;
вони й сини та брати їхні — кожен хоробрий
муж у силі до праці, шістдеся́т і два для Овед-
Едома. 9 А в Мешелемії було синів та братів,
мужів хоробрих, вісімнадцять. 10 А в Хоси, з
синів Мерарі, сини: голова — Шімрі, бо хоч
не був він перворо́джений, та батько його
настановив його за голову: 11 другий — Хілкійя,
третій — Тевалія, четвертий Захарій; усіх
синів та братів у Хоси — тринадцять. 12 У цих
були че́рги придве́рних, за головами мужчин,
че́рги відповідно до їхніх братів на слу́ження в
Господньому домі. 13 І кинули вони жеребки́,
як малий, так і великий, за домом їхніх батьків,
для кожної брами. 14 І впав жеребо́к на схід
для Шелемії. І кинули жеребки́ для сина його
Захарія, мудрого дорадника, і вийшов жеребок
його на пі́вніч, 15 для Овед-Едома, — на пі́вдень,
а для синів його — комо́ри. 16 Для Шуппіма та
для Хоси — на за́хід, ра́зом із брамою Шаллехет,
де підійма́ється битий шлях, ва́рта навпроти
ва́рти. 17 На схід — шість Левитів, на північ —
четверо на день, на пі́вдень — четверо на день,
а для комори — по двоє. 18 Для Парбару на
за́хід — четверо для битого шля́ху, двоє для
Парбару. 19 Оце че́рги придве́рних із синів
Корахівців та з синів Мерарі. 20 А Левити: Ахійя
був над ска́рбами Божого дому та до скарбів
святині. 21 Сини Ладана, сини Ґершонівців,
від Ладана, голови дому батьків, від Ладана
Ґершонівця: Єхилі. 22 Сини Єхіїлі: Зетам та Йоїл,
брат його, над ска́рбами Господнього дому. 23
Для Амрамівців, для Їцгарівців, для Хевронівців,
для Аззіїлівців: 24 Шевуїл, син Ґершома, сина
Мойсея, — володар над скарбами. 25 А брати
його від Еліезера: його син — Рехавія, і його
син Ісая, і його син — Йорам, і його син —
Зіхрі, і його син — Шеломіт. 26 Цей Шеломіт та
брати його були над усіма́ ска́рбами святині,
які посвятив цар Давид та голови дому батьків,
і тисячники, і сотники та зверхники війська,
— 27 з во́єн та зо здо́бичі вони присвячували
на підтри́мання Господнього дому, — 28 і все,
що посвятив прозорли́вець Самуїл, і Саул, син
Кішів, і Авнер, син Нерів, і Йоав, син Церуїн, —
усе посвячене було в руці Шеломіта та братів
його. 29 Від Їцгарівців: Кенанія та сини його —
на зо́внішню роботу над Ізраїлем, на писарі́в та
на су́ддів. 30 Від Хевронівців: Хашавія та брати
його, мужі хоробрі, тисяча й сім сотень, — над
пере́глядом Ізраїля з другого боку Йорда́ну
на за́хід, для всякої Господньої праці та для
роботи царської́. 31 Від Хевронівців: Єрійя —
голова для Хевронівця, для його наща́дків, за
домом батьків. У сороковому році Давидового
царюва́ння вони були досліджені, і серед них
зна́йдено хоробрих мужів в гілеадському Язері.
32 А брати його — мужі хоробрі, дві тисячі й
сім сотень, го́лови дому батьків. І цар Давид
настанови́в їх над Руви́мівцями і над Ґадівцями
та над половиною племени Манасіїного для
всякої Божої справи та справи царської́.

27 А Ізра́їлеві сини, за їхнім число́м, го́лови
ба́тьківських родів і тисячники, і сотники
та їхні уря́дники служили царе́ві щодо всякої
справи відділів, що прихо́див та відхо́див місяць
у місяць для всіх місяців року; один ві́дділ
мав двадцять і чотири тисячі. 2 Над першим
відділом, на перший місяць — Яшов'ам, син
Завдіїлів, а на відділ його — двадцять і чотири
тисячі. 3 Він був з Перецових синів, голова
всіх військо́вих зверхників на перший місяць.
4 А над відділом другого місяця — Ахохівець
Додай, а володар його відділу — Міклот; а на
його відділ ішло двадцять і чотири тисячі. 5
Третій зверхник війська на третій місяць —
священик Беная, голова, а на його відділ —
двадцять і чотири тисячі. 6 Цей Беная — ли́цар
із тридцяти й над тридцятьма́; а над його
ві́дділом був син його Аммізавад. 7 Четвертий
на місяць четвертий — Асаїл, брат Йоавів, а
по ньо́му син його Зевадія; а на його ві́дділ —
двадцять і чотири тисячі. 8 П'ятий на місяць
п'ятий — зверхник ізрах'янин Шамут, а на його
відділ — двадцять і чотири тисячі. 9 Шо́стий на
місяць шостий — Іра, син текоянина Іккеша, а
на його відділ — двадцять і чотири тисячі. 10
Сьо́мий на місяць сьомий — пелонянин Хелец з
Єфремових синів, а на його відділ — двадцять і
чотири тисячі. 11 Во́сьмий на місяць восьмий
— хушанин Сіббехай з Зерахівців, а на його
відділ — двадцять і чотири тисячі. 12 Дев'ятий
на місяць дев'ятий — анатонянин Авіезер з
Веніяминівців, а на його відділ — двадцять і
чотири тисячі. 13 Десятий на місяць десятий —
нетоф'янин Магарай з Зерахівців, а на його відділ
— двадцять і чотири тисячі. 14 Одина́дцятий на
одина́дцятий місяць — пір'атонянин Беная з
Єфремових синів, а на його ві́дділ — двадцять і
чотири тисячі. 15 Дванадцятий на дванадцятий
місяць — нетоф'янин Хелдай з Отніїла, а на
його відділ — двадцять і чотири тисячі. 16 А над
Ізраїлевими племе́нами були: для Руви́мівців —

володар Еліезер, син Зіхрі; для Симеонівців —
Шефатія, син Маахи. 17 Для Левія — Хашавія,
син Кемуїла, для Аарóна — Садóк. 18 Для
Юди — Елігу, з Давидових братів, для Іссахáра
— Омрі, син Михаїлів. 19 Для Завулóна —
Їшмая, син Овадії, для Нефталима — Єрімот
син Азріїлів. 20 Для Єфремових синів — Осі́я,
син Азазії, для половини Манасіїного племени
— Йоїл, син Педаї. 21 Для половини Манасії в
Ґілеаді — Їддо, син Захарія, для Веніямина —
Яасіїл, син Авнерів. 22 Для Дана — Азаріїл, син
Єрохамів. Оце зве́рхникн Ізраїлевих племен.
23 А Давид не перелічи́в їхнього числа від віку
двадцяти літ і нижче, бо Господь сказав був, що
розмнóжить Ізраїля, як зорі небесні. 24 Йоáв,
син Церуїн, зачав був лічи́ти, та не скінчив.
І був за те гнів на Ізраїля, і не ввійшло те
число в число хроніки царя Давида. 25 А над
скáрбами царськи́ми — Азмавет, Адіїлів син, а
над скáрбами на полі, у містáх, і в се́лах та в
бáштах — Єгонатан, син Уззійї. 26 А над тими,
що робили польову́ роботу, для праці, на землі
— Езрі, син Келувів. 27 А над виноградниками —
рам'янин Шім'ї, а над тим, що в виноградниках
для запáсів вина — шефам'янин Завді. 28 А над
оливками та над сикомóрами, що в Шефелі, —
ґедерянии Баал-Ханан; а над скáрбами оливи —
Йоаш. 29 А над великою худобою, що пасеться в
Шароні, — шаронянин Шітрай, а над великою
худобою в доли́нах — Шафат, син Адлаїв. 30
А над верблю́дами — їзмаїльтянин Овіл, а над
осли́цями — меронотянин Єхдея. 31 А над
дрібнóю худобою — гаґрянин Язіз. Усі оці —
зверхники мастку, що мав цар Давид. 32 А
Йонатан, Давидів дядько, був радник, він чоловік
розумний та писар. А Єхіїл, син Нахмоніїв, був
із царськи́ми синáми. 33 А Ахітофель — радник
цареві, а арк'янин Хушай — при́ятель царів. 34 А
по Ахітофелю — Єгояда, син Бенаї, та Евіятар, а
зве́рхник царськóго ві́йська — Йоав.

28 І зібрав Давид усіх Ізрáїлевих князі́в,
зверхників племе́н, і зверхників відділів,
що служать цареві, і тисячників, і сотників,
і зверхників усякого маєтку та добутку царя
та синів його рáзом з е́внухами та ли́царями,
та всякого хороброго вояка до Єрусалиму. 2
І встав цар Давид на нóги свої та й сказав:
„Послухайте мене, брати мої та нарóде мій! Я
серцем своїм був за те, щоб збудувати храм миру
для ковчега Господнього заповіту та на підні́жок
ніг нашого Бога, й я приготóвив потрібне на
збудувáння. 3 А Бог сказав мені: Ти не збудуєш
храма для Мого Йме́ння, бо ти муж вóєн і кров
проливав. 4 Та вибрав Господь, Бог Ізраїлів, мене
з усього дому батька мого, щоб бути царем над
Ізраїлем навіки, бо Юду вибрав Він на володаря,
а серед Юдиного дому — дім батька мого, а
серед синів мого батька — мене уподóбав Собі,
щоб настанови́ти царем над усім Ізраїлем. 5 А
зо всіх моїх синів, — бо багатьóх сині́в дав мені
Господь — то Він вибрав сина мого Соломона,
щоб сидів на троні Господнього царства над
Ізраїлем. 6 І Він сказав мені: Соломон, син твій,
— він збудує храма Мого та двори́ Мої, бо його
Я вибрав Собі за сина, а Я бу́ду йому за Отця.
7 І міцно поставлю Я царство його аж навіки,
якщо він буде си́льний, щоб викóнувати заповіді
Мої та постанóви Мої, як цього дня. 8 А тепер
на очáх усього Ізраїля, Господнього збóру, та в
ушах нашого Бога говорю́ вам: Додержуйте й
досліджуйте всі заповіді Господа, Бога вашого,
щоб ви посіли цей добрий Край і віддали його
в спáдщину по собі синам вашим аж навіки. 9
А тепер, сину мій Соломóне, знай Бога, Отця
твого, і служи Йому всім серцем та всією душею,
бо Господь вивідує всі серця та знає всякий
витвір думóк. Якщо будеш шукати Його, то
ти знáйдеш Його, а якщо залишиш Його, Він
залишить тебе назáвжди. 10 Тепер дивися, що
Господь вибрав тебе збудувати дім на святиню.
Будь міцни́й та роби!“ 11 І Давид дав своєму
синові Соломóнові взори Господнього дому:
притвóру, і домів його, і скарбниць його, і
гóрниць його, і кімнáт його внутрішніх, і дому
для ковчегу, 12 і взір усього, що було в дусі йогó
для подвір'я Господнього дому, і для всіх кімнáт
навкóло, для скáрбів Божого дому та для скáрбів
святині, 13 і для ві́дділів священиків та Левитів,
і для всякої праці служби Господнього дому, і
для всяких речéй для служби Господнього дому.
14 І дав він золота — вагою для золота, для всіх
речей кожної служби; і срібла для всіх срібних
речей — вагою, для всіх речей кожної служби;
15 і вагу для золотих свічників та золотих
їхніх лямпáдок, — вагою кожного свічника та
лямпадок його, і для срібних свічників, — вагою
для свічникá та лямпадок його, за роботою
кожного свічникá. 16 І дав золота вагою для
столі́в хлібі́в показни́х, для кожного стóлу і
срібла для срібних столі́в, 17 і виде́льця, і
кропи́льниці, і чарки́ — чисте золото, і для
золотих ке́ліхів — вагою для кожного ке́ліха,
і для ке́ліхів срібних, — вагою для кожного
келіха. 18 А для кадильного жертівника — дав
очищеного золота вагою, і на подобу воза, для
золотих херувимів, що простягають крила свої й
покривають над ковчегом Господнього заповіту.
19 Усе це він зрозумів із письма з Господньої
руки, що булá над ним, усі роботи взору. 20 І

сказав Давид до сина свого Соломона: „Будь
си́льний і будь відважний, і роби, не бійся та
не лякайся, бо Господь Бог, Бог мій, з тобою, —
Він не покине тебе й не позоста́вить тебе аж
до закі́нчення всієї праці роботи Господнього
дому... 21 А оце че́рги священиків та Левитів для
всякої служби Божого дому. І будуть з тобою в
усякій праці ре́вні люди, зді́бні на всяку службу,
а начальники та ввесь наро́д, — на всі нака́зи
твої“.

29 І сказав цар Давид до всього збору: „Син
мій Соломон, що його одного Бог вибрав,
ще молодий та тенді́тний, а ця праця — велика,
бо не для люди́ни ця будова, а для Господа Бога.
2 А я всією своєю силою пригото́вив для храму
свого Бога золото на золоті речі, і срібло — на
срібні, і мідь — на мідяні, і залізо — на залізні, і
дерево — на дерев'я́ні, камі́ння шога́мське та до
оправ, каміння нофе́хське та кольоро́ве, і всякий
дорогий камінь та бе́зліч мармуро́вого камі́ння.
3 І ще, через моє зами́лування до дому Бога
мого, є в мене скарб власного золота та срібла,
— і його я віддав для дому свого Бога, понад усе,
що я заготовив для святого храму: 4 три тисячі
талантів золота, офі́рського золота, і сім тисяч
очи́щеного срібла на покриття́ стін тих домів;
5 на кожну золоту річ та на кожну срібну, і на
всяку працю рукою майстрів. І хто ще же́ртвує,
щоб сьогодні напо́внити свою́ ру́ку поже́ртвою
для Господа?“ 6 І стали же́ртвувати начальники
ба́тьківських ро́дів та начальники Ізраїлевих
племе́н, і тисячники та сотники, і начальники
праці для царя. 7 І дали́ вони на роботу Божого
дому золота п'ять тисяч тала́нтів та десять тисяч
даре́йків, і срібла десять тисяч талантів, і міді
десять тисяч і вісім тисяч талантів, а заліза сто
тисяч талантів. 8 А в кого знайшло́ся при ньому
дорогоцінне каміння, ті дали його до скарбни́ці
Господнього дому, до руки Ґершонівця Єхіїла. 9 І
раді́в народ за їхню жертву, бо вони же́ртвували
Господе́ві з ці́лого серця, а також цар Давид
радів великою радістю. 10 І поблагослови́в Давид
Господа на оча́х усього збору. І сказав Давид:
„Благословенний Ти, Господи, Боже Ізраїля,
нашого батька, від віку й аж до віку! 11 Твоя,
Господи, могу́тність і сила, і ве́лич, і вічність, і
слава, і все на небеса́х та на землі! Твої, Господи,
ца́рства, і Ти підне́сений над усім за Голову!
12 І бага́тство та слава — від Те́бе, і Ти пануєш
над усім, і в руці Твоїй сила та хоро́брість, і в
руці Твоїй — побільши́ти та зміцни́ти все. 13 А
тепер, Боже наш, ми дякуємо Тобі, і славимо
Ім'я́ Твоєї ве́личі. 14 І хто бо я, і хто народ
мій, що маємо силу так же́ртвувати, як це?
Бо все це — від Тебе, і з Твоєї руки дали́ ми
Тобі. 15 Бо ми прихо́дьки перед лицем Твоїм та
чужи́нці, як усі наші батьки́! Наші дні на землі
— мов та тінь, і немає трива́лого! 16 Господи,
Боже наш, уся ця бе́зліч, яку ми нагото́вили
на збудува́ння Тобі храму для Ймення Твоєї
святости, — із Твоєї руки́ вона, і все це — Твоє!
17 І я знаю, Боже мій, що Ти виві́дуєш серце
й любиш щирість. У щирості серця свого я
поже́ртвував це все, а тепер бачу я з радістю
наро́д Твій, який знахо́диться тут, що жертвує
себе Тобі. 18 Господи, Боже Авраама, Ісака та
Якова, наших батькі́в, — збережи ж навіки цей
на́прямок думо́к серця наро́ду Твого, і міцно
скеру́й їхнє серце до Себе! 19 А моєму синові
Соломонові дай серце ці́ле, щоб вико́нувати
за́повіді Твої, свідо́цтва Твої та устави Твої, і щоб
чинити все, і щоб збудувати цю тверди́ню, яку я
пригото́вив!“ 20 І сказав Давид до всього збору:
„Поблагословіть же Господа, вашого Бога!“І
ввесь збір поблагословив Господа, Бога своїх
батькі́в, — і нахили́лися, і вклонилися всі до
землі Господе́ві й царе́ві! 21 І прине́сли вони
для Господа жертви, і спалили цілопа́лення
для Господа другого дня від того дня, — тисячу
бичків, тисячу барані́в, тисячу ове́чок, і ливні
їхні жертви, і бе́зліч жертов за всього Ізраїля.
22 І вони їли й пили́ перед Господом того
дня з великою радістю, і вдруге настанови́ли
Соломона, Давидового сина, і пома́зали його́
Господе́ві на володаря, а Садо́ка на священика.
23 І сів Соломо́н на Господньому тро́ні за царя
на місці свого батька Давида, і щасти́ло йому,
і його слухався ввесь Ізра́їль. 24 І всі князі́ та
ли́царі, а також усі сини́ царя Давида піддали́ся
під Соломона. 25 І Господь ви́соко звели́чив
Соломона на оча́х усього Ізраїля, і дав на нього
вели́чність царства, якої не було перед ним ані
на жодному царе́ві над Ізраїлем. 26 І Давид,
син Єссе́їв, царюва́в над усім Ізра́їлем. 27 А дні,
що він царював над Ізраїлем, були сорок літ: у
Хевро́ні царював він сім років, а в Єрусалимі
царював тридцять і три. 28 І поме́р він у добрій
сивині́, ситий днями, бага́тством та славою, а
замість нього зацарював син його Соломо́н. 29
А діла́ царя Давида, перші й останні, ось вони
описані в історії прови́дця Самуїла, і в історії
пророка Ната́на, і в історії прозорли́вця Ґада, 30
ра́зом з усім царством його, і лица́рськістю його́
та часами, що перейшли над ним і над Ізраїлем,
та над усіма́ царствами тих країв.

2 хроніки

1 І зміцнився Соломо́н, син Давидів, над
царством своїм, а Господь, Бог його, був із
ним та ви́соко звели́чив його. **2** І сказав Соломон
до всього Ізраїля, до тисячників та сотників,
і до су́ддів, і до всіх начальників, до всього
Ізраїля, до голі̂в ба́тьківських родів. **3** І пішли
Соломон та ввесь збір із ним до па́гірка, що в
Ґів'оні, бо там була скинія Божого заповіту, яку
зробив Мойсей, раб Господній, у пустині. **4** Але
Божого ковчега Давид переніс із Кір'ят-Єаріму
туди, де пригото́вив йому місце Давид, бо він
поставив йому скинію в Єрусалимі. **5** А мідяно́го
же́ртівника, що зробив був Веселії́л, син Урії,
сина Хурового, він поставив перед скинією
Господньою. І звертався до нього Соломон та
збір. **6** І зійшов Соломон туди перед Господнє
лице на мідяний же́ртівник, що належав до
скинії заповіту, і приніс на ньому тисячу
цілопа́лень. **7** Тієї ночі явився Бог Соломонові та
й сказав йому: „Зажадай, чого дати тобі!“ **8** І
сказав Соломон до Бога: „Ти зробив був велику
милість з батьком моїм Давидом, і настановив
царем мене замість нього. **9** Тепер, Господи,
Боже, нехай буде ви́повнене слово Твоє до
батька мого Давида, бо Ти настанови́в мене
царем над народом числе́нним, як порох землі.
10 Дай тепер мені мудрість та знання́, щоб умів
я вихо́дити й входити перед цим народом, бо
хто зможе судити цей великий Твій наро́д?“ **11** І
сказав Бог до Соломона: „За те, що оце було на
серці твоїм, і ти не жадав багатства, маєтків та
слави, ані душі ворогів своїх, а також довгих
днів не жадав ти, а жадав для себе мудрости
та знання́, щоб судити народ Мій, над яким
Я настанови́в тебе царем, **12** то дасться тобі
мудрість та знання, а багатство, і маєтки та
славу Я дам тобі такі, яких не було́ між царями
перед тобою, і по тобі не бу́де таких!“ **13** І
прийшов Соломон із па́гірка, що в Ґів'оні, до
Єрусалиму, від скинії заповіту, і зацарював над
Ізраїлем. **14** І зібрав Соломон колесни́ць та
верхівці̂в, — і було в нього тисяча й чотири сотні
колесни́ць та дванадцять тисяч верхівці̂в, і він
порозмі̂щував їх по колесни́чних містах та при
царі в Єрусалимі. **15** І цар зібрав в Єрусалимі
срібла та золота, мов камі̂ння, а ке́дрів зібрав,
щодо числе́нности, як сикомо́р, що в Шефелі.
16 А ко́ней, що були в Соломона, приво́дили
з Єгипту та з Кеве; царські купці̂ купували їх
з Кеве. **17** І ходили вони, і вивозили з Єгипту
колесни́цю за шість сотень срібла, а коня — за
сотню й п'ятдесят. І так вони вивозили все це
своєю рукою для всіх царів хіттійських та царів
сирійських.

2 І Соломон наказав будувати дім для
Господнього Ймення та дім царськи́й для
се́бе. **2** І відлічив Соломон сімдеся́т тисяч
чоловіка носі́їв та вісімдеся́т тисяч чоловіка
каменоте́сів у гора́х, а керівники̂в над ними —
три тисячі й шість сотень. **3** І послав Соломон
до Хірама, царя тирського, говорячи: „Як зробив
ти у батьком моїм Давидом, і послав був йому
ке́дри на будову дому його, щоб сидіти в ньому,
так зроби й мені. **4** Ось я будую храм для Ймення
Господа, Бога мого, щоб присвятити Йому́, щоб
кадити перед Його лицем запашне́ кадило, і для
постійного покла́дення хліба та для цілопа́лення
на ранок і на вечір, на суботи й на молодики́ та
на свята Господа, Бога нашого. Навіки це над
Ізраїлем! **5** А храм, якого я будую, великий, бо
Бог наш більший від усіх богів! **6** А хто має силу
збудувати Йому храма, коли небо й небеса небес
не обіймають Його? І хто я, що збудую Йому
храма? Хіба тільки на каді̂ння перед лицем
Його́! **7** А тепер пошли мені чоловіка, здібного
до роботи в золоті, і в сріблі, і в міді, і в залізі,
і в пу́рпурі, і в че́рвені, і в блаки́ті, і що вміє
вирізувати рі̂зьби, ра́зом із тими мистця́ми, що
зо мною в Юді та в Єрусалимі, яких пригото́вив
батько мій Давид. **8** І пошли мені з Ливану
де́рева ке́дрового, кипари́сового та санда́лового,
бо я знаю, що твої раби вміють рубати дере́ва
ливанські. І оце мої раби будуть рабами твоїми,
9 щоб нагото́вити мені бе́зліч дерева, бо цей
храм, що я будую, буде великий та пишний! **10**
А ось деревору́бам, що стинають дере́ва, рабам
твоїм, дав я пшениці, як поживи, двадцять тисяч
ко́рів, та ячменю двадцять тисяч ко́рів, і вина
двадцять тисяч ба́тів, і оливи двадцять тисяч
батів“. **11** І сказав Хірам, цар тирський, листом
і послав до Соломона: „Через любов Господа
до народу Свого поставив Він тебе над ними
за царя“. **12** І сказав Хірам: „Благослове́нний
Господь, Бог Ізраїлів, що вчинив небеса́ та землю,
що дав цареві Давидові сина мудрого, який
має розум та багатий на знання́, що збудує дім
Господній та дім царський для се́бе! **13** А тепер
я посилаю мудрого чоловіка, що має знання́,
Хурам-Аві, **14** сина жінки з Данових дочо́к, —
а батько його тиря́нин, — що вміє робити в
золоті та в сріблі, в міді, в залізі, в каміннях та
в дере́вах, у пу́рпурі й у блакиті, і в віссо́ні, і
в че́рвені, і різати всяку різьбу, і вико́нувати
всяку думку, що буде да́на йому з мистця́ми
твоїми та з мистцями пана мого Давида, батька
твого. **15** А тепер пшеницю й ячмінь, оливу та
вино, про які казав мій пан, нехай посилає своїм

рабам. 16 А ми нарубáємо дерéв із Ливану за
всякою твоєю потребою, і спровадимо їх тобі
плотáми морем до Яфи, а ти спровадиш їх до
Єрусалиму“. 17 І перелічи́в Соломон усіх людей
прихóдьків, що в Ізраїлевому Крáї, за переліком,
що перелічив був їх його батько Давид, і було
знáйдено їх сто й п'ятдесят тисяч і три тисячі
й шість сотень. 18 І він зробив із них сімдеся́т
тисяч носіїв та вісімдеся́т тисяч каменотесів у
горáх, та три тисячі й шість сотень керівників,
що спонýкували той нарóд до праці.

3 І зачав Соломон будувати Господній дім
в Єрусалимі на горі Морі́йя, що вказана
була батькові його Давидові, на місці, яке
приготóвив Давид на тóці євусеянина Орнана. 2
І зачав він будувати другого місяця, другого дня,
четвертого року свого царювáння. 3 А це основа
будови Божого дому: довжинá — шістдеся́т лі́ктів
старою мірою, а ширинá — двадцять ліктів. 4 А
притвóр, щодо довжини, був за шириною храму,
двадцять ліктів, а вишинá — сто й двадцять. І
покрив він його зсерéдини чистим золотом. 5 А
великий храм він покрив кипари́совим деревом,
і покрив його добрим золотом, і наробив на
ньому пальм та ланцюгі́в. 6 І покрив він той
храм дорогим кáменем на оздóбу, а золото
— золото було з Парваїму. 7 І покрив він
золотом храм, балки, пороги, і стіни його та
його двері, а на стінах повирі́зував херувимів. 8
І зробив дім Святого Святих: довжина його за
шириною храму — двадцять ліктів, і ширина
його — двадцять ліктів. І покрив він його добрим
золотом, на таланти — шість сотень. 9 А вага
цвяхів на шеклі золота — п'ятдеся́т; і гóрниці
покрив золотом. 10 І зробив він у домі Святого
Святих двох херувимів різьб'янóю роботою,
і покрив їх золотом. 11 А кри́ла херувимів:
довжина їх — двадцять ліктів, крилó однóго
— на п'ять ліктів, дотикáлося стіни храму, а
крило інше — п'ять ліктів, дотикалося крила
другого херувима. 12 А крилó другого херувима
— п'ять ліктів, дотикáлося стіни́ храму, а крило
інше — п'ять ліктів, прилягало до крила іншого
херувима. 13 Розтягнені крила цих херувимів —
двадцять ліктів; і вони стояли на ногáх своїх, а
їхні обличчя — до храму. 14 І зробив він завісу,
— блакúть, і пýрпур, і чéрвень, і віссóн, і наробив
на ній херувимів. 15 І зробив він перед храмом
два стовпи́, тридцять і п'ять ліктів завдóвжки, а
мáковиці, що на верхý його, п'ять ліктів. 16 І
поробив ланцюги́, як у девірі, і дав їх на верхи́
тих стовпі́в. І зробив сотню гранáтових яблук,
і дав на ланцюги́. 17 І поставив стовпи́ перед
храмом, — один з правиці, а один з лівиці. І
назвав ім'я́ правому: Яхін, а ім'я лівому — Боаз.

4 І зробив мідяного жéртівника, двадцять ліктів
довжинá йому і двадцять ліктів ширинá йому,
і десять ліктів височинá йому. 2 І зробив він
лите море, десять на міру ліктем від крáю його
до краю його, навколо кругля́сте, і п'ять на міру
ліктем височинá йому. А шнур — тридцять на
міру ліктем — отóчував його навкóло. 3 А під ним
— постать волі́в, що зо всіх сторін отóчують його,
на десять ліктів на міру ліктем оточують море
навкóло; два ряди волів відлиті при відливáнні
його. 4 Воно стояло на дванадцятьóх волáх, —
три обéрнені на пі́вніч, і три обернені на зáхід, і
три обернені на пі́вдень, і три обернені на схід.
А море на них звéрху, а всі зади їх — до нутрá.
5 А грубинá його — долоня, а край його — як
робота крáю кéліха, квітки лілéї. Містило воно
три тисячі бáтів. 6 І зробив десять умивáльниць,
і поставив п'ять з правиці, а п'ять з лівиці, щоб
мити в них, — приготóвлене на цілопáлення
полóщуть у них, а море — для священиків, щоб
митися в ньому. 7 І зробив десять золотих
свічникі́в, як налéжалося, і поставив їх у храмі
п'ять з правиці, а п'ять з лівиці. 8 І зробив
десять столів, і поставив у храмі, — п'ять з
правиці, а п'ять з лівиці. І зробив сто золотих
кропи́льниць. 9 І зробив священиче подві́р'я та
подвір'я велике, і двері до подвір'я, і їхні двері
покрив міддю. 10 А море поставив з правого боку
на південний схід. 11 І поробив Хурам гóрнята,
і лопáтки, і кропильниці. І покінчи́в Хурам
робити працю, яку зробив для царя Соломона в
Божому домі: 12 два стовпи́, і кýлі, і дві мáковиці
на верхý тих стовпі́в, і дві мерéжки на покриття́
оби́двох куль мáковиць, що на верхáх стовпів,
13 і чотири сотні гранáтових яблук для обох
мерéжок, два ряди гранáтових яблук для однієї
мережки, щоб покрити оби́дві кулі мáковиць,
що на пéреді тих стовпі́в. 14 І поробив підстáви,
і поробив умивáльниці на тих підстáвах, 15 одне
море, і дванадцять волів під ним, 16 і горня́та,
і лопáтки, і видéльця, і всі їхні речі поробив
Хурам-Авів цареві Соломонові для Господнього
дому з ви́полірованої міді. 17 На Йордáнській
рівни́ні повідливáв їх цар у гли́нистій землі між
Суккотом та між Цередою. 18 І наробив Соломон
усіх цих речей дуже багато, бо не дослі́джена
була вага міді. 19 І поробив Соломон усі речі, що
в Божому домі, та золотого жéртівника й столи,
а на них — хліб показни́й, 20 і свічники́, і їхні
лямпáдки, щоб запалювати їх за постановою
перед девіром, — зо щирого золота. 21 А квітки́, і
лямпáдки, і щи́пчики — із золота, з досконáлого
золота. 22 А нóжиці, і кропильниці, і лóжки, і
кадильниці — зо щирого золота; а вхід до дому,

його внутрішні двері до Святого Святих та двері
дому до храму — із золота.

5 І була закі̂нчена вся праця, яку зробив
Соломон для Господнього дому. І Соломон
повно́сив освячені речі свого батька Давида,
і срібло́, і золото, і всі ці речі дав до
скарбни́ці Божого дому. **2** Тоді Соломон
зібрав до Єрусалиму Ізраїлевих старші́х, і
всіх голі̂в племе́н, начальників ба́тьківських
родів Ізраїлевих синів, щоб перене́сти ковчега
Господнього заповіту з Давидового Міста,
воно — Сіо́н. **3** І були зі̂брані до царя всі
ізра́їльтяни в свято, воно — сьо́мого місяця. **4**
І поприхо́дили всі Ізраїлеві старші̂, і Левити
поне́сли ковчега. **5** І поне́сли ковчега та скинію
заповіту, і всі святі речі, що в скинії, — не́сли їх
священики та Левити. **6** А цар Соломон та вся
Ізраїлева громада, що зібралася при ньому перед
ковчегом, прино́сили в жертву худобу дрібну́ та
худобу велику, що через многоту́ не була ані
запи́сувана, ані лі̂чена! **7** І священики внесли
ковчега Господнього заповіту до його місця,
до девіру дому, до Святого Святих, під кри́ла
херувимів. **8** А херувими простяга́ли крила
над місцем ковчега, і затінювали херувими над
ковчегом та над його держака́ми зве́рху. **9** А ті
держаки́ були довгі, і головки тих держаки̂в були
видні з ковчегу, що перед девіром, а назо́вні не
були видні. І були вони там аж до цього дня.
10 У ковчезі не було нічого, тільки дві табли́ці,
що поклав Мойсей на Хори́ві, коли Господь
склав був заповіта з Ізраїлевими синами при
виході їх із Єгипту. **11** І сталося, як священики
вихо́дили із святині, — а всі священики, що були
там, освятилися, без доде́ржання черг, — **12** а
Левитн співаки́, — усі вони, аж до Асафа, Гемана,
Єдутуна, і синів їхніх та братів їхніх, — убрані в
віссо́н, з цимба́лами, із а́рфами та з ци́трами,
стояли на схід від же́ртвииика, а з ними сто й
двадцять священиків, що сурми́ли на су́рмах, **13**
і було воно для сурмачі̂в та співаків як одне, щоб
подати один голос на хвалу́ та дяку Господе́ві, і
як загримів голос на су́рмах, і на цимба́лах, і
на музичних знаря́ддях, і як хвалили Господа:
„Добрий бо Він, бо навіки Його милосе́рдя!“, —
то дім, дім Господній наповнився хмарою! **14** І
не могли священики стояти й служити через ту
хмару, бо слава Господня напо́внила дім Божий!

6 Тоді Соломон проказав: „„Промовив Господь,
що Він пробува́тиме в мряці. **2** А я
збудува́в храм оселі Твоєї, і місце Твого́
пробува́ння навіки!“ **3** І повернув цар обличчя
своє, та й поблагословив увесь Ізраїлів збір,
увесь же Ізраїлів збір стояв. **4** А він сказав:
„Благословенний Госпо́дь, Бог Ізраїлів, що
Своїми устами говорив був із моїм батьком
Давидом, і руками Своїми ви́конав, кажучи: **5** Від
того дня, коли Я вивів Свій народ з єгипетського
кра́ю, Я не вибрав Собі міста зо всіх Ізраїлевих
племе́н, щоб збудувати храм на пробува́ння
Мого Імени там. І не вибрав Я ніко́го, щоб
був володарем над народом Моїм, Ізраїлем.
6 Та вибрав Я Єрусали́м на пробува́ння Мого
Імени там, і вибрав Я Давида, щоб був над
народом Моїм, Ізраїлем. **7** І було на серці мого
батька Давида збудува́ти храм для Ймення
Господа, Бога Ізраїлевого. **8** Та сказав Господь
до мого батька Давида: За те, що на твоє́му
серці було збудувати храм для Ймення Мого, ти
зробив добре, що було тобі на серці. **9** Тільки
ти не збудуєш цього храму, але син твій, що
вийде із сте́гон твоїх, — він збудує цей храм
для Ймення Мого! **10** І спо́внив Госпо́дь Своє
слово, що Він говорив. І став я замість батька
свого Давида та й сів на Ізраїлевому троні, як
говорив був Господь, і я збудував оцей храм
для Ймення Господа, Бога Ізраїлевого. **11** І
поставив я там ковчега, що в ньому Господній
заповіт, якого Він склав з Ізраїлевими сина́ми“.
12 І став він перед Господнім же́ртівником
навпроти всього Ізраїлевого збору, і простяг
свої ру́ки. **13** А Соломон зробив був мідяне́
стоя́ло, і поставив його на сере́дину подві̂р'я, —
п'ять ліктів довжина йому, і п'ять ліктів ширина
йому, а три лікті вишина йому. І став він на
ньому, і став на коліна свої навпроти всього
Ізраїлевого збору, і простяг свої руки до неба,
14 та й сказав: „Господи, Боже Ізраїлів! Нема
подібного Тобі Бога на небі та на землі! Ти
стереже́ш заповіта та милість для Своїх рабів,
що ходять перед Твоїм лицем усім своїм серцем.
15 Ти спо́внив Своєму рабові Давидові, батькові
моєму, те, що говорив йому. І говорив Ти йому
Своїми устами, а рукою Своєю ви́повнив, як
цього дня. **16** А тепер, Господи, Боже Ізраїлів,
спо́вни для Свого раба Давида, мого батька, те,
що говорив Ти йому, кажучи: Не переведе́ться з-
перед лиця Мого ніхто з тих, що мають сидіти
на Ізраїлевому троні, якщо тільки сини твої
будуть доде́ржувати своїх доріг, щоб ходити в
Зако́ні Моїм, як ти ходив перед лицем Моїм.
17 А тепер, Господи, Боже Ізраїлів, нехай буде
запе́внене слово Твоє, яке Ти говорив рабові
Своєму Давидові. **18** Бо чи ж справді Бог сидить
з люди́ною на землі? Ось небо та небо небе́с
не обіймають Тебе, — що́ ж тоді храм цей,
що я збудував? **19** І Ти зве́рнешся до молитви
Свого раба та до його блага́ння, Господи, Боже
мій, щоб почути по́клик та молитву, якою раб

Твій мо́литься перед лицем Твоїм, 20 щоб очі
Твої були відкриті на цей храм удень та вночі,
на те місце, про яке Ти сказав, що покладе́ш
Ім'я́ Своє там, щоб почути молитву, якою буде
моли́тися Твій раб на цьому місці. 21 І Ти бу́деш
прислуха́тися до блага́нь Свого раба та Свого
народу, Ізраїля, що будуть молитися на цьому
місці. І Ти почуєш із місця Свого пробува́ння,
із небе́с — і почуєш, і пробачиш. 22 Якщо
згрішить люди́на проти свого бли́жнього, і буде
примушена прине́сти клятву, щоб присягнути,
і клятва при́йде перед Твоїм же́ртівником
у цьому храмі, 23 то Ти почуєш із небе́с, і
зробиш, і розсу́диш Своїх рабів, — обвинува́тиш
несправедливого, щоб дати його дорогу на його
го́лову, й усправедли́виш справедливого, щоб
дати йому за його справедливістю. 24 А якщо
Твій наро́д, Ізра́їль, бу́де вда́рений ворогом,
бо прогрішив Тобі, і коли вони зве́рнуться, і
бу́дуть хвалити Ім'я́ Твоє, і будуть молитися,
і будуть благати Тебе в цьому храмі, 25 то Ти
почуєш із небе́с, і про́стиш гріх народу Свого,
Ізраїля, і ве́рнеш їх до землі, яку дав Ти їм та
їхнім батькам! 26 Коли затримається небо, і
не буде дощу, бо прогріша́ться Тобі, то вони
помоляться на цьому місці, і будуть сла́вити
Ім'я́ Твоє, — і з гріха́ свого наве́рнуться, бо
Ти будеш їх впокоря́ти, — 27 то Ти почу́єш на
небеса́х, і пробачиш гріх Своїх рабів та народу
Свого, Ізраїля, бо покажеш їм ту добру дорогу,
якою вони пі́дуть, і Ти даси дощ на Край Свій,
якого Ти дав Своєму наро́дові на спа́дщину!
28 Голод коли бу́де в Краю́, морови́ця коли
буде, посу́ха, жовта́чка, сарана́, черва́ коли буде,
коли його вороги гноби́тимуть його́ в Краї міст
його, коли буде яка пора́за, яка хвороба, — 29
усяка молитва, усяке блага́ння, що буде від якої
люди́ни чи від усього наро́ду Твого́, Ізраїля,
коли кожен буде знати пора́зу свою та горе своє,
і простя́гне руки свої до цього храму, 30 то Ти
почуєш із небе́с, із місця постійного пробува́ння
Свого́, — і пробачиш, і даси тому чоловікові за
всіма́ його дорогами, бо Ти знаєш серце його, бо
Ти один знаєш серце лю́дських синів, 31 щоб
вони боялися Тебе, і ходили Твоїми дорогами
по всі дні, які вони житимуть на поверхні землі,
яку Ти дав батька́м нашим! 32 Також і чужи́нця,
який не з наро́ду Твого, Ізраїля, і він при́йде з
далекого кра́ю ради Йме́ння Твого́ великого, і
руки́ Твоєї Сильної та раме́на Твого ви́тягненого,
і при́йде, і помо́литься в цьому храмі, 33 то Ти
почуєш це з небе́с, місця постійного пробува́ння
Свого, і зробиш усе, про що буде кликати до Тебе
той чужи́нець, щоб усі наро́ди землі пізнали Ім'я́
Твоє, та щоб боялися Тебе, як народ Твій, Ізра́їль,
і щоб пізнали вони, що Ім'я́ Твоє покликане
над оцім храмом, що я збудував! 34 Коли народ
Твій ви́йде на війну на своїх ворогів, доро́гою,
якою Ти пошле́ш їх, і помо́ляться вони до Тебе
в напрямі до цього міста, що Ти вибрав його,
та храму, що я збудував для Йменння Твого,
35 то почуєш Ти з небе́с їхню молитву та їхнє
блага́ння, — і вчиниш їм суд! 36 Коли вони
згріша́ть Тобі, — бо немає люди́ни, щоб вона
не згріши́ла, — і Ти розгніваєшся на них, і даси
їх во́рогові, а їхні поневі̂льники ві̂зьмуть їх до
неволі до кра́ю далекого чи близько́го, 37 і коли
вони при́йдуть до розуму в краю́, куди взяті
до неволі, і наве́рнуться, і бу́дуть блага́ти Тебе
в краю́ своєї неволі, говорячи: Ми згрішили,
скривили дорогу свою, і були ми несправедливі,
38 і коли вони наве́рнуться до Те́бе всім своїм
серцем і всією душею своєю в краю́ своєї неволі,
куди їх понево́лили, і помоляться в напрямі
до свого Кра́ю, що Ти дав їхнім батькам, і в
напрямі міста, яке Ти вибрав, та храму, що я
збудував для Йменння Твого́, 39 то Ти почуєш із
небе́с, із постійного місця пробува́ння Свого́,
їхню молитву та їхні блага́ння, і вчи́ниш їм суд,
і про́стиш Своє́му наро́дові, що вони згрішили
Тобі! 40 Тепер, Боже мій, благаю, нехай будуть
очі Твої відкриті, а уші Твої наста́влені на
слу́хання молитви цього місця! 41 А тепер, —
Устань же, о Господи, Боже, на Свій відпочи́нок,
Ти й ковчег сили Твоєї! Священики Твої, о
Господи Боже, нехай у спасі̂ння зодя́гнуться, а
побо́жні Твої хай добром веселя́ться! 42 Господи
Боже, не відве́ртай лиця від Свого́ помазанця,
згадай же про милість Своєму рабові Давиду!“

7 А коли Соломон закінчи́в молитися, то
зійшов огонь із небе́с, поїв цілопа́лення
та жертви, а слава Господня напо́внила храм
той! 2 І священики не могли ввійти до
Господнього дому, бо слава Господня напо́внила
дім Господній! 3 А всі Ізраїлеві сини бачили, як
схо́див огонь та Господня слава на храм той, і
вони попа́дали обли́ччям до землі на підло́гу з
камінних плит, і вклони́лися до землі, і дякували
Господе́ві: „Добрий бо Він, бо навіки Його
милосе́рдя!“ 4 А цар та ввесь народ прино́сили
жертву перед Господнім лицем. 5 І приніс цар
Соломон на жертву худоби великої двадцять і дві
тисячі, а худоби дрібно́ї — сто й двадцять тисяч.
І ви́конали обряд освя́чення Божого дому цар та
ввесь наро́д. 6 А священики стояли на ва́ртах
своїх, а Левити — зо знаря́ддями Господньої
пісні, що поробив цар Давид на подяку Господе́ві,
„Бо навіки Його милосердя“, коли Давид хвалив
ними; і священики сурми́ли навпроти них,

а ввесь Ізраїль стояв. 7 І посвятив Соломон
сере́дину подві́р'я, що перед Господнім домом,
бо приніс там цілопа́лення та лій мирних жертв,
бо мідяний же́ртівник, якого зробив Соломон,
не міг умістити цілопа́лення й хлібної жертви
та лою. 8 І справив Соломон того ча́су те свято на
сім день, а ввесь Ізра́їль був з ним, дуже великий
збір, що зійшовся звідти, де йдеться до Хамату,
аж до єгипетського потоку. 9 А восьмого дня
спра́вили відда́ння свята, бо обряд освя́чення
же́ртівника справляли сім день, і свято сім
день. 10 А дня двадцятого й третього сьо́мого
місяця відпустив він народ до їхніх наметів,
радісних та веселосердих через усе те добро,
що Господь учинив Давидові й Соломонові,
та народові Своєму Ізраїлеві. 11 І закінчив
Соломон дім Господній та дім царськи́й, та
все, що прихо́дило Соломонові на серце, щоб
зробити в Господньому домі та в домі своєму,
пощасти́ло йому. 12 І явився Господь Соломонові
вночі та й сказав йому: „Вислухав Я моли́тви
твої, та вибрав оце місце для Себе на храм
жертви. 13 Якщо Я замкну́ небеса́, і не буде
дощу, і якщо накажу́ сарані́ поїсти землю, і якщо
нашлю́ морови́цю на наро́д Мій, 14 і впокоря́ться
люди Мої, що над ними кличеться Ім'я́ Моє,
і помо́ляться, і бу́дуть шукати Ім'я́ Мого́, і
повернуть зо злих своїх доріг, то Я вислухаю
з небе́с, і прощу́ їхній гріх, та й вилікую їхній
Край! 15 Тепер очі Мої будуть відкриті, а уші Мої
наста́влені на слу́хання моли́тви цього місця. 16
І тепер Я вибрав, і освятив цей храм, щоб Ім'я́
Моє було там аж навіки, Мої ж очі та серце Моє
бу́дуть там по всі дні. 17 А тепер, якщо бу́деш
ходити перед лицем Моїм, як ходив був ба́тько
твій Давид, щоб зробити все, що наказа́в Я тобі, і
якщо бу́деш дотри́муватися уставів Моїх та прав
Моїх, 18 то поста́влю певно трона царства твого,
як склав Я заповіта з батьком твоїм Давидом,
говорячи: Не буде в тебе перево́ду ніко́му з
пануючих в Ізраїлі! 19 А якщо ви відве́рнетеся
та покинете устави Мої й заповіді Мої, що Я дав
вам, і пі́дете, і будете служити іншим бога́м, і
бу́дете вклонятися їм, 20 то Я повирива́ю їх з
Моєї землі, яку дав їм, а цей храм, що Я освятив
для Ймення Свого, відкину від лиця Свого, і дам
його за припові́стку та за посміхо́вище серед
усіх наро́дів! 21 А храм цей, що був найвищий,
— кожен, хто прохо́дитиме біля нього, скам'яні́є
та й скаже: За що́ Господь зробив так цьому
Кра́єві та храму цьому?... 22 І відкажуть: За те,
що вони покинули Господа, Бога батьків своїх,
Який вивів їх з єгипетського кра́ю, і держа́лися
міцно інших богі́в, і вклоня́лися їм, і служили
їм, — тому́ Він навів на них усе оце ли́хо!“

8 І сталося по двадцятьо́х ро́ках, коли Соломо́н
будував дім Господній та свій дім, 2 то міста́,
які дав Хура́м Соломо́нові, Соломон розбудува́в
їх, і осади́в там Ізраїлевих синів. 3 І пішов
Соломон до Хават-Цови, і переміг її. 4 І збудував
він Тадмора в пустині, та всі міста для запа́сів, що
побудував у Хаматі. 5 І побудував він Бет-Хорон
горі́шній та Бет-Хорон до́лішній, тверди́нні
міста́, — му́ри, двері та за́суви, 6 і Баалат, і
всі міста для запа́сів, що були в Соломона, і
всі міста́ для колесни́ць, і міста́ для верхівці́в,
і всяке пожада́ння Соломона, що жадав він
збудувати в Єрусалимі й на Ливані, та в усьому
Кра́ї його панува́ння. 7 Увесь наро́д, позоста́лий
з хітте́ян, і з аморе́ян, і з періззе́ян, і з хівве́ян, і з
євусе́ян, що вони не з Ізраїля, 8 з їхніх сині́в, що
зоста́лися по них у Краї, що їх не повигу́блювали
Ізраїлеві сини, то їх Соломон узяв на дани́ну, і це
позоста́лося аж до цього дня. 9 А Ізра́їлевих синів
Соломон не робив рабами для своєї праці, але́
вони були військо́ві, і зве́рхники сторо́жі його, і
зве́рхники колесни́ць його та його верхівці́в.
10 І оце вони були зве́рхники намі́сники царя
Соломона, — двісті і п'ятдеся́т, що панували над
наро́дом. 11 А фараонову дочку́ перевів Соломон
із Давидового Міста до дому, що збудував для
неї, як сказав: „Не буде сидіти мені жінка в
домі Давида, Ізраїлевого царя, бо святий він,
бо Господній ковчег увійшов у нього“. 12 Тоді
Соломон прині́с цілопа́лення для Господа на
Господньому же́ртівнику, якого він збудував
перед притво́ром, 13 щоб за потребою кожного
дня прино́сити жертву за Мойсеєвим нака́зом,
на суботи, і на молодики́, і на свята три ра́зи
в році: в свято Опрі́сноків, і в свято Тижнів, і в
свято Кучок. 14 І поставив він, за розпоря́дком
Давида, батька свого, че́рги священиків на їхню
службу, і Левитів на їхніх ва́ртах на хвалу́ та на
службу відповідно до священиків за потребою
кожного дня, і придве́рних в їхніх черга́х для
кожної брами, бо такий був нака́з Давида,
Божого чоловіка. 15 І не відступали вони від
нака́зів царя про священиків та Левитів, щодо
всякої речі й щодо ска́рбів. 16 І була зро́блена
вся Соломонова праця аж до цього дня, від
зало́ження Господнього дому й аж до закі́нчення
його, коли був закі́нчений дім Господній. 17
Тоді пішов Соломон до Ецйон-Ґеверу та до Елоту
над мо́рським берегом в едо́мському кра́ї. 18 І
прислав йому Хура́м через своїх рабів кораблі́
та рабів, що знали море. І прийшли вони з
Соломоновими рабами до Офіру, і взяли́ звідти
чотири сотні й п'ятдеся́т талантів золота, і
приве́зли до царя Соломона.

9 А цариця Шеви почула була́ про славу
Соломонову, і прийшла ви́пробувати
Соломона зага́дками в Єрусалимі. Прийшла вона
з дуже великим бага́тством, — із верблю́дами,
що не́сли па́хощі та бе́зліч золота й дорогого
камі́ння. І прийшла вона до Соломона, і
говорила з ним про все, що було́ на серці
її. 2 І Соломон вияснив їй усі її за́пити, і не
було за́питу, незна́ного Соломонові, якого
не порішив би він їй. 3 І побачила цариця
Шеви всю Соломонову мудрість та дім, що
він збудува́в, 4 і їжу сто́лу його, і ме́шкання
рабів його, і поставу слуг його та їхні одежі,
і ча́шників його, та їхні одежі, і вхід його,
яким він ухо́дить до Господнього дому, — і
не могла вона з дива вийти! 5 І сказала вона
до царя: „Правдою було те, що я чула в своїм
кра́ї про твої діла та про твою мудрість. 6 І
не повірила я їхнім слова́м, аж поки сама́ не
прийшла та не побачили мої очі, — і ось не
була́ предста́влена мені й половина великости
твоєї мудрости: ти переви́щив славу, про яку
я чула! 7 Щасливі люди твої, і щасливі оці
твої слу́ги, що за́вжди стоять перед обличчям
твоїм та слухають твою мудрість! 8 Нехай буде
благослове́нний Госпо́дь, Бог твій, що вподо́бав
тебе́, щоб посадити тебе́ на Свого тро́на за
царя у Го́спода, Бога твого, через любов Бога
твого до Ізра́їля, щоб утверди́ти його навіки.
І Він настанови́в тебе над ними царем, щоб
чинити право та справедливість!“ 9 І дала́ вона
царе́ві сто й двадцять талантів золота, і дуже
багато па́хощів та дороге́ камі́ння. І більш уже
не було таких па́хощів, як ті, що цариця Шеви
дала́ царе́ві Соломо́нові! 10 І також Хура́мові
раби та раби Соломонові, що дово́зили золото
з Офіру, спрова́джували алму́ґове дерево та
дороге́ камі́ння. 11 І поробив цар з алмуґового
де́рева схо́ди для Господнього дому та для дому
царсько́го, і гу́сла, і а́рфи для співакі́в. І такі
речі, як вони, не ба́чені перед тим в юдейському
Кра́ї! 12 А цар Соломон дав цариці Шеви все
бажа́ння її, чого вона бажа́ла, окрім такого, що
вона приве́зла до царя. І пішла вона назад до
свого кра́ю, вона та слу́ги її. 13 І була вага того
золота, що прихо́дило для Соломона в одно́му
році, шість сотень і шістдеся́т і шість талантів
золота, 14 окрім того, що прихо́дило від купців
та з торго́влі ходя́чих. І всі царі ара́бські та
намі́сники Кра́ю дово́зили золото й срібло
Соломо́нові. 15 І зробив цар Соломон дві сотні
великих щитів із кутого золота, — шість сотень
шеклів кутого золота йшло на одно́го щита, 16
та три сотні щитів менших із кутого золота,
— три сотні шеклів золота йшло на одно́го
щита. І цар віддав їх до дому Ливанського Лісу.
17 І зробив цар великого тро́на зо слоно́вої
кости, і покрив його чистим золотом. 18 У
тро́на було шість схі́дців та підні́жжя з золота
позад трону, та пору́ччя з цього й з того боку
при місці сиді́ння, та два леви, що стояли при
пору́ччях. 19 І дванадцять левів стояли там на
шости ступеня́х з того й з того боку. По всіх
царствах не було так зро́бленого! 20 І ввесь
по́суд на пиття́ царя Соломона — золото, і всі
речі дому Ливанського Лісу — щире золото,
нічого з срібла, — воно за Соломонових днів
не рахувалося за щось. 21 Бо царе́ві кораблі
ходили до Таршішу з Хурамовими рабами. Раз
на три роки прихо́дили таршіські кораблі, що
дово́зили золото та срібло, слоно́ву кість, і
ма́вп та па́в. 22 І став цар Соломон найбільшим
від усіх зе́мних царів, щодо багатства та щодо
мудрости. 23 І всі земні царі хотіли бачити
Соломона, щоб послу́хати його мудрости, що
Бог дав у його серце. 24 І вони прино́сили кожен
свого да́ра, — речі срібні та речі золоті, й одежу,
збро́ю та па́хощі, коні та мули, — що́ на рік
припада́ло. 25 І було в Соломона чотири тисячі
кі́нських жо́лобів та колесни́ць, і дванадцять
тисяч верхівці́в, і він порозмі́щував їх по
колесни́чних містах та при царі в Єрусалимі.
26 І він панував над усіма́ царями від Річки й
аж до кра́ю филисти́млян, і аж до єгипетської
границі. 27 І Соломон наскладав в Єрусалимі
срібла, мов того камі́ння, а кедрів наскладав,
щодо числе́нности, як сикомо́ри, що в Шефелі!
28 А ко́ней приво́дили Соломонові з Єгипту
та з усіх країв. 29 А решта Соломонових діл,
перших та останніх, — ото вони описані в історії
пророка Натана, і в пророцтві шілонянина Ахійї,
і в видіннях прозорли́вця Єді на Єровоама,
Неватового сина. 30 І царював Соломон в
Єрусалимі над усім Ізраїлем сорок літ. 31 І
спочив Соломон зо своїми батька́ми, і поховали
його в Місті Давида, батька його, а замість нього
зацарював син його Рехав'ам.

10 І пішов Рехав'ам до Сихе́му, бо до Сихему
зійшовся ввесь Ізраїль, щоб настанови́ти
його царем. 2 І сталося, як почув це Єровоа́м,
Неватів син, — він був в Єгипті, куди втік від царя
Соломона, — то вернувся Єровоам з Єгипту. 3 І
послали й покликали його. І прийшов Єровоам
та ввесь Ізра́їль, і вони говорили до Рехав'ама,
кажучи: 4 „Твій батько вчинив був тяжки́м наше
ярмо́, а ти полегши́ жорсто́ку роботу батька
свого та тяжке́ його ярмо, що наклав він був на
нас, і ми бу́демо служити тобі“. 5 А він відказав
їм: „ Ідіть ще на три дні, і верніться до ме́не“.
І пішов той наро́д. 6 І радився цар Рехав'а́м

зо старши́ми, що стояли перед обличчям його
батька Соломона, коли він був живий, говорячи:
„Як ви радите відповісти́ цьому́ наро́дові?“ 7 І
вони говорили йому, кажучи: „Якщо ти будеш
добрим для цього наро́ду, і зробиш за волею їх,
і говори́тимеш їм добрі слова́, то вони будуть
тобі раба́ми по всі дні“. 8 Та він відкинув
пораду старши́х, що радили йому, і радився
з молодика́ми, що ви́росли ра́зом із ним, що
стояли перед ним. 9 І сказав він до них: „Що́
ви радите, і що́ відповімо́ цьому́ наро́дові, який
говорив мені, кажучи: Полегши́ ярмо́, яке твій
ба́тько наклав був на нас“. 10 І говорили з
ним ті молодики́, що виросли з ним, кажучи:
„Так скажеш тому наро́дові, що промовляв
до тебе, говорячи: „Твій ба́тько вчинив був
тяжки́м наше ярмо́, а ти дай поле́гшу нам.“Отак
скажеш до них: Мій мізи́нець грубілий за сте́гна
мого батька! 11 А тепер: мій батько наклав
був на вас тяжке́ ярмо, а я доба́влю до вашого
ярма! Батько мій карав вас бича́ми, а я би́тиму
скорпіо́нами“. 12 І прийшов Єровоам та ввесь
народ до Рехав'ама третього дня, як цар говорив,
кажучи: „Верніться до мене третього дня“. 13 І
цар жорсто́ко відповів їм. І відкинув цар Рехав'ам
пораду старши́х, 14 і говорив до них за порадою
тих молодики́в, кажучи: „Мій батько вчинив був
тяжки́м ваше ярмо, а я добавлю до нього! Батько
мій карав вас бичами, а я — скорпіонами!“ 15 І не
послухався цар наро́ду, бо це спричи́нене було
від Бога, — щоб спра́вдити Господе́ві слово Своє,
яке Він говорив був через шілонянина Ахійю,
Неватового сина. 16 І побачив увесь Ізраїль, що
цар не послухався їх, і народ відповів царе́ві,
кажучи: „Яка нам части́на в Давиді? І спа́дщини
нема нам у сині Єссе́я! Усі до наметів своїх, о
Ізраїлю! Позна́й тепер дім свій, Давиде!“І пішов
увесь Ізраїль до наметів своїх... 17 А Ізраїлеві
сини, що сиділи в Юдиних містах, — то над ними
зацарюва́в Рехав'ам. 18 І послав цар Рехав'ам
Гадорама, що був над дани́ною, та Ізра́їлеві сини
закидали його камі́нням, і він помер. А цар
Рехав'ам поспішив сісти на колесни́цю та втекти́
до Єрусалиму. 19 І відпав Ізраїль від Давидового
дому, і так є аж до цього дня.

11 І прийшов Рехав'а́м до Єрусалиму, і зібрав
дім Юдин та Веніяминів, сто й вісімдесят
тисяч ви́браних військо́вих, щоб воювати з
Ізраїлем, щоб вернути царство Рехав'амові. 2 І
було Господнє слово до Шемаї, чоловіка Божого,
говорячи: 3 „Скажи Рехав'амові, Соломо́нову
синові, царе́ві Юдиному, та всьому Ізраїлеві
в Юді та в Веніямині, говорячи: 4 Так сказав
Господь: Не йдіть і не воюйте з своїми брата́ми!
Верніться кожен до дому свого́, бо ця річ сталася
від Мене!“І вони послу́халися Господніх слів,
і вернулися з похо́ду на Єровоама. 5 І осівся
Рехав'ам в Єрусалимі, і побудував тверди́нні
міста в Юді. 6 І збудував він Віфлеєма, і Етама,
і Текою, 7 і Бет-Цура, і Сохо, і Адуллама, 8 і
Ґата, і Марешу, і Зіфа, 9 і Адораїма, і Лахіша,
і Азеку, 10 і Цор'у, і Айялона, і Хеврона, що
в Юді та в Веніямині, міста тверди́нні. 11 І
зміцнив він ті тверди́ні, і дав у них начальників,
і запаси, і оливи, і вина, 12 а до кожного
окремого міста — великі щити́ та ра́тища, і
дуже сильно їх позмі́цнював. І був його Юда та
Веніямин. 13 А священики та Левити, що були в
усьому Ізраїлі, зібралися до нього з усієї їхньої
границі. 14 Бо Левити кидали пасови́ська свої
та власність свою, і прихо́дили до Юди та до
Єрусалиму, бо Єровоам та сини його усунули
їх від священичого служі́ння Господе́ві, 15 і
понаставля́ли собі священиків для па́гірків та
демонів, та для тельці́в, що він понаро́блював.
16 А за ними, зо всіх Ізраїлевих племе́н ті,
що віддавали своє серце шукати Господа, Бога
Ізраїля, прихо́дили до Єрусалиму прино́сити
жертви Господе́ві, Богові батьків своїх. 17 І
зміцни́ли вони Юдине царство, і підси́лили
Рехав'а́ма, Соломонового сина, на три роки,
бо вони ходили три роки дорогою Давида та
Соломона. 18 І взяв собі Рехав'ам жінку Махалат,
дочку́ Єрімота, Давидового сина, та Авіхаїл,
дочку́ Еліава, Ісаєвого сина. 19 І вона породила
йому синів: Єуша, і Шемарію, Загама. 20 А по
ній він узяв Мааху, дочку́ Авесаломову, і вона
породила йому Авійю, і Аттая, і Зізу, і Шеломіта.
21 І покохав Рехав'ам Мааху, Авесаломову
дочку́, над усіх жіно́к своїх та наложниць своїх,
бо він узяв вісімнадцять жіно́к та шістдеся́т
наложниць, і породив двадцять і вісім синів
та шістдеся́т доче́к. 22 А за го́лову Рехав'ам
поставив Авійю, Маахиного сина, за володаря
серед братів його, бо він хотів настанови́ти його
царем. 23 І мудро він чинив, і порозсилав усіх
синів своїх до всіх країв Юди й Веніямина, до
всіх тверди́нних міст, і дав їм багате утри́мання,
і підшукав їм багато жіно́к.

12 І сталося, як зміцніло Рехав'амове царство
й став він си́льний, то покинув він, і
ввесь Ізраїль із ним, Господнього Зако́на. 2
І сталося п'ятого року царя Рехав'ама, пішов
Шішак, єгипетський цар, на Єрусали́м, — бо
вони спроневі́рилися Господе́ві, — 3 з тисячею
й двомаста́ми колесни́ць та з шістдесятьма́
тисячами верхівці́в: і не було числа для наро́ду,
що прийшов із ним з Єгипту, — ливіянам,
суккійянам та кушанам. 4 І здобув він тверди́нні
міста, що в Юді, і прийшов аж до Єрусали́му.

5 А пророк Шемая прийшов до Рехав'ама та
Юдиних зверхників, що зібралися до Єрусалиму,
утікаючи перед Шішаком, та й сказав до них:
„Так сказав Госпо́дь: Ви залишили Мене, а тому
Я залишив вас і видав у Шішакову руку“! 6
І впокори́лися Ізраїлеві зверхники та цар і
сказали: „Справедливий Господь!“ 7 А коли
Господь побачив, що вони впокори́лися, то
було Господнє слово до Шемаї, говорячи:
„Упокори́лися вони, — не нищитиму їх, але́ дам
їм трохи людей на порятунок, і не виллється гнів
Мій на Єрусали́м через Шішака. 8 Бо вони стануть
йому за рабів, та й пізнають тоді службу Мені та
службу царствам зе́мним“. 9 І вийшов Шішак,
єгипетський цар, на Єрусалим, і забрав ска́рби
Господнього дому та ска́рби дому царе́вого,
— і все позабирав. І забрав він золоті щити́,
що Соломон поробив був. 10 А цар Рехав'ам
поробив замість них мідяні щити́, і склав їх на
руки зверхника сторожі̂в, що стерегли́ вхід до
царсько́го дому. 11 І бувало, як тільки цар ішов
до Господнього дому, прихо́дили бігуни́, та й
носили їх, а потім вертали їх до комори бігуні̂в.
12 А коли він впокори́вся, то відвернувся від
нього Господній гнів, і не знищив його аж до
виґу́блення. Та й у Юдеї були ще справи добрі. 13
І зміцнився цар Рехав'ам в Єрусалимі й царював.
А Рехав'ам був віку сорока́ й одного року,
коли зацарював, і царював він сімнадцять літ в
Єрусалимі, у тому́ місті, яке вибрав Господь зо
всіх Ізраїлевих племе́н, щоб покласти там Своє
Ймення. А ім'я́ його матері — аммонітка Наама.
14 І робив він лихе́, бо не схиляв свого серця,
щоб звертатися до Господа. 15 А Рехав'амові
діла́, перші й останні, ото вони описані в історії
пророка Шемаї та прозорливця Іддо: „Родословні
книги“. І точилися ві̂йни поміж Рехав'амом
та Єровоамом по всі дні. 16 І спочив Рехав'ам
зо своїми батька́ми, і був він похований у
Давидовому Місті, а замість нього зацарюва́в
його син Авійя.

13 Вісімнадцятого року царя Єровоама та
зацарював Авійя над Юдою. 2 Три роки
царював він в Єрусалимі. А ім'я́ його матері —
Міхая, дочка́ Уріїла з Ґів'ї. І війна́ точилася між
Авійєю та між Єровоамом. 3 І зачав Авійя війну́ з
ві̂йськом хоробрих воякі̂в, — чотири сотні тисяч
ви́браних мужів, а Єровоам приготовився до
війни з ним з вісьмома́ сотнями тисяч ви́браних
мужів, хоробрих воякі̂в. 4 І встав Авійя з-над гори
Цемараїм, що в Єфремових гора́х, та й сказав:
„Послухайте мене, Єровоаме, та ввесь Ізраїлю!
5 Чи ж не вам знати, що Господь, Бог Ізраїлів,
дав Давидові царство над Ізраїлем навіки, йому́
та синам його, соляною умовою? 6 Та встав
Єровоам, Неватів син, раб Соломона, Давидового
сина, і збунтувався на пана свого́. 7 І зібралися
до нього люди пусті, нікчемні, і стали міцніші від
Рехав'ама, Соломонового сина. А Рехав'ам був
юнак та м'якосердий, — і не був сильним проти
них. 8 А тепер ви говорите, щоб бути сильними
проти Господнього царства в руці Давидових
синів, а вас велика кількість, і з вами золоті
тельці, яких Єровоам понаро́блював вам за богів.
9 Чи ж ви не повиганяли Господніх священиків,
Ааро́нових синів, та Левитів? І понаставля́ли
ви собі священиків, як ставлять наро́ди цих
країв, — кожен, хто при́йде, щоб посвятитися
молодим бичком та сімома́ баранами, то стає
священиком для того, що не є Богом. 10 А ми,
Бог наш — Господь, і ми не полишили Його,
а наші священики, що служать Господе́ві, це
Ааронові сини, а Левити — при службі. 11 І
ми прино́симо Господе́ві цілопа́лення кожного
ранку та кожного вечора, і запашне́ кадило, і
уклада́ння хліба на чистому столі, і золотий
свічник та лямпа́ди його, щоб запалювати
кожного вечора, бо ми стереже́мо службу
Господа, нашого Бога, а ви полишили Його! 12 І
ось з нами на чолі Бог, і священики Його, і голосні
су́рми, щоб сурми́ти на вас. Ізраїлеві сини, —
не воюйте з Господом, Богом вашим, бо вам не
поведе́ться!“ 13 А Єровоам вирядив за́сідку, щоб
пішла позад них, — і були вони перед Юдою, а
за́сідка — позад них. 14 І обернулися юдеї, аж
ось у них бій спе́реду та зза́ду! І кли́кали вони
до Господа, а священики сурми́ли в су́рми... 15 І
закричали юдеї. І сталося, як юдеї закричали,
то Бог ударив Єровоама та всього Ізраїля перед
Авійєю та перед Юдою. 16 І повтікали ізра́їльтяни
перед Юдою, і Бог дав їх в їхню руку. 17 І вдарили
в них Авійя та народ його великою по́разою, і
попа́дали трупи з Ізраїля, — п'ять сотень тисяч
ви́браних мужів! 18 І впокорилися Ізраїлеві
сини того ча́су, а Юдині сини зміцніли, — бо
опиралися на Господа, Бога їхніх батьків. 19 І
гнався Авійя за Єровоамом, і здобув від нього
міста́: Бет-Ел та залежні його міста, і Єшану та
залежні її міста, і Ефрон та залежні його міста.
20 І Єровоам не затримав сили вже за днів Авійї.
І вдарив його Господь, і він помер. 21 І зміцнився
Авійя, і взяв собі чотирна́дцять жіно́к, і породив
двадцять і двоє синів та шістнадцятеро доч о́к.
22 А решта Авійєвих діл, і дороги його та слова́
його описані в історії пророка Іддо.

14 І спочив Авійя зо своїми батька́ми, і
поховали його в Давидовому Місті, а
замість нього зацарював син його Аса. За його
днів заспоко́ївся Край на десять літ. 2 І робив
Аса добре та вгодне в оча́х Господа, Бога свого.

3 І повсував він же́ртівники чужих богів та
па́гірки, і порозбивав камінні стовпи́ для божків,
і постинав святі дере́ва. 4 І наказав він Юді
звертатися до Господа, Бога батькі́в своїх, і
виконувати Його Зако́на та заповідь. 5 І повсував
він зо всіх Юдиних міст па́гірки та подо́би
сонця. І заспоко́їлося царство при ньому. 6
І побудував він тверди́нні міста в Юді, бо
заспоко́ївся край, і не було на нього війни за
тих років, бо Господь дав йому мир. 7 І сказав
він до Юди: „Побудуймо ці міста, й оточі́мо
муром та ба́штами, ворітьми́ та засу́вами. Іще
він, цей край, наш, бо зверта́лися ми до Господа,
нашого Бога. Зверта́лися ми, і Він дав нам мир
навко́ло". І побудува́ли, і їм щасти́ло. 8 І було в
Аси ві́йська: носіїв великих щиті́в та ра́тищ з
Юди — три сотні тисяч, а з Веніямина таких,
що носять мало́го щита́, та лу́чників — двісті й
вісімдеся́т тисяч. Усі вони — хоробрі вояки́. 9 І
вийшов на них кушеянин Зерах із ві́йськом у
тисячу тисяч та з трьома́ сотнями колесни́ць, і
прибув аж до Мареші. 10 І вийшов Аса проти
нього, і вони вста́вилися до бо́ю в долині Цефат
при Мареші. 11 І кликнув Аса до Господа, Бога
свого, та й сказав: „Господи, нема кому, крім
Те́бе, допомогти числе́нному або безси́лому.
Допоможи нам, Господи, Боже наш, бо ми на
Тебе опира́ємося, і в Ім'я́ Твоє ми прийшли на
цю бе́зліч. Господи, Ти Бог наш, нехай люди́на
не має сили проти Тебе!" 12 І побив Господь
кушеян перед Асою та перед Юдою, — і кушеяни
повтікали. 13 І гнав їх Аса та народ, що був з
ним, аж до Ґерару. І попа́дало з кушеян багато,
так що ніхто з них не залишився живий, бо
вони були поторощені перед Господнім лицем
та перед табором Його. І поне́сли вони дуже
багато здо́бичі. 14 І побили вони всі міста
навколо Ґерару, бо Господній страх був на них.
І пограбували вони всі ті міста, бо в них було
багато здо́бичі. 15 Порозбивали вони також
намети чередники́в, і зайняли дуже багато
дрібно́ї худоби та верблю́дів, та й вернулися до
Єрусалиму.

15 А Азарія, син Оведів, — злинув на нього
Дух Божий. 2 І вийшов він перед Асу
та й сказав йому: „Послухайте мене, Асо та
ввесь Юдо й Веніямине! Господь з вами, якщо
бу́дете з Ним, і якщо бу́дете Його шукати, дасть
вам знайти Себе. А якщо ви полишите Його,
— полишить Він вас! 3 У Ізраїля було́ багато
днів, коли був він без правдивого Бога, і без
священика-вчителя та без Зако́ну. 4 І вернувся
він в утиску своєму до Господа, Бога Ізраїлевого,
і вони шукали Його, і Він дав їм знайти Себе.
5 А тими часа́ми не було споко́ю ані тому́,
хто виходить, ані тому, хто входить, бо були
великі неспоко́ї в усіх ме́шканців кра́ю. 6 І
воював народ проти народу та місто проти
міста, бо Бог побенте́жив їх усяким лихом. 7
А ви будьте міцні, і нехай не слабнуть ваші
ру́ки, бо є нагоро́да для вашої чи́нности!" 8
А коли Аса почув оці слова та пророцтво, яке
говорив пророк Азарія, син Оведів, то зміцни́вся,
і повикидав поганські гидо́ти зо всього кра́ю
Юдиного та Веніяминового, та з міст, які він
здобув з Єфремових гір, і відновив Господнього
же́ртівника, що перед Господнім притво́ром. 9 І
зібрав він усього Юду й Веніямина та тих, що
ме́шкали часо́во з ними з Єфрему, і з Манасії, і з
Симеона, бо дуже багато поперебіга́ли до нього
з Ізраїля, коли побачили, що з ним Господь, його
Бог. 10 І вони зібралися до Єрусалиму третього
місяця, п'ятнадцятого року царюва́ння Аси. 11 І
прине́сли вони того дня в жертву для Господа зо
здо́бичі, яку поприво́дили: худоби великої — сім
сотень, а худоби дрібно́ї — сім тисяч. 12 І ввійшли
вони в умову, щоб звертатися до Господа, Бога
їхніх батьків, усім своїм серцем та всією своєю
душею. 13 А кожен, хто не буде звертатися до
Господа, Бога Ізраїля, буде забитий від мало́го й
аж до великого, від чоловіка й аж до жінки. 14 І
заприсягли́ся вони Господе́ві голосом сильним,
і окликом, і су́рмами, і рога́ми. 15 І тішився
ввесь Юда тією прися́гою, бо вони заприсягли́ся
всім серцем своїм, і всією своєю волею шукали
Його, і Він дав їм знайти Себе. І Господь дав
їм мир навколо. 16 І навіть Мааху, матір царя
Аси, й її він позбавив права бути царицею, бо
вона зробила була́ ідола Астарти. І Аса порубав
бовва́на її, і розтер, і спалив у долині Кедро́н.
17 Та па́гірки не минулися в Ізраїля, але́ Асине
серце було все з Господом по всі його дні. 18 І
вніс він до Божого дому святі речі свого батька
та святі речі свої, — срібло, і золото, і по́суд. 19 А
війни́ не було́ аж до тридцять й п'ятого року
царюва́ння Аси.

16 Тридцятого й шостого року царюва́ння
Аси пішов Баша, Ізраїлів цар, проти Юди, і
будував Раму, щоб не дати нико́му від Аси, царя
Юдиного, вихо́дити та вхо́дити. 2 І виніс Аса
срібло та золото із скарбни́ць Господнього дому
та дому царе́вого, і послав до Бен-Гадада, царя
сирійського, що сидів у Дамаску, говорячи: 3 „ Є
умова між мною та між тобою, і між батьком
моїм та батьком твоїм. Ось послав я тобі срібла
та золота, — іди, зламай умову свою з Башею,
царем Ізраїлевим, і нехай він відійде від мене".
4 І послухався Бен-Гадад царя Аси, і послав
зверхників свого ві́йська на Ізраїлеві міста, і
вони поруйнува́ли Іййона, і Дана, і Авел-Маїма

та всі запаси міст Нефтали́мових. 5 І сталося,
як Баша це почув, то перестав будувати Раму, і
спинив свою працю. 6 А цар Аса взяв усього Юду,
і вони повино́сили каміння Рами та її дерево, що
з них будував був Баша, і побудува́в з того Ґеву
та Міцпу. 7 А того ча́су прийшов прозорли́вець
Ханані до Аси, Юдиного царя, та й сказав до
нього: „Через те, що ти спирався на сирійського
царя, а не сперся на Господа, Бога свого, тому
втекло з твоєї руки військо сирійського царя.
8 Чи ж не були́ кушеяни та ливіяни військом
дуже великим, колесни́цями й верхівця́ми дуже
числе́нними? Та коли ти сперся на Господа, Він
дав їх у твою руку. 9 Бо очі Господні дивляться
по всій землі, щоб зміцни́ти тих, у кого все їхнє
серце до Нього. Тому́ зробив ти нерозумно, бо
відтепе́р будуть у тебе війни!“ 10 І розгнівався
Аса на прозорли́вця, і дав його до в'язни́ці, бо
був у гніві на нього за це. І Аса тиснув декого з
наро́ду того ча́су. 11 І оце Асині діла́, перші та
останні, — ось вони описані в книзі Юдиних та
Ізраїлевих царів. 12 І занеду́жав Аса тридцятого
й дев'ятого року свого царюва́ння на свої но́ги, і
хвороба його була́ тяжка́. Та й у хворобі своїй
не звертався він до Господа, але до лікарів.
13 І спочив Аса з своїми батька́ми, і помер
сорокового й першого року свого царюва́ння.
14 І поховали його в його гробни́цях, які він
ви́копав собі в Давидовому Місті. І поклали
його на ложі, що він напо́внив па́хощами та
різними, по-містецькому зро́бленими, масти́ми.
І спалили йому дуже велике палі́ння.

17 А замість нього зацарював син його
Йосафа́т, та зміцни́вся над Ізраїлем. 2 І
поставив він військо по всіх укрі́плених Юдиних
містах, і дав зало́ги в Юдиному кра́ї та в
Єфремових міста́х, які був здобув його батько
Аса. 3 І був Господь з Йосафа́том, бо він ходив
першими дорогами батька свого Давида, і не
шукав Ваалів. 4 Бо він звертався до Бога свого
батька, і ходив за Його заповідями, а не за чином
Ізраїля. 5 І Господь зміцнив його царство в руці
його, і вся Юдея давала дару́нка Йосафатові,
і було в нього багато багатства та слави. 6 І
пови́щилось серце його на Господніх дорогах, і
він іще повсовував па́гірки та Астарти з Юди.
7 А третього року свого царюва́ння послав він
до своїх зверхників, до Бен-Хаїла, і до Овадії, і
до Захарія, і до Натанаїла, і до Міхаї, щоб вони
навчали в Юдиних міста́х. 8 А з ними були
Левити: Шемая, і Натанія, і Зевадія, і Асаїл, і
Шемірамот, і Єгонатан, і Адонійя, і Товійя, і Тов-
Адонійя, Левити, а з ними Елішама та Єгорам,
священики. 9 І навчали вони в Юдеї, а з ними
була книга Зако́ну Господнього. І ходили вони
довко́ла по всіх Юдиних містах, і навчали серед
наро́ду. 10 І був страх Господній на всіх царствах
кра́ю, що навко́ло Юди, і вони не воювали з
Йосафатом. 11 А від филисти́млян прино́сили
Йосафатові да́ри та срібло данини; також араби
приво́дили йому дрібну́ худобу: сім тисяч і сім
сотень баранів та сім тисяч і сім сотень козлів.
12 І Йосафат усе зростав уго́ру. І побудував він
в Юді тверди́ні та міста на запа́си. 13 І мав
він багато добра по Юдиних містах, і мужів
військо́вих, хоробрих вояків в Єрусалимі. 14 А
оце їхній пере́гляд, за домами їхніх батьків. Від
Юди тисячники: зверхник Адна, а з ним три
сотні тисяч хоробрих вояків. 15 А при ньому
зверхник Єгоханан, а з ним — двісті й вісімдесят
тисяч. 16 А при ньому Амасія, син Зіхрі, що
присвятив себе Господе́ві, а з ним двісті тисяч
хоробрих вояків. 17 А від Веніямина: хоробрий
воя́к Ел'яда, а з ним двісті тисяч узбро́єних
луком та щито́м. 18 А при ньому Єгозавад, а з
ним сто й вісімдеся́т тисяч узбро́єного війська.
19 Оці служили цареві, опріч тих, яких цар
умістив по тверди́нних містах по всьо́му Юді.

18 І було́ в Йосафата багато багатства та слави,
і він посвоя́чився з Ахавом. 2 А по кількох
ро́ках пішов він до Ахава до Самарії. І Ахав
нарізав багато худоби дрібно́ї та худоби великої
йому́ та наро́дові, що з ним, і намовив його
піти на ґілеадський Рамот. 3 І сказав Ахав,
цар Ізраїлів, до Йосафата, царя Юдиного: „Чи
пі́деш зо мною до ґілеадського Рамоту?“А той
відказав йому: „Я — як ти, народ мій — як
твій народ, і буду з тобою на війні“. 4 І сказав
Йосафат до Ізраїлевого царя: „Ви́відай зараз
слово Господнє!“ 5 І зібрав Ізраїлів цар пророків,
чотири сотні чоловіка, та й сказав до них: „Чи
йти нам на війну на ґілеадський Рамот, чи
занеха́ти?“А ті сказали: „Іди, і Бог дасть його
в цареву руку!“ 6 І сказав Йосафат: „Чи нема
тут іще Господнього пророка, — і звернімось
до нього“. 7 І сказав Ізраїлів цар до Йосафата:
„ Є ще один муж, щоб через нього звернутися
до Господа. Та я нена́виджу його, бо він не
пророкує на мене добре, а по всі дні свої тільки
лихе. Це Міхе́й, син Їмлин“. А Йосафат відказав:
„Нехай цар не говорить таке!“ 8 І покликав
Ізраїлів цар одного е́внуха й сказав: „Приведи
скоріше Міхе́я, Їмлиного сина!“ 9 А цар Ізраїлів
та Йосафат, цар Юдин, сиділи кожен на троні
своїм, повби́рані в шати; а сиділи вони при
вході брами Самарії, а всі пророки пророкува́ли
перед ними. 10 А Цідкійя, Кенааниин син, зробив
собі залізні ро́ги й сказав: „Так сказав Господь:
Оцим будеш бода́ти сиріян аж до ви́гублення
їх!“ 11 І всі пророки пророкува́ли так, говорячи:

„Вихо́дь до ґілеадського Рамоту, і май успіх, —
і Господь дасть його в цареву руку!“ 12 А той
послане́ць, що пішов покликати Міхе́я, говорив
до нього, кажучи: „Ось слова тих пророків,
— одноу́сно звіщають цареві добро. Нехай же
буде слово твоє таке, як кожного з них, — і
ти говори́тимеш добре“. 13 І сказав Міхе́й: „
Як живий Господь, — те, що́ скаже Господь,
тільки те говоритиму!“ 14 І прийшов він до
царя, а цар сказав до нього: „Міхе́ю, чи йти на
війну до ґілеадського Рамоту, чи занеха́ти?“А
той відказав: „Вийдіть, і будете мати успіх, — і
вони будуть дані в вашу руку“. 15 І сказав йому
цар: „Аж скільки разі́в я заприсягав тебе, що
ти не говори́тимеш мені нічо́го, тільки правду
в Ім'я́ Господа?“ 16 А той відказав: „Я бачив
усього Ізраїля, розпоро́шеного по гора́х, немов
вівці, що не мають пастуха. І сказав Господь:
Немає в них пана, — нехай ве́рнуться з ми́ром
кожен до дому свого!“ 17 І сказав Ізраїлів цар до
Йосафата: „Чи ж не казав я тобі, — він не буде
пророкувати мені доброго, а тільки лихе?“ 18 А
Міхе́й відказав: „Тому́ послухайте Господнього
слова: Бачив я Господа, що сидів на престолі
Своїм, а все небесне ві́йсько стояло по правиці
Його та по лівиці Його. 19 І сказав Господь: Хто
намовить Ахава, Ізраїлевого царя, і він вийде й
упаде́ в ґілеадському Рамоті? І говорили: той
говорив так, а той говорив так. 20 І вийшов дух,
і став перед Господнім лицем та й сказав: Я
намо́влю його! І сказав йому Господь: Чим? 21 А
той відказав: Я вийду й стану духом неправди
в устах усіх його пророків. А Господь сказав:
Ти намовиш, а також переможеш; вийди та
й зроби так! 22 А тепер оце Господь дав духа
неправди в уста оцих твоїх пророків, і Господь
говорив на тебе недобре“. 23 І підійшов Цідкійя,
Кенаанин син, і вдарив Міхея по щоці́ та й сказав:
„Кудою це перейшов Дух Господній від мене,
щоб говорити з тобою?“ 24 А Міхей відказав:
„Ось ти побачиш це того дня, коли ввійдеш
до внутрішньої кімна́ти, щоб схова́тися“. 25 І
сказав Ізраїлів цар: „Візьміть Міхе́я, і відведіть
його до Амона, зверхника міста, та до Йоаша,
царевого сина, 26 та й скажете: Отак сказав
цар: Посадіть оцього до в'язни́чного дому, і
давайте йому їсти скупо хліба й скупо води,
аж поки я не верну́ся з миром“. 27 А Міхе́й
відказав: „Якщо справді ве́рнешся ти з миром, то
не говорив Господь через мене“. І до того сказав:
„Слухайте це, усі люди!“ 28 І вийшов Ізраїлів цар
та Йосафат, цар Юдин, до ґілеадського Рамоту. 29
І сказав Ізраїлів цар до Йосафата: „Я переберуся
й піду́ на бій, а ти вбери свої шати!“І перебрався
Ізраїлів цар, і пішли на бій. 30 А сирійський цар
наказав зверхникам своїх колесни́ць, говорячи:
„Не воюйте ні з мали́м, ні з великим, а тільки
з сами́м Ізраїлевим царем!“ 31 І сталося, як
зверхники колесни́ць побачили Йонатана, то
вони сказали: „Це Ізраїлів цар!“І вони оточи́ли
його, щоб воювати. І закричав Йосафат, і Господь
допоміг йому, і Бог звабив їх від нього. 32 І
сталося, як зверхники колесни́ць побачили,
що це не Ізраїлів цар, то повернули від нього.
33 А один чоловік зне́хотя натягнув лука, та
й ударив Ізраїлевого царя між підв'я́занням
пояса та між па́нцерем. А той сказав візникові:
„Заверни назад, і випровадь мене від війська,
бо я ра́нений“... 34 І збільшився бій того дня,
а Ізраїлів цар був поста́влений на колесни́ці
проти сирі́ян аж до вечора. І помер він під час
за́ходу сонця...

19 І вернувся Йосафа́т, цар Юдин, із ми́ром
до дому свого́ до Єрусалиму. 2 І вийшов
перед нього прозорли́вець Єгу, син Ханані,
та й сказав до царя Йосафата: „Чи бу́деш
допомагати несправедливому, а тих, хто
нена́видить Господа, бу́деш любити? І за це на
тобі гнів від Господнього лиця. 3 Але й добрі
речі знайшлися при тобі, бо ти повигу́блював
Аста́рти з Кра́ю, і нахилив своє серце, щоб
шукати Господа“. 4 І осівся Йосафат в Єрусалимі,
і він зно́ву вихо́див між народ від Беер-Шеви
аж до Єфремових гір, і наверта́в їх до Господа,
Бога їхніх батьків. 5 І понаставля́в він суддів у
Краю́, по всіх укрі́плених Юдиних містах, для
кожного міста. 6 І сказав він до суддів: „Дивіться,
що́ ви робите, бо не для люди́ни ви судите,
але для Господа, і Він з вами в справі суду.
7 А тепер нехай буде Господній страх на вас.
Стережіться й робіть, бо нема в Господа, Бога
нашого, кривди, ані огляду на особу, ані брання́
дару́нка“. 8 А також в Єрусалимі понаставля́в
Йосафат з Левитів і з священиків та з голів
ба́тьківських домів Ізраїля для Господнього
су́ду та для супере́чок. І вернулися вони до
Єрусалиму. 9 І він наказав їм, говорячи: „Отак
чині́ть у страху́ Господньому, вірністю та ці́лим
серцем. 10 А щодо всякої супере́чки, що при́йде
до вас від ваших братів, що сидять по містах
своїх, де треба розсудити чи то за кров, чи то
за Зако́н, чи то за заповідь, устави, чи за права́,
то остережете їх, і вони не згрішать Господе́ві,
і не буде гніву на вас та на ваших братів. Так
робіть, і не згрішите! 11 А ось священик Амарія
— голова над вами до всяких Господніх рече́й, а
Завадія, син Ізмаїлів, володар Юдиного дому, —
до всякої царевої речі, і писарі Левити — перед
вами. Будьте міцні й зробіть, — і нехай буде
Господь з добрим!“

20 І сталося по тому, пішли моавітяни та
аммонітяни, а з ними деякі з меунян,
проти Йосафата на війну́. **2** І прийшли, і доне́сли
Йосафатові, говорячи: „Прийшла на тебе сила
силенна з того боку моря, з Сирії, і ось вони в
Хаццон-Тамарі, воно — Ен-Ґеді“. **3** І злякався
Йосафа́т, і постановив звернутися до Господа. І
він проголосив піст на всю Юдею. **4** І зібралися
юде́яни просити допомоги від Господа, також
поприхо́дили зо всіх Юдиних міст просити
Господа. **5** І став Йосафа́т у зборі Юдиному
та єрусали́мському в Господньому домі, перед
нови́м подвір'ям, **6** та й сказав: „Господи, Боже
батьків наших! Чи ж не Ти Бог на небеса́х? І
Ти пануєш над усіма́ царствами наро́дів, і в
руці Твоїй — сила та міць, і немає такого, хто
б став проти Тебе! **7** Чи ж не Ти, Боже наш,
повиганя́в ме́шканців цього Кра́ю перед наро́дом
Твоїм, Ізраїлем, і дав його Авраамовому насінню,
Твое́му при́ятелеві навіки? **8** І вони осілися
в ньому, і збудували Тобі в ньому святиню
для Ймення Твого, говорячи: **9** Якщо при́йде
на нас зло, — меч укара́ння, чи морови́ця, чи
голод, то ми станемо перед цим храмом та
перед лицем Твоїм, бо Ім'я́ Твоє в цьому храмі, і
бу́демо кли́кати до Тебе з нашого у́тиску, — і Ти
почуєш, і спасеш. **10** А тепер ось сини Аммонові
й Моавові та ме́шканці гори́ Сеїр, що через них
Ти не дав ізра́їльтянам іти, коли вони вихо́дили
були з єгипетського кра́ю, і вони минули їх,
і не ви́губили їх, **11** і оце вони відплачують
нам нава́лою, щоб вигнати нас із спа́дку Твого,
який Ти віддав нам. **12** Боже наш, чи ж Ти
не осу́диш їх? Нема бо в нас сили перед цією
силою силе́нною, що прихо́дить на нас, і ми не
знаємо, що́ зробимо, бо наші очі — на Тебе!“ **13**
А всі юде́яни стояли перед Господнім лицем,
також діти їхні, жінки їхні та їхні сини. **14**
А Яхазіїл, син Захарія, сина Бенаї, Єіїла, сина
Маттанії, Левит із Асафових синів, — був на
ньому Дух Господній серед збору, **15** і він сказав:
„Послухайте, ввесь Юдо й ме́шканці Єрусалиму
та ца́рю Йосафате! Так говорить до вас Господь:
Не бійтеся та не жахайтеся перед цією силе́нною
силою, бо не ваша ця війна, але Божа! **16** Узавтра
зійдіть на них, — ось вони входять збіччям
Ціцу, і ви їх зна́йдете на кінці долини, навпроти
пустині Єруїл. **17** Не вам воювати в цьому, —
поставтеся й станьте, і побачите, що Господнє
спасіння з вами, Юдо й Єрусалиме! Не бійтеся й
не жахайтеся, — узавтра вихо́дьте перед них, а
Господь буде з вами!“ **18** І вклонився Йосафат
обличчям до землі, а ввесь Юда та ме́шканці
Єрусалиму попа́дали перед Господнім лицем,
щоб уклони́тися Господе́ві. **19** І встали Левити
з синів Кегатівців та з синів Корахівців, щоб
хвалити Господа, Бога Ізраїлевого сильним
голосом, високим. **20** І повставали вони рано
вранці, і вийшли до пустині Текоя. А як вони
вихо́дили, став Йосафа́т та й сказав: „Послухайте
мене, Юдо та ме́шканці Єрусалиму! Віруйте в
Господа, вашого Бога, і будете запе́внені, — вірте
пророкам Його, і пощасти́ться вам!“ **21** І радився
він з наро́дом, і поставив співаків для Господа,
і вони хвалили вели́чність святости, коли
йшли перед озбро́єними, і говорили: „Дякуйте
Господу, бо навіки Його милосе́рдя!“ **22** А того
ча́су, коли зачали́ вони співати та хвалити, дав
Господь за́сідку на синів Аммонових і Моавових
та на ме́шканців гори Сеїр, що прийшли були
проти Юди, — і були вони побиті, **23** бо повстали
аммонітяни та моавітяни на ме́шканців гори
Сеїр, щоб учинити їх закля́ттям, і щоб вигубити.
А коли вони покінчи́ли це з ме́шканцями
Сеїру, стали помагати один проти о́дного,
щоб ви́губити себе. **24** І коли Юда прийшов
на вартівню до пустині, і поглянули вони на
на́товп, аж ось тру́пи, що попа́дали на землю,
і не було урято́ваного! **25** І прийшов Йосафат
та наро́д його́, щоб пограбувати їхню здо́бич,
і знайшли серед них душе багато і маєтку,
і одежі, і кошто́вностей, і понабира́ли собі
стільки, що не могли не́сти. І вони три дні все
грабували ту здо́бич, бо числе́нна була вона!
26 А четвертого дня зібралися вони до долини
Бераха, бо там благословляли Господа; тому
назвали ім'я́ тому місцю: долина Бераха, і так
воно зветься аж до сьогодні. **27** І вернулися всі
юде́яни та єрусалимляни, а Йосафат на чолі
їх, щоб вернутися до Єрусалиму з радістю, бо
звесели́в їх Господь спасінням від їхніх ворогів.
28 І прибули́ вони до Єрусалиму з а́рфами й з
ци́трами та су́рмами до Господнього дому. **29**
І був Божий страх на всі царства країв, коли
вони почули, що Господь воював з Ізраїлевими
ворогами. **30** І заспоко́їлося Йосафатове царство,
і дав йому його Бог мир навколо. **31** І царював
Йосафа́т над Юдою. Він був віку тридцяти й п'яти
років, коли зацарював, а двадцять і п'ять літ
царював в Єрусалимі. А ім'я́ його матері — Азука,
дочка́ Шілхи. **32** І ходив він дорогою свого батька
Аси, і не уступа́вся з неї, щоб робити вгодне в
Господніх оча́х. **33** Тільки па́гірки не минулися,
і народ іще не вчинив свого серця міцни́м для
Бога своїх батьків. **34** А решта Йосафатових діл,
перші й останні, — ото вони описані в записах
Єгу, сина Ханані, що внесене до книги Ізраїлевих
царів. **35** А по то́му поєднався Йосафат, цар
Юдин, з Ахазією, Ізраїлевим царем, що робив
несправедливо. **36** І поєднався він із ним, щоб

поробити кораблі, щоб ходити до Таршішу. І
поробили вони кораблі в Ецйон-Ґеверi. 37 Та
Елієзер, син Додави, з Мареші, пророкував на
Йосафата, говорячи: „За те, що ти поєднався
з Ахазією, поруйнував Господь чи́ни твої!“ І
порозбивалися ті кораблі, і не могли йти до
Таршішу.

21 І спочив Йосафат із своїми батька́ми. І
був він похований із своїми батьками в
Давидовому Місті, а замість нього зацарював
син його Єгора́м. 2 І були в нього брати,
Йосафатові сини: Азарія, і Єхіїл, і Захарій, і
Азарія, і Михаїл, і Шефатія, — усі вони сини
Йосафата, Ізраїлевого царя. 3 І дав їм їхній
батько великі подару́нки срібла, і золота, і
кошто́вності з тверди́нними містами в Юді, а
царство дав Єгорамові, бо він первоpо́джений.
4 І став Єгорам на царстві батька. І зміцни́вся
він, і позабивав усіх братів своїх мече́м, а також
декого з Ізраїлевих зверхників. 5 Єгорам був віку
тридцяти й двох літ, коли зацарював, і царював
вісім літ в Єрусалимі. 6 І ходив він дорогою
Ізраїлевих царів, як робив Ахавів дім, бо Ахавова
дочка́ була йому за жінку. І робив він зло в
Господніх оча́х. 7 Та не хотів Господь погубити
Давидів дім ради заповіту, що склав був із
Давидом, і як говорив дати світильника йому
та синам його по всі дні. 8 За його днів відпав
був Едом з-під Юдиної руки, і настанови́ли
над собою царя. 9 І пішов Єгорам зо своїми
зверхниками, і всі колесни́ці з ним. І сталося, що
він устав уночі та й побив Едома, що оточив був
його, та зверхників колесни́ць. 10 І відпав Едом
з-під Юдиної руки, і так є аж до цього дня. Тоді
того ча́су відпала й Лівна з-під руки його, бо він
поки́нув Господа, Бога своїх батьків. 11 Також
він наробив па́гірків по Юдиних містах, і вчинив
пере́любами єрусалимських ме́шканців, а Юду
звів. 12 І прийшов до нього лист від пророка Іллі
такого змісту: „Так говорить Господь, Бог Давида,
твого батька: За те, що не ходив ти дорогами
Йосафата, свого батька, і дорогами Аси, Юдиного
царя, 13 а ходив дорогою Ізраїлевого царя,
і вчинив перелю́бниками Юду та ме́шканців
Єрусалиму, як чинив перелю́бниками дім Ахавів,
а також братів своїх, дім свого батька, ліпших
від тебе, ти позабивав, 14 то ось ударить Господь
великою пора́зою в народі твоїм, і в синах твоїх,
і в жінках твоїх, і в усьому маєтку твоєму. 15 А
ти бу́деш у великих хворобах, у хворобі нутра́
свого́, аж вийдуть ну́трощі твої через довгочасну
хворобу“. 16 І збудив Господь на Єгорама духа
филисти́млян та арабів, що при етіо́пах. 17 І
вийшли вони на Юду, і ввірвалися до нього,
і позабирали ввесь маєток, що знахо́дився в
царсько́му домі, а також синів його та жіно́к
його. І не позоста́лося в нього сина, окрім
Єгоахаза, наймолодшого з синів його. 18 А по
всьому тому вдарив його Госпо́дь у ну́трощах
його невиду́жною хворобою. 19 І сталося по
певному ча́сі, коли надійшов кінець двох років,
вийшли його ну́трощі від хвороби його, і він
помер у тяжки́х бо́лях. А народ його не зробив
для нього спа́лення па́хощів, як робили спа́лення
батькам його. 20 Він був віку тридцяти й двох літ,
коли зацарював, а царював вісім літ в Єрусалимі.
І відійшов він, і ніхто за ним не жа́лував; і
поховали його в Давидовому Місті, та не в
царськи́х гроба́х.

22 А мешканці Єрусалиму настанови́ли царем
замість нього Ахазію, його найменшого
сина, бо всіх перших позабива́ла та вата́га, що
прихо́дила з арабами на та́бір. І зацарював
Ахазія, син Єгорама, Юдиного царя. 2 Ахазія
був віку сорока й двох літ, коли зацарював, і
царював він в Єрусалимі один рік. А ім'я́ його
матері — Аталія, дочка Омрієва. 3 Також він
ходив дорогою Аха́вого дому, бо його мати була
йому дора́дниця, щоб чинити беззако́ння. 4 І
чинив він зло в Господніх оча́х, як Аха́вів дім, бо
вони були йому дорадниками по смерті його
батька, на поги́біль йому. 5 Також за їхньою
порадою він ходив. І пішов він з Єгорамом,
сином Ахава, Ізраїлевого царя, на війну на
Хазаїла, сирійського царя, в ґілеадський Рамот.
І побили сирі́яни Йорама. 6 І вернувся він
лікува́тися в Їзреелі від тих ран, що завдали́ йому
в Рамі, як він воював із Хазаїлом, сирійським
царем. А Азарія, Єгорамів син, цар Юдин, зійшов
побачити Єгорама, Ахавого сина, в Їзреелі, бо
він був слаби́й. 7 І від Бога було на погибіль
Ахазії, щоб прийти до Єгорама, бо як прийшов,
вийшов з Єгорамом на Єгу, сина Німші, що
Господь пома́зав його ви́губити Ахавів дім. 8
І сталося, коли Єгу чинив суд над Ахавовим
домом, то знайшов він Юдиних зверхників та
синів Ахазієвих братів, що служили Ахазієві, і
позабивав їх. 9 І відшукав він Ахазію, і схопи́ли
його́, а він ховався в Самарії. І привели́ його
до Єгу та й забили його; і поховали його, бо
сказали: „Він син Йосафата, що всім серцем
своїм звертався до Господа“. І не було в домі
Ахазії нікого, хто мав би силу царювати. 10 А
коли Аталія, мати Ахазії, побачила, що помер її
син, то встала й ви́губила все цареве насіння
Юдиного дому... 11 А Єгосав'ат, дочка царя,
взяла Йоаша, сина Ахазії, та й викрала його з-
поміж вби́ваних царськи́х синів, і дала́ його та
няньку його до спальної кімна́ти. І схова́ла його

Єгосав'ат, дочка царя Єгорама, жінка священика
Єгояди, — бо вона була сестра Ахазії, — перед
Аталією, і та не забила його. 12 І він був з ними
в Божому домі, хова́ючися шість років, а Аталія
царювала над краєм.

23 А сьо́мого року зміцнився Єгояда й прийняв
сотників: Азарію, Єрохамового сина, і
Ізмаїла, сина Єгохананового, і Азарію, сина
Оведового, і Маасею, сина Адаї, і Елісафата, сина
Зіхрієвого, — в умову з собою. 2 І обійшли вони
Юду, і зібрали зо всіх Юдиних міст Левитів та
голів Ізраїлевих домів, і прийшли до Єрусалиму.
3 І ввесь збір склав у Божому домі умову з царем.
І сказав їм Єгояда: „Оце царськи́й син буде
царювати, як говорив Господь про Давидових
синів. 4 Оце та річ, яку зробите: третина з
вас, що прихо́дите в суботу, із священиків та
з Левитів, будете за придве́рних біля порогів.
5 А третина — при царсько́му домі, а третина
— при брамі Єсод, а ввесь наро́д — у подві́р'ях
Господнього дому. 6 І нехай не входить до
Господнього дому ніхто, окрім священиків та
тих, хто прислуго́вує із Левитів, — вони ввійдуть,
бо освя́чені вони, а ввесь народ буде пильнувати
Господньої сторо́жі. 7 І оточать Левити царя
навко́ло, кожен із своєю зброєю в руці своїй;
а хто чужий увійшов би до дому, нехай буде
забитий! І будете ви з царем при вході його
та при виході його“. 8 І зробили Левити та
ввесь Юда все, що наказав священик Єгояда. І
взяли кожен людей своїх, що приходять у суботу
та відходять у суботу, бо священик Єгояда не
звільнив черг. 9 І дав священик Єгояда сотникам
ра́тища, і малі щити́, і інші щити́, що належали
цареві Давидові, що були в Божому домі. 10
І поставив він увесь народ, а кожен мав свою
зброю в руці своїй, від правого боку дому аж до
лівого боку дому, при же́ртівнику та при домі,
навко́ло біля царя. 11 І ви́вели вони царсько́го
сина, і поклали на нього корону та звої Зако́ну.
І зробили вони його царем, і пома́зали його
Єгояда та сини його, та й крикнули: „Нехай
живе цар!“ 12 І почула Аталія голос наро́ду,
що бігав та сла́вив царя, і прийшла до наро́ду
до Господнього дому. 13 І побачила вона, аж
ось цар стоїть на помо́сті своїм при вході, а
при царі зверхники та су́рми, а ввесь народ
краю радіє та сурми́ть у су́рми, а співаки — з
музичними знаря́ддями, що подавали до ві́дома
знаки́ на хвалу́. І роздерла Аталія шати свої та й
крикнула: „Змова, змова!“ 14 А священик Єгояда
наказав сотникам, поставленим над ві́йськом,
і сказав до них: „Виведіть її поміж шере́ги, а
хто інший пі́де за нею, — нехай буде забитий
мече́м!“Бо священик сказав: „Не заб'єте її в
Господньому домі!“ 15 І зробили їй про́хід, і вона
вийшла входом Кінської брами до царсько́го
дому, і там забили її. 16 І склав Єгояда умову
між собою й між усім наро́дом та між царем,
щоб бути народом Господнім. 17 І ввійшов увесь
наро́д до Ваалового дому, та й порозбива́ли
його та же́ртівники його, і бовва́нів його зо́всім
полама́ли, а Маттана, Ваалового священика,
убили перед же́ртівниками. 18 А в Господньому
домі Єгояда віддав уря́ди на руку священиків
та Левитів, яких поділив Давид над Господнім
домом, щоб прино́сити Господні цілопа́лення,
як написано в Мойсеєвім Зако́ні, з радістю та зо
співом, за уста́вом Давидовим. 19 А при брамах
Господнього дому поставив він придве́рних,
щоб не ввійшов хто будь-чим нечистий. 20 І взяв
він сотників, і вельмож, і тих, що старшину́ють
над наро́дом, та ввесь наро́д кра́ю, і відвели́
царя з Господнього дому. І ввійшли вони через
горі́шню браму до царсько́го дому, і посадили
царя на троні царства. 21 І радів увесь народ
кра́ю, а місто заспоко́їлося. А Аталію вбили
мече́м.

24 Йоаш був віку семи́ років, коли зацарював, і
сорок років царював він в Єрусалимі. А ім'я́
його матері — Цівія, з Беер-Шеви. 2 І робив Йоаш
вгодне в Господніх оча́х по всі дні священика
Єгояди. 3 І взяв йому Єгояда дві жінки, а той
породи́в синів та доч́ок. 4 І сталося по тому, було́
в Йоашевому серці віднови́ти Господній дім. 5 І
зібрав він священиків та Левитів, і сказав до них:
„Підіть по Юдиних міста́х, і збирайте з усього
Ізра́їля срібло на направу храму вашого Бога
рік-річно, і ви бу́дете спіши́ти в цій справі!“Та
не спіши́лися Левити. 6 І покликав цар Єгояду,
голову священиків, і сказав до нього: „Чому
ти не жада́єш від Левитів, щоб прино́сили з
Юди та з Єрусалиму дару́нки, за постановою
Мойсея, раба Господнього, та Ізраїлевого збору
— на скинію свідо́цтва? 7 Бо сини нечестивої
Аталії вломи́лися були до Божого дому, і всі
святощі Господнього дому вжили для Ваалів“.
8 І сказав цар, і зробили одну скри́ньку, і
поставили її в брамі Господнього дому назо́вні.
9 І проголоси́ли в Юді та в Єрусалимі прино́сити
для Господа да́ток, що його встановив на Ізраїля
в пустині Мойсей, Божий раб. 10 І раділи всі
зве́рхники та ввесь наро́д, і прино́сили й ки́дали
до скриньки, аж поки вона напо́внилася. 11
І бувало того ча́су, коли Левити прино́сили
скриньку на царськи́й перегляд, і як вони
бачили, що числе́нне те срібло, то прихо́див
царськи́й писар та призна́чений від священика-
голови, і вони випоро́жнювали скриньку. Потім
відно́сили її, і поверта́ли її на її місце. Так

робили вони день-у-день, і зібрали дуже багато
срібла. 12 А цар та Єгояда давали його тим, що
робили працю роботи Господнього дому, і все
наймали каменярі́в та те́слів, щоб відно́влювати
дім Господній, а також тим, що обробля́ли залізо
та мідь на змі́цнення Господнього дому. 13
І працювали робітники́, і чинилася направа
працею їхньої руки. І поставили вони Божий
дім на міру його, і зміцнили його. 14 А
коли покінчи́ли, вони прине́сли перед царя та
Єгояду решту срібла. І поробили вони з нього
речі для Господнього дому, речі для служби
та для жертвоприно́шення, і ложки, і по́суд
золотий та срібний. І прино́сили цілопа́лення в
Господньому домі за́вжди, по всі дні Єгояди. 15 І
постарі́в Єгояда, і наситився днями й помер. Він
був віку ста й тридцяти́ літ, коли помер. 16 І
поховали його в Давидовому Місті з царями,
бо робив він добро в Ізраїлі і для Бога, і для
Його храму. 17 А по Єгояди́ній смерті прийшли
князі́ Юдині, і поклонилися цареві. Тоді цар
їх послухав. 18 І покинули вони дім Господа,
Бога своїх батькі́в, та й служили Аста́ртам та
божка́м. І був Божий гнів на Юду та Єрусалим
за цю їхню провину. 19 І послав Він між них
пророків, щоб приверну́ти їх до Господа, і вони
свідчили проти них, та ті не слу́хались. 20 А
Дух Господній огорну́в Захарія, сина священика
Єгояди, і він став перед наро́дом та й сказав
до них: „Так сказав Бог: Чому ви переступаєте
Господні заповіти? Ви не ма́тимете у́спіху,
бо ви покинули Господа, то й Він покинув
вас!“ 21 І змо́вилися вони на нього, і заки́дали
його камінням з царсько́го наказу в подві́р'ї
Господнього дому. 22 І не пам'ята́в цар Йоаш
тієї ми́лости, яку зробив був із ним батько того
Єгояда, але вбив сина його. А як той умирав,
то сказав: „Нехай побачить Господь, і нехай
покарає!“ 23 І сталося наприкінці року, прийшло
на нього сирійське військо, і прибули́ до Юди
та до Єрусалиму, і позабивали всіх зверхників
народу, а всю здо́бич із них послали цареві
в Дама́ск. 24 Хоч з мало́ю кількістю людей
прийшло сирійське військо, проте Господь дав
в їхню руку дуже велику силу, бо ті покинули
Господа, Бога батьків своїх. А над Йоашем вони
виконали присуд. 25 А коли вони відійшли від
нього, позоставивши його в тяжки́х хворобах,
змо́вилися на нього його раби за кров синів
священика Єгояди, — і забили його на ліжку
його, і він помер. І поховали його в Давидовому
Місті, та не поховали його в гроба́х царськи́х. 26 А
оце змовники на нього: Завад, син аммонітянки
Шім'ат, і Єгозавад, син моавітянки Шімріт. 27
А сини його, і великість тягару, покладеного
на нього, і відбудова Божого дому, — ото вони
описані в викладі Книги Царів. А замість нього
зацарював син його Амація.

25 У віці двадцяти й п'яти літ зацарював
Амація, і двадцять і п'ять літ царював він
в Єрусалимі. А ім'я́ його матері — Єгоаддан, з
Єрусалиму. 2 І робив він угодне в Господніх
оча́х, тільки не з ці́лим серцем. 3 І сталося, як
зміцнилося царство за ним, то він повбивав
своїх рабів, що забили царя свого, його батька. 4
А синів їх він не позабивав, як написано в книзі
Мойсеєвого Зако́ну, що наказав був Господь,
говорячи: „Не помруть батьки за синів, а сини не
помруть за батьків, бо кожен за гріх свій помре́“.
5 І зібрав Амація Юду, і поставив їх за домом
їхніх батькі́в, за тисячниками та за сотниками
для всього Юди та Веніямина; і він перелічив їх
від віку двадцяти́ років і вище, і знайшов їх три
сотні тисяч ви́браного, здатного до війська, хто
тримає ра́тище та великого щита́. 6 І найняв
він із Ізраїля сотню тисяч хоробрих воякі́в за
сотню талантів срібла. 7 І прийшов до нього
Божий чоловік, говорячи: „О ца́рю, нехай не
вихо́дить з тобою Ізраїлеве ві́йсько, бо Господь
не з Ізраїлем, ні з жодним із синів Єфрема. 8
Але йди тільки ти, роби, будь відважний на
війні! Інакше вчи́нить Бог, що ти спіткне́шся
перед ворогом, бо в Бога є сила допомагати, або
робити, щоб спіткну́тися“. 9 І сказав Амація до
Божого чоловіка: „А що́ робити з тією сотнею
талантів, що я дав Ізраїлевому ві́йську?“А Божий
чоловік відказав: „Господь може дати тобі більше
від цього!“ 10 І відділив Амація їх, те ві́йсько,
що прийшло з краю Єфремового, щоб ішло на
своє місце. І дуже запали́вся їхній гнів на Юду,
і вони вернулися на своє місце в запа́леному
гніві. 11 А Амація зміцни́вся, і попровадив свій
наро́д, і пішов до Соляної долини, і побив десять
тисяч Сеїрових синів, 12 а десять тисяч живих
узяли́ Юдині сини до неволі. І привели́ їх на
верхі́в'я скелі, і поскида́ли їх з верхі́в'я тієї
скелі, — і всі вони позабивалися. 13 А люди того
ві́йська, що Амація вернув, щоб не йшли з ним
на війну, розси́палися по Юдиних містах від
Самарії й аж до Бет-Хорону, і повбива́ли з них
три тисячі, і пограбували велику здо́бич. 14 І
сталося по то́му, як прийшов Амація, побивши
едо́млян, то він приніс богів Сеїрових синів, і
поставив їх собі за богів, і перед ними вклоня́вся,
і їм кадив. 15 І запали́вся Господній гнів на
Амацію, і Він послав до нього пророка, а той
сказав йому́: „На́що ти звертався до богі́в цього
народу, богів, що не врятували народу свого
від твоєї руки?“ 16 І сталося, як він говорив
це до нього, сказав йому цар: „Чи я поставив

тебе за царевого дора́дника? Перестань собі,
нащо вбивати тебе?“І перестав той пророк, але
сказав: „Я знаю, що Бог постановив погубити
тебе, бо зробив ти це, і не слухав моєї поради“.
17 І радився Амація, цар Юдин, і послав до
Йоаша, сина Єгоахаза, сина Єгу, Ізраїлевого
царя, говорячи: „Іди но, поміряємось!“ 18 І
послав Йоаш, Ізраїлів цар, до Амації, Юдиного
царя, говорячи: „Терни́на, що на Лива́ні, послала
до кедри́ни, що на Ливані, кажучи: Дай но
дочку́ свою́ моєму синові за жінку! Та перейшла
польова́ звірина́, що на Ливані, і витоптала ту
терни́ну. 19 Ти сказав: Ось побив ти Едома, і
підне́сло тебе серце твоє, щоб пиша́тися. Тепер
сиди ж у своєму домі. На́що будеш дрочи́тися
зо злом, і впадеш ти та Юда з тобою?“ 20 Та
не послухався Амація, бо від Бога було це, щоб
віддати їх у руку ворога, бо зверта́лися вони
до едо́мських богів. 21 І вийшов Йоаш, Ізраїлів
цар, і зустрі́лися він та Амація, цар Юдин, у
Юдиному Бет-Шемеші. 22 І був побитий Юда
перед Ізраїлем, і повтікали кожен до намету
свого́. 23 А Йоаш, цар Ізраїлів, схопи́в Амацію,
Юдиного царя, сина Йоаша, сина Єгоахаза, у Бет-
Шемеші, і привів його до Єрусалиму, і зробив
пролім в єрусалиському мурі, від Єфремової
брами аж до брами Наріжної, чотири сотні
ліктів. 24 І забрав він усе золото й срібло, та ввесь
по́суд, що знахо́дився в Божому домі в Овед-
Едома, та ска́рби царевого дому, та закла́дників,
і вернувся в Самарію. 25 І жив Амація, Йоашів
син, цар Юдин, по смерті Йоаша, Єгоахазового
сина, Ізраїлевого царя, п'ятнадцять літ. 26 А
решта діл Амації, перші та останні, ото вони
написані в Книзі Царів Юдиних та Ізраїлевих. 27
А від ча́су, коли Амація відступив від Господа,
то склали на нього змову в Єрусалимі, та він
утік до Лахішу. І послали за ним до Лахішу, — і
вбили його там. 28 І пове́зли його на ко́нях, і
поховали його з батька́ми його в Давидовому
Місті.

26 І взяв увесь Юдин народ Уззійю, — а він
був шістнадцяти літ, — і настанови́ли його
царем замість батька його Амації. 2 Він збудував
Елота, і вернув його Юді, як цар спочив зо своїми
батьками. 3 Уззійя був віку шістнадцяти літ, коли
він зацарював, а п'ятдеся́т і два роки царював
в Єрусалимі. А ім'я́ його матері — Єхолія, з
Єрусалиму. 4 І робив він угодне в Господніх оча́х,
усе, що́ робив батько його Амація. 5 І став він
звертатися до Бога за днів Заха́рія, що розумів
Божі виді́ння. А за днів, коли він звертався до
Господа, Бог давав йому у́спіх. 6 І він вийшов, і
воював із филисти́млянами, і поруйнував мур
міста Ґату, і мур Явне, і мур Асдоду, і побудував
міста́ в Асдоді та в филисти́млян. 7 І допоміг
йому Бог над филисти́млянами, і над арабами,
що живуть у Ґур-Баалі, та над мецнітами. 8 І
давали аммоні́тяни дани́ну для Уззійї, а ім'я́
його проне́слося аж туди, де йдеться до Єгипту,
бо він сильно зміцни́вся. 9 І збудував Уззійя
башту в Єрусалимі над брамою Пінна, і над
брамою Ґай, і над Мікцоа, і позмі́цнював їх. 10 І
побудував він ба́шти в пустині, і повисі́кував
багато ям для води, бо мав великі че́реди і на
долині, і на рівни́ні, рільників, і виноградарів у
гора́х, і садки́, бо він любив хлібоpо́бство. 11 І
було́ в Уззійї ві́йсько, що прова́дило війну, яке
вихо́дило на війну відділом за числом їхнього
пере́ліку через писаря Єїїла та урядника Маасею,
під рукою Хананії з царе́вих зверхників. 12
Усе число голів ба́тьківських родів, хоробрих
вояків, дві тисячі й шість сотень. 13 А при
них ві́йська, — три сотні тисяч і сім тисяч і
п'ять сотень тих, що провадять війну великою
силою, щоб допомагати царе́ві на ворога. 14 І
нагото́вив для них Уззійя для всього ві́йська
щити́ малі́ й ра́тища, і шоло́ми, і па́нцери, і лу́ки,
і пра́щного камі́ння. 15 І наробив він в Єрусалимі
військо́вих маши́н, майстерно приду́маних, щоб
були́ вони на баштах і на ро́гах на стріля́ння
стрі́лами та великим камінням. І проне́слося
ім'я́ його аж надто дале́ко, бо він дивно зробив,
щоб допомогти собі, так що став си́льним. 16
А як він зміцні́в, запиша́лося його серце аж до
зіпсуття́, і він спроневі́рився Господе́ві, Богові
своєму. І ввійшов він до храму Господнього,
щоб кадити на кади́льному же́ртівнику. 17 А за
ним пішов священик Азарія, а з ним Господні
священики, вісімдеся́т хоробрих мужів. 18 І
стали вони проти царя Уззійї та й сказали
йому: „Не тобі, Уззійе, кадити для Господа, а
священикам, синам Аароновим, посвяченим на
кадіння... Вийди зо святині, бо ти спроневі́рився,
і не за честь це бу́де тобі від Господа Бога!“
19 І розгнівався Уззійя, — а в руці його була
кади́льниця на кадіння. А коли він розгнівався на
священиків, то на чолі́ його показа́лася прока́за,
перед священиками в Господньому домі, при
кади́льному же́ртівнику... 20 І глянув на нього
первосвященик Азарія та всі священики, аж ось
він прокаже́ний на чолі́ своїм! І вони поспішно
ви́гнали його звідти, та й сам він поспішив
вийти, бо вра́зив його Госпо́дь! 21 І був цар Уззійя
прокаже́ний аж до дня своєї смерти, і сидів в
осібному домі прокаже́ний, бо був ви́лучений
від Господнього дому. А над царськи́м домом
був син його Йотам, — він судив наро́д Кра́ю. 22 А
решту діл Уззійї, перші й останні, описав пророк
Ісая, син Амосів. 23 І спочив Уззійя з своїми

батька́ми, і поховали його з батьками його на
погребовому царськóму полі, бо сказали: „Він
прокаже́ний“. А замість нього зацарював син
його Йота́м.

27 Йота́м був віку двадцяти й п'яти років, коли
зацарював, і шістнадцять літ царював в
Єрусалимі. А ім'я́ його матері — Єруша, Садокова
дочка́. **2** І робив він угóдне в Господніх оча́х,
усе, що робив був його батько Уззійя. Тільки
він не вхóдив до Господнього храму, та народ
іще грішив. **3** Він збудував горі̂шню браму
Господнього дому, і багато побудував на му́рі
Офел. **4** І побудува́в він міста́ в Юдиних гора́х,
а в лісах побудував тверди́ні та ба́шти. **5** І він
воював з царем аммоні̂тян, і був сильніший
від них. І дали́ йому аммоні̂тяни того року
сотню талантів срібла, і десять тисяч кóрів
пшениці та десять тисяч ячме́ню. Це дава́ли
йому́ аммоні̂тяни й року другого та третього. **6**
І став сильний Йота́м, бо поправив дороги свої
перед лицем Господа, Бога свого. **7** А решта
Йотамових діл, і всі ві̂йни його та дорóги його,
— ось вони описані в Книзі Царів Ізраїлевих та
Юдиних. **8** Він був віку двадцяти й п'яти літ,
коли зацарював, і шістнадцять літ царював в
Єрусалимі. **9** І спочив Йотам із своїми батька́ми,
і поховали йогó в Давидовому Місті, а замість
нього зацарював син його Ахаз.

28 Аха́з був віку двадцяти літ, коли він
зацарював, і шістнадцять літ царював в
Єрусалимі. **2** І ходив він дорóгами Ізра́їлевих
царів, а також робив литих бовванів Ваалів.
3 І він кадив у долині Бен-Гіннома, і палив
своїх синів огнем за гидóтами тих народів, що
Господь повиганяв їх перед Ізраїлевими синами.
4 І він принóсив же́ртви та кадив на па́гірках і на
висóтах, та під кожним зеленим деревом. **5** І дав
його Господь, Бог його, в руку сирійського царя, і
вони повбивали з його війська та взяли́ до неволі
від нього багатьох полоне́них, і спровадили до
Дама́ску. Крім тóго, він був ви́даний і в руку
Ізраїлевого царя, і той ура́зив його великою
пора́зою. **6** І побив Пеках, син Ремалії, в Юді
сто й двадцять тисяч одного дня, все мужів
хорóбрих, за те, що залишили вони Господа, Бога
їхніх батьків. **7** А Зіхрі, лицар Єфремів, забив
Маасею, царськóго сина, й Азрікама, володаря
дому, й Елкану, другого по царі. **8** І Ізраїлеві
сини взяли́ до неволі зо своїх братів двісті тисяч
жінóк, синів та дочóк, а також пограбува́ли від
них велику здóбич, і спрова́дили ту здобич до
Самарії. **9** А там був Господній пророк, Одед ім'я́
йому. І він вийшов перед ві̂йсько, що вхóдило до
Самарії, та й сказав їм: „Ось Господь, Бог ваших
батькі̂в, у гніві на Юду, віддав їх у вашу руку, а
ви повибива́ли між ними з лютістю, яка досягла́
аж до небе́с. **10** А тепер ви заду́муєте здобути
собі за рабів та за неві̂льниць дітей Юди та
Єрусалиму. Чи ж за вами самими нема провин
проти Господа, Бога вашого? **11** Отож, послухайте
мене тепер, і верніть тих полоне́них, яких взяли́
ви до неволі з ваших братів, бо на вас ре́вність
Господнього гніву!“ **12** І встали дехто з голів
Єфремових синів: Азарія, син Єгоханана, Берехія,
син Мешіллемотів, і Єхізкійя, син Шаллумів, і
Амаса, син Хадлаїв, проти тих, що прихóдили з
ві̂йська, **13** та й сказали до них: „Не привóдьте
цих полоне́них сюди, бо на провину нам проти
Господа ви заду́муєте додати це до наших гріхів
та до нашої прови́ни. Бо велика наша прови́на
та жар гніву Господнього на Ізраїля!“ **14** І
озброєні покинули тих полоне́них та ту здóбич
перед зверхниками та всім збором. **15** І встали
ті мужі, що були́ озна́чені імена́ми, і взяли́
полоне́них, і всіх їхніх наги́х позодяга́ли зо
здóбичі, і зодягну́ли їх, і обу́ли їх, і нагодува́ли
їх, і напоїли їх, і намасти́ли їх, і кожного слабóго
з них пове́зли на ослах. І припрова́дили їх до
Єрихóну, мі̂ста пальм, до їхніх братів, а самі
вернулися до Самарії. **16** Того ча́су послав цар
Аха́з до асирійських царів, щоб допомогли́ йому.
17 Прийшли ще й едóмляни, і побили багатьóх
між Юдою, і взяли до неволі полоне́них. **18** А
филисти́мляни розси́палися по містах Шефелі та
Юдиного Неґеву, і здобули́ Бет-Шемеш, і Айялон,
і Ґедерот, і Сохо та зале́жні міста його, і Тімну та
залежні міста її, і Ґімзо та залежні міста його, й
осі̂лися там. **19** Бо Господь прини́зив Юду через
Ахаза, Ізраїлевого царя, бо завільно поступав
він щодо Юди, і спроневі̂рився великим гріхом
проти Господа. **20** І прийшов на нього Тіґлат
Пілнеесер, цар асирійський, й утискав його, і
не допоміг йому. **21** Бо Аха́з пограбував був
Господній дім, і дім царів, і зверхників, і дав
це асирійському царе́ві, та не було це на пóміч
йому. **22** А в ча́сі утиску йогó, то продовжував
спроневі̂рюватися Господе́ві він, той цар Аха́з. **23**
І принóсив він жертви дама́ським бога́м, що його
поби́ли, і говорив: „Через те, що боги сирійських
царів допомагають їм, то бу́ду принóсити їм
жертви, і вони будуть допомагати мені!“А вони
були йому на те, щоб спотикався він та ввесь
Ізраїль! **24** І Ахаз зібрав пóсуд Божого дому,
і порубав пóсуд Божого дому. І позамикав
він двері Господнього дому, і поробив собі
же́ртівники в кожному куті̂ в Єрусалимі... **25** І в
кожному місті Юдиному поробив він па́гірки,
щоб кадити іншим богам, — і розгні̂вав Господа,
Бога батьків своїх. **26** А решта його діл та всі

доро́ги його, перші й останні, ото вони описані
в Книзі Царів Юдиних та Ізраїлевих. 27 І спочив
Аха́з зо своїми батька́ми, і поховали його в
місті, в Єрусалимі, бо не вне́сли його до гробі́в
Ізраїлевих царів, а замість нього зацарював син
його Єзекі́я.

29 Єзекі́я зацарював у віці двадцяти́ й п'яти́
літ, а двадцять і дев'ять літ царював він в
Єрусалимі. А ім'я́ його матері — Авійя, дочка́
Захарії. 2 І робив він угодне в Господніх оча́х,
як усе, що робив був його ба́тько Давид. 3 Він
першого року свого царюва́ння, місяця першого
відчини́в двері Господнього дому, і попра́вив їх.
4 І привів він священиків та Левитів, і зібрав їх
на схі́дню пло́щу, 5 та й сказав їм: „Послухайте
мене, Левити! Освяті́ться тепер, і освятіть дім
Господа, Бога ваших батьків, і ви́несіть нечисть
із святині. 6 Бо наші батьки сироневі́рилися,
і робили лихе́ в оча́х Господа, Бога нашого, і
залишили Його, і відвернули своє обличчя від
Господньої скинії, й обернулися спи́ною до неї. 7
Також замкну́ли вони двері притво́ру, і погасили
лямпа́дки, а кадила не кадили, і цілопа́лення
не прино́сили в святині для Ізраїлевого Бога.
8 І був Господній гнів на Юду та на Єрусалим,
і Він дав їх на га́ньбу, і на спусто́шення, і на
посміхо́вище, як ви бачите своїми очи́ма. 9 І
ось попа́дали наші батьки від меча, а наші сини,
і наші до́чки, і жінки наші в неволі за це! 10
Тепер на моєму серці лежить скла́сти заповіта
з Господом, Ізра́їлевим Богом, — і нехай Він
відве́рне від нас жар гніву Свого. 11 Сини мої,
не будьте недбалі тепер, бо вас Господь вибрав
ставати перед лицем Його на службу Йому, та
щоб служити Йому й кадити Йому!“ 12 І встали
Левити: Махат, син Амасаїв, і Йоїл, син Азарії,
від синів Кегатових; а від синів Мерарієвих:
Кіш, син Авдіїв, і Азарія, син Єгаллел'їлів; а
від Ґершонівців: Йоах, син Зіммин, і Еден, син
Йоахів; 13 а від синів Еліцафанових: Шімрі, і Єїїл;
а від синів Асафових: Захарій та Маттанія. 14 А
від Геманових синів: Єхіїл, і Шім'ї; а від синів
Єдутунових: Шемая та Уззіїл. 15 І зібрали вони
братів своїх, і освятилися, і пішли за нака́зом
царськи́м у справах Господніх, щоб очистити
Господній дім. 16 І повхо́дили священики до
сере́дини Господнього дому на очи́щення. І
повино́сили вони всю нечистість, яку знайшли
в Господньому храмі, до подвір'я Господнього
дому, а Левити взяли́ це, щоб винести назо́вні
до долини Кедро́н. 17 І зачали́ вони першого
дня першого місяця освящати, а восьмого дня
того місяця ввійшли до Господнього притво́ру. І
освятили вони Господній дім за вісім день, а
шістнадцятого дня першого місяця закінчи́ли.
18 І ввійшли вони в сере́дину дому до царя Єзекії
та й сказали: „Очистили ми ввесь Господній
дім, і же́ртівника цілопа́лення, та всі його
речі, і стіл укладання хлі́бів та всі його речі.
19 А всі ті речі, які цар Ахаз занеха́в був
за свого царюва́ння, коли спроневі́рився, ми
приготовили та освятили, і ось вони перед
Господнім же́ртівником“. 20 І встав рано цар
Єзекія, і зібрав зверхників міста та й увійшов до
Господнього дому. 21 І привели́ вони сім биків, і
сім барані́в, і сім ове́чок, і сім козлів на жертву за
гріх: за царство, і за святиню, і за Юду, а він звелів
Аро́новим синам, священикам, прине́сти це в
жертву на Господньому же́ртівнику. 22 І порізали
ту велику худобу, а священики прийняли́ кров і
покропи́ли на жертівника; і порізали баранів, і
покропили ту кров на жертівника; і порізали
ове́чок, і покропили ту кров на жертівника.
23 І привели́ козлів жертви за гріх перед царя
та збори, і вони поклали свої руки на них.
24 І зарізали їх священики, а їхньою кров'ю
очи́стили жертівника, щоб очистити всього
Ізраїля, бо за всього Ізраїля звелів цар принести
це цілопа́лення та цю жертву за гріх. 25 І поставив
він Левитів Господнього дому з цимба́лами, з
а́рфами та з ци́трами, за нака́зом Давида та Ґада,
царе́вого прозорли́вця, та пророка Ната́на, бо в
руці Господа наказ, що йде через пророків Його.
26 І постава́ли Левити з Давидовим знаря́ддям,
а священики — із су́рмами. 27 І сказав Єзекі́я
принести цілопа́лення на жертівника. А коли
розпочали́ цілопа́лення, зачався спів Господе́ві
та звуки су́рем і музи́чного знаря́ддя Давида,
Ізраїлевого царя. 28 І ввесь збір вклонився, і
співаки́ співали, а су́рми сурми́ли, — це все
аж до кінця цілопа́лення! 29 А як скінчи́ли
прино́сити жертву, попа́дали навко́лішки цар
та всі, що були з ним, і вклони́лися. 30 І
сказав цар Єзекія та зверхники до Левитів,
щоб вони хвалили Господа словами Давида та
прозорли́вця Асафа, — і вони хвалили з великою
радістю, і схилялися, і вклоня́лися до землі. 31
І відпові́в Єзекі́я й сказав: „Тепер ви освя́чені
для Господа. Підійдіть, і приведі́ть жертви та
при́носи вдячні для Господнього дому“. І привів
збір жертви та при́носи вдячні, і кожен, хто мав
жертве́нне серце, — прино́сив цілопа́лення. 32
І було число цілопа́лення, що спрова́див збір:
худоби великої — сімдеся́т, барані́в — сотня,
ове́чок — двісті, для цілопа́лення Господе́ві
все це. 33 А для святости: худоби великої —
шість сотень, а худоби дрібно́ї — три тисячі.
34 Тільки священиків було мало, і не могли́ вони
обдира́ти шкур зо всіх цілопа́лень; і допомага́ли
їм їхні брати Левити аж до скі́нчення праці, і

поки освятилися священики, бо Левити були
простосердіші на освя́чення, аніж священики. 35
І також було багато па́лень серед мирних жертов
і серед жертов литих до цілопа́лення. І так була
відновлена служба Господнього дому. 36 І радів
Єзекі́я та ввесь народ тим, що́ Бог приготовив
для народу, бо та річ сталася несподі́вано!

30 І послав Єзекія по всьому Ізраїлю та по Юдеї,
а також написав листи́ до країв Єфрема та
Манасії, щоб прийшли до Господнього дому в
Єрусалимі, щоб спра́вити Пасху для Господа,
Ізраїлевого Бога. 2 І радився цар і зверхники його
та ввесь збір в Єрусалимі, щоб справити Пасху
другого місяця. 3 Бо не могли справити її того
ча́су, бо священики не освятилися в потрі́бному
числі, а наро́д не зібрався до Єрусалиму. 4 І
була вгодна та річ в оча́х царевих та в оча́х
усього збору. 5 І вони постанови́ли оголоси́ти
по всьому Ізраїлю від Беер-Шеви й аж до Дана,
щоб прихо́дили справити Пасху для Господа,
Ізраїлевого Бога, в Єрусалим, бо не часто робили
її так, як написано. 6 І пішли бігуни́ з листа́ми
від царя та його зверхників по всьому Ізраїлі та
Юдеї, та за нака́зом царя говорили: „Ізра́їлеві
сини, верніться до Господа, Бога Авраамового,
Ісакового та Ізраїлевого, — і Він пове́рнеться до
останку, позосталого вам із руки асирійських
царів. 7 І не будьте такі, як ваші батьки та як
ваші брати, що спроневі́рилися Господе́ві, Богові
їхніх батьків, — і Він дав їх на спусто́шення,
як ви бачите. 8 Тепер не будьте твердоши́ї, як
ваші батьки. Покоріться Господе́ві, і ввійдіть до
святині Його, яку Він освятив навіки, і служіть
Господе́ві, Богові вашому, і Він відве́рне від вас
жар гніву Свого. 9 Бо як ви наве́рнетесь до
Господа, то брати́ ваші та ваші сини зна́йдуть
милосердя в своїх поневі́льників, і зможуть
вернутися до цього Кра́ю, — бо милости́вий
і милосердний Господь, Бог ваш, і Він не
відве́рне лиця від вас, якщо ви наве́рнетеся до
Нього“. 10 І сторожі́ все перехо́дили з міста
до міста по кра́ю Єфремовому та Манасіїному
й аж до Завуло́на. Та люди глузува́ли з них, і
висміювали їх. 11 Тільки люди з Асира, і Манасії
та з Завулона впокори́лися, і поприхо́дили
до Єрусалиму. 12 Також в Юдеї була Божа
рука, щоб дати їм одне серце для ви́конання
наказу царя та зверхників за Господнім словом.
13 І зібрався до Єрусалиму числе́нний народ,
щоб справити свято Опрі́сноків другого місяця,
збір дуже числе́нний. 14 І встали вони, і
повикида́ли і́дольські же́ртівники, що були в
Єрусалимі, і повикида́ли всі кадильниці, та й
повкидали до долини Кедро́н. 15 І зарізали
паска́льне ягня чотирнадцятого дня другого
місяця, а священики та Левити засоро́милися
й освятилися, і прине́сли цілопа́лення до
Господнього дому. 16 І постава́ли вони на своє́му
місці за їхнім правом, за Зако́ном Мойсея,
чоловіка Божого. Священики кропили кров,
беручи́ з руки Левитів. 17 Багато бо було в
зборі, що не освятилися, тому Левити були для
рі́зання паска́льних ягнят за кожного нечистого,
щоб посвятити для Господа. 18 Бо бе́зліч
наро́ду, багато з Єфрема та Манасії, Іссахара та
Завулона не очи́стилися, але їли Пасху, не так,
як написано. Та Єзекія молився за них, говорячи:
„Добрий Господь про́стить кожному, 19 хто все
своє серце міцно встанови́в, щоб звертатися
до Бога, Господа, Бога батьків своїх, хоч не
зробив він за правилами чистости святині“. 20 І
послухав Господь Єзекію, і прости́в народ. 21
І справля́ли Ізраїлеві сини, що знахо́дилися в
Єрусалимі, свято Опрісноків сім день з великою
радістю, а Левити та священики день-у-день
сла́вили Господа всією силою. 22 І промовляв
Єзекія до серця всіх Левитів, що мали добре
розуміння для Господа. І їли святко́ву жертву сім
день, і прино́сили мирні жертви, і сповіда́лися
Господе́ві, Богові батьків своїх. 23 І ввесь збір
нара́дився справити свято ще другі сім день, — і
справля́ли сім день в радості. 24 Бо Єзекія, цар
Юдин, дав для збору тисячу биків і сім тисяч
худоби дрібно́ї, а зверхники дали́ для збору
тисячу биків і десять тисяч худоби дрібно́ї. І
освятилося багато священиків. 25 І радів увесь
Юдин збір, і священики та Левити, і ввесь
збір, що прийшов з Ізраїля, і прихо́дьки, що
поприхо́дили з Ізраїлевого Краю, та ті, що сиділи
в Юдеї. 26 І була велика радість в Єрусалимі, бо
від днів Соломона, Давидового сина, Ізраїлевого
царя, не було такого, як оце в Єрусалимі! 27 І
встали священики та Левити, і поблагословили
наро́д. І почутий був їхній голос, а їхня молитва
дійшла до оселі святости Його́, — до небе́с!

31 А коли це все скінчи́лося, вийшов увесь
Ізраїль, що знахо́дився там, до Юдиних
міст, і полама́ли стовпи́ для божків, і постина́ли
посвячені дере́ва, і порозбивали па́гірки та
же́ртівники в усьому Юді й Веніямині, і в Єфремі
та Манасії аж до кінця. Пото́му верну́лися
всі Ізра́їлеві сини, кожен до своєї посілости,
до своїх міст. 2 І Єзекі́я поставив че́рги
священиків та Левитів за їхніми ві́дділами,
кожного за його слу́женням, зо священиків та
з Левитів, на цілопа́лення, і на мирні жертви,
— на слу́ження й на подяку, і на хвалу в
брамах Господніх таборів. 3 А царева частка зо
здобу́тку його приділена була на цілопа́лення: на

цілопалення ранішні та вечірні, і на цілопалення
на суботи й на молодики́ та на свята, як
написано в Зако́ні Господньому. 4 І наказа́в
він наро́дові, ме́шканцям Єрусалиму, давати
частку священичу та левитську, щоб вони були
ревними в Зако́ні Господньому. 5 А як поши́рився
той нака́з, поназно́сили Ізраїлеві сини багато
первопло́дів збіжжя, виноградного соку, і нові́
оливи, і меду, і всякого полевого врожа́ю; і як
десятину того всього багато поназно́сили. 6 А
Ізраїлеві та Юдині сини, що сиділи по Юдиних
містах, також вони поприно́сили десятину
худоби великої та худоби дрібно́ї, і десятину
святих рече́й, посвя́чених Господе́ві, їхньому
Богові, і понадава́ли того багато куп. 7 Третього
місяця зачали́ складати ті купи, а місяця сьомого
закінчи́ли. 8 І прийшли Єзекія та зверхники, і
побачили ті купи, — і поблагослови́ли Господа
та наро́д Його, Ізраїля. 9 І вивідував Єзекія
священиків та Левитів про ті купи. 10 І говорив
до нього священик Азарія, голова Садокового
дому, і сказав: „Відко́ли зачали́ прино́сити
прино́шення до Господнього дому, ми їли й
були ситі, і багато позоста́лося, бо Господь
поблагословив наро́д Свій. А з останків скла́дено
оцю многоту́. 11 Тоді Єзекія наказав пригото́вити
комо́ри в Господньому домі, — і пригото́вили. 12
І вірно перене́сли туди прино́шення, і десятину,
і святощі, а над ними володарем був Левит
Конанія, а брат його Шім'ї — дру́гим. 13 А
Єхіїл, і Азазія, і Нахат, і Асагел, і Єрімот, і
Йозавад, і Еліїл, і Їсмахія, і Махат, і Беная
були уряд́овцями під рукою Конанії та брата
його Шім'ї, призна́чені царем та Азарієм,
володарем при Божому домі. 14 А Коре, син Їмни,
Левит, придве́рний зо схі́днього боку, був над
добровільними жертвами Богові, щоб видавати
Господні приношення та речі найсвятіші. 15
А при ньому були: Еден, і Мін'ямін, і Єшуа,
і Шемая, Амарія, і Шеханія по священичих
містах, щоб вірно роздавати їхнім братам за
че́ргами, як великому, так і мало́му, 16 окрім
їхніх позапи́суваних: для мужчин від віку трьох
літ і вище, для кожного, хто прихо́див до
Господнього дому на щоденне ді́ло, на їхнє
слу́ження, за їхніми сторо́жами та за їхніми
че́ргами, 17 і приписаним священикам до дому
їхніх батьків, та Левитам — від віку двадцяти
літ і вище, у сторо́жах їхніх та в че́ргах їхніх,
18 і їхнім припи́саним з усіма́ їхніми ді́тьми,
їхніми жінка́ми, і їхніми синами, і їхніми
до́чками, для всього збору, бо вони в вірності
своїй посвящаються на святість. 19 А синам
священика Ааро́на, на поля́х пасови́ська їхніх
міст, у кожному місті поставлені були мужі,
що зазначені поіме́нно, щоб давати частки
кожному мужчи́ні серед священиків та всякому
приписаному серед Левитів. 20 І зробив Єзекія
так, як це, по всій Юдеї. І робив він добре й
угодне та справедливе перед лицем Господа,
Бога свого. 21 І в усякому ді́лі, яке він зачинав,
— у роботі Божого дому, і в Зако́ні, і в заповіді,
щоб звертатися до Бога свого, робив він усім
своїм серцем, і мав успіх.

32 По цих справах та по цій вірності прийшов
Санхері́в, цар асирійський, і ввійшов в
Юдею, і розклався табо́ром проти укрі́плених
міст, і ду́мав здобути їх собі. 2 І побачив Єзекі́я,
що прийшов Санхері́в, і що він заду́мує війну
на Єрусалим, 3 то він нара́дився зо своїми
зверхниками та своїми ли́царями позатика́ти
джере́льні во́ди, що назовні міста. І вони
допомогли йому. 4 І було зі́брано багато народу,
і вони позатика́ли всі джере́ла й потік, що плив
у Краю́, говорячи: „На́що б мали так багато
води асирійські царі, коли при́йдуть?“ 5 І він
підбадьорився, і забудував увесь ви́ломаний мур,
і поставив на нього ба́шту, а поза тим муром —
інший мур, і зміцни́в Мілло в Давидовому Місті,
і наробив багато ра́тищ та щитів. 6 І понаставляв
він над народом військо́вих зверхників, і зібрав
їх до себе, на майда́н біля міської́ брами, і
промовляв до їхнього серця, говорячи: 7 „Будьте
міцні́ та будьте мужні, не бійтеся й не жахайтеся
перед асирійським царем та перед усім тим
на́товпом, що з ним, бо з нами більше, ніж із
ним. 8 З ним раме́но тіле́сне, а з нами Господь,
Бог наш, щоб допомагати нам та воюва́ти наші
ві́йни!“ І оперся народ на слова Єзекії, Юдиного
царя. 9 По цьому послав Санхері́в, асирійський
цар, своїх рабів до Єрусалиму, — а він сам
таборува́в проти Лахішу, і вся сила його була́
з ним, — до Єзекії, Юдиного царя, і до всього
Юди, що в Єрусалимі, сказати: 10 „Так говорить
Санхері́в, цар асирійський: На що́ ви сподіва́єтесь
і сидите в обло́зі в Єрусалимі? 11 Оце Єзекія
намовляє вас, щоб дати вас на смерть від голоду
та від спра́ги, кажучи: Господь, Бог наш, урятує
нас від руки асирійського царя. 12 Чи ж не він,
Єзекія, поруйнував па́гірки його та же́ртівники
його, і сказав до Юди та до Єрусалиму, говорячи:
Перед одним же́ртівником будете вклонятися
й на ньому бу́дете кадити? 13 Чи ж ви не
знаєте, що́ зробив я та батьки мої всім наро́дам
земель? Чи справді могли бо́ги наро́дів тих
країв урятувати свій край від моєї руки? 14 Хто́
з-поміж усіх богів цих народів, яких мої батьки
вчинили закляттям, міг урятувати свій народ
від моєї руки? Як зможе Бог ваш урятувати вас
від моєї руки? 15 А тепер нехай не обманює

вас Єзекія, і нехай не зво́дить вас, як оце. І
не вірте йому, бо не зміг жо́ден бог жо́дного
наро́ду та царства врятувати свого народу від
моєї руки та від руки батьків моїх, то тим
більше ваші бо́ги не врятують вас від моєї
руки!“ 16 І ще говорили його раби на Господа,
Бога, та на Його раба Єзекію. 17 І писав він
листи́ з ла́йкою на Господа, Ізраїлевого Бога,
і говорив на Нього таке: „Як бо́ги народів тих
країв не спасли свого народу від моєї руки,
так не спасе Єзекіїн Бог народу Свого від моєї
руки!“ 18 І кли́кали вони сильним голосом
по-юде́йському до єрусалимського народу, що
був на мурі, щоб настраши́ти їх та налякати
їх, щоб здобути місто. 19 І говорили вони на
Бога єрусалимського, як на богі́в землі, чин
лю́дських рук. 20 І молився цар Єзекія та пророк
Ісая, син Амосів, про це, і кликали до неба. 21 І
послав Господь Ангола, і він вигубив кожного
хороброго вояка́, і володаря, і зве́рхника в табо́рі
царя асирійського, і той вернувся з со́ромом
обличчя до кра́ю свого. А коли він прийшов до
дому бога свого, то дехто з тих, що вийшли з
нутра́ його, вбили його там мече́м. 22 І спас
Господь Єзекію та єрусалимських ме́шканців
від руки Санхеріва, царя асирійського, та від
руки всякого, і дав їм мир навко́ло. 23 І багато-
хто прино́сили да́ра для Господа до Єрусалиму
та дорогоцінні речі для Єзекії, Юдиного царя.
І він по цьо́му підніся в оча́х усіх наро́дів! 24
Тими днями занеду́жав Єзекія смертельно. І
він молився до Господа, — і Він відповів йому,
і дав йому знака. 25 Та Єзекія не віддав так,
як було зро́блено йому, бо запишни́лося серце
його. І був гнів Божий на нього, і на Юдею, та на
Єрусали́м. 26 Але впокори́вся Єзекія в пишноті
серця свого, він та ме́шканці Єрусалиму, — і не
прийшов на них Господній гнів за днів Єзекії. 27
І було в Єзекії дуже багато багатства та слави,
і він поробив собі скарбни́ці на срібло й на
золото, та на камінь дорогий, і на па́хощі, і на
щити́, і на всякі дорогі речі, 28 і клуні́ на врожай
збі́жжя, і виноградного соку, і свіжої оливи, і
жолоби́ для всякої худоби, і жолоби́ для чері́д.
29 І побудував він собі міста́, і мав великий
набу́ток худоби дрібно́ї та худоби великої, бо
Бог дав йому́ дуже великий маєток. 30 І він,
Єзекія, заткнув вихід води горі́шнього Ґіхону, і
вивів її вдоли́ну на за́хід від Давидового Міста. І
мав Єзекія у́спіх в усіх своїх діла́х. 31 Тільки при
посла́х вавилонських зверхників, посланих до
нього, щоб вивідати про чудо, що було в Краю́,
залишив був його Бог, щоб ви́пробувати його,
щоб пізнати все в його серці. 32 А решта діл
Єзекії та його чесно́ти, — ото вони описані в
видіннях пророка Ісаї, Амосового сина, у Книзі
Царів Юдиних та Ізраїлевих. 33 І спочив Єзекія з
батьками своїми, і поховали його на узбі́ччях
гробі́в Давидових синів, і віддали́ йому честь по
смерті його, — уся Юдея та ме́шканці Єрусалиму.
А замість нього зацарював син його Манасі́я.

33 Манасі́я був віку дванадцяти літ, коли він
зацарював, і царював в Єрусалимі п'ятдеся́т
і п'ять літ. 2 І робив він лихе́ в Господніх оча́х,
за поганською гидо́тою тих наро́дів, яких вигнав
Господь з-перед Ізраїлевих синів. 3 І він зно́ву
побудував па́гірки, які порозбивав був його
батько Єзекія, і понаставля́в же́ртівники для
Ваалів, і поробив Аста́рти, і вклонявся всім
небе́сним си́лам, і служив їм. 4 І побудував
він же́ртівники в Господньому домі, про якого
сказав був Господь: „В Єрусалимі буде Ім'я́ Моє
навіки!“ 5 І побудував він же́ртівники для всіх
небесних сил на обох подві́р'ях Господнього
дому. 6 І він перепроваджував своїх синів через
огонь у долині Гінномового сина, і гадав, і
ворожив, і чарував, і настановля́в викликувачів
ду́хів померлих і ду́хів віщих, і багато робив
зла в оча́х Господа, щоб гніви́ти Його. 7 І
поставив він рі́заного бовва́на, якого зробив,
у Божому домі, про якого Бог сказав був до
Давида та до сина його Соломона: „У цьому домі
та в Єрусалимі, що його Я вибрав зо всіх міст
Ізраїлевих племен, покладу Я Ім'я́ Своє навіки! 8
І більше не виступить Ізраїлева нога з тієї землі,
яку Я дав вашим батька́м, якщо тільки вони
бу́дуть пильнувати робити все так, як наказав
Я їм, увесь Зако́н, і устави, і постанови, дані
через Мойсея“. 9 Та Манасі́я робив блудли́вими
Юдею та ме́шканців Єрусалиму, щоб робити
гірше від тих народів, яких Господь вигубив з-
перед Ізраїлевих синів. 10 І говорив Господь
до Манасії та до народу його, та не слухались
вони. 11 І Господь навів на них зверхників
війська асирійського царя, а вони схопи́ли
Манасію на по́від, і скували його мідяни́ми
кайда́нами та й повели́ його до Вавило́ну. 12
А як був він ути́скуваний, благав він лице
Господа, Бога свого, і дуже впокори́вся перед
лицем Бога своїх батьків. 13 І молився він до
Нього, і Він був убла́ганий, і вислухав блага́ння
його, і вернув його до Єрусалиму, до царства
його. І пізнав Манасія, що Господь — Він Бог!
14 По цьому збудував він зо́внішній мур для
Давидового Міста на за́хід від Ґіхону, в долині,
до входу в Рибну браму, й оточив Офела й дуже
ви́соко підняв його. І понаставля́в він військо́вих
зверхників по всіх укрі́плених містах Юдеї. 15 І
повикида́в він чужих богі́в та подобу бовва́на
з Господнього дому, і всі же́ртівники, що він

побудував був на горі Господнього дому та в
Єрусалимі, і викинув те поза місто. 16 І збудував
він Господнього же́ртівника, і приніс на ньому
жертви приносів мирних та вдячних, і звелів
юдеям служити Господе́ві, Богові Ізраїлевому.
17 Але народ прино́сив жертви ще на па́гірках,
тільки вже Господеві, Богові своєму. 18 А решта
діл Манасії, і його молитва до Бога його, і
слова прозорли́вців, що говорили до нього Ім'ям
Господа, Бога Ізраїлевого, — ото вони описані
в історії Ізраїлевих царів. 19 А молитва його,
і як Він був убла́ганий, і ввесь його гріх та
його спроневі́рення, і місця́, що побудував на
них па́гірки й поставив Аста́рти та бовва́ни
перед своїм упоко́ренням, — ось вони описані в
словах його прозорли́вців. 20 І спочив Манасія з
батька́ми своїми, і поховали його в домі його,
а замість нього зацарював син його Амо́н. 21
Амон був віку двадцяти́ й двох років, коли він
зацарював, і царював він в Єрусалимі два роки.
22 І робив він зло в Господніх оча́х, як робив
його батько Манасі́я. А всім бовва́нам, яких
наробив його ба́тько Манасія, Амо́н прино́сив
жертви та служив їм. 23 І не впокори́вся він
перед Господнім лице́м, як упокори́вся був його
батько Манасія, і він, Амон, побільши́в провину.
24 І змо́вилися раби його на нього, і забили його
в його домі. 25 Та наро́д Краю перебив усіх
змо́вників на царя Амона. І настановив народ
Краю царем замість нього сина його Йосі́ю.

34 Йосі́я був віку восьми́ літ, коли він
зацарював, і царював в Єрусалимі тридцять
і один рік. 2 І робив він угодне в Господніх
оча́х, і ходив дорогами свого батька Давида,
і не вступався ані право́руч, ані ліво́руч. 3
І восьмого року царюва́ння свого, бувши ще
юнако́м, розпоча́в він зверта́тися до Бога батька
свого Давида, а дванадцятого року розпочав
очищати Юду та Єрусалим від па́гірків, і Аста́рт,
і бовва́нів рі́заних та литих. 4 І порозбивали
перед ним Ваалові же́ртівники, а стовпи́ сонця,
що були на них, він повиру́бував, а Астарти,
і бовва́ни різані та литі полама́в і розтер, і
розкидав на гроби́ тих, хто прино́сив їм жертви.
5 А кості жерців попалив на їхніх же́ртівниках,
і очи́стив Юдею та Єрусалим. 6 А по містах
Манасії, і Єфрема, і Симеона, і аж до Нефталима
по їхніх руїнах навко́ло 7 порозбива́в же́ртівники
та Аста́рти, і потовк бовва́ни на порох, а всі ідоли
сонця повиру́бував в усьому Ізраїлевому кра́ї, і
вернувся до Єрусалиму. 8 А вісімнадцятого року
царюва́ння його́, по очи́щенні Кра́ю та Божого
дому, послав він Шафана, сина Ацалії, і Маасею,
зверхника міста, та Йоаха, та ка́нцлера Йоаха,
сина Йохазового, щоб напра́вити дім Господа,
Бога його. 9 І прийшли вони до первосвященика
Хілкійї, і дали срібло, що було зне́сене до
Господнього дому, яке зібрали Левити, що
стерегли́ поро́га, з руки Манасії й Єфрема, та з
усієї решти Ізраїля, і з усього Юди й Веніямина
та ме́шканців Єрусалиму. 10 І дали́ на руку
робітники́в праці, приста́влених до Господнього
дому, а робітники тієї праці, що робили в
Господньому домі, віддали́ на відбудову та на
направу Божого дому. 11 І дали́ вони те́слям, і
будівни́чим, щоб купувати те́сане камі́ння та
дере́ва на зв'язування та на покриття́ домів, що
їх понищили Юдині царі. 12 А ті люди чесно
вико́нували працю, а над ними були́ поста́влені
Яхат та Овадія, Левити з синів Мерарієвих, і
Захарій та Мешуллам із синів Кегатівців для
керува́ння. А всі ті Левіти, що розумілися на
музичних знаря́ддях, 13 були над носі́ями, і
керували всіма́ робітника́ми на кожну роботу; а
з Левитів були писарі́ й уря́дники та придве́рні.
14 А коли вони виймали срібло, прине́сене до
Господнього дому, священик Хілкійя знайшов
книгу Господнього Зако́ну, даного через Мойсея.
15 І відповів Хілкійя й сказав до пи́саря Шафана:
„Я знайшов у Господньому домі книгу Зако́ну!“ І
дав Хілкійя ту книгу Діафанові. 16 І приніс
Шафан ту книгу до царя, і приніс царе́ві ще
відповідь, говорячи: „Усе, що да́но через твоїх
рабів, вони роблять. 17 І вони ви́сипали те
срібло, що зна́йдене в Господньому домі, і дали
його на руку приста́влених та на руку робітники́в
праці“. 18 І доніс писар Шафан цареві, говорячи:
„Священик Хілкійя дав мені книгу“. І Шафан
перечитав з неї перед царем. 19 І сталося, як цар
почув слова́ книги Зако́ну, то розде́р свої шати...
20 І наказав цар Хілкійї, і Ахікамові, Шафановому
синові, і Авдонові, Міхиному синові, і писареві
Шафанові, і Асаї, царевому рабові, говорячи: 21
„Ідіть, зверніться до Господа про мене та про
позосталих в Ізраїлі та в Юдеї, про слова́ цієї
книги, що зна́йдена. Великий бо гнів Господній,
що вилився на нас за те, що батьки наші не
дотри́мували Господнього слова, щоб робити
все, як написано в цій книзі“. 22 І пішов Хілкійя
та ті, кому́ звелів цар, до пророчиці Хулди,
жінки Шаллума, сина Токегата, сина Хасриного,
сто́рожа шат, а вона сиділа в Єрусалимі на
Ново́му Місті, — і говорили до неї про це. 23
А вона сказала до них: „Так говорить Господь,
Бог Ізраїлів: Скажіть чоловікові, що послав вас
до мене: 24 Так говорить Господь: Ось Я наведу́
лихо на оце місце та на ме́шканців його, усі
ті прокля́ття, що написані в книзі, яку читали
перед Юдиним царем, 25 за те, що вони поки́нули
Мене й кадили іншим бога́м, щоб гніви́ти Мене

всіма́ ділами своїх рук. І вилився гнів Мій на це
місце, — і він не погасне. 26 А Юдиному царе́ві,
що послав вас звернутися до Господа, скажете
йому так: Так говорить Господь, Бог Ізраїлів, —
про ті слова́, які ти чув: 27 За те, що зм'якло твоє
серце, і ти впокори́вся перед лицем Бога свого,
коли ти почув слова́ Його на це місце та на
ме́шканців його, і ти впокори́вся перед лицем
Моїм, і розде́р свої шати та плакав перед Моїм
лицем, то Я також почув, — говорить Господь. 28
Ось Я прилучу́ тебе до батькі́в твоїх, і ти бу́деш
прилу́чений до гробі́в своїх у споко́ї, і очі твої не
побачать усього того лиха, що Я наведу́ на оце
місце та на ме́шканців його!“І вони прине́сли
відповідь цареві. 29 А цар послав, і зібрав усіх
старши́х Юдеї та Єрусалиму. 30 І ввійшов до
Господнього дому цар, і кожен муж Юдеї, і
ме́шканці Єрусалиму, і священики, і Левити,
і ввесь народ від великого й аж до мало́го,
і він прочитав уго́лос слова́ книги Заповіту,
зна́йденої в Господньому домі. 31 І став цар на
своєму місці, і склав заповіта перед Господнім
лицем, щоб ходити за Господом та додержувати
заповіді Його, і свідчення Його, і устави Його
всім серцем своїм та всім життям своїм, щоб
вико́нувати слова́ того заповіту, що написані
в тій книзі. 32 І наставив він кожного, хто
знахо́дився в Єрусалимі та в Веніямині, до того.
І ме́шканці Єрусалиму робили за заповітом
Бога, Бога своїх батьків. 33 І Йосі́я повикидав усі
поганські гидо́ти з усіх країв, що в Ізраїлевих
синів, і змусив кожного, хто знахо́дився в Ізраїлі,
служити Господе́ві, їхньому Богові. За всіх днів
його вони не відступали від Господа, Бога своїх
батьків.

35 І справив Йосія в Єрусалимі Пасху
для Господа, і зарізали пасхальне ягня
чотирнадцятого дня першого місяця. 2 І
поставив він священиків на їхні стано́вища, і
підбадьо́рував їх на службу Господнього дому.
3 І сказав він Левитам, наста́вникам усього
Ізра́їля, посвя́ченим для Господа: „Дайте святого
ковчега до храму, що його збудува́в Соломон,
син Давидів, цар Ізраїлів. Нема пощо вам носити
його на раме́нах, — служіть тепер Господе́ві,
вашому Богові, та Його наро́дові, Ізраїлеві. 4 І
приготу́йтеся за родом ваших батьків, за вашими
че́ргами, за писа́нням Давида, Ізраїлевого царя,
та за писа́нням його сина Соломона. 5 І станьте
в святині за ві́дділами ба́тьківських ро́дів ваших
брати́в, синів народу, — а по́діл за ба́тьківськими
домами в Левитів. 6 І заріжте пасха́льне ягня́,
й освятіться, і приготу́йте для ваших братів,
щоб робити за Господнім словом, даним через
Мойсея“. 7 І дав Йосі́я для лю́дських синів
худоби дрібно́ї, ове́чок та молодих кіз, це все на
пасха́льне ягня́ для кожного, хто знахо́дився в
Єрусалимі, числом тридцять тисяч, а худоби
великої — три тисячі. Це з набу́тку царе́вого. 8 А
його зве́рхники дали́ на жертву для народу, для
священиків та для Левитів: Хілкійя, і Захарій, і
Єхіїл, старші́ в Божому домі, дали́ священикам
на пасха́льні же́ртви дві тисячі й шість сотень
худо́би дрібно́ї, а худоби великої — три тисячі.
9 А Конанія, і Шемая, і брат його Натанаїл, і
Хашавія, і Єїїл, і Йозавад, зверхники Левитів,
дали́ для Левитів на пасхальні же́ртви п'ять
тисяч худо́би дрібно́ї, а худоби великої — п'ять
сотень. 10 І була́ міцно встано́влена служба, — і
стали священики на своїм стано́вищі, а Левити
— при своїх че́ргах, за нака́зом царя. 11 І різали
пасхальне ягня, а священики кропи́ли кров'ю,
беручи́ з їхньої руки, а Левити здирали шкуру.
12 І відділи́ли, що було на цілопа́лення, щоб
дати їх за ві́дділами, по ба́тьківських дома́х
сина́м народу на прино́шення Господе́ві, як
написано в Мойсеєвій книзі. І так зробили й з
худобою великою. 13 І пекли пасхальне ягня
на огні, за постановою, а святі жертви варили
в горшка́х, і в котла́х, і в горня́тах, і швидко
не́сли всім синам народу. 14 А потім навари́ли
собі та священикам, бо священики, Ааро́нові
сини, були зайняті прино́шенням цілопа́лення
та ло́ю аж до ночі, то Левити нагото́вили ї́жі
собі та священикам, Ааро́новим синам. 15 А
співаки́, Асафові сини, були на своїх місцях за
нака́зом Давида, і Асафа, і Гемана, і Єдутуна,
царе́вого прозорли́вця, а придве́рні були при
кожній брамі, — їм не треба було відхо́дити від
своїх робі́т, бо їхні брати́ Левити нагото́вили
їм. 16 І була міцно встано́влена вся Господня
служба того дня, щоб спра́вити Па́сху й прине́сти
цілопа́лення на Господньому же́ртвінику, за
нака́зом царя Йосії. 17 І Ізра́їлеві сини, що
знахо́дилися там, справля́ли того ча́су Па́сху та
свято Опрі́сноків сім день. 18 І не справля́лася
Па́сха, як ця, в Ізраїлі від днів пророка Самуїла, а
всі Ізраїлеві царі не справляли такої, як ця Па́сха,
що справив Йосія, і священики, і Левити, і ввесь
Юда та Ізраїль, що знахо́дився там, та ме́шканці
Єрусалиму. 19 Вісімнадцятого року царюва́ння
Йосі́ї справля́лася ця Па́сха. 20 По всьому цьому,
коли Йосі́я пригото́вив дім Божий, прийшов
Нехо́, цар єгипетський, щоб воювати в Каркеміші
над Ефратом, а Йосія вийшов навпроти нього. 21
І послав той до нього послів, говорячи: „Що́ мені
до тебе, ца́рю Юдин? Не проти тебе прихо́джу я
сьогодні, але проти дому, що воює зо мною. А
Бог наказав мені спіши́ти. Не противсь Богові,
що зо мною, і нехай Він не знищить тебе!“ 22 Та

Йосія не відвернувся від нього, але перебрався,
щоб воювати з ним, і не послухався слів Нехо,
що були з Божого нака́зу, і прийшов воювати в
долині Меґіддо. 23 І ви́стрілили стрільці́ на царя
Йосію. І сказав цар до своїх рабів: „Відведіть
мене, бо я си́льно ра́нений“... 24 І перевели́ його
його раби з військової колесниці на його другий
по́віз, і відве́зли його до Єрусалиму. І помер він,
і був похований у гроба́х своїх батьків, а вся
Юдея та Єрусалим були в жало́бі по Йосії. 25
І Єремія співав жало́бну пісню по Йосії. А всі
співаки́ та співа́чки оповіда́ли в жало́бних своїх
пісня́х про Йосію, і так є аж до сьогодні, і дали
їх за уставу для Ізраїля, і ось вони написані в
„Жало́бних Пісня́х“. 26 А решта діл Йосії та його
чесно́ти, за написаним у Господнім Зако́ні, 27 і
дії його перші та останні, — ото вони описані в
Книзі Царів Ізраїлевих та Юдиних.

36 А наро́д кра́ю взяв Йоаха́за, сина Йосії, і
настанови́в його царем в Єрусалимі замість
ба́тька його. 2 Йоаха́з був віку двадцяти й трьох
літ, коли він зацарював, і царював в Єрусалимі
три місяці. 3 І скинув його єгипетський цар
в Єрусалимі, і наклав ка́ру на цей край, — сто
талантів срібла та талант золота. 4 І єгипетський
цар настанови́в царем над Юдеєю та Єрусалимом
брата його Ел'якима, і змінив ім'я́ йому на
Єгояким. А брата його Йоахаза узяв Нехо й відвів
його до Єгипту. 5 Єгояки́м був віку двадцяти
й п'яти літ, коли він зацарював, і одина́дцять
років царював в Єрусалимі. І робив він зло в
оча́х Господа, Бога свого. 6 На нього пішов
Навуходоно́сор, цар вавилонський, і він закував
його в мідяні кайда́ни, щоб відве́сти його до
Вавило́ну. 7 А дещо з по́суду Господнього дому
Навуходоно́сор відправив до Вавилону, і дав
його до храму свого в Вавилоні. 8 А решта
Єгоякимових діл та гидо́ти його, які він робив, і
що зна́йдено проти нього, — ото вони описані
в Книзі Царів Ізраїлевих та Юдиних. А замість
нього зацарював син його Єгояхі́н. 9 Єгояхі́н був
віку восьми літ, коли він зацарював, і царював
в Єрусалимі три місяці й десять день. І робив
він лихе́ в Господніх оча́х. 10 А по році послав
цар Навуходоно́сор, і привів його до Вавилону з
дорогим по́судом Господнього дому, а царем
над Юдеєю та Єрусалимом настановив брата
його Седекі́ю. 11 Седекі́я був віку двадцяти й
одно́го року, коли він зацарював, і він царював
в Єрусалимі одина́дцять років. 12 І робив він
зло в оча́х Господа, Бога свого, — не впокори́вся
перед пророком Єремією, що говорив із нака́зу
Господнього. 13 І він також відкинувся від
царя Навуходоно́сора, що був заприсягнув його
Господом, — і вчинив твердо́ю свою шию, і став
запе́клим, щоб не наверта́тися до Господа, Бога
Ізраїлевого. 14 Також усі зве́рхники священиків
та наро́ду ще більше грішили, шануючи гидо́ти
поган, і вони занечи́стили Господній дім, якого
Він освятив в Єрусалимі. 15 А Господь, Бог
їхніх батьків, усе посилав до них через Своїх
послів слова остороги, бо Він змилосе́рдився над
народом Своїм та над осе́лею Своєю. 16 Та вони
соро́мили Божих послів, і пого́рджували їхніми
слова́ми, і насміха́лися з Його пророків, аж поки
не піднісся гнів Господа на народ Його так, що не
було вже ліку. 17 І Він навів на них халдейського
царя, і той позабива́в мече́м їхніх ви́браних у
домі їхньої святині, і не змилосе́рдився ані над
юнако́м, ані над ді́вчиною, ані над стари́м, ані
над старе́зним, — усе дав в його руку... 18 І всі
речі Божого дому, вели́кі та малі́, і ска́рби дому
Господнього та дому царя й його зверхників,
— усе переніс до Вавилону. 19 І спали́ли вони
Божий дім, і порозбива́ли мур Єрусалиму, і
всі пала́ти його попали́ли огнем, а всі дорогі́
речі його пони́щили... 20 І пішло́ на вигна́ння
до Вавилону позоста́ле від меча́, і стали йому
та синам його за рабів аж до зацарювання
перського царства, 21 щоб ви́повнилося Господнє
слово, проре́чене Єреміїними устами, аж поки
вподо́бає собі земля свої суботи, — по всі дні
її спусто́шення святкува́ла вона суботи, щоб
спо́внилися сімдеся́т літ. 22 А першого року
Кіра, царя перського, коли спо́внилось слово
Господнє, проре́чене устами Єреміїними, збудив
Господь духа Кі́ра, царя перського, і він оголосив
по всьому царству своє́му, а також на письмі,
говорячи: 23 „Так говорить Кір, цар перський: Усі
зе́мні царства дав мені Госпо́дь, Бог Небесний,
і Він наклав на мене збудувати Йому храма в
Єрусалимі, що в Юдеї. Хто між вами з усього
Його наро́ду, — нехай буде Госпо́дь, Бог його, з
ним, і нехай він іде до Єрусалиму!“

Ездра

1 А першого року Кіра, царя перського,
щоб спо́внилось слово Господнє, проре́чене
устами Єреміїними, збудив Господь духа Кіра,
царя перського, і він оголоси́в по всьому царству
своєму, а також на письмі, говорячи: **2** „Так
говорить Кір, цар перський: Усі зе́мні царства
дав мені Господь, Бог Небесний, і Він наказав
мені збудувати Йому храма в Єрусалимі, що
в Юдеї. **3** Хто між вами з усього Його наро́ду,
— неха́й буде Бог його з ним, і нехай він іде
до Єрусалиму, що в Юдеї, і нехай будує дім
Господа, Бога Ізраїлевого. Це той Бог, що в
Єрусалимі. **4** А кожному позоста́лому по всіх
тих містах, хто мешкає там, нехай допоможуть
йому люди його місця сріблом, і золотом, і
маєтком, і худо́бою, з добровільною жертвою для
дому Божого, що в Єрусалимі". **5** І повставали
го́лови ба́тьківських родів Юди та Веніямина,
і священики, і Левити, аж до всякого, що Бог
збудив духа його, щоб піти будувати дім Господа,
що в Єрусалимі. **6** А все їхнє довкі́лля зміцни́ло
їм руки речами срібними та золотими, маєтком,
і худобою, і кошто́вностями, окрім того, що
хто поже́ртвував був добровільно. **7** А цар Кір
повино́сив речі Господнього дому, які забрав
був Навуходоно́сор з Єрусалиму, і дав їх до дому
бога свого, — **8** і повиносив їх Кір, цар перський,
рукою скарбника́ Мітредата, а той відрахував їх
Шешбаццарові, Юдиному начальникові. **9** І оце
їхнє число: миско́к золотих — тридцять, миско́к
срібних тисяча, ножі́в — двадцять і дев'ять, **10**
ке́ліхів золотих — тридцять, келіхів срібних
подвійних — чотири сотні й десять, по́суду
іншого — тисяча. **11** Усього золотого й срібного
по́суду — п'ять тисяч і чотири сотні. Усе це
завіз Шешбаццар, коли вигна́нці верта́лися з
Вавило́ну до Єрусалиму.

2 А оце вихо́дьки з округи, що прийшли
з поло́ну вигна́ння, яких вигнав був
Навуходоно́сор, цар вавило́нський, до Вавило́ну,
і вони повернулися до Єрусалиму та Юдеї,
кожен до міста свого, **2** ті, що прийшли були з
Зоровавелем, Ісусом, Неємією, Сераєю, Реелаєю,
Мордехаєм, Білшаном, Міспаром, Біґваєм,
Рехумом, Бааною. Число людей Ізраїлевого
народу: **3** синів Пар'ошових — дві тисячі сто
сімдеся́т і два, **4** синів Шефатіїних — три
сотні сімдеся́т і два, **5** синів Арахових — сім
сотень сімдеся́т і п'ять, **6** синів Пахат-Моавових,
із синів Ісусових та Йоавових — дві тисячі
вісім сотень і дванадцять, **7** синів Еламових
— тисяча двісті п'ятдеся́т і чотири, **8** синів
Заттуєвих — дев'ять со́тень і сорок і п'ять, **9**
синів Заккеєвих — сім сотень і шістдеся́т, **10**
синів Банієвих — шість со́тень сорок і два, **11**
синів Беваєвих — шість со́тень двадцять і три,
12 синів Азґадових — тисяча двісті двадцять
і два, **13** синів Адонікамових — шість со́тень
шістдесят і шість, **14** синів Біґваєвих — дві тисячі
п'ятдесят і шість, **15** синів Адінових — чотири
сотні п'ятдесят і чотири, **16** синів Атерових, від
Єзекії — дев'ятдесят і вісім, **17** синів Бецаєвих —
три сотні двадцять і три, **18** синів Йориних —
сто й дванадцять, **19** синів Хашумових — двісті
двадцять і три, **20** синів Ґіббарових — дев'ятдеся́т
і п'ять, **21** вихо́дьків з Віфлеєму — сто двадцять
і три, **22** людей з Нетофи — п'ятдеся́т і шість,
23 людей з Анатоту — сто двадцять і вісім, **24**
вихо́дьків з Азмавету — сорок і два, **25** вихо́дьків
з Кір'ят-Аріму, Кефіри та Беероту — сім сотень і
сорок і три, **26** вихо́дьків з Рами та Ґеви: шість
сотень двадцять і один, **27** людей з Міхмасу —
сто двадцять і два, **28** людей з Бет-Елу та Аю
— двісті двадцять і три, **29** виходьків з Нево —
п'ятдесят і два, **30** виходьків з Магбішу — сто
п'ятдесят і шість, **31** виходьків з Еламу Другого
— тисяча двісті п'ятдесят і чотири, **32** виходьків
з Харіму — три сотні й двадцять, **33** виходьків
з Лоду, Хадіду та Оно — сім сотень двадцять і
п'ять, **34** виходьків з Єрихону — три сотні сорок
і п'ять, **35** виходьків з Сенаї — три тисячі і шість
сотень і тридцять. **36** Священиків: синів Єдаєвих
з Ісусового дому — дев'ять сотень сімдеся́т і три,
37 синів Іммерових — тисяча п'ятдесят і два, **38**
синів Пашхурових — тисяча двісті сорок і сім,
39 синів Харімових — тисяча й сімнадцять. **40**
Левитів: синів Ісусових і Кадміїлових, з синів
Гадавії — сімдеся́т і чотири. **41** Співаки́в: синів
Асафових — сто двадцять і вісім. **42** Синів
придве́рних: синів Шаллумових, синів Атерових,
синів Талмонових, синів Аккувових, синів
Хатітиних, синів Шоваєвих, — усіх сто тридцять
і дев'ять. **43** Храмових підда́нців: синів Ціхіних,
синів Хасуфіних, синів Таббаотових, **44** синів
Керосових, синів Сіагіних, синів Падонових,
45 синів Леваниних, синів Хаґавиних, синів
Аккувових, **46** синів Хаґавових, синів Самлаєвих,
синів Хананових, **47** синів Ґідделових, синів
Ґахарових, синів Реаїних, **48** синів Рецінових,
синів Некодиних, синів Ґаззамових, **49** синів
Уззиних, синів Пасеахових, синів Бесаєвих,
50 синів Асниних, синів Меунімових, синів
Нефусімових, **51** синів Бакбукових, синів
Хакуфиних, синів Хархурових, **52** синів
Бацлутових, синів Мехідиних, синів Харшиних,
53 синів Баркосових, синів Сісриних, синів
Темахових, **54** синів Незіхових, синів Хатіфиних,

55 синів Соломонових рабів: синів Сотаєвих,
сині́в Соферетових, синів Терудиних, 56 Синів
Яалиних, синів Дарконових, синів Ґідделових,
57 синів Шефатіїних, синів Хаттілових, синів
Похерет-Гаццеваїмових, синів Амієвих, — 58
усього цих храмових підда́нців та синів
Соломо́нових рабів — три сотні дев'ятдесят і
два. 59 А оце ті, що прийшли з Тел-Мелаху, з
Тел-Харші, Керув-Аддану та Іммеру, та не могли
дове́сти роду батьків своїх та свого насіння,
чи вони з Ізраїля: 60 синів Делаїних, синів
Товійїних, синів Некодиних — шість сотень
п'ятдесят і два. 61 І з синів священичих: сини
Ховайїні, сини Коцові, сини Барзіллая, що взяв
жінку з доч о́к ґілеадянина Барзіллая, і звався
їхнім ім'я́м. 62 Вони шукали свого за́пису
родоводу, та не знайшли, і були́ вони ви́лучені
зо священства, 63 а намісник сказав їм, щоб
вони не їли зо Святого Святих, аж поки не стане
священик до ури́му та тумми́му. 64 Усього збору
ра́зом сорок дві тисячі три со́тні шістдесят, 65
окрім їхніх рабів та невільниць, — цих було сім
тисяч три сотні тридцять і сім; а їхніх співаків
та співачок — двісті. 66 Їхніх ко́ней було сім
сотень тридцять і шість, їхніх мулів — двісті
сорок і п'ять, 67 їхніх верблю́дів — чотири сотні
тридцять і п'ять, ослів — шість тисяч сім сотень
і двадцять. 68 А з голів батьківських родів,
коли вони прийшли до Господнього дому, що в
Єрусалимі, то вони же́ртвували до Божого дому,
щоб поставити його на його стано́вищі. 69 За
своєю спромо́жністю вони дали́ до ска́рбу на
працю: золота шістдесят одну тисячу даре́йків, а
срібла — п'ять тисяч мін, а священичих убра́нь
— сто. 70 І осілися священики й Левити, та з
народу, і співаки́, і придве́рні, і храмові підда́нці
по своїх міста́х, і ввесь Ізраїль по своїх містах.

3 А коли настав сьо́мий місяць, і Ізраїлеві
сини були по містах, то зібрався наро́д, як
один чоловік, до Єрусалиму. 2 І встав Ісус,
син Йоцадаків, та брати його священики, і
Зоровавель, син Шеалтіїлів, та брати його,
і збудува́ли же́ртівника Бога Ізраїля, щоб
прино́сити на ньому цілопа́лення, як написано
в Зако́ні Мойсея, Божого чоловіка. 3 І поставили
міцно же́ртівника на його основі, бо були вони
в страху́ від наро́дів краї́в, і прино́сили на
ньо́му цілопа́лення для Господа, цілопа́лення на
ра́нок та на вечір. 4 І справили свято Ку́чок, як
написано, і щоденні цілопа́лення в кількості за
постановою щодо жертов на кожен день, 5 а по
то́му — цілопа́лення стале, і на молодики́, і на всі
присвячені Господе́ві свята, і для кожного, хто
жертвує добровільну жертву для Господа. 6 Від
першого дня сьомого місяця зачали́ прино́сити
цілопа́лення для Господа. А під Господній храм
не були ще покладені основи. 7 І дали́ срібла
каменяра́м та те́слям, і їжі, і питва́ та оливи,
сидонянам та тирянам, щоб достача́ли ке́дрові
дере́ва з Ливану до Яфського моря за до́зволом
їм Кіра, царя перського. 8 А другого року по
своєму прихо́ді до Божого дому до Єрусалиму,
дру́гого місяця, почали́ робити Зоровавель,
син Шеалтіїлів, і Ісус, син Йоцадаків, і решта
їхніх братів, священики та Левити, і всі, хто
поприхо́див з неволі в Єрусалим, а Левитів від
віку двадцяти років і вище поставили керува́ти
над працею Господнього дому. 9 І став Ісус,
сини його та брати його, Кадміїл та сини
його, сини Юдині, як один чоловік, на до́гляд
над робітника́ми праці в Божому домі, сини
Хенададові, сини їх та їхні брати, Левити. 10
А коли клали осно́ву Господнього храму, то
поставили облаче́нних священиків із су́рмами,
а Левитів, Асафових синів, із цимба́лами, щоб
сла́вити Господа за уставом Давида, Ізраїлевого
царя. 11 І відповіли вони хвало́ю та подякою
Господе́ві, — „Добрий бо Він, бо навіки Його
милосердя“на Ізраїля. А ввесь народ викли́кував
гучни́м по́кликом, сла́влячи Господа за основу
Господнього дому! 12 А багато-хто зо священиків
і Левитів та з голів ба́тьківських родів, старші, що
бачили перший храм, при заснува́нні його, того
храму, своїми очи́ма, плакали ре́вним голосом,
а багато-хто покли́кували підне́сеним голосом
у радості. 13 І не міг наро́д розпізнати голосу
по́клику радости від голосу плачу́ народу, бо
наро́д сильно викли́кував, а голос був чутий аж
далеко.

4 І почули Юдині та Веніяминові вороги́, що
вигна́нці будують храма Господе́ві, Богові
Ізраїля. 2 І прийшли вони до Зорова́веля та до
голів ба́тьківських родів, та й сказали їм: І ми
бу́демо будува́ти з вами, бо ми зверта́ємось, як
ви, до вашого Бога, і ми прино́симо Йому жертви
від днів Есар-Хаддона, царя асирійського, що
привів нас сюди“. 3 І сказав їм Зоровавель і Ісус,
та решта голів батьківських родів Ізраїлевих:
„Не вам і нам разом будувати храм для Бога!
Самі бо ми бу́демо будувати для Господа,
Бога Ізраїлевого, як наказа́в нам цар Кір,
цар перський“. 4 І став народ тієї землі
осла́блювати руки Юдиного наро́ду та страха́ти
їх при будува́нні. 5 І підку́плювали вони проти
них дора́дників царськи́х, щоб залама́ти їхній
за́дум, по всі дні Кіра, царя перського, й аж
до царюва́ння Да́рія, царя перського. 6 А за
царя Ахашвероша, на поча́тку його царюва́ння,
написали вони оска́рження на ме́шканців Юдеї

та Єрусалиму. 7 А за днів Артаксеркса написав
Бішлам, Мітредат, Товеїл та решта товаришів
його до Артаксеркса, царя перського. А лист був
написаний по-арамéйськи, а перекладений по-
перськи. 8 Начальник Рехум та писар Шімай
написали однóго листа проти Єрусалиму до
царя Артаксеркса отак. 9 Тоді начальник Рехум
та писар Шімшай та решта товаришîв його,
судді й урядники, писарчуки, писарі, аркев'я́ни,
вавилóняни, шушаня́ни, цебто еламîти, 10
та решта нарóдів, яких повиганяв Аснаппар,
великий та славний, й осадив їх у місті Самарії
та в решті Заріччя. 11 Оце вîдпис листа, що
послали до нього: „До царя Артаксеркса твої
раби, люди Зарîччя. І ось 12 щоб було відóме
цареві, що Юдеї, які вийшли від тебе до нас,
прибули́ до Єрусалиму. Вони будують місто
бунтівни́че та шкідли́ве, і вдосконáлюють мури,
а підвáлини поліпши́ли. 13 А тепер щоб було
відóме цареві, що коли тільки це місто буде
збудóване, а мури закîнчаться, вони не будуть
давати ані дани́ни, ані подáтку, ані мита, а це
буде шкодити царськóму прибýткові. 14 І ото,
беручи́ на увагу, що сіль царського палáцу — сіль
наша, а царськи́й сором не випадає нам бачити,
тому ми посилаємо й завідомля́ємо царя, 15
щоб пошукали в книзі споминів батьків твоїх, і
ти знáйдеш у книзі споминів, і знатимеш, що
місто це — місто бунтівни́че та шкідли́ве царям
та окрýгам, і що в ньому підіймáли бунт від
правîку, чомý місто це було зруйнóване. 16 Ми
сповіщаємо царя, що коли тільки місто це буде
добудóване, а мури закîнчаться, то через те
не бýде тобі частки в Зарîччі“. 17 Цар послав
відповідь: „Начальникові Рехумові, і писареві
Шімшаєві, та решті їхніх товаришів, що сидять
у Самарії, і решта Заріччя: Мир вам! А тепер,
— 18 лист, якого ви послали до нас, виразно
прочи́таний передо мною. 19 І був ви́даний від
мене накáз, і шукали та й знайшли, що місто це
з дáвніх-давéн підіймáлося на царів, і повстáння
та бунт робилися в ньóму. 20 І могýтні царі
були́ над Єрусалимом, і панували в усьóму
Зарîччі, а дани́на, подáток та мито давалися
їм. 21 А тепер видайте накáза, щоб спини́лися
ці люди, а місто це не будувáлося, поки від
мене не буде ви́даний новий накáз. 22 І будьте
бéрежні, щоб через це не зробити пóмилки.
Нáщо рости́ме зло на шкоду царям?“ 23 Тоді,
як тільки був прочи́таний вîдпис листа царя
Артаксеркса перед Рехумом і писарем Шімшаєм
та їхніми товаришáми, пішли вони поспішно
до Єрусалиму, і спини́ли роботу їх зброєю та
насиллям! 24 Тим спинилася робота Божого
дому, що в Єрусалимі, і спини́лася вона аж до
другого року царювáння Дарія, царя перського...

5 І пророкувáв пророк Огій та Захáрій, син
Іддо, пророки, на юдеїв, що в Юдеї та в
Єрусалимі, в Ім'я́ Бога Ізраїля, що над ними. 2
Тоді встали Зоровавель, син Шеалтіїлів, та Ісус,
син Йоцадаків, і зачали́ будувати Божий дім,
що в Єрусалимі, а з ними Божі пророки, що
допомагали їм. 3 Того чáсу прийшов до них
Таттенай, намîсник Зарîччя, і Шетар-Бозенай
та їхні товаришî, і сказали їм так: „Хтó видав
вам накáза будувати цей храм і кінчáти цю
будову?“ 4 Тоді ми сказали їм імена́ тих мужів,
що будують цього будинка. 5 Та око їхнього Бога
було на юдейських старши́х, і вони не спинили
їх, аж поки не пîде донéсення до Дарія, і тоді
дадуть писéмну відповідь про це. 6 Ось вîдпис
листа, що послав Таттенай, намісник Зарîччя,
і Шетар-Бозенай, та товари́ство його, і перси,
що в Заріччі, до царя Дарія, — 7 вони послали
йому донéсення, а в ньому писано так: „Цареві
Дарієві — усякого миру! 8 Щоб було відóме
цареві, що ми ходили до Юдейської окрýги, до
дому великого Бога, а він будується з великого
кáменя, і дерево кладеться в стіни. А робота та
робиться доклáдно, і ýспіх у їхній руцî. 9 Тоді
ми питалися тих старши́х, і сказали їм так: Хто
видав вам накáза будувати цей храм і кінчáти
цю святиню? 10 А також питалися ми їх про
їхні імена́, щоб повідóмити тебе, що запишемо
ім'я́ тих мужів, які за голову в них. 11 А вони
так відповіли нам та сказали: Ми — то раби
Бога небéс та землі, і будуємо храма, що був
збудований за багато літ перед цим, а збудував
його й докінчи́в його великий Ізрáїлів цар. 12
Але згóдом, коли наші батьки́ розгніви́ли були
Бога небéс, Він віддав їх у руку Навуходонóсора,
царя вавилóнського, халдея, а храм той — він
зруйнувáв його, а нарóд вигнав до Вавилону. 13
Але першого року Кіра, царя вавилонського, цар
Кір видав накáза будувати цей дім Божий. 14 А
також пóсуд Божого дому, золотий та срібний,
що Навуходонóсор був виніс із єрусалимського
храму й заніс його до храму вавилонського,
виніс його цар Кір із вавилонського храму й
дав мужеві, ім'я́ його Шешбаццар, якого він
настанови́в намîсником. 15 І сказав він йому:
Візьми цей пóсуд, іди, віднеси́ його до храму,
що в Єрусалимі, а дім Божий нехай будýється на
своєму місці. 16 Тоді той Шешбаццар прийшов,
заклав підвáлини Божого дому в Єрусалимі, і
відтодî й аж до цього чáсу він будується, і не
скîнчений. 17 І ось, якщо це цареві добре, нехай
пошукáється в домі царськи́х скарбів там, у
Вавилоні, чи справді від царя Кіра ви́даний був

нака́з будувати цей Божий дім в Єрусалимі, а
царську́ волю про це нехай пошлють до нас“.

6 Тоді цар Да́рій видав нака́за, і шукали в домі,
де складають ска́рби книжо́к у Вавилоні. **2**
І був зна́йдений один звій в за́мку Ахметі, що
в мідійській окру́зі, а в ньому написано так:
„ На пам'ять. **3** Першого року царя Кіра цар
Кір видав наказа: Дім Божий в Єрусалимі —
дім той нехай будується на місці, де прино́сять
жертви, а його підва́лини зало́жені. Вишина́ його
— шістдеся́т ліктів, ширина́ його — шістдеся́т
ліктів. **4** Три ряди́ з великого ка́меню, й
один ряд з дерева, а вида́тки будуть да́ні
з царсько́го дому. **5** А по́суд Божого дому,
золотий та срібний, що Навуходоно́сор виніс
був із храму, що в Єрусалимі, і переніс до
Вавилону, нехай пове́рнуть, і нехай він піде
до храму, що в Єрусалимі, на своє місце, і
покладе́ш те в Божому домі“. **6** „Тепер же
ти, Таттенаю, наміснику Заріччя, ти, Шетор-
Боженаю з товаришами своїми, перси, що в
Заріччі, — віддалі́ться звідти! **7** Позоставте працю
цього Божого дому, — юдейський намісник та
юдейські старші́ збудують той Божий дім на його
місці. **8** А від мене да́ний нака́з про те, що́ ви
будете робити з тими юдейськими старши́ми,
щоб збудувати цей Божий дім, а з царсько́го
добра́, з данини Заріччя, нехай докладно дається
вида́ток тим лю́дям, щоб не спиняти роботи. **9** А
що́ буде потрібне, чи телят, чи баранів, чи овечок
на прине́сення Небе́сному Бо́гові, пшеницю,
сіль, вино та оливу, що скажуть священики, які
в Єрусалимі, щоб без ома́ни видавалося їм день-
удень, **10** щоб вони за́вжди прино́сили па́хощі в
жертву Небесному Богові та молилися за життя
царя та синів його. **11** А від мене ви́даний нака́з,
що коли який чоловік змінить це моє слово,
то буде ви́рване дерево з дому його, і буде
поста́влене, а він бу́де прибитий на ньому, а дім
його буде обе́рнений за це в руїну! **12** А Бог, що
вчинив, щоб там пробува́ло Ім'я́ Його, знищить
кожного царя та наро́д, що простя́гне свою руку,
щоб змінити це, щоб ушко́дити той Божий дім,
що в Єрусалимі! Я, Да́рій, видав цього нака́за,
— нехай він докладно буде ви́конаний!“ **13**
Тоді Таттенай, намісник Заріччя, Шетар-Боженай
та їхні товариші́ докладно зробили згідно з
тим, як послав цар Да́рій. **14** А юдейські старші́
будували, і щастило їм за проро́цтвом пророка
Огія та Захарія, сина Іддо. І вони збудували й
закінчи́ли з нака́зу Бога Ізраїлевого та з наказу
Кіра, і Дарія, і Артаксеркса, царя перського. **15**
І закі́нчений був цей храм до третього місяця
адара, що він місяць дванадцятий, шостого року
царюва́ння царя Дарія. **16** І справили Ізраїлеві
сини, священики й Левити та решта вигна́нців
свято відно́влення того Божого дому а радістю.
17 І прине́сли в жертву на свято відно́влення
того Божого дому: волів — сотню, баранів —
двісті, ягнят — чотири сотні, а козлят у жертву
за гріх за всього Ізраїля — дванадцять, за числом
Ізраїлевих племе́н. **18** І поставили священиків
за їхніми частинами, а Левитів — за че́ргами
їхніми на службу Божого дому, що в Єрусалимі,
як написано в книзі Мойсея. **19** А пове́рненці
справили Па́сху чотирнадцятого дня першого
місяця, **20** бо очи́стилися священики та Левити,
як один, — усі вони чисті. І вони зарізали
пасха́льне ягня́ для всіх пове́рненців, для своїх
братів священиків та для себе. **21** І їли Ізраїлеві
сини, що верну́лися з вигна́ння, і також усі, хто
відділився до них від иечистости народів землі,
щоб звертатися до Господа, Бога Ізраїлевого.
22 І справляли вони свято Опрі́сноків сім день
у радості, бо Господь їх потішив і обернув до
них серце асирійського царя, щоб зміцнити їхні
руки при праці дому Бога, Бога Ізраїлевого.

7 А по цих приго́дах, за царюва́ння Артаксеркса,
царя перського, Е́здра, син Азарії, сина
Хійлкійї, **2** сина Шаллуна, сина Садока, сина
Ахітуви, **3** сина Амарії, сина Азарії, сина
Мерайота, **4** сина Захарія, сина Уззі, сина Буккі,
5 сина Авішуї, сина Пінхаса, сина Елеазара,
сина Аарона, первосвященика, — **6** цей Ездра
вийшов із Вавилону, а він був учитель, знаве́ць
Мойсеєвого Зако́ну, що його дав Господь, Бог
Ізраїлів. І дав йому цар згідно з тим, як була́
на ньому рука Господа, Бога його, всяке його
пожада́ння. **7** І пішли з ним дехто з Ізраїлевих
синів, і з священиків, і Левитів, і співаків, і
придве́рних, і храмови́х підда́нців до Єрусалиму
сьомого року царя Артаксе́ркса. **8** І прибув він
до Єрусалиму п'ятого місяця, а то сьомий рік
царюва́ння. **9** Бо першого дня місяця першого
був поча́ток ви́ходу з Вавилону, а першого
дня п'ятого місяця він прийшов до Єрусалиму,
бо рука його Бога була добра на ньому. **10**
Бо Ездра пригото́вив своє серце дослі́джувати
Господнього Зако́на, і виконувати його, і навчати
в Ізраїлі устава та права. **11** А оце ві́дпис писа́ння,
що цар Артаксе́ркс дав священикові Ездрі,
учителеві, що пише слова́ заповідей Господа та
Його устави над Ізраїлем: **12** „Артаксе́ркс, цар
над царями, до священика Ездри, досконáлого
вчителя Зако́ну Бога Небесного, і так далі.
13 А ось ви́даний від мене нака́з, щоб кожен, хто
в моїм царстві з Ізраїлевого наро́ду, і їхніх
священиків, і Левитів з доброї волі бажає йти
до Єрусалиму з тобою, нехай іде, **14** через

те, що ти по́сланий від царя та семи його
дора́дників, щоб дослідити про Юдею та про
Єрусалим за правом твого Бога, правом, що
в руці твоїй, 15 і щоб відпра́вити срібло та
золото, що цар та дорадники його пожертвували
для Бога Ізраїлевого, Якого місце перебування
в Єрусалимі, 16 і все срібло та золото,
яке ти зна́йдеш у всій вавилонській окру́зі
ра́зом із пожертвами народу та священиків,
які же́ртвують для дому їхнього Бога, що в
Єрусалимі. 17 Тому́ ти невідкладно купиш за це
срібло биків, баранів, овечок, і їх жертви хлі́бні
та їх жертви ливні, і принесе́ш їх на же́ртівнику
дому вашого Бога, що в Єрусалимі. 18 А що тобі
та браттям твоїм буде добре вчинити з рештою
срібла та золота, те зробі́ть за вподо́банням
вашого Бога. 19 А по́суд, що даний тобі на
слу́ження дому твого Бога, віддай у цілості
перед Богом Єрусалиму. 20 А решта потрібного
для дому Бога твого, що випаде тобі дати, буде
да́на з дому царськи́х скарбів. 21 А від мене
— я цар Артаксеркс — ви́даний нака́з для всіх
скарбники́в, що в Заріччі, що все, чого зажадає
від вас священик Ездра, учитель Зако́ну Бога
Небесного, нехай буде докладно зро́блене: 22
срібла — аж до сотні тала́нтів, і пшениці аж до
сотні ко́рів, і вина аж до сотні ба́тів, і оливи аж
до сотні батів, а соли — без за́пису. 23 Усе, що
з нака́зу Небесного Бога, нехай буде горливо
зро́блене для дому Небесного Бога, бо на́що
був би гнів на царство царя та на синів його?
24 І вас завідомля́ємо, що всі священики та
Левити, співаки́, придве́рні, храмові́ підда́нці та
працівники того Божого дому вільні, — дани́ни,
пода́тку, чи ми́та не належить накладати на них!
25 А ти, Ездро, за мудрістю Бога твого, яка в руці
твоїй, попризнача́й су́ддів та викона́вців Зако́ну,
щоб судили для всього народу, що в Заріччі, для
всіх, хто знає зако́ни твого Бога, а хто не знає,
тих навчите́. 26 А кожен, хто не буде виконувати
Зако́на твого Бога та зако́на царсько́го докладно,
щоб чинився над ним суд: чи то на смерть, чи
то на вигна́ння, чи то на кару маєткову, чи то
на ув'я́знення". 27 Благословенний Господь, Бог
наших батьків, що вклав у царе́ве серце, щоб
озде́бити дім Господній, що в Єрусалимі, 28 а
на мене нахили́в милість перед царем та його
дора́дниками, та всіма́ хоробрими царе́вими
зве́рхниками! А я зміцни́вся, бо рука Господа,
Бога, була надо мною, і я зібрав провідни́х людей
з Ізраїля, щоб вони пішли зо мною.

8 А оце го́лови їхніх батьків та їх родові́д,
що пішли зо мною, за царю́вання царя
Артаксе́ркса, з Вавилону: 2 з Пінхасових
синів: Ґершом, з Ітамарових синів: Даніїл, з
Давидових синів: Хаттуш. 3 З Шеханіїних синів, з
Пар'ошових синів: Захарій, а з ним за родово́дом
— сто й п'ятдеся́т мужчи́н. 4 З Пахат-Моавових
синів: Ел'єгоенай, син Зерахі́їн, а з ним двісті
мужчин. 5 З синів Затту: Шеханія, син Яхазіїлів,
а з ним три сотні мужчин. 6 А з Адінових
синів: Евед, син Йонатанів, а з ним п'ятдеся́т
мужчин. 7 А з Еламових синів: Єшая, син Аталіїн,
а з ним сімдеся́т мужчин. 8 А з Шефатіїних
синів: Зевадія, син Михаїлів, а з ним вісімдеся́т
мужчин. 9 З Йоавових синів: Овадія, син Єгіїлів,
а з ним двісті й вісімнадцять мужчин. 10 А з
синів Бані: Шеломіт, син Йосіфіїн, а з ним сотня
й шістдеся́т мужчин. 11 А з Беваєвих синів:
Захарій, син Беваїв, а з ним двадцять і вісім
мужчин. 12 А з Азґадових синів: Йоханан, син
Катанів, а з ним сотня й десять мужчин. 13 А з
Адонікамових синів — останні, а оце їхні імена́:
Еліфелет, Єїїл, і Шемая, а з ними шістдеся́т
мужчин. 14 А з Біґваєвих синів: Утай і Заввуд,
а з ними сімдеся́т мужчин. 15 І зібрав я їх до
рі́чки, що впадає до Агави, і ми таборува́ли там
три дні. І перегля́нув я народ та священиків,
і не знайшов там нікого з Левієвих синів. 16
І послав я по Еліезера, по Аріїла, по Шемаю,
по Елнатана, і по Яріва, і по Елнатана, і по
Натана, і по Захарія, і по Мешуллама, голів,
і по Йойаріва, і по Елнатана, учителів. 17 І
відправив я їх до Іддо, голови в місцевості
Касіф'я, і вклав в їхні уста слова́, щоб говорити
до Іддо та братів його, підда́них у місцевості
Касіф'я, щоб вони привели́ нам служи́телів для
дому нашого Бога. 18 І привели́ вони нам, — бо
рука нашого Бога була добра до нас, — чоловіка
розумного з синів Махлі, сина Левія, Ізраїлевого
сина, та Шеревею й синів його та братів його,
— вісімнадцять, 19 та Хашавію, а з ним Єшаю,
з синів Мерарієвих, братів його та синів його
— двадцять, 20 а з підда́нців храму, яких дав
Давид та зверхники на роботу Левитам, — двісті
й двадцять підда́нців: усі вони були́ озна́чені
поіме́нно. 21 І проголосив я там піст, над річкою
Агавою, щоб упокоря́тися нам перед лице́м
нашого Бога, щоб просити від Нього щасливої
дороги для нас і для дітей наших та для всього
нашого маєтку, 22 бо я соро́мився просити від
царя ві́йська та верхівці́в, щоб помагали нам
у дорозі проти ворога, бо сказали ми цареві,
говорячи: „Рука нашого Бога на добро для всіх,
хто шукає Його, а сила Його та гнів Його — на
всіх, хто кидає Його!" 23 І по́стили ми, і просили
нашого Бога про це, і Він дав нам ублага́ти
Себе. 24 І я відділив із священичих зверхників
дванадцять до Шеревеї, Хашавії, і до десятьо́х
їхніх братів з ними. 25 І відва́жив я їм срібло

й золото та по́суд прине́сення нашого Божого
дому, що прине́сли цар, і його дорадники, і
його зверхники та ввесь Ізраїль, що знахо́дився
там. 26 І відважив я на їхню руку шість сотень і
п'ятдеся́т тала́нтів срібла, а срібних речей — сто
талантів, золота — сто талантів, 27 а золотих
чаш — двадцять на тисячу даре́йків, а посу́дин з
золо́ченої й доброї міді — дві, дорогі́, як золото.
28 І сказав я до них: „Ви святість для Господа, і
цей по́суд — святість, а те срібло та золото —
добровільна жертва для Господа, Бога ваших
батьків. 29 Пильнуйте й бережіть це, аж поки не
відва́жите його перед зверхниками священиків
і Левитів та зверхниками ба́тьківських родів
Ізраїлевих в Єрусалимі до кімна́т Господнього
дому“. 30 І прийняли́ священики та Левити
вагу того срібла та золота та того по́суду, щоб
відне́сти до Єрусалиму, до дому нашого Бога.
31 І рушили ми з річки Агави двадцятого дня
першого місяця, щоб іти до Єрусалиму. А рука
нашого Бога була над нами, і Він урятував
нас з руки ворога та чатівника́ на дорозі. 32 І
прийшли ми до Єрусалиму, і сиділи там три
дні. 33 А четвертого дня відважили ми те срібло
й золото та той по́суд у домі нашого Бога на
руку священика Меремота, сина Урійїного, а з
ним був Елеазар, син Пінхасів, а з ними Йозавад,
син Єшуїн, та Ноадія, син Біннуїв, Левити, —
34 за числом, за вагою на все. І того ча́су була́
записана вся та вага. 35 Ті, що прийшли з
поло́ну, сини вигнання, прине́сли цілопа́лення
для Бога Ізраїля: дванадцять биків за всього
Ізраїля, дев'ятдеся́т і шість баранів, сімдеся́т
і сім овець, дванадцять козлів на жертву за
гріх, — це все цілопа́лення для Господа. 36 І
віддали́ цареві нака́зи царськи́м сатра́пам та
намісникам Зарі́ччя, а ті підтримували наро́д та
Божий дім.

9 А як скінчи́лося це, підійшли до мене
зверхники, говорячи: „Цей народ, Ізраїль,
і священики та Левити не відділи́лися
від народів цих країв з їхніми гидо́тами,
від хананéян, періззéян, євусéян, аммонéян,
моаві́тян, єги́птян та аморéян, 2 бо побрали
з їхніх дочо́к собі та своїм сина́м, змішалося
святе насіння з наро́дами цих країв, а рука
зве́рхників та предста́вників була́ перша в цьому
спроневі́ренні“. 3 А коли я почув це слово, то
розде́р я одежу свою та плаща́ свого, і рвав
воло́сся з голови своєї та з бороди своєї, і
сидів остовпі́лий... 4 І зібра́лися до ме́не всі
тремтя́чі перед словами Бога Ізраїлевого за
спроневі́рення пове́рненців, а я сидів остовпі́лий
аж до жертви вечірньої. 5 А за вечірньої жертви
встав я з упоко́рення свого, і, роздерши шату
свою та плаща́ свого, упав я на коліна свої, і
простягну́в ру́ки свої до Господа, Бога мого... 6 І
сказав я: „Боже мій, соро́млюся я та стидаюся
підне́сти, Боже мій, обличчя своє до Те́бе, бо
беззако́ння наші помно́жилися понад голову, а
наша провина виросла аж до неба! 7 Від днів
наших батьків ми в великій провині аж до
дня цього, а за наші беззако́ння були́ ві́ддані
ми, наші царі, наші священики в руку царів
цих краї́в на меча́, на поло́н, і на грабі́ж, і на
посоро́млення обличчя, як цього дня. 8 А тепер
на малу́ хвилю ста́лася нам милість від Господа,
Бога нашого, щоб позоста́вити нам оста́нок, і
дати нам затверди́тися на місці святині Його,
щоб освітити очі наші, Боже наш, і дати нам
трохи ожити в нашій неволі! 9 Бо раби ми,
та в нашій неволі не покинув нас Бог наш,
і прихилив до нас милість перед пе́рськими
царями, щоб дати нам ожити, щоб підне́сти дім
нашого Бога й щоб відбудува́ти руїни його, та
щоб дати нам за́хист в Юдеї та в Єрусалимі. 10
А тепер що ска́жемо, Боже наш, по цьо́му? Бо
ми поки́нули заповіді Твої, 11 які Ти наказа́в
через Своїх рабів пророків, говорячи: Цей Край,
що ви йдете посісти, він край нечистий через
нечистість наро́ду цих країв, через їхні гидо́ти,
що напо́внили його від кра́ю до кра́ю своєю
нечи́стістю. 12 А тепер дочо́к своїх не давайте
їхнім синам, а їхніх дочо́к не беріть для своїх
синів, і не питайте їх про мир та про добро їх аж
навіки, щоб ви стали сильні, та спожива́ли добро
цієї землі, і віддали́ на спа́док вашим синам
аж навіки. 13 А по то́му всьому, що прийшло
на нас за наші злі чи́ни та за нашу велику
провину, — бо Ти, Боже наш, стримав кару
більше від гріха́ нашого, і дав нам таку рештку,
— 14 чи зно́ву ми лама́тимемо заповіді Твої, і
бу́демо посвоя́чуватися з оцими мерзо́тними
наро́дами? Чи ж Ти не розгні́ваєшся на нас аж
до ви́гублення нас, так що ніхто не позоста́вси
б і не врятува́вся? 15 Господи, Боже Ізраїлів,
Ти праведний, бо ми позоста́лися останком, як
цього дня. Ось ми в провині своїй перед лицем
Твоїм, бо не всто́яти нам за це перед лицем
Твоїм!“

10 А коли Ездра молився та сповіда́вся, плакав
та припада́в перед Божим домом, зібрався
до нього з Ізраїля дуже великий збір, — чоловіки,
і жінки́ та діти, бо наро́д плакав ре́вним плаче́м...
2 І відповів Шеханія, Єхіїлів син, з Еламових
синів, та й сказав до Ездри: „Ми спроневі́рилися
нашому Богові, бо взяли ми чужи́нок із наро́дів
цього кра́ю за жіно́к. Але є ще надія для Ізраїля
в цьо́му! 3 А тепер складімо заповіта нашому
Богові, що випровадимо від себе всіх жінок

та наро́джене від них, за радою пана нашого,
та тих, хто тремти́ть перед заповіддю нашого
Бога, і буде зро́блене за Зако́ном. 4 Устань,
бо на тобі ця річ, а ми з тобою. Будь му́жній
і дій!“ 5 І встав Ездра, і заприсяг зверхників,
священиків і Левитів та всього Ізраїля, щоб
робити за цим словом. І вони заприсягли́. 6
І Ездра встав з-перед Божого дому й пішов
до кімна́ти Єгохонана, Ел'яшівового сина, і
ночував там. Хліба він не їв і води не пив, бо
був у жало́бі за спроневі̂рення пове́рненців.
7 І оголоси́ли в Юдеї та в Єрусалимі до всіх
пове́рненців, щоб зібратися до Єрусалиму. 8 А
кожен, хто не при́йде до трьох день, за порадою
зверхників та старши́х, — увесь маєток того буде
зро́блений закляттям, а він буде ви́лучений із
громади пове́рненців. 9 І зібралися всі люди
Юди та Веніямина до Єрусалиму до трьох
день, — це був дев'ятий місяць, двадцятого дня
місяця. І сидів увесь народ на площі Божого
дому, тремтячи́ від цієї справи та від дощу.
10 І встав священик Ездра та й сказав до них:
„Ви спроневі̂рилися, і взяли чужи́нних жінок,
щоб побільши́ти Ізраїлеву прови́ну. 11 А тепер
повині̂ться Господе́ві, Богові ваших батьків, і
чиніть Його волю! І віддаліться від наро́дів цього
кра́ю та від тих чужих жіно́к!“ 12 І відповіла́
вся громада, і сказали гучним голосом: „Так, за
словом твоїм, ми повинні зробити! 13 Але наро́д
числе́нний, і час дощів, і нема сили стояти
на вулиці. Та й праці не на один день і не на
два, бо ми багато нагрішили в цій справі. 14
Нехай же стануть наші зверхники за ввесь збір, а
кожен, хто є в наших містах, хто взяв чужи́нних
жіно́к, нехай при́йде на означені часи́, а з ними
старші́ кожного міста та су́дді його, аж поки не
відве́рнеться від нас жар гніву нашого Бога за
цю річ“. 15 Особливо стали над цим Йонатан,
син Асагелів, та Яхзея, син Тіквин, а Мешуллам
та Левит Шеббетай допомагали їм. 16 І зробили
так пове́рненні. І відділи́в собі священик Ездра
людей, голів батьків за родом їхніх батьків, і всі
вони поіме́нно. І сіли вони першого дня десятого
місяця, щоб дослідити цю справу. 17 І скінчи́ли
до першого дня першого місяця справи про всіх
тих людей, що взяли були чужи́нних жіно́к.
18 І знайшлися поміж священичими синами,
що взяли́ чужи́нних жіно́к, із синів Єшуї, сина
Йоцадакового, та братів його: Моасея, і Еліезер,
і Ярів, і Ґедалія. 19 І дали́ вони руку свою, що
повипрова́джують жіно́к своїх, а винні прине́сли
в жертву барана́ з отари за прови́ну свою. 20
А з синів Іммерових: Ханані та Зевадія. 21 І з
синів Харімових: Массея, і Елійя, і Шемая, і Єхіїл,
і Уззійя. 22 Із синів Пашхурових: Ел'йоенай,
Маасея, Ізмаїл, Натанаїл, Йозавад та Ел'аса. 23 А
з Левитів: Йозавад, і Шім'ї, і Келая, він Келіта,
Петахія, Юда та Еліезер. 24 А з співаки̂в: Ел'яшів.
А з придве́рних: Шаллум, і Телем, та Урі. 25 А
з Ізраїля, з синів Пар'ошових: Рам'я, і Їззійя,
і Малкійя, і Мійямін, і Елеазар, і Малкійя та
Беная. 26 А з синів Еламових: Маттанія, Захарій,
і Єхіїл, і Авді, і Єремот, і Елійя, 27 І з синів Затту:
Ел'йоенай, Ел'яшів, Маттанія, і Еремот, і Завад та
Азіза. 28 А з синів Беваєвих: Єгоханан, Хананія,
Заббай, Атлай. 29 І з синів Банієвих: Мешуллам,
Маллух, і Адая, Яшув, і Шеал та Рамот. 30 І з
синів Пахатових: Моав, Адна, і Хелал, Беная,
Маасея, Маттанія, Веселі́їл, і Бінну́й та Манасія.
31 І з синів Харімових: Еліезер, Їшшійя, Малкійя,
Шемая, Шімон, 32 Веніямин, Маллух, Шемарія. 33
З синів Хашумових: Маттенай, Маттатта, Завад,
Еліфелет, Єремай, Манасія, Шім'ї. 34 З синів
Банаєвих: Маадай, Амрам, і Уїл, 35 Беная, Бедея,
Келугу, 36 Ванія, Меремот, Ел'ятів, 37 Маттанія,
Маттенай, і Яасай, 38 і Бані, і Бійну́й, Шім'ї,
39 і Шелемія, і Натан, і Адая, 40 Махнадвай,
Шашай, Шарай, 41 Азаріїл, і Шелемія, Шемарія,
42 Шаллум, Амарія, Йо́сип. 43 А з синів Нево:
Єіїл, Маттітія, Завад, Зевіна, Яддай, і Йоїл, Беная.
44 Усі оці взяли́ були́ чужи́нних жіно́к, а деякі з
цих жіно́к і дітей породили.

Неемія

1 Слова́ Неемі́ї, Гахаліїного сина: „І сталося в
місяці кіслеві двадцятого року, і був я в за́мку
Шуша́н. **2** І прийшов Ханані, один із братів моїх,
він та люди з Юдеї. І запитався я їх про юдеїв, що
врятува́лися, що позостали від поло́ну, та про
Єрусалим. **3** А вони сказали мені: „Позосталі,
що лишилися з полону, там в окрузі, живуть
у великій біді та в га́ньбі, а мур Єрусалиму
поруйно́ваний, а брами його попа́лені огнем“... **4**
І сталося, як почув я ці слова́, сів я та й плакав,
і був у жало́бі кілька днів, і по́стив, і молився
перед лицем Небесного Бога. **5** І сказав я: „Молю
Тебе, Господи, Боже Небесний, Боже великий
та грізни́й, що дотри́муєш заповіта та милість
для тих, хто любить Тебе та дотримуєш заповіді
Свої, — **6** нехай же буде ухо Твоє чутке́, а очі
Твої відкриті, щоб прислу́хуватися до молитви
раба Твого, якою я молюся сьогодні перед Твоїм
лицем день та ніч за Ізраїлевих синів, Твоїх
рабів, і сповіда́юся в гріха́х Ізраїлевих синів,
якими грішили ми проти Тебе, — і я і дім
батька мого грішили! **7** Ми сильно провинилися
перед Тобою, і не дотримували заповідей, і
уставів, і прав, які наказав Ти Мойсеєві, рабові
Своєму. **8** Пам'ятай же те слово, що Ти наказав
був Мойсеєві, Своє́му рабові, говорячи: як ви
спроневі́ритеся, — Я розпоро́шу вас поміж
наро́дами! **9** Та коли наве́рнетеся до Мене, і
будете дотримувати заповіді Мої й виконувати
їх, то якщо будуть ваші вигна́нці на краю небес,
— то й звідти позбираю їх, і приведу́ до того
місця, яке Я вибрав, щоб там перебувало Ім'я́
Моє! **10** А вони — раби Твої та народ Твій, якого
Ти викупив Своєю великою силою та міцною
Своєю рукою. **11** Молю Тебе, Господи, нехай
же буде ухо Твоє чутке́ до молитви Твойого
раба та до молитви Твоїх рабів, що пра́гнуть
боятися Ймення Твого! І дай же сьогодні успіху
Своєму рабові, і дай знайти милосердя перед
оцим мужем!“А я був ча́шником царевим.

2 І сталося в місяці ніса́ні, двадцятого року
царя Артаксе́ркса, було раз вино перед ним. І
взяв я те вино й дав цареві. І я, здавалося, не був
сумни́й перед ним. **2** Та сказав мені цар: „Чому́
обличчя твоє сумне́, — чи ти не хворий? Це не
інше що, як тільки сум серця“. І я ве́льми сильно
злякався! **3** І сказав я до царя: „Нехай цар живе
навіки! Чому́ не буде сумне́ обличчя моє, коли
місто дому гробі́в батьків моїх поруйноване, а
брами його попа́лені огнем!“ **4** І сказав мені цар:
„Чого ж ти просиш?“І я помолився до Небесного
Бога, **5** і сказав цареві: Якщо це цареві вгодне,
і якщо раб твій уподо́баний перед обличчям
твоїм, то пошли мене до Юдеї, до міста гробі́в
батьків моїх, — і я відбуду́ю його“! **6** І сказав
мені цар (а цариця сиділа при ньо́му): „Скільки
ча́су буде дорога твоя, і коли ти пове́рнешся?“І
сподо́балось це цареві, і він послав мене, а я
призна́чив йому час. **7** І сказав я цареві: „Якщо
це цареві вгодне, нехай дадуть мені листи́ до
намісників Зарі́ччя, щоб прова́дили мене, аж
поки не прийду́ до Юдеї, **8** і листа до Асафа,
дозо́рця царевого лісу, щоб дав мені де́рева
на бру́сся для замко́вих брам, що належать
до Божого дому, і для міско́го муру, і для
дому, що до нього ввійду́“. І дав мені цар в
міру того, як добра була Божа рука надо мною.
9 І прибув я до намісників Заріччя, і дав їм
цареві листи́. А цар послав зо мною зверхників
ві́йська та верхівці́в. **10** І почув про це хоронянин
Санваллат та раб аммоні́тянин Товія, і було
їм прикро, дуже прикро, що прийшов чоловік
клопота́тися про добро для Ізраїлевих синів. **11**
І прийшов я до Єрусалиму, і був там три дні.
12 І встав я вночі, я та трохи людей зо мною, і
не розповів я нікому, що Бог мій дав до мого
серця зробити для Єрусалиму. А худоби не було
зо мною, окрім тієї худоби, що я нею їздив. **13**
І вийшов я Долинною брамою вночі, і пішов
до джерела́ Таннін, і до брами Смітникової.
І я докладно огля́нув мури Єрусалиму, що
були́ поруйно́вані, а брами його були попа́лені
огнем. **14** І перейшов я до Джерельної брами
та до царського́ ставу, та там не було місця
для переходу худоби, що була́ підо мною. **15** І
йшов я долиною вночі, і докладно оглядав мура.
Потім я вернувся, і ввійшов Долинною брамою,
і вернувся. **16** А заступники не знали, куди я
пішов та що́ я роблю́, а юдеям, і священикам, і
шляхті, і заступникам, і решті тих, що робили
працю, я доти нічо́го не розповіда́в. **17** І сказав
я до них: „Ви бачите біду́, що ми в ній, що
Єрусалим зруйно́ваний, а бра́ми його попа́лені
огнем. Ідіть, і збудуйте мура Єрусалиму, і вже
не бу́демо ми га́ньбою!“ **18** І розповів я їм про
руку Бога мого, що вона добра до мене, а також
слова царя, які сказав він мені. І сказали вони:
„Станемо й збудуємо!“І зміцнили вони руки
свої на добре ді́ло. **19** І почув це хоронянин
Санваллат та аммоні́тянин раб Товія, і араб
Ґешем, і сміялися з нас, і пого́рджували нами
й говорили: „Що це за річ, яку ви робите? Чи
проти царя ви бунтуєтесь?“ **20** А я їм відповів і
сказав до них: „Небесний Бог — Він дасть нам
у́спіх, а ми, Його раби, станемо й збудуємо! А
вам нема ані частки, ані права, ані пам'ятки в
Єрусалимі!“

3 І встав Еліяші́в, первосвященик, та брати
його священики, і збудували Овечу браму.
Вони освятили її, і повставля́ли її двері, й аж до
башти Меа освятили її, аж до башти Ханан'їла.
2 А поруч нього будували єрихо́няни, а поруч
них будував Заккур, син Імріїв. **3** А браму
Рибну збудували сини Сенаїні, і вони покрили
її бру́ссями, і повставляли двері її, замки́ її та
за́суви її. **4** А поруч них направляв Меремот,
син Урії, Коцового сина, а поруч них направляв
Мешуллам, син Берехії, Мешав'їлового сина,
а поруч них направляв Садок, Баанин син.
5 А поруч них направляли текояни, але́ їхні
вельмо́жі не схилили своєї шиї в службу свого
Господа. **6** А браму Стару направляли Йояда,
син Пасеахів, та Мешуллам, син Бесодеїн, —
вони покрива́ли бру́ссями, і вставляли двері
її, і замки́ її та за́суви її. **7** А поруч них
направляв ґів'онеянин Мелатія та меронотеянин
Ядон, люди Ґів'ону та Міцпи, що належали до
володі́ння намісника Заріччя. **8** Поруч нього
направляв Уззіїл, син Хархаїн, з золотарів, а
поруч нього направляв Хананія, син Раккахімів,
— і вони віднови́ли Єрусалима аж до Широкого
муру. **9** А поруч нього направляв Рефая,
син Хурів, зверхник половини єрусалимської
округи. **10** А поруч нього направляв Єдая, син
Харумафів, а то навпроти дому свого, а при
його руці направляв Хаттуш, син Хашавнеїн. **11**
Другу міру направляв Малкійя, син Харімів, та
Хашшув, син Пахат-Моавів, та башту Печей. **12** А
поруч нього направляв Шаллум, син Лохеша,
зверхник половини єрусалимської окру́ги, він
та дочка́ його. **13** Браму Долинну направляв
Ханун та ме́шканці Заноаху, — вони збудували
її, і повставляли двері її, замки́ її та за́суви
її, і тисячу ліктів у мурі аж до Смітнико́вої
брами. **14** А Смітнико́ву браму направив
Малкійя, син Рехавів, зверхник бет-керемської
округи, — він збудував її, і повставля́в її двері,
замки́ її та за́суви її. **15** А Джерельну браму
направив Шаллум, син Кол-Хезеїв, зверхник
округи Міцпи, — він збудував її, і покри́в її,
і повставля́в її двері, замки́ її та за́суви її,
і направив мура ставу Шелах до царсько́го
садка́, і аж до ступені́в, що спускаються з
Давидового Міста. **16** За ним направляв Неемія,
син Азбуків, зверхник половини бетцурської
окру́ги аж до місця навпроти Давидових гробі́в
і аж до зробленого ста́ву, і аж до дому
Лицарів. **17** За ним направляли Левити: Рехум,
син Баніїв, поруч нього направляв зверхник
половини округи Кеїла, для своєї окру́ги. **18**
За ним направляли їхні брати: Баввай, син
Хенададів, зверхник половини окру́ги Кеїла.
19 І направляв поруч нього Езер, син Єшуїн,
зверхник округи, міру другу, від місця навпроти
виходу до зброя́рні наріжника. **20** За ним
ревно направляв Барух, Заббаїв син, міру
другу, від наріжника аж до входу до дому
первосвященика Еліяшіва. **21** За ним направляв
Меремот, син Урійї, сина Коцового, міру другу,
від входу до Еліяшівового дому й аж до кінця
Еліяшівового дому. **22** А за ним направляли
священики, люди йорданської окру́ги. **23** За ним
направляв Веніямин, син Хашшувів, навпроти
свого дому; за ним направляв Азарія, син Маасеї,
сина Ананіїного, при своєму домі. **24** За ним
направляв Біннуй, син Хенададів, міру другу,
від Азаріїного дому аж до наріжника й аж до
ро́гу. **25** Палал, син Узаїв, — від місця навпроти
наріжника та в горі́шній башті, що вихо́дить із
царсько́го дому, що при в'язни́чному подві́р'ї.
За ним Педая, син Пар'ошів. **26** А підда́нці храму
сиділи в Офелі аж до місця навпроти Водної
брами на схід та навпро́ти виступа́ючої башти.
27 За ним направляли техояни, міру другу, від
місця навпроти великої виступаючої башти й аж
до офельського му́ру. **28** З-над Кінської брами
направляли священики, кожен навпроти дому
свого́. **29** За ним и направляв Садо́к, син Іммерів,
навпроти свого дому, а за ним направляв
Шемая, син Шеханіїн, сторож Схі́дньої брами.
30 За ним направляв Хананія, син Шелеміїн,
та Ханун, шо́стий син Цалафів, міру другу;
за ним направляв Мешуллам, син Берехіїн,
навпроти своєї кімна́ти. **31** За ним направляв
Малкійя, син золотаря́, аж до дому храмови́х
підда́нців та крамарі́в, навпроти брами Міфкад
і аж до наріжної го́рниці. **32** А між наріжною
го́рницею до Овечої брами направляли золотарі́
та крамарі́.

4 І сталося, як почув Санваллат, що ми будуємо
того мура, то він запалився гнівом, і дуже
розгнівався, і сміявся з юдеїв. **2** І говорив він
перед своїми брата́ми та самарійським ві́йськом
і сказав: „Що́ це роблять ці мізерні юдеї? Чи їм
це позоставлять? Чи бу́дуть вони прино́сити
жертву? Чи закі́нчать цього дня? Чи ожи́влять
вони ці камі́ння з куп по́роху, а вони ж —
попа́лені?“ **3** А аммоні́тянин Товійя був при
ньому й сказав: „Та й що́ вони будують? Якщо
вийде лисиця, то вона зробить дірку в їхній
камінній стіні́!“ **4** „Почуй, Боже наш, що ми
стали пого́рдою, і поверни їхню га́ньбу на голову
їхню, і дай їх на здо́бич у край поло́ну! **5** І не
закрий їхньої провини, а їхній гріх нехай не буде
стертий з-перед лиця Твого, бо вони обра́зили
будівничих!“ **6** І збудува́ли ми того мура, і

був пов'я́заний увесь той мур аж до половини
його́. А серце народу було, щоб да́лі робити! 7 І
сталося, як почув Санвалла́т, і Товійя, і араби,
і аммонітяни, і ашдодяни, що направляється
єрусалимський мур, що ви́ломи в стіні стали
затарасо́вуватися, то дуже запали́лися гнівом. 8
І змо́вилися вони всі ра́зом, щоб іти воювати з
Єрусалимом, та щоб учинити йому замі̂шання.
9 І ми молилися до нашого Бога, і поставили
проти них сторо́жу вдень та вночі, перед ними.
10 І сказав Юда: „Осла́бла сила носія́, а зва́лищ
багато, — і ми не зможемо да́лі будувати мура!“
11 А наші нена́висники говорили: „Вони не
знатимуть і не побачать, як ми при́йдемо до
сере́дини їх, і позабива́ємо їх, та її спи́нимо
працю!“ 12 І сталося, як прихо́дили ті юде́яни,
що сиділи при них, то говорили нам про це
разі̂в десять, зо всіх місць, де вони пробува́ли.
13 Тоді поставив я сторо́жу здо́лу того місця за
муром у пече́рах. І поставив я народ за їхніми
ро́дами, з їхніми меча́ми, їхніми ра́тищами
та їхніми лу́ками. 14 І розглянув я це, і встав
і сказав я до шляхе́тних, і до заступників, і
до решти наро́ду: „Не бійтеся перед ними!
Згадайте Господа великого та грізно́го, і воюйте
за ваших братів, ваших синів, дочо́к ваших,
жіно́к ваших та за доми́ ваші!“ 15 І сталося,
як почули наші вороги́, що нам те відо́ме, то
Господь зламав їхній за́дум, і всі ми верну́лися
до муру, кожен до праці своєї. 16 І було́ від
того дня, що половина моїх юнакі̂в робили
працю, а половина їх міцно тримала списи,
щити́, і луки та па́нцері, а зверхники стояли
позад Юдиного дому. 17 Будівни́чі працювали
на мурі, а носії́ наладо́вували тяга́р, — вони
однією рукою робили працю, а однією міцно
тримали списа. 18 А в кожного будівничого його
меч був прив'я́заний на сте́гнах його, і так вони
будували, а біля мене був сурма́ч. 19 І сказав я до
шляхе́тних, до заступників та до решти наро́ду:
„Праця велика й просто́ра, а ми повіддї̂лювані
на мурі, дале́ко один від о́дного. 20 Тому то в
місце, де почуєте голос сурми́, туди негайно
збирайтеся до нас. Бог наш буде воювати для
нас!“ 21 І так ми робили працю, і половина їх
міцно тримала списи від сходу ранньої зорі аж
до поя́влення зір. 22 Також того ча́су сказав я до
наро́ду: „Кожен з юнако́м своїм нехай ночують
у сере́дині Єрусалиму, і бу́дуть вони для нас
уночі — сторо́жею, а вдень — на працю“. 23 І ні
я, ані брати мої, ані юнаки́ мої, ані сторожі̂, що
були за мною, ми не здіймали своєї оде́жі, —
кожен мав свою зброю при своє́му стегні̂.

5 І був великий крик наро́ду та їхніх жіно́к на
своїх братів юдеїв. 2 І були такі, що говорили:
„Ми даємо́ в заста́ву синів своїх та дочо́к своїх,
і беремо́ збіжжя, і їмо й живемо́!“ 3 І були
такі, що говорили: „Ми заставля́ємо поля свої, і
виноградники свої, і доми́ свої, і беремо́ збіжжя
в цьому голоді!“ 4 І були́ такі, що говорили:
„Ми позичаємо срібло на податок царськи́й за
наші поля та наші виноградники. 5 А наше ж
тіло таке, як тіло наших братів, наші сини —
як їхні сини. А ось ми ти́снемо наших синів
та наших дочо́к за рабів, і є з наших дочо́к
ути́скувані. Ми не в силі робити, а поля́ наші та
виноградники наші належать іншим“. 6 І сильно
запала́в у мені гнів, коли я почув їхній крик
та ці слова́! 7 А моє серце дало́ мені раду, і я
сперечався з шляхе́тними та з заступниками та
й сказав їм: „Ви заста́вою ти́снете один о́дного!“І
скликав я на них великі збори. 8 І сказав я
до них: „Ми викупо́вуємо своїх братів юдеїв,
про́даних пога́нам, за нашою спромогою, а ви
бу́дете продавати своїх братів, і вони продаються
нам?“І мовчали вони, і не знахо́дили слова... 9
І сказав я: „Не добра це річ, що ви робите! Чи
ж не в бо́язні нашого Бога ви маєте ходити,
через га́ньбу від тих поганів, наших ворогів?
10 Також і я, брати мої та юнаки́ мої були
позикода́вцями срібла та збіжжя. Опустімо ж
ми оцей борг! 11 Верніть їм зараз їхні поля́,
їхні виноградники, їхні оли́вки, й їхні доми́ та
відсо́ток срібла, і збіжжя, виноградний сік та
нову́ оливу, що ви дали їм у заста́ву за них!“ 12 І
вони сказали: „Пове́рнемо, і не бу́демо жадати
від них! Зро́бимо так, як ти говориш!“І покликав
я священиків, і заприсягну́в їх зробити за цим
словом. 13 Витрусив я й свою па́зуху та й сказав:
„Нехай отак ви́трусить Бог кожного чоловіка,
хто не спо́внить цього слова, з дому його та з
труду його, і нехай бу́де такий ви́трушений та
поро́жній!“І сказали всі збори: „Амі̂нь!“І сла́вили
вони Господа, і наро́д зробив за цим словом.
14 Також від дня, коли цар наказав мені бути їхнім
намі̂сником в Юдиному кра́ї від року двадцятого
й аж до року тридцять другого царя Артаксе́ркса,
— дванадцять літ не їв намі̂сничого хліба ані
я, ані брати мої. 15 А намі̂сники попере́дні, що
були́ передо мною, чинили тяжке́ над наро́дом, і
брали від них хлібом та вином одно́го дня сорок
шеклів срібла; також їхні слу́ги панували над
наро́дом. А я не робив так через страх Божий. 16
А також у праці того муру я підтри́мував, і по́ля
не купували ми, а всі мої слу́ги були зібрані там
над працею. 17 А за столом моїм були юдеї та
заступники, — сто й п'ятдеся́т чоловіка, та й ті,
хто прихо́див до нас із народів, що навколо нас.
18 А що гото́вилося на один день, було: віл один,
худоби дрібної — шестеро ви́браних, і птиця

готува́лася в мене, а за десять день вихо́дило
багато всякого вина. А при то́му я не жадав
намісничого хліба, бо та робота направи мурів
була тяжка́ на тому народі. 19 Запам'ятай же
мені, Боже мій, на добре все те, що́ я робив для
цього народу!

6 І сталося, коли почув Санваллат, і Товійя, і
араб Ґешем та решта наших ворогів, що я
збудував мура, і що не позоста́лося в ньому
ви́лому, — але до цього ча́су дверей у брамах я
не повставля́в, — 2 то послав Санваллат та Ґешем
до мене, говорячи: „Приходь, і вмовимося ра́зом
у Кефірімі в долині Оно!“А вони замишляли
зробити мені зло. 3 І послав я до них послів,
говорячи: „Я роблю́ велику працю, і не мо́жу
прийти. На́що буде перервана ця праця, як кину
її та піду́ до вас?“ 4 І посилали до мене так само
чотири ра́зи, а я відповідав їм так само. 5 І так
само Санваллат п'ятий раз прислав до ме́не
слугу́ свого́, а в руці його був відкритий лист.
6 А в ньому написане: „Чується серед наро́дів,
і Ґашму говорить: Ти та юдеї замишляєте
відділитися, тому́ то ти будуєш того мура, і
хочеш бути їм за царя, за тими слова́ми. 7 Та
й пророків ти понаставля́в, щоб викри́кували
про тебе в Єрусалимі, говорячи: Цар в Юді!
А тепер цар почує оці речі. Отож, — приходь,
і пора́дьмося ра́зом!“ 8 І послав я до ньо́го,
говорячи: „Не було́ таких речей, про які ти
говориш, бо з серця свого ти їх повимишля́в!“
9 Бо всі вони лякали нас, говорячи: „Нехай
осла́бнуть їхні руки з цієї праці, — і не буде
вона зро́блена!“Та тепер, о Боже, зміцни́ мої
ру́ки! 10 І я ввійшов до дому Шемаї, сина Делаї,
Мегетав'їлового сина, а він був заде́ржаний. І
він сказав: „Умовмося піти до Божого дому, до
сере́дини храму, і замкне́мо храмові двері, бо
при́йдуть забити тебе, — власне вночі при́йдуть
забити тебе“. 11 Та я відказав: „Чи такий чоловік,
як я, має втікати? І хто́ є такий, як я, що вві́йде
до храму й буде жити? Не ввійду́!“ 12 І пізнав
я, що то не Бог послав його, коли він говорив
на мене те пророцтво, а то Товійя та Санваллат
підкупи́ли його́... 13 Бо він був підку́плений,
щоб я боявся, — і зробив так, і згрішив. Це було
для них на злий поговір, щоб обра́зити мене. 14
Запам'ятай же, Боже мій, Товійї та Санваллатові
за цими вчинками його́, а також пророчиці
Ноадії та решті пророків, що страха́ли мене!
15 І був закінчений мур двадцятого й п'ятого
дня місяця елула, за п'ятдеся́т і два дні. 16
І сталося, як почули про це всі наші вороги,
та побачили всі народи, що були навко́ло нас,
то вони впали в оча́х своїх та й пізнали, що
ця праця була зро́блена від нашого Бога! 17
Тими днями також шляхе́тні юдеї писали багато
своїх листів, що йшли до Товійї, а Товійїні
прихо́дили до них. 18 Бо багато-хто в Юдеї
були заприся́женими при́ятелями йому, бо він
був зять Шеханії, Арахового сина, а син його
Єгоханан узяв дочку́ Мешуллама, Берехіїного
сина. 19 І говорили передо мною добре про
нього, а слова́ мої передавали йому. Товійя
посилав листи́, щоб настраха́ти мене́.

7 І сталося, як був збудо́ваний мур, то
повставля́в я двері, і були понаста́влювані
придве́рні, співаки́ та Левити. 2 І призна́чив я
над Єрусалимом свого брата Ханані та зверхника
тверди́ні Хананію, бо він був чоловік правдивий,
і Бога боявся більше від багатьох інших. 3 І сказав
я до них: „Нехай не відчиня́ються єрусалимські
брами аж до спе́ки сонця. І поки вони самі
стоять, нехай позамика́ють двері, і так тримайте.
І поста́вити ва́рти з єрусалимських ме́шканців,
кожного на його сторожі, і кожного навпроти
його дому!“ 4 А місто було широко-просто́ре
й велике, та народу в ньо́му мало, і доми не
були побудо́вані. 5 І поклав мені Бог мій на
серце моє зібрати шляхе́тних, і заступників та
наро́д, щоб переписати. І знайшов я книжку
пе́репису тих, хто прийшов перше, а в ній
я знайшов написане таке: 6 Оце вихо́дьки з
округи, що прийшли з поло́ну вигна́ння, яких
вигнав був Навуходоно́сор, цар вавилонський,
і вони повернулися до Єрусалиму та до Юдеї,
кожен до міста свого, 7 ті, що прийшли
були з Зоровавелем, Ісусом, Неемією, Азарією,
Раамією, Нахаманієм, Мордехаєм, Білшаном,
Місперетом, Біґваєм, Нехумом, Бааною. Число
людей Ізраїлевого наро́ду: 8 синів Пар'ошових —
дві тисячі сто й сімдеся́т і два, 9 синів Шеватіїних
— три сотні і сімдесят і два, 10 синів Арахових
— шість сотень п'ятдеся́т і два, 11 синів Пахат-
Моавових, із синів Ісусових та Йоавових — дві
тисячі й вісім сотень вісімнадцять, 12 синів
Еламових — тисяча двісті п'ятдеся́т і чотири,
13 синів Заттуєвих — вісім сотень сорок і п'ять,
14 синів Заккаєвих — сім сотень і шістдеся́т, 15
синів Біннуєвих — шість сотень сорок і вісім,
16 синів Беваєвих — шість сотень двадцять і
вісім, 17 синів Азґадових — дві тисячі три сотні
двадцять і два, 18 синів Адонікамових — шість
сотень шістдеся́т і сім, 19 синів Біґваєвих — дві
тисячі шістдесят і сім, 20 синів Адінових — шість
сотень п'ятдеся́т і п'ять, 21 синів Атерових, — з
синів Хізкійїних — дев'ятдеся́т і вісім, 22 синів
Хашумових — три сотні двадцять і вісім, 23 синів
Бецаєвих — три сотні двадцять і чотири, 24 синів
Харіфових — сто дванадцять, 25 синів Ґів'онових
— дев'ятдеся́т і п'ять, 26 людей з Віфлеєму та

Нетофи — сто вісімдеся́т і вісім, 27 людей з
Анототу — сто двадцять і вісім, 28 людей з Бет-
Азмавету — сорок і два, 29 людей з Кір'ят-Єаріму,
Кефіри та Беероту — сім сотень сорок і три, 30
людей з Рами та Ґави — шість сотень двадцять
і один, 31 людей з Міхмасу — сто двадцять і
два, 32 людей з Бет-Елу та Аю — сто двадцять і
три, 33 людей з Нево Другого — п'ятдеся́т і два,
34 вихо́дьків з Еламу Другого — тисяча двісті
п'ятдесят і чотири, 35 виходьків з Харіму — три
сотні й двадцять, 36 виходьків з Єрихону — три
сотні сорок і п'ять, 37 виходьків з Лоду, Хадіду й
Оно — сім сотень і двадцять і один, 38 вихо́дьків
з Сенаї — три тисячі дев'ять сотень і тридцять.
39 Священиків: синів Єдаїних з Ісусового дому —
дев'ять сотень сімдеся́т і три, 40 синів Іммерових
— тисяча п'ятдесят і два, 41 синів Пашхурових —
тисяча двісті сорок і сім, 42 синів Харімових —
тисяча сімнадцять. 43 Левитів: синів Ісусових з
Кадміїлового дому, з Годевиних синів — сімдеся́т
і чотири. 44 Співакі́в: синів Асафових — сто сорок
і вісім. 45 Придве́рних: синів Шаллумових, синів
Атерових, синів Талмонових, синів Аккувових,
синів Хатітиних, синів Шоваєвих — сто тридцять
і вісім, 46 Храмови́х підда́нців: сини Ціхині, сини
Хасуфині, сини Таббаотові, 47 сини Керосові,
сини Сіїні, сини Падонові, 48 сини Леванині, сини
Хаґавині, сини Салмаєві, 49 сини Хананові, сини
Ґідделові, сини Ґахарові, 50 сини Реаїні, сини
Рецінові, сини Некодині, 51 сини Ґаззамові, сини
Уззині, сини Пасеахові, 52 сини Бесаєві, сини
Меунімові, сини Нефішесінові, 53 сини Бакбутові,
сини Хакуфині, сини Хархурові, 54 сини
Бацлітові, сини Мехидині, сини Харшині, 55 сини
Баркосові, сини Сісерині, сини Темахові, 56 сини
Неціяхові, сини Хатіфині. 57 Синів Соломонових
рабів: сини Сотаєві, сини Соферетові, сини
Перідині, 58 сини Яалині, сини Дарконові, сини
Ґідделові, 59 сини Шефатіїні, сини Хаттілові,
сини Похерет-Гаццеваїмові, сини Амонові, —
60 усього цих храмови́х підда́нців та синів
Соломонових рабів — три сотні дев'ятдеся́т і
два. 61 А оце ті, що прийшли з Тел-Мелаху, з
Тел-Харші, Керув-Аддону та Іммеру, та не могли
дове́сти роду батьків своїх та свого насіння,
чи вони з Ізраїля: 62 синів Делаїних, синів
Товійїних, синів Некодиних — шість сотень
сорок і два. 63 А з священиків: сини Ховаїні, сини
Коцові, сини Барзіллая, що взяв жінку з доч́ок
ґілеадянина Барзіллая, і став зватися їхнім
ім'ям. 64 Вони шукали за́пису свого родово́ду,
але він не знайшовся, — і були вони ви́лучені
зо свяще́нства, 65 а намісник сказав їм, щоб
вони не їли зо Святого Святих, аж поки не стане
священик до ури́му та тумми́му. 66 Усього збору
ра́зом — сорок дві тисячі триста й шістдеся́т,
67 окрім їхніх рабів та їхніх невільниць, —
цих було сім тисяч триста тридцять і сім; а
в них співакі́в та співа́чок — двісті й сорок і
п'ять. 68 Їхніх ко́ней було сім сотень тридцять
і шість, їхніх мулів — двісті сорок і п'ять, 69
верблю́дів — чотири сотні тридцять і п'ять,
ослів — шість тисяч і сім сотень і двадцять.
70 А частина голі́в ба́тьківських ро́дів дали́
на працю: намісник дав до скарбниці: золота
тисячу даре́йків, кропи́льниць — п'ятдеся́т,
священичих шат — п'ятсот і тридцять. 71 А
з голів ба́тьківських родів дали до скарбниці
на працю: золота — двадцять тисяч дарейків,
а срібла — дві тисячі й двісті мін. 72 А що
дала́ ре́шта наро́ду: золота — двадцять тисяч
дарейків, а срібла — дві тисячі мін, а священичих
шат — шістдеся́т і сім. 73 І осілися священики, і
Левити, і придве́рні, і співаки, і дехто з наро́ду, і
храмові підда́нці, і ввесь Ізраїль по своїх міста́х.
Як настав сьомий місяць, то Ізраїлеві сини були
по своїх містах.

8 І зібрався ввесь наро́д, як один чоловік, на
майда́н, що перед Водною брамою, і сказали
учителеві Ездрі прине́сти книги Мойсеєвого
Зако́ну, що наказав був Господь Ізра́їлеві. 2 І
приніс священик Ездра Зако́на перед збори з
чоловіків та аж до жіно́к, і всіх, хто розумів
чуте, першого дня сьомого місяця. 3 І читав він
у нім на майда́ні, що перед Водною брамою,
від світанку аж до полу́дня, перед чоловіками
й жінка́ми та тими, хто розуміє, а уші всього
народу були звернені до книги Зако́ну. 4 І стояв
учитель Ездра на дерев'я́ному підви́щенні, що
зробили для цієї справи, а при ньому стояв
Маттітія, і Шема, і Аная, і Урійя, і Хілкійя, і
Маасея на прави́ці його, а на ліви́ці його: Педая,
і Мішаїл, і Малкійя, і Хашум, і Хашбаддана,
Захарій, Мешуллам. 5 І розгорнув Ездра цю
книгу на оча́х усього народу, бо він був вище
від усього народу, а коли він розгорнув, увесь
наро́д устав. 6 І поблагословив Ездра Господа,
Бога великого, а ввесь народ відповів: „Амі́нь,
Амі́нь!“з підне́сенням своїх рук. І всі схиля́лися,
і вклонялися Господе́ві обличчям до землі! 7 А
Ісус, і Бані, і Шеревея, Ямін, Аккув, Шаббетай,
Годійя, Маасея, Келіта, Азарія, Йозавад, Ханан,
Пелая та Левити пояснювали наро́дові Зако́на, а
народ був на своєму місці. 8 І читали в книзі, у
Божому Зако́ні вира́зно, і вияснювали зна́чення,
і робили зрозумілим чи́тане. 9 І сказав намісник
Неемія, і священик учитель Ездра й Левити,
що вияснювали наро́дові, до всього наро́ду:
„День цей — святий він для Господа, Бога

вашого, — не будьте в жало́бі й не плачте!“Бо
плакав увесь наро́д, як почув слова Зако́ну. 10
І сказав він до них: „Ідіть, їжте сите та пийте
солодке, і посилайте ча́стки тому́, в кого нема
нагото́вленого. Бо святий цей день для нашого
Господа, і не сумуйте, бо радість у Господі — це
ваша сила!“ 11 І Левити потіша́ли ввесь наро́д,
говорячи: „Мовчіть, бо цей день святий, — і не
сумуйте!“ 12 І пішов увесь наро́д їсти та пити,
і посилати ча́стки та чинити велику радість,
бо розумів ті слова, що розповіли́ йому. 13
А другого дня зібра́лися го́лови ба́тьківських
родів усього народу, священики та Левити, до
вчителя Ездри, щоб він виясня́в їм слова́ Зако́ну.
14 І знайшли напи́сане в Зако́ні, що наказав
був Господь через Мойсея, щоб Ізраїлеві сини
сиділи в ку́чках у свято сьомого місяця, 15
і щоб розголоси́ли й оголосили по всіх своїх
міста́х та в Єрусалимі, говорячи: „Вийдіть на
го́ру, і понано́сьте галу́ззя оли́вкового, і галу́ззя
дерева оли́вкового, і галуззя ми́ртового, і галуззя
па́льмового, і галуззя густоли́стого дерева, щоб
поробити ку́чки, як написано“. 16 І вийшов
народ, і поназно́шували, і поробили собі ку́чки
кожен на даху́ своїм, і в подві́р'ях своїх, і в
подві́р'ях Божого дому, і на майда́ні Водної
брами, і на майда́ні брами Єфремової. 17 І
поробила ку́чки вся громада, що вернулася з
поло́ну, і сиділа в ку́чках, бо не робили так
Ізраїлеві сини від днів Ісуса, Нави́нового сина,
аж до дня цього. І була дуже велика радість! 18
І читал и в книзі Божого Зако́ну щоденно, від
першого дня аж до дня останнього. І справля́ли
свято сім день; а восьмого дня — відда́ння, за
уста́вом.

9 А двадцятого й четвертого дня того місяця
зібра́лися Ізраїлеві сини в по́сті та в
вере́тищах, а на них — по́рох. 2 А Ізраїлеве
насіння відділи́лося від усіх чужи́нців, і
поставали й визнавали гріхи свої та провини
своїх батьків. 3 І стали на місті своїм, і
чверть дня читали з книги Зако́ну Господа,
Бога свого, а чверть сповіда́лися і вклонялися
Господе́ві, Богові своєму. 4 І стали на
леви́тському підви́щенні Ісус, і Бані, Кадміїл,
Шеванія, Бунні, Шеревея, Бані, Кенані, і кли́кали
сильним голосом до Господа, Бога свого. 5 І
сказали Левити: Ісус, і Кадміїл, Бані, Хашавнея,
Шеревея, Годійя, Шеванія, Петахія: „Устаньте,
поблагословіть Господа, Бога свого́, від віку
аж до віку! І нехай благословляють Ім'я́ слави
Твоєї, і нехай воно буде звели́чене над усяке
благослове́ння та славу! 6 Ти Господь єдиний!
Ти вчинив небо, небеса небе́с, і все їхнє ві́йсько,
землю та все, що на ній, моря та все, що в
них, і Ти оживля́єш їх усіх, а небесне ві́йсько
Тобі вклоня́ється! 7 Ти — то Господь, Бог, що
вибрав Авра́ма, і вивів його́ з халдейського Уру,
і дав йому ім'я́ Авраа́м. 8 І Ти знайшов серце
його вірним перед лицем Своїм, і склав був із
ним заповіта, щоб дати край хананеян, хіттеян,
амореян, періззеян, євусеян, ґірґасеян, щоб дати
насінню його. І Ти ви́конав слова́ Свої, бо Ти
праведний! 9 І побачив Ти біду наших батьків
ув Єгипті, а їхній зойк Ти почув над Червоним
морем. 10 І дав Ти знаки́ та чу́да на фараоні та
на всіх його раба́х, і на всім наро́ді краю його, бо
пізнав Ти, що вони гордо пово́дилися з ними, і
зробив Ти Собі Ім'я́, як видно цього дня. 11 І море
Ти розсі́к перед ними, і вони перейшли́ серед
моря по суходо́лу, а тих, хто гнався за ними,
Ти кинув до глиби́н, як камінь до бурхли́вої
води. 12 І Ти прова́див їх стовпо́м хмари вдень,
а стовпо́м огню́ вночі, щоб освітлювати їм ту
дорогу, якою мали йти. 13 І Ти зійшов був на
го́ру Сіна́й, і говорив з ними з небе́с, і дав їм
справедливі права́ та правдиві зако́ни, устави
та заповіді добрі. 14 І святу Свою суботу Ти
вказав їм, а заповіді, й устави та право наказав
Ти їм через раба Свого Мойсея. 15 І хліб із небе́с
дав Ти був їм на їхній голод, і воду зо скелі
Ти вивів був їм на їхню спра́гу. І Ти сказав їм,
щоб ішли посі́сти край, який Ти присягну́в дати
їм. 16 Та вони й наші батьки́ були вперті, і
робили тверд́ою свою шию, і не слухали Твоїх
за́повідей. 17 І відмовля́лися вони слухати, і не
пам'ятали чуд Твоїх, які Ти чинив був із ними, і
стали твердоши́ї, і настанови́ли собі го́лову, щоб
вернутися до своєї неволі в непо́слуху. Та Ти
Бог, що прощаєш, Ти ласка́вий та милосе́рдний,
довготерпели́вий та багатомилости́вий, — і Ти
не покинув їх! 18 Хоч вони зробили були́ собі
ли́того тельця́ та сказали: Оце бог твій, що ви́вів
тебе з Єгипту, і робили великі обра́зи, 19 та
Ти в великім Своїм милосерді не залишив їх
у пустині, — стовп хмари не відходив від них
удень, щоб ве́сти їх дорогою, а стовп огню́ вночі,
щоб освітлювати їм дорогу, якою мали йти. 20
І Духа Свого доброго Ти давав, щоб зробити
їх мудрими, і ма́нни Своєї не стри́мував від
їхніх уст, і во́ду Ти їм давав на їхнє пра́гнення.
21 І сорок літ живив Ти їх у пустині. Не було
недоста́тку ні в чо́му, — одежі їхні не де́рлися,
а но́ги їхні не пу́хли. 22 І дав Ти їм царства
та наро́ди, які призна́чив на по́діл, — і вони
посіли край Сиго́на, і край царя хешбонського,
і край Оґа, царя башанського. 23 А їхніх синів
Ти помно́жив, як зо́рі небесні, і ввів їх до кра́ю,
що про нього казав Ти їхнім батька́м, щоб ішли
посісти. 24 І ввійшли сини, і посіли той край,

і Ти впокори́в перед ними ме́шканців того
кра́ю ханаане́ян, і дав у їхню руку їх та царів
їхніх, та наро́ди того кра́ю, щоб чинити з ними
за своєю волею. 25 І поздобува́ли вони міста́
укрі́плені, та землю ситу, і посі́ли доми, повні
всякого добра́, повите́сувані в ске́лях водозбо́ри,
виноградники, і оливки, і багато овоче́вих дере́в.
І вони їли й наси́тилися, і постава́ли товсті́, і
насоло́джувалися Твоїм великим добро́м. 26 І
стали вони неслухня́ні, і побунтува́лися проти
Тебе, і кинули Зако́на Твого геть за свою спи́ну,
і позабивали пророків Твоїх, що сві́дчили між
ними, щоб навернути їх до Те́бе. І чинили вони
великі обра́зи. 27 І дав Ти їх у руку їхніх ворогів,
а ті утиска́ли їх. А в ча́сі горя свого вони кли́кали
до Тебе, а Ти з неба чув, і за Своїм великим
милосе́рдям давав їм спаси́телів, і вони спасали
їх з руки́ їхніх ворогів. 28 Та коли був їм мир,
вони зно́ву чинили зло перед лицем Твоїм, і
Ти давав їх у ру́ку їхніх ворогів, і ті панува́ли
над ними. І вони зно́ву кли́кали до Тебе, а Ти з
неба їх вислухо́вував, і спаса́в їх за милосе́рдям
Своїм довгий час. 29 І сві́дчив Ти проти них,
щоб наверну́ти їх до Зако́ну Твого, та вони
чинили лихе́, і не слу́халися за́повідей Твоїх, і
грішили проти Твоїх прав, — які коли б люди́на
чинила, то жила́ б ними, — і ставало раме́но
їх неслухня́не, а шию свою робили тверд́ою, і
не слухалися. 30 І зволіка́в Ти їм довгі ро́ки,
і сві́дчив проти них Своїм Духом через Своїх
пророків, та вони не слу́хали того, і Ти дав їх
у ру́ку народів цих країв. 31 І через велике
Своє милосердя Ти не ви́губив і не покинув
їх, бо Ти Бог ласка́вий та милосе́рдний! 32 А
тепер, Боже наш, Боже великий, сильний та
страшни́й, що бережеш заповіта та милість, —
нехай не буде мало́ю перед лицем Твоїм уся
та му́ка, що спіткала нас, наших царів, наших
зверхників, і священиків наших, і пророків
наших, і батьків наших, і ввесь Твій наро́д від
днів асирійських царів аж до цього дня! 33 А ти
справедливий у всьо́му, що прихо́дить на нас,
бо Ти правду робив, а ми були несправедли́ві.
34 А наші царі, наші зверхники, наші священики
та наші батьки́ не вико́нували Зако́на Твого, і
не слухалися за́повідей Твоїх та свідо́цтв Твоїх,
що Ти сві́дчив проти них. 35 І вони в царстві
своїм та в великім добрі Твоїм, яке Ти їм давав,
і в то́му просто́рому та си́тому кра́ї, що Ти дав
перед ними, не служили Тобі, і не відверну́лися
від своїх злих чинів. 36 Ось ми сьогодні раби,
а цей Край, що Ти дав його́ нашим батькам,
щоб їсти плід його та добро́ його, — ось ми
раби в ньому! 37 І він мно́жить свій урожа́й
для царів, яких Ти дав над нами за наші гріхи, і
вони панують над нашими тіла́ми та над нашою
худобою за своїм уподо́банням, і ми в великому
у́тискові!“ 38 Через те все ми складаємо певну
умову, і підписуємо, а печа́тки кладуть наші
зверхники, наші Левити, наші священики.

10 А між тих, що поклали печа́тки, були:
намісник Неемія, син Хахаліїн, і Цідкійя, 2
Серая, Азарія, Єремія, 3 Пашхур, Амарія, Малкійя,
4 Хаттуш, Шеванія, Маллух, 5 Харім, Меремот,
Овадія, 6 Даніїл, Ґіннетон, Барух, 7 Мешуллам,
Авійя, Мійямін, 8 Маазія, Білґай, Шемая, — оце
священики. 9 А Леви́ти: Ісус, син Азаніїн, Біннуй,
з Хенададових синів, Кадміїл. 10 А їхні брати:
Шеванія, Годійя, Келіта, Пелая, Ханан, 11 Міха,
Рехов, Хашавія, 12 Заккур, Шеревія, Шеванія, 13
Годійя, Бані, Беніну. 14 Го́лови наро́ду: Пар'ош,
Пахат-Моав, Елам, Затту, Бані, 15 Бунні, Аз'дад,
Бевай, 16 Адонійя, Біґвай, Адін, 17 Атер, Хізкійя,
Аззур, 18 Годійя, Хашум, Бецай, 19 Харіф,
Анатот, Невай, 20 Маґпіяш, Мешуллам, Хезір,
21 Мешезав'їл, Садок, Яддуя, 22 Пелатія, Ханан,
Аная, 23 Осі́я, Хананія, Хашшув, 24 Галлохеш,
Пілха, Шовек, 25 Рехум, Хашавна, Маасея, 26 і
Ахійя, Ханан, Анан, 27 Маллух, Харім, Баана. 28 І
решта наро́ду, священики, Левити, придве́рні,
співаки́, храмові́ підда́нці, і кожен, відділений
від наро́дів кра́ю до Божого Зако́ну, їхні жінки́,
їхні сини́, та їхні до́чки, кожен знаю́чий та
розуміючий, 29 зміцня́ють прися́гу при браттях
своїх, при своїх шляхе́тних, і вступили в клятву
та прися́гу, щоб ходити в Божому Зако́ні, що
був да́ний через Мойсея, Божого раба, і щоб
дотри́муватися, і щоб вико́нувати всі заповіді
Господа, нашого Бога, і права Його, і постано́ви
Його, 30 і що не дамо́ наших синів наро́дам кра́ю,
а їхніх дочо́к не ві́зьмемо для наших синів.
31 А від наро́дів цього Кра́ю, що спрова́джують
това́ри та всяке збі́жжя в день суббо́тній на
про́даж, не ві́зьмемо від них у суботу та в святі
дні, і сьо́мого року понеха́ємо землю та всякого
роду борги́. 32 І поставили ми собі за обов'я́зок,
щоб давати нам третину шекля в рік на службу
дому нашого Бога, 33 на хліб показни́й, і на
постійний дар, і на постійне цілопа́лення, на
суботи, на молодики́, на свята, і на освячені
речі, і на же́ртви за гріх на оку́плення за Ізраїля,
і на всяку працю дому нашого Бога. 34 І кинули
ми жеребки́ про пожертву дров, священики,
Левити та наро́д, щоб прино́сити до дому нашого
Бога, за домом наших батьків, на озна́чені
часи́ рік-річно, щоб палити на же́ртівнику
Господа, нашого Бога, як напи́сано в Зако́ні, 35
і щоб прино́сити первопло́ди нашої землі та
первопло́ди всякого пло́ду зо всякого де́рева рік-
річно до Господнього до́му, 36 і перворо́джених

синів наших та нашої худоби, як написано в Зако́ні, і перворо́джених худоби нашої великої
та худоби нашої дрібно́ї, щоб прино́сити до дому
нашого Бога до священиків, що служать у домі
нашого Бога, 37 і первопоча́ток наших діж, і наші
прино́шення, і плід усякого де́рева, молоде́ вино
та оливу спрова́димо священикам до кімна́т
дому нашого Бога, а десятину нашої землі
— Левитам. А вони, Левити, будуть збирати
десятину по всіх містах нашої роботи. 38 І
буде священик, син Ааронів, із Левитами, коли
Левити будуть збирати десятину, і Левити
віднесу́ть десятину від десятини до дому нашого
Бога до комір, до скарбни́ці. 39 Бо до комір
будуть зно́сити сини Ізраїлеві та сини Левитів
прино́шення збіжжя, молодо́го вина та оливи,
і там є речі святині, служачі священики, і
придве́рні, і співаки́. І ми не опу́стимо дому
нашого Бога!

11 І сиділи зверхники наро́ду в Єрусалимі,
а решта народу кинули жеребки, щоб
приве́сти одно́го з десяти сидіти в Єрусалимі,
місті святому, а дев'ять частин зостаються по
і́нших містах. 2 І поблагословив народ усіх тих
людей, що поже́ртвувалися сидіти в Єрусалимі. 3
А оце го́лови окру́ги, що сиділи в Єрусалимі, а по
Юдиних міста́х сиділи, кожен у своїй посі́лості,
по своїх міста́х, Ізра́їль, священики, і Левити, і
храмові підда́нці, і сини Соломонових рабів. 4
А в Єрусалимі сиділи оці з синів Юдиних та з
синів Веніяминових. Із синів Юдиних: Атая, син
Уззійї, сина Захарія, сина Амарії, сина Шефатії,
сина Магаліїла, із синів Перецових. 5 І Маасея,
син Баруха, сина Кол-Хозе, сина Хазаї, сина
Адаї, сина Йоярiва, сина Захарія, сина Шілоні. 6
Усіх синів Перецових, що сиділи в Єрусалимі,
було чотири сотні шістдесят і вісім хоро́брих
людей. 7 А оце Веніяминові сини: Саллу, син
Мешуллама, сина Йоеда, сина Педаї, сина Кадаї,
сина Маасеї, сина Ітіїла, сина Ісаї. 8 А по ньому:
Ґаббай, Саллай, — дев'ять сотень двадцять і
вісім. 9 А Йоїл, син Зіхрі, був провідникóм над
ними, а Юда, син Сенуїн, дру́гий над містом. 10
Із священиків: Єдая, син Йоярів, Яхін, 11 Серая,
син Хілкійї, сина Мешуллама, сина Садока, сина
Мерайота, сина Ахітува, нача́льник у Божому
домі. 12 А їхніх братів, що робили службу для
Божого дому, — вісім сотень і двадцять і два.
І Адая, син Єрохама, сина Пелалії, сина Амці,
сина Захарія, сина Пашхура, сина Малкійї, 13 а
їхніх братів, голів ба́тьківських родів у двісті
сорок і два. І Амашсай, син Азаріїла, сина Ахезая,
сина Мешіллемота, сина Іммера, 14 а їхніх
братів, хоробрих воякі́в, сто двадцять і вісім, а
провідни́к над ними — Завдіїл, син Ґедоліма. 15
А з Левитів: Шемая, син Хашшува, сина Азрікама,
сина Хашавії, сина Бунні. 16 А Шаббетай та
Йозавад були над зо́внішньою службою для
Божого дому, з голів Левитів. 17 А Матанія,
син Міхи, сина Завді, сина Асафового, був
головою, що починав славосло́вити при молитві,
і Бакбукія, другий з братів його, і Авда, син
Шаммуї, сина Ґалала, сина Єдутунового. 18 Усіх
Левитів у святому місті було двісті вісімдеся́т
і чотири. 19 А придве́рні: Аккув, Талмон та
їхні брати, що сторожи́ли при брамах, — сто
сімдеся́т і два. 20 А решта Ізраїля, священики,
Левити були по всіх Юдиних містах, кожен у
наді́лі своїм. 21 А храмові підда́нці сиділи в
Офелі, а Ціха та Ґішпа були над підда́нцями. 22 А
провідникóм Левитів в Єрусалимі був Уззі, син
Бані, сина Хашавії, сина Маттанії, сина Міхи,
з Асафових синів, співакі́в при службі Божого
дому, 23 бо був царі́в нака́з про них та певна
оплата на співаків про кожен день. 24 А Петахія,
син Мешезав'їла, із синів Зераха, сина Юдиного,
був при руці царя́ для всіх справ наро́ду. 25
А по двора́х на поля́х своїх з Юдиних синів
сиділи: в Кір'ят-Арбі та зале́жних її містах, і в
Дівоні та залежних його містах, і в Єкавцеїлі та
залежних його містах, 26 і в Єшуї, і в Моладі, і
в Бет-Пелеті, 27 і в Хасар-Шуалі, і в Беер-Шеві
та залежних його містах, 28 і в Ціклаґу, і в
Мехоні та в залежних її містах, 29 і в Ен-Ріммоні,
і в Цор'ї, і в Ярмуті, 30 Заноаху, Адулламі та
двора́х її, в Лахішу та поля́х його, в Азці та
залежних її містах. І таборува́ли вони від Беер-
Шеви аж до долини Гінном. 31 А Веніяминові
сини, починаючи від Ґеви, заселили оці міста:
Міхмаш, і Айя, і Бет-Ел та залежні його міста, 32
Анатот, Нов, Ананія, 33 Хацор, Рама, Ґіттаїм, 34
Хадід, Цевоїм, Неваллат, 35 Лод і Оно, долина
Харашім. 36 А з Левитів Юдині відділи жили в
краю́ Веніямина.

12 А оце священики та Левити, що прийшли
з Зоровавелем, сином Шеалтіїловим, та з
Ісусом: Серая, Їрмея, Ездра, 2 Амарія, Маллух,
Хаттуш, 3 Шеханія, Рехум, Меремот, 4 Іддо,
Ґіннетой, Авійя, 5 Мійямін, Маадія, Білґа, 6
Шемая, і Йоярів, Єдая, 7 Саллу, Амок, Хілкійя,
Єдая. Це го́лови священиків та брати́ їхні за днів
Ісуса. 8 А Левити: Ісус, Бінну́й, Кадміїл, Шеревея,
Юда, Матанія, головний над славосло́в'ям він
та брати́ його. 9 І Бакбукія та Унні, їхні брати,
були навпроти них на сторо́жі. 10 А Ісус породив
Йоякима, а Йояким породив Ел'яшіва, а Ел'яшів
породив Йояду, 11 а Йояда породив Йонатана, а
Йонатан породив Яддуя. 12 А за Йоякимових

днів були священики, го́лови ба́тьківських
родів: з роду Сераїного — Мерая, з Їрмеїного
— Хананія, 13 з Ездриного — Мешуллам, з
Амаріїного — Єгоханан, 14 з Меліхового —
Йонатан, з Шеваніїного — Йо́сип, 15 з Харімового
— Адна, з Мерайотового — Хелкай, 16 з Іддового
— Захарій, з Ґіннетонового — Мешуллам, 17
з Авійїного — Зіхрі, з Мін'ямінового та з
Моадеїного — Пілтай, 18 з Білґиного — Шаммуя,
з Шемаїного — Йонатан, 19 а з Йоярівового —
Маттенай, з Єдаїного — Уззі, 20 з Саллаєвого —
Каллай, з Амокового — Евер, 21 з Хілкійїного
— Хашавія, з Єдаїного — Натанаїл. 22 Левити,
го́лови ба́тьківських ро́дів, були записані за
днів Ел'яшіва, Йояди, і Йоханана, і Яддуя, а
священики — за царюва́ння Дарія перського. 23
Сини Левї́я, го́лови ба́тьківських родів, записані
в Книгу Хронік, і аж до днів Йоханана, сина
Ел'яшівового. 24 А го́лови Левитів: Хашавія,
Шеревія, і Ісус, син Кадміїлів, та брати́ їхні
були навпроти них, щоб хвалити та сла́вити
за нака́зом Давида, Божого чоловіка, черга́ за
черго́ю. 25 Матанія, і Бакбукія, Овадія, Мешуллам,
Талмон, Аккув, придве́рні, сторо́жа в бра́мних
скла́дах. 26 Вони були за днів Йоякима, сина
Ісуса, сина Йоцадакового, та за днів намісника
Неемії та священика вчителя Ездри. 27 А в
свято освя́чення єрусалимського муру шукали
Левитів по всіх їхніх місця́х, щоб приве́сти їх до
Єрусалиму спра́вити свято освя́чення та радости
з похвала́ми, із піснею, цимба́лами, а́рфами
та з ци́трами. 28 І позбира́лися сини́ співаків
та з окру́ги навко́ло Єрусалиму та з осель
нетофатян, 29 і з Бет-Гаґґілґала, і з піль Ґеви
та Азмавету, бо співаки́ побудува́ли собі двори́
навко́ло Єрусалиму. 30 І очи́стилися священики
та Левити, і вони очи́стили народ, і брами та
мур. 31 І повво́див я Юдиних зверхників на мур,
і поставив два великі збори славосло́вників та
похо́ди, з них один пішов право́руч по муру до
Смітнико́вої брами. 32 А за ними йшов Гошая та
половина Юдиних зверхників, 33 і Азарія, Ездра,
і Мешуллам, 34 Юда, і Веніямин, Шемая, і Ірмея.
35 А з священичих синів із су́рмами: Захарій, син
Йонатана, сина Шемаї, сина Маттанії, сина Міхаї,
сина Заккура, сина Асафового, 36 а брати його:
Шемая, і Азаріїл, Мілай, Ґілалай, Маай, Натанаїл,
і Юда, Ханані з музи́чними знаря́ддями Давида,
Божого чоловіка, а вчитель Ездра — перед ними.
37 А при Джерельній брамі, навпроти них, вони
йшли ступеня́ми Давидового Міста, входом на
стіну́ над Давидовим домом і аж до Водної
брами на схід. 38 А другий збір славосло́вників
ішов ліво́руч, а за ним я та половина наро́ду,
зве́рху по муру вище башти Печей та аж до
Широкого муру, 39 і від Єфремової брами та
до брами Старо́ї, і до брами Ри́бної, і башти
Ханан'їла, і башти Меа, і аж до брами Овечої, і
спини́лися біля брами Ув'я́знення. 40 І стали
оби́два збо́ри славосло́вників біля Божого дому,
і я, і половина заступників зо мною, 41 і
священики: Ел'яким, Маасея, Мін'ямин, Міхая,
Елйоенай, Захарій, Хананія з су́рмами, 42 і
Маасея, і Шемая, і Елеазар, і Уззі, і Єгоханан, і
Малкійя, і Елам, і Езер. І співаки́ співали, а Їзрахія
був провідникó́м. 43 І вони прино́сили того дня
великі жертви та раділи, бо Бог порадував їх
великою радістю. І раділи також жінки́ та діти, і
аж дале́ко чута була радість Єрусалиму! 44 І того
дня були попризна́чувані люди над коморами
для ска́рбів, для прино́шень, для первопло́дів
та для десятин, щоб зно́сити в них з міськи́х
піль зако́нні ча́стки священикам та Левитам, бо
радість Юдеї була — дивитися на священиків
та на Левитів, що стояли! 45 І вони стерегли́
постано́ви свого Бога, і постанови про очи́щення,
і були співака́ми та придве́рними за нака́зом
Давида та сина його Соломона. 46 Бо відда́вна,
за днів Давида та Асафа, були го́лови співаків та
пісні́ хвали́ й збори славосло́вників для Бога. 47 І
ввесь Ізраїль за днів Зоровавеля та за днів Неемії
давав ча́стки співа́цькі та придве́рничі, щодня
належне, і освячував це Левитам, а Левити
освячували Аро́новим синам.

13 Того дня читане було з Мойсеєвої книги
вголос наро́ду, і було зна́йдене написане в
ній, що Аммоні́тянин та Моаві́тянин не ввійде
до Божої громади, і так бу́де аж навіки, 2 бо
вони не стріли були Ізраїлевих синів хлібом
та водою, і найняли́ були на нього Валаама
прокля́сти його, та Бог наш обернув те прокляття
на благослове́ння. 3 І сталося, як почули вони
Зако́н, то відділили від Ізраїля все чуже. 4 А
перед тим священик Ел'яшів, призна́чений до
комори дому нашого Бога, близьки́й Товійїн, 5
то зробив йому велику комору, а туди давали
колись жертву хлі́бну, ла́дан, і по́суд, і десятину
збіжжя, молоде вино та оливу, призначені
за́повіддю для Левитів, і співаків, і придве́рних,
і священичі прине́сення. 6 А за ввесь цей час не
був я в Єрусалимі, бо в тридцять другому році
Артаксе́ркса, царя вавилонського, я прийшов
був до царя, та по певному ча́сі ви́просився я від
царя. 7 І прийшов я до Єрусалиму, і розглянувся
в тому злі, що зробив Ел'яшів Товійї, ро́блячи
йому комору на подві́р'ях Божого дому. 8 І
було мені дуже зле, й я всі домашні Товійїні
речі повикида́в геть із комори. 9 І я сказав, і
очи́стили комори, а я вернув туди по́суд Божого
дому, хлі́бну жертву та ла́дан. 10 І дові́дався

я, що левитські ча́стки не давалися, а вони
повтікали кожен на поле своє, ті Левити та
співаки́, що робили свою працю. 11 І докоряв
я заступникам та й сказав: „Чого опу́щений
дім Божий?“І зібрав я їх, і поставив їх на їхніх
місця́х. 12 І вся Юдея прино́сила десятину
збіжжя, і молодого вина, і оливи до скарбни́ць.
13 І настанови́в я над скарбни́цями священика
Шелемію й книжника Садока та Педаю з Левитів,
а на їхню руку — Ханана, сина Заккура, сина
Маттаніїного, бо вони були уважа́ні за вірних.
І на них покладено — діли́ти частки для їхніх
братів. 14 Пам'ятай же мене, Боже, за це, і не
зітри́ моїх добродійств, які я зробив у Божому
домі та в сторо́жах! 15 Тими днями бачив я в
Юдеї таких, що топта́ли в суботу чави́ла, і носи́ли
снопи́, і нав'ю́чували на ослів вино, виноград,
і фіґі, і всілякий тяга́р, і ве́зли до Єрусалиму
суботнього дня. І я при свідках остеріг їх того
дня, коли вони продавали живність. 16 А тиряни
ме́шкали в ньому, і постача́ли рибу й усе на
про́даж, і продавали в суботу Юдиним синам та
в Єрусалимі. 17 І докоряв я Юдиним шляхе́тним
та й сказав їм: „Що́ це за річ, яку ви робите,
і безчестите суботній день? 18 Чи ж не так
робили ваші батьки, а наш Бог спровадив усе
це зло на нас та на це місто? А ви побі́льшуєте
жар гніву на Ізраїля зневажа́нням суботи“. 19 І
бувало, як падала вечерова тінь на єрусалимські
брами перед суботою, то я наказував, — і
були зами́кувані брами. І звелів я, щоб не
відчиняли їх, а тільки аж по суботі. А біля
брам я поставив слуг своїх, — щоб тяга́р не
входив суботнього дня! 20 І ночували крамарі́
та продавці всього продажного раз і два поза
Єрусалимом. 21 І остеріг я їх при свідках
та й сказав їм: „Чого ви ночуєте навпроти
муру? Якщо ви повто́рите це, я простягну́
руку на вас!“Від того ча́су вони не прихо́дили
в суботу. 22 І сказав я Левитам, щоб вони
очи́стилися й прихо́дили стерегти брами, щоб
освятити суботній день. Також це запам'ятай
мені, Боже мій, і змилуйся надо мною за
великістю милости Твоєї! 23 Тими днями
бачив я також юдеїв, що брали собі за жіно́к
ашдо́дянок, аммоні́тянок, моаві́тянок. 24 А їхні
сини говорили наполовину по-ашдо́дському, і
не вміли говорити по-юдейському, а говорили
мовою того чи того наро́ду. 25 І докоряв я їм,
і проклинав їх, і бив декого з них, і рвав їм
волосся, і заприсягав їх Богом, ка́жучи: „Не
давайте ваших доч́ок їхнім синам, і не беріть
їхніх доч́ок для ваших синів та для вас. 26 Чи ж не
цим згрішив був Соломон, Ізраїлів цар, — а між
багатьма́ наро́дами не було такого царя, як він, і
був уподо́баний Богові своєму, і Бог настанови́в
його царем над усім Ізраїлем, — і його ввели́ в
гріх ті чужі жінки́? 27 І тому́ чи ж чуте було́ таке,
щоб чинити все це велике лихо на спроневі́рення
проти нашого Бога, щоб брати чужих жіно́к?“ 28
А один із синів Йояди, сина Ел'яшіва, великого
священика, був зятем хоронянина Санваллата,
— і я вигнав його від себе! 29 Запам'ята́й же їм,
Боже мій, за спля́млення свяще́нства та заповіту
свяще́ничого та леви́тського! 30 І очистив я
їх від усього чужого, і встановив че́рги для
священиків та для Левитів, кожного в службі їх,
31 і для пожертви дров в озна́чених часа́х, і для
первопло́дів. Запам'ятай же мене, Боже мій, на
добро́!“

Естер

1 І сталося за днів Ахашверо́ша, це той
Ахашверо́ш, що царював від Індії аж до Етіопії,
сто й двадцять і сім окру́г, — **2** за тих днів, коли
цар Ахашверош засів на троні свого царства, на
замку Су́зи. **3** Третього року свого царюва́ння
справив він гости́ну для всіх своїх князі́в та
для своїх слуг ві́йська перського та мідійського,
старші́х та прави́телів округ, **4** показуючи
ба́гатство слави царства свого й пишну славу
своєї вели́чности довгі дні, сто й вісімдесят
день. **5** А по скінченні цих днів справив цар
для всього наро́ду, що знахо́дився в за́мку Су́зи,
від великого й аж до мало́го, гости́ну на сім
день на садко́вому подві́р'ї царсько́го пала́цу.
6 Біла, зелена та блаки́тна ткани́на, три́мана
віссо́новими та пурпу́ровими шну́рами, ви́сіла
на срібних стовпця́х та мармуро́вих коло́нах.
Золоті та срібні ло́жа стояли на підлозі з пли́ток
з зеленого, білого, жовтого й чорного ма́рмуру. **7**
А напо́ї подавали в золотому по́суді, в посуді все
різному, і царсько́го вина було ве́льми щедро,
за великою спромо́жністю царя. **8** А пиття
було за встановленим порядком, — ніхто не
приму́шував, бо цар так установи́в усім значни́м
свого дому, щоб чинили за вподо́бою кожного. **9**
Також цариця Ва́шті спра́вила гости́ну для жіно́к
в царсько́му домі царя Ахашверо́ша. **10** Сьо́мого
дня, коли цареві стало ве́село на серці від вина,
він сказав Мегуманові, Біззеті, Харвоні, Біґті, і
Аваґті, Зетарові та Каркасові, сімо́м е́внухам, які
служили перед обличчям царя Ахашвероша, **11**
приве́сти царицю Вашті перед цареве обличчя
в короні царські́й, щоб показати наро́дам та
зверхникам її красу́, бо була вона вродли́вого
ви́гляду. **12** Та цариця Ва́шті відмо́вилася прийти
за царськи́м словом, що було передане їй через
е́внухів. І сильно загні́вався цар, і в ньому горіла
його лю́тість! **13** І сказав цар до мудреців, що
знають часи́ (бо так царська́ справа йшла перед
усіма́, що знали зако́на та право, **14** а близьки́ми
до нього були: Каршена, Шетар, Адмата, Паршіш,
Мерес, Марсена, Мемухан, сім князів перськи́х
та мідійських, які бачать царе́ве обличчя й
сидять перші в царстві): **15** „Як велить зако́н, щоб
зробити з царицею Вашті за те, що не виконала
сло́ва царя Ахашвероша, переданого їй через
євнухів?“ **16** І сказав Мемухан перед царем та
князя́ми: „Не перед сами́м царе́м провини́лася
цариця Вашті, але й перед усіма́ князя́ми та
перед усіма́ народами, що по всіх окру́гах царя
Ахашвероша. **17** Бо цари́цин учи́нок ді́йде до
всіх жіно́к, і спричи́ниться до пого́рдження
їхніх чолові́ків в їхніх оча́х, бо бу́дуть говорити:
Цар Ахашверо́ш сказав був приве́сти царицю
перед обличчя своє, та вона не прийшла́! **18** І
цього дня казатимуть те саме княгині перські
та мідійські, що почують про цари́цин учи́нок,
до всіх царськи́х князі́в, — і бу́де багато пого́рди
та гніву! **19** Якщо цареві це добре, нехай ви́йде
царськи́й нака́з від нього й нехай буде записане
в зако́нах Персії та Мідії, і нехай не поминеться,
щоб Вашті більш не прихо́дила перед обличчя
царя Ахашвероша, а її царюва́ння цар дасть
іншій, ліпшій від неї. **20** А коли почується
царськи́й нака́з, який цар зробить відо́мим у
всім своїм царстві, хоч яке велике воно, то
всі жінки́ віддадуть честь своїм чоловікам, від
великого й аж до мало́го“. **21** І була приємна
ця рада в оча́х царя та князі́в, і цар зробив за
Мемухановим словом. **22** І порозсила́в він листи
до всіх царськи́х окру́г, до кожної округи —
письмо́м її, і до кожного наро́ду — мовою його́,
щоб кожен чоловік був па́ном у домі своєму, і
говорив про це мовою свого наро́ду.

2 По цих подіях, коли затихла лютість царя
Ахашверо́ша, згадав він про Ва́шті, і що́ вона
зробила, і що́ було заря́джене про неї. **2** І сказали
царські о́троки, його слу́ги: „Нехай пошукають
для царя дівчат, уродли́вих на ви́гляд панні́в, **3** і
нехай цар призна́чить уря́дників по всіх окру́гах
свого царства, і нехай вони зберуть усіх дівчат,
панні́в уродли́вого ви́гляду, до за́мку Сузи, до
дому жіно́к під руку Геґа́я, царсько́го е́внуха,
сто́рожа жіно́к, і дати їм потрібне для їхнього
причепу́рення. **4** А та ді́вчина, що бу́де найкраща
в царськи́х оча́х, буде царювати замість Ва́шті“.
І була приємна ця рада у царе́вих оча́х, — і він
зробив так. **5** А в замку Су́зи був один юде́янин,
а ім'я́ йому Мордеха́й, син Яіра, сина Шім'ї, сина
Кішового, муж Веніями́нівець, **6** що був узятий
з Єрусалиму з тим поло́ном, який був узятий
ра́зом з Єхонією, царем Юдиним, якого взяв
був Навуходоно́сор, цар вавило́нський. **7** І він
вихо́вував Гадассу, вона ж Есте́р, дочку́ свого
дя́дька, бо не мала вона ні батька, ні матері. А
ця ді́вчина була хорошої поста́ви та вродли́вого
ви́гляду, а коли помер її ба́тько та мати її,
Мордеха́й узяв її собі за дочку́. **8** І сталося, коли
був оголо́шений царськи́й нака́з та зако́н його́, і
коли збирали багато дівча́т до за́мку Су́зи під
руку Геґая, то взята була́ й Есте́р до царсько́го
дому під руку Геґая, сто́рожа жіно́к. **9** І була́
та ді́вчина хороша в його оча́х, і мала ласку
перед ним, і він приспіши́в видати їй потрібне
для її причепу́рення й її ча́стки, та дати їй
сімо́х відповідних дівча́т із царсько́го дому. І
він перемістив її та дівча́т її до найкращого
місця в домі жіно́к. **10** Есте́р не ви́явила ні

про наро́д свій, ні про місце свого наро́дження,
бо Мордеха́й наказа́в їй, щоб цього вона не
виявля́ла. 11 А кожного дня Мордеха́й ходив
до подві́р'я дому жіно́к, щоб дові́датись, як
мається Есте́р та що́ вона робить. 12 А коли
прихо́дила черга́ для кожної ді́вчини вхо́дити до
царя Ахашверо́ша, коли кінча́лися дванадцять
місяців устано́вленого поря́дку для жіно́к, — бо
так виповня́лися дні їхнього причепу́рювання:
шість місяців — мирровою оливою, а шість
місяців па́хощами та іншим потрібним для
причепурювання жіно́к, — 13 то з тим ді́вчина
прихо́дила до царя́: давалося їй усе, що вона
скаже, щоб воно йшло з нею з дому жіно́к до дому
царсько́го. 14 Ввечорі вона прихо́дила, а ра́нком
вона верта́лася до другого дому жіно́к під руку
Шаазґаза, царсько́го е́внуха, сто́рожа нало́жниць.
Вона вже не вхо́дила до царя, хіба б що цар
пожадав її, і вона була покли́кана за ім'я́м. 15 А
коли настала черга́ для Есте́ри, — дочки́ Авіхая,
Мордеха́євого дядька, що взяв її собі за дочку́, —
щоб іти до царя, вона нічого не жада́ла, як тільки
того, що казав Геґай, царськи́й е́внух, сторож
жінок. І Естер мала ласку в очах усіх, хто її
бачив! 16 І була́ взя́та Есте́р до царя Ахашвероша,
до царсько́го дому його, десятого місяця, він
місяць тевет, сьомого року царюва́ння його́. 17 І
цар покоха́в Естер понад усіх жіно́к, і вона мала
прихи́льність та ласку перед його обличчям
понад усіх дівча́т, — і він поклав царську́ корону
на її го́лову, і зробив її цари́цею замість Ва́шті.
18 І спра́вив цар велику гости́ну для всіх своїх
князі́в та своїх слуг, гостину для Есте́ри, і зробив
поле́гшення для окру́г, і дав дару́нка за царсько́ю
спроможністю. 19 А коли збирали дівчат другий
раз, то Мордеха́й сидів при царськи́й брамі. 20
Есте́р же не виявляла місця свого наро́дження
та народу свого, як наказав був їй Мордеха́й, бо
Есте́р вико́нувала Мордехаєве слово так, як коли
була́ в нього на ви́хованні. 21 Тими днями, коли
Мордеха́й сидів у царськи́й брамі, розгнівалися
Біґтан та Тереш, два царськи́ е́внухи зо сторожі́в
поро́гів, — і заду́мували простягну́ти руку на
царя Ахашверо́ша. 22 І стала відо́ма ця річ
Мордехаєві, і він доніс про це цариці Есте́р, а
Есте́р переказала цареві в імені Мордехая. 23
І була́ розві́дана ця справа, і зна́йдено так, і ті
обоє були́ пові́шені на ши́бениці. І було записане
це в хро́ніці перед обличчям царськи́м.

3 По цих подіях цар Ахашверо́ш звеличив
Га́мана, сина Гаммедатового, аґаґ'янина, і
пови́щив його, і поставив його крісло понад
усіх князі́в, що були з ним. 2 А всі цареві
раби, що були в царськи́й брамі, падали на
коліна та вклонялися Га́манові, бо так про нього
наказав цар. А Мордеха́й не падав на коліна
й не вклоня́вся. 3 І сказали царськи́ раби, що
були в царськи́й брамі, до Мордеха́я: „Чого ти
переступа́єш царе́вого нака́за?“ 4 І сталося, як
вони говорили до нього день-у-день, а він не
слу́хався їх, то вони доне́сли Га́манові, щоб
побачити, чи втри́мається Мордеха́й у своїм
слові, бо він виявив їм, що він юде́янин. 5 І
побачив Га́ман, що Мордеха́й не падає на коліна
й не вклоняється йому́, — і Га́ман перепо́внився
лю́тістю... 6 І пого́рджував він у своїх оча́х
простягну́ти руку свою не тільки на Мордехая,
самого його, бо доне́сли йому про Мордеха́їв
наро́д, і Га́ман шукав випадку ви́губити всіх
юде́ян, що були в усьому Ахашверо́шевому
царстві, наро́д Мордеха́їв. 7 Першого місяця,
він місяць нісан, дванадцятого року царя
Ахашверо́ша, ки́дано пу́ра, цебто жеребка́, перед
Га́маном із дня на день та з місяця на місяць, і
жереб упав на дванадцятий місяць, він місяць
адар. 8 І сказав Га́ман до царя Ахашверо́ша:
„Є один наро́д, розпоро́шений та поді́лений
між наро́дами в усіх окру́гах твого царства, а
зако́ни їх рі́зняться від зако́нів усіх наро́дів і
зако́нів царськи́х вони не вико́нують, — і цареві
не варто позоставля́ти їх. 9 Якщо це цареві
вгодне, нехай бу́де написано ви́губити їх, а я
відва́жу десять тисяч талантів срібла на руки
робітники́в, щоб уне́сли до царськи́х скарбни́ць“!
10 І зняв цар пе́рсня свого́ зо своєї руки, і дав його
Га́манові, синові Гаммедатовому, аґаґ'янинові,
нена́висникові юде́їв. 11 І сказав цар до Га́мана:
„Це срібло віддаю́ тобі, і дається тобі й той
наро́д, щоб робити з ним, як угодно в оча́х
твоїх!“ 12 І були́ покликані царськи́ писарі́
першого місяця тринадцятого дня в ньому, і
було написано все так, як наказав Га́ман до
царськи́х сатра́пів та до намі́сників, що були над
кожною окру́гою, і до князі́в кожного наро́ду,
до кожної окру́ги письмо́м його, і до кожного
наро́ду мовою його; в імені царя Ахашвероша
було написано, і припеча́тано було́ царськи́м
пе́рснем. 13 І були́ послані листи через гінці́в до
всіх царськи́х окру́г, щоб були повигу́блювані,
побиті та понищені всі юдеї від хлопця й аж до
старо́го, діти та жінки́ одного тринадцятого дня
місяця дванадцятого, він місяць адар, а здо́бич
по них пограбува́ти. 14 Ві́дпис із цього листа
щоб був виданий як зако́н, у кожній окру́зі, і
оголо́шений для всіх наро́дів, щоб були́ готові
на цей день. 15 Гінці́ вийшли, пі́гнані царе́вим
словом. А зако́н був ви́даний в за́мку Су́зи. А
цар та Га́ман сіли до пиття́, а місто Сузи було в
замі́шанні.

4 А Мордеха́й довідався про все, що було
зро́блено. І розде́р Мордехай одежу свою,
і зодягнув вере́тище та посипався по́пелом, і
вийшов на сере́дину міста, та й кричав криком
сильним та гірки́м! **2** І прийшов він аж під
царську́ браму, бо не можна було вхо́дити в
царську́ браму в вере́тищному убранні. **3** А в
кожній окру́зі та місці, куди дохо́дило слово
царя та його зако́н, були для юдеїв велика
жало́ба, і піст, і плач, і голосі́ння, а вере́тище та
по́пел були́ ло́жем для багатьох... **4** І прийшли
дівчата Есте́рині й е́внухи її, та й доне́сли їй
про це. І дуже затремті́ла цариця, і послала
одежу зодягнути Мордеха́я та зняти з нього
його вере́тище, та він не прийня́в. **5** І покликала
Есте́р Гатаха, одного з е́внухів царя, якого він
приста́вив до неї, і наказала йому довідатися
про Мордехая, що́ то з ним, і чого то жало́ба?
6 І вийшов Гатах на міську́ пло́щу, що перед
царсько́ю брамою. **7** І виявив йому Мордеха́й
усе, що спіткало його, і про суму срібла, яку
Га́ман сказав відва́жити до царсько́ї скарбни́ці
за юдеїв, щоб ви́губити їх. **8** І він дав йому
відписа листа зако́ну, що був ви́даний у Су́зах на
ви́гублення їх, щоб показав Есте́рі, та щоб доніс
їй, і щоб наказа́в їй піти до царя блага́ти його та
просити перед його обличчям за її наро́д. **9** І
прийшов Гатах, і доніс Есте́рі Мордехаєві слова́.
10 І сказала Есте́р до Гатаха, і наказала йому
переказати Мордехаєві: **11** „Усі царські́ раби та
народ царськи́х окру́г знають, що кожен чоловік
та жінка, що при́йде до царя до вну́трішнього
подві́р'я непокликаний, один йому зако́н, —
убити його, окрім того, кому цар простягне́
золоте бе́рло, — і буде він жити. А мене не
кличуть вхо́дити до царя от уже тридцять день“.
12 І переказали Мордехаєві Есте́рині слова́. **13** І
сказав Мордехай відпові́сти Естері: „Не ду́май в
душі своїй, що втечеш до царсько́го дому одна з
усіх юдеїв... **14** Бо якщо справді бу́деш ти мовча́ти
цього ча́су, то поле́гшення та врятува́ння при́йде
для юдеїв з іншого місця, а ти та дім твого
батька погинете. А хто знає, чи не на час, як
оцей, досягла́ ти царства!“ **15** І сказала Есте́р
відпові́сти Мордехаєві: **16** „Іди, збери всіх юдеїв,
що знахо́дяться в Су́зах, і по́стіть за мене, і не
їжте й не пийте три дні, ніч та день. Також я та
дівча́та мої бу́демо по́стити так, і так прийду́
до царя, хоч це не буде за зако́ном. А якщо я
загину, то загину“. **17** І пішов Мордеха́й, і зробив
усе, як звеліла йому Есте́р.

5 І сталося третього дня, і вбрала Естер царські́
шати, та й стала на вну́трішньому подві́р'ї
царсько́го дому, навпроти царсько́го дому. А
цар сидів на тро́ні свого ца́рства в царсько́му
домі навпроти входу до дому. **2** І сталося, як
цар побачив царицю Есте́р, що стоїть у брамі, то
знайшла́ вона ласку в оча́х його. І цар простягну́в
Естері золоте бе́рло, що в руці його, а Есте́р
підійшла й доторкнулася до кінця бе́рла. **3** І
сказав до неї цар: „Що́ тобі, царице Есте́р? І яке
проха́ння твоє? Якщо побажаєш аж до половини
царства, то бу́де да́не тобі́!“ **4** А Есте́р відказала:
„Якщо це цареві вгодне, нехай при́йде цар та
Га́ман сьогодні на гости́ну, яку я вчиню йому́!“
5 І сказав цар: „Скоріше покличте Га́мана, щоб
виконати Есте́рині слова́!“І прийшов цар та
Га́ман у гости́ну, що вчинила Есте́р. **6** І сказав
цар до Есте́ри при питті вина: „Яке жада́ння
твоє? І буде тобі да́не. І яке проха́ння твоє?
Якщо побажаєш аж до полови́ни царства, то
буде зро́блене!“ **7** І відповіла́ Есте́р та й сказала:
„Моє жада́ння та моє проха́ння таке: **8** Якщо
знайшла́ я ласку в царевих оча́х, і якщо це
цареві вгодне, щоб вво́лити жада́ння моє й щоб
ви́конати проха́ння моє, — нехай при́йде цар
та Га́ман на гости́ну, що зроблю́ їм, і взавтра
я зроблю́ за царевим словом“. **9** І вийшов
Га́ман того дня радісний та добросе́рдий. Та
коли Гаман побачив Мордехая в царській брамі,
і він не встав і не затремтів перед ним, то
Га́ман перепо́внився лютістю на Мордехая. **10**
Та стримався Гаман, і прийшов до свого дому. І
послав він покли́кати своїх при́ятелів та жінку
свою Зереш. **11** І розповів їм Гаман про славу
свого багатства, та про числе́нність синів своїх,
та про все, як звеличив його цар, і як підняв його
понад князі́в та слуг царе́вих. **12** І сказав Гаман:
„А цариця Естер не привела́ з царем на гости́ну,
яку зробила, нікого, крім ме́не. І також наза́втра
я покли́каний до неї з царем! **13** Та все це нічого
не варте мені цього ча́су, доки я бачу того юдея
Мордехая, що сидить у царській брамі!“ **14** І
сказала до нього жінка його Зе́реш та всі його
при́ятелі: „Нехай приготують ши́беницю, високу
на п'ятдеся́т ліктів, а ра́нком скажи царе́ві, і
нехай повісять на ній Мордехая, і пі́деш з царем
радісний на гостину“! І була приємна та рада
для Гамана, і зробив він ту ши́беницю.

6 Тієї ночі втік був сон від царя, і він сказав
прине́сти Книгу пам'яток, Хроніки, — і вони
читалися перед обличчям царськи́м. **2** І зна́йдене
було́ написане, що Мордехай доніс на Біґдана
та Тереша, двох царськи́х е́внухів, зо сторо́жів
поро́га, що заду́мували були простягнути руку
на царя́ Ахашверо́ша. **3** І сказав цар: „Яка честь
та ґі́дність зро́блена Мордеха́єві за це?“І сказали
ца́реві о́троки, що прислуго́вували йому: „Нічо́го
йому́ не зро́блено“... **4** І спита́в цар: „Хто́ на
подві́р'ї?“А Га́ман прийшов на зо́внішнє подві́р'я

царськóго дому, щоб сказати цареві повісити
Мордехая на тій шúбениці, яку приготóвив
для нього. 5 І сказали óтроки царя до нього:
„Ось Гáман стоїть на подвір'ї“. І сказав цар:
„Нехай увійде!“ 6 І Гаман увійшов, а цар йому
сказав: „Щó зробити з чоловіком, якому цар хоче
чести?“І подумав Гаман у серці своїм: „Кому ж
цар зажадає вчинити честь більше, як мені?“ 7 І
відповів Гаман царéві: „Тому чоловікові, якому
цар жадає чести, 8 нехай принесýть цареву
одежу, яку цар зодягав, та коня, що цар їздив
на ньому, і щоб була дáна царськá корона на
його гóлову. 9 І дати цю одежу та цього коня
на руку котрóгось із старших князів царéвих. І
нехай зодягнуть того чоловіка, якому цар жадає
чести, і нехай вóзять його на коні на міські́й
площі, і нехай кличуть перед ним: „Так рóбиться
мýжеві, якому цар жадає чести!“ 10 І сказав
цар до Гамана: „Поспіши, візьми́ одежу та коня,
як казав ти, і зроби так юдеєві Мордехáєві, що
сидить у царській брамі. Не пропусти нічого
зо всього, щó ти говорив!“ 11 І взяв Гаман
одежу та коня, і зодягнув Мордехая, і возив
його на міські́й площі, і кричав перед ним: „Так
рóбиться мýжеві, якому цар жадає чести!“ 12 І
вернувся Мордехáй до царськóї брами, а Гáман
поспішив до дому свого сумни́й та закривши
гóлову. 13 І розповів Гаман жінці своїй Зереші
та всім при́ятелям своїм усе, що спіткало його. І
сказали йому мудреці його та жінка його Зéреш:
„Якщо з юдейського насіння Мордехай, перед
яким зачав ти падати, то не переможеш його, бо
дійсно впадéш перед ним!“ 14 Ще вони говорили
з ним, а éвнухи царські́ прибули́ й поспішили
відвéсти Гамана на гости́ну, яку зробила Естéр.

7 І прийшов цар та Гáман на гостину цариці
Естéр. 2 І сказав цар до Естéри також другого
дня при питті вина: „Яке жадáння твоє? І буде
тобі дáне. І яке прохáння твоє? Якщо побажаєш
аж до половини царства, то бýде зрóблено!“ 3
І відповілá цариця Естéр та й сказала: „Якщо
знайшлá я ласку в очáх твоїх, о цáрю, і якщо це
царéві вгодне, нехай бýде дáне мені життя моє
на жадáння моє, а нарóд мій — на прохáння моє!
4 Бо прóдані ми, я та нарóд мій, на ви́гублення,
на забі́й та на погúбіль... Та коли б ми були
прóдані на рабів та на невільниць, мовчала
б я, бо цей ýтиск був би не вартий царéвого
занепокóєння“. 5 Тоді сказав цар Ахашверóш,
і повів до цариці Естéри: „Хтó то він, і де тóй,
що його серце напóвнило його відвагою чинити
так?“ 6 І сказала Естéр: „Ненáвисник та ворог
— це злий Гаман!“І Гаман перелякався перед
обличчям царя та цариці. 7 А цар у своїй лютості
устав від гости́ни, і вийшов до палацового сáду.
А Гáман став просити царицю Естер за життя
своє, бо побачив, що загрожує йому лихо від
царя... 8 І цар вернувся з палацового сáду до
дому пиття́ вина, а Гаман припав до ліжка, що на
ньому була Естéр. І цар сказав: „Чи хочеш також
збезчéстити царицю в мене в домі?“Як тільки
це слово вийшло з царевих уст, то закрили
Гаманове обличчя... 9 І сказав Харвона, один
з éвнухів перед царевим обличчям: „Та ось
ши́бениця, яку зробив Гáман для Мордехая, що
говорив добре на царя, яка стоїть у Гамановому
домі, висока на п'ятдеся́т ліктів“. І сказав цар:
„Повісьте його на ній!“ 10 І повісили Гáмана на
ши́бениці, яку він приготóвив був для Мордехая,
а лютість царéва втихла.

8 Того дня цар Ахашверóш віддав цариці Естéрі
дім Гáмана, ненáвисника юдеїв, а Мордехáй
став перед цареве обличчя, бо Естéр виявила,
хтó він для неї. 2 І зняв цар свого пéрсня, що
забрав від Гáмана, та й дав його Мордехáєві, а
Естéр настановила Мордехая над Гамановим
домом. 3 І Естéр далі говорила перед обличчям
царя. І впала вона перед його ногами, і плакала
та благáла його відвернути лихо аґаґ'янина
Гамана та зáдуми його, які задýмував був на
юдеїв. 4 І простягнув цар до Естéри золоте
бéрло, а Естéр устала й стала перед царéвим
обличчям, 5 та й сказала: „Якщо це цареві
вгóдне, й якщо знайшлá я ласку перед обличчям
його, і вгодна ця річ перед царевим обличчям
та вгодна я в очáх його, нехай буде написано,
щоб були́ повéрнені ті листи́ зáдумів аґаґ'янина
Гамана, Гаммедатового сина, що написав був
повигýблювати юдеїв, які є в царевих окрýгах. 6
Бо як я могла б дивитися на лихо, що спіткáє
нарóд мій, і як я могла б дивитися на заги́біль
рóду свогó?“ 7 І сказав цар Ахашверóш до цариці
Естéри та до юдéянина Мордехáя: „Ось я дав
Естéрі дім Гамана, а його повісили на ши́бениці
за те, що простя́г був руку свою на юдеїв. 8 А
ви пишіть до юдеїв, як добре в ваших очáх, в
імені царя́, і припечáтайте царськи́м пéрснем,
бо листá, що був написаний в імені царя та був
припечáтаний царськи́м пéрснем, не можна
відмінити“. 9 І були покли́кані царські́ писарі́
того чáсу, місяця третього, — він місяць сіван,
двадцять і третього дня в ньому, і було написане
все, як наказав був Мордехáй, до юдеїв, і до
сатрáпів, і намісників, і зверхників округ, що від
Году й аж до Кушу, — сто й двадцять і сім окрýг,
і до кожної окрýги письмóм її, і до кожного
народу мовою його, та до юдеїв їхнім письмóм
та їхньою мовою. 10 І понапи́сував він листи́
в імені царя Ахашвероша, і поприпечáтував
пéрснем царськи́м, і послав через гінці́в на

ко́нях, які їздять на держа́вних ко́нях, ко́нях баски́х, 11 що цар дав право юдеям, які живуть у
кожному місті, зібратися й стати за своє життя,
ви́губити, забити та погубити всяке ві́йсько
наро́ду та окру́ги, що нена́видять їх, дітей та
жінок, а здо́бич по них — розграбува́ти, 12
одно́го дня по всіх окру́гах царя Ахашвероша,
— тринадцятого дня дванадцятого місяця, —
він місяць ада́р. 13 Відпис цього листа́ щоб був
ви́даний, як зако́н, у кожній окрузі, по́сланий
був відкри́тий для всіх наро́дів, і щоб юдеї
були гото́ві на той день помсти́тися на своїх
ворогах. 14 Гінці́, що поїхали ве́рхи на швидки́х
конях, вийшли, приспі́шені та пі́гнані царськи́м
словом. А цей нака́з був да́ний у за́мку Су́зи. 15
А Мордехай вийшов з-перед царе́вого обличчя в
царські́й одежі, блакитній та білій, а на ньому
велика золота корона та віссо́нний і пурпу́ровий
заві́й. І місто Су́зи раділо та тішилося! 16 Юдеям
було тоді світло, і радість, і веселість, і честь!
17 І в кожній окру́зі та в кожному місті, куди
досяга́є слово царя та зако́н його, була́ юдеям
радість та веселість, бе́нкет та свято! І багато-
хто з наро́дів кра́ю стали юде́ями, бо на них
напав страх перед юде́ями.

9 А дванадцятого місяця, — він місяць ада́р, —
тринадцятого дня в ньому, коли нака́з царя
та зако́н його мали бути ви́конані, дня, коли
вороги́ юдеїв сподівалися запанува́ти над ними,
поверну́лося те так, що вони, юдеї, запанува́ли
над нена́висниками своїми, 2 зібра́лися юдеї в
своїх міста́х по всіх окру́гах царя Ахашвероша,
щоб простягну́ти руку на тих, що заду́мували
їм лихо, та ніхто́ не став перед ними, бо
страх перед ними напав на всі наро́ди. 3 А
всі зверхники округ, і сатрапи, і намісники, і
викона́вці царськи́ї праці підтри́мували юдеїв,
бо напав на них страх перед Мордехаєм. 4 Бо
Мордеха́й став великим у царсько́му домі, а
вістка про нього покоти́лась по всіх окру́гах,
бо той чоловік, Мордехай, усе ріс. 5 І били
юдеї всіх своїх ворогі́в, побива́ючи мече́м,
і забиваючи та вигу́блюючи їх, і робили з
своїми ворогами за своєю волею. 6 А в за́мку
Су́зи юдеї позабивали та повигу́блювали п'ять
сотень чоловіка, 7 і Паршандату, і Далфона,
і Аспату, 8 і Пора́та, і Адалію, і Арідата, 9
і Пармашту, і Арісая, і Арідая, і Вайзата, 10
десятьо́х синів Га́мана, Гаммедатового сина,
нена́висника юдеїв, забили, а на грабу́нок не
простягли своєї руки. 11 Того дня число забитих
у за́мку Су́зи прийшло перед цареве обличчя.
12 І сказав цар до цариці Есте́ри: „У за́мку Су́зи
юдеї позабива́ли та повигу́блювали п'ять сотень
чоловіка та десятьох Гаманових синів. Що вони
зробили в решті царевих окру́г? І яке жада́ння
твоє? І бу́де тобі вво́лене. І яке ще проха́ння твоє?
І бу́де зро́блене“. 13 І відповіла Есте́р: „Якщо
це цареві вгодне, нехай бу́де да́не юдеям, що в
Су́зах, також узавтра вчинити за зако́ном цього
дня, а десятьох Гаманових синів нехай повісять
на ши́бениці“. 14 І сказав цар, щоб було зро́блено
так, — і був да́ний зако́н у Сузах, а десятоьх
Га́манових синів повісили. 15 І зібра́лися юдеї,
що в Су́зах, також чотирна́дцятого дня місяця
ада́р, і ви́били в Су́зах три сотні чоловіка, а
на грабу́нок не простигли своєї руки. 16 А
решта юдеїв, що жили по царськи́х окру́гах,
зібралися та й стали до бо́ю за своє життя,
і відпочи́ли від ворогів своїх. І позабива́ли
вони між своїми нена́висниками сімдеся́т і
п'ять тисяч, а на грабу́нок не простягли́ своєї
руки. 17 Це було трина́дцятого дня місяця
адара, а чотирна́дцятого в ньому настав мир,
— і зробили його днем гости́ни та радости. 18
А юдеї, що в Су́зах, збиралися тринадцятого
дня в ньому та чотирна́дцятого в ньому, а
мир мали п'ятнадцятого дня в ньому, — і
зробили його днем гости́ни та радости. 19 Тому́
то юдеї неогоро́джених селищ, що сидять по
неогоро́джених містах, роблять чотирна́дцятий
день місяця адара днем радости й гостини та
свята, та днем посила́ння дару́нків один о́дному.
20 А Мордехай описав ці події, і порозсилав
листи́ до всіх юдеїв, що по всіх окру́гах царя
Ахашвероша, до близьки́х та далеких, 21 щоб
вони постанови́ли святкува́ти чотирна́дцятий
день місяця ада́ра та п'ятнадцятий день у ньому
кожного року, 22 як ті дні, коли юдеї відпочи́ли
від ворогів своїх, і як той місяць, коли їм
сум оберну́вся на радість, жало́ба — на свято,
щоб зробити їх днями гости́ни та радости, і
посила́ння дару́нків один о́дному та дару́нків
убогим. 23 І прийняли́ юдеї це, що зачали́ робити,
і про що́ написав їм Мордеха́й, 24 що аґаґ'янин
Га́ман, син Гаммедатів, нена́висник усіх юдеїв,
замишля́в був на юдеїв, щоб ви́губити їх, і кидав
пу́ра, цебто жеребка́, на збенте́ження їх та на
згубу їхню. 25 Та коли прийшла вона, Естер,
перед обличчя, царя́ він наказав листом: „Нехай
обе́рнеться його злий за́дум, якого він заду́мав
був на юдеїв, на його го́лову!“І повісили його та
синів його на ши́бениці. 26 Тому́ то й назвали ці
дні: Пурі́м, від імени „пур“. Тому то згідно зо
всіма́ словами цього листа, і що вони бачили про
це й що тра́пилося з ними, 27 юдеї постанови́ли й
прийняли́ на себе й на нащадків своїх, та на всіх,
хто поєдна́ється з ними, і не відсту́плять, але́
щоб святкува́ти два ті дні кожного року згідно з

напи́саним про них та згідно з їхнім ча́сом. 28
А дні ці мають спомина́тися та святкува́тися в
кожному поколінні, у кожному ро́ді, у кожній
окру́зі, у кожному місті. А ці дні, Пурі̂м, не
минуться між юде́ями, а пам'ять про них не
скінчи́ться з їхнього насіння. 29 І написала
цариця Есте́р, дочка Авіхаїлова, та юдеянин
Мордехай з сильним домага́нням другий раз
про те, щоб вико́нувати цього листа́ про Пурім.
30 І порозсила́в він листи́ до всіх юдеїв, до
ста й двадцяти́ й семи окру́г Ахашверо́шового
ца́рства, зо словами миру та правди, 31 щоб вони
вико́нували ті дні Пурім у їх озна́чених часа́х,
як постанови́в про них юде́янин Мордеха́й та
цариця Есте́р, і як вони самі постанови́ли на
себе та на нащ́адків своїх при́писи пості̂в та
їхнього голосі̂ння. 32 А Есте́рин нака́з стве́рдив
ці при́писи про Пурі̂м, і було́ це запи́сане в
книгу.

10 І наклав цар Ахашверо́ш дани́ну на землю
та на морські острови́. 2 А ввесь чин його
сили та його лица́рских діл, і вира́зний о́пис
вели́чности Мордеха́я, що звели́чив його цар, —
ось вони опи́сані в Книзі Хронік царів мідійських
та перських. 3 Бо юде́янин Мордеха́й був другий
по царі Ахашверо́ші, і великий для юдеїв, і
милий для багатьох братів своїх, який шукав
добра для наро́ду свого й говорив „мир!“для
всіх нащ́адків своїх.

Йов

1 Був чоловік у країні Уц, на ім'я́ йому́ Йов. І
був чоловік цей невинний та праведний, і він
Бога боявся, а від злого втікав. **2** І народи́лися
йому се́меро синів та три дочки́. **3** А маєток
його був: сім тисяч худоби дрібно́ї, і три тисячі
верблю́дів, і п'ять сотень пар худоби великої, і
п'ять сотень ослиць та дуже багато рабів. І був
цей чоловік більший від усіх синів сходу. **4** А
сини його ходили один до о́дного, і справляли
гости́ну в домі того, чий був день. І посилали
вони, і кликали трьох своїх сесте́р, щоб їсти
та пити із ними. **5** І бувало, як миналося ко́ло
бенке́тних днів, то Йов посилав за ді́тьми й
освячував їх, — і вставав він рано вранці, і
прино́сив цілопа́лення за числом їх усіх, бо Йов
казав: „Може згрішили сини мої, і зневá́жили
Бога в серці своєму“. Так робив Йов по всі дні. **6**
І сталося одно́го дня, і поприхо́дили Божі сини,
щоб стати при Господі. І прийшов поміж ними й
сатана́. **7** І сказав Госпо́дь до сатани́: „Звідки ти
йдеш?“А сатана́ відповів Господе́ві й сказав: „Я
мандрувá́в по землі та й перейшов її“. **8** І сказав
Господь до сатани: „Чи звернув ти увагу на раба
Мого́ Йова? Бо немає такого, як він, на землі: муж
він невинний та праведний, що Бога боїться, а
від злого втікає“. **9** І відповів сатана́ Господе́ві
й сказав: „Чи ж Йов да́рмо боїться Бога? **10** Чи
ж Ти не забезпе́чив його, і дім його, і все, що
його? Чин його рук Ти поблагослови́в, а маєток
його поши́рився по кра́ю. **11** Але простягни
тільки руку Свою, і доторкни́ся до всього, що
його, — чи він не зневá́жить Тебе перед лицем
Твоїм?“ **12** І сказав Господь до сатани́: „Ось усе,
що його́, — у твоїй руці, тільки на нього само́го
не простягай своєї руки!“І пішов сатана́ від лиця
Господнього. **13** І сталося одно́го дня, коли сини́
його та до́чки його їли та вино пили в домі свого
перворо́дженого брата, **14** то прибіг до Йова
послане́ць та й сказав: „Худоба велика ора́ла, а
ослиці па́слися при них. **15** Аж тут напали сабеї
й позабирали їх, а слуг повбивали вї́стрям меча.
І втік тільки я сам, щоб доне́сти тобі“. **16** Він ще
говорив, аж прибігає інший та й каже: „З неба
спав Божий огонь, і спали́в ота́ру та слуг, та й
пожер їх. А втік тільки я сам, щоб доне́сти тобі“.
17 Він ще говорив, аж біжить ще інший та й каже:
„Халде́ї поділи́лися на три відділи, і напали на
верблю́дів, та й позабира́ли їх, а слуг повбива́ли
вї́стрям меча. І втік тільки я сам, щоб доне́сти
тобі“. **18** Поки він говорив, аж надбігає ще інший
та й каже: „Сини твої та до́чки твої їли та вино
пили́ в домі свого перворо́дженого брата. **19** Аж
раптóво надійшов великий вітер з боку пустині,
та й ударив на чотири роги дому, — і він упав
на юнаків, і вони повмирали. І втік тільки я
сам, щоб доне́сти тобі“. **20** І встав Йов, і розде́р
плащá свого́, й обстриг свою го́лову, та й упав на
землю, і поклонився, **21** та й сказав: „Я вийшов
наги́й із утроби матері своєї, і наги́й поверну́сь
туди, в зе́млю! Господь дав, — і Господь узяв.
Нехай буде благослове́нне Господнє Ім'я́!“ **22**
При всьому цьому Йов не згрішив, і не сказав на
Бога нічого безумного!

2 І сталося одно́го дня, і поприхо́дили Божі
сини, щоб стати перед Господом; і прийшов
також сатана́ поміж ними, щоб стати перед
Господом. **2** І сказав Господь до сатани́: „Звідки
ти йдеш?“А сатана́ відповів Господе́ві й сказав: „Я
мандрував по землі та й перейшов її“. **3** І сказав
Господь до сатани́: „Чи звернув ти увагу на раба
Мого Йо́ва? Бо немає такого, як він, на землі: муж
він невинний та праведний, який Бога боїться,
а від злого втікає. І він ще тримається міцно
в своїй невинності, а ти намовляв був Мене
на нього, щоб без при́воду його зруйнувати“.
4 І відповів сатана Господе́ві й сказав: „Шкіра
за шкіру, і все, що хто має, віддасть він за
душу свою. **5** Але простягни но Ти руку Свою, і
доторкнись до косте́й його та до тіла його, — чи
він не зневажить Тебе перед лицем Твоїм?“ **6** І
сказав Господь до сатани: „Ось він у руці твоїй,
— тільки душу його бережи!“ **7** І вийшов сатана
від лиця Господнього, та й ударив Йова злим
гнояко́м від стопи́ ноги́ його аж до його че́репа.
8 А той узяв собі черепка́, щоб шкре́бти себе. І
він сидів серед по́пелу. **9** І сказала йому його
жінка: „Ти ще міцно тримаєшся в невинності
своїй? Прокляни Бога — і помреш!“ **10** А він до
неї відказав: „Ти гово́риш отак, як гово́рить яка
з божевї́льних! Чи ж ми бу́дем приймати від
Бога добре, а злого не при́ймем?“При всьому
тому Йов не згрішив своїми устами. **11** І почули
троє при́ятелів Йо́вових про все те нещастя,
що прийшло на нього, і поприхо́дили кожен
з місця свого: теманя́нин Еліфа́з, шух'я́нин
Бідда́д та наама́тянин Цофа́р. І вмовилися вони
прийти ра́зом, щоб похитати головою над ним
та потї́шити його. **12** І звели́ вони зда́лека очі
свої, — і не пізна́ли його. І підне́сли вони голос
свій, та й заголоси́ли, і розде́рли кожен одежу
свою, і кидали по́рох над своїми головами аж до
неба. **13** І сиділи вони з ним на землі сім день та
сім ноче́й, і ніхто не промо́вив до нього ні слова,
бо вони ба́чили, що біль його ве́льми великий

3 По цьому відкрив Йов уста свої та й прокляв
був свій день наро́дження. **2** І Йов заговорив
та й сказав: **3** „Хай загине той день, що я в

ньому родився, і та ніч, що сказала: „Зача́всь
чоловік!“ 4 Нехай стане цей день темнотóю,
нехай Бог з висоти́ не згадає його́, і нехай не
являється світло над ним!. 5 Бодай те́мрява й
мóрок його заступи́ли, бодай хмара над ним
пробува́ла, бодай те́мнощі денні лякали його́! 6
Оця ніч — бодай те́мність її обгорну́ла, нехай у
днях року не буде назва́на вона, хай не ввійде
вона в число місяців! 7 Тож ця ніч нехай буде
самітна, хай не при́йде до неї співа́ння! 8 Бодай
її ті проклина́ли, що день проклинають, що
левіята́на готові збудити! 9 Хай поте́мніють зóрі
пора́нку її, нехай має надію на світло — й не буде
його, і хай вона не побачить тремтя́чих повік
зорі ранньої, — 10 бо вона не замкнула двере́й
нутра ма́тернього, і не сховала стражда́ння з
очей моїх! 11 Чому́ я не згинув в утрóбі? Як
вийшов, із нутра́ то чому́ я не вмер? 12 Чого
прийняли́ ті коліна мене? І нащо ті пе́рса, які
я був ссав? 13 Бо тепер я лежав би спокійно,
я спав би, та був би мені відпочи́нок 14 з
царями та з зе́мними ра́дниками, що гробни́ці
будують собі, 15 або із князя́ми, що золото
мали, що доми́ свої срі́блом напóвнювали! 16
Або чом я не ставсь недонóском прихóваним,
немов ті немовля́та, що світла не бачили? 17
Там же безбожники перестають докуча́ти, і
спочивають там змучено́сили, 18 разом з тим
мають спóкій ув'я́знені, — вони не почують вже
крику гноби́теля! 19 Мали́й та великий — там
рівні, а раб вільний від пана свогó... 20 І на́що Він
стру́дженому дає світло, і життя — гіркоду́хим,
21 що вичі́кують смерти — й немає її, що її
відкопа́ли б, як ска́рби захóвані, 22 тим, що
радісно ті́шилися б, весели́лись, коли б знайшли
грóба, 23 мужчи́ні, якому дорóга закрита, що
Бог тінню закрив перед ним? 24 Бо зідха́ння моє
випере́джує хліб мій, а зóйки мої полились, як
вода, 25 бо страх, що його я жахався, — до мене
прибув, і чого я боявся — прийшло те мені. 26
Не знав я спокóю й не був втихоми́рений, і я не
відпочи́в, — та нещастя прийшло!“

4 І відповів теманянин Еліфа́з та й сказав: 2
„Коли спрóбувать слово до те́бе, — чи мука не
бу́де ще більша? Та хто стри́мати зможе слова́?
3 Таж ти́ багатьóх був навчав, а ру́ки осла́блі
зміцняв, 4 того, хтó спотика́всь, підіймали слова́
твої, а коліна тремткі́ ти зміцняв! 5 А тепер,
як нещастя на тебе найшло, то ти змучився,
тебе досягло́ воно — і ти налякався. 6 Хіба
не була́ бого бійність твоя за надію твою, за
твоє сподіва́ння — невинність доріг твоїх? 7
Пригада́й но, чи гинув невинний, і де праведні
ви́гублені? 8 Як я бачив таких, що орали були́
беззакóння, та сі́яли кривду, то й жали її: 9 вони
гинуть від пóдиху Божого, і від духу гнівнóго
Його погибають! 10 Леви́не рича́ння й рик
лютого лева минає, і левчука́м вилуща́ються
зуби. 11 Гине лев, як немає здоби́чі, і левеня́та
леви́ці втікають. 12 І закрада́ється слово до
мене, і моє ухо почуло ось де́що від нього. 13 У
розду́муваннях над нічни́ми видіннями, коли́
міцний сон обіймає людей, 14 спіткав мене жах
та тремтіння, і багато косте́й моїх він струсону́в,
— 15 і дух перейшов по обличчі моїм, стало ду́ба
волóсся на тілі моїм. 16 Він стояв, але я не пізнав
його ви́гляду, — образ навпрóти очей моїх був,
і тихий голос почув я: 17 „Хіба́ праведні́ша
люди́на за Бога, хіба чоловік за свойóго Творця́ є
чистіший? 18 Таж рабам Своїм Він не йме віри,
і накладає вину й на Своїх Анголі́в! 19 Щó ж
тоді ме́шканці гли́няних хат, що в пóросі їхня
основа? — Як міль, вион будуть розча́влені! 20
Вони тóвчені зра́нку до вечора, — і без пóмочі
гинуть наза́вжди. 21 Слава їхня мина́ється з
ними, — вони помирають не в мудрості!

5 Ану клич, — чи є хто, щоб тобі відповів?
І до кóго з святих ти вдаси́ся? 2 Бо гнів
побиває безглу́здого, а за́здрощі смерть завдаю́ть
нерозумному! 3 Я бачив безумного, я́к він
розсівся, — та зараз оселя його спорохня́віла.
4 Від спасі́ння далекі сини його, вони без
рятунку поча́влені бу́дуть у брамі! 5 Його жни́во
голодний поїсть, і з-між те́рну його забере́, —
і спра́гнені ось поковта́ють маєток його! 6 Бо
нещастя вихóдить не з пóроху, а горе росте
не з землі, — 7 бо люди́на народжується на
стражда́ння, як іскри, щоб угóру летіти. 8 А
я б удава́вся до Бога, і на Бога б поклав свою
справу, — 9 Він чинить велике та недослі́диме,
предивне, якому немає числа, 10 бо Він дає дощ
на пове́рхню землі, і на поля́ посилає Він воду,
11 щоб поста́вить низьки́х на високе, і зміцни́ти
спасі́ння засмучених. 12 Він розві́ює за́думи
хитрих, і не виконують плану їх ру́ки, 13 Він
мудрих лука́вством їх лóвить, і рада крутійська
марнóю стає, — 14 вдень знахóдять вони темноту́,
а в пóлудень ма́цають, мов уночі! 15 І Він від
меча урятóвує бідного, а з міцнóї руки — бідаря́,
16 і стає́ться надія нужде́нному, і замкнула уста́
свої кривда! 17 Тож блаженна люди́на, яку Бог
карта́є, і ти не цурайсь Всемогу́тнього кари: 18
Бо Він рану завда́сть — і перев'я́же, Він ламає
— й вигóюють руки Його! 19 В шістьох лихах
спаса́є тебе, а в сімох не діткне́ тебе зло: 20
Викупля́є тебе Він від смерти за голоду, а в бою́
— з рук меча. 21 Як бич язика́ запанує, сховаєшся
ти, і не будеш боятись руїни, як при́йде вона. 22
З насилля та з голоду бу́деш сміятись, а земнóї
звири́ни не бійся. 23 Бо з камі́нням на полі є

в тебе умова, і звір польови́й прими́рився з
тобою. 24 І довідаєшся, що наме́т твій спокійний,
і перегля́неш домівку свою́, — і не зна́йдеш у
ній недоста́тку. 25 І довідаєшся, що числе́нне
насіння твоє, а нащадки твої — як трава на
землі! 26 І в дозрілому віці до гробу ти зійдеш,
як збіжжя доспіле ввіхо́дить до клуні за ча́су
свого! 27 Отож, дослідили ми це — й воно так,
послухай цього́, — й зрозумій собі все!"

6 А Йов відповів та й сказав: 2 „Коли б
сму́ток мій вірно був зва́жений, а з ним
ра́зом нещастя моє підняли́ на вазі, 3 то тепер
воно тяжче було б від морського́ піску, тому́
нерозва́жне слова́ мої кажуть! 4 Бо в мені
Всемогу́тнього стріли, і їхня отру́та п'є духа
мого́, страхи Божі шику́ються в бій проти ме́не...
5 Чи дикий осел над травою реве́? Хіба реве
віл, коли ясла повні? 6 Чи без соли їдять
несмачне́, чи є смак у білко́ві яйця́? 7 Чого́ не
хотіла торкну́тись душа моя, все те стало мені
за поживу в хворо́бі. 8 О, коли б же збуло́ся
проха́ння моє, а моє сподіва́ння дав Бог! 9 О,
коли б зволив Бог розчави́ти мене, простягну́в
Свою руку — й мене полама́в, — 10 то була б
ще потіха мені, і скака́в би я в немилосе́рдному
бо́лі, бо я не зрікався слів Святого! 11 Яка сила
моя, що надію я матиму? І який мій кінець,
щоб продо́вжити життя моє це? 12 Чи сила
камінна — то сила моя? Чи тіло моє мідяне́?
13 Чи не поміч для мене в мені, чи спасіння
від мене відсу́нене? 14 Для то́го, хто гине,
товариш — то ласка, хоча б опусти́в того страх
Всемогу́тнього. 15 Брати́ мої зраджують, мов
той потік, мов річи́ще пото́ків, минають вони,
16 темніші від льо́ду вони, в них ховається сніг.
17 Коли сонце їх гріє, вони висиха́ють, у теплі —
гинуть з місця свого́. 18 Карава́ни дорогу свою
відхиля́ють, ухо́дять в пустиню — й щезають. 19
Карава́ни з Теми́ поглядають, похо́ди з Шеви́
покладають наді́ї на них. 20 І засоро́милися,
що вони сподіва́лись; до нього прийшли — та
й збенте́жились. 21 Так і ви тепер стали ніщо́,
побачили страх — і злякались! 22 Чи я говорив
коли: „Дайте мені, а з мае́тку свого дайте підкуп
за мене, 23 і врятуйте мене з руки ворога, і з
рук гноби́телевих мене викупіть?" 24 Навчіть
ви мене — і я буду мовчати, а в чім я невми́сне
згрішив — розтлума́чте мені. 25 Які гострі слова́
справедливі, та що то дово́дить дога́на від вас?
26 Чи ви ду́маєте докоря́ти слова́ми? Бо на вітер
слова́ одчайду́шного, 27 і на сироту́ нападаєте
ви, і копаєте яму для друга свого! 28 Та звольте
поглянути на мене тепер, а я не скажу́ перед
вами неправди. 29 Верніться ж, хай кривди не
бу́де, і верніться, — ще в тім моя правда! 30 Хіба́
в мене на язиці є неправда? чи ж не маю смаку́,
щоб розпізнати нещастя?

7 Хіба чоловік на землі — не на службі
військо́вій? І його дні — як дні на́ймита! 2 Як
раб, спра́гнений тіні, і як наймит чекає заплати
за працю свою, 3 так місяці ма́рности да́но в
спа́док мені, та ночі терпіння мені відлічили.
4 Коли я кладусь, то кажу́: „Коли встану?"І
тя́гнеться вечір, і перевертання із бо́ку на бік
їм до ранку. 5 Зодягло́сь моє тіло черво́ю та
стру́пами в по́росі, шкіра моя затверділа й
бридка́. 6 А дні мої стали швидчіші за тка́цького
чо́вника, і в марно́тній надії минають вони. 7
Пам'ятай, що життя моє — вітер, моє око вже
більш не побачить добра́. 8 Не побачить мене
око того, хто бачив мене, Твої очі поглянуть
на мене — та немає мене. 9 Як хмара зникає й
прохо́дить, так хто схо́дить в шео́л, не вихо́дить,
(Sheol h7585) 10 не верта́ється вже той до дому
свого́, та й його не пізнає вже місце його. 11
Тож не стримаю я своїх уст, говоритиму в
у́тиску духа свого, нарікати я буду в гірко́ті
своєї душі: 12 Чи я море чи мо́рська потво́ра,
що Ти надо мною сторо́жу поставив? 13 Коли я
кажу́: „Нехай по́стіль потішить мене, хай думки́
мої ложе моє забере", 14 то Ти снами лякаєш
мене, і видіннями стра́шиш мене 15 І душа моя
пра́гне заду́шення, смерти хо́чуть мої кості.
16 Я обри́див життям. Не повіки ж я жи́тиму!
Відпусти ж Ти мене, бо марно́та оці мої дні! 17
Що таке чоловік, що його Ти підно́сиш, що серце
Своє прикладаєш до ньо́го? 18 Ти щора́нку за
ним назираєш, щохвилі його Ти дослі́джуєш.
19 Як довго від мене ще Ти не відве́рнешся,
не пу́стиш мене проковтну́ти хоч сли́ну свою?
20 Я згрішив. Що ж я маю робити, о Сто́роже
лю́дський? Чому́ Ти поклав мене ціллю для
Себе, — і я стався собі тягаре́м? 21 І чому́ Ти не
про́стиш мойого гріха́, і не відкинеш провини
моєї? А тепер я до по́роху ляжу, і Ти бу́деш
шукати мене, — та немає мене".

8 І заговорив шух'я́нин Білда́д та й сказав:
2 „Аж доки ти бу́деш таке тереве́нити? І
доки слова́ твоїх уст будуть вітром бурхли́вим?
3 Чи Бог скри́влює суд, і хіба Всемогу́тній
викри́влює правду? 4 Якщо твої діти згріши́ли
Йому, то Він їх віддав в руку їх беззако́ння!
5 Якщо ти зверта́тися будеш до Бога, і бу́деш
блага́ти Всемогу́тнього, 6 якщо чистий ти
та безневи́нний, — то тепер Він тобі Свою
милість пробу́дить, і напо́внить оселю твою
справедли́вістю, 7 і хоч твій поча́ток нужде́нний,
але́ твій кінець буде ве́льми великий! 8 Поспитай
в покоління давні́шого, і міцно збагни́ батьків

їхніх, — 9 бо ми ж учора́шні, й нічо́го не знаєм,
бо тінь — наші дні на землі, — 10 отож вони
на́вчать тебе, тобі скажуть, і з серця свойо́го
слова́ подаду́ть: 11 Чи папі́рус росте без болота?
Чи росте очере́т без води? 12 Він іще в доспіва́нні
своїм, не зривається, але сохне раніш за всіля́ку
траву: 13 отакі то доро́ги всіх тих, хто забува́є
про Бога! І згине надія безбожного, 14 бо його
споді́вання — як те павути́ння, і як дім павукі́в
— його певність 15 На свій дім опира́ється,
та не встоїть, тримається міцно за нього, — й
не вде́ржиться він. 16 Він зеленіє на сонці, й
галу́зки його випина́ються понад садка́ його,
— 17 на купі каміння сплело́ся коріння його,
воно між камі́ння вросло́: 18 Якщо вирвуть
його з його місця, то зречеться його́: тебе я
не бачило! 19 Така радість дороги його, а з
по́роху інші ростуть. 20 Тож невинного Бог не
цурається, і не буде тримати за ру́ку злочи́нців,
21 аж напо́внить уста́ твої сміхом, а губи твої —
криком радости... 22 Твої ненави́сники в сором
зодя́гнуться, і намету безбожних не буде!"

9 А Йов відповів та й сказав: 2 Справді пізнав
я, що так. Та як оправда́тись люди́ні земній
перед Богом? 3 Якщо вона схоче на прю стати
з Ним, — Він відповіді їй не дасть ні на о́дне
із тисячі ска́ржень. 4 Він мудрого серця й
могутньої сили; хто був проти Нього упертий —
і ці́лим зостався? 5 Він го́ри зриває, й не знають
вони, що в гніві Своїм Він їх переверну́в. 6 Він
землю трясе́ з її місця, і стовпи́ її тру́сяться. 7
Він сонцеві скаже, — й не сходить воно, і Він
запеча́тує зо́рі. 8 Розтягує небо Він Сам, і хо́дить
по мо́рських висо́тах, 9 Він Во́за створив, Оріо́на
та Волосожа́ра, та зо́рі півде́нні. 10 Він чинить
велике та недослідиме, предивне, якому немає
числа! 11 Ось Він надо мною прохо́дить, та я
не побачу, і Він пере́йде, а я не пригля́нусь до
Нього 12 Ось Він схо́пить кого, — хто заве́рне
Його, хто скаже Йому: що́ Ти робиш? 13 Бог гніву
Свойого не спи́нить, під Ним гнуться Рага́вові
помічники́, — 14 що ж тоді відповім я Йому́? Які
я слова́ підберу́ проти Нього, 15 я, який коли
б був справедли́вий, то не відповідав би, я, що
благаю свойо́го Суддю? 16 Коли б я взива́в, а
Він мені відповідь дав, — не повірю, що вчув
би мій голос, 17 Він, що бурею може розте́рти
мене та помно́жити рани мої безневи́нно. 18
Не дає Він мені й зве́сти духа мого, бо мене
насича́є гірко́тою. 19 Коли ходить про силу, то
Він Всемогутній, коли ж ходить про суд, — хто
посві́дчить мені? 20 Якщо б справедливим я був,
то осу́дять мене мої у́ста, якщо я безневи́нний,
то вчинять мене винува́тим. 21 Я невинний,
проте́ своєї душі я не знаю, і не ра́дий життям
своїм я. 22 Це одне, а тому́ я кажу́: невинного як і
лукавого Він вигубля́є. 23 Якщо нагло бич смерть
заподі́ює, — Він з про́би невинних сміється. 24 У
ру́ку безбожного да́на земля, та Він лиця су́ддів
її закриває. Як не Він, тоді хто? 25 А дні мої
стали швидкіші, як той скорохо́д, повтікали, не
бачили доброго, 26 проминули, немов ті човни́
очере́тяні, мов орел, що несеться на здо́бич.
27 Якщо я скажу́: Хай забуду своє нарікання,
хай зміню́ я обличчя своє й підбадьо́рюся, 28
то боюся всіх сму́тків своїх, і я знаю, що Ти не
очи́стиш мене. 29 Все одно буду я́ винува́тий,
то на́що надармо я мучитися бу́ду? 30 Коли б я
умився сніго́вою водою, і почи́стив би лу́гом
долоні свої, 31 то й тоді Ти до гро́бу опу́стиш
мене, і учи́нить бридки́м мене о́діж моя. 32 Бо
Він не люди́на, як я, й Йому відповіді я не дам, і
не пі́демо ра́зом на суд, 33 поміж нами нема
посере́дника, що поклав би на нас на обо́х свою
руку. 34 Нехай забере Він від мене Свойого бича́,
Його ж страх хай мене не жахає, 35 тоді буду
казати, й не буду боятись Його, бо я не такий
сам з собою!

10 Життя моє стало бридке́ для моєї душі...
Нехай нарікання своє я на се́бе пущу́, нехай
говорю́ я в гірко́ті своєї душі! 2 Скажу Богові
я: Не осу́джуй мене́! Повідо́м же мене, чого
став Ти зо мною на прю? 3 Чи це добре Тобі,
що Ти гно́биш мене́, що пого́рджуєш тво́ривом
рук Своїх, а раду безбожних освітлюєш? 4 Хіба
маєш Ти очі тілесні? Чи Ти бачиш так само, як
бачить люди́на люди́ну? 5 Хіба Твої дні — як
дні лю́дські, чи лі́та Твої — як дні мужа, 6 що
шукаєш провини моєї й вивідуєш гріх мій, 7
хоч ві́даєш Ти, що я не беззако́нник, та нема,
хто б мене врятува́в від Твоєї руки? 8 Твої
руки створили мене і вчинили мене́, потім
Ти обернувся — і гу́биш мене. 9 Пам'ятай, що
мов глину мене оброби́в Ти, — і в порох мене
оберта́єш. 10 Чи не ллєш мене, мов молоко, і не
згусти́в Ти мене, мов на сир? 11 Ти шкірою й
тілом мене зодяга́єш, і сплів Ти мене із костей
та із жил. 12 Життя й милість пода́в Ти мені, а
опіка Твоя стерегла мого духа. 13 А оце заховав
Ти у серці Своєму, — я знаю, що є воно в Тебе: 14
якщо я грішу́, Ти мене стереже́ш, та з провини
моєї мене не очи́щуєш. 15 Якщо я провинюся, то
горе мені! А якщо я невинний, не смію підня́ти
свою голову, си́тий стидо́м та напо́єний горем
своїм! 16 А коли піднесе́ться вона, то Ти ловиш
мене, як той лев, і зно́ву предивно зо мною
пово́дишся: 17 поно́влюєш свідків Своїх проти
мене, помно́жуєш гнів Свій на мене, ві́йсько за
ві́йськом на мене Ти шлеш. 18 І на́що з утро́би Ти

вивів мене? Я був би помер, — і жодні́сіньке око
мене не побачило б, 19 як нібито не існував був
би я, перейшов би з утроби до гро́бу. 20 Отож,
дні мої нечисле́нні, — перестань же, й від мене
вступи́сь, і нехай не турбу́юся я бодай тро́хи,
21 поки я не піду́ — й не верну́ся! — до кра́ю
темно́ти та смертної тіні, 22 до те́много кра́ю,
як мо́рок, до тьмя́ного краю, в якому поря́дків
нема, і де світло, як те́мрява“.

11 І заговорив наама́тянин Цофа́р та й сказав:
2 „Чи має зоста́тись без відповіді бе́зліч
слів? І хіба язика́та люди́на невинною буде?
3 Чи мужі замо́вчать твої тереве́ні, й не бу́де кому
засоро́мити тебе? 4 Ось гово́риш ти: „Чисте моє
міркува́ння, і я чистий в оча́х Твоїх, Боже!“ 5 О,
коли б говорити став Бог, і відкрив Свої уста до
те́бе, 6 і представив тобі таємни́ці премудрости,
бо вони — як ті чу́да розду́мування! І знай, —
вимагає Бог менше від тебе, ніж провини твої
того варті! 7 Чи ти Божу глибі́нь дослідиш, чи
знаєш ти аж до кінця Всемогу́тнього? 8 Вона
вища від неба, — що зможеш зробити? І глибша
вона за шео́л, — як пізна́єш її? (Sheol h7585) 9
її міра — довша за землю, і ширша за море
вона! 10 Якщо Він пере́йде й замкне́ щось, і
згрома́дить, — то хто заборо́нить Йому? 11 Бо
Він знає нікче́мності лю́дські та бачить насилля,
— і Він не догля́не? 12 Тож люди́на порожня
мудрішає, хоч народжується, як те дике осля́!
13 Якщо ти зміцни́ш своє серце, і свої ру́ки до
Нього простя́гнеш, — 14 якщо є беззако́ння в руці
твоїй, то прожени́ ти його, і кривда в наме́тах
твоїх нехай не пробува́є, — 15 тож тоді ти
підіймеш обличчя невинне своє, і бу́деш міцни́й,
і не будеш боятись! 16 Бо забудеш стражда́ння,
— про них будеш зга́дувати, як про воду, яка
пропливла́. 17 Від пі́вдня повстане життя, а
те́мрява буде, як ра́нок. 18 І будеш ти певний,
бо маєш наді́ю, і ви́копаєш собі яму та й будеш
безпе́чно лежати, — 19 і будеш лежати, й ніхто не
споло́шить, і багато-хто будуть підле́щуватися
до обличчя твого́. 20 А очі безбожних мину́ться,
і згине приту́лок у них, а їхня наді́я — то сто́гін
душі!“

12 А Йов відповів та й сказав: 2 „Справді, —
то ж ви́ тільки люди, і мудрість із вами
помре́! 3 Таж і я маю розум, як ви, — я не
нижчий від вас! І в ко́го немає такого, як це?
4 Посміхо́вищем став я для друга свого, я,
що кли́кав до Бога, і Він мені відповіда́в, —
посміхо́вищем став справедливий, невинний. 5
Нещасли́вцю погорда, — на думку спокійного, —
пригото́влена для спотика́ння ноги́! 6 Спокійні
намети грабіжників, і безпечність у тих, хто Бога
гніви́ть, у то́го, хто ніби то Бога прова́дить рукою
своєю. 7 Але запитай хоч худо́бу — і навчить
тебе, і пта́ство небесне — й тобі розповість. 8
Або говори до землі — й вона ви́вчить тебе, і
розкажуть тобі риби мо́рські. 9 Хто б із цьо́го
всього́ не пізнав, що Господня рука це вчинила?
10 Що в Нього в руці душа всього живого й
дух кожного лю́дського тіла? 11 Чи ж не ухо
слова́ розбирає, піднебі́ння ж смакує для себе
пожи́ву? 12 Мудрість — у ста́рших, бо до́вгість
днів — розум. 13 Мудрість та сила — у Нього,
Його рада та розум. 14 Ось Він зруйнує — й
не буде воно відбудо́ване, замкне́ чоловіка —
й не буде він ви́пущений. 15 Ось Він стримає
во́ди — і висохнуть, Він їх пустить — то землю
вони переве́рнуть. 16 В Нього сила та за́дум, у
Нього заблу́джений і той, хто призво́дить до
блу́ду. 17 Він уво́дить у по́милку ра́дників, і
обезу́млює су́ддів, 18 Він розв'язує пу́та царів і
припері́зує по́яса на їхні сте́гна. 19 Він провадить
священиків босо, і потужних повалює, 20 Він
надійним уста́ відіймає й забирає від ста́рших
розумність. 21 На достойників ллє Він погорду,
а пояса можним ослаблює. 22 Відкриває Він речі
глибокі із те́мряви, а темне прова́дить на світло.
23 Він робить наро́ди поту́жними — й знову їх
нищить, Він наро́ди поши́рює, й потім виво́дить
в неволю. 24 Відіймає Він розум в наро́дніх голі́в
на землі та блука́ти їх змушує по бездоро́жній
пусте́лі, — 25 вони ходять навпо́мацки в те́мряві
темній, і Він упроваджує їх в блукани́ну, мов
п'я́яного!

13 Ось усе оце бачило око моє, чуло ухо моє,
— та й усе заува́жило. 2 Як знаєте ви —
знаю й я, я не нижчий від вас, 3 і я говори́тиму
до Всемогутнього, і переко́нувати хочу Бога! 4
Та неправду ку́єте тут ви, лікарі́ непутя́щі ви
всі! 5 О, коли б ви наспра́вді мовчали, то вам це
за мудрість було́ б! 6 Послухайте но переко́нань
моїх: і ви́слухайте запере́чення уст моїх. 7 Чи
будете ви говорити неправду про Бога, чи будете
ви говорити ома́ну про Нього? 8 Чи будете ви
уважати на Нього? Чи за Бога на прю постаєте? 9
Чи добре, що вас Він дослі́дить? Чи як з люди́ни
сміються, так будете ви насміха́тися з Нього?
10 Насправді Він вас покарає, якщо бу́дете ви
потура́ти таємно особі! 11 Чи ж ве́лич Його не
настра́шує вас, і не напада́є на вас Його страх?
12 Ваші нага́дування — це прислі́в'я із по́пелу,
ваші ба́шти — це гли́няні башти! 13 Мовчіть
передо мною, — а я говори́тиму, і нехай щобудь
при́йде на ме́не! 14 Нащо де́ртиму я своє тіло
зубами своїми, а душу свою покладу́ в свою
ру́ку? 15 Ось Він мене вб'є, і я надії не матиму,
— але перед обли́ччям Його про доро́ги свої

спереча́тися буду! 16 І це мені буде спасі̂нням,
бо перед обличчя Його не піді̂йде безбожний.
17 Направду послухайте сло́ва мого́, а моє це
осві̂дчення — в ваших ушах нехай бу́де. 18 Ось я
суд споряди́в, — бо я справедливий, те знаю! 19
Хто той, що буде зо мною прова́дити прю? Бо
тепер я замовк би й помер би. 20 Тільки двох
цих речей не роби Ти зо мною, тоді від обличчя
Твого́ я не буду ховатись: 21 віддали Свою руку
від мене, а Твій страх хай мене не жаха́є! 22 Тоді
клич, а я відповіда́тиму, або я говори́тиму, Ти ж
мені відповідь дай! 23 Скільки в мене провин
та гріхів? Покажи Ти мені мій пере́ступ та гріх
мій! 24 Чому Ти ховаєш обличчя Своє і вважаєш
мене Собі во́рогом? 25 Чи Ти будеш страха́ти
заві̂яний вітром листо́к? Чи Ти соломи́ну суху
будеш гнати? 26 Бо Ти пишеш на мене гірко́ти й
провини мого молоде́чого віку даєш на спа́док
мені, 27 і в кайда́ни зако́вуєш но́ги мої, і всі
дороги мої стере́жеш, на́зирці ходиш за мною,
28 і він розпадається, мов та трухля́вина, немов
та одежа, що міль її з'їла!

14 Люди́на, що від жінки наро́джена,
короткоде́нна та повна печа́лями: 2 вона
виходить, як квітка — й зів'я́не, і втікає, мов
тінь, — і не зостається. 3 І на такого Ти очі Свої
відкрива́єш, і водиш на суд із Собою його́! 4 Хто
чистого ви́вести може з нечистого? Ані один!
5 Якщо ви́значені його дні, число його місяців
— в Тебе, якщо Ти призна́чив для нього мету́,
що її не пере́йде, — 6 відвернися від нього —
і він заспоко́їться, і буде він тішитися своїм
днем, як той на́ймит. 7 Бо дерево має наді̂ю:
якщо буде стя́те, то силу отримає зно́ву, і па́рост
його не загине; 8 якщо постарі̂є в землі його
корінь і в по́росі вмре його пень, 9 то від во́дного
за́паху знов зацвіте́, і пу́стить галу́ззя, немов
саджане́ць! 10 А помре чоловік — і зникає, а
сконає люди́на — то де ж вона є? 11 Як вода
витікає із о́зера, а рі̂чка спада́є та сохне, 12 так
і та люди́на покладе́ться — й не встане, — аж
до закі̂нчення неба не збудяться лю́ди та не
прокинуться зо́ сну свого. 13 О, якби Ти в шео́лі
мене заховав, коли б Ти мене приховав, аж поки
мине́ться Твій гнів, коли б час Ти призна́чив
мені̂, — та й про мене згадав! (Sheol h7585) 14
Як помре чоловік, то чи він оживе? Буду мати
наді̂ю по всі дні свойого життя, аж поки не
при́йде замі̂на для мене! 15 Кликав би Ти, — то я
відповів би Тобі, за чин Своїх рук сумував би, 16
бо кроки мої рахував би тепер, а мойого гріха́ не
стеріг би, — 17 провина моя була б запеча́тана в
ву́злику, і Ти закрив би моє беззаконня. 18 Але́
гора справді впаде́, а ске́ля зсува́ється з місця
свого́, 19 каміння стирає вода, її зли́ва споло́щує
порох землі, — так надію того́ Ти губиш. 20 Ти
силою схо́пиш наза́вжди його́, — і відхо́дить,
Ти міняєш обличчя його́ — й відсилаєш його́.
21 Чи сини́ його славні, того він не знає, чи в
при́крому стані — того він не відає. 22 Боліє він
тільки тоді, коли тіло на ньо́му, коли в ньому
душа — тоді ту́жить“.

15 І відповів теманянин Еліфа́з та й сказав: 2
„Чи відповідатиме мудра люди́на знання́м
вітряни́м, і східнім вітром напо́внить утробу
свою? 3 Бу́де виправдуватися тим словом, що
не надається, чи тими реча́ми, що пожитку
немає від них? 4 Ти страх Божий руйнуєш
тако́ж, і пусто́шиш молитву до Бога, 5 бо навчає
провина твоя — твої уста, і ти вибираєш собі
язика хитрунів. 6 Оскаржа́ють тебе твої уста,
не я, й твої губи свідкують на те́бе: 7 Чи ти
народився люди́ною першою, чи раніше, ніж
згі̂р'я, ти ство́рений? 8 Чи ти слухав у Божій
таємній нара́ді, та мудрість для себе забрав?
9 Що ти знаєш, чого б ми не знали? Що ти
зрозумів, — і не з нами воно? 10 Поміж нами
і сивий, ото́й і старий, старший днями від
ба́тька твого́. 11 Чи мало для тебе — поті̂шення
Божі та слово, яке Він сховав у тобі̂? 12 Чого
то підно́сить тебе твоє серце, й які то знаки́
твої очі дають, 13 що на Бога зверта́єш ти духа
свого́, і з своїх уст випускаєш подібні слова́? 14
Що таке чоловік, щоб опра́вданим бути, і щоб
був справедливим від жінки наро́джений? 15
Таж Він на́віть святим Своїм не довіря́є, і не
опра́вдані в о́чах Його небеса́, — 16 що ж тоді
чоловік той бридки́й та зіпсутий, що п'є кривду,
як воду? 17 Я тобі розповім, — ти послухай мене,
а що бачив, то те розкажу́, 18 про що мудрі
доне́сли та від батьків своїх не затаїли того,
— 19 їм самим була да́на земля, і не прихо́див
чужий поміж них. 20 Безбожний тремти́ть по
всі дні, а наси́льникові мало років захо́вано.
21 Вереск жа́хів — у нього в уша́х, серед ми́ру
прихо́дить на нього грабі̂жник. 22 Він не вірить,
що ве́рнеться від темноти́, й він вичі̂кується
для меча́. 23 Він мандру́є за хлібом, — та де
він? Знає він, що для нього встано́влений день
темноти́. 24 Страша́ть його у́тиск та гно́блення,
хапають його, немов цар, що готовий до бо́ю, 25
бо руку свою простягав він на Бога, і повставав
на Всемогу́тнього, 26 проти Нього твердо́ю він
шиєю бігав, товсти́ми хребта́ми щитів своїх.
27 Бо закрив він обличчя своє своїм салом, і
бо́ки обклав своїм жиром, 28 і сидів у міста́х
поруйно́ваних, у дома́х тих, що в них не сидять,
що на купи каміння призна́чені. 29 Він не буде
багатий, і не всто́їться сила його, і по землі не

поши́ряться їхні маєтки. 30 Не всту́питься з
те́мности він, по́лум'я висушить па́рост його,
й духом уст Його буде він схо́плений. 31 Хай
не вірить в марно́ту заблу́каний, бо марно́тою
буде заплата йому́, — 32 вона ви́повниться
не за днів його, а його верхові́ття не буде
зелене! 33 Поскидає наси́ллям, немов виноград,
недозрілість свою, поро́нить він квіття своє, як
оливка, — 34 бо збори безбожних спусто́шені
будуть, а огонь пожере́ дім хаба́рника: 35 він
злом вагітні́є, й породить марно́ту, й ома́ну
готує утро́ба його“.

16 А Йов відповів та й сказав: 2 „Чув я такого
багато, — даремні розра́дники всі ви! 3
Чи настане кінець вітряни́м цим слова́м? Або
що зміцни́ло тебе, що так відповідаєш? 4 І
я говорив би, як ви, якби ви на місці моє́му
були́, — я додав би слова́ми на вас, і головою
своєю кива́в би на вас, 5 уста́ми своїми зміцня́в
би я вас, і не стримав би рух своїх губ на
розраду! 6 Якщо я говоритиму, біль мій не
стри́мається, а якщо перестану, що відійде від
мене? 7 Та тепер ось Він змучив мене: Всю
громаду мою Ти спусто́шив, 8 і помо́рщив мене,
і це стало за свідчення, і змарні́лість моя проти
мене повстала, — і очеви́дьки мені докоряє!
9 Його гнів мене ша́рпає та ненави́дить мене,
скрего́че на мене зубами своїми, мій ворог
виго́стрює очі свої проти мене... 10 Вони па́щі
свої роззявля́ють на мене, б'ють гане́бно по
що́ках мене, збираються ра́зом на мене: 11
Бог злочи́нцеві видав мене, і кинув у руки
безбожних мене́. 12 Спокійний я був, — та
тремтя́чим мене Він зробив. І за шию вхопи́в
Він мене — й розторо́щив мене, та й поставив
мене Собі ціллю: 13 Його стрі́льці мене оточи́ли,
розриває нирки́ мої Він не жалі́вши, мою жовч
виливає на землю. 14 Він робить пролі́м на
проло́мі в мені, Він на мене біжить, як сила́ч.
15 Вере́ту пошив я на шкіру свою та під по́рох
знизи́в свою го́лову. 16 Зашарі́лось обличчя моє
від плачу́, й на повіках моїх залягла́ смертна
тінь, 17 хоч насильства немає в доло́нях моїх, і
чи́ста молитва моя! 18 Не прикри́й, земле, крови
моєї, і хай місця не буде для зо́йку мого́, — 19 бо
тепер ось на небі мій Свідок, Самови́дець мій на
висоті́. 20 Глузли́вці мої, мої дру́зі, — моє око до
Бога сльози́ть, 21 і нехай Він дозволить люди́ні
змага́ння із Богом, як між сином лю́дським і
ближнім його, — 22 бо почи́слені роки мину́ть, і
піду́ я дорогою, та й не верну́сь.

17 Мій дух залама́вся, мої дні погаса́ють,
— зоста́лись мені самі гроби! 2 Дійсно,
насмі́шки зо мною, й моє око в розгі́рченні
їхнім ночує. 3 Поклади, дай заста́ву за мене
Ти Сам, — хто ж то той, що умову зо мною
заб'є по рука́х? 4 Бо від розуміння закрив Ти їх
серце тому не звели́чуєш їх. 5 Він призна́чує
ближніх на по́діл, а очі синів його те́мніють,
6 Він поставив мене за прислі́в'я в наро́дів, і
став я таким, на якого плюють. 7 З безтала́ння
поте́мніло око моє, а всі члени мої — як та тінь...
8 Праведники остовпі́ють на це, і невинний встає
на безбожного. 9 І праведний буде держа́тись
дороги своєї, а хто чисто́ру́кий — побі́льшиться
в силі. 10 Але всі ви пове́рнетеся, — і прихо́дьте,
та я не зиахо́джу між вами розумного. 11
Мої дні проминули, порвалися ду́ми мої, мого
серця маєток, — 12 вони мені ніч оберта́ють на
день, набли́жують світло при те́мряві! 13 Якщо
сподіва́юсь, то тільки шео́лу, як дому свого,
в темноті постелю́ своє ло́же. (Sheol h7585) 14
До гро́бу я кличу: „О батьку ти мій!“До черви́:
„Моя мамо та се́стро моя!“ 15 Де ж тоді та
наді́я моя? А надія моя, — хто побачить її? 16
До шео́лових за́сувів зі́йде вона, коли зі́йдемо
ра́зом до по́роху“. (Sheol h7585)

18 І заговорив шух'янин Білда́д та й сказав:
2 „Як довго ви бу́дете па́стками класти
слова́? Розміркуйте, а по́тім собі погово́римо! 3
Чому́ порахо́вані ми, як худоба? Чому в ваших
оча́х ми безумні? 4 О ти, що розша́рпуєш душу
свою в своїм гніві, — чи для те́бе земля опусті́є, а
скеля осу́неться з місця свого́? 5 Таж світи́льник
безбожних пога́сне, і не буде світи́тися і́скра
огню́ його: 6 його світло стемні́є в наме́ті, і
згасне на ньому світильник його, 7 стануть
тісні́ кроки сили його́, і вдарить його власна
рада! 8 Бо він ки́нений в па́стку ногами своїми,
і на ґраті він буде ходити: 9 пастка схо́пить за
сто́пу його́, змі́цниться сітка на ньому, — 10
на нього захо́ваний шнур на землі, а па́стка на
нього — на сте́жці. 11 Страхіття жаха́ють його
звідусі́ль, і женуться за ним по сліда́х. 12 Його
сила голодною буде, а нещастя при боці його
пригото́влене. 13 Його шкіра поїджена буде
хворобою, поїсть члени його перворо́джений
смерти. 14 Віді́рвана буде безпе́ка його від
наме́ту його, а Ти до царя жахів його приведе́ш...
15 Він перебуває в наметі своє́му, який не його,
на мешка́ння його буде ки́нена сірка. 16 Здо́лу
посо́хнуть коріння його, а згори́ — його ві́ття
зів'я́не. 17 Його пам'ять загине з землі, а на
вулиці йме́ння не буде йому. 18 Заженя́ть його
з світла до те́мряви, і ввесь світ проганяє його.
19 У нього немає в наро́ді наща́дка, ні внука,
і немає оста́нку в місцях його ме́шкання. 20
На згадку про день його остовпіва́ли останні,
за воло́сся ж хапа́лись давні́ші... 21 Ось такі то

мешка́ння неправедного, і це місце того, хто
Бога не знає!“

19 А Йов відповів та й сказав: **2** „Аж до́ки
смути́ти ви бу́дете душу мою, та души́ти
словами мене? **3** Десять раз це мене ви соро́мите,
гнобити мене не стида́єтесь! **4** Якщо справді
зблуди́в я, то мій гріх при мені позоста́не. **5** Чи
ви велича́єтесь справді над мною, і виказуєте
мою га́ньбу на мене? **6** Знайте тоді, що Бог
скри́вдив мене, і тене́та Свої розточи́в надо
мною! **7** Ось „ґвалт!“я кричу́, та не відповідає
ніхто, голошу́, — та немає суду! **8** Він дорогу
мою оточи́в — і я не перейду́, Він поклав на
стежки́ мої те́мряву! **9** Він стягнув з мене славу
мою і вінця́ зняв мені з голови! **10** Звідусі́ль
Він ламає мене, — і я йду, наді́ю мою, як те
дерево, ви́вернув Він. **11** І на мене Свій гнів
запали́в, і зарахува́в Він мене до Своїх ворогів: **12**
полки́ Його ра́зом прихо́дять, і тору́ють на ме́не
доро́гу свою, і табору́ють навко́ло наме́ту мого.
13 Віддали́в Він від мене братів моїх, а знайо́мі
мої почужі́ли для мене, **14** мої ближні відста́ли,
і забу́ли про мене знайо́мі мої. **15** Ме́шканці
дому мого́, і служниці мої за чужого вважають
мене́, — чужако́м я став в їхніх оча́х. **16** Я кличу
свойо́го раба — і він відповіді не дає, хоч своїми
уста́ми благаю його́. **17** Мій дух став бридки́й
для моєї дружи́ни, а мій за́пах — синам моєї
утро́би. **18** Навіть діти малі зневажають мене,
— коли я встаю, то глузу́ють із мене. **19** Мої всі
повірники бри́дяться мною, а кого я кохав —
оберну́лись на мене. **20** До шкіри моєї й до тіла
мого приліпилися кості мої, ще біля зубів лиш
зосталася шкіра моя. **21** Змилуйтеся надо мною,
о, змилуйтеся надо мною ви, ближні мої, бо
Божа рука доторкну́лась мене! **22** Чого́ ви мене
переслідуєте, немов Бог, і не наси́чуєтесь моїм
тілом? **23** О, коли б записати слова́ мої, о, коли б
були в книжці вони позазна́чувані, **24** коли б
ри́льцем залізним та о́ливом в скелі навіки вони
були ви́тесані! **25** Та я знаю, що мій Викупи́тель
живий, і останнього дня Він піді́йме із пороху **26**
цю шкіру мою, яка розпадається, і з тіла свойого
я Бога побачу, **27** сам я побачу Його, й мої очі
побачать, а не очі чужі. Тануть ни́рки мої в моїм
ну́трі! **28** Коли скажете ви: „На́що будемо гнати
його́, коли́ корень справи знахо́диться в ньому!“
29 то побійтесь меча собі ви, бо гнів за провину
— то меч, щоб ви знали, що є ще Суддя!“

20 І відповів нааматянин Цофа́р та й сказав:
2 „Тому́ то думки́ мої відповідати мене
наверта́ють, і тому́ то в мені цей мій по́спіх!
3 Соромли́ву нага́ну собі я почув, та дух з
мого розуму відповідає мені. **4** Чи знаєш ти
те, що від вічности, відколи́ люди́на на землі
була поста́влена, — **5** то спів несправедливих
короткий, а радість безбожного — тільки на
хвилю? **6** Якщо піднесе́ться вели́чність його аж
до неба, а його голова аж до хмари досягне,
7 проте́ він загине навіки, немов його гній,
хто бачив його, запитає: де він? **8** Немов сон
улетить — і не зна́йдуть його, мов виді́ння
нічне́, він споло́шений буде: **9** його бачило око,
та бачити більше не бу́де, і вже не побачить
його його місце... **10** Сини його запобіга́тимуть
ла́ски в нужде́нних, а ру́ки його позверта́ють
маєток його. **11** Повні кості його молоде́чости,
— та до по́роху з ним вона ляже! **12** Якщо в
у́стах його зло солодке, — його він таї́ть під
своїм язиком, **13** над ним милосе́рдиться та
не пускає його, і тримає його в своїх устах, —
14 то цей хліб в його ну́трощах змі́ниться, —
стане він жо́вчю змі́їною в нутрі його́! **15** Він
маєток чужо́го ковтав, але́ його ви́блює: Бог
виганяє його із утро́би його. **16** Отру́ту змі́їну
він сса́тиме, гадю́чий язик його вб'є! **17** Він
річко́вих джере́л не побачить, струмків меду
та молока. **18** Позверта́є він працю чужу, і її
не ковтне́, як і маєток, набутий з виміни своєї,
жувати не буде. **19** Бо він переслідував, кидав
убогих, він дім грабував, хоч не ставив його!
20 Бо споко́ю не знав він у нутрі своїм, і свого
наймилішого не збереже. **21** Немає останку з
обжи́рства його, тому нетрива́ле добро його
все: **22** за по́вні достатку його буде тісно йому́,
рука кожного скри́вдженого при́йде на нього!
23 Хай напо́внена буде утро́ба його, та пошле
Він на нього жар гніву Свого, і бу́де дощи́ти
на нього неду́гами його. **24** Він бу́де втікати
від зброї залізної, — та прони́же його мідний
лук. **25** Він стане меча́ витягати, і вийде він
із тіла, та держа́к його вийде із жо́вчі його, і
пере́страх на нього впаде́! **26** При ска́рбах його
всі нещастя захо́вані, його буде же́рти огонь не
роздму́хуваний, позостале в наметі його буде
знищене. **27** Небо відкриє його беззаконня, а
земля проти нього повстане, — **28** урожай його
дому втече, розпливеться в день гніву Його.
29 Оце доля від Бога люди́ні безбожній, і спа́дщина,
обі́цяна Богом для неї!“

21 А Йов відповів та й сказав: **2** „Уважно
послухайте сло́во моє, і нехай бу́де
мені це розра́дою вашою! **3** Перете́рпіть
мені, а я промовля́тиму, — по промові ж
моїй насміха́тися будеш. **4** Хіба до люди́ни
моє нарі́кання? Чи не мав би чого стати
нетерпели́вим мій дух? **5** Оберні́ться до мене —
й жахні́ться, та руку на уста свої покладіть. **6** І
якщо я згадаю про це, то жаха́юсь, і морозом

пройма́ється тіло моє. 7 Чого несправедливі
живуть, доживають до ві́ку, й багатством
зміцня́ються? 8 Насіння їх міцно стоїть перед
ними, при них, а їхні нащáдки — на їхніх очáх.
9 Доми їхні — то спóкій від страху, і над ними
нема бича Божого. 10 Спинається бик його, і не
дарéмно, — зачинає корова його, й не скидає. 11
Вони випускають своїх молодя́т, як отару, а їх
діти вибри́кують. 12 Вони голос здіймають при
бубні та цитрі, і веселяться при звуку сопілки.
13 Провадять в добрі свої дні, і сходять в спокóї
в шеóл. (Sheol h7585) 14 А до Бога говорять вони:
„Уступи́ся від нас, — ми ж доріг Твоїх знати
не хочем! 15 Що таке Всемогýтній, що бýдем
служити Йому? І щó скористáєм, як будем
благати Його?“ 16 Та не в їхній руці добро їхнє,
— далéка від мене порада безбожних... 17 Як
часто світи́льник безбожним згасає, і прихóдить
на них їх нещастя? — Він приділює в гніві Своїм
на них пáстки! 18 Вони будуть, немов та солома
на вітрі, і немов та полова, що буря схопи́ла
її! 19 „Бог ховає синам його кривду Свою“— та
нехай надолýжить самому йому, і він знáтиме!
20 Нехай його очі побачать нещастя його, й
бодай сам він пив гнів Всемогýтнього! 21 Яке бо
старáння його про роди́ну по ньому, як для нього
число його місяців вже перелічене? 22 Чи буде
хто Бога навчати знання́, Його, що й небесних
суди́тиме? 23 Оцей в повній силі своїй помирає,
— увесь він спокійний та ми́рний, 24 діжки́
його повні були молока, а мізок костéй його
свіжий. 25 А цей помирає з душею огірченою, і
доброго не споживáв він, 26 та пóрохом будуть
лежати обóє вони, і червá їх покриє. 27 Тож я
знаю думки́ ваші й зáдуми, що хочете кри́вдити
ними мене. 28 Бож питаєте ви: Дé князів дім,
і де намéт пробувáння безбожних? 29 Тож
спитайтеся тих, що дорогою йдуть, а їхніх ознáк
не затáюйте: 30 що буває врятóваний злий в день
загибелі, на день гніву відвóдиться в зáхист! 31
Хто йомý розповість у лице про дорогу його? А
коли наробив, хто йомý надолýжить? 32 І на
кладóвище буде провáджений він, і про могилу
подбають. 33 Ски́би долини солодкі йомý, і
тя́гнеться кожна люди́на за ним, а тим, хто
попéреду нього, — немає числа. 34 І я́к ви мене
потішаєте мáрністю, коли з ваших відповідей
зостається сама тільки фальш?“

22 І заговорив теманянин Еліфáз та й сказав:
2 „Чи для Бога люди́на кори́сна? Бо мудрий
кори́сний самому собі! 3 Хіба Всемогýтній бажає,
щоб ти ніби праведним був? І що за кóристь
Йому, як дороги свої ти вважаєш невинними
сам? 4 Чи Він буде карати, тебе боячи́сь, і чи
піде з тобою на суд? 5 Хіба твоє зло не велике?
Таж твоїм беззакóнням немає кінця! 6 Таж з
братів своїх брав ти застáву даремно, а з нагóго
одежу стягав! 7 Не поїв ти водою знемóженого,
і від голодного стримував хліб. 8 А си́льна
люди́на — то їй оцей край, і почéсний у ньому
сидітиме. 9 Ти напóрожньо вдів відсилав, і
сирітські рамéна гноби́лись, — 10 тому пáстки
тебе оточи́ли, і жахає тебе наглий страх, 11 твоє
світло стемніло, нічого не бачиш, і велика вода
закриває тебе. 12 Чи ж Бог не високий, як небо?
Та на зóрі угóру поглянь, які стали високі вони!
13 А ти кажеш: „Що відає Бог? Чи судитиме Він
через млу? 14 Хмари — завіса Йому, й Він не
бачить, і ходить по крýзі небесному“. 15 Чи
ти будеш триматись дороги відвічної, що нею
ступáли безбожні, 16 що невчáсно були вони
згýблені, що річка розлита, підвалина їх, 17 що
до Бога казали вони: „Відступися від нас!“та: „Щó
зробить для нас Всемогутній?“ 18 А Він доми
їхні напóвнив добром! Але віддалилась від мене
порада безбожних! 19 Справедливі це бачать та
тішаться, і насміхається з нього невинний: 20
„Справді ви́гублений наш противник, а останок
їх ви́жер огонь!“ 21 Заприязни́ся із Ним, та й май
спóкій, — цим при́йде на тебе добрó. 22 Закóна
візьми з Його уст, а слова Його в серце своє
поклади. 23 Якщо вéрнешся до Всемогутнього,
— будеш збудóваний, і віддали́ш беззаконня з
наметів своїх. 24 І викинь до пóроху золото, і
мов камінь з потоку офірське те золото, — 25
і буде тобі Всемогýтній за золото та за срібло
блискуче тобі! 26 Бо тоді Всемогутнього ти
покохаєш і до Бога підіймеш обличчя своє, —
27 будеш благати Його — й Він почує тебе, і ти
обітниці свої надолýжиш. 28 А щó постанóвиш,
то ви́повниться те тобі, й на дорогах твоїх
буде ся́яти світло. 29 Бо знижує Він спину
пи́шного, хто ж смиренний, тому помагає. 30
Рятує Він і небезви́нного, і той чистотóю твоїх
рук урятóваний буде“.

23 А Йов відповів та й сказав: 2 „Моя мова
й сьогодні гіркá, — тяжче страждáння
моє за стогнáння мої. 3 О, якби то я знав,
де Його я знайдý, то прийшов би до місця
Його пробувáння! 4 Я б перед обличчям Його
свою справу поклав, а уста свої я напóвнив
би дóводами, — 5 розізнав би словá, щó мені
відповість, і я зрозумів би, щó скаже мені.
6 Чи зо мною на прю Він з великою силою
стане? О ні, — тільки б увагу звернув Він на
мене! 7 Справедливий судився б там з Ним,
я ж назáвжди б звільни́вся від свойого Судді.
8 Та підý я на схід — і немає Його, а на зáхід
удамся — Його не побачу, 9 на півночі шукаю

Його — й не вхоплю́, збо́чу на пі́вдень — і не
добача́ю. 10 А Він знає дорогу, яка при мені, —
хай би ви́пробував Він мене, — мов те золото,
вийду! 11 Трималась нога моя коло стопи́ Його,
доро́ги Його я держа́вся й не збо́чив. 12 Я не
відступався від за́повідей Його губ, над уста́ву
свою я ховав слова уст Його. 13 Але Він при
одно́му, — й хто заве́рне Його? Як чого зажадає
душа Його, — те Він учинить: 14 бо Він ви́конає,
що́ про мене призна́чив, і в Нього багато такого,
як це! 15 Тому перед обличчям Його я тремчу́,
розважаю — й жахаюсь Його. 16 А Бог пом'якши́в
моє серце, і Всемогутній мене настраши́в, 17
бо не знищений я від темно́ти, ані від обличчя
свого, що темність закрила його!

24 Для чо́го часи́ не заховані від
Всемогу́тнього? Ті ж, що знають Його, Його
днів не побачать! 2 Пересо́вують ме́жі безбожні,
стадо грабують вони та пасу́ть, 3 займають осла
в сироти́ни, беруть у заста́ву вола від удовиць. 4
вони бідних з дороги спиха́ють, разом мусять
ховатися збі́джені кра́ю. 5 Тож вони, бідарі́,
немов дикі осли на пустині, вихо́дять на працю
свою, здобичі шукаючи, — степ йому хліба
дає для дітей. 6 На полі вночі вони жнуть, і
збирають собі виноград у безбожного, 7 на́го
ночують вони, без одежі, і не мають вкриття́
собі в холоді, 8 мокнуть від зливи гірсько́ї, а
засло́ни не маючи, скелю вони обіймають. 9
Сироту́ відривають від перс, і в заста́ву беруть
від убогого. 10 Ходять на́го вони, без вбрання́, і
голодними носять снопи́. 11 Хоч між му́рами
їхніми ро́блять оливу, то́пчуть чави́ла, — та
прагнуть вони! 12 Стогнуть люди із міста, і
кричить душа вби́ваних, а Бог на це зло не
зверта́є уваги. 13 Вони проти світла бунту́ють, не
знають доріг Його, і на сте́жках Його не сидять.
14 На світа́нку встає душогу́б, замордо́вує
бідного та злидаря́, а ніч він прово́дить, як
зло́дій. 15 А перелю́бника око чекає смерка́ння,
говорячи: „Не побачить мене жодне око!“і
засло́ну кладе на обличчя. 16 Підко́пуються під
доми́ в темноті́, замика́ються вдень, світла не
знають вони, 17 бо ра́нок для них усіх ра́зом —
то те́мрява, і знають вони жахи те́мряви. 18
Такий легкий він на пове́рхні води, на землі
їхня частка прокля́та, — не ве́рнеться він на
дорогу садів-виноградів. 19 Як посу́ха та спе́ка
їдять сніжну во́ду, так шео́л поїсть грі́шників!
(Sheol h7585) 20 Забуде його лоно матері, буде
жерти черва́ його, мов солодо́щі, більше не
буде він зга́дуваний, — і безбожник поламаний
буде, мов де́рево! 21 Чинить зло для бездітної
він, щоб вона не родила, і вдовиці не зробить
добра́. 22 А міццю своєю він тягне могутніх, —
коли він встає, то ніхто вже не певний свойо́го
життя! 23 Бог дає йому все на безпе́ку, і на те
він спира́ється, та очі Його бачать їхні доро́ги:
24 піді́ймуться трохи — й не має вже їх, бо
понижені. Як усе, вони гинуть, — і зрі́зуються,
немов та колоско́ва голо́вка. 25 Якщо ж ні, то
хто зробить мене неправдомо́вцем, а слово моє
на марно́ту обе́рне?“

25 І заговорив шух'янин Білда́д та й сказав:
2 „Панува́ння та о́страх — у Нього, Який на
висо́тах Своїх чинить мир. 3 Чи ві́йську Його є
число? І над ким Його світло не схо́дить? 4 І як
може люди́на бути праведною перед Богом, і
як може бути чистим, від жінки наро́дженний?
5 Таж Йому навіть місяць не світить, і в очах
Його й зо́рі не ясні! 6 Що ж тоді люди́на ота́, —
черва́к, чи син лю́дський — хроба́к?“

26 А Йов відповів та й сказав: 2 „Як
безси́лому ти допоміг, як раме́но підпер ти
немо́жному? 3 Що ти радив немудрому, й яку
раду подав багатьом? 4 Кому́ ти слова́ говорив, і
чий дух вийшов з тебе? 5 Рефаїми тремтять під
водою й всі її ме́шканці. 6 Голий шео́л перед
Ним, і нема покриття́ Аваддо́ну. (Sheol h7585) 7
Він над порожнечею пі́вніч простяг, на нічо́му
Він землю повісив. 8 Він зав'я́зує воду в Своїх
облака́х, і не розбива́ється хмара під ними. 9
Він поставив престо́ла Свого, розтягнув над ним
хмару Свою. 10 На поверхні води Він зазна́чив
межу́ аж до границі між світлом та те́мрявою.
11 Стовпи неба тремтять та страша́ться від гніву
Його. 12 Він міццю Своєю вспоко́ює море, і Своїм
розумом нищить Рага́ва. 13 Своїм Духом Він
небо прикра́сив, рука Його в ньому створила
втікаючого Скорпіо́на. 14 Таж це все — самі кі́нці
дороги Його, — бо ми тільки слабке́ шепоті́ння
чува́ли про Нього, грім поту́ги ж Його — хто
його зрозуміє?“

27 І Йов далі вів мову свою та й казав: 2 „
Як живий Бог, — відкинув Він право моє, і
душу мою засмутив Всемогу́тній, 3 і як довго
в мені ще душа моя, і дух Божий у ні́здрях
моїх, — 4 неправди уста́ мої не говори́тимуть,
а язик мій не скаже ома́ни! 5 Борони мене,
Боже, призна́ти вас за справедливих! Доки я не
помру́, своєї невинности я не відкину від себе,
— 6 за свою справедливість тримаюся міцно,
— й її не пущу́, моє серце не буде ганьби́ти
ні о́дного з днів моїх, — 7 нехай буде мій
ворог — немов той безбожник, а хто повстає
проти мене — як кривдник! 8 Яка ж бо надія
лукавому, коли відірве́, коли ві́зьме Бог душу
його? 9 Чи Бог ви́слухає його крик, коли при́йде
на нього нещастя? 10 Чи буде втіша́тися він

Всемогутнім? Буде кликати Бога за кожного ча́су? 11 Я вас буду навчати про Божую руку, що
є у Всемогутнього — я не сховаю, — 12 таж самі
ви це бачили всі, то чого ж нісені́тниці пле́щете?
13 Така доля люди́ни безбожної, це спа́дщина
насильників, що отри́мають від Всемогутнього:
14 Як розмно́жаться діти його — то хіба для
меча, а нща́дки його не наси́тяться хлібом! 15
Позосталих по нім морови́ця сховає, і вдовиці
його не заплачуть... 16 Якщо накопи́чить він
срібла, немо́в того по́роху, і наготу́є одежі, як
глини, 17 то він наготу́є, а праведний вдягне,
а срі́бло невинний поділить. 18 Він будує свій
дім, як та міль, й як той сторож, що ставить
собі куреня́, 19 він лягає багатим, та більше
не зробить того: свої очі відкриє — й немає
його. 20 Страхі́ття досягнуть його, мов вода,
вночі буря укра́де його, 21 східній вітер його
понесе́ — і мине́ться, і бурею схо́пить його з
його місця... 22 Оце все Він кине на нього, — і
не змилосе́рдиться, і від руки Його мусить той
спішно втікати! 23 Своїми доло́нями спле́сне
над ним, і сви́сне над ним з свого місця.

28 Отож, має срі́бло своє джерело́, і є місце для
золота, де його чи́стять, 2 залізо береться із
по́роху, з ка́меня мідь виплавляється. 3 Люди́на
кладе для темно́ти кінця́, і докра́ю досліджує
все, і шукає ками́ння у те́мряві та в смертній
тіні: 4 ламає в копа́льні далеко від ме́шканця;
забуті ногою люди́ни, ви́сять місця́, відда́лені від
чоловіка. 5 Земля — хліб із неї похо́дить, а під
нею пори́то, немов би огнем, 6 місце сапфі́ру —
каміння її, й порох золота в ній. 7 Стежка туди —
не знає її хижий птах, її око орли́не не бачило, 8
не ступала по ній молода звірина́, не ходив нею
лев. 9 Чоловік свою руку по кре́мінь витя́гує,
гори від кореня перевертáє, 10 пробива́є у скелях
канали, і все дороге бачить око його! 11 Він
зага́чує рі́ки від ви́ливу, а захо́вані речі виво́дить
на світло. 12 Та де мудрість знахо́диться, і
де́ місце розуму? 13 Люди́на не знає ціни
їй, і вона у країні живих не знахо́диться. 14
Безо́дня говорить: „Вона не в мені!“і море звіщає:
„Вона не зо мною!“ 15 Щирого золота дати за
неї не можна, і не ва́житься срі́бло ціною за
неї. 16 Не важать за неї офі́рського золота, ні
дорогого оні́ксу й сапі́ру. 17 Золото й скло — не
рівня́ються в ва́ртості їй, і її не зміня́ти на по́суд
із щирого золота. 18 Кора́лі й кришта́ль і не
зга́дуються, а набу́ток премудрости — ліпший за
пе́рли! 19 Не рівня́ється їй етіо́пський топа́з, і
не ва́житься золото щире за неї. 20 А мудрість
ізвідки прихо́дить, і де́ місце розуму? 21 Бо вона
від очей усьо́го живого захо́вана, і від птаства
небесного скрита вона. 22 Аваддо́н той і смерть
промовляють: Ушима своїми ми чули про неї
лиш чутку! 23 Тільки Бог розуміє дорогу її, й
тільки Він знає місце її! 24 Бо Він аж на кінці
землі придивля́ється, ба́чить під небом усім. 25
Коли́ Він чинив вагу ві́трові, а воду утво́рював
мірою, 26 коли Він уста́ву складав для дощу
та дороги для бли́скавки грому, 27 тоді Він
побачив її та про неї повів, міцно поставив її
та її дослідив! 28 І сказав Він люди́ні тоді: „Таж
страх Господній — це мудрість, а ві́дступ від
злого — це розум!“

29 І Йов далі вів мову свою та й сказав: 2 „О,
коли б я був той, як за місяців давніх, як за
днів тих, коли бороні́в мене Бог, 3 коли над
головою моєю світився світильник Його, і при
світлі його я ходив в темноті́, 4 як був я за днів
тих своєї погожої о́сени, коли Божа милість була
над наме́том моїм, 5 коли Всемогу́тній зо мною
ще був, а навко́ло мене — мої діти, 6 коли мої
кро́ки купалися в маслі, а скеля оли́вні струмки́
біля мене лила́! 7 Коли я вихо́див до брами при
місті, і ставив на площі сиді́ння своє, 8 як тільки
вбачали мене юнаки́ — то ховались, а ста́рші
встава́ли й стояли, 9 зве́рхники стримували
свою мову та клали долоню на уста свої, —
10 ховався тоді голос володарів, а їхній язик
приліпа́в їм був до піднебі́ння, 11 Бо яке ухо
чуло про мене, то звало блаже́нним мене, і яке
око бачило, то свідкувало за мене, — 12 бо я
рятував бідаря́, що про поміч кричав, і сироту́
та безпо́мічного. 13 Благослове́ння гинучого
на ме́не прихо́дило, а серце вдовиці чинив я
співа́ючим! 14 Зодягавсь я у праведність, і вона
зодягала мене, немов плащ та заві́й було право
моє. 15 Очима я був для сліпого, а кривому
— ногами я був. 16 Бідаря́м я був батьком,
супере́чку ж, якої не знав, я досліджував. 17 Й я
торо́щив злочинцеві ще́лепи, і виривав із зубів
його схо́плене. 18 І я говорив: Умру я в своєму
гнізді́, і свої дні я помно́жу, немов той пісок:
19 для води був відкритий мій корень, а роса
зоставалась на вітці моїй. 20 Моя слава була при
мені все нова́, і в руці моїй лук мій відно́влював
силу. 21 Мене слу́халися й дожида́ли, і мовчали
на раду мою. 22 По слові моїм уже не говорили,
і падала мова моя на них кра́плями. 23 І чекали
мене, як дощу, і уста свої відкривали, немов на
весінній той дощик. 24 Коли я, бувало, сміявся
до них, то не вірили, та світла обличчя мого не
гаси́ли. 25 Вибирав я дорогу для них і сидів на
чолі́, і пробува́в, немов цар той у ві́йську, коли
тішить засму́чених він!

30 А тепер насміхаються з мене молодші від
мене літами, ті, що їхніх батьків я бриди́вся

б покласти із псами отари моєї. 2 Та й сила
рук їхніх для чого бува́ла мені? Повня сил їх
мину́лась! 3 Само́тні були в недоста́тку та голоді,
ссали вони суху землю, зруйновану та опустілу!
4 рвали вони лободу́ на кущах, ялівце́ве ж
коріння було їхнім хлібом. 5 Вони були ви́гнані з-
поміж людей, кричали на них, немов на злодіїв,
6 так що вони пробува́ли в яру́гах долин, по я́мах
під земних та скелях, 7 ревіли вони між кущами,
збирались під те́рням, — 8 сини нерозумного
й діти неславного, вони були ви́гнані з кра́ю!
9 А тепер я став піснею їм, і зробився для них
погово́ром. 10 Вони обриди́ли мене, віддали́лись
від мене, і від мойого обличчя не стримали
сли́ни, 11 бо Він розв'яза́в мого пояса й мучить
мене, то й вони ось вузде́чку із себе відкинули
перед обличчям моїм. 12 По прави́ці встають
жовтодзю́бі, но́ги мені підставляють, і то́пчуть
на мене дороги нещастя свого. 13 Пори́ли вони
мою сте́жку, хо́чуть мати ко́ристь із мойого
життя, немає кому їх затримати, — 14 немов
через ви́лім широкий прихо́дять, валяються
попід румо́вищем. 15 Оберну́лось страхіття на
мене, моя слава проне́слась, як вітер, і, як хмара,
мину́лося щастя моє. 16 А тепер розливається
в мене душа моя, хапають мене дні нещастя!
17 Вночі мої кості від мене віддо́вбуються, а
жи́ли мої не вспоко́юються. 18 З великої Божої
сили зміни́лося тіло моє, і неду́га мене оперїзує,
мов той хіто́н. 19 Він укинув мене до болота, і
став я подібний до по́роху й по́пелу. 20 Я кли́чу
до Тебе, та Ти мені відповіді не даєш, я перед
Тобою стою́, Ти ж на мене лише придивля́єшся.
21 Ти зміни́вся мені на жорстокого, мене Ти
женеш силою Своєї руки. 22 На вітер підняв
Ти мене, на нього мене посадив, і робиш, щоб
я розтопи́всь на спусто́шення! 23 Знаю я: Ти
до смерти прова́диш мене, і до дому зібра́ння,
яко́го призна́чив для всього живого. 24 Хіба не
простяга́є руки́ потопе́льник, чи він у нещасті
своїм не кричить? 25 Чи ж не плакав я за
бідаре́м? Чи за вбогим душа моя не сумувала? 26
Бо чекав я добра́, але лихо прийшло, сподівався
я світла, та темно́та прийшла. 27 Киплять мої
ну́трощі й не замовка́ють, зустріли мене дні
нещастя, 28 ходжу́ почорнілий без сонця, на
зборі встаю та кричу́. 29 Я став братом шака́лам,
а струся́там — това́ришем, 30 моя шкіра зчорніла
та й лу́питься з мене, від спеко́ти спали́лися
кості мої. 31 І стала жало́бою а́рфа моя, а сопі́лка
моя — зойком плачли́вим.

31 Умову я склав був з очима своїми, то як
буду дивитись на ді́вчину? 2 І зве́рху яка
доля від Бога, чи спа́дщина від Всемогутнього
із висот? 3 Хіба не заги́біль для кри́вдника, і
хіба не нещастя злочи́нцям? 4 Хіба ж Він не
бачить доро́ги мої, і не лічить усі мої кро́ки?
5 Якщо я ходив у марно́ті, і на оману спішила
нога моя, — 6 то нехай на вазі́ справедливости
зва́жить мене, — і невинність мою Бог пізнає!
7 Якщо збо́чує крок мій з дороги, і за очима
моїми пішло моє серце, і до рук моїх не́чисть
приліпла, — 8 то нехай сію я, а їсть інший, а
рослинність моя нехай ви́рвана буде з корі́нням!
9 Якщо моє серце звабля́лось до жінки чужої, і
прича́ювався я при две́рях мойого това́риша,
10 то хай ме́ле для іншого жінка моя, і над
нею нехай нахиля́ються інші! 11 Бо гидо́та оце,
й це провина підсу́дна, 12 бо огонь це, який
буде жерти аж до Аваддо́ну, і ви́рве з корі́нням
увесь урожай мій! 13 Якщо я поне́хтував правом
свойого раба чи своєї неві́льниці в їх супере́чці
зо мною, 14 то що я зроблю́, як піді́йметься Бог?
А коли Він пригля́неться, що́ Йому відпові́м? 15
Чи ж не Той, Хто мене учинив у нутрі, учинив
і його, і Один утвори́в нас в утро́бі? 16 Чи
бажа́ння убогих я стримував, а очі вдовицям
засму́чував? 17 Чи я сам поїдав свій шмато́к, і з
нього не їв сирота́? 18 Таж від днів молоде́чих
моїх виростáв він у мене, як в батька, і від
утро́би матері моєї я прова́див його! 19 Якщо
бачив я ги́нучого без одежі, і вбрання́ не було́
в сірома́хи, — 20 чи ж не благословляли мене
його сте́гна, і ру́ном овечок моїх він не грівся?
21 Якщо на сироту я пору́шував руку свою,
коли бачив у брамі собі допомогу, — 22 хай
раме́но моє відпаде́ від свойого плеча, а рука
моя від сугло́бу свого нехай буде відла́мана! 23
Бо о́страх на мене — нещастя від Бога, а перед
вели́ччям Його я не можу встоя́ти. 24 Чи я
золото клав за наді́ю собі, чи до щирого золота я
говорив: „ Ти, безпеко моя“? 25 Чи ті́шився я, що
велике багатство моє, й що рука моя стільки
надбала? 26 Коли бачив я сонце, як сяє воно, а
місяць велично пливе́, 27 то коли б потає́мно
пова́билось серце моє, і цілу́нки рукою я їм
посилав, — 28 це так само провина підсу́дна
була б, бо відрікся б я Бога Всевишнього! 29
Чи я ті́шивсь упа́дком свойо́го нена́висника, чи
порушувавсь я, коли зло спотика́ло його? 30
Таки ні, — не давав я на гріх піднебі́ння свого,
щоб прокля́ттям жадати душі його. 31 Хіба люди
наме́ту мого не казали: „Хто покаже такого,
хто з м'яса його не наси́тився?“ 32 Чужи́нець
на вулиці не ночува́в, — я двері свої відчиняв
подоро́жньому. 33 Чи ховав свої про́гріхи я, як
люди́на, щоб у своє́му нутрі зата́їти провину
свою? 34 Бо тоді я боявся б великого на́товпу, і
сором від ро́дів жахав би мене, я мовчав би, й з
дверей не вихо́див. 35 О, якби мене вислухав

хто! Оце пі́дпис моєї руки: Нехай Всемогу́тній
мені відповість, а ось звій, зо скарго́ю, що його
написав мій проти́вник. 36 Чи ж я не носив би
його на своєму плечі, не обви́нувся б ним, як
вінка́ми? 37 Число кро́ків своїх я представлю
йому; мов до кня́зя, наближусь до нього. 38 Якщо
проти мене голо́сить земля моя, й її бо́розни
плачуть із нею, 39 якщо без грошéй я їв пло́ди її,
а її власника́ я стогна́ти примушував, — 40 то
за́мість пшениці хай ви́росте те́рен, а замість
ячме́ню — кукі́ль!“Слова Йова скінчи́лися.

32 І перестáли ті троє мужів відповідати Йову,
бо він був справедливий в очáх своїх.
2 І запалився гнів Елігу, сина Барах'їлового,
бузянина, з роду Рамового, — на Йова запали́вся
гнів його за те, що той уважав душу свою
справедливішою за Бога. 3 Також на трьох
при́ятелів його запалився його гнів за те, що
не знайшли вони відповіді, а зробили тільки
Йова винним. 4 А Елігу вичікував Йова та їх із
словами, бо вони були стáрші віком за нього. 5
І побачив Елігу, що нема належної відповіді в
устах тих трьох людей, — і запалився його гнів!
6 І відповів бузянин Елі́гу, син Барах'їлів, та й
сказав: „Молодий я літáми, ви ж стáрші, тому́ то
я стри́мувався та боявся знання́ своє ви́словити
вам 7 Я поду́мав: Хай вік промовля́є, і хай
розуму вчить многолі́ття! 8 Справді, дух — він у
люди́ні, та Всемогутнього по́дих їх мудрими
чинить. 9 Многолі́тні не зáвжди розумні, і не
все розуміються в праві старі́. 10 Тому́ я кажу:
Послухай мене, — хай знання́ своє ви́словлю
й я! 11 Тож слів ваших вичі́кував я, наставляв
свої уші до вашої мудрости, поки справу ви
дослідитé. 12 І я приглядався до вас, й ось немає
між вами, хто б Йóву довів, хто б відповідь дав на
словá його! 13 Щоб ви не сказали: „Ми мудрість
знайшли: не люди́на, а Бог перемóже його́!“ 14
Не на мене словá він скерóвував, і я не відповім
йому мовою вашою. 15 Полякались вони, вже
не відповідáють, не мають вже слів, 16 Я чекав,
що не бу́дуть вони говорити, що спини́лись,
не відповідають уже. 17 Відповім також я свою
чáстку, і ви́словлю й я свою ду́мку. 18 Бо я
повний словáми, — дух мойóго нутрá докучáє
мені. 19 Ось утрóба моя, мов вино невідкри́те, —
вона трі́скається, як нові бурдюки́! 20 Нехай я
скажу́ — й буде легше мені, нехай у́ста відкрию
свої — й відповім! 21 На осóбу не бу́ду уваги
звертати, не буду підлéщуватись до люди́ни, 22
бо не вмію підлéщуватись! Коли ж ні, — нехай
зараз ві́зьме мене мій Творéць!

33 Але слухай но, Йóве, промови мої, і візьми́
до ушей всі словá мої. 2 Ось я уста свої
відкривáю, в моїх устах говорить язик мій. 3
Простотá мого серця — словá мої, і ви́словлять
ясно знання́ мої уста. 4 Дух Божий мене учинив,
й оживляє мене Всемогутнього пóдих. 5 Якщо
можеш, то дай мені відповідь, ви́шикуйсь передо
мною, постáвся! 6 Тож Божий і я, як і ти, —
з глини ви́тиснений теж і я! 7 Ото страх мій
тебе не настрáшить, і не буде тяжкóю рука
моя на тобі. 8 Отож, говорив до моїх ушей ти,
і я чув голос слів: 9 „Чистий я, без гріха, я
невинний, і немає провини в мені! 10 Оце Сам
Він причини на мене знахóдить, уважає мене
Собі ворогом. 11 У кайдáни закув мої нóги, усі
стежки́ мої Він стереже“. 12 Ось у цьому ти не
справедливий! Відповім я тобі, бо більший же
Бог за люди́ну! 13 Чого Ти із Ним спереча́єшся,
що про всі Свої справи Він відповіді не дає? 14
Бо Бог промовляє і раз, і два рáзи, та люди́на
не бачить тогó: 15 у сні, у виді́нні нічнóму,
коли міцний сой на людей нападáє, в дрімóтах
на ложі, — 16 тоді відкриває Він ухо людей, і
настрáшує їх осторóгою, 17 щоб відвéсти люди́ну
від чину її́, і Він гордість від мужа ховає, 18
щоб від грóбу повстримати душу його́, а живая
його щоб не впала на рáтище. 19 І карається
хворістю він на постéлі своїй, а в костя́х його
свáрка міцнá. 20 І жива його бри́диться хлібом,
а душа його — стравою влю́бленою. 21 Гине тіло
його, аж не видно його, і вистають його кості,
що пéрше не видні були́. 22 І до грóбу душа
його збли́жується, а живая його — до померлих
іде. 23 Якщо ж Ангол-засту́пник при нім, один
з тисячі, щоб предстáвити люди́ні її правоту,
24 то Він буде йому милосердний та й скаже:
„Звільни ти його, щоб до грóбу не йшов він,
— Я ви́куп знайшов“. 25 Тоді відмолóдиться
тіло його, повéрне до днів його ю́ности. 26 Він
благатиме Бога, й його Собі Він уподóбає, і
обличчя його буде бачити з окликом радости,
і чоловікові верне його справедливість. 27 Він
диви́тиметься на людей й говоритиме: „Я грішив
був і правду кривив, та мені не відплачено. 28
Він викупив душу мою, щоб до грóбу не йшла, і
буде бачити світло живая моя“. 29 Бог робить
це все двічі-три́чі з люди́ною, 30 щоб душу її
відвернути від грóбу, щоб він був освітлений
світлом живих. 31 Уважай, Йове, слухай мене,
мовчи, а я промовля́тиму! 32 Коли маєш словá,
то дай мені відповідь, говори, бо бажаю твого
оправдáння. 33 Якщо ні — ти послухай мене;
помовчи, й я навчу́ тебе мудрости!“

34 І говорив Елі́гу та й сказав: 2 „Слухайте,
мудрі, словá ці мої, ви ж, розважні, почуйте
мене́! 3 Бо ухо слова випробóвує, а піднебі́ння
їжу куштýє. 4 Виберім право собі, між собою

пізнаймо, що́ добре. 5 Бо Йов говорив: „Я був
справедливий, та відкинув Бог право моє. 6 Чи
буду неправду казати за право своє? Без вини́
небезпечна стріла́ моя“. 7 Чи є такий муж, як цей
Йов, що п'є глузува́ння, як воду, 8 і товаришу́є з
злочинцями, і ходить з людьми́ беззако́нними?
9 Бо він каже: „Нема люди́ні ко́ристи, коли її
Бог уподо́бає“. 10 Тож вислухайте, ви розумні,
мене: Бог далекий від несправедливости, і
Всемогутній від кривди! 11 Бо за чином люди́ни
Він їй надолу́жить, і згідно з своє́ю дорогою
зна́йде люди́на запла́ту! 12 Тож поправді, не
чинить Бог несправедливого, і Всемогутній не
скривлює пра́ва. 13 Хто землю довірив Йому, і
хто на Нього вселе́нну поклав? 14 Коли б Він до
Себе забрав Своє серце, Свій дух, і Свій по́дих
до Себе забра́в, — 15 всяке тіло поги́нуло б
вмить, а люди́на поверну́лася б на по́рох! 16
Коли маєш ти розум, послухай же це, почуй
голос оцих моїх слів: 17 Хіба стри́мувати може
нена́висник право? І хіба́ осудити ти зможеш
Всеправедного? 18 Хіба можна сказати царе́ві:
„Негідний“, а вельможним: „Безбожний“? 19
Таж Він не звертає уваги на зве́рхників, і
не вирі́знює мо́жного перед убогим, бо всі
вони — чин Його рук, 20 за хвилину вони
помирають, опі́вночі. Доторкне́ться Він мо́жних
— і гинуть вони, сильний усу́нений буде рукою
не лю́дською. 21 Бо очі Його на дорогах люди́ни,
і Він бачить всі кро́ки її, — 22 немає темно́ти,
немає і те́мряви, де б злочинці схова́лись. 23 Бо
люди́ні Він не призначає озна́чений час, щоб
ходила до Бога на суд. 24 Він сильних ламає
без до́сліду, і ставить на місце їх інших. 25 Бож
знає Він їхні діла́, — обе́рне вночі — і поча́влені
будуть! 26 Як несправедливих ура́зить Він їх,
на видному місці, 27 за те, що вони відступи́ли
від Нього, і не розуміли доріг Його всіх, 28
щоб зойк сірома́хи спрова́дити до Нього, бо
Він чує блага́ння пригнічених. 29 Коли Він
заспоко́їть, то хто винува́тити буде? Коли Він
закриє лице, хто побачить Його? А це робиться і
над наро́дом, і над люди́ною ра́зом, 30 щоб не
панував чоловік нечести́вий із тих, що правлять
за па́стку народові. 31 Бо Богові треба отак
говорити: „Несу я заслужене, — злого робити не
буду! 32 Чого я не бачу, навчи Ти мене; коли
кривду зробив я, то більше не бу́ду чинити!“
33 Чи на думку твою надолу́жить Він це, бо
відкинув ти те? Бо вибереш ти, а не я, а що
знаєш, кажи! 34 Мені скажуть розумні та муж
мудрий, який мене слухає: 35 „Йов говорить
немудро, а слова́ його без розуміння. 36 О, коли
б Йов дослі́джений був аж навіки за відповіді,
як злі люди, 37 бо він додає до свойого гріха́
ще провину, — між нами він пле́ще в долоні та
мно́жить на Бога промови свої“.

35 І говорив Елі́гу та й сказав: 2 „Чи це полічив
ти за право, як кажеш: „Моя праведність
більша за Божу“? 3 Бо ти говорив: „Що́ поможе
тобі? Яку ко́ристь із цього я матиму більшу, аніж
від свойого гріха́?“ 4 Я тобі відповім, а з тобою і
ближнім твоїм. 5 Подивися на небо й побач, і
на хмари споглянь, — вони вищі за тебе. 6 Як
ти будеш грішити, що́ зробиш Йому? А стануть
числе́нні провини твої, що́ ти вчиниш Йому? 7
Коли праведним станеш, що́ даси ти Йому? Або
що́ Він ві́зьме з твоєї руки? 8 Для люди́ни, як
ти, беззако́ння твоє, і для лю́дського сина твоя
справедливість! 9 Від бе́злічі гно́блення стогнуть
вони, кричать від твердо́го плеча багатьох. 10
Та не скаже ніхто: Де ж той Бог, що мене Він
створив, що вночі дає співи, 11 що нас над худобу
земну́ Він навчає, і над птаство небесне вчиняє
нас мудрими? 12 Вони там кричать, але через
бунду́чність злочинців Він відповіді не дає. 13
Тільки марно́ти не слухає Бог, і Всемогу́тній не
бачить її. 14 Що ж тоді, коли кажеш: „Не бачив
Його!“Та є суд перед Ним, — і чекай ти його́! 15
А тепер, коли гнів Його не покарав, і не дуже
пізнав про глупо́ту, 16 то нама́рно Йов уста свої
відкриває та мно́жить слова́ без знання́“.

36 І далі Елігу казав: 2 „Почекай мені тро́хи,
й тобі покажу́, бо ще́ є про Бога слова́. 3
Зачну́ викладáти я зда́лека, і Творце́ві своєму
віддам справедливість. 4 Бо справді слова́ мої
не неправдиві, — я з тобою безва́дний в знанні́.
5 Таж Бог си́льний, і не відкидає нико́го, Він
міцни́й в силі серця. 6 Не лишає безбожного
Він при житті, але право для бідних дає. 7
Від праведного Він очей Своїх не відверта́є,
але їх садо́вить з царями на троні наза́вжди,
— і вони підвищаються. 8 А як тільки вони
ланцюга́ми пов'я́зані, і тримаються в пу́тах
біди́, 9 то Він їм представляє їх вчинок та їхні
провини, що багато їх стало. 10 Відкриває Він
ухо їх для осторо́ги, та вели́ть, щоб вернулися
від беззако́ння. 11 Якщо тільки послу́хаються,
та стануть служити Йому, покі́нчать вони свої
дні у добрі, а ро́ки свої у прие́мнощах. 12 Коли
ж не послухаються, то наскочать на ра́тище,
і покі́нчать життя без знання́. 13 А злосерді
кладуть гнів на себе, не кричать, коли в'яже
Він їх. 14 У мо́лодості помирає душа їх, а їхня
живая — поміж блудника́ми. 15 Він визволяє
убогого з горя його, а в пересліду́ванні відкриває
їм ухо. 16 Також і тебе Він би ви́бавив був із
тісноти́ на широ́кість, що в ній нема у́тиску, а те,
що на стіл твій поклалося б, повне то́вщу було

б. 17 Та правом безбожного ти перепо́внений,
право ж та суд підпира́ють люди́ну. 18 Отож
лютість нехай не намо́вить тебе до плеска́ння
в долоні, а о́куп великий нехай не заве́рне з
дороги тебе. 19 Чи в біді допоможе твій зойк
та всі змі̂цнення сили? 20 Не квапся до ночі
тієї, коли ви́рвані будуть народи із місця свого́.
21 Стережись, не звертайся до зла, яке за́мість
біди ти обрав. 22 Отож, Бог найвищий у силі
Своїй, — хто навчає, як Він? 23 Хто дорогу Його
Йому вказувати бу́де? І хто скаже: „Ти кривду
зробив?“ 24 Пам'ятай, щоб звели́чувати Його
вчинок, про якого виспівують люди, 25 що його
бачить всяка люди́на, чоловік приглядається
зда́лека. 26 Отож, Бог великий та недовідо́мий, і
недослідиме число Його літ! 27 Бо стягає Він
краплі води, і дощем вони падають з хмари
Його, 28 що хмари спускають його, і спада́ють
дощем на багато людей. 29 Також хто зрозуміє
розтя́гнення хмари, грім намету Його? 30 Отож,
розтягає Він світло Своє над Собою і мо́рську
глибі̂нь закриває, 31 бо ними Він судить наро́ди,
багато поживи дає. 32 Він тримає в руках Своїх
бли́скавку, і керує її проти цілі. 33 Її гу́ркіт
звіщає про неї, і при́хід її відчуває й худо́ба.

37 Отож, і від цього тремтить моє серце і
зру́шилось з місця свого́. 2 Ува́жливо
слухайте гук Його голосу, і грім, що несеться із
уст Його, — 3 його Він пускає попід усім небом,
а світло Своє — аж на кі̂нці землі. 4 За Ним грім
ричить левом, гримить гу́ком своєї вели́чности,
і його Він не стримує, почується голос Його. 5
Бог предивно гримить Своїм голосом, вчиняє
великі діла́, яких не розуміємо ми. 6 До снігу
говорить Він: „Падай на землю!“а дощеві та
зливі: „Будьте сильні̂!“ 7 Він руку печа́тає ко́жній
люди́ні, щоб пізнали всі люди про ді̂ло Його. 8 І
звір входить у схо́вище, і живе в своїх лі̂гвищах.
9 Із кімна́ти південної буря прихо́дить, а з вітру
півні̂чного — хо́лод. 10 Від Божого по́диху лід
повстає, і во́дна широкість тужа́віє. 11 Тако́ж Він
обтя́жує ві̂льгістю ту́чу, і світло своє розпоро́шує
хмара, 12 і вона по околицях ходить та блукає за
Його про́водом, щоб чинити все те, що накаже
Він їй на поверхні вселе́нної, — 13 він наво́дить
її чи на кару для кра́ю Свого, чи на милість. 14
Бери, Йове, оце до ушей, уставай і розваж Божі
чу́да! 15 Чи ти знаєш, що́ Бог накладає на них, і
зая́снює світло із хмари Своєї? 16 Чи ти знаєш,
як но́ситься хмара в повітрі, про чу́да Того,
Який має безва́дне знання́, 17 ти, що ша́ти твої
стають теплі, як сти́шується земля з по́лудня?
18 Чи ти розтягав із Ним хмару, міцну́, немов
дзе́ркало лите? 19 Навчи нас, що скажем Йому́?
Через темність ми не впорядку́ємо слова́. 20
Чи Йому оповісться, що́ буду казати? Чи зміг
хто сказа́ти, що Він знищений буде? 21 І тепер
ми не бачимо світла, щоб світило у хмарах, та
вітер пере́йде — і ви́чистить їх. 22 Із півно́чі
прихо́дить воно, немов золото те, та над Богом
вели́чність страшна́. 23 Всемогутній, — Його
не знайшли ми, Він могутній у силі, але Він
не мучить нико́го судом та великою правдою.
24 Тому нехай люди бояться Його, бо на всіх
мудросе́рдих не дивиться Він“.

38 Тоді відповів Господь Йову із бурі й сказав:
2 „Хто́ то такий, що зате́мнює раду слова́ми
без розуму? 3 Підпережи́ но ти сте́гна свої, як
мужчи́на, а Я буду питати тебе, — ти ж Мені
поясни! 4 Де́ ти був, коли землю осно́вував Я?
Розкажи, якщо маєш знання́! 5 Хто осно́ви її
положив, чи ти знаєш? Або хто́ розтягнув по ній
шнура? 6 У що підстави її позапу́щувані, або хто́
поклав камінь нарі̂жний її, 7 коли ра́зом співали
всі зо́рі пора́нні та радісний о́крик здіймали всі
Божі сини? 8 І хто море воро́тами загороди́в, як
воно виступа́ло, немов би з утро́би вихо́дило, 9
коли хмари поклав Я за одіж йому, а імлу́ — за
його пелюшки́, 10 і призна́чив йому Я границю
Свою та поставив засу́ва й воро́та, 11 і сказав: „Аж
досі ти ді̂йдеш, не далі, і тут ось межа́ твоїх хвиль
гордови́тих?“ 12 Чи за своїх днів ти наказував
ра́нкові? Чи досві̂тній зорі̂ показав її місце, 13
щоб хапа́лась за кі̂нці землі та посипались з неї
безбожні? 14 Земля змі̂нюється, мов та глина
печа́тки, і стають, немов о́діж, вони! 15 І нехай
від безбожних їх світло віді̂йметься, а високе
раме́но злама́ється! 16 Чи ти схо́див коли аж до
мо́рських джере́л, і чи ти переходжувався дном
безодні? 17 Чи для тебе відкриті були брами
смерти, і чи бачив ти брами смерте́льної тіні?
18 Чи широкість землі ти оглянув? Розкажи,
якщо знаєш це все! 19 Де́ та доро́га, що світло
на ній пробуває? А те́мрява — де її місце, 20
щоб узяти її до границі її, і щоб знати стежки́
її дому? 21 Знаєш ти, бо тоді народився ж ти
був, і велике число твоїх днів! 22 Чи дохо́див
коли ти до схо́ванок снігу, і схо́ванки граду ти
бачив, 23 які Я тримаю на час лихолі̂ття, на день
бо́ю й війни? 24 Якою дорогою ді̂литься вітер,
розпоро́шується по землі вітере́ць? 25 Хто для
зливи прото́ку провів, а для громови́ці — дорогу,
26 щоб дощи́ти на землю безлюдну, на пустиню,
в якій чоловіка нема, 27 щоб пустиню та пущу
наси́чувати, і щоб забезпе́чити ви́хід траві? 28
Чи є ба́тько в дощa, чи хто кра́плі роси́ породи́в?
29 Із чиєї утро́би лід вийшов, а і̂ній небесний —
хто його породив? 30 Як камінь, тужа́віють води,
а пове́рхня безо́дні ховається. 31 Чи зв'яжеш

ти за́в'язки Волосожа́ру, чи розв'я́жеш віжки́ в Оріо́на? 32 Чи ви́ведеш ча́су свого Зодія́ка, чи Во́за з синами його попрова́диш? 33 Чи ти знаєш уста́ви небе́с? Чи ти покладе́ш на землі їхню вла́ду? 34 Чи підіймеш свій голос до хмар, — і багато води тебе вкриє? 35 Чи бли́скавки ти посилаєш, і пі́дуть вони, й тобі скажуть „Ось ми“? 36 Хто мудрість вкладає людині в нутро́? Або — хто́ дає се́рцеві розум? 37 Хто мудрістю хмари зрахує, і хто може затримати небесні посу́ди, 38 коли по́рох зливається в зли́вки, а кавалки злипаються? 39 Чи здо́бич левиці ти зловиш, і заспоко́їш життя левчукі́в, 40 як вони по лего́вищах ту́ляться, на ча́тах сидять по куща́х? 41 Хто готує для кру́ка поживу його, як до Бога кричать його діти, як без ї́жі блукають вони?

39 Хіба́ ти пізнав час наро́дження ске́льних кози́ць? Хіба ти пильнував час мук по́роду ла́ні? 2 Чи на місяці лічиш, що спо́внитись мусять, і ві́даєш час їх наро́дження, 3 коли прикляка́ють вони, випускають дітей своїх, і звільняються від болів по́роду? 4 Набираються сил їхні діти, на полі зростають, відхо́дять і більше до них не вертаються. 5 Хто пусти́в осла дикого вільним, і хто розв'язав ослу дикому пу́та, 6 якому призначив Я степ його домом, а місцем його пробува́ння — соло́ну пустиню? 7 Він сміється із га́ласу міста, не чує він крику пого́нича. 8 Що знахо́дить по го́рах, то паша його, і шукає він усього зеленого. 9 Чи захоче служити тобі однорі́г? Чи при я́слах твоїх ночуватиме він? 10 Чи ти однаро́га прив'я́жеш до його борозни́ поворо́ззям? Чи буде він боронува́ти за тобою долини? 11 Чи повіриш йому через те, що має він силу велику, — і свою працю на нього попу́стиш? 12 Чи повіриш йому, що він ве́рне насіння твоє, і збере тобі тік? 13 Крило стру́севе радісно б'ється, чи ж крило це й пір'ї́на леле́ки? 14 Бо я́йця свої він на землю кладе́ та в поросі їх вигріва́є, 15 і забува́, що нога може їх розчави́ти, а звір польови́й може їх розтопта́ти. 16 Він жорстокий відно́сно дітей своїх, ніби вони не його, а що праця його може бути надаре́мна, того не боїться, 17 бо Бог учинив, щоб забув він про мудрість, і не наділив його розумом. 18 А за ча́су надхо́ду стрільців ударяє він кри́льми повітря, — і сміється з коня та з його верхівця́! 19 Чи ти силу коне́ві даси, чи шию його ти зодя́гнеш у гриву? 20 Чи ти зробиш, що буде скакати він, мов сарана́? Величне іржа́ння його страшеле́зне! 21 Б'є ногою в долині та ті́шиться силою, іде він насупроти зброї, 22 — сміється з страху́ й не жахається, і не верта́ється з-перед меча, 23 хоч дзво́нить над ним сагайда́к, ві́стря списо́ве та ра́тище! 24 Він із шале́ністю та лютістю землю ковтає, і не вірить, що чути гук рогу. 25 При кожному розі кричить він: „І-га!“і винюхує зда́лека бій, грім гетьма́нів та крик. 26 Чи я́струб літає твоєю премудрістю, на пі́вдень простягує кри́ла свої? 27 Чи з твойо́го нака́зу орел підіймається, і мо́стить кубло́ своє на висоті? 28 На скелі заме́шкує він та ночує, на ске́льнім вершку́ та тверди́ні, — 29 ізвідти визо́рює ї́жу, дале́ко вдивляються очі його, 30 а його пташеня́та п'ють кров. Де ж забиті, там він“.

40 І говорив Господь Йову й сказав: 2 „Чи буде ставати на прю з Всемогутнім огу́дник? Хто сперечається з Богом, хай на це відповість!“ 3 І Йов відповів Господе́ві й сказав: 4 „Оце я знікче́мнів, — що ж маю Тобі відповісти? Я кладу́ свою руку на уста свої. 5 Я раз говорив був, і вже не скажу́, а вдруге — і більш не дода́м“! 6 І відповів Господь Йову із бурі й сказав: 7 „Підпережи́ но ти сте́гна свої, як мужчи́на: Я буду питати тебе, — ти ж поя́снюй Мені! 8 Чи ти хочеш пору́шити право Моє, винува́тити Мене, щоб опра́вданим бути? 9 Коли маєш раме́но, як Бог, і голосом ти загрими́ш, немов Він, 10 то окрась Ти себе пишното́ю й вели́чністю, зодягни́ся у славу й красу́! 11 Розпоро́ш лютість гніву свого́, і поглянь на все горде — й прини́зь ти його́! 12 Поглянь на все горде — й його впокори́, поспиха́й нечестивих на їхньому місці, 13 поховай їх у по́росі ра́зом, а їхні обличчя обви́й в укритті́. 14 Тоді й Я тебе сла́вити буду, як правиця твоя допоможе тобі! 15 А ось бегемо́т, що його Я створив, як тебе, — траву, як худо́ба велика, він їсть. 16 Ото сила його в його сте́гнах, його ж мі́цність — у м'я́зах його живота́. 17 Випросто́вує він, немов ке́дра, свойо́го хвоста́, жили сте́гон його поспліта́лись. 18 Його кості — немов мідяні оті ру́ри, костома́хи його — як ті пру́ття залізні. 19 Голова оце Божих доріг; і тільки Творе́ць його може зблизи́ти до нього меча. 20 Бо гори прино́сять поживу йому, і там гра́ється вся звірина́ польова́. 21 Під ло́тосами він виле́жується, в укритті́ очере́ту й болота. 22 Ло́тоси тінню своєю вкривають його, топо́лі поточні його обгорта́ють. 23 Ось підійма́ється рі́чка, та він не боїться її, він безпечний, хоча б сам Йорда́н йому в па́щу впливав! 24 Хто може схопи́ти його в його о́чах, гака́ми ніздрю́ продіра́вити?

41 Чи левіята́на потя́гнеш гачко́м, і йому язика стягнеш шну́ром? 2 Чи очерети́ну вкладеш йому в ні́здря, чи терни́ною що́ку йому продіра́виш? 3 Чи він бу́де багато благати тебе,

чи бу́де тобі говорити лагі́дне? **4** Чи складе він
умову з тобою, і ти ві́зьмеш його за раба собі
вічного? **5** Чи ним ба́витись будеш, як пта́хом, і
прив'яжеш його для дівча́ток своїх? **6** Чи ним
спільники́ торгува́тимуть, чи поділять його між
купців -хананéїв? **7** Чи шпилька́ми проко́лиш ти
шкіру його, а остро́гою ри́б'ячою — його го́лову?
8 Поклади ж свою ру́ку на нього, й згадай про
війну, — і більше того не чини! **9** Тож наді́я твоя
неправдива, — на сам ви́гляд його упадéш. **10**
Нема смільчака́, щоб його він збудив, — а хто
ж перед обличчям Моїм зможе стати? **11** Хто
ви́йде навпроти Менé — й буде ці́лий? Що під
небом усім — це Моє! **12** Не буду мовчати про
члéни його, про стан його сили й красу́ його
складу. **13** Хто відкриє повéрхню одежі його?
Хто піді́йде коли до двійни́х його щéлепів? **14**
Двері обличчя його хто відчи́нить? Навко́ло
зубів його жах! **15** Його спи́на — канали щитів,
поéднання їх — крем'яна́я печать. **16** Одне до
одно́го дохо́дить, а вітер між ними не про́йде.
17 Одне до одно́го притвéрджені, сполучені, і не
відді́ляться. **18** Його ча́ння засвічує світло, а очі
його — як пові́ки зорі́ світово́ї! **19** Бу́хає по́лум'я
з па́щі його, вириваються і́скри огнéнні! **20** Із
ні́здер його валить дим, немов з то́го горшка,
що кипить та біжить. **21** Його по́дих розпалює
ву́гіль, і бу́хає по́лум'я з па́щі його. **22** Сила
ночує на шиї його, а страх перед ним утікає.
23 М'ясо нутра́ його міцно тримається, — воно
в ньому твердé, не хитається. **24** Його серце,
мов з каменя вилите, і твердé, як те долішнє
жо́рно! **25** Як підво́диться він, перелякуються
силачі́, та й ховаються з жа́ху. **26** Той меч, що
дося́гне його, не встої́ть, ані спис, ані ра́тище
й па́нцер. **27** За солому залізо вважає, а мідь
— за гнилу́ дереви́ну! **28** Син лука, стріла, не
приму́сит увтікати його, камі́ння із пра́щі для
нього зміняється в сіно. **29** Булаву́ уважає він за
соломи́нку, і сміється із по́свисту ра́тища. **30** Під
ним гостре черéп'я, — лягає на го́стре, немов у
болото. **31** Чинить він, що кипить глибочі́нь, мов
горня́, і обéртає море в окрі́п. **32** Стежка світить
за ним, а безо́дня здається йому́ сиви́ною. **33**
Немає подоби йому на землі, він безстрашним
створений, **34** він бачить усе, що висо́ке, він цар
над усім пишним звір'ям!"

42 А Йов відповів Господéві й сказав: **2** „Я
знаю, що можеш Ти все, і не спиня́ється
за́дум у Тебе! **3** Хто́ ж то такий, що ховає пора́ду
немудру? Тому я говорив, але не розумів. Це
чудніше від мене, й не знаю його: **4** „Слухай же
ти, а Я буду казати, запитаю тебе, — ти ж Мені
поясни́". **5** Тільки по́слухом уха я чув був про
Тебе, а тепер моє око ось бачить Тебе. **6** Тому́ я
зрікаюсь гово́реного, і каюсь у по́росі й по́пелі!"
7 І сталося по то́му, як Госпо́дь промовив ці слова́
до Йова, сказав Господь теманянину Еліфазові:
„Запалився Мій гнів на тебе та на двох твоїх
при́ятелів, бо ви не говорили слу́шного про
Мене, як раб Мій Йов. **8** А тепер візьміть собі
сім бичків та сім баранів, і йдіть до Мого раба
Йова, і принесéте цілопа́лення за себе, а Мій раб
Йов помо́литься за вас, бо тільки з ним Я буду
рахува́тися, щоб не вчинити вам злої речі, — бо
ви не говорили слу́шного про Мене, як раб Мій
Йов". **9** І пішли теманянин Еліфа́з, і шух'янин
Білда́д, та нааматянин Цофа́р, і зробили, як
говорив їм Госпо́дь. І споглянув Господь на
Йова. **10** І Господь приверну́в Йова до першого
ста́ну, коли він помолився за своїх при́ятелів. І
помно́жив Господь усе, що Йов мав, удвоє. **11**
І поприхо́дили до нього всі брати його, і всі
сéстри його та всі попередні знайо́мі його, і їли
з ним хліб у його домі. І вони головою хита́ли
над ним, та потішали його за все зле, що Господь
був спрова́див на нього. І дали вони йому
кожен по одній кеси́ті, і кожен по одній золотій
обручці. **12** А Господь поблагослови́в останок
днів Йова більше від поча́тку його, і було́ в нього
чотирна́дцять тисяч дрібно́ї худоби, і шість
тисяч верблю́дів, тисяча пар худоби великої та
тисяча ослиць. **13** І було́ в нього сéмеро синів та
три дочки́. **14** І назвав він ім'я́ першій: Еміма, і
ім'я́ другій: Кеція, а ім'я́ третій: Керен-Гаппух.
15 І таких вродли́вих жінок, як Йовові до́чки,
не знайшлося по всій землі. І дав їм їх батько
спа́дщину поміж їхніми братами. **16** А Йов жив
по то́му сотню й сорок років, і побачив синів
своїх та синів синів своїх, чотири поколі́нні. **17** І
впоко́їв Йов старим та насиченим днями.

Псалми

1 Блажен муж, що за радою несправедливих
не ходить, і не стоїть на дорозі грішних, і
не сидить на сидінні злорі́ків, **2** та в Зако́ні
Господнім його насоло́да, і про Зако́н Його вдень
та вночі він роздумує! **3** І він буде, як дерево,
над во́дним потоком поса́джене, що ро́дить свій
плід своєдчасно, і що листя не в'яне його, —
і все́, що він чинить, — щасти́ться йому́! **4** Не
так ті безбожні, — вони як полова, що вітер її
розвіває! **5** Ось тому́ то не всто́ять безбожні на
су́ді, ані грішники у зборі праведних, — **6** дорогу
бо праведних знає Госпо́дь, а дорога безбожних
загине!

2 Чого то племе́на бунтують, а наро́ди
задумують ма́рне? **2** Зе́мні царі повстають, і
князі нара́джуються ра́зом на Господа та на Його
Помаза́нця: **3** „Позриваймо ми їхні кайда́ни, і
поскидаймо із себе їхні пу́та! **4** Але Той, Хто
на небеса́х пробува́є — посміється, Владика їх
висміє! **5** Він тоді в Своїм гніві промовить до
них, і настра́шить їх Він у Своїм пересе́рді: **6**
„Я ж помазав Свого Царя на Сіон, святу го́ру
Свою. **7** Я хочу звістити постанову: Промовив
до Мене Господь: Ти Мій Син, Я сьогодні Тебе
породив. **8** Жадай Ти від Мене, — і дам Я наро́ди
Тобі, як спадщину Твою, володі́ння ж Твоє —
аж по кі́нці землі! **9** Ти їх повбиваєш залізним
жезло́м, потовчеш їх, як по́суд ганча́рський“. **10**
А тепер — помудрійте, царі, навчіться ви, су́дді
землі: **11** Служіть Господе́ві зо стра́хом, і радійте
з тремті́нням! **12** Шануйте Сина, щоб Він не
розгнівався, і щоб вам не загинути в дорозі, бо
гнів Його незаба́ром запа́литься. Блаженні усі,
хто на Нього наді́ється!

3 Псалом Давидів, як він утікав був перед
Авесало́мом, своїм сином. Господи, — як
багато моїх ворогів, як багато стають проти
ме́не! **2** Багато-хто кажуть про душу мою: „Йому
в Бозі спасі́ння нема!“Се́ла. **3** Але, Господи, —
щит Ти для мене та слава моя, і мою го́лову Ти
підійма́єш! **4** Своїм голосом кличу до Господа,
— і Він озве́ться зо свято́ї Своєї гори. (Се́ла)
5 Я лягаю і сплю, і пробуджуюся, бо Господь
підпирає мене, — **6** і я не побоюсь десяти тисяч
люду, які проти мене навко́ло ота́борились! **7**
Устань же, о Господи! Спаси мене, Боже мій,
бо Ти ра́зиш усіх ворогів моїх в що́ку, зуби
грішникам кру́шиш! **8** Спасіння від Господа,
і над наро́дом Твоїм — Твоє благослове́ння!
(Се́ла)

4 Для дириґе́нта хору. На струнних знаря́ддях.
Псало́м Давидів. Коли кли́чу, — озвися до
мене, Боже правди моєї, Ти про́стір для мене
робив у тісноті́ ... Помилуй мене, і поч́у́й молитву
мою! **2** Лю́дські сини, — доки слава моя буде
га́ньбитись? Доки будете марне любити, шукати
неправди? (Се́ла) **3** І знайте, що святого для Себе
Господь відділив, почує Господь, як я кликати
буду до Нього! **4** Гнівайтеся, та не грішіть; на
ложах своїх розмишляйте у ваших серця́х, та й
мовчіть! (Села) **5** Жертви правди прино́сьте, і
наді́йтесь на Господа. **6** Багато-хто кажуть: „Хто
нам покаже добро́?“Підійми ж на нас, Господи,
світло Свого лиця! **7** Ти даєш більшу радість
у серці моїм, ніж у них, як помно́жилося їхнє
збіжжя та їхнє вино молоде. **8** У споко́ї я ляжу, і
засну́, бо Ти, Господи, єдиний даєш мені жити
безпе́чно!

5 Для дириґента хору. До флейти. Псалом
Давидів. Почуй, Господи, мову мою,
стогна́ння моє зрозумій **2** Прислу́хайсь до
голосу зо́йку мого́, о мій Ца́рю та Боже Ти
мій, як до Тебе молитися бу́ду! **3** Ти слухаєш,
Господи, ра́нком мій голос, — ра́нком молитися
буду до Тебе та буду чекати, **4** бо Бог Ти не
той, що несправедливости хоче, — зло не буде
в Тобі пробува́ти! **5** Перед очима Твоїми не
втримаються гультя́ї, всіх злочинців нена́видиш
Ти. **6** Погу́биш Ти неправдомо́вців, кровоже́рну
й підступну люди́ну обри́дить Госпо́дь. **7** А я в
ласці великій Твоїй до дому Твого ввійду́, до
Храму святого Твого вклонюся в страху́ Твоїм.
8 Провадь мене, Господи, в правді Своїй задля
моїх ворогів, і ви́рівняй передо мною дорогу
Свою, — **9** бо в їхніх уста́х нема пра́вди, нутро
їхнє прино́сить нещастя, гріб відкритий — їхнє
горло, свій язик вони роблять гладе́ньким! **10**
Признай їх за винних, о Боже, через свої за́міри
хай упаду́ть, за їхні великі злочи́нства відкинь
їх від Себе, бо вони проти Тебе бунтують! **11** А
всі, хто наді́ю на Тебе складають, хай ті́шаться,
— будуть вічно співати вони, і Ти їх охоро́ниш, і
будуть радіти Тобою, хто любить Ім'я́ Твоє! **12**
Бо Ти, Господи, благословля́тимеш праведного,
милістю вкриєш його, як щито́м!

6 Для дириґента хору. На струнних знаря́ддях.
На октаву. Псалом Давидів. Не карай мене,
Господи, в гніві Своїм, не завдава́й мені кари в
Своїм пересе́рді! **2** Помилуй мене, Господи, я ж
бо слаби́й, уздоро́в мене, Господи, бо тремтять
мої кості, **3** і душа моя сильно стривожена,
а ти, Господи, доки? **4** Вернися, о Господи,
ви́зволи душу мою, ради ласки Своєї спаси Ти
мене! **5** Бож у смерті нема пам'ята́ння про

Тебе, у шео́лі ж хто буде хвалити Тебе? (Sheol h7585) 6 Зму́чився я від стогна́ння свого́, щоночі
постелю свою обмиваю слізьми́, сльозами своїми
окроплюю ложе своє! 7 Моє око зів'я́ло з печалі,
поста́ріло через усіх ворогів моїх. 8 Відступіться
від мене, усі беззако́нники, бо почув Господь
голос мого плачу́! 9 Блага́ння моє Господь
ви́слухає, молитву мою Господь при́йме, — 10
усі мої вороги посоро́млені бу́дуть, і будуть
настра́шені дуже: хай ве́рнуться, — і будуть вони
посоро́млені за́раз!

7 Жало́бна пісня Давидова, яку він співав
Господе́ві в справі веніями́нівця Ку́ша.
Господи, Боже мій, — я до Тебе вдаю́ся: спаси
Ти мене від усіх моїх напасникі́в, і визволь
мене, 2 щоб ворог моєї душі не розша́рпав,
як лев, що кості ламає, й ніхто не рятує!
3 Господи, Боже мій, коли я таке учинив,
коли є беззаконня в доло́нях моїх, 4 коли я
доброчи́нцеві злом відплатив, і без причини
ограбува́в свого противника, — 5 во́рог нехай
переслідує душу мою, і нехай дожене́, і нехай
до землі він потопче життя моє, — і хай мою
славу обе́рне на порох! (Се́ла) 6 Устань же, о
Господи, в гніві Своїм, понеси́ся на лютість моїх
ворогів, і до мене скеру́й постанову Свою, яку Ти
заповів! 7 І громада народів ото́чить Тебе, і над
нею верни́ся на висоту́! 8 Господь судить людей,
— суди ж мене, Господи, за моєю правото́ю й
за моєю неви́нністю. 9 Нехай зло́ба безбожних
скінчи́ться, а Ти зміцни праведного, бо вивідуєш
Ти серця й нирки, о праведний Боже! 10 Щит
мій у Бозі, Який чистих серцем спасає. 11 Бог
Суддя справедливий, і щоденно на злого Бог
гнівається, 12 коли хто не наве́рнеться, — буде
гострити меча Свого Він, Свого лука натя́гне й
наста́вить його, 13 і йому пригото́вив смертельні
знаря́ддя, — Він зробить огнистими стріли Свої.
14 Ото, беззако́ння зачне нечестивий, і завагітні́є
безправ'ям, — і породить неправду. 15 Він рова
копав, і його викопав, і впав сам до ями, яку
пригото́вив, — 16 обе́рнеться зло його на його
голову, і на ма́ківку зі́йде його беззако́ння! 17 Я
ж Господа буду хвали́ти за Його правдою, і буду
ви́співувати Ймення Всеви́шнього Господа!

8 Для дириґента хору. На інструме́нті
ґатійськім. Псалом Давидів. Господи, Владико
наш, — яке то величне на ці́лій землі Твоє
Йме́ння, — Слава Твоя понад небесами! 2 З уст
дітей й немовля́т учинив Ти хвалу́ ради Своїх
ворогів, щоб зни́щити проти́вника й ме́сника.
3 Коли бачу Твої небеса́ — діло пальців Твоїх,
місяця й зо́рі, що Ти встанови́в, — 4 то що
є люди́на, що Ти пам'ятаєш про неї, і син
лю́дський, про якого Ти зга́дуєш? 5 А однак
учинив Ти його мало меншим від Бога, і славою
й ве́личчю Ти корону́єш його! 6 Учинив Ти його
воло́дарем тво́рива рук Своїх, все під но́ги йому
вмісти́в: 7 худобу дрібну́ та биків, їх усіх, а
також степови́х звірів диких, 8 птаство небесне
та риби морські́, і все, що морськи́ми доро́гами
ходить! 9 Господи, Боже наш, — яке то вели́чне
на ці́лій землі Твоє Йме́ння!

9 Для дириґента хору. На спів: „На смерть
сина“. Псалом Давидів. Хвали́тиму Господа
усім серцем своїм, розповім про всі чу́да Твої!
2 Я буду радіти, і ті́шитись буду Тобо́ю, і
бу́ду виспі́вувати Ймення Твоє, о Всевишній!
3 Як будуть назад відступати мої вороги́, то
спіткну́ться і ви́гинуть перед обличчям Твоїм!
4 Бо суд мій і справу мою розсудив Ти, Ти
на троні судде́вім сидів, Судде праведний! 5
Докори́в Ти народам, безбожного зни́щив, ім'я́
їхнє Ти витер навічні віки́! 6 О во́роже мій,
руйнува́ння твої закінчи́лись на вічність, — ти
й міста́ повалив був, і згинула з ними їхня
пам'ять! 7 Та буде Господь пробува́ти навіки, Він
для су́ду поставив престола Свого, 8 і вселенну
Він буде судити по правді, справедливістю буде
судити наро́ди. 9 І тверди́нею буде Господь для
пригні́ченого, в час недолі — приту́лком. 10 І на
Тебе наді́ятись бу́дуть усі, що Ім'я́ Твоє знають,
бо не кинув Ти, Господи, тих, хто шукає Тебе!
11 Співайте Господе́ві, що сидить на Сіоні, між
наро́дами розповідайте про чи́ни Його, 12 бо
карає Він чинки крива́ві, про них пам'ятає, і
не забуває Він зо́йку убогих! 13 Помилуй мене,
Господи, поглянь на стражда́ння моє від моїх
ненави́сників, Ти, що мене підійма́єш із брам
смерти, 14 щоб я розповідав про всю славу
Твою, у брамах Сіонської до́ні я буду радіти
спасі́нням Твоїм! 15 Наро́ди попа́дали в яму,
яку самі ви́копали, до па́стки, яку захова́ли,
нога їхня схо́плена. 16 Господь зна́ний, Він суд
учинив, — спіткну́вся нечестивий у вчинку своєї
руки́! Гра на струнах. (Села) 17 Попряму́ють
безбожні в шео́л, всі наро́ди, що Бога забули,
(Sheol h7585) 18 бож не навіки забу́деться бідний,
надія убогих не згине наза́вжди! 19 Устань же,
о Господи, — хай люди́на не перемагає, нехай
перед лицем Твоїм засуджені будуть наро́ди!
20 Накинь, Господи, по́страх на них, — нехай
знають наро́ди, що вони тільки люди! (Се́ла)

10 Для чо́го стоїш Ти, о Господи, зда́лека, в
час недолі ховаєшся? 2 Безбожний в своїм
гордува́нні женеться за вбогим, — хай схо́плені
будуть у пі́дступах, які замишляли вони! 3 Бо
жада́нням своєї душі нечестивий пишається,

а ласу́н проклинає, зневажає він Господа. 4 У
го́рдощах каже безбожний, що „Він не слідку́є“,
бо „Бога нема“, — оце всі його по́мисли! 5 Сильні
дороги його повсякча́сно, від нього суди́ Твої
ви́соко, — тим то віддму́хує він ворогів своїх.
6 Сказав він у серці своєму: „Я не захита́юсь,
бо ли́ха навіки не буде мені“. 7 Уста́ його
повні прокля́ття й обма́ни та зради, під його
язиком — злочи́нство й пере́ступ. 8 Причаївшись,
сидить на подві́р'ях, мордує невинного, його
очі слідкують за вбогим. 9 В укритті́ він чату́є,
як лев той у за́рості, чатує схопи́ти убогого,
хапа́є убогого й тягне його в свою сі́тку. 10
Припадає, знижається він, — і попада́ють убогі
в його міцні кігті ... 11 Безбожний говорить у
серці своїм: „Бог забув, заховав Він обличчя
Своє, не побачить ніко́ли“. 12 Устань же, о
Господи Боже, руку Свою підійми, не забудь
про убогих! 13 Чому́ нечестивий обра́жує Бога і
говорить у серці своїм, що Ти не слідкуєш? 14
Але́ Ти все бачиш, бо спостеріга́єш злочинство та
у́тиск, щоб віддати Своєю рукою! На Тебе слаби́й
опира́ється, Ти сироті помічни́к. 15 Зламай же
раме́но безбожному, і злого скарай за неправду
його, — аж більше не зна́йдеш його́! 16 Господь —
Цар на вічні віки́, із землі Його згинуть погани!
17 Бажа́ння пони́жених чуєш Ти, Господи, серця́
їх зміцня́єш, їх вислухо́вує ухо Твоє, 18 щоб
дати суд сироті та пригні́ченому, щоб більш не
страши́в чоловік із землі!

11 Для дириґента хору. Давидів. Я наді́юсь на
Господа, — як же кажете ви до моєї душі:
„Відлітай ти на го́ру свою, немов птах?“ 2 Бо ось
нечестиві натя́гують лу́ка, міцно ставлять стрілу́
свою на тятиву́, щоб у те́мряві до простосердих
стріляти. 3 Як основи зруйновано, — що́ тоді
праведний зробить? 4 Госпо́дь у святім Своїм
храмі, Господь — престол Його на небеса́х, бачать
очі Його, повіки Його випробо́вують лю́дських
синів! 5 Господь випробо́вує праведного, а
безбожного й того, хто любить наси́лля, —
ненави́дить душа Його! 6 Він спу́стить дощем на
безбожних горю́че вугі́лля, огонь, і сірку, і вітер
гарячий, — це частка їхньої чаші. 7 Бо Господь
справедливий, кохає Він правду, — праведний
бачить обли́ччя Його!

12 Для дириґента хору. На окта́ву. Псалом
Давидів. Спаси мене, Господи, бо нема вже
побожного, з-поміж лю́дських синів позника́ли
вже вірні! 2 Марно́ту говорять один до одно́го,
їхні уста обле́сні, і серцем подвійним говорять.
3 Нехай підітне́ Господь уста обле́сливі та язика
чванькува́того 4 тим, хто говорить: „Своїм
язиком будем си́льні, наші уста при нас, — хто
ж буде нам пан?“ 5 Через утиск убогих, ради
сто́гону бідних тепер Я повстану, — говорить
Господь, — поставлю в безпе́ці того, на ко́го
розтя́гують сітку! 6 Господні слова — слова чисті,
як срі́бло, очищене в глинянім го́рні, сім раз
перето́плене! 7 Ти, Господи, їх пильнува́тимеш,
і будеш навіки нас стерегти́ перед родом оцим!
8 Безбожні кружля́ють навко́ло, бо нікче́мність
між лю́дських синів підійма́ється.

13 Для дириґента хору. Псалом Давидів. Доки,
Господи, бу́деш мене забувати наза́вжди,
доки будеш ховати від ме́не обличчя Своє? 2
Як довго я буду складати в душі своїй болі,
у серці своїм — щодня сму́ток? Як довго мій
ворог підно́ситись буде над мене? 3 Зглянься,
озвися до мене, о Господи, Боже мій! Просвітли
мої очі, щоб на смерть не заснув я! 4 Щоб мій
не́приятель не сказав: „Я його переміг!“Щоб мої
вороги не раділи, як я захита́юсь! 5 Я надію
на милість Твою покладаю, моє серце радіє
спасі́нням Твоїм! 6 Я буду співати Господе́ві, бо
Він добродійство для мене вчинив.

14 Для дириґента хору. Давидів. 2 Господь
дивиться з неба на лю́дських синів, щоб
побачити, чи є там розумний, що Бога шукає. 3
Усе повідступа́ло, разом стали бридки́ми вони,
нема доброчинця, нема ні одно́го! 4 Чи ж не
розуміють всі ті, хто чинить безпра́в'я, хто мій
люд поїдає? Вони хліб Господній їдять, та не
кличуть Його, 5 Тоді настраши́лися стра́хом
вони, бо Бог в праведнім роді. 6 Раду вбогого
га́ньбите ви, та Госпо́дь охорона йому. 7 Аби
то Він дав із Сіону спасі́ння Ізраїлеві! Як долю
Своєму наро́ду пове́рне Господь, то радітиме
Яків, втіша́тися буде Ізра́їль!

15 Псало́м Давидів. 2 Той, хто в невинності
ходить, і праведність чинить, і правду
говорить у серці своїм, 3 хто не обмовля́є своїм
язиком, і злого не чинить для друга свого, і
свого ближнього не зневажає! 4 Обридли́вий
погорджений в очах його, і він богобі́йних
шанує, присягає, для себе хоча б і на зло, — і
дотримує; 5 не дає свого срі́бла на ли́ху, і не
бере на невинного пі́дкупу. Хто чинить таке, —
ніко́ли той не захита́ється!

16 Золота пісня Дави́дова. 2 Я сказав Господе́ві:
„Ти Бог мій і — добро моє тільки в Тобі!“ 3
До святих, які на землі, що шляхе́тні вони, —
до них все жада́ння моє! 4 Нехай мно́жаться
сму́тки для тих, хто набув собі інших богів, — я
не буду прино́сить їм ли́вної жертви із крови, і
їхніх іме́н не носитиму в устах своїх! 5 Господь
— то частина спа́дку мого та чаші моєї, Ти долю

мою підпира́єш! 6 Ча́стки припали для мене в
хороших місцях, і гарна для мене спа́дщина моя!
7 Благословляю я Господа, що радить мені, на́віть
ноча́ми навчають мене мої ни́рки. 8 Уявляю я
Господа перед собою постійно, бо Він по правиці
моїй, — й я не буду захитаний! 9 Через те моє
серце радіє та дух весели́ться, — і тіло моє
спочиває безпечно! 10 Бо Ти не опу́стиш моєї
душі до шео́лу, не попу́стиш Своєму святому
побачити тлі́ння! (Sheol h7585) 11 Дорогу життя Ти
покажеш мені: радість велика з Тобою, за́вжди
блаженство в прави́ці Твоїй!

17 Молитва Дави́дова. 2 Від Твого лиця нехай
вирок мій ви́йде, а очі Твої нехай бачать
мою правоту́! 3 Ти ви́пробував моє серце,
навісти́в уночі, перетопи́в Ти мене, — й не
знайшов чогось злого. І розду́мував я, щоб лихе
з моїх уст не вихо́дило, 4 а в лю́дських діла́х, за
словом уст Твоїх, я стерігся доріг гнобителя.
5 Зміцняй сто́пи мої на доро́гах Твоїх, щоб
кро́ки мої не хита́лися! 6 Я кли́чу до Тебе, бо
відповіси́ мені, Боже, — нахили Своє ухо до мене,
вислухай мову мою, 7 покажи дивну милість
Свою, Спасителю тих, хто вдае́ться до Тебе від
заколо́тників проти прави́ці Твоєї. 8 Хорони Ти
мене, як зіни́цю Свою, дочку ока, у тіні Своїх
крил заховай Ти мене 9 від безбожних, що
гублять мене, — смертельні мої вороги оточили
мене! 10 То́вщем замкнули вони своє серце,
уста їхні говорять бундю́чно. 11 Вороги оточили
тепер наші кро́ки, наставили очі свої, щоб мене
повалити на землю. 12 Із них кожен подібний
до лева, що ша́рпати прагне, й як левчук, що
сидить в укритті́. 13 Устань же, о Господи, —
його попере́дь, кинь його на коліна! Мечем
Своїм душу мою збережи від безбожного, 14
від людей рукою Своєю, Господи, від людей
цього світу, що частка їхня в цьому житті, що Ти
скарбом Своїм наповня́єш їхнє че́рево! Ситі їхні
сини, останок же свій для дітей вони ли́шать. 15
А я в правді побачу обли́ччя Твоє, і, збудившись,
наси́чусь Твоєю подо́бою!

18 Для дириґента хору. Раба Господнього
Давида, коли він промовив до Господа
слова́ цієї пісні того дня, як Господь урятував
його з руки всіх його ворогів та від руки Саула,
то він проказав: Полюблю́ Тебе, Господи, сило
моя, 2 Господь моя ске́ля й тверди́ня моя, і Він
мій Спаси́тель! Мій Бог — моя ске́ля, сховаюсь
я в ній, Він щит мій, і ріг Він спасі́ння мого́,
Він башта моя! 3 Я кли́чу: Преславний Госпо́дь,
і я ви́зволений від своїх ворогів! 4 Тене́та
смерте́льні мене оточили, і пото́ки велійя́ла
лякають мене! 5 Тене́та шео́лу мене оточили,
і па́стки смертельні мене попере́дили. (Sheol
h7585) 6 В тісноті́ своїй кличу до Господа, і до
Бога свого я взива́ю, — Він почує мій голос із
храму Свого́, і доходить мій зойк до лиця Його в
уші Йому́! 7 Захиталась земля й затремтіла, і
затрясли́сь і хитались підва́лини гір, — бо Він
запали́вся від гніву: 8 із ні́здер Його бухнув
дим, з Його ж уст — пожиру́щий огонь, і жар
запалився від Нього! 9 Він небо простяг — і
спустився, а хмара густа́ під ногами Його́. 10
Усівся Він на херувима й летів, і на ві́трових
кри́лах понісся. 11 Поклав те́мряву Він — як
засло́ну Свою, довкі́лля Його — то те́мрява вод,
а мешка́ння Його — густі хмари! 12 Від блиску,
що був перед Ним, град і жар огняни́й пройшли
хмари Його. 13 І Господь загримів у небеса́х, і
Всевишній Свій голос подав, град і жар огняни́й!
14 Він послав Свої стріли, — та їх розпоро́шив, і
стрі́лив Він бли́скавками, — та їх побенте́жив.
15 Показалися рі́чища водні, і відкри́лись осно́ви
вселе́нної, — від сварі́ння Твого, о Господи, від
по́диху вітру із ні́здер Твоїх. 16 Він простя́г з
висоти Свою руку, узяв Він мене, витяг мене з
вод великих, — 17 він мене врятував від мого
потужного ворога, і від моїх ненави́сників, — бо
сильніші від мене вони! 18 Напали на мене вони
в день нещастя мого́, — та Господь був моїм
оперття́м, — 19 і на місце розло́ге Він вивів мене,
Він мене врятував, — бо вподо́бав мене! 20 Нехай
Господь зро́бить мені за моєю справедливістю,
хай заплатить мені згідно з чи́стістю рук моїх,
21 бо беріг я дороги Господні, і від Бога свого
я не відступив, 22 бо всі Його при́суди передо
мною, і не відкидав я від себе Його постано́в!
23 І був я із Ним непорочний, і стерігся своєї
провини, 24 і Господь заплатив був мені за
моєю справедливістю, згідно з чистістю рук
моїх перед очима Його. 25 Із справедливим
пово́дишся Ти справедливо, із че́сним — по-
че́сному, 26 із чистим — пово́дишся чисто, а
з лукавим — за лукавством його, 27 бо наро́д
із біди Ти спасаєш, а очі зухва́лі принижуєш,
28 бо Ти світиш мого світильника, Господь —
Бог мій, освітлює Він мою те́мряву! 29 Бо з
Тобою поб'ю я ворожого відділа, і з Богом своїм
проберусь через мур. 30 Бог — непорочна дорога
Його, слово Господнє очи́щене, щит Він для
всіх, хто вдае́ться до Нього́! 31 Бо хто Бог, окрім
Господа? і хто скеля, крім нашого Бога? 32 Цей
Бог мене силою опереза́в, і дорогу мою учинив
непорочною, 33 Він зробив мої но́ги, мов у ла́ні, і
ставить мене на висо́тах моїх, 34 мої руки навчає
до бо́ю, і на раме́на мої лука мі́дяного напина́є.
35 І дав Ти мені щит спасі́ння Свого́, а прави́ця
Твоя підпирає мене, і чинить великим мене

Твоя поміч. 36 Ти чиниш широким мій крок підо
мною, — і сто́пи мої не спіткну́ться. 37 Женуся я
за ворогами своїми, — і їх дожену́, і не верну́ся,
аж поки не ви́нищу їх, — 38 я їх потрощу́, — й
вони встати не зможуть, повпадають під ноги
мої! 39 Ти ж для бо́ю мене підпері́зуєш силою,
ва́лиш під мене моїх ворохо́бників. 40 Повернув
Ти до мене плечима моїх ворогів, — і понищу
нена́висників я своїх! 41 Кричали вони, — та
немає спасителя, взивали до Господа, — і не
відповів їм. 42 І я їх зітру́, як той по́рох на вітрі,
як болото на вулицях, їх потопчу́! 43 Ти від бунту
народу мене бережеш, Ти робиш мене головою
племе́нам, мені будуть служити наро́ди, яких
я не знав! 44 На вістку про мене — слухня́ні
мені, до мене чужи́нці підле́щуються, 45 в' януть
чужи́нці і тремтять у тверди́нях своїх. 46 Живий
Господь, — і благословенна будь, скеле моя, і
нехай Бог спасі́ння мойого звели́читься, 47 Бог,
що помсти за мене дає, і що наро́ди під мене
підбив, 48 що рятує мене від моїх ворогів, — Ти
звели́чив мене над повста́нців на мене, спасаєш
мене від наси́льника! 49 Тому́ то хвалю Тебе,
Господи, серед наро́дів, і Йме́нню Твое́му співаю!
50 Ти Свое́му цареві спасі́ння побільшуєш, і
милість вчиняєш Свое́му пома́занцеві Давиду й
насінню його аж навіки.

19 Для дириґента хору. Псало́м Давидів. Небо
звіщає про Божую славу, а про чин Його
рук розказує небозві́д. 2 Оповіщує день дневі
слово, а ніч ночі показує думку, — 3 без мови й
без слів, не чутни́й їхній голос, 4 та по ці́лій
землі пішов ві́дголос їхній, і до кра́ю вселе́нної
їхні слова́! Для сонця наме́та поставив у них, —
5 а воно, немов той молоди́й, що вихо́дить із-
під балдахи́ну свого, — воно ті́шиться, мов той
герой, щоб пробігти дорогу! 6 Вихід його́ з краю
неба, а о́біг його — аж на кі́нці його, і від спеки
його ніщо не захова́ється. 7 Господній Зако́н
досконалий, — він змі́цнює душу. Свідчення
Господа певне, — воно недосві́дченого умудряє.
8 Справедливі Господні накази, бо серце вони
звеселя́ють. Заповідь Господа чиста, — вона
очі просвітлює. 9 Страх Господа чистий, — він
навіки стоїть. При́суди Господа — правда, вони
справедливі всі ра́зом, 10 дорожчі вони понад
золото і понад бе́зліч щирого золота, і солодші
за мед і за сік щільнико́вий, — 11 і раб Твій у
них бережки́й, а в дотри́манні їх — нагорода
велика. 12 А по́милки хто зрозуміє? Від таємних
очисть Ти мене, 13 і від свавільців Свого раба
захова́й, нехай не панують вони надо мною, тоді
непорочним я буду, і від провини великої буду
очи́щений. 14 Нехай бу́дуть із волі Твое́ї слова́
моїх уст, а думки́ мого серця — перед лицем
Твоїм, Господи, скеле моя й мій Спасителю!

20 Для дириґента хору. Псало́м Дави́дів. В
день недолі озве́ться до тебе Госпо́дь, Ім'я́
Бога Якового зробить си́льним тебе! 2 Він пошле
тобі по́міч із святині, і з Сіону тебе підіпре́!
3 Усі жертви твої пам'ятати Він буде, і буде
вважати твоє цілопа́лення ситим. (Се́ла) 4 Він
дасть тобі, як твоє серце бажає, і ви́повнить
ці́лий твій за́дум! 5 Ми бу́дем радіти спасі́нням
Твоїм, і піді́ймемо пра́пор в Ім'я́ Бога нашого,
— нехай Господь виконає всі проха́ння твої! 6
Тепер я пізнав, що спасає Господь помаза́нця
Свого́, дає йому ві́дповідь з неба святого Свого́
могу́тніми чи́нами помічно́ї прави́ці Своєї. 7
Одні колесни́цями хва́ляться, а інші кі́ньми,
а ми бу́дем хвалитись Ім'я́м Господа, нашого
Бога: 8 вони похилились і впали, а ми стоїмо́
та росте́мо на силах! 9 Господи, спаси! Хай
озве́ться нам Цар у день нашого кли́кання!

21 Для дириґента хору. Псалом Давидів.
Господи, силою Твоєю весели́ться цар, і
спасі́нням Твоїм — як він сильно радіє! 2 Ти
йому дав бажа́ння серця його, і проха́ння уст
його не відмо́вив. (Се́ла) 3 Бо Ти його ви́передив
благослове́ннями добра́, на голову йому поклав
корону зо щирого золота. 4 Життя він у Те́бе
просив, — і дав Ти йому довголі́ття на вічні
віки́! 5 Слава велика його при Твоїй допомозі,
хвалу́ та величність кладеш Ти на нього, 6 бо Ти
вчи́ниш його благословенням вічним, звесели́ш
його радістю, як буде він ра́зом з Тобою! 7 Цар
має наді́ю на Господа, у ласці Всеви́шнього не
захитається він. 8 Зна́йде рука Твоя всіх ворогів
Твоїх, зна́йде прави́ця Твоя Твоїх ненави́сників.
9 На час гніву Свого Ти їх учи́ниш огне́нною
піччю, Господь гнівом Своїм їх понищить, і
огонь пожере́ їх. 10 Ти ви́губиш плід їхній із
землі, а їхнє насіння з-поміж синів лю́дських. 11
Бо нещастя на Тебе вони простягли́, замишляли
злу думку, якої здійсни́ти не зможуть, 12 бо Ти
їх обе́рнеш плечи́ма до нас, на тяти́вах Своїх
міцно стріли поставиш на них. 13 Піднеси́ся ж,
о Господи, в силі Своїй, а ми бу́дем співати й
хвалити могу́тність Твою!

22 Для дириґента хору. На спів: „Ланя зорі́
досві́тньої“. Псалом Давидів. Боже мій,
Боже мій, — на́що мене Ти покинув? Далекі
слова́ мого зо́йку від спасі́ння мого! 2 Мій
Боже, взиваю я вдень, — та Ти не озве́шся, і
кли́чу вночі, — і споко́ю немає мені! 3 Та Ти —
Святий, пробува́єш на хва́лах Ізраїлевих! 4 На
Тебе наді́ялись наші батьки́, надіялися — і Ти
ви́зволив їх. 5 До Тебе взива́ли вони — і спасе́ні

були́, на Тебе надї́ялися — і не посоро́мились.
6 А я — червяк, а не чоловік, посміхо́вище
лю́дське й погорда в наро́ді. 7 Всі, хто бачить
мене, — насміхаються з мене, розкривають роти́,
головою хита́ють! 8 „Покладáвся на Господа він,
— хай же рятує його́, нехай Той його ви́зволить,
— він бо Його уподо́бав!“ 9 Бо з утро́би Ти вивів
мене, Ти безпе́чним мене учинив був на пе́рсах
матері моєї! 10 На Тебе з утро́би я зда́ний,
від утроби матері моєї — Ти мій Бог! 11 Не
віддаля́йся від мене, бо горе близьке́, бо нема
мені помічника́! 12 Багато бикі́в оточи́ли мене,
баша́нські бугаї́ обступи́ли мене, 13 на мене
розкрили вони свої па́щі, як лев, що шмату́є
й ричи́ть! 14 Я розлитий, немов та вода, і всі
кості мої поділи́лись, стало серце моє, немов
віск, розтопи́лось в моє́му нутрі. 15 Висохла
сила моя, як лушпи́ння, і прили́п мій язик до
мого піднебі́ння, і в по́рох смерте́льний поклав
Ти мене. 16 Бо пси оточи́ли мене, обліг мене
на́товп злочи́нців, проколо́ли вони мої руки
та но́ги мої. 17 Я висох, рахую всі ко́сті свої, а
вони придивля́ються й бачать нещастя в мені!
18 Вони ді́лять для се́бе одежу мою, а про ша́ту
мою жеребка́ вони кидають. 19 А Ти, Господи,
не віддаляйся, — Допомо́го моя, поспіши ж мені
на оборо́ну! 20 Від меча збережи мою душу,
одина́чку мою з руки пса! 21 Спаси мене від
пащі ле́в'ячої, а вбогу мою — від рогів бу́йволів.
22 Я звіщатиму Ймення Твоє своїм бра́ттям,
буду хвалити Тебе серед збо́ру! 23 Хто боїться
Господа, прославляйте Його, увесь Яковів роде
— шануйте Його, страхайтесь Його, все насіння
Ізраїлеве, 24 бо Ві́н не пого́рдував і не зневá́жив
стражда́ння убогого, і від нього обличчя Свого́
не сховав, а почув, як він кликав до Нього́! 25
Від Тебе повста́не хвала́ моя в зборі великім,
— принесу́ свої жертви в присутності тих, хто
боїться Його, — 26 будуть їсти покірні — і си́тими
ста́нуть, хвали́тимуть Господа ті, хто шукає
Його, буде жить серце ваше навіки! 27 Усі кі́нці
землі спам'ята́ють, і до Господа ве́рнуться, і
вкло́няться перед обличчям Його́ всі племе́на
наро́дів, 28 бо царство Господнє, — і Він Пан
над наро́дами! 29 Будуть їсти й покло́няться
всі багачі́ на землі, перед обличчям Його на
коліна попа́дають всі, хто до по́роху схо́дить і не
може себе оживи́ти! 30 Бу́де пото́мство служити
Йому́, — й залі́чене буде навіки у Господа. 31
При́йдуть і будуть звіщать Його правду наро́дові,
який буде наро́джений, що Він це вчинив!

23 Псалом Давидів. 2 на пасови́ськах зелених
осе́лить мене́, на тихую воду мене
запрова́дить! 3 Він душу мою відживля́є,
прова́дить мене́ ради Йме́ння Свого́ по стежка́х
справедливости. 4 Коли я піду́ хоча б навіть
долиною смертної те́мряви, то не буду боятися
злого, бо Ти при мені, — Твоє же́зло й Твій
по́сох — вони мене втї́шать! 5 Ти передо
мною трапе́зу згото́вив при моїх ворогах, мою
го́лову Ти намасти́в був оливою, моя чаша — то
на́дмір пиття́! 6 Тільки добро́ й милосердя мене
супрово́дити будуть по всі дні мого життя, а я
пробува́тиму в домі Господньому довгі часи́!

24 Псалом Давидів. 2 бо заклав Він її на моря́х,
і на річках її встанови́в. 3 Хто зі́йде на го́ру
Господню, і хто бу́де стояти на місці святому
Його? — 4 У кого́ чисті руки та щиреє серце,
і хто не нахиля́в на марно́ту своєї душі, і хто
не присягав на обма́ну, 5 нехай но́сить він
благослове́ння від Господа, а праведність — від
Бога спасі́ння свого! 6 Таке поколі́ння усіх, хто
шукає Його́, хто пра́гне обличчя Твого́, Боже
Яковів! (Се́ла) 7 Піднесі́те верхи́ свої, брами,
і будьте відчи́нені, вхо́ди відві́чні, — і ввї́йде
Цар слави! 8 Хто ж то Цар слави? — Господь
си́льний й могу́тній, Господь, що поту́жний в
бою́! 9 Піднесіте верхи́ свої, брами, і піднесіте,
вхо́ди відві́чні, — і ввї́йде Цар слави! 10 Хто ж то
Він, той Цар слави? Господь Сава́от — Він Цар
слави! (Се́ла)

25 Давидів. 2 Боже мій, я на Тебе надї́юсь,
— нехай же я не засоро́млюсь, нехай не
радіють мої вороги ради мене! 3 Не будуть
також посоро́млені всі, хто на Тебе надї́ється,
та нехай посоромляться ті, хто на Те́бе встає
надаре́мно! 4 Доро́ги Твої дай пізнати мені,
Го́споди, стежка́ми Своїми мене попрова́дь, 5
провадь мене в правді Своїй і навчи Ти мене,
бо Ти Бог спасі́ння мого́, кожен день я на
Тебе надї́юсь! 6 Пам'ятай милосердя Своє, о
мій Господи, і ласки Свої, бо відвічні вони! 7
Гріхи молоде́чого віку мого́ та провини мої не
пригá́дуй, — пам'ятай мене, Господи, в ласці
Своїй через добрість Свою! 8 Господь добрий
та праведний, тому грішних навчає в дорозі, —
9 Він прова́дить покірних у правді, і лагі́дних
навчає дороги Своєї! 10 Всі Господні стежки́ —
милосе́рдя та правда для тих, хто Його́ заповіта
й свідоцтва доде́ржує. 11 Ради Йме́ння Свого,
о Господи, прости мені про́гріх, великий бо він!
12 Хто то́й чоловік, що боїться він Господа? — Він
наставить його на доро́гу, котру має ви́брати:
13 душа його жи́тиме в щасті, і насіння його
вспадку́є землю! 14 При́язнь Господня до тих,
хто боїться Його́, і Свї́й заповіт Він звісти́ть
їм. 15 Мої очі постійно до Господа, бо Він з
па́стки витягує но́ги мої. 16 Оберни́ся до мене й
помилуй мене, — я ж бо самі́тний та бідний!

17 Муки серця мого поширились, — ви́зволь
мене з моїх у́тисків! 18 Подивися на горе моє
та на му́ку мою, — і прости всі гріхи́ мої! 19
Подивись на моїх ворогів, — як їх стало багато,
вони лютою ненавистю ненави́дять мене! 20
Пильнуй же моєї душі та мене хорони́, — щоб
не бути мені засоро́мленим, бо наді́юсь на Тебе!
21 Невинність та правда нехай оточа́ють мене,
бо наді́юсь на Тебе! 22 Визволи, Боже, Ізраїля від
усіх його у́тисків!

26 Давидів. 2 Перевір мене, Господи, і
ви́пробуй мене, перетопи́ мої ни́рки та
серце моє, 3 бо перед очима моїми Твоє
милосердя, і в правді Твоїй я ходив. 4 Не
сидів я з людьми́ неправдивими, і не бу́ду
ходити з лукавими, 5 я громаду злочи́нців
знена́видів, і з грішниками я сидіти не буду. 6
Умию в неви́нності руки свої, й обійду́ Твого,
Господи, же́ртівника, 7 щоб хвалу́ Тобі го́лосно
ви́голосити, та звісти́ти про всі чу́да Твої. 8
Господи, — полюбив я оселю дому Твого́, і місце
перебува́ння слави Твоєї. 9 Не губи Ти моєї душі
з нечестивими, та мого життя з кровоже́рами,
10 що в руках їх злоді́йство, що їхня прави́ця
напо́внена пі́дкупом. 11 А я бу́ду ходити в своїй
непоро́чності, — визволь мене та помилуй мене!
12 Нога моя стала на рівному місці, — на збо́рах
я благословля́тиму Господа!

27 Давидів. 2 Коли будуть зближа́тись до
ме́не злочи́нці, щоб жерти їм тіло моє, мої
напасники́ та мої вороги, — вони спотикну́ться
й попа́дають! 3 коли проти мене розло́житься
та́бір, то серце моє не злякається, коли проти
мене повста́не війна, — я наді́ятись буду на те́,
— на по́міч Його́! 4 Одно́го прошу́ я від Господа,
буду жадати того́, — щоб я міг пробува́ти в
Господньому домі по всі дні свого життя, щоб
я міг оглядати Господню приємність і в храмі
Його пробува́ти! 5 бо Він заховає мене дня
нещастя в Своїй ски́нії, сховає мене потаємно в
Своєму наме́ті, на скелю мене проведе́! 6 А тепер
піднесе́ться моя голова понад ворогами моїми
навко́ло мене, і я в Його ски́нії буду прино́сити
жертви при ві́дзвуках сурм, і я буду співати
та грати Господе́ві! 7 Почуй, Господи, голос
мій, коли кли́чу, і помилуй мене, і озви́ся до
мене! 8 За Тебе промовило серце моє: „Шукайте
Мого лиця!“тому, Господи, буду шукати обличчя
Твого́: 9 не ховай же від мене обличчя Свого́, у
гніві Свого раба не відкинь! Ти був мені по́міч, —
не кидай мене, і не лишай мене, Боже спасі́ння
мого, 10 бо мій батько та мати моя мене кинули,
— та Господь прийме́ мене! 11 Дорогу Свою
покажи мені, Господи, і провадь мене сте́жкою
рівною, ради моїх ворогів! 12 Не видай мене на
сваво́лю моїх ворогів, бо повстали на мене ті
свідки облу́дні та неправдомо́вці, 13 немов би не
вірував я, що в країні життя я побачу Господнє
добро́! 14 Наді́йся на Господа, будь си́льний, і
хай буде міцне́ твоє серце, і надійся на Господа!

28 Давидів. 2 Почуй голос блага́ння мого, як
я кли́чу до Тебе, коли руки свої я підно́шу
до храму святого Твого́! 3 Не хапай мене з
грішними й тими, хто чинить безпра́вство, хто
плете́ своїм ближнім про мир, — але зло в їхнім
серці! 4 Віддай їм за їхнім учинком, і за злом
їхніх учинків, згідно з ді́лом їхні́х рук Ти їм
дай, верни їм заслу́жене ними, 5 бо вони не
вдивля́ються в чинність Господню й діла́ Його
рук, — нехай їх поруйнує, й нехай не будує Він
їх! 6 Благослове́нний Господь, — бо Він почув
голос блага́ння мого! 7 Госпо́дь моя сила та щит
мій, на нього наді́ялось серце моє, — й Він мені
допоміг, і вті́шилося моє серце, і співом своїм я
прославлю Його́! 8 Господь сила наро́ду Свого́, і
за́хист спасі́ння Свого пома́занця! 9 Спаси Свій
наро́д, і поблагослови спадщину Свою, і паси їх,
і підно́сь їх навіки!

29 Псалом Давидів. 2 Дайте Господу славу
Іме́ння Його, у препи́шній святині впадіть
перед Господом! 3 Голос Господній над во́дами,
Бог слави гримить, Господь над великими
во́дами! 4 Голос Господній із силою, голос
Господній з вели́чністю. 5 Голос Господній ламає
кедри́ни, голос Господній торо́щить кедри́ни
лива́нські. 6 Він примусить скака́ти Лива́н
як теля́, та Си́ріон, мов молоду антило́пу. 7
Голос Господній викре́шує по́лум'я огняне́, 8
голос Господній пустиню тремтіти примушує,
Господь чинить пустелю Каде́ша тремтячою.
9 Голос Господній примушує ла́ні тремтіти, й
лісі́ обнажає, а в храмі Його все належне Йому
виголо́шує: „Слава!“ 10 Господь пробува́в в час
пото́пу, і буде Господь пробува́ти повік ві́ку
Царем! 11 Господь подасть силу наро́ду Свое́му,
Господь поблагосло́вить ми́ром наро́д Свій!

30 Псалом Давидів. Пісня освя́чення дому.
Буду Тебе величати, о Господи, бо Ти з
глибини́ мене ви́тяг, і не потішив моїх ворогів
ради мене! 2 Господи, Боже мій, я кликав до
Тебе, — і мене вздорови́в Ти. 3 Господи, вивів Ти
душу мою із шео́лу, — Ти мене оживи́в, щоб в
могилу не схо́дити мені! (Sheol h7585) 4 Співайте
Господе́ві, святії Його, й славте пам'ять святині
Його! 5 Бо хвилю триває Він у гніві Своїм, все
життя — в Своїй ласці: буває увечорі плач, а
радість на ра́нок! 6 А я говорив був у ми́рі своєму:
„Я не захита́юсь навіки“! 7 Господи, в ласці Своїй

Ти поставив мене на горі̂ моїх сил. Як лице Своє
Ти захова́в, то збенте́жився я. 8 До Тебе я кличу,
о Господи, і блага́ю я Господа: 9 „Яка ко́ристь із
кро́ви моєї, коли́ я до гро́бу зійду́? Чи хвалити
Тебе буде по́рох? Чи він ви́явить правду Твою?
10 Почуй, Господи, і помилуй мене, Господи,
бу́дь мені помічнико́м!“ 11 Ти перемінив мені
плач мій на радість, жало́бу мою розв'яза́в, і
підпереза́в мене радістю, 12 щоб славу співала
люди́на Тобі й не замо́вкла! Господи, Боже мій,
— повік сла́вити буду Тебе!

31 Для дириґента хору. Псалом Давидів. На
Тебе наді̂юсь я, Господи, хай не буду повік
засоро́млений, ви́зволь мене в Своїй правді! 2
Нахили Своє ухо до ме́не, скоро мене поряту́й,
стань для мене могу́тньою ске́лею, домом
тверди́ні, щоб спас Ти мене! 3 Бо ти ске́ля моя
та тверди́ня моя, і ради Име́ння Свого Ти будеш
провадити мене́ й керувати мене́! 4 Ти ви́тягнеш
з па́стки мене, що на мене таємно поста́вили,
— бо Ти сила моя! 5 У руку Твою доруча́ю я
духа свого́, — і Ти мене ви́зволиш, Господи,
Боже правди! 6 Я знена́видив всіх, хто шанує
бовва́нів марни́х, я ж наді̂юсь на Господа. 7 Я
буду радіти та ті̂шитися в Твоїй ми́лості, що
побачив Ти горе моє, що пригля́нувся Ти до
скорбо́ти моєї душі, 8 і мене не віддав в руку
ворога, на місці розло́гім поставив Ти ноги мої!
9 Помилуй мене, Господи, бо тісно мені, — від
горя вже ви́снажилось моє око, душа моя й
нутро моє, 10 бо скінчи́лось життя моє в сму́тку,
а роки мої — у квилі̂нні, моя сила спіткну́лася
через мій гріх, і ви́снажились мої кості! 11 Я
в усіх ворогів своїх став посміхо́вищем, надто
сусідам своїм, і страхі̂ттям — знайо́мим моїм,
хто бачить надво́рі мене — утікають від мене! 12
Я забутий у серці, немов той небі̂жчик, став я
немов та розбита посу́дина. 13 Бо чую багато
шепта́ння, страха́ння навко́ло, як змовляються
ра́зом на мене, — вони замишляють забрати
мою душу, 14 а я покладаю наді̂ю на Тебе, о
Господи, я кажу́: „Ти мій Бог!“ 15 В Твою руку
кладу́ свою долю, — Ти ж ви́зволь мене від
руки ворогів моїх і моїх переслі̂дників! 16 Хай
засяє обличчя Твоє на Твого раба, та спаси
мене в ласці Своїй, 17 Господи, щоб не бути
мені посоро́мленим, що кличу до Тебе! Нехай
посоро́млені будуть безбожні, хай замовкнуть
та йдуть до шео́лу, (Sheol h7585) 18 нехай заніміють
облу́дні уста́, що гидо́ту говорять на праведного
із пихо́ю й погордою! 19 Яка велич́езна Твоя
доброта́, яку заховав Ти для тих, хто боїться
Тебе, яку пригото́вив для тих, хто на Тебе
наді̂ється перед лю́дськими синами! 20 Ти їх у
засло́ні обличчя Свого́ заховаєш від лю́дських
тене́т, Ти їх від лихих язиків у наметі сховаєш!
21 Благослове́нний Госпо́дь, що вчинив мені
милість чудо́вну Свою в оборо́нному місті! 22 А
я говорив у своїм побенте́женні: „Я відрі̂заний
з-перед оче́й Твоїх!“Та дійсно Ти вислухав голос
блага́ння мого, коли я до Тебе взива́в. 23 Любіть
Господа, усі святії Його, — стереже́ Господь
вірних, а гордому з лишком відплачує. 24 Будьте
сильні, і хай буде міцне́ ваше серце, усі, хто
наді̂ю покладає на Господа!

32 Давидів. Пісня навча́льна. 2 блаженна
люди́на, що Госпо́дь їй гріха́ не залічить,
що нема в її дусі лука́вства! 3 Коли я мовчав,
спорохня́вили кості мої в цілоде́нному зо́йку
моєму, 4 бо рука Твоя вдень та вночі надо мною
тяжи́ть, і воло́га моя обернулась на літню посу́ху!
(Се́ла) 5 Я відкрив Тобі гріх свій, і не сховав
був провини своєї. Я сказав був: „Признаю́ся в
просту́пках своїх перед Господом!“і провину
мого гріха Ти простив. (Се́ла) 6 Тому кожен
побожний відпові̂дного ча́су молитися буде до
Тебе, і навіть велика нава́ла води не дося́гне
до нього! 7 Ти покро́ва моя, Ти від у́тиску
бу́деш мене стерегти́, Ти обго́рнеш мене радістю
спасі̂ння! (Се́ла) 8 „Я зроблю́ тебе мудрим, і буду
навчати тебе у доро́зі, якою ти будеш ходи́ти,
Я дам тобі раду, Моє око вважає на те́бе! 9 Не
будьте, як кінь, як той мул нерозумні, що їх
треба прибо́ркати оздо́бою їхньою — вуди́лом і
вузде́чкою, як до тебе вони не зближа́ються“. 10
Багато хворі̂б — на безбожного, хто ж наді̂ю свою
покладає на Господа — того милість ото́чує!
11 Веселі̂тесь у Го́споді, і тіштеся, праведні, і
співайте із радістю, всі щиросе́рді!

33 Співайте із радістю, праведні в Господі, —
бо щи́рим лицю́є хвала́! 2 Хваліть Господа
гу́слами, співайте Йому з десятистру́нною
а́рфою, 3 заспівайте Йому нову пісню, гарно
заграйте Йому з гуком су́рем, 4 бо щире
Господнє слово, і кожен чин Його вірний! 5
Правду та суд Він коха́є, і Господньої милости
повна земля! 6 Словом Господнім учи́нене небо,
а подихом уст Його все його ві̂йсько. 7 Воду
мо́рську збирає Він, мов би до мі̂ху, безо́дні
складає в комо́рах. 8 Буде боятися Господа ці̂ла
земля, всі ме́шканці все́світу бу́дуть лякатись
Його, 9 бо сказав Він — і сталось, наказав — і
з'явилось. 10 Госпо́дь ра́ду пога́нів пони́щить,
поні̂вечить ми́слі наро́дів, 11 а за́дум Господній
навіки стоятиме, думки́ Його серця — на вічні
віки́! 12 Блаженний той люд, що Богом у нього
Госпо́дь, блаженний наро́д, що Він вибрав його
на спа́док Собі! 13 Господь споглядає з небе́с, і
бачить усіх синів лю́дських, 14 приглядається з

місця оселі Своєї до всіх, хто замешкує землю:
15 Хто створив серце кожного з них, наглядає
всі їхні діла́! 16 Немає царя, що його многість
ві́йська спасає, не врятується ве́летень вели́кістю
сили, 17 для спасі́ння той кінь ненадійний, і
великістю сили своєї він не збереже, — 18 ось око
Господнє на тих, хто боїться Його, хто наді́ю на
милість Його покладáє, 19 щоб рятувати життя
їхнє від смерти, і щоб за час голоду їх оживляти!
20 Душа наша наді́ю складáє на Господа, — Він
наша поміч і щит наш, 21 бо Ним радується
наше серце, бо на Ймення святеє Його ми надію
кладемо́! 22 Нехай Твоя милість, о Господи, буде
на нас, коли покладáємо наді́ю на Тебе!

34 Давидів, коли він удавав був причи́нного
перед Авімелехом, що вигнав його, і той
пішов. Я благословля́тиму Господа кожного чáсу,
хвалá Йому зáвсіди в у́стах моїх! 2 Душа моя буде
хвалитися Господом, — хай це почують слухня́ні,
і нехай звеселяться! 3 Зо мною звели́чуйте
Господа, і підносьте Ім'я́ Його рáзом! 4 Шукав
я був Господа, — і Він озвався до мене, і від
усіх небезпе́к мене ви́зволив. 5 Приглядайтесь
до Нього — й зася́єте, і не посоро́мляться ваші
обличчя! 6 Цей убогий взивав, — і Господь його
ви́слухав, і від усіх його бід його ви́зволив.
7 Ангол Господній табо́ром стає кругом тих,
хто боїться його́, — і визво́лює їх. 8 Скушту́йте
й побачте, який добрий Госпо́дь, блаженна
люди́на, що надію на Нього кладе́! 9 Бійтеся
Господа, всі святії Його, бо ті, що бояться Його,
недостатку не мають! 10 Левчуки́ бідні й голодні,
а ті, хто пошукує Господа, недостатку не чують в
усьому добрі́. 11 Ходіть, діти, послухайте мене,
— стрáху Господнього я вас навчу! 12 Хто та
людина, що хоче життя, що любить дні довгі,
щоб бачити добро́? 13 Свого язикá бережи від
лихого, а уста свої — від гово́рений пі́дступу. 14
Відступися від злого і добре чини, миру шукай і
женися за ним! 15 Очі Господні на праведних, уші
ж Його — на їхній зойк, 16 Господнє лице — на
злочинців, щоб ви́нищити їхню пам'ять з землі.
17 Коли прáведні кли́чуть, то їх чує Господь,
і з усіх утисків їхніх визво́лює їх. 18 Господь
зламаносе́рдим близьки́й, і впоко́рених духом
спасає. 19 Багато лихого для праведного, та його
визволя́є Господь з них усіх: 20 Він пильнує всі
кості його, — із них жо́дна не зламається! 21 Зло
безбожному смерть заподіє, і винними будуть
усі, хто ненáвидить праведного. 22 Господь
ви́зволить душу рабів Своїх, і винні не будуть
усі, хто вдається до Нього!

35 Давидів. 2 візьми мало́го й великого щитá,
— і встань мені на допомогу! 3 Дістань
списа, і дорогу замкни моїм напасникáм, скажи
до моєї душі: „Я — спасі́ння твоє“! 4 Нехай
засоро́мляться й будуть погáньблені ті, хто чатує
на душу мою; хай відступлять назад і нехай
посоро́мляться ті, хто лихо мені замишляє. 5
Бодай вони стали, немов та поло́ва на вітрі, і
Ангол Господній нехай їх жене; 6 нехай буде
доро́га їхня те́мна й сковзькá, і Ангол Господній
нехай їх жене, — 7 бо вони безпричинно
тене́та свої розставляють на мене, яму копають
безвинно на душу мою! 8 Нехай нáгла загибіль,
якої не знає, на нього спаде, і сітка його, яку він
наставив, хай зловить його у нáгле нещастя, —
бодай він до нього упав! 9 А душа моя в Господі
буде радіти, звеселиться Його допомогою! 10
Скажуть усі мої кості: „Господи, хто подібний
до Тебе?“Ти рятуєш убогого від сильнішого над
нього, покірного та бідаря́ — від його дерія́. 11
Свідки встають неправдиві, чого я не знав —
питають мене, 12 віддають мені злом за добро,
осиро́чують душу мою! 13 А я, як вони хворували
були́, зодягався в вере́ту, душу свою мучив
по́стом, молитва ж моя поверталась на лоно
моє. 14 Як при́ятель, бу́цім то брат він для мене,
— так я ходив, ніби був я в жало́бі по матері, був
я засму́чений, схи́лений. 15 А вони, як упав я,
радіють та схо́дяться, напасники́ проти мене
збираються, я ж не знаю про те; кричать, і не
вмовкáють, 16 з дармоїдами та пересмі́шниками
скрего́чуть на мене своїми зубами. 17 Господи, —
чи довго Ти бу́деш дивитись на це? Відверни́ мою
душу від їхніх зубі́в, від отих левчуків одинáчку
мою! 18 Я буду Тебе прославляти на збо́рах
великих, буду Тебе вихваляти в числе́ннім
наро́ді! 19 Нехай з мене не ті́шаться ті, хто
ворогує на мене безви́нно, нехай ті не морґáють
очима, хто мене без причини ненáвидить, 20 бо
говорять вони не про мир, але на спокі́йних у
крáї облу́дні словá вимишляють, 21 свої уста
на мене вони розкривáють, говорять: „Ага, ага!
Наші очі це бачили!“ 22 Ти бачив це, Господи,
— не помовчи́ ж, Господи, — не віддаляйся від
мене! 23 Устань, і збудися на суд мій, Боже мій і
Господи мій, на супере́чку мою, 24 розсуди Ти
мене по Своїй справедливості, Господи, Боже
мій, і нехай через мене не тішаться, 25 нехай не
говорять у серці своїм: „Ага, — його маємо ми“,
хай не кажуть вони: „Ми його проковтну́ли“. 26
Нехай посоромляться та застидаються рáзом,
хто з мого нещастя радіє, бодай вбрались у
сором та в гáньбу, хто рота свого розкриває
на мене! 27 Хай співають та звесе ляються ті,
хто бажає мені правоти́, і нехай кажуть зáвжди:
„Хай буде великий Господь, що миру бажає

Своєму рабові!“ 28 А язик мій звіщатиме правду
Твою, славу Твою кожен день!

36 Для дириґента хору. Раба Господнього
Давида. Грішне слово безбожного в серці
моїм: „Нема страху́ Божого перед очима його“,
2 бо в очах своїх він до себе підлещується, щоб
бу́цім то гріх свій знайти, щоб знена́видіти.
3 Слова́ його уст — то марно́та й обма́на,
перестав він бути мудрим, щоб чинити добро́.
4 Беззако́нство заду́мує він на посте́лі своїй,
стає на дорозі недобрій, не цурається злого. 5
Господи, — аж до небе́с милосердя Твоє, аж до
хмар Твоя вірність, 6 Твоя справедливість —
немов гори Божі, Твої суди — безо́дня велика,
люди́ну й худо́бу спасаєш Ти, Господи! 7 Яка
дорога́ Твоя милість, о Боже, і ховаються лю́дські
сини в тіні́ Твоїх крил: 8 вони з ситости дому
Твого напо́юються, і Ти їх напува́єш з потока
Своїх солодо́щів, 9 бо в Тебе джере́ло життя, в
Твоїм світлі побачимо світло! 10 Продовж Свою
милість на тих, хто знає Тебе, а правду Свою —
на людей щиросердих! 11 Нога пи́шних нехай
не наступить на мене, і безбожна рука нехай не
викидає мене! 12 Попа́дали там беззако́нники,
пова́лено їх — і встати не змо́жуть.

37 Давидів. 2 бо вони, як трава, будуть
скоро поко́шені, і мов та зелена били́на —
пов'я́нуть! 3 Надійся на Господа й добре чини,
землю заме́шкуй та правди дотримуй! 4 Хай
Господь буде розкіш твоя, — і Він спо́внить
тобі твого серця бажа́ння! 5 На Господа здай
доро́гу свою, і на Нього надію клади, і Він
зробить, 6 і Він ви́провадить, немов світло, твою
справедливість, а правду твою — немов пі́вдень.
7 Жди Господа мо́вчки й на Нього наді́йся,
не розпалюйся гнівом на того, хто щасливою
чинить дорогу свою, на люди́ну, що виконує
за́думи злі. 8 Повстри́майсь від гніву й покинь
пересе́рдя, не розпа́люйся лютістю, щоб чини́ти
лиш зло, 9 бо ви́тяті будуть злочинці, а ті, хто
вповає на Господа — землю вспадку́ють! 10 А ще
тро́хи — й не буде безбожного, і будеш дивитись
на місце його — і не буде його, 11 а покірні
вспадку́ють землю, — і зарозкошу́ють ми́ром
великим! 12 Лихе замишляє безбожний на
праведного, і скрего́че на нього своїми зубами,
13 та Господь посміється із нього, — бачить бо
Він, що набли́жується його день! 14 Безбожні
меча добува́ють та лука свого натягають, щоб
звали́ти нужде́нного й бідного, щоб порізати
людей простої дороги, — 15 та ввійде їхній меч
до їхнього власного серця, і пола́мані будуть
їхні лу́ки! 16 Краще мале справедливого, ніж
велике багатство безбожних, і то багатьох,
17 бо зла́мані будуть раме́на безбожних, а
справедливих Господь підпира́є! 18 Знає Господь
дні неви́нних, а їхня спадщина пробуде навіки,
19 за лихолі́ття не будуть вони посоро́млені, і
за днів голоду ситими бу́дуть. 20 Бо загинуть
безбожні, і Господні вороги, як овечий той лій,
зани́кнуть, у димі заникнуть вони! 21 Позичає
безбожний — і не віддає, а праведний милість
висві́дчує та роздає, 22 бо благословенні від
Нього вспадку́ють землю, а проклятті від Нього —
пони́щені будуть! 23 Від Господа кроки люди́ни
побожної ставляться міцно, і Він любить дорогу
її; 24 коли ж упаде́, то не буде поки́нена, бо
руку її підпирає Госпо́дь. 25 Я був молодий
і поста́рівся, та не бачив я праведного, щоб
опу́щений був, ні нащадків його, щоб хліба
просили. 26 Кожен день виявляє він милість та
позичає, і над пото́мством його благословення.
27 Ухиляйся від злого та добре чини, та й навіки
живи! 28 Бо любить Господь справедливість,
і Він богобі́йних Своїх не покине, — вони
будуть навіки бере́жені, а насіння безбожних
загине! 29 Успадку́ють праведні землю, і повік
будуть жити на ній. 30 Уста праведного кажуть
мудрість, язик же його промовляє про право,
31 Закон Бога його — в його серці, кроки
його не спіткну́ться. 32 А безбожний чату́є на
праведного, і пильнує забити його́, 33 та Господь
не зоставить його в руках того, і несправедливим
не вчи́нить його, коли буде судити його. 34
Надійся на Господа, та держися дороги Його,
— і піднесе Він тебе, щоб успадкува́ти землю,
ти бачитимеш, як пони́жені будуть безбожні.
35 Я бачив безбожного, що збуджував по́страх,
що розкорени́вся, немов саморосле зелене те
дерево, 36 та він проми́нув, — й ось немає
його, і шукав я його, — й не знайшов! 37
Бережи непови́нного та дивися на праведного,
бо люди́ні споко́ю належить майбу́тність, 38
переступники ж ра́зом понищені будуть, —
майбутність безбожних загине! 39 А спасі́ння
праведних — від Господа, Він їхня тверди́ня
за ча́с лихолі́ття, 40 і Господь їм поможе та їх
порятує, ви́зволить їх від безбожних і їх збереже,
— бо вдавались до Нього вони!

38 Псалом Давидів. На па́м'ятку. Господи, не
карай мене в гніві Своїм, і не завдава́й мені
кари в Своїм пересе́рді, 2 бо проши́ли мене
Твої стріли, і рука Твоя тяжко спусти́лась на
мене, 3 Від гніву Твого нема ці́лого місця на
тілі моїм, немає споко́ю в кости́х моїх через мій
гріх, 4 бо провини мої переросли́ мою го́лову,
як великий тяга́р, вони тяжчі над сили мої, 5
смердять та гниють мої рани з глупо́ти моєї.
6 Ско́рчений я, і над міру похи́лений, цілий

день я тиняюсь сумни́й, 7 бо нутро́ моє повне
запа́лення, і в тілі моїм нема ці́лого місця. 8
Обезси́лений я й перемучений тяжко, рида́ю від
сто́гону серця свого. 9 Господи, всі бажа́ння мої
— перед Тобою, зідха́ння ж моє не сховалось від
Тебе. 10 Сильно тріпо́четься серце моє, опустила
мене моя сила, навіть ясність оче́й моїх — і
вона не зо мною. 11 Дру́зі мої й мої при́ятелі
поставали здаля́ від моєї біди, а ближні мої
поставали опо́даль. 12 Тене́та розставили ті, хто
чатує на душу мою, а ті, хто бажає нещастя мені,
говорять прокля́ття, і ввесь день вимишляють
зрадли́ве! 13 А я, мов глухий, вже не чую, і
мов той німий, який уст своїх не відкриває.
14 І я став, мов люди́на, що нічо́го не чує і в
у́стах своїх оправда́ння не має, 15 бо на Тебе
наді́юся я, Господи, Ти відповіси́, Господи, Боже
мій! 16 Бо сказав я: „Нехай не поті́шаться з
мене, нехай не несуться вони понад мене, коли
послизне́ться нога моя!“ 17 Бо я до упадку
готовий, і передо мною постійно недуга моя, 18
бо провину свою визнаю́, журюся гріхом своїм
я! 19 А мої вороги проживають, міцні́ють, і без
причини помно́жилися мої не́други. 20 Ті ж, хто
відплачує злом за добро, обчо́рнюють мене, бо
женусь за добром. 21 Не покинь мене, Господи,
Боже мій, не віддаляйся від мене, 22 поспіши
мені на допомогу, Господи, — Ти спасі́ння моє!

39 Для дириґента хору. Єдуту́на. Псалом
Давидів. Я сказав: „Пильнувати я буду
доро́ги свої, щоб своїм язико́м не грішити,
накладу я вузде́чку на уста свої, поки передо
мною безбожний. 2 Занімів я в мовча́нні, замовк
про добро, а мій біль був подра́жнений. 3
Розпалилося серце моє у моє́му нутрі, палає
огонь від мого розду́мування. Я став говорити
своїм язико́м: 4 „Повідоми́ мене, Господи, про
кінець мій та про днів моїх міру, яка то вона,
— нехай знаю, коли я помру́!“ 5 Ось відмі́ряв
долонею Ти мої дні, а мій вік — як ніщо́ проти
Тебе, і тільки марно́та сама — кожна люди́на
жива! (Се́ла) 6 У темно́ті лиш ходить люди́на,
клопо́четься тільки про ма́рне: грома́дить вона,
— та не знає, хто зво́зити буде оте! 7 А тепер
на що́ маю наді́ятись, Господи? Надія моя — на
Тебе вона! 8 Від усіх моїх про́гріхів ви́зволи
мене, не чини мене по́сміхом для нерозумного!
9 Заніміі́в я та уст своїх не відкриваю, бо Ти те
вчинив, — 10 забери Ти від мене Свій до́торк,
від порази Твоєї руки я кінчаюсь. 11 Ти караєш
люди́ну докорами за беззако́ння, Ти знищив,
як міль, прива́бність її, — кожна люди́на —
направду марно́та! (Се́ла) 12 Вислухай, Господи,
молитву мою, і почуй блага́ння моє, не будь
мовчазни́й до моєї сльози́, бо прихо́дько я в
Тебе, мандрівни́к, як батьки́ мої всі! 13 Відверни
гнів від мене — і я підкріплю́ся, перше ніж
відійду́, — і не буде мене!

40 Для дириґента хору. Псалом Давидів.
Непохитно наді́юсь на Господа, і Він
прихилився до мене, і блага́ння моє Він почув.
2 Витяг мене Він із згу́бної ями, із багна́
болоти́стого, і поставив на скелі ноги мої, і
зміцнив мої сто́пи, 3 і дав пісню нову́ в мої уста,
для нашого Бога хвалу́, — нехай бачать багато-
хто й по́страх хай мають, і хай вони мають надію
на Господа! 4 Блаженна люди́на, що Бога вчинила
своєю тверди́нею, і не зверта́лась до пи́шних та
тих, що вони до неправди схиляються! 5 Багато
вчинив Ти, о Господи, Боже мій, Твої чу́да й
думки Твої — тільки про нас, нема Тобі рівного!
Я хотів би все це показати й про це розказати, та
воно численні́ше, щоб можна його розповісти. 6
Жертви й прино́шення Ти не схотів, Ти розкрив
мені уші, цілопа́лення й жертви покутної Ти не
жадав. 7 Тоді я сказав: „Ось я прийшов із зво́єм
книжки, про мене написаної“. 8 Твою волю
чини́ти, мій Боже, я хо́чу, і Зако́н Твій — у мене
в се́рці. 9 Я проповідував правду в великому
зборі, — ото, своїх уст не ув'я́знюю я, Господи,
знаєш Ти, — 10 справедливість Твою не ховав
я в сере́дині серця свого, про вірність Твою та
спасі́ння Твоє я звіщав, не таїв я про милість
Твою та про правду Твою на великім зібра́нні. 11
Тому, Господи, не ув'язни́ милосердя Свого від
мене, а милість та правда Твоя нехай за́вжди
мене стережу́ть, 12 бо нещастя без ліку мене
оточи́ли, беззако́ння мої досягли́ вже мене, так
що й бачити не мо́жу, — вони численнішими
стали за воло́сся на моїй голові, і серце моє
опустило мене. 13 Зволь спасти мене, Господи,
Господи, поспіши ж бо на поміч мені, — 14 нехай
посоро́млені будуть, і хай зга́ньблені будуть
усі, хто шукає моєї душі, щоб схопи́ти її! Нехай
подадуться назад, і нехай посоро́млені бу́дуть,
хто бажає для мене лихого! 15 Бодай скам'яні́ли
від со́рому ті, хто говорить до мене: „Ага! Ага!“
16 Нехай ті́шаться та веселя́ться Тобою всі ті,
хто шукає Тебе та хто любить спасі́ння Твоє,
нехай за́вжди говорять: „Хай буде великий
Госпо́дь!“ 17 А я вбогий та бідний, — за мене
подбає Господь: моя поміч і мій оборо́нець — то
Ти, Боже мій, — не спізня́йся!

41 Для дириґента хору. Псалом Давидів.
Блаже́нний, хто дбає про вбогого, — в
день нещастя Господь порятує його! 2 Господь
берегти́ме його та його оживля́тиме, буде
блаженний такий на землі, і Він не видасть

його на пота́лу його ворогам! 3 На ложі неду́ги
подасть йому сили Госпо́дь, — усе ложе йому
перемінить в неду́зі його. 4 Я промовив був:
„Господи, май же Ти ми́лість до мене, ви́лікуй
душу мою, бо я перед Тобою згрішив! 5 Вороги
мої кажуть на мене лихе́: „Коли вмре та загине
іме́ння його?“ 6 А коли хто прихо́дить відві́дати,
— мовить марне́: його серце збирає для себе
лихе, і як вийде надві́р, то говорить про те. 7
Всі мої вороги між собою шепо́чуться ра́зом на
мене, на ме́не лихе́ замишля́ють: 8 „Негі́дна
річ тисне його, а що́ він поклався — то більше
не встане!“ 9 Навіть при́ятель мій, на якого
наді́явся я, що мій хліб споживав, — підняв
проти мене п'яту́! 10 Але, Господи, помилуй
мене, і мене підійми́, — і я їм відплачу́, — 11
із то́го довідаюся, що Ти любиш мене, коли
надо мною сурми́ти не буде мій ворог. 12 А
я — через неви́нність мою Ти підси́лиш мене,
і перед обличчям Своїм ти поста́виш навіки
мене́! 13 Благословенний Господь, Бог Ізраїлів,
від віку й до віку! Амі́нь і амі́нь!

42 Для дириґента хору. Псало́м навча́льний,
синів Коре́євих. Як ли́не той о́лень до
водних потоків, так лине до Тебе, о Боже, душа
моя, 2 душа моя спра́гнена Бога, Бога Живого!
Коли я прийду́ й появлю́сь перед Божим лицем?
3 Сльоза́ моя стала для мене пожи́вою вдень
та вночі, коли кажуть мені цілий день: „Де
твій Бог?“ 4 Як про це пригадаю, то душу свою
виливаю, як я в многолю́дді ходив, і водив їх
до Божого дому, із голосом співу й подяки
святко́вого на́товпу. 5 Чого, душе моя, ти сумуєш,
і чого́ ти в мені непоко́їшся? Май надію на
Бога, бо я Йому бу́ду ще дя́кувати за спасі́ння
Його! 6 Мій Боже, душа моя ту́жить в мені, бо я
пам'ята́ю про Тебе з країни Йорда́ну й Герм́ону,
із гори із Міц'а́р. 7 Прикликáє безо́дня безо́дню
на гу́ркіт Твоїх водоспа́дів, усі вали́ Твої й хвилі
Твої перейшли́ надо мною. 8 Удень виявляє
Господь Свою милість, уночі ж Його пісня зо
мною, молитва до Бога мого життя! 9 Повім я до
Бога: „Ти Скеле моя, чому́ Ти про мене забув?
Чого я блукаю сумни́й через у́тиск ворожий? 10
Ніби кості ламають мені, коли вороги мої лають
мене, коли кажуть мені цілий день: „Де твій
Бог?“ 11 Чого, душе моя, ти суму́єш, і чого́ ти в
мені непоко́їшся? Май надію на Бога, бо я Йому
бу́ду ще дя́кувати за спасі́ння Його, мого Бога!

43 Розсуди́ мене, Боже, й справу́йся за справу
мою із людьми́ небогобі́йними, визволь
мене від люди́ни обмани та кривди! 2 Бож Бог
Ти моєї тверди́ні, чого́ ж Ти покинув мене?
Чого́ я блукаю сумни́й через у́тиск ворожий? 3
Пошли Своє світло та правду Свою, — вони мене
бу́дуть прова́дити, вони запрова́дять мене до
Твоєї святої гори та до місць пробува́ння Твого.
4 І нехай я дістанусь до Божого же́ртівннка, до
Бога розради п потіхи моєї, — і буду на а́рфі
хвали́ти Тебе, Боже, Боже Ти мій! 5 Чого, душе́
моя, ти сумуєш, і чого́ ти в мені непоко́їшся?
Май наді́ю на Бога, бо я Йому буду ще дя́кувати
за спасі́ння Його, мого Бога!

44 Для дириґента хору. Синів Коре́євих.
Псало́м навча́льний. Боже, своїми ушима
ми чули, наші батьки́ нам оповіда́ли: велике Ти
ді́ло вчинив за їхніх днів, за днів старода́вніх:
2 Ти вигнав пога́нів Своєю рукою, а їх осади́в,
понищив народи, а їх Ти поши́рив! 3 Не мече́м
бо своїм вони землю посі́ли, і їхнє раме́но їм не
помогло́, — а прави́ця Твоя та раме́но Твоє, та
Світло обличчя Твого́, бо Ти їх уподо́бав! 4 Ти
Сам — Цар мій, о Боже, звели ж про спасі́ння
для Якова: 5 Тобою поб'ємо своїх ворогів, Ім'я́м
Твоїм будемо топта́ти повсталих на нас, 6
бо я буду наді́ятися не на лу́ка свого́, і мій
меч не поможе мені, 7 але Ти нас спасеш
від противників наших, і наших нена́висників
засоро́миш! 8 Ми хва́лимось Богом щодня́, і
пові́ки Ім'я́ Твоє сла́вимо, (Се́ла) 9 та однак Ти
покинув і нас засоро́мив, і вже не вихо́диш із
нашими ві́йськами: 10 Ти вчинив, що від ворога
ми оберну́лись назад, а наші нена́висники
грабува́ли собі наш маєток. 11 Ти віддав нас
на по́їд, немов тих ове́чок, і нас розпоро́шив
посеред наро́дів, 12 Ти за бе́зцін продав Свій
наро́д, і ціни́ йому не побільши́в! 13 Ти нас
нашим сусідам віддав на знева́гу, на нару́гу та
по́сміх для наших око́лиць, 14 Ти нас учинив за
прислі́в'я пога́нам, і головою хита́ють наро́ди на
нас. 15 Передо мною щоденно безче́стя моє, і
сором вкриває обличчя моє, — 16 через голос
того, хто лає мене й проклинає, через ворога
й ме́сника. 17 Прийшло було все це на нас,
та ми не забу́ли про Тебе, й заповіту Твого
не пору́шили, 18 не вступи́лось назад наше
серце, і не відхили́вся наш крок від Твоєї доро́ги!
19 Хоч у місце шака́лів Ти ви́пхнув був нас, і
прикрив був нас сме́ртною тінню, — 20 чи й
тоді ми забули Ім'я́ Бога нашого, і руки свої
простягну́ли до Бога чужого? 21 Таж про те Бог
дові́дається, бо Він знає таємності серця, — 22 що
нас побива́ють за Тебе щоденно, пораховано нас,
як овечок жерто́вних. 23 Прокинься ж, — для
чо́го Ти, Господи, спиш? Пробуди́ся, — не кидай
наза́вжди! 24 Для чо́го обличчя Своє Ти ховаєш,
забуваєш про нашу недолю та нашу тісно́ту? 25
Бо душа наша зни́жилася аж до по́роху, а живіт

наш приліг до землі. 26 Устань же, о По́моче
наша, і ви́купи нас через милість Свою!

45 Для дириґента хору. На „Лілеї“. Синів
Коре́євих. Псалом навча́льний. Пісня
любови. Моє серце брини́ть добрим словом,
проказую я: Для Царя мої тво́ри, мій язик — мов
перо скороп́исця! 2 Ти кращий від лю́дських
синів, в Твоїх устах розлита краса́ та добро́, тому
благослови́в Бог навіки Тебе. 3 Прив'яжи до
стегна́ Свого, Сильний, Свого меча, красу́ Свою́ та
вели́чність Свою́, 4 і в вели́чності Своїй сідай, та
й ве́рхи помчися за справи правди, і ла́гідности
та справедливости, — і на́вчить Тебе страшних
чинів прави́ця Твоя́! 5 Твої стрі́ли нагостре́ні, —
а від них під Тобою наро́ди попа́дають, — у серце
Царськи́х ворогів. 6 Престол Твій, о Боже, на
вічні віки́, берло правди — берло Царства Твого́.
7 Ти полюбив справедливість, а беззако́ння
знена́видів, тому́ намасти́в Тебе Бог, Твій Бог,
оливою радости понад друзів Твоїх. 8 Ми́ро, ало́е
й кассі́я — всі ша́ти Твої, а з палат із слоно́вої
кости — струни Тебе звесели́ли. 9 Серед ска́рбів
Твоїх — царські до́чки, по правиці Твоїй стала
цариця в офі́рському щирому золоті. 10 Слухай,
до́чко, й побач, і нахили своє ухо, — і забудь свій
наро́д і дім батька свого́! 11 А Цар буде жадати
твоєї краси́, бо Він — твій Госпо́дь, а ти до землі
Йому кланяйся. 12 А Ти́рська дочка́ прийде з
да́ром, будуть благати тебе найбагатші з наро́ду.
13 Вся озді́ба царськи́ї дочки́ — усере́дині, шата
ж її погапто́вана золотом. 14 У ша́ти гапто́вані
вбрану прова́дять її до Царя, за нею дівча́та,
подру́ги її, до Тебе прова́джені. 15 Провадять
їх з ра́дощами та потіхою, — у палату царську́
вони ві́йдуть. 16 Замість батьки́в Твоїх бу́дуть
сини́ Твої, — їх по ці́лій землі Ти поставиш
воло́дарями. 17 Я буду Ім'я́ Твоє зга́дувати по
всіх поколіннях, тому́ то наро́ди по вічні віки
Тебе сла́вити будуть!

46 Для дириґента хору. Синів Коре́євих.
На спів „Аламот“. Пісня. Бог для нас —
охоро́на та сила, допомо́га в недолях, що часто
трапляються, 2 тому́ не лякаємось ми, як
трясе́ться земля, і коли го́ри зсува́ються в серце
морі́в! 3 Шумлять і киплять Його во́ди, через
ве́лич Його тремтя́ть го́ри. (Се́ла) 4 Річка, —
відно́ги її веселя́ть місто Боже, найсвятіше із
місць пробува́ння Всеви́шнього. 5 Бог серед
нього, — нехай не хитається, Бог поможе йому́,
коли ра́нок настане. 6 Шуміли наро́ди, хиталися
ца́рства, а Він голос подав Свій — і земля
розпливла́ся. 7 З нами Господь Сава́от, наша
тверди́ня — Бог Яковів. (Се́ла) 8 Ідіть, оглядайте
Господні діла, — які руйнува́ння вчинив на
землі! 9 Аж до кра́ю землі припиняє Він ві́йни,
ламає Він лука й торо́щить списа, палить огнем
колесни́ці! 10 „Вгамуйтесь та знайте, що Бог Я,
піднесу́сь між наро́дами, піднесу́сь на землі!“ 11
З нами Господь Сава́от, наша тверди́ня — Бог
Яковів! (Се́ла)

47 Для дириґента хору. Синів Коре́євих,
Псалом. Всі наро́ди, — плещі́ть у долоні,
покли́куйте Богові голосом ра́дости, 2 грізни́й
бо Всевишній Госпо́дь, Цар великий всієї землі!
3 Він наро́ди під нас підбиває, а поган — нам
під но́ги, 4 Він нашу спа́дщину для нас вибирає,
вели́чність для Якова, що його полюбив. (Се́ла)
5 Бог виступає при радісних о́криках, Господь
— при голосі ро́га. 6 Співайте Богові нашому,
співайте, співайте Царе́ві нашому, співайте, 7
бо Бог — Цар усієї землі, співайте навча́льний
псало́м! 8 Бог зацарюва́в над наро́дами, Бог
сів на святому Своєму престо́лі! 9 Зібрались
влади́ки народів, народ Бога Авраамового, як
Божі щити́ на землі, — між ними Він сильно
звели́чений!

48 Пісня. Псалом синів Коре́євих. Великий
Госпо́дь і просла́влений ве́льми в місті
нашого Бога, на святій Своїй горі! 2 Препи́шна
країна, розра́да всієї землі, — то Сіонська гора, на
півні́чних око́лицях, місто Царя можновла́дного!
3 Бог у хра́мах Своїх, за твердиню Він зна́ний. 4
Бо царі ось зібрались, ішли вони ра́зом, 5 але,
як побачили, то здивува́лись, полякалися та й
розпоро́шились. 6 Обгорнув їх там страх, немов
біль породі́ллю; 7 Ти східнім вітром розбив
кораблі ті Таршіські. 8 Як ми чули, так бачили
в місті Господа Сава́ота, у місті нашого Бога,
— Бог міцно поставить навіки його́! (Се́ла) 9
Розмишля́ли ми, Боже, про ми́лість Твою серед
храму Твого́. 10 Як Ім'я́ Твоє, Боже, так слава
Твоя — аж по кі́нці землі, справедли́вости повна
прави́ця Твоя! 11 Нехай весели́ться Сіонська
гора, Юдині до́чки хай тішаться через Твої
правосу́ддя. 12 Оточі́те Сіо́н й обступі́те його́,
полічіть його ба́шти, 13 зверні́те увагу на ва́ла
його, високість палати його пообмірюйте, щоб
розповісти́ поколі́нню насту́пному, 14 бо Цей Бог
— то наш Бог на вічні віки́, Він буде прова́дити
нас аж до смерти!

49 Для дириґента хору. Синів Коре́євих.
Псалом. Слухайте це, всі наро́ди, візьміть
до ушей, усі ме́шканці все́світу, 2 і лю́дські сини
й сини му́жів, ра́зом багатий та вбогий, 3 — мої
уста казатимуть мудрість, думка ж се́рця мого
— розумність, 4 нахилю́ своє ухо до при́казки,
розв'яжу́ свою за́гадку лі́рою! 5 Чому маю
боятись у день лихолі́ття, як стане круг мене

неправда моїх ошука́нців, 6 які на бага́тство
своє покладають надію, і своїми доста́тками
хва́ляться? 7 Але жодна люди́на не ви́купить
брата, не дасть його ви́купу Богові, — 8 бо ви́куп
їхніх душ дорогий, і не перестане навіки, — 9
щоб міг він ще жити навіки й не бачити гро́бу!
10 Та люди побачать, що мудрі вмирають так
само, як гинуть невіглас та не́ук, і лиша́ють для
інших багатство своє. 11 Вони ду́мають, ніби
доми́ їхні навіки, місця́ їхнього заме́шкання — з
роду до роду, імена́ми своїми звуть землі, 12
та не зостається в пошані люди́на, — подібна
худобі, що гине! 13 Така їхня дорога — глупо́та
для них, та за ними йдуть ті, хто кохає їхню
думку. (Се́ла) 14 Вони зі́йдуть в шеол, — і смерть
їх пасе, немов вівці, а праведники запанують
над ними від ра́ння; подоба їхня знищиться,
шео́л буде мешканням для них. (Sheol h7585) 15 Та
визволить Бог мою душу із влади шео́лу, бо Він
мене ві́зьме! (Се́ла) (Sheol h7585) 16 Не лякайся,
коли багатіє люди́на, коли збі́льшується слава
дому її, — 17 бо, вмираючи, не забере вона
всього́, її слава не пі́де за нею! 18 Хоч вона свою
душу за життя свого хва́лить, і славлять тебе, як
для себе ти чиниш добро, — 19 вона при́йде до
роду батьків своїх, що світла вони не побачать
навіки! 20 Люди́на в пошані, але нерозумна, —
подібна худобі, що гине!

50 Псалом Асафів. 2 Із Сіону, корони краси́,
Бог явився в промі́нні! 3 Прихо́дить наш
Бог, — і не буде мовчати: палю́чий огонь перед
Ним, а круг Нього все бу́риться сильно! 4 Він
покличе згори́ небеса́, і землю — наро́д Свій
судити: 5 „Позбирайте для Мене побожних Моїх,
що над жертвою склали заповіта зо Мною“. 6 І
небеса́ звістять правду Його, що Бог — Він суддя.
(Се́ла) 7 „Слухай же ти, Мій наро́де, бо буду ось Я
говорити, Ізра́їлеві, і буду сві́дчить на тебе: Бог,
Бог твій Я! 8 Я бу́ду карта́ти тебе не за жертви
твої, — бо все передо Мною твої цілопа́лення, 9
не візьму́ Я бичка з твого дому, ні козлів із коша́р
твоїх, 10 бо належить Мені вся лісна́ звірина́
та худоба із тисячі гір, 11 Я знаю все пта́ство
гірське́, і звір польови́й при Мені! 12 Якби був
Я голодний, тобі б не сказав, — бо Моя вся
вселе́нна й усе, що на ній! 13 Чи Я м'ясо бичкі́в
споживаю́, і чи п'ю кров козлів? 14 Принось
Богові в жертву подя́ку, і виконуй свої обітниці
Всеви́шньому, 15 і до Мене поклич в день недолі,
— Я тебе порятую, ти ж просла́виш Мене!“ 16 А
до грішника Бог промовляє: „Чого́ про устави
Мої розповідаєш, і чого́ заповіта Мого на уста́х
своїх но́сиш? 17 Ти ж науку знена́видів, і поза
себе слова́ Мої ви́кинув. 18 Як ти злодія бачив, то
бі́гав із ним, і з перелюбниками накладав. 19 Свої
уста пускаєш на зло, і язик твій ома́ну плете́.
20 Ти сидиш, проти брата свого наговóрюєш,
поголо́ски пускаєш про сина своєї матері. 21
Оце ти робив, Я ж мовчав, і ти ду́мав, що Я
такий са́мий, як ти. Тому буду картати тебе, і
ви́ложу все перед очі твої! 22 Зрозумійте ж це
ви, що забуваєте Бога, щоб Я не схопи́в, — бо
не буде кому рятува́ти! 23 Хто жертву подяки
прино́сить, той шанує Мене; а хто на дорогу
Свою уважа́є, Боже спасі́ння йому покажу́!“

51 Для дириґента хору. Псалом Давидів, коли
до нього прийшов пророк Ната́н, як Давид
увійшов був до Вірсаві́ї Помилуй мене, Боже, з
великої милости Твоєї, і з великого милосердя
Свого загла́дь беззако́ння мої! 2 Обмий мене
зо́всім з мого беззако́ння, й очи́сти мене від
мого гріха́, 3 бо свої беззако́ння я знаю, а мій
гріх передо мною постійно. 4 Тобі, одно́му
Тобі я згрішив, і перед очима Твоїми лука́ве
вчинив, тому́ справедливий Ти будеш у мові
Своїй, бездога́нний у су́ді Своїм. 5 Отож я в
беззако́нні наро́джений, і в гріху́ зачала́ мене
мати моя. 6 Ото, полюбив єси правду в глиби́нах,
і в таємних реча́х виявляєш премудрість мені. 7
Очи́сти ісо́пом мене, — і буду я чистий, обмий
Ти мене — і я стану біліший від снігу. 8 Дай
почути мені втіху й радість, — і раді́тимуть
кості, що Ти покруши́в. 9 Обличчя Своє заховай
від гріхів моїх, і всі беззако́ння мої позагла́джуй.
10 Серце чисте створи мені, Боже, і трива́лого
духа в моєму нутрі́ віднови́. 11 Не відки́нь
мене від Свого лиця, й не бери Свого Духа
Святого від мене. 12 Верни мені радість спасі́ння
Твого́, і зла́гідним духом підтримай мене. 13
Я буду навча́ти беззако́нців доріг Твоїх, — і
наве́рнуться грішні до Те́бе. 14 Визволь мене від
пере́ступу кро́вного, Боже, Боже спасі́ння мого,
мій язик нехай сла́вить Твою справедливість! 15
Господи, відкрий мої уста, і язик мій звістить
Тобі хвалу, 16 бо Ти жертви не пра́гнеш, а
дам цілопа́лення, — то не любе воно Тобі
буде. 17 Жертва Бо́гові — зла́маний Дух; серцем
зла́маним та упоко́реним Ти не погордуєш,
Боже! 18 Ущасли́в Своїм благоволі́нням Сіон,
збудуй му́ри для Єрусали́му, — 19 тоді Ти
полюбиш Собі жертви правди, цілопа́лення та
прино́шення, тоді покладуть на Твій ві́втар
тельців!

52 Для дириґента хору. Псалом навча́льний
Давидів, як прийшов був ідуме́янин Доеґ
та й Саулові був оповів, і до нього сказав: „Давид
увійшов до дому Ахіме́леха“. Чого хва́лишся
злом, о могу́тній? Цілий де́нь Божа милість зо

мною. 2 Замишляє лукавство язик твій, як та
бритва нагóстрена ти, що чиниш обману! 3 Ти
зло полюбив над добро, а неправду — більш, як
правду казати, (Сéла) 4 ти любиш усякі шкідливі
словá, ти язи́ку обманний! 5 Отож, Бог зруйнує
назáвжди тебе, тебе викине й вирве з намету
тебе, й тебе викоренить із країни життя. (Сéла)
6 І побачать це прáведні, й будуть боятись, і
будуть сміятися з нього: 7 „Ось муж, що Бога
не чинить своєю твердúнею, та на великість
багатства свого покладає надію, втікає до злого
свого“. 8 А я — як зелена олúвка у Божому домі,
надíюсь на Божую милість на вічні вікú! 9 Буду
слáвити вічно Тебе, що вчинив Ти оце, і про
ймéння Твоє буду звіщати побожним Твоїм, що
добре воно!

53 Для дириґента хору. На „Махалат“.
Навчáльний псалóм. Давидів. Безумний
говорить у серці своїм: „Нема Бога“! Зіпсýлись
вони, і несправедливість обрúдливу чинять,
нема доброчúнця! 2 Бог зóрить із неба на
лю́дських синів, щоб побáчити, чи є там
розумний, що Бога шукає. 3 Усі повідступáли,
разом стали огúдними, нема доброчúнця, нема
ні однóго! 4 Чи ж не розуміють оті, хто
беззакóння вчиняє, що мій люд поїдають? Вони
споживáють хліб Божий, та не кличуть Його! 5
Тоді настрашúлися стрáхом вони, хоч страху не
було, бо розсипав Бог кості того, хто тебе оточив
був, — ти їх посорóмив, бо ними погóрдував Бог!
6 Аби то Він дав із Сіону спасíння Ізраїлеві! Як
долю Свого народу поверне Господь, то радітиме
Яків, утішáтися буде Ізрáїль!

54 Для дириґента хору. На неґінах. Псалóм
навчáльний Давидів, як зіфéяни прийшли
були та сказали Саулові: „Ось Давид поміж нами
ховається!“Спаси мене, Боже, Імéнням Своїм, і
міццю Своєю мене оправдáй! 2 Вислухай, Боже,
молитву мою, нахили Своє ухо до слів моїх уст,
3 бо чужúнці повстали на мене, розбишáки ж
шукають моєї душі, — вони Бога не ставили
перед собою. (Сéла) 4 Ось Бог помагає мені,
Господь серед тих, хто підтримує душу мою.
5 Хай повéрнеться зло на моїх ворогів, Своєю
правдою вúнищи їх. 6 В добровíльному дáрі
я жертву Тобі принесý, Ім'я́ Твоє, Господи,
слáвити буду, що добре воно, 7 бо мене воно
визволило від усяких нещасть, і я бачу занéпад
моїх ворогів!

55 Для дириґента хору. На неґінах.
Навчальний Давидів псалом. Вислухай,
Боже, молитву мою й від благáння мого не
ховайся! 2 Прислýхайсь до мене й подай мені
відповідь, — я блукаю у смýтку своїм і стогнý,
— 3 від крику ворóжого, від ýтисків грішного,
бо гріх накидáють на мене вони, і в гніві мене
переслíдують. 4 Тремтить моє серце в мені, і
стрáхи смертéльні напали на мене, 5 страх
та тремтíння на мене найшлú, і тривога мене
обгорнýла. 6 І сказав я: „Коли б я мав крила,
немов та голубка, то я полетів би й спочив!“ 7
Отож, помандрýю далéко, пробувáтиму я на
пустині. (Сéла) 8 Поспішý собі, щоб утектú
перед вітром бурхлúвим та бурею. 9 Вигуби,
Господи, та погуби язикá їхнього, бо в місті я
бачив насúльство та свáрку, — 10 вони ходять
удень та вночі коло нього на мýрах його, а гріх
та неправда всерéдині в ньому, 11 нещастя
всерéдині в ньому, а з вулиць його не вихóдять
насúлля й обмáна, 12 бож не ворог злорíчить на
мене, — це я переніс би, — і не ненáвисник мій
побільшúвсь надо мною, я сховався б від нього,
— 13 але ти, — чоловік мені рíвня, мій приятель
близькúй і знайóмий мені, 14 з яким сóлодко
щиру розмову провáдимо, і ходимо до Божого
дому серед бурхлúвого нáтовпу. 15 Нехай же
впаде на них смерть, нехай зíйдуть вони до
шеóлу живими, — бо зло в їхнім мéшканні, у
їхній серéдині! (Sheol h7585) 16 Я кличу до Бога,
і Госпóдь урятує мене: 17 увéчорі, врáнці й
опíвдні я скаржусь й зідхаю, — і Він вúслухає
мого гóлосу! 18 У мирі Він викупить душу мою,
щоб до мене вони не зближáлись, бо багато було
їх на мене! 19 Бог вúслухає, і їм Той відповíсть,
Хто відвíку сидить на престóлі, (Сéла) бо немає
у них перемін, і Бога вони не бояться, — 20
вóрог вúтягнув рýки свої проти тих, що в спокóї
жилú з ним, він зганьбúв заповіта свогó, 21 його
уста гладéнькі, як масло, — та свáрка у серці
його, від оливи м'якíші словá його, та вони — як
мечí ті огóлені! 22 Свого тягарá поклади ти на
Господа, — і тебе Він підтрúмає, Він нікóли не
дасть захитáтися праведному! 23 А Ти їх, Боже
мій, поскидáєш до ями погúбелі! Люди чúнів
кривавих й обмани, — бодáй своїх днів вони не
дожили навіть до половини, а я покладáю надію
на Тебе!

56 Для дириґента хору. На „Німа голубка
вдалечині“. Золотий Давидів псалом, коли
филистúмляни захопúли були його в Ґáті.
Помилуй мене, Боже, бо тóпче мене чоловік, —
цілий день він воює та тúсне мене! 2 Чатýють
мої вороги цілий день, бо багато таких, що
воюють завзя́то на мене! 3 Того дня, коли страх
обгортáє мене, я надію на Тебе кладý, — 4 я в
Бозі хвалúтиму слово Його, на Бога надію кладу,
й не боюся, — що тіло учúнить мені? 5 Цілий
день біль принóсять словá мої, усі їхні думкú

проти мене на зло: 6 слідкують, ховаються,
пильнують вони мої сто́пи... Як чатують на душу
мою, 7 так Ти через гріх віджені́ їх, пониж,
Боже, людей в Своїм гніві! 8 Полічив Ти тиня́ння
моє, помісти́ ж мої сльози перед Собою, чи ж
вони не запи́сані в книзі Твоїй? 9 Тоді то мої
вороги́ повтікають назад, того дня, як я кли́кати
буду. Те я знаю, що Бог при мені, 10 і в Бозі я
справу свою докінчу́, докінчу́ я в Господі справу!
11 На Бога надію кладу́ й не боюсь, — що́ люди́на
учи́нить мені? 12 На мені зостаються, о Боже,
присяги Тобі, та для Тебе я ви́повню жертви
хвали́. 13 Як Ти спас мою душу від смерти, то
хіба ж не спасеш моїх ніг від паді́ння, щоб у
світлі життя я ходив перед Богом?

57 Для дириґента хору. На спів: „Не вигуби“.
Золотий псалом Давидів, коли він утікав від
Саула в пече́ру. Помилуй мене, Боже, помилуй
мене, бо до Тебе вдається душа моя, і в тіні́ Твоїх
крил я сховаюсь, аж поки нещастя мине! 2 Я
кличу до Бога Всевишнього, до Бога, що чинить
для мене добро. 3 Він пошле з небес — і врятує
мене, Він пога́ньбить того, хто чату́є на мене.
(Се́ла) Бог пошле Свою милість та правду Свою
4 на душу мою. Знахо́джуся я серед ле́вів, що
лю́дських синів пожирають, їхні зуби — як спис
той та стрі́ли, а їхній язик — гострий меч. 5
Піднеси́ся ж, о Боже, над небо, — а слава Твоя над
всією землею! 6 Вороги пригото́вили па́стку для
стіп моїх, душу мою нахи́лили, вони ви́копали
вовчу яму для мене, — і попа́дали в неї самі!
(Се́ла) 7 Моє серце зміцни́лося, Боже, зміцни́лося
серце моє, — я буду співати та сла́вити Тебе! 8
Збудися ж ти, хва́ло моя, пробудися ж ти, а́рфо
та ци́тро, — я буду буди́ти досві́тню зорю́! 9 Я
буду Тебе вихваляти, о Господи, серед наро́дів,
я буду співати Тобі між племе́нами, 10 бо Твоє
милосердя велике — воно аж до неба, а правда
Твоя — аж до хмар! 11 Піднеси́ся ж, о Боже, над
небо, а слава Твоя — над всією землею!

58 Для дириґента хору. На спів: „Не вигуби“.
Золотий псалом Давидів. Чи ж то справді
ви, можні, говорите правду, чи лю́дських синів
слушно судите? 2 Отже, у серці ви чините
кривди, дорогу наси́льства рук ваших тору́єте
ви на землі. 3 Від лоня ще матернього —
вже відда́лені несправедливі, з утро́би ще
матерньої заблуди́лися неправдомо́вці, — 4
їхня отрута така, як отрута зміїна, як отрута
глухої гадюки, що ухо своє затуля́є, 5 що не
слухає голосу заклиначі́в, чарівника́, в чарах
впра́вного! 6 Поруйнуй, Боже, зуби їхні в їхніх
уста́х, левчука́м розбий, Господи, ще́лепи, —
7 нехай розпливуться, немов та вода, що собі
розтіка́ється, хай пов'я́нуть вони, як трава по
дорозі, 8 бодай стали, немов той слима́к, що
в своїй слизоті́ розпускається, щоб сонця не
бачили, як мертвий отой плід у жінки! 9 Поки
почують терни́ну запа́лену ваші горшки, —
нехай буря її рознесе, чи свіжу, чи спа́лену! 10 А
праведний ті́шитись буде, бо помсту побачить,
у кро́ві безбожного сто́пи свої він обмиє! 11 І
скаже люди́на: „Поправді є плід справедливому,
справді є Бог, — суддя на землі!“

59 Для дириґента хору. На спів: „Не вигуби“.
Золотий псалом Давидів, коли послав
був Саул, і стерегли́ його дім, щоб убити
його. Ви́зволь мене від моїх вороґі́в, о мій
Боже, від напасники́в моїх охорони́ Ти мене!
2 Ви́зволь мене від злочи́нців, і спаси мене
від кровоже́рних, 3 бо ось причаї́лись на
душу мою, на мене збираються сильні, —
не моя в тім провина, о Господи, і не мій
гріх! 4 Без моєї провини вони он збігаються
та готу́ються, — устань же назу́стріч мені та
побач! 5 І Ти, Господи, Боже Саваоте, Боже
Ізраїлів, збудися, щоб покара́ти всіх поган, — і
не помилуй ніко́го із зра́дників злих! (Се́ла) 6
На́двечір вони поверта́ються, ски́глять, як пес, і
перебігають по місту, 7 й ось слова виверга́ють
уста́ми своїми, мечі в їхніх губах, — та хто
це почує. 8 Але посмієшся з них, Господи, і
всіх поган засоро́миш! 9 Тверди́не моя, я Тебе
пильнува́тиму, — бо Бог обороно́ моя! 10 Мій Бог,
— Його милість мене попере́дила, Бог учинить
мені, що побачу паді́ння своїх ворогів! 11 Не
вбива́й їх, щоб наро́д мій цього не забув, —
міццю Своєю розвій їх і зниж їх, о щите наш,
Господи! 12 Гріх їхніх уст — слово губ їхніх, і
нехай вони схо́плені будуть своєю пихо́ю, і за
клятву й брехню, яку кажуть! 13 У гніві їх знищ,
знищ — і хай їх не буде, і хай знають вони, що
царю́є Бог в Якові, аж до кі́нців землі! (Се́ла) 14 А
на́двечір вони поверта́ються, ски́глять, як пес, і
перебігають по місту. 15 Вони ве́штатись будуть,
щоб їсти, коли ж не наїдя́ться, то ска́ржитись
будуть. 16 А я буду співати про силу Твою, буду
радісно вра́нці хвалити Твою милісти, бо для
мене Ти був в день недолі моєї тверди́нею й
за́хистом! 17 Тверди́не моя, — до Тебе співати
я буду, бо Бог обороно́ моя, милости́вий мій
Боже!

60 Для дириґента хору. На спів: „Лілея
свідчення“. Золотий псалом Давидів для
навча́ння, коли він підпалив був Ара́м двох
річо́к і Ара́м Цови́, і коли вернувся Йоав і побив
Едо́ма в Соляній долині, дванадцять тисяч.
Боже, покинув Ти нас, розпоро́шив Ти нас,

Ти нагнівався був, — поверни́ся ж до нас! 2
Ти землею затряс, і її розірвав, — уздоров же
ула́мки її, бо вона захита́лась! 3 Ти вчинив, що
наро́д Твій побачив тяжке́, напоїв нас отру́тним
вином. 4 Ти дав пра́пора тим, хто боїться Тебе,
щоб збирались вони перед правдою. (Се́ла) 5
Щоб любі Твої були ви́зволені, Своєю правицею
допоможи́, й обізви́ся до нас! 6 У святині Своїй
Бог промовив: „Нехай розвеселю́сь, — розділю́ Я
Сихе́м і долину Сукко́тську поміряю! 7 Належить
Мені Ґілеа́д, Мені Манасі́я, а Єфрем — охоро́на
Моїй голові́, Юда — бе́рло Моє. 8 Моа́в — то
мідни́ця Мого миття́, на Едо́м узуття́м Своїм
кину, филисте́ю, — вигукуй для Мене із радісто!“
9 Хто мене запрова́дить до міста тверди́нного,
хто́ до Едо́му мене попрова́дить? 10 Хіба́ ж
Ти покинув нас, Боже, і серед нашого війська
не ви́йдеш вже, Боже? 11 Подай же нам поміч
на ворога, лю́дська бо поміч — марно́та! 12
Ми мужність ви́явимо в Бозі, — і Він пото́пче
противників наших!

61 Для дириґента хору. На струннім
інструменті. Псалом Давидів. Вислухай,
Боже, блага́ння моє, почуй же молитву мою,
— 2 я кли́чу до Тебе від краю землі, коли
серце моє омлива́є! На ске́лю, що вища від
мене, мене попрова́дь, 3 бо для мене Ти
став пристано́вищем, ба́штою сильною супроти
ворога! 4 Хай я оселю́ся наві́ки в наме́ті Твоїм, в
укритті́ Твоїх крил захова́юся, (Се́ла) 5 бо Ти,
Боже, почув обітниці мої, Ти дав спа́дщину тим,
хто Йме́ння Твого боїться! 6 Царе́ві примно́ж
дні до днів, продовж ро́ки йому — немов вічні
віки́, 7 нехай він перед Божим лицем пробува́є
навіки, хай милість та правда його стережу́ть! 8
Отак буду співати я за́вжди про Йменння Твоє,
виконувати буду щоде́нно обі́ти свої!

62 Для дириґента хору. Для Єдуту́на. Псалом
Давидів. Тільки від Бога чекай у мовча́нні,
о душе́ моя, від Нього спасі́ння моє! 2 Тільки Він
моя ске́ля й спасі́ння моє, Він тверди́ня моя,
— тому́ не захита́юся дуже! 3 Доки бу́дете ви
напада́ти на люди́ну? Усі хочете ви розтрощи́ти
її, немов мур той похи́лений, мов би парка́н
той валю́щий! 4 Вони́ тільки й ду́мають, я́к би
зіпхнути її з висоти, вони полюбили непра́вду:
благословляють своїми уста́ми, в своєму ж нутрі́
проклинають! (Се́ла) 5 Тільки від Бога чекай
у мовча́нні, о душе́ моя, бо від Нього надія
моя! 6 Тільки Він моя скеля й спасі́ння моє, Він
тверди́ня моя, — тому́ не захитаюсь! 7 У Бозі
спасі́ння моє й моя слава, скеля сили моєї, моє
пристано́вище в Бозі! 8 Мій наро́де, — кожного
ча́су наді́йтесь на Нього, серце своє перед Ним
вилива́йте, Бог для нас — пристано́вище! (Се́ла)
9 Справді, лю́дські сини́ — як та па́ра, сини́ й
вищих му́жів — обма́на: як узяти на вагу́ — вони
легші від пари всі ра́зом! 10 Не наді́йтесь на
у́тиск, і не пишайтесь грабу́нком; як багатство
росте, — не прикладайте свого серця до нього!
11 Один раз Бог сказав, а двічі я чув, — що сила
— у Бога! 12 І в Тебе, о Господи, милість, бо
відпла́чуєш кожному згідно з діла́ми його!

63 Псалом Давидів, коли був він у пустині
юдейській. Боже — Ти Бог мій, я шукаю
від ра́ння Тебе, душа моя пра́гне до Тебе,
тужить тіло моє за Тобою в країні пусте́льній і
ви́мученій без води. 2 Я так пригляда́вся до Тебе
в святині, щоб бачити силу Твою й Твою славу,
— 3 ліпша бо милість Твоя над життя, й мої уста
Тебе прославля́ють! 4 Так я буду в житті своїм
благословля́ти Тебе, ради Йме́ння Твого́ буду
руки свої підіймати! 5 Наси́чується, ніби лоєм і
товщем, душа моя, а уста́ мої хвалять губа́ми
співни́ми. 6 Як згадаю Тебе на посте́лі своїй,
розмишля́ю про Тебе в сторо́жах нічни́х: 7 що
став Ти на поміч для мене, в тіні́ ж Твоїх крил я
співатиму! 8 Пригорну́лась до Тебе душа моя,
прави́ця Твоя підпирає мене. 9 Вороги ж мою
душу шукають для згуби, — нехай запада́ться
до спо́ду землі, 10 нехай помордо́вані бу́дуть
мече́м, бодай стали шака́лам пожи́вою! 11 А
цар звесели́ться у Бозі, буде хва́лений кожен,
хто йому присягає, будуть бо за́мкнені уста
лжемо́вцям!

64 Для дириґента хору. Псалом Давидів.
Вислухай, Боже, мій голос, як ска́ржуся я,
від стра́ху ворожого душу мою хорони! 2 Заховай
мене від потаємного збору злочинців, від крику
свавільців, 3 які нагостри́ли свого язика́, як
меча, натягнули стрілу́ свою словом гірки́м,
4 щоб таємно стріляти в невинного, — вони
нагло стріля́тимуть в нього, і не бу́дуть боятись!
5 У злій справі зміцня́ють себе, змовля́ються
па́стки таємно розста́вити, кажуть: „Хто бу́де
їх бачити?“ 6 Вони кривди ховають. Загинемо,
як за́дум їхній спо́вниться, бо нутро́ чоловіка
та серце — глибоке! 7 Але́ вчинить Бог, що
стріла́ на них стрі́лить, — і на́гло пора́нені
будуть, 8 і вчинить, що їхній язик допаде́ться
до них, — і будуть хита́ти головою усі, хто
спогля́не на них! 9 І всі люди боятися будуть, і
будуть розказувати про чин Бога, і ді́ло Його
зрозуміють! 10 І праведний Господом бу́де
раді́ти, і буде вдава́тись до Нього, і бу́дуть
похва́лені всі простосе́рді!

65 Для дириґента хору. Псалом Давидів. Пісня.
Тобі, Боже, належиться слава в Сіоні, і

Тобі́ має ві́дданий бути обі́т! 2 Ти, що моли́тви
вислу́хуєш, всяке тіло до Тебе прихо́дить! 3
Справи грішні зробились сильніші від нас, —
Ти наші гріхи пробача́єш! 4 Блаженний, кого
вибираєш Ти та наближа́єш, — в осе́лях Твоїх
спочива́ти той буде! наси́тимось ми добром
дому Твого́, найсвятішим із храму Твого́! 5
Грізні ре́чі Ти відповіда́єш нам правдою, Боже,
Спасителю наш, надіє всіх кі́нців землі та
су́щих далеко на морі, 6 що гори ставиш Своєю
силою, підпере́заний міццю, 7 що втихоми́рюєш
гу́ркіт морів, їхніх хвиль та га́лас наро́дів. 8
І будуть боятись озна́к Твоїх ме́шканці кі́нців
землі. Ти розвеселяєш країну, де вихід пора́нку
й де вечір. 9 Ти відві́дуєш землю та по́їш
її, Ти збагачуєш щедро її, — по́вний води
потік Божий, Ти збіжжя готуєш її, — бо Ти
так пригото́вив її! 10 Ти ріллю її наси́чуєш
во́гкістю, виріві́нюєш гру́ддя її, розпускаєш
дощами її, Ти благословляєш росли́нність її!
11 Ти добром Своїм рік вкороно́вуєш, і стежки́
Твої кра́плями то́вщу течу́ть! 12 Пасови́ська
пустині сплива́ються кра́плями, і радістю
підпереза́лись узгі́р'я! 13 Луги́ зодягнулись
ота́рами, а долини покрилися збіжжям, —
гука́ють вони та співають!

66 Для дириґента хору. Пісня. Псалом. 2
виспівуйте честь Його Йменню, честь для
слави Його покладіть! 3 Скажіть Богу: „Які Твої
вчинки грізні́! Через силу велику Твою — Твої
вороги піддаду́ться Тобі, 4 вся земля буде падати
до ніг Твоїх, і співати Тобі буде, оспівувати
Ймення Твоє!“Се́ла. 5 Ідіть і погляньте на Божі
діла́, — Він грізни́й у діла́х проти лю́дських
сині́в! 6 Він на суході́л змінив море, — й
перехо́дили рі́чку ногою, — там раділи ми в
Ньому! 7 Він царю́є навіки Своєю могу́тністю, очі
Його між наро́дами зо́рять, — нехай не несуться
відсту́пники! (Се́ла) 8 Благословляйте, народи,
нашого Бога, і голос слави Його розголо́шуйте,
9 що зберіг при житті нашу душу, і не дав
нозі нашій спіткну́тись, 10 бо Ти, Боже, нас
випробо́вував, Ти нас перетопи́в, як сріблó
перетóплюється. 11 Ти нас до в'язни́ці впровадив,
Ти пута поклав нам на сте́гна, 12 Ти їздити
дав був люди́ні по го́ловах наших, ми ввійшли
до огню́ й до води, — але на широкі місця
Ти нас вивів! 13 Увійду́ я до дому Твого́ з
цілопа́леннями, обі́ти свої Тобі ви́плачу ті, 14 що
їх вимовили мої губи й сказали були мої уста
в тісно́ті моїй! 15 Цілопа́лення ситих тельці́в
піднесу́ Тобі з димом кади́льним бара́нячим,
приготу́ю биків із козла́ми. (Се́ла) 16 Ідіть,
і послухайте, всі богобі́йні, а я розкажу́, що́
Він учинив для моєї душі: 17 До Нього я
кли́кав уста́ми своїми, і хва́ли Йому — під моїм
язико́м! 18 Коли б беззако́ння я бачив у серці
своїм, то Госпо́дь не почув би мене, 19 але́ Бог
почув, — і вислухав голос моєї молитви! 20
Благословенний Бог, Який не відкинув моєї
молитви й Свого́ милосердя від мене!

67 Для дириґента хору. На струнних
знаряддях. Псалом. Пісня. Нехай Бог
помилує нас, і хай поблагосло́вить, хай засяє
над нами обличчям Своїм, (Се́ла) 2 щоб пізнати
дорогу Твою на землі, посеред наро́дів усіх —
спасі́ння Твоє! 3 Хай Тебе вихваля́ють наро́ди,
о Боже, хай сла́влять Тебе всі наро́ди! 4 Нехай
веселя́ться й співають племе́на, бо Ти правдою
су́диш наро́ди й племе́на ведеш на землі! (Се́ла)
5 Хай Тебе вихваля́ють наро́ди, о Боже, хай
сла́влять Тебе всі наро́ди! 6 Земля врожай свій
дала́, — Бог поблагослови́в нас, наш Бог! 7
Нехай благословля́є нас Бог, і всі кі́нці землі хай
бояться Його!

68 Для дириґента хору. Псалом Давидів. Пісня.
Нехай воскре́сне Бог, — і розпоро́шаться
вороги́ Його, і нехай від лиця Його повтіка́ють
Його ненави́сники! 2 Як дим розвіва́ється,
так їх розві́й, як то́питься віск від огню́, отак
несправедли́ві заги́нуть перед Божим лице́м! 3 А
пра́ведні будуть раді́ти, і будуть ті́шитися перед
Богом, і весели́тися в радості будуть! 4 Співайте
Богові, виспівуйте Йме́нню Його, рівняйте
дорогу Тому́, Хто їде на хмарах, — Господь Йому
Йме́ння, — та перед Ним веселі́ться! 5 Си́ротам
батько й вдови́цям суддя́, — то Бог у святому
мешка́нні Своїм! 6 Бог самі́тних уводить до дому,
витягує в'я́знів з кайда́нів, — тільки відсту́пники
ме́шкати будуть у спа́леній сонцем землі! 7
Боже, коли перед наро́дом Своїм Ти вихо́див,
коли йшов Ти пустинею, (Се́ла) 8 то трясла́ся
земля, також ка́пало небо було перед Богом,
Сіна́й затремті́в перед Богом, Богом Ізраїля! 9
Дощ добродійний спускаєш Ти кра́плями, Боже,
на спа́док Свій перему́чений — міцно поставив
його́. 10 У ньому сиділо Твоє многолю́ддя, у Своїй
доброті́ все готуєш Ти бідному, Боже! 11 Господь
дає слово; прові́сниць велика много́та: 12 „Царі
військ утікають, утікають, па́ні ж до́му розділює
здо́бич“. 13 Коли ви спочиваєте між обійстя́ми
— то кри́ла голубки покриті сріблом, а пе́ра її
— зеленка́вістю золота. 14 Коли Всемогу́тній
царів розпоро́шував в Кра́її, то сніг Ти спускав на
Цалмо́ні. 15 Гора Божа — Баша́нська гора, гора
верхогі́р'я — гора та Баша́нська. 16 Верхогі́р'я,
— чого за́здрісно ди́витеся на ту го́ру, що Бог
зажадав на мешка́ння Своє, і Госпо́дь буде
ме́шкати там за́вжди? 17 Колесни́ць Божих дві

десятьти́сячки, тисячі багатокра́тні, — Господь
із Сіна́ю прибув до святині. 18 Ти піднявся був
на висоту́, полоне́них набрав, узяв дари ради
люди́ни, — і відсту́пники ме́шкати будуть у
Господа Бога також. 19 Благословенний Господь,
— тягарі̂ Він щоденно нам носить, Бог — наше
спасіння! (Се́ла) 20 Бог для нас — Бог спасіння,
і в Господа Владики ви́ходи смерти! 21 Але
розторо́щить Бог го́лову Своїх ворогів, ма́ківку,
вкриту волоссям, того, хто в гріха́х своїх ходить!
22 Промовив Господь: „Я спрова́джу з Баша́ну
тебе́, з глибин моря спрова́джу, 23 щоб ти
но́гу свою мив у кро́ві, щоб язик твоїх псів
мав частину свою в ворогів!“ 24 Похо́ди Твої,
Боже, ба́чено, похо́ди Бога мого у святині мого
Царя: 25 Попе́реду йшли співаки́, пото́му грачі̂,
посеред дівчат, що бряжча́ли на бу́бнах: 26
„Благословляйте на зборах Бога, Господа, ви, хто
від джерел Ізраїля!“ 27 Там Веніями́н молодий,
їхній воло́дар, князі Юди, їхні полки́, князі
Завуло́на, князі Нефтали́ма. 28 Твій Бог наказав
тобі силу, — будь силою, Боже, того́, кого нам
учинив! 29 Із храму Твого на Єрусалимі царі
привезуть Тобі дара. 30 Погрози́ звірині̂ в очере́ті,
череді волів ра́зом з телятами лю́дськими,
понищ тих, хто кава́лками срі̂бла ми́лується,
розпоро́ш ті наро́ди, що воєн бажають! 31
При́йдуть з Єгипту посли, і руки свої Куш
простягне до Бога. 32 Царства землі, — співайте
Богові, виспівуйте Господа, (Се́ла) 33 що їздить в
відвічному небі небес. Ось Він загримить Своїм
голосом, голосом сильним. 34 Ви́знайте Богові
силу, величність Його над Ізраїлем, а в хмарах
потуга Його! 35 Бог грізни́й у святинях Своїх,
Бог Ізраїлів Він, що наро́дові дає силу й міць,
Бог благослове́нний!

69 Для дириґента хору. На спів „Лелії“.
Давидів. Спаси мене, Боже, бо во́ди вже аж
до душі підійшли́! 2 Я загруз у глибокім багні̂, і
нема на чім стати, ввійшов я до водних глиби́н,
— і мене залила́ течія́! 3 Я змучився в крику
своїм, ви́сохло го́рло моє, очі мої затума́нились
від вигляда́ння надії від Бога мого! 4 Тих, хто
мене без причини нена́видить, стало більш, як
воло́сся на моїй голові, набра́лися сили мої
вороги, що безви́нно мене переслідують, — чого
не грабував, те вертаю! 5 Боже, Ти знаєш глупо́ту
мою, а гріхі̂ мої перед Тобою не схо́вані! 6
Неха́й через мене не ма́тимуть сти́ду оті̂, хто на
Тебе наді̂ється, Господи, Господи Саваоте; нехай
через мене не матимуть со́рому ті, хто шукає
Тебе, Боже Ізраїлів, — 7 бо я ради Тебе зневаґу
ношу́, га́ньба покрила обличчя моє! 8 Для братів
своїх став я відчу́жений, і чужи́й для синів своєї
матері, 9 бо ре́вність до дому Твойо́го з'їдає
мене, і зневаґи Твоїх зневажа́льників спада́ють
на мене, 10 і по́стом я ви́плакав душу свою, а
це сталось мені на зневаґу. 11 За одежу надів я
вере́ту, — і за при́казку став я для них: 12 про
мене бала́кають ті, хто в брамі сидить, і пісні
тих, хто п'янке́ попива́є. 13 А я — молитва моя до
Тебе, Господи, в часі Твоєї зичли́вости; в многоті̂
милосердя Твойо́го подай мені відповідь про
певність спасі̂ння Твого, 14 визволь з болота
мене, щоб я не втопи́вся, щоб я урято́ваний
був від своїх ненави́сників та від глибо́кости
вод! 15 Хай мене не залле́ водяна́ течія́, і хай
глибі̂нь мене не проковтне́, і нехай своїх уст
не замкне́ надо мною безо́дня! 16 Обізви́ся до
мене, о Господи, в міру доброї ласки Своєї, в
міру вели́кости Свого милосердя зверни́ся до
мене, 17 і обличчя Свого не ховай від Свого раба,
бо ті̂сно мені, — озви́ся ж неба́ром до мене, 18
наблизи́сь до моєї душі, порятуй же її, ради моїх
ворогів відкупи́ Ти мене! 19 Ти знаєш нару́гу
мою, і мій сором та га́ньбу мою, — перед Тобою
всі мої вороги! 20 Моє серце злама́ла нару́га,
і невиго́йний мій сором: я чекав співчуття́ —
та немає його, і потіши́телів — та не знайшов!
21 І жо́вчі покла́ли у мій хліб поті̂шення, а в
спра́зі моїй оцтом мене напува́ли. 22 Бодай
па́сткою стала їм їхня трапе́за, а їхні у́чти —
тене́тами, 23 бодай їхні очі поте́мніли, щоб їм
не бачити, а їхні клу́би хай за́вжди хитаються!
24 Вилий на них Свою ре́вність, а по́лум'я гніву
Твого нехай їх доганяє! 25 Нехай їхнє село́
опусто́шене буде, хай ме́шканця в їхніх наме́тах
не буде! 26 Бо кого Ти був збив, — вони ще́
переслідують, і побі̂льшують му́ки ране́ним
Тобою. 27 Додай же гріха на їхній гріх, щоб
вони не ввійшли в справедливість Твою, 28
нехай скре́слені будуть із книги життя, і хай не
будуть запи́сані з праведними! 29 А я бідний
та хворий, але, Боже, — спасі̂ння Твоє мене
чинить могу́тнім, 30 і я піснею буду хвалити
Ім'я́ Боже, співом вдя́чним Його велича́тиму!
31 І буде для Господа краща вона від вола́, від
бика, що ро́ги він має, що копи́та роздво́єні має.
32 Побачать слухня́ні, — і бу́дуть раді̂ти, хто ж
Бога шукає — нехай оживе́ ваше серце, 33 бо
до вбогих Госпо́дь прислуха́ється, і в'язня́ми
Своїми не гордує Він! 34 Нехай хвалять Його
небеса́ та земля, море й усе, що́ в них ру́хається,
35 бо спасе́ Бог Сіо́на, і збудує для Юди міста́,
— і заме́шкають там, і вспадку́ють його́, 36 і
наща́дки рабів Його пося́дуть його, й ті, хто
любить Ім'я́ Його, жи́тимуть в нім!

70 Для дириґента хору. Давидів. На пам'ятку.
Поква́пся спасти́ мене, Боже, Господи,
поспіши́ся ж на поміч мені! 2 Нехай посоро́млені

будуть, і хай застида́ються ті, хто шукає моєї
душі, щоб схопи́ти її! Нехай подаду́ться назад, і
нехай посоро́млені будуть усі, хто бажає для
мене лихо́го! 3 Бодай поверну́лися з со́ромом
ті, хто говорить на мене: „Ага!. Ага!“ 4 Нехай
тї́шаться та веселя́ться Тобою усі, хто шукає
Тебе, та хто любить спасї́ння Твоє, і хай за́вжди
говорять: „Хай буде великий Господь!“ 5 А я
вбогий та бідний, — поспіши ж Ти до Мене, о
Боже: моя поміч і мій оборо́нець — то Ти, Боже
мій, — не спізня́йся!

71 До Те́бе вдаюся я. Господи, — хай же не
бу́ду повік засоро́млений! — 2 ви́зволь
мене через правду Свою, і звільни́ мене, нахили
Своє ухо до мене, й спаси́ мене, 3 стань
для мене за скелю мешка́льну, куди міг би я
за́вжди ховатись! Ти наказав рятува́ти мене,
бо Ти скеля моя та тверди́ня моя! 4 Бо́же мій,
визволь мене від руки беззако́нного, від руки́
того, хто кривдить та гно́бить мене, 5 Ти бо,
Влади́ко, надї́я моя, Господи, Ти охоро́на моя
від юна́цького віку мого! 6 На Тебе опе́рся я
був від наро́дження, від утроби моєї матері —
Ти охоро́на моя, в Тобі моя слава постійно! 7
Я став багатьо́м, як диво́вище, — та Ти си́льна
моя охоро́на! 8 Уста́ мої повні Твоєї хвали́, уве́сь
день — Твоєї вели́чности! 9 Не кидай мене на
час ста́рости, коли зме́ншиться сила моя, не
лиши Ти мене, 10 бо мої вороги проти мене
змовля́ються, а ті, що чату́ють на душу мою —
нараджа́ються ра́зом, 11 гово́рячи: „Бог покинув
його, — доганяйте й хапа́йте його, бо нема, хто
б його врятува́в!“ 12 Не відда́люйся, Боже, від
мене, Боже мій — поспіши́ся ж на поміч мені! 13
Нехай посоро́мляться, хай позника́ють усі, хто
нена́видить душу мою, бодай зодягли́ся в нару́гу
та в со́ром усі, хто пра́гне для мене лихо́го!
14 А я буду постійно надї́ятись, і славу Твою
над усе я помно́жу! 15 Уста́ мої оповіда́тимуть
правду Твою, про спасї́ння Твоє — увесь день,
бо числа́ їх не знаю, — 16 буду сла́вити вчи́нки
великі всевла́дного Господа, згада́ю про правду
Твою, єди́но Твою! 17 Боже, навчав Ти мене
від юна́цтва мого, — і аж дотепе́р я звіщаю про
чу́да Твої. 18 А Ти, Боже, не кидай мене аж до
ста́рости та сивини́, поки я не звіщу́ про раме́но
Твоє поколї́нню, і кожному, хто́ тільки при́йде —
про чи́ни великі Твої! 19 Бо Твоя справедли́вість,
о Боже, сягає аж до високо́сти, Боже, що речі
великі вчини́в, — хто рівний Тобі? 20 Ти мені
показав був великі та люті нещастя, та знов Ти
ожи́виш мене, і з безо́день землі мене зно́ву Ти
ви́тягнеш, 21 Ти збї́льшиш величність мою, і
знову потї́шиш мене! 22 А я буду на а́рфі хвалити
Тебе, Твою правду, мій Боже, із гу́слами буду
співати Тобі, Святий Ти Ізраїлів! 23 Нехай співом
радї́ють уста́ мої, бо буду співати Тобі я та душа
моя, яку Ти врятува́в! 24 Шепо́че про правду
Твою мій язик цїлий день, бо посоро́млені, бо
пога́ньблені всі, хто шукає лихо́го для мене!

72 Соломонів. 2 хай він правдою судить наро́да
Твого, а вбогих Твоїх — справедливістю! 3
Нехай гори прино́сять наро́дові мир, а па́гірки
— правду. 4 Він судитиме вбогих наро́ду,
помага́тиме бідним, і ти́снути буде гноби́теля! 5
Будуть боятись Тебе, поки сонця, і поки місяця,
— з ро́ду до ро́ду! 6 Він зї́йде, як дощ на покіс,
немов кра́плі, що зро́шують землю! 7 Праведний
буде цвісти́ в його дні, а спо́кій великий — аж
поки світи́тиме місяць, — 8 і він запанує від моря
до моря, і від Рікі́ аж до кї́нців землі! 9 Мешканці
пустинь на коліна попа́дають перед обличчям
його, а його вороги будуть по́рох лиза́ти. 10 Царі
Таршї́шу та островї́в дадуть да́ри, принесуть царі
Ше́ви та Се́ви дару́нки! 11 І впадуть перед ним
усі царі, і будуть служити йому всі наро́ди, 12 бо
ви́зволить він бідаря́, що голо́сить, та вбогого,
що немає собі допомоги! 13 Він змилується над
убогим та бідним, і спасе́ душу бідних, 14 від
кривди й наси́лля врятує їхню душу, їхня кров
дорога́ буде в о́чах його! 15 І буде він жити, і дасть
йому з золота Ше́ви, і за́вжди молитися буде за
нього, буде благословля́ти його кожен день! 16
На землі буде збіжжя багато, на гірсько́му верху́
зашумить, як Лива́н, його плід, і наро́д зацвіте
по міста́х, як трава на землі! 17 Хай ім'я́ його
бу́де навіки, хай росте, поки сонця, найме́ння
його, нехай благословля́ються ним, — будуть
хвали́ти його всі наро́ди! 18 Благословен Госпо́дь
Бог, Бог Ізраїлів, єдиний, що чу́да вчиня́є, 19
і благослове́нне навіки Ім'я́ Його слави, і хай
Його слава всю землю напо́внить! Амї́нь і амї́нь!
20 Скінчи́лись молитви Давида, сина Єссе́я.

73 Псалом Аса́фів. 2 А я, — мало
не послизну́лися но́ги мої, мало не
посковзну́лися сто́пи мої, 3 бо лихим я
зави́дував, бачивши спо́кій безбожних, — 4 бо
не мають стражда́ння до смерти своєї, і здорове
їхнє тіло, 5 на лю́дській роботі нема їх, і ра́зом із
іншими лю́дьми не зазнаю́ть вони вда́рів. 6 Тому́
то пиха їхню шию оздо́блює, зодяга́є їх ша́та
наси́лля, 7 вилазять їм очі від жи́ру, бажа́ння
їхнього серця збули́ся, 8 сміються й злосли́во
говорять про у́тиск, говорять бунді́чно: 9
свої уста до неба підно́сять, — а їхній язик по
землі походжа́є! 10 Тому́ то туди Його люди
зверта́ються, і щедро беруть собі воду 11 та й
кажуть: „Хіба́ Бог те знає, і чи має Всеви́шній
відо́мість, 12 як он ті безбожні й безпечні на

світі збільши́ли бага́тство своє?“ 13 Направду,
нада́рмо очи́стив я серце своє, і в неви́нності
вимив ру́ки свої, 14 і ввесь день я побитий, і
щора́нку пока́раний. 15 Коли б я сказав: „Буду
так говори́ть, як вони“, то спроневі̂рився б
я поколі̂нню синів Твоїх. 16 І розду́мував я,
щоб пізна́ти оте, — та трудне́ воно в о́чах
моїх, 17 аж прийшов я в Божу святиню, — і
кінець їхній побачив: 18 направду, — Ти їх на
слизько́му поставив, на спусто́шення кинув
Ти їх! 19 Як вони в одній хвилі спусто́шені,
згинули, пощеза́ли від стра́хів! 20 Немов сном по
обу́дженні, Господи, о́бразом їхнім пого́рдиш,
мов сном по обу́дженні! 21 Бо болить моє серце,
і в нутрі̂ моїм коле, 22 а я немов бидло й не
знаю, — я перед Тобою худо́бою став! 23 Та я
за́вжди з Тобою, — Ти де́ржиш мене за правицю,
24 Ти Своєю порадою во́диш мене, і пото́му до
слави Ти ві̂зьмеш мене! 25 Хто є мені на небеса́х,
окрім Тебе? А я при Тобі на землі не бажаю
нічо́го! 26 Гине тіло моє й моє серце, та Бог
— скеля серця мого й моя доля навіки, 27 бо
погинуть ось ті, хто боку́є від Тебе, пони́щиш
Ти кожного, хто відсту́пить від Тебе! 28 А я, —
бли́зькість Бога для мене добро́, — на Владику,
на Господа свою певність складаю, щоб звіща́ти
про всі Твої чи́ни!

74 Псалом навча́льний, Аса́фів. 2 Спогадай
про громаду Свою, яку Ти відда́вна набув,
про племе́но спа́дку Свого, що його Ти був
ви́купив, про ту го́ру Сіон, що на ній осели́вся, —
3 підійми ж Свої сто́пи до вічних ру́їн, бо во́рог
усе зруйнував у святині! 4 Ревіли Твої вороги́ у
святині Твоїй, умісти́ли знаки́ за озна́ки свої, —
5 виглядало то так, якби хто догори́ підійма́в був
соки́ри в гуща́вині де́рева. 6 А тепер її рі̂зьби
ура́з розбивають вони молотко́м та соки́рами, 7
Святиню Твою на огонь віддали́, осе́лю Твого
Йме́ння аж доще́нту збезче́стили. 8 Сказали
вони в своїм серці: „Зруйнуймо їх ра́зом!“і
спали́ли в краю́ всі місця Божих зборів... 9 Наших
озна́к ми не бачимо, нема вже пророка, і між
нами немає такого, хто знає, аж доки це буде ...
10 Аж доки, о Боже, гноби́тель знуща́тися буде,
зневажа́тиме ворог навіки Ім'я́ Твоє? 11 Для
чого притри́муєш руку Свою та прави́цю Свою?
З сере́дини ло́ня Свого їх пони́щ! 12 А Ти, Боже,
відда́вна мій Цар, Ти чиниш спасі̂ння посе́ред
землі! 13 Розділив Ти був море Своєю поту́гою,
побив го́лови змі̂ям на во́дах, 14 Ти левіята́нові
го́лову був поторо́щив, його Ти віддав був на ї̂жу
наро́дові пустині, 15 Ти був розділи́в джерело́ та
поті̂к, Ти ви́сушив рі̂ки великі! 16 Твій день, а
також Твоя ніч, приготовив Ти світло та сонце,
17 всі грани́ці землі Ти поставив, Ти літо та
зи́му створи́в! 18 Пам'ятай же про це: во́рог
знуща́ється з Господа, а наро́д нерозумний
зneва́жує Йме́ння Твоє!“ 19 Не віддай звірині̂
душі Своєї го́рлиці, живої Твоїх бідарі̂в не забудь
же наза́вжди! 20 Споглянь же на Свій заповіт, бо
темно́ти землі повні ме́шкань насилля! 21 Нехай
не відхо́дить пригно́блений посоро́мленим,
бідний та вбогий нехай прославля́ють Іме́ння
Твоє! 22 Встань же, о Боже, суди́ся за справу
Свою, пам'ятай про щоде́нну нару́гу Свою від
безумного! 23 Не забудь же про ве́реск Своїх
ворогів, про га́лас бунтівники́в проти Тебе, що
за́вжди зростає!

75 Для дириґента хору. „Не вигуби!“Псалом
Аса́фів. Пісня. Прославляємо, Боже, Тебе,
прославляєм, бо близьке́ Твоє Ймення!
Оповідають про чу́да Твої. 2 „Коли при́йде
година озна́чена, то Я буду суди́ти справедливо.
3 Розтопи́лась земля, і всі її ме́шканці, та стовпи́
її змі̂цнюю Я. (Се́ла) 4 Я сказав до лихих: Не
шалійте, а безбожним: Не підіймайте ви ро́га! 5
Не підійма́йте ви рога свого́ догори́, не говоріть
твердоши́йно, 6 бо не від сходу, і не від за́ходу, і
не від пусти́ні наді̂йде пови́щення, 7 але́ судить
Бог: того Він пони́жує, а того повищує, — 8
бо чаша в Господній руці, а шумли́ве вино
повне мі̂шаного, — і наливає Він з нього, усі
ж беззако́нні землі виссуть та вип'ють лиш
дрі̂жджі її! 9 А я буду звіща́ти навіки, співатиму
Богові Якова, 10 відрубаю всі ро́ги безбожних, —
роги праведного піднесу́ться!

76 Для дириґента хору. На неґі́нах. Псалом
Аса́фів. Пісня. Бог знаний у Юді, Його
Йме́ння велике в Ізраїлі! 2 У Сали́мі намет Його,
а мешка́ння Його на Сіоні, — 3 Він там полама́в
стріли лу́ку, щита́ та меча, та війну́! (Се́ла) 4
Ти осяйни́й, потужніший за го́ри відві̂чні. 5
Обдерто людей сильносе́рдих, задріма́ли вони
своїм сном, — і не знайшли своїх рук усі мужі
військо́ві. 6 Від сварі̂ння Твого́, Боже Яковів,
оглу́шується колесни́ця та кінь: 7 Ти — Ти
грізний, і хто перед обличчям Твоїм устоїть
ча́су гніву Твого? 8 Як звіщаєш Ти суд із небе́с,
то боїться й стиха́є земля, 9 як встає Бог на суд,
щоб спасти́ всіх покі̂рних землі! (Се́ла) 10 Бо
й гнів лю́дський Тебе вихваля́є, решту ж гніву
Ти по́ясом в'я́жеш. 11 Присягайте й виконуйте
Господу, Богові вашому, усі, хто Його оточа́є,
хай прино́сять дарунка Грізно́му: 12 Він духа
вельмож впокоря́є, страшни́й Він для зе́мних
царів!

77 Для дириґента хору. Для Єдуту́на. Псалом
Асафів. Мій голос до Бога, — й я кли́кати
буду, мій голос до Бога, — й почує мене! 2 В

день недолі моєї шукаю я Господа, до Нього рука
моя ви́тягнена вночі й не зомлі́є, не хоче душа
моя бути поті́шена: 3 згадаю про Бога й зідха́ю,
розважа́ю — й мій дух омліва́є! (Се́ла) 4 Ти
де́ржиш пові́ки оче́й моїх, я побитий і не говорю́.
5 Пригадую я про дні давні, про роки відві́чні, 6
свою пісню вночі я прига́дую, говорю́ з своїм
серцем, а мій дух розважа́є: 7 Чи навіки покине
Господь, і вже більш не вподо́бає? 8 Чи навіки
спини́лася милість Його́? Чи скінчи́лося слово
Його в рід і рід? 9 Чи Бог ми́лувати позабу́в? Чи
гнівом замкнув Він Своє милосе́рдя? (Се́ла) 10 І
промовив був я: „То стражда́ння моє — переміна
прави́ці Всевишнього“. 11 Пригада́ю я вчинки
Господні, як чудо Твоє я згадаю відда́вна, 12 і
буду я ду́мати про кожен Твій чин, і про вчинки
Твої опові́м! 13 Боже, — святая доро́га Твоя,
котри́й бог великий, як Бог наш? 14 Ти Той
Бог, що чу́да вчиняє, Ти ви́явив силу Свою між
наро́дами, 15 Ти ви́зволив люд Свій раме́ном,
— синів Якова й Йо́сипа! (Се́ла) 16 Тебе бачили
води, о Боже, Тебе бачили во́ди — й тремтіли,
затряслися й безо́дні. 17 Лила́ся струмко́м
вода з хмар, тучі ви́дали грім, тако́ж там і сям
Твої стрі́ли літали. 18 Гуркіт грому Твого на
небесному колі, й блискавки́ освіти́ли вселе́нну,
тремті́ла й трясла́ся земля! 19 Через море доро́га
Твоя, а сте́жка Твоя — через во́ди великі, і не
видно було́ Твоїх стіп. 20 Ти прова́див наро́д
Свій, немов ту ота́ру, рукою Мойсея та Ааро́на.

78 Пісня навча́льна Асафова. 2 нехай я відкрию
уста́ свої при́казкою, нехай старода́вні
прислі́в'я я ви́словлю! 3 Що́ ми чули й пізнали, і
що́ розповідали батьки́ наші нам, — 4 того не
сховаємо від їхніх сині́в, будемо розповіда́ти про
славу Господню аж до покоління оста́ннього,
і про силу Його та про чу́да Його, які Він
учинив! 5 Він поставив засві́дчення в Якові, а
Зако́на поклав ув Ізраїлі, про які наказав був
Він нашим батька́м завідо́мити про них синів
їхніх, 6 щоб знало про це поколі́ння майбу́тнє,
сини, що наро́джені будуть, — уста́нуть і будуть
розповідати своїм дітям. 7 І положать на Бога
надію свою, і не забудуть діл Божих, Його ж
заповіді берегти́муть. 8 І не стануть вони,
немов їхні батьки́, поколі́нням непокі́рливим та
бунтівни́чим, поколінням, що серця свого́ не
поста́вило міцно, і що дух його Богу невірний. 9
Сини Єфрема, озбро́єні лу́чники, повернулися
взад у день бо́ю: 10 вони не берегли́ заповіту
Божого, а ходити в Зако́ні Його відреклися,
11 і забули вони Його чи́ни та чу́да Його, які
їм показав. 12 Він чудо вчинив був для їхніх
батькі́в ув єгипетськім кра́ї, на полі Цоа́нськім:
13 Він море розсік, і їх перепрова́див, а воду
поставив, як вал; 14 і прова́див їх хмарою вдень,
а ся́йвом огню́ цілу ніч; 15 на пустині Він скелі
розсік, і щедро усіх напоїв, як з безо́дні. 16 Він
витягнув із скелі пото́ки, і во́ди текли, немов
ріки. 17 Та гріши́ли вони проти Нього ще да́лі, і
в пустіші гніви́ли Всевишнього, 18 і Бога вони
випробо́вували в своїм серці, для душ своїх
ї́жі бажаючи. 19 І вони говорили насу́проти
Бога й казали: „Чи Бог зможе в пустині трапе́зу
згото́вити?“ 20 Тож ударив у скелю — і во́ди
лину́ли, і полили́ся пото́ки! „Чи Він зможе також
дати хліба? Чи Він наготує м'яси́ва наро́дові
Своє́му?“ 21 Тому́ то почув це Господь та й
розгні́вався, — і огонь запалав проти Якова, і
проти Ізраїля теж знявся гнів, 22 бо не ві́рували
вони в Бога, і на спасі́ння Його не наді́ялись.
23 А Він хмарам згори наказав, — і відчинив
двері неба, 24 і спустив, немов дощ, на них
ма́нну для їжі, — і збі́жжя небесне їм дав: 25
Хліб а́нгольський їла люди́на, Він послав їм
поживи до си́тости! 26 Крім цього, Він схі́днього
вітра пору́шив на небі, і міццю Своєю привів
полудне́вого вітра, — 27 і дощем на них м'ясо
пустив, немов по́рох, а птаство крила́те, як
мо́рський пісо́к, 28 і спустив його серед табо́ру
його́, коло наметів його. 29 І їли вони та й
наси́тились ду́же, — Він їм їхнє бажа́ння приніс!
30 Та ще не вдовольни́ли жада́ння свого́, ще їхня
ї́жа була в їхніх уста́х, 31 а гнів Божий підня́вся
на них, та й побив їхніх ситих, і вибра́нців
Ізраїлевих повали́в. 32 Проте́ ще й далі грішили
вони та не вірили в чу́да Його, 33 — і Він докінчи́в
у марно́ті їхні дні, а їхні літа́ — у страху. 34 Як
Він їх побива́в, то бажали Його, — і верта́лися, й
Бога шукали, 35 і прига́дували, що Бог — їхня
скеля, і Бог Всевишній — то їхній Викупите́ль.
36 І своїми уста́ми вле́щували Його, а своїм
язико́м лжу сплі́та́ли Йому́, 37 бо їхнє серце
не міцно стояло при Нім, і не були́ вони вірні
в Його заповіті. 38 Та він, Милосердний, гріх
проща́в і їх не губив, і часто відве́ртав Свій гнів,
і не буди́в усю Свою лютість, 39 і Він пам'ятав,
що вони тільки тіло, вітер, який перехо́дить і
не поверта́ється! 40 Скільки вони прогнівля́ли
Його на пустині, зневажа́ли Його на степу́! 41 І
все знову та знов випробо́вували вони Бога, і
зневажа́ли Святого Ізра́їлевого, — 42 вони не
пам'ята́ли руки Його з дня, як Він ви́бавив їх
із недолі, 43 як в Єгипті чинив Він знаме́на
Свої, а на полі Цоа́нському чу́да Свої, 44 і в кров
оберну́в річки їхні та їхні пото́ки, щоб вони
не пили́. 45 Він послав був на них рої мух, —
і їх же́рли вони, і жаб — і вони їх губили. 46
А врожай їхній віддав був Він гу́сені, а їхню
пра́цю — сарані́. 47 Виноград їхній Він гра́дом

побив, а при́морозком — їхні шовко́виці. 48
І Він градові віддав їхній скот, а бли́скавкам
— че́реди їхні. 49 Він послав був на них Свій
гнів запальни́й, і лютість, й обу́рення, й у́тиск,
насла́ння злих анголі́в. 50 Він дорогу зрівня́в
був для гніву Свого, їхні душі не стримав від
смерти, життя ж їхнє віддав морови́ці. 51 І побив
Він усіх перворі́дних в Єгипті, пе́рвістків сили
в наметах Ха́мових. 52 І повів Він, немов ту
отару, наро́д Свій, і їх попрова́див, як стадо, в
пустині. 53 І провадив безпечно Він їх, і вони
не боялись, а море накри́ло було́ ворогів їхніх.
54 І Він їх привів до границі святині Своєї, до
тієї гори, що прави́ця Його набула́. 55 І наро́ди
Він повиганя́в перед їхнім обличчям, і кинув
для них жеребка́ про спа́док, — і в їхніх наме́тах
племе́на Ізраїлеві оселив. 56 Та й далі вони
випробо́вували та гніви́ли Всевишнього Бога, і
Його постано́в не доде́ржували, 57 і відступали
та зраджували, немов їхні батьки відверну́лись,
як обма́нливий лук. 58 І же́ртівниками своїми
гніви́ли Його, і дрочи́ли Його своїми фіґу́рами.
59 Бог почув усе це — і розгні́вався, і сильно
обри́дивсь Ізраїлем, 60 і покинув осе́лю в Шіло́,
скинію ту, що вмістив був посеред людей, 61
і віддав до неволі Він силу Свою, а вели́чність
Свою — в руку во́рога. 62 І віддав для меча Свій
наро́д, і розгнівався був на спа́дщину Свою: 63
його юнакі́в огонь пожира́в, а дівча́там його не
співали весі́льних пісе́нь, 64 його священики від
меча полягли́, — і не плакали вдови його. 65
Та небавом збудився Господь, немов зо́ сну, як
той ве́лет, що ніби вином був підко́шений, 66 і
вдарив Своїх ворогів по оза́дку, — вічну га́ньбу
їм дав! 67 Та Він погорди́в намет Йо́сипів, і
племе́на Єфремового не обрав, 68 а вибрав Собі
плем'я Юдине, го́ру Сіон, що її полюбив! 69 І
святиню Свою збудував Він, як місце високе,
як землю, що навіки її вґрунтува́в. 70 І вибрав
Давида, Свого раба, і від коша́р його взяв, 71 від
кі́тних ове́чок його Він привів, щоб Якова пас
він, народа Свого, та Ізраїля, спа́док Свій, — 72 і
він пас їх у щирості серця свого́, і прова́див їх
мудрістю рук своїх!

79 Псалом Аса́фів. 2 Рабів Твоїх трупи вони
віддали́ на пожи́ву для птаства небесного,
тіло Твоїх богобійних — звіри́ні земні́й. 3 Вони
розливали їхню кров, немов воду, в око́лицях
Єрусалиму, — і не було́ погреба́льників! 4 Ми
стали за га́ньбу для наших сусідів, за нару́гу
та по́сміх для наших око́лиць. 5 Аж до́ки, о
Господи, гні́ватись будеш наза́вжди, доки буде
пала́ти Твій гнів, як огонь? 6 Вилий Свій гнів
на людей, що Тебе не пізнали, і на ца́рства, що
Йме́ння Твого не кличуть, 7 бо вони з'їли Якова,
а мешка́ння його опусто́шили! 8 Не пам'ята́й
гріхів пре́дківських нам, — нехай попере́дить
нас скоро Твоє милосердя, бо ми зо́всім осла́бли!
9 Поможи нам, Боже нашого спасі́ння, ради
слави Йме́ння Твого, і збережи́ нас, і прости наші
гріхи ради Ймення Свого́! 10 Чого будуть казати
пога́ни: „Де їхній Бог?“Нехай в наших оча́х між
наро́дами стане відо́мою помста за проли́ту
кров Твоїх рабів, 11 нехай перед лице Твоє ді́йде
стогін в'я́зня! За великістю сили раме́на Твого
збережи на смерть прирокованих! 12 А нашим
сусідам верни семикра́тно на лоно їхнє їхню
нару́гу, якою Тебе зневажа́ли, о Господи! 13 А
ми, Твій наро́д і отара Твого пасови́ська, будем
дя́кувати Тобі вічно, будем оповіда́ти про славу
Твою з роду в рід!

80 Для дириґента хору. На „Лілеї“. Свідо́цтво.
Псалом Асафів. Па́стирю Ізраїлів, —
послухай же, Ти, що прова́диш, немов ту отару,
Йо́сипа, що на Херувимах сидиш, — появися 2
перед обличчям Єфре́ма, і Веніями́на, і Манасі́ї!
Пробуди Свою силу, і прийди, щоб спасти нас! 3
Боже, приверни нас, і хай засяє обличчя Твоє,
— й ми спасе́мось! 4 Господи, Боже Сава́оте, —
доки будеш Ти гні́ватися на молитву наро́ду
Свого? 5 Ти вчинив був, що їли вони слізний
хліб, і їх напоїв Ти сльоза́ми великої міри. 6
Ти нас положи́в супере́чкою нашим сусідам,
і насміхаються з нас неприя́телі наші. 7 Боже
Сава́оте, — приверни́ нас, і хай засяє обличчя
Твоє, — й ми спасемось! 8 Виногра́дину Ти
переніс із Єгипту, Ти вигнав наро́ди — й її
посадив, 9 Ти ви́порожнив перед нею, — і
закорени́ла коріння своє, й перепо́внила край, 10
гори покрилися тінню її, а ві́ття її — Божі ке́дри,
11 аж до моря галу́зки її посилаєш, а па́рості її —
до ріки́! 12 Але́ нащо вилім зробив Ти в горо́жі
її, — і всі нищать її, хто прохо́дить дорогою? 13
Гризе її вепр лісови́й, і звіри́на польова́ виїдає
її! 14 Боже Саваоте, — вернися ж, споглянь із
небе́с і побач, і відві́дай цього́ виногра́дника, 15
і охорони його, якого насадила прави́ця Твоя,
і галу́зку, яку Ти для Себе зміцни́в! 16 В огні
виногра́дина спалена, відтята, гинуть від сва́ру
обличчя Твого, — 17 нехай буде рука Твоя над
мужем Твоєї прави́ці, на лю́дському сині, якого
зміцнив Ти Собі! 18 А ми не відступимо від Тебе,
Ти нас оживи́ш, і ми будемо Ім'я́ Твоє кликати!
19 Господи, Боже Саваоте, приверни́ нас, і хай
засяє обличчя Твоє, — й ми спасе́мось!

81 Для дириґента хору. На ґітійськім знаряді.
Аса́фів. Співайте Богові, нашій тверди́ні,
покли́куйте Богові Якова, 2 заспівайте пісню, і
заграйте на бу́бні, на ци́трі приємній із гу́слами,

3 засурмі́ть у сурму́ в новомі́сяччя, на по́вні
в день нашого свята, 4 бо це право Ізраїлеві,
Зако́н Бога Якова! 5 На свідчення в Йо́сипі Він
учинив його, як пішов був на землю єгипетську.
Почув був там мову, якої не знав: 6 „Раме́на
його Я звільнив з тягару́, від коша́ його ру́ки
звільнились. 7 Ти був кликав у недолі, — й я
ви́дер тебе, Я відповідаю тобі в укритті громові́м,
Я ви́пробував був тебе над водою Мери́ви. (Се́ла)
8 Слухай же ти, Мій наро́де, і хай Я засві́дчу тобі,
о Ізраїлю, — коли б ти послухав Мене: 9 нехай
бога чужого у тебе не буде, і не кланяйся богу
сторонньому! 10 Я — Господь, Бог твій, що з кра́ю
єгипетського тебе вивів, відчини свої уста — і Я
їх напо́вню! 11 Але́ Мій народ не послухався був
Мого голосу, не згодився зо Мною Ізра́їль, — 12
і Я їх пустив ради впе́ртости їхнього серця, —
нехай вони йдуть за своїми пора́дами! 13 Коли б
Мій наро́д був послухав Мене, коли б був Ізраїль
ходив по доро́гах Моїх, 14 ще мало — і Я похили́в
би був їхніх ворогів, і руку Свою поверну́в би
був Я на проти́вників їхніх! 15 Ненави́сники
Господа йому б покори́лись, — і був би навіки
їхній час, 16 і Я жи́ром пшениці його годува́в би,
і медом із скелі тебе б насища́в!“

82 Псалом Аса́фів. 2 „Аж доки ви будете
несправедливо судити, і доки бу́дете
ви підіймати обличчя безбожних? (Се́ла) 3
Розсуді́те нужде́нного та сироту́, оправдайте
убогого та бідаря́, 4 порятуйте нужде́нного та
бідака́, збережіть з руки несправедливих!“ 5
Не пізнали та не зрозуміли, у те́мряві ходять
вони. Всі основи землі захита́лись. 6 Я сказав
був: „Ви — боги, і сини ви Всевишнього всі, 7 та
однак повмира́єте ви, як люди́на, і попа́даєте,
як кожен із вельмо́ж“. 8 Устань же, о Боже, та
землю суди, бо у вла́ді Твоїй всі наро́ди!

83 Пісня. Псалом Аса́фів. Боже, не будь
мовчазни́м, не мовчи, і не будь Ти
спокійним, о Боже, — 2 бо ось зашуміли Твої
ворогі́, а Твої ненави́сники го́лови попідійма́ли!
3 Вони проти народу Твого хитрий за́дум
видумують, і нара́джуються проти тих, кого
Ти бережéш! 4 Вони кажуть: „Ходіть но, та
знищимо їх з-між наро́дів, - і згадуватись
більш не буде іме́ння Ізраїля!“ 5 Бо вони
одноду́шно нара́дилися, проти Тебе умови
склада́ють, — 6 намети Едо́ма й ізмаїльтя́н, Моа́в
та агаря́ни, 7 Ґева́л і Аммо́н, і Амали́к, Филисте́я
з мешка́нцями Ти́ру. 8 І Ашшу́р поєднався був з
ними, — вони синам Ло́товим стали раме́ном.
(Се́ла) 9 Зроби їм, як Мідія́нові, як Сісе́рі, як
Явінові в долині Кішо́н, — 10 при Ен-До́рі вони
були зни́щені, стали погно́єм землі! 11 Поклади
їх та їхніх вельмож, як Оре́ва, й як Зе́ева, й як
Зе́ваха, й як Цалму́нну, усіх їхніх князі́в, 12
що казали були́: „Візьмі́мо на спа́док для себе
поме́шкання Боже“! 13 Боже мій, — бодай стали
вони, немов по́рох у вихрі, як солома на вітрі! 14
Як огонь па́лить ліс, й як запалює полу́м'я го́ри,
15 так Ти їх пожени Своїм ви́хром, і настра́ш
Своєю бурею! 16 Напо́вни обличчя їхнє со́ромом,
і хай шукають вони Твоє Ймення, о Господи! 17
Нехай будуть вони засоро́млені, й за́вжди хай
будуть настра́шені, і хай застида́ються, й хай
вони зги́нуть! 18 І нехай вони знають, що Ти, —
Твоє Ймення Госпо́дь, Сам Ти, Всевишній, на
цілій землі!

84 Для дириґента хору. На ґі́тійськім знарядді.
Синів Коре́євих. Псало́м. Які любі осе́лі
Твої, Господи Сава́оте! 2 Зату́жена та омлива́є
душа моя за подві́р'ями Господа, моє серце та
тіло моє линуть до Бога Живо́го! 3 І пташка
знахо́дить домі́вку, і кубло́ собі ла́стівка, де кладе
пташеня́та свої, при жертівниках Твоїх, Господи
Саваоте, Ца́рю мій і Боже мій! 4 Блаже́нні, хто
ме́шкає в домі Твоїм, — вони будуть повіки
хвали́ти Тебе́! (Се́ла) 5 Блаже́нна люди́на, що
в Тобі має силу свою́, блаженні, що в їхньому
серці дороги до Те́бе, 6 ті, що через долину
Плачу́ перехо́дять, чинять її джерело́м, — і дощ
ранній дає благослове́ння! 7 Вони ходять від
сили до сили, і показуються перед Богом у Сіоні.
8 Господи, Боже Саваоте, — послухай молитву
мою, почуй, Боже Яковів! (Се́ла) 9 Щите наш,
— поглянь же, о Боже, і придиви́сь до обличчя
Свого помаза́нця! 10 Ліпший бо день на подві́р'ях
Твоїх, аніж тисяча в іншому місці, — я б вибрав
сиді́ти при порозі дому Бога мого, аніж жити
в наме́тах безбожности! 11 Бо сонце та щит —
Господь, Бог! Господь дає ми́лість та славу, добра
не відмовля́є усім, хто в неви́нності хо́дить. 12
Господи Сава́оте, — блаже́нна люди́на, що на
Тебе наді́ється!

85 Для дириґента хору. Синів Коре́євих.
Псалом. Ти вподо́бав Собі Свою землю,
о Го́споди, долю Якову Ти поверну́в, 2 Ти
провину наро́ду Свого прости́в, увесь гріх їхній
покри́в! (Се́ла) 3 Ти гнів Свій увесь занеха́в, Ти
повстри́мав Свій гнів від палю́чої лю́тости! 4
Поверни нас до Себе, о Боже нашого спасі́ння, а
Свій гнів проти нас поторо́щ! 5 Чи навіки Ти
гні́ватись будеш на нас, і протя́гнеш Свій гнів
з роду в рід? 6 Отож, Ти ожи́виш нас зно́ву,
— і буде радіти наро́д Твій Тобою! 7 Покажи
нам, о Господи, милість Свою, і подай нам
спасі́ння Своє, 8 нехай я почую, що каже Бог,
Господь, бо говорить Він „Мир!“наро́дові Своєму

й Своїм святим, і нехай до безу́мства вони не верта́ються! 9 Справді, спасі́ння Його близьке́
тим, хто боїться Його, щоб слава Його́ була в
нашій землі. 10 Милість та правда спіткаються,
справедливість та мир поцілуються, 11 правда
з землі виростає, а справедливість із небе́с
визира́є. 12 І Господь дасть добро, а земля наша
дасть урожай свій. 13 Справедливість ходитиме
перед обличчям Його, і кро́ки свої на дорогу
поставить.

86 Молитва Давидова. 2 Бережи мою душу,
бо я богобі́йний, спаси Ти, мій Боже, Свого
раба, що на Тебе надію кладе́! 3 Змилосе́рдься до
мене, о Господи, бо я кличу до Тебе ввесь день,
4 потіш душу Свого раба, бо до Тебе підно́шу я,
Господи, душу мою, 5 бо Ти, Господи, добрий і
вибачли́вий, і многомилости́вий для всіх, хто
кли́че до Тебе! 6 Почуй же, о Господи, молитву
мою, і вислухай голос блага́ння мого, — 7 в день
недолі своєї я кличу до Тебе, бо Ти обізве́шся до
мене! 8 Нема, Господи, поміж бога́ми такого, як
Ти, і чинів нема, як чи́ни Твої! 9 Всі наро́ди, яких
Ти створи́в, поприхо́дять і попадають перед
лице́м Твоїм, Господи, та Ім'я́ Твоє сла́вити
будуть, 10 великий бо Ти, та чу́да вчиняєш,
Ти — Бог єдиний! 11 Дорогу Свою покажи
мені, Господи, і я бу́ду ходити у правді Твоїй,
приєдна́й моє серце боятися Йме́ння Твого́!
12 Я буду всім серцем своїм вихваля́ти Тебе,
Господи, Боже Ти мій, і сла́вити буду повіки
Ім'я́ Твоє, 13 велика бо милість Твоя надо мною,
і вирвав Ти душу мою від шео́лу глибокого!
(Sheol h7585) 14 Боже, злочинці повстали на мене,
а на́товп гноби́телів прагне моєї душі, і перед
собою не ставлять Тебе. 15 А Ти, Господи,
Бог щедрий і милосердний, довготерпели́вий
і многомилости́вий, і справедли́вий, — 16
зглянься на мене, й помилуй мене, подай же
Своєму рабові Свою силу, і спаси сина Своєї
невільниці! 17 Учини мені знака на добре, —
і нехай це побачать мої ненави́сники, і хай
засоро́млені будуть, бо Ти, Господи, мені допоміг
та мене звесели́в!

87 Синів Коре́євих. Псалом, Пісня. 2 Госпо́дь
любить брами Сіону понад усі се́лища
Яковові. 3 Славне розповіда́ють про тебе, місто
Боже! (Се́ла) 4 „Тим, хто знає мене, нагадаю про
Ра́гав та про Вавило́н; ось Филисте́я та Тир з
Ку́шем кажуть: Отой народився був там“. 5 І
про Сіон говори́тимуть: „Той і той народився
був у ньому, й Сам Всевишній зміцняє його́“!
6 Господь буде лічити у книзі наро́дів: „Оцей
народився був там“! (Се́ла) 7 І співають, і грають
вони: „У Тобі — всі джере́ла мої!“

88 Пісня. Псалом. Синів Кореєвих. Для
дириґента хору. На „Махалат леаннот“.
Пісня навча́льна Ге́мана езрахе́янина. Господи,
Боже спасі́ння мого́, вдень я кли́чу й вночі Я
перед Тобою: 2 хай молитва моя дійде перед
обличчя Твоє, нахили Своє ухо до зо́йку мого, 3
душа бо моя насити́лась нещастями, а життя
моє зблизилося до шео́лу! (Sheol h7585) 4 Я до тих
прирахований став, що в могилу відхо́дять, я
став, немов муж той безсилий. 5 Я кинений
серед померлих, немов оті тру́пи, що в гро́бі
лежать, що про них Ти не згадуєш більш, і
потя́ті вони від Твоєї руки. 6 Умісти́в Ти мене
в глибоче́зну могилу, до пітьми́ в глибина́х.
7 На мене лягла́ Твоя лють, і Ти всіма́ Своїми
лама́ннями мучив мене. (Се́ла) 8 Віддалив Ти від
мене знайо́мих моїх, учинив Ти мене за оги́ду
для них, Я за́мкнений і не вихо́джу, 9 стемні́ло
з біди моє око. Я кожного дня Тебе кличу, о
Господи, простяга́ю до Тебе ру́ки свої! 10 Чи
Ти чудо вчиниш померлим? Чи тру́пи встануть
і будуть хвали́ти Тебе? (Се́ла) 11 Хіба милість
Твоя буде в гро́бі звіща́тись, а вірність Твоя в
авваді́ні? 12 Чи позна́ється в те́мряві чудо Твоє,
а в краю́ забуття́ — справедливість Твоя? 13 Та
я кличу до Тебе, о Господи, і вранці молитва
моя Тебе випере́джує. 14 Для чо́го, о Господи,
кидаєш душу мою, ховаєш від мене обличчя
Своє? 15 Нужде́нний я та помираю відма́лку,
переноу́шу страхіття Твої, я осла́блений став. 16
Перейшли́ надо мною Твої пересе́рдя, страхіття
Твої зруйнува́ли мене, — 17 вони оточа́ють
мене, як вода, увесь день, вони ра́зом мене
обляга́ють. 18 друга й при́ятеля віддалив Ти від
мене, знайо́мі мої — як та те́мрява!

89 Навчальна пісня Ета́на езрахе́янина. Про
милості Господа буду співати повіки, я
буду звіща́ти уста́ми своїми про вірність Твою
з роду в рід! 2 Бо я був сказав: „Буде навіки
збудо́вана милість, а небо — Ти вірність Свою
встановля́єш на нім“. 3 „Я склав заповіта з
вибра́нцем Своїм, присягнув Я Давидові, Моєму
рабо́ві: 4 Встановлю́ Я навіки насі́ння твоє, а
твій трон Я збудую на вічні віки́“! (Се́ла) 5
І небо хвалитиме, Господи, чудо Твоє, також
вірність Твою на зібра́нні святих, 6 бо хто в небі
подібний до Господа? Хто подібний до Господа
серед Божих синів? 7 Бог дуже страшни́й у
зібра́нні святих, і грізни́й Він на ці́ле довкі́лля
Своє! 8 Господи, Боже Саваоте, — хто си́льний,
як Ти, Господи? А вірність Твоя — на довкі́ллі
Твоїм! 9 Ти пануєш над силою моря, коли
підіймаються хви́лі, Ти їх втихоми́рюєш. 10 Ти
стиснув Рага́ва, як трупа, і сильним раме́ном
Своїм розпоро́шив Своїх ворогів. 11 Твої небеса́,

Твоя теж земля, вселе́нна і все, що на ній, — Ти
їх заложив! 12 Північ та південє — Ти їх створив,
Фаво́р та Хермо́н співають про Йме́ння Твоє. 13
Могутнє раме́но Твоє, рука Твоя си́льна, висока
прави́ця Твоя! 14 Справедливість та право —
підста́ва престо́лу Твого, милість та правда —
обличчя Твоє випере́джують! 15 Блаже́нний
наро́д, що знає він поклик святковий, — Господи,
вони ходять у світлі обличчя Твого! 16 Радіють
вони цілий день Твоїм Іменням, і підви́щуються
Твоєю справедливістю, 17 бо окра́са їхньої сили
— то Ти, а Твоєю зичли́вістю ріг наш підно́ситься,
18 бо щит наш — Господній, а цар наш — від
Святого Ізраїлевого! 19 Тоді богобійним Своїм
про мовляв Ти в об'я́вленні та говорив: „Я поклав
допомогу на сильного, Я вибра́нця підніс із
наро́ду: 20 знайшов Я Давида, Свого раба, — Я
його намасти́в Своєю святою оливою, 21 щоб
із ним була си́льна рука Моя, а раме́но Моє
вміцни́ло його́! 22 Ворог на нього не нападе́,
а син беззаконня не буде його переслі́дувати,
23 — його ворогів поб'ю́ перед обличчям його,
і вда́рю його ненави́сників! 24 Із ним Моя
вірність та милість Моя, а Йме́нням Моїм його
ріг піднесе́ться, — 25 і Я покладу́ його ру́ку на
море, і на рі́ки — прави́цю його. 26 Він Мене буде
звати: „Отець Ти мій, Бог мій, і скеля спасі́ння
мого́!“ 27 Я вчиню́ його теж перворі́дним,
найвищим над зе́мних царів. 28 Свою милість
для нього наві́ки схова́ю, і Мій заповіт йому
вірний, 29 і насіння його покладу́ Я наві́ки, а
трона його — як дні неба! 30 Коли ж його діти
покинуть Зако́на Мого, і не будуть держа́тись
нака́зів Моїх, 31 коли ізнева́жать Мої постано́ви,
і не бу́дуть держатись нака́зів Моїх, 32 тоді
па́лицею навіщу́ їхню прови́ну, та пора́зами —
їхнє беззако́ння! 33 А ласки Своєї від нього Я не
заберу́, і не зра́джу його в Своїй вірності, 34 не
збезче́щу Свого заповіту, а що́ було з уст Моїх
вийшло, того не зміню́! 35 Одне в Своїй святості
Я присягнув, — не повім Я неправди Давидові: 36
повік буде насі́ння його, а престол його передо
Мною — як сонце, 37 як місяць, він буде стояти
повіки, і Свідок на хмарі — правди́вий“. (Се́ла)
38 А Ти опустив та обри́див, розгнівався Ти на
Свого пома́занця, — 39 Ти неважливим зробив
заповіта Свого раба, Ти скинув на землю корону
його́, 40 всю горо́жу його полама́в, тверди́ні
його оберну́в на руїну! 41 Всі грабують його,
хто прохо́дить дорогою, — він став для сусідів
своїх посміхо́вищем. 42 Підніс Ти правицю його
переслі́дувачів, усіх його ворогів Ти потішив,
43 і Ти відвернув вістря ша́блі його, у війні
ж не підтри́мав його. 44 Ти слави позбавив
його, а трона його повалив був на землю, 45
скоротив Ти був дні його мо́лодости, розтягнув
над ним сором! (Се́ла) 46 Доки, Господи, бу́деш
хова́тись наза́вжди, доки буде палати Твій гнів,
як огонь? 47 Пам'ятай же про мене, — яка
довгота́ життя лю́дського? Для чого створив Ти
всіх лю́дських синів на ніщо́? 48 Котри́й чоловік
буде жити, а смерти не ба́читиме, збереже свою
душу від сили шео́лу? (Се́ла) (Sheol h7585) 49 Де
Твої перші милості, Господи, що їх присягав Ти
Давидові у Своїй вірності? 50 Згадай, Господи,
про га́ньбу рабів Своїх, яку я ношу́ в своїм лоні
від усіх великих наро́дів, 51 якою Твої вороги
зневажають, о Господи, і кроки Твого́ помазанця
безславлять! 52 Благослове́нний навіки Господь!
Амі́нь і амі́нь!

90 Молитва Мойсея, чоловіка Божого. 2 Пе́рше
ніж го́ри наро́джені, і поки Ти витворив
землю та світ, то від віку й до віку — Ти Бог! 3 Ти
люди́ну вертаєш до по́роху, і кажеш: „Вернітеся,
лю́дські сини!“ 4 Бо в оча́х Твоїх тисяча літ, —
немов день той вчорашній, який проминув, й
як сторо́жа нічна́. 5 Пустив Ти на них течію́,
вони стали, як сон, вони, як трава, що мина́є:
6 уранці вона розцвітає й росте, — а на вечір
зів'я́не та со́хне! 7 Бо від гніву Твого ми ги́немо,
і пересердям Твоїм перестра́шені, — 8 Ти наші
прови́ни поклав перед Себе, гріхи ж нашої
мо́лодости — на світло Свого лиця! 9 Бо всі
наші дні промайну́ли у гніві Твоїм, скінчи́ли
літа́ ми свої, як зідха́ння. 10 Дні літ наших —
у них сімдеся́т літ, а при силах — вісімдеся́т
літ, і го́рдощі їхні — стражда́ння й марно́та, бо
все швидко минає, і ми відліта́ємо. 11 Хто відає
силу гніву Твого́? А Твоє пересе́рдя — як страх
перед Тобою! 12 Навчи нас лічи́ти отак наші дні,
щоб ми набули́ серце мудре! 13 Привернися ж, о
Господи, — доки терпі́тимемо? — і пожалій Своїх
рабів! 14 Насити́ нас ура́нці Своїм милосердям,
і ми бу́демо співати й радіти по всі наші дні!
15 Порадуй же нас за ті дні, коли Ти впокоря́в
нас, за ті ро́ки, що в них ми зазнали лихого!
16 Нехай ви́явиться Твоє ді́ло рабам Твоїм, а
вели́чність Твоя — їхнім сина́м, 17 і хай буде
над нами благоволі́ння Господа, Бога нашого, і
ді́ло рук наших утверди́ нам, і діло рук наших —
утверди́ його!

91 Хто живе під покровом Всевишнього, хто в
тіні́ Всемогутнього мешкає, 2 той скаже до
Господа: „Охоро́но моя та тверди́не моя, Боже
мій“, — я наді́юсь на Нього! 3 Бо Він тебе вирве з
тене́т птахоло́ва, з морови́ці згубно́ї, 4 Він перо́м
Своїм вкриє тебе, і під кри́льми Його заховаєшся
ти! Щит та лук — Його правда. 5 Не будеш
боятися стра́ху нічно́го, ані стріли, що вдень

пролітає, 6 ані зарази, що в те́мряві ходить, ані
морови́ці, що нищить опі́вдні, — 7 впаде тисяча
з боку від тебе, і десять тисяч прав́оруч від
тебе, до тебе ж не ді́йде! 8 Тільки своїми очима
поди́вишся, — і заплату безбожним попобачиш,
9 бо Господа, охорону мою, Всевишнього ти
учини́в за своє пристано́вище! 10 Тебе зло не
спітка́є, і до наме́ту твого вдар не набли́зиться,
11 бо Своїм Анголам́ Він накаже про тебе, щоб
тебе пильнували на всіх дорогах твоїх, — 12
на руках вони будуть носити тебе, щоб не
вдарив об камінь своєї ноги́! 13 На лева й вужа́
ти наступиш, левчука́ й крокодила ти будеш
топта́ти! 14 „Що бажав він Мене, то його збережу́,
зроблю́ його сильним, — бо знає Ім'я́ Моє він; 15
як він Мене кли́катиме, то йому відповім, Я з
ним буду в недолі, врятую його та просла́влю
його, 16 і довгістю днів Я наси́чу його, і він
бачити буде спасі́ння Моє!“

92 Псалом. Пісня на день суботній. То добре,
щоб дякувати Господе́ві й виспі́вувати
Йме́ння Твоє, о Всевишній, 2 вранці розповіда́ти
про милість Твою, а ночами — про правду Твою
— 3 на десятистру́нній й на а́рфі, на лю́тні та
гу́слах, 4 бо потішив мене Ти, о Господи, вчинком
Своїм, — про діла́ Твоїх рук я співаю! 5 Які то
вели́чні діла Твої, Господи, дуже глибокі думки́
Твої, 6 — нерозумна люди́на не знає, а недо́умок
не зрозуміє того́! 7 Коли несправедливі ростуть,
як трава, і цвітуть всі злочи́нці, то на те, щоб
навіки були вони знищені, — 8 а Ти, Господи, на
висоті повік-віку! 9 Бо ось вороги Твої, Господи,
бо ось вороги Твої згинуть, розпоро́шаться всі
беззако́нники! 10 І Ти ро́га мого підні́с немов в
одноро́жця, мене намастив Ти оливою свіжою.
11 І дивилося око моє на зане́пад моїх ворогів,
тих злочинців, що на мене встають, — почують
про це мої уші! 12 Зацвіте́ справедливий, як
па́льма, і ви́женеться, немов кедр на Лива́ні, — 13
посаджені в домі Господнім цвітуть на подві́р'ях
нашого Бога, 14 іще в сивині́ вони будуть цвісти́,
будуть ситі та свіжі, 15 щоб розповідати, що
щирий Господь, моя скеля, і в Ньому неправди
нема!

93 Царю́є Госпо́дь, — зодягну́вся у ве́лич,
зодягнувся Господь, опереза́вся Він силою,
— і міцно поставлений все́світ, щоб не захитався!
2 Престол Твій поста́влений міцно спрада́вна,
від вічности Ти! 3 Ріки підне́сли, о Господи,
ріки підне́сли свій гу́ркіт, ріки бу́дуть підно́сити
шум від уда́ру їхніх хвиль, — 4 та над гу́ркіт
великих тих вод, над мо́рські потужнії хвилі, —
могутні́ший Господь у висоті́! 5 Свідо́цтва Твої
дуже певні, а дому Твоєму нале́житься святість,
о Господи, на довгії дні!

94 Бог помсти — Господь, Бог помсти з'явився,
— 2 піднеси́ся, о Су́дде землі, бундю́чним
запла́ту віддай! 3 Аж доки безбожні, о Господи,
аж доки безбожні втіша́тися будуть? 4 Доки
бу́дуть верзти́, говорити бундю́чно, доки будуть
пиша́тись злочинці? 5 Вони тиснуть наро́д Твій,
о Господи, а спадок Твій вони му́чать. 6 Вдову́ та
чужи́нця вбивають вони, і мордують сирі́т 7 та
й говорять: „Не бачить Господь, і не завва́жить
Бог Яковів“. 8 Зрозумійте це ви, нерозумні в
наро́ді, а ви, убогі на розум, коли набере́тесь
глу́зду? 9 Хіба Той, що ухо щепи́в, — чи Він
не почує? Хіба Той, що око створи́в, — чи Він
не побачить? 10 Хіба Той, що карає наро́ди,
— чи Він не скарта́є, Він, що навчає люди́ну
знання́? 11 Господь знає всі лю́дські думки́, що
марно́та вони! 12 Блаженний той муж, що його
Ти караєш, о Господи, і з Зако́ну Свого навчаєш
його́, 13 щоб його заспоко́їти від лиходе́ння,
аж поки не ви́копана буде яма безбожному, 14
бо Господь не опустить наро́ду Свого, а спа́дку
Свого не поли́шить, 15 бо до праведности суд
пове́рнеться, а за ним — всі невинного серця!
16 Хто встане зо мною навпроти злости́вих, хто
встане зо мною навпроти злочинців? 17 Коли б
не Господь мені в поміч, то душа моя тро́хи була́
б не лягла́ в царство смерти! 18 Коли я кажу:
„Похитнулась нога моя“, то, Господи, милість
Твоя підпира́є мене! 19 Коли мої думки́ болючі в
нутрі́ моїм мно́жаться, то розради Твої веселять
мою душу! 20 Чи престол беззако́ния з Тобою
з'єдна́ється, той, що гріх учиняє над право? 21
Збираються проти душі справедли́вого, і чисту
кров винува́тять. 22 І Господь став для мене
тверди́нею, і мій Бог став за скелю притулку
мого, 23 і Він їхню силу на них повернув, і злом
їхнім їх нищить, їх нищить Господь, Бог наш!

95 Ходіть, заспіваймо Господе́ві, покли́куймо
радісно скелі спасі́ння нашого, 2 хвалою
обличчя Його випере́джуймо, співаймо для
Нього пісні́, 3 бо Господь — Бог великий, і
великий Він Цар над богами всіма́, 4 що в Нього
в руці глиби́ни землі, і Його верхогі́р'я гірські́, 5
що море Його, і вчинив Він його, і руки Його
суході́л уформува́ли! 6 Прийдіть, поклоні́мося,
і припаді́м, на коліна впаді́м перед Господом,
що нас учинив! 7 Він наш Бог, а ми люди Його
пасови́ська й отара руки Його. Сьогодні, коли
Його голос почуєте, 8 „не робіте твердим серця
вашого, мов при Мери́ві, немов на пустині в
день спро́би, 9 коли ваші батьки́ Мене брали
на спро́бу, Мене випробо́вували, також бачили

ді́ло Моє. 10 Сорок літ був оги́дним мені оцей
рід, й Я сказав: Цей наро́д — блудосерді вони,
й не пізнали доріг Моїх, 11 тому́ заприся́гся Я
в гніві Своїм, що до місця Мого відпочинку не
ввійдуть вони!“

96 Співайте для Господа пісню нову́, уся зе́мле,
— співайте для Господа! 2 Співайте для
Господа, благословля́йте Ім'я́ Його, з дня на
день сповіщайте спасі́ння Його! 3 Розповідайте
про славу Його між пога́нами, про чу́да Його —
між усі́ми наро́дами, 4 бо великий Господь і
просла́влений ве́льми, Він грізни́й понад богів
усіх! 5 Бо всі боги наро́дів — божки́, а Госпо́дь
створив небеса́, — 6 перед лицем Його слава та
велич, сила й краса — у святині Його! 7 Дайте
Господу, ро́ди наро́дів, дайте Господу славу
та силу, 8 дайте Господу славу йме́ння Його,
жертви прино́сьте і вхо́дьте в подві́р'я Його! 9
Додолу впадіть ув оздо́бі святій перед Господом,
тремтіть перед обличчям Його, уся зе́мле, 10
сповістіть між наро́дами: „Царю́є Госпо́дь! Він
вселе́нну зміцни́в, щоб не захита́лась, Він бу́де
судити людей справедли́во“! 11 Хай небо радіє, і
хай весели́ться земля, нехай гримить море й
усе, що у нім, 12 нехай поле радіє та все, що на
ньому! Нехай заспівають тоді всі дере́ва лісні́,
— 13 перед Господнім лицем, бо гряде́ Він, бо
зе́млю судити гряде́, е́ — Він за справедливістю
буде судити вселе́нну, і наро́ди — по правді
Своїй!

97 Царю́є Господь: хай радіє земля, нехай
веселя́ться числе́нні острови́! 2 Хмара
та мо́рок круг Нього, справедливість та право
— підстава престолу Його. 3 Огонь іде перед
лицем Його́, і ворогів Його па́лить навко́ло. 4
Освітили вселе́нну Його блискави́ці, — те бачить
земля та тремти́ть! 5 Гори, як віск, розтопи́лися
перед обличчям Господнім, перед обличчям
Господа всієї землі. 6 Небо розповідає про правду
Його, й бачать славу Його всі наро́ди. 7 Нехай
посоро́млені будуть усі, хто і́долам служить,
хто божка́ми вихва́люється! Додо́лу впадіть
перед Ним, усі бо́ги! 8 Почув і звесели́вся Сіон, і
поті́шились Юдині до́чки через Твої при́суди,
Господи, 9 бо над усією землею Найви́щий
Ти, Господи, над бога́ми всіма́ Ти піднесе́ний
сильно! 10 Хто Господа любить, — нена́видьте
зло! Хто рятує душі святих Своїх, Той ви́зволить
їх із руки несправедли́вих. 11 Світло сі́ється для
справедливого, а для простосердих — розра́да.
12 Радійте, праведні, Господом, і славте Його
святу па́м'ять!

98 Псалом. 2 Спасі́ння Своє Господь ви́явив,
перед очима наро́дів відкрив Свою правду.
3 Пам'ятає Він Якову милість Свою, й Свою
вірність для дому Ізра́їля. Бачать всі кі́нці землі
те спасі́ння, що чинить наш Бог. 4 Уся зе́мле,
викли́куйте Господу, покли́куйте радісно, і
співайте та грайте! 5 Грайте Господе́ві на гу́слах,
на гу́слах і піснопі́нням, 6 на су́рмах і голосом
рогу викликуйте перед обличчям Царя Цього й
Господа! 7 Нехай шумить море й усе, що у ньому,
вселе́нна й мешка́нці її, 8 ріки хай плещуть
в долоні, ра́зом радіють хай го́ри 9 перед
обличчям Господнім, бо Він землю судити гряде́:
Він за справедливістю буде судити вселе́нну, і
народи по правді!

99 Царює Господь, — і наро́ди тремтя́ть, сидить
на Херуви́мах, і трясе́ться земля! 2 Великий
Госпо́дь на Сіоні, і підне́сений Він над усі́ма
наро́дами! 3 Хай Ім'я́ Твоє сла́влять, — велике
й грізне́ воно! 4 А сила Царя любить право,
справедливість Ти міцно поста́вив, Ти Якову
право та правду вчинив! 5 Звели́чуйте Господа,
нашого Бога, і вклоняйтесь підні́жкові ніг Його,
— Він бо Святий! 6 Мойсей й Ааро́н — серед
священиків Його, а Самуїл серед тих, що кличуть
Іме́ння Його. Вони кликали до Господа, — і Він
вислухав їх, 7 у стовпі хмари до них говорив.
Вони зберіга́ли свідо́цтва Його й постано́ви,
що Він дав був для них. 8 Господи, Боже
наш, — Ти вислухо́вував їх, Ти був для них
Богом виба́чливим, але мстився за їхні діла́. 9
Звеличуйте Господа, нашого Бога, і вклоня́йтеся
перед горою святою Його, — бо Святий Господь,
Бог наш!

100 Вдя́чний псало́м. 2 Служіть Господе́ві із
радістю, перед обличчя Його підійдіте зо
співом! 3 Знайте, що Господь — Бог Він, Він нас
учини́в, і Його́ ми, — Його ми народ та отара
Його пасови́ська. 4 Увійдіть в Його бра́ми з
подя́куванням, на подві́р'я Його́ з похвало́ю!
Виславляйте Його, Ім'я́ Його благословля́йте,
5 бо добрий Господь, Його милість навіки, а
вірність Його — з роду в рід!

101 Псалом Давидів. 2 придивля́тимуся
до доро́ги невинного. Коли при́йдеш
до мене? Я буду ходити в неви́нності серця
свого́ серед дому мого́, 3 не поставлю я перед
очи́ма своїми речі нікче́мної, діло відступства
нена́виджу, — не приляже до мене воно, 4
перекі́рливе серце відхо́дить від мене, лихого не
знаю! 5 Хто таємно обчо́рнює бли́жнього свого,
— я зни́щу того́, високо́кого й гордосе́рдого, —
його не стерплю́! 6 Мої очі — на вірних землі, щоб
сиділи зо мною. Хто хо́дить дорогою невинного,

той буде служити мені. 7 Обма́нець не сяде в сере́дині дому мого, і міцно не стане навпроти
очей моїх неправдомо́вець! 8 Всіх безбожних
землі буду ни́щити кожного ра́нку, щоб з міста
Господнього ви́губити всіх злочинців!

102 Молитва вбогого, коли він слабне та
перед Господнім лицем виливає мову
свою. Господи, ви́слухай молитву мою, і
блага́ння моє нехай дійде до Тебе! 2 Не ховай
від мене обличчя Свого́, в день недолі моєї —
схили Своє ухо до ме́не, в день блага́ння озвися
неба́вом до мене! 3 Бо минають, як дим, мої
дні, а кості мої — немов ви́сохли в о́гнищі. 4
Як трава та — поби́те та ви́сохло серце моє,
так що я забував їсти хліб свій. 5 Від зо́йку
стогна́ння мого прили́пли до тіла мого мої
кості. 6 Уподо́бився я пелика́нові пустині, я
став, як той пу́гач руїн! 7 Я безсонний, і став,
немов пташка само́тня на да́сі. 8 Увесь день
ображають мене вороги́ мої, ті, хто з мене
кепку́є, заприсяглись проти мене! 9 І по́піл я їм,
немов хліб, а напої́ свої із плаче́м перемі́шую,
— 10 через гнів Твій та лютість Твою, бо підняв
був мене Ти та й кинув мене́. 11 Мої дні — як
похи́лена тінь, а я сохну, немов та трава! 12 А
Ти, Господи, бу́деш повік пробува́ти, а пам'ять
Твоя — з роду в рід. 13 Ти встанеш та змилуєшся
над Сіо́ном, бо час учини́ти йому милосердя, бо
прийшов речене́ць, 14 бо раби Твої покоха́ли
й камі́ння його́, і порох його полюбили! 15 І
будуть боятись наро́ди Господнього Йме́ння,
а всі зе́мні царі — слави Твоєї. 16 Бо Господь
побудує Сіона, поя́виться в славі Своїй. 17 До
молитви забутих зве́рнеться Він, і моли́тви
їхньої не осоро́мить. 18 Запишеться це поколі́нню
майбу́тньому, і наро́д, який ство́рений буде,
хвали́тиме Господа, 19 бо споглянув Він із
високо́сти святої Своєї, Господь зо́рив на землю
з небе́с, 20 щоб почути зідха́ння ув'я́зненого,
щоб на смерть прироко́ваних ви́волити, 21 щоб
розповіда́ти про Йме́ння Господнє в Сіоні, а в
Єрусалимі — про славу Його, 22 коли ра́зом
збе́ру́ться наро́ди й держа́ви служи́ти Господе́ві.
23 Мою силу в дорозі Він ви́снажив, дні мої
скороти́в. 24 Я кажу́: „Боже мій, — не бери Ти
мене в половині днів моїх! Твої ро́ки — на вічні
віки. 25 Колись землю Ти був закла́в, а небо —
то чин Твоїх рук, — 26 позникають вони, а Ти
бу́деш стояти. І всі вони, як оде́жа, загинуть, Ти
їх зміниш, немов те вбрання́, — і мину́ться вони.
27 Ти ж — Той Самий, а роки Твої не закі́нчаться!
28 Сини Твоїх рабів будуть жити, а їхнє насіння
стоя́тиме міцно перед обличчям Твоїм!“

103 Давидів. 2 Благослови, душе моя,
Господа, і не забувай за всі добродійства
Його́! 3 Всі провини Твої Він прощає, всі неду́ги
твої вздоровля́є. 4 Від могили життя твоє Він
визволя́є, Він милістю та милосердям тебе
корону́є. 5 Він бажа́ння твоє насича́є добром, —
відно́виться, мов той орел, твоя ю́ність! 6 Господь
чинить правду та суд для всіх переслі́дуваних. 7
Він дороги Свої об'явив був Мойсе́єві, діла́ Свої
— ді́тям Ізра́їлевим. 8 Щедрий і милосердний
Господь, довготерпели́вий і многомилости́вий. 9
Не за́вжди на нас ворогує, і не навіки захо́вує гнів.
10 Не за нашими про́гріхами Він пово́диться з
нами, і відплачує нам не за прови́нами нашими.
11 Бо як ви́соко небо стоїть над землею, — велика
така Його милість до тих, хто боїться Його́, 12
як далекий від за́ходу схід, так Він віддали́в від
нас наші провини! 13 Як жалує ба́тько дітей,
так Господь пожалі́вся над тими, хто боїться
Його, 14 бо знає Він ство́рення наше, пам'ятає,
що ми — по́рох: 15 чоловік — як трава дні його,
немов цвіт польови́й — так цвіте він, 16 та вітер
пере́йде над ним — і немає його, і вже місце
його не пізна́є його. 17 А милість Господня від
віку й до віку на тих, хто боїться Його, і правда
Його — над синами синів, 18 що Його заповіта
доде́ржують, і що пам'ята́ють нака́зи Його, щоб
виконувати їх! 19 Господь міцно поставив на Небі
престо́ла Свого́, а Ца́рство Його над усім володі́є.
20 Благослові́ть Господа, Його Анголи́, ве́летні
сильні, що вико́нуєте Його слово, щоб слухати
голосу слів Його! 21 Благословіть Господа, усі
сили небесні Його́, слу́ги Його, що чините волю
Його́! 22 Благословіть Господа, всі діла́ Його, на
всіх місця́х царюва́ння Його! Благослови, душе
моя, Го́спода!

104 Благослови, душе моя, Господа!
Господи, Боже мій, Ти ве́льми великий,
зодягну́вся Ти в ве́лич та в славу! 2 Зодягає Він
світло, як ша́ти, небеса́ простягає, немов би
заві́су. 3 Він ставить на во́дах пала́ти Свої, хма́ри
кладе за Свої колесни́ці, ходить на кри́лах
вітро́вих! 4 Він чинить вітри́ за Своїх посланці́в,
палю́чий огонь — за Своїх слуг. 5 Землю Ти
вгрунтува́в на осно́вах її, щоб на вічні віки вона
не захита́лась, 6 безо́днею вкрив Ти її, немов
шатою. Стала вода над гора́ми, — 7 від погро́зи
Твоєї вона втекла́, від гу́ркоту грому Твого
побігла вона, — 8 виходить на го́ри та схо́дить в
доли́ни, на місце, що Ти встанови́в був для неї.
9 Ти границю поклав, щоб її вона не перейшла́,
щоб вона не верну́лася землю покрити. 10
Він джере́ла пускає в пото́ки, що пливуть між
гора́ми, 11 напува́ють вони всю пільну́ звірину́,
ними дикі ослі́ гасять спра́гу свою. 12 Птаство

небесне над ними живе, видає воно голос з-
посе́ред галу́зок. 13 Він напоює горн з пала́ців
Своїх, із плоду чи́нів Твоїх земля си́титься. 14
Траву для худоби виро́щує, та зелени́ну для
праці люди́ні, щоб хліб добува́ти з землі, 15
і вино, що серце люди́ні воно звеселя́є, щоб
більш від оливи блищало обличчя, і хліб, що
серце люди́ні зміцня́є. 16 Насичуються Господні
дере́ва, ті ке́дри лива́нські, що Ти насади́в, 17
що там ку́бляться пта́хи, бузько́, — кипари́си
мешка́ння його. 18 Го́ри високі — для диких
кози́ць, скелі — схо́вище ске́льним звири́нам. 19
і місяця Він учинив для озна́чення ча́су, сонце
знає свій за́хід. 20 Темноту́ Ти наво́диш — і ніч
настає, в ній пору́шується вся звири́на лісна́,
— 21 рича́ть левчуки́ за здоби́чею та шукають
від Бога своєї пожи́ви. 22 Сонце ж засвітить
— вони повтікають, та й кладуться по но́рах
своїх. 23 Люди́на виходить на працю свою, й на
роботу свою аж до ве́чора. 24 Які то числе́нні
діла Твої, Господи, — Ти мудро вчинив їх усіх,
Твого тво́рива повна земля! 25 Ось море велике
й розло́го-широ́ке, — там повзю́че, й числа
їм немає, звири́на мала́ та велика! 26 Ходять
там кораблі, там той левіята́н, якого створив
Ти, щоб ба́витися йому в мо́рі. 27 Вони всі
чекають Тебе, — щоб Ти ча́су свого поживу їм
дав. 28 Даєш їм — збирають вони, руку Свою
розкрива́єш — добром насича́ються. 29 Ховаєш
обличчя Своє — то вони переля́кані, забираєш
їм духа — вмирають вони, та й верта́ються до
свого по́роху. 30 Посилаєш Ти духа Свого — вони
тво́ряться, і Ти відновля́єш обличчя землі. 31
Нехай буде слава Господня навіки, хай діла́ми
Своїми радіє Господь! 32 Він погляне на землю
— й вона затремти́ть, доторкне́ться до гір —
і диму́ючи вони! 33 Я буду співати Господе́ві
в свое́му житті, буду грати для Бога мого, аж
поки живу́! 34 Буде приємна Йому моя мова, —
я Господом буду радіти! 35 Неха́й згинуть грі̂шні
з землі, а безбожні — немає вже їх! Благослови,
душе моя, Господа! Алілу́я!

105 Дякуйте Господу, кличте Ім'я́ Його́, серед
наро́дів звіщайте про чи́ни Його! 2
Співайте Йому, грайте Йому, говоріть про всі
чу́да Його́! 3 Хваліться святим Його Име́нням,
хай ті̂шиться серце шука́ючих Господа! 4
Пошу́куйте Господа й силу Його, лице Його
за́вжди шукайте! 5 Пам'ятайте про чу́да Його,
які Він учинив, про озна́ки Його та про при́суди
уст Його, 6 ви, насіння Авраама, раба Його,
сини Яковові, вибра́нці Його́! 7 Він — Госпо́дь,
Бог наш, по ці̂лій землі Його при́суди! 8 Він
пам'ятає наві̂ки Свого заповіта, те слово, яке
наказав був на тисячу родів, 9 що склав Він
його з Авраа́мом, і приса́гу Свою — для Ісака. 10
Він поставив її за Зако́на для Якова, Ізраїлеві —
заповітом навіки, 11 говорячи: „Я дам тобі Край
ханаа́нський, частину спа́дщини для вас“! 12
Тоді їх було́ невелике число, нечисле́нні були та
прихо́дьки на ній, 13 і ходили вони від наро́ду
до наро́ду, від царства до іншого лю́ду. 14 Не
дозво́лив нико́му Він кри́вдити їх, і за них Він
царям докоря́в: 15 „Не дото́ркуйтеся до Моїх
помаза́нців, а пророкам Моїм не робі̂те лихого!“
16 І покликав Він голод на землю, всяке хлі̂бне
стебло́ полама́в. 17 Перед їхнім обличчям Він
мужа послав, — за раба Йо́сип про́даний був. 18
Кайда́нами му́чили но́ги його, залізо пройшло в
його тіло, 19 аж до ча́су випо́внення сло́ва Його,
— слово Господнє його було ви́явило. 20 Цар
послав — і його розв'яза́в, воло́дар народів — і
його був звільни́в. 21 Він настанови́в його паном
над домом своїм, і воло́дарем над усім маєтком
своїм, 22 щоб в'язни́в він його можновла́дців по
волі своїй, а старших його умудря́в. 23 І Ізраїль
прибув до Єги́пту, і Яків заме́шкав у Ха́мовім
кра́ї. 24 А наро́д Свій Він сильно розмно́жив,
і зробив був ряснîшим його від його ворогів.
25 Він переміни́в їхнє серце, щоб народа Його
ненави́діли, щоб брались на хи́трощі проти
рабів Його. 26 Він послав був Мойсея, Свого раба,
Аарона, що вибрав його, 27 — вони положили
були серед них Його ре́чі знаме́нні, та чу́да
у Ха́мовім кра́ї. 28 Він темно́ту наслав — і
поте́мніло, і вони не проти́вились слову Його.
29 Він перемінив їхню воду на кров, і вмори́в
їхню рибу. 30 Їхній край зароївся був жа́бами,
навіть в поко́ях царів їхніх. 31 Він сказав — й
прибули́ рої мух, воші в ці̂лому о́бширі їхньому.
32 Він градом зробив їхній дощ, палю́чий огонь
— на їхню землю. 33 І Він повибивав виноград
їхній та фіґове дерево їхнє, і дереви́ну на о́бширі
їхньому повило́млював. 34 Він сказав — і найшла
сарана́ та гу́сінь без ліку, — 35 усю яринý в
їхнім кра́ї пожéрла, і плід землі їхньої з'їла. 36
І Він повбивав усіх пе́рвістків в їхньому краї,
поча́ток усякої їхньої сили. 37 І Він ви́провадив
їх у срі̂блі та в золоті, і серед їхніх племе́н не
було́, хто б спіткну́вся. 38 Єгипет радів, коли
вийшли вони, бо страх перед ними напа́в був на
них. 39 Він хмару простяг на заслону, а огонь
— на освітлення ночі. 40 Зажадав був Ізраїль
— і Він перепели́ці наслав, і хлібом небесним
Він їх годува́в. 41 Відчинив був Він скелю — й
лину́ла вода, потекли́ були ріки в пустинях, 42
бо Він пам'ятав за святе Своє слово, за Авраама,
Свого раба. 43 І Він з радістю вивів наро́д Свій,
зо співом — вибра́нців Своїх, 44 І їм землю
наро́дів роздав, і посі̂ли вони працю лю́дів, 45

щоб вико́нували Його за́повіді, та зако́ни Його
берегли́! Алілу́я!

106 Алілу́я! 2 Хто розка́же про ве́лич
Господню, розповість усю славу Його́?
3 Блаженні, хто де́ржиться права, хто чинить
правду кожного ча́су! 4 Згадай мене, Господи,
в ласці Своїй до народу Свого́, відві́дай мене
спасі́нням Своїм, 5 щоб побачити добре
вибра́нців Твоїх, щоб я ті́шився радощами
Твого наро́ду, і хвалився зо спа́дком Твоїм!
6 Ми згрішили з батька́ми своїми, скриви́ли,
неправди́ве чинили. 7 Не зважа́ли на чу́да Твої
батьки наші в Єгипті, многоти́ Твоїх ласк не
прига́дували й бунтува́лись над морем, над
морем Черво́ним. 8 Та Він ради Ймення Свого їх
спас, щоб виявити Свою силу. 9 Він кли́кнув на
море Червоне — і ви́сохло, і Він їх повів через
мо́рські глиби́ни, немов по пустині! 10 І Він
спас їх з руки неприя́теля, визволив їх з руки
ворога, — 11 і закрила вода супроти́вників їхніх,
жоден з них не зоста́вся. 12 Тоді то в слова́
Його вві́рували, виспі́вували Йому славу. 13 Та
скоро забули вони Його чин, не чекали пора́ди
Його́, 14 і пала́ли в пустині жада́нням, і Бога
в пустині ізнов випробо́вували, 15 і Він їхнє
жада́ння їм дав, але худість послав в їхню душу.
16 Та Мойсею поза́здрили в та́борі, й Ааронові,
святому Господньому. 17 Розкрилась земля —
і Дата́на погли́нула, Авіро́нові збори накрила,
18 і огонь запалав на їхніх збо́рах, — і по́лум'я
те попали́ло безбожних. 19 Зробили тельця́ на
Хори́ві, і били поклони бовва́нові ви́литому,
— 20 і змінили вони свою славу на образ вола́,
що траву пожирає, 21 забули про Бога, свого
Спасителя, що велике в Єгипті вчинив, 22 у
землі Ха́мовій чу́да, страшні ре́чі над морем
Червоним. 23 І сказав Він пони́щити їх, коли б не
Мойсей, вибра́нець Його, що став був у ви́ломі
перед обличчям Його — відверну́ти Його гнів,
щоб не шкодив! 24 Погордили землею жада́ною,
не повірили сло́ву Його, 25 і ре́мствували по
наме́тах своїх, неслухня́ні були́ до Господнього
голосу. 26 І Він підійняв Свою ру́ку на них, щоб
їх повали́ти в пустині, 27 і щоб повалити їхнє
пото́мство посеред наро́дів, та щоб розпоро́шити
їх по країнах! 28 І служили Ваа́лові пео́рському,
й їли вони жертви мертвих, 29 і діла́ми своїми
розгні́вали Бога, — тому вдерлась зара́за між
них! 30 І встав тоді Пі́нхас та й розсуди́в, —
і зара́за затри́малась, 31 і йому порахо́вано в
праведність це, з роду в рід аж навіки. 32 І
розгні́вали Бога вони над водою Мері́ви, і через
них стало зле для Мойсея, 33 бо духа його
засмути́ли, і він говорив нерозва́жно уста́ми
своїми. 34 Вони не позни́щували тих наро́дів, що
Господь говорив їм про них, — 35 і поміша́лись
з пога́нами, та їхніх учинків навчи́лись. 36 І
бо́жищам їхнім служили, а ті па́сткою стали
для них. 37 І прино́сили в жертву синів своїх,
а дочо́к своїх — де́монам, 38 — і кров чисту
лили́, кров синів своїх і дочо́к своїх, що їх у
жертву прино́сили бо́жищам ханаа́нським. І
через кривавий пере́ступ земля посквернилась,
39 і стали нечисті вони через учи́нки свої, і
пере́люб чинили діла́ми своїми. 40 І проти
наро́ду Свого запалав гнів Господній, і спа́док
Його Йому став оги́дним, 41 і віддав їх у
руку наро́дів, — і їхні нена́висники панували
над ними, 42 і їхні вороги їх гноби́ли, і вони
впокори́лися під їхню руку. 43 Багато разі́в
Він визво́лював їх, але вони вперті були́ своїм
за́думом, — і пригно́блено їх через їхню прови́ну!
44 Та поба́чив Він їхню тісно́ту, коли почув їхні
блага́ння, 45 і Він пригадав їм Свого заповіта, і
пожалував був за Своєю великою милістю, 46
і збудив милосердя до них між усі́ма, що їх
полони́ли! 47 Спаси́ нас, о Господи, Боже наш,
і нас позбирай з-між наро́дів, щоб дя́кувати
Йме́нню святому Твоєму, щоб Твоєю хвали́тися
славою! 48 Благословенний Господь, Бог Ізраїлів
звіку й наві́ки! І ввесь наро́д нехай скаже: Амі́нь!
Алілу́я!

107 „Дякуйте Господу, добрий бо Він, бо
наві́ки Його милосердя!“ 2 хай так
скажуть ті всі, що Госпо́дь урятував їх, що
ви́зволив їх з руки ворога, 3 і з країв їх зібрав,
— від сходу й захо́ду, від пі́вночі й моря! 4
Блудили вони по пустині дорогою голою, осілого
міста не знахо́дили, 5 голодні та спра́гнені, і
в них їхня душа омліва́ла. 6 І в недолі своїй
вони Го́спода кли́кали, і Він визволяв їх від
у́тисків їхніх! 7 І Він їх попрова́див дорогою
про́стою, щоб до міста осілого йшли. 8 Нехай
же подя́ку склад́уть Господе́ві за милість Його,
та за чу́да Його синам лю́дським, 9 бо наси́тив
Він спра́гнену Душу, а душу голодну напо́внив
добром! 10 Ті, хто перебував був у те́мряві та
в сме́ртній ті́ні, то в'я́зні біди та заліза, 11 бо
вони спротивля́лися Божим слова́м, і відки́нули
раду Всевишнього. 12 Та Він упокори́в їхнє серце
терпі́нням, спіткну́лись вони — і ніхто не поміг,
13 і в недолі своїй вони Господа кли́кали, і Він
визволя́в їх від у́тисків їхніх! 14 І Він вивів їх з
те́мряви й мо́року, їхні ж кайда́ни сторо́щив. 15
Нехай же подяку складуть Господе́ві за милість
Його, та за чу́да Його синам лю́дським, 16 бо
Він полама́в мідні двері, і засу́ви залізні зрубав!
17 Нерозумні страждали за грішну дорогу свою
й за свої беззаконня. 18 Душа їхня від усякої
їжі відве́рталася, — і дійшли вони аж до брам

смерти, 19 і в недолі своїй вони Господа кли́кали,
і Він визволяв їх від у́тисків їхніх, — 20 Він
послав Своє слово та їх уздоро́вив, і їх урятував
з їхньої хвороби! 21 Нехай же подяку складуть
Господе́ві за милість Його та за чу́да Його синам
лю́дським, 22 і хай жертви подяки прино́сять, і
хай розповіда́ють зо співом про чи́ни Його! 23
Ті, хто по морю пливе́ корабля́ми, хто чинить
зайняття своє на великій воді, — 24 вони бачили
чи́ни Госпо́дні та чу́да Його в глибині! 25 Він
скаже — і буря зривається, і підно́сяться хвилі
Його, 26 до неба вони підійма́ються, до безодні
спада́ють, — у небезпеці душа їхня хвилюється!
27 Вони крутяться й ходять вперед та назад,
як п'яни́й, і вся́ їхня мудрість бенте́житься! 28
Та в недолі своїй вони Господа кликали, і Він
визволяв їх від у́тисків їхніх! 29 Він змінює бурю
на ти́шу, — і стихають їхні хвилі, 30 і раділи,
що вти́хли вони, і Він їх привів до бажа́ної
при́стані. 31 Нехай же подяку складуть Господе́ві
за милість, та за чу́да Його синам лю́дським! 32
Нехай величають Його на наро́дньому зборі, і
нехай вихваля́ють Його на засі́данні старших!
33 Він обе́ртає рі́чки в пустиню, а водні джере́ла
— на суході́л, 34 плодю́чу землю — на солонча́к
через зло́бу мешка́нців її. 35 Він пустиню
обе́ртає в водне болото, а землю суху́ — в
джерело́, 36 і голодних садо́вить Він там, а вони
ставлять місто на ме́шкання, 37 і поля́ засіва́ють,
і виногра́дники са́дять, — і отримують плід
урожа́ю! 38 І благословляє Він їх, — і сильно
розмно́жуються, і оде́ржують плід урожа́ю! 39
Та змаліли вони й похили́лися з утиску злого
та з сму́тку. 40 Виливає Він га́ньбу на можних,
— і блу́дять вони без дороги в пустині, 41 а
вбогого Він підіймає з убо́зтва, і розмно́жує
роди, немов ту ота́ру. 42 Це бачать правдиві й
радіють, і закриває уста́ свої всяке безправ'я. 43
Хто мудрий, той все це завва́жить, — і пізна́ють
вони́ милосердя Господнє!

108 Пісня. Псалом Давидів. Моє серце
зміцни́лося, Боже, — я буду співати та
сла́вити ра́зом з своєю хвало́ю! 2 Збудися ж
ти, а́рфо та ци́тро, — я буду будити досві́тню
зорю́! 3 Я буду Тебе вихваля́ти, о Господи, серед
наро́дів, і буду співати Тобі між племе́нами, 4 бо
більше від неба Твоє милосердя, а правда Твоя
— аж до хмар! 5 Піднеси́ся ж, о Боже, над небо, а
слава Твоя — над усією землею! 6 Щоб любі Твої
були ви́зволені, Своєю прави́цею допоможи́ й
обізви́ся до нас! 7 У святині Своїй Бог промовив:
„Нехай Я звеселю́ся, — розділю́ Я Сихе́м, і
долину Сукко́тську помі́ряю. 8 Належить Мені
Ґілеа́д, і Мені Манасі́я, а Єфре́м — охорона
Моєї голови, Юда — бе́рло Моє. 9 Моа́в — то
мідни́ця Мого миття́, на Едо́м узутття́м Своїм
кину, над Филисте́єю буду погу́кувати!“ 10 Хто
мене запрова́дить до міста тверди́нного, хто до
Едо́му мене приведе́? 11 Хіба ж Ти покинув нас,
Боже, і серед нашого ві́йська не ви́йдеш вже,
Боже? 12 Подай же нам поміч на ворога, лю́дська
бо поміч — марно́та! 13 Ми мужність пока́жемо
в Бозі, — і Він пото́пче проти́вників наших!

109 Для дириґента хору. Псалом Давидів. 2
бо мої вороги́ порозкрива́ли на мене уста́
нечести́ві та пе́льки лукаві, язиком неправди́вим
говорять зо мною! 3 І вони оточили мене
словами нена́висти, і без причини на мене
воюють, 4 обмовля́ють мене за любов мою,
а я — молюся за них, 5 вони віддають мені
злом за добро, і не́нависти — за любов мою! 6
Постав же над ним нечестивого, і по правиці
його сатана́ нехай стане! 7 Як буде суди́тись
— нехай вийде винним, молитва ж його бодай
стала гріхом! 8 Нехай дні його будуть коро́ткі,
хай інший маєток його забере́! 9 Бодай діти
його стали си́ротами, а жінка його — удовою! 10
І хай діти його все мандру́ють та же́брають, і
нехай вони просять у тих, хто їх руйнував! 11
Бодай їм тене́та розставив лихва́р на все, що
його, і нехай розграбу́ють чужі його працю!
12 Щоб до нього ніхто милосердя не виявив,
і бодай не було його си́ротам милости! 13
Щоб на зни́щення стали нща́дки його, бодай
було скре́слене в другому роді ім'я́ їхнє! 14
Беззаконня батьки́в його хай пам'ята́ється в
Господа, і хай не стирається гріх його матері! 15
Нехай будуть вони перед Господом за́вжди, а
Він нехай вирве з землі їхню пам'ять, — 16 во́рог
бо не пам'ятав милосердя чини́ти, і напастува́в
був люди́ну убогу та бідну, та серцем засму́чену,
щоб убивати її! 17 Полюбив він прокля́ття,
бодай же на нього воно надійшло! — і не хотів
благослове́ння, — щоб воно віддалилось від
нього! 18 Зодягнув він прокляття, немов свою
одіж, проси́кло воно, як вода, в його ну́тро, та в
кості його, мов олива! 19 Бодай воно стало йому
за одежу, в яку зодягне́ться, і за пояс, що за́вжди
він ним підпере́жеться! 20 Це заплата від Господа
тим, хто мене обмовля́є, на душу мою нагово́рює
зло! 21 А Ти Господи, Владико, зо мною зроби
ради Йме́ння Свого́, що добре Твоє милосердя,
— мене порятуй, 22 бо я вбогий та бідний, і
зра́нене серце моє в моїм ну́трі! 23 Я ходжу́,
мов та тінь, коли хи́литься день, немов сарана́
— я відки́нений! 24 Коліна мої знеси́лилися з
по́сту, і ви́худло тіло моє з недостачі оливи, 25
і я став для них за посміхо́вище, коли бачать
мене, — головою своєю хитають. 26 Поможи

мені, Господи, Боже мій, за Своїм милосердям
спаси Ти мене! 27 І нехай вони знають, що
Твоя це рука, що Ти, Господи, все це вчини́в! 28
Нехай проклинають вони, Ти ж поблагослови́!
Вони повстають, та нехай засоро́млені бу́дуть, а
раб Твій радї́тиме! 29 Хай зодя́гнуться га́ньбою
ті, хто мене обмовля́є, і хай вони сором свій
вдягнуть, як шату! 30 Я уста́ми своїми хвали́тиму
голосно Господа, і між багатьма́ Його сла́вити
буду, 31 бо стоїть на правиці убогого Він для
спасї́ння від тих, хто осуджує душу його!

110 Псалом Давидів. 2 Госпо́дь із Сіону пошле
бе́рло сили Своєї, — пануй Ти поміж
вороге́ми Своїми! 3 Наро́д Твій готовий у
день військово́го побо́ру Твого, — в оздо́бах
святині із ло́ня зірни́ці прилине для Тебе, немов
та роса, Твоя молодість. 4 Поклявся Господь,
— і не буде жаліти: „Ти священик навіки за
чином Мелхиседе́ковим“. 5 По прави́ці Твоїй
розторо́щить Владика царів у день гніву Свого́, 6
Він буде суди́ти між наро́дами, землю ви́повнить
тру́пами, розторо́щить Він голову в кра́ї великім.
7 Буде пити з струмка́ на дорозі, тому́ то підї́йме
Він го́лову!“

111 Алілу́я! 2 Великі Господні ділá, — вони
пожада́ні для всіх, хто їх любить! 3
Його діло — краса́ та вели́чність, а правда Його
пробува́є навіки! 4 Він па́м'ятку чудам Своїм
учинив, — милости́вий та щедрий Госпо́дь!
5 Пожи́ву дає Він для тих, хто боїться Його,
заповіта Свого пам'ятає повї́к! 6 Силу чи́нів Своїх
об'явив Він наро́дові Своє́му, щоб спа́дщину
наро́дів їм дати. 7 Ділá рук Його — правда та
право, всі нака́зи Його справедли́ві, — 8 вони
крї́пкі на вічні віки́, вони зро́блені вірністю
і правотою! 9 Послав Він Своєму наро́дові
визво́лення, заповіта Свого поставив навї́ки,
святе та грізне́ Його Йме́ння! 10 Поча́ток
премудрости — страх перед Господом, — добрий
розум у тих, хто вико́нує це, Його слава навіки
стоїть!

112 Алілу́я! 2 Буде си́льним насї́ння його
на землі, буде поблагосло́влений рід
безневи́нних! 3 Багатство й достаток у домі його,
а правда його пробува́є навіки! 4 Світло схо́дить
у те́мряві для справедливих, — Він ласка́вий,
і милости́вий, і праведний! 5 Добрий муж
милости́вий та позичає, уде́ржує справи свої
справедливістю, 6 і навї́ки він не захита́ється, —
у вічній па́м'яті праведний бу́де! 7 Не боїться
він звї́стки лихої, його серце міцне́, надї́ю
складає на Господа! 8 Умї́цнене серце його не
боїться, бо він бачить нещастя поміж вороге́ми
своїми! 9 Він щедро убогим дає, його правда
навї́ки стоїть, його ріг підіймається в славі! 10
Це бачить безбожний та гнї́вається, скрего́че
зубами своїми та та́не. Бажа́ння безбожних
загине!

113 Алілуя! 2 Нехай буде благословенне
Господнє Ім'я́ відтепе́р і навіки! 3 Від
сходу сонця аж до захо́ду його — прославляйте
Господнє Ім'я́! 4 Господь підіймається над усі
наро́ди, Його слава понад небеса́! 5 Хто подібний
до Господа, нашого Бога, що ме́шкає на висотї́, 6
та знижується, щоб побачити те, що на небеса́х
і на землі? 7 Бідаря́ Він підво́дить із по́роху,
зо сміття́ підіймає нужде́нного, 8 щоб його
посади́ти з вельмо́жними, з вельмо́жними люду
Його́! 9 Він неплідну в домі садо́вить за радісну
матір дітей! Алілуя!

114 Як виходив Ізраїль з Єгипту, від наро́ду
чужого дім Яковів, — 2 Юда став за
святиню Йому, а Ізраїль — Його панува́нням!
3 Побачило море все це — і побї́гло, Йорда́н
повернувся наза́д! 4 Го́ри скака́ли, немов баранцї́,
а пагї́рки — немов ті ягня́та! 5 Що́ тобі, море, що
ти втікаєш? Йорда́не, що ти поверну́вся наза́д? 6
Чого ска́чете, гори, немов баранцї́, а па́гірки —
мов ті ягня́та? 7 Тремти, зе́мле, перед Господнім
лицем, перед лицем Бога Якова, 8 що скелю
обе́ртає в озеро водне, а кремінь — на водне
джере́ло!

115 Не нам, Господи, не нам, але Йменню
Своє́му дай славу за милість Твою, за
правду Твою! 2 Пощо мають казати наро́ди: „Де́
ж то їхній Бог?“ 3 А Бог наш на небі, — усе, що
хотів, учинив 4 Їхні божки́ — срібло й золото,
дї́ло рук лю́дських: 5 вони мають уста́ — й не
гово́рять, очі мають вони — і не бачать, 6 мають
уші — й не чують, мають носа — й без ню́ху, 7
мають руки — та не дотика́ються, мають ноги —
й не ходять, своїм го́рлом вони не говорять! 8
Нехай стануть такі, як вони, ті, хто їх виробля́є,
усі, хто надї́ю на них покладáє! 9 Ізраїлю, —
надї́ю складай лиш на Господа: Він їм поміч
та щит їм! 10 Аарóновий доме, — надї́йтесь
на Господа: Він їм поміч та щит їм! 11 Ті, що
Господа боїте́ся, — надї́йтесь на Господа: Він їм
поміч та щит їм! 12 Господь пам'ятає про нас, —
нехай поблагосло́вить! Нехай поблагосло́вить
Ізраїлів дім, нехай поблагосло́вить Він дім
Аарóнів! 13 Нехай поблагосло́вить Він тих, хто
має до Господа страх, мали́х та великих! 14
Нехай вас розмножить Госпо́дь, — вас і ваших
діте́й! 15 Благословенні ви в Господа, що вчинив
небо й землю! 16 Небо, — небо для Господа, а
землю віддав синам лю́дським! 17 Не мертві

хвалитимуть Господа, ані ті всі, хто сходить у
місце мовча́ння, — 18 а ми благословля́тимемо
Господа — відтепе́р й аж навіки! Алілуя!

116 2 бо Він нахилив Своє ухо до мене, і я
кли́катиму в свої дні! 3 Болі смерти мене
оточи́ли і знайшли мене му́ки шео́лу, нещастя
та сму́ток знайшов я! (Sheol h7585) 4 А я в Ім'я́
Господа кличу: „О Господи, ви́зволи ж душу
мою!“ 5 Господь милости́вий та справедливий,
і наш Бог милосердний! 6 Пильнує Господь
недосві́дчених, — став я нужде́нний, та Він
допомо́же мені! 7 Вернися, о душе́ моя, до
свого відпочи́нку, бо Госпо́дь робить добре тобі,
8 бо від смерти Ти ви́зволив душу мою, від
сльози́ — моє око, ногу мою від спотика́ння. 9 Я
ходитиму перед обличчям Господнім на землях
живих! 10 Я вірив, коли говорив: „Я сильно
пригні́чений!“ 11 Я сказав був у по́спіху: Кожна
люди́на говорить неправду!“ 12 Чим я відплачу́
Господе́ві за всі доброді́йства Його на мені? 13
Я чашу спасі́ння приймý, і прикли́чу Господнє
Ім'я́! 14 Прися́ги свої Господе́ві я ви́конаю перед
усім наро́дом Його́! 15 Дорога́ в очах Господа
смерть богобі́йних Його! 16 О Господи, я бо
Твій раб, я Твій раб, син Твоєї невільниці, — Ти
кайда́ни мої розв'яза́в! 17 Я жертву подяки Тобі
принесу́, і Господнім Ім'я́м буду кли́кати! 18
Прися́ги свої Господе́ві я виконаю перед усім
наро́дом Його, 19 на подві́р'ях Господнього
Дому, посеред тебе, о Єрусалиме! Алілу́я!

117 Хваліть Господа, всі племена,
прославляйте Його, всі наро́ди, 2 бо
зміцни́лось Його милосердя над нами, а правда
Господня наві́ки! Алілу́я!

118 Дякуйте Господу, добрий бо Він, бо навіки
Його милосердя! 2 Нехай скаже Ізраїль,
бо навіки Його милосердя! 3 Нехай скаже дім
Аарóнів, бо навіки Його милосердя! 4 Нехай
скажуть ті, хто боїться Господа, бо навіки Його
милосердя! 5 У тісно́ті я кли́кав до Господа, — і
просто́ром озвався до мене Госпо́дь! 6 Зо мною
Господь — не боюся ніко́го, що зро́бить люди́на
мені? 7 Господь серед тих, що мені помагають,
— і побачу загибіль своїх ненави́сників. 8 Краще
вдаватись до Господа, ніж надія́тися на люди́ну,
9 краще вдаватись до Господа, ніж надія́тися на
вельмо́жних! 10 Всі наро́ди мене оточи́ли, —
я ж Господнім Ім'я́м їх понищив! 11 Оточи́ли
мене й обступили мене, — я ж Господнім Ім'я́м
їх понищив! 12 Оточили мене немов бджо́ли,
та погасли вони, як терно́вий огонь, — я бо
Господнім Ім'я́м їх понищив! 13 Дошкульно
попхну́в ти мене на паді́ння, — та Господь спас
мене́! 14 Господь моя сила та пісня, і став Він
спасі́нням мені! 15 Голос співу й спасі́ння в
наметах між пра́ведників: „Госпо́дня прави́ця
виконує чу́да! 16 Правиця Господня підно́ситься,
прави́ця Господня вико́нує чу́да!“ 17 Не помру́,
але жи́тиму, і буду звіщати про чи́ни Господні! 18
Покара́ти мене — покарав був Госпо́дь, та смерти
мені не завдав. 19 Відчиніте мені брами правди,
— я ними ввійду́, буду сла́вити Господа! 20 „Це
брама Господня, — праведники в неї вхо́дять“.
21 Я буду хвалити Тебе, бо озвався до мене, і став
Ти спасі́нням мені! 22 Камінь, що його будівни́чі
відки́нули, той наріжним став каменем, — 23 від
Господа ста́лося це, і дивне воно в очах наших!
24 Це день, що його́ створи́в Господь, — радіймо
та тішмося в нім! 25 Про́симо, Господи, — спаси!
Про́симо, Господи, — пощасти́! 26 Благословен,
хто гряде́ у Господнє Ім'я́! Благословляємо вас
із Господнього дому! 27 Господь — Бог, і засяя́в
Він нам. Прив'яжі́те святковую жертву шнура́ми
аж до наріжників же́ртівника! 28 Ти мій Бог, і я
бу́ду Тебе прославля́ти, мій Боже, я буду Тебе
велича́ти! 29 Дякуйте Господу, добрий бо Він, бо
навіки Його милосердя!

119 Блаже́нні непоро́чні в доро́зі, що ходять
Зако́ном Господнім! 2 Блаженні, хто
держить свідо́цтва Його, хто шукає Його́ всім
серцем, 3 і хто кривди не робить, хто ходить
путя́ми Його! 4 Ти видав нака́зи Свої, щоб
вико́нувати пильно. 5 Коли б же доро́ги мої
були пе́вні, щоб держа́тиси Твоїх постано́в,
— 6 не бу́ду тоді засоро́млений я, як буду
дивитись на всі Твої за́повіді! 7 Щирим серцем
я буду Тебе прославля́ти, як навчу́ся зако́нів
Твоїх справедливих. 8 Я буду держа́тись Твоїх
постано́в, — не кидай же зо́всім мене́! 9 Чим
доде́ржить юнак у чистоті свою сте́жку? — Як
держа́тиметься Твоїх слів! 10 Цілим серцем своїм
я шукаю Тебе, — не дай же мені заблуди́тися
від Твоїх заповідей! 11 Я в серці своїм заховав
Твоє слово, щоб мені не гріши́ти проти Тебе. 12
Благослове́н єси́, Господи, навчи мене постано́в
Своїх! 13 Уста́ми своїми я розповідаю про всі
при́суди уст Твоїх. 14 З дороги свідо́цтв Твоїх
раді́ю я, як маєтком великим. 15 Про нака́зи
Твої розмовлятиму я, і на стежки́ Твої буду
дивитись. 16 Я буду радіти Твоїми постано́вами,
сло́ва Твого не забуду! 17 Своє́му рабові пощасти́,
щоб я жив, — і я буду держатися сло́ва Твого́!
18 Відкрий мої очі, і хай чу́да Зако́ну Твого
я побачу! 19 На землі я прихо́дько, — Своїх
заповідей не ховай Ти від мене! 20 Омлі́ває душа
моя з ту́ги за Твоїми зако́нами кожного ча́су.
21 Насвари́в Ти проклятих отих гордуні́в, що
вхиля́ються від Твоїх заповідей. 22 Відверни́
Ти від ме́не зневáгу та сором, бо держу́ся свідо́цтв

Твоїх я! 23 Теж вельмо́жі сидять та на мене
змовля́ються, та Твій раб про постано́ви Твої
розмовля́є, 24 і свідо́цтва Твої — то потіха моя,
то для мене дора́дники! 25 Душа моя гнеться
до по́роху, — за словом Своїм оживи Ти мене!
26 Про доро́ги свої я каза́в, і почув Ти мене,
— навчи Ти мене постано́в Своїх! 27 Дай мені
розуміти доро́гу нака́зів Твоїх, — і про чу́да Твої
я звіща́тиму. 28 Розпливáє зо сму́тку душа моя,
постав мене згідно зо словом Своїм! 29 Дорогу
неправди від мене відсу́нь, і дай мені з ласки
Своєї Зако́на! 30 Я вибрав путь правди, зако́ни
Твої біля себе поставив. 31 До свідо́цтв Твоїх я
приєдна́вся, — Господи, не посоро́м же мене! 32
Буду бігти шляхо́м Твоїх заповідей, бо поши́риш
Ти серце моє. 33 Путь Своїх постано́в покажи
мені, Господи, — і я буду держа́тись її до кінця!
34 Дай мені зрозуміти, і нехай я держу́ся Зако́ну
Твого́, і всім серцем я буду трима́тись його! 35
Провадь мене сте́жкою Твоїх за́повідей, бо в ній
я знайшов уподо́бу. 36 Серце моє прихили́ до
свідо́цтв Твоїх, а не до ко́ристи. 37 Відверни
мої очі, щоб марно́ти не бачили, — на дорозі
Своїй оживи́ Ти мене! 38 Для Свого раба сповни
слово Своє, що на страх Твій воно. 39 Відверни
Ти від мене зневáгу, якої боюся, бо добрі зако́ни
Твої. 40 Ось я прагну нака́зів Твоїх, — оживи́
мене правдою Своєю! 41 І хай зі́йде на мене,
о Господи, милість Твоя, спасі́ння Твоє, згідно
з словом Твоїм, 42 і нехай відпові́м я тому́,
хто словом ганьби́ть мене, бо наді́юсь на слово
Твоє! 43 І не відійма́й з моїх уст слова правди
ніко́ли, бо я жду Твоїх при́судів! 44 А я бу́ду
держа́тися за́вжди Зако́ну Твого́, на вічні віки́!
45 І бу́ду ходити в широ́кості, бо нака́зів Твоїх я
шукаю. 46 І бу́ду я перед царя́ми звіща́ти про
свідо́цтва Твої, — й не зазнаю я со́рому! 47 І
буду я розкошува́ти Твоїми заповідями, бо їх
полюбив, 48 і я руки свої простягну́ до Твоїх
заповідей, бо їх полюбив, і буду розду́мувати
про Твої постано́ви! 49 Пам'ятай про те слово
Своє́му рабові, що його наказав Ти чекати мені.
50 Це розра́да моя в моїм горі, як слово Твоє
оживля́є мене. 51 Гордуни́ насміхалися з мене
зана́дто, та я не відступив від Зако́ну Твого́! 52
Твої при́суди я пам'ята́ю відвіку, о Господи, — і
раді́ю! 53 Буря мене обгорну́ла через нечестивих,
що Зако́на Твого опускають! 54 Спі́ви для мене —
Твої постано́ви у домі моєї мандрі́вки. 55 Я вночі
пам'ятаю Ім'я́ Твоє, Господи, і держу́ся Зако́ну
Твого́! 56 Оце сталось мені, бо нака́зів Твоїх я
держу́ся. 57 Я сказав: „Моя доля, о Господи, щоб
держа́тись мені Твоїх слів“. 58 Я благаю Тебе
цілим серцем: Учини мені милість за словом
Своїм! 59 Я розва́жив доро́ги свої, й до свідо́цтв
Твоїх но́ги свої зверну́в. 60 Я спішу́ й не барю́ся
вико́нувати Твої заповіді. 61 Тене́та безбожних
мене оточи́ли, та я не забув про Зако́на Твого.
62 Опівно́чі встаю я, щоб скласти подяку Тобі
за при́суди правди Твоєї. 63 Я при́ятель всім,
хто боїться Тебе́, й хто нака́зи Твої береже́! 64
Милосердя Твого, о Го́споди, повна земля, —
навчи Ти мене Своїх постано́в! 65 Ти з рабом
Своїм добре зробив, Господи, за словом Своїм.
66 Навчи мене доброго розуму та пізнава́ння, бо
в заповіді Твої ві́рую я! 67 Доки я не стражда́в,
блудив був, та тепер я держусь Твого слова. 68
Ти добрий, і чиниш добро́, — навчи Ти мене
Своїх постано́в! 69 Гордуни́ вимишляють на
мене неправду, — а я цілим серцем держуся
нака́зів Твоїх. 70 Зробилось нечуле, як лій, їхнє
серце, — а я розкошу́ю з Зако́ну Твого. 71 Добре
мені, що я зму́чений був, — щоб навчитися
Твоїх постано́в! 72 Ліпший для мене Зако́н Твоїх
уст, аніж тисячі золота й срібла. 73 Руки Твої
створи́ли мене й збудува́ли мене́, — подай мені
розуму, й хай я навчу́сь Твоїх за́повідей! 74 Хто
боїться Тебе, ті побачать мене та й зрадіють,
бо я Твого сло́ва чекаю! 75 Знаю я, Господи, що
справедли́ві були́ Твої при́суди, і справедли́во
мене понижа́в Ти. 76 Нехай буде милість Твоя
на розра́ду мені, — за словом Твоїм до Свого
раба. 77 Нехай зі́йде на мене Твоє милосердя, —
й я жи́тиму, бо Зако́н Твій — розра́да моя. 78
Нехай гордуни́ посоро́млені будуть, бо робили
нечесно, а я буду розду́мувати про нака́зи Твої.
79 До ме́не пове́рнуться ті, хто боїться Тебе,
— і пізна́ють свідо́цтва Твої. 80 Нехай серце
моє буде чисте в Твоїх постано́вах, щоб я не
посоро́мився! 81 Душа моя слабне від ту́ги за
спасі́нням Твоїм, — чекаю я слова Твого! 82 За
словом Твоїм га́снуть очі мої та питають: „Коли
Ти потішиш мене?“ 83 Хоч я став, як той міх
у диму́, та Твоїх постано́в не забув. 84 Скільки
днів для Твого раба? Коли при́суда зробиш моїм
переслі́дникам? 85 Гордуни́ покопа́ли були мені
я́ми, що не за Зако́ном Твоїм. 86 Усі Твої за́повіді
справедливі; неправдиво мене переслі́дують,
— допоможи́ Ти мені! 87 Ма́лощо не погуби́ли
мене на землі, — та я не покинув нака́зів Івоїх!
88 Оживи́ Ти мене за Своїм милосердям, — і я
буду триматися свідчення уст Твоїх! 89 Навіки,
о Господи, слово Твоє в небеса́х пробува́є. 90 З
роду в рід Твоя правда; Ти землю поставив — і
стала вона, — 91 усі за Твоїми суда́ми сьогодні
стоять, бо раби Твої всі. 92 Коли б не Зако́н
Твій, розра́да моя, то я був би загинув в недолі
своїй! 93 Я повік не забу́ду нака́зів Твоїх, бо
Ти ними мене оживля́єш. 94 Твій я, спаси Ти
мене, бо нака́зів Твоїх я шукаю! 95 Чека́ють

безбожні забити мене, а я про свідо́цтва Твої
розважаю. **96** Я бачив кінець усього́ досконáлого,
але́ Твоя заповідь ве́льми широка! **97** Як я
кохáю Зако́на Твого́, цілий день він — розмова
моя! **98** Твоя зáповідь робить мудрішим мене
від моїх ворогів, — вона бо навіки моя! **99** Я
став розумніший за всіх своїх учителі́в, — бо
свідо́цтва Твої — то розмова моя! **100** Став я
мудріший за стáрших, — бо держуся накáзів
Твоїх! **101** Я від кожної злої дороги повстри́мую
но́ги свої, щоб держáтися сло́ва Твого. **102** Я
не ухиляюся від Твоїх при́судів, Ти бо навчаєш
мене. **103** Яке то солодке слово Твоє для мого
піднебі́ння, солодше від меду воно моїм у́стам!
104 Від накáзів Твоїх я мудріший стаю, тому́
то ненáвиджу всяку дорогу неправди! **105** Для
моєї ноги Твоє слово світи́льник, то світло
для сте́жки моєї. **106** Я прися́г — і дотримаю,
що бу́ду держáтися при́судів правди Твоєї.
107 Перему́чений я аж занáдто, — за словом
Своїм оживи́ мене, Господи! **108** Хай же бу́дуть
приємні Тобі жертви уст моїх, Господи, і навчи
Ти мене Своїх при́судів! **109** У небезпеці душа
моя зáвжди. але́ я Зако́ну Твого́ не забув. **110**
Безбожні поставили пáстку на мене, та я не
зблуди́в від накáзів Твоїх. **111** Я навіки свідо́цтва
Твої вспадкувáв, бо вони — радість серця мого́.
112 Я серце своє нахили́в, щоб чинити Твої
постано́ви, — повік, до кінця́. **113** Сумнівне
ненáвиджу я, а Зако́на Твого покохáв. **114** Ти
моя охоро́на та щит мій, — чекáю я сло́ва Твого́.
115 Відступі́ться від мене, злочи́нці, і я бу́ду
держатися заповідей мого Бога! **116** За словом
Своїм підіпри́ Ти мене, і я жи́тиму, і в надії
моїй не завдай мені со́рому! **117** Підкріпи Ти
мене — і спасуся, і я бу́ду дивитися зáвжди в
Твої постано́ви! **118** Ти пого́рджуєш усімá, хто
від Твоїх постано́в відступáє, бо хи́трощі їхні —
неправда. **119** Всіх безбожних землі відкидаєш,
як жу́жель, тому́ покохав я свідо́цтва Твої. **120** Зо
стрáху Твого моє тіло тремти́ть, й я боюсь Твоїх
при́судів! **121** Я право та правду чиню, щоб мене
не віддав Ти моїм переслі́дникам. **122** Поручи́
Ти на добре Свого раба, щоб мене гордуни́ не
гноби́ли. **123** Гаснуть очі мої за спасі́нням Твоїм
та за словом правди Твоєї. **124** Учини ж Ти
Своєму рабові за Своїм милосердям, і навчи
Ти мене Своїх постано́в! **125** Я раб Твій, і зроби
мене мудрим, — і свідо́цтва Твої буду знати!
126 Це для Господа час, щоб дія́ти: Зако́на Твого
уневáжнили. **127** Тому́ я люблю́ Твої заповіді
більш від золота й щи́рого золота. **128** Тому́ всі
накáзи Твої уважаю за слу́шні, а кожну доро́гу
неправди ненáвиджу! **129** Чудо́ві свідо́цтва Твої,
тому́ то душа моя де́рживсь їх. **130** Вхід у слова́
Твої світло дає, недосві́дчених мудрими робить.
131 Я у́ста свої розкриваю й повітря ковтáю, бо
чую жадо́бу до Твоїх заповідей. **132** Оберни́ся до
мене та будь милости́вий мені, Як чи́ниш Ти
тим, хто кохає Іме́ння Твоє. **133** Своїм словом
зміцни мої кро́ки, — і не дай панувáти надо
мною ніякому про́гріхові. **134** Від лю́дського
утиску ви́зволь мене, — і нехай я держу́ся
накáзів Твоїх! **135** Хай засяє лице Твоє на Твого
раба, і навчи Ти мене устáвів Своїх! **136** Пливуть
во́дні пото́ки з оче́й моїх, бо Твого Зако́ну не
доде́ржують. **137** Ти праведний, Господи, і прямі́
Твої при́суди, **138** бо Ти наказáв справедливі
свідо́цтва Свої й щиру правду! **139** Ни́щить мене
моя ре́вність, бо мої вороги́ позабувáли словá
Твої. **140** Ве́льми очи́щене слово Твоє, і Твій раб
його любить. **141** Я мали́й і пого́рджений, та не
забуваю накáзів Твоїх. **142** Праведність Твоя —
праведність вічна, а Зако́н Твій — то правда.
143 Недоля та у́тиск мене обгорну́ли, — але́ Твої
заповіді — моя ро́зкіш! **144** Правда свідо́цтв Твоїх
вічна, — подай мені розуму, й бу́ду я жити!
145 Цілим серцем я кличу: почуй мене, Господи,
і я бу́ду держáтись устáвів Твоїх! **146** Я кличу
до Тебе, — спаси Ти мене, і я бу́ду держáтись
свідо́цтв Твоїх! **147** Світáнок я ви́передив та
й вже кличу, Твого сло́ва чекáю. **148** Мої очі
сторо́жі нічні́ випере́джують, щоб про слово
Твоє розмовляти. **149** Почуй же мій голос з
Свого милосердя, о Господи, оживи Ти мене́ з
Свого при́суду! **150** Набли́жаться ті, що за чином
гане́бним ганя́ють, від Зако́ну Твого далекі, **151**
та близьки́й Ти, о Господи, а всі Твої зáповіді —
справедливість! **152** Віддáвна я знаю свідо́цтва
Твої, бо навіки Ти їх заклáв! **153** Подивись на
недолю мою та мене поря́ту́й, бо я не забуваю
Зако́ну Твого́! **154** Вступи́ся за справу мою й мене
ви́зволи, за словом Своїм оживи Ти мене! **155** Від
безбожних спасі́ння дале́ке, бо вони не шукають
Твоїх постано́в. **156** Велике Твоє милосердя, о
Господи, оживи́ Ти мене з Свого при́суду! **157**
Багато моїх переслі́дників та ворогів моїх, — але
від свідо́цтв Твоїх не відхиля́юсь! **158** Бачив я
зрадників й бри́дився ними, бо не де́ржать вони
Твого сло́ва. **159** Подивися: люблю́ я накази Твої,
— за милосердям Своїм оживи́ мене, Господи!
160 Правда — підвáлина слова Твого, а при́суди
правди Твоєї — навіки. **161** Безневи́нно вельмо́жі
мене переслі́дують, та серце моє Твого слова
боїться. **162** Радію я словом Твоїм, ніби здо́бич
велику знайшов. **163** Я неправду ненáвиджу й
бри́джуся нею, — покохав я Зако́на Твого́! **164** Сім
раз денно я слáвлю Тебе через при́суди правди
Твоєї. **165** Мир великий для тих, хто кохає Зако́на
Твого, — і не мають вони спотикáння. **166** На

спасі́ння Твоє я наді́юся, Господи, і Твої заповіді
вико́ную. **167** Душа моя де́ржить свідо́цтва Твої,
і я сильно люблю́ їх. **168** Я держу́ся нака́зів
Твоїх та свідо́цтв Твоїх, бо перед Тобою мої
всі доро́ги! **169** Блага́ння моє хай набли́зиться
перед лице Твоє, Господи, за словом Своїм
подай мені розуму! **170** Нехай при́йде молитва
моя перед лице Твоє, — за словом Своїм мене
ви́зволь! **171** Нехай у́ста мої вимовля́ють хвалу́,
бо уста́вів Своїх Ти навчаєш мене. **172** Хай язик
мій звіща́тиме слово Твоє, бо всі Твої за́повіді
— справедли́вість. **173** Нехай буде рука Твоя в
поміч мені, бо я вибрав нака́зи Твої. **174** Я пра́гну
спасі́ння Твого, о Господи, а Зако́н Твій — то
ро́зкіш моя! **175** Хай душа моя буде жива́, і хай
сла́вить Тебе, а Твій при́суд нехай допоможе
мені! **176** Я блукаю, немов та овечка загу́блена,
— пошукай же Свого раба, бо я не забув Твоїх
за́повідей!

120 Пісня проча́н. **2** Господи, ви́зволь же
душу мою від губи́ неправди́вої, від язика́
зрадли́вого! **3** Що́ Тобі дасть, або що́ для Тебе
дода́сть лукавий язик? — **4** Заго́стрені стрі́ли
поту́жного із ялівце́вим вугі́ллям! **5** Горе мені,
що заме́шкую в Ме́шеху, що живу́ із шатра́ми
Keда́ру! **6** Довго душа моя перебува́ла собі разом
з тими, хто нена́видить мир: **7** я — за мир, та
коли говорю́, то вони — за війну́!

121 Пісня проча́н. **2** мені допомо́га від
Господа, що вчинив небо й зе́млю! **3** Він
не дасть захита́тись нозі́ твоїй, не здрімає твій
Сто́рож: **4** оце не дрімає й не спить Сторож
Ізра́їлів! **5** Госпо́дь — то твій Сторож, Госпо́дь —
твоя тінь при прави́ці твоїй, — **6** удень сонце
не вда́рить тебе, ані місяць вночі́! **7** Господь
стерегти́ме тебе від усякого зла, стерегти́ме Він
душу твою, — **8** Господь стерегти́ме твій ви́хід
та вхід відтепе́р аж наві́ки!

122 Пісня проча́н. Давидова. **2** Ноги наші
стояли в воро́тях Твоїх, Єрусали́ме. **3**
Єрусалиме, збудо́ваний ти як те місто, що
злу́чене ра́зом, **4** куди схо́дять племе́на, племе́на
Господні, — щоб сві́дчити Ізра́їлеві, щоб Іме́нню
Господньому дя́кувати! **5** Бо то там на престо́лах
для суду сидять, на престолах дому Дави́дового.
6 Миру бажайте для Єрусалиму: „Нехай бу́дуть
безпе́чні, хто любить тебе!“ **7** Нехай буде мир у
твоїх передму́р'ях, безпе́ка в пала́тах твоїх! **8**
Ради бра́тті моєї та дру́зів моїх я буду каза́ти:
„Мир тобі!“ **9** Ради дому Господа, нашого Бога, я
буду шукати для тебе добра́!

123 Пісня проча́н. **2** Ото бо, як очі рабів до
руки́ їх панів, як очі неві́льниці — до
руки́ її пані, отак наші очі до Го́спода, нашого
Бога, аж поки не зми́лується Він над нами! **3**
Помилуй нас, Господи, помилуй нас, бо пого́рди
ми до́сить наси́тились! **4** Душа наша наси́тилась
до́сить собі: від безпе́чних — нару́ги, від пи́шних
— пого́рди!

124 Пісня проча́н. Давидова. **3** то нас
поковта́ли б живце́м, коли розпали́вся
на нас їхній гнів, **4** то нас позаливала б вода,
душу нашу поті́к перейшов би. **5** душу нашу тоді
перейшла б та бурхли́ва вода! **6** Благослове́нний
Госпо́дь, що не дав нас на здо́бич для їхніх
зубі́в! **7** Душа наша, як птах, урятува́лась із
сільця́ птахоло́вів, — сільце́ розірва́лось, а ми
врятува́лись! **8** Наша поміч — ув Імені Господа,
що вчинив небо й землю!

125 Пісня проча́н. **2** Єрусали́м, — го́ри круг
ньо́го, а Госпо́дь круг наро́ду Свого
відтепе́р й аж наві́ки! **3** Не спочине бо бе́рло
нече́стивих на долі пра́ведних, щоб пра́ведні не
простягли́ своїх рук до неправди. **4** Зроби ж,
Господи, до́бре для добрих, та для простосе́рдих!
5 Тих же, що збо́чують на свої манівці́, — нехай
їх прова́дить Господь разом із беззако́нцями!
Мир на Ізра́їля!

126 **2** Наші у́ста тоді були́ повні весе́лощів,
а язик наш — співа́ння! Казали тоді між
наро́дами: Велике вчини́в Господь з ними!“ **3**
Велике вчини́в Господь з нами, — були ра́дісні
ми! **4** Вернися ж із нашим поло́ном, о Господи,
немо́в ті джере́ла, на пі́вдень! **5** Хто сіє з слізьми́,
зо спі́вом той жне: **6** все хо́дить та плаче, хто
но́сить торби́ну насіння на по́сів, — та ве́рнеться
з співом, хто но́сить снопи́ свої!

127 Пісня проча́н. Соломо́нова. **2** Даре́мно
вам ра́но вставати, допі́зна сидіти, їсти
хліб загорьо́ваний, — Він і в спанні́ подасть
другові Свое́му! **3** Діти — спа́дщина Господнє,
плід утро́би — нагоро́да! **4** Як стрі́ли в руках
того ве́летня, так і сини́ молоді́: **5** блаженний
той муж, що сагайдака́ свого ними напо́внив, —
не бу́дуть такі посоро́млені, коли в брамі вони
говори́тимуть із ворога́ми!

128 Пісня проча́н. **2** Коли труд своїх рук
будеш їсти, — блаже́н ти, і до́бре тобі!
3 Твоя жінка в кута́х твого дому — як та
виногра́дина пліда, твої діти навко́ло твого
стола́ — немов саджанці́ ті оли́вкові! **4** Оце так
буде поблагосло́влений муж, що боїться він
Господа! **5** Нехай поблагосло́вить тебе Господь
із Сіо́ну, — і побачиш добро́ Єрусалиму по всі́
дні свого життя, **6** і побачиш ону́ків своїх! Мир
на Ізраїля!

129 Пісня проча́н. **2** Багато гноби́ли мене від юна́цтва мого́, та мене не поду́жали! **3** Ора́ли були́ на хребті́ моїм плугатарі́, поклали вони довгі бо́розни, **4** та Господь справедливий, — Він шну́ри безбожних порва́в! **5** Нехай посоро́млені бу́дуть, і хай повідступа́ють назад усі ті, хто Сіона нена́видить! **6** Бодай стали вони, як трава на даха́х, що всихає вона, поки ви́росте, **7** що нею жмені своєї жнець не напо́внить, ані обере́мка свого в'яза́льник, **8** і не скаже прохо́жий до них: „Благослове́ння Господнє на вас, благословля́ємо вас Ім'я́м Господа!“

130 Пісня проча́н. **2** Господи, ночуй же мій голос! Нехай уші Твої будуть чу́лі на голос блага́ння мого́! **3** Якщо, Господи, бу́деш зважа́ти на беззако́ння, — хто всто́їть, Влади́ко? **4** Бо в Тебе проба́чення, щоб боятись Тебе. **5** Я наді́юсь на Господа, має надію душа моя, і на слово Його я впова́ю. **6** Виглядає душа моя Господа більш, ніж пора́нку сторо́жа, що до ранку вона стереже́. **7** Хай наді́ю складає Ізра́їль на Господа, бо з Господом милість, і велике визво́лення з Ним, **8** і Ізра́їля ви́зволить Він від усіх його про́гріхів!

131 Пісня прочан. Давидова. **2** Таж я втихоми́рював і заспоко́ював душу свою, як дитя, від перс мами своєї відлу́чене, як дити́на відлу́чена в мене душа моя! **3** Хай наді́ю складає Ізраїль на Господа відтепе́р аж наві́ки!

132 Пісня проча́н. **2** що клявсь Господе́ві, присяга́вся був Сильному Якова: **3** „Не ввійду́ я в наме́т свого дому, не зійду́ я на ложе постелі своєї, **4** не дам сну своїм о́чам, дрима́ння повіка́м своїм, **5** аж поки не знайду́ я для Господа місця, місця перебува́ння для Сильного Якова“! **6** Ось ми чули про Нього в Ефра́фі, на Яа́рських полях ми знайшли Його. **7** Увійдім же в мешка́ння Його, поклоні́мось підні́жкові ніг Його! **8** Встань же Господи, йди до Свого відпочи́нку, Ти й ковчег сили Твоєї! **9** Священики Твої хай зодя́гнуться в правду, і будуть співати Твої богобі́йні! **10** Ради Давида, Свого раба, не відве́ртай лиця́ від Свого́ помаза́нця. **11** Господь присягнув був Давидові правду, і не відступить від неї: „Від пло́ду утро́би твоєї Я посаджу́ на престолі твоїм! **12** Якщо бу́дуть сино́ве твої пильнува́ти Мого́ заповіта й свідо́цтва Мого, що його Я навча́тиму їх, то й сини їхні на вічні віки́ будуть сидіти на троні твоїм!“ **13** Бо вибрав Сіо́на Госпо́дь, уподо́бав його на осе́лю Собі: **14** „То місце Мого відпочинку на вічні віки́, пробуватиму тут, бо його уподо́бав, — **15** пожи́ву його щедро благословлю́, і хлібом убогих його нагоду́ю! **16** Священиків його зодягну́ у спасі́ння, а його богобійні співатимуть радісно. **17** Я там ви́рощу рога Давидового, для Свого помаза́нця вготую світи́льника, — **18** ворогів його со́ромом позодяга́ю, а на ньому корона його буде ся́яти“!

133 Пісня проча́н. Давидова. **2** Воно — як та добра оли́ва на го́лову, що спли́ває на бо́роду, Ааро́нову бо́роду, що спливає на кі́нці одежі його! **3** Воно — як хермо́нська роса́, що спадає на го́ри Сіо́ну, бо там наказав Господь благослове́ння, повіквічне життя!

134 Пісня проча́н. **2** Ваші руки здійми́ть до святині, і Господа благослові́ть! **3** Нехай поблагосло́вить тебе із Сіону Госпо́дь, що вчини́в небо й землю!

135 Аліл́уя! **2** що стоїте́ в домі Господньому, на подві́р'ях дому нашого Бога! **3** Хваліть Господа, — бо добрий Госпо́дь, співайте Іме́нню Його, — бо приємне воно, **4** бо вибрав Господь собі Якова, Ізраїля — на власність Свою! **5** Знаю бо я, що Господь і Владика наш більший від богів усіх! **6** Все, що хоче Господь, те Він чинить на небі та на землі, на моря́х та по всяких глиби́нах! **7** Підіймає Він хмари від кра́ю землі, блискави́ці вчинив для дощу́, випрова́джує вітер з запа́сів Своїх. **8** Він позабива́в первородних Єгипту, від люди́ни аж до скотини. **9** Він послав між Єгипет озна́ки та чу́да, — на фараона і на рабів всіх його. **10** Він ура́зив багато наро́дів, і поту́жних царів повбива́в: **11** Сиго́на, царя амоpе́ян, і Оґа, Баша́ну царя, та всіх ханаа́нських царів. **12** І Він дав їхню землю спадщиною, на спа́док Ізра́їлеві, Своєму наро́дові. **13** Господи, Йме́ння Твоє віковічне, Господи, — пам'ять Твоя з роду в рід! **14** Бо буде суди́ти Господь Свій наро́д, та змилосе́рдиться Він над Своїми раба́ми. **15** Божки люді́в — то срі́бло та золото, ді́ло рук лю́дських: **16** вони мають уста́ — й не говорять, очі мають вони — і не бачать, **17** мають уші — й не чують, в їхніх уста́х нема віддиху! **18** Нехай стануть такі, як вони, ті, хто їх виробля́є, усі, хто надію на них покладає! **19** Доме Ізраїлів, — благословіть Господа! Ааро́новий доме, — благословіть Господа! **20** Доме Левії́в, — благословіть Господа! Хто боїться Господа, — благословіть Господа! **21** Благослове́нний Господь від Сіону, що ме́шкає в Єрусалимі! Аліл́уя!

136 Дя́куйте Господу, — добрий бо Він, бо навіки Його милосе́рдя! **2** Дя́куйте Богу богі́в, бо навіки Його милосердя! **3** Дя́куйте Влади́ці влади́к, бо навіки Його милосердя! **4** Тому, хто чу́да великі Єди́ний вчиня́є, бо навіки Його милосердя! **5** Хто розумом небо

вчинив, бо навіки Його милосердя! 6 Хто землю
простя́г над водою, бо навіки Його милосердя!
7 Хто світи́ла великі вчинив, бо навіки Його
милосердя! 8 сонце, щоб вдень панува́ло воно,
бо навіки Його милосердя! 9 місяця й зорі, щоб
вони панува́ли вночі, бо навіки Його милосердя!
10 Хто Єгипет побив був у їхніх первоpі́дних,
бо навіки Його милосердя! 11 і Ізраїля вивів з-
між них, бо навіки Його милосердя! 12 рукою
міцно́ю й раме́ном простя́гненим, бо навіки
Його милосердя! 13 Хто море Червоне розтя́в на
части́ни, бо навіки Його милосердя! 14 і серед
нього Ізраїля перепрова́див, бо навіки Його
милосердя! 15 і фараона та ві́йсько його вкинув
у море Червоне, бо навіки Його милосердя! 16
Хто провадив наро́д Свій в пустині, бо навіки
Його милосердя! 17 Хто великих царів повбива́в,
бо навіки Його милосердя! 18 і поту́жних царів
переби́в, бо навіки Його милосердя! 19 Сиго́на,
царя амоpе́ян, бо навіки Його милосердя! 20 і
О́ґа, Баша́ну царя, бо навіки Його милосердя! 21
і Хто землю їхню дав на спа́дщину, бо навіки
Його милосердя! 22 на спа́док Ізра́їлеві, Своєму
рабові, бо навіки Його милосердя! 23 Хто про
нас пам'ята́в у пони́женні нашім, бо навіки Його
милосердя! 24 і від ворогів наших ви́зволив
нас, бо навіки Його милосердя! 25 Хто кожному
тілові хліба дає, бо навіки Його милосердя!
26 Дя́куйте Богу небесному, бо навіки Його
милосердя!

137 Над pі́чками Вавило́нськими, — там ми
сиділи та й плакали, коли зга́дували про
Сіо́на! 2 На ве́рбах у ньому повісили ми свої
а́рфи, 3 спі́ву бо пісні від нас там жада́ли були́
понево́лювачі наші, а весе́лощів — наші мучи́телі:
„Заспівайте но нам із Сіонських пісе́нь!“ 4 Як
же зможемо ми заспівати Господнюю пісню
в землі чужинця́? 5 Якщо́ я забу́ду за тебе,
о Єрусалиме, — хай забуде за мене прави́ця
моя! 6 Нехай мій язик до мого піднебі́ння
прили́пне, якщо́ я не бу́ду тебе пам'ята́ти, якщо́
не поставлю я Єрусалима над радість найвищу
свою́!. 7 Пам'ятай же, о Господи, едо́мським
синам про день Єрусалиму, як кричали вони:
„Руйнуйте, руйнуйте аж до підва́лин його́!“ 8
Вавилонська до́чко, що маєш і ти ограбо́вана
бути, — блажен, хто заплатить тобі за твій чин,
що ти нам заподі́яла! 9 Блажен, хто ухо́пить та
порозбиває об скелю і твої немовля́та!

138 Давидів. 2 Вклоняюсь до храму святого
Твого, і сла́влю Іме́ння Твоє за Твоє
милосердя й за правду Твою, бо звели́чив Ти був
над усе Своє Йме́ння та слово Своє! 3 Удень, як
взива́ю, почуєш мене, підбадьо́рюєш силою душу
мою! 4 Усі зе́мні царі прославля́ть Тебе, Господи,
бу́дуть, бо почують вони слово уст Твоїх, 5 і
бу́дуть співати про Господні доро́ги, бо слава
Господня велика, 6 бо високий Госпо́дь, — але
бачить низько́го, а гордого Він пізнає́ іздале́ка!
7 Якщо серед тісно́ти піду́, — Ти ожи́виш мене,
на лютість моїх ворогів пошлеш руку Свою, і
прави́ця Твоя допоможе мені, — 8 для мене
Господь оце виконає! Твоя милість, о Господи,
вічна, — чи́нів Своєї руки не полиш!

139 Для дириґента хору. Псалом Давидів. 2
Ти знаєш сиді́ння моє та встава́ння моє,
думку мою розумієш здале́ка. 3 Доро́гу мою та
лежа́ння моє виміря́єш, і Ти всі пути́ мої знаєш, —
4 бо ще сло́ва нема на моїм язиці́, а вже, Господи,
знаєш те все! 5 Оточи́в Ти мене ззаду й спере́ду,
і руку Свою надо мною поклав. 6 Дивне знання́
над моє розумі́ння, високе воно, — я його не
подола́ю! 7 Куди я від Духа Твого піду́, і куди я
втечу́ від Твого лиця? 8 Якщо я на небо зійду́, —
то Ти там, або постелю́ся в шео́лі — ось Ти! (Sheol
h7585) 9 Понесу́ся на кри́лах зірни́ці, спочи́ну я на
кінці моря, 10 — то рука Твоя й там попрова́дить
мене, і мене буде трима́ти прави́ця Твоя! 11
Коли б я сказав: „Тільки те́мрява вкриє мене, і
ніч — світло для мене“, 12 то мене не закриє
від Тебе і те́мрява, і ніч буде світити, як день, і
темно́та — як світло! 13 Бо Ти вчинив нирки
мої, Ти ви́ткав мене в утро́бі матері моєї, — 14
Прославляю Тебе, що я дивно утво́рений! Дивні
діла́ Твої, і душа моя відає ве́льми про це! 15 І
кості мої не сховались від Тебе, бо я вчи́нений
був в укритті́, я ви́тканий був у глиби́нах землі!
16 Мого за́родка бачили очі Твої, і до книги
Твоєї записані всі мої члени та дні, що в них
були вчи́нені, коли жодного з них не було́...
17 Які дорогі́ мені стали думки́ Твої, Боже, як
побі́льшилося їх число, - 18 перелі́чую їх, —
численні́ші вони від піску́! Як пробу́джуюся,
— то я ще з Тобою. 19 Якби, Боже, вразе́
Ти безбожника, а ви, кровожерці, відступітесь
від мене! 20 Вони називають підсту́пно Тебе,
Твої вороги на марно́ту пускаються! 21 Отож,
ненави́джу Твоїх ненави́сників, Господи, і Твоїх
заколо́тників бри́джусь: 22 повною не́навистю
я нена́виджу їх, вони стали мені ворогами! 23
Ви́пробуй, Боже, мене, — і пізнай моє серце,
дослі́ди́ Ти мене, — і пізнай мої за́думи, 24 і
побач, чи не йду я дорогою злою, і на вічну
дорогу мене попрова́дь!

140 Для дириґента хору. Псалом Давидів.
Ви́зволь мене від люди́ни лихо́ї, о
Господи, бережи мене від наси́льника, 2 що
в серці своїм замишляють злі речі, що ві́йни

щодня викликáють! 3 Вони гóстрять свого
язикá, як той вуж, отрýта гадю́ча під їхніми
ýстами! (Сéла) 4 Пильнуй мене, Господи, від
рук нечестúвого, бережи мене від насúльника,
що задýмали стóпи мої захитáти» 5 Чванлúві
сховали на мене тенéта та шнýри, розтягли́ свою
сїтку при стéжці, сільця́ розмістили на мéне!
(Сéла) 6 Я сказав Господéві: „Ти Бог мій, — почуй
же, о Господи, голос благáння мого!“ 7 Господи,
Владико мій, сило мого спасїння, що в день бóю
покрив мою гóлову, — 8 не виконай, Господи,
бажань безбожного, не здійсни́ його зáдуму!
(Сéла) 9 Бодáй голови́ не піднéсли всі ті, хто мене
оточúв, бодай зло їхніх уст їх покрило! 10 Хай
прúсок на них упадé, нехай кине Він їх до огню́,
до провáлля, щоб не встали вони! 11 Злоязúчна
людúна — щоб міцнóю вона не булá на землі,
людúна насильства — бодай лихо спіймáло її,
щоб попхнýти на погúбіль! 12 Я знаю, що зробить
Господь правосýддя убогому, прúсуд правдивий
для бідних, — 13 тільки праведні дя́кувати
будуть Імéнню Твоєму, невинні сидітимуть
перед обличчям Твоїм!

141 Псалом Давидів. 2 Нехай стáне молитва
моя як кадúло перед лицем Твоїм,
піднóшення рук моїх — як жертва вечїрня! 3
Поклади, Господи, сторóжу на ýста мої, стережú
двері губ моїх! 4 Не дай нахиля́тися серцю
моєму до речі лихóї, — щоб учúнки робити
безбóжністю, із людьми, шо чинять перéступ,
і щоб не ласувáвся я їхніми присмáками! 5
Як праведний врáзить мене, — то це милість,
а докóрить мені, — це олúва на гóлову, її не
відкине моя голова, бо ще і молитва моя проти
їхнього зла. 6 Їхні сýдді по скелі розкúдані, та
словá мої вчують, бо приємні вони. 7 Як дрóва
рубáють й розкóлюють їх на землі, так розкúдані
наші кісткú над отвóром шеóлу. (Sheol h7585) 8
Бо до Тебе, о Господи, Владико, мої очі, на Тебе
надїюсь — не зруйнóвуй мого життя! 9 Бережи
Ти від пáстки мене, що на мене поставили,
та від тенéт переступників! 10 Хай безбожні
попáдають рáзом до сїтки своєї, а я проминý!

142 Псалом навчáльний, Давида, коли він був
у печері. Молитва. Мій голос до Господа,
— я кличу, мій голос до Господа, — я благáю! 2
Перед обличчям Його виливáю я мову свою, про
недолю свою я розкáзую перед обличчям Його́,
3 колú омлівáє мій дух у мені. А Ти знаєш дорогу
мою: на дорозі, якою ходжý, пáстку для мене
сховали! 4 Правóруч поглянь і побач: немає
нікóго знайóмого, загинув притýлок від мене,
ніхто не питає за душу мою. 5 Я кличу до Тебе,
о Господи, я кажý: „Ти моє пристанóвище, доля
моя у країні живих!“ 6 Прислýхайся ж Ти до
благáння мого́, бо зробився я зóвсім нужде́нний!
Визволь мене від моїх переслїдників, бо стали
сильніші від мене вони! 7 Вúведи душу мою із
в'язнúці, щоб слáвити Ймéння Твоє! Праведні
отóчать мене, як учúниш добро надо мною!

143 Псалом Давидів. 2 І на суд не вступай
із рабом Своїм, — бо жоден живий перед
обличчям Твоїм справедлúвим не буде! 3 Бо
неприятель переслїдує душу мою, тóпче живую
мою до землі. Посадив мене в тéмряву, як мерцїв
цього світу! 4 Омлíває мій дух у мені, кам'янїє в
нутрї моїм серце моє. 5 Я згадую дні стародáвні,
над усїми Твоїми чинами роздýмую, говорю́ про
дїлá Твоїх рук. 6 Я рýки свої простягаю до Тебе,
душа моя прáгне Тебе, як´ пересóхла земля!
(Сéла) 7 Поспішú мене вúслухати, Господи,
— дух мій кінчáється! Не ховай Ти від мене
обличчя Свогó, і нехай я не бýду подібний до
тих, хто схóдить до грóбу! 8 Об'явú мені вранці
Своє милосердя, бо на Тебе надїюсь, повідóм
Ти мене про дорогу, якою я маю ходúти, бо
до Тебе піднóшу я душу свою́! 9 Урятуй мене,
Господи, від моїх ворогів, бо до Тебе вдаю́ся! 10
Навчи мене волю чинити Твою́, бо Ти Бог мій, —
добрий Дух Твій нехай попровáдить мене по
рївній землі! 11 Ради Ймення Свого, о Господи,
оживи мене, Своєю правдою вúведи душу мою
від недолі! 12 А в Своїм милосерді понищ моїх
ворогів, і вúгуби всіх, хто ненáвидить душу мою,
бо я — раб Твій!

144 Давидів. 2 Він моє милосердя й твердúня
моя, фортéця моя та моя охорóна мені,
Він мій щит, і я до Нього вдаю́ся, Він мій нарóд
підбиває під мене! 3 Господи, щó то людúна,
що знаєш її, щó то син лю́дський, що зважаєш
на нього? 4 Людúна стала до пáри подібна, її
дні — як та тінь проминýща! 5 Господи, нахили
Своє небо, — й зійдú, доторкнúся до гір, — і
вони задимýють! 6 Заблищú блискавúцею, й їх
розпорóш, пошли Свої стрїли, і їх побентéж! 7
Пошли з висотú Свою руку, й мене порятýй, і
визволь мене з вод великих, від руки чужинцїв,
8 що їхні устá промовляють неправду, а їхня
правúця — правúця зрадлúва! 9 Боже, я пісню
новý заспіваю Тобі, на áрфі десятистрýнній
заграю Тобі, 10 що Ти перемогу царям подаéш,
що рятуєш Давида, Свого раба, від лихого мечá!
11 Порятуй же мене й збережи Ти мене від руки
чужинцїв, що їхні устá промовляють марнóту,
а їхня правúця — правиця зрадлúва, 12 щоб
булú сини наші, немов саджанцї, вúплекані в
їхній мóлодості, наші дóчки — немов ті нарїжні
стовпú, вúтесані на окрáсу палати! 13 Повні наші

комо́ри, — вони видають найрізні́ше, ко́тяться
тисячами наші ві́вці та ко́зи, десятками тисяч
по наших подві́р'ях розпло́джуються! 14 Ситі
наші бики́, немає пригóд і немає хворо́би, і на
ву́лицях наших нема нарікáнь! 15 Блаженний
наро́д, що йому так веде́ться, блаженний наро́д,
що Господь — йому Бог!

145 Хвалá Давидова. 2 Я кожного дня
Тебе благословля́тиму, і хвалитиму
Йме́ння Твоє повік-віку! 3 Великий Господь і
просла́влений ве́льми, і недослідúме вели́ччя
Його! 4 Рід ро́дові буде хвалити ділá Івої, і будуть
могу́тність Твою виявляти! 5 Про пишну славу
вели́ччя Твого, про справи чудо́вні Твої розпові́м!
6 Будуть казати про силу грізни́х Твоїх чи́нів, а
про ве́лич Твою — розпові́м я про неї. 7 Пáм'ять
про добрість велику Твою сповіща́тимуть, і
будуть співати про правду Твою! 8 Ще́дрий
і милосердний Господь, довготерпели́вий й
многомилости́вий, 9 Господь добрий до всіх,
а Його милосердя — на всі Його тво́рива! 10
Тебе, Господи, слáвити будуть усі Твої тво́рива, а
святі Твої Тебе благословля́тимуть, 11 про славу
Царства Твого звіща́тимуть, про могутність
Твою говори́тимуть, 12 щоб лю́дським синам
об'яви́ти про могутність Його́ та про славу
вели́ччя Царства Його́! 13 Царство Твоє — царство
всіх віків, а влáда Твоя — по всі роди! 14
Господь підпирáє всіх пáдаючих, усіх зі́гнутих
Він випросто́вує! 15 Очі всіх упоáють на Те́бе,
і Ти їм пожи́ву даєш своєчáсно, 16 Ти руку
Свою відкривáєш, — і все, що живе, Ти зичли́во
году́єш! 17 Господь справедливий на кожній
дорозі Своїй, і милости́вий у всіх Своїх учи́нках,
18 Господь близький всім, хто взивáє до Нього,
хто правдою кличе Його́! 19 Волю тих, хто
боїться Його, Він сповня́є, і благáння їх чує та
їм помагає, — 20 Госпо́дь береже́ тих усіх, хто
любить Його, а безбожних усіх Він понищить!
21 Славу Господню устá мої будуть звіща́ти, і
благословля́тиме кожне тіло святе Його Йменння
на віки віки́в!

146 Алілуя! 2 хвалитиму Господа, поки живу́,
співатиму Богу моéму, аж поки існую! 3
Не наді́йтесь на князів, на лю́дського сина, бо
в ньому спасі́ння нема: 4 вийде дух його — і
він до своєї землі поверта́ється, — того дня його
зáдуми гинуть! 5 Блаженний, кому́ його поміч
— Бог Яковів, що надія його — на Господа, Бога
його́, 6 що небо та землю вчинив, море й усе, що
є в них, що правди пильнує навіки, 7 правосу́ддя
вчиняє покри́вдженим, що хліба голодним
дає! Госпо́дь в'язнів розв'язує, 8 Господь очі
сліпим відкриває, Господь випросто́вує зі́гнутих,
Господь милує праведних! 9 Господь обороняє
прихо́дьків, сироту́ та вдови́цю підтримує, а
дорогу безбожних викри́влює! 10 Хай царю́є
навіки Господь, Бог твій, Сіоне, із роду у рід!
Алілу́я!

147 Хваліть Господа, — добрий бо Він,
виспівуйте нашому Богу, — приємний
бо Він, — Йому подобáє хвалá! 2 Господь
Єрусалима будує, збирає вигнáнців Ізраїлевих.
3 Він зламаносе́рдих лікує, і їхні рани болю́чі
обв'я́зує, 4 вирахóвує Він число зо́рям, і
кожній із них дає йме́ння. 5 Великий Господь
наш, та дужий на силі, Його мудрости міри
нема! 6 Господь підіймає слухня́них, безбожних
понижує аж до землі. 7 Дайте відповідь Господу
нашому вдячною піснею, заграйте для нашого
Бога на гу́слах: 8 Він хмарами небо вкриває,
приготóвлює дощ для землі, обро́щує гори
травою, 9 худобі дає її корм, вороня́там —
чого вони кличуть! 10 Не в силі коня уподóба
Його, і не в чле́нах люди́ни Його закохáння,
— 11 Госпо́дь любить тих, хто боїться Його,
хто наді́ю складáє на милість Його! 12 Хвали
Господа, Єрусалиме, прославляй Свого Бога,
Сіоне, 13 бо зміцняє Він зáсуви брам твоїх, синів
твоїх благословляє в тобі, 14 чинить мир у
границі твоїй, годує тебе пшеницею щирою, 15
посилає на землю накáза Свого, — дуже швидко
летить Його Слово! 16 Дає сніг, немов вóвну,
розпоро́шує пáморозь, буцім то по́рох, 17 Він
кидає лід Свій, немов ті кришки́, — і перед
морозом Його хто устóїть? 18 Та Він пошле́ Своє
слово, — та й розтóпить його, Своїм вітром повіє,
— вода потече! 19 Своє слово звіщає Він Якову,
постанóви Свої та Свої правосуддя — Ізраїлю: 20
для жодного люду Він так не зробив, — той не
знають вони правосуддя Його! Алілуя!

148 Алілуя! 2 Хваліте Його, всі Його Анголи́,
хваліте Його, усі ві́йська Його́: 3 Хваліте
Його, сонце й місяцю, хваліте Його, усі зо́рі
ясні́! 4 Хваліте Його, небесá із небе́с, та води,
що над небесáми! 5 Нехай Господа хвалять
вони, бо Він наказáв, — і створились вони, 6
Він їх поставив на вічні віки́, дав накáза, — і не
перестýплять його! 7 Хваліть Господа тáкож
з землі: риби великі й безо́дні усі, 8 огонь
та град, сніг та туман, вітер бурхли́вий, що
виконує слово Його́, 9 го́ри та пáгірки всі,
плідне дерево та всі кедри́ни, 10 звірина́ й вся
худóба, все плазýюче та птáство крилате, 11
зе́мні царі й всі наро́ди, князі та всі сýдді землі,
12 юнаки́ та дівиці, старі рáзом із ді́тьми, — 13
нехай усі хвалять Господнє Ім'я́, бо Його́ тільки
Йме́ння звели́чилось, вели́чність Його на землі

й небеса́х! 14 Він рога народу Свое́му підні́с!
Слава всім богобійним Його́, ді́тям Ізра́їлевим,
наро́дові, що до Нього близьки́й! Алілуя!

149 Алілу́я! 2 Хай Ізраїль радіє Творце́м
своїм, хай Царем своїм тішаться діти
Сіону! 3 Нехай славлять Ім'я́ Його та́нцем, нехай
виграва́ють для Нього на бу́бні та гу́слах, 4
бо знахо́дить Господь уподо́бу в наро́ді Своїм,
прикраша́є покірних спасі́нням! 5 Хай радіють
у славі святі, хай співають на ло́жах своїх, 6
просла́влення Бога — на їхніх уста́х, а меч
обосі́чний — ув їхніх рука́х, 7 щоб чинити між
племе́нами по́мсту, між наро́дами — ка́ри, 8
щоб їхніх царів пов'язати кайда́нами, а їхніх
вельмо́ж — ланцюга́ми, 9 щоб між ними чини́ти
суд написаний! Він — вели́чність для всіх
богобі́йних! Алілу́я!

150 Алілуя! Хваліть Бога в святині Його,
хваліте Його на могу́тнім Його небозво́ді!
2 Хвалі́те Його за чи́ни могутні Його, хваліте
Його за могу́тню вели́чність Його́! 3 Хваліте
Його звуком тру́бним, хваліте Його на арфі
та гу́слах! 4 Хваліте Його на бу́бні та та́нцем,
хваліте Його на стру́нах та флейті! 5 Хваліте
Його на цимба́лах дзвінки́х, хваліте Його на
цимба́лах гучни́х! 6 Все, що ди́хає, — хай Господа
хва́лить! Алілу́я!

Приповісті

1 При́повісті Соломона, сина Давидового, царя
Ізраїлевого, — **2** щоб пізна́ти премудрість
і карність, щоб зрозуміти розсу́дні слова́,
3 щоб прийняти напоу́млення мудрости,
праведности, і пра́ва й простоти, **4** щоб мудрости
дати простоду́шним, юнако́ві — пізна́ння й
розва́жність. **5** Хай послухає мудрий — і
примно́жить науку, а розумний здобу́де хай
мудрих думо́к, **6** щоб пізнати ту при́повість
та загадко́ве говорення, слова мудреці̂в та
їхні за́гадки. **7** Страх Господній — початок
прему́дрости, — нерозумні пого́рджують
мудрістю та напу́чуванням. **8** Послухай, мій
сину, напу́чення батька свого́, і не відкидай
науки матері своєї, — **9** вони бо хороший вінок
для твоєї голови, і прикра́са на шию твою. **10** Мій
сину, як грішники будуть тебе намовляти, — то
з ними не згоджуйся ти! **11** Якщо скажуть вони:
„Ходи з нами, чатуймо на кров, безпричи́нно
засядьмо на неповинного, **12** живих поковтаймо
ми їх, як шео́л, та здорових, як тих, які сходять
до гро́бу! **(Sheol h7585)** **13** Ми зна́йдемо всіляке
багатство ціннé, перепо́внимо здо́биччю наші
хати́. **14** Жеребо́к свій ти кинеш із нами, —
буде са́ква одна для всіх нас“, — **15** сину мій,
— не ходи ти доро́гою з ними, спини́ но́гу
свою від їхньої сте́жки, **16** бо біжать їхні но́ги
на зло, і поспішають, щоб кров проливати! **17**
Бож нада́рмо поставлена сі̂тка на о́чах усього
крила́того: **18** то вони на кров власну чату́ють,
засідають на душу свою! **19** Такі то доро́ги
усіх, хто за́здрий чужого добра: воно́ бере душу
свого власника́! **20** Кличе мудрість на вулиці,
на пло́щах свій голос дає, **21** на шумли́вих
місцях проповідує, у місті при входах до брам
вона каже слова́ свої: **22** „Доки ви, нерозумні,
глупо́ту любитимете? Аж доки насмі̂шники
будуть кохатись собі в глузува́нні, а безглу́зді
нена́видіти будуть знания́? **23** Зверніться но
ви до карта́ння мого́, — ось я виллю вам духа
свого, сповіщу́ вам слова свої! **24** Бо кликала я,
та відмовились ви, простягла́ була руку свою, та
ніхто не прислу́хувався! **25** І всю раду мою ви
відкинули, карта́ння ж мого не схотіли! **26** Тож
у вашім нещасті сміятися буду і я, насміха́тися
буду, як при́йде ваш страх. **27** Коли при́йде ваш
страх, немов вихор, і прива́литься ваше нещастя,
мов буря, як при́йде недоля та у́тиск на вас,
28 тоді кликати бу́дуть мене, але не відповім,
будуть шукати мене, та не зна́йдуть мене, —
29 за те, що науку знена́виділи, і не ви́брали
стра́ху Господнього, **30** не хотіли поради моєї,
пого́рджували всіма моїми доко́рами! **31** І тому́
хай їдять вони з пло́ду дороги своєї, а з порад
своїх хай насища́ються, — **32** бо відсту́пство
безумних заб'є їх, і безпе́чність безтя́мних їх
ви́губить! **33** А хто мене слухає, той буде жити
безпе́чно, і буде спокійний від страху перед
злом!“

2 Сину мій, якщо при́ймеш слова мої ти, а
нака́зи мої при собі заховаєш, **2** щоб слухало
мудрости вухо твоє, своє серце прихи́лиш до
розуму, **3** якщо до розсудку ти кликати будеш,
до розуму кликатимеш своїм голосом, **4** якщо
бу́деш шукати його, немов срі̂бла, і бу́деш його
ти пошу́кувати, як тих схо́ваних ска́рбів, — **5**
тоді зрозумієш страх Господній, і зна́йдеш ти
Богопізна́ння, — **6** бо Господь дає мудрість, з Його
уст — знання́ й розум! **7** Він спасі̂ння ховає для
щирих, мов щит той для тих, хто в невинності
ходить, **8** щоб справедливих стежо́к стерегти́, і
береже́ Він дорогу Своїх богобі̂йних! **9** Тоді ти
збагне́ш справедливість та право, і простоту́,
всіляку доро́гу добра, **10** бо мудрість уві̂йде до
серця твого́, і буде приємне знання́ для твоєї
душі! **11** розва́жність тоді тебе пильнуватиме,
розум тебе стерегти́ме, **12** щоб тебе врятувати
від злої дороги, від люди́ни, що каже лукаве,
13 від тих, хто стежки́ простоти́ покидає, щоб
ходити доро́гами те́мряви, **14** що ті̂шаться,
роблячи зло, що радіють крути̂йствами злого,
15 що стежки́ їхні круті, і відхо́дять своїми
путя́ми, — **16** щоб тебе врятува́ти від блудни́ці,
від чужи́нки, що мо́вить м'яке́нькі слова́, **17** що
покинула друга юна́цтва свого́, а про заповіт
свого Бога забула, — **18** вона бо із домом своїм
западе́ться у смерть, а стежки́ її — до померлих,
19 ніхто́, хто входить до неї, не ве́рнеться, і
сте́жки життя не дося́гне, — **20** щоб ходив ти
дорогою добрих, і стежки́ справедливих беріг!
21 Бо заме́шкають праведні землю, і невинні
зоста́нуться в ній, **22** а безбожні з землі будуть
ви́гублені, і повирива́ються з неї невірні!

3 Сину мій, не забудь ти моєї науки, і нехай
мої заповіді стережу́ть твоє серце, **2** бо
примно́жать для тебе вони довготу́ твоїх днів,
і років життя та споко́ю! **3** Ми́лість та правда
нехай не зали́шать тебе, — прив'яжи́ їх до шиї
своєї, напиши їх на табли́ці серця свого, — **4**
і зна́йдеш ти ласку та добру премудрість в
очах Бога й люди́ни! **5** Наді̂йся на Господа всім
своїм серцем, а на розум свій не покладайся!
6 Пізнавай ти Його на всіх доро́гах своїх, і Він
випростує твої стежки. **7** Не будь мудрий у
власних оча́х, — бійся Господа та ухиляйся від
злого! **8** Це буде ліком для тіла твого, напо́єм для
ко́стей твоїх. **9** Шануй Господа із маєтку свого́, і

з початку всіх пло́дів своїх, — 10 і будуть комори
твої перепо́внені си́тістю, а чави́ла твої будуть
переліва́тись вином молоди́м! 11 Мій сину,
кара́ння Господнього не відкидай, і карта́ння
Його не вважай тягаре́м, — 12 бо кого́ Господь
любить, карта́є того, і кохає, немов батько сина!
13 Блаженна люди́на, що мудрість знайшла,
і люди́на, що розум оде́ржала, 14 бо ліпше
надба́ння її від надба́ння срібла́, і від щирого
золота ліпший прибу́ток її, 15 дорожча за пе́рли
вона, і всіляке жада́ння твоє не зрівняється з
нею. 16 Довгість днів — у прави́ці її, багатство
та слава — в ліви́ці її. 17 Доро́ги її — то дороги
приємности, всі стежки́ її — мир. 18 Вона
дерево життя для тих, хто тримається міцно
її, і блаженний, хто де́ржить її! 19 Господь
мудрістю землю заклав, небо розумом міцно
поставив. 20 Знання́м Його порозкрива́лись
безо́дні, і кроплять росою ті хмари. 21 Мій сину,
нехай від оче́й твоїх це не відхо́дить, стережи
добрий розум і розважність, 22 і вони будуть
життям для твоєї душі, і прикра́сою шиї твоєї, —
23 Тоді пі́деш безпечно своєю дорогою, а нога
твоя не спотикне́ться! 24 Якщо покладе́шся — не
будеш боятись, а ляжеш, то буде приємний твій
сон. 25 Не бу́деш боятися на́глого стра́ху, ні бурі
безбожних, як при́йде, — 26 бо твоєю надією
буде Госпо́дь, і Він пильнуватиме но́гу твою,
щоб вона не зловилась у пастку! 27 Не стримуй
добра́ потребу́ючому, коли в силі твоєї руки́
це вчини́ти, 28 не кажи своїм ближнім: „Іди, і
зно́ву прийди, а взавтра я дам“, коли маєш з
собою. 29 Не вио́рюй лихого на свого ближнього,
коли він безпечно з тобою сидить. 30 Не сварися
з люди́ною дармо, якщо злого вона не вчинила
тобі. 31 Не за́здри наси́льникові, і ні одні́єї з
доріг його не вибирай, 32 бо бри́дить Господь
крутіями, а з праведними в Нього дружба.
33 Прокля́ття Господнє на домі безбожного, а
ме́шкання праведних Він благосло́вить, — 34
з насмішників Він насміхається, а покі́рливим
милість дає. 35 Мудрі славу вспадко́вують, а
нерозумні носи́тимуть со́ром.

4 Послухайте, діти, напу́чення батькового, і
прислу́хайтеся, щоб навчитися розуму, 2 бо
даю́ я вам добру науку: зако́на мого не кидайте,
3 бо сином у ба́тька свого я був, пеще́ний й
єдиний у неньки своєї. 4 І навчав він мене, і
мені говорив: Нехай де́ржиться серце твоє моїх
слів, стережи́ мої заповіді та й живи! 5 Здобудь
мудрість, здобудь собі розум, не забудь, і не
цурайся слів моїх уст, — 6 не кидай її — й вона
буде тебе стерегти́! кохай ти її — й вона буде
тебе пильнувати! 7 Початок премудрости —
мудрість здобудь, а за ввесь свій маєток здобудь
собі розуму! 8 Тримай її ви́соко — і підійме
тебе, ушанує тебе, як її ти приго́рнеш: 9 вона
дасть голові твоїй гарний вінок, пишну корону
тобі подарує! 10 Послухай, мій сину, й бери ти
слова́ мої, і помно́жаться роки твойого життя,
— 11 дороги премудрости вчу я тебе, стежка́ми
прями́ми прова́джу тебе: 12 коли пі́деш, то
крок твій не буде тісни́й, а коли побіжиш — не
спіткне́шся! 13 Міцно тримайся напу́чування,
не лишай, його стережи́, — воно бо життя твоє!
14 На сте́жку безбожних не йди, і не ходи на
дорогу лихих, — 15 покинь ти її, не йди нею,
усунься від неї й мини, — 16 бо вони не заснуть,
якщо злого не вчинять, відійметься сон їм, як
не зроблять кому, щоб спіткну́вся! 17 Бо вони
хліб безбожжя їдять, і вино грабежу́ попива́ють.
18 А путь праведних — ніби те світло ясне́,
що світить все більше та більш аж до по́вного
дня! 19 Дорога ж безбожних — як те́мність:
не знають, об що́ спотикну́ться. 20 Мій сину,
прислу́хуйся до моїх слів, до рече́й моїх ухо
своє нахили́! 21 Нехай не відійдуть вони від
оче́й твоїх, бережи їх в сере́дині серця свого!
22 Бо життя вони тим, хто їх зна́йде, а для тіла
усього його лікува́ння. 23 Над усе, що лише
стереже́ться, серце своє стережи́, бо з нього
похо́дить життя. 24 Відкинь ти від себе лука́вство
уст, віддали ти від себе крутійство губ. 25 Нехай
дивляться очі твої упере́д, а повіки твої нехай
перед тобою просту́ють. 26 Стежку ніг своїх
ви́рівняй, і стануть міцні всі дороги твої: 27 не
вступайся ні вправо, ні вліво, — усунь свою но́гу
від зла!

5 Мій сину, на мудрість мою уважа́й, нахили
своє ухо до мого розуму, 2 щоб розважність
ти міг стерегти́, а пізна́ння — хай у́ста твої
стережу́ть! 3 Бо кра́пають со́лодощ губи
блудни́ці, а у́ста її від оливи масні́ші, 4 та
гірки́й їй кінець, мов поли́н, гострий, як меч
обосі́чний, — 5 її ноги до смерти спускаються,
шео́лу тримаються кроки її! (Sheol h7585) 6 Вона
путь життя не урі́внює, її стежки непевні, і цього
не знає вона. 7 Тож тепер, мої діти, мене ви
послухайте, не відхо́дьте від слів моїх уст: 8
віддали́ ти від неї дорогу свою, і не зближа́йсь
до дверей її дому, 9 щоб слави своєї ти іншим
не дав, а роки свої — для жорстокого, 10 щоб
чужі не наси́тились сили твоєї й маєтку твого́
в чужім домі! 11 І будеш стогнати при своєму
кінці́, як знемо́жеться тіло твоє й твої сили, 12
і скажеш: „Як нена́видів я те напу́чування, а
карта́ння те серце моє відкидало! 13 І не слухав
я голосу своїх учителі́в, і уха свого не схиля́в до
наставників. 14 Тро́хи не був я при кожному
злому, в сере́дині збору й громади!“ 15 Пий воду

з криниці своєї, і теку́че з свого коло́дязя: 16
чи ж мають на вулицю вилиті бути джере́ла
твої, а на площі — потоки твоєї води? — 17
Нехай вони будуть для тебе, для тебе самого,
а не для чужих із тобою! 18 Хай твоє джерело́
буде благослове́нне, і радій через жінку твоїх
юних літ, — 19 вона ла́ня любовна та се́рна
прекрасна, її пе́рса напоять тебе кожноча́сно, —
впивайся ж наза́вжди коха́нням її! 20 І на́що,
мій сину, ти маєш впиватись блудни́цею, і на́що
ти бу́деш приго́ртати груди чужи́нки? 21 Бож
перед очима Господніми всі дороги люди́ни,
і стежки́ її всі Він рівняє: 22 власні провини
безбожного схо́плять його, і поворо́ззям свого
гріха буде зв'я́заний він, 23 помиратиме він без
напу́чування, і буде блукати в великій глупо́ті
своїй!

6 Мій сину, якщо поручи́вся ти за свого
бли́жнього, дав руку свою за чужо́го, — 2 ти
попався до па́стки з-за слів своїх уст, схо́плений
ти із-за слів своїх уст! 3 Учини тоді це, сину мій,
та рятуйсь, бо впав ти до рук свого бли́жнього:
іди, впади в по́рох, і на ближніх своїх напира́й,
4 не дай сну своїм о́чам, і дріма́ння повї́кам
своїм, 5 рятуйся, як се́рна, з руки́, і як птах
із руки птахоло́ва! 6 Іди до мурашки, ліню́ху,
поглянь на дороги її — й помудрій: 7 нема
в неї воло́даря, ані уря́дника, ані прави́теля;
8 вона загото́влює літом свій хліб, збирає в
жнива́ свою ї́жу. 9 Аж доки, лінюху, ти будеш
виле́жуватись, коли́ ти зо сну свого встанеш? 10
Ще трохи поспати, подрімати ще трохи, руки
трохи зложи́ти, щоб поле́жати, — 11 і при́йде,
немов волоцюга, твоя незаможність, і зли́дні
твої, як озбро́єний муж! 12 Люди́на нікче́мна,
чоловік злочи́нний, він ходить з лукавими
у́стами, 13 він морга́є очи́ма своїми, шурга́є
своїми нога́ми, знаки́ подає пальцями своїми, 14
в його серці лукавство вио́рює зло кожноча́сно,
сварки́ розсіва́є, — 15 тому на́гло прихо́дить
погибіль його, буде ра́птом побитий — і лі́ку
нема! 16 Оцих шість ненавидить Господь, а ці сім
— то гидо́та душі Його: 17 очі пишні, брехли́вий
язик, і ру́ки, що кров непови́нну ллють, 18
серце, що пле́кає злочинні думки́, ноги, що
сква́пно біжать на лихе, 19 свї́док брехливий,
що бре́хні роздму́хує, і хто розсіває сварки́ між
братів! 20 Стережи, сину мій, заповідь батька
свого́, і не відкидай науки матері своєї! 21
Прив'яжи їх на серці своєму наза́вжди, повісь
їх на шиї своїй! 22 Вона буде прова́дити тебе
у ході́, стерегти́ме тебе, коли будеш лежати,
а пробу́дишся — мовити буде до тебе! 23 Бо
заповідь Божа — світи́льник, а наука — то світло,
доро́га ж життя — то навча́льні карта́ння, 24
щоб тебе стерегти́ від злосли́вої жінки, від
обле́сливого язика чужи́нки. 25 Не жадай її
вро́ди у серці своїм, і тебе хай не вї́зьме своїми
повї́ками, — 26 Бо вартість розпу́сної жінки —
то бо́ханець хліба, а жінка заміжня вловлює
душу цінну́... 27 Чи вї́зьме люди́на огонь на лоно
своє, — і о́діж її не згорить? 28 Чи буде люди́на
ходи́ти по вугі́ллю розпа́леному, і не попа́ляться
ноги її? 29 Так і той, хто вчащає до жінки
свого ближнього: не буде нека́раним кожен, хто
доторкне́ться до неї! 30 Не пого́рджують зло́дієм,
якщо він укра́де, щоб рятувати життя своє,
коли він голоду́є, 31 та як буде він зна́йдений,
— все́меро він відшкоду́є, віддасть все майно
свого дому! 32 Хто чинить пере́люб, не має
той розуму, — він знищує душу свою, — 33
побої та сором він зна́йде, а га́ньба його не
зітре́ться, 34 бо за́здрощі — лютість мужчи́ни, і
не змилосе́рдиться він у день помсти: 35 він не
зверне уваги на жоден твій викуп, і не схоче,
коли ти гости́нця прибі́льшиш!

7 Сину мій, бережи ти слова́ мої, мої ж заповіді
заховай при собі, 2 бережи мої заповіді — та
й живи, а наука моя — немов в о́чах твоїх та
зіни́ця, 3 прив'яжи їх на па́льцях своїх, напиши
на табли́ці тій серця свого! 4 На мудрість
скажи: „Ти сестра моя!“а розум назви: „ Мій
дові́рений!“ 5 щоб тебе стерегти́ від блудни́ці,
від чужи́нки, що мовить м'яке́нькі слова́. 6 Бо я
визира́в був в вікно свого дому, через ґрати мого
вікна́, 7 і приглядавсь до невї́ж, розглядався
між мо́лоддю. І юна́к ось, позба́влений розуму,
8 прохо́див по ринку при розі його, і ступив
по дорозі до дому її, 9 коли вітере́ць повівав
був увечорі дня, у те́мряві ночі та мо́року. 10
Аж ось жінка в убра́нні блудни́ці назу́стріч
йому́, із серцем підсту́пним, 11 галасли́ва та
непогамо́вана, її но́ги у домі своїм не бувають:
12 раз на вулиці, раз на майда́нах, і при кожному
ро́зі чату́є вона. 13 І вхопи́ла вона його міцно
та й поцілувала його, безсоро́мним зробила
обличчя своє та й сказала йому: 14 „У мене
тепер мирні жертви, — ви́повнила я сьогодні
обі́ти свої! 15 Тому́ то я вийшла назу́стріч тобі,
пошукати обличчя твого́, — і знайшла я тебе! 16
Килима́ми я ви́стелила своє ло́же, — тканини́ами
різних кольо́рів з єгипетського полотна́, 17
посте́лю свою я поси́пала ми́ррою, ало́єм та
цинамо́ном. 18 Ходи ж, аж до ра́нку впива́тися
будем коха́нням, любов'ю натї́шимось ми! 19 Бо
вдома нема чоловіка, — пішов у далеку дорогу:
20 вузлик срібла́ він узяв в свою руку, — хіба́ на
день по́вні пове́рне до дому свого“. 21 Прихили́ла
його велемо́вством своїм, обле́сливістю своїх
губ його зва́била, — 22 він ра́птом за нею пішов,

немов віл, до зарîзу прова́джений, і немов пес,
що ведуть його на ланцюгу́ до ув'я́знення, 23 як
той птах, поспішає до сі́тки, і не знає, що це на
життя його па́стка ... 24 А тепер, мої діти, мене
ви послу́хайте, і на слова́ моїх уст уважа́йте: 25
Хай не збо́чує серце твоє на дороги її, не блукай
ти стежка́ми її, 26 бо вона багатьох уже тру́пами
ки́нула, і числе́нні всі, нею заби́ті! 27 Її дім —
до шео́лу доро́ги, що провадять до смертних
кімна́т. (Sheol h7585)

8 Чи ж мудрість не кличе, і не подає свого
голосу розум? 2 На верхîв'ях холмîв, при
дорозі та на перехре́стях стоїть он вона! 3
При брамах, при вході до міста, де вхо́диться
в двері, там голосно кличе вона: 4 „До вас,
мужі, я кличу, а мій голос до лю́дських синів: 5
Зрозумійте но, не́уки, мудрість, зрозумійте ви
розум, безглу́зді! 6 Послухайте, я бо шляхе́тне
кажу́, і відкриття́ моїх губ — то просто́та. 7 Бо
правду говорять уста́ мої, а лукавство — гидо́та
для губ моїх. 8 Всі слова́ моїх уст справедливі,
нема в них крутîйства й лука́вства. 9 Усі вони
про́сті, хто їх розуміє, і щирі для тих, хто
знахо́дить знання́. 10 Візьміть ви карта́ння моє, а
не срîбло, і знання́, добірнîше від щирого золота:
11 ліпша бо мудрість за пе́рли, і не рівняються
їй всі клейно́ди! 12 Я, мудрість, живу разом з
розумом, і знахо́джу пізна́ння розва́жне. 13 Страх
Господній — лихе все нена́видіти: я нена́виджу
пи́ху та гордість, і дорогу лиху та лукаві уста́! 14
В мене рада й огля́дність, я розум, і сила у мене.
15 Мною царю́ють царі, а законода́вці права́
справедливі встано́влюють. 16 Мною пра́влять
владики й вельмо́жні, всі праведні су́дді. 17 Я
кохаю всіх тих, хто кохає мене, хто ж шукає
мене — мене зна́йде! 18 Зо мною багатство та
слава, трива́лий маєток та правда: 19 ліпший
плід мій від щирого золота й золота чистого, а
прибуток мій ліпший за срîбло добірне! 20 Путтю
праведною я ходжу́, поміж правних стежо́к, 21
щоб дати багатство в спа́дщину для тих, хто
кохає мене, — і я понапо́внюю їхні скарбни́ці!
22 Господь мене мав на поча́тку Своєї дороги,
перше чи́нів Своїх, спервовîку, — 23 відвіку
була я встано́влена, від поча́тку, від правîку
землі. 24 Наро́джена я, як безо́день іще не було́,
коли не було ще джере́л, водою обтя́жених. 25
Наро́джена я, поки го́ри поставлені ще не були́,
давніше за па́гірки, 26 коли ще землі не вчинив
Він, ні піль, ні початко́вого по́роху все́світу. 27
Коли приправля́в небеса́ — я була́ там, коли
кру́га вставля́в на пове́рхні безо́дні, 28 коли
хмари умîцнював Він нагорî, як джере́ла безо́дні
зміцня́в, 29 коли клав Він для моря уста́ва його,
щоб його берегîв вода не перехо́дила, коли
ставив осно́ви землі, — 30 то я ма́йстром у Нього
була́, і була я весе́лощами день-у-день, радіючи
перед обличчям Його кожночасно, 31 радіючи
на земнім кру́зі Його, а заба́ва моя — із синами
людськими! 32 Тепер же, послухайте, діти, мене,
і блаже́нні, хто буде дороги мої стерегти́! 33
Навча́ння послухайте й мудрими станьте, і не
відступайте від нього! 34 Блаже́нна люди́на,
яка мене слухає, щоб пильнувати при две́рях
моїх день-у-день, щоб одвîрки мої берегти́! 35
Хто бо знахо́дить мене, той знахо́дить життя,
і оде́ржує милість від Господа. 36 А хто́ проти
мене гріши́ть, ограбо́вує душу свою; всі, хто
мене ненави́дить, ті смерть покохали!"

9 Мудрість свій дім збудувала, сім стовпîв своїх
ви́тесала. 2 Зарізала те, що було на зарîз,
змішала вино своє, і трапе́зу свою пригото́вила.
3 Дівчат своїх вислала, і кличе вона на висо́тах
міськи́х: 4 „Хто бідний на розум, хай при́йде
сюди, "а хто нерозумний, говорить йому: 5
„Ходіть, споживайте із хліба мого́, та пийте з
вина, що його́ я змішала! 6 Покиньте глупо́ту
— і будете жити, і ходіте дорогою розуму!" 7
Хто карта́є насмішника, той собі га́ньбу бере,
хто ж безбожникові виговорює, сором собі
набуває. 8 Не дорика́й пересмîшникові, щоб
тебе не знена́видів він, ви́картай мудрого —
й він покохає тебе. 9 Дай мудрому — й він
помудріє іще, навчи праведного — і прибîльшить
він мудрости! 10 Страх Госпо́дній — початок
премудрости, а пізна́ння Святого — це розум,
— 11 бо мною помно́жаться дні твої, і додаду́ть
тобі ро́ків життя. 12 Якщо ти змудрів — то
для себе змудрів, а як станеш насмîшником,
сам понесе́ш! 13 Жінка безглу́зда крикли́ва,
нерозумна, і нічого не знає! 14 Сідає вона на
сидінні при вході до дому свого́, на висо́костях
міста, 15 щоб кликати тих, хто дорогою йде, хто
путтю своєю просту́є: 16 „Хто бідний на розум,
хай при́йде сюди, "а хто нерозумний, то каже
йому́: 17 „Вода кра́дена — солодка, і прие́мний
прихо́ваний хліб". 18 І не відає він, що самî там
мерцî, у глиби́нах шео́лу — запро́шені нею! (Sheol
h7585)

10 Син мудрий — потіха для батька, а син
нерозумний — то смуток для неньки
його. 2 Не поможуть неправедні скарби, а
справедливість від смерти визво́лює. 3 Не
допустить Господь голодува́ти душу праведного,
а набу́ток безбожників згине. 4 Ледача рука
до убо́зтва веде, рука ж роботя́ща збагачує. 5
Хто літом збирає — син мудрий, хто ж дрімає в
жнива́ — син безпутній. 6 Благослове́нства на

голову праведного, а уста безбожним прикриє
наси́льство. 7 Пам'ять про праведного — на
благослове́ння, а йме́ння безбожних загине. 8
Заповіді мудросердий приймає, але́ дурногу́бий
впаде́. 9 Хто в невинності ходить, той ходить
безпечно, а хто кривить дороги свої, буде
ви́явлений. 10 Хто оком моргає, той смуток дає,
але дурногу́бий впаде́. 11 Уста праведного —
то джерело життя, а уста безбожним прикриє
насильство. 12 Нена́висть побуджує сва́рки, а
любов покриває всі ви́ни. 13 В устах розумного
мудрість знахо́диться, а різка — на спину
безтя́много. 14 Прихо́вують мудрі знання́, а уста
нерозумного — близькі̂ до загибелі. 15 Маєток
багатого — місто тверди́нне його, поги́біль
убогих — їхні зли́дні. 16 Дорібок праведного
— на життя, прибу́ток безбожного — в гріх.
17 Хто напу́чування стереже́ — той на сте́жці
життя, а хто нехту́є карта́ння, той блу́дить. 18
Хто нена́висть ховає, в того губи брехли́ві, а хто
на́клепи ширить, той дурнове́рхий. 19 Не бракує
гріха в многомо́вності, а хто стримує губи
свої, той розумний. 20 Язик праведного — то
добі̂рне срібло́, а розум безбожних — мізе́рний.
21 Пасу́ть багатьох губи праведного, безглузді
ж умирають з неро́зуму. 22 Благослове́ння
Господнє — воно збагачає, і сму́тку воно не
прино́сить з собою. 23 Нешляхе́тне робити —
заба́ва неві̂гласа, а мудрість — люди́ні розумній.
24 Чого нечести́вий боїться, те при́йде на нього,
а пра́гнення праведних спо́вняться. 25 Як
буря, яка пронесе́ться, то й гине безбожний,
а праведний має дові̂чну осно́ву. 26 Як о́цет
зубам, і як дим для оче́й, так лінивий для
тих, хто його посилає. 27 Страх Господній
примножує днів, а ро́ки безбожних вкоро́тяться.
28 Сподіва́ння для праведних — радість, а
наді̂я безбожних загине. 29 Дорога Господня —
тверди́ня неви́нним, а заги́біль — злочинцям. 30
Повік праведний не захита́ється, а безбожники
не поживуть на землі. 31 Уста праведного
дають мудрість, а лукавий язик буде втятий.
32 Уста праведного уподо́бання знають, а уста
безбожних — лука́вство.

11 Обма́нливі ша́льки — оги́да для Господа,
а повна вага́ — це Його уподо́ба. 2 Прийде
пишність, та при́йде і га́ньба, а з суми́рними —
мудрість. 3 Невинність простосердих веде їх, а
лука́вство зрадли́вих — їх вигубить. 4 Не поможе
багатство в день гніву, а справедливість від
смерти визво́лює. 5 Справедливість невинного
дорогу йому випросто́вує, безбожний же падає
через безбожність свою́. 6 Справедливість
прямих їх рятує, а зрадливі захо́плені будуть
своєю захла́нністю. 7 При смерті люди́ни
безбожної гине надія, зникає чека́ння люди́ни
нікче́мної. 8 Вириваєтьcя праведний з у́тиску,
і замість нього безбожний іде. 9 Свого
ближнього нищить лукавий уста́ми, а знання́м
визволя́ються праведні. 10 Добром праведних
місто радіє, а як гинуть безбожні — співає. 11
Благословенням че́сних підно́ситься місто, а
уста́ми безбожних руйну́ється. 12 Хто пого́рджує
ближнім своїм, той позба́влений розуму, а
розумна люди́на мовчить. 13 Виявляє обмо́вник
таємне, вірнодухий же справу ховає. 14
Народ падає з бра́ку розумного про́воду, при
числе́нності ж ра́дників спасі̂ння буває. 15
Зле робить, як хто за чужого пору́чується,
хто ж пору́ку ненавидить, той безпечний. 16
Жінка чесно́тна ося́гує слави, і пильні багатства
здобу́дуть. 17 Люди́на ласка́ва душі своїй чинить
добро́, а жорстока замучує тіло своє. 18 Чинить
діло безва́ртне безбожний, хто ж праведність сіє
— заплату правдиву оде́ржує. 19 Отак праведність
є на життя, хто ж жене́ться за злом, той до
смерти зближа́ється. 20 Серцем лукаві — оги́да
для Господа, а хто в неповинності ходить — Його
уподо́ба. 21 Ручаюсь: не бу́де невинним лихий, а
наща́док правдивих захований буде. 22 Золотая
сере́жка в свині на ніздрі̂ — це жінка гарна,
позба́влена розуму. 23 Жада́ння у праведних
— тільки добро, надія безбожних — то гнів. 24
Дехто щедро дає, та ще додається йому, а дехто
ховає над міру, та тільки бідні̂є. 25 Душа, яка
благословля́є, наси́чена буде, а хто по́їть інших,
— напо́єний буде і він. 26 Хто задержує збіжжя,
того проклинає наро́д, хто ж поживу випро́дує,
тому благослове́ння на голову. 27 Хто прагне
добра, той шукає вподо́бання, хто ж лихого
жадає, то й при́йде на нього воно. 28 Хто надію
кладе на багатство своє, той впаде́, а праведники
зелені̂ють, як листя. 29 Хто не́ряд уносить до
дому свого, той вітер посяде, а дурноголо́вий
розумному стане рабом. 30 Плід праведного —
дерево життя, і мудрий життя набуває. 31 Коли
праведний ось надолу́жується на землі, то тим
більше безбожний та грішний!

12 Хто любить навча́ння, той любить пізна́ння,
а хто до́кір нена́видить, той нерозумний. 2
Добрий від Господа має вподо́бання, а люди́ну
злих замірів осудить Господь. 3 Не зміцни́ться
люди́на безбожністю, корінь же праведних
не захита́ється. 4 Жінка чесно́тна — корона
для чолові̂ка свого́, а засоро́млююча — мов та
гниль в його ко́стях. 5 Думки пра́ведних —
право, підступні заміри безбожних — омана.
6 Безбожних слова — чатува́ння на кров, а
уста невинних урятовують їх. 7 Перевернути
безбожних — і вже їх нема, а дім праведних

буде стояти. 8 Хвалять люди́ну за розум
її, а кривосердий стає на пого́рду. 9 Ліпше
про́стий, але роботя́щий на себе, від того, хто
поважним себе видає, та хліба позба́влений. 10
Піклується праведний життям худоби своєї, а
серце безбожних жорстоке. 11 Хто оброблює
землю свою, той хлібом наси́чується, хто ж за
марни́цею го́ниться, той позба́влений розуму.
12 Безбожний жадає ловити у сі́тку лихи́х, а в
праведних корень прино́сить плоди́. 13 Пастка
злого — в гріху́ його уст, а праведний з у́тиску
ви́йде. 14 Люди́на насичується добром з плоду
уст, і зро́блене рук чоловіка до нього впаде́. 15
Дорога безу́мця пряма́ в його о́чах, а мудрий
послухає ради. 16 Нерозумного гнів пізнається
відра́зу, розумний же мо́вчки ховає зneва́гу. 17
Хто правду говорить, той вия́влює праведність,
а сві́док брехливий — оману. 18 Дехто говорить,
мов коле мече́м, язик же премудрих — то ліки.
19 Уста правдиві стоя́тимуть вічно, а брехливий
язик — лиш на хвилю. 20 В серці тих, хто зло
о́ре, — омана, а радість у тих, хто дора́джує мир.
21 Жодна кривда не тра́питься праведному, а
безбожні напо́вняться лихом. 22 Уста брехливі
— оги́да у Господа, а чи́нячі правду — Його
уподо́ба. 23 Прихо́вує мудра люди́на знання́, а
серце безумних глупо́ту викликує. 24 Роботя́ща
рука панува́тиме, а лінива дани́ною стане. 25
Ту́га на серці люди́ни чавить її, добре ж слово
її весели́ть. 26 Праведний ви́відає свою путь, а
дорога безбожних зведе́ їх сами́х. 27 Не буде
леда́чий пекти свого по́лову, а люди́на трудя́ща
набуде мае́ток цінни́й. 28 В путі пра́ведности є
життя, і на стежці її нема смерти.

13 Син мудрий приймає карта́ння від батька,
а насмішник доко́ру не слухає. 2 З плоду
уст чоловік споживає добро́, а жадо́ба зрадливих
— наси́льство. 3 Хто уста свої стереже́, той душу
свою береже́, а хто гу́би свої розпуска́є, — на того
поги́біль. 4 Пожадає душа лінюха́, та даре́мно,
душа ж роботя́щих наси́титься. 5 Нена́видить
праведний слово брехливе, безбожний же
чинить лихе, і себе засоро́млює. 6 Праведність
оберігає невинного на дорозі його, а безбожність
погу́блює грішника. 7 Дехто вдає багача́, хоч
нічо́го не має, а дехто вдає бідака́, хоч має́ток
великий у нього. 8 Викуп за душу люди́ни
— багатство її, а вбогий й доко́ру не чує. 9
Світло праведних ве́село світить, а світильник
безбожних пога́сне. 10 Тільки сварка пихо́ю
зчиня́ється, а мудрість із тими, хто ра́диться. 11
Багатство, заско́ро здобуте, — поме́ншується, хто
ж збирає пома́лу — примно́жує. 12 Задовга надія
— неду́га для серця, а бажа́ння, що спо́внюється,
— це дерево життя. 13 Хто пого́рджує словом
Господнім, той шкодить собі, хто ж страх
має до заповіді, тому надолу́житься. 14 Наука
премудрого — крини́ця життя, щоб віддали́тися
від пасток сме́рти. 15 Добрий розум прино́сить
приємність, а дорога зрадли́вих — погу́ба для
них. 16 Кожен розумний за мудрістю робить, а
безу́мний глупо́ту показує. 17 Безбожний посо́л
у нещастя впаде́, а вірний посол — немов лік. 18
Хто ламає поу́ку — убозтво та га́ньба тому́, а хто
береже осторо́гу — шанований він. 19 Ви́конане
побажа́ння приємне душі, а вступи́тись від зла
— то оги́да безумним. 20 Хто з мудрими ходить,
той мудрим стає, а хто товаришу́є з безу́мним,
той лиха набу́де. 21 Грішників зло доганя́є, а
праведним Бог надолу́жить добром. 22 Добрий
лишає спа́док і ону́кам, має́ток же грішника
схо́ваний буде для праведного. 23 Убогому буде
багато поживи і з поля невпра́вного, та деякі
гинуть з безпра́в'я. 24 Хто стримує різку свою,
той нена́видить сина свого, хто ж кохає його,
той шукає для ньо́го карта́ння. 25 Праведний
їсть, скільки схоче душа, живіт же безбожників
за́всіди брак відчуває.

14 Мудра жінка будує свій дім, а безумна
своєю рукою руйнує його́. 2 Хто ходить
в просто́ті своїй, боїться той Господа, а в ко́го
доро́ги криві́, той пого́рджує Ним. 3 На устах
безу́мця галу́зка пихи́, а губи премудрих їх
стережу́ть. 4 Де немає биків, там я́сла порожні,
а щедрість врожа́ю — у силі вола́. 5 Сві́док
правдивий не лже, а сві́док брехливий говорить
неправду. 6 Насмішник шукає премудрости, —
та надаре́мно, пізна́ння легке́ для розумного.
7 Ходи зда́лека від люди́ни безу́мної, і від
того, в кого́ мудрих уст ти не бачив. 8
Мудрість розумного — то розумі́ння дороги
своєї, а глупо́та дурних — то ома́на. 9
Нерозумні сміються з гріха́, а між праведними
— уподо́бання. 10 Серце знає гірко́ту своєї
душі, і в радість його не втручається інший.
11 Буде ви́гублений дім безбожних, а намет
безневи́нних розкві́тне. 12 Буває, доро́га люди́ні
здається простою, та кінець її — стежка до
смерти. 13 Також іноді і від сміху́ болить
серце, і закі́нчення радости — сму́ток. 14
Хто підступного серця, наси́титься той із
доріг своїх, а добра люди́на — із чинів своїх.
15 Вірить безглу́здий в кожні́сіньке слово, а
мудрий зважає на кро́ки свої. 16 Мудрий
боїться й від злого вступає, нерозумний же
гні́вається та сміли́вий. 17 Скорий на гнів
учиняє глупо́ту, а люди́на лукава знена́виджена.
18 Нерозумні глупо́ту вспадко́вують, а мудрі
знання́м коронуються. 19 Покло́няться злі

перед добрими, а безбожники — при брамах
праведного. 20 Убогий знена́виджений навіть
ближнім своїм, а в багатого дру́зі числе́нні. 21
Хто погорджує ближнім своїм, той грішить, а
ласка́вий до вбогих — блаже́нний. 22 Чи ж не
блу́дять, хто о́ре лихе? А милість та правда для
тих, хто о́ре добро́. 23 Кожна праця прино́сить
доста́ток, але́ праця уст в недоста́ток веде́. 24
Корона премудрих — їхня му́дрість, а віне́ць
нерозумних — глупо́та. 25 Свідок правдивий
визво́лює душі, а свідок обма́нливий — бре́хні
торо́чить. 26 У Господньому стра́хові сильна
наді́я, і Він пристано́вище ді́тям Своїм. 27 Страх
Господній — крини́ця життя, щоб віддаля́тися від
пасток смерти. 28 У числе́нності люду вели́чність
царя, а в бра́ку народу — погибіль воло́даря.
29 Терпели́вий у гніві — багаторозумний, а
гнівли́вий вчиняє глупо́ту. 30 Ла́гідне серце
— життя то для тіла, а за́здрість — гнили́зна
косте́й. 31 Хто тисне нужде́нного, той ображає
свого Творця́, а хто милости́вий до вбогого, той
поважає Його. 32 Безбожний у зло своє падає, а
праведний повний надії й при смерті своїй. 33
Мудрість має спочи́нок у серці розумного, а що
в нутрі безумних, те ви́явиться. 34 Праведність
люд підійма́є, а беззако́ння — то сором наро́дів.
35 Ласка царе́ва — рабо́ві розумному, гнів же
його — проти того, хто соро́мить його.

15 Ла́гідна відповідь гнів відверта́є, а слово
вра́зливе гнів підійма́є. 2 Язик мудрих —
то добре знання́, а уста́ нерозумних глупо́ту
висло́влюють. 3 Очі Господні на кожному місці,
— позира́ють на злих та на добрих. 4 Язик
ла́гідний — то дерево життя, а лука́вство його
— залама́ння на дусі. 5 Зневажає безумний
напучення ба́тькове, а хто береже осторо́гу,
стає розумніший. 6 Дім праведного — скарб
великий, а в пло́ді безбожного — бе́злад. 7 Уста
мудрих знання́ розсівають, а серце безглу́здих
не так. 8 Жертва безбожних — оги́да для
Господа, а молитва невинних — Його уподо́ба. 9
Господе́ві огида — дорога безбожного, а того,
хто женеться за праведністю, Він кохає. 10 Люта
кара на то́го, хто путь оставляє, а хто осторо́гу
нена́видить, той умирає. 11 Шео́л й Аваддо́н
перед Господом, — тим більше серця́ синів
лю́дських! (Sheol h7585) 12 Насмі́шник не любить
карта́ння собі, — він до мудрих не пі́де. 13 Ра́дісне
серце лице весели́ть, а при сму́тку серде́чному
дух приголо́мшений. 14 Серце розумне шукає
знання́, а уста безумних глупо́ту пасу́ть. 15
Нужде́нному всі́ дні лихі, кому ж добре на
серці, у того гости́на постійно. 16 Ліпше мале у
Господньому стра́ху, ані ж скарб великий, та
триво́га при то́му. 17 Ліпша пожи́ва яри́нна, і
при тому любов, аніж тучний віл, та нена́висть
при то́му. 18 Гнівли́ва люди́на роздра́жнює
сварку, терпели́ва ж у гніві вспоко́ює за́колот. 19
Дорога лінивого — то тернови́ння, а путь щирих
— дорога гладка́. 20 Мудрий син тішить ба́тька
свого́, а люди́на безумна пого́рджує матір'ю
своєю́. 21 Глупо́та — то радість для нерозумного,
а люди́на розумна дорогою про́стою ходить.
22 Ламаються за́думи з бра́ку пора́ди, при
числе́нності ж ра́дників спо́вняться. 23 Радість
люди́ні — у відповіді його уст, а слово на
ча́сі своєму — яке воно добре! 24 Путь життя
для премудрого — уго́ру, щоб відда́люватись
від шео́лу внизу́. (Sheol h7585) 25 Дім пишних
руйнує Госпо́дь, але ста́вить межу́ для вдови.
26 Думки злого — оги́да для Господа, але чисті
для Нього прие́мні слова́. 27 Заже́рливий робить
нещасним свій дім, хто ж дарунки нена́видить,
той буде жити. 28 Серце праведного розмірко́вує
про відповідь, а у́ста безбожних вибри́зкують
зло. 29 Далекий Господь від безбожних, але́
справедливих молитву Він чує. 30 Світло оче́й
тішить серце, добра звістка підкрі́плює ко́сті.
31 Ухо, що навча́ння життя вислухо́вує, буде
перебува́ти між мудрими. 32 Хто напу́чування
не приймає, той не дбає про душу свою, а хто
слухається осторо́ги, здобуде той розум. 33
Страх Господній — навча́ння премудрости, а
перед славою — скромність іде́.

16 Заміри серця належать люди́ні, та від
Господа — відповідь язика. 2 Всі дороги
люди́ни чисті в очах її, та зважує душі Господь.
3 Поклади свої чи́ни на Господа, і будуть
поста́влені міцно думки́ твої. 4 Все Господь
учинив ради ці́лей Своїх, — і безбожного
на днину зла. 5 Оги́да для Господа всякий
бунду́чний, — ручу́ся: не буде такий без вини! 6
Провина вику́плюється через милість та правду,
і страх Господній відво́дить від злого. 7 Як
дороги люди́ни Господь уподо́бає, то й її ворогів
Він зами́рює з нею. 8 Ліпше мале справедливе,
аніж великі прибу́тки з безпра́в'я. 9 Розум
люди́ни обдумує путь її, але кроки її наставля́є
Госпо́дь. 10 Виріша́льне слово в царя на губа́х,
тому в су́ді уста́ його не спроневі́ряться. 11 Вага
й ша́льки правдиві — від Господа, все каміння
ваго́ве в торби́нці — то ді́ло Його. 12 Чинити
безбожне — оги́да царям, бо трон змі́цнюється
справедливістю. 13 Уподо́ба царя́м — губи
пра́ведности, і він любить того, хто правдиве
говорить. 14 Гнів царя — вісник смерти, та мудра
люди́на злагі́днить його́. 15 У світлі царсько́го
обличчя — життя, а його уподо́ба — мов хмара
доще́ва весною. 16 Набува́ння премудрости —

як же це ліпше від золота, набува́ння ж розуму
— добірні́ше від срі́бла! 17 Путь справедливих
— ухиля́тись від зла; хто дорогу свою береже,
той душу свою охоро́нює. 18 Перед загибіллю
гордість буває, а перед упа́дком — бундю́чність.
19 Ліпше бути покі́рливим із ла́гідними, ніж
здо́бич ділити з бундю́чними. 20 Хто вважає на
слово, той зна́йде добро, хто ж надію складає на
Господа — буде блаженний. 21 Мудросердого
кличуть „розумний“, а со́лодощ уст прибавляє
науки. 22 Розум — джерело життя власнико́ві
його, а карта́ння безумних — глупо́та. 23 Серце
мудрого чинить розумними уста його, і на уста
його прибавляє навча́ння. 24 Приємні слова́ —
щільнико́вий то мед, солодкий душі й лік на
кості. 25 Буває, дорога люди́ні здається просто́ю,
та кінець її — стежка до смерти. 26 Люди́на
труд́яща працює для себе, бо до того примушує
рот її. 27 Нікчемна люди́на копає лихе, а на
у́стах її — як палю́чий огонь. 28 Лукава людина
сварки́ розсіває, а обмо́вник розді́лює дру́зів. 29
Насильник підмо́влює друга свого, і провадить
його по недобрій дорозі. 30 Хто прижму́рює очі
свої, той крутї́йства виду́мує, хто губами знаки
подає, той виконує зло. 31 Сиви́зна — то пишна
корона, знахо́дять її на дорозі праведности. 32
Ліпший від силача́, хто не скорий до гніву, хто ж
панує над собою самим, ліпший від завойо́вника
міста. 33 За пазуху жереб вкладається, та ввесь
його ви́рок — від Господа.

17 Ліпший черствий кусок зо споко́єм, ніж
дім, повний у́чти м'ясної зо сваркою. 2
Раб розумний панує над сином безпутнім,
і серед братів він поділить спа́док. 3 Для
срі́бла — топи́льна посу́дина, а го́рно — для
золота, Господь же серця випробо́вує. 4 Лиходій
слухається уст безбожних, слухає неправдомо́в
язика лихо́дійного. 5 Хто сміється з убогого, той
ображає свого Творця, хто радіє з нещастя, —
не буде такий без вини. 6 Корона для ста́рших
— оню́ки, а пишно́та дітей — їхні батьки́. 7 Не
присто́йна безумному мова поважна, а тим
більше шляхе́тному — мова брехли́ва. 8 Хабар в
о́чах його власника́ — самоцві́т: до всього́, до
чого пове́рнеться, буде щасти́ти йому́. 9 Хто
шукає любови — провину ховає, хто ж про неї
повто́рює, розго́нює дру́зів. 10 На розумного
більше впливає одне остере́ження, як на глупака́
сто ударів. 11 Злий шукає лише неслухня́ности,
та вісник жорстокий на нього пошлеться. 12
Ліпше спітка́ти обезді́тнену ведмедицю, що
кидається на люди́ну, аніж нерозумного в
глупо́ті його. 13 Хто відплачує злом за добро, —
не відступить лихе з його дому. 14 Почин сварки
— то про́рив води, тому перед ви́бухом сварки
покинь ти її! 15 Хто оправдує несправедливого,
і хто засуджує праведного, — оби́два вони
Господе́ві оги́дні. 16 На́що ті гроші в руці
нерозумного, щоб мудрість купити, як мо́зку
нема? 17 Правдивий друг любить за всякого
ча́су, в недолі ж він робиться братом. 18 Люди́на,
позба́влена розуму, ру́читься, — пору́ку дає за
друга свого. 19 Хто сварку кохає, той любить гріх;
хто ж підвищує уста свої, той шукає нещастя. 20
Люди́на лукавого серця не зна́йде добра, хто
ж лука́вить своїм язико́м, упаде в зло. 21 Хто
родить безумного, родить на смуток собі, і не
поті́шиться батько безглуздого. 22 Серце радісне
добре лікує, а пригно́блений дух сушить ко́сті.
23 Безбожний таємно бере хабара́, щоб зігнути
путі правосу́ддя. 24 З обличчям розумного —
мудрість, а очі глупця́ — аж на кінці землі. 25
Нерозумний син — смуток для батька, для своєї
ж родительки — гі́ркість. 26 Не добре карати
справедливого, бити шляхе́тних за щирість! 27
Хто слова́ свої стримує, той знає пізна́ння, і
холоднокро́вний — розумна люди́на. 28 І глупа́к,
як мовчить, уважається мудрим, а як у́ста свої
закриває — розумним.

18 Примхли́вий шукає сваволі, стає проти
всього розумного. 2 Нерозумний не хоче
навчатися, а тільки свій ум показати. 3 З
прихо́дом безбожного й га́ньба приходить,
а з легкова́женням — сором. 4 Слова́ уст
люди́ни — глибока вода, джерело премудрости
— бризкотли́вий поті́к. 5 Не добре вважа́ти на
обличчя безбожного, щоб праведного повалити
на суді. 6 Уста́ нерозумного тя́гнуть до сварки, а
слова́ його кличуть бійки́. 7 Язик нерозумного
— загибіль для нього, а уста його — то тене́та
на душу його. 8 Слова обмо́вника — мов ті
присма́ки, і вони сходять у нутро утро́би. 9 Теж
недбалий у праці своїй — то брат марнотра́тнику.
10 Господнє Ім'я́ — сильна башта: до неї втече
справедливий і буде безпечний. 11 Маєток
багатому — місто тверди́нне його, і немов
міцний мур ув уяві його. 12 Перед загибіллю
серце люди́ни висо́ко несеться, перед славою ж
— скромність. 13 Хто відповідає на слово, ще
поки почув, — то глупо́та та сором йому! 14
Дух дійсного мужа вино́сить терпі́ння своє, а
духа приби́того хто піднесе́? 15 Серце розумне
знання́ набуває, і вухо премудрих шукає знання́.
16 Дару́нок люди́ни виводить із у́тиску, і
провадить її до великих людей. 17 Перший
у сварці своїй уважає себе справедливим,
але при́йде противник його та й дослі́дить
його. 18 Жереб перериває сварки́, та відділює
сильних один від одно́го. 19 Розлючений брат
протиставиться більше за місто тверди́нне, а

сварки́, — немов за́суви за́мку. 20 Із плоду уст
люди́ни наси́чується її шлунок, вона наси́чується
плодом уст своїх. 21 Смерть та життя — у владі
язика, хто ж кохає його, його плід поїдає. 22 Хто
жінку чесно́тну знайшов, знайшов той добро́, і
милість отримав від Господа. 23 Убогий говорить
блага́льно, багатий же відповідає зухва́ло. 24 Є
товариші на розбиття́, та є й при́ятель, більше
від брата прив'я́заний.

19 Ліпший убогий, що ходить в своїй
непови́нності, ніж лукавий уста́ми та
нерозумний. 2 Теж не добра душа без знання́,
а хто на́глить ногами, спіткне́ться. 3 Глупо́та
люди́ни дорогу її викривля́є, і на Господа
гнїва́ється її серце. 4 Маєток примно́жує дру́зів
числе́нних, а від бідака́ відпадає й товариш
його. 5 Свідок брехливий не буде без кари,
а хто бре́хні говорить, не буде врято́ваний.
6 Багато-хто го́дять тому, хто гостинці дає, і
кожен товариш люди́ні, яка не скупи́ться на
дари. 7 Бідаря́ ненави́дять всі браття його, а
тимбільш його при́ятелі відпадають від нього;
а коли за словами поради женеться, — нема
їх! 8 Хто ума набуває, кохає той душу свою,
а хто розум стереже́, той знахо́дить добро́.
9 Свідок брехливий не буде без кари, хто ж
неправду говорить, загине. 10 Не лицю́є пишно́та
безумному, тим більше рабові панувати над
зве́рхником. 11 Розум люди́ни припинює гнів її,
а вели́чність її — перейти над провиною. 12 Гнів
царя — немов рик левчука́, а ласка́вість його —
як роса на траву. 13 Син безумний — погибіль
для батька свого́, а жінка сварлива — як ри́нва,
що з неї вода тече за́вжди. 14 Хата й маєток
— спа́дщина батьків, а жінка розумна — від
Господа. 15 Лїнощі сон накидають, і лінива душа
— голодує. 16 Хто заповідь охороня́є, той душу
свою стереже́; хто дороги свої легкова́жить,
— помре. 17 Хто милости́вий до вбогого, той
позичає для Господа, і чин його Він надолу́жить
йому. 18 Карта́й свого сина, коли є надїя
навчити, та забити його — не підно́сь свою
душу. 19 Люди́на великого гніву хай кару несе,
бо якщо ти врятуєш її, то вчи́ниш ще гірше. 20
Слухай ради й карта́ння приймай, щоб мудрим
ти став при своєму кінцї. 21 У серці люди́ни
багато думо́к, але ви́повниться тільки за́дум
Господній. 22 Здобу́ток люди́ні — то милість
її, але ліпший біда́р за люди́ну брехливу. 23
Страх Господній веде́ до життя, і хто його має,
той ситим ночує, і зло не дося́гне його. 24 У
миску стромляє лінюх свою руку, до уст же
своїх не підїйме її. 25 Як битимеш нерозважного,
то помудріє й немудрий, а будеш розумного
остеріга́ти, то він зрозуміє поуку. 26 Хто батька
грабує, хто матір жене? — Це син, що засти́джує
та осоро́млює, — 27 перестань же, мій сину,
навчатися від нерозумних, щоб відступитися
від слів знання́! 28 Свідок нікчемний висміює
суд, а уста безбожних вибри́зкують кривду. 29
На насмїшників кари готові постїйно, і вдари на
спи́ну безумним.

20 Вино — то насмїшник, напій п'янки́й —
галасу́н, і кожен, хто блу́дить у ньому,
немудрий. 2 Страх царя — як рик лева; хто
до гніву дово́дить його́, — проти свого життя
прогрішає. 3 Слава люди́ні, що гнів покидає,
а кожен глупа́к вибуха́є. 4 Лінивий не о́ре із
о́сени, а захоче в жнива́ — і нічо́го нема. 5
Рада в серці люди́ни — глибока вода, і розумна
люди́на її повиче́рпує. 6 Багато людей себе
звуть милосердними, та вірну люди́ну хто
зна́йде? 7 У своїй непови́нності праведний
ходить, — блаженні по ньому сини його! 8
Цар сидить на судде́вім престолі, всяке зло
розганяє своїми очима. 9 Хто скаже: „Очи́стив
я серце своє, очистився я від свого гріха́?“
10 Вага неоднакова, неоднакова міра, — обо́є
вони — то оги́да для Господа. 11 Навіть юна́к
буде пїзнаний з чи́нів своїх, — чи чин його
чистий й чи про́стий. 12 Ухо, що слухає, й око,
що бачить, — Господь учинив їх обо́є. 13 Не
кохайся в спаннї, щоб не збіднїти; розплю́щ свої
очі — та хлібом наси́ться! 14 „Зле, зле!“каже
той, хто купує, а як пїде собі, тоді хва́литься
ку́пном. 15 Є золото й пе́рел багато, та розумні
уста́ — найцінніший то по́суд. 16 Візьми його
о́діж, бо він поручивсь за чужого, і за чужи́нку
візьми його за́став. 17 Хліб з неправди солодкий
люди́ні, та піско́м потім бу́дуть напо́внені у́ста
її. 18 Тримаються за́міри радою, і війну прова́дь
мудрими ра́дами. 19 Виявляє обмо́вник таємне,
а ти не втручайся до того, ле́гко хто розту́лює
уста свої. 20 Хто кляне свого батька та матір
свою, — погасне світильник йому серед те́мряви!
21 Спа́док спо́чатку заскоро набу́тий, — не буде
кінець його поблагосло́влений! 22 Не кажи:
„Надолу́жу я зло!“— май надію на Господа,
і Він допоможе тобі. 23 Вага неоднакова —
то оги́да для Господа, а ома́нливі ша́льки не
добрі. 24 Від Господа — кроки люди́ни, а люди́на
— як вона зрозуміє дорогу свою? 25 Тене́та
люди́ні казати „святе́“нерозважно, а зго́дом
свої обітни́ці досліджувати. 26 Мудрий цар
розпо́рошить безбожних, і зве́рне на них своє
ко́ло для мук. 27 Дух люди́ни — світильник
Господній, що все ну́тро обшукує. 28 Милість
та правда царя стережуть, і трона свого він
підтримує милістю. 29 Окраса юна́цтва — їхня

сила, а пишність стари́х — сивина́. 30 Синяки́
від побоїв — то масть лікува́льна на злого, та
вдари нутру́ живота.

21 Во́дні пото́ки — царе́ве це серце в Господній
руці: куди тільки захоче, його Він скеро́вує.
2 Всяка дорога люди́ни пряма́ в її о́чах, та
керує серцями Госпо́дь. 3 Справедливість та
правду чинити — для Господа це добірні́ше за
жертву. 4 Муж гордого ока та серця надутого
— несправедливий, а світильник безбожних —
це гріх. 5 Думки пильного лиш на достаток
ведуть, а всякий квапли́вий — на збиток. 6
Набува́ння майна язико́м неправдивим — це
скоромину́ща марно́та шукаючих смерти. 7
Насильство безбожних пряму́є на них, бо пра́ва
чинити не хо́чуть. 8 Дорога злочинця крута́, а
чистий — прями́й його чин. 9 Ліпше жити в куті́
на даху́, ніж з сварливою жінкою в спі́льному
домі. 10 Лихого жадає душа нечестивого, і в
о́чах його ближній його не отримає милости. 11
Як карають глумли́вця мудріє безумний, а як
мудрого вчать, — знання́ набуває. 12 До дому
свого пригляда́ється праведний, а безбожний
дово́дить до зла. 13 Хто вухо своє затикає від
зо́йку убогого, то й він буде кликати, та не
отримає відповіді. 14 Таємний дару́нок пога́шує
гнів, а нея́вний гости́нець — лють сильну. 15
Радість праведному — правосу́ддя чинити, а
злочи́нцеві — страх. 16 Люди́на, що зблуджує від
путі розуму, у зборі померлих спочине. 17 Хто
любить весе́лощі, той немаю́чий, хто любить
вино та оливу, той не збагаті́є. 18 Безбожний
— то викуп за праведного, а лукавий — за
щирого. 19 Ліпше сидіти в пусти́нній країні,
ніж з сварливою та сердитою жінкою. 20 Скарб
цінни́й та олива в мешка́нні премудрого, та
нищить безумна люди́на його. 21 Хто жене́ться
за праведністю та за милістю, той знахо́дить
життя, справедливість та славу. 22 До міста
хоробрих ува́йде премудрий, і тверди́ню наді́ї
його поруйнує. 23 Хто стереже свої уста й свого
язика́, той душу свою зберігає від лиха. 24
Надутий пихо́ю — насмішник ім'я́ йому, він
робить усе із бундю́чним зухва́льством. 25
Пожада́ння лінивого вб'є його, бо руки його
відмовляють робити, — 26 він кожного дня
пожадли́во жадає, а справедливий дає та не
жалує. 27 Жертва безбожних — оги́да, а надто
тоді, як за ді́ло безчесне прино́ситься. 28
Свідок брехливий загине, а люди́на, що слухає
Боже, говори́тиме за́вжди. 29 Безбожна люди́на
жорстока обличчям своїм, а невинний зміцня́є
дорогу свою. 30 Нема мудрости, ані розуму, ані
ради насу́проти Господа. 31 Приготовлений кінь
на день бо́ю, але́ перемога від Господа!

22 Ліпше добре ім'я́ за багатство велике,
і ліпша милість за срі́бло та золото. 2
Багатий та вбогий стрічаються, — Господь
їх обох створив. 3 Мудрий бачить лихе — і
ховається, а безумні йдуть і кара́ються. 4 Заплата
покори і стра́ху Господнього, — це багатство, і
слава, й життя. 5 Терни́на й пастки́ на дорозі
лукавого, а хто стереже́ свою душу, віді́йде
далеко від них. 6 Привчай юнака́ до дороги
його, і він, як поста́рієтьcя, не усту́питься з
неї. 7 Багатий панує над бідними, а боржни́к
— раб позича́льника. 8 Хто сіє кри́ву, той
жа́тиме лихо, а бич гніву його покінчи́ться. 9
Хто доброго ока, той поблагосло́влений буде, бо
дає він убогому з хліба свого́. 10 Глумли́вого
вижени, — й вийде з ним сварка, і суперечка та
га́ньба припи́няться. 11 Хто чистість серця кохає,
той має хороше на устах, і другом йому буде
цар. 12 Очі Господа оберігають знання́, а лукаві
слова́ Він відкине. 13 Лінивий говорить: „На
вулиці лев, — серед майда́ну я буду забитий!“
14 Уста коха́нки — яма глибока: на ко́го Господь
має гнів, той впадає туди. 15 До юнако́вого
серця глупо́та прив'язана, та різка карта́ння
відда́лить від нього її. 16 Хто тисне убогого,
щоб собі́ збагати́тись, і хто багаче́ві дає, — той
певно збідніє. 17 Нахили своє вухо, і послухай
слів мудрих, і серце зверни до мого знання́,
18 бо гарне воно, коли будеш ти їх у своєму
нутрі́ стерегти́, — хай стануть на устах твоїх
вони ра́зом! 19 Щоб надія твоя була в Го́споді,
я й сьогодні навчаю тебе. 20 Хіба ж не писав
тобі три́чі з порадами та із знання́м, 21 щоб
тобі завідо́мити правду, правдиві слова́, щоб ти
істину міг відпові́сти тому, хто тебе запитає. 22
Не грабу́й незамо́жнього, бо він незамо́жній,
і не тисни убогого в брамі, 23 бо Господь за
їхню справу суди́тиметься, і грабіжникам їхнім
ограбує Він душу. 24 Не дружись із чоловіком
гнівли́вим, і не ходи із люди́ною лютою, 25 щоб
доріг її ти не навчи́вся, і тене́та не взяв для своєї
душі. 26 Не будь серед тих, хто пору́ку дає́, серед
тих, хто пору́чується за борги́: 27 коли ти не
матимеш чим заплатити, — нащо ві́зьмуть з-
під тебе посте́лю твою? 28 Не пересува́й вікові́ї
границі, яку встановили батьки́ твої. 29 Ти бачив
люди́ну, мото́рну в занятті своїм? Вона перед
царя́ми спокійно стоятиме, та не всто́їть вона
перед про́стими.

23 Коли сядеш хліб їсти з воло́дарем, то
пильно вважай, що́ перед тобою, — 2 і
поклади собі в горло ножа, якщо ти ненаже́ра:
3 не жадай його ласощів, бо вони — хліб
обма́нливий! 4 Не мордуйся, щоб мати багатство,
— відступи́ся від ду́мки своєї про це, — 5 свої

очі ти зве́рнеш на нього, — й нема вже його: бо
конче змайструє воно собі кри́ла, і полетить,
мов орел той, до неба. 6 не їж хліба в злоокого,
і не пожада́й лакоми́нок його, 7 бо як у душі
своїй він обрахо́вує, такий є. Він скаже тобі: „їж
та пий!“, але серце його не з тобою, — 8 той
кава́лок, якого ти з'їв, із себе ви́кинеш, і свої
гарні слова́ надаремно потра́тиш! 9 Не кажи до
ушей нерозумному, бо пого́рдить він мудрістю
слів твоїх. 10 Не пересува́й вікові́ границі, і не
входь на сирі́тські поля́, 11 бо їхній Визволи́тель
міцни́й, — Він за справу їхню буде суди́тись
з тобою! 12 Своє серце зверни до навча́ння, а
уші свої — до розумних рече́й. 13 Не стримуй
напу́чування юнака́, — коли різкою ви́б'єш його,
не помре: 14 ти різкою виб'єш його, — і душу
його від шео́лу врятуєш. (Sheol h7585) 15 Мій сину,
якщо твоє серце змудріло, то буде радіти також
моє серце, 16 і нутро́ моє буде ті́шитись, коли
уста твої говори́тимуть слу́шне. 17 Нехай серце
твоє не зави́дує грішним, і повся́кчас пильнуй
тільки стра́ху Господнього, 18 бо існує майбутнє,
і наді́я твоя не загине. 19 Послухай, мій сину, та
й помудрі́й, і нехай твоє серце ступає дорогою
рівною. 20 Не будь поміж тими, що жлу́ктять
вино, поміж тими, що м'ясо собі пожира́ють, 21
бо п'яни́ця й жеру́н збідні́ють, а сонли́вий одя́гне
лахмі́ття. 22 Слухай ба́тька свого, — він тебе
породив, і не горду́й, як поста́ріла мати твоя.
23 Купи собі й не продавай правду, мудрість, і
карта́ння та розум. 24 Буде ве́льми радіти ба́тько
праведного, і родитель премудрого вті́шиться
ним. 25 Хай радіє твій ба́тько та мати твоя,
хай поті́шиться та, що тебе породила. 26 Дай
мені, сину мій, своє серце, і очі твої хай кохають
доро́ги мої. 27 Бо блудни́ця — то яма глибока,
а крини́ця тісна́ — чужа жінка. 28 І вона, мов
грабі́жник, чату́є, і примно́жує зра́дників поміж
людьми́. 29 В кого „ой“, в кого „ай“, в кого
сва́рки, в кого кло́піт, в кого рани даре́мні, в
кого о́чі червоні? — 30 У тих, хто запі́знюється
над вином, у тих, хто прихо́дить попро́бувати
вина змі́шаного. 31 Не дивись на вино, як воно
рум'яні́є, як вибли́скує в келіху й рі́вненько
ллється, — 32 кінець його буде кусати, як гад, і
вжа́лить, немов та гадюка, — 33 пантрува́тимуть
очі твої на чужі жінки, і серце твоє говори́тиме
ду́рощі... 34 І ти будеш, як той, хто лежить у
сере́дині моря, й як той, хто лежить на щогло́вім
верху́. 35 І скажеш: „Побили мене, та мені не
боліло, мене шту́рхали, я ж не почув, — коли я
прокинусь, шукатиму далі того ж“.

24 Не зави́дуй злим лю́дям, не бажай бути
з ними, 2 бо їхнє серце говорить про
зди́рство, а у́ста їхні мовлять про зло. 3 Дім
будується мудрістю, і розумом ста́виться міцно.
4 А через пізна́ння кімна́ти напо́внюються
усіля́ким мае́тком цінни́м та прие́мним. 5
Мудрий сильніший від сильного, а люди́на
розумна — від повносилого. 6 Тому́ то провадь
війну мудрими ра́дами, бо спасі́ння — в
числе́нності ра́дників. 7 Для безумного мудрість
за надто висока, — своїх уст не розкриє при
брамі. 8 Хто чини́ти лихе заміря́є, того́ звуть
лукавим. 9 Замір глупо́ти — то гріх, а насмі́шник
— оги́да люди́ні. 10 Якщо ти в день недолі
знеси́лився, то мала́ твоя сила. 11 Рятуй узятих
на смерть, також тих, хто на стра́чення хи́литься,
— хіба не підтри́маєш їх? 12 Якщо скажеш:
„Цього́ ми не знали!“— чи ж Той, хто серця́
випробо́вує, знати не буде? Він Сторож твоєї
душі, і Він знає про це, і пове́рне люди́ні за
чином її. 13 Їж, си́ну мій, мед, бо він добрий, а
мед щільнико́вий — солодкий він на піднебі́нні
твоїм, — 14 отак мудрість пізнай для своєї
душі: якщо зна́йдеш її, то ти маєш майбу́тність,
і надія твоя не пони́щиться! 15 Не чату́й на
поме́шкання праведного, ти безбожнику, не
огра́блюй мешка́ння його, 16 бо праведний сім
раз впаде́ — та зведе́ться, а безбожний в погибіль
впаде́! 17 Не тішся, як ворог твій па́дає, а коли
він спіткне́ться, — хай серце твоє не радіє, 18
щоб Господь не побачив, і це не було в Його
о́чах лихим, і щоб Він не звернув Свого гніву
від нього на тебе! 19 Не пались на злочинців,
не заздри безбожним, 20 бо злому не буде
майбу́тности, світильник безбожних погасне. 21
Бійся, сину мій, Господа та царя́, не водися з
непе́вними, 22 бо погибіль їхня на́гло постане, а
біду від обох тих хто знає? 23 І оце ось походить
від мудрих: Звертати увагу в суді́ на обличчя
— не добре. 24 Хто буде казати безбожному:
„Праведний ти!“того проклина́тимуть люди, і
гніватись будуть на того наро́ди. 25 А тим, хто
картає його, буде миле оце́, і при́йде на них
благослове́ння добра! 26 Мов у губи цілує, хто
відповідає правдиве. 27 Приготуй свою працю
надво́рі, й оброби собі поле, а по́тім збудуєш
свій дім. 28 Не будь ложним свідком на свого
ближнього, і не підгово́рюй уста́ми своїми.
29 Не кажи: „Як зробив він мені, так зроблю́
я йому, — верну́ люди́ні за чином її!“ 30 Я
прохо́див край поля люди́ни лінивої, та край
виноградника недоу́мкуватого, — 31 і о́сь все
воно позаро́стало те́рням, будяка́ми покрита
поверхня його, камі́нний же мур його був
поруйно́ваний. 32 І бачив я те, і увагу звернув,
і взяв я поу́ку собі: 33 „Ще тро́хи поспа́ти,
подріма́ти ще тро́хи, руки трохи зложи́ти, щоб
поле́жати, — 34 і прихо́дить, немов мандрівни́к,

незамо́жність твоя, і ну́жда твоя, як озбро́єний муж!“

25 І оце Соломо́нові при́повісті, що зібрали
люди Єзекі́ї, Юдиного царя. **2** Слава Божа
— щоб справу схова́ти, а слава царів — щоб
розві́дати справу. **3** Небо висо́кістю, і земля
глибино́ю, і серце царі́в — недослідимі. **4** Як
відкинути жу́жель від срі́бла, то золотаре́ві
виходить посу́дина, — **5** коли віддалити
безбожного з-перед обличчя царе́вого, то
справедливістю міцно поста́виться трон його. **6**
Перед царем не пиша́йся, а на місці великих не
стій, **7** бо ліпше, як скажуть тобі: „Ходи вище
сюди!“аніж тебе зни́зити перед шляхе́тним,
що бачили очі твої. **8** Не спіши́ся ставати до
по́зову, бо що́ будеш робити в кінці його, як тебе
засоро́мить твій ближній? **9** Судися за сварку
свою з своїм ближнім, але не виявляй таємни́ці
іншого, **10** щоб тебе не обра́зив, хто слухати
буде, і щоб не вернулась на тебе обмо́ва твоя́.
11 Золоті яблука на срібнім таре́лі — це слово,
прока́зане ча́су свого́. **12** Золотая сере́жка й
оздоба зо щи́рого золота — це мудрий карта́ч для
уважного уха. **13** Немов снігова́ прохоло́да в день
жнив — посол вірний для тих, хто його посилає,
і він душу пана свого оживля́є. **14** Хмари та
вітер, а немає дощу це люди́на, що чва́ниться
да́ром, та його не дає. **15** Воло́дар зм'я́кшується
терпели́вістю, а м'яке́нький язик ломить кістку.
16 Якщо мед ти знайшов, то спожий, скільки
до́сить тобі, щоб ним не переси́титися та не
звернути. **17** Здержуй но́гу свою від дому твого
товариша, щоб тобою він не переси́тивсь, і не
зненави́дів тебе. **18** Молот, і меч, і гостра стріла́
— люди́на, що говорить на ближнього свого, як
свідок брехливий. **19** Гнилий зуб та кульга́ва
нога — це наді́я на зрадли́вого радника в день
твого у́тиску. **20** Що здіймати одежу холодного
дня, що лити о́цет на со́ду, — це — співати пісні
серцю засмученому. **21** Якщо голодує твій ворог
— нагодуй його хлібом, а як спра́гнений він —
водою напі́й ти його, **22** бо цим пригорта́єш ти
жар на його го́лову, і Господь надолу́жить тобі!
23 Вітер північний народжує дощ, а таємний
язик — сердите обличчя. **24** Ліпше жити в куті́
на даху́, ніж з сварливою жінкою в спільному
домі. **25** Добра звістка з далекого кра́ю — це
холодна водиця на спра́гнену душу. **26** Джерело́
скаламу́чене чи зіпсутий поті́к — це праведний,
що схиляється перед безбожним. **27** Їсти меду
багато — не добре, так досліджувати власну
славу — не слава. **28** Люди́на, що стри́му немає
для духу свого, — це зруйно́ване місто без му́ру.

26 Як літом той сніг, і як дощ у жнива́, — та́к
не лицю́є глупце́ві пошана. **2** Як пташка
літає, як ла́стівка лине, так невинне прокля́ття
не спо́вниться. **3** Батіг на коня, обро́ть на осла, а
різка на спи́ну глупці́в. **4** Нерозумному відповіді
не дава́й за нерозум його, щоб і ти не став
рівний йому. **5** Нерозумному відповідь дай за
безумством його, щоб він в о́чах своїх не став
мудрим. **6** Хто через глупця́ посилає слова́,
той ноги собі обтинає, отру́ту він п'є. **7** Як
воло́чаться но́ги в кульга́вого, так у безумних
уста́х припові́стка. **8** Як прив'я́зувати камінь
коштовний до пра́щі, так глупце́ві пошану
давати. **9** Як те́рен, що влізе у руку, отак
припові́стка в уста́х нерозумного. **10** Як стрілець,
що все ра́нить, так і той, хто наймає глупця́, і
наймає усяких прохо́жих. **11** Як вертається пес
до своєї блюво́тини, так глупо́ту свою повторяє
глупа́к. **12** Чи ти бачив люди́ну, що мудра в очах
своїх? Більша надія глупце́ві, ніж їй. **13** Лінивий
говорить: „Лев на дорозі! Лев на майда́ні!“ **14**
Двері обе́ртаються на своєму чопі́, а лінивий —
на лі́жку своїм. **15** Свою руку лінивий стромля́є
до миски, — та підне́сти до рота її йому тяжко.
16 Лінивий мудріший ув очах своїх за сімох,
що відповідають розумно. **17** Пса за ву́ха хапає,
хто, йдучи́, устрява́є до сварки чужої. **18** Як
той, хто вдає божевільного, ки́дає і́скри, стрі́ли
та смерть, **19** так і люди́на, що обманює друга
свого та каже: „Таж це́ я жартую!“ **20** З браку
дров огонь гасне, а без пліткаря́ мовкне сварка.
21 Вугі́лля для жару, а дро́ва огне́ві, а люди́на
сварли́ва — щоб сварку розпа́лювати. **22** Слова́
обмо́вника — мов ті присма́ки, й у нутро́ живота
вони схо́дять. **23** Як срі́бло з жу́желицею, на
горшкові накла́дене, так полу́м'яні уста, а серце
лихе, — **24** устами своїми маску́ється ворог, і
ховає оману в своє́му нутрі́: **25** коли він говорить
лагі́дно — не вір ти йому, бо в серці його сім
оги́д! **26** Як нена́висть прикрита ома́ною, — її зло
відкривається в зборі. **27** Хто яму копа́є, той в
неї впаде́, а хто ко́тить камі́ння — на нього воно
поверта́ється. **28** Брехливий язик нена́видить
своїх ути́скуваних, і уста гладе́нькі до згуби
прова́дять.

27 Не вихва́люйся за́втрашнім днем, бо не
знаєш, що день той поро́дить. **2** Нехай
інший тебе вихваля́є, а не уста твої, чужий, а не
губи твої. **3** Камі́ння — тяга́р, і пісок — важка річ,
та гнів нерозумного тяжчий від них від обох. **4**
Лютість — жорстокість, а гнів — то зато́плення,
та хто перед заздрістю всто́їть? **5** Ліпше відкрите
карта́ння, ніж таємна любов. **6** Побої коханого
вірність показують, а в нена́висника поцілу́нки
числе́нні. **7** Сита душа топче й мед щільнико́вий,

а голодній душі все гірке́ — то солодке. 8 Як птах,
що гніздо́ своє кинув, так і люди́на, що з місця
свого мандру́є. 9 Олива й кадило потї́шують
серце, і солодкий нам друг за душевну пораду.
10 Друга свого й друга батька свого не кидай, а в
дім брата свого не прихо́дь в день нещастя свого́,
— ліпший сусіда близьки́й за далекого брата! 11
Будь мудрий, мій сину, й потіш моє серце, і я
матиму що відповісти́, як мені докоря́тиме хто.
12 Мудрий бачить лихе — і ховається, а безумні
йдуть — і караються. 13 Візьми його одіж, бо
він поручивсь за чужого, і за чужи́нку заста́ву
візьми. 14 Хто сильним голосом благословляє із
ра́ннього ранку свого товариша, — за прокля́ття
залічується це йому. 15 Ри́нва, постійно теку́ча
слотли́вого дня та жінка сварли́ва — одна́кове:
16 хто хоче сховати її — той вітра ховає, чи
оливу паху́чу правиці своєї, що видасть себе. 17
Як гострить залізо залізо, так гострить люди́на
лице свого друга. 18 Сторож фіґо́вниці пло́ди
її споживає, а хто пана свого стереже, той
шанований. 19 Як лице до лиця у воді, так серце
люди́ни до серця люди́ни. 20 Шео́л й Аваддо́н
не наси́тяться, — не наси́тяться й очі люди́ни.
(Sheol h7585) 21 Що для срі́бла топи́льна посу́дина,
і го́рно — для золота, те для людини уста́, які
хвалять її. 22 Хоч нерозумного будеш товкти́
товкаче́м поміж зе́рнами в сту́пі, — не відї́йде
від нього глупо́та його! 23 До́бре знай вигляд
своєї отари, поклади своє серце на че́реди, 24 бо
багатство твоє не навіки, і чи корона твоя з роду
в рід? 25 Появилася зе́лень, і трава показалась, і
збирається сіно із гір, — 26 будуть ві́вці тобі на
вбрання́, і козли́ — ціна поля, 27 і молока твоїх
кіз буде до́сить на ї́жу тобі, на їду́ твого дому, і
на життя для служни́ць твоїх.

28 Безбожні втіка́ють, коли й не жену́ться за
ними, а справедливий безпечний, немов
той левчу́к. 2 Коли край провини́ться, то має
багато воло́дарів, коли ж є люди́на розумна й
знаю́ча, то де́ржиться довго. 3 Люди́на убога,
що гно́бить нужде́нних, це зли́ва рвучка́, що
хліба по ній не буває. 4 Ті, хто Зако́н залиша́є,
хвалять безбожних, а ті, хто Зако́н береже,
на них бу́ряться. 5 Люди лихі правосу́ддя не
розуміють, а шукаючі Господа все розуміють. 6
Ліпше убогий, що ходить в своїй неповинності,
ніж криводоро́гий, хоч він і бага́ч. 7 Хто Зако́н
береже́, розумний той син, а хто во́диться із
гультя́ми, засоро́млює ба́тька свого́. 8 Хто
мно́жить лихва́рським відсо́тком багатство своє,
той для то́го грома́дить його, хто ласкавий для
бідних. 9 Хто відхи́лює вухо своє, щоб не слухати
Зако́на, то буде оги́дна й молитва того. 10 Хто
про́стих доводить блуди́ти дорогою зла, сам до
ями своєї впаде́, а невинні посядуть добро. 11
Багата люди́на в оча́х своїх мудра, та розумний
убогий розслї́дить її. 12 Велика пишно́та,
як тї́шаться праведні, коли ж несправедливі
зростають, то треба шукати люди́ну. 13 Хто
ховає провини свої, тому́ не веде́ться, а хто
признається та кидає їх, той буде поми́луваний.
14 Блаженна люди́на, що завжди оба́чна, а хто
ожорсто́чує серце своє, той впадає в лихе. 15
Лев ричу́чий й ведмї́дь ненаже́рливий — це
безбожний володар над людом убогим. 16
Володар, позбавлений розуму, тисне дошкульно,
а ненави́сник заже́рливости буде мати дні довгі.
17 Люди́на, обтя́жена за душогу́бство, втікає до
гро́бу, — нехай її не підпира́ють! 18 Хто ходить
невинний, той буде спасе́ний, а криводоро́гий
впаде́ на одній із дорї́г. 19 Хто землю свою
обробля́є, той наси́титься хлібом, а хто за
марно́тним жене́ться, наси́титься вбогістю.
20 Вірна люди́на багата на благослове́ння, а
хто спішно збагачується, непокараним той не
зали́шиться. 21 Увагу звертати на особу — не
добре, бо й за кус хліба люди́на згріши́ть. 22
Завидю́ща люди́на спішить до багатства, і не
знає, що при́йде на неї нужда́. 23 Хто напоумля́є
люди́ну, той знахо́дить вкінці більшу ласку,
ніж той, хто лести́ть язиком. 24 Хто батька
свого й свою матір грабує і каже: „Це не гріх“,
той розбійнику друг. 25 Захла́нний викликує
сварку, хто ж має надї́ю на Господа, буде
наси́чений. 26 Хто надію кладе на свій розум,
то він нерозумний, а хто мудрістю ходить, той
буде врято́ваний. 27 Хто дає немаю́чому, той
недостатку не знатиме, хто́ ж свої очі ховає
від нього, той зазна́є багато проклять. 28 Коли
підійма́ються лю́ди безбожні, люди́на ховається,
а як гинуть вони, то мно́жаться праведні.

29 Чоловік остере́жуваний, та твердошиїй,
буде зламаний нагло, і ліку не буде йому.
2 Коли мно́жаться праведні, радіє наро́д, як
панує ж безбожний — то сто́гне наро́д. 3
Люди́на, що мудрість кохає, потї́шує батька
свого, а хто попасає блудни́ць, той губить
маєток. 4 Цар утримує край правосу́ддям, а
люди́на хаба́рна руйнує його. 5 Люди́на, що
другові своєму підле́щує, на сто́пах його па́стку
ставить. 6 У провині люди́ни лихої знахо́диться
па́стка, а справедливий радіє та тї́шиться. 7
Праведний знає про право вбогих, безбожний
же не розуміє пізна́ння про це. 8 Люди глузли́ві
підбу́рюють місто, а мудрі утишують гнів. 9
Мудра люди́на, що праву́ється із нерозумним,
то чи гнї́вається, чи сміється, — споко́ю не
знає. 10 Кровоже́рці нена́видять праведного,

справедливі ж шукають спасти його душу. 11
Глупа́к уесь свій гнів увиявляє, а мудрий назад
його стри́мує. 12 Володар, що слухає сло́ва
брехливого, — безбожні всі слу́ги його! 13 Убогий
й гноби́тель стрічаються, — їм обом Господь
очі освітлює. 14 Як цар правдою судить убогих,
стоя́тиме трон його за́вжди. 15 Різка й поу́ка
премудрість дають, а дити́на, зали́шена тільки
собі, засоро́млює матір свою. 16 Як мно́жаться
несправедливі — провина розмно́жується, але
праведні бачитимуть їхній упа́док. 17 Карай
сина свого — й він тебе заспоко́їть, і прие́мнощі
дасть для твоєї душі. 18 Без пророчих виді́нь
люд розбе́щений, коли ж стереже він Зако́на —
блаженний. 19 Раб словами не буде пока́раний,
— хоч він розуміє, але́ не послу́хає. 20 Чи бачив
люди́ну, кваплі́ву в словах своїх? — Більша надія
глупце́ві, ніж їй! 21 Хто розпе́щує зма́лку свого
раба, то кінець його буде невдячний. 22 Гнівли́ва
люди́на викли́кує сварку, а лютий вчиняє багато
провин. 23 Горди́ня люди́ни її понижає, а чести
набуває покірливий духом. 24 Хто ді́литься
з зло́дієм, той нена́видить душу свою, — він
чує прокля́ття, та не виявляє. 25 Страх перед
люди́ною па́стку дає, хто ж наді́ю складає на
Господа, буде безпечний. 26 Багато шукають для
себе обличчя володаря, та від Господа суд для
люди́ни. 27 Наси́льник — оги́да для праведних,
а простодоро́гий — оги́да безбожному.

30 Слова́ Агу́ра, Яке́євого сина, массе́янина:
„Слово мужчи́ни: Трудився я, Боже,
трудився я, Боже, — і змучився я! 2 Бо ду́маю, що
немудріший за кожного я, і не маю я лю́дського
розуму, 3 і не навчився я мудрости, і не знаю
пізна́ння святих.... 4 Хто на небо ввійшов —
і зійшов? Хто у жме́ні Свої зібрав вітер? Хто
воду в одежу зв'язав? Хто поставив усі кі́нці
землі? Яке Име́ння Його, і яке Име́ння Сина
Його, коли знаєш? 5 Кожне Боже слово очи́щене,
щит Він для тих, хто в Нім пристановище має. 6
До слів Його не додавай, щоб тебе не скартав
Він, і щоб неправдомо́вцем не став ти. 7 Двох
речей я від Тебе просив, — не відмов мені, поки
помру́: 8 віддали́ Ти від мене марно́ту та слово
брехли́ве, убо́зтва й багатства мені не давай!
Годуй мене хлібом, для ме́не призна́ченим,
9 щоб я не переси́тився та й не відрікся, і не
сказав: „Хто Госпо́дь?“і щоб я не збіднів і не
крав, і не знева́жив Ім'я́ мого Бога. 10 Раба
не обмовля́й перед паном його, щоб тебе не
прокляв він, і ти винуватим не став. 11 Оце
поколі́ння, що батька свого проклинає, і не́ньки
своєї не благословляє, 12 покоління, що чисте
в оча́х своїх, та від бруду свого не обмите, 13
покоління, — які го́рдісні очі його, а повіки його
як підне́слися! 14 Покоління, що в нього мечі
— його зуби, а гострі ножі — його ще́лепи, щоб
поже́рти убогих із кра́ю й нужде́нних з землі!
15 Дві дочки́ в кровоже́рця: „Дай, дай!“Оці три
не наси́тяться, чотири не скажуть „до́сить":
16 шео́л та утро́ба неплідна, водою земля не
наси́титься, і не скаже „до́сить“огонь! (Sheol
h7585) 17 Око, що з батька сміється й пого́рджує
по́слухом матері, — нехай ви́дзьобають його
кру́ки пото́чні, і нехай орленя́та його пожеру́ть!
18 Три речі оці дивови́жні для мене, і чотири,
яких я не знаю: 19 дорога орли́на в повітрі,
дорога змі́їна на скелі, корабельна дорога в
сере́дині моря, і дорога мужчи́ни при дівчині!.
20 Така ось дорога блудли́вої жінки: наїлась
та витерла уста свої й повіла́: „Не вчинила я
злого!“ 21 Трясе́ться земля під трьома, і під
чотирма́, яких зне́сти не може вона: 22 під
рабом, коли він зацарю́є, і під нерозумним, як
хліба наїсться, 23 під розпу́стницею, коли взята
за жінку, і невільницею, коли вижене пані свою́!.
24 Оці ось чотири малі на землі, та вони ве́льми
мудрі: 25 мура́шки, — не сильний наро́д, та
пожи́ву свою загото́влюють літом; 26 борсуки́,
— люд не сильний, та в скелі свій дім вони
ставлять; 27 немає царя в сарани́, — але вся
вона в стро́ї бойо́вім вихо́дить; 28 паву́к тільки
ла́пками пнеться, та він і в пала́тах царськи́х! 29
Добре ступають ці троє, і добре хо́дять чотири:
30 лев, найсильніший поміж звірино́ю, який не
вступа́ється ні перед ким, 31 осі́дланий кінь, і
козел, та той цар, що з ним ві́йсько! 32 Якщо ти
допусти́вся глупо́ти пихою, й якщо заміря́єш
лихе, — то руку на уста! 33 Бо збива́ння молока
дає масло, і дає кров вдар по носі, тиск же на
гнів дає сварку“.

31 Слова Лемуїла, царя Масси́, що ними
навчала його його мати: 2 „Що, сину мій, і
що, сину утро́би моєї, і що, сину обі́тниць моїх?
3 Не давай жінкам сили своєї, ні доріг своїх для
руйнува́льниць царів! 4 Не царя́м, Лемуїле, вино,
не царям, і на́пій той п'янки́й не князя́м, 5 щоб
не впився він та не забув про Зако́на, і щоб не
змінив для всіх гно́блених пра́ва! 6 Дайте напо́ю
п'янко́го тому, хто гине, а вина — гіркоду́хим:
7 він вип'є й забуде за бідність свою, і му́ки
своєї вже не пам'ята́тиме! 8 Відкривай свої уста
немо́ві, для суда́ всім нещасним. 9 Відкрива́й
свої уста, й суди справедливо, і правосу́ддя зроби
для убогого та для нужде́нного. 10 Хто жінку
чесно́тну зна́йде? а ціна її більша від пе́рел: 11
довіря́є їй серце її чоловіка, і йому не забра́кне
прибутку! 12 Вона чинить для нього добро, а не
зло, по всі́ дні свого життя. 13 Шукає вона вовни
й льо́ну, і робить охоче своїми руками. 14 Вона,

немов кораблї ті купе́цькі, здале́ка спроваджує
хліб свій. 15 І встане вона ще вночі, і видасть
для дому свого поживу, а поря́док служни́цям
своїм. 16 Про поле вона намишляла, і його
набула́, із пло́ду долоней своїх засадила вона
виноградинка. 17 Вона підперїзує силою сте́гна
свої та зміцня́є раме́на свої. 18 Вона розуміє,
що добра робота її, і світильник її не пога́сне
вночі. 19 Вона ру́ки свої простя́гає до пря́дки, а
долоні її верете́но тримають. 20 Долоню свою
відкриває для вбогого, а руки свої простягає до
бідного. 21 Холоду в домі своїм не боїться вона,
бо подвійно одя́гнений ввесь її дім. 22 Килими́
поробила собі, віссо́н та кармази́н — убра́ння її.
23 Чоловік її зна́ний при брамах, як сидить він із
старшими краю. 24 Тонку ту́ніку робить вона й
продає, і купце́ві дає пояси́. 25 Сила та пи́шність
— одежа її, і сміється вона до прийде́щнього
дня. 26 Свої уста вона відкриває на мудрість, і
милости́ва наука їй на язицї. 27 Доглядає вона
ходи дому свого́, і хліба з ліни́вства не їсть.
28 Устають її діти, і хвалять її, чоловік її — й
він похваля́є її: 29 „Багато було́ тих чесно́тних
доч о́к, та ти їх усіх переви́щила!“ 30 Краса — то
ома́на, а врода — марно́та, жінка ж богобоя́зна
— вона буде хва́лена! 31 Дайте їй з плоду рук її, і
нехай її вчи́нки її вихваляють при брамах!“

Екклезіяст

1 Книга Пропові̂дника, сина Давидового, царя
в Єрусалимі. **2** Наймарні̂ша марно́та, сказав
Пропові̂дник, наймарні̂ша марно́та, — марно́та
усе! **3** Яка ко́ристь люди́ні в усім її тру́ді, який
вона робить під сонцем? **4** Поколі̂ння відхо́дить,
й поколі̂ння приходить, а земля вікові̂чно стоїть!
5 І со́нечко схо́дить, і сонце заходить, і поспішає
до місця свого́, де схо́дить воно. **6** Віє вітер
на пі̂вдень, і на північ верта́ється, кру́титься,
крутиться він та й іде, і на круг свій верта́ється
вітер. **7** Всі пото́ки до моря пливуть, але море —
воно не напо́внюється: до місця, ізві̂дки пливуть,
ті потоки вони поверта́ються, щоб зно́ву плисти́!
8 Повні тру́ду всі ре́чі, — люди́на сказати всього́
не потра́пить! Не наси́титься ба́ченням око,
і не напо́вниться слу́ханням ухо. **9** Що було́,
воно й бу́де, і що робилося, бу́де робитись воно,
— і немає нічо́го ново́го під сонцем! **10** Буває
таке, що про нього говорять: „Дивись, — це
нове́!“Та воно вже було́ від віки́в, що були́ перед
нами! **11** Нема згадки про перше, а тако́ж про
насту́пне, що бу́де, — про них згадки не бу́де
між тими, що бу́дуть пото́му. **12** Я, Проповідник,
був царем над Ізраїлем в Єрусалимі. **13** І поклав
я на серце своє, щоб шукати й дослі̂джувати
мудрістю все, що робилось під небом. Це праця
тяжка́, яку дав Бог для лю́дських синів, щоб
мозо́литись нею. **14** Я бачив усі справи, що
чини́лись під сонцем: й ось усе це — марно́та та
ло́влення вітру! **15** Покри́вленого не напра́виш,
а неісну́ючого не полі̂чиш! **16** Говорив я був з
серцем своїм та казав: Ось я велику премудрість
набув, Найбільшу за всіх, що до ме́не над
Єрусалимом були́. І бачило серце моє всяку
мудрість і знання. **17** І поклав я на серце своє,
щоб пізнати премудрість, і пізнати безу́мство
й глупо́ту, — і збагну́в я, що й це все — то
ло́влення вітру! **18** Бо при мно́гості мудрости
мно́житься й кло́піт, хто ж пізна́ння побільшує,
той побільшує й біль!

2 Сказав був я в серці своє́му: Іди но, хай
ви́пробую тебе радістю, і придивись до добра́,
— та й воно ось марно́та. **2** На сміх я сказав:
„Нерозумний“, а на радість: „Що́ робить вона?“
3 Задумав я в серці своє́му вином оживля́ти
своє тіло, і прова́дити мудрістю серце своє, і
що буду держатись глупо́ти, аж поки побачу,
що́ ж добре для лю́дських синів, що робили
б під небом за короткого ча́су свого життя. **4**
Поробив я великі діла́: поставив для себе доми́,
задля се́бе садив виноградники, **5** запрова́див
для себе садки́ та гаї́, і понаса́джував в них
усіля́ких дерев овоче́вих. **6** Наробив я для
себе ставі̂в, щоб полива́ти із них ліс дере́в,
що виро́стали. **7** Набував я для себе рабів та
неві̂льниць, були в мене й домі̂вники. А худо́би
великої та худоби дрібно́ї було в мене більше,
ніж у всіх, що в Єрусалимі до ме́не були́! **8**
Назбирав я собі також срі̂бла та золота, і ска́рбів
царів та прові̂нцій, завів я собі співаки́в та
співа́чок, і всякі прие́мнощі лю́дських синів,
жінок — нало́жниць. **9** І звели́чувавсь я усе
більше та більше, над усіх, що в Єрусалимі до
мене були́, моя мудрість стояла також при
мені. **10** І всього́, чого очі мої пожада́ли, я їм
не відмо́влював: я не стримував се́рця свого від
жодної втіхи, бо ті̂шилось серце моє від усякого
тру́ду мого́, — і це була частка моя від усякого
тру́ду свого! **11** Та коли́ я зверну́вся до всіх
своїх чи́нів, що їх поробили були́ мої ру́ки, і
до тру́ду, що я потрудився був, ро́блячи, — й
ось усе це марно́та та ло́влення вітру, і немає
під сонцем нічого кори́сного! **12** І звернувсь
я, щоб бачити мудрість, і бе́зум, і ду́рощі. Бо
що зро́бить люди́на, що при́йде вона по царі?
Тільки те, що вона вже зробила! **13** І я побачив,
що є перева́га у мудрости над глупото́ю, як є
перевага у світла над те́мрявою: **14** у мудрого
очі його в голові̂ його, а безглу́здий у те́мряві
ходить; та теж я пізнав, що доля одна всім їм
тра́питься! **15** І промовив я в серці своє́му: Коли
доля, яка нерозумному трапиться, трапиться
також мені, то на́що тоді я мудрі̂шим ставав? І я
говорив був у серці своїм, що марно́та й оце.
16 Не лишається пам'яти про мудрого, як і про
нерозумного, на вічні віки́, — в днях насту́пних
зовсім все забу́деться, і мудрий вмирає так
са́мо, як і нерозумний. **17** І життя я знена́видів,
бо проти́вний мені кожен чин, що під сонцем
він чи́ниться, — бо все це марно́та та ло́влення
вітру! **18** І знена́видів я ввесь свій труд, що під
сонцем труди́вся я був, — бо його позоста́влю
люди́ні, що буде вона по мені, **19** а хто знає, чи
мудрий той буде чи нерозумний, хто запанує
над цілим трудом моїм, над яким я трудився й
змудрі̂в був під сонцем? Це марно́та також. **20** І
я обернувся чини́ти, щоб серце моє прийшло в
ро́зпач від усього труда́, що чинив я під сонцем.
21 Бо буває люди́на, що тру́диться з мудрістю, зо
знанням та із хи́стом, та все полишає на долю
люди́ні, яка не трудила́ся в то́му: Марно́та й оце
й зло велике! **22** Та й що має люди́на зо всього
свойого труда́ та із кло́поту серця свого, що під
сонцем працює вона? **23** Бо всі дні її — муки, а
смуток — робо́та її, і навіть вночі її серце споко́ю
не знає, — теж марно́та й оце! **24** Нема ліпшого
зе́мній люди́ні над те, щоб їсти та пити, і щоб

душа її бачила добре із тру́ду свого́. Та й оце
все, я бачив, воно з руки Бога! 25 Бо хто буде
їсти, і хто спожива́ти спроможе без Нього? 26
Бо люди́ні, що перед лицем Його до́бра, дає Він
премудрість, і пізна́ння, і радість; а грішникові
Він роботу дає, щоб збирати й грома́дити, — щоб
пізніше віддати тому́, хто добрий перед Божим
лицем. Марно́та і це все та ло́влення вітру!

3 Для всього свій час, і година своя́ кожній
справі під небом: 2 час роди́тись і час
помирати, час садити і час виривати поса́джене,
3 час вбивати і час лікувати, час руйнувати і
час будувати, 4 час плакати й час регота́ти,
час ридати і час танцювати, 5 час розкида́ти
каміння і час каміння грома́дити, час обіймати
і час ухилятись обі́ймів, 6 час шукати і час
розгубити, час збирати і час розкида́ти, 7 час
дерти і час зашивати, час мовчати і час говорити,
8 час кохати і час ненави́діти, час війні і час
миру! 9 Яка ко́ристь трудя́щому в тім, над
чим тру́диться він? 10 Я бачив роботу, що Бог
був дав лю́дським синам, щоб труди́лись над
нею, 11 — усе Він прега́рним зробив свого ча́су,
і вічність поклав їм у серце, хоч не розуміє
люди́на тих діл, що Бог учинив, від поча́тку
та аж до кінця́. 12 Я знаю, немає нічо́го в них
кращого, як тільки радіти й робити добро́ у
своєму житті. 13 І отож, як котри́й чоловік їсть
та п'є і в усім своїм тру́ді радіє добром, — це дар
Божий! 14 Я знаю, що все, що Бог робить, воно
зостається навіки, — до того не можна нічого
додати, — і з того не можна нічого відня́ти, і
Бог так зробив, щоб боялись Його! 15 Що є, то
було́ вже воно, і що статися має — було вже, бо
минуле відно́влює Бог! 16 І я бачив під сонцем
іще: місце су́ду, — а в нім беззако́ння, і місце
правди, — у ньому ж неправда. 17 Я сказав був у
серці своє́му: Судитиме Бог справедливого й
несправедливого, бо для кожної справи є час, і
на всяке там ді́ло. 18 Я сказав був у серці своє́му:
Це для лю́дських синів, щоб Бог випробо́вував
їх, і щоб бачити їм, що вони як ті зві́рі, 19
бо доля для лю́дських синів і доля звіри́ни —
однакова доля для них: як оці помирають, так
само вмирають і ті, і для всіх один по́дих, і нема
над твариною ви́щости людям, — марно́та бо
все! 20 Все до місця одно́го йде: все постало із
по́роху, і ве́рнеться все знов до пороху. 21 Хто те
знає, чи дух лю́дських синів підійма́ється вго́ру,
і чи спуска́ється вділ до землі дух скотини? 22 І
я бачив, — нема чоловікові кращого, як діла́ми
своїми радіти, бо це доля його́! Бо хто поведе́
його гля́нути, що́ буде по ньому?

4 І знов я побачив всі у́тиски, що чинились
під сонцем, — і сльоза́ ось ути́скуваних, та
немає для них потіши́теля, і наси́лля з руки, що
їх гно́блять, і немає для них потіши́теля. 2 І я
похвалив тих померлих, що давно повмирали,
більш від живих, що живуть дотепе́р. 3 А краще
від них від обох тій люди́ні, що досі іще не
була́, що не бачила чину лихого, що робився під
сонцем! 4 І я бачив ввесь труд та ввесь у́спіх
учи́нку, викликáє заздрість одно́го до о́дного, — і
це все марно́та та ло́влення вітру!. 5 Нерозумний
сидить, склавши руки свої, та жере́ своє тіло,
— 6 краща повна долоня споко́ю за повні дві
жмені кло́поту та за ло́влення вітру! 7 І зно́ву я
бачив марно́ту під сонцем: 8 Буває само́тній, і
не має нико́го він іншого, сина чи брата у ньо́го
нема, та немає кінця всьому зуси́ллю його, і
не наси́титься око багатством його, і він не
пові́сть: „Та для кого дба́ю і позбавляю добра
свою душу?“Марно́та й оце, і даремна робота
воно. 9 Краще двом, як одному, бо мають хорошу
заплату за труд свій, 10 і якби вони впали,
піді́йме одне́ свого друга! Та горе одно́му, як він
упаде́, й нема дру́гого, щоб підве́сти його. 11
Також коли вдвох покладу́ться, то тепло їм буде,
а я́к же зогрі́тись одно́му? 12 А коли б хто напав
на одно́го, то вдвох вони стануть на нього, — і
нитка потрійна не скоро пірве́ться! 13 Ліпший
убогий та мудрий юна́к, аніж цар стари́й та
нерозумний, що вже осторо́г не приймає, 14 бо
виходить юнак і з в'язни́ці, щоб зацарюва́ти, хоч
у царстві своїм народивсь він убогим! 15 Я бачив
усіх живих, що ходять під сонцем, на боці цього́
юнака́, — цього дру́гого, що став він на місце
його. 16 Немає кінця всьому лю́дові, всьо́му, що
був перед ним, та й насту́пні не втішаться ним,
— бо й це теж марно́та та ло́влення вітру!

5 Пильнуй за ногою своєю, як до Божого дому
йдеш, бо прийти, щоб послухати, — це краще
за жертву безглуздих, бо не знають нічо́го вони,
окрім чи́нення зла! 2 Не квапся своїми уста́ми,
і серце твоє нехай не поспішає казати слова́
перед Божим лицем, — Бог бо на небі, а ти
на землі, тому́ то нехай нечисле́нними будуть
слова́ твої! 3 Бо як сон наступає через велику
роботу, так багато слів має і голос безглу́здого.
4 Коли зробиш обі́тницю Богові, то не зволікай
її виповнити, бо в Нього нема уподо́бання до
нерозумних, а що́ ти обі́туєш, спо́вни! 5 Краще
не дати обі́ту, ніж дати обіт — і не спо́внити! 6
Не давай своїм у́стам впроваджувати своє тіло
у гріх, і не говори перед Анголом Божим: „Це
помилка!“Пощо Бог буде гні́ватися на твій голос,
і діла́ твоїх рук буде нищити? 7 Бо марно́та в

числе́нності снів, як і в мно́гості слів, але ти
бійся Бога! 8 Якщо ти побачиш у кра́ї якому
ути́скування бідаря́ та пору́шення права та
правди, не дивуйся тій речі, бо високий пильнує
згори́ над високим, а над ними Всевишній. 9
І пожи́ток землі є для всіх, бо поле й сам цар
обробляє. 10 Хто срі́бло кохає, той не наси́титься
сріблом, хто ж кохає багатство з прибу́тком, це
марно́та також! 11 Як маєток примно́жується, то
мно́жаться й ті, що його поїдають, і яка ко́ристь
його власникові, як тільки, щоб бачили очі його?
12 Сон солодкий в трудя́щого, чи багато, чи
мало він їсть, а ситість багатого спати йому
не дає. 13 Є лихо болюче, я бачив під сонцем
його: багатство, яке береже́ться його власнико́ві
на лихо йому, — 14 і гине багатство таке в
нещасли́вім випа́дку, а ро́диться син — і немає
нічого у нього в руці: 15 як він вийшов наги́й
із утро́би матері своєї, так відхо́дить ізнов, як
прийшов, і ніч́ого не винесе він з свого тру́ду,
що можна б узяти своєю рукою! 16 І це те́ж
зло болюче: так само, як він був прийшов, так
віді́йде, — і яка йому ко́ристь, що трудився на
вітер? 17 А до того всі дні свої їв у темно́ті, і
багато мав смутку, й хвороби та люті. 18 Оце,
що я бачив, як добре та гарне: щоб їла люди́на й
пила, і щоб бачила добре в усьо́му своє́му труді́,
що під сонцем ним тру́диться в час нечисле́нних
тих днів свого віку, які Бог їй дав, — бо це доля її!
19 Також кожна люди́на, що Бог дав їй багатство
й маєтки, і вла́ду їй дав споживáти із то́го, та
брати свою частку та тішитися своїм тру́дом,
— то це Божий дару́нок! 20 Бо вона днів свого
життя небагато на пам'яті матиме, — то Бог в її
серце шле радість!

6 Є ще зло, що я бачив під сонцем, і багато
його між людьми́: 2 Ось люди́на, що Бог їй
багатство дає, і маєтки та славу, і недостатку
ні в чо́му, чого́ зажадає, не чує вона для своєї
душі, але Бог не дав вла́ди їй те споживáти, —
бо чужа люди́на те поїсть: Це марно́та й неду́га
тяжка́! 3 Якби сотню дітей наплоди́в чоловік, і
прожи́в пречисле́нні літá, і дні віку його були
довгі, але не наси́тилась добрим душа його,
а до того не мав би й належного по́хорону,
то кажу́: недоно́скові краще від нього! 4 Бо в
марно́ті прийшов він, і в те́мряву йде, і в те́мряві
сховане буде іме́ння його, — 5 ані сонця не
бачив він, ані пізнав: йому́ спокійніше від того!
6 А коли б він жив двічі по тисячі літ, та не бачив
добрá, — то хіба не до місця одно́го все йде? 7
Увесь труд люди́ни — для рота її, і пожадáння
її не випо́внюються. 8 Бо що більшого має
мудрець, ніж безглуздий, що має убогий над те,
що перед живими уміє ходити? 9 Краще бачити
очима, аніж мандрувáти жадáннями, — і тако́ж
це марно́та та ло́влення вітру... 10 Що було́,
тому йме́ння його вже надáне давно, і відо́ме,
що він чоловік, і він не може правувáтися з
сильнішим від нього, 11 бо багато рече́й, що
марно́ту примно́жують, але яка ко́ристь від них
для люди́ни? 12 Бо хто знає, що́ добре люди́ні в
житті, за небагатьох днів марно́го життя її, які
пробуває вона, немов тінь? Та й що́ хто розкаже
люди́ні, що́ буде під сонцем по ній?

7 Краще добре ім'я́ від оливи хорошої, а день
смерти люди́ни — від дня її вро́дження! 2
Краще ходити до дому жало́би, ніж ходити до
дому бенке́ту, бо то — кінець кожній люди́ні,
і живий те до серця свого бере! 3 Кращий
смуток від смі́ху, бо при обличчі сумні́м добре
серце! 4 Серце мудрих — у домі жало́би, а серце
безглу́здих — у домі весе́лощів. 5 Краще слухати
до́кір розумного, аніж слу́хати пісні безумних, 6
бо як трі́скот терни́ни під горщиком, такий сміх
нерозу́много. Теж марно́та й оце! 7 Коли мудрий
кого утискає, то й сам нерозумним стає, а хабáр
губить серце. 8 Кінець ді́ла ліпший від почáтку
його; ліпший терпеливий від чванькувáтого! 9
Не спіши в своїм дусі, щоб гні́ватися, бо гнів
спочиває у нáдрах глупці́в. 10 Не кажи: „Що́ це
сталось, що перші дні були кращі за ці?“, бо не з
мудрости ти запитався про це. 11 Добра мудрість
з багатством, а прибу́ток для тих, хто ще сонечко
бачить, 12 бо в тіні мудрости — як у тіні срі́бла,
та ко́ристь пізнáння у то́му, що мудрість життя
зберігає тому́, хто має її. 13 Розваж Божий
учинок, — бо хто́ може те ви́простати, що Він
покриви́в? 14 За доброго дня користай із добрá,
за злого ж — розважуй: Одне й друге вчинив Бог
на те, щоб люди́на ніч́ого по собі не знайшлá! 15
В днях марно́ти своєї я всьо́го набачивсь: буває
справедливий, що гине в своїй справедливості,
буває й безбожний, що довго живе в своїм злі.
16 Не будь справедливим занадто, і не роби себе
мудрим над міру: пощо нищити маєш себе? 17
Не будь несправедливим занадто, і немудрим
не будь: пощо маєш померти в нечáсі своїм?
18 Добре, щоб ти ухопи́вся за це, але й з того
своєї руки не спускай, бо богобоя́зний втече
від усього того. 19 Мудрість робить мудрого
сильнішим за десятьох володарів, що в місті. 20
Немає люди́ни праведної на землі, що робила
б добро́ й не грішила, 21 тому́ не клади свого
серця на всякі словá, що гово́рять, щоб не чути
свого раба, коли він лихосло́вить тебе, 22 знає бо
серце твоє, що багато разі́в також ти лихосло́вив
на інших! 23 Усе́ це я в мудрості ви́пробував,
і сказав: „Стану мудрим!“Та дале́ка від мене

вона! 24 Дале́ке оте, що було́, і глибо́ке, глибо́ке,
— хто зна́йде його? 25 Звернувся я серцем своїм,
щоб пізна́ти й розві́дати, та шукати премудрість
і розум, та щоб пізнати, що безбожність —
глупо́та, а нерозум — безу́мство! 26 І знайшов
я річ гіршу від смерти — то жінку, бо па́стка
вона, її ж серце — тене́та, а руки її — то кайда́ни!
Хто добрий у Бога — врято́ваний буде від неї,
а грішного схо́пить вона! 27 Подивися, оце я
знайшов, сказав Пропові́дник: рівняймо одне
до одно́го, щоб знайти зрозумі́ння! 28 Чого ще
шукала душа моя, та не знайшла: я люди́ну
знайшов одну з тисячі, але жінки між ними
всіма́ не знайшов! 29 Крім то́го, поглянь, що
знайшов я: що праведною вчинив Бог люди́ну,
та ви́гадок усяких шукають вони!

8 Хто, як той мудрий, і зна́чення речі хто знає?
Розсвітлює мудрість люди́ни обличчя її, і
суворість лиця її змінюється. 2 Я раджу: Наказа
царсько́го виконуй, і то ради прися́ги перед
Богом. 3 Не квапся від нього відходити, не стій
при злій справі, бо все, що захоче, він зробить, 4
бо слово царе́ве — то вла́да, і хто йому скаже:
„Що́ робиш?“ 5 Хто виконує заповідь, той не
пізна́є нічого лихого, серце ж мудрого знає час
і право. 6 Бо для кожної речі час і право своє,
бо лихо люди́ни числе́нне на ній, 7 бо не знає,
що буде, і я́к саме буде, хто їй розпові́сть? 8
Немає люди́ни, яка панувала б над вітром, щоб
стримати вітер, і вла́ди нема над днем смерти, і
на війні нема зві́льнення, і пана свого́ не врятує
безбожність. 9 Усе це я бачив, і серце своє
прикладав я до кожного чину, що відбувався під
сонцем. І був час, коли запанувала люди́на над
люди́ною на лихо для неї. 10 І я бачив безбожних
похо́ваних, і до їхнього гро́бу прихо́дили, а ті,
що чинили добро́, повики́дані з місця святого, і
в місті забуті. Марно́та й о це! 11 Що скоро не
чиниться при́суд за вчинок лихий, тому́ серце
лю́дських синів повне ними, щоб чинити лихе́.
12 Хоч сто раз чинить грішний лихе́, а Бог суд
відкладає йому, однако я знаю, що ти́м буде
добре, хто Бога боїться, хто перед обличчям
Його має страх! 13 А безбожному добре не буде, і
мов тінь, довгих днів він не матиме, бо він перед
Божим лицем стра́ху не має! 14 Є марно́та, яка
на землі ді́ється, — що є справедливі, що лихо
спадає на них, мов за вчинок безбожних, а є
безбожні, що добрео спадає на них, мов за чин
справедливих! Я сказав, що марно́та й оце! 15 І
радість я похваляв: що немає люди́ні під сонцем
добра́, хіба тільки щоб їсти, та пити та ті́шитися,
і оце супрово́дить її в її праці за ча́су життя її,
що під сонцем Бог дав був їй. 16 Коли я поклав
своє серце, щоб мудрість пізнати, і побачити
чин, що діється він на землі, бо ні вдень ні вночі
сну не бачить люди́на своїми очима, 17 і коли
я побачив усякий чин Бога, тоді я пізнав, що
не може люди́на збагнути чину, під сонцем
учи́неного! Тому скільки люди́на не тру́диться,
щоб дошукатись цього, то не зна́йде, і коли й
мудрий скаже, що знає, — не зможе знайти!

9 Ото ж бо все це я до серця свого взяв, і бачило
серце моє все оце, що праведні й мудрі та
їхні учи́нки — у Божій руці, так само любов чи
нена́висть: Люди́на не знає нічого, що є перед
нею! 2 Однакове всім випадає: праведному і
безбожному, доброму й чистому та нечистому, і
тому́, хто жертву прино́сить, і тому, хто жертви
не приносить, як доброму, так і грішникові,
тому, хто кляне́ться, як і тому, хто клятви
боїться! 3 Оце зле у всім, що під сонцем тим
ді́ється, — що одна́кове всім випада́є, і серце
лю́дських синів повне зла, і за життя їхнього
безу́мство в їхньому серці, а по то́му до мертвих
відходять. 4 Хто знахо́диться поміж живих,
той має надію, бо краще собаці живому, ніж
ле́вові ме́ртвому! 5 Бо знають живі, що помруть,
а померлі нічо́го не знають, і заплати немає
вже їм, — бо забута і пам'ять про них, 6 і
їхнє коха́ння, і їхня нена́висть, та за́здрощі їхні
загинули вже, і нема вже їм ча́стки навіки ні
в чо́му, що під сонцем тим ді́ється! 7 Тож іди,
їж із радістю хліб свій, та з серцем веселим
вино своє пий, коли Бог уподо́бав Собі твої
вчинки! 8 Нехай кожного ча́су одежа твоя буде
біла, і нехай на твоїй голові не бракує оли́ви!
9 Заживай життя з жінкою, яку ти кохаєш, по
всі́ дні марно́ти твоєї, що Бог дав для тебе під
сонцем на всі́ дні марно́ти твоєї, — бо оце твоя
доля в житті та в твоєму труді́, що під сонцем
ним тру́дишся ти! 10 Все, що всилі чинити рука
твоя, теє роби, бо немає в шео́лі, куди ти йде́ш,
ні роботи, ні ро́здуму, ані знання́, ані мудрости!
(Sheol h7585) 11 Зно́ву я бачив під сонцем, що біг
не у ско́рих, і бій не в хоро́брих, а хліб не в
премудрих, і не в розумних багатство, ні ласка
— у знавців, — а від ча́су й нагоди залежні вони!
12 Бо ча́су свого люди́на не знає, мов риби,
поло́влені в па́губну сітку, і мов пта́хи, захо́плені
в сі́льце, — так хапа́ються лю́дські сини за час
лиха, коли воно на́гло спадає, на них! 13 Також
оцю мудрість я бачив під сонцем, і велика для
мене здавалась вона: 14 Було мале місто, і було
в ньому мало людей. І раз прийшов цар великий
до нього, й його оточи́в, і побудува́в проти
нього велику обло́гу. 15 Але в ньому знайшлася
люди́на убога, та мудра, і вона врятувала те
місто своєю премудрістю, — та пізніше ніхто

не згадав про цю вбогу люди́ну! **16** І я говорив:
Краща мудрість за силу; одна́ко пого́рджується
мудрість бідного, і не слухаються його слів! **17**
Слова мудрих, почуті в споко́ї, кращі від крику
володаря поміж безглу́здими. **18** Мудрість краща
від зброї військо́вої, але один грішник погубить
багато добра́.

10 Мертві мухи псують та зашумовують оливу
мирова́рника, — так трохи глупо́ти псує
мудрість та славу. **2** Серце мудрого тягне
право́руч, а серце безумного — ліво́руч. **3** Коли
нерозумний і прямою дорогою йде, йому серця
бракує, і всім він говорить, що він нерозумний. **4**
Коли гнів володаря стане на тебе, не лишай свого
місця, — бо лагі́дність доводить до про́щення
навіть великих провин. **5** Є зло, що я бачив під
сонцем, мов по́милка, що повстає від володаря:
6 на великих висо́тах глупо́та буває поста́влена,
а багаті сидять у низині́! **7** Я бачив на ко́нях
рабів, князі́ ж пішки ходили, немов ті раби. **8** Хто
яму копає, той в неї впаде́, а хто валить мура,
того га́дина вкусить. **9** Хто зно́сить камі́ння,
пора́ниться ним; хто дро́ва рубає, загро́жений
ними. **10** Як залізо ступіє, й хтось ле́за не
ви́гострить, той мусить напру́жити свою силу,
— та мудрість зара́дить йому! **11** Коли вкусить
гадюка перед закля́ттям, тоді ворожби́т не
потрібний. **12** Слова́ з уст премудрого — милість,
а губи безумного нищать його: **13** поча́ток слів
його уст — глупо́та, а кінець його уст — зле
шале́нство. **14** Нерозумний говорить багато, та
не знає люди́на, що́ буде; а що буде по ньому,
хто скаже йому? **15** Втомляє безумного праця
його, бо не знає й дороги до міста. **16** Горе, кра́ю,
тобі, коли цар твій — хлопчи́на, а влади́ки твої
спозара́нку їдять! **17** Щасливий ти, кра́ю, коли
син шляхе́тних у тебе царем, а влади́ки твої
своєча́сно їдять, як ті му́жі, а не як п'яни́ці! **18**
Від лі́нощів ва́литься стеля, а з опу́щення рук
тече дах. **19** Гости́ну справляють для радощів,
і вином весели́ться життя, а за срі́бло все це
можна мати. **20** Навіть у ду́мці своїй не злосло́в
на царя, і в спа́льні своїй не кляни багача́, —
небесний бо птах віднесе́ твою мову, а крила́тий
розкаже про слово твоє.

11 Хліб свій пускай по воді, бо по багатьох
днях знов зна́йдеш його. **2** Давай частку
на сім чи й на вісім, бо не знаєш, яке буде зло
на землі. **3** Коли́ перепо́вняться хмари дощем,
то виллють на землю його. А коли дереви́на на
пі́вдень впаде́ чи на пі́вніч, зали́шитьсяна місці,
куди дереви́на впаде́. **4** Хто вважає на вітер, не
буде той сі́яти, а хто споглядає на хмари, не
буде той жати. **5** Як не ві́даєш ти, яка то путь
вітру, як кості зроста́ють в утро́бі вагі́тної, так не
ві́даєш ти чину Бога, що робить усе. **6** Сій ра́нком
насіння своє, та й під вечір хай не спочиває рука
твоя, не знаєш бо ти, котре ви́йде на краще тобі,
— оце чи оте, чи обо́є одна́ково добрі. **7** І світло
солодке, і добре оча́м сонце бачити, **8** і коли б
люди́на жила́ й довгі роки́, хай за всіх їх вона
ті́шиться, і хай пам'ятає дні те́мряви, бо їх бу́де
багато, — усе, що надійде, марно́та! **9** Ті́шся,
юначе, своїм молоде́цтвом, а серце твоє нехай
буде веселе за днів молодо́щів твоїх! І ходи ти
доро́гами серця свого й виді́нням оче́й своїх,
але знай, що за все це впрова́дить тебе Бог до
су́ду! **10** Тому́ жени смуток від серця свого́, і
віддаляй зле від тіла твого, бо й дити́нство, і
рання житте́ва зоря́ — то марно́та!

12 І пам'ята́й в днях юна́цтва свого́ про свого
Творця́, аж поки не при́йдуть злі дні, й не
наступлять літа́, про які говорити ти бу́деш:
„Для мене вони неприємні!“ **2** аж поки не
сте́мніє сонце, і світло, і місяць, і зо́рі, і не
ве́рнуться хмари густі́ за доще́м, **3** у день,
коли затремтя́ть ті, хто дім стереже, і зі́гнуться
мужні, і спи́нять роботу свою млинарі́, бо їх
стане мало, і поте́мніють ті, хто в вікно визирає,
4 і двері подвійні на вулицю за́мкнені бу́дуть,
як зме́ншиться гу́ркіт млина́, і голос пташи́ни
замовкне, і затихнуть всі до́чки співучі, **5** і
будуть боятись високого місця, і жа́хи в дорозі
їм бу́дуть, і мигда́ль зацвіте, й обтяжі́є коби́лка, і
загине бажа́ння, бо люди́на відхо́дить до вічного
дому свого́, а по вулиці будуть ходити довко́ла
голосі́льники, **6** аж поки не пі́рветься срібний
шнуро́к, і не зло́миться кругла посу́дина з золота,
і при джерелі́ не розі́б'ється глек, і не зламається
ко́ло, й не ру́не в крини́цю... **7** І ве́рнеться порох
у землю, як був, а дух ве́рнеться зно́ву до Бога,
що дав був його! **8** Наймарні́ша марно́та, —
сказав Пропові́дник, — марно́та — усе! **9** Крім
того, що Пропові́дник був мудрий, він навчав ще
наро́д знання́. Він важив та досліджував, склав
багато при́повістей. **10** Проповідник пильнував
знахо́дити потрібні слова, і вірно писав правдиві
слова. **11** Слова мудрих — немов оті ле́за в
ґірли́зі, і мов позаби́вані цвя́хи, складачі́ ж таких
слів, — вони да́ні від одного Па́стиря. **12** А понад
те, сину мій, будь обере́жний: складати багато
книжо́к — не буде кінця́, а багато навчатися —
мука для тіла! **13** Підсумок усьо́го почутого:
Бога бійся, й чини́ Його за́повіді, бо належить
це кожній люди́ні! **14** Бо Бог приведе́ кожну
справу на суд, і все потаємне, — чи добре воно,
чи лихе!

Пісня над піснями

1 Соломонова Пісня над піснями. **2** „Нехай він
цілує мене поцілу́нками уст своїх, — бо ліпші
коха́ння твої від вина! **3** На запах оливи твої
запашні́, твоє и́мення — неначе олива розлита,
тому діви кохають тебе! **4** Потягни ти мене
за собою, біжім! Цар впровадив мене у пала́ти
свої, — ми радіти та ті́шитись будемо тобою,
згадаємо коха́ння твої, від вина приємніші, —
поправді кохають тебе! **5** Дочки єрусалимські,
— я чорна та гарна, немов ті намети кеда́рські,
мов за́навіси Соломонові! **6** Не дивіться на те,
що смугля́венька я, бож сонце мене опали́ло,
— сини неньки моєї на мене розгні́валися,
настанови́ли мене сторожи́ти виноградники, —
та свого винограднику власного не встерегла
я!“ **7** „Скажи ж мені ти, кого покохала душа
моя: Де́ ти пасеш? Де даєш ти спочи́ти у спе́ку
ота́рі? Пощо́ біля стад твоїх друзів я буду, немов
та причи́нна?“ **8** „Якщо ти не знаєш цього́,
вродливі́ша посеред жіно́к, то вийди собі за
слідами отари, і випа́суй при ша́трах пасту́ших
козля́тка свої“. **9** „Я тебе прирівня́в до лошиці в
воза́х фараонових, о моя ти подру́женько! **10**
Гарні щі́чки твої поміж шну́рами пе́рел, а шийка
твоя — між разка́ми намиста! **11** Ланцюжки́
золоті ми поробимо тобі разом із срібними
ку́льками!“ **12** „Доки цар при своє́му столі, то
мій нард видає́ свої па́хощі. **13** Мій коханий
для мене — мов ки́тиця ми́рри: спочиває між
пе́рсами в мене! **14** Мій коханий для мене — мов
ки́прове гроно в ен-ґе́дських сада́х-виноградах“!
15 „Яка ти прекрасна, моя ти подру́женько,
яка ти хороша! Твої очі немов голуби́ні!“ **16**
„Який ти прекрасний, о мій ти коханий, який ти
приємний! а ложе нам — зе́лень! **17** Бруси наших
домів — то кедри́ни, стелі в нас — кипари́си!“

2 „Я — саро́нська троя́нда, я доли́нна лілея́!
2 Як лілея́ між те́реном, так подру́га моя
поміж ді́вами!“ **3** „Як та яблуня між лісови́ми
дере́вами, так мій коханий поміж юнака́ми, —
його ті́ні жадала й сиділа я в ній, і його плід для
мого піднебі́ння солодкий! **4** Він впровадив мене
до виня́рні, а пра́пор його надо мною — любов! **5**
Підкріпіте мене виногра́довим пе́чивом, освіжі́ть
мене яблуками, — бо я хвора з любови! **6** Ліва
рука його — під головою моєю, прави́ця ж його
— пригорта́є мене!. **7** Заклинаю я вас, дочки
єрусалимські, газе́лями чи польови́ми оленями,
— щоб ви не споло́хали, й щоб не збудили
любови, аж доки йому́ до вподо́би!“ **8** „Голос
мого коханого! Ось він іде, ось він скаче гора́ми,
по паґі́рках вистри́буе. **9** Мій коханий подібний
до са́рни чи до молодого оленя. Он стоїть він у
нас за стіною, зазирає у ві́кна, заглядає у ґра́ти.
10 Мій коханий озвався й промовив до мене:
„Уставай же, подру́го моя, моя кра́сна, й до мене
ходи́! **11** Бо оце проминý́ла пора дощова́, дощ
ущу́х, перейшов собі він. **12** Показались квітки́ на
землі, пора солове́йка настала, і голос го́рлиці в
нашому кра́ї луна́є! **13** Фіґа ви́пустила свої ранні
плоди́, і розцвілі виногра́дини па́хощі ви́дали.
Уставай же, подру́го моя, моя красна, й до ме́не
ходи́!“ **14** „Голубко моя у розщі́линах ске́льних,
у бе́скіднім схо́вку, — дай побачити мені твоє
ли́чко, дай почути мені голосо́к твій, бо голос
твій милий, а личко твоє уродли́ве!“ **15** „Ловіть
нам лисиці, лисиня́та маленькі, що ушко́джують
нам виногра́дники, виноградники ж наші —
у цві́ті! **16** Мій коханий — він мій, я ж його́,
він пасе між лілеями! **17** Поки день прохоло́ду
наві́є, а ті́ні втечу́ть, — вернись, мій коханий,
стань подібний до са́рни чи до молодого оленя
в паху́чих гора́х!“

3 „По но́чах на ложі своїм я шукала того́, кого́
полюбила душа моя. Шукала його, — та його
не знайшла́. **2** Хай устану й нехай я пройду́ся
по місті, хай на ву́лицях та на майда́нах того
пошукаю, кого полюбила душа моя! Шукала його,
— та його не знайшла́. **3** Спітка́ли мене сторожі́,
що по місті прохо́дять. „Чи не бачили ча́сом того,
кого полюбила душа моя?“ **4** Небагато пройшла
я від них, — та й знайшла́ я того́, кого́ полю́била
душа моя: схопи́ла його, — й не пустила його,
аж по́ки його не ввела́ у дім неньки своєї, та
в кімна́ту тієї, що в утро́бі носила мене! **5**
Заклинаю я вас, дочки єрусалимські, газе́лями
чи польови́ми оленями, щоб ви не споло́хали,
щоб не збуди́ли любови, аж доки йому до
вподо́би!“ **6** „Хто вона, що вихо́дить із пустині,
немов стовпи диму, оку́рена ми́ррою й ла́даном,
всіля́кими па́хощами продавця?“ **7** „Ось ло́же
його, Соломонове, — шістдесят лицарів навколо
нього, із лицарів славних Ізраїлевих! **8** Усі
вони мають меча, усі вправні в бою́, кожен
має свого меча при своєму стегні́ проти стра́ху
нічно́го. **9** Но́ші зробив собі цар Соломон із
лива́нських дере́в: **10** стовпці їхні зробив він
із срі́бла, а їхне опертя́ — золоте, пурпуро́ве
сиді́ння, їхня сере́дина ви́стелена коха́нням
дочо́к єрусалимських! **11** Підіть і побачте, о
до́чки сіо́нські, царя Соломона в вінку́, що ним
мати його увінча́ла його в день весілля його та
в день радости серця його!“

4 „Яка ти прекрасна, моя ти подру́женько,
яка ти хоро́ша! Твої оченя́тка, немов ті
голу́бки, глядя́ть з-за серпа́нку твого́! Твої ко́си

— немов стадо кіз, що хви́лями схо́дять з гори
Гілеа́дської! 2 Твої зу́бки — немов та отара
овець пообстри́ганих, що з ку́пелю вийшли, що
ко́тять близня́та, і між ними немає непліднoї,
3 Твої гу́бки — немов кармази́нова нитка, твої
у́стонька красні, мов частина грана́тного яблука
— скро́ня твоя за серпа́нком твоїм! 4 Твоя шия —
немов та Давидова башта, на збро́ю збудо́вана:
тисяча щитів повішена в ній, усе щити ли́царів!
5 Два пе́рса твої — мов ті двоє близнят молодих
у газе́лі, що випа́суються між лілеями. 6 Поки
день прохоло́ду навіє, а тїні втечуть, піду́ я
собі на ту ми́ррину го́ру й на па́гірок ладану“.
7 „Уся ти прекрасна, моя ти подру́женько, і
пля́ми нема на тобі! 8 Зо мною з Лівану, моя
нарече́на, зо мною з Лівану ти пїдеш! Споглянеш
з вершини Ама́ни, з вершини Сенїру й Гермо́ну,
з лего́вища левів, з леопа́рдових гір. 9 Забра́ла ти
серце мені, моя се́стро, моя нарече́на, забра́ла
ти серце мені самим о́чком своїм, разо́чком
одне́ньким намиста свого! 10 Яке любе коха́ння
твоє, о сестрице моя, нарече́на! Скільки ліпша
любов твоя за вино, а запа́шність олив твоїх
— за всі па́хощі!“ 11 Уста твої кра́пають мед
щільнико́вий, моя наречена, мед і молоко —
під твоїм язичко́м, а па́хощ одежі твоє́ї — як
ліва́нські ті па́хощі!“ 12 „Замкне́ний садок —
то сестриця моя, наречена моя — замкне́ний
садок, джерело́ запеча́тане. 13 Лоно твоє — сад
грана́тових яблук з плодо́м доскона́лим, ки́при
із на́рдами, 14 нард і шафра́н, пахуча трости́на
й кори́ця з усіма деревами ла́дану, ми́рра й
ало́е зо всіма́ найзапашнїшими па́хощами, 15
ти джерело́ садкове́, криниця живої води, та
тієї, що пли́не з Лива́ну“! 16 „Прокинься, о
вітре з півно́чі, і прили́нь, вітре з полу́дня, —
повій на садок мій: нехай потечуть його па́хощі!
Хай коха́ний мій при́йде до са́ду свого́, і нехай
споживе́ плід найкращий його!“

5 „Прийшов я до са́ду свого, о се́стро моя,
наречена! Збираю я мирру свою із бальза́мом
своїм, спожива́ю свого стільника́ разом із медом
своїм, п'ю вино я своє зо своїм молоком!
Споживайте, співдру́зі, — пийте до схо́чу,
кохані!“ 2 „Я сплю, — моє ж серце чува́є. Ось
голос мого коханого! Стукає. „Відчини мені,
се́стро моя, о моя ти подру́женько, голубко
моя, моя чиста, — бо росою покри́лася вся моя
голова, мої ку́чері — кра́плями ночі!“ 3 „Зняла
я одежу свою, — як зно́ву її надягну́? Помила
я нїжки свої, — як же їх занечи́щу?“ 4 Мій
коханий простя́г свою руку крізь о́твір, — і
нутро моє схвилюва́лось від нього! 5 Встала
я відчини́ти своє́му коханому, — а з рук моїх
ка́пала ми́рра, і мирра текла́ на засу́вки замка́ з
моїх пальців. 6 Відчинила своє́му коханому, — а
коханий мій зник, відійшов! Душі не става́ло в
мені, як він говорив. Я шукала його, та його не
знайшла́. Я гука́ла його, та він не відізва́вся до
мене. 7 Стріли мене сторожї, що ходять по місті,
— набили мене, завдали́ мені ра́ни. Здерли з
мене моє покрива́ло, сторожї міських мурів!“
8 „Заклинаю я вас, дочки єрусалимські, — як
мого коханого стрінете ви, що йому повісте́?
— Що я хвора з коха́ння!“ 9 „Чим коханий твій
кращий від інших коханих, вродливїша з жіно́к?
Чим коха́ний твій кращий від іншіх коханих,
що так заклина́єш ти нас?“ 10 „Коханий мій
білий й рум'я́ний, визначнїший він від десяти
тисяч інших. 11 Голова його — щиреє золото,
його ку́чері — па́льмове віття, чорні, як во́рон.
12 Його очі — немов голубки́ над джере́лами
во́дними, у молоці повими́вані, що над повним
струмко́м посіда́ли! 13 Його ли́чка — як гря́дка
бальза́му, немов квітники́ запашнї! Його губи —
ліле́ї, з яких ка́пає ми́рра теку́ча! 14 Його руки
— стовпцї золоті, повиса́джувані хризолїтом, а
ло́но його — твір мисте́цький з слоно́вої кости,
покритий сапфїрами! 15 Його сте́гна — стовпи
мармуро́ві, поста́влені на золотії підста́ви! Його
вигляд — немов той Лива́н, він юна́к — як ті
ке́дри! 16 Уста його — солодо́щі, і він увесь —
пожада́ння. Оце мій коханий, й оце мій дружо́к,
дочки єрусали́мські!“

6 „Куди твій коха́ний пішов, о найвродливїша з
жінок? Куди спрямува́в твій коха́ний? Бо ми
пошукаємо його із тобою“. 2 „Мій коханий пішов
до садо́чка свого́, в квітники́ запашнї, щоб па́сти
в садка́х і збирати ліле́ї. 3 Я належу своєму
коханому, а мені — мій коханий, що пасе між
ліле́ями!“ 4 „Ти прекрасна, моя ти подру́женько,
мов та Тірца́, ти хороша, як Єрусалим, ти грізна́,
як війська́ з прапора́ми! 5 Відверни́ ти свої
оченя́та від мене, бо вони непоко́ять мене! Твої
коси — немов стадо кіз, що хви́лями сходять
з того́ Гілеа́ду! 6 Твої зуби — немов та отара
ове́ць, що з ку́пелю вийшли, що ко́тять близня́та,
і між ними немає непліднoї! 7 Мов частина
грана́тного яблука — скро́ня твоя за серпа́нком
твоїм! 8 Шістдеся́т є цариць, і вісімдеся́т є
нало́жниць, а дівчатам немає числа, — 9 та єдина
вона — ця голубка моя, моя чиста! У не́ньки своєї
вона одина́чка, обра́на вона у своєї роди́тельки!
Як бачили до́чки Сіону її, то щасливою звали її,
цариці й нало́жниці — то вихваля́ли її: 10 Хто
це така, що вона виглядає, немов та досвїтня
зоря́, прекрасна, як місяць, як сонце — ясна́, як
полки́ з прапора́ми — грізна́?“ 11 „Зійшла я в
орїховий сад, щоб погля́нути на пу́п'яночки при
пото́ці, щоб побачити там, чи зацвів виноград, чи

грана́тові яблуні порозцвіта́ли? 12 І не зчу́лася
я, як мене посадила душа моя між колесни́ці
моєї дружи́ни боя́р“. 13 „Верни́ся, вернись,
Суламі́тко! Вернися, вернися, — нехай ми на тебе
нади́вимось!“„Чого вам дивитися на Суламітку,
немов би на та́нець військо́вий?“

7 „Хороші які стали ноги твої в черевичках,
князі́вно моя́! Заокру́глення сте́гон твоїх —
мов намисто, руками мисте́цькими ви́точене! 2
Твоє лоно — немов круглото́чена чаша, в якій
не забра́кне вина запашно́го! Твій живіт — сніп
пшениці, ото́чений тими ліле́ями! 3 Два пе́рса
твої — немов двоє сарня́ток близня́т! 4 Твоя
шия — як ба́шта із кости слоно́вої, твої очі —
озе́рця в Хешбо́ні при брамі того Бат-Рабі́му, в
тебе ніс — немов башта лива́нська, що ди́виться
все в бік Дама́ску! 5 Голі́вка твоя на тобі — мов
Кармéл, а коса́ на голі́вці твоїй — немов пу́рпур,
— поло́нений цар тими ку́черями! 6 Яка ти
прекрасна й приємна яка, о любов в розко́шах! 7
Став подібний до па́льми твій стан, твої ж пе́рса
— до грон виногра́дних! 8 Я поду́мав: ви́беруся
на цю па́льму, схоплю́ся за ві́ття її, — і нехай
стануть пе́рса твої, немов виноградні ті грона, а
па́хощ диха́ння твого — як яблука!“ 9 „А у́ста
твої — як найліпше вино: просту́є воно до мого
коханого, чинить промо́вистими й уста сплячих!
10 Я належу своєму коханому, а його пожада́ння
— до мене! 11 Ходи ж, мій коханий, та ви́йдемо в
поле, переночу́ємо в се́лах! 12 Устанемо рано, й
ходім у сади - виногради, поди́вимося, чи зацвів
виноград, чи квітки́ розцвіли́сь, чи грана́тові
яблуні порозцвіта́ли? Там любов свою тобі дам!
13 Видадуть пах мандраго́ри, при наших же
вхо́дах — всіля́кі коштовні плоди́, нові́ та старі,
що я їх заховала для тебе, коханий ти мій!“

8 „О, коли б ти мені був за брата, що пе́рса ссав
в нені моєї, коли б стріла тебе я на вулиці,
цілувала б тебе, — і ніхто мені не докоря́в би!
2 Повела́ б я тебе й привела́ б у дім нені своєї:
ти навчав би мене, я б тебе напоїла вином
запашни́м, со́ком грана́тових яблук своїх! 3 Ліва
рука його — під головою моєю, прави́ця ж його
— пригорта́є мене! 4 Заклинаю я вас, дочки
єрусалимські, — нащо б сполохали, й нащо б
збудили любови, аж доки йому до вподо́би!“ 5
„Хто вона, що вихо́дить із пустині, спира́ючися
на свого коханого? Під яблунею я збуди́ла тебе,
— там повила́ тебе мати твоя, там тебе повила́
твоя породи́телька!“ 6 „Поклади ти мене, як
печатку на серце своє, як печать на раме́но
своє, бо сильна любов, як смерть, за́здрощі
неперемо́жні, немов той шео́л, — його жар —
жар огню, воно по́лум'я Господа! (Sheol h7585) 7
Во́ди великі не зможуть згаси́ти коха́ння, ані
рі́ки його не заллю́ть! Коли б хто давав за любов
маєток увесь свого дому, то ним погорди́ли б
зовсі́м!“ 8 „Є сестра в нас мала, й перс у неї
нема ще. Що зробимо нашій сестри́чці в той
день, коли сва́тати бу́дуть її? — 9 Якщо вона
мур, — заборо́ло із срібла збудуємо на ній, а
якщо вона двері — обкладе́мо кедро́вою до́шкою
їх“. 10 „Я мур, мої ж пе́рса — як ба́шти, — тоді я
була́ в його о́чах мов та, яка спо́кій прова́дить“.
11 „Виноградинка мав Соломон у Баал-Гамо́ні,
виноградника він віддава́в сторожа́м, — щоб
кожен прино́сив за плід його тисячу срі́бла. 12
Але мій виногра́дник, що маю його, при мені!
Тобі, Соломо́не, хай буде та тисяча, а сторожа́м
його пло́ду — дві сотні! 13 О ти, що сидиш у
садка́х, — друзі твої прислуха́ються до твого
голосу: дай почути його і мені!“ 14 „Утікай, мій
коха́ний, і стань подібний до са́рни собі, чи до
молодого оленя у бальза́мових го́рах!“

Ісая

1 Виді́ння Іса́ї, Амо́сового сина, яке він був
бачив про Юдею та про Єрусалим за днів
Уззії, Йотама, Ахаза та Єзекії, Юдиних царів. 2
Послухайте ви, небеса́, і ти, зе́мле, почуй, бо
гово́рить Госпо́дь: Синів Собі ви́ховав й ви́кохав
Я, а вони зняли́ бунт проти Мене! 3 Віл знає
свого власника́, а осел — ясла пана свого, — а
Ізраїль не знає Мене́, не зверта́є уваги наро́д
Мій на Ме́не. 4 О люду ти грішний, наро́де
тяжко́ї провини, лиходійське насі́ння, сини-
шкідники́, — ви покинули Господа, ви Святого
Ізраїлевого поне́хтували, — обернулись наза́д! 5
У що́ будете биті ще, коли неслухня́ними далі
ви бу́дете? Хвора ваша вся голова, і все серце
боля́ще. 6 Від підо́шви ноги й аж до голови́
нема ці́лого місця на ньому: рани й ґудзі, та
свіжі пора́зи неви́чавлені, і не позав'я́зувані,
і оливою не порозм'я́кшувані. 7 Земля ваша
спусто́шена, огнем спа́лені ваші міста́, поле
ваше, — на ваших оча́х поїдають чужи́нці його,
— з того всьо́го пустиня, немов з руйнува́ння
чужи́нців! 8 І позоста́лась Сіо́нська дочка́, мов
курі́нь в винограднику, мов шатро́ на ночлі́г в
огірко́вому полі, як місто обло́жене. 9 Коли б був
Господь Савао́т не лишив нам останку мало́го,
ми були б як Содо́м, до Гомо́рри ми стали
б подібні. 10 Послухайте сло́ва Господнього,
содо́мські князі́, почуйте Зако́н Бога нашого,
наро́де гомо́рський, — 11 на́що Мені многота́
ваших же́ртов? говорить Господь. Наси́тився Я
цілопа́леннями баранів і жиром ситих теля́т,
а крови биків та овець і козлів не жада́ю! 12
Як прихо́дите ви, щоб явитися перед обличчям
Моїм, хто жадає того з руки вашої, щоб топта́ли
подві́р'я Мої? 13 Не прино́сьте ви більше
марно́тного да́ру, ваше кадило — оги́да для
Мене воно; новомісяччя та ті суботи і скли́кання
зборів, — не можу знести́ Я марно́ти цієї! 14
Новомісяччя ваші й усі ваші свя́та — ненави́дить
душа Моя їх: вони стали Мені тягаре́м, — Я
зму́чений зно́сити їх. 15 Коли ж руки свої
простяга́єте, Я мру́жу від вас Свої очі! Навіть
коли ви молитву примно́жуєте, Я не слухаю
вас, — ваші руки напо́внені кро́в'ю. 16 Умийтесь,
очистьте себе! Відкиньте зло ваших учи́нків із-
перед оче́й Моїх, перестаньте чинити лихе́! 17
Навчіться чинити добро, правосу́ддя жадайте,
карайте грабі́жника, дайте суд сироті, за вдову
заступа́йтесь! 18 Прийдіть, і бу́демо правува́тися,
— говорить Госпо́дь: коли ваші гріхи будуть як
кармази́н, — стануть білі, мов сніг; якщо бу́дуть
червоні, немов багряни́ця, — то стануть мов
вовна вони! 19 Як захочете ви та послухаєтесь,
то бу́дете до́бра землі спожива́ти. 20 А коли
ви відмо́витеся й неслухня́ними бу́дете, — меч
пожере́ вас, бо уста Господні сказали оце! 21 Як
стало розпу́сницею вірне місто: було повне воно
правосу́ддя, справедливість у нім пробува́ла,
тепер же — розбійники! 22 Срі́бло твоє стало
жу́желицею, твоє питво водою розпу́щене. 23
Князі́ твої впе́рті і дру́зі злоді́ям вони, хабара́
вони люблять усі та женуться за да́чкою, не
судять вони сироти́, удо́вина справа до них не
дохо́дить. 24 Тому́ то говорить Госпо́дь, Господь
Савао́т, Си́льний Ізра́їлів: О, буду Я ті́шитися
над Своїми супроти́вниками, і помщу́сь на
Своїх ворога́х! 25 І на тебе Я руку Свою оберну́,
і твою жу́желицю немов лу́гом ви́топлю, і
все твоє о́ливо повідкида́ю! 26 І верну́ твоїх
су́ддів, як перше було́, і твоїх радників, як
напоча́тку. По цьо́му тебе будуть звати: місто
справедливости, місто вірне! 27 Правосу́ддям
Сіон буде ви́куплений, а той, хто наве́рнеться
в нім, — справедли́вістю. 28 А зни́щення
грішників та винуватців відбу́деться ра́зом, і
ті, що покинули Го́спода, будуть пони́щені.
29 І бу́дете ви посоро́млені за ті дуби́, що їх
пожада́ли, і застида́єтеся за садки́, які ви́брали
ви. 30 Бо станете ви, як той дуб, що листя всиха́є
йому́, і як сад, що не має води. 31 І ста́неться
сильний костри́цею, його ж ді́ло — за і́скру, і
вони обоє попа́ляться ра́зом, — і не бу́де ніко́го,
хто б те погаси́в!

2 Слово, що його бачив Іса́я, син Амо́сів, про
Юдею та про Єрусалим: 2 І ста́неться на
кінці днів, мі́цно поста́влена буде гора́ дому
Господнього на шпилі́ гір, і пі́днята буде вона
понад згі́р'я, — і поли́нуть до неї всі люди. 3 І
пі́дуть числе́нні наро́ди та й скажуть: „Ходіть
та збері́мось на го́ру Господню, до дому Бога
Якового, і доріг Своїх Він нас навчи́ть, і ми пі́демо
стежка́ми Його! Бо ви́йде з Сіону Зако́н, і слово
Господнє — з Єрусалиму“. 4 І Він бу́де судити між
лю́дьми, і буде числе́нні наро́ди розсу́джувати. І
мечі́ свої перекую́ть вони на лемеші́, а списи́
свої — на серпи́. Не піді́йме меча народ проти
наро́ду, і більше не бу́дуть навча́тись війни́!
5 Доме Яковів, — ідіть, і попросту́ємо в світлі
Господньому! 6 Бо Ти був покинув наро́да
Свого, дім Яковів, — бо по́вні безла́ддя зо схо́ду
вони, та ворожби́тів, немов филисти́мляни, і
наклада́ють із ді́тьми чужи́нців. 7 І напо́внився
край його срі́блом та золотом, — і немає кінця́
його ска́рбам. І напо́внився край його кі́ньми, —
і немає кінця колесни́цям його́. 8 І напо́внився
край його і́долами, — він кла́няється ділу рук
своїх, тому́, що зробили були́ Його па́льці, — 9 і
поклонилась люди́на, і чоловік упокори́вся. А Ти

їм не дару́й! 10 Іди в скелю, і сховайся у по́рох
від стра́ху Господнього, і від пишноти́ Його
ве́личі! 11 Горді о́чі люди́ни поникнуть, і буде
обни́жена лю́дська високість, — і буде високим
Сам тільки Госпо́дь того дня! 12 Бо настане день
Господа Сава́та на все горде й високе, і на все
ви́сунене, — і пони́жене буде воно, 13 і на всі
ке́дри лива́нські, високі та ви́сунені, і на всіля́кі
баша́нські дуби́, 14 і на всі го́ри високі, і на всі
згір'я підне́сені, 15 і на всі ба́шти високі, і на всі
му́ри стрімкі, 16 і на всі кораблі із Таршішу, і на
все, на що ди́вимося пожадли́во! 17 І пони́зиться
гордість люди́ни, й обни́жена буде високість
люде́й, — і буде високим Сам тільки Госпо́дь
того дня, 18 а бо́жища зо́всім ми́нуться! 19 І
вони пі́дуть до ске́льних пече́р та до по́роху
в ями від стра́ху Господнього і від пишноти́
Його ве́личі, коли при́йде Він о́страх збудити на
землі! 20 Покине люди́на того дня божкі́в своїх
срібних і божкі́в своїх золотих, що собі наробила
була́, щоб вклоня́тись крота́м і кажана́м, 21
щоб піти у пече́ри й розщілини ске́льні від
стра́ху Господнього і від слави вели́чччя Його́,
коли при́йде Він о́страх збуди́ти на землі! 22
Відки́ньсь ж собі від люди́ни, що ві́ддих у носі її,
бо за́що її поважа́ти?

3 Бо Госпо́дь ось, Господь Сава́от візьме з
Єрусали́му й з Юдеї підпо́ру й опо́ру: усяку
підпо́ру від хліба, і всяку підпо́ру води, 2
ли́царя та вояка́, суддю та пророка, і чарівника́
та старо́го, 3 п'ятдеся́тника та родови́того, і
радника, і в мисте́цтві премудрого, і в закля́ттях
умі́лого, — 4 і за прави́телів дам юнакі́в, і
ді́тваки́ запанують над ними! 5 І буде чави́ти
наро́д один о́дного, і кожен свого бли́жнього!
Повстане хлопча́к на старо́го, а легковажений
на поважа́ного. 6 Бо схо́пить брат брата свого́
в домі батька свого та й скаже: „Ти маєш
оде́жу, то будь нашим прави́телем, і під рукою
твоєю хай буде ру́їна оця“! 7 Того дня він
підійме свій голос та й скаже: „Не бу́ду я ра́ни
обв'я́зувати вам, бо в домі моєму немає ні хліба,
ні о́дягу, — не настановля́йте мене за прави́теля
люду“! 8 Бо рухнув Єрусалим, і впала Юде́я,
бо їхній язик та їхній чин — проти Господа,
щоб упе́ртими бути оча́м Його слави. 9 Проти
них свідчить ви́раз лиця їхнього, а гріх свій
вони виявля́ють, немов той Содо́м, не пере́чать.
Горе їхній душі, бо вчинили вони собі зло!
10 Скажіте про праведного: Буде до́бре йому,
бо вони спожива́ть плід учи́нків своїх. 11 Та
горе безбожному, зле, бо йому́ буде зро́блений
чин його рук! 12 Наро́д Мій, — діти́ська його
утиска́ють, а жінки́ мають го́ру над ним...
Наро́де ти Мій, — твої провідники́ вчинили
блуда́чим тебе, і дорогу стежо́к твоїх сплу́тали!
13 Госпо́дь став на прю, і стоїть, щоб судити
наро́ди. 14 Господь іде на суд, щоб судитись
з старши́ми наро́ду Свого́ та з вожда́ми його́:
„Ви виногра́дника зни́щили, грабу́нок з убогого
— в ваших дома́х! 15 Що це сталося вам, що
наро́д Мій ви гно́бите та утискаєте вбогих?“Так
говорить Госпо́дь, Бог Сава́от. 16 І промовив
Господь: Зате, що до́чки Сіонські загорді́ли,
і ходять витягненоши́ї, і морга́ють очима, і
все ходять дрібни́ми кро́чками, і дзвонять
спря́жками на ногах своїх, 17 тому вчи́нить
Господь ті́м'я Сіонських дочо́к паршивим, і їхній
сором обнажить Господь! 18 Того дня поскидає
Господь окра́су спря́жок на їхніх ногах, і чі́льця, і
місяці, 19 сережки, нараме́нники, і серпа́нки, 20 і
заво́ї, і ланцюжки́ на ногах, і пояски́, і пляшечки́
з па́хощами, і чарівни́чі при́віски, 21 персні, і
сережки носові́, 22 чудо́ві убра́ння, і окриття́, і
намітки та торби, 23 дзеркала́ й льняні хито́ни
та турба́ни, і прозо́рі покрива́ла. 24 І ста́неться,
замість бальза́му — смо́рід буде, і замість по́яса
— шнур, а замість мисте́цько укла́дених кучерів
— ли́сина, і замість хито́на цінно́го — вере́та
з паско́м, а замість краси́ — спалени́на! 25
Попа́дають му́жі твої від меча́, а лица́рство твоє
— на війні, — 26 і бу́дуть стогна́ти та пла́кати
воро́та її, і буде спусто́шена, й сяде на землю
Сіонська дочка́.

4 І того дня сім жіно́к схоплять мужа одно́го,
говорячи: „Ми бу́демо їсти свій хліб, і
зодяга́тимем одіж свою, — тільки йме́нням твоїм
хай нас кличуть, — забери ти наш со́ром!“ 2 Того
дня буде па́рость Господня красо́ю та славою,
плід же зе́мний — вели́чністю та пишното́ю для
врято́ваних із Ізраїля. 3 І бу́де зосталий в Сіоні й
поли́шений в Єрусалимі, — святим буде зватися
він, кожен, хто жити запи́саний в Єрусалимі, 4
коли нечистоту́ Господь змиє з сіонських дочо́к,
а кров Єрусалиму споло́ще з-посеред його́ духом
права та духом очи́щення. 5 І ство́рить Госпо́дь
над усяким житло́м на Сіонській горі́ та над
місцем зібра́ння — удень хмару, вночі ж дим і
блиск огню́ полум'я́ного, бо над всякою славою
буде покро́ва. 6 І буде шатро́ удень тінню від
спе́ки, і за́хистом та укриття́м від него́ди й
дощу́!

5 Заспіваю ж я вам про Свойо́го Улю́бленого
пісню любо́вну про Його виногра́дника! На
плодю́чому ве́рсі гори виноградника мав був
Мій При́ятель. 2 І обкопав Він його́, й від
камі́ння очистив його, і виноградом добі́рним
його засади́в, і ба́шту поставив посеред його́, і
ви́тесав у ньому чави́ло, і чекав, що роди́тиме

він виноград, — та він уроди́в дикі я́годи!
3 Тепер же ти, єрусалимський мешка́нче та
мужу юдейський, розсудіть но між Мною й
Моїм виноградником: 4 що́ ще можна вчинити
було́ для Мого виноградника, але Я не зробив
того в ньому? Чому́ Я чекав, що родитиме
він виноград, а він уроди́в дикі я́годи? 5 А
тепер завідо́млю Я вас, що́ зроблю́ для Свого
винограднику: живопліт його ви́кину, і він буде
на зни́щення, горо́жу його розвалю́, і він на
пото́птання бу́де, 6 зроблю́ Я загу́бу йому, — він
не буде обти́наний ані підса́пуваний, — і виросте
те́рня й будя́ччя на ньому, а хма́рам звелю́, щоб
дощу не давали на нього! 7 Бо виноградник
Господа Саваота — то Ізра́їлів дім, а муж Юди —
коха́ний Його саджане́ць. Сподівавсь правосу́ддя,
та ось кроволи́ття, сподівавсь справедливости
Він, та ось зойк. 8 Горе тим, що долу́чують
до́ма до до́му, а поле до поля прито́чують, аж
місця бракує для інших, так ніби самі сидите́
серед кра́ю! 9 В мої уші сказав був Госпо́дь
Сава́от: Направду, — багато домів попусто́шені
бу́дуть, великі та добрі, і не буде мешка́нця для
них. 10 Бо десять заго́нів землі виноградника
ба́та одно́го вро́дять, а насіння одно́го хоме́ра
поро́дить ефу. 11 Горе тим, що встають рано
вра́нці і женуть за напо́єм п'янки́м, і трива́ють
при нім аж до ве́чора, щоб вином розпаля́тись!
12 І ста́лася ци́тра та а́рфа, бу́бон та сопі́лка й
вино — за їхню гу́лянку, а на ді́ло Господнє не
дивляться, не вбача́ють Його́ чину рук. 13 Тому
піде наро́д Мій на вигна́ння непередба́чено, і
вельмо́жі його голодува́тимуть, а на́товп його
— ви́сохне з пра́гнення. 14 Тому́ то розши́рив
шео́л пожадли́вість свою і безмірно розкрив
свою пащу, і зі́йде до нього його пишнота́, і
його на́товп, і гу́ркіт його, й ті, що тішаться в
ньому. (Sheol h7585) 15 І люди́на пони́житься, і
упоко́риться муж, а очі високих пони́кнуть, 16
а Господь Саваот возвели́читься в су́ді, і Бог
Святий ви́явить святість Свою в справедливості!
17 І па́стися бу́дуть овечки, немов би на лу́ці
своїй, а зоста́влене з ситих чужі поїдя́ть. 18
Горе тим, що вину притяга́ють до себе шнура́ми
марно́ти, а гріх — як моту́ззям від воза, 19 та
кажуть: „Хай ква́питься Він, хай прина́глить
Свій чин, щоб ми бачили, а постано́ва Святого
Ізраїлевого хай набли́зиться і нехай при́йде — і
пізна́ємо ми“! 20 Горе тим, що зло називають
добро́м, а добро — злом, що ставлять темно́ту
за світло, а світло — за те́мряву, що ставлять
гірке́ за солодке, а солодке — за гірке́! 21
Горе мудрим у власних оча́х та розумним
перед собою сами́м! 22 Горе тим, що хоро́брі
винце́ попива́ти, і силачі на міша́ння п'янко́го
напо́ю, 23 що несправедливого чи́нять в суді за
хаба́р справедливим, а праведність праведного
усува́ють від нього. 24 Тому́, як огне́нний язик
пожира́є стерню́, а від по́лум'я ни́кне трава, —
отак спорохня́віє корінь у них, і рознесе́ться
їхній цвіт, немов ку́рява, бо від себе відкинули
Зако́н Господа Сава́та, і зне́хтували вони слово
Святого Ізраїлевого! 25 Тому́ запали́вся гнів
Господа на наро́д Його, і на нього Він ви́тягнув
ру́ку Свою, — та й ура́зив його: і захиталися го́ри,
і сталось їхнього тру́пу, як сміття́ серед вулиць!
При цьому всьому́ не відверну́всь Його гнів, і
ви́тягнена ще рука Його! 26 І піді́йме прапо́ра
наро́ду здале́ка, і засви́ще йому з кінця кра́ю,
і при́йде він хутко та легко, — 27 немає між
ними уто́мленого та такого, який би спіткну́вся!
Не дрі́ма́є ніхто і не спить, а пояс із сте́гон
його не здійма́ється та не зрива́ється шнур при
взутті́ його. 28 Його стріли пого́стрені, і всі
лу́ки його понатя́гувані. Копи́та у ко́ней його
немов кре́мінь вважа́ються, а коле́са його —
немов ви́хор. 29 Його рик — як леви́ці, і він
заричи́ть, немов ті левчуки́, і він загарчи́ть, і
здо́бич ухо́пить, й її понесе́, — і ніхто не врятує!
30 І на нього ревітиме він того дня, як те море
реве́. І погляне на землю, а там густа те́мрява, і
світло померкло у хмарах її.

6 Року смерти царя Озії бачив я Господа, що
сидів на високому та підне́сеному престо́лі,
а кінці одежі Його перепо́внювали храм. 2
Серафи́ми стояли зверху Його, по шість крил у
кожного: двома закривав обличчя своє, і двома
закривав ноги свої, а двома літав. 3 І кликав
один до о́дного й говорив: „Свят, свят, свят
Господь Сава́от, уся земля повна слави Його!“
4 І захиталися чопи́ порогів від голосу того,
хто кликав, а храм перепо́внився димом! 5
Тоді я сказав: „Горе мені, бо я занапа́щений!
Бо я чоловік нечисто́устий, і сиджу́ посеред
народу нечистоустого, а очі мої бачили Царя,
Господа Саваота!“ 6 І прилетів до мене один
з Серафи́мів, а в руці його ву́гіль розпа́лений,
якого він узяв щипцями з-над же́ртівника. 7 І
він доторкну́вся до уст моїх та й сказав: „Ось
доторкнулося це твоїх уст, і відійшло беззако́ння
твоє, і гріх твій оку́плений“. 8 І почув я голос
Господа, що говорив: „Кого Я пошлю́, і хто пі́де
для Нас?“А я відказав: „Ось я, — пошли Ти мене!“
9 А Він проказав: „Іди, і скажеш наро́дові цьому́:
Ви бу́дете чути постійно, та не зрозумієте, і
будете бачити за́вжди, але не пізна́єте. 10 Учини́
затужа́вілим серце наро́ду цього́, і тяжки́ми
зроби його уші, а очі йому позакле́юй, щоб не
бачив очима своїми, й ушима своїми не чув, і
щоб не зрозумів своїм серцем, і не наверну́вся,

і не був уздоро́влений він“! 11 І сказав я: „Аж
доки, о Господи?“А Він відказа́в: „Аж доки міста́
спустї́ють без ме́шканця, і доми́ без людей, а
земля спусто́шена бу́де зовсї́м“. 12 І відда́лить
люди́ну Госпо́дь, і буде велике опу́щення серед
землі. 13 І коли позоста́неться в ній ще десята
части́на, вона зно́ву спусто́шена бу́де. Але мов з
тереби́нту й мов з ду́бу, зоста́неться в них пень
по зру́бі, насіння бо святости — пень ї́хній!

7 І сталося за днів Аха́за, сина Йота́ма,
Уззіїного сина, царя Юди, вийшов Реці́н, цар
сирійський, і Пе́ках, син Ремаліїн, цар Ізраїлів, до
Єрусалиму на війну́ на нього, та не міг звоюва́ти
його. 2 І сповї́щено Давидів дім, і сказано: „Став
табо́ром Ара́м у землі Єфремовій“. І захиталося
серце його й серце наро́ду його, як хитаються
лісові́ дере́ва від вітру! 3 І сказав Господь до Ісаї:
„Вийди навпроти Ахаза, ти та твій син Шеар-
Яшув, до кінця водово́ду горі́шнього ставу, на
биту дорогу По́ля-Валю́шників. 4 І скажеш до
нього: Стережися й будь спокійний, не бійся, а
серце твоє нехай не мякне через два за́лишки
тих димля́чих голове́шок, від по́лум'я гніву
Реціна й Арама та сина Ремаліїного, 5 за те,
що Арам, Єфрем та син Ремаліїн радили проти
тебе лихе, говорячи: 6 Ходім на Юдею та її
налякаємо, і здобу́демо для себе, і настано́вимо
царем серед нього Тавеїлового сина. 7 Так
сказав Господь Бог: Цього не станеться й не
бу́де! 8 Бо голова Ара́му — Дама́ск, а голова
Дамаску — Рецін, та ще шістдеся́т і п'ять літ, — і
буде зла́маний Єфрем, так що перестане бути
наро́дом! 9 А голова Єфрему — Самарі́я, а голова
Самарії — син Ремаліїн. Якщо ви не повірите, то
не встоїте́“. 10 І Господь далі говорив до Ахаза
й казав: 11 „Зажадай собі знака від Господа,
Бога твого, і зійди гли́боко до шео́лу, або зійди
ви́соко догори́!“ (Sheol h7585) 12 А Ахаз відказав:
„Не пожадаю я, і не буду споку́шувати Господа“.
13 І він сказав: „Послухайте, доме Давидів, — чи
мало вам труди́ти людей, що тру́дите також
Бога мого? 14 Тому Господь Сам дасть вам знака:
Ось Діва в утро́бі зачне́, і Сина поро́дить, і назве́ш
ім'я́ Йому: Еммануї́л. 15 Масло та мед буде
Він спожива́ти, аж поки не пізна́є того, як зло
відкидати та добро́ вибирати. 16 Бо поки пізна́є
Та Дити́на, як зло відкида́ти та добро вибира́ти,
буде поки́нена та земля, що ти лякаєшся перед
двома́ царями її.“ 17 Спровадить Госпо́дь на
тебе, і на наро́д твій, і на дім ба́тька твого дні,
які не прихо́дили від дня відсту́плення Єфрема
від Юди, — спровадить царя асирійського. 18
І станеться в день той, прива́бить Госпо́дь
муху, що в кінці рік Єгипту, та бджолу́, що в
ассирійському кра́ї, 19 і вони прилетя́ть, та
уся́дуться всі по прова́ллях стрімки́х та по
щі́линах ске́льних, і в усіх терновиннях, та на
лу́ках усіх. 20 Дня то́го ого́лить Господь немов
бритвою, на́йнятою по тім боці ріки́, — царем
асирійським, го́лову та воло́сся ніг, забере також
бо́роду. 21 І бу́де дня то́го, що хто прогоду́є
корівку та дві штуки худо́би дрібно́ї, 22 то
ста́неться, що від многоти́ молока, що надо́їть,
спожива́тиме масло, бо масло та мед буде їсти
всякий, хто зоста́неться серед землі. 23 І бу́де
дня то́го: кожне місце, що в нім буде тисяча лоз
винограду на тисячу срі́бла, стане терни́ною
та будяко́м! 24 Зо стрі́лами й з луком він бу́де
ходи́ти туди́, бо стане терни́ною та будяко́м уся
земля. 25 А на всі го́ри, що за́ступом копано їх,
ти не зі́йдеш туди, бо будеш боятись терни́ни й
будя́ччя, — і станутьcя місцем вони, куди волів
посила́тимуть, і топта́тимуть ві́вці його́.

8 І промовив до мене Господь: „Візьми собі
велику табли́цю, і напиши на ній лю́дським
письмом: „Ква́питься здобич, скорий грабі́ж“. 2 І
взяв я за свідків собі свідків вірних, — священика
Урію та Захарія, Єверехі́їного сина. 3 І збли́зився
я до пророчиці, і вона зачала́, і породила
сина. Господь же до мене промовив: Назви
ім'я́ йому: Ква́питься здобич, скорий грабі́ж.
4 Бо поки юна́к той умі́тиме кликати „Ба́тьку
мій“, та: „Мамо моя“, понесе́ться багатство
Дамаску та здо́бич Самарі́ї перед обличчя царя
асирійського“. 5 І Господь ще далі говорив до
мене й казав: 6 „За те, що наро́д цей зне́хтував
воду Сілоа́мську, яка тихо пливе, і має радість
з Реціном і з сином Ремаліїним, 7 то тому́
ось Господь піднесе́ на них воду ріки́, сильну
й велику, — царя асирійського та всю славу
його. І піді́йметься вона понад усі свої рі́чища, і
пі́де понад усі береги́ свої. 8 І пере́йде по Юді
вона, залле́ та зато́пить, аж до шиї дося́гне, і
розтя́гне вона свої кри́ла на всю широчі́нь твого
кра́ю, о Еммануї́ле! 9 Озлобля́йтесь наро́ди, й
збенте́жені бу́дете, почуй, уся зе́мле дале́ка!
Озбро́йтесь, і збенте́жені бу́дете, озбро́йтесь, і
збенте́жені бу́дете! 10 Радьте раду — і буде вона
поруйно́вана, слово кажіть — і не збу́деться,
бо з нами Бог!“ 11 Бо так говорив був до мене
Господь у силі Своєї руки надо мною, й остеріга́в
мене, щоб не ходити дорогою цього народу, і
казав: 12 „Не кажіть „змо́ва“на все, на що каже
„змова“цей наро́д, і не бійтесь того́, чого́ він
боїться, і не лякайтеся! 13 Господа Саваота —
Його свято шануйте, і Його вам боятись, Його
вам лякатись! 14 І буде Він за святиню, і за
камінь спотика́ння, і за скелю спокуси для двох
домів Ізраїля, за сітку й за па́стку для ме́шканця
Єрусалиму. 15 І спіткну́ться об них багато-хто, і

попа́дають, і будуть пола́мані, і заплу́таються, і
будуть схо́плені. 16 Зв'яжи свідо́цтво, запеча́тай
Зако́на між Моїми у́чнями“. 17 І я буду чекати
Господа, що ховає лице Своє від Якового дому,
і буду надї́ятись на Нього. 18 Ось я та ті діти,
що дав мені Господь, вони на знаки́ та на чу́да
в Ізраїлі від Господа Саваота, що пробуває на
горі Сіон. 19 А коли вам скажуть: „Запи́туйте
ду́хів померлих та чародї́їв, що цвірі́нькають
та му́ркають“, то відповісте́: „Чи ж наро́д не
звертається до свого Бога? За живих питатися
мертвих?“ 20 До Зако́ну й свідо́цтва! Як вони не
так кажуть, як це, то немає для них зорі́ ра́нньої!
21 І буде блукати ути́скуваний та голодний. І
станеться, коли він зголодні́є, то запі́ниться, і
прокляне́ царя свого та Бога свого, і погляне
догори́, 22 і поди́виться він на землю, аж ось тут
горе та темнота, те́мрява у́тиску, — і він буде
пхнутий у те́мність.

9 Бо не буде темноти для того, хто ути́скуваний.
Перша пора злегкова́жила була край
Завуло́нів та край Нефтали́мів, а остання
просла́вить дорогу примо́рську, другий бік
Йорда́ну, окру́гу поганів. 2 Наро́д, який в те́мряві
ходить, Світло велике побачить, і над тими,
хто сидить у краю тіні смерти, Світло зася́є
над ними! 3 Ти помно́жиш наро́д цей, Ти
збільши́ш йому радість. Вони перед лицем Твоїм
будуть радіти, як радіють в жнива́, як ті́шаться в
час, коли ділять здо́бич! 4 Бо злама́в Ти ярмо́
тягару́ його, і ки́я з раме́на його, жезло його
пригноби́теля, як за днів Мадія́ма. 5 Усякий
бо чобіт військо́вий, що гу́пає гу́чно, та оде́жа,
попля́млена кров'ю, — стане все це поже́жею,
за ї́жу огню! 6 Бо Дитя народи́лося нам, да́ний
нам Син, і вла́да на раме́нах Його, і кликнуть
ім'я́ Йому: Ди́вний Пора́дник, Бог сильний,
Отець вічности, Князь миру. 7 Без кінця́ буде
мно́житися панува́ння та мир на троні Давида
й у ца́рстві його, щоб поставити міцно його й
щоб підпе́рти його правосу́ддям та правдою
відтепе́р й аж навіки, — ре́вність Господа Сава́та
це зробить! 8 Проти Якова слово послав був
Госпо́дь, а впало воно на Ізра́їля, 9 і пізна́є
наро́д, увесь він, Єфре́м та мешканець Самарі́ї,
що говорять з пихо́ю й наду́тістю се́рця: 10
„Попа́дали цегли, а ми побуду́ємо з ка́меня
те́саного, сікомо́ри позру́бувано, — та замінимо
їх ке́драми!“ 11 Та над ним Господь зміцнив
противників Реціна, а його ворогів нацькува́в:
12 Арама попе́реду, а филисти́млян поза́ду,
і поже́рли Ізраїля ці́лою па́щею. При цьо́му
всьому не відвернувсь Його гнів, і ви́тягнена
ще рука Його! 13 Та наро́д не зверну́вся до
Того, Хто вра́зив його, і не шукали Господа
Саваота. 14 Тому́ то Господь відсік від Ізраїля
го́лову й хвіст, пальму й очерети́ну за одного
дня. 15 Стари́й та поважа́ний — це та голова,
а пророк, що навчає неправди, це хвіст. 16 І
сталося, що повода́тарі цього наро́ду зроби́лися
звї́дниками, і гинуть прова́джені ними. 17 Тому́
то його юнака́ми радіти не буде Госпо́дь, а до
сирі́т його й його вдів милосердя не матиме,
бо кожен безбожний й злочи́нець, і зло́бне всі
уста говорять. При цьому всьому не відверну́всь
Його гнів, і ви́тягнена ще рука Його! 18 Бо зло́ба
горить, як огонь, пожира́є терни́ну й будя́ччя, і
пала́є по за́пустах лісу, і кру́тяться вверх стовпи
диму. 19 Від лютости Господа Саваота земля
загори́ться, і стане наро́д, як пожи́ва огню, і
не пощади́ть жоден брата свого́! 20 І різати
буде право́руч, та бу́де голодний, і же́ртиме
зліва, але не наси́титься, кожен же́ртиме тіло
раме́на свого́: 21 Манасі́я — Єфре́ма, а Єфре́м —
Манасі́ю, ра́зом обоє на Юду. При цьому всьому
не відверну́всь Його гнів, і ви́тягнена ще рука
Його!

10 Горе законода́вцям несправедли́вим, та
писаря́м, які пишуть на лихо, 2 щоб від
правосу́ддя усу́нути бідних, і щоб відняти права́
від убогих наро́ду Мого, щоб стали вдови́ці
здоби́чею їм, і пограбува́ти сирі́т. 3 А що́ ви
чини́тимете в день навї́щення, і на́глої згу́би, що
при́йде здале́ка, — до ко́го втече́те за по́мічню,
і де́ позоста́вите славу свою? 4 Нічого́ не
ли́шиться — тільки зігну́тися між полоне́ними, і
попа́дати між позаби́ваними. При цьо́му всьому
не відверну́всь Його гнів, і ви́тягнена ще рука
Його! 5 Біда асирі́йцеві, же́злові гніву Мого, а
кий у руках його — це пересе́рдя Моє! 6 На люд
нечести́вий пошлю́ Я його́, про наро́д Мого гніву
йому накажу́, щоб набрати здоби́чі й вчинити
грабу́нок, і щоб потопта́ти його́, як боло́то на
ву́лицях. 7 Та не так він собі розуміє, а серце
його не так ми́слить, бо в серці його — щоб
немало наро́дів пони́щити та погуби́ти! 8 Бо
говорить: Хіба мої провідники́ ра́зом усі не
царі́? 9 Чи ж Кально не такий, як Кархеміш?
Чи ж Хама́т не такий, як Арпа́д? Хіба ж не
така Самарі́я, як Дамаск? 10 Тому́ що рука моя
ца́рства божкі́в досягла́, а в них більші бовва́ни,
як в Єрусалимі та в Самарі́ї, 11 то хіба не зроблю́
я так само для Єрусалиму й бовва́нів його,
як зробив я був для Самарі́ї й божкі́в її? 12 І
станеться, як доконáє ввесь чин Свій Госпо́дь на
Сіонській горі та в Єрусалимі, то скаже: Навіщу́
я плоди́ гордови́тости серця царя асирійського
та пишно́ту чванли́вих оче́й його! 13 Бо він
каже: Вчинив я це міццю своєї руки й своїм

розумом, я бо розумний, — і відміня́ю границі наро́дів, а їхні́й маєток граби́ю, й як сильний,
скида́ю пану́ючих! 14 І досягла́, мов кубло́ те,
багатства наро́дів рука моя, й як збирають
поки́нені я́йця, я всю зе́млю зібрав, — і ніхто
не порушив крило́м, і дзюбка́ не відкрив, і не
зацвірі́нькав. 15 Чи бу́де сокира пиша́тися понад
свого́ рубача́? Чи понад свого́ пилува́льника
буде горди́тися пилка? Ніби жезло пови́щує тих,
хто його́ підіймає, ніби підно́сить кий того, хто
не є дерево! 16 Зате Госпо́дь, Бог Сава́от пошле
сухорля́вість на ситих його, і під його славою
— по́лум'я буде пала́ти, немов би пожар! 17 І
Світло Ізраїля стане огнем, а Святий його —
по́лум'ям, і запа́лить воно, й пожере́ його те́рня
й будя́ччя його в один день! 18 І славу лісу його
й його са́ду ви́губить Він від душі й аж до тіла, і
бу́де, що зни́діє він, мов той хворий, — 19 і буде
оста́нок дере́в його лісу такий нечисле́нний,
що й хло́пець їх спише! 20 І станеться в день
той, оста́нок Ізраїля і врято́вані дому Якова не
бу́дуть вже більш опира́тись на то́го, хто б'є їх,
— й обіпру́ться у правді на Господа, Святого
Ізраїлевого. 21 Останок наве́рнеться, останок
Якова, до Сильного Бога. 22 Бо коли б був наро́д
твій, Ізра́їль, як мо́рський пісок, тільки останок
із нього наве́рнеться! Заги́бель призна́чена є,
щоб ви́повнилась справедливість, 23 бо ви́конає
Господь, Бог Сава́от постано́влену згу́бу посеред
всієї землі. 24 Тому так промовляє Госпо́дь, Бог
Сава́от: Мій наро́де, мешка́нче Сіону, не бійсь
асирі́йця! Він па́лицею тебе вдарить, і кия свого
підійме на те́бе, як колись на дорозі єгипетській.
25 Бо мало ще, трохи побу́де, — та й скі́нчиться
лють, і зве́рнеться гнів Мій на зни́щення їх! 26 І
збу́дить на нього бича́ Госпо́дь Сава́от, як ура́зив
був Він Мадія́ма при скелі Оре́в, і кий Його
буде на морі, і його Він проста́гне, як колись на
Єгипет! 27 І станеться в день той, з твого рамена
тяга́р його здійметься, а з-над шиї твоєї ярмо́
його, і через ситість ярмо́ буде зни́щене! 28 Він
при́йде навпроти Айя́ту, пере́йде в Мігро́н, свої
речі складе до Міхма́шу. 29 Пере́йдуть прова́лля,
Гева — ночлі́г нам, затремтіла Рама, утекла
Саулова Гів'а. 30 Заголоси́ ти, о до́чко Галліму,
послухай, Лаїше, о бідний Анатоте! 31 Мадме́на
розбіглась, мешка́нці Гевіму втікають. 32 Ще
сьогодні зоста́неться він у Нові; своєю рукою
грози́ть горі дочки́ Сіону, па́гірку Єрусалиму.
33 Ось Господь, Бог Саваот відтина́є галу́зки
застраша́льною силою, — і найвищі поста́вою
будуть пости́нані, а високі бу́дуть пони́жені. 34 І
буде обтя́та навко́ло залізом гуща́вина лісу, і
Лива́н упаде́ від Могу́тнього!

11 І ви́йде Пагі́нчик із пня Єссе́євого, і Галу́зка
дасть плід із корі́ння його. 2 І спочи́не на
Нім Дух Господній, — дух мудрости й розуму,
дух поради й лица́рства, дух пізна́ння та стра́ху
Господнього. 3 Його уподо́бання — в страху́
Господньому, і Він не на погляд оче́й своїх буде
судити, і не на по́слух уше́й Своїх буде рішати, 4
але буде судити убогих за правдою, і правосу́ддя
чини́тиме слушно суми́рним землі. І вдарить
Він землю жезло́м Своїх уст, а ві́ддихом губ
Своїх смерть заподі́є безбожному. 5 І ста́неться
поясом клу́бів Його справедливість, вірність
же — поясом сте́гон Його! 6 І заме́шкає вовк із
вівце́ю, і буде лежати пантє́ра з козля́м, і будуть
ра́зом телятко й левчу́к, та теля відго́доване, а
дитина мала їх води́тиме! 7 А корова й ведмідь
будуть па́стися ра́зом, разом бу́дуть лежати їхні
діти, і лев буде їсти солому, немов та худоба! 8 І
буде ба́витися немовля́тко над діркою гада, і
відня́те від перс дитинча́ простягне́ свою руку
над но́ру гадюки, — 9 не вчинять лихого та
шкоди не зроблять на всій святій Моїй горі, бо
земля буде повна пізна́ння Господнього так,
як море вода покриває! 10 І станеться в день
той: до Кореня Єссеєвого, — що стане пра́пором
наро́дам, — погани звертатися будуть до Нього, і
буде славою місце спочи́нку Його! 11 І станеться
в день той, і зно́ву подруге проста́гне Господь
Свою руку, щоб набу́ти оста́нок наро́ду Свого,
що поли́шиться з Ашшуру й з Єгипту, і з Патросу
та з Етіопії, і з Еламу й з Шін'ару, і з Хамату,
та з морських островів. 12 І пога́нам підійме
Він пра́пора, і згрома́дить вигна́нців Ізраїля, і
розпоро́шення Юди збере з чотирьох країв сві́ту!
13 І спи́ниться за́здрість Єфрема, і ви́тяті будуть
супротивники Юди, — не буде вже за́здрити
Юді Єфре́м, а Юда не бу́де гноби́ти Єфрема. 14 І
вони полетять на плече филисти́млян до моря,
пограбують гурто́м синів сходу, на Едо́ма й
Моа́ва вони накладу́ть свою руку, і діти Аммо́на
їх слухати будуть. 15 І вчинить закля́ттям
Господь зато́ку моря Єгипетського, і руку Свою
простягне́ на ріку́ в сильнім вітрі Своїм, і на сім
пото́ків розділить її, й буде можна її у взутті́
перехо́дити. 16 І буде широ́ка доро́га для ре́шти
наро́ду Його, що з Ашшу́ру зоста́неться, як була
для Ізраїля в день, коли він вихо́див із кра́ю
єги́петського.

12 І ти скажеш дня того: Хвалю́ Тебе, Господи,
бо Ти гні́вавсь на мене, та гнів Твій вщуха́є,
й мене Ти пора́дуєш, 2 оце, — Бог спасі́ння
моє! Безпечний я, і не боюсь, бо Госпо́дь, —
Господь сила моя та мій спів, і спасі́нням
для мене Він став! 3 І ви в радості бу́дете
че́рпати воду з спасе́нних джере́л! 4 І скажете

ви того дня: „Дя́куйте Господу, кличте Іме́ння
Його́, сповістї́ть між наро́дів про вчинки Його,
пригадайте, що Йме́ння Його превеличне! 5
Співайте для Господа, Він бо вели́чне вчинив,
і хай це́ буде зна́не по ці́лій землі! 6 Радій
та співай, ти мешка́нко Сіону, бо серед тебе
Великий, — Святий Ізраїлів!

13 Пророцтво про Вавило́н, що бачив Іса́я,
син Амо́сів. 2 Підійми́те прапора на лисую
го́ру, кличте їх голосні́ш, помаха́йте рукою,
щоб ішли у воро́та! 3 Я звелів був Своїм
посвя́ченим, теж покликав лица́рство Своє на
Мій гнів, що зухва́ло раді́ють. 4 Чути га́мір
у гора́х, як наро́ду числе́нного, чути гомін
згрома́джених тут царств наро́дів: це перегляда́є
Госпо́дь Сава́от бойове́ Своє ві́йсько! 5 Прихо́дять
з далекого кра́ю, із кі́нців небе́с, Господь і
знаря́ддя гніву Його, щоб усю землю пони́щити!
6 Голосіть, бо близьки́й день Господній, — він
від Всемогу́тнього при́йде, немов зруйнува́ння.
7 Тому́ то ослабнуть всі ру́ки, і кожне серце
люди́ни зневі́риться. 8 І вони наляка́ються,
болі та муки їх схо́плять, немов породі́лля
та, будуть тремтіти. Остовпі́ють один перед
о́дним, полум'я́ні обличчя — то їхні обличчя.
9 Оце день Господній прихо́дить, суво́рий, і
лютість, і по́лум'я гніву, щоб зе́млю зробити
спусто́шенням, а грішних її повигу́блювати з
неї! 10 Бо зо́рі небесні та їхні сузі́р'я не дадуть
свого світла, сонце затьми́ться при сході свое́му,
а місяць не буде вже ся́яти сві́тлом свої́м. 11
„І Я покараю все́світ за зло, а безбожних за
їхню провину, бундю́чність злочинця спиню́,
а гордість наси́льників зни́жу! 12 Я зроблю́
люди́ну дорожчою від щирого золота, і смертну
люди́ну — від офі́рського золота“. 13 Тому́ небеса́
захитаю, і рухне́ться земля з свого місця від
лю́тости Господа Сава́та, у День, як пала́тиме
гнів Його. 14 І буде наро́д, як та са́рна споло́шена
чи як отара, якої зібрати немає кому́. До наро́ду
свого кожен зве́рнеться, і кожен до кра́ю свого
втікатиме. 15 Кожен зна́йдений буде зако́леним,
і кожен узя́тий впаде́ від меча. 16 А їхні діти
на їхніх оча́х порозби́вані будуть, їхні доми́
пограбо́вані будуть, а їхніх жінок побезче́стять!
17 Оце Я збуджу́ на них мі́дян, що срі́бла не
лічать, а золото — не чують бажа́ння до нього, —
18 і будуть вбива́ти юнакі́в їхні лу́ки, і над пло́дом
утро́би вони милосердя не ма́тимуть, їхнє око
над ді́тьми не ма́тиме милости. 19 І стане тоді
Вавило́н, краса царств, пишно́та халде́йської
гордости, таким, як Бог зруйнував був Содо́м
та Гомо́рру! 20 Не буде наза́вжди засе́лений
він, ні заме́шкалий з роду в рід, і араб там не
стане наме́том, і там пастухи́ не спочи́нуть
з своєю ота́рою. 21 Але бу́дуть барло́жити
там зві́рі пустині, і будуть доми́ їхні со́вами
по́вні, і там пробува́тимуть стру́сі, і волохаті
де́мони там танцюва́тимуть. 22 І зави́ють шака́ли
в порожніх хоро́мах його, а гієни в веселих
пала́цах! І близьке́ вже насту́плення ча́су його, і
не заба́ряться ці його дні!

14 Бо Господь змилосе́рдиться над Яковом,
і вибере зно́ву Ізраїля, і на їхній землі їх
посе́лить. І чужи́нець долучений буде до них, і
прие́днані будуть до дому Якового. 2 І наро́ди
їх ві́зьмуть, і їх попрова́дять до їхнього місця,
а Ізраїлів дім на Господній землі за рабів та
за невільниць їх при́йме собі на спа́дщину. І
ві́зьмуть вони до неволі тих, хто їх понево́лив, і
вони над своїми гноби́телями запанують! 3 І
буде в той день, як Господь дасть тобі відпочи́нок
із терпі́ння твого та з неспоко́ю твого, та з праці
тяжко́ї, яку ти був мусів робити, 4 то ти заспіваєш
оцю пісню глумли́ву про царя Вавилону та й
скажеш: Як гноби́тель минувся, — минулося
гно́блення! 5 Господь зламав кия безбожних і
же́зла пану́ючих, 6 що наро́ди постійним ударом
у лютості бив, що в гніві гноби́в був людей
переслі́дуванням безупи́нним. 7 Спочи́ла була́,
заспоко́їлася вся земля, і виспівує го́лосно. 8
Кипари́си та ке́дри лива́нські тобою втішаються
й кажуть: „Відко́ли ти ліг, не прихо́дить на
нас дровору́б!“ 9 Завору́шивсь тобою іздо́лу
шео́л назу́стріч твоєму прихо́ду; померлих тобі
побуди́в, усіх проводирі́в на землі, і підняв з
їхніх тро́нів всіх лю́дських царів. (Sheol h7585) 10
Вони всі зачну́ть говорити та й скажуть тобі: „І
ти ослабі́в, як і ми, став подібний до нас!“ 11
Зіпхну́та в шео́л твоя го́рдість та гра твоїх арф;
ви́стелено під тобою черво́ю, і черва́к накриває
тебе. (Sheol h7585) 12 Як спав ти з небе́с, о сину
зірни́ці досві́тньої, я́сная зо́ре, ти розбився об
землю, погро́мнику лю́дів! 13 Ти ж сказав був у
серці своєму: „Зійду́ я на небо, повище зір Божих
поста́влю престола свого́, сяду я на горі збору
богів, на кі́нцях півні́чних, 14 підійму́ся понад
гори хмар, уподі́бнюсь Всеви́шньому! 15 Та
ски́нений ти до шео́лу, до найгли́бшого гро́бу!
(Sheol h7585) 16 Ті, що на тебе дивитися бу́дуть,
пригляда́тися будуть до тебе, зве́рнути увагу на
тебе: „Чи то той чоловік, що змушував землю
тремтіти, що знево́лював царства труси́тись, 17
що він оберта́в у пустиню вселе́нну, а міста її
бу́рив, що в'я́знів своїх не пускав він додо́му?
18 Усі царі лю́дів, вони всі у славі ляглі́, кожен
у своїй усипа́льні, 19 ти ж від гро́бу свого
відки́нений геть, мов галу́зка бридка́, ото́чений
вбитими та мечем переши́тими, що до гро́бу

між камінь спуска́ються, як пото́птаний труп.
20 Ти не бу́деш поєднаний з ними у гро́бі, бо
землю свою зруйнува́в, свій наро́д повбивав.
Насіння злочинців повік не згада́ється! 21 Його
ді́тям зготу́йте різню за вину їхніх батькі́в,
щоб вони не повстали, і землі не вспадкува́ли,
і не напо́внили світу міста́ми. 22 І на них Я
повста́ну, — говорить Господь Саваот, — і ви́тну
ім'я́ Вавило́ну й оста́нок його, і нащадка й
ону́ка, говорить Господь! 23 І вчиню́ Я його
їжако́ві осе́лею та во́дним багно́м, і мітло́ю
виґу́блення позаміта́ю його́, говорить Господь
Саваот! 24 Присягав був Господь Саваот та казав:
Поправді, — як ми́слив собі Я, так ста́неться,
й як Я був врадив — те спо́вниться, 25 щоб
стовкти́ асирі́йця в країні Моїй, і на го́рах Моїх
розтопчу́ Я його! І ярмо́ його зді́йметься з них,
і тяга́р його скинеться з їхніх раме́н! 26 Це та
рада, яка про всю землю ура́джена, і це та рука,
що простя́гнена на всі наро́ди. 27 Бо врадив
Госпо́дь Сава́от, і хто Його раду відмі́нить? А
рука Його ви́тягнена, — й хто відве́рне її? 28 У
році смерти царя Аха́за було таке пророцтво: 29
Не ті́шся, уся филисти́мськая зе́мле, що зла́мане
же́зло, яке тебе вдарило, бо з гадю́чого ко́реня
ви́повзе люта змія́, і огни́стий летю́чий драко́н
буде пло́дом її! 30 І па́стися будуть перво́рідні
бідних, і вбогі безпечно лежатимуть, а твій
корень Я голодом ви́морю, і рештки твої він
доб'є! 31 Плач же, брамо, ти ж місто, кричи, —
розпливла́ся ти, вся филисти́мськая зе́мле, бо
прихо́дить із пі́вночі дим, і не буде нико́го, хто
відстав би з його воякі́в! 32 І що́ відпові́сться
наро́днім посла́м? — Що Сіона Господь заложи́в,
і схова́ються в ньому убогі з наро́ду Його!

15 Пророцтво про Моава. Справді вночі Ар-
Моа́в пограбо́ваний був та пони́щений,
справді вночі Кір-Моав пограбований був та
понищений. 2 Він пішов до святині, а Диво́н
на верхі́в'я, щоб плакати; на Нево́ й на Меде́ву
голо́сить Моав. На всіх головах його ли́сина,
обстри́жена кожна його борода́, 3 на всіх
його вулицях підпереза́лись вере́тою, на даха́х
його та на площах його всі голо́сять, з плачу́
розпливаються. 4 І кричали Ешбон та Ел'але, аж
до Яга́цу був чутий їхній голос, тому́ то голосять
воя́ки Моава, і душа його в ньому тремтить. 5
Моє серце кричить про Моа́ва, втікачі його —
аж до Цоару, до Еглат-Шелішії, бо з плаче́м
ходять збі́чням Лухі́ту, бо на Хоронаїмській
дорозі встає крик заги́белі, 6 бо во́ди Німріму
спусто́шенням бу́дуть, бо посо́хла трава, мурава́
позника́ла, немає нічого зеленого. 7 Тому́ то
набутий останок і маєток вони віднесу́ть за потік
степови́й. 8 Бо країну Моава той крик оточи́в, по
Еглаїм його голосі́ння, і по Беер-Елім голосі́ння
його. 9 Бо напо́внилась кров'ю димонська вода,
бо Я покладу́ на Димо́н додатко́ве: лева для
втікачів із Моава, і на останок землі.

16 Овечки пошліть власникові землі, із Сели
на пустиню, на го́ру Сіонської дочки́.
2 І станеться, мов те споло́шене пта́ство,
з кубла́ повиго́нене, будуть до́чки Моавські
при бро́дах Арнону: 3 „Подай раду, зроби
при́суд, учини нічну тінь свою повного полудня,
сховай ви́гнаних, біженця не видавай. 4 Нехай
ме́шкають в тебе вигна́нці Моаву, стань їм
за́хистом перед грабі́жником, бо не стало
наси́льника, скінчи́вся грабу́нок, загинув топта́ч
із землі. 5 І буде утве́рджений милістю трон,
і сяде на ньому у правді в наметі Давида
суддя́, що дбатиме за правосу́ддя та буде в
справедливості вправний. 6 Ми чули про
гордість Моава, що гордий він дуже, про
сваво́лю його й його гордість, про лю́тість його,
про неслушні його нісені́тниці“. 7 Буде тому́
голоси́ти Моав над Моавом, увесь голосити
він буде! За паляни́цями з грон Кір-Харесету
плакати бу́дуть насправді побиті, 8 бо посохли
хешбо́нські поля́, і виноградник Сівми; володарі
наро́дів понищили гро́зна добі́рні, які до Язеру
сяга́ли й зникали в пустині; галу́зки ж його
розтяга́лися, і море вони перейшли́. 9 Тому́ то
язе́рським плаче́м буду плакати за виногра́дину
Сівми. Сльозою своєю тебе орошу́, о Хешбо́не
й Ел'а́ле, бо крик бо́ю напав на твій збір та
на жни́во твоє. 10 І буде за́брана радість та
втіха із са́ду, а по виноградниках пісні не бу́де
й не зді́йметься окрик. Вина по чави́лах не
буде топта́ти чави́льник, — окрик радости Я
припини́в! 11 Тому́ то в жало́бі звучать про
Моав мої ну́трощі, мов би та арфа, а ну́тро моє
— про Кір-Херес. 12 І буде, як ви́явиться, що
змучивсь на взгі́р'ї Моав, і вві́йде молитись
у святиню свою, та він не ося́гне нічо́го. 13
Оце слово, яке говорив був віддавна Госпо́дь
про Моава. 14 А тепер Господь каже, говорячи:
За три ро́ки, одна́кові з лі́тами на́ймита, буде
зневажена слава Моава з усім велелю́ддям його,
а позосталість — мала та дрібна, невелика!

17 Пророцтво про Дамаск. Ось Дама́ск
вилуча́ється з міст, і стається, як купа руїн.
2 Поки́нені будуть міста Ароеру, для чері́д вони
будуть, і ті будуть лежати, і не буде кому їх
споло́шити. 3 Заникне тверди́ня з Єфрема, і
царство з Дамаску, і решта Ара́му — будуть, як
слава синів Ізраїля, говорить Господь Сава́от!
4 І станеться в день той, слава Якова зни́діє, і
ви́худне товщ його тіла. 5 І буде, немов би жнець

збирає збіжжя, а раме́но його жне коло́сся;
і буде, немов би збирають коло́сся в долині
Рефаїм. 6 І на ньо́му зоста́нуться за́лишки з
пло́дів, як при оббива́нні оливки: дві-три я́гідки
на верхові́тті, чотири-п'ять на галу́зках пліднoї
деревини, говорить Господь, Бог Ізраїлів. 7 Того
дня зве́рне люди́на зір до свого́ Творця, а очі її
на Святого Ізраїлевого дивитися будуть. 8 І не
буде зверта́тись люди́на до же́ртівників, чину
рук своїх, і не буде дивитись на те, що́ зробили
були її пальці, ні на аше́ри, ані на стовпи на
честь сонця. 9 Того дня її сильні міста будуть,
мов ті опустілі місця лісу та верхі́в'я гір, що їх
позоставлено перед синами Ізраїля, і руїною
станеться те. 10 Бо забула ти, до́чко Ізраїля, Бога
спасі́ння свого, і не пам'ятала про Скелю сили
своєї. Тому́ то са́диш розсадника приємного, і
пересаджуєш туди чужу виноградину. 11 Того
дня, як садила, ти обгороди́ла його, і про посів
свій подба́ла, щоб рано зацвіло́. Але жни́во
минулося в день слабости та невиго́йного болю!
12 Біда, рев числе́нних наро́дів, — гурко́чуть, як
гу́ркіт морі́в, і галас племе́н, — вони галасують,
як гу́ркіт міцної води. 13 Галасують племе́на,
як гу́ркіт міцно́ї води, та Він їм погро́зить, і
кожен дале́ко втече, і буде гнаний, немов та
поло́ва на го́рах за вітром, і мов перед вихром
перекотипо́ле. 14 Як вечір насуне — то й жах ось,
поки ра́нок настане — не буде його. Це талан
наших грабівники́в, і це доля дери́людів наших!

18 Горе тобі, дзвінкокри́лий ти кра́ю, що
з дру́гого бо́ку річо́к етіо́пських, 2 що
морем послів посилаєш на човнах папі́русових
по пове́рхні води! Ідіть, скорохо́дні посли,
до наро́ду високого й блискучезбро́йного, до
народу страшно́го відда́вна й аж досі, до люду
преси́льного, що топче усе, що річки його землю
поперетина́ли. 3 Усі ме́шканці все́світу, що на
землі пробува́єте, — дивіться, коли піднесе́ться
прапор на гора́х, слухайте, чи не затру́блять
у ріг. 4 Бо Госпо́дь так промовив до мене: Я
буду спокійний, і буду дивитися з місця Свого
пробува́ння, — як тепло́ те при світлі ясно́му, як
та хмара роси в спе́ку жнив! 5 Бо перед жнива́ми,
як скі́нчиться цвіт, недозріле ж усе стане зрілими
гро́знами, то Він зріже серпа́ми галу́ззя м'які́, а
галу́зки, що сте́ляться, повідкидає, повідру́бує
Він. 6 Будуть вони позоста́влені ра́зом для
хижого птаха гірсько́го й звири́ни земно́ї, —
і літо над ним проведе́ хижий птах, і вся
зе́мна звири́на над ним перези́мує. 7 Того ча́су
прине́сений буде дару́нок для Господа Саваота
від наро́ду високого й блискучезбро́йного, і
від народу страшно́го відда́вна й аж досі, від
люду преси́льного, що топче усе, що річки́ його
землю поперетина́ли, до місця Йме́ння Господа
Саваота па Сіонській горі.

19 Пророцтво про Єгипет. Ось на хмарі
леге́нькій несеться Госпо́дь і прибу́де в
Єгипет, — і затремтя́ть перед лицем Його
бовва́ни Єгипту, і серце Єгипту розта́не посеред
нього. 2 І підбу́рю єги́птянина на єги́птянина,
і будуть точи́ти війну кожен з братом своїм,
і кожен із ближнім своїм, місто з містом, а
царство із царством. 3 І Єгипет на дусі пони́кне
в свое́му нутрі́, а раду його Я поплу́таю, і вони
будуть питати бовва́нів своїх, і заклиначі́в духів
та духів померлих і своїх ворожби́тів. 4 І віддам
Я Єгипет у руку жорсто́кого пана, і цар лютий
над ним запанує, говорить Господь, Господь
Саваот! 5 І зникне із Моря вода, і висохне
Річка, та й стане суха. 6 І засмердя́ться річки́ та
нужде́нними стануть, і повисиха́ють прито́ки
Єгипту, пов'я́не коми́ш та очере́т. 7 Луги над
рікою, над берегом річки, і все, що при рі́чці
посіяне, повисиха́є, розвіється все, і не буде
його. 8 І заплачуть риба́лки, і будуть ридати
всі ті, що гачка́ закида́ють до річки, а ті, що
розтя́гують не́від на воду, стратять надію. 9 А
ті, що працюють при че́санім льоні та тчуть
полотно́, засоро́мляться. 10 І будуть осно́ви
Єгипту розбиті, всі ж працю́ючі за плату на дусі
впаду́ть. 11 Дійсно, вельмо́жі Цоа́ну безумні,
і нерозумною стала рада мудрих фараонових
ра́дників. І як фараонові скажете: Я син мудреці́в,
я син давніх царів? 12 Де ж вони, де твої мудреці?
І хай розка́жуть тобі й хай пізна́ють, що порадив
Госпо́дь Саваот на Єгипет. 13 Стали немудрі
вельможі Цоа́ну, вельможі Мемфісу обма́нені,
учинили блуд я́чим Єгипет головніші з племе́н
його. 14 Господь влив у нього дух о́дуру, і
вони вчинили блуд я́чим Єгипет в усякому чині
його, як блу́дить п'яни́ця в блюво́ті своїй. 15
І Єгипет не матиме ді́ла, що вміли б вчинити
його голова або хвіст, пальмо́ва галу́зка чи
очерети́на. 16 Того дня стане Єгипет, немов ті
жінки́, і тремтітиме, і буде лякатись по́маху
руки Господа Саваота, що Він нею над ним
помаха́є. 17 І стане юдейська земля для Єгипту
за по́страх: кожен, кому пригадають про неї,
злякається перед за́думом Господа Саваота,
якого повзяв Він на нього. 18 Того дня буде
п'ять міст в єгипетськім кра́ї, що говоритимуть
ханаанською мовою й присягатимуть Господом
Саваотом. Одне буде зватися Ір-Гахерес. 19 Того
дня серед кра́ю єгипетського буде же́ртівник
Господу, і стовп при границі його Господе́ві.
20 І він буде в єгипетськім кра́ї ознакою й свідком
для Господа Саваота, — коли будуть взивати
до Господа перед гноби́телями, то пошле їм

спасителя та оборо́нця, який їх спасе. 21 І стане
знаний Господь для Єгипту, і того дня позна́ють
єги́птяни Господа, і будуть служити жертвою
й жертвою хлі́бною, і присягну́ть обі́тницю
Господе́ві, і ви́повнять. 22 І вра́зить єги́птян
Господь, буде бити їх та лікувати, і до Господа
зве́рнуться, і Він дасться їм ублагати Себе,
і їх вилікує. 23 Того дня буде бита дорога
з Єгипту в Асирію, і при́йдуть асирі́йці до
єги́птян, а єги́птяни до асирі́йців, і будуть
служити єгиптяни з асирійцями Господе́ві. 24
Того дня буде Ізраїль третім краєм побіч Єгипту
й Асирії, благослове́нням серед землі, 25 бо
Господь Саваот його поблагослови́в та й сказав:
Благословенний наро́д мій Єгипет, і Ашшу́р, чин
Моїх рук, та Ізраїль, спа́дщина Моя!

20 Того року, коли Тартан прийшов до Ашдоду,
як його послав був Сарґон, цар асирійський,
і він воював був з Ашдодом і здобув його, 2 того
ча́су казав був Господь через Ісаю, Амосового
сина, говорячи: „Іди, і розв'я́жеш вере́ту з-над
сте́гон своїх, і здіймеш взуття́ зо своєї ноги!“ І він
зробив так, — ходив наги́й та бо́сий. 3 І Господь
говорив: „Як ходив Мій раб Ісая нагий та босий
три роки, — це ознака та чудо про Єгипет та
про Етіопію, — 4 так поведе́ цар асирійський
полоне́них Єгипту й вигна́нців Етіопії, юнакі́в
та стари́х, нагих та босих, навіть з озадком
відкритим. Сором Єгипту! 5 І будуть збентеже́ні
та засоро́млені за Етіопію, куди зве́рнений зір
їхній, та за Єгипет, їхню пишноту́. 6 І скаже того
дня мешка́нець того побережжя: Оце таке місце,
куди зве́рнений зір наш, куди ми втікали за
поміччю, щоб урятуватися перед асирійським
царем. І я́к ми втечемо?“

21 Пророцтво про пустиню надмо́рську. Як
но́сяться бурі на пі́вдні, так ворог іде із
пустині, із кра́ю страшно́го. 2 Виді́ння грізне́
мені явлене: Грабує грабіжник, пусто́шник
пусто́шить. Прийди, о Еламе, Мадай обложи,
— усяким зідха́нням зробив Я кінець“. 3 Тому́
то напо́внилися мої сте́гна тремті́нням, і болі
схопи́ли мене, немов породі́льні ті болі. Я
скривився від того, що чув, я від ба́ченого
перестра́шивсь. 4 Забилося серце моє, тремті́ння
напало мене несподі́вано; вечір розкоші моєї
змінився мені на страхі́ття. 5 Поставлений
стіл, килима́ми накрито, їсться та п'ється.
Уставайте, прави́телі, щити́ намасті́ть! 6 Бо до
мене сказав Господь так: „Іди, вартово́го постав,
— що́ побачить, нехай донесе́“. 7 І коли він
похо́да побачив, по парі їздці́в, поїзд ослів, поїзд
верблю́дів, — і прислу́хується він з увагою, із
увагою пильною. 8 І він крикнув, як лев: „Я
за́вжди стою́ вдень на ва́рті, о Господи, і стою
на сторо́жі своїй усі но́чі!“ 9 Аж ось іще по́хід
мужів, по двоє їздці́в. І він відповів та сказав:
„Упав, упав Вавило́н, а всі ста́туї бо́гів його
порозбивані о́б землю!“ 10 О мій помоло́чений
ти, сину то́ку мого! Я звістив вам, що чув був від
Господа Саваота, Бога Ізраїлевого. 11 Пророцтво
про Думу. До мене кричить із Сеїру: „Сто́роже,
яка пора ночі? Сто́роже, яка пора ночі?“ 12
А сторож сказав: „Настав ра́нок, а все ж іще
ніч. Якщо ви пита́тимете, то питайте та зно́ву
прийдіть!“ 13 Пророцтво про Арабію. У лісі в
степу́ ночува́ти, ви будете карава́ни деданів.
14 Мешканці Теманського кра́ю, винесіть воду
назу́стріч для спра́гненого, втікача́ зустрічайте
із хлібом! 15 Бо втекли́ вони перед меча́ми,
перед голим мече́м, і перед натя́гненим луком,
і перед тягото́ю війни. 16 Бо до мене Господь
сказав так: Ще за рік, як рік на́ймита, і вся слава
Кедару поки́нчиться. 17 А понадто полишиться
невелике число лу́чників з ли́царів кеда́рських
синів, бо Господь, Бог Ізраїлів, це говорив.

22 Пророцтво про долину Видіння. Що це
сталось тобі, що ти висипав увесь на даха́?
2 Місто спо́внене га́ласом, місто гучне́, місто
веселе! Побиті твої — не побиті мече́м, і не
повмирали в війні. 3 Усі ра́зом утекли твої
проводирі́, без ви́стрілу луку пов'я́зані; усі, хто з
тобою знайшовся, пов'я́зані ра́зом, — хоч вони
повтікали дале́ко. 4 Тому́ я сказав: Відверніться
від мене, я гі́рко запла́чу! Не силуйтеся потішати
мене, що наро́ду мого дочка́ поруйно́вана, — 5
бо це день збенте́ження, і стопта́ння, і за́колоту,
день Господа, Бога Саваота, у долині Виді́ння,
день розва́лення муру та зо́йку на го́рах! 6 А Елам
узяв сагайдака́, у поході мужів з верхівця́ми, Кір
же витяг щита́. 7 І сталось, найкращі долини твої
понапо́внювались колесни́цями, а при брамі
їздці́ понаставлені. 8 І відкрив він засло́ну із
Юди, і ти поглянув того дня на збро́ю дому лісу.
9 І побачили в Місті Давидовім щі́лини, що багато
їх стало, і зібрали води з ставу до́лішнього; 10 і
порахува́ли доми в Єрусалимі, і порозбивали
доми́ ті на змі́цнення муру; 11 і зробили ви
між двома му́рами збір для старого ставка́,
але ви не дивились на Того, Хто́ це зробив,
Хто це віддавна створив, ви не бачили. 12 І
Господь, Бог Саваот того дня був покликав на
плач, і на голосі́ння, і на обстрига́ння воло́сся,
і щоб оперeза́тись вере́тою. 13 Та ось радість
і втіха: забивають худобу велику та ріжуть
худобу дрібну́, їдять мясо й вино попива́ють,
викрикуючи: „Будем їсти та пити, бо взавтра
помре́м! 14 І відкрив Господь Саваот в мої уші:

Напевно не про́ститься вам беззако́нство оце,
аж поки ви не помрете́, промовив Господь, Бог
Саваот. 15 Так промовив Господь, Бог Саваот: Іди,
увійди до того управи́теля, до Шевни, що над
домом, та й скажеш: 16 „Що́ ти тут маєш, і хто́
тут у тебе, що гро́ба для себе тут ви́довбав?“Ти
ви́рубав на висоті̂ свого гро́ба, ти ви́довбав в
скелі оселю собі, 17 та Господь тебе з силою
ви́кине, ли́царю, і хапа́ючи, схо́пить тебе, 18
звива́ючи, зви́не тебе на клубо́к, і кине, як ку́лю,
у землю просто́ру, і там ти помре́ш, і пі̂дуть
туди й вози славні твої, о га́ньбо ти дому свого
госпо́даря! 19 І попхну́ тебе з стану твого́, і скину
тебе з того місця, на яко́му стоїш. 20 І станеться
в день той, і покли́чу Свого раба Еліякима, сина
Хілкійїного, 21 і на нього хіто́на твого́ одягну́,
і підпережу́ Я його твоїм по́ясом, панува́ння
твоє дам у руку його, і стане він ба́тьком для
ме́шканця Єрусалиму та для Юдиного дому! 22 І
дам ключа́ дому Давидового на раме́но його, —
і коли він відчи́нить, не буде кому замика́ти,
коли ж він замкне́, то не буде кому відчиня́ти.
23 І його Я заб'ю́, мов кілка́, в певне місце, і
стане він до́мові батька свого троном слави.
24 І повісять на ньому всю славу отці̂вського
дому його, наща́дки та дикі відро́стки, увесь
по́суд малий від мисо́к й аж до всякого по́суду
глиняного! 25 Того дня, — говорить Господь
Саваот, — похитне́ться кіло́к, що був в певне
місце забитий, і буде відру́баний та й упаде́, — і
зни́щений буде тяга́р, що на ньому, бо так каже
Госпо́дь!

23 Пророцтво про Тир. Голосіть, кораблі
Таршішу, бо Тир поруйно́ваний: без домів
і без входу з кіттейського кра́ю. Так було їм
відкрито. 2 Замовчіте, мешка́нці надмо́р'я!
Сидо́нські купці, які морем пливуть, тебе
перепо́внили. 3 І насіння Шіхору у во́дах
великих, жни́во Ріки то набу́ток його, і наро́дам
він став за торго́вицю. 4 Соро́мся, Сидо́не,
сказало бо море, мо́рська тверди́ня, говорячи:
я не терпіла з поро́ду та не породила, і не
виховала юнаки̂в, і дівчат я не ви́кохала. 5 Коли
до Єгипту ця звістка прибу́де, вони затремтя́ть,
як на зві̂стку про Тир. 6 Перейді̂ть до Таршішу,
ридайте, мешка́нці надмо́р'я! 7 Чи це ваше
місто веселе, що поча́ток його з давен-да́вна?
Його но́ги несуть його в далечину́ оселитися.
8 Хто́ це постанови́в був про Тир, що корони
давав, що князя́ми бували купці його, а його
торговці̂ на землі були в шані? 9 Господь Саваот
це призна́чив, щоб збезче́стити пиху́ всякій
славі, щоб усіх славних землі злегкова́жити. 10
Перейди ти свій край, мов Ріка́, до́чко Таршішу,
— вже нема перепо́ни — 11 Свою руку простя́г Він
на море, і царства затря́с! Господь про Ханаан
наказав, щоб тверди́ню його зруйнува́ти, 12 і
сказав: Не будеш ти більше радіти, збезчещена
ді̂вчино, до́чко Сидону! Уставай, перейди до
Кіттіму, але й там ти спочи́нку не ма́тимеш.
13 Це земля ханаанська; на ніщо́ оберну́всь
цей наро́д, — Ашшур для пустинних звірі̂в
влаштува́в був її. Вони збудува́ли тут ба́шти
варто́ві, і пала́ци її повалили, у руїну її оберну́ли.
14 Голосіть, кораблі Таршішу, бо спусто́шена
ваша тверди́ня! 15 І станеться в день той, Тир
буде забутий на сімдесят літ, як дні панува́ння
одно́го царя. По семидесяти літах станеться
Тирові, як у тій пісні блудни́ці: 16 „Візьми
гу́сла, і пройди́ся по місті, забута блудни́це!
Приємно заграй, багато пісе́нь заспіва́й, щоб
тебе пригада́ли!“ 17 І буде, як сімдесят літ
покінчи́ться, згадає про Тира Господь, і зно́ву він
братиме плату за блудоді̂йство, і чинитиме блуд
з усіма царствами світу на поверхні землі. 18 І
стане набу́ток його та прибуток його із торгі̂влі
Господе́ві присвя́ченим. Не буде збиратися він і
не буде ховатись, бо набу́ток його буде тим, хто
сиді̂тиме перед обличчям Господнім, щоб їсти
доси́та та мати розкішну одежу.

24 Ось Господь нищить землю й пусто́шить
її, й оберта́є поверхню її, а мешканців її
розпоро́шує. 2 І стане священик як і наро́д, а пан
— немов раб, пані, — як невільниця її, продаве́ць
— немов той покупе́ць, боргува́льник — немов
винува́тець, віри́тель — як довжни́к. 3 Земля
буде доще́нту зруйно́вана та пограбо́вана вся, бо
це слово Госпо́дь проказа́в, — 4 засумує, зів'я́не
земля, ослабіє й зів'яне вселе́нна, ослабіють
вельможі наро́ду землі. 5 Й оскверни́лась земля
під своїми мешка́нцями, бо переступи́ли зако́ни,
постано́ву порушили, зламали вони запові̂та
відві̂чного. 6 Тому землю прокля́ття поїло, й
оде́ржали кару мешка́нці її, тому то згоріли
мешка́нці землі, і небагато людей позоста́лося.
7 Сумує вино молоде, виногра́дина в'я́не, усі
радісносе́рді зідха́ють, 8 спини́лися радощі
бубнів, галас веселуні̂в переста́в, затихла потіха
від гу́сел! 9 При пісні вина вже не п'ють,
став гірки́м п'янкий на́пій для тих, хто його
попиває. 10 Зруйно́ване місто спусто́шене, всі
доми́ позами́кані, щоб не ввійти. 11 На вулицях
крик за вином, усяка радість поме́ркла, веселість
землі на вигна́ння пішла, — 12 позоста́лося
в місті спусто́шення, і розбита на зва́лище
брама. 13 Бо так буде посеред землі, посеред
наро́дів, як при оббива́нні оливки, немов при
визби́руванні, коли збір винограду скінчи́вся.
14 Свій голос піді̂ймуть і будуть радіти, через

величність Господню викри́кувати голосно
будуть від моря. 15 Тому Господа славте на
сході, на морськи́х острова́х Ім'я Господа, Бога
Ізраїлевого! 16 Ми чуємо співи від кра́ю землі:
„Слава Праведному!“Але я сказав: Гину, гину,
ой горе мені: Грабі́жники гра́блять, і грабую́чи,
граблять грабі́жно! 17 Страх і яма та па́стка
на тебе, мешка́нче землі! 18 І станеться, той,
хто втікатиме від крику жа́ху, до ями впаде́,
хто ж із ями вихо́дить, буде схо́плений в
па́стку, бо відкриті розтво́ри згори́, а підста́ви
землі затремтіли. 19 Земля поруйно́вана зо́всім,
земля поторо́щена, вся земля захита́лась. 20
Захиталась земля, немов п'я́ний, і ру́хається,
мов нічлі́жний курінь, і вчинився над нею
тяжки́м її гріх, і впала вона, й більш не встане!
21 І станеться в день той, Господь навісти́ть
військо висоти на висоті, і зе́мних царів на
землі, — 22 і будуть зібрані ра́зом, мов в'я́зні
до ями, й у в'язни́цю вони будуть за́мкнені, а
по днях багатьох будуть наві́щені! 23 Місяць
тоді засоро́миться та застида́ється сонце, бо
Господь Саваот зацарюва́в на Сіонській горі та в
Єрусалимі, а перед стари́шими слава Його!

25 Господи, — Ти мій Бог! Я буду Тебе
велича́ти, хвали́тиму Йме́ння Твоє, бо Ти
чудо вчинив, виконав давні приро́чення, певную
правду! 2 Бо Ти купою каменя місто вчинив,
укріплене місто — руїною, чужине́цький пала́ц
перестав бути містом, навіки не буде воно
відбудо́ване! 3 Тому буде хвалити Тебе наро́д
сильний, місто лю́дів наси́льників буде боятись
Тебе, 4 бо твердинею став Ти нужде́нному,
твердинею став для убогого в час його у́тиску,
охороною від хуртови́ни, тінню від спе́ки, — і
дух тих наси́льників був немов хуртови́на на
сті́ну! 5 Як спеко́ту в пустині, Ти крики чужи́нців
прибо́ркав; як тінню від хмари спеко́ту, спів
наси́льників так Він пригли́шить. 6 І вчи́нить
Господь Саваот на горі цій гости́ну з страв
ситих, гостину із вин молодих, із шпіко́вого
то́вщу, із очи́щених вин молодих. 7 І Він на
горі цій пони́щить засло́ну, заслону над усіма
наро́дами, та покриття́, що розтягнене над усіма
лю́дами. 8 Смерть знищена буде наза́вжди, і
витре сльозу́ Господь Бог із обличчя усякого, і
га́ньбу народу Свого він усуне з усієї землі, бо
Господь це сказав. 9 І скажуть в той день: Це
наш Бог, що на Нього ми мали надію — і Він спас
нас! Це Господь, що на Нього ми мали надію,
— тішмося ж ми та радіймо спасі́нням Його!
10 Бо Господня рука на горі цій спочи́не, Моав
же на місці своєму пото́птаний буде, як солома
вито́птується у гноївці, 11 і простя́гне він руки
свої серед неї, немов той пliва́к простягає, щоб
пли́вати, і прини́зить пиху́ його Він разом з
пі́дступами його рук. 12 А високу твердиню цих
мурів твоїх Він розва́лить, пони́зить, на землю
їх кине, у по́рох!

26 Того дня заспівають у Юдинім кра́ї пісню
таку: У нас сильне місто! Він чинить
спасі́ння за мури й примурки. 2 Відчиняйте
воро́та, і хай ввійде люд праведний, хто вірність
хоронить! 3 Думку, опе́рту на Тебе, збереже́ш Ти
у повнім споко́ї, бо на Тебе надію вона поклида́є.
4 Надійтеся за́вжди на Господа, бо в Господі, в
Господі вічна тверди́ня! 5 Бо зни́зив Він тих,
хто заме́шкує на висоті́, неприступне те місто
— пони́зив його, Він пони́зив його до землі,
повали́в аж у по́рох його! 6 Його топче нога,
— но́ги вбогого, сто́пи нужде́нних. 7 Про́ста
дорога для праведного, путь праведного Ти
виріі́внюєш. 8 І на дорозі судів Твоїх, Господи,
маємо надію на Те́бе: За Йме́ння Твоє та за
пам'ять Твою пожада́ння моєї душі, — 9 за
Тобою душа моя тужить вночі, також дух мій
в мені спозара́нку шукає Тебе, бо коли на
землі Твої суди, то ме́шканці світу навчаються
правди! 10 Хоч буде безбожний поми́луваний,
то проте́ справедливости він не навчи́ться: у
краю́ правоти́ він чинитиме лихо, а вели́чности
Господа він не побачить! 11 Господи, підняла́ся
рука Твоя ви́соко, та не бачать вони! Нехай же
побачать горли́вість Твою до наро́ду, і нехай
посоро́мляться, хай огонь пожере́ ворогів твоїх!
12 Ти, Господи, вчиниш нам мир, бо й усі чини
наші нам Ти докона́в! 13 Господи, Боже наш,
панували над нами пани окрім Те́бе, та тільки
Тобою ми згадуємо Йме́ння Твоє. 14 Померлі
вони не оживуть, мертві не встануть вони, тому́
Ти наві́дав та ви́губив їх, і зате́р всяку зга́дку про
них. 15 Розмно́жив Ти, Господи, люд, розмно́жив
Ти люд, і просла́вив Себе, всі границі землі
Ти дале́ко посу́нув. 16 Господи, в го́рі шукали
Тебе́, шепіт проха́ння лили́, коли Ти їх карта́в.
17 Як жінка вагі́тна до по́роду зблі́жується, в
своїх болях тремти́ть та кричи́ть, — так ми
стали, о Господи, перед обличчям Твоїм: 18 ми
були вагітни́ми та ко́рчилися з бо́лю, немов би
роди́ли ми вітер, ми спасі́ння землі не вчинили,
і ме́шканці все́світу не народи́лись. 19 Померлі
твої оживуть, воскресне й моє мертве тіло. тому́
пробудіться й співайте, ви ме́шканці по́роху,
бо роса Твоя — це роса зці́лень, і земля ви́кине
мертвих! 20 Іди, мій наро́де, ввійди до поко́їв
своїх, і свої двері замкни́ за собою, сховайся
на хвилю малу, поки лютість пере́йде! 21 Бо
Господь ось виходить із місця Свого́, наві́дати
провини мешка́нців землі, кожного з них, —

і відкриє земля свою кров, і вже не закриє
забитих своїх!

27 У той день навідає Господь Своїм тверди́м,
і дужим та сильним мече́м левіята́на, змія
прудко́го, і левіята́на, змія звивко́го, і драко́на,
що в морі, заб'є. **2** У той день заспівайте про
нього, про виноградник прина́дний: **3** Я Господь,
його Сто́рож, щохвилі його Я напо́юю; щоб хто
не навідав його, стережу́ його вдень та вночі,
4 Я гніву не маю. Хто Мені дасть терни́ну й
будя́ччя, — на бій Я піду́ проти них, і спалю́
їх усіх! **5** Хіба буде держа́тися міцно Мого він
за́хисту, щоб мир учини́ти зо Мною, зо Мною
щоб мир учини́ти! **6** Яків у майбу́тньому пу́стить
корі́ння, розцвіте́ться Ізра́їль і пу́п'янки пу́стить,
і поверхню вселенної пло́дом напо́внять. **7**
Чи Він ура́зив його, як ура́зив того, хто бив
був його? Чи він був забитий, як забиті були
його вби́вники? **8** Ти вигнав його, відіслав
його й су́дишся з ним, вигнав його Своїм
по́дувом сильним у день схі́днього вітру. **9**
Тому вина Якова буде оку́плена цим, а це плід
увесь: усу́нення з нього гріха́, коли він учинить
каміння все же́ртівника побитим, немов грудки́
крейди, і не стоятимуть більше Аста́рти, і стовпи́
на честь сонця. **10** Бо місто укрі́плене буде
само́тнє, мешка́ння покинене та позоста́влене,
мов би пустиня, — там па́стися буде теля, і
там буде лежати воно, та пони́щить галу́зки
його. **11** Коли ви́сохнуть ві́ття його, то пола́мане
буде, — жінки при́йдуть і спалять його. А що це
нерозумний наро́д, тому милосердя до нього
Творе́ць його мати не буде, і не буде ласка́вий
до нього Створи́тесь його́. **12** І станеться в день
той, плоди́ помоло́тить Господь від бігу ріки до
потоку єгипетського, а ви по одно́му позби́рані
будете, сино́ве Ізраїля! **13** І станеться в день той,
і буде засу́рмлено в велику сурму́, і при́йдуть,
хто гинув у кра́ї асирійському, і вигна́нці до
кра́ю єгипетського, і будуть вони на святій горі
в Єрусалимі вклонятися Господе́ві.

28 Горе тобі, Самарії, короні пишно́ти
Єфре́млян п'яни́х, квітці зів'ялій краси́
його го́рдости, що лежить на верхі́в'ї долини
врожа́йної, від вина поп'яні́лих! **2** Ось поту́жний
та сильний у Господа, — мов злива із градом, мов
буря руїнна, мов по́від сильна́, заливна́, його
кине на землю із силою! **3** Ногами пото́птана
буде корона пишно́ти Єфре́млян п'яни́х, **4** і
станеться квітка зів'я́ла краси́ його гордости, що
на верхі́в'ї долини врожайної, немов передчасно
дозріла та смо́ква, що її як побачить люди́на,
ковтає її, як вона ще в долоні його! **5** Стане
Господь Саваот того дня за прекрасну корону, і
за пишний вінок для останку наро́ду Його, **6** і
духом права тому́, хто сидить у суді, і хоробрістю
тим, хто до брами пове́ртає бій! **7** І ось ці від
вина позбива́лись з дороги, і від п'янко́го напо́ю
хитаються: священик і пророк позбива́лись з
дороги напо́єм п'янки́м, від вина збаламу́тились,
від напо́ю п'янко́го хита́ються, блу́дять вони
у видіннях, у постановах своїх спотика́ються.
8 Бо всі столи повні блюво́тою калу, аж місця
нема! **9** „Кого буде навчати пізна́ння, і кому́
виясняти об'я́влення буде? Відставлених від
молока чи від перс повідлу́чуваних? **10** Бо на
заповідь заповідь, заповідь на заповідь, пра́вило
на пра́вило, пра́вило на пра́вило, трохи тут,
трохи там“. **11** Тому незрозумілими у́стами й
іншою мовою буде казати наро́дові цьому **12**
Отой, Хто до них говорив: „Це спочи́нок! Дайте
змученому відпочи́ти, — і це відпочинок“, —
та вони не хотіли послухати. **13** І станеться їм
слово Господа: заповідь на заповідь, заповідь
на заповідь, пра́вило на пра́вило, правило на
правило, трохи тут, трохи там, щоб пішли
та попадали на́взнак, і щоб були зла́мані й
впали до па́стки й злови́лися! **14** Тому то
послухайте слова Господнього, ганьби́телі, що
пануєте над тим наро́дом, що в Єфусалимі! **15**
Бо кажете ви: „Заповіта ми склали зо смертю
і з шео́лом зробили умову. Як перейде той
бич, мов вода заливна́, то не при́йде до нас, бо
брехню́ ми зробили притулком своїм, і в брехні́
ми схова́лись!“ (Sheol h7585) **16** Тому́ Господь
Бог сказав так: Оце поклав каменя Я на Сіоні,
каменя ви́пробуваного, нарі́жного, дорогого,
міцно закла́деного. Хто вірує в нього, не буде той
засоро́млений! **17** І право за міри́ло Я покладу́,
а справедливість — вагою; і притулок брехні́
град понищить, а схо́вище во́ди заллють! **18** І
заповіт ваш із смертю пола́маний буде, а ваша
умова з шео́лом не втри́мається: як пере́йде
нищівна́ ка́ра, то вас вона сто́пче! (Sheol h7585) **19**
Коли тільки пере́йде вона, вона вас забере, бо
щора́нку вона перехо́дити буде, удень та вночі,
— і ста́неться, — тільки з тремтінням ви бу́дете
слу́хати звістку про це. **20** Бо буде постеля
коротка, щоб на ній розтягну́тись, а покрива́ло
вузьке, щоб накри́тися ним, **21** Бо повстане
Господь, немов на горі Перацім; затремтить Він
у гніві, немов у долині в Гів'оні, щоб Свій чин
учинити, предивний Свій чин, щоб зробити
роботу Свою, незви́чайну роботу Свою! **22** Тож
не насміха́йтесь тепер, щоб не стали міцнішими
ваші кайда́ни, бо призна́чене зни́щення чув я від
Господа, Бога Саваота, про всю землю. **23** Візьміть
це до ушей і почуйте мій голос, послухайте
пильно й почуйте мій голос! **24** Чи кожного

дня о́ре ра́тай на по́сів, ралить землю свою й боро́ну́є? 25 Чи ж, як рівною зробить поверхню
її, він не сіє чорну́ху й не кидає кмин, не розсіва́є
пшеницю та просо й ячмінь на озна́ченім місці,
а жито в ме́жах її? 26 І за правом напу́тив його,
його Бог його ви́вчив цього́: 27 Бож не боро́но́ю
чорну́ха молотиться, і ко́ло возо́ве не ходить по
кмині, а палицею б'ють чорну́ху та кием — той
кмин. 28 Розтирається збіжжя? Ні, бо його не
наза́вжди моло́титься ко́нче, і підганяють ко́ло
возо́ве та коні на нього, а не розтирають його.
29 І це вийшло від Господа Саваота, — чудова
порада Його, і велика премудрість Його!

29 Горе Аріїлу, Аріїлу, місту, що Давид у
нім таборува́в! Рік до року додайте, хай
свя́та закі́нчать свій круг! 2 І прити́сну Аріїла,
і станеться ле́мент та плач, і він стане на
мене, як о́гнище Боже. 3 І ота́борюся проти
тебе навко́ло, і сторо́жею сти́сну тебе, і ба́шти
поставлю на тебе. 4 І ти будеш пони́жений,
і будеш з землі говорити, і приглу́шено буде
звучати твоє слово. І стане твій голос з землі,
мов померлого дух, і шепоті́тиме з пороху слово
твоє. 5 І буде юрба́ ворогів твоїх, мов тонкий пил,
юрба ж насильників — мов поло́ва зникли́ва, і це
станеться нагло, рапто́вно. 6 Господь Саваот тебе
громом та трусом наві́дає, і шумом великим,
вихром та бурею, та огняни́м їдким по́лум'ям.
7 І буде, як сон, як види́ння нічне́ та юрба́ всіх
народів, що на Аріїла воюють, і всі, хто воює на
нього, і проти тверди́ні його, і хто йому докучає.
8 І буде, мов бачить голодний у сні, ніби їсть, а
прокинеться він — і порожня душа його, і мов
спра́гнений бачить у сні, ніби п'є, а прокинеться
він — і ось змучений, а душа його спра́гнена! Та́к
буде на́товпові всіх наро́дів, що пі́дуть війною
на го́ру Сіон. 9 Одубі́йте й дивуйтесь, заліпіть
собі очі й ослі́пніть! Вони повпива́лися, та не
вином, захитались, та не від п'янко́го напо́ю,
10 бо вилив Господь на вас духа глибокого сну
та закрив ваші очі, затьма́рив пророків і ваших
голів та прови́дців! 11 І буде вам кожне видіння,
немов би слова запеча́таної книжки, що дають
її тому́, хто вміє читати, та кажуть: „Читай
но оце“, та відказує той: „Не мо́жу, — вона ж
запеча́тана“. 12 І дають оту книжку тому, хто
не вміє читати, та кажуть: „Читай но оце“, та
відказує той: „Я не вмію читати“. 13 І промовив
Господь: За те, що наро́д цей уста́ми своїми
набли́жується, і губами своїми шанує Мене, але
серце своє віддалив він від Мене, а страх їхній до
Мене — заучена заповідь лю́дська, 14 тому Я ось
ізно́ву предивне вчиню́ з цим наро́дом, вчиню
чудо й диво, і загине мудрість премудрих його,
а розум розумних його заховається. 15 Горе
тим, що гли́боко за́дум ховають від Господа, і
чиняться в те́мряві їхні діла, і що говорять вони:
„Хто нас бачить, і хто про нас знає?“ 16 О, ваша
фальшивосте! Чи ганча́р уважається рівним до
глини? Чи зро́блене скаже про майстра свого:
„Він мене не зробив“, а твір про свого творця́
говоритиме: „Він не розуміє цього “? 17 Хіба за
короткого ча́су Ліван на садка не обе́рнеться,
а садок порахо́ваний буде за ліс? 18 І в той
день слова книжки почують глухі, а очі сліпих
із темно́ти та з те́мряви бачити будуть, 19 і
суми́рні побі́льшать у Господі радість свою, а
люди убогі в Святому Ізраїля ті́шитись будуть! 20
Бо скінчи́вся наси́льник, і минувся насмі́шник,
і пони́щені всі ті, хто дба́є про кривду, 21
хто судить люди́ну за слово одне, на того ж,
хто судить у брамі, вони ставлять па́стку, і
праведного випиха́ють обма́ною. 22 Тому́ то
Господь, що викупив Авраама, сказав домові
Якова так: Не буде тепер засоро́млений Яків, й
обличчя його не побліднe тепер, 23 бо як він
серед себе побачить діте́й своїх, чин Моїх рук,
вони будуть святи́ти Моє Ймення, і посвятять
Святого Якового, і будуть боятися Бога Ізраїля!
24 Тоді́ то хто блу́дить у дусі, ті розум пізна́ють,
а хто ре́мствує, ті поу́ки навча́ться!

30 Горе синам неслухня́ним, говорить
Господь, що чинять наради, які не від Мене,
і складають умови, — та без Духа Мого, щоб
додати гріх на гріх, 2 що йдуть, щоб зійти до
Єгипту, але Моїх уст не питали, щоб за́хисту у
фараона шукати, і щоб сховатися в тіні Єгипту!
3 І стане вам соромом за́хист отой фараонів,
а хова́ння у тіні Єгипту — за га́ньбу, 4 бо в
Цоані були його провідники́, і його посланці́ до
Ханесу прийшли. 5 Вони посоро́млені будуть
усі за наро́д, що не буде кори́сний для них,
що не буде на поміч і не на пожи́ток, а на
сором та га́ньбу. 6 Пророцтво про Бегемота
пі́вдня. В краю у́тиску та переслі́дування, звідки
леви́ця та лев, гадюка й огни́стий летю́чий
драко́н, носять багатство своє на хребті́ молодих
ослюкі́в, і скарби свої на верблю́жім горбі́ до
наро́ду, який не поможе. 7 А Єгипет, — його
поміч марна́ та пуста́, тому́ то я кликнув на теє:
Рагав, сидіти спокійно! 8 Тепер увійди, напиши
на табли́ці для них, і в книжці спиши це, і нехай
на пізніші часи́ воно буде і свідком навіки. 9 Бо
це неслухняний наро́д, це брехливі сини́, сини́,
що не хочуть послухати науки Господньої, 10
що говорять прови́дцям: „Не бачте!“а пророкам:
„Не пророкуйте правдивого нам, говоріть нам
гладе́ньке, передба́чте ома́нливе, 11 уступіться
з дороги, збо́чте з путі, заберіть з-перед нас

Святого Ізраїлевого!“ 12 Тому́ промовляє Святий
Ізраїлів так: За те, що ви не́хтуєте оцим словом,
і надію кладе́те на тиск та крутї́йство, і на це
опира́єтеся, 13 тому буде для вас ця прови́на, як
ви́лім, що має впасти, що зя́є на мурі високім,
що нагло, рапто́вно приходить руїна його!
14 І Він поруйнує його, як руйнується по́суд
ганча́рський, розбиваючи без милосердя його,
і в ула́мках його не знайдеться ані черепка́,
щоб із о́гнища взяти огню́ чи води зачерпну́ти
з кринички. 15 Бо так промовляє Господь,
Бог, Святий Ізраїлів: Коли ви наве́рнетесь та
спочи́нете, то врято́вані будете, сила вам буде
в ути́шенні та в сподіва́нні. Та ви не хотіли,
16 і казали: „О ні, бо на ко́нях втечемо“, тому́
то втікати ви будете, „На баски́х ми поїдемо“,
тому стануть баски́ми пого́ничі ваші! 17 Від
крику одно́го — поли́не одна тисяча, від крику
п'ятьох — дремене́те ви всі, аж зоста́нетеся,
немов що́гла ота на верше́чку гори, і немов
пра́пор на взгі́р'ї! 18 І проте Господь буде чекати,
щоб помилувати вас, і тому́ Він підї́йметься,
щоб милосердя вчинити над вами. Бо Господи
— то Бог правосу́ддя: блаженні всі ті, хто надї́ю
на Нього кладе́! 19 Бо ти, о наро́де в Сіоні,
що в Єрусалимі сидиш, плакати — не будеш
ти плакати: милости́вим поправді Він буде до
тебе на голос блага́ння твого, і як почує його,
відповість Він тобі. 20 І дасть вам Господь хліба
в у́тиску і воду в гноби́тельстві, та твої вчителї́
вже не бу́дуть хова́тись, і очі твої вчителї́в
твоїх бачити бу́дуть. 21 А коли ви відхи́литесь
право́руч, чи пї́дете ліво́руч, то вуха твої будуть
чути те слово, яке позад тебе казатиме: „Це та
дорога, — просту́йте ви нею!“ 22 І нечистим
учините ви поволо́ку бовва́нів своїх із срібла́ й
покриття́ на божка́ золотого свого, розпоро́шиш
ти їх, як нечисте, і „геть" скажеш йому́. 23 І
Він пошле дощ на насіння твоє, яким бу́деш
обсї́ювати землю, та хліб урожаю землі, —
і пожи́вний та ситий він буде. Того дня на
широкім пасо́виську па́стися буде твоя череда́,
24 а воли й віслюки́, що обро́блюють землю,
будуть мї́шанку їсти солону, лопа́тою й вї́ялкою
перечи́щену. 25 І на кожній високій горі та на
кожному взгі́р'ї високому бу́дуть струмки́ та
пото́ки води в день великого бо́ю, коли ба́шти
попа́дають. 26 І світло місяця стане, немов світло
сонця, світло ж сонця усе́меро буде ясніше, як
сімох днів, у той день, як Господь перев'я́же
злама́ння народу Свого та заго́їть пора́нення
вдару Свого! 27 Ось Іме́ння Господнє прихо́дить
здале́ка, палахкоти́ть Його гнів, і здійма́ється
тя́жко: Його уста обу́рення повні, язик же Його,
як жеру́щий огонь, 28 Його ж подих, як пото́п
заливни́й, що до шиї сяга́є, щоб просї́яти люди на
ситі погибелі. І буде на ще́лепах людів вузде́чка,
що тя́гне до блу́ду. 29 Буде пісня для вас, як за
но́чі освя́чення свята, і радість сердечна, мов
у то́го, хто ходить з сопї́лкою, щоб вийти на
го́ру Господню до Скелі Ізраїля. 30 І Господь
дасть почути велич голосу Свого, опуска́ння ж
раме́на Свого покаже у гніві бурхли́вому та в
огняно́му жеру́щому по́лум'ї, у бурі й дощі, та в
камї́нному граді! 31 Бо від голосу Господа буде
лякатись Ашшу́р, що жезлом буде битий. 32 І
станеться, кожне уда́рення кия кара́ння Його,
що на нього Господь покладе, буде з бу́бнами
й а́рфою, і Він рухом Своєї руки воюватиме з
ним у боя́х. 33 Бо давно пригото́влений То́фет,
— пригото́влений він і для царя, глибоким,
широким учи́нений; на бага́тті огню його й дров
багате́нно, — запалить його подих Господній,
немов би пото́ка сірча́ного!

31 Горе тим, що в Єгипет по поміч ідуть,
що на ко́ней спираються, і на колесни́ці
надію свою́ покладають, — вони бо числе́нні!
та на верхівцї́в, — бо вони дуже сильні! але на
Святого Ізраїлевого не дивляться, і до Господа
не зверта́ються! 2 Та мудрий і Він, і спрова́дить
лихе, і Своїх слів не відмінить, і підї́йметься
Він проти дому безбожних, і проти помочі
несправедливих. 3 А Єгипет — не Бог, а люди́на,
а коні їхні — тіло, не дух: як простя́гне Господь
Свою руку, то спіткне́ться пома́гач, впаде́ і
підпома́ганий, — і ра́зом вони всі погинуть! 4 Бо
до мене Господь сказав так: Як му́ркає лев чи
левчу́к над своєю здоби́ччю, хоч покликана буде
на нього юрба́ пастухів, він голосу їхнього не
лякається, та не боїться їхнього крику, — так
зї́йде Господь Саваот воюва́ти на Сіонській горі
та на взгі́р'ї її! 5 Як пта́хи летю́чі пташа́т, так
Єрусалима Господь Саваот охоро́нить, охоро́нить
літа́ючи, та збереже́, пощади́ть та врятує! 6
Верніться до Того, від Кого далеко відпа́ли,
сино́ве Ізраїлеві! 7 Бо дня того обри́дить собі
чоловік божків срібних своїх та бовва́нів своїх
золотих, що вам наробили на гріх руки ваші. 8 І
Ашшу́р упаде́ від меча не чоловіка, і його пожере́
меч не люди́ни; і він побіжить не перед мечем,
і стануть його юнаки́ кріпака́ми. 9 А скеля
його проминé́ться від стра́ху, і владики його
затриво́жаться перед прапором. Так говорить
Господь, що має огонь на Сіоні, а в Єрусалимі у
Нього горни́ло.

32 Тож за праведністю царюва́тиме цар, а
князі володї́тимуть за правосу́ддям. 2 І
станеться кожен, як за́хист від вітру, і немов
та заслона від зли́ви, як пото́ки води на

пустині, як тінь скелі тяжкої на спраглій
землі. 3 І не будуть заплющені очі видющих,
і слухатимуть вуха тих, які слухають! 4 І
знання розумітиме серце нерозважних, а язик
недорікуватих поспішить говорити виразно.
5 Не будуть вже кликати достойним глупця,
а на обманця не скажуть шляхетний, 6 бо
глупоту говорить безумний, а серце його
беззаконня вчиняє, щоб робити лукавство,
та щоб говорити до Господа слово облудне,
щоб душу голодного випорожнити й напою
позбавити спраглого! 7 А лукавий — лихі його
чини: він лихе замишляє, щоб нищити скромних
словами брехливими, як убогий говорить про
право, 8 а шляхетний міркує шляхетне, і
стоїть при шляхетному. 9 Устаньте, безжурні
жінки, почуйте мій голос, дочки безтурботні,
послухайте слова мого! 10 Днів багато на рік ви,
безтурботні, тремтітимете, бо збір винограду
скінчився, а згромадження плоду не прийде!
11 Тремтіть, ви безжурні, дрижіть, безтурботні,
роздягніться, себе обнажіть, опережіться по
стегнах! 12 За принадні поля будуть битися в
груди, за виноградник урожайний. 13 На землі
цій народу мого зійде терен й будяччя, по всіх
домах радости спалени́на, на місті веселому.
14 Бо палац опущений буде, міський гомін
замовкне, Офел та башта навік стануть ямами,
радістю диких ослів, пасовиськом черід, 15 аж
Дух з височини пролле́ться на нас, а пустиня в
садок обернеться, а садок порахований буде за
ліс! 16 Тоді пробуватиме право в пустині, на ниві
ж родючій сидітиме правда. 17 І буде роботою
істини — мир, а працею правди — спокійність й
безпека навіки. 18 І осяде народ мій у мешканні
спокійнім, і в безпечних місцях, і в спокійних
місцях відпочинку. 19 І буде падати град на
повалений ліс, і знизиться місто в долину. 20
Блаженні ви, сівачі понад всякими водами, що
відпускаєте ногу волові й ослові на волю!

33 Горе тобі, що пустошиш, хоч сам не
спустошений, тобі, що грабуєш, хоч тебе й
не грабовано! Коли ти пустошити скінчиш, —
опустошений будеш, коли грабувати скінчиш,
тебе пограбують. 2 Господи, змилуйсь над нами,
— на Тебе надіємось ми! Будь їхнім раменом
щоранку та в час утиску нашим спасінням! 3
Від сильного голосу Твого народи втікатимуть,
від Твого вивищення розпорошаться люди. 4 І
ваша здобич збереться, як збирають тих коників,
як літає ота саранá, — так кидатись будуть
на неї. 5 Величний Господь, бо на височині
пробуває; Він напóвнив Сіон правосуддям та
правдою. 6 І буде безпека за часу твого, щедрота
спасіння, мудрости та пізнання. Страх Господній
— буде він скарбом його. 7 Тож по вулицях
їхні хоробрі кричать, гірко плачуть провісники
миру. 8 Биті дороги порожніми стали, нема
мандрівця на дорозі! Він зламав заповіта,
зневажив міста, злегковажив людину. 9 Сумує та
слабне земля, засоромився й в'яне Ливан, став
Сарон немов пуща, Башан та Кармел своє листя
зронили. 10 Нині воскресну, говорить Господь,
нині прославлюсь, нині буду вознесений! 11
Заваготі́єте сіном, стерню ви породите; дух
ваш — огонь, який вас пожере. 12 І стануть
народи за місце паління вапна, за терни́ну
потяту, і будуть огнем вони спалені. 13 Почуйте,
далекі, що Я був зробив, і пізнайте, близькі,
Мою силу! 14 Затривожились грішні в Сіоні, і
трепет безбожних обняв. „Хто з нас мешкатиме
при жерущім огні? Хто з нас мешкати буде
при вічному огнищі?“ 15 Хто ходить у правді
й говорить правдиве, хто бридиться зиском
насилля, хто долоні свої випорожнює, щоб
хабара не тримати, хто ухо своє затикає, щоб не
чути про кровопролиття, і зажмурює очі свої,
щоб не бачити зла, — 16 той перебуватиме на
високостях, скельні твердині — його недоступна
оселя, його хліб буде даний йому, вода йому
завжди запевнена! 17 Твої очі побачать Царя в
Його пишній красі, будуть бачити землю далеку.
18 Твоє серце роздумувати буде про страх: Де
Той, Хто рахує? Де Той, Хто все важить? Де Той,
Хто обчислює башти? 19 Уже не побачиш народу
зухвалого, народу глибокомовного, якого не
можна було б розібрати, незрозумілоязикого,
якого не можна було б зрозуміти. 20 Подивись
на Сіон, на місто наших святкових зібрань, —
очі твої вгледять Єрусалим, мешкання спокійне,
скинію ту незруши́му, — кілля її не порушаться
ввік, а всі шнури її не порвуться. 21 Бо величний
Господь для нас тільки отам, — місце потоків
й простóрих річок, — не ходить по ньому
весловий байдак, і міцний корабель не перейде
його. 22 Бо Господь — наш суддя, Господь
законодавець для нас, Господь то наш цар, і
Він нас спасе! 23 Опустилися шнури твої, не
зміцняють підвалини щогли своєї, вітрил не
натягують. Тоді будуть ділити награбовану
здобич, і навіть криві грабуватимуть. 24 І не
скаже мешканець „Я хворий!“І прощені будуть
провини народу, що в ньому живе.

34 Наблизьтеся, люди, щоб чути, народи ж,
послухайте! Хай почує земля та все те, що
на ній, вселенна й нащадки її! 2 Господній бо
гнів на всі люди, а лютість на все їхнє військо:
Він їх учинив за закляття, віддав їх на різь! 3 І
їхні побиті розкидані будуть, а з трупів їхніх

здійметься смо́рід, розто́пляться го́ри від їхньої
кро́ви. 4 І небесні світи́ла усі позника́ють, а небо,
як звій книжкови́й, буде зви́нене, і всі його зо́рі
попа́дають, як спадає оте виногра́дове листя,
й як спадає з фіґо́вниці плід недозрі́лий!. 5 Бо
на небі напо́єний меч Мій, — оце він на Едома
спускається та на закля́тий народ Мій на суд: 6
меч Господній напо́внився кров'ю, став ситий від
лою, від крови теля́т та козлі́в, від лою бара́нячих
ни́рок, бо Господу жертва в Боцрі й різани́на
велика в едо́мській землі. 7 І бу́йволи зі́йдуть
із ними, і телиці з бика́ми, і напо́їться кров'ю
їхній край і наси́титься ту́ком їхній порох, — 8
бо це буде день помсти Господньої, рік заплати
за за́колот проти Сіону! 9 І перемі́няться в смо́лу
пото́ки його, його ж порох — у сірку, і смолою
палю́чою стане їхній край, 10 Не погасне вночі
ані вдень, дим його підійма́тися буде пові́к,
з роду в рід опусто́шений буде, на віки віків
не пере́йде по ньому ніхто. 11 І посяде його
пеліка́н та їжа́к, і перебува́тимуть в ньому сова́
та ворона, і над ним Він розтя́гне міри́льного
шнура спусто́шення та виска зни́щення. 12
Не буде шляхе́тних у ньому, щоб царство там
проголоси́ти, і стануть ночи́м усі князі його. 13 І
буде терни́на рости по пала́тах його, кропи́ва й
будя́ччя в тверди́нях його, і він стане мешка́нням
шака́лів, подвір'ям для стру́сів. 14 І будуть
стрічатися там дикі звірі пустинні з гієнами, а
польови́к буде кликати друга свого́; Ліліт тільки
там заспоко́їться і зна́йде собі відпочи́нок! 15 Там
ку́блитись буде скаку́ча гадюка й склада́тиме
я́йця, і висиджувати буде та вигрі́ва́тиме яйця
свої. Там теж я́струби будуть збиратись один
до одно́го. 16 Пошукайте у книзі Господній
й читайте: Із них не забракне ні о́дного, не
будуть шукати один о́дного, бо у́ста Його —
то вони наказали, а Дух Його — Він їх зібрав!
17 І Він кинув для них жеребка́, а рука Його
шнуром міри́льним його поділила для них, і
посядуть його аж повік, з роду в рід будуть в
нім пробува́ти!

35 Звесели́ться пустиня та пу́ща, і радітиме
степ, і зацвіте́, мов троя́нда, — 2
розцвіта́ючи, буде цвісти́ та радіти, буде втіха
також та співа́ння, бо да́на йому буде слава
Лівану, пишно́та Карме́лу й Саро́ну, — вони
бачитимуть славу Господа, велич нашого Бога!
3 Зміцніть руки охля́лі, і підкріпіть спотикли́ві
коліна! 4 Скажіть тим, що вони боязли́вого
серця: „Будьте міцні́, не лякайтесь! Ось ваш Бог,
помста при́йде, як Божа відплата, — Він при́йде
й спасе вас! 5 Тоді то розплю́щаться очі сліпим і
відчи́няться ву́ха глухи́м, 6 тоді буде скакати
криви́й, немов о́лень, і буде співати безмо́вний
язик, бо во́ди в пустині заб'ють джерело́м, і
потоки в степу́! 7 І місце сухе стане ста́вом, а
спра́гнений край — збірнико́м вод джере́льних;
легови́ще шакалів, в якім спочивали, стане
місцем тростини́ й папі́русу. 8 І буде там бита
дорога та путь, і будуть її називати: дорога
свята, — не ходитиме нею нечистий, і вона буде
належати наро́дові його; не заблу́дить також
нерозумний, як буде тією дорогою йти. 9 Не
буде там лева, і дика звіри́на не піде на неї, не
зна́йдеться там, а будуть ходити лиш ви́куплені.
10 І Господні вику́пленні ве́рнуться та до Сіону
зо співом увійдуть, і радість дові́чна на їхній
голові! Веселість та радість ося́гнуть вони, а
журба та зідха́ння втечуть!

36 І сталося, чотирна́дцятого року царя Єзекії
прийшов Санхері́в, цар асирійський, на всі
укріплені Юдині міста, та й захопив їх. 2 І послав
асирійський цар великого ча́шника з Лахішу до
Єрусалиму, до царя Єзекії, з великим ві́йськом, і
він став при водово́ді горі́шнього ставу, на битій
дорозі поля Валю́шників. 3 І вийшов до нього
Еліяким, син Хілкійїн, начальник палати, і писар
Шевна, та Йоах, син Асафів, ка́нцлер. 4 І сказав
їм великий ча́шник: „Скажіть Єзекії: Отак сказав
великий цар, цар асирійський: Що́ це за надія,
на яку ти наді́єшся? 5 Чи ду́маєш ти, що слово
уст, то вже рада та сила до війни? На ко́го тепер
наді́єшся, що збунтувався проти мене? 6 Ось ти
наді́явся опе́ртися на оту пола́ману очерети́ну,
на Єгипет, що коли хто опира́ється на неї, то
вона входить у долоню йому, і продірявлює
її. Отакий фараон, цар єгипетський, для всіх,
хто наді́ється на нього! 7 А коли ти скажеш
мені: Ми наді́ємось на Господа, Бога нашого,
то чи ж Він не той, що Єзекія повсо́вував
па́гірки його та же́ртівники його, і сказав Юді та
Єрусалимові: перед оцим тільки же́ртівником
будете вклонятися? 8 А тепер увійди́ но в союз з
моїм паном, асирійським царем, і я дам тобі
дві тисячі ко́ней, якщо ти зможеш собі дати
на них верхівці́в. 9 І як же ти проженéш хоч
одного намісника з найменших рабів мого пана?
А ти собі наді́явся на Єгипет ради колесни́ць
та верхівці́в! 10 Тепер же, чи без волі Господа
прийшов я на цей край, щоб знищити його?
Господь сказав був мені: „Піди на той край та й
знищ його!“ 11 І сказав Еліяким, і Шевна та Йоах
до великого ча́шника: „Говори до своїх рабів по-
араме́йському, бо ми розуміємо, і не говори до
нас но-юдейському в голос при тих людях, що на
мурі“. 12 І сказав великий ча́шник: „Чи пан мій
послав мене говорити: ці слова до твого пана та
до тебе? Хіба не до цих людей, що сидять на мурі,
щоб із вами їсти свій кал та пити свою се́чу?“

13 І став великий ча́шник, і кликнув гучним
голосом по-юдейському, і сказав: „Послухайте
слів великого царя, царя асирійського! 14 Так
сказав цар: Нехай не ду́рить вас Єзекі́я, бо він
не зможе врятува́ти вас! 15 І нехай не запевня́є
вас Єзекія Господом, говорячи: Рятуючи, врятує
вас Господь, і не буде да́но цього міста в руку
царя асирійського. 16 Не слухайте Єзекі́ї, бо
так сказав цар асирійський: „Примиріться зо
мною, та й вийдіть до мене, та й їжте кожен
свій виноград та кожен фіґу свою, і пийте кожен
воду зо своєї ко́панки, 17 аж поки я не прийду́ й
не візьму́ вас до кра́ю такого ж, як ваш край,
до кра́ю збіжжя та виноградного соку, до краю
хліба та виноградників. 18 Щоб не намовив
вас Єзекі́я, говорячи: Господь порятує нас! Чи
врятували боги́ тих наро́дів, кожен свій край від
руки асирійського царя? 19 Де боги́ Хамату та
Арпаду? Де боги Сефарваїму? І чи врятували
вони Самарі́ю від моєї руки? 20 Котри́й з-
поміж усіх богі́в цих країв урятував свій край
від моєї руки, — то невже ж Господь урятує
Єрусалим від моєї руки?“ 21 І мовчали вони, і
не відповіли́ ані сло́ва, бо це був нака́з царя, що
сказав „Не відповідайте йому́!“ 22 І прийшов
Еліяки́м, син Хілкійїн, начальник палати, і
писар Шевна, і Йоах, Асафів син, канцлер, з
розде́ртими ша́тами, до Єзекії, і доне́сли йому
слова́ великого ча́шника.

37 І сталося, як почув це цар Єзекія, то розде́р
свої ша́ти та накрився вере́тою, і ввійшов
до Господнього дому, 2 І послав він Еліякима,
керівника́ пала́ти, і писаря Шевну, та старши́х
із священиків, покритих вере́тами, до пророка
Іса́ї, Амосового сина. 3 І сказали вони до нього:
„Так сказав Єзекія: Цей день — це день горя
й карта́ння та наруги! Бо підійшли́ діти аж
до виходу утро́би, та немає сили породи́ти! 4
Може почує Господь, Бог твій, слова великого
чашника, що його послав асирійський цар, пан
його, на образу Живого Бога, і Господь, Бог
твій, покарає за слова, які чув, а ти принесе́ш
молитву за решту, що ще знахо́диться“. 5 І
прийшли раби царя Єзекії до Ісаї. 6 І сказав їм
Іса́я „Так скажете вашому панові: Так сказав
Господь: Не бійся тих слів, що почув ти, якими
ображали Мене слуги асирійського царя. 7 Ось Я
дам в нього духа, і він почує звістку, і ве́рнеться
до свого кра́ю. І Я вражу́ його́ мечем у його
кра́ї!“ 8 І вернувся великий чашник, і знайшов
асирійського царя, що воював проти Лівни, бо
почув, що той рушив із Лахішу. 9 І він почув
про Тіргаку, царя етіопського, таке: „Він вийшов
воювати з тобою!“І почув вій, і послав послів
до Єзекії, говорячи: 10 „Так скажете до Єзекії,
Юдиного царя, говорячи: Нехай не зво́дить
тебе Бог твій, на Якого ти наді́єшся, кажучи:
Не буде да́ний Єрусалим у руку асирійського
царя. 11 Ось ти чув, що́ зробили асирійські царі
всім кра́ям, щоб учинити їх закляттям, а ти
будеш урятований? 12 Чи їх урятували боги тих
наро́дів, яких понищили батьки мої: Ґозана, і
Харана, і Рецефа, і синів Едена, що в Телассарі?
13 Де він, цар Хамату, і цар Арпаду, і цар міста
Сефарваїму, Гени та Івви?“ 14 І взяв Єзекі́я ті
листи з руки послів, і прочитав їх, і ввійшов у
Господній дім. І Єзекія розгорну́в одно́го листа
перед Господнім лицем. 15 І Єзекія молився
перед Господнім лицем, говорячи: 16 „Господи
Саваоте, Боже Ізраїлів, що сидиш на Херувимах!
Ти Той єдиний Бог для всіх царств землі, Ти
створи́в небеса́ та землю! 17 Нахили, Господи,
ухо Своє та й почуй! Відкрий, Господи, очі Свої та
й побач, і почуй всі слова́ Санхеріва, що прислав
ображати Живого Бога. 18 Справді, Господи,
асирійські царі попусто́шили всі народи та їхні
краї. 19 І кинули вони їхніх богів на огонь, бо не
боги вони, а тільки чин лю́дських рук, дерево
та камінь, і понищили їх. 20 А тепер, Господи,
Боже наш, спаси нас від руки його, і нехай
знають усі царства землі, що Ти Господь, Бог
єдиний!“ 21 І послав Іса́я, Амосів син, до Єзекії,
говорячи: „Так сказав Господь, Бог Ізраїлів: Я
почув те, про що́ ти молився до Мене, про
Санхеріва, царя асирійського. 22 Ось те слово,
яке Господь говорив про нього: Гордує тобою,
сміється із тебе діви́ця, сіонська дочка́, вслід
тобі головою хитає дочка Єрусалиму! 23 Кого
лаяв ти та обража́в, і на ко́го пови́щив ти голос
та вго́ру підніс свої очі? На Святого Ізраїлевого!
24 Через рабів своїх Господа ти обража́в та казав:
Із бе́зліччю своїх колесниць я вийшов на го́ри
високі, на бо́ки Лівану, і позру́бую ке́дри високі
його, добі́рні його кипари́си, і зберу́сь на верш о́к
його височини́, — в гущину́ його са́ду, 25 я копаю
та п'ю чужу воду, і стопо́ю своєї ноги́ повису́шую
я всі єгипетські рі́ки! 26 Хіба ти не чув, що
відда́вна зробив Я оце, що за днів старода́вніх Я
це був створив? Тепер же спрова́див Я це, що ти
нищиш міста́ поукріплювані, на купу румо́вищ
обе́ртаєш їх. 27 А ме́шканці їхні — безсилі,
настра́шені та побенте́жені, вони стали, як зі́лля
оте польове́, мов трава зелені́юча, як трава на
даха́х, як попа́лене збіжжя, яке не доспіло. 28 І
сиді́ння твоє, і твій вихід та вхід твій Я знаю,
і твоє проти Ме́не обу́рення. 29 За твоє проти
Ме́не обу́рення, що горди́ня твоя надійшла до
вух Моїх, то на ні́здрі твої Я сере́жку приві́шу, а
вуди́ло Моє — в твої у́ста, і тебе поверну́ Я тією
дорогою, якою прийшов ти! 30 А оце тобі знак:

їжте цього року збіжжя самосі́йне, а другого
року саморо́сле, а третього року — сійте та жніть,
і садіть виноградники, та й їжте їхній плід. 31 А
врято́ване Юдиного дому, що лишилося, пу́стить
корі́ння додо́лу, і свого плода́ дасть уго́ру. 32
Бо з Єрусалиму ви́йде позостале, а рештки —
з гори Сіон. Ревність Господа Саваота зробить
це. 33 Тому так сказав Господь про асирійського
царя: Він не ввійде до міста цього́, і туди він не
кине стріли́, і щито́м її не попере́дить, і ва́ла на
нього не ви́сипле. 34 Якою дорогою при́йде, то
нею й пове́рнеться, у місто ж оце він не ввійде,
— говорить Господь! 35 І це місто Я обороню́
на спасі́ння його ради Себе та ради Давида,
Мого раба!“ 36 І вийшов Ангол Господній, і
забив в асирійському табо́рі сто й вісімдеся́т і
п'ять тисяч. І повставали рано вранці, аж ось
— усі тіла́ ме́ртві. 37 А Санхері́в, асирійський
цар, рушив та й пішов, і вернувся, й осівся в
Ніневії. 38 І сталося, коли він молився в домі
Нісхора, свого бога, то сини його Адраммелех
та Шар'ецер убили його мечем, а самі втекли
до кра́ю Арарат. А замість нього зацарював син
його Есар-Хаддон.

38 Тими днями смерте́льно захворі́в був
Єзекі́я. І прийшов до нього Ісая, Амосів син,
пророк, і сказав до нього: „Так сказав Господь:
Заряди́ своєму до́мові, бо ти вмираєш і не будеш
жити“. 2 І відвернув Єзекія обличчя своє до
стіни, і помолився до Господа, 3 та й сказав: „О,
Господи, згадай же, що я ходив перед обличчям
Твоїм правдою та цілим серцем, і робив я добре
в оча́х Твоїх!“І заплакав Єзекія ревним плачем!
4 І було Господнє слово до Ісаї, говорячи: 5
„Іди й скажеш до Єзекії: Так сказав Господь, Бог
батька твого Давида: Почув Я молитву твою,
побачив Я сльозу́ твою! Ось Я додаю до днів твоїх
п'ятнадцять літ, 6 і з руки асирійського царя
врятую тебе та це місто, й обороню це місто. 7 І
оце тобі знак від Господа, що Господь зробить
ту річ, про яку говорив: 8 ось я вертаю тінь
ступеня́, що від сонця зійшла на ступе́ні Ахазові,
назад на десять ступені́в“. І вернулося сонце на
десять ступені́в тими ступе́нями, якими зійшло
було. 9 Ось писа́ння Єзекії, Юдиного царя, коли
він був захво́рів та видужав з своєї хвороби:
10 „Я сказав був: Опі́вдні днів своїх відійду́ до
шео́лових брам, решти ро́ків своїх я не ма́тиму.
(Sheol h7585) 11 Я сказав: Не побачу я Господа,
Господа в кра́ї живих, уже між мешка́нцями
царства померлих не побачу люди́ни. 12 Домі́вка
моя вже розі́брана, і від мене відібрана, немов
той пасту́ший наме́т; я життя своє зви́нув, мов
ткач, — від осно́ви мене Він відірве, поки́нчить
мене з дня до ночі. 13 Я кричав аж до ра́нку...
Він, як лев, поторо́щить всі кості мої, з дня
до ночі поки́нчить зо мною... 14 Пищу́ я, мов
ла́стівка чи жураве́ль, воркочу́, мов той голуб;
зани́діли очі мої, визираючи до високо́сти.
Господи, прича́влений я, — поручися за мене!
15 Що маю сказати? А що Він сказав був мені,
те й вчинив. Тихо змандру́ю всі лі́та свої через
гі́ркість моєї душі! 16 Господи, на них, на словах
Твоїх, жи́тимуть люди, і в усьо́му цьому́ життя
моєї душі, — уздоро́в же мене й оживи́ Ти мене!
17 Ось терпі́ння це вийшло мені на добро, Ти
стримав від гро́бу гниття́ мою душу, бо Ти кинув
за спи́ну Свою всі гріхи мої, 18 бо не буде ж
шео́л прославля́ти Тебе, смерть не буде Тебе
вихваля́ти. Не мають надії на правду Твою ті,
хто схо́дить до гро́бу. (Sheol h7585) 19 Живий,
тільки живий — Тебе сла́вити буде, як я ось
сьогодні, батько синам розголо́сить про правду
Твою! 20 Господь на спасі́ння мені, і ми будем
співати пісноспі́ви свої у домі Господнім по
всі́ дні мого життя!“ 21 А Ісая сказав: „Нехай
візьмуть грудку фіґ, і нехай розітру́ть на тому
гнояку́, — і видужає! 22 А Єзекія промовив:
„Який знак, що я ввійду́ до Господнього дому?

39 Того ча́су послав Меродах-Бал'адан, син
Бал'аданів, вавилонський цар, листи та
дару́нка до Єзекії, бо прочув був, що той захво́рів
та ви́дужав. 2 І радів ними Єзекія, і показав їм
скарбни́цю свою, — срібло, і золото, і па́хощі,
і добру оли́ву, і всю зброївню свою, і все, що
знахо́дилося в його скарбницях. Не було речі,
якої не показав би їм Єзекія в домі своїм та
в усім володі́нні своїм. 3 І прийшов пророк
Ісая до царя Єзекії та й сказав до нього: „Що́
говорили ці люди? І звідки вони прийшли до
тебе?“А Єзекія сказав: „Вони прийшли до мене з
дале́кого кра́ю, з Вавилону“. 4 І той сказав: „Що́
вони бачили в до́мі твоїм?“І Єзекія сказав: „Усе,
що́ в домі моїм, вони бачили, — не було речі,
якої не показав би я їм у скарбни́цях своїх.“
5 І сказав Ісая до Єзекії: „Послухай же сло́ва
Го́спода Сава́та: 6 Ось прихо́дять дні, і все, що́ в
домі твоєму, і що́ були зібрали батьки́ твої аж
до цього дня, буде ви́несене аж до Вавилону.
Нічого не позоста́неться, говорить Господь...
7 А з синів твоїх, що вийдуть із тебе, яких ти
поро́диш, заберуть, — і вони будуть е́внухами в
палатах вавилонського царя!“ 8 І сказав Єзекія
до Ісаї: „Добре Господнє слово, яке ти сказав!“І
поду́мав собі: „Так, мир та безпе́ка буде за моїх
днів!“

40 Утіша́йте, втіша́йте наро́да Мого́, говорить
ваш Бог! 2 Промовляйте до серця
Єрусалиму, і закли́чте до нього, що ви́повнилась

його доля тяжка́, що вина йому ви́бачена, що
він за свої всі гріхи вдвоє взяв з руки Господа!
3 Голос кли́че: На пустині вготу́йте дорогу
Господню, в степу ви́рівняйте битий шлях Богу
нашому! 4 Хай піді́йметься всяка доли́на, і хай
зни́зиться всяка гора́ та підгі́рок, і хай стане
круте́ за рівни́ну, а па́сма гірські́ — за доли́ну! 5
І з'я́виться слава Господня, і разом побачить її
кожне тіло, бо у́ста Господні оце прорекли́! 6
Голос кли́че: „Звіща́й!“Я ж спитав: „Про що буду
звіща́ти? Всяке тіло — трава, всяка ж слава — як
цвіт польови́й: 7 трава засихає, а квітка зів'я́не,
як по́дих Господній повіє на неї! Справді, наро́д
— то трава: 8 Трава засихає, а квітка зів'я́не,
Слово ж нашого Бога повіки стоя́тиме! 9 На го́ру
високу зберися собі, благові́снику Сіону, свого
голоса сильно підви́щ, благові́снику Єрусалиму!
Підви́щ, не лякайся, скажи містам Юди: Ось Бог
ваш! 10 Ось при́йде Господь, Бог, як сильний, і
буде раме́но Його панувати для Нього́! Ось із
Ним нагоро́да Його, а перед обличчям Його —
відпла́та Його. 11 Він ота́ру Свою буде па́сти, як
Па́стир, раме́ном Своїм позбирає ягня́та, і на
лоні Своє́му носи́тиме їх, дійняки́в же прова́дити
буде! 12 Хто во́ди помі́ряв своєю долонею, а
п'я́дею ви́міряв небо, і трети́ною міри обняв
пил землі, і гори ті зва́жив ваго́ю, а взгі́р'я —
шалька́ми? 13 Хто Господнього Духа збагну́в,
і де́ та люди́на, що ради свої подава́ла Йому́?
14 З ким ра́дився Він, і той напоу́мив Його, та
навчав путі пра́ва, і пізна́ння навчив був Його, і
Його напоу́мив дороги розумної? 15 Таж наро́ди
— як кра́пля з відра́, а важать — як порох на
ша́льках! Таж Він острови́ підіймає, немов ту
пили́нку! 16 І Ливана не ви́стачить на запалі́ння
жерто́вне, не стане й звір'я́ його на цілопа́лення!
17 Насу́проти Нього всі люди — немов би ніщо́,
пораxо́вані в Нього марно́тою та порожне́чею.
18 І до ко́го вподо́бите Бога, і подобу яку ви
поста́вите по́руч із Ним? 19 Ма́йстер божка́
відлива́є, золота́р же його криє золотом, та
виливає йому сріблянї́ ланцюжки́. 20 Убогий
на да́ра такого бере собі дерево, що не гниє́,
розшукує впра́вного ма́йстра, щоб поставив
божка́, який не захита́ється. 21 Хіба ви не знаєте,
чи ви не чули, чи вам не сповіщено зда́вна було́,
чи ви не зрозуміли підва́лин землі? 22 Він Той,
Хто сидить понад кру́гом землі, а мешка́нці її —
немов та сарана́. Він небо простя́г, мов ткани́ну
тонку́, і розтягнув Він його, мов наме́та на
ме́шкання. 23 Він Той, Хто князі́в оберта́є в ніщо́,
робить су́ддів землі за марно́ту: 24 вони не були
ще поса́джені, і не були ще посі́яні, і пень їхній в
землі ще не закоріни́вся, та як тільки на них Він
дмухну́в, вони повсиха́ли, і буря поне́сла їх, мов
ту солому! 25 І до кого Мене́ прирівня́єте, і йому́
буду рівний? говорить Святий. 26 Підійміть у
височину́ ваші очі й побачте, хто те все створи́в?
Той, Хто зо́рі виво́дить за їхнім числом та
кличе ім'я́м їх усіх! І ніхто не загу́биться через
всесильність та всемогу́тність Його́. 27 По́що
говориш ти, Якове, і кажеш, Ізраїлю: „Закрита
доро́га моя перед Господом, і від Бога мого
відійшло́ моє право“. 28 Хіба ж ти не знаєш,
або ти не чув: Бог відві́чний — Господь, що
кі́нці землі Він створи́в? Він не зму́чується та не
вто́млюється, і не збагне́нний розум Його. 29
Він зму́ченому дає силу, а безси́лому — міць.
30 І пому́чаться хлопці й пото́мляться, і юнаки́
спотикну́тись — спіткну́ться, 31 а ті, хто наді́ю
склада́є на Господа, силу відно́влять, кри́ла
піді́ймуть, немов ті орли́, будуть бігати — і не
пото́мляться, будуть ходити — і не пому́чаться!

41 Послу́хайте мовчки Мене, острови́, а
наро́ди, чекайте навча́ння Мого! Хай
піді́йдуть і скажуть: Приступі́мо всі ра́зом на
су́д! 2 Хто зо сходу того пробуди́в, що його
супрово́дить в ході́ перемога? Він наро́ди дає
перед ним та царів на топта́ння, їхнього меча
оберта́є на порох, його лука — в солому розві́яну.
3 Він жене їх, спокійно доро́гою йде, якою він
не перехо́див нога́ми своїми. 4 Хто вчинив та
зробив це? Той, хто роди покликав відда́вна: Я,
Господь, перший, і з останніми Я той же Самий!
5 Бачили це острови́ та жаха́лися, кі́нці землі
трипоті́ли, набли́жувались та прихо́дили. 6
Один о́дному допомагає і гово́рить до брата
свого́: „Будь міцни́й!“ 7 І підбадьо́рує ма́йстер
золотаря́, а той, хто молотом гла́дить, того, хто
б'є на кова́длі, і каже про спо́єння: Добре воно!
і його змі́цнює цвяхами, щоб не хита́лось. 8
Та ти, о Ізраїлю, рабе Мій, Якове, що Я тебе
ви́брав, насі́ння Авраама, друга Мого, 9 ти,
якого Я взяв був із кі́нців землі та покликав
тебе із окра́їн її, і сказав був до тебе: Ти
раб Мій, Я вибрав тебе й не відки́нув тебе,
10 не бійся, з тобою бо Я, і не озирайсь, бо
Я Бог твій! Зміцню́ Я тебе, і тобі поможу́, і
прави́цею правди Своєї тебе Я підтри́маю. 11
Отож, засоро́мляться та зніяковіють усі проти
тебе запа́лені, стануть нічим та погинуть твої
супроти́вники. 12 Шукатимеш їх, але їх ти не
зна́йдеш, своїх супроти́вників; стануть нічим та
марно́тою ті, хто прова́дить війну проти те́бе. 13
Бо Я — Господь, Бог твій, що де́ржить тебе за
прави́цю й говорить до тебе: Не бійся, — Я тобі
поможу́! 14 Не бійся, ти Яковів че́рве, ти жме́нько
Ізраїлева: Я тобі поможу́, говорить Господь, і твій
Викупи́тель — Святий Ізраїлів! 15 Ось зроблю Я
тебе молота́ркою го́строю, ново́ю, зубча́стою, —

помоло́тиш ти го́ри та їх поторо́щиш, а підгі́рки
поло́вою вчиниш! 16 Перевієш їх ти, й вітер
їх рознесе́, і буря їх розпоро́шить, і ти будеш
утіша́тися Господом, будеш хвали́тись Святим
Ізраїлевим. 17 Убогі та бідні шукають води,
та нема, язик їхній від пра́гнення висох, — Я,
Господь, і їх ви́слухаю, Бог Ізраїлів, не лишу́ їх!
18 Я ріки відкрию на лисих гора́х, а джере́ла
— посе́ред долин, оберну́ Я пустиню на о́зеро
во́дне, а землю суху́ — на джере́ла! 19 На пустиню
дам ке́дра, ака́цію, ми́рта й масли́ну, поста́влю
Я ра́зом в степу́ кипари́са та я́вора й бука, 20
щоб ра́зом побачили й знали, і пересві́дчились
та зрозумі́ли, що Господня рука це зроби́ла, і
створив це Святий Ізраїлів! 21 Принесіть свою
справу, говорить Господь, припрова́дьте Мені́
свої до́кази, каже Цар Яковів. 22 Хай підійдуть
і хай нам розкажуть, що тра́питься! Ви́ясніть
спра́ви минулі, що́ вони є, а ми серце наше
на те покладе́мо й пізна́ємо їхній кінець, або
сповістіть про майбу́тнє. 23 Розкажіть напере́д
про майбутнє, і пізна́ємо ми, що ви бо́ги. Отож,
учиніть ви добро́ чи зробіть що лихе́, щоб ми
здивува́лись і ра́зом побачили. 24 Та ви менш
від нічо́го, і менший ваш чин від марно́ти, —
гидо́та, хто вас вибирає! 25 Я з пі́вночі мужа
збудив — і прийшов він, зо схід со́нця в Ім'я́
Моє кличе, — і він буде чави́ти князі́в, мов ту
грязю́ку, й як ганча́р глину то́пче! 26 Хто сказав
це відда́вна, щоб знали те ми, і щоб напере́д
ми сказали: „Це правда?“Та ніхто не сказав,
і ніхто не пові́в, і ніхто не почув ваших слів.
27 Я перший сказав до Сіону: Оце, то вони! А
Єрусалимові дам благові́сника. 28 І Я дивлюсь,
та нікого́ нема, і немає між ними пора́дника,
щоб відповіли́, коли їх запита́ю. 29 Тож ніщо́ всі
вони, їхні чини — марно́та, вітер та порожне́ча
— їхні і́доли!

42 Оце Слуга Мій, що Я підпира́ю Його, Мій
Обра́нець, що Його полюбила душа Моя.
Я злив Свого Духа на Нього́, і Він правосу́ддя
наро́дам пода́сть. 2 Він не буде кричати, і
кли́кати не буде, і на ву́лицях чути не дасть
Свого го́лосу. 3 Він очерети́ни надло́мленої не
доло́мить, і ґнота тлі́ючого не пога́сить, буде
суд видавати за правдою. 4 Не вто́миться Він, і
не знемо́жеться, поки при́суду не покладе на
землі, і будуть чекати Зако́на Його острови́. 5
Говорить отак Бог, Господь, що створив небеса́ і
їх розтягну́в, що землю простя́г та все те, що із
неї вихо́дить, що наро́дові на ній Він диха́ння
дає, і духа всім тим, хто ходить по ній. 6 Я,
Господь, покли́кав Тебе в справедли́вості, і буду
міцно трима́ти за ру́ки Тебе, і Тебе берегти́му,
і дам Я Тебе заповітом наро́дові, за Світло
пога́нам, 7 щоб очі відкрити незрячим, щоб
ви́вести в'я́зня з в'язни́ці, а з темни́ці — тих
ме́шканців те́мряви! 8 Я Господь, — оце Йме́ння
Моє, і іншому слави Своєї не дам, ні хва́ли Своєї
божка́м. 9 Речі давні прийшли ось, нові́ ж Я
пові́м, дам почу́ти вам про них, поки ви́ростуть.
10 Заспівайте для Господа пісню нову́, від кра́ю
землі Йому хва́лу! Нехай шумить море, і все,
що є в ньо́му, острови́ та їхні ме́шканці! 11 Хай
голосно кличуть пустиня й міста́ її, осе́лі, що в
них проживав Keда́р! Хай виспі́вують ме́шканці
скелі, хай кричать із верши́ни гірсько́ї! 12 Нехай
Го́споду честь віддаду́ть, і на острова́х Його славу
звіща́ють! 13 Господь ви́йде, як ли́цар, розбу́дить
завзя́ття Своє, як воя́к, піді́йме Він окрик та буде
кричати, — переможе Своїх ворогів! 14 Я відві́ку
мовчав, мовчазни́й був та стри́мувався, а тепер
Я крича́тиму, мов породі́лля! буду тя́жко зідхати
й хапа́ти повітря! 15 Спусто́шу Я го́ри й підгі́рки,
і всі їхні зілля́ посушу́, і річки́ оберну́ в острови́,
і стави́ повису́шую! 16 І Я попрова́джу незрячих
дорогою, якої не знають, стежка́ми незна́ними
їх поведу́, оберну́ перед ними темно́ту на світло,
а нері́вне — в рівни́ну. Оце речі, які Я зроблю́, і їх
не поки́ну! 17 Відсту́плять наза́д, посоро́мляться
со́ромом ті, хто надію склада́в на божка́, хто
бовва́нам казав: Ви наші боги! 18 Почуйте,
глухі, а незря́чі, прозрі́те, щоб бачити! 19 Хто
сліпий, як не раб Мій, а глухий, як посол Мій,
що Я посилаю його́? Хто сліпий, як дові́рений,
і сліпий, як раб Господа? 20 Ти бачив багато,
але не зберіг, мав ву́ха відкри́ті, але́ не почув.
21 Господь захоті́в був того ради правди Своєї,
збільши́в та просла́вив Зако́на. 22 Але він наро́д
попусто́шений та поплюндро́ваний: усі вони
по пече́рах пов'я́зані та по в'язни́цях похо́вані;
стали вони за грабі́ж, і немає визво́льника, за
здобич, й немає того, хто б сказав: Поверни́!
23 Хто з вас ві́зьме оце до вух, на майбутнє
почує й послу́хає? 24 Хто Якова дав на здобич, а
Ізраїля грабіжника́м? Хіба ж не Госпо́дь, що ми
проти Нього грі́шили були́ і не хотіли ходи́ти
путя́ми Його, а Зако́на Його ми не слу́хали? 25 І
Він ви́лив на нього жар гніву Свого́ та наси́лля
війни, що палахкоті́ло навко́ло його, — та він не
пізна́в, і в ньому горіло воно, — та не брав він до
се́рця цього́!

43 А тепер отак каже Госпо́дь, що створив тебе,
Якове, і тебе вформува́в, о Ізраїлю: Не бійся,
бо Я тебе ви́купив, Я покли́кав ім'я́ твоє. Мій
ти! 2 Коли перехо́дитимеш через во́ди, Я буду з
тобою, а через річки́ — не зато́плять тебе, коли
будеш огонь перехо́дити, — не попече́шся, і не
буде пали́ти тебе його по́лум'я. 3 Бо Я — Господь,
Бог твій, Святий Ізраїлів, твій Спаси́тель! Дав Я

на ви́куп за тебе Єгипта, Етіопію й Севу замість те́бе. 4 Через те, що ти став дороги́й в Моїх о́чах,
шано́ваний став, й Я тебе покоха́в, то людей
замість тебе відда́м, а наро́ди — за душу твою. 5
Не бійся, бо Я ж із тобою! Зо сходу згрома́джу
насі́ння твоє, і з заходу тебе позбира́ю. 6 Скажу
пі́вночі: Дай, а до пі́вдня: Не стри́муй! Поприводь
ти синів моїх зда́лека, а до́чки мої — від окра́їн
землі, 7 і кожного, хто тільки зветься Іме́нням
Моїм, і кого Я на славу Свою був створи́в, кого
вформува́в та кого Я вчини́в. 8 Приведи ти
наро́да сліпого, хоч очі він має, і глухих, хоч
ву́ха в них є! 9 Нехай ра́зом зберуться всі лю́ди і
наро́ди згрома́дяться: хто́ поміж ними розка́же
про це, і хто розпові́сть про минуле? Нехай
дадуть сві́дків своїх — і опра́вдані бу́дуть, і
хай вони чують та скажуть: Це правда! 10 Ви
сві́дки Мої, говорить Господь, та раб Мій, якого
Я ви́брав, щоб пізнали й Мені ви пові́рили, та
зрозумі́ли, що це Я. До Мене не зро́блено Бога, і
не буде цього по Мені! 11 Я, Я Господь, і крім
Мене немає Спаси́теля! 12 Я розказав, і споміг,
і звісти́в, і Бога чужого немає між вами, ви ж
сві́дки Мої, — говорить Господь, — а Я Бог! 13
І Я зда́вна Той Самий, і ніхто не врятує з Моєї
руки́, - як що Я вчиню́, то хто це перемі́нить? 14
Так говорить Господь, ваш Відкупи́тель, Святий
Ізраїлів: Ради вас Я послав у Вавилон, і зганя́ю
усіх втікачі́в, а халде́їв — кораблі їх утіхи. 15 Я
Господь, ваш Святий, Творе́ць Ізраїля, Цар ваш!
16 Так говорить Госпо́дь, що дорогу на морі дає,
а сте́жку — в могутній воді, 17 що ви́провадив
колесни́цю й коня, ві́йсько та силу, що ра́зом
лягли́ і не встали, зотліли, як льон, — та пога́сли.
18 Не згадуйте вже про минуле, і про давнє не
ду́майте! 19 Ось зроблю́ Я нове́, тепер ви́росте.
Чи ж про це ви не знаєте? Теж зроблю́ Я дорогу
в степу́, а в пустині — річки́. 20 Буде сла́вити
Мене польова́ звірина́, шака́ли та стру́сі, бо воду
Я дам на степу́, а в пустині річки́, щоб напува́ти
наро́д Мій, вибра́нця Мого́. 21 Цей наро́д Я Собі
вформува́в, — він буде звіщати про славу Мою.
22 Та Мене ти не кли́кав, о Якове, не змага́вся за
Мене, Ізраїлю. 23 Ти Мені не приво́див ягня́т
цілопа́лень своїх, і своїми жертвами не шанував
ти Мене... Я тебе не си́лував, щоб прино́сити
жертву хлібну, і кади́лом не мучив тебе. 24
Очере́ту запа́шного не купував ти за срі́бло
Мені, і не напува́в ти Мене лоєм жертов своїх,
— тільки своїми гріхами Мене ти турбува́в та
своїми провинами му́чив Мене! 25 Я, Я є Той,
Хто стира́є провини твої ради Себе, а гріхів
твоїх не пам'ята́є! 26 Пригадай ти Мені — і
суді́мося ра́зом, розкажи́ ти Мені, щоб тобі
оправда́тись! 27 Твій ба́тько був перший згрішив,
і відпа́ли від Мене твої посере́дники, 28 тому́ Я
позбавив свяще́нства священиків, і Якова дав на
прокля́ття, і на зневагу — Ізраїля!

44 А тепер ось послухай, о Якове, рабе Мій,
та Ізраїлю, якого Я ви́брав. 2 Так говорить
Госпо́дь, що тебе учини́в і тебе вформував від
утро́би, і тобі помагає: Не бійся, рабе Мій, Якове,
і Єшуру́не, якого Я ви́брав! 3 Бо ви́ллю Я воду на
спра́гнене, а теку́чі пото́ки на суході́л, — виллю
Духа Свого на насі́ння твоє, а благослове́ння Моє
на нащадків твоїх, 4 і будуть вони виростáти,
немов між траво́ю, немов ті топо́лі при во́дних
пото́ках! 5 Цей буде казати: Я Госпо́дній, а той
зватиметься йме́нням Якова, інший напише
своєю рукою: для Господа я, і буде зватися
йме́нням Ізраїля. 6 Так говорить Господь, Цар
Ізраїлів та Викупи́тель його, Господь Сава́от: Я
перший, і Я останній, і Бога нема, окрім Ме́не! 7
І хто зветься, як Я? Хай розкаже про те, й хай
звісти́ть те Мені з того ча́су, коли Я закла́в у
давни́ні наро́д, і хай нам розкаже майбу́тнє й
прийде́шнє. 8 Не бійтеся та не лякайтесь! Хіба
зда́вна Я не розповів був тобі й не звісти́в? А
ви свідки Мої! Чи є Бог, окрім Ме́не? І Скелі
немає, не знаю ні жо́дної! 9 Всі, що роблять
бовва́нів, — марно́та вони, і їхні улю́бленці не
помагають, а сві́дками того самі́: не бачать вони
та не знають, щоб застида́тись! 10 Хто бога
зробив та і́дола ви́лив, що він не помагає? 11
Тож дру́зі його посоро́млені будуть усі, майстрі
ж — вони тільки з людей. Хай вони всі зберу́ться
та стануть: вони поляка́ються та посоро́мляться
ра́зом! 12 Коваль тне з заліза сокиру, і в горю́чім
вугі́ллі працює, і формує божка́ молотка́ми та
робить його своїм сильним раме́ном, а при
тім той голодний й безсилий, не п'є води й
му́читься. 13 А те́сля витя́гує шну́ра, визна́чує
шти́фтом його, того ідола, ге́блями робить
його та окре́слює ци́ркулем це, і робить його на
подо́бу люди́ни, як розкішний зразо́к чоловіка,
щоб у домі поста́вити. 14 Настинає кедри́н він
собі, і візьме гра́ба й ду́ба, і міцне́ собі ви́кохає
між лісни́ми дере́вами, я́сен поса́дить, а до́щик
виро́щує. 15 І стане люди́ні оце все на па́ливо,
— і ві́зьме частину із того й зогрі́ється, теж
підпа́лить в печі́ й спече хліб. Також ви́робить
бога й йому поклоня́ється, і́долом зробить його́,
— і перед ним на коліна впада́є. 16 Половину
його він попа́лить в огні, на полови́ні його
варить м'ясо та їсть, пече́ню пече́ й насича́ється,
також гріється та пригово́рює: „Як добре, —
нагрівся, відчу́в я огонь“. 17 А останок його він
за бога вчинив, за бовва́на свого, перед ним на
колі́на впада́є та кла́няється, йому молиться
й каже: „Рятуй же мене, бо ти бог мій!“ 18

Не знають і не розуміють вони, бо їхні очі
зажму́рені, щоб не побачити, і стверді́ли їхні
серця, щоб не розуміти! 19 І не покладе́ він до
серця свого́, і немає знання́ ані розуму, щоб
проказати: „Половину його попали́в я в огні, і
на вугі́ллі його я пік хліб, смажив м'ясо та їв. А
решту його за оги́ду вчиню́, — буду кланятися
дерев'я́ній колоді?“ 20 Він годується попелом!
Звело́ його серце обма́нене, — і він не врятує
своєї душі, та не скаже: „Хіба не брехня у прави́ці
моїй?“ 21 Пам'ятай про це, Якове та Ізраїлю,
бо ти раб Мій! Я тебе вформував був для Себе
рабом, Мій Ізраїлю, — ти не будеш забутий у
Мене! 22 Провини твої постира́в Я, мов хма́ру, і
немов мря́ку — гріхи твої, — наверни́ся ж до
Мене, тебе бо Я ви́купив! 23 Раді́йте, небеса́,
бо Господь це зробив; викли́куйте радісно,
глиби́ни землі; втішайтеся співом, о го́ри та
лісе, та в нім всяке дерево, бо Господь викупив
Якова, і просла́вивсь в Ізраїлі! 24 Так говорить
Господь, твій Відкупи́тель, та Той, що тебе
вформува́в від утро́би: Я, Господь, Той, Хто
чи́нить усе: Розтягну́в Я Сам небо та землю
втверди́в, — хто при тім був зо Мною? 25 Хто
ознаки ламає брехли́вим, і робить безглу́здими
чарівники́в, Хто з нічим мудреці́в відсила́є, і
їхні знання́ оберта́є в неро́зум, 26 Хто спо́внює
слово Свого раба, і виконує раду Своїх посланці́в,
Хто Єрусалимові каже: „Ти будеш засе́лений!“а
юдейським містам: „Забудо́вані будете ви, а
руїни його відбуду́ю!“ 27 Хто глибі́ні проказує:
„Ви́сохни, а річки́ твої Я повису́шую“, 28
Хто до Кіра говорить: „Мій па́стирю“, і всяке
Моє пожада́ння він ви́конає та Єрусалимові
скаже: „Збудо́ваний будеш!“а храмові: „Будеш
закла́дений!“

45 Так говорить Госпо́дь до Свого пома́занця
Кіра: Я мі́цно тримаю тебе за прави́цю,
щоб перед обличчям твоїм повали́ти наро́ди, і
з сте́гон царів розв'яжу́ пояси́, щоб відчини́ти
двері перед тобою, а брами не будуть зами́кані.
2 Я перед тобою піду́ й повирі́внюю ви́сунене,
двері мідні злама́ю і порозбива́ю залізні засуви.
3 І дам тобі ска́рби, що в те́мряві, та бага́тства
захо́вані, щоб пізнав ти, що Я — то Господь, Який
кличе тебе за йме́нням твоїм, Бог Ізраїлів, 4 ради
раба Мого Якова й ради вибра́нця Мого Ізраїля, і
кличу тебе твоїм іме́нням, тебе називаю, хоч ти
не знаєш Мене. 5 Я — Господь, і нема вже ніко́го,
нема іншого Бога, крім Ме́не. Я тебе підпері́зую,
хоч ти не знаєш Мене, 6 щоб дізна́лися зо сходу
сонця й з заходу, що крім Мене немає ніко́го;
Я — Господь, і нема вже ніко́го, 7 Я, що світло
форму́ю та те́мність творю́, чиню мир і недолю
творю́, Я — Господь, Який робить це все! 8
Спустіть ро́су згори́, небеса́, а із хмар хай спливе́
справедливість! Хай земля відкрива́ється, і хай
поро́дить спасі́ння та правду, хай ра́зом ростуть!
Я, Господь, це вчинив! 9 Горе тому́, хто з Творце́м
своїм сва́риться, черепо́к із земни́х черепки́в! Чи
глина повість ганчаре́ві своєму: „Що робиш?“а
ді́ло його: „Ти без рук!“ 10 Горе тому́, хто пат́якає
ба́тькові: „Пощо ти пло́диш?“а жі́нці: „Пощо
ти родиш?“ 11 Так говорить Господь, Святий
Ізраїлів, і Той, Хто його вформува́в: „Питайте
Мене про майбу́тнє, а долю синів Моїх й чин
Моїх рук позоста́вте Мені!“ 12 Я землю вчини́в і
створи́в люди́ну на ній, небеса́ Я руками Своїми
простя́г і про їхні зо́рі звелів. 13 Я збуди́в його
в правді, і зрівня́ю йому всі доро́ги. Він місто
Моє побуду́є і відпу́стить вигна́нців Моїх не
за ви́куп і не за дару́нка, — говорить Госпо́дь
Сава́от. 14 Так говорить Господь: Пра́ця Єгипту й
торгі́вля Етіопії та високі севаїтяни пере́йдуть
до тебе та бу́дуть твої. Пі́дуть вони за тобою,
у кайда́нах пере́йдуть, і будуть вклоня́тись
тобі та блага́ти тебе́: „Тільки в те́бе є Бог, і
нема більш, нема іншого Бога!“ 15 Справді
Ти Бог таємни́чий, Бог Ізраїлів, Спаси́тель! 16
Всі вони засоро́мляться й зні́яковіють, майстрі
і́долів пі́дуть у соромі ра́зом, 17 Ізраїль же
буде спасе́ний від Господа вічним спасі́нням: не
будете ви засоро́млені ані знесла́влені аж на
вічні віки́! 18 Бо так промовляє Господь, Творець
неба. Він той Бог, що землю вформува́в та її
вчини́в, і міцно поставив її; не як порожне́чу
її створи́в, — на прожива́ння на ній Він її
вформува́в. Я — Господь, і нема більше іншого
Бога! 19 Я не говорив в укритті́, на темному
місці землі. Я не говорив до насі́ння Якова:
Шукаєте да́рмо Мене! Я — Господь, — говорю́
справедливість, звіщаю правдиве! 20 Збері́ться
й прийді́ть, набли́зьтеся ра́зом, урято́вані всі
із поганів! Не знає нічо́го, хто дерево носить,
боввана свого, та що мо́литься богові, який не
поможе. 21 Розкажіть та набли́зьте, і хай ра́зом
нара́дяться: Хто розповів це відда́вна, із давніх
часі́в це звісти́в? Чи ж не Я, ваш Госпо́дь? Бож
немає вже Бога, крім Ме́не, окрім Мене нема
Бога праведного та Спасителя! 22 Зверніться до
Мене й спасе́тесь, всі кі́нці землі, бо Я — Бог,
і нема більше іншого Бога! 23 Я Собою Самим
присяга́в, справедливість із уст Моїх ви́йшла,
те слово, яке не пове́рнеться: усяке колі́но
вклоня́тися буде Мені, усякий язик присягне́
24 й Мені скаже: Тільки в Господі правда та
сила! При́йдуть до Нього та засоро́мляться всі,
що на Нього запа́люються. 25 Через Господа
усправедли́вляться, і буде просла́влене всяке
насіння Ізраїля!

46 Бел упав на коліна, зігнувся Нево́, — стали
ї́доли їхні для звири́ни й худоби. Те, що
колись ви носили, накладене, мов той тяга́р на
худобу пому́чену. 2 Зігнулися й ра́зом упали
вони на коліна; не могли врятува́ти тягара́, і самі
до поло́ну пішли. 3 Почуйте Мене, доме Яковів, та
ввесь за́лишку дому Ізраїлевого, яких від живота
Я підняв, носив від утро́би, 4 і Я буду Той Самий
до ста́рости вашої, і до сивини вас носи́тиму,
Я вчинив, і Я буду носити, й Я дви́гатиму й
поряту́ю! 5 До ко́го Мене ви вподо́бите та
прирівня́єте, до кого подібним Мене́ ви учините,
щоб схожому бути? 6 Ті, що золото сиплють
з киси́, срібло ж важать вагою, вина́ймлюють
золотаря́, щоб із того їм бога зробив, і перед
ним вони падають та поклоня́ються, 7 носять
його на плечі́, підіймають його, і ставлять його
на місці його. І стоїть, і з місця свого́ він не
рухається; коли ж хто до нього кричить, то він
не відпові́сть, і не врятує його від недолі. 8
Пам'ятайте про це та змужні́йте, візьміть це на
розум, прови́нники! 9 Пам'ятайте про давнє,
відвічне, бо Я Бог, і немає більш Бога, й ніко́го,
як Я, 10 що звіщаю кінець від поча́тку, і напере́д
— що не сталося ще, і що говорю́: „Мій за́мір
відбу́деться, і всяке жада́ння Своє Я вчиню́“,
11 що хижого пта́ха зо схо́ду прикли́кую, з
кра́ю далекого мужа Своєї поради! Так, Я сказав
— те й спрова́джу, що Я задумав був — теє
зроблю́! 12 Почуйте Мене, твердосе́рді, далекі
від справедливости! 13 Я Свою справедливість
набли́зив, — вона недале́ко, а спасі́ння Моє
не припі́зниться, і дам на Сіоні спасі́ння, дам
Ізраїлеві Свою ве́лич!

47 Зійди й сядь у по́рох, о діво, до́чко
Вавилону! Сядь на землю, без трону, о
до́чко халдеїв! Бо кли́кати більше не будуть на
тебе: тенди́тна та ви́пещена! 2 Візьми жо́рна — й
муки́ намели́, намі́тку свою відхили́, закача́й но
подо́лка та сте́гна відкрий, і бреди́ через рі́ки,
— 3 і буде твій сором відкритий, і стид твій
покажеться! Я по́мсту вчиню, і не бу́ду щади́ти
люди́ни! 4 Наш Відкупитель, Господь Сава́от
Йому Йме́ння, Святий Ізраїлів. 5 Сиди мо́вчки й
ввійди́ до темно́ти, о до́чко халдеїв, бо кликати
більше не будуть тебе: Пані царств! 6 Розлю́тився
Я на наро́д Свій, збезче́стив спа́дщину Своєю, та
й віддав їх у руку твою. Ти не ви́явила милосердя
до них: ти над ста́рцем учинила ярмо́ своє
дуже тяжки́м, 7 та й сказала: „Навіки я па́нею
бу́ду!“І до серця собі не взяла́ тих рече́й, не
поду́мала про свій кіне́ць. 8 А тепер це послухай,
розпе́щена, що безпе́чно сидиш, що гово́риш
у серці своїм: „Я, — і більше ніхто! Не буду
сидіти вдовою, і не знатиму страти дітей!“ 9 Та
при́йдуть на тебе несподі́вано те й те в один
день, страта дітей та вдівство, вони в повній
мірі на тебе спаду́ть при усій многоті́ твоїх
ча́рів, при силі великій твоїх заклина́нь! 10 Ти
ж бо надію складала на зло́бу свою, говорила:
„Ніхто не побачить мене!“Звела́ тебе мудрість
твоя та знання́ твоє, і сказала ти в серці своїм:
„Я, — і більше ніхто!“ 11 І при́йде на тебе лихе,
що відворожи́ти його ти не зможеш, і на тебе
нещастя впаде́, що не зможеш його окупити, і
при́йде на тебе рапто́вно спусто́шення, про яке
ти не знаєш. 12 Ставай же з своїми закля́ттями
та з бе́зліччю ча́рів своїх, якими ти му́чилася від
юна́цтва свого́, — може зможеш ти допомогти́,
може ти настраха́єш! 13 Змучилась ти від великої
кількости рад своїх, — хай же стануть і хай
допомо́жуть тобі ті, хто небо розрі́зує, хто до зір
придивля́ється, хто прові́щує кожного місяця,
що має на те́бе прийти! 14 Ось стали вони, мов
солома: огонь їх попа́лить, — не врятують своєї
душі з руки по́лум'я, — це не жар, щоб погріти
себе, ані по́лум'я, щоб сидіти біля нього. 15
Такими тобі стануть ті, що співпрацюва́ла ти
з ними, ворожби́ти твої від юна́цтва твого́, —
кожен буде блуди́ти на свій бік, немає нікого,
хто б тебе врятував!

48 Послухайте це, доме Яковів, що зве́тесь
іме́нням Ізраїлевим, і що вийшли із
Юдиних вод, що кляне́теся Йме́нням Господнім
та Бога Ізраїля згадуєте, хоч не в правді та не
в справедливості! 2 Бо від міста святого вони
прозива́ються та на Бога Ізраїлевого спира́ються,
— Йому Йме́ння Госпо́дь Сава́от! 3 Я відда́вна
звіща́в про минуле, — із уст Моїх вийшло воно
й розповів Я про нього, рапто́вно зробив, — і
прийшло. 4 Тому́, що Я знав, що впе́ртий ти є,
твоя ж шия — то м'я́зи залізні, а чо́ло твоє —
мідяне́, 5 то звіщав Я відда́вна тобі, іще поки
прийшло, розповів Я тобі, щоб ти не говорив:
„Мій божо́к це зробив, а про це наказав мій
бовва́н та мій і́дол“. 6 Ти чув, — перегля́нь усе
це; і ви хіба не визнае́те цього́? Тепер розповів
Я тобі новини́ й таємни́ці, яких ти не знав. 7
Тепе́р вони ство́рені, а не відда́вна, а пе́ред цим
днем ти не чув був про них, щоб не сказати:
„Оце я їх знав“. 8 Та не чув ти й не знав, і
відда́вна ти не відкривав свого ву́ха, бо Я знав,
що напе́вно ти зра́диш, і зва́но тебе від утро́би:
пере́вертень. 9 Ради Йме́ння Свого́ Я спиня́ю
Свій гнів, і ради слави Своєї Я стри́муюся проти
те́бе, щоб не зни́щити тебе. 10 Оце перетопи́в
Я тебе, але не як те срі́бло, у го́рні недолі тебе
дослідив. 11 Ради Себе, ради Себе роблю́, бо
як буде збезче́щене Йме́ння Моє? А іншому

слави Своєї не дам. 12 Почуй Мене, Якове та
Ізраїлю, Мій покликáний: Це Я, Я перший, також
Я останній! 13 Теж рука Моя землю заклáла, і
небо напнýла правúця Моя, — Я заклúчу до них
— і вони стануть рáзом. 14 Зберіться ви всі та
й послухайте: Хтó серед вас розповів був про
те? Кого Господь любить, вчúнить волю Його
в Вавилоні, рамéно ж Його на халдéях. 15 Я,
Я говорив і покликав його, спровáдив його, і
він на дорозі своїй буде мати повóдження. 16
Наблúзьтесь до Мене, послухайте це: Споконвíку
Я не говорив потаéмно; від чáсу, як дíялось це, Я
був там. А тепер послав Мене Господь Бог та Його
Дух. 17 Гак говорить Господь, твій Відкупúтель,
Святий Ізраїлів: Я — Господь, Бог твій, що
навчає тебе про корúсне, що провадить тебе по
дорозі, якою ти маєш ходити. 18 О, коли б ти
прислýхувався до Моїх заповідей, то був би твій
спóкій, як рíчка, а твоя справедлúвість, немов
морські хвилі! 19 А насíння твого було б, як
піскý, а нащáдків твогó животá — немов зéрнят
йогó, і вúтяте й вúгублене не було б твоє ймéння
із-перед обличчя Могó! 20 Вúрушіть із Вавилону,
втечíть від халдéїв, радісним співом звістíть,
оце розголосíть, аж до крáю землі рознесіть
це, скажіть: Господь викупив раба Свого Якова!
21 І спрáги не знали вони на пустинях, якими
провáдив Він їх: воду з скелі пустив їм, — Він
скелю розбив — і вода потеклá! 22 Для безбожних
спокóю немає, говорить Господь.

49 Почуйте Мене, острови́, і нарóди здалéка,
і вважайте: Господь із утрóби покликав
Мене, Моє Ймéння згадав з нутра нéньки Моєї. 2 І
Мої ýста вчинив Він, як той гострий меч, заховав
Мене в тíні Своєї руки, і Мене вчинив за добíрну
стрілý, в Своїм сагайдацí заховав Він Мене. 3
І до Мене прорік: Ти раб Мій, Ізраїлю, Яким Я
прослáвлюсь! 4 І Я відповів: Надарéмно трудивсь
Я, на порожнéчу й марнóту зужив Свою силу:
Справді ж з Господом право Моє, і нагорóда Моя
з Моїм Богом. 5 Тепер же промовив Господь, що
Мене вформувáв Собі від животá за рабá, щоб
навернýти Собі Якова, і щоб Ізраїль для Нього був
зíбраний. І був Я шанóваний в óчах Господніх, а
Мій Бог стався міццю Моєю. 6 І Він сказав: Того
мало, щоб був Ти Мені за рабá, щоб віднови́ти
племéна Якова, щоб вернути врятóваних Ізраїля,
алé Я вчиню́ Тебе світлом нарóдів, щоб був
Ти спасíнням Моїм аж до крáю землі! 7 Так
говорить Господь, Відкупúтель Ізраїлів, Святий
його, до погóрдженого на душі, до обрúдженого
від людей, до раба тих волóдарів: Побачать
царі, і князí повстають, — і поклóняться ради
Господа, що вірний, ради Святого Ізраїлевого,
що вúбрав Тебе. 8 Так говорить Господь: За чáсу
вподóбання Я відповів Тобі, в день спасíння
Тобі допоміг, і стерегти́му Тебе, і дам Я Тебе
заповітом нарóдові, щоб край обнови́ти, щоб
поділити спáдки спустóшені, 9 щоб в'я́зням
сказати: „Вихóдьте“, а тим, хто в темнóті:
„З'явíться!“При дорогах вони будуть пáстися, і
по всіх лúсих горбóвинах їхні пасовúська. 10 Не
будуть голодні вони, ані спрáгнені, і не вдарить
їх спéка, ні сонце, — бо Той, Хто їх милує, їх
попровáдить і до вóдних джерéл поведé їх. 11 І
вчиню Я всі гóри Свої за дорóгу, і підíймуться
биті шляхú Мої. 12 Ось ці здáлека прúйдуть, а ці
ось із пíвночі й з зáходу, а ці з крáю Сінíм. 13
Радíйте, небесá, звеселúся ти, земле, ви ж, гóри,
втішáйтеся співом, бо Госпóдь звеселúв Свій
нарóд, і змилувався над Своїми убогими! 14 І
сказав був Сіон: Господь кинув мене́, і Господь
мій про мéне забув. 15 Чи ж жінка забýде своє
немовля́, щоб не пожаліти їй сина утроби своєї?
Та коли б вони позабувáли, то Я не забýду про
тебе! 16 Отож на долонях Своїх тебе вúрізьбив
Я, твої мури позáвсіди передо Мною. 17 Синóве
твої поспішáться до тебе, а ті, хто руйнує тебе
й ті, хто нищить тебе, повідхóдять від тебе.
18 Здійми свої очі навкóло й побач: всі вони
позбиралися й йдуть ось до тéбе! Як живий Я,
говорить Господь: усіх їх, як оздóбу, зодя́гнеш, та
підв'я́жешся ними, немов нареченá. 19 Бо руїни
твої та пустині твої, і зруйнóваний край твій
тепер справді стануть тісни́ми для мéшканців, і
будуть віддáлені ті, хто тебе руйнував. 20 Іще до
вух твоїх скажуть синóве сирíтства твого: Тісне́
мені місце оце, посунься для мене, й я сяду! 21 І
ти скажеш у серці своїм: Хто мені їх зродив, як
була осирóчена я та самíтна, була вúгнана та
заблудúла? І хто вúховав їх? Я зостáлась сама, а
ці, — звíдки вони? 22 Так сказав Господь Бог:
Ось Я підійму́ Свою руку до лю́дів, і піднесу́
до нарóдів прапора Свогó, — і познóсять синів
твоїх в пáзусі, а дóчок твоїх поприно́сять на
плéчах. 23 І будуть царі за твоїх вихова́телів, а
їхні цариці — за ня́ньок твоїх. Лицем до землі
вони будуть вклоня́тись тобі та лизáтимуть пил
твоїх ніг, і ти пізнáєш, що Я — то Господь, що
не посорóмляться ті, хто на Мене надíється! 24
Чи ж від сильного буде відня́та здобич, і чи
нагрáбоване ґвалтівникóм урятóване буде? 25 Бо
Господь каже так: Полонені відíбрані будуть від
сильного, і врятóвана буде здобич насúльника, і
Я стану на прю із твоїми суперéчниками, синів
же твоїх Я спасу́. 26 І Я змýшу твоїх гнобúтелів
їсти тіло своє, і вони повпивáються власною
кров'ю, немов би вином молодúм. І пізнає тоді
кожне тіло, що Я — то Госпóдь, твій Спаситель
та твій Відкупúтель, Потýжний Яковів!

50 Так говорить Госпо́дь: Де вашої матері лист
розводо́вий, з яким Я її відпусти́в? Або хто
є з Моїх боргува́льників, якому Я вас був продав?
Тож за ваші прови́ни ви про́дані, і за ваші гріхи́
ваша мати відпу́щена. **2** Чому́ то нікого немає,
коли Я прихо́джу, і не відповіда́є ніхто, коли
кли́чу? Чи рука Моя справді короткою стала, щоб
викупля́ти, і хіба рятувати нема в Мені сили?
Таж докором Своїм Я вису́шую море, обе́ртаю
ріки в пустиню, їхня риба гниє без води й умирає
із пра́гнення! **3** Небеса́ зодягаю Я в те́мряву, і
покриття́м їхнім вере́ту чиню́. **4** Господь Бог
Мені дав мову впра́вну, щоб уміти зміцни́ти
словом зму́ченого, Він щоранку пробу́джує,
збу́джує ву́хо Мені, щоб слухати, мов учні. **5**
Господь Бог відкрив ву́хо Мені, й Я не став
неслухня́ним, назад не відступи́в. **6** Підставив Я
спи́ну Свою тим, хто б'є, а що́ки Свої — щипача́м,
обличчя Свого не сховав від га́ньби й плюва́ння.
7 Але Господь Бог допоможе Мені, тому́ не
соромлюся Я, тому Я зробив був обличчя Своє,
немов кре́мінь, і знаю, що не буду засти́джений
Я. **8** Близько Той, Хто Мене всправедли́влює, —
хто ж стане зо Мною на прю? Станьмо ра́зом,
— хто Мій супроти́вник? Хай до Мене підійде!
9 Отож, Господь Бог допоможе Мені, — хто ж
отой, що призна́є Мене винува́тим? Вони всі
розпаду́ться, немов та одежа, — їх міль пожере́!
10 Хто між вами лякається Господа і голос Його
Слуги слухає? Хто ходить у те́мряві, світла ж
немає йому́, — хай надіється він на Господнє
Ім'я́, і хай на Бога свого опира́ється! **11** Тож усі,
що огонь ви запа́люєте, що огне́нними стрілами
ви поузбро́ювані, — ходіть у жарі свого огню́
та в стрілах огне́нних, які розпали́ли! З Моєї
руки оце станеться вам, — і ви бу́дете в муках
лежати!

51 Почуйте Мене, хто жене́ться за
праведністю, хто пошу́кує Господа!
Погляньте на скелю, з якої ви ви́тесані, і на
каменоло́мню, з якої ви ви́довбані. **2** Гляньте
на Авраама, ба́тька свого́, та на Сарру, що вас
породила, бо тільки одно́го його Я покликав, але
благословив був його та розмно́жив його. **3** Бо
Сіона Господь потіша́є, всі руїни його потіша́є, й
оберта́є пустині його на Еде́н, його ж степ —
на Господній садо́к! Пробува́тимуть в ньому
ути́ха та радість, хвала́ й пісноспі́ви. **4** Послухай
Мене, Мій наро́де, і візьми до вух, ти племе́но
Моє, бо вийде від Мене Зако́н, а Своє право́суддя
поставлю за світло наро́дам! **5** Близька правда
Моя: ви́йде спасі́ння Моє, а раме́на Мої будуть
суд видавати наро́дам. Острови́ будуть мати
надію на Мене і сподіва́ння свої покладуть
на раме́но Моє. **6** Здійми́ть свої очі до неба, і
погля́ньте на землю додо́лу! Бо небо, як дим,
продере́ться, а земля розпаде́ться, мов одіж,
мешканці ж її, як та воша, поги́нуть, — спасі́ння
ж Моє буде вічне, а правда Моя не злама́ється! **7**
Почу́йте Мене, знавці правди, наро́де, що в серці
його Мій Зако́н: Не бійтеся лю́дської га́ньби та
їхніх обра́з не лякайтесь, **8** бо пото́чить їх міль,
мов одежу, й як во́вну, черва́ їх зжере́, а правда
Моя буде вічна, і спасі́ння моє з роду в рід! **9**
Збудися, збудись, зодягни́ся у силу, раме́но
Господнє! Збудися, як у давнину́, як за поколі́ння
віки́в! Хіба це не ти Рага́ва зруба́ло, крокоди́ла
здіра́вило? **10** Хіба це не ти море ви́сушило, во́ди
безодні великої, що мо́рську глиби́ну вчинило
доро́гою, щоб ви́куплені перейшли́? **11** Отак
визволе́нці Господні пове́рнуться та до Сіону
зо співом увійдуть, — і на їхній голові буде
радість відвічна, веселість та втіху ося́гнуть
вони, а журба та зідха́ння втечуть! **12** Я, — Я ваш
Той Утіши́тель! Хто ж то ти, що боїшся люди́ни
смерте́льної й лю́дського сина, що до трави
він подібний? **13** І ти забуваєш про Господа,
що вчинив був тебе, що напну́в небеса́ Він та
землю закла́в, і за́вжди щоденно лякаєшся гніву
гноби́теля, що готовий тебе погуби́ти. Але де
той гноби́телів гнів? **14** Закутий в кайда́ни
неба́вом розв'я́заний буде, і не помре він у
ямі, і не забра́кне йому його хліба. **15** Бо Я —
Господь, Бог твій, що збу́рює море, — й ревуть
його хвилі, Господь Саваот Йому Йме́ння! **16** І
кладу Я слова́ Свої в у́ста твої та ховаю тебе
в тіні рук Своїх, щоб небо напну́ти та зе́млю
закла́сти, і сказати Сіонові: Ти Мій наро́д! **17**
Збудися, збудися, устань, дочко Єрусалиму,
що з руки із Господньої ви́пила ти келіх гніву
Його́, чашу-келіха о́дуру випила, ви́цідила. **18**
Зо всіх тих синів, що вона породила, ніко́го
нема, хто б прова́див її; зо всіх тих синів, яких
ви́ховала, нікого нема, хто б підтри́мав її. **19** Ці
дві речі спітка́ли тебе, — але хто пожаліє тебе?
Руїна й недоля, і голод та меч, — хто розва́жить
тебе? **20** Сино́ве твої повмліва́ли, лежали на
ро́зі всіх ву́лиць, мов о́лень у тене́тах, повні
гніву Господнього, крику Бога твого. **21** Тому́ то
послухай оцьо́го, убога й сп'яні́ла, але не з вина:
22 Так говорить Господь твій, Господь і твій Бог,
що на прю за наро́д Свій стає́: Ось ке́ліха о́дуру Я
забираю з твоєї руки́, чашу-ке́ліха гніву Мого́,
— більше пити його вже не бу́деш! **23** І дам Я
його́ в руку тих, що гноби́ли тебе, що вони до
твоєї душі говорили: „Схили́сь, і по тобі ми
пере́йдемо!“І поклала ти спи́ну свою, немов
землю, й як вулицю для перехо́жих.

52 Збудися, збудись, зодягни́ся, Сіоне, у силу
свою, зодягни́ся у шати пишно́ти своєї, о
Єрусалиме, о місто святе, бо вже необрі́заний
та занечи́щений більше не ввійде до тебе! **2**
Обтруси́ з себе порох, устань та сіда́й, Єрусалиме!
Розв'яжи́ пута шиї своєї, о бра́нко, о до́чко
Сіону! **3** Бо Господь каже так: Зада́рмо були ви
попро́дані, тому бу́дете ви́куплені не за срі́бло. **4**
Бо так Господь Бог промовляє: До Єгипту зійшов
був наро́д Мій впоча́тку, щоб ме́шкати там,
а Ашшу́р за ніщо́ його ти́снув. **5** А тепер що
Мені тут, — говорить Господь, — коли взятий
даре́мно наро́д Мій? Шаліють воло́дарі їхні, —
говорить Господь, — і постійно ввесь день Моє
Ймення зneва́жене. **6** Тому́ Моє Йме́ння пізна́є
наро́д Мій, тому́ того дня він пізна́є, що Я —
то Отой, що говорить: Ось Я! **7** Які гарні на
го́рах ноги благові́сника, що звіща́є про мир,
що добро провіщає, що спасіння звіщає, що
говорить Сіонові: „Царю́є твій Бог!“ **8** Слухай,
— твої сторожі́ зняли голос, укупі співають, бо
бачать вони око-в-о́ко, коли до Сіону Госпо́дь
поверта́ється. **9** Радійте, співайте сумі́сно, о
єрусалимські руїни, бо наро́да Свого Господь
звесели́в, — ви́купив Єрусалима! **10** Господь
обнажи́в на оча́х усіх наро́дів святеє раме́но
Своє, — і спасі́ння від нашого Бога побачать
всі кі́нці землі! **11** Уступі́ться, вступі́ться та
ви́йдіть ізвідти, нечистого не доторка́йтеся,
вийдіть з сере́дини його, очистьтеся ви, що
но́сите по́суд Господній! **12** Бо не в по́спіху
ви́йдете і не навте́ки ви пі́дете, бо пі́де Господь
перед вами, за вами ж — Ізраїлів Бог. **13** Ось
стане розумне роби́ти Мій Слуга, підійметься
й буде пови́щений, і висоте́нним Він стане! **14**
Як багато-хто Ним дивува́лись, — такий то був
змі́нений о́браз Його, що й не був люди́ною, а
ви́гляд Його, що й не був сином лю́дським! **15**
Отак Він здиву́є числе́нних наро́дів, царі свої
у́ста замкнуть перед Ним, бо побачать, про що
не гово́рено їм, і зрозуміють, чого́ не чува́ли
вони!

53 Хто нашій спасе́нній тій звістці повірив,
і над ким відкрива́лось раме́но Господнє?
2 Бо Він виріс перед Ним, мов галу́зка, і мов
корінь з сухої землі, — не мав Він прина́ди й
не мав пишноти́; і ми Його бачили, та краси́ не
було, щоб Його пожада́ти! **3** Він пого́рджений
був, Його люди покинули, стра́дник, знайо́мий
з хоро́бами, і від Якого обличчя ховали,
пого́рджений, і ми не цінува́ли Його. **4** Направду
ж Він не́мочі наші узяв і наші болі поніс, а ми
уважали Його за пора́неного, ніби Бог Його
вдарив поразами й мучив. **5** А Він був ране́ний за
наші гріхи, за наші прови́ни Він му́чений був, —
кара на Ньому була за наш мир, Його ж ра́нами
нас уздоро́влено! **6** Усі ми блуди́ли, немов ті
овечки, розпоро́шились кожен на власну дорогу,
— і на Нього Господь покла́в гріх усіх нас! **7**
Він гно́блений був та пони́жуваний, але уст
Своїх не відкрива́в. Як ягня був прова́джений
Він на зако́лення, й як овечка перед стрижі́ями
своїми мовчи́ть, так і Він не відкрива́в Своїх
уст. **8** Від у́тиску й су́ду Він за́браний був, і хто
збагне́ Його рід? Бо з кра́ю живих Він відірваний
був, за прови́ни Мого наро́ду на смерть Його
да́но. **9** Із злочинцями ви́значили Йому гро́ба
Його, та Його поховали в багатого, хоч провини
Він не учини́в, і не було в Його у́стах ома́ни.
10 Та зво́лив Господь, щоб поби́ти Його, щоб
му́ки завда́но Йому. Якщо ж душу Свою покладе́
Він як жертву за гріх, то побачить насі́ння,
і житиме довгії дні, і за́мір Господній рукою
Його буде мати пово́дження! **11** Він через му́ки
Своєї душі буде бачити плід, та й наси́титься.
Справедливий, Мій Слуга, оправдає пізна́нням
Своїм багатьох, і їхні гріхи́ понесе́. **12** Тому то
дам у́діл Йому між великими, і з поту́жними
буде ділити здобич за те, що на смерть віддав
душу Свою, і з злочинцями був порахо́ваний,
хоч гріх багатьо́х Сам носи́в і заступа́вся за
злочинців!

54 Веселися ж, непліднa, яка не родила,
співа́нням утішайся й радій, що мук
породі́льних не мала, бо в покиненої буде більше
синів від синів заміжньо́ї, говорить Господь!
2 Пошир місце наме́ту свого́, а заві́си наме́тні
поме́шкань твоїх повитяга́й, не затри́муй! Свої
шнури продо́вж, а кіло́чки свої позміцня́й! **3** Бо
право́руч і ліво́руч поши́ришся ти, а насіння твоє
оді́ди́чать наро́ди, і заселять міста́ опусто́шені. **4**
Не бійся, бо со́рому ти не зазнаєш, і не соро́мся,
бо не будеш засти́джена, бо про сором свого
юна́цтва забудеш, а га́ньби удівства свого́ ти не
будеш уже пам'ятати! **5** Бо Муж твій, Творе́ць
твій, — Господь Саваот йому Йме́ння, а твій
Викупи́тель — Святий Ізраїлів, — Він Богом усієї
землі буде зва́ний! **6** Бо Господь був покликав
тебе, як поки́нуту жінку й засму́чену духом, й як
жінку юна́цтва Свого, як була ти відки́нена, каже
твій Бог. **7** На хвильку малу́ Я тебе був покинув,
але з милосердям великим тебе позбира́ю. **8**
У за́палі гніву Я сховав був обличчя Своє на
хвилину від тебе, та вічною милістю зми́лююся
над тобою, каже твій Викупи́тель, Госпо́дь. **9**
Бо для Мене оце — мов ті Но́єві во́ди: як Я
присягнув був, що Но́єві во́ди не при́йдуть уже
над землею, так Я присягну́в, щоб на тебе не
гні́ватися й не карта́ти тебе! **10** Бо зру́шаться
го́ри й холми́ захита́ються, та милість Моя

не відійде від тебе, і заповіт Мого миру не
захита́ється, каже твій милости́вець, Господь.
11 Моя до́чко убога та бурею гнана, невті́шна,
— ось камі́ння твої покладу́ в малахі́ті, основи
ж твої закладу́ із сапфі́рів! 12 І пороблю́ із
рубі́ну карні́зи твої, твої ж брами — з каміння
карбу́нкула, а всю горо́жу твою — з дорогого
камі́ння. 13 Всі сини твої стануть за у́чнів
Господніх, і спо́кій глибокий настане синам
твоїм! 14 Будеш міцно поста́влена праведністю,
стань дале́ко від у́тиску, бо не боя́тимешся, і від
стра́ху, бо до тебе не зблизи́ться він. 15 Коли́ хто
чіпля́тися буде до тебе, то це не від Мене, хто
чіпля́тися буде до те́бе, той перед тобою впаде́.
16 Отож, Я створив коваля́, який дме на огонь
із вугі́лля, і виро́блює збро́ю свого ремесла́;
і вигу́бника теж Я створив, який нищить ту
збро́ю. 17 Жодна збро́я, що зро́блена буде на тебе,
не матиме у́спіху, і кожні́сінького язика́, який
стане з тобою до су́ду, осудиш. Це спа́дщина
Господніх рабів, а їхнє оправда́ння від Мене,
говорить Госпо́дь!

55 О, всі спра́гнені, — йдіть до води́, а ви, що
не маєте срі́бла, — ідіть, купіть жи́вности
— й їжте! І йдіть, без сріблá купіть жи́вности,
і без платні́ вина й молока! 2 На́що будете
ва́жити срі́бло за те, що не хліб, і працю вашу за
те, що не си́тить? Послухайте пильно Мене, й
спожива́йте добро́, — і нехай розкошу́є у на́ситі
ваша душа! 3 Нахиліть своє ву́хо, й до Мене
прийді́ть, послухайте, й жи́тиме ваша душа! І
Я з вами складу́ заповіта навіки на незмінні
Давидові милості. 4 Отож, Його дав Я за свідка
наро́дам, за проводиря́ та влади́ку наро́дам. 5
Тож покличеш наро́д, що не знаєш його, і той
люд, що не знає тебе, і вони поспіша́ться до
тебе, ради Господа, Бога твого́, і ради Святого
Ізраїлевого, що просла́вив тебе. 6 Шукайте
Господа, доки можна знайти Його, кличте Його,
як Він близько! 7 Хай безбожний покине дорогу
свою, а крутíй — свої за́думи, і хай до Господа
зве́рнеться, — і його Він помилує, і до нашого
Бога, бо Він пробачає багато! 8 Бо ваші думки́
— не Мої це думки́, а доро́ги Мої — то не ваші
доро́ги, говорить Господь. 9 Бо наскільки небо
вище за землю, настільки вищі доро́ги Мої за
ваші доро́ги, а думки́ Мої — за ваші думки́. 10
Бо як дощ чи то сніг сходить з неба й туди не
верта́ється, аж поки землі не напо́їть і родю́чою
вчинить її, і насіння дає сівачéві, а хліб їдуно́ві,
— 11 так буде і Слово Моє, що вихо́дить із уст
Моїх: порожнім до Мене воно не верта́ється, але
зробить, що Я пожада́в, і буде мати пово́дження
в то́му, на що Я його посилав! 12 Бо з радістю
ви́йдете ви, і з ми́ром прова́джені будете. Гори й
холми́ будуть тішитися перед вами співа́нням,
і всі польові́ дерева́ будуть пле́скати в доло́ні.
13 На місце терни́ни зросте́ кипари́с, а замість
кропи́ви — поя́виться мирт. І стане усе Господе́ві
на славу, на вічну ознаку, яка не пони́щиться!

56 Так говорить Господь: Бережіть правосу́ддя
й чині́ть справедливість, незаба́ром бо
при́йде спасі́ння Моє, і поя́виться пра́ведність
Моя. 2 Блаженна люди́на, що робить таке́, і
син лю́дський, що міцно трима́ється цього, що
хоро́нить суботу, щоб її не безче́стити, та береже́
свою ру́ку, щоб жодного зла не вчини́ти! 3 І
нехай не пові́сть чужине́ць, який прилучи́вся до
Господа, кажучи: „Наспра́вді мене відділи́в від
народу Свого Господь“, і скопе́ць хай не скаже:
„Таж я сухе дерево!“ 4 Бо так каже Господь про
скопці́в, що суботи Мої бережу́ть, і вибирають
завго́дне Мені, і що трима́ються міцно Мого
заповіту: 5 Я їм дам у Своїм домі та в му́рах Своїх
місце і йме́ння, що краще воно за синів та дочо́к,
— Я дам йому вічне ім'я́, яке не пони́щиться! 6
А тих чужинці́в, що пристали до Господа, щоб
служити Йому та любити Господнє Ім'я́, щоб
бути Йому за рабів, усіх, хто хоро́нить суботу,
щоб її не збезче́стити, і тих, що тримаються
міцно Мого заповіту, — 7 їх спрова́джу на го́ру
святую Мою та поті́шу їх в домі молитви Моєї!
Цілопа́лення їхні та їхні жертви будуть Мені до
вподо́би на Моїм же́ртівнику, бо Мій дім буде
на́званий домом молитви для всіх наро́дів! 8
Слово Господа Бога, що збирає вигна́нців Ізраїля:
Я ще позбира́ю до нього, до його зі́браних!
9 Польова́ вся звіри́но, прибудьте спожи́ти,
тако́ж лісова́ вся звіри́но! 10 Його вартівники́
всі сліпі́, не знають нічо́го, всі вони пси німі,
які га́вкати не можуть, мрі́йники, ле́жні, що
люблять дрима́ти! 11 І це пси ненаже́ри, що не
знають наси́чення, і це па́стирі ті, що не вміють
уважати: усі вони ходять своєю дорогою, кожен
з свого кінця́ до своєї здобичі. 12 „Прийдіть
но, гово́рять, візьму́ я вина, та напо́ю п'янко́го
нажлу́ктимось, — і буде і цей день, і за́втрішній
день дале́ко щедріший!“

57 Праведний умирає, і немає нико́го, хто б
узяв це до серця, і му́жі побожні беру́ться
зо світу, і немає такого, хто б те зрозумів,
— що від зла забира́ється праведний з світу!
2 Він відходить із ми́ром; на ло́жах своїх
спочивають, хто ходить прямою дорогою. 3 Та
набли́зьтесь сюди́, ви сини чарівни́ці, насі́ння
чужоло́жникове та блудни́ці, — 4 над ким
розкошу́єте ви, над ким розкриваєте ро́та,
висовуєте язика́? Хіба ви не діти пере́ступу,

насіння брехні, 5 ви, що па́литесь при́страстю
серед дубів, під деревом кожним зеленим, що
діте́й над потоками ріжете, під ске́льними
щі́линами? 6 У гладе́ньких камі́ннях потоку
твій у́діл, — вони, вони доля твоя! І їм ти лила́
жертву ли́ту, хлібну жертву прино́сила! Чи цим
Я заспоко́єний буду? 7 На горі на високій та
ви́суненій ти поставила ложе своє, і туди ти
прихо́диш прино́сити жертви. 8 І ти за двери́ма
й одві́рком кладеш свого па́м'ятника культово́го,
бо ти відступила від Мене, обнажа́єшся й входиш,
поши́рюєш ложе своє, і складаєш умову собі
з одним з тих, що з ними ти любиш лежати,
де місце нагле́диш. 9 І ти до Моло́ха з оливою
ходиш, і намно́жуєш масті свої; і посилаєш
дале́ко своїх посланці́в, і знижа́єшся аж до шео́лу.
(Sheol h7585) 10 Ти змучувалась на числе́нних
доро́гах своїх, але не казала: „Зріка́юсь!“Знайшла
ти ожи́влення сили своєї, тому́ не ослабла. 11 І
за ким побива́лася ти та лякалась, що невірною
стала й Мене не згада́ла, не клала на серці
своєму? Хіба не тому́, що мовчав Я від віку, то ти
не боїшся Мене? 12 Я ви́явлю про справедливість
твою та про вчи́нки твої, — та вони не поможуть
тобі! 13 Як ти будеш кричати, нехай порятує́
тебе твоя згра́я божкі́в. Але вітер усіх їх розвіє,
схопить по́дих; хто ж на Мене надіється, землю
вспадку́є й го́ру святую Мою одіди́чить! 14
І Він каже: Будуйте дорогу, будуйте дорогу,
почистьте дорогу, заберіть перешко́ди з дороги
наро́ду Мого́! 15 Бо так промовляє Високий і
Підне́сений, повіки Живущий, і Святий Його
Йме́ння: Пробува́ю Я на Височині́ та в святи́ні, і з
зла́маним та з упоко́реним, щоб оживля́ти духа
скро́мних, і щоб оживля́ти серця згно́блених!
16 Бож не вічно Я буду суди́тись, і не за́вжди Я
гні́ватись буду, бо дух з-від обличчя Мого земл́ів
би, та й ду́ші, які Я вчинив. 17 Я гнівався був
за гріх користолю́бства його, та й ура́зив його,
заховав Я обличчя Своє й лютував, та пішов він,
відступний, дорогою серця свого́. 18 Я бачив
доро́ги його, і вздоро́влю його, і його поведу́ й
дам потіху для нього й для тих, що сму́ють
із ним. 19 Створю́ Я плід уст: „Спокій, спо́кій
далекому та близько́му!“говорить Господь, і
вздоро́влю його. 20 А ті несправедливі — як море
розбу́рхане, коли бути спокі́йним не може воно,
і коли во́ди його багно́ й мул викида́ють. 21 Для
безбожних споко́ю немає, говорить Господь!

58 Кричи на все горло, не стри́муйсь, свій
голос повищ, мов у сурму́, й об'яви́ ти
наро́дові Моєму про їхній пере́ступ, а до́мові
Якова — їхні гріхи́! 2 Вони бо щоденно шукають
Мене та жадають пізнати доро́ги Мої, мов наро́д
той, що праведне чинить, і права́ свого Бога
не кидає. Питаються в Мене вони про права́
справедливости, жадають набли́ження Бога: 3
„На́що ми по́стимо, коли Ти не бачиш, мучимо
душу свою, Ти ж не знаєш того́?“Отак, — у
день по́сту свого ви чините волю свою, і всіх
ваших робі́тників ти́снете! 4 Тож на сва́рку
та за́колот по́стите ви, та щоб кулако́м бити
наха́бно. Тепер ви не по́стите так, щоб ваш голос
почу́тий був на височині́! 5 Хіба ж оце піст, що Я
вибрав його, — той день, коли мо́рить люди́на
душу свою́, свою голову гне, як та очерети́на,
і сте́лить вере́ту та по́піл? Чи ж оце називаєш
ти по́стом та днем уподо́би для Господа? 6
Чи ж ось це не той піст, що Я вибрав його:
розв'яза́ти кайда́ни безбожности, пу́та ярма́
розв'язати й пустити на волю ути́снених, і всяке
ярмо́ розірва́ти? 7 Чи ж не це, — щоб влама́ти
голодному хліба свого́, а вбогих бурла́ків до
дому впрова́дити? Що як побачиш наго́го, —
щоб вкри́ти його, і не схова́тися від свого
рі́дного? 8 Зася́є тоді́, мов досві́тня зоря́, твоє
світло, і хутко шкі́рою рана твоя заросте́, і твоя
справедливість ходи́тиме перед тобою, а слава
Господня сторо́жею за́дньою! 9 Тоді кли́кати
будеш — і Господь відпові́сть, будеш кли́кати
— і Він скаже: Ось Я! Якщо віддали́ш з-поміж
себе ярмо́, не бу́деш підно́сити пальця й казати
лихо́го, 10 і будеш давати голодному хліб свій, і
знедо́лену душу наси́тиш, — тоді то засві́тить
у те́мряві світло твоє, і твоя те́мрява ніби як
по́лудень стане, 11 і буде Господь тебе за́вжди
прова́дити, і душу твою нагоду́є в посу́ху, ко́сті
твої позміцня́є, і ти станеш, немов той напо́єний
сад, і мов джерело́ те, що во́ди його не всиха́ють!
12 І руїни відві́чні сини твої позабудо́вують,
поставиш осно́ви дові́чні, і будуть тебе називати:
„Замуро́вник проло́му, напра́вник шляхів для
посе́лення“! 13 Якщо ради суботи ти стримаєш
но́гу свою́, щоб не чинити своїх забага́нок у день
Мій святий, і будеш звати суботу прие́мністю,
днем Господнім святим та шано́ваним, і її
пошануєш, — не пі́деш своїми дорогами, діла
свого не шука́тимеш та не будеш казати даре́мні
слова́, — 14 тоді в Го́споді розкошува́ти ти
будеш, і Він посадо́вить тебе на висо́тах землі,
та зробить, що будеш ти спожива́ти спа́дщину
Якова, батька твого́, — бо у́ста Господні сказали
оце!

59 Ото ж бо, Господня рука не скоро́тшала,
щоб не помагати, і Його ву́хо не стало
тяжки́м, щоб не чути, 2 бо то тільки пере́ступи
ваші відді́лювали вас від вашого Бога, і ваші
прови́ни хова́ли обличчя Його від вас, щоб Він
не почув, — 3 бо ваші долоні запля́млені кров'ю,
ваші ж пальці — беззаконням, уста ваші гово́рять

неправду, язик ваш белько́че лихе! 4 Немає
ніко́го, хто б кликав на суд, і нікого нема, хто
судився б попра́вді, — кожен надію кладе на
марно́ту й говорить неправду, вагітні́є бідою й
поро́джує зло́чин! 5 Виси́джують я́йця гадю́чі та
тчуть павути́ння: хто з'їсть з їхніх яєць, помирає,
а з розбитого — га́дина ви́йде. 6 Нитки їхні не
стануть одежею, і ви́робами своїми вони не
покри́ються: їхні діла́ — діла кривди, і в їхніх
рука́х — чин наси́льства. 7 Їхні но́ги біжать
на лихе, і спішать проливати неви́нну кров,
їхні думки́ — думки кривдні, руїна й поги́біль
на їхніх доро́гах! 8 Доро́ги споко́ю не знають,
і правосу́ддя немає на їхніх стежка́х, — вони
покрутили собі свої сте́жки, і кожен, хто нею
ступає, не знає споко́ю. 9 Тому́ віддали́лося
право від нас, і не сяга́є до нас справедли́вість!
чекаємо світла, — та ось темнота́, чекаємо ся́йва
— та й у те́мнощах хо́димо! 10 Ми ма́цаємо,
мов невидю́щі, за сті́ну, навпо́мацки хо́димо,
мов ті безо́кі; спотика́ємося ми опі́вдні, немов
би смерко́м, між здоровими ми, як померлі!
11 Усі ми реве́мо, як ведме́ді, і мов голуби́ ті
постійно ворко́чемо, чекаємо права — й немає,
спасі́ння — й від нас віддали́лось воно. 12 Бо
помно́жились наші пере́ступи перед Тобою, і
свідку́ють на нас гріхи наші, бо з нами пере́ступи
наші, а наші прови́ни — ми знаємо їх! 13 Ми
зраджували й говорили неправду на Господа,
і повідступа́ли від нашого Бога, казали про
у́тиск та ві́дступ, вагітні́ли й виду́мували з свого
серця слова́ неправди́ві. 14 І правосу́ддя наза́д
відступи́лося, а справедливість здале́ка стоїть,
бо на майда́ні спіткну́лася правда, праведність
ж не може прийти, — 15 і правда зникла, а той,
хто від злого відходить, грабо́ваний. І це бачить
Господь, — і лихе в Його о́чах, що права нема!
16 І Він бачив, що немає ніко́го, і дивува́вся,
що немає засту́пника. Та раме́но Його Йому
допомогло́, і Його праведність підпе́рла Його,
— 17 і Він зодягну́в праведність, як па́нцер, а
шоло́ма спасі́ння — на Свою голову, і зодягну́в
шати по́мсти, як одяг, і покри́вся горли́вістю,
мов би плаще́м! 18 Надолу́жить Він гнівом
Своїм ворога́м згідно з учи́нками їхніми. Своїм
супроти́вним — запла́тою, острова́м надолу́жить
запла́ту. 19 І будуть боятися Йме́ння Господнього
з за́ходу, а слави Його́ — зо схід сонця, бо при́йде,
як річка рвучка́, — вітер Господній її пожене́,
— 20 і при́йде Викупи́тель Сіо́нові й тим, хто
вернувся із про́гріху в Якові, каже Господь. 21 А
Я — ось із ними умова Моя, говорить Господь:
Мій Дух, який на тобі, та слова́ Мої, що поклав Я
до уст твоїх, не усту́плять вони з твоїх уст, і з
уст нща́дків твоїх, і з уст нащадків пото́мства
твого́, говорить Господь, відтепе́р й аж навіки!

60 У ставай, світися, Єрусалиме, бо прийшло
твоє світло, а слава Господня над тобою
зася́ла! 2 Бо те́мрява землю вкрива́є, а мо́рок
— наро́ди, та сяє Господь над тобою, і слава
Його над тобою з'явля́ється! 3 І пі́дуть наро́ди за
світлом твоїм, а царі — за ясністю ся́йва твого́.
4 Здійми́ свої очі навко́ло й побач: усі вони
зі́брані, і до тебе ідуть; сини твої йдуть іздале́ка,
а до́чок твоїх на рука́х он несуть! 5 Побачиш тоді
— і роз'я́снишся ти, сполохне́ться й поши́ршає
серце твоє, бо зве́рнеться мо́рське бага́тство до
тебе, і при́йде до тебе багатство наро́дів! 6 Бе́зліч
верблю́дів закриє тебе, молоді ті верблю́ди з
Мідія́ну й Ефи́, — усі вони при́йдуть із Ше́ви,
носитимуть золото й ла́дан та хва́ли Господні
звіща́тимуть. 7 Всі отари кеда́рські зберу́ться
до тебе, барани́ невайо́тські послу́жать тобі,
— вони пі́дуть усі на Мій ві́втар, як жертва
прие́мна, і Я просла́влю дім слави Своєї! 8 Хто
вони, що летять, як та хмара, і немов голуби́
до своїх голубники́в? 9 Бо до Мене збираються
морепла́вці, і найперше пливуть кораблі́ із
Тарші́шу, щоб приве́сти синів твоїх зда́лека,
з ними їхнє срібло́ та їхнє золото для Імені
Господа, Бога твого, і для Святого Ізраїля, Він
бо просла́вив тебе. 10 І мури твої побуду́ють
чужи́нці, а їхні царі́ тобі бу́дуть служи́ти, бо
в за́палі гніву Свого́ Я був ура́зив тебе, а в
Своїм уподо́банні змилуюся над тобою! 11 І
будуть пості́йно відкри́тими брами твої, —
ані вдень, ні вночі не замкну́ться вони, щоб
прино́сити до тебе бага́тство наро́дів, і їхні
царі́ щоб були припрова́джені. 12 Бо погинуть
наро́д та те ца́рство, що не схо́чуть служити
тобі, — і ці наро́ди пони́щені будуть зовсі́м!
13 Слава лива́нська прибу́де до тебе, кипари́с,
сосна й бук будуть ра́зом, щоб приоздобити
місце святині Моєї, і місце ніг Своїх Я пошану́ю.
14 І зі́гнуті при́йдуть до тебе сини твоїх
кри́вдників, і кла́нятись будуть до стіп твоїх
ніг усі нена́висники, і тебе будуть кликати:
Місто Господнє, Сіон Святого Ізраїлевого! 15 За
те, що була ти поки́нута та осору́жна, о до́чко
Сіону, і через тебе ніхто не ходив, то вчиню́
тебе славою вічною, радістю з роду в рід! 16
І бу́деш ти ссати молоко із наро́дів, і гру́ди
царів будеш сса́ти, і пізнаєш, що Я — то Господь,
твій Спаси́тель, а твій Викупи́тель — Поту́жний
Яковів! 17 Замість міді впрова́джу Я золото, і
замість заліза впрова́джу срібло́, і замість дерева
— мідь, а за́мість камі́ння — залізо, і дозо́ром
твоїм зроблю мир, твоїми ж начальниками —
справедливість! 18 В твоїм кра́ї не буде вже

чуте насилля, руїна й спустошення в межах
твоїх, і назвеш свої мури спасінням, а брами
свої — похвалою! 19 Удень сонце не буде тобі
вже за світло, і не буде світити тобі місяць за
сяйво, бо буде тобі вічним світлом Господь, а
твій Бог — за окрасу твою! 20 Не зайде вже сонце
твоє, і місяць твій вже не сховається, бо буде
тобі вічним світлом Господь, і дні жалоби твоєї
покінчаться! 21 А народ твій — усі справедливі
вони, землю вспадкують навіки, парость Моїх
саджанців, чин Моїх рук на прославлення! 22
Цей малий стане тисячею, і наймолодший —
народом міцним! Я, Господь, цього часу оце
приспішу!

61 Дух Господа Бога на мені, бо Господь
помазав Мене благовістити сумирним,
послав Мене перев'язати зламаних серцем,
полоненим звіщати свободу, а в'язням —
відчинити в'язницю, 2 щоб проголосити рік
уподобання Господу, та день помсти для нашого
Бога, щоб потішити всіх, хто в жалобі, 3 щоб
радість вчинити сіонським жалобникам, щоб
замість попелу дати їм оздобу, оливу радости
замість жалоби, одежу хвали замість темного
духа! І будуть їх звати дубами праведности,
саджанцями Господніми, щоб прославився
Господь! 4 І вони забудують руїни відвічні,
відбудують спустошення давні і віднов лять
міста поруйновані, з роду в рід попустошені. 5 І
встануть чужинці та й пастимуть ваші отари, і
сини чужинця будуть вам рільниками та вам
винарями! 6 І будуть вас кликати: Господні,
священики будуть казати на вас: слуги нашого
Бога! Ви будете їсти багатство народів, і їхньою
славою будете славитись. 7 За ваш сором
подвійний і за ганьбу та смуток, ваш уділ, — тому
то посядуть вони в своїм краї подвійне, радість
вічна їм буде! 8 Бо Господь Я, і правосуддя кохаю,
і ненавиджу розбій та кривду, і дам їм заплату
за чин їхній поправді, і з ними складу заповіта
довічного! 9 І буде насіння їхнє знане між
людами, і між народами їхні нащадки, — усі, хто
бачити їх буде, пізнають їх, що вони — те насіння,
яке благословив був Господь! 10 Я радісно буду
втішатися Господом, нехай звеселиться душа
моя Богом моїм, бо Він зодягнув мене в шату
спасіння, і в одежу праведности мене вбрав,
немов молодому, поклав Він на мене вінця, і
мов молоду, приоздобив красою мене! 11 Бо
так як земля та виводить рослинність свою,
й як насіння своє родить сад, так Господь Бог
учинить, що виросте праведність, й хвала перед
усіма народами!

62 Не буду мовчати я ради Сіону, і ради
Єрусалиму не буду спокійний, аж поки не
вийде, як сяйво, його праведність, а спасіння
його — як горючий світильник! 2 І побачать
народи твою праведність, а славу твою — всі царі,
і йменням новим будуть звати тебе, що уста
Господні докладно означать його. 3 І ти станеш
короною слави в Господній руці й діядемою
царства в долоні Бога свого! 4 Вже не скажуть
на тебе „покинута“, а на край твій не будуть
казати вже „пустиня“, бо тебе будуть кликати
„в ній моя втіха“, а край твій „замінжня“, бо
Господь пожадає тебе, і твій край буде взятий
за жінку! 5 Як юнак бере панну за жінку,
так з тобою одружиться Сам Будівничий, і як
тішиться той молодий нареченою, так радітиме
Бог твій тобою! 6 На мурах твоїх, Єрусалиме, Я
поставив сторожу, — ніколи не буде мовчати
вона цілий день та всю ніч. Ви, хто пригадує
Господа, не замовкніть, — 7 і перед Ним не
вмовкайте, аж поки не зміцнить, і аж поки
не вчинить Він Єрусалима за славу Свою на
землі! 8 Господь присягнув був Своєю правицею
й потужним раменом Своїм: Направду, не дам
уже збіжжя твого ворогам твоїм, і пити не
будуть чужинці твого виноградного соку, що ти
працював біля нього! 9 Бо ті, хто збирає його,
будуть їсти його та й хвалитимуть Господа, і
ті, хто громадить його, будуть пити його на
подвір'ях святині Моєї! 10 Проходьте, проходьте
ви брамами, чистьте дорогу народові! Будуйте
дорогу, будуйте дорогу, дорогу ту биту, очистьте
від каменя, підійміть над народами прапора! 11
Ось звіщає Господь аж до краю землі: Розкажіте
сіонській дочці: Ось приходить Спасіння твоє,
ось із Ним нагорода Його, і заплата Його перед
Ним! 12 І будуть їх звати народом святим,
викупленцями Господа, а на тебе закличуть
„жадана“, незалишене місто!

63 Хто це гряде із Едому, у шатах червоних із
Боцри? Хто Той пишний в убранні Своїм,
що в величі сили Своєї врочисто гряде? — Це Я,
що говорить у праведності, що владний спасати!
2 Чого то червона одежа Твоя, а шати Твої як у
того, хто топче в чавилі? 3 „Сам один Я чавило
топтав, і не було із народів зо Мною нікого! І Я
топтав їх у гніві Своїм, і чавив їх у люті Своїй,
— і бризкав їх сік на одежу Мою, і Я поплямив
всі шати Свої. 4 Бо день помсти — у серці Моїм,
і надійшов рік Мого викуплення! 5 Я дививсь,
але помічника не було, і дивувався, бо підпори
Мені бракувало, та рамено Моє Мені допомогло,
а Мій гнів — він підтримав Мене! 6 І топтав Я
народи у гніві Своїм, і ламав їх у люті Своїй, і
вилив на землю їхню кров“! 7 Буду згадувати

ла́ски Господні, Господні хвали́ за все те, що
вчинив нам Госпо́дь, за велике добро́ те для
дому Ізраїля, що вчинив Він для них у Своїм
милосерді, і в ласці великій Своїй! 8 І сказав:
„Вони справді наро́д Мій, сини, що неправди не
кажуть, “— і став Він для них за Спаси́теля. 9
В усякому у́тиску їхньому тісно було́ і Йому, і
Ангол обличчя Його їх спаса́в. Любов'ю Своєю
й Своїм милосердям Він ви́купив їх, і їх підні́с
і носив їх усі дні в давни́ну. 10 Та стали вони
неслухня́ними й Духа Святого Його засмути́ли,
— і Він оберну́вся на во́рога їм, Він Сам воював
проти них. 11 Тоді то народ Його згадає дні да́вні,
Мойсея: Де Той, що їх вивів із моря із па́стирем
отари Своєї? Де Той, що в нього поклав Свого
Духа Святого? 12 Що Він по прави́ці Мойсея
прова́див раме́но вели́ччя Свого́, що Він перед
ними розді́лював во́ду, щоб зроби́ти Собі вічне
Ім'я́? 13 Що прова́див безо́днями їх, як коня́
на пустині, — і вони не спіткну́лись? 14 Як
схо́дить у долину худо́ба, так їх Дух Господній
водив до спочи́нку, так і Ти вів наро́д Свій, щоб
зроби́ти Собі славне Ім'я́! 15 Поглянь із небе́с і
побач із мешка́ння святині Своєї та слави Своєї:
Де горли́вість Твоя та Твої могу́тні чи́ни? Де
велике число милосердя Твого та ла́ски Твоєї,
що су́проти ме́не затри́малися? 16 Тільки Ти
— наш Отець, бо Авраам нас не знає, а Ізраїль
нас не пізна́є! Ти, Господи, Отець наш, від віку
Ім'я́ Твоє: наш Викупи́тель! 17 Нащо, Господи,
Ти попусти́в, що ми блу́димо з доріг Твоїх, нащо
робиш тверди́м наше серце, щоб ми не боялись
Тебе? Вернися ради рабів Своїх, ради племе́н
спа́дку Свого́! 18 Спа́дщину займав час короткий
святий Твій наро́д, — проти́вники наші святиню
Твою потопта́ли! 19 Ми стали такими, немов би
відві́ку Ти не панува́в був над нами, немов би
не кли́калося Твоє Име́ння над нами!

64 О, коли б небеса́ Ти розде́р і зійшов, —
перед обличчям Твоїм розтопи́лися б го́ри,
2 як хво́рост горить від огню, як кипить та
вода на огні, отак щоб Ім'я́ Твоє стало віде́ме
Твоїм ворога́м, щоб перед обличчям Твоїм
затремті́ли наро́ди! 3 Коли Ти чинив страшні
ре́чі, ми їх не чекали, — коли б Ти зійшов, то
перед обличчям Твоїм розтопи́лися б го́ри! 4
І відві́ку не чули, до ушей не дохо́дило, око
не бачило Бога, крім Те́бе, Який би зробив так
тому́, хто наді́ю на Нього кладе́! 5 Ти стрічаєш
того, хто радіє та праведність чинить, отих, що
вони на дорогах Твоїх пам'ята́ють про Тебе. Та
розгні́вався Ти, бо ми в то́му згрішили навіки
та несправедливими стали! 6 І стали всі ми,
як нечистий, а вся пра́ведність на́ша — немов
поплямо́вана мі́сячним о́діж, і в'я́немо всі ми,
мов листя, а наша провина, як вітер, несе нас. 7
І немає нікого, хто кликав би Йме́ння Твоє, хто
збудився б триматися міцно за Те́бе, бо від нас
заховав Ти обличчя Своє й через нашу вину Ти
покинув нас ни́діти. 8 Тепер же, о Господи, Ти
— наш Отець, ми глина, а Ти наш ганча́р, і ми
всі — чин Твоєї руки! 9 Не гнівайся, Господи,
сильно, і не пам'ята́й повсякча́сно прови́ни!
Тож споглянь, — ми наро́д Твій усі! 10 Святі
міста́ Твої стали пустинею, Сіон став пусте́лею,
сте́пом став — Єрусали́м. 11 Дім свя́тощі нашої
й нашої слави, в якім батьки наші хвали́ли
Тебе́, погорі́лищем став, а все наше лю́бе руїною
стало. 12 Чи й на це ще Себе будеш стри́мувати,
Го́споди? Будеш мовчати, й зана́дто карати нас
бу́деш?

65 Я прихиля́вся до тих, що Мене не пита́ли,
Я зна́йдений тими, що Мене не шукали. Я
казав: „Оце Я, оце Я!“до наро́ду, що Йме́нням
Моїм не був зва́ний. 2 Я ввесь день простяга́в
Свої руки до люду запе́клого, що він, за своїми
думка́ми, доро́гою ходить недоброю, 3 до наро́ду,
що в очі Мене прогнівля́є пості́йно, що жертви
прино́сить в садка́х та що па́лить кадило на
це́глах, 4 що сидить у гроба́х та ночує по я́мах,
їсть свини́ну, і в їхньому по́суді — ю́шка нечиста,
5 що говорить: „Спини́сь, не зближа́йся до ме́не,
бо святий я для тебе!“Оце дим в Моїй ні́здрі,
огонь, що палає ввесь день! 6 Ось напи́сане
перед обличчям Моїм: Я не буду мовча́ти, але
відплачу́, і надолу́жу на їхньому ло́ні! 7 Укупі
пере́ступи ваші й пере́ступи ваших батькі́в,
— говорить Госпо́дь, — що кади́ли на го́рах
і на взгі́р'ях Мене зневажа́ли, — і запла́ту їм
ви́міряю Я найпе́рше до їхнього ло́ня! 8 Так
говорить Господь: Коли в гро́ні знахо́диться сік
виногра́дний, і хтось ска́же: „Не псуй ти його, бо
благослове́ння у ньо́му“, — отак Я зроблю́ ради
рабів Своїх, щоб усього не ни́щити! 9 І насіння Я
ви́веду з Якова, а з Юди — спадкое́мця гір Моїх, і
вибра́нці Мої одіди́чать її, і раби Мої жи́тимуть
там. 10 І стане Шаро́н пасови́ським ота́ри, а
долина Ахо́р за ліжни́цю худо́би великої, для
наро́ду Мого, що шукали Мене. 11 А ви, що
Господа кидаєте, забуваєте го́ру святу Мою, що
ставите Ґаду трапе́зу, а для Ме́ні випо́внюєте
жертву литу, 12 то вас відрахо́вую Я для меча́, й
на коліна впаде́те ви всі на заріз, бо кликав Я вас,
та ви відповіді не дали́, говорив був, але́ ви не
чули й робили лихе́ в Моїх о́чах, і чого́ не хотів,
вибира́ли собі! 13 Тому Господь Бог каже так: Ось
будуть раби Мої їсти, а ви бу́дете голодува́ти, ось
будуть раби Мої пити, а ви будете спра́гнені, ось
будуть раби Мої радіти, а ви посоро́млені бу́дете.

14 Ось раби Мої будуть співати від радости серця
свого, ви ж крича́тимете від серде́чного бо́лю,
і від скру́шення духа заво́дити бу́дете. 15 І ви
своє йме́ння дасте́ на прокля́ття вибра́нцям
Моїм, — і Господь Бог тебе вб'є, а рабам Своїм
дасть інше йме́ння, 16 так що хто на землі
благосло́влений бу́де, буде поблагосло́влений
він вірним Богом, а хто на землі присяга́є,
вірним Богом прися́гне, бо забу́дуться у́тиски
давні і захо́вані будуть вони від оче́й Моїх! 17
Бо ось Я створю́ нове небо та зе́млю нову́, і
не згада́ються ре́чі коли́шні, і не при́йдуть на
серце! 18 Тож навіки радійте та тїштеся тим,
що творю́ Я, бо ось Я створю́ Єрусалима на
радість, а наро́да його — на весе́лість! 19 І бу́ду Я
Єрусалимом радїти, і втіша́тися буду наро́дом
Своїм, — і не почу́ється в ньому вже голос плачу́
й голос зо́йку! 20 З цього ча́су не буде вже ю́ного
днями й старо́го, який своїх днів не попо́внить,
бо сторо́кий помре́ як юна́к, а грішник і в віці
ста літ буде про́клятий! 21 І доми́ побуду́ють, і
ме́шкати будуть, і заса́дять вони виноградники,
і будуть їхній плід спожива́ти. 22 Не бу́дуть вони
будува́ти, щоб інший сидів, не будуть сади́ти,
щоб інший спожи́в, дні бо наро́ду Мого — як дні
де́рева, і вибра́нці Мої зужива́тимуть чин Своїх
рук! 23 Не будуть вони працювати нада́рмо, і
не будуть роди́ти на страх, вони бо насїння,
благосло́влене Господом, і нща́дки їхні з ними.
24 І ста́неться, поки покли́чуть, то Я відповїм, —
вони будуть іще говорити, а Я вже почу́ю! 25
Вовк та вівця́ будуть па́стися ра́зом, і лев буде
їсти солому, немов та худо́ба, а га́дові хлібом
його буде по́рох! Вони не чини́тимуть зла й
вигубля́ти не будуть на всій святій Моїй горі,
говорить Госпо́дь.

66 Так говорить Госпо́дь: Небеса́ — Мій
престо́л, а земля — то піднїжок для ніг
Моїх: який же то храм, що для Мене збуду́єте
ви, і яке ото місце Його відпочи́нку? 2 Таж
усе це створи́ла рука Моя, і так все це ста́лось,
говорить Госпо́дь! І при тому дивлюсь Я на
вбо́гого та на розби́того духом, і на тремтя́чого
над Моїм словом. 3 Іна́кше хто ріже вола
— одноча́сно вбиває люди́ну, прино́сить у
жертву ягня́ — перело́млює шию собаці, дару́нка
прино́сить — вживає свинячої крови, складає з
кадила частину прига́дувальну, — одноча́сно
божка́ благосло́вить. Отак як доро́ги свої вони
повибира́ли, і до гидо́т тих своїх уподо́бання
чує душа їхня, 4 так ви́беру й Я їх на зве́дення,
і предмета їхнього стра́ху на них наведу́, за
те, що Я кликав — і ніхто вїдповіді не давав,
говорив Я — й не чули вони, та чинили лихе
в Моїх о́чах, і ви́брали те, чого Я не жада́в!
5 Послухайте сло́ва Господнього ті, що на
слово Його тремтите́: Кажуть ваші брати, що
нена́видять вас, що ва́с ради Йме́ння Мого
виганяють: „Хай просла́влений буде Господь,
і ми вашу радість побачимо!“Та будуть вони
посоро́млені! 6 Голос го́мону з міста, голос із
храму, — це голос Господа, що заплату дає для
Своїх ворогів! 7 Поки зазна́ла дрижа́ння поро́ду,
вона породила, і поки прийшов її біль, то сина
леге́нько вона привела́. 8 Хто таке́ коли чув, і хто
бачив таке́? Чи зро́джена буде земля в один день,
чи наро́джений буде народ за одним ра́зом?
Бо як тільки зазнала Сіонська дочка́ породо́ві
дрижа́ння, то синів своїх вже породила. 9 Чи Я
допрова́джу до по́роду, — і не вчиню́, щоб вона
породила? говорить Господь. Чи Я, що чиню́, щоб
роди́ла, — і стримаю? каже твій Бог. 10 Радійте із
Єрусалимом і тїштеся всі ним, хто його покоха́в!
Втішайтесь ним радістю всі, що з-за нього в
жало́бі були́! 11 Щоб ви сса́ли й наси́тилися з
перс потїхи його, щоб ви ссали та розкошува́ли
із перс його слави! 12 Бо Господь каже так:
Ось керу́ю до нього Я мир, немов річку, і славу
наро́дів, немов той потік заливни́й: і ви бу́дете
ссати, і на руках вас носи́тимуть, і ба́витимуть
на колїнах! 13 Як кого́сь його не́нька втіша́є, так
вас Я потїшу, і ви втїшені бу́дете Єрусалимом.
14 І побачите це, й серце ваше радїтиме, й як
трава молода, розцвіту́ть ваші ко́сті! І в раба́х
Його пїзнана буде Господня рука, і буде Він
гнїватися на Своїх ворогів. 15 Бо ось при́йде
Господь у в огні, а Його колесни́ці — мов буря,
щоб відплати́ти жаром гніву Свого́, а погро́зи
Свої — полум'я́ним огнем! 16 Бо огнем та мечем
Своїм буде суди́тись Госпо́дь з кожним тілом,
і буде багато побитих від Го́спода. 17 А ті, хто
освя́чується й очища́є себе у пога́нських садка́х,
один по одно́му, всере́дині, їдять м'ясо свиня́че
й гидо́ти та мишу, — вони ра́зом загинуть,
говорить Господь! 18 І Я знаю їхні вчи́нки та
їхні думки́, і прийду́, щоб зібрати всі наро́ди й
язи́ки, — і при́йдуть вони й Мою славу побачать!
19 І зна́ка на них покладу́, і пошлю́ урято́ваних з
них до наро́дів, у Таршїш, Пул, і Лул, в Мешех
і Кос, у Тувал та Яван, в острови́ предале́кі,
що звїстки про Мене не чули й не бачили
слави Моєї, — і звістя́ть мою славу вони між
наро́дами! 20 І вони приведу́ть усіх ваших братів
із наро́дів усіх у дару́нок для Господа на ко́нях
та на колесницях, і на фурах та мулах, та на
верблю́дах, на го́ру святу Мою, до Єрусалиму,
говорить Госпо́дь, як прино́сять сино́ве Ізраїлеві
дару́нка в посу́дині чистій до дому Господнього.
21 І візьму́ Я із них за священиків та за Левитів,
говорить Господь. 22 Бо як небо нове́ та нова́

та земля, що вчиню́, стануть перед обличчям
Моїм, говорить Господь, так стоятимуть ваші
нащáдки та ваше ім'я́! 23 І станеться, кожного
новомі́сяччя в чáсі його, і щосуботи за чáсу її
кожне тіло прихóдитиме, щоб вклоня́тися перед
обличчям Моїм, говорить Господь. 24 І ви́йдуть
вони та й побачать ті трупи людей, що відпáли
від Мене, бо їхня червá не помре й не погáсне
огонь їхній, — і стануть вони за ги́доту для
кожного тіла!

Єремія

1 Слова́ Єремі̂ї, сина Хілкійїного, з священиків,
що в Анато́ті, у Веніяминовому кра́ї, **2** що
було́ до нього Господнє слово за днів Йосії,
Амонового сина, Юдиного царя, тринадцятого
року його царюва́ння. **3** І було воно й за днів
Єгоякима, сина Йосіїного, Юдиного царя, аж до
кінця одина́дцятого року Седекії, сина Йосіїного,
Юдиного царя, аж до ви́ходу Єрусалиму на
вигна́ння в п'ятому місяці. **4** „І прийшло мені
слово Господнє, гово́рячи: **5** Ще поки тебе
вформува́в в утро́бі матерній, Я пізнав був тебе,
і ще поки ти вийшов із нутра́, тебе посвятив,
дав тебе за пророка наро́дам! **6** А я відповів:
О, Господи, Боже, таж я промовля́ти не вмію,
бо я ще юна́к! **7** Господь же мені відказав: „Не
кажи: „Я юнак“, бо ти пі̂деш до всіх, куди тільки
пошлю́ Я тебе, і скажеш усе, що тобі накажу́. **8**
Не лякайсь перед ними, бо Я бу́ду з тобою, щоб
тебе рятува́ти, говорить Господь! **9** І простя́г
Господь руку Свою, і доторкну́всь моїх уст та
й до мене сказав: Ось Я дав в твої у́ста слова
Мої! **10** Дивись, — Я сьогодні призна́чив тебе над
наро́дами й царствами, щоб вирива́ти та бу́рити,
і щоб губити та руйнувати, щоб будувати й
насаджувати! **11** І було мені слово Господнє,
гово́рячи: Що́ ти бачиш, Єреміє? А я відказав:
Я бачу мигдале́ву галу́зку. **12** І сказав мені
Господь: Ти добре бачиш, бо Я пильную Свого
слова, щоб спра́вдилось воно. **13** І було мені
слово Господнє подруге таке: Що́ ти бачиш?
А я відказав: Я бачу кипля́че горня́, а пе́ред
його зве́рнений з пі̂вночі на південь. **14** І сказав
мені Господь: З пі̂вночі відкриється зло на всіх
ме́шканців землі. **15** Бо ось Я покличу всі роди́ни
царств на пі̂вночі, — говорить Господь, — і вони
поприхо́дять, і поставлять кожен свого трона
при вході до єрусалимських брам, і навколо при
всіх мурах його та при всіх юдиних міста́х. **16** І
бу́ду суди́тися з ними за всю їхню безбожність,
що вони покинули Мене, і кадили іншим бога́м, і
вклонялись чина́м своїх рук. **17** А ти підпе́режеш
сте́гна свої та й устанеш, і бу́деш говорити їм
усе, що Я накажу́ тобі; не бійся перед ними,
щоб Я не злякав тебе перед ними! **18** Бо Я ось
сьогодні поставив тебе містом тверди́нним, і
залізним стовпо́м, і мідяними му́рами проти
всієї цієї землі, проти царів Юди, проти його
князі̂в, проти його священиків та проти наро́ду
цієї землі. **19** І будуть вони воювати з тобою, та
не переможуть тебе, бо Я із тобою, — говорить
Господь, — щоб тебе рятува́ти!“

2 І було мені слово Господнє, гово́рячи: **2**
„Іди, і проголоси до вух дочки Єрусалиму,
говорячи: Так говорить Госпо́дь: Я згадав тобі
ласку юна́цтва твого, ту любов, коли ти нарече́на
була та за Мною ходила в пустині, в землі
незасі̂яній. **3** Ізраїль — то святість для Господа,
поча́ток вро́жа́ю Його. Всі, що їли його, завини́ли,
— зло при́йде на них, говорить Господь. **4**
Послухайте слова Господнього, доме Яковів та
всі ро́ди дому Ізраїля! **5** Так говорить Госпо́дь:
яку кривду знайшли батьки ваші в Мені, що вони
віддали́лись від Мене й пішли за марно́тою,
і стали марни́ми? **6** І не спита́ли вони: де
Госпо́дь, що нас ви́вів із кра́ю єгипетського, що
прова́див Він нас по пустині, по землі степові̂й,
повній ям, по кра́ю сухому та те́мному, по
кра́ю, що в ньому ніхто не ходив, і що там
не осі̂лась люди́на? **7** І впрова́див Я вас до
родю́чого Кра́ю, щоб їсти плоди́ його й до́бра
його. І ви прибули́ й занечи́стили землю Мою, і
зробили гидотою спа́дщину Мою. **8** Священики
не повіли́: де Господь? А ті, хто тримає Зако́на,
Мене не пізна́ли, і па́стирі повідпада́ли від
Мене, а пророки Ваа́лом пророкува́ли, та за
тими пішли, хто вам не допомо́же, **9** Тому́ то
судитися буду ще з вами, — говорить Госпо́дь,
— і з синами синів ваших бу́ду суди́тись! **10** Бо
перейді̂ть острови́ хітте́ян, і побачте, і до Keда́ру
пошліть, та пригля́ньтеся добре й побачте, чи
було там таке, як оце? **11** Чи змінив люд богі̂в,
хоч не Бо́г вони? А наро́д Мій змінив свою славу
на те, що не помагає! **12** Здивуйтеся цим, небеса́,
і затремтіть, і злякайтесь над міру, говорить
Господь! **13** Бо дві речі лихі Мій наро́д учинив:
поки́нули Мене, джерело живої води, щоб собі
подовба́ти водозбо́ри, водозбо́ри пола́мані, що
води не тримають. **14** Чи Ізраїль Мій раб? Чи
він теж кріпак, наро́джений вдо́ма? Чому ж
здо́биччю він? **15** На нього ревуть левчуки́,
видають голос свій, і його Край оберну́ли в
пустиню, спалили міста́ його, так що немає
мешка́нця. **16** Також сини Мемфіса й Тахпенеса
на че́репі па́слися в те́бе. **17** Чи ж зробило тобі
це не те, що покинув ти Господа, Бога свого́,
що прова́див тебе по дорозі? **18** І тепер що́ тобі
до дороги в Єгипет? Щоб пити воду з Шіхо́ру? І
що тобі до дороги в Ашшу́р? Щоб пити воду з
Ріки́? **19** Хай карає тебе твоє зло, і відсту́пства
твої хай карта́ють тебе, і пізнай та побач, що
лихе та гірке́ це, що кинув ти Господа, Бога
свого, і стра́ху Мого́ над тобою нема, говорить
Господь, Бог Саваот. **20** Бо віддавна зламала ти,
до́чко Сіону, ярмо своє, пірвала свої поворо́зки
й сказала: Не бу́ду служити! Бо на кожному
взгі̂р'ї високому, і під кожним зеленим деревом

ти кла́лась блудни́цею. 21 А Я ж посадив був
тебе виноградом добі́рним, уве́сь він — насіння
правди́ве! І я́к ти змінилась Мені на ви́родка
винограду чужого? 22 Тому то хоч би ти й
поми́лася лу́гом, і ми́ла багато собі зажила́ б,
проте пля́мою буде вина твоя перед обличчям
Моїм, говорить Господь Бог! 23 Як ти зможеш
сказати: „Я не стала нечистою, за Ваалами я не
ходила?“Подивись на дорогу свою, у долині,
чого ти нароби́ла, пустотли́ва верблю́дко, що
кру́тиш дороги свої! 24 Ти — як дика осли́ця,
яка до пустині привикла, що вітер втягає в
жада́нні своєї душі, — хто заве́рне її в час її
похотли́вости? Усі, хто шукає її, не пому́чаться,
— зна́йдуть її в її місяці! 25 Стримуй но́гу
свою, щоб не бути їй бо́сою, і від пра́гнення
горло своє. А ти кажеш: „Пропало, вже ні, бо я
покохала чужих — і за ними піду́“. 26 Як для
зло́дія сором, коли буде зло́влений, так себе
осоро́мив Ізра́їлів дім, вони та царі їхні, їхні
зве́рхники, й їхні священики, й їхні пророки,
27 що гово́рять до дерева: „Ти батько мій“, а до
каменя: „Ти мене породив“. Бо до Мене вони
повернулись плечи́ма, а не обличчям, а за час
свого лиха говорять: „Устань та спаси нас!“ 28
А де ж твої бо́ги, яких наробив ти собі? Хай
устануть вони, якщо можуть спасти́ тебе в час
твого лиха, бож в тебе боґі́в, скільки міст твоїх,
Юдо! 29 Чого вам зо Мною змага́тися? Усі ви
відпа́ли від Мене, говорить Господь. 30 Нада́рмо
Я бив синів ваших, — науки вони не взяли́, а
ваших пророків ваш меч поз'їда́в, немов лев той
вини́щувач! 31 О ви, поколі́ння, — почуйте це
слово Господнє: Чи пустинею був для Ізра́їля
Я? Чи може землею великої те́мряви? Чому ж
каже наро́д Мій: „Ми вільно буя́ємо, — вже не
прийдемо до Тебе?“ 32 Чи панна забуде озді́бу
свою, нарече́на — про стрі́чки свої? А наро́д
Мій про Мене забув незчисле́нні вже дні! 33 Як
ти вправно дорогу свою повела́, щоб шукати
коха́ння! Тому́ то дороги свої призвича́їла ти
до злочи́нства, 34 і навіть на по́лах одежі твоєї
знахо́диться кров душ убогих невинних, яких не
зловила на вчинку гаря́чому, але понад усім тим
35 ти кажеш: „Невинна я, — Його гнів відверну́вся
від мене направду“. Ось Я буду змага́тись з
тобою за те, що ти кажеш: „Я не прогрішила“! 36
На́що тиня́єшся ти, і міняєш дорогу свою́? Таж ти
посоро́млена будеш Єгиптом, як ти посоро́млена
від Асирі́ї! 37 І звідти ти ви́йдеш, зала́муючи
свої руки на своїй голові, бо повідкида́в Господь
тих, на кого ти наді́ялася, і не будеш ти мати в
них у́спіху“.

3 І було мені слово Господнє, гово́рячи: „Як
відпу́стить хто жінку свою, й вона пі́де від
нього, та стане за жінку для іншого чоловіка, —
чи ве́рнеться ще він до неї? Чи ж не стане зовсі́м
обезче́щеною оця жінка? Ти ж пере́люб чинила
з коха́нцями багатьома́, і тобі поверта́тись до
Мене? говорить Господь. 2 Зведи́ свої очі на го́ри
порожні й дивися, — де пере́любу ти не чинила?
Ти для них по доро́гах сиділа, немов той араб на
пустині, — і збезче́стився край твоїм блу́дом та
лихом твоїм! 3 І дощі були стри́мувані, і не було́
дощу пі́знього, проте мала ти чо́ло блудни́ці,
і стратила сором, 4 Чи ж кли́кати відни́ні не
бу́деш до Мене: „Отче мій, Ти юна́цтва мого
Провідни́к! 5 Чи Він пам'ята́тиме вічно про
гнів, чи наза́вжди його стерегти́ме?“Таке ти
говориш, і безме́жно зло чиниш. 6 І сказав до
мене Господь за днів царя Йосії: „Чи ти бачив, що
зробила невірна дочка́ Ізраїлева? Вона ходила
на кожну високу го́ру, і під кожне зелене дерево,
— і блудоді́яла там. 7 Я думав: Як зро́бить вона
все оце, то до Мене пове́рнеться; та вона не
верну́лась, і бачила це сестра її зра́дниця, Юдея.
8 І побачила Юдея, що за все те, що пере́люб
чинила невірна дочка Ізраїлева, відпустив Я її, і
дав їй листа розводо́вого. Та зрадли́ва сестра її,
дочка Юдина, не побоялася й пішла, і блудли́вою
стала й вона. 9 І сталось від ро́зголосу про
пере́люб її, збезче́стила вона землю, і пере́люб
чинила з камі́нням та з деревом. 10 І також при
всьому цьому не вернулась до Мене зрадли́ва
сестра її, дочка Юди, усім своїм серцем, а
тільки вдава́ла, говорить Господь“. 11 І промовив
до мене Господь: „Невірна дочка́ Ізраїлева
всправедли́вила душу свою більш від зрадли́вої
дочки Юди. 12 Піди, і проголо́сиш слова ці на
пі́вніч та й скажеш: Вернися, відсту́пна дочко
Ізраїлева! говорить Госпо́дь. Не зверну́ Я Свого
обличчя у гніві на вас, бо Я милости́вий, —
говорить Госпо́дь, і не бу́ду повік стерегти́ Свого
гніву. 13 Тільки пізнай же прови́ну свою́, бо ти
проти Господа, Бога свого повстала, і грішила з
чужими під деревом кожним зеленим, і Мого
голосу ви не почули, говорить Господь. 14
Верніться, діти невірні, говорить Господь, бо Я
вам Госпо́дар, та візьму́ вас по о́дному з міста,
а з роду по два, і вас поведу́ до Сіону! 15 І
дам па́стирів вам згідно з серцем Своїм, і вони
будуть па́сти вас умі́нням та ро́зумом. 16 І
буде, коли ви розмно́житеся та розпло́дитеся
на землі за цих днів, — говорить Госпо́дь, — не
скажуть уже: „ковче́г заповіту Господнього“, і
він вже не при́йде на серце, і його пам'ятати не
бу́дуть, і більше не буде він зро́блений. 17 Того
ча́су назвуть Єрусалима: Господній престо́л, і до
нього, до Єрусалиму згрома́джені будуть наро́ди
усі ради Йме́ння Господнього, і більше не пі́дуть

вони за впертістю серця лихого свого́, 18 Тими
днями дім Юдин із домом Ізраїля пі́дуть і ра́зом
прибу́дуть з півні́чного кра́ю до кра́ю, що вашим
батькам на спа́док Я дав. 19 І Я був поду́мав: як
поставлю тебе Я посе́ред синів і дам тобі край
пожада́ний, найкращу спа́дщину народів? І Я
ду́мав: ви будете звати Мене: „Мій Отче“, і не
відве́рнетеся ви від Мене. 20 Справді, як зраджує
жінка свого чоловіка, так ви Мене зра́дили,
доме Ізраїлів! каже Господь. 21 Чути голос на
ли́сих гора́х, плач блага́льний синів Ізраїлевих,
вони бо скривили доро́гу свою, забули про
Господа, Бога свого́: 22 „Верніться, невірні
сини, усі ваші відсту́пства Я ви́лікую!“„Ось
прийшли ми до Тебе, бо Ти Господь, Бог наш! 23
Справді, неправда ті па́гірки, той го́мін на го́рах,
— справді, в Господі, Богові нашім, спасі́ння
Ізраїлеве! 24 А той сором пожер працю наших
батьків від нашої мо́лодости, їхню худобу дрібну́
й їхню худобу велику, синів їхніх та їхніх доч́ок.
25 Лежимо́ ми у со́ромі нашому, і нас покриває
ця наша неслава, бо ми прогріши́лися Господу,
Богові нашому, ми й батьки наші, від нашої
мо́лодости й до сьогодні, і не слухали голосу
Господа, нашого Бога!“

4 Якщо́ ти, Ізраїлю, ве́рнешся, — каже Господь,
— до Ме́не ти ве́рнешся, і якщо́ ти відки́неш
із-перед обличчя Мого гидо́ти свої, то не бу́деш
тиня́тись! 2 І якщо́ ти прися́гнеш „ Як живий
Господь“правдою й правом та справедливістю,
то бу́дуть Ним благословля́тись наро́ди, і
хвалитись Ним бу́дуть. 3 Бо так каже Господь
мужам Юди та Єрусалиму: Оріть собі на цілині́,
і не сійте в терни́ну! 4 Обрізуйтеся Господе́ві, й
усу́ньте із ваших серде́ць крайні пло́ті, юдеї та
ме́шканці Єрусалиму, щоб не вийшла, немов
той огонь, Моя лю́тість, — і буде пала́ти вона, і
не буде кому погаси́ти через злі ваші вчинки!
5 Оповісті́те в Юдеї та в Єрусалимі звісті́ть та
й скажіть: Засурмі́те в сурму́ у краю́! Кричіть
гучни́м голосом та говоріть: Зберіться та пі́демо
до міст до тверди́нних! 6 Підійміте прапор до
Сіону, поспішайте, не станьте, бо з пі́вночі зло
приведу́, і велике нещастя. 7 Лев вихо́дить із своєї
гуща́вини, і той, хто нищить народи, вируша́є із
місця свого́, щоб твій край оберну́ти на руїну, і
спусто́шені будуть міста́ твої, так що забра́кне
і ме́шканця! 8 Отож, опережі́ться вере́тами,
плачте та голосіть, бо лютість Господнього
гніву від нас не відве́рнеться! 9 І ста́неться в
день той, — говорить Госпо́дь, — згине розум
царя і розум князі́в, і остовпі́ють священики, а
пророки здиву́ються 10 й скажуть: О Господи,
Боже, справді обма́нений сильно наро́д цей
та Єрусалим, коли казано: „Буде вам мир“,
а меч доторкну́вся ось аж до душі! 11 Того
ча́су наро́дові цьому та Єрусалимові сказане
бу́де: Ось вітер палки́й з лисих гір на пусти́ні,
на дорозі дочки́ Мого люду, — не на ві́яння
й не на очи́щення він! 12 Та вітер сильніший
від цього́ прибу́де Мені, — і над ними Я суд
прокажу́. 13 Ось він при́йде, як хмари, й як буря
— його колесни́ці, від орлі́в швидші коні його́:
Горе нам, бо спусто́шені бу́демо ми! 14 Обмий
серце своє від лихого, о Єрусалиме, щоб був
ти врято́ваний! Аж доки в тобі пробуватимуть
думки́ марно́ти твоєї? 15 Бо голос доно́сить
із Да́ну й звіщає поги́біль з Єфре́мових гір. 16
Пригадайте наро́дам оце, сповісті́ть ось про
Єрусалим: Приходять з далекого кра́ю його
обляга́ти, і здійма́ють свій крик на юдейські
міста́! 17 Як сторо́жа полів, навко́ло ото́чать його,
бо він Мені був неслухня́ний, говорить Господь!
18 Дорога твоя й твої вчинки тобі це зробили,
це лихо твоє: бо гірке́, бо торкнуло воно аж до
серця твого́. 19 Ой, утро́бо моя, ти утробо моя,
— я тремчу́! Біль серце стиска́є мені, і трепо́че
мені моє серце! Не мо́жу мовчати, бо вчула
душа моя голос сурми́, гук війни! 20 Біда на біду
приклика́ється, вся бо земля поруйно́вана буде,
спусто́шені будуть знена́цька наме́ти мої, вмить
— заві́си мої. 21 Аж доки я бачити пра́пора
буду, буду чути голос сурми́? 22 Тому́, що
наро́д мій безглу́здий, він не знає Мене́: вони
нерозумні сини й нерозва́жні вони, — мудрі
вони, щоб чинити лихе, та не вміють чинити
добра́! 23 Дивлюся на землю, аж ось порожне́ча
та пу́стка, і на небо — й нема його світла! 24
Дивлюся на го́ри, аж ось вони тру́сяться, і всі
згі́р'я хита́ються! 25 Дивлюся, аж ось вже немає
люди́ни, і порозліта́лось все пта́ство небесне. 26
Дивлюся, аж ось край родю́чий пустинею став, а
міста́ його знищені всі від обличчя Господнього,
від по́лум'я гніву Його́. 27 Бо Госпо́дь так прорік:
Спусто́шенням стане ввесь край, та кінця́ йому
ще не вчиню́! 28 І буде в жало́бі земля через
це, і затьма́риться небо вгорі́, бо Я говорив, що
заду́мав, — і не пожалую, і не відступлю́ся від
то́го. 29 Від гуркотне́чі їздця́ та стрільця́ побіжить
усе місто, повтікають в гуща́вини й злізуть
на скелі. Всі міста́ поки́нуті, і немає нико́го,
хто мешкав би в них. 30 А ти, поруйно́вана,
дочко Сіону, що бу́деш робити? Хоч ти зодяга́єш
себе в кармази́н, хоч прикра́шуєшся золотою
оздобою, хоч очі свої підмальо́вуєш фарбою, —
та надаре́мно прикра́шуєшся: обриди́ли тобою
коха́нці твої, — на життя твоє ва́жать вони! 31
Бо чую Я крик, немов породі́ллі, чую сто́гін, мов
пе́рвістки, голос Сіонської дочки, — вона стогне,

залóмлює руки свої та голóсить: „Ой, горе мені,
бо попало життя моє вби́вникам!“

5 Помандруйте по вулицях Єрусалиму, і
розгля́ньтеся та розпізна́йте, і на майда́нах
його пошукайте: чи не зна́йдете там люди́ни,
чи нема там такого, що чинить за правом, що
правди шукає, — то Я їм проба́чу! **2** Коли ж
вони кажуть: „ Як живий Господь“, то справді
клянуться неправдою. **3** Хіба ж óчі Твої не для
правди, о Господи? Ура́зив Ти їх, але їм не
боли́ть, понищив Ти їх, та відмовились узяти
поу́ку вони, обличчя свої поробили від скелі
тверді̂шими, відмóвилися наверну́тись! **4** А
Я думав: Це прóсті лиш люди, безглу́зді, —
вони бо не знають дороги Господньої, права
Бога свогó. **5** Піду́ но собі до вельмóжних і з
ними помóвлю, — бо знають дорóгу Господню
вони, право Бога свого, — та й вони усі ра́зом
зламали ярмó, а шле́ї пірва́ли! **6** Тому лев
лісови́й їх поб'є, погубить їх вовк степови́й,
пантéра чига́є на їхні міста́: кожен, хто вийде
із них, пошматóваний буде, бо помнóжились
їхні гріхи́, їхні відсту́пства числéнними стали!
7 Хіба через це Я проба́чу тобі: твої діти Мене
полишили, і присяга́ються тим, хто не Бог. Я
їх нагодува́в, а вони чужолóжать і на́товпом
ходять до дому блудниці, **8** волóчаться, мов
жеребці̂ відгодóвані: кожен іржé до жони свого
бли́жнього. **9** Чи ж оцього Я не покараю?
говорить Господь. І хіба над нарóдом, як цей,
не помсти́ться душа Моя? **10** Зберіться на мури
його та й пони́щте, алé не вчиня́йте кінця́ їм!
Усуньте підпóри його, бо вони не для Господа,
11 бо зра́джуючи, Мене зра́див Ізраїлів дім та дім
Юдин, говорить Госпóдь. **12** Вони відцура́лися
Господа та говорили: „Немає Його, й зло не
при́йде на нас, — ні меча, ані гóлоду ми не
побачимо!“ **13** А пророки порóбляться вітром,
і немає в них слова Господнього, — отак їм
порóблено буде! **14** Тому́ вирікає отак Господь
Бог Саваóт: За те, що говóрите слово такé, ось Я
в у́ста твої вкладу слово Своє за огонь, а нарóд
цей — то дрóва, — і він пожерé їх! **15** Ось Я
приведу́ іздалéка нарóда на вас, о доме Ізраїлів,
каже Госпóдь, — це сильний нарóд, старода́вній
це люд, люд, що мови його ти не знаєш, і не
зрозумієш, що він говори́тиме. **16** Його сагайда́к,
як відчи́нений гріб, усі хорóбрі вони. **17** І він
пожерé твоє жни́во та хліб твій, поїсть він синів
твоїх та дочок твоїх, худобу дрібну́ та худобу
велику твою пожерé, з'їсть твогó виноградника
й фіґу твою́, понищить мечéм тверди́нні міста
твої, на які ти наді̂єшся. **18** Та й за тих днів, —
говорить Госпóдь, — не зроблю́ Я із вами кінця́!
19 І буде, як скажуть: За́ що Господь, Бог наш
зробив нам усе це? то ти скажеш до них: Як Мене
ви покинули, і служите в вашому кра́ї богáм
чужозéмним, так чужи́нцям служити ви будете
в кра́ї не вашому! **20** Сповістіть в домі Якова
це, та оголосіть це в Юдеї, говорить Господь. **21**
Почуй же оце, ти нарóде безумний й безсердий,
який має очі — й не бачить, має вуха — й не
чує! **22** Чи Мене ви боятись не бу́дете, — каже
Господь, чи тремтіти не будете перед лицем
Моїм? Мене, що пісок поклáв за границю для
моря, за вічну межу́, якої воно не перéйде: хоч
повста́нуть, та не перемóжуть, і шумі̂тимуть
хвилі його, але не перестýплять її! **23** А серце в
нарóда цього неслухня́не та непокі̂рне, відпáли
вони та й пішли. **24** І не сказали вони в своїм
серці: Біймося ж Господа, нашого Бога, який дає
дощ, дощ ранній та пізній ча́су його, стережé
нам уста́влені тижні для жнив. **25** Ваші провини
оце відхилили, а ваші гріхи́ від вас стри́мали
цеє добрó. **26** Бо в нарóді Моєму безбожники
є, — чига́ють вони, немов той птахолóв, вони
сі̂тки розста́вили, хапáють людей. **27** Як клі̂тка,
напóвнена пта́хами, так доми́ їхні повні óмани,
— тому́ повирóстали та збагати́лись вони! **28**
Потовсті̂ли вони та погла́дшали, переступáють
також міру злого, справедливо вони не судили
сирі̂тського су́ду, — і мають повóдження! — і
не помагають убогим у їхній справі. **29** Чи ж
оцьóго Я не покараю? говорить Господь. І хіба
над нарóдом, як цей, не помсти́ться душа Моя?
30 Чуднé та страшнé стало в кра́ї: **31** пророки
віщу́ють неправду, при помочі їхній панують
священики, і нарóд Мій оце так кохає! І що
зробите ви, як кінець тому при́йде?

6 Утікайте, сини Веніями́на, з серéдини
Єрусалиму, і засурмі̂те в сурму́ у Текої, і знак
підійми̂ть на Бет-Гаккерем, бо з пі̂вночі грізно
підно́ситься зло та велике нещастя! **2** І ви́кореню
Я Сіонську дочку́, вродли́ву та ви́пещену. **3**
Пастухи поприхóдять до неї з своїми стада́ми,
понапина́ють намéти навкóло при ній, кожен
місце своє випаса́тиме. **4** Приготуйте війну
проти неї, вставайте та вдармо опі̂вдні! Горе нам,
бо минає вже день, бо вже тя́гнуться тіні вечі̂рні!
5 Уставайте та пі̂демо вночі і пони́щмо пала́ти її!
6 Бо так промовляє Господь Саваот: Постина́йте
дерéва та ва́ла насипте при Єрусалимі! Він
те місто, що має зруйнóване бути, в ньому
повно наси́льства: **7** як випри́скує воду свою
джерелó, так випри́скує він своє зло. Насилля
й грабіж чуті в ньому, перед обличчям Моїм
безперéстань хворóба та рана. **8** Будь на́вчений,
Єрусалиме, щоб душа Моя не відверну́лась від
тебе, щоб тебе не вчинив Я спустóшенням,

незасе́леним кра́єм! 9 Так говорить Госпо́дь
Сава́от: Позбирають доре́шти оста́нки Ізраїля,
мов виноградові ре́штки, — простягни́ свою
руку, немов винограда́р по гро́на! 10 До ко́го я
буду казати та свідчити буду, — і слуха́тимуть?
Необрізане ось їхнє вухо — і слухати уважно
не можуть вони, ось слово Господнє для них
стало по́сміхом — вони не жада́ють його́! 11
І гніву Господнього по́вен я став, зму́чився я,
його стримуючи, — на вулиці виллю його на
дітей та на збір юнакі́в одноча́сно, бо схо́плені
будуть чоловік із жінкою, старий із віджи́лим
літа́, 12 і дістануться іншим доми́ їхні, теж
поля́ та жінки́. Бо Я руку Свою простягну́ на
мешка́нців цієї землі, говорить Госпо́дь. 13 Бо
вони від мало́го свого й до великого, — усі
пожадли́ві на зи́ски, і від пророка та аж до
священика роблять неправду. 14 І рани наро́ду
Мого́ легковажно лікують, говорячи: „Мир, мир“,
а миру нема! 15 Чи вони засоромилися, що
гидо́ту робили? не засоро́милися ані тро́хи вони
й застида́тись не вміють. Тому́ то впадуть між
упа́лими в ча́сі, — коли їх навіщу́ Я, спіткну́ться,
говорить Госпо́дь. 16 Так говорить Госпо́дь: На
дорогах спині́ться та гляньте, і спитайте про
давні стежки́, де то добра дорога, — то нею
ідіть, і зна́йдете мир для своєї душі! Та вони
відказали: „Не пі́демо!“ 17 І Я сторожі́в був
поставив над вами, говорячи: Прислуха́йтесь
до голосу сурми́! Та вони відказали: „Не будем
прислу́хуватись! 18 Тому слухайте, люди, і
пізнай, ти грома́до, що станеться з ними. 19
Послухай, ти зе́мле: Ось Я веду́ на наро́д цей
лихе, плід їхніх думо́к, бо до слів Моїх не
прислуха́лись вони, а Зако́ном Моїм погорди́ли!
20 Навіщо Мені те кади́ло, що з Шеви прихо́дить,
запашни́й очере́т із далекого кра́ю? Цілопа́лення
ваші не любі Мені, ваші ж жертви Мені не
приємні! 21 Тому́ то Господь каже так: Ось Я
дам спотика́ння оцьо́му наро́дові, і спіткну́ться
об них разом ваші батьки́ та сини́, сусід та
приятель його, — і загинуть! 22 Так говорить
Госпо́дь: Ось прихо́дить наро́д із півні́чного
кра́ю, і збу́джується люд великий із кі́нців землі.
23 Лу́ка та ра́тище міцно тримають, жорстокі
вони й милосердя не мають, їхній голос, як море
реве́, і гарцю́ють на ко́нях вони. Ушико́ваний,
мов чоловік той до бо́ю, на те́бе, о до́чко Сіону!
24 Як почули ми звістку про нього́, омлі́ли
нам руки, обняла́ нас трово́га та біль, немов в
породі́ллі. 25 Не вихо́дьте на поле й не йді́те
дорогою, бо в во́рога меч та страхі́ття навко́ло!
26 До́чко наро́ду Мого́, — вере́тою підпережи́сь та
качайся у по́пелі! Справ жало́бу собі, немов над
одноро́дженим, голосі́ння гірке́, — бо при́йде
знена́цька руїнник на нас! 27 Я дав був тебе
випробо́вувачем у наро́ді Моїм, за тверди́ню,
щоб ти знав і випробо́вував їхню доро́гу. 28 Вони
всі відсту́пники над відсту́пниками, чинять
на́клепи, усі вони мідь та залізо, вони зґу́бники!
29 Спали́лося ду́хало, від огню́ зникло о́ливо, —
нада́рмо стара́нно розто́плювано, бо злих не
відді́лено. 30 Срі́блом відки́неним на́звано їх, бо
Госпо́дь їх відкинув“.

7 Слово, що було до Єремії від Господа,
говорячи: 2 „Стань у брамі Господнього
дому, і прокажеш там слово оце та промо́виш:
Послухайте слово Господнє, ввесь Юдо, що
хо́дите бра́мами цими вклонятися Господу. 3 Так
говорить Господь Сава́от, Бог Ізраїлів: Попра́вте
дороги свої й свої вчи́нки, й Я зроблю́, що ви
жи́тимете на цім місці! 4 Не наді́йтесь собі на
слова неправди́ві, щоб казати: Храм Господній,
храм Господній, храм Господній оту́т! 5 Бо якщо
ви наспра́вді поправите ваші доро́ги та ваші
діла́, якщо один о́дному бу́дете справді чинити
справедливо, 6 не бу́дете тиснути чужи́нця,
сироту та вдову́, не будете лити невинної крови
на місці цьому́, і за іншими богами вслід не
піде́те собі на біду́, — 7 то зроблю́, що ви
пробува́тимете на цім місці, у краю́, що його
дав Я вашим батька́м відвіку навіки! 8 Ось
собі ви наді́єтеся на слова неправдиві, які не
допомо́жуть: 9 Чи ви будете кра́сти, вбивати
й пере́люб чинити, і присягати фальши́во, й
кади́ти Ваа́лові, і ходити за іншими богами,
яких ви не знаєте, — 10 а потім ви при́йдете
й станете перед обличчям Моїм у цім домі,
що зветься Ім'я́м Моїм, і скажете: „Урято́вані
ми“, щоб чинити гидо́ти всі ці? 11 Чи верте́пом
розбійників став оцей дім, що Ім'я Моє кличеться
в ньому, на ваших оча́х? І Я оце бачу, говорить
Госпо́дь. 12 Бо піді́ть но до місця Мого, що в
Шіло́, де́ Я спо́чатку вчинив був перебува́ння для
Йме́ння Свого́, і побачите, що́ вчинив Я йому́
через лука́вство Мого наро́ду Ізраїлевого. 13
Тепер же за те, що ви ро́бите всі оці вчинки,
— говорить Господь, — і що Я говорив був до
вас, промовляючи пи́льно, але́ ви не слухали, і
кликав Я вас, та ви не відказа́ли, — 14 то зроблю́
цьому до́мові, що кли́калось в ньому Ім'я́ Моє,
що на нього наді́єтесь ви, і місцю цьому́, що Я дав
його вам та вашим батька́м, так само, як Я був
зробив для Шіло́, — 15 і відкину Я вас від обличчя
Свого́, як відкинув усіх ваших брати́в, усе насі́ння
Єфре́мове! 16 А ти не молись за наро́д цей, і
блага́ння й моли́тви за них не здійма́й, і Мене
не проси, — бо не ви́слухаю Я тебе́! 17 Хіба ти не
бачиш, що ро́блять вони в містах Юдиних та на
вулицях Єрусалиму: 18 Діти дро́ва збирають, а

батьки́ розклада́ють огонь, жінки́ ж місять тісто,
щоб спекти́ калачі̂в тих жерто́вних „небесній
цариці“, і ллють литі жертви для інших богі̂в,
на доса́ду Мені. 19 Та хіба ображають Мене,
говорить Господь? Хіба не себе самих, щоб
сором покрив їхні обличчя? 20 Тому́ Господь Бог
промовляє отак: Ось ллється Мій гнів і Моя лють
на це місце, на люди́ну й худо́бу, і на польові̂
дерева́ та на зе́мні плоди́, — і пала́тиме він, і
не зга́сне! 21 Так говорить Господь Саваот, Бог
Ізраїлів: Додайте свої цілопа́лення до жертов
ваших, і їжте м'ясо, 22 бо Я не говорив батька́м
вашим, і не наказував їм того дня, як виво́див їх
із кра́ю єгипетського, про справи цілопа́лення
й жертви. 23 Бо лиш справу оцю Я звелів їм,
говорячи: Слухайтеся Мого голосу, і Я буду
вам Богом, а ви бу́дете наро́дом Моїм, і ходіть
усією дорогою, про яку накажу́ вам, щоб вам
було до́бре. 24 Та не слухали й не нахили́ли
вони свого вуха, а ходили за ра́дами та за
упе́ртістю серця лихого свого́, і стали до Мене
плечи́ма, а не обличчям. 25 Від того дня, коли
ваші батьки вийшли з кра́ю єгипетського, аж
до дня цього, посилав Я до вас усіх Своїх рабів
пророків, посилав щодня пи́льно. 26 Та вони
не слухалися Мене, і вуха свого не схиля́ли, і
показали себе твердоши́йними, зло чинили ще
більш від батьки̂в своїх, 27 І ти будеш казати їм ці
всі слова́, та не будуть вони тебе слу́хати, і будеш
ти кли́кати до них, та вони тобі відповіді не
даду́ть. 28 І скажеш до них: Оце той наро́д, що не
слухався голосу Господа, Бога свого, і поу́ки не
брав, — загинула правда, і зникла з їхніх уст. 29
Обстрижи́ ти воло́сся своє та й відкинь, на ли́сих
гора́х здійми жа́лісний спів, бо відкинув Господь
і покинув плем'я Свого гніву! 30 Бо Юдині сини
чинять зло в Моїх о́чах, — говорить Господь,
— поклали гидо́ти свої в тому домі, що в нім
кли́калося Моє Йме́ння, щоб збезче́стити його́.
31 І побудували ті же́ртовні па́гірки То́фета, що в
долині Бен-Гіннома, щоб палити синів своїх та
до́чок своїх на огні, чого Я не наказував, і що на
серце Мені не прихо́дило. 32 Тому́ то приходять
ось дні, — говорить Господь, — що не буде вже
кликатись „То́фет“місце це чи „Долина Бен-
Гіннома“, а тільки „Долина вби́ства“, і будуть
ховати у То́феті через брак місця на по́греб. 33 І
стане труп цього наро́ду за сте́рво небесному
пта́ству та земній звири́ні, і не буде, хто б їх
відстраши́в! 34 І спиню́ в містах Юдиних та
на вулицях Єрусалиму голос радісний і голос
веселий, голос молодого та голос молодої, — бо
руїною стане цей край!

8 Того ча́су, — говорить Господь, — повитя́гують
кості царів Юди та кості його князі̂в, і кості
священиків, і кості пророків, і кості ме́шканців
Єрусалиму з їхніх гробі̂в, 2 і порозкладають
їх перед сонцем і перед місяцем, та перед
усіма́ небесними світилами, яки́х вони кохали
та служили їм, і що йшли за ними, і що
зверта́лися до них, і що вклоня́лися їм. Не
будуть вони зі̂брані й не будуть похо́вані,
— гноєм стануть вони на поверхні землі!
3 І смерть буде ліпша від життя для всієї
решти позоста́лих зо злого цього роду, по всіх
цих місцях позосталих, куди Я їх повиганя́в,
говорить Господь Саваот. 4 І скажеш до них: Так
говорить Госпо́дь: Хіба па́дають — і не встають?
Хіба хто відсту́пить, то вже не верта́ється? 5 Чому́
відступив оцей єрусалимський наро́д усевічним
відсту́пленням? Міцно схопи́лись вони за ома́ну,
не хо́чуть наверну́тись. 6 Прислуха́вся Я й
слухав: неправду говорять, немає нікого́, хто
б каявсь у своє́му лука́встві, говорячи: Що́ я
зробив? Кожен з них оберта́ється до свого бігу,
мов той кінь, що жене́ться у бій. 7 І ві̂дає бу́сел у
повітрі умо́влений час свій, а го́рлиця й ла́стівка
та жураве́ль стережуть час прiléту свого, — а
наро́д Мій не знає Господнього права! 8 Як ви
скажете: Ми мудреці, і з нами Господній Зако́н?
Ось справді брехне́ю вчинило його брехли́ве
писа́рське писа́льне! 9 Засоро́млені ці мудреці,
збенте́жилися й були схо́плені. Ось вони слово
Господнє відки́нули, — що ж за мудрість ще
мають вони? 10 Тому їхніх жіно́к віддам іншим, а
їхні поля́ — здобувця́м, бо вони від мало́го та аж
до великого — усі віддали́сь користолю́бству, від
пророка та аж до священика чинять неправду!
11 І леге́нько лі́ку́ють нещастя наро́ду Мого,
говорячи: „Мир, мир“, — а миру нема! 12 Чи вони
засоро́милися, що гидо́ту робили? Ні тро́хи вони
не засоро́милися, і застида́тись не вміють, —
тому́ то впаду́ть між упа́лими в ча́сі наві̂щення
їх, спіткну́ться, говорить Госпо́дь. 13 Зберу їх
доще́нту, говорить Господь: не буде ягі̂д у них
на винограді, і не буде на фі̂ґовім дереві фіґ,
а їхнє листя пов'я́не, і пошлю́ їм таких, що їх
поїдя́ть. 14 „Пощо ми сидимо́? Збирайтесь та
пі̂демо в тверди́нні міста та й поги́немо там,
бо Господь, Бог наш, учинив, що ми зги́немо, і
напоїв нас водою трійли́вою, бо ми Господе́ві
згрішили“. 15 Ми миру чекали, — й немає добра́,
часу ви́лікування — й ось жах! 16 Чути фи́ркання
ко́ней його аж від Дану, від гуку іржа́ння його
жеребці̂в уся земля затремтіла! І при́йдуть вони,
й пожеру́ть усю землю та по́вню її, місто й тих,
хто заме́шкує в ньому. 17 Бо ось Я пошлю́ проти
вас тих вужі̂в та гадю́к, що немає закля́ття на
них, і вони вас куса́тимуть, каже Господь! 18
Яка моя втіха у сму́тку? Болить мені серце моє.

19 Ось голосіння дочки́ Мого наро́ду з далекого
кра́ю: „Чи Господь не в Сіоні? Чи не в нім його
Цар?“Нащо Мене розгніви́ли своїми бовва́нами,
тими чужими марно́тами? 20 „Минули жнива́,
покінчи́лося літо, а ми не спасе́ні“. 21 Через
нещастя дочки́ народу мого́ знещасли́влений
я, і міцно страхіття мене обняло́. 22 Чи немає
бальза́му в Ґілеа́ді? Чи ж немає там лі́каря? Чому
нема ви́лікування для до́ньки наро́ду Мого́?

9 Ой, коли б голова моя стала водою, а око
моє — за джерело сльози́, то я плакав би
вдень та вночі над побитими до́ньки наро́ду
мого́! 2 Ой, коли б на пустині нічлі́г подорожніх
я мав, тоді б я покинув наро́да свого, і пішов
би від них, бо вони перелю́бники всі, збори
зра́дників! 3 Вони напина́ють свого язика́, немов
лука свого́, для неправди, міцні́ють вони на
землі не для правди, бо від злого до злого
ідуть і не знають Мене, говорить Господь!
4 Один о́дного остеріга́йтесь, і не покладайтесь на
жодного брата, — кожен бо брат обмани́ти —
обма́нить, і при́ятель кожен — обмо́вник!
5 Один о́дного зво́дить, і правди не кажуть, привчи́ли
свого язика́ говорити неправду, пому́чилися,
лихо чинячи! 6 Серед ома́ни твоє прожива́ння,
через ома́ну не хочуть пізнати Мене, говорить
Госпо́дь. 7 Тому так промовляв Господь Сава́от:
Ось Я їх перето́плюю та випробо́вую їх, бо що
маю вчинити Я ради дочки́ Свого люду? 8 Їхній
язик — смертоно́сна стріла́, він ома́ну говорить:
уста́ми своїми говорить із ближнім про мир, а в
нутрі своє́му кладе свою за́сідку. 9 Чи ж за це
Я їх не покараю? говорить Господь. Хіба ж над
наро́дом, як цей, непомсти́ться душа Моя? 10 Я
плач та рида́ння здійму́ над оцими гора́ми, і
спів жало́бний — понад степови́ми лугами, вони
бо попа́лені так, що ними не ходить ніхто, і ре́ву
худоби не чути: від птаства небесного й аж до
худоби розбі́глося все, відійшло́! 11 І Я Єрусалим
на руїни відда́м, на мешка́ння шакалів, а юдські
міста́ на спусто́шення дам, — і не буде мешка́нця
у них! 12 Хто муж мудрий, який зрозумів би
оце, і до кого Господні уста́ промовляли, щоб
вияснить те, за що згинув цей край, за що
спа́лений він, як пустиня, і що не́ю не ходить
ніхто? 13 А Господь відказав: За те, що вони
поки́нули Зако́на Мого, що Я дав перед ними, і
не слухалися Мого голосу, і не ходили за ним, за
Зако́ном, 14 а ходили за впе́ртістю серця свого й
за Ваа́лами, що навчи́ли про них їхні батьки́.
15 Тому так промовляє Господь Саваот, Бог
Ізраїлів: Ось Я їх, цей наро́д, полино́м нагодую
й водою отру́йною їх напою́! 16 І розпоро́шу Я
їх серед наро́дів, яких ні вони, ні батьки їхні
не знали, і пошлю Я за ними меча́, аж поки не
ви́гублю їх! 17 Так говорить Господь Сава́от:
Розгля́ньтеся та голосі́льниць покличте, і нехай
вони при́йдуть, і пошліте до мудрих жіно́к, — і
вони поприхо́дять! 18 І хай поспішають, і хай
спів жало́би над ними підійму́ть, — і хай наші
очі зайду́ться сльозо́ю, а з наших повіків вода
хай тече́! 19 Бо почується голос жало́бного співу
з Сіону: „Як ми попусто́шені, як посоро́млені
дуже! Бо ми поки́нули свій край, бо покинули
місце свого пробува́ння“. 20 Тож почуйте, жінки́,
слово Господа, і хай ваше ухо візьме́ слово
уст Його, і навчі́ть дочок ваших жало́бного
співу, й одна о́дну — жало́бної пісні! 21 Бо
смерть увійшла в наші вікна, до наших пала́т
увійшла́, щоб ви́різати дітей з вулиці, із площ —
юнакі́в. 22 Кажи так: Говорить Господь: І напа́дає
лю́дського трупа, мов гно́ю на полі, і мов тих
снопів за женце́м, і не буде кому позбира́ти! 23
Так говорить Господь: Хай не хва́литься мудрий
своєю премудрістю, і хай не хвалиться ли́цар
своєю хоро́брістю, багатий багатством своїм
хай не хвалиться! 24 Бо хто буде хвали́тись,
хай хва́литься тільки оцим: що він розуміє та
знає Мене, що Я — то Господь, Який на землі
чинить ми́лість, правосу́ддя та правду, бо в
цьо́му Моє уподо́бання, каже Господь! 25 Ось дні
наступають, — говорить Господь, — і Я навіщу́
всіх обрі́заних та необрі́заних, 26 Єгипет та Юду,
й Едома та Аммонових синів, і Моава та всіх, хто
воло́сся довко́ла стриже́, хто сидить на пустині,
бо всі оці люди — пообрі́зані, а ввесь дім Ізраїлів
— необрізаносе́рдий!

10 Послухайте слова того́, що вам каже
Госпо́дь, о доме Ізраїлів! 2 Так говорить
Госпо́дь: Не навчайтесь доріг цих наро́дів, і
небесних озна́к не лякайтесь, — бо тільки пога́ни
лякаються їх! 3 Бо устави наро́дів — марно́та
вони, божок бо — це дерево, з лісу ви́рубане, і це
ді́ло рук майстра сокирою! 4 Срі́блом та зло́том
його прикра́шають, цвя́хами та молотка́ми
прикрі́плюють їх, і він не захитається. 5 Вони,
як опу́дало на огірко́вім горо́ді, й безмовні, і
конче їх носять, бо не ходять вони. Не бійтеся
їх, бо не вчинять лихого, і також учинити
добро — це не в їхній силі! 6 Такого, як Ти,
нема, Господи: Ти великий й велике Ім'я́ Твоє
могу́тністю! 7 Хто не буде боятись Тебе, Ца́рю
наро́дів? Бо Тобі це належить, бо між усіма́
мудреця́ми наро́дів і в усьо́му їхньому царстві
немає такого, як Ти! 8 Вони стали всі ра́зом
безумні й безглузді, — наука марна́ — оце дерево!
9 Срібна бляха з Таршішу приве́зена, злото ж
з Офі́ру, праця ма́йстра й руки́ золота́рської,
блаки́ть та пурпу́ра — їхня одіж, усі́ вони — праця
мистців. 10 А Господь — Бог правдивий, Він — Бог

Живий та Цар вічний! Від гніву Його затряс́еться
земля, і не знесу́ть Його гніву наро́ди. 11 Отак
їм скажіть: бо́ги, що неба й землі не вчинили,
погинуть з землі та з-під неба цього! 12 Своєю
Він силою землю вчинив, Своєю премудрістю
міцно поставив вселе́нну, і небо напну́в Своїм
розумом. 13 Як голос Його забрини́ть, — у
небеса́х шумлять води, а коли підіймає Він
хмари із кра́ю землі, коли бли́скавки чинить
дощем та вітер виво́дить з криївок Своїх, 14
тоді кожна люди́на дурі́є в своєму знанні́, усяк
золота́р посоро́млений через бовва́на, бо ві́длив
його — це неправда, і немає в них духа! 15
Марно́та вони, вони праця на сміх, — в час
наві́щення їх вони згинуть! 16 Не така, як оці,
частка Яковова, бо Він все вформува́в, а Ізраїль
— племе́но спа́дку Його, Господь Сава́от — Його
Йме́ння! 17 Забери із землі свій това́р, ти, що
сидиш ув обло́зі! 18 Бо Господь каже так: Ось
цим ра́зом Я кину мешка́нців цієї землі, мов із
пра́щі, і прити́сну їх так, щоб пізна́ння знайшли.
19 Ой, горе мені з-за нещастя мого́, моя рана
болю́ча! А я говорив: це хвороба моя, і знесу́
я її. 20 Наме́та мого́ попусто́шено і зі́рвані всі
мої шну́ри. Розійшли́сь мої діти від мене й
нема їх, нема вже кому́ розтягну́ти наме́та мого́
та пові́сити заві́си мої. 21 Бо па́стирі стали
безглу́зді, і вони не зверта́лись до Господа, —
тому́ не щасти́лося їм, і розпоро́шене все їхнє
ста́до. 22 Голос звістки: Іде ось, і гу́ркіт великий
з півні́чного кра́ю, щоб ю́дські міста́ оберну́ти в
спусто́шення, на мешка́ння шака́лів. 23 Знаю,
Господи, я, що не в волі люди́ни доро́ги її, не
в силі люди́ни, коли вона ходить, кермува́ти
своїм кро́ком. 24 Карай мене, Господи, тільки
ж за су́дом, не гнівом Своїм, щоб не знищити
мене́! 25 Вилий лю́тість Свою на наро́ди, що
не знають Тебе, та на ро́ди, що Йме́ння Твого
не кликали, що Якова з'їли й поже́рли його, і
погубили його, а мешка́ння його опусто́шили!“

11 Слово, що було до Єремії від Господа,
кажучи: 2 „Послухайте слів заповіту оцьо́го,
і будете їх говорити юдеям і ме́шканцям
Єрусалиму, 3 і скажеш ти їм: Так говорить
Господь, Бог Ізраїлів: Про́клята та люди́на, що не
слухає слів заповіту цього́, 4 що його наказав був
Я вашим батька́м того дня, коли їх виво́див із
кра́ю єгипетського, із залізного го́рна, говорячи:
Слухайтеся Мого голосу, і робіть усе те, що Я
накажу́ вам, — і бу́дете ви народом Моїм, а Я бу́ду
вам Богом, 5 щоб Я ви́повнив при́сягу ту, якою Я
вашим батька́м присяга́в дати їм Край, що тече
молоком, як сьогодні! А я відповів та сказав:
Амі́нь, Господи! 6 І промовив до мене Госпо́дь:
Виголо́шуй оці всі слова́ по юдейських міста́х та
на вулицях Єрусалиму, говорячи: Слухайтесь
слів заповіту цього́, і вико́нуйте їх! 7 Бо направду
засвідчив Я вашим батька́м того дня, як виводив
їх з кра́ю єгипетського, і до сьогодні Я пильно
засві́дчую, кажучи: Слу́хайтеся Мого голосу! 8
Та не слухали й не прихиляли вони свого вуха, і
кожен ходив за упе́ртістю злі́сного серця свого.
І Я спровадив на них усі слова заповіту цього,
що Я наказав був робити, вони ж не робили. 9
І промовив до мене Господь: Зна́йдений бунт
між юдеями та між мешка́нцями Єрусалиму! 10
Повернулись вони до гріхів своїх давніх батькі́в,
що слухатися Моїх слів не хотіли, і пішли за
бога́ми чужими, щоб їм служити. Дім Ізраїлів
і дім Юдин зламали Мого заповіта, якого Я
склав з їхніми батька́ми. 11 Тому так промовляє
Госпо́дь: Ось Я лихо на них наведу́, що вийти із
нього не змо́жуть, і кли́кати бу́дуть до Мене,
але не почую Я їх! 12 І пі́дуть юдейські міста́
та єрусалимські мешканці, і бу́дуть кричати до
богів, що їм ка́дять вони, але ті помогти́ — не
помо́жуть їм за ча́су їхнього лиха! 13 Бо богів
твоїх — за числом твоїх міст, Юдо, і за числом
вулиць Єрусалиму наста́влено же́ртівників для
Моло́ха, же́ртівників, щоб кади́ти Ваалові. 14
А ти не молися за цього наро́да, і блага́ння й
молитви за них не здійма́й, бо Я не почую за
ча́су того́, коли кли́кати будуть до Мене з-за
лиха свого́! 15 По́що Моєму коханому в домі
Моєму чинити злі за́міри? Чи то́всті куски́ і
м'ясо посвя́тне відве́рнуть від тебе нещастя
твоє? Тоді б ти радів! 16 „Оли́вка зелена, гарна
пло́дом хорошим“, — так кликнув Господь твоє
йме́ння. Але з шумом великого вітру огонь
запали́вся круг неї, і галу́зки її полама́ються!
17 А Господь Саваот, що тебе посадив, говорив
був на тебе лихе за зло дому Ізраїля та дому
Юди, що робили собі, щоб гніви́ти Мене, щоб
кади́ти Ваа́лові. 18 А Господь дав пізна́ти мені —
й я пізнав, і тоді Ти вчинив, що побачив я їхні
діла́. 19 А я був, мов лагі́дна вівця́, що прова́дять
її на зако́лення, і не знав, що на мене вони
вимишля́ли заті́ї: „Пони́щмо це дерево з пло́дом
його, і з кра́ю живих його ви́тнім, і йме́ння його
не згадається більше!“ 20 Але, Господи Саваоте,
Ти Суддя сраведливий, що досліджуєш ни́рки
та серце, — хай над ними побачу я по́мсту
Твою, бо справу свою я дові́рив Тобі! 21 Тому
так промовляє Господь на людей Анато́ту, що
пошу́кують душу твою та говорять: „Не пророкуй
Ім'я́м Господа, щоб не померти тобі від рук
наших!“ 22 Тому так промовляє Господь Сава́от:
Ось Я навіщу́ їх: від меча юнаки́ повмирають, а
сини їхні та їхні до́чки від голоду вмруть! 23 І

оста́нку не буде по них, бо спрова́джу Я зло на
людей Анато́ту у році навї́щення їх!

12 Справедливий Ти, Господи, будеш, коли б
я судився з Тобою, проте правува́тися буду
з Тобою: чому́ то дорога безбожним щасти́ться,
чому́ то спокійні всі зра́дники? **2** Ти їх посадив
— і вони вкорени́лись, ростуть і прино́сять
плоди́. Ти близьки́й в устах їхніх, та далекий
від їхніх серде́ць. **3** А Ти, Господи, знаєш мене,
Ти бачив мене й дослідив моє серце, що з
Тобою воно. Відлучи́ їх, немов на заріз ту отару,
і признач їх на день побиття́! **4** Аж доки в
жало́бі земля пробува́тиме, і со́хнути буде трава
всього поля за зло її ме́шканців? Гине худо́ба та
пта́ство, бо сказали вони: кінця нашого Він не
побачить! **5** Як ти з пї́шими бігав, і вони тебе
зму́чили, то як будеш змагатися з кї́ньми? Ти в
спокї́йному кра́ї безпечний, та що будеш робити
в повї́дді Йорда́ну? **6** Бо також твої бра́ття та
дім твого ба́тька — і вони тебе зраджують, і
криком кричать за тобою, — не вір їм, коли
й добре тобі говори́тимуть! **7** Поки́нув Я Свій
дім, залиши́в спа́док Свій; миле Моєї душі Я
віддав у долоню її ворогів. **8** Спа́док Мій Мені
став, мов лев той у лісі, — свій голос дав проти
Мене, тому́ то його Я знена́видив. **9** Чи для
Мене спа́док Мій, — хижий птах різноба́рвний,
що хижі птахи́ позліта́лись круг нього? Ідіть,
позбирайте усю польову́ звірину́, спрова́дьте,
щоб же́рли! **10** Числе́нні па́стирі попсува́ли
Мого виноградника, потопта́ли Мій у́діл, Мій
улю́блений уділ вони обернули на голу пустиню!
11 Обернули його на спусто́шення, він при Мені
у жало́бі, спусто́шений, увесь Край опустї́лий,
— бо ніко́го нема, хто б поклав це на серце
собі! **12** Поприхо́дять на всі лисі гори в пустині
руїнники, бо меч Господа все позжира́є від кра́ю
землі й аж до кра́ю землі, миру не буде для
всякого тіла! **13** Пшеницю посіяли, те́рня ж
пожали, наму́чилися, та не мали кори́сти. І
буде вам сором за ваші плоди́ через лю́тість
Господнього гніву! **14** Так говорить Господь про
лихих усіх сусідів моїх, що вони дотика́ються
того спа́дку, що Я дав на спа́дщину наро́ду
Моєму Ізраїлеві: Ось Я повирива́ю їх з їхньої
землі, і вирву дім Юдин з сере́дини їхньої.
15 І станеться, як Я їх повирива́ю, то верну́ся
й помилую їх, і кожного з них приверну́ до
спа́дщини його, і кожного до кра́ю його. **16** І
буде, якщо вони справді навча́ться доріг наро́ду
Мого, щоб присягатися Йме́нням Моїм: „ Як
живий Господь“, — як вони присягати навчили
наро́д Мій Ваалом, то збудуються серед наро́ду
Мого! **17** А якщо не послухають, то ви́рву наро́д
цей, вирива́ючи та вигубля́ючи, каже Господь!“

13 Так промовив до мене Господь: „Іди й купи
собі льняно́го пояса, і підпережи́ ним свої
сте́гна, але в воду не клади́ його“. **2** І купив я
того пояса за Господнім словом, та й підпереза́в
свої сте́гна. **3** І було мені слово Господнє удруге,
говорячи: **4** „Візьми того пояса, якого купив, що
на сте́гнах твоїх, і встань, іди до Ефрату, та й
сховай його там у розщі́лині ске́лі“. **5** І пішов
я, і сховав його в Ефраті, як Господь наказав
був мені. **6** І сталося по багатьох днях, і сказав
мені Господь: „Устань, іди до Ефрату, і візьми
звідти того пояса, що Я наказав був тобі сховати
його там“. **7** І пішов я до Ефрату, і викопав, і
взяв того пояса з місця, де я сховав був його, —
аж ось той пояс нездатний! **8** І було мені слово
Господнє, говорячи: **9** „Так говорить Господь:
Отак зни́щу Я Юдину гордість та гордість велику
Єрусалиму, **10** цього злого наро́да, що не хоче
він слухатися Моїх слів, що ходить за впертістю
серця свого! І пішов він в сліди інших богі́в,
щоб служити їм та поклонятися їм. І станеться
він, як цей пояс, — до нічо́го нездатний! **11** Бо
як приляга́є цей пояс до сте́гон чоловіка, так
притверди́в Я до себе ввесь Ізраїлів дім та ввесь
Юдин дім, — говорить Госпо́дь, — щоб стали
наро́дом Мені і йме́нням, і хвало́ю та пишното́ю,
— та вони не послухались! **12** І скажеш до них
оце слово: Так говорить Господь, Бог Ізраїлів:
усякий бурдю́к вином наповня́ється. І відкажуть
тобі: „Чи ми справді не знаєм, що всякий бурдю́к
вином наповня́ється?“ **13** І скажеш до них: Так
говорить Господь: Ось напо́вню Я п'я́нством усіх
ме́шканців кра́ю цього́, і царів, що сидять на
Давидовім троні, і священиків, і пророків, і всіх
ме́шканців Єрусалиму. **14** І розіб'ю́ їх одно́го
об о́дного, ра́зом батькі́в та синї́в, говорить
Господь, — Не зми́луюся, і не змилосе́рджусь, і
не пожалію, щоб їх не пони́щити! **15** Послухайте
ви та візьміть до ушей, — не вивищуйтеся, бо
Господь це сказав! **16** Дайте Господу, Богові
вашому, славу, поки не зробить Він те́мно, і
по́ки на те́мних гора́х не спіткну́ться вам ноги!
І будете ви сподіва́тися свї́тла, а Він зробить
це те́мрявою та вчинить імло́ю. **17** А коли ви
цього́ не послу́хаєте, буде плакати таємно душа
моя з вашої го́рдости, й око моє проливатиме
сльо́зи, і зайде́ться сльозою, бо ста́до Господнє
займу́ть у поло́н! **18** Скажіть до царя й до
царе́вої матері: Сідайте додо́лу, бо з голів ваших
спала корона вашої слави! **19** Півде́нні міста
позами́кані будуть, і не буде, хто б їх відчини́в,
— ви́гнаний буде ввесь Юда, вигнаний буде
цілко́м! **20** Зведіть ваші о́чі, й побачте отих, що
прихо́дять із пї́вночі: де черед́а та, що да́на тобі,
ота́ра пишно́ти твоєї? **21** Що ти скажеш, о до́чко

Сіону, як Він над тобою пана́ми поставить отих,
яких ти навчила була́ за довірених бути, — чи ж
му́ки не схо́плять тебе, немов ту породіллю?
22 коли ж скажеш у серці своєму: „Чому́ такі
речі спітка́ли мене?“— за числе́нні провини
твої відкриті подо́лки твої, ого́лені ноги твої
силомі́ць! 23 Чи му́рин відмі́нить коли свою
шкі́ру, а пантє́ра — ті пля́ми свої? Тоді зможете
й ви чинити добре, навче́ні чинити лихе́! 24
Тому́ розпоро́шу їх, мов ту поло́ву, що з вітром з
пустині летить: 25 Оце жеребо́к твій, це у́діл,
який Я відмі́ряв тобі, — говорить Господь, —
бо забула Мене та надія́лася на непра́вду! 26 І
закочу́ теж подо́лки твої над обличчя твоє, — і
пока́жеться га́ньба твоя: 27 твої перелю́бства
й іржа́ння твої, сором блу́ду твого на полі на
па́гірках, — Я бачив гидо́ти твої. Горе тобі,
Єрусалиме, що не очи́стишся! Доки ж іще?“

14 Слово Господнє до Єремії, що було в
справі посу́хи. 2 „Упала в жало́бу Юдея,
а брами її ослабі́ли, насу́пилися на землі,
і знявся крик Єрусалиму. 3 А вельмо́жі її
своїх слуг посилають по во́ду, — вони йдуть
до крини́ці — й води не знахо́дять, їхній
по́суд порожній верта́ється. Засоро́мляться та
зашарі́ють вони, і свої го́лови понакрива́ють.
4 Тому́, що земля стала спра́гла, бо дощу́ не
було на землі, засоро́милися рільники́, свої
го́лови понакрива́ли. 5 Навіть ла́ня на полі
поро́дить сарня́тко та й кине, бо немає трави.
6 Навіть дикі осли́ поставали на голих гора́х,
вітер втягують, мов ті шака́ли, і ме́ркнуть їм
очі, бо немає трави. 7 Якщо проти нас свідчать
наші провини, о Господи, то зроби ради Йме́ння
Свого́, бо намно́жились наші відсту́пники, ми
Тобі нагріши́ли! 8 О надіє Ізраїлева, о Спасителю
в ча́сі недолі, — нащо будеш Ти в Кра́ї, як той
чужани́ця, й як той подоро́жній, що намета
лише на ночлі́г розтяга́є? 9 Нащо будеш Ти,
мов людина остовпі́ла, немов той сила́ч, що
не може спасти́? Таж Ти в нашій сере́дині,
Господи, Йме́ння ж Твоє на нас кли́четься, —
не залиша́й нас! 10 Так говорить Господь до
наро́ду цього́: Так люблять вони волочи́тись, а
не стри́мувати своїх ніг, тому́ то не має Господь
уподо́бання в них, — Він тепер їхню провину
згада́є, і їхній гріх покарає! 11 І промовив до
мене Госпо́дь: Не молись за наро́д цей на добре
йому́: 12 Як вони будуть по́стити, Я не послухаю
їхніх блага́нь, а коли принесуть цілопа́лення
й дар, Я їх не прийму́, — бо Я повигу́блюю
всіх їх мечем, і голодом, і морови́цею! 13 А я
відказав: О Господи, Боже! Ось пророки гово́рять
до них: „Ви не бу́дете бачити меча́, і не буде
вам голоду, правдивий бо мир в цьому місці
вам дам!“ 14 Та промовив до мене Господь: Ці
пророки неправду Іме́нням Моїм пророкують: Я
їх не посилав, і не наказував їм, і їм не говорив!
Вони вам пророкують невірні виді́ння та ча́ри,
нікче́мність й ома́ну свого се́рця. 15 Тому так
промовляє Господь на пророків, які пророкують
Іме́нням Моїм, хоч Я не посилав їх, та що кажуть
вони: „Меч та голод не буде в цім кра́ї“: від
меча́ та від голоду згинуть пророки такі! 16 А
наро́д, що таке пророку́ють йому́, розки́даний
буде по вулицях Єрусалиму від голоду та від
меча́, і не буде кому поховати його́, — вони й
їхні жінки́, й їхні сини та їхні до́чки, і виллю на
них їхнє зло! 17 І ти скажеш до них оце слово:
Хай заходять удень та вночі мої очі слізьми́, і
нехай не зати́хнуть, бо ді́вчина, доня народу
мого́, буде побита великим нещастям, дуже
болю́чим уда́ром! 18 Якщо ви́йду на поле —
ось побиті мече́м, й якщо ви́йду до міста — ось
помлі́лі із го́лоду, і навіть пророк та священик
шмигля́ють по кра́ю, якого не знають. 19 Чи
насправді покинув Ти Юду? Чи й Сіоном гиду́є
душа Твоя? Чому вра́зив Ти нас — і немає нам
ліку? Ми чекаємо миру — й немає добра, і ча́су
вздоро́влення — та ось тільки жах! 20 Знаємо,
Господи, нашу безбожність, вину наших батькі́в,
бо ми проти Тебе згріши́ли, — 21 та не відкида́й
нас ради Йме́ння Свого́, не безчесть трону слави
Своєї, пам'ятай, не зламай заповіту Свого із
нами! 22 Хіба є між марни́ми божка́ми пога́нів
такі, що спуска́ють дощі? І чи небо саме дає
зли́ву? Чи ж не Ти — Господь Бог наш? Тому́ то
на Тебе наді́ємось ми, бо Ти це все чи́ниш!

15 І промовив до мене Господь: Якщо став
би Мойсей й Самуїл перед лицем Моїм,
— то душа Моя до наро́ду цього́ не звернулася
б! Віджени їх із-перед Мого лиця, і нехай
повихо́дять! 2 І буде, як скажуть до тебе вони:
„Куди пі́демо?“то скажеш до них: Так говорить
Господь: Хто на смерть — ті на смерть, і хто
на меча́ — на меча́, і хто на го́лод — на го́лод,
а хто до поло́ну — в поло́н. 3 І Я навіщу́ їх
чотирьома́ способа́ми, говорить Госпо́дь: мечем,
щоб побити, і псами, щоб їх волочи́ти, і пта́ством
небесним, і земно́ю звири́ною, щоб же́рли та
ни́щили. 4 І Я дам їх на по́страх усім ца́рствам
землі за Манасі́ю, Єзекіїного сина, царя Юдиного,
за те, що́ зробив був він в Єрусалимі. 5 Бо
хто зми́лується над тобою, о Єрусалиме? І хто
співчуття́ тобі ви́явить? І хто зве́рне з путі, щоб
тебе запита́ти про пово́дження? 6 Ти покинув
Мене, — промовляє Господь, — відступи́вся
наза́д, тому Я простягнув Свою руку на те́бе, і
знищив тебе́, — утоми́вся Я жа́лувати! 7 І вї́ячкою
їх розві́яв по бра́мах землі, позбавив дітей, і

погуби́в Свій наро́д, бо вони не верну́лись з доріг
неправдивих своїх, 8 — у Мене більше було́ його
вдів, як морськи́ого піску́! А на матір юна́цтва, —
спровадив опі́вдні грабі́жника їм, нагло кинув
на неї страхі́ття та жах, — 9 зомлі́ла вона, що
сімо́х породила, ви́дихнула свою душу, зайшло
сонце її, коли був іще день, засоро́милася та
збенте́жилась. А решту їх Я дам під меча́ перед
їхніми ворогами, говорить Господь. 10 Горе
мені, моя мати, що ти породила такого мене́,
чоловіка сварли́вого та чоловіка сутя́жного для
всієї землі! Ніко́му я не позича́в, і ніхто мені не
боргува́в, та всі проклинають мене́. 11 Промовив
Господь: Я справді підси́лю на добре тебе, Я
справді вчиню́, що проси́тиме ворог тебе́ за
час зла й за час у́тиску! 12 Чи можна зламати
залі́зом залі́зо із пі́вночі й мідь? 13 Багатство
твоє й твої ска́рби на здо́бич віддам, і не за ці́ну,
але́ за гріхи твої всі, у всіх границях твоїх. 14 І
вчиню́, що ти будеш служити своїм ворогам у
тім кра́ї, якого не знаєш, бо огонь запала́в в Моїм
гніві, і над вами пала́тиме він! 15 Ти, Господи,
знаєш усе, — згадай же мене́ й заступися за
ме́не, і помсти́ся над тими, що го́нять мене! На
до́вгу Свою терпеливість до них мене не бери,
знай, що сором носив я за Тебе! 16 Як тільки
слова́ Твої знахо́дилися, то я їх поїда́в, і було
слово Твоє мені радістю і втіхою серця мого́, бо
кли́калось Йме́ння Твоє надо мною, о Господи,
Боже Сава́оте! 17 Не сидів я на зборі весе́лому
та не радів, — через руку Твою я самі́тний
сидів, бо Ти гнівом напо́внив мене. 18 Чому біль
мій став вічний, а рана моя невиго́йна, що не
хоче загоїтись? Чи справді Ти станеш мені як
обма́нний поті́к, що во́ди його висиха́ють? 19
Тому́ Господь так відказав: Якщо ти наве́рнешся,
то тебе́ приверну́, і перед лицем Моїм станеш, а
як здобу́деш дорогоці́нне з нікче́много, бу́деш
як у́ста Мої: до тебе самі вони зве́рнуться, а
не ти до них зве́рнешся! 20 І дам Я тебе для
оцьо́го наро́ду за му́ра міцно́го із міді, і будуть
вони воювати з тобою, та не перемо́жуть тебе:
бо Я буду з тобою, щоб спасати тебе й щоб
тебе рятува́ти, говорить Господь! 21 І врятую́
тебе з руки злих, і з рук наси́льників тих тебе
ви́зволю!“

16 І було́ слово Господнє до мене,
промовляючи: 2 „Не бери собі жінки, і хай
у те́бе не буде синів, ні доч́ок у цьому місці.
3 Бо так промовляє Господь про синів і про
дочок, що наро́джені в місці цьому́, і про їхніх
матері́в, що наро́джують їх, і про їхніх батьків,
що їх ро́дять у Кра́ї цьому́: 4 Від жахливих
хворі́б повмирають вони, не будуть опла́кувані,
і не будуть похо́вані, — гноєм стануть вони
на пове́рхні землі. Від меча́ та від голоду
згинуть вони, і стане їхній труп стервом пта́ству
небесному й зе́мній звіри́ні. 5 Бо так промовляє
Господь: Не заходь у дім сму́тку, і не ходи
голоси́ти, і не співчува́й їм, бо від цьо́го наро́ду
забрав Я Свій мир, — говорить Господь, — ласку
та милість. 6 І повимира́ють великі й малі в
цьому Кра́ї, не бу́дуть похо́вані, і голоси́ти не
будуть за ними, і не бу́дуть робити нарі́зів, і
не будуть робити собі ли́сини. 7 І не будуть
ламати їм хліба в жало́бі, щоб потішити їх над
померлим, і не напо́ять їх ке́ліхом втіхи над
батьком його й його матір'ю. 8 І до до́му бенке́ту
не входь, щоб сидіти із ними, щоб їсти й щоб
пити. 9 Бо так промовляє Господь Саваот, Бог
Ізраїлів: Ось Я припиню́ в цьому місці на ваших
оча́х і в днях ваших голос радісний й голос
веселий, голос молодого та голос молодої! 10 І
бу́де, коли перека́жеш наро́дові цьому́ ці слова́,
то скажуть тобі: „За́ що Господь говорив проти
нас все велике це лихо? І яка вина наша, й який
то наш гріх, яким ми прогріши́лися Господу,
Богові нашому?“ 11 І відкажеш до них: За те, що
Мене батьки ваші покинули, — каже Господь,
— і пішли за іншими богами і служили їм та
поклонялися їм, а Мене полишили й Зако́на
Мого не вико́нували! 12 А ви робите гірше від
ваших батькі́в, і кожен із вас ось іде за упе́ртістю
лютого серця свого́, щоб Мені не служити, 13
Тому викину вас з цього Кра́ю до кра́ю, якого
не знали ні ви, ані ваші батьки́. І будете там
богам іншим служити удень та вночі, бо не дам
Я вам милости. 14 Тому́ наступають ось дні, —
говорить Господь, — і не бу́дуть уже говорити: „
Як живий Господь, що вивів синів Ізраїлевих із
кра́ю єгипетського“, 15 а тільки: „ Як живий
Господь, що вивів синів Ізраїлевих із півні́чного
кра́ю, і зо всіх тих країв, куди був розігнав їх“. Та
Я їх верну́ на їхню зе́млю, яку Я був дав батька́м
їхнім. 16 Оце Я пошлю́ по числе́нних риба́лок,
— говорить Господь, — і ви́ловлять їх, немов
рибу, а пото́му пошлю по числе́нних мисли́вців,
і повило́влюють їх з усіх гір, і з усякого взгі́р'я, і
зо ске́льних розщі́лин. 17 Бо очі Мої — на всі їхні
доро́ги: вони не сховалися з-перед Мого лиця, і
з-перед ока Мого́ не закрилася їхня провина. 18
І найперше Я їм надолу́жу подві́йно за їхню
провину й за гріх їхній, за теє, що тру́пом
обри́джень своїх збезче́стили Край Мій, а їхні
гидо́ти спа́док Мій перепо́внили. 19 О Господи,
сило моя та тверди́не моя, і за́хисте мій в день
недолі! Поприхо́дять до тебе наро́ди від кі́нців
землі та й промо́влять: Оді́ди́чили наші батьки
лиш неправду й марно́ту, пожитку ж ві́д них
не було́. 20 Чи зро́бить люди́на для себе богі́в,

а вони не боги́? 21 Тому́ то ось Я учиню́, що
пізна́ють цим ра́зом вони, учиню́, що пізнають
вони Мою руку та силу Мою, і пізнають, що
Йме́ння Моє — це Господь!

17 Гріх Юдин напи́саний ри́льцем залізним,
діяма́нтовим вістрям він ви́ритий на
табли́ці їхнього серця, і на ро́гах жерто́вників
їхніх. 2 Як про синів своїх, так пам'ятають про
жерто́вники свої та своїх Аше́р при зеленому
де́реві, на високих підгірках, 3 про го́ру на
полі. Багатство твоє й твої ска́рби на здо́бич
віддам, пагірки жерто́вні твої — за гріх по
всіляких границях твоїх. 4 І опустиш ти руку
свою спа́дку свого, що Я дав був тобі. І вчиню́,
що ти бу́деш служити своїм ворогам у тім
кра́ї, якого не знаєш, бо огонь запали́ли ви в
гніві Моїм, й аж навіки пала́тиме він! 5 Так
говорить Господь: Прокля́тий той муж, що надію
кладе́ на люди́ну, і робить раме́ном своїм слабу
плоть, а від Господа серце його відступає! 6
І він бу́де, як голий той кущ у степу́, і не
побачить, щоб добре прийшло́, і він пробува́тиме
в кра́ї сухому в пустині, у кра́ї солоному та
незаме́шканому. 7 Благослове́нний той муж,
що покладáється на Господа, що Господь — то
надія його! 8 І він бу́де, як дерево те, над водою
поса́джене, що над пото́ком пускає корі́ння своє,
і не боїться, як при́йде спеко́та, — і його листя
зелене, і в році посу́хи не буде жури́тись, і не
перестане прино́сити пло́ду! 9 Людське серце
найлукавіше над все та невиго́йне, хто пізнає
його? 10 Я Господь, що досліджує серце, що
випробо́вує ни́рки, щоб кожному дати згідно
з пу́ттю його, за пло́дом учи́нків його́. 11
Куропа́тва виси́джує я́йця, яких не прине́сла,
— це той, хто багатство набув, та неправдою:
він покине його в половині днів своїх, і стане
безу́мним при своєму кінці́. 12 Трон слави,
висо́кий від віку, — це місце нашої святині! 13
Надіє Ізраїлева, Господи, — посоро́млені будуть
усі, хто Тебе залиша́є! Ті, що Мене покида́ють,
на піску́ будуть списані, бо вони поки́нули
Господа, джерело живої води. 14 Уздоров мене,
Господи, і буду вздоро́влений я, спаси Ти мене,
і я буду спасе́ний, — бо Ти слава моя! 15
Ось вони мені кажуть: „Де слово Господнє?
Нехай воно при́йде!“ 16 А я не відтягавсь бути
па́стирем в Тебе, не жада́в злого дня, Ти це
знаєш, — що вихо́дило з уст моїх, те перед
лицем Твоїм явне було́. 17 Не будь Ти для мене
страхі́ттям, — на день зла Ти моє пристано́вище!
18 Бодай посоро́мились ті, хто мене переслі́дує, а
я щоб не був посоро́млений, нехай побенте́жені
бу́дуть вони, а я хай не буду збенте́жений, день
злого на них наведи́ та зламай їх подві́йним
злама́нням! 19 Так промовив до мене Господь:
Іди, і станеш у брамі синів наро́ду, що юдські царі
входять нею та нею виходять, та по всіх брамах
Єрусалиму. 20 І скажеш до них: Послухайте
слова Господнього, царі юдські й уся Юдеє, та
всі ме́шканці Єрусалиму, що входите брамами
тими. 21 Так говорить Господь: Стережіться за
ду́ші свої, і не носіть тягару́ за субо́тнього дня,
і не носіть його бра́мами Єрусалиму. 22 І не
носіть тягару́ з домів ваших субо́тнього дня, і
жо́дної праці робити не бу́дете, і день субо́тній
освя́тите, як Я вашим батька́м наказав був! 23 Та
вони не послухали, й вуха свого не схили́ли,
і вчинили себе тугоши́їми, щоб не слухатися
та не брати навча́ння. 24 І буде, якщо Мене
справді ви бу́дете слу́хатись, — каже Господь, —
щоб тягару́ не носити в брами міста цього́ за
субо́тнього дня, і щоб освяти́ти день суботній,
і щоб жодної праці в цей день не робити, —
25 то ходи́тимуть бра́мами міста цього царі та
князі́, що будуть сидіти на троні Давидовім, що
їздити будуть колесни́цями й кі́ньми, вони й
їхні прави́телі, юдеї та ме́шканці Єрусалиму, і
це місто стоятиме вічно! 26 І будуть прихо́дити
з Юдиних міст та з око́лиць Єрусалиму, і з кра́ю
Веніяминового, і з рівни́ни, і з гір, і з пі́вдня,
і цілопа́лення й жертви прино́сити бу́дуть, та
жертву хлі́бну, і ла́дан, і будуть прино́сити
жертву подяки до дому Господнього. 27 А якщо
ви Мене не послу́хаєтесь, щоб святити день
субо́тній і щоб тягару́ не носити, і щоб бра́мами
Єрусалиму субо́тнього дня не ходити, то огонь
підпалю́ в їхніх брамах, і він поїсть єрусалимські
пала́ти, — і не пога́сне!

18 Оце слово, що було до Єремії від Господа,
говорячи: 2 „Устань, і зійди́ до дому
ганчара́, і там почуєш слова́ Мої“. 3 І зійшов я
до дому ганчара́, аж ось він робить працю на
кружа́лі. 4 І в руках ганчара́ попсу́лась посу́дина,
яку він із глини робив. І він зно́ву зробив з
неї іншу посу́дину, як сподо́балося ганчаре́ві
зробити. 5 І було мені слово Господнє, говорячи:
6 „Чи не міг би зробити й Я вам, як ганча́р цей,
о доме Ізраїлів? каже Господь. Ось як глина в
руці ганчара́, так в руці Моїй, доме Ізраїля, й
ви! 7 Я ча́сом кажу́ про наро́д та про ца́рство,
щоб ви́рвати його, і щоб розбити та ви́губити,
8 та коли цей наро́д, що про нього казав Я,
пове́рнеться від свого зла, то пожалую Я щодо
того зла, яке ду́мав чинити йому́. 9 А ча́сом кажу́
про наро́д та про царство, щоб його збудувати
та щоб посадити, 10 та як він зро́бить зле в Моїх
о́чах, щоб не слухатися Мого го́лосу, то пожа́лую
щодо того добра́, про яке говорив, що вчиню́ Я

його. 11 А тепер скажи до юдея й до мешканців
Єрусалиму, говорячи: Так говорить Господь: Ось
готую лихе́ проти вас, і заду́мую за́дум на вас,
— верніться ж ви кожен з дороги своєї лихо́ї,
і полі́пшіть доро́ги свої й свої вчинки! 12 Та
вони відказали: „Пропа́ло! бо ми бу́дем ходи́ти
за своїми думка́ми, і кожен робитиме згідно з
упе́ртістю серця свого́." 13 Тому так промовляє
Господь: Поспитайте но ви між наро́дами, — чи
хто чув, як оце? Страшну річ учинила та діва
Ізраїлева! 14 Хіба́ сніг Лива́ну зі́йде зо скелі на
полі? Чи ви́сохнуть во́ди чужі та холодні, теку́чі?
15 Бо про Мене забув Мій наро́д: вони ка́дять
марно́ті, а та ро́бить їм так, що вони на дорогах
своїх спотика́ються, на давніх путя́х, щоб ходити
стежка́ми, по дорозі невби́тій, 16 щоб свій Край
учинити страхі́ттям, посміхо́вищем вічним.
Кожен, хто бу́де прохо́дити ним, остовпі́є та
буде хита́ти головою своєю. 17 Мов вітер зо
сходу, розвію Я їх перед во́рогом; поти́лицю, а
не обличчя Я їм покажу у день їхнього го́ря!" 18
І сказали вони: „Ходіть, і обмірку́ємо за́міри на
Єремію, бо не згинув Зако́н у священика, і рада в
премудрого, а слово в пророка. Ходіть, і уда́рмо
його язиком його власним, і не зважаймо на
жодні слова́ його!" 19 Послухай мене, о мій
Господи, і почуй го́лос моїх супроти́вників! 20
Хіба́ замість доброго злим надолу́жено буде? Бо
яму копають вони для моєї душі. Згадай же, що
перед обличчям Твоїм я стояв, щоб до́бре про
них говорити, щоб гнів Твій від них відверну́ти!
21 Тому їхніх синів віддай го́лодові, і мі́ццю
меча́ викинь їх з Кра́ю, і бодай жінки їхні діте́й
погуби́ли та вдо́вами стали, а їхні чолові́ки хай
смертю повби́вані бу́дуть, юнаки́ їхні хай бу́дуть
поби́ті мече́м на війні! 22 Нехай чується крик з
їхніх домі́в, — бо орду́ Ти знена́цька спрова́диш
на них, — бо яму копали вони, щоб схопи́ти
мене, і для ніг моїх па́стки поста́вили. 23 А Ти,
Господи, знаєш увесь їхній за́мір на мене на
смерть, — не прости їм провин, а гріха́ їхнього
із-перед обличчя Свого не зітри́, і хай перед
Тобою спіткну́ться вони, — зроби поміж ними
оце під час гніву Свого́!

19 Господь сказав так: „Іди, і купиш ба́ньку в
ганчара́, і візьми собі з старши́х наро́ду та
з старши́х священиків. 2 І вийдеш до долини
Бен-Гіннома, що при вході до Череп'я́ної брами,
і будеш там оголошувати ті слова́, що до тебе Я
їх говоритиму. 3 І скажеш: Послухайте слова
Господнього, царі Юди та ме́шканці Єрусалиму!
Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Ось
Я зло наведу́ на це місце, так що всякому, хто
почує про нього, задзвени́ть в його ву́хах! 4
Це за те, що вони залиши́ли Мене, і вчинили
чужим оце місце, і кади́ли у ньому для інших
богі́в, що не знали їх ані вони, ні батьки їхні, ані
юдейські царі, і кров'ю невинних напо́внили
місце оце, 5 і па́гірки побудува́ли Ваа́лові, щоб
палити дітей своїх на огні цілопа́лення для
Ваала, чого́ не велів Я і не говорив, і що на серце
Мені не прихо́дило! 6 Тому́ наступають ось дні,
— говорить Господь, — що не буде вже зва́тися
місце це „То́фет"і „Долина Бен-Гіннома", а
тільки „Долина Уби́вства". 7 І зни́щу на місці
цьому́ раду Юдину та Єрусалиму, і впаду́ть від
меча́ перед їхніми ворогами та від руки тих, хто
шукає їхньої душі, і дам падло́ їхнє на сте́рво
для птаства небесного та для земно́ї звири́ни.
8 І вчиню́ оце місце страхі́ттям і по́сміхом, —
кожен, хто буде прохо́дити ним, остовпі́є й
засвище, побачивши всі його вра́зи. 9 І вчиню́,
що вони будуть їсти тіло синів своїх й тіло
дочо́к своїх, і тіло один о́дного їсти вони бу́дуть
в обло́зі та в у́тискові, яки́м будуть ти́снути їх
вороги їхні та ті, хто буде шукати їхню душу. 10
І розі́б'єш баньку на оча́х тих людей, що ходять
з тобою, 11 та й скажеш до них: Так говорить
Господь Сава́от: Отак розі́б'ю́ Я наро́д цей та
місто оце, як розбивається по́суд ганча́рський,
що не може вже бути напра́вленим, — і будуть
ховати у То́феті через брак місця на по́греб.
12 Так зроблю́ цьому місцю, говорить Господь,
та мешканцям його́, щоб зробити це місто, як
То́фет. 13 І стануть доми́ Єрусалиму та доми́
царів Юди, як місце те То́фет, — нечисті усі ті
доми́, що кадили на їхніх даха́х усім небесним
світи́лам, та лили́ жертви литі для інших богі́в!
14 І прийшов Єремія з То́фету, куди посилав його
Господь пророкувати, і став у дворі Господнього
дому, і сказав до всього наро́ду: 15 Так говорить
Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Ось спрова́джу до
міста цього́ та до всіх його міст усе те лихо, що
Я говорив був на ньо́го, бо вчинили вони свою
шию твердо́ю, щоб не слухатися Моїх слів!

20 І почув Пашху́р, — Іммерів син, священик,
що був ста́ршим нагля́дачем, начальник
Господнього дому, — Єремію, що пророкував
ці слова́. 2 І Пашхур набив пророка Єремію, і
посадив його у в'язни́цю, що була в горі́шній
брамі Веніяминовій, що в Господньому домі. 3 І
сталося наступного дня, і вивів Пашхур Єремію
з в'язни́ці, а Єремія промовив до нього: Не
Пашхур Господь дав ім'я́ тобі, а тільки Маґор-
Міссавів. 4 Бо так промовляє Господь: Ось Я
зроблю́ тебе жа́хом для тебе самого та для
всіх твоїх при́ятелів, і вони попа́дають від меча
ворогів своїх, а очі твої будуть бачити це. А
всього Юду віддам у руку царя вавилонського, і

він нажене їх до Вавилону, і позабиває їх мечем.
5 І дам увесь скарб цього міста та ввесь його
здо́буток, і всю коштовність його, та всі скарби́
юдських царів, — усе це дам у руку їхніх ворогів,
і вони пограбують їх, і вʼзьмуть їх та й відведу́ть
їх до Вавилону. 6 А ти, Пашхуре, та всі ме́шканці
дому твого́ пі́дете до поло́ну. І при́йдеш ти до
Вавилону, і помреш там, і будеш похований
ти та всі твої при́ятелі, яким ти неправдиво
пророкував. 7 Намовля́в мене, Господи, — і був я
намо́влений, Ти взяв міцно мене — й переміг! Я
став цілий день посміхо́вищем, кожен глузу́є із
мене. 8 Бо коли тільки я говорю́, то кричу́, кличу:
„Ґвалт!“та „Грабі́ж“! і так сталося слово Господнє
мені цілий день за ганьбу й посміхо́вище. 9
І я був сказав: Не буду Його споминати, і не
буду вже Йме́нням Його говорити! І стало це в
серці моїм, як огонь той палю́чий, замкне́ний
у ко́стях моїх, — і я змучивсь тримати його й
більш не мо́жу! 10 Бо чув я обмову числе́нних,
— ось о́страх навко́ло: Розкажіть, — доне́семо на
нього! Кожен муж, який в мирі зо мною, чатує
мого упа́дку та каже: „Може буде обма́нений —
і переможемо його, і помстимо́ся над ним!“ 11
Та зо мною Господь, як поту́жний сила́ч, тому
ті, хто женеться за мною, спіткну́ться та не
перемо́жуть! Будуть сильно вони посоро́млені,
бо робили без ро́зуму, — вічний сором їм
буде, який не забу́деться! 12 А Госпо́дь Сава́от
випробо́вує праведного, бачить ни́рки та серце.
Хай над ними побачу я по́мсту Твою, бо Тобі я
відкрив свою справу! 13 Співайте пісні Господе́ві,
усі хваліть Господа, бо спасає Він душу убогого
від руки лиході́їв! 14 Прокля́тий той день, коли я
народився, день, коли породила мене моя мати,
хай благослове́нний не буде! 15 Прокля́тий той
муж, який сповісти́в мого батька, гово́рячи:
„Народи́лось тобі дитя-хло́пець“, а тим справді
потішив його! 16 І бодай стався муж той, немов ті
міста́, що Господь зруйнував й не пожалував їх, і
нехай чує крик він ура́нці, а ле́мент військо́вий
у ча́сі полу́дня, 17 за те, що в утро́бі мене не
забив, — і тоді була б стала мені моя мати за
гріб мій, а утро́ба її вагітно́ю навіки була́ б! 18
Чого́ то з утро́би я вийшов, щоб бачити кло́піт й
скорбо́ту, і на́що кінча́ються в соромі ці мої дні?

21 Слово, що було до Єремії від Господа, коли
цар Седекі́я послав був до нього Пашхура,
сина Малкійїного, та священика Цефанію, сина
Маасеїного, говорячи: 2 „Звернися за нас до
Господа, бо Навуходоно́сор, цар вавилонський,
воює проти нас. Може Господь зробить з нами
за всіма́ Своїми чу́дами, і той відійде від нас!“ 3
І сказав Єремія до них: „Так скажіть до Седекії:
4 Так говорить Господь, Бог Ізраїлів: Ось Я назад
оберну́ військо́ві знаря́ддя, що в вашій руці, що ви
воюєте ними поза муром з вавилонським царем
та з халде́ями, які обляга́ють вас, і позбираю їх
до сере́дини цього міста. 5 І буду Я воювати з
вами рукою ви́тягненою та сильним раме́ном, і
в гніві, і в лю́ті, і в великому пересе́рді! 6 І вражу́
ме́шканців цього міста, і чоловіка, і худобу, —
від великої морови́ці повмирають вони! 7 А
потому — говорить Господь — Я віддам Седекію,
Юдиного царя, і його рабів, і наро́д, і врятованих
у цьому місті від морови́ці, від меча та від голоду
в руку Навуходоно́сора, царя вавилонського,
та в руку ворогів їхніх, що шукають їхньої
душі, і він ударить їх вʼістрям меча, — не
змилується над ними й не змилосе́рдиться, і не
матиме любови! 8 А цьому наро́дові скажеш:
Так говорить Господь: Ось Я даю перед вами
дорогу життя й дорогу смерти. 9 Хто сидітиме в
цьому місті, той помре від меча́, і від голоду
та від морови́ці; а той, хто пере́йде і при́йде до
халдеїв, що вас обляга́ють, буде жити, і стане
йому душа його за здо́бич. 10 Бо Я оберну́в
лице Своє на це місто на зле, а не на добре, —
говорить Господь, — воно буде да́не в руку царя
вавилонського, а він спалить його огнем! 11 А
домові царя Юди скажи так: Послухайте сло́ва
Господнього: 12 Доме Давидів, отак промовляє
Госпо́дь: Судіть вранці суд і рятуйте грабо́ваного
від руки переслі́дника, щоб не вийшла, немов
той огонь, Моя лють, — і вона запала́є за зло
ваших учинків, і не буде кому погаси́ти! 13 Ось Я
проти тебе, мешканко долини, о ске́ле рівни́ни,
— говорить Госпо́дь, — на вас, що говорите: „Хто
при́йде на нас і хто вʼійде в поме́шкання наші?“
14 Бо Я покараю вас згідно із пло́дом ваших
учинків, — говорить Господь, — і огонь запалю́ в
його лісі, і він пожере всі довкі́лля його!

22 Так говорить Господь: Зійди в дім Юдиного
царя, і будеш казати там оце слово, 2
та й промовиш: Послухай Господнього слова,
о ца́рю юдейський, що сидиш на Давидовім
троні, ти й раби твої та наро́д твій, що входите
в бра́ми оці. 3 Так говорить Господь: Чиніть
правосу́ддя та правду, і рятуйте грабо́ваного від
руки гноби́теля, чужинця́ ж, сироту та вдову́
не гнобі́ть, не грабу́йте, і крови невинної не
проливайте на місці цьому́! 4 Бо коли оце
слово наспра́вді ви ви́конаєте, то ходитимуть
бра́мами дому оцього́ царі, що будуть сидіти на
троні Давида, що їздити бу́дуть колесни́цями
й кіньми, він і раб його та наро́д його. 5 А
якщо не послухаєтесь оцих слів, то клянуся
Собою — говорить Госпо́дь: руїною ста́неться
дім цей! 6 Бо так промовляє Госпо́дь про дім

царя Юди: Ти для Мене Ґілеа́д, щит Лива́ну, та
поправді кажу́ Я, — тебе оберну́ на пустиню,
на міста́ незасе́лені! 7 І приготу́ю на тебе отих,
що руйнують люди́ну та збро́ю її, і вони твої
ке́дри добі́рні зітну́ть і їх повкида́ють в огонь!
8 І люди числе́нні ходитимуть містом оцим і
будуть казати один до одно́го: За́що Господь
зробив так цьому місту великому? 9 І відкажуть:
За те, що вони поки́нули заповіта Господа, Бога
Свого, і вклонялися іншим богам, і служили
їм. 10 Не плачте за вмерлим, і не жалку́йте
за ним, — але плакати — плачте за тим, хто
відходить в поло́н, бо вже не пове́рнеться, і не
побачить землі, де він народився. 11 Бо так
промовляє Господь до Шаллу́ма, сина Йосі́їного,
царя Юдиного, що царював замість Йосі́ї, свого
ба́тька, що вийшов із місця цього́: Він сюди вже
не ве́рнеться! 12 Бо помре він у місці, куди його
полони́ли, Кра́ю ж цього́ не побачить уже. 13
Горе тому́, хто несправедливістю дім свій будує,
а верхні кімна́ти — безпра́в'ям, хто каже своєму
ближньому працювати даре́мно, і платні́ його
йому не дає, 14 що говорить: Збудую собі дім
великий, і верхні кімна́ти широкі!“І ві́кна собі
повиру́бує, й криє кедри́ною, і малю́є червоною
фарбою. 15 Чи ти зацарюєш тому́, що в ке́драх
ти ме́шкаєш? Чи ж твій ба́тько не їв та не пив?
І коли правосу́ддя та правду чинив він, тоді
було добре йому́, — 16 він розсу́джував справу
нужде́нного й бідного, й тоді добре було́! Чи
не це — Мене знати? говорить Госпо́дь. 17 Хіба
твої очі та серце твоє не обе́рнені тільки на
ко́ристь свою́, та щоб проли́ва́ти кров невинну,
і щоб гніт та насилля чинити? 18 Тому так
промовляє Госпо́дь про Єгояки́ма, Йосі́їного
сина, царя Юдиного: Не будуть за ним голосити:
„О мій брате!“й „О се́стро!“Не будуть за ним
голосити: „О пане" й „О вели́чносте його!“ 19
Поховають його, немов того осла, воло́чачи та
викидаючи геть за брами Єрусалиму. 20 Зійди
на Лива́н та й кричи, і в Баша́ні свій голос подай,
і кричи з Аварі́му, бо пони́щені всі твої дру́зі. 21
Говорив Я тобі в час гара́зду твого́, але ти каза́ла:
„Не слу́хатиму!“Це доро́га твоя від юна́цтва
твого́, бо не слухалась ти Мого голосу. 22 Усіх
твоїх па́стирів буря розки́дає, а коха́нці твої
підуть до полону, — справді, тоді посоро́млена
та побенте́жена будеш за все своє зло! 23 О ти,
що сидиш на Ливані, що ку́блишся в ке́драх, —
як ти бу́деш стогна́ти, як бо́лі й дрижа́ння на
тебе спаду́ть, мов на ту породі́ллю! 24 Як живий
Я, — говорить Госпо́дь, — коли б був Коні́я,
син Єгоякимів, цар Юдин, печа́ткою-пе́рснем
на правій руці Моїй, — справді Я й звідти тебе
зірву́! 25 І дам Я тебе в руку тих, хто шукає
твоєї душі, і в руку тих, що боїшся ти їх, і в руку
Навуходоно́сора, царя вавилонського, і в руку
халде́їв. 26 І кину тебе й твою матір, яка породила
тебе́, до іншого кра́ю, де ви не зроди́лись,
— і там — ви повмира́єте! 27 А до Кра́ю,
куди вони пра́гнуть душею своєю верну́тись,
— туди не пове́рнуться! 28 Чи муж цей,
Коні́я, — це гли́няний по́суд, пого́рджений та
розпоро́шений? Хіба він посу́дина та непотрі́бна?
Чом відкинені він та насі́ння його́, та й закинені
в землю, якої не знають? 29 О Кра́ю, мій Кра́ю,
о Кра́ю, — послухай Господнього сло́ва: 30
Так говорить Госпо́дь: Запишіть люди́ну оцю
самі́тною, мужем, якому не буде щасти́тись
у днях його, бо нико́му з насіння його не
пощасти́ться сидіти на троні Давидовім та
панувати ще в Юді!

23 Горе па́стирям тим, що розгублюють
та розганяють ота́ру Мого пасови́ська,
говорить Господь! 2 Тому так промовляє
Господь, Бог Ізраїлів, про па́стирів тих, що
пасуть Мій наро́д: Ви ота́ру Мою розпоро́шили
й їх розігна́ли, та не наглядали за ними. Ось
тому покараю Я вас за лихі ваші вчинки,
говорить Госпо́дь! 3 А Я позбираю останок ота́ри
Своєї зо всіх тих країв, куди́ Я їх повиганя́в
був, і їх поверну́ на пасо́виська їхні, і вони
порозпло́джуються та розмно́жаться. 4 І над
ними поставлю Я па́стирів тих, які па́стимуть
їх, і не будуть боятися вже й не злякаються, і
не будуть загу́блені, каже Госпо́дь! 5 Ось дні
наступають, — говорить Господь, — і поставлю
Давидові праведну Па́рость, і Цар зацарю́є, і
буде Він мудрий, — і правосу́ддя та правду
в Краю́ запрова́дить. 6 За днів Його Юда
спасе́ться, Ізраїль же буде безпечний. А це Його
Йме́ння, яким Його кликати будуть: „Господь
— праведність наша“. 7 Тому наступають ось
дні, — говорить Господь, — і не будуть уже
говорити: „ Як живий Господь, що вивів синів
Ізраїлевих із краю єгипетського“, 8 а тільки:
„ Як живий Господь, що вивів і ви́провадив
насіння дому Ізраїлевого з півні́чного кра́ю,
і зо всіх тих країв, куди їх був повиганя́в“! І
ося́дуть вони на своїй землі. 9 Про пророків.
Розривається серце моє в моїм нутрі, тріпо́чуть
всі ко́сті мої, я став, як п'яни́й, як той муж, що
по ньому вино перейшло́, через Господа й ради
святих Його слів, 10 Бо земля перелю́бниками
стала по́вна, бо через прокля́ття потра́пила в
жало́бу земля, повисиха́ли в степа́х пасови́ська,
бо стався лихим їхній біг, їхня сила — це кривда.
11 Бо й пророк та священик гріша́ть, — їхнє зло Я
знайшов теж у домі Своїм, говорить Госпо́дь. 12
Тому буде для них їхня доро́га, мов ско́взанка в

те́мряві, вони бу́дуть попхне́ні й впаду́ть через
неї, бо зло Я спрова́джу на них ро́ку навіщення
їх, говорить Господь. 13 А в тих самарійських про
років Я бачив безглу́здя, — вони пророкували
Ваа́лом собі, і вчинили блуда́чим наро́д Мій,
Ізраїля! 14 А в єрусалимських пророків Я бачив
гидо́ту: перелю́бство й ходіння в неправді, і
руки злочинців зміцни́ли вони, щоб ніхто з
свого зла не верну́вся. Всі вони Мені стали,
немов той Содо́м, а мешканці його, як Гомо́ра.
15 Тому так промовляє Господь Сава́от про
пророків оцих: Ось Я їх полино́м нагоду́ю, і
водою отру́йною їх напо́ю, бо від єрусалимських
пророків безбожність пішла для всієї землі!
16 Так говорить Госпо́дь Сава́от: Не слухайте
слів цих пророків, що вам пророку́ють, — вони
роблять безглу́здими вас, висло́влюють при́види
серця свого́, а не слово з уст Господніх. 17 Вони
справді говорять до тих, що Мене обража́ють:
„Господь говорив: Мир вам бу́де!“А кожному,
хто ходить в упе́ртості серця свого, говорять
вони: „Зло не при́йде на вас!“ 18 А хто ж то стояв
на таємній Господній нара́ді, і бачив та чув Його
слово? Хто до сло́ва Його прислуха́вся й почув?
19 Ось буря Господня, як лютість, вихо́дить, а
вихор крутли́вий на голову несправедливих
впаде́. 20 Гнів Господній не ве́рнеться, поки не
зробить, і поки не ви́конає Він за́мірів серця
Свого́; напри́кінці днів зрозумієте добре все це!
21 Цих пророків Я не посилав, — вони побігли
самі, Я їм не говорив, — та вони пророкують.
22 А якби́ в Моїй раді таємній стояли вони,
то вони об'являли б наро́дові Моєму слова
Мої, і їх відверта́ли б від їхньої злої дороги,
та від зла їхніх учи́нків. 23 Чи Я Бог тільки
зблизька, — говорить Господь, — а не Бог і
здале́ка? 24 Якщо заховається хто у криївках,
то Я не побачу Його? говорить Господь. Чи
Я неба й землі не напо́внюю? каже Господь.
25 Я чув, що́ говорять пророки, що Йме́нням
Моїм пророкують неправду й говорять: „Мені
снилося, снилось мені!“ 26 Як довго це буде
у серці пророків, які пророкують неправду,
та пророкують ома́ну свого серця? 27 Вони
замишляють зробити, щоб наро́д Мій забув
Моє Йме́ння, їхніми снами, які один о́дному
розповідають, як через Ваа́ла забули були́ їхні
батьки́ Моє Йме́ння. 28 Той пророк, що йому
снився сон, нехай розповіда́є про сон, а з яким
Моє слово, хай каже про слово правдиве Моє, —
що соломі до збіжжя? говорить Господь. 29 Хіба
слово Моє не таке, як огонь, — говорить Господь,
— і як мо́лот, що скелю розлу́пує? 30 Тому́ то ось Я
на пророків, — говорить Госпо́дь, — що слова́ Мої
кра́дуть один від одно́го. 31 Ось Я на пророків, —
говорить Госпо́дь, — що вживають свого язика́,
але кажуть: Це мова Господня! 32 Оце Я на тих, що
сни неправдиві звіщають, — говорить Господь,
— вони розповідають про них та впрова́джують
в блуд Мій наро́д своєю неправдою й глу́мом
своїм, хоч Я не посилав їх і їм не наказував, і
вони помогти́ — не помо́жуть наро́дові цьому́,
говорить Господь. 33 А коли запитає тебе цей
наро́д, чи пророк, чи священик, говорячи: „Яке
то Господнє пророцтво?“то скажеш до них: „Ви
тяга́р, — і Я вас поскида́ю“, говорить Господь.
34 А пророка й священика та той наро́д, який
скаже: „Господній тяга́р“, — то Я мужа того й
його дім покара́ю! 35 Отак скажете ви один
о́дному й кожен до брата свого: „Що Господь
відповів“, й „що Господь говорив?“ 36 А про
„Господній тяга́р“не згадуйте більш, бо кожному
слово його стане за тягара́, і ви перекрути́ли
б слова Бога Живого, Господа Сава́та, нашого
Бога. 37 Так пророкові скажеш: „Що́ Господь тобі
відповів“, і „Що́ Господь говорив?“ 38 Якщо ж
будете ви говорити: „Господній тяга́р“, тому
так промовляє Госпо́дь: За те, що ви кажете
слово оце: „Господній тяга́р“, хоч Я посилав до
вас, ка́жучи: Не говоріте „Господній тяга́р“, 39
тому конче Я вас підійму́, немо́в тягара́, та й
викину вас і те місто, що дав був Я вам та вашим
батька́м, від Свого лиця. 40 І дам Я на вас сором
вічний та вічну ганьбу, що не буде забута!

24 Господь показав мені, і ось два кошї фіґ
стояли перед храмом Господнім, пото́му,
як Навуходоно́сор, цар вавилонський, вигнав
Єхонію, Єгоякимового сина, царя Юдиного, та
правителів Юдських, і ма́йстра, і слю́саря з
Єрусалиму, та й привів їх до Вавилону. 2 Один
кіш — фіґи дуже добрі, як фіґи першого врожа́ю,
а один кіш — фіґи дуже злі, яких не їдять
через їхню неприда́тність. 3 І промовив до мене
Господь: Що́ ти бачиш, Єреміє? А я відказав:
Фіґи. Фіґи добрі — дуже добрі, а злі — дуже злі,
яких не їдять через їхню неприда́тність. 4 І було́
мені слово Господнє, гово́рячи: 5 Так говорить
Господь, Бог Ізраїлів: Як фіґи ці добрі, так оберну́
Я на добре вигна́нців Юдиних, яких Я послав із
цього місця до кра́ю халдейського. 6 І зверну́ Я
Своє око на них на добро, і поверну́ їх до цього
кра́ю, і збудую їх, а не розіб'ю, і засаджу́ їх, а не
ви́рву. 7 І дам Я їм серце пізнати Мене, що Я —
Господь. І вони Мені будуть наро́дом, а Я буду їм
Богом, бо вони наве́рнуться до Мене всім серцем
своїм! 8 А як фіґи ті злі, яких не їдять через
їхню непридатність, то так говорить Господь:
За такого Я дам Седекїю, царя Юдиного, і його
правителів та решту Єрусалиму, що залиши́лися
в цьому кра́ї та що сидять у кра́ї єгипетському.

9 І дам їх за о́страх, на зло для всіх царств землі,
на га́ньбу та за при́тчу, на глум та на прокля́ття
в усіх тих місцях, куди ви́жену їх. 10 І пошлю́
на них меча, і голод та морови́цю, аж поки не
вигублені будуть на землі, яку Я був дав їм та
їхнім батька́м!“

25 Слово, що було́ до Єремії про ввесь наро́д
Юдин за четвертого року Єгоякима, сина
Йосіїного, царя Юдиного — це перший рік
Навуходоно́сора, царя вавилонського, 2 що його
сказав пророк Єремія про ввесь Юдин наро́д та
до всіх ме́шканців Єрусалиму, говорячи: 3 „Від
тринадцятого року Йосії, Амонового сина, царя
Юдиного, і аж до цього дня, це вже двадцять і
три роки, було слово Господнє до ме́не. І говорив
я до вас, говорячи пильно, та не слухали ви. 4 І
посилав Господь до вас усіх Своїх рабів пророків,
рано та пізно, та не слухали ви, і не нахилили
свого уха, щоб послу́хати. 5 А вони говорили:
Верніться кожен зо своєї злої дороги та зо зла
ваших учи́нків, і сидіть на тій землі, яку Господь
дав вам та вашим батька́м відвіку й аж навіки. 6
І не ходіть за іншими бога́ми, щоб служити їм
та щоб вклоня́тися їм, і не гнівіть Мене роботою
ваших рук, — і Я не вчиню́ вам лихого. 7 Та ви
не прислу́халися до Мене, — говорить Господь,
— щоб не гніви́ти Мене чином рук своїх, на
зло собі. 8 Тому́ так промовляє Господь Саваот:
За те, що ви не слу́халися слів Моїх, 9 ось Я
пошлю й позбираю всі північні ро́ди, — говорить
Господь, — пошлю до Навуходоно́сора, царя
вавилонського, Мого раба, і наведу́ їх на край
цей, і на ме́шканців його та на всіх цих наро́дів
навко́ло, і вчиню їх закля́ттям, і оберну́ їх на
страхіття, і на посміхо́вище, і на вічні руїни.
10 І Я ви́гублю в них голос радісний та голос
веселий, голос молодого та голос молодої, гуркіт
жо́рен та світло світи́льника... 11 І стане цей
край руїною, спусто́шенням, а ці народи будуть
служити вавилонському царе́ві сімдеся́т літ! 12
І станеться, як спо́вниться сімдеся́т літ, покара́ю
Я вавилонського царя та цей люд, — говорить
Господь, — за їхню провину, та халдейський
край, — й оберну́ його на вічне спусто́шення.
13 І спрова́джу на цей край всі Мої слова́, що Я
говорив був проти нього, усе, що написане в цій
книзі, що пророкував Єремія про всі наро́ди. 14
Бо їх понево́лять числе́нні народи та великі царі,
і Я надолу́жу їм за їхнім чином та за ді́лом їхніх
рук. 15 Бо так промовляє до мене Господь, Бог
Ізраїлів: Візьми з Моєї руки ке́ліха вина цього
гніву, і напо́їш ним усі наро́ди, до яких посилаю
тебе. 16 І будуть вони пити, і будуть хитатися, і
стратять розум через меча́, що Я посилаю між
них...“ 17 І взяв я ке́ліха з Господньої руки, і
напоїв усі наро́ди, до яких Господь висилав
мене: 18 Єрусалим та міста Юди, і царів його
та прави́телів його, щоб віддати їх на руїну, на
страхіття, на посміхо́вище та на прокля́ття, як
цього дня, 19 фараона, царя єгипетського, і рабів
його, і правителів його, та ввесь його наро́д,
20 і всю мішани́ну народів Єгипту, і всіх царів
кра́ю Уц, і всіх царів филисти́мського кра́ю, і
Ашкелон, і Аззу, і Екрон, і решту Ашдоду, 21
Едома й Моава та синів Аммона, 22 і всіх царів
Тиру, і всіх царів Сидону, і всіх царів островів,
що на тому боці моря, 23 і Дедана, і Тему, і Буза,
і всіх, що воло́сся довко́ла стрижуть, 24 і всіх
царів Арабії, і всіх царів мішаних наро́дів, що
пробува́ють у пустині, 25 і всіх царів Зімрі, і всіх
царів Еламу, і всіх царів Мідії, 26 і всіх царів
півночі, близьки́х та далеких один від о́дного,
і всі царства землі, що на земній поверхні, а
цар Шешаху буде пити по них. 27 І скажеш до
них: Так говорить Господь Сава́от, Бог Ізраїлів:
Пийте й впива́йтеся, і виме́туйте, і падайте та
не вставайте перед мече́м, що Я посилаю між
вас. 28 І буде, коли не захо́чуть вони взяти
ке́ліха з твоєї руки на пиття́, то промовиш до
них: Так говорить Господь Сава́от: Конче бу́дете
пити! 29 Бо ось у місті, що там було кликане
Йме́ння Моє, зачинаю чинити лихе, а чи ви не
покарані бу́дете? Покарані бу́дете, бо Я кличу
меча на всіх ме́шканців краю́, говорить Господь
Сава́от! 30 А ти пророкувати їм будеш усі ці
слова́, й до них скажеш: Господь загрими́ть з
височини́, і з мешкання святого Свого Свій голос
подасть! Загримить на оселю Свою, кликне Він,
мов чави́льники ті винограду, відповість усім
мешканцям земним! 31 Дійде го́мін до кра́ю
землі, бо в Господа пря із наро́дами, — Він буде
судити кожне тіло і несправедливих віддасть
їхньому мече́ві, — говорить Господь. 32 Так
говорить Господь Сава́от: Ось лихо вихо́дить
від люду до люду, і буря велика пробу́диться з
кінців землі, — 33 і будуть побиті від Господа
в день той лежати від кра́ю землі й аж до
кра́ю землі: не будуть опла́кувані, і не будуть
позби́рані, і не будуть похо́вані, — гноєм стануть
вони на поверхні землі! 34 Ридайте, о па́стирі,
та голосіть, і валяйтесь у по́пелі, проводирі ви
ота́ри, бо ви́повнились ваші дні для зарізу, і вас
розпоро́шу, і впаде́те, немов дорога́ та посу́дина!
35 І не матимуть па́стирі за́хисту, а проводирі
череди́ — утіка́ння. 36 І чути крик па́стирів, і
лемент тих поводирів череди́, бо пусто́шить
Господь їхню че́реду, 37 і попусто́шені мирні
пасо́виська через пала́ння Господнього гніву...
38 Він покинув, як лев свою пу́щу, бо стався

страхі̂ттям їхній край через меча гноби́теля, і
через запал гніву Його“.

26 На поча́тку царюва́ння Єгоякима, сина
Йосіїного, царя Юдиного, було оце слово від
Господа, ка́жучи: **2** „Так говорить Господь: Стань
на подві̂р'ї Господнього дому, і будеш говорити
всім Юдиним містам, що прихо́дять на покл̂ін до
Господнього дому, усі ті слова, що Я наказав був
тобі, щоб до них говорити, — не вбав ані сло́ва.
3 Може почують вони, і ве́рнуться кожен зо своєї
злої дороги, й Я пожалую щодо зла, яке ду́маю
вчинити їм через злі їхні вчи́нки! **4** І скажеш до
них: Так говорить Господь: Якщо ви не бу́дете
прислу́хуватися до Мене, щоб ходити за Зако́ном
Моїм, якого Я дав вам, **5** щоб прислу́хуватися
до слів Моїх рабів пророків, яких Я посилаю
до вас рано та пізно, та не слу́хали ви, **6** то
вчиню́ з оцим домом, як з Шіло́, а місто це дам
на прокля́ття для всіх наро́дів землі“. **7** І чули
священики, і пророки, і ввесь наро́д Єремію,
що говорив ці слова в Господньому домі. **8** І
сталося, як Єремія закінчи́в говорити все, що
наказав був Господь сказати до всього наро́ду,
то схопи́ли його священики, і пророки, і ввесь
наро́д, говорячи: „Ти конче помреш! **9** На́що
пророкував ти Господнім Ім'я́м, кажучи: Як
Шіло́, буде дім цей, а місто це буде зруйно́ване,
так що не буде в ньому ме́шканця?“ І зібрався
ввесь народ проти Єремії в Господньому домі.
10 І почули ці слова Юдині князі, і відійшли
з царсько́го дому до дому Господнього, і сіли
при вході до ново́ї Господньої брами. **11** І
сказали священики та пророки до князі̂в та до
всього народу, говорячи: „Присуд смерти цьому́
чоловікові, бо він пророкував проти цього міста,
як ви чули своїми ву́хами!“ **12** І сказав Єремія
до всіх князі̂в і до всього наро́ду, говорячи:
„Господь послав мене пророкувати проти цього
дому, і проти цього міста всі ті слова́, що ви
чули. **13** А тепер поліпші̂ть ваші доро́ги та ваші
чи́ни, і слухайтеся голосу Господа, вашого Бога,
то пожалує Господь щодо зла, яке говорив був
на вас. **14** А я — ось я в вашій руці: робіть мені
як добре, і як правдиве в ваших оча́х! **15** Тільки
справді пізна́єте ви, якщо ви вб'єте мене, що
ви невинну кров спрова́дите на себе й на це
місто та на ме́шканців його, бо Господь справді
послав мене до вас говорити в ваші ву́ха всі
ці слова́.“ **16** І сказали князі та ввесь наро́д до
священиків та до пророків: „Цей чоловік не
підлягає присуду смерти, бо він говорив до нас
Ім'я́м Господа, нашого Бога!“ **17** І встали люди зо
старши́х кра́ю, і сказали до всього збору наро́ду,
гово́рячи: **18** „Міхей з Мораші пророкував за
днів Єзекії, царя Юдиного, і сказав до всього
юдейського наро́ду, говорячи: Так говорить
Господь Саваот: Сіон, як те поле, зао́раний буде,
а Єрусалим за румо́вища стане, а гора цього
храму — підгі̂рками лісу. **19** Чи справді забив
його Єзекія, цар Юдин, та ввесь Юда? Чи ж він
не побоявся Господа, і не зла́годив Господнього
лиця? І Господь пожалував щодо того зла, яке
говорив був на них. А ми вчинимо таке велике
зло на свої душі? **20** І також пророкував був
Господнім Ім'я́м один чоловік, Урі̂йя, син Шемаї,
з Кір'ят-Єаріму, і пророкував проти цього міста
та проти цього кра́ю всі ті слова́, як Єремія.
21 І почув був слова́ його цар Єгояким, і всі
ли́царі його та всі князі̂; і шукав цар способу
забити його. І почув це Урійя, і злякався, й утік,
і прийшов до Єгипту. **22** І послав цар Єгояким
людей до Єгипту, — Елнатана, Ахборового сина,
і людей з ним до Єгипту. **23** І вони ви́вели Урійю
з Єгипту, і привели́ його до царя Єгоякима, а
той ударив його мечем, а трупа його кинув до
гробі̂в про́стих людей“. **24** Але рука Ахикама,
Шаханового сина, була з Єремією, щоб не дати
його в руку наро́ду забити його.

27 На поча́тку царюва́ння Єгоякима, сина
Йосіїного, царя Юди, було оце слово до
Єремії від Господа, кажучи: **2** „Так сказав був до
мене Господь: Зроби собі поворо́зки та я́рма,
і надінь їх на шию свою. **3** І пошлеш їх до
царя Едому, і до царя Моаву, і до царя синів
Аммону, і до царя Тиру, і до царя Сидону
через послів, що прихо́дять до Єрусалиму до
Седекії, царя Юдиного. **4** І накажеш їм, щоб
до своїх володарів говорили: Так говорить
Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Так скажете вашим
володарям: **5** Я вчинив землю й люди́ну, і
скотину, що на поверхні землі, Своєю силою
великою та ви́тягненим раме́ном Своїм, і дав
її тому́, хто сподо́бався в оча́х Моїх. **6** А тепер
Я віддав усі ці землі в руку Навуходоно́сора,
царя вавилонського, раба Мого, а також польову́
звірину́ дав Я йому, щоб служила йому. **7** І будуть
служити всі наро́ди йому́ та синові його, і синові
сина його, аж поки не при́йде час також його
власному кра́єві, — і понево́лять його числе́нні
наро́ди та великі царі. **8** І станеться, — той
народ і те царство, що не будуть служити йому,
Навуходоносорові, цареві вавилонському, і того,
хто не дасть шиї своєї в ярмо́ вавилонського
царя, — покара́ю Я народ цей мечем, і голодом, і
зара́зою, — говорить Господь, аж поки не зроблю́
їм кінця́ рукою його! **9** А ви не прислухайтесь
до ваших пророків, і до ваших ворожби́тів,
і до ваших снови́дців, і до ваших знахарі̂в,
і до ваших чарівники̂в, що говорять до вас,
ка́жучи: „Не служіть вавилонському царе́ві!“

10 Бо вони пророкують вам неправду, щоб
віддали́ти вас з вашої землі, — і Я вас ви́жену, і
ви погинете. 11 А наро́д, що вкладе свою шию в
ярмо́ вавилонського царя й буде служити йому,
— то зали́шу його на його землі, — говорить
Господь, — і він буде її обробляти, і буде сидіти
на ній. 12 І до Седекії, царя Юдиного, говорив Я
згідно з усіма́ цими слова́ми, кажучи: Вкладіть
ваші шиї в ярмо́ вавилонського царя, і служіть
йому та його наро́дові, і будете жити. 13 По́що
помрете ти та наро́д твій від меча, голоду та
морови́ці, як говорив був Господь про той люд,
що не буде служити вавилонському царе́ві?
14 І не прислу́хуйтеся до слів пророків, що
кажуть до вас, говорячи: „Не будете служити
вавилонському царе́ві“, бо неправду вони вам
пророкують. 15 Бо Я не посилав їх, — говорить
Господь, — і вони пророкують неправду в
Ім'я́ Моє, щоб Я вигнав вас, — і погинете ви
та пророки, що вам те пророкують! 16 А до
священиків та до всього цього наро́ду говорив я,
кажучи: Так говорить Господь: Не прислу́хуйтеся
до слів ваших пророків, що пророкують вам,
кажучи: „Ось тепер незаба́ром вертається з
Вавилону по́суд Господнього дому“, бо лжу
вони пророкують. 17 Не прислу́хуйтеся до них,
служіть царе́ві вавилонському, то будете жити,
— на́що буде це місто руїною? 18 А якщо вони
пророки, і якщо слово Господнє з ними, нехай же
просять вони Господа Саваота, щоб не перейшов
по́суд, позосталий в Господньому домі, і в домі
царя Юди, і в Єрусалимі до Вавилону. 19 Бо
так промовляє Господь Сава́от про стовпи, і
про море, і про підста́ви, і про решту по́суду,
позосталого в цьому місті, 20 що не забрав
їх Навуходоно́сор, цар вавилонський, коли
виганяв був в неволю Єхонію, Єгоякимового
сина, царя Юди, з Єрусалиму до Вавилону, та
всіх шляхе́тних Юди та Єрусалиму. 21 Бо так
промовляє Господь Сава́от, Бог Ізраїлів, про
по́суд, позосталий в Господньому домі та в домі
царя Юди та Єрусалиму: 22 До Вавилону буде
він спрова́джений, і там пробува́тиме аж до дня
Моїх відві́дин їх, — говорить Господь, — тоді
ви́проваджу його, і верну́ його до цього місця“.

28 І сталося того року на поча́тку царюва́ння
Седекії, царя Юди, четвертого року, п'ятого
місяця, сказав до мене Ана́нія, син Аззурів,
пророк, що з Ґів'ону, у Господньому домі, на
оча́х священиків та всього наро́ду, говорячи:
2 „Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів,
кажучи: Зламаю ярмо́ царя вавилонського! 3 За
два роки ча́су Я верну́ до цього місця ввесь по́суд
Господнього дому, що забрав був Навуходоно́сор,
цар вавилонський, з цього місця, і спрова́див
його до Вавилону. 4 І Єхонію, Єгоякимового
сина, царя Юди, і всіх Юдиних вигна́нців, що
прийшли до Вавилону, Я верну́ до цього місця,
— говорить Господь, — бо зламаю ярмо́ царя
вавилонського!“ 5 І говорив пророк Єремія до
пророка Ананії на оча́х священиків і на оча́х
усього народу, що стояли в Господньому домі. 6 І
сказав пророк Єремія: „Амінь! Нехай так зробить
Господь, нехай ви́конає Господь слова́ твої, що
ти пророкував про поворо́т по́суду Господнього
дому та всього вигна́ння в неволю з Вавилону
до цього місця. 7 Тільки послухай це слово, що я
говорю в ву́ха твої та в ву́ха всього наро́ду: 8 Ті
пророки, що від віків були передо мною і перед
тобою, пророкували про числе́нні краї́ та про
царства великі, про війни, і про голод та про
морови́цю. 9 Пророк, що пророкує про мир, коли
спра́вдиться слово пророче, — буде пі́знаний
цей пророк, що його справді послав Господь“.
10 І взяв пророк Ана́нія ярмо́ з шиї пророка
Єремії, і поламав його. 11 І сказав Ана́нія на
оча́х усього народу, говорячи: „Так говорить
Господь: Отак поламаю ярмо́ Навуходоносора,
царя вавилонського, за два роки ча́су, з шиї всіх
наро́дів!“І пішов пророк Єремія своєю дорогою.
12 І було слово Господнє до Єремії по то́му, як
пророк Ана́нія поламав ярмо з шиї пророка
Єремії, говорячи: 13 „Іди, і скажеш до Ананії,
говорячи: Так говорить Господь: Ти поламав
дерев'я́не ярмо, але Я зроблю́ замість нього ярмо
залізне. 14 Бо так промовляє Господь Саваот, Бог
Ізраїлів: Я дав на шию всіх цих наро́дів залізне
ярмо, щоб вони служили Навуходоно́сорові,
цареві вавилонському, — і вони бу́дуть служити
йому, і навіть польову́ звіри́ну віддам Я йому́!“
15 І сказав пророк Єремія до пророка Ананії:
„Послухай же, Ананіє: Не посилав тебе Господь,
але ти дово́диш, що народ цей довіряє неправді.
16 Тому́ так промовляє Господь: Ось Я викида́ю
тебе з поверхні землі, — цього року ти помреш,
бо про відсту́пство від Господа говорив ти!“ 17 І
помер пророк Ананія того року сьомого місяця.

29 А оце слова листа, якого пророк Єремія
послав з Єрусалиму до за́лишку старши́х, і
до священиків, і до пророків, і до всього народу,
що його вигнав Навуходоносор з Єрусалиму
до Вавилону, в неволю, — 2 по ви́ході царя
Єхонії й матері царя та е́внухів, князів Юди та
Єрусалиму, і майстрі́в та слю́сарів Єрусалиму,
— 3 через Ел'асу, Шафанового сина, та Ґемарію,
сина Хілкійїного, яких послав Седекія, цар Юди,
до Навуходоно́сора, царя вавилонського, до
Вавилону, говорячи: 4 „Так говорить Господь
Сава́от, Бог Ізраїлів, до всього вигна́ння в неволю,
що Я вигнав з Єрусалиму до Вавилону: 5

Будуйте доми, — і осядьте, і засадіть садки́, — і
споживайте їхній плід! 6 Поберіть жіно́к, — і
зродіть синів та доч о́к, і візьміть для ваших синів
жіно́к, а свої до́чки віддайте людям, і нехай вони
поро́дять синів та доч о́к, і помно́жтеся там, і
не малійте! 7 І дбайте про спо́кій міста, куди Я
вас вигнав, і моліться за нього до Господа, бо в
спокої його буде і ваш спо́кій. 8 Бо так промовляє
Господь Сава́от, Бог Ізраїлів: Нехай не зво́дять вас
ваші пророки, що серед вас, та ваші чарівники́, і
не прислу́хуйтеся до ваших снів, що вам ся́ться.
9 Бо лжу вони вам пророкують Ім'я́м Моїм, —
Я їх не посилав, говорить Господь. 10 Бо так
промовляє Господь: По спо́вненні семидесяти́
літ Вавилону Я до вас завіта́ю, і справджу Своє
добре слово про вас, щоб вернути вас до цього
місця. 11 Бо Я знаю ті думки́, які ду́маю про
вас, — говорить Господь, — думки́ споко́ю, а
не на зло, щоб дати вам буду́чність та надію.
12 І ви кли́катимете до Мене, і пі́дете, і будете
молитися Мені, а Я буду прислухо́вуватися до
вас. 13 І будете шукати Мене, і зна́йдете, коли
шука́тимете Мене всім своїм серцем. 14 І Я
дамся вам знайти Себе, — говорить Господь,
— і верну́ вас, і зберу́ вас зо всіх наро́дів та зо
всіх місць, куди Я вигнав був вас, — говорить
Господь, — верну́ вас до того місця, звідки вас Я
був вигнав. 15 Якщо ви кажете: Господь поста́вив
нам пророків і в Вавилоні, 16 то так говорить
Господь до царя, що сидить на Давидовому
троні, та до всього наро́ду, що сидить у цьому
місті, до ваших братів, що не вийшли з вами на
вигна́ння: 17 Так говорить Господь Саваот: Ось Я
пошлю на вас меча, голод та морови́цю, і дам
їх, як обри́дливі фіґи, яких не їдять через їхню
непридатність. 18 І буду гнатися за ними мече́м,
голодом та морови́цею, і дам їх на по́страх
для всіх зе́мних царств, на прокля́ття, і на
остовпі́ння, і на посміхо́вище, і на га́ньбу серед
усіх наро́дів, куди Я їх був повиганя́в, 19 за те,
що не слу́халися слів Моїх, — говорить Господь,
— що посилав Я до них рабів Моїх пророків, рано
та пізно, та не слухали ви, говорить Господь. 20
А ви, все вигна́ння, що послав Я з Єрусалиму
до Вавилону, послухайте слова Господнього:
21 Так говорить Господь Сава́от, Бог Ізраїлів,
про Ахава, сина Колаїного, і про Седекію, сина
Маасеїного, що неправду пророкують вам Моїм
Ім'я́м: Ось Я віддам їх у руку Навуходоносора,
царя вавилонського, і він повбиває їх на ваших
оча́х! 22 І візьметься від них прокля́ття для всього
Юдиного вигна́ння, що в Вавилоні, говорячи:
Нехай учи́нить тебе Господь, як Седекію та як
Ахава, яких вавилонський цар пік на огні, 23 за
те, що вони зробили огиду в Ізраїлі, і пере́люб
чинили з жінка́ми своїх ближніх, і говорили
ложне слово Ім'я́м Моїм, чого Я не звелів їм, а Я
ві́даю це, і Я сві́док цьому, говорить Господь. 24
А до Шемаї нехеламітянина скажеш, говорячи:
25 Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів,
ка́жучи: За те, що ти своїм ім'я́м посилав листи
до всього наро́ду, що в Єрусалимі, і до священика
Цефанії, Маасеїного сина, і до всіх священиків,
говорячи: 26 Господь тебе дав за священика
замість священика Єгояди, щоб бути нагля́дачем
у Господньому домі для кожного чоловіка, що
божеві́льний і що вдає пророка, і даси його
до в'язни́ці, а на шию кайда́ни надінеш. 27 А
тепер, чому́ ти не скартав Єремію з Анатоту, що
вдає з себе пророка? 28 Бо він послав до нас,
до Вавилону, говорячи: Довге воно, вигна́ння!
Будуйте доми, — і осядьте, і засадіть садки́, — і
споживайте їхній плід!“ 29 І священик Цефанія
прочитав цього листа вголос пророкові Єремії.
30 І було слово Господнє до Єремії, говорячи:
31 „Пошли всьому вигна́нню, говорячи: Так
говорить Господь про нехеламітянина Шемаю:
За те, що вам пророкував Шемая, хоч Я не
посилав його, і зробив, щоб ви наді́ялись на
неправду, 32 тому́ так промовляє Господь: Ось
Я покараю нехеламітянина Шемаю та насіння
його: не буде в нього ніко́го, хто сидів би серед
цього наро́ду, і не побачить він добра, яке Я
зроблю́ для наро́ду Свого́, говорить Господь, бо
про відсту́пство від Господа говорив він!“

30 Слово, що було до Єремії від Господа,
гово́рячи: 2 „Так говорить Господь, Бог
Ізраїлів, кажучи: Напиши собі всі ті слова́, що
тобі говорив Я, до книги. 3 Бо прихо́дять ось
дні, — говорить Господь, — і Я верну́ народ Мій
Ізраїлів та Юдин, — каже Господь, — і верну́ їх
до Кра́ю, що їхнім батька́м Я був дав, і вони
посядуть його. 4 А оце ті слова, що Господь
говорив про Ізраїля й Юду: 5 Бо так промовляє
Госпо́дь: Почули ми голос страху, перелякy, й
немає споко́ю. 6 Запитайте й побачте, чи родить
мужчи́на? Чому́ ж це Я бачу, що в кожного
мужа он ру́ки його — на сте́гнах його, немов
у породі́ллі, і всяке обличчя поблідло? 7 Ой
горе, бо це день великий, — немає такого,
як він! А це час недолі для Якова, та з нього
він бу́де врято́ваний! 8 І буде в той день, —
говорить Господь Сава́от, — поламаю ярмо Я
із шиї твоєї, а пу́та твої розірву́, — і не будуть
чужі понево́лювати більше його! 9 І будуть
служити вони тільки Господеві, Богові своє́му, і
цареві своєму Давидові, якого поста́влю Я їм.
10 А ти не лякайся, рабе Мій Якове, — каже
Госпо́дь, — і не страши́ся, Ізраїлю, бо Я ось
врятую тебе із далекого кра́ю, і нащадків твоїх

— з краю їхнього полону́! І ве́рнеться Яків, і буде
спокійний, і буде безпе́чний, і не буде того́, хто
б його настраши́в, 11 бо Я із тобою, — говорить
Господь, — щоб спаса́ти тебе! Бо зроблю́ Я кінець
всім наро́дам, між якими тебе розпоро́шив,
та з тобою кінця́ не зроблю́, і тебе покараю за
правом, бо не поли́шу тебе непокараним! 12 Бо
так промовляє Господь: Невиліча́льна пораза
твоя, рана твоя невиго́йна! 13 Немає того, хто
б справу твою́ розсудив для твоєї боля́чки,
нема в тебе ліків таких, щоб над раною м'ясо
зросло́! 14 Забу́ли про тебе всі дру́зі твої, до тебе
вони не зверта́ються, — бо ворожим уда́ром
Я вра́зив тебе, жорстокою карою за числе́нні
провини твої, за те, що зміцніли гріхи́ твої. 15
Чого ти кричиш про пора́зу свою, про свій біль
невиго́йний? За числе́нні твої беззако́нства, за
те, що зміцні́ли гріхи́ твої, Я зробив тобі це. 16
Тому всі, що тебе поїдають, поїджені бу́дуть,
а всі вороги твої — всі вони пі́дуть в поло́н, і
стануть здо́биччю ті, хто тебе обдирає, а всіх, хто
грабує тебе, на грабу́нок віддам! 17 Бо ви́рощу
шкурку на рані тобі, і з пора́з тебе вилікую, —
говорить Госпо́дь, — бо „відкинута“зва́но тебе,
ти, Сіонська дочка́, „якої ніхто не шукає“. 18
Так говорить Господь: Ось Я поверну́ з полону
шатра Яковові, і зми́лююся над місцями його
пробува́ння, — і на пагі́рку своїм побуду́ється
місто, а па́лац ося́деться на відповідному місці
своїм. 19 І ви́йде подяка із них та голос радіючих,
і Я їх помно́жу, — і не буде їх мало, і просла́влю
Я їх — і не будуть прини́жені! 20 І сини його
стануть, як перше, а збір його буде міцни́й
перед лицем Моїм, і Я покараю всіх тих, хто
його переслідує! 21 І буде із нього Поту́жний
його, і поста́не Воло́дар його́ з-поміж нього́, й Я
набли́жу Його, — й Він підійде до Мене! Бо хто є
такий, що нара́зить життя своє на небезпе́ку,
щоб до Мене набли́зитись? каже Госпо́дь. 22 І
станете ви наро́дом Мені, а Я буду вам Богом!
23 Ось буря Господня, лютість вихо́дить, а вихор
крутли́вий на голову безбожних упаде́. 24 Не
спи́ниться по́лум 'я гніву Господнього, поки
Свого не зробить, і поки не ви́конає за́мірів
серця Свого́, — ви напри́кінці днів зрозумієте
це́!

31 Того ча́су, — говорить Господь, — для
всіх ро́дів Ізраїля стану Я Богом, вони ж
Мені стануть наро́дом! 2 Так говорить Господь:
Знайшов милість в пустині наро́д, від меча
врято́ваний, Ізраїль іде на свій спо́чин. 3 Здале́ка
Господь з'яви́вся мені та й промовив: Я вічним
коха́нням тебе покохав, тому милість тобі
виявля́ю! 4 Ще буду тебе будувати — й збудо́вана
будеш, о діво Ізраїлева! Ти знов приозді́бишся в
бу́бни свої, та й пі́деш у тано́к тих, хто ба́виться,
5 на гора́х самарійських ще будеш садити
виноградники, винограда́рі будуть садити й
споживати зако́нно собі! 6 Настане бо день, коли
кликати буде сторо́жа на Єфремових го́рах:
Уставайте, та пі́демо ми на Сіон, до Господа,
нашого Бога! 7 Бо так промовляє Господь:
Співайте для Якова з радістю, та головою наро́дів
утіша́йтесь! Розголосі́ть, вихваляйте й скажіть:
Спаси, Господи, наро́д Свій, останок Ізраїлів! 8
Ось Я їх приведу́ із півні́чного кра́ю, і зберу́ їх із
кі́нців землі, з ними ра́зом сліпий та кульга́вий,
важка́ й породі́лля, сюди поверта́ються збори
великі! 9 Вони при́йдуть з плаче́м, та Я їх
попрова́джу в ути́хах. Я їх до потоків води́
попрова́джу прямо́ю дорогою, — не спіткну́ться
на ній, бо Ізраїлеві Я став Отцем, а Єфрем, —
первородний він Мій! 10 Народи, послухайте
сло́ва Господнього, і далеко звістіть аж на
острова́х та скажіть: Хто розсіяв Ізраїля, Той
позбирає його́, і стерегти́ме його, як па́стир
отару свою! 11 Бо Господь викупив Якова, і
визволив його від руки сильнішого від нього.
12 І вони поприхо́дять, і будуть співати на
верши́ні Сіо́ну, і до добра до Господнього будуть
горну́тись, — до збіжжя, і до виноградного
соку, і до оливи, і до молодої дрібно́ї худоби та
до товару великого! І стане душа їхня, немов
той напо́єний сад, і не відчують уже більше
сто́млення! 13 Тоді ді́вчина ті́шитись буде в
танку́, і ра́зом юна́цтво та ста́рші, — бо Я оберну́
їхню жало́бу на радість, і Я їх поті́шу, і їх
звеселю́ в їхнім сму́тку! 14 І душу священиків
ситістю Я напою́, а наро́д Мій добром Моїм
буде наси́чений, каже Господь! 15 Так говорить
Господь: Чути голос у Рамі, плач та рида́ння
гірке́: Рахиль плаче за ді́тьми своїми, не хоче
поті́шена бути за діти свої, — бо нема їх. 16
Так говорить Господь: Стримай голос свій від
голосі́ння, і від сльози́ свої очі, бо є нагорода
для чину твого, — говорить Господь, — і вони
ве́рнуться з кра́ю ворожого! 17 І для твого
майбутнього є сподіва́ння, — говорить Господь,
— і до границь твоїх ве́рнуться діти твої! 18
Добре Я чую Єфрема, як він головою похи́тує,
пла́чучи: „Покарав Ти мене — і пока́раний я,
мов теля те нена́вчене! Наверни́ Ти мене —
і верну́ся, бо Ти — Господь Бог мій! 19 Бо
як я наверну́вся, то ка́явся, коли ж я пізнав,
то вдарив по сте́гнах свої́х. Засоромився я та
збентежений був, бо я га́ньбу ношу́ молодо́щів
своїх. 20 Чи Єфрем не Мій син дорогий, чи не
люба дитина Моя? То скільки Я не говорю́ проти
нього, завжди сильно його пам'ятаю! Тому́ то за
нього хвилюється нутро Моє, змилосе́рджуся

справді над ним, говорить Госпо́дь! 21 Постав
собі дороговка́зи, стовпи́ собі порозставляй,
зверни своє серце на биту дорогу, якою ти йшла,
— і вернися, о діво Ізраїлева, вернися до цих
своїх міст! 22 Аж доки тиня́тися бу́деш, о до́чко
невірна? Господь бо нови́ну створив на землі:
жінка спаса́тиме мужа! 23 Так говорить Господь
Саваот, Бог Ізраїлів: Оце слово прокажуть іще в
кра́ї Юдиному й по містах його, коли Я верну́
їх: Хай Господь благосло́вить тебе, осе́ле ти
правди, о го́ро свята! 24 І осядуть на ній Юда та
міста́ його ра́зом усі, селяни та ті, хто ходить з
ота́рою. 25 Бо напо́юю Я душу зму́чену, і кожну
душу скорбо́тну наси́чую. 26 На це я збудився
й побачив, — і був мені сон мій приємний. 27
Ось дні настаю́ть, — говорить Господь, — і засію
Ізраїлів дім та дім Юдин насінням люди́ни й
насінням скотини. 28 І бу́де, як Я пильнува́в
був над ними, щоб їх вирива́ти та бу́рити, і
щоб руйнува́ти, і губити, і чинити лихе, так Я
попильну́ю над ними, щоб їх будувати й садити,
говорить Господь! 29 Тими днями не скажуть
уже: „Батьки їли неспіле, а оско́ма в синів на
зуба́х!“ 30 бо кожен за власну провину помре, і
кожній люди́ні, що їсть недоспі́ле, оско́ма впаде́
їй на зуби! 31 Ось дні наступають, — говорить
Господь, — і складу́ Я із домом Ізраїлевим і з
Юдиним домом Нови́й Запові́т. 32 Не такий
заповіт, що його з їхніми батьками Я склав був
у той день, коли міцно за руку їх узяв, щоб їх
ви́вести з кра́ю єгипетського. Та вони поламали
Мого заповіта, і Я їх відкинув, говорить Господь!
33 Бо це ось отой Заповіт, що його по цих днях
складу́ з домом Ізраїля, — каже Госпо́дь: Дам
Зако́на Свого в сере́дину їхню, і на їхньому серці
його напишу́, і Я стану їм Богом, вони ж Мені
будуть наро́дом! 34 І більше не будуть навчати
вони один о́дного, і брат свого брата, гово́рячи:
„Пізнайте Господа!“Бо всі будуть знати Мене,
від малого їхнього й аж до великого їхнього, —
каже Господь, — бо їхню прови́ну прощу́, і не
бу́ду вже згадувати їм гріха́! 35 Так говорить
Господь, що сонце дає вдень на світло, і порядок
місяцеві й зо́рям на світло вночі, що пору́шує
море — й шумля́ть його хвилі, Господь Саваот
Йому Йме́ння! 36 Як відійдуть устави ці з-
перед обличчя Мого, — говорить Господь, то
й насіння Ізраїлеве перестане наро́дом бути
перед обличчям Моїм по всі дні. 37 Так говорить
Господь: Так як небо вгорі́ незміри́ме, і не
будуть дослі́джені долі осно́ви землі́, то так не
відкину і Я все насіння Ізраїлеве за все те, що
зробили, говорить Господь! 38 Ось дні настають,
— говорить Господь, — і збудується місто оце
Господе́ві від башти Хананеїла аж до брами
Наріжної. 39 І пі́де мірни́чий шнурок той ще
далі, прямо аж до Ґареву, й обе́рнеться він до Ґої.
40 І долина вся тру́пів та по́пелу, і всі поля́ аж до
долини Кедро́ну, аж до рогу Кі́нської брами на
схід, — усе це́ буде святість для Господа, — не
знищиться та не зруйнується ввіки вона!“

32 Слово, що було до Єремії від Господа за
десятого року Седекії, царя Юдиного, —
це вісімнадцятий рік Навуходоно́сора. 2 А тоді
військо вавилонського царя облягáло Єрусалим,
а пророк Єремія був ув'я́знений в подві́р'ї
в'язни́ці, що була при домі царя Юдиного, 3
що ув'язни́в його Седекія, цар Юдин, говорячи:
„На́що ти пророкуєш отак: Так говорить Господь:
Ось Я ви́дам це місто в руку вавилонського царя,
— і він здобу́де його. 4 А Седекія, цар Юдин, не
втече́ від руки халдеїв, бо конче буде він даний в
руку вавилонського царя́, і будуть говорити уста́
його з його устами, а очі його будуть бачити
очі його. 5 І заведе́ він Седекію до Вавилону, і
він буде там, аж поки Я відві́даю його, говорить
Господь. Коли ж будете воювати з халдеями, не
пощасти́ться вам“. 6 А Єремія відказав: „Було
мені слово Господнє таке: 7 Ось Ганамеїл, син
Шаллума, твого дя́дька, іде до тебе сказати:
Купи собі моє поле, що в Анатоті, бо ти маєш
викупне́ право купити. 8 І прийшов до мене
Ганамеїл, син дядька мого, за Господнім словом,
до подві́р'я в'язни́ці, та й сказав мені: Купи
моє поле, що в Анатоті, що в Веніяминовому
краї, бо твоє право спа́дщини й твій викуп, —
купи собі! І пізнав я, що це слово Господнє. 9
І купив я це поле від Ганамеїла, сина дядька
мого, що в Анатоті, і відважив йому десять і сім
ше́клів срібла. 10 І написав я ку́пчу, і запечатав, і
засві́дчив сві́дками, та й зважив срібло вагою. 11
І взяв я ку́пчого листа запеча́таного, за зако́ном
та уста́вами, і відкритого. 12 І дав я ку́пчого
листа Барухові, синові Нерійї, Махсеїного сина,
на очах сина дядька мого Ганамеїла та на очах
свідків, що написані в купчому листі, на очах
усіх юдеїв, що сиділи в подвір'ї в'язниці. 13 І
наказав я Барухові на їхніх очах, говорячи: 14
Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Візьми
ці листи, цього ку́пчого листа, — і запеча́таного, і
того листа відкритого, — і даси його в гли́няний
по́суд, щоб заховались на довгий час. 15 Бо
так промовляє Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Ще
будуть купуватися доми́ та поля й виноградники
в цьому Кра́ї! 16 І молився я до Господа пото́му,
як дав був ку́пчого листа Барухові, Нерейїному
синові, промовляючи: 17 О Господи, Боже! Ти
небо та землю створив Своєю поту́жною силою
та Своїм ви́тягненим раме́ном, — нічо́го для
Тебе нема неможли́вого! 18 Милість Ти тисячам

чи́ниш, і за провину батькі́в після них віддаєш
в лоно їхніх синів, Боже великий та могу́тній,
Госпо́дь Сава́от Йому Йме́ння! 19 Великий в
пораді й могу́тній у чи́нах, що очі Твої відкриті
на всі доро́ги лю́дських синів, щоб кожному
дати згідно з його доро́гою та згідно з плодо́м
його чи́нів, 20 що знаки та чу́да чинив Ти в
єги́петськім кра́ї, і чиниш їх аж по цей день,
і між Ізраїлем, і між наро́дом, і зробив Собі
Йме́ння, як цього дня! 21 І Ти вивів наро́д Свій
Ізраїля з кра́ю єгипетського зна́ками та чу́дами,
і рукою поту́жною, і раме́ном ви́тягненим та
стра́хом великим. 22 І дав Ти їм край цей,
який їхнім батька́м заприсяг був, щоб дати їм
край цей, що тече молоком він та медом. 23 І
прийшли, і посіли його, та не слухалися Твого
голосу, і Зако́ном Твоїм не ходили; усього, що Ти
наказав їм робити, вони не робили, і Ти вчинив,
що спітка́ло їх все оце лихо. 24 Ось дохо́дять до
міста вали́, щоб здобути його, й місто ві́ддане
бу́де у руку халдеїв, що воюють із ним, через
меч, і голод, і морови́цю. І що говорив Ти,
стається, і ось Ти це бачиш. 25 А Ти ж був сказав
мені, Господи Боже: Купи собі поле за срі́бло,
і засвідч купі́влю свідками, ось місто ві́ддане
бу́де у руку халдеїв". 26 І було Господнє слово
до Єремії, говорячи: 27 „Ось Я — Господь, Бог
кожного тіла: чи для Мене є що́сь неможли́ве?
28 Тому так промовляє Госпо́дь: Ось Я віддам оце
місто у руку халдеїв і в руку Навуходоно́сора,
царя вавилонського, — і він здобу́де його! 29
І при́йдуть халдеї, що воюють з цим містом, і
підпа́лять це місто огнем, та й спа́лять його й ті
доми́, що прино́сились жертви Ваалові на їхніх
даха́х, і лили́ся литі жертви для інших богів,
щоб Мене прогніви́ти. 30 Бо сини Ізраїлеві та
сини Юдині тільки зло учиня́ли на о́чах Моїх від
юна́цтва свого́, сини бо Ізраїлеві лиш гніви́ли
Мене чином рук своїх, ка́же Господь. 31 Бо місто
це стало Мені на Мій гнів та на лю́тість Мою з
того дня, як його збудува́ли, та аж до дня цього,
щоб відкинути його від Мого лиця 32 за все
те зло синів Ізраїлевих та синів Юдиних, яке
учини́ли, щоб гніви́ти Мене, — вони, їхні царі,
князі́, їхні священики й їхні пророки, і юде́яни
й ме́шканці Єрусалиму. 33 І вони оберну́лись
до Мене поти́лицею, а не обличчям, хоч Я їх
навчав рано й пізно, — та не слухалися, щоб
прийняти науку. 34 І поклали гидо́ти свої в
тому храмі, в якому Ім'я́ Моє кли́калося, щоб
його занечи́стити. 35 І побудували жерто́вні
паґі́рки Ваалові, що в долині Бен-Гіннома, щоб
через огонь перево́дити синів своїх та своїх
до́чок Молохові, чого їм не наказував Я, й що не
вхо́дило в серце Мені, щоб чинити ту гидо́ту,
щоб уводити Юду у гріх. 36 Тому так промовляє
Господь, Бог Ізраїлів, до міста цього, про яке
ви говорите: Воно ві́ддане буде у руку царя
вавилонського мече́м, і голодом, і морови́цею:
37 Ось Я їх позбираю зо всіх тих країв, куди
ви́гнав був їх Своїм гнівом та люттю Своєю й
великим Своїм пересе́рдям, і верну́ їх до місця
цього́, і посаджу́ їх безпе́чно, — 38 і вони Мені
стануть наро́дом, а Я буду їм Богом! 39 І дам
Я їм серце одне та дорогу одну, щоб боялись
Мене по всі дні на добро́ собі й синам їхнім
по них. 40 І складу́ з ними вічного заповіта,
що не відверну́ся від них, щоб їм не чинити
Свого добра, і дам їм у серце Свій страх, щоб
не відступали від Мене! 41 І буду Я ті́шитись
ними, щоб чинити їм добро, і їх посаджу́ на
землі цій у правді усім Своїм серцем та всією
душею Своєю. 42 Бо так промовляє Господь: Як
спрова́див був Я все велике це зло на наро́д цей,
так спрова́джу на них все добро, яке провіща́в
Я про них! 43 І купуватимуть поле в цім кра́ї,
про якого ви кажете: „Він — спусто́шення, так
що немає люди́ни й скотини, він ві́дданий в
руку халдеїв". 44 І бу́дуть вони купувати поля́ за
срібло́, і писати про це у листі, й запеча́тувати,
і свідчити свідками, у краї Веніяминовому та
в околицях Єрусалиму, і в містах Юдиних, і в
містах гірськи́х, і в містах до́лішніх, і в містах
півде́нних, — бо верну́ їх із поло́ну, говорить
Господь!"

33 І було Єремії Господнє слово вдру́ге, коли
він ще за́мкнений був на подвір'ї в'язни́ці,
говорячи: 2 „Так говорить Господь, що чинить
оце, Господь, що вформо́вує це, щоб поставити
міцно оце, — Господь Його Йме́ння: 3 Покли́куй
до Мене — і тобі відповім, і тобі розповім про
велике та незрозуміле, чого ти не знаєш! 4 Бо так
промовляє Господь, Бог Ізраїлів, про доми́ цього
міста й про доми́ царів Юди, що їх поруйновано
на обороні вали́, — 5 приходять вони воювати з
халдеями, щоб доми́ понапо́внювати лю́дськими
тру́пами, що вра́зив Я гнівом Своїм та люттю
Своєю, і сховав Я від міста оцього обличчя Своє
за все їхнє зло: 6 Ось Я йому ви́рощу шкурку
на рані, й дам ліки, та їх уздоро́влю, і відкрию
багатство споко́ю та правди для них! 7 І Я
верну́ долю Юди, і долю Ізраїля, і їх розбудую,
немов напоча́тку. 8 І очищу Я їх з їхньої провини
всілякої, що нагріши́ли Мені, і проба́чу всі їхні
провини, яки́ми нагрішили Мені, та відпа́ли
від Мене. 9 І Єрусалим Мені стане за радісне
йме́ння, за хвалу́ та пишно́ту всім лю́дям землі,
що почують про все те добро́, що зробив Я
для них! І вони полякаються та затремтя́ть
через все те добро та ввесь спо́кій, який Я для

нього вчинив! 10 Так говорить Господь: Ще
буде почутий на місці оцьо́му, — про яке ви
говорите: „Воно поруйноване, так що немає
люди́ни й немає скотини“, — у містах Юди й
на вулицях Єрусалиму, спусто́шених так, що
немає люди́ни, й немає мешка́нця, й немає
скотини, — 11 радісний голос та голос веселий,
голос молодого та голос молодої, голос тих, що
говорять: „Хваліть Господа Саваота, бо добрий
Господь, бо навіки Його́ милосердя!“що жертву
хвали́ до Господнього дому приносять, бо Я
поверну́ долю Кра́ю цього, як було напоча́тку,
говорить Господь! 12 Так говорить Господь
Саваот: Ще буде на місці оцьо́му спусто́шеному,
що немає нічого воно від люди́ни та аж до
скотини, та по містах його всіх — ще буде
пасо́висько для пастухів, куди приведу́ть вони
че́реду на відпочи́нок! 13 У містах у горі̂шніх,
у містах до́лішніх, і в півде́нних містах, і в
Веніяминовому кра́ї, і в околицях Єрусалиму, і
в містах Юдиних ще прохо́дитиме череда через
руки рахуючого, говорить Господь! 14 Ось дні
настаю́ть, — говорить Господь, — і Я ви́повню
добре те слово, що Я провіща́в про Ізраїлів дім і
про дім Юдин: 15 тими дня́ми та ча́су того́ Я
Давидові зрощу́ Пагінця́ справедливости, — Він
буде чини́ти на землі правосуддя та правду!
16 Юда буде спасе́ний в тих днях, а Єрусалим
буде жити безпечно, і його будуть кликати так:
„Господь — наша правда!“ 17 Бо так промовляє
Господь: Нема перево́ду Давидовим му́жам,
що мають сидіти на троні дому Ізраїлевого,
18 і нема перево́ду в Левитів — священиків
перед обличчям Моїм тому му́жеві, що буде
прино́сити цілопа́лення, і спалювати хлі́бну
жертву, і прино́сити жертву всі дні!“ 19 І було
слово Господа до Єремії таке: 20 „Так говорить
Господь: Якщо знищите ви заповіта Мого щодо
дня та Мого заповіта щодо ночі, щоб не було́ дня
та ночі в їхньому ча́сі, 21 то знищений буде також
заповіт Мій з Давидом, рабом Моїм, щоб він
сина не мав, який не царював би на троні його, і
з Левитами-священиками, слугами Моїми! 22 І
як незчисле́нні ті зо́рі небесні, а мо́рський пісок
незмі́ре́нний, так помно́жу насіння Давида,
Мого раба, та Левитів, що служать Мені!“ 23 І
було слово Господа до Єремії таке: 24 „Хіба ж ти
не завва́жив, як наро́д цей казав був, говорячи:
„Оби́два ті ро́ди, яких Господь вибрав, відкинув
Він їх?“І наро́дом Моїм вони не́хтують, наче
б не був він уже перед ними наро́дом. 25 Так
говорить Господь: Якщо заповіта Мого щодо дня
та щодо ночі нема, якщо Я уставів для неба й
землі не поклав, 26 то відки́ну й насіння Якова
та раба Мого Давида, щоб не брати володарі̂в
із насіння його для насіння Авраама, Ісака та
Якова. Та не буде того, — бо верну́ їхню долю, й
помилую їх!“

34 Слово, що було Єремії від Господа, коли
Навуходоно́сор, цар вавилонський, і все
ві̂йсько його, і всі царства землі, панува́ння руки
його, та всі наро́ди воювали проти Єрусалиму
та проти всіх міст його, кажучи: 2 „Так
говорить Господь, Бог Ізраїлів: Іди, і скажеш
до Седекії, царя Юдиного, і звісти́ш йому: Так
говорить Господь: Ось Я відда́м оце місто в руку
вавилонського царя, та й спалю́ його огнем. 3
А ти не втечеш із руки його, бо справді будеш
схо́плений ти, і в руку його будеш відданий,
і очі твої побачать очі вавилонського царя,
і уста його говоритимуть з устами твоїми,
і до Вавилону ти при́йдеш. 4 Але послухай
Господнього слова, Седекіє, ца́рю Юдин: Так про
тебе говорить Господь: Не помреш від меча́! 5 У
мирі помреш ти; і як палили на по́гребі батька́м
твоїм, першим царям, що були перед тобою, так
будуть палити й тобі, й „О пане“будуть голосити
тобі, бо Я говорив тобі слово, каже Господь“.
6 І говорив пророк Єремія до Седекії, царя
Юдиного, всі оці слова́ в Єрусалимі. 7 А ві̂йсько
вавилонського царя воювало з Єрусалимом
та зо всіма́ позосталими містами Юдиними,
з Лахішем та з Азекою, бо вони залиши́лися
серед Юдиних міст містами тверди́нними. 8
Слово, що було до Єремії від Господа по тому, як
цар Седекія склав був заповіта з усім наро́дом,
що в Єрусалимі, щоб оголоси́ти їм волю, 9
щоб кожен відпустив раба свого, і кожен —
свою невільницю, єврея та єврейку, вільними,
щоб ніхто не понево́лював свого брата юдея.
10 І послу́халися всі князі̂ та ввесь наро́д, що
пристали до заповіту, щоб кожен відпустив свого
раба, і кожен — свою невільницю, вільними,
щоб більш не нево́лити їх. І вони послухалися,
і повідпуска́ли. 11 Але пото́му вони зно́ву
вернули тих рабів та тих невільниць, яких
повідпуска́ли були вільними, і примусили їх
стати за рабів та невільниць. 12 І було слово
Господнє до Єремії від Господа, кажучи: 13
„Так говорить Господь, Бог Ізраїлів: Я склав був
заповіта з вашими батьками того дня, коли
виводив їх із єгипетського кра́ю, з дому ра́бства,
кажучи: 14 „З кінцем семи ро́ків відпустите
кожен свого брата єврея, що буде про́даний тобі
й послужить тобі шість ро́ків, і відпустиш його
вільним від себе“. Та не слухалися Мене ваші
батьки́, і не прихилили свого уха до цьо́го. 15 А
сьогодні вернулися ви та й зробили справедливе
в очах Моїх, щоб оголосити волю кожен своєму
ближньому, і склали заповіта перед лицем Моїм

у тому домі, в якому кли́калось Ім'я́ Моє. 16
Та ви зно́ву збезчестили Ім'я Моє, і вернули
кожен раба свого й кожен невільницю свою,
яких відпустили були на волю, і примусили
їх, щоб були вам рабами та невільницями. 17
Тому́ так промовляє Господь: Ви не послухалися
Мене, щоб оголосити волю кожен для брата
свого та кожен для свого ближнього, тому то
ось Я — говорить Господь — оголошу́ вам волю
до меча, до морови́ці й до голоду, і віддам вас
на по́страх для всіх царств землі! 18 І віддам
цих людей, що переступають Мого заповіта,
що не додержують слів заповіту, якого були
склали перед лицем Моїм, що вони розрізали
надво́є теля та перейшли між його кавалками, 19
також князі́в Юди та князів Єрусалиму, е́внухів і
священиків, та ввесь наро́д Кра́ю, що прохо́дили
поміж кавалками цього теля́ти, 20 то Я їх віддам
у руку їхніх ворогів та в руку тих, хто шукає їхню
душу, і стане па́дло їхнє стервом для птаства
небесного та для зе́мної звірини... 21 А Седекію,
царя Юдиного, та його князі́в віддам у руку його
ворогів та в руку тих, хто шукає їхню душу, та в
руку ві́йська вавилонського царя, що відходить
від вас. 22 Ось Я накажу́, — говорить Господь, — і
верну́ їх до цього міста, і вони воюватимуть з
ним, і здобу́дуть його та й спалять його огнем, а
Юдині міста віддам на спусто́шення, — і не буде
в них ме́шканця!“

35 Слово, що було до Єремії від Господа за днів
Єгоякима, сина Йосії, царя Юди, говорячи:
2 „Іди до дому Рехавітів, і бу́деш говорити з
ними, і введеш їх до Господнього дому, до однієї
з кімна́т, і напо́їш їх вином“. 3 І взяв я Яазанію,
Єреміїного сина, сина Хавацціні́їного, і братів
його, і всіх синів його та ввесь дім Рехавітів.
4 І ввів я їх до Господнього дому, до кімна́ти
синів Ханана, сина Їґдаліїного, Божого чоловіка,
що була при кімна́ті князі́в, що над кімна́тою
Маасеї, Шаллумового сина, який пильнував
поро́га. 5 І поставив я перед синами дому
Рехавітів ке́ліхи, повні вина, та чаші, та й сказав
до них: „Пийте вино!“ 6 А вони відказали: „Не
бу́демо пити вина, бо наш ба́тько Йонадав, син
Рехавів, наказав нам, говорячи: Не пийте вина
ані ви, ані ваші сини аж навіки! 7 І не будуйте
дому, і не сійте, і не засаджуйте виноградника, і
не майте їх, але́ сидіть у наметах по всі ваші
дні, щоб жити довгі дні на поверхні землі, де ви
мандру́єте!“ 8 І послухалися ми голосу нашого
батька Єгонадава, Рехавового сина, про все,
що він наказав був нам, щоб не пили вина
по всі наші дні ми, наші жінки́, наші сини та
до́чки наші, 9 і щоб не будувати домів для
нашого пробува́ння, а виноградник і поле та
насіння не будуть наші. 10 І осіли ми в наметах,
і послухалися, та й зробили все, що наказав
нам наш ба́тько Йонадав. 11 І сталося, коли
Навуходоно́сор, цар вавилонський, прийшов був
на цей край, то ми сказали: Ходіть, і ввійдемо
до Єрусалиму перед ві́йськом халдеїв та перед
військом Араму. І осілися ми в Єрусалимі“.
12 І було слово Господа до Єремії таке: 13
„Так говорить Госпо́дь Сава́от, Бог Ізраїлів:
Іди, і скажеш до юде́янина та до ме́шканців
Єрусалиму: Чи з цього не витягнете науки,
щоб слухатися Моїх слів? говорить Господь. 14
Доде́ржано слова Єгонадава, Рехавового сина,
що наказав був синам своїм не пити вина, — і
не пили вони аж до дня цього, бо послухалися
нака́зу свого батька; а Я говорив до вас рано та
пізно, — та не слухалися ви Мене! 15 І посилав Я
до вас усіх Своїх рабів пророків рано та пізно,
говорячи: Верніться но кожен зо своєї злої
дороги, та ви́правте вчинки свої, і не ходіть
за іншими бога́ми, щоб служити їм, і сидіть
на тій землі, що Я дав вам та вашим батька́м!
Та не схилили ви свого уха, і не послухались
Мене. 16 Бо доде́ржали сини Єгонадава, сина
Рехавового, нака́за свого батька, що наказав був
їм, а наро́д цей не послухався Мене. 17 Тому
так промовляє Господь Бог Саваот, Бог Ізраїлів:
Ось Я спрова́джую на Юду та на всіх ме́шканців
Єрусалиму все те зло, що Я провіща́в був про
них. Бо Я говорив до них, та вони не слухали, і
кликав Я їх, та вони не відповідали“. 18 А до дому
Рехавітів Єремія сказав: „Так говорить Господь
Саваот, Бог Ізраїлів: За те, що ви слухалися
нака́за вашого батька Єгонадава, та де́ржитеся
всіх нака́зів його, і зробили те все, що Я заповів
вам, 19 тому так промовляє Господь Саваот, Бог
Ізраїлів: Нема перево́ду в Йонадава, Рехавового
сина, му́жеві, що стоятиме перед лицем Моїм
по всі дні!“

36 І сталося четвертого року Єгоякима,
Йосіїного сина, царя Юдиного, було оце
слово до Єремії від Господа, кажучи: 2 „Візьми
собі книжко́вого зво́я, і напиши на ньому всі
ті слова, що Я говорив тобі про Ізраїля й про
Юду, та про всі наро́ди від дня, коли Я почав
говорити тобі, від днів Йосії та аж до цього
дня. 3 Може почує дім Юдин усе те зло, що
Я ду́маю вчинити їм, щоб верну́лися кожен
зо своєї злої дороги, а Я прощу́ їхню провину
та їхній гріх“. 4 І покликав Єремія Бару́ха,
Нерійїного сина, і Бару́х написав з уст Єремії
всі Господні слова́, що Він говорив йому, на
книжко́вий звій. 5 І наказав Єремія Барухові,
кажучи: „Я задержаний, — не мо́жу ввійти до
Господнього дому. 6 Тому́ піди сам, прочитай зо

зво́ю, що написав ти з моїх уст, Господні слова́ в
ву́ха народу в Господньому домі в дні по́сту, а
також в ву́ха всього Юди, що прихо́дить зо своїх
міст, відчитаєш їх. 7 Може впаде́ їхнє блага́ння
перед Господнє лице́, і вони ве́рнуться кожен зо
своєї злої дороги, бо великий гнів та лютість,
що Господь говорив проти наро́ду цього!“ 8 І
зробив Бару́х, син Нерійїн, усе, що наказав був
йому пророк Єремія, щоб прочитати з книги
Господні слова́ в Господньому домі. 9 І сталося
п'ятого року Єгоякима, Йосіїного сина, царя
Юдиного, дев'ятого місяця, оголосили піст перед
Господнім лицем для всього наро́ду в Єрусалимі
та для всьо́го того наро́ду, що поприхо́див з
Юдиних міст до Єрусалиму. 10 І прочитав Барух
з книги Єреміїні слова́ в домі Господньому в
кімна́ті писаря Ґемарії, Шафанового сина, на
горі́шньому подвір'ї, при вході до ново́ї брами
Господнього дому, в ву́ха всього наро́ду. 11 І
почув Михей, син Ґемарії, Шафанового сина, всі
Господні слова́ з книги, 12 і зійшов до царсько́го
дому, до кімна́ти писаря, аж ось там сидять усі
зверхники: писар Елішама, і Делая, син Шемаїн,
і Елнатан, син Ахборів, і Ґемарія, син Шафанів,
і Седекі́я, син Хананії, і всі зверхники. 13 І
розповів їм Михей всі ті слова́, які він почув
був, коли Барух читав із книги в ву́ха наро́ду.
14 І всі зверхники послали до Баруха Єгудія,
сина Нетанії, сина Шелемії, сина Кушіїного,
говорячи: „Того зво́я, що читав ти з нього в ву́ха
народу, візьми́ його в свою руку та й прийди́!“І
взяв Барух, син Нерійїн, звоя в свою руку та й
прийшов до них. 15 А ті сказали до нього: „Сідай
же, і прочитай його в наші ву́ха!“І прочитав
Барух в їхні ву́ха. 16 І сталося, коли вони почули
всі ці слова, жахну́лися один перед о́дним, та й
сказали Барухові: „Конче перекажімо царе́ві всі
ці слова́!“ 17 І запитали вони Баруха, говорячи:
„Розкажи нам, як ти писав усі ці слова́ з його
уст?“ 18 І сказав їм Барух: „Він проказував
мені з своїх уст усі ці слова́, а я писав у книзі
чорнилом“. 19 І сказали зверхники до Баруха:
„Іди, сховайся, ти та Єремія, і нехай ніхто
не знає, де́ ви!“ 20 І прийшли вони до царя
на подві́р'я, а зво́я поклали в кімна́ті писаря
Елішами, і розповіли́ в ву́ха царя всі ті слова. 21
І послав цар Єгудія взяти зво́я, і той узяв його
з кімна́ти писаря Елішами. І Єгудій прочитав
його в ву́ха царя та в ву́ха всіх зверхнпків, що
стояли при царі. 22 А цар сидів у зимо́вому домі,
дев'ятого місяця, і перед ним був розпа́лений
комино́к. 23 І сталося, коли Єгудій переча́тував
три чи чотири стовпці́, то цар відрізував це
пи́сарським ноже́м та й ки́дав до огню́, що
в коминку́, аж поки не згорів увесь звій на
огні, що в коминку́. 24 Та не злякалися й не
роздерли своїх шат цар та всі його раби, що
слухали всі ці слова́. 25 І хоч Елнатан, і Делая, і
Ґемарія просили царя не палити того зво́ю, та не
послухався він їх. 26 І наказав цар Єрахмеїлові,
синові царе́вому, і Сераї, синові Азріїловому,
і Шелемії, синові Авдіїловому, взяти писаря
Баруха й пророка Єремію, та Господь їх сховав.
27 І було Господнє слово до Єремії пото́му, як цар
спалив був зво́я та ті слова́, що Барух написав з
Єреміїних уст, говорячи: 28 „Візьми собі зно́ву
іншого зво́я, і напиши на ньому всі перші слова́,
що були на першому зво́ї, якого спалив Єгояким,
цар Юдин. 29 А про Єгоякима, царя Юдиного,
скажеш: Так говорить Господь: Ти спалив цього
зво́я, говорячи: На́що написав ти на ньому таке:
Конче при́йде цар вавилонський і знищить оцей
край, і ви́губить в ньому люди́ну й скотину.
30 Тому́ так говорить Господь про Єгоякима,
Юдиного царя: Не буде від нього сидячого на
Давидовому троні, а його труп буде ки́нений на
спеко́ту вдень та на холод вночі. 31 І навіщу́ його
та насіння його, і його рабів за їхні провини, і
спрова́джу на них та на ме́шканців Єрусалиму
й на юде́янина все те зло, що Я говорив до
них, та вони не послухали“. 32 І Єремія взяв
іншого зво́я, і дав його пи́сареві Барухові, синові
Нерійїному, і той написав на ньому з Єреміїних
уст усі слова тієї книги, яку спалив був Єгояким,
цар Юдин, в огні, і до них було до́дано ще багато
подібних слів.

37 І зацарював цар Седекія, син Йосійїн,
замість Конії, сина Єгоякимового, якого
зробив царем Навуходоно́сор, цар вавилонський,
в Юдиному кра́ї. 2 Та не послухався ані він, ані
його раби, ані наро́д кра́ю слів Господа, які Він
говорив через пророка Єремію. 3 І послав цар
Седекія Єгухала, сина Шелемії́ного, і священика
Цефанію, сина Маасеїного, до пророка Єремії,
говорячи: „Помолися за нас до Господа, Бога
нашого!“ 4 А Єремія тоді ще вільно ходив серед
наро́ду, бо не дали́ його ще до в'язни́ці. 5 А
фараонове ві́йсько вийшло з Єгипту. І почули
вістку про них халдеї, що облягали Єрусалим, і
відійшли від Єрусалиму. 6 І було слово Господнє
до пророка Єремії, говорячи: 7 „Так промовив
Господь, Бог Ізраїлів: Так скажете до Юдиного
царя, що послав вас до мене поспитати мене:
Ось фараонове ві́йсько, що вийшло вам на поміч,
ве́рнеться до свого кра́ю, до Єгипту. 8 А халдеї
зно́ву ве́рнуться, і будуть воювати з цим містом,
і здобу́дуть його, та й спалять його огнем. 9
Так говорить Господь: Не обманюйте своїх душ,
говорячи: „Халдеї конче пі́дуть від нас“, бо

не пі́дуть вони. 10 Бо якщо б ви побили все
халдейське ві́йсько, що з вами воює, а з них
залиши́лися б тільки ра́нені, то встане кожен із
намету свого, і спалять це місто огнем“... 11 І
сталося, коли халдейське ві́йсько відступи́ло
від Єрусалиму перед фараоновим ві́йськом, 12
то вийшов Єремія з Єрусалиму, щоб піти до
Веніяминового кра́ю, і щоб сховатися там серед
наро́ду. 13 Та коли він був біля Веніяминової
брами, то був там начальник сторо́жі, а ім'я́
йому́ Їрійя, син Шелемеї, сина Хананіїного.
І схопи́в він пророка Єремію, говорячи: „Ти
перехо́диш до халлеїв!“ 14 А Єремія відказав:
„Неправда, — я не перехо́джу до халдеїв!“Та
не послухав той його; і схопи́в Їрійя Єремію, і
попрова́див його до зверхників. 15 І розгнівалися
зверхники на Єремію, і побили його, та й віддали́
його до в'язниці в домі писаря Єгонатана, бо
його зробили за в'язни́чний дім. 16 І зійшов
Єремія до темни́чної ями та до підва́лу, і сидів
там Єремія багато днів. 17 І послав цар Седекія, і
взяв його. І спитав його цар у своїм домі таємно
й сказав: „Чи є слово від Господа?“І Єремія
відказав: „Є“. І далі сказав: „Ти будеш ві́дданий в
руку вавилонського царя́“. 18 І сказав Єремія до
царя Седекії: „Що́ я згрішив тобі й рабам твоїм та
цьому наро́дові, що ви віддали мене до в'язни́ці?
19 І де́ ваші пророки, що вам пророкували,
говорячи: „Цар вавилонський не при́йде на вас
та на Край цей?“ 20 А тепер послухай, пане мій
ца́рю: хай упаде́ моє блага́ння перед обличчя
твоє, і не вертай мене до дому писаря Єгонатана,
щоб не помер я там!“ 21 І наказав цар Седекія, й
Єремію вмістили в подві́р'ї в'язни́ці, і давали
йому буханéць хліба на день з вулиці пе́карів,
аж поки не скінчи́вся ввесь хліб у місті. І сидів
Єремія в подвір'ї в'язни́ці.

38 І почув Шефатія, син Маттанів, і Ґедалія, син
Пашхурів, і Юхал, син Шелемеїн, і Пашхур,
син Малкійїн, ті слова́, що Єремія говорив до
всього наро́ду, кажучи: 2 „Так говорить Господь:
Хто сидітиме в цьому місті, той помре від меча,
голоду та від морови́ці, а хто вийде до халдеїв,
той буде жити, і стане йому душа його за здо́бич,
— і він житиме! 3 Так говорить Господь: Напевно
буде да́не це місто в руку ві́йська вавилонського
царя, — і він здобуде його́!“ 4 І сказали зверхники
до царя: „Нехай же уб'ють цього чоловіка, бо він
осла́блює руки воякі́в, позосталих у цьому місті,
та руки всього народу, говорячи їм слова́, як
оці. Бо цей чоловік не шукає для цього наро́ду
добра, а тільки зла!“ 5 І сказав цар Седекія:
„Ось він у ваших руках, бо цар нічо́го не вдіє
супроти вас“. 6 І взяли́ Єремію та й кинули його
до ями Малкійї, царе́вого сина, що в подвір'ї
в'язни́ці, і спустили Єремію шну́рами. А в ямі
була не вода, а тільки багно́, — і загруз Єремія
в багні́! 7 І почув мурин Евед-Мелех, е́внух,
який був у царсько́му домі, що Єремію кинули
до ями, а цар сидів у Веніяминовій брамі. 8
І вийшов Евед-Мелех з царсько́го дому, та й
сказав цареві, говорячи: 9 „Пане мій ца́рю,
ці люди вчинили зло в усьо́му, що зробили
пророкові Єремії, якого кинули до ями, — і
помре він на своєму місці через голод, бо в
місті нема вже хліба“. 10 І наказав цар му́ринові
Евед-Мелехові, говорячи: „Візьми з собою звідси
троє люда, і ви́тягнеш пророка Єремію з ями,
поки він ще не вмер!“ 11 І взяв Евед-Мелех
тих людей з собою, і прийшов до царсько́го
дому під скарбни́цею, і набрав ізвідти подертого
шмаття́ та непотрібних ла́хів, і спустив їх до
Єремії до ями шну́рами. 12 І сказав му́рин Евед-
Мелех до Єремії: „Поклади це подерте шмаття́ та
лахи попід пахи своїх рук під шну́ри!“І зробив
Єремія так. 13 І потягнули Єремію шну́рами,
і витягли його з ями. І сидів Єремія в подвір'ї
в'язни́ці. 14 І послав цар Седекія, і взяв пророка
Єремію до се́бе, до третього входу, що в домі
Господньому. І сказав цар до Єремії: „Запитаю я
тебе про щось, — не заховуй від ме́не нічо́го!“ 15
І сказав Єремія до Седекії: „Коли я провіщу́ тобі,
то чи справді не вб'єш ти мене? А коли пора́джу
тобі, то мене не послухаєш“. 16 І присягнув цар
Седекія Єремії таємно, говорячи: „ Як живий
Господь, що створив нам цю душу: не вб'ю тебе,
і не дам тебе в руку тих людей, що шукають
твоєї душі!“ 17 І сказав Єремія до Седекії: „Так
говорить Господь, Бог Саваот, Бог Ізраїлів: Якщо
справді ви́йдеш ти до зверхників вавилонського
царя, то житиме душа твоя, а місто це не буде
спа́лене огнем, і бу́деш жити ти та дім твій. 18
А якщо ти не ви́йдеш до вавилонського царя,
то це місто буде да́не в руку халдеїв, і вони
спа́лять його огнем, — і ти не втечеш з їхньої
руки“. 19 І сказав цар Седекія до Єремії: „Я
боюся юдеїв, що перейшли до халдеїв, — щоб не
дали мене́ в їхню руку, і щоб не насміялися з
ме́не“. 20 І сказав Єремія: „Не дадуть! Послухай
Господнього голосу до того, що я говорю́ тобі,
— і буде добре тобі, і буде жити душа твоя!
21 А якщо ти не схочеш вийти, то ось слово,
що Господь мені виявив: 22 І ось усі жінки́,
що залиши́лися в домі Юдиного царя, будуть
відве́дені до зверхників вавилонського царя, і
вони скажуть: „Підмовили тебе й перемогли
тебе твої при́ятелі; погрузи́ли в багно́ твої но́ги,
та вони назад відійшли́“. 23 А всі жінки́ твої та
всі сини твої будуть відве́дені до халдеїв, і ти не

втечеш з їхньої руки, бо рукою вавилонського
царя будеш схо́плений, а місто це буде спа́лене
огнем“. 24 І сказав Седекія до Єремії: „Нехай
ніхто не знає про ці слова́, і ти не помреш. 25
Бо коли почують зверхники, що я говорив з
тобою, то при́йдуть до тебе та й скажуть тобі:
„Розкажи но нам, що́ говорив ти цареві! Не
ховай перед нами, і не вб'ємо тебе. І що́ ж
говорив тобі цар?“ 26 то скажеш до них: „Я
склав своє блага́ння перед царське́ обличчя, щоб
не вертали мене до Єгонатанового дому, щоб
там не поме́рти“. 27 І прийшли всі зверхники
до Єремії й запиталися його, і він розказав
їм згідно зо всіма́ тими словами, що звелів
був цар. І вони мо́вчки відійшли від нього, бо
не довідались про обгово́рену річ. 28 І сидів
Єремія на подвір'ї в'язни́ці аж до дня, коли був
здобутий Єрусалим. І сталося, як був здобутий
Єрусалим:

39 Дев'ятого року Седекії, царя Юдиного,
місяця десятого, прийшов Навуходоно́сор,
цар вавилонський, та все його ві́йсько до
Єрусалиму та й облягли́ його. 2 Одина́дцятого
року Седекії, місяця четвертого, дев'ятого дня
місяця, був пробитий про́лім до міста. 3 І
поприхо́дили всі зверхники вавилонського
царя, і посідали в Середу́щій брамі: Нерґал-
Сар'ецер, Самгар, Нево, Сарсехім, ста́рший е́внух,
Нерґал-Сар'ецер, старший маг, і вся решта
зверхників вавилонського царя. 4 І сталося,
як побачив їх Седекія, цар Юдин, та всі вояки́,
то вони повтікали, і повихо́дили вночі з міста
дорогою царсько́го садка́, брамою між обома́
му́рами, і вийшли дорогою в степ. 5 І погналося
халдейське ві́йсько за ними, і догнали Седекію в
єрихо́нських степа́х. І взяли́ вони його, і завели
його до Навуходоно́сора, царя вавилонського,
до Рівли, в краю́ Хамат, і той засудив його. 6 І
цар вавилонський порізав Седекіїних синів в
Рівлі на оча́х його; і всіх шляхе́тних Юдиних
порізав вавилонський цар. 7 А очі Седекії він
ви́брав, і скував його мідяни́ми кайда́нами, щоб
відве́сти його до Вавилону. 8 А дім царя та дому
наро́ду халдеї попалили огнем, і порозбивали
му́ри Єрусалиму. 9 А решту наро́ду, позосталих
у місті, та перебі́жців, що поперехо́дили до
нього, і решту народу, що позоста́лися, вигнав
Невузар'адан, начальник царсько́ї сторо́жі,
до Вавилону. 10 А з бідноти́ народу, що не
мали нічого, Невузар'адан, начальник царсько́ї
сторожі, позоставив декого в Юдиному краї,
і дав їм того дня виноградники та поля́. 11 І
наказав Навуходоносор, цар вавилонський, про
Єремію, через начальника царсько́ї сторожі,
говорячи: 12 „Візьми його, і зверни на нього
свої очі, і не зроби йому нічого злого, і тільки
я́к він скаже тобі, та́к з ним зроби!“ 13 І послав
Невузар'адан, начальник царсько́ї сторожі, і
Невушазбан, старший е́внух, і Нерґал-Сар'ецер,
старший маг, та всі начальники вавилонського
царя, 14 і послали вони, і взяли́ Єремію з подвір'я
в'язни́ці, і дали́ його до Ґедалі́ї, сина Ахікама,
сина Шафанового, щоб ви́вести його до дому.
І осівся він серед наро́ду. 15 А до Єремії було
Господнє слово, коли він був затри́маний в
подвір'ї в'язни́ці, таке: 16 „Іди, і скажеш до
му́рина Евед-Мелеха, говорячи: Так говорить
Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Ось Я наво́джу Свої
слова́ на це місто на зло, а не на добро, і вони
будуть ді́ятися перед тобою цього дня. 17 Але
тебе врятую цього дня, — говорить Господь, — і
ти не бу́деш ві́дданий в руку цих людей, яких
ти боїшся. 18 Бо конче врятую тебе, і від меча не
впаде́ш ти, і буде тобі душа твоя за здо́бич, бо
ти наді́явся на Мене, говорить Господь“.

40 Слово, що було до Єремії від Господа по
то́му, як Невузар'адан, начальник царсько́ї
сторожі, відпустив його з Рами́, коли його
він узяв, а він був закутий кайда́нами серед
усього вигна́ння Єрусалиму та Юди, вигнаних до
Вавилону. 2 І взяв начальник царсько́ї сторожі
Єремію, та й сказав до нього: „Господь, Бог
твій, говорив оце зло на це місце. 3 І навів, і
зробив Господь, як говорив був, бо ви згрішили
Господе́ві, і не слухалися Його голосу, — і сталася
вам ця річ. 4 А тепер ось я сьогодні розко́вую тебе
з кайда́нів, що на твоїх рука́х. Якщо в оча́х твоїх
добре піти зо мною до Вавилону, іди, і зверну́ я
своє око на тебе. А якщо зле в твоїх очах піти зо
мною до Вавилону, то залишись. Дивися, увесь
край перед тобою: куди тобі видається за добре
й за справедливе піти, — туди йди!“ 5 І коли той
не на верта́вся на це, сказав далі: „То вернися до
Ґедалі́ї, сина Ахікама, сина Шафанового, якого
вчинив начальником вавилонський цар над
Юдиними міста́ми, і живи з ним серед народу;
або куди тобі подо́бається, туди йди“. І дав йому
начальник царсько́ї сторожі їжі на дорогу та
дарунка, і відпустив його. 6 І прийшов Єремія до
Ґедалії, сина Ахікамового, до Міцпи́, й осівся з
ним серед наро́ду, позосталого в краю́. 7 А коли
всі військові зверхники, що були в полі, вони
та їхні люди, прочули, що цар вавилонський
учинив начальником над краєм Ґедалі́ю, сина
Ахікамового, і доручив йому мужчин і жіно́к та
дітей, і тих з бідних кра́ю, що не були вигнані до
Вавилону, 8 то поприхо́дили до Ґедалії до Міцпи:
і Ізмаїл, син Нетаніїн, і Йоханан, та Йонатан,
сини Кареахові, і Серая, син Танхуметів, і сини

нетофеянина Ефая, і Єзанія, син маахеянина,
вони та їхні люди. 9 І Ґедалі̂я, син Ахікама,
сина Шафанового, заприсягну́вся їм та їхнім
людям, говорячи: „Не бійтеся служити халдеям!
Сидіть у кра́ї й служіть вавилонському царе́ві,
— і буде вам добре! 10 А я ось сидітиму в
Міцпі, щоб заступатися за вас перед халдеями,
що при́йдуть до нас. А ви збирайте вино й
літні пло́ди та оливу, і складайте в ваш по́суд,
і сидіть у ваших містах, які ви зайняли́! 11 І
також усі юдеї, що в Моаві й серед Аммонових
синів, і в Едомі, і що в усіх краях, чули, що
цар вавилонський полишив частину в Юді, і що
вчинив над ними начальником Ґедалію, сина
Ахікама, сина Шафанового. 12 І верну́лися всі
юдеї зо всіх тих місць, куди були порозі̂гнані, і
прийшли до Юдиного кра́ю, до Ґедалії до Міцпи,
і зібрали вина та літніх плоді̂в дуже багато.
13 А Йоханан, син Кареахів, та всі військо́ві
зверхники, що були на полі, прийшли до Ґедалії
до Міцпи, 14 та й сказали до нього: „Чи справді
ти знаєш, що Бааліс, цар Аммонових синів,
послав Ізмаїла, сина Нетаніїного, щоб убити
тебе?“Та не повірив їм Ґедалія, син Ахікамів.
15 А Йоханан, син Кареахів, сказав таємно до
Ґедалії в Міцпі, говорячи: „Нехай я піду́ й уб'ю
Ізмаїла, сина Нетаніїного, і ніхто про це не
довідається. На́що мають забити тебе, і буде
розпоро́шений увесь Юда, зі̂браний до тебе, і
погине останок Юди?“ 16 І сказав Ґедалія, син
Ахікамів, до Йоханана, сина Кареахового: „Не
роби цієї речі, бо лжу ти говориш на Ізмаїла!“

41 І сталося сьомого місяця, прийшов Ізмаї́л,
син Нетанії, сина Елішамового, з насіння
царсько́го, і вельможі царя, та десять люда з
ним, до Ґедалії, Ахікамового сина, до Міцпи,
і їли там ра́зом хліб у Міцпі. 2 І встав Ізмаїл,
син Нетаніїн, і десять люда, що були з ним,
та й ударили Ґедалію, сина Ахікама, сина
Шафанового, мечем! І вбив він того, кого
вавилонський цар настанови́в був начальником
над кра́єм. 3 І повбивав Ізмаїл усіх юдеїв, що
були з ним, з Ґедалією, у Міцпі, і халдеїв вояки̂в,
що знахо́дилися там. 4 І сталося другого дня
по вбивстві Ґедалії, — а ніхто про це не знав,
— 5 і поприхо́дили люди з Сихему, з Шіло́ та
з Самарії, вісімдеся́т люда оголеноборо́дих, і
в подертій одежі та з нарі̂заними знака́ми на
тілі, а в їхній руці хлі̂бна жертва та ла́дан, як
прине́сення для Господнього дому. 6 І вийшов
Ізмаїл, син Нетаніїн, навпроти них з Міцпи,
ідучи́ та пла́чучи. І сталося, коли він спіткав
їх, то промовив до них: „Прийдіть до Ґедалії,
Ахікамового сина!“ 7 І сталося, як прийшли
вони до сере́дини міста, то їх порізав Ізмаїл, син
Нетаніїн, і повкидав їх до сере́дини ями, він та
ті люди, що були з ним. 8 Та знайшлося між
ними десять люда, і вони сказали до Ізмаїла:
„Не вбивай нас, бо ми маємо заховані в полі
ска́рби: пшеницю, і ячмінь, і оливу, і мед“.
І той спинився, і не повбивав їх серед їхніх
братів. 9 А та яма, куди повкида́в Ізмаїл усі
трупи тих людей, була яма велика, яку зробив
був цар А́са проти Баеші, Ізраїльського царя,
— її наповнив Ізмаїл, син Нетаніїн, тру́пами.
10 І Ізмаїл узяв у поло́н усю решту народу, що
був у Міцпі, царськи́х доче́к та ввесь наро́д, що
зостався в Міцпі, якого Невузар'адан, начальник
царсько́ї сторожі, доручив був Ґедалії, синові
Ахікамовому. І забрав їх у поло́н Ізмаїл, син
Нетаніїн, і пішов, щоб перейти до Аммонових
синів. 11 І почув Йоханан, син Кареахів, та всі
військо́ві зверхники, що були з ним, про все
те зло, що зробив Ізмаїл, син Нетаніїн. 12 І
взяли́ вони всіх тих людей, і пішли воювати з
Ізмаїлом, сином Нетаніїним, і знайшли його при
великій воді, що в Ґів'оні. 13 І сталося, як увесь
наро́д, що був з Ізмаїлом, побачив Йоханана,
сина Кареахового, та всіх військо́вих зверхииків,
що були з ним, то зрадів. 14 І відвернувся
ввесь народ, якого взяв був до поло́ну Ізмаїл
з Міцпи, і вернулися, і пішли до Йоханана,
сина Кареахового. 15 А Ізмаїл, син Нетаніїн,
утік з вісьмома́ людьми́ від Йоханана, і пішов
до Аммонових синів. 16 І взяв Йоханан, син
Кареахів, та всі військо́ві зверхники, що були
з ним, усю решту народу, яку він вернув від
Ізмаїла, сина Нетаніїного, з Міцпи, по то́му,
як той убив Ґедалію, сина Ахікамового, мужів
вояки̂в, і жіно́к, і дітей, і е́внухів, що вернув
з Ґів'ону. 17 І пішли вони й стали на нічлі̂г
в Ґерут-Кімгамі, що при Віфлеємі, щоб піти
й утікти до Єгипту 18 від халдеїв, бо вони
боялися їх, бо Ізмаїл, син Нетаніїв, убив Ґедалію,
сина Ахікамового, якого вавилонський цар
настановив був начальником над кра́єм.

42 І підійшли всі військо́ві зверхники та
Йоаханан, син Кареахів, і Єзанія, син
Гошаїн, та ввесь наро́д від мало́го й аж до
великого, 2 та й сказали до пророка Єремії:
„Нехай упаде́ наше блага́ння перед обличчя
твоє, і молися за нас до Господа, Бога твого,
за всю оцю решту, бо залиши́лося нас мало
з багатьо́х, як бачать твої очі нас. 3 І нехай
виявить нам Господь, Бог твій, ту дорогу, якою
ми пі̂демо, та те ді̂ло, яке ми зро́бимо“. 4 І
промовив до них пророк Єремія: „Чую я! Ось я
помолюся до Господа, вашого Бога, за вашими
словами. І станеться, кожне слово, що Господь
відповість вам, звіщу́ вам, — нічого не затаю́

від вас“. 5 А вони сказали до Єремії: „Нехай
буде Господь проти нас за свідка правдивого та
вірного, якщо ми не зробимо так, як усе те, з чим
пошле тебе до нас Господь, Бог твій. 6 Чи добре
й чи зле, ми послухаємося голосу Господа, Бога
нашого, що до Нього ми посилаємо тебе, щоб
було нам добре, коли бу́демо слухатися голосу
Господа, Бога нашого“. 7 І сталося з кінце́м
десятьох днів, і було Господнє слово до Єремії.
8 І він покликав Йоханана, сина Кареахового,
і всіх військо́вих зверхиииків, що були з ним,
та ввесь наро́д від малого й аж до великого, 9
та й сказав до них: „Так говорить Господь, Бог
Ізраїлів, що ви послали мене до Нього скласти
ваше блага́ння перед Його лице: 10 Якщо ви
бу́дете сидіти в цьому кра́ї, то збудую вас, а не
розіб'ю́, і засаджу́ вас, а не вирву, бо пожалував
Я щодо того зла, що зробив був вам. 11 Не
бійте́ся вавилонського царя, якого ви боїтеся, не
бійтеся його, — говорить Господь, — бо з вами
Я, щоб вас спасати, і щоб вас рятувати від його
руки! 12 І дам Я вам милість, і змилуюся над
вами, і він ве́рне вас до вашої землі. 13 А якщо
ви скажете: „Не бу́демо сидіти в цьому кра́ї“,
щоб не слухатися голосу Господа, Бога вашого,
14 кажучи: „Ні, ми пі́демо до єгипетського
кра́ю, де не побачимо війни, і не почуємо
звуку сурми́, і на хліб не бу́демо голодні, і там
бу́демо сидіти“, 15 то тому́ послухайте тепер
Господнього слова, решто Юдина! Так говорить
Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Якщо ви справді
скеру́єте своє обличчя, щоб іти до Єгипту, і
ввійдете, щоб чужи́нцями заме́шкати там, 16 то
станеться: той меч, що ви боїте́ся його, досягне
вас там, ув єгипетськім кра́ї, а голод, якого ви
лякаєтесь, пристане до вас в Єгипті, — і там
ви повмираєте... 17 І станеться, всі люди, що
звернули своє обличчя на мандрівку до Єгипту,
щоб чужинцями замешкати там, повмирають
від меча, від голоду та від морови́ці, і жоден
з них не позоста́неться й не втече через те
зло, що Я спрова́джу на них. 18 Бо так каже
Господь, Саваот, Бог Ізраїлів: Як вилився гнів
Мій та лютість Моя на ме́шканців Єрусалиму,
так виллється лютість Моя на вас, коли ви
при́йдете до Єгипту, і будете там на клятьбу́, і на
застра́шення, і на прокля́ття, і на га́ньбу, і ви вже
не побачите цього місця. 19 Господь говорить до
вас, Юдина решто: Не ходіть до Єгипту! Добре
знайте, що сьогодні Я вас остеріг! 20 Бо ви
зблуди́лися в душах своїх, що послали мене до
Господа, вашого Бога, говорячи: „Молися за нас
до Господа, Бога нашого, і все, що скаже Господь,
Бог наш, так перекажи нам, — і ми зробимо“. 21
І переказав я вам сьогодні, та не послухалися ви
голосу Господа, Бога вашого, та всього того, з
чим послав Він мене до вас. 22 А тепер знайте
напевно, що повмираєте від меча, голоду та від
зарази в тому місці, куди хочете йти, щоб жити
там чужи́нцями“.

43 І сталося, як Єремія скінчи́в говорити
до всього народу всі слова Господа, Бога
їхнього, всі ті слова́, з якими послав його до
них Господь, Бог їхній, 2 то сказав Азарія,
син Гошаїн, і Йоханан, син Кареахів, та всі
бундю́чні люди, кажучи до Єремії: „Брехню
ти говориш! Не послав тебе Господь, Бог наш,
сказати: Не входьте до Єгипту, щоб чужи́нцями
заме́шкати там, — 3 то тебе намовив проти
нас Барух, син Нерійїн, щоб віддати нас у руку
халдеїв, щоб повбивати нас, і щоб вигнати нас
до Вавилону“. 4 І не послухався Йоханан, син
Кареахів, і всі військо́ві зверхники та ввесь народ
Господнього голосу, щоб сидіти в Юдиному кра́ї.
5 І взяв Йоханан, син Кареахів, та всі військо́ві
зверхники всю Юдину решту, що вернулися від
усіх народів, куди були ви́гнані, щоб заме́шкати
в Юдиному кра́ї, 6 мужчин та жінок, і дітей та
царськи́х дочо́к, і всяку душу, що Невузар'адан,
начальник царсько́ї сторожі, позоставив був
із Ґедалією, сином Ахікама, сина Шафанового,
і з пророком Єремією та з Барухом, сином
Нерійїним, 7 і прийшли до єгипетського кра́ю, бо
не послухалися Господнього голосу, і прийшли
до Тахпанхесу. 8 І було слово Господнє до
Єремії в Тахпанхесі таке: 9 „Візьми в свою руку
великі каміння, і сховай їх у глині на цегляно́му
майда́ні, що при вході до фараонового дому
в Тахпанхесі, на оча́х юдейських людей. 10 І
скажеш до них: Так говорить Господь Саваот, Бог
Ізраїлів: Ось Я пошлю й візьму́ Навуходоносора,
царя вавилонського, Мого раба, і поставлю його
трона над тими камінням, що Я поховав, і
він своє царське́ шатро́ розтя́гне над ними. 11
І він при́йде, і вдарить єгипетський край: що
призначене на смерть — пі́де на смерть, а що
до поло́ну — до поло́ну, а що на меча — піде на
меча. 12 І підпалю́ огонь у домах єгипетських
богів, і він попа́лить їх, і забере їх у поло́н,
і він очи́стить єгипетський край, як чистить
пастух свою одіж, і ви́йде звідти в споко́ї. 13 І
він поламає посвячені стовпи́ Бет-Шемеша, що в
єгипетському кра́ї, а доми єгипетських богі́в
попа́лить огнем“.

44 Слово, що було до Єремії про всіх юдеїв, що
сиділи в єгипетському кра́ї, що сиділи в
Міґдолі, і в Тахпанхесі, і в Нофі, і в краю́ Патрос,
говорячи: 2 „Так говорить Господь Саваот, Бог
Ізраїлів: Ви бачили все те зло, що Я спрова́див

на Єрусалим та на всі Юдині міста́, — і ось вони
цього дня руїна, і немає в них ме́шканця. 3 Це
через їхнє зло, яке вони зробили, щоб гніви́ти
Мене, ходячи кадити, служити іншим бога́м,
яких не знали ані вони, ані ви, ані ваші батьки́. 4
І посилав Я до вас усіх Моїх рабів пророків, рано
та пізно, кажучи: Не робіть цієї обридли́вої речі,
яку Я знена́видив! 5 Та не слухали вони, і не
нахилили уха свого, щоб відвернутися від свого
зла, щоб не кадити іншим бога́м. 6 І вилилась
лютість Моя та Мій гнів, і запала́в він в Юдиних
містах та на вулицях Єрусалиму, і стали вони
руїною та пусти́нею, як бачите цього дня. 7
А тепер так говорить Господь, Бог Саваот, Бог
Ізраїлів: На́що ви робите велике зло своїм ду́шам,
виґу́блюючи собі чоловіка та жінку, дитину
й немовля́ з-серед Юди, щоб не залиши́лася
вам решта? 8 На́що ви робите, щоб гніви́ти
Мене чи́нами рук своїх, щоб кадити іншим
богам в єгипетському кра́ї, куди ви прийшли
чужи́нцями заме́шкати там, щоб погубити себе,
і щоб стати прокля́ттям та га́ньбою серед усіх
людів землі? 9 Чи забули ви зло ваших батьків,
та зло Юдиних царів, і зло жінок його, і зло ваше
та зло ваших жінок, що наробили в Юдиному
кра́ї та на вулицях Єрусалиму? 10 Не були
вони впоко́рені аж до цього дня, і не бояться, і
не ходять Зако́ном Моїм та Моїми уставами,
що Я дав вам та вашим батька́м. 11 Тому́ так
промовляє Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Ось Я
зверну́ обличчя Своє на вас вам на зло, щоб
ви́коренити всього Юду! 12 І візьму́ Я за́лишок
Юди, що звернули обличчя своє на мандрівку в
єгипетський край, щоб чужи́нцями замешкати
там, і погинуть усі в єгипетському кра́ї, —
попа́дають від меча та від голоду, погинуть
від мало́го й аж до великого, повмирають
від меча та від голоду, і стануть клятьбо́ю,
застра́шенням, і прокля́ттям та га́ньбою. 13
І покараю замешкалих в єгипетському кра́ї,
як покарав Я Єрусалим, — мечем, голодом та
морови́цею. 14 І не буде втікача та врятованих із
решти Юди, що прийшли чужи́нцями замешкати
там в єгипетському кра́ї, щоб вернутися до
Юдиного кра́ю, куди вони бажають усією душею
своєю верну́тися й оселитися там. Але не
ве́рнуться вони, хіба тільки поодинокі втікачі!“
15 І відповіли́ Єремії всі ті люди, що знали, що
їхні жінки́ ка́дять іншим богам, і всі ті жінки,
що стояли там у великий збір, і ввесь наро́д, що
сидів в єгипетському кра́ї в Патросі, говорячи:
16 „Щодо сло́ва, що ти говорив до нас Господнім
Ім'я́м, ми не слухаємо тебе. 17 Бо напевно
ви́конаємо кожне те слово, що виходить із
наших уст, — щоб кадити небесній цариці й лити
їй литі жертви, як робили ми та батьки́ наші,
царі наші та зверхники наші в Юдиних містах
та на вулицях Єрусалиму. І наси́чувалися ми
хлібом, і було нам добре, а зла ми не бачили. 18
А відколи́ перестали ми кадити небесній цариці
й лити їй литі жертви, брак нам усього, і ми
гинемо від меча та голоду! 19 А коли ми кадимо
небесній цариці й приносимо їй литі жертви, то
хіба без ві́дома наших чоловіків ми робимо для
неї жерто́вні калачі́ з її зобра́женням, і ллємо́
їй литі жертви?“ 20 І сказав Єремія до всього
народу, до чоловіків та до жінок, та до всього
народу, що відповідали йому таке, гово́рячи: 21
„Хіба не кадило, яке кадили в Юдиних містах та
на вулицях Єрусалиму ви та ваші батьки, ваші
царі та зверхники ваші й народ цього краю, —
хіба не згадав це Господь, і не ввійшло воно до
серця Його? 22 І не зміг Господь більше зне́сти
зла ваших чи́нів, та ті гидо́ти, що ви наробили,
— тому́ став ваш край руїною, і застра́шенням
та прокля́ттям, так що немає ме́шканця, як
бачите цього дня“. 23 За те, що кадили ви, і що
грішили Господе́ві, і не слухалися Господнього
голосу, і не ходили Зако́ном Його й Його правом
та свідо́цтвами Його, тому спітка́ло вас оце
зло, як бачите цього дня“. 24 І сказав Єремія
до всього наро́ду та до всіх жіно́к: Послухайте
Господнього слова, ввесь Юдо, що в єгипетському
кра́ї! 25 Так говорить Господь Саваот, Бог
Ізраїлів, кажучи: Ви та ваші жінки́ говорили
своїми уста́ми й своїми руками виконували,
кажучи: „Конче виконаємо свої прися́ги, що
ми присягали кадити небесній цариці й лити
їй литі жертви, “тому напевно здійсні́те ваші
прися́ги, і конче виконайте обі́тниці ваші. 26
Тому то послухайте Господнього слова, ввесь
Юдо, що сидиш в єгипетському кра́ї: Ось Я
присягнув великим Своїм Ім'я́м, — говорить
Господь, — що не буде вже Ім'я́ Моє кликатися
устами жодного юде́янина, кажучи: „Живий
Господь Бог!“у всьому єгипетському кра́ї. 27
Ось Я пильную вас на зло, а не на добро, і
загине кожен юде́янин, що в єгипетському кра́ї,
від меча та від голоду, аж до їх скону. 28 А
врятовані від меча ве́рнуться з єгипетського
кра́ю до кра́ю Юдиного нечисле́нними. І пізнає
ввесь останок Юди, що прийшли до єгипетського
кра́ю чужи́нцями замешкати там, чиє слово
ви́конається: Моє чи їхнє? 29 А оце вам той знак,
— говорить Господь, — що Я відві́даю вас у цьому
місці, щоб ви пізнали, що конче спра́вдяться Мої
слова на вас на зло. 30 Так говорить Господь:
Ось Я видам фараона Хофру, єгипетського царя,
в руку його ворогів та в руку тих, що шукають
душі його, як дав Я Седекію, Юдиного царя, у

руку Навуходоно́сора, вавилонського царя, його
ворога, що шукав душі його!“

45 Слово, що говорив пророк Єремія до
Баруха, Нерійїного сина, коли той писав
ці слова́ в книзі з Єреміїних уст, за четвертого
року Єгоякима, сина Йосіїного, царя Юдиного,
кажучи: **2** „Так говорить Господь, Бог Ізраїлів,
про тебе, Бару́ху: **3** Ти сказав був: „Ой горе
мені, бо додав Господь сму́тку до бо́лю мого!
Я змучивсь зідха́нням своїм, і не знайшов
відпочинку“! **4** Так скажеш йому: Так говорить
Господь: Ось Я поруйную, що Я збудував, а що Я
насади́в, те Я вирву, також усю землю Свою. **5**
А ти ось шукаєш для себе великого. Не шукай,
бо ось Я наведу́ зло на кожне тіло, — говорить
Господь, — а тобі дам душу твою за здо́бич на
всіх тих місцях, де́ ти будеш ходити!“

46 Слово Господнє, що було́ пророкові Єремії
про наро́ди. **2** На Єгипет. На ві́йсько
фараона Нехо́, єгипетського царя, що був над
рі́чкою Ефратом у Каркеміші, якого побив
Навуходоно́сор, вавилонський цар, за четвертого
року Єгоякима, сина Йосіїного, царя Юдиного:
3 „Приготуйте щитка́ та щита́, і приступіть до
війни! **4** Запрягайте но коні й сідайте, верхівці́,
і поставайте в шоло́мах! Ви́чистіть ра́тища та
зодягні́ться в кольчу́ги! **5** Що то бачу: вони
полякались й назад відступають? А ли́царі їхні
подо́лані та втікають і не оглядаються. Страхіття
навко́ло, говорить Господь! **6** Швидки́й не втече,
і не врятується ли́цар, — на пі́вночі, при річці
Ефра́ті спіткну́ться вони та й попа́дають! **7** Хто
то такий підіймається, мов та Ріка́, як річки́,
його води хвилю́ються? **8** Єгипет, немов та
Ріка́, підіймається він, — мов річки́, його води
хвилюються, — і каже: Підійму́ся, покрию я
землю, і ви́гублю місто й мешка́нців його! **9**
Сідайте на ко́ні й шалійте, колесни́ці! І хай
ли́царі вийдуть, Куш та Пут, що хапають щита́,
та люді́йці, що хапають, натягують лу́ка! **10** А
день цей — Господа, Бога Саваота, день помсти,
щоб помсти́тися над ворогами Своїми, і меч
буде же́рти — й наси́титься, і до́сить нап'ється
їхньої кро́ви, бо це́ буде жертва для Господа,
Бога Саваота, в півні́чному кра́ї при річці Ефраті!
11 Піди до Ґілеаду, й бальза́му візьми́, ді́вчино,
дочко Єгипту! Надармо вживаєш ти ліків багато,
— своїх ран не заго́їш! **12** Почули наро́ди про
га́ньбу твою, а крику твого стала повна земля,
бо спіткну́лися ли́цар об ли́царя, ра́зом упали
обоє вони!“ **13** Слово, що говорив Господь
пророкові Єремії про прихі́д Навуходоносора,
царя вавилонського, щоб побити єгипетську
землю: **14** „Розкажіте в Єгипті, і розголосіте
в Міґдолі, і розголосіте в Нофі й Тахпанхесі!
Скажіть: стань, і собі приготуйся, бо меч пожира́є
круг тебе! **15** Чому́ твої ли́царі впали? Не
втрималися, бо пхнув їх Господь! **16** Стало
багато таких, що спіткну́лися, навіть падають
один на одно́го й говорять: Уставай, і до свого
народу вернімось, і до кра́ю наро́дження нашого,
перед згубним мече́м! **17** Назвіте ім'я́ фараону,
цареві єгипетському: Заги́біль, — пропустив
він уста́лений час! **18** Як живий Я, — каже
Цар, що Господь Саваот Йому Йме́ння, — він
при́йде, немов би Фаво́р у гора́х, й як при
морі Карме́л! **19** Приготуй необхідне собі на
мандрі́вки, мешка́нко, о до́чко Єгипту, бо стане
спусто́шенням Ноф, і він спа́лений буде, — і
в ньому не буде мешка́нця! **20** Єгипет — теля
гарноу́сте, та летить он із пі́вночі ґедзь! **21** Серед
нього й його наймити́, мов телята вгодо́вані, та
й вони повернулись назад, повтікали разом, не
спинились, бо день їхнього нещастя прийшов
ось на них, час наві́щення їх. **22** Розлягається
голос його, як гадю́че сича́ння, бо йдуть вони
з ві́йськом, і при́йдуть до нього з сокирами,
мов дровору́би. **23** Вони ліс його витнуть, —
говорить Господь, — хоч він непрохі́дний, бо
стануть вони більш числе́нні, як та сарана́,
— і не буде числа їм. **24** Засоромлена буде
єгипетська до́нька, — буде ви́дана в руку наро́ду
півні́чного. **25** Говорить Господь Саваот, Бог
Ізраїлів: Ось Я покараю Амо́на із Но, і фараона,
і Єгипет, і богів його, і царів його, і фараона,
і тих, що на нього наді́ються. **26** І дам їх у
руку всіх тих, хто шукає їхню душу, і в руку
Навуходоносора, царя вавилонського, і в руку
рабів його, а пото́му він буде засе́лений, як
за днів давніх, говорить Господь! **27** А ти не
лякайся, рабе Мій Якове, і не страши́ся, Ізраїлю,
бо Я ось врятую тебе здале́ка, і насіння твоє — з
краю їхнього поло́ну! І ве́рнеться Яків, і буде
спокійний, і буде безпечний, і не буде того,
хто б його настраши́в! **28** А ти не лякайся, рабе
Мій Якове, — каже Господь, — бо Я з тобою, бо
зроблю́ Я кінець всім наро́дам, куди тебе вигнав,
та з тобою кінця не зроблю́, і тебе покараю за
правом, і тебе непока́раним не полишу́!“

47 Слово Господнє, що було пророкові Єремії
на филисти́млян, перше як фараон побив
Аззу. **2** „Так говорить Госпо́дь: Ось підіймаються
во́ди із пі́вночі, і стануть вони за потік заливни́й,
і заллю́ть вони землю та все, що на ній, місто й
заме́шкалих в ньому, — і буде кричати люди́на,
і кожен мешка́нець землі заголо́сить. **3** Через
гук тупоті́ння копи́т баских ко́ней його, через
гу́ркіт його колесниць, через скрип його кіл не
звернулись батьки́ до синів, бо зомлі́ли їм руки,

4 бо настав це той день, щоб понищити всіх
филисти́млян, щоб Ти́ру й Сидо́нові ви́губити
помічну́ всяку рештку. Бо понищить Господь
филисти́млян, рештку о́строва Кафтора, 5
шолуди́вою стане Азза́, згине Ашкело́н, решта
долини їхньої. Як довго ти будеш нарі̂зи робити
собі у жало́бі? 6 О ме́чу Господній, аж доки ти не
заспоко́їшся? Вернися до пі̂хви своєї, заспоко́йся
й замо́вкни! 7 Але як заспоко́їться він, коли
наказав йому це Сам Господь? До Ашкелону й
до берегу моря, — туди Він призна́чив його!“

48 На Моава. Так каже Господь Саваот,
Бог Ізраїлів: „Горе місту Нево, бо
воно поруйно́ване; Кір'ятаїм посоро́млений,
здобутий; посоро́млений За́мок високий,
заля́каний. 2 Нема більше слави Моа́ву! У
Хешбоні лихе вимишляють на нього: „Ходімо,
і ви́тнім його із наро́ду!“Теж, Мадмене,
замо́вкнеш і ти: за тобою йде меч! 3 Чути крик
із Горона́їму: Руїна й нещастя велике! 4 Моав
поруйно́ваний, крик підняли́ аж до Цоару, 5 бо
ходом в Лухіт пі̂дуть догори́ з великим плаче́м,
бо на збіччі Горонаїму чути крик боязки́й про
руїну. 6 Утікайте, рятуйте хоч душу свою, і
станете, мов отой ве́рес в пустині! 7 Бо за те,
що наді̂явся ти на вчинки свої та на ска́рби
свої, ти тако́ж будеш узятий, і пі̂де Кемош до
поло́ну, а ра́зом із ним його священики та його
зве́рхники. 8 І при́йде руїна до кожного міста, і
не буде врято́ване жодне із них, і загине долина,
й погу́блена буде рівни́на, бо так говорив був
Господь! 9 Дайте крила Моаву, — і він відлети́ть,
і міста́ його стануть спусто́шенням, так що не
буде мешка́нця у них. 10 Прокля́тий, хто робить
роботу Господню недба́ло, і прокля́тий, хто від
крови меча свого стримує! 11 Спокійний Моав від
юна́цтва свого, і мирний на дрі̂жджах своїх, і не
лито із по́суду в по́суд його, і він на вигна́ння не
йшов, тому в нім його смак позосґався, а за́пах
його не змінився. 12 Тому то ось дні настаю́ть,
— говорить Госпо́дь, — і пошлю́ Я на нього
розли́вачів, — і його розіллю́ть, і по́суд його
опоро́жнять, і дзбанки́ його порозбива́ють! 13 І
за Кемоша Моав посоро́млений буде, як Ізраїлів
дім посоро́млений був за Бет-Ел, за місце надії
своєї. 14 Як говорите ви: „Ми хоробрі та сильні
до бо́ю?“ 15 Попусто́шений буде Моав, і до міст
його ворог пі̂йметься, — і пі̂дуть добі̂рні його
юнаки́ на зарі̂з, каже Цар, що Господь Саваот
Йому Йме́ння. 16 Близький по́хід нещастя Моава,
а лихо його дуже ква́питься. 17 Співчувайте
йому, всі довкі̂лля його, і всі, хто ім'я́ його знає,
скажіть: „Як зламалося сильне це бе́рло, ця
па́лиця пи́шна!“ 18 Спустися зо слави своєї, і
всядься в пустині, о ме́шканко, до́чко Дівону, бо
спусто́шник Моава до тебе прийшов, і понищив
тверди́ні твої! 19 Стань на дорозі й чекай,
ме́шканко Ароеру, питай втікача та врятовану,
кажи: „Що́ це сталося?“ 20 Моав посоромлений,
бо розтро́щений він, ридайте та плачте, і звістіте
в Арноні, що Моав попусто́шений! 21 І суд ось
прийшов на рівни́нний цей край, на Холон й
на Ягцу, і на Мефаат, 22 і на Дівон, і на Нево,
і на Бет-Дівдатаїм, 23 і на Кір'ятаїм, і на Бет-
Ґамул, і на Бет-Меон, 24 і на Керіййот, і на
Боцру, і на всі міста́ моавського кра́ю, далекі
й близькі̂. 25 І відтятий Моавові ріг, і раме́но
його розтро́щене, говорить Господь. 26 Упійте
його, — бо пишавсь проти Господа він, — і він з
плю́скотом упаде до блюво́ти своєї, — і станеться
й він посміхо́виськом! 27 І чи ж для тебе Ізраїль
не був посміхо́виськом цим? Хіба серед злоді̂їв
був зна́йдений він, що ти скільки гово́риш про
нього, то все головою хитаєш? 28 Покиньте
міста́, й пробувайте на скелі, мешка́нці Моава, і
будьте, немов та голубка, що над краєм безо́дні
гнізди́ться! 29 Ми чули про гордість Моава,
що чванли́вий він дуже, про надутість його і
його гордува́ння, про бундю́чність його та пиху́
його серця. 30 Я знаю, — говорить Господь,
— про зухва́льство його, і про його балачки́
безпідставні, — робили вони неслухня́не! 31
Ридаю тому над Моавом, і кричу за Моавом
усім, зідхаю над лю́дьми Кір-Хересу. 32 Більш
як за Язером Я плакав, Я плакатиму за тобою,
винограднику Сівми! Галу́зки твої перейшли аж
за море, досягли́ аж до моря Язера. Спусто́шник
напав на осінній твій плід, і на винобра́ння твоє,
— 33 і за́брана буде поті̂ха твоя та радість твоя з
виноградника й з кра́ю Моава, і вино із чави́ла
спиню́! Не буде топта́ти топта́ч, радісний крик
при збира́нні не буде вже радісним криком
збира́ння. 34 Від крику Хешбону аж до Ел'але,
аж до Ягацу не́стися буде їхній голос, від Цоару
аж до Горонаїму, до Еґлат-Шелішійї, бо й вода із
Німріму пустинею стане. 35 І ви́гублю Я із Моава,
— говорить Господь, — того, хто для же́ртов
вихо́дить на па́гірок, і бо́гові ка́дить своє́му.
36 Тому́ стогне серце Моє за Моавом, немов та
сопі̂лка, і стогне серце Моє, як сопілка, за лю́дьми
Кір-Хересу, бо погинули ті, хто бага́тство набув!
37 Тому кожна голова — облисі̂ла, і кожна борода
— обстри́жена, на руках у всіх — порі̂зи жало́би,
і на сте́гнах — вере́та. 38 На всіх даха́х Моава й на
площах його — самий ле́мент, бо розбив Я Моава,
мов по́суд, якого не люблять, говорить Господь.
39 „Як він розто́щений“плачуть, „як гане́бно
Моав утікав, і як він посоро́млений!“І Моав став
за по́сміх та по́страх для всього довкі̂лля його!
40 Бо так промовляє Господь: Ось він, як орел,

прилети́ть, і кри́ла свої над Моавом розго́рне,
— 41 міста́ будуть взяті, й твердині захо́плені.
І того дня стане серце лица́рства Моава, як
серце жони-породі̂ллі! 42 Із наро́дів Моав буде
ви́гублений, бо пишавсь проти Господа він. 43
Страх, та безо́дня, та па́стка на тебе, мешка́нче
Моава! говорить Господь. 44 Хто від стра́ху втече,
той в безо́дню впаде́, хто ж з безодні пі́дійметься,
той буде схо́плений в па́стку. Бо спрова́джу на
нього, на то́го Моава, рік їхньої кари, говорить
Господь. 45 Втікачі̂ знеси́лені будуть ставати
у тіні Хешбону, бо вийде огонь із Хешбону, а
по́лум'я з-поміж Сиго́ну, і поїсть край воло́сся
на скро́ні Моаву та череп синів галасли́вих.
46 Горе, Моаве, тобі! Загинув Кемошів наро́д,
бо сини твої взяті в поло́н, твої ж до́чки — в
неволю! 47 І верну́ Я Моавові долю напри́кінці
днів, говорить Госпо́дь. Аж досі — суд на Моава.

49 На Аммонових синів. „Так говорить
Господь: Чи немає синів у Ізраїля? Чи немає
спадкое́мця в нього? Чому Ґада Мілком одіди́чив
й осівся наро́д його по містах його? 2 Тому́
настаю́ть ось дні, — говорить Господь, — і Я
розголошу́ крик військо́вий на Раббу Аммонових
синів, — і вона стане за купу руїн, а підлеглі
міста її спа́лені будуть огнем, і знов одіди́чить
Ізраїль спа́док сві́й, говорить Господь. 3 Ридай, о
Хешбо́не, бо місто зруйноване! Кричіть, до́чки
Рабби, опережі̂ться вере́тою, лементу́йте й
блукайте по обійстя́х, бо Мілком до поло́ну
іде, його священики й його зверхники ра́зом!
4 Чого ти долинами хва́лишся? Долина твоя
розпливається кров'ю, о до́чко невірна, що на
скарби свої покладаєш надію та кажеш: „Хто
при́йде до мене?“ 5 Ось Я страх припрова́джу на
тебе, — говорить Господь, Бог Саваот, — із усього
довкі̂лля твого, і ви повтікаєте кожен напе́ред
себе, — і не буде кому втікачів позбира́ти! 6 А
потім верну́ Я долю Аммонових синів, говорить
Господь“. 7 На Едома. „Так говорить Господь
Саваот: Чи в Темані немає вже мудрости? Чи
згинула рада розумних? Хіба зіпсувалась їхня
мудрість? 8 Утікайте, оберні̂ться плечи́ма, сядьте
глибше, мешка́нці Дедану, бо привів Я нещастя
Ісава на нього, — той час, коли покараю його!
9 Якщо при́йдуть до тебе збирачі̂ винограду,
вони не полишать останків, якщо ж при́йдуть
злоді̂ї вночі, напсую́ть, скільки схо́чуть. 10 Бо
обнажи́в Я Ісава, повідкривав усі криївки його,
і він сховатись не зможе, — спусто́шене буде
насіння його, й його браття, і сусіди його, — і не
буде його! 11 Залиши́ свої си́роти, — Я утри́маю
їх при житті, а вдови твої хай наді̂ю на Мене
кладу́ть! 12 Бо так промовляє Господь: Ось і
ті, що не мали б пити чаші ці́єї, пити будуть
напе́вне, а ти непока́раним будеш? Не будеш
без кари, бо справді ти пи́тимеш чашу! 13 Бо
Собою присяг Я, — говорить Господь, — що Боцра́
за спусто́шення стане, за га́ньбу, пустиню й
прокляття, і руїнами вічними стануть міста́ її
всі! 14 Я звістку від Господа чув, і відправлений
ві̂сник між люди: Зберіться й прийдіть проти неї,
і встаньте на бій, 15 бо тебе Я зробив ось мали́м
між наро́дами, погордженим серед людей! 16
Страхіття твоє обманило тебе й гордість серця
твого, тебе, що в розщі̂линах скелі живеш, що
високих підгі̂рків тримаєшся. Та коли б ти
кубло́ своє й ви́соко звив, мов орел, то й ізвідти
Я скину тебе, промовляє Господь. 17 І стане
Едо́м за страхі̂ття, — кожен, хто буде прохо́дити
ним, остовпі̂є й засвище, як пора́зи його всі
побачить. 18 Як Содо́м та Гомо́рру й сусідів її
поруйно́вано, каже Господь, — так ніхто там не
буде сидіти, і не буде в нім ме́шкати чужи́нцем
син лю́дський. 19 Ось пі̂дійметься він, немов
лев, із темного лісу Йорда́ну на во́дяні луки,
і Я вмент зроблю́, що він побіжить геть від
них, а хто ви́браний буде, того Я поставлю над
ними. Бо хто є подібний Мені, і хто покличе
Мене перед суд, і хто па́стир такий, що перед
обличчям Моїм устоїть? 20 Тому то послухайте
за́дум Господній, що Він на Едома заду́мав, і
думки́ Його ті, які Він на мешка́нців Теману
замислив: Направду, — найменших з отари
потя́гнуть, і попусто́шать пасо́висько їхнє при
них! 21 Від гуку упадку їхнього буде тремтіти
земля, буде зойк, аж на морі Червоному чути
їхній голос. 22 Ось пі̂дійметься він, як орел, і
літатиме, й крила свої над Боцро́ю розго́рне:
і стане серце хоробрих едо́млян в той день,
немов серце жони-породі̂ллі“. 23 На Дамаск.
„Засоро́мивсь Хамаш та Арпал, бо злу звістку
почули; в неспоко́ї тривожнім вони, як те море,
що не може вспоко́їтись. 24 Дама́ск сторопі̂в,
обернувся втікати, і страх його міцно охопи́в,
біль та му́ки його обгорну́ли, немов породі̂ллю.
25 Як спорожні̂ло славне це місто, місто вті̂хи
Моєї! 26 Тому́ юнаки́ його падати будуть на
пло́щах його, і всі військо́ві погинуть того дня,
говорить Господь Саваот. 27 І під муром Дама́ску
огонь запалю́, і він пожере Бен-Гада́дські
пала́ци!“ 28 На Кедар та на царства Хацору,
що їх побив Навуходоносор, цар вавилонський.
„Так говорить Господь: Уставайте, ідіть на
Keда́р, і нехай попусто́шать війська́ синів сходу!
29 Заберуть їхні наме́ти та їхню отару, їхні
покро́ви та всі їхні речі, та їхніх верблю́дів собі
заберуть, і над ними кричатимуть: Жах звідусі̂ль!
30 Утікайте, мандруйте скоріш, сховайтесь в
глибоке, мешка́нці Хацору, — говорить Господь,

— бо раду нарадив на вас Навуходоно́сор, цар
вавилонський, і за́дум заду́мав на вас! 31
Уставайте, ідіть на наро́д, що спокійно, безпечно
живе, — промовляє Господь, — немає воріт,
і нема в нього за́сувів, самітно живуть. 32 І
стануть верблю́ди їхні здо́биччю, а їхні черед́а
— грабеже́м, і на всі вітри розвію Я їх, хто
воло́сся довко́ла стриже, і зо всіх їхніх сторін
припрова́джу на них їхню поги́біль, говорить
Господь. 33 І стане Хацо́р за мешка́ння шака́лів, за
вічне спусто́шення, — не заме́шкає там люди́на,
і син лю́дський не спи́ниться в ньо́му!“ 34
Слово Господнє, що було пророкові Єремії на
Елам на початку царюва́ння Седекії, Юдиного
царя, таке: 35 „Так говорить Госпо́дь Сава́от:
Ось Я злама́ю ела́мського лука, головну́ їхню
силу! 36 І з чотирьо́х кінців неба спрова́джу
чотири вітри́ до Еламу, і їх розпоро́шу на всі
ці вітри́, і не бу́де такого наро́ду, куди б не
прийшли ці вигна́нці з Ела́му. 37 І настра́шу
Ела́м перед їхніми ворога́ми та перед всіма́,
хто їхню душу шукає, і лихо на них наведу́,
лютість гніву Мого, говорить Господь, — і пошлю́
Я за ними меча, аж поки не ви́гублю їх! 38 І
поставлю Престо́ла Свого в Еламі, і ви́гублю
звідти царя й його зверхників, каже Господь. 39
Але бу́де напри́кінці днів, поверну́ Я Ела́мові
долю, говорить Господь“.

50 Слово, що Госпо́дь говорив на Вавило́н, на
землю халде́їв через пророка Єремію: 2
„Звістіть між наро́дами й розголосі́ть, підійміте
прапора та розголосіть, не затайте, скажіть:
Здобутий уже Вавило́н, засоро́млений Бел,
зламаний Меродах, бовва́ни його посоро́млені,
порозби́вані всі його бо́жища! 3 Бо на нього із
пі́вночі вийшов наро́д, що обе́рне в спусто́шення
землю його, і не буде мешка́нця у нім: від
люди́ни та аж до скотини, усі помандрують та
пі́дуть! 4 За тих днів і того ча́су, — говорить
Господь, — поприхо́дять сини Ізраїлеві, ра́зом
вони й сини Юди, — усе пла́чучи, будуть
ходити та Господа, Бога свого шукати. 5 Вони
будуть питати про Сіона, куди їхні обличчя
пове́рнені, — щоб прийти й прилучитись до
Господа вічним заповітом, який не забу́деться!
6 Мій наро́д — це отара загинула: па́стирі їхні
вчинили блудя́чими їх, їх загнали на го́ри, й
ходили вони від гори до підгі́р'я, забули про
ложе своє. 7 Усі, що знахо́дили їх, жерли їх,
і противники їхні говорили: „Не зави́нимо за
те, бо вони прогріши́лися Господу, Пасо́виську
правди й надії батькі́в їхніх, — Господе́ві“. 8
Біжіть з Вавило́ну, і вихо́дьте із кра́ю халдеїв,
і будьте, як козля́та ті перед ота́рою! 9 Бо
ось Я позбу́джую, і на Вавило́н наведу́ збір
великих наро́дів з півні́чного кра́ю, і вони
проти нього шику́ються, — звідти здобу́тий він
бу́де! Його стрі́ли, мов ли́цар, якому щасти́ть,
— не верта́ються да́рмо, 10 і здо́биччю стане
Халде́я, — наси́тяться всі, хто пусто́шить її,
промовляє Господь. 11 Бо радієте ви, бо
втішаєтесь ви, що спа́дщину Мою розграбо́вуєте,
бо ви скачете, мов те теля по траві, та іржéте,
немов румаки́. 12 Збенте́жилася ваша мати
занадто, застидалась роди́телька ваша. Оце для
наро́дів кінець: пустиня, сухо́земля й степ! 13
Від Господнього гніву вона незаме́шкана буде
та стане спусто́шенням уся. Кожен, хто буде
прохо́дити повз Вавило́н, остовпі́є й засви́ще,
як побачить усі ці пора́зи його! 14 Ушику́йтеся
на Вавилон навкруги́, всі, хто лука натя́гує!
Стріляйте на нього, стріли́ не шкоду́йте, бо
він Господе́ві згрішив! 15 Здійміть крик проти
нього навко́ло! Він дав руку піддатись, стовпи́
його впали, зруйновані мури його, бо це помста
Господня. Помстіться над ним: як зробив він —
зробіть так йому́! 16 Повигублюйте і сівача́ з
Вавилону, і того, хто хапа́є серпа́ в часі жнив!
Через меч переслі́дника ве́рнуться всі до наро́ду
свого́, і кожен до краю свого втече́. 17 Ізраїль —
вівця́ розпоро́шена, що ле́ви погнали її: перший
жер його цар асирі́йський, а останній — цей
Навуходоно́сор, цар вавилонський, розтро́щив
йому кості. 18 Тому так промовляє Господь
Саваот, Бог Ізраїлів: Ось Я покараю царя
вавилонського й землю його, як Я покарав
був царя асирійського. 19 І верну́ Я Ізраїля на
пасови́сько його, і він па́стися буде на Кармелі
й Башані, і на горі на Єфремовій та на Ґілеаді
душа його си́тою буде. 20 За тих днів й того
ча́су — говорить Господь — будуть шукати
провину Ізраїлеву, та не буде її, і про́гріхи Юди,
одначе не зна́йдені будуть вони, бо проба́чу
тому, кого Я позоста́влю! 21 На край „Чва́рів
подвійних“, — на нього піди й на мешка́нців
„Пока́рання“! Поруйнуй і прокля́ттям вчини все
за ними, — говорить Господь, — і зроби так усе,
як тобі наказа́в! 22 Гуркіт бо́ю в кра́ю та велике
спусто́шення! 23 Як побитий й пола́маний
мо́лот всієї землі! Яким жахом зробивсь Вавилон
для наро́дів! 24 Я па́стку поставив на тебе, і
схо́плений ти, Вавило́не, хоча ти й не знав!
Ти зна́йдений й схо́плений був, бо ставав ти
на прю проти Господа! 25 Господь відчинив
Своє схо́вище, і вийняв ізвідти знаря́ддя гніву
Свого, це бо зайня́ття для Господа, Бога Саваота
в халдейському кра́ї. 26 Ідіть ви на нього із
кра́ю землі, відчиніть його клуні, порозкладайте
його, як снопи́, і вчиніте закля́ттям його, — хай

не буде йому позоста́лого! 27 Його всіх волів
повбива́йте, — хай пі́дуть вони на заріз! Горе їм,
бо настав їхній день, час навіщення їх! 28 Голос
тих, що втікають і рятуються із вавилонського
кра́ю, щоб звістити на Сіоні про по́мсту Господа,
нашого Бога, про по́мсту за храма Його. 29
Скличте на Вавилона стрільці́в, усіх, хто лука
натя́гує, та́бором станьте при ньому навко́ло,
— нехай йому вте́чі не бу́де! Відплаті́те йому
згідно з чи́ном його, як зробив він — зробіть так
йому́, бо гордим він став проти Господа, проти
Святого Ізраїлевого! 30 Тому то його юнаки́
всі поляжуть на пло́щах його, а військо́ві його
того дня всі погинуть, говорить Господь. 31
Ось Я проти тебе, о пи́хо, — говорить Господь,
Бог Саваот, — бо день твій прийшов, час тебе
покарати! 32 І спіткне́ться пиха й упаде́, і не
буде того, хто б підні́с її. І огонь по містах його
Я запалю́, — і він пожере́ всі довкі́лля його. 33
Так говорить Господь Сава́от: Сини Ізраїлеві
й сини Юдині — ра́зом ути́скувані, і всі, що в
поло́н їх забрали, тримають їх міцно, не хочуть
їх ви́пустити. 34 Але Викупи́тель їх сильний,
Господь Саваот — Йому Йме́ння! Він конче
розсудить їхню справу, щоб землю вспоко́їти, а
вавилонських мешка́нців стриво́жити. 35 Меч на
халдеїв, — говорить Господь, — і на мешка́нців
Вавилону, і на князі́в його, і на його мудреці́в!
36 Меч на ворожби́тів — і безглу́здими стануть,
меч на лица́рство його — і вони полякаються!
37 Меч на ко́ні його й на його колесни́ці, та
на всю мішани́ну наро́дів, яка серед нього, —
і стануть вони як жінки́! Меч на ска́рби його
— й пограбо́вані будуть! 38 Посу́ха на во́ди
його, — й вони повисиха́ють, бо це край божкі́в,
і шаліють вони від бовва́нів. 39 Тому звірі
пусти́нні там будуть сидіти з шака́лами, і стру́сі
бу́дуть у ньому сидіти, і не бу́де засе́лений
він вже навіки, і не буде заме́шканий він з
роду в рід. 40 Як Содо́м та Гомо́рру й сусідів
її Бог був поруйнував, — говорить Господь, —
так ніхто там не буде сидіти, і не буде в нім
ме́шкати чужи́нцем син лю́дський! 41 Ось із
пі́вночі при́йде наро́д, і люд великий, і числе́нні
царі, — вони збу́джені будуть із кі́нців землі:
42 Лук та ра́тище міцно тримають, жорсто́кі
вони й милосердя не мають, — їхній голос, як
море реве́, вони їдуть на ко́нях, — на тебе вони
вшикува́лись, як муж на війну, вавилонськая
до́чко! 43 Почув цар вавилонський відо́мість
про них, — й опусти́лися ру́ки йому́, обхопи́в
його страх і тремті́ння, немов породі́ллю! 44
Ось підіймається він, немов лев, із темного лісу
Йорда́ну на во́дяні луки, і Я вмент зроблю́, що
він побіжить геть від них, а хто ви́браний буде,
того Я поставлю над ними! Бо хто є подібний
Мені, і хто покличе Мене перед суд, і хто па́стир
такий, що перед обличчям Моїм він усто́їть?
45 Тому то послухайте за́дум Господній, що на
Вавилон Він заду́мав, і думки́ Його ті, що на
землю халдейську зами́слив: Поправді кажу вам,
— найменших з отари потя́гнуть, і попусто́шать
пасо́висько їхнє при них! 46 Від ро́зголосу про
взятття́ Вавилону земля задрижи́ть, і почується
крик між наро́дами!

51 Так говорить Господь: Ось Я бурю збуджу́
на ото́й Вавилон та на ме́шканців „серця
повста́нців на Мене“. 2 І на Вавилон Я пошлю
віяча́, і розвіють його, і ви́порожнять його край,
бо ото́чать його у день зла. 3 Нехай лука свого
напина́є стрілець проти того, хто й собі напина́є,
проти того, хто своїм па́нцерем чва́ниться! І
не змилуйтеся над його юнака́ми, закля́ттям
учиніть усе ві́йсько його! 4 І попа́дають вбиті
в халдейському кра́ї, і попроби́вані на його
вулицях. 5 Бо Ізраїль та Юда — не вдіве́ць
він по Бозі своєму, по Господу Саваоту, та
напо́внився край їхній гріхом проти Святого
Ізраїлевого. 6 Утікайте з-серед Вавилону, і кожен
урято́вуйте душу свою! За провину його не
погиньте, бо це Господе́ві час по́мсти, — Він
дасть відповідну заплату йому! 7 Вавилон у
Господній руці — золотая це чаша, що всю землю
напо́ювала: наро́ди впивались вином тим його,
тому́ пошаліли наро́ди! 8 Несподівано впав
Вавилон і зруйнований він! Візьміте бальза́му
для бо́лю його, — може буде загоєний він! 9
Вавилон лікували, та він не був ви́лікуваний, —
поки́ньте його, і пі́демо кожен до кра́ю свого,
бо при́суд його досягнув до небес, і дійшов
аж до хмар! 10 Вивів Господь справедливості
наші, — прийдіть, і розповімо́ на Сіоні про
чин оцей Господа, нашого Бога! 11 Ви́гостріть
стрі́ли, візьміте щити́! Збудив Господь духа
мідійських царів, бо на Вавилон Його за́дум,
— понищити його, бо це по́мста Господня,
по́мста за храма Його! 12 Проти мурів Вавилону
підійми́те прапора, сторо́жу зміцніть, сторожі́в
порозставляйте, і ча́ти поставте, бо Господь
і заду́мав, і зробив, що Він говорив був на
ме́шканців Вавилону. 13 О ти, що живеш над
великими во́дами, що маєш скарбів багате́нно,
— кінець твій прийшов, міра твоєї захла́нности!
14 Господь Саваот присягав був душею Своєю:
наповню людьми́ тебе, мов сарано́ю, і на тебе
вони крик військо́вий піді́ймуть! 15 Своєю
Він силою землю вчинив, Своєю премудрістю
міцно поставив вселе́нну, і небо розтя́г Своїм
розумом. 16 Як голос Його забрини́ть, у небеса́х

шумлять во́ди, а коли підійма́є Він хмари із
кра́ю землі, коли із дощем чинить бли́скавки
та випрова́джує вітер зо схо́вищ Своїх, 17 тоді
кожна люди́на в знанні́ тумані́є, усяк золота́р
посоро́млений через бовва́на, бо ві́длив його
— це неправда, і немає в них духа! 18 Марно́та
вони, вони праця на сміх, — в час наві́щення їх
вони згинуть! 19 Не така, як оці, частка Яковова,
бо все це́ Він створи́в, і Ізраїль — племе́но
спа́дщини Його, Господь Саваот Йому Йме́ння!
20 Ти Мій мо́лот, знаря́ддя військо́ве, — тобою
поб'ю́ Я наро́ди, і тобою Я ви́гублю ца́рства! 21 І
тобою поб'ю́ Я коня́ й верхівця́, і тобою поб'ю́
колесни́цю й її візника́! 22 І тобою поб'ю́ чоловіка
та жінку, старо́го та хло́пця тобою поб'ю́, і
тобою поб'ю́ юнака́ та дівчи́ну! 23 І тобою поб'ю́
пастуха́ й його ста́до, і тобою поб'ю́ селяни́на та
за́пряг його, і тобою поб'ю́ Я намі́сників та їхні́х
засту́пників! 24 І Я відплачу́ Вавилонові і всім
мешка́нцям халде́їв усе їхнє зло, що зробили
в Сіоні на ваших оча́х, промовляє Госпо́дь! 25
Оце Я на тебе, о го́ро ти згу́бна, — говорить
Госпо́дь, — що всю зе́млю ти гу́биш! І руку Свою
простягну́ над тобою, і зо скель тебе скину, і
зроблю́ горою горючою! 26 І не братимуть з тебе
нарі́жного ка́меня, ані ка́меня на підва́лини,
бо спусто́шенням вічним ти станеш, говорить
Госпо́дь. 27 Підійми́те прапор на землі, засурмі́ть
у сурму́ між наро́дами, приготу́йте наро́ди на
бій проти нього, покличте на нього ца́рства
Арарату, Мінні та Ашкеназу, призначте гетьма́на
над ними, ко́ней спровадьте, немов ту шорстку́
сарану́! 28 Приготу́йте на бій проти нього
наро́ди, царів Мідії, намі́сників її та всіх її
засту́пників, та ввесь край панува́ння її! 29 І
затрясла́ся земля, і ко́рчитись стала від бо́лю,
бо здійсни́лися за́думи Господа на Вавило́н,
щоб край вавилонський вчинити жахли́вим
спусто́шенням та без мешка́нця. 30 Силачі́
вавилонські воювати перестали, — у тверди́нях
осілись, загинула вся їхня сила, зробились,
неначе жінки́, осе́лі його попідпа́лювані, його
за́суви зла́мані. 31 Бігу́н бігуно́ві назу́стріч
біжить, а по́сол назу́стріч посло́ві, щоб звісти́ти
царю вавилонському, що з кінця́ до кінця́ взяте
місто його, 32 і бро́ди захо́плені, і форте́ці
огнем попали́ли, вояки перестра́шені. 33 Бо так
промовляє Госпо́дь Саваот, Бог Ізраїлів: Дочка́
вавилонська — мов тік в час топта́ння його:
іще трохи — й настане для неї час жнив! 34
Поже́р мене й стер мене Навуходоно́сор, цар
вавилонський, поставив мене, як той по́суд
поро́жній, ковтну́в він мене́, немов змій, моїми
розко́шами спо́внив свого живота, ви́пхнув
мене... 35 Насилля моє й моє тіло — на Вавило́н,
говорить мешка́нка Сіону, кров же моя — на
мешка́нців халдеїв, говорить Єрусали́м! 36 Тому
так промовляє Господь: Оце Я змага́юсь за справу
твою, і помщу́ твою по́мсту, і ви́сушу море його,
і джерело́ його ви́сушу. 37 І стане руїною цей
Вавило́н, мешка́нням шака́лів, страхі́ттям та
по́сміхом, — і в ньому мешка́нця не буде! 38
Заревуть вони ра́зом, немов левчуки́, загарча́ть,
немов ті левеня́та. 39 Як вони порозпа́люються,
то зроблю́ їм бенке́та та їх упою́, щоб раділи й
заснули сном вічним, — і вже не пробу́дяться,
каже Господь! 40 Поспускаю Я їх, мов овець
до зарі́зу, немов баранів із козла́ми. 41 Як
здобутий Шеша́х, і як схо́плена слава всієї землі!
Яким ось зробивсь Вавило́н посе́ред наро́дів!
42 На Вавилон вийшло море, і вкрився він
бе́зліччю хвиль тих його. 43 Міста його стануть
спусто́шенням, краєм пустині та сте́пу, тим
краєм, що в ньому сидіти не буде ніяка люди́на,
і не буде ходи́ти по ньому син лю́дський! 44
І Я навіщу́ Бела в Вавило́ні, і ви́тягну з уст
його те, що він був ковтну́в, і вже наро́ди до
нього не будуть пливсти́, немов ріки, і мур
вавило́нський впаде́! 45 Мій наро́де, виходьте із
нього й рятуйте від лютости гніву Господнього
душу свою! 46 І щоб серце ваше не сла́бло,
а ви не зляка́лися вістки, почу́тої в кра́ї, бо
при́йде цього ро́ку ця звістка, а потім того ро́ку
та звістка, і буде наси́лля в краю́, і повстане
пану́ючий проти пану́ючого. 47 Тому то ось
дні настають, і навіщу́ Я божкі́в Вавилону, і
ввесь його край посоро́млений буде, і всі його
вбиті попа́дають в ньо́му! 48 І над Вавилоном
співа́тимуть небо й земля, і все, що є в них,
бо на нього прихо́дять спусто́шники з пі́вночі,
каже Госпо́дь. 49 Вавилон мусить упа́сти за
вбитих Ізраїлевих, як за Вавилон впали вбиті
всієї землі. 50 Хто втік від меча́, — ідіть, не
ставайте! Пам'ятайте й зда́лека про Господа,
а Єрусалим нехай буде на вашому серці! 51
Застидалися ми, як почули цю га́ньбу, сором
покрив нам обличчя, бо чужи́нці прийшли у
святиню Господнього дому. 52 Тому то ось дні
настають, — говорить Господь, — і бовва́нів
його навіщу́, і буде стогна́ти пора́нений по
всім кра́ї його! 53 Коли б Вавилон аж до неба
підні́сся, і коли б уміцни́в свою силу він на
височині, то все таки при́йдуть від Мене до
нього спусто́шники, каже Господь! 54 Чується
крик з Вавилону, і велике пони́щення з кра́ю
халдеїв, 55 бо пусто́шить Господь Вавило́на і
галас великий пригли́ушує в ньому, і шумлять
їхні хвилі, як во́ди великі, і розляга́ється гу́ркіт
їхнього голосу. 56 Бо при́йде спусто́шник на
нього, на Вавилон, і схо́плене буде лица́рство

його, їхній лук поламáється, бож Бог відплáти —
Госпóдь, Він напевно заплатить! 57 І впою́ його
зве́рхників та мудреці́в його, намісників його
та заступників його, і його ли́царів, — і сном
вічним заснуть, і не збу́дяться, каже Цар, Господь
Саваот Йому Йме́ння. 58 Так говорить Господь
Саваот: Товстий му́р вавилонський аж до основ
буде зни́щений, і брами високі його огнем
будуть спáлені, — і мучились дáрмо нарóди, і
для огню мордувáлись племéна!“ 59 Слово, яке
пророк Єремія наказав був Сераї, сину Нерійї,
сина Махсеїного, коли він ішов з Седекією,
Юдиним царем, до Вавилону, за четвертого
року царювáння його. А Серáя був головним
царськи́м посте́льником. 60 І написав Єремія все
те лихо, що при́йде на Вавилон, до однієї книги,
усі ті словá, що написані на Вавилон. 61 І сказав
Єремія до Сераї: „Як при́йдеш ти до Вавилону, то
гляди, прочитай усі ці словá. 62 І скажи: Господи,
Ти провіщáв на це місце, щоб вигубити його так,
що не буде в ньому ме́шканця від люди́ни й аж
до скоти́ни, бо буде воно спустóшенням вічним.
63 І станеться, як ти скінчи́ш читати цю книгу,
прив'яжеш до неї каменя, і кинеш її до сере́дини
Ефрату, 64 та й скажеш: Так потоне Вавилон, і не
встане через те лихо, що Я на нього наведу́, — і
вони попому́чаться!“Аж досі — слова Єремієні.

52 Седекія був віку двадцяти й одного року,
коли зацарював. А царював він в Єрусалимі
одинáдцять років; ім'я́ ж його матері — Хамутал,
дочкá Єремії з Лівни. 2 І робив він зло в Господніх
очах, усе так, як робив був Єгояким. 3 Бо через
Господній гнів сталося це на Єрусалим та на Юду,
аж поки Він не відкинув їх від Свого обличчя.
А Седекія відпав від вавилонського царя. 4
І сталося за дев'ятого року його царювáння,
десятого місяця, десятого дня місяця прийшов
Навуходонóсор, цар вавилонський, він та все
ві́йсько його, на Єрусалим, і розтáборилися
проти нього, і побудувáли проти нього вáла
навкóло. 5 І ввійшло місто в облогу аж до
одинáдцятого року царя Седекії. 6 Четвертого
місяця, дев'ятого дня місяця настав вели́кий
голод у місті, і не було хліба для нарóду крáю.
7 І пробитий був прóлім у стіні міста, і всі
вояки́ повтікали, і повихóдили з міста вночі
дорóгою брами між двома му́рами, що при
царськóму садку́, бо халдеї були при місті
навкóло. І пішли вони дорогою в степ. 8 А
халдейське ві́йсько погналося за царем, та
й догнали Седекію в єрихонських степáх, а
все його військо розпорóшилося від нього.
9 І схопи́ли царя, і відвели́ його до царя
вавилонського до Рівли в краю Хамата, і там
його той засудив. 10 І цар вавилонський порі́зав
Седекіїних синів на очáх його, а також Юдиних
зверхників він порізав у Рівлі. 11 А очі Седекії
він ви́брав, і зв'язав його ланцюгáми. І відвів
його вавилонський цар до Вавилону, і посадив
його до в'язни́ці аж до дня його смерти.
12 А п'ятого місяця, десятого дня місяця, —
це дев'ятнадцятий рік царя Навуходонóсора,
вавилонського царя, — прийшов до Єрусалиму
Невузар'адан, начальник царськóї сторожі, що
ставав перед обличчям вавилонського царя.
13 І він спали́в Господнього дома та дома
царе́вого, і всі доми́ в Єрусалимі, і спалив
кожного великого дома огнем. 14 І мури навкóло
Єрусалиму порозбивáло все халдейське ві́йсько,
що було з начальником царськóї сторожі.
15 А з біднóти народу та решту нарóду, що
позостався в місті, і перебі́жників, що перебігли
до вавилонського царя, і решту прóстого люду
повиганя́в Невузар'адан, начальник царськóї
сторожі. 16 А з бідноти крáю начальник царськóї
сторожі позостáвив де́кого за винарі́в та за
рільники́в. 17 А мідяні стовпи́, що в Господньому
домі, і підстави, і мідяне́ море, що в Господньому
домі, халдеї поламáли, і поне́сли всю їхню мідь
до Вавилону. 18 І гóрнята, і лопатки́, і нóжиці, і
кропи́льниці, і ложки́, і ввесь мідяни́й пóсуд,
що ним служать, позабирали. 19 І миски́, і
кади́льниці, і кропи́льниці, і гóрнята, і свічники́,
і ложки́, і жертóвні миски, і що було золоте
— забрав золото, а що срібне — срібло взяв
начальник царськóї сторожі. 20 Два стовпи́,
одне море, дванадцять мідяни́х волів, що під
підстáвами, що цар Соломон поробив був для
Господнього дому, — не було й ваги для міді
всіх цих речей! 21 А стовпи́ — вісімнадцять
ліктів високість однóго стовпá, і шнурóк на
дванадцять лі́ктів оточував його, а грубинá його
— чотири пальці, всере́дині порóжнявий. 22 І
мáковиця на ньому — мідянá, а високість однієї
мáковиці — п'ять ліктів та мере́жка, і гранáтові
я́блука на мáковиці навкóло, усе мідь. І для
другого стовпá — так само, і гранáтові я́блука.
23 І було гранáтових я́блук дев'ятдеся́т і шість
на кожну стóрону, усіх гранáтових я́блук на
мере́жці навкóло — сто. 24 І начальник царськóї
сторожі взяв Сераю, головного священика, і
Цефанію, другого священика, та трьох сторожі́в
порóга. 25 А з міста взяв він одного е́внуха, що
був начальником над військóвими, та се́меро
чоловіка з тих, що бачать царе́ве обличчя,
що були знáйдені в місті, і писаря, зверхника
військóвого відділу, що записував нарóд крáю
до військóвого відділу, і шістдеся́т чоловіка
з нарóду крáю, що знахóдилися в місті. 26 І
позабирав їх Невузар'адан, начальник царськóї

сторожі, і відвів їх до вавилонського царя,
до Рівли. 27 І вдарив їх вавилонський цар, і
позабива́в їх у Рівлі, у хаматовому кра́ї. І пішов
Юда на вигна́ння з своєї землі! 28 Оце той наро́д,
що вигнав Навуходоно́сор: у сьомому році — три
тисячі й двадцять і три юдеї. 29 У вісімнадцятому
році Навуходоносора вигнав він з Єрусалиму
вісім сотень тридцять і дві душі. 30 У році
двадцятому й третьому вигнав Невузар'адан,
начальник царськóї сторожі, сім сотень сорок
і п'ять душ юдеїв. Усіх душ — чотири тисячі
й шість сотень. 31 І сталося за тридцятого й
сьомого року вигна́ння Єгояки́ма, Юдиного царя,
дванадцятого місяця, двадцятого й п'ятого дня
місяця, Евіл-Меродах, цар вавилонський, у році
свого зацарюва́ння, зми́лувався над Єгояки́мом,
Юдиним царем, і вивів його з дому ув'я́знення. 32
І він говорив з ним добре, і поставив трона його
понад трона царів, що були з ним у Вавилоні.
33 І змінив в'язни́чну одежу його, і він за́вжди
їв хліб перед ним по всі дні свого життя. 34
А їжа його, їжа стала, видавалася йому від
вавилонського царя, щоденне кожного дня, аж
до дня його смерти, по всі дні його життя.

Плач Єремії

1 Як самі́тно сидить колись велелю́дне це місто,
немов удова́ воно стало! Могутнє посе́ред
наро́дів, княгиня посеред країн — воно стало
данни́цею! **2** Гірко плаче по но́чах вона, і сльо́зи
гарячі на що́ках у неї. Нема потіши́теля в неї зо
всіх, що кохали її, — її зрадили всі її дру́зі, вони
ворогами їй стали! **3** Юдея пішла на вигна́ння
з біди та з роботи тяжко́ї, вона оселилася
поміж пога́нами, спочи́нку собі не знайшла!
Догнали її всі її переслі́дники серед тісно́т. **4**
Доро́ги сіонської до́ньки сумні́, бо немає на
свято проча́н! Усі брами її попусті́ли, зідхає
свяще́нство її, посумні́лі дівчата її, а вона —
гірко їй! **5** Її грабівники́ взяли го́ру над нею, і
добре веде́ться її ворогам, бо їй завдав смутку
Госпо́дь за числе́нність у неї гріхів: Немовлята її
до поло́ну пішли перед ворогом. **6** І відійшла
від сіонської до́ньки вся вели́чність її. Її князі́
стали, немов о́лені ті, що паші собі́ не знахо́дять,
— і йдуть у безси́ллі перед переслі́дником. **7**
У дні лиха свого та стражда́ння свого́ дочка
єрусалимська спога́дує всі свої ска́рби, — що
були від днів давніх, як наро́д її впав був у
руку ворожу, і не було́, хто б їй поміч подав.
Вороги споглядали на неї, і сміялись з руїни
її. **8** Дочка єрусалимська гріхом прогріши́лась,
тому́ то нечистою стала, усі, що її шанували,
пого́рджують нею, наготу́ бо її вони бачили! І
зідхає вона, й відверта́ється взад. **9** Нечистість її
на подо́лках у неї. Вона не згадала свого кінця, та
й упала преди́вно, і ніко́го нема, хто б потішив її.
„Побач, Господи, горе моє, бо звели́чився ворог!“
10 Гноби́тель простяг свою руку на всі її ска́рби,
і бачить вона, що в святиню її увіходять пога́ни,
про яких наказав Ти: „Не ввійдуть вони в твої
збо́ри!“ **11** Увесь наро́д її сто́гне, шукаючи хліба,
свої ска́рби кошто́вні за їжу дають, аби́ тільки
душу свою проживи́ти. „Зглянься, Господи, і
подивися, яка стала пого́рджена я!“ **12** Не вам
ка́жучи, гляньте й побачте, усі, хто дорогою йде:
чи є такий біль, як мій біль, що завда́ний мені,
що Госпо́дь засмути́в ним мене у день лютого
гніву Свого́? **13** Із височини́ Він послав в мої
кості огонь, і над ними він запанува́в! Розтяг
сітку на но́ги мої, повернув мене взад, учинив
Він мене́ спустошілою, увесь день боля́щою.
14 Ярмо́ моїх про́гріхів зв'я́зане міцно рукою
Його, плету́ться вони та прихо́дять на шию
мою! Він зробив, що спіткну́лася сила моя,
Господь передав мене в руки такого, що й
зве́стись не мо́жу. **15** Усіх моїх сильних Господь
поскида́в серед мене, мов на свято зібра́ння, Він
скликав на мене, щоб моїх юнаки́в поторо́щити,
як у чави́лі, стоптав Господь ді́вчину, Юдину
до́ньку. **16** За оцим плачу я, око моє, — моє
око слізьми́ заплива́є! бо дале́ко від мене
втіши́тель, що душу мою оживив би; мої діти
поне́хтувані, бо посили́вся ворог! **17** Сіонська
дочка́ простягла свої руки, — немає розра́дника
їй: Госпо́дь наказав проти Якова довкола нього
його ворогам, донька єрусали́мська нечистою
стала між ними. **18** „Справедливий Господь, а я
слову Його неслухня́на була́. Послухайте но, всі
наро́ди, і побачте мій біль: дівчата мої та мої
юнаки́ у неволю пішли́! **19** Взивала до дру́зів
своїх, та вони обману́ли мене! Свяще́нство моє
й мої ста́рші вмирають у місті, шукаючи їжі
собі, щоб душу свою поживи́ти. **20** Зглянься,
Господи, — тісно мені! Моє нутро бенте́житься,
перевертáється серце моє у мені, бо була́ зовсі́м
неслухня́на. На вулиці меч осиро́чував, а в
до́мі — смерть. **21** Почули, що я ось стогну́, й
немає мені потіши́теля, вчули про лихо моє всі
мої вороги́, — та й зраді́ли, що Ти це зроби́в.
Спровадив Ти день, що його заповів, — бодай
ста́лося їм, як мені! **22** Бодай перед обличчя
Твоє прийшло все їхнє лихо, — і вчини їм, як Ти
учинив ось мені за гріхи мої всі, — бо числе́нні
стогна́ння мої, моє ж серце боля́ще“.

2 Як захма́рив Господь в Своїм гніві сіо́нську
дочку́! Він кинув із неба на зе́млю пишно́ту
Ізраїля, і не згадав у день гніву Свого́ про
підні́жка ногам Своїм, — **2** понищив Господь, не
помилував жи́тла всі Яковові. Він позбу́рював
у гніві Своїм у дочки́ Юди тверди́ні, на землю
звали́в, збезче́стив Він ца́рство й князі́в усіх
його́. **3** В люті гніву відтяв увесь Ізраїлів ріг,
прави́цю Свою відверну́в Він від во́рога, та й
запала́в проти Якова, мов той палю́чий огонь,
що навко́ло жере́! **4** Він нап'я́в Свого лу́ка,
як ворог, проти́вником стала прави́ця Його́,
і Він вибив усе, що для ока було пожада́не,
у скинії до́ньки сіонської вилив запе́клість
Свою, як огонь. **5** Господь став, як той во́рог,
пони́щив Ізраїля Він, всі пала́ти його зруйнува́в,
тверди́ні його попусто́шив, — і Юдиній до́ньці
примно́жив зідха́ння та сто́гін! **6** Понищив
горо́жу Свою, немов у садка́, місце зборів Своїх
попусто́шив, Госпо́дь учинив, що забу́ли в Сіоні
про свято й суботу, і відки́нув царя́ та священика
в лю́тості гніву Свого́. **7** Покинув Господь Свого
же́ртівника, допусти́в побезче́стити святиню
Свою́, передав в руку во́рога му́ри пала́ців
її, — вороги́ зашуміли в Господньому домі,
немов би святко́вого дня! **8** Задумав Госпо́дь
зруйнува́ти мур сіо́нської до́ньки, Він ви́тягнув
шнура, Своєї руки не вернув, щоб не нищити,
сумни́ми вчинив передму́р'я та мур, — вони

ра́зом осла́бли, 9 її брами запа́лися в зе́млю,
пони́щив Він та полама́в її за́суви. Її цар і князі́ її
серед поганів. Немає навча́ння Зако́ну, і пророки
її не знахо́дять виді́ння від Господа. 10 Сидять
на землі та мовчать старші́ до́ньки сіо́нської,
по́рох посипали на свою голову, підпереза́лись
вере́тами, аж до землі свою го́лову єрусалимські
дівчата схили́ли. 11 Повиплива́ли від сліз мої
очі, моє ну́тро клеко́че, на землю печінка моя
вилива́ється через зане́пад дочки́ мого люду,
коли немовля́ й сосуне́ць умліва́ють голодні на
пло́щах міськи́х. 12 Вони кви́лять своїм матеря́м:
„Де пожи́ва й вино?“ І ску́люються, як ране́ний,
на пло́щах міськи́х, коли ду́ші свої випускають
на лоні своїх матері́в. 13 Що засві́дчу тобі, що
вподо́блю до тебе, о єрусалимська до́чко? Що
вчиню́ тобі рі́вним, щоб тебе звесели́ти, о діво, о
до́чко сіонська? Бо велика, як море, руїна твоя́,
— хто тебе поліку́є? 14 Пророки твої провіща́ли
для тебе марно́ту й фальши́ве, і не відкривали
твого гріха́, щоб долю твою відверну́ти, — для
тебе вбачали пророцтва марно́ти й вигна́ння. 15
Усі, що проходять дорогою, плещуть у долоні на
тебе, і посви́стують та головою свое́ю хита́ють
над до́нькою Єрусалиму та кажуть: „Хіба це те
місто, що про ньо́го казали: Корона пишно́ти,
розра́да всієї землі?“ 16 Усі вороги твої па́щу на
тебе роззя́влюють, сви́щуть й зубами скрего́чуть
та кажуть: „Ми поже́рли її. Оце справді той день,
що чекали його, — знайшли ми і бачимо його!“
17 Учинив Господь те, що заду́мав, Він ви́повнив
слово Своє, що його наказав від днів да́вніх: усе
зруйнував, і милосердя не мав, і ворога втішив
тобою, Він ро́га підійняв супроти́вних твоїх. 18
Їхнє серце до Господа крик підіймає, о муре, о
до́чко Сіону! Проливай, як потік, сльози вдень
та вночі, не давай відпочи́нку собі, нехай не
спочи́не зіни́ця твоя! 19 Уставай, голоси уночі
на поча́тку сторо́жі! Виливай своє серце, мов
во́ду, навпроти обли́ччя Господнього! Підійми
ти до Нього доло́ні свої за душу своїх немовля́т,
що від голоду мліють на розі всіх вулиць! 20
Споглянь, Господи, і подивися, кому́ Ти зробив
отаке? Чи конечним було, щоб жінки́ їли плід
свій, своїх немовля́т, яких ви́плекали? Щоб був у
святині Господній заби́тий священик і пророк?
21 Лежать на землі на вулицях ря́дом юнак
та стари́й. Попа́дали діви мої та мої парубки́
від меча́, — Ти побив їх в день гніву Свого́,
порізав, не мав милосердя. 22 Ти викли́кував,
мов на день свята, жахо́ти мої із довкі́лля, — і
врято́ваного не було́, і позоста́льця в день гніву
Господнього, — повигублював ворог мій тих,
кого ви́плекала та зрости́ла була́.

3 Я той муж, який бачив біду́ від жезла́ Його
гніву, — 2 Він прова́див мене й допрова́див
до те́мряви, а не до світла. 3 Лиш на мене
все зно́ву обе́ртає руку Свою́ цілий день. 4
Він ви́снажив тіло моє й мою шкіру, мої кості
сторо́щив, 5 обгородив Він мене, і мене оточи́в
гіркото́ю та му́кою, 6 у темно́ті мене посадив,
мов померлих давно́. 7 Обгороди́в Він мене — і
не ви́йду, тяжки́ми вчинив Він кайда́ни мої. 8 І
коли я кричу́ й голошу́, затикає Він вуха Свої на
молитву мою, 9 Камінням обте́саним обгородив
Він доро́ги мої, повикри́влював стежки́ мої. 10
Він для мене ведме́дем чату́ючим став, немов
лев той у схо́вищі! 11 Поплутав доро́ги мої та
розша́рпав мене́, учинив Він мене опусто́шеним!
12 Натягнув Свого лука й поставив мене, наче
ціль для стріли́, — 13 пустив стрі́ли до ни́рок моїх
з Свого сагайдака́ 14 Для всього наро́ду свого я
став посміхо́виськом, глумли́вою піснею їхньою
цілий день. 15 Наси́тив мене гіркото́ю, мене
напоїв полино́м. 16 І стер мені зу́би жорство́ю,
до по́пелу кинув мене, 17 і душа моя спо́кій
згубила, забув я добро́. 18 І сказав я: Загублена
сила моя, та моє сподіва́ння на Господа. 19
Згадай про біду́ мою й му́ку мою, про поли́н та
отру́ту, — 20 душа моя згадує безпереста́нку про
це, і гнеться в мені. 21 Оце я нага́дую серцеві
своєму, тому то я маю надію: 22 Це милість
Господня, що ми не поги́нули, бо не нокінчи́лось
Його милосердя, — 23 нове́ воно кожного ра́нку,
велика бо вірність Твоя! 24 Господь — це мій
у́діл, — говорить душа моя, — тому́ я надію
на Нього склада́ю! 25 Господь добрий для тих,
хто наді́ю на Нього кладе́, для душі, що шукає
Його́! 26 Добре, коли люди́на в мовча́нні надію
кладе́ на спасі́ння Господнє. 27 Добре для мужа,
як носить ярмо́ в своїй мо́лодості, — 28 нехай
він самі́тно сидить і мовчить, як поклав Він на
нього його́; 29 хай закриє він по́рохом у́ста свої,
може є ще надія; 30 хай що́ку тому підставля́є,
хто його б'є, своєю ганьбою наси́чується. 31
Бо Господь не наві́ки ж покине! 32 Бо хоч Він
і засму́тить кого, проте зми́лується за Своєю
великою ми́лістю, — 33 бо не мучить Він з серця
Свого́, і не засмучує лю́дських синів. 34 Щоб
топта́ти під своїми ногами всіх в'я́знів землі,
35 щоб перед обличчям Всевишнього право
люди́ни зігнути, 36 щоб гноби́ти люди́ну у справі
судо́вій його́, — оцьо́го не має на оці Госпо́дь!
37 Хто то скаже — і станеться це, як Господь
того не наказав? 38 Хіба не виходить усе з уст
Всевишнього, — зле та добре? 39 Чого ж нарікає
люди́на жива? Нехай ска́ржиться кожен на гріх
свій. 40 Пошукаймо доріг своїх та дослі́дімо, і
верні́мось до Господа! 41 підійми́мо своє серце

та руки до Бога на небі! 42 Спроневі̂рились ми
й неслухня́ними стали, тому́ не пробачив Ти
нам, 43 закрився Ти гнівом і гнав нас, убивав,
не помилував, 44 закрив Себе хмарою, щоб до
Тебе молитва моя не дійшла. 45 Сміття́м та
оги́дою нас Ти вчинив між наро́дами, 46 наші всі
вороги́ пороззявля́ли на нас свого рота, 47 страх
та яма на нас поприхо́дили, руїна й погибіль.
48 Моє око сплива́є пото́ками во́дними через
нещастя дочки́ мого люду. 49 Виливається око
моє безупи́нно, нема бо пере́рви, 50 аж поки не
згля́неться та не побачить Госпо́дь із небе́с, —
51 моє око вчиняє журбу́ для моєї душі через
до́чок усіх мого міста. 52 Ло́влячи, ло́влять
мене, немов птаха, мої вороги безпричи́нно, 53
життя моє в яму замкну́ли вони, і камі̂ннями
кинули в мене. 54 Пливуть мені во́ди на го́лову,
я говорю́: „ Вже погу́блений я!“ 55 Кликав я,
Господи, Йме́ння Твоє́ із найглибшої ями, 56 Ти
чуєш мій голос, — не захо́вуй же ву́ха Свого від
зо́йку мого́, від блага́ння мого! 57 Ти близьки́й
того дня, коли кличу Тебе, Ти говориш: „Не
бійся!“ 58 За душу мою Ти змагався, о Господи,
життя моє викупив Ти. 59 Ти бачиш, о Господи,
кривду мою, — розсуди ж Ти мій суд! 60 Усю
їхню по́мсту ти бачиш, всі за́думи їхні на мене,
61 Ти чуєш, о Господи, їхні нару́ги, всі за́думи
їхні на ме́не, 62 мову повста́нців на мене та
їхнє буркоті̂ння на мене ввесь день. 63 Побач
їхнє сиді̂ння та їхнє встава́ння, — як за́вжди
глумли́ва їхня пісня! 64 Заплати їм, о Господи,
згідно з чином їхніх рук! 65 Подай їм темно́ту
на серце, прокля́ття Твоє нехай буде на них! 66
Своїм гнівом жени їх, і ви́губи їх з-під Господніх
небе́с!

4 Як поте́мніло золото, як відмінилося щире те
золото добре, як на ро́зі всіх вулиць камі̂ння
святе порозки́дане! 2 Кошто́вні сіонські сини,
щирим золотом важені, як тепер ось за гли́няний
по́суд полі̂чені, за чин рук ганча́рських! 3 На́віть
шакали витя́гують пе́рса, годують своїх молодя́т,
а до́ня народу мого жорсто́ка, мов струсі в
пустині: 4 язик сосунця́ до його піднебі̂ння від
спра́ги прилип. Хліба жадають собі немовля́та,
— й немає ніко́го, хто б їм відломи́в. 5 Ті,
що їли присма́ки, — на вулицях з голоду
мліють; ті, що ви́плекані на пурпу́рі, — тепер
смітники́ обійма́ють. 6 І більшою стала вина
доньки люду мого́ за про́гріх Содо́му, що був
переве́рнений вмить, — і не торка́лися руки
до нього. 7 Її можновла́дці чистіші від снігу
були́, біліші від молока, їхнє тіло червоне, мов
пе́рли, їхній вигляд — сапфі̂р, — 8 а тепер їхній
вигляд чорніший за са́жу, не розпізнаю́ть їх
на вулицях, їхня шкіра стягнулась на їхній
кості̂, зробилась сухою, як дерево. 9 Забитим
мечем стало ліпше, ніж повби́ваним голодом, що
гинуть проко́лені, за браком плоді̂в польови́х. 10
Руки жінок милосе́рдних варили своїх діточо́к,
які стали пожи́вою їм під час руйнува́ння
дочки́ мого лю́ду. 11 Закінчи́в Господь лю́тість
Свою, вилив жар Свого гніву, — і запали́в
на Сіоні огонь, і поже́р він осно́ви його́! 12
Не вірили зе́мні царі та всі ме́шканці ці̂лого
світу, що ввї̂йде противник та ворог до брам
Єрусалиму. 13 Усе ста́лося це за провини
пророків його́, за неправду свяще́нства його,
що кров праведників серед нього лили́. 14 По
вулицях бродять, немов ті сліпці̂, поплямо́вані
кров'ю, так що люди не можуть діткну́тись до
о́дягу їхнього. 15 „Уступі̂ться, нечисті!“кричали
до них, „уступі̂ться, збо́чуйте, не дото́ркуйтеся!“І
повтікали вони й мандрува́ли, і казали між
лю́дьми: „Ме́шкати в нас більш не бу́дуть!“ 16
Господнє лице розпоро́шило їх, не ди́виться
більше на них, — бо вони не зверта́ли уваги на
обли́ччя священиків, до стари́х вони ласки не
мали. 17 Уже прогляді̂ли ми очі свої, даре́мно
чека́вши на поміч собі, — на варті своїй ми
чекали наро́ду, який нас не спас. 18 Чатують вони
наші кро́ки, щоб ходи́ти не могли ми по пло́щах
своїх. Кінець наш набли́зився, спо́внилися наші
дні, бо прийшов нам кінець. 19 Гноби́телі наші
скоріші були за орлів піднебе́сних, — вони
уганя́лись за нами по го́рах, на нас чатува́ли
в пустині. 20 Попав в ями живу́щий наш Дух,
Господній пома́занець, що ми говорили про
нього́: „Ми бу́демо жити в тіні̂ його серед
наро́дів“. 21 Веселися та тішся, о до́чко Едому,
що сидиш в краю Уц, — також над тобою
пере́йде злий ке́ліх, уп'єшся й ого́лишся й ти! 22
Скінчи́лася кара твоя, до́чко Сіону, — не буде
Він більше тебе виганяти, — та твоє беззако́ння
скарає Він, до́чко Едому, відкриє провини твої!

5 Згадай, Господи, що́ з нами сталося, —
зглянься й побач нашу га́ньбу, — 2 наша
спа́дщина діста́лась чужим, доми наші —
чужи́нцям! 3 Поставали ми си́ротами: нема
ба́тька, а ма́тінки наші — неначе ті вдо́ви! 4
Свою воду за срі̂бло ми п'ємо́, наші дро́ва за
гроші оде́ржуємо. 5 У поти́лицю нас поганяють,
помучені ми, і споко́ю не маємо! 6 До Єгипту
й Асирії ру́ку витя́гуємо, — щоб наси́титись
хлібом! 7 Батьки наші грішили, але їх нема, — а
ми двигаємо їхні прови́ни! 8 Раби запанува́ли
над нами, і немає ніко́го, хто б ви́рятував з їхньої
руки. 9 Нара́жуючи свою душу на меч у пустині,
достаємо свій хліб. 10 Шкіра наша, мов піч, —
попали́лась з пекучого голоду, 11 Жінок на Сіоні
безче́стили, дівчат — по Юдейських містах. 12

Князі їхньою рукою повішені, лиця стари́х не
пошано́вані. 13 Юнаки́ носять камінь млино́вий,
а хлопці під ношею дров спотика́ються. 14
Перестали сидіти старші в брамі, юнаки́ — свою
пісню співати, 15 втіха нашого серця спини́лась,
наш та́нець змінивсь на жало́бу. 16 Спа́ла корона
у нас з голови́, о горе, бо ми прогріши́лись,
— 17 тому́ наше серце боля́ще, тому́ наші очі
поте́мніли, 18 через го́ру Сіон, що спусто́шена,
бро́дять лисиці по ній. 19 Пробува́єш Ти, Господи,
вічно, Твій престо́л з роду в рід: 20 Нащо ж на́с
забуваєш навік, покидаєш на довгі дні нас? 21
Приверни́ нас до Себе, о Господи, — і ве́рнемось
ми, віднови́ наші дні, як давніше було́! 22 Хіба́
Ти цілко́м нас відкинув, прогнівавсь занадто на
нас?

Єзекіїль

1 І сталося тридцятого року, четвертого місяця,
п'ятого дня місяця, коли я був серед
полоне́них над річкою Кева́р, відкри́лося небо, і
побачив я Божі виді́ння. **2** П'ятого дня місяця,
— це п'ятий рік поло́ну царя Єгояки́ма, — **3**
сталося Господнє слово до Єзекіїля, сина Бузі́,
священика, у халдейському кра́ї над річкою
Кева́р, і була там над ним Господня рука. **4**
І побачив я, аж ось бурхли́вий вітер насува́в
із пі́вночі, велика хмара та палю́чий огонь; а
навколо неї — ся́йво, а з сере́дини його — ніби
блискуча мідь, з-посеред огню. **5** А з сере́дини
його — подоба чотирьох живих істо́т, а оце їхній
вид: вони мали подобу люди́ни. **6** І кожна мала
чотири обли́ччі, і кожна з них мала чотири
крилі́. **7** А їхня нога — нога про́ста, а стопа́ їхньої
ноги — як стопа телячої ноги, і вони ся́яли, як
ніби блискуча мідь. **8** А під їхніми кри́лами були
лю́дські руки на чотирьох сторона́х їхніх, і вони
четверо мали свої обличчя та свої кри́ла. **9** Їхні
кри́ла приляга́ли одне до о́дного, не оберта́лися
в ході своїй, — кожне ходило просто наперед
себе. **10** А подо́ба їхнього обличчя — обличчя
люди́ни та обличчя лева мали вони четверо з
прави́ці, а обличчя вола мали вони четверо з
ліви́ці, і обличчя орла мали вони четверо. **11**
А їхні обличчя та їхні кри́ла були розді́лені
вгорі́; у кожного двоє крил злучувалнся одне з
о́дним, і двоє закривали їхнє тіло. **12** І кожна
ходила просто перед себе. Туди, куди бажа́в
дух ходити, вони йшли, не оберта́лися в ході
своїй. **13** А подоба тих істо́т була на вид вугі́лля
з огню, вони палали на вигляд смолоски́пів;
той огонь прохо́джувався поміж істо́тами. І
огонь мав сяйво, і з огню вихо́дила бли́скавка.
14 І ті живі істо́ти бігали й верталися, немов
бли́скавка. **15** І придивився я до тих істот, аж
ось по одно́му колесі на землі при тих живих
істотах, при чотирьох їхніх обличчях. **16** Вид
тих коле́с та їхній ви́ріб — як вигляд хризолі́ту,
й одна подоба їм чотирьом, а їхній вид та їхній
виріб — ніби ко́лесо в колесі. **17** Вони ходили в
ході своїй на чотири бо́ки, не оберта́лися в ході
своїй. **18** А їхні обі́ддя були високі та страшні́; і
їхнє обі́ддя довко́ла в чотирьох їх було повне
оче́й. **19** І коли ходили ті живі істоти, ходили й
ті коле́са при них; а коли ті істоти підіймалися
з-над землі, підіймалися й ті коле́са. **20** Куди
бажав дух ходити, ішли, куди мав той дух іти;
і ті коле́са підіймалися з ними, бо в коле́сах
був дух істот. **21** Коли ті йшли, ходили й вони;
а коли ті стояли — стояли й вони; а коли ті
підійма́лися з-над землі, підіймалися з ними й
ті коле́са, бо був дух істот у тих коле́сах. **22** А на
головах тих живих істот була подоба небозво́ду,
ніби грізний криштáль, розтя́гнений над їхніми
голова́ми згори. **23** А під цим небозво́дом були
їхні про́сті кри́ла, зве́рнені одне до о́дного. У
кожної було по двоє крил, що закривали їм їхні
тіла́. **24** А коли вони йшли, чув я шум їхніх крил,
як шум великої води, як голос Всемогу́тнього,
звук га́мору, як табо́ру. А коли вони ставали,
опадали їхні крила. **25** І розлягався голос з-
над небозво́ду, що над їхньою головою. І коли
вони ставали, опадали їхні кри́ла. **26** А згори
небозво́ду, що над їхньою головою, була подоба
трону на вигляд каменя сапфі́ру; а на подобі
трону була подоба на вигляд люди́ни, на ньому
згори. **27** І бачив я ніби блискучу мідь, на вид
огню в сере́дині його навколо, від виду сте́гон
його й вище, а від виду сте́гон його й до долу
бачив я ніби огонь та ся́йво навко́ло нього. **28**
Як ви́гляд весе́лки, що буває в хмарі в дощови́й
день, такий був ви́гляд сяйва навко́ло. Це був
ви́гляд подоби Господньої слави! І коли я це
побачив, я впав на обличчя своє, і почув голос,
що говорив.

2 І сказав Він до мене: „Сину лю́дський, зведи́ся
на ноги свої, — і Я буду говорити з тобою!“
2 І ввійшов в мене дух, коли Він говорив до
мене, і звів мене на мої ноги, і я чув Того, Хто
говорив до мене. **3** І сказав Він до мене: „Сину
лю́дський, Я посилаю тебе до Ізраїлевих синів,
до людей бунтівникі́в, що бунту́ються проти
Мене. Вони та їхні батьки́ відпали від Мене аж
до цього дня! **4** А ці сини, що Я посилаю тебе до
них, зухва́лого обличчя та тверд́ого серця. І ти
скажеш до них: Так говорить Господь Бог! **5** А
вони чи послухаються, чи занеха́ють, — бо вони
дім ворохо́бний, — то пізнають, що пророк був
серед них. **6** А ти, сину лю́дський, не бійся їх, і
не бійся їхніх слів, хоч вони для тебе будя́ччя та
терни́на, і ти сидиш між скорпіо́нами. Слів їхніх
не бійся, а їхнього вигляду не лякайся, бо вони
дім ворохо́бний. **7** І будеш говорити до них Мої
слова́, — чи вони послухаються, чи занеха́ють,
бо вони ворохо́бні. **8** А ти, сину лю́дський,
послухай, що кажу́ Я тобі: Не будь ворохо́бний,
як цей дім ворохо́бности, — відкрий свої уста
та з'їж, що Я тобі дам“. **9** І побачив я, аж ось до
мене простя́гнена рука, а в ній звій книжко́вий.
10 І Він розгорну́в його перед моїм обличчям,
— а він попи́саний спе́реду та зза́ду. І було на
ньому написано пісні плачу́, стогін та горе.

3 І сказав Він до мене: „Сину лю́дський, з'їж,
що зна́йдеш! З'їж цього зво́я, і йди, говори
до Ізраїлевого дому!“ **2** І відкрив я свої уста, і

Він дав мені з'їсти цього зво́я. 3 І сказав Він до
мене: „Сину лю́дський, нагодуй свого живота, і
напо́вни своє нутро́ тим звоєм, що даю Я тобі!“І
я з'їв. І був він в устах моїх солодкий, як мед. 4 І
сказав Він до мене: „Сину лю́дський, іди, ввійди
до Ізраїлевого дому, і говори до них Моїми
слова́ми. 5 Бо ти по́сланий не до наро́ду чужої
мови та тяжко́го язика, але до Ізра́їлевого дому,
6 не до числе́нних наро́дів чужої мови та тяжко́го
язика, що ти не розумієш їхніх слів. Та коли б і
до них посла́в тебе, вони будуть слухати тебе! 7
Але́ Ізраїлів дім не захоче слу́хатися тебе, бо
вони не хо́чуть слухатися Мене, бо ввесь Ізраїлів
дім — твердоло́бі та жорстокосе́рді вони! 8 Ось
Я зробив твоє обличчя тверди́м проти їхнього
обличчя, і чоло́ твоє тверди́м проти ло́ба їхнього.
9 Як той діяма́нт, тверді́шим від скелі, зробив
Я чоло́ твоє, — не бійся їх, і не лякайся перед
ними, бо вони дім ворохо́бности!“ 10 І сказав
Він до мене: „Сину лю́дський, усі Мої слова́, які
говорю́ Я до тебе, візьми в своє серце та слухай
ву́хами своїми. 11 І йди, піди до вигна́нців, до
синів твого наро́ду, і будеш говорити до них і
скажеш їм: Так говорить Господь Бог, — а вони
чи послухаються, чи занеха́ють“. 12 І підійняв
мене Дух, і я почув за собою гу́ркіт громово́го
голосу: „Благослове́нна слава Господня!“із свого
місця, 13 і шум крил живих істот, що дотика́лись
одне об о́дне, і цо́кіт коліс рівноча́сно з ними,
і гу́ркіт громово́го голосу! 14 І Дух підійняв
мене, і взяв мене, і йшов я огі́рчений в лю́тості
духа свого, а Господня рука була надо мною
сильна́! 15 І прийшов я до вигна́нців в Тел-Авіві,
що сидять при річці Кева́р, і там, де вони сидять,
сидів і я там серед них сім день остовпі́лий. 16 І
сталося в кінці семи день, і було слово Господнє
до мене таке: 17 „Сину лю́дський, Я настанови́в
тебе вартови́м для Ізраїлевого дому, — і як
почуєш ти слово з уст Моїх, то остережи́ їх від
Мене. 18 Коли Я скажу́ безбожному: „Конче
помреш“, а ти не остереже́ш його й не будеш
говорити, щоб остерегти́ несправедливого від
його несправедливої дороги, щоб він жив, то цей
безбожний помре за свою провину, а його кров Я
зажада́ю з твоєї руки! 19 Але ти, коли остереже́ш
несправедливого, а він не ве́рнеться від своєї
несправедливости та від своєї несправедливої
дороги, він помре за свою провину, а ти душу
свою врятува́в. 20 А коли праведний відвернеться
від своєї справедливости та зробить кривду, то
я покладу́ спотика́ння перед ним, — і він помре,
бо ти не остеріг його. Він за гріх свій помре,
і не згадаються його праведні вчинки, які він
робив, і кров його з твоєї руки Я буду жадати!
21 А ти, коли остереже́ш справедливого, щоб
справедливий не грішив, і він не згрішив, то
жити — буде він жити, бо був остере́жений, а ти
душу свою врятував“. 22 І була́ там надо мною
Господня рука, і сказав Він до мене: „Устань,
вийди до долини, і там Я бу́ду говорити з
тобою“. 23 І встав я, і вийшов до долини, аж ось
там стояла слава Господня, як та слава, яку я
бачив над річкою Кева́р. І впав я на обличчя
своє. 24 Та ввійшов у мене Дух, і звів мене на
но́ги мої. І Він говорив зо мною й сказав мені:
„Увійди, замкни́ся в сере́дині свого дому! 25 А
ти, сину лю́дський, — ось дадуть на тебе шну́ри, і
зв'яжуть тебе ними, і ти не ви́йдеш з-поміж них!
26 А язик твій приліплю́ до твого піднебі́ння, і ти
занімієш, і не будеш їм більш докоряти, бо вони
— дім ворохо́бний. 27 А коли Я говоритиму з
тобою, то відкрию твої уста, і ти скажеш до них:
„Так говорить Господь Бог“. Хто хоче слухати
— нехай слухає, а хто хоче занеха́ти — нехай
занеха́є, бо вони дім ворохо́бний!

4 А ти, сину лю́дський, візьми собі цегли́ну,
і поклади її перед собою, і накре́слиш на ній
місто Єрусалим. 2 І постав проти нього обло́гу, і
збудуй проти нього ба́шту, і ви́сип ва́ла навко́ло
нього, і постав проти нього табо́ри ві́йська, і
постав проти нього муроло́ми. 3 І візьми собі
залізну ско́вороду, і постав її ніби залізною
стіною поміж собою та між тим містом, і зверни
своє обличчя до нього, і буде воно в обло́зі, і
ти обля́жеш його. Це ознака для Ізраїлевого
дому! 4 А ти лягай на лівий свій бік, і поклади
на нього провину Ізраїлевого дому. За числом
днів, що будеш лежати на ньому, ти будеш
носити їхню провину. 5 І Я призна́чив тобі роки
їхньої провини за числом днів, — три сотні й
дев'ятдеся́т днів, і ти бу́деш носити провину
Ізраїлевого дому. 6 А коли ти це скінчи́ш,
то ляжеш удру́ге, на правий свій бік, і бу́деш
носити провину Юдиного дому сорок день, —
один день за один рік Я тобі призна́чив. 7 І
на обло́гу Єрусалиму зверни своє обличчя та
відкрите раме́но своє, і бу́деш пророкувати на
нього. 8 І ось Я накладу́ на тебе шну́ри, і ти
не пове́рнешся з боку одно́го на інший бік, аж
поки ти не закінчи́ш днів своєї облоги. 9 А
ти візьми собі пшениці та ячме́ню, і бобі́в та
сочеви́ці, і проса та ви́ки, і даси їх до одно́го
по́суду, і зробиш із них собі хліб, за кі́лькістю
днів, що лежа́тимеш на боці своєму, — три сотні
й дев'ятдеся́т день будеш те їсти. 10 А ї́жа твоя,
яку будеш ти їсти, буде вагою двадцять ше́клів
на день, час від ча́су будеш це їсти. 11 І воду
будеш пити мірою, шоста частина гі́на, час від
ча́су будеш пити. 12 І їстимеш це, як ячмінного
калача́, і будеш пекти це на кава́лках лю́дського

калу, перед їхніми очи́ма“. 13 І сказав Господь:
„Так будуть їсти Ізраїлеві сини свій нечистий
хліб серед тих наро́дів, куди Я їх ви́жену“. 14 А
я відказав: „О Господи, Боже, ось душа моя не
занечи́щена, і па́дла та розшмато́ваного звірями
я не їв від мо́лодости своєї й аж дотепер, і м'ясо
нечисте не вхо́дило в мої уста“. 15 І сказав Він до
мене: „Дивися, Я дав тобі това́рячий гній замість
лю́дського калу, — і ти зроби на ньому свій
хліб!“ 16 І сказав Він до мене: „Сину лю́дський,
ось Я поламаю підпо́ру хліба в Єрусалимі, і
будуть їсти хліб за вагою та в страху́, а воду
будуть пити за мірою та зо сму́тком, 17 щоб
відчули вони брак хліба та води, і жахну́лися
один з о́дним, і вони зни́діють за свій гріх!

5 А ти, сину лю́дський, візьми собі го́строго
меча, як бритву стрижіїв; візьми його собі,
і проведи ним по голові своїй та по бороді
своїй. І візьми собі вагові́ ша́льки, і поділи
те воло́сся. 2 Третину спали в огні посеред
міста, коли ви́повняться дні обло́ги; і візьми
другу третину, і посічи мечем навко́ло нього, а
третину розпороши́ на вітер, і Я ви́тягну меча за
ними. 3 І візьми звідти мале число воло́сся, і
зав'яжи його в своїх по́лах. 4 І візьми із нього
ще, і кинь його до сере́дини огню, і спали його
в огні, — з нього вийде огонь на ввесь Ізраїлів
дім“. 5 Так говорить Господь Бог: „Цей Єрусалим
— Я поставив його в сере́дині народів, а довкі́лля
його — країни. 6 Та він став проти постанов
Моїх більше від пога́нів, а проти устав Моїх —
більше від тих країн, що навколо нього, бо права́
Мої вони відкинули, а устави Мої — не ходили
вони ними. 7 Тому́ так говорить Господь Бог: За
те, що ви ворохо́билися більше від тих поган,
що навколо вас, й уставами Моїми не ходили,
і постанов Моїх не вико́нували, а робили за
постановами тих поган, що навколо вас, 8 тому́
так говорить Господь Бог: Ось Я проти тебе,
Сам Я, і зроблю́ серед тебе суди́ перед очи́ма
тих поган! 9 І зроблю́ на тобі те, чого Я не
робив, і нічого подібного вже не зроблю́, за
гидо́ти твої. 10 Тому́ серед тебе батьки будуть
їсти синів, а сини будуть їсти батьків своїх,
і виконаю над тобою при́суди, і розпоро́шу
ввесь останок твій на всі вітри́! 11 Тому, як
живий Я, говорить Господь Бог, — за те, що
ти занечи́стив святиню Мою всіма́ гидо́тами
своїми та всіма́ обри́дженнями своїми, то теж Я
відкину тебе, й око Моє не матиме милосердя, і
Сам Я не змилосе́рджуся! 12 Третина твоя помре
від морови́ці й загине від голоду серед тебе,
а третина попа́дає від меча в твоїх околицях,
а третину розпоро́шу на всі вітри́, і витягну
за ними меча! 13 І доки́нчиться гнів Мій, і Я
заспоко́ю Свою лють проти них, і задовольню́ся.
І пізнають вони, що Я, Господь, говорив у
горли́вості Своїй, коли докона́ю Свою лютість на
них! 14 І зроблю́ тебе руїною та га́ньбою серед
людів, що навколо тебе, перед очи́ма кожного,
хто буде прохо́дити. 15 І стане ш га́ньбою та
посміхо́виськом, осторогою та остовпі́нням для
народів, що навколо тебе, коли буду виконувати
на тобі при́суди гнівом та люттю, та лютими
карта́ннями. Я, Господь, оце говорив! 16 Коли
Я пошлю́ на них злі стрі́ли голоду, що будуть
нищівни́ми, що пошлю́ їх понищити вас та
примно́жу голод на вас, то Я злама́ю вам підпо́ру
хліба, — 17 і пошлю на вас голод та злу звірину́, і
позбавлю тебе дітей, і морови́ця та кров пере́йде
серед тебе, і спрова́джу на тебе меча. Я, Господь,
оце говорив!“

6 І було мені слово Господнє таке: 2 „Сину
лю́дський, зверни своє обличчя до Ізраїлевих
гір, і пророкуй на них, 3 та й скажеш: Гори
Ізраїлеві, послухайте сло́ва Господа Бога! Так
говорить Господь Бог гора́м та підгі́ркам, і
рі́чищам та долинам: Ось Я спрова́джу на вас
меча, і ви́гублю ваші па́гірки, — 4 і будуть
опусто́шені ваші же́ртівники, і будуть розби́ті
ваші фіґури сонця, і кину Я ваших побитих перед
вашими божка́ми! 5 І дам трупи Ізраїлевих синів
перед їхніми божка́ми, і розпоро́шу ваші кості
навколо ваших же́ртівників. 6 По всіх місцях
вашого перебува́ння міста́ будуть поруйно́вані,
а па́гірки попусто́шені, щоб ваші же́ртівники
були поруйно́вані та побезче́щені, і щоб були
розтро́щені й перестали існувати ваші божки́, і
були розби́ті ваші фіґури сонця, і були стерті
ваші діла́, 7 І впаде́ забитий між вами, і ви
пізнаєте, що Я — Госпо́дь! 8 А Я позоставлю
з вас решту, бо будете мати врято́ваних від
меча серед наро́дів, коли ви будете розпоро́шені
серед країн. 9 І ваші врятовані згадають про
Мене серед наро́дів, куди бу́дуть за́брані до
поло́ну, коли Я зламаю їхнє блудне́ серце, що
відпало від Мене, та їхні очі, що пере́люб чинили
з своїми божка́ми, і вони самі бу́дуть бри́дитися
тих злих речей, що робили, щодо всіх їхніх
гидо́т. 10 І пізна́ють вони, що Я — Госпо́дь, і що
Я не нада́рмо говорив, що вчиню́ їм оцю злу
річ! 11 Так говорить Господь Бог: Удар своєю
долонею й ту́пни ногою своєю, і скажи: Горе
за всі злі вчинки Ізраїлевого дому, за які вони
попа́дають від меча, голоду та морови́ці! 12
Той, хто далекий, помре від морови́ці, а хто
близьки́й — впаде від меча, а хто позостане та
буде врято́ваний — помре від голоду. І так Я
ви́кінчу Свою лютість на них! 13 І пізна́єте ви,
що Я — Госпо́дь, коли їхні забиті будуть лежати

серед їхніх божкі́в навколо їхніх же́ртівників на
всякім високім підгі́р'ї, на всіх щита́х гір, і під
усяким зеленим деревом, і під усяким густим
дубом, на місці, де вони прино́сили приємні
пахощі для всіх своїх божкі́в. 14 І Я ви́тягну руку
Свою на них, і зроблю́ цей Край спусто́шенням
та пу́сткою, від пустині аж до Рівли́, по всіх
місцях їхнього сиді́ння... І пізнають вони, що Я
— Госпо́дь!"

7 І було́ мені слово Господнє таке: 2 „А ти,
сину лю́дський, послухай: Отак Господь Бог
промовляє до кра́ю Ізраїлевого: Кіне́ць, надійшов
той кінець на чотири окра́йки землі! 3 На те́бе
тепер цей кінець, і пошлю́ Я на те́бе Свій гнів,
і тебе́ розсуджу́ за твоїми доро́гами, і на тебе
складу́ всі гидо́ти твої. 4 І око Моє над тобою
не зми́лується, і милосе́рдя не бу́ду Я мати, бо
доро́ги твої Я на тебе складу́, а гидо́ти твої серед
тебе зоста́нуть, і пізнаєте ви, що Я — то Господь!"
5 Отак Господь Бог промовляє: „Ось прихо́дить
біда на біду́! 6 Прихо́дить кінець, прихо́дить
кінець, — він збуди́вся на тебе, прихо́дить ось
він! 7 Надійшла твоя доля для тебе, о ме́шканче
кра́ю, приходить цей час, близьки́й той день
за́колоту, нема на гора́х крику радости. 8 Тепер
лютість Свою незаба́ром Я виллю на те́бе, і
Свій гнів докінчу́ проти те́бе, і тебе́ осуджу́ за
твоїми дорогами, і на те́бе складу́ всі гидо́ти
твої! 9 І око Моє над тобою не зми́лується, і
милосе́рдя не бу́ду Я мати, бо доро́ги твої Я на
тебе складу́, а гидо́ти твої серед тебе зали́шаться,
— і пізнаєте ви, що Я — Госпо́дь, що карає! 10
Ось той день, ось прихо́дить, доля виходить,
виро́стає кий, розцвітає пиха, 11 розвило́ся
наси́льство для ки́я безбожності! Нічого із них
не зали́шиться: ані з числе́нности їхньої, ані
з їхнього заво́рушення, ані з їхньої пишноти́.
12 Надходить той час, наближа́ється день. Хто
купує, нехай не радіє, а хто продає, хай не буде в
жало́бі, — бо сунеться лютість на все многолю́ддя
його! 13 Бо до про́даного не пове́рнеться вже
продаве́ць, хоча б залиши́вся при житті між
живими, бо пророцтво про все многолю́ддя їхнє
не відмі́ниться, і ніхто беззаконням своїм не
зміцни́ть свого життя. 14 Засу́рмлять у су́рму
та все приготу́ють, — та не піде ніхто на війну́,
бо на все многолю́ддя його Моя лютість! 15 На
вулиці — меч, морови́ця ж та голод — у домі,
хто на полі — помре від меча, а хто в місті —
зжере́ того голод та мор. 16 І врято́вані з них
повтікають, і бу́дуть на го́рах, немов голуби́
із долин, — всі бу́дуть стогна́ти, кожен за гріх
свій. 17 Усі ру́ки осла́бнуть, затремтя́ть, як вода,
всі коліна, 18 і вере́тами попідпері́зуються, і
покри́є їх страх, і на кожнім лиці буде сором,
а на всіх голова́х їхніх — жало́бна та ли́сина.
19 Вони повикида́ють на вулицю срі́бло своє,
і за ніщо́ їхнє золото стане, — їхнє срі́бло та
золото їхнє не буде могти́ врятувати їх удень
гніву Господнього, ним не наси́тять своєї душі й
свого ну́тра вони не напо́внять, бо їхня провина
була перешкодою! 20 А гордість вчинили за
славну оздо́бу свою́, у ній наробили бовва́нів
гидо́ти своєї й обри́джень своїх, тому їм оберну́
Я її на нечистість, — 21 і віддам її в руку
чужих на грабу́нок, а нечестивим землі — на
здобич. 22 І обличчя Своє відверну́ Я від них,
і вони побезче́стять Мій скарб, і ввійдуть до
нього наси́льники та й побезче́стять його́. 23
Зроби ланцюга́, бо земля перепо́внилась правом
крива́вим, а місто наси́льством напо́внилось. 24
І наведу́ Я найзліших із наро́дів, — і посядуть
вони доми їхні, і гордість вельмо́жних спиню́, —
і свя́тощі їхні побезче́щені бу́дуть! 25 Загибіль
іде, й вони будуть шукати споко́ю — та не буде
його. 26 При́йде біда до біди, й буде звістка до
звістки, і бу́дуть шукати проро́цтва в пророка, та
згине Зако́н у священиків і рада — у ста́рших. 27
Цар буде в жало́бі, і стра́хом зодя́гнеться князь,
а ру́ки наро́ду землі затремтя́ть. За доро́гами
їхніми їм учиню́, і судитиму їх — їхніми суда́ми,
і пізна́ють, що Я — то Госпо́дь!"

8 І сталося за шостого року, шостого місяця,
п'ятого дня місяця сидів я в свое́му домі, а
Юдині старші́ сиділи передо мною, — то впала
там на мене рука Господа Бога. 2 І побачив я, аж
ось подо́ба, на вигляд чоловіка: від виду сте́гон
його й дололу — огонь, а від сте́гон його й
догори — на вигляд ся́йва, ніби палаюча мідь. 3 І
витягнув Він подобу руки, і взяв мене за волосся
моєї голови, а Дух підійняв мене між землею та
між небом, і впровадив мене до Єрусалиму в
Божих виді́ннях, до входу вну́трішньої брами,
зве́рненої на пі́вніч, де місце перебува́ння і́дола,
що викли́кує заздрість. 4 І ось була там слава
Ізраїлевого Бога, як той вид, що я бачив у долині!
5 І сказав Він до мене: „Сину лю́дський, зведи
очі свої в напрямі на пі́вніч!"І звів я очі свої в
напрямі на пі́вніч, аж ось з пі́вночі, від брами
же́ртівника, був той і́дол за́здрости при вході.
6 І сказав Він до мене: „Сину лю́дський, чи ти
бачиш, що́ вони ро́блять! Це великі гидо́ти, що
Ізраїлів дім робить тут, щоб віддали́тися від
Моєї святині! Та ти зно́ву побачиш іще більші
гидо́ти". 7 І привів мене до входу подві́р'я, і
побачив я, — аж ось дірка в стіні! 8 І сказав Він
мені: „Сину лю́дський, прокопа́й дірку в стіні!"І
прокопа́в я в стіні, — аж ось вхід! 9 І сказав Він
до мене: „Увійди, і побач ті злі гидо́ти, які вони
роблять отут!" 10 І ввійшов я й побачив, аж

ось усякий вид плазуна́ та огидли́вої звірини́,
і всякі божки́ Ізраїлевого дому, накре́слені на
стіні навко́ло круго́м. 11 А сімдеся́т чоловіка зо
старши́х Ізраїлевого дому та Яазанія, Шафанів
син, що стояв посеред них, стояли перед ними,
і кожен мав у своїй руці свою кади́льницю, і
підіймалися па́хощі з хмари кади́ла. 12 І сказав
Він до мене: „Чи бачив ти, сину лю́дський, що́
роблять Ізраїлеві старші́ в темно́ті, кожен у
кімна́тах своїх ідолів? Бо говорять вони: Господь
нас не бачить, Господь покинув цей край“. 13 І
сказав Він до мене: „Ти зно́ву побачиш ще більші
гидо́ти, які вони ро́блять“. 14 І Він запрова́див
мене до входу до брами Господнього дому що
на пі́вночі, — аж ось там сидять жінки́, що
оплакували Таммуза. 15 І сказав Він до мене:
„Чи ти бачив, сину лю́дський? Ти зно́ву побачиш
гидо́ти ще більші від цих!“ 16 І Він запрова́див
мене до вну́трішнього подві́р'я Господнього
дому. Аж ось при вході до Господнього храму,
між притво́ром та між же́ртівником, було біля
двадцяти́ й п'яти чоловіка: спи́ни їхні — до
Господнього храму, а їхні обличчя — на схід, і
вони кла́нялися до сходу, до сонця. 17 І сказав
Він до мене: „Чи ти бачив, сину лю́дський? Чи
легко Юдиному дому, щоб не робити тих гидот,
які вони роблять отут? Бо вони напо́внили Край
наси́льством, і знову гнівають Мене, й ось вони
держать зелені галу́зки при но́сі своїм. 18 Тому
то й Я зроблю́ з лютістю: око Моє не змилується,
і милосердя не буду Я мати. І вони будуть
кли́кати сильним голосом в ву́ха Мої, та Я їх не
почую!“

9 І кликнув Він в уші мої сильним голосом,
кажучи: „Набли́зьте кара́телів міста, і кожен
нехай має в своїй руці свої нищівні́ знаря́ддя“. 2
І ось прийшли шість чоловіка з дороги горі́шньої
брами, що зве́рнена на пі́вніч, і кожен мав у своїй
руці свої знаря́ддя розбива́ння, а серед них один
чоловік був одя́гнений в льняне́, а пи́сарський
калама́р був при сте́гнах його. І вони прийшли,
і стали при мідяно́му же́ртівнику. 3 А слава
Ізраїлевого Бога підняла́ся з-над Херуви́ма, що
була над ним, до порога дому. І закли́кав Він
чоловіка, одя́гненого в льняне́, що пи́сарський
калама́р був при сте́гнах його. 4 І сказав Господь
до нього: „Перейди сере́диною міста, сере́диною
Єрусалиму, і зроби зна́ка на чо́лах людей, що
зідхають та стогнуть над усіма́ тими гидо́тами,
що робляться в його сере́дині“. 5 А до інших
Він сказав при мені: „Ходіть за ним у місті, і
вбивайте; нехай ваше око не має милосердя, і
ви не зми́луйтеся! 6 Старо́го, юнака, і ді́вчину, і
дітей та жінок позабива́йте дощі́нту, а до кожної
люди́ни, що на ній цей знак, не піді́йдете; а
зачне́те від Моєї святині“. І зачали́ вони від
тих старих людей, що були перед домом. 7
І сказав Він до них: „Занечи́стіть цей дім, і
напо́вніть подві́р'я тру́пами, і вийдіть!“І вони
повихо́дили, і вбивали в місті. 8 І сталося, коли
вони вбивали, то я позостався, і впав на своє
обличчя, і кли́кав та казав: „О Господи, Боже, чи
Ти ви́губиш увесь останок Ізраїлів, виливаючи
гнів Свій на Єрусалим?“ 9 І сказав Він до мене:
„Провина дому Ізраїля й Юди дуже-дуже велика,
і земля напо́внена душогу́бствами, а місто повне
кривди. Бо вони кажуть: Господь покинув цей
Край, і Господь не бачить. 10 І також Я, — не
змилосе́рдиться око Моє, і не змилуюсь Я, їхню
доро́гу Я дам на їхню голову!“ 11 І ось чоловік,
одя́гнений в льняне́, що калама́р був при сте́гнах
його, приніс відповідь, кажучи: „Я зробив, як
мені наказав Ти!“

10 І побачив я, аж ось на небозво́ді, що на
голові Херувимів, було щось, як камінь
сапфі́р, на вигляд подоби трону бачилося на них.
2 І Він промовив до того чоловіка, одя́гненого в
льняне́, та й сказав: „Увійди поміж коле́са під
Херувимом, і напо́вни свої жмені вугли́нами
огню з-поміж Херувимів, і кинь на місто!“І він
увійшов перед моїми очима. 3 А Херувими
стояли з правого боку дому, коли вхо́див чоловік,
і хмара напо́внила вну́трішнє подвір'я. 4 І
підняла́ся слава Господня з-над Херувима на
поріг дому, і напо́внився дім хмарою, а подвір'я
напо́внилося сяйвом Господньої слави. 5 А шум
крил Херувимів був чутий аж до зовнішнього
подві́р'я, як голос Бога Всемогу́тнього, коли
Він говорить. 6 І сталося, коли Він наказав
чоловікові, одя́гненому в льняне́, кажучи:
„Візьми огонь поміж коле́сами з-під Херувимів“,
то той прийшов і став при ко́лесі. 7 І Херувим
простягнув свою руку з-поміж Херувимів до
огню, що поміж Херувимами, і взяв, і дав до
жмені одя́гненого в льняне́, а той узяв і вийшов.
8 І показалася в Херувимів подоба лю́дської
руки під їхніми кри́лами. 9 І я побачив, аж ось
чотири ко́лесі при Херувимах, по одно́му ко́лесі
при кожному Херувимі, а вид тих коле́с, ніби
вигляд каменя хризолі́та. 10 А їхній вигляд —
подоба одна чотирьом їм, як коли б ко́лесо було
в ко́лесі. 11 В ході́ своїй вони йшли на чотири
свої боки, не оберта́лися в ході́ своїй, бо до того
місця, куди обе́рнеться голова, за нею йшли
вони, не оберта́лися в ході́ своїй. 12 А все їхнє
тіло, і їхня спи́на, і їхні руки, і їхні кри́ла, і
ті коле́са були повні оче́й навколо, всі чотири
мали коле́са. 13 А ці коле́са були кликані при
мені „Ґалґал“. 14 А в кожного чотири обличчі:
обличчя одно́го — обличчя Херувима, обличчя

другого — обличчя люди́ни, а третій — обличчя ле́ва, а четвертий — обличчя орла. 15 І підняли́ся
ті Херувими. Це та жива істота, яку я бачив на
річці Кева́р. 16 А коли йшли ті Херувими, то
йшли й ті коле́са при них, а коли ті Херувими
підіймають свої крила, щоб знятись із землі, не
відверта́ються також ті коле́са від них. 17 Коли ті
ставали, ставали й вони, а коли ті підіймалися,
підіймалися й вони, бо в них був дух живої
істоти. 18 І вийшла слава Господня і з-над порога
дому, і стала над Херувимами. 19 І підняли́
Херувими свої кри́ла, і зняли́ся з землі на моїх
оча́х, коли вони йшли, а ті коле́са побіч них, і
стали при вході до схі̂дньої брами Господнього
дому, а слава Ізраїлевого Бога зверху над ними.
20 Це та жива істота, яку я бачив під Богом
Ізраїлевим над річкою Кева́р. І я пізнав, що
це Херувими. 21 У кожного було по чотири
обличчі, у кожного — чотири крилі̂, а під їхніми
кри́лами — подоба лю́дських рук. 22 А подоба
їхнього обличчя — це ті обличчя, які я бачив
над річкою Кева́р, їхній вигляд та вони самі.
Кожен ішов просто вперед.

11 І підійняв мене Дух, і привів мене до
схі̂дньої брами Господнього дому, що
обе́рнена на схід. І ось при вході до брам
двадцять і п'ять чоловіка, а серед них бачив
я Яазанію, сина Аззурового, та Пелатію, сина
Венаїного, князі̂в народу. 2 І сказав Він до мене:
„Сину лю́дський, оце ті люди, що заду́мують
кривду, і радять злу раду в цьому місті, 3
що говорять: „Не скоро будувати доми́. Воно
— казан, а ми — м'ясо“. 4 Тому́ пророкуй на
них, пророкуй, сину лю́дський!“ 5 І зійшов
на мене Дух Господній, та й до мене сказав:
„Скажи: Так говорить Господь: Отак кажете,
доме Ізраїлів, і заміри вашого духа — Я знаю їх.
6 Ви намно́жили своїх забитих у цьому місті,
і напо́внили його вулиці тру́пами. 7 Тому так
говорить Госпо́дь Бог: Ваші забиті, що ви їх
поклали серед нього, вони те м'ясо, а воно — той
каза́н. Та Я ви́проваджу вас із нього! 8 Ви боїте́ся
меча — і меча наведу́ Я на вас, говорить Господь
Бог. 9 І ви́проваджу вас із нього, і дам вас у руку
чужих, і зроблю́ між вами при́суди! 10 Від меча
ви попа́даєте; на границі Ізраїля розсуджу́ вас, і
ви пізнаєте, що Я — то Господь! 11 Воно не буде
вам казано́м, і ви не станете в ньому м'ясом.
При границі Ізраїля розсуджу́ вас! 12 І пізнаєте
ви, що Я — Господь, бо за уставами Його ви не
ходили, а постано́в Моїх не виконували, але
виконували за постано́вами тих наро́дів, що
навколо вас“. 13 І сталося, коли я пророкував,
то Пелатія, син Бенаніїн, помер. І впав я на
своє обличчя, і закричав сильним голосом та
й сказав: „О Господи Боже, Ти робиш кінець
з Ізраїлевим останком!“ 14 І було мені слово
Господнє таке: 15 „Сину лю́дський, брати твої,
брати твої — мужі рідні тобі, а ввесь Ізраїлів
дім — увесь той, що до них говорили ме́шканці
Єрусалиму: Віддалі̂ться від Господа, нам даний
цей край на володі̂ння, 16 тому скажи: Так
говорить Господь Бог: Хоч Я віддали́в їх поміж
народи, і хоч розпоро́шив їх по края́х, проте
буду для них хоч малою святинею в тих краях,
куди вони ввійшли. 17 Тому́ скажи: Так говорить
Господь Бог: І позбираю Я вас із народів, зберу́
з тих країв, серед яких ви розпоро́шені, і дам
вам Ізраїлеву землю. 18 І вони ввійдуть туди,
і викинуть з неї усі мерзо́ти її та всі гидо́ти
її. 19 І дам їм одне серце, і ново́го духа дам
у вас, і вийму з їхнього тіла серце камінне, і
дам їм серце із м'яса, 20 щоб вони ходили за
уставами Моїми, і додержували Мої постанови
та виконували їх. І вони стануть Мені народом,
а Я буду їм Богом! 21 А щодо тих, що їхнє серце
ходить за гидо́тами своїми та мерзо́тами своїми,
то поверну́ їхню дорогу на їхню голову, говорить
Господь Бог“. 22 І попідійма́ли Херувими кри́ла
свої, а коле́са при них, і слава Ізраїлевого Бога
зверху над ними. 23 І підняла́ся слава Господня
з-над сере́дини міста, і стала на горі, що зо
сходу міста. 24 І дух підні̂с мене, і ввів мене в
Халдею до полоня́н у видінні, Духом Божим. І
підійняло́ся від мене те виді̂ння, яке я бачив. 25
І я говорив до полоня́н усі Господні слова, які
Він наказав був мені.

12 І було мені слово Господнє таке: 2
„Сину лю́дський, ти живеш серед дому
ворохо́бного, — вони мають очі, щоб бачити,
та не бачать, мають ву́ха, щоб слухати, та не
чують, бо вони дім ворохо́бний. 3 А ти, сину
лю́дський, пороби́ собі речі для мандрі̂вки, і
йди на вигна́ння вдень на їхніх оча́х, і пі̂деш
на вигна́ння з свого місця до іншого місця
на їхніх оча́х, може побачать вони, що вони
дім ворохо́бности. 4 І повино́сиш свої речі,
як речі для мандрівки, удень на їхніх оча́х, а
ти ви́йдеш увечорі на їхніх оча́х, як виходять
вигна́нці. 5 На їхніх оча́х пробий собі дірку
в стіні, і повино́сиш нею. 6 На їхніх оча́х на
раме́ні повино́сиш, винесеш поте́мки, закриєш
обличчя своє, і не побачиш землі, бо Я поставив
тебе зна́ком для Ізраїлевого дому“. 7 І зробив
я так, як наказано мені: речі свої я повино́сив
удень, а ввечорі пробив собі рукою дірку в стіні,
по́темки повиносив, — на рамені носив на їхніх
оча́х. 8 А ра́нком було мені слово Господнє
таке: 9 „Сину лю́дський, чи ж не сказав до тебе
дім Ізраїлів, дім ворохо́бности: Що ти робиш?

10 Скажи до них: Так сказав Господь Бог: Це
пророцтво про начальника Єрусалиму та ввесь
Ізраїлів дім, що в ньому вони. 11 Скажи: Я ваш
знак. Як зробив Я, так буде зро́блено їм, —
пі́дуть на вигна́ння в поло́н! 12 А той начальник,
що серед них, на рамені буде не́сти по́темки
й ви́йде; у стіні проб'ють дірку, щоб вивести
його; обличчя своє він закриє, щоб не бачити
землі очи́ма. 13 І розтягну́ на нього сітку Свою,
і він буде схо́плений в па́стку Мою, і відведу́
його до Вавилону, до халдейського кра́ю, та
його він не побачить, і там помре. 14 А все, що
навко́ло нього, його помічники та всі ві́йська
його, розпоро́шу на всі вітри́, і витягну за ними
меча. 15 І пізнають вони, що Я — Госпо́дь, коли
розві́ю їх поміж наро́дами та розпоро́шу їх по
країнах! 16 А нечисле́нних з них людей збережу́
від меча, від голоду та від зарази, щоб вони
оповіда́ли про свої гидо́ти серед народів, куди
поприхо́дять. І вони пізнають, що Я — Госпо́дь!“
17 І було мені слово Господнє таке: 18 „Сину
лю́дський, їж свій хліб у дрижа́нні, а воду свою
пий у тремті́нні та в журбі́. 19 І скажеш до
народу цього Кра́ю: Так говорить Господь Бог на
ме́шканців Єрусалиму, на Ізраїлеву землю: Вони
хліб свій в журбі будуть їсти, а воду свою будуть
пити в остовпі́нні, бо спустоші́в їхній край від
своєї по́вні за наси́лля всіх, що ме́шкають у
ньому. 20 І поруйнуються насе́лені міста́, а
край стане спусто́шенням, і пізнаєте ви, що Я —
Госпо́дь! 21 І було мені слово Господнє таке: 22
„Сину лю́дський, що це в вас за припові́стка така
в Ізраїлевій землі: „Продо́вжаться дні, — і зникне
всіляке види́ння“? 23 Тому́ скажи їм: Так говорить
Госпо́дь Бог: Припиню́ Я цю припові́стку, і
більше не будуть її припові́сткувати в Ізраїлі,
але говори їм: „Набли́зилися оті дні й слово
всякого види́ння“. 24 Бо не буде вже жодного
марно́го видіння та підле́сливого чарува́ння в
Ізраїлевім домі. 25 Бо Я, Господь, буду говорити,
а яке слово говоритиму, то буде воно здійснене,
не відтя́гнеться вже, бо за ваших днів, доме
ворохо́бности, буду говорити слово, і його
виконаю, говорить Господь Бог“. 26 І було
мені слово Господнє таке: 27 „Сину лю́дський,
ось говорить Ізраїлів дім: Те види́ння, яке він
бачить, воно про далекі дні, і про далекі часи́
він пророкує. 28 Тому їм скажи: Так говорить
Господь Бог: Не відтя́гнуться вже всі слова́ Мої,
— яке слово говоритиму, те буде ви́конане,
говорить Господь Бог!“

13 І було мені слово Господнє таке: 2 „Сину
лю́дський, — пророкуй на Ізраїлевих
пророків, що пророку́ють, і скажи пророкам,
що провіща́ють із власного серця: Послухайте
Господнього слова! 3 Так говорить Господь
Бог: Горе на пророків безумних, що ходять
за своїм духом та за тим, чого не бачили! 4
Твої пророки, Ізра́їлю, як ті лиси́ці в ру́їнах!
5 Не ввійшли ви в проло́ми, і не загороди́ли
загоро́ди над Ізраїлевим домом, щоб стати на
бій Господнього дня. 6 Вони бачать марно́ту
та фальши́ве чарува́ння, говорячи: „Говорить
Госпо́дь“, а Господь не посилав їх, та вони мають
наді́ю, що спо́вниться слово. 7 Хіба ж не марне́
види́ння ви бачили, і не фальши́ве чарува́ння ви
говорили? А ви кажете: „Говорить Господь“, а Я
не говорив! 8 Тому́ так говорить Господь Бог: За
те, що ви говорите марно́ту, і бачите лжу, тому
ось Я проти вас, говорить Господь Бог. 9 І буде
рука Моя проти пророків, що бачать марно́ту й
чару́ють ілжею. Вони не будуть на раді наро́ду
Мого, і в пе́репису Ізраїлевого дому не будуть
запи́сані, і до землі Ізраїлевої не ввійдуть. І
пізнаєте ви, що Я — Господь Бог! 10 Саме за
те, що вони впрова́дили наро́д Мій у по́милку,
говорячи „мир“, а миру нема. І він будує мура,
а вони тинку́ють його будьяким ти́нком. 11
Скажи до тих, що тинку́ють будьяким ти́нком,
що мур упаде́. Буде дощ заливни́й, і ви, каміння
великого гра́ду, впаде́те, і вітер бурхли́вий
розва́лить мура. 12 І ось стіна впаде́. Чи ж не
скажуть вам: Де той тинк, яким ви тинкува́ли?
13 Тому так говорить Господь Бог: Я вчиню́, що
бурхли́вий вітер вали́тиме в лютості Моїй, і буде
дощ заливни́й в Моїм гніві, і камі́ння великого
граду в лютості на ви́гублення. 14 І розіб'ю́ Я ту
стіну́, яку ви обтинкува́ли будьяким ти́нком, і
повалю́ її до землі, й ого́литься підва́лина її, і
впаде́, і ви загинете в сере́дині його, Єрусалима,
і пізнаєте, що Я — Госпо́дь! 15 І докінчу́ Я
лютість Свою на стіні́ та на тих, що тинку́ють її
якимбудь ти́нком, і скажу́ вам: Немає стіни та
її тинкува́льників, 16 Ізраїлевих пророків, що
пророкува́ли на Єрусалим і бачили для нього
види́ння миру, та немає миру, говорить Госпо́дь!
17 А ти, сину лю́дський, зверни своє обличчя до
доче́к свого наро́ду, що пророку́ють з власного
серця, і пророкуй на них, 18 та й скажи: Так
говорить Господь Бог: Горе тим, що шиють
чародійні обв'я́зки на сугло́би рук, і роблять
хустки́ на голову всякого зросту, щоб ловити
ду́ші. Невже, ло́влячи душі Мого наро́ду, ви свої
душі спасете? 19 І ви безче́стите Мене в Мого
наро́ду за жмені ячме́ню та за кришки́ хліба,
забиваючи душі, що не повинні б умирати, та
лишаючи при житті душі, що не повинні б жити,
своїми обма́нами Моєму наро́дові, що слухають
лжу. 20 Тому так говорить Госпо́дь Бог: Ось Я
проти ваших чародійних обв'я́зок, ув які ви

ловите душі. І позриваю їх із ваших раме́н, і
повипуска́ю ті душі, ті душі, що ви ловите, щоб
були вільні, як пта́хи. 21 І позриваю ваші хустки́,
і врятую наро́д Свій з вашої руки, і не будуть
вони вже в вашій руці за здо́бич, і пізнаєте ви,
що Я — Господь. 22 За те, що ви лжею заподі́яли
біль серцю праведного, хоч Я не зробив йому
бо́лю, і за те, що ви змі́цнюєте руки безбожного,
щоб він не відвернувся від своєї злої дороги,
щоб спасти́ його при житті, 23 тому́ більш не
бу́дете бачити марно́ти та не будете віщува́ти, і
Я врятую народ Свій з вашої руки, і ви пізнаєте,
що Я — Госпо́дь!“

14 І прийшли до мене му́жі з Ізраїлевих
старши́х, і посідали передо мною. 2 І було́
мені слово Господнє таке: 3 „Сину лю́дський,
ці му́жі допустили своїх божкі́в у своє серце,
а спотика́ння провини своєї поклали перед
обличчям своїм. Чи ж можуть вони запи́тувати
Мене? 4 Тому́ говори з ними, та й скажеш до
них: Так говорить Господь Бог: Кожен чоловік з
Ізраїлевого дому, що допу́стить своїх божкі́в у
своє серце, а спотика́ння провини своєї покладе́
перед обличчям своїм, і при́йде до пророка,
тому Я, Господь, відповім, згідно з цим, згідно
з многото́ю його божкі́в, 5 щоб схопи́ти тих
з Ізраїлевого дому за їхнє серце, бо всі вони
віддали́лися від Мене через своїх божкі́в! 6
Тому́ скажи до Ізраїлевого дому: Так говорить
Господь Бог: Наверні́ться, і відступі́ть від ваших
божкі́в, і від усіх ваших гидо́т відверні́ть свої
обличчя! 7 Бо кожен чоловік із Ізраїлевого дому
або з чужи́нців, що ме́шкають серед Ізраїля,
коли відсту́пить від Мене, і допустить своїх
божкі́в у своє серце, і покладе спотика́ння своєї
провини перед обличчям своїм, і при́йде до
пророка, щоб запитати Мене, тому Я, Господь,
відповім від Себе. 8 І зверну Я лице́ Своє проти
цього чоловіка, і вчиню́ його за знака та за
припові́стку, і вигублю його з-посеред Свого
наро́ду, і пізнаєте ви, що Я — Господь! 9 А пророк,
коли б був зве́дений, і говорив би слово, — Я,
Госпо́дь, зведу́ цього пророка, і простягну руку
Свою на нього, і вигублю його з-посеред Свого
народу Ізраїлевого! 10 І понесу́ть вони свою
провину, — яка провина того, хто питається,
така буде провина пророка, 11 щоб не блуди́в
уже Ізраїлів дім від Мене, і не занечи́щувався
вже всіма своїми гріхами. І будуть вони Мені
наро́дом, а Я буду їм Богом, говорить Госпо́дь
Бог!“ 12 І було́ мені слово Господнє таке: 13
„Сину лю́дський, коли згріши́ть проти Мене
земля, спроневі́рюючи, то Я простягну́ Свою
руку на неї, і зламаю їй хлі́бну підпору, і пошлю
на неї голод, і ви́гублю з неї люди́ну й скоти́ну.
14 А коли б серед неї були три му́жі: Ной, Даниїл
та Йов, вони в своїй справедливості врятували
б лише свою вла́сну душу, говорить Господь
Бог. 15 Коли б Я перепрова́див по землі люту
звірину́, й обезлю́дніла б вона, і стала б вона
спусто́шенням, так що ніхто не прохо́див би
нею через ту звірину́, 16 то й ці три му́жі серед
неї, — як живий Я, — говорить Господь Бог, —
не врятують вони ні синів, ні дочо́к! Самі вони
будуть врято́вані, а край стане спусто́шенням. 17
Або коли б Я спровадив на цю землю меча, та й
мече́ві сказав: „Пройди по кра́ю, і вигуби з нього
люди́ну й скотину“, 18 то ці три му́жі серед
нього, як живий Я! — говорить Господь Бог, —
не врятують синів, ні дочо́к, бо врятуються самі
тільки вони! 19 Або коли б Я морови́цю послав
до цієї землі, і вилив би на неї свою лютість у
крові, щоб вигубити з неї люди́ну й скоти́ну,
20 а Ной, Дани́їл та Йов були б серед неї, — як
живий Я! — говорить Господь Бог, — ані сина,
ані дочки́ не врятували б вони! Вони в своїй
справедливості врятують тільки свою вла́сну
душу. 21 Бо так говорить Господь Бог: Хоч послав
би Я на Єрусалим чотири Свої лихі при́суди:
меча, і голод, і люту звірину́ та морови́цю, щоб
вигубити з нього люди́ну та скоти́ну, 22 то все
таки зали́шаться в ньому рештки, що будуть
ви́проваджені, сини та до́чки. Ось вони вийдуть
до вас, і ви побачите їхню дорогу та їхні вчинки,
і будете потішені за те лихо, що Я навів на
Єрусалим, за все, що Я навів був на нього. 23
І потішать вони вас, коли ви побачите їхню
дорогу та їхні вчинки, і пізнаєте, що не нада́рмо
зробив Я все, що зробив серед нього, говорить
Госпо́дь Бог“.

15 І було́ мені слово Господнє таке: 2 „Сину
лю́дський, чим краще виногра́дове дерево
від усякого дерева, та виногра́дна галу́зка, що
була́ серед дерев лісови́х? 3 Чи ві́зьметься з
нього кусок дерева, щоб зробити яку роботу? Чи
ві́зьмуть із нього кілка́, щоб повісити на ньому
всяку річ? 4 Ось воно дане огне́ві на пожертя́.
Оби́два кі́нці його пожéр огонь, а сере́дина його
надгоріла, — чи надається воно до роботи? 5
Як було воно непору́шним воно не надавалося
на роботу, що́ ж тепер, коли огонь пожéр його,
і воно надгоріло, то ще буде надаватися на
роботу? 6 Тому так говорить Господь Бог: Як
виногра́дове дерево між лісни́ми дере́вами,
що Я дав його огне́ві на пожертя́, так дам Я
ме́шканців Єрусалиму! 7 І оберну́ Я лице Своє
проти них, — з одно́го огню вони вийшли, та
пожере їх другий огонь. І пізнаєте, ви, що Я —
Господь, коли зверну́ Своє лице проти них! 8 І

віддам цей Край на спусто́шення, за те, що вони
спроневі̂рилися, говорить Госпо́дь Бог“.

16 І було́ мені слово Господнє таке: **2** „Сину
лю́дський, повідо́м Єрусалим про його
гидо́ти, **3** та й скажи: Так говорить Господь
Бог до дочки́ Єрусалиму: Похо́дження твоє й
наро́дження твоє — з кра́ю ханаа́нського, твій
батько — аморе́єць, а мати твоя — хітте́янка.
4 При твоєму наро́дженні, того дня, як ти
народи́лася, не був обрі̂заний пупо́к твій, і
водою не була ти обмита на очи́щення, ані
не була ти посо́лена, ані не була ти спови́та.
5 Не зми́лувалося над тобою жодне око, щоб
зробити тобі одну з цих речей з милосердя
над тобою, але́ була ти ви́кинена на відкрите
поле, — так мало ціно́вано душу твою в день
твойого наро́дження! **6** І прохо́див Я повз тебе, і
бачив тебе, як ти валя́лася в своїй крові, і сказав
Я до тебе: Живи в своїй крові! Так, Я сказав
тобі: Живи в своїй крові! **7** Рости ж, — зробив Я
тебе, як польову́ рости́ну, і ти зросла́ та стала
велика, і дійшла ти до найвродливі̂шої вро́ди:
перса ви́простались, волос твій виріс, а ти була
зо́всім нага́! **8** І прохо́див Я повз тебе, і побачив
тебе, аж ось час твій наспів, — час коха́ння. І
простягну́в Я полу Свою над тобою, і закрив
твою наготу́, і присягнув тобі, і ввійшов з тобою
в заповіт, — говорить Госпо́дь Бог, — і стала
ти Моєю. **9** І обмив Я тебе водою, і сполоска́в
Я кров твою з тебе, і нате́р тебе оливою. **10**
І зодягнув тебе різнокольоро́вим, взув тебе в
та́хаш, і спови́в тебе в віссо́н, і покрив тебе
шо́вком. **11** І приозді́бив тебе оздобою, і дав
нараме́нники на руки твої, а ланцюга́ — на
шию твою. **12** І дав Я носову́ сере́жку до носа
твого, і сере́жки на ву́ха твої, а пишну корону
на твою го́лову. **13** І приозді́билась ти золотом
та срі̂блом, а одіж твоя — віссо́н та шовк, і
різнокольоро́ве; булку й мед та оливу ти їла, і
стала ти гарна-прегарна, і вдало́ся тобі досягти
царсько́ї гідности! **14** І розійшлося ім'я́ твоє
поміж наро́дами за твою красу, бо досконá́ла
вона, через пишно́ту Мою, яку Я на тебе поклав,
— говорить Госпо́дь Бог! **15** І покладалася ти
на красу́ свою, і стала розпу́сною через славу
свою, і виливала ти розпу́сту свою на кожного
перехожого, — його ти була́. **16** І бра́ла ти з
шат своїх, і робила собі різнокольоро́ві па́гірки,
і чинила розпусту на них, як не бувало й не
буде. **17** І брала ти речі з пишно́ти своєї, з
Мого золота та зо срі̂бла Мого, що дав тобі
Я, і наробила собі подоб чоловічої статі, — і
чинила розпусту із ними. **18** І брала ти свою
різнокольоро́ву одіж, і покривала їх, а оливу
Мою та Моє кадило клала перед ними. **19** А
Мій хліб, що давав Я тобі, булку й оливу та
мед, що ними годував Я тебе, то віддавала
ти те перед їхнє обличчя на лю́бі па́хощі. І
сталося це, говорить Господь Бог. **20** І бра́ла ти
синів своїх та дочо́к своїх, що породила Мені, і
прино́сила їх на їжу їм. Чи мало було розпусти
твоєї, **21** що ти різала дітей Моїх ї давала їм,
перепрова́джуючи через огонь для них? **22** І
при всіх гидотах твоїх та розпустах твоїх ти не
пам'ятала про дні своєї мо́лодости, коли була
нагóю-пренагóю, коли валялася в крові своїй. **23**
І сталося по всьому тому твоєму злі, — горе, горе
тобі! говорить Господь Бог, — **24** і побудувала ти
собі місця розпу́сти, і пороби́ла собі підви́щення
на кожному майда́ні. **25** На кожному роздорі̂жжі
побудувала ти свої підви́щення, і знесла́вила
красу́ свою, і розхиля́ла ноги свої для кожного
перехожого, і побільшувала свою розпусту. **26** І
чинила ти розпусту з синами Єгипту, з своїми
сусідами великотеле́сими, і побільшувала свою
розпусту, щоб гніви́ти Мене. **27** І ось простягнув
Я Свою руку на тебе, і відняв належну частину
твою, — і дав тебе на волю твоїх нена́висниць,
филисти́мських дочо́к, засоро́млених твоєю
нечистою дорогою. **28** Бо чинила ти розпусту з
синами Ашшуровими, і не могла наси́титись,
і блуди́ла з ними, і теж не наси́тилась. **29** І
побільши́ла ти свою розпусту до купецького
кра́ю халдеїв, та теж цим не наси́тилася. **30**
Як змучилося серце твоє, — говорить Господь
Бог, — коли ти робила всі оці вчинки свавільної
розпусної жінки! **31** Коли ти будувала місця своєї
розпусти на кожному роздорі̂жжі, а підви́щення
своє робила на кожному майда́ні, то не була ти,
як блудни́ця, щоб збирати заплату за розпусту,
32 але як перелю́бна жінка, що замість свого
чоловіка бере собі чужих. **33** Усім блудни́цям
дають дару́нка, а ти сама давала дару́нки свої
всім коха́нцям своїм, і підкупо́вувала їх, щоб
прихо́дили до тебе звідусіль на розпусту з
тобою. **34** І було тобі при твоїй розпусті навпаки́
від інших жіно́к, бо не волочи́лись за тобою, а
через те, що ти давала заплату за розпусту, і
заплата за розпусту не давалась тобі, то сталось
тобі навпаки́. **35** Тому то, розпу́снице, послухай
Господнього слова: **36** Так говорить Господь
Бог: За те, що вилива́лась твоя розпуста, і
відкрива́лась твоя нагота́ в блудоді̂йстві твоїм з
твоїми коха́нцями та зо всіма́ божка́ми гидоти
твоєї, і за кров синів твоїх, яких ти давала їм,
37 тому ось Я позбираю всіх коха́нців твоїх,
яким була ти приємна, і всіх, кого ти кохала,
ра́зом з тими, кого ти знена́виділа, і зберу́
їх коло тебе знавко́ла, і відкрию їм наготу́
твою, і вони побачать увесь твій сором! **38**

І засуджу́ тебе при́судом на перелю́бниць та
тих, що кров проливають, і дам тебе на кров
лютости та за́здрости. 39 І віддам тебе в їхню
руку, і вони зруйну́ють твоє місце розпусти, і
порозва́люють підви́щення твої, і постяга́ють з
тебе шати твої, і позабирають пишні вбрання́
твої, і покладуть тебе зо́всім нагóю. 40 І зберуть
проти тебе збо́ри, і заки́дають тебе камі̂нням, і
порубають тебе своїми мечами. 41 І попа́лять
доми́ твої огнем, і зроблять на тебе при́суди на
оча́х багатьох жінок. І зроблю́ Я кінець, щоб не
була́ ти розпу́сницею, і ти вже не будеш давати
дару́нка за розпусту! 42 І заспокóїться Моя
лютість на тебе, і відійде від тебе Моя за́здрість,
і Я заспокóюся, і не буду вже гніватися. 43 За те,
що ти не пам'ятала про дні своєї мóлодости, і
гніви́ла Мене всім тим, то й Я ось поверну́ дорогу
твою на твою гóлову, — говорить Господь Бог,
— щоб не чинила ти розпусти після всіх гидóт
своїх! 44 Ось кожен припові̂стник говоритиме
про тебе припові̂стку, кажучи: „Яка мати —
така її дóнька!“ 45 Ти дочка́ своєї матері, що
покинула свого чоловіка та своїх синів, і ти
сестра своїх сесте́р, що поки́дали своїх чоловіків
та своїх синів. Мати ваша хітте́йка, а ваш батько
— аморе́єць! 46 А старша сестра твоя — Самарі̂я
та дóчки її, що сидять по ліви́ці твоїй, а сестра
твоя, менша від тебе, що сидить по прави́ці
твоїй — це Содóма та дóчки її. 47 А ти хіба
не ходила їхніми дорóгами й не робила за
їхніми гидóтами? Мало бракувало, — і зіпсу́лася
б ти більше від них на всіх своїх дорогах! 48
Як живий Я, — говорить Господь Бог, — не
зробила Содóма, сестра твоя, вона та дóчки її,
як зробила ти та твої дóчки! 49 Ось оце була
провина твоєї сестри Содоми: пиха́, ситість ї́жі
та преспокійний спóкій були в неї та в її дочóк,
а руки́ вбогого та бідного вона не зміцня́ла. 50 І
запиша́лись вони, і робили гидóти перед Моїм
обличчям. І Я їх відкинув, як побачив оце. 51 А
Самарі̂я не нагрішила й половини гріхів твоїх,
та ти побільши́ла гидóти свої більш від них, і
оправдала сесте́р своїх усіма́ своїми гидóтами,
які ти зробила. 52 Тож носи свою га́ньбу ти,
що чинила її для своїх сесте́р, через твої гріхи,
якими гидоти чинила ти більше за них, вони
будуть справедливіші за тебе! І також посоромся,
і носи свій сором за твоє всправедли́влення
своїх сесте́р! 53 І поверну́ Я їхню долю, долю
Содоми та дочóк її, і Самарію та дочóк її, і
поверну́ долю твою серед них, 54 щоб носила
ти свій сором, і сорóмилася всього того, що ти
наробила, потіша́ючи їх. 55 А твої се́стри, Содома
та дóчки її, ве́рнуться до свого попере́днього
ста́ну, і Самарі̂я та дóчки її ве́рнуться до свого
попере́днього стану, і ти та дóчки твої ве́рнетесь
до свого попере́днього ста́ну. 56 І не була сестра
твоя Содóма згадувана в у́стах твоїх за днів
твоїх гóрдощів, 57 поки не відкрилося зло твоє,
коли ганьби́ли тебе дóчки Сирії та всіх околиць
його, і дóчки филисти́мські погóрджували тебе
звідусі̂ль. 58 Свою розпусту та гидóти свої, — ти
їх понесе́ш, говорить Господь. 59 Бо так говорить
Господь Бог: І зроблю́ Я з тобою, як робила ти,
що погорди́ла прися́гою, щоб зламати заповіта.
60 І згадаю Я Свого заповіта з тобою за днів твоєї
мóлодости, і поставлю тобі заповіта вічного. 61
І ти згадаєш про свої дороги й засорóмишся,
коли ти ві̂зьмеш сесте́р своїх, старших від тебе,
ра́зом з меншими від тебе, і дам їх тобі за дочóк,
але́ не з твого заповіту. 62 І відновлю́ Я Свого
заповіта з тобою, і ти пізнаєш, що Я — Господь,
63 щоб згадала ти й засорóмилася, і не могла
більше відкривати уста перед га́ньбою своєю,
коли прощу́ тобі все, що ти наробила, говорить
Госпóдь Бог“.

17 І булó мені слово Господнє таке: 2 „Сину
лю́дський, загадай зага́дку, і склади при́тчу
Ізраїлевому домові, 3 та й скажи: Так говорить
Господь Бог: Великий орел великокри́лий,
з широко розгóрненими кри́лами, повний
різнокольорóвого пі̂р'я, прилетí̂в до Ливану, і
взяв верхові̂ття ке́дру. 4 Чубка́ галу́зок його
обірвав, і приніс його до купецького кра́ю, у
місті гандляри̂в покла́в його. 5 І взяв він з насіння
тієї землі, і посіяв його до насінне́вого поля,
узяв і засади́в його над великими вóдами, немóв
ту вербу́. 6 І воно виросло, і стало гілля́стим
виноградом, низькорóслим, що оберта́в свої
галу́зки до нього, а його кори̂ння були під ним.
І стало воно виноградом, і ви́гнало ві̂ття, і
пустило галу́зки. 7 Та був ще один великий
орел, великокри́лий та густопе́рий. І ось той
виноград витягнув пожадли́во своє кори̂ння
на нього, і свої галу́зки пустив до нього, щоб
він напоїв його з грядóк свого заса́дження.
8 Він був поса́джений на доброму полі при
великих вóдах, щоб пустив галу́зки та приніс
плід, щоб став пишним виноградом. 9 Скажи:
Так говорить Господь Бог: Чи поведе́ться йому?
Чи не ви́рвуть коріння його, і не позрива́ють
плóду його, так що він засóхне? Усе зелене
галу́ззя його посóхне, і не треба великого раме́на
та числе́нного нарóду, щоб вирвати його з його
кори̂ння. 10 І ось хоч він заса́джений, — чи
поведе́ться йому? Чи всиха́ючи, не всóхне він,
як тільки доторкне́ться його схі̂дній вітер? Він
усóхне на грядка́х, де поса́джений“. 11 І було
мені слово Господнє таке: 12 „Скажи ж домові
ворохóбному: чи ви не пізнали, щó це? Скажи:

Ось прийшов вавилонський цар до Єрусалиму, і
взяв його царя та його князі́в, і відвів їх до себе
до Вавилону. 13 І взяв із царськóго насіння, і
склав з ним умову, і ввів його в прися́гу, і забрав
поту́жних землі, 14 щоб це було царство низькé,
щоб воно не підіймалося, щоб дотримувало його
умову, і було їй вірним. 15 Але той збунтувався
проти нього, послав своїх послів до Єгипту,
щоб дали́ йому кóней та багато нарóду. Чи
йому поведéться? Чи втечé той, хто робить
таке? А коли зламає умову, то чи врятується
він? 16 Як живий Я, говорить Господь Бог, — у
місці царя, який поставив його царем, той, що
погорди́в його прися́гою та зламав свою умову
з ним, помре в нього в Вавилоні! 17 І фараóн
не поможе йому на війні великим ві́йськом та
числéнним нарóдом, коли наси́плють вала та
збудують башту, щоб вигубити багато душ. 18
І погорди́в він прися́гою, щоб зламати умову,
хоч дав був свою руку, і все те зробив, тому́ він
не врятується. 19 Тому так говорить Господь
Бог: Як живий Я, — прися́гу Мою, якою він
погорди́в, та умову Мою, яку він зламав, —
дам це на його голову! 20 І розтягну́ над ним
Свою сітку, і буде він схóплений в пáстку Мою, і
спровáджу його до Вавилону, і розсуджу́ся з ним
там за його спроневі́рення, яке він спроневі́рив
проти Мене. 21 І всі втікачі його з усіх його
полків попáдають від меча, а позосталі будуть
розпорóшені на всі вітри́. І пізнаєте ви, що
Я, Господь, говорив! 22 Так говорить Господь
Бог: І візьму́ Я з верхові́ття високого кéдру,
і дам до землі. З чубкá галу́зок його вирву
тенді́тну, і Сам посаджу́ на високій та стрімкі́й
горі. 23 На високій горі Ізраїлевій посаджу́ її, і
вона випустить галу́зку й принесé плід, і стане
сильною кедри́ною. І буде пробувáти під ним
усяке птаство, усяке крилате буде перебувати
в тіні його галу́зок. 24 І пізнають усі польові
дерéва, що Я, Господь, пони́зив високе дерево,
повищив дерево низькé, висушив дерево зелене,
і дав розцвісти́ся дереву сухому. Я, Господь,
говорив — і вчинив!“

18 І булó мені слово Господнє таке: 2 „Щó
це вам, що ви складаєте припові́стку на
Ізраїлеву землю, говорячи: „Батьки їли неспіле,
а оскóма в синів на зубáх!“ 3 Як живий Я, —
говорить Господь Бог, — не бу́дете вже складати
тієї припові́стки в Ізраїлі! 4 Тож усі душі Мої:
як душа бáтькова, так і душа синова — Мої
вони! Душа, що грішить, — вона помре. 5 А
чоловік, коли він справедливий, і робить право
та справедливість, 6 на горáх жертвéнного
не їсть, і очей своїх не зводить до божкі́в
Ізраїлевого дому, і жі́нки свого ближнього не
занечищує, а до жінки в чáсі її нечистоти́ не
набли́жується, 7 і нікóго не тисне, боржникові
застáву його конче зверта́є, грабу́нку не чинить,
хліб свій дає голодному, а голого покриває
одежею, 8 на ли́хву не дає, а відсотків не
бере, від кривди відверта́є руку свою, чинить
правдивий суд поміж чоловіком та чоловіком, 9
устáвами Моїми ходить, а прав Моїх дотримує,
щоб чинити правду, — справедливий такий
конче буде жити, говорить Господь Бог! 10
А як порóдить він сина наси́льника, що кров
проливає, і робить хоч тільки одне з того,
11 чого він усього того не робив, а також на
горáх жертвéнне їв, і жінку свого ближнього
занечи́щував, 12 убогого й бідаря́ утискав,
грабу́нки чинив, застави боржникóві не зверта́в,
і до божкі́в звóдив свої очі, гидóту робив, 13 на
ли́хву давав, і відсóток брав, — то чи буде він
жити? Не буде він жити! Він усі ті гидóти чинив,
— він мусить конче померти, кров його буде на
ньóму! 14 А ось породив він сина, і той побачив
усі гріхи свого батька, які той робив, і хоч бачив,
та не робив, як той: 15 на горáх жертвéнного не
їв, і очей своїх до божкі́в Ізраїлевого дому не
звóдив, жінки свого ближнього не занечи́щував,
16 і нікóго не утискав, застáви у зáстав не брав, і
грабунку не чинив, хліб свій голодному давав, а
голого одежею покривав, 17 від кривди свою
руку відверта́в, ли́хви та відсóтків не брав,
правá Мої чинив, устáвами Моїми ходив, —
такий не помре за провину свого батька, — він
конче буде жити! 18 Батько ж його, за те, що
у́тиском тиснув, грабу́нком грабував брата, і
що недобре чинив серед нарóду свого, то ось
він помре за провину свою! 19 А скажете ви:
„Чому́ той син не поніс провину за батька?“Але
ж син той чинив право та справедливість,
дотримував усі устави Мої й виконував їх, —
він конче буде жити! 20 Та душа, що грішить,
вона помре. Син не понесе кари за бáтькову
провину, а бáтько не понесе за провину си́нову,
— справедливість справедливого буде на ньому,
а несправедливість несправедливого на тому
буде. 21 А коли б несправедливий відвернувся
від усіх гріхів своїх, яких наробив, і викóнував
усі устави Мої, і робив право та справедли́вість,
— буде конче він жити, не помре! 22 Усі його
гріхи́, які наробив він, не згадаються йому, — він
буде жити в своїй справедливості, яку чинив! 23
Чи Я маю вподóбання в смерті несправедливого?
— говорить Господь Бог, — чи ж не в тому,
щоб він повернувся з доріг своїх та й жив? 24
А коли б справедливий відвернувся від своєї
справедливости й став робити кривду, — усі ті
гидóти, які робить несправедливий, то чи такий

буде жити? Усі справедливості його, які він
робив, не згадаються, — за своє спроневі̂рення,
що він спроневі̂рив, і за гріх свій, що згрішив,
за них він помре! 25 А ви кажете: „Непра́ва
Господня дорога!“Послухайте но, доме Ізраїлів,
чи ж дорога Моя неправа? Чи не ваші дороги
неправі? 26 Коли б справедливий відверну́вся
від своєї справедливости й чинив кривду, і за
те помер, то він помре за кривду свою, яку він
чинив. 27 А коли б несправедливий відвернувся
від своєї несправедливости, яку він чинив, і
чинив би право та справедливість, він душу
свою при житті збереже́. 28 І коли б він побачив,
і відвернувся від усіх своїх гріхів, які він чинив,
то конче буде він жити, не помре! 29 А Ізраїлів
дім каже: „Непра́ва Господня дорога!“Чи ж
Мої дороги неправі, доме Ізраїлів? Чи ж то
не ваші дороги неправі? 30 Тому́ буду судити
вас, доме Ізраїлів, кожного за дорогами його,
говорить Господь Бог. Покайтеся, і відверні̂ться
від усіх ваших гріхів, і не буде вам провина на
спотика́ння! 31 Поскида́йте з себе всі ваші гріхи,
якими ви грішили, і створіть собі нове́ серце
та нового́ духа! І на́що маєте померти, Ізраїлів
доме? 32 Бо не жадаю Я смерти помира́ючого,
говорить Господь Бог, але покайтеся та й живіть!

19 А ти пісню жало́бну здійми про князі̂в
Ізраїлевих, 2 та й скажи: Яка твоя мати
леви́ця: Лягла поміж ле́вів, серед левчукі̂в вона
ви́кохала левеня́т! 3 І одне із своїх левеня́т
вона ви́годувала, левчуко́м воно стало, і здо́бич
ловити навчився, люди́ну він жер! 4 І по́хід
розголоси́ли наро́ди на нього, в їхню яму він
схо́плений був, і його в ланцюга́х до кра́ю
єгипетського відвели́. 5 Як леви́ця побачила,
що надаре́мно чекає, що пропала наді̂я її, то
взяла́ вона знову одне із своїх левеня́т, і вчинила
його левчуко́м. 6 І ходив він між ле́вами
й став левчуко́м, і здо́бич ловити навчився,
люди́ну він жер! 7 І він розбивав їхні пала́ти,
і руйнував їхні міста́, і від голосу рику його
остовпі̂ла земля й що на ній! 8 Та пастку на
нього поста́вили люди знавко́ла з округ, і свою
сітку на нього розки́нули, — і він схо́плений
був в їхню яму! 9 І кинули в клітку його́ в
ланцюга́х, і його відвели́ до царя вавилонського,
і в тверди́ню його запрото́рили, щоб голос
його вже не чувся на го́рах Ізраїлевих. 10
Твоя мати, як той виноград у винограднику,
поса́дженому над водою, плодю́ча й гілля́ста
була́ через во́ди великі. 11 І виросли пру́ття
міцні̂, й надавались на бе́рла воло́дарів, і височі̂в
між гуща́винами його зріст, — і він показався в
своїй висоті̂, у числе́нних галу́зках своїх! 12 Та
була вона ви́рвана в лютості, о́б землю ки́нена,
і вітер зо сходу зсушив її плід, — полама́лися
й повисиха́ли вони, а її міцний прут — огонь
його зжер. 13 А тепер посадили її на пустині, у
кра́ї сухому й безві̂дному, — 14 і вийшов огонь
із прута́ її вітки та й пожер її плід, і немає у неї
міцно́го пру́та, бе́рла на панува́ння. Це пісня
жало́бна, і буде за пісню жало́би вона“.

20 І сталося за сьомого року, в п'ятому місяці,
у десятому дні місяця, поприхо́дили люди
з Ізраїлевих старши́х, щоб запитатися в Господа,
і посідали передо мною. 2 І було́ мені слово
Господнє таке: 3 „Сину лю́дський, говори з
Ізраїлевими старши́ми та й скажеш до них:
Так говорить Господь Бог: Чи ви прийшли, щоб
запитатися в Мене? Як живий Я, — не відповім
вам, говорить Господь Бог! 4 Чи ти розсудиш їх,
чи ти їх розсудиш, сину лю́дський? Завідо́м їх
про гидо́ти їхніх батьків, 5 та й скажеш до них:
Так говорить Господь Бог: Того дня, коли Я був
вибрав Ізраїля, і підні̂с Свою руку до насіння
Якового дому, і відкрився їм в єгипетському
кра́ї, і підні̂с Свою руку до них, говорячи: „Я
Господь, Бог ваш“, 6 того дня Я підні̂с Свою
руку до них, щоб вивести їх з єгипетського
кра́ю до Кра́ю, що Я вислідив для них, що тече
молоком та медом, що він окра́са для всіх країв.
7 І сказав Я до них: Відкидайте кожен гидо́ти
від оче́й своїх, і не занечищуйтеся божка́ми
Єгипту. Я — Господь, Бог ваш! 8 Та були вони
ворохо́бні проти Мене, і не хотіли слухатися
Мене, не відкидали кожен гидо́т від очей своїх,
і не покинули єгипетських божкі̂в. І поду́мав
Я, що виллю на них Свою Лютість, що докінчу́
на них Свій гнів посеред єгипетського кра́ю.
9 І зробив Я ради Свого Йме́ння, щоб воно не
безче́стилося на оча́х тих наро́дів, що вони
серед них, що Я відкрився їм на їхніх оча́х,
щоб вивести їх з єгипетського кра́ю. 10 І вивів
Я їх з єгипетського кра́ю, і спровадив їх до
пустині. 11 І дав їм постанови Свої, і познайо́мив
їх з постано́вами Моїми, які коли чинитиме
люди́на, то житиме ними. 12 І також дав Я
їм Свої суботи, щоб були вони знаком поміж
Мною та між ними, щоб пізна́ти, що Я Господь,
що освя́чує їх. 13 Та став ворохо́бним проти
мене Ізраїлів дім на пустині, — уставами Моїми
не ходили вони, і повідкида́ли Мої постанови,
які коли чинить люди́на, то житиме ними, а
суботи Мої дуже зневажа́ли. Тому́ Я сказав був,
що виллю лютість Свою на них на пустині,
щоб ви́губити їх. 14 Та зробив Я ради Йменння
Свого, щоб воно не зневажалося на оча́х тих
народів, що на їхніх очах Я вивів їх. 15 Але й
Я, прирікаючи, підні̂с їм Свою руку на пустині,

що не впрова́джу їх до кра́ю, якого Я дав, що
тече молоком та медом, що окра́са він для
всіх країв, 16 за те, що постанови Мої вони
відки́нули, а устави Мої — не ходили вони ними,
і суботи Мої зневажали, бо за своїми божка́ми
ходило їхнє серце. 17 І зми́лувалось Моє око
над ними, щоб не нищити їх, і не зробив Я з
ними кінця́ на пустині. 18 І сказав Я їхнім синам
на пустині: Уставами ваших батьків не ходіть,
і постанов їхніх не перестерігайте, і божка́ми
їхніми не занечи́щуйтесь! 19 Я — Господь, Бог
ваш, уставами Моїми ходіть, і постанови Мої
перестеріга́йте й виконуйте їх. 20 І святіть
суботи Мої, і вони стануть знаком поміж Мною
та між вами, щоб пізнати, що Я — Господь, Бог
ваш! 21 Та стали ворохо́бні ті сини проти Мене,
— уставами Моїми не ходили, а постанов Моїх
не перестерігали, щоб виконувати їх, які коли
робить люди́на, то житиме ними, і суботи Мої
зневажали. І поду́мав Я був, що виллю лютість
Свою на них, щоб заспоко́їти гнів Мій на них на
пустині. 22 І відвернув Я Свою руку, і зробив ради
Ймення Свого, щоб не зневажати його на оча́х
тих наро́дів, що на їхніх очах Я їх вивів. 23 Та й Я,
прирікаючи, підні́с їм Свою руку на пустині, щоб
розпоро́шити їх серед наро́дів і порозсипа́ти їх
по краях, 24 за те, що постанов Моїх не чинили,
і устави Мої відкинули, а суботи Мої зневажали,
і до божків своїх батьків були їхні очі. 25 І тому
Я дав їм мати устави недобрі, і постанови, що
не будуть вони жити ними. 26 І занечи́стив
Я їх їхніми дару́нками, перепрова́дженням
через огонь кожного, хто відкриває утро́бу,
щоб спусто́шити їх, щоб пізнали вони, що Я —
Господь! 27 Тому говори до Ізраїлевого дому,
сину лю́дський, і скажи до них: Так говорить
Господь Бог: Ще оцим зневажали Мене батьки
ваші, коли спроневі́рилися проти Мене: 28 коли
Я ввів їх до кра́ю, що про нього, прирікаючи,
підно́сив Я Свою руку дати його їм, то коли вони
бачили всякий високий па́гірок і всяке густе
дерево, то прино́сили там свої жертви, і давали
там свої дари, що гніви́ли Мене, і складали там
свої любі па́хощі, і прино́сили там свої литі
жертви. 29 І сказав Я до них: Що́ це за висота,
що ви ходите туди? І зветься вона Бама́ аж
до цього дня. 30 Тому скажи до Ізраїлевого
дому: Так говорить Господь Бог: Чи ви будете
занечи́щуватися дорогою своїх батьків і будете
ходити в розпусті за гидо́тами їхніми? 31 А
прино́шенням ваших да́рів, перепрова́дженням
ваших синів через огонь ви занечи́щуєтеся
при всіх ваших божка́х аж до сьогодні. А ви
хочете питати Мене, Ізраїлів доме? Як живий Я,
говорить Господь Бог, — не дам Я вам відповіді!
32 А що входить вам на серце, зо́всім не станеться
те, що ви говорите: „Будемо, як інші наро́ди,
як племе́на кра́ю, служити дереву та каменю“.
33 Як живий Я, говорить Господь Бог, — рукою
поту́жною й ви́тягненим раме́ном та вили́ваною
лютістю буду царюва́ти над вами! 34 І ви́веду
вас із тих наро́дів, і позбираю вас із тих країв, де
ви розпоро́шені рукою поту́жною й ви́тягненим
раме́ном та вили́ваною лютістю. 35 І заведу́ вас
до пустині народів, і буду там судитися з вами
лицем до лиця, — 36 як судився Я з вашими
батьками на пустині єгипетського кра́ю, так
буду судитися з вами, говорить Господь Бог! 37 І
проведу́ вас під па́лицею, і введу́ вас у зв'язо́к
заповіту. 38 І повибираю з вас бунтівники́в та
тих, що грішать проти Мене, повипрова́джую
їх з кра́ю їхнього пробува́ння, і до Ізраїлевої
землі вже не ввійдуть вони! І пізнаєте ви, що Я
— Госпо́дь! 39 А ви, Ізраїлів доме, так говорить
Господь Бог: Кожен ідіть, служіть своїм божка́м!
Але потім ви напевно бу́дете слухатися Мене,
і святого Ймення Мого ви вже не зневáжите
своїми дару́нками та своїми божка́ми. 40 Бо на
Моїй святій горі, на високій Ізраїлевій горі, —
говорить Господь Бог, — там буде служити Мені
ввесь Ізраїлів дім, увесь він, що в краю́, там Я їх
уподо́баю Собі, і там зажадаю ваших прино́шень
і первопло́дів ваших прино́шень у всіх ваших
святощах! 41 Лю́бими па́хощами вподо́баю Собі
вас, коли вас ви́веду з наро́дів, і зберу́ вас із тих
країв, де ви розпоро́шені, і буду Я святитися між
вами на оча́х усіх поган. 42 І пізнаєте ви, що Я —
Господь, коли впрова́джу вас до Ізраїлевої землі,
до того кра́ю, що про нього, прирікаючи, підні́с
Я Свою руку дати його вашим батька́м. 43 І
згадаєте там свої дороги, і всі свої вчинки, якими
ви занечи́стилися, і почуєте оги́дження перед
самими собою за всі ваші ли́ха, які наробили. 44
І пізна́єте, що Я — Господь, коли Я чинитиму з
вами ради Ймення Свого, а не за вашими злими
дорогами та за вашими зіпсутими вчи́нками,
доме Ізраїлів, говорить Господь Бог“. 45 І було́
мені слово Господнє таке: 46 „Сину лю́дський,
зверни обличчя своє в напрямі на пі́вдень, і
крапай словами на полу́день, і пророкуй на
ліс півде́нного поля. 47 І скажи до південного
лісу: Послухай Господнього слова: Так говорить
Господь Бог: Ось у тобі запалю́ Я огонь, і поїсть
він у тебе кожне дерево зелене, і кожне дерево
сухе; полум'я́ний огонь не погасне, і будуть
попа́лені ним всі простори від пі́вдня до пі́вночі.
48 І побачить кожне тіло, що Я, Господь, розпалив
його, і він не погасне!“ 49 І сказав я: „О Господи,
Боже, вони мені кажуть: Чи він не говорить самі
тільки при́тчі?“

21 І було́ мені слово Господнє таке: **2** „Сину
лю́дський, зверни ти обличчя своє до
Єрусалиму, і крапай словами на святині, і
пророкуй на землю Ізраїлеву. **3** І скажи Ізраїлевій
землі: Так говорить Господь: Ото Я проти тебе,
і меча Свого витягну з пі̂хви його, і витну
з тебе справедливого й несправедливого. **4**
Через те, що Я витну з тебе справедливого й
несправедливого, тому́ вийде Мій меч проти
кожного тіла від пі̂вдня на пі̂вніч. **5** І кожне
тіло пізнає, що Я, Господь, витяг меча Свого
з пі̂хви його, — уже не ве́рнеться він! **6** А ти,
сину лю́дський, стогни́, ніби мав би ти зла́мані
сте́гна, і гірко стогни́ на їхніх оча́х! **7** І буде, коли
тобі скажуть: „Чого то ти сто́гнеш?“то скажеш:
На звістку, що йде, — і кожне серце розтане,
і всякі руки ослабнуть, і погасне всякий дух,
і всі коліна зайду́ться водою! Оце при́йде та
станеться, каже Господь Бог“. **8** І було мені слово
Господнє таке: **9** „Сину лю́дський, пророкуй
і кажи: Так говорить Господь: Скажи: Меч,
меч, — наго́стрений він та блиску́чий! **10** Щоб
прино́сити жертву — наго́стрений він, щоб
блищати — він був поліро́ваний. Хіба бу́демо
радіти? Хіба жезло сина Мого легкова́жить
усякеє дерево? **11** І дал и його ви́полірувати,
щоб узяти в долоню. Це наго́стрений меч, і він
поліро́ваний, щоб дати його в руку вбивця. **12**
Кричи та реви, сину лю́дський, бо він проти
народу Мого, він проти всіх князів Ізраїлевих, —
їх віддано мечеві з народом Моїм, тому вдарся
по сте́гнах! **13** Та він уже ви́пробуваний. Та
що ж тепер, коли йому же́зло обридло? Він
не встоїть, каже Господь Бог. **14** А ти, сину
лю́дський, пророкуй, і вдар долонею об долоню,
і нехай меч подво́їться та потро́їться! Це меч
побитих, великий меч забитого, що кружля́є
довкола них. **15** Щоб стопи́лося серце й полягло́
якнайбільше при всіх їхніх брамах, Я дам
різани́ну меча. О горе, — він справді зро́блений
блискучим, ви́поліруваним на різани́ну! **16**
Об'єднайся, право́руч іди, зверни лево́руч, іди,
куди тільки зве́рнене буде ві̂стря твоє. **17** І Я
вдарю долоню Свою об долоню Свою, і Свою лють
заспоко́ю. Я, Господь, це прорік!“ **18** І було мені
слово Господнє таке: **19** „А ти, сину лю́дський,
признач собі дві дорозі, якими прибу́де меч
вавилонського царя. Вони ви́йдуть оби́дві із кра́ю
одно́го, а ти виструга́й дороговка́зну руку, на
початку дороги до міста її ви́струга́й. **20** Признач
дорогу, якою прибуде меч до Рабби Аммонових
синів та до Юди в укріплений Єрусалим. **21**
Бо цар вавилонський став на роздоріжжі, на
поча́тку двох доріг. Щоб ворожити ча́рами,
трясе він стрі̂лами, питає домашніх божків,
розглядає пече̂нку. **22** У правиці його був чар
„на Єрусалим“, щоб поставити муроло́ми, щоб
відкрити уста на крик, щоб підняти голос
о́криком, щоб поставити муроло́ми на брами,
щоб наси́пати вала, щоб збудувати башту. **23** Але
буде це їм в їхніх оча́х, як чарува́ння марно́тне,
буде для них заприся́ження прися́гами, та він
згадає провину, щоб були вони схо́плені. **24** Тому
так говорить Господь Бог: За те, що ви згадуєте
свої провини, що відкриваєте ваші гріхи, щоб
ба́чені були ваші гріхи ваших учинків, за те, що
ви пригадуєте, — у ворожі руки схо́плені бу́дете!
25 А ти, недостойний, несправедливий кня́зю
Ізраїлів, що надійшов його день у час провини
кінце́вої, **26** так говорить Господь Бог: Зняти
заво́я й скинути корону! Це не зоста́неться так,
— піднесе́ться низьке́, а високе пони́зиться! **27**
Руїною, руїною, руїною покладу́ його! Та цього
не станеться, аж поки не при́йде Той, Хто має
право, — і Я Йому дам! **28** А ти, сину лю́дський,
пророкуй та й скажеш: Так говорить Господь
Бог на Аммонових синів та про їхню га́ньбу:
І скажеш: Меч, меч відкритий на різани́ну,
блискучий, щоб блищав, як та бли́скавка, — **29**
для тебе бачили обма́нні виді̂ння, пророкували
для тебе неправду, — щоб посадити його на шию
недостойних злочинців, яких день при́йде в час
кари кінце́вої. **30** Верни ж меча до пі̂хви його!
У місці, де ство́рений ти, у краю́ похо́дження
твого осуджу́ Я тебе! **31** І виллю на тебе Свій
гнів, в огні пересе́рдя Свого на тебе дмухну́, і
дам тебе в руку людей зухва́лих, які зни́щення
замишляють! **32** Ти станеш огне́ві на ї̂жу, твоя
кров буде серед землі, не згадають про тебе, бо
Я, Господь, говорив це!

22 І було мені слово Господнє таке: **2** „А
ти, сину лю́дський, чи будеш судити, чи
суди́тимеш ти місто крови? І завідо́м його про всі
гидо́ти його, **3** та й скажеш: Так говорить Господь
Бог: Місто проливає кров у своїй сере́дині, щоб
прийшов його час, і робить божки̂в собі, щоб
занечи́щуватися! **4** Кров'ю, що ти проливала, о
дочко Єрусалиму, грішила ти, а божка́ми, яких
ти робила, занечи́стилася, і набли́зила свої дні,
і прийшла аж до своїх ро́ків. Тому дам тебе
наро́дам на га́ньбу, і на посміхо́висько для всіх
країв! **5** Близькі та далекі від тебе насміхаються
з тебе, нечистойме́нна, багатозаколо́тна! **6** Ось
Ізраїлеві князі, кожен за раме́ном своїм, були́
в тебе, щоб кров проливати. **7** Батька та матір
у тебе легкова́жать, чужи́нцеві роблять у́тиск
серед тебе, сироту та вдову пригнічують у тебе.
8 Моїми свя́тощами ти погорджуєш, а суботи
Мої зневажаєш. **9** У тебе є накле́пники, щоб кров
проливати, і на па́гірках їдять у тебе, розпусту

чинять серед тебе. 10 Наготу́ батька в тебе
відкривають, жінку, у ча́сі її місячної нечистоти́,
безчестять у тебе. 11 І один робить гидо́ту
з жінкою свого ближнього, а той занечищує
розпустою невістку свою, а той безчестить у тебе
сестру свою, дочку́ батька свого́. 12 Пі́дкуп беруть
у тебе, щоб кров проливати, ли́хву та відсо́тка
береш ти й ошу́куєш у́тиском ближніх своїх. А
Мене ти забуваєш, говорить Господь Бог. 13 І ось
сплесну́в Я руками Своїми за твою кривду, яку
ти робила, та за кровопролиття́ твої, що були в
тебе. 14 Чи всто́їть твоє серце, чи будуть міцні́
твої руки на ті дні, що Я буду з тобою чинити?
Я, Господь, говорив це й зробив! 15 І розпоро́шу
тебе серед наро́дів, і розси́плю тебе по краях,
і викину твою нечистість із тебе. 16 І станеш
ти збезче́щеною через себе на оча́х народів, і
пізнаєш, що Я — Госпо́дь!“ 17 І було мені слово
Господнє таке: 18 „Сину лю́дський, дім Ізраїлів
став мені за жу́желицю; усі вони мідь, і ци́на,
і залізо, і о́ливо в сере́дині го́рна, жу́желицею
срі́бла сталися. 19 Тому так говорить Господь
Бог: За те, що всі ви стали жу́желицею, тому
ось Я позбираю вас до сере́дини Єрусалиму. 20
Як збирають срі́бло, і мідь, і залізо, і о́ливо, і
цину до сере́дини го́рна, щоб дмухати на нього
огнем, щоб розтопи́ти, — так зберу́ у Своїм
гніві та в люті Своїй, і покладу́, і розтоплю́
вас! 21 І позбираю вас, і дмухну́ на вас огнем
Свого гніву, і ви будете розто́плені в сере́дині
його. 22 Як розто́плюється срібло в сере́дині
го́рна, так бу́дете розто́плені ви в сере́дині
його, і пізна́єте, що Я, Господь, вилив гнів Свій
на вас!“ 23 І було мені слово Господнє таке:
24 „Сину лю́дський, скажи до неї: Ти земля
неочи́щена, у дні гніву дощем не поли́тая! 25
Змо́ва її пророків серед нього, як реву́чий лев,
що здо́бич шматує: жеру́ть душу, маєток та
багатство забирають, прибі́льшують уді́в її в
сере́дині її. 26 Священики її ламають Зако́на
Мого, і зневажаю́ть Мої святощі, не розрізняють
між святим та несвятим, і не оголошують
різни́ці між нечистим та чистим, і від субіт Моїх
закривають свої очі. І був Я зневаже́ний серед
них. 27 Князі́ її в сере́дині її, немов ті вовки́,
що здо́бич шмату́ють, щоб розливати кров, щоб
губити ду́ші ради ко́ристи. 28 А пророки її все
замазують болотом, бачать марно́ту, і чару́ють
собі неправдою, вони кажуть: „Так говорить
Господь Бог“, а Господь не говорив. 29 Наро́ди
Кра́ю тиснуть у́тиском та грабують грабунком,
а вбогого та бідака́ гно́блять, а чужи́нця тиснуть
у безправ'ї. 30 І шукав Я між ними чоловіка, що
поставив би загоро́ду, і став би в ви́ломі перед
Моїм обличчям за цей Край, щоб Я не знищив
його, — та Я не знайшов! 31 І Я вилив на них Свій
гнів, огнем пересе́рдя Свого повигу́блював їх,
їхню дорогу Я дав на їхню го́лову, каже Господь
Бог“.

23 І було мені слово Господнє таке: 2 „Сину
лю́дський, були собі дві жінки, до́чки однієї
матері. 3 І чинили вони в Єгипті розпусту,
у своїй мо́лодості чинили розпусту, — там
почавлені їхні гру́ди, там зама́цані їхні пе́рса
дівочі. 4 А їхні іме́на: Ого́ла — старша та Оголи́ва
— сестра її. І стали вони Мої, і породили синів
та дочо́к. А їхні іме́на: Самарія — Огола, а
Єрусалим — Оголи́ва. 5 І стала розпусною Огола,
бувши Моєю, і кохалася з своїми коха́нцями,
з асирі́янами, хто був їй близьки́й, 6 що їхнє
убра́ння — блаки́ть, намісники та заступники
вони, усі вони — юнаки́ вродли́ві, ве́ршники,
що гарцюють на ко́нях. 7 І дала вона свою
розпусту їм, що всі вони добі́рні Ашшу́рові сини,
і всіма́, яких кохала, і всіма́ своїми божка́ми
була вона занечищена. 8 Та не відкида́ла вона
своєї розпусти й від єги́птян, бо вони лежали
з нею в її мо́лодості, і вони стискали дівочі її
пе́рса, і виливали свою розпусту на неї. 9 Тому
й дав Я її в руку її коха́нків, у руку Ашшу́рових
синів, що з ними кохалась вона. 10 Вони
відкрили її наготу, позабирали синів її та дочо́к
її, а її забили мечем, І стала вона неславним
ім'я́м для жінок, і при́суди зробили на ній.
11 А сестра її Оголива бачила це, але вчинила
любов свою гіршою від неї, а розпусту свою
— більшою від розпусти своєї сестри. 12 Вона
кохалася з синами Ашшуровими, з близьки́ми
їй намісниками та заступниками, досконало
зодя́гненими, з верхівця́ми, що гарцю́ють на
ко́нях, усі вони — юнаки́ вродливі. 13 І побачив
Я, що вона обезче́щена, що доро́га одна їм обо́м.
14 Та вона ще додала до розпусти своєї, бо
коли побачила му́жів, ви́різьблених на стіні,
зобра́ження халдеїв, кре́слених і запущених
червони́лом, 15 підпере́заних поясом по сте́гнах
своїх, вони з опадаючим заво́єм на голові їхній,
усі вони на вигляд військо́ві старши́ни, подоба
синів вавилонських, Халдея — край наро́дження
їхнього, 16 то пожадала вона їх через сам погляд
оче́й своїх, і послала посланці́в по них, до Халдеї.
17 І прийшли до неї сини Вавилону на ложе
любовне, і занечи́стили її своєю розпустою, і вона
занечи́стилася ними, — і відверну́лася душа її від
них. 18 І відкрила вона розпусту свою, і відкрила
свою наготу́, тому відверну́лася душа Моя від
неї, як відверну́лася душа Моя від її сестри.
19 І побільши́ла вона розпусту свою на згадку
днів своєї мо́лодости, коли чинила розпусту

в єгипетському кра́ї. 20 І жадала вона собі на коха́нців тих, що їхня плоть — плоть ослина,
а їхня по́хіть — похіть жеребця́. 21 І згадала
ти розпусту своєї мо́лодости, коли єги́птяни
стискали груди твої ради перс твоєї мо́лодости.
22 Тому, Оголиво, так говорить Господь Бог: Ось
Я збуджу́ коха́нців твоїх на тебе, що від них
відверну́лася душа твоя, і спрова́джу їх на тебе з
довкі́лля, — 23 синів Вавилону, і всіх халдеїв,
Пекод, і Шоа, і Коа, і всіх синів Ашшурових з
ними, уродли́ві то юнаки́, усі вони — начальники
та заступники, військо́ві старши́ни та славні, усі
вони гарцюють на ко́нях. 24 І при́йдуть на тебе
з пі́вночі, з колесни́цями та з коле́сами, та зо
збором наро́дів; щита́ великого й щита́ мало́го
та шоло́ми покладуть проти тебе навко́ло. І
дам їм право, і вони засудять тебе за своїми
правами. 25 І зверну́ Я лютість Свою на тебе,
і вони зроблять з тобою в гніві: пообтина́ють
носа твого́ та ву́ха твої, а що поли́шиться в тебе,
від меча упаде́. Вони позабирають синів твоїх
та доч́ок твоїх, а що зали́шиться в тебе, буде
пожерте огнем. 26 І постягають із тебе шати
твої, і позабирають речі пишно́ти твоєї. 27 І
спиню́ Я розпусту твою в тебе, і розпусту твою з
єгипетського кра́ю, і ти не зведе́ш очей своїх
на них, а про Єгипта вже не згадаєш. 28 Бо так
говорить Господь Бог: Ось Я даю тебе в руку
того, кого ти знена́виділа, у руку тих, що від
них відверну́лася душа твоя. 29 І зроблять з
тобою в не́нависті, і ві́зьмуть здобу́ток твій, і
поставлять тебе наго́ю та голою, і буде відкрита
нагота́ пере́любу твого, і розпуста твоя та твій
блуд. 30 Будуть робити це тобі за твоє ході́ння в
розпусті з наро́дами, за те, що ти збезче́стилась
їхніми божка́ми. 31 Дорогою своєї сестри ти
ходила, тому дам її ке́ліха в твою РУку. 32 Так
говорить Господь Бог: Ке́ліха своєї сестри ти
вип'єш, глибокого та широкого; станеш за жарт
та за посміхо́висько, — це багатомістки́й ке́ліх.
33 П'янством та смутком будеш напо́внена, —
буде це ке́ліх спусто́шення й ро́зруху, ке́ліх твоєї
сестри Самарії. 34 І ти вип'єш його, і витягнеш
усе, а чере́п'я його порозбиваєш, і пе́рса свої
порозрива́єш, бо це Я говорив, каже Господь
Бог. 35 Тому так говорить Господь Бог: Через
те, що ти забула Мене, і кинула Мене за спи́ну
свою, то й ти носи розпусту свою та свій блуд!
36 І сказав Господь до мене: „Сину лю́дський,
чи будеш судити Оголу та Оголиву? То викажи
їм їхні гидо́ти! 37 Бо вони пере́люб чинили, і
кров на їхніх руках, і з божка́ми своїми пере́люб
чинили, і також синів своїх, яких породили
Мені, перепрова́джували через огонь для них
на ї́жу. 38 Ще оце чинили Мені: Занечи́стили
святиню Мою того дня, і суботи Мої знева́жили.
39 А коли вони різали синів своїх для своїх
божкі́в, то прихо́дили до Моєї святині того дня,
щоб збезче́стити її, і оце так робили вони в
сере́дині Мого дому. 40 А що більше, — посилали
до мужів, що зда́лека прихо́дять, що до них був
по́сланий послане́ць, і ось поприхо́дили ті, що
для них ти вмилася, нафарбува́ла блаки́том очі
свої й оздобою приозд́обилася. 41 І сіла ти на
дорогоцінному ліжку, а перед ним накритий
стіл, і поклала на ньому кадило Моє та оливу
Мою. 42 І голос заспоко́єної товпи лунав при
ньому, і до мужів тієї товпи спрова́джували ще
п'я́них з пустині, і давали нараме́нники на їхні
руки та пишні корони на їхні го́лови. 43 І сказав
Я до тієї, що в'я́нула від пере́любу: Буде тепер
вона ще далі чинити розпу́сту? 44 І прийшли до
неї, як прихо́дять до блудни́ці, так прихо́дили
до Оголи та Оголиви, розпу́сних жіно́к. 45 А
люди справедливі — вони розсудять їх правом
про тих, що чинять пере́люб, та правом про тих,
що кров проливають, бо вони чинять пере́люб, і
кров на їхніх рука́х. 46 Бо так говорить Господь
Бог: Скли́кати б на них збори, і дати їх на страх
та на здо́бич! 47 І збори заки́дають їх камі́нням,
і порозсіка́ють їх своїми меча́ми, синів їхніх та
їхніх доч́ок повбивають, а їхні доми попа́лять
огнем. 48 І спиню́ Я розпусту в Краю́, і буде
наука всім жінка́м, і вони не будуть робити
такого, як ваша розпуста! 49 І покладуть вони
вашу розпусту на вас, і ви будете носити гріхи
ваших божкі́в. І ви пізнаєте, що Я — Господь
Бог!“

24 А за дев'ятого року, десятого місяця,
десятого дня місяця було мені слово
Господнє таке: 2 „Сину лю́дський, напиши
собі ім'я́ цього дня, цього самого дня, бо
вавилонський цар саме цього дня наступив
на Єрусалим. 3 І розкажи́ при́тчу на дім
ворохо́бности, та й скажеш їм: Так говорить
Господь Бог: Пристав ти котла́, пристав та й
налий води в нього. 4 Повкладай його ку́сні
до нього, усякий добрий кусо́к, стегно́ та
лопа́тку, напо́вни кістка́ми добі́рними. 5 Візьми
добірні́ше з отари, розклади під ним дро́ва,
звари його ку́сні, і щоб у ньому зварилися кості
його. 6 Тому так Господь Бог промовляє: Горе
місту цьому душогу́бному, котло́ві, що іржа́
його в ньому, і що його іржа не схо́дить із нього!
Кусок за куском повитягуй це з нього; на нього
нехай не впаде́ жеребо́к! 7 Кров бо його серед
нього, — він на голу скелю її помістив, не вилив
на землю її, щоб порохом вкрити її. 8 Щоб
лютість підійняти, щоб помститися, Я дам його
кров на голу скелю, щоб вона непокрита була́.

9 Тому так Господь Бог промовляє: Горе місту
цьому душогу́бному, — збільшу́ о́гнище й Я! 10
Підклади́ дров, розпали́ цей огонь, довари́ м'ясо,
і вилий росі́л, а кості хай спа́лені бу́дуть. 11 І
постав його порожнім на вугі́лля його, щоб він
розігрівся, і щоб мідь його розпали́лась, і щоб
розтопи́лась у ньому нечистість його, щоб іржа
його зникла. 12 Увесь труд нада́рмо пішов, і не
зійшла з нього його велика іржа́, — в огонь його
з його іржéю! 13 У твоїй нечистоті є розпуста.
За те, що Я чистив тебе, алé чистим не став ти,
ти з своєї нечистости вже не відчи́стишся, аж
по́ки Я не заспоко́ю Свою лютість на тобі. 14 Я,
Господь, це казав, — і наді́йде воно! І зроблю́, не
звільню́, і не змилуюся, — за твоїми доро́гами
та за твоїми діла́ми засудять тебе, — це Господь
Бог промовляє!“ 15 І було мені слово Господнє
таке: 16 „Сину лю́дський, ось Я візьму́ від тебе
несподі́ваним уда́ром утіху очей твоїх, а ти не
голоси й не плач, і нехай не виступить сльоза́
твоя. 17 Стогни́ собі тихо, жало́би по померлих
не роби, прикра́су голови своєї обвий на себе,
а взуття́ своє взуй на ноги свої, і не закривай
ву́сів, і не їж жало́бного хліба“. 18 І говорив я до
наро́ду рано, а ввечері помéрла мені жінка... І
зробив я рано, як наказано мені. 19 І сказав мені
той наро́д: Чи не розповіси́ нам, що́ це нам таке,
що ти робиш? 20 І я їм сказав: Було мені слово
Господнє таке: 21 Скажи Ізраїлевому дому: Так
говорить Господь Бог: Ось Я збезчéщу святиню
Мою, опо́ру вашої сили, утіху ваших очéй та
любе вашій душі. А ваші сини та ваші до́чки,
що ви покинули їх, попа́дають від меча. 22 І ви
зробите, як зробив я: ву́сів не закриєте, і хліба
жало́бного не будете їсти. 23 А прикра́си ваші
будуть на ваших голова́х, і взуття́ ваше — на
ваших нога́х, не будете голосити, і не будете
плакати, а бу́дете со́хнути через свої гріхи, і
будете стогна́ти один до о́дного. 24 І стане
Єзекіїль вам за знака: усе, що робив він, бу́дете
робити і ви. І коли те при́йде, то пізнаєте ви,
що Я — Господь Бог. 25 А ти, сину лю́дський, —
того дня, коли візьму́ від них їхню силу, радість
пишно́ти їхньої, утіху очей їхніх, пра́гнення
їхньої душі, їхніх синів та доч́ок їхніх, — 26 того
дня при́йде до тебе врято́ваний, щоб сповісти́ти
про це в твої ву́ха. 27 Цього дня відкриються твої
уста ра́зом з цим урятованим, і бу́деш говорити,
і не бу́деш уже німи́й, і станеш для них зна́ком.
І пізнають, що Я — Госпо́дь!“

25 І було мені слово Господнє таке: 2
„Сину лю́дський, зверни́ своє обличчя
до Аммо́нових синів, і пророкуй на них. 3 І
скажеш Аммо́новим синам: Послухайте слова
Господа Бога: Так говорить Господь Бог: За
те, що ти говориш „Ага!“про Мою святиню,
бо вона збезчéщена, і про Ізраїлеву землю, бо
спусто́шена, і про Юдин дім, бо пішов у поло́н, 4
тому́ ось Я дам тебе синам сходу на спа́док, і
поставлять вони в тебе ша́тра свої, і зроблять
у тебе місця́ свого пробува́ння. Вони будуть
їсти твій плід, і вони будуть пити твоє молоко.
5 І дам я Раббу на ста́йню для верблю́дів, а
Аммонових синів на лі́гво отари, і ви пізнаєте,
що Я — Госпо́дь! 6 Бо так Господь Бог промовляє:
За твоє плéскання рукою, і твоє тупотіння ногою,
і що в душі ті́шишся ти всією своєю пого́рдою до
Ізраілевої землі, 7 тому́ ось Я витягну Свою руку
на тебе, і дам тебе на здо́бич для наро́дів, і витну
тебе з наро́дів, і ви́гублю тебе з краї́в, знищу
тебе, і пізнаєш, що Я — Госпо́дь! 8 Так сказав
Господь Бог: За те, що Моа́в та Сеїр говорять: „Ось
Юдин дім — як усі наро́ди“, 9 тому ось Я відкрию
Моа́вове узбіччя від міст, від його міст, від його
кінця́, пишно́ту землі: Бен-Гаєшімот, Баал-Меон
аж до Кір'ятаїму. 10 Я дам його на спа́док для
синів сходу ра́зом з синами Аммо́новими, щоб
не згадувались Аммонові сини серед наро́дів.
11 А над Моавом зроблю́ при́суди, і пізнають
вони, що Я — Госпо́дь! 12 Так говорить Господь
Бог: За те, що Едо́м мстився мстою над Юдиним
домом, і тяжко грiши́ли, через те, що мсти́лися
над ними, 13 тому так говорить Господь Бог: І
витягну Я руку Свою на Едо́ма, і витну з нього
люди́ну й скоти́ну, і вчиню́ його руїною, — від
Теману й аж до Дедану вони попа́дають від
меча! 14 І дам Я Свою по́мсту над Едомом у руку
Мого народу Ізраїля, і вчиню́ в Едомі за гнівом
Своїм, за лютістю Своєю, і зазнають вони Моєї
по́мсти, говорить Господь Бог! 15 Так говорить
Господь Бог: За те, що филисти́мляни чинили в
по́мсті, і мстилися мстою через пого́рду в душі,
щоб нищити в вічній нéнависті, 16 тому так
говорить Господь Вог: Ось Я витягну Свою руку
на филисти́млян, і витну керéтян, і вигублю
останок морського берега, 17 і вчиню́ над ними
жорсто́кі помсти лютими ка́рами. І пізнають
вони, що Я — Господь, коли Я вчиню Свою
помсту серед них!“

26 І сталося одина́дцятого року, першого дня
місяця, було слово Господнє до мене таке:
2 „Сину лю́дський, за те, що Тир говорить на
Єрусалим: „Ага́! зламалися це двері наро́дів,
він зверта́ється до мене, і я наси́чуся, бо він
зни́щений“, 3 тому так говорить Госпо́дь Бог: Ось
Я на тебе, Тире, і підійму́ на тебе багато наро́дів,
як море підіймає свої хвилі. 4 І понищать вони
мури Тиру, і повалять ба́шти його, і ви́мету з
нього порох його, і оберну́ його на голу скелю. 5
Він буде серед моря місцем розтя́гнення нéводу,

бо Я сказав це, — говорить Господь Бог, — і стане
він за здо́бич для наро́дів, 6 а його до́чки, що
на полі, будуть побиті мечем, і пізнають вони,
що Я — Господь! 7 Бо так говорить Господь
Бог: Ось Я спрова́джу до Тиру Навуходоно́сора,
вавилонського царя, з пі́вночі, царя над царями,
з конем і колесницею та з верхівця́ми, і з ними
на́товп, і числе́нний наро́д. 8 Він позабиває
на полі дочо́к твоїх мечем, і зробить на тебе
ба́шту, і насипле на тебе ва́ла, і поставить
проти тебе щита́. 9 І дасть муроло́ма на мури
твої, і порозбиває мечами своїми він ба́шти
твої! 10 Від на́дміру ко́ней його закриє тебе
їхня ку́рява, від цо́коту ве́ршника, ко́леса та
колесниці затремтя́ть твої мури, як буде він
вхо́дити в брами твої, як входять до міста з
розла́маним муром. 11 Копи́тами ко́ней своїх він
пото́пче усі твої вулиці, позабиває мечем твій
наро́д, і на землю попа́дають пам'ятники твоєї
могутности. 12 І вони розграбують багатство
твоє, і пограбу́ють това́ри твої, і порозва́люють
мури твої, і порозбивають доми́ твої пишні,
а каміння твоє, і дере́ва твої, і навіть твій
по́рох вони поскида́ють у во́ду! 13 І Я припиню́
розляга́ння пісе́нь твоїх, і бре́нькіт гу́сел твоїх
більше чутий не бу́де. 14 І зроблю тебе голою
скелею, станеш місцем розтя́гнення сітки, і
більше не бу́деш збудо́ваний, бо я, Господь,
це сказав, Господь Бог промовляє! 15 Отак
Господь Бог промовляє до Тиру: Чи ж від шу́му
паді́ння твого́, коли бу́дуть стогнати ране́ні,
коли забива́тимуть посеред тебе, не затремтять
острови́? 16 І всі князі моря посхо́дять із
тро́нів своїх, і поздіймають вони свої ма́нтії, і
постягають свої кольоро́ві одежі, — і зодя́гнуться
стра́хом, посідають на землю, і будуть тремтіти
щохвилі, і стовпо́м постаю́ть над тобою. 17
І пісню жало́бну про тебе вони заспівають, і
скажуть тобі: Як загинуло ти, як оді́рване ти від
мори́в, славне місто, що си́льним на морі було́,
воно й його ме́шканці, що наво́дили страх свій
на всіх його ме́шканців! 18 Тепер затремтять
острови́ в дні упадку твого́, і жахну́ться всі ті
острови́, що на морі, твоєю загу́бою. 19 Бо так
Господь Бог промовляє: Коли Я тебе оберну́ на
спусто́шене місто, немов ті міста́, що вони не
заме́шкані, коли підійму́ Я безодню на тебе, і
велика вода тебе вкриє, 20 то зни́жу тебе ра́зом
з тими, що сходять в могилу, до преда́внього
люду, і в підзе́мній землі осаджу́ я тебе, як руїни
відві́чні, із тими, що сходять в могилу, щоб
ізно́ву ти не засели́вся, і в країні живих більш
не жив! 21 За по́страх тебе учиню́, — і не буде
тебе, і будуть шукати тебе, — та вже більше не
зна́йдуть навіки, говорить оце́ Господь Бог!“

27 І було мені слово Господнє таке: 2 „А ти,
сину лю́дський, здійми пісню жало́бну про
Тир! 3 І скажеш до Тиру: Ти, що при входах
морськи́х пробува́єш, що торгуєш з наро́дами
на числе́нних острова́х: Так говорить Господь
Бог: Тире, ти сказав: я — то корона краси́!
4 У серці мори́в границі твої; будівни́чі твої
доверши́ли твою красу́! 5 З кипари́су з Сені́ру
вони збудували для тебе всі до́шки подві́йні,
взяли ке́дра з Лива́ну, щоб щоглу зроби́ти на тобі.
6 З баша́нських дубі́в твої весла зробили, твій
по́клад зробили із кости слоно́вої, із смере́ки з
острові́в тих Кіттійських. 7 Сорока́тий з Єгипту
віссо́н був вітри́лом твоїм, щоб за пра́пора бути
тобі; блаки́ть та пурпу́ра з острові́в Еліші стали
твоїм покриття́м. 8 Мешка́нці Сидо́ну й Арва́ду
були весляра́ми тобі, мудреці́ твої, Тире, у тебе
були, вони — мореплавці твої. 9 Старші́ із Ґева́лу
й його мудреці́ були в тебе за тих, що латали
проло́ми твої. Всі морські́ кораблі й мореплавці
їхні в тебе були́, щоб міняти крам твій. 10 Перс, і
Луд, і Пут були в ві́йську твоїм вояка́ми твоїми,
вішали в тебе щита́ та шоло́ма, — вони то давали
тобі пишноту́. 11 Сино́ве Арваду та ві́йсько твоє
— навко́ло на мурах твоїх, а Ґаммадеї на ба́штах
твоїх пробува́ли, щити́ свої вішали навколо на
мурах твоїх, — вони доверши́ли окрасу твою.
12 Таршіш був для те́бе купцем через много́ту
багатства усякого; срі́блом, залізом, циною й
оливом платили вони за крам твій. 13 Яван,
Тувал та Мешех — це купці твої, — людську
душу та мідяні речі давали вони за замі́нний
крам твій. 14 З дому Тоґарми давали коні, і
верхівців, і мулів за крам твій. 15 Сино́ве Дедану
— твої покупці́; числе́нні острови́ — торгували з
тобою, — рога́ми слоно́вої кости й геба́новим
деревом звертали данину твою. 16 Арам — твій
купець через многість виро́бів твоїх; руби́н,
пурпу́ру, і квітча́сту ткани́ну, і віссо́н, і кора́лі та
дорогоці́нний камінь давали тобі за крам твій.
17 Юда й Ізраїлів Край — це купці твої; пшеницю
з Мінніту, солодо́щі, і мед, і оли́ву й бальза́м
давали вони за замі́нний крам твій. 18 Дамаск —
твій купець через многість виро́бів твоїх, через
многість багатства усякого, вином із Хелбону та
білою вовною. 19 Ведан та Яван із Уззалу давали
тобі́ за крам залізо обро́блене, бальза́м та очере́т,
— було це замінним кра́мом твоїм. 20 Дедан —
твій купець килимка́ми до сі́дел при їжденні.
21 Арабія та всі кеда́рські князі́ — покупці це
твоєї руки; ягня́тами, і барана́ми, і козла́ми,
— ними торгі́вля твоя. 22 Купці Шеви й Рами
— покупці це твої, — коштовним бальза́мом, і
дорогим усіля́ким камінням та злотом давали
вони за това́р твій. 23 Харан, і Ханне, і Еден,

купці Шеви, Ашшу́р та Кілмад — це твої покупці̂.
24 Це твої покупці̂ коштовним убра́нням:
покрива́лами блаки́тними, і квітча́стими,
і багатокольоро́вими тка́ними ви́робами,
міцни́ми шну́рами пов'я́заними за крам твій. 25
Кораблі із Таршішу — твої карава́ни, для краму
твого замі̂нного, — і став ти багатим, і став
дуже славним у серці морі̂в. 26 На воду велику
тебе завели́ твої веслярі̂, і в серці морів східній
вітер розі̂б'є тебе́. 27 Багатство твоє та крам
твій, і ви́роби твої замі̂нні, мореплáвці твої і
твої щоглярі̂, ті, що латають пробо́ї твої, і ті, що
міняють замі̂нний крам твій, і всі твої вояки́,
які в тебе, і всі збори твої, що серед тебе, —
попа́дають в серці морі̂в в дні упа́дку твого́! 28 На
ле́мент твоїх щоглярі̂в затремтя́ть вали мо́рські,
29 і посхо́дять з своїх кораблів усі веслярі̂,
мореплáвці, всі морські̂ щоглярі̂, — на землі
постаю́ть. 30 І заголо́сять за тебе вони тужним
голосом, і кричатимуть гірко, і свої го́лови
по́рохом пообсипають, у по́пелі будуть кача́тись!
31 І зроблять собі ради тебе жало́бную ли́сину,
і себе́ опере́жуть вере́тами, і плакатимуть за
тобою в гірко́ті душі гірки́м голосі̂нням. 32 І
пісню жало́би сини їхні зді̂ймуть про тебе, і
над тобою співа́тимуть жа́лібно: „Хто інший, як
Тир, — посере́дині моря зруйно́ваний? 33 Коли
припливáли ви́роби твої із морі̂в, насища́в ти
числе́нні наро́ди; многото́ю багатства твого та
ви́робів замі̂нних твоїх ти збага́чував зе́мських
царі̂в! 34 Тепер же, коли ти розбитий на морі, у
водних глиби́нах, то замінний ви́ріб твій і всі
збори твої серед тебе попа́дали. 35 Над тобою
стовпі̂ють усі остров'я́ни, а їхні царі затремтіли
від жа́ху, засльози́лися їхні обличчя! 36 Купці
серед наро́дів глузли́во свистя́ть над тобою, —
ти по́страхом став, і не буде навіки тебе́!“

28 І було́ мені слово Господнє таке: 2
„Сину лю́дський, скажи кня́зеві Тиру: Так
говорить Господь Бог: за те, що пови́щилось
серце твоє й ти сказав: „Я Бог, сиджу́ на Божому
престолі в серці морі̂в“, а ти тільки люди́на, а
не Бог, хоч ставив своє серце нарівні з серцем
Божим. 3 Ось ти мудріший від Дани́їла, —
кожен мудрець не прилу́читься до тебе. 4
Своєю мудрістю та своїм розумом набув ти
собі багатство, і назгрома́див золота та срібла в
скарбни́цях своїх. 5 Великою своєю мудрістю та
торгівлею своєю помно́жив ти багатство своє, і
пови́щилось твоє серце багатством своїм! 6 Тому
так говорить Господь Бог: За те, що ти ставиш
своє серце нарівні з серцем Божим, 7 тому ось Я
спрова́джу на тебе чужих, насильників поміж
наро́дами, і вони повитяга́ють мечі свої на красу́
твоєї мудрости, і зневáжать красу́ твою. 8 Вони
скинуть тебе в могилу, і помреш ти смертю
пробитого в серці морів. 9 Чи справді ти скажеш:
„Я бог!“ перед уби́вником своїм, а ти ж тільки
люди́на, а не Бог, у руці тих, що зневажа́ють
тебе? 10 Ти помреш смертю необрі̂занців, від
руки чужих, бо Я це сказав, говорить Господь
Бог!“ 11 І було мені слово Господнє таке: 12 „Сину
лю́дський, здійми жало́бну пісню на ти́рського
царя, та й скажеш йому: Так говорить Господь
Бог: Ти печать досконáлости, повен мудрости, і
корона краси́. 13 Ти пробувáв ув Еде́ні, садку́
Божому: усякий дорогий камінь — на одежі
твоїй: карнео́ль, топа́з і я́спіс, хризолі̂т, сога́м, і
о́нікс, сапфі̂р, рубі̂н і смара́гд, і золото; знаряддя
бубнів твоїх та сопі̂лок твоїх були́ в тебе ще дня,
коли був ти ство́рений, були вони нагото́влені.
14 Ти пома́заний Херувим хороні́тель, і Я дав
тебе на святу го́ру Божу, ти ходив посеред
огни́стого камі̂ння. 15 Ти був бездога́нний
у своїх дорогах від дня твого ство́рення, аж
поки не знайшлася на тобі несправедливість.
16 Через велику торгі̂влю твою твоє нутро́
перепо́внилось наси́ллям, і ти прогрішив. Тому́
Я зневáжив тебе, щоб не був ти на Божій горі, і
погубив тебе, хороні́телю Херуви́ме, з сере́дини
огни́стого камі̂ння. 17 Стало високим твоє серце
через красу́ твою, ти занапасти́в свою мудрість
через свою красу́. Кинув Я тебе на землю, дав
тебе перед царями, щоб дивились на тебе. 18
Многото́ю провин своїх, через кривду торгі̂влі
своєї зневажив ти святині свої. І вивів Я огонь з
твоєї сере́дини, і він поже́р тебе, і Я зробив тебе
по́пелом на землі на оча́х усіх, хто бачить тебе.
19 Усі, хто знає тебе серед народів, остовпіють
над тобою; ти по́страхом станеш, і не буде тебе
аж навіки!“ 20 І було мені слово Господнє таке:
21 „Сину лю́дський, зверни своє обличчя до
Сидо́ну, і пророку́й на нього, 22 та й скажеш:
так говорить Господь Бог: Ось Я на тебе, Сидо́не,
і буду шано́ваний серед тебе, і пізнають, що Я
— Господь, коли робитиму на нього при́суди,
і коли покажу́ Свою святість серед нього. 23
І пошлю на нього морови́цю та кров на його
вулиці, і впаде́ серед нього пробитий, що при́йде
на нього знавко́ла, і пізнають, що Я — Госпо́дь.
24 І не буде вже для Ізраїлевого дому колю́чої
терни́ни та будя́ччя, що прино́сить біль зо
всіх їхніх око́лиць, що пого́рджують ними, і
пізнають вони, що Я — Господь Бог. 25 Так
говорить Господь Бог: Коли Я позбираю Ізраїлів
дім із наро́дів, між якими вони розпоро́шені,
то Я покажу́ на ньому Свою святість на оча́х
наро́дів, і вони осядуть на землі своїй, яку Я дав
Своєму рабові Якову. 26 І осядуть вони на ній

безпе́чно, і будува́тимуть доми́ та садитимуть
виноградники, і будуть сидіти безпечно, коли Я
чинитиму при́суди на всіх тих, що пого́рджують
ними з їхнього довкі̂лля. І пізнають вони, що Я
— Господь, їхній Бог!“

29 За десятого року, десятого місяця,
дванадцятого дня місяця, було мені слово
Господнє таке: **2** „Сину лю́дський, зверни
своє обличчя до фараона, єгипетського царя, і
пророкуй на нього та на ввесь Єгипет. **3** Говори
та й скажеш: Так говорить Господь Бог: Ось Я
на те́бе, фараоне, ца́рю єгипетський, крокоди́ле
великий, що лежиш серед своїх рік, що гово́риш:
„Моя рі̂чка — моя, і я утвори́в її для себе!“ **4**
І вкладу гачки́ в ще́лепи твої, і поприлі̂плюю
рибу твоїх річо́к до твоєї лески́, і підійму́ тебе
з сере́дини твоїх річок, і всі риби твоїх річо́к
поприлі̂плюються до твоєї лески́! **5** І вирву
тебе й кину в пустиню, тебе та всі риби річо́к
твоїх; ти впаде́ш на поверхні поля, не будеш
згрома́джений і не будеш позби́раний, — для
зе́мної звірини́ та для птаства небесного дам Я
на ї̂жу тебе. **6** І пізнають усі ме́шканці Єгипту, що
Я — Господь, бо вони були для Ізраїлевого дому
очере́тяною па́лицею. **7** Коли вони хапа́лись за
тебе долонею, ти ламався й роздирав їм усе
раме́но; а коли вони опиралися на тебе, ти
ламався й чинив, що їм трясли́ся всі сте́гна. **8**
Тому так говорить Господь Бог: Ось Я наведу́ на
тебе меча, і витну з-між тебе люди́ну й скотину.
9 І стане єгипетський край спусто́шенням та
руїною, і пізна́ють вони, що Я — Господь, за те,
що він говорив: „Річка — моя, і то я її утворив!“
10 Тому́ ось Я проти тебе та проти річо́к твоїх, і
оберну́ єгипетський край на поруйно́вані руїни,
на спусто́шення від Міґдолу аж до Севене, і аж
до границі Етіопії, — **11** не пере́йде по ньому
нога лю́дська, і нога звірини́ не пере́йде по
ньому, і не буде він заме́шканий сорок ро́ків. **12**
І оберну́ Я єгипетський край на спусто́шення
серед спустошених країв, а його міста серед
поруйнованих міст будуть спусто́шенням сорок
років, і розпоро́шу Єгипет серед народів, і
порозсипа́ю їх по краях. **13** Бо так говорить
Господь Бог: Напри́кінці сорока ро́ків позбираю
Єгипет з-між народів, де вони були розпоро́шені.
14 І верну долю Єгипту, і верну їх до кра́ю Патрос,
до краю їхнього похо́дження, і вони будуть
там царством слаби́м. **15** З-поміж царств воно
буде найнижче, і не підійметься вже понад
наро́дами, і поменшу́ їх, щоб не панували над
наро́дами. **16** І не буде вже воно для Ізраїлевого
дому надї̂єю, яка пригадувала б беззаконня,
коли вони, зверталися до нього. І пізнають вони
що Я — Господь Бог!“ **17** І сталося за двадцятого
й сьомого року, першого місяця, першого дня
місяця, було мені слово Господнє таке: **18** „Сину
лю́дський, — Навуходоно́сор, цар вавилонський,
змусив своє ві̂йсько робити велику працю проти
Тиру. Кожна голова ви́лисіла, і всяке раме́но
витерте, та нема нагоро́ди ані йому, ані ві̂йську
його від Тиру за ту працю, яку він робив проти
нього. **19** Тому так говорить Господь Бог: Ось Я
дам Навуходоно́сорові, цареві вавилонському,
єгипетську землю, і він забере́ багатство її, і
ограбує грабунком її, і забере́ її здо́биччю, і
вона стане нагородою для ві̂йська його. **20** За
працю його, яку він робив у ній, Я даю йому
єгипетську землю, бо вони це зробили Мені,
говорить Господь Бог. **21** Того дня ви́рощу рога
Ізраїлевому домові, а тобі відкрию уста серед
них. І вони пізнають, що Я — Господь“.

30 І було мені слово Господнє таке: **2**
„Сину лю́дський, пророкуй, і скажеш: Так
говорить Господь Бог: Голосіть „Ой!“цього дня!
3 Бо близьки́й день, і близьки́й день Господній,
день хма́рний, настає час наро́дів! **4** І при́йде меч
на Єгипет, і буде тремті̂ння в Етіопії, коли будуть
падати забиті в Єгипті, і забере́ть багатство
його, і будуть розбиті осно́ви його. **5** Куш, і Пут,
і Луд, і ввесь помішаний наро́д, і Кув, і сини
землі заповіту попа́дають з ними від меча. **6** Так
говорить Господь: І попа́дають підпо́ри Єгипту,
і так упаде́ гординя сили його, від Міґдолу
аж до Севене, від меча попа́дають у ньому,
говорить Господь Бог. **7** І буде він спусто́шений
серед попусто́шених країв, а міста́ його будуть
серед міст поруйно́ваних. **8** І пізнають вони,
що Я — Господь, коли Я дам огонь на Єгипет, і
будуть поторо́щені всі, хто йому помагає. **9** Того
дня повихо́дять посланці̂ з-перед Мого лиця
на кораблях, щоб налякати безпечну Етіопію,
і буде через них жах, як у день Єгипту, бо це
ось надхо́дить! **10** Так говорить Господь Бог: І
Я зроблю́ кінець єгипетському многолю́дству
рукою Навуходоно́сора, вавилонського царя. **11**
Він та наро́д його з ним, насильники лю́дів,
будуть спрова́джені зни́щити землю, і вони
повитягують мечі свої на Єгипет, — і напо́внять
край побитими! **12** І оберну́ Я річки́ на суході̂л, і
передам землю в руку злочинців, і спусто́шу
край та все, що в ньому, рукою чужих. Я,
Господь, це сказав! **13** Так говорить Господь Бог:
І повигу́блюю божкі̂в, і зроблю́ кінець бовва́нам
з Нофу, і не буде вже князі̂в в єгипетському кра́ї,
і дам по́страх на єгипетську зе́млю. **14** І Па́трос
спусто́шу, і дам огонь у Цоан, і буду вико́нувати
при́суди в Но. **15** І виллю Я гнів Свій на Сіна,
тверди́ню єгипетську, і ви́тну многолю́дство
Но. **16** І пошлю́ Я огонь на Єгипет, сильно буде

ко́рчитись Сін, а Но буде прола́маний, а на Ноф
нападуть вороги вдень. 17 Юнаки́ Авену та Пі-
Весету попа́дають від меча, а інші пі́дуть у поло́н.
18 А в Тахпанхесі поте́мніє день, коли Я ламатиму
там єгипетські я́рма, і скінчи́ться в ньому пиха́
сили його. Самого його хмара закриє, а його
до́чки пі́дуть у поло́н... 19 І буду виконувати
при́суди над Єгиптом, і вони пізна́ють, що Я —
Госпо́дь!“ 20 І сталося, за одина́дцятого року,
першого місяця, сьомого дня місяця, було мені
слово Господнє таке: 21 „Сину лю́дський, Я
зламав раме́но фараона, єгипетського царя, і
ось воно не буде перев'я́зане, щоб дати ліки,
щоб покласти пов'я́зку, щоб обви́нути його, і
щоб зміцни́ти його вхопи́тися за меча. 22 Тому
так говорить Господь Бог: Ось Я на фараона,
єгипетського царя, і поламаю раме́на його,
те дуже та те зла́мане, і викину меча з його
руки́. 23 І розпоро́шу Єгипет серед народів, і
порозсипа́ю їх по края́х. 24 І зміцню раме́на
вавилонського царя, і дам меча Свого в його
руку, — і зламаю Я фараонові раме́на, і він буде
стогнати сто́гоном проко́леного перед ним.
25 І зміцню́ Я раме́на вавилонського царя, а
фараонові раме́на опаду́ть. І пізнають вони,
що Я — Господь, коли Я дам Свого меча в
руку вавилонського царя, і простягну́ його на
єгипетську землю. 26 І розпоро́шу Єгипет серед
наро́дів, і порозсипа́ю їх по края́х. І пізнають
вони, що Я — Господь!“

31 І сталося за одина́дцятого року, третього
місяця, першого дня місяця, було́ мені
слово Господнє таке: 2 „Сину лю́дський, скажи
фараонові, цареві єгипетському, та до його
многолю́дства: До ко́го ти вподо́блюєшся в
своїй ве́личі? 3 Ось Ашшу́р, кедр на Лива́ні, з
прекрасними галу́зками, з тіни́стою гуща́виною,
і високоро́слий, і аж між хмарами буде
верхові́ття його. 4 Во́ди його ви́ховали, безо́дня
його ви́кохала, — він річки́ свої попрова́див
навколо свого наса́дження, а кана́ли свої посилав
до всіх дерев польови́х. 5 Тому його зріст став
вищий від усіх польови́х дерев, і помно́жилися
галу́зки його, і від великої води його ві́ття
повидо́вжувалось, коли ви́гнався він. 6 В його
віттях ку́блилося все птаство небесне, а під його
галузками родила ся всяка польова́ звірина́, а
в його ті́ні сиділи всі числе́нні наро́ди. 7 І був
він уродли́вий висото́ю свого зро́сту, довгото́ю
галу́зок своїх, бо його корінь був при великих
во́дах. 8 Ке́дри в Божому садку́ не були рівні
йому, кипари́си не були́ подібні до галу́зок його,
а плата́ни не були, як його ві́ття. Жодне дерево
в Божому садку́ не було подібне до нього красо́ю
своєю! 9 Я оздо́бив його рясното́ю галу́зок його, і
йому за́здрили всі еде́нські дерева, що в Божому
садку́. 10 Тому так сказав Господь Бог: За те, що
ти пови́щився зро́стом, і дав верхові́ття своє аж
між хмари, і пови́щилося серце його, коли він
став високим, 11 то дай його в руку сильного
з наро́дів, — він конче зробить йому за його
беззако́ння, за це Я вигнав його! 12 І ви́тяли його
чужі, насильники наро́дів, і повідкида́ли його.
На го́ри й на всі долини попа́дали галу́зки його, і
було поламане ві́ття його по всіх потоках землі,
а всі наро́ди землі повихо́дили з ті́ні його й
покинули його. 13 Над його руїнами пробува́ло
все небесне пта́ство, а при галу́ззях його була
всяка польова́ звірина́, 14 щоб не пови́щувалися
своїм зростом усі дере́ва при воді, і не давали
свого верхові́ття поміж хмари, і не ставали у
своїй ве́личі сильні між ними, що п'ють воду,
бо всі вони ві́ддані смерті до підзе́много кра́ю
серед лю́дських синів, до тих, хто схо́дить до
могили. 15 Так говорить Господь Бог: Того дня,
коли він зійшов до шео́лу, учинив Я жало́бу,
закрив над ними безо́дню, затримав його річки́,
і була стримана велика вода, і зате́мнив над
ним Лівана, а всі польові́ дере́ва помлі́ли над
ним. (Sheol h7585) 16 Від гуку упа́дку його Я
вчинив тремтя́чими наро́ди, коли Я зни́зив
його до шео́лу з тими, що сходять до гро́бу.
І поті́шилися в підзе́мному кра́ї всі еде́нські
дере́ва, добі́рне та добре Лива́нське, всі, що
п'ють воду. (Sheol h7585) 17 Також вони зійшли з
ними до шео́лу, до побитих мечем, що сиділи,
як його помічники́, в його тіні серед наро́дів.
(Sheol h7585) 18 До ко́го став ти так подібний у
славі та в великості серед еде́нських дерев? І
будеш ти знижений з еде́нськими дере́вами до
підземного кра́ю, посеред необрі́занців будеш
лежати з пробитими мечем. Це фараон та все
многолю́дство його, говорить Господь Бог“.

32 І сталося за дванадцятого року,
дванадцятого місяця, третього дня місяця,
було́ мені слово Господнє таке: 2 „Сину
лю́дський, здійми пісню жало́бную на фараона,
єгипетського царя, та й скажеш йому: Левчуко́ві
з наро́дів подібний ти був, а тепер ти мов
мо́рська потво́ра, — випри́скуєш воду по ріках
своїх, і скаламу́чуєш воду ногами своїми,
боло́тиш ти їхні річки́! 3 Отак Господь Бог
промовляє: Але сітку Свою розтягну́ Я на тебе
через збори числе́нних наро́дів, — і тебе Своїм
не́водом ви́тягну! 4 І викину зра́зу на землю
тебе, і кину тебе Я на поле широке, і над
тобою спочи́не всяке птаство небесне, і тобою
наси́чу звіри́ну всієї землі. 5 І дам твоє м'ясо
на го́ри, а трупом твоїм Я долини напо́вню.
6 І землю, де пли́ваєш ти, аж до гір напою́ її

кров'ю твоєю, тобою напо́вняться рі́чища. 7
А коли Я тебе погашу́, то небо закрию, а зо́рі
його позате́мнюю, сонце — хмарою вкрию його,
а місяць не буде світити свого світла. 8 Всі
світи́ла, що світять на небі, — позате́мнюю їх
над тобою, і дам темно́ту понад краєм твоїм,
говорить Господь Бог! 9 І занепоко́ю Я серце
числе́нних наро́дів, коли вість рознесу́ про
руїну твою між наро́дами аж до країв, яких
ти не знав. 10 І остовпі́ють числе́нні наро́ди
з-за тебе, а їхні царі затремтя́ть через тебе в
страху́, як буду маха́ти мечем Своїм Я перед
їхнім обличчям, і тремтітиме кожен щохвилі за
душу свою в дні упадку твого́. 11 Бо так Господь
Бог промовляє: Меч царя вавилонського при́йде
на тебе! 12 Мечами хоробрих Я порозкида́ю
твоє многолю́дство. Усі вони — наси́льники
наро́дів, і гордість Єгипту понищать вони, і
все многолю́дство його буде ви́гублене. 13 І
ви́гублю ввесь його скот при во́дах великих,
і не буде вже їх каламу́тити лю́дська нога, і
копи́то скотини не буде вже їх каламу́тити. 14
Тоді їхні води очи́щу, а їхні річки́ попрова́джу,
неначе оливу, говорить Господь Бог. 15 Коли
оберну́ Я єгипетський край на спусто́шення, і
край опусто́шений буде від усього, що в нім,
коли Я поб'ю всіх тих, що заме́шкують в ньому,
то пізнають вони, що Я — то Госпо́дь! 16 Оце
пісня жало́бна, і будуть жало́бно співати її,
до́чки наро́дів будуть співати жало́бно її, про
Єгипет та про все многолю́дство його будуть
жало́бно співати її, говорить Господь Бог“. 17 І
сталося за дванадцятого року, п'ятнадцятого
дня місяця, було мені слово Господнє таке:
18 „Сину лю́дський, — жало́бно заголоси про
многолю́дство Єгипту, і скинь його, його та
дочок поту́жних наро́дів до підзе́много кра́ю
із тими, хто сходить в могилу! 19 Від ко́го
ти став приємні́ший? Зійди й покладись з
необрі́занцями! 20 Попа́дють серед пробитих
мечем, — меч даний на те, із ним ляжуть його
всі народи. 21 Будуть йому говорити сильніші
з хоробрих з-посе́ред шео́лу із помічника́ми:
Посхо́дили, полягали ці необрі́занці, побиті
мечем: (Sheol h7585) 22 Там Ашшур і всі збори
його, навколо нього — гро́би його, всі побиті
вони, від меча всі попа́дали, 23 що були його
гро́би найглибше в могилі, і був його полк
біля гро́бу його, — всі побиті вони, від меча всі
попа́дали, що ши́рили жах по кра́ю живих. 24
Там Елам та ввесь на́товп його коло гро́бу його,
— всі побиті вони, від меча всі попа́дали, що
зійшли необрі́занцями до підзе́много кра́ю, що
ши́рили жах свій по кра́ю живих, і поне́сли
ганьбу свою з тими, хто схо́дить в могилу.
25 Дали́ йому ложе посеред побитих зо всім
многолю́дством його, гро́би його коло нього, всі
вони необрі́занці, побиті мечем, бо ши́рили жах
свій по кра́ю живих і поне́сли ганьбу свою з
тими, хто сходить в могилу, посеред побитих
покла́дений він. 26 Там Мешех, Тувал та все
многолю́дство його, гро́би його коло нього, всі
вони необрі́занці, побиті мечем, бо ши́рили
жах свій по краю живих. 27 І не бу́дуть лежати
із ли́царями, що попа́дали із необрі́занців,
що зійшли до шео́лу з військо́вим знаря́ддям
своїм, і поклали свої мечі під свої го́лови, і
їхня провина — на їхніх костя́х, бо жах перед
ли́царями був у краї живих, (Sheol h7585) 28 а ти
розпоро́шений між необрі́занцями, і поляжеш
із тими, хто побитий мечем. 29 Там Едо́м, і
царі його, і князі всі його́, що при всій своїй
силі були зложені з побитими мечами, — вони
ляжуть з необрі́занцями та з тими, хто сходить
в могилу 30 Там півні́чні князі́, всі вони й всі
сидо́няни, що посхо́дили ра́зом з побитими,
хоч був жах від їхньої, мі́ці, були посоро́млені,
і полягали вони, необрі́занці, з побитими
мечем, і свою га́ньбу поне́сли із тими, хто
сходить в могилу. 31 Фараон їх побачить, і
поті́шиться всім многолю́дством своїм, мечем
побитий фараон та все його ві́йсько, говорить
Господь Бог! 32 Бо поши́рю Я жах Свій на землю
живих, і буде покла́дений серед необрі́занців з
побитими мечем фараон та усе многолю́дство
його, говорить Господь Бог“!

33 І було́ мені слово Господнє таке: 2 „Сину
лю́дський, говори синам свого наро́ду, та й
скажеш до них: Коли б Я спрова́див на який край
меча, і взяв би наро́д цього краю одно́го чоловіка
з-поміж себе, і поставив би його собі вартови́м,
3 і коли б він побачив меча, що йде на цей край,
і засурми́в би в сурму́, й остеріг народ, 4 і почув
би хто голос сурми́, та не був би обере́жний, і
прийшов би меч та й захопи́в би його, то кров
його на голові його буде! 5 Голос сурми́ він чув,
та не був обере́жний, — кров його буде на ньому,
а він, коли б був обере́жний, урятував би свою
душу. 6 А той вартови́й, коли б побачив меча,
що йде, і не засурми́в би в сурму́, а наро́д не був
би обере́жний, і прийшов би меч, і захопи́в би
одно́го з них, то він був би узятий за гріх свій,
а його кров Я зажадаю з руки вартово́го. 7 А
ти, сину лю́дський, — Я дав тебе вартови́м для
Ізраїлевого дому, і ти почуєш з уст Моїх слово,
й остереже́ш їх від Мене. 8 Коли б Я сказав до
безбожного: „Безбожнику, ти конче помреш!“,
а ти не говорив би, щоб остерегти́ безбожного
від дороги його, то він, несправедливий, помре

за свій гріх, а його кров Я вимагатиму з твоєї
руки. 9 А ти, коли остереже́ш несправедливого
від дороги його, щоб вернувся з неї, і він не
ве́рнеться з своєї дороги, він помре за гріх свій, а
ти душу свою врятува́в. 10 А ти, сину лю́дський,
скажи до Ізраїлевого дому: „Ви кажете так,
говорячи: Коли наші провини та наші гріхи на
нас, і через них ми ги́немо, то як бу́демо жити?“
11 Скажи їм Як живий Я, — говорить Господь Бог,
— не пра́гну смерти несправедливого, а тільки
щоб вернути несправедливого з дороги його, і
буде він жити! Наверніться, наверніться з ваших
злих доро́ї́г, і на́що вам умирати, доме Ізраїлів?
12 А ти, сину лю́дський, скажи до синів свого
народу: Справедливість справедливого — не
врятує його в дні гріха́ його, а несправедливість
несправедливого — не спіткне́ться він об неї
в дні наве́рнення від своєї несправедливости,
а справедливий не зможе жити в ній в дні
свого гріха́. 13 Коли Я скажу́ справедливому:
Буде конче він жити, а він надї́явся б на
свою справедливість, та робив би кривду, то
вся його справедливість не буде зга́дана, і
за кривду свою, що зробив, він помре! 14
А коли Я скажу́ до несправедливого: Конче
помреш ти, а він наве́рнеться від свого гріха́, і
робитиме право та справедливість: 15 заста́ву
поверне несправедливий, грабу́нок відшкоду́є,
ходитиме уставами життя, щоб не чинити
кривди, то конче буде він жити, не помре! 16
Усі гріхи його, які він нагрішив, не будуть йому
зга́дані, — право та справедливість робив він,
конче буде він жити! 17 І кажуть сини твого
наро́ду: „Несправедлива Господня дорога!“тоді
як несправедлива їхня власна дорога. 18
Коли справедливий відве́рнеться від своєї
справедливости, і робитиме кривду, то помре
він за те! 19 А коли несправедливий відве́рнеться
від своєї несправедливости, і чинитиме право
та справедливість, то на них він буде жити! 20
А ви кажете: Несправедлива Господня дорога!
Кожного з вас Я буду судити, Ізраїлів доме, за
його доро́гами!“ 21 І сталося за дванадцятого
року, десятого місяця, п'ятого дня місяця від
нашого вигна́ння, прийшов був до мене втіка́ч з
Єрусалиму, говорячи: „Побите це місто!“ 22 А
Господня рука була прийшла до мене ввечорі
перед прихо́дом цього́ втікача́, і Він відкрив мої
у́ста, поки прийшов той до мене вранці. І були
відкриті мої уста, і не був уже я більше німий!
23 І було мені слово Господнє таке: 24 „Сину
лю́дський, ме́шканці цих руїн на Ізраїлевій
землі гово́рять так: Авраам був один, та проте́
посів цей край, а нас багато, — нам да́ний цей
край на спа́дщину! 25 Тому́ скажи їм: Так сказав
Господь Бог: Ви на крові їсте, а свої очі зво́дите
до бовва́нів своїх, і кров пролива́єте, — і цей
край посядете ви? 26 Ви спира́єтесь на свого
меча, робите гидо́ту, і кожен безчестить жінку
свого ближнього, — і цей край посядете ви?
27 Так скажеш до них: Так говорить Господь
Бог: Як живий Я, — ті, хто в руїнах, попа́дають
від меча, а той, хто на широкім полі, того
віддам звірині́, щоб поже́рла його, а ті, хто в
тверди́нях та в пече́рах, помруть від морови́ці!
28 І оберну́ Я цей край на спусто́шення та на
сплюндрува́ння, і скінчи́ться пиха́ сили його, і
опусто́шіють Ізраїлеві го́ри, так що не буде й
перехожого. 29 І пізнають вони, що Я — Господь,
коли Я оберну́ цей край на спусто́шення та на
сплюндрува́ння за всі їхні гидо́ти, що зробили
вони. 30 А ти, сину лю́дський, — сини твого
наро́ду умовляються про тебе при сті́нах і в
две́рях домів, і говорять один з о́дним, кожен зо
своїм братом, кажучи: Увійдіть та послу́хайте,
що це за слово, що виходить від Господа? 31 І
при́йдуть до тебе, як прихо́дить наро́д, і сядуть
перед тобою як Мій наро́д, і послухають твоїх
слів, але їх не ви́конають, бо що приємне в устах
їхніх, те вони зроблять, а серце їхнє ходить за
захла́нністю їхньою. 32 І ось ти для них, як пісня
коха́ння, красноголосий і добрий грач, і вони
слухають слова́ твої, але їх не вико́нують! 33 А
коли оце при́йде, — ось воно вже прихо́дить! —
то пізнають вони, що серед них був проро́к“.

34 І було мені слово Господнє таке: 2
„Сину лю́дський, пророкуй на Ізраїлевих
па́стирів, пророкуй та й скажеш до них, до
тих па́стирів: Так говорить Господь Бог: Горе
Ізраїлевим па́стирям, які пасу́ть самих себе!
Хіба ж не ота́ру повинні па́сти па́стирі? 3 Жир
ви їсте, та вовну вдяга́єте, ситу вівцю ріжете,
але отари не пасе́те! 4 Слаби́х не зміцняєте, а
хворої не лікуєте, і пора́неної не перев'язуєте,
споло́шеної не вертаєте, і заги́нулої не шукаєте,
але пануєте над ними силою та жорсто́кістю!
5 І порозпоро́шувалися вони з браку па́стиря,
і стали за ї́жу для всякої польово́ї звірини́, і
порозбіга́лися. 6 Блукає ота́ра Моя по всіх го́рах
та по всіх високих згі́р'ях, і по всій широкій
землі розпоро́шена ота́ра Моя, і немає ніко́го,
хто турбува́вся б про них, і немає ніко́го, хто
б їх шукав! 7 Тому, па́стирі, послухайте слова
Господнього: 8 Як живий Я, говорить Господь
Бог, — за те, що ота́ра Моя поли́шена на здо́бич,
і стала ота́ра Моя за їжу для всякої польово́ї
звірини́ через брак па́стиря, і па́стирі Мої не
шукають Моєї отари, а себе самих пасу́ть па́стирі
Мої, а отари Моєї не пасу́ть, 9 тому́, па́стирі,
послухайте слова Господнього: 10 Так говорить

Господь Бог: Ось Я на тих па́стирів, і зажадаю з
їхньої руки отари Моєї, і відірву́ їх від пасі́ння
отари, і ті па́стирі не будуть уже па́сти сами́х
себе, й Я врятую Свою отару з їхніх уст, і вони не
будуть їм за ї́жу. 11 Бо так Господь Бог промовляє:
Ось Я Сам, і зажадаю отару Мою, і перегля́ну
їх. 12 Як пастух переглядає своє ста́до того дня,
коли він серед своєї розпоро́шеної отари, так Я
перегля́ну отару Свою, і вирятую їх зо всіх тих
місць, куди вони були розпоро́шені за хма́рного
та імли́стого дня. 13 І ви́проваджу їх від народів, і
позбираю їх із країв, і приведу́ їх до їхньої землі,
і бу́ду їх па́сти на Ізраїлевих гора́х, при рі́чищах
та по всіх осе́лях кра́ю. 14 На пасови́щі доброму
па́стиму їх, і на високих Ізраїлевих гора́х буде
їхній ви́пас, — там вони будуть лежати на ви́пасі
доброму, і випаса́тимуть сите пасови́ще на
Ізраїлевих гора́х! 15 Я буду па́сти отару Свою, і Я
їх покладу́ на спочи́нок, говорить Господь Бог. 16
Загинулу вівцю́ відшукаю, а споло́шену поверну́,
а пора́нену перев'яжу́, а хвору зміцню́, а ситу та
сильну погублю́, — буду па́сти її правосуддям!
17 А ви, ота́ро Моя, так говорить Господь Бог: Ось
Я бу́ду судити між вівце́ю й вівцею, між бараню́м
і козла́ми. 18 Чи мало вам того, що ви спа́суєте
хороше пасови́ще, а решту ваших пасови́щ ви
то́пчете своїми ногами? І воду чисту ви п'єте́,
а позосталу ногами своїми каламу́тите? 19 І
отара Моя мусить випаса́ти пото́птане вашими
нога́ми, і пити скаламу́чене вашими ногами!
20 Тому так Господь Бог промовляє до них:
Ось Я Сам і розсуджу́ між вівце́ю ситою й між
вівцею худою. 21 За те, що ви бо́ком і раме́ном
попиха́єте, і рога́ми вашими ко́лете всіх слаби́х,
аж поки не порозпоро́шуєте їх геть, 22 то Я спасу́
отару Свою, і вона не буде вже за здо́бич, і Я
розсуджу́ між вівцею та вівцею! 23 І поставлю
над ними одно́го па́стиря, і він буде їх па́сти,
— раба Мого Давида, він їх буде па́сти, і він
їм буде за па́стиря! 24 А Я, Господь, буду їм
Богом, а раб Мій Давид — кня́зем серед них. Я,
Господь, це сказав! 25 І складу́ Я з ними заповіта
миру, і прикінчу́ на землі злу звірину́, і вони
пробува́тимуть в пустині безпечно, і будуть
спати по ліса́х. 26 І вчиню́ їх та довкі́лля Мого
взгір'я благослове́нням, і спущу́ дощ в його ча́сі,
— будуть це дощі благослове́нні. 27 І польове́
де́рево видасть свій плід, а земля видасть свій
урожай, і будуть вони безпечні на своїй землі, і
пізнають, що Я — Господь, коли зламаю зано́зи
їхнього ярма́, і врятую їх від руки тих, хто їх
понево́лив. 28 І не бу́дуть уже вони за здо́бич
для наро́дів, і звірина́ зе́мна не же́ртиме їх, і
бу́дуть вони сидіти безпе́чно, і не буде ніко́го,
хто б їх настраши́в. 29 І ви́кохаю їм саджанця́
на славу, і не будуть вони вже за́брані голодом
із землі, і не понесу́ть уже га́ньби наро́дів. 30
І пізнають вони, що Я — Госпо́дь, Бог їхній, з
ними, а вони — наро́д Мій, дім Ізраїлів, говорить
Господь Бог. 31 А ви — ота́ра Моя, отара Мого
пасови́ська, ви — лю́ди, а Я — Бог ваш, говорить
Господь Бог“.

35 І було мені слово Господнє таке: 2 „Сину
лю́дський, зверни своє обличчя до гори
Сеї́р, і пророкуй на неї 3 та й скажеш їй: Так
говорить Господь Бог: Ось Я на тебе, го́ро Сеїре, і
ви́тягну руку Свою на тебе, й оберну́ тебе на
спусто́шення та на сплюндрува́ння. 4 Міста твої
оберну́ на руїну, а ти будеш спусто́шенням, і
пізнаєте ви, що Я — Госпо́дь! 5 За те, що ти маєш
вічну ворожне́чу, і валила Ізраїлевих синів через
меча в часі їхнього нещастя, в часі загибелі
кінце́вої, 6 тому́ — як живий Я, — говорить
Господь Бог, — на кров оберну́ тебе, і кров
буде гнати тебе. Отож кров ти знена́виділа, то
кров буде гнати тебе! 7 Оберну́ Я го́ру Сеїр на
спусто́шення та на сплюндрува́ння, і ви́тну з неї
того́, хто йде та верта́ється. 8 І напо́вню його
го́ри тру́пами його́! Згір'я твої й долини твої та
всі твої рі́чища, — побиті мечем попа́дають у
них! 9 На вічні руїни оберну́ Я тебе́, а міста́ твої
не засе́ляться, і пізнаєте ви, що Я — Госпо́дь!
10 За те, що ти кажеш: „Два ці наро́ди, і два ці
кра́ї будуть мої, і ми посядемо те, де Господь
був“, 11 тому́, — як живий Я, — говорить Господь
Бог, — зроблю́ Я за гнівом твоїм та за за́здрістю
твоєю, які ти робив із своєї нена́висти до них, і
вони пізна́ють Мене, коли буду судити тебе. 12 І
пізнаєш ти, що Я — Господь, чув усі обра́зи твої,
які ти казав на Ізраїлеві го́ри, говорячи: „Вони
опустоші́лі, да́ні нам на ї́жу!“ 13 І ви велича́лися
проти Мене своїми устами, і збі́льшували проти
Мене слова́ свої, — Я це чув! 14 Так говорить
Господь Бог: Коли буде радіти вся земля, тоді
вчиню́ її тобі спусто́шенням! 15 Як радієш ти зо
спа́дку Ізраїлевого дому через те, що опустоші́ло
воно, так зроблю́ Я й тобі. Спусто́шенням станеш,
го́ро Сеїре, та ввесь Едо́м, увесь він, і пізнають
вони, що Я — Госпо́дь!“

36 А ти, сину лю́дський, пророкуй на
Ізраїлеві го́ри, та й скажеш: Ізраїлеві го́ри,
послухайте сло́ва Госпо́днього! 2 Так говорить
Госпо́дь Бог: За те, що ворог говорить на вас
„Ага́!“і вічні па́гірки стали вам за спа́дщину,
3 тому́ пророкуй та й скажеш: Так говорить
Господь Бог: За те, що пусто́шено й то́птано вас
знавко́ла, щоб були ви спа́дком для останку
наро́дів, і були ви взяті на кі́нчик язика́ й на
балакани́ну наро́ду, 4 тому, Ізраїлеві го́ри,

послухайте слова Господа Бога: Так говорить
Господь Бог до гір та до згі́р'їв, до рі́чищ та до
доли́н, і до спустоші́лих руїн, і до опу́щених
міст, що стали за здо́бич та за посміхо́висько для
решти тих наро́дів, що навколо. 5 Так говорить
Господь Бог: Поправді кажу́, що огнем Своєї
ревности говорив Я на решту тих наро́дів та на
ввесь Едо́м, що взяли собі Мій Край за спа́док
у ра́дості всього серця, у пого́рді душі, щоб
ви́гнати його на здо́бич. 6 Тому́ пророкуй на
Ізраїлеву землю, та й скажеш до гір, до згір'їв,
до рі́чищ та до долин: Так говорить Господь
Бог: Ось Я говорив у ре́вності Своїй та в гніві
Своїм за те, що ви носили га́ньбу наро́дів. 7
Тому так говорить Господь Бог: Прирікаючи, Я
підняв Свою ру́ку, що ті люди, які навколо вас,
— вони понесу́ть свою га́ньбу! 8 А ви, Ізраїлеві
гори, розпустіть ваше ві́ття, і бу́дете прино́сити
плід свій для Мого наро́ду Ізраїля, бо вони
зблизилися, щоб прийти. 9 Бо ось Я прийду́ до
вас, і зверну́ся до вас, — і ви бу́дете обро́блені
та обсіяні. 10 І розмно́жу на вас люди́ну, увесь
Ізраїлів дім, усього його, — і будуть засе́лені ці
міста́, а руїни будуть забудо́вані. 11 І розмно́жу
на вас люди́ну та скоти́ну, і вони помно́жаться
та розпло́дяться, і позасе́люю вас, як за вашої
давни́ни, і буду чинити вам краще, як за ваших
поча́тків, і ви пізна́єте, що Я — Госпо́дь! 12 І
попрова́джу на вас люди́ну, мій наро́д Ізраїлів, і
вони посядуть тебе, і станеш ти їм на спа́док, і
не будеш уже більше позбавля́ти їх дітей. 13 Так
говорить Господь Бог: За те, що говорять про вас:
Ти їси люди́ну, і позбавляєш наро́д свій дітей,
14 тому́ ти не будеш уже їсти люди́ни, і більше
не позбавиш свій наро́д дітей, говорить Господь
Бог! 15 І не почуєш уже ти більше га́ньби від
пога́н, і нару́ги наро́дів не будеш більше носи́ти,
і не вчи́ниш більше, щоб наро́д твій спотика́вся,
говорить Госпо́дь Бог“! 16 І було́ мені слово
Госпо́днє таке: 17 „Сину лю́дський, Ізраїлів дім
— вони жили на землі своїй, та й занечи́стили
її своєю дорогою та своїми вчинками, — як
нечистість жінки в час нечистоти її стала їхня
дорога перед Моїм лицем! 18 І вилив Я гнів Свій
на них за ту кров, яку вилили вони на землю, та
бовва́нами своїми занечи́стили її. 19 І розсіяв
Я їх серед народів, і вони були розпоро́шені
по краї́нах. За їхньою дорогою та за їхніми
вчинками розсуди́в Я їх. 20 І коли прийшли
вони до тих наро́дів, куди поприхо́дили, то
знева́жили святе Моє Йме́ння, коли стали до
них говорити: „Вони — наро́д Господа, та з
землі Його повихо́дили!“ 21 І зми́лувався Я над
Своїм святим Ім'я́м, що його знева́жив Ізра́їлів
дім серед наро́дів, куди вони поприхо́дили. 22
Тому́ скажи до Ізраїлевого дому: Так говорить
Госпо́дь Бог: Не для вас Я роблю́ це, Ізраїлів
доме, а тільки для святого Свого Йме́ння, яке ви
знева́жили серед народів, куди ви поприхо́дили.
23 І освячу́ Я велике Ім'я́ Своє́, знева́жене серед
народів, що ви знева́жили серед них, і пізнають
ті люди, що Я — Госпо́дь, — говорить Господь
Бог, — коли Я покажу́ Свою святість серед вас
на їхніх оча́х. 24 І візьму́ вас із тих народів, і
позбираю вас зо всіх країв, і приведу́ вас до
вашої землі. 25 І покроплю́ вас чистою водою,
— і станете чисті; зо всіх ваших нечисто́т і зо
всіх ваших бовва́нів очи́щу вас. 26 І дам вам
нове́ серце, і ново́го духа дам у ваше нутро́, і
викину камінне серце з вашого тіла, і дам вам
серце із плоті. 27 І духа Свого́ дам Я до вашого
нутра́, і зроблю́ Я те, що уста́вами Моїми будете
ходити, а постано́ви Мої будете стерегти́ та
вико́нувати. 28 І ви будете сидіти в краю́, якого
Я дав вашим батька́м, і будете Мені наро́дом, а
Я буду вам Богом! 29 І спасу́ вас від усіх ваших
нечисто́т, і покличу збіжжя, і помно́жу його, і
не дам на вас голоду. 30 І намно́жу плід де́рева
та врожай поля, щоб ви більше не набиралися
со́рому через голод між наро́дами. 31 І згадаєте
ви про ваші доро́ги лихі та про ваші вчинки,
що не добрі, і будете бри́дитися самих себе за
свої провини та за гидо́ти свої. 32 Не для вас Я
це роби́тиму, — говорить Госпо́дь Бог, — нехай
буде це вам відо́ме! Зашарі́йтеся та посоромтеся
ваших доріг, Ізраїлів до́ме! 33 Так говорить
Господь Бог: Того дня, коли Я очи́щу вас зо
всіх ваших провин, то позасе́люю ці міста́, і
будуть забудо́вані руїни. 34 А спусто́шена земля
буде обро́блювана за те, що була́ спусто́шенням
на оча́х кожного перехожого. 35 І скажуть:
Цей опустоші́лий край став як той еде́нський
садо́к, а ці міста, пова́лені й попусто́шені та
поруйно́вані, тепер укрі́плені та заме́шкані! 36 І
пізнають наро́ди, які зостануться навколо вас,
що Я, Господь, забудував поруйно́ване, засадив
спустоші́ле. Я, Господь, говорив це — і зробив! 37
Так говорить Господь Бог: Ще на це прихилю́ся
до Ізраїлевого дому, щоб зробити їм: помно́жу
їх, як лю́дську ота́ру! 38 Як освя́чена ота́ра, як
отара Єрусалиму в його свята, такі будуть ці
поруйно́вані міста́, повні отари лю́дської, — і
пізнають вони, що Я — Госпо́дь!“

37 Була́ надо мною Господня рука, і Дух
Госпо́дній ви́провадив мене, і спинив мене
серед долини, а вона — повна кісто́к! 2 І Він обвів
мене біля них навко́ло, аж ось їх дуже багато
на пове́рхні долини, і ось вони стали дуже
сухі! 3 І сказав Він мені: „Сину лю́дський, чи
оживу́ть оці ко́сті?“А я відказав: „Господи Боже,

— Ти знаєш!“ 4 І сказав Він мені: „Пророку́й
про ці кості, та й скажеш до них: Сухі ко́сті,
послухайте слова Господнього! 5 Так говорить
Господь Бог до цих кісто́к: Ось Я введу́ у вас
духа — і ви оживе́те! 6 І дам на вас жи́ли, і
ви́росте на вас тіло, і простягну́ на вас шкіру, і
дам у вас духа, — і ви оживе́те. І пізна́єте ви,
що Я — Госпо́дь!“ 7 І пророкував я, як наказано.
І зня́вся шум, коли я пророкува́в, і ось ґу́ркіт,
а ко́сті зближа́лися, кістка до кістки своєї. 8 І
побачив я, аж ось на них жи́ли, і виросло тіло, і
була натя́гнена на них шкіра зве́рху, та духа не
було в них. 9 І сказав Він мені: „Пророкуй до
духа, пророкуй, сину лю́дський, та й скажеш
до духа: Так говорить Господь Бог: Прилинь,
духу, з чотирьох вітрі́в, і дихни́ на цих забитих,
— і нехай оживу́ть!“ 10 І я пророкував, як Він
наказав був мені, — і ввійшов у них дух, і вони
ожили́, і постава́ли на ноги свої, — ві́йсько
дуже-дуже велике! 11 І сказав Він мені: „Сину
лю́дський, ці кості — вони ввесь Ізраїлів дім. Ось
вони кажуть: Повисиха́ли наші кості, і заги́нула
наша надія, нам кіне́ць! 12 Тому́ пророкуй та й
скажеш до них: Так говорить Господь Бог: Ось Я
повідчиня́ю ваші гроби́, і позво́джу вас із ваших
гробі́в, мій наро́де, і введу́ вас до Ізраїлевої
землі! 13 І пізнаєте ви, що Я Госпо́дь, коли Я
повідчиня́ю ваші гроби́, і коли позво́джу вас
із ваших гробі́в, Мій наро́де! 14 І дам Я в вас
Свого Духа, — і ви оживе́те, і вмішу́ вас на вашій
землі, і пізна́єте ви, що Я, Госпо́дь, сказав це й
зробив, говорить Госпо́дь!“ 15 І було́ мені слово
Господнє таке: 16 „А ти, сину лю́дський, візьми́
собі один кусок де́рева, і напиши на ньому: „Юді
та синам Ізраїля, його дру́зям“. І візьми ще один
кусок дерева, і напиши на ньому: „Йо́сипові
дерево Єфрема та всьому домові Ізраїля, дру́зям
його“. 17 І зблизь їх собі одне до о́дного на один
кусок дерева, — і вони стануть за одне́ в твоїй
руці! 18 І як скажуть до тебе сини твого наро́ду,
говорячи: Чи не оголо́сиш нам, що́ це в те́бе
таке? 19 то скажи їм: Так говорить Госпо́дь Бог:
Ось Я візьму́ дерево Йо́сипа, що в Єфремовій
руці, та племе́на Ізраїлеві, його дру́зів, і дам на
нього дерево Юди, і вчиню́ їх за одне дерево, —
і стануть вони одним у Моїй руці! 20 І будуть
ці дере́ва, що напишеш на них, у руці твоїй
на їхніх оча́х. 21 І скажи до них: Так говорить
Госпо́дь Бог: Ось Я візьму́ Ізраїлевих синів з-
посеред наро́дів, куди вони пішли, і позбира́ю
їх знавко́ла, і введу́ їх до їхньої землі. 22 І
зроблю́ їх за один наро́д у краї на Ізраїлевих
гора́х, і бу́де для всіх них один цар за царя, і не
бу́дуть уже двома́ наро́дами, і не бу́дуть уже
більш поді́лені на двоє царств. 23 І більш не
будуть вони занечи́щуватися своїми бовва́нами
й гидо́тами своїми та всіма́ своїми пере́ступами,
спасу́ їх зо всіх їхніх осе́ль, де вони грішили́,
й очи́щу їх. І будуть вони мені наро́дом, а Я
буду їм Богом! 24 А раб Мій Давид буде царем
над ними, і один па́стир буде для всіх них,
і постановами Моїми вони будуть ходити, а
устави Мої будуть стерегти́ й вико́нувати їх. 25 І
ося́дуть вони на тій землі, яку Я дав був Моєму
рабові Яковові, що сиділи на ній їхні батьки́, і
ося́дуть на ній вони та їхні сини, та сини синів
їхніх аж навіки, а Мій раб Давид буде їм кня́зем
навіки! 26 І складу́ з ними заповіта миру, —
це буде вічний запові́т із ними. І зміцню́ їх, і
намно́жу їх, і дам Свою святиню серед них на
віки! 27 І буде місце Мого пробува́ння над ними,
і Я буду їм Богом, а вони Мені бу́дуть наро́дом.
28 І пізнають ці наро́ди, що Я — Госпо́дь, що
освятив Ізраїля, коли буде Моя святиня серед
них навіки!“

38 І було́ мені слово Господнє таке: 2 „Сину
лю́дський, зверни́ своє обличчя до Ґоґа,
кра́ю Маґоґа, кня́зя Ро́шу, Мешеху та Тувалу, і
пророкуй на нього 3 та й скажеш: Так сказав
Господь: Ось Я проти тебе, Ґоґу, кня́же Рошу,
Мешеху та Тувалу! 4 І заверну́ тебе, і вкладу́ гачки́
в ще́лепи твої, і ви́веду тебе та все ві́йсько твоє,
ко́ней та верхівці́в, усі вони досконало озбро́єні,
велике збо́рище, зо щита́ми та щитка́ми, усі
озброєні меча́ми. 5 Парас, Куш і Пут із ними,
усі вони зо щито́м та з шо́ломом. 6 Ґомер і
всі о́рди його, дім Тоґарми, кі́нці північні та
всі відділи його, числе́нні наро́ди з тобою. 7
Приготу́йся, і приготу́й собі ти та все збо́рище
твоє, зі́брані при тобі, і бу́деш для них сторо́жею.
8 По багатьох днях ти бу́деш потрі́бний, у кінці
ро́ків при́йдеш до Кра́ю, що пове́рнений від
меча, що зі́браний від числе́нних наро́дів, на
Ізраїлеві го́ри, що за́вжди були руїною, а він
був ви́веден від наро́дів, і всі вони сидять
безпечно. 9 І ви́йдеш, при́йдеш як буря, будеш
як хмара, щоб покрити землю, ти та всі відділи
твої, та числе́нні наро́ди з тобою. 10 Так говорить
Господь Бог: І станеться того дня, увійдуть слова́
на твоє серце, і ти бу́деш ду́мати злу ду́мку, 11
та й скажеш: Піду́ на неукріплений край, знайду́
спокійних, що безпечно сидять, усі вони сидять
в оса́дах без муру, і нема в них за́сува та ворі́т,
12 щоб набрати здо́бичі, і чинити грабу́нок,
щоб повернути свою руку на заселені руїни,
і на наро́д, зібраний з народів, що набувають
добу́ток та маєток, що сидять посеред землі. 13
Шева та Дедан, і купці Таршішу, і всі левчуки́
його скажуть тобі: Чи ти прийшов набрати
здо́бичі, чи ти зібрав своє збо́рище, щоб чинити

грабу́нок, щоб ви́нести срібло та золото, щоб
набрати добу́тку та маєтку, щоб набрати великої
здо́бичі? 14 Тому́ пророкуй, сину лю́дський, та й
скажеш до Ґоґа: Так говорить Господь Бог: Чи
того дня, коли наро́д Мій сидітиме безпечно,
ти не довідаєшся про це? 15 І при́йдеш із свого
місця, із півні́чних кінців, ти та числе́нні народи
з тобою, — всі вони гарцю́ють на ко́нях, зборище
велике й ві́йсько числе́нне! 16 І здійме́шся
на наро́д Мій Ізраїлів, як хмара, щоб покрити
землю. Буде це на кінці днів, і ви́веду тебе на
Мій Край, щоб наро́ди пізнали Мене, коли Я
покажу́ Свою святість тобі, Ґоґу, на їхніх оча́х.
17 Так говорить Господь Бог: Чи ти той, що про
нього говорив Я за давніх днів через Моїх рабів,
Ізра́їлевих пророків, що пророкували за тих
днів про роки́, щоб приве́сти тебе на них? 18
І станеться того дня, у дні прихо́ду Ґоґа на
Ізраїлеву землю, говорить Господь Бог, — уві́йде
ревність Моя в ніздрі Мої. 19 І в ревності своїй, в
огні Свого гніву Я сказав: цього дня буде великий
трус на Ізраїлевій землі. 20 І затремтя́ть перед
Моїм лицем мо́рські риби та птаство небесне,
і польова́ звірина́, всяке гаддя́, що плазу́є по
землі, і всяка люди́на, що на поверхні землі, і
будуть поруйно́вані го́ри, і поваляться у́рвища,
і всякий мур на землю впаде́. 21 І покличу
проти нього меча на всіх го́рах Моїх, — говорить
Господь Бог, — меч кожного буде на брата його!
22 І буду судитися з ними моровице́ю та кров'ю,
і пущу́ заливни́й дощ та камі́нний град, огонь та
сі́рку на нього та на відділи його, та на числе́нні
народи, що з ним. 23 І звели́чуся, і покажу́ Свою
святість, і буду пі́знаний на оча́х числе́нних
народів, і вони пізнають, що Я — Госпо́дь!

39 А ти, сину лю́дський, пророкуй на Ґоґа
та й скажеш: Так говорить Господь Бог:
Ото Я на тебе, кня́же Ро́шу, Мешеху та Тувалу!
2 І верну́ тебе, і попрова́джу тебе, і підійму́
тебе з півні́чних кінці́в, і впрова́джу тебе на
Ізраїлеві го́ри. 3 І виб'ю лука твого з твоєї ліви́ці,
а твої стрі́ли кину з твоєї прави́ці. 4 Упаде́ш на
Ізраїлевих гора́х ти й усі відділи твої та наро́ди,
що з тобою; віддам тебе на з'їдження хи́жому
пта́ству, усякому крила́тому та польові́й звірині́.
5 На відкритому полі впаде́ш ти, бо це Я говорив,
говорить Господь Бог! 6 І пошлю́ Я огонь на
Маґоґа та на тих, що безпечно заме́шкують
острови́, і пізнають вони, що Я — Господь! 7 А
Своє святе Ім'я́ розголошу́ посеред Мого народу
Ізраїля, і більше не дам знева́жити святе Моє
Йме́ння, і наро́ди пізнають, що Я — Госпо́дь,
Святий Ізраїлів! 8 Ось при́йде і станеться, —
говорить Господь Бог, — це той день, що Я
говорив. 9 І повихо́дять ме́шканці Ізраїлевих
міст, і накладуть огонь, і палитимуть зброю
та щитка́ й щита́, лука та стрі́ли, і ручно́го
кия та ра́тище, і будуть ними палити огонь
сім років. 10 І не будуть носити дров з поля,
і не будуть рубати з лісі́в, бо збро́єю будуть
палити огонь, і ві́зьмуть здо́бич із тих, хто брав
здо́бич із них, і пограбу́ють тих, хто їх грабував,
говорить Господь Бог. 11 І станеться того дня,
дам Я там Ґоґові місце гро́бу в Ізраїлі, Долину
Перехо́жих, на схід від моря, і що замикає
дорогу перехо́жим. І похова́ють там Ґоґа й
усе його многолю́дство, та й назвуть: Долина
Многолюдства Ґоґа. 12 І буде ховати їх Ізраїлів
дім, щоб очи́стити землю, сім місяців. 13 І буде
ховати ввесь наро́д кра́ю, і він стане для них
за пам'ятку, того дня, коли Я просла́влю Себе,
говорить Господь Бог. 14 І відділять людей, які
без пере́рви ходи́тимуть по кра́ю й ховатимуть
з перехожими позосталих ще на пове́рхні землі,
щоб її очи́стити. По семи місяцях вони ще
будуть вишу́кувати. 15 І пере́йдуть ті обхідники́
по кра́ю, і коли хто побачить лю́дську кістку, то
поставить при ній знака, аж поки не поховають
її похоро́нники в Долині Многолю́дства Ґоґа. 16
А ім'я́ міста — Гамона. І очистять землю. 17 А ти,
сину лю́дський, так говорить Господь Бог: Скажи
пта́хові, усякому крилатому, та всій польові́й
звірині́: Згромадьтеся й прийдіть, зберіться
навколо над жертвою, що Я принесу́ для вас,
велика жертва на Ізраїлевих гора́х, і ви будете
їсти м'ясо, і будете пити кров. 18 Ви будете їсти
тіло ли́царів, а кров князі́в землі будете пити, —
барани́, і ві́вці, і козли́, бики́, — ситі баша́нські
бики́ всі вони. 19 І будете їсти лій аж до си́тости,
і будете пити кров аж до впо́єння з Моєї жертви,
яку Я приніс для вас, — 20 і наси́титеся при
Моєму столі кі́ньми та верхівця́ми, ли́царями та
всякими вояка́ми, говорить Господь Бог! 21 І дам
Свою славу між наро́дами, і побачать усі наро́ди
Мій суд, що зроблю́ Я, та Мою руку, що на них
покладу́. 22 І пізнає Ізраїлів дім, що Я — Госпо́дь,
їхній Бог, від цього дня й далі. 23 І пізнають
наро́ди, що Ізраїлів дім пішов на вигна́ння за
провини свої, за те, що спроневі́рилися Мені,
а Я схова́в був від них лице Своє, і віддав їх
у руку їхніх не́приятелів, і всі вони попа́дали
від меча. 24 За їхньою нечи́стістю та за їхнє
беззако́ння зробив Я це з ними, і сховав від них
лице Своє. 25 Тому́ так говорить Господь Бог:
Тепер поверну́ долю Якова, і змилуюся над усім
Ізраїлевим домом, і буду ревний за Своє святе
Йме́ння. 26 І відчу́ють вони свою га́ньбу та все
своє спроневі́рення, яки́м спроневі́рилися Мені,
коли сядуть безпечно на своїй землі, і не буде
вже ніко́го, хто б їх страши́в, 27 коли поверну́ їх

з наро́дів, і позбира́ю їх із країв їхніх ворогів, і
покажу Свою святість у них на оча́х числе́нних
наро́дів. 28 І пізнають вони, що Я — Госпо́дь,
Бог їхній, коли ви́жену їх у поло́н до наро́дів,
а пото́му позбираю їх на їхню зе́млю, і більш
не позоста́влю там ніко́го з них. 29 І не сховаю
вже від них Свого лиця, бо виллю Духа Свого на
Ізраїлів дім, говорить Госпо́дь Бог!“

40 Двадцятого й п'ятого року нашого
вигна́ння, на поча́тку року, десятого дня
місяця, чотирна́дцятого року по то́му, як було́
зруйно́ване місто, того самого дня була на
мені Господня рука, і Він упрова́див мене туди́.
2 У Божих видїннях упрова́див Він мене до
Ізраїлевого кра́ю, і дав спочи́ти мені на дуже
високій горї, а на ній була́ ніби будо́ва міста,
з полу́дня. 3 І привів мене туди, і ось чоловік,
що його вид, ніби вид блиску́чої міді, а в його
руці — льняна́ нитка та мірни́ча па́лиця, і він
стояв у брамі. 4 І сказав мені цей чоловік:
„Сину лю́дський, дивися своїми очи́ма й слухай
своїми ву́хами, і зверни́ своє серце на все,
що я покажу́ тобі, бо ти приве́дений сюди,
щоб показати тобі. Усе, що ти поба́чиш, об'яви́
Ізраїлевому до́мові“. 5 І ось мур назовні храму
навко́ло, а в руці того чоловіка мірни́ча па́лиця
на шість ліктів, на міру ліктем та долонею. І
зміряв він ширину тієї будівлі — одна па́лиця,
і завви́шки — одна палиця. 6 І прийшов він
до брами, що її пе́ред у напрямі до сходу, і
ввійшов її схо́дами, і зміряв порога тієї брами
— одна палиця завши́ршки, і другий поріг —
одна па́лиця завши́ршки. 7 А вартівня́ — одна
палиця завдо́вжки й одна палиця завши́ршки, а
поміж вартівня́ми — п'ять ліктів; а поріг брами
з боку сїнечок тієї брами, зсере́дини — одна
па́лиця. 8 І змїряв він сіни тієї брами зсере́дини
— одна па́лиця. 9 І зміряв сіни брами — вісім
ліктів, а стовпи́ її — два лікті, а сіни брами —
зсере́дини. 10 А брамні вартівнї в напрямі на
схід — три звїдси й три звїдти, і міра одна їм
трьом, і міра одна стовпа́м звїдси та звїдти. 11
І зміряв він ширину́ входу до брами — десять
ліктів, довжина́ брами — тринадцять ліктів.
12 А розмежува́ння перед вартівня́ми — один
лїкоть, і один лікоть звідти, а вартівня́ — шість
ліктів звідси й шість ліктів звідти. 13 І зміряв
браму з да́ху вартівнї до даху її, завши́ршки —
двадцять і п'ять ліктів, двері навпро́ти двере́й.
14 І поробив стовпи́, шістдеся́т ліктів, і до стовпів
підхо́дить подвїр'я, навко́ло брами. 15 А від
пе́реду брамного входу аж до пе́реду сіне́й
внутрішньої брами — п'ятдеся́т ліктів. 16 І були
вікна, широкі знадво́ру й вузькі в сере́дині,
до вартіве́нь та до їхніх стовпів у сере́дині
брами навко́ло, і так до сіне́й, і вїкна навколо до
сере́дини, а на стовпа́х ви́різьблені па́льми. 17 І
він впровадив мене до зо́внішнього подвїр'я.
І ось комо́ри та підлога, викладена з каміння,
зро́блена для подвїр'я навко́ло, тридцять комїр
на підлозі. 18 А ця підлога була позад брам, по
довжині брам, до́лішня підло́га. 19 І зміряв він
ширину́ від пе́реду до́лішньої брами до пе́реду
вну́трішнього подвїр'я назо́вні, — сто ліктів, на
схід та на пївніч. 20 А та брама, що пе́ред її в
напрямі на пївніч до зо́внішнього подвір'я, він
зміряв довжину́ її та ширину́ її. 21 І вартівнї
її три звідси й три звідти, і стовпи́ її, і сіни її
були за мірою першої брами, п'ятдесят ліктів
довжина́ її, а ширина́ — двадцять і п'ять на міру
ліктем. 22 А вікна її, і сіни її та ви́різьблені
па́льми її — за мірою брами, що пе́ред її в
напрямі на схід, а сімома́ схїдцями входять у неї,
а її сіни перед ними. 23 І брама вну́трішнього
подвїр'я навпро́ти брами на пївніч та на схід.
І змїряв він від брами до брами — сто ліктів.
24 І він попрова́див мене в напрямі на пївдень,
аж ось брама в напрямі на пївдень. І він зміряв
стовпи́ її та сіни її за тими мїрами. 25 А в неї
вїкна та сіни її навко́ло, як ті вїкна, п'ятдесят
ліктів завдо́вжки, а завши́ршки — двадцять і
п'ять ліктів. 26 А семеро схїдців — вхід до неї, і
сіни її перед ними, а ви́різьблені пальми її одна
звідси, а одна звідти при стовпа́х її. 27 А брама
вну́трішнього подвїр'я — у напрямі на пївдень,
і він змїряв від брами до брами в напрямі на
пївдень — сто ліктів. 28 І впрова́див мене до
вну́трішнього подвїр'я півде́нною брамою, і
зміряв південну браму за тими мірами. 29 І
вартівнї її, і стовпи́ її, і сіни її за тими мірами, і
вікна її, і в сїнях її навколо — п'ятдесят ліктів
завдо́вжки, а завши́ршки — двадцять і п'ять
ліктів. 30 А сіни її навколо — завдо́вжки двадцять
і п'ять ліктів, а завши́ршки п'ять ліктів. 31 І сіни її
при зо́внішньому подвір'ї, і пальми при стовпа́х
її, а вісім сходів — її вхід. 32 І він упрова́див мене
до вну́трішнього подвір'я в напрямі на схід, і
зміряв брами за тими мірами. 33 І вартівнї її, і
стовпи́ її, і сіни її за тими мїрами, а в неї вїкна
та в її сїнях навколо, завдо́вжки — п'ятдесят
ліктів, а завши́ршки — двадцять і п'ять ліктів. 34
А її сіни були до зо́внішнього подвір'я, а пальми
її при її стовпа́х звідси й звідти, а вісім схїдців —
її вхід. 35 І впровадив мене до півнїчної брами, і
зміряв тими мірами. 36 Вартівнї її, стовпи́ її,
і її сїни та вїкна в неї навколо, завдо́вжки —
п'ятдесят ліктів, а завши́ршки — двадцять і п'ять
ліктів. 37 А стовпи́ її — до зо́внішнього подвір'я,
а пальми — при стовпа́х її з цього й з того боку,
а вісім сходів — її вхід. 38 І комо́ра, і її вхід

— у стовпах брам, там поло́щуть цілопа́лення.
39 А в сі́нях брами — два столи́ звідси й два
столи звідти, щоб різати на них цілопа́лення
й жертви за гріх та жертви за провину. 40
А при зо́внішньому боці, що підіймається до
входу півні́чної брами, два столи, і при боці
іншому, що при сі́нях брами, два столи. 41
Чотири столи звідси й чотири столи звідти при
боці брами, вісім столів, що на них ріжуть. 42 І
чотири столи на цілопа́лення, камі́ння те́сане,
завдо́вжки — лікоть один і пів, а завви́шки
— один лікоть; на них кладуть знаря́ддя, що
ними ріжуть цілопа́лення та жертву. 43 І гаки́,
на одну доло́ню, були пригото́влені в домі
навколо, а на столах — жерто́вне м'ясо. 44 А
назовні вну́трішньої брами були дві кімна́ті у
внутрішньому подвір'ї, що при півні́чному боці
брами, а їхній пе́ред — у напрямі на пі́вдень, одна
при боці східньої брами, пе́ред її — у напрямі на
пі́вніч. 45 І сказав він до мене: „Ця кімна́та, що
пе́ред її в напрямі на пі́вдень, для священиків,
що стережуть сторо́жу храму. 46 А та кімна́та,
що пе́ред її в напрямі на пі́вніч, для священиків,
що вико́нують сторо́жу же́ртівника. Це Садо́кові
сини, що з Левієвих синів наближуються до
Господа, щоб служити Йому. 47 І зміряв подві́р'я
— завдо́вжки сто ліктів, і завши́ршки сто ліктів,
чотирику́тнє, а же́ртівник був перед храмом.
48 І впровадив мене до сіней храму, і зміряв
стовпа́ сіне́й, — п'ять ліктів звідси, і п'ять ліктів
звідти, а ширина́ брами — три лікті звідси й три
лікті звідти. 49 Довжина́ сіней двадцять ліктів,
а завши́ршки — одинадцять ліктів, а десятьма́
сходами ходять до нього; а стовпи́ при стовпа́х,
один звідси, а один звідти.

41 І впрова́див мене до храму, і він зміряв
стовпи, — шість ліктів завши́ршки звідси, і
шість ліктів завши́ршки звідти, ширина́ скинії. 2
А ширина́ входу — десять ліктів, а боки входу —
п'ять ліктів звідси й п'ять ліктів звідти; і зміряв
довжину́ його — сорок ліктів, а завши́ршки
двадцять ліктів. 3 І ввійшов він до сере́дини,
і зміряв входо́вого стовпа́ — два лікті, а вхід
— шість ліктів, а ширина́ входу — сім ліктів.
4 І зміряв довжину́ його — двадцять ліктів, а
завши́ршки — двадцять ліктів на пе́реді храму. І
сказав він мені: „Це Святеє Святих!“ 5 І зміряв
він стіну́ храму — шість ліктів, а ширина́ бічно́ї
кімна́ти — чотири лікті кругом навко́ло храму.
6 А кімна́ти бічні́, кімна́та при кімна́ті, тридцять
в трьох по́верхах, і вхо́дили в стіну́, що храм
мав для бічни́х кімна́т навко́ло круго́м, щоб
держа́лися, і не держалися в стіні того храму. 7 І
він ставав ширший, і обе́ртався все більше вго́ру
до бічни́х кімна́т, бо той храм був обе́рнений
більше вго́ру, круго́м навколо храму, тому
храм був ширший вго́ру, і так до́лішній по́верх
вхо́дить на горі́шній через середній. 8 І бачив
я вишину́ храму навко́ло, підва́лини бічних
кімна́т — повна па́лиця, шість ліктів. 9 Ширина́
стіни, що в бічні́й кімна́ті назо́вні, п'ять ліктів,
а вільне місце між бічни́ми кімна́тами, що
належить до храму. 10 І поміж комо́рами —
завши́ршки двадцять ліктів круго́м навколо
храму. 11 А вхід з бічно́ї кімна́ти до вільного
місця — вхід один у напрямі на пі́вніч, і вхід
один на пі́вдень, а ширина́ вільного місця —
п'ять ліктів круго́м навко́ло. 12 А буді́вля, що
перед відгоро́дженим майда́ном у напрямі на
за́хід, завши́ршки сімдеся́т ліктів, а стіна будівлі
п'ять ліктів, ширина́ кругом навколо, а довжина́
її — дев'ятдеся́т ліктів. 13 І він зміряв той
храм, завдо́вжки — сто ліктів, а відгоро́джений
майда́н і будівля та стіни її, завдо́вжки —
сто ліктів. 14 А ширина передньої частини
храму та відгородженого майда́ну на схід — сто
ліктів. 15 І зміряв він довжину́ будівлі до пе́реду
відгородженого майда́ну, що позад неї, ґалерія
звідси й звідти, сто ліктів, і так внутрішній храм
і сі́нечки подві́р'я. 16 Пороги та ві́кна, широкі
знадво́ру, і вузькі́ всере́дині, ґалерія навколо
них трьох, навпроти поро́гу дерев'яний о́бклад
навко́ло й земля до ві́кон, а ві́кна зачинені. 17
Усе понад входом і аж до вну́трішнього храму,
і назо́вні при кожній стіні круго́м навко́ло, у
вну́трішньому й у зо́внішньому, ви́різьблене,
18 і було зро́блене херувимами та пальмами,
і пальма була між херувимом та херувимом,
два обличчя в херувима. 19 І лю́дське обличчя
— мали пальми звідси, а обличчя левчука́ —
мали пальми звідти, поро́блені при всьому домі
навко́ло. 20 Від землі аж понад вхід — поро́блені
херувими та пальми на стіні храму. 21 Храм мав
чотирику́тні одві́рки, а пе́ред святині мав такий
самий вигляд. 22 Же́ртівник був із дерева, — три
лікті високий, а довжина́ його — два лікті, а в
нього його кути́ й підні́жжя його та стіни його —
дерево. І сказав він мені: „Це той стіл, що перед
Господнім лицем!“ 23 А в храмі та в святині
було двоє двере́й. 24 І в тих дверях було по дві
до́шці, оби́дві до́шки обе́рталися, дві в одних
две́рях, і дві в інших две́рях. 25 І були́ зро́блені
на них, на две́рях храму, херувими та пальми,
як поро́блені були́ в сті́нах, а дерев'яний ґанок
при пе́реді сіне́й назо́вні. 26 І вікна, широкі
знадво́ру й вузькі́ всере́дині, і пальми звідси
та звідти при бока́х сіне́й, і такі бічні́ кімна́ти
храму та стрі́хи.

42 І він вивів мене до зо́внішнього подві́р'я
дорогою в на́прямі на пі́вніч, і ввів мене

до кімна́т, що навпроти відгоро́дженої площі,
і що навпроти буді́влі на пі́вніч. 2 Навпроти
завдо́вжки — сто ліктів, вхід півні́чний, а
завши́ршки — п'ятдесят ліктів. 3 Навпроти —
двадцять ліктів, що у вну́трішньому подвір'ї, і
навпро́ти ви́кладеної підлоги, що в зовнішньому
подвір'ї, ґалерія до переду ґалерії на три
по́верхи. 4 А перед кімна́тами був хід на
десять ліктів ширини́ до вну́трішнього подвір'я,
доро́гою ста ліктів, а ви́ходи їхні — на пі́вніч.
5 А горі́шні кімна́ти були коротші, бо ґалерії
забирали від них більше місця, ніж з до́лішніх
та з сере́дніх тієї буді́влі. 6 Бо вони були
триповерхо́ві, і не було в них стовпі́в, як
стовпи́ подвір'я, тому́ вони були вужчі від
до́лішніх та від сере́дніх на землі. 7 А мур, що
назовні навпро́ти кімна́т, у напрямі зо́внішнього
подвір'я, до пе́реду кімна́т — довжина́ його
п'ятдесят ліктів. 8 Бо довжина тих кімна́т,
що в зовнішнього подвір'я, п'ятдесят ліктів, і
ось на пе́реді храму сто ліктів. 9 А під тими
кімна́тами — хід від сходу, коли вхо́дити до
них з зовнішнього подві́р'я. 10 По ширині́ муру
подвір'я в напрямі на схід до пе́реду ві́льного
місця й до переду будівлі — кімна́ти. 11 А дорога
перед ними — як вид кімна́т, що в напрямі на
пі́вніч; яка довжина́, така ширина́ їхня, а всі
ви́ходи були за їхніми спо́собами та за їхніми
ви́ходами. 12 І як входи кімна́т, що в напрямі
пі́вдня, такий був вхід на поча́тку дороги, дороги
перед відповідним муром у напрямі на схід,
коли йти до них. 13 І сказав він мені: Кімна́ти
півні́чні і кімна́ти півде́нні, що на переді вільного
місця, це кімна́ти свяще́нні, де їдять священики,
що наближуються до Господа, найсвяті́ше, —
там складають найсвятіше, і жертву хлі́бну,
і жертву за гріх, і жертву за провину, бо це
місце святе. 14 Коли священики ввійдуть, то
не сміють вихо́дити зо святині до зо́внішнього
подвір'я, і мають там складати свої ша́ти, в
яких служать, бо вони свя́тощі. І зодягнуть вони
інші шати, і тоді тільки можуть зближатися до
того, що належить наро́дові“. 15 І скінчи́в він
вимі́рювання внутрішнього храму, і ви́провадив
мене в напрямі брами, що пе́ред її в напрямі на
схід, і зміряв те кругóм навко́ло. 16 Він зміряв
мірни́чою па́лицею схі́дній бік, — п'ять сотень
палиць мірничою палицею навколо. 17 Зміряв
півні́чний бік, — п'ять сотень па́лиць мірни́чою
па́лицею навколо. 18 Зміряв півде́нний бік, —
п'ять сотень палиць мірничою палицею. 19
Обернувся до за́хідного боку, — наміряв п'ять
сотень палиць мірни́чою палицею. 20 На чотири
стороні відміряв те. Мало воно мур кругом
навколо, завдо́вжки — п'ять сотень, і завши́ршки
п'ять сотень, щоб відділити між святим та
звичайним.

43 І попрова́див мене до брами, до брами,
що зве́рнена в напрямі сходу. 2 І ось слава
Ізраїлевого Бога йшла в напрямі від сходу, а
голос Його був, як шум великої води, а земля
засвіти́лася від слави Його! 3 І вид був такий
же, як я бачив: як те ви́диво, що я бачив, коли
я прихо́див руйнувати місто, і види були, як
той вид, що я бачив при річці Кева́р. І впав я
на обличчя своє! 4 І слава Господня ввійшла в
храм у напрямі брами, що пе́ред її в напрямі
сходу! 5 І підняв мене Дух, і впровадив мене
до вну́трішнього подві́р'я, і ось слава Господня
напо́внила храм! 6 І почув я Промовля́ючого
до мене з храму, а той муж стояв при мені.
7 І сказав Він мені: „Сину лю́дський, це місце
престо́лу Мого, і місце стіп Моїх ніг, де Я буду
перебува́ти навіки посеред Ізраїлевих синів, —
не занечи́стять уже Ізраїлів дім святе Ім'я́ Моє,
вони та їхні царі розпустою своєю та тру́пами
їхніх царів при їхньому вмира́нні! 8 Вони
ставили свого порога при Моєму порозі, і свої
одві́рки при одвірках Моїх, так що тільки стіна
була між Мною та між ними, і вони занечи́стили
святе Ім'я́ Моє своїми гидо́тами, яких наробили,
і Я вигубив їх у Своїм гніві... 9 Тепер нехай вони
віддаля́ть від Мене розпусту свою та трупи своїх
царів, і Я буду пробува́ти між ними навіки. 10 Ти,
сину лю́дський, об'яви́ Ізраїлевому домові про
цей храм, і вони посоро́мляться від своїх провин,
і зміряють міру. 11 А якщо вони засоро́мляться
від усього, чого наробили, то ви́ясни їм ви́гляд
храму, і план його, і ви́ходи його та його
входи, і всі устави його, і всі на́черки його,
і всі зако́ни його, і напиши це на оча́х їх, і
нехай вони стережуть усякий на́черк його, і
всі устави його, і нехай вони роблять їх!“ 12
Оце зако́н храму: на вершині гори вся границя
його кругóм навко́ло має бути Святеє Святих.
Ось це зако́н храму. 13 А оце міри же́ртівника
ліктями, лікоть — це лікоть та долоня. І основа
же́ртівника — лікоть, і лікоть — завши́ршки,
а його границя до його кра́ю навколо — одна
п'ядь, і це задня сторона же́ртівника. 14 А від
основи на землі аж до до́лішнього о́бкладу
же́ртівника — два лікті, а завши́ршки — один
лікоть, а від малого ві́дступу же́ртівника аж до
великого — чотири лікті, а завши́ршки — лікоть.
15 А же́ртівник — чотири лікті високий, а від
же́ртівника й вище — чотири роги. 16 А о́гнище
— дванадцять ліктів завдо́вжки на дванадцять
завши́ршки, чотирику́тнє при чотирьох своїх
бо́ках. 17 А до́лішній о́бклад — чотирна́дцять
ліктів завдо́вжки на чотирнадцять завши́ршки

при чотирьох боках її, а границя навколо нього
півліктя, а основа його — лікоть навколо, а сходи
його зве́рнені на схід. 18 І сказав Він мені: „Сину
лю́дський, так говорить Госпо́дь Бог: Оце устави
же́ртівника на день, коли він буде зро́блений,
щоб прино́сити на ньому цілопа́лення, і кропи́ти
на нього кров. 19 І даси священикам-Левитам, що
вони з Садокового насіння, що набли́жуються до
Мене, — говорить Господь Бог, — щоб служили
Мені, молодого бика з великої худоби на жертву
за гріх. 20 І вїзьмеш з його крови, і покропи на
чотири його ро́ги й до чотирьох кутїв оправи
та до границі навколо, — і очи́сти його та
освяти його́. 21 І вїзьмеш бика тієї жертви за
гріх, і спалять його на озна́ченому місці храму
назо́вні святині. 22 А другого дня принесе́ш у
жертву козла безва́дного на жертву за гріх, і
очистять же́ртівника, як очи́стили биком. 23 А
коли покінчи́ш очищати, принесеш у жертву
молодого бика з великої худоби, безва́дного,
і безвадного барана́ з отари. 24 І приведи їх
перед Господнє лице, і кинуть священики на
них сіль, і принесу́ть їх цілопа́ленням для
Господа. 25 Сім день бу́деш приготовляти козла
жертви за гріх на кожен день, і молодого бика
з великої худоби, і барана з отари, безва́дних
пригото́влять. 26 Сім день будуть очищати того
жертівника, і очи́стять його, і освятять його. 27 І
скінча́ть ся ті дні, і станеться, восьмого дня й
далі пригото́влять священики на же́ртівнику
ваші цілопа́лення та ваші жертви мирні, — і
вподо́баю Собі вас, говорить Господь Бог!“

44 І вернув мене в напрямі брами зо́внішньої
святині, що обе́рнена на схід, а вона
за́мкнена. 2 І сказав мені Господь: „Брама ця
буде за́мкнена, не буде відчи́нена, і ніхто не
ввїйде в неї, бо в неї ввійшов Господь, Бог
Ізраїлів, і вона буде за́мкнена. 3 Князь, сам
князь буде сидіти в ній, щоб їсти хліб перед
Господнім лицем; сїньми брами він увїйде, і
сїньми ви́йде“. 4 І ви́провадив мене в напрямі
північної брами до пе́реду храму, і побачив я,
аж ось слава Господня напо́внила Госпо́дній дім!
І впав я на обличчя своє. 5 І сказав мені Господь:
„Сину лю́дський, зверни́ своє серце, і побач
своїми очима, а своїми ву́хами послухай усе,
що́ Я говоритиму з тобою щодо всіх постанов
Господнього дому, і щодо всяких зако́нів його, і
зве́рнеш своє серце до входу того храму в усіх
ви́ходах святині. 6 І скажеш до ворохо́бників,
до Ізраїлевого дому: Так говорить Господь Бог:
До́сить вам усіх ваших гидот, Ізраїлів доме, 7
що ви вво́дили чужи́нців, необрізаносе́рдих та
необрізанотїлих, щоб були в Моїй святині, щоб
зневá́жити його, Мій храм, коли прино́сили
Мій хліб, лій та кров, і, крім усіх ваших гидот,
зламали Мого заповіта. 8 І ви не не́сли сторо́жі
святощів Моїх, але поставили їх собі за сторожїв
Моєї ва́рти в Моїй святині. 9 Так говорить
Господь Бог: Кожен чужи́нець, необрізаносе́рдий
та необрізанотілий, не ввїйде до Моєї святині; це
і про всякого чужи́нця, що живе́ серед Ізраїлевих
синів. 10 І на́віть Левити, що були віддали́лися
від Мене, коли блукав Ізраїль, що були зблудили
від Мене за своїми божка́ми, і вони понесу́ть
кару за свою вину, — 11 і будуть вони в святині
Моїй служити сторожа́ми при брамах храму, і
обслуговувати храм, вони будуть прино́сити
цілопа́лення й жертву наро́дові, і вони будуть
ставати перед ними, щоб служити їм. 12 За те,
що вони служили їм перед їхніми бовва́нами,
і стали для Ізраїлевого дому за спотика́ння
на прови́ну, тому підняв Я Свою руку на них,
— говорить Господь Бог, — і вони понесу́ть
прови́ну свою! 13 І вони не підїйдуть до Мене,
щоб бути священиками Мені, і щоб підхо́дити
до всіх святощів Моїх, до Святого Святих, і
будуть носити га́ньбу свою та гидо́ти свої, які
наробили. 14 І дам Я їх сторожами ва́рти храму
щодо всієї його праці, і щодо всього, що робиться
в ньому. 15 А священики-Левити, Садокові сини,
що несли сторо́жу Моєї святині, коли Ізраїлеві
сини зблуди́ли були від Мене, вони набли́зяться
до Мене на службу Мені, і будуть стояти перед
Моїм лицем, щоб прино́сити Мені лій та кров,
говорить Господь Бог. 16 Вони ввїйдуть до Моєї
святині, і вони набли́зяться до Мого сто́лу на
службу Мені, і будуть нести Мої сторо́жі. 17 І
станеться, коли вони вхо́дитимуть до брами
внутрішнього подвїр'я, то зодяга́тимуть льняну́
одіж, і не ввїйде на них вовна, коли вони
служитимуть у брамах внутрішнього подвїр'я та
назо́вні. 18 Льняні́ заво́ї будуть на їхній голові, а
льняна́ спідня одежа буде на їхніх сте́гнах; не
будуть оперїзуватися тим, що викликáє піт. 19
А коли вони будуть вихо́дити до зовнішнього
подвїр'я, до наро́ду, здійма́тимуть ша́ти свої, в
яких служили, і поскладають їх у священних
кімна́тах, і зодягнуть іншу одежу, щоб своїми
священними ша́тами не торкатися наро́ду. 20 А
голови́ своєї вони не будуть голи́ти, і воло́сся не
запу́стять, — конче будуть стри́гти волосся своє.
21 І вина не будуть пити кожен із священиків,
коли ма́ють вхо́дити до вну́трішнього подвїр'я.
22 А вдів та ро́звідок не братимуть собі за
жінок, а братимуть тільки дівчат із насіння
Ізраїлевого дому, та вдову, що буде вдовою
по священикові. 23 А наро́д Мій будуть вони
навчати розрізняти між святим та звичайним, і
зроблять їх знаю́чими різницю між нечистим

та чистим. 24 А в супере́чці вони стануть, щоб
судити, — правосу́ддям Моїм розсудять її, і
будуть стерегти́ Зако́ни Мої, і устави Мої при
всіх святах Моїх, і суботи Мої будуть святити!
25 І до мертвої люди́ни не підійдуть, щоб не
занечи́стити себе, а тільки ради батька й матері,
і ради сина, і дочки́, і ради брата й сестри, що
не належала чоловікові, занечи́стяться. 26 А по
його очи́щенні прирахують йому ще сім день.
27 А того дня, коли він входить до святині, до
вну́трішнього подвір'я, щоб служити в святині,
він принесе свою жертву за гріх, говорить
Госпо́дь Бог. 28 І оце буде їм за спа́дщину:
Я їхня спа́дщина, а володі́ння не дасте́ їм в
Ізраїлі, — Я їхнє володі́ння! 29 Жертву хлі́бну,
і жертву за гріх, і жертву за провину, — оце
будуть вони їсти, і все закляте в Ізраїлі буде
їхнє. 30 І перше з усяких первонаро́джених
зо всього, і всякі прино́шення всього зо всіх
ваших прино́шень буде священикам, і поча́ток
ваших діж дасте священикові, щоб він поклав
благослове́ння на вашому домі. 31 Усякого
па́дла та пошмато́ваного з птаства та скоти́ни
священики не будуть їсти.

45 А коли ви бу́дете кидати жеребка́ про
землю в спа́дщину, то дасте прино́шення
Господе́ві, святе із землі, — двадцять і п'ять тисяч
лі́ктів завдо́вжки, а десять тисяч завши́ршки
йому. Це буде святе в усій його границі навко́ло.
3 А з цієї міри відміряєш двадцять і п'ять
тисяч лі́ктів завдо́вж та десять тисяч завши́р,
і в цьому буде святиня, Святеє Святи́х. 4 Це
святість із землі; вона буде для священиків, що
служать святині, для тих, що набли́жуються,
щоб служити Господе́ві, і буде їм місцем для
домів і святим місцем. 5 А двадцять і п'ять тисяч
лі́ктів завдо́вж і десять тисяч завши́р буде для
Левитів, що служать храмові, їм на володі́ння,
міста на сидіння. 6 А на володі́ння мі́сту дасте
п'ять тисяч завши́р і двадцять і п'ять тисяч
завдо́вж, навпроти святого прино́шення; воно
буде для всього Ізраїлевого дому. 7 А для кня́зя
буде з того й з того боку святого прино́шення й
володіння мі́ста, навпроти святого прино́шення
й на пе́реді володі́ння міста від за́хідного
кра́ю на захід, і від схі́днього кра́ю на схід, а
завдо́вж відповідно одній частині племе́на від
за́хідньої границі до границі схі́дньої 8 землі;
це буде йому за володі́ння в Ізраїлі, і Мої князі́
не будуть уже тиснути наро́ду Мого, а Край
дадуть Ізраїлевому домові, їхнім племе́нам. 9
Так говорить Госпо́дь Бог: До́сить вам, Ізраїлеві
князі! Наси́льство та у́тиски відсуньте, а робіть
правосу́ддя та правду, перестаньте випиха́ти
наро́д Мій з його землі, говорить Господь Бог!
10 Майте справедливу вагу́, і справедливу ефу́ та
справедливого ба́та. 11 Ефа́ й бат буде однакова
міра, щоб бат вино́сив десяту частину хо́меру, а
десята частина хомеру — ефа́; згідно з хомером
буде міра його. 12 А ше́кель — двадцять ґе́рів;
двадцять шеклів, двадцять і п'ять шеклів, та
п'ятнадцять шеклів буде вам мі́на. 13 Оце те
прино́шення, що ви принесе́те: шоста частина
ефи́ з хо́меру пшениці й шоста частина ефи з
хомеру ячме́ню. 14 А поста́нова про оливу з ба́та
оли́ви: десята частина ба́та з ко́ру, десять батів —
хо́мер, бо десять батів — хомер. 15 І одна штука
з отари з двохсот штук з доброго пасови́ська
Ізраїлевого на жертву хлі́бну, і на цілопа́лення,
і на жертви мирні, щоб очи́стити їх, говорить
Господь Бог. 16 Увесь наро́д цього Кра́ю повинен
давати прино́шення для кня́зя в Ізраїлі. 17 А
на обов'я́зку кня́зя буде: цілопа́лення, і жертва
хлі́бна та жертва лита в свята, і в новомі́сяччя
та в суботи, в усі свята Ізраїлевого дому, —
він приготу́є жертву за гріх, і жертву хлі́бну,
і цілопа́лення, і жертви мирні на очи́щення
за Ізраїлів дім. 18 Так говорить Госпо́дь Бог: У
першому місяці, першого дня місяця візьмеш
молодого бика́ з великої худо́би, безва́дного,
й очистиш святиню. 19 І візьме священик з
крови жертви за гріх, і покро́пить на одві́рок
храму та на чотири ку́ти відступу же́ртвіника,
і на одві́рок брами вну́трішнього подвір'я. 20
І так зро́биш сьомого дня першого місяця за
кожного, хто прогріши́ться через по́милку або з
глупо́ти, і очистите храма. 21 У першому місяці,
чотирна́дцятого дня місяця буде вам Па́сха,
свято семиде́нне; будете їсти опрі́сноки. 22 І
приготу́є того дня князь за себе та за ввесь
наро́д кра́ю бика на жертву за гріх. 23 І сім день
свята буде він пригото́влювати цілопа́лення для
Господа, сім биків і сім баранів безвадних на
день, сім день, і жертву за гріх, — козла на день.
24 І пригото́вить жертву хлі́бну, ефу́ на бика й
ефу́ на барана́, а оливи — гін на ефу́. 25 Сьомого
місяця, п'ятнадцятого дня місяця в свято буде
він пригото́влювати те саме, сім день, як жертву
за гріх, як цілопа́лення, так і жертву хлі́бну, так
і оли́ву.

46 Так говорить Господь Бог: Брама
вну́трішнього подві́р'я, що зве́рнена на схід,
буде за́мкнена шість день праці, а субо́тнього
дня буде відчи́нена, і в день новомі́сяччя буде
відчи́нена. 2 І ввійде князь ходом сіне́й брами
ззо́вні, і стане при одві́рку брами, а священики
приготу́ють його цілопа́лення та його мирну
жертву, і він покло́ниться на порозі брами. А
брама не буде за́мкнена аж до вечора. 3 І буде
вклоня́тися наро́д кра́ю при вході цієї брами

в суботи та в новомі́сяччя перед Господнім
лице́м. 4 А те цілопа́лення, що князь принесе́
Господе́ві субо́тнього дня, це шість безва́дних
овець та безва́дний баран. 5 А жертва мучна́
— ефа́ на барана́, а на овець жертва хлі́бна, —
скільки дасть рука ного, а оливи — гін на ефу́. 6
А в день новомі́сяччя — молодий бик з великої
худо́би, безва́дний, і ше́стеро овець та баран
будуть безва́дні. 7 І ефу на бика, і ефу на барана
приготує він хлі́бну жертву, а на овець — як
сягне́ рука його, а оливи — гін на ефу́. 8 А коли
прихо́дитиме князь, то він увійде ходом сіне́й
брами, і тим же ходом своїм ви́йде. 9 А коли
наро́д краю буде прихо́дити перед Господнє
лице в свята, то хто входить ходом півні́чної
брами, щоб поклонитися, ви́йде ходом брами
півде́нної, а хто входить ходом брами півде́нної,
ви́йде ходом брами півні́чної, — не ве́рнеться
ходом тієї брами, яким увійшов, але́ ви́йде
протиле́глою йому́. 10 А князь буде серед них:
при вході їх ввійде, і при ви́ході їх ви́йде. 11 А
в свята та в уроч́исті дні буде хлі́бна жертва,
— ефа́ на бика й ефа́ на барана́, а на вівці —
скільки дасть рука його, а оливи — гін на ефу́.
12 А коли князь приготу́є добровільного дара,
цілопа́лення або мирні жертви, дар для Господа,
то відчинять йому браму, що звернена на схід,
і приготує своє цілопа́лення та свої мирні
жертви, як готує за суботи, і ви́йде, і замкну́ть
браму по його ви́ході. 13 А вівцю́ однорічну,
безва́дну, пригото́виш на цілопа́лення кожен
день для Господа, щора́нку пригото́виш його. 14
А жертву хлі́бну пригото́виш до нього щора́нку,
шосту частину ефи, а оливи — третину гіна,
щоб покропи́ти пшеничну муку, — це хлі́бна
жертва для Господа, постанови вічні наза́вжди.
15 І приготують вівцю й жертву хлі́бну та оливу
щора́нку на стале цілопа́лення. 16 Так говорить
Господь Бог: Коли князь дасть кому́ зо своїх
синів да́ра зо спа́дку свого́, це буде належати
його синам, як їхнє володі́ння в спа́дщині. 17 А
коли він дасть да́ра з свого спа́дку одно́му з
своїх рабів, то це буде належати йому аж до
року волі його, та й ве́рнеться кня́зеві, бо це його
спа́док, тільки синам його він нале́жатиме. 18 А
князь не візьме зо спа́дку наро́ду, витискаючи
їх з їхнього володіння, — із свого володіння
дасть своїм сина́м спа́док, щоб ніхто з наро́ду
Мого не розпоро́шився зо свого володіння. 19 І
впрова́див мене входом, що при боці брами, до
свяще́нних кімна́т для священиків, що звернені
на пі́вніч; і ось там є місце на їхньому за́дньому
боці на за́хід. 20 І сказав він мені: Оце місце, де
священики бу́дуть варити жертву за провину та
жертву за гріх, де будуть пекти́ жертву хлі́бну,
щоб не вино́сити до зо́внішнього подві́р'я, і
не посвятити народа. 21 І він вивів мене до
зо́внішнього подві́р'я, і провів мене по чотирьо́х
ро́гах подвір'я, — і ось ще подвір'я на кожному
розі подвір'я. 22 На чотирьо́х ро́гах подвір'я
були малі подвір'я, — сорок ліктів завдовж і
тридцять завши́р, міра одна для них чотирьо́х,
простоку́тні. 23 І був ряд каміння навко́ло них,
навколо них чотирьо́х, і поро́блені ку́хні під
горожею навколо. 24 І сказав він мені: Оце дім
кухарі́в, що там ва́рять слуги храму жертву
наро́дові.

47 І він вернув мене до двере́й храму, аж ось
вихо́дить вода з-під порога храму на схід, бо
пе́ред того храму на схід. А вода схо́дила здолу, з
правого боку храму, з пі́вдня від же́ртівника. 2 І
він ви́провадив мене в напрямі брами на пі́вніч,
і провів мене навко́ло зо́внішньою дорогою до
зо́внішньої брами, дорогою, зве́рненою на схід;
і ось вода випри́скувала з правого бо́ку. 3 І
вийшов цей чоловік на схід, а шнур був у його
руці, і він відмі́ряв тисячу ліктів, і перепрова́див
мене водою, водою по кістки. 4 І відмі́ряв ще
тисячу, і перепрова́див мене водою, водою по
коліна; і відміряв ще тисячу, і перепрова́див
мене водою по сте́гна. 5 І відміряв він ще тисячу,
і був поті́к, якого я не міг перейти́, бо стала
великою та вода на пли́вання, поті́к, що був
неперехідни́й. 6 І сказав він мені: „Чи ти бачив
це, сину лю́дський?“ І повів мене, і вернув мене
на берег цього пото́ку. 7 А коли я вернувся,
то ось на бе́резі пото́ку дуже багато дере́в з
цього й з того бо́ку. 8 І сказав він до мене: „Ця
вода виходить до схі́дньої округи, і схо́дить на
степ, і схо́дить до моря, до води соло́ної, — і
вздоро́виться вода. 9 І станеться, всяка жива
душа, що роїться скрізь, куди прихо́дить той
поті́к, буде жити, і буде дуже багато риби, бо
ввійшла́ туди та вода, і буде вздоро́влена, і буде
жити все, куди про́йде той поті́к. 10 І станеться,
стануть при ньому рибаки від Ен-Ґеді й аж до Ен-
Еґлаїму; вода буде місцем розтя́гнення не́воду,
їхня риба буде за родом своїм, як риба Великого
моря, дуже числе́нна. 11 Його ж ба́гна та калю́жі
його не будуть уздоро́влені, — на сіль вони да́ні.
12 А над пото́ком виросте на його бе́резі з цього
й з того боку всяке де́рево їстивне́; не опаде́
його листя, і не переста́не плід його, — кожного
місяця буде давати первопло́ди, бо вода його —
вона зо святині вихо́дить, і буде плід його на ї́жу,
а його листя на лік. 13 Так говорить Господь Бог:
Оце грани́ця, що ви посядете собі цю землю для
дванадцяти Ізраїлевих племе́н; Йо́сип матиме
два у́діли. 14 І посядете її як один, так і другий,
бо, прирікаючи, підняв Я був руку Свою дати

її вашим батька́м, і припаде́ цей край вам у
спа́дщину. 15 А оце границя кра́ю: на пі́вні́чному
кінці́ від Великого моря напряме́ць до Хетлону,
як іти до Цедаду, 16 Хамат, Берота, Сівраїм,
що між границею Дамаску та між границею
Хамату, середу́щий Хацар, що при границі
Хавра́ну. 17 І бу́де границя від моря: Хацар-Енон,
границя Дамаску на пі́вніч, і границя Хамату.
Це пі́вні́чний кіне́ць. 18 А схі́дній кінець, з-між
Хавра́ну та з-між Дамаску, і з-між Ґілеаду та
з-між Ізраїлевого кра́ю — Йорда́н; від границі
аж до схі́днього моря відмі́ряєте. Це схі́дній
кінець. 19 А півде́нний кінець, на пі́вдень: від
Тамару аж до води Мерівот-Кадешу, пото́ку, до
Великого моря. Це півде́нний кінець, на пі́вдень.
20 А за́хідній кінець — Велике море, від границі
аж навпроти того, де йти на Хамат. Це за́хідній
кінець. 21 І поділите цю зе́млю собі, Ізра́їлевим
племе́нам. 22 І станеться, поділите її жеребко́м
на спа́док собі та чужи́нцям, що ме́шкають серед
вас, що породи́ли синів серед вас, і стануть вам,
як тубі́льці між синами Ізраїлевими; з вами вони
кинуть жеребка́ про спа́док серед Ізраїлевих
племе́н. 23 І станеться, у тому пле́мені, де
ме́шкатиме з ним той чужи́нець, там дасте́ його
спа́док, говорить Господь Бог.

48 А оце іме́на племе́н: Від пі́вні́чного кінця по
боці дороги до Хетлону, де йти до Хамату,
Хацар-Енан, на границі Дамаску на пі́вніч, по
боці Хамату, і будуть вони йому від схі́днього
кінця аж до моря, — один уділ Да́нові. 2 А
при границі Дана від схі́днього кінця й аж до
кінця за́хідного, — один уділ Асси́рові. 3 А
при границі Асси́ра від схі́днього кінця аж до
кінця за́хідного, — один уділ Нефтали́мові. 4
А при границі Нефталима від схі́днього кінця
аж до кінця за́хідного, — один уділ Манасі́ї. 5
А при границі Манасії від схі́днього кінця аж
до кінця за́хідного, — один уділ Єфре́мові. 6 А
при границі Єфрема від схі́днього кінця й аж до
кінця західнього, — один уділ Руви́мові. 7 А при
границі Рувима від схі́днього кінця аж до кінця
західнього, — один уділ Юді. 8 А при границі
Юди від схі́днього кінця аж до кінця західнього
буде те прино́шення, що ви принесе́те, ділянка
на двадцять і п'ять тисяч завши́р, а завдо́вж —
як одна з частин племен зо схі́днього кінця аж
до кінця за́хідного, і буде в ній святиня. 9 Те
прино́шення, що принесе́те Господе́ві, ділянка
буде завдо́вж двадцять і п'ять тисяч, а завши́р —
двадцять тисяч. 10 А святе прино́шення буде для
оцих: діля́нка священикам на пі́вніч двадцять і
п'ять тисяч, а на за́хід завши́р десять тисяч, а на
схід завши́р десять тисяч, а на пі́вдень завдо́вж
двадцять і п'ять тисяч, і Господня святиня
буде серед того. 11 Священикам, посвя́ченим
із синів Садока, що виконували Мою сторожу,
що не блукали блукани́ною Ізраїлевих синів,
як блукали Левити, 12 то буде їм прино́шення
з прино́шення цієї землі, найсвятіша святість,
при границі Левитів. 13 А Левити відповідно
границі священиків, ділянка їм на двадцять і
п'ять тисяч завдо́вж, а завши́р — десят тисяч,
уся довжина́ — двадцять і п'ять тисяч, а ширина́
— десять тисяч. 14 І вони не продаду́ть із
цього, і не виміняють, і первопліди́ землі ні до
кого не пере́йде, бо це святість для Господа.
15 А ділянка на п'ять тисяч завши́ршки й на
двадцять і п'ять тисяч завдо́вжки призначається
на оселення й на пасови́ська, а саме́ те місто
буде всере́дині. 16 А оце розміри його: пі́вні́чний
край — чотири тисячі й п'ять сотень, і півде́нний
край — чотири тисячі й п'ять сотень, і від
схі́днього кра́ю — чотири тисячі й п'ять сотень,
а за́хідній край — чотири тисячі й п'ять сотень.
17 І буде пасови́сько для міста, — на пі́вніч двісті
й п'ятдесят, і на пі́вдень двісті й п'ятдесят, і
на схід двісті й п'ятдесят, і на за́хід двісті й
п'ятдесят. 18 А позостале на довжину́ навпроти
святого прино́шення — десять тисяч на схід
і десят тисяч на захід, і бу́де воно навпроти
святого прино́шення, і буде плід його на хліб
робітника́м міста. 19 А робітники́ міста —
будуть обро́блювати його зо всіх Ізраїлевих
племе́н. 20 Усе прино́шення — ділянка на
двадцять і п'ять тисяч завдо́вж і на двадцять
і п'ять тисяч завши́р, чотирику́тнє, підне́сене
святе прино́шення понад володі́ння міста. 21
А позостале — для кня́зя, з цього й з того
боку святого прино́шення та володі́ння міста
перед тими двадцятьма́ й п'ятьма́ тисячами
прино́шення аж до границі на схід та на за́хід,
навпроти тих двадцяти й п'яти тисяч аж до
границі на за́хід, навпроти частин племе́н, —
це кня́зеві, і буде святе прино́шення, а святиня
дому — серед них. 22 А з володі́ння Левитів і
з володі́ння міста серед того, що бу́де кня́зеві,
між границею Юди й між границею Веніямина,
буде це кня́зеві. 23 А решта племе́н від схі́днього
кінця аж до кінця за́хідного, — один у́діл
Веніями́нові. 24 А при границі Веніями́на від
схі́днього кінця аж до кінця за́хідного, — один
уділ Симео́нові. 25 А при границі Симеона від
схі́днього кінця аж до кінця за́хідного, — один
уділ Іссаха́рові. 26 А при границі Іссахара від
схі́днього кінця аж до кінця за́хідного, — один
уділ Завуло́нові. 27 А при границі Завулона від
східнього кінця аж до кінця західнього, — один
уділ Ґа́дові. 28 А при границі Ґада до границі
півде́нної, на пі́вдні, то буде границя від Тамару

до води Меріват-Кадешу, пото́ку, до Великого
моря. **29** Оце Край, що поділите жеребко́м у
спа́док Ізраїлевим племена́м, і це їхні у́діли,
говорить Господь Бог. **30** А оце ви́ходи міста:
з півні̂чного кінця — чотири тисячі й п'ять
сотень міри. **31** А міські̂ брами — на імена́
Ізраїлевих племе́н, три брамі на пі̂вніч: одна
брама Руви́мова, одна брама Юдина, одна брама
Леві̂єва. **32** А при схі̂дньому кінці — чотири
тисячі й п'ять сотень, а брам троє: одна брама
Йо́сипова, одна брама Веніями́нова, одна брама
Да́нова. **33** І південний край — чотири тисячі
й п'ять сотень міри, а брам троє: одна брама
Симео́нова, одна брама Іссаха́рова, одна брама
Завуло́нова. **34** За́хідній кінець — чотири тисячі
й п'ятьсот, три їхні брамі: одна брама Ґа́дова,
одна брама Асси́рова, одна брама Нефтали́мова.
35 Навко́ло — вісімнадцять тисяч. А ім'я́ міста з
того дня: „Тут Госпо́дь“.

Даниїл

1 За третього року царюва́ння Йояки́ма,
Юдиного царя, прийшов Навуходоно́сор, цар
вавилонський, до Єрусалиму, та й обліг його́. **2** І
дав Госпо́дь в його руку Йояки́ма, Юдиного царя,
та частину по́суду Божого дому, і він відправив
їх до кра́ю вавилонського, до дому свого бога, а
по́суд відправив до скарбни́чного дому свого
бога. **3** І сказав цар до Ашпеназа, начальника
його е́внухів, щоб приве́сти з Ізраїлевих синів, і
з царсько́го, і з шляхе́тського роду, **4** юнакі́в,
що нема в них жодної ва́ди, і вони вродли́вого
ви́гляду та розумні в усякій мудрості, і здібні
до знання́, і розуміють науку, і щоб у них була́
мото́рність служи́ти в царсько́му пала́ці, і щоб
навчати їх книг та мови халдеїв. **5** І призна́чив
їм цар щоденну пожи́ву, з царсько́ї ї́жі та з
вина, що сам його пив, а на їхнє вихова́ння
— три роки, а по закі́нченні їх стануть вони
перед царськи́м обличчям. **6** І були́ серед них з
Юдиних синів Даниїл, Ана́нія, Миса́їл та Аза́рія.
7 А нача́льник е́внухів дав їм інші імена́, і дав
Даниїлові ім'я́ Валтаса́р, а Ананії — Шадра́х,
а Мисаїлові — Меша́х, а Азарії — Авед-Не́го.
8 І поклав Даниїл собі на серце, що він не
оскверни́ться ї́жею царя та питво́м, що той сам
його пив, і просив від начальника е́внухів, щоб
не оскверни́тися. **9** І дав Бог Даниїлові ласку та
милість перед начальником е́внухів. **10** І сказав
начальник е́внухів до Даниїла: „Боюсь я свого
пана царя, бо він ви́значив вашу ї́жу та ваше
питво́. Бо коли б він побачив ваше обличчя
худішим, ніж у тих юнакі́в, що вашого віку,
то ви зробите мою голову винуватою перед
царем“. **11** І сказав Даниїл до старшо́го, якого
начальник е́внухів призна́чив над Даниїлом,
Ананією, Мисаїлом та Азарією: **12** „Ви́пробуй
но своїх рабів десять день, і нехай дають нам із
ярини́, — і ми бу́демо їсти, та воду — і бу́демо
пити. **13** І нехай з'я́вляться перед тобою наші
обличчя та обличчя тих юнакі́в, що їдять царську́
їжу, — і згідно з тим, що побачиш, зроби зо
своїми рабами“. **14** І той послухався їх у цьому,
і випробо́вував їх десять день. **15** А по десяти
днях їхній вигляд ви́явився кращим, і вони
були здорові́ші на тілі, аніж усі ті юнаки́, що їли
царську́ ї́жу. **16** І цей старший відно́сив їхню
їжу та вино їхнього пиття́, а давав їм ярину́.
17 А ці че́тверо юнакі́в, — дав їм Бог пізна́ння
та розумі́ння в кожній книжці та мудрості, а
Даниїл розумівся на всякому виді́нні та снах. **18**
А на кінець тих днів, коли цар сказав приве́сти
їх, то начальник е́внухів привів їх перед обличчя
Навуходоно́сорове. **19** І цар розмовляв з ними, і
зо всіх них жоден не був зна́йдений таким, як
Даниїл, Ана́нія, Миса́їл та Аза́рія. І вони ставали
перед царськи́м обличчям. **20** А всяку справу
мудрости та розуму, що шукав від них цар, то
він знайшов їх уде́сятеро мудрішими від усіх
чарівникі́в та заклиначі́в, що були́ в усьому його
царстві. **21** І був Даниїл там аж до першого року
царя Кі́ра.

2 А за другого року Навуходоносорового
царюва́ння присни́лися Навуходоносорові
сни. І занепоко́ївся дух його, і сон його утік від
нього. **2** І сказав цар покли́кати чарівникі́в та
заклиначі́в, і чаклуні́в та халде́їв, щоб розповіли́
царе́ві його сни. І вони поприхо́дили, і поставали
перед царськи́м обличчям. **3** І сказав до них цар:
„Снився мені сон, і занепоко́ївся дух мій, щоб
пізнати той сон.“ **4** А халде́ї говорили царе́ві по-
араме́йському: „Ца́рю, живи навіки! Розкажи
перше сон своїм рабам, а ми об'явимо ро́зв'язку“.
5 Цар відповів та й сказав до халдеїв: „Моє слово
невідкличне: якщо ви не розповісте́ мені сна та
його ро́зв'язку, будете почетверто́вані, а ваші
доми обе́рнуться в руїни. **6** А якщо ви розповісте́
сон та його ро́зв'язку, оде́ржите від мене да́ри й
нагоро́ду та велику честь; тому об'явіть мені сон
та його ро́зв'язку“. **7** Вони відповіли́ вдруге та й
сказали: „Цар перше розкаже сон своїм рабам,
а ми об'я́вимо ро́зв'язку“. **8** Цар відповів та й
сказав: „Я знаю напевно, що ви хочете виграти
час, бо бачите, що слово моє невідкли́чне. **9**
Якщо ви не розкажете мені сна, то один у вас
за́дум, бо ви змовилися говорити передо мною
лож та неправду, аж по́ки змі́ниться час. Тому́
розкажіть мені сон, і я пізнаю, що́ ви об'явите
мені, і його ро́зв'язку“. **10** Халдеї відповіли́ перед
царем та й сказали: „Нема на суходо́лі люди́ни,
що могла б об'явити цареву справу, бо жоден
великий та панівни́й цар не питався такої речі
від жодного чарівника́ й заклинача́ та халде́я.
11 А справа, про яку питається цар, тяжка́, і немає
таких, що об'явили б її перед царем, окрім богі́в,
що не мають своїх ме́шкань ра́зом із тілом“. **12**
За це цар розгнівався, та сильно розпі́нився, і
наказав вигубити всіх вавилонських мудреці́в.
13 І вийшов нака́з, і вбивали мудреці́в, і шукано
Даниїла та його товариші́в, щоб повбива́ти. **14**
Того ча́су Даниїл розповів розважно та розумно
Арйохові, начальникові царсько́ї сторожі, що
вийшов був побива́ти вавилонських мудреці́в.
15 Він заговорив та й сказав Арйохові, царсько́му
владиці: „Чому́ такий жорстокий нака́з від
царя?“Тоді Арйо́х розповів Даниїлові справу. **16**
І Даниїл увійшов, і просив просити від царя, щоб
дав йому ча́су, і він об'явить цареві ро́зв'язку сна.
17 Тоді Даниїл пішов до свого дому, і завідо́мив

про справу товаришів своїх, Ананію, Мисаїла та
Азарію, 18 щоб просили милости від Небесного
Бога на цю таємни́цю, щоб не вигубили Даниїла
та товаришів його ра́зом з рештою вавилонських
мудреців. 19 Тоді Даниїлові відкрита була
таємни́ця в нічно́му видінні, і Даниїл просла́вив
Небесного Бога. 20 Даниїл заговорив та й сказав:
„Нехай буде благослове́нне Боже Ім'я́ від віку
й аж до віку, бо Його мудрість та сила. 21
І Він зміняє часи́ та по́ри року, скидає царів
і настановляє царів, дає мудрість мудрим, і
пізна́ння розумним. 22 Він відкриває глибоке та
сховане, знає те, що в те́мряві, а світло спочиває
з Ним. 23 Тобі, Боже батьків моїх, я дякую та
сла́влю Тебе, що Ти дав мені мудрість та силу,
а тепер відкри́в мені, що я від Тебе просив, —
бо Ти відкрив нам справу царе́ву“. 24 Пото́му
Даниїл пішов до Арйоха, якого цар призна́чив
ви́губити вавилонських мудреців. Пішов він
та й так йому сказав: „Не губи вавилонських
мудреців! Заведи мене перед царя, — і я об'явлю́
цареві ро́зв'язку сна “. 25 Тоді Арйо́х негайно
привів Даниїла перед царя, та й сказав йому так:
„Знайшов я мужа з синів Юдиного вигна́ння, що
об'я́вить царе́ві ро́зв'язку сна “. 26 Цар заговорив
та й сказав Даниїлові, що йому було йме́ння
Валтаса́р: „Чи ти можеш об'явити мені сон,
якого я бачив, та його ро́зв'язку?“ 27 Даниїл
відповів перед царем та й сказав: „Таємни́ці, про
яку питається цар, не можуть об'явити цареві
ані мудреці, ані заклиначі, ані чарівники́, ані
віщуни́. 28 Але є на небеса́х Бог, що відкриває
таємниці, і Він завідо́мив царя Навуходоно́сора
про те, що́ бу́де в кінці днів. Твій сон та ви́діння
твоєї голови на ложі твоїм — оце вони: 29
Тобі, ца́рю, прихо́дили на ложе твоє думки́ твої
про те, що́ буде потім, а Той, Хто відкриває
таємницю, показав тобі те, що́ буде. 30 А мені
ця таємниця відкрита не через мудрість, що
була б у мені більша від мудрости всіх живих,
а тільки на те, щоб об'явити царе́ві ро́зв'язку,
і ти пізна́єш думки́ свого серця. 31 Ти, ца́рю,
бачив, аж ось один великий бовва́н, — бовван
цей велич́езний, а блиск його дуже си́льний; він
стояв перед тобою, а ви́гляд його був страшни́й.
32 Цей бовва́н такий: голова його — з чистого
золота, груди його та раме́на його — зо срібла,
нутро́ його та стегно́ його — з міді, 33 голінки
його — з заліза, но́ги його — частинно з заліза, а
частинно з глини. 34 Ти бачив, аж ось одірва́вся
камінь сам, не через ру́ки, і вдарив бовва́на
по нога́х його, що з заліза та з глини, — і
розторо́щив їх. 35 Того ча́су розторо́щилося, як
одне, — залізо, глина, мідь, срібло та золото,
і вони стали, немов та поло́ва з то́ку жнив, а
вітер їх розвіяв, і не знайшлося по них жодного
сліду; а камінь, що вдарив того бовва́на, став
великою горою, і напо́внив усю землю. 36 Оце
той сон, а його ро́зв'язку зараз скажемо перед
царем. 37 Ти, ца́рю, цар над царя́ми, якому
Небесний Бог дав царство, вла́ду й міць та
славу. 38 І скрізь, де ме́шкають лю́дські сини,
польова́ звірина́ та птаство небесне, Він дав
їх у твою руку, та вчинив тебе пану́ючим над
усіма́ ними. Ти — голова, що з золота. 39 А по
тобі постане інше царство, нижче від тебе, і
царство третє, інше, що з міді, яке буде панувати
над усією землею. 40 А царство четверте буде
си́льне, як залізо, бо залізо товче́ й розбиває
все, так і воно стовче́ й розіб'є, як залізо, що
все розбиває. 41 А що ти бачив но́ги та па́льці
частинно з ганча́рської глини, частинно з заліза,
то це буде поділене царство, і в ньому бу́де
трохи залізної міці, бо ти бачив залізо, змішане
з глейко́ю глиною. 42 А пальці ніг частинно з
заліза, а частинно з глини, то й частина царства
буде си́льна, а частина буде ламли́ва. 43 А що
бачив ти залізо, змішане з глейко́ю глиною, то
вони змішані бу́дуть лю́дським насінням, а не
будуть прилягáти одне до о́дного, як залізо не
змішується з глиною. 44 А за днів тих царів
Небесний Бог поставить ца́рство, що навіки
не зруйнується, і те царство не буде ві́ддане
іншому наро́дові. Воно потовче́ й покінчи́ть
усі ті царства, а само буде стояти навіки. 45
Бо ти бачив, що з гори відірва́вся камінь сам,
не руками, і пото́вк залізо, мідь, гли́ну, срібло
та золото. Великий Бог об'явив царе́ві те, що
станеться по́тім. А сон цей певний, і певна його
ро́зв'язка!“ 46 Тоді цар Навуходоно́сор упав на
своє обличчя й поклонився Даниїлові, і наказав
прино́сити йому хлібну жертву та лю́бі па́хощі!
47 Цар відповів Даниїлові та й сказав: „Направду,
що ваш Бог — це Бог над бога́ми та Пан над
царя́ми, і Він відкриває таємни́ці, коли міг ти
відкрити оцю таємни́цю!“ 48 Тоді цар звели́чив
Даниїла, і дав йому числе́нні дару́нки, і вчинив
його паном над усім вавилонським кра́єм, і
великим провідники́м над усіма вавилонськими
мудреця́ми. 49 А Даниїл просив від царя, і він
призна́чив над справами вавилонського кра́ю
Шадра́ха, Меша́ха та Авед-Не́ґо, а Даниїл був
при царськи́му дворі.

3 Цар Навуходоно́сор зробив був золотого
бовва́на, — завви́шки йому́ шістдеся́т ліктів,
завши́ршки йому шість ліктів. Він поставив
його в долині Дура в вавилонській окру́зі. 2
І цар Навуходоно́сор послав зібрати сатра́пів,
заступників, підсатра́пів, радників, су́ддів,
вищих урядників та всіх округових володарів,

щоб прийшли на посвя́чення бовва́на, якого
поставив цар Навуходоно́сор. 3 Того ча́су
зібралися сатра́пи, засту́пники, підсатра́пи,
радники, скарбники́, су́дді, вищі урядники
та всі округо́ві володарі, щоб посвяти́ти
бовва́на, якого поставив цар Навуходоно́сор, і
поставали навпроти бовва́на, якого поставив
Навуходоно́сор. 4 А оповісни́к закли́кав лунки́м
го́лосом: „До вас гово́риться, наро́ди, люди
та язи́ки! 5 Того ча́су, коли ви почуєте
голос рога, сопі́лки, гіта́ри, гу́сел, псалтиря́,
фле́йти та всілякого роду музи́ку, падайте й
поклоніться золотому бовва́нові, якого поставив
цар Навуходоно́сор. 6 А той, хто не впаде́ й
не покло́ниться, тієї хвилі буде вки́нений до
сере́дини палахкотю́чої огне́нної пе́чі. 7 Тому́
того ча́су, як усі наро́ди почують голос рога,
сопілки, гітари, гу́сел, псалтиря́ та всілякого
роду музи́ку, попа́дають всі наро́ди, люди та
язи́ки, і покло́няться золотому бовва́нові, якого
поставив цар Навуходоно́сор“. 8 А цього ча́су
набли́зилися халдейські му́жі, і доно́сили на
юдеїв. 9 Вони заговорили та й сказали царе́ві
Навуходоно́сорові: „Ца́рю, живи навіки! 10
Ти, ца́рю, видав нака́за, щоб кожен чоловік,
хто почує голос рога, сопілки, гітари, гу́сел,
псалтиря́ й флейти та всіля́кої музи́ки, упав
і поклонився золотому бовва́нові. 11 А той,
хто не впаде́ й не покло́ниться, бу́де вкинений
до сере́дини палахкотю́чої огне́нної пе́чі. 12 Є
юдейські му́жі, яких ти призна́чив над справами
вавилонської окру́ги, Шадра́х, Меша́х та Авед-
Не́ґо, — ці мужі не зверну́ли на тебе, ца́рю,
уваги: бога́м твоїм не служать, і золотому
бовва́нові, якого ти поставив, не вклоняються“.
13 Тоді Навуходоно́сор у гніві та в лю́тості
наказав приве́сти Шадраха, Мешаха та Авед-
Неґо, і того ча́су цих людей привели́ перед
царя. 14 Навуходоно́сор заговорив та й сказав їм:
Шадраху, Мешаху та Авед-Неґо, — чи це правда,
що ви моїм бога́м не служите, а золотому
бовва́нові, якого я поставив, не вклоня́єтеся?
15 Тепер, якщо ви готові, щоб того ча́су, коли
почуєте голос рога, сопілки, гітари, гусел,
псалтиря й флейти та всіляких родів музи́ку,
попа́дали й кла́нялися бовва́нові, якого я зробив.
А якщо ви не покло́нитеся, тієї години будете
вки́нені до сере́дини палахкотю́чої огне́нної
пе́чі, і хто той Бог, що врятує вас від моїх
рук?“ 16 Шадрах, Мешах та Авед-Неґо відповіли́
та й сказали царе́ві Навуходоно́сорові: „Ми
не потребуємо відповідати тобі на це слово.
17 Якщо наш Бог, Якому ми служимо, може
врятувати нас з палахкотю́чої огне́нної печі, то
Він урятує й з твоєї руки, о ца́рю! 18 А якщо ні,
нехай буде тобі, о ца́рю, зна́не, що бога́м твоїм
ми не служимо, а золотому бовва́нові, якого
ти поставив, не бу́демо вклоня́тися!“ 19 Тоді
Навуходоно́сор перепо́внився лю́тістю, і ви́гляд
його обличчя змінився проти Шадраха, Мешаха
та Авед-Неґо. Він відповів, і наказав напали́ти піч
усе́меро понад те, як повинно було́ напали́ти її.
20 І він наказав хоробрим військо́вим му́жам, що
були в його ві́йську, зв'язати Шадраха, Мешаха
та Авед-Неґо, щоб укинути до палахкотю́чої
огне́нної печі. 21 Того ча́су ці мужі були пов'я́зані
в своїх плаща́х, у своїх соро́чках і в своїх
ша́пках, і в своїх убра́ннях, і були повки́дані
до сере́дини палахкотю́чої огне́нної пе́чі. 22
А що слово царя було го́стре, то піч напа́лена
була надзвича́йно сильно, так що тих му́жів, що
підіймали, щоб укинути Шадраха, Мешаха та
Авед-Неґо, забило їх огняне́ по́лум'я. 23 А ці три
мужі, Шадрах, Мешах та Авед-Неґо, упали до
сере́дини палахкотю́чої огне́нної печі пов'я́зані.
24 Тоді цар Навуходоно́сор здивувався, і поспішно
встав, заговорив та й сказав до своїх радників:
„Чи ж не трьох зв'я́заних мужі́в ми кинули
до сере́дини огню́?“Ті відповіли та й сказали
цареві: „Певне, ца́рю!“ 25 Він відповів та й сказав:
„Таж я бачу чотирьох мужі́в непов'я́заних,
що ходять посеред огню́, і шкоди їм нема, а
ви́гляд того четвертого подібний до Божого
сина!“ 26 Тоді Навуходоно́сор набли́зився до
че́люстів палахкотю́чої огне́нної печі, заговорив
та й сказав: „Шадраху, Мешаху та Авед-Неґо,
раби Його, Бога Всевишнього, — ви́йдіть і
прийді́ть!“Тоді Шадрах, Мешах та Авед-Неґо
вийшли з сере́дини огню́. 27 І зібралися сатра́пи,
заступники, і підсатрапи, і цареві радники,
та й побачили тих мужів, що огонь не мав
сили над їхнім тілом, і не опали́вся во́лос
їхньої голови, і їхні плащі́ не змінилися, і
за́пах огню́ не ввійшов у них. 28 Навуходоно́сор
заговорив та й сказав: „Благослове́нний Бог
Шадраха, Мешаха та Авед-Неґо, що послав Свого
Ангола, і врятував Своїх рабів, які надія́лися на
Нього. І вони не послу́халися царсько́го слова, і
дали свої тіла́ на огонь, аби не служити й не
кла́нятися іншому бо́гові, крім Бога свого́. 29
А тепер від мене видається нака́з, що кожен з
наро́ду, люду та язи́ка, який скаже що згірдли́ве
на Бога Шадраха, Мешаха та Авед-Неґо, буде
почетверто́ваний, а дім його обе́рнений буде
на сміття́, бо немає іншого Бога, що міг би так
урятувати, як оце“. 30 Того ча́су цар зробив,
щоб добре вело́ся Шадрахові, Мешахові та Авед-
Неґові в вавилонській окру́зі.

4 „Цар Навуходоно́сор, до всіх наро́дів, племен
та язи́ків, що ме́шкають на всій землі: Нехай

вам примно́житься мир! 2 Зна́ки та чу́да, які
зробив зо мною Всевишній Бог, уважаю за
відповідне об'явити. 3 Які великі Його зна́ки,
й які поту́жні Його чу́да! Царство Його —
царство вічне, а Його панува́ння — з покоління в
покоління!“ 4 „Я, Навуходоно́сор, був спокійний
в своєму домі, і щасливий у пала́ті своїй. 5 Я
бачив сон, і він настра́шив мене, а думки́ на
моєму ложі та виді́ння моєї голови налякали
мене. 6 І був виданий від мене нака́з привести
перед мене всіх вавилонських мудреці́в, щоб
вони об'явили мені ро́зв'язку сна. 7 Того
ча́су поприхо́дили чарівники́, заклиначі́, халде́ї
та віщуни́, і я розповів перед ними сон, та
вони не об'явили мені його ро́зв'язки. 8 І аж
останній прийшов перед мене Даниїл, якому
ім'я́ Валтаса́р, як ім'я́ мого бога, і що в ньому дух
Святого Бога. І я розповів йому сон та й сказав:
9 „Валтаса́ре, начальнику чарівників, я знаю,
що в тобі дух Святого Бога, і всяка таємниця не
тяжка́ тобі. Скажи видіння мого сну, що я бачив,
та його ро́зв'язку. 10 А видіння моєї голови
на моєму ложі такі. Я бачив, аж ось дерево
серед землі, а вишина́ його велика. 11 Це дерево
стало велике та си́льне, і вишина́ його сяга́ла
до Неба, а його о́бвід — до кінця всієї землі. 12
Ві́ття його гарне, плід його великий, а в ньому
пожи́ва — для всіх. Під ним знахо́дила собі тінь
польова звірина́, а на його галу́ззях ме́шкали
пта́хи небесні, і з нього живи́лося кожне тіло.
13 Бачив я у виді́ннях своєї голови на моєму
ложі, аж ось зійшов з неба Сторож Божий та
Святий. 14 І він кликнув із силою, і так проказав:
„Зруба́йте це дерево, і повідру́буйте галу́ззя
його, позривайте ві́ття його, і порозсипа́йте його
плід. Нехай розі́йдеться з-під нього звірина́,
а пта́хи — з галу́ззя його́! 15 Та позоставте в
землі пня його ко́реня, але в пу́тах залізних та
мідяни́х, на зеленій польові́й траві. І небесною
росою нехай він зро́шується, а його ча́стка — зо
звірино́ю на польові́й траві. 16 Його лю́дське
серце змі́нять, і буде да́не йому серце звири́не, і
сім часі́в пере́йдуть над ним. 17 Через постанову
Сторожів Божих це слово, а пові́дженням Святих
— ця річ, аж при́йде до того, що пізна́ють живі,
що над лю́дським царством панує Всевишній,
і кому схоче, дає його, і низько́го з людей
ставить над ним“. 18 Оцей сон бачив я, цар
Навуходоно́сор, а ти, Валтаса́ре, скажи його
ро́зв'язку, бо всі мудреці мого царства не можуть
сказати мені ро́зв'язки, а ти можеш, бо в тобі
Дух Святого Бога“. 19 Тоді Даниїл, що ім'я́ йому
Валтаса́р, остовпі́в на одну годину, і думки́
його перестра́шили його. Цар заговорив та й
сказав: „Валтаса́ре, нехай не страши́ть тебе цей
сон та його ро́зв'язка!“Валтаса́р відповів та й
сказав: „Мій пане, на ворогів би твоїх цей сон, а
його ро́зв'язка — на твоїх би не́приятелів! 20
Дерево, яке ти бачив, що було велике та міцне́,
і вишина́ його сягала до неба, а о́бвід його —
на всю землю, 21 а ві́ття його гарне, і плід
його великий, і в ньому пожи́ва — для всіх,
під ним ме́шкала польова́ звірина́, а на його
галу́ззях перебували пта́хи небесні, — 22 ти,
ца́рю, той, що став великий та поту́жний, і твоя
великість побільшилася, і сягнула аж до небе́с, а
панува́ння твоє — до кі́нців землі. 23 А що цар
бачив Божого Сто́рожа та Святого, який схо́див
із небе́с, і сказав: Зрубайте це дерево, і знищте
його, та позоставте в землі пня його ко́реня, але
в пу́тах залізних та мідяни́х, на зеленій польові́й
траві; і небесною росо́ю нехай він зро́шується, а
його частка — з польово́ю звірино́ю, аж по́ки
пере́йдуть над ним сім часі́в, 24 то ось ро́зв'язка,
ца́рю, і це постанова Всевишнього, що сягає на
мого пана царя: 25 І тебе ви́женуть від людей, і
з польово́ю звірино́ю буде пробува́ння твоє, і
дадуть тобі їсти траву, як волам, і з небесної
роси тебе зро́сять, і сім часі́в пере́йдуть над
тобою, аж поки пізна́єш, що над лю́дським
царством панує Всевишній, і дає його тому́,
кому хоче. 26 А що сказали позоставити пня
ко́реня дерева, — твоє царство позоста́неться
тобі, якщо ти пі́знаєш, що панує небо. 27 Тому́,
царю, нехай буде до вподо́би моя рада тобі,
— зламай же свої гріхи́ справедливістю, а свої
провини — милістю для вбогих, щоб твій мир
був довготрива́лий“. 28 Усе це сталося над
царем Навуходоно́сором. 29 На кінці дванадцяти́
місяців прохо́джувався він по царсько́му пала́цу
в Вавилоні. 30 Цар заговорив та й сказав: „Чи ж
це не вели́чний Вавилон, що я збудував його
на дім царства мі́ццю поту́ги своєї та на славу
моєї пишноти́?“ 31 Ще це слово було в у́стах
царськи́х, коли з неба впав голос: „Тобі гово́рять,
ца́рю Навуходоно́соре: Оце царство відхо́дить від
тебе! 32 І від людей тебе відлу́чать, і з польово́ю
звірино́ю буде пробува́ння твоє, тобі дадуть на
ї́жу траву, як волам, і сім часі́в пере́йдуть над
тобою, — аж поки не пізна́єш, що над лю́дським
царством панує Всевишній, і дає його тому́,
кому хоче.“ 33 Тієї хвилини ви́коналося це слово
над Навуходоно́сором, і він був відлу́чений
від людей, і їв траву, як воли, і його тіло
зро́шувалося з небесної роси, аж його во́лос став
великий, як пір'я орли́не, а його пазурі́ — як у
пта́хів. 34 „А на кінці́ тих днів я, Навуходоно́сор,
звів свої очі до неба, і мій розум вернувся до
мене, й я поблагословив Всевишнього, і вічно
Живого хвали́в я та сла́вив, що Його панува́ння

— панува́ння вічне, а царство Його — з поколі́ння
в покоління. 35 А всі ме́шканці землі порахо́вані
за ніщо́, і Він чинить за Своєю Волею серед
небесного ві́йська та ме́шканців землі, і немає
ніко́го, хто спроти́вився б Його руці та й сказав
би Йому́: Що́ Ти робиш? 36 Того ча́су верну́вся
мій розум до мене, і я вернувся до слави
царства свого, і ясність моя верну́лася на ме́не. І
шукали мене мої радники та вельможі мої, і над
царством своїм я був поста́влений зно́ву, і мені
була до́дана дуже велика вели́чність. 37 Тепер я,
Навуходоно́сор, хвалю́ й звели́чую та сла́влю
Небесного Царя, що всі чини Його — правда, а
дорога Його — правосу́ддя, а тих, хто ходить у
го́рдощах, Він може пони́зити“.

5 Цар Валтаса́р спра́вив велике прийняття́ для
тисячі своїх вельмо́ж, і на оча́х тієї тисячі пив
вино. 2 Коли вино опанувало розум, Валтаса́р
наказав прине́сти золотий та срібний по́суд,
який виніс був його батько Навуходоно́сор із
храму, що в Єрусалимі, щоб із нього пили́ цар та
вельможі його, його жінки́ та його нало́жниці.
3 Тоді прине́сли золотий по́суд, що винесли з
храму божого дому, що в Єрусалимі, і пили́
з них цар та вельмо́жі його, жінки́ його та
його нало́жниці. 4 Пили́ вони вино й сла́вили
боґі́в золотих та срібних, мідяни́х, залізних,
дерев'я́них та камі́нних. 5 Аж ось тієї хвилини
вийшли пальці людсько́ї руки́, і писали навпро́ти
свічника́ на вапні́ стіни царсько́го пала́цу, і цар
бачив за́рис руки, що писала. 6 Тоді зміни́лася
ясність царя, і думки́ його настра́шили його,
ослабі́ли сугло́би кри́жів його, і билися коліна
його одне об о́дне. 7 Цар сильно закричав
приве́сти заклиначі́в, халде́їв та віщуні́в. Цар
заговорив та й сказав вавилонським мудреця́м:
„Кожен муж, що прочитає це писа́ння й об'явить
мені його ро́зв'язку, той зодя́гне пурпу́ру й
золотого ланцюга́ на свою шию, і буде панувати
третім у царстві“. 8 Тоді поприхо́дили всі
царські́ мудреці́, та не могли прочитати писа́ння
й об'явити царе́ві його ро́зв'язку. 9 Тоді цар
Валтаса́р сильно перестра́шився, а його ясність
зміни́лася на ньому, і його вельмо́жі були
безра́дні. 10 На слова́ царя та вельмо́ж його
ввійшла до дому прийняття́ цариця. Цариця
заговорила та й сказала: „Ца́рю, живи навіки!
Нехай не страша́ть тебе думки́ твої, а ясність твоя
нехай не міня́ється! 11 Є в твоєму царстві муж, що
в ньому дух святих боґі́в, а за днів твого батька в
ньому знахо́дилась ясність і розум та мудрість,
рівна мудрості боґі́в. І цар Навуходоно́сор,
твій батько, настановив його начальником
чарівники́в, заклиначі́в, халде́їв, віщуні́в, ба́тько
твій цар, 12 бо в ньо́му, в Даниїлові, якому
цар дав ім'я́ Валтаса́р, знахо́дився надмірний
дух, і знання́ та розум розв'я́зувати сни, і
висло́влювати за́гадки та розплу́тувати вузли́.
Нехай буде покликаний тепер Даниїл, і нехай
він оголосить ро́зв'язку!“ 13 Того ча́су Даниїл
був приве́дений перед царя. Цар заговорив та
й сказав до Даниїла: „Чи ти той Даниїл, що з
Юдиних синів вигна́ння, яких вивів цар, мій
ба́тько, з Юдеї? 14 І чув я про тебе, що в тобі дух
боґі́в, і що в тобі знахо́диться ясність, і розум та
надмі́рна мудрість. 15 А тепер були́ приве́дені
перед мене мудреці́, заклиначі́, щоб прочитали
оце писа́ння, і розповіли́ мені його ро́зв'язку, та
не могли вони ви́словити ро́зв'язки цієї речі.
16 А я чув про тебе, що ти можеш розв'я́зувати
недовідо́ме, і розплу́тувати вузли́. Тож тепер,
якщо можеш прочитати це писа́ння, і розповісти́
мені його ро́зв'язку, то зодя́гнеш пурпу́ру, а
золотий ланцю́г — на твою шию, і ти бу́деш
панувати третім у царстві“. 17 Тоді Даниїл
відповів та й сказав перед царем: „Твої да́ри
нехай бу́дуть тобі, а дару́нки свої давай іншим.
Це писа́ння я прочитаю цареві, і розповім тобі
його ро́зв'язку. 18 Ти, ца́рю, — Всевишній Бог
дав твоєму ба́тькові Навуходоносорові царство, і
ве́лич, і славу та пишноту́. 19 А через ве́лич, яку
Він дав був йому, всі наро́ди, племе́на та язи́ки
тремті́ли та лякалися перед ним, бо кого він
хотів — забивав, а кого хотів — лишав при житті, і
кого хотів — підіймав, а кого хотів — пони́жував.
20 А коли загорди́лося його серце, а дух його ще
більше запишні́в, він був ски́нений з тро́ну свого
царства, і його слава була взя́та від нього. 21 І він
був ви́гнаний з-поміж лю́дських синів, і серце
його було зрі́вняне зо звіри́ним, а пробува́ння
його було з дикими ослами. Годували його
травою, як волів, а небесною росою зро́шувалося
його тіло, аж поки він не пізнав, що в людсько́му
царстві панує Всевишній Бог, і Він ставить
над ним того, кого хоче. 22 А ти, сину його́
Валтаса́ре, не смири́в свого серця, хоч усе це
знав. 23 І ти піднісся понад Небесного Господа,
і по́суд храму Його прине́сли перед тебе, а ти
та вельмо́жі твої, жінки́ твої та нало́жниці твої
пили́ з них вино, і ти хвалив богів срібних
та золотих, мідяни́х, залізних, дерев'яних та
камі́нних, що не бачать, і не чують та не знають,
а Бога, що в руці Його душа твоя й що Його
всі дороги твої, ти не прославля́в. 24 Того ча́су
від Нього по́сланий за́рис руки, і написане
оце писа́ння. 25 А оце писа́ння, що написане:
Мене́, мене́, теке́л упарсі́н. 26 Ось розв'язка цієї
речі: „Мене́“— порахував Бог царство твоє, і
покінчи́в його. 27 „Теке́л“— ти зва́жений на вазі́,
і знайдений леге́ньким. 28 „Пере́с“— поді́лене

царство твоє, і віддане мі́дянам та пе́рсам“. 29
Тоді наказав Валтаса́р, і надягли́ на Даниїла
пурпу́ру, а золотого ланцюга́ — на шию його,
і розголоси́ли про нього, що він бу́де третім
пануючим у царстві. 30 Тієї ж ночі був забитий
Валтаса́р, цар халдейський. 31 А мі́дянин Да́рій
оде́ржав царство в віці шостидесяти́ й двох
ро́ків.

6 Сподо́балося Дарієві, і він поставив над
царством сто й двадцять сатра́пів, щоб були
над усім царством. 2 А вище від них — три
найвищі урядники, що одним із них був Даниїл,
яким ці сатра́пи здавали звіт, а цар щоб не
був пошкодо́ваний. 3 Тоді цей Даниїл блищав
над найвищими урядниками та сатра́пами,
бо в ньому був високий дух, і цар заду́мував
поставити його над усім царством. 4 Тоді
найвищі урядники та сатра́пи стали шукати
причини оска́ржити Даниїла в справі царства,
але жодної причини чи ва́ди знайти не могли́,
бо той був вірний, і жодна по́милка чи вада не
була зна́йдена на нього. 5 Тоді ці люди сказали:
„Ми не зна́йдемо на цього Даниїла жодної
причини, якщо не зна́йдемо проти нього в
зако́ні його Бога“. 6 Тоді найвищі урядники та ті
сатра́пи поспішили до царя, і так йому говорили:
„Ца́рю Да́ріє, живи навіки! 7 Нара́дилися всі
найвищі урядники царства, заступники та
сатра́пи, радники та підсатрапи встановити
царську́ постанову та видати заборо́ну, щоб
аж до тридцяти день кожен, хто буде просити
яке проха́ння від якогобудь бога чи люди́ни,
крім від тебе, о ца́рю, був уки́нений до ле́в'ячої
ями. 8 Тепер, ца́рю, затверди́ цю заборону,
і напиши це писа́ння, яке не могло б бути
змінене за зако́ном мі́дян та персів, що не міг
би бути відмі́нений“. 9 Тому́ цар Дарій написав
це писа́ння та заборо́ну. 10 А Даниїл, коли
довідався, що було написане те писа́ння, пішов
до свого дому, — а вікна його в його го́рниці були
відчинені навпроти Єрусалиму, і в три уста́лені
порі́ на день він па́дав на свої коліна, і молився
та сла́вив свого Бога, бо робив так і перед тим.
11 Тоді ці мужі поспішили до нього, і знайшли
Даниїла, що він просив та благав свого Бога. 12
Тоді вони підійшли й розповіли́ перед царем
про царську́ заборону: „Чи ж не написав ти
заборони, що кожна люди́на, яка буде просити
аж до тридцяти день від якогобудь бога чи
люди́ни, окрім від тебе, ца́рю, буде вкинена до
ле́в'ячої ями?“Цар відповів та й сказав: „Це слово
певне, як право мі́дян та персів, що не може бути
відмінене“. 13 Тоді вони відповіли́ та й сказали
перед царем: „Даниїл, що з вигна́ння Юдиних
синів, не звернув уваги на тебе, о ца́рю, та на
заборону, яку написав ти, і в три уста́лені порі́
на день приносить свою молитву“. 14 Тоді цар,
як почув це слово, сильно засмути́вся, і звернув
свою думку на Даниїла, щоб його врятувати, і аж
до за́ходу сонця силувався ви́зволити його. 15
Того ча́су ці мужі поспішили до царя, і говорили
цареві: „Знай, ца́рю, що за правом мі́дян та
персів усяка заборона та постанова, яку цар
устано́вить, не може бути змі́нена“. 16 Тоді
цар звелів, і привели́ Даниїла, та й кинули до
ле́в'ячої ями. Цар заговорив і сказав Даниїлові:
„Твій Бог, що ти Йому служиш, Він за́вжди
врятує тебе!“ 17 І прине́сений був один камінь, і
був покладений на о́твір ями, а цар запеча́тав
її своєю печаткою та печаткою своїх вельмо́ж,
що не бу́де змінена Даниїлова справа. 18 Тоді
цар пішов до свого пала́цу, і провів ніч у по́сті,
і до нього не впроваджено нало́жниці, а сон
його помандрува́в від нього. 19 Того ча́су цар
устав за зірни́ці на світа́нку, і в по́спіху пішов
до ле́в'ячої ями. 20 А як цар наближа́вся до
ями, до Даниїла, то кликнув сумним голосом.
Цар заговорив та й сказав до Даниїла: „Даниїле,
ра́бе Бога Живого, чи твій Бог, Якому ти за́вжди
служиш, міг урятувати тебе від ле́вів?“ 21 Тоді
Даниїл заговорив із царем: „Ца́рю, навіки живи!
22 Мій Бог послав Свого Ангола, і позамикав
па́щі ле́вів, і вони не пошко́дили мені, бо перед
Ним зна́йдено було мене невинним, а також
перед тобою, ца́рю, я не зробив шкоди“. 23 Тоді
цар сильно зрадів, і сказав вивести Даниїла з
ями. І Даниїл був ви́ведений з ями, і жодної
шкоди не зна́йдено на ньому, бо він вірував
у Бога свого́. 24 І сказав цар, і привели́ тих
мужів, що доне́сли на Даниїла, і повкида́ли до
ле́в'ячої ями їх, їхніх дітей та їхніх жіно́к. І
вони не сягнули ще до дна ями, як леви вже
похапа́ли їх, і поторо́щили всі їхні кості. 25
Того ча́су цар Дарій написав до всіх наро́дів,
племе́н та язи́ків, що ме́шкали по всій землі:
„Нехай мир вам примно́житься! 26 Від мене
виданий нака́з, щоб у всьому панува́нні мого
царства тремтіли та боялися перед Даниїловим
Богом, бо Він Бог Живий і існує повіки, і царство
Його не буде зруйно́ване, а панува́ння Його —
аж до кінця. 27 Він рятує та визволя́є, і чинить
зна́ки та чу́да на небі та на землі, Він урятував
Даниїла від ле́в'ячої сили“. 28 І той Даниїл мав
пово́дження за царюва́ння Да́рія та за царюва́ння
Кіра перського.

7 За першого року Валтаса́ра, царя
вавилонського, бачив Даниїл сон та
пророцьке видіння голови́ своєї на своєму ложі.
Того ча́су записав він сон, сказавши з нього
головне́. 2 Даниїл заговорив та й сказав: „Бачив

я в своєму видінні вночі, аж ось чотири небесні
вітри́ вдарили на Велике море. 3 І чотири великі
зві̂рі підняли́ся з моря, різні один від о́дного. 4
Передній був, як лев, а крила в нього орли́ні. Я
бачив, аж ось були́ ви́рвані йому кри́ла, і він був
пі̂днятий від землі, і поста́влений на ноги, як
люди́на, і серце лю́дське було йому да́не. 5 А ось
звір інший, другий, подібний до ведме́дя, і був
поста́влений на одно́му боці, і було три ребра
в його па́щі між зуба́ми його. І йому сказали
так: „Уставай, — їж багато м'яса!“ 6 Пото́му
я бачив, аж ось звір інший, мов пантє́ра, а в
нього на спи́ні чотири пташи́ні крила. Цей звір
мав чотири голови, і була йому да́на вла́да. 7
Пото́му я бачив у видіннях тієї ночі, аж ось
четвертий звір, страшни́й і грізни́й, та надмірно
міцни́й, і в нього великі залізні зуби. Він жер
та торо́щив, а решту нога́ми своїми топта́в,
і він різни́вся від усіх зві̂рів, що були перед
ним, і мав десять ро́гів. 8 Я приглядався до тих
ро́гів, аж ось поміж ними підні̂сся ріг інший,
мали́й, а три з тих передніх ро́гів були вирвані
з коренем перед ним. І ось у того рога очі, як очі
лю́дські, і уста, що говорили про великі речі. 9
Я бачив, аж ось поставили престоли, і всівся
Стари́й днями. Одежа Його — біла, як сніг, а
воло́сся голови Його — немов чиста во́вна, а
престол Його — огняне по́лум'я, коле́са Його —
палахкотю́чий огонь. 10 Огне́нна річка пливла́ й
вихо́дила з-перед Нього; тисяча тисяч служили
Йому́, і десять тисяч десятків тисяч стояли
перед Ним; суд усівся, і розгорну́лися книги.
11 Я бачив того ча́су, що від голосу великих
слів, які цей ріг говорив, я бачив, аж ось був
забитий той звір, і було́ погу́блене тіло його,
і було́ ві̂ддане на спа́лення огню́. 12 А решті
тих зві̂рів віднялі́ їхнє панува́ння, а довгота́ в
житті була́ їм да́на аж до уста́леного ча́су та
години. 13 Я бачив у видіннях но́чі, аж ось ра́зом
з небесними хмарами йшов ніби Син Лю́дський,
і прийшов аж до Старо́го днями, і Його підвели́
перед Нього. 14 І Йому було дане панува́ння
й слава та царство, і всі наро́ди, племе́на та
язи́ки будуть служити Йому. Панува́ння Його —
панува́ння вічне, яке не спи́ниться, а царство
Його не буде зруйно́ване. 15 Дух мій, Даниїлів,
був засумо́ваний через це, і видіння голови моєї
стурбува́ли мене. 16 Я набли́зився до одно́го з
тих, що стояли, і поспита́вся від нього про істо́ту
всього того. І він сказав мені, і познайо́мив мене
з ро́зв'язкою цих рече́й. 17 Ці великі зві̂рі, що
їх чотири, — це чотири царі встануть з землі.
18 І при́ймуть царство святі Всевишнього, і
бу́дуть міцно держати царюва́ння аж навіки,
і аж на віки віків. 19 Тоді хотів я знати певне
про четвертого зві̂ра, що різни́вся від їх усіх, —
він страшни́й, надмірний, зуби його залізні,
а пазурі̂ його мідяні̂, він жер та торо́щив, а
решту ногами своїми топтав, 20 і про десять
ро́гів, що на його голові, і про іншого, що
підні̂сся, а три через нього випали, і про цього
рога, що мав очі, а у́ста говорили про великі
речі, а вид його більший від його дру́зів. 21 Я
бачив, що цей ріг учинив бій зо святими, — і
переміг їх. 22 Аж ось прийшов Стари́й днями, і
да́ний був суд святим Всевишнього, і надійшов
умо́влений час, — і царство взяли́ святі. 23
Він так сказав: „Четвертий звір — четверте
царство буде на землі, яке буде різни́тися від
усіх царств, і пожере́ всю землю, і ви́молотить її
та розторо́щить її. 24 А десять рогів визначають,
що з того царства встане десять царів, а по них
встане інший, що буде різни́тися від попередніх,
і скине трьох царів. 25 І він буде говорити
слова́ проти Всевишнього, і пригно́бить святих
Всевишнього, і буде ду́мати позмінювати свята
та права, і вони ві̂ддані будуть у його руку аж
до одно́го ча́су, і часі̂в і половини ча́су. 26 Та
засяде суд, і скинуть його панування, щоб його
знищити та ви́губити аж до кінця. 27 А царство,
і панува́ння, і ве́лич царств під усім небом
буде да́не наро́дові святих Всевишнього. Його
царство буде царство вічне, а всі панува́ння —
Йому будуть служити й будуть слухня́ні“. 28 Аж
по́ти кінець цього слова. Мене, Даниїла, сильно
лякали думки́ мої, і зміни́лася ясність моя, але
це слово я заховав у своїм серці.

8 За третього року царюва́ння царя Валтаса́ра
з'явилося мені, Даниїлові, видіння по то́му,
що з'явилося мені перше. 2 І бачив я в видінні,
— і сталося в моєму видінні, а я був у тверди́ні
Шушані, що в окрузі Еламі, і бачив я в видінні,
ніби я був над потоком Ула́й. 3 І звів я очі
свої та й побачив, аж ось один бара́н стоїть
перед потоком, і в нього два ро́ги. А оби́два
ці роги високі, і один вищий від другого, а
той вищий виріс наостанку. 4 Я бачив барана́,
що колов на за́хід, і на пі̂вніч, і на пі̂вдень, і
жоден звір не міг стати проти нього, і не було
нікого, хто б урятував від його руки. І він робив
за своїм уподо́банням, і став величний. 5 І я
придивлявся, аж ось козел з кіз прихо́дить із
за́ходу по поверхні всієї землі, і не дотикається
до землі. А той козел мав подобу рога між
своїми очима. 6 І прийшов він до того барана́,
що мав ті два ро́ги, якого я бачив, що стояв
перед потоком, і помча́в на нього в лютості своєї
сили. 7 І я бачив його, що він добіг аж до барана́,
і роз'яри́вся на нього, та й ударив того барана́,
і зламав йому ті два ро́ги, а в барана́ не було

сили стати проти нього. І той кинув його на
землю, і потоптав його, і не було нікóго, хто б
ви́рятував барана́ від його руки. 8 А козел з кіз
став аж надто великий. А коли він зміцни́вся, то
був зла́маний той великий ріг, а замість нього
виросли чотири подóби рога на чотири вітри́
неба. 9 А з однóго з них вийшов один мали́й
ріг, і з малóго став ду́же великий до пі́вдня, і
до схóду, і до Пишнóти. 10 І він побільши́вся
аж до ві́йська небесного, і скинув на землю
декого з ві́йська, із зір, і потопта́в їх. 11 І він
побільши́вся аж до Вожд́я того ві́йська, і від
Нього була́ віднята стала жертва, і покинене
місце святині Його. 12 І буде ві́ддане йому
ві́йсько враз із щоденною службою через гріхи́, і
він кине правду на землю, і зробить, і матиме
у́спіх. 13 І почув я однóго святого, що говорив.
А інший святий сказав до тогó, що говорив:
„Аж дóки це видіння про сталу жертву та про
нищівни́й гріх, дóки святиня й ві́йсько ві́ддані
на топта́ння?“ 14 І відказав він мені: „Аж до двох
тисяч і трьох сотень вечорі-вранків, — тоді буде
ви́знана очи́щеною святиня“. 15 І сталося, коли
я, Даниїл, бачив те видіння, і шукав зна́чення
його, ось став передо мною ніби муж. 16 І почув
я поміж берегами Ула́ю лю́дський голос, що
кликнув і сказав: „Гавриїле, виясни йому це
види́ння!“ 17 І він прийшов туди, де я стояв,
а коли він прийшов, я настра́шився й упав на
обличчя своє. І сказав він мені: „Зрозумій, сину
лю́дський, бо на час кінця це видіння!“ 18 А коли
він говорив зо мною, я зомлів, і припав своїм
обличчям до землі, але він діткну́вся до мене, і
поставив мене на моєму місці, 19 та й сказав:
„Ось я об'являю тобі, щó буде в кінці́ гніву, бо на
кінець призна́ченого ча́су це видіння. 20 Той
баран, якого ти бачив, що мав ті два рóги, — це
царі мі́дян та пе́рсів. 21 А козел, той волоха́тий,
це цар Греції, а той великий ріг, що між очима
його, це перший цар. 22 А той зла́маний ріг, і
що стали на його місці чотири, — це чотири
царства постануть із цього нарóду, але вже
не в його силі. 23 А в кінці їхнього царства,
коли покінча́ть своє ті грішники, постане цар
наха́бний та вправний у пі́дступах. 24 І зміцніє
його сила, але не його власною силою, і дивно
ви́нищить він, і буде мати у́спіх, і ді́ятиме. І
винищить він сильних і нарóд святих. 25 А через
свою мудрість буде мати у́спіх, ома́на буде в
його руці, і він звели́читься в своє́му серці. І в
часі миру він понищить багатьóх, і повстане
на Влади́ку над владиками, але без руки буде
зла́маний. 26 А видіння вечора та ра́нку, про
яке було сказано, це правда, та ти сховай це
видіння, бо воно віднóситься на далекі часи́. 27
А я, Даниїл, знемігся й заслаб на кілька днів. І
встав я, і робив царе́ву працю, і остовпі́в з того
видіння, але ніхто того не завва́жив.“

9 За першого року Дарія, Ахашверóшового
сина, з насіння мі́дян, що зацарював над
халдейським царством, 2 за першого року його
царюва́ння я, Даниїл, бачив у книгах число тих
рóків, про які булó Господнє слово до пророка
Єремії, — що спóвниться для руїн Єрусалиму
сімдеся́т рóків. 3 І звернув я своє обличчя
до Господа Бога, — проха́ти з молитвою та з
блага́ннями, у пóсті, у вере́тищі та в пóпелі. 4 І
молився я Господе́ві, Богові своєму, і сповіда́вся
й казав: „О мій Господи, Боже великий і грізни́й,
що стережеш заповіта та милість для тих, хто
кохає Тебе, та для тих, хто виконує Твої за́повіді!
5 Ми прогрішилися та чинили беззакóння, і були
несправедливі, і бунтува́лися, і відверта́лися
від Твоїх заповідей та від постанов Твоїх. 6 І
не прислуха́лися ми до Твоїх рабів пророків,
що говорили в Твоїм Імені до наших царів,
наших начальників та наших батьків, і до всього
нарóду землі. 7 Тобі, Господи, справедливість,
а нам сором на обличчя, як цього дня для
юдея, і для ме́шканців Єрусалиму, і для всього
Ізраїля, близьки́х та далеких, по всіх тих края́х,
куди Ти їх вигнав за їхнє спроневі́рення, що
допустилися його перед Тобою. 8 Господи,
сором на обличчя нам, нашим царям, князя́м
нашим та нашим батька́м, що згрішили перед
Тобою! 9 А Господе́ві, нашому Богові, — милість
та прóщення, бо ми бунтува́лися проти Нього,
10 і не слухалися голосу Господа, нашого Бога,
щоб ходити закóнами Його, які Він дав нам
через Своїх рабів пророків. 11 І ввесь Ізраїль
переступив Закóна Твого, і відвернулися, щоб
не слухатися Твого голосу, і було вилите на нас
те проклі́ття й та прися́га, що написана в Закóні
Мойсея, Божого раба, бо ми прогріши́лися Йому.
12 І Він спóвнив Своє слово, яке говорив на
нас та на наших су́ддів, що судили нас, щоб
спрова́дити на нас велике зло, — такого не було
вчи́нено під ці́лим небом, яке булó вчинене в
Єрусалимі! 13 Як написано в Мойсеєвому Закóні,
усе те лихо прийшло на нас, та ми не вблагали
Господа, нашого Бога, щоб вернутися нам від
свого гріха́, і щоб порозумнішати в Твоїй правді.
14 І Господь пильнував того лиха, і спровадив
його на нас, бо справедливий Господь, Бог наш,
у всіх Своїх чи́нах, які Він зробив, та ми не
слухали Його голосу. 15 А тепер, Господи, Боже
наш, що вивів з єгипетського краю Свій нарóд
поту́жною рукою, і зробив Собі славне Ім'я́, як
цього дня, — згрішили ми, стали несправедливі!
16 Господи, у міру всієї Твоєї справедливости

нехай відве́рнеться гнів Твій та Твоя ревність
від Твого міста Єрусалиму, Твоєї святої гори́, бо
через наші гріхи та через провини наших батьків
Єрусалим та наро́д Твій відда́ний на га́ньбу
для всіх наших око́лиць. 17 І ни́ні прислу́хайся,
Боже наш, до молитви Твого раба та до його
блага́нь, і нехай засві́титься Твоє лице над
Твоєю спусто́шеною святинею, ради Господа!
18 Нахили, Боже мій, вухо Своє та й послухай,
відкрий Свої очі й побач наші спусто́шення та те
місто, де кли́калося Ім'я́ Твоє в ньому, бо ми
кладемо свої блага́ння перед Твоїм лицем не
через свої справедливості, але через велику Твою
милість. 19 Господи, вислухай! Господи, прости!
Господи, прислу́хайся й зроби! Не опізняйся
ради Себе, мій Боже, бо Ім'я́ Твоє кли́четься над
Твоїм містом і над Твоїм наро́дом!“ 20 А ще я
говорив і молився, та іспові́дував гріх свій та
наро́ду мого Ізраїля, і клав свою молитву перед
лице Господа, мого Бога, за святу го́ру мого
Бога, 21 і ще я говорив на цій молитві, а той
муж Гавриїл, якого я бачив у видінні напоча́тку,
швидко прилетів, і доторкну́вся до мене за ча́су
вечірньої хлі́бної жертви. 22 І він напу́чував
мене, і говорив зо мною та й сказав: „Даниїле, я
тепер вийшов, щоб умудри́ти тебе в розумінні.
23 На поча́тку молито́в твоїх вийшло слово, і я
прийшов об'явити його тобі, бо ти улю́блений,
і приглянься до цього слова, і придивися до
виді́ння. 24 Сімдеся́т ро́ків -ти́жнів призна́чено
для твого наро́ду та для міста твоєї святині, аж
поки пере́ступ буде доки́нчений, і міра гріха́ буде
повна, аж поки вина буде споку́тувана, і вічна
правда приве́дена, аж поки будуть потверджені
видіння й пророк, і щоб пома́зати Святеє Святих.
25 Та знай і розумій: від ви́ходу нака́зу, щоб
вернути Ізраїля й збудувати Єрусалим, аж до
Владики Месі́ї сім тижнів та шістдеся́т і два
тижні. І ве́рнеться наро́д, і відбудо́ваний буде
майда́н і вулиця, і то буде за тяжко́го ча́су.
26 І по тих шостидесятьо́х і двох ти́жнях буде
погу́блений Месі́я, хоч не буде на Ньому вини. А
це місто й святиню знищить наро́д воло́даря, що
при́йде, а кінець його — у пові́дді. І аж до кінця
буде війна, гострі спусто́шення. 27 І він зміцни́ть
заповіта для багатьох на один ти́ждень, а на
півтижня припинить жертву та жертву хлібну. І
на святиню при́йде гидо́та спусто́шення, поки
зни́щення й рішучий суд кари не виллється на
спустоши́теля“.

10 За третього року Кіра, перського царя, було
відкрите слово Даниїлові, що звався ім'я́м
Валтасар, а слово це — правда та великий труд;
і він зрозумів те слово, і мав зрозумі́ння того
виді́ння. 2 „Тими днями я, Даниїл, був у жало́бі
три тижні ча́су. 3 Лю́бої стра́ви я не їв, а м'ясо й
вино не вхо́дило до моїх уст, і нама́щуватися —
не нама́щувався я аж до ви́повнення цих трьох
тижнів ча́су. 4 А двадцятого й четвертого дня
першого місяця та був я нри великій річці, —
це Хідде́кел. 5 І звів я свої очі та й побачив,
аж ось один чоловік, одя́гнений у льняну́ одіж,
а сте́гна його опере́зані золотом з Уфазу. 6 А
тіло його — як топа́з, а обличчя його — як вид
бли́скавки, а очі його — як огняне́ по́лум'я, а
раме́на його та ноги його — ніби блиску́ча мідь,
а звук слів його — як гук на́товпу. 7 А я, Даниїл,
сам бачив це виді́ння, а люди, що були ра́зом
зо мною, не бачили цього видіння, але велике
тремті́ння спало на них, і вони повтікали в
укриття́. 8 А я зостався сам, і бачив це велике
виді́ння, — і не зоста́лося в мені сили, а краса́
обличчя мого змінилася й зни́щилася, і я не
заде́ржав у собі сили. 9 І почув я голос його
слів. А як почув я голос його слів, то я зомлів, і
припав своїм обличчям до землі. 10 І ось рука
доторкну́лася до мене, і звела́ мене на коліна
мої та на долоні моїх рук. 11 І сказав він до мене:
„Даниїле, му́жу любий, зрозумій ті слова́, що я
скажу́ тобі, і стань на своєму місці, бо тепер я
по́сланий до тебе!“А коли він говорив зо мною
це слово, устав я й тремтів. 12 А він промовив
до мене: „Не бійся, Даниїле, бо від першого дня,
коли ти дав своє серце, щоб зрозуміти видіння, і
щоб упокори́тися перед лицем твого Бога, були
почуті слова́ твої, і я прийшов ради твоїх слів.
13 Але князь перського царства стояв проти
мене двадцять і один день, і ось Михаїл, один
із перших начальників, прийшов допомогти
мені, а я позоставив його там при начальниках
перських царів. 14 І прийшов я, щоб ти зрозумів,
що станеться твоєму наро́дові в кінці днів, бо
це видіння ще на наступні дні“. 15 А коли
він говорив зо мною оці слова, я схилив своє
обличчя до землі, і занімів. 16 І ось хтось, як
подоба до лю́дських синів, доторкнувся до губ
моїх, і я відкрив свої уста, і говорив та й сказав
тому, хто стояв передо мною: „Мій пане, у цьому
видінні оберну́лися на мене бо́лі мої, і я не
заде́ржав сили в собі. 17 І як може цей раб
мого пана говорити з оцим моїм паном, коли в
мені тепер нема сили, і не залишилося й духу?“
18 І знов доторкнувся до мене хтось, як вид
люди́ни, і зміцни́в мене, 19 та й сказав: „Не
бійся, любий му́жу, — мир тобі! Будь міцни́й і
будь си́льний!“А коли він говорив зо мною, я
зміцни́вся й сказав: „Нехай говорить мій пан,
бо я зміцни́вся!“ 20 І він сказав: „Чи ти знаєш,
чого я до тебе прийшов? Та тепер я верта́юсь,
щоб воювати з пе́рським кня́зем, а коли ви́йду,

то ось при́йде грецький князь. 21 Але́ об'являю
тобі записане в книзі правди. І немає ніко́го, хто
зміцняв би мене проти них, окрім вашого кня́зя
Михаїла.

11 А я в першому році мі́дянина Дарія стояв,
щоб зміцни́ти й поси́лити його. 2 А тепер
об'явлю́ тобі правду. Ось іще три царі повстануть
для Персії, а четвертий збагати́ться багатством,
більшим від усіх, а своєю силою в багатстві
своїм підбу́рить усе проти грецького царства.
3 І повстане хоробрий цар, і запанує великим
панува́нням, і робитиме за своїм уподо́банням.
4 Та коли він повстане, бу́де зруйно́ване його
царство, і буде роздїлене на чотири небесні
вітри́, а не на його нща́дків, і не за його
панува́нням, яким він панував, бо царство
його буде ви́рване й да́не іншим, а не їм. 5 І
зміцни́ться півде́нний цар, але один з його князів
переси́лить його й запанує, його панува́ння
— панува́ння велике. 6 Але по ро́ках вони
поєдна́ються, і дочка́ південного царя при́йде
до царя півні́чного, щоб зробити мир. Але не
затри́має він сили свого раме́на, і не встане
потомство його, але буде ви́дана вона й ті, що
вели її, і та, що її породила, і той, що міцно
тримав її за тих часів. 7 І повстане один із
галу́зки її ко́реня на його місце, і він вийде
проти ві́йська, і ввійде в тверди́ню півні́чного
царя, і буде ді́яти проти них, і опанує їх.
8 І їхніх богів з їхніми литими бовва́нами,
ра́зом з їхнім улю́бленим по́судом, золотом та
сріблом поведе в неволю до Єгипту, і він роки
стоятиме більше від північного царя. 9 І він
ув́йде в царство південного царя, але ве́рнеться
до своєї землі. 10 А сини його озбро́ються, і
зберуть на́товп числе́нних войовники́в, і один
із них конче пі́де, і все позаливає, і пере́йде
край, і ве́рнеться, і воюватиме аж до його
тверди́ні. 11 І розлю́титься південний цар, і
вийде та й воюватиме з ним, з царем північним,
і виставить велике многолю́дство, і цей на́товп
буде відда́ний у його руку. 12 І буде зни́щений
той на́товп, і пови́щиться його серце, і він
кине десятити́сячки, та не буде си́льний. 13 І
ве́рнеться північний цар, і виставить на́товп,
більший від першого, а на кінець часів та років
він конче при́йде з великим ві́йськом та з
числе́нним маєтком. 14 І за того ча́су багато-
хто повстануть на південного царя, а сини
наси́льників твого наро́ду піді́ймуться, щоб
спра́вдилось видіння, і вони спіткну́ться. 15 І
при́йде північний цар, і наси́пле вала, і здобуде
тверди́нне місто, і не встоять раме́на півдня та
його добі́рний наро́д, і не буде сили всто́яти. 16
І робитиме той, хто при́йде на нього, за своєю
вподо́бою, і не буде того, хто встояв би перед
ним. І стане він у Пишному Кра́ї, і буде погибель
у його руці. 17 І зверне він своє обличчя, щоб
прийти́ з поту́гою всього свого царства, і складе
догово́ра з ним. І дасть йому молоду дочку́ за
жінку, щоб знищити землю, та це не вдасться, і
не станеться йому. 18 І зверне́ він обличчя своє
на острови́, і здобуде багато. Але вождь спинить
йому нару́гу його, все́мero заплатить йому за
наруги його. 19 І зверне він своє обличчя до
твердинь свого кра́ю, і спіткнеться й упаде́, і
не буде зна́йдений. 20 А на його місці стане
той, що скаже побі́рникові податків перейти
пишно́ту царства, та за кілька днів він загине,
але не від гніву й не від бо́ю. 21 І стане на
його місці пого́рджуваний, та не дадуть йому
царсьќої поша́ни, але він при́йде непомітно,
й опанує царство ле́стощами. 22 А війська́, що
затоплювали, він зато́пить і знищить, і навіть
самого воло́даря, що з ним поєднався. 23 А від
ча́су поєдна́ння з ним він робитиме ома́ну, і
піді́йметься, і зміцни́ться мали́м наро́дом. 24
Він увійде непомітно в ситу округу, і зробить
те, чого не робили батьки його та батьки його
батьків. Він порозкида́є їм награбо́ване, і здо́бич,
і маєток, і на твердині буде замишляти свої
за́думи, але до ча́су. 25 І він збудить свою силу
та своє серце на південного царя з великим
військом. А південний цар підгото́виться до
війни з ві́йськом великим та дуже міцни́м, та
не всто́їть, бо замишляють на нього за́думи. 26
А ті, що їдять його поживу, поб'ють його, і його
ві́йсько позаливає край, і попа́дають числе́нні
забиті. 27 А серце обох цих царів буде на
лихе, і при одно́му столі вони бу́дуть говорити
неправду, але не буде у́спіху, бо кінець буде ще
відкла́дений на озна́чений час. 28 І він ве́рнеться
до свого кра́ю з великим маєтком, а його серце
буде проти святого заповіту; і він зробить, і
ве́рнеться до свого кра́ю. 29 На умо́влений час він
пове́рнеться, і при́йде на південь, але останнє не
буде, як перше. 30 І при́йдуть на нього кіттейські
кораблі́, і він налякається, і ве́рнеться, і буде
чинити опір святому заповітові, і зробить своє. І
він ве́рнеться, і пого́диться з тими, хто поки́нув
святий заповіт. 31 І повстануть його війська́ та й
зневáжать святиню, твердиню, і спинять сталу
жертву, і поставлять гидо́ту спусто́шення. 32
А тих, хто чинить несправедливе на заповіт,
він прихилить через ле́стощі. А наро́д, що знає
свого Бога, зміцніє та й ді́ятиме. 33 А розумні
з народу на́вчать багатьох, але спіткну́ться об
меча та по́лум'я, об поло́н та грабі́ж якийсь час.
34 А коли вони спіткну́ться, будуть спомо́жені

мало́ю поміччю, хоч до них прилу́чаться багато-
хто ле́стощами. 35 А дехто з тих розумних
спіткну́ться, щоб очистити себе, і щоб вибрати,
і щоб вибілитися аж до кінце́вого ча́су, бо
ще час до умо́вленого ча́су. 36 І буде робити
той цар за своїм уподо́банням, і підійметься, і
пови́щиться понад усякого бога, і на Бога богів
говоритиме дивні речі, і матиме у́спіх, аж по́ки
не дове́ршиться гнів, бо ви́конається те, що було
вирішене. 37 І він не буде придивлятися до
богів своїх батьків, і на побажа́ння жінок, і на
всякого бога не буде дивитися, бо він звели́чить
себе понад кожного. 38 Але він буде віддавати
честь богові твердинь на його місці, та богові,
якого не знали батьки його, віддаватиме честь
золотом, і срі́блом, і дорогоцінним камі́нням,
і реча́ми кошто́вними. 39 І він посадить у
твердині наро́да чужого бога. Тому́, хто пізнає
його, примно́жить славу, і вчи́нить їх панами
над багатьма́, і поділить землю на заплату. 40 А
в кінці ча́су зудариться з ним південний цар. І
кинеться на нього північний цар колесни́цями, і
верхівця́ми, і числе́нними кораблями, і при́йде
на краї́, і позаливає та пере́йде їх. 41 І він при́йде
до Пишного Кра́ю, і багато-хто спіткну́ться,
та оці втечуть від його руки: Едом, і Моав, і
останок Аммонових синів. 42 І він простягне́
свою руку на краї, і не втече єгипетський край.
43 І він запанує над ска́рбами золота й срібла,
та над усіма́ коштовними реча́ми Єгипту. А
лі́війці та етіо́пляни пі́дуть за ним. 44 Але́
його налякають вісткі́ зо сходу та з пі́вночі,
і він вийде з великою лю́тістю, щоб багатьох
погубити та зробити закля́ттям. 45 І поставить
намети свого́ пала́цу між морями та горою
пишної святині. Та він при́йде до свого кінця,
але не буде йому помічника́.

12 І повстане того ча́су Михаїл, великий
той князь, що стоїть при синах твого
наро́ду, і буде час у́тиску, якого не було від
існува́ння люду аж до цього ча́су. І того ча́су
буде врятований із наро́ду твого́ кожен, хто буде
знайдений записаним у книзі. 2 І багато-хто
з тих, що сплять у зе́мному по́росі, збудяться,
одні на вічне життя, а одні на наруги, на
вічну гидоту. 3 А розумні будуть ся́яти, як
світила небозво́ду, а ті, хто привів багатьох
до праведности, немов зорі, навіки віків. 4 А
ти, Даниїле, заховай ці слова́, і запечатай цю
книгу аж до ча́су кінця. Багато-хто дослідять
її, і так розмно́житься знання́“. 5 І побачив
я, Даниїл, аж ось стоять два інші анголи́, —
один тут при цьо́му березі річки, а один там
при то́му березі річки. 6 І сказав він до мужа,
одя́гненого в льняну́ одіж, що був над водою
річки: „Коли буде кінець цим дивним реча́м?“
7 І почув я того мужа, одя́гненого в льняну́
одіж, що був над водою річки. І звів він до неба
свою прави́цю та свою ліви́цю, і присягнув вічно
Живим: це буде за час, за часи́ і за пів ча́су, і коли
скінчи́ться розбива́ння сили святого наро́ду, все
це спо́вниться. 8 А я це слухав і не розумів. І
сказав я: „Мій пане, який цьому кінець?“ 9 І він
сказав: „Іди, Даниїле, бо заховані й запечатані
ці слова́ аж до ча́су кінця. 10 Багато-хто будуть
очищені, і ви́біляться, і будуть перето́плені; і
будуть несправедливі несправедливими, і цього́
не зрозуміють усі несправедливі, а розумні —
зрозуміють. 11 А від ча́су, коли буде припинена
стала жертва, щоб була́ поставлена гидо́та
спусто́шення, мине тисяча двісті й дев'ятдеся́т
день. 12 Благослове́нний той, хто чекає, і дося́гне
до тисячі трьох сотень тридцяти й п'яти день!
13 А ти йди до кінця, і відпочи́неш, і встанеш на
свою долю під кінець тих днів!“

Осія

1 Слово Господнє, що було́ до Осі̂ї, Беерового
сина, за днів Уззійї, Йотама, Ахаза, Єзекії,
Юдиних царів, та за днів Єровоа́ма, Йоашового
сина, Ізра́їлевого царя. **2** Поча́ток того, що
Господь говорив через Осі̂ю. І сказав Господь
до Осії: „Іди, візьми собі жінку блудли́ву, і вона
породить дітей блу́ду, бо сильно блудоді́є цей
Край, відступивши від Господа.“ **3** І він пішов,
і взяв Ґо́мер, дочку́ Дівлаїма, і вона зачала, і
породила йому сина. **4** І сказав Господь до нього:
„Назви ім'я́ йому Їзрее́л, бо ще трохи, і покараю
кров Їзрее́лу на домі Єгу, і вчиню кінець царству
Ізра́їлевого дому. **5** І станеться того дня, і Я
зламаю Ізраїлевого лука в долині Їзреел“. **6** І
зачала вона ще, і породила дочку́. І сказав Він
йому: „Назви ім'я́ їй Ло-Рухама, бо більше Я
вже не змилуюся над Ізраїлевим домом, бо вже
більше не прощу́ Я їм. **7** А над Юдиним домом Я
змилуюся, і допоможу́ їм через Господа, їхнього
Бога, але не допоможу́ їм ані луком, ані мечем,
ані війною, ко̂ньми чи верхівця́ми“. **8** І відлучи́ла
вона Ло-Рухаму, і зачала зно́ву, і породила сина.
9 А Він сказав: „Назви ім'я́ йому Ло-Аммі, бо ви
не наро́д Мій, і Я не буду ваш! **10** І бу́де число
Ізраїлевих синів, як мо́рський пісок, що його
не можна ані змі̂ряти, ані злічи́ти. І станеться,
замість того, що говориться їм: „Ви не наро́д
Мій“, буде їм сказано: „ Ви сини Бога Живого“.
11 І будуть зібрані ра́зом сини Юдині та сини
Ізраїлеві, і настановлять собі одно́го голову, і
повихо́дять з землі, бо великий день Їзрее́лу.

2 Скажіть своїм братам: „Народ Мій“, а своїм
сестрам: „Помилувана“. **2** Судіться з вашою
матір'ю, судіться, бо вона не жінка Моя, а Я
не її чоловік, і нехай вона відкине від себе
свій блуд, і з-поміж своїх перс свій пере́люб,
3 щоб Я не роздягну́в її до́ нага, і не поставив
її такою, як у день її наро́дження, і щоб не
зробив Я її пустинею, і не обернув її на суху
зе́млю, і не забив її спра́гою. **4** Над синами ж її
Я не змилуюся, бо вони сини блу́ду, **5** бо їхня
мати блудли́ва була, та, що ними була вагітна́,
сором чинила, бо казала вона: Я піду́ за своїми
полюбо́вниками, що дають мені хліб мій та
воду мою, мою вовну та льон мій, оливу мою та
напо́ї мої. **6** Тому́ то ось Я вкрию твою дорогу
те́рнями, і обгороджу́ її огоро́жею, — і стежо́к
своїх не зна́йде вона. **7** І буде вона гнатися за
своїми полюбо́вниками, але́ не дожене́ їх, і буде
шукати їх, та не зна́йде. І скаже вона: Піду́ я,
і вернуся до мого першого чолові̂ка, бо краще
було мені тоді, як тепер. **8** А вона не знає, що
то Я давав їй збіжжя, і виноградний сік, і свіжу
оливу, і примно́жив їй срі̂бло та золото, яке вони
звернули на Ваала. **9** Тому́ то заберу́ назад Своє
збіжжя в його ча́сі, а Мій сік виноградний в його
умо́вленому ча́сі, і заберу́ Свою вовну та Свій
льон, що був на покриття́ її наготи́. **10** А тепер
відкрию її наготу́ на оча́х її коха́нців, і ніхто не
врятує її від Моєї руки. **11** І зроблю́ кінець усякій
радості її, свя́ту її, новомі̂сяччю її, і суботі її,
та всякому святко́вому ча́сові. **12** І спусто́шу її
виноградинка та її фіґове дерево, про які вона
говорила: „Це мені дар за блудоді́йство, що дали́
мені мої полюбо́вники“. А Я оберну́ їх на ліс, — і
їх пожере́ польова́ звірина́! **13** І навіщу́ її за дні
Ваалів, коли вона кадила. І приоздбо́лювалася ти
своєю носово́ю сере́жкою та своїм наши́йником,
і ходила за своїми полюбо́вниками, а Мене
забувала, говорить Госпо́дь. **14** Тому́ то ось Я
намо́влю її, і попрова́джу її до пустині, і буду
говорити до серця її. **15** І дам їй виноградники
звідти та долину Ахор за двері надії, і вона
буде там співати, як за днів своєї мо́лодости,
як за дня ви́ходу її з єгипетського кра́ю. **16** І
станеться, того дня — говорить Господь — ти
кликатимеш: „Чолові̂че мій“, і не будеш більше
кликати Мене: „Мій ваа́ле“. **17** І усу́ну іме́на
Ваа́лів з її уст, і вони не будуть більше зга́дувані
своїм і̂менем. **18** І складу́ їм заповіта того дня
з польово́ю звіри́но́ю, і з птаством небесним,
та з плазу́ючим по землі, і лука й меча та
війну зни́щу з землі, і покладу́ їх безпечно. **19**
І заручу́ся з тобою навіки, і заручуся з тобою
справедливістю, і правосу́ддям, і милістю та
любов'ю. **20** І заручуся з тобою вірністю, і ти
пізна́єш Господа. **21** І станеться того дня, Я
почую, — говорить Господь, — почую небо, а
воно почує землю, **22** а земля задоволи́ть збіжжя,
і виноградний сік, і оливу, а вони задовольня́ть
Їзреела. **23** І обсію її Собі на землі̂, і змилуюся
над Ло-Рухамою, і скажу до Ло-Амі: Ти наро́д
Мій, а він скаже: Мій Боже!“

3 І сказав Господь мені ще: „Іди, покохай
жінку, кохану при́ятелем, але́ перелю́бну,
подібно, як любить Господь Ізраїлевих синів, а
вони звертаються до інших богі̂в, і кохаються у
виноградних ко́ржиках“. **2** І я купив її собі за
п'ятнадцять ше́клів срібла й хо́мер ячме́ню та
ле́тех ячменю. **3** І сказав я до неї: „Сиди довгі
дні в мене, не будь блудли́ва, і не будь нічия,
також і я буду такий до те́бе. **4** Бо Ізраїлеві сини
будуть сидіти довгі дні без царя та без кня́зя, і
без жертви та без камінного стовпа́, і без ефо́да
та без домашніх божкі̂в. **5** Пото́му Ізраїлеві
сини наве́рнуться, і будуть шукати Господа, Бога
свого, та царя свого Давида, і за останніх днів з

тремтінням обе́рнуться до Господа та до Його добра́.

4 Послухайте сло́ва Господнього, Ізраїлеві сини,
бо Госпо́дь має прю із мешка́нцями зе́мними,
бо нема на землі ані правди, ні милости, ані
богопізна́ння. **2** Кляну́ть та неправду гово́рять,
і вбивають та кра́дуть, і чинять пере́люб,
поставали наси́льниками, а кров доторка́ється
кро́ви. **3** Тому то в жало́бу земля упаде́, і
стане нещасним усякий мешка́нець на ній з
польово́ю звіриною й з пта́ством небесним,
і також морські риби погинуть. **4** Та тільки
ніхто хай не сва́риться, і хай не пляму́є ніхто! А
наро́д Мій — як супере́чник з священиком. **5**
І спіткне́шся ти вдень, і спіткне́ться з тобою й
пророк уночі, і знищу Я матір твою! **6** Погине
наро́д Мій за те, що не має знання́: тому́, що
знання́ ти відкинув, відкину й тебе, щоб не був
ти для Мене священиком. А тому́, що забув
ти Зако́н свого Бога, забу́ду синів твоїх й Я! **7**
Що більше розмно́жуються, то більше грішать
проти Мене. Їхню славу зміню́ Я на га́ньбу!
8 Вони жертву за про́гріх народу Мого їдять,
і до провини його свою душу схиля́ють. **9** І
буде священикові, як і наро́дові, і доро́ги його
навіщу́ Я на нім, і йому відплачу́ згідно вчинків
його. **10** І вони будуть їсти, але не наси́тяться,
чинитимуть блуд, та не розмно́жаться, бо
покинули дбати про Господа. **11** Блуд і вино
та сік виноградний володіють їхнім серцем.
12 Наро́д Мій допитується в свого де́рева, і
об'являє йому його па́лиця, бо дух блудоді́йства
заводить до блу́ду, і вони заблуди́ли від Бога
свого. **13** На верхови́нах гірськи́х вони жертви
прино́сять, і кадять на взгі́р'ях під дубом, і
тополею та тереби́нтом, бо хороша їхня тінь,
— тому́ ваші до́чки блудли́вими стали, а ваші
неві́стки вчиняють пере́люб. **14** Та не покараю
ще ваших доч́ок, що вони блудоді́ють, та ваших
неві́сток, що чинять пере́люб, як відходять
вони з блудоді́йками і жертви приносять з
розпу́сницями. А наро́д без знання́ загибає! **15**
Якщо ти блудли́вий, Ізраїлю, нехай Юда не буде
прови́нний! І не ходіть до Ґілґалу, і не приходьте
до Бет-Авену, і не присягайте: Як живий Госпо́дь!
16 Бо Ізраїль зробився упе́ртий, немов та упе́рта
корова. Та тепер Госпо́дь па́стиме їх, як вівцю́
на приві́ллі! **17** Прилучивсь до бовва́нів Єфрем,
— поки́нь ти його! **18** Збір п'яни́ць звироднї́лих
учинився розпу́сним, їхні провідники́ покохали
нечи́стість. **19** Вітер їх похапа́є на кри́ла свої, і
вони посоро́мляться же́ртов своїх.

5 Послухайте цього, священики, і почуйте,
Ізраїлів до́ме, а ви, царський доме, візьміть
до вух, бо вам буде суд, бо ви для Міцпи́ були
па́сткою й сіткою, розтя́гненою на Фаво́р. **2** І
гли́боко вгру́зли в розпусті вони, та Я поплямую́
всіх їх. **3** Я знаю Єфрема, а Ізра́їль не схо́ваний
передо Мною, бо тепер блудоді́йним, Єфреме,
ти став, занечи́стивсь Ізраїль. **4** Не дають їхні
вчинки вернутись до Бога, бо дух блудоді́йства в
сере́дині їхній, і не ві́дають Господа. **5** І гордість
Ізраїлева засві́дчиться перед обличчям його.
А Ізраїль й Єфрем упадуть за провину свою,
також Юда із ними впаде́. **6** З своєю отарою та
з своєю худобою вони Господа пі́дуть шукати,
але́ не зна́йдуть, — Він від них віддали́вся. **7**
Вони зрадили Господа, бо породили сторонніх
діте́й, — тепер їх пожере́ молоди́к разом із
частками їхнього поля. **8** Засурмі́те у рога в
Ґів'ї, сурмо́ю в Рамі, закричіть у Бет-Авені за
тобою, Веніямине! **9** В день карта́ння Єфрем за
спусто́шення стане; поміж племена́ми Ізраїля Я
завідо́мив про певне. **10** Стали зверхники Юди,
мов ті, що межу́ перено́сять, — на них виллю, як
воду, Свій гнів! **11** Єфрем став пригно́блений,
су́дом розбитий, бо він намагався ходи́ти за
марно́тою. **12** І Я буду, як міль, для Єфрема, і
мов та гнили́зна для дому Юди. **13** І побачив
Єфрем свою хворість, а Юда — свого чиряка́, і
Єфрем відійшов до Ашшу́ра і послав до царя
до великого. Та він вилікувати вас не зможе,
і не вигоїть вам чиряка! **14** Бо Я — немов лев
для Єфрема, і немов той левчук дому Юди. Я, Я
розшматую й піду́, — і ніхто не врятує! **15** Піду́,
повернуся до місця Свого, аж поки провини
своєї вони не призна́ють, і не стануть шукати
Мого лиця. Та в утиску будуть шукати Мене!

6 Ходіть, і вернімось до Господа, бо Він
пошматува́в — і нас вилікує, ударив — і нас
перев'яже! **2** Ожи́вить він нас до двох день, а
третього дня нас поставить, — і будемо жити ми
перед обличчям Його. **3** І пізнаймо, намагаймось
пізнати ми Господа! Міцно поставлений прихід
Його, мов зірниці, і Він при́йде до нас, немов
дощ, немов дощ весняни́й, що напоює землю. **4**
Що, Єфреме, зроблю́ Я тобі, що зроблю тобі, Юдо?
І Бо ваша любов, немов хмара поранку, і мов
та роса, що зникає уранці, — **5** тому Я тесав їх
пророками, позабивав їх проре́ченням уст Своїх,
і суд Мій, як світло те, вийде. **6** Бо Я милости
хочу, а не жертви, і Богопізна́ння — більше від
цілопалень. **7** Вони заповіта Мого порушили,
мов той Ада́м, вони там Мене зрадили. **8** Ґілеад,
місто злочинців, повне кривавих слідів. **9** І як
той розбишака чига́є, так ватага священиків на
дорозі в Сихем — учиняють розбі́й, бо зло́чин
учиняють вони. **10** У домі Ізраїля бачу жахли́ве,

— там блуд у Єфрема, занечи́стивсь Ізраїль. 11
Також, Юдо, для тебе жнива́ пригото́влені, як Я
долю наро́ду Свого поверну́!

7 Коли Я лікую Ізраїля, то виявляю гріх Єфремів
та зло Самарії, бо роблять вони неправдиве, і
зло́дій прихо́дить, грабує на вулиці ба́нда. 2 І
не ду́мають в серці своє́му, що Я пам'ятаю про
все їхнє зло. тепер їхні вчинки ось їх оточи́ли і
перед обличчям Моїм постава́ли. 3 Вони злістю
своєю втішають царя, а своїми обма́нами —
зве́рхників. 4 Усі вони чинять пере́люб, мов піч,
яку пе́кар розпа́лює, що напа́лювати перестає́,
як тісто замісить та вкисне воно. 5 У святко́вий
день нашого царя похворі́ли князі́ від жа́ру
вина, і він простяг до насмі́шників руку свою. 6
Бо їхнє ну́тро, як піч, у них пала́є їхнє серце:
всю ніч спить їхній гнів, а на ра́нок горить,
як палю́чий огонь. 7 Вони́ всі гаря́чі, як піч, і
су́ддів своїх пожира́ють. Усі царі їхні попа́дали,
між ними нікого нема, хто б кли́кав до Мене.
8 Змішався Єфрем із наро́дами, Єфрем став
млинце́м, що печеться неперева́рнений. 9 Його
силу чужі пожирають, та про те він не знає, вже
й воло́сся посивіло в нього, а того́ він не знає. 10
І гордість Ізраїля свідчить на нього, і до Господа,
Бога свого вони не верта́ються, і не шукають
Його у всім цім. 11 А Єфрем став, як голуб, —
нерозумний, немудрий: закликають в Єгипет, а
йдуть в Асирію. 12 Як пі́дуть вони, розтягну́ Свою
сітку над ними, — стягну їх додолу, мов птаство
небесне, — за злобою їхньою Я їх караю. 13 Горе
їм, бо від Мене вони відійшли́, погу́ба на них,
бо повстали вони проти Мене! Хоч Я викупив
їх, та вони проти Мене говорять неправду. 14 І
вони в своїм серці не кличуть до Мене, як виють
на ло́жах своїх, точать сварку за хліб та вино,
і відступають від Мене. 15 А Я їх картав, їхні
раме́на зміцняв, а вони зло на Мене заду́мують.
16 Вони наверта́ються, та не до Всевишнього,
стали, немов той обма́нливий лук. Упадуть від
меча їхні князі́ за гордість свого язика́, — це
їхня нару́га в єгипетськім кра́ї!

8 Рога до уст своїх, та й засурми́: на дім Божий
спадає неначе орел, бо переступили вони
заповіта Мого́, і на Зако́на Мого повстали. 2 До
Мене взивають вони: „Мій Боже, познали Тебе
ми, Ізраїлю!“ 3 Покинув Ізраїль добро́, — ворог
його пожене́! 4 Вони ставлять царя, але́ не від
Мене, вони князя ставлять, але Я не знаю! Вони з
срі́бла свого та із золо́та свого божків наробили
собі, щоб загинути, — 5 відкинув теля твоє Я,
Самаріє! Мій гнів запали́вся на них, — аж доки
не можуть вони від провини очи́ститись? 6 Бо й
воно від Ізраїля. Зробив його ма́йстер, і воно
— то не Бог, бо теля самарійське на кава́лки
обе́рнеться. 7 А що вітер вони засівають, то
бурю пожнуть, — в них не буде й коло́сся, а
зе́рно не видасть муки́, коли ж видасть, чужі
поковта́ють її. 8 Ізраїль проко́втнений, — став
між наро́дами він як та річ, що до неї немає
зами́лування. 9 Бо вони відійшли до Ашшу́ру, як
дикий осел, що самі́тний собі, а Єфрем за любов
дає да́ри любовні. 10 І хоч вони здобува́ють
прихи́льників серед пога́нів, Я їх позбираю
тепер, і незаба́ром вони перестануть пома́зувати
царя, і князі́в. 11 Бо же́ртівників був намно́жив
Єфрем, щоб грішити, — на провину йому стали
ці же́ртівники! 12 Я можу йому написати Зако́н
Свій хоч тисячу разі́в, — як чуже порахо́ване
буде! 13 Вони ж жертви кохають, — ріжуть м'ясо
й їдять, та Господь не вподо́бує їх. Тепер Він
згадає про їхню прови́ну та їхні гріхи́ покарає,
— вони до Єгипту пове́рнуться! 14 Ізраїль забув
про свого Творця та й будує пала́ти, а Юда
намно́жив тверди́нні міста́, та пошлю́ Я огонь
на його ці міста́, — і пожере́ він пала́ти його́!

9 Не тішся, Ізраїлю, радістю, як ті наро́ди,
бо ти чиниш блуд, відступа́ючи від свого
Бога, дар блудоді́йний кохаєш на всіх то́ках
збіжже́вих. 2 Годувати не буде їх тік та чави́ло,
а сік виноградний зведе́ їх. 3 Не будуть сидіти
в Госпо́дньому Кра́ї вони, і Єфрем до Єгипту
пове́рнеться, і вони будуть їсти нечисте в Асирії.
4 Господе́ві вина вони лити не бу́дуть, і жертви
не бу́дуть приємні Йому; це буде для них,
немов хліб похоро́нний, — усі, що будуть його́
споживати, занечи́стяться, бо їхній хліб — для
наси́чення їх, — не для дому Госпо́днього.
5 Що зробите ви на день уроч́истий та на
день свята Госпо́днього? 6 Бо йдуть ось вони
до Асирії, їх збирає Єгипет, Мемфі́с їх ховає,
кошто́вність їхнього срі́бла посяде кропи́ва,
будя́ччя по їхніх наме́тах. 7 Прийшли дні
наві́щення, прийшли дні заплати, — Ізраїль
пізна́є оце: „Нерозумний пророк цей, шале́ний
муж духа“, — за числе́нність прови́н твоїх і
велике знена́видження! 8 Єфрем — сторож із
Богом мої́м, пророк — па́стка птахоло́ва на всіх
доро́гах його, нена́висть у домі Бога його́. 9
Глибо́ко зіпсулись вони, як за днів тих Ґі́в'ї, Він
згадає за їхні провини, Він їхні гріхи покарає! 10
Немов виноград на пустині, знайшов Я Ізраїля,
як фігу пора́нню на фіґовім дереві, Я бачив
був ваших батьків на поча́тку його, та вони до
Баал-Пеору прийшли, і себе присвяти́ли для
Бо́шета, і стали гидотою, як полю́блене ними.
11 Єфремова слава, як птах, відлети́ть: не буде
наро́дження, ані зачаття́, ані вагі́тности. 12 Бо

якщо вони ви́кохають свої діти, то їх повбиваю,
так що не бу́де люди́ни, бо горе їм, як відступлю́
Я від них. 13 Єфрем, як Я бачу, — для вло́вів
йому подали́ його власних дітей, і Єфрем поведе́
своїх власних дітей на зарі́з... 14 Дай їм, Господи,
— що ж Ти даси́? — дай їм утро́бу непліди́ну та
ви́сохлі гру́ди! 15 Усе їхнє зло у Ґілга́лі, бо там Я
знена́видів їх; за зло їхніх учинків Я ви́жену їх з
Свого дому. Не бу́ду їх більше любити, — всі їхні
князі́ ворохо́бники! 16 Побитий Єфрем, їхній
корень посо́х, — він пло́ду не зро́дить. А коли
вони зро́дять, то Я повбиваю улю́блених їхнього
ло́на. 17 Відкине їх Бог мій, бо вони неслухня́ні
для Нього́ були́, і будуть вони мандрува́ти між
наро́дами.

10 Ізра́їль — буйни́й виноград, що родить
подібне собі. Та за многістю пло́ду свого
він намно́жує же́ртівники, за добрістю кра́ю
свого́ бовва́нські стовпи́ прикраша́є. 2 Облу́дне
їхнє серце, тому винні тепер вони бу́дуть, Він
їхні же́ртівники пони́щить поруйнує стовпи́
їхні. 3 Бо тепер вони кажуть: Нема в нас царя, бо
ми не боялися Господа, а цар що́ нам зробить? 4
Говорять порожні слова́, кляну́ться фальши́во,
коли́ заповіта склада́ють, і на грядка́х польови́х
цвіте їхнє правосу́ддя, немов той поли́н. 5 За
телят Бет-Авену бояться мешка́нці Самарії, бо
в жало́бі опини́вся через нього наро́д його, а
жерці́ будуть плакати над ним, за славу його, що
пішла на вигна́ння від нього. 6 Запрова́джений
буде і він в Асирі́ю царе́ві великому в дар.
Прийме сором Єфрем, і посоро́млений буде
Ізраїль за раду свою. 7 Самарі́я загине; її цар
— немов трі́ска ота́ на пове́рхні води! 8 І
поруйно́вані бу́дуть висо́ти Авена, Ізраїлів гріх,
терни́на й буда́ччя зросте на їхніх же́ртівниках,
і до гір вони скажуть: „Накрийте ви нас!“а до
взгі́р'їв: „На нас упаді́ть!“ 9 Від днів Ґів'ї грішив
ти, Ізраїлю! Там вони полишились були́, —
чи ж їх не доса́гне в Ґів'ї війна проти синів
беззако́нних? 10 За жада́нням Своїм покараю
Я їх, і зберуться наро́ди на них, і пока́рані
будуть вони за подві́йні провини свої. 11 А
Єфрем — це привче́на телиця, що звикла вона
молоти́ти, Сам ярмо́ накладу́ на її товсту шию,
запряжу́ Я Єфрема, Юда буде орати, Яків буде
собі скороди́ти. 12 Сійте собі на справедливість,
за ми́лістю жніть, орі́те собі перелі́г, бо час
наверну́тись до Господа, ще поки Він при́йде і
правду лине́ вам дощем. 13 Ви беззако́ння ора́ли,
— пожа́ли ви кривду, плід брехні спожива́ли,
бо наді́явся ти на дорогу свою́, на многість
лица́рства свого́. 14 І станеться шум по наро́дах
твоїх, і всі твердині твої поруйно́вані бу́дуть,
як Шалма́н зруйнував Вет-Арбе́л в час війни, —
була мати з синами убита. 15 Отак вам учинить
Бет-Ел за зло вашого зла, — конче згине Ізраїлів
цар на світа́нку!

11 Як Ізраїль був хлопцем, Я його покохав,
і з Єгипту покликав Я сина Свого́. 2 Як
часто їх кликав, так вони йшли від Мене, —
прино́сили жертви Ваа́лам, і кадили бовва́нам.
3 Я ж Єфрема ходити навчав, Я їх брав на раме́на
Свої, та не знали вони, що Я їх лікува́в. 4
Я тягнув їх шнурка́ми, що лю́дям лицю́ють,
шнурка́ми любови, і був Я для них немов ті, що
здіймають ярмо́ з-над їхньої шиї, і Я їх годував.
5 До кра́ю єгипетського він не ве́рнеться, та
Ашшур — він буде для нього царем, бо вони не
хотіли верну́тись до Мене. 6 А міста́ми його
ґрасува́тиме меч, і за́суви його повила́млює він
та й пожере́ їх за за́думи їхні. 7 А наро́д Мій
схильни́й відпада́ти від Мене, і хоч кличуть його
догори, він не підійма́ється ра́зом. 8 Як тебе Я,
Єфреме, відда́м, як ви́дам тебе́, о Ізраїлю? Як
тебе Я віддам, як Адму, учиню тебе, мов Цевоїм?
У Мені переверну́лося серце Моє, розпали́лася
ра́зом і жа́лість Моя! 9 Не вчиню́ жару гніву
Свого, більше ни́щити Єфрема не бу́ду, бо Бог Я,
а не люди́на, серед тебе — Святий, і не прийду́ в
люті гніву. 10 За Господом пі́дуть вони, а Він
заричи́ть, немов лев, і Він заричи́ть, і від за́ходу
при́йдуть в тремті́нні сини́. 11 Вони при́йдуть
в тремті́нні, як птах із Єгипту, і як голуб із
кра́ю Ашшу́ра, і Я посаджу́ їх по їхніх дома́х,
говорить Госпо́дь. 12 Єфре́м оточи́в Мене лжею,
лука́вством — Ізраїлів дім, а Юда держа́вся ще з
Богом і з святими був вірний.

12 Єфрем пасе вітра й женеться за вітром із
схо́ду. Неправду й руїну розмно́жує він
кожного дня, умову складають з Ашшу́ром,
олива ж несе́ться в Єгипет. 2 Та в Господа з
Юдою пря, і Якова Він навісти́ть за путя́ми
його́, за діла́ми його йому зве́рне. 3 Він в
утро́бі тримав за п'яту́ свого бра́та, а в силі
своїй він боровся із Богом, — 4 і боровся він з
Анголом, — та й перемі́г. Плакав він, і блага́в
він Його́, у Бет-Елі знайшов Він його́, і там з
нами гово́рить. 5 А Господь — Бог Сава́от, Його
Йме́ння — Госпо́дь. 6 А ти через Бога свого
наве́рнешся, стережи милість та суд, і за́вжди
надійся на Бога свого́! 7 Немов Ханаа́н, — у
нього в руці неправдива вага́, любить він кривду
чинити. 8 І каже Єфрем: Справді я збагати́вся,
знайшов я маєток собі! У всіх моїх чи́нах не
зна́йдуть провини мені, що гріхом би була́. 9
А Я — Госпо́дь, Бог твій від кра́ю єгипетського,
— ще в наме́тах тебе посаджу́, немов за днів
свята. 10 І Я говорив до пророків, і виді́ння

розмно́жив, і через пророків Я при́тчі казав.
11 Хіба беззако́ння лиши́в Ґілеа́д, і марно́тою
стались лиш там? У Ґілґа́лі прино́сили в жертву
волів, а їхні же́ртівники — мов ті купи каміння
на бо́рознах пі̂льних. 12 І втік Яків на поле
Ара́ма, а Ізра́їль за жінку робив, і за жінку отару
стері̂г. 13 І через пророка Госпо́дь із Єгипту
Ізраїля ви́вів, і пророком стере́жений був він.
14 Єфре́м Господа гірко розгні̂вав, і тому́ його
вчинки криваві Він ли́шить на ньому, і пове́рне
йому його сором.

13 Як Єфрем говорив, то тремтіли, — він
підне́сений був ув Ізраїлі, та через Ваа́ла
згрішив і помер. 2 А тепер іще більше гріша́ть,
бо зробили собі вони ві̂длива з срі̂бла свого́,
божки̂в за своєю подо́бою; робота майстрі̂в усе те,
розмовляють із ними вони; ті люди, що жертву
прино́сять, цілують телят. 3 Тому́ вони стануть,
як хмара пора́нку, і мов та роса, що зникає
вранці, немов та поло́ва, що з то́ку вино́ситься
бурею, і наче із ко́мина дим. 4 А Я — Господь, Бог
твій від кра́ю єгипетського, і Бога, крім Мене, не
бу́деш ти знати, і крім Мене немає Спасителя. 5
Я тебе на пустині пізнав, у пересо́хлому кра́ї. 6
Мали добрі пасо́виська й ситі були, наси́тилися
— і загорди́лось їхнє серце, тому́ то забули про
Мене вони! 7 І став Я для них, немов лев, на
дорозі чига́ю, немов та панте́ра. 8 Нападу́ Я на
них, немов та ведмеди́ця, що дітей загубила,
і те розірву́, у що серце їхнє за́мкнене, і їх, як
левчу́к, пожеру́ там, шматуватиме їх польова́
звірина́. 9 Погубив ти себе, о Ізраїлю, бо ти був
проти Мене, спасі̂ння свого́. 10 Де цар твій тоді?
Нехай він поможе тобі по міста́х твоїх усіх! А
де су́дді твої, що про них ти сказав: Дай нам
царя та князі̂в? 11 Я тобі дав царя в Своїм гніві, і
забрав у Своїй ре́вності. 12 Провина Єфремова
зв'я́зана, схо́ваний прогріх його. 13 Болі, немов
породі̂ллі, наді̂йдуть на нього. Не мудрий він
син, бо інакше не був би так довго у ма́тернім
ну́трі. 14 З рук шеолу Я ви́куплю їх, від смерти їх
ви́бавлю. Де, смерте, жа́ло твоє? Де, шео́ле, твоя
перемо́га? Жаль схова́ється перед очима Моїми!
(Sheol h7585) 15 Хоч він дає плід між брата́ми,
але прийде вітер зо схо́ду, вітер Госпо́дній,
що зі̂йде з пустині, і всо́хне його джерело́, і
пересо́хне крини́чка його, — понищить він скарб
всіх коштовних рече́й! 16 Завини́ть Самарі̂я, бо
стала уперта до Бога свого́, — поляжуть вони від
меча! Порозби́вані будуть їхні діти, вагітні̂ їхні
розпо́роті будуть!

14 Вернися, Ізраїлю, до Господа, Бога свого́,
бо спіткну́вся ти через провину свою́! 2
Візьміть із собою слова́, та й звернї̂ться до
Господа, до Нього промовте: „Прости́ нам усяку
провину, та добре прийми, і ми принесе́мо у
жертву плода́ своїх уст! 3 Ашшу́р не спасе нас,
не бу́демо їздити ми на коні̂, і не скажемо вже
чи́нові рук наших: боже наш, бо тільки Тобою
помилуваний сирота́“. 4 „Ворохо́бність їхню
вилікую, добровільно любитиму їх, бо Мій гнів
відверну́вся від нього. 5 Я буду Ізраїлеві, як роса́,
розцвіте́ він, неначе лілє́я, і пустить корі̂ння
своє, мов Лива́н. 6 Розійду́ться його пагінці̂, і
буде його пишнота́, мов оли́вне те дерево, а
па́хощ його — мов Лива́н. 7 Наве́рнуться ті, що
сиділи під ті̂нню його́, збіжжя ожи́влять вони й
зацвіту́ть, немов той виногра́д, будуть згадки
про нього, немов про лива́нське вино́. 8 Єфрем,
— що йому до бовва́нів іще? Я вислухав вже
та побачив його, Я для нього немов кипари́с
той зелений: з Мене зна́йдений бу́де твій плід“.
9 Хто мудрий, то це зрозумі̂є, розумний — і
пізна́є, бо про́сті Господні доро́ги, і праведні
ходять по них, а грішні спіткну́ться на них!

Йоїл

1 Слово Господнє, що було до Йоїла,
Петуїлового сина. **2** „Послухайте це, ви
старші, і візьміть до вух, усі мешка́нці землі: чи
бувало таке́ за днів ваших, або за днів ваших
батьків? **3** Оповіда́йте про це синам вашим, а
ваші сини — своїм дітям, а їхні сини — поколінню
насту́пному. **4** „Що лишилось по гу́сені, —
зже́рла те все сарана́, що ж зоста́лося по саранї —
пожер ко́ник, а решту по ко́нику зжерла черва́“.
5 Пробудіться, п'яни́ці, і плачте й ридайте за
виногра́довим соком усі, хто вина напива́ється,
бо віднятий він від уст ваших! **6** Бо на Край
Мій прийшов люд міцний й незчисле́нний, його
зуби — як ле́в'ячі зуби, а па́ща його — як в леви́ці.
7 Виноград Мій зробив він спусто́шенням, Моє
ж фіґове дерево геть полама́в, доще́нту його
оголи́в та й покинув, галу́зки його побіліли. **8**
Голоси́, як та дівчина, вере́тою опере́зана, за
нарече́ним юна́цтва свого́. **9** Жертва хлібна й
жертва лита спини́лася в домі Господньому,
впали в жало́бу священики, слу́ги Господні. **10**
Опусто́шене поле, упала в жало́бу земля, бо
спусто́шене збіжжя, вино молоде пересо́хло,
зів'я́ла оливка. **11** Засоро́милися рільники́,
голосили були виногра́дарі за пшеницю й
ячмінь, бо ви́гинуло жниво поля. **12** Усох
виноград, а фіґа зів'я́ла, грана́тове дерево, й
па́льма та яблуня, і повиха́ли всі пільні дере́ва,
бо Він висушив радість від лю́дських синів. **13**
Опережіться веретою, — і ридайте, священики,
голосіть, слуги же́ртівника, входьте, ночуйте
в вере́тах, служителі Бога мого́, — бо хлібна
жертва і жертва та лита затри́мана бу́де від дому
вашого Бога! **14** Оголосіть святий піст, скличте
збори, позбирайте старши́х, всіх мешка́нців
землі до дому Господа, вашого Бога, і кли́чте до
Господа. **15** Горе дневі тому́! Бо близьки́й день
Господній, і при́йде він від Всемогу́тнього, мов
те спусто́шення! **16** Чи ж з-перед оче́й наших не
відіймається їжа, з дому нашого Бога веселість та
втіха? **17** Поко́рчились зе́рна під своїми гру́дами,
спорожні́ли комо́ри, поруйно́вані клу́ні, бо
висохло збіжжя. **18** Як стогне това́р, поголо́мшені
че́реди, — бо немає їм па́ші, ота́ри спусто́шені!
19 До тебе я кли́чу, о Господи, пожер бо огонь
пасови́ща пустині, а жар попали́в усі дере́ва
на полі. **20** Навіть пільна худо́ба пра́гне до
Тебе, бо водні джере́ла посо́хли, огонь же поже́р
пасови́ща пустині!

2 Засурмі́ть на Сіоні в сурму́, здійміть крик на
святій горі Моїй! Затремтіть, всі мешка́нці
землі, бо прийшов день Госпо́дній, бо бли́зько
вже він, **2** день темно́ти та те́мряви, день хмари
й імли́! Як несеться досві́тня зоря́ по гора́х, так
наро́д цей великий й міцни́й. Такого, як він, не
бувало відві́ку, і по ньому не бу́де вже більш аж
до літ з роду в рід! **3** Перед ним пожира́є огонь,
і палахкоти́ть за ним по́лум'я! Земля перед
ним, як еде́нський садо́к, а за ним — опусті́ла
пустиня, і ряту́нку від нього нема! **4** Його ви́гляд
— ніби коні, гарцю́ють вони, наче ті верхівці́! **5** Як
гу́ркіт військо́вих возі́в, вони ска́чуть гірськи́ми
верхі́в'ями, як ве́реск огни́стого по́лум'я, що
солому жере́, наче поту́жний наро́д, що до бо́ю
поста́влений. **6** Наро́ди тремтять перед ним, всі
обличчя поблі́дли. **7** Як ли́царі, мчаться вони,
немов вояки́ вибігають на мур, і кожен своєю
доро́гою йдуть, і з стежо́к своїх не позбива́ються,
— **8** не пхають вони один о́дного, ходять своєю
дорогою битою, а коли на списа́ упаду́ть, то
не зра́няться. **9** По місті хурча́ть, по мурі
біжать, увихо́дять в доми́, через вікна прола́зять,
як зло́дій. **10** Трясеться земля перед ним,
тремтить небо, сонце та місяць темні́ють, а зорі
загу́блюють ся́йво своє. **11** І голос Свій видасть
Госпо́дь перед ві́йськом Своїм, бо та́бір Його
велич́е́зний, бо міцни́й викона́вець сло́ва Його,
бо великий день Господа й ве́льми страшни́й, і
хто зможе його перене́сти? **12** Тому́ то тепер
промовляє Госпо́дь: Верніться до Мене всім
серцем своїм, і по́стом святим, і плаче́м та
рида́нням! **13** І деріть своє серце, а не свою
одіж, і наверні́ться до Господа, вашого Бога, бо
ласка́вий Він та милосе́рдний, довготерпели́вий
та многомилости́вий, і жалку́є за зло! **14** Хто
знає, чи Він не пове́рнеться та не пожа́лує, і по
Собі не зали́шить благослове́ння, жертву хлібну
та жертву ту литу для Господа, вашого Бога. **15**
Засурмі́ть на Сіоні в сурму́, оголосіть святий піст,
скличте зібра́ння! **16** Зберіте наро́д, оголосіть
святі збо́ри, ста́рців згрома́дьте, позбирайте
дітей та грудни́х немовля́т, нехай вийде з
кімна́ти своєї тако́ж молодий, молода́ ж з-
під свого накриття́! **17** Між притво́ром та
же́ртівником нехай плачуть священики, слу́ги
Господні, хай мо́лять вони: Змилуйся, Господи,
над наро́дом Своїм, і не видай на га́ньбу спадку
Свого, щоб над ним панували пога́ни. Нащо
будуть казати між наро́дами: Де́ їхній Бог?
18 І за́здрісним стане Госпо́дь за Свій край, і
зми́лується над наро́дом Своїм“. **19** І Господь
відповів і сказав до наро́ду Свого: „Ось Я посилаю
вам збіжжя й вино молоде та оливу, і наси́титесь
нею, і більше не дам вас на нару́гу наро́дам. **20**
А цьо́го півні́чного ворога віддалю́ Я від вас, і
його в край сухий та спусто́шений ви́жену, —
його пе́ред до схі́днього моря, його ж край — до

того́ моря за́днього. І вийде злий за́пах його,
і підійметься смо́рід його, бо він лихо велике
чинив. 21 Не бійся ти, зе́мле, а тішся й радій, — бо
велике Господь учинив! 22 Не бійтеся, ти пільна
худо́бо, бо пустинні пасо́виська зазеленіють, бо
дерево видасть свій плід, фіґо́вниця та виноград
свою силу дадуть. 23 А ви, сіонські сини, радійте
та тіштеся Го́сподом, Богом своїм, бо вам ї́жі
Він дасть на спасі́ння, і найперше зішле вам
дощу́, дощу ра́ннього й пі́знього. 24 І то́ки
напо́вняться збіжжям, чави́льні ж кадки́ будуть
переліва́тись вином молодим та оливою. 25 І
надолу́жу Я вам за ті роки, що поже́рла була
сарана́, коник і черва́ та гусінь, Моє ві́йсько
велике, що Я посилав проти вас. 26 А їсти —
ви будете їсти й наси́чуватись, і хвалитимете
Ім'я́ Господа, вашого Бога, що з вами на по́див
зробив, і посоро́млений більше не буде наро́д
Мій навіки! 27 І пізна́єте ви, що Я серед Ізраїля, і
що Я — Господь, Бог ваш, і немає вже іншого, — і
посоро́млений більше не буде наро́д Мій навіки!
28 І бу́де потому, — виллю Я Духа Свого на кожне
тіло, і пророкува́тимуть ваші сини́ й ваші до́чки,
а вашим стари́м будуть сни́тися сни, юнаки́
ваші бачити будуть виді́ння. 29 І також на рабів
та невільниць за тих днів виллю Духа Свого́.
30 І дам Я озна́ки на небі й землі, — кров та
огонь, та стовпи́ диму. 31 Замі́ниться сонце на
те́мність, а місяць — на кров перед прихо́дом
Господнього дня, великого та страшно́го! 32 І
станеться, — кожен, хто кли́кати буде Господнє
Ім'я́, той спасеться, бо на Сіонській горі та в
Єрусалимі буде спасі́ння, як Госпо́дь говорив, та
для тих позоста́лих, що Господь їх покличе.

3 Бо ось тими днями та ча́су того́, коли долю
Юді та Єрусалиму верну́, 2 то зберу́ всі
наро́ди, зведу їх у долину Йосафа́тову, і там
буду суди́тися з ними за наро́д Мій й спа́дщину
Мою, за Ізраїля, що його розпоро́шили поміж
наро́дами, а Мій край поділи́ли. 3 І за народ
Мій вони ки́дали же́реба, і юнака́ за блудни́цю
давали, а ді́вчину — за вино продавали, і пили́.
4 І що́ вам до Мене, Ти́ре й Сидо́не, та всі
филисти́мські довкі́лля? Чи свій чин на Мені́
надолу́жите? Може хочете щось учинити Мені,
то легко та скоро зверну́ Я ваш чин вам на го́лову,
5 що срібло Моє й Моє золото позабирали, а
кошто́вні клейно́ди Мої в свої хра́ми повно́сили.
6 А синів Юди та Єрусалиму ви гре́цьким синам
продали́, щоб їх віддали́ти від їхніх границь. 7
Ось Я їх позбу́джую з місця того́, куди їх продали́,
— ваш чин поверну́ вам на го́лову! 8 І попро́даю
ваших синів та ваших доч́ок в руку Юдських
синів, а вони віддадуть їх шев'я́нам, до люду
далекого, бо Господь так сказав. 9 Кличте про це
між наро́дами, оголосі́те святую війну, збудіте
лица́рство, хай схо́дяться, нехай підійма́ються
всі вояки́. 10 Переку́йте свої лемеші́ на мечі́,
а ваші серпи́ на списи́, хай на́віть безсилий
говорить: „Я ли́цар!“ 11 Поспішіть і прийдіть, всі
наро́ди з довкі́лля, й зберіться, — туди, Господи,
спу́стиш лица́рство Своє. 12 Нехай збу́дяться й
зі́йдуть народи в долину Йосафа́тову, бо сяду
Я там, щоб суди́ти всі наро́ди з довкі́лля. 13
Пошліть на роботу серпа́, бо жни́во дозріло,
приходьте, зійдіть, бо чави́ло напо́внене, кадкн
переліва́ються, — бо зло їхнє розмно́жилось!
14 На́товпи, натовпи у виріша́льній долині,
бо близьки́й день Господній у виріша́льній
долині. 15 Сонце та місяць стемні́ють, а зо́рі
загублять свій блиск, 16 і Господь загримить
із Сіо́ну, та з Єрусали́му Свій голос пода́сть, і
небо й земля затремтя́ть, та Господь — охорона
Своєму наро́дові, і твердиня синам Ізраїлевим!
17 І пізнаєте ви, що Я — Госпо́дь, Бог ваш,
Який пробува́є в Сіоні, на святій Своїй горі. І
станеться Єрусали́м за святиню, і чужі вже не
бу́дуть ходити по ньо́му. 18 І станеться в день
той, гори будуть кропи́ти виноградовий сік,
а підгі́рки стоятимуть у молоці, і всі Юдські
пото́ки водою заб'ю́ть, а з дому Господнього
вийде джерело, і напо́їть долину Шіттім. 19
Єгипет спусто́шенням стане, і пустинею голою
стане Едо́м за насильство синам Юди, за те, що
лили́ кров неви́нну у їхньому кра́ї. 20 А Юдея
жити буде пові́ки, і Єрусали́м — з роду в рід, 21 і
помщу́ за їхню кров, що за неї Я ще не помсти́в,
і бу́де Госпо́дь пробува́ти на Сіоні!“

Амос

1 Слова Амо́са, що був між вівчарями з Текої, які
він бачив на Ізраїля за днів Уззійї, Юдиного
царя, та за днів Єровоама, Йоашового сина,
Ізраїлевого царя, за два роки перед земле
трусом. **2** І він проказав: „Загрими́ть із Сіо́ну
Госпо́дь, і з Єрусали́му Свій голос подасть, і
впадуть пасови́ща пастуші в жало́бу та всохне
верши́на Карме́лу! **3** Так говорить Госпо́дь: За
три пере́ступи Дама́ску й за чотири цього не
прощу́: за те, що вони молотили Ґілеа́да ціпа́ми
залізними. **4** І пошлю Я огонь на дім Хазаїла, — і
пожере́ він пала́ти Вен-Гадада. **5** І зламаю засу́ва
Дамаску, і ме́шканця витну з долини Авен, і того,
хто держа́тиме бе́рло з Бет-Едене, і ара́мський
наро́д піде в Кір на вигна́ння, говорить Господь.
6 Так говорить Господь: За три пере́ступи Аззи й
за чотири цього не прощу́: що всіх гнали в поло́н,
щоб віддати Едо́мові. **7** І пошлю́ Я огонь на мур
Ґази, — і поїсть він пала́ти її. **8** І ме́шканця
витну з Ашдо́ду, і берлоде́ржця з Ашкелону, і
зверну́ Свою руку на Екрон, — і ви́гинуть рештки
филисти́млян, говорить Госпо́дь. **9** Так говорить
Господь: За три пере́ступи Тиру й за чотири
цього не прощу́: за те, що він видав усіх на
вигна́ння в Едо́м, і не пам'ятав заповіту братів.
10 І пошлю́ Я огонь на мур Тиру, — і пожере́ він
пала́ти його! **11** Так говорить Госпо́дь: За три
пере́ступи Едому й за чотири цього не прощу́: за
те, що мече́м він гнав брата свого, і знищив своє
милосе́рдя, свій гнів за́вжди стеріг, а лютість
свою пильнував повсякча́сно. **12** І пошлю Я огонь
до Тема́ну і пожере́ він пала́ти Боцри́! **13** Так
говорить Госпо́дь: За три пере́ступи Аммо́нових
синів й за чотири цього не прощу́: за те, що
пороли ґілеа́дських вагі́тних, щоб поши́рити
границі свої! **14** І огонь запалю́ Я на мурі Рабби́,
— і пожере́ він пала́ти її, із криком в день
бо́ю, із ви́хром в день бурі. **15** І пі́де їхній цар
на вигна́ння, він і князі́ його ра́зом, говорить
Господь.

2 Так говорить Госпо́дь: За три пере́ступи Моа́ва
й за чотири цього не прощу́: за те, що спалив
на вапно́ кості едо́мського царя! **2** І пошлю́ Я
огонь на Моава, і пожере́ він пала́ти Керійо́ту,
і загине Моав серед га́ласу, серед кри́ку, при
голосі ро́га. **3** І витну суддю́ з-серед нього, а
з ним позабиваю князі́в його всіх, говорить
Госпо́дь. **4** Так говорить Госпо́дь: За три про́гріхи
Юди й за чотири цього́ не прощу́: за те, що
повідкида́ли Господній Зако́н, і постано́в Його не
стерегли́, і що на манівці́ їх звели́ їхні лжебо́ги,
за якими пішли їхні батьки́. **5** І пошлю́ Я на Юду
огонь, — і пожере́ він пала́ти Єрусалиму! **6** Так
говорить Господь: За три пере́ступи Ізраїлеві й
за чотири цього́ не прощу́: за те, що за срі́бло
вони продають справедливого, а за чоботи —
вбогого! **7** Вони то́пчуть у зе́мному по́росі го́лову
бідних, а доро́гу суми́рних викри́влюють. А син
й його батько вчащають до однієї блудниці, щоб
святе Моє Йме́ння знева́жити. **8** І вони стелять
одіж заста́влену, щоб півлежати при кожному
же́ртівнику, і п'ють в домі Бога свого вино від
пока́раних. **9** І Я вигубив був з-перед них Аморе́я,
що його височі́нь, як високий той кедр, і він
міцни́й, як дуб. Та Я плід його знищив згори́, а
здо́лу — корі́ння його. **10** А вас Я був вивів із кра́ю
єгипетського, і сорок років прова́див пустинею
вас, щоб ви край аморе́йський успадкува́ли.
11 І пророків Я збу́джував з ваших синів, а з
ваших юнці́в назоре́їв. Хіба ж то не так, сино́ве
Ізраїлеві? говорить Госпо́дь. **12** А ви назоре́їв
по́їли вином, а пророкам наказували й говорили:
„Не пророку́йте!“ **13** Отож Я поти́сну на вас, як
тисне снопа́ми напо́внений віз, — **14** і згине
й в мото́рного вте́ча, і поту́жний не втримає
сили своєї, а ли́цар свого життя не врятує. **15**
І не всто́їть із лука стріле́ць, і своїми ногами
прудки́й не втече́, і верхіве́ць не врятує свого
життя. **16** І наймужні́ший з лица́рства нагим
утече того дня, говорить Госпо́дь.

3 Послухайте сло́ва того́, що Господь говорив
проти вас, сино́ве Ізраїлеві, на ввесь оцей
рід, що його Я підніс був із кра́ю єгипетського,
промовляючи: **2** Тільки вас Я пізнав зо всіх ро́дів
землі, тому вас навіщу́ за всі ваші провини! **3**
Чи йдуть двоє ра́зом, якщо не умо́вились? **4**
Чи реве́ в лісі лев, як нема йому здо́бичі? Чи
левчу́к видає голос свій із своєї нори́, якщо
він не зловив? **5** Чи впаде́ на землі пташка в
сітку, як немає сільця́? Чи підійметься сітка
з землі, як нічого не зло́вить? **6** Чи в місті
засурмля́ть у сурму́, а наро́д не тремті́тиме? Чи
станеться в місті нещастя, що його́ не Госпо́дь
допусти́в? **7** Бо не чинить нічо́го Господь Бог, не
ви́явивши таємни́ці Своєї Своїм рабам пророкам.
8 Лев зареве́, — хто того́ не злякається? Господь
Бог заговорить, — хто пророкувати не бу́де?
9 Розголосіть над пала́цами в Ашдоді, і над
пала́тами в кра́ї єгипетському, та й скажіть:
Позбирайтеся на гора́х Самарії, і побачте велике
збенте́ження в ній, та у́тиск у ній! **10** І правдиво
не вміють робити вони, — говорить Господь, —
наси́льство грома́дять та грабу́нок в пала́тах
своїх. **11** Тому́ так Господь Бог промовляє: Ворог
обля́же навколо цієї землі, і скине із тебе він силу
твою́, і пограбо́вані бу́дуть пала́ти твої. **12** Так

говорить Господь: Як ча́сом рятує пастух з пащі
ле́в'ячої дві колі́ні, або пи́пку вуха, так будуть
врято́вані діти Ізраїлеві, що сидять в Самарі́ї
в заку́точку ліжка, та на адама́шку постелі.
13 Послухайте ви та й засві́дчіть ув Якововім
домі, говорить Господь Бог, Бог Сава́от. 14 Бо в
той день, коли Я покараю Ізраїля за провини
його, то Я покараю за же́ртівники Бет-Елу, — і
будуть відру́бані роги же́ртівника, і на землю
попа́дають. 15 І Я розіб'ю́ дім зимо́вий разом з
домом літнім, і заги́нуть доми́ із слоно́вої кости,
і не стане багато домі́в, говорить Госпо́дь.

4 Послухайте сло́ва оцього, коро́ви баша́нські,
які на горі самарі́йській, що тиснете бідних,
торо́щите вбогих, що своїм хазяя́м ви говорите:
„Принеси, і ми бу́демо пити!“ 2 Присягав Господь
Бог Своєю святістю, що ось дні настаю́ть на вас, і
будуть тягти вас гака́ми, а ваших наща́дків —
гачка́ми для ло́влення риби! 3 І ви повихо́дите
ви́ломами, кожна окремо собі, і ки́нетеся до
Хермо́ну, говорить Госпо́дь. 4 Прийдіть до Бет-
Елу й грішіть, до Ґілґа́лу — примно́жте грішити.
І свої жертви прино́сьте щора́нку, на три дні
— ваші десятини. 5 І з димом пустіть жертву
вдячну квасну́, і сповістіть добровільні дару́нки,
розголосі́ть, бо ви любите так, сино́ве Ізраїлеві,
говорить Господь Бог. 6 І тому́ Я вам дав чистоту́
зубів по всіх ваших міста́х, і брак хліба по всіх
ваших місця́х, та ви не верну́лись до Мене,
говорить Госпо́дь. 7 І Я стримав вам дощ за
три місяці перед жнива́ми, і дощ посилав на
одне місто, а на друге місто не посилав; одна
діля́нка була побита дощем, а ділянка, на яку
не пустив Я дощу, висиха́ла. 8 І два-три мі́ста
рушали до міста одно́го напитись води, але́
не наси́чувались, — та ви не вернулись до
Мене, говорить Госпо́дь. 9 Я бив вас посу́хою та
зеленя́чкою, сарана́ жерла бе́зліч ваших садків
й виноградників ваших, і ваших фіґо́вниць та
ваших олив, — та ви не верну́лись до Мене,
говорить Госпо́дь. 10 Я на вас посилав морови́цю,
немов на Єгипет, мечем побивав ваших хло́пців,
поло́нячи ра́зом і ко́ней у вас, підіймав до нізде́р
сморід ваших табо́рів, — та ви не вернулись
до Мене, говорить Господь. 11 Я ви́нищив вас,
як Содо́м та Гомо́рру Бог винищив, і ви стали,
немов голове́шка, з пожа́ру врято́вана, — та
ви не вернулись до Мене, говорить Господь.
12 Тому́ то зроблю́ тобі так, о Ізраїлю, а що Я
зроблю́ тобі це, приготуйся, Ізраїлю, до зу́стрічі
Бога свого́! 13 Бо це Той, що вформо́вує гори, і
що ство́рює вітра, що люди́ні показує за́дум її,
що робить зірни́цю темно́тою, і ступає по згі́р'ях
землі, — Господь Бог Сава́от Йому Йме́ння!

5 Послухайте слова цього, що я ним голосі́ння
підно́шу за вас, о доме Ізраїлів! 2 Упала,
і більше не встане та діва Ізра́їлева! Вона
кинена на свою землю, — немає, хто звів би
її! 3 Бо так Господь Бог промовляє: Місто, що
вихо́дило тисячею, позоста́вить лиш сотню, а
те, що вихо́дило сотнею, позоста́вить десятку
для дому Ізраїля. 4 Бо так промовляє Госпо́дь
до дому Ізраїлевого: Наверні́ться до Мене її
живіть! 5 І не зверта́йтеся до Бет-Елу, і до
Ґілґалу не прихо́дьте, а через Беер-Шеву не
перехо́дьте, бо на вигна́ння Ґілґа́л конче пі́де,
і марно́тою стане Бет-Ел. 6 Наверні́ться до
Господа, і будете жити, щоб Вій не ввійшов,
як огонь до Йо́сипового дому, — і буде він
же́рти, та не бу́де кому погаси́ти в Бет-Елі,
— 7 вони змінюють суд на поли́н, і кидають
правду на землю. 8 Той, хто Волосожа́ра й
Оріо́на створив, Хто сме́ртну темно́ту зміня́є на
ра́нок, а день затемня́є на ніч, хто прикликує
воду морську́ й виливає її на пове́рхню землі, —
Господь Йме́ння Йому! 9 Він наводить погибіль
на сильного, — і при́йде погибіль тверди́ні! 10
Вони ненави́дять того́, хто у брамі карта́є, і
обри́джують тим, хто говорить правдиве. 11
Тому́, що нужде́нного то́пчете ви, і дару́нки
збіже́ві берете від нього, що ви набудува́ли
будинків із ка́меня те́саного, то сидіти не будете
в них; понаса́джували винограду улю́бленого, та
не будете пити із нього вина! 12 Бо Я знаю про
ваші числе́нні провини і про ваші великі гріхи́:
ти́снете ви справедливого, берете ви пі́дкупа та
викривля́єте право убогих у брамі. 13 Тому́ то
розуміний мовчить цього ча́су, бо це час лихий.
14 Шукайте добра, а не зла, щоб вам жити, і буде
із вами Госпо́дь, Бог Саваот, так, як кажете ви. 15
Нена́видьте зло й покохайте добро, і правосу́ддя
поставте у брамі, — може змилується Господь,
Бог Сава́от над ре́шткою Йо́сипа. 16 Тому так
промовляє Госпо́дь, Бог Саваот, Вседержи́тель:
На майда́нах усіх голосі́ння, на всіх вулицях
крики: ой, ой! І покличуть хліборобів на жало́бу,
і голосі́льніщь, що вміють плачли́ві пісні, 17
і стане рида́ння по всіх виноградниках, бо Я
перейду́ серед тебе, говорить Госпо́дь! 18 Горе
тим, що жадають Госпо́днього дня, — на́що це
вам день Госпо́дній? Він не світло, а те́мрява!
19 Це так, коли хто утікає від ле́ва, — і ведмі́дь
спотика́є його! І він убігає до дому, і опе́рся
своєю рукою об сті́ну, — аж гадю́ка кусає його...
20 Чи ж не є день Госпо́дній темно́та, а не світло,
і хіба він не темний, і ся́йва немає у ньому?
21 Знена́видів Я, обри́див Собі ваші свята, і не
нюхаю же́ртов ваших зборів. 22 І коли принесе́те
Мені цілопа́лення та хлібні же́ртви свої, Я Собі

не вподо́баю їх, а на мирні жертви ваші із ситих баранів — не погля́ну. 23 Усунь же від Мене пісе́нь своїх гук, і не почую Я ро́коту гу́сел твоїх, 24 і хай тече́ правосу́ддя, немов та вода,
а справедливість — як сильний потік! 25 Чи ж
жертви та хлібні прино́си за тих сорок літ на
пустині Мені ви прино́сили, доме Ізраїлів? 26
Ви ж носили Саккута, свойого царя, та Кевана,
свої виобра́ження, зорю ваших богів, що собі
поробили. 27 Тому́ Я вас вижену геть за Дама́ск,
говорить Господь, що Бог Саваот Йому Йме́ння!

6 Горе безпе́чним на Сіоні, тим, хто надіється на
самарійськую го́ру, тим шляхе́тним „першого
з наро́дів“, до яких прибува́є Ізраїлів дім! 2
Перейді́ть до Калне́ та й побачте, і звідти
підіть до Гама́ту великого, і зійді́ть до Ґату
филисти́млян! Чи ліпші вони від цих царств?
Чи їхня границя більша за вашу границю?
3 День нещастя вважаєте ви за далекий, а
час насильства зближа́єте! 4 Ви виле́жуєтеся
на ло́жах з слоно́вої кости і вива́люєтесь на
постелях своїх, і їсте баранів із отари та ситих
теля́т із обо́ри. 5 Під гу́сла співаєте ви, мов
Давид, ви музичні знаря́ддя собі видумля́єте.
6 Ви вино попива́єте ча́шами, і намащуєтесь
добірною оливою, і над спусто́шенням Йо́сипа
не вболіва́єте. 7 Тому́ вони пі́дуть тепер на
вигна́ння на чолі полоне́них, і перестане крик
ви́пещених. 8 Господь присягнув був Своєю
душею, говорить Господь, Бог Сава́от: Пишно́тою
Якова бриджу, і пала́ти його Я нена́виджу, і
видам те місто та все, що є в ньо́му. 9 І бу́де,
якщо десять лю́да зоста́нуться в домі одно́му,
то й вони повмирають. 10 І його візьме родич
та й спалить його, щоб ви́нести кості із дому, і
скаже до того, хто буде в сере́дині дому: „Чи
ще є хто з тобою?“А той відповість: „ Вже немає
нікого!“і скаже той: „Тихше, бо не згадується
Йме́ння Господа!“ 11 Бо Господь ось накаже, — і
ворог розі́б'є великий той дім на відла́мки, а
дім мали́й — на тріски́. 12 Чи бігають коні по
ске́лі? Чи хто виоре море худобою? Таж ви суд
обернули на гіркість, а плід справедливости —
на поли́н! 13 Ви марно́тою тішитеся та говорите:
Хіба ж ми не власною силою набули́ собі роги?
14 Бо ось Я поставлю наро́д проти вас, доме
Ізраїлів, — каже Госпо́дь, Бог Сава́от, — і вони
вас потиснуть ізвідти, де йдуть до Гама́ту, аж до
степово́го пото́ку!

7 Господь Бог учинив, що я бачив таке: Ось
Він утворив сарану́, коли почала виростáти
ота́ва, — і ось ота́ва як по сінокóсі царськóму! 2 І
сталось, як вона вже пожéрла траву на землі,
я сказав: Господи, Боже, прости́! Як же Яків
устояти може, бо такий він мали́й? 3 І Господь
пожалів був про те. „Не станеться це “, промовив
Госпо́дь. 4 Господь Бог учинив, що я бачив таке:
Ось Господь Бог покликав судитись огнем, і
пожéр той велику безóдню, і ча́стку пожер. 5 І
сказав я: О, Господи, Боже, спини́! Як же Яків
усто́яти може, бо такий він мали́й? 6 І Господь
пожалів був про те. „Не ста́неться й це!“сказав
Господь Бог! 7 І Він знов учинив, що я бачив
таке: Ось на мурі стрімкóму стоїть Господь
Бог, а в руці Його висóк. 8 І прóмовив до мене
Господь: „Що ти бачиш, Амóсе?“А я відказав:
„Виска́“. І промовив Господь: „Ось Я цього виска́
покладу посеред народу Мого, Ізраїля, — уже
більше йому не прощу́! 9 І спустошíють жертóвні
підгíрки Ісакові, і поруйнóвані будуть святині
Ізраїлеві, і Я ста́ну з мечем на дім Єровоамів“. 10
І послав Амація, священик Бет-Елу, до Єровоама,
царя Ізраїлевого, кажучи: „Амóс змóвлюється на
тебе серед Ізраїлевого дому, — не може земля
змістити всіх його слів! 11 Бо так говорить Амос:
Євровоам помре від меча, а Ізраїль конче пі́де
на вигна́ння з своєї землі!“ 12 І сказав Амація до
Амоса: „Яснови́дче, іди, утікай собі до Юдиного
кра́ю, і їж там хліб, і там пророкуй. 13 А в Бет-Елі
вже більше не будеш пророкува́ти, бо він святиня
царя та дім царства“. 14 І відповів Амос і сказав
до Амації: „Я не пророк, і не син я пророків, —
я пастух та обрóблювач диких фіґóвниць. 15
І взяв мене Госпо́дь від отари, і промовив до
мене Госпо́дь: Іди, пророкуй Моєму наро́дові
Ізраїлеві! 16 А тепер послухай Господнього
слова: Ти кажеш: Не будеш пророкува́ти на
Ізраїля, і не будеш проповідувати на Ісаків дім.
17 Тому так промовляє Господь: Твоя жінка в
місті буде блудли́ва, і сини твої та до́чки твої
попа́дають від меча, а земля твоя буде поді́лена
шнуром, і ти помреш на нечистій землі, а Ізраїль
конче пі́де на вигна́ння з своєї землі!“

8 Господь Бог учинив, що я бачив таке: Ось кіш
доспі́лих плодів. 2 І сказав Він: „Щó бачиш,
Амóсе?“А я відказав: „Кіш доспілих плодів“.
І промовив до мене Господь: „Доспів кінець
Моєму наро́дові Ізраїлеві, — уже більше йому не
прощу́! 3 І обе́рнуться пісні в пала́тах на зойк
того дня, — говорить Господь Бог: буде тру́пів
багато, — бо вóрог на кожному місці наки́дає
їх! 4 Послухайте це, ви, що тóпчете бідного, і
що пра́гнете ви́нищити всіх убогих з землі, 5
кажучи: Коли то мине новомісяччя, — щоб нам
збіжжя прода́ти? і субота, — щоб нам відчини́ти
збіже́ві комóри! Щоб зменши́ти ефу́, і щоб ше́кля
побільшити, і щоб викривля́ти обманну вагу́, 6
щоб купува́ти за срібло нужде́нних, а вбогого за
взуття́, і попро́дати по́слід збіже́вий? 7 Госпо́дь

присягнув славою Якова: Не забуду нікóли усіх
їхніх вчинків! 8 Чи не затрясéться від цього
земля, і всі мешкáнці її не впадуть у жалóбу?
Вся вона захвилю́ється, мов та Рікá, і бурхливо
поплúне й обнúзиться знов, немов рі́чка Єгипту.
9 І станеться в день той, — говорить Господь
Бог, — і вчиню́ захід сонця опі́вдні, і для землі
серед світлого дня воно стéмніє. 10 І оберну́ ваші
свята в жалóбу, а всі ваші пісні́ — в голосі́ння,
і на всі стéгна спровáджу верéту, а на всякую
гóлову лúсину, і вчиню́ це, немов та жалóба по
одинакóві, кінець же отого, — немов гіркúй день!
11 Ось дні настаю́ть, — говорить Господь Бог, — і
голод пошлю Я на землю, — не голод на хліб, і
не спрáгу на вóду, але спрагу почути Господні
словá! 12 І бу́дуть ходити від моря до моря, і
з пі́вночі до сходу блукáтимуть, щоб знайти
слово Господа, — та не знáйдуть його́! 13 Того
дня будуть мліти від спрáги вродлúві дівчата та
хлопці, 14 що кляну́ться гріхом самарі́йським
та кажуть: Як живий твій Бог, Дане, і як жива
дорога до Беер-Шеви! Та вони всі попáдають, і
більше не встануть

9 Я бачив Господа, що стояв над жéртівником,
і Він сказав: Удар но по мáковиці цих воріт,
щоб затрясли́ся порóги, і порозбивай їх на всіх
їхніх гóловах, а їхній останок заб'ю́ Я мечем.
Не втече їм втікáч, і гонéць не врятується в
них! 2 Якщо б закопáлись вони до шеóлу, то й
звідти рука Моя їх заберé, і якщо б піднялúся на
небо, то й звідти їх скúну! (Sheol h7585) 3 А якщо
б поховáлись вони на верховúні Кармéлу, —
звідти вúшукаю й заберу́ їх, а якщо на дні моря
вони поховáються з-перед очей Моїх, то й там
Я гадюці звелю́, — і вона їх покусáє! 4 А якщо
вони пі́дуть в полóн перед своїми ворогами,
то й там накажу́ Я мечéві — і він їх повбиває, і
на них Я зверну́ Своє око на зле, а не на добре.
5 Бо коли Господь Бог Саваóт доторкнéться
землі, то розтáне вона, і в жалóбу впаду́ть всі
мешкáнці її. І вся вона вийде, немов та Рікá, і
мов рі́чка Єгипту обнúзиться. 6 Він будує на
небі чертóги Свої, а Свій небозвід заклáв над
землею, воду мóрську Він кличе, і виливає її
на повéрхню землі, — Госпóдь Йому Ймéння! 7
Хіба ж ви, Ізраїлеві сини, Мені не такі, як сини
етіóплян? говорить Господь. Хіба ж не Ізраїля
вивів Я з крáю єгипетського, а филистúмлян
з Кафтóру, а Арáма із Кі́ру? 8 Ось очі Господа
Бога на грішне це царство, — і з повéрхні землі
його вигублю, та вигу́блюючи, не погублю́ дому
Якового, говорить Господь. 9 Бо ось Я звелів,
і серед нарóдів усіх пересі́ю Ізраїлів дім, як
пересівáється рéшетом, — і жодне зерéнце на
землю не вúпаде! 10 Упаду́ть усі грішні нарóду
Мого від меча, що говорять: Не дося́гне до нас
і не стріне оцé нас нещастя! 11 Того дня Я
поставлю упáлу Давидову скúнію і пролóми в
ній загороджу́, і поставлю руїни його́, і відбудую
його́, як за днів стародáвніх, 12 щоб решту Едóму
посіли вони, і всі ті нарóди, що в них клúкалося
Моє Ймéння, говорить Господь, Який чинить
оце. 13 Ось дні настають, говорить Господь, і
орáч із женцéм зустрі́неться, а топтáч винограду
— із сіячéм, і гóри закрáпають виногрáдовим
соком, а всі взгі́р'я добром потечу́ть. 14 І долю
нарóду Свого, Ізрáїля, Я поверну́, і побудую
містá попустóшені, і ося́дуть вони, і засáдять
вони виноградники, й питимуть їхнє вино, і
порозвóдять садкú, і будуть їсти їхній óвоч. 15 І
Я посаджу́ їх на їхній землі, і не бу́дуть їх більш
виривати з своєї землі, яку Я їм дав, говорить
Госпóдь, Бог твій!“

Овдій

1 Видіння Овдія. Так сказав Господь Бог на Едо́м:
„Почули ми вістку від Господа, і по́сланий
був між наро́дів посо́л, щоб сказати: Уставайте, і
станьмо на нього до бо́ю! **2** Оце Я мали́м тебе дав
між наро́ди, ти дуже пого́рджений. **3** Гордість
серця твого обманила тебе, який перебува́єш
по щі́линах ске́льних, у високім сиді́нні своїм,
що гово́риш у серці своє́му: Хто скине на землю
мене́? **4** Якщо б ти підні́сся, немов той орел, і
якщо б ти кубло́ своє склав поміж зо́рями, —
то й звідти Я скину тебе, промовляє Госпо́дь!
5 Чи ж до тебе злоді́ї прихо́дили, чи нічні ті
грабі́жники, — такий ти пони́щений! — чи ж
вони не накра́ли б собі скільки треба? Якщо б до
тебе прийшли збирачі́ винограду, чи ж вони не
лишили б хоч ви́бірків? **6** Як Ісав перешу́каний,
як крие́вки його перегля́нені! **7** Аж до границі
прогнали тебе, обма́нять тебе твої всі сою́зники,
переможуть тебе твої при́ятелі! Ті, що хліб твій
їдять, пастку розста́влять на тебе, — нема в тому
розуму! **8** Чи ж не станеться це того дня, —
промовляє Господь, — і ви́гублю Я мудреці́в із
Едо́му, а розум з гори Ісавової? **9** І настра́шене
буде лица́рство твоє, о Тема́не, щоб був ви́тятий
кожен з Ісава уби́вством. **10** Через насилля
на Якова на брата твого сором покриє тебе, і
ти ви́тятий будеш наві́ки. **11** Того дня, коли
став ти навпро́ти, того дня, як чужі полони́ли
були його ві́йсько, і коли чужинці́ в його брами
ввійшли і же́реба кидали про Єрусалим, то й
ти був, як один з них! **12** І тому́ не дивися
на день свого брата, на день лиха його, і не
тішся з Юдиних синів у день їхньої згу́би, і
не розкривай своїх уст у день у́тиску. **13** І не
входь ти до брами наро́ду Мого́ у день лиха
його́, і не пригляда́йся до зла його й ти в день
нещастя його́, і не простяга́йте своєї руки́ до
багатства його́ в день нещастя його́! **14** І на
роздорі́жжі не стій, щоб витина́ти його втікачі́в,
і в день у́тиску не видавай його ре́шток! **15** Бо
близьки́й день Госпо́дній над усіма наро́дами,
— як зробив ти, то так і тобі буде зро́блено:
ве́рнеться на твою го́лову чин твій! **16** Бо я́к
ви пили́ на святій Моїй горі, так народи усі
за́вжди пи́тимуть! І будуть пити вони, і бу́дуть
хлепта́ти, і стануть вони, немов їх не було́. **17** А
на Сіонській горі буде спасі́ння, і буде святою
вона, і спа́дки свої́ вже посяде дім Яковів. **18** І
дім Якова стане огнем, і дім Йо́сипа — по́лум'ям,
а дім Ісава — соломою, — і будуть пала́ти вони
проти них, і їх пожеру́ть, і останку не буде із
дому Ісава, бо Госпо́дь це сказав. **19** І посядуть
півде́нні Іса́вову го́ру, а мешка́нці долин —
филисти́млян, і посядуть Єфремове поле та поле
самарі́йське, а Веніями́н — Ґілеа́д. **20** А полоне́ні
ві́йська Ізраїлевих синів заволодіють тим, що
хананейське аж до Цорфа́ту, а єрусалимські
вигнанці в неволі, що в Сефараді, посядуть міста́
полудне́ві. **21** І спаси́телі при́йдуть на го́ру Сіо́н,
щоб го́ру Іса́ва судити, — і царство Господнє
настане!

Йона

1 І було́ слово Господнє до Йо́ни, Аміттаєвого
сина, таке: **2** „Устань, іди до Ніневі̂ї, великого
міста, і проповідуй проти нього, бо їхнє зло
прийшло перед лице Моє“. **3** І встав Йо́на, щоб
утекти до Тарші̂шу з-перед Господнього лиця.
І зійшов він до Яфи, і знайшов корабля́, що
йшов до Тарші̂шу, і дав заплату його, і ввійшов
у нього, щоб відпли́сти з ними до Таршішу з-
перед Господнього лиця. **4** А Госпо́дь кинув
сильного вітра на море, — і зняла́ся на морі
велика буря, і вже ду́мали, що корабель буде
розбитий. **5** І налякалися моряки́, і кликали
кожен до своїх богі̂в, і викидали ті речі, що були́
на кораблі, до моря, щоб полегши́ти себе. А
Йо́на зійшов до спо́ду корабля́, і ліг, і заснув.
6 І приступив до нього керівни́к корабля, та й
сказав йому: „Чого ти спиш? Уставай, заклич до
свого Бога, — може згадає цей Бог про нас, і ми
не зги́немо“. **7** І сказали вони один до о́дного:
„Ідіть, і киньмо жеребки́, та й пізна́ємо, через
ко́го нам оце лихо“. І кинули вони жеребки́, —
і впав жеребо́к на Йо́ну. **8** І сказали до нього:
„Об'яви ж нам, через що́ нам це лихо? Яке твоє
зайня́ття, і звідки ти йдеш? Який твій край, і
з якого ти наро́ду?“ **9** І сказав він до них: „Я
євре́й, і боюся я Го́спода, Небесного Бога, що
вчинив море та суході̂л“. **10** І налякалися ті люди
великим стра́хом, і сказали до нього: „Що́ це ти
наробив?“Бо ці люди дові̂далися, що він утікає
з-перед Господнього лиця, бо він це їм об'яви́в.
11 І вони сказали до нього: „Що́ ми зробимо
тобі, щоб утихоми́рилось море, щоб не залива́ло
нас?“Бо море бушува́ло все більше. **12** І сказав він
до них: „Візьміть мене, і киньте мене до моря, і
втихоми́риться море перед вами; бо я знаю, що
через мене оця велика буря на вас“. **13** І міцно
гребли́ ці люди, щоб дістатися до суходо́лу, та не
могли, бо море бушувало все більш проти них.
14 І вони кли́кнули до Господа та й сказали: „О
Господи, нехай же не згинемо ми за душу цього
чоловіка, і не давай на нас непови́нної крови, бо
Ти, Господи, чиниш, як бажаєш!“ **15** І підняли́
вони Йону, і кинули його до моря, — і спини́лося
море від своєї лю́тости. **16** І налякалися ці
люди Господа великим стра́хом, і прино́сили
Господе́ві жертви, і складали обі̂тниці. **17** І
призна́чив Госпо́дь велику рибу, щоб вона
проковтну́ла Йону. І був Йона в сере́дині цієї
риби три дні та три ночі.

2 І молився Йона до Господа, Бога свого, з
утроби тієї риби, **2** та й казав: „Я кли́кав з
нещастя свого до Господа, — і відповідь дав Він
мені, із ну́тра шеолу кричав я, — і почув Ти мій
голос! **(Sheol h7585)** **3** І Ти кинув мене в глибочі̂нь,
у серце моря, і поті̂к оточив був мене. Усі хвилі
Твої та бу́ри Твої надо мною пройшли́. **4** І
сказав я: Я ви́гнаний з-перед очей Твоїх, проте́
ще побачу я храм Твій святий. **5** Вода аж по
душу мене обгорну́ла, безо́дня мене оточи́ла,
очере́т обвива́є кругóм мою го́лову! **6** Я зійшов
аж до спо́ду гори, а земля — її за́суви стали за
мною навіки! Та піді̂ймеш із ями життя моє,
Господи, Боже Ти мій! **7** Як у мені омлівала
душа моя, Господа я спогада́в, — і молитва моя
ця до Тебе доли́нула, до храму святого Твого!
8 Ті, що трима́ються ма́рних божкі̂в, — свого
Милосердного кидають. **9** А я голосно́ю подякою
принесу́ Тобі жертву, про що присягав я, те
ви́конаю. Спасі̂ння — у Господа!“ **10** І Господь
звелів рибі, — і вона ви́кинула Йону на суході̂л.

3 І було́ Господнє слово до Йони вдру́ге таке:
2 „Устань, іди до Ніневі̂ї, великого міста, і
проповідуй на нього те слово, що Я говорив
був тобі!“ **3** І Йона встав, і пішов до Ніневії за
Господнім словом. А Ніневі̂я була місто велике-
превелике, на три дні ходи́. **4** І зачав Йо́на
ходити по місті, — на один день ходи, — і
проповідував і казав: „Ще сорок день, — і Ніневія
буде зруйно́вана!“ **5** І ніневі̂тяни ввірували в
Бога, і оголосили піст, і позодягали вере́ти,
від найбільшого з них аж до найменшого. **6**
І дійшло це слово до царя Ніневії, і він устав
зо свого трону, і скинув плаща́ свого з себе, і
покрився вере́тою, та й сів на по́пелі. **7** І він
звелів кли́кнути й сказати в Ніневії з нака́зу
царя та його вельмож, говорячи: „Нехай не
покуштують нічо́го ані люди́на, ані худоба,
худоба велика чи худоба дрібна́, нехай вони
не пасуться, і нехай не п'ють води! **8** І нехай
покриваються вере́тами та люди́на й та худоба,
і нехай сильно кли́чуть до Бога, і нехай кожен
зве́рне з своєї дороги та від наси́льства, що в
їхніх руках. **9** Хто знає, може Бог обе́рнеться й
пожа́лує, і відве́рнеться з жару гніву Свого́, — і
ми не погинемо!“ **10** І побачив Бог їхні вчинки,
що звернули зо своєї злої дороги, і пожалував
Бог щодо того лиха, про яке говорив, що їм
учинить, і не вчинив.

4 І було це для Йони на доса́ду, досаду велику,
і він запали́вся. **2** І молився він до Господа
та й казав: „О Господи, чи ж не це моє слово,
поки я ще був на своїй землі? Тому́ я перед
тим утік до Таршішу, бо я знав, що Ти Бог
милости́вий та милосердий, довготерпели́вий
та многомилости́вий, і Ти жалку́єш за зло. **3**
А тепер, Господи, візьми мою душу від мене,

бо краще мені смерть від мого́ життя!“ **4** А
Господь відказав: „Чи слушно ти запали́вся?“
5 І вийшов Йона з міста, і сів від сходу міста, і
поставив собі там куреня́, і сів під ним у тіні,
аж поки побачить, що́ буде в місті. **6** І ви́ростив
Бог рици́нового куща, і він вигнався понад
Йону, щоб бути тінню над його головою, щоб
урятувати його від його доса́ди. І втішився Йона
від цього рици́нового куща́ великою радістю. **7**
А при сході зірни́ці другого дня призна́чив Бог
червяка́, і він підточив рици́нового куща́, і той
усох. **8** І сталося, як сонце зійшло, то призна́чив
Бог схі̂днього гарячого вітра, — і вдарило сонце
на Йо́нину го́лову, — і він зомлів. І він жадав,
щоб йому померти, і казав: „Краще мені смерть
від мого́ життя!“ **9** І промовив Бог до Йони:
„Чи слушно запали́вся ти за рици́новий кущ?“А
той відказав: „Ду́же розлю́тився я, — аж на
смерть!“ **10** І сказав Госпо́дь: „Ти змилувався
над рици́новим кущє́м, над яким не трудився,
і не пле́кав його, який виріс за одну ніч, і за
одну ніч згинув. **11** А Я не змилувався б над
Ніневі̂єю, — цим великим містом, що в ньому
більше дванадцяти́ десятисячок люда, які не
вміють розрізняти прави́ці своєї від свое́ї ліви́ці,
та числе́нна худоба?“

Михей

1 Слово Господнє, що було до морешетського
Михе́я за днів Йотама, Ахаза та Єзекії, Юдиних
царів, яке він бачив на Самарію та Єрусалим. **2**
„Почуйте оце, всі наро́ди, послухай, ти земле та
все, що на ній! і хай буде за свідка на вас Господь
Бог, Господь з храму святого Свого́! **3** Бо Госпо́дь
ось виходить із місця Свого́, і Він сходить і ступає
по висо́тах землі. **4** І то́пляться гори під Ним, і
та́нуть доли́ни, мов віск від огню́, мов ті во́ди, що
ллються з узбі́ччя. **5** Усе це за прови́нення Якова,
за гріхи́ дому Ізраїля. Хто провинення Якова, —
чи ж не Самарія? А хто гріх дому Юдиного, —
чи ж не Єрусали́м? **6** І зроблю́ Самарі́ю руїною
в полі, за місце сади́ти виноград, і повикида́ю
в долину камі́ння її, і відкрию осно́ви її. **7** І
пото́вчені будуть усі її і́доли, всі ж дару́нки її за
розпусту попа́лені бу́дуть в огні, і всіх бовва́нів
її Я віддам на спусто́шення. Бо зібрала вона
від дару́нків за блуд, і на подару́нки за блуд
це пове́рнеться. **8** Над оцим голоси́тиму я та
рида́тиму, ходитиму бо́сий й наги́й, заво́дити
буду, немов ті шака́ли, і буду тужи́ти, як стру́сі!
9 Бо рани її невиго́йні, бо це аж до Юди прийшло,
воно досягло́ аж до брами наро́ду Мого, аж до
Єрусалиму. **10** Цього не оголо́шуйте в Ґаті, і
плакати — не плачте, качайтесь по по́росі в Бет-
Леафрі. **11** Переходь собі ти, о мешка́нко Шафіру,
нага́, осоро́млена, — вже бо не вийде мешка́нка
Цаанану, голосі́ння Бет-Гаецелу не дасть вам
спини́тися в ньому. **12** Бо мешка́нка Мароту
чекала добра, та до єрусалимської брами зійшло
оце лихо від Господа. **13** Запряжи баскі ко́ні
до воза, мешка́нко Лахішу! Ти поча́ток гріха́
для сіонської до́ньки, бо знайшли́сь серед тебе
провини Ізраїлеві, **14** тому́ то даси розводо́ві
листи на Морешет-Ґат. Доми Ахзіва — ома́на
для Ізраїлевих царів. **15** Спрова́джу тобі те
спадкое́мця Я, о мешка́нко Мареші, — Аж по
Адуллам прийде слава Ізраїля. **16** Зроби собі
лисину та острижися за синів своїх лю́бих,
пошир свою лисину, мов ув орла́, бо пішли на
вигна́ння від тебе вони!

2 Горе тим, що заду́мують кривду і на ло́жах
своїх учиняють лихе! За світла пора́нку
виконують це, бо їхня рука має силу. **2** Якщо́
піль жада́ють, то грабують вони, а домів — то
хапа́ють. І вони переслідують мужа та дома його,
і чоловіка й спа́дки його́. **3** Тому так промовляє
Госпо́дь: Ось Я замишляю на цей рід лихе́, що
ший своїх з нього не ви́зволите, і ходити не
бу́дете гордо, бо це час лихий. **4** Того дня
проголо́сять на вас припові́стку, і співатимуть
пісню жало́бну, говорячи: „Сталось! До пня
опусто́шені ми, уділ наро́ду мого змінився,
— я́к це діткну́ло мене! Наше поле поділене
буде чужи́нцями, **5** тому в тебе не буде ніко́го,
хто кидав би шнура мірни́чого, як жеребка́
на Господнім зібра́нні. **6** „Не проповідуйте, та
вони проповідують! Хай нам не проповідують,
— не дося́гне нас га́ньба“. **7** О ти, що звешся
„Яковів дім“, — чи змалі́в Дух Господній? Чи
ці чини Його? Хіба добре не роблять слова́ Мої
тому, хто ходить правдиво? **8** Ще вчо́ра були
ви наро́дом Моїм, тепер же стаєте за ворога,
з одежі верхньої плаща́ ви стяга́єте з тих, хто
проходить безпечно, як здо́бич війни. **9** Жінок
Мого наро́ду — з приємного дому її виганяєте
ко́жну, з дітей славу Мою ви берете навіки. **10**
Устаньте й ідіть, бо тут не спочи́нок, — це за
занечи́щення ваше, що загла́ду для вас принесе́,
виріша́льну загла́ду. **11** Коли б чоловік, який
ходить за вітром, і брехню набрехав, говорячи:
Буду тобі проповідувати про вино та про на́пій
п'янки́й, то був би він лю́бим пророком оцьому
наро́дові. **12** Невідмі́нно зберу́ тебе всього, о
Якове, невідмінно згрома́джу останок Ізраїлів,
— ра́зом поставлю його, як отару в Боцрі́, як ту
че́реду на пасови́щі, — і будуть гомоні́ти вони
від много людства! **13** Перед ними вила́мувач
пі́де, вони продеру́ться та браму пере́йдуть і
вийдуть із неї. І пі́де їхній цар перед ними, а
Госпо́дь — на чолі́ їх!

3 А я відказав: Послухайте ж, го́лови Якова
та начальники дому Ізраїля, — чи ж не ва́м
знати право? **2** Добро ви нена́видите та кохаєте
зло, шкіру їхню здираєте з них, а їхнє тіло — з
косте́й їхніх. **3** Ви оста́нок наро́ду Мого їсте та
стягаєте з них їхню шкіру, а їхні кості ламаєте, і
січе́те, немов до горня́ти, і мов м'ясо в котел.
4 Вони тоді кли́кати будуть до Господа, та Він
відповіді їм не дасть, і заховає обличчя Своє
того ча́су від них, коли будуть робити лихі свої
вчинки. **5** Так говорить Госпо́дь на пророків, що
вводять наро́д Мій у блуд, що зубами своїми
гризу́ть та покли́кують: „Мир!“А на то́го, хто
їм не дає що до рота, на нього святую війну
оголо́шують. **6** Тому буде вам ніч, щоб не стало
видіння, і сте́мніє вам, щоб не чарува́ти. І над
тими пророками сонце зако́титься, і над ними
поте́мніє день. **7** І посоро́млені будуть такі
прозорли́вці, і будуть засти́джені чарівники́, і
всі вони свої у́ста закриють, бо не буде їм Божої
відповіді. **8** А я́ повний сили й Госпо́днього
Духа, і правди й відваги, щоб представити Якову
про́гріх його, а Ізраїлеві — його гріх. **9** Почуйте
ж це, го́лови дому Якового та начальники дому
Ізраїля, які не́хтують справедливість, а все

про́сте викри́влюють, 10 вони кров'ю будують
Сіо́на, а кривдою — Єрусали́ма. 11 Його го́лови
судять за хабара́, і навчають за плату його ті
священики, і за срі́бло воро́жать пророки його́,
хоч на Господа вони опира́ються, кажучи: „Хіба
не Господь серед нас? Зло не при́йде на нас!“ 12
О так, — через вас Сіон буде на поле зао́раний, а
Єрусалим на руїни обе́рнеться, а гора́ храмова́
стане взгі́р'ями лісу.

4 Та бу́де напри́кінці днів, гора дому
Господнього міцно поста́влена буде
верши́ною гір, і підне́сена буде вона понад
узгі́р'я, і будуть наро́ди до неї пливсти́. 2 І
пі́дуть числе́нні наро́ди та й скажуть: Ходімо, і
ви́йдім на го́ру Господню та до дому Якового, і
Він бу́де навчати доро́ї Своїх нас, і ми бу́демо
ходити стежка́ми Його. Бо ви́йде Зако́н із Сіону,
а слово Господнє — із Єрусалиму. 3 І Він буде
судити числе́нні племе́на, і розсу́джувати буде
народи міцні аж у далечині́. І вони перекую́ть
мечі свої на лемеші́, а спи́си свої — на серпи́. Не
підійме меча наро́д на наро́д, і більше не бу́дуть
навчатись війни́! 4 І буде кожен сидіти під своїм
виноградником, і під своєю фіґо́вницею, і не
бу́де того, хто б страши́в, бо уста Господа Сава́та
оце́ прорекли. 5 Усі бо наро́ди ходитимуть
кожен ім'я́м свого бога, а ми бу́дем ходити
Ім'я́м Господа, нашого Бога, на віки ві́ків! 6 Того
дня — промовляє Госпо́дь — позбираю кульга́ве
й згрома́джу розі́гнане, і те, що на нього навів
коли лихо. 7 І зроблю́ Я кульга́ве останком,
а відда́лене — поту́жним наро́дом, і зацарює
над ними Господь на Сіонській горі відтепе́р
й аж наві́ки! 8 А ти, башто Чері́дна, підгі́рку
Сіонської до́ньки, при́йде до тебе і дійде старе́
панува́ння, царюва́ння для до́нечки Єрусалиму.
9 Тепер на́що здіймаєш ти о́крик? Чи в тебе
немає царя? Чи ж загинув твій радник, що ти
ко́рчишся, мов породі́лля? 10 Ви́йся та ко́рчся, о
до́чко Сіону, немов породі́лля, бо тепер вийдеш
із міста та перебува́тимеш у полі, і при́йдеш
аж до Вавилону. Та будеш ти там урято́вана,
там Господь тебе ви́купить з рук твоїх ворогів!
11 А зараз зібра́лись на тебе числе́нні наро́ди,
говорячи: Нехай він зневá́жений бу́де, і нехай
наше око побачить нещастя Сіону! 12 Та не
знають вони Господніх думо́к, і не розуміють
поради Його, бо Він їх позбира́в, як до клуні
снопи́. 13 Ставай та молоти, до́чко Сіону, бо Я ріг
твій залізом учиню, а копи́та твої вчиню міддю,
і ти розпоро́шиш числе́нні наро́ди та вчи́ниш
закляттям для Господа несправедливий їхній
зиск, а їхнє багатство — Владиці всієї землі.

5 І згрома́джуйсь тепер, дочко то́впищ! Обло́гу
вчинили на нас, трости́ною б'ють по щоці
Ізраїлевого суддю... 2 А ти, Віфлеєме-Єфра́те,
хоч малий ти у тисячах Юди, — із тебе Мені
ви́йде Той, що бу́де Владика в Ізраїлі, і відда́вна
поста́ння Його, від днів віковічних. 3 Тому́ Він
їх видасть до ча́су, аж поки ота не породить, що
має родити, а останок братів Його ве́рнеться
до Ізраїлевих синів. 4 І стане, і буде Він па́сти
Господньою силою, вели́чністю Йме́ння Господа
Бога Свого́. І осядуть вони, бо Він стане великий
тепер аж до кі́нців землі! 5 І Він буде миром. Як
при́йде до нашого краю Ашшу́р, і буде топта́тись
по наших пала́тах, то поставимо на нього сім
па́стирів та во́сьмеро лю́дських княжа́т. 6 І вони
будуть па́сти мечем край Ашшу́ра, край же
Німро́да — у воро́тях його. Та Він від Ашшу́ра
врятує, як той при́йде в наш край, і коли буде
топтатись по наших грани́цях. 7 І Яковів за́лишок
буде посе́ред числе́нних наро́дів, як роса та
від Господа, як той дощ на траві, і він надії́ не
кла́стиме на чоловіка, і не буде надії́ склада́ти
на лю́дських синів. 8 І Яковів за́лишок буде між
лю́дами, серед числе́нних наро́дів, як лев між
лісно́ю худо́бою, як левчу́к міжота́рами ове́ць,
— що як він перехо́дить, то то́пче й шматує,
і немає ніко́го, хто б зміг урятувати. 9 Хай
зведе́ться рука твоя на твоїх ненави́сників, і хай
всі вороги твої ви́тяті бу́дуть! 10 І станеться в
день той, говорить Госпо́дь, — і ви́тну Я ко́ні
твої з-серед тебе, і колесни́ці твої повигу́люю.
11 І пони́щу міста́ твого кра́ю, і всі тверди́ні
твої порозвалюю. 12 І повипо́люю ча́ри з твоєї
руки, і ворожби́тів у тебе не бу́де. 13 І понищу
бовва́ни твої та жерто́вні стовпи́ твої з-посеред
тебе, і ти чи́нові рук своїх більше не бу́деш
вклоня́тися. 14 І повитина́ю дере́ва жерто́вні
твої з-серед тебе, і міста́ твої вигублю. 15 І в
гніві та в лютості по́мсту вчиню́ над наро́дами,
що Мене не послу́хались!

6 Послухайте, що промовляє Господь: Устань,
сперечáйсь перед го́рами, і хай узгі́р'я
почують твій голос! 2 Послухайте, гори,
Господнього су́ду, і візьміть до вух, ви, основи
землі, бо в Господа пря із народом Своїм, і
з Ізраїлем буде судитися Він! 3 „Наро́де ти
Мій, що́ тобі Я зробив і чим мучив тебе, —
свідчи на Ме́не! 4 Бо Я з кра́ю єгипетського
тебе вивів, і тебе викупив з дому рабів, і перед
тобою послав Я Мойсея, Аарона та Марія́м. 5
Мій наро́де, згадай, що Бала́к, цар моавський,
заду́мував був, і що йому відповів Валаа́м, син
Бео́рів, від Шітті́му аж по Ґілґал, щоб пізнати
тобі справедливості Господа“. 6 „З чим піду́

перед Господа, схилю́сь перед Богом Високо́сти?
Чи піду́ перед Нього з цілопа́леннями, з річними
телятами? 7 Чи Господь уподо́бає тисячі
баранї́в, десятити́сячки потоків оливи? Чи дам
за свій гріх свого пе́рвенця, плід утроби моєї
за гріх моєї душі?“ 8 „Було тобі ви́явлено,
о люди́но, що́ добре, і чого́ пожадає від тебе
Госпо́дь, — нічо́го, а тільки чини́ти правосу́ддя,
і милосе́рдя любити, і з твоїм Богом ходи́ти
суми́рно“. 9 Голос Господній кли́че до міста,
— а хто мудрий, боїться той Йме́ння Твого:
„Послухайте же́зла й Того, Хто призначив його́:
10 Чи є ще у домі безбожного кошто́вності
несправедливі, та неповна й непра́вна ефа́? 11
Чи Я всправедли́влю вагу́ неправдиву, і кали́тку
з важка́ми обма́нними? 12 Що повні наси́льства
його багачі́, мешка́нці ж його говорили неправду,
а їхній язик в їхніх у́стах — ома́на, 13 то теж
бити зачну́ Я тебе, пусто́шити тебе за гріхи́
твої. 14 Будеш ти їсти, але не наси́тишся, і буде
голод у ну́трі твоїм, і станеш ховати, але не
врятуєш, а що ти врятуєш — мече́ві віддам.
15 Ти сїяти бу́деш, але не пожне́ш, ти бу́деш
оливку топта́ти, та не будеш масти́тись оливою,
і молодий виноград, та вина ти не пи́тимеш!
16 Бо ще перехо́вуються всі устави Омрі та всї
вчинки дому Ахава, і за їхніми радами ходите
ви, тому́ то Я видам тебе на спусто́шення, і на
по́сміх — мешка́нців його, і ви га́ньбу наро́ду
Мого понесе́те!

7 Горе мені, бо я став, мов недо́бірки лїтні, як
за́лишки по винобра́нні; нема гро́на на їжу,
немає доспілої фіґи, якої жада́є душа моя! 2
Згинув побожний з землі, і нема поміж лю́дьми
правдивого. Вони всі чату́ють на кров, один
о́дного ловлять у сітку. 3 Наставлені ру́ки на
зло, щоб вправно чинити його́, начальник жада́є
дару́нків, суддя ж судить за плату, а великий
говорить жада́ння своєї душі, і викри́влюють все.
4 Найліпший із них — як будя́к, найправдивї́ший
— гірший від те́рену. Настає день Твоїх сторожї́в,
Твоїх відвї́дин, — тепер буде збенте́ження їхнє! 5
І дру́гові не довіряйте, не надійтесь на при́ятеля,
від тієї, що при лоні твоє́му лежить, пильну́й
двері уст своїх! 6 Бо горду́є син ба́тьком своїм,
дочка́ повстає проти не́ньки своєї, невї́стка
— проти свекру́хи своєї, вороги чоловіку —
дома́шні його́! 7 А я виглядаю на Господа, надї́юсь
на Бога спасї́ння мого, — Бог мій почує мене́! 8
Не тішся, моя супроти́внице, з ме́не, — хоч я
впала, Сіонська дочка́, проте вста́ну, хоч сиджу́ в
темно́ті, та Господь мені світло! 9 Буду зно́сити
я гнів Господній, бо згрішила Йому́, аж по́ки
не вирішить справи моєї, та су́ду не вчинить
мені. Він на світло мене попрова́дить, — побачу
Його справедливість! 10 І побачить оце все моя
супроти́вниця, і сором покриє її, бо казала мені:
„Де Він, Господь, Бог твій?“Приглядáтимуться
мої очі до неї, — її то́пчуть тепер, як болото
на вулицях. 11 Настане той день, щоб мури
твої будувати, — тоді віддали́ться границя твоя
цього дня! 12 Це той день, коли при́йдуть до
те́бе з Асирії та але до Єгипту, і від Єгипту та аж
до Ріки́, і від моря до моря, і від гори́ до гори́.
13 І спусто́шенням стане земля на мешка́нців
її, через плід їхніх учинків. 14 Паси Мій наро́д
своїм бе́рлом, отару спа́дку Твого́; що пробуває
в лісі само́тньо, у сере́дині саду, хай пасу́ться
вони на Баша́ні й Ґілеа́ді, як за днів старода́вніх.
15 Як за днів твого ви́ходу з кра́ю єгипетського,
покажу́ йому чу́да. 16 Наро́ди побачать оце, і
посоро́млені бу́дуть при всій своїй силі, ру́ку
покладу́ть на у́ста, їхні ву́ха оглу́хнуть. 17 Будуть
по́рох лизати вони, як той гад, як плазю́че землі,
повила́зять з дрижа́нням з укрїплень своїх,
вони бу́дуть тремтіти перед Господом, Богом
нашим, і бу́дуть боятись Тебе! 18 Хто Бог інший,
як Ти, що прощає прови́ну і пробачує про́гріх
останку спа́дку Свого́, Свого гніву не де́ржить
наза́вжди, бо кохається в милості? 19 Знов над
нами Він зми́лується, наші провини пото́пче, —
Ти кинеш у морську́ глибочї́нь усі наші гріхи.
20 Ти даси правду Яковові, Авраамо́ві милість,
яку присягнув Він для наших батькї́в від днів
старода́вніх“.

Наум

1 Пророцтво на Ніневію. Книга видіння
елкошейця Наума. **2** „Палки́й Бог, і мсти́вий
Госпо́дь, Господь мстивий та лютий, — Господь
мстивий до тих, хто Його ненавидить, і
пам'ятає про кривду Своїх ворогів. **3** Господь
довготерпели́вий і великої поту́ги, та очистити
винного — Він не очистить. Господь — у бурі
та в ви́хрі доро́га Його, а хмара — від стіп Його
ку́рява. **4** Як загні́вається Він на море, то сушить
його, і всі рі́ки висушує, в'яне Баша́н та Карме́л,
і в'яне та квітка Ліва́ну. **5** Гори тремтять перед
Ним, а підгі́рки топні́ють, перед обличчям Його
трясеться земля та вселе́нна, та всі її ме́шканці.
6 Хто встоїть перед гнівом Його́, і хто стане
у по́лум'ї люті Його? Його шал виливається,
мов той огонь, і розпада́ються скелі від Нього!
7 Добрий Господь, пристано́вище Він у день
у́тиску, і знає Він тих, хто на Нього наді́ється! **8**
Але в зливі нава́льній Він зробить кінця́ між Його
заколо́тниками, і ворогів зажене́ у темно́ту. **9** Що
ви ду́маєте проти Господа? Бо Він зробить кінця́,
— не поста́не два ра́зи наси́льство. **10** Бо вони
переплу́тані, наче той те́рен, і повпива́лись,
немов би вином, — вони будуть пожерті зовсі́м,
мов солома суха! **11** З тебе вийшов заду́муючий
проти Господа лихо, радник нікче́мний. **12** Так
говорить Госпо́дь: Хоч були б найсильніші і
дуже числе́нні, та пости́нані будуть вони, та й
мину́ться! І хоч Я тебе мучив, та мучити більше
тебе вже не бу́ду! **13** А тепер Я злама́ю ярмо́
його, яке на тобі, і пу́та твої позрива́ю. **14** І
накаже на тебе, Ашшу́ре, Господь: Більш не буде
вже сі́ятися з твого йме́ння! З дому бога твого́ Я
бовва́на та і́дола ви́тну, зроблю́ тобі гро́ба із них,
бо ти став легкова́жений. **15** Ось на горах ноги́
благові́сника, що звіщає про мир: Святкуй, Юдо,
свята свої, виконуй прися́ги свої, бо більше не
буде нікче́мний ходи́ти по тобі, — він ви́тятий
ввесь!

2 На тебе йде розпоро́шувач, — тверди́ні свої
стережи́, вигляда́й на дорогу, зміцня́й свої
сте́гна, мі́цно скріпи свою поту́гу, **2** бо ве́рне
Господь ве́лич Якова, як ве́лич Ізраїля, що
їхні спустоши́телі поруйнува́ли, і понищили
їхні виноградні галу́зки. **3** Щит хоробрих його
зачерво́нений, вояки́ в кармази́ні; блищить
сталь у день зброє́ння їхнього на колесни́цях,
хвилю́ються ра́тища. **4** Колесни́ці шалено по
вулицях мчать, по майда́нах гурко́чуть, їхній вид
— немов по́лум'я те смолоски́пів, літають вони,
як ті бли́скавки. **5** Він згадає шляхе́тних своїх, та
спіткну́ться вони у ході́ своїй; вони поспішають
на мури її, і поста́влена міцно буді́вля обло́ги. **6**
Брами річо́к відчиня́ються, а пала́та руйнується.
7 І постано́влено: буде ого́лена, відведе́ться в
поло́н, а рабині її голоси́тимуть, мов ті голу́бки,
що ворку́ють на пе́рсах своїх. **8** І Ніневі́я —
як са́джавка во́дна, що во́ди її відплива́ють.
„Стійте, стійте!“Та немає ніко́го, хто б їх
заверну́в! **9** Розграбо́вуйте срі́бло, розграбо́вуйте
золото, — немає кінця нагото́вленому, багатству
кошто́вних рече́й. **10** Зни́щення та зруйнува́ння
й спусто́шення буде. І серце розто́питься, і но́ги
дрижа́тимуть, і ко́рчі по кри́жах усіх, а обличчя
їх всіх на черво́но розпа́ляться. **11** Де лего́вище
ле́вів, і для левчукі́в пасови́ще, що там ходив лев
та леви́ця, та левеня́, — і ніхто не лякав? **12** Лев
грабував для своїх молодят і душив для леви́ць
своїх він, і пече́ри свої перепо́внював здо́биччю,
а лі́гва свої — награбо́ваним. **13** Ось Я проти тебе,
— говорить Господь Савао́т, — і попалю́ серед
диму твої коле́сни́ці, а твоїх левчукі́в поїсть
меч, і повитина́ю з землі грабува́ння твої, і вже
не почується голос твого посла.

3 Горе місту цьому кровоже́рному, воно все
неправда, воно повне наси́лля, грабі́ж не
виходить із нього! **2** Чути свист батога́, гу́ркіт
ко́леса, і чвал ко́ней, і колесни́чна гурко́тнява, **3**
і гін верхівця́, і по́лум'я меча́, і блиск ра́тища, і
багато побитих, і мертвих велике число́, і тру́пу
немає кінця́, і спотика́тимуться об їхній труп,
— **4** це за многоту́ блудоді́йства розпу́сниці,
прива́бно ласка́вої, впра́вної в ча́рах, що наро́ди
за блуд свій вона продавала, а ро́ди — за
ча́ри свої. **5** Ось Я проти тебе, — говорить
Госпо́дь Савао́т, — і подо́лка твого підійму́ на
обличчя твоє, і покажу́ Я твій сором наро́дам, а
ца́рствам — твій стид! **6** І кину на тебе оги́ди, і
пого́рдженою вчиню́ Я тебе, і зроблю́ Я тебе, мов
позо́рище! **7** І станеться, — кожен, хто вгле́дить
тебе, від тебе втече та й прокаже: „Пограбо́вана
Ніневі́я!“Хто ви́словить їй співчуття́? Звідки
буду шукати тобі потіши́телів? **8** Чи краща ти
від Но-Амона, що сидить серед рік, — вода коло
нього, що вал його — море, від моря — його
мур? **9** Етіо́пія — сила його, і Єгипет, і не має
кінця́. Пут та ліві́йці були тобі в по́міч, — **10**
та й він на вигна́ння пішов, у поло́н. А діти
його порозби́вані на роздоріжжі всіх вулиць, і
кидали же́реб про славних його, й всі вельможі
його у кайда́ни закуті. **11** Уп'єшся і ти, будеш
схо́вана, тверди́ні від ворога будеш шукати і ти!
12 Всі форте́ці твої, — мов ті фіґи з доспі́лими
о́вочами: коли затрясу́ться, то падають в у́ста
того, хто їх їсть. **13** Ось наро́д твій — немов
ті жінки́ серед тебе: вони повідчиня́ють твоїм

ворогам брами кра́ю твого, огонь пожере́ твої
за́суви. 14 Води́ на облогу собі набери́, тверди́ні
свої позміцня́й, увійди до боло́та та в глині
топчи́сь, форму на цеглу візьми́ міцно в ру́ку. 15
Там огонь тебе з'їсть, посіче́ тебе меч, пожеру́ть
тебе, наче та гу́сінь. Стань числе́нна, як гусінь,
стань числе́нна, немов сарана́, — 16 понамно́жуй
купці́в своїх більше від зі́рок небесних, — але
гусінь та знищить тебе й полети́ть! 17 Вельможні
твої — немов та сарана́, гетьма́ни твої — мов
мошва́, що гніздиться по сті́нах в день хо́лоду,
але сонце засвітить — і вони помандру́ють, і
не пі́знане буде те місце, де вони пробува́ли.
18 Твої па́стирі, ца́рю асирійський, посну́ли,
лежать вельмо́жі твої, твій наро́д розпоро́шивсь
по го́рах, — і немає кому́ позбира́ти його́. 19
Нема ліку для лиха твого́, рана твоя невиго́йна!
Всі, що звістку про тебе почують, запле́щуть у
долоні на тебе, — бо над ким твоє зло не ходило
постійно?“

Авакум

1 Пророцтво, яке бачив пророк Авакýм. **2** Аж дóки я, Господи, клúкати буду, а Ти не почуєш? До тебе я клúчу: „Насúльство!“та Ти не спасáєш! **3** Для чого непрáвість мені Ти показуєш та позирáєш на мýку? А передо мною грабîж та насúльство, і суперéчка стається, і нóситься свáрка. **4** Тому то Закóн припиня́ється, і не виходить до чину назáвсіди право, бо несправедливий вигýблює праведного, тому правосуддя вихóдить покрúвленим. **5** Пригля́ньтеся ви до нарóдів, і дивîться, і дýже здивýйтесь, бо вчиню́ Я за ваших днів дîло, про яке не повірите ви, коли буде розкáзане. **6** Бо оце Я поставлю халдéїв, народ лютий та скорий, що ґрасýє по широкій землі, щоб захопúти оселі, які не його. **7** Страшнúй та грізнúй він, — від нього самóго вихóдить і право його, і велúкість його. **8** І від пантéр його коні швидші, і від вовкîв вечерóвих лютîші. І розлетя́ться його верхівцî, а їздцî його здáлека прúйдуть, — вони будуть летîти, ненáче орел, що на їжу поспішáє. **9** Він прихóдить увесь на насúльство, а ціль їх обличчя — вперед, і наберé полонéних, як тóго піскý. **10** І він глузýє з царів, а князî — сміх для нього. Він сміється з твердúні усякої, бо на вал насипáє землі, і її здобувáє! **11** Тоді він несеться, як вітер, і перéйде, і згрішúть, бо зрóбить за бога свогó оцю силу свою́. **12** Хіба ж Ти не віддáвна, о Господи? Боже Ти мій, мій Святий, — не помрéмо! Господи, Ти для суду поставив його́, і, о Скеле, призначив його на карáння! **13** Твої очі занáдто пречисті, щоб міг Ти дивитись на зло, і на насúльство дивитись не можеш. Чому ж дивишся Ти на грабîжників, мовчиш, коли несправедливий винищує справедливішого від сéбе? **14** Ти ж маєш людей, як у морі тих риб, немов ту червý, що пана над нею нема. **15** Усé це грабîжник витя́гує вýдкою, своїм нéводом тя́гне оцé, та збирає оцé в свою сітку, тому тîшиться він та радіє. **16** Тому жертву принóсить він нéводові, — і кáдить для сітки своєї, бо від них ситий ýділ його та добîрна пожúва його! **17** Чи на це випорóжнює він свого нéвода, і зáвжди готóв убивати нарóди без милости?

2 Нехай я стою́ на сторóжі своїй, і нехай на облóзі я стану, і хай виглядáю, щоб бачити, що він буде казати мені, і щó відповість на жалóбу мою. **2** А Госпóдь відповів та й сказав: Напиши це видîння і поясни́ на таблúцях, щоб читáч його лéгко читав. **3** Бо ще на умóвлений час це видîння, і приспішає кінець, і не обмáне. Якщо б протягнýлось, чекай ти його, бо воно конче прúйде, не спîзниться. **4** Ось надута, не прóста душа його в ньому, а праведний житиме вірою своєю. **5** І що ж, — як зрадлúве вино, так гóрда людúна спокóю не знає: він роззя́влює пáщу свою, як шеóл, і не насúчується, як та смерть, і всіх людей він до сéбе збирає, і всі нарóди до себе згромáджує. (Sheol h7585) **6** Чи ж усі вони не складуть приповîстки на нього та загáдки насмîшливої йому не прокáжуть: „Горе томý, хто для себе розмнóжує те, що не його́! Аж дóки це бýде? Горе томý, хто чинить тяжкóю заставу на сéбе!“ **7** Хіба нáгло не встануть оті, хто тебé буде грúзти, і збýдяться ті, хто тебé попихáє, і за здóбич ти станеш для них? **8** За те, що ти грабувáв був багато нарóдів, вся рéшта нарóдів тебе пограбýє за ту людську кров, і за насúльство над краєм, над містом та над усімá, хто мéшкає в ньому. **9** Горе томý, хто неправедний зиск побирає для дому свогó, щоб покласти гніздó своє на висотî, і тим із рук злого врятóваним бути! **10** Нарáдив ти сором для дому свогó, щоб кінець учинити числéнним нарóдам, і ти прогрішúвся за душу свою́. **11** Бо камінь з стіни буде клúкати, і йомý відповість сволок із дéрева. **12** Горе томý, хто кров'ю місто будує, хто беззакóнням встановлює гóрод! **13** Чи ж оце не від Господа Саваота, що народи трýдяться для огню́, і мýчаться люди на мáрність? **14** Бо пізнáнням Господньої слави напóвнена буде земля, як море вода покривáє. **15** Горе тому, хтó свого блúжнього напóює з кéліху гніву свогó, і пóїть, щоб бáчити сóром його́! **16** ти насúтишся гáньбою більше, як славою. Пий також ти, та показуй свій сором! На тебе обéрнеться кéліх правúці Господньої, гáньба ж на славу твою! **17** Бо насúлля твоє над Лівáном на тебе спадé, а грабýнок худоби зламає тебе за кров людську, та за насилля над крáєм, над містом та над усімá, хто мéшкає в ньому. **18** Якúй дасть пожúток боввáн, що його вúрізьбив творець його́, і вîдлив, і вчитель неправди, що творець його мав охоту чинити богів цих німих? **19** Горе томý, хто дереву каже: „Збудúсь“, мовчазлúвому каменю: „Зрýшся!“Чи він буде навчати? Ось він срîблом та золотом вúкладений, але жóдного духу в ньому нема! **20** А Господь у Своїм храмі святім, — мовчи перед обличчям Його, уся зéмле!“

3 Молитва пророка Авакума, для співу на струнному прúладі: **2** „Господи, звîстку Твою я почув та й злякався! Господи, оживи Своє дîло в серéдині років, у серéдині літ об'явú, у гніві про милість згадáй! **3** Бог іде від Теману, і Святий від Парану гори. (Сéла) Вéлич Його́ вкрила небо, і слави Його́ стала повна земля! **4** А сяйво булó, наче сóняшне світло, промîння при

боці у Нього, і там укриття́ Його поту́ги. 5 Перед
обличчям Його́ морови́ця іде, а по сто́пах Його
пнеться по́лум'я. 6 Став, — і землю Він змі̂ряв,
поглянув — і наро́ди затряс, — і попа́дали го́ри
дові̂чні, вікові̂ похили́лись узгі̂р'я. Путі Його
вічні. 7 Я бачив наме́ти Куша́на під кривдою,
тремтять покрива́ла мідія́нського кра́ю. 8 Чи на
рі̂ки, о Господи, Ти запала́в, чи на рі̂ки Твій гнів?
Чи Твоє пересе́рдя на море, що їздиш на ко́нях
Своїх, на спасе́нних Своїх колесни́цях? 9 Лук твій
голий, наги́й, напо́внений стріл сагайда́к. (Се́ла)
Ти рі̂чками землю розсі̂к. 10 Тебе вгледівши,
го́ри дрижали, водяна́ течія́ потекла́, безо́дня
свій голос дала́, зняла ви́соко руки свої. 11
Сонце й місяць спини́лися в мешка́нні своє́му
при світлі Твоїх стріл, що літають при ся́йві
блискучого спи́са Твого́. 12 У лю́ті ступав Ти
землею, у гніві людей молоти́в. 13 Ти вийшов
спасти Свій наро́д, спасти Помазанця Свого́.
Ти з дому безбожного го́лову збив, обнажи́в
Ти основу по шию. (Се́ла) 14 Ти пробив його
спи́сами го́лову кня́зя його́, як вони підняли́сь,
щоб мене розпоро́шити; вони ті̂шилися, немов
мали поже́рти тае́мно убогого. 15 Ти кі̂ньми
Своїми по мо́рю топта́в, по во́дній великій
грома́ді. 16 Я почув — і затремтіла утро́ба моя,
задзвені̂ли на голос цей гу́би мої, гнили́зна
ввійшла́ в мої ко́сті, і тремчу́ я на місці своїм, бо
маю чекати в споко́ї день у́тиску, коли при́йде
наро́д, який має на вас наступа́ти. 17 Коли б
фі̂ґове дерево не зацвіло́, і не було́ б урожа́ю в
виноградниках, обмани́ло зайня́ття оливкою,
а поле і̂жі не вродило б, позникала отара з
коша́ри і не стало б в обо́рах худоби, — 18 то я
Го́сподом ті̂шитись буду й тоді̂, раді̂тиму Богом
спасі̂ння свого́! 19 Бог Госпо́дь — моя сила, і
чи́нить Він но́ги мої, як у ла́ні, і во́дить мене по
висо́тах!“Для дириґента хору на моїх стру́нних
знаря́ддях.

Софонія

1 Слово Господнє, що було́ до Софо́нії, сина
Куші, сина Ґеда́лії, сина Амарії, сина Єзекі́ї,
за днів Йосії, Амонового сина, Юдиного царя. **2**
„Забираючи, все заберу́ з-над пове́рхні землі,
промовляє Госпо́дь. **3** Заберу́ Я люди́ну й худобу,
заберу́ птаство небесне і риби морські́, і спокуси
з безбожними, і витну люди́ну з пове́рхні землі,
промовляє Госпо́дь. **4** І руку Свою простягну́ Я на
Юду і на всіх ме́шканців Єрусалиму, — і ви́гублю
з місця оцьо́го оста́нок Ваа́ла, іме́ння жерці́в
зо священиками, **5** і тих, хто вклоня́ється на
даха́х світи́лам небесним, і тих, хто вклоняється,
хто присягає Го́сподом, і хто присягає царем
своїм, **6** і тих, хто відступає від Господа, і хто
не шукає Господа, і не звертається до Нього. **7**
Замовчи́ перед Го́сподом Богом, бо близьки́й
день Господній, бо жертву Господь пригото́вив,
посвятив Своїх покли́каних. **8** І станеться в день
Господньої жертви, і навіщу́ Я князі́в, і синів царя,
і всіх, хто зодяга́є одежу чужи́нну. **9** І навіщу́ Я
кожного, хто перескакує через поріг того дня,
тих, хто наповнює дім свого пана насиллям й
оманою. **10** І буде в дні то́му, — говорить Госпо́дь,
— голос крику із Рибної брами, і завива́ння
із Міста Ново́го, і велика руїна із па́гірків. **11**
Ридайте, мешка́нці Махте́шу, бо пони́щений
буде ввесь купе́цький наро́д, будуть ви́гублені
всі, хто важить срібло́. **12** І станеться ча́су того, і
перешукаю Я з ля́мпами Єрусалим, і навіщу́ Я
тих му́жів, які задубі́ли на дрі́жджах своїх, що
говорять у серці своє́му: „Господь не вчинить
добра, і ли́ха не зробить.“ **13** І здо́биччю стане
все їхнє багатство, а їхні доми́ — за спусто́шення,
— І бу́дуть вони будувати доми́, але в них не
сиді́тимуть, і виноградники будуть сади́ти, та
вина їхнього не питимуть. **14** Близьки́й день
Господній великий, він близьки́й й дуже швидко
настане. Ось голос Господнього дня, — тоді гірко
кричатиме навіть хоробрий! **15** День гніву цей
день, день смутку й наси́лля, день збу́рення та
зруйнува́ння, день темно́ти та те́мряви, день
хмари й імли́, **16** день су́рмлення й окрику
проти укрі́плених міст та проти високих міськи́х
заборо́лів. **17** І бу́ду чинити Я у́тиск люди́ні, і
бу́дуть ходити вони, як сліпі́, бо згріши́ли вони
проти Го́спода. І ви́ллється кров їхня, немов
той пісок, а їхнє тіло, — як гній. **18** Спасти́
їх не зможе в день гніву Господнього ні їхнє
срібло́, ані золото їхнє, — і огнем Його за́здрощів
буде поїджена ціла земля́, бо скі́нчення тільки
приспі́шене зробить зо всіми мешка́нцями кра́ю
цього́.

2 Посоро́мтеся та застида́йтесь, наро́де без
сорому, **2** поки наро́диться устано́влене, —
мине день, як поло́ва! — поки не при́йде на вас
лютість гніву Господнього, поки не прийде на
вас день Господнього гніву! **3** Шукайте Господа,
всі поки́рні землі, хто вико́нує право Його!
Шукайте правди, шукайте смире́ння, — може
будете схо́вані ви в день Господнього гніву! **4** Бо
поки́нута буде Азза́, а Ашкело́н онусто́шенням
стане, Ашдо́д — опівдня́ його виженуть, а
Екро́н буде ви́рваний. **5** Горе мешка́нцям
довкі́лля морсько́го, наро́дові критському! Слово
Господнє на вас, ханане́ї, кра́ю филисти́млян, —
Я тебе вигублю так, що не буде мешка́нця! **6** І
бу́де довкі́лля морське́ пасови́щами, по́вними
ям пастухів та коша́р для отари, **7** і буде оце
побере́жжя останкові дому Юдиного, на них
пасти бу́дуть, у дома́х Ашкело́ну вве́чорі бу́дуть
лягати, бо їх відві́дає Господь, їхній Бог, і Він
їхню долю приве́рне. **8** Чув Я га́ньбу Моавову й
обра́зи Аммо́нових синів, які обража́ли наро́д
Мій і чвани́лися над границею їхньою. **9** Тому́
— як живий Я! — говорить Госпо́дь Сава́от, Бог
Ізраїлів, — стане Моа́в як Содо́м, а Аммонові сини
— як Гомо́рра: землею терни́ни, і солончако́м, і
навіки спусто́шенням! Пограбує їх решта наро́ду
Мого, а за́лишок люду Мого́ їх посяде. **10** Оце їм
за їхню пиху́, бо вони ображали й чвани́лися
проти наро́ду Господа Саваота. **11** Господь бу́де
грізни́й проти них, бо Він знищить всіх бо́гів
землі, і вклоня́тися будуть Йому кожен з місця
свого́, усі острови́ тих народів. **12** Також ви,
етіо́пляни, побиті мечем Моїм бу́дете. **13** І на
пі́вніч простя́гне Він руку Свою́, та й погубить
Ашшу́ра, і Ніневі́ю учинить спусто́шенням,
суходо́лом, мов ту пустелю. **14** І будуть лежати
серед неї стада́, усяка польова́ звири́на, і пелика́н,
і їжа́к будуть ночувати на мисте́цьких прикра́сах
її, сова бу́де кричати в вікні́, на поро́зі воро́на, бо
відде́рто кедри́ну його́. **15** Оце оте радісне місто,
що безпечно живе, що говорить у серці своє́му:
„Я, — і немає вже більше нікого́!“Як стало воно
опусто́шенням, лего́вищем для звірини́! Кожен,
хто буде прохо́дить повз нього, засви́ще, своєю
рукою махне́!

3 Горе місту тому́ ворохо́бному та
занечи́щеному, місту — наси́льникові! **2** Не
слухається воно голосу, не приймає карта́ння,
не складає наді́ї на Господа, до Бога свого не
зближа́ється. **3** Його зве́рхники посеред нього
— то ле́ви реву́чі, його су́дді — вечірні вовки́,
які не лишають до ра́нку нічо́го. **4** Пророки
його — чванькува́ті, зрадли́ві, його священики
зневажа́ють святиню, ламають Зако́на. **5** Серед
нього Госпо́дь справедливий, — Він кривди не

чинить, щора́нку дає Своє право на со́няшне
світло, не бра́кне його, але кри́вдник не ві́дає
со́рому. 6 Народи Я ви́губив, попусто́шені
їхні заборо́ла, Я вулиці їхні зруйнува́в, — і
нема перехо́жого, їхні міста́ поруйно́вані, так
що немає й люди́ни, немає й мешка́нця! 7 Я
йому́ говорив: „Тільки бу́деш боятись Мене,
тільки при́ймеш карта́ння“, — і не ви́тяте буде
мешка́ння його, усе, що про нього Я постанови́в,
та вони ревно псу́ли всі чи́ни свої! 8 Тому́ то
чекайте Мене, — промовляє Госпо́дь, — на той
день, коли встану, як сві́док, бо право Моє —
позбирати наро́ди, згрома́дити царства, щоб
ви́лити на них Свою лють, увесь жар Свого
гніву, бо огнем Моїх за́здрощів бу́де погли́нута
ці́ла земля! 9 Бо тоді уста чисті наро́дам Я дам,
щоб усі вони кликали Йме́ння Господнє, щоб
раме́ном одним послужити Йому́. 10 З другого
боку річо́к Етіо́пії Моїх покло́нників, Моїх
розпоро́шених дару́нком Мені принесу́ть. 11
Того дня ти не бу́деш соро́митись всіма́ своїми
діла́ми, якими грішив проти Мене, бо тоді Я
відки́ну з твоєї сере́дини тих, хто радіє твоєю
пишно́тою, і ти ви́соко більш не стоятимеш вже
на святій Моїй горі. 12 І серед тебе зоста́влю
убогий й нужде́нний наро́д, і бу́дуть шукати
пристано́вища в Іме́нні Господнім вони. 13
Останок Ізраїлів кривди не буде робити, і не
бу́дуть казати неправди, і облудний язик в
їхніх у́стах не зна́йдеться, бо па́стися будуть
вони та виле́жуватись, і не буде такого, хто б їх
настраши́в. 14 Співай, до́чко Сіону! Втіша́йся,
Ізра́їлю! Раді́й та втіша́йся всім серцем, дочко
Єрусалиму! 15 Відкинув Господь твої при́суди,
усунув у кут твого ворога! Серед тебе Господь,
царь Ізраїлів, — уже ти не бу́деш боятися зла!
16 Того дня буде сказане Єрусалимові: „Не
бійся!“Сіонові: „Нехай не опу́стяться руки твої!“
17 Господь, Бог твій, серед тебе, — Ве́лет спасе́!
Він у радості буде втіша́тись тобою, обно́вить
любов Свою, зо співом втіша́тися буде тобою! 18
Тих, що сумують за святами, Я позбира́ю, — від
тебе вони, тягаре́м над ними був сором. 19 Ось Я
вчиню́ зо всіма́ мучи́телями твоїми кінець того
ча́су, і спасу́ кульга́ве, і позбираю розі́гнане, і
зроблю́ їх хвало́ю та йме́нням у ці́лому Кра́ї
їхнього со́рому. 20 Того ча́су спрова́джу Я вас,
і того ча́су Я вас позбираю, бо на йме́ння й
на славу віддам вас поміж усіх наро́дів землі,
коли долю верну́ вам на ваших оча́х, промовляє
Госпо́дь“.

Огій

1 Другого року царя Да́рія, шостого місяця,
першого дня місяця, було́ Господнє слово
через пророка Огі́я до Зорова́веля, Шеалтіїлового
сина, Юдиного намі́сника, та до Ісуса,
Єгосада́кового сина, великого священика,
кажучи: **2** „Так говорить Госпо́дь Сава́от,
промовляючи: Наро́д цей говорить: Не прийшов
тепер час дому Господнього, щоб бути
збудо́ваним!“ **3** І було Господнє слово через
пророка Огі́я, говорячи: **4** „Чи час вам сидіти по
ваших дома́х, покритих ка́флями, хоч дім цей
збу́рений? **5** А тепер отак промовляє Госпо́дь
Сава́от: Зверніть ваше серце до ваших доро́г!
6 Багато ви сієте, та збираєте мало, їсте, —
та не наси́чуєтеся, п'єте — та не напива́єтеся,
зодяга́єтеся — та не тепло вам, а той, хто
заробляє, заробляє для діря́вого гаманця́. **7**
Так говорить Господь Сава́от: Зверніть ваше
серце до ваших доро́г! **8** Виходьте на го́ру, і
спроваджуйте дерево, і храм цей будуйте, — і в
ньому знайду́ Я вподо́бу, та буду шано́ваний,
каже Господь. **9** Звертаєтесь до числе́нного,
та виходить ось мало, і що прино́сите в дім,
то розвіюю те. Защо? питає Господь Саваот.
— За храм Мій, що збу́рений він, а ви кожен
женете до дому свого. **10** Тому́ то над вами
затрималось небо давати росу́, а земля урожай
свій заде́ржала. **11** І Я кликав посу́ху на край,
і на го́ри, і на збіжжя, і на сік виноградний, і
на молоду́ оливку, і на те, що земля видає, і
на люди́ну, і на худобу, і на всю працю рук“.
12 І Зорова́вель, син Шалтіелів, та Ісус, син
Єгосадака, великого священика, та вся решта
наро́ду послухалися голосу Господа, Бога свого,
і слів пророка Огі́я, як послав його Господь, їхній
Бог. І боявся наро́д лиця Господнього. **13** І сказав
Огі́й, посол Господній, від Господа посланий до
наро́ду, говорячи: „Я з вами, говорить Госпо́дь!“
14 І збудив Господь духа Зорова́веля, сина
Шалтіїлового, намісника Юдиного, і духа Ісуса,
сина Єгосадака, великого священика, і духа всієї
решти наро́ду, і вони поприхо́дили, і зробили
роботу в домі Господа Саваота, їхнього Бога, **15**
двадцятого й четвертого дня шостого місяця,
другого року царя Да́рія.

2 Сьомого місяця, двадцятого й першого дня
місяця було слово Господнє через пророка
Огія таке: **2** „Скажи но до Зорова́веля, сина
Шалтіїлового, намісника Юдиного, і до Ісуса,
сина Єгосадакового, великого священика, та
до решти наро́ду, говорячи. **3** Хто серед вас
позостався, що бачив цей дім у першій його
славі? А яким ви бачите його тепер? Чи ж не
є він супроти того, як ніщо́ в ваших оча́х? **4**
А тепер будь му́жній, Зорова́велю, говорить
Госпо́дь, і зміцнися, Ісусе, сину Єгосадаків,
священику великий, і зміцнися, ввесь наро́де
землі, говорить Госпо́дь, і робіть, бо Я з вами,
говорить Господь Сава́от. **5** Сло́ва, якими Я склав
з вами заповіта, коли ви вихо́дили з Єгипту,
а дух Мій пробува́є серед вас, не бійтеся! **6**
Бо так промовляє Господь Сава́от: Ще раз, —
а станеться це незаба́ром, — і Я затрясу́ небо
та землю, і море та суході́л! **7** І затрясу́ всіма́
наро́дами, і при́йдуть кошто́вності всіх наро́дів,
і напо́вню цей дім славою, говорить Госпо́дь
Сава́от. **8** Моє срі́бло й Моє золото, говорить
Господь Саваот. **9** Більша буде слава цього
останнього дому від першого, говорить Господь
Саваот, і на цьому місці Я дам мир, говорить
Госпо́дь Саваот“. **10** Двадцятого й четвертого
дня, дев'ятого місяця, другого року Да́рія було́
слово Господнє через пророка Огі́я таке: **11** „Так
говорить Госпо́дь Сава́от: Запитай но священиків
про Зако́на, гово́рячи: **12** Ось несе хтось освячене
м'ясо в полі́ своєї оде́жі, і доторкне́ться поло́ю
своєю до хліба, чи до потра́ви, чи до вина, чи
до оливи, чи до якої пожи́ви, — чи стане те
освя́ченим? І священики відповіли́ та й сказали:
„Ні!“ **13** Тоді Огі́й сказав: Якщо б нечистий через
мертвого доторкну́вся до всього цього, чи стане
воно нечистим? І відповіли священики та й
сказали: „Стане нечистим!“ **14** І відповів Огій
та й сказав: „Отакий наро́д цей, і такий цей
люд перед Моїм лицем, — говорить Госпо́дь,
— і такий усякий чин їхніх рук, і що вони
складають там, — нечисте воно! **15** А тепер
зверніть но своє серце на час від цього дня й
далі, ще по́ки не був покла́дений камінь до
каменя в Господньому храмі. **16** Відко́ли то
було, що прихо́див бувало до копи́ці набирати
двадцять мір, а було тільки десять, прихо́див до
чави́ла набрати п'ятдесят мір, а було двадцять.
17 Бив Я вас посу́хою й зеленя́чкого та гра́дом,
усі чи́ни ваших рук, та не кли́кали ви до Мене,
говорить Госпо́дь. **18** Зверніть ваші серця́ на
час від цього дня й далі, від дня двадцятого й
четвертого, дев'ятого місяця, від того дня, коли
був засно́ваний Господній храм, зверніть ваше
серце на це. **19** Чи є ще насіння в комо́рі? Бо ще
виноград, і фіґове дерево, і дерево грана́тове, і
дерево оли́вкове, — ніщо не прино́сило пло́ду.
Від цього дня Я поблагословлю́ їх“. **20** І було́
слово Господнє до Огі́я вдруге двадцятого й
четвертого дня того ж місяця таке: **21** Скажи
Зорова́велю, намісникові Юдиному, говорячи:
Я затрясу́ небо та землю, **22** і поперевертáю

тро́ни царств, і повигу́блюю силу поганських
царств, і поперевертáю колесни́ці та тих, хто
їздить у них, і попáдають коні та їхні верхівці̂,
один мечем о́дного. **23** Того дня, — говорить
Госпо́дь Саваóт, — візьму́ Я тебе, Зоровáвелю,
сину Шеалтіїлів, Мій рáбе, — говорить Господь,
— і покладу́ тебе, немов ту печáтку, бо Я тебе
вибрав, говорить Госпо́дь Саваóт“.

Захарія

1 Восьмого місяця другого року Да́рія було́
Господнє слово до пророка Заха́рія, сина
Берехії, сина Іддового, таке: **2** „Розгні́вався
Господь на батьків ваших палю́чим гнівом.
3 І скажи їм: Так говорить Госпо́дь Сава́от:
Верні́ться до Мене, — говорить Господь Саваот,
— і верну́ся до вас, говорить Господь Саваот. **4**
Не будьте, як ваші батьки́, що до них кли́кали
стародавні пророки, говорячи: Так говорить
Господь Саваот: Верніться з доріг ваших злих
і з чи́нів ваших лихих! Та не слуха́ли ви й не
прислуха́лись до Мене, говорить Господь. **5** Де
вони, батьки ваші? А пророки — чи ж наві́ки
живуть? **6** Та слова́ Мої й постано́ви Мої, що Я
наказа́в рабам Моїм пророкам, чи ж не досягли́
вони до ваших батькі́в? І вернулись вони та й
сказали: Як заду́мав Господь Саваот зробити нам
за нашими дорогами й за нашими чинами, так
зробив Він із нами“. **7** Двадцятого й четвертого
дня, одина́дцятого місяця, — це місяць шеват,
— за другого року Да́рія було слово Господнє
до пророка Заха́рія, сина Берехії сина Іддового,
таке: **8** „Бачив я цієї но́чі, аж ось на черво́ному
коні їде муж, і він стоїть між ми́ртами, що в
глибині, а за ним ко́ні черво́ні, руді́ та білі. **9**
І сказав я: „Що́ це, мій пане?“І відказав мені
той ангол, що говорив зо мною: „Я тобі покажу́,
що́ це таке“. **10** І відповів той муж, що стояв
між ми́ртами, та й сказав: „Це ті, що Господь
їх послав обійти́ землю“. **11** І відповіли́ вони
Господньому анголові, що стояв між ми́ртами,
та й сказали: „Перейшли ми землю, і ось уся
земля сидить спокі́йно“. **12** І відповів ангол
Господній та й сказав: „Го́споди Сава́те, аж
до́ки Ти не змилосе́рдишся над Єрусалимом та
над Юдиними міста́ми, на які Ти гніваєшся оце
сімдеся́т літ?“ **13** І відповів Господь анголові, що
говорив зо мною, слова́ добрі, слова́ вті́шливі.
14 І сказав до мене той ангол, що говорив зо
мною: „Клич, говорячи: Так говорить Господь
Саваот: Піклуюся Я про Єрусалим та про Сіон
великим піклува́нням. **15** І гнівом великим Я
гніваюся на ті спокі́йні наро́ди, на яких Я мало
гнівався, а вони допомогли́ злому. **16** Тому так
промовляє Господь: Вернуся Я до Єрусалиму
з милосердям, храм Мій буде збудо́ваний у
ньому, — говорить Госпо́дь Сава́от, — а мірни́чий
шнур буде розтя́гнений над Єрусалимом. **17** Ще
клич та й скажи: Так говорить Господь Саваот:
Знов добром перепо́вняться міста́ Мої, і Господь
ще поті́шить Сіона, і ще ви́бере Єрусалима!“ **18**
І звів я очі свої, та й побачив, аж ось чотири
ро́ги. **19** І запита́в я ангола, що говорив зо мною:
„Що́ це?“А він відказав мені: „Це ті ро́ги, що
розпоро́шили Юду й Ізраїля та Єрусалим“. **20** І
Господь показав мені чотирьох майстрів. **21** І
запитав я: „Що́ вони приходять зробити?“А Він
відказав, говорячи: „Це ті ро́ги, що розпоро́шили
Юду, так що ніхто не підвів голови́. А ці прийшли́
настраши́ти їх, щоб скинути ро́ги тих наро́дів,
що підносять ро́га проти Юдиного кра́ю, щоб
його розпоро́шити“.

2 І звів я очі свої та й побачив, аж ось муж,
а в його руці мірни́чий шнур. **2** І сказав
я: „Куди ти йдеш?“А він відказав мені: „Щоб
змі́ряти Єрусалим, щоб побачити, яка ширина́
його та яка довжина́ його“. **3** Аж ось ангол,
що говорив зо мною, виходить, а навпроти
нього виходить Ангол інший. **4** І сказав він до
нього: „Біжи, говори цьому юнако́ві, кажучи:
Невкрі́плений буде Єрусалим через многість
людей та худоби в сере́дині його. **5** А Я стану для
нього, — говорить Господь, — огняни́м муром
навко́ло, і стану славою в сере́дині його. **6**
„Горе, горе, — втікайте з північного кра́ю, —
говорить Госпо́дь, — бо на чотири небесні вітри́
розпоро́шу Я вас, промовляє Господь. **7** Горе,
— втікай до Сіону, мешка́нко дочки́ Вавило́ну!
8 Бо так промовляє Госпо́дь Сава́от: Для слави
послав Він мене до наро́дів, що вас грабува́ли,
бо хто вас дото́ркується, той дото́ркується до
зірця́ Його ока. **9** Бо ось тільки махну́ Я своєю
рукою на них, — і для їхніх рабів вони здо́биччю
стануть, і пізнаєте ви, що Господь Саваот мене
вислав. **10** Співай же та ті́шся, о до́чко Сіону, бо
ось Я прихо́джу та перебува́тиму посеред те́бе,
говорить Госпо́дь! **11** І дня то́го прилу́чаться люди
числе́нні до Господа, „і стануть наро́дом Мені, а
Я перебува́тиму посеред те́бе“, і довідаєшся, що
Господь Саваот мене вислав до тебе. **12** І Юду,
спа́док Свій, посяде Господь на святій землі, і
вибере Єрусалима Він ще! **13** Замовчи ж, всяке
тіло, перед Господнім лицем, бо Він пробуди́вся
з мешка́ння святого Свого́!“

3 І показав Він мені Ісуса, великого священика,
що стояв перед лицем Господнього ангола, а
сатана́ стояв по прави́ці його, щоб противитися
йому. **2** І сказав Господь сатані: „Господь
буде карта́ти тебе, сатано́, і буде карта́ти тебе
Господь, Який вибрав Собі Єрусалима! Чи ж він
не голове́шка, що вці́лі́ла від огню?“ **3** А Ісус
одя́гнений був у брудну́ одежу, і стояв перед
лицем ангола. **4** І він заговорив та й сказав до
тих, що стояли перед його лицем, говорячи:
„Здійміть з нього цю брудну́ оде́жу!“І сказав він
йому: „Я зняв з те́бе провину твою, і зодягну́
тебе в шати кошто́вні“. **5** І він сказав: „Нехай

покладуть чистого завóя на його гóлову!“І
поклали чистого завóя на його гóлову, і зодяглú
його в шати, а ангол Господній стояв. 6 І освíдчив
ангол Господній Ісусові, промовля́ючи: 7 Так
говорить Госпóдь Савáот: Якщо ти бýдеш ходити
Моїми дорóгами, і якщо стерегти́меш сторóжу
Мою, тоді й ти будеш судити Мій дім, і також
будеш стерегти́ Мої подвíр'я, і дам тобі ходити
поміж тими, що стоять тут. 8 Послухай но,
Ісусе, великий священику, ти та ближні твої,
що сидять перед тобою, бо вони мýжі знамéнні,
бо ось Я приведý Свого раба Пагінця́. 9 Бо оце
той камінь, що його Я поклав перед Ісусом.
На одном камені сім очéй. Ось Я ви́різблю на
ньому різьбý його, — говорить Господь Саваот,
— і відкину вину цієї землі за один день. 10 Того
дня, — говорить Господь Саваот, — ви будете
кликати один óдного під виноград і під фіґове
дерево“.

4 І вернувся той ангол, що говорив зо мною, і
збудив мене, як чоловіка, якого будять зó сну
його́. 2 І сказав він до мене: „Щó ти бачиш?“А
я відказав: „Бачу я, — ось світи́льник, увесь із
золота, і чáша на верхý його, і сім лямпад його
на ньому, і по сім рýрочок для лямпад, що на
верху його. 3 І дві оли́вки на ньому, — одна з
прави́ці чаші, а одна на ліви́ці її“. 4 І говорив я й
сказав до ангола, що говорив зо мною, кажучи:
„Щó це, мій пане?“ 5 І відповів ангол, що говорив
зо мною, та й сказав мені: „Чи ж ти не знаєш,
що це таке?“А я відказав: „Ні, пане!“ 6 І відповів
він, і сказав мені, говорячи: „Оце таке Господнє
слово до Зоровáвеля: Не силою й не міццю, але
тільки Моїм Духом, говорить Господь Саваот.
7 Хтó ти, гóро велика? Перед Зоровáвелем ти
станеш рівни́ною. І він винесе нарíжного каменя
при криках: Милість, милість йомý!“ 8 І було
мені слово Господнє таке: 9 „Зоровáвелеві рýки
заклали цей дім, і руки його ви́кінчать, і ти
пізнаєш, що Госпóдь Савáот послав мене до вас.
10 Бо хто буде погóрджувати днем малих речéй?
Але будуть тíшитися, і будуть дивитись на
теслярського виска́ в руці Зоровáвеля ті сéмеро,
— Господні очі, що ходять по всій землі“. 11 І
заговорив я та й до нього сказав: „Що це за дві
оливки правóруч свічника й лівóруч його?“ 12 І
заговорив я вдруге, та й до нього сказав: „Що це
за дві галýзки оливок, що через дві золоті рýрки
виливають з себе золото? 13 І сказав він до мене,
говорячи: „Хіба ти не знаєш, що це?“А я відказав:
„Ні, пане!“ 14 І він сказав: „Це два Помáзанці, що
стоять перед Господом всієї землі“.

5 І знóву підніс я свої очі, та й побачив, аж
ось летить звій. 2 І сказав він до мене:
„Щó ти бачиш?“А я відказав: „Я бачу летючого
звóя. Довжинá його — двадцять мірою ліктем, а
ширинá його — десять ліктів.“ 3 І сказав він мені:
„Це те прокля́ття, що виходить на поверхню
всієї землі. Бо кожен злóдій буде знищений
згідно з тим, що з цього боку звою написане,
і кожен, хто присягáє ложно, буде знищений
згідно з тим, що з того боку звою написане. 4 І
привів Я його, прокля́ття, — говорить Господь
Саваот, — і при́йде воно до дому злóдія, і до
дому того, хто ложно присягає Йменням Моїм, і
воно міцно осядеться в серéдині дому його, і
вигубить його, і дерéва його та каміння його“.
5 І вийшов той ангол, що говорив зо мною, та
й до мене сказав: „Зведи́ но свої очі й побач,
щó це вихóдить?“ 6 І сказав я: „Що це таке?“А
він відказав: „Це ефá, що виходить“. І ще він
сказав: „Це їхня подоба в усьому крáї“. 7 Аж ось
підняла́ся оли́в'яна пóкришка, а це булá одна
жінка, що сиділа посеред ефи́. 8 І він сказав: „Це
та несправедливість“. І кинув її до серéдини
ефи́, і кинув олив'я́ного куска до її отвóру. 9 І
звів я очі свої та й побачив, аж ось дві жінки
виходять, і вітер гудів в їхніх кри́лах, а їхні
кри́ла — як крила чорногýза. І підняли́ вони
ефý між землею та між небом. 10 І сказав я
до ангола, що зо мною говорив: „Куди́ вони
несуть цю ефý?“ 11 І сказав він до мене: „Щоб
збудувати їй дім у краю́ Шін'ар. А коли він буде
постáвлений, то буде поклáдена там на місці
своєму“.

6 І знóву звів я очі свої та й побачив, аж ось
чотири колесни́ці вихóдять з-між двох гір, а
ті гори — гори з міді. 2 В колесни́ці першій —
коні червоні, а в колесни́ці другій — коні чорні,
3 а в колесни́ці третій — коні білі, а в колесни́ці
четвертій — коні пасáсті, міцні́. 4 І відповів я
та й сказав до Ангола, що говорив зо мною:
„Щó це таке, мій пане?“ 5 І áнгол відповів та й
сказав до мене: „Це чотири небесні вітри́, що
вихóдять після стоя́ння перед Господом усієї
землі. 6 У котрім кóні чорні, ті виходять до
півні́чного крáю, а ті білі вийшли за ними, а
ті пасáсті вийшли до південного крáю, 7 а ті
сильні вийшли й шукали хóди, щоб перейти
по землі. І він сказав: „Ідіть, ходіть по землі!“І
ходили вони по землі. 8 І кликнув він до
мене й казав мені, говорячи: „Побач, ті, що
вийшли до півні́чного крáю, заспокóїли духа
мого в північному крáї“. 9 І булó мені слово
Господнє таке: 10 „Візьми від вигнáння, від
Хелдая, і від Товійї, і від Єдаї, і при́йдеш ти
того дня, і ввійдеш до дому Йошійї, Цефанієвого
сина, що прийшли з Вавилону. 11 І вíзьмеш

срібло та золото, і зробиш корони, і покладеш
на го́лову Ісуса, Єгосадакового сина, великого
священика. 12 І скажеш до нього, говорячи: Так
говорить Господь Сава́от, промовляючи: Оце
муж, Пагонець ім'я́ йому, і зо свого місця ви́росте
він, і збудує храма Господнього. 13 І він збудує
храма Господнього, і він буде носити вели́чність,
і сяде, і буде панувати на троні своє́му, і він
стане священиком на троні своє́му, і рада миру
буде поміж ними обома́. 14 А ті корони будуть
Хелдаєві, і Товійї, і Єдаї, і Хенові, сину Цефанії,
на пам'ятку в храмі Господньому. 15 І далекі
при́йдуть, і побудують у храмі Господньому, і ви
пізнаєте, що Господь Саваот послав мене до вас.
І це станеться, якщо ви конче будете слухати
голосу Господа, вашого Бога!“

7 І сталося, у четвертому році царя Да́рія було
Господнє слово до Заха́рія четвертого дня
дев'ятого місяця, кіслева. 2 І послав Бет-Ел
Сар'ецера й Реґем-Ме́леха та людей його, щоб
Господа вблага́ти, 3 щоб сказати священикам, які
в домі Господа Саваота, та пророкам, говорячи:
„Чи я маю плакати п'ятого місяця та по́стити,
як я робив це багато ро́ків?“ 4 І було́ слово
Господа Саваота таке: 5 „Говори до всього
наро́ду землі й до священиків, кажучи: Якщо
ви по́стили та лементува́ли п'ятого й сьомого
місяця, і то сімдеся́т років чи то ви по́стили для
Мене? 6 А коли ви їсте та коли ви п'єте́, чи ж
то не собі ви їсте й не собі ви п'єте́? 7 Чи ж
це не ті слова́, які Господь виголо́шував через
да́вніх пророків, коли Єрусалим був насе́лений
та спокійний, і його міста́ навколо нього, і
пі́вдень, і рівни́на були насе́лені?“ 8 І було до
Заха́рія слово Господнє таке: 9 „Так говорить
Господь Саваот, промовляючи: „Судіть суд по
правді, і чиніть один о́дному милосердя та
милість. 10 А вдови́ й сироти́, чужи́нця та
вбогого не гнобі́ть, і не ду́майте зла один о́дному
в серці своєму!“ 11 Та вони не хотіли слу́хати, і
відверну́ли своє раме́но від Мене, а ву́ха свої
вчинили тяжки́ми, щоб не слу́хати, 12 і серце
своє зробили кре́менем, щоб не слу́хати Зако́ну,
та тих слів, що послав Господь Саваот Своїм
Духом через давніх пророків. І був великий гнів
від Господа Саваота. 13 „І сталося, як Я кликав,
то вони не слу́халися, так вони будуть кликати,
та не буду Я слухати, каже Господь Сава́от. 14 І
розвіяв Я їх по всіх наро́дах, які не знали їх, а
край був спусто́шений по них, так що не було́
такого, хто б перехо́див чи верта́вся, і вони
зробили улю́блений край спусто́шенням“.

8 І було мені слово Господнє таке: 2 „Так
говорить Господь Саваот: За́здрю Я за Сіон
великою за́здрістю, і великою ревністю Я за́здрю
за нього. 3 Так говорить Господь: Вернуся Я до
Сіону, і буду пробува́ти в сере́дині Єрусалиму,
і буде зватися Єрусалим „Містом Правди“, а
гора Господа Саваота — „горою святою“. 4 Так
говорить Госпо́дь Сава́от: Ще бу́дуть сидіти на
єрусалимських майда́нах діди́ та баби́, і кожен
з па́лицею в своїй руці через довгий вік. 5 А
міські́ майда́ни будуть перепо́внені хло́пцями
та дівча́тами, що будуть ба́витися на майда́нах
його. 6 Так говорить Господь Саваот: Коли дивне
це в оча́х останку наро́ду цього́ за цих днів,
чи ж воно буде дивне в оча́х Моїх? промовляє
Госпо́дь Сава́от. 7 Так говорить Господь Саваот:
Ото Я спасу́ Свій наро́д із схі́днього кра́ю та
з кра́ю за́ходу сонця. 8 І спрова́джу Я їх, і
вони будуть пробува́ти в сере́дині Єрусалиму,
і стануть наро́дом Моїм, а Я стану їм Богом у
правді та в праведності. 9 Так говорить Госпо́дь
Сава́от: Нехай стануть сильними ваші руки, ви,
що слухаєте цими днями слова́ ці з уст пророків,
що були в день закла́дин дому Господа Саваота,
храму, щоб був побудо́ваний. 10 Бо перед
цими днями не було́ нагоро́ди для люди́ни, ані
нагоро́ди для худоби, і для того, хто вихо́див, і
для того, хто вхо́див не було́ споко́ю від ворога,
і пускав Я всіх людей одно́го проти о́дного. 11
Тому́ Я тепер для останку оцьо́го наро́ду не бу́ду
такий, як за тих давніх днів, промовляє Господь
Саваот. 12 Бо буде насіння миру: виноград дасть
свій плід, а земля урожай свій подасть, а небо
дасть ро́су свою, і вчиню Я, що решта оцьо́го
наро́ду це все посяде. 13 І станеться, як були
ви проклятттям серед наро́дів, доме Юдин та
доме Ізраїлів, так Я вас спасу́, і ви станете
благослове́нням. Не бійтесь, — хай зміцні́ють
ваші ру́ки! 14 Бо так промовляє Госпо́дь Сава́от:
Як Я ду́мав зробити вам зле, коли ваші батьки
прогнівля́ли Мене, — промовляє Господь Саваот,
— і не жа́лував Я, 15 так зно́ву заду́мав Я
днями оци́ми вчинити добро Єрусалимові та
Юдиному до́мові. Не бійтесь! 16 Оце речі, які
бу́дете робити: Говоріть правду один о́дному,
правду та суд миру судіть у ваших брамах.
17 І не ду́майте зла в своїм серці один проти
о́дного, і не любіть неправдивої прися́ги, бо це
все оте, що знена́видив Я, промовляє Господь.“
18 І було мені слово Господнє таке: 19 „Так
говорить Господь Саваот: Піст четвертого, і
піст п'ятого, і піст сьомого, і піст десятого
місяця стане для Юдиного дому на радість
і на втіху, та на веселі свя́та, але правду та
мир любіте! 20 Так говорить Господь Саваот:
Ще при́йдуть наро́ди та мешканці числе́нних
міст. 21 І при́йдуть ме́шканці одного міста

до другого, кажучи: Ходімо, ходімо вблага́ти
Господа, шукати Господа Саваота! Піду́ також
я. 22 І поприхо́дять числе́нні наро́ди та сильні
люди шукати Господа Саваота в Єрусалимі, і
блага́ти Господа. 23 Так говорить Господь Саваот:
І станеться тими днями, що схо́плять десять
мужів з усіх язи́ків тих наро́дів, і схо́плять за
по́лу юдея, говорячи: Ходімо з вами, бо ми чули:
Бог з вами!“

9 „Пророцтво Господнього сло́ва на землю
Хадра́х та Дама́ск, місця спочинку його, бо
око Господнє на Ара́м та на всі Ізраїлеві племе́на,
2 а також на Гама́т, що межує із ним, на Тир
та Сидо́н, бо він став дуже мудрий. 3 І Тир
тверди́ню собі збудував, і срібла́ нагрома́див, як
по́роху, а щи́рого золота — як багна́ на вулицях.
4 Ось Господь зробить бідним його, і на морі
поб'є його поту́гу, і він сам бу́де поже́ртий
огнем. 5 Побачить це Ашкело́н, та й злякається, і
Азза́, і ду́же настра́шиться, і Екро́н, бо надія його
засоро́миться. І згине цар із Аззи́, а Ашкело́н
не буде засе́лений. 6 І буде в Ашдо́ді сидіти
байстрю́к, і Я ви́гублю гордість филисти́млян. 7 І
ви́кину кров його з його уст, а гидо́ту його з-між
зубів його, і для нашого Бога доста́неться й він, і
він буде, як князь той у Юді, а Екро́н — як євусе́й.
8 І стану табо́ром біля Свого дому проти ві́йська,
проти того, хто перехо́дить і хто верта́ється; і
вже не пере́йде гноби́тель повз них, бо тепер
Я це бачив Своїми очи́ма. 9 Радій ве́льми, о
до́чко Сіону, веселись, до́чко Єрусалиму! Ось
Цар твій до те́бе гряде́, справедливий і повний
спасі́ння, поки́рний, і ї́де на ослі, і на молодім
віслюко́ві, сині осли́ці. 10 І ви́гублю Я колесни́ці
з Єфрема, і коня з Єрусалиму, і військо́вий лук
зни́щений буде. І наро́дам Він мир сповісти́ть, а
Його панува́ння — від моря до моря, і від Ріки́ аж
до кі́нців землі. 11 Також ти, — за кров заповіту
твого́ Я пустив твоїх в'я́знів із ями, в якій немає
води. 12 До тверди́ні верніться, о в'я́зні надії!
І сьогодні звіща́ю: Подві́йно тобі поверну́! 13
Бо Юду собі натягну́, немов лу́ка, напо́вню
Єфремом його́, і збуджу́ твоїх синів, Сіоне, на
синів твоїх, Яване, і вчиню́ Я тебе за меча́ для
лица́рства. 14 А Господь з'я́виться над ними, і
стріла́ Його ви́йде, як бли́скавка, і Господь Бог
засурми́ть у сурму́, і пі́де півде́нними бу́рями.
15 І Господь Саваот берегти́ме всіх їх, і вони
поїдя́ть та пото́пчуть каміння, що ки́дається, і
вони будуть пити та будуть шуміти, немов те
вино, і будуть повні, як ча́ша жерто́вна, неначе
ті ро́ги же́ртівника. 16 І спасе їх Господь, їхній
Бог, того дня, Свій наро́д, як ота́ру, бо вони,
як каміння корони, засяють у Кра́ї Його. 17
і що́ за добро Його бу́де, і що́ за краса́ Його!
Збіжжя помо́же рости юнака́м, а дівчатам —
вино молоде́.

10 Просіть від Господа дощу́ ча́су весняно́го
пізнього дощу́, — Господь чинить
бли́скавки, і зливни́й дощ посилає їм, кожному
траву на полі. 2 Бо говорять марно́ту домо́ві
божки́, і віщуни́ бачать лжу, і розказують сни
неправдиві, потішають марно́тою. Тому́ вони
бродять, немов та ота́ра, мандру́ють вони, бо
без па́стиря. 3 На па́стирів гнів Мій пала́є, а
козлів навіщу́, бо ста́до Своє, Юдин дім покарає
Господь Саваот, і вчинить Він їх, немов Свої́м
славним коне́м на війні. 4 З нього буде наріжник,
із нього кіло́к, з нього лук бойови́й, з нього
вийдуть керма́ничі ра́зом усі, 5 І будуть, немов
те лица́рство, що то́пче воно на війні, як болото
на вулицях, і бу́дуть вони воювати, бо з ними
Господь, і кінно́тних їздці́в засоро́млять. 6 І
вчиню́ Я лица́рським дім Юдин, а дім Йо́сипів
спасу́, і верну́ їх, бо змилосе́рдивсь над ними, і
стануть вони, ніби Я їх не кидав, Бо Я — Господь
Бог їхній, і буду Я їх вислухо́вувати. 7 І стане
лица́рським Єфрем, і звеселі́є їхнє серце, немов
від вина, а їхні сини це побачать та бу́дуть
радіти, поті́шиться серце їхнє Го́сподом. 8 Я
їм дам зна́ка та їх позбираю, бо Я ви́купив їх, і
мно́житись будуть, як мно́жились. 9 І розсію Я
їх між наро́дами, і в далеких краях вони будуть
Мене зга́дувати, і жи́тимуть з ді́тьми своїми, і
ве́рнуться. 10 І верну́ їх із кра́ю єгипетського,
і позгрома́джую їх із Ашшу́ру, і введу́ їх до
кра́ю Ґілеа́ду й Лива́ну, і мі́сця не виста́чить їм.
11 І при́йде по морі нещастя, і хвилі на морі
ударить, і повисиха́ють усі глиби́ни Ріки́, — і
буде пони́жена гордість Ашшу́ру, і від Єгипту
відійметься бе́рло. 12 І зміцню́ їх у Господі, і
Йме́нням Його вони будуть ходити, говорить
Господь!

11 Лива́не, відкрий свої двері, — і огонь пожере́
з твоїх ке́дрів! 2 Голоси, кипари́се, бо
ке́др он упав, пограбо́вані пи́шні! Голосіте,
баша́нські дуби́, бо ліс неприступний звалився!
3 Чути голос виття́ пастухів, бо го́рдощі їхні
пограбо́вані! Чути рик левчуків, бо йорда́нська
краса́ попусто́шена. 4 Так говорить Господь,
мій Бог: Паси ти отару, яка на зарі́з, 5 що
ріжуть їх їхні купці — і не винні, а їхні продавці
промовляють: Благослове́нний Господь, що я
збагатів! А їхні пастухи не помилують їх! 6 Бо Я
не помилую більше вже ме́шканців цеї землі,
промовляє Госпо́дь. І ось передам Я люди́ну,
одно́го одно́му до рук, та до рук царя їхнього,
— і землю вони потовчу́ть, і Я з їхніх рук не
врятую нико́го! 7 І пас Я отару, яка на зарі́з тим,

хто торгує отарою. І взяв Я Собі два киї, і одно́го
назвав: „Милість“, а одного назвав: „Зго́да“, і пас
Я отару. 8 І знищив Я трьох пастухів за один
місяць. І Я втратив терпіння до них, бо душа їхня
обри́дила Мене. 9 Тому́ Я сказав: Не па́стиму
вас! Та вівця́, що має померти, нехай умре, а
що має погу́блена бути — хай буде погу́блена,
а позосталі хай тіло одна однієї з'їдять! 10 І Я
взяв Свого кия „Милість“, і його поламав, щоб
зламати Свого заповіта, якого Я склав був зо
всіма́ наро́дами. 11 І він зла́маний був того дня,
і пізнали покупці̂ отари, які на Мене вважають,
що це слово Господнє. 12 І сказав Я до них: Якщо
добре це в ваших оча́х, дайте платню́ Мою, а як
ні, перестаньте! І вони Мою платню́ відва́жили
— тридцять срібняки̂в. 13 І промовив до мене
Господь: Кинь її ганчаре́ві, ту славну ціну́,
що вони оціни́ли Мене! І Я взяв оті тридцять
срібняки̂в, і те кинув до дому Господнього,
до ганчаря́. 14 І зламав Я Свого кия другого,
„Згоду“, щоб зламати брате́рство між Юдою та
між Ізраїлем. 15 І промовив до мене Господь:
Ще візьми собі знаря́ддя пастуха нерозумного.
16 Бо ось Я настановлю́ па́стиря на землі, —
він загу́блених не відві̂дає, розпоро́шеного не
буде шукати, і зла́маної не вилікує, стоячої не
годува́тиме, а м'ясо ситої їстиме, і ра́тиці їхні
поламає. 17 Горе негідному па́стиреві, який
покида́є ота́ру! Меч на раме́но його та в його
праве око: конче всохне раме́но йому, і конче
стемні̂є його́ праве око!“

12 Пророцтво Господнього слова на Ізраїля.
„Говорить Господь, що небо напну́в та
землю закла́в, і вформува́в дух людини у ну́трі
її: 2 Ось Я Єрусалим учиню́ за ке́ліха оп'яні́ння
всім наро́дам навко́ло, і на Юду також, коли
буде в обло́зі на Єрусалим. 3 І буде в той день,
Я зроблю́ Єрусалима за камінь тяжки́й всім
наро́дам: усі, хто буде його поруша́ти, будуть
конче пора́нені, і зберу́ться на нього всі наро́ди
землі. 4 Того дня, — промовляє Госпо́дь, —
уда́рю всіх ко́ней сполошенням, і шале́нством —
його верхівця́, а над Юдиним домом відкрию Я
очі Свої, і всіх ко́ней наро́дів поб'ю́ сліпото́ю.
5 І скажуть тоді князі Юдині в серці своє́му:
Моя поту́га — то ме́шканці Єрусалиму у Господі
Саваоті, їхньому Бо́зі! 6 Того дня Я вчиню́ князів
Юди, немов ту жаро́вню з огнем між дрова́ми, і
як пала́ючий смолоски́п між снопа́ми, і будуть
вони пожира́ти право́руч і ліво́руч всі довкі̂льні
наро́ди. І зно́ву ося́де на місці своє́му Єрусалим,
— у Єрусалимі. 7 І Господь допоможе найперше
Юдиним наме́там, щоб не збі̂льшилась слава
Давидового дому та єрусалимського ме́шканця
понад Юду. 8 Того дня оборо́нить Госпо́дь
єрусалимського ме́шканця, — і буде того дня
той, хто спотика́ється серед них, як Давид,
а дім Давидів — як Бог, як Ангол Господній
перед ними. 9 І станеться в день той, і Я
буду шукати, щоб понищити всі ті наро́ди, що
прихо́дять на Єрусалим. 10 А на Давидів дім
та на єрусалимського ме́шканця Я виллю Духа
милости та молитви. І бу́дуть дивитись на Ме́не,
Кого проколо́ли, і бу́дуть за Ним голоси́ти, як
голо́ситься за одинце́м, і гірко заплачуть за Ним,
як плачуть за пе́рвенцем. 11 Того дня зді̂йметься
велике голосі̂ння в Єрусалимі, як голосі̂ння
Гададріммо́на в Меґіддо́нській долині. 12 І бу́де
земля голосити, кожен рід окремо: окремо рід
дому Давида, і окремо жінки́ їх, окремо рід дому
Ната́на, й окремо жінки́ їх, 13 окремо рід дому
Леві̂я, і окремо жінки́ їх, окремо рід Шім'ї, і
окремо жінки́ їх. 14 Усі роди, які позоста́ли, —
кожен рід окремо, і окремо жінки́ їх.

13 Того дня відкриється джерело́ для
Давидового дому та для єрусалимських
мешканців для жертви за гріх і за нечистоту́. 2 І
станеться в день той, говорить Госпо́дь Сава́от,
повигу́блюю йме́ння бовва́нів з землі, і не будуть
вони більше зга́дуватись, бо й пророків та духа
нечистого ви́веду Я із землі! 3 І станеться, коли
бу́де хто пророкува́ти ще, то скажуть йому його
ба́тько та мати його, що його породили: Не
будеш ти жити, бо ло́жне говориш Господнім
Ім'я́м! І зако́лють його його ба́тько та мати
його, що його породили, за те, що неправду він
пророкува́в. 4 І станеться в день той, посоро́млені
бу́дути пророки оті, кожен виді̂нням своїм, коли
пророкував він, і волосяни́ці не будуть вони
зодяга́ти, щоб обманювати. 5 І скаже він: Я не
пророк, — я люди́на, що по́рає землю, бо земля
— мій набу́ток з юна́цтва мого́. 6 А коли йому
скаже хто: „Що́ це за ра́ни на твоїх рука́х?“то
відкаже: „Побито мене в домі тих, хто коха́є
мене́“. 7 О ме́чу, збудися на Мого па́стиря та
на мужа, Мого това́риша, каже Госпо́дь Сава́от!
Удар па́стиря — і розпоро́шаться ві̂вці, і Я оберну́
на мали́х Свою ру́ку. 8 І станеться в ці̂лому кра́ї,
— говорить Госпо́дь, — дві частині в нім ви́тяті
будуть, помру́ть, а третя частина зоста́влена
буде у ньому. 9 І цю третю частину введу́ на
огонь, і очи́щу їх, як очища́ється срі̂бло, і їх
ви́пробую, як випробо́вується оте золото. Він
кли́кати буде Йме́ння Моє, і Я йому відповім і
скажу́: „Це наро́д Мій“, а він скаже: „Госпо́дь —
то мій Бог!“

14 Ось день настає́ для Го́спода, і серед те́бе
поді̂лена бу́де здо́бич. 2 І зберу́ всі народи

до Єрусалиму на бій, і буде здобу́те це місто, і
пограбо́вані бу́дуть доми́, а жінки́ побезче́щені.
І вийде півміста в поло́н на вигна́ння, а решта
наро́ду не буде погу́блена з міста. 3 І ви́йде
Госпо́дь, — і стане на прю із наро́дами цими,
як дня боротьби́ Його, за дня бо́ю. 4 І того
дня стануть ноги Його на Оли́вній горі́, що
перед Єрусалимом зо сходу, а Оли́вна гора на
свої полови́ни роздво́їться, на схід і на за́хід,
на дуже велику долину. І на пі́вніч осу́неться
половина гори, а половина її — на південь. 5 І
втікати ви бу́дете в долину Моїх гір, бо долина
гірська́ сяга́тиме по Ацал. І втікати ви бу́дете,
як утікали перед землетру́сом за днів Уззійї,
царя Юдиного. І при́йде Господь, Бог мій, і
з Ним усі святі. 6 І станеться в день той, —
світла не бу́де, і буде холод та замерза́ння. 7
І бу́де єдиний то день, Го́споду зна́ний, — то
бу́де не день, і не ніч, і буде, — на час вечора
станеться світло. 8 І станеться в день той, ви́йде
з Єрусалиму живая вода, — половина її до
схі́днього моря, а половина її до моря за́хідного.
Літом і зимою це буде. 9 І стане Госпо́дь за
царя над землею всією, — Господь буде один
того дня, і одне Йме́ння Його́. 10 Уся ця земля
стане сте́пом від Ґеви до Ріммону, на пі́вдень
Єрусалиму, який стане високим, і пробува́тиме
на місці свое́му від брами Веніями́на аж до
місця Першої брами, аж до брами Нарі́жинків, і
від башти Хананеї́ла аж до царсько́го чави́ла.
11 І ося́дуть у ньому, і закля́ття вже більше
не бу́де, і безпечно сидітиме Єрусалим. 12 А
оце буде поразка, що нею пора́зить Господь всі
наро́ди, хто пі́де війною на Єрусали́м: згниє
тіло його́, хоч він на нога́х своїх бу́де стояти, і
очі йому погниють в своїх я́мках, і язик його
погниє в своїх у́стах. 13 І станеться в день
той, між ними настане велике збенте́ження,
— і схо́пить один руку о́дного, і підійметься
рука його понад руку свого бли́жнього. 14
І навіть Юда воюватиме в Єрусалимі, і буде
згрома́джений маєток всіх навкі́льних наро́дів,
золото й срі́бло та о́діж, дуже багато. 15 І буде
така са́ма пора́зка на коня́, мула, верблю́да й
осла́, та на всяку худо́бу, що буде в табо́рах у них,
як пора́зка оця́. 16 І станеться, що позосталі з
усіх тих наро́дів, що прихо́дили на Єрусалим, то
бу́дуть прихо́дити з року на рік, щоб вклоня́тись
Цареві, Го́споду Сава́оту, і щоб святкува́ти свято
Ку́чок. 17 І станеться, хто від зе́мних племе́н до
Єрусалиму не при́йде, щоб вклонятись Царе́ві,
Господу Саваоту, то не буде дощу́ в них. 18
А я́кщо не при́йде племе́но єгипетське, і не
ввійде всере́дину, то буде на них та пора́зка,
якою наро́ди ударить Госпо́дь, хто святкува́ти
свято Ку́чок не при́йде. 19 Оце гріх Єгиптові
бу́де, і гріх всім народам, хто святкува́ти свято
Ку́чок не при́йде. 20 Буде того́ дня на кі́нських
дзвінка́х: Святе Господе́ві, і будуть горня́та в
Господньому домі, немов ті кропи́льниці перед
жертівником. 21 І буде усяке горня́ в Єрусалимі
та в Юді святістю для Господа Саваота, і будуть
прихо́дити всі, хто жертву прино́сить, і будуть
з них брати й вари́тимуть в них. І того́ дня не
буде вже більше купця́ в домі Го́спода Сава́ота.

Малахії

1 Пророцтво Господнього слова до Ізраїля через
Малахі̂ю. **2** „Я вас полюбив, — говорить
Госпо́дь, — а ви кажете: „Як Ти нас полюбив?“Чи
ж не брат Іса́в Якову? каже Госпо́дь, а Я Якова був
полюбив, **3** а Іса́ва знена́видів, і зробив його гори
спусто́шенням, а спа́док його — для шака́лів
пустині. **4** Коли скаже Едо́м: „Ми зруйно́вані, та
зно́ву збуду́ємо руїни“, то так промовляє Госпо́дь
Сава́от: Вони побуду́ють, а Я розвалю́! І звати їх
будуть: Країна безбо́жности, і наро́д, на якого
навіки розгні̂вавсь Господь! **5** І ваші очі побачать
оце, і ви скажете: Стане великий Госпо́дь понад
границю Ізраїлеву! **6** Шанує син ба́тька, а раб
— свого пана; та якщо Я вам ба́тько, де пошана
Моя? А якщо Я вам пан, де страх передо Мною?
говорить Господь Сава́от вам, священики, що
пого́рджуєте Моїм Іме́нням та й кажете: „Чим
ми погорди́ли Йме́нням Твоїм?“ **7** На же́ртівник
Мій ви прино́сите хліб занечи́щений і кажете:
„Чим Тебе ми знева́жили?“Тим, що кажете ви:
„Трапе́за Господня — вона пого́рджена!“ **8** І
коли ви прино́сите в жертву сліпе́, це не зле?
І як кульга́ве та хворе прино́сите, чи ж це не
зле? Принеси но поді̂бне своє́му намі̂сникові,
чи тебе він вподо́бає, чи піді̂йме обличчя твоє?
промовляє Госпо́дь Сава́от. **9** А тепер ублага́йте
ви Боже лице, і хай стане для нас милости́вим, з
ваших рук це було́, то хіба кому з вас Він обличчя
піді̂йме? говорить Господь Саваот. **10** Нехай хто
серед вас замкне двері святині, і не бу́де нада́рмо
освічувати Мого же́ртівника! Я не маю вподо́би
до вас, говорить Господь Сава́от, і з ваших рук не
вподо́баю да́ру! **11** Бо від сходу сонця й аж по за́хід
його́ звеличи́ться Йме́ння Моє між наро́дами,
і ка́диться в кожному місці для Ймення Мого
дар чистий, бо звели́читься Ймення Моє між
наро́дами, каже Госпо́дь Сава́от. **12** Ви ж Його
зневажа́єте, ка́жучи: „Трапе́за Господня — вона
занечи́щена, й дохід її, обри́джена страва її“.
13 І до того говорите: „Ось стільки пра́ці!“і
ним нехтуєте, — говорить Госпо́дь Сава́от, —
і прино́сите кра́дене, і кульга́ве та хворе, і
таку жертву хлібну прино́сите. Чи буде воно
Мені миле з рук ваших? говорить Госпо́дь. **14** І
проклятий обма́нець, що в ста́ді його є саме́ць, а
він обіцяє та в жертву дає Господе́ві зіпсуте, А
Я Цар великий, — говорить Госпо́дь, — і серед
наро́дів грізне́ Моє Ймення!

2 А тепер до вас за́повідь цяя, священики! **2**
Якщо ви не послу́хаєтесь, і не покладе́те на
серце собі, щоб Іме́нню Моєму давати хвалу́,
— говорить Госпо́дь Сава́от, — то пошлю Я
прокля́ття на вас, і прокляну́ благословення
ваші, і вже проклина́ю, бо ви не бере́те до серця
цього́! **3** Ось Я обітну́ вам раме́но, і розпоро́шу
нечистість на ваших обли́ччях, нечистість свят
ваших, і до неї вас ви́несуть. **4** І пізнаєте ви, що
Я заповідь вам цю послав, щоб був заповіт Мій з
Леві̂єм, каже Госпо́дь Сава́от. **5** Заповіт Мій з
ним був для життя та для миру, і Я дав йому
страх, і він налякався Мене, та боя́всь перед
Іме́нням Моїм. **6** Закон правди в уста́х його
був, і не знайшла́сь на губа́х його кривда, — у
мирі й просто́ті ходив він зо Мною, і багато-
кого́ відверну́в від вини. **7** Бо у́ста священикові
знання́ стережу́ть та Зако́на шукають із уст його,
бо він ангол Господа Саваота. **8** А ви відхили́лись
з дороги, вчини́ли таке, що багато спіткну́лись в
Зако́ні, Леві̂євого заповіта пони́щили, говорить
Госпо́дь Сава́от. **9** Тому́ то і Я вас зробив
пого́рджуваними й низьки́ми для всього наро́ду,
бо не стереже́те доріг Моїх ви, та не безсторо́нні
в Зако́ні. **10** Чи Оте́ць нам усім не оди́н? Хіба
Бог не один нас створи́в? Чому́ ж один о́дного
зраджуємо ми, щоб нам зневажа́ти запові̂т
батькі̂в наших? **11** Зраджує Юда, і робиться
не́чисть серед Ізраїля та в Єрусалимі, — бо Юда
зневажив святиню Господню, яку покохав був,
і дочку бога чужого за жінку узя́в. **12** Нехай
Господь ви́губить кожного, хто́ таке робить,
того, хто чува́є та відповідає з наме́тів Якова, і
хто да́р прино́сить Господу Саваоту. **13** І робите й
друге таке: Господнього же́ртівника ви слізьми́
покриваєте, плаче́м та стогна́нням, бо до да́рів
уже Він не зве́рнеться більше, і милої жертви
з рук ваших не ві̂зьме. **14** А ви ще й говорите:
„За́що?“— За те, що засві̂дчив Господь між тобою
й жоною юна́цтва твого́, якій ти невірність
вчинив, а вона ж твоя по́друга, і дружи́на умо́ви
твоєї! **15** Хіба Бог не один нас учинив? І за́лишок
духу — Його́. А що цей один? Насіння від Бога
шукав. Тому́ свого духа пильну́йте, і дружи́ну
юна́цтва свойо́го не зраджуйте! **16** Бо нена́виджу
ро́звід, — говорить Госпо́дь, Бог Ізраїлів, — і
того, хто вкриває наси́льством одежу свою,
промовляє Госпо́дь Сава́от. Тому́ свого духа
пильнуйте, — і не зраджу́йте! **17** Словами своїми
ви мучите Господа, та й пита́єте ще: „Чим ми
мучимо?“— Гово́ренням вашим: „Кожен, хто
чинить ли́хе, той добрий у Господніх оча́х, і Він у
них уподо́бання має“, або: „Де Бог правосу́ддя?“

3 Ось Я посилаю Свого ангола, і він перед
обличчям Моїм приготу́є доро́гу. І на́гло
прибу́де до храму Свого Госпо́дь, Якого шукаєте
ви, і Ангол запові̂ту, Якого жада́єте. Ось іде Він,
говорить Господь Саваот! **2** І хто ви́терпить день
Його прибуття́, і хто всто́їть, коли Він з'я́виться?

Бо Він, як огонь той у золотаря́, і як у пра́льників
луг. 3 І Він сяде топи́ти та чи́стити срі̂бло, і
очи́стить синів Леві̂я, і їх перечи́стить, як золото
й срі̂бло, і будуть для Господа жертву прино́сити
в правді. 4 Тоді бу́де дар Юди та Єрусалиму
прие́мний для Господа, як за днів вікові̂чних
і за років старода́вніх. 5 І прибу́ду до вас Я на
суд, і буду сві̂дком швидки́м проти чарівників,
і на перелю́бників, і проти тих, хто прися́гу
складає на лжу, і проти тих, хто запла́тою
на́ймита тисне, вдову́ й сироту́, хто відхилює
право чужи́нця, Мене ж не боїться, говорить
Госпо́дь Сава́от. 6 Бо Я, Господь, не змі̂нююся,
тому ви, сини Яковові, не будете зни́щені. 7 Від
уста́в Моїх ви відступили́ з днів ваших батькі̂в, і
їх не стерегли́. Верніться ж до Мене, і верну́сь Я
до вас! промовляє Господь Сава́от. Та говорите
ви: „У чо́му пове́рнемось?“ 8 Чи Бога люди́на
обманить? Мене ж ви обма́нюєте, ще й говорите:
„Чи́м ми Тебе обмани́ли?“— Десяти́ною та
прино́сами! 9 Прокля́ттям ви про́кляті, а Мене
обмани́ли, о люду ти ввесь! 10 Принесіть же ви
всю десяти́ну до дому скарбни́ці, щоб стра́ва
була́ в Моїм храмі, і тим Мене ви́пробуйте, —
промовляє Господь Саваот: чи небесних отво́рів
вам не відчиню́, та не ви́ллю вам благослове́ння
аж на́дмір? 11 І ради вас насварю́ Я все те, що
жере́, і воно не пони́щить вам зе́много пло́ду,
і не заб'є винограду вам на по́лі, говорить
Господь Саваот. 12 І будуть всі люди вважати
вас блаже́нними, бо бу́дете ви любим кра́єм,
говорить Господь Саваот. 13 Жорстокі ваші
слова́ проти Мене, — говорить Госпо́дь, — а ви
кажете: „Що́ ми на Тебе сказали?“ 14 Ви кажете:
„Ма́рність служити для Бога! І що за ко́ристь,
що ми стереже́мо Його службу, та ходимо в
жало́бі перед лицем Господа Саваота? 15 А
тепер ми вважаємо пи́шних щасли́вими, і ті, хто
вчиня́є безбожне, буду́ються та випробо́вують
Бога, і втікають“. 16 Змовлялись тоді один з
о́дним і ті, хто стра́х перед Го́сподом має, — і
прислу́хавсь Господь, і почув, і перед обличчям
Його була пи́сана па́м'ятна книга про тих, хто
стра́х перед Го́сподом має, і хто поважає Йме́ння
Його. 17 І бу́дуть Мені вони вла́сністю, — каже
Господь Сава́от, — на той день, що вчиню́, і
змилосе́рджусь над ними, як змилосе́рджується
чоловік над синами своїми, що служать йому.
18 І ви зно́ву побачите різницю́ між пра́ведним
та нечести́вим, між тим, хто Бо́гові служить, та
тим, хто не служить Йому́.

4 Бо ось наступає той день, що пала́є, як піч,
і стануть всі пи́шні та кожен, хто чинить
безбо́жне, соломою, — і спа́лить їх день той,
який наступа́є, говорить Госпо́дь Сава́от, Який
не позоста́вить їм ко́реня, ані галу́зки. 2 А для
вас, хто Йме́ння Мойо́го боїться, зійде Сонце
Праведности та лікува́ння в промінях Його, — і
ви ви́йдете та поскака́єте, мов ті си́ті теля́та!
3 І безбожних топтати ви будете, бо стануть
за по́піл вони під п'ята́ми ніг ваших у той
день, що його Я вчиню́, промовляє Госпо́дь
Сава́от. 4 Згадайте Зако́на Мойсея, Мого раба́,
що йому́ наказав на Хори́ві уста́ви й права́ щодо
всього Ізраїля. 5 Ось Я пошлю́ вам пророка Іллю́,
перше ніж день Госпо́дній наста́не, великий й
страшни́й! 6 І приве́рне він серце батькі̂в до
сині̂в, і серце сині̂вське до їхніх батькі̂в, щоб Я
не прийшов, і не вра́зив цей край прокля́ттям!

НОВИЙ ЗАВІТ

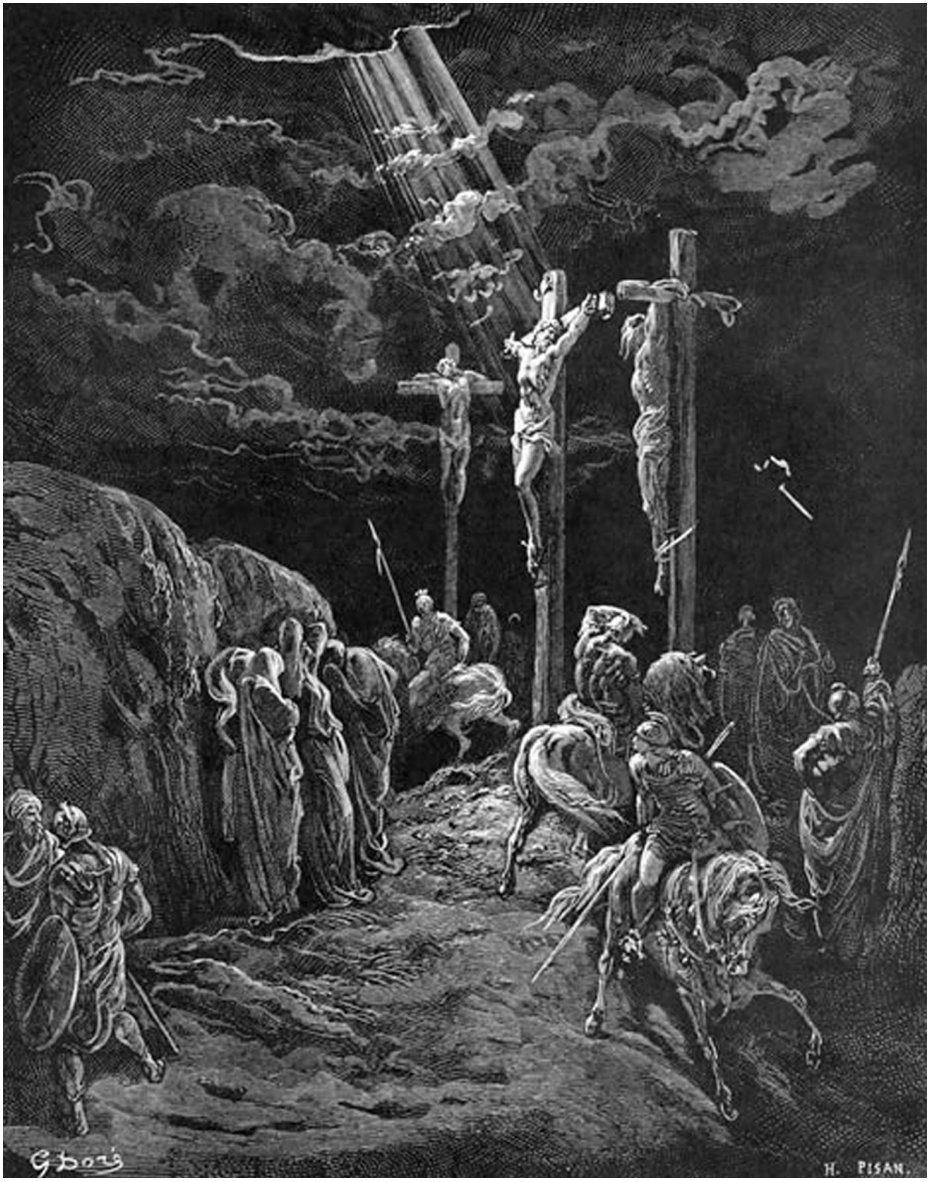

Ісус же промовив: „Отче, відпусти їм, — бо не знають, що чинять вони!“
А як Його одіж ділили, то кидали жéреба.
Від Луки 23:34

Від Матвія

1 Книга родово́ду Ісуса Христа, Сина
Давидового, Сина Авраамового: **2** Авраа́м
породив Ісака, а Ісак породив Якова, а Яків
породив Юду й братів його. **3** Юда ж породив
Фаре́са та За́ру від Тама́ри. Фаре́с же породив
Есро́ма, а Есро́м породив Арама. **4** А Ара́м
породив Амінадава, Амінада́в же породив
Наассона, а Наассо́н породив Салмона. **5** Салмо́н
же породив Воо́за від Раха́ви, а Воо́з породив
Йовіда від Рути, Йовід же породив Єссея. **6** А
Єссе́й породив царя Давида, Давид же породив
Соломона від Урі̂євої. **7** Соломо́н же породив
Ровоама, а Ровоа́м породив Авію, а Ави̂я породив
Асафа. **8** Аса́ф же породив Йосафата, а Йосафа́т
породив Йорама, Йора́м же породив Озію. **9**
Озі̂я ж породив Йоатама, а Йоата́м породив
Ахаза, Аха́з же породив Єзекію. **10** А Єзекі̂я
породив Манасію, Манасі̂я ж породив Амоса,
а Амо́с породив Йосію. **11** Йосі̂я ж породив
Йояки́ма, Йояки́м породи́в Єхонію й братів
його за вавилонського пересе́лення. **12** А по
вавилонськім пересе́ленні Єхо́нія породив
Салатіїля, а Салатіїль породив Зорова́вела. **13**
Зорова́вель же породив Авіюда, а Авію́д породив
Еліякима, а Еліяки́м породив Азора. **14** Азо́р
же породив Садока, а Садо́к породив Ахіма,
а Ахі̂м породив Еліюда. **15** Елію́д же породив
Елеазара, а Елеаза́р породив Маттана, а Матта́н
породив Якова. **16** А Яків породив Йо́сипа, мужа
Марі̂ї, що з неї родився Ісу́с, зва́ний Христо́с.
17 А всіх поколінь від Авраама аж до Давида
— чотирна́дцять поколінь, і від Давида аж до
вавилонського пересе́лення — чотирна́дцять
поколінь, і від вавилонського пересе́лення
до Христа — поколінь чотирна́дцять. **18**
Наро́дження ж Ісуса Христа сталося так. Коли
Його матір Марію заручено з Йо́сипом, то перш,
ніж зійшлися вони, ви́явилося, що вона має в
утро́бі від Духа Святого. **19** А Йо́сип, муж її,
бувши праведний, і не бажавши осла́вити її,
хотів тайкома́ відпустити її. **20** Коли ж він те
поду́мав, ось з'явивсь йому а́нгол Господній
у сні, промовляючи: „Йо́сипе, сину Давидів,
не бійся прийняти Марію, дружи́ну свою, бо
зача́те в ній — то від Духа Святого. **21** І вона
вродить Сина, ти ж даси Йому йме́ння Ісус, бо
спасе Він людей Своїх від їхніх гріхів. **22** А все
оце сталось, щоб збуло́ся ска́зане пророком від
Господа, який провіщає: **23** „Ось діва в утробі
зачне́, і Сина породить, і назвуть Йому Йме́ння
Еммануїл“, що в перекладі є: З нами Бог“. **24**
Як прокинувся ж Йо́сип зо сну, то зробив, як
звелів йому ангол Господній, — і прийняв він
дружи́ну свою. **25** І не знав він її, аж Сина свого
первородженого вона породила, а він дав Йому
йме́ння Ісу́с.

2 Коли ж народився Ісус у Вифлеємі Юдейськім,
за днів царя І́рода, то ось мудреці прибули́ до
Єрусалиму зо сходу, **2** і питали: „Де́ наро́джений
Цар Юдейський? Бо на сході ми бачили зо́рю
Його́, і прибули́ поклонитись Йому“. **3** І, як
зачув це цар І́род, занепоко́ївся, і з ним увесь
Єрусалим. **4** І, зібравши всіх первосвящеників і
книжників лю́дських, він випитував у них, де́
має Христос народитись? **5** Вони ж відказали
йому́: „У Вифлеємі Юдейськім, бо в пророка
написано так: **6** „І ти, Вифлеє́ме, земле Юдина, не
менший нічим між осадами Юдиними, бо з тебе
з'я́виться Вождь, що буде Ви́н па́сти наро́д Мій
ізраїльський“. **7** Тоді Ірод покликав таємно отих
мудреців, і докладно випи́тував їх про час, коли
з'явилась зоря́. **8** І він відіслав їх до Вифлеєму,
говорячи: „Ідіть, і пильно розвідайтеся про
Дитя́тко; а як зна́йдете, сповістіть мене, щоб і я
міг піти й поклонитись Йому́“. **9** Вони ж царя
вислухали й відійшли. І ось зоря́, що на сході
вони її бачили, ішла перед ними, аж прийшла й
стала зве́рху, де Дитя́тко було́. **10** А бачивши
зо́рю, вони надзвичайно зраділи. **11** І, ввійшовши
до дому, знайшли там Дитятко з Марією, Його
матір'ю. І вони впали ницьма, і вклонились
Йому́. І, відчини́вши скарбниці свої, піднесли
Йому свої да́ри: золото, ладан та смирну. **12** А
вві сні остережені, щоб не верта́тись до Ірода,
відійшли вони іншим шляхо́м до своєї землі.
13 Як вони ж відійшли, ось ангол Господній
з'явивсь у сні Йо́сипові та й сказав: „Уставай,
візьми Дитя́тко та матір Його, і втікай до Єгипту,
і там зоставайся, аж поки скажу́ тобі, бо Дитя́тка
шукатиме Ірод, щоб Його́ погубити“. **14** І він
устав, узяв Дитятко та матір Його вночі, та й
пішов до Єгипту. **15** І він там зоставався аж
до смерти Іродової, щоб збуло́ся сказане від
Господа пророком, який провіщає: „Із Єгипту
покликав Я Сина Свого́“. **16** Спостеріг тоді
Ірод, що ті мудреці насміялися з нього, та й
розгнівався дуже, і послав повбивати в Вифлеємі
й по всій тій околиці всіх дітей від двох років
і менше, за ча́сом, що його в мудреців він був
ви́питав. **17** Тоді спра́вдилось те, що сказав
Єремі̂я пророк, промовляючи: **18** „Чути голос
у Рамі, плач і рида́ння та голосі̂ння велике:
Рахиль плаче за ді̂тьми своїми, і не дається
розважити себе, бо нема їх “. **19** Коли ж Ірод
умер, ось ангол Господній з'явився в Єгипті вві
сні Йо́сипові, та й промовив: **20** „Уставай, візьми
Дитя́тко та матір Його́, та йди в землю Ізраїлеву,
бо вимерли ті, хто шука́в душу Дитини“. **21** І він

устав, узяв Дитя́тко та матір Його́, і прийшов у
землю Ізраїлеву. 22 Та прочувши, що царю́є в
Юдеї Архела́й, — замість Ірода, батька свого, —
побоявся піти туди він. А вві сні остере́жений,
відійшов до країв галілейських. 23 А прибувши,
оселився у місті, на ім'я́ Назаре́т, щоб збулося
пророками сказане, що Він Назаряни́н буде
зва́ний.

3 Тими ж днями прихо́дить Іван Христитель,
і проповідує в пустині юдейській, 2 та й
каже: „Покайтесь, бо набли́зилось Царство
Небесне!“ 3 Бо він той, що про нього сказав Ісая
пророк, промовляючи: „Голос того, хто кличе: В
пустині готуйте дорогу для Господа, рівняйте
стежки Йому́!“ 4 Сам же Іван мав одежу собі з
верблю́жого во́лосу, і пояс ремінний на сте́гнах
своїх; а пожива для нього була́ сарана́ та мед
польови́й. 5 Тоді до нього вихо́див Єрусалим, і
вся Юдея, і вся йорда́нська око́лиця, 6 і в річці
Йорда́ні христились від нього, і визнавали гріхи
свої. 7 Як побачив же він багатьох фарисе́їв
та саддуке́їв що приходять на хрищення, то
промовив до них: „Роде зміїний, — хто вас
надоуми́в утікати від гніву майбутнього? 8 Отож,
— учиніть гідний плід покая́ння! 9 І не ду́майте
говорити в собі: „Ми маємо отця Авраама“.
Кажу́ бо я вам, що Бог може піднести дітей
Авраамові з цього камі́ння! 10 Бо вже до корі́ння
дерев і сокира прикла́дена: кожне ж дерево, що
доброго пло́ду не родить, буде зрубане та й в
огонь буде вкинене. 11 Я хрищу́ вас водою на
покая́ння, але Той, Хто йде по мені, поту́жніший
від мене: я недосто́йний понести взуття́ Йому!
Він христитиме вас Святим Духом й огнем.
12 У руці Своїй має Він ві́ячку, і перечистить
Свій тік: пшеницю Свою Він збере до засі́ків, а
полову попа́лить ув огні невгаси́мім“. 13 Тоді
прибуває Ісус із Галілеї над Йорда́н до Івана,
щоб христитись від нього́. 14 Але перешкоджа́в
він Йому й говорив: „Я повинен христитись від
Тебе, і чи Тобі йти до мене?“ 15 А Ісус відповів і
сказав йому: „Допусти це тепер, бо так годи́ться
нам ви́повнити усю праведність“. Тоді допустив
він Його. 16 І охристившись, Ісус зараз вийшов
із води. І ось небо розкрилось, і побачив Іван
Духа Божого, що спускався, як голуб, і схо́див на
Нього. 17 І ось голос почувся із неба: „Це Син
Мій Улю́блений, що Його Я вподо́бав!“

4 Потому Ісус був пове́дений Духом у пустиню,
щоб диявол Його спокуша́в. 2 І по́стив Він
сорок день і сорок ноче́й, а вкінці зголодні́в. 3
І ось приступив до Нього споку́сник, і сказав:
„Коли Ти Син Божий, скажи, щоб камі́ння це
стало хліба́ми!“ 4 А Він відповів і промовив:
„Написано: Не хлібом самим буде жити люди́на,
але кожним словом, що походить із уст Божих“.
5 Тоді забирає диявол Його в святе місто, і
ставить Його на нарі́жника храму, 6 та й каже
Йому: „Коли Ти Син Божий, то кинься додолу,
бо ж написано: „Він накаже про Тебе Своїм
Анголам, і вони на руках понесу́ть Тебе, щоб
об камінь коли не спіткнув Ти Своєї ноги́“. 7
Ісус відказав йому: „Ще написано: Не спокушуй
Господа Бога свого!“ 8 Знов диявол бере Його на
височе́зную го́ру, і показує Йому всі царства на
світі та їхню славу, 9 та й каже до Нього: „Це все
Тобі дам, якщо впаде́ш і мені Ти покло́нишся!“
10 Тоді каже до нього Ісус: „Відійди, сатано! Бо ж
написано: Господеві Богові своєму вклоняйся,
і служи Одно́му Йому!“ 11 Тоді позоставив
диявол Його. І ось анголи́ приступили, і служили
Йому́. 12 Як довідавсь Ісус, що Івана ув'я́знено,
перейшов у Галілею. 13 І, покинувши Він
Назаре́та, прийшов й оселився в Капернау́мі
примо́рськім, на границі країн Завуло́нової й
Нефтали́мової, 14 щоб спра́вдилось те, що сказав
Іса́я пророк, промовляючи: 15 „Завуло́нова
зе́мле, і Нефтали́мова зе́мле, за Йорда́ном при
мо́рській дорозі, Галіле́є поганська! 16 Наро́д,
що в темно́ті сидів, світло велике побачив,
а тим, хто сидів у країні смертельної тіні,
засяяло світло“. 17 Із того ча́су Ісус розпочав
проповідувати й промовляти: „Покайтеся, бо
набли́зилось Царство Небесне!“ 18 Як прохо́див
же Він поблизу́ Галілейського моря, то побачив
двох братів: Си́мона, що зветься Петром, та
Андрія, його брата, що не́вода в море закида́ли,
— бо рибалки були́. 19 І Він каже до них: „Ідіть за
Мною, — Я зроблю́ вас ловця́ми людей!“ 20 І вони
зараз покинули сі́ті, та й пішли вслід за Ним. 21
І, далі пішовши звідти, Він побачив двох інших
братів, — Зеведе́євого сина Якова та Івана, його
брата, із Зеведе́єм, їхнім ба́тьком, що ла́годили
свого не́вода в чо́вні, — і покликав Він їх. 22 Вони
зараз залиши́ли чо́вна та батька свого́, — та й
пішли вслід за Ним. 23 І ходив Він по всій Галілеї,
по їхніх синаго́гах навчаючи, та Єва́нгелію
Царства проповідуючи, і вздоро́влюючи всяку
неду́гу, і всяку неміч між людьми. 24 А чутка
про Нього пішла по всій Си́рії. І водили до Нього
недужих усіх, хто терпів на різні хвороби та
муки, і біснуватих, і сновид, і розсла́блених, —
і Він їх уздоровля́в. 25 І багато людей ішло за
Ним і з Галілеї, і з Десятимістя, і з Єрусалиму, і
з Юдеї, і з Зайорда́ння.

5 І, побачивши на́товп, Він вийшов на го́ру.
А як сів, підійшли Його у́чні до Нього. 2
І, відкривши уста́ Свої, Він навчати їх став,
промовляючи: 3 „Блаже́нні вбогі духом, бо

їхнє Царство Небесне. 4 Блаженні засму́чені,
бо вони будуть утішені. 5 Блаженні ла́гідні, бо
землю вспадку́ють вони. 6 Блаженні голодні
та спра́гнені праведности, бо вони нагодо́вані
будуть. 7 Блаженні милости́ві, бо помилувані
вони будуть. 8 Блаженні чисті серцем, бо вони
будуть бачити Бога. 9 Блаженні миротво́рці,
бо вони синами Божими стануть. 10 Блаженні
ви́гнані за праведність, бо їхнє Ца́рство Небесне.
11 Блаженні ви, як ганьби́ти та гнати вас бу́дуть,
і будуть облу́дно на вас нагово́рювати всяке
слово лихе ради Мене. 12 Радійте та веселі́ться,
— нагорода бо ваша велика на небеса́х! Бо так
гнали й пророків, що були перед вами. 13 Ви —
сіль землі. Коли сіль ізвітрі́є, то чим насолити
її? Не придасться вона вже ніна́що, хіба щоб
надвір була висипана та потоптана людьми. 14
Ви світло для світу. Не може сховатися місто,
що стоїть на верхови́ні гори. 15 І не запалюють
світла, щоб поставити його під посу́дину, але на
світи́льник, — і світить воно всім у домі. 16 Отак
ваше світло нехай світить перед людьми́, щоб
вони бачили ваші добрі діла, та прославляли
Отця вашого, що на небі. 17 Не подумайте, ніби
Я руйнувати Закон чи Пророків прийшов, —
Я не руйнувати прийшов, але ви́конати. 18
Попра́вді ж кажу́ вам: доки небо й земля не
мине́ться, — ані йота єдина, ані жоден значок
із Зако́ну не мине́ться, аж поки не збудеться
все. 19 Хто ж порушить одну з найменших цих
заповідей, та й людей так навчи́ть, той буде
найменшим у Царстві Небеснім; а хто виконає
та й навчи́ть, той стане великим у Царстві
Небеснім. 20 Кажу́ бо Я вам: коли праведність
ваша не буде рясніша, як книжників та фарисеїв,
то не ввійдете в Царство Небесне! 21 Ви чули,
що було́ стародавнім наказане: „Не вбивай,
а хто вб'є, підпадає він су́дові“. 22 А Я вам
кажу́, що кожен, хто гнівається на брата свого,
підпадає вже судові. А хто скаже на брата свого:
„рака́“, підпадає верховному су́дові, а хто скаже
„дурний“, підпадає геєнні огне́нній. (Geenna g1067)
23 Тому́, коли принесеш ти до же́ртівника свого
да́ра, та тут ізгадаєш, що брат твій щось має
на тебе, — 24 залиши́ отут да́ра свого перед
же́ртівником, і піди, примирись перше з братом
своїм, — і тоді поверта́йся, і принось свого да́ра.
25 Зо своїм супроти́вником швидко мирися, доки
з ним на дорозі ще ти, щоб тебе супроти́вник
судді не віддав, а суддя́ щоб прислужникові тебе
не передав, і щоб тебе до в'язни́ці не вкинули.
26 Поправді кажу́ тобі: Не вийдеш ізвідти, поки
не віддаси́ ти й останнього ше́ляга! 27 Ви чули,
що сказано: „Не чини пере́любу“. 28 А Я вам
кажу́, що кожен, хто на жінку поди́виться із
пожадли́вістю, той уже вчинив із нею пере́люб у
серці своїм. 29 Коли праве око твоє спокуша́є
тебе, — його ви́бери, і кинь від себе: бо краще
тобі, щоб загинув один із твоїх членів, аніж до
геєнни все тіло твоє було вки́нене. (Geenna g1067)
30 І як прави́ця твоя спокуша́є тебе, — відітни́ її
й кинь від себе: бо краще тобі, щоб загинув один
із твоїх членів, аніж до геєнни все тіло твоє було
вки́нене. (Geenna g1067) 31 Також сказано: „Хто
дружи́ну свою відпускає, нехай дасть їй листа
розводо́вого“. 32 А Я вам кажу́, що кожен, хто
пускає дружи́ну свою, крім провини розпу́сти,
той доводить її до пере́любу. І хто з відпущеною
побере́ться, той чинить пере́люб. 33 Ще ви чули,
що було́ стародавнім наказане: „Не клянись
неправдиво“, але „вико́нуй клятви свої перед
Господом“. 34 А Я вам кажу́ не кляста́ся зовсі́м:
ані небом, бо воно престол Божий; 35 ні землею,
бо підні́жок для ніг Його це; ані Єрусалимом, бо
він місто Царя Великого; 36 не клянись головою
своєю́, — бо навіть однієї волоси́нки ти не можеш
учинити білою чи чорною. 37 Ваше ж слово хай
бу́де: „так-так“, „ні-ні“. А що більше над це, то те
від лукавого. 38 Ви чули, що сказано: „Око за око,
і зуб за зуба“. 39 А Я вам кажу́ не проти́витись
злому. І коли вдарить тебе хто у праву щоку́
твою, — підстав йому й другу. 40 А хто хоче тебе
позива́ти й забрати сорочку твою, — віддай і
плаща йому. 41 А хто силувати тебе бу́де відбу́ти
подорожнє на милю одну, — іди з ним навіть
дві. 42 Хто просить у тебе — то дай, а хто хоче
пози́чити в тебе — не відве́ртайсь від нього. 43
Ви чули, що сказано: „Люби свого ближнього,
і нена́видь свого ворога“. 44 А Я вам кажу́:
Любіть ворогів своїх, благословляйте тих, хто вас
проклинає, творіть добро тим, хто нена́видить
вас, і моліться за тих, хто вас переслідує, 45
щоб вам бути синами Отця вашого, що на небі,
що наказує схо́дитн сонцю Своєму над злими й
над добрими, і дощ посилає на праведних і на
неправедних. 46 Коли бо ви любите тих, хто вас
любить, то яку нагороду ви маєте? Хіба не те
саме й ми́тники роблять? 47 І коли ви вітаєте
тільки братів своїх, то що́ ж особливого робите?
Чи й пога́ни не чинять отак? 48 Отож, будьте
досконалі, як досконалий Отець ваш Небесний!

6 Стережіться виставляти свою ми́лостиню
перед людьми́, щоб бачили вас; а як ні, то
не матимете нагороди від Отця вашого, що на
небі. 2 Отож, коли чиниш ти ми́лостиню, не
сурми́ перед себе, як то роблять оті лицеміри
по синагогах та вулицях, щоб хвалили їх люди.
Поправді кажу́ вам: вони мають уже нагороду
свою! 3 А як ти чиниш ми́лостиню, — хай не
знатиме ліва рука твоя, що́ робить прави́ця твоя,

4 щоб таємна була твоя милостиня, а Отець
твій, що бачить таємне, віддасть тобі явно. 5 А
як мо́литеся, то не будьте, як ті лицеміри, що
люблять ставати й молитися по синагогах та
на перехре́стях, щоб їх бачили люди. Поправді
кажу́ вам: вони мають уже нагороду свою! 6 А
ти, коли мо́лишся, „увійди до своєї комі̂рчини,
зачини свої двері, і помолися“Отцеві своєму, що
в таїні̂; а Отець твій, що бачить таємне, віддасть
тобі явно. 7 А як молитеся, не прока́зуйте
за́йвого, як ті погани, — бо ду́мають, ніби вони
бу́дуть ви́слухані за своє велемо́вство. 8 Отож,
не вподобля́йтеся їм, бо знає Отець ваш, чого
потребу́єте, ще раніше за ваше проха́ння! 9 Ви
ж моліться отак: „Отче наш, що на небі! Нехай
святиться Ім'я́ Твоє, 10 нехай при́йде Царство
Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і
на землі. 11 Хліба нашого щоденного дай нам
сьогодні. 12 І прости нам довги́ наші, як і ми
прощаємо винуватцям нашим. 13 І не введи нас
у випробо́вування, але визволи нас від лукавого.
Бо Твоє є царство, і сила, і слава навіки. Амі̂нь
“. 14 Бо як лю́дям ви про́стите про́гріхи їхні,
то про́стить і вам ваш Небесний Отець. 15 А
коли ви не бу́дете лю́дям прощати, то й Отець
ваш не простить вам про́гріхів ваших. 16 А як
по́стите, то не будьте сумні̂, як оті лицеміри:
вони бо зміняють обличчя свої, щоб бачили
люди, що по́стять вони. Поправді кажу́ вам: вони
мають уже нагороду свою! 17 А ти, коли по́стиш,
намасти́ свою голову, і лице своє вмий, 18 щоб ти
по́сту свого не виявив лю́дям, а Отцеві своєму,
що в таїні̂; і Отець твій, що бачить таємне,
віддасть тобі явно. 19 Не складайте ска́рбів собі
на землі, де нищить їх міль та іржа, і де злоді̂ї
підко́пуються й викрадають. 20 Складайте ж собі
ска́рби на небі, де ні міль, ні іржа їх не нищить, і
де злодії до них не підко́пуються та не кра́дуть.
21 Бо де скарб твій, — там бу́де й серце твоє! 22
Око — то світи́льник для тіла. Тож як око твоє
буде здорове, то й усе тіло твоє буде світле.
23 А коли б твоє око лихе було, то й усе тіло
твоє буде темне. Отож, коли світло, що в тобі, є
те́мрява, — то яка ж то велика та те́мрява! 24
Ніхто двом панам служити не може, — бо або
одно́го знена́видить, а дру́гого буде любити,
або буде трима́тись одно́го, а другого зне́хтує.
Не можете Богові служити й мамо́ні. 25 Через
те вам кажу́: Не журіться про життя́ своє́ — що́
будете їсти та що́ будете пити, ні про тіло своє, —
у що́ зодягне́теся. Чи ж не більше від їжі життя́, а
від одягу тіло? 26 Погляньте на птахі̂в небесних,
що не сіють, не жнуть, не збирають у клуні, та
проте ваш Небесний Отець їх годує. Чи ж ви не
багато вартніші за них? 27 Хто ж із вас, коли
жу́риться, зможе дода́ти до зро́сту свого бодай
ліктя одно́го? 28 І про одяг чого ви клопочетесь?
Погляньте на польові̂ ліле́ї, як зроста́ють вони,
— не працюють, ані не пряду́ть. 29 А Я вам
кажу́, що й сам Соломо́н у всій славі своїй не
вдягався отак, як одна з них. 30 І коли польову́
ту траву, що сьогодні ось є, а взавтра до пе́чі
вкидається, Бог отак зодягає, — скільки ж краще
зодягне Він вас, маловірні! 31 Отож, не журіться,
кажучи: Що́ ми будемо їсти, чи: Що́ будемо пити,
або: У що́ ми зодя́гнемось? 32 Бож усього того́
погани шука́ють; але знає Отець ваш Небесний,
що всього того вам потрібно. 33 Шукайте ж
найперш Царства Божого й праведности Його́,
— а все це́ вам додасться. 34 Отож, не журіться
про за́втрашній день, — бо завтра за себе само́
поклопо́четься. Кожний день має до́сить своєї
турбо́ти!

7 Не судіть, щоб і вас не судили; 2 бо яким
судо́м судити бу́дете, таким же осу́дять і вас,
і якою мірою будете міряти, такою відмі̂ряють
вам. 3 І чого́ в оці брата свого́ ти за́скалку бачиш,
коло́ди ж у вла́сному оці не чуєш? 4 Або як ти
скажеш до брата свого́: „Давай вийму я за́скалку
з ока твого́“, коли он колода у вла́сному оці? 5
Лицеміре, — вийми перше коло́ду із вла́сного
ока, а по́тім побачиш, я́к вийняти за́скалку з
ока брата твого. 6 Не давайте святого псам,
і не розсипайте пе́рел своїх перед свиньми́,
щоб вони не потопта́ли їх ногами своїми, і,
обернувшись, щоб не розшматува́ли й вас... 7
Просіть — і бу́де вам да́но, шукайте — і зна́йдете,
стукайте — і відчинять вам; 8 бо кожен, хто
просить — оде́ржує, хто шукає — знахо́дить, а
хто стукає — відчинять йому́. 9 Чи ж то серед
вас є люди́на, що подасть своєму синові каменя,
коли хліба проситиме він? 10 Або коли риби
проситиме, то подасть йому га́дину? 11 Тож як
ви, бувши злі, потра́пите добрі дари́ своїм дітям
давати, — скільки ж більше Отець ваш Небесний
подасть добра́ тим, хто проситиме в Нього! 12
Тож усе, чого тільки бажаєте, щоб чинили вам
люди, те саме чиніть їм і ви. Бо в цьому Зако́н
і Пророки. 13 Увіходьте тісни́ми ворітьми, бо
просто́рі воро́та й широка дорога, що веде до
погибелі, — і нею багато-хто ходять. 14 Бо тісні̂
ті ворота, і вузька́ та дорога, що веде до життя́,
— і мало таких, що знахо́дять її! 15 Стережі̂ться
фальшиви́х пророків, що приходять до вас ув
одежі овечій, а всере́дині — хижі вовки́. 16 По
їхніх плода́х ви пізнаєте їх. Бо хіба ж виноград
на терни́ні збирають, або фіґи — із будякі̂в? 17
Так ото родить добрі плоди́ кожне дерево добре,
а дерево зле плоди родить лихі. 18 Не може
роди́ть добре дерево пло́ду лихого, ані дерево

зле плодів добрих родити. 19 Усяке ж дерево,
що доброго пло́ду не родить, — зру́бується та в
огонь укидається. 20 Ото ж бо, — по їхніх плода́х
ви пізна́єте їх! 21 Не кожен, хто каже до Ме́не:
„Господи, Господи!“увійде в Царство Небесне,
але той, хто виконує волю Мого Отця, що на небі.
22 Багато-хто скажуть Мені того дня: „Господи,
Господи, хіба ми не Ім'я́м Твоїм пророкува́ли,
хіба не Ім'я́м Твоїм де́монів ми виганяли, або
не Ім'я́м Твоїм чуда великі творили?“ 23 І їм
оголошу́ Я тоді: „Я ніко́ли не знав вас. Відійдіть
від Мене, хто чинить беззаконня!“ 24 Отож,
кожен, хто слухає цих Моїх слів і виконує
їх, подібний до чоловіка розумного, що свій
дім збудував на камені. 25 І ли́нула злива, і
розлили́ся річки́, і буря зняла́ся, і на дім отой
кинулась, — та не впав, бо на камені був він
засно́ваний. 26 А кожен, хто слухає цих Моїх
слів, та їх не виконує, — подібний до чоловіка
того необа́чного, що свій дім збудував на піску́.
27 І ли́нула злива, і розлили́ся річки́, і буря
зняла́ся й на дім отой кинулась, — і він упав.
І велика була та руїна його!“ 28 І ото, як Ісус
закінчи́в ці слова, то наро́д дивувався з науки
Його. 29 Бо навчав Він їх, як можновла́дний, а
не як ті книжники їхні.

8 А коли Він зійшов із гори, услід за Ним ішов
на́товп великий. 2 І ось підійшов прокаже́ний,
уклонився Йому та й сказав: „Коли, Господи,
хочеш, — Ти можеш очистити мене!“ 3 А Ісус
простяг руку, і доторкнувся до нього, говорячи:
„Хо́чу, — будь чистий!“І тієї хвилини очистився
той від своєї прокази. 4 І гово́рить до нього
Ісус: „Гляди, — не розповіда́й ніко́му. Але йди,
покажися священикові, та дар принеси́, якого
Мойсей заповів, їм на свідо́цтво “. 5 А коли Він
до Капернау́му ввійшов, то до Нього набли́зився
сотник, та й благати зачав Його, 6 кажучи:
„Господи, мій слуга лежить удома розсла́блений,
і тяжко страждає“. 7 Він говорить йому: „Я
прийду́ й уздоро́влю його“. 8 А сотник Йому
відповів: „Недостойний я, Господи, щоб зайшов
Ти під стрі́ху мою. Та промов тільки слово, — і
ви́дужає мій слуга! 9 Бо й я — люди́на підвла́дна,
і вояки́в під собою я маю; і одному кажу: піди — то
йде він, а тому: прийди́ — і приходить, або рабо́ві
своєму: зроби те — і він зро́бить“. 10 Почувши
таке, Ісус здивувався, і промовив до тих, хто
йшов услід за Ним: „Поправді кажу вам: навіть
серед Ізраїля Я не знайшо́в був такої великої
віри! 11 Кажу́ ж вам, що багато-хто при́йдуть від
сходу та за́ходу, і засядуть у Царстві Небеснім із
Авраамом, Ісаком та Яковом. 12 Сини ж Царства
— повки́дані бу́дуть до те́мряви зо́внішньої —
буде там плач і скре́гіт зубів“! 13 І сказав Ісус
сотникові: „Іди, і як повірив ти, нехай так тобі й
станеться!“І тієї ж години одужав слуга його.
14 Як прийшов же Ісус до Петрового дому, то
побачив тещу його, що лежала в гарячці. 15 І Він
доторкнувся руки її, — і гарячка покинула ту... І
встала вона, та й Йому прислуго́вувала! 16 А
коли настав вечір, привели́ багатьох біснуватих
до Нього, — і Він словом Своїм вигнав ду́хів, а
недужих усіх уздорови́в, 17 щоб спра́вдилося,
що сказав був Ісая пророк, промовляючи: „Він
узяв наші немочі, і неду́ги поніс“. 18 А як
угледів Ісус навко́ло Себе багато наро́ду, наказав
перепли́нути на то́й бік. 19 І приступив один
книжник та й до Нього сказав: „Учителю, я піду́
за Тобою, хоч би куди ти пішов!“ 20 Промовляє до
нього Ісус: „Мають но́ри лисиці, а гні́зда небесні
пташки́, — Син же Лю́дський не має де й голови́
прихили́ти“. 21 А і́нший із у́чнів промовив до
Ньо́го: „Дозволь мені, Господи, перше піти та
ба́тька свого похова́ти“. 22 А Ісус йому каже:
„Іди за Мною, і зостав мертвим ховати мерців
своїх!“ 23 І коли Він до чо́вна вступив, за Ним
увійшли Його у́чні. 24 І ось буря велика зірва́лась
на морі, аж чо́вен зачав залива́тися хви́лями. А
Він спав. 25 І кинулись учні, і збудили Його та й
благали: Рятуй, Господи, — ги́немо!“ 26 А Він
відповів їм: „Чого полохливі ви, маловірні?“Тоді
встав, заказав бурі й морю, — і тиша велика
настала. 27 А народ дивувався й казав: „Хто ж це
такий, що ві́три та море слухня́ні Йому́?“ 28 І,
як прибув Він на то́й бік, до землі Гадари́нської,
перестріли Його два біснуваті, що вийшли з
могильних пече́р, дуже люті, так що ніхто не міг
перехо́дити тією дорогою. 29 І ось, вони стали
кричати, говорячи: „Що́ Тобі, Сину Божий, до
нас? Прийшов Ти сюди передчасно нас мучити?“
30 А опо́даль від них пасся гурт великий свине́й.
31 І просилися де́мони, кажучи: „Коли виженеш
нас, то пошли нас у той гурт свине́й“. 32 А
Він відповів їм: „Ідіть“. І вийшли вони, і пішли
в гурт свиней. І ось кинувся з кручі до моря
ввесь гурт, — і потопи́вся в воді. 33 Пастухи
ж повтікали; а коли прибули́ вони в місто, то
про все розповіли́, і про біснуватих. 34 І ось,
усе місто вийшло назу́стріч Ісусові. Як Його ж
угледіли, то стали благати, щоб пішов Собі з
їхнього кра́ю!

9 І, сівши до чо́вна, Він перепли́нув, і до міста
Свого прибув. 2 І ото, прине́сли до Нього
розсла́бленого, що на ложі лежав. І, як побачив
Ісус їхню віру, сказав розсла́бленому: „Будь
бадьо́рий, сину! Прощаються тобі гріхи твої!“
3 І ось, дехто із книжників стали казати про
себе: „Він богозневажає“. 4 Ісус же думки́ їхні
знав і сказав: „Чого ду́маєте ви лукаве в серцях

своїх?“ 5 Щó легше, — сказати: „Прощаються
тобі гріхи“, чи сказати: „Уставай та й ходи“?
6 Але щоб ви знали, що прощати гріхи на
землі має влáду Син Лю́дський, — тож каже Вій
розслáбленому: „Уставай, візьми ложе своє, та
й іди у свій дім!“ 7 Той устав і пішов у свій
дім. 8 А нáтовп, побачивши це, налякався, — і
славив Бога, що лю́дям Він дав таку влáду! 9 А
коли Ісус звідти прохóдив, побачив чоловіка,
на ймéння Матвія, що сидів на митниці, та й
каже йому: „Іди за Мною!“Той устав, і пішов
услід за Ним. 10 І сталось, як Ісус сидíв при
столí у домі, ось зійшлося багато митників і
грішників, і вони посідали з Ним та з Його
у́чнями. 11 Як побачили ж те фарисеї, то сказали
до учнів Його: „Чому́ то Вчитель ваш їсть із
ми́тниками та із грішниками?“ 12 А Він це почув
та й сказав: „Лікаря не потребу́ють здорові, а
слабі! 13 Ідіть же, і навчіться, щó то є: „Милости
хóчу, а не жертви“. Бо Я не прийшов кликати
праведних, але грішників до покая́ння“. 14 Тоді
приступили до Нього Іванові у́чні та й кажуть:
„Чому́ пóстимо ми й фарисеї, а учні Твої не
пóстять?“ 15 Ісус же промовив до них: „Хіба
можуть гості весільні сумувати, поки з ними ще
є молодий? Але при́йдуть ті дні, коли заберуть
молодого від них, — тоді й пóстити бу́дуть вони.
16 До одежі ж старої ніхто не вставляє латки
з сукна сировóго, — бо збіжи́ться воно, і дірка
стане ще гірша. 17 І не вливають вина молодого в
старі бурдюки́, а то бурдюки́ розірву́ться, і вино
розіллéться, і бурдюки́ пропадуть; а вливають
вино молоде до нових бурдюкíв, — і одне й
друге зберéжене бу́де“. 18 Коли Він говорив це
до них, підійшов ось один із старши́х, уклонився
Йому та й говорить: „Дочка моя хвилі цієї
померла. Та прийди, поклади Свою руку на
неї, — і вона оживе“. 19 І підвівся Ісус, і пішов
услід за ним, також у́чні Його́. 20 І ото одна
жінка, що дванадцять літ хворою на кровотéчу
булá, приступила ззáду, і доторкнулась до крáю
одежі Його. 21 Бо вона говорила про себе: „Коли
хоч доторкнуся одежі Його, то одужаю“. 22
Ісус, обернувшись, побачив її та й сказав: „Будь
бадьóрою, дóчко, — твоя віра спасла тебе!“І
одужала жінка з тієї години. 23 А Ісус, як прибув
до госпóди старшóго, і вздрів дударів та юрбу́
голосíльників, 24 то сказав: „Відійдіть, бо не
вмерло дівчá, але спить“. І насміхалися з Нього.
25 А коли нарóд випроваджено, Він увійшов,
узяв за руку її, — і дівчина встáла! 26 І вістка
про це розійшлася по всій тій країні. 27 Коли
ж Ісус звідти вертався, ішли за Ним два сліпці,
що кричали й казали: „Змилуйсь над нами,
Сину Давидів!“ 28 І коли Він додому прийшов,
приступили до Нього сліпці. А Ісус до них
каже: „Чи ж вірите ви, що Я мóжу вчинити
оце?“Говорять до Нього вони: „Так, Господи“.
29 Тоді Він доторкнувся до їхніх очéй і сказав:
„Нехай станеться вам згідно з вашою вірою!“ 30
І очі відкрилися їм. А Ісус наказав їм сувóро,
говóрячи: „Глядіть, — щоб ніхто не довíдавсь про
це!“ 31 А вони відійшли, та й розголосили про
Нього по всій тій країні. 32 Коли ж ті вихóдили,
то ось привели́ до Нього чоловіка німого, що
був біснуватий. 33 І як дéмон був вигнаний,
німий заговорив. І дивувався нарóд і казав:
„Нікóли таке не траплялося серед Ізраїля!“ 34
Фарисеї ж казали: „Виганяє Він дéмонів силою
князя дéмонів“. 35 І обхóдив Ісус всі містá та
оселі, навчаючи в їхніх синагогах, та Євáнгелію
Царства проповідуючи, і вздорóвлюючи всяку
неду́гу та нéміч усяку. 36 А як бачив людей,
змилосéрджувався Він над ними, бо були вони
змучені та розпорóшені, „як ті вівці, що не
мають пастуха“. 37 Тоді Він казав Своїм учням:
„Жни́во справді велике, та робíтників мало; 38
тож благайте Госпóдаря жни́ва, щоб на жни́во
Своє Він робíтників вислав“.

10 І закли́кав Він дванадцятьóх Своїх у́чнів,
і влáду їм дав над нечистими ду́хами,
щоб їх виганяли вони, і щоб уздоровля́ли
всіляку неду́гу та неміч всіляку. 2 А ймення
апóстолів дванадцятьóх отакі: перший Си́мон,
що Петрóм прозивається, і Андрій, брат його;
Яків, син Зеведéїв, та Іван, брат його; 3
Пилип і Вартоломéй, Хомá й ми́тник Матвій;
Яків, син Алфéїв, і Тадéй; 4 Си́мон Кананіт,
та Юда Іскаріóтський, що й видав Його. 5
Цих Дванадцятьóх Ісус вислав, і їм наказав,
промовляючи: „На путь до поган не ходіть, і
до самря́нського міста не входьте, 6 але йдіть
радніш до овечок загинулих дому Ізрáїлевого.
7 А ходячи, проповідуйте та говоріть, що
набли́зилось Царство Небесне. 8 Уздоровляйте
недужих, воскрешайте померлих, очищайте
прокажéних, виганяйте дéмонів. Ви дáрмо
дістали, дармо й давайте. 9 Не беріть ані золота,
ані срíбла, ані мідякíв до своїх поясів, 10 ані
торби в дорогу, ані двох одеж, ні сандáль, ані
палиці. Бо вартий робíтник своєї поживи. 11 А
як зáйдете в місто якесь чи в село, то розвíдайте,
хтó там достойний, — і там перебудьте, аж
поки не ви́йдете. 12 А входячи в дім, вітайте
його, промовляючи: „Мир дому цьому́!“ 13 І
коли буде достойний той дім, — нехай зíйде на
нього ваш мир; а як недостойний він буде, то
мир ваш нехай до вас вéрнеться. 14 А як хто
вас не прийме, і ваших слів не послу́хає, то,
вихóдячи з дому чи з міста тогó, обтрусіть порох

із ніг своїх. 15 Поправді кажу́ вам: легше буде
країні содомській й гоморській дня судного,
аніж місту тому́! 16 Оце посилаю Я вас, як овець
між вовки́. Будьте ж мудрі, як змі́ї, і невинні, як
голу́бки. 17 Стережіться ж людей, бо вони на
суди́ видаватимуть вас, та по синагогах своїх
бичува́ти вас бу́дуть. 18 І до правителів та
до царів поведуть вас за Мене, на сві́дчення
їм і пога́нам. 19 А коли видава́тимуть вас, не
журі́ться, я́к або щó говорити: тієї години буде
вам да́не, щó маєте ви говорити, 20 бо не ви
промовля́тимете, але Дух Отця вашого в вас
промовля́тиме. 21 І видасть на смерть брата
брат, а батько — дитину. І „діти повстануть
супроти батьків“, і їх повбивають. 22 І за Ім'я́ Моє
будуть усі вас нена́видіти. А хто ви́терпить аж до
кінця, той буде спасе́ний. 23 А коли будуть вас
переслідувати в однім місті, утікайте до іншого.
Поправді кажу́ вам, — не всти́гнете ви обійти́
міст Ізраїлевих, як при́йде Син Лю́дський. 24
Учень не більший за вчителя, а раб — понад
пана свогó. 25 Довóлі для учня, коли буде він,
як учитель його, а раб — як госпóдар його.
Коли Вельзеву́лом назвали господаря дому, —
скільки ж більше назвуть так домашніх його! 26
Але́ не лякайтеся їх. Немає нічого захованого,
що воно не відкриється, ані потаємного, що
не ви́явиться. 27 Щó кажу Я вам пóтемки, —
говоріть те при світлі, що ж на вухо ви чуєте
— проповідуйте те на даха́х. 28 І не лякайтеся
тих, хто тіло вбиває, а душі́ вбити не може; але
бійтеся більше того, хто може й душу, і тіло
вам занапасти́ти в геєнні. (Geenna g1067) 29 Чи не
два горобці продаються за гріш? А на землю із
них ні один не впаде́ без волі Отця вашого. 30
А вам і волосся все на голові пораховано. 31
Отож, не лякайтесь, — бо вартніші ви за багатьох
горобців. 32 Отже, кожного, хто Мене ви́знає
перед людьми́, того перед Небесним Отцем Моїм
визнаю й Я. 33 Хто ж Мене відцурається перед
людьми́, того й Я відцураюся перед Небесним
Отцем Моїм. 34 Не ду́майте, що Я прийшов, щоб
мир на землю прине́сти, — Я не мир прине́сти
прийшов, а меча. 35 Я ж прийшов „порізни́ти
чоловіка з батьком його, дочку́ з її матір'ю, і
невістку з свекру́хою її“. 36 І: „вороги́ чоловікові
— домашні його!“ 37 Хто більш, як Мене, любить
батька чи матір, той Мене недостойний. І хто
більш, як Мене, любить сина чи дочку, той
Мене недостойний. 38 І хто не ві́зьме свого
хреста, і не пі́де за Мною слідом, той Мене
недостойний. 39 Хто душу свою́ зберігає, той
погубить її, хто ж за Ме́не погубить душу свою́,
— той зна́йде її. 40 Хто вас приймає — приймає
Мене, хто ж приймає Мене, — приймає Того,
Хто послав Мене. 41 Хто приймає пророка, як
пророка, той дістане нагорóду прорóчу, хто
ж приймає праведника, як праведника, той
дістане нагорóду пра́ведничу. 42 І хто напóїть,
як у́чня, кого з мали́х цих бодай ку́хлем водиці
холодної, поправді кажу́ вам, — той не згубить
нагорóди своєї“.

11 І сталось, коли Ісус перестав навчати
дванадцятьóх Своїх учнів, Він звідти пішов,
щоб учити, і по їхніх містах проповідувати. 2
Прочувши ж Іван у в'язни́ці про дії Христові,
послав через учнів своїх, 3 щоб Його запитати:
„Чи Ти Той, Хто має прийти, чи чекати нам
Іншого?“ 4 Ісус же промовив у відповідь їм:
„Ідіть, і перекажіть Іванові, щó ви чуєте й бачите:
5 „Сліпі прозріва́ють“, і криві ходять, стають
чистими прокаже́ні, і чують глухі, і померлі
встають, а „вбогим звіщається Добра Нови́на“. 6 І
блаженний, хто через Мене споку́си не ма́тиме!“
7 Як вони ж відійшли, Ісус про Івана почав
говорити нарóдові: „На щó ви ходили в пустиню
дивитися? Чи на очерет, що вітер гойда́є йогó? 8
Та на щó ви дивитись ходили? Може на чоловіка,
у м'які шати одя́гненого? Аджеж ті, хто носить
м'яке́, — по палатах царськи́х. 9 По щó ж ви
ходили? Може бачити пророка? Так, кажу вам,
— навіть більш, як пророка. 10 Бо це ж той, що
про нього написано: „Ось перед обличчя Твоє
посилаю Свого посланця́, який перед Тобою
дорогу Твою приготує!“ 11 Поправді кажу вам:
Між нарóдженими від жінок не було більшого
над Івана Христителя! Та найменший у Царстві
Небеснім — той більший від нього! 12 Від днів
же Івана Христителя й досі Царство Небесне
здобува́ється силою, і ті, хто вживає зусилля,
хапа́ють його. 13 Усі бо Пророки й Закóн до
Івана прові́щували. 14 Коли ж хочете знати,
— то Ілля він, що має прийти. 15 Хтó має
ву́ха, — нехай слухає! 16 До кого ж цей рід
прирівняю? — До хлоп'ят він подібний, що на
ринку сидять та вигукують іншим, 17 і кажуть:
„Ми вам грали, а ви не танцювали, ми співали
вам жа́лібно, та не плакали ви“. 18 Бо прийшов
був Іван, що не їв і не пив, вони ж кажуть: „Він
де́мона має“. 19 Прийшов же Син Лю́дський, що
їсть і п'є, вони ж кажуть: „Чоловік ось, ласу́н і
п'яни́ця, Він при́ятель ми́тників і грішників“.
І виправдалася мудрість своїми діла́ми“. 20
Ісус тоді став докоряти містам, де́ відбулóся
найбільш Його чуд, що вони не покаялись: 21
„Горе тобі, Хоразі́не, горе тобі, Вефсаї́до! Бо коли
б то в Ти́рі й Сидóні були відбули́ся ті чу́да,
що сталися в вас, то давно б вони ка́ялися в
волосяни́ці та в пóпелі. 22 Але кажу́ вам: Легше

буде дня судного Тиру й Сидону, ніж вам! 23
А ти, Капернау́ме, що „до неба піднісся, — аж
до аду ти зійдеш“. Бо коли б у Содомі були
відбули́ся ті чу́да, що в тобі вони стались, то
лишився б він був по сього́днішній день. (Hadēs
g86) 24 Але кажу́ вам, що содо́мській землі буде
легше дня судного, аніж тобі!“ 25 Того ча́су,
навчаючи, промовив Ісус: „Прославляю Тебе,
Отче, Господи неба й землі, що втаїв Ти оце
від премудрих і розумних, та його немовля́там
відкрив. 26 Так, Отче, — бо Тобі так було до
вподо́би! 27 Передав Мені все Мій Отець. І Сина
не знає ніхто, крім Отця, і Отця не знає ніхто,
окрім Сина, та кому Син захоче відкрити. 28
Прийдіть до Мене, усі стру́джені та обтя́жені,
— і Я вас заспоко́ю! 29 Візьміть на себе ярмо́
Моє, і навчіться від Мене, бо Я тихий і серцем
покірливий, — і „зна́йдете спо́кій ду́шам своїм“.
30 Бож ярмо Моє любе, а тяга́р Мій легки́й!“

12 Того ча́су Ісус перехо́див лана́ми в суботу. А
у́чні Його зголодніли були, і стали зривати
колосся та їсти. 2 Побачили ж це фарисеї, та
й кажуть Йому: „Он учні Твої роблять те, чого
не годиться робити в суботу“. 3 А Він відповів
їм: „Чи ж ви не читали, що́ зробив був Давид,
коли сам зголоднів і ті, хто був із ним? 4 Як він
увійшов до Божого дому, і спожив хліби́ показні,
яких їсти не можна було ні йому, ані тим, хто
був із ним, а тільки самим священикам? 5 Або
ви не читали в Зако́ні що в суботу священики
пору́шують суботу у храмі, — і невинні вони?
6 А Я вам кажу́, що тут Більший, як храм! 7
Коли б знали ви, що́ то є: „Милости хо́чу, а
не жертви“, то ви не судили б невинних. 8 Бо
Син Лю́дський Госпо́дь і суботі“! 9 І, вийшовши
звідти, прибув Він до їхньої синагоги. 10 І
ото, був там чоловік, що мав суху руку. І, щоб
обвини́ти Ісуса, запитали Його: „Чи вздоровляти
годи́ться в суботу?“ 11 А Він їм сказав: „Чи
зна́йде́ться між вами люди́на, яка, одну мавши
вівцю́, не піде по неї, і не врятує її, як вона впаде
в яму в суботу? 12 А скільки ж люди́на вартніша
за тую овечку! Тому́ можна чинити добро й у
суботу“! 13 І каже тоді чоловікові: „Простягни
свою руку!“Той простяг, — і стала здорова вона,
як і друга. 14 Фарисеї ж пішли, і зібрали нараду
на Нього, — я́к би Його погубити? 15 А Ісус,
розізнавши, пішов Собі звідти. 16 А Він наказав їм
суво́ро Його не виявляти, 17 щоб спра́вдилось те,
що́ сказав був Ісая пророк, промовляючи: 18 „Ото
Мій Слуга, що Я вибрав Його, Мій Улю́блений,
що Його полюбила душа Моя! Вкладу́ Свого
Духа в Нього, — і Він суд проголо́сить поганам.
19 Він не буде змагатися, ані кричати, і на
вулицях чути не буде ніхто Його голосу. 20 Він
очерети́ни надло́мленої не доло́мить, і ґнота́
догасаючого не пога́сить, поки не допровадить
при́суду до перемоги. 21 І погани надіятись
будуть на Име́ння Його“! 22 Тоді привели́ до
Нього німого сліпця́, що був біснуватий, — і Він
уздоро́вив його, так що німий став говорити та
бачити. 23 І дивувались усі люди й казали: „Чи
ж не Син це Давидів?“ 24 Фарисеї ж, почувши,
сказали: „Він де́монів не виганяє інакше, тільки
як Вельзеву́лом, князем де́монів“. 25 А Він знав
думки їхні, і промовив до них: „Кожне царство,
поділене супроти себе, запустіє. І кожне місто
чи дім, поділені супроти себе, не втри́маються.
26 І коли сатана́ сатану́ виганяє, то ділиться
супроти себе; як же втри́мається царство його?
27 І коли Вельзевулом виганя́ю Я де́монів, то
ким виганя́ють сини ваші? Тому́ вони стануть
вам су́ддями. 28 А коли ж Духом Божим виго́ню
Я де́монів, то настало для вас Царство Боже. 29
Або я́к то хто може вде́ртися в дім дужого, та
пограбувати добро́ його, якщо перше не зв'яже
дужого? І аж тоді він госпо́ду його пограбує.
30 Хто не зо Мною, той супроти Мене; і хто не
збирає зо Мною, той розкида́є. 31 Тому́ то кажу́
вам: усякий гріх, навіть богозневага, про́ститься
лю́дям, але богозневага на Духа не про́ститься!
32 І як скаже хто слово на Лю́дського Сина,
то йому́ проститься те; а коли скаже проти
Духа Святого, — не про́ститься того йому ані
в цім віці, ані в майбу́тнім! (aiōn g165) 33 Або
ви́ростіть дерево добре, то й плід його добрий,
або ви́ростіть дерево зле, то й плід його злий.
Пізнається бо дерево з пло́ду! 34 Ро́де зміїний!
Як ви можете мовити добре, бувши злі? Бо чим
серце напо́внене, те говорять уста́. 35 Добра
люди́на з доброго ска́рбу добре виносить, а
лукава люди́на зо скарбу лихого виносить лихе́.
36 Кажу́ ж вам, що за кожне слово пусте, яке
скажуть люди, дадуть вони відповідь судного
дня! 37 Бо зо слів своїх будеш випра́вданий, і
зо слів своїх будеш засу́джений“. 38 Тоді дехто
із книжників та фарисеїв озвались до Нього й
сказали: „Учителю, — хочемо побачити озна́ку
від Те́бе“. 39 А Ісус відповів їм: „Рід лукавий і
перелю́бний шукає ознаки, — та ознаки йому не
дадуть, окрім ознаки пророка Йо́ни. 40 Як Йо́на
перебув у сере́дині китовій три дні і три ночі,
так перебу́де три дні та три ночі й Син Лю́дський
у серці землі. 41 Ніневітяни стануть на суд із
цим родом, — і осудять його, вони бо покаялися
через Йо́нину проповідь. А тут ото Більший,
ніж Йо́на! 42 Цариця з півдня на суд стане з
родом оцим, — і засу́дить його, бо вона з кінця
світу прийшла Соломонову мудрість послу́хати.

А тут ото Більший, аніж Соломон! 43 А коли
дух нечистий виходить із люди́ни, то блукає
місцями безвідними, відпочинку шукаючи, та
не знахо́дить. 44 Тоді він говорить: „Вернуся
до дому свого́, звідки вийшов“. А як ве́рнеться
він, то хату знахо́дить порожню, заметену й
при́брану. 45 Тоді він іде, та й приводить сімох
духів інших, лютіших за себе, — і входять вони
та й живуть тут. І буде останнє люди́ні тій гірше
за перше... Так буде й лукавому родові цьому́!“
46 Коли Він іще промовляв до наро́ду, аж ось
мати й брати Його о́сторонь стали, бажаючи
з Ним говорити. 47 І сказав хтось Йому́: „Ото
мати Твоя й Твої бра́ття стоять онде о́сторонь, і
говорити з Тобою бажають“. 48 А Він відповів
тому́, хто Йому говорив, і сказав: „Хто́ мати
Моя? І хто́ браття Мої?“ 49 І, показавши рукою
Своєю на у́чнів Своїх, Він промовив: „Ото Моя
мати та браття Мої! 50 Бо хто волю Мого Отця,
що на небі, чини́тиме, той Мені брат, і сестра, і
мати!“

13 Того ж дня Ісус вийшов із дому, та й сів
біля моря. 2 І бе́зліч наро́ду зібралась до
Нього, так що Він увійшов був до чо́вна та й сів,
а ввесь на́товп стояв понад берегом. 3 І багато
навчав Він їх при́тчами, кажучи: 4 І як сіяв
він зе́рна, упали одні край дороги, — і пташки́
налетіли, та їх повидзьо́бували. 5 Другі ж упали
на ґрунт кам'яни́стий, де не мали багато землі,
— і негайно посхо́дили, бо земля неглибо́ка
була́; 6 а як сонце зійшло, — то зів'яли, і коріння
не мавши, — посохли. 7 А інші попа́дали в те́рен,
— і вигнався терен, і їх поглуши́в. 8 Інші ж
упали на добрую землю — і зродили: одне в сто
раз, друге в шістдеся́т, а те втри́дцятеро. 9 Хто
має ву́ха, щоб слухати, нехай слухає!“ 10 І учні
Його приступили й сказали до Нього: „Чому́
при́тчами Ти промовляєш до них?“ 11 А Він
відповів і промовив: „Тому́, що вам да́но пізнати
таємни́ці Царства Небесного, — їм же не да́но.
12 Бо хто має, то дасться йому́ та дода́сться,
хто ж не має, — забереться від нього й те, що́
він має. 13 Я тому́ говорю́ до них при́тчами,
що вони, ди́влячися, не бачать, і слухаючи, не
чують, і не розуміють. 14 І над ними збувається
пророцтво Ісаї, яке промовляє: „Почуєте слухом,
— і не зрозумієте, дивитися бу́дете оком, —
і не побачите. 15 Затовсті́ло бо серце людей
цих, тяжко чують ву́хами вони, і зажму́рили
очі свої, щоб коли не побачити очима й не
почути ву́хами, і не зрозуміти їм серцем, і не
наверну́тись, щоб Я їх уздоро́вив!“ 16 Очі ж
ваші блаженні, що бачать, і ву́ха ваші, що чують.
17 Бо поправді кажу́ вам, що багато пророків
і праведних бажали побачити, що́ бачите ви,
— та не бачили, і почути, що́ чуєте ви, — і не
чули. 18 Послухайте ж притчу про сіяча́. 19 До
кожного, хто слухає слово про Царство, але не
розуміє, приходить лукавий, і кра́де посіяне в
серці його; це те, що посіяне понад дорогою.
20 А посіяне на кам'яни́стому ґрунті, — це той, хто
слухає слово, і з радістю зараз приймає його;
21 але кореня в ньому нема, тому він непостійний;
коли ж у́тиск або переслідування настають за
слово, то він зараз споку́шується. 22 А між те́рен
посіяне, — це той, хто слухає слово, але кло́поти
віку цього́ та омана багатства загли́шують слово,
— і воно зостається без пло́ду. (aiōn g165) 23 А
посіяне в добрій землі, — це той, хто слухає
слово й його розуміє, і плід він прино́сить, і
дає один у сто раз, другий у шістдеся́т, а той
утри́дцятеро“. 24 Іншу притчу подав Він їм,
кажучи: „Царство Небесне подібне до чоловіка,
що посіяв був добре насіння на полі своїм. 25 А
коли люди спали, прийшов ворог його, і куколю
між пшеницю насіяв, та й пішов. 26 А як виросло
збіжжя та кинуло колос, тоді показався і куки́ль.
27 І прийшли господаре́ві раби, та й кажуть
йому: „Пане, чи ж не добре насіння ти сіяв на
полі своїм? Звідки ж узявся кукіль?“ 28 А він
їм відказав: „Чоловік супроти́вник нако́їв оце“.
А раби відказали йому́: „Отож, — чи не хочеш,
щоб пішли ми і його повипо́лювали?“ 29 Але він
відказав: „Ні, — щоб, випо́люючи той кукіль, ви
не вирвали ра́зом із ним і пшеницю. 30 Залиші́ть,
— хай ра́зом обоє ростуть аж до жнив; а в жнива́
накажу́ я женця́м: Зберіть перше куки́ль і його
пов'яжіть у снопки́, щоб їх попали́ти; пшеницю
ж спровадьте до клуні моєї“. 31 Іншу притчу
подав Він їм, кажучи: „Царство Небесне подібне
до зе́рна гірчи́чного, що взяв чоловік і посіяв на
полі своїм. 32 Воно найдрібніше з усього́ насіння,
але́, коли ви́росте, більше воно за зілля, і стає
деревом, так що птаство небесне злітається, і
ку́блиться в ві́ттях його“. 33 Іншу притчу Він їм
розпові́в: „Царство Небесне подібне до ро́зчини,
що її бере жінка, і кладе на три мірі муки,
аж поки все вки́сне“. 34 Це все в при́тчах Ісус
говорив до людей, і без при́тчі нічо́го Він їм
не казав, 35 щоб спра́вдилось те, що сказав був
пророк, промовляючи: „Відкрию у при́тчах уста́
Свої, розповім таємни́ці від по́чину світу!“ 36
Тоді відпустив Він наро́д і додому прийшов. І
підійшли Його учні до Нього й сказали: „Поясни́
нам при́тчу про куки́ль польови́й“. 37 А Він
відповів і промовив до них: „Хто добре насіння
посіяв був, — це Син Лю́дський, 38 а поле —
це світ, добре ж насіння — це сини Царства, а
куки́ль — сини лукавого; 39 а ворог, що всіяв
його — це диявол, жнива́ — кінець віку, а женці

— анголи́. (aiōn g165) 40 І як збирають кукі́ль, і
як па́лять в огні, так буде й напри́кінці віку
цього́. (aiōn g165) 41 Пошле Лю́дський Син Своїх
анголів, і вони позбирають із Царства Його всі
спокуси, і тих, хто чинить беззако́ння, 42 і
їх повкида́ють до пе́чі огне́нної, — буде там
плач і скре́гіт зубів! 43 Тоді праведники, немов
сонце, засяють у Царстві свого Отця. Хто має
ву́ха, нехай слухає! 44 Царство Небесне подібне
ще до захо́ваного в полі ска́рбу, що люди́на,
знайшовши, ховає його, і з радости з того йде, та
й усе, що має, продає та купує те поле. 45 Подібне
ще Царство Небесне до того купця, що пошу́кує
пе́рел до́брих, 46 а як зна́йде одну дорогоцінну
перли́ну, то йде, і все продає, що має, і купує
її. 47 Подібне ще Царство Небесне до не́вода,
у море заки́неного, що зібрав він усячину. 48
Коли він напо́вниться, тягнуть на берег його, і,
сівши, вибирають до по́суду добре, непо́тріб же
геть викидають. 49 Так буде й напри́кінці віку:
анголи́ повиходять, і вилучать злих з-поміж
праведних, (aiōn g165) 50 і їх повкидають до пе́чі
огне́нної, — буде там плач і скре́гіт зубів! 51 Чи
ви зрозуміли це все?“— „Так!“відказали Йому.
52 І Він їм сказав: „Тому́ кожен книжник, що
навче́ний про Царство Небесне, подібний до
того госпо́даря, що з скарбниці своєї виносить
нове́ та старе“. 53 І сталось, як скінчи́в Ісус
притчі оці, Він зві́дти пішов. 54 І прийшов Він до
Своєї ба́тьківщини, і навчав їх у їхні́й синаго́зі,
так що стали вони дивуватися й питати: „Звідки
в Нього ця мудрість та си́ли чудоді́йні? 55 Чи
ж Він не син те́слі? Чи ж мати Його не Марією
зветься, а брати Його — Яків, і Йо́сип, і Симон та
Юда? 56 І чи ж се́стри Його не всі з нами? Звідки
ж Йому́ все оте?“ 57 І вони спокуша́лися Ним.
А Ісус їм сказав: „Пророка нема без пошани, —
хіба тільки в вітчи́зні своїй та в домі своїм!“
58 І Він не вчинив тут чуд багатьо́х через їхню
невіру.

14 Того ча́су прочув Ірод чотиривла́сник чутки́
про Ісуса, 2 і сказав своїм слу́гам: „Це
Іван Христитель, — він із мертвих воскрес, і
тому́ чуда тво́ряться ним“. 3 Бо Ірод схопи́в
був Івана, і зв'язав його, і посадив у в'язни́цю
через Іродія́ду, дружи́ну брата свого Пилипа. 4
Бо до нього Іван говорив: „Не годи́ться тобі її
мати! “ 5 І хотів Ірод смерть заподі́яти йому,
та боявся наро́ду, бо того за пророка вважали.
6 А як був день наро́дження Ірода, танцювала
посеред гостей дочка Іродія́дина, та й Іродові
догоди́ла. 7 Тому́ під прися́гою він обіцявся їй
дати, чого тільки попросить вона. 8 А вона, за
намовою матері своєї: „Дай мені — проказала —
отут на полу́миску голову Івана Христителя!“
9 І цар засмутився, але́ через клятву та тих,
хто сидів при столі з ним, звелів дати. 10 І
послав стяти Івана в в'язни́ці. 11 І прине́сли на
полу́мискові його голову, та й дали́ дівчині, а та
відне́сла її своїй матері. 12 А учні його прибули́,
взяли тіло, і поховали його, та прийшли й
сповістили Ісуса. 13 Як Ісус те почув, Він відплив
звідти чо́вном у місце пустинне й самотнє. І,
прочувши, наро́д із міст пішов пі́шки за Ним. 14
І, як вийшов Ісус, Він побачив багато наро́ду,
— і змилосе́рдивсь над ними, і їхніх слаби́х
уздоро́вив. 15 А коли настав вечір, підійшли Його
учні до Нього й сказали: „ Тут місце пустинне,
і година вже пі́зня; відпусти наро́д, — хай по
селах розі́йдуться, і куплять пожи́ви собі“. 16
А Ісус їм сказав: „Непотрібно відхо́дити їм, —
нагодуйте їх ви!“ 17 Вони ж кажуть Йому: „Не
маємо чим тут, — тільки п'я́теро хліба й дві
рибі“. 18 А Він відказав: „Принесіть Мені їх
сюди“. 19 І, звелівши на́товпові посідати на траві,
Він узяв п'ятеро хліба й дві рибі, спогля́нув
на небо, поблагословив й поламав ті хліби́,
і дав учням, а учні наро́дові. 20 І всі їли й
наси́тились, а з кусків позосталих назбирали
двана́дцятеро повних кошів. 21 Їдців же було
мужа тисяч із п'ять, крім жіно́к і дітей. 22
І зараз звелів Ісус учням до чо́вна сідати, і
перепли́сти на той бік раніше Його, аж поки
наро́д Він відпу́стить. 23 Відпусти́вши ж народ,
Він на го́ру пішов помолитися насамоті́; і як
вечір настав, був там Сам. 24 А чо́вен вже був
на сере́дині моря, і кидали хвилі його, бо вітер
зірвавсь супроти́вний. 25 А о четвертій сторо́жі
нічній Ісус підійшов до них, іду́чи по морю. 26
Як побачили ж учні, що йде Він по морю, то
настра́шилися та й казали: „Мара́!“І від стра́ху
вони закричали... 27 А Ісус до них зараз озвався
й сказав: „Заспокойтесь, — це Я, не лякайтесь!“
28 Петро ж відповів і сказав: „Коли, Господи, Ти́
це, то звели, щоб прийшов я до Тебе по воді“. 29
А Він відказав йому: „Іди“. І, вилізши з чо́вна,
Петро став іти по воді, і пішов до Ісуса. 30 Але,
бачачи велику бурю, злякався, і зачав потопа́ти,
і скричав: „Рятуй мене, Господи!“ 31 І зараз Ісус
простяг руку й схопи́в його, і каже до нього:
„Маловірний, чого́ усумни́вся?“ 32 Як до чо́вна
ж вони ввійшли, буря вщу́хнула. 33 А приявні в
чо́вні вклонились Йому та сказали: „Ти справді
Син Божий!“ 34 Перепливши ж вони, прибули́ в
землю Генісаре́тську. 35 А люди тієї місцевости,
пізнавши Його, сповістили по всій тій око́лиці,
і до Нього прине́сли всіх хворих. 36 І благали
Його, щоб бодай доторкнутися кра́ю одежі Його.
А хто доторкавсь, — уздоро́влений був.

15 Тоді до Ісуса прийшли фарисеї та
книжники з Єрусалиму н сказали: **2** „Чого
Твої учні ламають переда́ння старших? Бо не
миють вони своїх рук, коли хліб споживають“.
3 А Він відповів і промовив до них: „А чого й
ви порушуєте Божу заповідь ради переда́ння
вашого? **4** Бо Бог заповів: „Шануй ба́тька та
матір“, та: „Хто злорі̂чить на ба́тька чи матір,
— хай смертю помре“. **5** А ви кажете: Коли
скаже хто ба́тьку чи матері: „Те, чим би ви
скористатись від мене хотіли, то дар Богові “, **6**
то може вже й не шанувати той ба́тька свого
або матір свою. Так ви ради переда́ння вашого
зні̂вечили Боже Слово. **7** Лицеміри! Про вас
добре Ісая пророкував, говорячи: **8** „Оці люди
уста́ми шанують Мене, серце ж їхнє дале́ко від
Мене! **9** Та однак надаре́мне шанують Мене,
бо навчають наук — лю́дських за́повідей“. **10**
І Він покликав наро́д, і промовив до нього:
„Послухайте та зрозумійте! **11** Не те, що вхо́дить
до уст, люди́ну скверни́ть, але те, що виходить
із уст, те люди́ну скверни́ть“. **12** Тоді учні Його
приступили й сказали Йому: „Чи Ти знаєш,
що фарисеї, почуши це слово, спокуси́лися?“
13 А Він відповів і сказав: „Усяка росли́на, яку
насадив не Отець Мій Небесний, буде вирвана з
коренем. **14** Залишіть ви їх: це сліпі повода́тарі
для сліпих. А коли сліпий водить сліпого, —
обо́є до ями впаду́ть“. **15** А Петро відповів і до
Нього сказав: „Поясни нам цю при́тчу“. **16** А
Він відказав: „Чи ж і ви розумі̂ння не маєте? **17**
Чи ж ви не розумієте, що все те, що́ входить до
уст, вступає в живіт, та й назовні виходить? **18**
Що ж виходить із уст, те походить із серця, — і
воно опога́нює люди́ну. **19** Бо з серця виходять
лихі думки́, душогубства, пере́люби, розпуста,
крадіж, неправдиві засвідчення, богознева́ги.
20 Оце те, що люди́ну опога́нює. А їсти руками
невмитими, — не опога́нює це люди́ни!“ **21** І,
вийшовши звідти, Ісус відійшов у землі ти́рські
й сидо́нські. **22** І ось жінка одна хананéянка, із
тих околиць прийшовши, заголосила до Нього
й сказала: „Змилуйся надо мною, Господи,
Сину Давидів, — де́мон тяжко дочку́ мою
мучить!“ **23** А Він їй не казав ані слова. Тоді
учні Його, підійшовши, благали Його та казали:
„Відпусти її, бо кричить услід за нами!“ **24** А
Він відповів і сказав: „Я по́сланий тільки до
овечок загинулих дому Ізраїлевого“. **25** А вона,
підійшовши, уклонилась Йому та й сказала:
„Господи, допоможи мені!“ **26** А Він відповів
і сказав: „Не годи́ться взяти хліб у дітей, і
кинути щеня́там“. **27** Вона ж відказала: „Так,
Господи! Але ж і щеня́та їдять ті кришки́, що
спадають зо сто́лу їхніх панів“. **28** Тоді відповів
і сказав їй Ісус: „О жінко, твоя віра велика, —
нехай буде тобі, я́к ти хочеш“! І тієї години
дочка́ її ви́дужала. **29** І, відійшовши звідти,
Ісус прибув до Галіле́йського моря, і, зійшовши
на го́ру, сів там. **30** І приступило до Нього
багато наро́ду, що мали з собою кривих, калік,
сліпих, німих і інших багато, і клали їх до
Ісусових ніг. І Він уздоро́влював їх. **31** А наро́д
не вихо́див із дива, бо бачив, що говорять німі,
каліки стаю́ть здорові, криві ходять, і бачать
сліпі, — і сла́вив він Бога Ізраїлевого! **32** А Ісус
Своїх у́чнів покликав і сказав: „Жаль Мені цих
людей, що вже три́ дні зо Мною знахо́дяться,
але їсти не мають чого́; відпустити їх без їжі не
хо́чу, щоб вони не ослабли в дорозі“. **33** А учні
Йому відказали: „Де́ нам узяти стільки хліба в
пустині, щоб нагодувати стільки наро́ду?“ **34**
А Ісус запитав їх: „Скільки маєте хліба?“Вони
ж відказали: „Семеро, та трохи рибок“. **35** І
Він ізвелів на землі посідати наро́дові. **36** І,
взявши сім хлібів і риби, віддавши Богу подяку,
поламав і дав у́чням Своїм, а учні наро́дові. **37**
І всі їли й наси́тилися, а з позосталих кусків
назбирали сім ко́шиків по́вних... **38** Їдців же було
чотири тисячі мужа, окрім жінок та дітей. **39** І,
відпустивши наро́д, усів Він до чо́вна, і прибув
до землі Магдали́нської.

16 І підійшли фарисеї та саддукеї, і,
випробо́вуючи, просили Його показати
ознаку їм із неба. **2** А Він відповів і промовив
до них: „Ви зве́чора кажете: „Буде пого́да, —
червоні̂є бо небо“. **3** А ра́нком: „Сьогодні него́да,
— червоніє бо небо похмуре“. Розпізна́ти небесне
обличчя ви вмієте, ознак ча́су ж не можете! **4** Рід
лукавий і перелю́бний шукає озна́ки, та ознаки
йому не дадуть, окрім озна́ки пророка Йони“.
І, їх полишивши, Він відійшов. **5** А учні Його,
перейшовши на то́й бік, забули взяти хліба. **6**
Ісус же промовив до них: „Стережіться ува́жливо
фарисе́йської та саддуке́йської ро́зчини“! **7**
Вони ж міркува́ли собі й говорили: „Ми ж хлібі̂в
не взяли́“. **8** А Ісус, знавши те, запита́в: „Чого
між собою міркуєте ви, маловірні, що хлібі̂в не
взяли́? **9** Чи ж ви ще́ не розумієте й не пам'ятаєте
про п'ять хлібів на п'ять тисяч, — і скільки коші̂в
ви зібрали? **10** Ані про сім хлібів на чотири
тисячі, — і скільки кошиків ви назбирали?
11 Як ви не розумієте, що Я не про хліб вам
сказав? Стережіться но ро́зчини фарисейської
та саддукейської!“ **12** Тоді зрозуміли вони, що
Він не казав стерегтися їм ро́зчини хлібної,
але фарисе́йської та саддуке́йської науки. **13**
Прийшовши ж Ісус до землі Кесарі̂ї Пили́пової,
питав Своїх учнів і казав: „За ко́го наро́д уважає
Мене́, Сина Лю́дського?“ **14** Вони ж відповіли́:

„Одні за Івана Христителя, одні за Іллю́, інші
ж за Єремі́ю або за одного з пророків“. 15 Він
каже до них: „А ви за ко́го Мене маєте?“ 16 А
Си́мон Петро відповів і сказав: „Ти — Христос,
Син Бога Живого!“ 17 А Ісус відповів і до нього
промовив: „Блаженний ти, Си́моне, сину Йо́нин,
бо не тіло і кров тобі оце ви́явили, але Мій
Небесний Отець. 18 І кажу Я тобі, що Петро
ти, і на скелі оцій побудую Я Церкву Свою, —
і сили а́дові не переможуть її. (Hadēs g86) 19 І
ключі тобі дам від Царства Небесного, і що́ на
землі ти зв'яжеш, те зв'язане буде на небі, а
що́ на землі ти розв'яжеш, те розв'язане буде
на небі“! 20 Тоді наказав Своїм учням, щоб
нікому не казали, що Він — Христо́с. 21 Із того
ча́су Ісус став виказувати Своїм у́чням, що Він
мусить іти до Єрусалиму, і постраждати багато
від старших, і первосвящеників, і книжників, і
вбитому бути, — і воскреснути третього дня. 22 І,
на́бік відвівши Його, Петро став Йому́ докоря́ти
й казати: „Змилуйся, Господи, — такого Тобі хай
не бу́де!“ 23 А Він обернувся й промовив Петрові:
„Відступися від Мене, сатано́, — ти спокуса Мені,
бо ду́маєш не про Боже, а про лю́дське!“ 24
Промовив тоді Ісус у́чням Своїм: „Коли хоче хто
йти вслід за Мною, — хай зречеться самого себе,
і хай ві́зьме свого хреста, та й іде вслід за Мною.
25 Бо хто хоче спасти́ свою душу, той погубить її,
хто ж за Мене свою душу погубить, той зна́йде
її. 26 Яка ж ко́ристь люди́ні, що здобуде ввесь
світ, але душу свою занапа́стить? Або що́ дасть
люди́на взамін за душу свою? 27 Бо при́йде Син
Лю́дський у славі Свого Отця з анголами Своїми,
і тоді „віддасть кожному згідно з діла́ми його“.
28 Поправді кажу́ вам, що деякі з тут-о прия́вних
не скушту́ють смерти, аж поки не побачать Сина
Лю́дського, що йде в Царстві Своїм“.

17 А через шість день забирає Ісус Петра, і
Якова, і Івана, брата його, та й веде їх
осі́бно на го́ру високу. 2 І Він перед ними
переобрази́вся: обличчя Його, як те сонце,
зася́ло, а одежа Його стала біла, як світло. 3 І ось
з'явились до них Мойсей та Ілля́, і розмовляли
із Ним. 4 І озвався Петро та й сказав до Ісуса:
„Господи, до́бре бути нам тут! Коли хочеш,
поста́влю оту́т три шатра: для Тебе одне, і одне
для Мойсея, і одне для Іллі“. 5 Як він ще говорив,
ось хмара ясна заслони́ла їх, і ось голос із хмари
почувсь, що казав: „Це Син Мій Улю́блений, що
Його Я вподо́бав. Його слухайтеся!“ 6 А почувши,
попа́дали учні доли́ці, і полякалися сильно. 7
А Ісус підійшов, доторкнувся до них і промовив:
„Уставайте й не бійтесь!“ 8 Звівши ж очі свої,
нікого вони не побачили, окрім Само́го Ісуса. 9
А коли з гори схо́дили, заповів їм Ісус і сказав:
„Не кажіть нікому про це виді́ння, аж поки Син
Лю́дський із мертвих воскре́сне“. 10 І запитали
Його учні, говорячи: „Що́ це книжники кажуть,
ніби треба Іллі́ перш прийти?“ 11 А Він відповів
і сказав: „Ілля́, правда, при́йде, і все приготу́є.
12 Але́ кажу вам, що Ілля́ вже прийшов був, — та
його не пізнали, але з ним зробили, що тільки
хотіли. Так і Син Лю́дський має страждати
від них“. 13 Учні тоді зрозуміли, що Він їм
говорив про Івана Христителя. 14 І як вони
до наро́ду прийшли, то до Нього один чоловік
приступив, і навко́лішки впав перед Ним, 15
і сказав: „Господи, змилуйсь над сином моїм,
що біснується у новомі́сяччі, і мучиться тяжко,
бо почасту падає він ув огонь, і почасту в воду.
16 Я його був привів до учнів Твоїх, — та вони
не могли вздорови́ти його“. 17 А Ісус відповів і
сказав: „О роде невірний і розбе́щений, доки
бу́ду Я з вами? Доки вас Я терпітиму? Приведіть
до Мене сюди його!“ 18 Пото́му Ісус погрози́в
йому, і де́мон вийшов із нього. І видужав хлопець
тієї години! 19 Тоді підійшли учні насамоті́
до Ісуса й сказали: „Чому ми́ не могли його
вигнати?“ 20 А Він їм відповів: „Через ваше
невірство. Бо поправді кажу́ вам: коли будете
ви мати віру, хоч як зе́рно гірчи́чне, і горі оцій
скажете: „Перейди́ звідси туди“, то й пере́йде
вона, і нічо́го не матимете неможливого! 21 Цей
же рід не вихо́дить інакше, як тільки молитвою
й по́стом“. 22 Коли пробува́ли вони в Галіле́ї,
то сказав їм Ісус: „Людський Син буде ви́даний
лю́дям до рук, 23 і вони Його вб'ють, але третього
дня Він воскре́сне“. І тяжко вони зажурились.
24 Як прийшли ж вони в Капернау́м, до Петра
підійшли збирачі́ дидра́хм на храм, та й сказали:
„Чи не запла́тить ваш Учитель дидра́хми?“ 25
Він відказує: „Так“. І як він увійшов до дому, то
Ісус попере́див його та сказав: „Як ти ду́маєш,
Си́моне: царі зе́мні з кого беру́ть мито або
пода́тки: від синів своїх, чи чужих?“ 26 А як той
відказав: „Від чужих“, то промовив до нього Ісус:
„Тож вільні сини! 27 Та щоб їх не спокуси́ти,
піди над море, та ву́дку закинь, і яку першу рибу
ізло́виш, візьми, і рота відкрий їй, — і зна́йдеш
стати́ра; візьми ти його, — і віддай їм за Мене й
за себе“.

18 Підійшли до Ісуса тоді Його учні, питаючи:
„Хто найбільший у Царстві Небеснім?“ 2
Він же дитину покликав, і поставив її серед
них, 3 та й сказав: „Поправді кажу́ вам: коли
не наве́рнетесь, і не станете, як ті діти, —
не ввійдете в Царство Небесне! 4 Отже, хто
впоко́риться, як дитина оця, той найбільший у
Царстві Небеснім. 5 І хто при́йме таку дитину

одну в Моє Ймення, той приймає Мене. 6 Хто
ж споку́сить одне з цих мали́х, що вірують в
Мене, то краще б тако́му було, коли б жо́рно
млино́ве на шию йому почепи́ти, — і його
потопи́ти в морські́й глибині́. 7 Від споку́с горе
світові, — бо мусять спокуси прийти; надто
горе люди́ні, що від неї прихо́дить споку́са! 8
Коли тільки рука твоя, чи нога твоя спокуша́є
тебе, — відітни її й кинь від себе: краще тобі
увійти в життя однору́ким або одно́гим,
ніж з обома руками чи з обома ногами бути
вкиненому в огонь вічний. (aiōnios g166) 9 І коли
твоє око тебе́ спокушає — його ви́бери й кинь
від себе: краще тобі одноо́ким ввійти в життя,
ніж з обома очима бути вкиненому до геєнни
огне́нної. (Geenna g1067) 10 Стережіться, щоб ви
не погордували ані одним із мали́х цих; кажу́
бо Я вам, що їхні Анголи́ повсякчасно бачать
у небі обличчя Мого Отця, що на небі. 11 Син
бо Лю́дський прийшов, щоб спасти́ загинуле.
12 Як вам здається: коли має який чоловік сто
овець, а одна з них заблу́дить, то чи він не
покине дев'ятдесятьо́х і дев'ятьо́х у гора́х, і не
піде шукати заблу́длої? 13 І коли пощасти́ть
відшукати її, поправді кажу́ вам, що радіє за неї
він більше, аніж за дев'ятдесятьо́х і дев'ятьо́х
незаблудлих. 14 Так волі нема Отця вашого, що
на небі, щоб загинув один із цих мали́х. 15 А коли
прогріши́ться твій брат проти тебе, іди й йому
ви́кажи поміж тобою та ним самим; як тебе він
послухає, — ти придбав свого брата. 16 А коли
не послухає він, то візьми з собою ще одно́го чи
двох, щоб „справа всіляка ствердилась уста́ми
двох чи трьох свідків.“ 17 А коли не послухає їх,
— скажи Церкві; коли ж не послухає й Церкви, —
хай бу́де тобі, як пога́нин і ми́тник! 18 Поправді
кажу вам: Що́ тільки зв'яжете на землі, зв'я́зане
буде на небі, і що тільки розв'я́жете на землі,
розв'язане буде на небі. 19 Ще поправді кажу́
вам, що коли б двоє з вас на землі погоди́лись
про всяку річ, то коли вони будуть просити
за неї, — станеться їм від Мого Отця, що на
небі! 20 Бо де двоє чи троє в Ім'я́ Моє зі́брані, —
там Я серед них“. 21 Петро приступив тоді та
запитався Його: „Господи, — скільки разів брат
мій може згріши́ти проти мене, а я маю прощати
йому? Чи до семи раз?“ 22 Ісус промовляє до
нього: „Не кажу тобі — до семи раз, але аж до
семидесяти раз по семи! 23 Тим то Царство
Небесне подібне одно́му царе́ві, що захотів
обраху́нок зробити з своїми рабами. 24 Коли
ж він почав обрахо́вувати, то йому привели́
одно́го, що винен був десять тисяч тала́нтів. 25
А що він не мав із чо́го віддати, наказав пан
продати його, і його дружи́ну та діти, і все, що
він мав, — і заплатити. 26 Тоді раб той упав
до ніг, і вклонявся йому та благав: „Потерпи
мені, — я віддам тобі все!“ 27 І змилосе́рдився
пан над рабом тим, — і звільнив його, і простив
йому борг. 28 А як вийшов той раб, то спіткав
він одно́го з своїх співтова́ришів, що був винен
йому сто динаріїв. І, схопи́вши його, він душив
та казав: „Віддай, що ти винен!“ 29 А товариш
його впав у ноги йому, і благав його, кажучи:
„Потерпи мені, — і я віддам тобі!“ 30 Та той
не схотів, а пішов і всадив до в'язни́ці його, —
аж поки він боргу не ве́рне. 31 Як побачили ж
товариші його те, що сталося, то засмутилися
дуже, і прийшли й розповіли своє́му панові
все, що було́. 32 Тоді пан його кличе його,
та й говорить до нього: „Рабе лукавий, — я
простив був тобі ввесь той борг, бо просив ти
мене. 33 Чи й тобі не нале́жало зми́луватись
над своїм співтова́ришем, як і я над тобою був
зми́лувався?“ 34 І прогнівався пан його, — і
ката́м його видав, аж поки йому не віддасть
всього боргу. 35 Так само й Отець Мій Небесний
учинить із вами, коли кожен із вас не про́стить
своєму братові з серця свого їхніх про́гріхів “.

19 І сталось, як Ісус закінчи́в ці слова́, то Він
ви́рушив із Галілеї, і прибув до країни
Юдейської, на то́й бік Йорда́ну. 2 А за Ним ішла
бе́зліч наро́ду, — і Він уздоро́вив їх тут. 3 І
підійшли фарисеї до Нього, і, випробо́вуючи,
запитали Його: „Чи дозволено дружи́ну свою
відпускати з причини всякої?“ 4 А Він відповів і
сказав: „Чи ви не читали, що Той, Хто створив
споконві́ку людей, „створив їх чоловіком і
жінкою?“ 5 І сказав: „Покине тому́ чоловік
батька й матір, і пристане до дружи́ни своєї,
— і стануть обо́є вони одним тілом“, 6 тому́
то немає вже двох, але́ одне тіло. Тож, що Бог
спарува́в, — людина нехай не розлу́чує!“ 7 Вони
кажуть Йому: „А чому́ ж Мойсей заповів дати
листа розводо́вого, та й відпускати?“ 8 Він
говорить до них: „То за ваше жорстокосе́рдя
дозволив Мойсей відпускати дружи́н ваших,
споча́тку ж так не було́. 9 А Я вам кажу́:
Хто дружи́ну відпустить свою не з причини
пере́любу, і одру́житься з іншою, той чинить
пере́люб. І хто одру́житься з розве́деною, той
чинить пере́люб“. 10 Учні говорять Йому: „Коли
справа така чоловіка із дружи́ною, то не добре
одру́жуватись“. 11 А Він їм відказав: „Це слово
вміщають не всі, але ті, кому да́но. 12 Бо бувають
скопці, що з утро́би ще матерньої народилися
так; є й скопці, що їх люди оскопи́ли, і є скопці,
що самі оскопи́ли себе ради Царства Небесного.
Хто може вмістити, — нехай вмістить“. 13 Тоді
привели Йому ді́ток, щоб поклав на них руки,

і за них помолився, учні ж їм докоряли. 14
Ісус же сказав: „Пустіть ді́ток, і не бороніть
їм прихо́дити до Мене, — бо Царство Небесне
належить таким“. 15 І Він руки на них покла́в,
та й пішов звідтіля́. 16 І підійшов ось один, і до
Нього сказав: „Учителю Добрий, що маю зробити
я доброго, щоб мати життя вічне?“ (aiōnios g166) 17
Він же йому відказав: „Чого звеш Мене Добрим?
Ніхто не є Добрий, крім Бога Само́го. Коли ж
хочеш ввійти до життя, то виконай заповіді“.
18 Той питає Його: „Які саме!“А Ісус відказав:
„Не вбивай, не чини пере́любу, не краді́, не
свідкуй неправдиво. 19 Шануй батька та матір“,
і: „Люби свого ближнього, як само́го себе“. 20
Говорить до Нього юна́к: „Це я виконав все.
Чого́ ще бракує мені?“ 21 Ісус каже йому: „Коли
хочеш бути досконалим, — піди, продай до́бра
свої та й убогим роздай, — і матимеш скарб
ти на небі. Пото́му приходь та й іди вслід за
Мною“. 22 Почувши ж юна́к таке слово, відійшов,
зажурившись, — бо великі маєтки він мав. 23
Ісус же сказав Своїм учням: Поправді кажу
вам, що багатому трудно ввійти в Царство
Небесне. 24 Іще вам кажу́: Верблю́дові легше
пройти через го́лчине ву́шко, ніж багатому в
Боже Царство ввійти́!“ 25 Як учні ж Його це
зачули, здивувалися дуже й сказали: „Хто́ ж тоді
може спасти́ся?“ 26 А Ісус позирнув і сказав їм:
„Неможливе це лю́дям, та можливе все Богові“.
27 Тоді відізвався Петро та до Нього сказав: „От
усе ми покинули, та й пішли за Тобою слідом;
що́ ж нам буде за це?“ 28 А Ісус відказав їм:
„Поправді кажу́ вам, що коли, при відно́вленні
світу, Син Лю́дський засяде на престолі слави
Своєї, тоді сядете й ви, що за Мною пішли, на
дванадцять престолів, щоб судити дванадцять
племе́н Ізраїлевих. 29 І кожен, хто за Йме́ння
Моє кине дім, чи братів, чи сесте́р, або ба́тька,
чи матір, чи діти, чи зе́млі, — той багатократно
одержить і успадку́є вічне життя. (aiōnios g166)
30 І багато-хто з перших останніми стануть, а
останні — першими.

20 Бо Царство Небесне подібне одно́му
госпо́дареві, що вдо́світа вийшов згодити
робітників у свій виноградник. 2 Згодившися ж
він із робі́тниками по дина́рію за день, послав
їх до свого виноградника. 3 А вийшовши коло
години десь третьої, побачив він інших, що
стояли без праці на ринку, 4 та й каже до
них: „Ідіть і ви до мого виноградника, і що́
буде належати, дам вам“. 5 Вони ж відійшли. І
вийшов він знов о годині десь шостій й дев'ятій,
і те саме зробив. 6 А вийшовши коло години
одина́дцятої, знайшов інших, що стояли без
праці, та й каже до них: „Чого тут стоїте́ цілий
день безробітні?“ 7 Вони кажуть до нього: „Бо
ніхто не найняв нас“. Відказує їм: „Ідіть і ви в
виноградник“. 8 Коли ж вечір настав, то говорить
тоді до свого управителя пан виноградника:
„Поклич робі́тників, і дай їм заплату, почавши
з останніх до перших“. 9 І прийшли ті, що з
години одинадцятої, і взяли по дина́рію. 10
Коли ж прийшли перші, то ду́мали, що вони
візьмуть більше. Та й вони по динару взяли́. 11 А
взявши, вони почали́ наріка́ти на господаря, 12
кажучи: „Ці останні годину одну працювали, а
ти прирівняв їх до нас, що витерпіли тягар дня
та спеко́ту“. 13 А він відповів і сказав до одно́го
із них: „Не кривджу я, друже, тебе, — хіба не за
динарія згодився зо мною? 14 Візьми ти своє та
й іди. Але я хочу дати й цьому́ ось останньому,
як і тобі. 15 Чи ж не вільно мені зо своїм, що я
хо́чу, зробити? Хіба око твоє за́здре від того, що
я добрий?“ 16 Отак будуть останні першими,
а перші — останніми!“ 17 Побажавши ж піти
до Єрусалиму, Ісус взяв осібно Дванадцятьо́х,
і на дорозі їм сповістив: 18 „Оце в Єрусалим
ми йдемо́, — і первосвященикам і книжникам
ви́даний буде Син Лю́дський, — і засудять на
смерть Його. 19 І поганам Його вони видадуть
— на нару́гу та на катува́ння, і на розп'ятття́,
— але третього дня Він воскресне!“ 20 Тоді
приступила до Нього мати синів Зеведеєвих,
і вклонилась, і просила від Нього чогось. 21 А
Він їй сказав: „Чого хочеш?“Вона каже Йому́:
„Скажи, щоб оби́два сини мої ці сіли в Царстві
Твоїм — прово́руч один, і лево́руч від Тебе один“.
22 А Ісус відповів і сказав: „Не знаєте, чого
просите. Чи ж можете ви пити чашу, що Я її
питиму (або христи́тися хрищенням, що я ним
хрищу́ся)?“„Вони кажуть Йому: „Можемо“. 23
Він говорить до них: „Ви питимете Мою чашу
(і бу́дете христитися хрищенням, що Я ним
хрищуся). А сидіти прово́руч Мене та лево́руч
— не Моє це давати, а кому від Мого Отця те
вгото́вано“. 24 Як почули це де́сятеро, стали
гніватися на обох тих братів. 25 А Ісус їх покликав
і промовив: „Ви знаєте, що князі наро́дів панують
над ними, а вельможі їх тиснуть. 26 Не так буде
між вами, але́ хто великим із вас хоче бути, —
хай буде слугою він вам. 27 А хто з вас бути
першим бажає, — нехай буде він вам за раба. 28
Так само й Син Лю́дський прийшов не на те,
щоб служили Йому, а щоб послужити, і душу
Свою дати на викуп за багатьох! 29 Як вони ж з
Єрихо́ну вихо́дили, за Ним ішов на́товп великий.
30 І ось двоє сліпих, що сиділи при дорозі,
почувши, що переходить Ісус, стали кричати,
благаючи: „Змилуйсь над нами, Господи, Сину
Давидів!“ 31 Наро́д же сварився на них, щоб

мовчали, вони ж іще більше кричали, благаючи:
„Змилуйсь над нами, Господи, Сину Давидів!“
32 Ісус же спинився, — покликав їх та й сказав:
„Щó хочете, щоб Я вам зробив?“ 33 Вони Йому
кажуть: „Господи, — нехай нам розкриються
очі!“ 34 І змилосе́рдивсь Ісус, доторкнувся до
їхніх оче́й, — і зараз прозріли їм очі, і вони
подалися за Ним.

21 А коли вони набли́зились до Єрусалиму,
і прийшли до Вітфаґії, до гори до Оли́вної,
тоді Ісус вислав двох учнів, 2 до них, кажучи:
„Ідіть у село, яке перед вами, і зна́йдете зараз
ослицю прив'язану та з нею осля́; відв'яжіть,
і Мені приведіть їх. 3 А як хто вам щó скаже,
відкажіть, що їх потребує Госпóдь, — і він зараз
пошле їх“. 4 А це сталось, щоб спра́вдилось те,
що сказав був пророк, промовляючи: 5 „Скажіте
Сіонській доньці: Ось до тебе йде Цар твій! Він
покірливий, і всів на осла, — на осля, під'яре́мної
сина“. 6 А учні пішли та й зробили, як звелів
їм Ісус. 7 Вони привели́ до Ісуса ослицю й
осля́, і одежу поклали на них, — і Він сів на
них. 8 І багато народу стелили одежу свою по
дорозі, інші ж різали віття з дерев і стели́ли
дорогою. 9 А нарóд, що йшов перед Ним і позáду,
викрикував, кажучи: „Осáнна Сину Давидовому!
Благословенний, хто йде у Господнє Ім'я́! Осанна
на висоті!“ 10 А коли увійшов Він до Єрусалиму,
то здвигнулося ціле місто, питаючи: „Хтó це
такий?“ 11 А нарóд говорив: „Це Пророк, — Ісус із
Назаре́ту Галілейського!“ 12 Потому Ісус увійшов
у храм Божий, і вигнав усіх продавців і покупців
у храмі, і поперевертáв грошомінам столи, та
ослóни — продавцям голубів. 13 І сказав їм:
„Написано: „Дім Мій — буде домом молитви,
“а ви робите з нього „печеру розбійників“. 14
І приступили у храмі до Нього сліпі та криві,
— і Він їх уздорóвив. 15 А первосвященики
й книжники, бачивши чуда, що Він учинив, і
дітей, що в храмі викрикували: „Осанна Сину
Давидовому“, обурилися, 16 та й сказали Йому:
„Чи ти чуєш, що кажуть вони?“А Ісус відказав
їм: „Так. Чи ж ви не читали нікóли: „Із уст
немовлят, і тих, що ссуть, учинив Ти хвалу“? 17
І покинувши їх, Він вийшов за місто в Віфáнію,
— і там ніч перебув. 18 А вранці, до міста
вертаючись, Він зголоднів. 19 І побачив Він при
дорозі одне фіґове дерево, і до нього прийшов,
та нічого, крім листя самóго, на нім не знайшов.
І до нього Він каже: „Нехай плóду із тебе не буде
нікóли повіки!“І фіґове дерево зараз усохло. (aiōn
g165) 20 А учні, побачивши це, дивувалися та
говорили: „Як швидко всохло це фіґове дерево!“
21 Ісус же промовив у відповідь їм: „Поправді
кажý вам: Коли б мали ви віру, і не мали сýмніву,
то вчинили б не тільки як із фіговим деревом, а
якби й цій горі ви сказали: „Порушся та кинься
до моря“, — то й станеться те! 22 І все, чого ви в
молитві попросите з вірою, — то одержите“. 23 А
коли Він прийшов у храм і навчав, поприхóдили
первосвященики й старші нарóду до Нього й
сказали: „Якою Ти влáдою чиниш оце? І хто
Тобі влáду цю дав?“ 24 Ісус же промовив у
відповідь їм: „Запитаю й Я вас одне слово. Як
про нього дасте Мені відповідь, то й Я вам скажý,
якою влáдою Я це чиню́. 25 Іванове хрищення
звідки було: із неба, чи від людей?“Вони ж
міркували собі й говорили: „Коли скажемо:
„Із неба“, відкаже Він нам: „Чого ж ви йому
не повірили?“ 26 А як скажемо: „Від людей“,
— боїмося нарóду, бо Івана вважають усі за
пророка“. 27 І сказали Ісусові в відповідь: „Ми не
знаємо“. Відказав їм і Він: „То й Я вам не скажý,
якою владою Я це чиню́. 28 А як вам здається?
Один чоловік мав двох синів. Прийшовши до
першого, він сказав: „Піди но, дитино, сьогодні,
працюй у винограднику!“ 29 А той відповів і
сказав: „Готовий, панотче“, — і не пішов. 30
І, прийшовши до другого, так само сказав. А
той відповів і сказав: „Я не хочу“. А потім
покаявся, і пішов. 31 Котрий же з двох учинив
волю батькову?“Вони кажуть: „Останній“. Ісус
промовляє до них: „Поправді кажу вам, що
ми́тники та блудоді́йки випере́джують вас у
Боже Царство. 32 Бо прийшов був до вас дорогою
праведности Іван, та йому не повірили ви, а
ми́тники та блудоді́йки йняли йому віри. А ви
бачили, та проте не покаялися й опісля́, щоб
повірити йому. 33 Послухайте іншої притчі.
Був госпóдар один. Насадив виноградника він,
обгородив його муром, ви́довбав у ньому чави́ло,
башту поставив, — і віддав його винаря́м, та
й пішов. 34 Коли ж надійшов час плоді́в, він
до винарів послав рабів своїх, щоб прийняти
плоди́ свої. 35 Винарі ж рабів його похапали,
— і однóго побили, а другого замордували, а
того вкаменувáли. 36 Знов послав він інших
рабів, більш як перше, — та й їм учинили те
саме. 37 Нарешті послав до них сина своґó
і сказав: „Посорóмляться сина мого“. 38 Але́
винарі́, як побачили сина, міркувати собі стали:
„Це спадкоє́мець; ходім, замордуймо його, — і
заберемо його спáдщину!“ 39 І, схопи́вши його,
вони вивели за виноградник його, та й убили.
40 Отож, як прибýде той пан виноградника, щó
зробить він тим винаря́м?“ 41 Вони кажуть Йому:
„Злочинців погубить жорстóко, виноградника
ж віддасть іншим винаря́м, що будуть плоди́
віддавати йому своєчáсно“. 42 Ісус промовляє
до них: „Чи ви не читали нікóли в Писáнні:

Камінь, що його будівничі відкинули, — той
наріжним став каменем; від Господа сталося це,
і дивне воно в очах наших!“ 43 Тому́ кажу вам,
що від вас Царство Боже відійметься, і дасться
наро́дові, що плоди́ його буде прино́сити. 44
І хто впаде́ на цей камінь — розі́б'ється, а на
кого він сам упаде — то розча́вить його́“. 45
А як первосвященики та фарисеї почули ці
притчі Його, то вони зрозуміли, що про них Він
гово́рить. 46 І намага́лись схопи́ти Його, але́
побоялись людей, бо вважали Його за Пророка.

22 А Ісус, відповідаючи, знов почав говорити
їм при́тчами, кажучи: 2 „Царство Небесне
подібне одно́му царе́ві, що весі́лля справляв
був для сина свого́. 3 І послав він своїх рабів
покликати тих, хто був на весі́лля запрошений,
— та ті не хотіли прийти. 4 Зно́ву послав він
інших рабів, наказуючи: „Скажіть запрошеним:
Ось я приготува́в обід свій, закололи бики й
відгодо́ване, — і все готове. Ідіть на весі́лля!“
5 Та вони злегковажили та порозхо́дились,
— той на поле своє, а той на свій торг. 6 А
останні, похапавши рабів його́, знущалися, та
й повбивали їх. 7 І розгнівався цар, і послав
своє ві́йсько, — і вигубив тих убійників, а їхнє
місто спалив. 8 Тоді каже рабам своїм: „Весі́лля
готове, але́ недостойні були́ ті покликані. 9 Тож
підіть на роздорі́жжя, і кого тільки спіткаєте, —
кличте їх на весі́лля“. 10 І вийшовши раби ті на
роздоріжжя, зібрали всіх, кого тільки спіткали,
— злих і добрих. І весільна кімна́та гістьми́
перепо́внилась. 11 Як прийшов же той цар
на гостей подивитись, побачив там чоловіка,
в одежу весі́льну не вбра́ного, 12 та й каже
йому: „Як ти, друже, ввійшов сюди, не мавши
одежі весільної?“Той же мовчав. 13 Тоді́ цар
сказав своїм слу́гам: „Зв'яжіть йому ноги та
руки, та й киньте до зо́внішньої те́мряви, —
буде плач там і скрегіт зубів“. 14 Бо багато
покли́каних, — та ви́браних мало“. 15 Тоді
фарисеї пішли й умовлялись, я́к зловити на
слові Його. 16 І посилають до Нього своїх учнів
із іродія́нами, і кажуть: „Учителю, знаємо ми,
що Ти справедливий, і наставляєш на Божу
дорогу правдиво, і не зважаєш ні на кого, бо
на лю́дське обличчя не дивишся Ти. 17 Скажи
ж нам, як здається Тобі: чи годиться давати
податок для ке́саря, чи ні?“ 18 А Ісус, знавши
їхнє лукавство, сказав: „Чого ви, лицеміри,
Мене випробо́вуєте? 19 Покажіть Мені гріш
податко́вий“. І прине́сли динарія Йому. 20 А
Він каже до них: „Чий це образ і напис?“ 21 Ті
відказують: „Ке́сарів“. Тоді каже Він їм: „Тож
віддайте кесареве — кесареві, а Богові — Боже“.
22 А почувши таке, вони диву далися. І, лишивши
Його, відійшли. 23 Того дня приступили до Нього
саддуке́ї, що твердять, ніби нема воскресіння,
і запитали Його, 24 та й сказали: „Учителю,
Мойсей наказав: „Коли хто помре, не мавши
дітей, то нехай його брат візьме вдову́ його, —
і відно́вить насіння для брата свого“. 25 Було
ж у нас сім братів. І перший, одружи́вшись,
умер, і, не мавши насіння, зоставив дружи́ну
свою братові своєму. 26 Так само і другий, і
третій, — аж до сьомого. 27 А по всіх вмерла й
жінка. 28 Отож, у воскре́сенні котро́му з сімох
вона дружи́ною буде? Бо всі мали її“. 29 Ісус
же промовив у відповідь їм: „Помиляєтесь ви,
не знавши Писа́ння, ні Божої сили. 30 Бо в
воскресінні ні женяться, ані заміж виходять,
але як Анголи́ ті на небі. 31 А про воскресіння
померлих хіба не читали проре́ченого вам від
Бога, що каже: 32 „Я Бог Авраамів, і Бог Ісаків, і
Бог Яковів; Бог не є Богом мертвих, а живих“.
33 А наро́д, чувши це, дивувався науці Його.
34 Фарисеї ж, почувши, що Він у́ста замкнув
саддуке́ям, зібралися ра́зом. 35 І спитався один
із них, учитель Зако́ну, Його випробо́вуючи й
кажучи: 36 „Учителю, котра́ заповідь найбільша
в Зако́ні?“ 37 Він же промовив йому́: „Люби
Господа Бога свого всім серцем своїм, і всією
душею своєю, і всією своєю думкою“. 38 Це
найбільша й найперша заповідь. 39 А друга
одна́кова з нею: „Люби свого ближнього, як
само́го себе́“. 40 На двох оцих заповідях увесь
Зако́н і Пророки стоять“. 41 Коли ж фарисеї
зібрались, Ісус їх запитав, 42 і сказав: „Що́ ви
думаєте про Христа? Чий Він син?“Вони Йому
кажуть: „Давидів“. 43 Він до них промовляє:
„Як же то силою Духа Давид Його Господом
зве, коли каже: 44 „Промовив Господь Господе́ві
моєму: сядь право́руч Мене, доки не покладу Я
Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм“. 45 Тож,
коли Давид зве Його Господом, — як же Він йому
син?“ 46 І ніхто не спромігся відпові́сти Йому
ані сло́ва... І ніхто з того дня не наважувався
більш питати Його.

23 Тоді промовив Ісус до народу й до учнів
Своїх, 2 і сказав: „На сиді́нні Мойсеєвім
усілися книжники та фарисеї. 3 Тож усе, що́
вони скажуть вам, — робіть і виконуйте; та за
вчинками їхніми не робіть, бо говорять вони
— та не роблять того́! 4 Вони ж в'яжуть тяжкі
тягарі, і кладуть їх на лю́дські раме́на, самі ж
навіть пальцем своїм не хотять їх пору́шити. 5
Усі ж учинки свої вони роблять, щоб їх бачили
люди, і богомі́лля свої розширяють, і здовжують
ки́тиці. 6 І люблять вони передніші місця на
бенке́тах, і передніші лавки́ в синагогах, 7
і привіти на ринках, і щоб звали їх люди:

Учителю! 8 А ви вчителями не звіться, — бо один
вам Учитель, а ви всі брати́. 9 І не називайте
нікого отцем на землі, — бо один вам Отець,
що на небі. 10 І не звіться наста́вниками, — бо
один вам Наста́вник, — Христос. 11 Хто між
вами найбільший, хай слугою вам буде! 12
Хто бо підно́ситься, — буде понижений, хто
ж понижується, той піднесе́ться. 13 Горе ж
вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що перед
людьми́ зачиняєте Царство Небесне, — бо й самі
ви не вхо́дите, ані тих, хто хоче ввійти, увійти не
пускаєте! 14 (Горе ж вам, книжники та фарисеї,
лицеміри, що вдови́ні хати поїдаєте, і напо́каз
молитесь довго, — через те осуд тяжчий ви
при́ймете!) 15 Горе вам, книжники та фарисеї,
лицеміри, що обходите море та землю, щоб
придбати нововірця одно́го; а коли те стається,
то робите його сином гее́нни, вдвоє гіршим від
вас! (Geenna g1067) 16 Горе вам, проводирі̂ ви сліпі,
що говорите: „Коли хто поклянеться храмом, то
нічого; а хто поклянеться золотом храму, то той
винуватий“. 17 Нерозумні й сліпі, — що бо більше:
чи золото, чи той храм, що освячує золото? 18
І: „Коли хто поклянеться же́ртівником, — то
нічого, а хто поклянеться жертвою, що на нім,
то він винуватий“. 19 Нерозумні й сліпі, — що́ бо
більше: чи жертва, чи той же́ртівник, що освячує
жертву? 20 Отож, хто клянеться же́ртівником, —
клянеться ним та всім, що на ньому. 21 І хто
храмом клянеться, — клянеться ним та Тим,
Хто живе в нім. 22 І хто небом клянеться, —
клянеться Божим престолом і Тим, Хто на ньому
сидить. 23 Горе вам, книжники та фарисеї,
лицеміри, що даєте десятину із м'я́ти, і га́нусу й
кми́ну, але найважливіше в Зако́ні поки́нули:
суд, милосе́рдя та віру; це треба робити, і того
не ки́дати. 24 Проводирі̂ ви сліпі, що відціджуєте
комаря́, а верблю́да ковтаєте! 25 Горе вам,
книжники та фарисеї, лицеміри, що чистите
зовнішність ку́хля та миски, а всере́дині повні
вони здирства й кривди! 26 Фарисею сліпий, —
очисти перше сере́дину кухля, щоб чистий він
був і назо́вні! 27 Горе вам, книжники та фарисеї,
лицеміри, що подібні до гробі̂в побі̂лених, які
гарними зверху здаються, а всере́дині повні
трупних кісто́к та всякої нечи́стости! 28 Так і
ви, — назовні здаєтеся лю́дям за праведних, а
всере́дині повні лицемі̂рства та беззаконня! 29
Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що
пророкам надгро́бники ставите, і праведникам
прикраша́єте пам'ятники, 30 та говорите: „Якби
ми жили́ за днів наших батьків, то ми не
були б спільника́ми їхніми в крові пророків“.
31 Тим самим на себе свідкуєте, що сини ви
убивців пророків. 32 Доповніть і ви міру провини
ваших батьків! 33 О змії, о ро́де гадю́чий, —
я́к ви втечете від за́суду до гее́нни? (Geenna
g1067) 34 І ось тому́ посилаю до вас Я пророків, і
мудрих, і книжників; частину їх ви повбиваєте
та розіпне́те, а частину їх ви бичува́тимете
в синагогах своїх, і будете гнати з міста до
міста. 35 Щоб спала на вас уся праведна кров,
що пролита була на землі, від крови Авеля
праведного, аж до крови Заха́рія, Варахі̂їного
сина, що ви замордували його між храмом і
же́ртівником! 36 Поправді кажу вам: Оце все
спаде на рід цей! 37 Єрусалиме, Єрусалиме, що
вбиваєш пророків та каменуєш посланих до
те́бе! Скільки разів Я хотів зібрати діти твої,
як квочка збирає під крила курчаток своїх, —
та ви не захотіли! 38 Ось ваш дім залиша́ється
порожній для вас! 39 Говорю́ бо Я вам: Відтепер
ви Мене не побачите, аж поки не скажете:
„Благословенний, Хто йде у Господнє їм'я́!“

24 І вийшов Ісус і від храму пішов. І підійшли
Його учні, щоб Йому показати будинки
храмо́ві. 2 Він же промовив у відповідь їм:
„Чи бачите ви все оце? Поправді кажу́ вам: Не
зали́шиться тут навіть камінь на камені, який
не зруйнується!“ 3 Коли ж Він сидів на Оли́вній
горі, підійшли Його учні до Нього само́тньо й
спитали: „Скажи нам, — коли станеться це? І
яка буде ознака прихо́ду Твого й кінця віку?“
(aiōn g165) 4 Ісус же промовив у відповідь їм:
„Стережіться, щоб вас хто не звів! 5 Бо багато хто
при́йде в Ім'я́ Моє, кажучи: „Я Христос“. І зведуть
багатьох. 6 Ви ж про війни почуєте, і про воєнні
чутки́, — глядіть, не лякайтесь, бо „статись
належить тому“. Але це не кінець ще. 7 Бо
„повстане наро́д на народ, і царство на царство“,
і голод, мор та землетруси настануть місця́ми.
8 А все це — поча́ток терпінь породільних. 9 На
муки тоді видаватимуть вас, і вбиватимуть вас,
і вас будуть нена́видіти всі народи за Ймення
Моє. 10 І багато-хто в той час спокуситься, і
видавати один о́дного будуть, і один о́дного
будуть нена́видіти. 11 Постане багато фальшивих
пророків, — і зведу́ть багатьо́х. 12 І через розрі̂ст
беззаконства любов багатьох охоло́не. 13 А хто
витерпить аж до кінця, — той буде спасе́ний!
14 І проповідана буде ця Євангелія Царства по
ці̂лому світові, на свідо́цтво наро́дам усім. І
тоді при́йде кінець! 15 Тож, коли ви побачите
ту „гидоту спусто́шення“, що про неї звіщав
був пророк Даниїл, на місці святому, — хто
читає, нехай розуміє, — 16 тоді ті, хто в Юдеї,
нехай в го́ри втікають. 17 Хто на покрівлі, нехай
той не сходить узяти речі з дому свого́. 18 І
хто на полі, — хай назад не вертається взяти

одежу свою. 19 Горе ж вагі́тним і тим, хто годує
грудьми́, за днів тих! 20 Моліться ж, щоб ваша
втеча не сталась зимою, ані в суботу. 21 Бо
скорбо́та велика настане тоді, „якої не було́ з
первопо́чину світу аж досі“й не бу́де. 22 І коли
б не вкороти́лись ті дні, не спаслася б ніяка
люди́на; але через ви́браних дні ті вкоро́тяться.
23 Тоді, як хто скаже до вас: „Ото, Христос тут"
чи „Отам“, — не ймі́ть віри. 24 Бо постануть
христи́ неправдиві, і неправдиві пророки, і
будуть чинити великі ознаки та чуда, що звели́
б, коли б можна, і ви́браних. 25 Оце Я наперед
вам сказав. 26 А коли скажуть вам: „Ось Він у
пустині“— не виходьте, „Ось Він у криївках“—
не вірте! 27 Бо як бли́скавка та вибігає зо схо́ду,
і з'являється аж до за́ходу, так буде і при́хід
Сина Лю́дського. 28 Бо де труп, — там зберуться
орли́. 29 І зараз, по скорботі тих днів, „сонце
затьми́ться, і місяць не дасть свого світла“, і зорі
попа́дають з неба, і сили небесні пору́шаться. 30 І
того ча́су на небі з'я́виться знак Сина Лю́дського,
і тоді „заголосять всі зе́мні племе́на“, і побачать
вони „Сина Лю́дського, що йтиме на хмарах
небесних" із великою поту́гою й славою. 31 І
пошле анголі́в Своїх Він із голосним сурмови́м
гуком, і зберуть Його ви́браних — „від вітрі́в
чотирьох, від кінців неба аж до кі́нців його“. 32
Від дерева ж фіґового навчі́ться при́кладу: коли
віття його вже розпу́кується, і ки́неться листя,
то ви знаєте, що близько вже літо. 33 Так і ви:
коли все це побачите, знайте, що бли́зько, —
під дверима! 34 Поправді кажу́ вам: не пере́йде
цей рід, аж усе оце станеться. 35 Небо й земля
промине́ться, але не минуться слова́ Мої! 36
А про день той й годину не знає ніхто: ані
анголи́ небесні, ані Син, — лише́ Сам Отець. 37
Як було за днів Но́євих, так буде і при́хід Сина
Лю́дського. 38 Бо так само, як за днів до пото́пу
всі їли й пили, женилися й заміж вихо́дили,
аж до дня, „коли Ной увійшов до ковче́гу“, 39
і не знали, аж поки пото́п прийшов та й усіх
забрав, — так буде і при́хід Сина Лю́дського. 40
Будуть двоє на полі тоді, — один ві́зьметься, а
другий поли́шиться. 41 Дві будуть молоти на
жо́рнах, — одна ві́зьметься, а друга полишиться.
42 Тож пильнуйте, бо не знаєте, котрого дня
при́йде Господь ваш. 43 Знайте ж це, що коли б
знав госпо́дар, о котрі́й сторожі при́йде зло́дій,
то він пильнував би, і підкопа́ти свого дому
не дав би. 44 Тому бу́дьте готові й ви, — бо
при́йде Син Лю́дський тієї години, коли ви не
ду́маєте! 45 Хто ж вірний і мудрий раб, якого
пан поставив над своїми челя́дниками давати
своєчасно поживу для них? 46 Блаженний той
раб, що пан його при́йде та зна́йде, що робить
він так! 47 Поправді кажу́ вам, що над ці́лим
маєтком своїм він поставить його. 48 А як той
злий раб скаже у серці своїм: „Заба́риться пан
мій прийти“, 49 і зачне бити товаришів своїх, а
їсти та пити з п'яни́цями, 50 то пан того раба
при́йде дня, якого він не сподівається, і о годині,
якої не знає. 51 І він пополови́ні розі́тне його́,
і визначить долю йому з лицемірами, — буде
плач там і скре́гіт зубів!

25 Тоді Царство Небесне буде подібне до
десяти дів, що побрали каганці́ свої, та й
пішли зустріча́ти молодого. 2 П'ять же з них
нерозумні були, а п'ять мудрі. 3 Нерозумні
ж, узявши каганці́, не взяли́ із собою оливи. 4
А мудрі набрали оливи в посудинки ра́зом із
своїми каганця́ми. 5 А коли забари́всь молодий,
то всі задрімали й поснули. 6 А опі́вночі крик
залуна́в: „Ось молодий, — виходьте назу́стріч!“
7 Схопи́лись тоді всі ті діви, і каганці́ свої
наготува́ли. 8 Нерозумні ж сказали до мудрих:
„Дайте нам із своєї оливи, бо наші каганці́ ось
гаснуть“. 9 Мудрі ж відповіли та сказали: „Щоб,
бува, нам і вам не забракло, — краще вдайтеся
до продавців, і купіть собі“. 10 І як вони купувати
пішли, то прибув молодий; і готові ввійшли
на весі́лля з ним, — і за́мкнені двері були́. 11
А по́тім прийшла й решта дів і казала: „Пане,
пане, — відчини нам!“ 12 Він же в відповідь
їм проказав: „Поправді кажу вам, — не знаю я
вас!“ 13 Тож пильнуйте, бо не знаєте ні дня, ні
години, коли при́йде Син Лю́дський! 14 Так само
ж один чоловік, як відходив, покликав своїх
рабів і передав їм добро своє. 15 І одно́му він
дав п'ять талантів, а другому два, а тому один,
— кожному за спромо́жністю його. І відійшов.
16 А той, що взяв п'ять талантів, негайно пішов
і орудував ними, — і набув він п'ять і́нших
талантів. 17 Так само ж і той, що взяв два — і
він ще два і́нших набув. 18 А той, що одно́го
взя́в, пішов та й закопав його в землю, — і
сховав срі́бло пана свого. 19 По довгому ж часі
вернувся пан тих рабів, та й від них зажадав
обрахунку. 20 І прийшов той, що взяв п'ять
талантів, — приніс іще п'ять талантів і сказав:
„Пане мій, п'ять талантів мені передав ти, — ось
я здобу́в інші п'ять талантів“. 21 Сказав же йому
його пан: „Гаразд, рабе добрий і вірний! Ти в
мало́му був вірний, над великим поставлю тебе,
— увійди до радощів пана свого!“ 22 Підійшов
же й той, що взяв два таланти, і сказав: „Два
таланти мені передав ти, — ось іще два тала́нти
здобу́в я“. 23 Сказав йому пан його: „Гаразд, рабе
добрий і вірний! Ти в мало́му був вірний, над
великим поставлю тебе, — увійди до радощів
пана свого!“ 24 Підійшов же і той, що одного

таланта взяв, і сказав: „Я знав тебе, па́не, що
тверда́ ти люди́на, — ти жнеш, де не сіяв, і
збираєш, де не розси́пав. 25 І я побоявся, —
пішов і таланта твого сховав у землю. Ото маєш
своє“. 26 І відповів його пан і сказав йому:
„Рабе лукавий і лінивий! Ти знав, що я жну,
де не сіяв, і збираю, де не розси́пав? 27 Тож
тобі було треба віддати гроші мої грошомінам,
і, вернувшись, я взяв би з прибу́тком своє. 28
Візьміть же від нього таланта, і віддайте тому́,
що десять талантів він має. 29 Бо кожному, хто
має, дасться йому та й додасться, хто ж не має,
— забереться від нього й те, що він має. 30 А раба
непотрібного вкиньте до зо́внішньої темряви, —
буде плач там і скрегіт зубів! 31 Коли ж при́йде
Син Лю́дський у славі Своїй, і всі анголи́ з Ним,
тоді Він засяде на престолі слави Своєї. 32 І
перед Ним усі наро́ди зберуться, і Він відді́лить
одного від о́дного їх, як відділя́є вівчар овець від
козлів. 33 І поставить Він вівці право́руч Себе,
а козлята — лево́руч. 34 Тоді скаже Цар тим,
хто право́руч Його: „Прийдіть, благословенні
Мого Отця, посядьте Царство, уготоване вам від
закла́дин світу. 35 Бо Я голодував був — і ви
нагодували Мене, пра́гнув — і ви напоїли Мене,
мандрівником Я був — і Мене прийняли́ ви. 36
Був наги́й — і Мене зодягли ви, слабував — і
Мене ви відвідали, у в'язни́ці Я був — і прийшли
ви до Мене“. 37 Тоді відповідя́ть Йому праведні
й скажуть: „Господи, коли то Тебе ми голодного
бачили — і нагодували, або спрагненого — і
напоїли? 38 Коли то Тебе мандрівником ми
бачили — і прийняли́, чи наги́м — і зодягли? 39
Коли то Тебе ми недужого бачили, чи в в'язниці
— і до Тебе прийшли?“ 40 Цар відповість і
промовить до них: „Поправді кажу́ вам: що́
тільки вчинили ви одно́му з найменших братів
Моїх цих, — те Мені ви вчинили“. 41 Тоді скаже
й тим, хто лево́руч: „Ідіть ви від Мене, прокля́ті,
у вічний огонь, що дияволові та його посланця́м
пригото́ваний. (aiōnios g166) 42 Бо Я голодував
був — і не нагодували Мене, пра́гнув — і ви не
напоїли Мене, 43 мандрівником Я був — і не
прийняли́ ви Мене, був наги́й — і не зодягли ви
Мене, слабий і в в'язниці — і Мене не відвідали
ви“. 44 Тоді відповідять і вони, промовляючи:
„Господи, коли то Тебе ми голодного бачили,
або спра́гненого, або мандрівником, чи нагого́,
чи недужого, чи в в'язниці — і не послужили
Тобі?“ 45 Тоді Він відповість їм і скаже: „Поправді
кажу вам: чого тільки одному з найменших цих
ви не вчинили, — Мені не вчинили!“ 46 І ці
пі́дуть на вічную муку, а праведники — на вічне
життя“. (aiōnios g166)

26 І сталось, коли закінчи́в Ісус усі ці слова,
Він сказав Своїм учням: 2 „Ви знаєте, що
через два дні буде Па́сха, — і Лю́дський Син буде
виданий на розп'я́ття“. 3 Тоді первосвященики,
і книжники, і старші народу зібралися в домі
первосвященика, званого Кайя́фою, 4 і радилися,
щоб пі́дступом взяти Ісуса й забити. 5 І вони
говорили: „Та не в свято, щоб бува колотнеча в
наро́ді не сталась“. 6 Коли ж Ісус був у Віфа́нії,
у домі Си́мона прокаже́ного, 7 підійшла одна
жінка до Нього, маючи аляба́строву пляшечку
дорогоцінного ми́ра, — і вилила на Його голову,
як сидів при столі Він. 8 Як побачили ж учні
це, то обурилися та й сказали: „На́що таке
марнотра́тство? 9 Бо дорого можна було б це
продати, і віддати убогим“. 10 Зрозумівши Ісус,
промовив до них: „Чого при́крість ви робите
жінці? Вона ж добрий учинок зробила Мені.
11 Бо вбогих ви маєте за́вжди з собою, а Мене
не постійно ви маєте. 12 Бо, виливши миро
оце на тіло Моє, вона те вчинила на по́хорон
Мій. 13 Поправді кажу́ вам: де тільки оця
Єва́нгелія проповідувана буде в цілому світі, — на
пам'ятку їй буде сказане й те, що зробила вона!“
14 Тоді один із Дванадцятьох, званий Юдою
Іскаріотським, подався до первосвящеників,
15 і сказав: „Що́ хочете дати мені, — і я вам
Його видам?“І вони йому виплатили тридцять
срібняків. 16 І він відтоді шукав слу́шного ча́су,
щоб видати Його. 17 А першого дня Опрі́сноків
учні підійшли до Ісуса й сказали Йому: „Де́
хочеш, щоб ми приготува́ли пасху спожити
Тобі? 18 А Він відказав: „Ідіть до такого то в
місто, і перекажіть йому: каже Вчитель: час Мій
близьки́й, — справлю Пасху з Своїми учнями
в тебе“. 19 І учні зробили, як звелів їм Ісус, і
зачали́ пасху готува́ти. 20 А коли настав вечір,
Він із дванадцятьма учнями сів за стіл. 21 І, як
вони споживали, Він сказав: „Поправді кажу
вам, що один із вас видасть Мене“. 22 А вони
засмутилися тяжко, і кожен із них став питати
Його: „Чи не я то, о Господи?“ 23 А Він відповів
і промовив: „Хто руку свою вмочить у миску
зо Мною, той видасть Мене. 24 Людський Син
справді йде, як про Нього написано; але горе
тому чоловікові, що видасть Лю́дського Сина!
Було́ б краще йому, коли б той чоловік не
родився!“ 25 Юда ж, зрадник Його, відповів
і сказав: „Чи не я то, Учителю?“Відказав Він
йому: „Ти сказав“. 26 Як вони ж споживали,
Ісус узяв хліб, î поблагословив, поламав, і давав
Своїм учням, і сказав: „Прийміть, споживайте,
це — тіло Моє“. 27 А взявши чашу, і подяку
вчинивши, Він подав їм і сказав: „Пийте з неї
всі, 28 бо це — кров Моя Нового́ Заповіту,

що за багатьох проливається на відпу́щення
гріхів! 29 Кажу́ ж вам, що віднині не питиму
Я від оцього плоду виноградного аж до дня,
коли з вами його нови́м питиму в Царстві
Мого Отця“. 30 А коли відспівали вони, то на
го́ру Оливну пішли. 31 Промовляє тоді їм Ісус:
„Усі ви через Мене споку́ситеся ночі цієї. Бо
написано: „Уражу́ Па́стиря, — і розпоро́шаться
вівці отари“. 32 По воскре́сенні ж Своїм Я вас
ви́переджу в Галілеї“. 33 А Петро відповів і
сказав Йому: „Якби й усі спокуси́лись про Тебе,
— я не спокушу́ся ніко́ли“. 34 Промовив до
нього Ісус: „Поправді кажу́ тобі, що ночі цієї,
перше ніж заспіває півень, — відречешся ти
тричі від Мене“. 35 Говорить до Нього Петро:
„Коли б мені навіть умерти з Тобою, — я не
відречуся від Тебе!“Так сказали й усі учні. 36 Тоді
з ними приходить Ісус до місцевости, званої
Гефсима́нія, і промовляє до учнів: „Посидьте
ви тут, аж поки піду́ й помолюся отам“. 37 І,
взявши Петра й двох синів Зеведе́євих, зачав
сумувати й тужити. 38 Тоді промовляє до них:
„Обго́рнена сумом смертельним душа Моя!
Залиші̂ться тут, і попильнуйте зо Мною“. 39 І,
трохи далі пройшовши, упав Він доли̂лиць, та
молився й благав: „Отче Мій, коли можна, нехай
обмине ця чаша Мене. Та проте, — не як Я хо́чу,
а як Ти“. 40 І, вернувшись до учнів, знайшов
їх, що спали, і промовив Петрові: „Отак, — не
змогли ви й однієї години попильнувати зо
Мною? 41 Пильнуйте й моліться, щоб не впасти
на спробу, — бадьо́рий бо дух, але немічне тіло“.
42 Відійшовши ще вдруге, Він молився й благав:
„Отче Мій, як ця чаша не може минути Мене,
щоб не пити її, — нехай станеться воля Твоя!“
43 І, прийшовши, знову знайшов їх, що спали,
бо зважні̂ли їм очі були. 44 І, залиши́вши їх,
знов пішов, і помолився втре́тє, те саме слово
промовивши. 45 Потому приходить до учнів і
їм промовляє: „Ви ще далі спите й спочиваєте?
Ось година набли́зилась, — і до рук грішникам
виданий буде Син Лю́дський. 46 Уставайте,
ходім, — ось наблизи́вся Мій зра́дник!“ 47 І
коли Він іще говорив, аж ось прийшов Юда,
один із Дванадцятьо́х, а з ним люду багато від
первосвящеників і старших наро́ду з мечами
та ки́ями. 48 А зрадник Його дав був знака
їм, кажучи: „Кого поцілую, то Він, — беріть
Його“. 49 І зараз Він підійшов до Ісуса й сказав:
Раді̂й, Учителю!“І поцілував Його. 50 Ісус же
йому відказав: „Чого, друже, прийшов ти?“Тоді
приступили та руки наклали на Ісуса, — і
схопи́ли Його. 51 А ось один із тих, що з Ісусом
були́, витягнув руку, і меча свого ви́хопив та й
рубону́в раба первосвященика, — і відтяв йому
вухо. 52 Тоді промовляє до нього Ісус: „Сховай
свого меча в його місце, бо всі, хто ві̂зьме меча,
— від меча і загинуть. 53 Чи ти ду́маєш, що
не мо́жу тепер упросити Свого Отця, — і Він
дасть Мені зараз більше дванадцяти леґіо́нів
анголі̂в? 54 Але як має збутись Писа́ння, що
так статися мусить?“ 55 Тієї години промовив
Ісус до наро́ду: „Немов на розбійника вийшли з
мечами та ки́ями, щоб узяти Мене! Я щоденно у
храмі сидів і навчав, — і Мене не взяли́ ви. 56 Це
ж сталось усе, щоб збулися писа́ння пророків“.
Усі учні тоді залишили Його й повтікали. 57 А
вони схопи́ли Ісуса, і повели́ до первосвященика
Кайяфи, де зібралися книжники й старші. 58
Петро ж зда́лека йшов услід за Ним аж до
дво́ру первосвященика, і, ввійшовши всере́дину,
сів із слу́жбою, щоб бачити кінець. 59 А
первосвященики та ввесь синедріо́н шукали
на Ісуса неправдивого свідчення, щоб смерть
заподіяти Йому, 60 і не знахо́дили, хоч
кривосвідків багато підхо́дило. Аж ось накінець
з'явилися двоє, 61 і сказали: „Він говорив: Я
можу зруйнувати храм Божий, — і за три дні
збудувати його“. 62 Тоді первосвященик устав і
до Нього сказав: „Ти нічого не відповідаєш на те,
що свідчать су́проти Тебе?“ 63 Ісус же мовчав. І
первосвященик сказав Йому: „Заприсягаю Тебе
Живим Богом, щоб нам Ти сказав, — чи Христос
Ти, Син Божий?“ 64 Промовляє до нього Ісус: „Ти
сказав... А навіть повім вам: відтепе́р ви побачите
Лю́дського Сина, що сидітиме право́руч сили
Божої, і на хмарах небесних прихо́дитиме!“ 65
Тоді первосвященик розде́р одежу свою та й
сказав: „Він богознева́жив! На́що нам іще свідки
потрібні? Ось ви чули тепер Його богознева́гу!
66 Як вам здається?“Вони ж відповіли та сказали:
„Повинен умерти!“ 67 Тоді стали плювати на
обличчя Йому, та бити по що́ках Його, інші
ж ки́ями били, 68 і казали: „Пророкуй нам,
Христе́, хто́ то вдарив Тебе?“ 69 А Петро перед
домом сидів на подвір'ї. І приступила до Нього
служни́ця одна та й сказала: „І ти був з Ісусом
Галіле́янином!“ 70 А він перед всіма́ відрікся,
сказавши: „Не відаю я, що ти кажеш“. 71 А коли
до воріт він підхо́див, побачила інша його та
й сказала приявним там людям: „Оцей був з
Ісусом Назаряни́ном!“ 72 І він зно́ву відрікся та
став присягатись: „Не знаю Цього Чоловіка!“ 73
Підійшли ж трохи згодом присутні й сказали
Петрові: „І ти справді з отих, та й мова твоя
виявляє тебе“. 74 Тоді він став клясти́сь та
божитись: „Не знаю Цього́ Чоловіка!“І заспівав
півень хвилі тієї. 75 І згадав Петро сказане
слово Ісусове: „Перше ніж заспіває півень, —

відречешся ти тричі від Мене“. І, вийшовши
звідти, він гірко заплакав.

27 А коли настав ра́нок, усі первосвященики
й старші наро́ду зібрали нараду супроти
Ісуса, щоб Йому заподіяти смерть. **2** І, зв'язавши
Його, повели́, та й По́нтію Пилату намісникові
віддали́. **3** Тоді Юда, що ви́дав Його, як побачив,
що Його засудили, розкаявся, і вернув тридцять
срібняки́в первосвященикам і старшим, **4** та
й сказав: „Я згрішив, невинну кров ви́давши“.
Вони ж відказали: „А нам що до того? Дивись
собі сам“. **5** І, кинувши в храм срібняки́,
відійшов, а потому пішов, — та й повісився.
6 А первосвященики, як взяли срібняки́, то
сказали: „Цього не годи́ться покласти до сховку
церковного, — це ж бо заплата за кров“. **7** А
порадившись, купили на них поле ганча́рське,
щоб мандрівників ховати, **8** чому й зветься
те поле „полем крови“аж до сьогодні. **9** Тоді
справдилось те, що сказав був пророк Єремі́я,
промовляючи: „І взяли вони тридцять срібняки́в,
заплату Оціненого, що Його оцінили сини
Ізраїлеві, **10** і дали́ їх за поле ганча́рське, як
Господь наказав був мені“. **11** Ісус же став перед
намісником. І намі́сник Його запитав і сказав:
„Чи Ти Цар Юдейський?“Ісус же йому відказав:
„Ти кажеш“. **12** Коли ж первосвященики й старші
Його винуватили, Він нічо́го на те не відказував.
13 Тоді каже до Нього Пила́т: „Чи не чуєш, — як
багато на Тебе свідку́ють?“ **14** А Він ні на одне
слово йому не відказував, так що намісник був
ду́же здивований. **15** Мав же намісник звича́й
відпускати на свято наро́дові в'я́зня одно́го,
котро́го хотіли вони. **16** Був тоді в'я́зень відо́мий,
що звався Вара́вва. **17** І, як зібрались вони,
то сказав їм Пилат: „Котрого бажаєте, щоб я
вам відпустив: Варавву, чи Ісуса, що зветься
Христос?“ **18** Бо він знав, що Його через за́здрощі
видали. **19** Коли ж він сидів на судде́вім сиді́нні,
його дружи́на прислала сказати йому: „Нічо́го
не май з отим Праведником, бо сьогодні вві сні я
багато терпіла з-за Нього“. **20** А первосвященики
й старші попідмовля́ли наро́д, щоб просити за
Варавву, а Ісусові смерть заподі́яти. **21** Намісник
тоді відповів і сказав їм: „Котро́го ж із двох
ви бажаєте, щоб я вам відпустив?“Вони ж
відказали: „Варавву“. **22** Пилат каже до них:
„А що́ ж маю зробити з Ісусом, що зветься
Христос?“Усі закричали: „Нехай ро́зп'ятий
бу́де!“ **23** А намісник спитав: „Яке ж зло Він
зробив?“Вони ж зачали́ ще сильніше кричати
й казати: „Нехай ро́зп'ятий буде!“ **24** І, як
побачив Пила́т, що нічо́го не вдіє, а неспо́кій ще
більший стається, набрав він води, та й перед
народом умив свої руки й сказав: „Я невинний
у крові Його! Самі ви побачите“. **25** А ввесь
наро́д відповів і сказав: „На нас Його кров і на
наших дітей!“ **26** Тоді відпустив їм Варавву, а
Ісуса, збичувавши, він видав, щоб ро́зп'ятий
був. **27** Тоді то намісникові вояки́, до прето́рія
взявши Ісуса, зібрали на Нього ввесь відділ.
28 І, роздягнувши Його, багряни́цю наділи на
Нього. **29** І, сплівши з терни́ни вінка, покла́ли
Йому на голову, а трости́ну в прави́цю Його.
І, навко́лішки падаючи перед Ним, сміялися з
Нього й казали: „Раді́й, Ца́рю Юдейський!“ **30**
І, плювавши на Нього, хапали тростину, та й
по голові Його били. **31** А коли назнущалися з
Нього, зняли́ з Нього плаща́, і зодягнули в одежу
Його. І повели́ Його на розп'яття́. **32** А виходячи,
стріли одного кіріне́янина, — Си́мон на йме́ння,
— його змусили не́сти для Нього хреста. **33** І,
прибувши на місце, що зветься Голго́фа, цебто
сказати „Черепо́вище“, **34** дали́ Йому пити вина,
із гірко́тою змішаного, — та, покуштувавши,
Він пити не схотів. **35** А розп'я́вши Його, вони
поділили одежу Його, кинувши же́реба. **36**
І, посідавши, стерегли́ Його там. **37** І напис
провини Його помістили над Його головою:
„Це Ісус, Цар Юдейський“. **38** Тоді ро́зп'ято
з Ним двох розбійників: одного прав́оруч, а
одного лів́оруч. **39** А хто побіч прохо́див, Його
лихосло́вили та головами своїми хитали, **40**
і казали: „Ти, що храма руйнуєш та за три
дні будуєш, — спаси Само́го Себе! Коли Ти
Божий Син, то зійди з хреста!“ **41** Так само ж і
первосвященики з книжниками та старші́ми,
насміхаючися, говорили: **42** „Він інших спасав,
— а Само́го Себе не може спасти́! Коли Цар Він
Ізраїлів, нехай зі́йде тепер із хреста, — і ми
повіримо Йому! **43** Покладав Він надію на Бога,
— нехай Той Його тепер визволить, якщо Він
угодний Йому́. Бо Він говорив: „Я — Син Божий“.
44 Також насміхалися з Нього й розбійники, що
з Ним були ро́зп'яті. **45** А від години шостої
аж до години дев'ятої — те́мрява сталась по
ці́лій землі! **46** А коло години дев'ятої скрикнув
Ісус гучни́м голосом, кажучи: „Елі́, Елі́, лама́
савахта́ні?“цебто: „Боже Мій, Боже Мій, на́що
Мене Ти покинув?“ **47** Дехто ж із тих, що стояли
там, це почули й казали, що Він кличе Іллю́. **48**
А один із них зараз побіг і взяв гу́бку та, оцтом
її напо́внивши, настромив на трости́ну й давав
Йому пити. **49** Інші казали: „Чекай но, поба́чмо,
— чи при́йде Ілля визволяти Його“. **50** А Ісус
знову голосом гучним скрикнув, — і духа віддав.
51 І ось заві́са у храмі роздерлась надво́є — від
ве́рху аж додолу, і земля потрясла́ся, і зачали́
розпада́тися скелі, **52** і повідкривались гроби́, і
повставало багато тіл спочилих святих, **53** а з

гробів повиходивши, по Його воскресінні, до
міста святого ввійшли, і багатьо́м з'явились.
54 А сотник та ті, що Ісуса з ним стерегли́, як
землетруса побачили, і те, що там сталося,
налякалися ду́же й казали: „Він був справді
Син Божий!“ 55 Було там багато й жінок, що
дивилися зда́лека, і що за Ісусом прийшли з
Галілеї, і Йому прислуго́вували. 56 Між ними
була́ Марія Магдалина, і Марія, мати Якова й
Йо́сипа, і мати синів Зеведе́євих. 57 А коли настав
вечір, то прийшов муж багатий із Арімате́ї, на
ім'я́ Йо́сип, що й сам був навчався в Ісуса. 58
Він прийшов до Пилата й просив тіла Ісусового.
Пилат ізвелів тоді видати. 59 І взяв Йосип Ісусове
тіло, обгорнув його в чисте полотно́, 60 і поклав
його в гробі ново́му своїм, що був висік у скелі.
До дверей гробови́х привалив він великого
каменя, та й відійшов. 61 Була́ ж там Марія
Магдалина та інша Марія, що сиділи насу́проти
гро́бу. 62 А наступного дня, що за п'ятницею, до
Пилата зібралися первосвященики та фарисеї,
63 і сказали: „Пригадали ми, пане, собі, що
обма́нець отой, як живий іще був, то сказав:
„По трьох днях Я воскре́сну“. 64 Звели ж гріб
стерегти аж до третього дня, щоб учні Його не
прийшли, та й не вкрали Його, і не сказали
наро́дові: Він із мертвих воскрес! І буде остання
обмана гірша за першу“. 65 Відказав їм Пилат:
„Сторо́жу ви маєте, — ідіть, забезпечте, як
знаєте“. 66 І вони відійшли, і, запеча́тавши
каменя, біля гро́бу сторожу поставили.

28 Як минула ж субота, на світанку
дня першого в тижні, прийшла Марія
Магдалина та інша Марія побачити гріб. 2 І
великий ось ставсь землетру́с, бо зійшов із неба
Ангол Господній, і, приступивши, відвалив від
гробу ка́меня, та й сів на ньому. 3 Його ж постать
була́, як та бли́скавка, а шати його були білі,
як сніг. 4 І від стра́ху перед ним затряслася
сторо́жа, та й стала, як мертва. 5 А ангол озвався
й промовив жінка́м: „Не лякайтеся, бо я знаю,
що Ісуса розп'я́того це ви шукаєте. 6 Нема
Його тут, — бо воскрес, як сказав. Підійдіть, —
подивіться на місце, де знахо́дився Він. 7 Ідіть
же хутко, і скажіть Його у́чням, що воскрес Він
із мертвих, і ото випере́джує вас в Галілеї, — там
Його ви побачите. Ось, вам я звістив!“ 8 І пішли
вони хутко від гро́бу, зо стра́хом і великою
радістю, і побігли, щоб учнів Його сповістити. 9
Аж ось перестрів їх Ісус і сказав: „Ра́дійте!“Вони
ж підійшли, обняли Його ноги і вклонились
Йому до землі. 10 Промовляє тоді їм Ісус: „Не
лякайтесь! Ідіть, повідо́мте братів Моїх, — нехай
вони йдуть у Галілею, — там побачать Мене!“
11 Коли ж вони йшли, ось дехто зо сторожі до
міста прийшли та й первосвященикам розповіли́
все, що́ сталось. 12 І, зібравшись зо старшими,
вони врадили раду, і дали́ сторожі чимало
срібняків, 13 і сказали: „Розповідайте: Його учні
вночі прибули́, — і вкрали Його, як ми спали.
14 Як почує ж намісник про це, то його ми
переконáємо, і від клопоту ви́зволимо вас“. 15 І,
взявши вони срібняки́, зробили, як на́вчено їх. І
проне́слося слово оце між юдеями, і трима́ється
аж до сьогодні. 16 Одина́дцять же учнів пішли в
Галілею на го́ру, куди звелів їм Ісус. 17 І як вони
Його вгледіли, поклонились Йому до землі, а
дехто вагався. 18 А Ісус підійшов і промовив до
них та й сказав: „Да́на Мені всяка вла́да на небі
й на землі. 19 Тож ідіть, і навчі́ть всі наро́ди,
христячи їх в їм'я́ Отця, і Сина, і Святого Духа, 20
навчаючи їх зберігати все те, що Я вам заповів. І
ото, Я перебува́тиму з вами повсякде́нно аж до
кінця віку“! Амі́нь. (aiōn g165)

Від Марка

1 Поча́ток Єва́нгелії Ісуса Христа, Сина Божого.
2 Як у пророка Ісаї написано: „Ось перед
обличчя Твоє посилаю Свого посланця́, який
перед Тобою дорогу Твою приготу́є. **3** Голос того,
хто кличе: У пустині готуйте дорогу для Господа,
рівняйте стежки́ Йому!“— **4** виступив був так
Іван, що в пустині христив та проповідував
хрищення на покая́ння — для про́щення гріхів.
5 І до нього прихо́дила вся країна Юдейська та
всі єрусали́мляни, і в річці Йорда́ні від нього
христились вони, і визнава́ли гріхи свої. **6** А
Іван зодягався в одежу з верблю́жого во́лосу, і
мав пояс ремі̂нний на сте́гнах своїх, а їв сарану́
та мед польови́й. **7** І він проповідував, кажучи:
„Услід за мною йде Поту́жніший від мене,
що Йому я негідний, нагнувшись, розв'язати
ремінця́ від узуття Його. **8** Я христив вас водою,
а Той вас христи́тиме Духом Святим“. **9** І
сталося тими днями, — прийшов Ісус з Назаре́ту
Галілейського, і від Івана христився в Йорда́ні.
10 І зараз, коли Він виходив із води, то побачив
Іван небо розкрите, і Духа, як голуба, що схо́див
на Нього. **11** І голос із неба почувся: „Ти Син Мій
Улю́блений, що Я вподо́бав Його!“ **12** І зараз повів
Його Дух у пустиню. **13** І Він був сорок днів у
пустині, випробо́вуваний від сатани́, і перебував
зо звірино́ю. І служили Йому анголи́. **14** А коли
Іван ви́даний був, то прийшов Ісус до Галілеї,
і проповідував Божу Єва́нгелію, **15** і говорив:
„Збулися часи, — і Боже Царство набли́зилось.
Покайтеся, і віруйте в Єва́нгелію!“ **16** А коли Він
проходив біля Галіле́йського моря, то побачив
Си́мона та Андрія, брата Си́монового, що не́вода
в море закида́ли, — бо риба́лки були́. **17** І сказав
їм Ісус: „Ідіть услід за Мною, — і зроблю́, що
станете ви ловця́ми людей“. **18** І зараз вони
свого не́вода кинули, — та й пішли вслід за Ним.
19 А коли недалеко прийшов, то побачив Він
Якова Зеведе́євого та брата його Івана, що й вони
в чо́вні не́вода ла́годили. **20** І зараз покликав
Він їх. І вони залишили батька свого Зеведе́я в
чо́вні з робі̂тниками, — і пішли вслід за Ним.
21 І приходять вони в Капернау́м. І негайно в
суботу ввійшов Він у синагогу, і навчати зачав.
22 І дивувались науці Його, бо навчав Він їх, як
можновла́дний, а не як ті книжники. **23** І зараз
у їхній синагозі знайшовся один чоловік, що
мав духа нечистого, і він закричав, **24** і сказав:
„Що́ Тобі до нас, Ісусе Назаряни́не? Ти прийшов
погубити нас. Я знаю Тебе, хто́ Ти, — Божий
Святий“. **25** Ісус же йому заказав: „Замовчи, і
вийди з нього!“ **26** І затряс дух нечистий того, і,
скрикнувши голосом гучни́м, вийшов із нього.
27 І жахну́лися всі, — аж питали вони один
о́дного, кажучи: „Що це таке? Нова наука із
потугою! Навіть ду́хам нечистим наказує Він, — і
вони Його слухають“. **28** І чутка про Нього пішла
хвилі тієї по всій Галіле́йській країні. **29** І вийшли
вони із синагоги неба́вом, і прийшли з Яковом
та Іваном до дому Си́монового й Андрієвого.
30 А те́ща Си́монова лежала в гаря́чці; і зараз
сказали про неї Йому. **31** І Він підійшов і підвів її,
узявши за руку, — і гаря́чка покинула ту, — і вона
зачала́ прислуго́вувати їм. **32** А як вечір настав,
коли сонце зайшло, то стали прино́сити до
Нього недужих усіх та біснува́тих. **33** І все місто
зібралося перед двери́ма. **34** І Він уздоро́вив
багатьох, на різні хвороби недужих, і багатьох
де́монів повиганяв. А демонам не дозволяв Він
казати, що знають Його. **35** А над ранком, як
дуже ще темно було́, уставши, Він вийшов і
пішов у місце самі̂тне, і там молився. **36** А
Си́мон та ті, що були з ним, поспішили за Ним.
37 І, знайшовши Його, вони кажуть Йому: „Усі
шукають Тебе“. **38** А Він промовляє до них:
„Ходім в інше місце, до сіл та око́лишніх міст,
щоб і там проповідувати, бо на те Я прийшов“. **39**
І пішов, і проповідував в їхніх синаго́гах по всій
Галілеї. І демонів Він виганяв. **40** І приходить
до Нього прокаже́ний, благає Його, і на коліна
впадає та й каже Йому: „Коли хочеш, — Ти
можеш очи́стити мене!“ **41** І змилосе́рдився Він,
— простяг руку Свою, і доторкнувся до нього,
та й каже йому: „Хо́чу, — будь чистий!“ **42** І
проказа зійшла з нього хвилі тієї, — і чистим
він став. **43** А Він, погрози́вши йому, зараз
вислав його, **44** і йому́ наказав: „Гляди, — не
оповіда́й нічо́го нікому́. Але йди, покажися
священикові, і принеси за своє очи́щення, що
Мойсей заповів, їм на свідо́цтво“. **45** А він,
вийшовши, став багато оповіда́ти й говори́ти
про поді̂ю, так що Він не міг явно ввійти вже
до міста, але перебува́в віддалік по самі̂тних
місцях. І схо́дилися звідусюди до Нього.

2 Коли ж Він по кількох днях прийшов знов до
Капернау́му, то чутка пішла, що Він удома. **2**
І зібралось багато, аж вони не вміщалися навіть
при две́рях. А Він їм виголошував слово. **3** І
прийшли ось до Нього, несучи розсла́бленого,
якого не́сли четверо. **4** А що через наро́д
до Нього набли́зитися не могли, то стелю
розкри́ли, де Він був, і пробравши, звісили
ложе, що на ньому лежав розсла́блений. **5** А
Ісус, віру їхню побачивши, каже розсла́бленому:
„Відпускаються, сину, гріхи тобі!“ **6** Там же
сиділи дехто з книжників, і в серцях своїх
ду́мали: **7** „Чого Він говорить отак? Зневажає
Він Бога. Хто може прощати гріхи, окрім Бога

Само́го?“ 8 І зараз Ісус відчув Духом Своїм,
що вони так міркують собі, і сказав їм: „Що́
таке ви в серцях своїх ду́маєте? 9 Що́ легше:
сказати розсла́бленому: „Гріхи відпускаються
тобі“, чи сказати: „Уставай, візьми ложе своє та
й ходи“? 10 Але щоб ви знали, що Син Лю́дський
має вла́ду прощати гріхи на землі“, — каже
розсла́бленому: 11 „Тобі Я наказую: Уставай,
візьми ложе своє, та й іди у свій дім!“ 12 І той
устав, і негайно взяв ложе, — і вийшов перед
усіма́, так що всі дивувались і сла́вили Бога,
й казали: „Ніко́ли такого не бачили ми!“ 13 І
вийшов над море Він знов. А ввесь на́товп до
Нього прихо́див, — і Він їх навчав. 14 А коли Він
прохо́див, то побачив Левї́я Алфї́євого, що сидів
на ми́тниці, і каже йому: „Іди за Мною!“Той
устав, і пішов услід за Ним. 15 Коли ж Він сидів
при столї́ в його домі, то багато ми́тників і
грішників сиділи з Ісусом та з у́чнями Його;
бо було їх багато, і вони ходили за Ним. 16 Як
побачили ж книжники та фарисеї, що Він їсть
із грішниками та з ми́тниками, то сказали до
учнів Його: „Чому́ то Він їсть із ми́тниками та з
грішниками?“ 17 А Ісус, як почув, промовляє до
них: „Лї́каря не потребують здорові, а слабі. Я
не прийшов кликати праведних, але грішників
(на покая́ння).“ 18 А учні Іванові та фарисейські
по́стили. І приходять вони, та й говорять
до Нього: „Чому́ учні Іванові та фарисейські
по́стять, а учні Твої не по́стять?“ 19 Ісус же
промовив до них: „Хіба по́стити можуть гості
весільні, поки з ними ще є молоди́й? Доки
мають вони молодо́го з собою, то по́стити не
можуть. 20 Але при́йдуть ті дні, коли заберуть
молодо́го від них, — то й по́стити бу́дуть вони за
тих днів. 21 І не пришива́є ніхто до старої одежі
ла́тки з сукна сирово́го, а як ні, то край ла́тки
нові́ї одї́рветься там від старо́го, — і дірка стане
ще гірша. 22 І ніхто не вливає вина молодого в
старі бурдюки́, а то попрориває вино бурдюки,
— і вино й бурдюки пропаду́ть, а вливають
вино молоде до нови́х бурдюкї́в“. 23 І сталось,
як Він перехо́див лана́ми в суботу, Його учні
дорогою йшли, та й стали коло́сся зривати. 24
Фарисеї ж казали Йому: Подивись, чому́ роблять
у суботу вони, чого не годи́ться?“ 25 А Він їм
відказав: „Чи ж ви не читали ніко́ли, що зробив
був Давид, як потребу він мав та сам зголоднів
був і ті, що були з ним? 26 Як він увійшов був до
Божого дому — за первосвященика Авіята́ра, — і
спожив хліби показнї́, яких їсти не можна було́,
— тільки священикам, — і дав він і тим, хто був
із ним?“ 27 І сказав Він до них: „Субота постала
для чоловіка, а не чоловік для суботи, 28 а тому
то Син Лю́дський Господь і суботі“.

3 І Він зно́ву до синагоги ввійшов. І був там
один чоловік, який мав суху руку. 2 І, щоб
обвинуватити Його, наглядали за Ним, чи Він у
суботу того не вздоро́вить. 3 І говорить Він до
чоловіка з сухою рукою: „Стань посере́дині!“ 4 А
до них промовляє: „У суботу годи́ться робити
добре, чи робити лихе, життя зберегти, чи
погуби́ти?“Вони ж мовчали. 5 І споглянув Він із
гнівом на них, засму́чений закам'янїлістю їхніх
серде́ць, і сказав чоловікові: „Простягни свою
руку!“І той простяг, — і рука йому стала здорова!
6 Фарисеї ж негайно пішли та з іродія́нами
раду зробили на Нього, — як Його погубити.
7 А Ісус із Своїми у́чнями вийшов над море. І
на́товп великий ішов вслід за Ним із Галілеї
й з Юдеї, 8 і з Єрусалиму, і з Ідуме́ї, і з-за
Йорда́ння, і з Ти́ру й Сидо́ну. На́товп великий,
прочувши, як багато чинив Він, зібрався до
Нього. 9 І сказав Він до у́чнів Своїх нагото́вити
чо́вна Йому, через натовп, щоб до Нього не
ти́снулись. 10 Бо Він багатьох уздоро́вив, так
що хто тільки не́мочі мав, то ти́слись до Нього,
щоб Його доторкну́тись. 11 І ду́хи нечисті, як
тільки вбачали Його, то падали ницьма перед
Ним, і кричали й казали: „Ти Син Божий!“ 12
А Він їм суво́ро наказував, щоб вони Його не
виявля́ли. 13 І Він вийшов на го́ру, і покликав,
кого Сам хотів; вони ж приступили до Нього. 14 І
визначив Дванадцятьо́х, щоб із Ним перебува́ли,
і щоб послати на проповідь їх, 15 і щоб мали
вони вла́ду вздоровля́ти неду́ги й виго́нити
де́монів. 16 І визначив Він оцих Дванадцятьо́х:
Си́мона, і дав йому ймення Петро, 17 і Якова
Зеведе́євого, і Івана, брата Якова, і дав їм імена
Воанерге́с, цебто „сини гро́мові“, 18 і Андрія, і
Пилипа, і Вартоломї́я, і Матвї́я, і Хому́, і Якова
Алфї́євого, і Таде́я, і Си́мона Кананї́та 19 та Юду
Іскаріо́тського, що й видав Його. 20 І приходять
до дому вони. І знову зібралось наро́ду, що вони
не могли навіть хліба з'їсти. 21 І коли Його
ближчі почули, то вийшли, щоб узяти Його, бо
говорено, ніби Він несамови́тий. 22 А книжники,
що поприхо́дили з Єрусалиму, казали: Має Він
Вельзеву́ла, і виганяє де́монів силою князя
де́монів. 23 І, закликавши їх, Він у при́тчах
до них промовляв: „Як може сатана́ сатану́
виганяти? 24 І коли царство поділиться супроти
себе, — не може всто́яти те царство. 25 І коли
дім поділиться супроти себе, — не може всто́яти
той дім. 26 І коли б сатана сам на се́бе повстав і
поділився, то не зможе всто́яти він, але згине.
27 Ніхто бо не може вде́ртись у дім дужого, та й
пограбувати добро його, якщо перше не зв'яже
дужого, і аж тоді пограбує госпо́ду його. 28
Поправді кажу́ вам, що про́стяться лю́дським

синам усі про́гріхи та богозневаги, хоч би як
вони богозневажали. 29 Але, хто богознева́жить
Духа Святого, — повіки йому не відпуститься,
але́ гріху вічному він підпадає“. (aiōn g165, aiōnios
g166) 30 Бож казали вони: „Він духа нечистого
має“. 31 І поприхо́дили мати Його та брати
Його, і, о́сторонь ставши, послали до Нього і
Його викликáли. 32 А наро́д кругом Нього сидів.
І сказали Йому: „Ото мати Твоя, і брати Твої, і
се́стри Твої он про Тебе питаються о́сторонь“.
33 А Він їм відповів і сказав: „Хто́ Моя мати й
брати?“ 34 І поглянув на тих, що круг Нього
сиділи, і промовив: „Ось мати Моя та бра́ття
Мої! 35 Бо хто Божу волю чинитиме, то́й Мені
брат, і сестра, і мати“.

4 І знову почав Він навчати над морем. І
зібралось до Нього багато наро́ду, так що
Сам Він до чо́вна на морі ввійшов і сидів, а
наро́д увесь був на землі покрай моря. 2 І
багато навчав Він їх при́тчами, і в науці Своїй
їм казав: 3 „Слухайте, — вийшов сіяч ось, щоб
сі́яти. 4 І як сі́яв, упало зе́рно одне край дороги,
— і налетіли пташки́, і його́ повидзьо́бували.
5 Друге ж упало на ґрунт кам'яни́стий, де не
мало багато землі, — і негайно зійшло, бо земля
неглибока була́; 6 а як сонце зійшло — то зів'я́ло,
і, коріння не мавши, усохло. 7 А інше впало
між те́рен, і ви́гнався терен, і його поглуши́в,
— і пло́ду воно не дало́. 8 Інше ж упало на
добрую землю, — і дало плід, що посхо́див і
ріс; і видало втри́дцятеро, у шістдеся́т і в сто
раз “. 9 І сказав: „Хто має ву́ха, щоб слухати, —
нехай слухає!“ 10 І, як остався Він насамоті, Його
запитали найближчі з Дванадцятьма́ про цю
при́тчу. 11 І Він їм відповів: „Вам да́но пізнати
таємни́ці Божого Царства, а тим, що за вами, усе
відбувається в при́тчах, 12 щоб „оком дивились
вони — і не бачили, ву́хом слухали — і не
зрозуміли, щоб коли вони не наверну́лися, і
відпу́щені бу́дуть гріхи їм!“ 13 І Він їх запитав:
„Ви не розумієте притчі цієї? І як вам зрозуміти
всі притчі! 14 Сіяч сіє слово. 15 А котрі́ край
дороги, де сіється слово, — це ті, що як тільки
почують, то зараз приходить до них сатана,
і забирає слово, посіяне в них. 16 Так само
й посіяні на кам'яни́стому ґрунті, — вони, як
почують те слово, то з радістю зараз приймають
його, 17 та коріння не мають у собі й непостійні;
а зго́дом, як у́тиск або переслі́дування наступає
за слово, вони спокушаються зараз. 18 А між
терен посіяне, — це ті, що слухають слово, 19 але
кло́поти цьогосві́тні й омана багатства та різні
бажа́ння ввіходять, та й заглушують слово, — і
пло́ду воно не дає. (aiōn g165) 20 А посіяне в добрую
землю — це ті, що слухають слово й приймають,
— і родять утри́дцятеро, у шістдеся́т і в сто раз “.
21 І сказав Він до них: „Чи світло прино́сять на
те, щоб поставити його під посу́дину, чи може
під ліжко? А не щоб поставити на світи́льнику?
22 Бо немає нічого захованого, що не ви́явиться,
і немає таємного, що не вийде ная́в. 23 Хто
має ву́ха, щоб слухати, — нехай слухає!“ 24 І
сказав Він до них: „Уважайте, що чуєте: Якою
мірою будете міряти, такою відмі́ряють вам, і
додаду́ть вам. 25 Бо хто має, то дасться йому,
хто ж не має, — забереться від нього й те, що
він має“. 26 І сказав Він: „Так і Боже Царство,
як той чоловік, що кидає в землю насі́ння, 27 і
чи спить, чи встає він удень та вночі, а насіння
пускає па́ростки та росте, хоч не знає він, я́к. 28
Бо родить земля сама з себе: перше вру́на, потім
ко́лос, а тоді повне збіжжя на колосі. 29 А коли
плід доспіє, зараз він „посилає серпа́, бо настали
жнива́“. 30 І сказав Він: „До чого прирівняємо
Царство Боже? Або в якій притчі предста́вим
його́? 31 Воно — як те зе́рно гірчи́чне, яке,
коли сіється в землю, найдрібніше за всі зе́мні
насіння. 32 Як посіяне ж буде, виростáє, і стає
над усі зілля́ більше, і ві́ття пускає велике таке́,
що ку́блитись може в тіні його птаство небесне“.
33 І такими притчами багатьома́ Він їм слово
звіщав, поскільки вони могли слухати. 34 І без
притчі нічого Він їм не казав, а учням Своїм
самотою вияснював усе. 35 І сказав Він до них
того дня, коли вечір настав: „Перепли́ньмо на
той бік“. 36 І, лишивши наро́д, узяли із собою
Його, як у чо́вні Він був; і інші човни́ були з Ним.
37 І зняла́ся ось буря велика, а хвилі вливалися в
чо́вен, аж чо́вен водою вже був перепо́внився!
38 А Він спав на кормі́ на подушці... І вони
розбудили Його та й сказали Йому: „Учителю,
чи Тобі байдуже́, що ми гинемо?“ 39 Тоді Він
устав, і вітрові заборонив, і до моря сказав:
„Мовчи, перестань!“І стих вітер, — і тиша велика
настала. 40 І сказав Він до них: „Чого́ ви такі
полохливі? Чому віри не маєте?“ 41 А вони
налякалися стра́хом великим, і говорили один
до одно́го: „Хто ж це такий, що вітер і море
слухня́ні Йому?“

5 І на другий бік моря вони прибули́, до землі
Гадари́нської. 2 І як вийшов Він із чо́вна, то
зараз Його перестрів чоловік із могильних пече́р,
що мав духа нечистого. 3 Він ме́шкання мав у
гроба́х, і ніхто й ланцюга́ми зв'язати не міг його,
4 бо часто кайда́нами та ланцюга́ми в'язали
його, але він розривав ланцюги́ та кайда́ни
торо́щив, — і ніхто не міг угамува́ти його. 5 І
він повсякча́с перебува́в день і ніч у гроба́х та в
гора́х, — і кричав, і бився об камі́ння. 6 А коли
він Ісуса побачив здале́ка, то прибіг, і вклонився

Йому, 7 і закричав гучни́м голосом, кажучи:
„Що до мене Тобі, Ісусе, Сину Бога Всеви́шнього?
Богом Тебе заклинаю, — не муч Ти мене!“ 8
Бо сказав Він йому: „Вийди, ду́ше нечистий,
із люди́ни!“ 9 І запитав Він його: „Як тобі на
ім'я́?“А той відповів: „Леґіо́н мені и́мме́ння —
багато бо нас“. 10 І він Його ду́же просив, щоб їх
не висилав із тієї землі. 11 Пасся ж там на горі
гурт великий свине́й. 12 І просилися де́мони,
кажучи: „Пошли нас у свине́й, щоб у них ми
ввійшли“. 13 І дозволив Він їм. І повихо́дили
духи нечисті, і в свиней увійшли́. І гурт кинувся
з кручі до моря, — а було зо дві тисячі їх — і вони
потопилися в морі. 14 А їхні пастухи повтікали
та в місті й по селах звістили. І повихо́дили
люди побачити, що́ сталось. 15 І прийшли до
Ісуса й побачили, що той біснуватий, що мав
леґіо́на, убра́ний сидів, і при умі, — і полякались
вони. 16 Самови́дці ж їм розповіли́, що́ сталося з
тим біснуватим, також про свиней. 17 І вони
стали благати Його, щоб пішов Собі з їхнього
кра́ю. 18 А як Він сів до чо́вна, то біснуватий
став просити Його, щоб залиши́тися з Ним. 19
Ісус же йому не дозволив, а промовив до нього:
„Іди до дому свого, до своїх, і їм розповіж, які
речі великі Госпо́дь учинив тобі, і як змилувався
над тобою!“ 20 І пішов він та в Десятимісті зачав
проповідувати, які речі великі Ісус учинив йому.
І всі дивувались! 21 І коли переплив Ісус чо́вном
на то́й бік ізнов, то до Нього зібралось багато
наро́ду. І був Він над морем. 22 І приходить
один із старши́х синагоги, на и́мення Яїр, і,
як побачив Його, припадає до ніг Йому, 23
і ду́же благає Його та говорить: „Моя дочка́
кінча́ється. Прийди ж, поклади Свої руки на неї,
щоб видужала та жила́!“ 24 І пішов Він із ним. За
Ним на́товп великий ішов, і тиснувсь до Нього.
25 А жінка одна, що дванадцять ро́ків хворою на
кровоте́чу була́, 26 що чимало нате́рпілася від
багатьох лікарів, і витратила все добро своє, та
ніякої помочі з того не мала, а прийшла ще до
гіршого, 27 як зачула вона про Ісуса, підійшла
через на́товп ізза́ду, і доторкну́лась до одежі
Його. 28 Бо вона говорила про себе: „Коли хоч
доторкнусь до одежі Його, то оду́жаю“. 29 І
висохло хвилі тієї джерело́ кровотечі її, і тілом
відчула вона, що видужала від неду́ги! 30 І в
ту мить Ісус вичув у Собі, що вийшла з Нього
сила. І Він до наро́ду звернувся й спитав: „Хто́
доторкнувсь до Моєї одежі?“ 31 І відказали Йому
Його учні: „Ти бачиш, що тисне на Тебе наро́д,
а питаєшся: Хто́ доторкнувся до Мене?“ 32 А
Він навкруги́ поглядав, щоб побачити ту, що
зробила оце. 33 І жінка злякалась та затрусилась,
бо знала, що сталося їй. І вона підійшла, і
впала ницьма перед Ним, — і всю правду Йому
розповіла. 34 А Він їй сказав: „Твоя віра, о до́чко,
спасла тебе; іди з ми́ром, і здоровою будь від
своєї неду́ги!“ 35 Як Він ще говорив, приходять
ось від старшини́ синагоги та й кажуть: „Дочка́
твоя вмерла; чого ще турбуєш Учителя?“ 36
А Ісус, як почув слово сказане, промовляє до
старшини́ синагоги: „Не лякайсь, — тільки віруй!
37 І Він не дозволив іти за Собою нікому, тільки
Петрові та Якову, та Іванові, братові Якова. 38 І
приходять у дім старшини́ синаго́ги, і Він бачить
метушню́ та людей, що плакали та голоси́ли.
39 А ввійшовши, сказав Він до них: „Чого ви
мету́шитеся та плачете? Не вмерло дівча́, але
спить!“ 40 І вони насміхалися з Нього. А Він
усіх ви́провадив, узяв батька дівчати та матір,
та тих, хто був із Ним, і ввійшов, де лежало
дівча. 41 І взяв Він за руку дівча та й промовив
до нього: „Таліта́, ку́мі“що значить: „Дівча́тко,
кажу́ тобі — встань!“ 42 І в ту мить підвелося
й ходило дівча́; а ро́ків мало з дванадцять. І
всі зараз жахнулися з дива великого! 43 А Він
наказав їм суво́ро, щоб ніхто не довідавсь про
це. І дати їй їсти звелів.

6 І, вийшовши звідти, Він прийшов до Своєї
ба́тьківщини, а за Ним ішли учні Його. 2 Як
настала ж субота, Він навчати почав у синаго́зі.
І багато-хто, чувши, дивуватися стали й питали:
„Звідки в Нього оце? І що за мудрість, що да́на
Йому? І що за чуда, що стаються руками Його? 3
Хіба ж Він не те́сля, син Маріїн, брат же Якову, і
Йо́сипу, і Юді та Си́монові? А се́стри Його хіба
тут не між нами?“І вони спокуша́лися Ним. 4
А Ісус їм сказав: „Пророка нема без пошани,
— хіба тільки в вітчи́зні своїй, та в родині
своїй, та в домі своїм“. 5 І Він тут учинити не
міг чуда жодного, тільки деяких хворих, руки
поклавши на них, уздорови́в. 6 І Він дивувавсь
їх невірству. І ходив Він по се́лах навкру́г та
навчав. 7 І, закликавши Дванадцятьо́х, зачав їх
по двох посилати, і вла́ду їм дав над нечистими
ду́хами. 8 І звелів їм нічого в дорогу не брати,
крім па́лиці тільки самої: ні то́рби, ні хліба, ані
мідяки́в у свій че́рес, 9 а ходити в санда́лях,
„і двох убрань не носити“. 10 І промовив до
них: „Коли ви де ввійдете в дім, залиша́йтеся
там, аж поки не вийдете звідти. 11 А як місто
яке вас не при́йме, і не послухають вас, то,
виходячи звідти, обтрусіть порох, що в вас під
ногами, на свідчення супроти них. Поправді
кажу́ вам, — легше бу́де Содо́му й Гомо́ррі
дня судного, аніж місту тому́!“ 12 І вийшли
вони, і проповідували, щоб ка́ялися. 13 І багато
виго́нили де́монів, і оливою хворих багато
нама́щували — і вздоровляли. 14 І прочув про

Ісуса цар Ірод, — бо ім'я́ Його стало зага́льно
відо́ме, — і сказав, що то Іван Христитель із
мертвих воскрес, і тому тво́ряться чу́да від нього.
15 Інші впевня́ли, що Ілля Він, а знов інші казали,
що пророк, або як один із пророків. 16 А Ірод,
прочувши, сказав: „Іван, якому я голову стяв був,
— оце він воскрес!“ 17 Той бо Ірод, пославши,
схопи́в був Івана, і в в'язниці закув його, через
Іродія́ду, дружи́ну брата свого Пилипа, бо він
одружи́вся був із нею. 18 Бо Іван казав Іродові:
„Не годи́ться тобі мати за дружину жінку брата
свого!“ 19 А Іродія́да лю́тилась на нього, і хотіла
йому смерть заподіяти, та не могла. 20 Бо Ірод
боявся Івана, знавши, що він муж праведний і
святий, і беріг його. І, його слухаючи, він дуже
бенте́жився, але слухав його залюбки́. 21 Та
настав день догі́дний, коли дня наро́дження
Ірод справляв був бенке́та вельмо́жам своїм, і
тисячникам, і галілейській старши́ні, 22 і коли
прийшла дочка́ тієї Іродіяди, і танцювала, і
сподо́балася Іродові та присутнім із ним при
столі, — тоді цар промовив до дівчини: „Проси в
мене, чого хочеш, — і дам я тобі!“ 23 І поклявся
він їй: „Чого тільки від ме́не попросиш, то
дам я тобі, — хоча б і півцарства мого́!“ 24
Вона ж вийшла, і спиталася матері своєї: „Чого
маю просити?“А та відказала: „Голови Івана
Христителя“. 25 І зараз квапли́во вернулась
вона до царя, і просила, говорячи: „Я хочу, щоб
дав ти негайно мені на полу́миску голову Івана
Христителя!“ 26 І засмутився цар, але через
клятву й з-за тих, що з ним були́ при столі́,
не схотів їй відмовити. 27 І цар зараз послав
вояка́, і звелів прине́сти Іванову голову. 28 І
пішов він, і стяв у в'язниці Івана, і приніс його
го́лову на полу́мискові, і дівчаті віддав, а дівча
віддало́ її своїй матері. 29 А коли його учні
зачули, то прийшли, і взяли його тіло, і до
гро́бу поклали його. 30 І посхо́дилися до Ісуса
апо́столи, і розповіли́ Йому все, — як багато
зробили вони, і як багато навчили. 31 І сказав
Він до них: „Ідіть осібно самі до безлю́дного
місця, та трохи спочиньте“. Бо багато народу
прихо́дило та відбувало, аж навіть не мали коли
й поживитись. 32 І відпливли́ вони чо́вном
окремо до місця безлю́дного. 33 І побачили їх,
коли пли́нули, і багато-хто їх розпізнали. І пі́шки
побігли туди з усіх міст, та й їх ви́передили. 34
І, як вийшов Ісус, Він побачив багато наро́ду, — і
зми́лувався над ними, бо були, „немов вівці, що
не мають пастуха“. І зачав їх багато навчати.
35 І, як минуло вже ча́су доволі, підійшли Його
учні до Нього та й кажуть: „ Це місце безлю́дне, а
година вже пізня. 36 Відпусти їх, — нехай пі́дуть
в оса́ди та се́ла близькі́, і куплять собі чого їсти“.
37 А Він відповів і сказав їм: „Дайте їсти їм ви́“.
Вони ж відказали Йому: „Чи ми маємо піти
та хліба купити на двісті дина́ріїв, і дати їм
їсти?“ 38 А Він їх запитав: „Скільки маєте хліба?
Ідіть, побачте!“І розізнавши, сказали: „П'ять
хлібі́в та дві рибі“. 39 І звелів їм усіх на зеленій
траві посадити один біля о́дного. 40 І розсілись
рядами вони, по сто та по п'ятдеся́т. 41 І Він
узяв п'ять хлібів та дві риби, споглянув на небо,
поблагословив, і поламав ті хліби́, і дав учням,
щоб клали перед ними, і дві риби на всіх поділив.
42 І всі їли й наїлися! 43 А з кусків позосталих та
з риб назбирали дванадцять повних кошів. 44
А тих, хто хліб споживав, було тисяч із п'ять
чоловіка! 45 І зараз звелів Своїм у́чням до чо́вна
сідати, і на то́й бік попли́нути до Віфсаїди,
раніше Його, поки Сам Він відпустить наро́д.
46 І Він їх відпустив, та й пішов помолитись на
го́ру. 47 А як вечір настав, чо́вен був серед моря,
а Він Сам один на землі. 48 Коли ж Він побачив,
як вони веслува́нням мордуються, — бо вітер їм
був супроти́вний, — о четвертій сторо́жі вночі
підійшов Він до них, по морю йдучи́, і хотів їх
минути. 49 А вони, як побачили, що йде Він по
морю, поду́мали, що то мара́, та й стали кричати,
50 бо Його всі побачили та налякались. А Він
зараз до них обізвався й сказав їм: „Будьте смілі,
— це Я, не лякайтесь!“ 51 І ввійшов Він у чо́вен
до них, і вітер затих. А вони здивувалися ду́же в
собі, 52 бо не зрозуміли чуда про хліби́, бо серце
їхнє було затверділе. 53 Перепливши ж вони,
прибули́ в землю Генісаре́тську й прича́лили.
54 І, як вони повихо́дили з чо́вна, люди зараз
пізнали Його, 55 і порозбігались по всій тій
околиці, і стали на ложах недужих прино́сити,
де тільки прочули були, що Він є. 56 І куди
тільки Він прибував — до сіл, чи до міст, чи до
осе́ль, — клали недужих на майда́нах, і благали
Його, щоб могли доторкну́тись хоч краю одежі
Його. І хто тільки до Нього дото́ркувався, той
був уздоро́влений!

7 І зібрались до Нього фарисеї та деякі з
книжників, які прибули́ із Єрусалиму, 2
і побачили, що деякі з учнів Його їли хліб
руками „нечистими“, цебто невмитими. 3
Бо фарисеї й усі юдеї, зберігаючи переда́ння
старших, не їдять, як старанно не вимиють
рук; 4 а вернувшися з ринку, вони не їдять,
поки не вмиються. Багато є й іншого, що вони
прийняли́, щоб доде́ржувати: миття чаш, і
глеків, і мідяно́го по́суду. 5 І запитали Його
фарисеї та книжники: „Чому учні Твої не живуть
за переда́нням старших, але хліб споживають
руками нечистими?“ 6 А Він їм відказав: „Добре
пророкував про вас, лицемірів, Ісая, як написано:

„Оці люди устами шанують Мене, серце ж їхнє
далеко від Мене. 7 Та однак надаре́мне шанують
Мене, бо навчають наук — лю́дських за́повідей“.
8 Занеха́явши заповідь Божу, передань людськи́х
ви трима́єтесь: обмиваєте глеки та чаші, і багато
такого подібного й іншого робите ви“. 9 І сказав
Він до них: „Спритно відкидаєте ви заповідь
Божу, аби зберегти своє переда́ння. 10 Бо Мойсей
наказав: „Шануй батька свого та матір свою“, та:
„Хто злорічить на батька чи матір, нехай смертю
помре“. 11 А ви кажете: „Коли скаже хто батьку
чи матері: Корва́н, чи дар Богові те, чим би ти
скориста́тись від мене хотів, 12 то вже вільно
йому не робити нічого для батька чи матері,
13 порушуючи Боже Слово вашим переда́нням,
що його ви самі встановили. І багато такого ви
іншого робите“. 14 І Він зно́ву покликав наро́д
і промовив до нього: „Послухайте Мене всі, і
зрозумійте! 15 Немає нічого назо́вні люди́ни,
що, увіходячи в неї, могло б опога́нити її; що ж
із неї виходить, — те люди́ну опога́нює. 16 Коли
має хто ву́ха, щоб слухати, — нехай слу́хає!“
17 А коли від наро́ду ввійшов Він до дому, тоді
учні Його запиталися в Нього про при́тчу. 18 І
Він їм відказав: „Чи ж і ви розумі́ння не маєте?
Хіба ж не розумієте ви, що все те, що входить
іззо́вні в люди́ну, — не може опога́нити її? 19
Бо не входить до серця йому, але до живота́,
і виходить назо́вні, очищуючи всяку ї́жу“. 20
А далі сказав Він: „Що з люди́ни виходить,
— те́ люди́ну опога́нює. 21 Бо зсере́дини, із
лю́дського серця виходять лихі думки́, розпуста,
краді́ж, душогу́бства, 22 пере́люби, зди́рства,
лукавства, пі́дступ, безстидства, завидю́щеє око,
богозневага, го́рдощі, бе́зум. 23 Усе зле це
виходить зсере́дини, — і люди́ну опога́нює!“ 24
І встав Він, і звідти пішов у землю ти́рську й
сидонську. І, ввійшовши до дому, Він хотів, щоб
ніхто не довідавсь, та не міг утаїтись. 25 Негайно
бо жінка одна, якої дочка мала духа нечистого,
прочула про Нього, і прийшла, та й припала до
ніг Йому. 26 А ця жінка греки́ня була́, родом
сирофініки́янка. Вона стала благати Його, щоб
із дочки́ її де́мона вигнав. 27 А Він їй сказав:
„Дай, щоб перше наїлися діти, — не годиться бо
хліб забирати в дітей, і кинути щеня́там!“ 28
А вона Йому в відповідь каже: „Так, Господи!
Але навіть щеня́та їдять під столом від дитячих
кришо́к“. 29 І Він їй сказав: „За слово оце йди
собі, — де́мон вийшов із твоєї дочки́!“ 30 А
коли вона в дім свій верну́лась, то знайшла,
що дочка́ на постелі лежала, а демон вийшов
із неї. 31 І вийшов Він знов із країв ти́рських
і сидо́нських, і́ подався шляхом на Сидо́н над
море Галілейське, через око́лиці Десятимі́стя. 32
І приводять до Нього глухого немову, і благають
Його, щоб руку на нього поклав. 33 І взяв Він
його від наро́ду само́го, і вклав пальці Свої йому
в ву́ха, і, сплюнувши, доторкнувся його язика́. 34
І, на небо спогля́нувши, Він зідхнув і промовив
до нього: „Еффата́“; цебто: „Відкрийся!“ 35
І відкрилися ву́ха йому, і путо його язика
розв'яза́лось негайно, — і він став говорити
вира́зно! 36 А Він їм звелів, щоб нікому цього не
розповіда́ли. Та що більше наказував їм, то ще
більш розголо́шували. 37 І ду́же всі дивувалися
та говорили: „Він добре все робить: глухим дає
чути, а німим — говорити!“

8 Тими днями, коли було зно́ву багато наро́ду,
а їсти не мали чого́, покликав Він у́чнів Своїх
та й промовив до них: 2 „Жаль мені тих людей,
що вже три дні зо Мною знахо́дяться, та їсти не
мають чого́. 3 А коли відпущу́ їх голодних до їхніх
домівок, то осла́бнуть у дорозі, бо деякі з них
поприхо́дили зда́лека“. 4 І відказали Йому Його
у́чні: „Звідки зможе хто нагодувати їх хлібом
отут у пустині? 5 А Він їх запитав: „Скільки
маєте хліба?“Вони ж повідо́мили: „Се́меро“.
6 Тоді Він народу звелів на землі посідати.
І, взявши се́меро хліба, віддавши подяку, Він
поламав і дав учням Своїм, щоб роздати. А вони
роздавали наро́дові, 7 І мали вони трохи ри́бок;
і Він їх поблагословив, і роздати звелів також
їх. 8 І всі їли й наїлися, а з позосталих кусків
сім коші́в назбирали. 9 А їдців було тисяч з
чотири! 10 І всів Він негайно до чо́вна з Своїми
у́чнями, та й прибув до землі далману́тської.
11 І вийшли фарисеї, і почали́ сперечатися з
Ним, і, Його випробо́вуючи, хотіли від Нього
озна́ки із неба. 12 А Він тяжко зідхнув у Своїм
дусі й промовив: „Якої ознаки цей рід вимагає?
Поправді кажу́ вам, що родові цьому ознака не
буде дана!“ 13 І покинув Він їх, усів знову до
чо́вна, і на то́й бік відбу́в. 14 І забули вони взяти
хліба, і крім одно́го буханця́, у чо́вні не мали з
собою нічого. 15 А Він їм наказував та говорив:
„Стережіться уважливо фарисейської розчи́ни
й розчини Іродової!“ 16 Вони ж міркували й
казали один до одного, що хліба не мають вони.
17 А Ісус, знавши те, промовляє до них: „Чого́
ви міркуєте, що хліба не маєте? Чи ви ще не
знаєте й не розумієте? Чи ще маєте серце своє
затверді́лим? 18 „Мавши очі — не бачите, і
мавши ву́ха — не чуєте?“І не пам'ятаєте, 19 коли
п'ять хлібів Я ламав на п'ять тисяч, — скільки
повних коші́в із кусків ви зібрали?“Вони кажуть
до Нього: „Дванадцять“. 20 „А як сім на чотири
тисячі, — скільки кошиків повних з кусків ви
зібрали?“І відказують: „Сім“. 21 І сказав Він

до них: „Ви ще не розумієте?“ 22 І приходять
вони в Віфса́їду. І приводять до Нього сліпого, і
благають Його, щоб доторкну́вся до нього. 23 І
взяв Він сліпого за руку, та й вивів його за село.
І посли́нивши очі йому, поклав руки на нього, і
питався його, чи що бачить. 24 І, зиркнувши,
сказав той: „Я бачу людей, які ходять, немов би
дере́ва“. 25 Потім знов Він поклав Свої руки на
очі йому, — і прозрі́в той, і одужав, і вира́зно
став бачити все! 26 І послав Він додому його й
наказав: „До села й не заходь, і нікóму в селі
не розповіда́й!“ 27 Потому пішов Ісус й у́чні
Його до сіл Кесарі́ї Пилипової, а в дорозі питав
Своїх у́чнів, говорячи їм: „За кого Мене люди
вважають?“ 28 Вони ж відповіли́ Йому, кажучи:
„За Івана Христителя, другі — за Іллю́, а інші
— за однóго з пророків“. 29 І Він запитав їх: „А
ви за кого Мене маєте?“Петро Йому в відповідь
каже: „Ти — Христос!“ 30 І Він заборонив їм,
щоб нікóму про Нього вони не казали! 31 І
почав їх навчати, що Синові Лю́дському треба
багато страждати, і Його відцураються старші, і
первосвященики, і книжники, і Він буде вбитий,
— але третього дня Він воскресне. 32 І те слово
казав Він відкрито. А Петро узяв на́бік Його,
і Йому́ став перечити. 33 А Він обернувся й
поглянув на у́чнів Своїх, та й Петру докори́в і
сказав: „Відступись, сатано, від Мене, бо ду́маєш
ти не про Боже, а про лю́дське!“ 34 І Він покликав
народ із Своїми у́чнями, та й промовив до
них: „Коли хоче хто йти вслід за Мною, хай
зречеться самого себе, і хай ві́зьме свого хреста
та й за Мною йде! 35 Бо хто хоче душу свою́
зберегти, той погубить її, а хто згубить душу
свою ради Мене та Єва́нгелії, той її збереже.
36 Яка ж кóристь люди́ні, що здобу́де ввесь
світ, але душу свою занапа́стить? 37 Або щó
назамі́н дасть люди́на за душу свою? 38 Бо хто
буде Мене та Моєї науки сорóмитися в роді
цім перелю́бнім та грішнім, того посорóмиться
також Син Лю́дський, як при́йде у славі Свого
Отця з анголá́ми святими“.

9 І сказав Він до них: „Поправді кажу́ вам, що
деякі з тут-о прия́вних не скушту́ють смерти,
аж поки не ба́читимуть Царства Божого, що
прийшлó воно в силі“. 2 А через шість день
забирає Ісус Петра, і Якова, і Івана, та й веде їх
осібно на гóру високу самих. І Він переобрази́вся
перед ними. 3 І стала одежа Його осяйна́, дуже
біла, як сніг, якої біли́льник не зміг би так
ви́білити на землі! 4 І з'явивсь їм Ілля́ та Мойсей,
і розмовляли з Ісусом. 5 І озвався Петро та
й сказав до Ісуса: „Учителю, дóбре бути нам
тут! Поставмо ж собі три шатра: для Тебе одне,
і одне для Мойсея, і одне для Іллі“. 6 Бо не
знав, щó казати, бо були́ перелякані. 7 Та хмара
ось їх заслони́ла, і голос почувся із хмари: „Це
Син Мій Улю́блений, — Його слухайтеся!“ 8 І
зараз, звівши очі свої, вони вже нікóго з собою
не бачили, крім Самого Ісуса. 9 А коли з гори
схóдили, Він їм наказав, щоб нікóму того не
казали, щó бачили, аж поки Син Лю́дський із
мертвих воскресне. 10 І вони заховали те слово
в собі, сперечаючися, щó то є: „воскреснути з
мертвих“. 11 І вони запитали Його та сказали:
„Щó це книжники кажуть, ніби треба Іллі перш
прийти?“ 12 А Він відказав їм: „Тож Ілля́, коли
при́йде попе́реду, усе приготу́є. Та я́к же про
Лю́дського Сина написано, що мусить багато Він
ви́терпіти, і буде знева́жений? 13 Але вам кажу́,
що й Ілля́ був прийшов, — та зробили йому, щó
тільки хотіли, як про нього написано“. 14 А коли
поверну́лись до учнів, коло них вони вгле́діли
бе́зліч нарóду та книжників, що сперечалися
з ними. 15 І негайно ввесь на́товп, як побачив
Його, сполохну́вся із дива, і назу́стріч побіг, і
став вітати Його. 16 І запитався Він їх: „Про що
сперечáєтесь з ними?“ 17 І Йому відповів один
із на́товпу: „Учителю, привів я до Тебе ось сина
свогó, що духа німого він має. 18 А як він де
схóпить його, то óб землю кидає ним, — і він
пі́ну пускає й зубами скрегоче та сохне. Я казав
Твоїм у́чням, щоб прогнали його, — та вони не
змогли“. 19 А Він їм у відповідь каже: „О, роде
невірний, — доки буду Я з вами? Доки вас Я
терпітиму? Приведіть до Мене його!“ 20 І до
Нього того привели́. І як тільки побачив Його,
то дух зараз затряс ним. А той, повалившись на
землю, став качатися та заливатися пі́ною. 21 І
Він запитав його ба́тька: „Як давнó йому сталося
це?“Той сказав: „Із дити́нства. 22 І пóчасту кидав
він ним і в огонь, і до води, щоб його погубити.
Але коли можеш що Ти, то змилуйсь над нами, і
нам поможи!“ 23 Ісус же йому відказав: „Щодо
того твого „коли можеш“, — то тому́, хто вірує,
все можливе!“ 24 Зараз ба́тько хлоп'я́ти з слізьми́
закричав і сказав: „Вірую, Господи, — поможи
недовірству моє́му!“ 25 А Ісус, як побачив, що
на́товп збігається, то нечистому духові заказав,
і сказав йому: „Ду́ше німий і глухий, тобі Я
наказую: вийди з нього, і більше у нього не
входь!“ 26 І, закричавши та мі́цно затрясши, той
вийшов. І він став, немов мертвий, — аж багато-
хто стали казати, що помер він. 27 А Ісус узяв за
руку його та й підвів його, — і той устав. 28 Коли́
ж Він до дому прийшов, то учні питали Його
самотóю: „Чому ми́ не могли його вигнати?“ 29
А Він їм сказав: „Цей рід не вихóдить інакше,
як тільки від молитви та пóсту“. 30 І вони
вийшли звідти, і прохóдили по Галілеї. А Він

не хотів, щоб довідався хто. 31 Бо Він Своїх
учнів навчав і казав їм: „Людський Син буде
ви́даний лю́дям до рук, і вони Його вб'ють, але
вбитий, — воскресне Він третього дня!“ 32 Вони
ж не зрозуміли цього сло́ва, та боялись Його
запитати. 33 І прибули́ вони в Капернау́м. А як
був Він у домі, то їх запитав: „Про що́ міркува́ли
в дорозі?“ 34 І мовчали вони, — сперечалися бо
проміж себе в дорозі, хто́ найбільший. 35 А як
сів, то покликав Він Дванадцятьо́х, і промовив
до них: „Коли хто бути першим бажає, — нехай
буде найменшим із усіх і слуга всім!“ 36 І взяв
Він дитину, і поставив її серед них. І, обнявши
її, Він промовив до них: 37 „Коли хто в Ім'я́ Моє
при́йме одне з дітей таких, той приймає Мене.
Хто ж приймає Мене, — не Мене він приймає, а
Того, Хто послав Мене!“ 38 Обізвався до нього
Іван: „Учителю, ми бачили одно́го чоловіка,
який з нами не ходить, що виганя́є Ім'я́м Твоїм
де́монів; і ми заборонили йому, бо він із нами
не ходить“. 39 А Ісус відказав: „Не забороняйте
йому, бо немає такого, що Ім'я́м Моїм чудо
зробив би, і зміг би неба́ром лихосло́вити Мене́.
40 Хто бо не супроти нас, — той за нас! 41 І коли
хто напо́їть вас ку́хлем води в Ім'я́ Моє ради
того, що ви Христові, поправді кажу́ вам: той
не згубить своєї нагоро́ди! 42 Хто ж споку́сить
одно́го з мали́х цих, що вірять, то краще б
такому було, коли б жо́рно млино́ве на шию
йому почепити, та й кинути в море! 43 І коли
рука твоя спокуша́є тебе, — відітни її: краще
тобі ввійти до життя однору́ким, ніж з обома
руками ввійти до геєнни, до огню невгаси́мого,
(Geenna g1067) 44 де „їхній червяк не вмирає, і
не гасне огонь“. 45 І коли нога твоя спокуша́є
тебе, — відітни її: краще тобі ввійти до життя
одноно́гим, ніж з обома ногами бути вкиненому
до геєнни, [до огню невгаси́мого], (Geenna g1067)
46 де „їхній червяк не вмирає, і не гасне огонь“.
47 І коли твоє око тебе́ спокуша́є, — вибери його:
краще тобі одноо́ким ввійти в Царство Боже,
ніж з обома очима бути вкиненому до геєнни
огне́нної, (Geenna g1067) 48 де „їхній червяк не
вмирає, і не гасне огонь“! 49 Бо посо́литься
кожен огнем, і кожна жертва посо́литься сіллю.
50 Сіль — добра річ. Коли ж сіль несолоною
стане, — чим поправити її? Майте сіль у собі,
майте й мир між собою!“

10 І, вийшовши звідти, Він приходить у землю
Юдейську, на той бік Йорда́ну. І знову
зібралися ю́рби до Нього, і знов Він навчав
їх, звича́єм Своїм. 2 І підійшли фарисеї й
спитали, Його випробо́вуючи: „Чи дозволено
чолові́кові дружи́ну свою відпустити?“ 3 А Він
відповів і сказав їм: „Що Мойсей заповів вам?“ 4
Вони ж відказали: „Мойсей заповів написати
листа розводо́вого, та й відпустити“. 5 Ісус же
промовив до них: „То за ваше жорстокосе́рдя він
вам написав оцю заповідь. 6 Бог же з поча́тку
творіння „створив чоловіком і жінкою їх. 7
Покине тому́ чоловік свого ба́тька та матір, 8
і стануть обо́є вони одним тілом“, — тим то
немає вже двох, але́ одне тіло. 9 Тож, що Бог
спарува́в, — люди́на нехай не розлу́чує!“ 10 А
вдома про це учні знов запитали Його. 11 І Він
їм відказав: „Хто дружи́ну відпустить свою, та
й одру́житься з іншою, той чинить пере́люб із
нею. 12 І коли дружи́на покине свого чоловіка,
і вийде заміж за іншого, то чинить пере́люб
вона“. 13 Тоді поприно́сили ді́ток до Нього, щоб
Він доторкнувся до них, учні ж їм докоря́ли.
14 А коли спостеріг це Ісус, то обу́рився, та
й промовив до них: „Пустіть ді́ток до Ме́не
прихо́дити, і не бороніть їм, — бо таких Царство
Боже! 15 Попра́вді кажу вам: Хто Божого Царства
не при́йме, немов те дитя, той у нього не ввійде“.
16 І Він їх пригорну́в, і поблагословив, на них
руки поклавши. 17 І коли вирушав Він у путь, то
швидко набли́зивсь один, упав перед Ним на
коліна, і спитався Його: „Учителю Добрий, — що
робити мені, щоб вічне життя вспадкува́ти?“
(aiōnios g166) 18 Ісус же йому відказав: „Чого звеш
Мене Добрим? Ніхто не є Добрий, крім Бога
Самого. 19 Знаєш заповіді: „Не вбивай, не чини
пере́любу, не крадь, не свідкуй неправдиво“,
не кривди́, „шануй свого ба́тька та матір“. 20 А
він відказав Йому: „Учителю, — це все виконав
я ще зма́лку“. 21 Ісус же поглянув на нього з
любов'ю, і промовив йому: „Одно́го бракує тобі:
іди, розпро́дай, що маєш, та вбогим роздай, — і
матимеш скарб ти на небі! Потому приходь та
й іди вслід за Мною, узявши хреста“. 22 А він
засмутився тим словом, і пішов, зажурившись, —
бо великі маєтки він мав! 23 І поглянув довко́ла
Ісус, та й сказав Своїм учням: „Як тяжко отим,
хто має бага́тство, увійти в Царство Боже!“ 24
І учні жахнулись від слів Його. А Ісус знов у
відповідь каже до них: „ Мої діти, як тяжко
отим, хто наді́ю кладе на багатство, увійти в
Царство Боже! 25 Верблю́дові легше пройти через
го́лчине ву́шко, ніж багатому в Боже Царство
ввійти!“ 26 А вони здивувалися дуже, і казали
один до одно́го: „Хто ж тоді може спастися?“ 27
Ісус же поглянув на них і промовив: „Неможливе
це лю́дям, а не Богові. Бо „для Бога можливе
все!“ 28 А Петро став казати Йому: „От усе ми
покинули, та й пішли за Тобою слідо́м“. 29 Ісус
відказав: „Поправді кажу вам: Немає такого,
щоб дім полишив, чи братів, чи сесте́р, або
матір, чи ба́тька, або діти, чи поля́ ради Мене

та ради Єва́нгелії, **30** і не одержав би в сто раз
більше тепер, цього ча́су, серед переслідувань,
— домів, і братів, і сесте́р, і матері̂в, і дітей, і
піль, а в віці насту́пному — вічне життя. **(aiōn**
g165, aiōnios g166) **31** І багато-хто з перших стануть
останніми, а останні — першими“. **32** Були ж у
дорозі вони, простуючи в Єрусали́м. А Ісус ішов
попе́реду них, — аж дуже вони дивувались, а ті,
що йшли вслід за Ним, боялись. І, взявши знов
Дванадцятьо́х, почав їм розповідати, що́ з Ним
статися має: **33** „Оце в Єрусали́м ми йдемо́, і
первосвященикам і книжникам ви́даний буде
Син Лю́дський, і засудять на смерть Його, і
поганам Його видадуть, **34** і насміхатися бу́дуть
із Нього, і бу́дуть плювати на Нього, і будуть
Його бичува́ти, і вб'ють, — але третього дня Він
воскресне!“ **35** І підхо́дять до Нього Яків та Іван,
сини Зеведе́єві, та й кажуть Йому: „Учителю, —
ми хочемо, щоб Ти зробив нам, про що бу́демо
просити Тебе“. **36** А Він їх поспитав: „Чого ж
хочете, щоб Я вам зробив?“ **37** Вони ж відказали
Йому: „Дай нам, щоб у славі Твоїй ми сиділи
право́руч від Тебе один, і ліво́руч один“! **38** А
Ісус відказав їм: „Не знаєте, чого просите. Чи ж
можете ви пити чашу, що Я її п'ю, і христитися
хрищенням, що Я ним хрищуся?“ **39** Вони
відказали Йому: „Можемо“. А Ісус їм сказав:
„Чашу, що Я її п'ю, ви питимете, і хрищенням,
що Я ним хрищусь, ви охриститеся. **40** А сидіти
право́руч Мене та ліво́руч — не Моє це давати, а
кому угото́вано“. **41** Як почули ж це Де́сятеро,
то обурились на Якова та на Івана. **42** А Ісус їх
покликав, і промовив до них: „Ви знаєте, що ті,
що вважають себе за князів у народів, панують
над ними, а їхні вельможі їх тиснуть. **43** Не так
буде між вами, але хто з вас великим бути хоче,
— нехай буде він вам за слугу. **44** А хто з вас бути
першим бажає, — нехай буде всім за раба. **45** Бо
Син Лю́дський прийшов не на те, щоб служили
Йому, але щоб послужити, і душу Свою дати
на викуп за багатьох“. **46** І приходять вони в
Єрихо́н. А коли з Єрихо́ну вихо́див Він ра́зом із
Своїми у́чнями й з бе́зліччю люду, сидів і просив
при дорозі сліпий Вартиме́й, син Тиме́їв. **47** І,
прочувши, що то Ісус Назаряни́н, почав кликати
та говорити: „Сину Давидів, Ісусе, — змилуйся
надо мною!“ **48** І сварились на нього багато-
хто, щоб мовча́в, а він іще більше кричав: „Сину
Давидів, — змилуйся надо мною!“ **49** І спинився
Ісус та й сказав: „Покличте його!“І кличуть
сліпого та й кажуть йому: „Будь бадьо́рий,
устань, — Він кличе тебе“. **50** А той скинув плаща
свого, і скочив із місця, — і прибіг до Ісуса. **51**
А Ісус відповів і сказав йому: „Що́ ти хочеш,
щоб зробив Я тобі?“Сліпий же Йому відказав:
„Учителю, — нехай я прозрю́!“ **52** Ісус же до
нього промовив: „Іди, — твоя віра спасла тебе!“І
той зараз прозрі̂в, і пішов за Ісусом дорогою.

11 І коли вони набли́зились до Єрусалиму, до
Вітфаґі̂ї й Віфа́нії, на Оливній горі, тоді Він
посилає двох учнів Своїх, **2** і каже до них: „Ідіть
у село, яке перед вами, і, входячи в нього, ви
зна́йдете зараз прив'язане осля́, що на нього
ніхто ще з людей не сідав. Відв'яжіть його, і
приведіть. **3** Коли ж скаже хто вам: „Що́ це ви
робите?“відкажіть: „Господь потребу́є його, —
і віді̂шле його сюди зараз“. **4** І вони відійшли,
і знайшли те осля, що прив'я́зане коло воріт
ізнадво́ру було при дорозі, — і відв'язали його. **5**
А деякі з тих, що стояли там, сказали до них: „Що́
ви робите? По́що осля ви відв'я́зуєте?“ **6** Вони ж
їм відказали, як звелів їм Ісус, — і відпущено
їх. **7** І вони привели́ до Ісуса осля́, і поклали на
нього плащі свої, а Він сів на нього. **8** Багато ж
наро́ду стелили одежу свою по дорозі, а інші
стелили дорогою зе́лень, натя́ту в полях. **9** А
ті, що йшли перед Ним і поза́ду, викрикували:
„Оса́нна! Благослове́нний, хто йде у Господнє
Ім'я́! **10** Благословенне Царство, що надходить,
Отця нашого Давида! Оса́нна на висоті!“ **11**
Потому ввійшов Він до Єрусалиму, і в храм. А
оглянувши все, як година вже пізня була, Він
пішов у Віфа́нію з Дванадцятьма́. **12** А назавтра,
коли вони вийшли з Віфа́нії, Він зголодні̂в. **13**
І, побачивши зда́лека фіґове дерево, вкрите
листями, Він підійшов, чи не зна́йде на ньому
чого́. І, прийшовши до нього, не знайшов нічого,
крім листя само́го, — не пора бо на фіґи була́.
14 І озвався Ісус і промовив до нього: „Щоб
більше ніхто твого пло́ду не з'їв аж повіки!“А
учні Його все те чули. **(aiōn g165)** **15** І прийшли
вони в Єрусалим. А як Він у храм увійшов, то
став виганяти продавців і покупців у храмі,
і поперевертáв столи грошомі̂нам та осло́ни
— продавцям голубів. **16** І Він не дозволяв,
щоб хто річ яку носив через храм. **17** І Він
їх навчав і казав їм: „Хіба не написано: „Дім
Мій — бу́де домом молитви в наро́дів усіх“,
ви ж із нього зробили „печеру розбійників!“
18 І почули це первосвященики й книжники,
і шукали, як Його погубити, бо боялись Його,
— увесь бо наро́д дивувався науці Його. **19** А
як пізно ставало, вони поза місто вихо́дили. **20**
А прохо́дячи вранці, побачили фіґове дерево,
усохле від кореня. **21** І, згадавши, Петро гово́рить
Йому: „Учителю, глянь — фіґове дерево, що
прокляв Ти, усохло!“ **22** А Ісус їм у відповідь
каже: „Майте віру Божу! **23** Поправді кажу вам:
Як хто скаже горі цій: „Порушся та й кинься до
моря“, і не матиме сумніву в серці своїм, але

матиме віру, що станеться так, як гово́рить, —
то буде йому! 24 Через це говорю вам: Усе, чого
ви в молитві попро́сите, вірте, що одержите, і
спо́вниться вам. 25 І коли стоїте́ на молитві,
то прощайте, як маєте що проти кого, щоб і
Отець ваш Небесний пробачив вам про́гріхи
ваші. 26 Коли ж не прощаєте ви, то й Отець ваш
Небесний не простить вам про́гріхів ваших“. 27
І зно́ву прийшли вони в Єрусалим. Коли ж Він у
храмі ходив, поприхо́дили первосвященики й
книжники, і старши́ни до Нього, 28 і сказали
Йому: „Якою Ти вла́дою все оце чиниш? І хто
Тобі вла́ду цю дав, щоб Ти це робив? 29 А Ісус
відказав їм: „Запитаю й Я вас одне слово, і
відповідайте Мені, то й Я відкажу́ вам, якою Я
вла́дою це все чиню́. 30 Іванове хрищення з неба
було, чи від людей? Відповідайте Мені!“ 31 Вони
ж міркували собі й говорили: Коли скажемо: „Із
неба“, відкаже: „Чого ж ви йому не повірили?“
32 А як скажемо: „Від людей“, — то боялись
наро́ду, бо всі вважали, що Іван був поправді
пророк. 33 І сказали Ісусові в відповідь: „Не
знаємо“. А Ісус їм відказує: „То й Я не скажу́
вам, якою Я вла́дою це все чиню́“.

12 І почав Він у при́тчах до них промовляти:
„Насадив був один чоловік виноградника,
муром обгородив, ви́довбав у ньому чави́ло,
башту поставив, — і віддав його винаря́м, та
й пішов. 2 А певного ча́су послав він раба до
своїх винарі́в, щоб прийняти частину плоду з
виноградинка в тих винарі́в. 3 Та вони схопи́ли
його та й побили, і відіслали ні з чим. 4 І
зно́ву послав він до них раба іншого, — та й
того вони зранили в голову та знева́жили. 5
Тоді вислав він іншого, — і того вони вбили. І
багатьо́х іще інших, — набили одни́х, а одни́х
повбивали. 6 І він мав ще одно́го, — сина
улю́бленого. Наоста́нок послав і того́ він до них
і сказав: „Посоромляться сина мого́!“ 7 А ті
винарі міркували собі: „Це спадкоємець; ходім,
заморду́ймо його, — і нашою спа́дщина бу́де!“ 8
І вони схопи́ли його та й убили, і викинули його
за виноградник. 9 Отож, що́ пан виноградинка
зробить? — Він прибуде та й вигубить тих
винарів, і віддасть виноградинка іншим. 10 Чи ви
не читали в Писа́нні: „Камінь, що його будівни́чі
відкинули, — той нарі́жним став ка́менем! 11
Від Господа сталося це, — і дивне воно в оча́х
наших“. 12 І шукали Його, щоб схопи́ти, але
побоялись наро́ду. Бо вони зрозуміли, що про
них Він цю при́тчу сказав. І, лишивши Його,
відійшли. 13 І вони вислали деяких із фарисеїв
та іродія́нів до Нього, щоб зловити на слові
Його. 14 Ті ж прийшли та й говорять Йому:
„Учителю, знаємо ми, що Ти справедливий, і
не зважаєш зовсі́м ні на ко́го, бо на лю́дське
обличчя не дивишся, а наставляєш на Божу
дорогу правдиво. Чи годи́ться давати податок
для кесаря, чи ні? Давати нам, чи не давати?“ 15
А Ісус, знавши їх лицемірство, сказав їм: „Чого
ви Мене випробо́вуєте? Принесіть Мені гріш
податковий, щоб бачити“. 16 І прине́сли вони. А
Він каже до них: „Чий це образ і напис?“Ті ж
Йому відказали: „Кесарів“. 17 Ісус тоді каже в
відповідь їм: „Віддайте кесареве — кесареві, а
Богові — Боже!“І дивувалися з Нього вони. 18 І
прийшли до Нього ті саддукеї, що твердять, ніби
нема воскресіння, і запитали Його та сказали: 19
„Учителю, Мойсей написав нам: „Як помре кому
брат, і полишить дружи́ну, а дитини не лишить,
то нехай його брат візьме дружи́ну його́, та й
відновить насіння для брата свого́“. 20 Було
сім братів. І перший взяв дружи́ну й умер, не
лишивши дітей. 21 Другий теж її взяв та й помер,
— і він не лиши́в дітей. Так само і третій. 22 І всі
семеро не полишили дітей. А по всіх вмерла й
жінка. 23 А в воскресінні, як воскреснуть вони, то
котро́му із них вона дружи́ною буде? Бо семеро
мали за дружи́ну її“. 24 Ісус їм відказав: „Чи ви
не тому помиляєтесь, що не знаєте ані Писа́ння,
ані Божої сили? 25 Бо як із мертвих воскреснуть,
то не бу́дуть женитись, ані заміж вихо́дити, але
будуть, немов анголи́ ті на небі. 26 Що ж до
мертвих, що воскреснуть, чи ж ви не читали в
Мойсеєвій книзі, як — при кущі́ — сказав йому
Бог, промовляючи: „Я Бог Авраамів, і Бог Ісаків, і
Бог Яковів“, 27 Бо Він є Бог не мертвих, а живих!
Тим то ви помиляєтесь ду́же“. 28 А один із тих
книжників, що чув, як вони сперечались, та
бачив, як добре Він відповідав їм, приступив
та й спитався Його: „Котра́ заповідь перша з
усіх?“ 29 Ісус відповів: Перша: „Слухай, Ізраїлю:
наш Господь Бог — Бог єдиний“. 30 І: „Люби
Господа, Бога свого, усім серцем своїм, і всією
душею своєю, і всім своїм розумом, і з ці́лої сили
своєї!“(Це за́повідь перша!) 31 А друга (одна́кова
з нею): „Люби свого ближнього, як само́го
себе!“Нема іншої більшої заповіді над оці!“ 32
І сказав Йому книжник: „Добре, Учителю! Ти
поправді сказав, що „Один Він, і нема іншого,
окрім Нього“, 33 і що „Любити Його всім серцем,
і всім розумом, (і всією душе́ю), і з ці́лої сили“, і
що „Любити свого ближнього, як само́го себе“,
— це важливіше за всі цілопа́лення й жертви!“
34 Ісус же, побачивши, що розумно той відповідь
дав, промовив до нього: „Ти недалеко від Божого
Царства!“І ніхто не насмілювався вже питати
Його. 35 Пото́му Ісус відповів і промовив, у
храмі навчаючи: „Як то книжники кажуть, що
ніби Христос — син Давидів? 36 Адже той

Давид Святим Духом сказав: „Промовив Господь
Господе́ві моєму: сядь право́руч Мене, доки не
покладу́ Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм!“
37 Сам Давид Його Господом зве, — як же Він йому
син?“ 38 Він же казав у науці Своїй: „Стережіться
тих книжників, що люблять у довгих одежах
прохо́джуватись, і привіти на ринках, 39 і перші
лавки́ в синагогах, і перші місця на прийняття́х,
40 що вдови́ні хати поїдають, і моляться довго
напо́каз, — вони тяжче осу́дження при́ймуть!“
41 І сів Він навпроти скарбни́ці, і дививсь, як
наро́д мідяки́ до скарбниці вкидає. І багато
заможних укида́ли багато. 42 І підійшла одна
вбога вдови́ця, і поклала дві ле́пти, цебто гріш.
43 І покликав Він учнів Своїх та й промовив до
них: „Поправді кажу вам, що ця вбога вдовиця
поклала найбільше за всіх, хто клав у скарбницю.
44 Бо всі клали від ли́шка свого, а вона покла́ла з
убо́зтва свого все, що мала, — свій прожиток
увесь“.

13 І коли Він виходив із храму, говорить Йому
один із учнів Його: „Подивися, Учителю —
яке́ то каміння та що́ за будівлі!“ 2 Ісус же до
нього сказав: „Чи ти бачиш великі будинки оці?
— Не зали́шиться тут навіть камінь на камені,
який не зруйнується!“ 3 Коли ж Він сидів на
Оливній горі, проти храму, питали Його насамоті
Петро, і Яків, і Іван, і Андрій: 4 „Скажи нам,
коли станеться це? І яка буде озна́ка, коли все те
ви́конатись має?“ 5 Ісус же почав промовляти
до них: „Стережіться, щоб вас хто не звів. 6
Бо багато-хто при́йдуть в Ім'я́ Моє, кажучи:
„Це Я“. І зведу́ть багатьо́х. 7 І як про ві́йни
почуєте ви, і про воєнні чутки́, — не лякайтесь,
бо статись належить тому́ “. Та це ще не кінець.
8 „Бо повстане наро́д на наро́д, і царство на
царство“, будуть землетруси місця́ми, буде
голод. Це поча́ток терпінь породільних. 9
Пильнуйте ж самі, бо вас на суди видаватимуть,
і бичуватимуть вас у синагогах, і поведуть до
правителів та до царів ради Мене, на сві́дчення
їм. 10 Але перше Єва́нгелія мусить бути наро́дам
усім проповідувана. 11 Коли ж видадуть вас і
поведуть, — не турбуйтеся заздалегі́дь, що́ вам
говорити, — а що́ дане вам буде тієї години, то
те говоріть: бо не ви промовлятимете, але Дух
Святий. 12 І видасть на смерть брата брат, а
ба́тько — дитину. І „діти повстануть навпроти
батьків“, — і їм смерть заподіють. 13 І за Ім'я́
Моє будуть усі вас нена́видіти. А хто витерпить
аж до кінця, той буде спасе́ний! 14 Коли ж ви
побачите ту „гидоту спусто́шення“, — що про неї
звіщав пророк Даниїл, — що вона залягла́, де не
слід, — хто читає, нехай розуміє, — тоді ті, хто в
Юдеї, нехай в го́ри втікають. 15 І хто на покрівлі,
нехай той не сходить, і нехай не входить узяти
щось із дому свого́. 16 І хто на полі, — хай
назад не вертається взяти одежу свою. 17 Горе
ж вагітним і тим, хто годує грудьми́, у ті дні!
18 Моліться ж, щоб не трапилося це зимою! 19
Будуть бо ті дні такою „скорбо́тою, що її не було
з первопо́чину світу“, що його Бог створив, „аж
досі“, і не буде. 20 І коли б Госпо́дь не вкоротив
тих днів, — не спаслася б ніяка люди́на; але ради
ви́браних, кого вибрав, укороти́в Він ті дні. 21
Тоді ж, як хто скаже до вас: „Ото, Христос тут“,
„Ото там“, — не ймі́ть віри. 22 Бо повстануть
христи́ неправдиві, і неправдиві пророки, і
будуть чинити озна́ки та чу́да, щоб спокуси́ти,
як можна, і ви́браних. 23 Але ви стережіться!
Я сказав вам усе напере́д. 24 Але за тих днів,
по скорбо́ті отій, „сонце затьми́ться, і місяць
не дасть свого світла. 25 і зо́рі спада́тимуть з
неба, і сили небесні пору́шаться. 26 І побачать
тоді „Сина Лю́дського, що йтиме на хмарах“із
великою поту́гою й славою. 27 І тоді Він пошле
Анголів і зберуть Його ви́браних „від вітрі́в
чотирьо́х, від кра́ю землі до крайнеба“. 28 Від
дерева ж фіґового навчі́ться при́кладу: коли
віття його вже розпу́кується, і кинеться листя,
то знаєте, що близько літо. 29 Так і ви: коли
тільки побачите, що діється це, то знайте, що
близько, — під дверима. 30 Поправді кажу́ вам:
не пере́йде цей рід, аж усе оце станеться! 31
Небо й земля промину́ться, але не мину́ться
слова́ Мої! 32 Про день же той чи про годину не
знає ніхто: ні анголи́ на небі, ні Син, — тільки
Отець. 33 Уважайте, чува́йте й моліться: бо не
знаєте, коли час той настане! 34 Як той чоловік,
що від'їхав, і залиши́в свій дім, і дав рабам
своїм вла́ду й кожному працю свою, а воротаре́ві
звелів пильнувати. 35 Тож пильнуйте, — не
знаєте бо, коли при́йде пан дому: уве́чорі, чи
опі́вночі, чи як півні співатимуть, чи ра́нком. 36
Щоб вас не застав, що спите́, коли ве́рнеться він
несподі́вано. 37 А що вам Я кажу́, те всім Я кажу́:
Пильнуйте!“

14 За два ж дні була Пасха й Опрі́сноки.
А первосвященики й книжники стали
шукати, я́к би пі́дступом взяти Його та забити.
2 Вони говорили: „Та не в свято, щоб бува́
колотне́ча в наро́ді не сталась“. 3 Коли ж
Ісус був у Віфанії, у домі Си́мона, на проказу
слабого, і сидів при столі, підійшла одна жінка,
аляба́строву пляшечку маючи щирого на́рдового
дуже ці́нного мира. І розбила вона аляба́строву
пляшечку, і вилила миро на голову Йому! 4 А
дехто обу́рювались між собою й каза́ли: „На́що
таке марнотра́тство на миро? 5 Бо можна було б
це миро продати більше, як за три сотні динаріїв,

і вбогим роздати“. І нарікали на неї. 6 Ісус же
сказав: „Залишіть її! Чого прикрість їй робите?
Вона добрий учинок зробила Мені. 7 Бо вбогих
ви маєте завжди з собою, і коли схочете, можете
їм робити добро, — Мене ж не постійно ви
маєте. 8 Що могла, те зробила вона: заздалегідь
намастила Моє тіло на похорон. 9 Поправді кажу
вам: де тільки ця Євангелія проповідувана буде в
цілому світі, — на пам'ятку їй буде сказане й те,
що зробила вона!“ 10 Юда ж Іскаріотський, один
із Дванадцятьох, подався до первосвящеників,
щоб їм Його видати. 11 А вони, як почули,
зраділи, і обіцяли йому срібняків за те дати. І
він став вишукувати, як би слушного часу їм
видати Його. 12 А першого дня Опрісноків, коли
пасху приношено в жертву, сказали Йому Його
учні: „Куди хочеш, щоб пішли й приготували
ми Тобі пасху спожити?“ 13 І посилає Він двох
із Своїх учнів, і каже до них: „Підіть до міста, і
стріне вас чоловік, що нестиме в глекові воду,
— то йдіть за ним. 14 І там, куди він увійде,
скажіть до господаря дому: „Учитель питає:
„Де кімната Моя, в якій Я споживу зо Своїми
учнями пасху?“ 15 І він вам покаже велику
горницю, вистелену та готову: там приготуйте
для нас“. 16 І учні пішли, і до міста прийшли, і
знайшли, як Він їм сказав, — і зачали вони пасху
готувати. 17 А коли настав вечір, Він приходить
із Дванадцятьма. 18 І як сиділи вони при столі
й споживали, промовив Ісус: „Поправді кажу
вам, що один з-поміж вас, „який споживає зо
Мною“, видасть Мене“. 19 Вони зачали сумувати,
і один по одному питати Його: „Чи не я?“ 20
А Він їм сказав: „Один із Дванадцятьох, що
в миску мачає зо Мною. 21 Людський Син
справді йде, як про Нього написано; та горе
тому чоловікові, що видасть він Людського Сина!
Було б краще тому чоловікові, коли б він не
родився!“ 22 Як вони ж споживали, Ісус узяв
хліб, і поблагословив, поламав, і дав їм, і сказав:
„Прийміть, споживайте, це — тіло Моє!“ 23 І
взяв Він чашу, і, вчинивши подяку, подав їм,
— і пили з неї всі. 24 І промовив до них: „Це
— кров Моя Нового Заповіту, що за багатьох
проливається. 25 Поправді кажу вам, що віднині
не питиму Я від плоду виноградного до того
дня, як новим буду пити його в Царстві Божім!“
26 А коли відспівали вони, на гору Оливну пішли.
27 Промовляє тоді їм Ісус: „Усі ви спокуситесь
ночі цієї, як написано: „Уражу Пастиря, — і
розпорошаться вівці!“ 28 По воскресінні ж Своїм
Я вас випереджу в Галілеї“. 29 І відізвався до
Нього Петро: „Хоч спокуситься й усі, — та не я!“
30 Ісус же йому відказав: „Поправді кажу тобі,
що сьогодні, цієї ось ночі, перше ніж заспіває
півень двічі, — відречешся ти тричі від Мене!“
31 А він ще сильніш запевняв: „Коли б мені й
умерти з Тобою, — я не відречуся Тебе!“Так
же само сказали й усі. 32 І приходять вони до
місцевости, на ім'я Гефсиманія, і каже Він учням
Своїм: „Посидьте ви тут, поки Я помолюся“. 33
І, взявши з Собою Петра, і Якова та Івана, Він
зачав сумувати й тужити. 34 І сказав Він до
них: „Обгорнена сумом смертельним душа Моя!
Залишіться тут і пильнуйте!“ 35 І Він відійшов
трохи далі, припав до землі, та й благав, щоб, як
можна, минула Його ця година. 36 І благав Він:
„Авва -Отче, — Тобі все можливе: пронеси мимо
Мене цю чашу! А проте, — не чого хочу Я, але
чого Ти“. 37 І вернувся, і знайшов їх, що спали, та
й каже Петрові: „Симоне, спиш ти? Однієї години
не зміг попильнувати? 38 Пильнуйте й моліться,
щоб не впасти в спокусу, — бадьорий бо дух,
але немічне тіло!“ 39 І знову пішов і молився,
те саме промовивши слово. 40 А вернувшись,
ізнову знайшов їх, що спали, бо зважніли їм очі
були. І не знали вони, що Йому відказати. 41 І
вернувсь Він утретє, та й каже до них: „Ви ще
далі спите й спочиваєте? Скінчено, — надійшла
та година: у руки грішникам ось видається Син
Людський! 42 Уставайте, ходім, — ось наблизивсь
Мій зрадник“. 43 І зараз, як Він ще говорив,
прийшов Юда, один із Дванадцятьох, а з ним
люди з мечами та киями від первосвящеників, і
книжників, і старших. 44 А зрадник Його дав
був знака їм, кажучи: „Кого я поцілую, то Він, —
беріть Його, і обережно ведіть“. 45 І, прийшовши,
підійшов він негайно та й каже: „Учителю!“І
поцілував Його. 46 Вони ж руки свої наклали на
Нього, — і схопили Його. 47 А один із тих, що
стояли навколо, меча вихопив та й рубонув раба
первосвященика, — і відтяв йому вухо. 48 А Ісус
їм промовив у відповідь: „Немов на розбійника
вийшли з мечами та киями, щоб узяти Мене. 49 Я
щодня був із вами у храмі, навчаючи, — і Мене не
взяли ви. Але, щоб збулися Писання“. 50 Тоді всі
полишили Його й повтікали. 51 Один же юнак,
по нагому загорнений у покривало, ішов услід
за Ним. І хапають його. 52 Але він, покривало
покинувши, утік нагий. 53 А Ісуса вони повели до
первосвященика. І зійшлися всі первосвященики
й старші та книжники. 54 Петро ж здалека йшов
услід за Ним до середини двору первосвященика;
і сидів він із службою, і грівсь при огні. 55 А
первосвященики та ввесь синедріон шукали
посвідчення на Ісуса, щоб Йому заподіяти
смерть, — і не знаходили. 56 Бо багато-хто
свідчив фальшиво на Нього, але не було згідних
свідчень. 57 Тоді деякі встали, і кривосвідчили
супроти Нього й казали: 58 „Ми чули, як Він

говорив: Я зруйную цей храм рукотво́рний, —
і за три дні збудую інший, нерукотво́рний“.
59 Але й так не було́ їхнє свідчення згідне. 60
Тоді встав насере́дині первосвященик, та й Ісуса
спитав і сказав: „Ти нічо́го не відповідаєш, що
свідчать вони проти Тебе?“ 61 Він же мовчав,
і нічого не відповідав. Первосвященик ізно́ву
спитав Його, до Нього говорячи: „Чи Христос
Ти, Син Благослове́нного?“ 62 А Ісус відказав:
„Я! І побачите ви Сина Лю́дського, що сидітиме
по прави́ці сили Божої, і на хмарах небесних
прихо́дитиме!“ 63 Роздер тоді первосвященик
одежу свою та й сказав: „На що́ нам ще свідки
потрібні? 64 Ви чули цю богозневагу. Як
вам здається?“Вони ж усі присудили, що Він
умерти повинен. 65 Тоді деякі стали плювати
на Нього, і закривати обличчя Йому, і бити
Його та казати Йому: „Пророкуй!“Служба теж
Його била по що́ках. 66 А коли Петро був на
подві́р'ї надо́лі, приходить одна із служниць
первосвященика, 67 і як Петра вона вгледіла,
що грівся, подивилась на нього та й каже: „І ти
був із Ісусом Назаряни́ном!“ 68 Він же відрікся,
говорячи: „Не відаю, і не розумію, що́ кажеш“. І
вийшов назо́вні, на нереддвір'я. І заспівав тоді
півень. 69 Служниця ж, коли його вгледіла, стала
знов говорити прия́вним: „Цей із них!“ 70 І він
зно́ву відрікся. Незаба́ром же знов говорили
прия́вні Петрові: „Поправді, ти з них, — бо ти
галіле́янин. Та й мо́ва твоя́ така са́ма“. 71 А
він став клясти́сь та божитись: „Не знаю Цього
Чоловіка, про Якого говорите ви!“ 72 І заспівав
півень хвилі тієї подруге. І згадав Петро слово,
що Ісус був промовив йому: „Перше ніж заспіває
півень дві́чі, — відречешся ти тричі від Мене“. І
кинувся він, та й плакати став.

15 А первосвященики з ста́ршими й
книжниками, та ввесь синедріо́н, зараз
уранці, нараду вчинивши, зв'язали Ісуса, повели́
та й Пилатові видали. 2 А Пила́т запитався Його:
„Чи Ти Цар Юдейський?“А Він йому в відповідь
каже: „Сам ти кажеш“. 3 А первосвященики
мі́цно Його винува́тили. 4 Тоді Пилат зно́ву Його
запитав і сказав: „Ти нічого не відповідаєш?
Дивись, — як багато проти Тебе свідку́ють!“ 5 А
Ісус більш нічого не відповідав, так що Пилат
дивувався. 6 На свято ж він їм відпускав був
одно́го із в'я́знів, котро́го просили вони. 7 Був
же один, що звався Вара́вва, ув'я́знений ра́зом із
повста́нцями, які за повста́ння вчинили були
душогубство. 8 Коли ж на́товп зібрався, він
став просити Пила́та зробити, як він за́вжди
робив їм. 9 Пилат же сказав їм у відповідь:
„Хочете, — відпущу́ вам Царя Юдейського?“ 10
Бо він знав, що Його через за́здрощі видали
первосвященики. 11 А первосвященики на́товп
підмовили, щоб краще пустив їм Вара́вву. 12
Пилат же промовив знов їм у відповідь: „А що
ж я чинитиму з Тим, що Його ви Юдейським
Царем називаєте?“ 13 Вони ж стали кричати
знов: „Розіпни́ Його!“ 14 Пилат же сказав їм:
„Яке ж зло вчинив Він?“А вони ще сильніше
кричали: „Розіпни́ Його!“ 15 Пилат же хотів
догодити наро́дові, — і відпустив їм Вара́вву. І
видав Ісуса, збичува́вши, щоб ро́зп'ятий був.
16 Вояки ж повели́ Його до сере́дини двору,
цебто в преторій, і цілий відділ скликають. 17 І
вони зодягли Його в багряни́цю і, сплівши з
терни́ни вінка, поклали на Нього. 18 І вітати
Його зачали́: „Раді́й, Ца́рю Юдейський!“ 19 І
трости́ною по голові Його били, і плювали на
Нього. І навколішки кидалися та вклонялись
Йому. 20 І коли назнущалися з Нього, зняли́
з Нього багряни́цю, і наділи на Нього одежу
Його. І Його повели́, щоб розп'я́сти Його. 21
І одного перехо́жого, що з поля вертався,
Си́мона Кіріне́янина, батька Олександра та Ру́фа,
змусили, щоб хреста Йому ніс. 22 І Його привели́
на місце Голго́фу, що значить „Черепо́вище“. 23
І давали Йому пити вина, із ми́ррою змішаного,
але Він не прийня́в. 24 І Його розп'яли́, і
„поділили одежу Його, кинувши же́реб про неї“,
хто що ві́зьме. 25 Була́ ж третя година, як Його
розп'яли́. 26 І був написаний на́пис провини
Його: „Цар Юдейський“. 27 Тоді ро́зп'ято з
Ним двох розбійників, — одно́го право́руч, і
одно́го лево́руч Його. 28 І збулося Писа́ння,
що каже: „До злочи́нців Його зарахо́вано!“ 29
А хто побіч прохо́див, то Його лихосло́вили,
„голова́ми своїми хитали“й казали: „Отак! Ти,
що храма руйнуєш та за три дні будуєш, — 30
зійди із хреста, та спаси Самого Себе!“ 31 Теж
і первосвященики з книжниками глузува́ли
й один до одного казали: „Він інших спасав,
— а Самого Себе не може спасти! 32 Христос,
Цар Ізраїлів, — нехай зі́йде тепер із хреста,
щоб побачили ми та й увірували“. Навіть ті,
що ра́зом із Ним були ро́зп'яті, насміхалися
з Нього. 33 А як шоста година настала, то аж
до години дев'ятої те́мрява стала по ці́лій
землі. 34 О годині ж дев'ятій Ісус скрикнув
голосом гучни́м та й вимовив: „Елої́, Елої́, —
лама́ савахта́ні“, що в перекладі значить: „Боже
Мій, Боже Мій, — на́що Мене Ти покинув?“ 35
Дехто ж із тих, що стояли навколо, це почули
й казали: „Ось Він кличе Іллю́!“ 36 А один із
них побіг, намочив губку о́цтом, настроми́в на
трости́ну, і давав Йому пити й казав: „Чекайте,
побачим, — чи при́йде Ілля́ Його зняти!“ 37 А
Ісус скрикнув голосом гучни́м, — і духа віддав!

38 І в храмі завіса роздéрлась надвóє, — від
вéрху аж додолу. 39 А сотник, що насýпроти
Нього стояв, як побачив, що Він отак духа
віддав, то промовив: „Чоловік Цей був справді
Син Божий!“ 40 Були ж і жінки́, що дивились
здалека, між ними Марі̂я Магдали́на, і Марія,
мати Якова Молодшого та Йосі̂ї, і Саломі̂я, 41 що
вони, як Він був у Галілеї, ходили за Ним та
Йому прислугóвували; і інших багато, що до
Єрусалиму прийшли з Ним. 42 А коли настав
вечір, — через те, що булó Приготóвлення,
цебто перед суботою, — 43 прийшов Йóсип із
Аримате́ї, радник поважний, що сам сподівавсь
Царства Божого, і сміливо ввійшов до Пилата, —
і просив тіла Ісусового. 44 А Пила́т здивувався,
щоб Він міг уже вмерти. І, покликавши сотника,
запитався його, чи давно вже Розп'я́тий помер.
45 І, дізнавшись від сотника, він подарував тіло
Йóсипові. 46 А Йóсип купив полотно, і, знявши
Його, обгорнув полотном та й покла́в Його
в грóбі, що в скелі був ви́січений. І каменя
привалив до моги́льних дверей. 47 Марія ж
Магдали́на й Марія, мати Йосієва, дивилися, де́
ховали Його.

16 Як минула ж субота, Марія Магдали́на, і
Марія Яковова, і Саломі̂я накупили па́хощів,
щоб піти й намастити Його. 2 І на світа́нку дня
першого в тижні, як схóдило сонце, до грóбу
вони прибули́, 3 і говорили одна óдній: „Хто
відвалить нам каменя від могильних дверей?“ 4
А зиркнýвши, побачили, що камінь відва́лений;
був же він дуже великий. 5 І, ввійшовши до
грóбу, побачили там юнака́, що правóруч сидів,
і був одя́гнений в білу одежу, — і жахнулись
вони. 6 А він промовляє до них: „Не жахайтесь!
Ви шукаєте Розп'я́того, Ісуса Назаряни́на. Він
воскрес, — нема Його тут! Ось місце, де Його
поховали були́. 7 Але йдіть, скажіть ýчням Його
та Петрові: Він іде в Галілею попéреду вас, —
там Його ви побачите, як Він вам говорив“. 8
А як вийшли вони, то побігли від грóбу, бо їх
трéпет та страх обгорнув. І не сказали нікóму
нічóго, — бо боялись. 9 (note: The most reliable and
earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Як воскрес
Він уранці дня першого в тижні, то з'явився
найперше Марії Магдали́ні, із якої був вигнав сім
демонів. 10 Пішовши вона, повідомила тих, що
були з Ним, які сумували та плакали. 11 А вони,
як почули, що живий Він, і вона Його бачила,
не йняли́ тому віри. 12 По цьому з'явився Він
двом із них у пóстаті іншій в дорозі, як ішли
вони на село. 13 А вони, як вернулися, інших
про те сповістили, але не повірено й їм. 14
Нарéшті, Він з'явився Одинадцятьóм, як сиділи
вони при столі, і докоряв їм за недові̂рство
їхнє та твердосéрдя, що вони не йняли́ віри
тим, хто воскреслого бачив Його. 15 І казав
Він до них: „Ідіть по ці̂лому світові, та всьому
створінню Єва́нгелію проповідуйте! 16 Хто
увірує й охри́ститься, — буде спасéний, а хто
не ввірує — засýджений буде. 17 А тих, хто
ввірує, супровóдити будуть озна́ки такі: у Ім'я́
Моє дéмонів будуть вигóнити, говоритимуть
мовами нови́ми, 18 братимуть змій; а коли
смертоді̂йне що вип'ють, — не буде їм шкóдити;
кластимуть руки на хворих, — і добре їм буде!“
19 Господь же Ісус, по розмові із ними, возні̂сся
на небо, — і сів по Божій прави́ці. 20 І пішли
вони, і скрізь проповідували. А Господь помагав
їм, і ствéрджував слово ознаками, що його
супровóдили. Амі̂нь.

Від Луки

1 Через те, що багато-хто брались складати
опо́вість про спра́ви, які стались між нами,
2 як нам ті розповіли, хто спочáтку були
самови́дцями й слу́гами Сло́ва, 3 тому й я, все
від першої хвилі докладно розвідавши, забажав
описати за порядком для тебе, високодосто́йний
Тео́філе, 4 щоб пізнав ти істо́ту науки, якої
навчився. 5 За днів царя юдейського Ірода був
один священик, на ім'я́ Заха́рій, з денної черги́
Аві́я, та дружина його із дочо́к Ааро́нових, а
ім'я́ їй Єлисавета. 6 І обо́є вони були праведні
перед Богом, бездоганно сповня́ючи заповіді
й постанови Господні. 7 А дитини не мали
вони, бо Єлисавета неплідна була, — та й віку
старого обо́є були́. 8 І ось раз, як у порядку
своєї черги́ він служив перед Богом, 9 за
звича́єм свяще́нства, жеребко́м йому випало
до Господнього храму ввійти й покади́ти. 10
Під час же каді́ння вся бе́зліч народу молилась
знадво́ру. 11 І з'явивсь йому ангол Господній,
ставши право́руч кадильного же́ртівника. 12 І
стриво́живсь Захарій, побачивши, і о́страх на
нього напав. 13 А ангол до нього промовив:
„Не бійся, Захаріє, бо почута молитва твоя, і
дружи́на твоя Єлисавета сина породить тобі,
ти ж даси йому йме́ння Іван. 14 І він буде
на радість та втіху тобі, і з його наро́дження
багато-хто втішаться. 15 Бо він бу́де великий у
Господа, „ні вина, ні п'янко́го напо́ю не питиме“,
і напо́вниться Духом Святим ще з утро́би своєї
матері. 16 І багато синів із Ізраїля він наве́рне
до їхнього Господа Бога. 17 І він сам перед
Ним буде йти в духу й силі Іллі, „щоб серця́
батьків приверну́ти до дітей“, і неслухняних
— до мудрости праведних, щоб готових людей
споряди́ти для Господа“. 18 І промовив Захарій
до Ангола: „Із чо́го пізнаю я це? Я ж старий, та й
дружина моя вже похи́лого віку“. 19 А ангол
прорік йому в відповідь: „Я Гавриїл, що стою
перед Богом; мене по́слано, щоб говорити з
тобою, і звістити тобі про цю Добру Нови́ну. 20 І
замовкнеш ось ти, і говорити не зможеш аж до
дня, коли станеться це, за те, що ти віри не йняв
був словам моїм, які збудуться ча́су свого́!“ 21
А люди чекали Захарія, та й дивувались, чого́
забаривсь він у храмі. 22 Коли ж вийшов, не міг
говорити до них, і вони зрозуміли, що видіння
він бачив у храмі. А він тільки знаки́ їм давав,
— і залиши́вся німий. 23 І як дні його служби
скінчи́лись, він вернувся до дому свого́. 24 А
після тих днів зачала́ його дружи́на Єлисавета, і
таїлась п'ять місяців, кажучи: 25 „Так для мене
Господь учинив за тих днів, коли згля́нувся
Він, щоб зняти наругу мою між людьми́!“ 26
А шостого місяця від Бога був по́сланий ангол
Гавриїл у галілейське місто, що йому на ім'я́
Назаре́т, 27 до діви, що заручена з мужем
була́, на ім'я́ йому Йо́сип, із дому Давидового,
а ім'я́ діві — Марі́я. 28 І, ввійшовши до неї,
промовив: „Раді́й, благода́тная, Госпо́дь із тобою!
Ти благослове́нна між жо́нами!“ 29 Вона ж
затриво́жилась словом, та й стала розду́мувати,
що́ б то значило це привіта́ння. 30 А ангол
промовив до неї: „Не бійся, Маріє, — бо в Бога
благода́ть ти знайшла́! 31 І ось ти в утро́бі зачне́ш,
і Сина породиш, і даси Йому йме́ння Ісус. 32 Він
же буде Великий, і Сином Всеви́шнього зва́ний,
і Господь Бог дасть Йому престола Його ба́тька
Давида. 33 І повік царюватиме Він у домі Якова,
і царюва́нню Його не буде кінця“. (aiōn g165) 34
А Марія озвалась до ангола: „Як же станеться
це, коли мужа не знаю?“ 35 І ангол промовив
у відповідь їй: „Дух Святий зли́не на тебе, і
Всеви́шнього сила обго́рне тебе, через те то й
Святе, що наро́диться, бу́де Син Божий! 36 А
ото твоя родичка Єлисаве́та — і вона зачала́ в
своїй старості сина, і оце шостий місяць для
неї, яку звуть неплідною. 37 Бо „для Бога нема
неможливої жодної речі!“ 38 А Марія промовила:
„Я ж Господня раба: нехай буде мені згідно з
словом твоїм!“І відійшов а́нгол від неї. 39 Тими
днями зібралась Марія й пішла, поспішаючи, у
гірську око́лицю, у місто Юдине. 40 І ввійшла
вона в дім Захарія, та й поздоро́вила Єлисавету.
41 Коли ж Єлисавета зачула Маріїн привіт,
затріпота́ла дитина в утро́бі її. І Єлисавета
напо́внилась Духом Святим, 42 і скрикнула
голосом гучним, та й прорекла́: „Благослове́нна
Ти між жо́нами, і благослове́нний Плід утро́би
твоєї! 43 І звідкіля́ мені це, що до мене прийшла
мати мого Господа? 44 Бо як тільки в ву́хах моїх
голос привіту твого забрині́в, — від ра́дощів
затріпота́ла дитина в утробі моїй! 45 Блаженна
ж та, що повірила, бо спо́вниться проре́чене їй
від Господа!“ 46 А Марія промовила: „Велича́є
душа моя Господа, 47 і радіє мій дух у Бозі,
Спасі моїм, 48 що зглянувся Він на поко́ру Своєї
раби, бо ось від ча́су цього́ всі ро́ди мене за
блаженну вважатимуть, 49 бо велике вчинив
мені Поту́жний! Його ж Іме́ння святе, 50 і милість
Його́ з роду в рід на тих, хто боїться Його́! 51 Він
показує міць Свого раме́на, розпорошує тих, хто
пиша́ється думкою серця свого́! 52 Він могутніх
скидає з престолів, підіймає покі́рливих, 53
удовольняє голодних добром, а багатих пускає
ні з чи́м! 54 Пригорну́в Він Ізраїля, Свого слугу,
щоб ми́лість згадати, 55 як прорік був Він нашим
отця́м, — Аврааму й насінню його аж повіки!“

(aiōn g165) 56 І залиша́лась у неї Марія щось
місяців зо́ три, та й вернулась до дому свого́. 57
А Єлисаветі настав час родити, — і сина вона
породила. 58 І почули сусіди й роди́на її, що
Господь Свою милість велику на неї послав,
— та й утішалися ра́зом із нею. 59 І сталося
во́сьмого дня, прийшли, щоб обрізати дитя, і
хотіли назвати його йме́нням ба́тька його —
Заха́рій. 60 І озвалася мати його та й сказала:
„Ні, — нехай на́званий буде Іван!“ 61 А до неї
сказали: „Таж у роди́ні твоїй нема жодного,
який на́званий був тим ім'я́м!“ 62 І кива́ли до
батька його, — як хотів би назвати його? 63
Попросивши ж табличку, написав він слова́:
„Іван імення йому“. І всі дивувались. 64 І в
тій хвилі уста та язик розв'язались йому, —
і він став говорити, благословляючи Бога! 65
І страх обгорнув усіх їхніх сусідів, і по всіх
верхови́нах юдейських проне́слася чутка про
це все. 66 А всі, що почули, розважали у серці
своїм та казали: „Чим то буде дитина оця?“І
Господня рука була з нею. 67 Його ж батько
Захарій напо́внився Духом Святим, та й став
пророкувати й казати: 68 „Благослове́нний
Госпо́дь, Бог Ізраїлів, що зглянувся й визволив
люд Свій! 69 Він ріг спасі̂ння підні̂с нам у домі
Давида, Свого слуги, 70 як був заповів відвіку
уста́ми святих пророків Своїх, (aiōn g165) 71 що
від ворогі̂в наших визволить нас, та з руки всіх
наших ненависників, 72 що вчинить Він милість
нашим отцям, і буде пригадувати Свій святий
заповіт, 73 що дотримає й нам ту прися́гу, якою
Він присягавсь Авраамові, отцю́ нашому, 74
щоб ми, ви́зволившись із руки ворогів, служили
безстрашно Йому 75 у святості й праведності
перед Ним по всі дні життя нашого. 76 Ти
ж, дитино, станеш пророком Всеви́шнього, бо
будеш ходи́ти перед Господом, щоб дорогу Йому
приготува́ти, 77 щоб наро́ду Його дати пізнати
спасі̂ння у відпу́щенні їхніх гріхів, 78 через
велике милосердя нашого Бога, що ним Схід із
висоти нас відвідав, 79 щоб світити всім тим,
хто перебуває в те́мряві й тіні смерте́льній,
щоб спрямува́ти наші ноги на дорогу спокою!“
80 А дитина росла, і скріплялась на дусі, і
перебува́ла в пустинях до дня свого з'я́влення
перед Ізраїлем.

2 І трапилося тими днями, — вийшов нака́з
царя А́вгуста переписати всю землю. 2 Цей
пе́репис перший відбувся тоді, коли вла́ду над
Си́рією мав Квірі̂ній. 3 І всі йшли записатися,
кожен у місто своє. 4 Пішов теж і Йо́сип із Галілеї,
із міста Назарету, до Юдеї, до міста Давидового,
що зветься Вифлее́м, бо похо́див із дому та з роду
Давидового, 5 щоб йому записатись із Марією,
із ним зару́ченою, що була́ вагітна́. 6 І сталось,
як були́ вони там, то настав їй день породити.
7 І породила вона свого Пе́рвенця Сина, і Його
сповила́, і до я́сел поклала Його́, — бо в за́їзді
місця не стало для них. 8 А в тій стороні були́
пастухи, які пильнували на полі, і нічно́ї пори
вартували отару свою. 9 Аж ось а́нгол Господній
з'явивсь коло них, і слава Господня ося́яла їх.
І вони перестра́шились стра́хом великим, 10
Та а́нгол промовив до них: „Не лякайтесь, бо я
ось благовіщу́ вам радість велику, що станеться
лю́дям усім. 11 Бо сьогодні в Давидовім місті
народився для вас Спаситель, Який є Христос
Господь. 12 А ось вам ознака: Дитину сповиту ви
зна́йдете, що в я́слах лежатиме“. 13 І ось ра́птом
з'явилася з а́нголом сила велика небесного
війська, що Бога хвалили й казали: 14 „Слава
Богу на висоті, і на землі спокій, у людях добра
воля!“ 15 І сталось, коли анголи́ відійшли від них
в небо, пастухи зачали́ говори́ти один о́дному:
„Ходім до Вифлеєму й побачмо, що́ сталося там,
про що́ сповістив нас Господь“. 16 І прийшли,
поспішаючи, і знайшли там Марію та Йо́сипа, та
Дитинку, що в я́слах лежала. 17 А побачивши,
розповіли́ про все те, що́ про Цю Дитину було́ їм
зві̂щено. 18 І всі, хто почув, дивувались тому, що́
їм пастухи говорили. 19 А Марія оці всі слова́
зберігала, розважаючи, у серці своїм. 20 Пастухи
ж повернулись, прославляючи й хвалячи Бога
за все, що почули й побачили, так як їм було
сказано. 21 Коли ж ви́повнились вісім день, щоб
обрізати Його, то Ісусом назвали Його, як був
а́нгол назвав, перше ніж Він в утро́бі зачався. 22
А коли — за Зако́ном Мойсея — минулися дні
їхнього очи́щення, то до Єрусалиму прине́сли
Його, щоб поставити Його перед Господом, 23
як у Зако́ні Господнім написано: „Кожне дитя
чоловічої ста́ті, що розкриває утро́бу, має бути
посвя́чене Господу“, 24 і щоб жертву скла́сти, як
у Зако́ні Господньому сказано, — „пару горлича́т
або двоє голубеня́т“. 25 І ото був в Єрусалимі
один чоловік, йому ймення Семе́н, — люди́на
праведна та благочести́ва, — що потіхи чекав для
Ізраїля. І Святий Дух був на ньому. 26 І від Духа
Святого йому було зві̂щено смерти не бачити,
перше ніж побачить Христа Господнього. 27 І Дух
у храм припрова́див його. І як внесли Дитину
Ісуса батьки́, щоб за Нього вчинити звича́єм
зако́нним, 28 тоді взяв він на руки Його, хвалу
Богу віддав та й промовив: 29 „Нині відпускаєш
раба Свого́, Владико, за словом Твоїм із ми́ром,
30 бо побачили очі мої Спасі̂ння Твоє, 31 яке Ти
приготува́в перед всіма наро́дами, 32 Світло
на просвіту поганам і на славу наро́ду Твого
Ізраїля!“ 33 І дивувалися ба́тько Його й мати тим,

що про Нього було́ розповіджене. 34 А Семен їх
поблагословив та й прорік до Марії, Його матері:
„Ось призначений Цей багатьо́м на падіння й
устава́ння в Ізраїлі, і на знак сперечáння, —
35 і меч душу проши́є самій же тобі, — щоб
відкрились думки́ сердець багатьох!“ 36 Була й
Анна пророчиця, дочка́ Фануїлова з племени
Аси́рового, — вона дожила́ до глибокої старости,
живши з мужем сім ро́ків від свого дівува́ння,
37 удова ро́ків вісімдесяти й чотирьох, що не
відлучалась від храму, служачи Богові вдень і
вночі поста́ми й моли́твами. 38 І години тієї
вона надійшла, Бога сла́вила та говорила про
Нього всім, хто визво́лення Єрусалиму чекав.
39 А як виконали за Зако́ном Господнім усе,
то вернулись вони в Галілею, до міста свого
Назарету. 40 А Дитина росла та зміцнялася
духом, набираючись мудрости. І благодать Божа
на Ній пробува́ла. 41 А батьки́ Його щорічно
ходили до Єрусалиму на свято Пасхи. 42 І коли
мав Він дванадцять ро́ків, вони за звича́єм на
свято пішли. 43 Як дні ж свята скінчи́лись були,
і вертались вони, молодий Ісус в Єрусалимі
лиши́вся, а Йо́сип та мати Його не знали того.
44 Вони ду́мали, що Він із подорожніми йде;
пройшли день дороги, та й стали шукати Його
поміж ро́дичами та знайо́мими. 45 Але, не
знайшовши, вернулися в Єрусалим, та й шукали
Його. 46 І сталось, що третього дня відшукали у
храмі Його, як сидів серед учителів, і вислу́хував
їх, і запитував їх. 47 Усі ж, хто слухав Його,
дивувалися розумові та Його відповідям. 48 І
як вони Його вгледіли, то здивувались, а мати
сказала до Нього: „Дитино, — чому так Ти зробив
нам? Ось Твій батько та я із журбо́ю шукали
Тебе“. 49 А Він їм відказав: „Чого ж ви шукали
Мене? Хіба ви не знали, що повинно Мені бути
в тому, що належить Моєму Отцеві?“ 50 Та не
зрозуміли вони того сло́ва, що Він їм говорив. 51
І пішов Він із ними, і прибув у Назарет, і був їм
слухня́ний. А мати Його зберігала оці всі слова́
в своїм серці. 52 А Ісус зростав мудрістю, і віком
та благодаттю, у Бога й людей.

3 У п'ятнадцятий рік панува́ння Тиве́рія
ке́саря, коли По́нтій Пила́т панував над
Юдеєю, коли в Галілеї тетра́рхом був Ї́род, а
Пилип, його брат, був тетра́рхом Ітуре́ї й землі
Трахоні́тської, за тетра́рха Лиса́нія в Авілі́ні, 2 за
первосвящеників Анни й Кайя́фи було Боже
слово в пустині Іванові, сину Захарія. 3 І він
перейшов усю землю Йорда́нську, проповідуючи
хрищення покая́ння для про́щення гріхів, 4 як
написано в книзі пророцтва пророка Ісаї: „Голос
того, хто кличе: У пустині готуйте дорогу для
Господа, рівняйте стежки́ Йому! 5 Нехай кожна
долина напо́вниться, гора ж кожна та при́горок
зни́зиться, що нерівне, нехай випросто́вується,
а доро́ги вибо́їсті стануть гладе́нькі, — 6 і кожна
люди́на побачить Боже спасі́ння!“ 7 А Іван
говорив до людей, хто прихо́див, христитися в
нього: Ро́де зміїний, — хто навчив вас тікати від
гніву майбу́тнього? 8 Отож, учиніть гідний плід
покая́ння. І не починайте казати в собі: „Маємо
ба́тька Авраама“. Бо кажу вам, що Бог може
підне́сти дітей Авраамові з цього каміння. 9 Бо
вже он до корі́ння дере́в і сокира прикла́дена:
кожне ж дерево, що доброго пло́ду не родить,
буде зрубане та до огню буде вкинене“. 10
А люди питали його й говорили: „Що́ ж нам
робити?“ 11 І сказав він у відповідь їм: „У кого
дві сорочці, — нехай дасть немаючому; а хто
має поживу, — нехай робить так само“. 12 І
прихо́дили й ми́тники, щоб христитись від
нього, і питали його: „Учителю, що́ ми маємо
робити?“ 13 А він їм казав: „Не стягайте нічого
над те, що вам зве́лено“. 14 Питали ж його й
вояки́ й говорили: „А нам що робити?“І він їм
відповів: „Ніко́го не кривдьте, ані не оскаржайте
фальшиво, удовольня́йтесь платнею своєю“.
15 Коли ж усі люди чекали, і в серцях своїх
ду́мали всі про Івана, чи то він не Христос,
16 Іван відповідав усім, кажучи: „Я хрищу́ вас
водою, але йде ось Поту́жніший за мене, що
Йому́ розв'язати ремінця́ від Його взуття́ я
негідний, — Він христитиме вас Святим Духом
й огнем! 17 У руці Своїй має Він ві́ячку, — і
перечистить Свій тік: пшеницю збере до засі́ків
Своїх, а полову попа́лить ув огні невгаси́мім“. 18
Тож багато навчав він і іншого, звіщаючи Добру
Нови́ну народові. 19 А Ірод тетра́рх, що Іван
докоря́в йому за Іродія́ду, дружи́ну брата свого,
і за все зло, яке заподі́яв був Ірод, 20 до всього
додав іще й те, що Івана замкнув до в'язни́ці.
21 І сталося, як христились усі люди, і як Ісус,
охристившись, молився, розкрилося небо, 22
і Дух Святий зли́нув на Нього в тілесному
ви́гляді, як голуб, і голос із неба почувся, що
мовив: „Ти Син Мій Улю́блений, що Я вподо́бав
Тебе!“ 23 А Сам Ісус, розпочинаючи, мав ро́ків із
тридцять, бувши, як думано, сином Йо́сипа,
Ілія, 24 сина Маттатового, сина Леві́їного, сина
Мелхіїного, сина Яннаєвого, сина Йо́сипового,
25 сина Маттатієвого, сина Амосова, сина
Наумового, сина Еслієвого, сина Наггеєвого,
26 сина Маатового, сина Маттатієвого, сина
Семенієвого, сина Йосихового, сина Йодаєвого,
27 сина Йоананового, сина Рисаєвого, сина
Зоровавелевого, сина Салатіїлового, сина
Нирієвого, 28 сина Мелхієвого, сина Аддієвого,
сина Косамового, сина Елмадамового, сина

Ірового, 29 сина Ісуєвого, сина Еліезерового,
сина Йоримового, сина Маттатієвого,
сина Левієвого, 30 сина Семенового, сина
Юдиного, сина Йо́сипового, сина Йонамового,
сина Еліякимового, 31 сина Мелеаєвого,
сина Меннаєвого, сина Маттатаєвого, сина
Натамового, сина Давидового, 32 сина
Єссеєвого, сина Йовидового, сина Воозового,
сина Салаєвого, сина Наассонового, 33
сина Амінадавого, сина Адмінієвого, сина
Арнієвого, сина Есромового, сина Фаресового,
сина Юдиного, 34 сина Яковлевого, сина
Ісакового, сина Авраамового, сина Тариного,
сина Нахорового, 35 сина Серухового, сина
Рагавового, сина Фалекового, сина Еверового,
сина Салиного, 36 сина Каїнамового, сина
Арфаксадового, сина Симового, сина Но́євого,
сина Ламе́хового, 37 сина Матусалового, сина
Ено́хового, сина Яретового, сина Малелеїлового,
сина Каїнамового, 38 сина Еносового, сина
Ситового, сина Ада́мового, — Сином Божим.

4 А Ісус, повний Духа Святого, вернувсь з-над
Йорда́ну, і Дух на пустиню Його попрова́див.
2 Сорок день там диявол Його спокуша́в, і за
тих днів Він нічого не їв, а коли закінчи́лись
вони, то вкінці зголодні́в. 3 І диявол до Нього
сказав: „Якщо Ти Син Божий, — скажи цьому
ка́меневі, щоб хлі́бом він став!“ 4 А Ісус відповів
йому: „Написано: Не хлібом самим буде жити
люди́на, але кожним Словом Божим!“ 5 І він
вивів Його на го́ру високу, і за хвилину ча́су
показав Йому всі царства на світі. 6 І диявол
сказав Йому: „Я дам Тобі всю оцю вла́ду та їхню
славу, бо мені це пере́дане, і я даю, кому хочу, її.
7 Тож коли Ти покло́нишся передо мною, то все
буде Твоє!“ 8 І промовив Ісус йому в відповідь:
„Написано: Господеві Богові своєму вклоняйся, і
служи Одно́му Йому!“ 9 І повів Його в Єрусалим,
і на нарі́жнику храму поставив, та й каже Йому:
„Як Ти Син Божий, — кинься звідси додолу! 10 Бо
написано: „Він накаже про Тебе Своїм Анголо́м,
щоб Тебе берегли!“ 11 і: „Вони на руках понесуть
Тебе, щоб коли не спіткнув Ти об камінь Своєї
ноги!“ 12 А Ісус відказав йому в відповідь:
„Сказано: Не спокуша́й Господа Бога свого́!“
13 І диявол, скінчи́вши все цеє споку́шування,
відійшов від Нього до ча́су. 14 А Ісус у силі Духа
вернувся до Галілеї, і чутка про Нього розне́слась
по всій тій країні. 15 І Він їх навчав по їхніх
синагогах, і всі Його сла́вили. 16 І прибув Він до
Назаре́ту, де був ви́хований. І звича́єм Своїм Він
прийшов дня суботнього до синаго́ги, і встав,
щоб читати. 17 І подали́ Йому книгу пророка Ісаї.
Розгорнувши ж Він книгу, знайшов місце, де було
так написано: 18 „На Мені Дух Господній, бо Мене
Він пома́зав, щоб Добру Нови́ну звіщати вбогим.
Послав Він Мене проповідувати полоне́ним
визво́лення, а незрячим прозрі́ння, відпустити
на волю пому́чених, 19 щоб проповідувати
рік Господнього зми́лування“. 20 І, книгу
згорнувши, віддав службі й сів. А очі всіх у
синагозі звернулись на Нього́. 21 І почав Він
до них говорити: „Сьогодні збуло́ся Писа́ння,
яке ви почули!“ 22 І всі Йому стверджували
й дивувались словам благода́ті, що ли́нули з
уст Його. І казали вони: „Чи ж то Він не син
Йо́сипів?“ 23 Він же промовив до них: „Ви Мені
конче скажете при́казку: „Лікарю, — уздоров
самого себе! Учини те й тут, у вітчи́зні Своїй, що́
сталося — чули ми — у Капернау́мі“. 24 І сказав
Він: „Поправді кажу вам: Жоден пророк не буває
приємний у вітчи́зні своїй. 25 Та правдиво
кажу́ вам: Багато вдовиць перебува́ло за днів
Іллі серед Ізраїля, коли на три роки й шість
місяців небо було́ зачинилося, так що голод
великий настав був по всій тій землі, 26 а Ілля́
не до жодної з них не був посланий, тільки
в Саре́пту Сидо́нську до овдові́лої жінки. 27 І
багато було́ прокаже́них за Єлисе́я пророка в
Ізраїлі, але жоден із них не очи́стився, крім
Неєма́на сирі́янина“. 28 І всі в синагозі, почувши
оце, перепо́внились гнівом. 29 І, вставши, вони
Його вигнали за місто, і повели́ аж до кра́ю
гори, на якій їхнє місто було побудо́ване, щоб
скинути додолу Його. 30 Але Він перейшов
серед них, і віддали́вся. 31 І прийшов Він у
Капернау́м, галілейське місто, і там їх навчав
по суботах. 32 І дивувались науці Його, бо
слово Його було вла́дне. 33 І був чоловік у
синагозі, що мав духа нечистого де́мона, і він
закричав гучни́м голосом: 34 „Ах, що нам до
Тебе, Ісусе Назаряни́не? Ти прийшов погубити
нас. Я знаю Тебе, хто Ти, — Божий Святий“. 35 А
Ісус заборони́в йому, кажучи: „Замовчи, і вийди
з нього!“І, кинувши де́мон того насере́дину,
вийшов із нього, нічо́го йому не пошко́дивши. 36
І всіх жах обгорнув, і питали вони один о́дного,
кажучи: „Що́ то за наука, що ду́хам нечистим
наказує з вла́дою й силою, — і виходять вони?“
37 І не́слася чутка про Нього по всіх місцях
кра́ю. 38 А як вийшов Він із синагоги, увійшов
у дім Си́мона. Теща ж Си́монова в великій
гарячці лежала. І просили за неї Його. 39 І,
ставши над нею, Він заборони́в тій гарячці, —
і вона полишила її. І, зараз уставши, теща їм
прислуго́вувала. 40 Коли ж сонце захо́дило,
то всі, хто мав яких хворих на різні неду́ги,
до Нього приво́дили їх. Він же клав Свої руки
на кожного з них, — та їх уздоровля́в. 41 Із
багатьох же вихо́дили й де́мони, кричачи́ та

гово́рячи: „Ти Син Божий!“Та Він їм забороня́в, і
не давав говорити, що знали вони, що Христос
Він. 42 Коли ж настав день, Він вийшов, і подавсь
до самотнього місця. А люди шукали Його. І
прийшовши до Нього, Його затримували, щоб
від них не відхо́див. 43 Він же промовив до
них: „І іншим містам Я повинен звіщати Добру
Нови́ну про Боже Царство, — бо на те Мене
по́слано“. 44 І Він проповідував по синагогах
Галілеї.

5 І сталось, як ти́снувся на́товп до Нього, щоб
почути Слово Боже, Він стояв біля озера
Генісаре́тського. 2 І Він побачив два чо́вни,
що стояли край о́зера. А риба́лки, відійшовши
від них, полоска́ли не́вода. 3 І Він увійшов до
одно́го з човні́в, що був Си́монів, і просив, щоб
він тро́хи відплив від землі. І Він сів, та й навчав
наро́д із чо́вна. 4 А коли перестав Він навчати,
промовив до Си́мона: „Попливи на глибі́нь,
— і закиньте на по́лов свій не́від“. 5 А Си́мон
сказав Йому в відповідь: „Наставнику, — цілу
ніч ми працюва́ли, і не вловили нічо́го, — та за
словом Твоїм укину не́вода“. 6 А зробивши оце,
вони бе́зліч риби набрали — і їхній не́від почав
прорива́тись... 7 І кива́ли вони до товаришів,
що були в другім чо́вні, щоб прийшли помогти
їм. Ті прийшли, та й напо́внили оби́два човни́,
— аж стали вони потопа́ти. 8 А як Си́мон
Петро це побачив, то припав до колін Ісусових,
кажучи: „Господи, — вийди від мене, бо я грішна
люди́на!“ 9 Бо від по́лову риби, що зловили вони,
обгорнув жах його та й усіх, хто з ним був, 10
також Якова й Івана, синів Зеведе́євих, що були
спільника́ми Си́мона. І сказав Ісус Си́монові:
„Не лякайсь, — від цього ча́су ти будеш ловити
людей!“ 11 І вони повитяга́ли на землю човни́,
покинули все, — та й пішли вслід за Ним. 12 А як
Він перебува́в в одно́му з міст, ось один чоловік,
увесь укритий проказою, Ісуса побачивши, упав
ницьма, та й благав Його, кажучи: „Господи,
коли хочеш, — Ти можеш очи́стити мене!“ 13
А Він руку простяг, доторкнувся до нього й
сказав: „Хо́чу, — будь чистий!“І зараз із нього
проказа зійшла. 14 І звелів Він йому не казати
нікому про це. „Але йди, покажися священикові,
і принеси за своє очи́щення, як Мойсей наказав,
на сві́дчення їм“. 15 А чутка про Нього ще більше
пішла, і багато наро́ду прихо́дило слухати та
вздоровлятись від Нього з неду́гів своїх. 16
Він же відходив на місце самотнє й молився.
17 І сталось одного із днів, коли Він навчав, і
сиділи фарисеї й законовчи́телі, що посхо́дилися
зо всіх сіл Галілеї й Юдеї та з Єрусалиму, а
сила Господня готова була вздоровляти їх, 18
і ось люди на ложі прине́сли чоловіка, що
розсла́блений був, і намагалися вне́сти його, і
перед Ним покла́сти. 19 Не знайшовши ж кудою
проне́сти його з-за наро́ду, злізли на дім, і крізь
стелю спустили із ложем його на сере́дину
перед Ісуса. 20 І, побачивши їхню віру, сказав Він
йому: „Чоловіче, прощаються тобі гріхі твої!“
21 А книжники та фарисеї почали міркувати й
казати: „Хто ж Оцей, що богознева́гу говорить?
Хто може прощати гріхи, окрім Бога Самого?“
22 Відчувши ж Ісус думки́ їхні, промовив у
відповідь їм: „Що́ міркуєте ви в серцях ваших?
23 Що́ легше: сказати: „Прощаються тобі гріхи
твої“, чи сказати: „Уставай та й ходи“? 24 Але́
щоб ви знали, що Син Лю́дський має вла́ду
на землі прощати гріхи́“, — тож каже Він
розсла́бленому: „Кажу́ Я тобі: Уставай, візьми
ложе своє, та й іди у свій дім!“ 25 І той зараз
устав перед ними, узявши те, на чому лежав,
і пішов у свій дім, прославляючи Бога. 26 І
всіх жах обгорнув, — і сла́вили Бога вони. І
перепо́внились стра́хом, говорячи: „Дивні речі
сьогодні ми бачили!“ 27 Після цього ж Він
вийшов, і побачив ми́тника, на йме́ння Леві́я,
що сидів на ми́тниці, та й промовив йому: „Іди
за Мною!“ 28 І, покинувши все, той устав, і пішов
услід за Ним. 29 І справив Леві́й у своїм домі
велику гости́ну для Нього. І був на́товп великий
ми́тників й інших, що сиділи з Ним при столі. 30
Фарисеї ж та книжники їхні нарікали на Нього,
та учням Його говорили: „Чому́ з ми́тниками та
із грішниками ви їсте́ та п'єте́?“ 31 А Ісус відповів
і промовив до них: „Лікаря не потребують
здорові, а слабі. 32 Не прийшов Я, щоб праведних
кликати до покая́ння, а грішних“. 33 Вони ж
відказали до Нього: „ Чому́ учні Іванові часто
по́стять та моляться, також і фарисейські, а Твої
споживають та п'ють?“ 34 Ісус же промовив до
них: „Чи ж ви можете змусити, щоб по́стили
гості весільні, поки з ними ще є молоди́й? 35
Але при́йдуть ті дні, коли заберуть молодого
від них, — тоді й по́стити будуть тих днів“. 36
Розповів же і при́казку їм: „Ніхто ла́тки з одежі
ново́ї в одежу стару не вставляє, а то подере́ й
нову́, а латка з ново́ї старій не надасться. 37 І
ніхто не вливає вина молодого в старі бурдюки́,
а то попрориває́ вино молоде бурдюки́, — і вино
розілле́ться, і бурдюки́ пропадуть. 38 Але треба
вливати вино молоде до нови́х бурдюкі́в. 39 І
ніхто, старе пивши, молодого не схоче, бо каже:
„Старе ліпше!“

6 І сталось, як Він перехо́див лана́ми, у суботу,
Його учні зривали коло́сся та їли, розтерши
руками. 2 А деякі з фарисеїв сказали: „На́що
робите те, чого не годи́ться робити в суботу?“

3 І промовив Ісус їм у відповідь: „Хіба ви не
читали того, що зробив був Давид, коли сам
зголоднîв, також ті, хто був із ним? 4 Як він
увійшов був до Божого дому, і, взявши хліби́
показнî, яких їсти не можна було́, тільки самим
священикам, споживав, і дав тим, хто був із
ним?“ 5 І сказав Він до них: „Син Лю́дський —
Господь і суботі!“ 6 І сталось, як в іншу суботу
зайшов Він до синагоги й навчав, знахо́дився
там чоловік, що прави́ця йому була всохла. 7
А книжники та фарисеї вважали, чи в суботу
того не вздоро́вить, щоб знайти проти Нього
оска́рження. 8 А Він знав думки їхні, і сказав
чоловікові, що мав суху руку: „Підведися, і стань
посере́дині!“Той підвівся — і став. 9 Ісус же
промовив до них: „Запитаю Я вас: Що годи́ться
в суботу — робити добре, чи робити лихе,
душу спасти́, чи згубити?“ 10 І, позирну́вши на
всіх них, сказав чоловікові: „Простягни свою
руку!“Той зробив, — і рука його стала здорова! 11
А вони перепо́внились лютістю, і один з о́дним
змовля́лись, що́ робити з Ісусом? 12 І сталось,
що ча́су того Він вийшов на го́ру молитися, і
перебув цілу ніч на молитві до Бога. 13 А коли
настав день, покликав Він у́чнів Своїх, і обрав
із них Дванадцятьо́х, яких і апо́столами Він
назвав: 14 Си́мона, якого й Петром Він назвав,
і Андрія, брата його, Якова й Івана, Пилипа й
Варфоломîя, 15 Матвія й Хому́, Якова Алфîєвого
й Си́мона, зва́ного Зило́том, 16 Юду Якового, й
Юду Іскаріо́тського, що й зрадником став. 17 Як
зійшов Він із ними, то спинився на рівному місці,
також на́товп густий Його у́чнів, і бе́зліч людей з
усієї Юдеї та з Єрусалиму, і з примо́рського Тиру
й Сидо́ну, 18 що посхо́дилися, щоб послухати
Його та вздорови́тися із неду́гів своїх, також
ті, хто від ду́хів нечистих стражда́в, — і вони
вздоровля́лися. 19 Увесь же наро́д намагався
бода́й доторкну́тись до Нього́, бо від Нього́
вихо́дила сила, і всіх вздоровляла. 20 А Він,
звівши очі на у́чнів Своїх, говорив: „Блаженні
убогі, — Царство Боже бо ваше. 21 Блаженні
голодні тепер, бо ви нагодо́вані бу́дете. Блаженні
засму́чені зараз, бо втîшитесь ви. 22 Блаженні
ви бу́дете, коли люди знена́видять вас, і коли
прожену́ть вас, і ганьби́тимуть, і знесла́влять, як
зле, ім'я́ ваше за Лю́дського Сина. 23 Ра́дîйте того
дня й веселîться, нагоро́да бо ваша велика на
небеса́х. Бо так само чинили пророкам батьки́
їхні. 24 Горе ж вам, багатія́м, бо втіху свою ви
вже маєте. 25 Горе вам, тепер ситим, бо зазнаєте
го́лоду ви. Горе вам, що тепер потішаєтеся, бо
бу́дете ви сумувати та плакати. 26 Горе вам,
як усі люди про вас говоритимуть добре, бо
так само чинили фальшивим пророкам батьки́
їхні! 27 А вам, хто слухає, Я кажу́: „Любіть своїх
ворогів, добро робіть тим, хто нена́видить вас.
28 Благословляйте тих, хто вас проклинає, і
моліться за тих, хто кривду вам чинить. 29 Хто
вдарить тебе по щоцî, підстав йому й другу, а
хто хоче плаща твого взяти, — не забороняй і
сорочки. 30 І кожному, хто в тебе просить —
подай, а від того, хто твоє забирає, — назад не
жадай. 31 І як бажаєте, щоб вам люди чинили,
так само чиніть їм і ви. 32 А коли любите тих,
хто любить вас, — яка вам за те ла́ска? Люблять
бо й грішники тих, хто їх любить. 33 І коли
добре чините тим, хто добро чинить вам, —
яка вам за те ла́ска? Бо те саме і грішники
роблять. 34 А коли позичаєте тим, що й від
них сподіваєтесь взяти, — яка вам за те ла́ска?
Позичають бо й грішники грішникам, щоб
оде́ржати стільки ж. 35 Тож любіть своїх ворогів,
робіть добро, позичайте, не ждучи нічого назад,
— і ваша за це нагоро́да великою буде, і синами
Всеви́шнього станете ви, — добрий бо Він до
невдячних і злих! 36 Будьте ж милосердні, як і
Отець ваш милосердний! 37 Також не судіть,
щоб не су́джено й вас; і не осуджуйте, щоб
і вас не осу́джено; прощайте, то простять і
вам. 38 Давайте — і дадуть вам; мірою доброю,
нато́птаною, стру́снутою й перепо́вненою вам у
подо́лок дадуть. Бо якою ви мірою міряєте, такою
відмîряють вам“. 39 Розповів також при́казку
їм: „Чи ж може водити сліпого сліпий? Хіба
не оби́два в яму впаду́ть? 40 Учень не більший
за вчителя; але, удоскона́лившись, кожен буде,
як учитель його. 41 Чого́ ж в оці брата свого
ти за́скалку бачиш, коло́ди ж у вла́сному оці
не чуєш? 42 Як ти можеш сказати до брата
свого: Давай, брате, я за́скалку вийму із ока
твого́, сам колоди, що в оці твоїм, не вбача́ючи?
Лицеміре, — вийми перше колоду із вла́сного
ока, а потім побачиш, як вийняти за́скалку з
ока брата твого́! 43 Нема доброго дерева, що
родило б злий плід, ані дерева злого, що родило
б плід добрий. 44 Кожне ж дерево з пло́ду
свого́ пізнає́ться. Не збирають бо фіґ із терни́ни,
винограду ж на гло́ду не рвуть. 45 Добра люди́на
із доброї скарбни́ці серця добре вино́сить, а лиха
із лихої вино́сить лихе. Бо чим серце напо́внене,
те говорять уста́ його! 46 Що звете́ ви Мене:
„Господи, Господи“, та не робите того, що Я
говорю́? 47 Скажу́ вам, до ко́го подібний усякий,
хто до Мене приходить та слів Моїх слухає, і
виконує їх: 48 Той подібний тому чоловікові,
що, будуючи дім, він гли́боко ви́копав, і основу
на камінь поклав. Коли ж зли́ва настала, вода
кинулася на той дім, — та однак не змогла
захитати його, бо збудований добре він був! 49

А хто слухає та не виконує, той подібний тому́
чоловікові, що свій дім збудував на землі без
основи. І напе́рла на нього ріка, — і зараз упав
він, і велика була́ того дому руїна!“

7 А коли Він скінчи́в усі слова́ Свої до наро́ду,
що слухав Його, то ввійшов у Капернау́м.
2 У одного ж сотника тяжко раб занедужав,
що був дорогий йому́, і вмирати вже мав. 3 А
коли про Ісуса почув, то послав він до Нього
юдейських старши́х, і благав Його, щоб прийшов,
і вздоро́вив раба́ його. 4 Вони ж прибули́ до
Ісуса, та й ревно благали Його й говорили:
„Він достойний, щоб Ти це зробив йому. 5 Бо
він любить наро́д наш, та й для нас синагогу
поставив“. 6 І пішов Ісус із ними. І коли недале́ко
від дому вже був, сотник друзів послав, щоб
сказати Йому: „Не турбу́йся, о Господи, бо я
недостойний, щоб зайшов Ти під стрі̂ху мою. 7
Тому́ то й себе не вважав я за гідного, щоб до
Тебе прийти. Та промов тільки слово, — і раб мій
одужає. 8 Бо й я — люди́на підвладна, і вояків під
собою я маю; і одному кажу: піди, — то йде він,
а тому: прийди, — і прихо́дить, а своєму рабо́ві:
зроби теє — і зробить“. 9 Почувши ж таке, Ісус
здивувався йому, і, звернувшись до на́товпу,
що йшов слідо́м за Ним, промовив: „Кажу вам:
навіть серед Ізраїля Я не знайшов був такої
великої віри!“ 10 А коли посланці̂ повернулись
додому, то знайшли, що одужав той раб! 11 І
сталось, — насту́пного дня Він відправивсь у
місто, що зветься Наї́н, а з Ним ішли учні Його
та багато наро́ду. 12 І ось, як до брами міськи́х
набли́зився Він, вино́сили вмерлого, одинака́ в
своєї матері, що вдовою була. І з нею був на́товп
великий із міста. 13 Як Господь же побачив її, то
змилосе́рдивсь над нею, і до неї промовив: „Не
плач!“ 14 І Він підійшов, і доторкнувся до мар,
носії ж зупинились. Тоді Він сказав: „Юначе,
кажу́ тобі: встань!“ 15 І мертвий устав, і почав
говорити. І його Він віддав його матері. 16 А всіх
о́страх пройняв, і Бога хвалили вони й говорили:
„Великий Пророк з'явився між нами, і зглянувся
Бог над наро́дом Своїм!“ 17 І розійшлася ця
чутка про Нього по ці̂лій Юдеї, і по всій тій
країні. 18 Про все ж те сповістили Івана учні
його. І покликав Іван двох із у́чнів своїх, 19 і
послав їх до Господа з за́питом: „Чи Ти Той,
Хто має прийти, чи чекати нам Іншого?“ 20
А мужі, прийшовши до Нього, сказали: „Іван
Христитель послав нас до Тебе, питаючи: Чи Ти
Той, Хто має прийти, чи чекати нам Іншого?“
21 А саме тоді багатьох уздоро́вив був Він від
неду́гів і мук, і від ду́хів злих, і сліпим багатьо́м
вернув зір. 22 І промовив Ісус їм у відповідь:
„Ідіть, і перекажіть Іванові, що́ ви бачили й чули:
„Сліпі прозрівають“, криві ходять, очищуються
слабі на проказу, і чують глухі, воскресають
померлі, „убогим звіщається Добра Нови́на“.
23 І блаженний, хто через Мене споку́си не
матиме!“ 24 А коли відійшли посланці̂ Іванові,
Він почав говорити про Івана наро́дові: „На
що́ ви дивитись ходили в пустиню? Чи на
очере́т, що вітер гойда́є його? 25 Та на що́ ви
дивитись ходили? Може на чоловіка, у м'які
шати одя́гненого? Аджеж ті, хто одягається
славно, і розкішно живе, — по палатах царськи́х.
26 На що́ ж ви ходили дивитись? На пророка?
Так, кажу вам, — навіть більше, аніж на пророка.
27 Це той, що про нього написано: „Ось перед
обличчя Твоє посилаю Свого посланця́, який
перед Тобою дорогу Твою приготу́є!“ 28 Кажу
вам: Між наро́дженими від жінок нема більшого
понад Івана. Та найменший у Божому Царстві —
той більший за нього“. 29 І всі люди, що слухали,
і ми́тники визнали Божу волю за слушну, — і
охристились Івановим хрищенням. 30 А фарисеї
й зако́нники відкинули Божу волю про себе,
— і не христились від нього. 31 І промовив
Госпо́дь: „До кого ж уподо́блю людей цього
роду? І до ко́го подібні вони? 32 Подібні вони
до дітей, що на ринку сидять й один о́дного
кличуть та кажуть: „Ми вам грали були, а ви
не танцювали, ми співали вам жа́лібно, та не
плакали ви“. 33 Бо прийшов Іван Христитель,
що хліба не їсть і вина не п'є, а ви кажете: „Має
він де́мона“. 34 Прийшов же Син Лю́дський,
що їсть і п'є, а ви кажете: „Чоловік Цей ласу́н і
п'яни́ця, Він при́ятель ми́тників і грішників“. 35 І
ви́правдалася мудрість усіма́ своїми діла́ми“. 36
А один із фарисеїв просив Його, щоб спожив Він
із ним. І, прийшовши до дому того фарисея, Він
сів при столі. 37 І ось жінка одна, що була в місті,
грішниця, як дізналась, що, Він у фарисеєвім
домі засів при столі, аляба́строву пляшечку
мира принесла, 38 і, припавши до ніг Його
зза́ду, плачучи́, почала обливати слізьми́ Йому
ноги, і воло́ссям своїм витирала, но́ги Йому
цілувала та миром масти́ла. 39 Побачивши
це, фарисей, що покликав Його, міркував собі,
ка́жучи: „Коли б був Він пророк, Він би знав, хто́
ото й яка жінка до Нього торкається, — бож то
грішниця!“ 40 І озвався Ісус та й говорить до
нього: „Маю, Си́моне, дещо сказати тобі“. А той
відказав: „Кажи, Учителю“. 41 І промовив Ісус:
„Були два боржники́ в одно́го віри́теля; один був
винен п'ятсо́т динаріїв, а другий — п'ятдеся́т.
42 Як вони ж не могли заплатити, простив він
обо́м. Скажи ж, котри́й із них більше полюбить
його?“ 43 Відповів Си́мон, говорячи: „Ду́маю, —

той, кому більше простив“. І сказав Він йому:
„Розсудив ти правдиво“. 44 І, оберну́вшись до
жінки, Він промовив до Си́мона: „Чи ти бачиш
цю жінку? Я прибув у твій дім, — ти на ноги Мої
не подав і води, а вона окропи́ла слізьми́ Мої
ноги й обтерла воло́ссям своїм. 45 Поцілунку
не дав ти Мені, — а вона, відко́ли ввійшов Я,
Мої но́ги цілує невпинно. 46 Голови ти Моєї
оливою не намастив, — а вона миром но́ги мої
намастила. 47 Ось тому говорю́ Я тобі: „Числе́нні
гріхи її про́щені, бо багато вона полюбила. Кому́
ж мало прощається, такий мало любить“. 48 А
до неї промовив: „Прощаються тобі гріхи!“ 49 А
ті, що сиділи з Ним при столі, почали гомоніти
про себе: „Хто́ ж це Таки́й, що прощає й гріхи?“
50 А до жінки сказав Він: „Твоя віра спасла тебе,
— іди з ми́ром собі!“

8 І сталось, що Він після того прохо́див містами
та се́лами, проповідуючи та звіщаючи Добру
Нови́ну про Боже Царство. Із ним Дванадцять
були́, 2 та дехто з жіно́к, що були́ вздоро́влені
від злих ду́хів і хвороб: Марія, Магдали́ною
звана, що з неї сім де́монів вийшло, 3 і Іва́нна,
дружи́на Ху́дзи, урядника Іродового, і Суса́нна, і
інших багато, що маєтком своїм їм служили.
4 І, як зібралось багато наро́ду, і з міста до
Нього поприхо́дили, то Він промовляти став
притчею. 5 „Ось вийшов сіяч, щоб посіяти зе́рно
своє. І, як сіяв, упало одне край дороги, —
і було повито́птуване, а птахи небесні його
повидзьо́бували. 6 Друге ж упало на ґрунт
кам'яни́стий, — і, зійшовши, усохло, не мало бо
во́гкости. 7 А інше упало між те́рен, — і вигнався
те́рен, і його поглуши́в. 8 Інше ж упало на добру
землю, — і, зійшовши, уродило стокро́тно“. Це
сказавши, закликав: „Хто має ву́ха, щоб слухати,
— нехай слухає!“ 9 Запитали ж Його Його у́чні,
гово́рячи: „Що́ визначає ця притча?“ 10 А Він
відказав: „Вам дано пізнати таємни́ці Божого
Царства, а іншим у при́тчах, щоб „дивились
вони — і не бачили, слухали — і не розуміли“.
11 Ось що́ означає ця притча: Зе́рно — це Боже
Слово. 12 А котрі́ край дороги, — це ті, хто слухає,
але по́тім приходить диявол, і забирає слово з
їхнього серця, щоб не ввірували й не спаслися
вони. 13 А що на кам'яни́стому ґрунті, — це ті,
хто тільки почує, то слово приймає з радістю;
та кореня не мають вони, вірують доча́сно, —
і за час випробо́вування відпадають. 14 А що
впало між те́рен, — це ті, хто слухає слово,
але, хо́дячи, бувають придушені кло́потами, та
багатством, та життєви́ми розко́шами, — і пло́ду
вони не дають. 15 А те, що на добрій землі, — це
оті, хто як слово почує, береже його в щирому
й доброму серці, — і плід приносять вони в
терпеливості. 16 А сві́тла засвіченого ніхто не
покриває посу́диною, і не ставить під ліжко, але
ставить його на світильни́к, щоб бачили світло,
хто входить. 17 Немає нічого захо́ваного, що не
виявиться, ні таємного, що воно не пізнається, і
не ви́йде наяв. 18 Тож пильнуйте, як слухаєте!
Бо хто має, то дасться йому́, хто ж не має, —
забереться від нього і те, що, здається йому́, ніби
має“. 19 До Нього ж прийшли були мати й брати
Його, та через наро́д не могли доступи́тись до
Нього. 20 І сповістили Йому: „Твоя мати й брати
Твої он стоять о́сторонь, і бажають побачити
Тебе“. 21 А Він відповів і промовив до них:
„Моя мати й брати Мої — це ті, хто слухає Боже
Слово, і виконує!“ 22 І сталось, одно́го з тих
днів увійшов Він до чо́вна, а з Ним Його у́чні.
І сказав Він до них: „Перепли́ньмо на другий
бік озера“. І відча́лили. 23 А коли вони пли́вли,
Він заснув. І зняла́ся на озері буря велика,
аж вода заливати їх стала, і були в небезпе́ці
вони. 24 І вони підійшли, і розбудили Його та й
сказали: „Учителю, Учителю, гинемо!“Він же
встав, наказав бурі й хвилям, — і вони вщу́хнули,
і тиша настала! 25 А до них Він сказав: „Де ж
ваша віра?“І дивувались вони, перестра́шені, і
говорили один до одно́го: „Хто ж це такий, що
вітра́м і воді Він наказує, а вони Його слухають?“
26 І вони припливли́ до землі Гадари́нської,
що навпроти Галілеї. 27 І, як на землю Він
вийшов, перестрів Його один чоловік із міста,
що довгі ро́ки мав він де́монів, не вдягався в
одежу, і мешкав не в домі, а в гроба́х. 28 А
коли він Ісуса побачив, то закричав, повали́всь
перед Ним, і голосом гучним закликав: „Що
до мене Тобі, Ісусе, Сину Бога Всеви́шнього?
Благаю Тебе, — не муч мене!“ 29 Бо звелів Він
нечистому духові вийти з люди́ни. Довгий час
він хапа́в був його́, — і в'язали його ланцюга́ми
й кайда́нами, і стерегли його, але він розривав
ланцюги́, — і демон гнав по пустині його. 30
А Ісус запитався його: „Як тобі на ім'я́?“І той
відказав: „Леґіо́н“, бо багато ввійшло в нього
де́монів. 31 І благали Його, щоб Він їм не звелів
іти в безо́дню. (Abyssos g12) 32 Пасся ж там на горі
гурт великий свине́й. І просилися демони ті,
щоб дозволив піти їм у них. І дозволив Він їм. 33
А як де́мони вийшли з того́ чоловіка, то в свиней
увійшли. І череда кинулась із кручі до озера, —
і потопи́лась. 34 Пастухи ж, як побачили теє,
що сталось, повтікали, та в місті й по се́лах
звістили. 35 І вийшли побачити, що́ сталось. І
прийшли до Ісуса й знайшли, що той чоловік,
що де́мони вийшли із нього, сидів при нога́х
Ісусових вдя́гнений та при умі, — і полякались.
36 Самови́дці ж їм розповіли́, як видужав той

біснуватий. 37 І ввесь наро́д Гадари́нського кра́ю
став благати Його, щоб пішов Він від них, —
великий бо страх обгорнув їх. Він же до чо́вна
ввійшов і вернувся. 38 А той чоловік, що де́мони
вийшли із нього, став благати Його, щоб бути
при Ньому. Та Він відпустив його, кажучи: 39
„Вернися до дому свого́, і розповіж, які речі
великі вчинив тобі Бог!“І той пішов, і по ці́лому
місту звістив, які речі великі для нього Ісус
учинив! 40 А коли повернувся Ісус, то люди Його
прийняли́, бо всі чека́ли Його. 41 Аж ось прийшов
муж, Яір на ім'я́, що був старши́м синагоги. Він
припав до Ісусових ніг, та й став благати Його
завітати до дому його. 42 Бо він мав одиначку
дочку́, років десь із дванадцять, — і вмирала
вона. А коли Він ішов, наро́д тиснув Його. 43
А жінка одна, що дванадцять ро́ків хворою на
кровоте́чу була́, що ніхто вздорови́ти не міг її, 44
підійшовши зза́ду, доторкнулась до кра́ю одежі
Його, — і хвилі тієї спинилася їй кровоте́ча. 45 А
Ісус запитав: „Хто доторкнувся до Мене?“Коли ж
відмовлялися всі, то Петро відказав: „Учителю,
наро́д коло Тебе он то́впиться й тисне“. 46 Ісус
же промовив: „Доторкнувсь хтось до Мене, бо
Я відчув силу, що вийшла з Мене“. 47 А жінка,
побачивши, що вона не втаїлась, трясучи́сь,
підійшла та й упала перед Ним, і призналася
перед усіма людьми́, чому доторкнулась до
Нього, і як хвилі тієї одужала. 48 Він же промовив
до неї: „До́чко, твоя віра спасла тебе; іди з ми́ром
собі!“ 49 Як Він ще промовляв, приходить ось від
старшини́ синагоги один та й говорить: „Дочка
твоя вмерла, — не турбуй же Вчителя!“ 50 Ісус
же, почувши, йому відповів: „Не лякайсь, тільки
віруй, — і буде спасе́на вона“. 51 Прийшовши ж
до дому, не пустив Він ніко́го з Собою ввійти,
крім Петра, та Івана, та Якова, та батька дівча́ти,
та матері. 52 А всі плакали та голосили за нею.
Він же промовив: „Не плачте, — не вмерла вона,
але спить!“ 53 І насміхалися з Нього, бо знали,
що вмерла вона. 54 А Він узяв за руку її та й
скрикнув, говорячи: „Дівчатко, вставай!“ 55 І
вернувся їй дух, — і хвилі тієї вона ожила́. І
звелів дать їй їсти. 56 І здивувались батьки її.
А Він наказав їм ніко́му не розповідати, що́
сталось.

9 І скликав Він Дванадцятьо́х, і дав їм силу
та вла́ду над усіма де́монами, і вздоровля́ти
неду́ги. 2 І послав їх проповідувати Царство
Боже та вздоровляти недужих. 3 І промовив
до них: „Не беріть нічо́го в дорогу: ані па́лиці,
ані торби, ні хліба, ні срі́бла, ані майте по двоє
убра́нь. 4 І в який дім увійдете, — зоставайтеся
там, і звідти відходьте. 5 А як хто вас не при́йме,
то, вихо́дячи з міста того, обтрусіть від ніг
ваших по́рох на свідчення су́проти них“. 6 І
вийшли вони, та й ходили по селах, звіщаючи
Добру Нови́ну та всюди вздоровля́ючи. 7 А І́род
тетра́рх прочув усе, що сталось було, і вагався,
бо дехто казали, що Іван це із мертвих устав,
8 а інші, що Ілля́ то з'явився, а знов інші, що
ожив це один із стародавніх пророків. 9 Тоді
Ірод сказав: „Іванові стяв я голову; хто ж Оцей,
що я чую про Нього речі такі?“І він намагався
побачити Його. 10 А коли повернулись апо́столи,
вони розповіли Йому, що́ зробили. І Він їх
узяв, та й пішов самото́ю на місце безлюдне,
біля міста, що зветься Віфсаї́да. 11 А як люди
довідалися, то пішли вслід за Ним. І Він їх
прийняв, і розповідав їм про Боже Царство, та
тих уздоровля́в, хто потребува́в уздоро́влення. 12
А день став схилятися. І Двана́дцятеро підійшли
та й сказали Йому: „Відпусти вже людей, —
нехай вони йдуть у довко́лишні села й оселі
спочити й здобути поживи, бо ми тут у місці
безлю́дному!“ 13 А Він їм сказав: „Дайте їсти їм
ви“. Вони ж відказали: „Немає в нас більше, як
п'я́теро хліба й дві риби. Хіба пі́демо та купимо
поживи для всього наро́ду цього́“. 14 Бо було
чоловіків десь тисяч із п'ять. І сказав Він до у́чнів
Своїх: „Розсадіть їх рядами — по п'ятидесяти́“.
15 І зробили отак, і всіх їх розсади́ли. 16 І Він
узяв п'ять хлі́бів та дві риби, споглянув на небо,
поблагословив їх, і поламав, і дав учням, щоб
клали наро́дові. 17 І всі їли й наси́тились! А з
кусків позосталих зібрали дванадцять коші́в.
18 І сталось, як насамоті Він молився, з Ним
учні були́. І спитав Він їх, кажучи: „За кого
Мене люди вважають?“ 19 Вони ж відповіли́ та
сказали: „За Івана Христителя, а ті за Іллю́, а
інші, — що воскрес один із давніх пророків“. 20 А
Він запитав їх: „А ви за кого Мене маєте?“Петро
ж відповів та сказав: „За Христа Божого!“ 21
Він же їм заказав, і звелів не казати ніко́му про
це. 22 І сказав Він: „Синові Лю́дському треба
багато страждати, і Його відцураються старші, і
первосвященики, і книжники, і буде Він убитий,
— але третього дня Він воскресне!“ 23 А до
всіх Він промовив: „Коли хоче хто йти вслід за
Мною, хай зрече́ться само́го себе, і хай ві́зьме
щоденно свого́ хреста, та й за Мною йде. 24
Бо хто хоче душу свою́ зберегти, той погубить
її, а хто ради Мене згубить душу свою́, той її
збереже́. 25 Яка ж ко́ристь люди́ні, що здобу́де
ввесь світ, але́ занапа́стить чи згубить себе? 26
Бо хто буде Мене та Моєї науки соро́митися,
того посоро́миться також Син Лю́дський, як
при́йде у славі Своїй, і Отчій, і святих анголі́в. 27
Правдиво ж кажу́ вам, що деякі з тут-о прия́вних
не скуштують смерти, аж поки не побачать

Царства Божого“. 28 І сталось після оцих слів
днів за вісім, узяв Він Петра, і Івана, і Якова, та й
пішов помолитись на го́ру. 29 І коли Він молився,
то вигляд лиця Його переобразúвся, а одежа
Його стала біла й блиску́ча. 30 І ось два му́жі
з Ним розмовляли, — були то Мойсей та Ілля́,
31 що з'явилися в славі, і говорили про кінець
Його, який в Єрусалимі Він мав докінчúти. 32 А
Петро та приявні з ним були змо́рені сном, але,
пробудúвшись, бачили славу Його й обох му́жів,
що стояли при Ньому. 33 І сталось, як із Ним
розлучались вони, то промовив Петро до Ісуса:
„Учителю, добре нам бути отут! Поставмо ж
отут три шатра: для Тебе одне, і Мойсею одне, і
одне для Іллі!“Він не знав, що говорить... 34 А як
він говорив це, насу́нула хмара та їх заслонúла.
І вони полякались, як стали ті вхо́дити в хмару.
35 І почувся ось голос із хмари, який промовляв:
„Це Син Мій Улю́блений, — Його слухайтеся!“
36 А коли оцей голос лунав, Ісус Сам позостався.
А вони промовча́ли, і нікóму нічóго тих днів
не казали, щó бачили. 37 А наступного дня,
як спустились з гори, перестрів Його на́товп
великий. 38 І закричав ось один чоловік із наро́ду
й сказав: Учителю, благаю Тебе, — зглянься
над сином моїм, бо одина́к він у мене! 39 А
ото дух хапає його, і він нагло кричить, і трясе
ним, аж той пі́ну пускає. І, вимучивши він його,
насилу відхо́дить. 40 І у́чнів Твоїх я благав його
вигнати, та вони не змогли“. 41 А Ісус відповів і
промовив: „О, роде невірний й розбе́щений, —
доки бу́ду Я з вами, і терпітиму вас? Приведú
свого сина сюди!“ 42 А як той іще йшов, де́мон
кинув його та затряс. Та Ісус заказав тому духу
нечистому, — і вздоро́вив дитину, і віддав її
батькові її. 43 І всі дивувалися ве́личі Божій! 44
„Вкладіть до вух своїх ці ось слова: Людський
Син буде виданий людям до рук“. 45 Проте́ не
зрозуміли вони цього слова, було бо закрите
від них, щоб його не збагнули, та боялись Його
запита́ти про це слово. 46 І прийшло їм на
думку: хто б найбільший з них був? 47 А Ісус,
думку серця їх знавши, узяв дитину, і поставив її
біля Себе. 48 І промовив до них: „Як хто прúйме
дитину оцю в Ім'я́ Моє, Мене він приймає, а як
хто Мене прúйме, приймає Того, Хто послав
Мене. Хто бо найменший між вами всіма́, — той
великий!“ 49 А Іван відповів і сказав: „Учителю,
ми бачили одно́го чоловіка, що Ім'я́м Твоїм
де́монів виганяв, і ми заборонили йому, бо він
з нами не ходить“. 50 Ісус же йому́ відказав:
„Не забороняйте, — бо хто не проти вас, той
за вас!“ 51 І сталось, коли дні вознесіння Його
наближались, Він постановив піти в Єрусалим.
52 І Він посланців вислав перед Собою. І пішли
вони, та й прибулú до села самарянського, щоб
ночівлю Йому приготóвити. 53 А ті не прийняли
Його, бо йшов Він у на́прямі Єрусалиму. 54
Як побачили ж те учні Яків й Іван, то сказали:
„Господи, — хочеш, то ми скажемо, „щоб огонь
зійшов з неба та винищив“їх, як і Ілля був
зробив“. 55 А Він оберну́вся до них, їм докорив
та й сказав: „Ви не знаєте, якого ви духа. 56 Бо
Син Лю́дський прийшов не губúти душі лю́дські,
а спасати!“І пішли вони в інше село. 57 І сталось,
як дорогою йшли, сказав був до Нього один: „Я
піду́ за Тобою, хоч би куди Ти пішов“. 58 Ісус же
йому́ відказав: „Мають но́ри лисиці, а гнїзда —
небесні пташкú, — Син же Лю́дський не має ніде́
й голови прихилúти!“ 59 І промовив до другого
Він: „Іди за Мною“. А той відказав: „Дозволь
мені перше піти, і батька свого́ похова́ти“. 60
Він же йому відказав: „Зостав мертвим ховати
мерцїв своїх. А ти йди та звіщай Царство Боже“.
61 А інший сказав був: „Господи, я піду́ за Тобою,
та дозволь мені перш попрощатись із своїми
дома́шніми“. 62 Ісус же промовив до нього:
„Ніхто з тих, хто кладе́ свою руку на плуга
та назад озира́ється, не надається до Божого
Царства!“

10 Після того призна́чив Господь і інших
Сімдеся́т, і послав їх по двох перед Себе
до кожного міста та місця, куди Сам мав іти.
2 І промовив до них: „Хоч жнúво велике, та
робітників мало; тож благайте Господаря жнúва,
щоб робітників вислав на жнúво Своє. 3 Ідіть!
Оце посилаю Я вас, як ягнят між вовкú. 4 Не
носіть ні калúтки, ні торби, ні санда́ль, і не
вітайте в дорозі нікóго. 5 Як до дому ж якого
ви ввійдете, то найперше кажіть: „Мир дому
цьому́!“ 6 І коли син миру там буде, то спочúне
на ньому ваш мир, коли ж ні — до вас ве́рнеться.
7 Зоставайтеся ж у домі тім самім, споживайте
та пийте, що є в них, — бо вартий робітник своєї
заплати. Не ходіть з дому в дім. 8 А як прúйдете
в місто яке, і вас прúймуть, — споживайте, що
вам подадуть. 9 Уздоро́влюйте хворих, що в нім,
промовляйте до них: „Наблúзилося Царство
Боже до вас!“ 10 А як прúйдете в місто яке, і вас
не приймуть, то вийдіть на вулиці його та й
кажіть: 11 „Ми обтру́шуємо вам навіть порох, що
прилип до нас із вашого міста. Та знайте оце, що
наблúзилося Ца́рство Боже!“ 12 Кажу вам: того
дня легше буде содо́млянам, аніж місту тому́!“
13 „Горе тобі, Хоразїне, горе тобі, Віфсаїдо! Бо
коли б то у Тирі й Сидоні були відбулúся ті чу́да,
що сталися в вас, то давно б вони покаялися в
волосянúці та в попелі! 14 Але на суді відрадніш
буде Тиру й Сидону, як вам. 15 А ти, Капернау́ме,

що „до неба піднісся, — аж до аду ти зійдеш!“ (Hadēs g86) 16 Хто слухає вас — Мене слухає, хто
ж погорджує вами — погорджує Мною, хто ж
погорджує Мною — погорджує Тим, Хто послав
Мене“. 17 А ті Сімдеся́т повернулися з радістю,
кажучи: „Господи, — навіть де́мони ко́ряться
нам у Ім'я́ Твоє!“ 18 Він же промовив до них:
„Я бачив того сатану, що з неба спадав, немов
блискавка. 19 Ось Я вла́ду вам дав наступати на
змій та скорпіо́нів, і на всю силу ворожу, — і
ніщо вам не зашко́дить. 20 Та не тіштеся тим, що
вам ко́ряться духи, але тіштесь, що ваші ймення
записані в небі!“ 21 Того ча́су Ісус звеселився був
Духом Святим і промовив: „Прославляю Тебе,
Отче, Господи неба й землі, що втаїв Ти оце
від премудрих і розумних, та його немовлятам
відкрив. Так, Отче, бо Тобі так було до вподоби!
22 Передав Мені все Мій Отець. І не знає ніхто, хто
є Син, — тільки Отець, і хто Отець — тільки Син,
та кому Син захоче відкрити“. 23 І, звернувшись
до учнів, наодинці їм сказав: „Блаженні ті очі, що
бачать, що́ бачите ви! 24 Кажу ж вам, що багато
пророків і царів бажали побачити, що бачите ви
— та й не бачили, і почути, що́ чуєте ви — і не
чули!“ 25 І підвівсь ось зако́нник один, і сказав,
Його випробо́вуючи: „Учителю, що́ робити мені,
щоб вічне життя осягну́ти?“ (aiōnios g166) 26 Він
же йому відказав: „Що́ в Зако́ні написано, як
ти читаєш?“ 27 А той відповів і сказав: „Люби
Господа Бога свого́ всім серцем своїм, і всією
душею своєю, і всією силою своєю, і всім своїм
розумом“, і свого ближнього, як само́го себе“.
28 Він же йому́ відказав: „Правильно ти відповів.
Роби це, — і будеш жити“. 29 А той бажав сам
себе ви́правдати, та й сказав до Ісуса: „А хто то
мій ближній?“ 30 А Ісус відповів і промовив:
„Один чоловік ішов з Єрусалиму до Єрихо́ну,
і попався розбійникам, що обдерли його, і
завдали́ йому рани, та й утекли́, покинувши
ле́две живого його́. 31 Прохо́див випа́дком тією
дорогою священик один, побачив його, — і
проминув. 32 Так само й Левит надійшов на те
місце, поглянув, — і теж проминув. 33 Прохо́див
же там якийсь самаряни́н, та й натра́пив на
нього, і, побачивши, змилосе́рдився. 34 І він
підійшов, і обв'язав йому рани, наливши оливи й
вина. Потому його посадив на худо́бину власну,
і приставив його до гостиниці, та й клопота́вся
про нього. 35 А другого дня, від'їжджавши,
вийняв він два динарії, та й дав їх госпо́дареві
й проказав: „Заопікуйся ним, а як більше що
витратиш, — заплачу́ тобі, як верну́ся“. 36
Котри́й же з цих трьох — на думку твою — був
ближній тому, хто попався розбійникам?“ 37 А
він відказав: „Той, хто вчинив йому ми́лість“.
Ісус же сказав йому: „Іди, — і роби так і ти!“
38 І сталось, коли вони йшли, Він прийшов до
одно́го села. Одна ж жінка, Марта їй на ім'я́,
прийняла Його в дім свій. 39 Була ж в неї сестра,
що звалась Марія; вона сіла в ногах у Ісуса,
та й слухала сло́ва Його. 40 А Марта великою
по́слугою клопота́лась, а спинившись, сказала:
„Господи, чи байду́же Тобі, що на мене саму́
полишила служити сестра моя? Скажи ж їй,
щоб мені помогла“. 41 Госпо́дь же промовив
у відповідь їй: „Марто, Марто, — турбуєшся й
жу́ришся ти про багато чого́, 42 а потрібне
одне. Марія ж обрала найкращу ча́стку, яка не
відбереться від неї“.

11 І сталось, як молився Він у місці одно́му,
і коли перестав, озвався до Нього один із
Його у́чнів: „Господи, навчи нас молитися, як і
Іван навчив своїх учнів.“ 2 Він же промовив до
них: „Коли молитеся, говоріть: „Отче наш, що на
небі! Нехай святиться Ім'я́ Твоє, нехай при́йде
Царство Твоє, нехай бу́де воля Твоя, як на небі,
так і на землі. 3 Хліба нашого щоденного дай
нам на кожний день. 4 І прости нам наші гріхи́,
бо й самі ми прощаємо кожному боржнико́ві
нашому. І не введи нас у випробо́вування, але
визволи нас від лукавого!“ 5 І сказав Він до них:
„Хто з вас матиме при́ятеля, і піде до нього
опі́вночі, і скаже йому: „Позич мені, друже,
три хліби́, 6 бо прийшов із дороги до мене мій
при́ятель, я ж не маю, що́ дати йому“. 7 А той
із сере́дини в відповідь скаже: „Не роби мені
кло́поту, — уже за́мкнені двері, і мої діти зо
мною на ліжкові. Не можу я встати та дати
тобі“. 8 Кажу вам: коли він не встане, і не дасть
ради дружби йому, то за докуча́ння його він
устане та й дасть йому, скільки той потребу́є.
9 І Я вам кажу́: просіть, — і буде вам да́но,
шукайте — і знайдете, стукайте — і відчинять
вам! 10 Бо кожен, хто просить — одержує,
хто шукає — знахо́дить, а тому́, хто стукає —
відчинять. 11 І котри́й з вас, батьків, як син
хліба проси́тиме, подасть йому каменя? Або,
як проситиме риби, замість риби подасть йому
га́дину? 12 Або, як яйця́ він проситиме, дасть
йому скорпіо́на? 13 Отож, коли ви, бувши злі,
потра́пите добрі дари́ своїм дітям давати, —
скільки ж більше Небесний Отець подасть Духа
Святого всім тим, хто проситиме в Нього?“
14 Раз виго́нив Він де́мона, який був німий. І
коли демон вийшов, німий заговорив. А наро́д
дивувався. 15 А деякі з них гомоніли: „Виганяє
Він де́монів силою Вельзеву́ла, князя де́монів“.
16 А інші, випробовуючи, хотіли від Нього ознаки
із неба. 17 Він же знав думки їхні, і промовив до
них: „Кожне царство, само проти себе поді́лене,

запустíє, і дім на дім упаде́. 18 А коли й сатана́
поділився сам супроти себе, — як стоятиме
царство його? А ви кажете, що Вельзеву́лом
вигóню Я демонів. 19 Коли ж Вельзеву́лом
вигóню Я демонів, то чим виганяють їх ваші
сини? Тому вони стануть вам су́ддями. 20 А
коли пальцем Божим вигóню Я де́монів, то
справді прийшло до вас Боже Царство. 21 Коли
сильний збройно свій двір стереже, то в безпе́ці
маєток його. 22 Коли ж дужчий від нього його
нападе́ й переможе, то всю збрóю йому забере́,
на яку покладався був той, і роздасть свою
здóбич. 23 Хто не зо Мною, той проти Мене; і
хто не збирає зо Мною, той розкидає! 24 Коли
дух нечистий виходить з люди́ни, то блукає
місцями безвíдними, відпочинку шукаючи, але,
не знахóдячи, каже: „Верну́ся до хати своєї,
звідки я вийшов“. 25 А як ве́рнеться він, то хату
знахóдить заме́тену й при́брану. 26 Тоді він іде
та й приводить сімох інших духів, лютіших за
себе, — і входять вони та й живуть там. І буде
останнє люди́ні тій гірше за перше!“ 27 І сталось,
як Він це говорив, одна жінка з народу свій
голос підне́сла й сказала до Нього: „Блаженна
утрóба, що носила Тебе, і груди, що Ти ссав
їх!“ 28 А Він відказав: „Так. Блаженні ж і ті, хто
слухає Божого Слова і його береже́!“ 29 А як
люди збира́лися, Він почав промовляти: „Рід
цей — рід лукавий: він ознаки шукає, та ознаки
йому не дадуть, крім ознаки прорóка Йóни.
30 Бо як Йóна ознакою був для ніневíтян, так
буде й Син Лю́дський для роду цьогó. 31 Цариця
півде́нна на суд стане з му́жами роду цьогó,
— і їх засудить, бо вона з кінця світу прийшла
Соломóнову мудрість послухати. А тут ось Хтось
більший, аніж Соломóн! 32 Ніневíтяни стануть
на суд із цим родом, — і засудять його, вони бо
покáялися через Йонину проповідь. А тут ось
Хтось більший, ніж Йона! 33 Засвіченого світла
ніхто в схóвок не ставить, ані під посу́дину, але
на світи́льника, щоб бачили світло, хто входить.
34 Око твоє — то світи́льник для тіла; тому́, як око
твоє буде дуже, то й усе тіло твоє буде світле. А
коли б твоє око нездатне булó, то й усе тіло твоє
буде темне. 35 Отож, уважай, щоб те світло, що в
тобі, не сталося те́мрявою! 36 Бо коли твоє тіло
все світле, і не має жáдної темної частини, то все
буде світле, неначе б світильник осяяв блиском
тебе“. 37 Коли Він говорив, то один фарисей став
благати Його пообідати в нього. Він же прийшов
та й сів при столі. 38 Фарисей же, побачивши
це, здивувався, що перед обідом Він перш не
обмився. 39 Господь же промовив до нього:
„Тепер ви, фарисеї, он чистите зóвнішність
ку́хля та миски, а ваше нутрó повне зди́рства та
кривди! 40 Нерозумні, — чи ж Той, Хто створив
оте зóвнішнє, не створив Він і внутрішнє? 41
Тож милостиню подавайте з унутрішнього, — і
ось все буде вам чисте. 42 Горе вам, фарисеям, —
бо ви десятину даєте з м'яти та рути й усякого
зілля, але обминаєте суд та Божу любов; це
треба робити, і тогó не лишати! 43 Горе вам,
фарисеям, що любите перші лавки́ в синагогах та
привіти на ри́нках! 44 Горе вам, — бо ви як гроби́
непомітні, — люди ж ходять по них і не знають
того“. 45 Озвався ж один із закóнників, і каже
Йому: „Учителю, кажучи це, Ти і нас ображаєш!“
46 А Він відказав: „Горе й вам, закóнникам,
бо ви на людей тягарí накладаєте, які важко
носити, а самі й одним пальцем своїм не
дотóркуєтесь тягарíв! 47 Горе вам, бо надгрóбки
пророкам ви ставите, — ваші ж батьки́ були
їх повбивали. 48 Так, — визнаєте ви й хвалите
вчинки батьків своїх: бо вони їх повбивали, а ви
їм надгрóбки будуєте! 49 Через те й мудрість
Божа сказала: „Я пошлю їм пророків й апóстолів,
— вони ж декого з них повбивають, а декого
ви́женуть, 50 щоб на роді оцім відомстилася
кров усіх пророків, що пролита від ствóрення
світу, 51 від крови Авеля аж до крови Захáрія,
що загинув між же́ртівником і храмом“! Так,
кажу вам, — відомсти́ться це все на цім роді!
52 Горе вам, закóнникам, бо взяли́ ви ключá
розумíння: самі не ввійшли, і тим, хто хотів
увійти, борони́ли!“ 53 А коли Він вихóдив ізвідти,
стали книжники та фарисеї сильно тиснути та
від Нього допитуватись про багато речей, — 54
вони чатувáли на Нього, щоб зловити що з уст
Його (і щоб оскáржити Йогó).

12 Того чáсу, як зібралися десятитисячні
нáтовпи нарóду, — аж топтали вони один
óдного, — Він почав промовляти перш до учнів
Своїх: „Стережіться рóзчини фарисейської, що є
лицемíрство! 2 Бо немає нічóго захóваного, що
не відкриється, ні таємного, що не ви́явиться. 3
Тому все, щó казали ви пóтемки, — при світлі
почується, щó ж шептали на вухо в коморах, —
на дахáх проповідане бу́де. 4 Кажу́ ж вам, Своїм
друзям: Не бійтеся тих, хто тіло вбиває, а потім
більш нічого не може вчинити! 5 Але вкажу вам,
кого треба боятися: Бійтесь тогó, хто має влáду,
убивши, укинути в гее́нну. Так, кажу́ вам: Того
бійтеся! (Geenna g1067) 6 Чи ж не п'ять горобців
продають за два грóші? Та проте перед Богом із
них ні один не забутий. 7 Але навіть волóсся вам
на голові порахóване все. Не бійтесь: вартніші
ви за багатьох горобців! 8 Кажу ж вам: Кожного,
хто перед людьми́ Мене визнає, того визнає
й Син Лю́дський перед Анголáми Божими.

9 Хто ж Мене відцурається перед людьми́,
того відцураються перед анголáми Божими.
10 І кожному, хто скаже слово на Лю́дського
Сина, йому про́ститься; а хто зневажáтиме
Духа Святого, — не про́ститься. 11 А коли вас
водитимуть до синагог, і до уря́дів, і до влад,
— не турбуйтеся, я́к або щó відповідати чи щó
говорити, — 12 Дух бо Святий вас навчи́ть тієї
години, щó потрібно казати!“ 13 І озвався до
Нього один із нарóду: „Учителю, скажи братові
моєму, щоб він спáдщиною поділився зо мною“.
14 А Він відказав йому: „Чоловіче, хто поставив
над вами Мене за суддю або за подíльника?“ 15 І
промовив до них: „Глядіть, остерігайтеся всякої
заже́рливости, — бо життя чоловіка не залежить
від достатку маєтку його“. 16 І Він розповів
їм притчу, говорячи: „В одного багача гойно
нива вродила булá. 17 І міркував він про себе
й казав: „Щó робити, що не маю куди зібрати
плóдів своїх?“ 18 І сказав: „Оце я зроблю́, —
порозвáлюю клу́ні свої, і просторнíші поставлю, і
позбираю туди пашню́ свою всю та свій достаток.
19 І скажу́ я душі своїй: „Душе́, маєш багато
добра, на багато рóків склáденого. Спочивай,
їж та пий, і веселися!“ 20 Бог же до нього
прорік: „Нерозумний, — нóчі цієї ось душу твою
зажадають від тебе, і кому позостáнеться те,
що ти був наготовив?“ 21 Так буває і з тим,
хто збирає для себе, та не багатіє в Бога“. 22 І
промовив Він у́чням Своїм: „Через це кажу вам:
Не журіться про життя, — щó ви будете їсти, і ні
про тіло, — у щó ви зодя́гнетеся. 23 Бо більше
від ї́жі життя, а тіло від одягу. 24 Погляньте
на гáйвороння, що не сіють, не жнуть, нема
в них комори, ні клуні, — проте Бог їх годує.
Скільки ж більше за птахів ви варті! 25 Хто ж із
вас, коли жу́риться, добавити зможе до зросту
свого бодай ліктя однóго? 26 Тож коли ви й
найменшого не подолáєте, то чого ж ви про
інше клопóчетеся? 27 Погляньте на ті он лілéї,
як вони не пряду́ть, ані тчуть. Алé говорю́ вам,
що й сам Соломон у всій славі своїй не вдягався
отак, як одна з них! 28 І коли он траву, що
сьогодні на полі, а взавтра до пéчі вкидається,
Бог так зодягає, скільки ж краще зодя́гне Він вас,
маловірні! 29 І не шукайте, щó будете їсти, чи щó
будете пити, і не клопочіться. 30 Бо всього цьогó
й люди світу оцьóго шукають, Отець же ваш
знає, що тогó вам потрібно. 31 Шукайте отож
Його Царства, а це вам додасться! 32 Не лякайся,
черідко малá, бо сподóбалося Отцю вашому дати
вам Царство. 33 Продавайте достатки свої та
ми́лостиню подавайте. Робіть кали́тки собі не
старíючі, — неви́черпний скарб той у небі, куди
не закрадається злóдій, і міль де не тóчить. 34 Бо
де скарб ваш, там буде й серце ваше! 35 Нехай
підпéрезані будуть вам стéгна, а світла ручнí
позасвічувані! 36 І будьте подібними до людей,
що очікують пана свогó, коли вéрнеться він із
весíлля, щоб, як при́йде й застукає, відчинити
негайно йому́. 37 Блаженні раби ті, що пан, коли
при́йде, то знáйде, що пильнують вони! Поправді
кажу́ вам: підпéрежеться він і їх посадóвить, і,
підійшовши, буде їм послугóвувати. 38 І коли
при́йде о другій чи при́йде о третій сторóжі, та
знáйде так само, — блаженні вони! 39 Знайте
ж це, що коли б знав госпóдар, о котрíй то
годині підкрáдеться злодій, то він пильнував би,
í свого б дому не дав підкопати. 40 Тому будьте
готові і ви, — бо при́йде Син Лю́дський тієї
години, коли ви не ду́маєте!“ 41 Озвався ж Петро:
„Господи, чи до нас кажеш при́тчу оцю, чи до
всіх?“ 42 А Господь відказав: „Хто ж тоді вірний
і мудрий домоправи́тель, що пан настанóвить
його над своїми челя́дниками, щоб давати харч
ви́значену своєчасно? 43 Блаженний той раб, що
пан його при́йде та знáйде, що робить він так! 44
Поправді кажу́ вам, що над всім маєтком своїм
він поставить його. 45 А коли раб той скаже
у серці своїм: „Забáриться пан мій прийти“, і
зачне бити слуг та служниць, їсти та пити та
напиватися, 46 то при́йде раба того пан за дня,
якого він не сподівається, і о годині, якої не
знає, — і розíтне його пополовині, і визначить
долю йому з невірними! 47 А раб той, що
знав волю свого госпóдаря, але не приготувáв,
ані не вчинив згідно волі його, буде тяжко
побитий. 48 Хто ж не знав, а вчинив каригíдне,
буде мало він битий. Тож від кожного, кому
дáно багато, багато від нього й жадатимуть.
А кому багато повíрено, від того ще більше
жадатимуть. 49 Я прийшов огонь кинути на
землю, — і як Я прáгну, щоб він уже запалáв!
50 Я ж маю христитися хрищенням, — і як Я
мучуся, поки те спóвниться! 51 Чи ви ду́маєте,
що прийшов Я мир дати на землю? Ні, кажу
вам, але пóділ! 52 Віднині бо п'ятеро в домі
однóму подíлені бу́дуть: троє супроти двох, і
двоє супроти трьох. 53 Стане бáтько на сина, а
син проти батька, мати проти дочки́, а дочкá
проти матері, свекруха навпроти невістки своєї,
а невістка навпроти свекрухи!“ 54 Промовив
же Він і до нарóду: „Як побачите хмару, що з
зáходу суне, то кажете зáраз: Зближається дощ“,
— і так і буває. 55 А коли віє вітер півдéнний, то
кажете: „Буде спекóта“, — î буває. 56 Лицеміри,
— лице неба й землі розпізнáти ви вмієте, чому
ж не розпізнáєте часу цього? 57 Чого ж і самі
по собі ви не судите, щó справедливе? 58 Бо
коли до уря́ду ти йдеш зо своїм супроти́вником,

попильнуй з ним зала́годити по дорозі, щоб тебе
до судді не потяг він, а суддя щоб прислужникові
не віддав тебе, а прислужник щоб не посадив до
в'язниці тебе. 59 Поправді кажу́ тобі: Не ви́йдеш
ізвідти, поки не віддаси й останнього ше́ляга!“

13 Того ча́су прийшли були дехто, та й
розповіли́ Йому про галіле́ян, що їхню кров
Пила́т змішав був із їхніми жертвами. 2 Ісус
же сказав їм у відповідь: „Чи ви ду́маєте, що
оці галіле́яни, що так постраждали, грішніші
були від усіх галіле́ян? 3 Ні, кажу́ вам; та коли
не покаєтеся, то загинете всі так! 4 Або ті
вісімнадцять, що ба́шта на них завалилась була́
в Сілоа́мі й побила їх, — чи ду́маєте, що ті винні
були більш за всіх, що в Єрусалимі живуть? 5 Ні,
кажу вам; та коли не покаєтеся, то загинете всі
так!“ 6 І Він розповів оцю притчу: „Один чоловік
у своїм винограднику мав поса́джене фіґове
дерево. І прийшов він шукати на ньому плоду,
але не знайшов. 7 І сказав винаре́ві: „Оце́ третій
рік, відко́ли прихо́джу шукати плоду на цім
фіґовім дереві, але не знахо́джу; зрубай його, —
нащо й землю марну́є воно?“ 8 А той йому в
відповідь каже: „Позостав його, пане, і на цей рік,
аж поки його обкопа́ю довко́ла, і обкладу його
гноєм, — 9 чи року наступного пло́ду не вродить
воно. Коли ж ні, то зрубаєш його“. 10 І навчав Він
в одній з синагог у суботу. 11 І ось там була́ одна
жінка, що вісімнадцять ро́ків мала духа не́мочі,
і була скорчена, і не могла ніяк ви́простатись.
12 А Ісус, як побачив її, то покликав до Себе. І
сказав їй: „Жінко, — звільнена ти від неду́ги
своєї“. 13 І Він руки на неї поклав, — і вона
зараз ви́просталась, — і стала сла́вити Бога!
14 Озвався ж старши́й синагоги, обу́рений, що
Ісус уздоро́вив у суботу, і сказав до наро́ду:
„Є шість день, коли працювати належить, —
приходьте тоді та вздоро́влюйтеся, а не дня
суботнього“. 15 А Госпо́дь відповів і промовив
до нього: „Лицеміре, — хіба́ ж не відв'язує кожен
із вас у суботу свого́ вола чи осла від я́сел, і не
веде напоїти? 16 Чи ж цю дочку́ Авраамову, яку
сатана був зв'язав вісімнадцять ось ро́ків, не
належить звільни́ти її суботнього дня від цих
пут?“ 17 А як Він говорив це, — засоро́милися
всі Його супротивники. І тішився ввесь наро́д
всіма славними вчинками, які Він чинив! 18 Він
же промовив: „До чо́го подібне Царство Боже,
і до чо́го його прирівняю? 19 Подібне воно до
гірчи́чного зе́рна, що взяв чоловік і посіяв його
в своїм са́ді. І воно виросло, і деревом стало,
і „ку́блилось птаство небесне на ві́ттях його“.
20 І зно́ву сказав Він: „Із чим порівняю Я Боже
Царство? 21 Подібне до ро́зчини, що її бере
жінка, і кладе на три мірки муки, аж поки все
вки́сне“. 22 І прохо́див містами та се́лами Він і
навчав, до Єрусалиму просту́ючи. 23 І озвався
до Нього один: „Господи, — хіба буде мало
спасе́них?“А Він відказав їм: 24 „Силку́йтеся
ввійти тісни́ми ворі́тьми, бо кажу́ вам, — багато-
хто будуть намага́тися ввійти, — та не зможуть!
25 Як устане Госпо́дар та двері замкне́, ви зачне́те
висто́ювати ізнадво́ру, та стукати в двері й
казати: „Господи, — відчини нам!“А Він вам у
відповідь скаже: „Не знаю Я вас, звідки ви!“ 26
Тоді станете ви говорити: „Ми їли й пили перед
Тобою і на вулицях наших навчав Ти“. 27 А Він
вам відкаже: „Говорю́ вам, — не знаю Я, звідки ви.
„Відійдіть від Мене всі, хто чинить неправду!“
28 Буде плач там і скре́гіт зубів, як побачите
ви Авраама, та Ісака та Якова, та пророків усіх
в Царстві Божім, себе ж — вигнаних геть. 29 І
при́йдуть інші від сходу й захо́ду, і пі́вночі й
пі́вдня, і при столі́ в Царстві Божім засядуть! 30 І
ось, є останні, що стануть за перших, і є перші,
що стануть останніми!“ 31 Тієї години підійшли
дехто з фарисеїв, і сказали Йому: „Вийди собі,
і піди звідси, — хоче бо І́род убити Тебе“. 32
А Він відказав їм: „Ідіть і скажіть тому ли́сові:
Ось де́монів Я виганяю, і чиню вздоро́влення, —
сьогодні та взавтра, а третього дня закінчу́. 33
Однак, Мені треба ходити сьогодні та взавтра, і
ча́су найближчого, бо згинути не може пророк
поза Єрусалимом. 34 Єрусалиме, Єрусалиме,
що вбиваєш пророків та камену́єш посла́них до
тебе! Скільки раз Я хотів позбирати дітей твоїх,
як та квочка збирає під крила курча́ток своїх, —
та ви не захотіли! 35 Ось „ваш дім зостається
порожній для вас!“Говорю́ бо Я вам: Ви мене
не побачите, аж поки не наста́не, що скажете:
„Благослове́нний, Хто йде в Господнє Ім'я́!“

14 І сталось, що Він у суботу ввійшов був до
дому одно́го з фарисейських старши́н, щоб
хліба спожити, а вони назира́ли за Ним. 2 І ото
перед Ним був один чоловік, слабий на водя́нку.
3 Ісус же озвався й сказав до зако́нників та
фарисеїв: „Чи вздоровляти в суботу годи́ться чи
ні?“ 4 Вони ж мовчали. А Він, доторкну́вшись,
уздоровив його та відпустив. 5 І сказав Він до
них: „Коли осел або віл котро́гось із вас упаде́
до крини́ці, то хіба він не витягне зараз його
дня суботнього?“ 6 І вони не могли відповісти
на це. 7 А як Він спостері́г, як вони собі
перші місця вибирали, то сказав до запро́шених
притчу: 8 „Коли́ хто покличе тебе на весі́лля, не
сідай на першому місці, щоб не трапився хто
поважні́ший за тебе з покли́каних, 9 і щоб той,
хто покликав тебе та його, не прийшов і тобі не
сказав: „Поступи́ся цьому місцем!“І тоді ти із
соромом станеш займати місце останнє. 10 Але

як ти будеш запро́шений, то приходь, і сідай
на останньому місці, щоб той, хто покликав
тебе, підійшов і сказав тобі: „При́ятелю, — сідай
вище!“Тоді буде честь тобі перед покли́каними з
тобою. 11 Хто́ бо підно́ситься — буде впоко́рений,
а хто впокоря́ється — той піднесе́ться“. 12 А
тому́, хто Його був покликав, сказав Він: „Коли
ти справляєш обід чи вече́рю, не клич дру́зів
своїх, ні братів своїх, ані своїх ро́дичів, ні сусідів
багатих, щоб так само й вони коли не запросили
тебе, — і буде взає́мна ві́дплата тобі. 13 Але, як
справляєш гости́ну, клич убогих, калік, кривих
та сліпих, 14 і бу́деш блаженний, бо не мають
вони чим віддати тобі, — віддасться ж тобі за
воскресі́ння праведних!“ 15 Як почув це один із
отих, що сиділи з Ним при столі, то до Нього
сказав: „Блаженний, хто хліб споживатиме в
Божому Царстві!“ 16 Він же промовив до нього:
„Один чоловік споряди́в був велику вече́рю, і
запросив багатьох. 17 І послав він свого раба ча́су
вече́рі сказати запро́шеним: „Ідіть, бо вже все
нагото́вано“. 18 І зараз усі почали́ відмовлятися.
Перший сказав йому: „Поле купив я, і маю
потребу піти та оглянути його. Прошу́ тебе,
— вибач мені!“ 19 А другий сказав: „Я купив
собі п'ять пар волів, — і йду спро́бувати їх.
Прошу́ тебе, — вибач мені!“ 20 І знов інший
сказав: „Одружився ось я, і через те я не мо́жу
прибути“. 21 І вернувся той раб і па́нові своєму
про все розпо́вів. Розгнівавсь госпо́дар тоді, та й
сказав до свого раба: „Піди швидко на вулиці
та на завулки міські́, і приведи́ сюди вбогих,
і калік, і сліпих, і кривих“. 22 І згодом раб
повідо́мив: „Пане, сталося так, як звелів ти, та
мі́сця є ще“. 23 І сказав пан рабові: „Піди на
дороги й на за́городи, та й си́луй прийти, щоб
напо́внився дім мій. 24 Кажу́ бо я вам, що жоден із
запрошених му́жів тих не покушту́є моєї вечері.
Бо багато покли́каних, та ви́браних мало!“ 25
Ішло ж з Ним багато людей. І, звернувшись,
сказав Він до них: 26 „Коли хто прихо́дить до
Мене, і не знена́видить свого батька та матері, і
дружи́ни й дітей, і братів і сесте́р, а до того й
своєї душі́, — той не може буть учнем Моїм! 27 І
хто свого хреста не несе, і не йде вслід за Мною,
— той не може бути учнем Моїм! 28 Хто бо з
вас, коли башту поставити хоче, перше не сяде
й вида́тків не ви́рахує, — чи має потрібне на
ви́конання, 29 щоб, коли покладе він основу, але
докінчи́ти не зможе, усі, хто побачить, не стали
б сміятися з нього, 30 говорячи: „Чоловік цей
почав будувати, але докінчи́ти не міг“. 31 Або
який цар, ідучи́ на війну супроти царя іншого,
перше не сяде порадитися, чи спромо́жен він
із десятьма́ тисячами стріти того, хто йде з
двадцятьма́ тисячами проти нього? 32 Коли
ж ні, то, як той ще дале́ко, шле посольство до
нього та й просить про мир. 33 Так ото й кожен
із вас, який не зречеться усього́, що має, не може
бути учнем Моїм. 34 Сіль — добра річ. Коли ж
сіль несолоною стане, чим приправити її? 35 Ні
на землю, ні на гній не потрібна вона, — її геть
викидають. Хто має ву́ха, щоб слухати, — нехай
слу́хає!“

15 Наближа́лись до Нього всі ми́тники й
грі́шники, щоб послу́хати Його. 2 Фарисеї
ж та книжники нарікали й казали: „Приймає Він
грішників та з ними їсть“. 3 А Він їм розповів
оцю притчу, говорячи: 4 „Котрий з вас чоловік,
мавши сотню овець і загубивши одну з них, не
покине в пустині тих дев'ятидесяти́ й дев'яти́,
та й не пі́де шукати загинулої, аж поки не
зна́йде її? 5 А знайшовши, кладе на раме́на свої
та радіє. 6 І, прийшовши додому, скликає він
дру́зів і сусідів, та й каже до них: „Радійте зо
мною, бо знайшов я вівцю свою тую загу́блену“.
7 Говорю вам, що так само на небі радітимуть
більш за одно́го грішника, що кається, аніж за
дев'ятдесятьо́х і дев'ятьо́х праведників, що не
потребу́ють покая́ння!... 8 Або яка жінка, що
має десять драхм, коли згубить драхму одну,
не засвічує світла, і не мете хати, і не шукає
уважно, аж поки не зна́йде? 9 А знайшовши,
кличе при́ятельок та сусідок та каже: „Радійте
зо мною, бо знайшла я загу́блену дра́хму!“
10 Так само, кажу вам, радість буває в Божих
анголі́в за одного грішника, який кається“. 11 І
Він оповів: „У чоловіка одно́го було́ два сини.
12 І молодший із них сказав ба́тькові: „Дай
мені, батьку, належну частину маєтку!“І той
поділив поміж ними маєток. 13 А по небагатьох
днях зібрав син молодший усе, та й подавсь
до далекого кра́ю, і розтратив маєток свій там,
живучи́ марнотра́тно. 14 А як він усе прожив,
настав голод великий у тім кра́ї, — і він став
бідува́ти. 15 І пішов він тоді і пристав до одно́го з
мешка́нців тієї землі, а той вислав його на поля́
свої па́сти свине́й. 16 І бажав він напо́внити
шлунка свого хоч стручка́ми, що їли їх свині, та
ніхто не давав їх йому́. 17 Тоді він спам'ята́вся й
сказав: „Скільки в батька мого наймити́в мають
хліба аж на́дмір, а я отут з голоду гину! 18
Устану, і піду́ я до батька свого, та й скажу йому:
„Прогрішився я, отче, против неба та су́проти
тебе. 19 Недостойний я вже зватись сином твоїм;
прийми ж мене, як одно́го з своїх наймитів“.
20 І, вставши, пішов він до ба́тька свого́. А коли
він далеко ще був, його ба́тько вгледів його, — і
перепо́внився жа́лем: і побіг він, і кинувсь на
шию йому, і зачав цілувати його! 21 І озвався

до нього той син: „Прогрішився я, отче, против
неба та супроти тебе, і недостойний вже зватися
сином твоїм“. 22 А батько рабам своїм каже:
„Принесіть негайно одежу найкращу, і його
зодягні́ть, і персня подайте на руку йому, а
санда́лі на но́ги. 23 Приведіть теля відгодо́ване
та заколіть, — будемо їсти й радіти, 24 бо цей
син мій був мертвий — і ожив, був пропав —
і знайшовся!“І почали веселитись вони. 25 А
син ста́рший його був на полі. І коли він ішов
й наближа́вся до дому, почув музи́ки та танці.
26 І покли́кав одно́го зо слуг, та й спитав: „Що
це таке?“ 27 А той каже йому: „То вернувся
твій брат, і твій ба́тько звелів заколоти теля
відгодо́ване, — бож здоровим його він прийняв“.
28 І розгнівався той, — і ввійти не хотів. Тоді
вийшов батько його й став просити його. 29 А
той відповів і до батька сказав: „Ото, стільки
ро́ків служу́ я тобі, і ніко́ли нака́зу твого не
пору́шив, — ти ж ніко́ли мені й козеняти не
дав, щоб із при́ятелями своїми потї́шився я. 30
Коли ж син твій вернувся оцей, що проїв твій
маєток із блудни́цями, — ти для нього звелів
заколоти теля відгодо́ване“. 31 І сказав він йому:
„Ти за́вжди зо мною, дитино, і все моє — то
твоє! 32 Веселитись та тішитись треба було́, бо
цей брат твій був мертвий — і ожив, був пропав
— і знайшовся!“

16 Оповів же Він й учням Своїм: „Один
чоловік був багатий, і мав управи́теля, що
оска́ржений був перед ним, ніби він перево́дить
маєток його. 2 І він покликав його, і до нього
сказав: „Що́ це чую про тебе? Дай звіт про
своє управи́тельство, бо більше не зможеш
рядити“. 3 І управи́тель почав міркувати собі:
„Що́ я маю робити, коли пан управи́тельство
відійме від мене? Копати не можу, просити
соромлюсь. 4 Знаю, що́ я зроблю́, щоб мене
прийняли́ до домів своїх, коли буду я ски́нений
із управи́тельства“. 5 І закликав він на́різно
кожного з боржників свого пана, та її питається
першого: „Скільки винен ти панові моєму?“
6 А той відказав: „Сто кадок оливи“. І сказав
він йому: „Візьми ось розписку свою, швидко
сідай та й пиши: п'ятдеся́т“. 7 А потім питається
другого: „А ти скільки винен?“І той відказав:
„Сто кірців пшениці“. І сказав він йому: „Візьми
ось розписку свою й напиши: вісімдеся́т“. 8
І пан похвалив управи́теля цього невірного,
що він мудро вчинив. Бо сини цього світу в
своїм поколінні мудріші, аніж сини світла. (aiōn
g165) 9 І Я вам кажу́: „Набувайте дру́зів собі від
багатства неправедного, щоб, коли промине́ться
воно, прийняли вас до вічних осель. (aiōnios g166)
10 Хто вірний в найменшому, — і в великому
вірний; і хто несправедливий в найменшому,
— і в великому несправедливий. 11 Отож, коли
в несправедливім багатстві ви не були вірні,
— хто вам правдиве довірить? 12 І коли ви в
чужому не були́ вірні, — хто ваше вам дасть?
13 Жа́ден раб не може служи́ть двом панам,
— бо або одно́го знена́видить, а другого буде
любити, або буде триматись одного, а другого
зне́хтує. Не можете Богові й мамо́ні служити!“
14 Чули все це й фарисеї, що були́ сріблолюбці,
та й стали сміятися з Нього. 15 Він же промовив
до них: „Ви себе видаєте за праведних перед
людьми́, але ваші серця знає Бог. Що бо високе
в людей, те перед Богом гидо́та. 16 Зако́н і
Пророки були до Івана; відтоді Царство Боже
благовісти́ться, і кожен силку́ється втиснутись
в нього́. 17 Легше небо й земля промине́ться,
аніж одна риса з Зако́ну загине. 18 Кожен, хто
дружи́ну свою відпускає, і бере собі іншу, той
чинить пере́люб. І хто побереться з тією, яку хто
відпустив, той чинить пере́люб. 19 Один чоловік
був багатий, і зодягався в порфі́ру й віссо́н, і
щоденно розкішно бенкетува́в. 20 Був і вбогий
один, на ім'я́ йому Ла́зар, що лежав у воріт
його, стру́пами вкритий, 21 і бажав годува́тися
кри́шками, що зо сто́лу багатого падали; пси
ж прихо́дили й рани лизали йому́. 22 Та ось
сталось, що вбогий умер, — і на Авраамове ло́но
відне́сли його анголи́. Умер же й багатий, — і
його поховали. 23 І, те́рплячи муки в аду́, звів він
очі свої, та й побачив здаля Авраама та Лазаря на
лоні його. (Hadēs g86) 24 І він закричав та сказав:
„Змилуйся, отче Аврааме, надо мною, і пошли
мені Ла́заря, — нехай умочить у воду кінця свого
пальця, і мого язика́ прохоло́дить, бо я мучуся в
по́лум'ї цім!“ 25 Авраам же промовив: „Згадай,
сину, що ти вже прийняв за життя свого добре
своє, а Лазар так само — лихе; тепер він тут
тї́шиться, а ти мучишся. 26 А крім того всього́,
поміж нами та вами велика безо́дня поста́влена,
так що ті, що хо́чуть, перехо́дити не можуть
ізвідси до вас, ані не переходять ізвідти до нас“.
27 А він відказав: „Отож, отче, благаю тебе, щоб
його ти послав у дім ба́тька мого, 28 бо п'ятьох
братів маю, — хай він їм засві́дчить, щоб і вони
не прийшли на це місце стражда́ння!“ 29 Авраам
же сказав: „Вони мають Мойсея й Пророків, —
нехай слухають їх!“ 30 А він відказав: „Ні ж бо,
отче Аврааме, — але коли при́йде хто з мертвих
до них, то покаються“. 31 Йому ж він відказав:
„Як Мойсея й Пророків не слухають, то коли хто
й із мертвих воскресне, — не йня́тимуть віри!“

17 І сказав Він до учнів Своїх: „Неможливо,
щоб спокуси не мали прийти; але горе

тому́, через кого приходять вони! 2 Краще б
такому було́, коли б жо́рно млино́ве на шию
йому почепити та й кинути в море, аніж щоб
спокусив він одно́го з мали́х цих! 3 Уважайте
на себе! Коли провини́ться твій брат, докори́
йому, а коли він покається, то вибач йому. 4 І
хоча б сім раз денно він провинивсь проти тебе,
і сім раз звернувся до тебе, говорячи: „Каюся“,
— вибач йому́!“ 5 І сказали апо́столи Господу:
„Дода́й Ти нам віри!“ 6 А Господь відказав: „Коли
б мали ви віру, хоч як зе́рно гірчи́чне, і сказали
шовко́виці цій: „Ви́рвися з коренем і посадися
до моря“, — то й послухала б вас! 7 Хто ж із
вас, мавши раба, що оре́ чи пасе, скаже йому, як
він ве́рнеться з поля: „Негайно йди та сідай до
столу“? 8 Але чи ж не скаже йому: „Приготуй що
вече́ряти, і підпережись, і мені прислуго́вуй, аж
поки я їстиму й питиму, а пото́му ти сам будеш
їсти та пити“? 9 Чи ж він дякує тому рабові,
що наказане виконав? 10 Так і ви, коли зробите
все вам нака́зане, то кажіть: „Ми — нікчемні
раби, бо зробили лиш те, що повинні зробити
були́!“ 11 І сталось, коли Він ішов до Єрусалиму,
то прохо́див поміж Самарі́єю та Галілеєю. 12 І,
коли вхо́див до одно́го села, перестріли Його
десять мужів, слаби́х на проказу, що стали
здалека. 13 І голос піднесли вони та й казали:
„Ісусе, Наставнику, — змилуйсь над нами!“ 14 І,
побачивши їх, Він промовив до них: „Підіть і
покажіться священикам!“І сталось, коли вони
йшли, то очи́стились. 15 Один же з них, як
побачив, що видужав, то верну́вся, і почав
гучни́м голосом сла́вити Бога. 16 І припав він
обличчям до ніг Його, складаючи дяку Йому.
А то самаряни́н був... 17 Ісус же промовив у
відповідь: „Чи не десять очи́стилось, — а дев'ять
же де́? 18 Чому́ не вернулись вони хвалу́ Богові
віддати, крім цього́ чужинця?“ 19 І сказав Він
йому: „Підведися й іди: твоя віра спасла тебе!“
20 А як фарисеї спитали Його, коли Царство Боже
при́йде, то Він їм відповів і сказав: „Царство
Боже не при́йде помітно, 21 і не скажуть: „Ось
тут“, або: „Там“. Бо Боже Царство всере́дині вас!“
22 І сказав Він до учнів: „Прийдуть дні, коли
побажаєте бачити один з днів Сина Лю́дського,
— та не побачите. 23 І скажуть до вас: „Ось тут“,
чи: „Ось там“, — не йдіть, і за ним не біжіть! 24
Бо як бли́скавка, бли́снувши, світить із о́дного
кра́ю під небом до другого кра́ю під небом, так
буде Свого дня й Син Лю́дський. 25 А перше
належить багато страждати Йому, і відцурається
рід цей від Нього. 26 І, як було за днів Но́євих,
то буде так само й за днів Сина Лю́дського:
27 їли, пили, женилися, заміж вихо́дили, аж
до того дня, коли „Ной увійшов до ковче́гу“;
прийшов же потоп, — і всіх вигубив. 28 Так само,
як було за днів Ло́тових: їли, пили, купували,
продавали, садили, будували; 29 того ж дня, як
Лот вийшов із Содо́му, — огонь із сіркою з неба
лину́в, і всіх погубив. 30 Так буде й того дня,
як Син Лю́дський з'я́виться! 31 Хто буде того
дня на домі, а речі його будуть у домі, нехай
їх забрати не зла́зить. Хто ж на полі, так само
нехай назад не верта́ється, — 32 пам'ятайте про
Ло́тову дружи́ну! 33 Хто дба́тиме зберегти свою
душу, — той погубить її, а коли хто погубить,
— той оживить її. 34 Кажу вам: удвох будуть
ночі тієї на о́дному ліжкові: один вїзьметься, а
другий поли́шиться. 35 Дві моло́тимуть ра́зом,
— одна вїзьметься, а друга полишиться. 36 Двоє
будуть на полі, — один вїзьметься, а другий
полишиться!“ 37 І казали вони Йому в відповідь:
„Де, Господи?“А Він відказав їм: „Де труп, там
зберуться й орли“.

18 І Він розповів їм і притчу про те, що треба
молитися за́вжди, і не занепада́ти духом,
2 говорячи: „У місті якомусь суддя був один, що
Бога не боявся, і людей не соро́мився. 3 У тому
ж місті вдова перебува́ла, що до нього ходила й
казала: „Оборони мене від мого супроти́вника!“
4 Але він довгий час не хотів. А зго́дом сказав
сам до се́бе: „Хоч і Бога я не боюся, і людей
не соро́млюся, 5 але через те, що вдовиця оця
докучає мені, то візьму́ в оборону її, щоб вона
без кінця не ходила, і не докучала мені“. 6 І
промовив Господь: „Чи чуєте, що́ говорить суддя
цей неправедний? 7 А чи ж Бог в оборону не
вїзьме обра́них Своїх, що голосять до Нього день
і ніч, хоч і ба́риться Він щодо них? 8 Кажу вам,
що Він їм незаба́ром подасть оборону! Та Син
Лю́дський, як при́йде, чи Він на землі зна́йде
віру?“ 9 А для деяких, що були себе певні,
що вони ніби праведні, і за ніщо́ мали інших,
Він притчу оцю розповів. 10 „Два чоловіки до
храму ввійшли помолитись, — один фарисе́й,
а другий був ми́тник. 11 Фарисей, ставши, так
молився про себе: „Дякую, Боже, Тобі, що я не
такий, як інші люди: зди́рщики, неправедні,
перелю́бні, або як цей ми́тник. 12 Я по́щу два
ра́зи на тиждень, даю десятину з усього́, що
тільки надба́ю!“ 13 А ми́тник здалека стояв, та й
очей навіть звести до неба не смів, але бив себе в
груди й казав: „Боже, будь милости́вий до мене
грішного!“ 14 Говорю́ вам, що цей повернувся
до дому свого більш виправданий, аніж той.
Бо кожен, хто підно́ситься, — буде пони́жений,
хто ж понижа́ється, — той піднесе́ться“. 15 До
Нього ж прино́сили й немовлят, щоб до них
доторкнувся, а учні, побачивши, їм докоряли.

16 А Ісус їх покликав та й каже: „Пустіте дітей,
щоб до Мене прихо́дили, і не забороняйте їм, —
бо таких Царство Боже. 17 Поправді кажу́ вам:
Хто Божого Царства не при́йме, як дитя, той у
нього не ввійде!“ 18 І запитався Його один із
нача́льників, говорячи: „Учителю Добрий, що
робити мені, щоб вспадкува́ти вічне життя?“
(aiōnios g166) 19 Ісус же йому відказав: „Чого звеш
Мене Добрим? Ніхто не є Добрий, — тільки
Сам Бог! 20 Знаєш заповіді: „Не чини пере́любу,
не вбивай, не кради́, не свідку́й неправдиво,
шануй свого батька та матір“. 21 А він відказав:
„Усе́ це я виконав від юна́цтва свого́!“ 22 Як
почув це Ісус, то промовив до нього: Одно́го
тобі ще бракує: Розпро́дай усе, що ти маєш,
і вбогим роздай, — і матимеш скарб свій на
небі. Вертайся тоді, та й іди вслід за Мною!“
23 А він, коли почув це, то засумував, бо був
ве́льми багатий. 24 Як побачив Ісус, що той
засумував, то промовив: „Як тяжко багатим
увійти в Царство Боже! 25 Бо верблю́дові легше
пройти через го́лчине ву́шко, ніж багатому в
Боже Царство ввійти“. 26 Ті ж, що чули, спитали:
„Хто́ ж тоді може спасти́ся?“ 27 А Він відповів:
„Неможливе лю́дям — можливе для Бога!“ 28
І промовив Петро: „От усе ми покинули, — та
й пішли за Тобою слідо́м“. 29 А Ісус відказав
їм: „Поправді кажу́ вам: Немає такого, щоб
покинув свій дім, або дружи́ну, чи братів, чи
батьків, чи дітей ради Божого Царства, 30 і не
одержав би значно більш цього́ ча́су, а в віці
наступнім — життя вічне“. (aiōn g165, aiōnios g166)
31 І, взявши Дванадцятьо́х, промовив до них:
„Оце в Єрусалим ми йдемо́, і все здійсни́ться,
що́ писали Пророки про Лю́дського Сина. 32 Бо
Він ви́даний буде поганам, і буде осміяний, і
покривджений, і опльо́ваний. 33 і, збичува́вши,
уб'ють Його, — але третього дня Він воскресне!“
34 Та з цього нічо́го вони не збагну́ли, і ця річ
перед ними закрита була́, і ска́заного вони не
розуміли. 35 І сталось, як Він наближа́вся був
до Єрихо́ну, один невидю́щий сидів при дорозі
й просив. 36 А коли він прочув, що проходить
наро́д, то спитався: „Що́ це таке?“ 37 А йому
відказали, що проходить Ісус Назаряни́н. 38 І
став він кричати й казати: „Ісусе, Сину Давидів,
— змилуйся надо мною!“ 39 А ті, що попе́реду
йшли, сварились на нього, щоб він замо́вк, а він
іще більше кричав: „Сину Давидів, — змилуйся
надо мною!“ 40 І спинився Ісус, і привести його
до Себе звелів. А коли той набли́зивсь до Нього,
то Він запитався його: 41 „Що́ ти хочеш, щоб
зробив Я тобі?“А той відповів: „Господи, — нехай
стану видю́щим!“ 42 Ісус же до нього сказав.
„Стань видющий! Твоя віра спасла тебе!“ 43 І
зараз видю́щим той став, і пішов вслід за Ним,
прославляючи Бога. А всі люди, бачивши це,
віддали́ хвалу Богові.

19 І, ввійшовши Ісус, переходив через Єрихо́н.
2 І ось чоловік, що звався Закхе́й, — він був
старши́й над ми́тниками, і був багатий, — 3
бажав ба́чити Ісуса, хто Він, але з-за наро́ду не
міг, — бо мали́й був на зріст. 4 І, забігши вперед,
він виліз на фіґове дерево, щоб бачити Його,
бо Він мав побіч нього прохо́дити. 5 А коли
на це місце Ісус підійшов, то поглянув уго́ру
до нього й промовив: „Закхе́ю, — зійди за́раз
додо́лу, бо сьогодні потрібно Мені бути в домі
твоїм!“ 6 І той зараз додо́лу ізліз, і прийняв
Його з радістю. 7 А всі, як побачили це, почали
нарікати, і казали: „Він до грішного мужа в
гости́ну зайшов!“ 8 Став же Закхе́й та й промовив
до Господа: „Господи, половину маєтку свого́ я
віддам ось убогим, а коли кого скри́вдив був
чим, — верну вче́тверо“. 9 Ісус же промовив до
нього: „Сьогодні на дім цей спасіння прийшло,
бо й він син Авраамів. 10 Син бо Лю́дський
прийшов, щоб знайти та спасти, що загинуло!“
11 Коли ж вони слухали це, розповів Він іще
одну при́тчу, бо Він був недалеко від Єрусалиму,
вони ж ду́мали, що об'я́виться Боже Царство
тепер. 12 Отож Він сказав: „Один чоловік, роду
славного, відправлявся в далеку країну, щоб
царство прийняти й вернутись. 13 І покликав він
десятьох своїх рабів, дав їм десять мін, і сказав
їм: „Торгуйте, аж поки верну́ся“. 14 Та його
громадяни його нена́виділи, і послали посланців
услід за ним, кажучи: „Не хочемо, щоб він був
над нами царем“. 15 І сталось, коли він верну́вся,
як царство прийняв, то звелів поскликати рабів,
яким срібло роздав, щоб довідатися, хто́ що
набув. 16 І перший прийшов і сказав: „Пане,
міна твоя принесла́ десять мін“. 17 І відказав
він йому: „Гаразд, рабе добрий! Ти в мало́му
був вірний, — володій десятьма́ містами“. 18
І другий прийшов і сказав: „Пане, твоя міна
п'ять мін принесла́“. 19 Він же сказав і тому́:
„Будь і ти над п'ятьма́ містами“. 20 І ще інший
прийшов і сказав: „Пане, ось міна твоя, що я
мав її сховану в хустці. 21 Я бо боявся тебе,
— ти ж бо люди́на жорсто́ка: береш, чого не
поклав, і жнеш, чого не посіяв“. 22 І відказав
той йому: „Уста́ми твоїми, злий рабе, суджу́ я
тебе! Ти знав, що я — жорстока люди́на, беру́,
чого не поклав, і жну, чого не посіяв. 23 Чому́
ж не віддав ти міня́льникам срібла мого, — і
я, повернувшись, узяв би своє із прибу́тком?“
24 І сказав він присутнім: „Візьміть міну від
нього, та дайте тому́, хто десять мін має“. 25 І
відказали йому: „Пане, — він десять мін має“. 26

Говорю́ бо я вам: „Кожному, хто має, то дасться
йому, хто ж не має, — забереться від нього і
те, що він має. 27 А тих ворогів моїх, які не
хотіли, щоб царював я над ними, приведіте
сюди, — і на оча́х моїх їх повбивайте“. 28 А як це
оповів, Він далі пішов, простуючи в Єрусалим.
29 І ото, як набли́зився до Вітфаґі́ї й Віфа́нії,
на горі, що Оли́вною зветься, Він двох учнів
послав, 30 наказуючи: „Ідіть у село, яке перед
вами; увійшовши до нього, зна́йдете прив'язане
осля́, що на нього ніко́ли ніхто із людей не
сідав. Відв'яжіть його, і приведіть. 31 Коли ж
вас хто спитає: „На́що відв'язуєте?“, відкажіть
тому так: „Госпо́дь потребу́є його“. 32 Посланці́
ж відійшли, — і знайшли, як Він їм був сказав.
33 А коли осля стали відв'язувати, хазя́ї його
їх запитали: „На́що осля ви відв'язуєте?“ 34
Вони ж відказали: „Господь потребу́є його“. 35 І
вони привели́ до Ісуса його, і, поклавши одежу
свою на осля, посадили Ісуса. 36 Коли ж Він
їхав, вони простила́ли одежу свою по дорозі.
37 А як Він наближався вже до сходу з гори
Оливної, то ввесь на́товп учнів, радіючи, почав
гучним голосом Бога хвалити за всі чуда, що
бачили, 38 кажучи: „Благослове́нний Цар, що
йде у Господнє Ім'я́! Мир на небеса́х, і слава на
висоті!“ 39 А деякі фарисеї з народу сказали до
Нього: „Учителю, — заборони́ Своїм учням!“ 40
А Він їм промовив у відповідь: „Кажу вам, що
коли ці замо́вкнуть, то каміння кричатиме!“
41 І коли Він набли́зився, і місто побачив, то
заплакав за ним, 42 і сказав: „О, якби й ти
хоч цього дня пізнало, що потрібне для миру
тобі! Та тепер від очей твоїх сховане це. 43
Бо при́йдуть на тебе ті дні, і твої вороги тебе
ва́лом ото́чать, і обля́жуть тебе, і стиснуть
тебе звідусю́ди. 44 І зрівняють з землею тебе,
і поб'ють твої діти в тобі, і не позоста́влять у
тобі каменя на камені, бо не зрозуміло ти ча́су
відвідин твоїх“. 45 А коли Він у храм увійшов,
то почав виганяти продавці́в, 46 до них кажучи:
„Написано: „Дім Мій — дім молитви“, а ви з
нього зробили „пече́ру розбійників“. 47 І Він
кожного дня у храмі навчав. А первосвященики
й книжники й найважні́ші з наро́ду шукали,
щоб Його погубити, 48 але не знахо́дили, що
вчинити Йому, бо ввесь наро́д горнувся до Нього
та слухав Його.

20 І сталось одно́го з тих днів, як навчав
Він у храмі людей, та Добру Нови́ну
звіщав, прийшли первосвященики й книжники
з старшими, 2 та й до Нього промовили, кажучи:
„Скажи нам, якою вла́дою Ти чиниш оце? Або
хто Тобі вла́ду цю дав?“ 3 І промовив до них
Він у відповідь: „Запитаю й Я вас одну річ, — і
відповідайте Мені: 4 Іванове хрищення з неба
було́, чи від людей?“ 5 Вони ж міркували собі
й говорили: „Коли скажемо: „З неба“, відкаже:
„Чого ж ви йому не повірили?“ 6 А як скажемо:
„Від людей“, то всі люди камінням поб'ють нас,
бо були переко́нані, що Іван — то пророк“. 7
І вони відповіли, що не знають, ізвідки. 8 А
Ісус відказав їм: „То й Я не скажу́ вам, якою
вла́дою Я це чиню́“. 9 І Він розповідати почав
людям при́тчу оцю. „Один чоловік насадив
виноградника, і віддав його винаря́м, та й відбув
на час довший. 10 А певного ча́су послав він
раба до своїх винарі́в, щоб дали йому частку з
плоді́в виноградника. Та побили його винарі,
і відіслали ні з чим. 11 І знову послав він
до них раба і́ншого, а вони й того збили й
зневá́жили, — та й відіслали ні з чим. 12 І
послав він ще третього, а вони й того зранили й
вигнали. 13 Сказав тоді пан виноградника: „Що́
маю робити? Пошлю свого сина улю́бленого,
— може його посоро́мляться“. 14 Винарі́ ж,
як його вгледіли, міркували собі та казали:
„Це спадкое́мець; ходім, замордуймо його, щоб
спа́дщина наша була́“. 15 І вони його вивели за
виноградника, та й убили... Що́ ж зробить їм
пан виноградника? 16 Він при́йде та й вигубить
цих винарів, виноградника ж іншим віддасть“.
Слухачі ж повіли́: „Нехай цього не станеться!“
17 А Він глянув на них та й сказав: „Що ж
оце, що написане: „Камінь, що його будівничі
відкинули, той нарі́жним став каменем! 18
Кожен, хто впаде́ на цей камінь — розі́б'ється, а
на кого він сам упаде́, — то розчавить його́“. 19
А книжники й первосвященики руки на Нього
хотіли накласти тієї години, але побоялись
наро́ду. Бо вони розуміли, що про них Він цю
притчу сказав. 20 І вони слідкували за Ним,
і підіслали підгля́дачів, які праведних із себе
вдавали, щоб зловити на слові Його, і Його
видати урядові й вла́ді намісника. 21 І вони
запитали Його та сказали: „Учителю, знаємо ми,
що Ти добре говориш і навчаєш, і не дивишся
на обли́ччя, але наставляєш на Божу дорогу
правдиво. 22 Чи годи́ться давати податок для
ке́саря, чи ні?“ 23 Знаючи ж їхню хитрість,
сказав Він до них: „Чого ви Мене випробо́вуєте?
24 Покажіте дина́рія Мені. Чий образ і напис
він має?“Вони відказали: „Кесарів“. 25 А Він їм
відказав: „Тож віддайте ке́сареве — ке́сареві, а
Богові — Боже!“ 26 І не могли вони перед людьми́
зловити на слові Його. І дивува́лись вони з
Його відповіді, та й замовкли. 27 І підійшли
дехто із саддукеїв, що твердять, ніби немає
воскресі́ння, і запитали Його, 28 та сказали:
„Учителю, Мойсей написав нам: „Як умре кому

брат, який має дружи́ну, а помре бездітний, —
то нехай його брат візьме дружи́ну, і відно́вить
насіння для брата свого“. 29 Було ж сім братів. І
перший, узявши дружи́ну, бездітний умер. 30
І другий узяв був ту дружи́ну, та й той вмер
бездітний. 31 І третій узяв був її, так само й
усі се́меро, — і вони дітей не позоставили, та й
повмирали. 32 А по всіх умерла й жінка. 33 А
в воскресі̂нні котро́му із них вона дружи́ною
буде? Бо семеро мали за дружину її“. 34 Ісус
же промовив у відповідь їм: „Женяться й заміж
виходять сини цього віку. (aiōn g165) 35 А ті,
що будуть достойні того віку й воскресі̂ння з
мертвих, — не будуть ні женитись, ні заміж
вихо́дити, (aiōn g165) 36 ні вмерти вже не можуть,
бо рівні вони ангола́м, і вони сини Божі, синами
воскресі̂ння бувши. 37 А що мертві встають,
то й Мойсей показав — при кущі, — коли він
назвав Господа „Богом Авраамовим, і Богом
Ісаковим, і Богом Яककववим“. 38 Бог же не є
Богом мертвих, а живих, бо всі в Нього живуть.“
39 Дехто ж із книжників відповіли та сказали:
„Учителю, — Ти добре сказав!“ 40 І вже не
насмілювалися питати Його ні про що́. 41 І
сказав Він до них: „Як то кажуть, що Христос
син Давидів? 42 Таж Давид сам говорить у книзі
Псалмів: „Промовив Господь Господе́ві моєму:
сядь право́руч Мене, 43 поки не покладу́ Я
Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм!“ 44 Отже,
Давид Його Господом зве, — як же Він йому
син?“ 45 І, як увесь наро́д слухав, Він промовив
до учнів Своїх: 46 „Стережіться книжників,
що хочуть у довгих одежах ходити, і люблять
привіти на ринках, і перші лавки́ в синагогах, і
перші місця на бенке́тах, 47 що вдови́ні хати́
поїдають, і моляться довго напо́каз, — вони
тяжче осу́дження при́ймуть!“

21 І поглянув Він уго́ру, і побачив заможних,
що кидали да́ри свої до скарбни́ці. 2
Побачив і вбогу вдовицю одну, що дві ле́пти туди
вона вки́нула. 3 І сказав Він: „Поправді кажу
вам, що ця вбога вдовиця вкинула більше за
всіх! 4 Бо всі клали від лишка свого в дар Богові,
а вона покла́ла з убозтва свого ввесь прожиток,
що мала“. 5 Коли ж дехто казав про храм,
що прикрашений дорогоцінним камінням та
дарами, тоді Він прорік: 6 „Наді̂йдуть ті дні, коли
з того, що́ бачите, не зоста́неться й каменя на
камені, який не зруйнується“. 7 І запитали Його
та сказали: „Учителю, коли ж оце станеться? І,
яка буде ознака, коли має початися це?“ 8 Він же
промовив: „Стережіться, щоб вас хто не звів. Бо
багато-хто при́йдуть в Ім'я́ Моє, кажучи: „Це Я“, і
„Час наблизився“. Та за ними не йдіть! 9 І, як про
війни та ро́зрухи почуєте ви, — не лякайтесь, бо
перш „статись належить тому́“. Але це не кінець
ще“. 10 Тоді промовляв Він до них: „Повстане
наро́д на наро́д, і царство на царство“. 11 І
будуть землетруси великі та голод, та по́мір
місцями, і страшні та великі ознаки на небі.
12 Але перед усім тим накладуть на вас руки
свої, і переслідувати будуть, і видаватимуть
вас у синагоги й в'язни́ці, і поведуть вас до
царів та правителів — через Ім'я́ Моє. 13 Але
це стане вам на свідо́цтво. 14 Отож, покладіть
у серця свої — наперед не гада́ти, що́ будете
відповідати, 15 бо дам Я вам мову та мудрість,
що не зможуть противитись чи супере́чити їй
всі противники ваші. 16 І будуть вас видавати і
батьки, і брати, і рідня, і дру́зі, а декому з вас
заподі̂ють і смерть. 17 І за Ім'я́ Моє будуть усі
вас нена́видіти. 18 Але й волосина вам із голови
не загине! 19 Терпеливістю вашою ду́ші свої ви
здобу́дете. 20 А коли ви побачите Єрусалим,
військом ото́чений, тоді знайте, що до нього
набли́зилося спусто́шення. 21 Тоді ті, хто в
Юдеї, нехай у го́ри втікають; хто ж у сере́дині
міста, нехай вийдуть; хто ж в околицях, —
хай не вертаються в нього! 22 Бо то будуть
дні помсти, щоб ви́коналося все написане. 23
Горе ж вагітним та тим, хто годує грудьми́, у
ті дні, бо буде велика нужда́ на землі та гнів
над цим лю́дом! 24 І поляжуть під гострим
мечем, і заберуть до неволі поміж усі наро́ди,
і погани топтатимуть Єрусалим, аж поки не
ски̂нчиться час тих поган. 25 І будуть ознаки
на сонці, і місяці, і зорях, і тривога людей на
землі, і збенте́ження від шуму моря та хвиль,
26 коли люди будуть мертвіти від стра́ху й
чека́ння того, що йде на ввесь світ, бо сили
небесні пору́шаться. 27 І побачать тоді „Сина
Лю́дського, що йтиме на хмарах “із си́лою й
великою славою! 28 Коли ж стане збуватися це,
то ви́простуйтесь, і підійміть свої голови, — бо
зближається ваше визво́лення!“ 29 І розповів
Він їм притчу: „Погляньте на фі̂ґове дерево, і на
всілякі дере́ва: 30 як вони вже розпу́куються,
то, бачивши це, самі знаєте, що близько вже
літо. 31 Так і ви, як побачите, що діється це,
то знайте, що Боже Царство вже близько! 32
Поправді кажу вам: Не пере́йде цей рід, аж усе
оце станеться. 33 Небо й земля проминуться, але
не минуться слова́ Мої! 34 Уважайте ж на себе,
щоб ваші серця не обтя́жувалися ненаже́рством
та п'янством, і житте́вими кло́потами, і щоб
день той на вас не прийшов несподівано, 35
немов сітка; бо він при́йде на всіх, що живуть
на пове́рхні всієї землі. 36 Тож пильнуйте, і
кожного ча́су моліться, щоб змогли ви уни́кнути

всього того, що має відбутись, та стати перед
Сином Лю́дським!“ 37 За дня ж Він у храмі
навчав, а на́ ніч виходив та перебува́в на горі,
що зветься Оли́вна. 38 А зра́нку всі люди до
Нього прихо́дили в храм, щоб послухати Його.

22 Наближа́лося ж свято Опрі̂сноків, що
Па́схою зветься. 2 А первосвященики й
книжники стали шукати, я́к би вбити Його, та
боялись наро́ду. 3 Сатана ж увійшов у Юду,
зва́ного Іскаріо́т, одно́го з Дванадцятьо́х. 4 І він
пішов, і почав умовлятися з первосвящениками
та начальниками, я́к він видасть Його. 5 Ті ж
зраділи, і погодилися дати йому срібняки̂в. 6 І він
обіцяв, і шукав відповідного ча́су, щоб їм видати
Його без наро́ду. 7 І настав день Опрі̂сноків,
коли пасху прино́сити в жертву нале́жало. 8
І послав Він Петра та Івана, говорячи: „Підіть,
і приготуйте нам пасху, щоб її спожили́ ми“.
9 А вони запитали Його: „Де́ Ти хочеш, щоб
ми приготува́ли?“ 10 А Він їм відказав: „Ось,
як бу́дете вхо́дити в місто, стріне вас чоловік,
воду несучи у глекові, — ідіть за ним аж до
дому, куди він увійде. 11 І скажіть до госпо́даря
дому: Учитель питає тебе: „Де кімна́та, в якій
споживу́ зо Своїми учнями пасху?“ 12 І він
вам покаже велику го́рницю вистелену: там
приготуйте“. 13 І вони відійшли, і знайшли, як
Він їм говорив, — і зачали́ там готува́ти пасху. 14
А коли настав час, сів до сто́лу, і апо́столи з Ним.
15 І промовив до них: „Я ду́же бажав спожи́ти
цю пасху із вами, перш ніж муки прийму́. 16 Бо
кажу́ вам, що вже споживати не буду її, поки
спо́вниться в Божому Царстві вона“. 17 Узявши
ж чашу, і вчинивши подяку, Він промовив:
„Візьміть її, і поділіть між собою. 18 Кажу́ ж
вам, що віднині не питиму Я від оцього пло́ду
виноградного, доки Боже Царство не при́йде“.
19 Узявши ж хліб і вчинивши подяку, поламав
і дав їм, проказуючи: „Це тіло Моє, що за вас
віддається. Це чиніть на спо́мин про Мене!“ 20
По вече́рі так само ж і чашу, говорячи: „Оця
чаша — Нови́й Заповіт у Моїй крові, що за вас
проливається. 21 Та однак, — за столом ось зо
Мною рука Мого зра́дника. 22 Бо Син Лю́дський
іде, як призна́чено; але горе тому чоловікові,
хто Його видає!“ 23 А вони почали́ між собою
питати, котри́й з них мав би це вчинити? 24
І сталось між ними й змагання, котрий з них
уважатися має за більшого. 25 Він же промовив
до них: „Царі народів панують над ними, а ті, що
ними володіють, доброчи́нцями звуться. 26 Але
не так ви: хто найбільший між вами, нехай буде,
як менший, а начальник — як слуга, 27 Бо хто
більший: чи той, хто сидить при столі, чи хто
прислуго́вує? Чи не той, хто сидить при столі? А
Я серед вас, як слуга. 28 Ви ж оті, що перетривали
зо Мною в споку́сах Моїх, 29 і Я вам запові̂тую
Царство, як Отець Мій Мені заповів, 30 щоб ви
в Царстві Моїм споживали й пили за столом
Моїм, і щоб ви на престолах засіли судити
дванадцять племе́н Ізраїлевих“. 31 І промовив
Господь: „Си́моне, Си́моне, — ось сатана жадав
вас, щоб вас пересі̂яти, мов ту пшеницю. 32 Я ж
молився за тебе, щоб не зме́ншилась віра твоя;
ти ж колись, як наве́рнешся, зміцни браттю
свою!“ 33 А той відказав Йому: „Господи, я з
Тобою готовий іти до в'язниці й на смерть!“ 34
Він же прорік: „Говорю́ тобі, Петре, — півень
не заспіває сьогодні, як ти тричі зречешся, що
не знаєш Мене“... 35 І Він їм сказав: „Як Я вас
посилав без кали́тки, і без торби, і без санда́ль,
— чи вам бракувало чого?“Вони ж відказали:
„Нічо́го“. 36 „А тепер — каже їм — хто має
калитку, нехай ві̂зьме, теж і торбу; хто ж не
має, нехай продасть одіж свою та й купить
меча. 37 Говорю бо Я вам, що ви́конатися на
Мені має й це ось написане: „До злочинців Його
зарахо́вано“. Бо те, що про Мене, вико́нується“.
38 І сказали вони: „Господи, ось тут два мечі“. А
Він їм відказав: „До́сить!“ 39 І Він вийшов, і пішов
за звича́єм на го́ру Оливну. А за Ним пішли
учні Його. 40 А прийшовши на місце, сказав їм:
„Моліться, щоб не впасти в спокусу“. 41 А Він
Сам, відійшовши від них, як докинути ка́менем,
на коліна припав та й молився, 42 благаючи:
„Отче, як волієш, — пронеси́ мимо Мене цю
чашу! Та проте — не Моя, а Твоя нехай станеться
воля!“ 43 І Ангол із неба з'явився до Нього, — і
додавав Йому сили. 44 А як був у смерте́льній
тривозі, ще пильніш Він молився. І піт Його став,
немов каплі крови, що спливали на землю. 45 І,
підвівшись з молитви, Він до учнів прийшов, і
знайшов їх, що спали з журби́. 46 І промовив до
них: „Чого́ ви спите? Уставайте й моліться, щоб
не впасти в спокусу! 47 І, коли Він іще говорив,
ось наро́д з'явився, і один із Дванадцятьо́х, що
Юдою зветься, ішов перед ними. І він підійшов
до Ісуса, щоб поцілувати Його. [Бо він знака їм
дав був: кого я поцілую, то Він!“]. 48 Ісус же
промовив до нього: „Чи оце поціл́унком ти, Юдо,
видаєш Сина Лю́дського?“ 49 А ті, що були́ з Ним,
як побачили, що́ має статись, сказали Йому:
„Господи, — чи мече́м нам не вдарити?“ 50 І,
один із них рубону́в раба первосвященикового,
— та й відтяв праве вухо йому́. 51 Та Ісус
відізвався й сказав: „Лишіть, — уже до́сить!“І,
доторкнувшись до вуха його, у здоро́вив його. 52
А до первосвящеників і вла́ди сторожі храму та
старших, що прийшли проти Нього, промовив
Ісус: „Немов на розбійника вийшли з меча́ми та

ки́ями. 53 Як щоденно Я з вами у храмі бував,
не підне́сли на Мене ви рук. Та це ваша година
тепер, і влада те́мряви“. 54 А схопи́вши Його,
повели́ й привели́ у дім первосвященика. Петро
ж зда́лека йшов слідкома́. 55 Як розклали ж
огонь серед дво́ру, і вкупі сиділи, сидів і Петро
поміж ними. 56 А служни́ця одна його вгледіла,
як сидів коло світла, і, придивившись до нього,
сказала: „І цей був із Ним!“ 57 І відрікся від
Нього він, тве́рдячи: „Не знаю я, жінко, Його!“
58 Незаба́ром же другий побачив його та й
сказав: „І ти від отих“. А Петро відказав: „Ні,
чоловіче!“ 59 І як ча́су минуло з годину, хтось
інший твердив і казав: „Поправді, — і цей був із
Ним, бо він галіле́янин“. 60 А Петро відказав:
„Чоловіче, — не відаю, про що́ ти говориш“... І
зараз, як іще говорив він, півень заспівав. 61
І Господь обернувся й подививсь на Петра. А
Петро згадав слово Господнє, як сказав Він йому:
„Перше, ніж заспіває півень, — відречешся ти
тричі від Мене“. 62 І, вийшовши звідти, він
гірко заплакав! 63 А люди, які ув'язни́ли Ісуса,
знуща́лися з Нього та били. 64 І, закривши
Його, вони били Його по обличчі, і питали
Його, приговорюючи: „Пророкуй, хто́ то вдарив
Тебе?“ 65 І багато інших богознева́г говорили на
Нього вони... 66 А коли настав день, то зібралися
старші наро́ду, первосвященики й книжники, і
повели́ Його в синедріо́н свій, 67 і казали: „Коли
Ти Христос, скажи нам“. А Він їм відповів: „Коли
Я вам скажу́, — не повірите ви. 68 А коли й
поспитаю вас Я, — не дасте Мені відповіді. 69
Незаба́ром Син Лю́дський сидітиме по прави́ці
сили Божої!“ 70 Тоді всі запитали: „То Ти Божий
Син?“А Він їм відповів: „Самі кажете ви, що
то Я“. 71 А вони відказали: „На́що потрібні ще
свідки для нас? Бо ми чули самі з Його уст!“

23 І зняли́ся всі їхні збори, і повели до Пилата
Його. 2 І зачали оскаржа́ти Його й говорити:
„Ми ствердили́, що Цей ворохо́бить народ
наш, і забороняє податок давати кесареві, та
й говорить, що Він, — Христос Цар“. 3 І Пила́т
запитав Його, кажучи: „Чи Ти Цар Юдейський?“А
Він відказав йому в відповідь: „Сам ти кажеш“...
4 І Пилат сказав первосвященикам та до народу:
„Я не знахо́джу жо́дної провини в Цій Люди́ні“. 5
А вони намагались, говорячи: „Він бунтує наро́д,
навчаючи в усій Юдеї, від Галілеї почавши аж
посі“. 6 А Пилат, вчувши про Галілею, спитав:
„Хіба Він галіле́янин?“ 7 І, дізнавшись, що Він
із влади Ірода, відіслав Його Іродові, бо той в
Єрусалимі також перебува́в тими днями. 8 Коли
ж Ірод побачив Ісуса, то дуже зрадів, бо він від
давнього ча́су бажав Його бачити, — багато за
Нього чував, і сподівався побачити чудо яке,
що буває від Нього. 9 І багато питався Його,
та нічого не відповідав Він йому. 10 І стояли
тут первосвященики й книжники, та завзя́то
Його оскаржували. 11 Тоді Ірод із військом своїм
ізневажив Його й насміявся, зодягнувши Його
в яснобі́лу одіж, і відіслав до Пилата Його. 12
І того дня стали Ірод із Пилатом за при́ятелів
між собою, бо давніш ворожне́ча між ними
була́. 13 А Пилат скликав первосвящеників, і
старшин, і наро́д, 14 і промовив до них: „Привели́
ви мені Чоловіка Цього́, як того́, що бунтує
наро́д. А ось я перед вами розвідав, — і не
знахо́джу в Люди́ні Оцій ані однієї провини
такої, про що ви оскаржуєте. 15 Також Ірод,
бо він відіслав Його нам. І ось нічого, що на
смерть заслуго́вувало б, Він не вчинив. 16 Отже
я покараю Його й відпущу́“. 17 Бо пови́нен був
їм відпустити одно́го на свято. 18 А наро́д став
кричати й казати: Візьми Цього́, — відпусти
ж нам Вара́вву!“ 19 А той за повста́ння одне,
яке сталося в місті, і за вбивство посаджений
був до в'язни́ці. 20 І зно́ву сказав їм Пилат,
хотячи́ відпустити Ісуса. 21 Та кричали вони й
говорили: „Розіпни, розіпни Його!“ 22 Він же
втретє промовив до них: „Яке ж зло вчинив Він?
Я нічого, що на смерть заслуго́вувало б, на Нім
не знайшов. Отже я покараю Його й відпущу́“.
23 А вони сильним криком свого домага́лися,
та вимагали розп'я́сти Його. І взяв го́ру крик
їхній та первосвящеників. 24 І Пилат присудив,
щоб було́, як просили вони: 25 відпустив їм
Вара́вву, поса́дженого за повста́ння та вбивство
в в'язницю, за якого просили вони, а Ісуса
віддав їхній волі... 26 І як Його повели́, то
схопи́ли якогось Си́мона із Кіріне́ї, що з поля
вертався, і поклали на нього хреста, щоб він
ніс за Ісусом! 27 А за Ним ішов на́товп великий
людей і жінок, які плакали та голосили за
Ним. 28 А Ісус обернувся до них та й промовив:
„Дочки єрусалимські, не ридайте за Мною,
— за собою ридайте й за ді́тьми своїми! 29
Бо ось дні настають, коли скажуть: „Блаженні
неплідні, та утро́би, які не родили, і груди, що
не годували“. 30 Тоді стануть казати гора́м:
„Поспадайте на нас“, а узгі́р'ям: „Покрийте
нас!“ 31 Бо коли таке роблять зеленому дереву,
то що́ буде сухому?“ 32 І вели́ з Ним також
двох злочинників інших, щоб убити. 33 А коли
прибули́ на те місце, що звуть „Черепо́вище“,
розп'яли́ тут Його та злочинників, — одно́го
право́руч, а одного лево́руч. 34 Ісус же промовив:
„Отче, відпусти їм, — бо не знають, що чинять
вони!“А як Його одіж ділили, то кидали же́реба.
35 А люди стояли й дивились... Насміхалися з

ними й старши́ни, говорячи: „Він інших спасав,
— нехай Сам Себе ви́зволить, коли Він Христос,
Божий Обра́нець!“ 36 І вояки́ глузували з Нього:
приступаючи, о́цет Йому подавали, 37 і казали:
„Коли Цар Ти Юдейський, — спаси Себе Сам!“
38 Був же й напис над Ним письмом грецьким,
латинським і гебрейським написаний: „Це — Цар
Юдейський“. 39 А один із розп'я́тих злочинників
став зневажати Його й говорити: „Чи Ти не
Христос? То спаси Себе й нас!“ 40 Обізвався
ж той другий, і докоряв йому, кажучи: „Чи
не боїшся ти Бога, коли й сам на те саме
засуджений? 41 Але ми справедливо засу́джені,
і належну заплату за вчинки свої беремо́, —
Цей же жодного зла не вчинив“. 42 І сказав до
Ісуса: „Спогада́й мене, Господи, коли при́йдеш
у Царство Своє!“ 43 І промовив до нього Ісус:
„Попра́вді кажу́ тобі: ти бу́деш зо Мною сьогодні
в раю́!“ 44 Наближалася шоста година, — і
те́мрява стала по ці́лій землі аж до години
дев'ятої. 45 І сонце затьми́лось, і в храмі завіса
роздерлась надво́є. 46 І, скрикнувши голосом
гучним, промовив Ісус: „Отче, у руки Твої віддаю
Свого духа!“І це прорікши, Він духа віддав. 47
Коли ж сотник побачив, що́ сталось, він Бога
просла́вив, говорячи: „Дійсно праведний був
Чоловік Цей!“ 48 І ввесь на́товп, який зійшовсь
на видо́вище це, як побачив, що́ сталось, —
бив у гру́ди себе та вертався. 49 Усі ж знайо́мі
Його й ті жінки́, що прийшли були з Ним із
Галілеї, здалека стояли й дивились на це. 50 І
ось муж, на ім'я́ йому Йо́сип, що був радником
синедріону, люди́на шановна і праведна, — 51 не
пристав він до ради та чину їх, — із Ариматéї,
юдейського міста, що й сам сподівався Божого
Царства, — 52 цей прийшов до Пилата, і тіла
Ісусового став просити. 53 І Йо́сип, знявши
Його, обгорнув у полотно, і покла́в Його в гро́бі,
що в скелі був ви́січений, і що в ньому ніко́ли
ніхто не лежав. 54 День той був Приготува́ння, і
наставала субота. 55 А жінки́, що прийшли були з
Ним із Галілеї, ішли слідо́м, і вони бачили гро́ба,
і як покладене тіло Його. 56 Повернувшись,
вони наготува́ли па́хощів і мира, а в суботу, за
заповіддю, спочивали.

24 А дня першого в тижні прийшли вони рано
вранці до гро́бу, несучи́ нагото́вані па́хощі,
2 та й застали, що камінь від гро́бу відва́лений
був. 3 А ввійшовши, вони не знайшли тіла
Господа Ісуса. 4 І сталось, як безрадні були
вони в цім, ось два мужі́ в одежах блискучих
з'явились при них. 5 А коли налякались вони й
посхиляли обличчя додолу, ті сказали до них:
„Чого ви шукаєте Живого між мертвими? 6 Нема
Його тут, бо воскрес! Пригадайте собі, як Він вам
говорив, коли ще перебува́в в Галілеї. 7 Він казав:
„Сину Лю́дському треба бути ви́даному до рук
грішних людей, і розп'я́тому бути, і воскре́снути
третього дня“. 8 І згадали вони ті слова́ Його! 9
А вернувшись від гро́бу, про все те сповістили
Одинадцятьох та всіх інших. 10 То були́: Марія
Магдали́на, і Іванна, і Марія, мати Яковова, і
інші з ними, — і вони розповіли апо́столам це.
11 Та слова́ їхні здалися їм вигадкою, — і не
повірено їм. 12 Петро ж устав та до гро́бу побіг,
і, нахилившися, бачить — лежать самі тільки
покривала. І вернувсь він до себе, і дивувався,
що́ сталось. 13 І ото, двоє з них того ж дня йшли
в село, на ім'я́ Еммау́с, що від Єрусалиму лежало
на стадій із шістдеся́т. 14 І розмовляли вони
між собою про все те, що́ сталося. 15 І ото, як
вони розмовляли, і розпитували один о́дного,
підійшов Сам Ісус, — і пішов разом із ними. 16
Очі ж їхні були стри́мані, щоб Його не пізнали.
17 І спитався Він їх: „Що́ за речі такі, що про них
між собою в дорозі міркуєте, і чого ви сумні́?“
18 І озвався один, йому йме́ння Клео́па, та й
промовив до Нього: „Ти хіба тут у Єрусалимі
єдиний захожий, що не знає, що́ сталося в нім
цими днями?“ 19 І спитався Він їх: „Що таке?“А
вони розпові́ли Йому: „Про Ісуса Назаряни́на,
що Пророк був, могутній у ділі й у слові перед
Богом і всім наро́дом. 20 Як первосвященики й
наша старши́на Його віддали́ на суд смертний,
— і Його розп'яли́. 21 А ми сподівались були́, що
Це Той, що має Ізраїля ви́зволити. І до того, оце
третій день вже сьогодні, як усе оте сталося. 22 А
дехто з наших жінок, що рано були́ коло гро́бу,
нас здивували: 23 вони тіла Його не знайшли, та
й вернулися й оповідали, що бачили й з'я́влення
анголі́в, які кажуть, що живий Він. 24 І пішли
дехто з наших до гро́бу, і знайшли так, як казали
й жінки́; та Його не побачили“. 25 Тоді Він сказав
їм: „О, безумні й запеклого серця, щоб повірити
всьому, про що́ сповіщали Пророки! 26 Чи ж
Христові не це перете́рпіти треба було, і ввійти
в Свою славу?“ 27 І Він почав від Мойсея, і від
Пророків усіх, і виясня́в їм зо всього Писа́ння,
що́ про Нього було́. 28 І набли́зились вони до
села, куди йшли. А Він удавав, ніби хоче йти
далі. 29 А вони не пускали Його й намовляли:
„Зостанься з нами, бо вже вечорі́є, і кінча́ється
день“. І Він увійшов, щоб із ними побути. 30 І
ото, коли сів Він із ними до столу, то взяв хліб,
поблагословив, і, ламаючи, їм подавав. 31 Тоді
очі відкрилися їм, — і пізнали Його́. Але Він
став для них невиди́мий... 32 І говорили вони
один о́дному: „Чи не пала́ло нам серце обом,
коли промовляв Він до нас по дорозі, і коли
виясняв нам Писа́ння?“ 33 І зараз устали вони,

і повернулись до Єрусалиму, і знайшли там у
зборі Одинадцятьо́х, і і тих, що з ними були́,
34 які розповідали, що Госпо́дь дійсно воскрес,
і з'явився був Си́монові. 35 А вони розпо́віли,
що́ сталось було на дорозі, і як пізнали Його в
лама́нні хліба. 36 І, як вони говорили оце, Сам
Ісус став між ними, і промовив до них: „Мир
вам!“ 37 А вони налякалися та перестра́шились,
і ду́мали, що бачать духа. 38 Він же промовив до
них: „Чого́ ви стриво́жились? І пощо́ ті думки до
серде́ць ваших входять? 39 Погляньте на руки
Мої та на ноги Мої, — це ж Я Сам! Доторкніться
до Мене й дізнайтесь, — бо не має дух тіла й
косте́й, а Я, бачите, маю“. 40 І, промовивши
це, показав Він їм руки та но́ги. 41 І, як ще не
йняли вони віри з радощів та дивувались, Він
сказав їм: „Чи не маєте тут чогось їсти?“ 42
Вони ж подали́ Йому ку́сника риби печеної та
стільника́ медово́го. 43 І, взявши, Він їв перед
ними. 44 І промовив до них: „Це слова́, що
казав Я до вас, коли був іще з вами: Потрібно,
щоб ви́коналось усе, що про Мене в Зако́ні
Мойсеєвім, та в Пророків, і в Псáлмах написане“.
45 Тоді розум розкрив їм, щоб вони розуміли
Писáння. 46 І сказав Він до них: „Так написано
є, і так потрібно було́ постраждати Христові, і
воскре́снути з мертвих дня третього, 47 і щоб
у Йме́ння Його проповідувалось покая́ння, і
про́щення гріхів між наро́дів усіх, від Єрусалиму
почавши. 48 А ви свідки того́. 49 І ось Я посилаю
на вас обі́тницю Мого Отця; а ви позоста́ньтеся в
місті, аж поки зодя́гнетесь силою з висоти“. 50
І Він вивів за місто їх аж до Віфа́нії; і, знявши
руки Свої, поблагословив їх. 51 І сталось, як Він
благословляв їх, то зачав відступа́ти від них, і
на небо возно́ситись. 52 А вони поклонились
Йому, і повернулись до Єрусалиму з великою
радістю. 53 І постійно вони перебува́ли в храмі,
переславля́ючи й хва́лячи Бога. Амінь.

Від Івана

1 На початку було Слово, а Слово в Бога було́, і
Бог було Слово. **2** Воно в Бога було на поча́тку.
3 Усе через Нього повста́ло, і ніщо, що повста́ло,
не повстало без Нього́. **4** І життя було в Нім, а
життя було Світлом людей. **5** А Світло у те́мряві
світить, і те́мрява не обгорну́ла його. **6** Був
один чоловік, що від Бога був по́сланий, — йому
йме́ння Іван. **7** Він прийшов на свідо́цтво, щоб
засві́дчити про Світло, щоб повірили всі через
нього. **8** Він тим Світлом не був, але свідчити
мав він про Світло. **9** Світлом правдивим був
Той, Хто просвічує кожну люди́ну, що прихо́дить
на світ. **10** Воно в світі було, і світ через Нього
повстав, але світ не пізнав Його. **11** До свого
Воно прибуло́, — та свої відцура́лись Його. **12** А
всім, що Його прийняли́, їм вла́ду дало́ дітьми́
Божими стати, тим, що вірять у Йме́ння Його,
13 що не з крови, ані з пожадли́вости тіла, ані з
пожадливости мужа, але народились від Бога.
14 І Слово сталося тілом, і перебува́ло між нами,
повне благодаті та правди, і ми бачили славу
Його, славу як Однаро́дженого від Отця. **15**
Іван свідчить про Нього, і кликав, говорячи:
„Це був Той, що про Нього казав я: Той, Хто
прийде за мною, існував передо мною, бо був
перше, ніж я“. **16** А з Його повноти́ ми оде́ржали
всі, — а то благода́ть на благода́ть. **17** Зако́н
бо через Мойсея був да́ний, а благода́ть та
правда з'явилися через Ісуса Христа. **18** Ніхто
Бога ніко́ли не бачив, — Однаро́джений Син,
що в лоні Отця, Той Сам виявив був. **19** А це
ось свідо́цтво Іванове, як юдеї послали були з
Єрусалиму священиків та Левитів, щоб спитали
його: „Хто́ ти такий?“ **20** І він визнав, і не зрікся,
а визнав: „Я — не Христос“. **21** І запитали його:
„А хто ж? Чи Ілля́?“І відказує: „Ні!“„Чи пророк?“І
дав відповідь: „Ні!“ **22** Сказали ж йому: „Хто́ ж
ти такий, щоб дати відповідь тим, хто послав
нас? Що́ ти кажеш про себе самого?“ **23** Відказав:
„Я голос того, хто кличе: В пустині рівняйте
дорогу Господню“, як Іся́я пророк заповів“. **24**
Посланці ж із фарисеїв були́. **25** І вони запитали
його та сказали йому́: „Для чого ж ти христиш,
коли ти не Христос, ні Ілля, ні пророк?“ **26**
Відповів їм Іван, промовляючи: „Я водою хрищу́,
а між вами стоїть, що Його ви не знаєте. **27** Він
Той, Хто за мною йде, Хто до мене був, Кому
розв'яза́ти ремінця́ від узуття́ Його я негідний“.
28 Це в Віфа́нії ді́ялося, на тім боці Йорда́ну,
де христив був Іван. **29** Наступного дня Іван
бачить Ісуса, що до нього йде, та й каже: „Оце
А́гнець Божий, що на Се́бе гріх світу бере! **30** Це
Той, що про Нього казав я: За мною йде Муж,
що передо мною Він був, бо був перше, ніж
я. **31** І не знав я Його́; та для того прийшов я,
христивши водою, щоб Ізраїлеві Він з'явився“.
32 І свідчив Іван, промовляючи: „Бачив я Духа,
що сходив, як голуб, із неба, та зоставався на
Ньому. **33** І не знав я Його, але Той, Хто христити
водою послав мене, мені оповів: „Над Ким Духа
побачиш, що сходить і зостається на Ньому, —
це Той, Хто христитиме Духом Святим“. **34** І
я бачив, і засві́дчив, що Він — Божий Син!“ **35**
Наступного дня стояв зно́ву Іван та двоє з учнів
його. **36** І, поглянувши на Ісуса, що проходив,
він сказав: „Ото А́гнець Божий!“ **37** І почули два
у́чні, як він говорив, та й пішли за Ісусом. **38**
А Ісус обернувся й побачив, що вони йшли за
Ним, та й каже до них: „Чого́ ви шукаєте?“А
вони відказали Йому: „Раввї — перекладене це
визначає: „Учителю“, — де Ти живеш?“ **39** Він
говорить до них: „Ходіть і побачте!“Ті пішли
та й побачили, де́ Він жив, і в Нього той день
перебули́. Було ж коло години десятої. **40** А
один із тих двох, що чули від Івана та йшли
вслід за Ним, був Андрій, брат Си́мона Петра.
41 Він знайшов перше Си́мона, брата свого,
та й говорить до нього: „Знайшли ми Месі́ю,
що визначає: Христос“. **42** І привів він його
до Ісуса. На нього ж спогля́нувши, промовив
Ісус: „Ти — Си́мон, син Йо́нин; будеш званий
ти Ки́фа, що визначає: камінь“. **43** Наступного
дня захотів Він піти в Галілею. І знайшов Він
Пилипа та й каже йому: „Іди за Мною!“ **44**
А Пилип із Віфсаїди похо́див, із міста Андрія
й Петра. **45** Пилип Натана́їла знахо́дить та й
каже йому: „Ми знайшли Того, що про Нього
писав був Мойсей у Зако́ні й Пророки, — Ісуса,
сина Йо́сипового, із Назаре́ту“. **46** І сказав йому
Натана́їл: „Та хіба ж може бути з Назаре́ту що
добре?“Пилип йому каже: „Прийди та побач“.
47 Ісус, угледівши Натанаїла, що до Нього Йде,
говорить про нього: „Ото справді ізра́їльтянин,
що немає в нім пі́дступу!“ **48** Говорить Йому
Натанаїл: „Звідки знаєш мене?“Ісус відповів і
до нього сказав: „Я бачив тебе ще давніш, ніж
Пилип тебе кликав, як під фіґовим деревом
був ти“. **49** Відповів Йому Натанаїл: „Учителю,
Ти — Син Божий, Ти — Цар Ізраїлі́в!“ **50** Ісус
відповів і до нього сказав: „Через те віриш ти,
що сказав Я тобі, що під фіґовим деревом бачив
тебе? Більш від цього побачиш!“ **51** І Він каже
йому: „Поправді, поправді кажу́ вам: Відтепе́р ви
побачите небо відкрите та анголів Божих, що на
Лю́дського Сина підіймаються та спускаються“.

2 А третього дня весі́лля справляли в Кані́
Галілейській, і була там Ісусова мати. **2** На
весілля запрошений був теж Ісус та учні Його. **3**

Як забракло ж вина, то мати Ісусова каже до
Нього: „Не мають вина!“ 4 Ісус же відказує їй:
„Що тобі, жо́но, до Мене? Не прийшла ще година
Моя!“ 5 А мати Його до слуг каже: „Зробіть усе
те, що́ Він вам скаже!“ 6 Було тут шість камінних
посу́дин на воду, що стояли для очи́щення
юдейського, що відер по дві чи по три вміщали.
7 Ісус каже до слуг: „Напо́вніть водою посу́дини“.
І їх поналива́ли вще́рть. 8 І Він каже до них:
„Тепер зачерпні́ть, і занесіть до весільного
ста́рости“. І занесли. 9 Як весільний же ста́роста
скуштува́в воду, що сталась вином, а він не
знав, звідки воно, — знали ж слу́ги, що води
наливали, — то староста кличе тоді молодо́го 10
та й каже йому: „Кожна люди́на подає перше
добре вино, а як понапива́ються, тоді гірше;
а ти добре вино аж на досі зберіг“. 11 Такий
поча́ток чудам зробив Ісус у Кані́ Галілейській,
— і виявив славу Свою. І ввірували в Нього учні
Його. 12 Після цього відправивсь Він Сам, і мати
Його, і брати Його, і Його учні до Капернау́му, і
там перебули небагато днів. 13 А зближалася
Пасха юдейська, і до Єрусалиму подався Ісус. 14 І
знайшов Він, що продавали у храмі волів, і овець,
і голубів, та сиділи міня́льники. 15 І, зробивши
бича́ з мотузкі́в, Він вигнав із храму всіх, —
вівці й воли, а міня́льникам гроші розси́пав, і
поперевертáв їм столи́. 16 І сказав продавця́м
голубів: „Заберіть оце звідси, і не робіть із дому
Отця Мого дому торго́вого! 17 Тоді учні Його
згадали, що написано: „Ревність до дому Твого
з'їдає Мене!“ 18 І обізва́лись юдеї й сказали
Йому: „Яке нам знаме́но покажеш, що Ти можеш
робити таке?“ 19 Ісус відповів і промовив до
них: „Зруйнуйте цей храм, — і за три дні Я
поставлю його!“ 20 Відказали ж юдеї: „Сорок
шість літ будувався цей храм, а Ти за три́ дні
поставиш його?“ 21 А Він говорив про храм тіла
Свого. 22 Коли ж Він із мертвих воскрес, то учні
Його згадали, що Він говорив це, і ввірували в
Писа́ння та в слово, що сказав був Ісус. 23 А як
в Єрусалимі Він був у свято Пасхи, то багато-
хто ввірували в Його Йме́ння, побачивши чуда
Його, що чинив. 24 Але Сам Ісус їм не звіря́вся,
бо Сам знав усіх, 25 і потреби не мав, щоб хто
свідчив Йому про люди́ну, — бо знав Сам, що в
люди́ні було.

3 Був один чоловік із фарисеїв Никоди́м на
ім'я́, начальник юдейський. 2 Він до Нього
прийшов уночі, та й промовив Йому: „Учителю,
знаємо ми, що прийшов Ти від Бога, як Учитель,
— бо не може ніхто таких чуд учинити, які
чиниш Ти, коли Бог із ним не буде“. 3 Ісус
відповів і до нього сказав: „Поправді, поправді
кажу́ Я тобі: Коли хто не наро́диться згори́, то
не може побачити Божого Царства“. 4 Никоди́м
Йому каже: „Як може люди́на родитися, бувши
старою? Хіба може вона ввійти до утро́би своїй
матері зно́ву й родитись?“ 5 Ісус відповів:
„Поправді, поправді кажу́ Я тобі: Коли хто не
ро́диться з води й Духа, той не може ввійти
в Царство Боже. 6 Що вродилося з тіла — є
тіло, що ж уродилося з Духа — є Дух. 7 Не
дивуйся тому́, що сказав Я тобі: Вам необхі́дно
родитись згори́. 8 Вітер віє, де хоче, і його голос
ти чуєш, та не відаєш, звідкіля́ він приходить, і
куди він іде. Так буває і з кожним, хто від Духа
наро́джений“. 9 Відповів Никоди́м і до Нього
сказав: „Як це статися може?“ 10 Ісус відповів і
до нього сказав: „Ти — учитель ізра́їльський, —
то чи ж цього не знаєш? 11 Поправді, поправді
кажу́ Я тобі: Ми говоримо те, що ми знаємо, а
свідчимо про те, що́ ми бачили, але свідчення
нашого ви не приймаєте. 12 Коли Я говорив вам
про зе́мне, та не вірите ви, то я́к же повірите
ви, коли Я говоритиму вам про небесне? 13
І не схо́див на небо ніхто, тільки Той, Хто з
неба зійшов, — Людський Син, що на небі. 14
І, як Мойсей підні́с змі́я в пустині, так мусить
піднесений бути й Син Лю́дський, 15 щоб кожен,
хто вірує в Нього, мав вічне життя. (aiōnios g166)
16 Так бо Бог полюбив світ, що дав Сина Свого
Одноро́дженого, щоб кожен, хто вірує в Нього,
не згинув, але мав життя вічне. (aiōnios g166) 17
Бо Бог не послав Свого Сина на світ, щоб Він
світ засуди́в, але щоб через Нього світ спасся. 18
Хто вірує в Нього, не буде засу́джений; хто ж
не вірує, — той вже засуджений, що не повірив
в Ім'я́ Одноро́дженого Сина Божого. 19 Суд
же такий, що світло на світ прибуло́, люди ж
те́мряву більш полюбили, як світло, — лихі бо
були́ їхні вчинки! 20 Бо кожен, хто робить лихе,
нена́видить світло, і не приходить до світла,
щоб не зганено вчинків його. 21 А хто робить
за правдою, той до світла йде, щоб діла його
виявились, бо зроблені в Бозі вони“. 22 По цьому
прийшов Ісус та учні Його до країни Юдейської,
і з ними Він там проживав та христив. 23 А
Іван теж христив в Ено́ні побли́зу Сали́му, бо
було там багато води; і прихо́дили люди й
христились, 24 бо Іван до в'язниці не був ще
поса́джений. 25 І зчинилось змага́ння Іванових
учнів з юдеями — про очи́щення. 26 І прийшли
до Івана вони та й сказали йому: „Учителю, Той,
Хто був із тобою по то́й бік Йорда́ну, про Якого
ти свідчив, — ото христить і Він, і до Нього всі
йдуть“. 27 Іван відповів і сказав: „Люди́на нічого
приймати не може, як їй з неба не дасться. 28 Ви
самі мені свідчите, що я говорив: я — не Христос,
але по́сланий я перед Ним. 29 Хто має заручену,

той молодий. А дружко́ молодого, що стоїть і
його слухає, дуже тішиться з голосу молодого.
Така радість моя оце здійснилась! 30 Він має
рости, я ж — малі́ти. 31 Хто зве́рху приходить,
— Той над усіма́. Хто походить із землі, то той
зе́мний, і говорить по-зе́мному. Хто приходить
із неба, Той над усіма́, 32 і що бачив і чув, те Він
свідчить, — та свідо́цтва Його не приймає ніхто.
33 Хто ж прийняв свідо́цтво Його, той ствердив
тим, що Бог правдивий. 34 Бо Кого Бог послав,
Той Божі слова́ промовляє, — бо Духа дає Бог
без міри. 35 Отець любить Сина, і дав усе в Його
руку. 36 Хто вірує в Сина, той має вічне життя; а
хто в Сина не вірує, той життя не побачить — а
гнів Божий на нім перебува́є". (aiōnios g166)

4 Як Господь же довідався, що почули фарисеї,
що Ісус учнів більше збирає та христить, як
Іван, 2 хоч Ісус не христив Сам, а учні Його, 3
Він покинув Юде́ю та зно́ву пішов у Галіле́ю.
4 І потрібно було́ Самарі́ю Йому перехо́дити.
5 Отож, прибуває Він до самарі́йського міста,
що зветься Сіха́р, недалеко від поля, яке Яків
був дав своєму синові Йо́сипові. 6 Там же була
Яковова криниця. І Ісус, дорогою змо́рений,
сів отак край криниці. Було коло години десь
шостої. 7 Надхо́дить ось жінка одна з Самарії
набрати води. Ісус каже до неї: „Дай напитись
Мені!" 8 Бо учні Його відійшли були в місто, щоб
купити пожи́ви. 9 Тоді каже Йому самаря́нка:
„Як же Ти, юде́янин бувши, та просиш напитись
від мене, самаря́нки?"Бо юдеї не сходяться із
самарянами. 10 Ісус відповів і промовив до неї:
„Коли б знала ти Божий дар, і Хто Той, Хто
говорить тобі: „Дай напитись Мені", — ти б у
Нього просила, і Він тобі дав би живої води". 11
Каже жінка до Нього: „І черпака́ в Тебе, Пане,
нема, а криниця глибока, — звідки ж маєш Ти
воду живу? 12 Чи Ти більший за нашого отця
Якова, що нам дав цю криницю, і він сам із
неї пив, і сини його, і худоба його?" 13 Ісус
відповів і сказав їй: „Кожен, хто воду цю п'є,
буде пра́гнути зно́ву. 14 А хто питиме воду, що
Я йому дам, пра́гнути не буде повік, бо вода, що
Я йому дам, стане в нім джерелом тієї води, що
тече в життя вічне". (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Каже
жінка до Нього: „Дай мені, Пане, цієї води, щоб
я пити не хотіла, і сюди не прихо́дила брати".
16 Говорить до неї Ісус: „Іди, поклич чоловіка
свого та й вертайся сюди". 17 Жінка відповіла
та й сказала: „Чоловіка не маю". Відказав їй
Ісус: „Ти добре сказала: Чоловіка не маю. 18
Бо п'ятьох чоловіків ти мала, а той, кого маєш
тепер, — не муж він тобі. Це ти правду сказала".
19 Каже жінка до Нього: „Бачу, Пане, що Пророк
Ти. 20 Отці наші вклоня́лися Богу на цій ось
горі, а ви тве́рдите, що в Єрусалимі те місце,
де потрібно вклонятись". 21 Ісус промовляє до
неї: „Повір, жінко, Мені, що надхо́дить година,
коли ні на горі цій, ані в Єрусалимі вклоня́тись
Отцеві не бу́дете ви. 22 Ви вклоняєтесь тому,
чого ви не знаєте, ми вклоняємось тому, що
знаємо, бо спасіння — від юдеїв. 23 Але наступає
година, і тепер вона є, коли богомі́льці правдиві
вклонятися бу́дуть Отцеві в дусі та в правді,
бо Отець Собі прагне таких богомі́льців. 24 Бог
є Дух, і ті, що Йому вклоняються, повинні в
дусі та в правді вклоня́тись". 25 Відказує жінка
Йому: „Я знаю, що при́йде Месі́я, що зветься
Христо́с, — як Він прийде, то все розпові́сть
нам". 26 Промовляє до неї Ісус: „Це Я, що
розмовляю з тобою". 27 І тоді надійшли Його
учні, і дивувались, що з жінкою Він розмовляв.
Проте жоден із них не спитав: „Чого хочеш?"або:
„Про що з нею гово́риш?" 28 Покинула жінка
тоді водоно́са свого, і побігла до міста, та й
людям гово́рить: 29 „Ходіть но, побачте Того
Чоловіка, що сказав мені все, що́ я вчинила.
Чи Він не Христос?" 30 І вони повихо́дили з
міста, і до Нього прийшли. 31 Тим ча́сом же учні
просили Його та й казали: „Учителю, їж!" 32
А Він їм відказав: „Я маю пожи́ву на ї́дження,
якої не знаєте ви". 33 Питали тоді один о́дного
учні: „Хіба хто приніс Йому їсти?" 34 Ісус каже
до них: „Пожива Моя — чинити волю Того, Хто
послав Мене, і справу Його доверши́ти. 35 Чи не
кажете ви: „Ще чотири от місяці, — і наста́нуть
жнива́?"А Я вам кажу́: Підійміть свої очі, та
гляньте на ни́ви, — як для жнив уже пополові́ли
вони! 36 А хто жне, той заплату бере, та збирає
врожай в життя вічне, щоб хто сіє й хто жне —
ра́зом раділи. (aiōnios g166) 37 Бо про це погові́рка
правдива: „Хто інший сіє, а хто інший жне". 38 Я
вас жати послав, де ви не працюва́ли: працюва́ли
інші, ви ж до їхньої праці ввійшли". 39 З того ж
міста багато-хто із самаря́н в Нього ввірували
через слово жінки, що сві́дчила: „Він сказав мені
все, що я вчинила була́!" 40 А коли самаря́ни
до Нього прийшли, то благали Його, щоб у них
позостався. І Він перебув там два дні. 41 Значно
ж більш вони ввірували через слово Його. 42
А до жінки казали вони: „Не за слово твоє ми
вже віруємо, — самі бо ми чули й пізна́ли, що
справді Спаси́тель Він світу!" 43 Як минуло ж
два дні, Він ізвідти пішов в Галілею. 44 Сам
бо сві́дчив Ісус, що не має пошани пророк у
вітчи́зні своїй. 45 А коли Він прийшов в Галілею,
Його прийняли́ галіле́яни, побачивши все, що
вчинив Він в Єрусалимі на святі, бо ходили
на свято й вони. 46 Тоді зно́ву прийшов Ісус у
Кану́ Галілейську, де перемінив був Він воду на

вино. І був там один царедво́рець, що син його
хво́рів у Капернау́мі. 47 Він, почувши, що Ісус
із Юдеї прибув в Галілею, до Нього прийшов і
благав Його, щоб пішов і сина йому вздоровив,
бо мав той умерти. 48 Ісус же промовив до
нього: „Як знаме́н тих та чуд не побачите, — не
ввірує́те!“ 49 Царедво́рець говорить до Нього:
„Піди, Господи, поки не вмерла дитина моя!“
50 Промовляє до нього Ісус: „Іди, — син твій
живе!“І повірив той слову, що до нього промовив
Ісус, — і пішов. 51 А коли ще в дорозі він був,
то раби́ його перестріли його й сповістили,
говорячи: „Син твій живе“. 52 А він їх запитав
про годину, о котрі́й стало легше йому. Вони
ж відказали до нього: „Учора о сьомій годині
гаря́чка поки́нула його“. 53 Зрозумів тоді ба́тько,
що була́ то година, о котрі́й до нього промовив
Ісус: „Син твій живе“. І ввірував сам і ввесь його
дім. 54 Це знов друге знаме́но Ісус учинив, як
вернувся до Галілеї з Юдеї.

5 Після того юдейське Свято було, і до
Єрусалиму Ісус відійшов. 2 А в Єрусалимі,
біля брами Овечої, є купальня, Віфесда́ по-
єврейському зветься, що мала п'ять ґа́нків. 3
У них лежало багато слабих, сліпих, кривих,
сухих, що чекали, щоб воду пору́шено. 4 Бо
ангол Господній часами спускавсь до купальні, і
порушував воду, і хто перший ула́зив, як воду
пору́шено, той здоровим ставав, хоч би яку
мав хворо́бу. 5 А був там один чоловік, що
тридцять і вісім ро́ків був недужим. 6 Як Ісус
його вгледів, що лежить, та, відаючи, що багато
він ча́су слабує, говорить до нього: „Хочеш бути
здоровим?“ 7 Відповів Йому хворий: „Пане, я не
маю люди́ни, щоб вона, як порушено воду, до
купа́льні всадила мене. А коли я прихо́джу, то
передо мною вже інший ула́зить“. 8 Говорить
до нього Ісус: „Уставай, візьми ложе своє — та й
ходи!“ 9 І зараз одужав оцей чоловік, і взяв ложе
своє — та й ходив. Того ж дня субота була́,
10 тому́ то сказали юдеї вздоро́вленому: „Є субота,
і не годиться тобі брати ложа свого“. 11 А він
відповів їм: „Хто мене вздоро́вив, Той до мене
сказав: Візьми ложе своє — та й ходи“. 12 А вони
запитали його: „Хто Той Чоловік, що до тебе
сказав: Візьми ложе своє — та й ходи?“ 13 Та не
знав уздоро́влений, Хто то Він, бо Ісус ухиливсь
від наро́ду, що був на тім місці. 14 Після того
Ісус стрів у храмі його, та й промовив до нього:
„Ось ви́дужав ти. Не гріши ж уже більше, щоб не
сталось тобі чого гіршого!“ 15 Чоловік же пішов
і юдеям звістив, що Той, Хто вздоро́вив його, то
Ісус. 16 І тому́ зачали́ юдеї переслідувати Ісуса,
що таке Він чинив у суботу. 17 А Ісус відповів
їм: „Отець Мій працює аж досі, — працюю і Я“.
18 І тому́ то юдеї ще більш намагалися вбити
Його, що не тільки суботу пору́шував Він, але й
Бога Отцем Своїм звав, тим ро́блячись Богові
рівним. 19 Відповів же Ісус і сказав їм: „Поправді,
поправді кажу́ вам: Син нічо́го робити не може
Сам від Себе, тільки те, що Він бачить, що ро́бить
Отець; бо що робить Він, те так само й Син
ро́бить. 20 Бо Отець любить Сина, і показує все,
що Сам робить, Йому. І покаже Йому діла більші
від цих, щоб ви дивува́лись. 21 Бо як мертвих
Отець воскрешає й ожи́влює, так і Син, кого
хоче, ожи́влює. 22 Бо Отець і не судить нікого, а
ввесь суд віддав Синові, 23 щоб усі шанували
і Сина, як шанують Отця. Хто не шанує Сина,
— не шанує Отця, що послав Його. 24 Поправді,
поправді кажу вам: Хто слухає сло́ва Мого, і
вірує в Того, Хто послав Мене, — життя вічне
той має, і на суд не прихо́дить, але перейшов
він від смерти в життя. (aiōnios g166) 25 Поправді,
поправді кажу́ вам: Наступає година, і тепер уже
є, коли голос Божого Сина почують померлі,
а ті, що почують, оживуть. 26 Бо як має Отець
життя Сам у Собі, так і Синові дав життя мати в
Самому Собі. 27 І Він дав Йому силу чинити і
суд, бо Він — Людський Син. 28 Не дивуйтесь
цьому́, бо надхо́дить година, коли всі, хто в
гроба́х, — Його голос почують, 29 і повихо́дять
ті, що чинили добро, на воскре́сення життя, а
котрі́ зло чинили, на воскре́сення Су́ду. 30 Я
нічого не мо́жу роби́ти Сам від Себе. Як Я чую,
суджу́, і Мій суд справедливий, — не шукаю
бо волі Своєї, але волі Отця, що послав Мене.
31 Коли свідчу про Себе Я Сам, то свідо́цтво
Моє неправдиве. 32 Є Інший, Хто свідчить про
Мене, і Я знаю, що правдиве свідо́цтво, яким
свідчить про Мене. 33 Ви послали були́ до Івана,
і він свідчив про правду. 34 Та Я не від людини
свідо́цтва приймаю, але це говорю́, щоб були
ви спасені. 35 Він світильником був, що горів і
світив, та ви тільки хвилю хотіли потішитись
світлом його. 36 Але Я маю свідчення більше за
Іванове, бо ті справи, що Отець Мені дав, щоб Я
виконав їх, ті справи, що Я їх чиню́, самі свідчать
про Мене, що Отець Мене послав! 37 Та й Отець,
що послав Мене, Сам засвідчив про Мене; але ви
ані голосу Його не чули нікóли, ані виду Його не
бачили. 38 Навіть сло́ва Його ви не маєте, щоб у
вас перебува́ло, бо не вірите в То́го, Кого Він
послав. 39 Дослідіть но Писа́ння, бо ви ду́маєте,
що в них маєте вічне життя, — вони ж свідчать
про Мене! (aiōnios g166) 40 Та до Мене прийти
ви не хочете, щоб мати життя. 41 Від людей
не приймаю Я слави, 42 але вас Я пізнав, що
любови до Бога в собі ви не маєте. 43 Я прийшов
у Йме́ння Свого Отця, та Мене не приймаєте

ви. Коли ж при́йде інший у йме́ння своє, того
при́ймете ви. 44 Як ви можете вірувати, коли
славу один від одно́го приймаєте, а слави тієї,
що від Бога Єдиного, не пра́гнете ви? 45 Не
думайте, що Я перед Отцем буду вас винуватити,
— є, хто вас винуватити бу́де, — Мойсей, що
на нього надї́єтесь ви! 46 Коли́ б ви Мойсеєві
вірили, то й Мені б ви повірили, бо про Мене
писав він. 47 Якщо писа́нням його ви не вірите,
то як віри поймете словам Моїм?“

6 Після того Ісус перейшов на той бік
Галілейського чи Тіверія́дського моря. 2 А за
Ним ішла бе́зліч народу, бо бачили чу́да Його, що
чинив над недужими. 3 Ісус же на го́ру зійшов, і
сидів там зо Своїми учнями. 4 Наближа́лася ж
Пасха, свято юдейське. 5 А Ісус, звівши очі Свої
та побачивши, яка бе́зліч наро́ду до Нього йде,
говорить Пилипові: „Де́ ми купимо хліба, щоб
вони поживи́лись?“ 6 Він же це говорив, його
випробо́вуючи, бо знав Сам, що́ Він має робити.
7 Пилип Йому відповідь дав: „І за двісті дина́ріїв
їм хліба не стане, щоб кожен із них бодай тро́хи
дістав“. 8 Говорить до Нього Андрій, один з учнів
Його, брат Си́мона Петра: 9 „Є тут хлопчи́на
один, що має п'ять я́чних хлібів та дві риби,
але що́ то на бе́зліч таку!“ 10 А Ісус відказав:
„Скажіть лю́дям сідати!“А була на тім місці
велика трава. І засіло чоловіка числом із п'ять
тисяч. 11 А Ісус узяв хліби́, і, подяку вчинивши,
роздав тим, хто сидів. Так само і з риб, скільки
хотіли вони. 12 І, як наїлись вони, Він говорить
до учнів Своїх: „Позбирайте куски позоста́лі,
щоб ніщо не загинуло“. 13 І зібрали вони. І
дванадцять повних кошів наклали кусків, що
лишились їдця́м із п'яти я́чних хлібів. 14 А люди,
що бачили чудо, яке Ісус учинив, гомоніли: „Це
Той справді Пророк, що повинен прибути на
світ!“ 15 Спостерігши ж Ісус, що вони мають
за́мір прийти та забрати Його, щоб настанови́ти
царем, знов на го́ру пішов Сам один. 16 А як
вечір настав, то зійшли Його учні над море.
17 І, ввійшовши до чо́вна, на другий бік моря
вони поплили́, до Капернау́му. І те́мрява вже
наступила була́, а Ісус ще до них не прихо́див.
18 Від великого ж вітру, що віяв, хвилюва́лося
море. 19 Як вони ж пропливли́ стадій із двадцять
п'ять або з тридцять, то Ісуса побачили, що
йде Він по морю, і до чо́вна зближається, — і
їх страх обгорну́в. 20 Він же каже до них: „Це
Я, — не лякайтесь!“ 21 І хотіли вони взяти до
чо́вна Його; та чо́вен зараз пристав до землі, до
якої пливли́. 22 А наступного дня той наро́д,
що на тім боці моря стояв, побачив, що там
іншого чо́вна, крім одно́го того́, що до нього
ввійшли були учні Його, не було́, і що до чо́вна
не вхо́див Ісус із Своїми учнями, але відпливли́
самі учні. 23 А тим ча́сом із Тіверія́ди припливли́
човни́ інші близько до місця того, де вони їли
хліб, як Господь учинив був подяку. 24 Отож,
як побачили люди, що Ісуса та учнів Його там
нема, то в човни́ посідали самі й прибули́ до
Капернауму, — і шукали Ісуса. 25 І, на тім боці
моря знайшовши Його, сказали Йому: „Коли
Ти прибув сюди, Учителю?“ 26 Відповів їм Ісус
і сказав: „Поправді, поправці кажу́ вам: Мене
не тому ви шукаєте, що бачили чуда, а що їли
з хлібів і наси́тились. 27 Пильнуйте не про
пожи́ву, що гине, але про поживу, що зостається
на вічне життя, яку дасть вам Син Лю́дський,
бо запечатав Його Бог Отець“. (aiōnios g166) 28
Сказали ж до Нього вони: „Що́ ми маємо почати,
щоб роби́ти діла Божі?“ 29 Ісус відповів і сказав
їм: „Оце діло Боже, — щоб у Того ви вірували,
Кого Він послав“. 30 А вони відказали Йому:
„Яке ж знаме́но Ти чиниш, щоб побачили ми й
поняли́ Тобі віри? Що Ти робиш?“ 31 Наші отцї́
їли ма́нну в пустині, як написано: „Хліб із неба
їм дав на поживу“. 32 А Ісус їм сказав: „Поправді,
поправді кажу́ вам: Не Мойсей хліб із неба вам
дав, — Мій Отець дає вам хліб правдивий із
неба. 33 Бо хліб Божий є Той, Хто сходить із
неба й дає життя світові“. 34 А вони відказали
до Нього: „Давай, Господи, хліба такого нам
за́вжди!“ 35 Ісус же сказав їм: „Я — хліб життя.
Хто до Мене прихо́дить, — не голодува́тиме він,
а хто вірує в Мене, — ніко́ли не пра́гнутиме. 36
Але Я вам сказав, що Мене хоч ви й бачили, та
не віруєте. 37 Усе при́йде до Мене, що Отець
дає Мені, а того, хто до Мене приходить, Я не
вижену геть. 38 Бо Я з неба зійшов не на те,
щоб волю чинити Свою, але волю Того, Хто
послав Мене. 39 Оце ж воля Того, Хто послав
Мене, — щоб з усього, що дав Мені Він, Я нічого
не стратив, але воскреси́в те останнього дня.
40 Оце ж воля Мого Отця, — щоб усякий, хто
Сина бачить та вірує в Нього, мав вічне життя,
— і того воскрешу́ Я останнього дня“. (aiōnios
g166) 41 Тоді стали юдеї ре́мствувати на Нього,
що сказав: „Я той хліб, що з неба зійшов“. 42 І
казали вони: „Хіба Він не Ісус, син Йо́сипів, що
ми знаємо батька та матір Його? Як же Він каже:
Я з неба зійшов?“ 43 А Ісус відповів і промовив
до них: „Не ремствуйте ви між собою! 44 Ніхто
бо не може до Мене прийти, як Отець, що послав
Мене, не притягне його, — і того воскрешу́ Я
останнього дня. 45 У Пророків написано: „І всі
бу́дуть від Бога навче́ні.“Кожен, хто від Бога
почув і навчився, приходить до Мене. 46 Це не
значить, щоб хтось Отця бачив, — тільки Той

Отця бачив, Хто походить від Бога. 47 Поправді,
поправді кажу́ Вам: Хто вірує в Мене, — життя
вічне той має. (aiōnios g166) 48 Я — хліб життя! 49
Отці ваші в пустині їли манну, — і померли. 50
То є хліб, Який сходить із неба, — щоб не вмер,
хто Його споживає. 51 Я — хліб живий, що з неба
зійшов: коли хто споживатиме хліб цей, той
повік буде жити. А хліб, що дам Я, то є тіло Моє,
яке Я за життя світу дам". (aiōn g165) 52 Тоді між
собою змагатися стали юдеї, говорячи: „Як же
Він може дати нам тіла спожити?" 53 І сказав
їм Ісус: „Поправді, поправді кажу вам: Якщо
ви споживати не будете тіла Сина Лю́дського
й пити не будете крови Його, то в собі ви не
будете мати життя. 54 Хто тіло Моє споживає
та кров Мою п'є, той має вічне життя, — і того
воскрешу́ Я останнього дня. (aiōnios g166) 55 Бо
тіло Моє — то правдиво пожива, Моя ж кров —
то правдиво пиття. 56 Хто тіло Моє споживає
та кров Мою п'є, той в Мені перебува́є, а Я в
ньому. 57 Як Живий Отець послав Мене, і живу
Я Отцем, так і той, хто Мене споживає, і він
житиме Мною. 58 То є хліб, що з неба зійшов. Не
як ваші отці їли ма́нну й померли, — хто цей
хліб споживає, той жити буде повік!" (aiōn g165)
59 Оце Він говорив, коли в Капернаумі навчав у
синагозі. 60 А багато-хто з учнів Його, як почули
оце, гомоніли: „Жорстока це мова! Хто́ слухати
може її?" 61 А Ісус, Сам у Собі знавши це, що
учні Його на те ре́мствують, промовив до них:
„Чи оце вас споку́шує? 62 А що ж, як побачите
Лю́дського Сина, що сходить туди, де перше Він
був? 63 То Дух, що ожи́влює, тіло ж не помагає
нічого. Слова́, що їх Я говорив вам, то дух і
життя. 64 Але є дехто з вас, хто не вірує". Бо Ісус
знав споча́тку, хто ті, хто не вірує, і хто видасть
Його. 65 І сказав Він: „Я тому́ й говорив вам,
що до Мене прибути не може ніхто, як не буде
йому від Отця да́не те ". 66 Із того ча́су відпали
багато-хто з учнів Його, і не ходили вже з Ним.
67 І сказав Ісус Дванадцятьо́м: „Чи не хочете
й ви́ відійти?" 68 Відповів Йому Си́мон Петро:
„До ко́го ми пі́демо, Господи? Ти маєш слова́
життя вічного. (aiōnios g166) 69 Ми ж увірували та
пізнали, що Ти — Христос, Син Бога Живого!"
70 Відповів їм Ісус: „Чи не Дванадцятьо́х Я вас
вибрав? Та один із вас дия́вол". 71 Це сказав Він
про Юду, сина Си́монового, Іскаріо́та. Бо цей мав
Його видати, хоч він був один із Дванадцятьо́х.

7 Після цього Ісус ходив по Галілеї, не хотів
бо ходи́ти по Юдеї, бо юдеї шукали наго́ди,
щоб убити Його. 2 А надхо́дило свято юдейське
— Ку́чки. 3 І сказали до Нього брати Його:
„Піди звідси, і йди до Юдеї, щоб і учні Твої
побачили вчинки Твої, що Ти робиш. 4 Тайкома́
бо не робить нічо́го ніхто, але сам прагне бути
відо́мий. Коли Ти таке чиниш, то з'яви́ Себе
світові". 5 Бо не вірували в Нього навіть брати
Його! 6 А Ісус промовляє до них: „Не настав
ще Мій час, але за́вжди готовий час ваш. 7 Вас
нена́видіти світ не може, а Мене він нена́видить,
бо Я сві́дчу про нього, що діла́ його злі. 8 Ідіть
на це свято, Я ж іще не піду́ на це свято, бо
не ви́повнився ще Мій час". 9 Це сказавши до
них, Він зоставсь у Галілеї. 10 Коли ж вийшли
на свято брати Його, тоді й Сам Він пішов,
— не відкрито, але́ ніби по́тай. 11 А юдеї за
свята шукали Його та питали: „Де Він?" 12 І
поголо́ска велика про Нього в наро́ді була. Одні
говорили: „Він добрий", а інші казали: „Ні, —
Він зводить з дороги наро́д". 13 Та відкрито
про Нього ніхто не казав, — бо боялись юдеїв.
14 У половині вже свята Ісус у храм увійшов і
навчав. 15 І дивувались юдеї й казали: „Як Він
знає Писа́ння, не вчившись?" 16 Відповів їм Ісус і
сказав: „Наука Моя — не Моя, а Того, Хто послав
Мене. 17 Коли хоче хто волю чинити Його, той
довідається про науку, чи від Бога вона, чи від
Себе Самого кажу́ Я. 18 Хто говорить від себе
самого, той власної слави шукає, а Хто слави
шукає Того, Хто послав Його, Той правдивий, —
і в Ньому неправедности нема. 19 Чи ж Зако́на
вам дав не Мойсей? Та ніхто з вас Зако́на того
не виконує. На́що хочете вбити Мене?" 20 Наро́д
відповів: „Чи Ти де́мона маєш? Хто Тебе хоче
вбити?" 21 Ісус відповів і сказав їм: „Одне ді́ло
зробив Я, — і всі ви дивуєтесь. 22 Через це
Мойсей дав обрі́зання вам, — не тому́, що воно
від Мойсея, але від отців, — та ви й у суботу
обрізуєте чоловіка. 23 Коли ж чоловік у суботу
прийма́є обрі́зання, щоб Зако́ну Мойсеєвого не
порушити, чого ж ре́мствуєте ви на Мене, що Я
всю люди́ну в суботу вздоро́вив? 24 Не судіть
за обличчям, але суд справедливий чиніть!"
25 Дехто ж з єрусали́млян казали: „Хіба́ це не
Той, що Його шукають убити? 26 Бо говорить
відкрито ось Він, — і нічого не кажуть Йому.
Чи то справді дізналися старші, що Він дійсно
Христос? 27 Та ми знаєм Цього, звідки Він. Про
Христа ж, коли при́йде, ніхто знати не бу́де,
звідки Він". 28 І скликнув у храмі Ісус, навчаючи
й кажучи: „І Мене знаєте ви, і знаєте, звідки Я. А
Я не прийшов Сам від Себе; правдивий же Той,
Хто послав Мене, що Його ви не знаєте. 29 Я
знаю Його, — Я бо від Нього, і послав Мене Він!"
30 Тож шукали вони, щоб схопи́ти Його, та ніхто
не наклав рук на Нього, — бо то ще не настала
година Його́. 31 А багато з наро́ду в Нього
ввірували та казали: „Коли при́йде Христос,
чи ж Він чу́да чинитиме більші, як чинить

Оцей?“ 32 Фарисеї прочули такі поголо́ски про
Нього в наро́ді. Тоді первосвященики та фарисеї
послали свою́ службу, щоб схопи́ти Його. 33
Ісус же сказав: „Ще недовго побу́ду Я з вами, та
й до Того піду́, Хто послав Мене. 34 Ви бу́дете
шукати Мене, — і не зна́йдете; а туди, де Я
є, ви прибути не можете“. 35 Тоді говорили
юдеї між собою: „Куди це Він хоче йти, що не
зна́йдемо Його? Чи не хоче йти до виселе́нців
між греки, та й греків навчати? 36 Що за слово,
яке Він сказав: „Ви бу́дете шукати Мене, — і не
знайдете; а туди, де Я є, ви прибути не можете?“
37 А останнього великого дня свята Ісус стояв
і кликав, говорячи: „Коли прагне хто з вас —
нехай при́йде до Мене та й п'є! 38 Хто вірує
в Мене, як каже Писа́ння, то ріки живої води
потечуть із утро́би його́“. 39 Це ж сказав Він
про Духа, що мали прийняти Його, хто ввірував
у Нього. Не було́ бо ще Духа на них, — не був
бо Ісус ще просла́влений. 40 А багато з наро́ду,
почувши слова́ ті, казали: „Він справді пророк!“
41 Інші казали: „Він Христос“. А ще інші казали:
„Хіба при́йде Христос із Галілеї? 42 Чи ж не каже
Писа́ння, що Христос при́йде з роду Давидового,
і з села Вифлее́му, звідкіля́ був Давид?“ 43
Так повстала незгода в наро́ді з-за Нього. 44 А
де́котрі з них мали замір схопи́ти Його́, — та
ніхто не поклав рук на Нього. 45 І вернулася
слу́жба до первосвящеників та фарисеїв, а ті
їх запитали: „Чому не привели́ ви Його?“ 46
Відказала та слу́жба: „Чоловік ще ніко́ли так не
промовляв, як Оцей Чоловік“. 47 А їм відповіли́
фарисеї: „Чи й вас із дороги не зве́дено? 48 Хіба́
хто з старши́х або з фарисеїв увірував у Нього?
49 Та проклятий народ, що не знає Зако́ну!“
50 Говорить до них Никоди́м, що приходив до
Нього вночі, і що був один із них: 51 „Хіба судить
Зако́н наш люди́ну, як перше її не вислухає, і не
дізнається, що́ вона робить?“ 52 Йому відповіли
та сказали вони: „Чи й ти не з Галілеї? Досліди
та побач, що не при́йде Пророк із Галілеї“. 53 І
до дому свого́ пішов кожен.

8 Ісус же на гору Оли́вну пішов. 2 А над ранком
прийшов знов у храм, — і всі люди збігались
до Нього. А Він сів і навчав їх. 3 І ось книжники
та фарисеї приводять до Нього в пере́любі
схо́плену жінку, і посере́дині ставлять її, 4 та й
говорять Йому: „Оцю жінку, Учителю, зло́влено
на гарячому вчинку пере́любу. 5 Мойсей же в
Зако́ні звелів нам таких побива́ти камінням.
А Ти що гово́риш?“ 6 Це ж казали вони, Його
споку́шуючи, та щоб мати на Нього оска́рження.
А Ісус, нахилившись додо́лу, по землі писав
пальцем. 7 А коли ті не переставали питати Його,
Він підвівся й промовив до них: „Хто з вас без
гріха́, — нехай перший на неї той каменем кине!“
8 І Він знов нахили́вся додо́лу, і писав по землі.
9 А вони, це почувши й сумлінням доко́рені,
стали один по одно́му вихо́дити, почавши з
найстарших та аж до останніх. І зоставсь Сам
Ісус і та жінка, що стояла всере́дині. 10 І підвівся
Ісус, і ніко́го, крім жінки, не бачивши, промовив
до неї: „Де́ ж ті, жінко, що тебе оскаржа́ли? Чи
ніхто тебе не засудив?“ 11 А вона відказала:
„Ніхто, Господи“. І сказав їй Ісус: „Не засуджую
й Я тебе. Іди собі, але більш не гріши!“ 12 І зно́ву
Ісус промовляв до них, кажучи: „Я Світло для
світу. Хто йде вслід за Мною, не бу́де ходити
у те́мряві той, але́ матиме світло життя“. 13
Фарисеї ж Йому відказали: „Ти Сам свідчиш
про Себе, — тим свідо́цтво Твоє неправдиве“.
14 Відповів і сказав їм Ісус: „Хоч і свідчу про
Себе Я Сам, — та правдиве свідо́цтво Моє, бо Я
знаю, звідкіля Я прийшов і куди Я йду. Ви ж не
відаєте, відкіля Я прихо́джу, і куди Я йду. 15 Ви
за тілом судите, — Я не суджу́ ніко́го. 16 А коли
Я суджу́, то правдивий Мій суд, бо не Сам Я, а Я
та Отець, що послав Він Мене! 17 Та й у вашім
Зако́ні написано, що свідчення двох чоловіків
правдиве. 18 Я Сам свідчу про Себе Самого, і
свідчить про Мене Отець, що послав Він Мене“.
19 І сказали до Нього вони: „Де Отець Твій?“Ісус
відповів: „Не знаєте ви ні Мене, ні Мого Отця.
Якби знали Мене, то й Отця Мого знали б“.
20 Ці слова́ Він казав при скарбни́ці, у храмі
навчаючи. І ніхто не схопи́в Його, бо то ще не
настала година Його. 21 І сказав Він їм зно́ву: „Я
відхо́джу, ви ж шукати Мене бу́дете, і помрете
в гріху своїм. Куди Я йду, туди ви прибути не
можете“. 22 А юдеї казали: „Чи не вб'є Він Сам
Себе, коли каже: Куди Я йду, туди ви прибу́ти не
можете?“ 23 І сказав Він до них: „Ви — від до́лу,
Я — звисо́ка, і ви зо світу цього, Я не з цього
світу. 24 Тому́ Я сказав вам, що помре́те в своїх
гріхах. Бо коли не ввіруєте, що то Я, то помре́те
в своїх гріхах“. 25 А вони запитали Його: „Хто Ти
такий?“І Ісус відказав їм: „ Той, Хто споча́тку,
як і говорю́ Я до вас. 26 Я маю багато про вас
говорити й судити; правдивий же Той, Хто
послав Мене, і Я світові те говорю́, що від Нього
почув“. 27 Але не зрозуміли вони, що то Він про
Отця говорив їм. 28 Тож Ісус їм сказав: „Коли
ви підіймете Лю́дського Сина, тоді зрозумієте,
що то Я, і що Сам Я від Себе нічого не ді́ю, але
те говорю́, як Отець Мій Мене був навчив. 29
А Той, Хто послав Мене, перебува́є зо Мною;
Отець не зоставив Само́го Мене, бо Я за́вжди
чиню́, що Йому до вподо́би“. 30 Коли Він говорив
це, то багато-хто в Нього увірували. 31 Тож
промовив Ісус до юдеїв, що в Нього ввірували:

„Як у слові Моїм позоста́нетеся, тоді справді
Моїми у́чнями бу́дете, 32 і пізна́єте правду,
— а правда вас вільними зробить!“ 33 Вони
відказали Йому́: „Авраамів ми рід, і нічиїми
невільниками не були́ ми ніко́ли. То як же Ти
кажеш: „Ви станете вільні?“ 34 Відповів їм Ісус:
„Поправді, поправді кажу́ вам, що кожен, хто
чинить гріх, той раб гріха́. 35 І не зостається
раб у домі повік, але Син зостається повік. (aiōn
g165) 36 Коли Син отже зробить вас вільними, то
справді ви будете вільні. 37 Знаю Я, що ви рід
Авраамів, але хочете смерть заподі́яти Мені, бо
наука Моя не вміщається в вас. 38 Я те говорю́,
що Я бачив в Отця, та й ви робите те, що ви
бачили в ба́тька свого́“. 39 Сказали вони Йому в
відповідь: „Наш отець — Авраам“. Відказав їм
Ісус: „Коли б ви Авраамові діти були, то чинили
б діла́ Авраамові. 40 А тепер ось ви хочете вбити
Мене, Чоловіка, що вам казав правду, яку чув Я
від Бога. Цього Авраам не робив. 41 Ви робите
діла батька свого“. Вони ж відказали Йому: „Не
родилися ми від пере́любу, — одного ми маєм
Отця — то Бога“. 42 А Ісус їм сказав: „Якби Бог
був Отець ваш, — ви б любили Мене, бо від Бога
Я вийшов і прийшов, — не від Себе ж Самого
прийшов Я, а Мене Він послав. 43 Чому мови Моєї
ви не розумієте? Бо не можете чути ви сло́ва
Мого. 44 Ваш ба́тько — диявол, і пожадли́вості
батька свого ви виконувати хочете. Він був
душогу́б споконві́ку, і в правді не всто́яв, бо
правди нема в нім. Як гово́рить неправду, то
говорить зо сво́го, — бо він неправдомо́вець і
ба́тько неправді. 45 А Мені ви не вірите, бо Я
правду кажу́. 46 Хто з вас може Мені докори́ти
за гріх? Коли ж правду кажу́, чом Мені ви не
вірите? 47 Хто від Бога, той слухає Божі слова́;
через те ви не слухаєте, що ви не від Бога“.
48 Відізвались юдеї й сказали Йому́: „Чи ж не
добре ми кажемо, що Ти самаряни́н і де́мона
маєш?“ 49 Ісус відповів: „Не маю Я де́мона, та
шаную Свого Отця, ви ж Мене зневажа́єте. 50
Не шукаю ж Я власної слави, — є Такий, Хто
шукає та судить. 51 Поправді, поправді кажу́
вам: Хто слово Моє берегти́ме, не побачить той
смерти повік! (aiōn g165) 52 І сказали до Нього
юдеї: „Тепер ми дізнались, що де́мона маєш:
умер Авраам і пророки, а Ти кажеш: Хто науку
Мою берегтиме, не скуштує той смерти повік.
(aiōn g165) 53 Чи ж Ти більший, аніж отець наш
Авраам, що помер? Та повмирали й пророки.
Ким Ти робиш Само́го Себе?“ 54 Ісус відповів: „Як
Я сла́влю Самого Себе, то ніщо Моя слава. Мене
прославляє Отець Мій, про Якого ви кажете,
що Він Бог ваш. 55 І ви не пізнали Його, а Я
знаю Його. А коли Я скажу́, що не знаю Його,
— буду неправдомо́вець, подібний до вас. Та Я
знаю Його, — і слово Його зберігаю. 56 Отець
ваш Авраам прагнув із радістю, щоб побачити
день Мій, — і він бачив, і тішився“. 57 А юдеї
ж до Нього сказали: „Ти й п'ятидесяти́ ро́ків
не маєш іще, — і Авраама Ти бачив?“ 58 Ісус їм
відказав: „Поправді, поправді кажу́ вам: Перш,
ніж був Авраам, — Я є“. 59 І схопи́ли каміння
вони, щоб кинути на Нього. Та схова́вся Ісус, і з
храму пішов.

9 А коли Він прохо́див, побачив чоловіка, що
сліпим був з наро́дження. 2 І спитали Його
учні Його, говорячи: „Учителю, хто згрішив: чи
він сам, чи батьки його, що сліпим він родився?“
3 Ісус відповів: „Не згрішив ані він, ні батьки
його, а щоб діла Божі з'явились на ньому. 4
Ми мусимо виконувати діла Того, Хто послав
Мене, аж поки є день. Надхо́дить он ніч, коли
жоден нічо́го не зможе виконувати. 5 Доки Я
в світі, — Я Світло для світу“. 6 Промовивши
це, Він сплюнув на землю, і з сли́ни грязи́во
зробив, і очі сліпому пома́зав грязи́вом, 7 і
до нього промовив: „Піди, умийся в ставку́
Сілоа́м“(визначає це „По́сланий“). Тож пішов
той і вмився, — і вернувся видю́щим. 8 А сусіди
та ті, що бачили перше його, як був він сліпий,
говорили: „Чи ж не той це, що сидів та просив?“
9 Говорили одні, що це він, а інші казали: „Ні, —
подібний до нього“. А він відказав: „Це я!“ 10 І
питали його: „Як же очі відкрились тобі?“ 11 А
той оповіда́в: „Чоловік, що Його звуть Ісусом,
грязи́во зробив, і очі помазав мені, і до мене
сказав: „Піди в Сілоа́м та й умийся“. Я ж пішов
та й умився, — і став бачити“. 12 І сказали до
нього: „Де Він?“Відказує той: „Я не знаю“. 13
Ведуть тоді до фарисеїв того, що був перше
незрячий. 14 А була то субота, як грязи́во Ісус
учинив і відкрив йому очі. 15 І знов запитали
його й фарисеї, я́к видющим він став. А він
розповів їм: „Грязи́во поклав Він на очі мені, а я
вмився, — та й бачу“. 16 Тоді деякі з фарисеїв
казали: „Не від Бога Оцей Чоловік, — бо суботи
не де́ржить“. А інші казали: „Як же чу́да такі
може грішна люди́на чинити?“І незгода між
ними була́. 17 Тому зно́ву говорять сліпому:
„Що́ ти кажеш про Нього, коли очі відкрив Він
тобі?“А той відказав: „Він Пророк!“ 18 Юдеї
проте́ йому не повірили, що незрячим він був
і прозрів, аж поки не покликано батьки́в того
прозрілого. 19 І запитали їх, кажучи: „Чи ваш
оце син, про якого ви кажете, ніби родився
сліпим? Як же він тепер бачить?“ 20 А батьки
його відповіли́ та сказали: „Ми знаєм, що цей —
то наш син, і що він народився сліпим. 21 Але

я́к тепер бачить, — не знаємо, або хто йому очі
відкрив, — ми не відаємо. Поспитайте його, —
він дорослий, хай сам скаже про себе“. 22 Таке
говорили батьки його, бо боялись юдеїв: юдеї бо
вже були змо́вились, — як хто за Христа Його
визнає, щоб той був відлучений від синагоги. 23
Ось тому говорили батьки його: „Він дорослий,
— його поспитайте“. 24 І покликали вдруге
того чоловіка, що був сліпим, і сказали йому:
„Віддай хвалу Богові. Ми знаємо, що грішний
Отой Чоловік“. 25 Але він відповів: „Чи Він
грішний — не знаю. Одне тільки знаю, що я
був сліпим, а тепер бачу!“ 26 І спитали його:
„Що тобі Він зробив? Як відкрив тобі очі?“ 27
Відповів він до них: „Я вже вам говорив, —
та не слухали ви. Що́ бажаєте зно́ву почути?
Може й ви Його учнями хочете стати?“ 28 А
вони його вилаяли та й сказали: „То ти Його
учень, а ми учні Мойсеєві. 29 Ми знаємо, що Бог
говорив до Мойсея, — звідки ж узявся Оцей, ми
не відаємо“. 30 Відповів чоловік і сказав їм: „То́
ж воно й дивно, що не знаєте ви, звідки Він,
— а Він мені очі відкрив! 31 Та ми знаємо, що
грішників Бог не послухає; хто ж богобійний, і
виконує волю Його, — того слухає Він. 32 Відвіку
не чу́вано, щоб хто очі відкрив був сліпому з
наро́дження. (aiōn g165) 33 Коли б не від Бога
був Цей, Він нічого не міг би чинити“. 34 Вони
відповіли́ та й сказали йому: „Ти ввесь у гріхах
народився, — і чи тобі нас учити?“І геть його
вигнали. 35 Дізнався Ісус, що вони того вигнали
геть, і, знайшовши його, запитав: „Чи віруєш
ти в Сина Божого?“ 36 Відповів той, говорячи:
„Хто ж то, Пане, Такий, щоб я вірував у Нього?“
37 Промовив до нього Ісус: „І ти бачив Його, і
Той, Хто говорить з тобою — то Він!“ 38 А він
відказав: „Я вірую, Господи!“І вклонився Йому.
39 І промовив Ісус: „На суд Я прийшов у цей світ,
щоб бачили темні, а видю́щі щоб стали незрячі“.
40 І почули це деякі з тих фарисеїв, що були з
Ним, та й сказали Йому: „Чи ж і ми невидю́щі?“
41 Відказав їм Ісус: „Якби ви невидю́щі були, то
не мали б гріха́; а тепер ви говорите: „Бачимо“,
— то й ваш гріх зостається при вас!

10 Поправді, поправді кажу́ вам: Хто не
входить двери́ма в коша́ру, але перела́зить
де́інде, — той зло́дій і розбійник. 2 А хто
входить двери́ма, — той вівцям пастух. 3 Ворота́р
відчиняє йому, і його голосу слухають вівці; і
свої вівці він кличе по и́мене́нню, і випрова́джує їх.
4 А як вижене всі свої вівці, він іде перед ними, і
вівці слідо́м за ним ідуть, бо знають голос його́.
5 За чужим же не пі́дуть вони, а будуть утікати
від нього, — бо не знають вони чужого голосу“.
6 Оцю при́тчу повів їм Ісус, але не зрозуміли
вони́, про що їм говорив. 7 І зно́ву промовив
Ісус: „Поправді, поправді кажу́ вам, що Я — двері
ві́вцям. 8 Усі, скільки їх перше Мене прихо́дило,
— то злодії й розбійники, але вівці не слухали
їх. 9 Я — двері: коли через Мене хто ввійде,
спасеться, і той ввійде та ви́йде, і пасо́висько
зна́йде. 10 Зло́дій тільки на те закрада́ється,
щоб красти й убивати та нищити. Я прийшов,
щоб ви мали життя, і подоста́тком щоб мали.
11 Я — Пастир Добрий! Пастир добрий кладе́
життя власне за вівці. 12 А наймит, і той, хто не
вівча́р, кому вівці не свої, коли бачить, що вовк
наближа́ється, то ки́дає вівці й тікає, а вовк їх
хапає й поло́шить. 13 А на́ймит утікає тому́, що
він наймит, і не дбає про вівці. 14 Я — Пастир
Добрий, і знаю Своїх, і Свої Мене знають. 15 Як
Отець Мене знає, так і Я Отця знаю, і власне
життя Я за вівці кладу́. 16 Також маю Я інших
овець, які не з цієї коша́ри, — Я повинен і їх
припрова́дити. І Мій голос почують вони, — і
бу́де ота́ра одна й Один Па́стир! 17 Через те
Отець любить Мене, що Я власне життя віддаю,
щоб ізно́ву прийняти його. 18 Ніхто в Мене його
не бере́, але Я Сам від Себе кладу́ його. Маю
вла́ду віддати його, і маю вла́ду прийняти його
зно́ву, — Я цю заповідь взяв від Свого Отця“. 19 З-
за цих слів між юдеями зно́ву незгода зняла́ся.
20 І багато-хто з них говорили: „Він де́мона має,
і несамови́тий. Чого слухаєте ви Його?“ 21 Інші
казали: „Ці слова́ не того, хто демона має. Хіба
де́мон може очі сліпим відкривати?“ 22 Було
тоді свято Відно́влення в Єрусалимі. Стояла
зима. 23 А Ісус у храмі ходив, у Соломоновім
ґа́нку. 24 Юдеї тоді обступили Його та й казали
Йому: „Доки будеш тримати в непе́вності нас?
Якщо́ Ти Христос, — то відкрито скажи нам!“
25 Відповів їм Ісус: „Я вам був сказав, — та не
вірите ви. Ті діла, що чиню́ їх у Име́ння Свого
Отця, — вони свідчать про Мене. 26 Та не вірите
ви, — не з Моїх бо овець ви. 27 Мого голосу
слухають вівці Мої, і знаю Я їх, і за Мною слідко́м
вони йдуть. 28 І Я життя вічне даю їм, і вони не
загинуть повік, і ніхто їх не ви́хопить із Моєї
руки. (aiōn g165, aiōnios g166) 29 Мій Отець, що дав їх
Мені, Він більший за всіх, — і ви́хопити ніхто їх
не може Отцеві з руки́. 30 Я й Отець — Ми одне!“
31 Знов каміння схопи́ли юдеї, щоб укаменува́ти
Його. 32 Відповів їм Ісус: „Від Отця показав Я
вам добрих учинків багато, — за котри́й же
з тих учинків хочете Мене каменувати?“ 33
Юдеї Йому відказали: „Не за добрий учинок
хочемо Тебе вкаменувати, а за богозневагу, —
бо Ти, бувши люди́ною, за Бога Себе видаєш“.
34 Відповів їм Ісус: „Хіба не написано в вашім
Зако́ні: „Я сказав: ви боги"? 35 Коли тих Він

богами назвав, що до них слово Боже було́, — а
Писа́ння не може порушене бути, 36 то Тому́,
що Отець освятив і послав Його в світ, закидаєте
ви: „Зневажаєш Ти Бога“, через те, що сказав
Я: „Я — Син Божий“? 37 Коли Я не чиню́ діл
Свого Отця, то не вірте Мені. 38 А коли Я чиню́,
то хоч ви Мені віри й не йме́те, повірте ділам,
щоб пізнали й повірили ви, що Отець у Мені, а
Я — ув Отці!“ 39 Тоді зно́ву шукали вони, щоб
схопи́ти Його, але вийшов із рук їхніх Він. 40 І
Він знову на то́й бік Йорда́ну пішов, на те місце,
де Іван найперше христив, та й там перебува́в.
41 І багато до Нього прихо́дили та говорили,
що хоч жа́дного чуда Іван не вчинив, але все,
що про Нього Іван говорив, правдиве було́. 42 І
багато-хто ввірували в Нього там.

11 Був же хворий один, Ла́зар у Віфа́нії, із села
Марії й сестри її Марти. 2 А Марія, що брат її
Лазар був хворий, була та, що помазала Господа
миром, і воло́ссям своїм Йому но́ги обте́рла. 3
Тоді се́стри послали до Нього, говорячи: „Ось
незду́жає, Господи, той, що любиш його!“ 4
Як почув же Ісус, то промовив: „Не на смерть
ця недуга, а на Божу славу, — щоб Син Божий
прославився нею“. 5 А Ісус любив Марту, і сестру
її, і Лазаря. 6 А коли Він почув, що нездужає
той, то зостався два дні на тім місці, де був. 7
Після ж того говорить до учнів: „Ходімо зно́ву
в Юдею“. 8 Йому учні сказали: „Учителю, таж
допі́ру юдеї хотіли камінням побити Тебе, а
Ти знов туди пі́деш?“ 9 Ісус відповів: „Хіба дня
не дванадцять годин? Як хто ходить за дня, не
спіткне́ться, — цьогосвітнє бо світло він бачить.
10 А хто ходить нічно́ї пори, той спіткнеться, —
бо немає в нім світла“. 11 Оце Він сказав, а по
то́му говорить до них: „Друг наш Лазар заснув,
— та піду́ розбудити Його“. 12 А учні сказали
Йому: „Як заснув, то він, Господи, ви́дужає“. 13
Та про смерть його мовив Ісус, вони ж ду́мали,
що про сонний спочи́нок Він каже. 14 Тоді
просто сказав їм Ісус: „Умер Лазар. 15 І Я тішусь
за вас, що там Я не був, щоб повірили ви. Та
ходімо до нього“. 16 Сказав же Хома, називаний
Близню́к, до співучнів: „Ходімо й ми, щоб із
Ним повмирати“. 17 Як прибув же Ісус, то
знайшов, що чотири вже дні той у гро́бі. 18 А
Віфа́нія поблизу Єрусалиму була́, яких стадій
з п'ятнадцять. 19 І багато з юдеїв до Марти й
Марії прийшли, щоб за брата розва́жити їх. 20
Тоді Марта, почувши, що надхо́дить Ісус, побігла
зустріти Його, Марія ж удома сиділа. 21 І Марта
сказала Ісусові: „Коли б, Господи, був Ти отут, —
то не вмер би мій брат. 22 Та й тепер, — знаю
я, — що чого тільки в Бога попросиш, то дасть
Тобі Бог!“ 23 Промовляє до неї Ісус: „Воскресне
твій брат!“ 24 Відказує Марта Йому: „Знаю, що в
воскресіння останнього дня він воскресне“. 25
Промовив до неї Ісус: „Я воскресіння й життя.
Хто вірує в мене, — хоч і вмре, буде жити. 26 І
кожен, хто живе та хто вірує в Мене, — повіки не
вмре. Чи ти віруєш в це?“ (aiōn g165) 27 Вона каже
Йому: „Так, Господи! Я вірую, що Ти Христос,
Син Божий, що має прийти на цей світ“. 28
І промовивши це, відійшла, та й покликала
нишком Марі́ю, сестру свою, ка́жучи: „Учитель
тут, і Він кличе тебе!“ 29 А та, як зачула, квапли́во
встала й до Нього пішла. 30 А Ісус не ввійшов
був іще до села, а знахо́дивсь на місці, де Марта
зустріла Його. 31 Юдеї тоді, що були з нею в домі
й її розважали, як побачили, що Марія квапли́во
встала й побігла, подали́ся за нею, гадаючи,
що до гро́бу пішла вона, — плакати там. 32
Як Марія ж прийшла туди, де був Ісус, і Його
вгледіла, то припала до ніг Йому та й говорила
до Нього: „Коли б, Господи, був Ти отут, то не
вмер би мій брат!“ 33 А Ісус, як побачив, що
плаче вона, і плачуть юдеї, що з нею прийшли,
то в дусі розжа́лобився та й звору́шився Сам, 34
і сказав: „Де його ви поклали?“Говорять Йому́:
„Іди, Господи, та подивися!“ 35 І заплакав Ісус.
36 А юдеї казали: „Дивись, як любив Він його!“
37 А з них дехто сказали: „Чи не міг же зробити
Отой, Хто очі сліпому відкрив, щоб і цей не
помер?“ 38 Ісус же розжа́лобивсь знову в Собі, і
до гро́бу прийшов. Була ж то печера, і камінь
на ній наляга́в. 39 Промовляє Ісус: „Відваліть
цього каменя!“Сестра вмерлого Марта говорить
до Нього: „Уже, Господи, чути, — бо чотири вже
дні він у гро́бі“. 40 Ісус каже до неї: „Чи тобі не
казав Я, що як бу́деш ти вірувати, — славу Божу
побачиш?“ 41 І зняли́ тоді каменя. А Ісус ізвів очі
до неба й промовив: „Отче, дяку прино́шу Тобі,
що Мене Ти почув. 42 Та Я знаю, що Ти за́вжди
почуєш Мене, але ради наро́ду, що довкола
стоїть, Я сказав, щоб увірували, що послав
Ти Мене“. 43 І, промовивши це, Він скричав
гучни́м голосом: „Ла́зарю, — вийди сюди!“ 44 І
вийшов померлий, по рука́х і нога́х обв'язаний
па́сами, а обличчя у нього було́ перев'я́зане
хусткою. Ісус каже до них: „Розв'яжіть його
та й пустіть, щоб ходив“. 45 І багато з юдеїв,
що посхо́дилися до Марії, та бачили те, що Він
учинив, у Нього ввірували. 46 А деякі з них пішли
до фарисеїв, і їм розповіли, що́ Ісус учинив. 47
Тоді первосвященики та фарисеї скли́кали раду
й казали: „Що́ маємо робити, бо Цей Чоловік
пребагато чуд чинить? 48 Якщо так позоставимо
Його, то всі в Нього ввірують, — і при́йдуть
римля́ни, та й візьмуть нам і край, і наро́д!“ 49 А

один із них, Кайя́фа, що був первосвящеником
року того́, промовив до них: „Ви нічо́го не
знаєте, 50 і не поміркуєте, що краще для вас,
щоб один чоловік прийняв смерть за людей,
аніж щоб увесь наро́д мав загинути!“ 51 А того
не сказав сам від себе, але, первосвящеником
бувши в тім році, пророкував, що Ісус за наро́д
мав умерти, 52 і не лише за наро́д, але й щоб
сполучити в одне́ розпоро́шених Божих дітей.
53 Отож, від того дня вони змо́вилися, щоб убити
Його. 54 І тому́ не ходив більш Ісус між юдеями
явно, але звідти вдавсь до околиць поближче
пустині, до міста, що зветься Єфре́м, — і тут
залишався з Своїми учнями. 55 Наближалася
ж Пасха юдейська, і багато-хто з кра́ю вдались
перед Пасхою в Єрусалим, щоб очи́стити себе. 56
І шукали Ісуса вони, а в храмі стоявши, гомоніли
один до одно́го: „А як вам здається? Хіба Він
не при́йде на свято?“ 57 А первосвященики та
фарисеї нака́за дали́: як дізнається хто, де Він
перебува́тиме, нехай донесе, — щоб схопи́ти
Його.

12 Ісус же за шість день до Пасхи прибув до
Віфа́нії, де жив Лазар, що його воскресив
Ісус із мертвих. 2 І для Нього вече́рю там
спра́вили, а Марта прислуго́вувала. Був же й
Лазар одним із тих, що до столу з Ним сіли. 3
А Марія взяла літру мира, — з найдоро́жчого
на́рду паху́чого, і намасти́ла Ісусові но́ги, і
воло́ссям своїм Йому но́ги обтерла. І пахощі
мира наповнили дім! 4 І говорить один з Його
учнів, Юда Іскаріо́тський, що мав Його видати:
5 „Чому мира оцього за триста дина́рів не
про́дано, та й не ро́здано вбогим?“ 6 А це він
сказав не тому́, що про вбогих журився, а тому́,
що був зло́дій: він мав скриньку на гроші, — і
крав те, що вкида́ли. 7 І промовив Ісус: „Позостав
її ти, — це вона на день по́хорону заховала Мені.
8 Бо вбогих ви маєте за́вжди з собою, а Мене не
постійно ви маєте!“ 9 А на́товп великий юдеїв
довідався, що Він там, та й поприхо́дили не з-за
Ісуса Само́го, але щоб побачити й Лазаря, що його
воскресив Він із мертвих. 10 А первосвященики
змо́вилися, щоб і Лазареві смерть заподіяти, 11
бо багато з юдеїв з-за нього відхо́дили, та в Ісуса
ввірували. 12 А другого дня, коли бе́зліч наро́ду,
що зібрався на свято, прочула, що до Єрусалиму
надходить Ісус, 13 то взяли́ вони па́льмове ві́ття,
і вийшли назу́стріч Йому та й кричали: „Оса́нна!
Благослове́нний, хто йде у Господнє Ім'я́! Цар
Ізраїлів!“ 14 Ісус же, знайшовши осля, сів на
нього, як написано: 15 „Не бійся, до́чко Сіонська!
Ото Цар твій іде, сидячи́ на ослі молодому!“ 16
А учні Його спочатку́ того не зрозуміли були́,
але, як прославивсь Ісус, то згадали тоді, що
про Нього було так написано, і що цеє вчинили
Йому́. 17 Тоді свідчив наро́д, який був із Ним, що
Він викликав Лазаря з гро́бу, і воскресив його
з мертвих. 18 Через це й зустрів на́товп Його,
бо почув, що Він учинив таке чудо. 19 Фарисеї
тоді між собою казали: „Ви бачите, що нічо́го не
вдієте: ось пішов увесь світ услід за Ним!“ 20 А
між тими, що в свято прийшли поклонитись,
були й деякі ге́ллени. 21 І вони підійшли до
Пилипа, що з Віфса́їди Галілейської, і просили
його та казали: „Ми хочемо, пане, побачити
Ісуса“. 22 Іде Пилип та Андрієві каже; іде Андрій
і Пилип та Ісусові розповідають. 23 Ісус же їм
відповідає, говорячи: „Надійшла́ година, щоб Син
Лю́дський просла́вивсь. 24 Поправді, поправді
кажу́ вам: коли зе́рно пшеничне, як у землю
впаде́, не помре, то одне зостається; як умре ж,
плід рясни́й принесе́. 25 Хто кохає душу свою,
той погубить її; хто ж нена́видить душу свою на
цім світі, — збереже її в вічне життя. (aiōnios g166)
26 Як хто служить Мені, хай іде той за Мною, і де
Я, там буде й слуга Мій. Як хто служить Мені,
того пошану́є Отець. 27 Затривожена зараз душа
Моя. І що Я пові́м? Заступи Мене, Отче, від цієї
години! Та на те Я й прийшов на годину оцю́...
28 Прослав, Отче, Ім'я́ Своє!“Залуна́в тоді голос
із неба: „І прославив, — і зно́ву прославлю!“ 29 А
наро́д, що стояв і почув, говорив: „Загреміло"!
Інші казали: „ Це ангол Йому говорив“! 30 Ісус
відповів і сказав: „Не для Мене цей голос луна́в,
а для вас. 31 Тепер суд цьому світові. Князь світу
цього буде ви́гнаний звідси тепер. 32 І, як буду
підне́сений з землі, то до Себе Я всіх притягну́“.
33 А Він це говорив, щоб зазна́чити, якою то
смертю Він має померти. 34 А наро́д відповів
Йому́: „Ми чули з Зако́ну, що Христос перебуває
повік, то чого ж Ти говориш, що Лю́дському
Сину потрібно підне́сеному бути? Хто такий
Цей Син Лю́дський?“ (aiōn g165) 35 І сказав їм Ісус:
„Короткий ще час світло з вами. Ходіть, поки
маєте світло, щоб вас те́мрява не обгорну́ла. А
хто в те́мряві ходить, не знає, куди він іде. 36
Аж доки ви маєте світло, то віруйте в світло,
щоб синами світла ви стали“. Промовивши це,
Ісус відійшов, і схова́вся від них. 37 І хоч Він
стільки чуд перед ними вчинив був, та в Нього
вони не ввірували, 38 щоб спра́вдилось слово
пророка Ісаї, який провіща́в: „Хто повірив тому́,
що ми, Господи, чули, а Господнє раме́но кому́
об'яви́лось?“ 39 Тому́ не могли вони вірити,
що зно́ву Ісая прорік: 40 „Засліпив їхні очі, і
скам'янив їхнє серце, щоб очима не бачили, ані
серцем щоб не зрозуміли, і не наверну́лись, щоб
Я їх уздоро́вив!“ 41 Це Ісая сказав, коли бачив

славу Його, і про Нього звіща́в. 42 Проте́ багато-
хто навіть із старших у Нього ввірували, та не
признавались через фарисеїв, — щоб не вигнано
їх із синагоги. 43 Бо любили вони славу людську
більше, аніж славу Божу. 44 А Ісус підняв голос,
та й промовляв: „Хто вірує в Мене, не в Мене
він вірує, але в Того, Хто послав Мене. 45 А хто
бачить Мене, той бачить Того, хто послав Мене.
46 Я, Світло, на світ прийшов, щоб кожен, хто
вірує в Мене, у те́мряві не зоставався. 47 Коли б
же хто слів Моїх слухав та не вірував, Я того не
суджу́, бо Я не прийшов світ судити, але щоб
спасти світ. 48 Хто цурається Мене, і Моїх слів не
приймає, той має для себе суддю́: те слово, що Я
говорив, — останнього дня воно бу́де судити
його! 49 Бо від Себе Я не говорив, а Отець, що
послав Мене, — то Він Мені заповідь дав, що́ Я
маю казати та що́ говорити. 50 І відаю Я, що Його
ота заповідь — то вічне життя. Тож що́ Я говорю́,
то так говорю́, як Отець Мені розповіда́в. (aiōnios
g166)

13 Перед святом же Пасхи Ісус, знавши, що
настала годи́на Йому́ перейти до Отця з
цього світу, полюбивши Своїх, що на світі були́,
до кінця полюбив їх. 2 Під час же вече́рі, як
диявол уже був укинув у серце синові Си́мона
— Юді Іскаріотському, щоб він видав Його́, 3
то Ісус, знавши те, що Отець віддав все Йому
в руки, і що від Бога прийшов Він, і до Бога
відходить, 4 устає від вечері, і здіймає одежу,
бере рушника́ й підпері́зується. 5 Пото́му налив
Він води до вмива́льниці, та й зачав обмивати
ноги учням, і витирати рушнико́м, що ним був
підпере́заний. 6 І підходить до Си́мона Петра, а
той каже Йому: „Ти, Господи, ми́тимеш но́ги
мені?“ 7 Ісус відказав і промовив йому: „Що́ Я
роблю́, ти не знаєш тепер, але опісля́ зрозумієш“.
8 Говорить до Нього Петро: „Ти повік мені ніг не
обмиєш!“Ісус відповів йому: „Коли́ Я не вмию
тебе, — ти не матимеш частки зо Мною“. (aiōn
g165) 9 До Нього проказує Си́мон Петро: „Господи,
— не самі мої но́ги, а й руки та го́лову!“ 10 Ісус
каже йому: „Хто обмитий, тільки но́ги обмити
потребу́є, бо він чистий увесь. І ви чисті, — та
не всі“. 11 Бо Він знав Свого зра́дника, тому то
сказав: „Ви чисті не всі“. 12 Коли ж пообмива́в
їхні но́ги, і одежу Свою Він надів, засів зно́ву
за стіл і промовив до них: „Чи знаєте ви, що́
Я зробив вам? 13 Ви Мене називаєте: Учитель
і Госпо́дь, — і добре ви кажете, бо Я є. 14 А
коли обмив ноги вам Я, Госпо́дь і Вчитель, то
повинні й ви один о́дному ноги вмивати. 15
Бо то Я вам при́клада дав, щоб і ви те чинили,
як Я вам учинив. 16 Поправді, поправді кажу́
вам: Раб не більший за пана свого́, посланéць же
не більший від того, хто вислав його. 17 Коли
знаєте це, то блаженні ви, якщо таке чините!
18 Не про всіх вас кажу́. Знаю Я, кого вибрав,
але щоб збуло́ся Писа́ння: „Хто хліб споживає
зо Мною, підняв той на Мене п'яту́ свою!“ 19
Уже тепер вам кажу́, перше ніж те настане,
щоб як станеться, ви ввірували, що то Я. 20
Поправді, поправді кажу́ вам: Хто приймає Мого
посланця́, той приймає Мене; хто ж приймає
Мене, той приймає Того, Хто послав Мене!“ 21
Промовивши це, затривожився духом Ісус, і
освідчив, говорячи: „Поправді, поправді кажу́
вам, що один із вас видасть Мене!“ 22 І озиралися
учні один на одно́го, непевними бувши, про кого
Він каже. 23 При столі, при Ісусовім лоні, був
один з Його учнів, якого любив Ісус. 24 От цьому
кивну́в Си́мон Петро та й шепну́в: „Запитай,
— хто б то був, що про нього Він каже?“ 25 І,
пригорну́вшись до ло́ня Ісусового, той говорить
до Нього: „Хто́ це, Господи?“ 26 Ісус же відказує:
„Це той, кому, умочивши, подам Я куска́“. І,
вмочивши куска́, подав синові Си́мона, — Юді
Іскаріо́тському! 27 За тим же куско́м тоді в
нього ввійшов сатана́. А Ісус йому каже: „Що́ ти
робиш — роби швидше“. 28 Але жоден із тих, хто
був при столі, того не зрозумів, до чо́го сказав
Він йому. 29 А тому́, що тримав Юда скриньку
на гроші, то деякі ду́мали, ніби каже до нього
Ісус: „Купи, що потрібно на свято для нас“, або
щоб убогим подав що. 30 А той, узявши кусок
хліба, зараз вийшов. Була ж ніч. 31 Тоді, як він
вийшов, промовляє Ісус: „Тепер ось просла́вивсь
Син Лю́дський, і в Ньому просла́вився Бог. 32
Коли в Ньому прославився Бог, то і Його Бог
просла́вить у Собі, і зараз прославить Його! 33
Мої дітоньки, не довго вже бути Мені з вами! Ви
шукати Мене будете, але́ — як сказав Я юдеям:
„Куди Я йду, туди ви прибути не можете“, — те
й вам говорю́ Я тепер. 34 Нову́ заповідь Я вам
даю: Любіть один о́дного! Як Я вас полюбив, так
любіть один о́дного й ви! 35 По то́му пізнають
усі, що ви учні Мої, як бу́дете мати любов між
собою“. 36 А Симон Петро Йому каже: „Куди,
Господи, ідеш Ти?“Ісус відповів: „Куди Я йду,
туди ти́ тепер іти за Мною не можеш, але по́тім
ти підеш за Мною“. 37 Говорить до Нього Петро:
„Чому, Господи, іти за Тобою тепер я не мо́жу?
За Те́бе я душу свою́ покладу́!“ 38 Ісус відповідає:
За Ме́не покладе́ш ти душу свою́? Поправді,
поправді кажу́ Я тобі: Півень не заспіває, як ти
тричі зречешся Мене́.

14 Неха́й серце вам не тривожиться! Віруйте в
Бога, і в Мене віруйте! 2 Багато осе́ль у домі
Мого Отця; а коли б то не так, то сказав би Я вам,
що йду приготува́ти місце для вас? 3 А коли́

відійду́ й приготу́ю вам місце, Я зно́ву прийду́ й
заберу́ вас до Себе, щоб де Я — були й ви. **4** А
куди Я йду — дорогу ви знаєте“. **5** Говорить до
Нього Хома́: „Ми не знаємо, Господи, куди йдеш;
як же можемо знати дорогу?“ **6** Промовляє до
нього Ісус: „Я — дорога, і правда, і життя. До
Отця не приходить ніхто, якщо не через Мене.
7 Коли б то були ви пізна́ли Мене, ви пізнали
були б і Мого Отця. Відтепе́р Його знаєте ви,
і Його бачили“. **8** Говорить до Нього Пилип:
„Господи, покажи нам Отця, — і ви́стачить
нам“! **9** Промовляє до нього Ісус: „Стільки ча́су
Я з вами, ти ж не знаєш, Пилипе, Мене? Хто
бачив Мене, той бачив Отця, то як же ти кажеш:
„Покажи нам Отця?“ **10** Чи не віруєш ти, що Я
— в Отці, а Отець — у Мені? Слова́, що Я вам
говорю́, говорю не від Се́бе, а Отець, що в Мені
перебуває, Той чинить діла ті. **11** Повірте Мені,
що Я — в Отці, а Отець — у Мені! Коли ж ні, то
повірте за вчинки самі. **12** Поправді, поправді
кажу́ вам: Хто вірує в Мене, той учинить діла,
які чиню Я, і ще більші від них він учи́нить, бо Я
йду до Отця. **13** І коли що просити ви бу́дете в
Іме́ння Моє, те вчиню́, щоб у Сині прославивсь
Отець. **14** Коли бу́дете в Мене просити чого в Моє
Йме́ння, то вчиню́. **15** Якщо Ви Мене любите,
— Мої заповіді зберігайте! **16** І вблагаю Отця Я,
— і Втіши́теля іншого дасть вам, щоб із вами
повік перебува́в, — **(aiōn g165)** **17** Духа правди,
що Його світ прийняти не може, бо не бачить
Його та не знає Його. Його знаєте ви, бо при
вас перебува́є, і в вас буде Він. **18** Я не кину вас
си́ротами, — Я прибу́ду до вас! **19** Ще недовго, і
вже світ Мене не побачить, але ви́ Мене бачити
бу́дете, бо живу Я — і ви жити бу́дете! **20** Того
дня пізна́єте ви, що в Своїм Я Отці, а ви в Мені, і
Я в вас. **21** Хто заповіді Мої має та їх зберігає, той
любить Мене. А хто любить Мене, то полюбить
його Мій Отець, і Я полюблю́ Його, і об'явлюсь
йому Сам“. **22** Запитує Юда, не Іскаріотський,
Його: „Що то, Господи, що Ти нам об'явитися
маєш, а не світові?“ **23** Ісус відповів і до нього
сказав: „Як хто любить Мене, той слово Моє
берегти́ме, і Отець Мій полюбить його, і Ми
при́йдемо до нього, і оселю закладе́мо в нього.
24 Хто не любить Мене, той не береже́ Моїх слів.
А слово, що чуєте ви, не Моє, а Отця, що послав
Мене. **25** Говорив це Я вам, бувши з вами. **26**
Утіши́тель же, Дух Святий, що Його Отець пошле
в Ім'я́ Моє, Той навчить вас усього, і пригадає
вам усе, що Я вам говорив. **27** Зоставляю вам
мир, мир Свій вам даю! Я даю вам не так, як
дає світ. Серце ваше нехай не триво́житься, ані
не лякається! **28** Чули ви, що Я вам говори́в: „Я
відхо́джу, і вернуся до вас“. Якби́ ви любили
Мене, то ви б тїшилися, що Я йду до Отця, —
бо більший за Мене Отець. **29** І тепер Я сказав
вам, передніше, ніж сталося, щоб ви вірували,
коли станеться. **30** Небагато вже Я говори́тиму з
вами, бо надхо́дить князь світу цього, а в Мені
він нічого не має, **31** та щоб світ зрозумів, що
люблю́ Я Отця, і як Отець наказав Мені, так
роблю́. Уставайте, — ходім звідсіля́!

15 Я правдива Виногра́дина, а Отець Мій —
Виногра́дар. **2** Усяку галу́зку в Мене, що
плоду не прино́сить, Він відтина́є, але всяку, що
плід родить, обчища́є її, щоб рясніше родила.
3 Через Слово, що Я вам говорив, ви вже чисті.
4 Перебува́йте в Мені, а Я в вас! Як та вітка
не може вродити плоду сама з себе, коли не
позоста́неться на виногра́дині, так і ви, як в
Мені перебува́ти не будете. **5** Я — Виноградина,
ви — галу́ззя! Хто в Мені перебува́є, а Я в ньому,
той рясно заро́джує, бо без Мене нічого чинити
не можете ви. **6** Коли хто перебува́ти не буде в
Мені, той буде відкинений геть, як галу́зка, і
всохне. І грома́дять їх, і кладуть на огонь, — і
згорять. **7** Коли ж у Мені перебува́ти ви будете,
а слова́ Мої позоста́нуться в вас, то просіть,
чого хочете, — і станеться вам! **8** Отець Мій
просла́виться в то́му, якщо рясно заро́дите й
бу́дете учні Мої. **9** Як Отець полюбив Мене, так
і Я полюбив вас. Перебувайте в любові Моїй!
10 Якщо бу́дете ви зберігати Мої заповіді, то
в любові Моїй перебува́тимете, як і Я зберіг
Заповіді Свого Отця, і перебуваю в любові Його.
11 Це Я вам говорив, щоб радість Моя була в
вас, і щоб повна була́ ваша радість! **12** Оце Моя
заповідь, — щоб любили один о́дного ви, як Я
вас полюбив! **13** Ніхто більшої любови не має
над ту, як хто свою душу поклав би за дру́зів
своїх. **14** Ви дру́зі Мої, якщо чините все, що Я
вам заповідую. **15** Я вже більше не бу́ду раба́ми
вас звати, бо не відає раб, що пан його чинить. А
вас назвав дру́зями Я, бо Я вам об'явив усе те,
що почув від Мого Отця. **16** Не ви Мене вибрали,
але Я вибрав вас, і вас настанови́в, щоб ішли ви
й прино́сили плід, і щоб плід ваш зостався, щоб
дав вам Отець, чого тільки попро́сите в Імення
Моє. **17** Це Я вам заповідую, — щоб любили один
о́дного ви! **18** Коли вас світ нена́видить, знайте,
що Мене він знена́видів перше, як вас. **19** Коли б
ви зо світу були́, то своє світ любив би. А що ви
не зо світу, але Я вас зо світу обрав, тому світ
вас нена́видить. **20** Пригадайте те слово, яке Я
вам сказав: „Раб не більший за пана свого“. Як
Мене переслі́дували, — то й вас переслідувати
бу́дуть; як слово Моє зберігали, — берегти́муть
і ваше. **21** Але все це робитимуть вам за Ім'я́
Моє, бо не знають Того, хто послав Мене. **22**

Коли б Я не прийшов і до них не казав, то не
мали б гріха́, а тепер вимо́вки не мають вони
за свій гріх. 23 Хто Мене нена́видить, — і Мого
Отця той нена́видить. 24 Коли б Я серед них не
вчинив був тих діл, яких не чинив ніхто інший,
то не мали б гріха́. Та тепер вони бачили, —
і знена́виділи і Мене, і Мого Отця. 25 Та щоб
спра́вдилось слово, що в їхнім Зако́ні написане:
„Мене безпідставно знена́виділи!“ 26 А коли
Втіши́тель прибуде, що Його від Отця Я пошлю
вам, — Той Дух правди, що походить від Отця,
Він засвідчить про Мене. 27 Та засві́дчте і ви, бо
ви від початку зо Мною.

16 Оце Я сказав вам, щоб ви не спокуси́лись.
2 Вас виженуть із синагог. Прийде навіть
година, коли кожен, хто вам смерть заподі́є, то
ду́матиме, ніби службу приносить він Богові! 3
А це́ вам учинять, бо вони не пізнали Отця, ні
Мене. 4 Але Я це сказав вам, щоб згадали про те,
про що́ говорив був Я вам, як настане година.
Цього вам не казав Я споча́тку, бо з вами Я був.
5 Тепер же до Того Я йду, Хто послав Мене,
— і ніхто з вас Мене не питає: „Куди йдеш?“
6 Та від того, що це Я сказав вам, серце ваше
напо́внилось смутком. 7 Та Я правду кажу́ вам:
Краще для вас, щоб пішов Я, бо як Я не піду́,
Утіши́тель не при́йде до вас. А коли Я піду́, то
пошлю вам Його. 8 А як при́йде, Він світові
виявить про гріх, і про праведність і про суд: 9
тож про гріх, — що не вірують у Мене; 10 а про
праведність, — що Я до Отця Свого йду, і Мене
не побачите вже; 11 а про суд, — що засу́джений
князь цього світу. 12 Я ще маю багато сказати
вам, та тепер ви не можете знести. 13 А коли
при́йде Він, Той Дух правди, Він вас попрова́дить
до ці́лої правди, бо не буде казати Сам від Себе,
а що тільки почує, — казатиме, і що має настати,
— звістить вам. 14 Він прославить Мене, бо Він
ві́зьме з Мого та й вам сповісти́ть. 15 Усе, що має
Отець, то Моє; через те Я й сказав, що Він ві́зьме
з Мого та й вам сповісти́ть. 16 Незаба́ром, — і
Мене вже не бу́дете бачити, і знов незабаром — і
Мене ви побачите, бо Я йду до Отця“. 17 А деякі
з учнів Його говорили один до одно́го: „Що таке,
що сказав Він до нас: „Незабаром, — і Мене вже
не бу́дете бачити, і знов незаба́ром — і Мене ви
побачите“, та: „Я йду до Отця“? 18 Гомоніли
також: „Що таке, що говорить: „Незаба́ром“? Про
що каже, не знаємо“. 19 Ісус же пізнав, що хочуть
поспитати Його, і сказав їм: „Чи про це між
собою міркуєте ви, що сказав Я: „Незаба́ром, — і
вже Мене бачити не будете ви, і знов незаба́ром
— і Мене ви побачите“? 20 Поправді, поправді
кажу́ вам, що ви бу́дете плакати та голосити, а
світ буде радіти. Сумувати ви бу́дете, але сум
ваш обе́рнеться в радість! 21 Жу́риться жінка,
що ро́дить, — бо настала година її. Як дитинку
ж поро́дить вона, то вже не пам'ятає терпіння
з-за ра́дощів, що людина зроди́лась на світ. 22
Так сумуєте й ви ось тепер, та побачу вас зно́ву,
— і серце ваше радітиме, і ніхто радости вашої
вам не відійме! 23 Ні про що ж того дня ви Мене
не спитаєте. Поправді, поправді кажу́ вам: Чого
тільки попросите ви від Отця в Моє Йме́ння,
— Він дасть вам. 24 Не просили ви досі нічо́го
в Ім'я́ Моє. Просіть — і отримаєте, щоб повна
була ваша радість. 25 Оце все Я в при́тчах до
вас говорив. Настає́ година, коли при́тчами Я
вже не бу́ду до вас промовляти, але явно звіщу́
про Отця вам. 26 Того дня ви проси́тимете в
Моє Ймення, і Я вам не кажу́, що вблагаю Отця
Я за вас, — 27 бо Отець любить Сам вас за те,
що ви полюбили Мене та й увірували, що Я
вийшов від Бога. 28 Від Отця вийшов Я, і на світ
Я прийшов. І знов покидаю Я світ та й іду до
Отця“. 29 Його учні відказують: „Ось тепер Ти
говориш відкрито, і жодної притчі не кажеш. 30
Тепер ві́даємо ми, що Ти знаєш усе, і потреби
не маєш, щоб Тебе хто питав. Тому віруємо, що
Ти вийшов від Бога!“ 31 Ісус їм відповів: „Тепер
віруєте? 32 Ото настає́ година, і вже настала, що
ви розпоро́шитесь кожен у власне своє, а Мене
ви Само́го покинете. Та не Сам Я, бо зо Мною
Отець! 33 Це Я вам розповів, щоб мали ви мир у
Мені. Стражда́ння зазна́єте в світі, — але бу́дьте
відважні: Я світ переміг!“

17 По мові оцій Ісус очі Свої звів до неба
й промовив: „Прийшла, Отче, година, —
прослав Сина Свого, щоб і Син Твій прославив
Тебе, 2 бо Ти дав Йому вла́ду над тілом усяким,
щоб Він дав життя вічне всім їм, яких дав Ти
Йому. (aiōnios g166) 3 Життя ж вічне — це те,
щоб пізнали Тебе, єдиного Бога правдивого, та
Ісуса Христа, що послав Ти Його. (aiōnios g166) 4 Я
прославив Тебе на землі, — доверши́в Я те ді́ло,
що Ти дав Мені ви́конати. 5 І тепер прослав,
Отче, Мене Сам у Себе тією славою, яку в Тебе Я
мав, поки світ не постав. 6 Я Ім'я́ Твоє виявив
лю́дям, що Мені Ти із світу їх дав. Твоїми були
вони, і Ти дав їх Мені, і вони зберегли́ Твоє
слово. 7 Тепер пізнали вони, що все те, що Ти
Мені дав, від Тебе похо́дить, 8 бо слова́, що дав
Ти Мені, Я їм передав, — і вони прийняли й
зрозуміли правдиво, що Я вийшов від Тебе, і
ввірували, що послав Ти Мене. 9 Я благаю за
них. Не за світ Я благаю, а за тих, кого дав Ти
Мені, — Твої бо вони! 10 Усе бо Моє — то Твоє, а
Твоє — то Моє, і просла́вивсь Я в них. 11 І не на
світі вже Я, а вони ще на світі, а Я йду до Тебе.

Святий Отче, — заховай в Ім'я́ Своє їх, яких дав
Ти Мені, щоб як Ми, єдине були! 12 Коли з ними
на світі Я був, Я беріг їх у Йме́ння Твоє, тих, що
дав Ти Мені, і зберіг, і ніхто з них не згинув,
крім призна́ченого на загибіль, щоб збуло́ся
Писа́ння. 13 Тепер же до Тебе Я йду, але це
говорю́ Я на світі, щоб мали вони в собі радість
Мою доскона́лу. 14 Я їм дав Твоє слово, але світ
їх знена́видів, бо вони не від світу, як і Я не від
світу. 15 Не благаю, щоб Ти їх зо світу забрав,
але щоб зберіг їх від злого. 16 Не від світу вони,
як і Я не від світу. 17 Освяти Ти їх правдою! Твоє
слово — то правда. 18 Як на світ Ти послав Мене,
так і Я на світ послав їх. 19 А за них Я посвячую
в жертву Само́го Себе, щоб освячені правдою
стали й вони. 20 Та не тільки за них Я благаю,
а й за тих, що ради їхнього сло́ва вві́рують у
Мене, 21 щоб були всі одно: як Ти, Отче, в Мені,
а Я — у Тобі, щоб одно́ були в Нас і вони, — щоб
увірував світ, що Мене Ти послав. 22 А ту славу,
що дав Ти Мені, Я їм передав, щоб єдине були,
як єдине і Ми. 23 Я — у них, а Ти — у Мені, щоб
були́ досконалі в одно, і щоб пізнав світ, що
послав Мене Ти, і що їх полюбив Ти, як Мене
полюбив. 24 Бажаю Я, Отче, щоб і ті, кого дав
Ти Мені, там зо Мною були́, де знахо́джуся Я,
щоб бачили славу Мою, яку дав Ти Мені, — бо
Ти полюбив Мене перше закла́дин світу. 25 Отче
Праведний! Хоча́ не пізнав Тебе світ, та пізнав
Тебе Я. І пізнали вони, що послав Мене Ти. 26
Я ж Ім'я Твоє́ їм об'явив й об'явля́тиму, щоб
любов, що Ти нею Мене полюбив, була́ в них, а Я
в них!"

18 Промовивши це, Ісус вийшов із учнями
Своїми на то́й бік потоку Кедро́ну, де був
сад, до якого ввійшов Він та учні Його. 2 Але й
Юда, що видав Його, знав те місце, бо там часто
збирались Ісус й Його учні. 3 Отож Юда, узявши
відділ ві́йська та службу від первосвящеників і
фарисеїв, приходить туди із смолоски́пами, та з
ліхтарями, та з зброєю. 4 А Ісус, усе ві́давши,
що́ з Ним статися має, виходить та й каже
до них: „Кого́ ви шукаєте?" 5 Йому відповіли:
„Ісуса Назаряни́на". Він говорить до них: „Це
Я"! А стояв із ними й Юда, що видав Його. 6
І як тільки сказав їм: „Це Я", вони подали́ся
назад, та й на землю попа́дали. 7 І Він знов
запитав їх: „Кого́ ви шукаєте?"Вони ж відказали:
„Ісуса Назаряни́на". 8 Ісус відповів: „Я сказав
вам, що це Я. Отож, як Мене ви шукаєте, то
дайте оцим відійти ", — 9 щоб збулося те
слово, що Він був сказав: „Я не втратив нікого із
тих, кого дав Ти Мені". 10 Тоді Си́мон Петро,
меча мавши, його ви́хопив, і рубону́в раба́
первосвященика, — і відтя́в праве́ вухо йому́.
А рабу́ на ім'я́ було Малх. 11 Та промовив Ісус
до Петра: Всунь у пі́хви меча! Чи ж не мав би
Я пити ту чашу, що Отець дав Мені?" 12 Відділ
же війська та тисяцький і служба юдейська
схопи́ли Ісуса, і зв'язали Його, 13 і повели Його
перше до Анни, бо тестем доводивсь Кайяфі,
що первосвящеником був того року. 14 Це ж
був той Кайя́фа, що порадив юдеям, що ліпше
померти люди́ні одній за наро́д. 15 А Симон
Петро й інший учень ішли за Ісусом слідо́м.
Той же учень відо́мий був первосвященикові, і
ввійшов у двір первосвящеників із Ісусом. 16
А Петро за ворітьми стояв. Тоді вийшов той
учень, що відо́мий був первосвященикові, і
сказав ворота́рці, — і впровадив Петра. 17 І питає
Петра ворота́рка служни́ця: „Ти хіба не з учнів
Цього Чоловіка?"Той відказує: „Ні!" 18 А раби й
служба, розклавши огонь, стояли та й грілися,
бо був холод. І Петро стояв із ними та грівся. 19
А первосвященик спитався Ісуса про учнів Його,
і про науку Його. 20 Ісус Йому відповідь дав: „Я
світові явно казав. Я постійно навчав у синагозі
й у храмі, куди всі юдеї збираються, а таємно
нічо́го Я не говорив. 21 Чого ти питаєш Мене?
Поспитайся тих, що чули, що́ Я їм говорив.
Отже, знають вони, про що Я говорив". 22 А
як Він це сказав, то один із присутньої там
служби вдарив Ісуса в щоку́, говорячи: „То так
відповідаєш первосвященикові?" 23 Ісус йому
відповідь дав: „Якщо зле Я сказав, — покажи, що
то зле; коли ж добре, — за що́ Мене б'єш?" 24 І
відіслав Його Анна зв'язаним первосвященикові
Кайяфі. 25 А Си́мон Петро стояв, гріючись. І
сказали до нього: „Чи й ти не з учнів Його?"Він
відрікся й сказав: „Ні!" 26 Говорить один із
рабів первосвященика, родич тому́, що йому
Петро вухо відтя́в: „Чи тебе я не бачив у саду́
з Ним?" 27 І зно́ву відрікся Петро, — і заспівав
півень хвилі тієї. 28 А Ісуса ведуть від Кайяфи
в прето́рій. Був же ра́нок. Та вони не ввійшли
до прето́рія, щоб не опога́нитись, а щоб їсти
пасху. 29 Тоді вийшов Пилат назо́вні до них
і сказав: „Яку ска́ргу приносите ви на Цього
Чоловіка?" 30 Вони відповіли та й сказали
йому: „Коли́ б Цей злочи́нцем не був, ми б
Його тобі не видавали". 31 А Пилат їм сказав:
„Візьміть Його, та й за вашим Зако́ном судіть
Його". Юдеї сказали йому: „Нам не вільно нікого
вбивати", — 32 щоб збулося Ісусове слово, що
його Він прорік, зазначаючи, якою то смертю
Він має померти. 33 Тоді зно́ву Пилат увійшов
у прето́рій, і покликав Ісуса, і до Нього сказав:
„Чи Ти Цар Юдейський?" 34 Ісус відповів: „Чи
від себе самого питаєш ти це, чи то інші тобі
говорили про Мене?" 35 Пилат відповів: „Чи

ж юде́янин я? Твій наро́д та первосвященики
мені Тебе видали. Що таке Ти вчинив?“ 36 Ісус
відповів: „Моє Царство не із світу цього́. Якби із
цього світу було́ Моє Царство, то служба Моя́
воювала б, щоб не ви́даний був Я юдеям. Та
тепер Моє Царство не звідси“. 37 Сказав же до
Нього Пила́т: „Так Ти Цар?“Ісус відповів: „Сам
ти кажеш, що Цар Я. Я на те народився, і на те
прийшов у світ, щоб засві́дчити правду. І кожен,
хто з правди, той чує Мій голос“. 38 Говорить
до Нього Пила́т: „Що є правда?“І сказавши оце,
до юдеїв знов вийшов, та й каже до них: „Не
знахо́джу Я в Ньому провини ні́якої. 39 Та ви
маєте зви́чай, щоб я випустив вам одно́го на
Пасху. Чи хочете отже, — відпущу́ вам Царя
Юдейського?“ 40 Та зно́ву вони зняли крик,
вимагаючи: „Не Його, а Вара́вву!“А Вара́вва був
злочи́нець.

19 От тоді взяв Ісуса Пилат, та й звелів
збичува́ти Його. 2 Вояки́ ж, сплівши з те́рну
вінка, Йому покла́ли на голову, та багряни́цю
наділи на Нього, 3 і приступали до Нього й
казали: „Раді́й, Ца́рю Юдейський!“І били по
щоках Його. 4 Тоді вийшов назо́вні ізно́ву Пилат
та й говорить до них: „Ось Його я виво́джу
назо́вні до вас, щоб ви переконáлись, що провини
ні́якої в Нім не знахо́джу“. 5 І вийшов назо́вні
Ісус, у терно́вім вінку та в багря́нім плащі. А
Пилат до них каже: „Оце Чоловік!“ 6 Як зобачили
ж Його первосвященики й служба, то закричали,
говорячи: „Розіпни́, розіпни́!“Пилат каже до них:
„То візьміть Його ви й розіпні́ть, — бо провини
я в Нім не знахо́джу!“ 7 Відказали юдеї йому:
„Ми маємо Зако́на, а за Зако́ном Він мусить
умерти, — бо за Божого Сина Себе видавав!“
8 Як зачув же Пилат оце слово, налякався ще
більш, 9 і вернувся в прето́рій ізно́ву, і питає
Ісуса: „Звідки Ти?“Та Ісус йому відповіді не
подав. 10 І каже до Нього Пилат: „Не говориш
до мене? Хіба ж Ти не знаєш, що маю я вла́ду
розп'я́сти Тебе, і маю вла́ду Тебе відпустити?“
11 Ісус відповів: „Надо Мною ти жодної вла́ди не
мав би, коли б тобі зве́рху не да́но було́; тому
більший гріх має той, хто Мене тобі ви́дав“. 12
Після цього Пилат намагався пустити Його, та
юдеї кричали, говорячи: „Якщо Його пустиш,
то не ке́сарів при́ятель ти! Усякий, хто себе за
царя видає, противиться ке́сареві“. 13 Як зачув
же Пилат оце слово, то вивів назо́вні Ісуса, і
засів на судде́ве сиді́ння, на місці, що зветься
літострото́н, по-гебрейському ж гавва́та. 14 Був
то ж день Пригото́влення Пасхи, година була —
близько шостої. І він каже юдеям: „Ось ваш Цар!“
15 Та вони закричали: „Геть, геть із Ним! Розіпни́
Його!“Пилат каже до них: „Царя вашого маю
розп'я́сти?“Первосвященики відповіли: „Ми не
маєм царя, окрім ке́саря!“ 16 Ось тоді він їм видав
Його, щоб розп'я́сти. 17 І, нісши Свого хреста,
Він вийшов на місце, Черепо́вищем зване, по-
гебрейському Голго́фа. 18 Там Його розп'яли́, а
з Ним ра́зом двох інших, з одно́го та з другого
боку, а Ісуса всере́дині. 19 А Пилат написав
і на́писа, та й умістив на хресті. Було ж там
написано: „Ісус Назаряни́н, Цар Юдейський“.
20 І багато з юдеїв читали цього написа, бо те
місце, де Ісус був розп'я́тий, було близько від
міста. А було по-гебрейському, по-грецькому
й по-римському написано. 21 Тож сказали
Пилатові юдейські первосвященики: „Не пиши:
Цар Юдейський, але що Він Сам говорив: Я — Цар
Юдейський. 22 Пилат відповів: „Що я написав
— написав!“ 23 Розп'я́вши ж Ісуса, вояки́ взяли
одіж Його, та й поділили на чотири частини, по
частині для кожного вояка́, теж і хіто́на. А хіто́н
був не шитий, а ви́тканий ці́лий відве́рху. 24 Тож
сказали один до одно́го: „Не будемо дерти його,
але же́реба киньмо на нього, — кому припаде́“.
Щоб збуло́ся Писа́ння: „Поділили одежу Мою
між собою, і метну́ли про шату Мою жеребка́“.
Вояки ж це й зробили. 25 Під хрестом же Ісуса
стояли — Його мати, і сестра Його матері, Марія
Клео́пова, і Марія Магдали́на. 26 Як побачив Ісус
матір та учня, що стояв тут, якого любив, то
каже до матері: „Оце, жоно, твій син!“ 27 Потім
каже до учня: „Оце мати твоя!“І з тієї години
той учень узяв її до себе. 28 Потім, знавши Ісус,
що вже все довершилось, щоб збулося Писа́ння,
проказує: „Пра́гну!“ 29 Тут стояла посу́дина,
повна оцту. Вояки ж, губку оцтом напо́внивши, і
на тростину її настромивши, підне́сли до уст
Його. 30 А коли Ісус оцту прийняв, то промовив:
„Звершилось!“І, голову схиливши, віддав Свого
духа. 31 Був же день Приго́товлення, тож юдеї,
щоб тіла́ на хресті не зосталися в суботу, — був
бо Великдень тієї суботи — просили Пилата
зламати голі́нки розп'я́тим, і зняти. 32 Тож
прийшли вояки́ й поламали голі́нки першому
й другому, що розп'я́тий з Ним був. 33 Коли
ж підійшли до Ісуса й побачили, що Він уже
вмер, то голі́нок Йому не зламали, 34 та один з
вояки́в списом бо́ка Йому проколов, — і зараз
витекла звідти кров та вода. 35 І самовидець
засвідчив, і правдиве свідо́цтво його; і він знає,
що правду говорить, щоб повірили й ви. 36
Бо це сталось тому́, щоб збулося Писа́ння:
„Йому кості ламати не бу́дуть!“ 37 І знов друге
Писа́ння говорить: „Дивитися будуть на Того,
Кого́ проколо́ли“. 38 Потім Йо́сип із Аріматéї,
що був учень Ісуса, але потайни́й, — бо боявся
юдеїв, — став просити Пилата, щоб тіло Ісусове

взяти. І дозволив Пилат. Тож прийшов він, і взяв
тіло Ісусове. 39 Прибув також і Никоди́м, — що
давніше прихо́див вночі до Ісуса, — і сми́рну
приніс, із ало́єм помішану, щось літрів із сто. 40
Отож, узяли вони тіло Ісусове, та й обгорнули
його у полотно́ із па́хощами, як є зви́чай ховати
в юдеїв. 41 На тім місці, де Він був розп'я́тий,
знахо́дився сад, а в саду́ новий гріб, що в ньому
ніко́ли ніхто не лежав. 42 Тож отут, — з-за
юдейського дня Пригото́влення — вони покла́ли
Ісуса, бо побли́зу був гріб.

20 А дня першого в тижні, рано вранці, як
ще темно було́, прийшла Марія Магдали́на
до гро́бу, та й бачить, що камінь від гро́бу
відва́лений. 2 Тож біжить вона та й прибуває
до Си́мона Петра, та до другого учня, що Ісус
його любив, та й каже до них: „Взяли́ Господа з
гро́бу, і ми не знаємо, де́ покла́ли Його!“ 3 Тоді
вийшов Петро й другий учень, і до гро́бу пішли.
4 Вони ж бігли оби́два укупі, але другий той
учень попе́реду біг, хутчіш від Петра, і перший
до гробу прибув. 5 І, нахили́вшися, бачить —
лежить полотно... Але він не ввійшов. 6 Прибува́є
і Си́мон Петро, що слідко́м за ним біг, і входить
до гробу, і полотно оглядає, що лежало, 7 і
хустка, що була на Його голові, лежить не з
плащани́цею, але о́сторонь, зго́рнена, в іншому
місці. 8 Тоді ж увійшов й інший учень, що
перший до гробу прибув, і побачив, — і ввірував.
9 Бо ще не розуміли з Писа́ння вони, що Він
має воскре́снути з мертвих. 10 І учні верну́лися
знову до се́бе. 11 А Марія стояла при гро́бі
назо́вні та й плакала. Плачучи́, нахилилась
до гробу. 12 І бачить два Анголи́, що в білім
сиділи, — один у голова́х, а другий у ніг, де
лежало Ісусове тіло. 13 І говорять до неї вони:
„Чого плачеш ти, жінко?“Та відказує їм: „Узяли́
мого Господа, і я не знаю, де Його покла́ли.
14 І, сказавши оце, оберну́лась назад, і бачить
Ісуса, що стояв, та вона не пізнала, що то Ісус.
15 Промовляє до неї Ісус: „Чого плачеш ти,
жінко? Кого ти шукаєш?“Вона ж, думаючи, що
то садівни́к, говорить до Нього: „Якщо, пане,
узяв ти Його, то скажи мені, де́ покла́в ти
Його, — і Його я візьму́!“ 16 Ісус мовить до неї:
„Маріє!“А вона обернулася та по-єврейському
каже Йому: „Раббуні́!“цебто: „Учителю мій!“
17 Говорить до неї Ісус: „Не торкайся до Мене,
бо Я ще не зійшов до Отця. Але йди до братів
Моїх та їм розповіж: Я йду до Свого Отця й Отця
вашого, і до Бога Мого й Бога вашого!“ 18 Іде
Марія Магдалина, та й учням звіща́є, що бачила
Господа, і Він це їй сказав. 19 Того ж дня —
дня першого в тижні, — коли вечір настав, а
двері, де учні зібрались були́, були за́мкнені,
— бо боялись юдеїв, — з'явився Ісус, і став
посере́дині, та й промовляє до них: „Мир вам!“
20 І, сказавши оце, показав Він їм ру́ки та бо́ка. А
учні зраділи, побачивши Господа. 21 Тоді зно́ву
сказав їм Ісус: „Мир вам! Як Отець послав Мене,
і Я вас посилаю!“ 22 Сказавши оце, Він дихну́в, і
говорить до них: „Прийміть Духа Святого! 23
Кому гріхи про́стите, — про́стяться їм, а кому
затри́маєте, — то затри́маються!“ 24 А Хома́,
один з Дванадцятьох, званий Близню́к, із ними
не був, як прихо́див Ісус. 25 Інші ж учні сказали
йому: „Ми бачили Господа!“А він відказав їм:
„Коли на руках Його зна́ку відцвя́шного я не
побачу, і пальця свого́ не вкладу́ до відцвя́шної
рани, і своєї руки не вкладу́ до боку Його, —
не ввірую!“ 26 За вісім же день знов удома
були Його учні, а з ними й Хома́. І, як за́мкнені
двері були́, прийшов Ісус, і став посере́дині та
й проказав: „Мир вам!“ 27 Потім каже Хомі:
„Простягни́ свого пальця сюди, та на руки Мої
подивись. Простягни й свою руку, і вклади́
до бо́ку Мого. І не будь ти невіруючий, але
віруючий!“ 28 А Хома відповів і сказав Йому:
„Господь мій і Бог мій!“ 29 Промовляє до нього
Ісус: „Тому ввірував ти, що побачив Мене?
Блаженні, що не бачили й увірували!“ 30 Багато
ж і інших озна́к учинив був Ісус у присутності
учнів Своїх, що в книзі оцій не записані. 31 Це ж
написано, щоб ви ввірували, що Ісус є Христос,
Божий Син, і щоб, віруючи, життя мали в Ім'я́
Його!

21 Після цього з'явивсь Ісус знов Своїм учням
над морем Тіверія́дським. А з'явився отак.
2 Укупі були Си́мон Петро, і Хома́, званий
Близню́к, і Натанаїл, із Кани́ Галілейської, і
оби́два сини Зеведе́єві, і двоє інших із учнів
Його. 3 Говорить їм Си́мон Петро: „Піду риби
влови́ти“. Вони кажуть до нього: „І ми піде́мо
з тобою“. І пішли вони, і всіли до чо́вна. Та
ночі тієї нічого вони не влови́ли. 4 А як ра́нок
настав, то Ісус став над берегом, але учні не
знали, що то́ був Ісус. 5 Ісус тоді каже до них:
„Чи не маєте, діти, якоїсь поживи?“— „Ні“,
вони відказали. 6 А Він їм сказав: „Закиньте
не́вода право́руч від чо́вна, то й зна́йдете!“Вони
кинули, — і вже не могли його витягнути із-
за бе́злічі риби. 7 Тоді учень, якого любив був
Ісус, говорить Петрові: „Це ж Госпо́дь!“А Си́мон
Петро, як зачув, що Господь то, накинув на себе
оде́жину, — бо він був наги́й, — та й кинувся
в море. 8 Інші ж учні, що були недалеко від
берега — якихось ліктів з двісті — припливли
чо́вником, тягнучи не́вода з рибою. 9 А коли
вони вийшли на землю, то бачать розло́жений

жар, а на нім рибу й хліб. **10** Ісус каже до них:
„Принесіть тієї риби, що оце ви вловили!“ **11**
Пішов Симон Петро та й на землю витягнув
невода, повного риби великої, — сто п'ятдесят
три. І хоч стільки було її, — не продерся проте
невід. **12** Ісус каже до учнів: „Ідіть, снїдайте!“А з
учнів ніхто не наважився спитати Його: „Хто
Ти такий?“Бо знали вони, що Господь то. **13**
Тож підходить Ісус, бере хліб і дає їм, так само
ж і рибу. **14** Це вже втретє з'явився Ісус Своїм
учням, як із мертвих воскрес. **15** Як вони вже
поснїдали, то Ісус промовляє до Симона Петра:
„Симоне, сину Йонин, — чи ти любиш мене
більше цих?“Той каже Йому: „Так, Господи, —
вїдаєш Ти, що кохаю Тебе!“Промовляє йому:
„Паси ягнята Мої!“ **16** І говорить йому Він
удруге: „Симоне, сину Йонин, — чи ти любиш
Мене?“Той каже Йому: „Так, Господи, — вїдаєш
Ти, що кохаю Тебе!“Промовляє йому: „Паси вївці
Мої!“ **17** Утретє Він каже йому: „Симоне, сину
Йонин, — чи кохаєш Мене?“Засмутився Петро,
що спитав його втретє: „Чи кохаєш Мене?“І
він каже Йому: „Ти все вїдаєш, Господи, —
вїдаєш Ти, що кохаю Тебе!“Промовляє до нього
Ісус: „Паси вівці Мої! **18** Поправді, поправді
кажу Я тобі: Коли був ти молодший, то ти сам
підперїзувався, і ходив, куди ти бажав. А коли
постарїєш, — свої руки простягнеш, і інший тебе
підпереже, і поведе, куди не захочеш“. **19** А оце
Він сказав, щоб зазначити, якою то смертю той
Бога прославить. Сказавши таке, Він говорить
йому: „Іди за Мною!“ **20** Обернувся Петро, та й
ось бачить, що за ним слідкома йде той учень,
якого любив Ісус, який на вечері до лоня Йому
був схилився й спитав: „Хто, Господи, видасть
Тебе?“ **21** Петро, як побачив того, говорить
Ісусові: „Господи, — цей же що?“ **22** Промовляє
до нього Ісус: „Якщо Я схотів, щоб він позостався,
аж поки прийду, — що до того тобі? Ти йди
за Мною!“ **23** І це слово рознеслось було між
братами, що той учень не вмре. Проте Ісус не
сказав йому, що не вмре, а: „Якщо Я схотів,
щоб він позостався, аж поки прийду, — що до
того тобі?“ **24** Це той учень, що свїдчить про це,
що й оце написав. І знаємо ми, що правдиве
свідоцтво його! **25** Багато є й іншого, що Ісус
учинив. Але думаю, що коли б написати про все
те зокрема про кожне, то й сам світ не вмістив
би написаних книг! Амїнь.

Дії

1 Першу книгу я був написав, о Теофіле, про
все те, що Ісус від поча́тку чинив та навчав, **2**
аж до дня, коли через Духа Святого подав Він
нака́зи апо́столам, що їх вибрав, і возні́сся. **3**
А по муці Своїй Він ставав перед ними живий
із засві́дченнями багатьма́, і сорок день їм
з'являвся та про Боже Царство казав. **4** А
зібравшися з ними, Він звелів, щоб вони не
відхо́дили з Єрусалиму, а чекали обі́тниці Отчої,
„що про неї — казав — ви чули від Мене. **5**
Іван бо водою христив, — ви ж охрищені будете
Духом Святим через кілька тих днів!“ **6** А
вони, зійшовшись, питали Його й говорили: „Чи
не ча́су цього відбуду́єш Ти, Господи, царство
Ізраїлеві?“ **7** А Він їм відказав: „То не ваша
справа знати час та добу́, що Отець покла́в у
вла́ді Своїй. **8** Та ви при́ймете силу, як Дух
Святий злине на вас, і Моїми ви свідками бу́дете
в Єрусалимі, і в усій Юдеї та в Самарії, та аж
до останнього кра́ю землі“. **9** І, прорікши оце,
як дивились вони, Він уго́ру возно́ситись став,
а хмара забра́ла Його сперед їхніх оче́й. **10** А
коли вони пильно дивились на небо, як Він
віддалявся, то два мужі́ у білій одежі ось стали
при них, **11** та й сказали: „Галілейські мужі,
— чого стоїте́ й задивля́єтесь на небо? Той
Ісус, що возніся на небо від вас, при́йде так,
як бачили ви, як ішов Він на небо!“ **12** Тоді
вони повернулись до Єрусалиму з гори, що
Оливною зветься, і що знахо́диться по́близько
Єрусалиму, на віддаль дороги суботнього дня.
13 А прийшовши, увійшли вони в го́рницю, де й
перебували: Петро та Іван, та Яків та Андрій,
Пилип та Фома, Варфоломі́й та Матвій, Яків
Алфе́їв та Си́мон Зило́т, та Юда Яковів. **14** Вони
всі однодушно були на невпинній молитві, із
жінка́ми, і з Марією, матір'ю Ісусовою, та з
братами Його. **15** Тими ж днями Петро став
посеред братів — а наро́ду було поіменно до ста
двадцяти — та й промовив: **16** „Мужі-браття!
Нале́жало збутись Писа́нню тому́, що устами
Давидовими Дух Святий був прорік про Юду,
який показав дорогу для тих, хто Ісуса схопи́в,
17 бо він був зарахований з нами, і же́реб
служі́ння оцього прийняв. **18** І він поле набув
за заплату злочи́нства, а впавши сторчма́, він
тріснув надво́є, і все нутро́ його вилилось. **19** І
стало відо́ме це всім, хто замешкує в Єрусалимі,
тому й поле те на́зване їхнього мовою Акелдама́,
що є: Поле крови. **20** Бо написано в книзі
Псалмів: „Нехай пусткою стане мешка́ння його,
і нехай пожильця́ в нім не бу́де“, а також: „А
служі́ння його забере́ нехай інший“. **21** Отже
треба, щоб один із тих мужів, що схо́дились
з нами повсякча́с, як Господь Ісус вхо́див і
вихо́див між нами, **22** зачавши від хрищення
Іванового аж до дня, коли Він возніся від
нас, щоб той ра́зом із нами був свідком Його
воскресіння“. **23** І поставили двох: Йо́сипа, що
Варса́вою зветься, і що Юстом був на́званий, та
Маттї́я. **24** А молившись, казали: „Ти, Господи,
знавче всіх серде́ць, покажи з двох одно́го,
котро́го Ти вибрав, **25** щоб він зайняв місце тієї
служби й апо́стольства, що Юда від нього відпав,
щоб іти в своє місце“. **26** І дали́ жеребки́ їм, — і
впав жеребо́к на Маттї́я, і він зарахований був
до одинадцятьо́х апо́столів.

2 Коли ж поча́вся день П'ятдесятниці, всі
вони однодушно знахо́дилися вкупі. **2** І
на́гло зчинився шум із не́ба, ніби буря рапто́ва
зірва́лася, і перепо́внила ввесь той дім, де сиділи
вони. **3** І з'явилися їм язи́ки поді́лені, немов
би огне́нні, та й на кожному з них по одно́му
осів. **4** Усі ж вони спо́внились Духом Святим,
і почали́ говорити іншими мо́вами, як їм Дух
промовляти давав. **5** Перебува́ли ж в Єрусалимі
юдеї, люди побожні, від усякого наро́ду під
небом. **6** А коли оцей го́мін зчинився, зібралася
бе́зліч наро́ду, — та й диву далися, бо кожен
із них тут почув, що вони розмовляли їхньою
власною мовою! **7** Усі ж побенте́жилися та
дивувалися, та й казали один до одно́го: „Хіба
ж не галіле́яни всі ці, що гово́рять? **8** Як же
кожен із нас чує свою́ власну мову, що ми
в ній народи́лись? **9** Парфя́ни та мі́дяни та
елами́ти, також ме́шканці Месопота́мії, Юдеї та
Каппадокі́ї, Понту та Азії, **10** і Фрі́ґії та Памфі́лії,
Єгипту й лівійських земель край Кіре́ни, і захожі
римля́ни, **11** юдеї й нововірці, кри́тяни й араби,
— усі чуємо ми, що говорять вони про великі
діла Божі мовами нашими!“ **12** І всі не вихо́дили
з дива, і безрадні були, і говорили один до
одно́го: „Що ж то статися має?“ **13** А інші казали
глузу́ючи: „Вони повпива́лись вином молодим!“
14 Ставши ж Петро із Одинадцятьма́, свій голос
підніс та й промовив до них: „Мужі юдейські
та ме́шканці Єрусалиму! Нехай вам оце стане
відо́ме, і послухайте слів моїх! **15** Бо не п'я́ні
вони, як ви ду́маєте, — бо третя година дня,
16 а це те, що пророк Йоі́л передрік: **17** „І буде
останніми днями, говорить Госпо́дь: Я виллю від
Духа Свого на всяке тіло, — і будуть пророкува́ти
сини ваші та ваші до́ньки, юнаки́ ж ваші бачити
будуть види́ння, а старим вашим сни будуть
сни́тися. **18** І на рабів Моїх і на рабинь Моїх
за тих днів Я також виллю від Духа Свого, —
і пророкувати вони бу́дуть! **19** І дам чуда на
небі вгорі, а внизу на землі ці знаме́на: кров,

і огонь, і ку́ряву диму. 20 Переміниться сонце
на те́мряву, а місяць на кров, перше ніж день
Господній настане, великий та славний! 21 І
станеться, що кожен, хто покличе Господнє Ім'я́,
той спасеться". 22 Мужі ізраїльські, послухайте
ви оцих слів: Ісуса Назаряни́на, Мужа, що Його
Бог прославив вам силою, і чудами, і тими
знаме́нами, що Бог через Нього вчинив серед
вас, як самі ви те знаєте, 23 Того, що був ви́даний
певною волею та передба́ченням Божим, ви
руками беззаконників розп'яли́ та забили. 24
Та Бог воскресив Його, пута смерти усунувши,
— вона бо тримати Його не могла. 25 Бо каже
про Нього Давид: „Мав я Господа за́всіди перед
очима своїми, бо Він по правиці моїй, щоб я
не захитався. 26 Тому серце моє звеселилось, і
зрадів мій язик, і тіло моє відпочи́не в надії. 27
Бо не позоставши Ти в аду́ моєї душі, і не даси Ти
Своєму Святому побачити тління! (Hadēs g86) 28 Ти
дороги життя об'явив мені, Ти мене перепо́вниш
утіхою перед обличчям Своїм"! 29 Мужі-браття!
Нехай буде вільно мені сміло сказати вам про
патріярха Давида, що помер і похований, і
знахо́диться гріб його в нас аж до цього дня.
30 А бувши ж пророком, та відаючи, що „Бог
клятвою клявся йому посади́ти на престолі
його від плоду його сте́гон", 31 у передба́ченні
він говорив про Христове воскре́сення, що „не
буде зоставлений в аду́", ані тіло Його „не
зазнає зотління". (Hadēs g86) 32 Бог Ісуса Цього
воскресив, чого свідки всі ми! 33 А отож, як
правицею Божою був Він возне́сений, і обі́тницю
Духа Святого прийняв від Отця, то й злив Він
оте, що ви бачите й чуєте. 34 Не зійшов бо на
небо Давид, але сам він говорить: „Промовив
Госпо́дь Господе́ві моєму: Сядь право́руч Мене,
35 доки не покладу́ Я Твоїх ворогів підніжком
ногам Твоїм!" 36 Ото ж, нехай ввесь Ізраїлів дім
твердо знає, що і Господом, і Христом учинив
Бог Його, Того Ісуса, що Його розп'яли́ ви!" 37
Як почули ж оце, вони серцем розжа́лобились,
та й сказали Петрові та іншим апо́столам:
„Що ж ми маємо робити, мужі-браття?" 38
А Петро до них каже: „Покайтеся, і нехай же
охриститься кожен із вас у Ім'я́ Ісуса Христа на
відпу́щення ваших гріхів, — і да́ра Духа Святого
ви при́ймете! 39 Бо для вас ця обі́тниця, і для
ваших дітей, і для всіх, що „дале́ко знаходяться,
кого б тільки покликав Госпо́дь, Бог наш". 40
І іншими багатьома́ словами він засвідчував
та вмовляв їх, говорячи: „Рятуйтесь від цього
лукавого роду!" 41 Отож ті, хто прийняв його
слово, охристилися. І пристало до них того дня
душ тисяч зо три! 42 І вони перебува́ли в науці
апо́стольській, та в спільно́ті брате́рській, і в
лама́нні хліба, та в моли́твах. 43 І був о́страх у
кожній душі, бо багато чинили апо́столи чуд
та знаме́н. 44 А всі віруючі були вкупі, і мали
все спі́льним. 45 І вони продавали маєтки та
до́бра, і всім їх ділили, як кому чого треба було́.
46 І кожного дня перебува́ли вони однодушно
у храмі, і, ломлячи хліб по домах, поживу
приймали із радістю та в сердечній просто́ті,
47 вихваляючи Бога та маючи ласку в усього
народу. І щоденно до Церкви Госпо́дь додава́в
тих, що спасалися.

3 А Петро та Іван на дев'яту годину молитви
йшли ра́зом у храм. 2 І не́сено там чоловіка
одно́го, що кривий був з утро́би своєї матері.
Його садови́ли щоденно в воро́тях храму, що
Красними звалися, просити ми́лостині від тих,
хто до храму йшов. 3 Як побачив же він, що
Петро та Іван хочуть у храм увійти, став просити
в них милостині. 4 Петро ж із Іваном поглянув
на нього й сказав: „Подивися на нас!" 5 І той
подивився на них, сподіваючися щось дістати
від них. 6 Та промовив Петро: „Срібла й золота
в мене нема, але що я маю, даю тобі: У Ім'я́
Ісуса Христа Назаряни́на — устань та й ходи!"
7 І, узявши його за прави́цю, він підвів його. І
хвилі тієї зміцни́лися но́ги й сугло́бці його! 8 І,
зірвавшись, він устав та й ходив, і з ними у храм
увійшов, ходячи та підскакуючи, і хвалячи Бога!
9 Наро́д же ввесь бачив, як ходив він та Бога
хвалив. 10 І пізнали його, що це той, що при
Красних воро́тях храму сидів ради милостині. І
вони перепо́внились жа́хом та по́дивом із того,
що́ сталось йому! 11 А тому́, що тримався він
Петра та Івана, увесь наро́д зачудований збігся
до них на той ґанок, який Соломоновим зветься.
12 І, побачивши це, промовив Петро до наро́ду:
„Мужі ізраїльські! Чого ви дивуєтесь цим, та чого
ви на нас позира́єте так, ніби те, що він ходить,
ми зробили своєю силою чи благоче́стям? 13
„Бог Авраамів, та Ісаків, та Яковів, Бог наших
батьків, Сина Свого прославив", Ісуса, Якого
ви ви́дали, і відцуралися перед Пилатом, як
він присудив був пустити Його. 14 Але ви
відцура́лись Святого та Праведного, і домагалися
видати вам душогубця. 15 Начальника ж життя
ви забили, та Його воскресив Бог із мертвих,
чого свідками — ми! 16 І через віру в Ім'я́ Його
вздоро́вило Ім'я́ Його того, кого бачите й знаєте. І
віра, що від Нього, прине́сла йому вздоро́влення
це перед вами всіма́. 17 А тепер, браття, знаю,
що вчинили ви це з несвідо́мости, як і ваші
начальники. 18 А Бог учинив так, як Він провіщав
був уста́ми Своїх усіх пророків, щоб терпіти
Христові. 19 Покайтеся ж та наверні́ться, щоб Він
змилувався над вашими гріхами, 20 щоб часи́

відпочинку прийшли від обличчя Господнього,
і щоб послав запові̂дженого вам Ісуса Христа,
21 що Його небо мусить прийняти аж до ча́су
відно́влення всього, про що провіщав Бог від віку
устами всіх святих пророків Своїх! (aiōn g165) 22
Бо Мойсей провіща́в: „Господь Бог вам Пророка
піді̂йме від ваших братів, як мене; у всім Його
слухайтеся, про що тільки Він вам говоритиме!“
23 „І станеться, що кожна душа, яка не послухала
б того Пророка, зни́щена буде з наро́ду“. 24
Так само всі пророки від Саму́їла й наступних,
скільки їх говорило, також провіщали ці дні. 25
Сини ви пророків і того заповіту, що Бог вашим
батька́м заповів, промовляючи до Авраама: „І в
насінні твоїм усі народи землі благосло́влені
будуть!“ 26 Воскресивши Свого Слугу, Бог послав
Його перше до вас, щоб вас поблагослови́ти,
щоб кожен із вас відвернувся від злих своїх
учинків!“

4 А коли промовляли вони до наро́ду оце́, до
них приступили священики, і вла́да сторожі
храму й саддукеї, 2 обурюючись, що навчають
наро́д та звіщають в Ісусі воскресі̂ння з мертвих.
3 І руки наклали на них, і до в'язниці всадили
до ра́нку, бо вже вечір настав був. 4 І багато-
хто з тих, хто слухав слово, увірували; число ж
мужів таки́х було тисяч із п'ять. 5 І сталось, що
ра́нком зібралися в Єрусалимі начальники їхні,
і старші та книжники, 6 і Анна первосвященик,
і Кайя́фа, і Іван, і Олександер, і скільки було
їх із роду первосвященичого. 7 І, поставивши
їх посере́дині, запиталися: „Якою ви силою
чи яким ви ім'я́м те робили?“ 8 Тоді Петро,
переповнений Духом Святим, промовив до них:
„Начальники люду та старши́ни Ізраїлеві! 9 Як
сьогодні беруть нас на до́пит про те добродійство
недужій люди́ні, як вона вздоро́влена, - 10 нехай
буде відо́мо всім вам, і всім лю́дям Ізраїлевим,
що Ім'я́м Ісуса Христа Назаряни́на, що Його
розп'яли́ ви, та Його воскресив Бог із мертвих,
— Ним поставлений він перед вами здоровий!
11 Він „камінь, що ви, будівни́чі, відкинули, але
каменем став Він нарі̂жним!“ 12 І нема ні в
кім іншім спасі̂ння. Бо під небом нема іншого
Йме́ння, даного людям, що ним би спасти́ся ми
мали“. 13 А бачивши сміли́вість Петра та Івана,
і спостерігши, що то люди оби́два невчені та
про́сті, дивувалися, і пізнали їх, що вони з Ісусом
були́. 14 Та бачивши, що вздоро́влений чоловік
стоїть з ними, нічого навпро́ти сказати не могли.
15 І, звелівши їм вийти із синедріо́ну, зачали
радитися між собою, 16 говорячи: „Що́ робити
нам із цими людьми́? Бож усім ме́шканцям
Єрусалиму відо́мо, що вчинили вони явне чудо,
і не можемо того заперечити. 17 Та щоб більш
не поши́рювалось це в наро́ді, то з погрозою
заборонімо їм, щоб нікому з людей вони не
говорили про Це Ім'я́“. 18 І, закли́кавши їх,
наказали їм не говорити, і взагалі не навчати
про Ісусове Йме́ння. 19 І відповіли́ їм Петро та
Іван, та й сказали: „Розсудіть, чи це справедливе
було б перед Богом, щоб слухатись вас більш,
як Бога? 20 Бо не можемо ми не казати про те,
що́ ми бачили й чули!“ 21 А вони пригрози́ли
їм ще, і відпустили їх, не знайшовши нічо́го,
щоб їх покарати, через людей, бо всі сла́вили
Бога за те, що сталось. 22 Бо ро́ків більш
сорока мав той чоловік, що на нім відбулося це
чудо вздоро́влення. 23 Коли ж їх відпустили,
вони до своїх прибули́ й сповістили, про що́
первосвященики й старші до них говорили.
24 Вони ж, вислухавши, однодушно свій голос
до Бога підне́сли й промовили: „Владико, що
небо, і землю, і море, і все, що в них є, Ти
створив! 25 Ти уста́ми Давида, Свого слуги́,
отця нашого, сказав Духом Святим: „Чого люди
бунтуються, а наро́ди задумують ма́рне? 26
Повстають царі зе́мні, і збираються старші
докупи на Господа та на Христа Його“. 27 Бо
справді зібралися в місці оцім проти Отрока
Святого Твого Ісуса, що Його намастив Ти, Ірод
та По́нтій Пилат із поганами та з наро́дом
Ізраїлевим, 28 учинити оте, що рука Твоя й воля
Твоя наперед встановили були, щоб збуло́ся. 29
І тепер споглянь, Господи, на їхні погрози, і дай
Своїм рабам із повною сміли́вістю слово Твоє
повіда́ти, 30 коли руку Свою простягатимеш
Ти на вздоро́влення, і щоб знаме́на та чуда
чинились Ім'я́м Твого Святого Отрока Ісуса“.
31 Як вони ж помолились, затряслося те місце,
де зібрались були, і перепо́внилися всі Святим
Духом, — і зачали говори́ти Слово Боже з
сміли́вістю! 32 А люди, що ввірували, мали
серце одне й одну душу, і жоден із них не
вважав що з маєтку свого́ за своє, але в них
усе спі̂льним було́. 33 І апо́столи з вели́кою
силою свідчили про воскресіння Ісуса Господа,
і благода́ть велика на всіх них була! 34 Бо
жоден із них не терпів недостачі: бо, хто мав
поле чи дім, продавали, і заплату за про́даж
прино́сили, 35 та й клали в ногах у апо́столів, —
і роздавалося кожному, хто потре́бу в чім мав.
36 Так, Йо́сип, що Варна́вою — що в перекладі
є „син потіхи“— був про́званий від апо́столів,
Левит, родом кі̂прянин, 37 мавши поле, продав,
а гроші приніс, та й поклав у ногах у апо́столів.

5 А один чоловік, на йме́ння Ана́ній, із своєю
дружи́ною Сапфі̂рою, продав маєток, 2 та
й з ві̂дома дружи́ни своєї присво́їв частину з

заплати, а якусь там частину приніс та й поклав
у ногах у апо́столів. 3 І промовив Петро: „Ана́нію,
чого сатана́ твоє серце напо́внив, щоб ти Духу
Святому неправду сказав та присво́їв із заплати
за землю? 4 Хіба те, що́ ти мав, не твоє все було,
а про́дане не в твоїй вла́ді було? Чого ж в серце
своє ти цю справу поклав? Ти не лю́дям неправду
сказав, але Богові!“ 5 Як Ана́ній зачу́в ці слова́,
то впав та й умер. І обгорнув жах великий усіх,
що це чули! 6 Юнаки́ ж повставали, обгорну́ли
його, і винесли та й поховали. 7 І сталось,
годин через три прийшла й дружи́на його, про
випа́док нічо́го не знавши. 8 І промовив до неї
Петро: „Скажи мені, чи за стільки ви землю оту
продали́?“Вона ж відказала: „Так, за стільки“.
9 До неї ж Петро: „Чому це ви змо́вилися
споку́шувати Господнього Духа? Он ті входять у
двері, що чоловіка твого поховали, — і тебе вони
винесуть“. 10 І вона зараз упала до ніг його,
та й умерла. Як ввійшли ж юнаки́, то знайшли
її мертвою, і, винісши, біля мужа її поховали.
11 І обгорнув страх великий всю Церкву та
всіх, що чули про це. 12 А руками апо́столів
стались знаме́на та чуда великі в наро́ді. І були́
однодушно всі в Соломоновім ґанку. 13 А з
сторонніх ніхто приставати не важивсь до них,
але люд прославляв їх. 14 І все збільшувалось
тих, хто вірує в Господа, бе́зліч чоловіків і
жінок, 15 так що хворих стали вино́сити на
вулиці, та й клали на ложа та ноші, щоб, як
ітиме Петро, то хоч тінь його впала б на ко́го із
них. 16 І бе́зліч люду збиралась до Єрусалиму з
довко́лишніх міст, і не́сли недужих та хворих від
ду́хів нечистих, — і були́ вони всі вздоро́влювані!
17 А первосвященик, уставши, та й усі, хто був
із ним, хто належав до саддуке́йської єресі,
перепо́внились за́здрощами, 18 і руки наклали
вони на апо́столів, і до в'язниці грома́дської
вкинули їх. 19 Але Ангол Господній вночі
відчинив для них двері в'язничні, і, вивівши
їх, проказав: 20 „Ідіть, і, ставши, говоріть до
наро́ду у храмі всі слова́ цього життя“. 21
Як це вчули вони, то в храм рано ввійшли і
навчали. А первосвященик і ті, хто був із ним,
прийшовши, скликали синедріо́н і всіх старших
з Ізраїлевих синів. І послали в в'язницю, щоб їх
привели́. 22 А служба, прийшовши, не знайшла́
їх у в'язниці, а вернувшись, сповістила, 23
говорячи: „В'язницю знайшли ми з великою
пильністю за́мкнену, і сторо́жу, що при две́рях
стояла; а коли відчинили, то нико́го всере́дині
ми не знайшли!“ 24 Як почули слова ці
начальник сторожі храму та первосвященики,
не могли зрозуміти вони, що́ б то сталося. 25 Та
прийшовши один, сповістив їх, говорячи: „Ось
ті мужі, що ви їх до в'язниці всадили були, у
храмі стоять та й навчають наро́д“. 26 Пішов тоді
старши́й сторо́жі зо слу́жбою, та й привів їх без
насильства, бо боялись наро́ду, щоб їх не побили
камінням. 27 Припровадивши ж їх, поставили
перед синедріоном. І спитався їх первосвященик,
говорячи: 28 „Чи ми не заборонили з погрозою
вам, щоб про Те Ім'я́ не навчати? І ото, ви своєю
наукою перепо́внили Єрусалим, і хочете кров
Чоловіка Того припрова́дити на нас“. 29 Відповів
же Петро та сказали апо́столи: „Бога повинно
слухатися більш, як людей! 30 Бог наших отців
воскресив нам Ісуса, Якому ви смерть були
заподіяли, повісивши на дереві. 31 Його Бог
підвищив Своєю прави́цею — на Начальника й
Спаса, щоб дати Ізраїлеві покая́ння і про́щення
гріхів. 32 А тих справ Йому свідками ми й Святий
Дух, що Його Бог дав тим, хто слухня́ний Йому“.
33 Як зачули ж оце, запалилися гнівом вони, та
й ра́дилися, я́к їм смерть заподіяти? 34 І встав у
синедріо́ні один фарисей, Гамалі́їл на ймення,
учитель Зако́ну, поважаний від усього наро́ду,
та й звелів на часи́нку апо́столів ви́вести. 35 І
промовив до них: „Мужі ізраїльські! Поміркуйте
собі про людей цих, що́ з ними робити ви маєте.
36 Бо перед цими днями повстав був Те́вда та й
казав, що великий він хтось, і до нього пристало
з чотириста люда. Він забитий, а всі ті, хто
слухав його, розпоро́шились та оберну́лись в
ніщо́. 37 Після нього повстав, під час пе́репису,
Галіле́янин Юда, та й багато людей потягнув
за собою. Загинув і він, а всі ті, хто слухав
його, розпоро́шились. 38 І тепер кажу́ вам:
Відступіться від цих людей, і занеха́йте їх! Бо
коли від людей оця рада чи справа ця бу́де,
— розпаде́ться вона. 39 А коли те від Бога, то
того зруйнувати не зможете, щоб випа́дком не
стати і вам богобо́рцями!“І послухались ради
його. 40 І, покликавши зно́в апо́столів, вибили
їх, наказали їм не говори́ти про Ісусове Йме́ння,
та й їх відпустили. 41 А вони поверта́лися з
синедріо́ну, радіючи, що сподоби́лись прийняти
зneва́гу за Йме́ння Го́спода Ісуса. 42 І щоденно
у храмі й домах безупинно навчали, і звіщали
Єва́нгелію Ісуса Христа.

6 Тими ж днями, як учнів намно́жилось, зачали́
нарікати на євреїв огре́чені, що в щоденному
служі́нні їхні вдовиці зане́дбані. 2 Тоді ті
Дванадцять покликали багатьо́х учнів та й
сказали: „Нам не ли́чить покинути Боже Слово,
і служити при стола́х. 3 Отож, браття, ви́глядіть
із-поміж себе сімох мужів доброї слави, повних
Духа Святого та мудрости, — їх поставимо на
службу оцю. 4 А ми перебува́тимемо за́вжди в
молитві та в служі́нні слову“. 5 І всім лю́дям

сподо́балося оце слово, і обрали Степа́на, мужа
повного віри та Духа Святого, і Пилипа, і
Про́хора та Никано́ра, і Ти́мона та Парме́на, і
нововірця Миколу з Антіохії, — 6 їх поставили
перед апо́столів, і, помолившись, вони руки
поклали на них. 7 І росло Слово Боже, і
ду́же мно́жилося число учнів у Єрусалимі, і
дуже багато священиків були слухня́ні вірі.
8 А Степан, повний віри та сили, чинив між
наро́дом великі знаме́на та чуда. 9 Тому дехто
повстав із синагоги, що зветься лібертѝнська,
і кірінейська, і олександрійська, та з тих, хто
походить із Кілікі̂ї та з Азії, і зачали́ сперечатись
із Степа́ном. 10 Але всто́яти вони не могли
проти мудрости й Духа, що він Ним говорив. 11
Тоді вони підмовили людей, що казали, ніби
чули, як він богозневажні слова́ говорив на
Мойсея та Бога. 12 І людей попідбу́рювали, і
старших та книжників, і, напавши, схопи́ли
його, і припрова́дили в синедріо́н. 13 Також
свідків фальшивих поставили, які говорили:
„Чоловік оцей богознева́жні слова́ безпере́стань
говорить на це святе місце та проти Зако́ну. 14
Бо ми чули, як він говорив, що Ісус Назаряни́н
зруйнує це місце та змінить звича́ї, які передав
нам Мойсей“. 15 Коли всі, хто в синедріоні сидів,
на нього споглянули, то бачили лице його, — як
лице Ангола!

7 Запитав тоді первосвященик: „Чи це так?“
2 Степан же промовив: „Послухайте, мужі-
браття й отці! Бог слави з'явивсь Авраамові,
отцеві нашому, як він у Месопота́мії був, перше
ніж оселився в Хара́ні, 3 і промовив до нього:
„Вийди із своєї землі та від роду свого, та й
піди до землі, що тобі покажу́“. 4 Тоді він
вийшов із землі халдейської, та й оселився
в Хара́ні. А звідти, як умер йому ба́тько, Він
переселив його в землю оцю, що на ній ви
живе́те тепер. 5 Та спа́дщини на ній Він не
дав йому навіть на крок, але обіцяв „дати її
на володі̂ння йому й його ро́дові по нім“, хоч
дитини не мав він. 6 І сказав Бог отак, що
насіння його буде прихо́дьком у кра́ї чужому, і
понево́лять його, і будуть гноби́ти чотириста
ро́ків. 7 „Але Я — сказав Бог — буду судити наро́д,
що його понево́лить. Опісля́ ж вони вийдуть, і
будуть служити Мені на цім місці“. 8 І дав Він
йому заповіта обрі̂зання. І породив так Ісака, і
во́сьмого дня він обрізав його. А Ісак породив
Якова, а Яків — дванадцятьо́х патріярхів. 9 А ті
патріярхи поза́здрили Йо́сипові, і продали́ його
до Єгипту. Але Бог був із ним, 10 і його визволив
від усіх його у́тисків, і дав йому благода́ть та
мудрість перед фараоном, царем єгипетським, а
він настановив його за правителя над Єгиптом
та всім своїм домом. 11 А як голод прийшов на
всю землю єгипетську та хана́анську, та велика
біда, то пожи́ви тоді не знахо́дили наші батьки́.
12 Коли ж Яків зачув, що в Єгипті є збіжжя, то
послав батьків наших уперше. 13 А як удруге
посла́в, то був пі̂знаний Йо́сип братами своїми́,
і фараонові знаний став Йо́сипів рід. 14 Тоді
Йо́сип послав, щоб покликати Якова, ба́тька
свого, та всю родину свою — сімдеся́т і п'ять
душ. 15 І пода́вся Яків в Єгипет, та й умер там він
сам та наші батьки. 16 І їх перене́сли в Сихе́м,
і покла́ли до гробу, що Авраам був купив за
ці̂ну срібла від синів Еммора Сихемового. 17
А коли наближа́всь час обі̂тниці, що нею Бог
клявсь Авраамові, розрісся наро́д і намно́жився
в Єгипті, 18 аж поки настав інший цар ув Єгипті,
що не знав уже Йо́сипа. 19 Він хитро наш
люд обманив, і силою змушував наших отців
викидати дітей своїх, щоб вони не лишались
живі. 20 Того ча́су родився Мойсей, і га́рний
він був перед Богом. Він годо́ваний був у домі
батька свойо́го три місяці. 21 А коли він був
ви́кинений, то дочка фараона забрала його,
та й за сина собі його викохала. 22 І Мойсей
був навче́ний всієї премудрости єгипетської,
і був міцни́й у словах та в ділах своїх. 23
А коли йому спо́внилося сорок ро́ків, йому
спало на серце відві̂дати братів своїх, синів
Ізраїлевих. 24 Як угле́дів же він, що одно́му
з них ді̂ється кривда, заступився, і відомсти́в
за окри́вдженого, убивши єги́птянина. 25 Він
же ду́мав, що брати́ розуміють, що рукою його
Бог дає їм визво́лення, та не зрозуміли вони.
26 А наступного дня, як сварились вони, він
з'явився й хотів погоди́ти їх, кажучи: „Люди, ви
— браття, чого один о́дного кривдите?“ 27 А той,
що ближнього кривдив, його відіпхну́в та сказав:
„Хто наставив над нами тебе за старшо́го й
суддю? 28 Чи хочеш убити й мене, як учора вбив
ти єги́птянина?“ 29 І втік Мойсей через слово
оце, і стався прихо́дьком у землі мадія́мській,
де зродив двох синів. 30 А коли сорок ро́ків
проминуло, то з'явивсь йому Ангол Господній
у по́лум'ї куща́ огняно́го в пустині Сінайської
гори. 31 А Мойсей, як побачив, дивувався з
видіння. А коли підійшов, щоб розглянути, був
голос Господній до нього: 32 „Я Бог отців твоїх,
— Бог Авраамів, і Бог Ісаків, і Бог Яковів!“ І
затрусився Мойсей, і не відваживсь погля́нути...
33 І промовив до нього Господь: „Скинь взуття́ з
своїх ніг, бо те місце, на якому стоїш, то святая
земля! 34 Добре бачив Я у́тиск наро́ду Свого, що
в Єгипті, і стогін його Я почув, і зійшов, щоб їх
ви́зволити. Тепер ось іди, — Я пошлю до Єгипту

тебе“. 35 Цього Мойсея, що його відцурались
вони, сказавши: „Хто наставив тебе за старшо́го
й суддю“, цього Бог через Ангола, якому з'явився
в кущі, послав за старшо́го й визво́льника. 36
Він їх вивів, чуда й знаме́на вчинивши в землі
єгипетській, і на Червоному морі, і сорок ро́ків у
пустині. 37 Це той Мойсей, що прорік Ізраїлевим
синам: „Госпо́дь Бог вам підійме Пророка від
ваших братів, як мене, — Його слухайте!“ 38
Це той, що в пустині на зборах був з Анголом,
який промовляв йому на Сінайській горі, та з
отцями нашими, і що прийняв він живі слова́,
щоб їх нам передати; 39 що його не хотіли
отці наші слу́хати, але відіпхнули, і звернулися
серцем своїм до Єгипту, 40 промовивши до
Ааро́на: „Зроби нам богів, які йшли б перед
нами, бо не знаємо, що́ сталося з тим Мойсеєм,
який вивів нас із кра́ю єгипетського“. 41 І
зробили вони тими днями теля, — і бовва́нові
жертви прино́сили та веселилися з діл своїх
рук. 42 Але Бог відвернувся від них, і попусти́в
їх вклонятися силі небесній, як написано в
книзі Пророків: „Чи зако́лення й жертви Мені
ви прино́сили сорок ро́ків у пустині, о доме
Ізраїлів? 43 Ви ж носили наме́та Моло́хового,
і зорю вашого бога Ромфа́на, зображення, що
їх ви зробили, щоб вклонятися їм. Через те
запрова́джу вас аж за Вавилон!“ 44 У наших отців
на пустині була скинія свідо́цтва, як Той ізвелів,
Хто Мойсею казав, щоб зробив її за зразком,
якого він бачив. 45 Її наші отці й узяли, і вне́сли
з Ісусом у землю наро́дів, яких вигнав Бог з-
перед обличчя наших отців, аж до ча́су Давида.
46 Він у Бога знайшов благода́ть, і просив, щоб
оселю знайти для Бога Якова. 47 І Соломон
збудував Йому дім. 48 Але не в рукотворнім
Всевишній живе, як говорить пророк: 49 „Мені
небо — престол, а земля — то підніжок ногам
Моїм! Який Мені дім ви збудуєте, — говорить
Господь, — або місце яке для Мого відпочинку?
50 Хіба не рука Моя все́ це створила?“ 51 О ви,
твердошиї, люди серця й вух необрізаних! Ви
за́вжди противитесь Духові Святому, як ваші
батьки, так і ви! 52 Котро́го з пророків батьки
ваші не переслідували? Вони ж тих повбивали,
хто звіщав прихід Праведного, Якому тепер ви
сталися зрадниками та убійниками, 53 ви, що
Зако́на оде́ржали через зарядження Анголів, та
не зберігали його!“ 54 Як зачули ж оце, вони
запали́лися гнівом у серцях своїх, і скрегота́ли
зубами на нього. 55 А Степан, повний Духа
Святого, на небо споглянув, — і побачив Божу
славу й Ісуса, що по Божій правиці стояв, 56 і
промовив: „Ось я бачу відчи́нене небо, і Сина
Лю́дського, що по Божій правиці стоїть!“ 57 Та
вони гучни́м голосом стали кричати та ву́ха
собі затуляти, та й кинулися однодушно на
нього!... 58 І за місто вони його ви́вели, і зачали́
побивати камінням його. А свідки плащі свої
склали в ногах юнака́, який звався Са́влом. 59
І побивали камінням Степа́на, що молився й
казав: „Господи Ісусе, — прийми духа мого!“
60 Упавши ж навко́лішки, скрикнув голосом
гучни́м: „Не заліча́ їм, о Господи, цього гріха́!“ І,
промовивши це, він спочив.

8 А Савл похваляв його вби́вство. І утиск
великий постав того дня проти єрусалимської
Церкви, і всі, крім апо́столів, розпоро́шилися по
краях юдейських та самарійських. 2 І поховали
Степа́на му́жі побожні, і плакали ревно за
ним. 3 А Савл нищив Церкву, — вдирався в
доми́, витягав чоловіків і жінок та давав до
в'язниці. 4 Ходили тоді розпоро́шенці, та Боже
Слово благовісти́ли. 5 Ось Пилип прийшов
до самарійського міста, і проповідував їм про
Христа. 6 А люди вважали на те, що Пилип
говорив, і згідно слухали й бачили чу́да, які
він чинив. 7 Із багатьох бо, що мали їх, ду́хи
нечисті вихо́дили з криком великим, і багато
розсла́блених та кривих уздорови́лися. 8 І
радість велика в тім місті була́! 9 Був один
чоловік, на ім'я́ йому́ Си́мон, що до того в
цім місті займавсь ворожби́тством та дурив
самарійський наро́д, видаючи себе за якогось
великого. 10 Його слухали всі, — від найменшого
аж до найбільшого, кажучи: „Він — сила Божа, що
зветься велика!“ 11 Його ж слухалися, бо він їх
довший час дивував ворожби́тством. 12 Та коли
йняли віри Пилипові, що благовістив про Боже
Царство й Ім'я́ Ісуса Христа, чоловіки й жінки
охристи́лися. 13 Увірував навіть сам Си́мон, і,
охристившись, тримався Пилипа; а бачивши
чуда й знаме́на великі, він дуже дивувався. 14
Як зачули ж апо́столи, які в Єрусалимі були,
що Боже Слово прийняла́ Самарі́я, то послали
до них Петра та Івана. 15 А вони, як прийшли,
помолились за них, щоб Духа Святого вони
прийняли́, 16 бо ще ні на о́дного з них Він не
схо́див, а були вони тільки охрищені в Ім'я́
Господа Ісуса. 17 Тоді на них руки поклали, і
прийняли́ вони Духа Святого! 18 Як побачив
же Си́мон, що через накладання апо́стольських
рук Святий Дух подається, то приніс він їм
гроші, 19 і сказав: „Дайте й мені таку вла́ду,
щоб той, на кого́ покладу́ свої руки, одержав
би Духа Святого!“ 20 Та промовив до нього
Петро: „Нехай згине з тобою те срібло твоє,
бо ти ду́мав набути дар Божий за гроші! 21
У цім ділі нема тобі частки ні уділу, бо серце

твоє перед Богом не слушне. 22 Тож покайся
за це лихе ді́ло своє, і проси Господа, — може
про́щений буде тобі за́мір серця твого! 23 Бо
я бачу, що ти пробува́єш у жо́вчі гірки́й та в
пу́тах неправди“. 24 А Си́мон озвався й сказав:
„Помоліться за мене до Господа, щоб мене не
спіткало нічого з того, про що ви говорили“.
25 А вони ж, засвідчивши, і Слово Господнє
звістивши, повернулись до Єрусалиму, і звіщали
Єва́нгелію в багатьох самарійських осе́лях. 26 А
ангол Господній промовив Пилипові, кажучи:
„Устань та на пі́вдень іди, на дорогу, що від
Єрусалиму до Га́зи спускається, — порожня
вона“. 27 І, вставши, пішов він. І ось муж
етіо́пський, скопе́ць, вельможа Канда́ки, цариці
етіопської, що був над усіма́ її ска́рбами, що до
Єрусалиму прибув поклонитись, 28 вертався,
і, сидючи́ на пово́зі своїм, читав пророка Ісаю.
29 А Дух до Пилипа промовив: „Підійди, та й
пристань до цього пово́зу“. 30 Пилип же підбіг і
почув, що той читає пророка Ісаю, та й спитав:
„Чи розумієш, що́ ти читаєш?“ 31 А той відказав:
„Як же мо́жу, як ніхто не напу́тить мене?“І
впросив він Пилипа піднятись та сісти з ним. 32
А слово Писа́ння, що його він читав, було це: „Як
вівцю́ на заріз Його ве́дено, і як ягня супроти
стрижія́ безголосе, так Він не відкрив Своїх
уст! 33 У прини́женні суд Йому віднятий був,
а про рід Його хто розповість? Бо життя Його
із землі забирається“. 34 Відізвався ж скопе́ць
до Пилипа й сказав: „Благаю тебе, — це про
ко́го говорить пророк? Чи про себе, чи про
іншого кого?“ 35 А Пилип відкрив у́ста свої,
і, зачавши від цього Писа́ння, благовістив про
Ісуса йому. 36 І, як шляхо́м вони їхали, прибули́
до якоїсь води. І озвався скопець: „Ось вода. Що
мені заважає христитись?“ 37 А Пилип відказав:
„Якщо віруєш із повного серця свого, то можна“.
А той відповів і сказав: „Я вірую, що Ісус Христос
— то Син Божий!“ 38 І звелів, щоб по́віз спинився.
І оби́два — Пилип та скопе́ць — увійшли до води,
і охристив він його. 39 А коли вони вийшли з
води, Дух Господній Пилипа забрав, і скопе́ць
уже більше не бачив його. І він їхав, радіючи,
шляхом своїм. 40 А Пилип опинився в Азо́ті, і,
переходячи, звіщав Єва́нгелію всім містам, аж
поки прийшов у Кесарі́ю.

9 А Савл, іще дишучи грізьбою й убивством
на учнів Господніх, приступивши до
первосвященика, 2 попросив від нього листи́
у Дама́ск синагогам, щоб, коли зна́йде яких
чоловіків та жінок, що тієї дороги вони, то
зв'язати й приве́сти до Єрусалиму. 3 А коли
він ішов й наближа́вся до Дамаску, то ось нагло
осія́ло світло із неба його, 4 а він повали́вся
на землю, і голос почув, що йому говорив:
„Са́вле, Са́вле, — чому́ ти Мене переслідуєш?“
5 А він запитав: „Хто Ти, Пане?“А Той: „Я Ісус,
що Його переслідуєш ти. Трудно тобі бити
ногою колючку! “ 6 А він, затрусившися та
налякавшися, каже: „Чого, Господи, хочеш, щоб
я вчинив?“А до нього Господь: „Уставай, та до
міста подайся, а там тобі скажуть, що́ маєш
робити!“ 7 А люди, що йшли з ним, онімілі
стояли, бо вони чули голос, та ніко́го не бачили.
8 Тоді Савл підвівся з землі, і хоч очі розплю́щені
мав, ніко́го не бачив... І за руку його повели́ й
привели́ до Дамаску. 9 І три дні невидю́щий
він був, і не їв, і не пив. 10 А в Дама́ску був
учень один, на йме́ння Ана́ній. І Господь у
видінні промовив до нього: „ Ана́нію!“А він
відказав: „Ось я, Господи!“ 11 Господь же до
нього: „Устань, і піди на вулицю, що Про́стою
зветься, і пошукай в домі Юдовім Са́вла на
йме́ння, тарся́нина, ось бо він мо́литься, 12 і
мужа в видінні він бачив, на йме́ння Ананія,
що до нього прийшов і руку на нього поклав,
щоб став він видю́щий“. 13 Відповів же Ана́ній:
„Чув я, Господи, від багатьох про цього́ чоловіка,
скільки зла він учинив в Єрусалимі святим
Твоїм! 14 І тут має вла́ду від первосвящеників,
щоб в'язати усіх, хто кли́че Ім'я́ Твоє“. 15 І
промовив до нього Господь: „Іди, бо для Мене
— посу́дина ви́брана він, щоб носити Ім'я́ Моє
перед наро́дами, і царями, і синами Ізраїля. 16
Бо Я покажу́ йому, скільки має він витерпіти за
Ім'я́ Моє“. 17 І Ананій пішов, і до дому ввійшов,
і руки поклавши на нього, промовив: „Са́вле
брате, Господь Ісус, що з'явився тобі на дорозі,
якою ти йшов, послав ось мене, щоб став ти
видю́щий, і напо́внився Духа Святого!“ 18 І хвилі
тієї відпала з очей йому ніби луска́, і зараз
видю́щий він став... І, вставши, охристився, 19 і,
прийнявши поживу, на силах зміцнів. 20 І він
зараз зачав у синагогах звіщати про Ісуса, що
Він — Божий Син, 21 І дивом усі дивувалися, хто
чув, і говорили: „Хіба це не той, що переслідував
в Єрусалимі визна́вців оцього Ім'я́, та й сюди не
на те він прибув, щоб отих пов'язати й приве́сти
до первосвящеників?“ 22 А Савл іще більше
зміцнявся, і непокоїв юдеїв, що в Дамаску жили,
удово́днюючи, що Той — то Христос. 23 А як ча́су
минуло доволі, юдеї змовилися його вбити, 24
та Са́влові стала відо́ма їхня змова. А вони день і
ніч чатува́ли в воро́тях, щоб убити його. 25 Тому
учні забрали його вночі, та й із муру спустили
в коші́. 26 А коли він до Єрусалиму прибув,
то силкува́вся пристати до учнів, та його всі
ляка́лися, не вірячи, що він учень. 27 Варнава
тоді взяв його та й привів до апо́столів, і їм

розповів, як дорогою той бачив Господа, і як Він
йому промовляв, і як сміли́во навчав у Дамаску
в Ісусове Йме́ння. 28 І він із ними входив і
вихо́див до Єрусалиму, і відважно звіщав в Ім'я́
Господа. 29 Він також розмовляв й сперечався
з огре́ченими, а вони намагалися вбити його.
30 Тому браття, довідавшися, відвели́ його до
Кесарі̂ї, і до Та́рсу його відіслали. 31 А Церква
по всій Юдеї, і Галілеї, і Самарі̂ї мала мир,
будуючись і ходячи в стра́сі Господньому, і
сповня́лася втіхою Духа Святого. 32 І сталося, як
Петро всіх обходив, то прибув і до святих, що
ме́шкали в Лі̂дді. 33 Знайшов же він там чоловіка
одно́го, на йме́ння Ене́й, що на ліжку лежав вісім
років, — він розсла́блений був. 34 І промовив
до нього Петро: „Енею, тебе вздоровляє Ісус
Христос. Уставай, і постели́ собі сам!“І той зараз
устав. 35 І його оглядали усі, хто мешкав у
Лі̂дді й Саро́ні, які навернулися до Господа.
36 А в Йоппі̂ї була одна у́чениця, на ймення
Тавіта, що в перекладі Са́рною зветься. Вона
повна була добрих вчинків та ми́лостині, що
чинила. 37 І трапилося тими днями, що вона
занедужала й умерла. Обмили ж її й покла́ли в
го́рниці. 38 А що Лі̂дда лежить недалеко Йоппі̂ї,
то учні, прочувши, що в ній пробуває Петро,
послали до нього двох му́жів, що благали: „Не
гайся прибути до нас!“ 39 І, вставши Петро,
пішов із ними. А коли він прибув, то ввели
його в го́рницю. І обступили його всі вдови́ці,
плачучи та показуючи йому су́кні й плащі, що
їх Сарна робила, як із ними була́. 40 Петро ж із
кімна́ти всіх ви́провадив, і, ставши навко́лішки,
помолився, і, звернувшись до тіла, промовив:
„Тавіто, вставай!“А вона свої очі розплю́щила,
і сіла, уздрівши Петра. 41 Він же руку подав
їй, і підвів її, і закли́кав святих і вдовиць, та й
поставив живою її. 42 А це стало відо́ме по ці̂лій
Йоппі̂ї, і багато-хто в Господа ввірували. 43 І
сталось, що він багато днів пробув у Йоппі̂ї, в
одно́го гарбарника Си́мона.

10 Проживав же один чоловік у Кесарі̂ї, на
йме́ння Корни́лій, сотник по́лку, що звавсь
Італійським. 2 З усім домом своїм він побожний
був та богобійний, подавав людям щедру
ми́лостиню, і за́вжди Богові молився. 3 Явно він
у видінні, десь коло години дев'ятої дня, бачив
Ангола Божого, що до нього зійшов і промовив
йому: „Корни́лію!“ 4 Він поглянув на нього
й жахнувся, й сказав: „Що, Господи?“Той же
йому відказав: „Моли́тви твої й твоя ми́лостиня
перед Богом згадалися. 5 Тепер же пошли до
Йоппі̂ї людей, та й приклич Си́мона, що зветься
Петром. 6 Він гостює в одно́го гарбарника
Си́мона, що дім має при морі. Він скаже тобі,
що́ ти маєш робити“. 7 Коли ж Ангол, що йому
говорив, відійшов, той закликав двох із своїх слуг
домо́вих, і вояка́ богобійного з тих, що служили
при ньому, 8 і розповів їм усе та й послав їх в
Йоппі̂ю. 9 А наступного дня, як у дорозі були́
вони та наближа́лись до міста, Петро вийшов на
го́рницю, щоб помолитись, о годині десь шостій.
10 І став він голодний, і їсти схотів. Як йому
ж готували, захо́плення на нього найшло, 11 і
бачить він небо відкрите, і якуюсь посу́дину,
що схо́дила, немов простира́ло велике, яка, за
чотири кінці прив'язана, спускалась додолу.
12 У ній же знахо́дились чотириногі всілякі,
і зе́мне гаддя, і небесні пташки́. 13 І голос
почувся до нього: „Устань, заколи, Петре, і
їж!“ 14 А Петро відказав: „Жа́дним способом,
Господи, — бо ніко́ли не їв я нічого оги́дного
чи то нечистого!“ 15 І знов голос удруге до
нього: „Що від Бога очи́щене, не вважай за
оги́дне того́!“ 16 І це сталося тричі, і посу́дина
знов була взята на небо. 17 Як Петро ж у собі
бенте́жився, що́ б то значило те видіння, що
бачив, то ось посланці̂ від Корнилія, розпитавши
про Си́монів дім, спинилися перед ворі̂тьми,
18 і спиталися, крикнувши: „Чи то тут сидить
Си́мон, що зветься Петро?“ 19 Як Петро ж
над видінням роздумував, Дух промовив до
нього: „Онде три чоловіки шукають тебе. 20
Але встань і зійди, і піди з ними без жодного
су́мніву, бо то Я їх послав!“ 21 І зійшовши
Петро до тих му́жів, промовив: „Ось я той,
що його ви шукаєте. З якої причини прийшли
ви?“ 22 А вони відказали: „Сотник Корни́лій,
муж праведний та богобійний, слави доброї
в усього люду юдейського, святим а́нголом
був у видінні наставлений, щоб до дому свого
покли́кати тебе та послухати слів твоїх“. 23 Тоді
він покликав й гостинно прийняв їх. А другого
дня він устав та й із ними пішов; також дехто
з братів із Йоппі̂ї пішли з ним. 24 І назавтра
прийшли вони до Кесарі̂ї. А Корнилій чекав їх,
рідню й близьких дру́зів покликавши. 25 А як
увіходив Петро, Корнилій зустрінув його, і до ніг
йому впав і вклонився. 26 Та Петро його підвів,
промовляючи: „Устань, бо й сам я люди́на!“
27 І, розмовляючи з ним, увійшов, і знайшов
багатьох, що зібралися, 28 і промовив до них:
„Ви знаєте, що не вільно юдеєві приставати й
прихо́дити до чужани́ці. Та відкрив мені Бог,
щоб я жодну люди́ну не мав за огидну чи то
за нечисту. 29 Тому я без вага́ння прибув, як
покликано. Тож питаю я вас: З якої причини
ви слали по мене?“ 30 А Корни́лій сказав:
„Четвертого дня аж до цієї години я по́стив, а о
дев'ятій годині молився я в домі своїм. І ото,

перед мене став муж у блискучій одежі 31 й
сказав: „Корнилію, почута молитва твоя, і твої
ми́лостині перед Богом згадалися. 32 Тож пошли
до Йоппі́ї, і приклич Си́мона, що зветься Петром.
Він гостює в гарба́рника Си́мона, у госпо́ді край
моря, — він при́йде й розпові́сть тобі“. 33 Я зараз
по тебе послав, — ти добре зробив, що прийшов.
Тож тепер перед Богом ми всі стоїмо́, щоб
почути все те, що Господь наказав був тобі“. 34 А
Петро відкрив у́ста свої та й промовив: „Пізнаю́
я поправді, що „не дивиться Бог на обличчя“, 35
але в кожнім наро́ді приємний Йому, хто боїться
Його й чинить праведність. 36 Він слово послав
для Ізраїлевих синів, благові́стячи мир через
Ісуса Христа, що Госпо́дь Він усім. 37 Ви знаєте
справу, що по всій Юдеї була й зачала́сь з Галілеї,
після хрищення, що Іван проповідував, 38 Ісуса,
що був із Назаре́ту, як помазав Його Святим
Духом і силою Бог. І ходив Він, добро чинячи й
усіх уздоро́влюючи, кого поневолив диявол, бо
Бог був із Ним. 39 І ми свідки всьому, що́ Він
учинив у Юдейському кра́ї та в Єрусалимі, —
та вбили Його, на дереві повісивши. 40 Але Бог
воскресив Його третього дня, і дав Йому, щоб
з'явився, 41 не всьому наро́дові, але наперед
Богом вибраним свідкам, нам, що з Ним їли
й пили, як воскрес Він із мертвих. 42 І Він
нам звелів, щоб наро́дові ми проповідували та
засві́дчили, що то Він є призначений Богом
Суддя для живих і для мертвих. 43 Усі пророки
свідку́ють про Нього, що кожен, хто вірує в Нього,
одержить про́щення гріхів Його Йме́нням“. 44 Як
Петро говорив ще слова́ ці, зли́нув Святий Дух
на всіх, хто слухав слова́. 45 А обрі́зані віруючі,
що з Петром прибули́, здивувалися дивом, що
дар Духа Святого пролився також на пога́н! 46 Бо
чули вони, що мовами різними ті розмовляли
та Бога звели́чували... Петро тоді відповів: 47
„Чи хто може заборонити христитись водою
оцим, що оде́ржали Духа Святого, як і ми?“ 48 І
звелів охриститися їм у Йме́ння Ісуса Христа.
Тоді просили його позостатися в них кілька
днів.

11 Почули ж апо́столи й браття, що в Юдеї
були, що й погани прийняли́ Слово Боже. 2 І,
як Петро повернувся до Єрусалиму, з ним стали
змагатися ті, хто з обрі́зання, 3 кажучи: „Чого́
ти ходив до людей необрі́заних та споживав
із ними?“ 4 Петро ж розпочав і їм розповів за
порядком, говорячи: 5 „Був я в місті йоппі́йськім
і молився, і бачив в захо́пленні видіння: якась
посу́дина схо́дила, немов простира́ло велике,
яка, за чотири кінці прив'я́зана, спускалася з
неба й підійшла аж до мене. 6 Зазирнувши до
неї, я поглянув, і побачив там чотириногих
землі, і звірів, і гаддя, і небесних пташок. 7
І голос почув я, що мені промовляв: „Устань,
Петре, заколи та й їж!“ 8 А я відказав: „Жодним
способом, Господи, — бо ніко́ли нічого огі́дного
чи то нечистого в у́ста мої не вхо́дило!“ 9 І
відповів мені голос із неба вдруге: „Що від Бога
очищене, не вважай за огі́дне того́!“ 10 І це
сталося тричі, і все знов було взяте на небо.
11 І ось три чоловіки, посланці з Кесарі́ї до
мене, перед домом, де був я, спинилися за́раз.
12 І сказав мені Дух іти з ними без жодного
сумніву. Зо мною ж пішли й оці шестеро браття,
і ввійшли ми до дому того чоловіка. 13 І він нам
розповів, як у домі своїм бачив ангола, який
став і сказав: „Пошли до Йоппі́ї, та приклич того
Си́мона, що зветься Петром, 14 він слова́ тобі
скаже, якими спасешся і ти, і ввесь дім твій“. 15
А як я промовляв, зли́нув на них Святий Дух, як
споча́тку й на нас. 16 І я згадав слово Господнє,
як Він говорив: „Іван ось водою христив, ви ж
охрищені будете Духом Святим“. 17 Отож, коли
Бог дав одна́ковий дар їм, як і нам, що ввірували
в Господа Ісуса Христа, то хто́ ж я такий, щоб
міг заперечити Богові?“ 18 І, почувши таке,
замовкли вони, і Бога хвалили, говорячи: „Отож,
і поганам Бог дав покая́ння в життя!“ 19 А ті, хто
розпоро́шився від переслідування, що знялося
було через Степа́на, перейшли навіть до Фініки́ї, і
Кі́пру, і Антіохі́ї, не звіщаючи сло́ва нікому, крім
юдеїв. 20 А між ними були мужі деякі з Кіпру та
з Кіріне́ї, що до Антіохі́ї прийшли, і промовляли
й до греків, благові́стячи про Господа Ісуса. 21 І
Господня рука була з ними; і велике число їх
увірувало, і навернулось до Господа! 22 І вістка
про них досягла́ до вух єрусали́мської Церкви, і
до Антіохі́ї послали Варнаву. 23 А він, як прийшов
і благодать Божу побачив, звеселився, і всіх
став просити, щоб серцем рішучим трималися
Господа. 24 Бо він добрий був муж, повний Духа
Святого та віри. І прилучилось багато наро́ду до
Господа! 25 Після того подався Варна́ва до Та́рсу,
щоб Са́вла шукати. 26 А знайшовши, привів в
Антіохі́ю. І збирались у Церкві вони цілий рік,
і навчали багато народу, і в Антіохі́ї найперш
християнами на́звано учнів. 27 Прибули́ ж тими
днями пророки від Єрусалиму до Антіохі́ї. 28
І встав один з них, на йме́ння Ага́в, і Духом
прорік, що голод великий у ці́лому світі настане,
як за Кла́вдія був. 29 Тоді учні, усякий із своєї
спроможности, постановили послати допомогу
братам, що в Юдеї жили. 30 Що й зробили, через
руки Варнави та Са́вла, пославши до старших.

12 А Цар І́род тоді підні́с руки, щоб декого з
Церкви гноби́ти. 2 І мечем він стяв Якова,
брата Іванового. 3 А бачивши, що подо́балося

це юдеям, він задумав схопи́ти й Петра. Були
ж дні Опрі́сноків. 4 І, схопи́вши його, посадив
до в'язниці, і передав чотирьом чвіркам воякі́в,
щоб його стерегли, бажаючи вивести людям
його по Па́сці. 5 Отож, у в'язниці Петра стерегли,
а Церква ре́вно молилася Богові за нього. 6 А як
Ірод хотів його ви́вести, Петро спав тієї ночі між
двома́ вояка́ми, закутий у два ланцюги́, і сторо́жа
пильнувала в'язницю при две́рях. 7 І ось ангол
Господній з'явився, і в в'язниці засяяло світло. І,
доторкнувшись до боку Петрового, він збудив
його, кажучи: „Мерщі́й встава́й!“І ланцюги́ йому
з рук поспада́ли. 8 А ангол до нього промовив:
„Підпережи́ся, і взуй санда́лі свої“. І він так
учинив. І каже йому: „Зодягнися в плаща свого,
та й за мною йди“. 9 І, вийшовши, він ішов услід
за ним, і не знав, чи то правда, що робилось
від ангола, бо ду́мав, що видіння він бачить.
10 Як сторо́жу минули вони першу й другу, то
прийшли до залізної брами, що до міста веде,
— і вона відчинилась сама ім. І, вийшовши,
пройшли одну вулицю, — і відступив ангол зараз
від нього. 11 Сказав же Петро, опритóмнівши:
„Тепер знаю правдиво, що Господь послав Свого
ангола, і видер мене із рук Іродових та від усього
чека́ння народу юдейського“. 12 А зміркувавши,
він прийшов до сади́би Марії, матері Івана,
званого Ма́рком, де багато зібралося й молилося.
13 І як Петро в фіртку брами постукав, то вийшла
послухати служни́ця, що звалася Ро́да, 14 та
голос Петрів розпізнавши, вона з радощів не
відчинила воріт, а прибігши, сказала, що Петро
при воро́тях стоїть! 15 А вони їй сказали: „Чи
ти навісна́?“Та вона запевняла своє́, що є так.
Вони ж говорили: „То ангол його!“ 16 А Петро
й далі стукав. Коли ж відчинили, вони його
вгледіли та й дивувалися. 17 Махнувши ж рукою
до них, щоб мовчали, він їм розповів, як Господь
його вивів із в'язниці. І сказав: „Сповістіть
про це Якова й браттю“. І, вийшовши, він до
іншого місця пішов. 18 Коли ж настав день,
поміж вояка́ми зчинилась велика тривога, що́
то сталось з Петром. 19 А Ірод, пошукавши його
й не знайшовши, віддав варту під суд, і звелів їх
стра́тити. А сам із Юдеї відбув в Кесарі́ю, і там
перебува́в. 20 А І́род розгніваний був на тиря́н та
сидо́нян. І вони однодушно до нього прийшли,
і вблагали царсько́го постельника Вла́ста, та
й миру просили, бо їхня земля годувалась з
царсько́ї. 21 Дня ж призначеного І́род убрався
в одежу царську́, і на підвищенні сів та й до
ни́х говорив. 22 А на́товп кричав: „Голос Божий,
а не лю́дський!“ 23 І ангол Господній ура́зив
знена́цька його, бо він не віддав слави Богові.
І черва́ його з'їла, і він умер. 24 Слово ж Боже
росло та помно́жувалось. 25 А Варнава та Савл,
службу виконавши, повернулись із Єрусалиму,
узявши з собою Івана, що про́званий Ма́рком.

13 А в Антіохі́ї, у та́мошній Церкві були ці
пророки та вчителі́: Варнава й Семен,
званий Ні́ґер, і кірині́янин Луцій, і Мана́їл, що
був вигодуваний із тетра́рхом Іродом, та ще
Савл. 2 Як служили ж вони Господе́ві та по́стили,
прорік Святий Дух: „Відділіть Варнаву та Са́вла
для Мене на справу, до якої покликав Я їх!“ 3
Тоді, попо́стивши та помолившись, вони руки
поклали на них, і відпустили. 4 Вони ж, послані
бувши від Духа Святого, прийшли в Селевкі́ю,
а звідти до Кіпру відпли́нули. 5 Як були ж
в Саламі́ні, то звіщали вони Слово Боже по
синагогах юдейських; до по́слуг же мали й Івана.
6 А коли перейшли аж до Па́фи ввесь о́стрів,
то знайшли ворожби́та одно́го, лжепророка
юде́янина, йому на ім'я́ Варісу́с. 7 Він був при
проко́нсулі Сергії Па́влі, чоловіку розумнім. Той
закликав Варнаву та Са́вла, і прагнув послухати
Божого Слова. 8 Але їм опирався Елі́ма ворожби́т
той, — бо ім'я́ його перекладається так, — і
намагавсь відвернути від віри проко́нсула. 9
Але Савл, що й Павло він, перепо́внився Духом
Святим і на нього споглянув, 10 і промовив:
„О сину дияволів, повний всякого пі́дступу та
всілякої злости, ти во́рогу всякої правди! Чи не
перестанеш ти плутати про́стих Господніх доріг?
11 І тепер ось на тебе Господня рука, — ти станеш
сліпий, і сонця бачити не будеш до ча́су!“І
миттю обняв того мо́рок та те́мрява, і став він
ходити навпо́мацки та шукати повода́тора. 12
Тоді той проко́нсул, як побачив, що́ сталося,
увірував, і дивувався науці Господній! 13 І, як
від Па́фа Павло й ті, хто з ним був, відпливли́,
то вони прибули́ в Памфілійську Перґі́ю. А
Іван, відлучившись від них, повернувся до
Єрусалиму. 14 А вони, пішовши з Пергії, прийшли
до Пісідійської Антіохії, і дня суботнього до
синагоги ввійшли й посідали. 15 А по відчита́нні
Зако́ну й Пророків, старші́ синагоги послали до
них, переказуючи: „Мужі-браття, якщо маєте
слово потіхи для люду, промовте!“ 16 Тоді
Павло встав, і давши знака рукою, промовив:
„Послухайте, мужі ізра́їльтяни, та ви, богобійні!
17 Бог цих Ізраїлевих людей вибрав Собі отців
наших, і підвищив наро́д, як він перебува́в у
єгипетськім кра́ї, і рукою поту́жною вивів їх із
нього, 18 і літ із сорок Він їх годував у пустині,
19 а вигубивши сім наро́дів в землі ханаа́нській,
поділив жеребко́м їхню землю між ними, 20
ма́йже що по чотириста й п'ятидесяти ро́ках.
Після того аж до Самуїла пророка Він їм суддів
дава́в. 21 А потім забажали царя, і Бог дав їм

Са́ула, сина Кі̂сового, мужа з Веніями́нового
племени, на чотири десятки років. 22 А його
віддаливши, поставив царем їм Дави́да, про
якого й сказав, засвідчуючи: „Знайшов Я Давида,
сина Єссе́євого, чоловіка за серцем Свої́м, що
всю волю Мою він виконувати бу́де“. 23 За
обітницею, із його насіння підняв Бог Ісуса, як
спасі̂ння Ізраїлеві, 24 як Іван — перед самим
прихо́дом Його — усьо́му наро́дові Ізраїлевому
проповідував хрищення на покая́ння. 25 А коли
свою путь Іван виконав, то він промовляв: „Я
не Той, за Кого́ ви мене вважаєте, але йде он за
мною, що Йому розв'язати ремінця́ від узуття́
Його я недостойний“. 26 Мужі-браття, сини
роду Авраамового, та хто богобоя́зний із вас!
Для вас було по́слане слово спасі̂ння цього́. 27
Бо ме́шканці Єрусалиму та їхня старши́на Його
не пізнали, а пророчі слова — які щосуботи
читаються — вони спо́внили при́судом, 28 і хоч
жа́дної провини смерте́льної в Ісусі вони не
знайшли, все ж просили Пилата вбити Його. 29
Коли ж усе ви́повнилось, що про Нього написане,
то зняли Його з дерева, та й до гробу поклали.
30 Але Бог воскресив Його з мертвих! 31 Він
з'являвся багато днів тим, що були поприхо́дили
з Ним із Галілеї до Єрусалиму, і що тепер вони
свідки Його перед лю́дьми. 32 І ми благовістимо́
вам ту обі̂тницю, що да́на була нашим отцям,
33 що її нам, їхнім дітям, Бог виконав, воскресивши
Ісуса, як написано в другім псалмі: „Ти Мій
Син, — Я сьогодні Тебе породив!“ 34 А що
Він воскресив Його з мертвих, щоб більш не
вернувся в зотлі̂ння, те так заповів: „Я дам вам
ті милості, що обіцяні вірно Давиду були!“ 35
Тому́ то й деінде говорить: „Не даси Ти Своєму
Святому побачити тлі̂ння!“ 36 Бо Давид, що ча́су
свого послужив волі Божій, спочив, і злучився з
отцями своїми, і тлі̂ння побачив. 37 Але Той,
що Бог воскресив Його з мертвих, тлі̂ння не
побачив. 38 Отже, мужі-браття, хай відо́мо вам
буде, що про́щення гріхів через Нього звіщається
вам. 39 І в усім, у чому ви не могли ви́правдатись
Зако́ном Мойсеєвим, через Нього випра́вдується
кожен віруючий. 40 Отож, стережіться, щоб на
вас не прийшло, що в Пророків провіщене: 41
„Дивіться, погордю́щі, і дивуйтеся та пощезайте,
бо Я ді̂ло роблю́ за днів ваших, те ді̂ло, що
йому не повірите ви, якби хто розповів вам!“
42 А як стали вихо́дити вони, то їх про́шено,
щоб на другу суботу до них говорили ті самі
слова́. 43 А коли розійшлась синагога, то багато
з юдеїв та й із нововірців побожних пішли за
Павло́м та Варнавою, а вони промовляли до них
і намовляли їх перебувати в благодаті Божій.
44 А в наступну суботу зібралося майже все
місто послухати Божого Сло́ва. 45 Як юдеї ж
побачили на́товп, то напо́внились за́здрощів, і
стали перечити мові Павла та богозневажати. 46
Тоді Павло та Варнава мужньо промовили: „До
вас перших потрібно було говорить Слово Боже;
та коли ви його відкидаєте, а себе вважаєте за
недостойних вічного життя, то ось до поган
ми зверта́ємось. (aiōnios g166) 47 Бо так заповів
нам Господь: „Я світлом поставив Тебе для
поган, щоб спасі̂нням Ти був аж до кра́ю землі!“
48 А погани, почувши таке, раділи та Слово
Господнє хвалили. І всі ті, хто призначений
був в життя вічне, увірували. (aiōnios g166) 49 І
ширилось Сло́во Господнє по ці̂лій країні. 50
Юдеї ж підбили побожних впливових жінок та
значніших у місті, і зняли́ переслі̂дування на
Павла та Варнаву, та й вигнали їх із своєї землі.
51 Вони ж, обтрусивши із ніг своїх порох на них,
подалися в Іконі̂ю. 52 А учні сповня́лися радощів
і Духа Святого.

14 І трапилось, що в Іконі̂ї вкупі ввійшли вони
до синагоги юдейської, і промовили так,
що бе́зліч юдеїв й огре́чених увірували. 2 Невірні
ж юдеї підбу́рили та роз'ятри́ли душі поган на
братів. 3 Та проте довгий час пробули́ вони
там, промовляючи мужньо про Господа, що
свідо́цтво давав слову благода́ті Своєї і робив,
щоб знаме́на та чу́да чинились їхніми руками.
4 А в місті наро́д поділився, — і пристали одні
до юдеїв, а інші тримались апо́столів. 5 Коли ж
кинулися ті погани й юдеї з своїми старши́ми,
щоб зневажити їх та камінням побити, 6 то,
дізнавшись про це, вони повтікали до міст
лікао́нських, до Лі̂стри та Де́рвії, та в околиці
їхні, 7 і Єва́нгелію там звіща́ли. 8 А в Лі̂стрі сидів
один чоловік, безвладний на ноги, що кривий
був з утроби своєї матері, і ніко́ли ходити не
міг. 9 Він слухав, як Павло́ говорив, який пильно
на нього споглянув, і побачив, що має він віру
вздоровленим бути, 10 то голосом гучни́м
промовив: „Устань просто на ноги свої!“А той
скочив, і ходити почав. 11 А люди, побачивши,
що́ Павло́ вчинив, підне́сли свій голос, говорячи
по-лікао́нському: „Боги людям вподі̂бнились,
та до нас ось зійшли!“ 12 І Варнаву вони звали
Зе́всом, а Герме́сом Павла, бо він провід мав у
слові. 13 А жрець Зе́вса, що святиня його перед
містом була, припрова́див бики та вінки до
воріт, та й з наро́дом прино́сити жертву хотів.
14 Та коли про це почули апо́столи Варнава й
Павло, то роздерли одежі свої, та й кинулися між
наро́д, кричачи 15 та говорячи: „Що́ це робите,
люди? Таж і ми такі самі смерте́льні, подібні вам
люди, і благовістимо́ вам, — від оцих ось марно́т
наверну́тись до Бога Живого, що створив небо й

землю, і море, і все, що в них є. 16 За минулих
родів попустив Він усім народам, щоб ходили
стежка́ми своїми, 17 але́ не зоставив Себе Він
без свідчення, добро чинячи: подавав нам із
неба дощі та врожайні часи́, та напо́внював
їжею й радощами серця наші". 18 І, говорячи це,
зале́две спинили наро́д не приносити їм же́ртов.
19 А з Антіохії та з Іконії посхо́дились юдеї, і,
підбуривши на́товп, камінням побили Павла,
та й за місто геть виволікли, мавши думку, що
вмер він. 20 Коли ж учні його оточили, то він
устав, та й вернувся до міста. А наступного дня
він відбув із Варнавою в Де́рвію. 21 І, як звістили
Єва́нгелію тому містові, і учнів багато придбали,
вони повернулися в Лі́стру, та в Іконі́ю, та в
Антіохі́ю, 22 душі учнів зміцняючи, просячи
перебувати в вірі, та навча́ючи, що через великі
у́тиски треба нам вхо́дити у Боже Царство.
23 І рукопокла́ли їм пресві́терів по Церквах, і
помолилися з по́стом та й їх передали Господе́ві,
в Якого ввірували. 24 Як вони ж перейшли
Пісі́дію, прибули в Памфілі́ю; 25 і, звістивши
Господнє Слово в Перґії, вони в Атталі́ю ввійшли,
26 а звідти поплинули в Антіохі́ю, звідки були
благода́ті Божій віддані на ді́ло, що його й
закінчи́ли. 27 А прибувши та скликавши Церкву,
вони розповіли, як багато вчинив Бог із ними, і
що відкрив двері віри поганам. 28 І перебува́ли
вони немали́й час із учнями.

15 А дехто, що з Юдеї прийшли, навчали
братів: „Якщо ви не обріжетеся за звича́єм
Мойсеєвим, то спастися не можете". 2 Коли
ж суперечка повстала й чимале змага́ння в
Павла́ та в Варнави з ними, то постановили,
щоб Павло́ та Варнава, та дехто ще інший із них,
пішли в справі цій до апо́столів й старших у
Єрусалим. 3 Тож вони, відпроваджені Церквою,
ішли через Фініки́ю та Самарі́ю, розповідаючи
про поганське наве́рнення, і радість велику
чинили всім браттям. 4 Коли ж в Єрусалим
прибули́ вони, були прийняті Церквою, та
апо́столами, та старши́ми, і вони розповіли́,
як багато вчинив Бог із ними. 5 Але дехто,
що ввірували з фарисейської партії, устали
й сказали, що потрібно поганів обрі́зувати й
наказати, щоб Зако́на Мойсеєвого берегли. 6 І
зібрались апо́столи й старші, щоб розглянути
справу оцю. 7 Як велике ж змага́ння повстало,
Петро встав і промовив до них: „Мужі-браття,
ви знаєте, що з давнішніх днів вибрав Бог поміж
нами мене́, щоб погани почули слово Єва́нгелії
через у́ста мої, та й увірували. 8 І засві́дчив
їм Бог Серцезнавець, давши їм Духа Святого,
як і нам, 9 і між нами та ними різни́ці Він
жодної не вчинив, очистивши вірою їхні серця.
10 Отож, чого Бога тепер споку́шуєте, щоб учням
на шию покласти ярмо́, якого ані наші отці, ані
ми не здола́ли поне́сти? 11 Та ми віруємо, що
спасе́мося благода́ттю Господа Ісуса так само,
як і вони". 12 І вся громада замовкла, і слухали
пильно Варнаву й Павла, що розповідали, які
то знаме́на та чу́да вчинив через них Бог між
поганами! 13 Як замовкли ж вони, то Яків озвався
й промовив: „Мужі-браття, послухайте також
мене. 14 Си́мон ось розповів, як зглянувся Бог від
поча́тку, щоб вибрати люд із поганів для Йме́ння
Свого. 15 І пророчі слова́ з цим погоджуються,
як написано: 16 „Пото́му вернуся, і відбуду́ю
Давидову ски́нію занепалу, і відбудую руїни її,
і наново поставлю її, 17 щоб шукали Господа
люди зосталі та всі наро́ди, над якими Ім'я́ Моє
кликано, — говорить Господь, що чинить це все!
18 Господе́ві відвіку відо́мі всі вчинки Його".
(aiōn g165) 19 Тому ду́маю я, щоб не турбувати
поган, що до Бога наверта́ються, 20 але написати
до них, щоб стри́мувались від занечи́щення
і́дольського, та від блу́ду, і задушени́ни, і від
кро́ви. 21 Бо своїх проповідників має Мойсей по
містах здавенда́вна, і щосуботи читають його
в синагогах". 22 Тоді постановили апо́столи й
старші з ці́лою Церквою вибрати му́жів із них, і
послати до Антіохії з Павло́м та Варна́вою Юду,
що зветься Варса́вва, і Силу, му́жів проводирів
між братами, 23 написавши свої́ми руками
оце́: „Апостоли й старші брати до братів, що з
поган в Антіохії, і Си́рії, і Кілікії: Вітаємо вас!
24 Через те, що ми чули, що деякі з вас, яким
ми того не дору́чували, стурбували наукою вас,
і захитали вам душі, 25 то ми постановили
однодушно, зібравшися, щоб о́браних мужів
послати до вас із коханими нашими — Варнавою
та Павло́м, 26 людьми́ тими, що ду́ші свої
віддали́ за Ім'я́ Господа нашого Ісуса Христа.
27 Тож ми Юду та Силу послали, що вияснять
усно те саме. 28 Бо зво́лилось Духові Святому і
нам, — тягару́ вже ніякого не наклада́ти на вас,
окрім цього необхідного: 29 стри́муватися від
ідольських жертов та крови, і задушени́ни, та
від блу́ду. Оберегаючися від того, ви зробите
добре. Бувайте здорові!" 30 Посланці́ ж прийшли
в Антіохі́ю, і, зібравши наро́д, доручили листа.
31 А перечитавши, раділи з потї́шення того. 32
А Юда та Сила, самі бувши пророками, частим
словом підбадьо́рували та зміцняли братів. 33 А
як перебули́ вони там якийсь час, то брати їх
відпустили з миром до тих, хто їх вислав. 34
Але Сила схотів лиши́тися там, а Юда вернувся
до Єрусалиму. 35 А Павло з Варнавою в Антіохії
жили́, навчаючи та благові́стячи ра́зом із іншими
багатьома́ Слово Господнє. 36 А по декількох

днях промовив Павло́ до Варнави: „Ходімо знов,
і відвідаймо наших братів у кожному місті,
де ми провіщали Слово Господнє, — як вони
пробува́ють“. 37 А Варнава хотів був узяти з
собою Івана, що зва́ний був Ма́рком. 38 Та Павло́
вважав за потрібне не брати з собою того, хто від
них відлучився з Памфілії, та з ними на працю не
йшов. 39 І повстала незгода, і розлучились вони
між собою. Тож Варнава взяв Ма́рка, і попли́нув
до Кіпру. 40 А Павло вибрав Силу й пішов, Божій
благода́ті братами доручений. 41 І проходив він
Си́рію та Кілікі́ю, Церкви́ зміцнюючи.

16 І прибув він у Де́рвію й Лі́стру. І ото був
там один учень, на ім'я́ Тимофій, син
наве́рненої однієї юде́янки, а ба́тько був ге́ллен.
2 Добре свідо́цтво про нього давали брати,
що були в Лі́стрі та в Іконі́ї. 3 Павло захотів
його взяти з собою, — і, взявши, обрізав його
через юдеїв, що були в тих місцях, бо всі знали
про батька його, що був ге́ллен. 4 Як міста
ж перехо́дили, то їм передавали, щоб вони
берегли оті постано́ви, які видали в Єрусалимі
апо́столи та старші. 5 А Церкви́ змі́цнювалися
в вірі, і щоденно зростали кі́лькістю. 6 А що
Дух Святий їм не звелів провіщати слово в
Азії, то вони перейшли через Фрігію та через
країну гала́тську. 7 Дійшовши ж до Мі́зії, хотіли
піти до Віті́нії, та їм не дозволив Дух Ісусів.
8 Обминувши ж Мі́зію, прибули́ до Троа́ди.
9 І Павлові з'явилось видіння вночі: якийсь
маке́донянин став перед ним і благав його,
кажучи: „Прийди в Маке́донію, і нам поможи!“
10 Як побачив він це видіння, то ми зараз хотіли
піти в Маке́донію, зрозумівши, що Госпо́дь
нас покликав звіщати їм Єва́нгелію. 11 Тож
відпливши з Троа́ди, прибули́ ми навпрост
у Самотра́кію, а другого дня до Не́аполя, 12
звідтіля ж у Фили́пи, що є перше місто-осада в
тій частині Македонії. І пробули́ ми в цім місті
днів кілька. 13 Дня ж суботнього вийшли ми
з міста над річку, де, за звича́єм, було місце
молитви, і, посідавши, розмовляли з жінками,
що посхо́дились. 14 Прислуха́лася й жінка одна,
що звалася Лі́дія, купчиха кармази́ном з міста
Тіяті́р, що Бога вона шанувала. Господь же їй
серце відкрив, щоб уважати на те, що Павло
говорив. 15 А коли охристилась вона й її дім, то
благала нас, кажучи: „Якщо ви признали, що
вірна я Господе́ві, то прийдіть до госпо́ди моєї й
живіть“. І змусила нас. 16 І сталось, як ми йшли
на молитву, то нас перестріла служни́ця одна,
що мала віщу́нського духа, яка ворожби́ством
давала великий прибу́ток панам своїм. 17 Вона
йшла слідкома́ за Павлом та за нами, і кричала,
говорячи: „Оці люди — це раби Всеви́шнього
Бога, що вам провіщають дорогу спасі́ння!“ 18 І
багато днів вона це робила. І обуривсь Павло, і,
обернувшись, промовив до духа: „У Ім'я́ Ісуса
Христа велю я тобі — вийди з неї!“ І того ча́су
той вийшов. 19 А пани її, бачивши, що пропала
надія на їхній прибу́ток, схопи́ли Павла й Силу,
і потягли їх на ринок до старши́х. 20 Коли ж їх
привели́ до начальників, то сказали: „Ці люди,
юдеї, наше місто бунтують, 21 і навчають звича́їв,
яких нам, римля́нам, не годиться приймати,
ані вико́нувати“. 22 І на́товп піднявся на них.
А начальники здерли одежу із них, та звеліли
їх рі́зками сі́кти. 23 І, завдавши багато їм ран,
посадили в в'язницю, наказавши в'язничному
дозо́рцеві, щоб їх пильно стеріг. 24 Одержавши
такого нака́за, той їх повкида́в до внутрішньої
в'язниці, а їхні но́ги забив у коло́ди. 25 А півні́чної
пори Павло й Сила молилися, і Богові співали,
а ув'я́знені слухали їх. 26 І ось на́гло повстало
велике тряслі́ння землі, аж основи в'язни́чні були
захита́лися! І повідчинялися зараз усі двері, а
кайда́ни з усіх поспада́ли. 27 Як прокинувся ж
сторож в'язничний, і побачив відчинені двері
в'язниці, то витяг меча та й хотів себе вбити,
мавши думку, що повтікали ув'я́знені. 28 А
Павло́ скрикнув голосом гучни́м, говорячи: „Не
чини собі жодного зла, бо всі ми ось тут!“ 29
Зажадавши ж той світла, уско́чив, і тремтячий
припав до Павла та до Сили. 30 І вивів їх звідти
й спитав: „Добро́дії! Що треба робити мені, щоб
спасти́ся?“ 31 А вони відказали: „Віруй в Господа
Ісуса, — і будеш спасе́ний ти сам та твій дім“. 32
І Слово Господнє звіщали йому та й усім, хто
був у домі його. 33 І сторож забрав їх того ж ча́су
вночі, їхні рани обмив, — і охристився негайно
він сам та його всі домашні. 34 І він їх запровадив
до дому свого, і поживу поставив, і радів із
усім домом своїм, що ввірував у Бога. 35 А
коли настав день, то прислали начальники слуг
поліційних, наказуючи: „Відпусти тих людей!“
36 І сказав той в'язничний дозорець слова́ ці
Павлові: що прислали начальники, щоб вас
відпустити. „Отож, вийдіть тепер та й з ми́ром
ідіть!“ 37 А Павло відказав їм: „Нас, римля́н,
незасуджених, рі́зками сікли прилю́дно, і до
в'язниці всадили, а тепер нас таємно виводять?
Але ні! Хай вони самі при́йдуть, та й виведуть
нас!“ 38 Ці ж слова поліційні слуги доне́сли
начальникам. А ті налякались, почувши, що
римля́ни вони. 39 І прийшли, та їх перепросили,
а вивівши, благали, щоб із міста пішли. 40 І,
вийшовши з в'язниці, прибули́ вони до Лі́дії, а з
братами побачившись, потішили їх та й пішли.

17 Як вони перейшли Амфіпо́ль й Аполло́нію,
то прийшли до Солу́ня, де була синагога

юдейська. 2 І Павло, за звича́єм своїм, до
них увійшов, і з ними змагавсь три суботи з
Писа́ння, 3 виказуючи та доводячи, що мусів
Христос постраждати й воскре́снути з мертвих,
і що Христос Той — Ісус, про Якого „я вам
проповідую“. 4 І ввірували дехто з них і до
Павла та до Сили пристали, — безліч побожних
із ге́лленів та немало з шляхе́тних жінок. 5 А
невірні юдеї були запалилися за́здрістю, і якихсь
негідних людей назбирали на вулицях, учинили
збіго́висько та й бунтували те місто, а набігши на
хату Ясо́нову, шукали апо́столів, щоб до на́товпу
вивести їх. 6 А як їх не знайшли, потягли до
начальників міста Ясо́на та декого з братті,
кричачи́: „Ті, що світ сколотили, — і сюди ось
вони поприхо́дили! 7 А Ясон їх до себе прийняв.
Вони всі проти наказів кесаря чинять, гово́рячи,
ніби інший є цар — Ісус“. 8 І вони зворохо́били
наро́д та начальників міста, що слухали це. 9
Але, узявши поруку з Ясо́на та з інших, вони їх
відпустили. 10 А брати відіслали негайно вночі
Павла й Силу до Ве́рії. І, прибувши, вони пішли
в синагогу юдейську. 11 Ці були шляхетні́ші за
солу́нян, — і слова́ прийняли з повним за́палом,
і Писа́ння досліджували день-у-день, чи та́к
воно є. 12 Тож багато із них тоді ввірували, і з
почесних ге́лленських жінок та немало із му́жів.
13 Як солунські ж юдеї довідалися, що Павло
проповідує Боже Слово й у Ве́рії, прибули́ вони,
і там баламутили та бунтували наро́д. 14 Тоді
браття негайно Павла відпустили, щоб до моря
йшов; а Сила та Тимофій позоста́лися там. 15
А ті, що Павла́ відпроваджували, провели́ його
аж до Ате́н, а прийнявши нака́за про Силу та
Тимофія, щоб до нього вернулися якнайшвидше,
відбули́. 16 Як Павло ж їх чекав у в Ате́нах,
у ньо́му кипів його дух, як бачив це місто,
повне ідолів. 17 Тож він розмовляв у синагозі з
юдеями та з богобійними, і на ринку щоденно зі
стрі́чними. 18 А дехто з філо́софів епікуре́їв та
сто́їків сперечалися з ним. Одні говорили: „Що́ то
хоче сказати оцей пустомо́в?“А інші: „Здається,
він проповідник чужих богів“, бо він їм звіща́в
Єва́нгелію про Ісуса й воскре́сення. 19 І, взявши
його, повели в ареопа́г та й казали: „Чи можемо
знати, що́ то є ця наука нова́, яку проповідуєш
ти? 20 Бо чудне́ щось вкладаєш до наших вух.
Отже хочемо знати, що́ то значити має?“ 21 А всі
ате́няни та захожі чужи́нці нічим іншим радніш
не займалися, як аби щось нове́ говорити чи
слухати. 22 Тоді Павло став посе́редині ареопа́гу
й промовив: „Му́жі ате́нські! Із усьо́го я бачу, що
ви дуже побожні. 23 Бо, проходячи та оглядаючи
свя́тощі ваші, я знайшов також же́ртівника,
що на ньому написано: „Незнаному Богові“.
Ось Того, Кого навмання́ ви шануєте, Того я
проповідую вам. 24 Бог, що створив світ і все,
що в ньому, бувши Господом неба й землі,
проживає не в хра́мах, рукою збудова́них, 25
і Він не вимагає служі́ння рук лю́дських, ніби
в чо́мусь Він мав би потребу, бо Сам дає всім
і життя, і дихання, і все. 26 І ввесь лю́дський
рід Він з одно́го створив, щоб замешкати всю
поверхню землі, і призна́чив окреслені до́би
й границі заме́шкання їх, 27 щоб Бога шукали
вони, чи Його не відчують і не зна́йдуть, хоч
Він недалеко від кожного з нас. 28 Бо ми в
Нім живемо́, і рухаємось, і існуємо, як і деякі
з ваших поетів казали: „Навіть рід ми Його!“
29 Отож, бувши Божим тим родом, не повинні
ми ду́мати, що Божество́ подібне до золота,
або срі́бла, чи до каменю, твору мистецтва чи
лю́дської ви́гадки. 30 Не зважаючи ж Бог на часи
невідо́мости, ось тепер усім лю́дям наказує,
щоб скрізь ка́ялися, 31 бо Він ви́значив день,
коли хоче судити поправді ввесь світ через
Мужа, що Його наперед Він поставив, і Він подав
до́каза всім, із мертвих Його воскресивши“. 32
Як почули ж вони про воскре́сення мертвих,
то одні насміхатися стали, а інші казали: „Про
це бу́демо слухати тебе іншим ра́зом“. 33 Так
вийшов Павло з-поміж них. 34 А деякі мужі
пристали до нього й увірували, серед них і
Діонисій Ареопагі́т, і жінка, Дама́ра ім'я́м, та
інші із ними.

18 Після цього він вийшов з Ате́н і прибув
до Кори́нту. 2 І знайшов він одного юде́я,
на йме́ння Аки́лу, родом із По́нту, що недавно
прибув із Італії, та Прискі́ллу, його дружи́ну, —
бо Кла́вдій звелів усім юдеям, щоб покинули
Рим. І до них він прийшов, 3 а що був він того
ж ремесла́, то в них позостався та працював;
ремесло́ ж їхнє було — виробляти наме́ти.
4 І він щосуботи розмову точив у синагозі,
переконуючи юдеїв та ге́лленів. 5 А коли
прибули́ Сила та Тимофій з Македонії, Павло
слову віддався, і він свідчив юдеям, що Ісус
— то Христос. 6 Як вони ж спротивля́лися та
богозневажа́ли, то він обтрусив одежу свою
та промовив до них: „Ваша кров — на голову
вашу! Я чистий. Відтепе́р я піду́ до поган“.
7 І, вийшовши звідти, він прибув до госпо́ди
одно́го, на ім'я Тита Юста, що був богобійний,
його ж дім межува́в із синагогою. 8 А Крисп,
старши́й синагоги, увірував в Господа з усім
домом своїм; і багато з кори́нтян, почувши,
увірували й охристились. 9 Сказав же Павло́ві
Госпо́дь у видінні вночі: „Не бійся, але говори й
не мовчи, 10 бо з тобою ось Я, і на тебе ніхто не
накинеться, щоб тобі заподі́яти зло, — бо Я маю

в цім місті багато людей“. 11 І позостався він рік
і шість місяців, навчаючи в них Сло́ва Божого.
12 А коли Галлiо́н був в Аха́ї проко́нсулом, то
проти Павла́ однодушно повстали юдеї, і на суд
привели́ його, 13 кажучи: „Цей людей намовляє,
щоб Богові честь віддавали незгідно з Зако́ном!“
14 Як Павло ж хотів у́ста відкрити, сказав Галлiо́н
до юдеїв: „О юдеї, якби сталася кривда яка, або
злий учинок, то я б справедливо вас вислухав.
15 Та коли спір іде про слово та и́мення й Зако́н
ваш, то самі́ доглядайте, — я суддею цього бути
не хо́чу“. 16 І прогнав їх від су́ду. 17 Тоді́ всі
схопи́ли Состе́на, начальника над синагогою,
та й перед судо́м його били. Галлiо́н же на те
зовсі́м не зважав. 18 А Павло́, перебувши доволі
ще днів, попрощався з братами, і попли́нув
у Си́рію, і з ним Прски́лла й Аки́ла; він у
Кенхре́ях обстриг собі голову, бо обі́тницю дав
був. 19 І прибув він в Ефе́с, і там їх позоста́вив, а
сам у синагогу ввійшов і розмовляв із юде́ями.
20 Як просили ж його довший час позостатися в
них, то він не згодився, 21 але попрощався й
сказав: „Знов вернуся до вас, коли буде на те
воля Божа!“І відплив із Ефе́су. 22 І, побувши в
Кесарі́ї, він підня́вся, і, привіт склавши Церкві,
відбув в Антіохі́ю. 23 І, пробувши там деякий
час, він вибрався в подорож знову, за поря́дком
прохо́дячи через країну гала́тську та Фріґі́ю, та
всіх учнів зміцняючи. 24 Один же юдей, на ім'я́
Аполло́с, родом з Олександрі́ї, красномо́вець та
сильний в Писа́нні, прибув до Ефе́су. 25 Він був
навче́ний дороги Господньої, і, пала́ючи духом,
промовляв і про Господа пильно навчав, знаючи
тільки Іванове хрищення. 26 І він сміливо став
промовляти в синагозі. Як Аки́ла й Прски́лла
почули його, то його прийняли́, і докладніш
розповіли́ йому про дорогу Господню. 27 А коли
він схотів перейти до Аха́ї, брати написали
до учнів, нагадуючи, щоб його прийняли́. А
прибувши, помагав він багато тим, хто ввірував
благода́ттю, 28 бо він переконував пильно юдеїв,
Писа́нням прилюдно дово́дячи, що Ісус — то
Христос.

19 І сталося, що коли Аполло́с перебував у
Кори́нті, то Павло, перейшовши горі́шні
країни, прибув до Ефе́су, і деяких учнів знайшов,
2 та й спитав їх: „Чи ви Духа Святого одержали,
як увірували?“А вони відказали йому: „Та ми
навіть не чули, чи є Дух Святий!“ 3 І він запитав:
„Тож у що́ ви христились?“Вони ж відказали:
В Іванове хрищення“. 4 І промовив Павло:
„Таж Іван христив хрищенням на покая́ння,
говорячи лю́дям, щоб вірили в Того, Хто при́йде
по ньому, цебто в Ісуса“. 5 Як почули ж´,
то христились вони в Ім'я́ Господа Ісуса. 6 А
коли Павло руки на них покла́в, то зійшов на
них Дух Святий, — і різними мовами стали
вони промовляти та пророкувати! 7 А всіх їх
було́ чоловіка з двана́дцять. 8 А до синагоги
ввійшовши, промовляв він відважно, три місяці
про Боже Царство навчаючи та переконуючи. 9
А коли опиралися дехто й не вірували, і дорогу
Господню лихосло́вили перед наро́дом, то він їх
покинув і виділив учнів, і щодня проповідував
у школі одно́го Тира́на. 10 Це ж два роки
продовжувалось, так що всі, хто замешкував
в Азії, юдеї та ге́ллени, слухали слово про
Господа. 11 І Бог чуда чинив надзвича́йні руками
Павловими, 12 так що навіть хустки́ й пояси́
з його тіла прино́сили хворим, — і хвороби їх
кидали, і ду́хи лукаві вихо́дили з них. 13 Дехто
ж із мандрівни́х ворожби́тів юдейських зачали́
закликати Ім'я́ Господа Ісуса над тими, хто мав
злих духів, проказуючи: Заклинаємо вас Ісусом,
Якого Павло́ проповідує!“ 14 Це ж робили якісь
сім синів юдейського первосвященика Ске́ви. 15
Відповів же злий дух і сказав їм: „Я знаю Ісуса, і
знаю Павла, а ви хто такі?“ 16 І ско́чив на них
чоловік, що в ньому злий дух був, і, перемігші
обох, поду́жав їх так, що втекли вони з дому
нагі́ та пора́нені. 17 І це стало відо́ме юдеям
та ге́лленам, усім, що в Ефесі замешкують,
— і о́страх напав на всіх їх, і сла́вилося Ім'я́
Господа Ісуса. 18 І багато-хто з тих, що ввірували,
прихо́дили, визнаваючи та відкриваючи вчинки
свої. 19 І багато-хто з тих, що займалися ча́рами,
позно́сили книги свої та й перед усіма́ попалили.
І злічили ціну́ їх, і вийшло на срібло п'ятдесят
тисяч драхм. 20 Так могуче росло та зміцнялося
Вожеє Слово! 21 А як спо́внилось це, Павло в
Дусі задумав перейти Македо́нію та Ахаю, та
й удатись у Єрусалим, говорячи: „Як побу́ду я
там, то треба мені й Рим побачити“. 22 Тож він
послав у Македо́нію двох із тих, що служили
йому, Тимофі́я й Ера́ста, а сам позостався якийсь
час ув Азії. 23 І ро́зрух чималий був стався
там ча́су того за Господню дорогу. 24 Бо один
золота́р, Дмитро на ім'я́, що робив сріблянí
Артемі́дині храмки, та ремісникам заробі́ток
чималий давав, 25 згромадив він їх і ще інших
подібних робі́тників, та й промовив: „Ви знаєте,
мужі, що з цього ремесла́ заробі́ток ми маємо.
26 І ви бачите й чуєте, що не тільки в Ефе́сі, але
мало не в усій Азії — цей Павло збаламу́тив
і відвернув багате́нно наро́ду, говорячи, ніби
то не боги, що руками поро́блені. 27 І не
тільки оце нам загрожує, що при́йде зайняття в
упадок, а й храм богині великої Артемі́ди в ніщо́
зарахується, і буде зруйнована й ве́лич тієї, що
шанує її ціла Азія та цілий світ“. 28 Почувши

ж оце, вони перепо́внились гнівом, та й стали
кричати, говорячи: „Артемі́да ефе́ська велика!“
29 І місто напо́внилось за́колотом. І кинулися
однодушно до видо́вища, схопи́вши Павло́вих
супу́тників — Гая та Ариста́рха, македо́нян.
30 Як Павло ж хотів у наро́д увійти, то учні
його не пустили. 31 Також дехто з азі́йських
начальників, що були йому при́ятелі, послали
до нього й просили, щоб він не вдава́вся на
видо́вище. 32 І кожен що інше кричав, бо збори
бурхли́ві були, і багате́нно з них навіть не
знали, чого ради зібралися. 33 А з наро́ду взяли
Олександра, бо юдеї його висували. І Олекса́ндер
дав знака рукою, і хотів ви́правдатися перед
наро́дом. 34 А коли розпізнали, що юде́янин
він, то злилися всі в один голос, і годин зо дві
гукали: „Артеміда ефеська велика!“ 35 А як
писар міськи́й заспоко́їв наро́д, то промовив:
„Мужі ефеські, яка ж то люди́на не знає, що
місто Ефес — то храмо́вий догля́дач Артеміди
великої й її образу, упалого з неба? 36 Коли ж
цьому перечити не можна, то потрібно вам бути
спокійними, і не роби́ти необачно нічо́го. 37 А
ви ж привели́ цих людей, що ані святокрадці,
ані вашої богині не знева́жили. 38 Отож, як
Дмитро та його ремісники мають справу на
ко́го, то суди є на ринку й проконсули, — один
о́дного хай позивають. 39 А коли чогось іншого
допомина́єтеся, то те вирішиться на зако́ннім
зібра́нні. 40 Бо ось є небезпека, що нас за
сьогоднішній ро́зрух оскаржити можуть, і немає
жа́дної причини, якою могли б виправдати це
зборище“. 41 І, промовивши це, розпустив він
громаду.

20 А як за́колот стих, то Павло скликав учнів,
і, потішивши та попрощавшись із ними,
вибрався йти в Македо́нію. 2 Перейшовши ж ті
сто́рони та підбадьо́ривши їх довгим словом,
прибув до Гелла́ди, 3 і прожив там три місяці. А
як він захотів був відпли́нути в Си́рію, то змову
на нього вчинили юдеї, тому він узяв думку
вертатись через Македонію. 4 Ра́зом із ним пішов
Со́патер Піррів із Верії, Аристарх та Секунд із
Солу́ня, і Гай дерв'яни́н, і Тимофій, а з азійців
— Ти́хик та Трохим. 5 Вони відбули́ напере́д,
і нас дожидали в Троаді. 6 А ми відпливли́ із
Филипів по святах Опрі́сноків, і прибули́ днів
за п'ять у Троа́ду до них, де сім день прожили́.
7 А дня першого в тижні, як учні зібралися на
лама́ння хліба, Павло мав промову до них, бо
вранці збирався відбути, і затягнув своє слово
до пі́вночі. 8 А в го́рниці, де зібралися ми,
було багато світел. 9 Юнак же один, Євти́х
на ім'я́, сидів на вікні. Його обгорнув міцний
сон, бо задовго Павло промовляв, і він сонний
хитну́вся, і додолу упав із третього поверху, —
і підняли́ його мертвого. 10 Зійшов же Павло
та до нього припав, і, обнявши його, проказав:
„Заспокойтесь, бо душа його в ньому!“ 11 А
вернувшись, він хліб переломив і спожив, і
бе́сіду довго точив, — аж до до́світку, потім
відбув. 12 А хлопця живим привели́, — і зраділи
немало. 13 А ми наперед пішли до корабля, та
в Асс попливли́, щоб звідти забрати Павла, —
бо він так ізвелів, сам бажаючи пішки піти. 14
А коли він із нами зійшовся в Ассі, ми взяли
його та прибули́ в Мітіле́ну. 15 І, відплинувши
звідти, ми назавтра пристали навпро́ти Хіо́су, а
другого дня припливли́ до Само́су, наступного
ж ми прибули́ до Мілету. 16 Бо Павло захотів
поминути Ефе́с, щоб йому не бари́тися в Азії,
бо він ква́пився, коли буде можливе, бути в
Єрусалимі на день П'ятдесятниці. 17 А з Мілету
послав до Ефесу, і прикликав пресвітерів Церкви.
18 І, як до нього вони прибули́, він промовив
до них: „Ви знаєте, як із першого дня, відколи
прибув в Азію, я з вами ввесь час перебува́в, 19 і
служив Господе́ві з усією покорою, і з рясни́ми
слізьми́ та напа́стями, що спіткали мене від
юдейської змови, 20 як нічо́го кори́сного я не
минув, щоб його вам звістити й навчити вас
прилюдно і в дома́х. 21 І я сві́дчив юдеям та
ге́лленам, щоб вони перед Богом покаялись,
та ві́рували в Господа нашого Ісуса Христа.
22 І ось тепер, побуджений Духом, подаю́сь
я в Єрусалим, не ві́даючи, що там трапитись
має мені, 23 тільки Дух Святий в кожному
місті засвідчує, кажучи, що кайда́ни та муки
чекають мене. 24 Але я ні про що не турбуюсь, і
свого життя не вважаю для себе цінним, аби
но скінчи́ти доро́гу свою та служі́ння, яке я
оде́ржав від Господа Ісуса, — щоб засві́дчити
Єва́нгелію благода́ті Божої. 25 І ось я знаю тепер,
що обличчя мого́ більш не будете бачити всі
ви, між якими ходив я, проповідуючи Царство
Боже. 26 Тому́ дня сьогоднішнього вам свідку́ю,
що я чистий від крови всіх, 27 бо я не вхилявсь
об'являти вам усю волю Божу! 28 Пильнуйте
себе та всієї ота́ри, в якій Святий Дух вас
поставив єпи́скопами, щоб пасти́ Церкву Божу,
яку власною кров'ю набув Він. 29 Бо я знаю, що
як я відійду́, то ввійдуть між вас вовки люті, що
ота́ри щадити не бу́дуть. 30 Із вас самих навіть
мужі постануть, що будуть казати перекру́чене,
аби тільки учнів тягну́ти за собою. 31 Тому́ то
пильнуйте, пам'ятаючи, що я кожного з вас день
і ніч безпере́стань навчав зо слізьми́ ось три
роки. 32 А тепер доручаю вас Богові та слову
благода́ті Його, Який має силу будувати та дати

спа́дщину, серед усіх освячених. 33 Ні срібла,
ані золота, ні одежі чиєїсь я не побажав. 34 Самі
знаєте, що ці руки мої послужили потребам
моїм та отих, хто був зо мною. 35 Я вам усе
показав, що, працюючи так, треба поміч давати
слаби́м, та пам'ятати слова́ Господа Ісуса, бо
Він Сам проказав: „Блаже́нніше давати, ніж
брати!“ 36 Проказавши ж оце, він навко́лішки
впав, та й із ними всіма́ помолився. 37 І знявсь
між усіма́ плач великий, і вони припадали на
Па́влову шию, і його цілували. 38 А найтяжче
вони сумували з-за сло́ва, яке він прорік, що не
ба́читимуть більш обличчя його́. І вони провели́
його до корабля.

21 А як ми розлучи́лися з ними й відпли́нули,
то дорогою про́стою в Кос прибули́, а
другого дня до Родо́су, а звідти в Пата́ру. 2 І
знайшли корабля́, що плив у Фінікі́ю, увійшли
та й попли́нули. 3 А коли показався нам Кіпр,
ми лишили лево́руч його та й попливли в
Си́рію. І пристали ми в Тирі, бо там корабель
вантажа́ мав скласти. 4 І, учнів знайшовши,
перебули́ тут сім день. Вони через Духа казали
Павло́ві, щоб до Єрусалиму не йшов. 5 І, як дні
побуту скінчи́лися, то ми вийшли й пішли, а
всі нас прово́дили з дружи́нами й дітьми́ аж
за місто. І, ставши навко́лішки, помолились
на бе́резі. 6 І, попрощавшись один із одним,
ми ввійшли в корабель, а вони повернулись
додому. 7 А ми, закінчи́вши від Тиру плавбу́,
пристали до Птолемаїди, і, братів привітавши,
один день перебули́ в них. 8 А назавтра в
дорогу ми вибрались, і прийшли в Кесарі́ю.
І ввійшли до госпо́ди благові́сника Пилипа,
одно́го з семи, і позосталися в нього. 9 Він
мав чотири панні дочки́, що пророкували. 10
І коли ми багато днів у них зоставались, то
прибув із Юдеї якийсь пророк,Ага́в на ім'я́. 11
І прийшов він до нас, і взяв пояса Па́влового,
та й зв'язав свої руки та ноги й сказав: „Дух
Святий так звіщає: Отак зв'яжуть в Єрусалимі
юдеї того мужа, що цей пояс його, і видадуть в
руки поган“... 12 Як почули ж оце, то благали ми
та тамте́шні Павла, щоб до Єрусалиму не йшов.
13 А Павло відповів: „Що́ робите ви, плачучи́
та серце мені розрива́ючи? Бо за Ім'я́ Господа
Ісуса я готовий не тільки зв'я́заним бути, а
й померти в Єрусалимі“! 14 І не могли ми
його вмо́вити, і замовкли, сказавши: „Нехай
діється Божа воля!“ 15 А після оцих днів
приготува́лись ми, та до Єрусалиму ви́рушили.
16 А з нами пішли й деякі учні із Кесарії, ведучи́
якогось кіпрянина Мнасо́на, давнього учня,
що ми в нього спинитися мали. 17 А коли
ми прийшли в Єрусалим, то брати́ прийняли́
нас гости́нно. 18 А другого дня Павло з нами
пода́вся до Якова. І всі старші посхо́дились. 19
Поздоро́вивши ж їх, розповів він докладно, що́
Бог через служі́ння його вчинив між поганами.
20 Як вони ж це почули, то сла́вили Бога, а
до нього промовили: „Бачиш, брате, скільки
тисяч серед юдеїв увірувало, і всі вони — ревні
оборонці Зако́ну! 21 Вони ж чули про тебе,
ніби ти всіх юдеїв, що живуть між поганами,
навчаєш відсту́плення від Мойсея, говорячи,
щоб дітей не обрізували й не тримались звича́їв.
22 Що ж почати? Люд збереться напевно, бо
почують, що прибув ти. 23 Отже, зроби це, що
порадимо тобі. Ми маємо чотирьох му́жів, що
обі́тницю склали на себе. 24 Візьми їх, та й із
ними очиться, і вида́тки за них заплати́, щоб
постри́гли їм голови. І пізнають усі, що неправда
про тебе їм сказане, та й що сам ти Зако́на
пильнуєш. 25 А про тих із поган, що ввірували,
ми писали, розсудивши, щоб вони береглися
від ідольських жертов та крови й задушени́ни,
та від блу́ду“. 26 Тоді взяв Павло мужів отих, і
назавтра очи́стився з ними, і ввійшов у храм, і
звістив про ви́конання днів очи́щення, так, аж
за кожного з них була́ жертва прине́сена. 27 А
коли ті сім день закінчи́тися мали, то азійські
юдеї, як побачили в храмі його, підбу́рили ввесь
наро́д, та руки на нього наклали, 28 кричачи́:
„Ізраїльські мужі, рятуйте! Це люди́на ота, що
проти народу й Зако́ну та місця цього всіх
усюди навчає! А до того у храм упровадив і
ге́лленів, — і занечи́стив це місце святе!“ 29
Бо перед тим вони бачили в місті з ним ра́зом
Трохима ефе́сянина, і гадали про нього, що
Павло то його ввів у храм. 30 І порушилося ціле
місто, і повстало збіго́висько люду. І, схопи́вши
Павла, потягли його поза храм, а двері негайно
зачинено. 31 Як хотіли ж забити його, то вістка
досталась до полково́го тисяцького, що ввесь
Єфусалим збунтувався! 32 І він зараз узяв воякі́в
та сотників, і подався до них. А вони, як угледіли
тисяцького й вояків, то бити Павла перестали.
33 Приступив тоді ти́сяцький, та й ухопи́в його, і
двома́ ланцюга́ми зв'язати звелів, і допитувати
став: хто такий він і що́ він зробив? 34 Але
кожен що інше викрикував у нато́впі. І, не мігши
довідатись певного через за́колот, він звелів
відпрова́дити його до форте́ці. 35 А коли він
до сходів прийшов, то трапилося, що мусіли
не́сти його вояки із-за на́товпу лю́дського, 36 бо
бе́зліч народу йшла слідкома́ та кричала: „Геть
із ним!“ 37 А коли Павло вхо́див до фортеці, то
тисяцького поспитався: „Чи можна мені щось
сказати тобі?“А той відказав: „То ти вмієш по-
грецькому? 38 Чи не той ти єги́птянин, що перед

цими днями призвів був до бунту, і ви́провадив
до пустині чотири тисячі потаємних убійників?“
39 А Павло відказав: „Я юде́янин із Та́рсу,
громадя́нин відо́мого міста в Кілікі̂ї. Благаю
тебе, — дозволь мені до наро́ду промовити!“ 40
А коли той дозволив, то Павло став на сходах,
і дав знака рукою наро́дові. А як тиша велика
настала, промовив єврейською мовою, ка́жучи:

22 „Мужі-браття й батьки! Послухайте ось
тепер ви́правда́ння мого перед вами!“ 2
Як зачули ж вони, що до них він говорить
єврейською мовою, то тиша ще більша настала.
А він промовляв: 3 „Я юде́янин, що родився в
кілікі̂йському Та́рсі, а ви́хований у цім місті, у
ніг Гамалі́їла докладно навчений Зако́ну отці̂в;
горли́вець я Божий, як і всі ви сьогодні. 4
Переслідував я аж до смерти цю путь, і в'язав,
і до в'язниці вкидав чоловіків і жінок, 5 як
засві̂дчить про мене первосвященик та вся
старши́на. Я від них був узяв навіть листи́
на братів, і пішов до Дама́ску, щоб тамте́шніх
зв'язати й приве́сти до Єрусалиму на кару. 6
І сталося, як у дорозі я був, і наближа́вся до
Дамаску опі̂вдня, то ось мене нагло осяяло
світло велике з неба! 7 І я повалився на землю,
і голос почув, що мені говорив: „Савле, Савле,
— чому́ ти Мене переслідуєш?“ 8 А я запитав:
„Хто Ти, Господи?“А Він мені відказав: „Я Ісус
Назаряни́н, що Його переслідуєш ти“. 9 А ті,
що зо мною були́, правда, бачили світло, але не
почули вони того голосу, що мені говорив. 10 А
я запитав: „Що́ я, Господи, маю робити?“Господь
же до мене промовив: „Уставай та й іди до
Дамаску, а там тобі скажуть про все, що тобі
призна́чено робити“. 11 А від ясности світла
того невидю́щим я став. І присутні зо мною за
руку мене повели́, і до Дамаску прибув я. 12 А
один муж Ана́ній, у Зако́ні побожний, що добре
свідо́цтво про нього дають усі юдеї в Дамаску,
13 до мене прибув, і, ставши, промовив мені:
„Савле брате, — стань видю́щий!“І я хвилі тієї
побачив його. 14 І озвавсь він до мене: „Бог отців
наших вибрав тебе, щоб ти волю Його зрозумів,
і щоб бачив ти Праведника, і почув голос із уст
Його. 15 Бо бу́деш ти свідком Йому перед усіма
людьми́ про оте, що ти бачив та чув! 16 А тепер
чого гаєшся? Уставай й охристися, і обмий гріхи
свої, прикликавши Ймення Його!“ 17 І сталось,
як вернувся я в Єрусалим, і молився у храмі, то в
захо́плення впав я, 18 і побачив Його, що до мене
сказав: „Поспіши, і піди хутчій з Єрусалиму, бо
не приймуть свідо́цтва твого про Мене“. 19 А
я відказав: „Самі вони, Господи, знають, що я
до в'язниць садови́в та бив по синагогах отих,
хто вірував у Тебе. 20 А коли лилась кров Твого
свідка Степа́на, то сам я стояв та вбивство його
похваляв, і одежу вбивців його сторожи́в“. 21
Але Він до мене промовив: „Іди, бо пошлю Я
далеко тебе, — до поган!“ 22 І аж до слова цього
його слухали. Аж ось підне́сли вони голос свій,
гукаючи: „Геть такого з землі, бо жити йому
не годи́ться!“ 23 І як вони верещали, і одежу
шпурля́ли, і кидали порох у повітря, 24 то звелів
тисяцький у фортецю його відвести́, і звелів
бичува́нням його допитати, щоб довідатися, з
якої причини на нього вони так кричали. 25 І
як його розтягли́ для ремінних бичів, то Павло
сказав сотникові, що стояв: „Хіба бичува́ти
дозволено вам громадянина римського та ще й
незасу́дженого?“ 26 Якже сотник це почув, то
подався до тисяцького, і завідо́мив, говорячи:
„Що́ хочеш робити? Бож ри́млянин цей чоловік!“
27 Підійшов тоді тисяцький, та й поспитався
його: „Скажи мені, чи ти ри́млянин?“А він:
„Так!“відказав. 28 Відповів на те тисяцький: „За
великі гро́ші громадянство оце я набув“. А Павло
відказав: „А я в нім і родився!“ 29 І відступили
негайно від нього оті, що хотіли допи́тувати
його. І злякався тисяцький, довідавшись, що
той ри́млянин, і що він ізв'язав був його. 30
А другого дня, бажавши довідатись правди, у
чо́му юдеї його оскаржа́ють, він звільнив його
та звелів, щоб зібра́лися первосвященики та
ввесь синедріо́н. І він вивів Павла, і поставив
його перед ними.

23 І вп'явся очима Павло на той синедріо́н
і промовив: „Мужі-браття, я аж по
сьогоднішній день жив для Бога всім добрим
сумлі̂нням!“ 2 Але первосвященик Ана́ній
звелів тим, що стояли при ньому, щоб били
його по уста́х. 3 Тоді промовив до нього
Павло: „Тебе битиме Бог, ти сті̂но побілена...
Ти ж сидиш, щоб судити мене за Зако́ном, а
наказуєш бити мене проти Зако́ну?“ 4 А присутні
сказали: „То ти Божому первосвященикові
лихосло́виш?“ 5 І промовив Павло: „Не знав
я, брати, що то первосвященик. Бо написано:
На начальника люду твого не лихосло́в“. 6
І Павло, спостерігши, що частина одна —
саддуке́ї, а друга — фарисеї, покликнув у
синедріоні: „Мужі-браття, — я фарисей, і син
фарисея. За наді̂ю на воскресіння мертвих мене
судять!“ 7 Якже він це промовив, колотне́ча
постала поміж саддуке́ями та фарисеями, — і
розділи́лась юрба́. 8 Саддуке́ї бо тве́рдять, що
немає воскресіння, ані а́нгола, ані духа, фарисеї
ж оце визнають. 9 І галас великий зчинився. А
деякі книжники, із фарисейської групи, уставши,
почали́ сперечатися, кажучи: „У чоловікові
цьому ми жодного ли́ха не знаходимо! А

коли промовляв Дух до нього, чи ангол, не
противмося Богові“. 10 А коли колотне́ча велика
зчинилась, то тисяцький, боячись, щоб Павла
не роздерли, звелів вояка́м увійти та забрати
його з-поміж них, і відве́сти в форте́цю. 11
А наступної ночі став Господь перед ним і
промовив: „Будь бадьорий! Бо як в Єрусалимі
про Мене ти свідчив, так треба тобі свідкува́ти
й у Римі!“ 12 А коли настав день, то дехто з
юдеїв зібрались, та клятву скла́ли, говорячи,
що ні їсти, ні пити не бу́дуть, аж доки Павла́ не
заб'ють! 13 А тих, що закляття таке покла́ли,
було більш сорока́. 14 І вони приступили до
первосвящеників та старших і сказали: „Ми
клятву скла́ли нічого не їсти, аж поки заб'ємо
Павла! 15 Отож разом із синедріоном передайте
тисяцькому, щоб до вас він привів його, ніби
хочете ви докладніш розізнати про нього. А ми,
перше ніж він набли́зиться, готові забити його“.
16 Як зачув же сестрі̂нець Павлів про цю змову, то
прибув, і ввійшов у форте́цю, і Павла́ завідо́мив.
17 Павло ж зараз покликав одно́го з сотників, та
й сказав: „Цього юнака́ запровадь до тисяцького,
бо він має йому щось сказати“. 18 Той же
взяв його, та й запровадив до тисяцького та
сказав: „Павло в'язень покликав мене, і просив
запрова́дити до тебе цього юнака́, що має тобі
щось сказати“. 19 І взяв тисяцький того за руку,
і на́бік відвів і спитав: „Що́ ти маєш звістити
мені?“ 20 А той розповів: „Змову склали юдеї,
— просити тебе, щоб ти взавтра до синедріо́ну
Павла припрова́див, ніби хочуть вони докладніш
розпізнати про нього. 21 Отож, не послухайся
їх, бо чигає на нього їх більш сорока чоловіка,
що клятву скла́ли ні їсти, ні пити, аж доки його
не заб'ють. І тепер он готові вони, і чекають
твого приpе́чення“. 22 Тоді тисяцький відпустив
юнака́, наказавши йому — „не розповіда́ти ані
о́дному, що мені ти це ви́явив.“ 23 І він закли́кав
якихось двох із сотників, і наказав: „Пришикуйте
на третю годину вночі дві сотні вояків, щоб іти
до Кесарії, і кіннотників сімдеся́т, та дві сотні
стрільців. 24 Приготуйте також в'ючаків і Павла
посадіть, і здоровим його проведіть до намісника
Фе́лікса. 25 І листа написав він такого ось змісту:
26 „Кла́вдій Лі̂сій намісникові вседостойному
Фе́ліксові — поздоро́влення! 27 Цього мужа,
що його юдеї схопи́ли були́ та хотіли забити,
урятував я, із вояка́ми прийшовши, довідавшися,
що він ри́млянин. 28 І хотів я довідатися про
причину, що за неї його оскаржа́ли, та й привів
був його до їхнього синедріо́ну. 29 Я знайшов,
що його винуватять у спірних речах їхнього
Зако́ну, і що провини не має він жа́дної, ва́ртої
смерти або ланцюгі̂в. 30 Як доне́сли ж мені про
ту змову, що юдеї вчинили на мужа цього, я
зараз до тебе його відіслав, наказавши також
позива́льникам, щоб перед тобою сказали, що́
мають на нього. Будь здоровий!“ 31 Отож
вояки, як наказано їм, забрали Павла́, і вночі
попровадили в Антипатри́ду. 32 А другого дня,
полишивши кінно́тчиків, щоб ішли з ним, у
форте́цю вони повернулись. 33 А ті прибули́
в Кесарі̂ю, і, листа передавши намісникові,
поставили також Павла перед ним. 34 Намісник
листа прочитав і спитав, із якого він кра́ю. А
довідавшись, що з Кілікії, промовив: 35 „Я тебе
переслухаю, як при́йдуть і твої позива́льники“. І
звелів стерегти його в Іродовому Прето́рії.

24 А по п'яти днях прибув первосвященик
Ана́ній з якимись старші́ми, та з
промовцем якимсь Терти́лом, що перед
намісником ска́ржилися на Павла. 2 Коли ж він
був покликаний, то Тертил оскаржати зачав,
промовляючи: „Через тебе великий мир маємо
ми, і для наро́ду цього добрі речі впроваджено
через дбайливість твою, — 3 це ми за́вжди і скрізь
визнаємо з подякою щирою, вседостойний наш
Фе́ліксе! 4 Та щоб довго тебе не турбува́ти,
то благаю тебе, щоб ти коротко вислухав нас
зо своєї ласка́вости. 5 Ми переконались, що
цей чоловік — то зара́за, і що він колотнечу
викли́кує між усіма юдеями в ці̂лому світі,
і що він провідни́к Назорейської єресі. 6 Він
відважився навіть збезчестити храм, і його
ми схопи́ли були́, і судити хотіли за нашим
Зако́ном. 7 Але тисяцький Лі̂сій прибув, і з
великим наси́льством видер його з наших
рук, 8 а його винува́льникам звелів йти до
тебе. Ти сам зможеш від нього, розпитавши,
дізнатись про все, у чо́му його ми вину́ємо“.
9 Юдеї також прилучились до того, говорячи,
що то так. 10 І як намісник дав знака йому
говорити, то Павло відповів: „Я знаю, що від
літ багатьох ти суддя для наро́ду цього, —
тому буду сміліш боронитись. 11 Ти можеш
довідатися, що нема більш дванадцяти день,
як прийшов я до Єрусалиму вклонитися. 12
І вони ані в храмі, ані в синагогах, ні в місті
мене не здиба́ли, щоб я з ким сперечався, або
колотнечу в наро́ді здіймав. 13 І не можуть вони
дове́сти тобі того, у чо́му тепер оскаржа́ють
мене. 14 Але признаю́сь тобі, що в дорозі оцій,
яку звуть вони єрессю, я Богові отців служу́
так, що вірую всьому, що в Зако́ні й у Пророків
написане. 15 І маю надію я в Бозі, — чого й самі
вони сподіва́ються, — що настане воскресіння
праведних і неправедних. 16 І я пильно дба́ю про
те, щоб за́всіди мати сумління невинне, щодо
Бога й людей. 17 А по довгих рока́х я прибув, щоб

подати моєму наро́дові ми́лостиню та при́носи.
18 Ось при цьо́му знайшли мене дехто з юдеїв
азійських очищеного в храмі, а не з на́товпом чи
з колотнечею. 19 Їм належало б ось перед тебе
прибути й казати, коли мають вони що на мене.
20 Або самі ці нехай скажуть, чи якусь неправду
знайшли на мені, як я в синедріоні стояв, 21 крім
отого єдиного виразу, що я його крикнув, стоячи́
серед них: „За воскресіння мертвих приймаю
від вас суд сьогодні!“ 22 Але Фе́лікс, дуже добре
дорогу цю знавши, відро́чив їм справу, говорячи:
„Розсуджу́ вашу справу, коли тисяцький Лісій
прибу́де“. 23 І він сотникові наказав сторожити
Павла́, але мати полегшу, і не боронити нікóму
з близьки́х його, щоб служили йому. 24 А по
декількох днях прийшов Фе́лікс із дружи́ною
своєю Друзі̂ллою, що була юде́янка, і покликав
Павла, та слухав від нього про віру в Ісуса
Христа. 25 І як розповідав він про праведність,
і про здержливість, та про майбу́тній суд, то
Фе́лікса страх обгорнув, і він відповів: „Тепер
іди собі, відповідного ж ча́су покличу тебе!“ 26
Разом із тим і сподіва́вся він, що дасть Павло
грошей йому, тому й часто його прикликáв і
розмову з ним вів. 27 Як минуло ж два роки, то
Фе́лікс одержав наступника, — По́рція Фе́ста. А
Фелікс бажав догодити юдеям, — і в в'язниці
Павла́ залиши́в.

25 А коли прибув Фест до свого намісництва,
то він по трьох днях відійшов із Кесарі̂ї до
Єрусалиму. 2 І поскаржилися йому на Павла
первосвященики та головніші з юдеїв, і благали
його, 3 і ніби милости просили для нього, щоб
до Єрусалиму його припровадив, — вони змову
вчинили, щоб смерть заподі̂яти йому по дорозі.
4 А Фест відповів, що Павла стережуть у Кесарії,
і він сам незаба́ром туди подає́ться. 5 „Отже,
— сказав він, — хто спроможен із вас, нехай ті
вируша́ють ра́зом зо мною, і коли є неправда яка
в чоловікові цьому, нехай оскаржа́ють його“.
6 І, пробувши в них днів не більше як вісім чи
десять, він поверну́вся до Кесарії. А другого
дня він засів на суддевім сидінні, і звелів,
щоб приве́сти Павла. 7 Як його ж привели́,
то стали навколо юдеї, що поприхо́дили з
Єрусалиму, і Павлу закидали багато тяжки́х
винувачень, що їх не могли дове́сти, 8 бо Павло
боронився: „Я не провинився ні в чім ані проти
Зако́ну юдейського, ані проти храму, ані супроти
ке́саря“. 9 Тоді Фест, що бажав догодити юдеям,
промовив Павло́ві на відповідь: „Чи ти хочеш
до Єрусалиму піти, і там суд прийняти від
мене про це?“ 10 Та Павло відказав: „Я стою
перед судом ке́саревим, де належить мені суд
прийняти. Юдеїв нічим я не скри́вдив, як і ти
дуже добре те знаєш. 11 Бо коли допустився
я кривди, або гідне смерти вчинив що, то не
відмовляюся вмерти. Як нема ж нічого того, у
чім вони винуватять мене, то не може ніхто
мене видати їм. Відкликаюсь до ке́саря!“ 12 Тоді
Фест, побалакавши з радою, відповідь дав: „Ти
відкли́кавсь до ке́саря, — до ке́саря пі̂деш!“ 13
Як минуло ж днів кілька, цар Агрі̂ппа й Верні̂ка
приїхали до Кесарії, щоб Феста вітати. 14 А що
там багато днів вони пробули́, то Фест ви́клав
справу Павлову цареві й промовив: „Є один
чоловік — від Фелікса лишений в'язень, 15 на
якого, як в Єрусалимі я був, первосвященики й
старші юдейські прине́сли скаргу, домагаючись
його о́суду. 16 Я їм відповів, що римля́ни
не мають звича́ю люди́ну якусь видавати на
згубу, поки пізваний перед собою не матиме
обвинувачі̂в, і не буде йому дано можности
для оборони від закидів. 17 І як зійшлись вони
тут, то я, зволіка́ння не роблячи жодного, сів
наступного дня на сидіння судде́ве, і звелів
привести́ цього мужа. 18 І винувальники стали
круг нього, проте́ не вказали вини ані жодної
з тих, яких я сподівався. 19 Та мали вони
проти нього якісь суперечки про власне своє
марновірство, і про якогось Ісуса померлого,
про Якого Павло твердив, що живий Він. 20 І я
був непевний у цьо́му змага́нні й спитав, чи не
хоче піти він до Єрусалиму, і там суд прийняти
про це? 21 Через те ж, що Павло заявив, щоб
зали́шений був він на ке́сарів ро́зсуд, я звелів
сторожити його, аж поки його не відправлю до
ке́саря“. 22 А Агріппа промовив до Феста: „Хотів
би і я цього му́жа послухати!“„Узавтра — сказав
той — почуєш його“. 23 А назавтра Агрі̂ппа й
Верні̂ка прийшли з превеликою пишно́тою, і на
залю судо́ву ввійшли разом з тисяцькими та
значнішими му́жами міста. І як Фест наказав,
то Павло був приве́дений. 24 І сказав до них
Фест: „О ца́рю Агріппо, та з нами присутні всі
му́жі! Ви бачите того, що за нього ввесь люд
юдейський мені докучав в Єрусалимі та тут,
кричачи́, що йому не повинно більш жити.
25 Я ж дізнавсь, що нічого, ва́ртого смерти,
він не вчинив; а що сам він відкликавсь до
Августа, розсудив я послати його. 26 Нічого не
маю я певного, що міг би про нього писати до
пана. Тому я припровадив його перед вас, а
найбільш перед тебе, ца́рю Агріппо, щоб після
переслу́хання мав що писати. 27 Бо здається
мені нерозва́жливим ув'я́зненого посилати, і не
озна́чити обвинува́чень на нього“.

26 А Агріппа сказав до Павла: „Дозволяємо
тобі говорити про себе само́го“. Павло тоді

простягнув руку, і промовив у своїй обороні: 2
„О ца́рю Агріппо! Уважаю себе за щасливого, що
сьогодні я перед тобою боронитися маю з усього́,
у чім мене винуватять юдеї, 3 особливо ж тому́,
що ти знаєш усі юдейські звича́ї та супере́чки.
Тому я прошу́ мене вислухати терпля́че. 4
А життя моє зма́лку, що споча́тку точилося
в Єрусалимі серед наро́ду мого, знають усі
юдеї, 5 які відають зда́вна мене, аби тільки
схотіли засві́дчити, — що я жив фарисеєм за
найдокладнішою сектою нашої віри. 6 І тепер
я стою отут су́джений за надію обі́тниці, що
Бог дав її нашим отцям, 7 а її викона́ння
чекають побачити наші дванадцять племен,
слу́жачи Богові безперестанно вдень та вночі.
За цю надію, о ца́рю, мене винуватять юдеї!
8 Чому ви вважаєте за неймовірне, що Бог
воскрешає померлих? 9 Правда, ду́мав був я,
що мені нале́жить чинити багато ворожого
проти Ймення Ісуса Назаряни́на, 10 що я в
Єрусалимі й робив, і багато кого зо святих
до в'язниць я замкнув, як отримав був вла́ду
від первосвящеників; а як їх убивали, я голос
давав проти них. 11 І часто по всіх синагогах
караючи їх, до богозневаги примушував я, а
лютуючи ве́льми на них, переслідував їх навіть
по закордонних містах. 12 Коли в цих справах я
йшов до Дамаску зо вла́дою та припору́ченням
первосвящеників, 13 то опі́вдні, о ца́рю, на дорозі
побачив я світло із неба, ясніше від світлости
сонця, що ося́яло мене та тих, хто разом зо мною
йшов! 14 І як ми всі повалились на землю, я
голос почув, що мені говорив єврейською мовою:
„Савле, Савле, — чому ти Мене переслідуєш?
Трудно тобі бити ногою колю́чку!“ 15 А я запитав:
„Хто Ти, Господи?“А Він відказав: „Я Ісус, що
Його переслідуєш ти. 16 Але підведи́ся, і стань
на ноги свої. Бо на те Я з'явився тобі, щоб тебе
вчинити слугою та свідком того, що ти бачив та
що Я відкрию тобі. 17 Визволяю тебе від твого
наро́ду та від поган, до яких Я тебе посилаю,
— 18 відкрити їм очі, щоб вони наверну́лись
від те́мряви в світло та від сатани́ної вла́ди до
Бога, щоб вірою в Мене отримати їм дарува́ння
гріхів і насліддя з освяченими“. 19 Через це я,
о ца́рю Агріппо, не був супротивний видінню
небесному, 20 але ме́шканцям перше Дамаску,
потім Єрусалиму й усякого кра́ю юдейського
та поганам я проповідував, щоб пока́ялися
й наверну́лись до Бога, і чинили діла, гі́дні
пока́яння. 21 Через це юдеї в святині схопи́ли
мене та й хотіли роздерти. 22 Але, поміч від Бога
одержавши, я стою́ аж до дня сьогоднішнього
та свідкую мало́му й великому, нічого не
розповідаючи, окрім того, що сказали Пророки
й Мойсей, що статися має, — 23 що має Христос
постраждати, що Він, як перший воскреснувши
з мертвих, проповідувати буде світло народові й
поганам!“ 24 Коли ж він боронився отак, то Фест
проказав гучни́м голосом: „Дурієш ти, Павле!
Велика наука доводить тебе до нерозуму“! 25 А
Павло: „Не дурію — сказав, — о Фесте достойний,
але провіщаю слова правди та щирого розуму.
26 Цар бо знає про це, — до нього з відвагою я й
промовляю. Бо не гада́ю я, щоб із цього щобудь
схова́лось від нього, — бо не в за́кутку ді́ялось це.
27 Чи віруєш, ца́рю Агріппо, Пророкам? Я знаю,
що віруєш“. 28 Агріппа ж Павлові: „Ти малощо
не намовляєш мене, щоб я став християни́ном“.
29 А Павло: „Благав би я Бога, щоб чи мало, чи
багато, — не тільки но ти, але й усі, хто чує
сьогодні мене, зробились такими, як і я, крім
оцих ланцюгів“. 30 І встав цар та намісник, і
Верні́ка та ті, хто з ними сидів. 31 І на́бік вони
відійшли, і розмовляли один до одно́го й казали:
„Нічого, ва́ртого смерти або ланцюгів, чоловік
цей не робить!“ 32 Агріппа ж до Феста сказав:
„Міг би бути відпу́щений цей чоловік, якби не
відкликавсь був до ке́саря“

27 А коли постановлено, щоб відпли́нули
ми до Італії, то віддано Павла та ще
деяких інших ув'я́знених сотникові, Юлієві
на ім'я́, з полку Августа. 2 І посідали ми на
корабля адрамі́тського, що пливти́ мав біля
місць азійських, та й відча́лили. Із нами був
Аріста́рх македо́нець із Солу́ня. 3 А другого дня
ми пристали в Сидо́ні. До Павла ж Юлій ставивсь
по-лю́дському, і дозволив до друзів піти, та
їхньої опіки зазнати. 4 А ви́рушивши звідти,
припливли́ ми до Кіпру, бо вітри́ супроти́вні
були́. 5 Коли ж перепли́нули море, що біля Кілікі́ї
й Памфі́лії, то ми прибули́ до Лікі́йської Міри. 6 І
там сотник знайшов корабля олександрійського,
що пли́в в Італію, і всадив нас на нього. 7 І днів
багато помалу пливли́ ми, і насилу насупроти
Кніду припли́нули, а що вітер нас не допускав,
попливли́ ми додолу на Кріт при Салмо́ні. 8 І
коли ми насилу минули його, то припливли́ до
одно́го місця, що зветься Доброю При́станню,
недалеко якого знахо́диться місто Ласе́я. 9
А як ча́су минуло багато, і була вже плавба́
небезпечна, бо минув уже й піст, то зачав Павло
радити, 10 говорячи їм: „О мужі! Я бачу, що буде
плавба́ з перешкодами та з великим ущербком
не лиш для вантажу́ й корабля, але й для наших
душ“. 11 Та сотник довіря́в більше стерни́чому та
власнико́ві корабля, ніж тому, що Павло говорив.
12 А що при́стань була на зимівлю неви́гідна, то
більшість давала пораду відпли́нути звідти, щоб,
як можна, дістатись до Фініка, і перезимувати

в пристані крітській, неприступній західнім
вітра́м із пі́вдня та з пі́вночі. 13 А як вітер
півде́нний повіяв, то поду́мали, що бажа́ння
вони досягли́, тому витягли кітви й попливли
покрай Кріту. 14 Але незаба́ром ударив на
них рвучкий вітер, що зветься еврокли́дон. 15
А коли корабель був підхо́плений, і не міг
противитись вітрові, то йому віддались ми й
поне́слися. 16 І наїхали ми на один острі́ве́ць,
що Кла́вдою зветься, і чо́вна насилу затримати
змогли. 17 Коли ж його витягли, то за́собів
допомічни́х добирали й корабля підв'язали. А
боявшись, щоб не впасти на Сірт, поспускали
вітри́ла, і носилися так. 18 А коли зачала́ буря
мі́цно нас ки́дати, то другого дня стали ми
розванта́жуватись, 19 а третього дня корабельне
знаря́ддя ми повикидали власно́руч. 20 А коли
довгі дні не з'являлось ні сонце, ні зо́рі, і буря
чимала на нас напирала, то останню наді́ю
ми втратили, щоб нам урятуватись. 21 А як
довго не їли вони, то Павло став тоді серед
них і промовив: „О мужі, тож треба було мене
слухатися та не відпливати від Кріту, — і
обминули б були ці терпіння та шкоди. 22 А
тепер вас благаю триматись на дусі, бо ні о́дна
душа з вас не згине, окрім корабля. 23 Бо ночі
цієї з'явився мені Ангол Бога, Якому належу й
Якому служу́, 24 та і прорік: „Не бійся, Па́вле,
бо треба тобі перед ке́сарем стати, і ось Бог
дарував тобі всіх, хто з тобою пливе“. 25 Тому́
то тримайтесь на дусі, о мужі, бо я вірую Богові,
що станеться так, як було мені сказано. 26 І
ми мусимо наткнутись на о́стрів якійсь“. 27 А
коли надійшла чотирнадцята ніч, і ми носились
по Адріяти́цькому морю, то десь коло пі́вночі
стали доми́слюватись моряки, що наближуються
до якоїсь землі. 28 І, запустивши оли́вницю,
двадцять сяжнів знайшли. А від 'їхавши трохи,
запустити оли́вницю знову, — і знайшли сяжнів
п'ятнадцять. 29 І боявшись, щоб не натрапити
нам на скеля́сті місця́, ми закинули чотири
кі́тві з корми́, і благали, щоб настав день. 30
А коли моряки намага́лись утекти́ з корабля́,
і чо́вна спускали до моря, вдаючи́, ніби кі́тви
закинути з носа хо́чуть, 31 то сказав Павло
сотникові й воякам: „Як вони в кораблі не
зоста́нуться, то спасти́сь ви не зможете!“ 32
Тоді вояки́ перерізали мо́тузи в чо́вна, і дали́
йому впасти. 33 А коли розвиднятися стало,
то благав Павло всіх, щоб поживу прийняти, і
казав: „Чотирна́дцятий день ось сьогодні без
їжі ви перебуваєте, очікуючи та нічого не ївши.
34 Тому́ то благаю вас ї́жу прийняти, бо це на
рятунок вам буде, — бо жодному з вас не спаде
з голови й волосина!“ 35 А промовивши це,
узяв хліб та подякував Богові перед усіма́, і,
поламавши, став їсти. 36 Тоді всі підне́слись на
дусі, і, стали поживу приймати. 37 А всіх душ
нас було в кораблі — двісті сімдесят шість. 38 І
як наїлись вони, то стали полегшувати корабля,
викидаючи збіжжя до моря. 39 А коли настав
день, то вони не могли розпізнати землі, одначе
зато́ку якусь там угледіли, що берега пла́ского
мала, до якого й ви́рішили, як можна, приплисти́
з кораблем. 40 Підняли тоді кі́тви, і повкидали
до моря, і порозв'язували поворо́зки в стерна́,
і вітри́ло мале за вітром поставили, — та й
покерува́ли до берега. 41 Та ось ми натра́пили
на місце, що мало з обох сторін море, і корабель
опинивсь на мілко́му: ніс загруз й позоставсь
нерухо́мий, а корма́ розбивалася силою хвиль.
42 Вояки́ ж були змовилися повбивати в'язнів,
щоб котри́йсь не поплив і не втік. 43 Але сотник
хотів урятувати Павла, і заборонив їхній на́мір,
і звелів усім тим, хто пли́вати вміє, щоб скакали
та перші на берег вихо́дили, 44 а інші — хто
на до́шках, а хто на чімбудь з корабля. І таким
чином сталось, що всі врятувались на землю!

28 А коли врятувалися ми, то довідалися, що
о́стрів той зветься Мелі́та. 2 Тубі́льці ж
нам виявили надзвичайну лю́дяність, бо вони
запалили огонь, — ішов бо дощ і був холод, — і
прийняли́ нас усіх. 3 Як Павло ж назбирав купу
хмизу та й покла́в на огонь, змія́ вискочила
через жар, — і почепилась на руку йому. 4
Як тубільці ж угледіли, що змія́ почепилась
на руку йому, зачали́ говори́ти один о́дному:
„Либонь цей чоловік душогуб, що йому, від
моря врятованому, По́мста жити не дозволила!“
5 Він струснув ту звірюку в огонь, — і ніякої
шко́ди не зазнав! 6 А вони сподівалися, що він
спухне або впаде́ мертвий уми́ть. Коли ж довго
чекали того та побачили, що ня́кого лиха не
сталося з ним, думку змінили й казали, що
він бог. 7 Навкруги ж того місця знахо́дились
до́бра начальника о́строва, на ім'я́ Пу́блія, —
він прийняв нас, і три дні ласка́во гости́в. 8 І
сталось, що Пу́блії́в ба́тько лежав, слабий на
пропа́сницю та на черві́нку. До нього Павло
ввійшов і помолився, і, руки на нього поклавши,
уздоро́вив його. 9 Якже трапилось це, то й
інші на о́строві, що мали хвороби, прихо́дили
та вздоровля́лись. 10 Вони нас вшанували й
великими по́честями, а як ми від'їжджали,
понаклада́ли, чого було треба. 11 А по трьох
місяцях ми відпливли́ на олександрійському
кораблі, що мав знака братів Діоску́рів, і що на
о́строві він перези́мував. 12 І, як ми допливли́
в Сіраку́зи, пробули там три дні. 13 А звідти,
пливучи́ понад берегом, прибули́ ми до Ре́ґії, а

що вітер південний повіяв за день, то другого
дня прибули в Путеóлі, 14 де знайшли ми братів,
вони ж нас ублагали сім день позостатися в
них. І ось так прибулú ми до Риму. 15 А звідти
брати, прочувши про нас, назустріч нам вийшли
аж до Аппіфóру та до Тритавéрни. Побачивши
їх, Павло дякував Богові та посмілíшав. 16 А
коли прибулú ми до Риму, Павлóві дозволено
жити осібно, ураз із вояко́м, що його сторожи́в.
17 І сталось, по трьох днях Павло скликав
знатніших з юдеїв. Як зійшлися ж вони, він
промовив до них: „Мужі-браття! Не вчинив я
нічого проти люду чи звичáїв отцівських, та
протé мене ви́дано з Єрусалиму ув'я́зненого
в руки римля́н. 18 Вони мене вислухали та й
хотіли пустити, бож провини смертельної ні
однієї в мені не булó. 19 Та юдеї противилися,
тому змушений був я відкли́катися на суд
кéсарів, але не для того, щоб нарóд свій у чóмусь
оска́ржити. 20 Тож із цієї причини покликав я
вас, щоб побачити й порозмовляти, — бо то за
надію Ізраїлеву я обку́тий цими кайда́нами“.
21 А вони відказали йому: „Не одéржали ми
ні листів із Юдеї про тебе, ані жоден із братів
не прийшов, і не звістив, і не казав чого злого
про тебе. 22 Але прагнемо ми, щоб почути
від тебе, яку думку ти маєш, бо відóмо про
секту цю нам, що їй скрізь спротивляються“
23 А коли вони визначили йому день, то дуже
багато прийшло їх до нього в госпóду. А він їм
від рáнку до вечора розповідав, та про Божеє
Царство свідóцтва давав, і переконував їх про
Ісуса Закóном Мойсея й Пророками. 24 І одні
вірили в те, про що він говорив, а інші не вірили.
25 Вони між собою незгідні булú й повихóдили,
як промовив Павло одне слово, що добре прорік
Дух Святий отцям нашим через пророка Ісаю,
26 промовляючи: „Піди до нарóду цього та й
скажи: Ви вухом почуєте, та розуміти не бу́дете,
дивитися бу́дете оком, але не побачите! 27
Затовстíло бо серце людей цих, тяжко чують
на ву́ха вони, і зажмурили очі свої, щоб якось
не побачити очима, і не почути ву́хами, і не
зрозуміти їм серцем, і не навернутись, щоб
Я їх уздорóвив!“ 28 Тож нехай для вас буде
відóме, що послано Боже спасіння оце до поган,
— і почують вони!“ 29 Як промовив він це,
розійшлися юдеї, велику суперечку провадивши
поміж собою. 30 І цíлих два роки Павло пробув
у найнятім домі своїм, і приймав усіх, хто
прихóдив до нього, 31 і проповідував він Боже
Царство, та з відвагою повною беззаборóнно
навчав про Господа Ісуса Христа!

До римлян

1 Павло, раб Ісуса Христа, покликаний апо́стол,
вибраний для звіща́ння Єва́нгелії Божої, **2** яку
Він перед тим приобіцяв через Своїх пророків
у святих Писа́ннях, **3** про Сина Свого, що
тілом був із насіння Давидового, **4** і об'явився
Сином Божим у силі, за Ду́хом святости, через
воскресіння з мертвих, про Ісуса Христа, Господа
нашого, **5** що через Нього прийняли ми благода́ть
і апо́стольство на по́слух віри через Ім'я́ Його між
усіма́ народами, **6** між якими й ви, покликані
Ісуса Христа, — **7** усім, хто знаходиться в Римі,
улю́бленим Божим, покликаним святим, —
благода́ть вам та мир від Бога, Отця нашого,
і Господа Ісуса Христа! **8** Отже, насамперед
дякую Богові моєму через Ісуса Христа за
всіх вас, що віра ваша звіща́ється по всьому
світові. **9** Бо свідок мені Бог, Якому служу́
духом своїм у звіща́нні Єва́нгелії Його Сина,
що я безпереста́нно згадую про вас, **10** і в
моли́твах своїх за́вжди молюся, щоб воля Божа
щасливо попрова́дила мене коли прийти до
вас. **11** Бо прагну вас бачити, щоб подати вам
якого дара духовного для змі́цнення вас, **12**
цебто потішитись ра́зом між вами спі́льною
вірою — і вашою, і моєю. **13** Не хочу ж, щоб ви
не знали, браття, що багато разів мав я за́мір
прийти до вас, але мені перешко́джувано аж
досі, щоб мати який плід і в вас, як і в інших
наро́дів. **14** А ге́лленам і чужоземцям, розумним
і немудрим — я боржни́к. **15** Отже, щодо мене, я
готовий і вам, хто знаходиться в Римі, звіщати
Єва́нгелію. **16** Бо я не соромлюсь Єва́нгелії, бож
вона — сила Божа на спасі́ння кожному, хто
вірує, перше ж юдеєві, а потім ге́лленові. **17**
Праведність бо Божа з'являється в ній з віри
в віру, як написано: „А праведний житиме
вірою“. **18** Бо гнів Божий з'являється з неба на
всяку безбожність і неправду людей, що правду
гаму́ють неправдою, **19** тому, що те, що можна
знати про Бога, явне для них, бо їм Бог об'явив.
20 Бо Його невиди́ме від створення світу, власне
Його вічна сила й Божество, ду́манням про
твори стає види́ме. Так що нема їм виправдання,
(aïdios g126) **21** бо, пізнавши Бога, не прославляли
Його, як Бога, і не дякували, але знікчемні́ли
своїми думка́ми, і запа́морочилось нерозумне
їхнє серце. **22** Називаючи себе мудрими, вони
потумані́ли, **23** і славу нетлінного Бога змінили
на подобу образа тлінної люди́ни, і птахів, і
чотириногих, і га́дів. **24** Тому́ то й видав їх Бог у
пожадливостях їхніх сердець на нечи́стість, щоб
вони самі знеславляли тіла свої. **25** Вони Божу
правду замінили на неправду, і честь віддавали,
і служили створінню більш, як Творце́ві, що
благослове́нний навіки, амі́нь. **(aiōn g165)** **26**
Через це Бог їх видав на пожадливість гане́бну,
— бо їхні жінки замінили природне єдна́ння
на протиприродне. **27** Так само й чоловіки,
позоставивши природне єдна́ння з жіночою
статтю, розпали́лися своєю пожадливістю один
до о́дного, і чоловіки з чоловіками сором
чинили. І вони прийняли́ в собі відплату,
відповідну їхньому блу́дові. **28** А що вони не
вважали за потрібне мати Бога в пізна́нні,
видав їх Бог на розум переве́рнений, — щоб
чинили непристойне. **29** Вони повні всякої
неправедности, лукавства, заже́рливости, зло́би,
повні заздрости, убивства, суперечки, омани,
лихих звича́їв, **30** обмовники, наклепники,
богонена́видники, напасники́, чваньки, пишні,
винахідники зла, неслухня́ні батькам, **31**
нерозумні, зрадники, нелюбовні, немилости́ві.
32 Вони знають при́суд Божий, що ті, хто чинить
таке, ва́рті смерти, а проте не тільки самі чинять,
але й хвалять тих, хто робить таке.

2 Ось тому без виправдання ти, кожний
чоловіче, що судиш, бо в чо́му осуджуєш
іншого, сам себе осуджуєш, бо чиниш те саме
й ти, що судиш. **2** А ми знаємо, що суд Божий
поправді на тих, хто чинить таке. **3** Чи ти
ду́маєш, чоловіче, судячи тих, хто чинить таке,
а сам робиш таке саме, — що ти втечеш від
суду Божого? **4** Або пого́рджуєш багатством
Його до́брости, ла́гідности та довготерпіння,
не знаючи, що Божа до́брість провадить тебе
до покая́ння? **5** Та через жорстокість свою й
нерозкаяність серця збираєш собі гнів на день
гніву та об'я́влення справедливого суду Бога,
6 що „кожному віддасть за його вчинками“:
7 тим, хто витривалістю в добрім ділі шукає
слави, і чести, і нетління, — життя вічне, **(aiōnios
g166)** **8** а сварливим та тим, хто противиться
правді, але кориться неправді, — лютість та гнів.
9 Недоля та у́тиск на всяку душу людини, хто
чинить зле, юдея ж перше та ге́ллена, **10** а слава,
і честь, і мир усякому, хто чинить добре, юдеєві
ж перше та ге́лленові. **11** Бо не дивиться Бог на
обличчя! **12** Котрі бо згрішили без Зако́ну, без
Зако́ну й загинуть, а котрі згрішили в Зако́ні,
при́ймуть суд за Зако́ном. **13** Бо не слухачі
Зако́ну справедливі перед Богом, але виконавці
Закону ви́правдані бу́дуть. **14** Бо коли погани,
що не мають Зако́ну, з природи чинять зако́нне,
вони, не мавши Зако́ну, самі собі Зако́н, **15** що
виявляють ді́ло Зако́ну, написане в серця́х своїх,
як свідчить їм сумлі́ння та їхні думки́, що то
осуджують, то виправдують одна о́дну, **16** дня,

коли Бог, згідно з моїм благові́стям, буде судити
таємні речі людей через Ісуса Христа. 17 Ось ти
звешся юдеєм, і спираєшся на Зако́на, і хвалишся
Богом, 18 і знаєш волю Його, і розумієш, що́
краще, навчившись із Зако́ну, 19 і маєш певність,
що ти провідни́к для сліпих, світло для тих, хто
знахо́диться в те́мряві, 20 вихо́вник нерозумним,
учитель дітям, що ти маєш зразок знання́
й правди в Зако́ні. 21 Отож, ти, що іншого
навчаєш, себе самого не вчиш! Проповідуєш
не кра́сти, а сам кра́деш! 22 Наказуючи не
чинити пере́любу, чиниш пере́люб! Гиду́ючи
і́долами, чиниш святокрадство! 23 Ти, що
хва́лишся Зако́ном, зневажаєш Бога пере́ступом
Зако́ну! 24 Бо „через вас зневажається Боже
Ймення в поган“, як написано. 25 Обрі́зання
кори́сне, коли виконуєш Зако́на; а коли ти
пересту́пник Зако́ну, то обрі́зання твоє стало
необрі́занням. 26 Отож, коли необрізаний
зберігає постанови Зако́ну, то чи не порахується
його необрізання за обрізання? 27 І необрізаний з
природи, виконуючи Зако́на, чи не осудить тебе,
переступника Закону з Писа́нням і обрі́занням?
28 Бо не той юдей, що є ним назовні, і не то
обрізання, що назовні на тілі, 29 але той, що
є юдей потаємно, духо́во, і обрі́зання — серця
духом, а не за буквою; і йому похвала́ не від
людей, а від Бога.

3 Отож, що́ має більшого юдей, або яка ко́ристь
від обрі́зання? 2 Багато, на всякий спосіб, а
насамперед, що їм довірені були́ Слова́ Божі.
3 Бо що ж, що не вірували деякі? Чи ж їхнє
недовірство знищить вірність Божу? 4 Зо́всім ні!
Бож Бог правдивий, а кожна люди́на неправдива,
як написано: „Щоб був Ти ви́правданий у словах
Своїх, і переміг, коли будеш судитися“. 5 А коли
наша неправедність виставляє праведність Божу,
то що скажемо? Чи ж Бог несправедгливий,
коли гнів виявляє? Говорю́ по-лю́дському. 6
Зо́всім ні! Бож як Бог судитиме світ? 7 Бо коли
Божа правда через мою неправду збі́льшилась
на славу Йому, пощо судити ще й мене, як
грішника? 8 І чи не так, як нас лають, і як деякі
гово́рять, ніби ми кажемо: „Робімо зле, щоб
вийшло добре?“Справедливий о́суд на таких! 9
То що ж? Маємо перевагу? Анітро́хи! Бож ми
перед тим довели́, що юдеї й ге́ллени — усі під
гріхом, 10 як написано: „Нема праведного ані
о́дного; 11 нема, хто розумів би; немає, хто Бога
шукав би, — 12 усі повідступа́ли, ра́зом стали
непотрібні, нема доброчинця, нема ні одно́го!
13 Гріб відкритий — їхнє горло, язиком своїм
кажуть неправду, отрута зміїна на їхніх губа́х,
14 уста́ їхні повні прокляття й гірко́ти! 15 Швидкі
їхні ноги, щоб кров проливати, 16 руїна та
злидні на їхніх дорогах, 17 а дороги миру вони
не пізнали! 18 Нема страху Божого перед очима
їхніми“. 19 А ми знаємо, що скільки гово́рить
Зако́н, він говорить до тих, хто під Зако́ном,
щоб замкнути всякі уста́, і щоб став увесь світ
винний Богові. 20 Бо жодне тіло ділами Зако́ну
не ви́правдається перед Ним, — Зако́ном бо гріх
пізнається. 21 А тепер, без Зако́ну, праведність
Божа з'вилась, про яку свідчать Зако́н і Пророки.
22 А Божа праведність через віру в Ісуса Христа
в усіх і на всіх, хто вірує, бо різниці немає,
23 бо всі згрішили, і позбавлені Божої слави,
24 але дарма́ виправдуються Його благода́ттю,
через відку́плення, що в Ісусі Христі, 25 що
Його Бог дав у жертву прими́рення в крові
Його через віру, щоб виявити Свою праведність
через відпу́щення давніше вчинених гріхів, 26
за довготерпі́ння Божого, щоб виявити Свою
праведність за теперішнього ча́су, щоб бути
Йому праведним, і виправдувати того, хто вірує
в Ісуса. 27 Тож де похвальба́? Виключена. Яким
зако́ном? Законом діл? Ні, але зако́ном віри. 28
Отож, ми визнаємо, що люди́на виправдується
вірою, — без діл Зако́ну. 29 Хіба ж Бог тільки для
юдеїв, а не й для поган? Так, і для поган, 30 бо є
один тільки Бог, що ви́правдає обрізання з віри
й необрізання через віру. 31 Тож чи не нищимо
ми Зако́на вірою? Зо́всім ні, — але зміцнюємо
Зако́на.

4 Що ж, скажемо, знайшов Авра́м, наш отець
за тілом? 2 Бо коли Авраам ви́правдався
діла́ми, то він має похвалу, та не в Бога. 3
Що бо Писа́ння говорить? „Увірував Авраам
Богові, і це йому залічено в праведність“. 4 А
заплата викона́вцеві не рахується з милости, але
з обов'язку. 5 А тому́, хто не виконує, але вірує
в Того, Хто виправдує нечестивого, віра його
порахується в праведність. 6 Як і Давид називає
блаженною люди́ну, якій рахує Бог праведність
без діл: 7 „Блаженні, кому прощені беззаконня,
і кому прикриті гріхи. 8 Блаженна людина, якій
Господь не порахує гріха́!“ 9 Чи ж це блаже́нство
з обрізання чи з необрізання? Бо говоримо,
що „віра залічена Авраамові в праведність“.
10 Як же залічена? Як був в обрізанні, чи в
необрізанні? Не в обрізанні, але в необрізанні!
11 І прийняв він ознаку обрізання, — печать
праведности через віру, що її в необрізанні мав,
щоб йому бути отцем усіх віруючих, хоч були
необрізані, щоб і їм залічено праведність, 12 і
отцем обрізаних, не тільки тих, хто з обрізання,
але й тих, хто ходить по слідах віри, що її
в необрізанні мав наш отець Авраам. 13 Бо
обі́тницю Авраамові чи його насінню, що бути

йому спадкоємцем світу, дано не Зако́ном, але
праведністю віри. 14 Бо коли спадкоємці ті,
хто з Зако́ну, то спорожніла віра й знівечилась
обітниця. 15 Бо Зако́н чинить гнів; де ж немає
Закону, немає й пере́ступу. 16 Через це з віри,
щоб було з милости, щоб обітниця певна була
всім нащадкам, не тільки тому́, хто з Закону,
але й тому́, хто з віри Авраама, що отець усім
нам, 17 як написано: „Отцем багатьох наро́дів Я
поставив тебе, “— перед Богом, Якому він вірив,
Який оживляє мертвих і кличе неіснуюче, як
існуюче. 18 Він — проти надії — увірував у надії,
що стане батьком багатьох народів, за сказаним:
„Таке числе́нне буде насіння твоє!“ 19 І не знеміг
він у вірі, і не вважав свого тіла за вже омертвіле,
бувши майже сторічним, ні утро́би Сариної за
змертвілу, 20 і не мав сумніву в обітницю Божу
через недові́рство, але зміцни́вся в вірі, і віддав
славу Богові, 21 і був зовсім певний, що Він
має силу й виконати те, що обіцяв. 22 Тому
й „залічено це йому в праведність“. 23 Та не
написано за нього одно́го, що залічено йому, 24
а за нас, — залічиться й нам, що віруємо в Того,
Хто воскресив із мертвих Ісуса, Господа нашого,
25 що був виданий за наші гріхи, і воскрес для
ви́правдання нашого.

5 Отож, ви́правдавшись вірою, майте мир із
Богом через Господа нашого Ісуса Христа,
2 через Якого ми вірою одержали доступ до
тієї благода́ті, що в ній стоїмо́, і хва́лимось
надією слави Божої. 3 І не тільки нею, але
й хвалимося в утисках, знаючи, що утиски
приносять терпели́вість, 4 а терпеливість —
до́свід, а досвід — надію, 5 а надія не засоро́мить,
бо любов Божа вилилася в наші серця Святим
Духом, даним нам. 6 Бо Христос, коли ми були́
ще недужі, своєї пори помер за нечестивих. 7 Бо
навряд чи помре хто за праведника, ще бо за
доброго може хто й відважиться вмерти. 8 А Бог
дово́дить Свою любов до нас тим, що Христос
умер за нас, коли ми були́ ще грішниками.
9 Тож тим більше спасемося Ним від гніву
тепер, коли кров'ю Його ми ви́правдані. 10
Бо коли ми, бувши ворогами, примирилися з
Богом через смерть Сина Його, то тим більше,
примирившися, спасе́мося життя́м Його. 11 І не
тільки це, але й хва́лимося в Бозі через Господа
нашого Ісуса Христа, що через Нього оде́ржали
ми тепер прими́рення. 12 Тому́ то, як через
одно́го чоловіка ввійшов до світу гріх, а гріхом
смерть, так прийшла й смерть в усіх людей
через те, що всі згрішили. 13 Гріх бо був у світі
й до Зако́ну, але гріх не ста́виться в прови́ну,
коли немає Зако́ну. 14 Та смерть панувала
від Ада́ма аж до Мойсея і над тими, хто не
згрішив, подібно переступу Ада́ма, який є образ
майбу́тнього. 15 Але не такий дар благода́ті, як
пере́ступ. Бо коли за пере́ступ одно́го померло
багато, то тим більш благода́ть Божа й дар
через благода́ть однієї Люди́ни, Ісуса Христа,
щедро спливли́ на багатьох. 16 І дар не такий,
як те, що сталось від одно́го, що згрішив; бо
суд за оди́н про́гріх — на о́суд, а дар благода́ті
— на ви́правдання від багатьох про́гріхів. 17
Бо коли за пере́ступ одно́го смерть панувала
через одно́го, то тим більше ті, хто приймає
рясноту́ благода́ті й дар праведности, запанують
у житті через одно́го Ісуса Христа. 18 Ось тому́,
як через пере́ступ одно́го на всіх людей прийшов
о́суд, так і через праведність Одно́го прийшло
ви́правдания для життя на всіх людей. 19 Бо як
через непо́слух одно́го чоловіка багато-хто стали
грішними, так і через по́слух Одно́го багато-
хто стануть праведними. 20 Зако́н же прийшов,
щоб збільши́вся пере́ступ. А де збільши́вся гріх,
там зарясніла благодать, 21 щоб, як гріх панував
через смерть, так само й благода́ть запанувала
через праведність для життя вічного Ісусом
Христом, Господом нашим. (aiōnios g166)

6 Що ж скажемо? Позоста́немся в гріху́, щоб
благодать примно́жилась? Зо́всім ні! 2 Ми,
що вмерли для гріха, як ще будемо жити в нім?
3 Чи ви не знаєте, що ми всі, хто христився
у Христа Ісуса, у смерть Його христилися? 4
Отож, ми поховані з Ним хрищенням у смерть,
щоб, як воскрес Христос із мертвих славою
Отця, так щоб і ми стали ходити в обно́вленні
життя. 5 Бо коли ми з'єдна́лися подо́бою смерти
Його, то з'єднаємось і подобою воскре́сення, 6
знаючи те, що наш давній чоловік розп'я́тий
із Ним, щоб зни́щилось тіло гріхо́вне, щоб не
бути нам більше рабами гріха, 7 бо хто вмер,
той звільни́вся від гріха! 8 А коли ми померли з
Христом, то віруємо, що й жити з Ним бу́демо,
9 знаючи, що Христос, воскре́снувши з мертвих,
уже більш не вмирає, — смерть над Ним не
панує вже більше! 10 Бо що вмер Він, то один
раз умер для гріха, а що живе, то для Бога живе.
11 Так само ж і ви вважайте себе за мертвих
для гріха й за живих для Бога в Христі Ісусі,
Господі нашім. 12 Тож нехай не панує гріх у
смерте́льному вашому тілі, щоб вам слухатись
його пожадли́востей, 13 і не віддавайте членів
своїх гріхові за знаря́ддя неправедности, але
віддайте себе Богові, як ожилих із мертвих, а
члени ваші — Богові за знаря́ддя праведности.
14 Бо хай гріх не панує над вами, — ви бо не
під Законом, а під благода́ттю. 15 Що ж? Чи
бу́демо грішити, бо ми не під Законом, а під
благода́ттю? Зо́всім ні! 16 Хіба ви не знаєте,

що кому віддаєте себе за рабів на по́слух, то
ви й раби того, кого слухаєтесь, — або гріха
на смерть, або послуху на праведність? 17 Тож
дяка Богові, що ви, бувши рабами гріха, від
серця послухались того роду науки, якому ви
себе віддали́. 18 А звільни́вшися від гріха́, стали
рабами праведности. 19 Говорю́ я по-лю́дському,
через неміч вашого тіла. Бо як ви віддавали були
члени ваші за рабів нечи́стості й беззако́нню на
беззако́ння, так тепер віддайте члени ваші за
рабів праведности на освя́чення. 20 Бо коли були́
ви рабами гріха, то були вільні від праведности.
21 Який же плід ви мали тоді? Такі речі, що ними
соромитесь тепер, бо кінець їх — то смерть. 22 А
тепер, звільни́вшися від гріха й ставши рабами
Богові, маєте плід ваш на освячення, а кінець —
життя вічне. (aiōnios g166) 23 Бо заплата за гріх
— смерть, а дар Божий — вічне життя в Христі
Ісусі, Господі нашім! (aiōnios g166)

7 Чи ви не знаєте, браття, — бо говорю́ тим, хто
знає Закона, — що Зако́н панує над люди́ною,
поки вона живе? 2 Бо замі́жня жінка, поки
живе чоловік, прив'язана до нього Законом;
а коли помре чоловік, вона звільняється від
закону чоловіка. 3 Тому то, поки живе чоловік,
вона буде вважатися перелю́бницею, якщо
стане дружи́ною іншому чоловікові; коли ж
чоловік помре, вона вільна від Зако́ну, і не
буде перелю́бницею, якщо стане за дружи́ну
іншому чоловікові. 4 Так, мої браття, і ви
вмерли для Зако́ну через тіло Христове, щоб
належати вам іншому, Воскре́слому з мертвих,
щоб прино́сити плід Богові. 5 Бо коли ми жили
за ті́лом, то при́страсті гріховні, що похо́дять від
Закону, ді́яли в наших членах, щоб прино́сити
плід смерти. 6 А тепер ми звільни́лись від
Закону, умерши для того, чим були зв'язані, щоб
служити нам обно́вленням духа, а не старістю
букви. 7 Що ж скажемо? Чи Зако́н — то гріх?
Зо́всім ні! Але я не пізнав гріха, як тільки через
Зако́н, бо я не знав би пожадливости, коли б
Закон не наказував: „Не пожада́й“. 8 Але гріх,
узявши при́від від заповіді, зробив у мені всяку
пожадливість, бо без Закону гріх мертвий. 9 А
я колись жив без Закону, але, коли прийшла
заповідь, то гріх ожив, 10 а я вмер; і сталася мені
та заповідь, що для життя, на смерть, 11 бо гріх,
узявши причину від заповіді, звів мене, і нею
вмертви́в. 12 Тому́ то Зако́н святий, і заповідь
свята, і праведна, і добра. 13 Тож чи добре стало
мені смертю? Зо́всім ні! Але гріх, щоб стати
гріхом, приніс мені смерть добром, щоб гріх став
мі́цно грі́шний через за́повідь. 14 Бо ми знаємо,
що Зако́н духовний, а я тіле́сний, про́даний
під гріх. 15 Бо що́ я виконую, не розумію; я
бо чиню не те, що́ хочу, але що́ нена́виджу, те
я роблю́. 16 А коли роблю́ те, чого я не хо́чу,
то згоджуюсь із Законом, що він добрий, 17 а
тому вже не я це виконую, але гріх, що живе
в мені. 18 Знаю бо, що не живе в мені, цебто в
тілі моїм, добре; бо бажа́ння лежить у мені, але
щоб виконати добре, того не знахо́джу. 19 Бо не
роблю́ я доброго, що хочу, але зле, чого не хочу,
це чиню. 20 Коли ж я роблю́ те, чого не хочу, то
вже не я це виконую, але гріх, що живе в мені. 21
Тож знахо́джу зако́на, коли хочу робити добро,
— що зло лежить у мені. 22 Бо маю задово́лення
в Законі Божому за вну́трішнім чолові́ком, 23
та бачу інший зако́н у членах своїх, що воює
проти закону мого розуму, і поло́нить мене
законом гріховним, що знахо́диться в членах
моїх. 24 Нещасна я люди́на! Хто мене ви́зволить
від тіла цієї смерти? 25 Дякую Богові через Ісуса
Христа, Господа нашого. Тому́ то я сам служу́
розумом Законові Божому, але тілом — закону
гріховному.

8 Тож немає тепер жодного о́суду тим, хто
ходить у Христі Ісусі не за тілом, а за Духом,
2 бо зако́н Духа життя в Христі Ісусі визволив
мене від зако́ну гріха й смерти. 3 Бо що
було неможливе для Закону, у чо́му був він
безсилий тілом, — Бог послав Сина Свого в
подобі гріховного тіла, і за гріх осудив гріх у
тілі, 4 щоб ви́коналось ви́правдання Закону на
нас, що ходимо не за тілом, а за Духом. 5 Бо ті,
хто ходить за тілом, ду́мають про тілесне, а хто
за Духом — про духовне. 6 Бо думка тілесна —
то смерть, а думка духовна — життя та мир, 7
думка бо тілесна — ворожне́ча на Бога, бо не
ко́риться Законові Божому, та й не може. 8 І ті,
хто хо́дить за тілом, не можуть догодити Богові.
9 А ви не в тілі, але в Дусі, бо Дух Божий живе в
вас. А коли хто не має Христового Духа, той не
Його. 10 А коли Христос у вас, то хоч тіло мертве
через гріх, але дух живий через праведність.
11 А коли живе в вас Дух Того, Хто воскресив
Ісуса з мертвих, то Той, хто підняв Христа з
мертвих, ожи́вить і смертельні тіла ваші через
Свого Духа, що живе в вас. 12 Тому́ то, браття,
ми не боржники́ тіла, щоб жити за тілом; 13 бо
коли живе́те за тілом, то маєте вмерти, а коли
Духом умертвля́єте тілесні вчинки, то бу́дете
жити. 14 Бо всі, хто водиться Духом Божим, вони
сини Божі; 15 бо не взяли́ ви духа неволі знов на
страх, але взяли ви Духа сині́вства, що через
Нього кличемо: „Авва, Отче!“ 16 Сам Цей Дух
сві́дчить ра́зом із духом нашим, що ми — діти
Божі. 17 А коли діти, то й спадкоємці, спадкоємці

ж Божі, а співспадкоємці Христові, коли тільки
ра́зом із Ним ми терпимо́, щоб разом із Ним і
просла́витись. 18 Бо я ду́маю, що страждання
тепе́рішнього ча́су нічого не варті супроти тієї
слави, що має з'явитися в нас. 19 Бо чека́ння
створі́ння очікує з'я́влення синів Божих, 20 бо
створі́ння покорилось марно́ті не добровільно,
але через того, хто скори́в його, в надії, 21 що й
саме створіння ви́зволиться від неволі тління
на волю слави синів Божих. 22 Бо знаємо, що
все створі́ння ра́зом зідхає й ра́зом мучиться аж
досі. 23 Але не тільки воно, але й ми самі, маючи
зача́ток Духа, і ми самі в собі зідхаємо, очікуючи
синівства, відкуплення нашого тіла. 24 Надією
бо ми спасли́ся. Надія ж, коли бачить, не є
надія, бо хто що́ бачить, чому б того й наді́явся?
25 А коли сподіва́ємось, чого не бачимо, то
очікуємо того з терпеливістю. 26 Так само ж і
Дух допомагає нам у наших не́мочах; бо ми не
знаємо, про що маємо молитись, як належить,
але Сам Дух заступається за нас невимо́вними
зідха́ннями. 27 А Той, Хто досліджує серця́, знає,
яка думка Духа, бо з волі Божої заступається
за святих. 28 І знаємо, що тим, хто любить
Бога, хто покликаний Його постановою, усе
допомагає на добре. 29 Бо кого Він передба́чив,
тих і призна́чив, щоб були подібні до о́бразу
Сина Його, щоб Він був перворі́дним поміж
багатьма́ братами. 30 А кого Він призначив, тих
і покликав, а кого покликав, тих і ви́правдав,
а кого ви́правдав, тих і просла́вив. 31 Що ж
скажем на це? Коли за нас Бог, то хто проти
нас? 32 Той же, Хто Сина Свого не пожалів, але
видав Його за всіх нас, — як же не дав би Він
нам із Ним і всього? 33 Хто оска́ржувати буде
Божих вибранців? Бог Той, що виправдує. 34
Хто ж той, що засу́джує? Христос Ісус є Той, що
вмер, надто й воскрес, — Він право́руч Бога, і
Він і заступається за нас. 35 Хто нас розлучить
від любови Христової? Чи недоля, чи утиск,
чи переслі́дування, чи голод, чи нагота́, чи
небезпека, чи меч? 36 Як написано: „За Тебе нас
цілий день умертвля́ють, нас уважають за овець,
приречéних на зако́лення“. 37 Але в цьому
всьому ми перемагаємо Тим, Хто нас полюбив.
38 Бо я пересві́дчився, що ні смерть, ні життя,
ні анголи́, ні вла́ди, ні тепе́рішнє, ні майбу́тнє,
ні сили, 39 ні вишина́, ні глибина́, ані інше яке
створіння не зможе відлучити нас від любови
Божої, яка в Христі Ісусі, Господі нашім!

9 Кажу́ правду в Христі, не обманюю, як
свідчить мені моє сумлі́ння через Духа
Святого, 2 що маю велику скорбо́ту й невпинну
му́ку для серця свого! 3 Бо я бажав би сам
бути відлу́чений від Христа замість братів моїх,
рідних мені тілом; 4 вони ізра́їльтяни, що
їм належить сині́вство, і слава, і заповіти, і
законода́вство, і богослужба, і обі́тниці, 5 що
їхні й отці, і від них же тілом Христос, що Він
над усіма́ Бог, благослове́нний, навіки, амі́нь.
(aiōn g165) 6 Не так, щоб Слово Боже не збуло́ся.
Бо не всі ті ізра́їльтяни, хто від Ізраїля, 7 і не
всі діти Авраамові, хто від насіння його, але: „в
Ісаку буде насіння тобі“. 8 Цебто, не тілесні діти
— то діти Божі, але діти обі́тниці признаю́ться
за насіння. 9 А слово обі́тниці таке: „На той час
прийду́, і бу́де син у Сари“. 10 І не тільки це,
але й Реве́кка зачала́ дітей від одно́го ложа отця
нашого Ісака, 11 бо коли вони ще не народились,
і нічо́го доброго чи злого не вчинили, — щоб
позоста́лась постанова Божа у вибра́нні 12 не
від учинків, але́ від То́го, Хто кличе, — сказано
їй: „Більший служитиме меншому“, 13 як і
написано: „Полюбив Я Якова, а Ісава знена́видів“.
14 Що ж скажемо? Може в Бога неправда? Зо́всім
ні! 15 Бо Він каже Мойсеєві: „Помилую, кого
хочу помилувати, і змилосе́рджуся, над ким
хочу змилосе́рдитись“. 16 Отож, не залежить
це ні від то́го, хто хоче, ні від того, хто біжить,
але від Бога, що милує. 17 Бо Писа́ння говорить
фараонові: „Власне на те Я поставив тебе, щоб
на тобі показати Свою силу, і щоб звістилось по
ці́лій землі Моє Йме́ння“. 18 Отож, кого хоче —
Він милує, і кого хоче — ожорсто́чує. 19 А ти
скажеш мені: „Чого ж іще Він докоря́є, бо хто
може проти́витись волі Його?“ 20 Отже, хто́ ти,
чоловіче, що ти спереча́єшся з Богом? Чи скаже
тво́риво творце́ві: Пощо ти зробив мене так?
21 Чи ганча́р не має вла́ди над глиною, щоб із
того самого міси́ва зробити одну посу́дину на
честь, а одну на нечесть? 22 Тож Бог, бажаючи
показати гнів і виявити могутність Свою, щади́в
із великим терпінням посу́дини гніву, що готові
були на погибіль, 23 і щоб виявити багатство
слави Своєї на посудинах милосердя, що їх
приготува́в на славу, 24 на нас, що їх і покликав
не тільки від юдеїв, але й від поган. 25 Як і в Осії
Він говорить: „Назву Своїм наро́дом не людей
Моїх, і не улю́блену — улю́бленою, 26 і на місці,
де сказано їм: Ви не Мій наро́д, там на́звані
будуть синами Бога Живого!“ 27 А Ісая взиває
про Ізраїля: „Коли б число синів Ізра́їлевих
було, як мо́рський пісок, то тільки останок
спасеться, 28 бо вирок закінчений та скорочений
у праведності учинить Господь на землі!“ 29
І як Ісая віщував: „Коли б Госпо́дь Сава́от не
лишив нам насіння, то ми стали б, як Содо́м, і
подібні були б до Гомо́рри!“ 30 Що ж скажемо?
Що погани, які не шукали праведности, досягли
праведности, тієї праведности, що від віри,

31 а Ізраїль, що шукав Закона праведности,
не досяг Закону праведности. 32 Чому́? Бо
шукали не з віри, але якби з учинків Зако́ну;
вони бо спіткнулись об камінь спотика́ння,
33 як написано: „Ось Я кладу́ на Сіоні камінь
спотика́ння та скелю спокуси, і кожен, хто вірує
в Нього, не посоро́миться!“

10 Браття, бажа́ння мого серця й молитва
до Бога за Ізраїля на спасі̂ння. 2 Бо я
свідчу їм, що вони мають ре́вність про Бога,
але не за розумом. 3 Вони бо, не розуміючи
праведности Божої, і силкуючись поставити
власну праведність, не покорились праведності
Божій. 4 Бо кінець Зако́ну — Христос на
праведність кожному, хто вірує. 5 Мойсей
бо пише про праведність, що від Закону, що
„люди́на, яка його виконує, буде ним жити“. 6 А
про праведність, що від віри, говорить так: „Не
кажи в своїм серці: Хто вийде на небо?“цебто
зве́сти додолу Христа, 7 або: „Хто зі̂йде в
безодню?“цебто ви́вести з мертвих Христа.
(Abyssos g12) 8 Але що каже ще? „Бли́зько тебе
слово, — в устах твоїх і в серці твоїм“, цебто
слово віри, що його проповідуємо. 9 Бо коли ти
уста́ми своїми визнаватимеш Ісуса за Господа, і
будеш вірувати в своїм серці, що Бог воскресив
Його з мертвих, то спасешся, 10 бо серцем
віруємо для праведности, а устами іспові̂дуємо
для спасі̂ння. 11 Каже бо Писа́ння: „Кожен,
хто вірує в Нього, не буде засоро́млений“. 12
Бо нема різниці поміж юдеєм та ге́лленом,
бо той же Госпо́дь є Господом усіх, багатий
для всіх, хто кличе Його. 13 Бо „кожен, хто
покличе Господнє Ім'я, буде спасе́ний“. 14 Але
як покличуть Того, в Кого не ввірували? А
як увірують у Того, що про Нього не чули? А
як почують без проповідника? 15 І як будуть
проповідувати, коли не будуть по́слані? Як
написано: „Які гарні ноги благовісників миру,
благовісників добра́“. 16 Але не всі послухались
Єва́нгелії. Бо Ісая каже: „Господи, хто повірив
тому, що почув був від нас?“ 17 Тож віра від
слу́хання, а слу́хання через Слово Христо́ве. 18
Та кажу́: Чи не чули вони? Отож: „По всій землі
їхній голос пішов, і їхні слова́ в кінці світу!“ 19
Але кажу́: Чи Ізраїль не знав? Перший Мойсей
говорить: „Я викличу заздрість у вас ненаро́дом,
— роздражню́ вас нерозумним народом“. 20 А
Ісая сміли́во говорить: „Знайшли Мене ті, хто
Мене не шукав, відкрився Я тим, хто не питався
про Мене!“ 21 А про Ізраїля каже: „Я руки Свої
цілий день простягав до людей неслухня́них і
суперечних!“

11 Отож я питаю: Чи ж Бог відкинув наро́да
Свого́? Зо́всім ні! Бо й я ізра́їльтянин, із
насіння Авраамового, Веніями́нового племени.
2 Не відкинув Бог наро́да Свого́, що його перше
знав. Чи ви не знаєте, що гово́рить Писа́ння
„про Іллю“, як він ска́ржиться Богові на Ізраїля,
кажучи: 3 „Господи, вони повбивали пророків
Твоїх, і Твої же́ртівники поруйнували, і лишився
я сам, і шукають моєї душі“. 4 Та що каже йому
Божа відповідь: „Я для Себе зоставив сім тисяч
мужа, що перед Ваа́лом колін не схилили“. 5
Також і тепе́рішнього ча́су залиши́вся останок
за ви́бором благодаті. 6 А коли за благода́ттю,
то не з учинків, інакше благода́ть не була́ б
благода́ттю. А коли з учинків, то це більше не
благода́ть, інакше вчи́нок не є вже вчинок. 7
Що ж? Чого Ізраїль шукає, того не оде́ржав,
та оде́ржали ви́брані, а останні затверді̂ли, 8
як написано: „Бог дав їм духа засипа́ння, очі,
щоб не бачили, і ву́ха, щоб не чули, аж до
сього́днішнього дня“. 9 А Дави́д каже: „Нехай
станеться стіл їхній за сітку й за па́стку, і на
спокусу, та їм на заплату; 10 нехай потемні̂ють
їхні очі, щоб не бачили, хай наза́вжди зігне́ться
хребе́т їхній!“ 11 Тож питаю: Чи ж спіткну́лись
вони, щоб упасти? Зо́всім ні! Але з їхнього
зане́паду — спасі̂ння поганам, щоб ви́кликати
за́здрість у них. 12 А коли їхній зане́пад
— багатство для світу, а їхнє упоко́рення —
багатство поганам, — скільки ж більш повнота́
їхня? 13 Кажу́ бо я вам, поганам: через те, що я
апо́стол поганів, я хвалю́ свою службу, 14 може
як викличу за́здрість у своїх за тілом, і спасу́
де́кого з них. 15 Коли ж відки́нення їх — то
прими́рення світу, то що́ їхнє прийняття́, як не
життя з мертвих? 16 А коли святий пе́рвісток,
то й тісто святе; а коли святий корінь, то й ві̂ття
святе. 17 Коли ж деякі з галу́зок відломи́лися, а
ти, бувши дике оливне дерево, прищепи́вся між
них і став спільнико́м то́вщу оли́вного ко́реня,
18 то не вихваляйся перед галу́зками; а коли
вихваля́єшся, то знай, що не ти носиш кореня,
але корінь тебе. 19 Отже скажеш: „Галу́зки
відломи́лися, щоб я прищепи́вся“. 20 Добре.
Вони відломились невірством, а ти тримаєшся
вірою; не величайся, але бійся. 21 Бо коли Бог
природних галу́зок не пожалував, то Він і тебе
не пожа́лує! 22 Отже, бач до́брість і суво́рість
Божу, — на відпалих суворість, а на тебе до́брість
Божа, коли перебу́деш у до́бростi, коли ж ні,
то й ти бу́деш відтя́тий. 23 Та й вони, коли
не зоста́нуться в невірстві, прище́пляться, бо
має Бог силу їх знов прищепи́ти. 24 Бо коли
ти відтя́тий з оливки, дикої з природи, і проти
природи защепле́ний до доброї оливки, то

скільки ж більше ті, що природні, прищéпляться
до своєї власної оливки? 25 Бо не хóчу я,
браття, щоб ви не знали цієї таємниці, —
щоб не булú ви високої думки про себе, що
жорстокість стáлась Ізраїлеві почáсти, аж поки
не ввíйде повне число поган, 26 і так увесь
Ізраїль спасеться, як написано: „Прúйде з Сіóну
Спаситель, і відвéрне безбожність від Якова,
27 і це заповíт їм від Мене, коли відіймý гріхи
їхні!“ 28 Тож вони за Євáнгелією вороги ради
вас, а за вибором — улю́блені ради отців. 29
Бо дáри й поклúкання Божі невідмінні. 30 Бо
як і ви булú колись неслухняні Богові, а тепер
помúлувані через їхній непóслух, 31 так і вони
тепер спротúвились для помúлування вас, щоб
і самі були помилувані. 32 Бо замкнув Бог
усіх у непóслух, щоб помилувати всіх. (eleēsē
g1653) 33 О глибúно багатства, і премудрости, і
знання́ Божого! Які недовідóмі прúсуди Його,
і недослíджені дороги Його! 34 „Бо хто розум
Господній пізнав? Або хто був дорадник Йому?
35 Або хто давніш Йому дав, і йому бýде віддáно?“
36 Бо все з Нього, через Нього і для Нього! Йому
слава навіки. Амíнь. (aiōn g165)

12 Тож благаю вас, браття, через Боже
милосердя, — повіддавайте ваші тіла на
жертву живу, святу, приємну Богові, як розумну
службу вашу, 2 і не стосýйтесь до віку цього,
але переміниться віднóвою вашого розуму, щоб
пізнати вам, щó то є воля Божа, — добро,
приємність та досконáлість. (aiōn g165) 3 Через
дáну мені благодáть кажý кожному з вас не
дýмати про себе більш, ніж належить дýмати,
але дýмати скромно, у міру віри, як кожному Бог
наділúв. 4 Бо як в однім тілі маємо багато членів,
а всі члени мають не однакове дíяння, 5 так
багато нас є одне тіло в Христі, а зосібна ми один
óдному члени. 6 І ми маємо різні дáри, згідно з
благодáттю, дáною нам: коли пророцтво — то
виконуй його́ в міру віри, 7 а коли служіння —
будь на служíння, коли вчитель — на навчáння,
8 коли втішúтель — на потішáння, хто подає —
у простоті, хто головýє — то з пильністю, хто
милосéрдствує — то з привітністю! 9 Любов
нехай буде нелицемірна; ненáвидьте зло та
тулíться до доброго! 10 Любіть один óдного
братньою любов'ю; випереджáйте один óдного
пошаною! 11 У рéвності не лінуйтеся, духом
палайте, служіть Господéві, 12 тіштесь надією,
утиски терпіть, перебувайте в молитві, 13
беріть ýділ у потребах святих, будьте гостинні
до чужúнців! 14 Благословляйте тих, хто вас
переслідує; благословляйте, а не проклинайте!
15 Тіштеся з тими, хто тішиться, і плачте з отими,
хто плаче! 16 Дýмайте між собою однáково; не
величайтеся, алé наслідуйте слухня́них; „не
вважайте за мудрих себе!“ 17 Не платіть нікóму
злом за зло, дбайте про добре перед усімá
людьмú! 18 Коли можливо, якщо це залежить
від вас — живіть у мирі зо всімá людьмú! 19 Не
мстіться самі, улю́блені, але дайте місце гніву
Божому, бо написано: „Мені помста належить, Я
відплачý, говорить Господь“. 20 Отож, як твій
ворог голодний, — нагодуй його; як він прáгне,
— напій його, бо, роблячи це, ти згортáєш
розпáлене вýгілля йому на голову. 21 Не будь
переможений злом, але перемагай зло добром!

13 Нехай кожна людúна кóриться вищій влáді,
бо немає влáди, як не від Бога, і влáди
існуючі встановлені від Бога. 2 Тому той,
хто противиться влáді, противиться Божій
постанові; а ті, хто противиться, самі вíзьмуть
óсуд на себе. 3 Бо володарі — пóстрах не на добрі
діла, а на злі. Хочеш не боятися влáди? Роби
добро, і матимеш похвалý від неї, 4 бо володар —
Божий слуга, тобі на добро. А як чиниш ти зле, то
бійся, бо недáрмо він носить мечá, він бо Божий
слуга, мéсник у гніві злочúнцеві! 5 Тому треба
корúтися не тільки ради стрáху кари, але й ради
сумління. 6 Через це ви й подáтки даєте, бо
вони служúтелі Божі, саме тим зáвжди зайняті.
7 Тож віддайте належне усім: кому податок —
податок, кому мúто — мито, кому страх — страх,
кому честь — честь. 8 Не будьте винні нікóму
нічóго, крім того, щоб любити один óдного. Бо
хто іншого любить, той виконав Закóна. 9 Бо
заповіді: „Не чини перéлюбу“, „Не вбивай“, „Не
крадú“, „Не свідкýй неправдиво“, „Не пожадáй“й
які інші, вони мíстяться всі в цьому слові: „Люби
свого блúжнього, як самого себе!“ 10 Любов не
чинить зла ближньому, тож любов — виконáння
Закóну. 11 І це томý, що знаєте час, що пора
нам уже пробудúтись від сну. Бо тепер спасíння
ближче до нас, аніж тоді, коли ми ввірували. 12
Ніч минула, а день наблúзився, тож відкиньмо
вчинки тéмряви й зодягнімось у зброю світла. 13
Як удень, поступаймо доброчесно, не в гульні та
п'я́нстві, не в перéлюбі та розпусті, не в сварні́ та
зáздрощах, 14 але зодягні́ться Господом Ісусом
Христóм, а догóдження тілу не обéртайте на
пожадлúвість!

14 Слабóго в вірі приймайте, але не для
суперечок про погляди. 2 Один бо вірує,
що можна їсти все, а нéмічний споживає яринý.
3 Хто їсть, нехай не погорджує тим, хто не їсть.
А хто не їсть, нехай не осуджує того, хто їсть, —
Бог бо прийняв його. 4 Ти хто такий, що судиш
чужого раба? Він для пана свого стоїть або падає;
але він устóїть, бо має Бог силу поставити його.

5 Один вирі̂знює день від дня, інший же про
кожен день судить одна́ково. Нехай кожен за
власною думкою тримається свого переко́нання.
6 Хто вважає на день, — для Господа вважає, а
хто не вважає на день, — для Господа не вважає.
Хто їсть, — для Господа їсть, бо дякує Богові.
А хто не їсть, — для Господа не їсть, і дякує
Богові. 7 Бо ніхто з нас не живе сам для себе, і
не вмирає ніхто сам для себе. 8 Бо коли живемо́
— для Господа живемо́, і коли вмира́ємо — для
Господа вмираємо. І чи живемо́, чи вмира́ємо —
ми Господні! 9 Бо Христос на те й умер, і ожив,
щоб панувати і над мертвими, і над живими. 10
А ти на́що осуджуєш брата свого́? Чи чого ти
пого́рджуєш братом своїм? Бо всі станемо перед
судним престолом Божим. 11 Бо написано: „Я
живу, каже Госпо́дь, і схи́литься кожне коліно
передо Мною, і ви́знає Бога кожен язик!“ 12
Тому кожен із нас сам за себе дасть відповідь
Богові. 13 Отож, не будемо більше осуджувати
один о́дного, але краще судіть про те, щоб не
давати братові спотика́ння та спокуси. 14 Я
знаю, і пересвідчений у Господі Ісусі, що нема
нічо́го нечистого в само́му собі; тільки коли хто
вважає що за нечисте, тому́ воно нечисте. 15
Коли ж через поживу сумує твій брат, то вже
не за любов'ю пово́дишся ти, — не губи своєю
поживою того́, за кого Христос був умер. 16
Нехай ваше добре не зневажа́ється. 17 Бо Царство
Боже не пожи́ва й питво́, але праведність, і мир,
і радість у Дусі Святім. 18 Хто цим служить
Христові, той Богові милий і шано́ваний поміж
людьми́. 19 Отож, пильнуймо про мир, та про
те, що на збудува́ння один о́дного! 20 Не руйнуй
діла Божого ради поживи, — усе бо чисте, але
зле люди́ні, що їсть на спотика́ння. 21 Добре не
їсти м'яса, ані пити вина, ані робити такого, від
чого брат твій гірши́ться, або споку́шується, або
слабне. 22 Ти маєш віру? Май її сам про себе
перед Богом. Блаженний той, хто не осуджує
самого себе за те, про що випробо́вується! 23 А
хто має сумнів, коли їсть, буде осу́джений, бо
не робить із віри, а що не від віри, те гріх.

15 Ми, сильні, повинні не́сти слабості
безсилих, а не собі догоджати. 2 Кожен із
нас нехай догоджа́є ближньому на добро для
збудува́ння. 3 Бо й Христос не Собі догоджав, але
як написано: „Зневаги тих, хто Тебе зневажає,
упали на Мене“. 4 А все, що давніше написане,
написане нам на науку, щоб терпінням і потіхою
з Писа́ння ми мали надію. 5 А Бог терпеливости
й потіхи нехай дасть вам бути однодумними між
собою за Христом Ісусом, 6 щоб ви однодушно,
одними у́стами сла́вили Бога й Отця Господа
нашого Ісуса Христа. 7 Приймайте тому́ один
о́дного, як і Христос прийняв нас до Божої
слави. 8 Кажу́ ж, що Христос для обрі̂заних
став за слу́жку ради Божої правди, щоб отцям
потвердити обі̂тниці, 9 а для поган — щоб
сла́вили Бога за милосердя, як написано: „Тому́
я хвали́тиму Тебе, Господи, серед поган, і Ім'я́
Твоє буду виспівувати!“ 10 І ще каже: „Тіштесь,
погани, з наро́дом Його!“ 11 І ще: „Хваліть, усі
погани, Господа, виславляйте Його, усі люди!“
12 І ще каже Ісая: „Буде корінь Єссе́їв, що постане,
щоб панува́ти над поганами, — погани на Нього
надіятись бу́дуть!“ 13 Бог же надії нехай вас
напо́внить усякою радістю й миром у вірі, щоб
ви збагати́лись надією, силою Духа Святого! 14
І я про вас сам пересві̂дчений, браття мої, що
й самі ви повні до́брости, напо́внені всяким
знанням, і можете й один о́дного навчати. 15 А
писав я вам почасти трохи сміліше, якби вам
нагадуючи благода́ттю, що да́на мені від Бога,
16 щоб був я слугою Христа Ісуса між поганами,
і виконував святу службу Єва́нгелії Божої, щоб
прино́шення поган стало приємне й освячене
Духом Святим. 17 Тож маю я чим похвалитись у
Христі Ісусі, щодо Божих речей, 18 бо не смію
казати того, чого не зробив через мене Христос
на по́слух поган, словом і чином, 19 силою
ознак і чудес, силою Духа Божого, так що я
поши́рив Єва́нгелію Христову від Єрусалиму й
околиць аж до Іллі̂ріка. 20 При то́му пильнував
я звіщати Єва́нгелію не там, де Христове Ім'я́
було знане, щоб не будувати на основі чужій, 21
але як написано: „Кому не звіщалось про Нього,
побачать, і ті, хто не чув, зрозуміють!“ 22 Тому́
часто я мав перешкоди, щоб прибути до вас. 23
А тепер, не маючи більше місця в країнах оцих,
але з давніх літ мавши бажа́ння прибути до вас,
24 коли тільки піду́ до Еспа́нії, прибу́ду до вас. Бо
маю надію, як бу́ду прохо́дити, побачити вас, і
що ви проведе́те мене туди, коли перше почасти
матиму я задово́лення з вами побути. 25 А тепер
я йду до Єрусалиму послужити святим, 26 бо
Македо́нія й Аха́я ви́знали за добре подати деяку
поміч незаможним святим, що в Єрусалимі
живуть. 27 Бо ви́знали за добре, та й боржники́
вони їхні. Бо коли погани стали спільника́ми в
їх духовнім, то повинні й у тілеснім послужити
їм. 28 Як це докінчу́ та достачу їм плід цей,
тоді через ваше місто я піду́ до Еспа́нії. 29
І знаю, що коли прийду́ до вас, то прийду́ в
повноті̂ Христового благослове́ння. 30 Благаю ж
вас, браття, Господом нашим Ісусом Христом і
любов'ю Духа, — помагайте мені в моли́твах
за мене до Бога, 31 щоб мені ви́зволитися
від неслухня́них в Юдеї, і щоб служба моя в
Єрусалимі була́ приємна святим, 32 щоб із волі

Божої з радістю прийти до вас і відпочи́ти з
вами! 33 А Бог миру нехай буде зо всіма́ вами.
Амі́нь.

16 Поручаю ж вам сестру́ нашу Фі́ву,
служе́бницю Церкви в Кенхре́ях, 2 щоб
ви прийняли́ її в Господі, як личить святим,
і допомагайте їй, у якій речі бу́де вона чого
потребува́ти від вас, бо й вона опіку́нка була
багатьом і самому мені. 3 Вітайте Прски́ллу й
Аки́лу, співробітників моїх у Христі Ісусі, — 4
що голови свої за душу мою клали, яким не я
сам дякую, але й усі Церкви́ з поган, — і їхню
домашню Це́ркву. 5 Вітайте улю́бленого мого
Епене́та, — він пе́рвісток Азії для Христа. 6
Вітайте Марію, що напрацювалася багато для
вас. 7 Вітайте Андро́ніка й Юнія, родичів моїх і
співв'язнів моїх, що славні вони між апо́столами,
що й у Христі були перше мене. 8 Вітайте Амплія,
мого улю́бленого в Господі. 9 Вітайте Урба́на,
співробітника нашого в Христі, і улюбленого
мого Стахі́я. 10 Вітайте Апелле́са, ви́пробуваного
в Христі. Вітайте Аристову́лових. 11 Вітайте
мого ро́дича Іродіо́на. Вітайте Нарки́сових, що
в Господі. 12 Вітайте Трифе́ну й Трифо́су, що
працюють у Господі. Вітайте улю́блену Персі́ду,
що багато попрацювала в Господі. 13 Вітайте
ви́браного в Господі Ру́фа, і матір його та мою.
14 Вітайте Асинкри́та, Фле́гонта, Єрма, Патро́ва,
Єрмі́я і братів, що з ними. 15 Вітайте Філоло́га
та Юлію, Ніре́я й сестру́ його, і Олімпія́на, і
всіх святих, що з ними. 16 Вітайте один о́дного
святим поцілунком. Вітають вас усі Церкви́
Христові! 17 Благаю ж вас, браття, щоб ви
остерігалися тих, хто чинить розді́лення й
згі́ршення проти науки, якої ви навчилися, і
уникайте їх, 18 бо такі не служать Господеві
нашому Ісусу Христу, але власному череву;
вони добрими та гарними словами зво́дять
серця простодушних. 19 Ваша ж слухня́ність
дійшла до всіх. І я тішусь за вас, але хо́чу, щоб
були ви мудрі в доброму, а про́сті в злому.
20 А Бог миру потопче незаба́ром сатану під
ваші но́ги. Благода́ть Господа нашого Ісуса
Христа нехай буде з вами! Амі́нь. 21 Вітає вас
мій співробі́тник Тимофі́й, і Луки́й, і Ясон, і
Сосипа́тр, мої родичі. 22 Вітаю вас у Господі й я,
Те́ртій, що цього листа написав. 23 Вітає вас Гай,
гости́нний для ме́не й ці́лої Церкви. Вітає вас
міськи́й доморя́дник Ера́ст і брат Кварт. 25 А
Тому́, хто може поставити вас міцно згідно з
моєю Єва́нгелією й проповіддю Ісуса Христа, за
об'я́вленням таємни́ці, що від вічних часі́в була
замо́вчана, (aiōnios g166) 26 а тепер ви́явлена, і
через пророцькі писа́ння, з нака́зу вічного Бога,
на по́слух вірі по всіх наро́дах прові́щена, —
(aiōnios g166) 27 єдиному мудрому Богові, через
Ісуса Христа, слава навіки! Амі́нь. (aiōn g165)

1 до коринтян

1 Павло́, волею Божою покликаний за апо́стола
Ісуса Христа, і брат Состе́н, **2** Божій Церкві,
що в Кори́нті, посвяченим у Христі Ісусі,
покли́каним святим, зо всіма́, що на всякому
місті приклика́ють Ім'я́ Господа нашого Ісуса
Христа, їхнього і нашого, — **3** благода́ть вам
і мир від Бога Отця нашого й Господа Ісуса
Христа! **4** Я за́вжди дякую моєму Богові за
вас, через Божу благода́ть, що була вам да́на в
Христі Ісусі, **5** бо ви всім збагати́лися в Ньому, —
словом усяким і всяким знання́м, **6** бо свідо́цтво
Христове між вами утверди́лось, **7** так що не
маєте недоста́чі в жоднім да́рі благода́ті ви, що
очікуєте з'я́влення Господа нашого Ісуса Христа.
8 Він вас утвердить до кінця неповинними бути
дня Господа нашого Ісуса Христа! **9** Вірний
Бог, що ви через Нього покли́кані до спільноти́
Сина Його Ісуса Христа, Господа нашого. **10** Тож
благаю вас, браття, Ім'я́м Господа нашого Ісуса
Христа, щоб ви всі говорили те саме, і щоб не
було поміж вами поді́лення, але щоб були́ ви
поєднані в однім розумінні та в думці одній! **11**
Бо стало відо́мо мені про вас, мої браття, від
Хло́їних, що між вами супере́чки. **12** А кажу́ я
про те, що з вас кожен говорить: я ж Па́влів, а
я Аполло́сів, а я Ки́фин, а я Христів. **13** Чи ж
Христос поділився? Чи ж Павло був розп'я́тий
за вас? Чи в Павло́ве ім'я́ ви христились? **14**
Дякую Богові, що я ані одно́го з вас не христив,
окрім Кріспа та Га́я, **15** щоб ніхто не сказав, ніби
я охристив був у йме́ння своє. **16** Охристив же
був я й дім Степанів; більш не знаю, чи христив
кого іншого я. **17** Бо Христос не послав мене,
щоб христити, а звіщати Єва́нгелію, і то не в
мудрості слова, щоб безсилим не став хрест
Христа. **18** Бож слово про хреста тим, що гинуть,
— то глупо́та, а для нас, що спасаємось, — Сила
Божа! **19** Бо написано: „Я погублю́ мудрість
премудрих, а розум розумних відки́ну!“ **20** Де
мудрий? Де книжник? Де дослі́дувач віку цього́?
Хіба Бог мудрість світу цього́ не змінив на
глупо́ту? **(aiōn g165)** **21** Через те ж, що світ мудрістю
не зрозумів Бога в мудрості Божій, то Богові
вгодно було́ спасти віруючих через ду́рість
проповіді. **22** Бо й юдеї жадають ознак, і греки
пошу́кують мудрости, **23** а ми проповідуємо
Христа розп'я́того, — для юдеїв згі́ршення,
а для греків — безу́мство, **24** а для самих
покликаних юдеїв та греків — Христа, Божу
силу та Божу мудрість! **25** Бо Боже й немудре
— розумніше воно від людей, а Боже не́мічне
— сильніше воно від людей! **26** Дивіться бо,
браття, на ваших покликаних, що небагато-хто
мудрі за ті́лом, небагато-хто сильні, небагато-
хто шляхе́тні. **27** Але Бог вибрав немудре світу,
щоб засоро́мити мудрих, і не́мічне світу Бог
вибрав, щоб засоромити сильне, **28** і про́стих
світу, і погорджених, і незначни́х вибрав Бог,
щоб значне́ зні́вечити. **29** так щоб не хвалилося
перед Богом жодне тіло. **30** А з Нього ви в
Христі Ісусі, що став нам мудрістю від Бога, —
пра́ведністю ж, і освя́ченням, і відку́пленням, **31**
щоб було, як написано: „Хто хва́литься, нехай
хва́литься Господом!“

2 А я, як прийшов до вас, браття, не прийшов
вам звіщати про Боже свідо́цтво з добі́рною
мовою або мудрістю, **2** бо я наду́мавсь нічого
між вами не знати, крім Ісуса Христа, і Того
розп'я́того. **3** І я в вас був у немочі, і в страху́, і в
великім тремті́нні. **4** І слово моє й моя проповідь
— не в слова́х переко́нливих лю́дської мудрости,
але́ в до́казі Духа та сили, **5** щоб була́ віра ваша
не в мудрості лю́дській, але в силі Божій! **6** А ми
гово́римо про мудрість між досконалими, але
мудрість не віку цього, ані володарів цього віку,
що гинуть, **(aiōn g165)** **7** але́ ми гово́римо Божу
мудрість у таємниці, прихо́вану, яку Бог перед
віками призна́чив нам на славу, **(aiōn g165)** **8** яку
ніхто з володарів цього віку не пізнав; коли б
бо пізнали були́, то не розп'яли́ б вони Господа
слави! **(aiōn g165)** **9** Але, як написано: „Чого око не
бачило й вухо не чуло, і що на серце люди́ні не
впало, те Бог приготува́в був тим, хто любить
Його!“ **10** А нам Бог відкрив це Своїм Духом,
— усе бо досліджує Дух, навіть Божі глиби́ни.
11 Хто бо з людей знає речі лю́дські, окрім
лю́дського духа, що в нім проживає? Так само не
знає ніхто й речей Божих, окрім Духа Божого.
12 А ми прийняли́ духа не світу, але Духа, що
з Бога, щоб знати про речі, від Бога даро́вані
нам, **13** що й говоримо не ви́вченими словами
лю́дської мудрости, але ви́вченими від Духа
Святого, порі́внюючи духовне до духовного. **14**
А люди́на тіле́сна не приймає речей, що від
Божого Духа, бо їй це глупо́та, і вона зрозуміти
їх не може, бо вони розуміються тільки духовно.
15 Духовна ж люди́на су́дить усе, а її судити не
може ніхто. **16** Бо „хто розум Господній пізнав,
який би його міг навчати?“А ми маємо розум
Христів!

3 І я, браття, не міг говорити до вас, як до
духовних, але як до тіле́сних, як до немовля́т
у Христі. **2** Я вас годува́в молоком, а не тверд́ою
їжею, бо ви не могли її їсти, та й тепер ще не
можете, **3** бо ви ще тіле́сні. Бо коли за́здрість та
суперечки між вами, то чи ж ви не тілесні, і хіба
не по-лю́дському робите? **4** Бо коли хто каже: „Я

ж Павлів“, а інший: „Я Аполло́сів“, то чи ж ви не
тіле́сні? 5 Бо хто ж Аполло́с? Або хто то Павло?
Вони тільки служи́телі, що ви ввірували через
них, і то скільки кому́ дав Госпо́дь. 6 Я посадив,
Аполло́с поливав, Бог же зрости́в, 7 тому́ ані
той, хто са́дить, ані хто полива́є, є щось, але Бог,
що ро́дить! 8 І хто са́дить, і хто поливає — одне,
і кожен оде́ржить свою нагоро́ду за працею
сво́єю! 9 Бо ми співробі́тники Божі, а ви — Боже
поле, Божа будівля. 10 Я за благодаттю Божою,
що да́на мені, як мудрий будівни́чий, основу
поклав, а інший будує на ній; але нехай кожен
пильнує, я́к він будує на ній! 11 Ніхто бо не може
покла́сти іншої основи, окрім покла́деної, а вона
— Ісус Христос. 12 А коли хто на цій основі
будує з золота, срібла, дорогоцінного камі́ння,
із дерева, сіна, соломи, 13 то буде ви́явлене ді́ло
кожного, бо виявить день, тому що він огнем
об'являється, і огонь ді́ло кожного ви́пробує,
яке воно є. 14 І коли чиє ді́ло, яке збудував
хто, усто́їть, то той нагороду оде́ржить; 15 коли
ж ді́ло згорить, той матиме шкоду, та сам він
спасе́ться, але́ так, як через огонь. 16 Чи не
знаєте ви, що ви — Божий храм, і Дух Божий у
вас пробува́є? 17 Як хто ні́вечить Божого храма,
того зні́вечить Бог, бо храм Божий святий, а
храм той — то ви! 18 Хай не зво́дить ніхто сам
себе́. Як кому з вас здається, що він мудрий в
цім віці, нехай стане нерозумним, щоб бути
премудрим. (aiōn g165) 19 Цьогосві́тня бо мудрість
— у Бога глупо́та, бо написано: „Він ловить
премудрих у хи́трощах їхніх!“ 20 І зно́ву: „Знає
Госпо́дь думки мудрих, що марно́тні вони!“ 21
Тож нехай ніхто не хва́литься людьми́, бо все
ваше: 22 чи Павло, чи Аполло́с, чи Ки́фа, чи світ,
чи життя, чи смерть, чи тепе́рішнє, чи майбутнє
— усе ваше, 23 ви ж Христові, а Христос —
Божий!

4 Нехай кожен нас так уважає, якби служи́телів
Христових і доморя́дників Божих таємни́ць;
2 а що́ ще шукається в доморя́дниках, — щоб
кожен був зна́йдений вірним. 3 А для мене
то найменше, щоб судили мене ви чи суд
лю́дський, бо я й сам не суджу́ себе. 4 Я бо проти
себе нічого не знаю, але цим не випра́вдуюсь;
Той же, Хто судить мене, то Госпо́дь. 5 Тому́ не
судіть передчасно нічо́го, аж поки не при́йде
Госпо́дь, що й ви́світлить таємниці те́мряви та
виявить за́думи серде́ць, і тоді кожному бу́де
похвала́ від Бога. 6 Оце ж усе, браття, приклав
я до себе й Аполло́са ради вас, щоб від нас ви
навчилися ду́мати „не більш, як написано“,
щоб ви не чва́нились один за о́дним перед
іншим. 7 Хто бо тебе вирізня́є? Що́ ти маєш,
чого б ти не взяв? А коли ж бо ти взяв, чого
чва́нишся, ніби не взяв? 8 Ви вже нагодовані, ви
вже збагати́лися, без нас ви царюєте. І коли б то
ви стали царюва́ти, щоб і ми царювали з вами!
9 Бо я ду́маю, що Бог нас, апо́столів, поставив
за найоста́нніших, мов на смерть засу́джених,
бо ми стали диво́вищем світові, — і ангола́м,
і лю́дям. 10 Ми нерозумні Христа ради, а ви
мудрі в Христі; ми слабі, ви ж міцні́; ви славні, а
ми безчесні! 11 Ми до цього ча́су і голодуємо, і
пра́гнемо, і наѓі ми, і като́вані, і тиняємось, 12
і тру́димось, працюючи своїми руками. Коли
нас лихосло́влять, ми благословляємо; як нас
переслідують, ми те́рпимо; 13 як лають, ми
молимось; ми стали, як сміття́ те для світу, аж
досі ми всім, як ті ви́кидки! 14 Не пишу́ це для
то́го, щоб вас осоро́мити, але остерігаю, як своїх
лю́бих дітей. 15 Бо хоч би ви мали десять тисяч
наста́вників у Христі, та отців не багато; а я вас
породив у Христі Ісусі через Єва́нгелію. 16 Тож
благаю я вас: будьте насліду́вачами мене! 17
Для цього послав я до вас Тимофі́я, що для мене
улю́блений і вірний син у Господі, — він вам
нагадає шляхи мої в Христі Ісусі, як навчаю я
скрізь у кожній Церкві. 18 Деякі згорділи, так
немов би не мав я прийти до вас. 19 Та неба́вом
прийду́ до вас, як захоче Господь, і пізна́ю не
слово згорділих, але силу. 20 Бо Царство Боже
не в слові, а в силі. 21 Чого хочете? Чи прийти до
вас з києм, чи з любов'ю та з духом ла́гідности?

5 Всюди чути, що між вами пере́люб, і то такий
пере́люб, який і між поганами незна́ний, —
що хтось має за дружи́ну собі дружину ба́тькову.
2 І ви завелича́лися, а не засмутились радніш,
щоб був вилучений з-поміж вас, хто цей учинок
зробив. 3 Отож я, відсутній тілом, та присутній
духом, уже розсудив, як присутній між вами:
того, хто так учинив це, 4 у Ім'я́ Господа Ісуса,
як зберетеся ви та мій дух, із силою Господа
нашого Ісуса, — 5 віддати такого сатані на
погибіль тіла, щоб дух спасся Господнього дня!
6 Велича́ння ваше не добре. Хіба ви не знаєте,
що мала ро́зчина все тісто закваша́є? 7 Отож,
очистьте стару́ ро́зчину, щоб стати вам нови́м
тістом, бо ви прісні́, бо наша Пасха, Христос, за
нас у жертву прине́сений. 8 Тому́ святкуймо не в
давній ро́зчині, ані в ро́зчині злоби́ й лука́вства,
але в опрі́сноках чистости та правди! 9 Я писав
вам у листі не єдна́тися з перелю́бниками, — 10
але не взагалі з цьогосвітніми перелю́бниками,
чи з користолю́бцями, чи з хижака́ми, чи з
іделя́нами, бо ви мусіли були б відійти від
світу. 11 А тепер я писав вам не єднатися з
тим, хто зветься братом, та є перелю́бник, чи
користолю́бець, чи іделя́нин, чи злоріка, чи
п'яни́ця, чи хижа́к, — із такими навіть не їсти! 12

Бо що ж мені судити й чужих? Чи ви не судите
своїх? 13 А чужих судить Бог. Тож ви́лучіть
лукавого з-поміж себе сами́х!

6 Чи посміє хто з вас, маючи справу до іншого,
су́дитися в неправедних, а не в святих? 2
Хіба ви не знаєте, що святі світ судитимуть?
Коли ж бу́дете ви світ судити, то чи ж ви негі́дні
судити незначні справи? 3 Хіба ви не знаєте, що
ми будем судити анголі́в, а не тільки життє́ве?
4 А ви, коли маєте суд за життєве, то ставите
суддями тих, хто нічо́го не значить у Церкві.
5 Я на сором це вам говорю́. Чи ж між вами
немає ні о́дного мудрого, щоб він міг розсуди́ти
між братами своїми? 6 Та брат су́диться з
братом, — і то перед невірними! 7 Тож уже
для вас сором зовсі́м, що суди́ між собою ви
маєте. Чому краще не те́рпите кривди? Чому
краще не маєте шкоди? 8 Але ви самі кривду
чините та обдираєте, та ще братів. 9 Хіба ви не
знаєте, що неправедні не вспадку́ють Божого
Царства? Не обманюйте себе: ні розпу́сники, ні
ідоля́ни, ні перелю́бники, ні блудоді́йники, ні
мужоло́жники, 10 ні злоді́ї, ні користолю́бці, ні
п'яни́ці, ні злорі́ки, ні хижаки́ — Царства Божого
не вспадку́ють вони! 11 І такими були́ дехто
з вас, але ви обмились, але́ освятились, але́
виправдались Іменем Господа Ісуса Христа й
Духом нашого Бога. 12 Усе мені можна, та не все
на пожи́ток. Усе мені можна, але мною, ніщо
володіти не повинно. 13 Їжа для че́рева, і че́рево
для їжі, але Бог одне й друге пони́щить. А тіло не
для розпусти, але для Господа, і Господь для тіла.
14 Бог же й Господа воскресив, воскреси́ть Він і
нас Своєю силою! 15 Хіба ви не знаєте, що ваші
тіла́ — то члени Христові? Отож, узявши члени
Христові, зроблю́ їх членами розпу́сниці? Зо́всім
ні! 16 Хіба ви не знаєте, що той, хто злучується
з розпу́сницею, стає одним тілом із нею? Бо
каже: „Оби́два ви будете тілом одним“. 17 А
хто з Господом злучується, стає одним духом із
Ним. 18 Утікайте від розпусти. Усякий бо гріх,
що його чинить люди́на, є поза тілом. А хто
чинить розпусту, той грішить проти власного
тіла. 19 Хіба ви не знаєте, що ваше тіло — то
храм Духа Святого, що живе Він у вас, Якого від
Бога ви маєте, і ви не свої? 20 Бо дорого ку́плені
ви. Отож прославляйте Бога в тілі своє́му та в
дусі своє́му, що Божі вони!

7 А про що ви писали мені, то добре було
б чоловікові не дотикатися жінки. 2 Але
щоб уни́кнути розпусти, нехай кожен муж має
дружи́ну свою, і кожна жінка хай має свого
чоловіка. 3 Нехай віддає чоловік своїй дружи́ні
потрібну любов, так же само й чоловікові
дружи́на. 4 Дружи́на не володіє над тілом своїм,
але чоловік; так же само й чоловік не володіє
над тілом своїм, але дружи́на. 5 Не вхиляйтесь
одне від о́дного, хібащо дочасно за згодою, щоб
бути в пості́ та молитві, та й схо́дьтеся зно́ву
докупи, щоб вас сатана́ не споку́шував вашим
нестри́манням. 6 А це говорю́ вам як раду, а не
як нака́за. 7 Бо хо́чу, щоб усі чоловіки були́, як і
я; але кожен має від Бога свій дар, — один так,
інший так. 8 Говорю́ ж неодруженим і вдо́вам:
добре їм, як вони позостануться так, як і я. 9
Коли ж не втри́маються, — нехай одружуються,
бо краще женитися, ніж розпаля́тися. 10 А тим,
що побрались, наказую не я, а Госпо́дь: Нехай не
розлуча́ється дружи́на з своїм чоловіком! 11 А
коли ж і розлу́читься, хай зостається незамі́жня,
або з чоловіком своїм хай поми́риться, — і
не відпускати чоловікові дружи́ни! 12 Іншим
же я говорю́, не Госпо́дь: коли який брат має
дружи́ну невіруючу, і згідна вона жити з ним,
— нехай він не лишає її. 13 І жінка, як має
чоловіка невіруючого, а той згоден жити з
нею, — нехай не лишає його. 14 Чоловік бо
невіруючий освячується в дружи́ні, а дружи́на
невіруюча освячується в чоловікові. А інакше
нечисті були́ б ваші діти, тепер же святі. 15 А як
хоче невіруючий розлучи́тися, хай розлу́читься,
— не нево́литься брат чи сестра в такім разі, бо
покликав нас Бог до миру. 16 Звідки знаєш ти,
дружи́но, чи не спасеш чоловіка? Або звідки
знаєш, чоловіче, чи не спасеш дружи́ни? 17 Нехай
тільки так ходить кожен, як кому Бог призна́чив,
як Госпо́дь покликав його. І так усім Церква́м я
наказую. 18 Хто покликаний був в обрі́занні,
— нехай він того не цурається; чи покликаний
хто в необрі́занні, — нехай не обрі́зується. 19
Обрі́зання ніщо, і ніщо необрі́зання, а важли́ве
— дотри́мування Божих заповідей. 20 Нехай
кожен лишається в стані такому, в якому
покли́каний був. 21 Чи покликаний був ти
рабом? Не турбуйся про те. Але коли й можеш
стати вільним, то ви́користай краще це. 22
Бо покликаний в Господі раб — визволе́нець
Господній; так само покликаний і визволе́нець
— він раб Христа. 23 Ви дорого ку́плені, — тож
не ставайте рабами людей! 24 Браття, кожен
із вас, в якім стані покли́каний був, хай у тім
перед Богом лишається! 25 Про дівчат же не
маю нака́зу Господнього, але даю раду як той,
хто одержав від Господа милість бути вірним.
26 Отож за суча́сного утиску добрим уважаю я
те, що чоловікові добре лишатися так. 27 Ти
зв'язаний з дружи́ною? Не шукай розв'я́зання.
Розв'язався від дружи́ни? Не шукай дружи́ни.
28 А коли ти й оже́нишся, то не згрішив; і як

дівчина заміж піде, — вона не згрішить. Та
муку тілесну такі будуть мати, а мені шкода
вас. 29 А це, браття, кажу́ я, бо час позосталий
короткий, щоб і ті, що мають дружи́н, були,
як ті, що не мають, 30 а хто плаче, — як ті,
хто не плаче, а хто тішиться, — як ті, хто не
тішиться; і хто купує, — як би не набули́, 31
а хто цьогосвітнім кори́стується, — як би не
кори́стувались, бо минає стан світу цього́. 32 А я
хо́чу, щоб ви безклопітні були́. Неодру́жений
про речі Господні клопо́четься, як догодити
Господе́ві, 33 а одру́жений про речі житте́ві
клопочеться, як догодити своїй дружи́ні, 34 і
він поділений. Незамі́жня ж жінка та дівчина
про речі Господні клопо́четься, щоб бути святою
і тілом, і духом. А замі́жня про речі життєві
клопочеться, як догодити чоловікові. 35 А це я
кажу́ вам самим на пожиток, а не щоб сильце́
вам накинути, але щоб пристойно й горли́во
держались ви Господа. 36 А як ду́має хто про
дівчину свою, що со́ромно, як вона переросте́, і
так мала б лишатись, нехай робить, що хоче,
— не згрішить: нехай за́між вихо́дять. 37 А хто
в серці своїм стоїть міцно, не має конечности,
вла́ду ж має над своєю волею, і це постановив
він у серці своєму — берегти свою дівчину, той
робить добре. 38 Тому́ й той, хто віддає свою
дівчину за́між, добре робить, а хто не віддає —
робить краще. 39 Дружи́на зако́ном прив'язана,
поки живе чоловік її; коли ж чоловік її вмре,
вона вільна вихо́дити заміж, за ко́го захоче, аби
тільки в Господі. 40 Блаженніша вона, коли так
позоста́неться за моєю порадою, бо мірку́ю, що
й я маю Божого Духа.

8 А щодо ідольських жертов, то ми знаємо, що
всі маємо знання́. Знання́ ж надимає, любов
же будує! 2 Коли хто ду́має, ніби щось знає, той
нічого не знає ще так, як знати повинно. 3 Коли
ж любить хто Бога, той пізнаний Ним. 4 Тож
про спожива́ння ідольських же́ртов ми знаємо,
що ідол у світі ніщо, і що іншого Бога нема,
окрім Бога Одно́го. 5 Бо хоч і існують так звані
„боги“чи на небі, чи то на землі, як існує багато
богів і багато панів, 6 та для нас один Бог —
Отець, що з Нього походить усе, ми ж для Нього,
і один Госпо́дь — Ісус Христос, що все сталося
Ним, і ми Ним. 7 Та не всі таке мають знання́,
бо де́які мають призвича́єння до ідола й досі, і
їдять, як ідольську жертву, — і їхнє сумління,
бувши недуже, спога́нюється. 8 Їжа ж нас до
Бога не збли́жує: бо коли не їмо, то нічого не
тратимо, а коли ми їмо, то не набуваєм нічо́го.
9 Але стережіться, щоб ця ваша воля не стала
якось за спотика́ння слаби́м! 10 Коли бо хто
бачить тебе, маю́чого знання́, як ти в ідольській
божни́ці сидиш за столом, чи ж сумління його,
бувши слабе́, не буде спону́кане їсти ідольські
жертви? 11 І через знання́ твоє згине недужий
твій брат, що за нього Христос був умер! 12
Грішачи так проти братів та вражаючи їхнє
слабе сумління, ви проти Христа грішите́. 13 Ось
тому́, коли їжа споку́шує брата мого, то повік я
не їстиму м'яса, щоб не спокусити брата свого!
(aiōn g165)

9 Хіба ж я не вільний? Чи ж я не апо́стол? Хіба
я не бачив Ісуса Христа, Господа нашого?
Хіба ви, — то не справа моя перед Господом?
2 Коли я не апо́стол для інших, то для вас я
апостол, — ви бо печа́ть мого апо́стольства в
Господі. 3 Оце оборона моя перед тими, хто
судить мене. 4 Чи ми права не маємо їсти та
пити? 5 Чи ми права не маємо водити з собою
сестру́, дружи́ну, як і інші апо́столи, і Господні
брати, і Ки́фа? 6 Хіба я один і Варна́ва не маємо
права, щоб не працювати? 7 Хто коштом своїм
коли служить у війську? Або хто виноградинка
садить, — і не їсть з його плоду? Або хто ота́ру
пасе, — і не їсть молока від ота́ри? 8 Чи я тільки
по-лю́дському це говорю́? Хіба ж і Зако́н не
говорить цього? 9 Бо в Зако́ні Мойсеєвім писано:
„Не в'яжи рота волові, що молотить“. Хіба за
волів Бог турбується? 10 Чи говорить Він зо́всім
для нас? Для нас, бо написано, що з надією
мусить орати ора́ч, а моло́тник — молотити з
надією мати частку в своїм сподіва́нні. 11 Коли
ми сіяли вам духовне, чи ж велика то річ, як
пожнемо́ ми ваше тілесне? 12 Як право на вас
мають інші, то тим більше ми. Але ми не вжили́
цього права, та все те́рпимо, аби перешкоди
якої Христовій Єва́нгелії ми не вчинили. 13
Хіба ви не знаєте, що священнослужителі від
святині годуються? Що ті, хто служить вівтаре́ві,
із вівтаря́ мають частку? 14 Так і Госпо́дь наказав
проповідникам Єва́нгелії жити з Єва́нгелії. 15
Але з того нічого не вжив я. А цього́ не писав
я для того, щоб для мене так було́. Бо мені
краще вмерти, аніж щоб хто знівечив хвалу мою!
16 Бо коли я звіщаю Єва́нгелію, то нема чим
хвалитись мені, — це бо повинність моя. І горе
мені, коли я не звіщаю Єва́нгелії! 17 Тож коли
це роблю́ добровільно, я маю нагоро́ду; коли ж
недобровільно, то виконую службу дору́чену. 18
Яка ж нагорода мені? — Та, що, благові́стячи, я
безкори́сливо проповідував Христову Єва́нгелію,
не використо́вуючи особистих прав щодо
благові́стя. 19 Від усіх бувши вільний, я зробився
рабом для всіх, щоб найбільше придбати. 20
Для юдеїв я був, як юдей, щоб юдеїв придбати;

для підзако́нних — був, як підзако́нний, хоч
сам підзако́нним не бувши, щоб придбати
підзако́нних. 21 Для тих, хто без Зако́ну, — я був
беззако́нний, не бувши беззаконний Богові, а
законний Христові, щоб придбати беззаконних.
22 Для слаби́х, — як слаби́й, щоб придбати
слабих. Для всіх я був усе, щоб спасти бодай
деяких. 23 А це я роблю́ для Єва́нгелії, щоб стати
її спільником. 24 Хіба ви не знаєте, що ті, хто
на перегонах біжить, усі біжать, але нагороду
приймає один? Біжіть так, щоб оде́ржали ви! 25
І кожен змагу́н від усього стримується; вони
ж — щоб тлінний прийняти вінок, але ми —
щоб нетлінний. 26 Тож біжу́ я не так, немов на
непевне, борюся не так, немов би повітря б'ючи́.
27 Але вмертвляю й неволю я тіло своє, щоб,
звіщаючи іншим, не стати само́му негі̂дним.

10 Не хо́чу я, браття, щоб ви не знали, що під
хмарою всі отці наші були́, — і всі перейшли
через море, 2 і всі охристилися в хмарі та в морі
в Мойсея, 3 і всі їли ту саму пожи́ву духовну, 4 і
пили́ всі той самий духовний напі̂й, бо пили
від духовної скелі, що йшла вслід за ними, а
та скеля — був Христос! 5 Але їх багатьох не
вподо́бав був Бог, бо „понищив Він їх у пустині“.
6 А це були при́клади нам, щоб ми пожадливі
на зле не були́, як були пожадливі й вони. 7
Не будьте також ідоля́нами, як деякі з них,
як написано: „Люди сіли, щоб їсти та пити, і
встали, щоб грати“. 8 Не станьмо чинити блу́ду,
як деякі з них блудоді̂яли, — і полягло їх одно́го
дня двадцять три тисячі. 9 Ані не випробо́вуймо
Христа, як деякі з них випробо́вували, — та й
від змі̂їв загинули. 10 Ані не нарікайте, як деякі
з них нарікали, — і загинули від погуби́теля.
11 Усе це трапилось з ними, як при́клади, а
написане нам на науку, бо за нашого ча́су
кінець віку прийшов. (aiōn g165) 12 Тому́ то, хто
ду́має, ніби стоїть він, нехай стережеться, щоб
не впасти! 13 Досягла́ вас спроба не інша, тільки
лю́дська; але вірний Бог, Який не попу́стить,
щоб ви випробо́вувалися більше, ніж можете,
але при спробі й поле́гшення дасть, щоб зне́сти
могли ви її. 14 Тому, мої любі, утікайте від
служі̂ння ідолам. 15 Кажу́, як розумним; судіть
самі, що кажу́ я. 16 Чаша благослове́ння, яку
благословляємо, — чи не спільно́та то крови
Христової? Хліб, який ломимо, чи не спільно́та
він тіла Христового? 17 Тому́ що один хліб, тіло
одне — нас багато, бо ми всі спільники хліба
одного. 18 Погляньте на Ізраїля за тілом: чи ж ті,
що жертви їдять, не спільники́ вівтаря́? 19 Тож
що́ я кажу́? Що ідольська жертва є щось? Чи що
ідол є щось? 20 Ні, але те, що в жертву приносять,
„де́монам, а не Богові в жертву приносять“. Я
ж не хо́чу, щоб ви спільника́ми для де́монів
стали. 21 Бо не можете пити чаші Господньої та
чаші де́монської; не можете бути спільника́ми
Господнього сто́лу й столу де́монського. 22 Чи
ми дратува́тимем Господа? Хіба ми поту́жніші
за Нього? 23 Усе мені можна, — та не все на
пожи́ток. Усе мені можна, — та буду́є не все!
24 Нехай не шукає ніхто свого власного, але
кожен — для ближнього! 25 Їжте все, що на
я́тках м'ясних продається, за сумління зовсім не
турбуючись, — 26 Бо „Господня земля, і все, що
на ній“! 27 Як покличе вас хтось із невіруючих, і
ви захочете піти́, — їжте все, що дадуть вам, за
сумління зовсім не турбуючись. 28 Коли ж скаже
вам хтось: „Це і̂дольська жертва“, — не їжте тоді
через того, хто сказав, та через сумління! 29
Говорю́ ж не про власне сумління, але іншого, —
чого б моя воля судилась сумлінням чужим? 30
Коли я стаю спільником їжі з подякою, чому
мене зневажають за те, за що́ дякую я? 31 Тож,
коли ви їсте, чи коли ви п'єте́, або коли інше що
робите, — усе на Божу славу робіть! 32 Не робіть
спокуси юдеям та ге́лленам, та Церкві Божій, 33
як дого́джую й я всім у всьо́му, не шукаючи в
тому пожи́тку свого́, але пожи́тку для багатьох,
щоб спасли́ся вони.

11 Будьте наслідувачами мене, як і я Христа!
2 Похваляю ж вас, браття, що ви все моє
пам'ятаєте, і захо́вуєте так переда́ння, як я вам
передав. 3 Хо́чу ж я, щоб ви знали, що всякому
чоловікові голова — Христос, а жінці голова
— чоловік, голова ж Христові — Бог. 4 Кожен
чоловік, що молиться чи пророкує з головою
покритою, — осоромлює він свою го́лову. 5
І кожна жінка, що молиться чи пророкує з
головою відкритою, осоромлює тим свою го́лову,
бо це є те саме, як була́ б вона виголена. 6 Бо
коли жінка не покривається, хай стрижеться
вона; коли ж жінці сором стри́гтися чи голитися,
нехай покривається! 7 Отож, чоловік покривати
голови не повинен, бо він образ і слава Бога,
а жінка — чоловікові слава. 8 Бо чоловік не
походить від жінки, але жінка від чоловіка, 9
не ство́рений бо чоловік ради жінки, але жінка
ради чоловіка. 10 Тому жінка повина мати на
голові знака вла́ди над нею, ради анголів. 11
Одначе в Господі ані чоловік без жінки, ані
жінка без чоловіка. 12 Бо як жінка від чоловіка,
так і чоловік через жінку; а все — від Бога. 13
Поміркуйте самі між собою, чи присто́йне воно,
щоб жінка молилася Богові непокрита? 14 Чи
ж природа сама вас не вчить, що коли чоловік
запускає воло́сся, то безчестя для нього? 15
Коли ж жінка ко́су запускає, — це слава для
неї, бо замість покрива́ла да́на коса́ їй. 16 Коли

ж хто сперечатися хоче, — ми такого звича́ю
не маємо, ані Церкви́ Божі. 17 Пропонуючи
це вам, я не хвалю́, що збираєтесь ви не на
ліпше, а на гірше. 18 Бо найперше, я чую, що
як схо́дитесь ви на збо́ри, то між вами бувають
поді́лення, у що почасти я й вірю. 19 Бо мусять
між вами й поділи бути, щоб відкрились між
вами й досвідчені. 20 А далі, коли ви збираєтесь
ра́зом, то не на те, щоб їсти Господню Вече́рю.
21 Бо кожен спішить з'їсти власну вече́рю, і один
голодує, а другий впивається. 22 Хіба ж ви не
маєте хат, щоб їсти та пити? Чи ви зневажаєте
Божу Церкву, і осоромлюєте немаю́чих? Що маю
сказати вам? Чи за це похвалю́ вас? Не похвалю́!
23 Бо прийняв я від Господа, що й вам передав,
що Господь Ісус ночі тієї, як ви́даний був, узяв
хліб, 24 подяку віддав, і переломив, і сказав:
„Прийміть, споживайте, це тіло Моє, що за вас
лома́ється. Це робіть на спомин про Мене!“ 25
Так само і чашу взяв Він по Вечері й сказав: „Ця
чаша — Нови́й Заповіт у Моїй крові. Це робіть,
коли тільки бу́дете пити, на спомин про Мене!“
26 Бо кожного ра́зу, як будете їсти цей хліб та
чашу цю пити, — смерть Господню звіщаєте, аж
доки Він при́йде. 27 Тому то, хто їстиме хліб
цей чи питиме чашу Господню негідно, — буде
винний супроти тіла та крови Господньої! 28
Нехай же люди́на випробо́вує себе, і так нехай
хліб їсть і з чаші хай п'є. 29 Бо хто їсть і п'є
негі́дно, не розважаючи про тіло, той суд собі
їсть і п'є! 30 Через це поміж вами багато недужих
та хворих, і багато-хто засну́ли. 31 Бо коли б ми
самі судили себе, то засу́джені ми не були́ б. 32
Та засу́джені від Господа, караємося, щоб нас
не засу́джено з світом. 33 Ось тому́, мої браття,
схо́дячись на поживу, чека́йте один о́дного. 34 А
коли хто голодний, нехай вдома він їсть, щоб не
схо́дилися ви на о́суд. А про інше, як прийду́,
заряджу́.

12 А щодо духовних да́рів, то не хо́чу я, браття,
щоб не відали ви. 2 Знаєте, що коли ви
поганами були́, то ходили до німих ідолів, ніби
воджено вас. 3 Тому́ то кажу́ вам, що ніхто,
хто говорить Духом Божим, не скаже: „Нехай
ана́тема буде на Ісуса“, і не може сказати ніхто:
„Ісус — то Госпо́дь“, як тільки Духом Святим. 4 Є
різниця між да́рами ми́лости, Дух же той Самий.
5 Є й різниця між служі́ннями, та Господь той
же Самий. 6 Є різниця й між ді́ями, але Бог той
же Самий, що в усіх робить усе. 7 І кожному
дається ви́явлення Духа на ко́ристь. 8 Одно́му
бо Духом дається слово мудрости, а дру́гому
слово знання́ тим же Духом, 9 а іншому віра
тим же Духом, а іншому да́ри вздоро́влення тим
же Духом, 10 а іншому ро́блення чуд, а іншому
пророкува́ння, а іншому розпізнава́ння ду́хів, а
тому різні мови, а іншому вия́снення мов. 11 А
все оце чинить один і той Самий Дух, уділя́ючи
кожному осібно, як Він хоче. 12 Бо як тіло одне,
але має членів багато, усі ж чле́ни ті́ла, хоч їх
багато, то тіло одне, — так і Христос. 13 Бо ми
всі одним Духом охрищені в тіло одне, — чи
то юдеї, чи ге́ллени, чи раби, чи то вільні, — і
всі ми напо́єні Духом одним. 14 Бо тіло не є
один член, а багато. 15 Коли скаже нога, що я
не від тіла, бо я не рука, — то хіба через це не
від тіла вона? 16 І коли скаже вухо, що я не від
тіла, бо я не око, — то хіба через це не від тіла
воно? 17 Коли б оком було ці́ле тіло, то де був
би слух? А коли б усе слух, то де був би нюх? 18
Та нині Бог розкла́в чле́ни в тілі, кожного з них,
як хотів. 19 Якби всі одним чле́ном були́, — то
де тіло було б? 20 Отож, тепер чле́нів багато, —
та тіло одне. 21 Бо око не може сказати руці:
„Ти мені непотрібна“; або голова знов нога́м:
„Ви мені непотрібні“. 22 Але чле́ни тіла, що
здаються слабіші, значно більше потрібні. 23
А тим, що вважаємо їх за зовсім нешановані в
тілі, таким честь найбільшу приносимо, і бридкі
наші члени отримують пристойність найбільшу,
24 а нашим пристойним того не — потрібно. Та
Бог змішав тіло, і честь більшу дав нижчому
членові, 25 щоб поді́лення в тілі не було́, а щоб
чле́ни одна́ково дбали один про о́дного. 26 І коли
те́рпить один член, то всі чле́ни з ним те́рплять;
і коли один член пошано́ваний, то всі члени з
ним тішаться. 27 І ви — тіло Христове, а зосібна
— ви чле́ни! 28 А інших поставив Бог у Церкві
поперше — апо́столами, подруге — проро́ками,
потрете — учителя́ми, потім дав сили, також
да́ри вздоро́влення, допомо́ги, управлі́ння, різні
мови. 29 Чи ж усі апо́столи? Чи ж усі пророки?
Чи ж усі вчителі? Чи ж усі сили чудодійні? 30 Чи
ж усі мають да́ри вздоро́влення? Чи ж мовами
всі розмовляють? Чи ж усі вияснюють? 31 Тож
дбайте ре́вно про ліпші да́ри́, а я вам покажу́
путь іще кращу!

13 Коли я говорю́ мовами лю́дськими й
а́нгольськими, та любови не маю, — то
став я як мідь та дзвінка́ або бу́бон гудя́чий! 2 І
коли маю дара пророкува́ти, і знаю всі таємни́ці
й усе знання́, і коли маю всю віру, щоб навіть
гори переставля́ти, та любови не маю, — то
я ніщо! 3 І коли я роздам усі маєтки свої, і
коли я відда́м своє тіло на спа́лення, та любови
не маю, — то пожитку не матиму жа́дного! 4
Любов довготе́рпить, любов милосе́рдствує, не
за́здрить, любов не величається, не надима́ється,
5 не пово́диться нечемно, не шукає тільки свого,
не рветься до гніву, не ду́має лихо́го, 6 не

радіє з неправди, але тішиться правдою, 7
усе зно́сить, вірить у все, сподіва́ється всього,
усе те́рпить! 8 Ніко́ли любов не перестає! Хоч
пророцтва й існують, — та припи́няться, хоч
мови існують, — замо́вкнуть, хоч існує знання́,
— та скасу́ється. 9 Бо ми знаємо части́нно, і
пророкуємо частинно; 10 коли ж досконале
настане, тоді зупиниться те, що частинне. 11
Коли я дити́ною був, то я говорив, як дити́на,
як дити́на я ду́мав, розумів, як дитина. Коли
ж мужем я став, то відкинув дитя́че. 12 Отож,
тепер бачимо ми ніби у дзе́ркалі, у за́гадці, але
по́тім — обличчям в обличчя; тепер розумію
частинно, а по́тім пізна́ю, як і пі̂знаний я. 13
А тепер залиша́ються віра, надія, любов, — оці
три. А найбільша між ними — любов!

14 Дбайте про любов, і про духовне пильнуйте,
а найбільше — щоб пророкува́ти. 2 Як
гово́рить хто чужою мовою, той не лю́дям
говорить, а Богові, бо ніхто його не розуміє, і він
духом говорить таємне. 3 А хто пророку́є, той
лю́дям говорить на збудува́ння, і на умо́влений, і
на розраду. 4 Як говорить хто чужою мовою, той
будує тільки самого себе, а хто пророкує, той
Церкву будує. 5 Я ж хо́чу, щоб мовами говорили
всі, а ліпше — щоб пророкува́ли: більший бо той,
хто пророкує, аніж той, хто говорить мовами,
хібащо пояснює, щоб будува́лася Церква. 6
А тепер, як прийду́ я до вас, браття, і до
вас говорити буду чужою мовою, то який
вам пожи́ток зроблю́, коли не поясню́ вам чи
то відкриття́м, чи знання́м, чи пророцтвом,
чи наукою? 7 Бо навіть і речі бездушні, що
звук видають, як сопілка чи лю́тня, коли б не
видавали вони різних звуків, — як пізнати б
тоді, що́ бринить або грає? 8 Бо коли сурма́ звук
невира́зний дає, — хто до бо́ю гото́витись бу́де?
9 Так і ви, коли мовою не подасте́ зрозумілого
слова, — як пізнати, що́ кажете? Ви говоритимете
на вітер! 10 Як багато, напри́клад, різних мов є на
світі, — і жа́дна з них не без зна́чення! 11 І коли
я не знатиму зна́чення слів, то я буду чужи́нцем
промовцеві, і промо́вець чужи́нцем мені. 12 Так
і ви, що пильнуєте про духовні дари, — дбайте,
щоб збагачуватись через них на збудува́ння
Церкви! 13 Ось тому́, хто говорить чужою мовою,
нехай молиться, щоб умів виясняти. 14 Бо коли
я молюся чужою мовою, то молиться дух мій,
а мій розум без пло́ду! 15 Ну, то що ж? Буду
молитися духом, і буду молитися й розумом,
співатиму духом, і співатиму й розумом. 16
Бо коли благословля́тимеш духом, то як той,
що займає місце про́стої людини, промовить
„амі̂нь“на подяку твою? Не знає бо він, що́ ти
кажеш. 17 Ти дякуєш добре, але не будується
інший. 18 Дякую Богові моєму, — розмовляю я
мовами більше всіх вас. 19 Але в Церкві волію
п'ять слів зрозумілих сказати, щоб і інших
навчити, аніж десять тисяч слів чужою мовою!
20 Браття, не будьте дітьми́ своїм розумом, —
будьте в лихо́му дітьми́, а в розумі доскона́лими
будьте! 21 У Зако́ні написано: „Іншими мовами
й іншими устами Я говоритиму лю́дям оцим, та
Мене вони й так не послухають“, каже Госпо́дь.
22 Отож, мови існують на знак не для віруючих,
але для невіруючих, а пророцтво — для віруючих,
а не для невіруючих. 23 А як зі̂йдеться Церква
вся ра́зом, і всі говоритимуть чужими мовами, і
ввійдуть туди й сторонні чи невіруючі, — чи ж
не скажуть вони, що біснуєтесь ви? 24 Коли ж
усі пророкують, а вві̂йде якийсь невіруючий чи
сторонній, то всі докоряють йому, усі судять
його, 25 і так таємни́ці серця його виявляються,
і так він падає ницьма́ і вклоняється Богові
й каже: „Бог справді між вами!“ 26 То що ж,
браття? Коли схо́дитесь ви, то кожен із вас
псало́м має, має науку, має мову, об'я́влення
має, має вия́снення, — нехай буде все це на
збудува́ння! 27 Як говорить хто чужою мовою,
говоріть по двох, чи найбільше по трьох, і то за
черго́ю, а один нехай перекладає! 28 А коли б не
було перекла́дача, то нехай він у Церкві мовчить,
а говорить нехай собі й Богові! 29 А пророки
нехай промовляють по двох чи по трьох, а інші
нехай розпізнають. 30 Коли ж відкриття́ буде
іншому з тих, хто сидить, — нехай перший
замовкне! 31 Бо можете пророкувати ви всі
по одно́му, — щоб училися всі й усі ті̂шилися!
32 І ко́ряться духи пророчі пророкам, 33 бо
Бог не є Богом бе́зладу, але миру. 34 нехай у
Церкві мовчать жінки ваші! Бо їм говорити не
позволено, — тільки кори́тись, як каже й Зако́н.
35 Коли ж вони хочуть навчитись чогось, нехай
вдома питають своїх чоловіків, — непристойно
бо жінці говорити в Церкві! 36 Хіба вийшло
від вас Слово Боже? Чи прийшло воно тільки
до вас? 37 Коли хто вважає себе за пророка
або за духовного, нехай розуміє, що́ я пишу́
вам, — бо Господня це заповідь! 38 Коли б же
хто не розумів, — нехай не розуміє! 39 Отож,
браття мої, майте ревність пророкувати, та не
бороніть говорити й мовами! 40 Але все нехай
буде добропристо́йно і стате́чно!

15 Звіщаю ж вам, браття, Єва́нгелію, яку я вам
благовісти́в, і яку прийняли́ ви, в якій і
стоїте́. 2 Якою й спасаєтесь, коли пам'ятаєте,
яким словом я благовісти́в вам, якщо тільки
ви ввірували не нао́сліп. 3 Бо я передав вам
найперш, що й прийняв, - що Христос був умер

ради наших гріхів за Писа́нням, 4 і що Він
був похо́ваний, і що третього дня Він воскрес
за Писа́нням, 5 і що з'явився Він Ки́фі, потім
Дванадцятьо́м. 6 А по́тім з'явився нара́з більше
як п'ятистам браттям, що більшість із них живе
й досі, а дехто й спочи́ли. 7 Пото́му з'явився
Він Якову, опісля - усім апо́столам. 8 А по всіх
Він з'явився й мені, мов якому недо́родкові.
9 Я бо найменший з апо́столів, що негі́дний
зватись апо́столом, бо я переслідував був Божу
Церкву. 10 Та благода́ттю Божою я те, що є, і
благода́ть Його, що в мені, не даремна була́,
але я працював більше всіх їх, правда - не я,
але Божа благода́ть, що зо мною вона. 11 Тож
чи я, чи вони, - ми так проповідуємо, і так ви
ввірували. 12 Коли ж про Христа проповідується,
що воскрес Він із мертвих, - як же дехто між
вами гово́рять, що немає воскресіння мертвих?
13 Як немає ж воскресіння мертвих, то й Христос
не воскрес! 14 Коли ж бо Христос не воскрес, то
проповідь наша даремна, даремна також віра
ваша! 15 Ми знайшлися б тоді неправдивими
свідками Божими, бо про Бога ми сві́дчили, що
воскреси́в Він Христа, Якого Він не воскресив,
якщо не воскресають померлі. 16 Бо як мертві
не воскресають, то й Христос не воскрес! 17
Коли ж бо Христос не воскрес, тоді віра ваша
даремна, - ви в своїх ще гріхах, 18 тоді то
загинули й ті, що в Христі упоко́їлись! 19 Коли
ми наді́ємося на Христа тільки в цьому житті,
то ми найнещасні́ші від усіх людей! 20 Та нині
Христос воскрес із мертвих, - пе́рвісток серед
поко́йних. 21 Смерть бо через люди́ну, і через
Люди́ну воскресіння мертвих. 22 Бо так, як
в Ада́мі вмирають усі, так само в Христі всі
оживуть, 23 кожен у своєму порядку: пе́рвісток
Христос, по́тім ті, що Христові, під час Його
при́ходу. 24 А пото́му кінець, коли Він передасть
царство Богові й Отцеві, коли Він зруйнує всякий
уря́д, і вла́ду всяку та силу. 25 Бо належить Йому
царювати, аж доки Він не „покладе всіх Своїх
ворогів під ногами Своїми!“ 26 Як ворог останній
- смерть зни́щиться, 27 бо „під ноги Його Він усе
впокори́в“. Коли ж каже, що впоко́рено все, то
ясно, що все, окрім Того, Хто впокори́в Йому все.
28 А коли Йому все Він упоко́рить, тоді й Сам
Син упоко́риться Тому́, Хто все впокори́в Йому,
щоб Бог бу́в у всьому все. 29 Бо що зроблять ті,
хто христяться ради мертвих? Коли мертві не
воскресають зовсім, то на́що вони ради мертвих
і христяться? 30 Для чого й ми повсякча́с
наражаємось на небезпе́ки? 31 Я щодень умираю.
Так свідчу, браття, вашою хвалою, що маю її в
Христі Ісусі, Господі нашім. 32 Коли я зо звіра́ми
боровся в Ефе́сі, яка мені по-лю́дському ко́ристь,
коли мертві не воскресають? „Будем їсти та
пити, бо ми взавтра вмрем!“ 33 Не дайте себе
зве́сти, — товари́ство лихе псує добрі звича́ї!
34 Протверезі́ться правдиво, та й не грішіть, бо
деякі Бога не знають, — говорю́ вам на сором! 35
Але дехто скаже: „Як мертві воскреснуть? І в якім
тілі при́йдуть?“ 36 Нерозумний, — що́ ти сієш, те
не оживе, як не вмре. 37 І коли сієш, то сієш не
тіло майбутнє, але голе зе́рно, яке тра́питься, —
пшениці або чого іншого, 38 і Бог йому тіло дає,
як захоче, і кожному зе́рняті тіло його. 39 Не
кожне тіло однакове тіло, але ж інше в люде́й,
та інше тіло в скотини, та інше тіло в пташо́к,
та інше у риб. 40 Є небесні тіла й тіла зе́мні,
але ж інша слава небесним, а інша зе́мним.
41 Інша слава для сонця, та інша слава для
місяця, та інша слава для зір, — бо зоря́ від зорі́
відрізня́ється славою! 42 Так само й воскресіння
мертвих: сіється в тління, — в нетління встає,
43 сіється в неславу, — у славі встає, сіється в
немочі, — у силі встає, 44 сіється тіло звичайне,
— встає тіло духовне. Є тіло звичайне, є й тіло
духовне. 45 Так і написано: „Перша люди́на
Ада́м став душею живою“, а останній Ада́м — то
дух оживляючий. 46 Та не перше духовне, але
звичайне, а потім духовне. 47 Перша люди́на — з
землі, зе́мна, друга Люди́на — із неба Госпо́дь. 48
Який зе́мний, такі й земні, і Який небесний, такі
й небесні. 49 І, як носили ми образ зе́много, так
і образ небесного бу́демо носити. 50 І це скажу́,
браття, що тіло й кров посісти Божого Царства
не можуть, ані тління нетління не посяде. 51
Ось кажу́ я вам таємни́цю: не всі ми засне́мо,
та всі перемінимось, — 52 раптом, як оком
змигну́ти, при останній сурмі́: бо засурми́ть
вона — і мертві воскреснуть, а ми перемінимось!
53 Мусить бо тлінне оце зодягну́тись в нетління,
а смертне оце зодягтися в безсмертя. 54 А коли
оце тлінне в нетління зодя́гнеться, і оце смертне
в безсмертя зодя́гнеться, тоді збудеться слово
написане: „Поглинута смерть перемогою“! 55
Де, смерте, твоя перемога? Де твоє, смерте,
жало́? (Hadēs g86) 56 Жало́ ж смерти — то гріх,
а сила гріха — то Зако́н. 57 А Богові дяка, що
Він Господом нашим Ісусом Христом перемогу
нам дав. 58 Отож, брати любі мої, будьте міцні,
непохитні, збагачуйтесь за́вжди в Господньому
ділі, знаючи, що ваша праця не марно́тна у
Господі!

16 А щодо складо́к на святих, то й ви
робіть так, як я постановив для Церков
галаті́йських. 2 А першого дня в тижні нехай
кожен із вас відкладає собі та збирає, згідно з
тим, як ведеться йому, щоб складо́к не робити
тоді, аж коли я прийду́. 3 А коли я прийду́, тоді

тих, кого виберете, тих пошлю я з листами, щоб
вони ваш дар любови віднéсли до Єрусалиму. **4** А
коли ж і мені випадáтиме йти, то зо мною підýть.
5 Я прибуду до вас, коли перейдý Македóнію,
бо прохóджу через Македонію. **6** А в вас, коли
трапиться, я поживý або й перезúмую, щоб мене
провелú ви, куди я підý. **7** Не хóчу я бачитись з
вами тепер мимохîдь, але сподівáюся деякий
час перебути у вас, як дозволить Госпóдь. **8** А
в Ефéсі пробýду я до П'ятдеся́тниці, **9** бо двері
великі й широкі мені відчинилися, та багато
противників. **10** Коли ж прúйде до вас Тимофîй,
то пильнуйте, щоб він був безпечний у вас, бо
дîло Господнє він робить, як і я. **11** Томý то нехай
ним ніхто не погóрджує, але відпровадьте його з
миром, щоб прийшов він до мене, бо чекáю його
з братáми. **12** А щодо брата Аполлóса, то я дýже
благав був його, щоб прийшов до вас з братáми,
та охоти не мав він прибути тепер, але прúйде,
як матиме час відповідний. **13** Пильнуйте, стійте
у вірі, будьте мужні, будьте міцні, **14** хай з
любов'ю все робиться у вас! **15** Благаю ж вас,
браття, — знаєте ви дім Степанів, що в Ахáї він
пéрвісток, і що службі святим присвятúлись
вони, — **16** і ви підкоряйтесь таким, також
кожному, хто помагає та працю́є. **17** Я тішусь
з прúходу Степана, і Фортунáта, і Ахáїка, бо
вашу відсутність вони заступили, **18** бо вони
заспокóїли духа мого й вашого. Тож шануйте
таких! **19** Вітають вас азійські Церквú; Акúла й
Прискúлла з домашньою Церквою їхньою гаряче
вітають у Господі вас. **20** Вітають вас усі брати.
Вітайте один óдного святим поцілунком. **21**
Привітáння моєю рукою Павловою. **22** Коли
хто не любить Господа, нехай буде прóклятий!
Марáна тá! **23** Благодáть Господа нашого Ісуса
нехай буде з вами! **24** Любов моя з вами всімá у
Христі Ісусі, амîнь!

2 до коринтян

1 Павло, з волі Божої апо́стол Христа Ісуса, та
брат Тимофій, до Божої Церкви в Коринті,
з усіма́ святими в ці̂лій Аха́ї, — **2** благода́ть
вам і мир від Бога Отця нашого й Господа Ісуса
Христа! **3** Благословенний Бог і Отець Господа
нашого Ісуса Христа, Отець милосердя й Бог
потіхи всілякої, **4** що в усякій скорбо́ті Він нас
потішає, щоб змогли потішати й ми тих, що
в усякій скорбо́ті знахо́дяться, тією потіхою,
якою потішує Бог нас самих. **5** Бо поскільки
намно́жуються в нас терпіння Христові, — так
через Христа й поті̂шення наше намножується.
6 Бо як те́рпимо скорбо́ти, то на вашу потіху й
спасі̂ння; коли потішаємось, то на вашу потіху в
терпінні тих самих стражда́нь, які те́рпимо й ми.
7 А наша надія певна про вас, бо ми знаємо, що
ви спільники як у терпіннях, так само і в потісі.
8 Бо не хочемо, браття, щоб не відали ви про
нашу скорбо́ту, що в Азії трапилась нам, бо над
міру й над силу були́ ми обтяжені, так що ми не
наді̂ялися навіть жити. **9** Та самі ми в собі мали
при́суд на смерть, щоб нам не покладати надії
на себе, а на Бога, що воскрешує мертвих, **10** що
від смерти такої нас визволив і визволяє, і на
Нього й поклада́ємося, що й ще визволить Він, **11**
як поможете ра́зом і ви молитвою за нас, щоб за
дар ласки, що нам виявлений багатьма́, багато-
хто дяку складали за нас. **12** Бо це нам хвала́,
— сві̂дчення нашого сумління, що в святості й
чистості Божій, не в тілесній мудрості, але в
Божій благода́ті жили́ ми на світі, особливо ж у
вас. **13** Бо іншого вам ми не пишемо, тільки те,
що читаєте та розумієте, а сподіва́юсь, що ви
й до кінця зрозумієте, **14** як части́нно нас ви
й зрозуміли, що ми вам похвала́, як і ви нам,
у день Господа нашого Ісуса. **15** І з певністю
цією хотів я давніше прибути до вас, щоб мали
ви благода́ть удру́ге, **16** і через вас перейти
в Македонію, а з Македонії зно́ву прибути до
вас, а ви щоб в Юдею мене відпрова́дили. **17**
Маючи за́дум такий, чи я чини́в легковажно?
Чи те, що заду́мую, за тілом задумую, щоб було
в мене і „Так, так“, і „Ні, ні?“ **18** Але вірний Бог,
що наше слово до вас не було „Так“і „Ні“. **19**
Бо Син Божий Ісус Христос, що ми Його вам
проповідували, я й Силуа́н, і Тимофій, не був
„Так“і „Ні“, але в Нім було „Так“. **20** Скільки бо
Божих обі̂тниць, то в Ньому „Так“, і в Ньому
„Амінь“, — Богові на славу через нас. **21** А Той,
Хто нас із вами в Христа утверджує, і Хто нас
намасти́в, — то Бог, **22** Який і запечатав нас, і
в наші серця дав завда́ток Духа. **23** А я кличу
Бога на свідка на душу мою, що я, щадячи́ вас,
не прийшов у Кори́нт дотепе́р, **24** не тому́, ніби
ми беремо́ вла́ду над вашою вірою, але вашої
радости помічники ми, — бо ви всто́яли вірою!

2 А я постановив у собі те, щоб до вас не прийти
знов у смутку. **2** Бо коли я засму́чую вас,
то хто той, хто потішить мене, як не той, кого
я засмути́в? **3** І це саме писав я до вас, щоб,
прийшовши, я смутку не мав би від тих, що від
них мені тішитися нале́жало, про всіх вас бувши
певний, що радість моя — то радість усіх вас! **4**
Бо з великого горя та з ту́ги сердечної я написав
вам з рясни́ми слізьми́ не на те, щоб були ви
засму́чені, але щоб пізнали любов, що в мене її
пребагато до вас! **5** А як хто засмутив, не мене
засмутив, а поча́сти — щоб не пригніти́ти — і
всіх вас. **6** До́сить такому кара́ння того, що від
багатьох, **7** через те навпаки́, — краще простити
й поті̂шити, щоб смуток великий його не поже́р.
8 Через те вас благаю: зміцніть до нього любов!
9 Бо на це я й писав, щоб пізнати ваш до́свід,
чи в усім ви слухня́ні. **10** А кому ви прощаєте
що, тому й я; бо й я, як простив що кому, то
кому я простив, зробив те через вас від Особи
Христа, **11** щоб нас сатана не перехитрував, —
відо́мі бо нам його задуми! **12** А коли я прийшов
до Троа́ди звіщати Христову Єва́нгелію, і були
двері для мене відчинені в Господі, **13** не мав
я споко́ю для духа свого, бо я не знайшов був
свого брата Тита; але, попрощавшися з ними, я
пішов в Македонію. **14** А Богові подяка, що Він
постійно чинить нас переможцями в Христі, і
запа́шність знання́ про Себе через нас виявляє
на всякому місці! **15** Ми бо для Бога Христова
запа́шність серед тих, хто спасається, і тих, які
гинуть, **16** для одних бо смертельна запа́шність
на смерть, а для других запа́шність житте́ва в
життя. І хто здатен на це? **17** Бо ми не такі, як
багато-хто, що Боже Слово фальшують, але ми
провіщаємо, як із щирости, як від Бога, перед
Богом, у Христі!

3 Чи нам знов зачинати дору́чувати самих
себе́? Чи ми потребуємо, як дехто, листів
доруча́льних до вас чи від вас? **2** Ви наш лист,
написаний у наших серцях, якого всі люди
знають і читають! **3** Виявляєте ви, що ви —
лист Христів, нами вислужений, що написаний
не чорнилом, але Духом Бога Живого, не на
табли́цях камінних, але на тіле́сних табли́цях
серця. **4** Таку ж певність до Бога ми маємо через
Христа, **5** не тому́, що ми здібні поми́слити
щось із се́бе, як від себе, але наша здібність
від Бога. **6** І Він нас зробив бути здатними
служи́телями Ново́го Заповіту, не букви, а
Духа, — бо буква вбиває, а Дух оживля́є. **7**

Коли ж служі̂ння смерті, вирізане на каменях
буквами, було таке славне, що Ізра́їлеві сини
не могли дивитись на обличчя Мойсея, через
славу мину́щу обличчя його, 8 скільки ж більш
буде в славі те служі̂ння Духа! 9 Бо як служі̂ння
о́суду — слава, то служіння праведности тим
більше багате на славу! 10 Не просла́вилося
бо прославлене, у цій частині, ради слави,
що вона переважує, 11 бо коли славне те, що
минає, то багато більш у славі те, що триває! 12
Тож, мавши надію таку, ми вживаємо великої
сміли́вости, 13 а не як Мойсей, що покрива́ло
клав на обличчя своє, щоб Ізраїлеві сини не
дивилися на кінець того, що минає. 14 Але
засліпилися їхні думки́, бо те саме покрива́ло аж
до сьогодні лишилось незняте в чита́нні Старо́го
Заповіту, бо зникає воно Христо́м. 15 Але аж до
сьогодні, як читають Мойсея, на їхньому серці
лежить покрива́ло, 16 „коли ж вони наве́рнуться
до Господа, тоді покрива́ло здіймається“. 17
Госпо́дь же — то Дух, а де Дух Господній, —
там воля. 18 Ми ж відкритим обличчям, як у
дзеркало, дивимося всі на славу Господню, і
зміняємося в той же образ від слави на славу,
як від Духа Господнього.

4 Ось тому́, мавши за милосердям Божим таке
служі̂ння, ми не тратимо відваги, 2 але
ми відреклися тайного со́рому, не хо́дячи в
хитрості та не перекручуючи Божого Слова, але
з'я́вленням правди доручуємо себе кожному
сумлінню лю́дському перед Богом. 3 Коли ж
наша Єва́нгелія й закрита, то закрита для тих, хто
гине, — 4 для невіруючих, яким бог цього віку
засліпив розум, щоб для них не зася́яло світло
Єва́нгелії слави Христа, а Він — образ Божий.
(aiōn g165) 5 Бо ми не себе самих проповідуємо,
але Христа Ісуса, Господа, ми ж самі — раби
ваші ради Ісуса. 6 Бо Бог, що звелів був світлу
зася́яти з те́мряви, у серцях наших зася́яв, щоб
просвітити нам знання́ слави Божої — в Особі
Христовій. 7 А ми маємо скарб цей у посу́динах
гли́няних, щоб ве́лич сили була Божа, а не від
нас. 8 У всьому нас тиснуть, та не поти́снені
ми; ми в важки́х обставинах, але не впадаємо в
ро́зпач. 9 Переслідують нас, але ми не полишені;
ми повалені, та не погублені. 10 Ми за́всіди
носимо в тілі ме́ртвість Ісусову, щоб з'явилося в
нашому тілі й життя Ісусове. 11 Бо за́всіди нас,
що живемо́, віддають на смерть за Ісуса, щоб
з'явилось Ісусове в нашому смертельному тілі.
12 Тому́ то смерть діє в нас, а життя — у вас.
13 Та мавши того ж духа віри, за написаним:
„Вірував я, через те говорив“, і ми віруємо,
тому то й говоримо, 14 знавши, що Той, Хто
воскресив Господа Ісуса, воскреси́ть з Ісусом
і нас, і поставить із вами. 15 Усе бо для вас,
щоб благода́ть, розмножена через багатьох,
збагати́ла подяку на Божу славу. 16 Через те ми
відваги не тратимо, бо хоч ни́щиться зовнішній
наш чоловік, зате день-у-день відновля́ється
внутрішній. 17 Бо тепе́рішнє легке наше горе
достачає для нас у безмірнім багатстві славу
вічної ваги, (aiōnios g166) 18 коли ми не дивимося
на види́ме, а на невиди́ме. Бо види́ме - дочасне,
невиди́ме ж - вічне! (aiōnios g166)

5 Знаємо бо, коли зе́мний мешка́льний наме́т
наш зруйнується, то маємо будівлю від
Бога на небі, - дім нерукотво́рний та вічний.
(aiōnios g166) 2 Тому́ то й зідхаємо, бажаючи
приодягти́ся будівлею нашею, що з неба, 3 коли
б тільки й одя́гнені ми не знайшлися нагі̂! 4 Бо
ми, знахо́дячися в цьому наметі, зідхаємо під
тягаре́м, бо не хочемо роздягти́ся, але одягти́ся,
щоб смертне пожéрлось життям. 5 А Той, Хто
на це саме й створив нас, то Бог, що й дав
нам завда́ток Духа. 6 Отож, бувши відважні
постійно, та знаючи, що, мавши дім у тілі, ми не
перебуваємо в домі Господньому, 7 бо хо́димо
вірою, а не віді̂нням, 8 ми ж відважні, і бажаємо
краще покинути дім тіла й мати дім у Господа.
9 Тому́ ми й пильнуємо, - чи зостаємося в домі
тіла, чи вихо́димо з дому, - бути Йому лю́бими.
10 Бо мусимо всі ми з'явитися перед судо́вим
престолом Христовим, щоб кожен прийняв
згідно з тим, що́ в тілі робив він, - чи добре,
чи лихе́. 11 Отже, відаючи страх Господній,
ми людей переконуємо, а Богові явні; але маю
надію, що й у ваших сумліннях ми явні. 12 Бо не
зно́ву себе ми дору́чуємо вам, але даємо вам
привід хвали́тися нами, щоб мали ви що проти
тих, що хва́ляться обличчям, а не серцем. 13
Коли бо ми з розуму сходимо, - то Богові, коли
ж при здоровому розумі, - то для вас. 14 Бо
Христова любов спону́кує нас, що ду́мають так,
що коли вмер Один за всіх, то всі померли. 15
А вмер Він за всіх, щоб ті, хто живе, не жили
вже для себе самих, а для Того, Хто за них був
умер і воскрес. 16 Через те відтепе́р ми ніко́го
не знаємо за тілом; коли ж і знали за тілом
Христа, то тепер ми не знаємо вже! 17 Тому́
то, коли хто в Христі, той створі̂ння нове́, -
стародавнє минуло, ото сталось нове́! 18 Усе
ж від Бога, що нас примирив із Собою Ісусом
Христом і дав нам служі̂ння прими́рення, 19
бо Бог у Христі примирив світ із Собою Самим,
не зважа́вши на їхні провини, і поклав у нас
слово прими́рення. 20 Оце ми як посли замість
Христа, ніби Бог благає через нас, благаємо
замість Христа: примиріться з Богом! 21 Бо Того́,

Хто не відав гріха, Він учинив за нас гріхом, щоб
стали ми Божою праведністю в Нім!

6 А ми, як співробітники, благаємо, щоб ви
Божої благода́ті не брали надармо. **2** Бо
каже: „Приємного ча́су почув Я тебе, - і поміг Я
тобі в день спасі́ння!“Ось тепер час приємний,
ось тепер день спасіння! **3** Ні в чому ніякого
спотика́ння не робимо, щоб служі́ння було
бездога́нне, **4** а в усьому себе виявляємо,
як служи́телів Божих, у великім терпінні, у
скорбо́тах, у бідах, у тісно́тах, **5** у вда́рах, у
в'язницях, у ро́зрухах, у пра́цях, у недосипа́ннях,
у поста́х, **6** у чи́стості, у розумі, у ла́гідності, у
до́бості, у Дусі Святім, у нелицемі́рній любові,
7 у слові правди, у силі Божій, зо зброєю
праведности в прави́ці й ліви́ці, **8** через славу
й безчестя, через га́ньбу й хвалу́, як обманці,
але ми правдиві; **9** як незнані, та по́знані,
як умираючі, та ось ми живі; як ка́рані, та
не забиті; **10** як сумні, але за́вжди веселі; як
убогі, але багатьох ми збага́чуємо; як ті, що
нічого не мають, але всім володіємо. **11** Уста
наші відкрились до вас, кори́нтяни, серце наше
розши́рене! **12** У нас вам не тісно, але тісно вам
у ваших серцях! **13** Такою ж відплатою — говорю́,
немов дітям — розширені будьте й ви! **14** До
чужого ярма́ не впрягайтесь з невірними; бо
що спільного між праведністю та беззако́нням,
або яка спільність у світла з те́мрявою? **15** Яка
згода в Христа з белійя́ром? Або яка частка
вірного з невірним? **16** Або яка згода поміж
Божим храмом та ідолами? Бо ви храм Бога
Живого, як Бог прорік: „Поселюсь серед них
і ходитиму, і буду їм Богом, — а вони бу́дуть
наро́дом Моїм! **17** Вийдіть тому́ з-поміж них та
й відлучі́ться, — каже Госпо́дь, — і не торкайтесь
нечистого, — і Я вас прийму́, **18** і буду Я вам
за Отця, а ви за синів і доч́ок Мені бу́дете, —
говорить Господь Вседержи́тель!“

7 Отож, мої любі, мавши ці обі́тниці, очистьмо
себе від усякої не́чисти тіла та духа, — і
творімо святиню у Божім страху́! **2** Дайте місце
для нас! Ми ніко́го не скривдили, ніко́го не
зіпсували, нікого не ошука́ли! **3** Говорю́ не на
о́суд, бо я перед тим був сказав, що ви в серцях
наших, щоб нам із вами чи померти чи жити. **4**
У мене велика сміли́вість до вас, велика мені
похвала́ з вас, я повний потіхи, збагачаюся
радістю при всякому нашому горі. **5** Бо коли
ми прийшли в Македо́нію, тіло наше не мало
спочинку ні́якого, у всьому бідуючи: назовні —
бої, страхіття — всере́дині. **6** Але Бог, що тішить
прини́жених, потішив нас при́ходом Тита, **7**
і не тільки його прибуття́м, а й потї́шенням,
що ним він потішився з вас, коли розповідав
нам про вашу журбу́, про ваш смуток, про вашу
горли́вість до мене, так що я більше тішився.
8 Коли я й засмутив вас листом, то не каюся,
хоч і каявся був, бо бачу, що той лист засмутив
вас, хоч і часово. **9** Я радію тепер не тому́,
що ви засмутились, а що ви засмутилися на
покая́ння, бо ви засмутились для Бога, щоб ні
в чо́му не мати втрати від нас. **10** Бо смуток
для Бога чинить каяття́ на спасі́ння, а про
нього не жалуємо, а смуток світськи́й — чинить
смерть. **11** Бо ось саме це, що ви засмутились для
Бога, яку пильність велику воно вам зробило,
яку оборону, яке обурення, який страх, яке
бажа́ння, яку горливість, яку по́мсту! Ви в усім
показали, що чисті ви в справі. **12** А коли я
й писав вам, то не через того, хто кри́вдить,
і не через покри́вдженого, а щоб виявилася
для вас наша пильність про вас перед Богом.
13 Тому́ то потіхою вашою втї́шились ми, а
ще більше зраділи ми радістю Тита, що ви всі
заспоко́їли духа його. **14** Бо коли я про вас
йому чим похвалився, то не осоро́мився; але
як ми вам говорили все правду, так і наша
хвала́ перед Титом правдива була́! **15** І серце
його прихильніше до вас, коли згадує він про
покору всіх вас, як його прийняли́ ви були зо
стра́хом і тремтї́нням. **16** Отож, тішуся я, що
мо́жу покластись у всьому на вас!

8 Повідомляємо ж вас, браття, про Божу
благода́ть, що да́на Церква́м македо́нським,
2 що серед великого досвіду горя вони
мають радість рясну́, і глибоке їхнє убо́зтво
збага́тилось багатством їхньої щирости; **3** бо
вони добровільні в мі́ру сил своїх, і над силу,
засвідчую, — **4** із ревним блага́нням вони нас
просили, щоб ми прийняли́ дар та спільність
служіння святим. **5** І не так, як надї́ялись ми,
але віддали́ себе перш Господе́ві та нам із волі
Божої, **6** щоб ми благали Тита, щоб він, як був
перше зачав, так і скінчи́в би в вас оце добре
ді́ло. **7** А ви, як у всім, збагачуєтесь: вірою, і
словом, і розумом, і всякою пильністю, і вашою
любов'ю до нас, — щоб збагачувались ви і в
благода́ті оцій. **8** Не кажу́ це, як нака́за, але́
пильністю інших досві́дчую щирість любови й
вашої. **9** Бо ви знаєте благода́ть Господа нашого
Ісуса Христа, Який, бувши багатий, збіднів ради
вас, щоб ви збагатились Його убо́зтвом. **10** І раду
даю вам про це, бо це вам на пожи́ток, що не
тільки чинили, але перші ви стали й бажати
з минулого ро́ку. **11** А тепер закінчї́ть роботу,
щоб ви, як горли́во бажали, так і виконали б у
міру можности. **12** Бо коли є охота, то приємна
вона згідно з тим, що́ хто має, а не з тим, чого

хто не має. 13 Хай не буде для інших полегша,
а тягар для вас, але рівність для всіх. 14 Ча́су
тепе́рішнього ваш достаток нехай неста́ткові
їхньому допоможе, щоб і їхній достаток був на
ваш неста́ток, щоб рівність була́, 15 як написано:
„Хто мав багато, той не мав зайвини́, а хто мало,
— не мав недостачі“. 16 Та Богові дяка, що Він
таку пильність про вас дав у Ти́тове серце, 17
бо блага́ння прийняв він, але́, бувши горли́вий,
удався до вас добровільно. 18 А з ним ра́зом
послали ми брата, якого по всіх Церква́х хвалять
за Єва́нгелію, 19 і не тільки оце, але ви́браний
був від Церко́в бути товаришем нашим у дорозі
для благода́ті тієї, якій служимо ми на хвалу́
Само́го Господа, 20 остерігаючись того, щоб хто
не дорікав нам цим достатком, що ним служимо
ми, 21 дба́ючи про добро не тільки перед Богом,
але й перед людьми́. 22 А ми з ними послали
були́ брата нашого, про пильність якого ми
часто досвідчувались у речах багатьо́х, який
ще пильніший тепер — через велике довір'я
до вас. 23 Щодо Тита, то він мій това́риш, а
ваш співробі́тник; щождо наших братів — вони
посланці від Церко́в, вони слава Христова! 24
Отож, дайте їм доказа своєї любови й нашого
хвалі́ння вас перед Церква́ми!

9 А про службу святим мені зайво писати до
вас, 2 бо відаю вашу охоту, і нею хвалюся за
вас македо́нянам, що Аха́я готова з минулого
року, а ваша ре́вність заохо́тила багатьох. 3 А я
послав братів, щоб моя похвала́, щодо вас, не
даремна була в цім випа́дкові, але, як казав, щоб
були ви пригото́ва́ні, 4 щоб, коли македо́няни
при́йдуть зо мною та зна́йдуть, що ви неготові,
щоб не осоро́митись нам — не кажемо вам — у
цій речі. 5 Отож, я наду́мався, що треба вблагати
братів, щоб пішли перше до вас та приготува́ли
заздалегі́дь оголошений ваш щедрий дар, щоб
був він пригото́ваний, як щедрий дар, а не річ
примусова. 6 А до цього кажу́: Хто скупо сіє,
— той скупо й жатиме, а хто сіє щедро, — той
щедро й жатиме! 7 Нехай кожен дає, як серце
йому призволя́є, — не в смутку й не з примусу,
бо Бог любить того, хто з радістю дає! 8 А Бог
має силу всякою благода́ттю вас збагати́ти, щоб
ви, мавши за́вжди в усьому всілякий достаток,
збага́чувалися всяким добрим учинком, 9 як
написано: „Розси́пав та вбогим роздав, — Його
праведність триває навіки!“ (aiōn g165) 10 А Той,
Хто насіння дає сіяче́ві та хліб на поживу, —
нехай дасть і примно́жить ваше насіння, і нехай
Він зрости́ть плоди праведности вашої, 11 щоб
усім ви збагачувались на всіляку щирість, яка
через нас чинить Богові дяку. 12 Бо ді́ло служі́ння
цього не тільки випо́внює недостачі святих,
але й багатіє багатьма́ подяками Богові. 13
Досвідченням цього служі́ння вони хвалять Бога
за по́слух Христовій Єва́нгелії, що ви визнаєте
її, та за щирість учасництва з ними й усіма́, 14
вони за вас моляться й тужать по вас із-за дуже
великої Божої благода́ті на вас. 15 Дяка Богові за
невимо́вний дар Його!

10 А я сам, Павло, благаю вас ла́гідністю й
ласка́вістю Христовою; я, коли присутній
— слухня́ний між вами, а не бувши між вами
— сміли́вий я супроти вас. 2 І благаю, щоб
я, прибувши, не осмі́лився надією, що нею я
ду́маю сміли́вим бути проти деяких, що про
нас вони гада́ють, ніби ми поступаємось за
тілом. 3 Бо хо́дячи в тілі, не за тілом воюємо
ми, — 4 зброя бо нашого воюва́ння не тілесна,
але міцна́ Богом на зруйнува́ння тверди́нь, —
ми руйнуємо за́думи, 5 і всяке ви́несення, що
підіймається проти пізна́ння Бога, і поло́нимо
всяке знання́ на по́слух Христові, 6 і покарати
ми готові всякий непо́слух, коли здійсниться
послух ваш. 7 Чи на обличчя ви дивитеся? Як
хто певний про себе, що Христовий він, нехай
ду́має знов по собі, що як сам він Христовий,
так само Христові й ми. 8 Бо коли б я ще більш
став хвалитися нашою вла́дою, яку дав нам
Господь на збудува́ння, а не на зруйнува́ння
ваше, то не осоро́млюсь. 9 Та щоб не здавалось,
ніби хочу лякати вас листами. 10 „Бо листи
його — кажуть — важкі́ та міцні́, але особисто
присутній — слабий, а мова його незначна́“,
11 такий нехай знає оце, що які ми на слові в
листах, неприсутніми бувши, такі ми й на ді́лі,
присутніми бувши. 12 Бо не сміємо вважати
себе чи рівняти до інших, що самі себе хвалять,
— вони нерозумно самі себе міряють собою,
і рівняють з собою себе. 13 Ми ж не будем
хвалитись над міру, а в міру міри́ла, що його
Бог призна́чив на міру для нас, щоб і до нас
досягти́. 14 Бо ми не розтягуємося над міру, ніби
не досягли́ ми до вас, бо ми досягли́ аж до вас
із Єва́нгелією Христовою. 15 Ми не хвалимось
над міру у чужих працях, але маємо надію, що
як буде рости ваша віра, то за нашим міри́лом
сильно звели́чимося ми між вами, 16 щоб і в
дальших за вами країнах звіщати Єва́нгелію, а
не хвалитись готовим, як це чужі тве́рдять. 17 А
„хто хва́литься, нехай хва́литься в Господі!“ 18
Бо достойний не той, хто сам себе хва́лить, але
кого хвалить Госпо́дь!

11 О, коли б потерпі́ли ви трохи безу́мство
моє! Але й те́рпите ви мене. 2 Бо пильную
про вас пильністю Божою, заручив бо я вас
одно́му чоловікові, щоб Христові приве́сти вас

чистою дівою. 3 Та боюсь я, — як змій звів був
Єву лука́вством своїм, щоб так не попсувалися
ваші думки́, і ви не вхилилися від простоти́ й
чи́стости, що в Христі. 4 Коли бо хто при́йде й
зачне проповідувати про Ісуса іншого, про якого
ми не проповідували, або при́ймете іншого
Духа, якого ви не прийняли, або іншу Єва́нгелію,
якої ви не прийняли́, — то радо терпіли б
ви те! 5 Та ду́маю я, що нічим не лишаюсь
позад передні́ших апо́столів. 6 Хоч і неук я
словом, але не знання́м, та всюди в усьому ми
ви́явлені поміж вами. 7 Чи я гріх учинив, себе
впокоря́ючи, щоб підвищити вас, бо я Божу
Єва́нгелію благовістив для вас дармо? 8 Оббирав
я інші Церкви́, приймаючи плату для служіння
вам. А коли я прийшов до вас і терпів недостачу,
то ніко́го я не обтя́жив. 9 Бо мій нестаток
попо́внили бра́ти, що прийшли з Македонії;
і в усьому беріг я себе, щоб не бути для вас
тягаре́м, і збережу́. 10 Як правда Христова в
мені, так оця похвала́ не замо́вчана буде про
мене в країнах Ахаї. 11 Для чо́го? Тому́, що
я вас не люблю́? Відо́мо те Богові! 12 А що я
роблю́, те й робитиму, щоб відтя́ти причину
для тих, хто шукає причини, щоб у то́му, чим
хва́ляться, показались такі, як і ми. 13 Такі
бо фальшиві апо́столи, лукаві робітники́, що
підро́блюються на Христових апо́столів. 14 І
не дивно, бо сам сатана́ прикидається а́нголом
світла! 15 Отож, не велика це річ, якщо й слуги
його прикидаються слу́гами праведности. Буде
їхній кінець згідно з учинками їхніми! 16 Зно́ву
кажу́: хай ніхто не вважає мене за безумного! А
як ні, то прийміть мене бодай як безумного, щоб
хоч трохи й я похвалився! 17 А що я кажу́, не
кажу́ того в Господі, але ніби в безу́мстві — у цій
частині хвали́. 18 Через те ж, що тілом багато-хто
хваляться, то й я похвалюся. 19 Бо ви те́рпите
радо безумних, самі мудрими бувши. 20 Бо ви
терпите, коли вас хто нево́лить, коли хто об'їдає,
коли хто обдирає, коли хто підвищується, коли
хто по що́ках вас б'є. 21 На безчестя кажу́, що
ми ніби стратили сили. Коли хто відва́житься
чим, то — скажу́ нерозумно — відважуюся й я.
22 Євреї вони? — То й я. Ізра́їльтяни вони? — То
й я. Насіння вони Авраамове? — То й я! 23 Слу́ги
Христові вони? — Говорю́ нерозумне: більш я! Я
був більш у пра́цях, у ранах над міру, частіш
у в'язницях, часто при смерті. 24 Від юдеїв
п'ять раз я прийняв був по сорок уда́рів без
о́дного, 25 тричі ки́ями бито мене, один раз мене
каменува́ли, тричі розбивсь корабель, ніч і день
я пробу́в у глибині́ морській; 26 у мандрі́вках
я часто бува́в, бував у небезпеках на річках,
у небезпеках розбійничих, у небезпеках свого
наро́ду, у небезпеках поган, у небезпеках по
міста́х, у небезпеках на пустині, у небезпеках на
морі, у небезпеках між братами фальшивими, 27
у висна́жуванні та в праці, часто в недосипа́нні,
у голоді й спразі, часто в по́сті, у холоді та в
наготі́. 28 Окрім зо́внішнього, налягають на мене
денні повинності й журба про всі Церкви́. 29 Хто
слабує, а я не слабую? Хто споку́шується, а я не
палю́ся? 30 Коли треба хвалитись, то неміччю я
похвалюся. 31 Знає Бог і Отець Господа нашого
Ісуса Христа, — а Він благослове́нний навіки, —
що я не говорю́ неправди. (aiōn g165) 32 У Дама́ску
намі́сник царя Аре́ти стеріг місто Дама́ск, щоб
схопи́ти мене. 33 але́ по мурі мене спу́щено в
коші́ віко́нцем, — і я з рук його втік!

12 Не кори́сно хвалитись мені, бо я прийду́
до видінь і об'я́влень Господніх. 2 Я знаю
чоловіка в Христі, що він чотирна́дцять ро́ків
тому — чи в тілі, не знаю, чи без тіла, не знаю,
знає Бог — був узятий до третього неба. 3 І
чоловіка я знаю такого, — чи в тілі, чи без
тіла, не знаю, знає Бог, — 4 що до ра́ю був
узятий, і чув він слова́ невимо́вні, що не можна
люди́ні їх висловити. 5 Отаким похвалюся, а
собою хвалитись не буду, — хіба тільки своїми
не́мочами. 6 Бо коли я захо́чу хвалитись,
то безумний не бу́ду, бо правду казатиму;
але стримуюсь я, щоб про мене хто більш не
поду́мав, ніж бачить у мені або чує від мене. 7 А
щоб я через пребагато об'я́влень не велича́вся,
то да́но мені в тіло колючку, — посланця́ сатани,
щоб бив в обличчя мене, щоб я не велича́вся. 8
Про нього три ра́зи благав я Господа, щоб він
відступився від мене. 9 І сказав Він мені: „До́сить
тобі Моєї благодаті, — бо сила Моя здійснюється
в немочі“. Отож, краще я буду хвалитись своїми
не́мочами, щоб сила Христова вселилася в
мене. 10 Тому любо мені перебува́ти в неду́гах,
у при́кростях, у бі́дах, у переслідуваннях, в
утисках через Христа. Коли бо я слаби́й, тоді я
сильни́й. 11 Хва́лячися, я став нерозумний, — до
того мене ви примусили. Бо хвалити мене мали
б ви, — бо ні в чо́му я не залиши́вся позад від
найперших апо́столів, хоч я й ніщо. 12 А ознаки
апо́стола виявилися між вами в усякім терпінні,
у знаме́нах і чу́дах та в силах. 13 Що бо є, що
ним ви пони́зилися більше від інших Церков?
Хіба те, що я сам тягаре́м вам не був? Даруйте
мені цю провину! 14 Ось утре́тє готовий прийти
я до вас, і не буду для вас тягаре́м, — не шукаю
бо вашого я, тільки вас. Не діти повинні збирати
маєток батька́м, але дітям батьки́. 15 Я ж з
охотою ви́трачуся й себе ви́трачу за душі ваші,
хоч що більше люблю́ вас, то менше я лю́блений.
16 Та нехай буде так, — тягара́ я на вас не поклав,

але, бувши хитрий, я лукавством від вас брав.
17 Чи я використо́вував вас через когось із тих,
кого́ до вас посилав? 18 Ублагав я був Тита,
і з ним послав брата. Чи Тит ви́користав вас
чим? Хіба ми ходили не в одно́му дусі? Хіба не
одни́ми стопа́ми? 19 Чи ви зно́ву не ду́маєте,
що виправдуємось перед вами? Перед Богом, у
Христі ми говоримо, а все, любі, на вашу будову!
20 Я ж боюся, щоб, прийшовши, не знайшов вас
такими, якими не хо́чу, і щоб мене не знайшли
ви таким, якого не хочете, — хай не будуть між
вами суперечка, заздрість, гніви, обмани, сва́ри,
на́шепти, пихи́, безладдя, 21 щоб зно́ву, коли я
прийду́, не прини́зив мене поміж вами мій Бог,
і щоб мені не оплакувати багатьох, що перше
згрішили були, і не покаялися в нечи́стості, і в
пере́любі, і в розпусті, що ко́їли їх.

13 Оце втретє до вас я йду. „Кожна справа хай
станеться ви́роком двох чи трьох свідків“.
2 Попере́джував я й попере́джу́ю, — як у вас
був удру́ге, так тепер неприсутній, — отих,
що згрішили перед тим, і всіх інших, що коли
прийду знову, то я не помилую, 3 через те, що
шукаєте доказу, що в мені промовляє Христос,
Який не безсилий до вас, але сильний у вас. 4 Бо
хоч Він був і розп'я́тий в не́мочі, та живий із сили
Божої. Так і ми, — хоча не́мічні в Нім, та з Ним
бу́демо жити з Божої сили у вас. 5 Випробо́вуйте
самих себе, чи ви в вірі, пізнавайте самих себе.
Хіба ви не знаєте самих себе, що Ісус Христос у
вас? Хіба тільки, що ви не такі, якими мали б
бути. 6 Але маю надію, що пізнаєте ви, що ми
такі, якими мали б бути. 7 І ми молимо Бога,
щоб ви не чинили ня́кого ли́ха, не для то́го,
щоб виявились ми досвідчені, а щоб учинили
ви добре, а ми бу́дем немов негі̂дні. 8 Бо нічо́го
не можемо ми проти правди, а за правду. 9 Ми
тішимося, коли ми слабі, а ви сильні. Про це й
мо́лимось — щоб були досконалими ви! 10 Ось
тому́ то, відсутній, пишу́ це, щоб прийшовши, не
мав я вчинити суворо за вла́дою, якої Госпо́дь
мені дав на будува́ння, а не на руйнува́ння. 11
А накінець, браття, радійте, удосконалюйтесь,
тіштеся, будьте однодумні, майте мир, — і Бог
любови та ми́ру буде з вами! 12 Вітайте один
одного святим поцілунком! 13 Усі святі вас
вітають! 14 Благода́ть Господа нашого Ісуса
Христа, і любов Бога й Отця, і спільність Святого
Духа нехай буде зо всіма́ вами! Амі̂нь.

До галатів

1 Апо́стол Павло́, поставлений ні від людей,
ані від чоловіка, але́ від Ісуса Христа й Бога
Отця, що з мертвих Його воскресив, **2** і присутня
зо мною вся браття, до Церко́в галаті̂йських:
3 благодать вам і мир від Бога, Отця нашого, і
Господа Ісуса Христа, **4** що за наші гріхи дав
Само́го Себе, щоб від злого сучасного віку нас
визволити, за волею Бога й Отця нашого, —
(aiōn g165) **5** Йому слава на віки́ вічні, амі̂нь! **(aiōn**
g165) **6** Дивуюся я, що ви так скоро відхи́люєтесь
від того, хто покликав Христовою благодаттю
вас, на іншу Єва́нгелю, **7** що не інша вона, але
деякі є, що вас непокоять, і хочуть перевернути
Христову Єва́нгелію. **8** Але якби й ми або а́нгол
із неба зачав благовісти́ти вам не те, що ми
вам благовісти́ли, — нехай буде проклятий! **9**
Як ми перше казали, і тепер знов кажу́: коли
хто вам не те благовісти́ть, що ви прийняли́,
— нехай буде проклятий! **10** Бо тепер чи я в
людей шукаю призна́ння чи в Бога? Чи лю́дям
дба́ю я догоджа́ти? Бо коли б догоджав я ще
лю́дям, я не був би рабо́м Христовим. **11** Звіщаю
ж вам, браття, що Єва́нгелія, яку я благовісти́в,
— вона не від людей. **12** Бо я не прийняв, ні
навчився її від люди́ни, але об'явленням Ісуса
Христа. **13** Чули бо ви про моє поступо́вання
перше в юдействі, що Божу Церкву жорсто́ко я
переслідував та руйнував її. **14** І я перевищував
в юдействі багатьох своїх рове́сників роду мого,
бувши запе́клим прихильником моїх отці̂вських
переда́нь. **15** Коли ж Бог, що вибрав мене
від утро́би матері моєї і покликав благода́ттю
Своєю, уподобав **16** виявити мною Сина Свого,
щоб благовістив я Його між поганами, — я
не радився зараз із тілом та кров'ю, **17** і не
відправився в Єрусалим до апо́столів, що передо
мною були, а пішов я в Ара́бію, і зно́ву вернувся
в Дама́ск. **18** По трьох ро́ках пото́му пішов я
в Єрусалим побачити Ки́фу, і в нього пробув
днів із п'ятнадцять. **19** А іншого з апо́столів я
не бачив, крім Якова, брата Господнього. **20** А
що вам пишу́, ось кажу́ перед Богом, що я не
обманюю! **21** Пото́му пішов я до си́рських та
кілікі̂йських країн. **22** Церква́м же Христовим
в Юдеї я знаний не був особисто, - **23** тільки
чули вони, що той, що колись переслідував їх,
благовісти́ть тепер віру, що колись руйнував
був її. **24** І сла́вили Бога вони через мене!

2 Пото́му, по чотирнадцяти́ роках, я зно́ву
ходив в Єрусалим із Варнавою, взявши й Тита
з собою. **2** А пішов я за об'явленням. І подав
їм Єва́нгелію, що її проповідую між поганами,
особливо знатнішим, чи не дарма́ змагаюся я
чи змагався. **3** Але й Тит, що зо мною, бувши
греком, не був до обрі̂зання змушений. **4** А
щодо прибулих фальшивих братів, що прийшли
підгляда́ти нашу вільність, яку маємо в Христі
Ісусі, щоб нас понево́лити, **5** то ми їх не
послухали ані на хвилю, і не піддали́ся були,
щоб тривала в вас правда Єва́нгелії. **6** Що ж
до тих, що за що́сь уважають себе, та якими
колись вони були, то ні в чо́му різниці для
мене нема, — не дивиться Бог на осо́бу люди́ни!
Бо ті, що за щось уважають себе, нічого мені
не додали́, **7** але навпаки́, — побачивши, що
мені припору́чена Єва́нгелія для необрізаних,
як Петрові для обрізаних, - **8** бо Той, хто
помагав Петрові в апо́стольстві між обрізаними,
помагав і мені між поганами, - **9** і, пізнавши
ту благода́ть, що да́на мені, Яків, і Кифа, і
Іван, що стовпа́ми вважаються, подали мені та
Варна́ві прави́ці спільно́ти, щоб ми для поган
працювали, вони ж — для обрізаних, **10** тільки
щоб ми пам'ята́ли про вбогих, що я й пильнував
був чинити таке. **11** Коли ж Ки́фа прийшов був
до Антіохі̂ї, то відкрито я виступив супроти
нього, — заслуго́вував бо він на о́суд. **12** Бо він
перед тим, як прийшли були дехто від Якова,
споживав із поганами. А коли прибули́, став
ховатися та відлучатися, боячи́ся обрі̂заних. **13**
А з ним лицемі̂рили й інші юдеї, так що навіть
Варна́ва пристав був до їхнього лицемірства.
14 А коли я побачив, що не йдуть вони рівно
за єва́нгельською правдою, то перед усіма
сказав Кифі: „Коли ти, бувши юдеєм, живеш
по-поганському, а не по-юдейському, то на́що
поган ти примушуєш жити по-юдейському“? **15**
Ми юдеї природою, а не грішники з поган... **16** А
коли ми дізнались, що люди́на не може бути
виправдана ділами Зако́ну, але тільки вірою в
Христа Ісуса, то ми ввірували в Христа Ісуса, щоб
нам виправдатися вірою в Христа, а не ділами
Зако́ну. Бо жодна люди́на ділами Зако́ну не буде
випра́вдана! **17** Коли ж, шукаючи виправда́ння в
Христі, ми й самі показалися грішниками, то
хіба Христос слуга гріху? Зовсім ні! **18** Бо коли
я будую знов те, що був зруйнував, то самого
себе роблю́ злочинцем. **19** Бо Зако́ном я вмер
для Зако́ну, щоб жити для Бога. Я розп'я́тий з
Христом. **20** І живу вже не я, а Христос проживає
в мені. А що я живу в тілі тепер, — живу вірою в
Божого Сина, що мене полюбив, і видав за мене
Само́го Себе. **21** Божої благода́ті я не відкидаю.
Бо коли набувається праведність Зако́ном, то
Христос нада́рмо умер!

3 О, ви нерозумні гала́ти! Хто вас звів не
кори́тися правді, вас, яким перед очима Ісус

Христос переднакре́слений був, як ніби між
вами розп'я́тий? 2 Це одне хочу знати від вас:
чи ви прийняли́ Духа ділами Зако́ну, чи із
про́повіді про віру? 3 Чи ж ви аж такі нерозумні?
Духом почавши, кінчите́ тепер тілом? 4 Чи
ви так багато терпіли нада́рмо? Коли б тільки
надармо! 5 Отже, Той, Хто вам Духа дає й
чуда чинить між вами, — чи чинить ділами
Зако́ну, чи із про́повіді про віру? 6 Так як
Авраа́м „був увірував в Бога, — і це залічено
за праведність йому“. 7 Тож знайте, що ті, хто
від віри, — то сини Авраа́мові. 8 І Писа́ння,
передбачивши, що вірою Бог виправдає поган,
благовісти́ло Авраамові: „Благосло́вляться в
тобі всі наро́ди!“ 9 Тому́ ті, хто від віри, бу́дуть
поблагосло́влені з вірним Авраамом. 10 А всі
ті, хто на діла Зако́ну покладається, — вони
під проклятттям. Бо написано: , Проклятий
усякий, хто не триває в усьому, що написано
в книзі Зако́ну, щоб чинити оте!“ 11 А що
перед Богом Зако́ном ніхто не виправдується,
то це ясно, бо „праведний житиме вірою“. 12
А Зако́н не від віри, але „хто чинитиме те,
той житиме ним“. 13 Христос відкупив нас від
проклятття Зако́ну, ставши проклятттям за нас,
бо написано: „Проклятий усякий, хто ви́сить на
дереві“, 14 щоб Авраамове благослове́ння в Ісусі
Христі поши́рилося на поган, щоб обі́тницю
Духа прийняти нам вірою. 15 Браття, кажу́ я по-
лю́дському: навіть лю́дського затве́рдженого
заповіту ніхто не відкидає та до нього не додає.
16 А обі́тниці да́ні були Авраамові й насінню його.
Не говориться: „і насінням“, як про багатьох,
але як про одно́го: „і Насінню твоєму“, яке є
Христос. 17 А я кажу́ це, що заповіту, від Бога
затве́рдженого, Зако́н, що прийшов по чотириста
тридцяти роках, не відкидає, щоб обі́тницю він
зруйнував. 18 Бо коли від Зако́ну спадщина,
то вже не з обі́тниці; Авраамові ж Бог дарував
із обі́тниці. 19 Що ж Зако́н? Він був даний з
причини пере́ступів, аж поки при́йде Насіння,
якому обі́тниця да́на була́; він учинений був
анголами рукою посере́дника. 20 Але посере́дник
не є для одно́го, Бог же один. 21 Отож, чи ж
Зако́н проти Божих обі́тниць? Зо́всім ні! Якби
бо був да́ний Зако́н, щоб він міг оживляти, то
праведність справді була б від Зако́ну! 22 Та
все зачинило Писа́ння під гріх, щоб віруючим
була да́на обі́тниця з віри в Ісуса Христа. 23 Але
поки прийшла віра, під Зако́ном стере́жено нас,
за́мкнених до при́ходу віри, що мала об'яви́тись.
24 Тому то Зако́н вихо́вником був до Христа, щоб
нам виправдатися вірою. 25 А як віра прийшла,
то вже ми не під вихо́вником. 26 Бо ви всі сини
Божі через віру в Христа Ісуса! 27 Бо ви всі, що
в Христа охристилися, у Христа зодягну́лися!
28 Нема юдея, ні грека, нема раба, ані вільного,
нема чоловічої статі, ані жіночої, — бо всі ви
один у Христі Ісусі! 29 А коли ви Христові, то ви
Авраамове насіння й за обі́тницею спадкоємці.

4 Тож кажу́ я: поки спадкое́мець дити́на, —
він нічим від раба не різни́ться, хоч він пан
над усім, 2 але під опікуна́ми та керівника́ми
знаходиться він аж до ча́су, що визначив ба́тько.
3 Так і ми, — поки дітьми́ були, то були
поневолені стихі́ями світу. 4 Як настало ж
ви́повнення ча́су, Бог послав Свого Сина, що
родився від жони, та став під Зако́ном, 5 щоб
викупити підзако́нних, щоб усино́влення ми
прийняли́. 6 А що ви сини́, Бог послав у ваші
серця Духа Сина Свого, що викликує: „Авва,
Отче!“ 7 Тому ти вже не раб, але син. А як син,
то й спадкое́мець Божий через Христа. 8 Та тоді,
не знаючи Бога, служили ви тим, що з істоти
бога́ми вони не були́. 9 А тепер, як пізнали
ви Бога, чи краще — як Бог вас пізнав, — як
вертаєтесь знов до слаби́х та вбогих стихі́й,
яким хочете знов, як давніше, служити? 10 Ви
вважаєте пильно на дні та на місяці, і на по́ри та
ро́ки. 11 Я боюся за вас, чи не да́рмо я працював
коло вас?. 12 Прошу́ я вас, браття, — будьте, як я,
бо й я такий самий, як ви. Нічим ви мене не
покри́вдили! 13 І знаєте ви, що в не́мочі тіла
я перше звіщав вам Єва́нгелію, 14 ви ж моєю
спокусою в тілі моїм не пого́рдували, і мене
не відкинули, але, немов а́нгола Божого, ви
прийняли́ мене, як Христа Ісуса! 15 Тож де ваше
тодішнє блаже́нство? Свідкую бо вам, що якби
було можна, то ви вибрали б очі свої та мені
віддали́ б! 16 Чи ж я став для вас ворогом, правду
гово́рячи вам? 17 Недобре пильнують про вас,
але вас відлучити хо́чуть, щоб ви пильнували
про них. 18 То добре, — пильнувати про добре
постійно, а не тільки тоді, як прихо́джу до вас.
19 Ді́тки мої, — я зно́ву для вас терплю́ муки
поро́ду, поки образ Христа не відіб'ється в вас!
20 Я хотів би тепер бути в вас та змінити свій
голос, бо маю я су́мнів за вас. 21 Скажіть мені ви,
що хочете бути під Зако́ном: чи не слухаєтесь ви
Зако́ну? 22 Бо написано: „Мав Авраам двох синів,
одно́го від рабині, а другого від вільної“. 23 Але
той, хто був від рабині, народився за тілом, а хто
був від вільної, — за обі́тницею. 24 Розуміти це
треба інакше, бо це два заповіти: один від гори
Сіна́й, що в ра́бство народжує, а він — то Аґа́р.
25 Бо Аґа́р — то гора Сіна́й в Ара́бії, а відповідає
сучасному Єрусалимові, який у ра́бстві з своїми
дітьми́. 26 А ви́шній Єрусали́м — вільний, він
мати всім нам! 27 Бо написано: „Звеселися,
неплідна, ти, що не родиш! Гукай та викликуй

ти, що в поро́ді не мучилась, бо в полишеної
значно більше дітей, ніж у тієї, що має вона
чоловіка!“ 28 А ви, браття, діти обі́тниці за
Ісаком! 29 Але як і тоді, — хто родився за тілом,
переслідував тих, хто родився за духом, так
само й тепер. 30 Та що каже Писа́ння? „Прожени
рабиню й сина її, бо не буде спадкува́ти син
рабині ра́зом із сином вільної“. 31 Тому́, браття,
не сини́ ми рабині, але вільної!

5 Христос для волі нас визволив. Тож стійте в
ній та не піддавайтеся зно́ву в ярмо ра́бства!
2 Ось я, Павло, кажу вам, що коли ви обрізуєтесь,
— то нема вам тоді жодної ко́ристи від Христа.
3 І свідкую я зно́ву всякому чоловікові, який
обрізується, що повинен він ви́конати ввесь
Зако́н. 4 Ви, що Зако́ном виправдуєтесь, —
полишилися без Христа, відпали від благодаті!
5 Бо ми в Дусі з віри чекаємо надії пра́ведности.
6 Бо сили не має в Христі Ісусі ані обрі́зання,
ані необрі́зання, — але віра, що чинна любов'ю.
7 Бігли ви добре. Хто заборонив вам кори́тися
правді? 8 Таке переко́нання не від Того, Хто
вас покликав. 9 Трохи ро́зчини квасить усе
тісто! 10 Я в Господі маю надію на вас, що
нічого іншого ду́мати не будете ви. А хто вас
непокоїть, осуджений буде, хоч би він хто був!
11 Чого ж, браття, мене ще переслідують, коли я
обрі́зання ще проповідую? Тоді споку́са хреста
в ніщо оберта́ється! 12 О, коли б були навіть
відсі́чені ті, хто підбурює вас! 13 Бо ви, браття,
на волю покликані, але щоб ваша воля не стала
при́водом догоджати тілу, а любов'ю служи́ти
один о́дному! 14 Бо ввесь Зако́н в однім слові
місти́ться: „Люби свого ближнього, як само́го
себе!“ 15 Коли ж ви гризете́ та їсте один о́дного,
то глядіть, щоб не знищили ви один о́дного! 16 І
кажу́: ходіть у Дусі, — і не вчи́ните пожадливости
тіла, 17 бо тіло бажає противного Духові, а
Дух противного тілу, і супротивні вони один
о́дному, щоб ви чинили не те, чого хочете. 18
Коли ж Дух вас провадить, то ви не під Зако́ном.
19 Учинки тіла явні, то є: пере́люб, нечистість,
розпу́ста, 20 ідолослу́ження, ча́ри, ворожнечі,
сварка, заздрість, гнів, суперечки, незгоди, єресі,
21 за́видки, п'я́нство, гу́лянки й подібне до цього.
Я про це попере́джую вас, як і попереджа́в був,
що хто чинить таке, не вспадку́ють вони Царства
Божого! 22 А плід Духа: любов, радість, мир,
довготерпіння, ла́гідність, до́брість, вірність,
23 тихість, здержливість: — Зако́ну нема на
таких! 24 А ті, що Христові Ісусові, розп'яли́
вони тіло з пожадли́востями та з по́хотями. 25
Коли Духом живемо, то й Духом ході́мо! 26 Не
будьмо чванли́ві, не дражнімо один о́дного, не
зави́дуймо один о́дному!

6 Браття, як люди́на й упаде́ в якій про́гріх,
то ви, духовні, виправляйте такого духом
ла́гідности, сам себе доглядаючи, щоб не
спокусився й ти! 2 Носіть тягарі́ один о́дного,
і так виконаєте зако́на Христового. 3 Коли бо
хто ду́має, що він що́сь, бувши ніщо́, сам себе
той обманює. 4 Нехай кожен досліджує ді́ло
своє, і тоді матиме тільки в собі похвалу́, а не в
іншому! 5 Бо кожен не́стиме свій власний тяга́р!
6 А хто сло́ва навчається, нехай ділиться всяким
добром із навчаючим. 7 Не обманюйтеся, — Бог
осміяний бути не може. Бо що тільки люди́на
посіє, те саме й пожне! 8 Бо хто сіє для власного
тіла свого, той від тіла тління пожне. А хто
сіє для Духа, той від Духа пожне життя вічне.
(aiōnios g166) 9 А роблячи добре, не зну́джуймося,
бо ча́су свого пожнемо́, коли не ослабнемо. 10
Тож тому́, поки маємо час, усім робімо добро,
а найбільш одновірним! 11 Погляньте, якими
великими буквами я написав вам своєю рукою!
12 Усі ті, хто бажає хвалитися тілом, змушують
вас обрізуватись, щоб тільки вони не були
переслідувані за хреста Христового. 13 Бо навіть
і ті, хто обрізується, самі не зберігають Зако́на, а
хочуть, щоб ви обрізувались, щоб хвалитися їм
вашим тілом. 14 А щодо мене, то нехай нічим
не хвалюся, хіба тільки хрестом Господа нашого
Ісуса Христа, що ним розп'я́тий світ для мене,
а я для світу. 15 Бо сили немає ані обрі́зання,
ані необрізання, а створі́ння нове́. 16 А всі ті,
хто пі́де за цим пра́вилом, — мир та милість на
них, і на Ізраїля Божого! 17 Зре́штою, хай ніхто
не турбує мене, бо ношу́ я Ісусові рани на тілі
своїм! 18 Благодать Господа нашого Ісуса Христа
нехай буде з духом вашим, браття! Амі́нь.

До ефесян

1 Павло, з волі Божої апо́стол Христа Ісуса,
святим, що в Ефе́сі, і вірним у Христі Ісусі, —
2 нехай буде вам благода́ть та мир від
Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа!
3 Благословенний Бог і Отець Господа нашого
Ісуса Христа, що нас у Христі поблагословив
усяким благослове́нням духовним у небесах,
4 так як вибрав у Ньому Він нас перше
зало́ження світу, щоб були перед Ним ми
святі й непорочні, у любові, **5** призна́чивши
напере́д, щоб нас усинови́ти для Себе Ісусом
Христом, за вподо́банням волі Своєї, **6** на хвалу́
слави благода́ті Своєї, якою Він обдарував нас в
Улю́бленім, **7** що маємо в Ньому відку́плення
кров'ю Його, про́щення провин, через багатство
благода́ті Його, **8** яку Він намно́жив у нас у
всякій премудрості й розва́жності, **9** об'явивши
нам таємни́цю волі Своєї за Своїм уподо́банням,
яке постановив у Самому Собі, **10** для уря́дження
ви́повнення часів, щоб усе об'єднати в Христі, —
що на небі, і що́ на землі. **11** У Нім, що в Нім стали
ми й спадкое́мцями, бувши призначені наперед
постановою Того, Хто все чинить за радою волі
Своєї, **12** щоб на хвалу́ Його слави були ми, що
перше надіялися на Христа. **13** У Ньому й ви, як
почули були слово правди, Єва́нгелію спасі̂ння
свого, та в Нього й увірували, запечатані стали
Святим Духом обі̂тниці, **14** Який є завда́ток
нашого спа́дку, на викуп здобутого, на хвалу́
Його слави! **15** Тому й я, прочувши про вашу віру
в Господа Ісуса, і про любов до всіх святих, **16**
не перестаю за вас дя́кувати, і в моли́твах своїх
за вас згадую, **17** щоб Бог Господа нашого Ісуса
Христа, Отець слави, дав вам Духа премудрости
та об'явлення для пізна́ння Його, **18** просвітив
очі вашого серця, щоб ви зрозуміли, до якої
надії Він вас закликає, і який багатий Його
славний спа́док у святих, **19** і яка безмірна ве́лич
Його сили в нас, що віруємо за ви́явленням
поту́жної сили Його, **20** яку виявив Він у Христі,
воскресивши із мертвих Його, і посадивши
на небі право́руч Себе, **21** вище від усякого
уря́ду, і вла́ди, і сили, і панува́ння, і всякого
йме́ння, що на́зване не тільки в цім віці, але й
у майбу́тньому. (aiōn g165) **22** І все впокорив Він
під ноги Йому́, і Його дав найвище за все — за
Голову Церкви, **23** а вона — Його тіло, по́вня
Того, що все всім наповня́є!

2 І вас, що мертві були через ваші провини
й гріхи, **2** в яких ви колись проживали за
звича́єм віку цього́, за волею князя, що панує в
повітрі, духа, що працює тепер у неслухня́них,
(aiōn g165) **3** між якими й усі ми проживали колись
у пожадливостях нашого тіла, як чинили волю
тіла й думо́к, і з природи були дітьми́ гніву, як і
інші, - **4** Бог же, багатий на милосердя, через
Свою превелику любов, що нею Він нас полюбив,
5 і нас, що мертві були через прогріхи, оживив
ра́зом із Христом, — спасені ви благода́ттю,
- **6** і ра́зом із Ним воскресив, і ра́зом із Ним
посадив на небесних місцях у Христі Ісусі,
7 щоб у наступних віках показати безмірне
багатство благода́ті Своєї в до́бро́сті до нас у
Христі Ісусі. (aiōn g165) **8** Бо спасені ви благода́ттю
через віру, а це не від вас, то дар Божий, **9**
не від діл, щоб ніхто не хвалився. **10** Бо ми —
Його тво́риво, ство́рені в Христі Ісусі на добрі
діла, які Бог наперед приготува́в, щоб ми в них
перебува́ли. **11** Отож, пам'ятайте, що ви, колись
тілом погани, що вас так звані рукотворно
„обрізані“на тілі звуть „необрізаними“, **12** що
ви того ча́су були́ без Христа, відлучені від
громади ізра́їльської, і чужі заповітам обі̂тниці,
не мавши надії й без Бога на світі. **13** А тепер у
Христі Ісусі ви, що колись далекі були́, стали
близькі̂ Христовою кров'ю. **14** Він бо наш мир,
що вчинив із двох одне й зруйнував середи́нну
перегороду, ворожнечу, Своїм тілом, - **15** Він
Своєю наукою знищив Зако́на заповідей, щоб з
обох збудувати Собою одно́го ново́го чоловіка,
мир чинивши, **16** і хрестом примирити із Богом
обох в однім тілі, ворожнечу на ньому забивши.
17 І, прийшовши, „Він благовісти́в мир вам,
далеким, і мир близьки́м“, **18** бо обоє Ним маємо
при́ступ у Дусі однім до Отця. **19** Отже, ви вже
не чужі й не прихо́дьки, а співгорожа́ни святим,
і домашні для Бога, **20** збудовані на основі
апо́столів і пророків, де наріжним каменем є
Сам Ісус Христос, **21** що на ньому вся буді̂вля,
улад побудована, росте в святий храм у Господі,
22 що на ньому і ви ра́зом будуєтеся Духом на
оселю Божу.

3 Через це я, Павло, є в'я́зень Ісуса Христа
за вас, поган, — **2** якщо ви тільки чули
про заря́дження Божої благодаті, що для вас
мені да́на. **3** Бо мені об'я́вленням дано пізнати
таємницю, як писав я вам коротко вище,
4 з чого можете ви, читаючи, пізнати моє
розумі̂ння таємни́ці Христової. **5** А вона за
інших поколінь не була оголошена лю́дським
сина́м, як об'явилась тепер через Духа Його
святим апо́столам і пророкам, — **6** що погани
співспадкоємці, і одне тіло, і співучасники Його
обі̂тниці в Христі̂ Ісусі через Єва́нгелію, **7** якій
служи́телем я став через дар благода́ті Божої, що
дана мені чином сили Його. **8** Мені, найменшому

від усіх святих, да́на була оця благода́ть, —
благовісти́ти поганам недосліджене багатство
Христове, 9 та ви́світлити, що́ то є заря́дження
таємни́ці, яка від віків захована в Бозі, Який
створив усе, (aiōn g165) 10 щоб тепер через
Церкву була оголошена початкам та владам на
небі найрізніша мудрість Божа, 11 за відвічної
постанови, яку Він учинив у Христі Ісусі, Господі
нашім, (aiōn g165) 12 в Якім маємо відвагу та
доступ у надії через віру в Нього. 13 Тому́ то
благаю я вас не занепада́ти духом через терпіння
моє через вас, бо воно — ваша слава. 14 Для
того схиляю коліна свої перед Отцем, 15 що від
Нього має йме́ння кожен рід на небі й на землі,
— 16 щоб Він дав вам за багатством слави Своєї
силою зміцни́тися через Духа Його в чоловікові
вну́трішнім, 17 щоб Христос через віру заме́шкав
у ваших серця́х, щоб ви, закорі̂нені й основані в
любові, 18 змогли зрозуміти зо всіма́ святими,
що́ то ширина́ й довжина́, і глибина́ й вишина́,
19 і пізнати Христову любов, яка перевищує
знання́, щоб були ви напо́внені всякою повното́ю
Божою. 20 А Тому́, Хто може зробити значно
більш над усе, чого просимо або ду́маємо, силою,
що діє в нас, 21 Тому слава в Церкві та в Христі
Ісусі на всі покоління на вічні віки. Амі̂нь. (aiōn
g165)

4 Отож, благаю вас я, в'я́зень у Господі, щоб
ви пово́дилися гі̂дно покли́кання, що до
нього покликано вас, 2 зо всякою покорою та
ла́гідністю, з довготерпінням, у любові те́рплячи
один о́дного, 3 пильнуючи зберігати єдність
Духа в союзі спокою. 4 Одне тіло, один Дух,
як і були ви покликані в одній надії вашого
покли́кання. 5 Один Госпо́дь, одна віра, одне
хрищення, 6 один Бог і Отець усіх, що Він над
усіма́, і через усіх, і в усіх. 7 А кожному з нас
да́на благода́ть у міру дару Христового. 8 Тому́ й
сказано: „Піднявшися на висоту́, Ти полоне́них
набрав і лю́дям дав да́ри!“ 9 А те, що „піднявся
був“, що́ то, як не те, що перше й зійшов був
до найнижчих місць землі? 10 Хто зійшов був,
Той саме й піднявся ви́соко над усі небеса́,
щоб напо́внити все. 11 І Він, отож, настанови́в
одних за апо́столів, одних за пророків, а тих за
благові̂сників, а тих за па́стирів та вчителі̂в, 12
щоб приготува́ти святих на ді̂ло служби для
збудува́ння тіла Христового, 13 аж поки ми
всі не дося́гнемо з'єднання віри й пізна́ння
Сина Божого, Мужа досконалого, у міру зросту
Христової повноти́, 14 щоб більш не були́ ми
малолі̂тками, що хитаються й захоплюються
від усякого вітру науки за лю́дською ома́ною та
за лукавством до хитрого блу́ду, 15 щоб були
ми правдомовні в любові, і в усьому зростали в
Нього, а Він — Голова, Христос. 16 А з Нього все
тіло, скла́дене й зв'язане всяким допомічни́м
сугло́бом, у міру чинности кожного окремого
члена, чи́нить зріст тіла на будува́ння самого
себе любов'ю. 17 Отже, говорю я це й свідку́ю
в Господі, щоб ви більш не пово́дилися, як
пово́дяться погани в марно́ті свого розуму,
— 18 вони запа́морочені розумом, відчу́жені
від життя Божого за не́уцтво, що в них, за
стверділість їхніх серде́ць, 19 вони отупіли й
віддали́ся розпусті, щоб чинити всяку не́чисть
із заже́рливістю. 20 Але ви не так пізнали
Христа, 21 якщо ви чули про Нього, і навчилися
в Нім, бо правда в Ісусі, 22 щоб відкинути,
за першим поступо́ванням, старо́го чоловіка,
який зотліває в звабли́вих пожадливостях, 23
та відновлятися духом вашого розуму, 24 і
зодягнутися в ново́го чоловіка, ство́реного за
Богом у праведності й святості правди. 25
Тому́ то, неправду відкинувши, говоріть кожен
правду до свого ближнього, бо ми члени один
для о́дного. 26 Гнівайтеся, та не грішіть, —
сонце нехай не заходить у вашому гніві, 27
і місця дия́волові не давайте! 28 Хто крав,
нехай більше не кра́де, а краще нехай працює та
чинить руками своїми добро, щоб мати подати
нужде́нному. 29 Нехай жодне слово гниле не
виходить із уст ваших, але тільки таке, що
добре на потрібне збудува́ння, щоб воно подало́
благода́ть тим, хто чує. 30 І не засму́чуйте Духа
Святого Божого, Яким ви запечатані на день
ви́купу. 31 Усяке подратува́ння, і гнів, і лютість,
і крик, і лайка нехай буде взято від вас ра́зом із
уся́кою злобо́ю. 32 А ви один до о́дного будьте
ласка́ві, милости́ві, прощаючи один о́дному, як і
Бог через Христа вам простив!

5 Отже, будьте наслідувачами Богові, як
улю́блені діти, 2 і поводьтеся в любові, як і
Христос полюбив вас, і видав за нас Само́го Себе,
як дар і жертву Богові на приємні па́хощі. 3 А
розпуста та не́чисть усяка й заже́рливість нехай
навіть не згадуються поміж вами, як ли́чить
святим, 4 і гидо́та, і марносло́вство або жарти,
що непристойні вам, але краще дя́кування. 5
Знайте бо це, що жоден розпу́сник, чи нечистий,
або заже́рливий, що він ідоля́нин, не має спа́дку
в Христовому й Божому Царстві! 6 Нехай вас
не зво́дить ніхто словами марно́тними, бо гнів
Божий приходить за них на неслухня́них, — 7
тож не будьте їм спільниками! 8 Ви бо були
колись те́мрявою, тепер же ви світло в Господі,
— поводьтеся, як діти світла, 9 бо плід світла
знахо́диться в кожній добрості̂, і праведності,
і правді. 10 Допевня́йтеся, що приємне для
Господа, 11 і не беріть участи в неплідних ділах

те́мряви, а краще й докоряйте. 12 Бо соромно
навіть казати про те, що роблять вони потаємно!
13 Усе ж те, що світлом докоряється, стає явне,
бо все, що явне стає, то світло. 14 Через це
то й говорить: „Сплячий, вставай, і воскре́сни
із мертвих, — і Христос освітлить тебе!“ 15
Отож, уважайте, щоб поводитися обере́жно, не
як немудрі, але як мудрі, 16 використо́вуючи
час, — дні бо лукаві! 17 Через це не будьте
нерозумні, але розумійте, що́ є воля Господня.
18 І не впивайтесь вином, в якому розпуста, але
краще напо́внюйтесь Духом, 19 розмовляючи
поміж собою псалма́ми, і гімнами, і пісня́ми
духовними, співаючи й граючи в серці своєму
для Господа, 20 дякуючи за́вжди за все Богові
й Отцеві в Ім'я́ Господа нашого Ісуса Христа,
21 ко́рячися один о́дному у Христовім страху́.
22 Дружи́ни, — корі́ться своїм чоловікам, як
Господе́ві, — 23 бо чоловік — голова дружи́ни, як
і Христос — Голова Церкви, Сам Спаситель тіла!
24 І як ко́риться Церква Христові, так і дружи́ни
своїм чоловікам у всьо́му. 25 Чоловіки, — любіть
своїх дружи́н, як і Христос полюбив Церкву, і
віддав за неї Себе, 26 щоб її освятити, очистивши
водяним ку́пелем у слові, 27 щоб поставити
її Собі славною Церквою, що не має плями чи
вади, чи чогось такого, але щоб була́ свята й
непорочна! 28 Чоловіки повинні любити дружи́н
своїх так, як власні тіла, бо хто любить дружи́ну
свою, той любить самого себе. 29 Бо ніко́ли ніхто
не знена́видів власного тіла, а годує та гріє його,
як і Христос Церкву, 30 бо ми — члени Тіла Його
від тіла Його й від косте́й Його! 31 „Покине тому́
чоловік батька й матір, і пристане до дружи́ни
своєї, — і бу́дуть обоє вони одним тілом“. 32 Ця
таємниця велика, — а я говорю́ про Христа та
про Церкву! 33 Отже, нехай кожен зокре́ма із
вас любить так свою дружи́ну, як самого себе, а
дружи́на нехай боїться свого чоловіка!

6 Діти, — слухайтеся своїх батьків у Господі,
бо це справедливе! 2 „Шануй свого батька
та матір“— це перша заповідь з обі́тницею,
— 3 „щоб добре вело́ся тобі, і щоб ти був на
землі довголітній!“ 4 А батьки, — не дратуйте
дітей своїх, а виховуйте їх в напомина́нні й
остере́женні Божому! 5 Раби, — слухайтеся
тілесних панів зо стра́хом і тремті́нням у
простоті́ серця вашого, як Христа! 6 Не
працюйте тільки про лю́дське око, немов
чоловіковго́дники, а як раби Христові, чиніть від
душі волю Божу, 7 служіть із зичли́вістю, немов
Господе́ві, а не лю́дям! 8 Знайте, що кожен,
коли зробить що добре, те саме оде́ржить від
Господа, чи то раб, чи то вільний. 9 А пани, —
чиніть їм те са́ме, занеха́юйте погро́зи, знайте,
що для вас і для них є на небі Госпо́дь, а Він на
обличчя не дивиться! 10 Наре́шті, мої брати,
зміцняйтеся Господом та могу́тністю сили Його!
11 Зодягніться в повну Божу зброю, щоб могли
ви стати проти хи́трощів диявольських. 12
Бо ми не маємо боротьби проти крови та
тіла, але проти початків, проти вла́ди, проти
світоправителів цієї те́мряви, проти піднебесних
ду́хів зло́би. (aiōn g165) 13 Через це візьміть
повну Божу збро́ю, щоб могли ви дати о́пір
дня злого, і, все виконавши, витримати. 14
Отже, стійте, підперезавши сте́гна свої правдою,
і зодягнувшись у броню́ праведности, 15 і
взувши ноги в готовість Єва́нгелії миру. 16
А найбільш над усе візьміть щита́ віри, яким
зможете погасити всі огне́нні стрі́ли лукавого.
17 Візьміть і шоло́ма спасіння, і меча духовного,
який є Слово Боже. 18 Усякою молитвою й
благанням кожного ча́су моліться у Дусі, а
для того пильнуйте з повною витрива́лістю
та молитвою за всіх святих, 19 і за мене, щоб
да́не було́ мені слово відкрити уста́ свої, і зо
сміливістю провіщати таємницю Єва́нгелії, 20
для якої посо́л я в кайда́нах, щоб смілі́во про
неї звіщати, як належить мені. 21 А щоб знали
і ви щось про мене, та що́ я роблю́, то все вам
розпові́сть Тихи́к, улю́блений брат і в Господі
вірний служи́тель, 22 якого послав я до вас на
це са́ме, щоб довідалися ви про нас, і щоб ваші
серця він поті́шив. 23 Мир брата́м і любов із
вірою від Бога Отця й Господа Ісуса Христа!
24 Благода́ть зо всіма́, що незмінно люблять
Господа нашого Ісуса Христа! Амі́нь.

До филип'ян

1 Павло й Тимофі́й, раби Христа Ісуса, до
всіх святих у Христі Ісусі, що знаходяться
в Фили́пах, з єпи́скопами та дияко́на́ми: **2**
благода́ть вам і мир від Бога, Отця нашого, і
Господа Ісуса Христа́! **3** Дякую Богові своєму
при кожній згадці про вас, **4** і за́вжди в усякій
молитві своїй за всіх вас чиню́ я молитву з
ра́дощами, — **5** за участь вашу в Єва́нгелії від
першого дня аж дотепе́р. **6** Я певний того, що
той, хто в вас розпочав добре ді́ло, виконає його
аж до дня Христа Ісуса. **7** Бо то справедливо мені
ду́мати це про всіх вас, бо я маю вас у серці, а ви
всі в кайда́нах моїх, і в обороні, і в утве́рдженні
Єва́нгелії — спільники мої в благодаті. **8** Бо
Бог мені свідок, що тужу́ я за вами всіма́ в
сердечній любові Христа Ісуса. **9** І молюсь я про
те, щоб ваша любов примножа́лась ще більше
та більше в пізна́нні й усякім дослі́дженні, **10**
щоб ви досліджували те, що краще, щоб чисті та
ці́лі були Христового дня, **11** напо́внені плодів
праведности через Ісуса Христа, на славу та на
хвалу Божу. **12** Бажаю ж я, браття, щоб ві́дали
ви, що те, що сталось мені, вийшло більше на
успіх Єва́нгелії, **13** бо в усій прето́рії та всім
іншим стали відо́мі кайда́ни мої за Христа. **14**
А багато братів у Господі через кайда́ни мої
посміліли та ще більше відва́жилися Слово
Боже звіщати безстрашно. **15** Одні, правда, і
через за́здрощі та колотне́чу, другі ж із доброї
волі Христа проповідують; **16** а інші з любови,
зна́ючи, що я поставлений на оборону Єва́нгелії;
17 а інші через пі́дступ звіщають Христа нещиро,
ду́маючи, що додаду́ть тягару́ до кайда́нів моїх.
18 Але що ж? У всякому разі, чи облудно, чи
щиро, Христос проповідується, а тим я радію
та й бу́ду радіти. **19** Бо знаю, що це бу́де мені
на спасі́ння через вашу молитву й допомогу
Духа Ісуса Христа, **20** через чека́ння й надію
мою, що я ні в чо́му не бу́ду посоро́млений,
але ці́лою сміли́вістю, як за́вжди, так і тепер
Христос буде звели́чений у тілі моїм, чи то
життям, чи то смертю. **21** Бо для мене життя
— то Христос, а смерть — то надба́ння. **22** А
коли життя в тілі — то для мене плід ді́ла, то не
знаю, що́ вибрати. **23** Тягнуть мене одне й друге,
хоч маю я бажа́ння померти та бути з Христом,
бо це значно ліпше. **24** А щоб полишатися в
тілі, то це потрібніш ради вас. **25** І оце знаю
певно, що зали́шусь я, і пробува́тиму з вами
всіма́ вам на ко́ристь та на ра́дощі в вірі, **26** щоб
ваша хвала́ через мене примно́жилася в Христі
Ісусі, коли зно́ву прийду́ я до вас. **27** Тільки
живіть згідно з Христовою Єва́нгелією, щоб, —
чи прийду́ я й побачу вас, чи й не бувши — почув
я про вас, що ви стоїте́ в однім дусі, бо́рючись
однодушно за віру єва́нгельську, **28** і ні в чо́му не
боячи́ся противників; це їм доказ загибелі, вам
же спасі́ння. А це від Бога! **29** Бо вчинено вам
за Христа доброді́йство, — не тільки вірувати в
Нього, але і страждати за Нього, **30** маючи таку
саму боротьбу́, яку ви бачили в мені, а тепер
чуєте про мене.

2 Отож, коли є в Христі яка заохо́та, коли є
яка потіха любови, коли є яка спільно́та
духа, коли є яке серце та милосердя, **2** то
допо́вніть радість мою: щоб ду́мали ви одне
й те, щоб мали ту саму любов, одну згоду й
один розум! **3** Не робіть нічого пі́дступом або з
чванли́вости, але в покорі майте один о́дного
за більшого від себе. **4** Нехай кожен дбає не
про своє, але кожен і про інших. **5** Нехай у вас
будуть ті самі думки́, що й у Христі Ісусі! **6** Він,
бувши в Божій подо́бі, не вважав за захва́т бути
Богові рівним, **7** але Він ума́лив Самого Себе,
прийнявши вигляд раба, ставши подібним до
люди́ни; і подобою ставши, як люди́на, **8** Він
упоко́рив Себе, бувши слухня́ний аж до смерти,
і то смерти хресної. **9** Тому й Бог повищив Його,
та дав Йому Ім'я́, що вище над кожне ім'я́, **10**
щоб перед Ісусовим Ім'я́м вклонялося кожне
коліно небесних, і зе́мних, і підзе́мних, **11** і
щоб кожен язик визнавав: Ісус Христос — то
Госпо́дь, на славу Бога Отця! **12** Отож, мої лю́бі,
як ви за́вжди слухня́ні були не тільки в моїй
присутності, але значно більше тепер, у моїй
відсутності, зо стра́хом і тремті́нням виконуйте
своє спасі́ння. **13** Бо то Бог викликає в вас і
хоті́ння, і чин за доброю волею Своєю. **14** Робіть
усе без нарі́ка́ння та сумніву, **15** щоб були ви
бездоганні та щирі, „невинні діти Божі серед
лукавого та розпусного роду“, що в ньому ви
сяєте, як світла в світі, **16** додержуючи слово
життя на похвалу́ мені в день Христа, що я біг
не нада́рмо, що я працював не нада́рмо. **17** Та
хоч і стаю я жертвою при жертві і при службі
вашої віри, я радію та тішуся ра́зом із вами
всіма́. **18** Тіштесь тим самим і ви, і тіштеся ра́зом
зо мною! **19** Надіюся в Господі Ісусі незаба́ром
послати до вас Тимофія, щоб і я зміцнів духом,
розізнавши про вас. **20** Бо я одноду́мця не маю
ні о́дного, щоб щиріше подбав він про вас. **21** Усі
бо шукають свого́, а не Христового Ісусового. **22**
Та ви знаєте до́свід його, бо він, немов ба́тькові
син, зо мною служив для Єва́нгелії. **23** Отже,
маю надію негайно послати цього́, як тільки
довідаюся, що бу́де зо мною. **24** Але в Господі
маю надію, що й сам незаба́ром прибу́ду до
вас. **25** Але я вважав за потрібне послати до

вас брата Епафроди́та, свого співробітника та
співбойовника́, вашого апо́стола й служи́теля
в потребі моїй, 26 бо він побивався за вами
всіма́, і сумував через те, що ви чули, що він
хворува́в. 27 Бо смертельно він був хворував.
Але змилувався Бог над ним, і не тільки над
ним, але й надо мною, щоб я смутку на смуток
не мав. 28 Отож, тим швидше послав я його, щоб
тішились ви, його зно́ву побачивши, і щоб без
смутку я був. 29 Тож прийміть його в Господі з
повною радістю, і майте в пошані таких, 30 бо
за діло Христове набли́зився був аж до смерти,
наражаючи на небезпеку життя, щоб допо́внити
ваш неста́ток служі̂ння для мене.

3 Зрештою, браття мої, радійте у Господі!
Писати вам те саме не прикро мені, а для вас
це навча́льне. 2 Стережіться собак, — стережіться
працівники̂в лихих, стережіться обрі̂зання! 3 Бо
обрі̂зання — то ми, що слу́жимо Богові духом,
а хвалимося Христом Ісусом, і не кладемо
надії на тіло, 4 хоч і я міг би мати надію на
тіло. Як хто інший на тіло надіятись ду́має, то
тим більше я, — 5 обрізаний восьмого дня, з
роду Ізраїля, з племени Веніяминового, єврей із
євреїв, фарисей за Законом. 6 Через горли́вість я
був переслідував Церкву, бувши невинний, щодо
праведности в Законі. 7 Але те, що́ для мене було́
за надба́ння, те ради Христа я за втрату вважав.
8 Тож усе я вважаю за втрату ради переважного
позна́ння Христа Ісуса, мого Господа, що я ради
Нього відмовився всього́, і вважаю все за сміття́,
щоб придбати Христа, 9 щоб знайтися в Нім не з
власною праведністю, яка від Зако́ну, але з тією,
що з віри в Христа, праведністю від Бога за вірою,
10 щоб пізнати Його й силу Його воскресіння,
та участь у му́ках Його, уподо́блюючись Його
смерті, 11 аби досягнути я́кось воскресіння з
мертвих. 12 Не тому́, що я вже досягнув, або
вже вдоскона́лився, але пра́гну, чи не досягну́
я того, чим і Христос Ісус досягнув був мене.
13 Браття, я себе не вважаю, що я досягну́в.
Та тільки, забуваючи те, що поза́ду, і спішачи́
до того, що попе́реду, 14 я женусь до мети за
нагородою високого по́клику Божого в Христі
Ісусі. 15 Тож усі, хто досконалий, ду́маймо це;
коли ж ду́маєте ви щось інше, то Бог вам відкриє
й це. 16 Та до чо́го дійшли ми, поступаймо в тім
самім далі. 17 Будьте до мене подібні, браття, і
дивіться на тих, хто пово́диться так, як маєте
ви за взір нас. 18 Багато бо хто, що про них я
вам часто казав, а тепер говорю́ навіть пла́чучи,
пово́дяться, як вороги хреста Христового. 19
Їхній кінець — то загибіль, шлу́нок — їхній бог, а
слава — в їхньому соромі... Вони ду́мають тільки
про зе́мне! 20 Життя ж наше на небі, звідки
ждемо́ й Спаси́теля, Господа Ісуса Христа, 21
Який перемінить тіло нашого пони́ження, щоб
стало подібне до славного тіла Його, силою,
якою Він може і все підкорити Собі.

4 Отож, мої браття улю́блені, за якими так
сильно тужу́, моя радосте й ві̂нче, — так
у Господі стійте, улю́блені! 2 Благаю Ево́дію,
благаю й Синти́хію — ду́мати однаково в Господі.
3 Так, благаю й тебе, това́ришу вірний, допомагай
тим, хто в боротьбі за Єва́нгелію помагали мені
та Кли́ментові й іншим моїм співробі̂тникам,
яких іме́ння записані в Книзі Життя. 4 Радійте
в Господі за́всіди, і зно́ву кажу́: раді̂йте! 5
Ваша ла́гідність хай буде відо́ма всім лю́дям.
Господь близько! 6 Ні про що не турбуйтесь, а в
усьо́му нехай виявля́ються Богові ваші бажа́ння
молитвою й проха́нням з подякою. 7 І мир
Божий, що вищий від усякого розуму, хай
береже серця ваші та ваші думки́ у Христі Ісусі.
8 Наоста́нку, браття, що́ тільки правдиве, що́
тільки чесне, що тільки праведне, що́ тільки
чисте, що тільки любе, що́ тільки гі̂дне хвали́,
коли яка чесно́та, коли яка похвала́, — ду́майте
про це! 9 Чого ви від мене й навчилися, і
прийняли́, і чули та бачили, — робіть те! І Бог
миру буде з вами! 10 Я ве́льми потішився в
Господі, що справді ви вже нови́х сил набули́
піклува́тись про мене; ви й давніш піклува́лись,
та ча́су сприя́тливого ви не мали. 11 Не за
нестатком кажу́, бо навчився я бути задово́леним
із то́го, що маю. 12 Умію я й бути в упоко́ренні,
умію бути й у достатку. Я привчився до всього́
й у всім: насища́тися й голод терпіти, мати
достаток і бути в недостачі. 13 Я все мо́жу
в Тім, Хто мене підкріпляє, — в Ісусі Христі.
14 Тож ви добре зробили, що участь узяли́ в
моїм горі. 15 І знаєте й ви, филип'я́ни, що на
поча́тку благові̂стя, коли я з Македонії вийшов,
не прилучилась була́ жо́дна Церква до справи
дава́ння й прийма́ння для мене, самі тільки
ви, 16 що і раз, і вдруге мені на потреби мої
посилали й до Солу́ня. 17 Кажу́ це не тому́,
щоб шукав я дава́ння, — я шукаю плоду, що
примно́жується на річ вашу. 18 Та все я одержав,
і маю достаток. Маю повно, прийнявши від
Епафроди́та, що́ ви послали, як па́хощі запашні̂,
жертву приємну, Богові вгодну. 19 А мій Бог
нехай ви́повнить вашу всяку потребу за Своїм
багатством у Славі, у Христі Ісусі. 20 А Богові й
нашому Отцеві слава на віки віків. Амі̂нь. (aiōn
g165) 21 Вітайте кожного святого у Христі Ісусі.
Вітають вас браття, присутні зо мною. 22 Вітають
вас усі святі, а найбільше ті, хто з ке́саревого

дому. **23** Благода́ть Господа Ісуса Христа зо всіма́
вами! Амі̂нь.

До колоссян

1 Павло, із волі Божої апо́стол Христа Ісуса,
і брат Тимофі́й **2** до святих і вірних братів
у Христі, що в Коло́сах: благода́ть вам і мир
від Бога, Отця нашого! **3** Ми дякуємо Богові,
Отцеві Господа нашого Ісуса Христа, за́вжди
за вас мо́лячись, **4** прочувши про вашу віру в
Христа Ісуса та про любов, яку маєте до всіх
святих **5** через надію, пригото́вану в небі для
вас, що про неї давніше ви чули в слові правди
Єва́нгелії, **6** що до вас прибула́, і на ці́лому
світі плодоно́сна й росте, як і в вас, з того
дня, коли ви почули й пізнали благодать Божу
в правді. **7** Отак ви і навчилися від Епа́фра,
улю́бленого співробі́тника нашого, що за вас він
вірний служитель Христа, **8** що й виявив нам
про вашу духовну любов. **9** Через це то й ми з
того дня, як почули, не перестаємо молитись
за вас та просити, щоб для пізна́ння волі Його
були́ ви напо́внені всякою мудрістю й розумом
духовним, **10** щоб ви пово́дилися нале́жно
щодо Господа в усякому дого́дженні, в усякому
доброму ді́лі прино́сячи плід і зростаючи в
пізна́нні Бога, **11** зміцняючись усякою силою за
могутністю слави Його для всякої витрива́лости
й довготерпі́ння з радістю, **12** дя́куючи Отцеві,
що вчинив нас достойними участи в спа́дщині
святих у світлі, **13** що визволив нас із вла́ди
те́мряви й переставив нас до Царства Свого
улю́бленого Сина, **14** в Якім маємо відку́плення
і про́щення гріхів. **15** Він є образ невиди́мого
Бога, ро́джений перш усякого тво́рива. **16** Бо то
Ним ство́рено все на небі й на землі, види́ме й
невиди́ме, чи то престоли, чи то госпо́дства, чи
то влади, чи то начальства, — усе через Нього
й для Нього створено! **17** А Він є перший від
усього, і все в Нім стоїть. **18** І Він — Голова
тіла, Церкви. Він початок, перворо́джений з
мертвих, щоб у всьому Він мав пе́ршенство.
19 Бо вгодно було́, щоб у Нім перебува́ла вся
повнота́, **20** і щоб Ним поєднати з Собою все,
примиривши кров'ю хреста Його, через Нього,
чи то зе́мне, чи то небесне. **21** І вас, що були́
колись відчужені й вороги думкою в злих
учинках, **22** тепер же примирив смертю в
лю́дськім тілі Його, щоб учинити вас святими, і
непорочними, і неповинними перед Собою, **23**
якщо тільки пробува́єте в вірі тверді́ та ста́лі, і не
відпадаєте від надії Єва́нгелії, що ви чули її, яка
проповідана всьому створі́нню під небом, якій
я, Павло, став служи́телем. **24** Тепер я радію в
стражда́ннях своїх за вас, і доповнюю недостачу
скорбо́ти Христової і тілі своїм за тіло Його, що
воно — Церква; **25** якій я став служи́телем за
Божим заря́дженням, що для вас мені дане, щоб
виконати Слово Боже, — **26** Таємницю, захо́вану
від віків і поколінь, а тепер виявлену Його
святим, **(aiōn g165)** **27** що їм Бог захотів показати,
яке багатство слави цієї таємниці між поганами,
а вона — Христос у вас, надія слави! **28** Його
ми проповідуємо, нагадуючи кожній люди́ні й
навчаючи кожну люди́ну всякої мудрости, щоб
учинити кожну люди́ну досконалою в Христі.
29 У то́му й працюю я, борючи́ся силою Його,
яка сильно діє в мені.

2 Я хо́чу, щоб ви знали, яку велику боротьбу
я маю за вас і за тих, хто в Лаодики́ї, і за
всіх, хто не бачив мого тіле́сного обличчя. **2**
Хай потішаться їхні серця́, у любові пое́днані,
для всякого багатства повного розуміння, для
пізна́ння таємниці Бога, Христа, **3** в Якому всі
скарби премудрости й пізна́ння заховані. **4** А
це говорю́, щоб ніхто вас не звів фальшивими
доводами при суперечці. **5** Бо хоч тілом я й
неприсутній, та духом я з вами, і з радістю
бачу ваш порядок та твердість вашої віри в
Христа. **6** Отже, як ви прийняли́ були Христа
Ісуса Господа, так і в Ньому ходіть, **7** бувши
вкорі́нені й збудо́вані на Ньому, та зміцнені
в вірі, як вас на́вчено, збагачуючись у ній з
подякою. **8** Стережіться, щоб ніхто вас не звів
філосо́фією та марно́ю ома́ною за переда́нням
лю́дським, за стихі́ями світу, а не за Христом, **9**
бо в Ньому тілесно живе вся повнота́ Божества́.
10 І ви маєте в Нім повноту́, а Він — Голова
всякої влади й начальства. **11** Ви в Ньому були́ й
обрізані нерукотво́рним обрі́занням, скинувши
лю́дське тіло гріховне в Христовім обрі́занні. **12**
Ви були з Ним поховані у хрищенні, у Ньому ви
й ра́зом воскресли через віру в силу Бога, що Він
з мертвих Його воскресив. **13** І вас, що мертві
були́ в гріхах та в необрізанні вашого тіла, Він
оживив ра́зом із Ним, простивши усі гріхи, **14**
знищивши рукописа́ння на нас, що нака́зами
було проти нас, — Він із сере́дини взяв його та й
прибив його на хресті, **15** роззброївши вла́ди й
начальства, сміли́во їх вивів на посміхо́висько,
— перемігши їх на хресті! **16** Тож, хай ніхто вас
не судить за їжу, чи за питво́, чи за чергове
свято, чи за новомі́сяччя, чи за суботи, — **17** бо
це — тінь майбу́тнього, а тіло — Христове. **18**
Нехай вас не зводить ніхто уда́ваною покорою
та службою ангола́м, вдаючися до того, чого не
бачив, нерозважно надимаючись своїм тілесним
розумом, **19** а не тримаючись Голови, від Якої все
тіло, сугло́бами й зв'я́зями з'є́днане й змі́цнене,
росте зростом Божим. **20** Отож, як ви вмерли
з Христом для стихі́й світу, то чого ви, немов
ті, хто в світі живе, пристаєте на постанови: **21**

не дотикайся, ані їж, ані рухай, 22 бо то все
зни́щиться, як уживати його, — за при́казами та
наукою лю́дською. 23 Воно ж має вид мудрости
в самовільній службі й покорі та в знеси́люванні
тіла, та не має якогось зна́чення, хіба щодо
наси́чення тіла.

3 Отож, коли ви воскре́сли з Христом, то
шукайте того, що вгорі, де сидить Христос
по Божій прави́ці. 2 Ду́майте про те, що вгорі,
а не про те, що на землі. 3 Бож ви вмерли, а
життя ваше сховане в Бозі з Христом. 4 Коли
з'я́виться Христос, наше життя, тоді з'явитеся
з Ним у славі і ви. 5 Отож, умертвіть ваші
земні члени: розпусту, не́чисть, при́страсть,
лиху пожадли́вість та заже́рливість, що вона
ідолослу́ження, 6 бо гнів Божий приходить
за них на неслухня́них. 7 І ви поміж ними
ходили колись, як жили поміж ними. 8 Тепер
же відкиньте і ви все оте: гнів, лютість, злобу́,
богозневагу, безсоромні слова́ з ваших уст. 9 Не
кажіть неправди один на о́дного, якщо скинули
з себе люди́ну старода́вню з її вчинками,
10 та зодягнулися в нову́, що відновлюється
для пізна́ння за образом Створителя її, 11
де нема ані ге́ллена, ані юдея, обрі́зання та
необрі́зання, ва́рвара, ски́та, раба, вільного,
— але все та в усьому Христос! 12 Отож,
зодягніться, як Божі вибра́нці, святі та улю́блені,
у щире милосердя, добротли́вість, покору,
ла́гідність, довготерпіння. 13 Терпіть один
о́дного, і прощайте собі, коли б мав хто на ко́го
оска́рження. Як і Христос вам простив, робіть
так і ви! 14 А над усім тим — зодягніться в любов,
що вона — союз доскона́лости! 15 І нехай мир
Божий панує у ваших серцях, до якого й були
ви покликані в одно́му тілі. І вдячними будьте!
16 Слово Христове нехай пробуває в вас рясно, у
всякій премудрості. Навчайте та напоумля́йте
самих себе! Вдячно співайте у ваших серцях
Господе́ві псалми́, гі́мни, духовні пісні́! 17 І все,
що тільки робите словом чи ділом, — усе робіть
у Ім'я́ Господа Ісуса, дякуючи через Нього Богові
й Отцеві. 18 Дружи́ни, — слухайтеся чоловіків
своїх, як лицює то в Господі! 19 Чоловіки, —
любіть дружи́н своїх, і не будьте суво́рі до них!
20 Діти, — будьте слухня́ні в усьому батька́м, бо
це Господе́ві приємне! 21 Батьки́, — не драту́йте
дітей своїх, щоб на дусі не впали вони! 22
Раби, — слухайтеся в усьому тілесних панів,
і не працюйте тільки про лю́дське око, немов
підле́щуючись, але в простоті серця, бояч и́ся
Бога! 23 І все, що тільки чините, робіть від душі,
немов Господе́ві, а не лю́дям! 24 Знайте, що
від Господа при́ймете в нагороду спа́дщину,
бо служите ви Господе́ві Христові. 25 А хто
кривдить, той одержить за свою кривду. Бо не
дивиться Бог на осо́бу!

4 Пани, — виявляйте до рабів справедливість
та рівність, і знайте, що й для вас є на небі
Госпо́дь! 2 Будьте тривалі в молитві, і пильнуйте
з подякою в ній! 3 Моліться ра́зом і за нас,
щоб Бог нам відчинив двері слова, — звіщати
таємницю Христову, що за неї я й зв'я́заний, 4
щоб звістив я її, як звіщати належить мені. 5
Пово́дьтеся мудро з чужими, використовуючи
час. 6 Слово ваше нехай буде за́вжди ласка́ве,
припра́влене сіллю, щоб ви знали, як ви маєте
кожному відповідати. 7 Що́ зо мною, то все вам
розпові́сть Тихи́к, улю́блений брат, і вірний
служи́тель і співробі́тник у Господі. 8 Я саме на
те його вислав до вас, щоб довідались ви про
нас, і щоб ваші серця він поті́шив, 9 із Они́симом,
вірним та улю́бленим братом, який з-поміж вас.
Вони все вам розповідя́ть, що́ діється тут. 10
Поздоровлює вас Арист а́рх, ув'я́знений ра́зом
зо мною, і Ма́рко, небіж Варна́вин, — що про
нього ви дістали нака́зи; як при́йде до вас,
то прийміть його, — 11 теж Ісус, на прізвище
Юст, — вони із обрі́заних. Для Божого Царства
— єдині вони співробі́тники, що були́ мені
втіхою. 12 Поздоровлює вас Епафра́с, що з ваших,
раб Христа Ісуса. Він за́вжди обстоює вас у
молитвах, щоб ви досконалі були та напо́внені
всякою Божою волею. 13 І я сві́дчу за нього, що
він має велику горли́вість про вас та про тих,
що знахо́дяться в Лаодикі́ї та в Гієрапо́лі. 14
Вітає вас Лука́, улю́блений лі́кар, та Дима́с. 15
Привітайте братів, що в Лаодикі́ї, і Німфа́на, і
Церкву домашню його́. 16 І як бу́де прочи́таний
лист цей у вас, то зробіть, щоб прочитаний був
він також у Церкві Лаодикі́йській, а того, що
написаний з Лаодикі́ї, прочитайте і ви. 17 Та
скажіть Архі́пові: „Доглядай того служі́ння, що
прийняв його в Господі, щоб ти його ви́конав!“ 18
Привітання моєю рукою Павловою. Пам'ятайте
про пу́та мої! Благодать Божа нехай буде з вами!
Амі́нь.

1 до солунян

1 Павло й Силуа́н та Тимофій до Церкви
Солу́нської в Бозі Отці й Господі Ісусі Христі:
благода́ть вам і мир! **2** Ми дякуємо Богові за́вжди
за всіх вас, згадуючи вас у наших моли́твах.
3 Ми згадуємо безпереста́нку про ваше ді́ло
віри, і про працю любови, і про терпіння надії
на Господа нашого Ісуса Христа, перед Богом
і Отцем нашим, **4** зна́ючи, Богом улю́блені
браття, про ваше обра́ння. **5** Бо наша Єва́нгелія
не була́ для вас тільки у слові, а й у силі, і в Дусі
Святім, і з великим упе́вненням, як знаєте ви,
які ми були́ поміж вами для вас. **6** І ви стали
наслідувачі нам і Господе́ві, слово прийнявши
в великому утискові з радістю Духа Святого,
7 так що ви стали взірце́м для всіх віруючих
у Македонії та в Ахаї. **8** Бо проне́слося Слово
Господнє від вас не тільки в Македонії та в
Ахаї, а й до кожного міста прийшла ваша віра
в Бога, так що вам непотрібно казати чого́сь.
9 Вони бо звіщають про нас, який був при́хід
наш до вас, і як ви наверну́лись до Бога від
і̂долів, щоб служити живому й правдивому
Богові, **10** і з неба очікувати Сина Його, що Його
воскресив Він із мертвих, Ісуса, що визволює
нас від майбу́тнього гніву.

2 Самі бо ви знаєте, браття, прихід наш до
вас, що не марни́й він був. **2** Та хоч ми
нате́рпілися перед тим, і дізнали зневаги в
Фили́пах, як знаєте, проте ми відва́жилися
в нашім Бозі звіщати вам Божу Єва́нгелію з
великою боротьбою. **3** Бо покли́кання наше
було не з обмани, ані з нечи́стости, ані від
лука́вства, **4** але, як Бог визнав нас гідними, щоб
нам доручити Єва́нгелію, ми говоримо так, не
лю́дям дого́джуючи, але Богові, що випробо́вує
наші серця. **5** Ми сло́ва підле́сливого не вживали
ніко́ли, як знаєте, і не винні в заже́рливості. Бог
свідок тому́! **6** Не шукаємо ми слави в людей, ані
в вас, ані в інших. **7** Хоч могли ми поту́жними
бути, як Христові апо́столи, але ми серед вас
були тихі, немов годува́льниця та, яка доглядає
дітей своїх. **8** Так бувши ласка́ві до вас, хотіли
ми вам передати не тільки Божу Єва́нгелію,
але й ду́ші свої, бо були́ ви улю́блені нам. **9**
Бо ви пам'ятаєте, браття, наше стру́днення й
уто́му: день і ніч ми робили, щоб жодного з
вас не обтя́жити, і проповідували вам Божу
Єва́нгелію. **10** Ви свідки та Бог, як свято, і
праведно, і бездога́нно пово́дилися ми між вами,
віруючими! **11** Бож знаєте ви, як кожного з вас,
немов ба́тько дітей своїх власних, **12** просили ми
вас, і намо́влювали та показували, щоб ви гідно
пово́дилися перед Богом, що покликав вас у
Своє Царство та в славу. **13** Тому́ то й ми дякуємо
Богові безпереста́нку, що, прийнявши почуте
від нас Сло́во Боже, прийняли́ ви не як слово
лю́дське, але — як правдиво то є — Слово Боже,
що й діє в вас, віруючих. **14** Бо стали ви, бра́ття,
наслідувачами Церквам Божим, що в Юдеї в
Христі Ісусі, бо те саме і ви були ви́терпіли від
своїх земляки́в, як і ті від юдеїв, **15** що вбили
вони й Господа Ісуса, і пророків Його, і вигнали
нас, і Богові не догожа́ють, і супротивні всім
лю́дям. **16** Вони забороняють нам говорити
поганам, щоб спаслися, щоб тим доповня́ти їм
за́вжди провини свої. Але Божий гнів їх спіткає
вкінці! **17** А ми, браття, на короткий часо́к
розлучившися з вами лицем, а не серцем, тим
із більшим бажа́нням силкува́лись побачити
ваше лице. **18** Тим то до вас ми хотіли прийти,
я, Павло, раз і двічі, але сатана́ перешкодив був
нам. **19** Бо хто нам надія, чи радість, чи вінок
похвали́? Хіба ж то й не ви перед Господом
нашим Ісусом в Його прихо́ді? **20** Бо ви наша
слава та радість!

3 Тому́ то, не сте́рпівши більше, ми схотіли
зостатися в Ате́нах самі, **2** і послали Тимофі̂я,
нашого брата й служи́теля Божого в Христовій
Єва́нгелії, щоб упе́внити вас та потішити в вашій
вірі, **3** щоб ані один не хитався в цім горі. Самі
бо ви знаєте, що на те нас призначено. **4** Бо коли
ми були́ в вас, то казали вам напере́д, що маємо
страждати, як і сталось, і знаєте ви. **5** Тому́ й
я, не сте́рпівши більше, послав довідатись про
вашу віру, щоб ча́сом споку́сник вас не спокусив,
і труд наш не стався б даре́мний. **6** А тепер, як
вернувся від вас Тимофій і приніс нам радісну
звістку про віру та вашу любов, і що за́вжди ви
маєте добру пам'ять про нас, і бажаєте бачити
нас, як і ми вас, **7** через те ми потішились,
бра́ття, за вас, у всякому горі та в нашій ну́жді,
ради вашої віри. **8** Бо тепер ми живемо́, якщо в
Господі ви стоїте́! **9** Яку бо подяку ми мо́жемо
Богові дати за вас, за всю радість, що нею ми
ті̂шимося ради вас перед нашим Богом? **10** Ми
вдень та вночі ревно мо́лимося, щоб побачити
ваше лице та допо́внити те, чого не вистача́є
вашій вірі. **11** Сам же Бог і Отець наш, і Господь
наш Ісус нехай ви́рівняє нашу дорогу до вас!
12 А в вас хай примно́жить Госпо́дь, і нехай
збагати́ть вашу любов один до о́дного, і до всіх,
як і наша є до вас! **13** Нехай Він зміцни́ть серця́
ваші невинними в святості перед Богом і нашим
Отцем, при прихо́ді Господа нашого Ісуса з усіма́
святими Його́!

4 А далі, бра́ття, просимо вас та благаємо в
Господі Ісусі, щоб, як прийняли́ ви від нас,
як належить поводитись вам та дого́джувати
Богові, — як ви й поводитеся, — щоб у тому ще
більше зроста́ли! **2** Бо ви знаєте, які вам нака́зи
дали ми Господом Ісусом. **3** Бо це воля Божа, —
освя́чення ваше: щоб ви береглись від розпусти,
4 щоб кожен із вас умів тримати начи́ння своє в
святості й честі, **5** а не в при́страсній по́хоті, як
і „погани, що Бога не знають". **6** Щоб ніхто не
кривдив і не визи́скував брата свого в якійбудь
справі, бо ме́сник Госпо́дь за все це, як і перше
казали ми вам та засві́дчили. **7** Бо покликав
нас Бог не на нечи́стість, але на освя́чення. **8**
Отож, хто оце відкида́є, зневажає не люди́ну, а
Бога, що нам також дав Свого Духа Святого. **9**
А про братолюбство немає потреби писати до
вас, бо самі ви від Бога на́вчені люби́ти один
о́дного, **10** бо чините те всім брата́м у всій
Македонії. Благаємо ж, браття, ми вас, щоб у
цьому ще більш ви зростали, **11** і пильно дбали
жити спокійно, займатися своїми справами та
заробляти своїми руками, як ми вам наказували,
12 щоб ви перед чужими пристойно пово́дилися,
і щоб ні від ко́го не залежали! **13** Не хо́чу ж я,
браття, щоб не відали ви про покі́йних, щоб
ви не сумували, як і інші, що надії не мають.
14 Коли бо ми віруємо, що Ісус був умер і
воскрес, так і покі́йних через Ісуса приведе́
Бог із Ним. **15** Бо це ми вам кажемо словом
Господнім, що ми, хто живе, хто полишений
до прихо́ду Господнього, — ми не попередимо
покі́йних. **16** Сам бо Господь із нака́зом, при
голосі арха́нгола та при Божій сурмі́ зійде з неба,
і перше воскре́снуть умерлі в Христі, **17** потім
ми, що живемо́ й зоста́лись, бу́демо схо́плені
ра́зом із ними на хмарах на зу́стріч Господню
на повітрі, і так за́всіди бу́демо з Господом. **18**
Отож, потішайте один о́дного цими словами!

5 А про часи́ та про по́ри, брати, не потрібно
писати до вас, **2** бо самі ви докладно те знаєте,
що при́йде день Господній так, як злодій вночі. **3**
Бо коли говоритимуть: „Мир і безпечність", тоді
несподівано при́йде заги́біль на них, як му́ка
тієї, що носить в утро́бі, — і вони не втечуть! **4** А
ви, браття, не в те́мряві, щоб той день захопи́в
вас, як злодій. **5** Бо ви всі сини світла й сини
дня. Не належимо ми ночі, ні те́мряві. **6** Тож не
бу́демо спати, як інші, а пильнуймо та будьмо
твере́зі! **7** Ті бо, що сплять — сплять уночі, а ті, що
напиваються — вночі напиваються. **8** А ми, що
належимо дневі, будьмо тверезі, зодягнувшися в
броню́ віри й любови, та в шоло́м надії спасі́ння,
9 бо Бог нас не призна́чив на гнів, але щоб
спасі́ння оде́ржали Господом нашим Ісусом
Христом, **10** що помер був за нас, щоб, чи
пильнуємо ми чи спимо́, укупі з Ним ми жили́.
11 Утішайте тому́ один о́дного, і збудо́вуйте один
о́дного, — як і чините ви! **12** Благаємо ж, бра́ття,
ми вас, — шануйте тих, що працюють між вами,
і в вас старшину́ють у Господі, і навчають вас
вони, **13** і в великій любові їх майте за їхню
працю. Між собою заховуйте мир! **14** Благаємо
ж, бра́ття, ми вас: напоумля́йте непорядних,
потішайте малодушних, підтримуйте слаби́х,
усім довготерпіть! **15** Глядіть, щоб ніхто нікому
не віддавав злом за зло, але за́вжди дбайте про
добро один для о́дного й для всіх! **16** За́вжди
радійте! **17** Безперестанку моліться! **18** Подяку
складайте за все, бо така Божа воля про вас
у Христі Ісусі. **19** Духа не вгаша́йте! **20** Не
горду́йте пророцтвами! **21** Усе досліджуючи,
тримайтеся доброго! **22** Стережіться лихого
в усякому ви́гляді! **23** А Сам Бог миру нехай
освя́тить вас цілко́м доскона́ло, а непору́шений
дух ваш, і душа, і тіло нехай непорочно збере́жені
бу́дуть на при́хід Господа нашого Ісуса Христа!
24 Вірний Той, Хто вас кличе, — Він і вчинить
оте! **25** Бра́ття, моліться за нас! **26** Привітайте
всю бра́ттю святим поцілунком! **27** Заклинаю
вас Господом, — цього листа прочитати перед
усіма́ братами! **28** Благода́ть Господа нашого
Ісуса Христа нехай буде з вами. Амі́нь!

2 до солунян

1 Павло, і Силуа́н, і Тимофій до Солунської
Церкви в нашім Бозі Отці й Господі Ісусі
Христі: **2** благода́ть вам і мир від Бога
Отця й Господа Ісуса Христа! **3** Ми за́вжди
повинні подяку складати за вас Богові, бра́ття,
як і годи́ться, бо сильно росте віра ваша, і
примно́жується любов кожного з усіх вас один
до о́дного. **4** Так що ми самі хва́лимось вами
по Божих Церквах за ваші стражда́ння та віру в
усіх переслі́дуваннях ваших та в у́тисках, що їх
переносите ви. **5** А це доказ праведного Божого
су́ду, щоб стали ви гідні Божого Царства, що за
нього й страждаєте ви! **6** Бо то справедливе в
Бога — віддати утиском тим, хто вас утискає,
7 а вам, хто утиски терпить, відпочи́нок із
нами, коли з'я́виться з неба Господь Ісус з
а́нголами сили Своєї, — **8** „в огні полум'я́ному,
що даватиме помсту на тих, хто Бога не знає,
і не слухає“Єва́нгелії Господа нашого Ісуса. **9**
Вони кару при́ймуть, — вічну поги́біль від лиця
Господнього та від слави поту́ги Його, **(aiōnios g166)** **10** як Він при́йде того дня просла́витися в
Своїх святих, і стати дивним у всіх віруючих,
бо свідчення наше знайшло віру між вами. **11**
За це ми й молимось за́вжди за вас, щоб наш
Бог учинив вас гідними покли́кання, і міццю
напо́внив усю добру волю до́брости й ді́ло віри,
12 щоб просла́вилося Ім'я́ Господа нашого Ісуса в
вас, а ви в Ньому, за благода́ттю Бога нашого й
Господа Ісуса Христа.

2 Благаємо ж, бра́ття, ми вас, щодо прихо́ду
Господа нашого Ісуса Христа й нашого
згрома́дження до Нього, **2** щоб ви не
хвилювалися зараз умом та не жахались ані
через духа, ані через слово, ані через листа,
що він ніби від нас, — ніби вже настав день
Господній. **3** Хай ніхто жодним способом вас
не зведе́! Бо той день не настане, аж перше
при́йде відсту́плення, і ви́явиться беззако́нник,
призна́чений на погибіль, **4** що противиться та
несеться над усе, зване Богом чи свя́тощами, так
що в Божому храмі він сяде, як Бог, і за Бога себе
видаватиме. **5** Чи ви не пам'ятаєте, як, ще в вас
живши, я це вам говорив? **6** І тепер ви знаєте,
що́ саме не допускає з'явитись йому своєчасно.
7 Бо вже діється таємни́ця беззако́ння; тільки
Той, Хто трима́є тепер, буде тримати, аж поки
не бу́де усу́нений Він із сере́дини. **8** І тоді то
з'явиться той беззаконник, що його Госпо́дь
Ісус заб'є Духом уст Своїх і знищить з'я́вленням
прихо́ду Свого. **9** Його прихід — за чином
сатани — буде з усякою силою й зна́ками та з
неправдивими чу́дами, **10** і з усякою обманою
неправди між тими, хто гине, бо любови правди
вони не прийняли́, щоб їм спастися. **11** І за
це Бог пошле їм дію обмани, щоб у неправду
повірили, **12** щоб стали засу́джені всі, хто не
вірив у правду, але полюбив неправедність. **13**
А ми за́вжди повинні дякувати Богові за вас,
улю́блені Господом бра́ття, що Бог вибрав вас
споча́тку на спасі́ння осв́яченням Духа та вірою
в правду, **14** до чого покликав Він вас через
нашу Єва́нгелію, щоб отримати славу Господа
нашого Ісуса Христа. **15** Отже, бра́ття, стійте й
тримайтеся переда́нь, яких ви навчились чи
то словом, чи нашим посла́нням. **16** Сам же
Госпо́дь наш Ісус Христос і Бог Отець наш, що
нас полюбив і дав у благода́ті вічну потіху та
добру надію, — **(aiōnios g166)** **17** нехай ваші серця
Він потї́шить, і нехай Він зміцнить вас у всякому
доброму ділі та в слові!

3 Наостанку, моліться, бра́ття, за нас, щоб
ши́рилось Слово Господнє та сла́вилось, як і в
вас, **2** і щоб ми ви́зволилися від злих та лукавих
людей, бо віра — не в усіх. **3** І вірний Господь,
що зміцнить вас і збереже від лукавого. **4** А про
вас покладаємо надію на Господа, що й чините
ви, і чинити бу́дете те, що наказуємо вам. **5**
Госпо́дь же нехай серця ваші спряму́є на Божу
любов та терпеливість Христову! **6** А ми вам
наказуємо, браття, Ім'я́м Господа Ісуса Христа,
щоб ви цура́лися кожного брата, що живе по-
леда́чому, а не за переда́нням, яке прийняли́
ви від нас. **7** Самі бо ви знаєте, як належить
наслідувати нас. Бо ми поміж вами не си́дні
справля́ли, **8** і хліба не їли ні в ко́го даремно, але
в перевто́мі й напру́женні день і ніч працювали,
щоб не бути нікому із вас тягаре́м, **9** не тому́,
щоб ми вла́ди не мали, але щоб себе за взірця́
дати вам, щоб нас ви наслідували. **10** Бо коли
ми в вас перебува́ли, то це вам наказували,
що як хто працювати не хоче, — нехай той не
їсть! **11** Бо ми чуємо, що дехто між вами живуть
по-леда́чому, — нічого не роблять, а тільки
вдають, ніби роблять. **12** Таким ми наказуємо та
благаємо Господом нашим Ісусом Христом, щоб
мо́вчки вони працювали та власний хліб їли.
13 А ви, бра́ття, не вто́млюйтеся, коли чините
добре. **14** Коли ж хто не послухає нашого слова
через цього листа, заува́жте того, і не майте з
ним зносин, щоб він був посоромлений. **15** Та не
майте його за неприятеля, а навчайте, як брата.
16 А Сам Госпо́дь миру нехай за́вжди дасть вам
мир усяким способом. Госпо́дь з вами всіма́! **17**
Привіт вам моєю рукою Павловою, — це править
за знака в усякім листі. Так пишу́ я. **18** Благодать

Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з вами
всіма́! Амі̂нь.

1 Тимофію

1 Павло, апо́стол Христа Ісуса, з волі Бога,
Спасителя нашого й Христа Ісуса, надії нашої,
2 до Тимофі́я, щирого сина за вірою: благода́ть,
милість, мир від Бога Отця і Христа Ісуса,
Господа нашого! **3** Як я йшов у Македо́нію, я тебе
вблага́в був позостатися в Ефе́сі, щоб ти декому
наказав не навчати іншої науки, **4** і не звертáти
уваги на ви́гадки й на родоводи безкраї, що
викликують більше сварки́, ніж збудува́ння
Боже, що в вірі воно. **5** Ціль же нака́зу — любов від
чистого серця, і доброго сумління, і нелукавої
віри. **6** Дехто в тім прогрішили були та вдалися
в пустомо́вність, — **7** вони забажали бути
вчителями Зако́ну, — та не розуміли ні того, що́
говорять, ні про що запевня́ють. **8** А ми знаємо,
що добрий Зако́н, коли хто зако́нно вживає
його, **9** та ві́дає те, що Зако́н не покладений
для праведного, але для беззако́нних та
для неслухня́них, нечестивих і грішників,
безбожних та нечистих, для зневá́жників
батька та зневажників матері, для душогубців,
10 розпусників, мужоложників, розбійників,
неправдомовців, кривоприсяжників, і для всього
іншого, що противне здоровій науці, **11** за
славною Єва́нгелією блаженного Бога, яка мені
зві́рена. **12** Я дяку складаю Тому, Хто зміцнив
мене, — Христу Ісусу, Господу нашому, що мене
за вірного визнав і поставив на службу, **13** мене,
що давніше був богозневá́жник, і гноби́тель, і
напасни́к, але був помилуваний, бо я те чинив
нетяму́чий у невірстві. **14** І бага́то збільши́лась
у мені благодать Господа нашого з вірою та з
любов'ю в Христі Ісусі. **15** Вірне це слово, і гі́дне
всякого прийняття́, що Христос Ісус прийшов у
світ спасти́ грішних, із яких перший — то я. **16**
Але я тому́ був помилуваний, щоб Ісус Христос
на першім мені показав усе довготерпіння, для
при́кладу тим, що мають увірувати в Нього
на вічне життя. **(aiōnios g166)** **17** А Цареві віків,
нетлінному, невиди́мому, єдиному Богові честь
і слава на вічні віки. Амінь. **(aiōn g165)** **18** Цього
нака́за я передаю тобі, сину мій Тимофіє, за
тими пророцтвами, що про тебе давніше були,
щоб ними провадив ти добру війну, **19** маючи
віру та добре сумління, якого дехто відкинулися
та й розбилися в вірі. **20** Серед них Гімене́й
та Олександер, яких я передав сатані, щоб
навчились вони не зневажати Бога.

2 Отже, перш над усе я благаю чинити молитви,
благáння, прохáння, подяки за всіх людей,
2 за царі́в та за всіх, хто при влáді, щоб могли
ми провáдити тихе й мирне життя в усякій
побожності та чистості. **3** Бо це добре й приємне
Спасителеві нашому Богові, **4** що хоче, щоб
усі люди спаслися, і прийшли до пізнáння
прáвди. **5** Один бо є Бог, і один Посере́дник між
Богом та людьми́, — люди́на Христос Ісус, **6**
що дав Само́го Себе на ви́куп за всіх. Таке було
свідо́цтво чáсу свого, **7** на що я постáвлений
був за проповідника та за апо́стола, — правду
кажу́, не обманюю, — за вчителя поганів у
вірі та в правді. **8** Отож, хо́чу я, щоб му́жі
чинили моли́тви на кожному місці, підіймаючи
чисті руки без гніву та сумніву. **9** Так само й
жінки́, — у скромнім убрáнні, з соромли́вістю
та неви́нністю, — нехай прикрашають себе не
плеті́нням воло́сся, не кошто́вними шáтами, **10**
але добрими вчинками, як то ли́чить жінкáм,
що присвячуються на побожність. **11** Нехай
жінка навчається мо́вчки в повній покорі. **12**
А жінці навчати я не дозволяю, ані панувати
над мужем, але бути в мовчáнні. **13** Адáм бо був
створений перше, а Єва потому. **14** І Адáм не був
зве́дений, але, зведена бувши, жінка попала в
пере́ступ. **15** Та спасеться вона діторо́дженням,
якщо пробувáтиме в вірі й любові, та в посвяті з
розвагою.

3 Вірне це слово: коли хто єпи́скопства хоче, —
доброго діла він прáгне. **2** А єпи́скоп має бути
бездогáнний, муж однієї дружи́ни, тверезий,
невинний, че́сний, гостинний до при́ходнів,
здібний навчати, **3** не п'яни́ця, не заводія́ка,
але тихий, несварли́вий, не сріблолюбець, **4**
щоб добре ряди́в власним домом, що має
дітей у слухня́ності з повною чесністю, — **5**
бо хто власним домом ряди́ти не вміє, я́к він
зможе пильнувáти про Божу Церкву? — **6** не
новонаве́рнений, щоб він не запишався, і не
впав у ворожий о́суд. **7** Треба, щоб мав він і
добре засві́дчення від чужи́нців, щоб не впасти
в догану та в сітку диявольську. **8** Так само
дияконú мають бути поважні, не двомовці, не
багато віддáні вину, не соромнозахлáнні, **9** такі,
що мають таємни́цю віри при чистім сумлінні.
10 Отже, і вони нехай перш випробо́вуються, а
потому хай служать, якщо бу́дуть бездогáнні.
11 Так само жінки́ нехай будуть поважні, не
обмовли́ві, тверезі та вірні в усьому. **12** Дияконú
мусять бути мужі однієї дружи́ни, що добре
ряда́ть дітьми́ й своїми домами. **13** Бо хто добре
виконує службу, той до́брий ступі́нь набуває
собі та велику відвагу в вірі через Христа Ісуса.
14 Це пишу́ я тобі, і сподіваюсь до тебе прийти
незабáром. **15** А коли я спізнюся, то щоб знав
ти, як треба пово́дитися в Божому домі, що
ним є Церква Бога Живого, стовп і підвалина

пра́вди. 16 Безсумнівно, велика це таємни́ця
благоче́стя: Хто в тілі з'яви́вся, Той оправданий
Духом, а́нгола́м показався, проповіданий був
між наро́дами, увірувано в Нього в світі, Він у
славі вознісся!

4 А Дух ясно говорить, що від віри відступляться
дехто в останні часи́, ті, хто слухає духів
підступних і наук де́монів, 2 хто в лицемірстві
гово́рить неправду, і спалив сумління своє, 3 хто
одру́жуватися забороняє, наказує стри́муватися
від їжі, яку Бог створив на поживу з подякою
віруючим та тим, хто правду пізнав. 4 Кожне
бо Боже тво́риво добре, і ніщо не негідне, що
приймаємо з подякою, 5 воно бо освячується
Божим! Словом і молитвою. 6 Як бу́деш оце
подавати братам, то будеш ти добрий служи́тель
Христа Ісуса, годований словами віри та доброї
науки, що за нею слідо́м ти пішов. 7 Цурайся
нечистих та ба́бських байо́к, а вправляйся в
благоче́сті. 8 Бо вправа тілесна мало кори́сна,
а благоче́стя кори́сне на все, бо має обі́тницю
життя тепе́рішнього та майбу́тнього. 9 Вірне це
слово, і ґі́дне всякого прийняття́! 10 Бо на це ми
й працюємо і зно́симо га́ньбу, що надію кладемо
на Бога Живого, Який усім лю́дям Спаси́тель,
найбільше ж для вірних. 11 Наказуй оце та
навчай! 12 Нехай молодим твоїм віком ніхто не
горду́є, але будь зразко́м для вірних у слові, у
житті, у любові, у дусі, у вірі, у чистості! 13 Поки
прийду́ я, пильнуй чита́ння, нага́дування та
науки! 14 Не зане́дбуй благода́тного дара в собі,
що був да́ний тобі за пророцтвом із покла́деннням
рук пресвітерів. 15 Про це піклуйся, у цім
пробувай, щоб у́спіх твій був явний для всіх! 16
Уважай на самого себе та на науку, тримайся
цього. Бо чи́нячи так, ти спасеш і самого себе, і
тих, хто тебе слухає!

5 Старшого не докоря́й, але вмовляй, немов
ба́тька, а молодших — як братів, 2 старших
жіно́к — немов матіро́к, молодших — як
сесте́р, зо всякою чистістю. 3 Шануй вді́в, уді́в
правдивих. 4 А як має вдови́ця яка дітей чи
внучат, нехай у́чаться перше побожно шанувати
роди́ну свою, і віддячуватися батькам, бо це
Богові вгодно. 5 А вдови́ця правдива й само́тня
надію складає на Бога, та перебуває день і ніч
у молитвах і блага́ннях. 6 А котра́ у розко́шах
живе, — та живою померла. 7 І це наказуй,
щоб були́ непорочні. 8 Коли ж хто про своїх,
особливо ж про дома́шніх не дбає, той вирікся
віри, і він гірший від невірного. 9 А вдову
вно́сити до спи́ску не менше, як шістдесятлітню,
що була́ за дружи́ну одно́му чоловікові, 10
засвідчену в добрих ділах, якщо дітей ви́ховала,
якщо подорожніх приймала, якщо но́ги святим
умивала, якщо помагала обездо́леним, якщо
всякий добрий учинок виконувала. 11 Але вдів
молодих не приймай, бо вони, розпали́вшися,
хо́чуть, наперекі́р Христові, заміж вихо́дити,
12 через що мають о́суд, бо від першої віри
відкинулись. 13 А ра́зом із тим неробі́тні вони, бо
вчаться ходити по домах, і не тільки неробітні,
але й лепетли́ві, і занадто цікаві, і гово́рять, чого
не годи́ться. 14 Отож бо, я хочу, щоб молодші
заміж вихо́дили, родили дітей, домом ря́дили,
не давали противникові ані жодного по́воду для
лихомовства. 15 Бо вже дехто пішли слідом за
сатаною. 16 А коли має вдів який вірний, нехай
їх утримує, а Церква нехай не обтяжується, щоб
могла вона втримувати вдів правдивих. 17 А
пресвітери, які добре пильнують діла, нехай
будуть наділені подвійною честю, а надто ті, хто
працює у слові й науці. 18 Бо каже Писа́ння: „Не
в'яжи рота волові, що молотить“, та: „Вартий
працівни́к своєї нагоро́ди. 19 Не приймай скарги
проти пресві́тера, хібащо при двох чи трьох
свідках. 20 А тих, хто грішить, картай перед
усіма́, щоб і інші страх мали. 21 Заклинаю тебе
перед Богом й Ісусом Христом та ви́браними
а́нголами, щоб ти заховав це без лицемі́рства,
нічого не ро́блячи з упере́дженням. 22 Не
рукопокладай скоро нікого, і не приставай до
чужих гріхів. Бережи себе чистим! 23 Води
більше не пий, але трохи вина заживай ради
шлу́нка твого́ та частих неду́гів твоїх. 24 У інших
людей гріхи явні і йдуть перед ними на о́суд, а
за іншими йдуть слідкома́. 25 Явні так само й
добрі діла, а ті, що інші, сховатись не можуть.

6 Усі раби, які під ярмом, нехай уважають
панів своїх гідними всякої чести, щоб не
зневажа́лися Боже Ім'я́ та наука. 2 А ті, хто має
панів віруючих, не повинні недбати про них
через те, що бра́ття вони, але нехай служать
їм тим більше, що вони віруючі та улю́блені,
що вони добродійства Божі приймають. Оцього
навчай та нагадуй! 3 А коли хто навчає інакше, і
не приступає до здорових слів Господа нашого
Ісуса Христа та до науки, що вона за правдивою
вірою, — 4 той згорді́в, нічого не знає, але
захво́рів на суперечки й змага́ння, що від
них повстають заздрість, сварки́, богозневаги,
лукаві здогади, 5 постійні сварні між людьми́
зіпсутого розуму й позбавлених правди, які
ду́мають, ніби благоче́стя — то зиск. Цурайся
таких! 6 Великий же зиск — то благоче́стя
із задоволенням. 7 Бо ми не прине́сли в світ
нічого, то нічого не можемо й ви́нести. 8 А як
маєм поживу та одяг, то ми задово́лені бу́дьмо

з того. **9** А ті, хто хоче багатї́ти, упадають у
спокуси та в сітку, та в числе́нні нерозумні й
шкідливі пожадливості, що втручають людей на
загла́ду й загибіль. **10** Бо корень усього лихого
— то грошолюбство, якому віддавшись, дехто
відбились від віри й поклали на себе великі
стражда́ння. **11** Але ти, о Божа люди́но, утікай від
такого, а женися за праведністю, благоче́стям,
вірою, любов'ю, терпеливістю, ла́гідністю! **12**
Змагай добрим зма́гом віри, ухопися за вічне
життя, до якого й покликаний ти, і визнав був
добре визна́ння перед свідками багатьма́. **(aiōnios
g166)** **13** Наказую перед Богом, що ожи́влює все, і
перед Христом Ісусом, Який добре визна́ння
засві́дчив за По́нтія Пила́та, **14** щоб доде́ржав ти
заповідь чистою та бездога́нною аж до з'я́влення
Господа нашого Ісуса Христа, **15** що його свого
ча́су покаже блаженний і єдиний міцний, Цар
над царями та Пан над панами, **16** Єдиний, що
має безсмертя, і живе в неприступному світлі,
Якого не бачив ніхто із людей, ані бачити не
може. Честь Йому й вічна влада, амі́нь! **(aiōnios
g166)** **17** Наказуй багатим за віку тепе́рішнього,
щоб не не́слися ви́соко, і щоб надії не клали
на багатство непевне, а на Бога Живого, що
щедро дає нам усе на спожи́ток, **(aiōn g165)** **18**
щоб робили добро, багати́лися в добрих ділах,
були щедрі та пильні, **19** щоб збирали собі
скарб, як добру основу в майбу́тньому, щоб
прийняти правдиве життя. **20** О Тимофі́ю, бережи
переда́ння, стережися марно́го базі́кання та
супере́чок знання́, неправдиво названого так.
21 Дехто віддався йому, та й від віри відпав.
Благода́ть з тобою. Амі́нь.

2 Тимофію

1 Павло, з волі Божої апо́стол Христа Ісуса,
за обі́тницею життя, що в Христі Ісусі, **2** до
Тимофія, сина улю́бленого: благода́ть, милість,
мир від Бога Отця й Христа Ісуса, Господа
нашого! **3** Дякую Богові, Якому служу́ від предків
чистим сумлінням, що тебе пам'ятаю я за́вжди
в молитвах своїх день і ніч. **4** Я бажаю побачити
тебе, пам'ята́ючи сльо́зи твої, щоб напо́внитись
радістю. **5** Я приво́джу на пам'ять собі твою
нелицемірну віру, що перше була́ оселилася
в бабі твоїй Лоїді та в твоїй матері Евні́кії;
певен же я, що й у тобі вона оселилась. **6** З
цієї причини я нагадую тобі, щоб ти розгрівав
Божого дара, який у тобі через покла́дання рук
моїх. **7** Бо не дав нам Бог духа стра́ху, але
сили, і любови, і здорового розуму. **8** Тож, не
соромся засві́дчення Господа нашого, ні мене,
Його в'я́зня, але страждай з Єва́нгелією за силою
Бога, **9** що нас спас і покликав святим по́кликом,
— не за наші діла, але з волі Своєї та з благодаті,
що нам да́на в Христі Ісусі попе́реду вічних
часі́в. **(aiōnios g166)** **10** А тепер об'яви́лась через
з'я́влення Спасителя нашого Христа Ісуса, що
й смерть зруйнував, і вивів на світло життя
та нетління Єва́нгелією. **11** що для неї я був
настано́влений за проповідника, апо́стола й
учителя. **12** З цієї причини й терплю́ я оце, але
не соро́млюсь, бо знаю, в Кого я ввірував та
впе́внився, що має Він силу заховати на той
день заста́ву мою. **13** Май же за взір здорових
слів ті, які від мене почув ти у вірі й любові, що в
Христі Ісусі вона. **14** Добро припору́чене стережи
Святим Духом, що в нас пробува́є. **15** Ти знаєш
оце, що відверну́лись від мене всі, хто в А́зії, а
між ними Фіге́л та Гермоге́н. **16** Хай Госпо́дь
подасть милосердя Онисифоровому дому, бо
він часто мене підкріпляв і кайда́нів моїх не
соро́мився. **17** А коли він до Риму прибув, шукав
мене пильно й знайшов, — **18** хай Госпо́дь йому
дасть знайти милість від Господа в день той,
— скільки ж він послужив був в Ефе́сі мені, ти
ві́даєш краще!

2 Отож, сину мій, зміцняйся в благода́ті, що
в Христі Ісусі вона! **2** А що чув ти від мене
при багатьо́х свідках, те передай вірним лю́дям,
що будуть спроможні й інших навчити. **3** А
ти терпи лихо, як добрий воя́к Христа Ісуса!
4 Бо жоден воя́к не в'яжеться в справи життя,
аби догодити тому, хто ві́йсько збирає. **5** А як
хто йде на зма́ги, то вінка́ не одержує, якщо
незако́нно змага́ється. **6** Трудящому хліборо́бові
нале́житься першому покуштувати з плоду. **7**
Розумій, що́ я говорю́. А Госпо́дь нехай дасть тобі
розум у всьому. **8** Пам'ятай про Ісуса Христа
з насіння Дави́дового, що воскрес із мертвих,
за моєю Єва́нгелією, **9** за яку я терплю́ муки
аж до ув'я́знення, як той злочи́нець. Але Сло́ва
Божого не ув'язни́ти! **10** Через це перено́шу
я все ради ви́браних, щоб і вони доступили
спасі́ння, що в Христі Ісусі, зо славою вічною.
(aiōnios g166) **11** Вірне слово: коли ра́зом із Ним
ми померли, то й жи́тимемо ра́зом із Ним! **12** А
коли терпимо́, то будемо ра́зом тако́ж царюва́ти.
А коли відцураємось, то й Він відцурається нас!
13 А коли ми невірні, зостається Він вірним, бо
не може зректися Само́го Себе! **14** Нагадуй про
це й заклинай перед Богом, щоб не сперечались
словами, бо ніна́що воно, хіба слухача́м на руїну.
15 Силку́йся поставити себе перед Богом гідним,
працівнико́м бездоганним, що вірно навчає
науки правди. **16** Стережися ж базі́кань марни́х,
бо вони ще більше провадять до безбожности,
17 а їхнє слово, як рак, буде ши́ритися. Від таких
Гімене́й і Філі́т, **18** що вони погрішилися в правді,
казавши, що воскресі́ння було вже, і віру деяких
руйнують. **19** Та однако стоїть міцна́ Божа основа
та має печатку оцю: „Господь знає тих, хто Його“,
та: „Нехай від неправди відсту́питься всякий,
хто Господнє Ім'я́ називає!“ **20** А в великому
домі знахо́диться по́суд не тільки золотий та
срібний, але й дерев'яний та гли́няний, і одні
посу́дини на честь, а другі на не́честь. **21** Отож,
хто від цього очистить себе, буде по́суд на честь,
освя́чений, потрібний Володареві, приготова́ний
на всяке добре ді́ло. **22** Стережися молодечих
пожадли́востей, трима́йся праведности, віри,
любови, миру з тими, хто Господа кличе
від чистого серця. **23** А від нерозумних та
від невче́них змага́нь ухиляйся, знавши, що
вони родять сварки́. **24** А раб Господній не
повинен свари́тись, але бути привітним до
всіх, навча́льним, до ли́ха терпля́чим, **25** що
навчав би противників із ла́гідністю, чи Бог їм
не дасть покая́ння, щоб правду пізнати, **26** щоб
визволитися від сітки диявола, що він уловив їх
для ро́блення волі своєї.

3 Знай же ти це, що останніми днями
настануть тяжкі́ часи́. **2** Будуть бо люди
тоді самолюбні, грошолюбні, зарозумілі, горді,
богозневажники, батькам неслухня́ні, невдячні,
непобожні, **3** нелюбовні, запеклі, осу́дливі,
нестримливі, жорстокі, нена́висники добра, **4**
зрадники, нахабні, бундю́чні, що більше люблять
розкоші, аніж люблять Бога, — **5** вони мають
вигляд благоче́стя, але сили його́ відреклися.
Відверта́йсь від таких! **6** До них бо належать і ті,
хто пролазить до хат та зводить жінок, гріхами

обтяжених, ведених усякими пожадливостями,
7 що вони за́вжди вчаться, та ніко́ли не можуть
прийти до пізна́ння правди. 8 Як Янній та
Ямврій протиставилися були Мойсеєві, так і ці
протиста́вляться правді, люди зіпсутого розуму,
не́уки щодо віри. 9 Та більше не матимуть
у́спіху, — бо всім виявиться їхній бе́зум, як і з
тими було́. 10 Ти ж пішов услід за мною наукою,
поступо́ванням, за́міром, вірою, витрива́лістю,
любов'ю, терпеливістю, 11 переслідуваннями та
стражда́ннями, що спіткали були мене в Антіохії,
в Іконії, у Лістрах, — такі переслідування переніс
я, та Госпо́дь від усіх мене визволив. 12 Та й усі,
хто хоче жити побожно у Христі Ісусі, — будуть
переслідувані. 13 А люди лихі та дури́світи
матимуть у́спіх у злому, зво́дячи й зве́дені
бувши. 14 А ти в тім пробува́й, чого́ тебе на́вчено,
і що тобі звірено, відаючи тих, від ко́го навчився
був ти. 15 І ти знаєш з дити́нства Писа́ння святе,
що може зробити тебе мудрим на спасіння
вірою в Христа Ісуса. 16 Усе Писа́ння Богом
на́дхнене, і кори́сне до навча́ння, до докору,
до направи, до вихова́ння в праведності, 17
щоб Божа люди́на була досконала, до всякого
доброго діла готова.

4 Отже, я свідкую тобі перед Богом і Христом
Ісусом, що Він має судити живих і мертвих за
Свого прихо́ду та за Свого Царства. 2 Проповідуй
Слово, допоминайся вча́сно-невча́сно, докоряй,
забороняй, переконуй з терпеливістю та з
наукою. 3 Настане бо час, коли здорової
науки не будуть триматись, але за своїми
пожадливостями виберуть собі вчителів, щоб
вони їхні ву́ха вле́щували. 4 Вони слух свій
від правди відвернуть та до байо́к нахи́ляться.
5 Але ти будь пи́льний у всьому, терпи лихо,
виконуй працю благовісника, сповня́й свою
службу. 6 Бо я вже за жертву стаю, і час відхо́ду
мого вже настав. 7 Я змагався добрим зма́гом,
свій біг закінчи́в, віру зберіг. 8 Наостанку мені
призначається вінок праведности, якого мені
того дня дасть Господь, Суддя праведний; і
не тільки мені, але й усім, хто при́хід Його
полюбив. 9 Подба́й незаба́ром прибути до мене.
10 Бо Дима́с мене кинув, цей вік полюбивши, і
пішов до Солу́ня, Кри́скент до Гала́тії, Тит до
Далма́тії. (aiōn g165) 11 Зо мною сам тільки Лука́.
Візьми Ма́рка, і приведи з собою, бо мені він
потрібний для служби. 12 А Тихи́ка послав я в
Ефе́с. 13 Як будеш іти, то плаща́ принеси́, що його
я в Троа́ді зоставив у Ка́рпа, і книжки́, особливо
пергамено́ві. 14 Котля́р Олександер нако́їв був
лиха чимало мені... Нехай Госпо́дь йому віддасть
за його вчинками! 15 Стережись його й ти, бо
він міцно противився нашим словам! 16 При
першій моїй обороні жоден не був при мені,
але всі поки́нули мене... Хай Госпо́дь їм того
не полічить! 17 Але Госпо́дь став при мені та й
мене підкріпи́в, щоб проповідь виконалась через
мене, та щоб усі погани почули її. І я ви́зволився
з пащі ле́в'ячої. 18 А від усякого вчинку лихого
Господь мене ви́зволить та збереже для Свого
Небесного Царства. Йому слава на віки вічні,
амінь! (aiōn g165) 19 Поздоров Прискиллу й
Аки́лу та дім Онисифора. 20 Ера́ст позоставси в
Кори́нті, а Трохи́ма лишив я слабо́го в Міле́ті. 21
Попильну́й прийти до зими́. Вітає тебе Евву́л, і
Пуд, і Лин, і Кла́вдія, і вся бра́ття. 22 Господь з
твоїм духом! Благода́ть з вами! Амінь.

До Тита

1 Павло́, раб Божий, а апо́стол Ісуса Христа,
по вірі ви́браних Божих і пізна́нні правди,
що за благоче́стям, **2** в надії вічного життя,
яке обіцяв був від вічних часів необма́нливий
Бог, **(aiōnios g166)** **3** і ча́су свого з'явив Слово
Своє в пропові́данні, що дору́чене було мені з
наказу Спасителя нашого Бога, — **4** до Тита,
щирого сина за спільною ві́рою: благодать,
милість та мир від Бога Отця й Христа
Ісуса, Спасителя нашого! **5** Я для того тебе
полиши́в був у Кріті, щоб ти впорядкував
недокінчене та пресвітерів настанови́в по
містах, як тобі я звелів, — **6** коли хто
бездога́нний, муж єдиної дружи́ни, має вірних
дітей, недокорених за блуд або неслухня́ність.
7 Бо єпи́скоп мусить бути бездоганний,
як Божий доморя́дник, не самолюбний, не
гнівли́вий, не п'яни́ця, не заводія́ка, не
кори́сливий, **8** але гостинний до при́ходнів,
добролюбець, поміркований, справедливий,
побожний, стри́маний, **9** що трима́ється вірного
слова згідно з наукою, щоб мав силу й навчати
в здоровій науці, і переконувати противних.
10 Багато бо є неслухня́них, марносло́вців,
зводників, особливо ж з обрізаних, — **11** їм
треба уста́ затуляти: вони ці́лі доми баламу́тять,
навчаючи, чого не належить, для зиску брудно́го.
12 Сказав один з них, їхній власний пророк:
„Крітяни за́вжди брехливі, люті звірі, черева́ні
ліниві“! **13** Це свідоцтво правдиве. Ради цієї
причини докоряй їм суворо, щоб у вірі здорові
були́, **14** і на юдейські байки́ не вважали, ані на
нака́зи людей, що від правди відверта́ються. **15**
Для чистих все чисте, а для занечищених та для
невірних не чисте ніщо, але занечи́стилися і
розум їхній, і сумління. **16** Вони тве́рдять, немов
знають Бога, але відкидаються вчинками, бувши
бридкі́ й неслухняні, і до всякого доброго діла
нездатні.

2 А ти говори, що відповідає здоровій науці.
2 Щоб старі чоловіки твере́зі були, поважні,
помірковані, здорові у вірі, у любові, у
терпеливості. **3** Щоб старі жінки́ в своїм стані так
само були, як належить святим, — не обмо́вниці,
не відда́ні п'янству, навчали добра, **4** щоб
навчали жіно́к молодих любити своїх чоловіків,
любити дітей, **5** щоб були помірковані, чисті,
господа́рні, добрі, слухня́ні своїм чоловікам,
щоб не зневажалося Боже Слово. **6** Так само
благай юнакі́в, щоб були помірковані. **7** У
всім сам себе подавай за зразка добрих діл, у
навча́нні непорушеність, повагу, **8** слово здорове,
неосу́дливе, щоб противник був засоромлений,
не мавши нічого лихого казати про нас. **9** Раби
щоб корилися панам своїм, щоб догоджали, не
пере́чили, **10** не крали, але виявляли всяку добру
вірність, щоб у всьому вони прикрашали науку
Спасителя нашого Бога. **11** Бо з'явилася Божа
благода́ть, що спасає всіх людей, **12** і навчає нас,
щоб ми, відцуравшись безбожности та світських
пожадли́востей, жили́ помірковано та праведно,
і побожно в тепе́рішнім віці, **(aiōn g165)** **13** і чекали
блаженної надії та з'явлення слави великого
Бога й Спаса нашого Христа Ісуса, **14** що Само́го
Себе дав за нас, щоб нас визволити від усякого
беззако́нства та очи́стити Собі людей ви́браних,
у добрих ділах запопа́дливих. **15** Оце говори та
нагадуй, та з усяким нака́зом карта́й. Хай тобою
ніхто не погорду́є!

3 Нагадуй їм, щоб слухали вла́ди верховної
та кори́лися їй, і до всякого доброго ді́ла
готові були́, **2** щоб не зневажали ніко́го, щоб
були́ не сварли́ві, а тихі, виявляючи повну
ла́гідність усім лю́дям. **3** Бо колись були й ми
нерозсудні, неслухня́ні, зве́дені, служили різним
пожадли́востям та розкошам, жили в злобі
та в за́здрощах, бридки́ми були, нена́виділи
один о́дного. **4** А коли з'явилась благодать
та люди́нолюбство Спасителя, нашого Бога, **5**
Він нас спас не з діл праведности, що ми їх
учинили були́, а з Своєї милости через обмиття
відро́дження й обно́влення Духом Святим, **6**
Якого Він щедро вилив на нас через Христа
Ісуса, Спасителя нашого, **7** щоб ми виправдались
Його благодаттю, і стали спадкоє́мцями за
надією на вічне життя. **(aiōnios g166)** **8** Вірне
слово, і я хочу, щоб ти і про це впевня́в, щоб
ті, хто ввірував у Бога, дба́ли про добрі діла
пильнувати. Для людей оце добре й кори́сне! **9**
Вистерігайсь нерозумних змага́нь, і родоводів,
і спорів, і супере́чок про Зако́н, — бо вони
некори́сні й марні́. **10** Люди́ни єретика, по
першім та другім наставленні, відрікайся, **11**
знавши, що зіпсувся такий та грішить, і він
сам себе засудив. **12** Як пришлю я до тебе
Арте́ма або Тихи́ка, поква́пся прибути до мене
в Нікопо́ль, бо думаю там перези́мувати. **13**
Зако́нника Зи́ну та Аполло́са вишли ква́пливо
вперед, щоб для них не забракло нічо́го. **14**
Нехай же навчаються й наші дбати про добрі
діла при конечних потребах, щоб безплодні
вони не були́. **15** Вітають тебе всі, хто зо мною.
Вітай тих, хто любить нас у вірі. Благода́ть з
вами всіма́! Амі́нь.

До Филимона

1 Павло, в'я́зень Христа Ісуса, та брат Тимофій,
улю́бленому Филимо́нові й співробі́тникові
нашому, **2** і сестрі любій Апфі́ї, і співвойо́вникові
нашому Архи́пові, і Церкві домашній твоїй: **3**
благодать вам і мир від Бога Отця нашого й
Господа Ісуса Христа! **4** Я за́всіди дякую Богові
моє́му, коли тебе згадую в молитвах своїх. **5** Бо я
чув про любов твою й віру, яку маєш до Господа
Ісуса, і до всіх святих, **6** щоб спільність віри
твоєї дія́льна була в пізна́нні всякого добра, що в
нас для Христа. **7** Бо ми маємо радість велику й
потіху в любові твоїй, серця́ бо святих заспоко́їв
ти, брате. **8** Через це, хоч я маю велику відвагу
в Христі подавати нака́зи тобі про потрібне, **9**
але більше з любови благаю я, як Павло, стари́й,
тепер же ще й в'язень Христа Ісуса. **10** Благаю
тебе про сина свого, про Они́сима, що його
породив я в кайда́нах своїх. **11** Колись то для
тебе він був непотрібний, тепер же для тебе й
для мене він дуже потрібний. **12** Тобі я вертаю
його, того, хто є неначе серце моє. **13** Я хотів
був тримати його при собі, щоб він замість тебе
мені послужив у кайда́нах за Єва́нгелію, **14** та
без волі твоєї нічо́го робити не хотів я, щоб
твій добрий учинок не був ніби ви́мушений,
але добровільний. **15** Бо може для того він був
розлучився на час, щоб навіки прийняв ти його,
(aiōnios g166) **16** і вже не як раба, але вище від раба,
— як брата улю́бленого, особливо для мене, а
тим більше для тебе, — і за ті́лом, і в Го́споді.
17 Отож, коли маєш за друга мене, то прийми
його, як мене. **18** Коли ж він чим скри́вдив
тебе або винен тобі, — полічи це мені. **19** Я,
Павло, написав це рукою своєю: „Я віддам“, щоб
тобі не казати, що ти навіть само́го себе мені
винен. **20** Так, брате, — нехай я оде́ржу те, що
від тебе прохаю в Го́споді. Заспокой моє серце
в Христі! **21** Пересвідчений я про слухня́ність
твою, і тобі написав оце, відаючи, що ти зробиш
і більше, ніж я говорю́. **22** А ра́зом мені приготуй
і поме́шкання, бо наді́юся я, що за ваші моли́тви
я буду дарований вам. **23** Вітає тебе Епафра́с, мій
співв'я́зень у Христі Ісусі, **24** Ма́рко, Ариста́рх,
Дима́с, Лука́, — мої співробі́тники. **25** Благода́ть
Господа Ісуса Христа з вашим духом! Амі́нь.

До євреїв

1 Багато разів і багатьма́ способа́ми в давнину́
промовляв був Бог до отців через пророків, **2**
а в останні ці дні промовляв Він до нас через
Сина, що Його настанови́в за Наслідника всього,
що Ним і віки́ Він створив. **(aiōn g165)** **3** Він був
сяєвом слави та образом істоти Його, трима́в
усе словом сили Своєї, учинив Собою очи́щення
наших гріхів, — і засів на прави́ці величности на
висоті. **4** Він остільки був ліпший понад анголів,
оскільки славніше за них успадкува́в Ім'я́. **5**
Кому́ бо коли з анголів Він промовив: „Ти Мій
Син, — Я сьогодні Тебе породив“! І зно́ву: „Я
буду Йому за Отця, а Він Мені буде за Сина“! **6** І
коли знов Він уводить на світ Перворо́дного, то
гово́рить: „І нехай Йому вклоня́ться всі анголи
Божі“. **7** А про анголів Він говорить: „Ти чиниш
духів ангола́ми Своїми, а палю́чий огонь —
Своїми слугами“. **8** А про Сина: „Престол Твій,
о Боже, навік віку; бе́рло Твого царюва́ння —
бе́рло праведности. **(aiōn g165)** **9** Ти полюбив
праведність, а беззако́ння знена́видів; через це
намасти́в Тебе, Боже, Твій Бог оливою радости
більше, ніж дру́зів Твоїх“. **10** І: „Ти, Господи,
землю колись закла́в, а небо — то чин Твоїх рук.
11 Загинуть вони, а Ти будеш стояти, — всі вони,
як той одяг, поста́ріють. **12** Як одежу, їх змі́ниш,
— і минуться вони, а Ти за́вжди Той Са́мий, і
роки Твої не закі́нчаться“! **13** Кому з анголів
Він промовив коли: „Сядь прав́оруч Мене, доки
не покладу́ Я Твоїх ворогів підніжком ногам
Твоїм“! **14** Чи не всі вони ду́хи служебці, що їх
посилають на службу для тих, хто має спасіння
вспадкувати?

2 Через це подобає нам більше вважати на
почуте, шоб ми не відпали коли. **2** Коли
бо те слово, що сказали його анголи́, було
певне, а всякий пере́ступ та непо́слух прийняли́
справедливу заплату, **3** то як ми втечемо́,
коли ми не дбали про таке велике спасі́ння?
Воно проповідувалося споча́тку від Го́спода,
стве́рдилося нам через тих, хто почув, **4** коли
Бог був засві́дчив озна́ками й чу́дами, і різними
силами та обдарува́нням Духом Святим із волі
Своє́ї. **5** Бо Він не піддав ангола́м світ майбутній,
що про нього говоримо. **6** Але хтось десь
засві́дчив був, кажучи: „Що́ є чолові́к, що Ти
пам'ята́єш про ньо́го, і син лю́дський, якого
відвідуєш? **7** Ти його вчинив мало меншим від
анголів, і честю й вели́чністю Ти вінчаєш його, і
поставив його́ над діла́ми рук Своїх, **8** усе піддав
Ти під ноги йому́“! А коли Він піддав йому все,
то не залиши́в нічого йому непідда́ного. А тепер
ще не бачимо, щоб підда́не було йому все. **9** Але
бачимо Ісуса, мало чим уменшеним від анголі́в,
що за перете́рплення смерти Він уві́нчаний
честю й вели́чністю, щоб за благода́ттю Божою
смерть скуштува́ти за всіх. **10** Бо належало, щоб
Той, що все ради Нього й усе від Нього, Хто до
слави привів багато синів, Провідника їхнього
спасі́ння вчинив досконалим через стражда́ння.
11 Бо Хто освячує, і ті, хто освя́чується — усі
від Одно́го. З цієї причини не соромиться Він
звати братами їх, кажучи: **12** „Сповіщу́ про Ім'я́
Твоє бра́ттям Своїм, буду хвалити Тебе серед
Церкви“! **13** І ще: „На Нього я бу́ду надіятися“!
І ще: „Ото Я та діти, яких Бог Мені дав“. **14** А
що ді́ти стали спільниками тіла та крови, то й
Він став уча́сником їхнім, щоб смертю знищити
того, хто має вла́ду смерти, цебто диявола, **15**
та визволити тих усіх, хто все життя стра́хом
смерти тримався в неволі. **16** Бо приймає Він не
Анголі́в, але Авраамове насіння. **17** Тому́ мусів
бути Він у всьому подібний брата́м, щоб стати
милости́вим та вірним Первосвящеником у
Божих справах, для вблага́ння за гріхи людей. **18**
Бо в чо́му був Сам постраждав, ви́пробовуваний,
у тому Він може й випробо́вуваним помогти.

3 Отож, святі брати́, учасники небесного
покли́кання, уважайте на Апо́стола й
Первосвященика нашого ісповідання, Ісуса, **2**
що вірний Тому́, Хто настанови́в Його, як був і
Мойсей у всім домі Його, **3** бо гідний Він вищої
слави понад Мойсея, поскільки будівни́чий має
більшу честь, аніж дім. **4** Усякий бо дім хтось
будує, а Той, хто все збудував, — то Бог. **5** І
Мойсей вірний був у всім домі Його, як слуга,
на свідоцтво того, що сказати повинно було́. **6**
Христос же, як Син, у Його домі. А дім Його — ми,
коли тільки відвагу й похвалу́ надії доде́ржимо
певними аж до кінця. **7** Тому́ то, як каже Дух
Святий: „Сьогодні, як голос Його ви почуєте,
8 не робіть затверді́лими ваших серде́ць, як
під час нарікá́нь, за дня випробо́вування на
пустині, **9** де Мене випробо́вували отці ваші,
Мене випробо́вували, і бачили працю Мою сорок
років. **10** Через це Я розгнівався був на той рід і
сказав: Постійно вони блу́дять серцем, вони не
пізнали доріг Моїх, **11** тому́ Я присягнув у гніві
Своїм, що вони до Мого́ відпочинку не ввійдуть“!
12 Стережіться, брати́, щоб у комусь із вас не
було злого серця невірства, що воно відступало б
від Бога Живого! **13** Але кожного дня заохочуйте
один о́дного, доки зветься „Сьогодні“, щоб
запеклим не став котри́й з вас через підступ
гріха. **14** Бо ми стали учасниками Христа, коли
тільки почате життя ми затри́маємо певним аж

до кінця, 15 аж поки говориться: „Сьогодні, як
голос Його ви почуєте, не робіть затверділими
ваших серде́ць, як під час нарікáнь“! 16 Котрі бо,
почувши, розгнівали Бога? Чи не всі, хто з Єгипту
вийшов з Мойсеєм? 17 На ко́го ж Він „гнівався
був сорок ро́ків?“Хіба не на тих, хто згрішив, що
їхні „кості в пустині полягли?“ 18 Проти ко́го
Він „був присягався, що не ввійдуть вони до
Його відпочинку, „як не проти неслухняних?
19 І ми бачимо, що вони не змогли ввійти за
невірство.

4 Отже, біймося, коли зостається обітниця
вхо́ду до Його́ відпочинку, щоб не виявилось,
що хтось із вас опізни́вся. 2 Бо Євáнгелія
була звіщена нам, як і тим. Але не прине́сло
пожитку їм слово почуте, бо воно не злучилося
з вірою слухачів. 3 Бо до Його́ відпочинку
вхо́димо ми, що ввірували, як Він провістив:
„Я присяг був у гніві Своїм, що до місця Мого
відпочинку не ввійдуть вони“, хоч діла Його
були вчи́нені від заклáдин світу. 4 Бо колись
про день сьомий сказав Він отак: „І Бог відпочив
сьомого дня від усієї праці Своєї“. 5 А ще тут:
„До Мого відпочинку не ввійдуть вони“! 6 Коли
ж залишáється ото, що деякі ввійдуть до нього,
а ті, кому Євáнгелія була перше звіщена, не
ввійшли за непо́слух, 7 то ще призначає Він
деякий день, — „сьогодні“, бо через Давида
говорить по такім довгім чáсі, як вище вже
сказано: „Сьогодні, як голос Його ви почуєте,
не робіть затверділими ваших серде́ць“! 8 Бо
коли б Ісус (Навин) дав їм відпочинок, то про
інший день не казав би по цьо́му. 9 Отож, людові
Божому залишáється субо́тство, спочи́нок. 10
Хто бо ввійшов був у Його відпочинок, то й той
відпочив від учинків своїх, як і Бог від Своїх. 11
Отож, попильнуймо ввійти до того відпочинку,
щоб ніхто не потрáпив у непо́слух за при́кладом
тим. 12 Бо Боже Слово живе та діяльне, гостріше
від усякого меча обосічного, — прохо́дить воно
аж до поділу душі й духа, сугло́бів та мо́зків,
і спосібне судити думки́ та нáміри се́рця. 13
І немає створіння, щоб сховалось перед Ним,
алé все нагé та відкрите перед очима Його,
— Йому дамо звіт! 14 Отож, мавши великого
Первосвященика, що небо перейшов, Ісуса,
Сина Божого, тримáймося визнання нашого!
15 Бо ми маємо не такого Первосвященика,
що не міг би співчувати слабостям нашим,
але ви́пробуваного в усьому, подібно до нас,
окрім гріха. 16 Отож, приступаймо з відвагою до
престолу благодáті, щоб прийняти милість та
для своєчасної допомо́ги знайти благодáть.

5 Кожен бо первосвященик, що з-між людей
вибирається, настановляється для людей на
служіння Богові, щоб прино́сити дáри та жертви
за гріхи, 2 і щоб міг співчувáти недосвідченим та
заблу́дженим, бо й сам він пере́йнятий слабістю.
3 І тому́ він повинен як за людей, так само й
за себе само́го прино́сити жертви за гріхи. 4 А
чести цієї ніхто не бере сам собою, а покликаний
Богом, як і Ааро́н. 5 Так і Христос, — не Сам
Він просла́вив Себе, щоб Первосвящеником
стати, а Той, що до Нього сказав: „Ти Мій
Син, Я сьогодні Тебе породи́в“. 6 Як і на
іншому місці гово́рить: „Ти Священик навіки
за чином Мелхиседе́ковим“. (aiōn g165) 7 Він за
днів тіла Свого з голосінням великим та слізьми́
приніс був благáння й молитви до Того, Хто від
смерти Його міг спасти, — і був вислуханий за
побожність Свою. 8 І хоч Сином Він був, проте́
навчився по́слуху з того, що вистраждав був. 9
А вдосконáлившися, Він для всіх, хто слухня́ний
Йому, спричини́вся для вічного спасіння, (aiōnios
g166) 10 і від Бога був нáзваний Первосвящеником
за чином Мелхиседе́ковим. 11 Про це нам би
треба багато казати, та ви́словити важко його, бо
нездібні ви стали, щоб слухати. 12 Ви бо за віком
повинні б бути вчителя́ми, але ви потребуєте ще,
щоб хтось вас навчав перших почáтків Божого
Сло́ва. І ви стали такими, яким потрібне молоко,
а не стрáва твердá. 13 Бо хто молока вживає, той
недосвідчений у слові праведности, — бо він
немовля́. 14 А страва твердá — для дорослих,
що мають чуття, при́вчені звичкою розрізняти
добро й зло.

6 Тому́ полишімо почáтки науки Христа, та
й звернімося до досконалости, і не кладімо
зно́ву засади покая́ння від мертвих учинків та
про віру в Бога, 2 Науки про хрищення, про
поклaдáння рук, про воскресіння мертвих та
вічний суд. (aiōnios g166) 3 Зробимо й це, коли
Бог дозволить. 4 Не можна бо тих, що раз
просвітились були, і скуштували небесного дáру,
і стали учáсниками Духа Святого, 5 і скуштували
доброго Божого Слова та сили майбу́тнього
віку, (aiōn g165) 6 та й відпали, знов відновляти
покая́нням, коли вдруге вони розпинають у
собі Сина Божого та зневажають. 7 Бо земля,
що п'є дощ, який падає часто на неї, і родить
рослини, добрі для тих, хто їх і виро́щує, — вона
благословення від Бога приймає. 8 Але та, що
приносить те́рня й будя́ччя, — непотрібна вона
та близькá до прокля́ття, а кінець її — спáлення.
9 Та ми сподівáємось, любі, кращого про вас, що
спасіння тримаєтеся, хоч говоримо й так. 10
Та не є Бог несправедливий, щоб забути діло
ваше та працю любови, яку показали в Ім'я́ Його

ви, що святим послужили та служите. 11 Ми ж
бажаємо, щоб кожен із вас виявляв таку саму
завзятість на певність надії аж до кінця, 12 щоб
ви не розлінились, але переймали від тих, хто
обі́тниці вспадко́вує вірою та терпеливістю. 13
Бо Бог, обі́тницю давши Авраамові, як не міг
ніким вищим покля́стися, поклявся Сам Собою,
14 говорячи: „Поблагословити — Я ко́нче тебе
поблагословлю́, та розмножити — розмножу
тебе!“ 15 І, терплячи довго отак, Авраа́м оде́ржав
обі́тницю. 16 Бо люди клянуться вищим, і клятва
на стве́рдження кінчає всяку їхню суперечку.
17 Тому й Бог, хотівши переве́ажно показати
спадкоє́мцям обі́тниці незмінність волі Своєї,
учинив те при помочі клятви, 18 щоб у двох
тих незмінних речах, що в них не можна
сказати неправди Богові, мали потіху міцну ми,
хто прибіг прийняти надію, що лежить перед
нами, 19 що вони для душі як котви́ця, міцна
та безпечна, що аж до сере́дини входить за
заслону, 20 куди, як предте́ча, за нас увійшов
був Ісус, ставши навіки Первосвящеником за
чином Мелхиседе́ковим. (aiōn g165)

7 Бо цей Мелхиседе́к, цар Сали́му, священик
Бога Всеви́шнього, що був стрів Авраама,
як той вертався по пора́зці царів, і його
поблагослови́в. 2 Авраам відділив йому й
десяти́ну від усього, — найперше бо він визначає
„цар праведности“, а потім „цар Сали́му“, цебто
„цар миру“. 3 Він без ба́тька, без матері, без
родово́ду, не мав ані поча́тку днів, ані кінця
життя, уподо́бився Божому Сину, — пробуває
священиком за́вжди. 4 Побачте ж, який він
великий, що йому й десятину з добичі найліпшої
дав патріярх Авраам! 5 Ті з синів Левї́євих,
що свяще́нство приймають, мають заповідь —
брати за Зако́ном десятину з наро́ду, цебто з
братів своїх, хоч і вийшли вони з Авраамових
сте́гон. 6 Але цей, що не похо́дить з їхнього роду,
десятину одержав від Авраама, і поблагословив
того, хто обі́тницю мав. 7 І без усякої супере́чки
більший меншого благословляє. 8 І тут люди
смерте́льні беруть десяти́ну, а там той, про
якого засвідчується, що живе. 9 І, щоб сказати
отак, через Авраама і Левї́й, що бере десятини,
дав сам десятини. 10 Бо ще в ба́тькових сте́гнах
він був, коли стрів його Мелхиседе́к. 11 Отож,
коли б досконалість була через свяще́нство
леви́тське, — бо люди Зако́на оде́ржали з ним, —
то яка ще потреба була, щоб Інший Священик
повстав за чином Мелхиседе́ковим, а не зватися
за чином Ааро́новим? 12 Коли бо свяще́нство
зміняється, то з потреби буває переміна й
Зако́ну. 13 Бо Той, що про Нього говориться
це, належав до іншого племени, з якого ніхто
не ставав був до же́ртівника. 14 Бож відо́мо,
що Госпо́дь наш походить від Юди, а про це
плем'я́, про свяще́нство його, нічого Мойсей
не сказав. 15 І ще більше відо́мо, коли повстає
на подобу Мелхиседе́ка Інший Священик, 16
що був не за зако́ном тілесної заповіді, але з
сили незнища́льного життя. 17 Бо свідчить: „Ти
Священик навіки за чином Мелхиседе́ковим“.
(aiōn g165) 18 Попере́дня бо заповідь відкладається
через не́міч її та некори́сність. 19 Бо не
вдоскона́лив нічого Зако́н. Запроваджена ж
краща надія, що нею ми наближуємось до Бога.
20 І поскільки воно не без клятви, — 21 вони
бо без клятви були́ священиками, Цей же з
клятвою через Того, Хто говорить до Нього:
„Клявся Госпо́дь — і не буде Він каятися: Ти
Священик навіки за чином Мелхиседе́ковим“, —
(aiōn g165) 22 то постільки Ісус став запорукою
кращого Заповіту! 23 І багато було їх священиків,
бо смерть боронила лишатися їм, 24 але Цей, що
навіки лишається, безперестанне Свяще́нство
Він має. (aiōn g165) 25 Тому може Він за́вжди й
спасати тих, хто через Нього до Бога приходить,
бо Він за́вжди живий, щоб за них заступи́тись.
26 Отакий бо потрібний нам Первосвященик:
святий, незлоби́вий, невинний, відлучений від
грішників, що вищий над небеса́, 27 що потреби
не має щодня, як ті первосвященики, перше
прино́сити жертви за власні гріхи, а потому
за лю́дські гріхи, — бо Він це раз наза́вжди
вчинив, принісши Само́го Себе. 28 Зако́н бо
людей ставить первосвящениками, що немочі
мають, але слово клятви, що воно за Зако́ном,
ставить Сина, Який досконалий навіки! (aiōn g165)

8 Головна ж річ у то́му, про що я говорю:
маємо Первосвященика, що засі́в на небеса́х,
по прави́ці престолу величности, 2 що Він
Священнослужи́тель святині й правдивої скинії,
що її збудував був Госпо́дь, а не люди́на. 3
Усякий бо первосвященик настановляється, щоб
прино́сити да́ри та жертви, а тому було треба,
щоб і Цей щось мав, що принести. 4 Бо коли б на
землі перебува́в, то не був би Він священиком, бо
тут пробувають священики, що да́ри приносять
за Зако́ном. 5 Вони служать о́бразові й тіні
небесного, як Мойсеєві сказано, коли мав
докінчи́ти скинію: „Дивись бо, сказав, зроби все
за зразко́м, що тобі на горі був показаний!“ 6 А
тепер оде́ржав Він краще служі́ння, поскільки
Він посередник і кращого заповіту, який на
кращих обітницях був узаконений. 7 Бо коли
б отой перший був бездоганний, не шукалося
б місця для другого. 8 Бо їм докоряючи, каже:
„Ото дні надхо́дять, говорить Господь, коли з

домом Ізраїля й з Юдиним домом Я складу́
Заповіта Нового́, 9 не за заповітом, що його Я
склав був з отцями їхніми дня, коли взяв їх за
руку, щоб вивести їх із землі єгипетської. А що
вони не залишилися в Моїм заповіті, то й Я їх
покинув, говорить Господь! 10 Оце Заповіт, що
його Я складу́ по тих днях із домом Ізраїлевим,
говорить Господь: Покладу Я Зако́ни Свої в їхні
думки́, і на їхніх серцях напишу́ їх, і буду їм
Богом, вони ж будуть наро́дом Моїм!“ 11 І кожен
не буде навчати свого ближнього, і кожен брата
свого, промовляючи: „Пізнай Господа“! Усі бо
вони будуть знати Мене від мало́го та аж до
великого з них! 12 Буду бо Я милости́вий до
їхніх неправд, і їхніх гріхів не згадаю Я більш“!
13 Коли ж каже „Нови́й Заповіт “, то тим назвав
перший стари́м. А що́ порохня́віє й старі̂є, те
близьке́ до зотління.

9 Мав же і перший заповіт постанови
богослужби та земну святиню. 2 Була́ бо
уряджена перша скинія, яка зветься „Святе“, а в
ній був світильни́к, і стіл, і жертовні хліби. 3 А
за другою засло́ною скинія, що зветься „Святе́
Святих“. 4 Мала вона золоту кадильницю й
ковче́га заповіту, усюди обку́того золотом, а
в нім золота посу́дина з ма́нною, і розцві̂ле
жезло́ Ааро́нове та табли́ці заповіту. 5 А над
ним херуви́ми слави, що затінювали престола
благодаті, про що говорити докладно тепер
не потрібно. 6 При такому ж уря́дженні до
першої скинії вхо́дили за́вжди священики,
пра́влячи служби Богові, 7 а до другої раз на
рік сам первосвященик, не без крови, яку він
прино́сить за себе й за лю́дські провини. 8
Святий Дух виявляє оцим, що ще не відкрита
дорога в святиню, коли ще стоїть перша скинія.
9 Вона образ для ча́су теперішнього, за якого
прино́сяться да́ри та жертви, що того не можуть
вдоскона́лити, щодо сумління того, хто служить,
10 що тільки в потравах та в напо́ях, та в
різних обмива́ннях, в уставах тілесних, —
установлено їх аж до ча́су направи. 11 Але́
Христос, Первосвященик майбутнього доброго,
прийшов із більшою й досконалішою скинією,
нерукотво́рною, цебто не цього втво́рення, 12
і не з кров'ю козлів та телят, але з власною
кров'ю увійшов до святині один раз, та й набу́в
вічне відку́плення. (aiōnios g166) 13 Бо коли кров
козлів та телят та попіл із я́лівок, як покро́пить
нечистих, освячує їх на очи́щення тіла, 14 скільки
ж більш кров Христа, що Себе непорочного
Богу приніс Вічним Духом, очистить наше
сумління від мертвих учинків, щоб служити
нам Богові Живому! (aiōnios g166) 15 Тому Він —
Посере́дник Нового́ Заповіту, щоб через смерть,
— що була́ для відку́плення від пере́ступів,
учинених за першого заповіту, — покликані
прийняли́ обі̂тницю вічного спа́дку. (aiōnios g166)
16 Бо де заповіт, там має відбутися смерть
заповітника, 17 заповіт бо важливий по мертвих,
бо нічого не варт він, як живе заповітник. 18
Тому й перший заповіт освячений був не без
крови: 19 Коли бо Мойсей сповістив усі заповіді
за Зако́ном усьому наро́дові, він узяв кров козлів
та телят із водою й червоною вовною та з ісопом,
та й покропив і саму оту книгу, і людей, 20
проказуючи: „Це кров заповіту, що його наказав
для вас Бог!“ 21 Так само і скинію, і ввесь по́суд
служебний покропи́в він кров'ю. 22 І майже все
за Зако́ном кров'ю очищується, а без пролиття́
крови немає відпу́щення. 23 Отож, треба було́,
щоб образи небесного очищалися цими, а
небесне саме кращими від оцих же́ртвами. 24
Бо Христос увійшов не в рукотво́рну святиню,
що була на взір правдивої, але в саме небо, щоб
з'явитись тепер перед Божим лицем за нас, 25 і
не тому́, щоб часто прино́сити в жертву Себе, як
первосвященик входить у святиню кожнорічно
з кров'ю чужою, 26 бо інакше Він мусів би часто
страждати ще від закла́дин світу, а тепер Він
з'явився один раз на схи́лку віків, щоб власною
жертвою знищити гріх. (aiōn g165) 27 І як лю́дям
призна́чено вмерти один раз, потім же суд, 28
так і Христос один раз був у жертву прине́сений,
щоб „поне́сти гріхи багатьох“, і не в справі гріха
другий раз з'явитися тим, хто чекає Його на
спасі̂ння.

10 Бо Зако́н, мавши тільки тінь майбутнього
добра́, а не самий о́браз речей, тими
самими жертвами, що за́вжди щороку
прино́сяться, не може ніко́ли вдоскона́лити
тих, хто приступає. 2 Інакше вони перестали
б прино́ситись, бо ті, хто служить, очищені
раз, уже б не мали жодної свідо́мости гріхів.
3 Але в них спо́мин про гріхи буває щороку, 4
бо тож неможливе, щоб кров биків та козлів
здіймала гріхи! 5 Тому́ то, вхо́дячи в світ, Він
говорить: „Жертви й прино́шення Ти не схотів,
але тіло Мені приготува́в. 6 Цілопа́лення й
жертви поку́тної Ти не жадав. 7 Тоді Я сказав:
Ось іду́, — в звої книжки про Мене написано,
щоб волю чини́ти Твою, Боже“! 8 Він вище
сказав, що „жертви й при́носу, та цілопа́лення й
жертви поку́тної, — які за Зако́ном прино́сяться,
— Ти не жадав і Собі не вподо́бав“. 9 Пото́му
сказав: „Ось іду, щоб волю Твою чини́ти, Боже“.
Відміняє Він перше, щоб друге поставити. 10
У цій волі ми освячені жертвоприно́шенням
тіла Ісуса Христа один раз. 11 І кожен священик
щоденно стоїть, слу́жачи, і часто приносить

жертви ті самі, що ніко́ли не можуть зняти
гріхів. 12 А Він за гріхи світу приніс жертву один
раз, і наза́вжди „по Божій правиці засів“, 13 далі
чекаючи, „аж вороги Його бу́дуть покладені за
підніжка Його ніг“. 14 Бо жертвоприно́шенням
одним вдоскона́лив Він тих, хто освячується. 15
Свідкує ж і Дух Святий нам, як говорить: 16 „Оце
заповіт, що його по цих днях встановля́ю Я з
ними, говорить Господь, — Закони Свої Я дам в
їхні серця́, і в їхніх думка́х напишу́ їх. 17 А їхніх
гріхів та несправедливостей їхніх Я більш не
згадаю“! 18 А де їхнє відпущення, там нема вже
жертвоприно́шення за гріхи. 19 Отож, браття,
ми маємо відвагу вхо́дити до святині кров'ю
Ісусовою, 20 ново́ю й живою дорогою, яку нам
обнови́в Він через завісу, цебто через тіло Своє,
21 маємо й Великого Священика над домом
Божим, — 22 то приступі́мо з щирим серцем,
у повноті́ віри, окропи́вши серця́ від сумління
лукавого та обмивши тіла́ чистою водою! 23
Трима́ймо непохи́тне визна́ння надії, вірний бо
Той, Хто обіцяв. 24 І уважаймо один за одни́м
для заохо́ти до любови й до добрих учинків. 25
Не кидаймо збору свого, як то зви́чай у деяких,
але заохочуймося, і тим більше, скільки більше
ви бачите, що зближається день той. 26 Бо як
ми грішимо́ самові́льно, одержавши пізна́ння
правди, то вже за гріхи не знахо́диться жертви,
27 а страшливе якесь сподіва́ння су́ду та гнів
палю́чий, що має пожерти противників. 28 Хто
відкидає Зако́на Мойсея, такий немилосердно
вмирає „при двох чи трьох свідках“, — 29
скільки ж більшої му́ки, — доду́мується? —
заслуговує той, хто потоптав Сина Божого, і хто
кров заповіту, що нею освячений, за звичайну
вважав, і хто Духа благодаті зневажив! 30 Бо
знаємо Того, Хто сказав: „Мені помста належить,
Я відплачу́, говорить Господь“. І ще: „Господь
буде судити наро́да Свого“! 31 Страшна́ річ
— упасти в руки Бога Живого! 32 Згадайте
ж про перші дні ваші, як ви просвітилися й
витерпіли запеклу боротьбу стражда́нь. 33 Ви
були́ то видо́вищем зневаги й знуща́ння, то
були́ учасниками тих, що жили́ так. 34 Ви бо
страждали й з ув'язненими, і грабу́нок свого
майна́ прийняли́ з потіхою, відаючи, що маєте
в небі для себе майно немину́ще та краще. 35
Тож не відкидайте відваги своєї, бо має велику
нагоро́ду вона. 36 Бо вам терпеливість потрібна,
щоб Божу волю вчинити й прийняти обітницю.
37 Бо ще „мало, дуже мало, і Той, хто має прийти,
при́йде й бари́тись не бу́де!“ 38 А „праведний
житиме вірою“. І: „Коли захитається він, то душа
Моя його не вподо́бає“. 39 Ми ж не з тих, хто
хитається на заги́біль, але віруємо на спасі́ння
душі.

11 А віра — то підста́ва споді́ваного, доказ
неба́ченого. 2 Бо нею засвідчені ста́рші
були́. 3 Вірою ми розуміємо, що віки́ Словом
Божим збудовані, так що з невидимого сталось
видиме. (aiōn g165) 4 Вірою Авель приніс Богові
жертву кращу, як Ка́їн; нею засвідчений був,
що він праведний, як Бог сві́дчив про да́ри
його; нею, і вмерши, він ще промовляє. 5
Вірою Ено́х був перене́сений на небо, щоб не
бачити смерти; і його не знайшли, бо Бог
переніс його. Бо раніш, як його перенесено,
він був засвідчений, що „Богові він догоди́в“.
6 Догоди́ти ж без віри не можна. І той, хто
до Бога приходить, мусить вірувати, що Він
є, а тим, хто шукає Його, Він дає нагороду. 7
Вірою Ной, як дістав об'я́влення про те, чого́
ще не бачив, побоявшись, зробив ковчега, щоб
дім свій спасти́; нею світ засудив він, і став
спадкое́мцем праведности, що з віри вона. 8
Вірою Авраа́м, покликаний на місце, яке мав
прийняти в спа́дщину, послухався та й пішов,
не відаючи, куди йде. 9 Вірою він перебува́в
на Землі Обі́цяній, як на чужій, і проживав у
наме́тах з Іса́ком та Яковом, співспадкое́мцями
тієї ж обі́тниці, 10 бо чекав він міста, що має
підва́лини, що Бог його будівни́чий та творе́ць.
11 Вірою й Са́ра сама дістала силу прийняти
насіння, і породила понад час свого віку, бо
вірним вважала Того, Хто обі́тницю дав. 12 Тому́
й від одно́го, та ще змертвілого, народилось так
багато, як зо́рі небесні й пісок незчисле́нний
край моря. 13 Усі вони повмирали за вірою, не
оде́ржавши обі́тниць, але зда́лека бачили їх, і
повітали, і ві́рували в них, та визнавали, що
„вони на землі чужани́ці й прихо́дьки“. 14 Бо
ті, що говорять таке, виявляють, що шукають
ба́тьківщини. 15 І коли б вони пам'ятали ту, що
вийшли з неї, то мали б час повернутись. 16
Та бажають вони тепер кращої, цебто небесної,
тому́ й Бог не соро́миться їх, щоб звати Себе
їхнім Богом, бо Він приготува́в їм місто. 17 Вірою
Авраа́м, випробо́вуваний, привів на жертву Ісака,
і, мавши обі́тницю, приніс одноро́дженого, 18 що
йому було сказано: „В Ісакові буде насіння тобі“.
19 Бо він розумі́в, що Бог має силу й воскресити
з мертвих, тому й одержав його на прообраз. 20
Вірою в майбу́тнє поблагословив Іса́к Якова та
Іса́ва. 21 Вірою Яків, умираючи, поблагословив
кожного сина Йо́сипового, і „схилився на верх
свого́ жезла.“ 22 Вірою Йо́сип, умираючи,
згадав про ви́хід синів Ізра́їлевих та про кості
свої запові́в. 23 Вірою Мойсе́й, як родився,
перехо́вувався батьками своїми три місяці, бо

вони бачили, що гарне дитя, і не злякались
нака́зу царе́вого. 24 Вірою Мойсе́й, коли виріс,
відрікся зватися сином дочки́ фараóнової. 25 Він
хотів краще страждати з нарóдом Божим, аніж
мати доча́сну гріховну потіху. 26 Він наругу
Христову вважав за більше багатство, ніж ска́рби
єгипетські, бо він озирався на Божу нагороду.
27 Вірою він покинув Єгипет, не злякавшися
гніву царе́вого, бо він був непохитний, як
той, хто Невиди́мого бачить. 28 Вірою справив
він Пасху й покрóплення крови, щоб їх не
торкнувся той, хто погубив первороджених.
29 Вірою вони перейшли Червоне море, немов
суходóлом, на що спокусившись єги́птяни,
потопились. 30 Вірою впали єрихóнські му́ри по
семиденнім обхóдженні їх. 31 Вірою блудни́ця
Раха́в не згинула з невірними, коли з миром
прийняла́ вивідувачів. 32 І що ще скажу́? Бо не
стане ча́су мені, щоб оповіда́ти про Гедеóна,
Вара́ка, Самсóна, Ефта́я, Дави́да й Самуїла та
про пророків, 33 що вірою ца́рства побива́ли,
правду чинили, оде́ржували обітниці, пащі
левам загороджували, 34 силу огне́нну гасили,
утікали від вістря меча, зміцнялись від слабости,
хоробрі були́ на війні, оберта́ли в розтіч полки́
чужоземців; 35 жінки діставали поме́рлих своїх
із воскресіння; а інші бували скатовані, не
прийнявши визвóлення, щоб отримати краще
воскресіння; 36 а інші дізнали наруги та рани, а
також кайда́ни й в'язниці. 37 Камінням побиті
бува́ли, допитувані, перепи́лювані, умирали,
зару́бані мече́м, тинялися в овечих та кóзячих
шкурах, збідовані, засумовані, витерпілі. 38 Ті,
що світ не вартий був їх, тинялися по пустинях
та гóрах, і по печерах та прова́ллях зе́мних. 39 І
всі вони, одержавши засвідчення вірою, обітниці
не прийняли́, 40 бо Бог передбачив щось краще
про нас, — щоб вони не без нас досконалість
оде́ржали.

12 Тож і ми, мавши навколо себе велику таку
хмару свідків, скиньмо всякий тяга́р та
гріх, що обплутує нас, та й біжім з терпеливістю
до боротьби, яка перед нами, 2 дивлячись на
Ісуса, на Начальника й Виконавця віри, що
замість радости, яка була перед Ним, перете́рпів
хреста, не звертавши уваги на сором, і сів по
правиці престолу Божого. 3 Тож подумайте
про Того, хто перете́рпів такий перекір проти
Себе від грішних, щоб ви не знемоглись, і не
впали на душах своїх. 4 Ви ще не змага́лись до
крови, борю́чись проти гріха, 5 і забули на́гад,
що говорить до вас, як синів: „Мій сину, — не
нехтуй Господньої кари, і не знемагай, коли Він
докоря́є тобі. 6 Бо Господь, кого любить, того
Він карає, і б'є кожного сина, якого приймає“!
7 Коли те́рпите кару, то рóбить Бог вам, як
синам. Хіба є такий син, що ба́тько його не
карає? 8 А коли ви без кари, що спільна для
всіх, то ви діти з пере́любу, а не сини. 9 А до
того, ми мали батьків, що карали наше тіло, — і
боялися їх, то чи ж не далеко більше повинні
кори́тися ми Отцеві ду́хів, щоб жити? 10 Ті нас
за короткого ча́су карали, як їм до вподоби булó,
Цей же на кóристь, щоб ми стали учасниками
Його святости. 11 Усяка кара в тепе́рішній час
не здається потіхою, але смутком, та згодом
для на́вчених нею приносить ми́рний плід
праведности! 12 Тому́ то „опущені руки й
коліна знемóжені ви́простуйте“, 13 і „чиніть
прості стежки́ ногам вашим“, щоб кульгаве не
збóчило, але краще ви́правилось. 14 Пильнуйте
про мир зо всіма, і про святість, без якої ніхто
не побачить Господа. 15 Дивіться, щоб хто не
зостався без Божої благода́ті, щоб „не виріс
який гіркий корінь і не наробив непокóю“, і щоб
багато-хто не опога́нились тим. 16 Щоб не був
хто блудник чи безбожник, немов той Ісав, що
своє перворідство віддав за поживу саму́. 17 Бо
знаєте ви, що й після, як схотів він успадкува́ти
благослове́ння, відкинутий був, — не знайшов
бо був можливости до покая́ння, хоч його з
слізьми шукав. 18 Бо ви не приступили до гори
дотика́льної та до палю́чого огню, і до хмари, і
до те́мряви, та до бурі, 19 і до сурмóвого звуку, і
до голосу слів, що його ті, хто чув, просили, щоб
більше не мовилось слово до них. 20 Не могли
бо вони того витримати, що наказано: „Коли й
звірина́ до гори доторкне́ться, то буде камінням
побита“. 21 І таке страшне́ те видіння булó, що
Мойсей проказав: „Я боюся й тремчу́!“ 22 Але ви
приступили до гори Сіонської, і до міста Бога
Живого, до Єрусалиму небесного, і до десятків
тисяч анголів, 23 і до Церкви первороджених,
на небі написаних, і до Судді всіх — до Бога,
і до духів удоскона́лених праведників, 24 і до
Посере́дника Новóго Заповіту — до Ісуса, і до
покрóплення крови, що краще промовляє, як
А́велева. 25 Глядіть, не відверта́йтеся від того,
хто промовляє. Бо як не повтікали вони, що
зреклися того, хто звіщав на землі, то тим
більше ми, якщо зрікаємся Того, Хто з неба
звіщає, 26 що голос Його захитав тоді землю, а
тепер обіцяв та каже: „Ще раз захитаю не тільки
землею, але й небом“. 27 А „ще раз“визначає
заміну захитаного, як ствóреного, щоб зосталися
ті, хто непохитний. 28 Отож ми, що приймаємо
царство непохитне, нехай маємо благода́ть, що
нею приємно служитимемо Богові з побожністю
й зо стра́хом. 29 Бо наш Бог — то „палю́чий
огонь“!

13 Братолю́бство нехай пробува́є між вами! **2**
Не забувайте любови до при́ходнів, бо деякі
нею, на́віть не ві́даючи, гостинно прийняли
а́нголів. **3** Пам'ятайте про в'я́знів, немов із ними
були б ви пов'язані, про тих, хто страждає, як
такі, що й самі ви знахо́дитесь в тілі. **4** Нехай
буде в усіх че́сний шлюб та ложе непоро́чне, а
блу́дників та пере́любів судитиме Бог. **5** Будьте
життям не грошолюбні, задовольняйтеся тим,
що́ маєте. Сам бо сказав: „Я тебе не покину,
ані не відступлю́ся від тебе!“ **6** Тому́ то ми
сміливо говоримо: „Господь — мені Помічни́к,
і я не злякаюсь ніко́го: що зробить люди́на
мені?“ **7** Спогадуйте наставників ваших, що
вам говорили Слово Боже; і, дивлячися на
кінець їхнього життя, переймайте їхню віру.
8 Ісус Христос учора, і сьогодні, і навіки Той
Са́мий! **(aiōn g165)** **9** Не захоплюйтеся всілякими
та чужими науками. Бо річ добра зміцняти
серця благода́ттю, а не стра́вами, що ко́ристи
від них не оде́ржали ті, хто за ними ходив. **10**
Маємо же́ртівника, що від нього годуватися
права не мають ті, хто скинії служить, — **11**
бо котри́х звірят кров первосвященик уносить
до святині за гріхи, тих м'ясо па́литься поза
табо́ром, — **12** тому́ то Ісус, щоб кров'ю Своєю
людей освятити, постраждав поза брамою. **13**
Тож виходьмо до Нього поза та́бір, і наругу
Його понесімо, **14** бо постійного міста не маємо
тут, а шукаємо майбутнього! **15** Отож, за́вжди
приносьмо Богові жертву хвали́, цебто плід уст,
що Ім'я́ Його славлять. **16** Не забувайте ж і про
доброчинність та спільність, бо жертви такі
вгодні Богові. **17** Слухайтесь ваших наставників
та коріться їм, — вони бо пильнують душ ваших,
як ті, хто має здати справу. Нехай вони роблять
це з радістю, а не зідхаючи, — бо це для вас не
кори́сне. **18** Моліться за нас, бо надї́ємося, що
ми маємо добре сумління, бо хочемо добре в
усьому пово́дитись. **19** А надто прошу́ це робити,
щоб шви́дше до вас мене ве́рнено. **20** Бог же
миру, що з мертвих підняв великого Па́стиря
вівцям кров'ю вічного заповіту, Господа нашого
Ісуса, **(aiōnios g166)** **21** нехай вас удоскона́лить у
кожному доброму ділі, щоб волю чинити Його,
чинячи в вас любе перед лицем Його через Ісуса
Христа, Якому слава на віки вічні. Амі́нь. **(aiōn
g165)** **22** Благаю ж вас, браття, прийміть слово
поті́хи, бо коротко я написав вам. **23** Знайте, що
наш брат Тимофі́й вже ви́пущений, і я з ним;
коли незаба́ром він при́йде, я вас побачу. **24**
Вітайте всіх ваших наставників та всіх святих.
Вітають вас ті, хто в Італії. **25** Благодать зо всіма́
вами! Амі́нь.

Якова

1 Яків, раб Бога й Господа Ісуса Христа,
дванадцятьом племена́м, які в Розпоро́шенні,
— вітаю я вас! **2** Майте, бра́ти мої, повну
радість, коли впадаєте в усілякі випробо́вування,
3 знаючи, що досвідчення вашої віри дає
терпеливість. **4** А терпеливість нехай має чин
доскона́лий, щоб ви досконалі та бездоганні
були́, і недостачі ні в чому не мали. **5** А якщо
кому з вас не стачає мудрости, нехай просить
від Бога, що всім дає просто, та не докоряє, — і
бу́де вона йому да́на. **6** Але нехай просить із
вірою, без жодного су́мніву. Бо хто має су́мнів,
той подібний до морської хвилі, яку жене й
кидає вітер. **7** Нехай бо така люди́на не гадає,
що дістане щó від Господа. **8** Двоєдушна люди́на
непостійна на всіх дорогах своїх. **9** А понижений
брат нехай хвалиться висо́кістю своєю, **10** а
багатий — пони́женням своїм, бо він промине,
як той цвіт трав'яни́й, — **11** бо сонце зійшло
зо спекóтою, і траву посушило, — і відпав цвіт
її, і зникла краса́ її виду. Так само зів'яне й
багатий у дорогах своїх! **12** Блаженна люди́на,
що ви́терпить пробу, бо, бувши ви́пробувана,
дістане вінця життя, якого Господь обіцяв тим,
хто любить Його. **13** Ви́пробовуваний, хай не
каже ніхто: „Я від Бога споку́шуваний“. Бо
Бог злом не спокушується, і нікого Він Сам
не спокушує. **14** Але кожен спокушується, як
на́диться й зво́диться пожадливістю власною.
15 Пожадли́вість потóму, зачавши, народжує
гріх, а зроблений гріх народжує смерть. **16** Не
обма́нюйтесь, брати мої любі! **17** Усяке добре
дава́ння та дар досконалий похóдить згори від
Отця світил, що в Нього нема переміни чи тіні
відміни. **18** Захотівши, Він нас породив словом
правди, щоб ми стали якимсь первопло́дом
творів Його. **19** Отож, мої брати́ любі, нехай
буде кожна людина швидка́ послухати, забарна́
говорити, повільна на гнів. **20** Бо гнів лю́дський
не чинить праведности Божої. **21** Тому́ то
відкиньте всіляку нечисть та залишок злоби́, і
прийміть із ла́гідністю всіяне слово, що може
спасти ваші душі. **22** Будьте ж викона́вцями
слова, а не слухачами самими, що себе самих
обманюють. **23** Бо хто слуха́ч слова, а не
викона́вець, той подібний люди́ні, що риси
обличчя свого розглядає у дзе́ркалі, — **24** бо
розгляне себе та й відійде, і зараз забуде, яка
вона є. **25** А хто заглядає в закóн досконалий,
закон волі, і в нім пробуває, той не буде забу́дько
слухач, але виконавець ді́ла, — і він буде
блаженний у дія́нні своїм! **26** Коли ж хто гада́є,
що він побожний, і свого язика не вгамóвує,
та своє серце обманює, — марна́ побожність
того́! **27** Чиста й непорочна побожність перед
Богом і Отцем оця: зглянутися над си́ротами та
вдови́цями в утисках їхніх, себе берегти чистим
від світу.

2 Брати́ мої, не зважаючи на обличчя, майте
віру в нашого Господа слави, Ісуса Христа.
2 Бо коли до вашого зібра́ння ввійде чоловік
із золотим перснем, у шаті блискучій, увійде
й біда́р у вбогім вбранні́, **3** і ви поглянете на
тóго, хто в шаті блискучій, і скажете йому:
„Ти сідай виґі́дно отут, “а бідаре́ві прокажете:
„Ти стань там, чи сідай собі тут на підніжку
моїм“, **4** то чи не стало між вами поді́лення, і не
стали ви злоду́мними суддями? **5** Послухайте,
мої брати любі, — чи ж не вибрав Бог бідарі́в
цього світу за багатих вірою й за спадкоє́мців
Царства, яке обіцяв Він тим, хто любить
Його? **6** А ви бідаря́ зневажили! Хіба не багачі
переслідують вас, хіба не вони тягнуть вас на
суди́? **7** Хіба не вони зневажають те добре
ім'я́, що ви ним називаєтесь? **8** Коли ви Закóна
Царськóго виконуєте, за Писа́нням: „Люби свого
ближнього, як самого себе“, то ви робите добре.
9 Коли ж дивитеся на обличчя, то чините гріх,
бо Закóн удоводнює, що ви винуватці. **10** Бо хто
всього Закóна виконує, а згрішить в однóму, той
винним у всьому стає. **11** Бо Той, Хто сказав: „Не
чини перелю́бства“, також наказав: „Не вбивай“.
А хоч ти перелю́бства не чиниш, а вб'єш, то ти
переступник Закóну. **12** Отак говоріть і отак
чиніть, як такі, що будете суджені закóном
волі. **13** Бо суд немилосердний на того, хто не
вчинив милосердя. Милосердя бо ставиться
вище за суд. **14** Яка кóристь, брати мої, коли
хто говорить, що має віру, але діл не має? Чи
може спасти його віра? **15** Коли ж брат чи сестра
будуть нагі, і позбавлені денного пóкорму, **16** а
хтонебудь із вас до них скаже: „Ідіть з миром,
грійтесь та їжте“, та не дасть їм потрібного
тілу, — що ж то поможе? **17** Так само й віра,
коли діл не має, — ме́ртва в собі! **18** Але скаже
хтоне́будь: „Маєш ти віру, а я маю діла; покажи
мені віру свою без діл твоїх, а я покажу тобі
віру свою від діл моїх“. **19** Чи віруєш ти, що
Бог один? Добре робиш! Та й де́мони вірують,
— і тремтять. **20** Чи хочеш ти знати, о марна́
люди́но, що віра без діл — ме́ртва? **21** Авраам,
отець наш, — чи він не з діл виправданий був,
як поклав був на же́ртівника свого сина Ісака?
22 Чи ти бачиш, що віра помогла його ділам,
і вдоскона́лилась віра із діл? **23** І здійснилося
Писа́ння, що каже: „Авраам же ввірував Богові, і
це йому зараховане в праведність, і був на́званий
він другом Божим“. **24** Отож, чи ви бачите, що

люди́на виправдується від діл, а не тільки від
віри? 25 Чи так само і блудни́ця Раха́в не з
діл виправдалась, коли прийняла́ посланці̂в, і
дорогою іншою випустила? 26 Бо як тіло без
духа ме́ртве, так і віра без діл — мертва!

3 Не багато-хто ставайте, брати мої, учителями,
знавши, що більший о́суд при́ймемо. 2
Бо багато ми всі помиляємось. Коли хто не
помиляється в слові, то це муж досконалий,
спроможний прибо́ркувати й усе тіло. 3 От і
ко́ням вкладаєм узде́чки до ро́та, щоб корилися
нам, і ми всім їхнім тілом керуємо. 4 От і кораблі,
хоч які величезні та гнані вітра́ми жорсто́кими,
проте найменшим сте́рном скеро́вуються, куди
хоче стерни́чий. 5 Так само й язик, — малий
член, але хва́литься ве́льми! Ось маленький
огонь, а запалює величезного ліса! 6 І язик —
то огонь. Як світ неправости, поста́влений так
поміж нашими членами, язик скверни́ть усе
тіло, запалює круг життя, і сам запалюється від
геєнни. (Geenna g1067) 7 Бо всяка природа звірі̂в і
пташо́к, гадів і мо́рських потвор прибо́ркується,
і прибо́ркана буде природою лю́дською, 8 та
не може ніхто із людей язика вгамува́ти, — він
зло безупи́нне, він повний отрути смерте́льної!
9 Ним ми благословляємо Бога й Отця, і ним
проклинаєм людей, що створені на Божу подобу.
10 Із тих самих уст виходить благослове́ння й
прокля́ття. Не повинно, брати́ мої, щоб так це
було́! 11 Хіба з одно́го отвору виходить вода
солодка й гірка́? 12 Хіба може, бра́ти мої, фіґове
дерево родити оливки, або виноград — фіґи?
Солодка вода не тече з солонця́. 13 Хто мудрий
і розумний між вами, нехай він покаже діла́
свої в ла́гідній мудрості добрим поводженням!
14 Коли ж гірку́ заздрість та сварку ви маєте в
серці своєму, то не величайтесь та не говоріть
неправди на правду, — 15 це не мудрість, що
ніби зве́рху походить вона, але земна, тілесна
та де́монська. 16 Бо де за́здрість та сварка,
там бе́злад та всяка зла річ! 17 А мудрість,
що зверху вона, насамперед чиста, а потім
спокійна, ла́гідна, покірлива, повна милосердя
та добрих пло́дів, безстороння та нелукава. 18 А
плід праведности сіється творцями миру.

4 Звідки ві̂йни та свари між вами? Чи не
звідси, — від ваших пожадливостей, які
в ваших членах воюють? 2 Бажаєте ви —
та й не маєте, убиваєте й за́здрите — та
досягнути не можете, сва́ритеся та воюєте
— та не маєте, бо не проха́єте, 3 прохаєте
— та не одержуєте, бо прохаєте на зле, щоб
ужити на розко́ші свої. 4 Перелю́бники та
перелю́бниці, чи ж ви не знаєте, що дружба
зо світом — то ворожнеча супроти Бога? Бо
хто хоче бути світові при́ятелем, той ворогом
Божим стається. 5 Чи ви ду́маєте, що даремно
Писа́ння говорить: „Жада́є аж до за́здрости Дух,
що в нас пробуває“? 6 Та ще більшу благода́ть
дає, через що й промовляє: „Бог противиться
гордим, а смиренним дає благода́ть“. 7 Тож
підкоріться Богові та спротивляйтесь дияволові,
— то й утече він від вас. 8 Набли́зьтесь до Бога,
то й Бог набли́зиться до вас. Очистьте руки,
грішні, та серця освятіть, двоєдушні! 9 Журіться,
сумуйте та плачте! Хай обернеться сміх ваш
у плач, а радість у сум! 10 У покорі̂ться перед
Господнім лицем, — і Він вас підійме! 11 Не
обмовляйте, брати, один о́дного! Бо хто брата
свого обмовляє або судить брата, той Зако́на
обмовляє та судить Зако́на. А коли ти Зако́на
осуджуєш, то ти не викона́вець Закона, але
суддя. 12 Один Законода́вець і Суддя, що може
спасти й погубити. А ти хто такий, що осуджуєш
ближнього? 13 А ну тепер ви, що говорите:
„Сьогодні чи взавтра ми пі̂дем у те чи те місто,
і там рік проживе́мо, та бу́демо торгувати й
заробляти“, 14 ви, що не відаєте, що́ трапиться
взавтра, — яке ваше життя? Бо це пара, що на
хвильку з'явля́ється, а потім зникає! 15 Замість
того, щоб вам говорити: „Як схоче Госпо́дь та
бу́демо живі, то зробимо це або те“. 16 А тепер
ви хва́литеся в своїх го́рдощах, — лиха́ всяка
подібна хвальба́! 17 Отож, хто знає, як чинити
добро, та не чинить, — той має гріх!

5 А ну ж тепер ви, багачі̂, — плачте й ридайте
над лихом своїм, що вас має спіткати: 2
ваше багатство згнило, а ваші вбрання́ міль
поїла! 3 Золото ваше та срі̂бло поіржа́віло, а
їхня іржа буде свідчити проти вас, і поїсть
ваше тіло, немов той огонь! Ви скарби зібрали
собі на останні дні! 4 Ось голосить заплата,
що ви затримали в робі̂тників, які жали на
ваших полях, — і голосі̂ння женці̂в досягли́ вух
Господа Сава́ота! 5 Ви розкошували на землі
й насолоджувались, серця свої ви́годували,
немов би на день зако́лення. 6 Ви Праведного
засудили й убили, — Він вам не проти́вився!
7 Отож, браття, довготерпіть аж до при́ходу
Господа! Ось чекає рільни́к дорогоцінного пло́ду
землі, довготе́рпить за нього, аж поки оде́ржить
дощ ранній та пізній. 8 Довготерпі̂ть же й
ви, зміцніть серця ваші, бо набли́зився при́хід
Господній! 9 Не нарікайте один на о́дного,
браття, щоб вас не засу́джено, — он Суддя стоїть
перед дверима! 10 Візьміть, браття, пророків
за при́клад стражда́ння та довготерпі̂ння, —
вони промовляли Господнім Ім'я́м! 11 Отож,

за блаженних ми маємо тих, хто витерпів. Ви
чули про Йо́вове терпі́ння та бачили Господній
кінець його́, що „ве́льми Господь милости́вий
та щедрий“. 12 А найперше, браття мої, не
кляніться ні небом, ані землею, і ніякою іншою
клятвою! Слово ж ваше хай буде: „Так, так“та
„Ні, ні“, щоб не впасти вам в о́суд. 13 Чи страждає
хто з вас? Нехай молиться! Чи тішиться хтось?
Хай співає псалми́! 14 Чи хворі́є хто з вас?
Хай покличе пресвітерів Церкви, і над ним
хай помоляться, намасти́вши його оливою в
Господнє Ім'я́, 15 і молитва віри вздоро́вить
недужого, і Господь його піді́йме, а коли він
гріхи був учинив, то вони йому простяться. 16
Отже, признава́йтесь один перед о́дним у своїх
про́гріхах, і моліться один за о́дного, щоб вам
уздоро́витись. Бо дуже могутня ре́вна молитва
праведного! 17 Ілля́ був люди́на, подібна до нас
при́страстями, і він помолився молитвою, щоб
дощу́ не було́, — і дощу не було́ на землі аж три
роки й шість місяців... 18 І він знов помолився,
— і дощу́ дало́ небо, а земля вродила свій плід!
19 Бра́ття мої, — коли хто з-поміж вас заблудить
від правди, і його хто наверне, 20 хай знає, що
той, хто грішника навернув від його блу́дної
дороги, той душу його спасає від смерти та
бе́зліч гріхів покриває!

1 Петра

1 Петро, апо́стол Ісуса Христа, захожа́нам
Розпоро́шення: По́нту, Гала́тії, Каппадокі́ї, Азії
й Віфі́нії, ви́браним **2** із передба́чення Бога Отця,
посвя́ченням Духа, на покору й окро́плення
кров'ю Ісуса Христа: нехай примно́житься вам
благодать та мир! **3** Благословенний Бог і
Отець Господа нашого Ісуса Христа, що великою
Своєю милістю відродив нас до живої надії
через воскре́сення з мертвих Ісуса Христа, **4** на
спа́дщину нетлінну й непорочну та нев'яну́чу,
заховану в небі для вас, **5** що ви бережені
силою Божою через віру на спасі́ння, яке готове
з'явитися останнього ча́су. **6** Тіштеся з того,
засмучені тро́хи тепер, якщо треба, всілякими
випробо́буваннями, **7** щоб досвідчення вашої
віри було дорогоцінніше за золото, яке гине,
хоч і огнем випробо́вується, на похвалу́, і
честь, і славу при з'я́вленні Ісуса Христа. **8** Ви
Його любите, не бачивши, і віруєте в Нього,
хоч тепер не бачите, а вірувавши, радієте
невимо́вною й славною радістю, **9** бо досяга́єте
мети́ віри вашої — спасі́ння ду́шам. **10** Про це
спасі́ння розвідували та допитувалися пророки,
що звіщали про благода́ть, призначену вам. **11**
Вони досліджували, на котри́й чи на який час
показував Дух Христів, що в них був, коли Він
сповіщав про Христові стражда́ння та славу, що
при́йдуть по них. **12** Їм відкрито було́, що вони не
для себе сами́х, а для вас служили тим, що тепер
звіщено вам через благові́сників Духом Святим,
із неба посланим, на що бажають дивитися
анголи. **13** Тому́ то, підперезавши сте́гна свого
розуму та бувши тверезі, майте досконалу надію
на благода́ть, що прино́ситься вам в з'я́вленні
Ісуса Христа. **14** Як слухняні, не застосовуйтеся
до попередніх пожадливо́стей вашого невідання,
15 але за Святим, що покликав вас, будьте й самі
святі в усім вашім пово́дженні, **16** бо написано:
„Будьте святі, — Я бо святий“! **17** І коли ви Отцем
звете Того, Хто кожного, не зважаючи на особу,
судить за вчинок, то в страху́ провадьте час
вашого тимчасового заме́шкання. **18** І знайте,
що не тлінним сріблом або золотом відкуплені
ви були від марно́го вашого життя, що передане
вам від батьків, **19** але дорогоцінною кров'ю
Христа, як непорочного й чистого Ягняти, **20**
що призначений був іще перед закла́динами
світу, але був з'явлений вам за останнього ча́су.
21 Через Нього ви віруєте в Бога, що з мертвих
Його воскресив та дав славу Йому, щоб була
ваша віра й надія на Бога. **22** По́слухом правді
очистьте душі свої через Духа на нелицемірну
братерську любов, і ревно від щирого серця
любіть один о́дного, **23** бо народжені ви не з
тлінного насіння, але з нетлінного, — Словом
Божим живим та тривалим. **(aiōn g165)** **24** Бо
„кожне тіло — немов та трава, і всяка слава
люди́ни — як цвіт трав'яни́й: засохне трава
— то й цвіт опаде, **25** а Слово Господнє повік
пробуває“! А це те Слово, яке звіщене вам у
Єва́нгелії. **(aiōn g165)**

2 Отож, відкладіть усяку зло́бу, і всякий пі́дступ,
і лицемірство, і заздрість, і всякі обмови, **2**
і, немов новонароджені немовлята, жадайте
щирого духовного молока, щоб ним вирости
вам на спасі́ння, **3** якщо ви спро́бували, що
добрий Госпо́дь. **4** Приступайте до Нього, до
Каменя живого, дорогоцінного, що відкинули
люди Його, але вибрав Бог. **5** І самі, немов
те каміння живе, будуйтеся в дім духовий,
на священство святе, щоб прино́сити жертви
духовні, приємні для Бога через Ісуса Христа.
6 Бо стоїть у Писа́нні: „Ось кладу́ Я на Сіоні
Каменя вибраного, наріжного, дорогоцінного, і
хто вірує в Нього, той не буде осоро́млений“!
7 Отож бо, для вас, хто вірує, Він коштовність,
а для тих, хто не вірує — „камінь, що його
занедба́ли були будівничі, той наріжним став
каменем“, **8** і „камінь спотика́ння, і скеля
спокуси“, — і об нього вони спотика́ються, не
вірячи слову, на що й призначені були. **9** Але
ви — ви́браний рід, свяще́нство царське́, наро́д
святий, люд власности Божої, щоб звіщали
чесно́ти Того, Хто покликав вас із те́мряви до
дивного світла Свого́, **10** колись „ненаро́д, “а
тепер наро́д Божий, колись „непомилувані, “а
тепер ви помилувані! **11** Благаю вас, любі, як
прихо́дьків та подорожніх, щоб ви зде́ржувались
від тілесних пожадли́востей, що воюють проти
душі. **12** Поводьтеся поміж поганами добре, щоб
за те, за що́ вас обмовляють вони, немов би
злочинців, побачивши добрі діла, сла́вили Бога
в день відві́дання. **13** Отож, коріться кожному
лю́дському творі́нню ради Господа, — чи то
цареві, як найвищому, **14** чи то володарям, як
від нього по́сланим для кара́ння злочинців та
для похвали́ доброчинців. **15** Бо така Божа воля,
щоб доброчинці гамували не́уцтво нерозумних
людей, — **16** як вільні, а не як ті, що мають
волю на прикриття́ лихого, але як раби Божі.
17 Шануйте всіх, бра́тство любіть, Бога бійтеся,
царя поважайте. **18** Раби, — коріться панам із
повним стра́хом, не тільки добрим та тихим,
але й прикрим. **19** Бо то вгодне, коли хто,
через сумління перед Богом, те́рпить недолю,
непоправді страждаючи. **20** Бо яка похвала́, коли
те́рпите ви, як вас б'ють за провини? Але коли з
му́кою те́рпите за добрі вчинки, то це вгодне

Богові! 21 Бо на це ви покликані. Бо й Христос
постраждав за нас, і залиши́в нам при́клада,
щоб пішли ми слідáми Його. 22 „Не вчинив Він
гріха, і не знайшлося в устах Його пі́дступу!“
23 Коли був лихосло́влений, Він не лихословив
взаємно, а коли Він страждав, не погро́жував,
але передав Тому, Хто судить справедливо. 24
Він тілом Своїм Сам підніс гріхи наші на дерево,
щоб ми вмерли для гріхів та для праведности
жили; Його „ранами ви вздоро́вилися“. 25 Ви бо
були як ті вівці заблу́кані, та ви повернулись до
Пастиря й Опікуна ваших душ.

3 Так само дружи́ни, — корі́ться своїм
чоловікам, щоб і деякі, хто не ко́риться слову,
були приєднані без слова пово́дженням дружи́н,
2 як побачать ваше пово́дження чисте в страху́.
3 А окрасою їм нехай буде не зовнішнє, —
заплітáння волосся та наві́шання золота або
вбирáння одеж, 4 але захо́вана люди́на серця
в нетлінні лáгідного й мовчазно́го духа, що
дорогоцінне перед Богом. 5 Бо так само колись
прикрашáли себе й святі ті жінки́, що клали
надію на Бога й кори́лись своїм чоловікам.
6 Так Сара корилась Авраамові, і паном його
називала. А ви — її діти, коли добро робите та
не лякаєтесь жáдного стрáху. 7 Чоловіки, — так
само живіть рáзом із дружи́нами за розумом, як
зо слабішою жіночою посудиною, і виявляйте їм
честь, бо й вони є співспадкоємиці благодáті
життя, щоб не спинялися ваші моли́тви. 8
Нарéшті ж, будьте всі однодýмні, спочутливі,
братолюбні, милосердні, покірливі. 9 Не платіть
злом за зло, або лайкою за лайку, навпаки, —
благословляйте, знавши, що на це вас покликано,
щоб ви вспадкувáли благослове́ння. 10 „Бо хто
хоче любити життя та бачити добрі дні, нехай
здержить свого язикá від лихого та ýста свої від
гово́рення пі́дступу. 11 Ухиляйся від злого та
добре чини, шукай миру й женися за ним! 12
Бо очі Господні — до праведних, а вýха Його —
до їхніх прохань, а Господнє лице проти тих,
хто чинить лихе!“ 13 І хто заподі́є вам зле, коли
будете ви оборонцями доброго? 14 А коли ви
за праведність і страждаєте, то ви блаженні!
„А їхнього стрáху не бійтеся, і не тривожтеся!“
15 А Господа Христа освятіть у ваших серцях, і
зáвжди готовими будьте на відповідь кожному,
хто в вас запитає рахунку про надію, що в вас,
із лáгідністю та зо стрáхом. 16 Майте добре
сумління, щоб тим, за що́ вас обмовляють, немов
би злочинців, були посоромлені лихосло́вники
вашого пово́дження в Христі. 17 Бо ліпше
страждати за добрі діла, — коли хоче того Божа
воля, — аніж за лихі. 18 Бо й Христос один раз
постраждав був за наші гріхи, щоб приве́сти
нас до Бога, Праведний за неправедних, хоч
уме́ртвлений тілом, але Духом ожи́влений, 19
Яким Він і дýхам, що в в'язниці були, зійшовши,
звіщав; 20 вони колись непокі́рливі були́, як їх
Боже довготерпіння чекало за Но́євих днів, коли
будувався ковче́г, що в ньому мало, цебто вісім
душ, спаслось від води. 21 Того образ, хрищення
— не тілесної нечистости позбуття́, але обі́тниця
Богові доброго сумління, — спасає тепер і нас
воскресінням Ісуса Христа, 22 що, зійшовши
на небо, пробуває по Божій правиці, а Йому
підкорилися анголи, влади та сили.

4 Отож, коли тілом Христос постраждав за нас,
то озбройтеся й ви тією самою думкою, бо
хто тілом постраждав, той перестав грішити,
2 щоб решту чáсу в тілі жити вже не для
пожадливостей людських, а для Божої волі. 3 Бо
до́сить минулого чáсу, коли ви чинили волю
поган, ходили в розпусті, у пожадливостях, у
пияцтві, у гýлянках, у пия́тиках, у беззако́нних
ідолослужбах. 4 Вони з того дивуються, що
ви рáзом із ними не берете участи в розпусті,
та зневажають. 5 Вони дадуть відповідь Тому,
Хто судитиме живих та мертвих! 6 Бо на те
й мертвим звіщувано Євáнгелію, щоб вони
прийняли́ суд по-лю́дському тілом, але жили́ по-
Бо́жому духом. 7 Кінець же всьому набли́зився.
Отже, будьте мудрі й пильнуйте в молитвах! 8
Найперше майте щиру любов один до о́дного, бо
любов покриває багато гріхів! 9 Будьте гостинні
один до о́дного без не́хоті! 10 Служіть один
о́дному, кожен тим даром, якого отримав, як
доморя́дники всілякої Божої благодáті. 11 Коли
хто говорить, говори, як Божі слова. Коли хто
служить, то служи, як від сили, яку дає Бог,
щоб Бог прославлявся в усьому Ісусом Христом,
що Йому слава та влáда на віки вічні, амі́нь.
(aiōn g165) 12 Улюблені, не дивуйтесь огневі, що
вам посилається на випробо́вування, немов би
чужому випáдку для вас. 13 Але через те, що
берете ви участь у Христових страждáннях, то
тіштеся, щоб і в з'я́вленні слави Його раділи
ви й звеселялись. 14 Коли ж вас ганьбля́ть
за Христове Ім'я́, то ви блаженні, бо на вас
спочиває Дух слави й Дух Божий. 15 Ніхто з
вас хай не страждає, як душогуб, або злодій,
або злочинець, або ворохо́бник, 16 а коли —
як християни́н, то нехай не соро́миться він,
але хай прославляє Бога за те. 17 Бо час уже
суд розпочати від Божого дому; а коли він
почнеться перше з нас, то який кінець тих,
хто противиться Божій Євáнгелії? 18 А коли
„праведний ле́две спасеться, то безбожний та
грішний де зможе з'явитись?“ 19 Тому й ті, хто

з Божої волі страждає, нехай душі свої віддадуть
в доброчинстві Йому, як Створителю вірному.

5 Тож благаю між вами пресві̂терів,
співпресві̂тер та свідок Христових стражда́нь,
співучасник слави, що повинна з'явитись: **2**
пасіть стадо Боже, що у вас, наглядайте не з
примусу, але добровільно по-Божому, не для
брудної наживи, а ревно, **3** не пануйте над
спа́дком Божим, але будьте для стада за взір.
4 А коли Архипа́стир з'я́виться, то одержите
ви нев'яну́чого вінка́ слави. **5** Також молоді,
— коріться ста́ршим! А всі майте покору один
до о́дного, бо „Бог проти́виться гордим, а
смиренним дає благода́ть!“ **6** Тож покоріться
під міцну́ Божу руку, щоб Він вас Свого ча́су
пови́щив. **7** Покладіть на Нього всю вашу
журбу́, бо Він опікується вами! **8** Будьте тверéзі,
пильнуйте! Ваш супроти́вник — диявол —
ходить, ричучи́, як лев, що шукає пожерти кого́.
9 Противтесь йому́, тверді в вірі, знавши, що ті
самі му́ки трапляються й вашому братству по
світу. **10** А Бог усякої благодаті, що покликав
вас до вічної слави Своєї в Христі, нехай Сам
удоскона́лить вас, хто трохи потéрпів, хай
упéвнить, зміцни́ть, уґрунтує. **(aiōnios g166)** **11**
Йому слава та вла́да на вічні віки, амі̂нь. **(aiōn g165)** **12** Я коротко вам написав через Силуя́на,
як гада́ю — вірного брата. Закликаю та свідчу,
що це Божа благода́ть правдива, що ви в ній
стоїтé. **13** Вітає вас ра́зом ви́брана Церква в
Вавилоні, і Ма́рко, мій син. **14** Вітайте один
о́дного поцілунком любови. Мир вам усім у
Христі! Амінь.

2 Петра

1 Симеон Петро, раб та апо́стол Ісуса Христа,
до тих, хто одержав із нами рівноці́нну
віру в праведності Бога нашого й Спасителя
Ісуса Христа: **2** благодать вам та мир нехай
примно́житься в пізна́нні Бога й Ісуса, Господа
нашого! **3** Усе, що потрібне для життя та
побожности, подала́ нам Його Божа сила
пізна́нням Того, Хто покликав нас славою
та чесно́тою. **4** Через них даро́вані нам
цінні та великі обі́тниці, щоб ними ви
стали уча́сниками Божої Істо́ти, утікаючи від
пожадливого світового тління. **5** Тому́ докладіть
до цього всю пильність, і покажіть у вашій вірі
чесно́ту, а в чесно́ті — пізна́ння, **6** а в пізнанні —
стри́мання, а в стри́манні — терпеливість, а в
терпеливості — благоче́стя, **7** а в благочесті —
брате́рство, а в братерстві — любов. **8** Бо коли
це в вас є та примно́жується, то воно зробить
вас нелінивими, ані безплідними для пізна́ння
Господа нашого Ісуса Христа. **9** А хто цього
не має, той сліпий, короткозо́рий, він забув
про очи́щення з своїх давніх гріхів. **10** Тому́,
браття, тим більше дба́йте чинити міцни́м своє
покли́кання та ви́брання, бо, ро́блячи так, ви
ніко́ли не спіткне́тесь. **11** Бо щедро відкриється
вам вхід до вічного Царства Господа нашого й
Спасителя Ісуса Христа. **(aiōnios g166)** **12** Тому то
ніко́ли я не зане́дбую про це вам нагадувати,
хоч ви й знаєте, і впе́внені в тепе́рішній правді.
13 Бо вважаю я за справедливе, доки я в цій оселі,
спону́кувати вас нага́дуванням, **14** знаючи, що я
незаба́ром повинен покинути оселю свою, як
і Госпо́дь наш Ісус Христос об'явив мені. **15** А
я пильнуватиму, щоб ви й по моє́му відхо́ді
за́вжди мали це в пам'яті. **16** Бо ми сповістили
вам силу та прихід Господа нашого Ісуса Христа,
не йдучи за хитро видуманими байка́ми, але
бувши самови́дцями Його ве́личі. **17** Бо Він честь
та славу прийняв від Бога Отця, як до Нього
прийшов від величної слави голос такий: „Це
Син Мій Улю́блений, що Його Я вподо́бав!“ **18**
І цей голос, що з неба зійшов, ми чули, як із
Ним були на святій горі. **19** І ми маємо слово
пророче певніше. І ви добре робите, що на
нього вважаєте, як на світильника, що світить у
темному місці, аж поки зачне розвидня́тися,
і світова́ зірни́ця засяє у ваших серцях, **20** бо
ви знаєте перше про те, що жодне проро́цтво в
Писа́нні від власного ви́яснення не залежить. **21**
Бо проро́цтва ніко́ли не було з волі лю́дської,
а звіщали його святі Божі му́жі, прова́джені
Духом Святим.

2 А між людом були́ й неправдиві пророки,
як і бу́дуть між вас учителі неправдиві,
що впрова́дять згубні єресі, відречу́ться від
Влади́ки, що викупив їх, і стягнуть на себе
самі скору погибіль. **2** І багато-хто пі́дуть
за пожадливістю їхньою, а через них доро́га
правдива знева́житься. **3** І в заже́рливості вони
бу́дуть ловити вас словами обле́сними. Суд на
них відда́вна не ба́риться, а їхня загибіль не
дрімає! **4** Бо як Бог анголі́в, що згрішили, не
помилував був, а в кайда́нах те́мряви вкинув
до а́ду, і передав зберігати на суд; **(Tartaroō g5020)**
5 і Він не помилував першого світу, а зберіг
само во́сьмого Но́я, проповідника праведности,
і навів пото́п на світ безбожних; **6** і міста́ Содо́м
і Гомо́рру спопели́в, засудивши на зни́щення,
і дав при́клада для майбутніх безбожників,
7 а врятував праведного Ло́та, змученого
поводженням розпусних людей, — **8** бо цей
праведник, живши між ними, день-у-день мучив
свою праведну душу, ба́чачи й чуючи вчинки
безбожні, — **9** то вміє Господь рятувати побожних
від спокуси, а неправедних берегти на день суду
для кари, **10** а надто тих, хто ходить за нечистими
пожадли́востями тіла та погорджує вла́дою;
зухвалі свавільці, що не бояться зневажати
слави, **11** хоч анголи́, бувши міццю та силою
більші за них, не несуть до Господа знева́жливого
суду на них. **12** Вони, немов звірина́ нерозумна,
зроджена природою на зло́влення та загибіль,
зневажають те, чого не розуміють, і в тлінні
своїм будуть знищені, **13** і при́ймуть запла́ту
за лихі вчинки. Вони повсякденну розпусту
вважають за ро́зкіш; самі бруд та неслава, вони
насолоджуються своїми оманами, бенкету́ючи з
вами. **14** Їхні очі напо́внені пере́любом та гріхом
безупинним; вони зва́блюють душі незмі́цнені;
вони, діти прокляття, мають серце, привче́не
до заже́рливости. **15** Вони покинули про́сту
дорогу та й заблудили, і пішли слідо́м за
Валаа́мом Бео́ровим, що полюбив нагороду
несправедливости, **16** але був докорений у своїм
беззако́нні: німа під'яре́мна ослиця проговорила
лю́дським голосом, та й бе́зум пророка спинила.
17 Вони — джере́ла безводні, хмари, бурею гнані;
для них пригото́ваний мо́рок те́мряви! **18** Бо,
висло́влюючи марне́ базі́кання, вони зваблюють
пожадливістю ті́ла й розпустою тих, хто ледве
втік від тих, хто живе в розпусті. **19** Вони волю
обіцюють їм, самі бувши рабами тління. Бо хто
ким переможений, той тому й раб. **20** Бо коли
хто втече від нечистости світу через пізна́ння
Господа й Спасителя Ісуса Христа, а пото́му
знов заплутуються ними та перемагаються, —
то останнє буває для них гірше першого. **21** Бо

краще було б не пізнати їм дороги праведности,
аніж, пізнавши, вернутись назад від пере́даної їм
святої заповіді! 22 Бо їм трапилося за правдивою
при́казкою: „Вертається пес до своєї блюво́тини“,
та: „Помита свиня йде валятися в калюжу“.

3 Це вже другого листа пишу́ я до вас, улюблені.
У них нага́дуванням я буджу́ вашу чисту
думку, 2 щоб ви пам'ятали слова́, що святі
пророки давніше звістили їх вам, і заповідь
Господа й Спасителя, що оде́ржали через ваших
апо́столів. 3 Насампере́д знайте оце, що в
останні дні при́йдуть із на́смішками глузії,
що ходитимуть за своїми пожадливостями,
4 та й скажуть: „Де обі̂тниця Його прихо́ду?
Бо від того ча́су, як позасинали наші батьки,
усе залиша́ється так від поча́тку творі̂ння“. 5
Бо сховане від тих, хто хоче цього, що небо
було напоча́тку, а земля із води та водою
скла́дена словом Божим, 6 тому́ тодішній
світ, водою пото́плений, згинув. 7 А теперішні
небо й земля заховані тим самим словом, і
зберігаються для огню на день суду й загибелі
безбожних людей. 8 Нехай же одне це не буде
заховане від вас, улю́блені, що в Господа один
день — немов тисяча ро́ків, а тисяча ро́ків —
немов один день! 9 Не ба́риться Госпо́дь із
обі̂тницею, як деякі вважають це барі̂нням,
але вам довготе́рпить, бо не хоче, щоб хто
загинув, але щоб усі наверну́лися до каяття́. 10
День же Господній прибу́де, як злодій вночі,
коли з гу́ркотом небо мине, а стихі̂ї, розпе́чені,
ру́нуть, а земля та діла, що на ній, погорять.
11 А коли все оце поруйнується, то якими
мусите бути в святому житті та в побожності
ви, 12 що чекаєте й прагнете скорого прихо́ду
Божого дня, в якім небо, палючися, зникне, а
розпа́лені стихії розтопляться? 13 Але за Його
обі̂тницею ми чекаємо неба нового́ й нового́ї
землі, що праведність на них пробуває. 14 Тож,
улю́блені, чека́ючи цього, попильнуйте, щоб ви
знайшлися для Нього нескверні та чисті у мирі.
15 А довготерпіння Господа нашого вважайте
за спасі̂ння, як і улю́блений брат наш Павло
написав був до вас за даною йому мудрістю, 16
як і по всіх посла́ннях, що в них він говорить
про це. У них є дещо тя́жко зрозуміле, що не́уки
та незміцнені перекручують, як і інші Писа́ння,
на власну загибіль свою́. 17 Тож ви, улю́блені,
знаючи це напере́д, стережіться, щоб не були ви
зве́дені блу́дом безбожних і не відпали від свого
вґрунтува́ння, 18 але щоб зростали в благода́ті
й пізна́нні Господа нашого й Спасителя Ісуса
Христа. Йому слава і тепер, і дня вічного! Амі̂нь.
(aiōn g165)

1 Івана

1 Щó булó від почáтку, щó ми чули, щó бачили
власними очима, щó розглядали, і чого руки
наші торкалися, — про Слово життя, — **2** а
життя з'явилось, і ми бачили, і свíдчимо, і
звіщаємо вам життя вічне, що в Отця перебувáло
й з'явилося нам, — **(aiōnios g166)** **3** щó ми бачили
й чули — про те ми звіщаємо вам, щоб і ви
мали спільність із нами. Спільність же наша
з Отцем і Сином Його Ісусом Христом. **4** А це
пишемо вам, щоб повна булá ваша радість! **5** А
це звістка, що ми її чули від Нього і звіщаємо
вам: Бог є світло, і немає в Нім жáдної тéмряви!
6 Коли ж кажемо, що маємо спільність із Ним,
а ходимо в тéмряві, то неправду говоримо й
правди не чинимо! **7** Коли ж ходимо в світлі,
як Сам Він у світлі, то маємо спільність один із
óдним, і кров Ісуса Христа, Його Сина, очищує
нас від усякого гріха. **8** Коли ж кажемо, що не
маєм гріхá, то себе обманюємо, і немає в нас
правди! **9** Коли ми свої гріхи визнаємо, то Він
вірний та праведний, щоб гріхи нам простити,
та очистити нас від неправди всілякої. **10** А як
кажемо, що ми не згрішили, то чинимо з Нього
неправдомовця, і слóва Його нема в нас!

2 Діточки мої, — це пишý я до вас, щоб
ви не грішили! А коли хто згріши́ть, то
маємо Заступника перед Отцем, — Ісуса Христа,
Праведного. **2** Він ублагáння за наші гріхи, і
не тільки за наші, але й за гріхи всього світу.
3 А що ми пізнали Його, пізнаємо це з того,
коли заповіді Його додéржуємо. **4** Хто говорить:
„Пізнав я Його“, але не додéржує Його заповідів,
той неправдомовець, і немає в нім правди! **5** А
хто додéржує Його слово, у тому Божа любов
справді вдосконáлилась. Із того ми пізнаємо,
що в Нім пробувáємо. **6** А хто каже, що в
Нім пробувáє, той повинен повóдитись так, як
повóдився Він. **7** Улю́блені, — не пишý я для
вас новý заповідь, але заповідь давню, яку мали
від почáтку: заповідь давня, — то слово, що
чули його від почáтку. **8** Але новý заповідь я
вам пишý, що справді вона в Нім та в вас, —
що минається тéмрява, і світло правдиве вже
світить. **9** Хто говорить, що він пробувáє у світлі,
та ненáвидить брата свого, той у тéмряві досі.
10 А хто любить брата свогó, той пробувáє у світлі, і
в ньому спотикáння немає. **11** Хто ж ненáвидить
брата свого, пробуває той у тéмряві й ходить
у тéмряві, і не знає, куди він іде, бо тéмрява
очі йому осліпила. **12** Пишý я вам, дітоньки,
що гріхи вам прощаються ради Ймéння Його.
13 Пишý вам, батьки, бо ви пізнали Того, Хто
від почáтку. Пишý вам, юнаки́, бо перемогли
ви лукавого. **14** Пишý, діти, вам, бо ви пізнали
Отця. Я писав вам, батьки, бо ви пізнали Того,
Хто від почáтку. Писав я до вас, юнаки́, бо міцні́
ви, і Слово Боже в вас пробуває, і лукавого
перемогли ви. **15** Не любіть світу, ані того, щó в
світі. Коли любить хто світ, у тім немає любови
Отцівської, **16** бо все, що в світі: пожадливість
тілесна, і пожадливість очáм, і пихá життéва, —
це не від Отця, а від світу. **17** Минається і світ, і
його пожадли́вість, а хто Божу волю виконує,
той повік пробувáє! **(aiōn g165)** **18** Діти, — остання
година! А що чули були́, що анти́христ іде, — а
тепер з'явилось багато анти́христів, — з цього
ми пізнаємо, що остання година настала! **19**
Із нас вони вийшли, та до нас не належали.
Коли б були належали до нас, то залиши́лися
б з нами; але вийшли, щоб відкрилось, що не
всі вони наші. **20** А ви маєте помáзання від
Святого, і знаєте все. **21** Я не писав вам, немов
ви не знаєте правди, але що знаєте її, і що всяка
лжа не від правди. **22** Хто неправдомóвець, як
не той, хто відкидає, що Ісус є Христос? Це
анти́христ, що відрікається Отця й Сина! **23**
Кожен, хто відрікається Сина, не має Отця; хто
визнає́ Сина, той має Отця. **24** Тож, щó ви чули
з почáтку, нехай в вас пробуває воно; якщо в
вас пробувáтиме те, щó ви чули з почáтку, то
й ви пробувáтимете в Сині й Отці. **25** А оце та
обі́тниця, яку Він Сам обіцяв нам: вічне життя.
(aiōnios g166) **26** Це я написав вам про тих, хто
обманює вас. **27** А помáзання, яке прийняли́
ви від Нього, — воно в вас залишáється, і ви
не потребýєте, щоб вас хто навчав. А що те
помáзання само вас навчає про все, — воно
бо правдиве и нехи́бне, — то я́к вас навчило
воно, у тім пробувайте. **28** А тепер, діточки,
залишайтеся в Нім, щоб, як з'явиться Він, то щоб
ми мали відвагу та не були засорóмлені Ним
під час Його прихóду. **29** Коли знаєте, що Він
праведний, то знайте, що всякий, хто чинить
праведність, народився від Нього.

3 Подивіться, яку любов дав нам Отець, щоб ми
були дітьми́ Божими, і ними ми є. Світ нас
не знає томý, що Його не пізнав. **2** Улю́блені, —
ми тепер Божі діти, але ще не виявилось, щó
ми будемо. Та знаємо, що, коли з'я́виться, то
бýдем подібні до Нього, бо бýдемо бачити Його,
як Він є. **3** І кожен, хто має на Нього надíю оцю,
очищає себе так же само, як чистий і Він. **4**
Кожен, хто чинить гріх, чинить і беззакóння.
Бо гріх — то беззакóння. **5** І ви знаєте, що Він
був з'явився, щоб гріхи наші взяти, а гріха в
Нім нема. **6** Кожен, хто в Нім пробувáє, не
грішить; усякий, хто грішить, не бачив Його, і не

пізнав Його. 7 Діточки, хай ніхто вас не зво́дить!
Хто чинить праведність, той праведний, як
праведний Він! 8 Хто чинить гріх, той від
диявола, бо диявол грішить від поча́тку. Тому́
то з'явився Син Божий, щоб зни́щити справи
диявола. 9 Кожен, хто родився від Бога, не
чинить гріха, бо в нім пробуває насіння Його. І
не може грішити, бо від Бога наро́джений він.
10 Цим пізнаю́ться діти Божі та діти дияволові:
Кожен, хто нраведности не чинить, той не від
Бога, як і той, хто брата свого не любить! 11 Бо
це та звістка, яку від початку ви чули, — щоб
любили один о́дного, 12 не так, як той Каїн, що
був від лукавого, і брата свого́ забив. А за що
він забив його? Бо лукаві були його вчинки, а
брата його — праведні. 13 Не дивуйтеся, бра́ття
мої, коли світ вас нена́видить! 14 Ми знаємо, що
ми перейшли від смертн в життя, бо любимо
братів. А хто брата не любить, пробуває той в
смерті. 15 Кожен, хто нена́видить брата свого,
той душогу́б. А ви знаєте, що жоден душогуб не
має вічного життя, що в нім перебувало б. (aiōnios
g166) 16 Ми з того пізнали любов, що ду́шу Свою́
Він покла́в був за нас. І ми мусимо класти ду́ші
за братів! 17 А хто має достаток на світі, і бачить
брата свого в недостачі, та серце своє зачиняє
від нього, то як Божа любов пробуває в такому?
18 Ді́точки, — любімо не словом, ані язико́м, але
ді́лом та правдою! 19 Із цього дові́дуємось, що
ми з правди, і впокорюєм наші серця́ перед Ним,
20 бо коли винуватить нас серце, то Бог більший
від нашого серця та ві́дає все! 21 Улю́блені, —
коли не винуватить нас серце, то маємо відвагу
до Бога, 22 і чого́ тільки попро́симо, одержимо
від Нього, бо виконуємо Його заповіді та чинимо
любе для Нього. 23 І оце Його заповідь, щоб ми
вірували в Ім'я́ Сина Його — Ісуса Христа, і щоб
любили один о́дного, як Він нам заповідь дав! 24
А хто Його заповіді береже́, той у Нім пробуває,
а Він у ньому. А що в нас пробуває, пізнає́мо це
з того Духа, що Він нам Його дав.

4 Улю́блені, — не кожному духові вірте, але
випробо́вуйте духів, чи від Бога вони, бо
неправдивих пророків багато з'явилося в світ. 2
Духа Божого цим пізнавайте: кожен дух, який
ви́знає, що Ісус Христос прийшов був у тілі, той
від Бога. 3 А кожен дух, який не визнає́ Ісуса,
той не від Бога, але́ він анти́христів, про якого
ви чули, що йде, а тепер уже він у світі. 4 Ви
від Бога, дітки́, і ви перемогли їх, — більший бо
Той, Хто в вас, аніж той, хто в світі. 5 Вони від
світу, тому́ то говорять від світу, а світ слухає їх.
6 Ми від Бога, — хто знає Бога, той слухає нас,
хто не від Бога, той не слухає нас. Цим пізнає́мо
Духа правди та духа обмани. 7 Улю́блені, —
любім один о́дного, бо від Бога любов, і кожен,
хто любить, родився від Бога та ві́дає Бога! 8
Хто не любить, той Бога не пізнав, бо Бог є
любов! 9 Любов Божа до нас з'явилася тим,
що Бог Сина Свого Однoро́дженого послав у
світ, щоб ми через Нього жили́. 10 Не в то́му
любов, що ми полюбили Бога, а що Він полюбив
нас, і послав Свого Сина вблага́нням за наші
гріхи. 11 Улю́блені, — коли Бог полюбив нас
отак, то повинні любити і ми один о́дного! 12
Бога не бачив ніко́ли ніхто. Коли один о́дного
любимо, то Бог в нас пробуває, а любов Його
в нас удоскона́лилась. 13 Що ми пробуваємо в
Ньому, а Він у нас, пізнає́мо це тим, що Він дав
нам від Духа Свого́. 14 І ми бачили й сві́дчимо,
що Отець послав Сина Спасителем світу. 15 Коли
хто визнає́, що Ісус — то Син Божий, то в нім Бог
пробува́є, а він у Бозі. 16 Ми пізнали й увірували
в ту любов, що Бог її має до нас. Бог є любов, і
хто пробуває в любові, пробуває той в Бозі, і в
нім Бог пробуває! 17 Любов удоскона́люється з
нами так, що ми маємо відвагу на день судний,
бо який Він, такі й ми на цім світі. 18 Стра́ху
немає в любові, але досконала любов проганяє
страх геть, бо страх має му́ку. Хто ж боїться, той
не досконалий в любові. 19 Ми любимо Його,
бо Він перше нас полюбив. 20 Як хто скаже: „Я
Бога люблю́“, та нена́видить брата свого́, той
неправдомо́вець. Бо хто не любить брата свого,
якого бачить, як може він Бога любити, Якого не
бачить? 21 І ми оцю заповідь маємо від Нього,
щоб, хто любить Бога, той і брата свого любив!

5 Кожен, хто вірує, що Ісус — то Христос, той
родився від Бога. І кожен, хто любить Того,
Хто породив, любить і Того, Хто народився
від Нього. 2 Що ми любимо Божих дітей,
дізнає́мося з того, коли любимо Бога і Його
заповіді доде́ржуємо. 3 Бо то любов Божа,
щоб ми доде́ржували Його заповіді, Його ж
заповіді не тяжкі. 4 Бо кожен, хто родився від
Бога, перемагає світ. А оце перемога, що світ
перемогла, — віра наша. 5 А хто світ перемагає,
як не той, хто вірує, що Ісус — то Син Божий?
6 То Той, що прийшов був водою та кров'ю,
— Ісус Христос. І не тільки водою, а водою та
кров'ю. І Дух свідчить, бо Дух — то правда.
7 Бо троє свідкують на небі: Отець, Слово й
Святий Дух, і ці Троє — Одно. 8 І троє свідкують
на землі: дух, і вода, і кров, і троє — в одно.
9 Коли ми приймаємо сві́дчення лю́дське, то
свідчення Боже вартніше, бо це свідчення Бога,
яким сві́дчив про Сина Свого́. 10 Хто вірує в
Божого Сина, той сві́дчення має в собі. Хто не
вірує Богові, той учинив Його неправдомовцем,
бо не вірив у свідчення, яким Бог сві́дчив про

Сина Свого́. **11** А це свідчення, що Бог життя
вічне нам дав, а життя це — у Сині Його. **(aiōnios g166)**
12 Хто має Сина, той має життя; хто не
має Сина Божого, той не має життя. **13** Оце
написав я до вас, що віруєте в Ім'я́ Божого Сина,
щоб ви знали, що ви віруючи в Ім'я Божого
Сина, маєте вічне життя. **(aiōnios g166)** **14** І оце
та відвага, що ми маємо до Нього, — що коли
чого просимо згідно волі Його, то Він слухає
нас. **15** А як знаємо, що Він слухає нас, чого
тільки ми просимо, то знаємо, що оде́ржуємо
те, чого просимо від Нього. **16** Коли хто бачить
брата свого́, що грішить гріхом не на смерть,
нехай мо́литься за нього, — і Він життя йому
дасть, тим, хто грішить не на смерть. Є й гріх на
смерть, — не про нього кажу́, щоб молився. **17**
Усяка неправда — то гріх. Та є гріх не на смерть.
18 Ми знаємо, що кожен, хто народився від Бога,
не грішить, — бо хто народився від Бога, той
себе береже, і лукавий його не торкається. **19** Ми
знаємо, що ми від Бога, і що ввесь світ лежить
у злі. **20** Ми знаємо, що Син Божий прийшов, і
розум нам дав, щоб пізнати Правдивого, і щоб
бути в правдивому Сині Його, Ісусі Христі. Він
— Бог правдивий і вічне життя! **(aiōnios g166)** **21**
Дітоньки, — бережіться від ідолів! Амінь.

2 Івана

1 Ста́рець — вибраній пані та ді̂тям її, яких я
поправці люблю́, і не тільки я, але й усі, хто
правду пізнав, **2** за правду, що в нас пробував
й повік буде з нами: **(aiōn g165)** **3** нехай буде з
вами благодать, милість, мир від Бога Отця
та Ісуса Христа́, Сина Отцевого, у правді та в
любові! **4** Я дуже зрадів, що між ді̂тьми твоїми
знайшов таких, що ходять у правді, як заповідь
ми прийняли́ від Отця. **5** І тепер я благаю тебе,
пані, не так, ніби пишу́ тобі нову́ заповідь, але
ту, яку маємо від поча́тку, — щоб ми любили
один о́дного! **6** А любов ця — щоб ми жили
згідно з Його заповідями. Це та заповідь, яку ви
чули від поча́тку, щоб ви згідно з нею жили́. **7** Бо
в світ увійшло багато обма́нців, які не визнаю́ть
Ісуса Христа, що прийшов був у тілі. Такий — то
обманець та анти́христ! **8** Пильнуйте себе, щоб
ви не згубили того, над чим працювали, але щоб
прийняли́ повну нагоро́ду. **9** Кожен, хто робить
пере́ступ та не пробуває в науці Христовій, той
Бога не має. А хто пробуває в науці Його́, той
має і Отця, і Сина. **10** Коли хто приходить до
вас, але не приносить науки цієї, не приймайте
до дому його́, і не вітайте його́! **11** Хто бо вітає
його́, той у́часть бере в лихи́х учинках його́.
12 Багато я мав написати до вас, але не схотів
на папері й чорнилом. Та маю надію прибути
до вас, і говорити уста́ми до уст, щоб повна
була́ ваша радість! **13** Вітають тебе діти ви́браної
сестри твоєї. Амі̂нь.

3 Івана

1 Ста́рець — улю́бленому Гаєві, якого я
направду люблю́. **2** Улю́блений, — я молюся,
щоб добре вело́ся в усьому тобі, і щоб був
ти здоровий, як добре веде́ться душі твоїй. **3**
Бо я дуже зрадів, як прийшли були браття, і
засві́дчили правду твою, як ти живеш у правді.
4 Я не маю більшої радости від цієї, щоб чути,
що діти мої живуть у правді. **5** Улю́блений, —
вірно ти чи́ниш, як що робиш для братті та для
чужи́нців, — **6** вони про любов твою свідчили
Церкві; добре ти зробиш, як їх ви́провадиш,
як достойно для Бога, **7** бо вийшли вони ради
Йме́ння Його, нічого не взявши від поган. **8**
Отож, ми повинні приймати таких, щоб бути
співробі́тниками правді. **9** Я до Церкви писав був,
але Діотре́ф, що любить бути першим у них, нас
не приймає. **10** Тому́ то, коли я прийду́, то згадаю
про вчинки його, що їх ро́бить, словами лихими
обмовля́ючи нас. І він тим не задово́льнюється,
— а й сам не приймає братів, і тим, що бажають
приймати, боронить, і виго́нить із Церкви. **11**
Улюблений, — не робися подібним до лихо́го, а
до доброго: доброчинець від Бога, а злочинець
Бога не бачив. **12** Про Димитрія сві́дчили всі
й сама правда. І сві́дчимо й ми, а ви знаєте,
що свідчення наше правдиве. **13** Багато хотів я
писати, та не хочу писати до тебе чорнилом та
очерети́нкою, **14** але маю надію побачити тебе
незаба́ром, і говорити уста́ми до уст. Мир тобі!
Друзі вітають тебе. Привітай друзів пойменно!
Амі́нь.

Юда

1 Юда, раб Ісуса Христа, а брат Якова, —
покликаним, улю́бленим у Бозі Отці та
збереженим Ісусом Христом: **2** милість вам, і
мир, і любов хай примно́житься! **3** Улюблені,
всяке дбання́ чинивши писати до вас про наше
спільне спасі̂ння, я признав за потрібне писати
до вас, благаючи боротись за віру, раз дану
святим. **4** Бо крадькома́ повхо́дили деякі люди,
на цей о́суд віддавна призначені, безбожні, що
благода́ть нашого Бога оберта́ють у розпусту, і
відкидаються єдиного Владики і Господа нашого
— Ісуса Христа. **5** А я хо́чу нагадати вам, що
раз усе знаєте, що Госпо́дь ви́зволив людей
від землі єгипетської, а згодом вигубив тих,
хто не вірував. **6** І анголі̂в, що не зберегли
початкового стану свого, але кинули жи́тло
своє, Він зберіг у вічних кайда́нах під те́мрявою
на суд великого дня. **(aïdios g126)** **7** Як Содо́м і
Гомо́рра та міста́ коло них, що таким самим
способом чинили пере́люб та ходили за іншим
тілом, поне́сли кару вічного огню, і поставлені в
при́клад, — **(aiōnios g166)** **8** так само буде й цим
снови́дам, що опоганюють тіло, пого́рджують
вла́дами, зневажають слави. **9** І сам архáнгол
Михаїл, коли сперечався з дияволом і говорив
про Мойсеєве тіло, не нава́жився винести суду
зневажливого, а сказав: „Хай Господь доко́рить
тобі!“ **10** А ці зневажають, чого не знають; а
що знають із природи, як німа звірина́, то й
у тому псуються. **11** Горе їм, бо пішли вони
дорогою Каїновою, і попали в обману Валаа́мової
заплати, і загинули в бунті Коре́я! **12** Вони скелі
підводні на ваших вече́рях любови, бо з вами без
стра́ху їдять та себе попаса́ють; хмари безводні,
що носяться вітром; осінні дере́ва безплідні,
двічі померлі, ви́корінені; **13** люті хвилі мо́рські,
що з піною викидають власний сором; зорі
блудні̂, що для них морок те́мряви бережéться
повік. **(aiōn g165)** **14** Про них же звіщав був Ено́х,
сьомий від Ада́ма, і казав: „Ось іде Госпо́дь зо
Своїми десятками тисяч святих, **15** щоб суд
учинити над усіма́, і винуватити всіх безбожних
за всі вчинки безбожности їхньої, що безбожно
нако́їли, та за всі жорстокі слова, що їх говорили
на Нього безбожні грішники“. **16** Це ре́мствувачі,
незадоволені з долі своєї, що ходять у своїх
пожадливостях, а уста їхні говорять чванли́ве;
вони вихваляють особи для зи́ску! **17** А ви,
улюблені, згадуйте слова́, що їх давніше казали
апо́столи Господа нашого Ісуса Христа, **18** які
вам говорили: „За останнього ча́су будуть глузії,
що ходитимуть за своїми пожадливостями та
безбожністю“. **19** Це ті, хто відлу́чується від
єдности, тілесні, що духа не мають. **20** А ви,
улюблені, будуйте себе найсвятішою вашою
вірою, моліться у Дусі Святім, **21** бережіть
себе сами́х у Божій любові, і чекайте милости
Господа на́шого Ісуса Христа для вічного життя.
(aiōnios g166) **22** І до одних, хто вагається, будьте
милости́ві, **23** спасайте і виривайте з огню,
а до інших будьте милосердні зо стра́хом, і
нена́видьте навіть одежу, опоганену від тіла!
24 А Тому́, Хто може вас зберегти від упадку, і
поставити перед Своєю славою непорочними
в радості, **25** Єдиному премудрому Богові,
Спасителеві нашому через Ісуса Христа, Господа
нашого, слава, могутність, сила та вла́да перше
всього віку, і тепер, і на всі віки! Амі̂нь. **(aiōn g165)**

Об'явлення

1 Об'я́влення Ісуса Христа, яке дав Йому Бог,
щоб показати Своїм рабам, що́ незабаром
статися має. І Він показав, і послав Своїм а́нголом
рабові Своєму Іванові, **2** який свї́дчив про Слово
Боже, і про свідчення Ісуса Христа, і про все,
що́ він бачив. **3** Блаженний, хто читає, і ті, хто
слухає слова пророцтва та доде́ржує написане
в ньому, — час бо близьки́й! **4** Іван до семи
Церков, що в Азії: благода́ть вам і мир від Того,
Хто є, Хто був і Хто має прийти; і від семи Ду́хів,
що перед престолом Його, **5** та від Ісуса Христа,
а Він „Свідок вірний, Пе́рвенець з мертвих і
Влади́ка зе́мних царів“. Йому, що нас полюбив
і кров'ю Своєю обмив нас від наших гріхів, **6**
що вчинив нас „царями, священиками Богові“й
Отцеві Своєму, — Тому слава та сила на вічні
віки! Амї́нь. (aiōn g165) **7** „Ото Він із хмарами
йде“, і побачить Його кожне око, і ті, що Його
„прокололи були, і всі племе́на землі будуть
плакати за Ним“. Так, амінь! **8** Я Альфа й Оме́га,
говорить Госпо́дь, Бог, Той, Хто є, і Хто був, і
Хто має прийти, Вседержи́тель! **9** Я, Іван, ваш
брат і спільник у біді, і в царстві, і в терпінні
в Ісусі, був на о́строві, що зветься Патмо́с, за
Слово Боже і за свї́дчення Ісуса Христа́. **10** Я був
у Дусі Господнього дня, і почув за собою голос
гучни́й, немов сурми́, **11** який говорив: „Що́
бачиш, — напиши те до книги, і пошли до сімох
Церков: до Efе́су, і до Смї́рни, і до Перга́му,
і до Тіяти́рів, і до Сард, і до Філяде́льфії і до
Лаодикї́ї“. **12** І я огля́нувся, щоб побачити голос,
що говорив зо мною. І, огля́нувшись, я побачив
сім світильників золотих; **13** а посеред семи
світильників „Подібного до Лю́дського Сина,
одя́гненого в до́вгу оде́жу і підпере́заного“по
гру́дях золотим поясом. **14** А „Його голова та
волосся — білі, немов біла во́вна, як сніг; а
очі Його — немов по́лум'я огняне́. **15** А ноги
Його подібні до міді“, розпа́лені, наче в печі̂;
а „голос Його — немов шум великої води“. **16**
І сім зір Він держав у правиці Своїй, а з уст
Його меч обосї́чний виходив, а обличчя Його,
немов сонце, що світить у силі своїй. **17** І коли
я побачив Його, то до ніг Йому впав, немов
мертвий. І поклав Він на мене правицю Свою
та й промовив мені: „Не лякайся! Я Перший і
Останній, **18** і Живий. І був Я мертвий, а ось Я
Живий на вічні віки. І маю ключі Я від смерти
й від а́ду. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** Отже, напиши,
що́ ти бачив, і що́ є, і що́ має бути по цьо́му! **20**
Таємниця семи зір, що бачив ти їх на правиці
Моїй, і семи світильників золотих: сім зір, — то
анголи́ семи Церков, а сім світильників, що ти
бачив, — то сім Церков“.

2 До ангола Церкви в Efе́сі напиши: „Оце каже
Той, Хто трима́є сім зір у правиці Своїй, Хто
ходить серед семи світильників золотих: **2** Я
знаю діла твої, і працю твою, і твою терпеливї́сть,
і що не можеш терпіти лихих, і ви́пробував
тих, хто себе називає апо́столами, але ними не
є, і знайшов, що фальшиві вони. **3** І ти маєш
терпіння, і працюва́в для Йме́ння Мого, але не
знемігся. **4** Але маю на тебе, що ти покинув
свою першу любов. **5** Отож, пам'ятай, звідки ти
впав, і покайся, і вчинки давніші роби. Коли ж
ні, то до тебе прийду́ незаба́ром, і зру́шу твого
світильника́ з його місця, якщо не покаєшся. **6**
Але маєш оце, що нена́видиш учинки Николаї́тів,
яких і Я нена́виджу. **7** Хто має вухо, хай чує,
що Дух промовляє Церква́м: переможцеві дам
їсти від дерева життя, яке в раю́ Божім“. **8**
А до ангола Церкви в Смірні напиши: „Оце
каже Перший й Останній, що був мертвий й
ожив: **9** Я знаю діла твої, і біду́, і убозтво, — але
ти багатий, — і зневагу тих, що говорять про
себе, ніби юдеї вони, та ними не є, але вони
— зборище сатани. **10** Не бійся того, що маєш
страждати! Ось диявол вкидатиме декого з вас
до в'язниць, щоб вас ви́пробувати. І будете мати
біду́ десять день. Будь вірний до смерти, і Я
тобі дам вінця́ життя! **11** Хто має вухо, хай чує,
що́ Дух промовляє Церква́м: переможець не
буде пошко́джений від другої смерти“. **12** А до
ангола Церкви в Перга́мі напиши: „Оце каже
Той, що має меча обосї́чного: **13** Я знаю діла
твої, і що де ти живеш, там престол сатани. І
трима́єш ти Йме́ння Моє, і ти не відкинувся від
віри Моєї навіть за днів, коли в вас, де живе
сатана́, був убитий Анти́па, свідок Мій вірний.
14 Але трохи Я маю на тебе, бо маєш там тих, хто
трима́ється науки Валаа́ма, що навчав був Бала́ка
покласти спотика́ння перед синами Ізраїля,
щоб їли ідольські жертви й розпу́сту чинили.
15 Так маєш і ти таких, що трима́ються науки
Николаїтської так само. **16** Тож покайся! Коли ж
ні, то до тебе прийду́ незаба́ром, і воюватиму з
ними мечем Своїх уст. **17** Хто має вухо, хай чує,
що́ Дух промовляє Церква́м: переможцеві дам
їсти прихо́вану манну, і дам йому білого каменя,
а на камені написане ймення нове́, якого не
знає ніхто, — тільки той, хто приймає його“. **18** І
до ангола Церкви в Тіяти́рах напиши: „Оце каже
Син Божий, що має очі Свої, як по́лум'я огняне́,
а ноги Його подібні до міді: **19** Я знаю діла твої,
і любов, і віру, і службу, і твою терпеливість,
і останні вчинки твої, що більші за перші. **20**
Але маю на тебе, що жінці Єзаве́лі, яка каже,

ніби вона пророки́ня, ти попускаєш навчати та
зводити рабів Моїх, чинити розпусту та їсти
ї̂дольські жертви. 21 І Я дав був їй ча́су, щоб
пока́ялася, — та вона не схотіла покаятися в
розпусті своїй. 22 Ось Я кину її на ложе, а тих,
що чинять із нею розпусту, у велику біду, коли
тільки в учинках своїх не покаються, 23 а діти її
поб'ю́ смертю. І пізнають усі Церкви́, що Я Той,
Хто нирки й серця вивіря́є, і Я кожному з вас дам
за вчинками вашими. 24 А вам, та іншим, що в
Тіяти́рах, що не мають науки цієї, і — як кажуть
— не розуміють так зва́них глиби́н сатани́, кажу́:
не накладу́ на вас іншого тягара, 25 тільки те,
що ви маєте, трима́йте, аж поки прийду́. 26 А
переможцеві, і тому́, хто аж до кінця доде́ржує
Мої вчинки, Я дам йому вла́ду „над поганами,
27 і буде пасти́ їх залізним жезлом; вони, немов
гли́няний по́суд, покру́шаться“, як і Я оде́ржав
вла́ду від Свого́ Отця, 28 і дам Я йому зо́рю
досві̂тню. 29 Хто має вухо, хай чує, що́ Дух
промовляє Церква́м!“

3 А до ангола Церкви в Са́рдах напиши: „Оце
каже Той, Хто має сім Божих Ду́хів і сім зір:
Я знаю діла твої, що маєш ім'я́, ніби живий, а
ти мертвий. 2 Будь чуйни́й та решту зміцняй,
що мають померти. Бо Я не знайшов твоїх
діл закі̂нченими перед Богом Моїм. 3 Отож,
пам'ятай, як ти взяв і почув, і бережи, і покайся.
А коли ти не чуйни́й, то на тебе прийду́, немов
злодій, і ти знати не бу́деш, якої години на тебе
прийду́. 4 Та ти маєш і в Са́рдах кілька імен,
що одежі своєї вони не опога́нили, і в білій зо
Мною ходитимуть, бо гі̂дні вони. 5 Переможець
зодя́гнеться в білу одежу, а йме́ння його Я не
змию із книги життя, і ймення його ви́знаю
перед Отцем Своїм і перед Його алгола́ми.
6 Хто має вухо, хай чує, що́ Дух промовляє
Церква́м!“ 7 І до ангола Церкви в Філяде́льфії
напиши: „Оце каже Святий, Правдивий, що
має „ключа Давидового, що Він відчиняє, — і
ніхто не зачинить, що Він зачиняє, — і ніхто
не відчинить“. 8 Я знаю діла твої. Ось Я перед
тобою дверей не зачинив, — і їх зачинити не
може ніхто. Хоч малу маєш силу, але слово Моє
ти зберіг, і від Йме́ння Мого не відкинувся. 9
Ось Я зроблю́, що декого з зборища сатани, із
тих, що себе називають юдеями, та ними не є,
але кажуть неправду, — ось Я зроблю́, що вони
„при́йдуть та вклоняться перед ногами твоїми“,
і пізнають, що „Я полюбив тебе“. 10 А що ти
зберіг слово терпіння Мого, то й Я тебе збережу́
від години випробо́вування, що має прийти на
ввесь світ, щоб ви́пробувати ме́шканців землі.
11 Я прийду́ незабаром. Тримай, що́ ти маєш,
щоб твого вінця ніхто не забрав. 12 Переможця
зроблю́ Я стовпом у храмі Бога Мого, і він
вже не вийде назовні, і на нім напишу́ Ім'я́
Бога Мого й ім'я міста Бога Мого, Єрусалиму
Ново́го, що з неба сходить від Бога Мого, та
нове Ім'я́ Своє. 13 Хто має вухо, хай чує, що́
Дух промовляє Церква́м!“ 14 І до ангола Церкви
в Лаодикі̂ї напиши: „Оце каже Амі̂нь, Свідок
вірний і правдивий, поча́ток Божого тво́рива:
15 Я знаю діла твої, що ти не холодний, ані
гарячий. Якби то холодний чи гарячий ти був!
16 А що ти лі̂теплий, і ні гарячий, ані холодний,
то ви́плюну тебе з Своїх уст. 17 Бо ти кажеш: „Я
багатий, і збагатів, і не потребу́ю нічого“. А не
знаєш, що ти нужде́нний, і мізерний, і вбогий, і
сліпий, і голий! 18 Раджу тобі купити в Мене
золота, в огні перечищеного, щоб збагати́тись, і
білу одежу, щоб зодягтися, і щоб га́ньба наготи́
твоєї не видна була, а ма́стю на очі намасти́ свої
очі, щоб бачити. 19 Кого Я люблю́, тому докоряю
й караю того. Будь же ревний і покайся! 20
Ось Я стою під дверима та стукаю: коли хто
почує Мій голос і двері відчинить, Я до нього
ввійду́, і буду вече́ряти з ним, а він зо Мною. 21
Переможцеві сісти Я дам на Моєму престолі зо
Мною, як і Я переміг був, і з Отцем Своїм сів на
престолі Його. 22 Хто має вухо, хай чує, що́ Дух
промовляє Церква́м!“

4 По цьому я поглянув, — і ось двері на небі
відчинені, і перший голос, що я чув його, як
сурму́, що зо мною говорив, сказав: „Іди сюди,
і Я тобі покажу́, що́ статися має по цьо́му!“
2 І зараз у Дусі я був. І ось престол стояв на
небі, а на престолі Сидячий. 3 А Сидячий
подібний був з ви́гляду до каменя я́спіса й
сарди́са, а весе́лка навколо престолу видом
подібна була до смара́гду. 4 А навколо престолу
— двадцять чотири престоли, а на престолах я
бачив двадцятьох чотирьох ста́рців, що сиділи, у
шати білі одя́гнені, а на головах своїх мали вінці̂
золоті. 5 А від престолу вихо́дили бли́скавки,
і голоси, і громи. А перед престолом горіли
сім світильників огняни́х, а вони — сім Духів
Божих. 6 І перед престолом — як море скляне, до
кришта́лю подібне. А серед престолу й навколо
престолу четверо тварин, повні очей спе́реду й
зза́ду. 7 І перша твари́на подібна до лева, а друга
тварина подібна до теляти, а третя тварина мала
лице, як люди́на, а четверта тварина подібна до
орла, що летить. 8 І ті чотири тварини, — кожна
з них мала навколо по шість крил, а всере́дині
повна очей. І споко́ю не мають вони день і
ніч, промовляючи: „Свят, свят, свят Господь,
Бог Вседержи́тель, що Він був, і що є, і що має
прийти!“ 9 І коли ті тварини складають славу, і
честь, і подяку Тому, Хто сидить на престолі

й живе віки вічні, (aiōn g165) 10 тоді падають
двадцять чотири ста́рці перед Тим, Хто сидить
на престолі, і вклоняються Тому, Хто живе віки
вічні, і складають вінці́ свої перед престолом та
кажуть: (aiōn g165) 11 „Достойний Ти, Господи й
Боже наш, прийняти славу, і честь, і силу, бо все
Ти створив, і з волі Твоєї існує та створене все!“

5 І я бачив в правиці Того, Хто сидить
на престолі, книгу, написану всере́дині й
назо́вні, і запечатану сімома́ печатками. 2 І
бачив я поту́жного ангола, який гучним голосом
кликав: „Хто гі́дний розгорну́ти книгу, і зламати
печа́тки її?“ 3 І не міг ніхто ні на небі, ні на
землі, ані під землею розгорнути книги, ані
навіть зазирнути в неї. 4 І плакав я гірко, що
не знайшовся ані один гі́дний розгорнути й
прочитати книгу, ані навіть зазирнути в неї.
5 А один із ста́рців промовив до мене: „Не
плач! Ось Лев, що з племени Юдиного, корінь
Давидів, переміг так, що може розгорнути книгу,
і зламати сім печаток її“. 6 І я глянув, — і
ось серед престолу й чотирьох тварин і серед
ста́рців стоїть А́гнець, як зако́лений, що має
сім рогів і сім очей, а це — сім Божих Ду́хів,
по́сланих на всю землю. 7 І Він підійшов, і взяв
книгу з правиці Того, Хто сидить на престолі.
8 А коли Він узяв книгу, то чотири тварини й
двадцять чотири старці попа́дали перед Агнцем,
а кожен мав гу́сла й золоті чаші, повні пахощів,
а вони — моли́тви святих. 9 І нову́ пісню
співають вони, промовляючи: „Ти достойний
узяти цю книгу, і розкрити печатки її, бо Ти був
зако́лений, і кров'ю Своєю Ти викупив людей
Богові з усякого пле́мени, і язика, і наро́ду,
і люду. 10 І Ти їх зробив для нашого Бога
царями, і священиками, — і вони на землі
царюватимуть!“ 11 І я бачив, і чув голос багатьох
анголів навколо престолу, і тварин, і ста́рців, — і
число їх було десятки тисяч раз по десять тисяч
і тисячі тисяч. 12 І казали вони гучним голосом:
„Достойний Агнець, що заколений, прийняти
силу, і багатство, і мудрість, і міць, і честь, і
славу, і благослове́ння!“ 13 І кожне створіння,
що воно на небі, і на землі, і під землею, і на
морі, і все, що в них, чув я, говорило: „Тому, Хто
сидить на престолі, і Агнцеві — благослове́ння, і
честь, і слава, і сила на вічні віки!“ (aiōn g165) 14
А чотири тварини казали: „Амі́нь!“І двадцять
чотири ста́рці попа́дали та поклонились Тому,
Хто живе повік віку!

6 І я бачив, що Агнець розкрив одну з семи
печаток, і почув я одну з чотирьох тих тварин,
яка говорила, як голосом грому: „Підійди́!“ 2
І я глянув, — і ось кінь білий, а той, хто на
ньому сидів, мав лука. І вінця́ йому да́но, і він
вийшов, немов переможець, і щоб перемогти. 3
І коли другу печатку розкрив, я другу тварину
почув, що казала: „Підійди!“ 4 І вийшов кінь
другий, — червоний. А тому, хто на ньому
сидів, було да́но взяти мир із землі та щоб
убивали один о́дного. І меч великий був да́ний
йому. 5 І коли третю печатку розкрив, я третю
тварину почув, що казала: „Підійди!“І я глянув,
— і ось кінь вороні́й. А той, хто на ньому сидів,
мав вагу́ в своїй руці. 6 І я ніби голос почув
посеред чотирьох тих тварин, що казав: „Ківш
пшениці за динарія, і три ковші ячменю за
динарія, а оливи й вина не марнуй!“ 7 А коли Він
четверту печатку розкрив, я четверту тварину
почув, що казала: „Підійди!“ 8 І я глянув, — і
ось кінь ча́лий. А той, хто на ньому сидів, на
ім'я́ йому Смерть, за ним же слідом ішов Ад. І
да́на їм вла́да була на четвертій частині землі
забивати мечем, і голодом, і мором, і земни́ми
звірми́. (Hadēs g86) 9 І коли п'яту печатку розкрив,
я побачив під же́ртівником душі побитих за
Боже Слово, і за свідчення, яке вони мали.
10 І кли́кнули вони гучним голосом, кажучи:
„Аж доки, Владико святий та правдивий, не
будеш судити, і не мститимеш тим, хто живе на
землі, за кров нашу?“ 11 І кожному з них да́но
білу одежу, і сказано їм іще трохи спочити, аж
поки допо́внять число їхні співслуги, і брати́
їхні, що будуть побиті, як і вони. 12 І коли
шосту печатку розкрив, я поглянув, — і ось
сталось велике трясіння землі, і сонце зчорніло,
як міх волося́ний, і ввесь місяць зробився, як
кров. 13 І на землю попа́дали зорі небесні, як
фіґове дерево ро́нить свої недозрілі плоди́, коли
потрясе сильний вітер. 14 І небо сховалось,
згорнувшись, немов той сувій перга́мену, і
кожна гора, і кожен о́стрів порушилися з своїх
місць. 15 І зе́мні царі, і вельможі та тисячники, і
багаті та сильні, і кожен раб та кожен вільний,
— поховались у печери та в скелі гірські́, 16 та й
кажуть до гір та до скель: „Поспадайте на нас, і
позакривайте ви нас від лиця Того, Хто сидить
на престолі, і від гніву А́гнця! 17 Бо прийшов це
великий день гніву Його, і хто всто́яти може?“

7 А по цьому я бачив чотирьох алголі́в, що
стояли на чотирьох ку́тах землі та тримали
чотири земні вітри́, щоб вітер не віяв на землю,
ані на море, ані на жодне дерево. 2 І бачив
я іншого ангола, що від схід сонця вихо́див, і
мав печа́тку Бога Живого. І він гучним голосом
крикнув до чотирьох алголів, що їм да́но
пошкодити землі́ та морю, 3 говорячи: „Не
шкодьте ані землі́, ані морю, ані дереву, аж поки
ми покладе́мо печа́тки рабам Бога нашого на

їхніх чо́лах!“ 4 І почув я число попеча́таних:
сто сорок чотири тисячі попечатаних від
усіх племен Ізраїлевих синів: 5 з племени
Юдиного — дванадцять тисяч попеча́таних,
з племени Руви́мового — дванадцять тисяч,
з племени Ґа́дового — дванадцять тисяч, 6
з пле́мени Аси́рового — дванадцять тисяч, з
племени Нефтали́мового — дванадцять тисяч,
з племени Манасі̂їного — дванадцять тисяч, 7
з племени Симео́нового — дванадцять тисяч,
з племени Леві̂їного — дванадцять тисяч, з
племени Іссаха́рового — дванадцять тисяч, 8
з племени Завуло́нового — дванадцять тисяч,
з племени Йо́сипового — дванадцять тисяч, з
племени Веніями́нового — дванадцять тисяч
попеча́таних. 9 Пото́му я глянув, — і ось на́товп
великий, що його зрахувати не може ніхто, з
усякого люду, і племе́н, і наро́дів, і язи́ків, стояв
перед престолом і перед Агнцем, зодя́гнені
в білу одежу, а в їхніх руках було па́льмове
ві̂ття. 10 І взива́ли вони гучним голосом,
кажучи: „Спасіння нашому Богові, що сидить
на престолі, і Агнцеві!“ 11 А всі анголи́ стояли
навко́ло престолу та ста́рців і чотирьох тих
тварин. І вони на обличчя попадали перед
престолом, і вклонилися Богові, 12 кажучи:
„Амі̂нь! Благослове́ння, і слава, і мудрість, і
хвала́, і честь, і сила, і міць — нашому Богу на
вічні віки! Амі̂нь!“ (aiōn g165) 13 І відповів один із
ста́рців, і до мене сказав: „Оці, що зодя́гнені в
білу одежу, — хто вони й звідкіля́ поприхо́дили?“
14 І сказав я йому: „Мій пане, ти знаєш!“Він же
мені відказав: „Це ті, що прийшли від великого
горя, і випрали одіж свою, та вибілили її в крові
Агнця. 15 Тому́ то вони перед Божим престолом,
і в храмі Його день і ніч Йому служать. А „Той,
Хто сидить на престолі, розтя́гне наме́та над
ними“. 16 „Вони голоду й спраги терпіти не
бу́дуть уже, і не буде палити їх сонце, ані спека
яка“. 17 Бо Агнець, що серед престолу, „буде їх
па́сти, і водитиме їх до джере́л вод життя. І Бог
кожну сльозу́ з очей їхніх зітре!“

8 І коли сьому печатку розкрив, німа ти́ша
настала на небі десь на півгодини. 2 І я
бачив сімох анголів, що стояли перед Богом.
І да́но було їм сім су́рем. 3 І прийшов другий
ангол, та й став перед же́ртівником із золотою
кадильницею. І було йому да́но багато кадила,
щоб до молито́в усіх святих додав на золотого
же́ртівника, що перед престолом. 4 І знявся
дим кадильний з моли́твами святих від руки
ангола перед Бога. 5 А ангол кадильницю взяв,
і напо́внив її огнем із же́ртівника, та й кинув
на землю. І зчинилися гро́ми, і гурко́тнява, і
бли́скавиці та трясіння землі. 6 І сім анголів, що
мали сім су́рем, приготува́лися, щоб сурми́ти.
7 І засурми́в перший ангол, — і вчинилися
град та огонь, перемішані з кров'ю, і впали
на землю. І спалилась третина землі, і згоріла
третина дерев, і всіляка зелена трава погоріла.
8 І засурми́в другий ангол, — і немов би велика
гора, розпа́лена огнем, була вкинена в море. І
третина мо́ря зробилася кров'ю, 9 і померла
третина морського створіння, що мають життя, і
загинула третина кораблів. 10 І засурми́в третій
ангол, — і велика зоря́ спала з неба, пала́ючи, як
смолоски́п. І спала вона на третину річок та на
водні джере́ла. 11 А йме́ння зорі тій Поли́н. І
стала третина води, як поли́н, і багато з людей
повмирали з води, бо згі̂ркла вона. 12 І засурми́в
ангол четвертий, — і вда́рено третину сонця, і
третину місяця, і третину зір, щоб затьми́лася
їхня третина, щоб третина дня не світила, так
само ж і ніч. 13 І бачив, і чув я одно́го орла,
що летів серед неба і кли́кав гучним голосом:
„Горе, горе, горе тим, хто живе на землі, від
голосів сурмови́х позосталих трьох анголів, що
мають сурми́ти!“

9 І засурмив п'ятий ангол, — і я бачив зо́рю,
що спала із неба додолу. І їй да́ний був
ключ від криниці безо́дньої. (Abyssos g12) 2 І
вона відімкнула криницю безо́дню, — і дим
повалив із криниці, мов дим із великої пе́чі.
І затьми́лося сонце й повітря від криничного
диму. (Abyssos g12) 3 А з диму на землю вийшла
сарана́, і да́но їй міць, як мають міць скорпіо́ни
земні. 4 І наказано їй, щоб вона не шкодила
земній траві̂, ані жа́дному зі̂ллю, ані жа́дному
дереву, але тільки тим людям, які на чо́лах не
мають печатки Божої. 5 І було да́но їй, щоб їх
не вбивати, але мучити п'ять місяців; а му́ка
від неї, як му́ка від скорпіо́на, коли вкусить
люди́ну. 6 І в ті дні люди смерти шукатимуть,
— та не зна́йдуть її! Померти вони захотять, —
та втече від них смерть! 7 А вигляд сарани́ був
подібний до ко́ней, на війну приготованих; а
на головах у неї — немов би вінки́, подібні на
золото, а обличчя її — немов лю́дські обличчя. 8
І мала волосся — як волосся жіноче, а її зуби
були́ — немов ле́в'ячі. 9 І мала вона па́нцери,
немов панцери залізні; а шум її крил — немов
шум колесни́ць, коли ко́ней багато біжить на
війну́. 10 І мала хвости, подібні до скорпіонових,
та жа́ла, а в неї в хвостах її вла́да — п'ять місяців
шкодити лю́дям. 11 І мала вона над собою
царя, ангола безодні; йому по-єврейському ім'я
Аваддо́н, а по-грецькому звався він Аполлі́он!
(Abyssos g12) 12 Одне горе минуло! Ось за ним
ще два горя надходять! 13 І засурми́в шостий
Ангол, — і я почув один голос із чотирьох ро́гів

золотого же́ртівника, який перед Богом, 14
що казав шостому Анголові, який мав сурму́:
„Розв'яжи чотирьох Анголів, що пов'язані при
великій річці Ефра́ті“. 15 І були порозв'я́зувані
чотири Анголи́, пригото́вані на годину, і на
день, і на місяць, і на рік, щоб убили третину
людей. 16 А число кі̂нного ві̂йська — двадцять
тисяч раз по десять тисяч; і я чув їхнє число. 17
І так бачив я ко́ней в виді̂нні, а на них верхівці̂в,
що па́нцери мали огняні̂, і гіяци́нтові, і сірчані̂.
А го́лови в ко́ней — немов голови ле́в'ячі, а
з їхнього рота виходив огонь, і дим, і сірка.
18 І побита була́ третина людей від цих трьох
пора́зок, — від огню́, і від диму, і від сірки, що
вихо́дили з їхніх роті̂в. 19 Сила бо ко́ней була
в їхнім роті та в їхніх хвоста́х. А хвости́ їхні
подібні до вужі̂в, що мають го́лови, і ними вони
шкоду чинять. 20 А решта людей, що не вбита
була́ цими пора́зками, не пока́ялася за діла
своїх рук, щоб не кланятись де́монам, ані і̂долам
золотим, і срібним, і мідяним, і кам'яни́м, і
дерев'яним, що не можуть вони ані бачити, ані
чути, ані ходити. 21 І вони не покаялися в своїх
убивствах, ані в чарах своїх, ні в розпусті своїй,
ні в краді̂жках своїх.

10 І бачив я іншого поту́жного Ангола, що
сходив із неба. Був одя́гнений в хмару, і
над його головою весе́лка була, а обличчя його
— немов сонце, а ноги його — як стовпи́ огняні̂,
2 і мав у руці своїй книжку розго́рнену. І він
поставив свою праву ногу на море, а ліву — на
землю, 3 і закричав гучним голосом, як лев
той ричить. І як він закричав, то заговори́ли
сім гро́мів голосами своїми. 4 А як заговорили
сім гро́мів голосами своїми, я хотів був писати.
Та я почув голос із неба, що до мене казав:
„Запечатай оте, що сім гро́мів казали, і того не
пиши!“ 5 А Ангол, що я бачив його, як стояв він
на морі й землі, зняв до неба прави́цю свою 6 та
й поклявся Живучим по вічні віки, Який створив
небо та те, що на ньому, і землю та те, що на ній,
і море й що в нім, — що вже ча́су не бу́де, (aiōn
g165) 7 а дня голосу сьомого Ангола, коли він
засу́рмить, доверши́ться Божа таємни́ця, як Він
благовісти́в був Своїм рабам пророкам. 8 І голос,
що я чув його з неба, став знов говорити зо мною
й казати: „Піди, та візьми розго́рнену книжку
з руки Ангола, що стоїть на морі й землі“. 9 І
пішов я до Ангола та й промовив йому, щоб дав
мені книжку. А він мені каже: „Візьми, і з'їж її! І
гі̂ркість учинить вона для твого живота, та в
устах твоїх буде солодка, як мед“. 10 І я взяв з
руки Ангола книжку та й з'їв її. І була́ вона в
устах моїх, немов мед той, солодка. Та коли її
з'їв, вона гі̂ркість зробила в моїм животі... 11
І сказали мені: „Ти мусиш зно́ву пророкувати
про наро́ди, і поган, і язи́ки, і про багато царів“.

11 І да́но тростину мені, подібну до па́лиці,
і сказано: „Устань, і зміряй храма Божого й
же́ртівника, і тих, хто вклоняється в ньому. 2 А
двір, що за храмом, лиши та не міряй його, бо
він да́ний поганам, — і сорок два місяці бу́дуть
топтати вони святе місто. 3 І звелю́ Я двом
свідкам Своїм, і бу́дуть вони пророкувати тисячу
двісті й шістдеся́т день, зодя́гнені в волосяни́цю.
4 Воні — дві оливки і два світильники́, що
стоять перед Богом землі. 5 І коли б хто схотів
учинити їм кривду, то вийде огонь з їхніх уст, —
і поїсть ворогів їхніх. А коли хто захоче вчинити
їм кривду, — той отак мусить бути забитий.
6 Вони мають вла́ду небо замкнути, щоб за
днів їхнього пророцтва не йшов дощ. І мають
вла́ду вони над водою, — у кров оберта́ти її, і
вдарити землю всілякою карою, скільки разі̂в
вони схочуть. 7 А коли вони скі̂нчать свідо́цтво
своє, то звірина́, що з безодні виходить, із
ними війну поведе́, — і вона їх переможе та їх
повбиває. (Abyssos g12) 8 І їхні трупи полишить
на майда́ні великого міста, що зветься духовно
Содо́м і Єгипет, де й Госпо́дь наш був розп'я́тий.
9 І багато з наро́дів, і з племен, і з язи́ків, і з
поган бу́дуть дивитися пі̂вчверта дні на їхні
трупи, не дозволять покласти в гроби́ їхніх
тру́пів. 10 А ме́шканці землі будуть тішитися
та радіти над ними, і дару́нки пошлють один
о́дному, бо мучили ці два пророки ме́шканців
землі. 11 А по пі̂вчверта днях дух життя ввійшов
у них від Бога, — і вони повставали на ноги
свої. І напав жах великий на тих, хто дивився
на них! 12 І почули вони гучний голос із неба,
що їм говорив: „Зійдіть сюди!“І на небо зійшли
вони в хмарі, і вороги їхні дивились на них.
13 І тієї години зчинився страшни́й землетру́с,
і десята частина міста того завали́лась... І в
цім трусі загинуло сім тисяч лю́дських іме́н, а
решта обго́рнена жахом була́, — і вони віддали́
славу Богу Небесному! 14 Друге горе минуло!
Ото незабаром настане за ним третє горе!“ 15 І
засурмив сьо́мий ангол, — і на небі зчинились
гучні голоси́, що казали: „Перейшло панува́ння
над світом до Господа нашого та до Христа
Його, — і Він зацарює на вічні віки́!“ (aiōn g165)
16 І двадцять чотири ста́рці, що на престолах
своїх перед Богом сидять, попа́дали на обличчя
свої, та й уклонилися Богові, 17 кажучи: „Дяку
складаємо Тобі, Господи, Боже Вседержителю,
що Ти є й що Ти був, що прийняв Свою силу
велику та й зацарюва́в! 18 А погани розлю́тилися,
та гнів Твій прийшов, і час настав мертвих

судити, і дати заплату рабам Твоїм, пророкам і
святим, і тим, хто Йме́ння Твого боїться малим
і великим, і знищити тих, хто нищить землю“.
19 І розкрився храм Божий на небі, — і ковче́г
заповіту Його в Його храмі з'явився. І зчинилися
бли́скавки, і гу́ркіт, і гро́ми, і землетру́с, і
великий град.

12 І з'явилась на небі велика ознака: Жі́нка,
зодя́гнена в сонце, а під ногами її місяць, а
на її голові вінок із дванадцяти́ зір. 2 І вона мала
в утробі, і кричала від болю, та му́ки терпіла від
по́роду. 3 І з'явилася інша ознака на небі, — ось
змій червоноогняни́й, великий, що мав сім голів
та десять ро́гів, а на його го́ловах сім вінці́в. 4
Його хвіст змів третину зір із неба та й кинув
додолу. І змій стояв перед жінкою, що мала
вродити, щоб з'їсти дитину її, коли вро́дить. 5
І дитину вроди́ла вона чоловічої ста́ті, що всі
наро́ди має па́сти залі́зним жезлом. І дитина
її була взята до Бога, і до престолу Його. 6 А
жінка втекла́ на пустиню, де вона мала місце,
від Бога для неї вгото́ване, щоб там годува́ли її
тисячу двісті шістдеся́т день. 7 І сталась на небі
війна: Михаїл та його анголи́ вчинили зо змієм
війну́. І змій воював та його анголи, 8 та не
втрималися, і вже не знайшлося їм місця на небі.
9 І ски́нений був змій великий, вуж стародавній,
що зветься диявол і сатана́, що зво́дить світ, і
скинений був він додолу, а з ним і його анголи́
були скинені. 10 І я почув гучний голос на небі,
який говорив: „Тепер настало спасі́ння, і сила, і
царство нашого Бога, і вла́да Христа Його, бо
скинений той, хто братів наших ска́ржив, хто
перед нашим Богом оска́ржував їх день і ніч! 11
І вони його перемогли кров'ю Агнця та словом
свого засві́дчення, і не полюбили життя свого
навіть до смерти! 12 Через це звесели́ся ти,
небо, та ті, хто на нім пробуває! Горе землі та
морю, до вас бо диявол зійшов, маючи лютість
велику, знаючи, що короткий час має!“ 13 А
коли змій побачив, що додолу він ски́нений, то
став переслі́дувати жінку, що вродила хлоп'я́.
14 І жінці да́ні були два крила великого орла,
щоб від змі́я летіла в пустиню до місця свого,
де будуть її годувати час, і часи́, і півча́су. 15
І пустив змій за жінкою з уст своїх во́ду, як
рі́чку, щоб річка схопи́ла її. 16 Та жінці земля
помогла, — і розкрила земля свої у́ста, та й
випила річку, яку змій пустив із своїх уст. 17 І
змій розлютува́вся на жінку, і пішов воювати
з останком насіння її, що вони бережуть Божі
заповіді та мають свідо́цтво Ісусове.

13 І я став на морсько́му піску́. І я бачив
звіри́ну, що виходила з моря, яка мала
десять ро́гів та сім голів, а на ро́гах її було десять
вінці́в, а на її го́ловах богознева́жні імена́. 2 А
звіри́на, що я її бачив, подібна до ри́ся була́, а
но́ги її — як ведме́жі, а паща її — немов ле́в'яча
паща. І змій дав їй свою силу, і престола свого́, і
вла́ду велику. 3 А одна з її голів була ніби забита
на смерть, але рана смерте́льна її вздоро́вилась.
І вся земля дивувалась, слідкуючи за звіри́ною!
4 І вклонилися змієві, що дав вла́ду звіри́ні. І
вклонились звірині, говорячи: „Хто до звіри́ни
подібний, і хто воювати з нею може?“ 5 І їй да́но
уста, що говорили зухва́ле та богознева́жне.
І їй да́но вла́ду ді́яти сорок два місяці. 6 І
відкрила вона свої у́ста на зневагу проти Бога,
щоб богозневажа́ти Ім'я́ Його й оселю Його, та
тих, хто на небі живе. 7 І їй да́но прова́дити війну
зо святими, та їх перемогти. І їй да́на вла́да
над кожним племенем, і наро́дом, і язи́ком, і
людом. 8 І їй вклоня́ться всі, хто живе на землі,
що їхні імена не написані в книгах життя Агнця,
зако́леного від закла́дин світу. 9 Коли має хто
вухо, нехай слухає: 10 Коли хто до поло́ну веде́,
— сам пі́де в поло́н. Коли хто мечем убиває,
— такий мусить сам бути вбитий мече́м! Отут
терпеливість та віра святих! 11 І бачив я іншу
звіри́ну, що вихо́дила з землі. І вона мала два
роги, подібні ягня́чим, та говорила, як змій. 12
І вона виконувала всю вла́ду першої звіри́ни
перед нею, і робила, щоб земля та ті, хто живе
на ній, вклонилися першій звіри́ні, що в неї
вздоро́влена була її рана смерте́льна. 13 І чинить
вона великі ознаки, так що й огонь зводить з
неба додолу перед людьми́. 14 І зводить вона
ме́шканців землі через ознаки, що їх да́но їй
чинити перед звіри́ною, намовляючи ме́шканців
землі зробити о́браза звіри́ни, що має рану
від меча, та живе. 15 І да́но їй вкла́сти духа
о́бразові звіри́ни, щоб заговорив образ звірини, і
зробити, щоб усі, хто не покло́ниться о́бразові
звіри́ни, побиті були́. 16 І зробить вона, щоб
усім — малим і великим, багатим і вбогим,
вільним і рабам — було да́но знаме́но на їхню
прави́цю або на їхні чо́ла, 17 щоб ніхто не міг ані
купити, ані продати, якщо він не має знаме́на
ймення звіри́ни, або числа ймення його. 18 Тут
мудрість! Хто має розум, нехай порахує число
звірини, бо воно число лю́дське. А число її —
шістсот шістдеся́т шість.

14 І я глянув, — і ось Агнець стоїть на Сіонській
горі, а з Ним сто сорок чотири тисячі, що
мають Ім'я́ Його й Ім'я́ Отця Його, написане
на своїх чо́лах. 2 І почув я голос із неба,
немов шум великої води, і немов гук міцно́го
грому. І почув я голос гусля́рі́в, що грали на
гу́слах своїх, 3 і співали, як пісню нову́ перед

престолом і перед чотирьома́ тваринами й ста́рцями. І ніхто не міг навчитися пісні, окрім
цих ста сорока чотирьох тисяч, ви́куплених від
землі. 4 Це ті, хто не оскверни́вся з жінками,
бо чисті вони. Вони йдуть за Агнцем, куди
Він іде. Вони ви́куплені від людей, пе́рвістки
Богові й Агнцеві, 5 не знайшлося бо пі́дступу
в їхніх уста́х, бо вони непорочні! 6 І побачив
я іншого ангола, що летів серед неба, і мав
благовісти́ти вічну Єва́нгелію ме́шканцям землі,
і кожному людові, і племені, і язи́ку, і наро́дові.
(aiōnios g166) 7 І він говорив гучним голосом:
„Побійтеся Бога та славу віддайте Йому, бо
настала година суду Його, і вклоніться Тому, Хто
створи́в небо, і землю, і море, і водні джере́ла!“
8 А інший, другий ангол летів слідо́м і казав:
„Упав, упав Вавило́н, місто великий, бо лютим
вином розпусти своєї він напоїв усі наро́ди!“ 9 А
інший, третій а́нгол летів услід за ним, гучним
голосом кажучи: „Коли хто вклоняється звіри́ні
та о́разу її, і приймає знаме́но на чолі́ своїм чи
на руці своїй, 10 то той питиме з вина Божого
гніву, вина незмішаного в чаші гніву Його, і
буде му́чений в огні й сірці перед анголо́ми
святими та перед А́гнцем. 11 А дим їхніх мук
підійматиметься вічні віки́. І не мають спокою
день і ніч усі ті, хто вклоняється звіри́ні та
о́разу її, і приймає знаме́но йме́ння його“. (aiōn
g165) 12 Тут терпеливість святих, що доде́ржують
заповіді Божі та Ісусову віру! 13 І почув я голос
із неба, що до мене казав: „Напиши: Блаженні ті
мертві, хто з цього ча́су вмирає в Господі! Так,
каже Дух, — вони від праць своїх заспоко́яться,
бо їхні діла йдуть за ними слідо́м“. 14 І я глянув,
— і ото біла хмара, а на хмарі сидить подібний
до Лю́дського Сина. Він мав на Своїй голові
золотого вінця́, а в руці Його гострий серп. 15 І
інший ангол вийшов із храму, і гучним голосом
кликнув до Того, Хто на хмарі сидів: „Пошли
серпа свого й жни, бо настала година пожати,
дозріло бо жни́во землі!“ 16 І Той, Хто на хмарі
сидів, скинув додолу серпа свого, — і земля була
вижата. 17 І інший Ангол вийшов із храму, що
на небі, — і він мав гострого серпа. 18 І інший
ангол, що мав вла́ду над огнем, вийшов від
же́ртівника. І він гучним голосом кли́кнув до
того, що мав гострого серпа, говорячи: „Пошли
свого гострого серпа, і позбирай гро́на зе́мної
виноградини, бо гро́на її вже доспіли“. 19 І ангол
кинув додо́лу серпа свого, і зібрав виноград на
землі, і вкинув в велике чави́ло Божого гніву. 20 І
пото́вчене було чави́ло за містом, і потекла кров
із чави́ла аж до кі́нських вузде́чок, на тисячу
шістсот стадій.

15 І бачив я інше знаме́но на небі, велике
та дивне, — сім анголі́в, що сім кар вони
мали, бо ними кінча́вся гнів Божий. 2 І я бачив
щось, ніби як море скляне́, з огнем перемішане.
А ті, що перемогли́ звіри́ну та о́браза його, і
знаме́но його, і число його и́мення, — стояли на
морі склянім, та мали гу́сла Божі. 3 І співали
вони пісню Мойсея, раба Божого, і пісню Агнця,
говорячи: „Великі та дивні діла Твої, о Господи,
Боже Вседержи́телю! Справедливі й правдиві
дороги Твої, о Ца́рю святих! 4 Хто́ Тебе, Господи,
не побоїться, та Йме́ння Твого не просла́вить?
Бо один Ти святий, бо наро́ди всі при́йдуть
та вклоня́ться перед Тобою, бо з'явилися су́ди
Твої!“ 5 А по цьому я глянув, — і ось відчинився
храм ски́нії свідчення в небі, 6 і сім анголі́в
вийшли з храму, і сім кар вони мали. Вони
були вдягнені в ша́ти льняні́, чисті й ясні́, і
підпере́зані довкола грудей золотими поясами.
7 І одна з чотирьох тих тварин дала́ сімом
анголам сім чаш золотих, напо́внених гніву
Бога, що живе повік віку. (aiōn g165) 8 І храм
перепо́внився димом від Божої слави, і від сили
Його. Та до храму ніхто не спромігся ввійти, аж
поки не скінчи́лися ті сім кар сімох а́нголів.

16 І я почув гучний голос із храму, що казав
до семи анголів: „Ідіть, і вилийте на землю
сім чаш гніву Божого!“ 2 І пішов перший ангол, і
вилив на землю чашу свою. І шкідливі та люті
болячки обсіли людей, хто мав знаме́но звіри́ни
й вклонявсь її о́разу. 3 А другий ангол вилив
свою чашу до моря. І сталася кров, немов у
мерця́, — і кожна істота жива вмерла в морі. 4
Третій же ангол вилив чашу свою на річки́ та
на водні джере́ла, — і сталася кров. 5 І почув я
ангола вод, який говорив: „Ти праведний, що Ти
є й що Ти був, і святий, що Ти це присудив! 6 Бо
вони пролили́ кров святих та пророків, — і Ти
дав їм напитися крови. Вони варті того!“ 7 І я
чув, як же́ртівник говорив: „Так, Господи, Боже
Вседержи́телю! Правдиві й справедливі суди
Твої!“ 8 А ангол четвертий вилив свою чашу
на сонце. І да́но йому палити людей огнем. 9 І
спека велика палила людей, і зневажа́ли вони
Ім'я Бога, що має вла́ду над карами тими, — і
вони не покаялися, щоб славу віддати Йому́. 10
А п'ятий ангол вилив чашу свою на престола
звіри́ни. І затьми́лося царство її, і люди від болю
кусали свої язики́, 11 і Бога Небесного вони
зневажа́ли від болю свого й від своїх боляче́к, —
та в учинках своїх не пока́ялись! 12 Шостий же
ангол вилив чашу свою на річку велику Ефра́т, —
і вода її висохла, щоб пригото́вити дорогу царям,
які від схід сонця. 13 І я бачив, що вихо́дили з

уст змі́я, і з уст звири́ни, і з уст неправдивого
пророка три ду́хи нечисті, як жа́би, — 14 це духи
де́монські, що чинять озна́ки. Вони виходять до
царів усього світу, щоб зібрати їх на війну того
великого дня Вседержителя Бога. 15 Ось іду,
немов злодій! Блаженний, хто чуйни́й, і одежу
свою береже, щоб наги́м не ходити, і щоб не
бачили га́ньби його! 16 І зібрав їх на місце, яке
по-єврейському зветься Армагедді́он. 17 Сьомий
же ангол вилив чашу свою на повітря. І голос
гучни́й залунав від небесного храму з престолу,
говорячи: „Сталося!“ 18 І сталися бли́скавки
й гу́ркіт та гро́ми, і сталось велике тряся́ння
землі, якого не було́, відко́ли люди́на живе на
землі. Великий такий землетру́с, такий міцний!
19 І місто велике розпа́лося на три частини, і
попадали лю́дські міста́. І великий Вавилон був
згаданий перед Богом, щоб дати йому чашу
вина Його лютого гніву. 20 І зник кожен о́стрів,
і не зна́йдено гір! 21 І великий град, як важкі
тягарі́, падав із неба на людей. І люди зневажали
Бога за покара́ння градом, — бо кара Його була
дуже велика!

17 І прийшов один із семи анголі́в, що мають
сім чаш, і говорив зо мною, ка́жучи:
„Підійди, — я покажу́ тобі засу́дження великої
розпусниці, що сидить над багатьма во́дами.
2 З нею розпусту чинили зе́мні царі, і вином
розпусти її впивались ме́шканці землі“. 3 І в дусі
повів він мене на пустиню. І побачив я жінку,
що сиділа на червоній звири́ні, переповненій
імена́ми богозневá́жними, яка мала сім голів
і десять ро́гів. 4 А жінка була одягнена в
порфіру й кармази́н, і приоздо́блена золотом
і дорогоцінним камі́нням та пе́рлами. У руці
своїй мала вона золоту чашу, повну гидо́ти
та не́чести розпусти її. 5 А на чолі́ її було
написане ім'я́, таємниця: „Великий Вавилон,
— мати розпусти й гидо́ти землі“. 6 І бачив
я жінку, п'яну́ від крови святих і від крови
мучеників Ісусових, і, бачивши її, дивува́вся я
дивом великим. 7 А ангол промовив до мене:
„Чого ти диву́єшся? Я скажу́ тобі таємницю
жінки й звірини, яка носить її, яка має сім
голів і десять ро́гів. 8 Звири́на, яку бачив я, була
— і нема, і має вийти з безо́дні — і пі́де вона
на погибіль. А ме́шканці землі, що їхні імена
не записані в книгу життя від закла́дин світу,
дивуватися будуть, як побачать, що звири́на була
— і нема, і з'я́виться. (Abyssos g12) 9 Тут розум, що
має він мудрість. Сім голів — це сім гір, що на
них сидить жінка. І сім царів, — 10 п'ять їх упало,
один є, другий іще не прийшов, а як при́йде, то
мусить він трохи пробути. 11 І звири́на, що була́
— і нема, і вона — сама во́сьма й з сімох, і йде на
погибіль. 12 А десять тих рогів, що бачив ти їх,
— то десять царів, що ще не прийняли́ царства,
але при́ймуть вла́ду царську́ із звири́ною на
одну годину. 13 Вони мають одну думку, а
силу та вла́ду свою віддадуть звири́ні. 14 Вони
воюватимуть проти Агнця та Агнець переможе
їх, бо Він — „Господь над панами та Цар над
царями“. А ті, хто з Ним, покликані, і вибрані, і
вірні“. 15 І говорить до мене: „Во́ди, що бачив ти
їх, де сидить та розпу́сниця, то наро́ди та люди, і
племе́на та язи́ки. 16 А десять рогів, що ти бачив
їх, та звири́на, — вони знена́видять розпусницю,
спусто́шать її й обнажа́ть, і з'їдять її тіло, і огнем
її спалять. 17 Бо Бог дав їм до серця, щоб волю
чинили Його, маючи одну думку, і щоб царство
своє віддали́ звири́ні, аж поки не ви́повняться
слова́ Божі. 18 А жінка, яку ти бачив, то місто
велике, що панує над царями земними“.

18 Після цього побачив я іншого ангола, що
схо́див із неба, і що вла́ду велику він мав. І
земля освітилась від слави його. 2 І він гучним
голосом кликнув, говорячи: „Упав, упав великий
Вавилон! Став він оселею де́монів, і схо́вищем
усякому ду́хові нечистому, і схо́вищем усіх
пта́хів нечистих та нена́видних, 3 бо лютим
вином розпусти своєї він напоїв всі наро́ди! І
зе́мні царі з ним розпусту чинили, а земні купці
збагатіли від сили розко́ші його!“ 4 І почув я
інший голос із неба, який говорив: „Вийдіть із
нього, люди мої, щоб не сталися ви спільника́ми
гріхів його, і щоб не потра́пили в кара́ння його.
5 Гріхи бо його досягли́ аж до неба, і Бог згадав
про неправди його. 6 Відплатіть ви йому, як
і він вам платив, і вдвоє подвойте йому за
вчинки його! Удвоє налийте до чаші, що нею
він вам наливав! 7 Скільки він сла́вив себе та
розкошува́в, стільки му́ки та смутку завдайте
йому! Бо в серці своєму гово́рить: „Сиджу́, як
цариця, і я не вдова, і бачити смутку не бу́ду!“
8 Через це одного дня при́йдуть кари його,
смерть, і плач, і голод, і спа́лений буде огнем, бо
міцни́й Господь, Бог, що судить його!“ 9 І будуть
плакати та голосити за ним царі земні, що з ним
розпусту чинили та розкошува́ли, коли побачать
дим пожежі його. 10 Вони через страх його мук
стоятимуть зда́лека та говоритимуть: „Горе,
горе, о місто велике, Вавилоне, місто могутнє, бо
суд твій прийшов однієї години!“ 11 І земні купці
будуть плакати та голосити за ним, бо ніхто
не купує вже їхнього вантажу́, — 12 вантажу́
золота, і срі́бла, і камі́ння дорогоцінного, і пе́рел,
і віссо́ну, і порфі́ри, і шовку, і кармази́ну, і
всякого дерева запашно́го, і всякого по́суду з
слоно́вої кости, і всякого по́суду з дорогоцінного
дерева, і мідяного, і залізного, і мармуро́вого,

13 і кори́ці, і шафра́ну, і па́хощів, і мирри, і
лива́ну, і вина, і оливи, і тонко́ї муки́, і пшениці,
і товару, і овець, і ко́ней, і возів, і рабів, і душ
лю́дських. 14 І плоди́ пожадли́вости душі твоєї
відійшли від тебе, і все сите та світле пропало
для тебе, — і вже їх ти не зна́йдеш! 15 Купці цими
реча́ми, що вони збагати́лися з нього, від стра́ху
мук його стануть здалека, і бу́дуть плакати та
голосити, 16 і казати: „Горе, горе, місто велике,
зодягнене в віссо́н і порфіру та в кармази́н, і
прикрашене золотом і дорогоцінним камі̂нням
та пе́рлами, 17 бо за одну годину згинуло таке
велике багатство“. І кожен стерни́к, і кожен, хто
пливає на кораблях, і моряки, і всі, хто працює
на морі, — стали здалека, 18 і, бачивши дим
від пожежі його, кричали й казали: „Котре до
великого міста подібне?“ 19 І вони поси́пали
по́рохом го́лови свої, і закричали, пла́чучи та
голо́сячи, і ка́жучи: „Горе, горе, місто велике,
що в ньому з його дорогоцінностей збагати́лися
всі, хто має кораблі на морі, бо за одну годину
воно спорожні̂ло! 20 Радій з цього, небо, і святі
апо́столи та пророки, бо Бог виконав суд ваш
над ним!“ 21 І один сильний ангол узяв великого
каменя, як жо́рно, і кинув до моря, говорячи: „З
таким розго́ном буде кинений Вавило́н, місто
велике, — і вже він не зна́йдеться! 22 І голос
гусляр̂ів, і співаки̂в, і сопі̂льників, і сурмачі̂в
уже не буде чутий в тобі! І вже не зна́йдеться
в тобі жодного мистця́ й ніякого мисте́цтва, і
шум жо́рен уже не буде чутий в тобі! 23 І світло
свічника́ вже не буде світити в тобі, і голос
молодого й молодої вже не буде чутий в тобі.
Бо купці твої були зе́мні вельможі, бо твоїм
ворожби́ством були зведені всі наро́ди! 24 Бо в
нім зна́йдена кров пророків, і святих, і побитих
усіх на землі“.

19 По цьому почув я на́че гучни́й голос
великого на́товпу в небі, який говорив:
„Алілу́я! Спасі̂ння, і слава, і сила Господе́ві
нашому, 2 правдиві бо та справедливі суди́ Його,
бо Він засудив ту велику розпусницю, що землю
зіпсула своєю розпустою, і помстив за кров
Своїх рабів з її рук!“ 3 І вдруге сказали вони:
„Алілу́я! І з неї дим виступає на вічні віки!“
(aiōn g165) 4 І попа́дали двадцять чотири ста́рці
й чотири твари́ни, і поклонилися Богові, що
сидить на престолі, говорячи: „Амінь, алілу́я!“
5 А від престолу вийшов голос, що кли́кав:
„Хваліть Бога нашого, усі раби Його, і всі,
хто боїться Його, і малі, і великі!“ 6 І почув
я ніби голос великого на́товпу, і на́че шум
великої води, і мов голос громів гучних, що
вигукували: „Алілуя, бо запанував Господь, наш
Бог Вседержи́тель! 7 Радіймо та тішмося, і
даймо славу Йому́, бо весі̂лля Агнця настало,
і жона Його себе приготува́ла!“ 8 І їй да́но
було зодягнутися в чистий та світлий віссо́н,
бо віссо́н — то праведність святих. 9 І сказав
він мені: „Напиши: Блаженні покликані на
весільну вечерю Агнця!“І сказав він мені: „Це
правдиві Божі слова!“ 10 І я впав до його ніг,
щоб вклонитись йому. А він каже мені: „Таж
ні! Я співслуга твій та братів твоїх, хто має
засві̂дчення Ісусове, — Богові вклонися!“Бо
засві̂дчення Ісусове, — то дух пророцтва. 11 І
побачив я небо відкрите. І ось білий кінь, а Той,
Хто на ньому сидів, зветься Вірний і Правдивий,
і Він праведно судить і воює. 12 Очі Його —
немов по́лум'я огняне́, а на голові Його — багато
вінців. Він ім'я́ мав написане, якого не знає
ніхто, тільки Він Сам. 13 І зодя́гнений був Він у
шату, покра́шену кров'ю. А Йому на ім'я: Слово
Боже. 14 А війська́ небесні, зодягнені в білий та
чистий віссо́н, їхали вслід за Ним на білих ко́нях.
15 А з Його уст виходив гострий меч, щоб ним
бити наро́ди. І Він па́стиме їх залізним жезлом, і
Він буде топтати чави́ло вина лютого гніву Бога
Вседержи́теля! 16 І Він має на шаті й на сте́гнах
Своїх написане ймення: „Цар над царями, і
Господь над панами“. 17 І бачив я одного ангола,
що на сонці стояв. І він гучним голосом кли́кнув,
ка́жучи до всіх птахів, що серед неба літали:
„Ходіть, — і зберіться на велику Божу вечерю, 18
щоб ви їли тіла царів, і тіла ти́сячників, і тіла
сильних, і тіла ко́ней і тих, хто сидить на них, і
тіла всіх вільних і рабів, і мали́х, і великих“. 19 І
я побачив звіри́ну, і зе́мних царів, і війська́ їхні,
зібрані, щоб учинити війну з Тим, Хто сидить
на коні, та з ві̂йськом Його. 20 І схо́плена була
звіри́на, а з нею неправдивий пророк, що ознаки
чинив перед нею, що ними звів тих, хто знаме́но
звіри́ни прийняв і поклонився був о́бразові її.
Обоє вони були вкинені живими до огняно́го
озера, що сіркою горіло. (Limnē Pyr g3041 g4442) 21
А решта побита була мечем Того, Хто сидів
на коні, що виходив із уст Його. І все пта́ство
наїлося їхніми трупами.

20 І бачив я ангола, що схо́див із неба, що
мав ключа від безодні, і кайда́ни великі
в руці своїй. (Abyssos g12) 2 І схопи́в вій змі̂я,
вужа́ стародавнього, що диявол він і сатана́, і
зв'язав його на тисячу ро́ків, — 3 та й кинув
його до безо́дні, і замкнув його, і печатку над
ним поклав, щоб наро́ди не зво́див уже, аж
поки не скі̂нчиться тисяча ро́ків. А по цьо́му він
розв'я́заний буде на короткий час. (Abyssos g12) 4 І
бачив я престоли та тих, хто сидів на них, — і суд
їм був да́ний, — і душі стятих за свідчення про

Ісуса й за Слово Боже, які не вклонились звірині,
ані óбразові її, і не прийняли́ знаме́на на чóла
свої та на руку свою. І вони ожили́, і царювали
з Христом тисячу рóків. 5 А інші померлі не
ожили́, аж поки не скі̂нчиться тисяча рóків. Це
перше воскресі̂ння. 6 Блаженний і святий, хто
має частку в першому воскресі̂нні! Над ними
друга смерть не матиме влáди, але вони будуть
священиками Бога й Христа, і царюватимуть з
Ним тисячу рóків. 7 Коли ж скінчиться тисяча
рóків, сатанá буде ви́пущений із в'язниці своєї. 8
І ви́йде він звóдити нарóди, що вони на чотирьох
края́х землі, Ґóґа й Маґóґа, щоб зібрати їх до
бóю, а число їхнє — як мóрський пісок. 9 І
вийшли вони на ширину́ землі, і оточи́ли тáбір
святих та улю́блене місто. І зійшов огонь з
неба, — і пожер їх. 10 А диявол, що звóдив їх,
був укинений в озеро огняне́ та сірчáне, де
звіри́на й пророк неправдивий. І мучені будуть
вони день і ніч на вічні віки́. (aiōn g165, Limnē
Pyr g3041 g4442) 11 І я бачив престола великого
білого, і Того, Хто на ньому сидів, що від лиця
Його втекла земля й небо, і місця для них
не знайшлóся. 12 І бачив я мертвих малих і
великих, що стояли перед Богом. І розгорну́лися
книги, і розгорнулась інша книга, — то книга
життя. І су́джено мертвих, як написано в книгах,
за вчинками їхніми. 13 І далó море мертвих, що
в ньому, і смерть і ад дали мертвих, що в них,
— і су́джено їх згідно з їхніми вчинками. (Hadēs
g86) 14 Смерть же та ад були вкинені в озеро
огняне́. Це друга смерть, — озеро огняне́. (Hadēs
g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 А хто не знайшовся
написаний в книзі життя, той уки́нений буде в
озеро огняне́. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 І бачив я небо нове́ й нову́ землю, перше
бо небо та перша земля проминули, і моря
вже не булó. 2 І я, Іван, бачив місто святе,
Нови́й Єрусали́м, що схóдив із неба від Бога,
що був приготóваний, як неві̂ста, прикрáшена
для чоловіка свого. 3 І почув я гучний голос
із престолу, який кли́кав: „Оце́ оселя Бога з
людьми́, і Він житиме з ними! Вони бу́дуть
нарóдом Його, і Сам Бог буде з ними“, 4 „і
Бог кожну сльозу з очей їхніх зітре́“, і не
буде вже смерти. Ані смутку, ані крику, ані
болю вже не бу́де, бо перше минулося!“ 5
І сказав Той, Хто сидить на престолі: „Ось
нове́ все творю́!“І говорить: „Напиши, що слова́
ці правдиві та вірні!“ 6 І сказав Він мені:
„Сталося! Я Альфа й Оме́га, Почáток і Кінець.
Хто прагне, тому дармо Я дам від джере́ла живої
води. 7 Переможець наслідить усе, і Я бу́ду
Богом для нього, а він Мені буде за сина! 8 А
лякливим, і невірним, і мерзки́м, і душогубам, і
розпусникам, і чарівникáм, і ідоля́нам, і всім
неправдомовцям, — їхня частина в озері, що
горить огнем та сіркою“, а це — друга смерть!
(Limnē Pyr g3041 g4442) 9 І прийшов до мене один із
семи анголі̂в, що мають сім чаш, напóвнених
сімомá останніми карами, та й промовив до
мене, говорячи: „Ходи, покажу́ я тобі невісту,
жону Агнця“. 10 І заніс мене духом на гóру
велику й високу, і місто велике мені показав, —
святий Єрусали́м, що сходив із неба від Бога.
11 Славу Божу він має. А світлість його подібна
до каменя дорогоцінного, як каменя я́списа,
що блищить, як кришта́ль. 12 Мур воно мало
великий і високий, мало дванадцять брам,
а на брамах дванадцять анголів та ймення
написані, а вони — імення дванадцятьóх племе́н
синів Ізраїля. 13 Від схóду три брами, і від
пі̂вночі три брами, і від півдня три брами, і
від захóду три брами. 14 І міськи́й мур мав
дванадцять підвалин, а на них дванадцять імен
дванадцяти апóстолів Агнця. 15 А той, хто зо
мною говорив, мав міру, — золоту трости́ну,
щоб змі̂ряти місто, і брами його і його мур.
16 А місто чотирикутне, а довжинá його така,
як і ширинá. І він зміряв місто трости́ною на
дванадцять тисяч стадій; довжинá, і ширинá, і
вишинá його рівні. 17 І зміряв він мура його на
сто сорок чотири лі̂кті міри лю́дської, яка й міра
ангола. 18 Його мур був збудóваний з я́спису, а
місто було — щире золото, подібне до чистого
скла. 19 Підвалини муру міськóго прикрáшені
були всяким дорогоцінним камі̂нням. Перша
підвáлина — я́спис, друга — сапфі̂р, третя —
халкидóн, четверта — смарáгд, 20 п'ята —
сардóнікс, шоста — сáрдій, сьома — хризолі̂т,
восьма — бери́л, дев'ята — топáз, десята —
хрисопрáс, одинадцята — яки́нт, дванадцята —
амети́ст. 21 А дванадцять брам — то дванадцять
перли́н, і кожна брама зокре́ма булá з однієї
перли́ни. А вулиці міста — щире золото, прозóрі,
як скло. 22 А храму не бачив я в ньому, бо
Госпóдь, Бог Вседержи́тель — то йому храм і
Агнець. 23 І місто не має потреби ні в сонці, ні в
місяці, щоб у ньому світили, — слава бо Божа
його освітила, а світильник для нього — А́гнець.
24 І нарóди ходитимуть у світлі його, а зе́мні
царі принесу́ть свою славу до нього. 25 А брами
його зачиня́тись не бу́дуть удень, бо там нóчі
не бу́де. 26 І принесу́ть до нього славу й честь
нарóдів. 27 І не вві̂йде до нього ніщо нечисте, ані
той, хто чинить гидóту й неправду, але тільки
ті, хто записаний у книзі життя Агнця“.

22 І показав він мені чисту ріку́ живої води,
ясну́, мов кришта́ль, що випливала з
престолу Бога й Агнця. 2 Посеред його вулиці,

і по цей бік і по той бік рікú — дерево життя,
що родить дванадцять раз плоди, кожного
місяця принóсячи плід свій. А листя дерев — на
вздорóвлення нарóдів. 3 І жодного прокля́ття
більше не бýде. І бýде в ньому престол Бога
та Агнця, а раби Його будуть служити Йому,
4 і побачать лице Його, а Ймення Його — на
їхніх чóлах. 5 А нóчі вже більше не бýде, і
не бýде потреби в світлі світильника, ані в
світлі сонця, бо освітлює їх Господь, Бог, а вони
царюватимуть вічні вікú. (aiōn g165) 6 І сказав він
до мене: „Це вірні й правдиві слова, — а Госпóдь,
Бог дýхів пророчих, послав Свого áнгола, щоб
він показав своїм рабам, щó незабáром статися
мусить. 7 Ото, незабáром прихóджу. Блаженний,
хто зберігає пророчі слова цієї книги!“ 8 І я,
Іван, чув і бачив оце. А коли я почув та побачив,
я впав до ніг ангола, що мені це показував, щоб
вклонитись йому. 9 І сказав він до мене: „Таж
ні! Бо я співслуга твій і братів твоїх пророків,
і тих, хто зберігає слова цієї книги. Богові
вклонися!“ 10 І сказав він до мене: „Не запечáтуй
слів пророцтва цієї книги. Час бо близькúй!
11 Неправедний — хай чинить неправеднíсть ще, і
поганий — хай ще опогáнюється. А праведний —
хай ще чинить праведність, а святий — нехай ще
освячується! 12 Ото, незабáром прихóджу, і зо
Мною заплата Моя, щоб кожному віддати згідно
з ділáми його. 13 Я Альфа й Омéга, Перший і
Останній, Почáток і Кінець. 14 Блаженні, хто
випере шáти свої, щоб мати право на дерево
життя, і ввійти брáмами в місто! 15 А поза
ним будуть пси, і чарівникú, і розпýсники, і
душогуби, і ідоля́ни, і кожен, хто любить та
чинить неправду. 16 Я, Ісус, послав Свого Ангола,
щоб засвíдчити вам це у Церквáх. Я корінь і
рід Давúдів, зоря яснá і досвíтня! 17 А Дух
і невíста говорять: „Прийди!“А хто чує, хай
каже: „Прийди!“І хто прáгне, хай прúйде, і хто
хоче, хай воду життя бере дáрмо!“ 18 Свідкую я
кожному, хто чує слова пророцтва цієї книги:
Коли хто до цього додасть що, та накладé на
нього Бог кари, що написані в книзі оцій. 19 А
коли хто що відíйме від слів книги пророцтва
цього, то відійме Бог частку його від дерева
життя, і від міста святого, що написане в книзі
оцій. 20 Той, Хто свідкýє, говорить оце: „Так,
— незабáром прийдý!“Амінь. Прийди, Господи
Ісусе! 21 Благодáть Господа нашого Ісуса Христа
зо всімá вами! Амíнь.

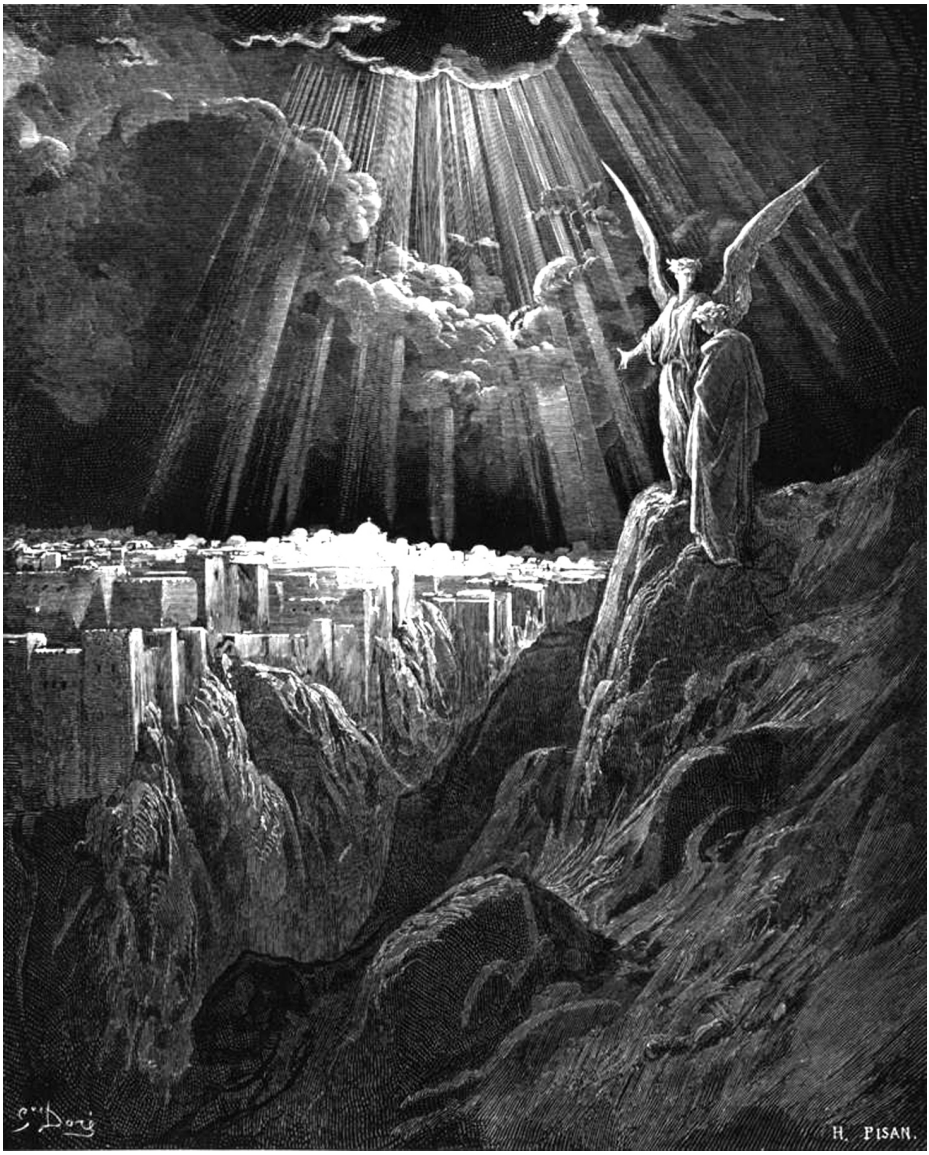

І я, Іван, бачив місто святе, Нови́й Єрусали́м, що схо́див із неба від Бога, що був пригото́ваний, як неві́ста, прикра́шена для чоловіка свого. І почув я гучний голос із престолу, який кли́кав: „Оце́ оселя Бога з людьми́, і Він житиме з ними! Вони бу́дуть наро́дом Його, і Сам Бог буде з ними“,

Об'явлення 21:2-3

Керівництво для Читачів

Український at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Глосарій

Український at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12
Greek: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Meaning:
Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126
Greek: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Meaning:
Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165
Greek: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Meaning:
A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166
Greek: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Meaning:
From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653
Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular
Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32
Meaning:
To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possiblity, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067
Greek: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Meaning:
Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86
Greek: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Meaning:
Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442
Greek: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Meaning:
Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585
Hebrew: proper noun, place
Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses
Meaning:
The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020
Greek: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Meaning:
Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Глосарій +

AionianBible.org/Bibles/Ukrainian---Ukrainian-Ogienko/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Від Луки 8:31
До римлян 10:7
Об'явлення 9:1
Об'явлення 9:2
Об'явлення 9:11
Об'явлення 11:7
Об'явлення 17:8
Об'явлення 20:1
Об'явлення 20:3

aïdios

До римлян 1:20
Юда 1:6

aiōn

Від Матвія 12:32
Від Матвія 13:22
Від Матвія 13:39
Від Матвія 13:40
Від Матвія 13:49
Від Матвія 21:19
Від Матвія 24:3
Від Матвія 28:20
Від Марка 3:29
Від Марка 4:19
Від Марка 10:30
Від Марка 11:14
Від Луки 1:33
Від Луки 1:55
Від Луки 1:70
Від Луки 16:8
Від Луки 18:30
Від Луки 20:34
Від Луки 20:35
Від Івана 4:14
Від Івана 6:51
Від Івана 6:58
Від Івана 8:35
Від Івана 8:51
Від Івана 8:52
Від Івана 9:32
Від Івана 10:28
Від Івана 11:26
Від Івана 12:34
Від Івана 13:8
Від Івана 14:16
Дії 3:21
Дії 15:18
До римлян 1:25
До римлян 9:5
До римлян 11:36
До римлян 12:2
До римлян 16:27
1 до коринтян 1:20
1 до коринтян 2:6
1 до коринтян 2:7
1 до коринтян 2:8
1 до коринтян 3:18
1 до коринтян 8:13
1 до коринтян 10:11
2 до коринтян 4:4
2 до коринтян 9:9
2 до коринтян 11:31
До галатів 1:4
До галатів 1:5
До ефесян 1:21
До ефесян 2:2
До ефесян 2:7
До ефесян 3:9
До ефесян 3:11
До ефесян 3:21
До ефесян 6:12
До филип'ян 4:20
До колоссян 1:26
1 Тимофію 1:17
1 Тимофію 6:17
2 Тимофію 4:10
2 Тимофію 4:18
До Тита 2:12
До євреїв 1:2
До євреїв 1:8
До євреїв 5:6
До євреїв 6:5
До євреїв 6:20
До євреїв 7:17
До євреїв 7:21
До євреїв 7:24
До євреїв 7:28
До євреїв 9:26
До євреїв 11:3
До євреїв 13:8
До євреїв 13:21
1 Петра 1:23
1 Петра 1:25
1 Петра 4:11
1 Петра 5:11
2 Петра 3:18
1 Івана 2:17
2 Івана 1:2
Юда 1:13
Юда 1:25
Об'явлення 1:6
Об'явлення 1:18
Об'явлення 4:9
Об'явлення 4:10
Об'явлення 5:13
Об'явлення 7:12
Об'явлення 10:6
Об'явлення 11:15
Об'явлення 14:11
Об'явлення 15:7
Об'явлення 19:3
Об'явлення 20:10
Об'явлення 22:5

aiōnios

Від Матвія 18:8
Від Матвія 19:16
Від Матвія 19:29
Від Матвія 25:41
Від Матвія 25:46
Від Марка 3:29
Від Марка 10:17
Від Марка 10:30
Від Луки 10:25
Від Луки 16:9
Від Луки 18:18
Від Луки 18:30
Від Івана 3:15
Від Івана 3:16
Від Івана 3:36
Від Івана 4:14
Від Івана 4:36
Від Івана 5:24
Від Івана 5:39
Від Івана 6:27
Від Івана 6:40
Від Івана 6:47
Від Івана 6:54
Від Івана 6:68

Від Івана 10:28
Від Івана 12:25
Від Івана 12:50
Від Івана 17:2
Від Івана 17:3
Дії 13:46
Дії 13:48
До римлян 2:7
До римлян 5:21
До римлян 6:22
До римлян 6:23
До римлян 16:25
До римлян 16:26
2 до коринтян 4:17
2 до коринтян 4:18
2 до коринтян 5:1
До галатів 6:8
2 до солунян 1:9
2 до солунян 2:16
1 Тимофію 1:16
1 Тимофію 6:12
1 Тимофію 6:16
2 Тимофію 1:9
2 Тимофію 2:10
До Тита 1:2
До Тита 3:7
До Филимона 1:15
До євреїв 5:9
До євреїв 6:2
До євреїв 9:12
До євреїв 9:14
До євреїв 9:15
До євреїв 13:20
1 Петра 5:10
2 Петра 1:11
1 Івана 1:2
1 Івана 2:25
1 Івана 3:15
1 Івана 5:11
1 Івана 5:13
1 Івана 5:20
Юда 1:7
Юда 1:21
Об'явлення 14:6

eleēsē

До римлян 11:32

Geenna

Від Матвія 5:22
Від Матвія 5:29
Від Матвія 5:30
Від Матвія 10:28
Від Матвія 18:9
Від Матвія 23:15
Від Матвія 23:33
Від Марка 9:43
Від Марка 9:45
Від Марка 9:47
Від Луки 12:5
Якова 3:6

Hadēs

Від Матвія 11:23
Від Матвія 16:18
Від Луки 10:15
Від Луки 16:23
Дії 2:27
Дії 2:31
1 до коринтян 15:55
Об'явлення 1:18
Об'явлення 6:8
Об'явлення 20:13
Об'явлення 20:14

Limnē Pyr

Об'явлення 19:20
Об'явлення 20:10
Об'явлення 20:14
Об'явлення 20:15
Об'явлення 21:8

Sheol

Буття 37:35
Буття 42:38
Буття 44:29
Буття 44:31
Числа 16:30
Числа 16:33
Повторення Закону 32:22
1 Самуїлова 2:6
2 Самуїлова 22:6
1 царів 2:6
1 царів 2:9
Йов 7:9
Йов 11:8
Йов 14:13
Йов 17:13
Йов 17:16
Йов 21:13
Йов 24:19
Йов 26:6
Псалми 6:5
Псалми 9:17
Псалми 16:10
Псалми 18:5
Псалми 30:3
Псалми 31:17
Псалми 49:14
Псалми 49:15
Псалми 55:15
Псалми 86:13
Псалми 88:3
Псалми 89:48
Псалми 116:3
Псалми 139:8
Псалми 141:7
Приповісті 1:12
Приповісті 5:5
Приповісті 7:27
Приповісті 9:18
Приповісті 15:11
Приповісті 15:24
Приповісті 23:14
Приповісті 27:20
Приповісті 30:16
Екклезіяст 9:10
Пісня над піснями 8:6
Ісая 5:14
Ісая 7:11
Ісая 14:9
Ісая 14:11
Ісая 14:15
Ісая 28:15
Ісая 28:18
Ісая 38:10
Ісая 38:18
Ісая 57:9
Єзекіїль 31:15
Єзекіїль 31:16
Єзекіїль 31:17
Єзекіїль 32:21
Єзекіїль 32:27
Осія 13:14
Амос 9:2
Йона 2:2
Авакум 2:5

Tartaroō

2 Петра 2:4

Questioned

Буття 36:2
Ісус Навин 15:22
Ісус Навин 19:26
1 хроніки 7:21

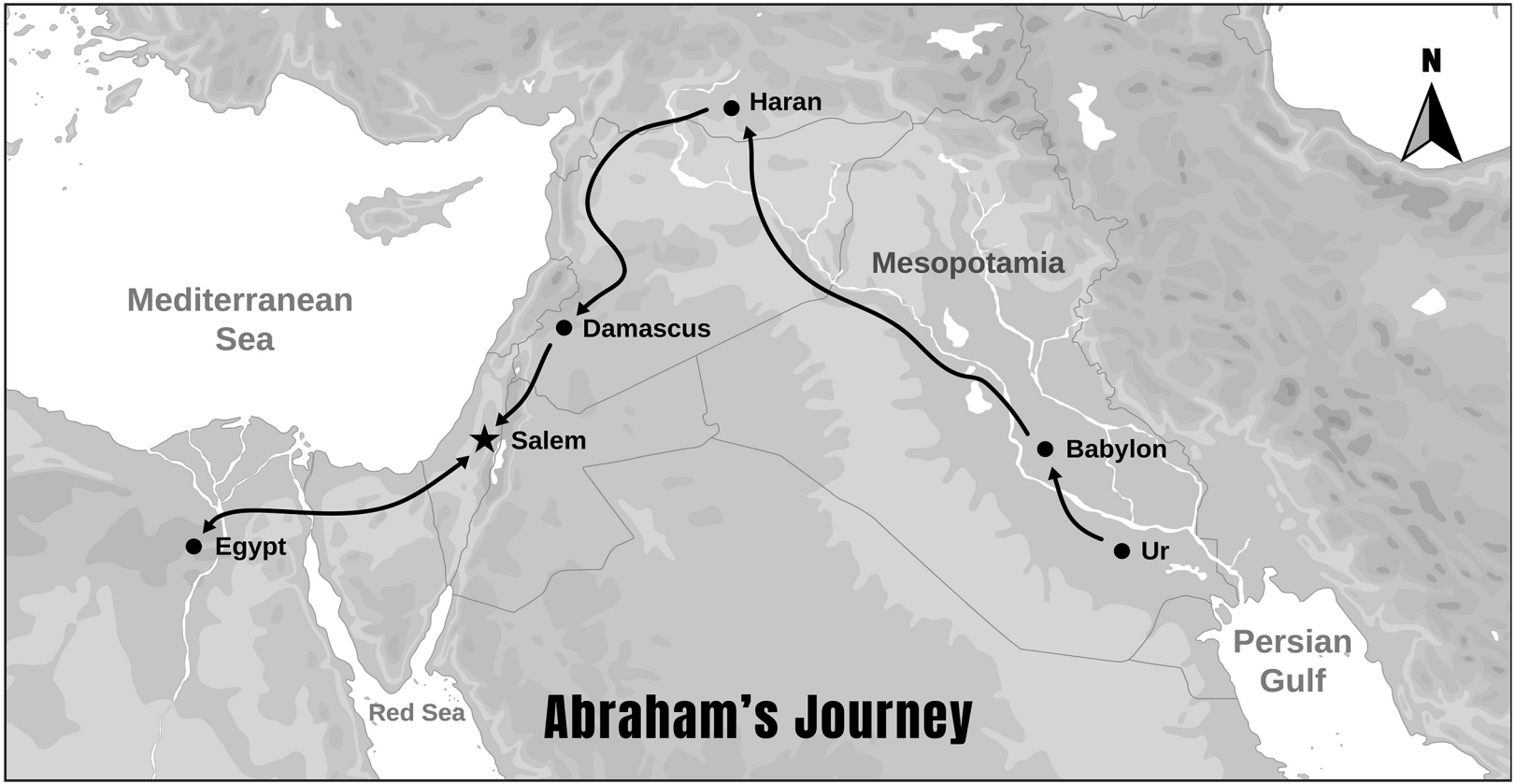

Вірою Авраа́м, покликаний на місце, яке мав прийняти в спа́дщину, послухався та й пішов, не відаючи, куди йде. - До євреїв 11:8

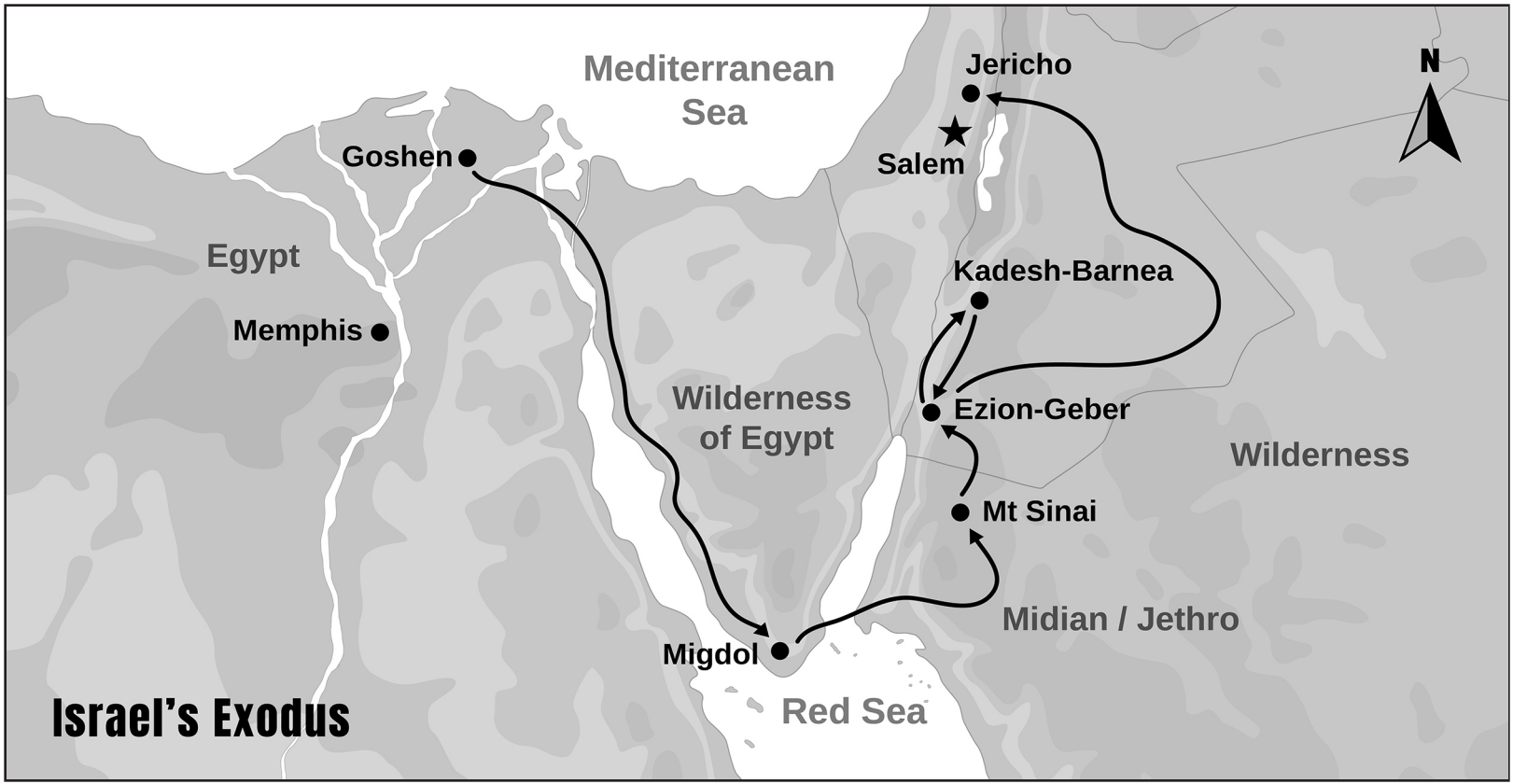

І сталося, коли фараон відпустив був той народ, то Бог не повів їх дорогою землі филистимської, хоч була близька́ вона.
Бо Бог сказав: „Щоб не пожалкував той наро́д, коли він побачить війну, і не вернувся до Єгипту“. - Вихід 13:17

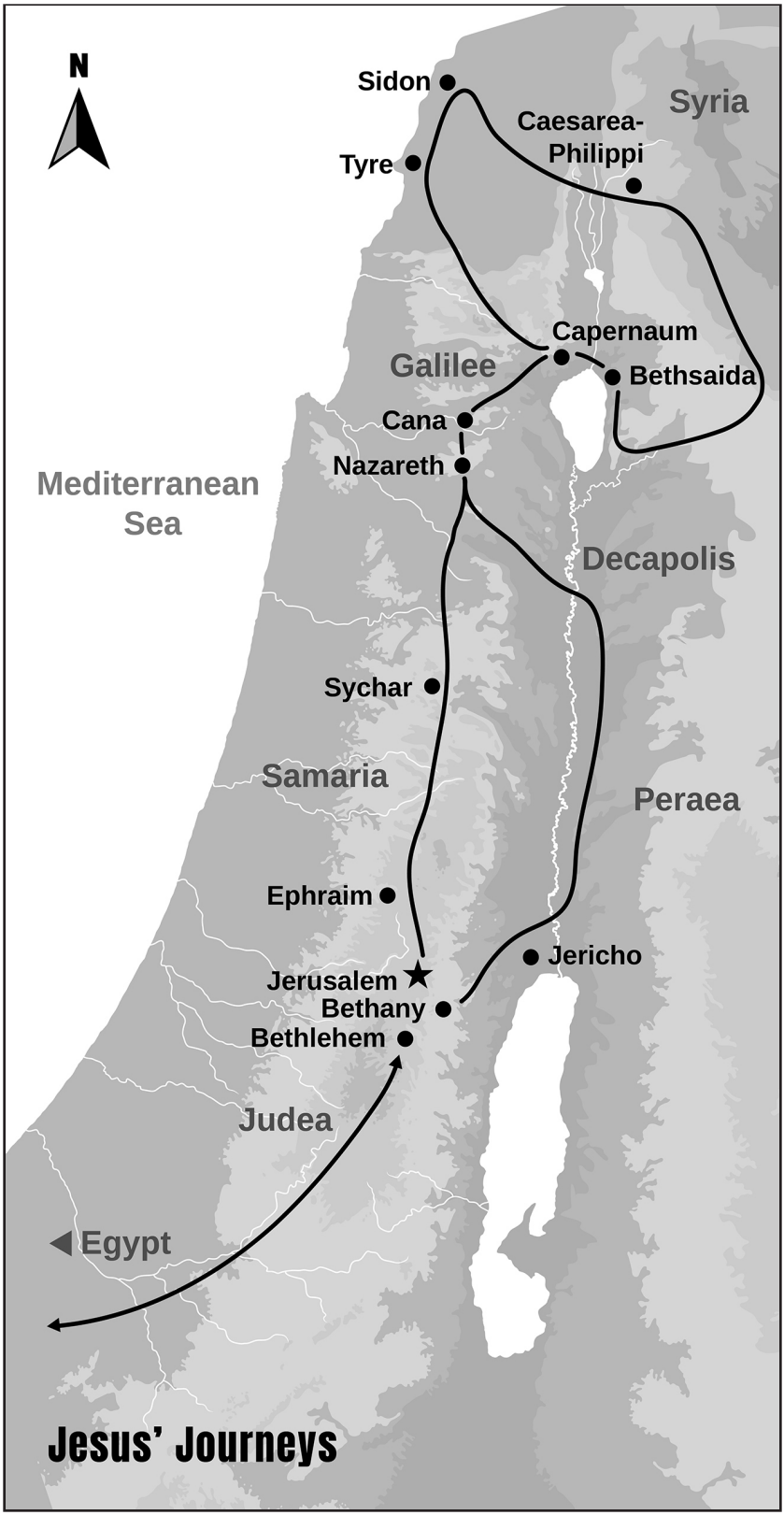

Бо Син Людський прийшов не на те, щоб служили Йому, але щоб послужити, і душу Свою дати на викуп за багатьох. - Від Марка 10:45

Павло, раб Ісуса Христа, покликаний апо́стол, вибраний для звіща́ння Єва́нгелії Божої, - До римлян 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

	Christ returns for his people
1956	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830	John Williams reaches Polynesia
1731	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert marytyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful?			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we?			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

<table>
<tr><td colspan="4">Fallen</td><td>Glory</td></tr>
<tr><td>Fall to sin
No Law</td><td>Moses' Law
1500 B.C.</td><td>Christ
33 A.D.</td><td>Church Age
Kingdom Age</td><td>New Heavens
and Earth</td></tr>
<tr><td colspan="4">1 Timothy 6:16
Living in unapproachable light</td><td rowspan="7">Acts 3:21
Philippians 2:11
Revelation 20:3

God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City</td></tr>
<tr><td colspan="2">John 8:58
Pre-incarnate</td><td>John 1:14
Incarnate</td><td>Luke 23:43
Paradise</td></tr>
<tr><td colspan="2">Psalm 139:7
Everywhere</td><td colspan="2">John 14:17
Living in believers</td></tr>
<tr><td colspan="4">Ephesians 2:1-5
Serving the Savior or Satan on Earth</td></tr>
<tr><td colspan="4">Luke 16:22
Blessed in Paradise</td></tr>
<tr><td colspan="4">Luke 16:23, Revelation 20:5,13
Punished in Hades until the final judgment</td></tr>
<tr><td colspan="4">Hebrews 1:14
Serving mankind at God's command</td></tr>
<tr><td colspan="4">2 Peter 2:4, Jude 6
Imprisoned in Tartarus</td><td rowspan="4">Matthew 25:41
Revelation 20:10

Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels</td></tr>
<tr><td rowspan="3" colspan="3">1 Peter 5:8, Revelation 12:10

Rebelling against Christ
Accusing mankind</td><td>Revelation 20:13
Thalaasa</td></tr>
<tr><td>Revelation 19:20
Lake of Fire</td></tr>
<tr><td>Revelation 20:2
Abyss</td></tr>
</table>

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Доля

Український at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarrantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. *"If the first fruit is holy, so is the lump,"* Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

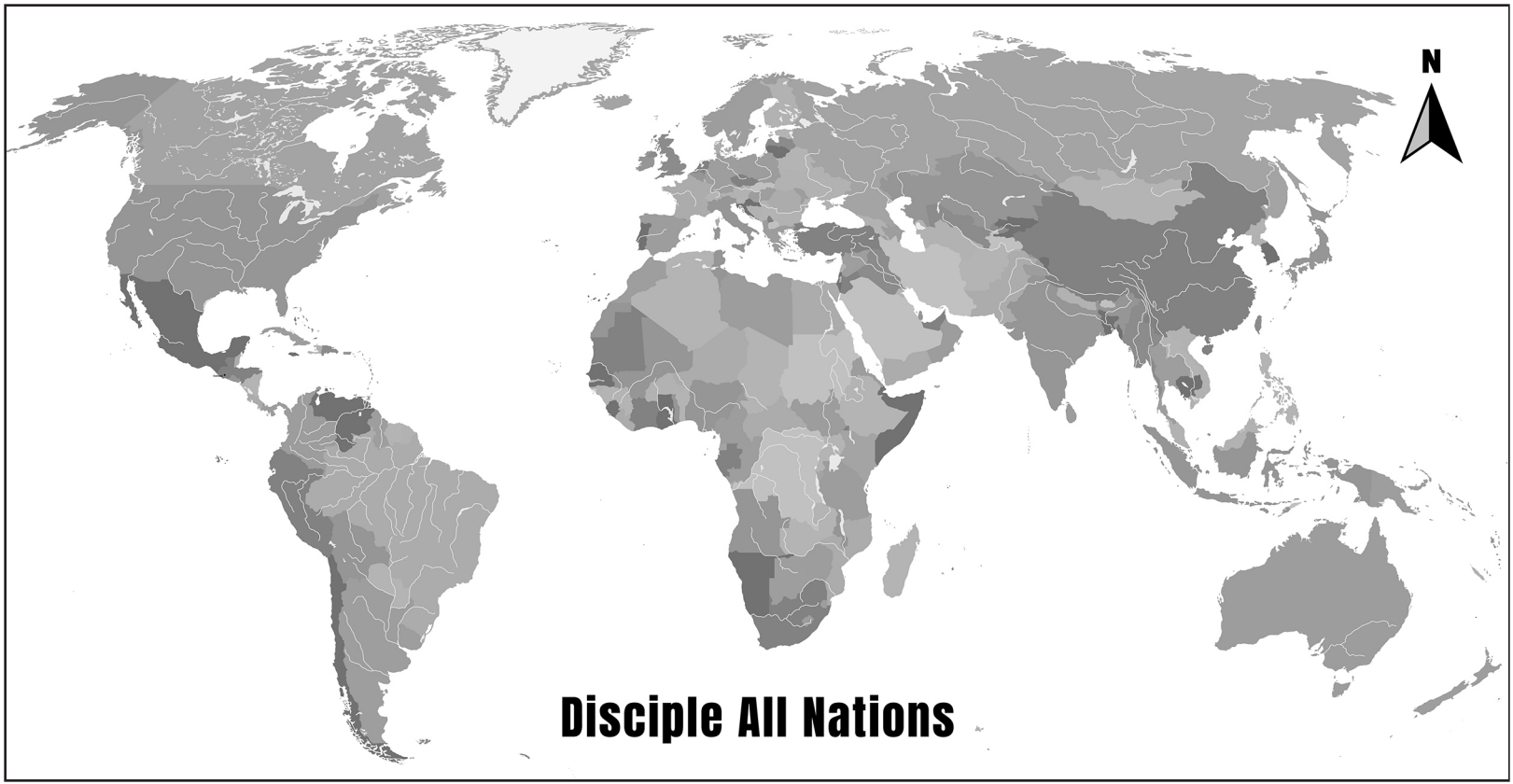

Тож ідіть, і навчі́ть всі наро́ди, христячи їх в їм'я́ Отця, і Сина, і Святого Духа, - Від Матвія 28:19